

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ
શ્રી ગોડીજી મહારાજ જૈન દેરાસર પાંચધુની મુંજઈ

સંજ્ઞન સન્નિમત્ર

થાને

જો કાદશ મહાનિધી

સંવત ૨૦૨૧

સંપાદક :
પ્રોપ્રિય કુશલ દોશી

પ્રકાશક :
પ્રોપ્રાઇટરી કેશવભાઈ દાશી
૫૧, મંગળદાસ રોડ,
મુંબઈ-૨.

ક

સર્વ હક સ્વાધિકાર

ક

કિંમત : રૂ. ૩૦-૦૦

ક

મુદ્રક :
જાદવભાઈ પીતાંબર ઠાકર
૭૫ પ્રિન્ટરી પ્રાઇવેટ લી.
કેનરલ મેન્શન, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ,
મુંબઈ-૨.

શ્રી ચોપટલાલ કેશવજી દોશી

સ્વ. શ્રીમતિ જેઠારબેન
ચોપટલાલ દોશી

આપે અમોને પાળી પોષી કેળવણી આપી સાથે સાથે ધર્મ
સંસ્કરણ આપ્યા તે મહાન ઉપકાર નિમિત્તે અને સજ્જન સન્નિવ્ર
નામનો ગ્રંથ ઘણો જ પરિશ્રમ લઈને તૈયાર કર્યો તે નિમિત્તે અને આજના
આ પ્રસંગે પૂ. માતૃશ્રીની ચિરંતીત યાદમાં.....

અર્પણ.

—વિનુ
—ખુશાલ
—ભાનુ

અમે આ મહા-
પુરુષના સંપર્કમાં
લાંબા કાળ સુધી
રહ્યા છીએ. પોતાની
પરિસ્થિતિને લક્ષ્યમાં
લઈ, દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાલ-
ભાવની ભૂમિકા પર
આ વિષય પંચમ-
કાળમાં શ્રાવકના
જીવનમાં પોતાની
પવિત્રતા વડે જે
સીમા સુધી પહોંચી
શકાય એ ચરમ
સીમા પર આ મહા-
પુરુષને અમે જોયા છે.

જેમની પ્રત્યે
અમારા હૈયામાં ગુરુ
પ્રત્યે શિષ્યનો પૂજ્ય-
ભાવ હોય એવો
પૂજ્યભાવ છે.

પ્રાણી માત્રના
પરમ મહોદયના હિત-

વર્ણન શાસ્ત્રોમાં મળે છે તે ભાવોનું પ્રત્યક્ષ દર્શન અમને એમના જીવનમાં ભાસમાન થયું હતું.

તેમની પ્રત્યેના અમારા આદરભાવને અમે મથાચંદ્રપે પ્રગટ કરવા અસમર્થ છીએ. આ ઉદ્દ્યોગો
દ્વારા આ શ્રદ્ધાંજલિ તેમના ચરણોમાં અમે અર્પણ કરીએ છીએ.

શ્રદ્ધાંજલિ

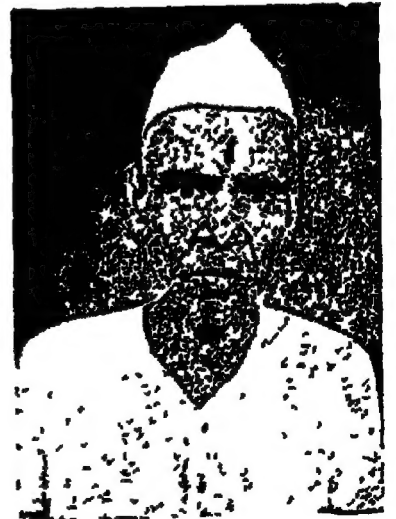
શ્રી યુનીશાલ નારણદાસ કાનુની

ચિંતન માટેની તીર્થંકર
નામ કમની ધોડશ
ભાવનાનું અધ્યયન
કરવાનું જે સૌભાગ્ય
અમને પ્રાપ્ત થયું
તેના પર ચિંતન,
મનન પછી મંથન
અને પરિશીલન થતાં
આ પુણ્ય પવિત્ર
આત્માના હૃદયદર્શન-
નથી અમને પારાવાર
ભાવોદ્ભાસનો ઉદ્દ-
ભવ થતો હતો.

આ ભાવોનું
દર્શન તેમના જીવ-
નમાં સાક્ષાત્ થતું
હતું. “સર્વ જીવ
કરે શાસનરસી”ના
ભાવનો અર્થ જ્ઞાત
જીન નામ કમ
બાધનાર પુણ્યાત્મા-
ઓમાં વહેતો હોવાનું

શ્રી પોપટદાસ કેશવજી દાસી

શ્રી નરુપદાસદાસ
(મદાસ)

ARVIND NEMCHAND VAKILWALA

82 83, Vithalbhai Patel Road,

Ratan House, 3rd Floor, Opp. Bank of India

BOMBAY (400 004)

૪ શ્રી ઈશ્વર પાદનાથાય નમઃ

પ્રસ્તાવના

જિનભક્તિ એ ધનુષ્ય છે આત્મા એ બાણ છે. શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતો એ લક્ષ્ય છે. અપ્રમત્ત બનીને જિનભક્તિરૂપી ધનુષ્ય વડે આત્મપ્રવત્તનરૂપી બાણથી પરમેષ્ઠિરૂપી લક્ષ્યને વીધવું જોઈએ.

આ ભાવ નમસ્કારની પ્રક્રિયા છે.

જિનભક્તિ પ્રગટ થાય તે માટે શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતના સ્વરૂપનો પરિચય અનિવાર્ય છે.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનું સ્વરૂપ જોઈતું ઉચ્ચકોટિનું છે કે જેમજેમ તેમનો પરિચય વધતો જાય છે તેમતેમ તેમની પ્રત્યેની ભક્તિ પુષ્ટ બને છે. અને જેમ જેમ ભક્તિ પુષ્ટ બને છે તેમ તેમ એ સંવેદિત્વ સ્વરૂપ અધિક રૂપો છે.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનો પરિચય પૂર્વાચાર્યોના રચેલા મહાપ્રભાવિક સ્તોત્રો, સ્તવનો, સંભાષણો, સ્તુતિઓ દ્વારા થાય છે.

જિનભક્તિ હૃદયમાં સ્થિર કરવા માટે, હઠ થવા માટે આ સાહિત્ય અત્યંત સહાયક છે. મહાન પૂર્વાચાર્યોની અદ્ભૂત રચનાઓ દ્વારા શ્રી જિનસ્વરૂપનું સમ્યગ્દર્શન તથા તેમના શાસનનું સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રગટ થાય છે અને તે પ્રત્યે ભક્તિભાવ જાગે છે તથા પુષ્ટ બને છે.

ચિત્તવિશુદ્ધિ માટે આ અપૂર્વ રસાયણ છે અને તે વડે ત્રિભુવાલરૂપી મૂલ નાશ પામે છે તથા સમ્યગ્દર્શન શુદ્ધ નિર્મળ બને છે.

શ્રી જિનેશ્વરના શુદ્ધોત્તુ સ્તવન કરવું એ જે હાથ વડે પૂરવીને ઉપાસવી કે સ્વયં-ભુરમણ સમુદ્રને તરવાથીએ અધિક દુષ્કર છે. આ શુદ્ધોત્તુ શબ્દમાં ઉતારવા અશક્ય છે, તે પછી મહાપુરુષોએ પોતાની ભક્તિ અને શ્રદ્ધા સ્તોત્રો દ્વારા, સ્તવના દ્વારા બંધત કરી છે જેમ બાલક જે હાથ પકડેલા કચીને સમુદ્રના વિસ્તારને વણવે છે તેમ આ સ્તોત્રો દ્વારા પરમાત્માના અનંત શુદ્ધોત્તુ માત્ર સામાન્ય ઝાંખી થાય છે.

આ સ્તોત્રો, સ્તવનો, પદો, સંભાષણોમાં ચિત્તને પરોવવાથી પરમાત્મ શુદ્ધોત્તુમાં ચિત્તની તન્મયતા થાય છે. તે વડે અનેક પાપ કર્મોનો ધણુવારમાં પેન્ડ થઈ જાય છે. હૃદયમાં જ્યારે પરમાત્મ શુદ્ધોત્તુ સ્થિતિ થાય છે ત્યારે કર્મના હઠ બંધનો શિથિલ થાય છે. ભાવપૂર્વક પરમાત્મશુદ્ધોત્તુ સ્તવન, તેનું વારંવાર સ્મરણ. જીવનમાં આ શુદ્ધોત્તુ પ્રગટાવવા માટેનું ચિંતન, ધારણા તથા ધ્યાનવડે તર્કપતા આપે છે અને સંસારનો શીઘ્ર ઉત્કેશ થાય છે.

જોકે મહાપુરુષે કહ્યું છે કે અદ્ભૂત શુદ્ધોત્તુના વણનમાં ક્યારેય પણ અતિશયોક્તિ થઈ શકતી નથી, સહાય અદ્યોક્તિજ રહે છે. અને તેટલું અદ્ભૂત શુદ્ધવણન અધુરું જ છે.

પરમાત્માની કૃતિ કરનારા સર્વ કૃતિકારોએ પોતાનું સજ્જમનું બિના
 ના પ્રદર્શિત કૃતિ છે અને કહ્યું છે કે મહાત્મામાં સમસ્તનું ત કોણ કરતાં અમે
 થી જિત શુદ્ધ ગાવા મટે તપર થયા છીએ તેનું કારણ કેવળ તેમની પ્રત્યેની આત્માથી
 મહા અને સક્તિ જ છે. તેથી અમ્ય અને અમ્યનો વિચાર કર્યા વિના ગોલાચેલા
 સાળકોના પ્રધાપ જેવા અમાગ વચ્ચેના અમારી ભક્તિના કારણે આંબળનારને અરુચિ
 નહિ દેખાવે પણ વિક્રમ અને ગૌરવ કૃપાબરશે.

શ્રી નિતગુણની કૃતિ જિતાગાનું પાસન અને આરાધન કરવામાં સહાયક છે.
 પૂર્વ મહર્ષિઓ કરમાવે છે કે. “જેમ મહાઓ વડે સમુદ્રના ‘‘પ્રાણી’’ માપ કંઈક
 અશક્ય છે તેમ અશક્યવાળા એવા અમારા જેવા વડે શુદ્ધસુદ્ધ એવા શ્રી જિનેશ્વર
 ભગવંતોના ગુણોનું માપ ગોધવુ એ અશક્ય છે, તો પણ ભક્તિથી નિરંકુશ બનેલા એવા
 અમે આમારી શક્તિ કે ચોખ્ખાનો વિચાર કર્યા વિનાજ અ. કાચંમં ઉત્સારિત ગયા છીએ.’

‘હે નાથ ! આપની ભક્તિની આમગ સ્વર્ગ લક્ષ્મી પણ અમને તુલ્ય બાએ છે.
 હે ભગવન ! અમે એકજ પ્રમીએ છીએ કે બચોમવ અમને આપને વિશે અદ્યમસક્તિ
 ભગુત થાઓ.’

શ્રી ઉત્તરશ્રમ્યન સૂત્ર અધ્યયન રહ માં કરમાનું છે કે.

“પ્રશ્ન હે ભગવન ! સ્તોત્ર કૃતિરૂપ મંગલ વડે જીવ શુ ઉપાજન કરે ?

ઉત્તર સ્તોત્ર કૃતિરૂપ મંગલ વડે જીવ જન હથાન ચારિત્ર અને ગોધિના
 લાભને પ્રાપ્ત કરે છે. જ્ઞાન હથાન ચારિત્ર અને ગોધિત્વ અને પામેકો જીવ અંતક્રિયા
 કરીને તેજ બવે ગોધને પ્રાપ્ત કરે છે, અથવા વૈમાનિક કલ્પની પ્રાપ્તિને ચોખ્ખ આરાધના
 કરી જીજે સવે શ્રેષ્ઠ પામે છે.”

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતની ભક્તિ માટે તથા શ્રેષ્ઠની આરાધના માટે આ અંધ
 અંધન ઉત્કારક થશે. જે ઉપરથી આમથી આ અંધમાં આપનામાં આવી છે તેની
 સાંખી અલુકમશ્રુતિ લેવાથી થશે.

અહિ તેની સાધાન્ય રૂપરેખા આપીએ છીએ

સંજનન સંનિમન

મંગલ પ્રવેશિકા:-પાના ૧ થી ૪૫

મંગલ પ્રવેશિકામાં શ્રી વજ્રપંજર સ્તોત્રમ્, શ્રી મંગલ ચૈત્ય સ્તોત્રમ્, શ્રી તીર્થ-
 વંદના, શારદા સ્તવનમ્, શ્રી ગૌતમસ્વામિના છંદો, શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ, શ્રી સિદ્ધ-
 અદ્યનામ, ચોવીસ જિનેશ્વરના છંદો તથા શ્રી પાશંનાથ ભગવંતના અનેક છંદો છે.

પ્રથમ મહાનિધિ:-શ્રી પંચમતિકમણ્ડલિ સૂત્ર પાના ૪૭ થી ૧૦૧

આ વિભાગમાં શ્રી પંચમતિકમણ્ડલિ સૂત્ર સૂત્રો સાવાથં આથી તથા આધુસાની
 નાં આનંદક્રિયાના સૂત્રો, કાળજ્ઞાનમંત્ર, પંચકળાસુ સમયનો કંઠો વગેરે છે.

द्वितीय महाविष्णुः—समस्तः शरीर-सद्वृत्तौ स'सु पाता १०३ श्री १११

આ નિનાગમાં તત્ત્વશાસ્ત્ર, શકશાંતિ ગિમિ, શ્રી ઋષિગંદલ સ્તોત્ર, શ્રી જિન-
ધર્મજ્ઞ સ્તોત્ર, પૂ. શ્રી નિલસેન દિવાકર વિશ્વવિત શકલનવ-જિન ચરુચનામ, પૂ. શ્રી
તેલગંદ-સાનં નિરંજિત ગદ્દનામ સમુચ્ચય, શ્રી સદ્ગદ્ગદ સ્તોત્ર, શ્રી અનુવિંશતિ
ગિન સ્તોત્ર, શ્રી શત્રુંજયના સ્તોત્ર, શ્રી શત્રુંજય લઘુકલ્પ, જૈનકલ્પ, જૈનકલ્પ ઉવ-
સમગદર સદ્ગદગાદિ સ્તોત્ર, શ્રી ગાયનાથના મંત્રમય સ્તોત્ર, શ્રી પદ્માવતીના
સ્તોત્ર, શ્રી સરસ્વતીના સ્તોત્ર, શ્રી ગૌતમ સ્વામિના સ્તોત્ર છે.

પ્રતીય મહાનિધિ :- મકરચાદિ સંજ્ઞા ચાના ૧૬૨ થી ૨૬૭

આ વિગતમાં જીવ વિચાર, નવનિર્વ, હંડક, લઘુ સંપ્રદાયી, તથા બાબ, ક
કર્મ વગેરે બૃહત્ સંપ્રદાયી, લઘુજ્ઞેન સમાસ, વૈરાગ્યશતક, ઇન્દ્રિયપરાજય શતક, સુખવ-
સરજી પ્રકરણ, શ્રી અંતેશ્વરજી પયજ્ઞા, આંતર પદ્મચંદ્રાણી પયજ્ઞા, શ્રી હથવૈદ્યક સૂત્ર,
શ્રી તત્ત્વાર્થોત્તર સૂત્ર, સિન્દુરપ્રકર, યોગ ત્રિપદ વગેરે સામર્થી છે.

આતુથ' મહાનિધિ:-ચૈ. ૫૧૬નો અને સ્તુતિઓ પાના ૨૬૮ થી ૩૫૩.

આ તિથિગણનાં શ્રી સીમંધર જિનચૈત્યવંદન, શ્રી સિદ્ધાચળજીના, શ્રી અણ્ણપરેના, પદ્મ ત્રિવિગોના, નરયજન, દિગણી, પદ્મપણના ચૈત્યવંદનો છે. શ્રી પદ્મવિભયજી કૃત, શ્રી જુદિયાગવસૂન્દિત, ઉગ્રાધ્યાય શ્રી સમાધ્યાણજી કૃત ચૈત્યવંદન ચોવીસીઓ, મહાકવિ શ્રી શેશનમુનિ પણીત સ્તુતિઓ, શ્રી ઐન્દ્રસ્તુતિ ચતુર્વિંશતિકા, પાદપૂર્તિની સ્તુતિઓનો સુંદર પ્રાંથક છે.

- ચતુર્થ મહાનિધિ :- જાતવન સંગ્રહ પાના ૩૫૪ થી ૬૩૪.

આ બેભાગમાં શ્રી બેહરમાન જિનેશ્વરના સ્તવનાં, ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજની બેહરમાન જિન વીશી, શ્રી દેવગંધર્જી કૃત બેહરમાન જિન વીશી, યત્રુ-જયના સ્તવનાં, અસ્તનૃપની આશાનું સ્તવન. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનું 'ય'. શ્રી વીર-વિજયજી મહારાજનું ગૂઢાથ' આથેનું' સ્તવન, શ્રી મહાવીર સ્વામીનું પારણું, તેમના પચ્ચ કહયાણુક તથા તેમના ૨૭ લવનું' સ્તવન, શ્રી નિનય વિજયજી કૃત પાંચ સમવાય સરણું' સ્તવન તથા તીર્થના સ્તવનો અલે પર્વ તીર્થોના સ્તવનો છે.

પૂજ્ય શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયનાં ગ્રન્થ મોટા સ્તવનો ૩૫૦ ગાથાનું, ૧૫૦ ગાથાનું, ૧૨૫ ગાથાનું અને નિશ્ચય બધહાર ગનિત શ્રી સાંતિજિન સ્તવન તથા શ્રી સીમંધર સ્વામીનું સ્તવન અને શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરિ કૃત જ્ઞાનાદિ નવગનિત શ્રી મહાવીર જિનસ્તવનનો સંગ્રહ છે.

શ્રી આત્મદક્ષિણ, ઉપાધ્યાય શ્રી યશો વિભક્ત, શ્રી દેવચંદ્ર, ઉપા. શ્રી. માન-
વિભક્ત. શ્રી યદુભવિભક્ત, શ્રી જિનવિભક્ત, શ્રી શોકનવિભક્ત, શ્રી ઉદયરાજ,
શ્રી ભુદિસાગરજી કૃપા યોગીશીઓના મુંદર સંમ્મત છે.

પ્રથમ મહાનિધિ :- સ્વસ્થાય પદો. લાવણી, સંઘટ્ટ પાના ૬૩૫ થી ૮૧૬.

આ વિભાગમાં શ્રી નંદિસૂત્રની અન્તર્યામી શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયની સ્વસ્થ-
કૃતના ૬૭ બોલની સ્વસ્થાય, આઠ યોગ દૃષ્ટિની સ્વસ્થાય, અઠાર સાપરચાનકની
સ્વસ્થાય, સ્વમૃતવેદીની નાની તથા મોટી મસ્તકાઓ, ઉપાધ્યાય શ્રી સકળઅંદુજી કૃત બાર
લાવણી સ્વસ્થાય, સહજાનંદીની સ્વસ્થાય અઠાર નાતરા વગેરેની સ્વસ્થાયો છે.

શ્રી આનંદધન પદાવલિના ૧૦૮ પદો. ઉપા. શ્રી યશોવિજયજીના પદો. શ્રી
ચિદાનંદજી પદ સંઘટ્ટ, લાવણી સંઘટ્ટ, સ્વૈયા સંઘટ્ટ, શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પુદ્ગલ ગીતા.
શ્રી બનારસીદાસ કૃત અધ્યાત્મખત્રીસી, જ્ઞાન પદ્યસીસી, સમયસાર નાટક, તથા અન્ય
બત્રીસીઓ અને છત્રીસીઓનો સુંદર સંઘટ્ટ છે.

પ્રથમ મહાનિધિ :- વિધિ સંઘટ્ટ પાના ૮૨૦ થી ૮૫૧

આ વિભાગમાં પદ્યકથાઓ, પંચ પ્રતિક્રમણ. ગુરુવંદન. ચૈત્યવંદન પોષક,
પરિવેદક તથા સંધારા વિધિ છે. કેટલાંક પ્રત્યક્ષિન તપની વિધિ કથાવી છે.

શ્રી પંચપરમેષ્ઠ અનાનૂપૂર્વિ, કુતકનિવાર. ૨૪ જિનેન્દરના ૨૭ બોલ,
૧૨૦ કલ્યાણક તિથિઓ વગેરે ઉપયોગી નોંધ આપેલી છે.

દ્વિતીય મહાનિધિ :- સ્વસ્થકૃતિ પુષ્ટિ સંઘટ્ટ પાના ૮૫૨ થી ૯૧૦.

આ વિભાગમાં પૂ. શ્રી ચિરંતનાચર્યના પંચસૂત્રનો પ્રથમ અધ્યાય, પંચ
| શતિ પ્રકરણ, શ્રી સ્વસ્થકૃત ૬૫૬૫, આચાર્ય શ્રી ચિદ્ધસેન કિવાકર વિરચિત વધંમાન
દ્વિત્રિયિકા. તથા તેમની બત્રીસીઓમાંથી ૨૧ રલોકો, પૂ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યની અયોગ
અવસ્થેક દ્વિત્રિયિકા. ઉપા. શ્રી યશોવિજયજી કૃત પરમાત્મકથાન પંચ વિંશતિ તથા
પરમાત્મ વ્યેતિ પંચ વિંશતિ, શ્રી કુમારપાલ કૃત આત્મનિર્દાહ્ય જિનેન્દ્ર કૃતિ, શ્રી
જ્ઞાનપંચયિકા, શ્રી રતનાકર પદ્યસીસી, છંદાનુશાસિત વગેરે કુલકો, શ્રી રિતયવિજયજી
કૃત નયકલ્પિકા, પદ્મવેદ્યા કૃત ૬૫૬૫, આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર તથા નમસ્કારના અર્થની ભાવના
અને તમસ્કારનો આલોચનો છે.

ત્રીતીય મહાનિધિ યોગ સ્વાધ્યાય

યોગ વિષયક આ વિભાગ પાના ૯૧૧ થી ૧૧૨૨ સુધી છે. મહાવિંદ્યાના વચનો
મહિં સંગૃહિત ક્યાં છે.

યોગશાસ્ત્ર, યોગ બિન્દુ, યોગ ચતુક, સ્વસ્થાત્મસાર, તત્ત્વાનુશાસન, યોગપ્રદિપ,
અમાધિયતક, તત્ત્વજ્ઞાન તરંગીણીના ઉપયોગી રલોકોનો સંઘટ્ટ કર્યો છે. ઉપાધ્યાય શ્રી
યશોવિજયજીના ત્રણ અષ્ટક-યોગઅષ્ટક, ધ્યાન અષ્ટક, અનુભવ અષ્ટક આપ્યા છે.

આ વિભાગમાં ધ્યાન વિચાર, ચતુર્વિધ ધ્યાન સુત્ર. શ્રી પરમેષ્ઠિ. વિદ્યા સંજ
જ્ઞપના રલોકો, શ્રી ભૈરવ પદ્માવલી કથની દેટલીક ગાથાઓ, શોકાર હેતુ, હંકારવિદ્યા

સ્તવનમ્, બહુ'ં'કું સ્વરૂપ, શ્રી લોચનસ્થ કલ્પ, મંત્રસાધન વિધિ, લલનમસ્કાર શુભન વિધિ, ભાવનોપનિષદના પ્રલોકો, માતૃકા પ્રકરણના પ્રલોકો તથા મંત્રાક્ષરોના બીજકોપનો સંગ્રહ છે.

એમ સંખ'ધી વિશેષ છાસા આગૃત કરવાના હેતુથી આ લેખન થયું છે. કોઈ આરાધક આત્માને જે આ લેખન સંધ્યમાર્ગમાં સહાયક નીવડે તે સંપાદકનો પ્રયત્ન આર્થિક થશે. સ્વાદ્વાદદૃષ્ટિએ આ સ્વાધ્યાય વાંચવા આગ્રહભરી નમ્ર વિનંતી છે.

નવમ મહાનિધિ:-મંત્ર વિભાગ પાના ૧૧૨૩ થી ૧૧૩૨.

આ વિભાગમાં શારદા-સરસ્વતીના આત્માય મંત્રો, વિદ્યાપ્રાપ્તિ મંત્રો, સર્વસિદ્ધિ દાયક મંત્ર, નમુરુદ્યુક્ત સ્વપ્ન વિદ્યામંત્ર, લક્ષ્મીમર મંત્ર, ચંદ્રપ્રકાશિ સુત્રાન્તર્ગત મંત્ર, સંતિકરસ્તવ આત્માય મંત્ર, શ્રી હશવૈકલિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પ, ધરમોમ'મલની સુવર્ણસિદ્ધિ માટેની માયા તથા શ્રી શાંતિરનાત્રમાં જોડવાની મંત્રમાયાઓ છે.

દશમ મહાનિધિ :-અંતિમ આરાધના પાના ૧૧૩૩ થી ૧૧૬૮.

આ વિભાગમાં શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત કનાકપૂજા, સમાધિમરણ વિચારમંથ, ઉપા. શ્રી યશે વિજયજી કૃત સમતાશતક તથા સમાધિશતક, પુણ્યપ્રકાશનું સ્તવન, પદ્મભવતિ આરાધના, ચાર શરણા તથા સ્ત્રમ્બકૃત્વધારી જીવની અંતિમ આરાધના છે.

એકાદશ મહાનિધિ :-જ્યોતિષસાર સંગ્રહ પાના ૧૧૭૦ થી ૧૧૬૨.

આ વિભાગમાં જ્યોતિષ સંખ'ધી સામાન્ય માહિતિ, યોગોની સમજણ, સમ-સલાહ, પંચસલાહ યંત્રો, આનંદાદિ યોગોનું કોષ્ટક, સર્વલોકદ્રવ્યક, બાર શશિના માતચંદ્ર જોવાનો કોઠો, ગોરખચંક, જ્યોત્સંગ નિમિત્ત તથા સ્વરાહમનું અલ્પ સુચન છે.

આ ગ્રંથ જ્ઞાન, ભક્તિ અને વૈરાગ્યરસથી ભરપૂર જે સામગ્રી ભરી છે તે સ્ત્રમ્બકૃત્વની પરમવિશુદ્ધિ કરવામાં અને શાસન પ્રત્યેનો દૃઢ અનુરાગ પ્રગટાવવામાં અત્યંત ઉપકારી માળો કોવી પ્રાથના છે.

આ ગ્રંથમાં અભાણુતા સિદ્ધાંતથી વિરૂદ્ધ લેશમાન પણ લખાણું હોય તે તે માટે મિત્તભમિ કુલ્લકં !

આ ગ્રંથના સ્વાધ્યાય વડે શ્રી જિનેશ્વરની ભક્તિ અવશ્ય પુષ્ટ થશે.

સંપત્તિ એ સાચી સંપત્તિ નથી. શ્રી વીતરાગનું સ્મરણ એ જ સાચી સંપત્તિ છે, વિપત્તિએ સાચી વિપત્તિ નથી શ્રી વીતરાગનું વિસ્મરણ એ જ સાચી વિપત્તિ છે.

આરાધક આત્માઓને આ ગ્રંથ એમની આરાધનામાં સહાયક બને એ જ મંગલ કામના !

અલ્પજ્ઞાન કોટ
મરીનકાશવ, મુ'બર્ક ૧.
શ્રી પાથનાથ જન્મ કલ્યાણક
વિ. સં. ૨૦૨૧

કિરણ

—== આભાર દર્શન ==—

સત્સંજન સન્નિવ્રતની સુધારેલી આ નવી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરતાં અમને અત્યંતે હર્ષ થાય છે. આ નવી આવૃત્તિમાં ઉપયોગી એવી વિશેષ સામગ્રી મુકવામાં આવી છે જે વડે આરાધક આત્માઓને પોતાની આરાધનામાં વિશેષ વેગ પ્રાપ્ત થાય એવું ઇચ્છીએ છીએ.

આ પુસ્તકની પ્રથમ આવૃત્તિ સ્વ-પ્રકાશ મધુ શ્રી શામળલાલ જેઠાંલાલએ કરેલા સંપ્રેક્ષને સત્સંજન સન્નિવ્રતના નામથી પ્રકાશિત કરી હતી. ત્યાર પછી અમેએ સુધારા વધારા સાથે આશરે ૧૧૦૦/૫૦૨માં બીજી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરી હતી તેની નકલો કેટલાક વર્ષોથી અપ્રાપ્ય હોઈ વાંચકોની અત્યંત આગ્રહણરી વિનંતિથી આ ત્રીજી આવૃત્તિ પ્રસિદ્ધ કરવાનું નક્કી કર્યું.

આ આવૃત્તિમાં આગળની આવૃત્તિ કરતાં અનેક નવા વિષયો આગળના વિષયો સહિત ઉમેરાયા છે અને અંધ કાઉન આકં પેશમાં આશરે ૧૨૫૦ પાનાનો ઘચોટ છે.

આ આવૃત્તિમાં યોગ સંબંધી કંઈક સામગ્રી આવે તે માટે અમેએ “શ્રી (કરણુભાઈ)”ને આગ્રહ કરેલો તેથી તેમણે પોતાનો કિંમતી સમય કાઢી પરિશ્રમ લઈ “યોગસ્વાધ્યાય” વિષયનું ચિત્રો સાથે સંપાદન કરી આપ્યું છે તે માટે અમે તેમના આભારી છીએ.

આ અંશમાં આવેલા ચિત્રો કાળજીપૂર્વક અને ધન વેડીને પોતાની લાક્ષણિક ચિત્રકળાના ભાવપૂર્વક “શ્રી પ્રીતમભાઈ”એ દોર્યા છે તે માટે તેમનો આભાર માનીએ છીએ.

આ અંશના સંપાદનમાં જે જે અંશમાંથી ઉપયોગી સામગ્રીઓ લીધી છે તે સર્વે મહાનુભાવોનો અત્યંત આભાર માનીએ છીએ.

આ અંશના પ્રકાશન માટે પ્રથમથી શ્રાદ્ધક થઈ અમને આપિંદ ઉત્તેજન આપનાર સદ્ગુરુશ્રીઓનો અમે આભાર માનીએ છીએ.

આ અંશ માટે કીશવત ભાવથી કાગળ આપનાર શ્રીમાન શૈલ ચીમનલાલ પેયર કુા. તથા કાળજીપૂર્વક ગ્રણ્યથી ચાર હસરના ચિત્રો છાપનાર “શ્રી મહાવીર પ્રીન્દરી” તથા ઉપા પ્રીન્દરીના માલીક કમ્પેર જાદવજીભાઈ તથા તેમના સુપુત્ર જયંતલાલ તથા ક’પોલીટર’ બીજીભાઈનો તથા જુકાઈદર શ્રી કાટેનો આભાર માનીએ છીએ.

ચિત્રોના ખર્ચોને નિઃસ્વાર્થ ભાવે તૈયાર કરાવી આપનાર ભાઈશ્રી હિમતલાલભાઈના અમે આભારી છીએ વળી મા. બાળુજીભાઈએ કાળજીપૂર્વક પ્રેક્ષા તપાસી આપ્યા છે તેમનો પણ આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી ખંભાત નિવાસી એક ગ્રહસ્થ તરફથી પાંચ ફોટાના તથા ખંભાત નિવાસી શ્રી મુકજી મહાભાઈ બીજાના સ્મરણાર્થે એ ફોટાના કાગળો મળ્યા છે તેનો આભાર માનીએ છીએ.

શ્રી જમનગર નિવાસી ભાઈ અનેપચ દ રતીલાલ તરફથી શ્રી સ જેશ્વર સ્વામીનો ખોલ તથા કાગળો મળ્યા છે તેનો આભાર માનીએ છીએ.

આ અંશમાં કર્યાય કંઈપણ શાસ્ત્રકાર ભગવતોના આશય વિરુદ્ધ હોવાનું હોય તેમજ પ્રેસ દોષથી કે અમારી દ્રષ્ટીના અદ્યપયોગથી જે કંઈ દોષો રહ્યા હોય તેનું ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિત્રભાષિ દુષ્ટક માંનીએ છીએ.

લી.
પોપટલાલ કેશવજી દોશી

ૐ ક્ષી અહિ નમઃ

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર યા એકાદશ મહાનિધિ

-: અનુક્રમણિકા :-

મંગળ પ્રવેશિકા

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	આત્મ રક્ષાકર-નમસ્કાર મહામંત્ર		૨૬	શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનો હંદ	૨૦
	ગર્ભિત શ્રી વજ્રપંજર સ્તોત્રમ્	૧	૨૭	ચોવીસ જિનેશ્વરનો હંદ (૧)	૨૧
૨	પ્રાતઃપ્રાર્થના	૨	૨૮	ચોવીસ જિનેશ્વરનો હંદ (૨)	૨૩
૩	મંગલચેત્ય સ્તોત્રમ્	૬	૨૯	શ્રી શાન્તિનાથ જિનનો હંદ	૨૫
૪	શ્રી તીર્થ વંદના	૭	૩૦	શ્રી મહાવીર જિન હંદ	૨૬
૫	દેવમુરને નમસ્કાર	૮	૩૧	શ્રી પાશ્વનાથ જિનના ૧૦૮ -	
૬	પ્રાત રમરણીય શીવલવાન પચ્ચ	૮		નામનો હંદ (૧)	૨૭
૭	આર મંગલ	૮	૩૨	શ્રી શંખેશ્વર પાશ્વનાથનો હંદ (૨)	૨૮
૮	શ્રી જિનેન્દ્રદેવ દક્ષિણ દક્ષ	૯	૩૩	શ્રી શંખેશ્વર પાશ્વનાથનો હંદ (૩)	૨૮
૯	જિનેન્દ્ર દક્ષિણ સ્તુતિઓ	૯	૩૪	શ્રી શંખેશ્વર પાશ્વનાથનો	૨૮
૧૦	જિન દક્ષિણ ભાવના	૧૧	૩૫	શ્રી પાશ્વનાથનો હંદ (૫)	૩૦
૧૧	જિનેન્દ્ર સ્તુતિઓ	૧૧	૩૬	શ્રી શંખેશ્વર પાશ્વનાથનો હંદ (૬)	૩૧
૧૨	શ્રી સરસ્વતી (શારદા) સ્તવનમ્	૧૨	૩૭	શ્રી પાશ્વનાથનો હંદ ૭)	૩૨
૧૩	દીર્ઘાક્ષરે સરસ્વતી સ્તુતિ	૧૩	૩૮	શ્રી ચિનામણી પાશ્વનાથનો હંદ (૮)	૩૩
૧૪	શ્રી ગૌતમીય સ્તોત્રમ્	૧૩	૩૯	શ્રી ચિંતામણી પાશ્વનાથનો હંદ (૯)	૩૪
૧૫	શ્રી ગૌતમસ્વામીનો હંદ	૧૩	૪૦	શ્રી ગોદી પાશ્વનાથનો હંદ (૧૦)	૩૪
૧૬	શ્રી ગૌતમસ્વામીનો પ્રભાતિ હંદ	૧૪	૪૧	શ્રી ગોદી પાશ્વનાથનો હંદ (૧૧)	૩૪
૧૭	ગૌતમસ્વામિ બ્રહ્મ હંદ	૧૪	૪૨	શ્રી ગોદી પાશ્વનાથનો હંદ (૧૨)	૩૪
૧૮	શ્રી ગૌતમસ્વામીનો પ્રભાતિ હંદ	૧૫	૪૩	શ્રી પદ્માવતી માતાનો હંદ	૩૫
૧૯	શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો હંદ	૧૬	૪૪	શ્રી પદ્માવતી માતાનો હંદ	૩૬
૨૦	ગૌતમસામી પ્રભાતિક	૧૬	૪૫	શ્રી માણિક્યનો હંદ	૩૭
૨૧	એકાદશ મહાધર પ્રભાતિ હંદ	૧૬	૪૬	શ્રી માણિક્યજીનો હંદ	૩૭
૨૨	શ્રી નરકાર મન્ત્રનો હંદ (૧)	૧૭	૪૭	૪૭ કમ્ હંદનો હંદ	૩૮
૨૩	પંચ પરમેષ્ઠિ પરમાનંદ હંદ (૨)	૧૮	૪૮	શ્રી તોવનો હંદ	૪૦
૨૪	નરકાર મન્ત્રનો હંદ (૩)	૧૯	૪૯	શ્રી સોળસતીનો હંદ	૪૧
૨૫	સિદ્ધ-ચક્રમનાથ વજ્રન હંદ (૧)	૧૯	૫૦	શ્રી ગૌતમસ્વામીનો રાજ	૪૨

પ્રથમ મહાનિધિ શ્રી પંચ પ્રતિકમણાદિ સૂત્ર

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	નમસ્કાર મંત્ર (પંચમંથલ મહાશ્રુત ૨૬ થ) સૂત્ર	૪૭	૨	પંચિદિગ્ગ (મુદ્રસ્થાપના) સૂત્ર	૪૭
			૩	અમાચમણ (મણિપાત) સૂત્ર	૪૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪	હ્રસ્વકાર (સુગુર સુખસાતા પૃષ્ઠા)	૪૭
૫	અબ્જુદ્વિગ્નો (ગુરુખાચણા) સૂત્ર	૪૮
૬	ઈન્દિયાવદ્વિગ્ન સૂત્ર	૪૮
૭	તરસ ઉત્તરી સૂત્ર	૪૮
૮	અનત્ય (કાલિદસગગ) સૂત્ર	૪૮
૯	સોમરસ (અતુર્વિચિતિ સ્તવ) સૂત્ર	૪૮
૧૦	કરેમિલતે (સામાયિક) સૂત્ર	૪૯
૧૧	સામાયિક વચસુત્રો (સામાયિક- પારવાતો) સૂત્ર	૪૯
૧૨	અમચિંતામણિ (ચેત્યવંદન) સૂત્ર	૪૯
૧૩	નદિચિ (તિથવંદન) સૂત્ર	૫૦
૧૪	નમુત્તુલ્ય (સકરસ્તવ) સૂત્ર	૫૦
૧૫	અવતિ ચેત્ત્યાઈ સૂત્ર	૫૦
૧૬	અવંત દેવિ સાદુ સૂત્ર	૫૦
૧૭	નમોઽહંત (પંચ પરમેશ્વિ-નમસ્કાર)	૫૦
૧૮	ઉવચ્ચમહરં (ઉપચમંહર) સ્તોત્ર સૂત્ર	૫૦
૧૯	અવ વીચરાવ (માયના) પ્રજિધાન સૂત્ર	૫૧
૨૦	અરિહંત ચેત્ત્યાઈ (ચેત્યસ્તવ) સૂત્ર	૫૧
૨૧	કલ્યાણકંઠ (પંચગ્નિન) સ્તુતિ	૫૧
૨૨	સંસારકાવા (મહાવીરગ્નિન) સ્તુતિ	૫૧
૨૩	સ્નાતસ્વા (શ્રીવધમાનગ્નિન સ્તુતિ)	૫૨
૨૪	પુકચર વર (મુતસ્તવ) સૂત્ર	૫૨
૨૫	સિદ્ધાણું છુદ્ધાણું (સિદ્ધ સ્તુતિ) સૂત્ર	૫૨
૨૬	વેવાવચ્ચ મરાણું સૂત્ર	૫૩
૨૭	અચવાનાદિ વંદન સૂત્ર	૫૩
૨૮	સગ્ગરસવિ (પ્રતિકમણુ રચાપના) સૂત્ર	૫૩
૨૯	હ્રસ્વકારિ હાચિ. (અતિચાર- આલોચન.) સૂત્ર	૫૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૦	પંચાચાર અતિચાર ગાથા	૫૩
૩૧	સુગુર-વંદન સૂત્ર	૫૪
૩૨	દેવસિચ્ચ આલોહ સૂત્ર	૫૪
૩૩	સાત લાખ (અવદ્વિંસા-આલોચના સૂત્ર	૫૪
૩૪	આચાર પાપસ્થાનક સૂત્ર	૫૪
૩૫	સગ્ગરસવિ (સંક્ષિપ્ત મધ્ય પ્રતિકમણુ)	૫૫
૩૬	વદિતા (આવક પ્રતિકમણુ) સૂત્ર	૫૫
૩૭	અબ્જુદ્વિગ્નો (ગુરુ ક્ષામણુ સૂત્ર)	૫૭
૩૮	આચરિય ઉવચ્ચાઈ સૂત્ર	૫૭
૩૯	મુત દેવતાની સ્તુતિ	૫૭
૪૦	ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિ	૫૭
૪૧	કચલદલ-મુનદેવતાની સ્તુતિ	૫૭
૪૨	શુવન દેવતાની સ્તુતિ	૫૭
૪૩	ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિ	૫૮
૪૪	નમોસ્તુ વધમાનાય-વીર સ્તુતિ	૨૮
૪૫	વિચાલ સોચન-શ્રી વીર સ્તુતિ	૫૮
૪૬	અદ્વાપચ્ચેચ (મુનિવંદન) સૂત્ર	૫૮
૪૭	વરકનક (સંપતિસત્ત બિન) સ્તુતિ	૫૮
૪૮	લધુચાતિ સ્તવન	૫૮
૪૯	અલ્લિકાચ (પાચનાય બિન) સ્તુતિ	૫૯
૫૦	અરહેસરની સબ્બાચ	૫૯
૫૧	મવલ બિલ્લાણું	૬૦
૫૨	સકલવીચ વંદના	૬૦
૫૩	સકલાહંત (અતુર્વિચિતિ બિન નમસ્કાર) ચેત્યવંદન	૬૧
૫૪	આવક પાશ્વિકાદિ જુદત અતિચાર	૬૨

સાધુ સાધ્વી ચોગ્ગ આવરયક ક્રિયાનાં સૂત્રો

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી નવકાર મહામંત્ર-પંચ મુત રકચે	૭૧
૨	શ્રી કરેમિલ તે	૭૧
૩	હ્રસ્વકારિ હાચિ	૭૧
૪	દેવસિચ્ચ અતિચાર	૭૧
૫	શનિક અતિચાર	૭૧
૬	શ્રી મગલુ સૂત્ર	૭૨
૭	પાશ્વિક અતિચાર	૭૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૮	શ્રી પાશ્વિક (પદ્મિ) સૂત્ર	૭૬
૯	શ્રી પાશ્વિક આચણા	૮૬
૧૦	અતિચાર ચિંતનની ગાથા	૮૭
૧૧	પ્રાતઃ કાલનો પડિસેદણુ વિધિ	૮૭
૧૨	સ્થાપના આચના પડિસેદણુના ૧૩ ચોલ	૮૭
૧૩	પ્રાતઃ ગુરવંદન વિધિ	૮૮
૧૪	ચેત્યવંદન વિધિ	૮૮

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૪	બહુ પુઝિપુત્રા પોરિસિ વિધિ	૮૬
૧૫	પન્ચક્રમાણુ પારવાનો વિધિ	૮૬
૧૬	દશવૈકલિક સુત્રની ૧૭ ગાથા	૮૬
૧૭	બહાર ગોચરીના ૪૨ દોષ અને પાંચ દોષ માંડીના	૯૦
૧૮	ગોચરી આધોવવાનો વિધિ	૯૨
૧૯	સાંજની પદ્ધિદેહ્યુ વિધિ	૯૩
૨૦	સ્થાનિક શુદ્ધિનો વિધિ અને ચોવીસ માંડલા	૯૩
૨૧	સંચારા પોરિસિનો વિધિ	૯૪
૨૨	સંચારા પોરિસિ	૯૪
૨૩	લોચ કરવાની વિધિ	૯૫
૨૪	લોચ કરાવ્યા પછીની (પરેવણા) વિધિ	૯૫
૨૫	લોચ કરવાના નક્ષત્ર	૯૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૬	સાત વાર ચેતવવંદના	૯૬
૨૭	ચાર વાર સબઝાય	૯૬
૨૮	પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કામને છોડવાને તે કાઉસ્સમ કરવાનો વિધિ	૯૭
૨૯	નાર માસે કાઉસ્સમ કરવાનો વિધિ	૯૭
૩૦	કાષ્ટ સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધિ	૯૭
૩૧	કાષ્ટ સાધુ કાળ કરે ત્યારે આવકને કરવાનો વિધિ	૯૮
૩૨	સાધુ સાધ્વી કાળ ધર્મ પામે ત્યારે ભેદતા સામાનની માફિ	૯૯
૩૩	ચરણ સિતરી	૧૦૦
૩૪	કાળ યાન વંત્ર	૧૦૦
૩૫	પન્ચક્રમાણુ સમયનો કાઠો	૧૦૧

દ્વિતીય મહાવિધિ-સ્મરણ સ્તોત્ર સ્તવનાદિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ હાંકાર મંત્ર સ્તવનમ્ નવસ્મરણો	૧૦૨
૨	નમસ્કાર મહામંત્ર-પ્રથમ સ્મરણમ્	૧૦૨
૩	ઉપસગમ કરે સ્તવ દ્વિતીય સ્મરણમ્	૧૦૩
૪	સંતિકર (સાતિનાથ સમ્યક્ત્વ દષ્ટિરક્ષા) સંતિકર તુત્રીય સ્મરણમ્	૧૦૩
૫	તિળમ પદ્મત સ્તોત્ર (સત્તરિસયથુત્ત) ચતુર્થ સ્મરણમ્	૧૦૩
૬	તિળમ પદ્મતનો સર્વતો ભદ્ર વંત્ર	૧૦૪
૭	નમિતેશુ (ભવહર) સ્તોત્ર પંચમ સ્મૃ	૧૦૫
૮	અનિતશાન્તિ સ્તવ પંચમ સ્મૃ	૧૦૬
૯	શ્રી ભક્તામર સ્તોત્ર-સપ્તમ-સ્મૃ	૧૦૮
૧૦	શ્રી કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર-અષ્ટમ સ્મૃ	૧૧૦
૧૧	શ્રી જુદ્ધાન્તિ (મહાટીશાન્તિ) સ્તોત્ર	૧૧૩
૧૨	મહાશાન્તિ સ્તોત્ર શ્રી ભદ્રાકાલુ- સ્વામિ વિરચયતમ	૧૧૫
૧૩	નવમકપૂજન	૧૧૫
૧૪	નવમકપૂજન પ્રકાર	૧૧૬
૧૫	મહાશાન્તિ વિધિ	૧૧૭
૧૬	શ્રી અધિમંદલ સ્તોત્રમ્	૧૧૮

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૭	શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ સ્તવન	૧૨૦
૧૮	શ્રી જિનપંચર સ્તોત્રમ્	૧૨૧
૧૯	મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્	૧૨૨
૨૦	શ્રી ભિક્ષિનશ્રદ્ધ શુભ નિઃશંક સિદ્ધિ સ્તવન	૧૨૨
૨૧	શ્રી સર્વશ સ્તોત્ર	૧૨૩
૨૨	શકેસ્તવ જિન સહજનામાહર પચ્ચિ મંત્ર સમેત	૧૨૩
૨૩	શ્રી અહ નામ સહજ સમુચ્ચય	૧૨૬
૨૪	શ્રી સહજકૃત સ્તોત્ર	૧૩૦
૨૫	શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન-ચતુર્થના ધિષ્ટિત પંચપદ્ધિ સ્તોત્રમ્	૧૩૦
૨૬	પચ્ચપદ્ધિ મંત્ર ચતુષ્ક ક્ષતિય-ત્રિપ-ત્રેસ-શુદ્ધ	૧૩૧
૨૭	શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન મંત્રાવિષ્ટિ પચ્ચપદ્ધિ સ્તોત્રમ્	૧૩૨
૨૮	ચતુર્વિંશતિ જિન અમિત પંચ પદ્ધિ મંત્ર સ્તોત્રમ્	૧૩૨
૨૯	આલ-તપ્તકારે ચતુર્વિંશતિ સ્તોત્રમ્	૧૩૩
૩૦	શ્રી સ્ત્રીય કર સ્વલ્પ સ્તવનમ્	૧૩૪

नं०	विषय	पृष्ठ
३१	श्री सन्तुल्य तीर्थाधिराज स्तोत्रम् (१)	१३५
३२	" " " " (२)	१३६
३३	" " " " (३)	१३७
३४	" " " " (४)	१३६
३५	श्री सन्तुल्य लक्ष्मण	१३६
३६	श्री सन्तुल्य महातीर्थ पुरुषोत्तम	१३७
३७	श्री सोपारकम अनन्तमभिन-स्तोत्रम्	१३०
३८	श्री अक्षयवर्धन स्तव-अष्टमहा- प्रातिहासिकम्	१३०
३९	श्री अक्षयवर्धन महाप्रभाविक्त स्तोत्र	१४०
४०	श्री महावीर स्तोत्र	१४०
४१	पुरुषोत्तमसमूह महाप्रभाविक्त स्तोत्रम्	१४०
४२	श्री श्रिकृष्णपत्नी पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४१
४३	श्री श्रावली पार्श्वनाथ स्तोत्र	१४२
४४	श्री कृष्णपत्नी पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४२
४५	श्री कृष्णपत्नी पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४३
४६	श्री पार्श्वनाथस्य गणित मन्त्र विराज स्तोत्रम्	१४३
४७	श्री यिन्तामणि पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४४
४८	श्री पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४५
४९	श्री पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४५
५०	श्री शंभुशिव पार्श्वनाथ स्तोत्रम्	१४६
५१	नवतिक्तुस्तोत्र (अभिरामेश्वरि)	१४६
५२	श्री हरिकेश्वरीकृत श्री महादेवाष्टकम्	१४६

तृतीय महाविधि

नं०	विषय	पृष्ठ
१	श्री श्रवणार प्रकरण	१६२
२	श्री नवतत्त्व प्रकरण	१६२
३	श्री हस्त प्रकरण	१६३
४	श्री लक्ष्मण सप्तमि प्रकरण	१६४
५	श्री जैत्यवदन भाष्य	१६६
६	श्री गुरुवदन भाष्य	१७१
७	श्री प्रत्याभ्यान भाष्य	१७३
८	श्री कर्मविपाक नामा-प्रथमःकर्मभाष्य	१७४

नं०	विषय	पृष्ठ
५३	नमो निनाथ स्तोत्रम्	१४६
५४	श्रीगणेश समनाथ स्तोत्रम्	१४६
५५	श्रीगणेश विपश्चा स्तोत्रम् (द्वितीयम्)	१५०
५६	श्री अग्निहोत्र स्तव	१५०
५७	" " " " (द्वितीयम्)	१५०
५८	वैरोद्ध्या स्तोत्रम्	१५१
५९	श्री पद्मावती स्तोत्रम्	१५२
६०	श्री अक्षयरी स्तोत्रम्	१५४
६१	महालक्ष्मी स्तोत्रम्	१५५
६२	श्री सारस्वती सारदा स्तोत्रम्- (अनुभव सिद्ध. अभिरामेश्वर- सूरि विरचित)	१५५
६३	महाप्रभाविक्त श्री सारस्वती स्तोत्रम्	१५६
६४	श्री सारस्वती स्तोत्रम्	१५७
६५	" " "	१५७
६६	" " "	१५८
६७	" " "	१५८
६८	श्री गौतम स्वामि स्तोत्रम्	
	श्री वज्रवामि विरचितम्	१५८
६९	श्री गौतम स्वामि स्तोत्रम्	१५९
७०	" " " "	१५९
७१	श्री गौतम स्वामि मन्त्र गणित स्तोत्रम्	१६०
७२	श्रवण समये (स्वापदासे) स्मरणीय स्तोत्रम्	१६१
७३	श्री वीतराज स्तोत्रम्	१६१

प्रकरणार्थि संग्रह

नं०	विषय	पृष्ठ
६	श्री कर्मस्तव नामा-द्वितीयकर्मभाष्यः	१७५
१०	श्री नव तत्त्व नामा-तृतीय	१७८
११	पञ्चशीतिनामा यत्तुःकर्मभाष्य	१७९
१२	सतत नामा पञ्चमःकर्मभाष्य	१८३
१३	सप्ततिनामा षष्ठःकर्मभाष्य	१८७
१४	श्री गुरु सप्तमि	१९०
१५	श्री लक्ष्मण समास प्रकरण	२०३
१६	श्री वैराग्य सप्तमि	२०३

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૭	શ્રી ધાન્દ્ય પરાભ્ય ક્ષતકમ	૨૧૭
૧૮	શ્રી સમવસરસ્ય પ્રકરણમ	૨૨૧
૧૯	શ્રી ચૈત્યસરસ્ય પથના	૨૨૨
૨૦	શ્રી આહિર પચ્ચક્રપાણ્ય પથના	૨૨૪
૨૧	શ્રી દશવૈકલિક સૂત્ર	૨૨૭
૧	દુમપુષ્પિકાધ્યયનમ	૨૨૮
૨	આમણપુર્વિકાધ્યયનમ	૨૨૮
૩	હુલ્લકાચારા ધ્યયનમ	૨૨૮
૪	જનજીવણિવજ્રમણ્યુ	૨૨૯
૫	પંચમજ્જસ્ય પિવડેસણ્યો	૨૩૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬	મહાચાર કથાધ્યયનમ	૨૩૮
૭	સુવાક્ય શુદ્ધ્યાખ્ય સપ્તમમ અધ્યયનમ	૨૪૧
૮	આચાર પ્રક્ષિપ્તિનામક મધ્યયનમ	૨૪૩
૯	વિનિતિ સમાધિનામાધ્યયનમ	૨૪૫
૧૦	સાલિશ્વ અધ્યયનમ	૨૪૬
૧	શ્રી દશવૈકલિક પ્રથમા ચૂલિકા	૨૫૦
૨	,, ,, દ્વિતીયા ચૂલિકા	૨૫૧
૨૨	શ્રી તત્વાર્થો વિગમ સૂત્રમ	૨૫૩
૨૩	સિન્દૂર પ્રકર (સુકત મુકતાવલી)	૨૫૭
૨૪	શ્રી યોગ દીપક મૂલ મંથ :	૨૬૪

ચતુર્થ મહાનિધિ ચૈત્યવંદનો.

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી સીમંધર સ્વામીના દુહા	૨૬૮
૨	સકલકુલમ વસ્ત્રી	૨૬૮
૩	શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિનચૈત્યવંદન	૨૬૮
૧	શ્રી સીમંધર અમુખનમુ	૨૬૮
૨	વંદુ જિનવર વિહરમાન	૨૬૯
૩	સીમંધર મુગમંધર પ્રભુ	૨૬૯
૪	શ્રી સીમંધર વીતરાગ	૨૬૯
૫	શ્રી સીમંધર પરમાતમા	૨૬૯
૬	જયતુ જિન જગદેક ભાતુ	૨૭૦
શ્રી સિદ્ધાચળના દુહા એકેકું કમલું ભરે		૨૭૦
૪	શ્રી સિદ્ધાચળના ચૈત્યવંદનો	૨૭૦
૧	વિમલ કેવલ જ્ઞાન કમલા	૨૭૦
૨	શ્રી શત્રુજય સિદ્ધચેત્ર	૨૭૦
૩	શત્રુજય સિદ્ધચેત્ર	૨૭૧
૪	શત્રુજય ગિરિવ દીએ	૨૭૧
૫	સિદ્ધાચળ શિખરે ચઢી	૨૭૧
૬	શ્રી શત્રુજય મહાત્મની	૨૭૧
૭	આદીશ્વર જિનરાયનો	૨૭૧
૮	જય જય નાભિનરિંદન	૨૭૨
૯	કલ્પવૃક્ષની ઝાંઝડી	૨૭૨
૧૦	વિમલ ગિરિવર સયલ-અપહર	૨૭૨
૫	શ્રી આદિનાથ ચૈત્યવંદનો	૨૭૨
૧	આદિવ અરિકંભ નમુ	૨૭૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	સર્વારથ સિદ્ધ ચઢી	૨૭૨
૩	અરિકંભ નમો ભગવંત નમો	૨૭૩
૬	શાંતિનાથ જિન ચૈત્યવંદન	૨૭૩
૧	વિશ્વાતિશાથી મહિમા	૨૭૩
૨	જય જય શાંતિ જિણ્યંદ	૨૭૩
૭	શ્રી મહાનાથ જીન ચૈત્યવંદન	૨૭૩
૧	પહેલું ચોથું પાંચમું	૨૭૩
૨	પુરુષોત્તમ પરમાતમા	૨૭૪
૮	શ્રી નમિનાથ જિન ચૈત્યવંદન	
૧	સકલ મંગલ કલકમલા	૨૭૪
૬	શ્રી નેમિ જિન ચૈત્યવંદન	
૧	સમુદ્રવિજય કુલચંદ	૨૭૪
૨	બાવીશમા શ્રી નેમિનાથ	૨૭૪
૧૦	શ્રી પાશ્વનાથ જિન ચૈત્યવંદન	૨૭૫
૧	નમઃ પાશ્વનાથાય	૨૭૫
૨	પ્રભુમામિ સદા પ્રભુ પાશ્વજિન	૨૭૫
૩	પુરિસાદાણી પાસનાદ	૨૭૫
૪	પ્રભુ પાસજી તાલકે નામ મીઠું	૨૭૫
૫	સકલભવિજન ચમત્કારી	૨૭૫
૧૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી ચૈત્યવંદન	
૧	આદીશ્રી મહાવીર	૨૭૬
૨	પરમાનંદ વિલાસશાલ	૨૭૭
૩	વલ્લભાન જિનવર ધણી	૨૭૭
૪	સિદ્ધારથ સુતવંદીએ	૨૭૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૫	જય જય શ્રી વર્ધમાન	૨૭૮
૧૨	શ્રી ઇન્દ્રભૂતિ ગણદરૂં ચૈત્યવંદન	૨૭૮
૧૩	શ્રી અગ્નિભૂતિ " "	૨૭૮
૧૪	શ્રી વાયુભૂતિ " "	૨૭૮
૧૫	શ્રી વ્યક્ત " "	૨૭૮
૧૬	શ્રી સુધર્મા " "	૨૭૯
૧૭	શ્રી મંડિત " "	૨૭૯
૧૮	શ્રી મૌવપુત્ર " "	૨૭૯
૧૯	શ્રી અકંપિત " "	૨૭૯
૨૦	શ્રી અયલ્લાત " "	૨૭૯
૨૧	શ્રી મેતાય " "	૨૭૯
૨૨	શ્રી પ્રજાસ " "	૨૭૯
૨૩	ચોવીસ જિનનું ચૈત્યવંદન	૨૮૦
૨૪	શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન	
	૧ પરમાનંદ પ્રકાશભાસ	૨૮૦
	૨ જગન્નાથને તે નમુદાય ભોડી	૨૮૦
૨૫	શ્રી પચતિથીનું ચૈત્યવંદન	
	૧ સુખદાઇ શ્રી આદિજિજ્ઞાસ	૨૮૦
	૨ આજદેવ અરિહંત નમુ	૨૮૧
૨૬	બારગુણ અરિહંત દેવ	૨૮૧
૨૭	ચોવીસ જિનના ભવનું ચૈત્યવંદન	૨૮૧
૨૮	જિનેશ્વરદેવ દસન દુષ્ટનું "	૨૮૧
૨૯	શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદનો	
	૧ પરમેશ્વર પરમાત્મા	૨૮૨
	૨ જય જય શ્રી જિનરાજ આજ	૨૮૨
	૩ તુજ મુરતિને નિરખતા	૨૮૨
૩૦	એકસો સિતેર જિનનું ચૈત્યવંદન	
	૧ સોજે જિનવર શામળા	૩૮૨
૩૧	ચોવીસ જિનના વણનું ચૈત્યવંદન	૨૮૨
૩૨	ચોવીસ જિનના સંજનનું ચૈત્યવંદન	૨૮૩
૩૩	શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનું ચૈત્યવંદન	૨૮૩
	૧ ઉદ્ધિમુના સુત તાલરિયુ	૨૮૩
	૩ સિદ્ધ સકલ સમરુ	૨૮૩
૩૪	બીજનું ચૈત્યવંદન	
	દુરિય ધર્મ જિજ્ઞે ઉપદેશો	૨૮૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૫	શ્રી જ્ઞાન પંચમીનું ચૈત્યવંદન	
	૧ ત્રિગડે બેઠા વીર જિન	૨૮૪
	૨ શ્રી સૌમાન્ય પંચમીતણો	૨૮૪
	૩ શ્રી જિન ચઉનાણી ઘષ	૨૮૪
	૪ મુગલા ધર્મ નિવારઆણ	૨૮૫
	૫ સ્વામલવાન સોહામણા	૨૮૫
૩૬	અષ્ટમી તિથિનું ચૈત્યવંદન	
	૧ મહાગુરુ આઠમ દિને	૨૮૫
	૨ આઠ ત્રિગુણ જિનવરતણી	૨૮૬
૩૭	મૌન એકાદશીનું ચૈત્યવંદન	
	૧ શાસનનાયક વીરજી	૨૮૬
	૨ શીરનાયક જગ જયો	૨૮૬
૩૮	નવપદ ચૈત્યવંદનો	
	૧ શ્રી સિદ્ધયક આરાધતા	૨૮૭
	૨ જો ધુરિસિરિ અરિહંત	૨૮૭
	૩ ઉપન સમાણ મહોમવાણ	૨૮૭
	૪ સકલમંતલ કેલિ કમળા	૨૮૮
	૫ જીવંત રંઝારિજીએ મુનાણે	૨૮૮
	૬ પહેલે પદ અરિહંતના	૨૮૮
૩૯	શ્રી દીવાળીનું ચૈત્યવંદન	
	૧ શ્રી સિદ્ધારથ વૃષ્ટલતિથો	૨૮૯
	૨ મગધ દેસ અપાપુરી	૨૮૯
૪૦	શ્રી પચુપણના ચૈત્યવંદનો	૨૮૯
	૧ પવં પચુપણ ગુણ નીલો	૨૮૯
	૨ નવ ચૌમાસી તપ કર્યા	૨૮૯
૪૧	શ્રી વીસ રથાનનું ચૈત્યવંદન	
	૧ પહેલ પદ અરિહંત નમુ	૨૯૦
૪૨	શ્રી વર્ધમાન તપનું ચૈત્યવંદન	૨૯૦
૪૩	શ્રી રાહિણી તપનું ચૈત્યવંદન	૨૯૧
૪૪	શ્રી જન્નુ જિન ચૈત્યવંદન	૨૯૦
૪૫	શ્રી પચવેળવજી કૃત ચૈત્યવંદન	૨૯૧
૪૬	શ્રી છુદિસાગર કૃત ચૈત્યવંદન	
	ચોવીશી	૨૯૫
૪૭	ઉપાધ્યાયજી કુમારકાણુજી પ્રણીત	
	શ્રી ચૈત્યવંદન ચતુર્તિ સ્મૃતિ	૨૯૫

[૭]

સ્તુતિ (ચામ) સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી શૈલભનુનિ રચિત ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તુતયઃ	૩૦૪	૧૯	શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ	૩૨૫
૨	શ્રી ઐન્દ્ર સ્તુતિ-ચતુર્વિંશતિકા	૩૧૧	૨૦	શ્રી પાશ્વનાથ સ્તુતિ	૩૨૫
૩	ભક્તામર પાદપૂતિઃ શ્રી ઋષભજિન-સ્તુતિ	૩૧૬	૨૧	શ્રી મહાવીર સ્તુતિ	૩૨૫
૪	કસ્થાણુ મંદિર પાદપૂતિઃ શ્રી વહ્નમાન જિન સ્તુતિ	૩૧૬	૨૨	શ્રી સીમંધર જિન સ્તુતિ	૩૨૫
૫	સકલકુસલ વસ્ત્રી પાદપૂતિઃ શ્રી શાન્તિનાથ જિન સ્તુતિ	૩૧૦	૧	શ્રી સીમંધર સેવિત સુરવર	૩૨૫
૬	સંસારદાવા પાદપૂતિઃ શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિઃ	૩૨૦	૨	શ્રી સીમંધર દેવ સુહર્કર	૩૨૬
૭	સ્નાતસ્થા પાદપૂતિઃ શ્રી વહ્નમાન જિન સ્તુતિઃ	૩૨૦	૩	વ દે પ્રુવવિદેહભૂમિ મદિલા	૩૨૬
૮	ત્રેવલઃત્રિયા મંજલ-પાદપૂતિઃ શ્રી પાશ્વજિન સ્તુતિઃ	૩૨૦	૪	બળુવાળી તે બીજ સોદાવેરે	૩૨૬
૯	કસ્થાણુ કંઠપાદપૂતિઃ ઋષભજિન સ્તુતિ	૩૨૧	૫	મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધર-સ્વામી	૩૨૭
૧૦	સાધારણ જિન સ્તુતિઃ	૩૨૧	૬	શ્રી સીમંધર મુજને વ્હાલા	૩૨૭
૧૧	શ્રી સિદ્ધકે સ્તુતિઃ ૧ જાત્યા પ્રમં તદથં	૩૨૧	૨૩	શ્રી શત્રુંજય ગિરિ સ્તુતિ	
	૨ વિપુલ કુસલ માલા	૩૨૧	૧	જીહ્વા ઓગણોતરે કામકોટી	૩૨૭
૧૨	શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તુતિઃ	૩૨૨	૨	શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર	૩૨૭
૧૩	શ્રી જ્ઞાનપંચમી સ્તુતિઃ ૧ શ્રેયેષઃ ચંચકેતુઃ	૩૨૨	૩	આદિ જનવર રાયા	૩૨૮
	૨ પંચાનન્તક સુપ્રપંચ	૩૨૨	૪	અતિસુધટ મુંદર	૩૨૮
	૩ શ્રી નેમિપંચમ	૩૨૩	૫	શત્રુંજય મંજુ	૩૨૮
૧૪	મૌન ઝોકાદશી સ્તુતિઃ ૧ અરસ્ય પ્રવલ્યા નમિજિન	૩૨૩	૬	પુંડરીક ગણુધર પાવપ્રણુમીને	૩૨૮
	૨ શ્રી ભાગેશિવભાષે	૩૨૩	૭	વિમલાચલ મંજુ	૩૨૯
૧૫	પંચતીથ સ્તુતિ ૧ શત્રુંજય મુખ્ય તીથ-તિલક	૩૨૩	૮	શ્રી શત્રુંજય આદિજિન આભ્યા	૩૨૯
૧૬	શ્રી સમવસરણુ ભાવ ચર્ચિતક પાશ્વજિન સ્તુતિ	૩૨૪	૨૪	શ્રી સુમતિજિન સ્તુતિ	૩૨૯
૧૭	શ્રી આદીશ્વર સ્તુતિ	૩૨૪	૨૫	શ્રી શાન્તિજિન સ્તુતિ	
૧૮	શ્રી શાન્તિનાથ સ્તુતિ	૩૨૫	૧	શાન્તિ જિનેશ્વર સમરીએ	૩૨૯
			૨	સકલ સુખાકર પ્રણુમિત નામર	૩૨૯
			૩	ગજપુર અવતારા	૩૨૯
			૪	શાન્તિ સુહર્કર સાહિબો	૩૨૯
			૨૬	શ્રી મસ્તિનાથની સ્તુતિ	૩૩૧
			૨૭	શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ	
			૧	સુર અસુર વાંદત	૩૩૧
			૨	શ્રી મિરનારે જે ગુણુનીલો	૩૩૧
			૩	નેમિજિનેશ્વર પ્રણુ પરમેશ્વર	૩૩૨
			૪	શ્રી મિરનાર સિખર શિશુમાર	૩૩૨
			૫	વદુવંસાકશે ઉકુપતિસમા	૩૩૨
			૬	શણુધવરનારી	૩૩૩
			૭	વાદવ કુલમંજુ નેમિનાથ	૩૩૩
			૨૮	શ્રી પાશ્વજિન સ્તુતિ	
			૧	પાસ જિણુદા વામા નંદા	૩૩૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	જગજન જગજન મદિ જે અસિધૌ	૩૩૪	૩૬	શ્રી પદ્મપદ્મની સ્તુતિ	
૩	શીલડી પુર મઠલુ	૩૩૪	૧	સતર બેદી જિન પૂમ રચીને	૩૪૫
૪	શ ખેશ્વર પાસછ પૂજ્યો	૩૩૪	૨	જિન આગમ ચૌ પરવી ગાઇ	૩૪૫
૫	સકલ સુરાસર સેવે પાયા	૩૩૫	૩	પુણ્યવત પોશાળે આવે	૩૪૫
૩૬	શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ		૪	પવ'પદ્મસણુ પુન્યે કીજે	૩૪૫
૧	ઉપસમ રસમાં મમ સદા જે,	૩૩૫	૫	પુન્યર્થ પોપણુ પાપર્થ-શાપણુ	૩૪૬
૨	ગધારે મહાવીર જિણુંદા	૩૩૬	૬	મહિરચિત સિંહાસન	૩૪૭
૩	કનકે સમ શરીર	૩૩૬	૭	વરસ દિવસમાં અપાઠ ચોમાસુ	૩૪૭
૪	વીર અગપતિ જન્મજ યાવે	૩૩૬	૮	પર'પદ્મપણુ પુણ્યે પામી	૩૪૮
૫	મહાવીર જિણુદા	૩૩૭	૯	" " " " " "	૩૪૮
૬	જય જય ભવિ હિતકર	૩૩૭	૧૦	પર'પદ્મસણુ સર્વજનક	૩૪૮
૩૭	શ્રી ભાવનગરજિન ચેત્ય સ્તુતિ	૩૩૭	૧૧	પામી પવ'પદ્મસણુ સાર	૩૪૯
૩૮	શ્રી શાશ્વતા જિન સ્તુતિ	૩૩૮	૪૦	શ્રી દીવાલીની સ્તુતિ	
૩૯	નંદીશ્વર દીપની સ્તુતિ	૩૩૮	૧	ઉદ્ભૂતિ અનુપમ મુણુ ભર્મા	૩૪૯
૪૦	બીજની સ્તુતિ	૩૩૮	૨	શાશ્વત નાયક વીરજીએ	
૪૧	ત્રીજની સ્તુતિ	૩૩૯		શ્રી નવતલની સ્તુતિ	૩૫૦
૪૫	પંચમીની સ્તુતિ		૪૨	વર્ષમાન તપની સ્તુતિ	
૧	આવણુ સુદી દિન પંચમીએ	૩૩૯	૧	વર્ષમાન અભિલ તપ આદરે	૩૫૦
૨	તીથ'કર શ્રીવીર જિણુદા	૩૩૯	૨	વર્ષમાન જોલીકરે	૩૫૦
૪૬	આઠમની સ્તુતિ		૩	વર્ષમાન તપ જોળીપાણુ	૩૫૦
૧	અષ્ટમી અષ્ટપદ મઠ એમજાડીએ	૩૪૦	૪૩	શ્રી વીસ સ્થાનક તપની સ્તુતિ	
૨	મંગળ આઠ કરી જસ આમળ	૩૪૦	૧	વીસ સ્થાનક તપવિશ્વમાં મોટે	૩૫૦
૩	ચોવિશે જિનવર હું મણુમુ	૩૪૦	૨	પુણે ચૌતમ વીર જિણુંદા	૩૫૧
૪	અષ્ટમી વાસર મનિજમ રમણી	૩૪૧	૩	અરિહંત સિદ્ધ પવચણુ	૩૫૧
૪૭	એકાદશીની સ્તુતિ		૪૪	શાહિણી તપની નિધિ	૩૫૨
૧	નિરપમ નેમિ જિનેશ્વર ભાજે	૩૪૧	૪૫	શ્રી આધ્યાત્મિક સ્તુતિ	
૨	એકાદશી અતિ રખડી	૩૪૧	૧	વીતરામ અરિહંત પુણ્યે	૩૫૨
૩	ગોવત્ત મોલે મનસભાલી	૩૪૨	૨	સુદાનંદ નિજ વહીવે	૩૫૨
૪૮	શ્રી સિદ્ધચક્રની સ્તુતિ		૩	સિદ્ધ સુદને વાંદુ	૩૫૩
૧	વીર જિનેશ્વર અતિઅભવેશ્વર	૩૪૨	૪	ઉઠી સવેળા સામાયિક લીધું	૩૫૩
૨	જિનસાસન વહિત	૩૪૨	૪૬	શ્રી જિનપંચક સ્તુતિ	૩૫૩
૩	અરિહંત નમોવલી સિદ્ધ નમો	૩૪૨	૪૭	શ્રી જીઝજન પાશ'નાથની સ્તુતિ	૩૫૩
૪	મહ ઊઠી વંદુ	૩૪૨	૪૮	શ્રી ચિંતામણી પાશ'જિન સ્તુતિ	૩૫૪
૫	અંગદેશ ચંપાપુરીવાસી	૩૪૨	૫૦	શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ	૩૫૪
૬	શ્રી સિદ્ધચક્ર સેવો સુવિચાર	૩૪૪	૫૧	શ્રી સુમતિ જિન સ્તુતિ	૩૫૪
૭	વીરજિનેશ્વર ભવનદિલેશ્વર	૩૪૪	૫૨	શ્રી સિતલનાથની સ્તુતિ	૩૫૪
			૫૨	શ્રી અનંતનાથની સ્તુતિ	૩૫૪
			૫૩	શ્રી મહિનાથની સ્તુતિ	૩૫૪

[૬]

ચતુર્થ મહાનિધિ સ્તવન સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિનસ્તવનો	
૧	સુલો મંદાશ	૩૫૫
૨	ધન ધન ક્ષેત્ર મહાવિદેહશ	૩૫૫
૩	મનકું તે મહારું મોકલે	૩૫૬
૪	મશુ નાથ તું તિયલોકનો	૩૫૬
૫	કહેજો વંદન ભય	૩૫૭
૬	કમા ભનુ કણુ કીનો	૩૫૭
૭	છરે મારે ધાતપી ખંડ મઝાર	૩૫૮
૮	અન્નનન ચતુર સુભલ	૩૫૮
૯	અનંત વીરજ અરિહંત સુલો	૩૫૮
૧૦	અનંતવીરજ અરિહંત સુલો	૩૫૮
૧૧	અનંતવીરજ અરિહંત સુલોને	૩૫૯
૧૨	તારી મૂર્તિએ મન મોલું રે	૩૫૯
૧૩	સીમંધર યુગમંધર બાહુ	૩૫૯
૧૪	શ્રી સીમંધર સાહવા	૩૫૯
૨	ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયશ કૃત	
	વિહરમાન જિનવીશી સ્તવનો ૨૦	૩૬૦
૩	શ્રી દેવમહાશ કૃત વિહરમાન જિન	
	વીશી સ્તવનો ૨૦	૩૬૭
૨	શ્રી સુત્રજય ગિરિના સ્તવનો	
૧	તે દિન ક્યારે આવશે	૩૭૬
૨	આલોને રિતમશ પ્યારા	૩૭૬
૩	આખલડીયેરે મેં આજ	૩૭૬
૪	ભત્રા નવાલું કરીએ	૩૭૬
૫	વિમળાચળ નિત્ય	૩૭૭
૬	સિદ્ધાચળગિરિ ભેટ્યારે	૩૭૭
૭	મારું મન મોલું રે	૩૭૭
૮	શ્રી સિદ્ધાચળ ભેટવા	૩૭૮
૯	માતા મરહેલીના નંદ	૩૭૮
૧૦	ઉગ્રેયા મુજને ધણી છોકો	૩૭૮
૧૧	આલો આલો વિમલગિરિ જહજે રે	૩૭૯
૧૨	વીરજ આભા રે	૩૭૯
૧૩	વિમળાચળ વિમળાપ્રાણી	૩૮૦
૧૪	તુમે તો ભલે મિરાજેશ	૩૮૦
૧૫	નિશ્ચીત રાયજી તરતલે	૩૮૦

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૬	જિનંદા તોરે ચરણ કમલડીરે	૩૮૧
૧૭	મનના મનોરમ સત્રી દુખ્યાએ	૩૮૧
૧૮	આપલડીરે પાતિકા	૩૮૧
૧૯	એકદિન પુંડરીક ગણધરે	૩૮૧
૨૦	અમતો પાર ભયે હમ સાધુ	૩૮૨
૨૧	આપો આપોને લાલ મોખા	૩૮૨
૨૨	વહેલા ભવિ જહજો રે	૩૮૩
૨૩	શ્રી શત્રંજય ભરતનૃપ યાત્રાનું	૩૮૪
૨૪	રિખખંજિણુક વિમલગિરિ મહા	૩૮૫
૨૫	શ્રી અ દીધર અ તરભમી	૩૮૫
૨૬	સિદ્ધગિરિ મંડન ધસ સુલો	૩૮૬
૨૭	વિમલગિરિ ક્યું ન ભયે	૩૮૬
૨૮	વિમલગિરિ વિમલતા	૩૮૬
૨૯	હેન સમાનરે અરન સમાનરે	૩૮૭
૩૦	સિદ્ધાચળનો વાસી પ્યારો	૩૮૭
૩૧	રિવેડી વિમલાચલ વસીએ	૩૮૭
૩૨	પ્રજ્યો પ્રેમે પુંડરીકગિરિ	૩૮૭
૩૩	આલો આલોને રાજ	૩૮૮
૩૪	આલો સખી જિન વંદન	૩૮૮
૩૫	પ્રજ્યજી ભનું પાલિનાણુ	૩૮૯
૩૬	શૈત્રજી મહના વાસીરે	૩૮૯
૩૭	ગિરિવર દરિયાજી વિરલા	૩૮૯
૩૮	ભરતને પાટે ભૂપતિરે	૩૯૦
૩૯	સિદ્ધાચળ સિખરે દીવેરે	૩૯૦
૪૦	તીરથની આજ્ઞાતના નવિ	૩૯૦
૩	શ્રી જ્ઞાપકદેવ જિન સ્તવનો	
૧	આદિજિન વંદે શુભસંદન	૩૯૧
૨	પ્રથમ જિજ્ઞેસર પ્રજ્યમીયે	૩૯૧
૩	જ્ઞાનરથજી રથણાધરે	૩૯૨
૪	આદિકરજી અરિહંતશ	૩૯૨
૫	સમારિતદાર મહારે પેસતાશ	૩૯૨
૬	વિનય વિજયજી ઉપાધ્યાયજી	
	કૃત આદિજિન વિનતિરૂપ સ્તવન	૩૯૨
૬	નાભિ નરિંદનો નંદન વહીએરે	૩૯૪
૭	જ્ઞાપક જિનરાજ મુજ આજદિન	૩૯૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૮	ત્રયલક્ષ્યે હિનકારી	૪૬૫
૯	અનિતનાથ જિન સ્તવનો	
૧	અનિતદેવ મુજ વાલહા	૪૬૫
૨	પ્રીતલડી બધાથીરે	૪૬૫
૩	અનિત અનિત જિન ધ્યાનએ	૪૬૫
૪	અનિત જિન દ દેવ	૪૬૬
૫	સંભવનાથ જિન સ્તવનો	
૧	હરિ પ્રભુ સંભવનાથી	૪૬૬
૨	મુને સંભવ જિનશુ પ્રીત	૪૬૬
૩	સાહેબ સંભવોરે ચાલવ	૪૬૭
૪	સંભવ જિનજળ નયન	૪૬૭
૫	અભિનન્દન જિન સ્તવનો	૪૬૭
૧	પ્રભુ તેરે નયનડી કું બલીહારી	૪૬૭
૨	શ્રી અભિનન્દન સ્વામીને રે	૪૬૮
૩	અભિનન્દન જિનરાજ	૪૬૮
૭	શ્રી સુમનિ જિન સ્તવન	
૧	સાહિબા સુમતિ જિલ્લુદા	૪૬૮
૨	સુમતિનાથ સાચા હો	૪૬૮
૮	શ્રી પદ્મપ્રભુ જિન સ્તવનો	
૧	પદ્મપ્રભુ પ્રાણસે પ્યારા	૪૬૯
૨	શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામી	૪૬૯
૩	ધડી ધડી સાંભરે સાંધસલના	૪૬૯
૯	શ્રી સુપાશ્વનાથ જિન સ્તવન	૪૭૦
૧૦	શ્રી ચન્દ્રપ્રભુ જિન સ્તવન	
૧	શ્રી ચન્દ્રપ્રભ જિનરાજ રાજે	૪૭૦
૨	હરિ મારે ચન્દ્રવદન જિન	૪૭૦
૧૧	શ્રી સુવિધિ જિન સ્તવત	
૧	સુવિધિ જિન ત્રિગટે જાળે	૪૭૦
૨	મેં જાનો નાહ	૪૭૧
૩	જાની શિર ચૂડામણીજી	૪૭૧
૧૨	શ્રી શીતલજિન સ્તવનો	
૧	શીતલજિન મોહે પ્યારા	૪૭૧
૨	શ્રી શીતલજિન વંદીએ	૪૭૨
૧૩	શ્રી શ્રેયાસનાથ જિન સ્તવન	૪૭૨
૧૪	શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન	૪૭૨
૧૫	શ્રી વિમળ જિનેશ્વર દેવ નમસ્કે	૪૭૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	પ્રભુજી મુજ અવશ્ય મત દેવો	૪૭૨
૧૬	અનંતનાથ જિન સ્તવનો	
૧	સુભસા નંદન જમ આનંદ	૪૭૨
૨	શ્રી અનંતપ્રભો સંતરફે	૪૭૨
૧૭	શ્રી ધર્મનાથ જિન સ્તવન	૪૭૩
૧૮	શ્રી શાંતિજિન સ્તવનો	
૧	શાંતિજિનેશ્વર દેવ	૪૭૪
૨	શાંતિજિલ્લુદ મહારાજ	૪૭૪
૩	મહારો મુજરો લ્યોને રાજ	૪૭૫
૪	મુલો શાંતિ જિલ્લુદ સોભાગી	૪૭૫
૫	સેવો સેવોને રાજ	૪૭૫
૬	શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહેબ	૪૭૬
૭	મુદર શાંતિ જિલ્લુદની	૪૭૬
૮	શાંતિ શાંતિ સાંભરો શાંતિ સદ્ગુણ	૪૭૬
૯	સાલમા શાંતિ જિનેશ્વર દેવરો	૪૭૭
૧૦	અચીરાનંદન પ્રભુમીએરે	૪૭૭
૧૧	મુલુ દયાનિધિ	૪૭૮
૧૨	શાંતિ જિનેશ્વર સાહિબારે	૪૭૮
૧૩	શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ વહો	૪૭૯
૧૪	હમ મગન ભવે પ્રભુધ્યાનમે	૪૭૯
૧૫	સુરરાજ સમાજ નતાલ્લિજી	૪૭૯
૧૬	શ્રી કુંડુનાથ જિન સ્તવન	૪૮૧
૨૦	શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન	
૧	અરજિન ગજપુર વર શિલ્પમાર	૪૮૧
૨૧	શ્રી મહિલનાથ જિન સ્તવન	
૧	મિથીલા નવરી અવતરોજી	૪૮૨
૨	અરનાથકું સદા મેરી વંદના	૪૮૨
૩	મહેવો આલુ રહેસ્વાજી	૪૮૨
૪	હૌન રમે ચિતકૌ ન રમે	૪૮૨
૨૨	શ્રી મુનિસુવત જિન સ્તવન	૪૮૩
૨૩	શ્રી નિમનાથ જિન સ્તવન	૪૮૩
૨૪	શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવનો	
૧	પરમાતમ પ્રુષ્ઠ કલા	૪૮૩
૨	નિરખો નેમિ જિલ્લુદને	૪૮૪
૩	રહો રહો રે માદવ દો ધડીવા	૪૮૪
૪	હાસપુરીનો નેમ સહચો	૪૮૪

ક્રમ	વિષય	પાન
૨૫	શ્રી પાશ્વર્જિન સ્તવનો	
૧	પરમાતમ પરમેશ્વર	૪૧૫
૨	શતાં જેવાં કૃષ્ણાં ને	૪૧૫
૩	અંતરંગમી સુષુ અશ્વમેશ	૪૧૬
૪	મોહન મુજરો લેજો રાજ	૪૧૬
૫	ધારો ધારો રે હો વાલા	૪૧૬
૬	નિત્ય સમરુ' સાહેબ વચણાં	૪૧૬
૭	મ્હારી કલ્પવેદી મૂર્તી	૪૧૭
૮	જિનજી ત્રેવીશમો જિનપાશ	૪૧૮
૯	આજ પૂરે સદા પરમેશ્વર	૪૧૦
૧૦	સેવો ભવિજન જિન ત્રીવીશમો	૪૧૬
૧૧	આજ સુખેશ્વર જિન ભેડીએ	૪૧૬
૧૨	પાશ્વર્જિન પૂણ્ણતા તાહરીજી	૪૨૦
૧૩	મેરે સાહેબ તુમહિ હો	૪૨૦
૧૪	તમે માન માયા ભાગે ભાવબાણી	૪૨૧
૧૫	તાર મુજ તાર મુજ તાર	૪૨૦
૧૬	રમ રસીયા રમરસ બન્ધો	૪૨૧
૧૭	જય જય જય જય પાસ જિજ્ઞંસ	૪૨૧
૧૮	પ્રભુનું પદ પંકજ પાસના	૪૨૧
૧૯	સોના રૂપાંકે સોમઠે	૪૨૨
૨૦	અનુગ્રહ અમૃતવાણી હો	૪૨૨
૨૧	બન્ધેકું જિનહેવ પાશ્વર્જી	૪૨૩
૨૨	ચિદાનંદન પરમ નિરંજન	૪૨૩
૨૩	પૂજા સિધિ માહે ભાવિયેજી	૪૨૪
૨૪	ચિત્ત સમરી સારક માથરે	૪૨૫
૨૫	સુખદાહ રે સુખદાહ	૪૨૫
૨૬	અહો અહો પાસજી મુજમળિયા રે	૪૨૫
૨૭	શ્રી ચિતામણી પાશ્વર્જી રે	૪૨૬
૨૮	અપમોહે ઝીમીઆય બની	૪૨૧
૨૯	સરાત મંડન પાસ જિજ્ઞંસ	૪૨૭
૩૦	સહજનદી શીતલ સુખ ભોગી તો	૪૨૭
૩૧	જોડી પ્રભુ માળે રે	૪૨૮
૩૨	મિરઆ જોડી પાસજી હો લાલ	૪૨૯
૩૩	અનુલી જલ સાગી.	૪૩૦
૩૪	જિનજી જોડી મંડન પાસ રે,	૪૩૦
૩૫	પ્રભુમી જોડીયા પાસજી	૪૩૦

૩૬	લય લાગીરે લય લાગીરે	૪૩૦
૩૭	તુમ વિષુ મેરી કાણુ અમરશે	૪૩૧
૩૮	લાખીણો સોહાવે જિનજી	૪૩૧
૩૯	મુજરો માહરો માનો રે	૪૩૧
૪૦	આમાં આઈ નેહજે કધી	૪૩૧
૪૧	માતા વામાદે બોલાવે જમવા પાસને	૪૩૨
૪૨	ઈં છુડું ઈં છુડું	૪૩૨
૪૩	એકવાર હૃદયે આવે	૪૩૨
૨૬	શ્રી મહાવીર સ્વામી સ્તવનો	
૧	વીર પ્રભુ પ્રાણુ યજી ધારા	૪૩૩
૨	સરસતી સામિધિ પાયે ભાગે	૪૩૩
૩	આજ જિનરાજ મુજ કાળ	૪૩૩
૪	સિદ્ધારથનારે નંદન વિનવું	૪૩૪
૫	જમપતિ તારા શ્રી જિનહેવ	૪૩૪
૬	પ્રભુજીવીર જિજ્ઞંસને વહીયે	૪૩૪
૭	નારે પ્રભુ નહિ માનું	૪૩૪
૮	વીર કુંવરની વાતડી કેને કહીએ	૪૩૫
૯	સિદ્ધારથ રાજને મેર પટરાણી	૪૩૫
૧૦	ભક્તિ અર્થ ચિત્ત સાચી ધરી	૪૩૬
૧૧	વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા	૪૩૬
૧૨	વંડુ વીર જિનેશ્વર રાયા	૪૩૭
૧૩	આજ મારા પ્રભુજી સાનુ ભુજો	૪૩૭
૧૪	માતા ત્રિશલા નંદકુમાર	૪૩૭
૧૫	શરમ જિજ્ઞેસર વિગન સ્વરૂપનું રે	૪૩૮
૧૬	વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વર જ્યો	૪૩૮
૧૭	સાસન નાયક સિવસુખદાયક	૪૩૮
૧૮	ત્રિશલા માતા પારણું ભુલાવે	૪૩૮
૧૯	માતા ત્રિશલા બુઝાવે	૪૩૮
૨૦	શ્રી મહાવીર સ્વામીના	
૧	પંચ કમ્પાણનું સ્તવન	૪૪૦
૨૧	મહાવીર જિન કુંડળીનું સ્તવન	૪૪૪
૨૨	શ્રી મહાવીર સ્વામીના સત્તાવી	
	ભવનું સ્તવન	૪૪૫
૨૩	શ્રી મહાવીર સ્વામીના	
	સત્તાવીસ ભવનું સ્તવન	૪૪૭
૨૪	વિનયવિજયજી કૃત શ્રી વીરજિનનું	
	પંચ સ્તવન	૪૫૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૭	શ્રી પદ્મનાભ જિન સ્તવન વાટડી વિલોકનું રે ભાવિ	૪૫૧ ૪૫૩
૨૮	શ્રી જિનપંચક સ્તવન	૪૫૩
૨૯	શ્રી પરમાત્મા સ્તવનો	
૧	સાક્ષ સમતા સુન્દતાનો	૪૫૪
૨	શ્રી અહનુ સ્વામી મેરા	૪૫૪
૩	ભવિ તુમે વહોરે	૪૫૫
૪	આજ આરા પ્રભુજી	૪૫૫
૫	મેરે પ્રભુ સુ, પ્રમદ્યો પુરનરાગ	૪૫૬
૬	મનમાં આવળો રે નાય	૪૫૬
૭	પ્રભુ તેરો વચન સુન્દો	૪૫૬
૮	જિન તેરે સરથુ ચરથુ મહુ	૪૫૬
૯	આજ આનંદ ભયો	૪૫૭
૧૦	જ્ઞાનાદિક ગુણ તેરો	૪૫૭
૧૧	પ્રભુ તેરો જ્ઞાન જ્ઞાન	૪૫૭
૧૨	એ પરમ ભક્ષ પરમેશ્વર	૪૫૭
૧૩	મેરે સાદિય તુન્દહિદો	૪૫૭
૧૪	પ્રભુ તેરો મોહન હૈ મુખ મદકો	૪૫૮
૧૫	તો જિન જોર ન ભયુ	૪૫૮
૧૬	કયુંકર ભક્તિ કર પ્રભુ	૪૫૮
૩૦	શ્રી સિદ્ધ ભગવાનનું સ્તવન	
૧	સિદ્ધ જગત સિરે સોભતા	૪૫૮
૨	શ્રી ગૌતમ પૂજા કરે	
૩૧	શ્રી જિનચિંમ સ્થાપન સ્તવન	૪૫૮
	કુમતિ ભતા ઉન્મીલન સ્તવન	૪૫૮
	૧ ભરતાદિક ઉદારજી હાથો	૪૫૯
૩૨	શ્રી સહઅકૂક જિન પ્રતિમા સ્તવન	૪૬૦
૩૩	શ્રી ગિરનારજીનું સ્તવન	
	૧ તોરણથી રથ ફેરી ચામ્યા રે	૪૬૦
૩૪	શ્રી આશુજીનું સ્તવન	
	૧ આશુ અચ્ચ રણિયામણો રે	૪૬૧
૩૫	શ્રી અષ્ટાપદનું સ્તવન	
	૧ અષ્ટાપદ અરિકંતજી	૪૬૧
	૨ અષ્ટાપદ ગિરિ યાત્રા કરનકું	૪૬૨
૨૧	શ્રી સમેતશિખર જિન સ્તવનો	
	૧ સમેતાશિખર જિન વંદ્યો	૪૬૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨	આજ સાક્ષ દિન ઊગ્યો હો	૪૬૨
૩	જમ્મ પુજો સામ સમેતશિખર	૪૬૩
૩૭	શ્રી અગિતનાથજિન સ્તવનો	
૧	આનંદ અધિક ઉગ્યાહ	૪૬૩
૨	તારંગી તીથ મળનું રે	૪૬૪
૩	તારિંગા ગદ અગિત જિનેશ્વર	૪૬૪
૩૮	શ્રી તીથમાલાનું સ્તવન	૪૬૪
૩૯	શ્રી પંચતીથનું સ્તવન	
૧	હે સાહેવજી નેકનજર કરી	૪૬૫
૪૦	ભાવનગર મંડન ફેરાસરજી સ્તવન	
૧	આવો આવોને આજ	૪૬૫
૨	ભાવનગરમાં ભેટીએ	૪૬૫
૪૧	બીજનું સ્તવન	
૧	સરજ વચન રસ વરસતી	૪૬૬
૪૨	શ્રી જ્ઞાનપંચમીના સ્તવનો	
૧	શ્રી જિનવરને પ્રગટ થયું રે	૪૬૭
૨	જીરે માહરે શ્રી જિનવર ભગવાન	૪૬૭
૩	સુત સિદ્ધારથ જૂપનોરે	૪૬૭
૪	પ્રભુમો પંચમી દિવસે જ્ઞાનને	૪૭૦
૫	પંચમી તપ તમે ફેરાંરે પ્રાણી	૪૭૦
૪૩	શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન	
૧	હરિ મારે હામ ધરમના	૪૭૦
૨	શ્રી રાજગૃહી શુભ હામ	૪૭૦
૪૪	શ્રી મૌન એકાદશીનું દોહસો	
	કન્યાશુકલ સ્તવન	
૧	કુર પ્રભુજી જિન ચહરસી	૪૭૨
૪૫	શ્રી મૌન એકાદશીના સ્તવનો	
૧	જગપતિ નાયક નેમિ નિશુદં	૪૭૫
૨	પંચમ સુરલોકના વાસીરે	૪૭૭
૩	હારકા નગરી સુમોસર્પા રે	૪૭૭
૪૬	શ્રી સિદ્ધચક્રજીના સ્તવન	
૧	નવપદ ધરજો ધ્યાન	૪૮૦
૨	સિદ્ધચક્રવર સેવા હીજો	૪૮૦
૩	શ્રી સિદ્ધચક્રને વંદોજી	૪૮૧
૪	ચૌદ પૂરવનો સાર	૪૮૧
૫	અવકર પામીને રે	૪૮૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૬	સિદ્ધચક્ર સેવોરે પ્રાણી	૪૮૨
૭	અહોભવિ પ્રાણી રે સેવો	૪૮૨
૮	નવપદ મહિમા સાર	૪૮૨
૯	સેવો રે ભવિ ભાવે નવકાર	૪૮૩
૧૦	અરિહંત સિદ્ધ આચારજી પાઠક	૪૮૩
૧૧	સકલ સુરાસુર વંશ નમીએ	૪૮૩
૪૭	પદ્યુપદ્ય પવનું સ્તવન	
૧	મધુ વીર ત્રિશુલ વિચારી	૪૮૪
૨	સુલુભે સાજન સંત	૪૮૪
૪૮	દિવાળીનું સ્તવન	
૧	મારે દિવાળી રે યમ આજ	૪૮૪
૨	જય જિનવર જય દિતકારી રે	૪૮૫
૩	માગ' દેવક મોક્ષનેા રે	૪૮૫
૪	રમતી ગમતી હમને સાહેલી	૪૮૬
૫	દુઃખ હરણી દીપાલિકા રે	૪૮૬
૪૯	શ્રી ગૌનમ સ્વામી વિભાવ	
૧	વધેમાન વચને તા	૪૮૬
૨	સાજન સ્વામી સંત અનેલી	
	સાહિબા	૪૮૭
૫૦	શ્રી વીશ્વ સ્થાનકનું સ્તવન	૪૮૭
૫૧	શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય	
	વિરચિત સિદ્ધાંત વિચાર રહસ્ય	
	ગર્ભિત સાઠ ત્રણસો ગાથાનું	
	શ્રી સિમંધર સ્વામી વિનતિનું સ્તવન	૪૮૭
૫૨	શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય	
	કૃત કૃતિ-મહ-માલન	
	શ્રી વીર સ્તુતિ ૩૫ દોહસેા	
	ગાથાનું કુંડીનું સ્તવન	૫૦૨
૫૩	શ્રીમદ્ ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજય	
	વિરચિત શ્રી સીમંધર સ્વામિની	
	વિનતિ ૩૫ નવરહસ્ય ગર્ભિત	
	સવાસો ગાથાનું સ્તવન	૫૦૬
૫૪	નિજોદ્ધારિ સંસાર દુઃખ વધુન	
	ગર્ભિત શ્રી સીમંધર જીન વિનતિ	૫૧૪
૫૫	નિશ્ચય અવહાર ગર્ભિત	
	શ્રી સાચિ જિન સ્તવન	૫૧૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૫૫	નિશ્ચય અવહાર ગર્ભિત શ્રી	
	સીમંધર સ્વામી સ્તવન	૫૨૧
૫૬	શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરી કૃત જ્ઞાનાદિનય	
	ગર્ભિત શ્રી મહાવીરજીન સ્તવન	
૫૭	શ્રી વિનય વિજય ઉપાધ્યાય કૃત	
	શ્રી પદાવસ્થક (પ્રતિક્રમણ) સ્તવન	
૫૮	શ્રી વિજયલક્ષ્મીસુરિ કૃત	
	જ આશ્વમનું સ્તવન	૫૨૬
૫૯	પરમયોગી શ્રી આનંદધનજી	
	વિરચિત સ્તવન ચોવીશી	૫૩૧
૬૦	ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી	
	વિરચિત સ્તવન ચોવીશી-પહેલી	૫૪૧
૬૧	ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી	
	વિરચિત સ્તવન ચોવીશી-બીજી	૫૪૭
૬૨	શ્રી દેવચંદ્રજીનું સ્તવન ચોવીશી	૫૫૨
૬૩	શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત ગત સ્તવન ચોવીશી	૫૫૨
૬૪	ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયજી કૃત	
	સ્તવન ચોવીશી	૫૭૩
૬૫	શ્રી મોહનવિજયજી (લલ્લાજી) કૃત	
	સ્તવન ચોવીશી	૫૮૦
૬૬	શ્રી પદ્મવિજયજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૫૮૫
૬૭	શ્રી જિનવિજયજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૬૦૦
૬૮	શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત સ્તવન ચોવીશી	૬૦૭
૬૯	શ્રી શુદ્ધિસાગરસુરીચરજી કૃત	
	સ્તવન ચોવીશી	૬૧૧
૭૦	આજમની પૂજનું સ્તવન	૬૧૬
૭૧	શ્રી જ્ઞાનપદ પૂજનજો	
	૧ જ્ઞાણ સંમોહ તમેા હરસ્ય	૬૧૬
	૨ નાણુ સ્વભાવ જે છવનેા	૬૧૬
	૩ જહુ મોટી વરસો અપે	૬૨૦
	૪ અખ્યાતમ જ્ઞાને કરી	૬૨૦
	૫ અભિનવ જ્ઞાન બલોા મુદારે	૬૨૦
૭૨	શ્રી મુતપદ પૂજન	૬૨૧
૭૩	સ્નાત્રપૂજન અને તેની વિધિ	૬૨૧
૭૪	શ્રીમદ્ વીરવિજયજી કૃત	
	જ્ઞાન પૂજનની વિધિ	૬૨૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૫	શ્રીમદ્ વીરવિજયજી કૃત સ્નાન પૂજા	૬૨૨	૬	જય જય આરતિ પાંચ' નિષ્કૃષ્ટા	૬૩૧
૭૬	શ્રી દેવવિજયજી કૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજા	૬૨૫	૭	જય પારસ દેવા જય	૬૩૨
૭૭	જ્ઞાનવિમલસરિ કૃત		૮	જય જય આરતિ નવપદ શેરી	૬૩૨
	શ્રી શાન્તિનાથનો કલશ	૬૨૮	૯	જયદેવ જયદેવ જય જય	૬૩૨
૭૮	શુશ્રુ ઉત્તારણ		૮૦	મંગળ દીવો	
૭૯	આરતિઓ		૧	દીવો ૨ દીવો	૬૩૨
૧	વિવિધ રત્નમણિ જઠિત રચાવો	૬૩૦	૨	દીવો ૨ દીવો	૬૩૩
૨	જય જય આરતિ આદિ નિષ્કૃષ્ટા	૬૩૦	૩	ચાર મંગળ ચાર	૬૩૩
૩	અપભ્રંશ કરતી આરતિ	૬૩૧	૮૧	શ્રી મંગળ ચાર	૬૩૩
૪	જય જય આરતિ શાન્તિ દુસારી	૬૩૧	૮૨	શ્રી નવઅંગ પૂજના કુહા	૬૩૩
૫	જયદેવ જયદેવ	૬૩૧	૮૩	શ્રી પ્રભુને પોષવાનું-ગીત	૬૩૪

શ્રી પંચમ મહાનિધિ સળંગાય (પદ-લાવણી-હરિયાલ)

સુવેયા, એકત્રીશા, છત્રીશી, ગહુલી, આદિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી નંદીસુત્રની સળંગાય	૬૩૫	૨૨	ચાંત સુધારણની સળંગાય	૬૬૪
૨	શ્રી નંદીસુત્રની બીજી સળંગાય	૬૩૬	૨૩	પુણ્યની સળંગાય	૬૬૫
૩	સમક્ષિતના' સાસરુ બોલની સળંગાય	૬૩૭	૨૪	પરનિ દાવારક દિતશિખામણની સળંગાય	૬૬૫
૪	આઠ યોગ-દષ્ટિની સળંગાય	૬૪૧	૨૫	જીભલટીની સળંગાય	૬૬૬
૫	અહાર પાંપરચાનંકની સળંગાય	૬૪૫	૨૬	ચેતનને શિખામણની સળંગાય	૬૬૭
૬	અમૃતવેલીની નાની સળંગાય	૬૫૨	૨૭	વેરામની સળંગાય	
૭	અમૃતવેલીની મોટી સળંગાય	૬૫૩	૨૮	શ્રી નવકારવાલીની સળંગાય	૬૬૭
૮	'સ્થાપના' કરપની સળંગાય	૬૫૪	૨૯	પ્રાંતકેમણની સળંગાય	૬૬૮
૯	'સમક્ષિત' સુખેશીની સળંગાય	૬૫૫	૩૦	વણુઆરાની સળંગાય	૬૬૮
૧૦	શુશ્રુસ્થાનક સળંગાય	૬૫૫	૩૧	શીવજી વિષે પુરુષને શિખામણની સળંગાય	૬૬૯
૧૧	કલ્યાણ દુર્ગાની સળંગાય	૬૫૫	૩૨	શીવજી વિષે સ્ત્રીને શિખામણની સળંગાય	૬૭૦
૧૨	ચાર આહારની સળંગાય અથવા		૩૩	સ્ત્રીને શિખામણની સળંગાય	૬૭૧
	આહાર-અણુહારની સળંગાય	૬૫૬	૩૪	શ્રી પાંચમા આરાની સળંગાય	૬૭૧
૧૩	બીજની સળંગાય	૬૫૬	૩૫	ધોખીદાની સળંગાય	૬૭૧
૧૪	શ્રી જ્ઞાનપતિની સળંગાય	૬૫૭	૩૬	શ્રી સહજનંદીની સળંગાય	૬૭૨
૧૫	શ્રી આઠ મહાની સળંગાય	૮૫૬	૩૭	શ્રી આપસ્તમ્બાવની સળંગાય	૬૭૨
૧૬	શ્રી મૌન અકાદશીની સળંગાય	૬૫૮	૩૮	અહાર નાતરાની સળંગાય	૬૭૩
૧૭	શ્રી બાર ભાવનાની સળંગાય	૬૫૮	૩૯	અહાર નાતરાની સળંગાય (બીજી)	૬૭૩
૧૮	શ્રી કોધની સળંગાય	૬૬૩	૪૦	શ્રી ભવદેવનાગિલાની સળંગાય	૬૭૬
૧૯	જ્ઞાનની સળંગાય	૬૬૪	૪૧	શ્રી મુગાપુત્રની સળંગાય	
૨૦	ભાયાની સળંગાય	૬૬૪	૪૨	શ્રી દેવાનંદાની	૬૭૮
૨૧	લેલની સળંગાય	૬૬૪	૪૩	શ્રી વિશ્વવેદ વિશ્વવેદાધીની સળંગાય	૬૭૯

[૧૧૫]

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪૪	શ્રી રહનેશીની સભાગાય	
૪૫	શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજપિની સભાગાય	૬૮૦
૪૬	શ્રી બલભદ્રમુનિની સભાગાય	૬૮૧
૪૭	શ્રી સામાયિક લાભની સભાગાય	૬૮૧
૪૮	શ્રી શાલિભદ્રની સભાગાય	૬૮૧
૪૯	શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સભાગાય	૬૮૩
૫૦	શ્રી જીજુકુમારની ચારદાશની સભાગાય	૬૮૪
૫૧	શ્રી સ્ત્રીભોજનની સભાગાય	૬૮૫
૫૨	શ્રી જીજુસ્વામીની સભાગાય	૬૮૬
૫૩	શ્રી મનકમુનિની સભાગાય	૬૮૬
૫૪	શ્રી મધકમુનિની સભાગાય	૬૮૭
૫૫	શ્રી અષ્ટમુતામુનિની સભાગાય	૬૮૮
૫૬	શ્રી રત્નભદ્રાની સભાગાય	૬૮૮
૫૭	" " " "	૬૮૯
૫૮	શ્રી હસાલુભદ્રની સભાગાય	૬૮૯
૫૯	શ્રી વચસ્વામિની સભાગાય	૬૯૧
૬૦	શ્રી મેનારજ મુનિની સભાગાય	૬૯૧
૬૧	શ્રી મેધરથ રાજની સભાગાય	૬૯૩
૬૨	શ્રી શ્રી મેધકુમારની "	૬૯૩
૬૩	" રોહિણીની "	૬૯૩
૬૪	" ભરત બાહુભીની "	૬૯૩
૬૫	" અરણિક મુનિની "	૬૯૬
૬૬	" " " "	૬૯૬
૬૭	શ્રી ધનાજીની સભાગાય	૬૯૬
૬૮	શ્રી જનાથી મુનિની "	૬૯૮
૬૯	શ્રી મનોરમાની "	૬૯૮
૭૦	જીવન માઠી સ્વરૂપની "	૬૯૮
૭૧	મંદન બાલાની "	૬૯૯
૭૨	કામજતાની કમ' હઠાણીની સભાગાય	૭૦૦
૭૩	મરદેવી માતાની સભાગાય	૭૦૧
૭૪	જોલાહમી કુમારની "	૭૦૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭૫	શ્રી શકિમણીની "	૭૦૨
૭૬	શ્રી હસરેકાલીક દસમાધ્યાયનની સભાગાય	૭૦૩
૭૭	સમકિતની સભાગાય	૭૦૩
૭૮	હલાવતીની "	૭૦૩
૭૯	શ્રી મરદેવી માતાની "	૭૦૬
૮૦	શ્રી અમરકુમારની "	૭૦૬
૮૧	શ્રી અવંતીસુકુમારની "	૭૧૦
૮૨	શ્રી સમાધિ પચ્ચી છીની "	૭૧૨
૮૩	શ્રી હરિશ્ચંદ્ર વૃષ્ટીની "	૭૧૩
૮૪	શ્રી સુમાહુકુમારની "	૭૧૫
૮૫	ધાવચ્ચા કુમારની સભાગાય	૭૧૭
૮૬	શ્રી ખાલ કુમારની "	૭૧૮
૮૭	શ્રી દેવલોકની "	૭૧૮
૮૮	શ્રી નંદિણેશુનું ત્રિદાલીયું	૭૧૯
૮૯	શ્રી જનકુમાર ચક્રવર્તિની સભાગાય	૭૨૦
૯૦	શ્રી હમુકુમાર હલાવતીની "	૭૨૦
૯૧	શ્રી મજસુકુમારનું ત્રિદાલીયું "	૭૨૦
૯૨	જાંઝરીયા મુનિની "	૭૨૦
૯૩	સમુદ્રેશ મનુષ્ય જીવોને ઉપજવાના ચોરં સ્થાનકોની સમજૂતિની સભાગાય	૭૨૬
૯૪	શ્રી હંદલુ મરિની સભાગાય	૭૨૬
૯૫	માવક કરણીની "	૭૨૬
૯૬	શ્રી બાહુભીજીની "	૭૨૭
૯૭	શ્રી સીતાજીની "	૭૨૮
૯૮	જડા ખારાની "	૭૨૮
૯૯	ખાઠમની સભાગાય	૭૨૮
૧૦૦	ખાપાદાશુતિની "	૭૨૯
૧૦૨	પ્રભંજનાની "	૭૩૦
૧૦૩	શ્રી કેશી ચૌતમ વલુપરની સભાગાય	૭૩૧
૧૦૪	ઉપરેલા પદ સભાગાય	૭૩૩

શ્રી જ્ઞાનંદજન પદાવલી

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	કયા સોવે છે ભગ બાહુ ૧	૭૩૨
૨	૨ પરીવારી બાહુ ૧	૭૩૩
૩	૩ જીવ જાને મેરી સદા પરીસી	૭૩૪

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪	સુદામણ ભગી અનુભવ પ્રીત	૭૩૫
૫	અવધૂ નદ નાગરજી બાજી	૭૩૬
૬	જ્ઞાતમ અનુભવ રસિક કે	૭૩૭

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	જન્મ બાજા બિંછાણી	૭૩૫
૮	આતમ અનુભવ કુલકી	૭૩૫
૯	નામ નિહારો આપમતામી	૭૩૫
૧૦	પરમ નરમ મતિ ઔર ન બવે	૭૩૫
૧૧	આતમ અનુભવ રીતે વરીરી	૭૩૫
૧૨	કુલકિ કમરા કુલકિ મતિ	૭૩૬
૧૩	અનુભવ હમતો રાવરી હાસી	૭૩૬
૧૪	અનુભવ તું હે લેલું હમારો	૭૩૬
૧૫	મેરે પર આન બાનુ બવેબોર	૭૩૬
૧૬	નિશ્ચિન મેલું તારી વાટી	૭૩૬
૧૭	છોકરાને ક્યું મારે છે રે	૭૩૭
૧૮	રિયાની આપ મનાવોરે	૭૩૭
૧૯	કુલક નારી તું બધી આવરી	૭૩૭
૨૦	આજ સુદાયન નારી	૭૩૭
૨૧	નિશાની કહા બતાવું રે	૭૩૭
૨૨	વિમારી કહા વિમારે રે	૭૩૮
૨૩	અવધુ અનુભવ કલિકા ભગી	૭૩૮
૨૪	મને મહારો કમ મિલસે મન મેલું	૭૩૮
૨૫	ક્યારે મુને મલસે માહરો સંત સનેલી	૭૩૮
૨૬	અવધુ ક્યા માણ મુનહીના	૭૩૮
૨૭	અવધુ રામ રામ જન્મ આવે	૭૩૯
૨૮	બાજા ઔરતણી ક્યા કીએ	૭૩૯
૨૯	અવધુ નામ હમારા રાખે	૭૩૯
૩૦	સાધિભાઈ સમતા રંચ રમીએ	૭૩૯
૩૧	કિન બનમતે' હો પ્રાણનાથ	૭૩૯
૩૨	પિયા તુમ નિહુરભવે ક્યું એસે	
૩૩	મિશાપી આન મિશાવો રે	૭૪૦
૩૪	હેખો આલી નદ નામરડો કામ	૭૪૦
૩૫	કરે બરે બરે બરે બા.	૭૪૦
૩૬	વારે નાહ કાંચ મેરો	૭૪૦
૩૭	તા બેજે મિત બ્યાઈ રે	૭૪૦
૩૮	મનસા નદ નામરડું બેરી રે	૭૪૧
૩૯	તારણી બધ હમ કો હમકી સવારીરી	૭૪૧
૪૦	મીઠોડો બાજે કંતડોને	૭૪૧
૪૧	પિયા બિન શુદ્ધ શુદ્ધ શુદ્ધી હો	૭૪૧
૪૨	બાળ હમ અમર બવે ન મરેજે	૧૪૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૪૩	મેરી ઘું મેરી ઘું કહે કરેરી	૭૪૨
૪૪	તેરી ફૂ તેરી ફૂ એતી કુલકી	૭૪૨
૪૫	હોરી કાગોરી લગોરી જગોરી	૭૪૨
૪૬	ચેતન ચતુર ચોમાન વરીરી	
૪૭	પિય બિન નિશ્ચિન કુંડે ખરીરી	૭૪૨
૪૮	માયડી મુને નિરપખ	૭૪૨
૪૯	કંચન વરણો નહિરે	૧૪૨
૫૦	અનુભવ પ્રીતમ કેસે મનાલી	૭૪૩
૫૧	બાહુકી સતિ કાલીસી વહે	૭૪૩
૫૨	મેરે પ્રાન આનંદ મન	૭૪૩
૫૩	સારા દિલ સમા હે	૭૪૩
૫૪	મૂલડો થોડો ભાઈ બાબડો મલો રે	૭૪૩
૫૫	ચેતન આપા કેસે' લહોઈ	૭૪૪
૫૬	બાહુકી અમલા બેર કિસ્મું કરે	૭૪૪
૫૭	હેખો એક અપુરવ એલા	૭૪૪
૫૮	પ્યારે આય મિતો કહાયે'તે ભત	૭૪૪
૫૯	મોઢું કાળે કેસી ફૂતો	૭૪૪
૬૦	અમ મેરે પતિ મતિદેવ નિરંજન	૭૪૫
૬૧	મેરી સું તુમને' જુ કહા	૭૪૫
૬૨	પીયા બિન સુધ શુદ્ધ પ્રુદી હો	૭૪૫
૬૩	મળનાથ સે' સુનાથ વિષુ	૭૪૫
૬૪	આમ ભગો પરમશુર	૭૪૬
૬૫	રાસ સસી તારા કહા	૭૪૬
૬૬	સાધુ ભાઈ અપના રૂપ જન્મ દેખા	૭૪૬
૬૭	રામ કહો રહેમાન કહો કોઈ	૭૪૬
૬૮	સાધુ સંજતિ મિતુ કેસે' પેરે	૭૪૬
૬૯	પ્રીતકી રીત નહિ હો પ્રીતમ	૭૪૭
૭૦	આતમ અનુભવ રસ ક્યા	૭૪૭
૭૧	અનંત અરૂપી અવિગત સાક્ષતો હો	૭૪૭
૭૨	મેરે માણ મછી સુખ	૭૪૭
૭૩	ભોલે ભોલ્યા ફૂ રહે	૭૪૮
૭૪	ય કુલકિ કુંમરી કૌન ભત	૭૪૮
૭૫	બાલન બિન મેરો કુન હવાલ	૭૪૮
૭૬	પ્યારે પ્રાન જીવન એ સામ	૭૪૮
૭૭	હમારી લય બાગી	૭૪૮
૭૮	જગતશુર મેરા મે	૭૪૮
૭૯	એલી કેસી ધરાવણી	૭૪૯

વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ	વિષય	નંબર	પૃષ્ઠ
૮૦ ચેતન શુદ્ધાતમકું ધ્યાવો		૭૪૬	૬૫ એસે જિનવરને ચિત્ત દ્વાઉ		૭૫૨
૮૧ ચેતન એસો ગ્યાન વિચારો		૭૪૬	૬૬ બરી મેરો નાહેરી અતિવારો		૭૫૨
૮૨ પ્રભુ તો સમ અવર ન કોઈ ખલકમે		૭૪૬	૬૭ મા પુદ્ગલકા કયા વિસવાસા		૭૫૨
૮૩ નિરપૂક દેશ સોહામણો		૭૪૬	૬૮ અવધૂ સો જોગી ગુરૂ મેરા		૭૫૨
૮૪ લગી લગન હમારી		૭૫૦	૬૯ અવધૂ એસો જ્ઞાન વિચારી		૭૫૨
૮૫ વારી હું ખોલડે મીઠડે		૭૫૦	૧૦૦ ખેડેર બેડેર નહી આવે		૭૫૩
૮૬ સલૂચે સાહેબ આવેજે મેરે		૭૫૦	૧૦૧ મનુષ્યારા મનુષ્યા		૭૫૩
૮૭ વિવેકી વીરા સહો નપરે		૭૫૦	૧૦૨ ચે જિનકે પાય લાગેરે		૭૫૩
૮૮ પૂછીયે આશી ખમર નહી		૭૫૦	૧૦૩ પ્રભુ ભજલે મેરા દીધ		૭૫૩
૮૯ ચેતન સકથ વિપાપક હોઈ		૭૫૦	૧૦૪ હરિલી આખ્યાં ટેક ન મેરે		૭૫૩
૯૦ અણ્ય જોવનાં લાખ		૭૫૧	૧૦૫ અવધૂ વેરાગ ખેટા જાયા		૭૫૪
૯૧ વારો રે કોઈ પરવર રમવાનો દાળ		૭૫૧	૧૦૬ કિનગુન બયોરે ઉદાસી		૭૫૪
૯૨ હરિસન પ્રાનજીવન મોહેદીજે		૭૫૧	૧૦૭ તુમ જ્ઞાન પિલો પુખી		૭૫૪
૯૩ મુને મહારા નાહલીયાને		૭૫૧	૧૦૮ અખચલો સંગ હમારે		૭૫૪
૯૪ નિરાધાર કેમ મૂકી સ્થામ મુને		૭૫૧			

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત પદસંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૦૯ ભજન મિનુ જીવિત જેસે પ્રીત		૭૫૪	૧૨૬ કેસે દેત કમનકુ દોસ		૭૬૦
૧૧૦ પરમ પ્રભુ સમ જન શરૂ		૭૫૪	૧૨૭ જગ લમ આવે નહિ મીઠામ		૭૬૦
૧૧૧ અમ મેં સાચો સાહિબ પાયો		૭૫૫	૧૨૮ ચેતન મમતા જારી પરીરી		૭૬૦
૧૧૨ જો જો દેખ વીતરાગને		૭૫૫	૧૨૯ જગ સર્ગે સમતા કાણુ નહિ		૭૬૦
૧૧૩ વાદી વાદીસર તાજ		૭૫૫	૧૩૦ જગ લમ ઉપશમ નાહિરતિ		૭૬૧
૧૧૪ ધમ' કે બિજાસ વાસ		૭૫૫	૧૩૧ અતુર નર સામાવિક નમ ધાગે		૭૬૧
૧૧૫ પવનકો કરે તોલ		૭૫૬	૧૩૨ કમ ધર ચેતન આવેજે		૭૬૨
૧૧૬ જૈન કહો કયો હોવે		૭૫૬	૧૩૩ કત મિનુ કહો કૌન ગતિ		૭૬૨
૧૧૭ સજ્જન રાખન રીનિ ભણી		૭૫૬	૧૩૪ ચેતન અમ મોહિ દશન		૭૬૨
૧૧૮ ચિત્ત સુખ ચાહે તો		૭૫૭	૧૩૫ પ્રભુ મેરે તું સમ વાને પુરા		૭૬૨
૧૧૯ દષ્ટિરાગ નરિ લાગીયે		૭૫૭	૧૩૬ અજગ બની હો જોરી		૭૬૩
૧૨૦ જિહ્વે લાગી રજો પરમાવમે		૭૫૮	૧૩૭ અજગ ગતિ ચિદાનંદ		૭૬૩
૧૨૧ ચેતન મોહકો સગ નિવારો		૭૫૮	૧૩૮ ચિદાનંદ અવિનાશી હો		૭૬૩
૧૨૨ ચેતન જ્ઞાનકી દષ્ટિ નિદાસો		૭૫૮	૧૩૯ મન કિતલી ન લાગે હેજોરે		૭૬૩
૧૨૩ ચેતન જો તું જ્ઞાન અખ્યાસી		૭૫૯	૧૪૦ અપસો દાવ-મીથોરી		૭૬૪
૧૨૪ સમથ મા છાક મોહ મદિરાકી		૭૫૯	૧૪૧ માયા કારખીરે		૭૬૪
૧૨૫ ચેતન રાહ ચલે ઉઘટે		૭૫૯			

શ્રી ચિદાનંદ કૃત પદ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૪૨ પિયા પર ધર મત જાવોરે		૭૬૪	૧૪૩ પિયા જિન મહેશ પધારોરે		૭૬૫

વંશર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૪૪	સુચર્યા આપ વિચારોરે	૭૧૫
૧૪૫	બંધ નિજ આપ ઉદીરતરે	૭૧૫
૧૪૬	મતિમત એય વિચારો રે	૭૧૫
૧૪૭	અકલ કલા જમજ્વન તેરી	૭૧૬
૧૪૮	જો લો' તરન ન સુજ પહેરી	૭૧૬
૧૪૯	આતમ પરમાતમ પદ પાવે	૭૧૬
૧૫૦	અરજ એક મવીયા સ્વામી	૭૧૬
૧૫૧	મંદ વિષય શક્તિ દીપતો	૭૧૭
૧૫૨	જોય જુગતિ ભવ્યા વિના	૭૧૭
૧૫૩	આજ સુખી મેરે બાલમ	૭૧૭
૧૫૪	જુડી જગસાયા નરહેરી કાલા	૭૧૭
૧૫૫	દેખો ભવિ જિનજીકે મુખ	૧૭૭
૧૫૬	અખિયાં સદૃશ ભાષ	૭૧૭
૧૫૭	વિરયા જન્મ મચાવો મૂરખ	૭૧૮
૧૫૮	જમ સપનેહી માયા રે નર	૭૧૮
૧૫૯	માન કહા અજ મેરા	૭૧૮
૧૬૦	ભૂલ્યો ભમર કહાવે અભવ	૭૧૮
૧૬૧	સંતો અચરિજ રૂપ તમાસા	૭૧૯
૧૬૨	કર લે અરમ જ્ઞાન વિચારા	૭૧૯
૧૬૩	અજ ઠમ એસી મનમે' જાણી	૭૧૯
૧૬૪	સોહ' સોહ' સોહ' સોહ'	૭૧૯
૧૬૫	અજ ભાગી અજ ભાગી	૭૧૯
૧૬૬	પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ	૭૨૦
૧૬૭	અખલુ નિરપલુ વીરલા કોષ	૭૨૦
૧૬૮	લક્ષ્મી મેરે મન માની	૭૨૦
૧૬૯	કથણી કથે-સકુ કોષ	૭૨૦
૧૭૦	જ્ઞાન કલા પદ ભાસ્ત્રી	૭૨૧
૧૭૧	અનુભવ આનંદ ખારો	૭૨૧
૧૭૨	જો પદ વિલુપત વરિન ભાગે	૭૨૧
૧૭૩	અખલુ પિયો અનુભવ રસ ખાલા	૭૨૧
૧૭૪	મારમ સાચા કોઈ ન જતાવે	૭૨૨
૧૭૫	અખલુ ખોલી નયન જમ જોલો	૭૨૨
૧૭૬	વસ્તુમને વસ્તુના લક્ષણ	૭૨૨
૧૭૭	લાલ ખ્યાલ દેખ વેરે	૭૨૨
૧૭૮	અમ રે જટાણ	૭૨૩
૧૭૯	અલના જરેર અલ	૭૨૩

વંશર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૮૦	અમ અવલોક નિજ શુદ્ધતા	૭૨૩
૧૮૧	એકા જ્ઞાન વિચારો પ્રીતમ	૭૨૩
૧૮૨	હોને મેરા આતમરામ	૭૨૪
૧૮૩	જો' લો' અનુભવ જ્ઞાન	૭૨૫
૧૮૪	આવા કયા કુલ જાણે હો	૭૨૫
૧૮૫	અલખ લખ્યા કિમ ભવે હો	૭૨૫
૧૮૬	અનુભવ મિત મિલાવ દે મોડુ	૭૨૫
૧૮૭	એરી મુખ હોરી ગાવોરી	૭૨૫
૧૮૮	જમમે' ન તેરા કોષ	૭૨૬
૧૮૯	જુડી જુડી જમતકી સાચા	૭૨૬
૧૯૦	આતમ જ્ઞાન સમાવ	૭૨૬
૧૯૧	મધુ મેરો મનડો હટકો ન	૭૨૭
૧૯૨	તારોજ રાજ તારોજ રાજ	૭૨૭
૧૯૩	આવોજ રાજ આવોજ રાજ	૭૨૮
૧૯૪	સહ મિરનાર રોઝો લાગેજ	૭૨૮
૧૯૫	અનુભવ જોતિ જાગી છે	૭૨૮
૧૯૬	અરજ તિહારે વહી છે	૭૨૮
૧૯૭	સમજ પરી મોઢે સમજ પરી	૭૨૮
૧૯૮	હરિ ચિતમે મેરા ખારે	૭૨૮
૧૯૯	જ્ઞાન વટા મન ખાવે	૭૨૯
૨૦૦	સત જાવો જોર મિલારે	૭૨૯
૨૦૧	પીવા પીવા પીવા	૭૨૯
૨૦૨	મી કંખેમર પાસ જિનંદગી	૭૨૯
૨૦૩	લાગ્યા નેહ જિન ચરણ હવારા	૭૨૯
૨૦૪	હે પ્રીતમજ પ્રીતકી રીત	૭૩૦
૨૦૫	વંદવદની પુતલોવણી	૭૩૦
૨૦૬	પૂરવ પુન્ય ઉદયકર ચેતન	૭૩૦
૨૦૭	કયા તેરા કયા મેરા	૭૩૧
૨૦૮	મુજાહીર રેન રહી અજ ચોરી	૭૩૧
૨૦૯	વિધવનકો પર સંમ ચેતન	૭૩૧
૨૧૦	અનિતનાય ચરણ બોરે ખાલો	૭૩૧
૨૧૧	અહો જિનવરજ નિહ	૭૩૧
૨૧૨	આતમ ભાવે રમો હો ચેતન	૭૩૧
૨૧૩	સોષ સોષ સારી રેન મુખાષ	૭૩૨
૨૧૪	સાધુ સાધ સોઢે જોન કહાવે	૭૩૨
૨૧૫	એકજ તારી આજા	૭૩૨

[૧૬]

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૧૩	બધીકારી બધીકારી	૭૮૨
૨૧૭	મધુ માહે એસી કરો બધીચ	૭૮૨
૨૧૮	નાવરીયા મોરા કોન ઉતારે	૭૮૨
૨૧૯	કમુ કર ભકિત કરુ	૭૮૩
૨૨૦	મધુ પદપંકજ સમિ	૭૮૩
૨૨૧	મોગાનંદ બાદર કર	૭૮૩
૨૨૨	મનન મંદલ મત પરમ	૭૮૩
૨૨૩	હુ શ્રી સાન્તિનાથ સમરીએ	૭૮૩
૨૨૪	મહાવીર તમારી મનહર	૭૮૪
૨૨૫	ધનધન નેમિનાથ ભગવાન	૭૮૪
૨૨૬	હું તો ભૂટી મયો અરિકંતને ભે	૭૮૪
૨૨૭	ભમે સો જિન ભકત કહાવે	૭૮૪
૨૨૮	મેં નહીં ભણ્યો નાચજી	૭૮૫
૨૨૯	વાણી હે વિલાસ તેરી	૭૮૫
૨૩૦	મધુ તેરી હુગાધુ	૭૮૫
૨૩૧	જીઠ મસાત નામ	૭૮૫
૨૩૨	બીના મધુ પાસ છે દેવે	૭૮૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૩૩	અગમોહે તારો દીન દયાલ	૭૮૫
૨૩૪	કરે ચ દોહરી રાણી નાટક	૭૮૬
૨૩૫	ભમ ભમ છવ ટું	૭૮૬
૨૩૬	અવિનાશીની સેજડીયે	૭૮૬
૨૩૭	કુરમતિ દાર હે મેરે પ્રાણી	૭૮૬
૨૩૮	કહા કરુ મંદિર કહા કહે કમર	૭૮૬
૨૩૯	સાધા સાધ દેખો નાટક મારા	૭૮૭
૨૪૦	અવધૂ સતા ક્યા પ્રસ મડમે	૭૮૭
૨૪૧	અવધૂ વહ ભોગી હમ માને	૭૮૭
૨૪૨	સાધા સાધ નહિં મિલિયા	૭૮૭
૨૪૩	જન જિનરાજ કૃપા કરે	૭૮૭
લાવણી સંગ્રહ		
૧	શ્રી અશ્વિતનાથ લાવણી	૭૮૮
૨	ચેતનને શિખામણી લાવણી	૭૮૮
૩	શ્રી પાશનાથ મહિમા લાવણી	૭૮૮

શ્રી સુવૈયા સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત સુવૈયા	૭૮૯
	સુવૈયા એકત્રીસા	૭૮૯
	સુવૈયા એકવીસા	૭૯૦
		૭૯૩
૨	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પ્રદ્યુમ્નગીતા	૭૯૪
૩	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પરમાત્મ જત્રીશી	૭૯૮
૪	શ્રી ચિદાનંદજી કૃત દ્વિતિક્ષિપ્ત (આયુર્વેદન ક્રિયા)	૭૯૯
૫	શ્રી બનારસીદાસ કૃત અખ્યાત્મ જત્રીશી	૮૦૧
૬	શ્રી બનારસીદાસ કૃત જ્ઞાન પચ્ચીશી	૮૦૨
૭	કવિવર બનારસીદાસ "સમયસાર નાટક"	૮૦૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	બાપ કરતારા કૃત આત્મબોધ	૮૦૬
૮	મુનિ શુદ્ધિસાગર કૃત આખ્યાદિમક	
	દ્વિતોપદેશ	૮૧૧
૯	શ્રી વલિધમ' સંગ્રહ જત્રીશી	૮૧૨
૧૦	શ્રી આત્મહિત શિક્ષાર્પ	
	શ્રી ક્રાંતિ અક્ષર જત્રીશી	૮૧૩
૧૧	સાર મોલ	૮૧૪
૧૨	ત્રિપદિ સચાખા જત્રીશી	૮૧૫
૧૩	પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત જત્રીશી	
૧૪	હરિવાલી ૧ લી.	૮૧૮
૧૫	હરિવાલી ૨ જી	૮૧૮
૧૬	હરિવાલી ૩ જી	૮૧૮

પૃષ્ઠ મહાનિધિ વિધિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
	મુસાતના પચ્ચક્રખાણા	
૧	નયુગર સહિત મુદિયદિતનું	
	પચ્ચક્રખાણા	૮૨૦
૨	વૈદિકિ આદ્ય પેનિયનું	૮૨૦

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩	પુરિમકુ અવદનું	૮૨૦
૪	બીઆસજી એમસજી એમસહાણુનું	૮૨૦
૫	આવનિલ નિવિનું પચ્ચક્રખાણા	૮૨૧
૬	વૈદિકિ આદ્ય પેનિયનું	૮૨૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૭	તિરિહાર કેપવાસનું	૮૨૧
૮	ચાર-મણુ અને એ કેપવાસનું	૮૨૧
૯	ચત્રેવેહાર-તિરિહાર દુગિહાનું	૮૨૧
૨	દેશાવગાશિકનું પચ્ચકખાણુ	૮૨૨
૩	સામાયિક લેવાતી વિધિ	૮૨૨
૪	સામાયિક પારવાનો	૮૨૨
૫	દેવસિંચ પ્રતિકમણુનો	૮૨૨
૬	રાધઅ પ્રતિકમણુ	૮૨૪
૭	પદ્મિ પ્રતિકમણુ	૮૨૫
૮	અકેમસી પ્રતિકમણુ	૮૨૬
૯	સ વરસરી પ્રતિકમણુ	૮૨૬
૧૨	ચૂરદન કરવાનો	૮૨૬
૧૩	ચેતવદન કરવાનો	૮૨૬
૧૪	પોપહની વિધિ અને તેનું સ્વરૂપ	૮૨૭
૮	સમકિત સહિત આરવનની સંલેપ દીપ	૮૩૧
૧૮	પ આચાર પાલન હુંક સ્વરૂપ	૮૩૩
૧૯	અગિયાર પ્રમાણુ હુંક સ્વરૂપ	૮૩૫
૨૦	આચરના એકવીસ ગુણુનું વર્ણન	૮૩૬
૨૧	કેટલાક પ્રચલિત તપની વિધિ	૮૩૭
૧	અષ્ટકમ' સૂદન તપ	૮૩૭
૨	એકસોવીસ કસ્યાણુક તપ	૮૩૮
૩	અગિયાર અંગ	૮૩૮
૪	પિરણાણા આગમ તપનો વિધિ	૮૩૯

સત્તમ મહાનિધિ સમ્પૂર્ણવાદિ પુષ્ટિ સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	પચ વિંશતિ પ્રકરણુ શાનુવાદ	૮૫૨
૨	ચિરંતન આચાર્ય' કૃત પંચસૂત્ર	૮૬૬
૩	વદ'માન દ્વાનિશિકા	૮૭૦
૪	શ્રી સિદ્ધ્યેન ત્રિવાકરસુરિ વિરચિત દ્વાનિશિકાઓમાથી કેટલાક શ્લોકો	૮૭૬
૫	શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય' વિરચિત અયોગ બ્યરકેદ દ્વાનિશિકા નામક શ્રી વધ'માન સ્તુતિસાથ'	૮૮૧
૬	શ્રી યજ્ઞોતિજપચ ઉપાધ્યાય કૃત ની પરમાત્મ દર્શન પચ વિશિષ્ટ સાથ'	૮૯૬

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૨	શ્રી સિદ્ધાચરણના એ અર્દ્ધમ તથા સાત છાનુ ગણણુ	૮૩૬
૨૩	ચૌદ પૂર્વ' તપની વિધિ	૮૪૦
૨૪	શ્રી બાવન જિનાલપ તપનું ગુણુ	૮૪૦
૨૫	શ્રી અષ્ટ સિદ્ધિ તપનો વિધિ	૮૪૦
૨૬	શ્રી દીવાલી પર્વનું ગુણુ	૮૪૦
૧૦	અક્ષયનિધિ તપની નિધ	૮૪૦
૧૨	પોપદશમી વિધિ તથા ગુણુ	૮૪૧
૧૩	મૌન એકાદશી તપની વિધિ	૮૪૨
૧૪	રેહિશી તપનો વિધિ	૮૪૨
૧૫	શ્રી વીસ સ્થાનક વિધિ	૮૪૨
૧૬	વીસ સ્થાનક પદના જાત કાઉસઅ અમાસમણા વિગેરેનું યંત્ર	૮૪૩
૧૭	સુતક વિચાર	
૧	ઝગુવ તી સ્ત્રી સંગ'ધી સુતક	૮૪૪
૨	ધેર જન્મમરણુ થાય તે વિશે સુતક વિચાર	૮૪૪
૧૮	અણાહારી વસ્તુના નામ	૮૪૪
૧૯	શ્રી પંચ પરમેશ્વિ અનાનુ પૂર્વિ	૮૪૫
૨૦	શ્રી નવપદની અનાનુ પૂર્વિ	૮૪૬
૨૧	ચોવીસ ભગવાનના માત પિના ભાઈન અ દિ સત્તાવીસ વસ્તુનો કોડો	૮૪૭
૨૨	આર માસમાં ચોવીસ જિનના ૧૨૦ કસ્યાણુકો	૮૫૧

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
શ્રી વશે વિશ્વજી ઉપાધ્યાય કૃત		
શ્રી પરમાત્મ જ્યોતિ પચરિસતિ		૮૬૫
૭ શ્રી કુમારપાલ કૃત આત્મનિ દારપ		
મિનેન્દ સ્તુતિ સાથ'		૯૦૧
૮ પરમાનંદ પચવિસતિ સાથ'		૯૦૬
૯ શ્રી ઝડામ પચાશિકા		૯૧૦
૧૦ શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશી		૯૧૮
૧૧ છવાનુશ તિલકુલક		૯૨૨
૧૨ પુરુષ કુલક		૯૨૪
૧૩ અભય કુલક		૯૨૫
૧૪ આર કુલક		૯૨૬

[૨૧]

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૫	શુદ્ધ પ્રકાશિણા કૃતક	૬૩૦
૧૬	શુદ્ધ નુરાત કૃતક	૬૩૩
૧૭	શ્રી વિનયવિજયશ્ચ કૃત નયકથિ'કા	૬૩૭
૧૮	૧૬ લેસ્વા ૨૨૨૫	૬૪૧
૧૯	૧૬ લેસ્વાવત ૭૨ મક્ષણ સ્વરૂપ	૬૪૨

યોગ સ્વાધ્યાય અષ્ટ મહાનિધી-

વિષય	પૃષ્ઠ
મ મલ	૬૬૧
પ્રવેશ	૬૬૧
યોગનું સામર્થ્ય	૬૬૧
Spiritual Splendour	
યોગાભ્યાસનો હેતુ	૬૬૨
How to Open the Soul to God	
પ્રયોગસિદ્ધ વિજ્ઞાન	૬૬૩
Spirituality in the Test Tube	
શુદ્ધની અનિવાર્ય આવશ્યકતા	૬૬૩
Total Surrender to God and Guru	
યોગ એટલે શું !	૬૬૪
Perspectives of Yoga	
નિશ્ચય તથા અચ્છાદયી યોગનું સ્વરૂપ	૬૬૫
Centre and Circumference	
આત્મદક્ષિ'ન માટે યોગ	૬૬૫
Singleness of Purpose	
યોગ માર્ગના અધિકારી	૬૬૬
Don't Look for Truth in the Wrong Direction	
શ્રુતિકાને યોગ્ય અનુક્રાંત	૬૬૭
Step by Step, for a Mile or a Thousand	
મોક્ષનો માર્ગ	૬૬૯
Path of Spiritual Transmutation	
સાદાદ દૃષ્ટિની અગત્ય	૬૭૦
In Perspective Vision	

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૨૦	આત્મસિદ્ધિશાસ્ત્ર	૬૪૪
૨૧	નમસ્કારના અર્થની ભાવના અને નમસ્કારનો બાહ્યવર્ણન	૬૫૪
૨૨	નિત્ય પ્રશ્નિધાન-પ્રશ્નને પ્રાથના	૬૫૬
૨૩	આત્મવેદનાનું પ્રશ્નને નિવેદન	૬૫૬

વિષય	પૃષ્ઠ
માર્ગનું સારિયણું	૬૭૦
Basic Index of Human Virtues	
ધર્મ પ્રવેશની ચાવી	૬૭૧
Human Fundamentals	
ધર્મ સિદ્ધિના સાધન	૬૭૨
Heart of Sadhana	
કામ અને કારણ	૬૭૩
Find Him Where you Are	
સાધનાના માર્ગ	૬૭૪
Experiments in Spirituality	
આવકના મનોરથ	૬૭૬
Signposts on the Path	
યોગનું ચઢાણ	૬૭૭
Spiritual Ascent	
ધર્મ અને નિયમ	૬૭૮
Foundations of Successful Training of the Consciousness	
અષ્ટપ્રવચનમાતા	૬૭૯
Path of Love-Wisdom	
ધર્મ નિયમની સિદ્ધિઓ	૬૭૯
Pointers to the Way	
પાયાનું ચણન	૬૮૧
Dynamics of Spiritual Advancement	
ધર્મદારા સાધકનો વિશ્વ સાથે સંબંધ	૬૮૧
Relation with Cosmos	
નિયમ દ્વારા સાધકનો 'સ્વ' સાથે સંબંધ	૬૮૨
Relation with Self	

વિષય	પૃષ્ઠ
તપના અગ્નિ વડે નિર્ગમ્ય	૬૮૩
Mystic Fire	
છવન શુદ્ધિ અનિવાર્ય	૬૮૫
Golden Rule	
અધ્યાત્મ એટલે શું ?	૬૮૫
What Is Spirituality	
અધ્યાત્મ વિષય એ ક્રિયા, તત્ત્વયુક્ત તોલે	૬૮૬
Only Aim Spirituality	
સ્પર્શરહિત થઈ, આત્મ સ્વરૂપથી	૬૮૭
Open yourself to That	
જાણે પશ્યતિ અ પશ્યતિ	૬૮૮
Light of Discrimination	
ક્રમેથી વાસિત મન સંસાર	૬૮૯
ક્રમેથી રહિત મન તે ભવપાર	
Spiritual Foundations of the Freedom	
મન સાધ્યું તેને સ્વયં સાધ્યું	૬૯૦
Release of Spiritual Energy	
મન શુદ્ધિનો માર્ગ	૬૯૦
Path of Purity-Truth	
મુક્તિસાધનની સખીરૂપી માર સાધનાઓ	૬૯૩
Pathway of the soul	
સમતા એ જ મોક્ષ છે	૬૯૫
Let God take Possession of You	
નિર્નિત સાધનનો સાર	૬૯૬
Infinite Love is God	
અમૃતઅનુકાશ	૬૯૮
Being and Becoming	
ધ્યાન સિદ્ધિ માટે સામ્ય ભાવ	૬૯૯
સામ્ય ભાવ પ્રગટાવવા માટે ધ્યાન	
Journey with God	
સમતા સહિતનું ધ્યાન	૧૦૦૦
એક મોક્ષનું સાધન	
Secret of Secrets	
ધ્યાન સિદ્ધિ માટેનું રસાવન	૧૦૦૧
Selfishness is replaced by	
Selfless Love	

વિષય	પૃષ્ઠ
મોક્ષ માર્ગની ઘીપીઠા	૧૦૦૫
Lamp in the Darkness	
ધ્યાનરૂપી અમૃતરસ	૧૦૦૫
In the Silence of Soul	
ધ્યાન માટે અપાત્ર	૧૦૦૬
No Admission	
કર્તવ્યનો ઉપદેશ	૧૦૦૭
He who has ears to hear,	
let him hear.	
બાંધન	૧૦૦૮
Maintenance of a Proper Relationship with Things	
મુદ્રા	૧૦૦૮
Language of Symbols	
સ્વપ્ન સ્વપ્ન કાલ ધ્યાન માટે ઉપેક્ષાથી	૧૦૦૯
Space Time and Object	
દૃષ્ટા બનેા	૧૦૧૦
Experiments in Awareness	
એકથી બને રે	૧૦૧૧
Ego-Transformation	
પ્રાણાશય	૧૦૧૨
Technique of Prana-Control	
પ્રાણાયામનું રૂઝ	૧૦૧૩
O Inexpressible revelation,	
feeling, rapture	
પ્રત્યાહાર	૧૦૧૪
The Withdrawal of the Senses	
ધારણા	૧૦૧૫
Art of Concentration	
ધ્યાન	૧૦૧૬
Dynamics of Meditation	
આત્મ અને શૈલ-ધર્મ અને શુદ્ધ	૧૦૧૭
Spiritual Unfoldment of Soul	
અધ્યાત્મ સાર	૧૦૧૮
Spiritual Essence	

વિષય	પૃષ્ઠ
પુષ્કલ વિલક' અવિચાર	૧૦૧૬
એકલ વિલક'અવિચાર	
Expression of Beyond by Cosmic Meditation	
જાતિય શુદ્ધ ખ્યાન	૧૦૨૦
Face of Silence	
ત્રિમુલું ચત્ત, ચત્તુલું જ્ઞાન, જ્ઞાનુલું તત્ત્વ	૧૦૨૧
Three Faces of Reality	
કૃત્યોચ્ચ અને જ્ઞાનયોચ્ચ	૧૦૨૩
Culture of Soul	
અસ્તિયોચ્ચ	૧૦૨૩
Who give and bleaver ask	
ખ્યાન અધિષ્ઠાત્ર	૧૦૨૪
To walk on the Razor's Edge	
તત્ત્વલુંજ્ઞાન	૧૦૨૬
The Cosmic Way	
ધર્મ અને ધર્મ' ખ્યાન	૧૦૨૬
The Spiritual Adventure	
પદ્માશ્વમ્ય આત્મા એજ ખ્યાન	૧૦૨૭
Losing "I" ness is I	
ખ્યાન સામગ્રી	૧૦૨૮
Art and Archetecture of Spirituality	
ખામસ ખ્યાન	૧૦૨૮
Turning About In the Deepest Seat of Consciousness	
સામધ્યેય સ્થાપના ધ્યેય	૧૦૨૯
Creative Sound and Universal Vision of Sacred Syllables	
કવ્ય ધ્યેય-આવ ધ્યેય	૧૦૩૦
Path of Unification	
શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ ખ્યાન	૧૦૩૦
One Surrender After Another	
એકાશ્રય એજ સામાધિ	૧૦૩૧
Finger Pointing to the Moon	
આત્માલેખન ખ્યાન	૧૦૩૨
Flight of the Alone to the Alone	

વિષય	પૃષ્ઠ
૨૧૪'વેદન	૧૦૩૩
On the Borderlands of the Soul	
"અહં"નું અભેદ પ્રલિપ્તિ	૧૦૩૫
Becoming of Godhead	
અચરમ શરીરીનો મુક્તિક્રમ	૧૦૩૬
The Journey Within	
યોગ પ્રદીપ	૧૦૩૭
Light of Yoga	
આવ મુક્ત	૧૦૩૮
Release God	
યોગના આઠ અંશ	૧૦૩૮
Cosmic Man	
મુગ્ધાનું સ્વપ્ન	૧૦૩૯
Dreamland of Dumb	
અમરસીમાવ સામાધિ	૧૦૪૦
Living In Through and By the Spirit	
અહમ એવેદિ અને અનાહત નાહ	૧૦૪૨
Infinity and Eternity	
નિરાકાર ખ્યાન	૧૦૪૩
Transformation and Realization of Completeness	
અષ્ટાંશ યોગ	૧૦૪૪
Experiments In Eight Dimensions	
અસાધિ શબ્દ	૧૦૪૪
Transcendental Silence	
ખરખાત્મા દ્વિત્રિવિધ	૧૦૪૬
Open Mind, Open Heart	
યોગઅષ્ટક	૧૦૪૮
Living In the Spiral	
ખ્યાન અષ્ટક	૧૦૪૮
Find Him Where you Are	
શ્રી હરેકૃષ્ણવિદ્ય સ્તવ	૧૦૪૯
Be LOVE	

વિષય	પૃષ્ઠ	વિષય	પૃષ્ઠ
જીવનમાં તરંગિણી	૧૦૫૦	કુદરતની જાગરણ	૧૦૭૧
Spiritual Significance latent in Every Moment		Awakening	
જ્ઞાન વિશ્યા	૧૦૫૧	નાદ પ્રણ	૧૦૭૨
The Elixir of Life		Voice of the Silence	
જ્ઞાન, શાન્ત અને કલા	૧૦૫૫	ત્રિકુટી બેઠ	૧૦૭૩
Only the Master can give		Beyond Nature	
જ્યોતિ, ચિન્મય અને નાદ	૧૦૫૭	નિગોદમાંથી ચિદ્રત્ન પ્રત્યે	૧૦૭૪
All Ways lead to That		From Unconscious to Super-	
તારા, ભૂમ, ભૂત અને માત્રા	૧૦૫૪	conscious	
Truth-Realization		મહાત્માની આરાધનામાં અણુનું યોગ	૧૦૭૫
પરમ માત્રાના ૨૪ વલય	૧૦૫૪	Spiritual Visualizations	
More about Meditations		સ્થાન, આસન, હિંદા અને સમય	૧૦૭૬
પદ અને સિદ્ધિ	૧૦૫૬	Preliminaries	
In the World, but not of it		ચક્રોમાં જ્ઞાન	૧૦૭૭
જગતન યોગનું સ્વરૂપ	૧૦૫૮	Meditations	
In Walled garden of Truth		યોગની પરિભાષા	૧૦૭૮
કરણ યોગનું સ્વરૂપ	૧૦૫૮	Inner Pictograms	
Spiritual Alchemy		મંત્ર સાધના	૧૦૭૯
અકોષિત જગતનું યુગ્મ	૧૦૬૧	Mantra Yoga	
Significance of Inner Space		ઉચ્ચાર કરવા	૧૦૮૦
પરમાત્મા વિશ્વાત્માનું કર્મ :	૧૦૬૧	Way of Cosmic Sound	
Human Body as		ઉચ્ચાર વિશ્વાત્માનું	૧૦૮૧
Mandal of Wisdom		Realization in Cosmic Totality	
નવ-ચક્રોમાં મંત્ર બીજોનું જ્ઞાન	૧૦૬૪	પરમાત્મા "અહમ"	૧૦૮૨
Mantra Meditations		Essence of All Essences	
સુષુપ્તમાં જ્ઞાન	૧૦૬૬	શ્રી યોગરસ કરવા	૧૦૮૪
Discovery of Self		Way to Cosmic Light	
In Inner Universe		શ્રી ભૈરવ પદ્યાવલી કરવા	૧૦૮૫
પિંડ અને અક્ષર	૧૦૬૭	Invocation to the Sentinels	
Microcosm and Macrocosm		of the Threshold	
ચૈત્ય જુવન	૧૦૬૮	મંત્ર સાધન વિધિ	૧૦૮૬
Inner Cosmos		Super Creativity Beyond	
સપ્ત દિપ, સપ્ત સમુદ્ર, અષ્ટ કુલાચલ	૧૦૬૯	Sound	
Within and With-out		જ્વાળામાં વિધિ	૧૦૮૭
ત્રિવેણી સંગમ	૧૦૭૦	Fire Offerings	
All Sacred Places are in within			

વિષય	પૃષ્ઠ	વિષય	પૃષ્ઠ
મંત્ર કાચબેદ	૧૦૬૩	૬૫૨૨ અને ૬૫૩૧	૧૧૦૮
Occult Means to transcend the Self		Multi Dimensionality in Meditations	
વક્ષ નમસ્કાર શુદ્ધિવિધિ	૧૦૬૪	નિરપેક્ષ યતિધર્મ	૧૧૦૯
Initiation, First, Last		Beyond the Bounds	
અપયોગ	૧૦૬૬	બેદ દેહ કરી આત્મા,	૧૧૦૯
Beyond Ultrasonic and Supersonic		અરિહત રૂપી યાત્રા	
મંત્ર દેવતા	૧૦૬૭	Path of Total Intergration	
Multiple Divinities		ઉપનિષદ સાર	૧૧૧૦
આચાર્યો પાસેથી મંત્ર ગ્રહણ	૧૦૬૮	Essence of Upanishad	
Inner i tantra significance		લાવન્યપૂર્વકે તે પડિત	૧૧૧૨
મંત્ર, યંત્ર અને તંત્ર	૧૦૬૮	Inner Experience	
Mantra Yantra and Tantra		અનુભવ અ-શક્ય	૧૧૧૨
ભાવનોપનિષદ	૧૦૬૩	Words Cannot Express	
Human Symbolism		સ્વાનુભવ ક્રમ	૧૧૧૩
માતૃકા ગ્રંથ	૧૧૦૧	આત્મવિનિશ્ચય	૧૧૧૪
Magic in Alphabets		Realization of SELF	
મંત્રાક્ષરોનો ઝીતો રહસ્ય	૧૧૦૨	સુરેશ્વરે	૧૧૧૪
Sound as Creative Reality		Surrender to Guru	
પરમાત્મ સુખદા-યોગી ઝીતો	૧૧૦૪	મનની સાધના	૧૧૧૫
Secd of Super Bliss		Discipline for Mind	
ધર્મનું રહસ્ય	૧૧૦૫	ઉત્તમ આ ઝીતો રહસ્ય	૧૧૧૭
Heart of Religion		Razor's Edge	
યોગ મિત્ર	૧૧૦૬	અનુભવ અનુભવ માટે	૧૧૧૭
Essence of Yoga		Light and More Light	
આત્મની પાંચ ભૂમિકાઓ	૧૧૦૭	અધ્યાત્મ સારમાં અનુભવવિધિ	૧૧૧૮
Five Levels of Meditation		ક્ષમા માયના	૧૧૨૦
		યોગસ્વાધ્યાયમાં નિદેશ અથવા	
		મંત્રોની મહત્તા	૧૧૨૧

નવમ મહાનિધિ મંત્ર વિભાગ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	શારદા-સરસ્વતી આત્માય મંત્રો		૬	સરસ્વતી યુક્ત મંત્રવાનો મંત્ર	૧૧૨૩
૧	શ્રી શારદા મંત્ર	૧૧૨૩	૭	સરસ્વતી યુક્ત	૧૧૨૩
૨	શ્રી સારસ્વત મંત્ર	૧૧૨૩	૮	વિદ્યા પ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૫
૩	શ્રી સારસ્વતાઆત્માય મંત્ર	૧૧૨૩	૯	મસ્તકે રોગ મટાડનાર મંત્ર	૧૧૨૫
૪	સરસ્વતી મંત્ર	૧૧૨૩	૧૦	શુન મેલ શક્તિની શક્તિની	
૫	સરસ્વતી મંત્રમય સ્થિતિ	૧૧૨૩		નિવારણ મંત્ર	૧૧૨૫

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૧	પરદેશ ગમને લાભ મંત્ર	૧૧૨૫	૨૬	શ્રી ચંદ્રચંદ્રિત સુનાતમંત્ર મંત્ર	૧૧૨૬
૧૨	સુખ-સમૃદ્ધિ-સ પદ-પુત્રપ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૬	૨૭	સૌંદર્યમંત્ર સત્યાન્નાય કલ્પ	૧૧૨૭
૧૩	ફળ પ્રાપ્તિ મંત્ર	૧૧૨૬	૨૮	શાન્તિકારક-શાંતિજન મંત્ર	૧૧૨૮
૧૪	સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬	૨૯	સ નિકર સ્તવ આન્નાય મંત્ર	૧૧૨૯
૧૫	ધનિષ્ઠ કાચ સિદ્ધિ મંત્ર	૧૧૨૬	૩૦	સ નિકર સ્તવનો મૂલ મંત્ર	૧૧૩૦
૧૬	સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬	૩૧	દસ વૈકાલીક પ્રથમ અભ્યયન કલ્પ	૧૧૩૦
૧૭	ફળ પ્રાપ્તિનો સરલ ઉપાય	૧૧૨૬	૩૨	દસ વૈકાલીક પ્રથમ અભ્યયન કલ્પમંત્ર	૧૧૩૧
૧૮	મહા સિદ્ધિદાયક મંત્ર	૧૧૨૬	૩૩	સુવર્ણ સિદ્ધિનો ઉપાય	૧૧૩૧
૧૯	નમુસ્તુત્વ સ્વપ્ન વિદ્યામંત્ર	૧૧૨૭	૩૪	શ્રી મહાલક્ષ્મીના મંત્રો	૧૧૩૧
૨૦	લક્ષ્મી ભયે લબ્ધિ મંત્ર	૧૧૨૭	૩૫	શ્રી અશ્વત્થરી સ્નાત્રમાં બોલવાની	
૨૧	આર્થિક સ્વપ્ન વિદ્યા મંત્ર	૧૧૨૮		મંત્ર માથાએ	૧૧૩૨
૨૨	સર્વ વિધાયકાર મંત્ર	૧૧૨૮	૩૬	શ્રી શાન્તિસ્નાત્રમાં બોલવાની	
૨૩	આધિકર માતંજિની મંત્ર	૧૧૨૮		મંત્ર માથાએ	૧૧૩૨
૨૪	શ્રી અભિક્ષેપી મંત્ર	૧૧૨૮	૩૭	ગૃહસ્થ સ્નાત્રમાં બોલવાનો	
૨૫	લક્ષ્મી મંત્ર	૧૧૨૮		અર્ધ મંત્ર	૧૧૩૨

દશમ મહાનિધિ અંતિમ આરાધના આત્મબોધ

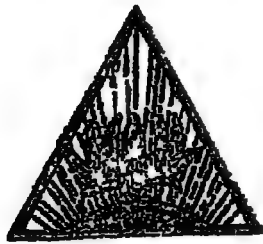
નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
	પદ્મિ દેવચંદ્ર કૃત સ્નાન પૂજા		૪	પુષ્પ પ્રકાશનું સ્તવન	૧૧૫૦
૧	સમર્થ મરણ વિચાર મંથ	૧૧૩૬	૫	શ્રી. પદ્માવતી આરાધના	૧૧૬૧
૨	ઉપાધ્યાય શ્રી યોગેશ્વર કૃત		૬	ચાર સરણ	૧૧૬૧
	સમતા સતક	૧૧૫૦	૭	શ્રી આત્મભાવના	૧૧૬૧
૩	ઉપાધ્યાય શ્રી યોગેશ્વર કૃત		૮	શ્રી પદ્મ આરાધના	૧૧૬૪
	અમાય તત્ત્વ દોષક મંત્ર	૧૧૫૪	૯	સમ્યક્ત્વધારી જીવની અંતિમ આરાધના	૧૧૬૭

ત્રીકાદશ મહાનિધિ નૈવેદ્ય સાર સંગ્રહ

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ	નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	નૈવેદ્ય પર બે બોલ	૧૧૬૬	૧૦	સત્ત્વ, પ્રીતિ, શુભાદિયોગ	૧૧૭૧
૨	સંવત, અમન ઝડુઓની સમજ	૧૧૭૦	૧૧	નક્ષત્રોની આધ્યાત્મિક સંજ્ઞા લેવું હળ	૧૧૭૨
૩	તિથિ, નક્ષત્ર, યોગ, કરણ		૧૨	સિદ્ધિયોગ, રાહ્યયોગ, કુસારયોગ,	
	અને રાશીઓના નામ	૧૧૭૦		સ્થિરયોગ, ઉપગ્રહયોગ, પ્રાણુદરયોગ,	
૪	સૂર્યકાંડા અને ચન્દ્રકાંડા તિથિ	૧૧૭૧		સ્થિયોગ, અમૃતસિદ્ધિયોગ, વિષયોગ,	
૫	નક્ષત્રોની સંજ્ઞા	૧૧૭૧		મૃત્યુયોગ, જ્વાલામુખીયોગ, કાળ-	
૬	કૌમુદીના કુરમહો	૧૧૭૧		મુખીયોગ, વ્યતીપાત, વૈધૃતિ વિગેરે	૧૧૭૨
૭	અધોમુખ તિથિગુપ્ત ઉપમુખ નક્ષત્રો	૧૧૭૧	૧૩	ચૌગ્રીનીકૃત કોષ્ટક	૧૧૭૩
૮	ગ્રેહો, ગણ	૧૧૭૧	૧૪	વત્સચાર, મુક્તિચાર સંક્રમણ	
૯	નક્ષત્ર, નાદીવેધ	૧૧૭૧		સંક્રમણ મંત્ર	૧૧૭૩

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૧૫	પ્રયાણમાં સુખતિથિ તથા નક્ષત્ર	૧૧૭૪
૧૬	વિહાર પ્રવેશમાં તથા નગર પ્રવેશ	૧૧૭૪
૧૭	વિહારંભ સુકૃત	૧૧૭૪
૧૮	જ્ઞાનવૃદ્ધિ કરનાર નક્ષત્રો	૧૧૭૪
૧૯	નદિનું (નાદ માંડવાનું) સુકૃત	૧૧૭૪
૨૦	શાંતિક, પૌષ્ટીક કાર્યના લોચના વસ્તુપ્રારંભના, દેવાલયખાતના શીલા સ્થાપનના નક્ષત્રો	૧૧૭૪
૨૧	પૃથ્વી સ્ત્રી છે કે બેઠી છે તે જોવાની રીત	૧૧૭૫
૨૨	વાસ્તુ વૃષભચક્ર, કુમંચક્ર, કુંભચક્ર	૧૧૭૫
૨૩	પ્રતીમા પ્રવેશ, ખજાનોપણ દીક્ષા ને પ્રતીષ્ઠાના સુકૃત	૧૧૭૫
૨૪	પંચાંગ વળ્યું નક્ષત્ર	૧૧૭૬
૨૫	તારા તારાચંત્ર, ને ઉચ્ચનીચ, સ્વગૃહી ગ્રહોના યંત્રો	૧૧૭૭
૨૬	સમસલાકા પંચસલાકા યંત્ર,	૧૧૭૭
૨૭	આનંદાદીક યોગ	૧૧૭૮
૨૮	વિદિ કરણ	૧૧૭૮
૨૯	ચંદ્રની ખાર અવસ્થા	૧૧૭૯
૩૦	શિષ્યનું નામ પાડવાની રીત	૧૧૭૯
૩૧	નેસગીંક, તત્કાલીક પંચમાને વગંમેત્રી	૧૧૭૯
૩૨	જવંતોભદ્ર ચક્ર	૧૧૮૦
૩૩	વેધજ્ઞાન અને વેધજ્ઞાનના નિયમો	૧૧૮૦
૩૪	મુખમાં અપનારા ૨૩ ના આધારે મતેહું લક્ષ પત્ર	૧૧૮૧
૩૫	લક્ષ ગાદવાની રીત	૧૧૮૨

નંબર	વિષય	પૃષ્ઠ
૩૬	વાર, કાળ, ખારજીવન, ને સન્મુખ ચંદ્રનું ફળ	૧૧૮૩
૩૭	દિવસ ને રાત્રિના યોધકીયા	૧૧૮૭
૩૮	ખારે રાશીના પુરુષ સ્ત્રીના ધાતચંદ્ર, તથા ગુરુવાર જોવાનું	૧૧૮૭
૩૯	વાર તથા નક્ષત્રથી ચર્તા યોગો	૧૧૮૫
૪૦	સર્વોત્તમ સુકૃતરાજ	૧૧૮૧
૪૧	ગાનાવરણીયાદિક આઠ કર્મેતો આઠ ગ્રહો સાથેનો સંબંધ જાણવાની રીત	૧૧૮૧
૪૨	પૂર્ણેષ પ્રશ્ન ઉપર ખારેલ વસ્તુ જાણવાની રીત	૧૧૮૧
૪૩	સુહરત વિષય	૧૧૮૭
૪૪	અશ્રુજ નિમિત્ત	૧૧૮૭
૪૫	કયા નક્ષત્રમાં સુસારી કરવાથી કાર્ય સિદ્ધિ થાય	૧૧૮૭
૪૬	નક્ષત્રોમાં ઉત્તપજ મયેલી ખીમારીનું ફળ	૧૧૮૧
૪૭	કય રાશીવાળાને કયા ભગવાન અનુકુળ તેનો કાઠો	૧૧૮૧
૪૮	સ્વરોહય જ્ઞાનનું અલ્પ સૂચન	૧૧૮૭
૪૯	ચંદ્ર ચંદ્રમાં કરવા કાયક કાર્યની માર્ગ	૧૧૮૭
૫૦	સુરસ્વરમાં કરવાલાયક કાર્યની માર્ગ	૧૧૮૭
૫૧	સમાપ્તિના આનંદે ઉપગારો	૧૧૮૧
૫૨	કળક	૧૧૮૧
૫૩	માનસિક ઉપસંહાર મોક્ષ	૧૧૮૧

ॐ

અહં

નમઃ

શ્રી સજ્જન સન્મિત્ર

મંગલ પ્રવેશિકા

નમોત્યુષ્ણં સમણુસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ
અક્ષીણુ-મહ નિધિભ્ય-નિધાનાય
શ્રીમતે ગૌતમ ગણધરાય નમોનમઃ

૧ આત્મરક્ષાકર-નમસ્કાર મહામંત્ર ગર્ભિત શ્રી વજ્રપંજર સ્તોત્રમ્

- ૪ પરમેષ્ઠિનમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકં;
આત્મરક્ષાકરં વજ્ર-પંજરાભં સ્મરામ્યહં. ૧.
- ૪ નમો અરિહંતાણું, શિરરકં શિરસિ સ્થિતં;
૪ નમો સર્વ સિદ્ધાણું, મુખે મુખપટામ્બરમ્. ૨.
- ૪ નમો આયરિયાણું, અંગરક્ષાઝતિશાયિની;
૪ નમો ઉવજ્જાયાણું, આયુધં હસ્તયોર્દ્ધં. ૩.
- ૪ નમો દોષે સર્વ સાદૂણું, મોચકે પાદ્યોઃ શુભે;
એસો પંચ નમુસ્કારો, શિલાવજ્રમયી તલે. ૪.

- સવ્વ પાવપ્પણાસણો, વપ્પો વળમથો ખહિં;
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, ખાદિરાંગાર ખાતિકા. ૫.
 સ્વાહાન્તં ચ પદ્મં જ્ઞેયં, પદ્મં હવધ મંગલં;
 વપ્પોપરિ વળમથં, પિધાનં દેહરક્ષણે. ૬.
 મહાપ્રભાવારક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશિની;
 પરમેષ્ઠિ પદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વ સૂરિભિઃ. ૭.
 યશ્ચૈનં કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદૈઃ સદા;
 તસ્ય ન સ્યા ભયં વ્યાધિ-રાધિશ્ચાપિ કદાચન. ૮.

૨ પ્રાતઃ પ્રાર્થના

ઐ નમો અરિહંતાણું. ઐ નમો સિદ્ધાણું.
 ઐ નમો આયરિયાણું. ઐ નમો ઉવજ્જાયાણું.
 ઐ નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.
 ઐસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મં હવધ મંગલં.

* * * *

નમો અરિહંતાણું. નમો સિદ્ધાણું.
 નમો આયરિયાણું. નમો ઉવજ્જાયાણું.
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.
 ઐસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મં હવધ મંગલં.

* * * *

નમો અરિહંતાણું. નમો સિદ્ધાણું.
 નમો આયરિયાણું. નમો ઉવજ્જાયાણું.
 નમો લોએ સવ્વ સાહુણું.

ઐસો પંચ નમુકકારો. સવ્વ પાવપ્પણાસણો.
 મંગલાણું ચ સવ્વેસિં. પદ્મં હવધ મંગલં.

* * * *

જયમ્ જગજીવ જોણી, વિચાણ્યો જગગુરુ જગાણુંદો;
જગનાહો જગખંધો. જયમ્ જગપ્પિયામહો ભયવં.
જયમ્ સુઆણું પભવો, તિત્થયરાણું અપચ્છિમો જયદ્;
જયમ્ ગુરુલોગાણું, જયમ્ મહપ્પા મહાવીરો.

(નંદી સૂત્ર)

* * * *
ધમ્મો મંગલમુક્કિક્કહં, અહિસા સંજમો તવો;
દેવાવિ તં નમંસંતિ, જસસ ધમ્મે સયામણો.

(દશવૈકાલિક સૂત્ર)

* * * *
ઓકારં પિન્દુ સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યૌગિનઃ;
કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ઉકારાય નમોનમઃ

(ઉકાર નમસ્કાર)

* * * *
નમસ્કાર સમો મંત્ર, શત્રુંજય સમો ગિરિ;
વીતરાગ સમો દેવો, ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ.

* * * *
અશોક વૃક્ષઃ સુર પુષ્પવૃષ્ટિ-દિવ્યધ્વનિશ્ચામરમાસનંચ;
ભામંડલં દુઃશ્વિરાતપત્રં, સતપ્રાતિહાર્યાણિ જિનેશ્વરાણામ્.

(અષ્ટમહાપ્રાતિહાર્ય.)

* * * *
ચઉત્તીસ-અઘસચન્નુઆ, અદ્દ મહાપાડિહેર કયસોહા;
તિત્થયરા ગય મોહા, ઝાએઅબ્બા પયત્તેણું.

(તિજયપહુત.)

* * * *
સર્વારિષ્ટ પ્રણાશાય, સર્વાભીષ્ટાર્થ-દાયિને;
સર્વલબ્ધિ નિધાનાય, ગૌતમસ્વામિને નમઃ

(ગૌતમસ્વામિ નમસ્કાર)

* * * *
અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં, જ્ઞાનાંજન શલાકયા;
નેત્રેન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ

(ગુરુનમસ્કાર)

- મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમ પ્રભુઃ;
 મંગલં સ્થૂલભદ્રાધાઃ, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્. ૧.
 નાભેયાધાજિનાઃ સર્વે, ભરતાધાશ્ચ ચાક્રિણઃ;
 કુર્વન્તુ મંગલં સર્વે, વિષ્ણુવઃ પ્રતિવિષ્ણુવઃ. ૨.
 નાભિ-સિદ્ધાર્થ-ભપાધા, જિનાના પિતરશ્ચ મે;
 પાલિતાડખંડસામ્રાજ્યા, જનયન્તુ જયં મમ ૩.
 મરુદેવાત્રિશલાધા. વિખ્યાતા જિનમાતર;
 ત્રિજગજ્જનિતાનન્દા, મંગલાય ભવન્તુ મે. ૪.
 શ્રી પુંડરીકેન્દ્રભૂતિ-પ્રમુખાઃ ગણધારિણઃ;
 શ્રુત કેવલિનોઽયેપિ, મંગલાનિ દિશન્તુ મે. ૫.
 બ્રાહ્મીચન્દનખાલાધા, મહાસત્યો મહત્તરાઃ;
 અખંડ શીત્ત્રીક્ષ્ણ દ્વ્યા, યચ્છન્તુ મમ મંગલમ્. ૬.
 ચક્રેશ્વરી-સિદ્ધાયિકા, મુખ્યાઃ શાસનદેવતાઃ;
 સમ્યગ્દૃશાં વિઘ્નહરા, રચયન્તુ જયશ્રિયમ્. ૭.
 કપર્દિ-માતંગમુખ્યા; યક્ષા વિખ્યાત વિક્રમાઃ;
 જૈર્નાવિઘ્નહરા નિત્યં, દેયાસુર્મંગલાનિ મે. ૮.
 યો મંગલાષ્ટકમિદં પટુધીરધીતે,
 પ્રાતર્નરઃ સુકૃત ભાવિત ચિત્તવૃત્તિઃ;
 સૌભાગ્યભાગ્યકલિતો ધુત સર્વાવિઘ્નો,
 નિત્યં સ મંગલમલં લભતે જગત્યામ્. ૯

(આચારોપદેશ.)

* * * * *

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ-ચ્છન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ;
 મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે.

* * * * *

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણકારણમ્;
 પ્રધાનં સર્વ-ધર્મણાં, જૈનં જયતિશાસનમ્.

* * * * *

ખ્યાતોઽષ્ટાપદ પર્વતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધઃ
શ્રીમાન્ રૈવતકઃ પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુજયો મણ્ડપઃ;
વૈભારઃ કનકાયલોઽર્ધુદાગારિઃ શ્રી ચિત્રકુટાદ્યઃ
તત્ર શ્રી ઋષભાદ્યો જિનવરઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્.

(મંગલ સ્તોત્ર)

* * * *
પૂર્ણાનન્દમયં મહોદયમયં કૈવલ્યચિદ્દમયં,
રૂપાતીતમયં સ્વરૂપરમણ્યં સ્વાભાવિકી શ્રીમયમ્;
જ્ઞાનોદ્યોતમયં કૃપારસમયં સ્યાદ્વાદ વિદ્યાલયં,
શ્રીસિદ્ધાચલ તીર્થરજ મનિશં વન્દેઽહમહીશ્વરમ્.

(શંકરમ સ્તુતિ)

* * * *
અર્હન્તો ભગવન્ત ઇન્દ્ર મહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતાઃ,
આચાર્યા જિનશાસનોન્નાતિકરઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ;
શ્રી સિદ્ધાન્તમુપાઠકા મુનિવરાઃ રતનત્રયારાધકાઃ,
પંચે તે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રાતઃક્રિન્ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્.

(મંગલ સ્તોત્ર)

* * * *
સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

સહજનંદી શુદ્ધ સ્વરૂપી અવિનાશી હું આત્મસ્વરૂપ

(ધ્વનિ)

માતા-પિતા-વહિલાદિને વંદન કરવું.

આતઃ આર્થના સમાપ્તમ્

३ मंगलयैत्य स्तोत्रम्

नित्ये श्रीबुधनाभिवासिभवने प्राप्ते भविष्यति, कौट्यः सप्त जिनैकसां
द्विक्रयुता लक्षास्तथा सप्ततिः; प्रत्येकं लवनादिषु प्रतिसप्तं स्तूपत्रयं शाश्वतं,
तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १. रम्ये व्यन्तरसत्कलौमनगरव्यूहं
सुरतनोन्नवले, श्रीसिद्धायतनानि सन्ति गजुनातीतानि चैत्यानि च; तेभ्यः संप्रयगुष्ठानि
चैत्यलवनान्यन्तः सदा ज्योतिषां, तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. २.
सौधर्मादिविमानराजिषु तथा त्रैवेयकाद्युत्तर-स्वर्गेष्वस्ति सङ्कलसप्तनवतिः शुद्धा
भयोर्विंशतिः; चैत्यानामक्षितश्चतुरधिकाशीतिश्च लक्षाः सदा, तत्र श्रीऋषभादयो
जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ३. वैतादयेषु शतं च सप्ततिभुतं नित्यं तथा
विंशतिः, चैत्यानां गजदन्तकेषु नवतिः कुर्वन् द्विषेभु स्थिताः; त्रिंशद्वर्षधरेषु मेरुषु
तथाशीतिश्च पञ्चाधिकाः, तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ४.
प्रत्येकं रुच्यकेषु मानुषनगे चत्वारि सत्कुण्डले, चत्वार्यायतनानि सन्ति सततं
सर्वेषुकाराद्रिषु; वक्षस्कारगिरिष्वशीतिरनघा नन्दीधरे विंशतिः, तत्र श्रीऋषभादयो
जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ५. वैतादये रथनूपुरादिनगरस्तोमे विदेहेष्वपि, क्षेमादिन-
गरत्रल्लेडस्ति भरतेडयोध्या तथैरावते; सौथं कुण्डपुरं तथा गजपुरी चम्पा च वाष्पारसी,
तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ६. अस्त्यानन्दपुरं हृदयि
नगरी श्रीसत्यनाम्ना पुरं, नासिद्धं बृगुकञ्चमंगलपुरं सोपारकं विश्रुतम्; मोढेरं
भयुराडवृद्धिलनगरं श्रीस्तम्भनं पावनं, तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु
वो मंगलम्. ७. ज्यातोडष्टापदपर्वतो गजपदः सम्भेतशैलाभिधः, श्रीमान् रैवतकः
प्रसिद्धमहिमा शत्रुंजयो मण्डपः; वैभारः कनकाचलोडपुण्डगिरिः श्रीचित्रकूटादयः,
तत्र श्रीऋषभादयो जिनवराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ८. देवाः श्रीऋषभान्वितप्रभृतयः
श्रीपुण्डरीकादयः, श्रीमन्तो भरतेश्वरप्रभृतयः श्रीगङ्गाद्व्यादयः; श्रीमदामयुधिष्ठिर-
प्रभृतयः प्रद्युम्नशाम्भादयः, श्रीमद्गौतममुष्यसाधुयतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ९.
यस्मात्तीर्थभिर्हं प्रवृत्तिमगमत् श्रीमत्सुधर्मा गुरुः, धन्यो धन्यमुनिः सुकोशलमुनिः
श्रीशाखिलद्राभिधः, मेतार्योऽथ हृदप्रहारिसुयतिर्मेघा दशाष्टाभिधः श्रीश्रीमत्करकण्ड-
मुष्ययतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १०. श्रीजम्भुः प्रभवप्रभुर्गतभवः शम्भ्यलवः
श्रीयशो-लद्राज्यः श्रुतकेवली च यरभः श्रीलद्रगङ्गादुर्गः; शीलस्वर्णकपोपलः सुविमलः
श्रीस्थूलिलद्रः प्रभुः, सर्वेऽप्यायमहागिरि प्रभृतयः कुर्वन्तु वो मंगलम्. ११. श्यामा-
चार्थं समुद्रमंशुसहिताः श्रीलद्रगुप्तादयः, श्रीमान् सिंहगिरिस्तथा धनगिरिः स्वामी च
वज्राभिधः; श्रीवीरो मुनिरायरक्षितगुरुः पुण्यो गुरुः स्कन्दिनः, श्रीदेवर्द्धिपुरस्सरः
श्रुतधराः कुर्वन्तु वो मंगलम्. १२. प्राङ्गी चन्दनपादिका लगवती राण्मती द्रौपदी,
कौशल्या च भृगावती च सुदसा सीता सुलद्रा शिवा; कुन्ती शीलवती नलस्य दयिता

ચૂલાપ્રભાવલપિ, પદ્માવલપિ સુન્દરી દિનમુખે કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૧૩. ડતીતાના-
ગતવત્તમાનવિપયાઃ સર્વેડપિ તીર્થકરાઃ, સિદ્ધાઃ સૂરિવરાશ્ચ વાચકવરાઃ સર્વેડપિ
મત્સાધવઃ; ધર્મઃ શ્રીજિનપુંગવૈનિગદ્ધિતો જ્ઞાનાદિરત્નત્રય, શ્રીમન્તો જિનસિદ્ધસાધ્વ-
તિશયાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૧૪. શાશ્વતાશાશ્વતાન્થેવ, ચૈત્યાનિ પુરુષોત્તમાઃ;
ભવેન્થો મંગલં દદ્યુઃ, સ્તુતાઃ શ્રીધર્મસૂરિભિઃ. ૧૫.

૪ શ્રી તીર્થ વંદના

(સંગ્ધરા-વૃત્તમ્)

મદ્ભક્ત્યા દેવલોકે, રવિશશિભવને, વ્યન્તરાણાં નિકાથે, નક્ષત્રાણાં નિવાસે,
અહગણપટલે, તારકાણાં વિમાને, પાતાલે પત્તગેન્દ્રે; સ્ફુટમણિકિરણે, ધ્વસ્તસાન્દ્રા-
ન્ધકારે, શ્રીમત્ તીર્થકરાણાં પ્રતિદિવસમહં તત્ર ચૈત્યાનિ વન્દે. ૧. વૈતાલથે મેરુ,
શૃંગે, રુચકગિરિવરે, કુંડલે હસ્તદન્તે, વક્ષારે કૂટ નંદીશ્વર કનકગિરૌ, નૈષધે નીલવન્તે;
ચિત્રે શૈલે વિચિત્રે, ચમકગિરિવરે, ચક્રવાલે હિમાદ્રૌ, શ્રીમત્ ૨. શ્રી શૈલે
વિંધ્યશૃંગે, વિમલગિરિવરે, હાપુરે પાવકે વા, સમ્મેતે તારકે વા, કુલગિરિશિખરે-
ડષ્ટાપદે સ્વર્ણશૈલે; સદ્માદ્રૌ વૈજ્યન્તે, વિપુલગિરિવરે ગૂર્જરે રાહુણાદ્રૌ, શ્રીમત્ ૩.
આઘાટે મેઘપાટે, ક્ષિતિતટમુકુટે, ચિત્રકૂટેત્રિકૂટે; લાટે નાટે ચ ઘાટે, વિટપિ ધન તટે,
દેવકૂટે વિરાટે; કણ્ઠિ હેમકૂટે વિકટ તરકટે, ચક્રકૂટે ચ લેહે, શ્રીમત્ ૪. શ્રીમાલે માલવે વા,
મલયિનિ નિષધે, મેખલે પિચ્છલે વા, નેપાલે નાહલે વા, કુવલયતિલકે, સિંહલે કેરલે વા;
હાહાલે કોશલે વા, વિગલિતસલિલે, જંગલે વા તમાલે, શ્રીમત્ ૫. અંગે વંગે કલિંગે
મુગતજનપદે સતપ્રયાગે તિલંગે, ગૌડે ચૌડે મુરંગે, વરતર દ્રવિડે, ઉદ્રિયાણે ચ પૌન્ડ્રે;
આદ્રે માદ્રે પુલિન્દ્રે, દ્રવિડકુવલયે, કાન્ચકુળે સૌરાષ્ટ્રે, શ્રીમત્ ૬. ચમ્પાયા ચંદ્રમુખ્યાં,
ગજપુરમથુરા, પત્તને ચોજ્જયિન્યાં, કૌશાંખ્યાં કૌશલાયા કનકપુરવરે દેવગિર્યાં ચ
કાશ્યામ્. નાશિકથે રાજગેહે, દશપુરનગરે ભદ્રિલે તામ્રલિપ્ત્યામ્, શ્રીમત્ ૭. સ્વર્ગે
મત્યેડન્તરિક્ષે, ગિરિશિખર દ્રહે, સ્વર્નંદી નીરતીરે, શૈલાત્રે નાગલોકે, જલનિધિ પુલિને,
ભૂરુહાણાં નિકુળે, આમ્યેડરણ્યે વને વા, સ્થલજલવિષમે, દુર્ગમધ્યે ત્રિસંધ્યમ્,
શ્રીમત્ ૮. શ્રીમન્મેરૌ કુલાદ્રૌ, રુચકનગવરે, શાલ્મલે જંબૂવૃક્ષે, ચોદાને ચૈત્યનંદી
રતિકર રુચકે, કૌહલે માનુષાંકે, ઇક્ષ્વાકારે જિનાદ્રૌ, દધિમુખગિરૌ, વ્યન્તરે સ્વર્ગલોકે,
જ્યોતિર્લોકે ભવન્તિ, ત્રિભુવન વલયે યાતિ ચૈત્યાલયાનિ. ૯. ઇત્યશ્રી જૈનચૈત્ય,
સ્તવનમનુદિન, ચે પઠન્તિ પ્રવીણાઃ, પ્રોઘત્ કલ્યાણ હેતું, કલિમલહરણ્યં, ભક્તિભાજ
શ્રિમધ્યમ્, તેષાં શ્રી તીર્થયાત્રા, ફલમતુલમલં, જાયતે માનવાનામ્; કાર્યાણાં સિદ્ધિ
રુચ્યૈઃ; પ્રમુદિત મનસાં, ચિત્ત માનંદકારી. ૧૦.

૫ દેવગુરુને નમસ્કાર

શ્રી આદીશ્વર શાંતિ નેમિ જિનને, શ્રી પાશ્વ'વીર પ્રભો, એ પાંચે જિનરાજ આજ પ્રણમું, હેતે ધરી એ વિભો; કટ્યાણે કમલા સદૈવ વિમલા, વૃદ્ધિ પમાડો અતિ; એહવા ગૌતમસ્વામી લખિધ લરીયા, આપો સદા સન્મતિ. ૧. પ્રણમી પ્રભુ વીરને પ્રથમમાં, માંગલ્યકારી સદા; ખીજા શ્રી ગુરુ ગૌતમ ગણધરા, વંદે ટળે આપદા; ત્રીજા શ્રી સ્થલિલદ્રને પ્રણમીએ, કોશ્યા ઘરે જે રહ્યા; મૂકી તેહના ભોગ યોગ ગ્રહીને, સ્વર્ગે પછીથી ગયા. ૨.

૬ પ્રાતઃ સ્મરણીય શીયલવાન પંચક

લખિધવંત ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિમાંડિ શ્રી અભયકુમાર, પ્રહ ઉઠીને કરી પ્રણામ, શીતળવંતના લીજે નામ. પહેલા નેમિ જિનેશ્વરરાય, બાળપ્રદાચારી લાગુ પાય, ખીજા જંબૂકુમાર મહાભાગ, રમણી આઠનો દીધો ત્યાગ. ત્રીજા સ્થલિલદ્ર સુભણ, કોશ્યા પ્રતિજોધિ ગુણખાણ, ચોથા સુદર્શન શેઠ ગુણવંત, જેણે દીધો ભવનો અંત. પાંચમાં વિજયશેઠ નરનાર, શીયલ પાળી ઉતર્યા ભવપાર, એ પાંચને વિનતિ કરે, ભવસાયર તે હેલા તરે.

૭ ચાર મંગલ

સિદ્ધાર્થ ભૂપતિ સોહે ક્ષત્રિયકુંડે, તમ્મ વેર ત્રિશલા કામિની એ; ગજવર ગામિની પોદિય ભામિની, ચઉદ સુપન લહે જામિની એ; જામિની મધ્યે શોભતાં રે, સુપન દેખે બાલ, મયગલ વૃષભ ને કેસરી, કમલા કુસુમની માલ; ઇંદુ દિનકર દ્વળ ચુંદર, કલશ મંગળ રૂપ, પદ્મસર જલનિધિ ઉત્તમ, અમર વિમાન અનૂપ. રત્નનો અંબાર ઉજ્જવલ, વન્હિ નિર્ધૂમ જ્યોત, કટ્યાણ મંગલકારી મહા, કરત જગ ઉદ્યોત, એ ચઉદ સુપન સૂચિત વિશ્વ પૂજ્ય, સકલ સુખ હાતાર, મંગલ પહેલું બોલીએ, શ્રી વીર જગદાધાર. ૧. મગધ દેશમાં નયરી રાજગૃહિ, શ્રેણિક નામે નરેસર એ, ધનવર ગુપ્તવર ગામ વસે તિહાં. વસુભૂતિ વિપ્ર મનોહર એ; મનોહર તસ માનિની, પૃથિવી નામે નાર, ઇંદ્રભૂતિ આદેય છે, ત્રણ પુત્ર તેહને સાર, યજ્ઞકર્મ તેણે આદ્યુ', બહુ વિપ્રનો સસુદાય, તેણે સમે તિહાં સમોસર્યા, ચોવીશમા જિનરાય. ઉપદેશ તેહનો સાંભલી, લીધો સંજમ ભાર, અગીયાર ગણધર થાપીયા, શ્રી વીરે તેણી વાર, ઇંદ્રભૂતિ ગુરુ ભગતે થયો, મહાલખિધ તણો ભંડાર, મંગલ બીજું બોલીએ, શ્રી ગૌતમ પ્રથમ ગણધાર. ૨. નંદ નરિંદનો પાટલી પુરવરે, શકહાલ નામે મંત્રીસર એ, લાછલહે તસ નારી અનુપમ, શીયલવતી બહુ સુખકર એ, સુખકર સંતાન નવ દોય-પુત્ર પુત્રી સાત, શીયલવંતમાં શિરોમણિ, સ્થલિલદ્ર

જગ વિખ્યાત, મોહવશે વેશ્યામંદિર, વસ્યા વર્ષ જ બાર, લોગ લક્ષી પેરે લોગવ્યા, તે જાણે મહુ સંસાર. શુદ્ધ સંજમ પામી વિપય વામી, પામી ગુરુ આદેશ, કોશ્યા વાસે રહ્યા નિશ્ચલ, ડગ્યા નહીં લવલેશ, શુદ્ધ શીયલ પાલે વિપય ટાલે, જગમાં જે નરનાર, મંગલ ત્રીજી બોલીએ, શ્રીસ્થૂલીલદ્ર અણુગાર ૩. હેમમણિ રૂપમય ધરિત અનુપમ, જરિત કોશીમાં તેજે ઝગે એ, મુરપતિ નિર્મિત ગઠ ત્રણ શોભિત, મધ્યે સિંહાસન ઝગમગે એ, ઝગમગે જિન સિંહાસને, વાજિંત્ર કોડાકોડ, ચાર નિકાયના દેવતા, તે એવે બેહુ કરજોડ, પ્રાતિહારજ આઠથું, ચોત્રીશ અતિશયવત, મ્રમવસ્રરણમાં વિશ્વનાયક, શોભે શ્રી ભગવંત. મુર અમુર કિન્નર માનવી, બેઠી તે પર્ષદ બાર, ઉપદેશ હે અરિહંતજી, ધર્મના ચાર પ્રકાર, દાન શીયળ તપ ભાવનાએ, ટાલે સુઘલાં કર્મ; મંગલ ચોથું બોલીએ, જગમાંહે શ્રી જિનધર્મ. એ ચાર મંગલ નિત્ય ગાવે જે પ્રભાતે ધરી પ્રેમ, તે કોટિ-મંગલ નિત્ય પામશે, ઉદયરત્ન ભાષે એમ. ૪.

૮ શ્રી જિનેન્દ્રદેવદર્શન ફલ

યાસ્યામ્યાયતનં જિનસ્ય લલતે ધ્યાયં ચતુર્થં ફલં, પદ્યં ચૌત્થિતમુઘતોદ્દમમથો ગન્તુપ્રવૃત્તોધ્વનિઃ; શ્રદ્ધાલુહંશમં બહિર્જિનં ગૃહાતપ્રાપ્તસ્તતોદ્રાઢ્યશ્ચ, મધ્યે પાશ્વિકમીક્ષિતે જિનપતૌ માસોપવાસ્યં ફલમ્.

૯ જિનેન્દ્રદર્શન સ્તુતિઓ

કિં કર્પૂરમયં મુધારમ્રમયં, કિં ચન્દ્રરોચિમંયં, કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં, કાશુણ્ય કેલિમયં; વિશ્વાનંદમયં મહોદયમયં, શોભામયંચિન્મયં, શુકલધ્યાનમયં વપુર્જિનપતે-ભૂયાદ્ભવાલમ્બનમ્. ૧. સરમ્ર શાંતિ મુધારમ્ર સાગરં, શુચિતરં ગુણરત્ન મહાગરં; ભવિકપંકજબોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રણમામિ જિનેશ્વરં. ૨. ચિદાનન્દૈક-રૂપાય, જિનાય પરમાત્મનેઃ પરમાત્મપ્રકાશાય, નિત્યંચિદાત્મને નમઃ. ૩. ચિદાનંદ સ્વરૂપાય, રૂપાતીતાય તાયિને; પરમજ્યોતિષે તસ્મૈ, નમઃ શ્રી પરમાત્મને. ૪. ચસ્ય મંકલેશજનનો, રાજો નાસ્ત્યેવ મ્વયંથા; ન ચ દ્વેષોપિ મ્વત્વેષુ, શમેન્ધન દવાનલં. ૫. ન ચ મોહોડપિ સ્વત્જ્ઞાના-ચ્છાદનોશુદ્ધવૃત્તકૃત્; ત્રિલોકજ્યાતઃ મહિમા, મહાદેવઃ સ ઉચ્યતે. ૬. એવંભૂતાય શાન્તાય, કૃતકૃત્યાય ધીમને, નહાદેવાય સ્વતતં, અમ્યગ્લક્ષ્યા નમોનમઃ. ૭. ઐન્દ્રશ્રેણીનતા પ્રતાપભવનં, ભવ્યાગી નેત્રામૃતં, મિદ્ધાન્તોપનિપદ્ વિચાર ચતુરૈઃ, પ્રીત્યા પ્રમાણિકૃતા; મૂર્તિઃ સ્ફૂર્તિમતિઃ મહા વિજયતે, જૈનેશ્વરી વિસ્ફુરન્, મોહોન્માદ ઘનપ્રમાદ મદિરા, મતૈરનાલોકિતા. ૮. અદ્યાભવત્ સૂક્ષ્મતા નયનદ્વયસ્ય, દેવ ! ત્વહીય ચરણાંબુજવીક્ષણેન; અથ ત્રિલોકતિલક ! પ્રતિભાસતે મે, સંસારવારિધિરયં ચુલકે પ્રમાણઃ. ૯. તુભ્યં નમઃસિંહુવનાતિહરાય નાથ ! તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય;

તુલ્ય' નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય, તુલ્ય' નમો જિન ! લવોદધિશોષણાય. ૧૦. નેત્રાનન્દકરી લવોદધિતરી શ્રેયસ્તરોમ'જરી, શ્રીમદ્ધર્મ'મહાનરેન્દ્રનગરી, વ્યાપહતાધુ-મરી; હર્ષોત્કર્ષ'શુભપ્રભાવલહરી, રાગદ્વિષાં જિત્વરી, મૂર્તિઃ શ્રીજિનપુંગવસ્ય ભવતુ, શ્રેયસ્કરી દેહિનામ્. ૧૧. જય. સ્વામિન્ ! જિનાધીશ ! જય દેવ ! જગત્પ્રભો ! જય ત્રેલોક્યતિલક ! જય સંસારતારણ ! ૧૨. સ્વામિનામપિ યઃ સ્વામી, ગુરુણામપિ યો ગુરુઃ; દેવાનામપિ યો દેવ-સ્તસ્મૈ તુલ્ય' નમો નમઃ ૧૩. પદ્મગે ચ ચુરેન્દ્રે ચ, કૌશિકે પાદ સંસ્પૃશિઃ નિર્વિશેષ મનસ્કાય. શ્રી વીરસ્વામિને નમઃ ૧૪. નમો દુર્વારરાગાદિ-વૈરીવાર નિવારિણે; અહુતે યોગીનાથાય, મહાવીરાય તાયિને. ૧૫. કથ્યાણુપાદપારામ', શ્રુતગંગાહિમાચલમ્ : વિશ્વાલોજરવિં દેવ'. વંદે શ્રીજ્ઞાતનન્દનમ્. ૧૬. પાન્તુ વઃ શ્રીમહાવીર-સ્વામિનો દેશનાગિરઃ; ભવ્યાનામાન્તરમલ-પ્રક્ષાલનજલોપમાઃ ૧૭. પ્રશમ-રમ્ભનિમગ્ન', દૃષ્ટિયુગ્મ' પ્રસન્ન'; વદનકમલમંકઃ, કામિનીઅંગશૂન્યઃ; કરચુગમપિધત્તે શસ્ત્રઅંબ'ધવ'ધ્ય', તદસિ જગતિ દેવો વીતરાગસ્ત્વમેવ. ૧૮. અથ મે સદૃશ' જન્મ, અથ મે સદૃશા ક્રિયા; અથ મે સદૃશ' ગાત્ર, જિનેન્દ્ર ! તવ દર્શનાત્. ૧૯. નિત્યા-નંદપદપ્રયાણુમરણી, શ્રેયોવનીઆરિણી. સંસારાણુવતારણૈકતરણી; વિશ્વધિ'વિસ્તારિણી. પુણ્યાંકુરભરપ્રરોહધરણી, વ્યામોહસંહારિણી, પ્રીત્યૈ કસ્ય ન તેડભિલાત્તિ'હરણી, મૂર્તિ'મ'-નોહારિણી. ૨૦. અથ મે કમ'અ'ઘાત', વિનષ્ટ' ચિરસંચિતમ્, દુર્ગત્યાપિ નિવૃત્તોડહ', જિનેન્દ્ર' તવ દર્શનાત્. ૨૧. નહિ ત્રાતા નહિ ત્રાતા નહિ ત્રાતા જગત્ત્રયે, વીતરાગસમો દેવો, ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ. ૨૨. ન કોપો ન લોભો ન મન' ન માયા, ન હાસ્ય' ન લાસ્ય' ન ગીત' ન કાન્તા; ન આપાત્ય શત્રોન' મિત્ર' કલત્ર', ત્વમેક' પ્રપદ્યે જિન દેવદેવમ્. ૨૩. અન્યથા શરણુ' નાસ્તિ, ત્વમેવ શરણુ' મમ; તસ્માત્ કારુણ્યભાવેન, રક્ષ રક્ષ જિનેશ્વર. ૨૪. વીતરાગ મુખ' દૃષ્ટવા, પદ્મરાગ સમપ્રભ'; ડૈક જન્મ કૃત'પાપ', દર્શનેન વિનશ્યતિ. ૨૫. પાતાલે યાનિ બિંબાનિ, યાનિ બિંબાનિ ભૂતલૈ; સ્વર્ગેડપિ યાનિ બિંબાનિ, તાનિ વંદે નિરંતરમ્. ૨૬. કલ્પેવ ચન્દ્રસ્ય કલંકમુકતા, મુકતા-વલિશ્ચારુ ગુણુપપન્ના; જગત્ચન્દ્રસ્યાભિમત' દહાના, જૈનેશ્વરી કદ્મલતેવ મૂર્તિઃ ૨૭. ધન્યોડહ' કૃતપુણ્યોડહ', નિસ્ત્રીણોડહ' ભવાણુવાત્; અનાદિ ભવ કાન્તારે, દૃષ્ટો યો ન શ્રુતો મયા. ૨૮. દર્શનાત્ દુરિતધ્વંસી, વંદનાત્ વાંછિતપ્રદઃ, પૂજનાત્ પૂરકઃશ્રીણાં, જિનઃ આક્ષાત્ સુરદ્રુમઃ ૨૯. દર્શન'દેવ દેવસ્ય, દર્શન' પાપ નાશનમ્; દર્શન' સ્વર્ગસોપાન', દર્શન' મોક્ષ માધનમ્. ૩૦. દર્શન' જિન સૂર્યસ્ય, સંસાર દ્વાન્ત-નાશન', બોધન' ચિત્તપદ્મસ્ય, અમસ્તાથ' પ્રકાશકમ્. ૩૧. દર્શન' જિનચન્દ્રસ્ય, સ્વર્ગમૃત વર્ષાણુઃ, જન્મહાધ વિનાશાય, બૃહણુ' સુખવારિધેઃ. ૩૨. જિને ભક્તિઃ જિને ભક્તિઃ જિને ભક્તિઃ દિને દિને, સદામેડસ્તુ સદામેડસ્તુ સદામેડસ્તુ ભવેભવે. ૩૩.

૧૦ જિન દર્શન ભાવના

પ્રભુ પૂજનકું હું ચદ્યો, કેસર ચંદન ઘનસાર; નવ અંગે પૂજા કરી, સફલ કરું અવતાર. ૧. પાંચ કોડીને કુલકે, પામ્યા દેશ અઠાર, કુમારપાળ રાજ થયા. ૨. શ્રી જિનેશ્વર પૂજના, ઉત્કૃષ્ટે પરિણામ, કરતાં કેઈ જીવ પામીયા, સ્વર્ગ મોક્ષના ધામ. ૩. સમકિતને અનુવાલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય, પૂજથી તમે પ્રીછજો, મનવંછિત મુખ થાય. ૪. ભવદ્વ દહન નિવારવા, જલદધટા સ્ત્રમ જેહ, જિન પૂજા જીગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ. ૫. પૂજા કુર્ગતિની અગંતા, પુણ્ય મરોવર પાળ; શિવગતિની આહોલડી, આપ મંગળ માળ. ૬. જિન દર્શન પૂજા વિના, જેહના દહાડા જાય; તે સર્વ વાંઝીયા જાણીયે, (વળી) જન્મ અકારથ થાય. ૭. પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવનિધ, પ્રભુ દર્શનથી પામીયે, સકલ પદારથ સિધ. ૮. ભાવે જિનવર પૂજયે, ભાવે હીજે દાન, ભાવે ભાવના ભાવીયે, ભાવે કેવલ જ્ઞાન. ૯. જીવડા ! જિનવર પૂજયે, પૂજના ક્ષણ હોય, રાજા નમે પ્રજા નમે, આજી ન હોપે કોય. ૧૦. કુલડાં કેરા બાગમાં, બેઠા શ્રી જિનરાજ, જેમ તારામાં ચંદ્રમા, તેમ શોભે મહારાજ. ૧૧. ત્રિભુવન નાયક તું ધણી, મહી મહોટો મહારાજ, મહોટે પુણ્યે પામીયો, તુમ દરિશન હું આજ. ૧૨. આજ મનોરથ સર્વિ ફળ્યા, પ્રગળ્યા પુણ્ય કલોલ; પાપ કરમ દૂરે ટળ્યાં, નાઠાં દુઃખ ડંડોલ. ૧૩. પંચમ કાળે પામવો, ફલ્લ પ્રભુ દેહાર; તો પણ તહારા નામનો, છે મહોટો આધાર. ૧૪. પ્રભુ નામકી ઔષધિ, ખરા મનથુ ખાય, રોગ પીડા આપે નહિ, મહા દોષ મીટ જાય. ૧૫. જે દર્શન દર્શન વિના, તે દર્શન નિરપેક્ષ; જે દર્શન દર્શન હુવે, તે દર્શન આપેક્ષ. ૧૬. દર્શન દર્શન રટતો ફીરું, તો રણ રોઝ સમાન; દર્શન શુદ્ધ સ્વભાવતુ, અનુભવ મન વિશ્રામ. ૧૭. અકલ કર્મ વારી, મોક્ષમાર્ગાધિકારી; ત્રિભુવન ઉપકારી, કેવલજ્ઞાન ધારી. ૧૮. ભવિજન નીત સેવા, દેવ એ ભક્તિ ભાવં, એહીજ જિન ભજંતા, સર્વસંપત્તિ પાવે. ૧૯. જિનવર પદ સેવા, સર્વ સંપત્તિ દાઈ; નિશદિન સુખદાઈ, કદપવલિ સહાઈ. ૨૦. નમિ વિનમિ લહીજે, સર્વ વિદ્યા વડાઈ; ઋષભ જિનહ સેવા, સાધતાં તેહ પાઈ. ૨૧.

૧૧ જિનેન્દ્ર સ્તુતિઓ

જગદેવ અનંત અલેહ પ્રભુ, કરું સેવ તણ અહમેવપણું, પ્રતિમા તવરૂપ અહીં ચિતમાં, સમરુંનિજ હું ધરી ભાવ ધણું. ૧. પ્રતિમા તુજની જન જે નિંદશે, ભમશે ભવ તેહ અનંત સદા; પ્રતિમા તુજની જન જે વંદશે, કરશે નિજશ્રેય બધા ઉમદા. ૨. સુણ્યા હશે પૂજ્યા હશે નિરખ્યા હશે પણ કેા કણે, હે ! જગતખંધુ ચિત્તમાં ધાર્યા નહિ ભક્તિપણે; જન્મ્યો પ્રભુ તે કારણે દુઃખ પાત્ર હું સંસારમાં

હા ! ભક્તિ તે ફળતી નથી જે ભાવ શુન્યાચારમાં. ૩. છે પ્રતિમા મનોહારિણી દુઃખહરી, શ્રી વીરજિણુંદની, ભક્તોને છે સર્વદા મુખકરી, જાણે ખીલી આંદની; આ પ્રતિમાના ગુણ ભાવ ધરીને, જે માણસો ગાય છે, પામી સઘળા મુખ તે જગતના, મુક્તિ લાણી જાય છે. ૪. અષ્ટાપદે શ્રી આદિ જિનવર, વીર પાવાપુરીવરુ, વાસુપૂજ્ય અંપાનયર સિંધ્યા, નેમ રૈવતગિરિવરુ, અસ્મેતશિખરે વીશ જિનવર, મુક્તિ પહોતા મુનિવરુ, ચોવીસ જિનવર નિલવંદુ, અયલસંઘ મુહંકરુ. ૫. ભવભવ તુમહીજ દેવ ! ચરણ તોરા ધરુ, ભવગ્રાગરથી તાર અરજ આવી કરુ. જગતસ્વામી મોક્ષગામી મોક્ષગામી મુખકરો, પ્રભુ અજર અમરઅખંડ નિર્મલ, મોહમિથ્યા તમ હરો, દેવાધિદેવા ચરણસેવા, નિત્યમેવા આપીયે, નિજદાસ જાણી દયા આણી, આપ સમોવડ થાગીએ. ૬. શ્રીપાર્શ્વનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર, અલિય વિધન સવિદ્ધર કરો, વાટ-ઘાટ સમરે જે સાહેબ, ભયભંજન અકયૂર કરો; લીલાલંછી દાસ તુમારો કોઈ પૂજે કોઈ અરજ કરે, નજર કરીને નીરખો સાહેબ, તુમ સેવક અરદાસ કરે. ૭.

૧૨ શ્રી સરસ્વતી (શારદા) સ્તવનમ્ર

વાગ્દેવતે ! ભક્તિમતાં સ્વશક્તિ-કલાપવિત્રાશ્રિતવિગ્રહા મે; બ્રાધં વિશુદ્ધં ભવતિ વિધતાં, કલાપવિત્રા શ્રિતવિગ્રહા મે. ૧. અંકપ્રવીણા કલહંસપત્રા, કૃતસ્મરેણાડનમતાં નિહન્તમ્; અંકપ્રવીણા કલહંસપત્રા, સરસ્વતી શશ્વદપોહતાં વઃ. ૨. આલ્લી વિજેષીષ્ઠ વિનિદ્રકુન્દ પ્રભાવદાતા ઘનગર્જિતસ્ય; સ્વરેણ જૈત્રી ઋતુનાં સ્વક્રીય-પ્રભાવદાતા ઘનગર્જિતસ્ય. ૩. મુક્તાક્ષમાલા લસદૌપધીશા-ડલિપૂજવલા ભાતિ કરે ત્વદીયે; મુક્તાક્ષમા લાડલસદૌપધીશા, યાં પ્રેશ્ય ભેજે મુનયોડયિ હૃપંમ્. ૪. જ્ઞાનં પ્રદાતું પ્રવણા મમાડતિ-શયાલુનાનાભવપાતકાનિ; ત્વં નેમુપાં ભારતિ ! પુંડરીક-શયાલુનાનાભવપાતકાનિ ૫ પ્રૌઢપ્રભાવાડસમપુસ્તકેન, ધ્યાતાન્નિ યેનાડમ્બ ! વિરાજિહસ્તા; પ્રૌઢપ્રભાવાડસમપુસ્તકેન, વિદ્યામુધાપૂરમુદ્ધરદુઃખં. ૬. તુલ્યં પ્રણામઃ ક્રિયતેડનઘેન, મરાલયેન પ્રમદેન માતઃ ! કીર્તિ-પ્રતાપૌ ભુવિ તસ્યનમે-ડમરાલયેન પ્રમદેન માતઃ. ૭. રુચ્યાડરવિન્દબ્રમહ કરોતિ, વેલં યદિયોડયતિ તેંડગ્રિયુગ્મમ્; રુચ્યાડરવિન્દબ્રમહ કરોતિ, સ્તસ્વસ્થગોળી વિદુપા પ્રવિશ્ય. ૮. પાદપ્રસાદાત્તવ રૂપસંપદ-લેખાભિરામોદિતમાનવેશઃ; ભવેન્નરઃ સૂકિતભિરમ્બ ! ચિત્રો-લેખાભિરામોદિતમાનવેશ. ૯. સિતાંશુકાંતે નયનાભિરામાં, મૂર્તિં સમારાધ્ય ભવેન્મનુષ્યઃ; સિતાંશુકાંતે ! નયનાભિરામા-ડન્ધકારસૂર્ય ક્ષિતિ-પાડવતંસઃ. ૧૦. યેન સ્થિતં ત્વામનુ સર્વતીર્થૈઃ, સ્થાજિતામાનતમસ્તકેન; દુર્વાદિનાંનિર્દલિતં નરેન્દ્ર-સ્થાજિતામાનતમસ્તકેન. ૧૧. સર્વજ્ઞવક્ત્રવરતામરસાંકલીના-માર્લિંધનતી પ્રણયમશ્નરયાદૃશૈવ, સર્વજ્ઞવક્ત્રવરતામરસાંકલીના, પ્રીણાતુ વિશ્રિતયશાઃ શ્રુતદેવતા નં. ૧૨. કલ્પતસ્તુતિનિર્મિલભકિતજલ્કવકપૃકતૈશુદ્ધૈર્ગિરામિતિગિરામધિ-દેવતા સા; ખાલોડનુકંપ્ય ઇતિ રોપયતુ પ્રસાદ-સ્મેરાંદશાં મયિ જિનપ્રભસૂરિ વર્ણ્યાં. ૧૩.

સરસ્વતી મહાભાગે, વરદે કામ રૂપિણી; વિશ્વરૂપી વિશ્વાલાક્ષી, દે વિદ્યા પરમેશ્વરી. ૧. સરસ્વતી મયાદ્રષ્ટા, વીણા પુસ્તકધારિણી; હંસવાહન સંયુક્તા, વિદ્યાદાન વરપ્રદા. ૨.

૧૩ દીર્ઘાક્ષરે સરસ્વતી સ્તુતિ

સિદ્ધારૂપી સાચીદેવા, સારેજીકી નીકી સેવા; રાગે આએ લાગે પાએ, જાગે મોટી માઈ હૈ. ચંગી રંગી વીણા વાવે, રાગે સારે રાગે ગાવે; હાવે ભાવે સોભા પાવે, જ્ઞાતા જાકુ ગાઈ હૈ. હંસી જૈસી ચાલી ચાલે, પૂજી વ કી પીઠા ટાલે; લીલા સેતી લાલી પાસે, શુદ્ધિ બુદ્ધિ દાઈ હૈ. સોહે વાની નીકી બાની, જાકુ જ્ઞાની પ્રાણી જાની; એસી માતા જ્ઞાતા દાની, ધર્મસિંહે ધ્યાઈ હૈ.

૧૪ શ્રી ગૌતમખટક સ્તોત્રમ્

શ્રી ઇન્દ્રભૂતિવંશુભૂતિપુત્રં, પૃથ્વીભવં ગૌતમગોત્રરત્નમ્; સ્તુવન્તિ દેવાસુર-
માનવેન્દ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૧. શ્રીવર્ધમાનાત્ ત્રિપદીમવાખ્ય, મુદૂતમાત્રેણ
કૃતાનિ ચેન, અંગાનિ પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૨.
શ્રીવીરનાથેન પુરા પ્રણીતં, મન્ત્રં મહાનન્દસુખાય યસ્ય; ધ્યાયન્ત્યમી સૂરિવરાઃ સમગ્રાઃ,
સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૩. યસ્યાસિધાનં મુનયોઽપિ સર્વે, ગૃહ્ણન્તિ ભિક્ષા-
જમણસ્ય કાલે; મિષ્ટાન્નપાનામ્બરપૂર્ણકામાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૪. અષ્ટા-
પ્રદાદ્રૌ ગગને સ્વશત્રુત્યા, ચયૌ જિનાનાં પદવન્દનાય; નિશમ્ય તીર્થાતિશયસુરેભ્યઃ,
સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૫. ત્રિપચસંખ્યાશતતાપસાનાં, તપઃકુશાનામપુનર્ભવાય;
અક્ષીણુલખ્યા પરમાન્નદાતા, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૬. સદક્ષિણં ભોજનમેવ
દેયં, સાધર્મિકં સંધસપયંયેવ; કૈવલ્યવસ્ત્રં પ્રદદૌ મુનીનાં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં
મે. ૭. શિવં ગતે ભર્તરિ વીરનાથે, યુગપ્રધાનત્વમિદૈવ મત્વા; પદ્માભિષેકો વિદધે
સુરેન્દ્રૈઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૮. ત્રૈલોક્યળીજં વિજ્ઞાનળીજં, પરમાત્મળીજં
પરમેષ્ઠિળીજમ્; યન્નામમન્ત્રં વિદધે સુરેન્દ્રૈઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે. ૯.
શ્રી ગૌતમમાષ્ટકમાદરેણ, પ્રભોધકાલે મુનિપુંગવા ચે; પઠન્તિ તે સૂરિપદં સદૈવા-નન્દં
લભન્તે સુતરાં ક્રમેણ. ૧૦.

૧૫ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો છંદ

વીર જિનેસર ફેરા શિષ્ય, ગૌતમ નામ જપો નિશદિન; જો કીજો ગૌતમનું
ધ્યાન, તો ઘર વિલસે નવે નિધાન. ૧. ગૌતમ નામે ગિરિવર અદે, મનવંછિત

૧ પાઠાંતરે-ત્રૈલોક્યળીજં પરમેષ્ઠિળીજં, સદ્ધ્યાનળીજં જિનરાજળીજં; અન્નામયોક્તં વિદધાતિ
સિદ્ધિં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે.

હેલા સંપન્ને; ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંયોગ. ૨. જે
 બેરી વિક્રમા વંકડા, તસ નામે નાવે હુકડા; ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પાણુ,
 તે ગૌતમના કરું વખાણુ. ૩. ગૌતમ નામે નિર્મલ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય;
 ગૌતમ જિનશાસન શણુગાર, ગૌતમ નામે જયજયકાર. ૪. શાળ દાળ મુરહા ધૂત
 ગોળ, મનવાંછિત કાપડ તંબોલ; ઘર સુધરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર
 વિનીત. ૫. ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણુ, ગૌતમ નામ જપો જગજાણુ; મ્હોટા મંદિર
 મેરુ સમાન, ગૌતમ નામે સફળ વિહાણુ. ૬. ઘર મયગલ ઘોડાની ભેડ, વારુ પહોંચે વાંછિત
 કોડ; મહિયલ માને મોટા રાય, ભે ત્રુઠે ગૌતમના પાય. ૭. ગૌતમ પ્રણમ્યા પાતક ટળે,
 ઉત્તમ નરની સંગત મળે, ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે જ્ઞાન. ૮.
 પુણ્યવંત અવધારો સહુ, ગુરુ ગૌતમના ગુણ છે બહુ; કહે લાવણ્યસમય કરભેડ,
 ગૌતમ ત્રુઠે સંપત્તિ કોડ. ૯.

૧૬ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો પ્રભાતિ છંદ

માત પૃથ્વીસુત પ્રાત ઉઠી નમો, ગણધર ગૌતમ નામ ગેલે; પ્રહ સમે પ્રેમશુ
 જેહુ ધ્યાતાં સદા, ચઢતી કલા હોય વંશ વેલે. માત૦ ૧. વસુભૂતિ-નંદન
 વિશ્વજન વંદન, દુરિત નિકંદન નામ જેહનું; અલેહ્યુધે કરી ભવિજન
 જે ભજે, પૂજુ પહોંચે સહી ભાખ્ય તેહનું. માત૦ ૨. સુરમણિ જેહ
 ચિંતામણિ સુરતરુ, કામિત પૂરણ કામધેનુ; એહ જ ગૌતમતણું ધ્યાન હુકથે ધરે,
 જેહ થકી અધિક નહીં મહાત્મ્ય કેહનું. માત૦ ૩. જ્ઞાન બલ તેજ ને સકલ સુખ
 સંપદા, ગૌતમ નામથી સિદ્ધિ પામે; અખંડ પ્રચંડ પ્રતાપ હોય અવનીમાં, સુરનર
 જેહને શીશ નામે. માત૦ ૪. પ્રણવ આદે ધરી માયા બીજે કરી, સ્વસુખે ગૌતમ
 નામ ધ્યાવે; કોઠિ મન કામના સકલ વેગે ફલે, વિઘન વેરી સવે દૂર જાવે. માત૦ ૫.
 દુષ્ટ દૂરે દલે સ્વજન મેળો મળે, આધિ ઉપાધિને આધિ નાસે; ભૂતને પ્રેતનાં ભેર
 ભાંજે વલી, ગૌતમ નામ જપતાં ઉદ્ધાસે. માત૦ ૬. તીર્થ અષ્ટાપદે આપ લખધે જઈ,
 પન્નરસેં ત્રણને દિખખ કીધી; અકૂમ પારણે તાપસ કારણે, ક્ષીર લખધે કરી અખૂટ
 કીધી. માત૦ ૭. પચાસ વરસ લગે ગૃહવાસે વસ્યા, વરસ વળી ત્રીશ કરી વીર
 સેવા; બાર વરસા લગે કેવલ ભોગબ્યું, ભક્તિ જેહની કરે નિત્ય દેવા. માત૦ ૮.
 મહિયલ ગૌતમગૌત્ર મહિમાનિધિ, ઋદ્ધિને સિદ્ધિ સુખ કીર્તિદાઈ; ઉદયજસ નામથી
 અધિક લીલા લહે, સુજસ સૌભાગ્ય દોલત સવાઈ. મા. ૯.

૧૭ ગૌતમસ્વામી અષ્ટક છંદ

પ્રહ ભીડી ગૌતમ પ્રણમીજે, મનવાંછિત ફલનો કાતાર; લખિધનિધાન સકલ
 ગુણસાગર, શ્રીવર્ધમાન પ્રથમ ગણધાર. પ્રહ૦ ૧. ગૌતમગૌત્ર ચઉદે વિધાનિધિ,

પૃથિવી માત-પિતા વસુભૂતિ; જિનવર વાણી સુણી મન હરખ્યો, બોલાયો નામે ઇંદ્રભૂતિ. પ્રહૃં ૨. પંચ મહાવ્રત લિયે પ્રભુ પાસે, દિયે જિનવર ત્રિપદી મનરંગે; શ્રીગૌતમ ગણધરે તિહાં ગૂંચ્યા, પૂરવ ચઉદે દ્વાદશ અંગે. પ્રહૃં ૩. લખધે અષ્ટાપદ ગિરિ ચઢીયો, ચૈત્યવંદન જિનવર ચાવીસ; પનરેસે તિહોત્તર તાપસ, પ્રતિબોધી કીધા નિજસીસ. પ્રહૃં ૪. અદ્ભૂત એહ સુશુરનો અતિશય, જસુ દીખે તજુ કેવલજ્ઞાન; જવજીવ છઠ છઠ તપ પારણે, આપણપે ગોચરિયે મધ્યાન. પ્રહૃં ૫. કામધેનુ સુરતર ચિંતામણિ, નામમાંહિ જસુ કરેરે નિવાસ; તે સદ્ગુરનો નામ જપતાં, લાભે લખમી લીલ વિલાસ. પ્રહૃં ૬. લાભ ઘણો વિષ્ણુને બ્યાપારે, આવે પ્રવહણુ કુશલે ખેમ; તે સદ્ગુરનો ધ્યાન ધરંતા, પામે પુત્ર-કલત્ર બહુ પ્રેમ. પ્રહૃં ૭. ગૌતમસ્વામિ તણા ગુણ ગાતાં, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ નવનિધાન; સમયમુંદર કહે સુશુર પ્રસાદે, પુણ્ય ઉદય પ્રગટ્યો પ્રધાન. પ્રહૃં ૮.

૧૮ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો પ્રભાતિ છંદ

પ્રભાતી રાગ

સમરમન સમરમન ઇંદ્રભૂતિ મહા, પ્રહુ સમે નામ સૌભાગ્ય કરતા; સહેજ સુખ સંપદા સંપન્ને જેહથી, વિપુલમતિ જ્ઞાન પરકાશ ધરતા. સમં ૧. યજ્ઞને છોડીને માન મદ મોડીને, કરકમલ ભેડી પ્રભુ પાસ આયો; વેદનો અર્થ લાવાર્થ મહુ સાંભલી, જીવ સત્તા પદે મન ઠહરાયો. સમં ૨. નગર ગૌવરજનું સમકર કનક તનુ, ચૌદ વિદ્યા નિગમ વેદ વેત્તા; વિપ્રકુલ અવતર્યો સકલ ગુણથી ભર્યો, પંચશત શિષ્ય સંઢેહ છેત્તા. સમં ૩. વિશ્વભૂતિ તનુજ નમિત સુરનર હનુજ, અશિભૂતિ અનુજ શમિત કામ; રૂપ નિર્જિત મહન સરદ શશિ સમ વદન, પરમ સમતા સહન પુણ્ય ધામ. સમં ૪. માત પૃથિવી તનય વીર જિનકૃતચિનેય, ઇંદ્રભૂતિ સચલ સૌખ્ય દાયી; કમલદલ સમવસરણુ વીર જિનવર ચરણ, સેવતાં ઋદ્ધિ નવનિધિ પાઈ. સમં ૫. પરમમંગલ કરણ સકલ મંકટ હરણ, શુદ્ધ શ્રદ્ધાનધર જગત જનથી; તણ અહંકાર મમકાર જિનવર કરે, આદરી દિગ્ગજ જેણે શુદ્ધ મનથી. સમં ૬. વીર ત્રિપદી સુણી દ્વાદશાંગી તણી, વિશદ રચના રચી ચિત્રકારી; આદરે તેહ સસનેહ સુવિહિત સુનિ, જે ગણાધીશ માર્ગાનુસારી. સમં ૭. ચડત કૈલાસ સવિલાસ જિન સંથુણી, પત્તરસે ત્રણને દિગ્ગજ આપી; ખીરને વીરનુ ધ્યાન ધરતા થકા, તે થયા કેવલી કરમ ખપાવી. સમં ૮. ગૌત્ર ગૌતમ તણે નામ ગૌતમ ધર્યું, સકલ કારજ સવિ વીર જપતા; ક્ષપક શ્રેણે ચડી, કરમ સાથે ચડી, આદર્યું વીરપદ કરમ ક્ષપતાં. સમં ૯. તેહનાં નામને જાઉં હું લામણે, પ્રથમ ગણધર પદે જે ગવાયો; અમૃતપદ સંગમાં વિલસે ભોરંગમાં, પામીયો અચલ સુખ જસ સવાયો. સમં ૧૦.

૧૯ શ્રી ગૌતમસ્વામીના છંદ

જયો જયો ગૌતમ ગણધાર, મ્હોટી લખિતલો ભંડાર; સમરે વંછિત
સુખ દાતાર, જયો જયો ગૌતમ ગણધાર. ૧. વીરગુવંજર વડો અણગાર, ચૌદ
હજાર મુનિ શિરદાર; જપતાં નામ હુવે જયકાર; જયો ૨. ગય ગામિણી રમણી
જગ સાર, પુત્ર કલત્ર સજ્જન પરિવાર; આપે કનક કોઠ વિન્તાર, જયો ૩. ઘેર
ઘોડા પાયક નહિ પાર, સુખાસન પાલખી ઉદાર; વૈરી વિકટ થાયે વિમ્બરાળ, જયો ૪.
પ્રહુ ઉઠી જપિયે ગણધાર, ઋદ્ધિ ત્રિદ્ધિ કમળા દાતાર; રૂપ રેખ મયણુ અવતાર,
જયો ૫. કવિ રૂપચંદ કેરો શિષ્ય, ગૌતમ ગુરુ, પ્રણમો નિશદિશ; કહે છંદ એ
સુમણગાર; જયો ૬.

૨૦ ગૌતમસ્વામી પ્રભાતિક

રાગ પ્રભાતી જે કરે, પ્રહુ ઉગમતે સૂર; ભૂખ્યાં ભોજન સંપજે, કુરલા
કરે કપૂર. ૧. અંશુઠે અમૃત વસે, લખિત તણો ભંડાર; શ્રી ગુરુ ગૌતમ સમરીએ,
મનવંછિત દાતાર. ૨. પુંઠરીક ગૌતમ પમુહા, ગણધર ગુણ સંપન્ન; પ્રહુ ઉઠીને
સમરીએ, ચૌદહસે ખાવન્ન. ૩. ખંતિખયં ગુણ કલિયં, સુવિણિયં સંવલદિ
સંપન્ન; વીરસ પદમચ્છીસ, ગોચમસામિ નમંસામિ. ૪. અક્ષીણમહાનપીલખિધ; કેવલ
શ્રી કરામ્બુજે; નામ લક્ષ્મીમુખે વાણી, તમહુ ગૌતમ સ્તુવે. ૫.

૨૧ એકાદશ ગણધર પ્રભાતિક છંદ

પ્રભાતે ઉઠીને ભવિકા ગણધર વંદો, ગણધર વંદો રે ભવિકા ગણધર વંદો.
પ્રભાતે ૧. ઇંદ્રભૂતિ નામ પહેલા રે ગણધર, જીવનો સંદેહ; અગ્નિભૂતિને કમનો સંદેહ,
નમિયે ગુણગેહ. પ્રભાતે ૨. જીવ-શરીર જે એકજ માને, વાયુભૂતિ નામે; ગૌતમ
ગોત્ર મ્હોદર ત્રણ, પ્રણમું પુણ્ય કામે. પ્રભાતે ૩. ચોથા ગણધર વ્યક્તજી વંદો,
સર્વ શૂન્ય માને; આભવ-પરભવ સરખો થાવે, સોહમ અભિધાને. પ્રભાતે ૪. મંદિત
ગણપતિ છઠારે જિનના, ખંધ મોક્ષ ટાલે; મૌર્યપુત્રને દેવનો સંદેહ, હૈહ્યે સાલે
પ્રભાતે ૫. નારદી જગમાં નજરે ન દેખે, અકંપિત બોલે; અચલબ્રાતજી પુણ્ય-પાપ
દોષ, સંશયમાં ડોલે. પ્રભાતે ૬. મેતારજને પરભવ શંકા ગણપતિ પરભાસે; મોક્ષ
ઘટે નહિ સુખિ કરતાં, આવ્યા પ્રભુ પાસે. પ્રભાતે ૭. સંદેહ ભાગીને સુખિ દેખાડે,
જિનવર મહાવીર; કેવળનાણી પ્રભુને વાંદી, ભુગ્યા મહા ધીર. પ્રભાતે ૮. ચુમ્માલીશસે
પ્રાક્ષણ સાથે, લેઈ શ્રમણ દીક્ષા, પામે એકાદશ પ્રભુની પાસે, ત્રિપદીની શિક્ષા.
પ્રભાતે ૯. દ્વાદશાંગી રથે મુઘળા રે ગણધર કરે જિનવર સેવા; ઉત્તમ ગુરુપદ
પાયે નમતાં, લહીયે શિવ મેવા. પ્રભાતે ૧૦.

૨૨ શ્રી નવકાર મંત્રનો છંદ (૧)

હોહા-વંછિત પૂરે વિવિધ પરે, શ્રી જિન શાસન સાર; નિશ્ચે શ્રી નવકાર નિત્ય, જપતાં જય જયકાર. ૧. અહસઠ અક્ષર અધિક ફલ, નવપદ નવે નિધાન; વીતશબ સ્વયં મુખ વદે, પંચપરમેષ્ઠિ પ્રધાન. ૨. એક જ અક્ષર એક ચિત્ત, સમર્થા સંપત્તિ થાય; સંચિત સાગર સાતનાં, પાતક દૂર પલાય. ૩. સકલ મંત્ર શિર મુકુટમણિ, સદ્ગુરુ ભાષિત સાર; સો ભવિયાં મન શુદ્ધસું, નિત્ય જપીયે નવકાર. ૪.

છંદ-હાટકી:-નવકાર થકી શ્રીપાલ નરેશ્વર, પામ્યો રાજ્ય પ્રસિદ્ધ; સમશાન વિષે શિવનામ કુમરને, સોવન-પુરિસો સિદ્ધ; નવલાખ જપતાં નરક નિવારે, પામે ભવનો પાર; સો ભવિયાં ભકતે ચોખે ચિત્તે, નિત્ય જપીયે નવકાર. ૫. બાંધી વડશાખા શિંકે બેસી, હેઠળ કુંડ હુતાશ; તસ્કરને મંત્ર સમર્થો શ્રાવકે, ઉડ્યો તે આકાશ; વિધિએ જપતાં અહિ વિષ ટાલે, ઢાલે અમૃતધાર; સો ૬. બીજેરા કારણ રાય મહાબલ, વ્યંતર દુષ્ટ વિરોધ; જેણે નવકારે હુલા ટાળી, પામ્યો ચક્ષ પ્રતિબોધ; નવલાખ જપતાં થાયે જિનવર, ઇસ્યો છે અધિકાર; સો ૭. પદ્મિપતિ શીખ્યો મુનિવર પાસે, મહામંત્ર મન શુદ્ધ; પરભવ તે રાજસિંહ પૃથિવીપતિ, પામ્યો પરિગલ રિદ્ધ; એ મંત્ર થકી અમરાપુર પહોતો; ચારુદત્ત સુવિચાર; સો ૮. સંન્યાસી કાશી તપ સાધતો, પંચાક્ષિ પરભલે; દીઠો શ્રી પાસકુમારે પત્તગ, અધબલતો તે ટાલે; સંભલાઓ શ્રીનવકાર સ્વયંમુખ, ઇંદ્રભવન અવતાર; સો ૯. મન શુદ્ધે જપતાં મયણામુંઠરી, પામી પ્રિય સંયોગ; ઇણે ધ્યાને કુષ્ટ ટલ્યો જાંબરને, રક્તપિત્તનો રોગ, નિશ્ચે શું જપતાં નવનિધિ થાયે, ધમંતણો આધાર; સો ૧૦. ઘટમાંહિ કૃષ્ણ ભુજંગમ ઘાલ્યો; ઘરણી કરવા ઘાત, પરમેષ્ઠિ પ્રભાવે હાર કુલનો, વસુધા માંહિ વિજયાત; કલાવતીએ પિંગલ કીધો, પાપતણો પરિહાર; સો ૧૧. ગયણાંગણ જાતિ રાખી ગ્રહીને, પાડી બાણ પ્રહાર; પદ પંચ સુણતાં પાંડુપતિ ઘર, તે થઈ કુતા-નાર; એ મંત્ર અમુ-લખ મહિમા મંદિર, ભવદુઃખ ભંજણહાર; સો ૧૨. કંબલ સંબલે કાઢવ કાઢ્યા, શકટ પાંચસે માન; દીધે નવકારે ગયા દેવલોકે, વિલસે અમર વિમાન; એ મંત્ર થકી સંપત્તિ વસુધા લહી, વિલસે જૈન વિહાર; સો ૧૩. આગે ચોવીશી હુઈ અનંતી, હોયે વાર અનંત; નવકાર તણી કોઈ આદિ ન જાણે, એમ ભાળે અરિહંત; પૂરવ દિશિ ચારે આદિ પ્રપંચે, સમર્થા સંપત્તિ સાર; સો ૧૪. પરમેષ્ઠિ સુરપદ તે પણ પામે, જે કૃતકમં કઠોર; પુંડરીકગિરિ ઉપર પ્રત્યક્ષ પેળો, મણિધર ને એક મોર; સહશુર સન્મુખ વિધિએ સમરતાં, સફલ જનમ સંસાર; સો ૧૫. શુલ્લિકારોપણ તસ્કર કીધો, લોહપુરો પરસિદ્ધ; તિહાં શેઠે નવકાર સુણાવ્યો, પામ્યો અમરની રિદ્ધ; શેઠને ઘર આવી વિદ્ધ નિવાર્યા, સુરે કરી મનોહાર; સો ૧૬. પંચ પરમેષ્ઠિ જ્ઞાન જ પંચહ, પંચ દાન ચારિત્ર; પંચ સજ્જાય મહાવ્રત પંચહ, પંચ સમિતિ સમકિત; પંચ પ્રમાદ વિષય તલે પંચહ, પાલો પંચાચાર, સો ૧૭.

કલશ-છાપયઃ:-નિત્ય જપીએ નવકાર, સાર સંપત્તિ સુખદાયક; સિદ્ધ મંત્ર

એ શાશ્વતો, એમ જપે શ્રી જગનાયક; શ્રી અરિહંત સુસિદ્ધ, શુદ્ધ આચાર્ય લક્ષ્મી જે; શ્રી ઉવજાયા સુસાધુ, પંચ પરમેષ્ઠિ શુભી જે; નવકાર આર સંસાર છે, કુશલલાલ વાચક કહે; એક ચિત્તે આરાધતાં, વિવિધ ઋદ્ધિ વાંછિત લહે. ૧૮.

૨૩ પંચ પરમેષ્ઠિપરમાનંદ છંદ (૨)

દોહા :- '૪ નમો અરિહંતાય, ઇમં પાંચે પદમાંય; ૪૬૬૬ શ્રી ૬૬૬૬ સ્વાહા, જપતાં શ્રી થાય.

ત્રિભંગી છંદ :- પ્રભુમું સરસતિ, હોય વર મતિ, ચિત્ત ઉદ્ધસે અતિ, ગુણુ
શુભવા; શુદ્ધ ભાવે ધ્યાવે, સો સુખ પાવે, એક ચિત્ત થાવે, યશ સુભવા; જય જય
પરમેષ્ઠી, જગમે શ્રેષ્ઠિ, દે પદ જેથી, જગધાર; ત્રિજગ મઝાર, નામ ઉદાર, જય
સુખકાર, નવકાર, એ આંકણી. ૧. ખારે શુભવંતા, શ્રી અરિહંતા, લોક મહંતા; શુભ
ગહેરા, ધન ધાતિ કમ, મિથ્યા ભમ, ત્યાગ અધમ, વિષ લહેરા; શુકલ મન
ધ્યાયા, કેવળ પાયા, ઇંદર આયાં, તિલુ વાર. ત્રિં ૨. વર પદંદા ખારે, હુષ અપારે,
સુભી અવધારે, જિનવાણી; અમૃત શુ ખ્યારી, જગ હિતકારી, સુર-નરનારી, પહેઆણી;
કેઈ સંયમ ધારે, કેઈ વ્રત ખારે, કમ વિહારે, શિવ ત્યારી; ત્રિં ૩. દ્વિતીય પદ
ધ્યાવો, સિદ્ધ ગુણુ ગાવો, કિર નહિ આવો, જિહાં જાઈ; જે અલખ નિરંજન, ભવિ
મનરંજન, કમકે અંજન, શિવ સાંઈ; પુદ્ગલકા ફંદા, ફર નિકંદા, પરમાનંદા, અવિ-
કાર, ત્રિં ૪. અષ્ટ ગુણુ કે ધારે, જગત નીહારે, કાળ ન મારે, ઉન તાઈ; જિહાં
સુખ અનંતા, કેવળ વંતા, ગુણુ ઉચરંતા, છે નાઈ; નિજ વાસ બતાઈ, દો મુજ તાઈ,
તુમસા નાઈ, કાતાર, ત્રિં ૫. ગણિવર પદ ત્રીજે, નિલ નમીજે, સેવા કીજે, હુષ
ધરી; પંચ મહાવ્રત પાળે, દ્વષણુ ટાળે, ગજ જિમ મહાલે, શૂર હરી; પાંચે વશ કરતે,
પંચ ઉતરતે, પાંચુઈ હરતે, હુઃખકાર; ત્રિં ૬. શીતળ જિમ ચંદા, અચળ ગિરિંદા,
ગણુપતિ ઇંદા, શિરદાર; સાગર જિમ ગહેરા, જ્ઞાન લહેરા, મિથ્યા અધેરા, પરિહાર;
સંપદ વસુ પાવે, ન્યાય બઠાવે, પાળે પળાવે, આચાર; ત્રિં ૭. ગુરુ સેવા સાધી,
વિનય આરાધી, ચિત્ત સમાધી, જ્ઞાન ભણે; ખારે અંજ વાંણી, પેટી સમાણી, પૂરવ
નાણી, સંશય હણે; નિરવધ સત્ય ભાળે, શાસ્ત્ર સાળે, ગુણુ અભિલાળે, નિજસાર;
ત્રિં ૮. ઉવજાયા સ્વામી, અંતરભામી, શિવગતિ ગામી, હિતકારી; શીખણુરે આવે,
ભોગ શિખાવે, ન્યાય બતાવે, ઉપકારી; દુર્ગતિમાં પડતો, કાદવ ગડતો, ચિત કંદે
ચડતો, તિનવાર; ત્રિં ૯. કંચુક અહિ ત્યાગે, ફર ભાગે, તિમ વૈરાગે, પાપ હરે;
બુઠા પરછદા, મોહુની ફંદા, પ્રભુકા બંદા, ભોગ ધરે; સખ માલ ખજાના, ત્યાગન
કીના, મહાવ્રત લીના, અણુગાર; ત્રિં ૧૦. પાળે શુદ્ધ કરણી, ભવજળ તરણી, આપદ
હરણી, દૃષ્ટી રખે; બોલે સત્ય વાણી, ગુપ્તિ ઠાણી, જગકા પ્રાણી, સમ લેખે; શિવ-
મારગ ધ્યાવે, પાપ હઠાવે, ધમ બતાવે, સત્ય સાર; ત્રિં ૧૧. એ પ્રભુમે ભાવે,
વિમ્મ હઠાવે, અરિ હરિ ભાવે, ફર સહી; જે તપ તેભરી, હુઃખ બિમારી, સોગ સવારી,
આત નહી; શ્રદ્ધ પીડા ભાળે, દૃષ્ટિ ન લોળે, શંકુ ન ભળે, લીંગાર; ત્રિં ૧૨. એહ મંત્રજ

૧ ૪ અસિઆઉસા ૪૬૬૬ શ્રી ૬૬૬૬ સ્વાહા આ મંત્રની ૧૦૮ની એક માલ ગણવી.

નીકો, તારક છોકો, ત્રિજગ ટીકો, સુખદાતા; એ મંત્ર કરારી, મહિમા ભારી, લહે નરનારી, સુખશાતા; સરજી વનવેલી, હે ઘન ઠેલી, ભવે ભવે કેલી, ચંદ્ર સારં; ત્રિં ૧૩. પદ્માસનવાળી, રંગનિહાળી, આરતિ ટાળી, ધ્યાન ધરે, ત્રિલોક પથપે, ભાવસું જપે, રિદ્ધિ-સિદ્ધિ જપે, જેહુ ધરે; એહ છંદ ત્રિભંગી, ગાવે ઉમંગી, ભવભય સંગી, જયકાર; ત્રિં ૧૪.

૨૪. નવકાર મંત્રનો છંદ (૩)

સુખકારણ ભવિયણુ, સમરો નિત નવકાર; જિનશાસન આગમ, ચૌદ પૂરવનો સાર. ૧. એ મંત્રનો મહિમા, કહેતાં ન લહું પાર; સુરતરુ જિન ચિંતિત, વંછિત ફલ દાતાર. ૨. સુરદાનવ માનવ, સેવા કરે કરભેડ; ભુવિ મંડલ વિચરે, તારે ભવિયણુ કોડ. ૩. સુરંછંદે વિલસે, અતિશય બસ અનંત; પદ પહેલે નમિયે, અરિ ગંજન અરિહંત. ૪. જે પનરે ભેદે, સિદ્ધ થયા ભગવંત; પંચમિગતિ પહોંચ્યા, અષ્ટ કરમ કરી અત, ૫. કળઅકળ સરૂપી, પંચાનતક દેહ; જિનવર પાય પ્રણમું, બીજે પદ વળી એહ. ૬. ગમ્ભીર હુરંધર, સુંદર શશિહર શોભે; કરે સારણ વારણ, ગુણ છત્રીશે થોભે, ૭. શ્રુત બણ શિરોમણિ, સાગર જિમ ગંભીર; ત્રીજે પદ નમીયે, આચારજ ગુણ ધીર. ૮. શ્રુતધર ગુણ સાગર, સૂત્ર ભણાવે સાર; તપવિધિ સ યોગે, ભાંગે અથા વિચાર. ૯. સુનિવર ગુણ બુદ્ધા, કહિયે તે ઉવજાયા; પદ ચોથે નમીયે, અહ નિશિ તેહના પાય. ૧૦. પંચાશ્રવ ટાળે, પાળે પંચાચાર; તપસી ગણધારી, વારે વિષય વિકાર. ૧૧. ત્રસ થાવર રક્ષક, લોકભાંડી જે સાધ; ત્રિવિધે તે પ્રણમું, પરમારથ જિણે લાધ. ૧૨. અરિ-કરિ-હરિ-સાયણિ, હાયણિ-ભૂત-વૈતાળ; સવિ પાપ પણાસે, વાધે મંગળ માળ. ૧૩. ઈણ સમર્થાં સંકટ, દૂર ટળે તતકાળ; ઈમ જપે જિનપ્રભ-સૂરિ શિષ્ય રસાળ. ૧૪.

૨૫ સિદ્ધ-સહસ્રનામ વર્ણન છંદ (૧)

ભુજંગ પ્રયાત વૃત :- જંગલ્લાથ જગદીશ જગળધુ નેતા, ચિદાનંદ ચિત્કંદ ચિન્ત મૂરતિ ચેતા; મહા મોહ ભેદી અમાઘ અવેદી, તથાગત તથારૂપ ભવ-તરુ-ઉચ્છેદી. ૧. નિરાતક નિકલક નિરમલ અબંધા, પ્રભો દીનબંધા કૃપાંનીર સીંધા; સદાતન સદાશિવ સદા શુદ્ધ સ્વામી, પુરાતન પુરુષ પુરુષવર વૃષભગામી. ૨. પ્રકૃતિ રહિત હિત વચન માયા અતીત, મહાપ્રાણ મુનિયજ પુરુષ પ્રતીત; દલિત કર્મલારુ કર્મફલ-સિદ્ધિ દાતા, હૃદય પૂત અવધૂત નૂતન વિદ્યાતા. ૩. મહાજ્ઞાન યોગી મહાત્મા અયોગી, મહાધર્મ સંન્યાસ વર લક્ષી ભોગી; મહાધ્યાન લીનો સમુદ્રો અમુદ્રો, મહાશાંત અતિદાંત માનસ અરુદ્રો. ૪. મહેન્દ્રાદિકૃતસેવ દેવાધિદેવ, નમો તે અનાહુત ચરણ નિત્ય મેવ; નમો દર્શનાતીત દર્શન સમૂહ, ત્રયી-ગીત-વેદાંતકૃત અખિલ ઉહ. ૫. વચન મન અગોચર મહા વાક્ય વૃત્તે, કૃતાવેલ સંવેલ પદ સુપ્રવૃત્તે; સમાપત્તિ આપત્તિ સંપત્તિ ભેદે, સકલ પાપ મુગરિકં તું દિઠ છેદે. ૬. ન તું દશ્ય. દગ્ધમાત્ર ઇતિ વેદવાદો, સમાપત્તિ તુજ દષ્ટિ સિદ્ધાંત-વાદો; વિગૂતા વિના અનુભવે સકલ વાદી, લખે એક સિદ્ધાંતધર અપ્રમાદી. ૭. કુમારી દયિત ભોગસુખ જિમ ન બાણે, તથા ધ્યાન વિષુ તુજ મુધા લોક તાણે; કરે કષ્ટ તુજ કારણે બહુત ખોળે, સ્વયં તું પ્રકાશે ચિદાનંદ મોળે. ૮. રટે અટપટી અટપટી વાદ

હ્યાવે, ન ત્યાં તૂં રમે અનુભવી પાસ આવે; મહા નટ ન હઠયોગ માંહિં તૂજ જાગે, વિચારે હોઈ સાંઈ આગે જી આગે. ૯. તથાબુદ્ધિ નહીં શુદ્ધ તુજ જેણિ વહિએ, કલો નામ માંહિં એક થીર થોભ રહિએ; સહસ નામ માંહિં દૃષ્ટ પણિ અપ્ય જાણું, અનંતે ગુણે નામ અણુંતાં વખાણું. ૧૦. અનેકાંત સંક્રાંત બહુ અર્થ શુદ્ધ, જિકે શબ્દ તે તાહરાં નામ બુદ્ધ; નિરાસી જપે જેહ તે સર્વ સાચું, જપે જેહ આસાએ તે સર્વ કાચું. ૧૧. ન કેા મંત્ર નવિ તંત્ર નવિ યંત્ર મોટો, જિસ્યો નામ તાહરો શમ-અમૃત લોટો; પ્રભો ! નામ સુજ તુજ અક્ષય નિધાન, ધરું ચિત્ત સંસાર તારક પ્રધાન. ૧૨. અનામી તણા નામનો રથો વિશેષ, એ તો મધ્યમા વૈખરીનો ઉલ્લેખ; મુનિરૂપ પશ્યતિ કાંઈ પ્રમાણે, અકલ અલખ તૂં ઇમ હોઈ ધ્યાન ટાણે. ૧૩. અનવતારનો કોઈ અવતાર ભાજે, ઘટે તે નહીં દેવને કર્મ પાજે; તનુ ગ્રહણ નહીં ભૂત આવેશ ન્યાયે, પ્રથમ યોગ છે કર્મ તન્મિશ્ર પ્રાયે. ૧૪. અછે શક્તિ તો જનની ઉદરે ન પેસે, તનુ ગ્રહણ વહી પર અદૃષ્ટે ન ખેસે; તુરંગશ્રંગ સમ અર્થ જે એહ યુક્તિ, કહે સદહે તેહ અપ્રમાણ ઉક્તિ. ૧૫. યદા જિનવરે દોષ મિથ્યાત્વ ટાલ્યો, ગ્રહિઉં સાર સમ્યક્ત્વ નિજ વાન વાલ્યો; તિહાંથી હુઆ તેહ અવતાર લેખે, જગત લોક ઉપગાર જગગુરુ ગવેખે. ૧૬. અહો યોગ મહિમા જગન્નાથ કેરો, ટલે પંચ કલ્યાણકે જગ અંધેરો; તદા નારકી જીવ પણિ સુખ પાવે, ચરણ સેવવા ધસમસ્યા દેવ આવે. ૧૭. તજી ભોગ દ્યે યોગ ચારિત્ર પાલે, ધરી ધ્યાન અધ્યાત્મ ધનઘાતિ ટાલે; લહે કેવલજ્ઞાન સુર કોઠિ આવે, સમવસરણ મંડાઈ સવિ દોષ જાવે. ૧૮. ઘટે દ્રવ્ય જગદીશ અવતાર એસો, કહો ભાવ જગદીશ અવતાર કેસો; રમે અંશ આરોપ ધરી ઓઘદૃષ્ટિ, લહે પૂણું તે તત્ત્વ જે પૂણું દૃષ્ટિ. ૧૯. ત્રિકાલજ્ઞ અરિહંત જિન પારગામી, વિગતકર્મ પરમેષ્ઠી ભગવંત સ્વામી; પ્રભુ બોધિદાસયદ આત્મ સ્વયંભૂ, જયો દેવ તીર્થકરો તૂં જ શંભુ. ૨૦. ઇસ્યાં સિદ્ધ જિનનાં કહ્યાં સહસ્ર નામ, રહો શબ્દ-ઝગડો લહો શુદ્ધ ધામ; ગુરુશ્રી નયવિજય બુધ ચરણ સેવી, કહે શુદ્ધપદમાંહિં નિજ દૃષ્ટિ દેવી. ૨૧.

૨૬ શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનો છંદ

હરીગીત છંદ:-તુમ્હે તરણ તારણ, હઠખ નિવારણ, લવિક જન આરાધન; શ્રી નાભીનંદન, જગત વંદન, નમો સિદ્ધ નિરંજન. ૧. જગત ભૂષણ, વિગત દૂષણ, પ્રણવ પ્રાણ નિરૂપક; ધ્યાન રૂપ અનોપ ઉપમ, નમો ૨. ગગન મંડલ યુક્તિ પદવી, સર્વ ઉદ્ધ નિપાસન; જ્ઞાન જ્યોતિ અનંત રાજે, નમો ૩. અજ્ઞાન નિદ્રા વિગત વેદન, કલિત મોહ નિરાયુષ; નામ ગોત્ર નિરંતરાય, નમો ૪. વિકટ ક્રોધા માન યોધા, માયા લોભ વિસર્જન; રાગ દ્વેષ વિમલ અંકુર, નમો ૫. વિમલ કેવળ જ્ઞાન લોચન; ધ્યાન શુકલ સમીરિત; યોગીનાતિગમ્ય રૂપ, નમો ૬. યોગ ને સમોસરણ સુદ્રા, પુરી પલ્લંકાસન; સર્વ હીસે તેજ રૂપ, નમો ૭. જગત જીનકે હાસ હાસી, તાસ આસ નિરાસન; અંદ્ર પરમાનંદ રૂપ, નમો ૮. સ્વ સમય સમકિત દૃષ્ટી જિનકી સો એ યોગી આયોગીક; દેખતામાં લીન હોવે, નમો ૯. તીર્થસિદ્ધા અતીર્થ સિદ્ધા,

લેઈ પંચદશાધિકં; સર્વકર્મ વિમુક્ત ચૈતન, નમો ૧૦. ચંદ્ર સૂર્ય દીપ મણીકી, જ્યોતિ તે ન ઉદ્ભવિત, તે જ્યોતિથી અપરમ જ્યોતિ, નમો ૧૧. એકમાંહિ અનેક રાજે, અનેક-માંહિ એકિકં; એક અનેકકી નાંહિ સંખ્યા, નમો ૧૨. અજર અમર અલખ અનંત, નિરાકાર નિરંજન; પરબ્રહ્મ જ્ઞાન અનંત દર્શન, નમો ૧૩. અતુલ સુખકી લહીરમે પ્રભુ, દીન રહે નિરંતર; ધર્મધ્યાનથી સિદ્ધ દર્શન, નમો ૧૪. ધ્યાન-ધૂપ મન:-પુષ્પ, પંચેદ્રી-હુતાશન; ક્ષમા-જાપ સતોષ-પૂજા, પૂજે દેવ નિરંજન. ૧૫. તુમ્હે સુક્રિ દાતા કર્મ ધાતા, દીન જાણી દયા કરો; સિદ્ધાથ નંદન જગત વંદન, મહાવીર જિનેશ્વર. ૧૬.

૨૭ ચોવીસ જિનેશ્વરનો છંદ (૧)

છંદ-આર્યા-બ્રહ્મસુતા વાણી ગિર્વાણી; સુમતિ વિમલ આપો બ્રહ્માણી ! કર્મલ કર્મલ પુસ્તક પાણિ, હું પ્રભુનું બેડી જુગ પાણિ. ૧, ચોવીસે જિનવર તણા, છંદ સૂં ચોસાલ; લણુતાં શિવસુખ સંપજે, સુણુતાં મંગળ માલ. ૨.

છંદ-જાતિ-સવૈયા-આદિ જિણુક નમે નરઈંદ સપુનમચંદ સમાન સુખ, સમા-મૃત કંઈ ટાલે ભવફંદ મરુદેવીનંદ કરત સુખ; લગે જસ પાય સુરિંદ નિકાય ભલા શુણુ ગાય ભવિક જન, કચનકાય નહિ જસ માય નમે સુખ થાય શ્રી આદિજિન. ૧. અનિત-જિણુક કયાલ મયાલ કૃપાલ વિસાલ નયન જુગ, અનુપમ ગાલ મહામૃગ ચાલ સુભાલ સુભનુ બાહુ જુગ, મનુષ્ય મેલીહ સુનિસર સીંહ અળીહ નરીહ ગયે મુગતી, કહે નય ચિત્ત ધરી બહુ ભક્તિ નમો જિનનાથ ભલી જુગતી. ૨. અહો ! સંભવનાથ અનાથકો નાથ મુગતિકો સાથ મિલ્યો પ્રભુ મેરે, ભવોદ્ધિપાજ ગરીબનિવાજ સ્વે શિરતાજ નિવારત ફેરો; જિતારિકો જાત સુસેના માત નમે નર જાત મિલી બહુ ઘેરો, કહે નય શુદ્ધ ધરિ બહુ બુદ્ધ જિતાવન નાથ હું સેવક તેરો. ૩. અભિનંદન સ્વામ દિયે જશ નામ સરે સવિ કામ ભવિક તણો, વિનિતા જશ ગામ નિવાસકો કામ કરે શુણુ ગ્રામ નરિંદ ઘણો; મુનીશ્વર ભૂપ અનુપમ રૂપ અકલ સ્વરૂપ જિનંદ તણો, કહે નય પ્રેમ ધરી બહુ પ્રેમ નમે નર પાવત સુખ ઘણો. ૪. મેઘ નરિંદ મદહાર વિરાજિત સોવ-નવાન સમાન તનુ, ચંદ્ર સુચંદ વંદન સુહાવત; રૂપ વિનિર્જિત કામ તનુ કર્મકી કોલ સ્વે દુઃખ છોડ નમે કરજોડ કરિ ભક્તિ, વશ ઇક્વાકુ વિભૂષણ સાહિબ સુમતિ જિનંદ ગચો સુક્રિ. ૫. હંસપાદ તુલ્ય રંગ રતિ અર્ધ રાગરંગ અલીસે ધનુષ ચંગ દેહકો પ્રમાણ હે, ઉગતો દિણુક રંગ લાલકેસુ કુલ રંગ રૂપ હે અનંગ ભંગ અંગ-કેરો વાન હે; ગંગકો તરંગ રંગ દેવનાથ હિ અભંગ જ્ઞાનકો વિસાલ રંગ શુદ્ધ જાકે ધ્યાન હે, નિવારીઓ કલેશ સંગ પદ્મપ્રભુ સ્વામિ ધીંગ દિજિઓ સુમતિ સંગ પદ્મ કેરો જણ હે. ૬. જિણુક સુપાસ તણા શુણુ રાસ ગાવે ભવિ ભાવ આણુક ઘણો, ગમે ભવપાસ મહિમા નિવાસ પૂરે સવિ આસ કુમતિ હણે; ચીંહુ દિસે વાસ સુગંધ સુખાસ ઉસાસ નીઃસાસ જિનેંદ્ર તણો, કહે નય ખાસ મુનીંદ્ર સુપાસ તણો જસ વાદ સદૈવ લણો. ૭. ચંદ્ર ચંદ્રિકા સમાન રૂપ સૈલસે સમાન દોહસો ધનુષ માન દેહકો પ્રમાણ હે, ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી નામ લીછયે પ્રભાત જામ પામીયે સુખ કામ કામ ગામજસ નામ

હે, મહાસેન અંગજાત લક્ષ્મણાભિધાન માત સવિ જગજ'તુ તાત અંદ્રસમ કાંત હે, કહે નય છોડી વાત ધ્યાનએ જો દિનરાત પામીયે તો સુખ સાત દુઃખકો ભી જાત હે. ૮. દુધ સિંધુદેન પીંડ ઉજલો કપુરખંડ ધેનુ ખીરકો મંડ રવેત પદ્મ ખંડ હે, ગંગકો પ્રવાહ પિંડ શંભુ શેલ દંડ અમૃત સરસ કુંડ શુદ્ધ જાકો ઇંડ હે; સુવિધિ જિન'દ સંત કીજીયે દુકમ' અંત શુભલક્ષિત જાસદંત રવેત જાકો વાન હે, કહે નય સુણો સંત પૂજીયે જો પુષ્પદંત પામીયે તો સુખ સંત સુદ્ધ જાકો ધ્યાન હે. ૯. શીતલ શીતલ વાણી ઘનાઘન ચાહત હે ભવિ કોક કિશોરા, કોક દિણ'દ પ્રભસુ નરીંદ વલી જિમ ચાહત અંદ અકોરા; વિંધ ગયંદ સુચિ સુરિંદ સતિ નિજ કંત સુમેઘ મયુરા, કહે નય નેહ ધરી ગુણ ગેહ તથા હુ ધાવત સાહેબ મેરા. ૧૦. વિષ્ણુ ભૂપકો મદહાર જગજ'તુ સુખકાર વંશકો શૃંગહાર રૂપકો આગાર હે, છોડી સવિ ચિત્તકાર માન મોહકો વિકાર કામ ક્રોધકો સંચાર સર્વ વેરી વાર હે; આદર્યો સંજમભાર પંચ મહામત સાર ઉતારે સંસારપાર જ્ઞાનકો ભંડાર હે, ઇંચારમો જિણ'દ સાર જડકી જીવ ચિન્હધાર કહે નય વારોવાર મોક્ષકો ઢાંતાર હે. ૧૧. લાલ કેસુ કુલ લાલ રતિ અધ' રંગ લાલ ઉગતો દિણ'દલાલ લાલચોળ રંગ હે, કેસરીકી જીહ લાલ કેસરકો ઘોલ લાલ ચૂનડીકો રંગ લાલ લાલ પાન રંગ હે; લાલ કીર અંચૂ લાલ હીંગલો પ્રવાલ લાલ કેકિલાકી દૃષ્ટિ લાલ ધમ' રંગ લાલ હે, કહે નય તેમ લાલ ખારમો જિણ'દ લાલ જયાદેવિ માત લાલ લાલ જાકો અંગ હે. ૧૨. કૃતવમ' નરિંદ તણો એહ નંદ નૃમંત સુરેંદ્ર પ્રમોદ ધરી, ગમે દુઃખ દંદ દીયે સુખવૃદ જાકો પદ સોહત્ત ચિત્ત ધરી; વિમલ જિણ'દ પ્રસન્ન વદન જાકે શુભ મજા સુગંગ ધરી એક મજા કહે નય ધન્ય નમો જિનરાજ દિણ'દ સુપ્રીત ધરી. ૧૩. અનંત જિણ'દ દેવ દેવનાં દેવાધિદેવ પૂજો ભવી નિતમેવ ધરી ખહુ ભાવના, સુર નર સારે સેવ સુખ કીયો સ્વામી હેવ તુજ પાખે ઓર દેવ ન કરું હુ સેવના; સિંહસેન અંગ જાત સુજસાભિધાન માત જગમાં સુજસ જ્યાત ચીહુ દીશે વ્યાપતો, 'કહે નય તાસ વાત કીજીયે જો સુપ્રભાત પરાજિત નિજ હોય સુખ સાત કીર્તિ' કોડ આપતો. ૧૪. જાકે પ્રતાપ પરાજિત નિખંલ જૂતલ થઈ ભમે ભાનુ આકાસે, સૌમ્ય વદન વિનિર્જિત, અંતર સ્થામ વાસીવેન હોત પ્રકાશે; ભાનુ મહિપતિ વંશકુ શૈશવ બોધ ન દીપત ભાનુ પ્રકાશે, નમે નય નેહ નિંતુ સાહિબ એહ ધમ' જિણ'દ ત્રિજગ પ્રકાશે. ૧૫. સોલમા જિણ'દ નામે શાંતિ હોય ઠામો ઠામે સિદ્ધિ હોય સર્વ કામે નામ'કે પ્રભાવ થે, કંચન સમાન વાન ચાલીશ ધનુષ માન ચક્રવર્તિકો ભિધાન દીપતો તે સૂર થે; ચૌદ રથણુ સમાન દીપતા નવય નિધાન કરત સુરેંદ્ર ગાન પુણ્ય પ્રભાવ, થે, કહે નય જોડી હાથ અખ હુ થયો સનાથ પાઈઓ સુમતિ સાથ શાંતિનાથકે દિહાર થે. ૧૬. કહે કુંથુ જિણ'દ મયાલ દયાલ નિધિ સેવકની અરદાસ સુણો, ભવ ભીમ મહાભુવ પૂર અગાહ અથાગ ઉપાધિ સુનીર ઘણો, ખહુ જન્મ જરા મરણાદિ વિભાગ નિમિત્ત ઘણાદિ કલેસ ઘણો, અખ તારક તાર કૃપા પર સાહિબ સેવક જાણીયો છે આપતણો. ૧૭. અરદેવ સુદેવ કરે નર સેવ દુઃખ દોહન દૂર કરે, ઉપદેશ ઘનાઘન નીર ભરે ભૂવી

માનસ માનસ ભૂરી તરે; સુદર્શન નામ નરેસર અંગજ લબ્ય મને પ્રભુ જસ વસે, તસ સંકટ શોક વિયોગ કુયોગ દરિદ્ર કુસંગતિ ન આવત પાસે. ૧૮. નીલ કીર પંખી નીલ નોગવલિ પત્ર નીલ તરુવર રાજી નીલ નીલ નીલ દ્રાખ હે, કાચકો સુગોલ નીલ ઇંદ્ર નીલ રત્ન નીલ પત્ર નીલ આસ હે; જમુના પ્રવાહ નીલ ભૃંગરાજ પંખી નીલ જોહવો અશોક વૃક્ષ નીલ નીલ રંગ હે, કહે નય તેમ નીલ રાગ થે સુસ્વર નીલ મહલીનાથ દેવ નીલ જાકો અગ નીલ હે. ૧૯. સુમિત્ર નરીંદ તણો વર નંદ સુચદ્ર વદન સોહાવત હે, મંદર ધીર સેવે નરહીર સુસામ શરીર વિરાજિત હે; કલ્જલવાન સુકંઠપ ચાન કરે ગુણગાન નરિંદ ઘણો, સુનિસુન્નત સ્વામી તણો અભિધાન લહે નય માન આનંદ ઘણો. ૨૦. અરિહંત સરૂપ અનુપમ રૂપકે સેવક દુઃખને દૂર કરે, નિજ વાણી સુધારસ મેઘ જલે ભવિ માન સમાન સભૂરી ભરે; નમીનાથકો દર્શન સાર લહી કુણુ વિણુ મહેશ ધરે જો કરે, અખ માનવ સુદ લહિ કુણુ સકર છોકકે કંકર હાથ ધરે; ૨૧. જાહવ વંસ વિભુષણ સાહિય નેમિ જિણુક મહાનંદકારી, સસુદ્ર વિજય નરિંદ તણો સુત ઉજવલ શંખ સુલક્ષણ ધારી; રાબુલ નાર સુકી નિરધાર ગયે ગિરનાર કલેસ નિવારી, કલ્જલ કાચ શિવા દેવી માય નમે નય પાય મહાવૃતધારી. ૨૨. પાશ્વનાથ અનાથ કો નાથ સનાથ ભયો પ્રભુ દેખત થે, સવિ રોગ વિભેગ કુભેગ મહાદુઃખ દૂર. ગયો પ્રભુ ધાવત થે; અશ્વસેન નરેશ સપુત વિરાજિત ધનાધનવાન સમાન તતુ, નય સેવક વંછીત પૂરણ સાહિય અભિનવ કામ કરિ રમતુ. ૨૩. કુકમઠ કુંલંઠ ઉલંઠ હઠી હઠ ભંજન જસ પ્રતાપ વિરાજે, ચંદન વાણી સુવામા નંદન પુરુષાદાણી બિરુદ જસ છાજે; જસ નામકે ધ્યાન થકો સવિ દોહગ દારિદ્ર દુઃખ મહા સવિ ભાંજે, નય સેવક વંછિત પૂરણ સાહિય અષ્ટ મહા સિદ્ધિ નિત્ય નીવાજે. ૨૪. સિદ્ધારથ ભૂપ તણા પ્રતિરૂપ નમે નર ભૂપ આનંદ ધરી; અચિંત્ય સ્વરૂપ અનુપમ રૂપકે લંછન સોહત જસ હરી; ત્રિસલાનંદન સસુદ્રમ કંદન લઘુપણે કંપતિ મેરુગિરિ, નમે નય ચંદ વદન વિરાજિત વીર જિણુક સુપ્રીત ધરી. ૨૫. ચોવીશ જિનંદ તણા ઇંદુ છંદ ભણે ભવિવૃંદ જે ભાજ ધરે, તસ રોગ વિયોગકુ ભેગકુ ભોગ સવિ દુઃખ દોહગ દૂર કરે; તસ અંગણુ ખાર ન લાભે પાર સુમતિ તોખાર હેખાર કરે, કહે નયસાર સુમંગલ ચાર ધરે તસ સંપદ ભૂરી ભરે. ૨૬. સવેગી સાધુ વિભૂષણ વંસ વિરાજિત શ્રી નયવિમલ જનાનંદકારી, તસ સેવક સંજમધાર સુધારકે ધીરવિમલગણી જયકારી, તાસપદાંબુજ ભંગ સમાન શ્રી વયવિમલ મહાવ્રત ધારી, કહે એ છંદ સુણો ભવિવૃંદકે ભાવધારીને ભણો નરનારી. ૨૭.

૨૮ ચોવીશ જિનેશ્વરનેા છંદ -(૨)

શ્રી તીર્થરાજ વિમલાચળ નિત્યવંદો, દેખી સદા નયનથી જેમ પુણ્યચંદો; પૂજે મળી સુરવરો નરનાથ જેને, ધારી સદા ચરણ લંછન માંહી તેને. ૧. શ્રેયાંસના ધર વિષે રસ ઇંદુ લીધો, કિક્ષાગ્રહી નિજ પ્રપૌત્ર સુપાત્ર કીધો; માતા પ્રતિ વિનય ભાવ ધરી. પ્રભુએ, અર્પી અહો પરમ કેવળ શ્રી પ્રભુએ. ૨. દેવાધિદેવ ગજ લંછન ચંદ્રકાંતિ, સંસાર સાગર તણી હરનાર જાંતિ; એવા જિનેશ્વર તણા યુગપાદ પૂજે,

દીઠા નહિ જગતમાં તુજ તુલ્ય દૂલો. ૩. જન્મ્યા તણી નયરી ઉત્તમ જે અયોધ્યા, ત્રાતા નરેશ પ્રભુના જિતશત્રુ રાજા; દેહીપ્યમાન જનની વિજયા સ્વીકારી, સેવા સદા અજિત-નાથ ઉમંગકારી. ૪. વાધે ન કેશ શિરમાં નખ રોમ વ્યાધી, પ્રસ્વેદ ગાત્ર નહિ લેશ સદા સમાધિ; છે માંસ શોષિત અહો અતિ પ્રવેતકારી, હે સ્વામી સંલવ સુસંપદ ગામ તારી. ૫. છે શ્વાસ અંબુજ સુગંધ સદા પ્રમાણે, આહારને તુમ નિહાર ન કોઈ જાણે; એ ચાર છે અતિશયો પ્રભુ ! જન્મ સાથે, વંદું હમેશ અભિનંદન જોડી હાથે. ૬. ભૂમંડળે વિહરતા જિનરાજ જ્યારે, કાંટા અધોમુખ થઈ રજ શુદ્ધ ત્યારે; છે એક જોજન સુધી શુભ વાત શુદ્ધિ, એવા નમું સુમતિનાથ સદા સુખુદ્ધિ. ૭. વૃષ્ટિ કરે સુર-વરો અતિસૂક્ષ્મ ધારી, જનુ પ્રમાણુ વિરયે કુસુમો શ્રીકારી; શખ્દો મનોહર સુણી શુભ શ્રોત્ર માંહિ, શ્રી પદ્મનાથ પ્રભુને પ્રભુમું ઉછાંહિ. ૮. સેવા કરે યુગલ યક્ષ સુહંકરોને, વીંઝે ધરી કર વિષે શુભ આમરોને; વાણી મુણે સરસ જોયણ એક સારી, વંદું સુપાંથ પુરુષોત્તમ પ્રીતિકારી. ૯. જોલે જિનેન્દ્ર મુખ માગધી અર્ધ લાખા, દેવો નરો તિરી-ગણો સમજે સ્વલાખા; આર્યો અનાય સઘળા જન શાંતિ પામે, ચંદ્રપ્રભુ ચરણ લંછન ચંદ્ર નામે. ૧૦. વૈરો વિરોધી સઘળાં જન ત્યાં વિસારે, મિથ્યાત્વિઓ વિનય વાક્ય મુખે ઉચ્ચારે, વાદી કદી અવિનયી થઈ વાદ માંડે, દેખી જિનેશ સુવિધિ જન સર્વ છાંડે. ૧૧. જે દેશમાં વિચરતાં જિનરાજ જ્યારે, ભીતી ભયંકર નહિ લવલેશ ત્યારે; છતિ-ઉપદ્રવ-ફકાળ તે દૂર ભાજે, નિત્યે કરું નમન શીતળનાથ આજે. ૧૨. છાયા કરુ તરુ અશોક સદૈવ સારી, વૃક્ષો સુગંધ શુભ શીતળ શ્રેયકારી; પચીઝ જોયણ લગે નહિ આધિ વ્યાધિ, શ્રેયાંસનાથ ! તુમ સંવનથી સમાધી. ૧૩. સ્વપ્નો અતુલંશ લહે જિનરાજ માતા, માતંગને વૃષભ સિંહ સુલક્ષ્મી દાતા; નિર્ધૂમ અગ્નિ શુભ છેવટ દેખી તેને, શ્રી વાસુપૂજ્ય પ્રભુના શુભ સ્વપ્ન થાને. ૧૪. જે પ્રાતિહાય શુભ આઠ અશોક વૃક્ષે, વૃષ્ટિ કરે કુસુમથી સુરનાદ દક્ષે; જે આમરો શુભ સુખાસન મસ્તકે તે, છે છત્ર હે વિમળનાથ સુહંદુભી તે. ૧૫. સંસ્થાન છે સમ સદા અતુરસ ત્હારું, સંઘેણ વજ્ર-રુષભાદિ દીપાવનારું; અજ્ઞાન ક્રોધ મદ મોહ હયાં તમોએ, એવા અનંતપ્રભુને નમીએ અમો એ. ૧૬. જે કમંથી પ્રભુ તમેજ મૂકાવનારા, સંસાર સાગર થકી તમે તારનારા; છે વજ્ર લાંછન તમે શોભાવનારા, શ્રી ધર્મનાથ પદ શાશ્વત આપનારા. ૧૭. શ્રી વિશ્વ-સેન નૃપનંદન દ્વિવ્ય કાંતિ, માતા સુલવ્ય અચિરા તસ પુત્ર શાંતિ; શ્રી મેઘના ભવ વિષે સુર એક આવી, પારેવ સિંચનકના સ્વરૂપો બતાવી. ૧૮. પારેવને અભય જીવિત દાન આપ્યું, પોતા તણું અતિય કોમળ માંસ કાપ્યું, તેવા મહા અભયદાનથી ગર્ભ-વાસે, મહા ઉપદ્રવ ભયંકર સર્વનાશે. ૧૯. શ્રી તીર્થ નાયક થયા વળી ચક્રવર્તી, બન્ને લહી પદવીઓ ભવ એક વર્તી, જે સાવંભૌમ પદ પંચમ ભોગવીને, તે સોળમા જિન તણા ચરણે નમીને. ૨૦. ચોરાશી લક્ષ ગજ અશ્વ રથે કરીને, છનું કરોડ જન લશ્કર વિસ્તરીને, તેવી છતી અતિ સમૃદ્ધિ તણ કણે કે, શ્રી કુશુનાથ જિન-ચક્રી થયા વિવેકે. ૨૧. રત્નો અતુલંશ નિધાન ઉમંગકારી, બત્રીશબદ્ધ નિત નાટક થાય

હારી, પ્રધાનને સહસ્ર ચોસઠ અંગનાઓ, તેથી તણ અર જિનેશ્વર સંપદાઓ. ૨૨. નિત્યે કરે કવલ ક્ષેપન કંઠ સુધી, પદ્મિત્રને તરણકાજ નિપાઈ બુદ્ધિ; ઉદાન મોહન ગૃહે રચી હેમ મૂર્તિ, મહી જિનેશ પદ્મિમા ઉપકાર કર્તી. ૨૩. નિસ્સંગ હાંત ભગવંત અનંતજ્ઞાની, વિશ્વોપકારી કરુણા નિધિ આત્મ ધ્યાની; પંચેન્દ્રિયો વશ કરી હૃષી કર્મ આઠે, વંદો જિનેન્દ્ર મુનિસુવત તેહ માટે. ૨૪. ઇંદ્રો સુરો નરવરો મળી સર્વ સંગે, જન્માભિષેક સમયે અતિ ભક્તિ રંગે; વિદ્યાધરી સુરવરી શુભ શબ્દ રાગે, સંગીત નાટક કરે નમિનાથ આગે. ૨૫. રાજિમતિ ગુણવતી સતી સૌમ્યકારી, જેને ત્યજ થયા મહા બ્રહ્મચારી; પૂર્વે ભવે નવ લગે તુમ સ્નેહ ધારી, હે ! નેમિનાથ ભગવંત ! પરોપકારી. ૨૬. સમ્મેતશૈલ શિખરે પ્રભુપાશ્વ સોહે, શંખેશ્વરા અભિ-ઝરા કલીકુંડ મોહે; શ્રી અશ્વસેન કુલ દીપક માત વામા, નિત્યે અચિત્ય મહિમા પ્રભુપાશ્વનામા. ૨૭. સિદ્ધાથરાય ત્રિશલા સુત નિત્ય વંદો, આનંદકારક સદા ચરણાર-વિંદો; જે શાસનેશ્વર તણા ઉપકાર પામી, પૂજું પ્રભુ ચરણ શ્રી મહાવીર સ્વામી. ૨૮.

૨૯ શ્રી શાંતિનાથ જિનનો છંદ

શારદા માય નમું શિરનામી, હું ગુણ ગાઉં ત્રિભુવનકે સ્વામી; શાંતિ શાંતિ જપે સખ કોઈ, તે ઘેર શાંતિ સદા સુખ હોઈ. ૧. શાંતિ જપી જે કીજે કામ, સોહી કામ હોવે અભિરામ; શાંતિ જપી પરદેશ સિધાવે, તે કુશળે કમળા લેઈ આવે. ૨. ગર્ભધક્ષી પ્રભુ મારી નિવારી, શાંતિ નામ દીયો હિતકારી; જે નર શાંતિ તણા ગુણ ગાવે, ઋદ્ધિ અચિતી તે નર પાવે. ૩. જે નરકું પ્રભુ શાંતિ સહાઈ, તે નરકું કોય આરતી નાઈ; જે કહું વંછે સોહી પૂરે, દુઃખ-હારીદ્ર-મિથ્યામતી ચૂરે. ૪. અલખ નિરંજન જ્યોત પ્રકાશી, ઘટ ઘટ અંતર કે પ્રભુવાસી; સ્વામી સ્વરૂપ કહું નવિ જાય કહેતાં મુજ મન અચરીજ થાય. ૫. હાર દીયે સખહી હથીયારા, જીત્યા મોહ તણા દળ સારા; નારી તણ શિવ શું રંગ રાચો, રાજ તજ્યો પણ સાહીબ સાચો, ૬. મહાબળવંત કહીજે દેવા, કાયર કુચું એક હથેવા; ઋદ્ધિ સયલ પ્રભુ પાસ લહીજે, ભિક્ષા આહારી નામ કહીજે. ૭. નિહકે પૂજકકું સમ ભાયક, પણ સેવકહીકું સુખદાયક; તણ પરિઘ હુઆ જગનાયક, નામ અતિથિ સર્વે સિદ્ધ લાયક. ૮. શત્રુ મિત્ર સમ ચિત્ત ગણીજે, નામ દેવ અરિહંત ભણીજે; સયળ જીવ હિતવંત કહીજે, સેવક ભણી મહાપદ દીજે. ૯. સાચર જેસા હોત ગભીરા, દૂષણ એક ન માંહે શરીરા; મેરુ અચળ જિમ અંતરજામી, પણ ન રહે પ્રભુ એકણ કામી. ૧૦. લોક કહે જિનજી સખ દેજે, પણ સુપનાંતર કળહું ન પેજે; રીસ વિના બાવીશ પરીસા, સેના જીતી તે જગદિશા. ૧૧. માન વિના જગ આણુ મનાઈ, માયા વિના શિવ શું લઈ લાઈ; લોભ વિના ગુણ રાશી ઝહીજે, ભિક્ષુ ભાવે ત્રિગડો સેવિજે. ૧૨. નિઝાંથપણે શિર છત્ર ધરાવે, નામ ચિતિ પણ ચમર ઢળાવે; અભયદાન હાતા સુખ કારણ, આગળ ચક્ર ચાલે અરિહારણ. ૧૩. શ્રી જિનરાજ દયાળ ભણીજે, કર્મ સર્વકા મૂળ ખણીજે; અઉવિહ સઘહ તીરથ થાપે, લમ્બી ધણી દેજે નવિ આપે, ૧૪. વિનયવંત ભગવત કહાવે, નાહિ કીસીકું

શિશ નમાવે; અકચનકો બિરુદ ધરાવે, પણ સોવન પદ પંકજ ઠાવે. ૧૫. રાગ નહીં પણ સેવક તારે, દ્રેષ નહીં નિગુણા સંગ વારે; તણ આરંભ નિજ આતમ ધ્યાવે, શિવરમણીકો સાથ ચલાવે. ૧૬. તેરો મહિમા અદ્ભૂત કહીએ, તેરા ગુણકો પાર ન લહિએ; તું પ્રભુ સમરથ સાહેબ મેરા, હું મન મોહન સેવક તેરા. ૧૭. તું રે ત્રિલોકતણે પ્રતિપાળ, હું રે અનાથને તું રે દયાળ; તું શરણાગત રાખત ધીરા, તુ પ્રભુ તારક છે વડવીરા. ૧૮. તું હી સમો વડલાગજ પાથો, તો મેરો કાજ ચડ્યો રે સવાથો; કરભેડી પ્રભુ વિનવું તુમથું, કરો કૃપા જિનવરણ અમથું. ૧૯. જનમ-મરણના ભય નિવારો, ભવ સાગરથી પાર ઉતારો; શ્રી હૃથીણાઉર મંડણ સોહે, ત્યાં શ્રી શાંતિ સદા મન મોહે. ૨૦ પદ્મસાગર ગુરુરાય પસાયા, શ્રી ગુણસાગર કહે મન ભાયા; જે નર-નારી એક ચિત્ત ગાવે, તે મનવાંછિત નિશ્ચે પાવે. ૨૧.

૩૦ શ્રી મહાવીર જિન છંદ

સેવો વીરને ચિત્તમાં નિત્ય ધારો, અરિ ક્રોધને મનથી દૂર વારો; સંતોષ વૃત્તિ ધરો ચિત્ત માંહિ, રાગ દ્રેષથી દૂર થાઓ ઉછાહિં. ૧. પડ્યા મોહના પાસમાં જેહ પ્રાણી, શુદ્ધ તત્વની વાત તેણે ન જાણી; મનુ જન્મ પામી વૃથા કાં ગમો છો, જૈન-માર્ગ છંડી ભુલા કાં ભમો છો. ૨. અલોભી અમાની નિરાગી તલો છો, સલોભી સમાની સરાગી ભલો છો; હરિહરાદિ અન્યથી શું રમો છો, નદી ગંગ મુકી ગલીમાં પડો છો. ૩. કેઈ દેવ હાથે અસિ ચક્રધારા, કેઈ દેવ ઘાલે ગલે રૂંઠમાલા; કેઈ દેવ ઉત્સંગે રાખે છે વામા, કેઈ દેવ સાથે રમે વૃંદ રામા. ૪. કેઈ દેવ જપે લેઈ જપમાલા, કેઈ માંસભક્ષી મહા વીકરાલા; કેઈ યોગિણી ભોગિણી ભોગ રાગે, કેઈ રૂદ્રાણી છાગનો હોમ માંગે. ૫. ઇસા દેવ દેવી તણી આશ રાખે, તદા મુક્તિના મુખને કેમ આખે; જદા દોભના થોકનો પાર નાવ્યો, તદા મધના ખિંદુઓ મન ભાવ્યો. ૬. જેહ દેવલાં આપણી આશ રાખે, તેહ પિંડને મનથું લેઅ આખે; દીન હીનની ભીડ તે કેમ ભાંજે, કુટો ઢાલ હોયે કહો કેમ વાજે. ૭. અરે મૂઢ બ્રાતા ભલો મોક્ષ દાતા, અલોભી પ્રભુને ભલો વિશ્વ ખ્યાતા; રત્નચિંતામણી સારિખો એહ સાથો, કલંકી કાચના પિંડથું મત રાથો. ૮. મંદ બુદ્ધિ જેહ પ્રાણી કહે છે, સવિ ધર્મ એકત્વ ભૂલો ભમે છે, કીહાં સર્પવા ને કીહાં મેરુધીર, કીહાં કાચરાને કીહાં શુરવીર. ૯. કીહાં સ્વર્ણથાલ કીહાં કુલખંડ, કીહાં કોદ્રવાને કીહાં ખીરમંડ; કીહાં ખીરસિંધુ કીહાં ક્ષારનીર, કીહાં કામધેનુ કીહાં છાગ ખીર. ૧૦. કીહાં સત્યવાચા કીહાં કુઠવાણી, કીહાં રંક નારી કીહાં રાય રાણી; કીહાં નાર-કીને કીહાં દેવભોગી, કીહાં ઇંદ્ર દેહી કીહાં કુષ્ટરોગી. ૧૧. કીહા કમંઘાતી કીહાં કમંઘારી, નમો વીરસ્વામી ભલો અન્ય દારી; જીસી સેજમાં સ્વપ્નથી રાજ્ય પામી, રાચે મંદબુદ્ધિ ધરિ જેહ સ્વામી. ૧૨. અથિર મુખ સંસારમાં મજા માચે, તે જના મૂઢના શ્રેષ્ઠ શું ઇંદ્ર છાજે; તલો મોહ માયા હરો દંભ રોષી, સલો પુણ્ય પોષી ભલો તે અરોષી. ૧૩. ગતિ ચાર સંસાર અપાર પામી, આવ્યા આશ ધારી પ્રભુ પાય સ્વામી; તુંહી તુંહી તુંહી પ્રભુ પરમ રાગી, ભવ દેરની શૃંખલા મોહ ભાંગી. ૧૪. માનો વીરજી અજ છે એક મોરી, દીજે-દાસકું સેવના

ચરણ તોરી; પુણ્ય ઉદય હુઓ ગુરુ આજમેરો; વિવેકે લલો મેં પ્રભુ દશ' તેરો. ૧૫.

૩૧ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિનના ૧૦૮ નામનો છંદ (૧)

પાસ જિનરાજ સુણી આજ શંખેશ્વરા, પરમ પરમેશ્વરા વિશ્વ વ્યાપ્યો; લીંઠ
ભાંગી જરા ભદ્રવોની જઈ, ચિર થઈ શંખપુરી તામ થાપ્યો. પાસં ૧. સારી કરી
સારી મનોહારિ મહારાજ સું, માની સુજ વિનતિ મત્તમાચી; અવંર દેવા તણી આસ કુણ
કામની, સ્વામીની સેવના એક સાચી. પાસં ૨. તૂંહી અરિહંત ભગવંત ભવ તારણો,
વારણો વિષમ ભય દુઃખ વાટે; તૂંહી સુખ કારણો સારણો કાજ સહુ, તૂંહી મનોહા-
રણો સાચ માટે. પાસં ૩. અંતરીખ અમીઝરા પાસ પંચાસરા, ભોયરા પાસ ભાભા
ભટેવા; વિજયચિંતામણિ સોમચિતામણિ, સ્વામી શ્રીપાસ તણી કરો સેવા. પાસં ૪.
ફલવૃદ્ધિ પાસ મનમોહના મગસિયા, તારસદ્દા નમું નાહિ તોટા; સકળલેયા પ્રભુ આસ-
ગુલ અરજિયા, અંભણા થંભણા પાસ મોટા. પાસં ૫. ગૈળી ગોડી પ્રભુ નીલકંઠા
નમું, હલધરા સામલા પાસ ખ્યારા; સુરસરા ઠંકણા પાસ દાઢા વલી, સૂરજમંડળ નમું
તરણતારા. પાસં ૬. જગતવલ્લભ કલિકુંઠ ચિંતામણિ, લોહણા સેરિસા સ્વામી નમીએ;
નાકોડા ન્હાવલા કલિયુગા રાવણા, પોસીના પાસ નમી દુઃખ દમીએ. પાસં ૭. સ્વામી
માણિક નમું માથ સારોડિયા, નકુડા ભેરવાડી જગેશા; કાપલી દૌલતી પ્રસન્નિયા મુંજ-
પરા, ગાહરીયા પ્રભુ ગુણ ગીરેશા. પાસં ૮. હમીરપુર પાસ પ્રણમું વલી નવલખા,
લીંઠભંજન પ્રભુ લીંઠ ભાંગે; દુઃખભંજન પ્રભુ ડોકરીયા નમું, પાસ ભરાવલા જગત
ભગે. પાસં ૯. અવંતી ઉજળેણિએ સહસ્રફળા સાહિબા, મહિમદાવાદી ઠોકા કડેરા;
નારિંગા ચંચુચદ્દા ચવલેસરા, તવલી ફલવિહાર નાગેંદ્ર નેરા. પાસં ૧૦. પાસ કલ્યાણ
ગંગાણિયા પ્રણમીએ, પલ્લવિહાર નાગેંદ્ર નાથા; કુકુટ ઈશ્વરા પાસ છત્રાઅહિ, કમઠ-
દેવે નમ્યા શક સાથા. પાસં ૧૧. તિમિરી ગોગો પ્રભુ દ્વિધિયા વલ્લભા, શૃંખલ દૂત-
કલોલ ખૂઠા; ધીંગડમદ્દા પ્રભુ પાસ જોટીંગલ, ભસ મહિમા નહિ જગત ગૂઢા. પાસં ૧૨.
ચોરવાડી જિનરાજ ઉદ્દામણિ, પાસ અભહુરા ને વનંગા; કાપડેરા વળેળો પ્રભુ છે છલી,
સુખસાગર તણા કરીએ સંગા. પાસં ૧૩. વિજ્ઞાણા કરકડુ મંડલિકા નલી, મુહુરિયા
શ્રી ફલોધિ અણિંદા; અઉઆ કુલ પાક કંસારિયા ઠંખરા, અણિયલા પાસ પ્રણમું આણુંદા.
પાસં ૧૪. નવસારી નવપલ્લવા પાસલ, શ્રી મહાદેવ વરકાણ વાસી; પરોકલ ટાંકલ
નવજંઠા નમું, ભવતણી ભય જેહથી ઉદાસી. પાસં ૧૫. મનવચિત પ્રભુ પાસલને
નમું, વલી નમું નાથ સાચા નગીના; દુઃખદોહગ તણ સાધુ મારગ ભણ, કમના કેસ-
રીથી ન ખીના. પાસં ૧૬. અશ્વનૃપનંદ કુલચંદ પ્રભુ અલવરા, ખીખડા પાસ કલ્યાણ
રાયા; હોવે કલ્યાણ જસ નામથી જય હુવે, જનની વામાને ધન જેહ ભયા. પાસં ૧૭.
એકશત આઠ પ્રભુ પાસ નામે શુણ્યા, સુખસંપતિ લલો સર્વ વાટે; ઋદ્ધિ યશ સંપદા
સુખ શરીરે સદા, નાહિ મણા માહરે કોઈ વાટે. પાસં ૧૮. સાચ જાણી સ્તવ્યો મન-
માહરે ગમ્યો, પાસ હૃદયે રમ્યો પરમ પ્રીતે; સમીહિત સિદ્ધિ નવનિધિ પામ્યો સહુ,
સુજયકી જગતમાં કોન જીતે. પાસં ૧૯. કાજ સહુ સારજે શત્રુ સંહારજે, પાસ

શંખેશ્વરા મોજ પાવું; નિત્ય પરભાત ઉઠી નમું નાથજી, તુજ વિના અવર કુંજ કાજ ધ્યાવું. પાસ ૦ ૨૦. અઠાર એકાસીએ ફાટ્યુણ માસીએ, બીજ કળજલ પખે છંદ કરીયો; ગૌતમ શુર તણાં વિજયપ્રશાલને, ઉત્તમે સંપદા સુખ વરીયો. પાસ ૦ ૨૧.

૩૨ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૨)

સેવો પાસ શંખેશ્વરો મન શુદ્ધે, નમો નાથ નિઘ્યે કરી એક બુદ્ધે; દેવી દેવતાં અન્યને શું નમો છો ? પડ્યા પાસમાં ભૂલા કાં ભમો છો ? ૧. ત્રિલોકના નાથને શું તલો છો ? પડ્યા પાસમાં ભૂતને કાં ભલો છો ? સુરધેનુ છંડી અજ શું જયો છો ? મહાપંથ સુકી કુપંથે વ્રલો છો ? ૨. તલે કોણ ચિંતામણિ કાચ માટે ? શહે કોણ રાસલને હસ્તિ સાટે ? સુરદ્રુમ ઉખાડી કોણ આક વાવે ? મહામૂઢ તે આકુલા અંત પાવે. ૩. કીહાં કાંકરો ને કીહાં મેરુ શૃંગ ? કીહાં કેસરી ને કીહાં તે કુરંગ ? કીહાં વિશ્વનાથ કીહાં અન્ય દેવા ? કરો એક ચિતે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪. પૂલે દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથ, સહુ જીવને જે કરે છે સનાથ; મહાતત્ત્વ ભણી સદા જેહુ ધ્યાવે, તેના દુઃખ દારિદ્ર દૂરે પલાવે. ૫. પામી માનુષોને વૃથા કાં ગમો છો ? કુશીલે કરી દેહને કાં દમો છો ? નહીં મુક્તિવાસ વિના વીતરાગ, ભલે ભગવંત તલે દૃષ્ટિરાગ. ૬. ઉદયરત્ન ભાષે સદા હિત આણી, કયા ભાવ કીજે પ્રભુ દાસ ભણી; આજ માહરે મોતીઠે મેહુ વુઠ્યા, પ્રભુ પાસ શંખેશ્વરો આપ તુઠ્યા. ૭.

૩૩ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૩)

પ્રભાતી:-પાસ શંખેશ્વરો સાર કર સેવકાં દેવકાં એવડી વાર લાગે ? કોડી કરનેડી કરખાર આગે ખડા, ઠાકુરા ચાકુરા માન માગે. ૧. પ્રગટ થા પાસજી મેલી પહો પરો, મોઠ અસુરાણને આપ છોડો; મુજ મહિરાણ મંબુધમાં પેસીને, ખલકના નાથજી બંધ ખોલો. ૨. જગતમાં દેવ જગદીશ તું જાગતો, એમ શું આજ જિનરાજ જાણે ? મોટા કાનેશ્વરી તેહને દાખીએ, કાન દે જેહુ જગ કાળ મોઢે. ૩. લીડ પડી બહવા જોર લાગી જરા, તત્ક્ષણે ત્રિકમે તુજ સંભાર્યો; પ્રગટ પાતાળથી પલકમાં તે પ્રભુ, ભક્તજન તેહનો ભય નિવાર્યો. ૪. આદિ અનાદિ અરિહંત તું એક છે, દીનદયાળ છે કોણ દુલો ? ઉદયરત્ન કહે પ્રગટ પ્રભુ પાસજી, પામી ભયભંજનો એહ પૂલો. ૫.

૩૪ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૪)

દોહા-સારદ માતા સરસ્વતિ, પ્રભુમું તેહના પાય. શ્રી શંખેશ્વર ગાયસ્થું, જેમ મુજ મન આનંદ થાય. ૧. ઉપજે આનંદ અતિ ઘણો, સમરંતા જિનરાજ, છંદ લેહ લાવે કરી, ગાયસ્થું ગરીબ નિવાજ. ૨. ગરિબ નિવાજ સાહિબ સુણો, સેવકની અરદાસ, મહેર કરી મહારાજ તુમ, આપો લીલ વિલાસ. ૩. લીલ વિલાસિ ભગવંત તું, પરતા પૂરણહાર, પરતક્ષ સુરતક અવતર્યો; રિદ્ધ સિદ્ધ હાતાર. ૪. હાતારી તુમ સમ અવર, મેં નવિ દિઠો કોય, સમરંતા સવિ દુઃખ ટલે, આનંદ અધિકો હોય. ૫.

હાલ પહેલી

અધિયલ છંદ:-જિમ જિન મંદિર ઘંટા રણકે. એ દેશી. શ્રી શંખેશ્વર સાહિબ દિઠો, તે મુજ નયણે અમિય પઠકો; દિસે મૂરતિ મોહનગારી, તે મુજને લાગે

દાદા મીત્ર

ਫਾਈਲ ਨੀਯਮ

ହେ. ଶ୍ରୀ. :- ଜଣ ଜଗତର ଉପର ସେନ ସମସ୍ତେ ଶାନ୍ତି, ଯଥାବତ ନିମ-

કુમાર સાથે, દ્વારાપુરપતિ આવિયો; કરે યુદ્ધ સખલા નાહિ નબલા, ગરવ મહત્તર પૂરિયા,
ગજરાજ હાર્યા ન રહે વાર્યા, શત્રુ સખલા ચૂરિયા. ૧. ઈમ કુત બાણ કબાણ બહાન,
ને નાલ ગોલા ઉછલે, ધીરા તે પગ પાછા ન દિયે, કાયર કપે કલમલે; ઈમ યુદ્ધ કરતા
ક્રોધ ધરતા, હારે ન કે જીતે નહિ, તવ જરાસંઘ ક્રોધવશ હુઓ સુકે જરા અવસર
લહિ. ૨. તવ જરા ધારા સર્વ હાર્યા, શ્રીપતિ મન ચિંતા વસી, તવ નેમનાથ બિણુદ
ગોલે, નારાયણ ચિંતા કિસી, કહો સ્વામિ સીસ નામિ, સુભટ સહુ આવી જરા, કિમ
બુધ કિજે જય વરિજે. કહો શ્રી નેમ બિનેશ્વરા. ૩. તવ કહે જદ્દપતિ સુણો શ્રીપતિ,
અહમ તપ તુમે આહરી, ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ, પાશ્વ પ્રતિમા હિત ધરી, તસ
નમણુ જલસુ સીંચી તે કરી, અવર ચિંતા છે કિસી ધરણેંદ્ર સાધિ મન આરાધિ, પાશ્વ
પ્રતિમા આણી ઉઘસી. ૪. તવ નમણુ નીરે સહુ શરીરે, સુભટ હુવા સજજ્યો, જરાસંઘ

હાર્યો ચક્ર માર્યો, શ્રીપતિ સરિયો કાજ્યો, તિહાં પાશ્વ' કેરું અતિ ભલેરું, ભુવન કીધું દીપતું; તે નગર વાચ્યું શંખપુરચ્યું સુરલોકથી છપતું. ૫.

ઢાલ ચોથી

અડીયલ છંદ:-શ્રી શંખેશ્વર પાસ સુહંકર, થાખ્યા શ્રીપતિ શ્રીગુણઆગર, પહોતા દાશમતિ વિશ્વેશ્વર, શંખપુરી માંહે શંખેશ્વર. ૧. છાસી સહસ્ર વરસ ઇંચ કામે, શંખેશ્વર શંખેશ્વર ગામે; પરતા પૂરે શિવ ગતિ ગામી, એ પ્રભુ મેરો અંતરજામી. ૨. સંવત અગિયાર પંચાવન વરસે, સંજ્ઞન શેઠે તે મનને હરખે; નિપાયો પરસાદ ઉદાર, પાખ્યા શેઠ તે ભવનો પાર. ૩. દૂરજનશત્રુ નામે ભૂપાલ, ધરમવંતને અતિ સુકુમાલ; કુદ્દ દલ્યો તસ પાશ્વ' પસાયે, વિમાન સમાન પરસાદ નિપાયે. ૪.

છંદ ત્રિભાગી:-પરસાદ કીધો સુજસ લીધો, સિદ્ધા સવિ તસ કાજ, પરતક્ષ સુરતરુ સમો નિરમમ, જિનવર આપે અવિચલ રાજ. ૧. સુરમણિ સમવંછીત ઇંચિત પૂરે, ચૂરે કરમ જાંબલ; સસ કૃષ્ણી મણી પાસ શંખેશ્વર, પરમેશ્વર પ્રતિપાલ. ૨. મેં પૂરવ પુન્યે પ્રભુજી પાખ્યો, સાચો સાહિબ એહ; દેખતા દુઃખ સવિ દૂર નાસે, વાધે ધરમ સનેહ. ૩. શંખેશ્વર સ્વામિ શિવગતિ ગામિ, અંતર જામિ દેવ; સેવકના સ્વામિ કામ સુધારો, આપો ચરણની સેવ. ૪. તું ચિતમાં વસિયો નવલ સનેહિ, ગુણગેહિ ગુણવંત, તું તુઠે આપે શિવપદ સંપદ, સેવકને અરિહંત. ૫. ઘેર ઘોડા હાથી રથ પાયક દલ, મણિ માણેક ભંડાર; ધણ કંચન રચણ રાસી મનોહર, તુ આપે કિરતાર. ૬. ઘેર ગૌરી ગોરી બહુ ગુણવંતી, વાલમને તું ખ્યાર; સુખ મીઠું જોલઈ હીયડું જોલઈ, ડોલઈ નહીય લગાર. ૭. સસભૂમી આવાસે મનને ઉદ્યાસે વિલસે ભોગ અપાર, તુમ નામે પામે જે મને કામે બહુલાં અરથ ભંડાર. ૮. શિર મુગટ મનોહર નાસા સુંદર આભૂષણ અતિ-સાર, એહવી રિદ્ધિ દીસે હીઅડું હીસે તે સવિ તુમ ઉપગાર. ૯. કલિ કાલે પ્રગલ્બો સાચો સુરતરુ પરતા પૂરણહાર; પ્રભુ પૂજી પ્રજામી નયણે નિહાલી, સકલ કીયો અવતાર. ૧૦.

ઢાલ પાંચમી

દોહા:-સદૃશ કીઓ અવતારમે, દેખ્યા શ્રી જિનરાજ; દુઃખ દોહગ દૂરે ગયા, સીધા વંછિત કાજ. ૧. સુરતિ મોહન વેલડી, પરતક્ષ નયણે નિહાલ; ખીણ ખીણ ચિત્તથી ન ત્રિસરે, એ ત્રિભુવન પ્રતિપાલ. ૨. ચીરંજીવ જગદીશ તું, આશા પૂરણ હાર; આસ અમારી પૂરવો, તો ઉતારો ભવ પાર. ૩. દોલત દાઈ દેખીયો, શ્રી શંખેશ્વર પાસ; સુખ સોભાગ્ય સંપતિ ધણી, આપો લીલ વિલાસ. ૪. અરજ અમારી સાંભલી, મનમાં ધરો સનેહ, હરીસણ દીજે ઇંચિ પરે, જિમ મોરો મન મેહ. ૫. પાશ્વ'નાથ પ્રભુ સમરિયે, પ્રેમ ઉગમતે ભાણ, વામાન'કન વંદિયે, દિન દિન ચડતે મંડાણ. ૬.

કલશ:-ઈમ ત્રિજગનાયક મુગતિદાયક, પાસ શંખેશ્વર ધણી, શશિ જલધી સંવત વેદ બાણે (૧૭૪૫) ગાયો ભક્તિ આણી ધણી; શ્રાવણ વદ તેરસ મનોહર, દેવ સ્તવિયો સારયે, શ્રી લાવણ્યવિજય ઉવળઆય, સેવક, નીતિવિજય જયકાર એ. ૧.

૩૫ શ્રી પાશ્વ'નાથનો છંદ (૫)

પ્રજામામિ સદા જિન પાશ્વ'જિન, જનદાયક નાયક સૌખ્યદાન; ઘનચક્ર મનો-

હર દેહધર', ધરણીપતિ નિત્ય સુ સેવકર'. ૧. કરુણારસ રંજિત ભવ્યદક્ષિ, દક્ષિ સમ સુશોભિત મૌલિમણિ; મણિ કંચનરૂપ ત્રિકોટ ગઢ', ગઢતા સુર કિન્નર પાશ્વ'તટ'. ૨. તટિનીપતિ ઘોષ ગંભીર સર', શરણાગત વિશ્વ અશેષ નર'; નરનારી નમસ્કૃત નિત્ય પદા, પદમાવતી ગાવતી ગીત સદા. ૩. સતતેન્દ્રિય કોપ યથા કમઠ', કમઠાસુર વારણ સુક્રિત હઠ'; હઠ હેલિત કમ' કૃતાન્ત બલ', બલધામ ધુર'ધર પ'કજલ'. ૪. જલજુજ્જ્વલ પત્ર પ્રભા નયન', નયનાંજિત ભવ્ય નરેશમન'; મનમથ મહિરુહવ નિસમ', સમતા ગુણ રત્નમય' પરમ'. ૫. પરમાત્મવિશાલ સદા કુશલ', કુશલ' દિનનાથ સમ વિમલ', અલિની નલિની નલ નીલતન', તનુતા પ્રભુ પાશ્વ' જિન સુધન'. ૬.

કલશ :- સુધનધાન્યકર' કરુણાપર', પરમશુદ્ધિકર' સુગતિવંરમ્; વરતર' અશ્વ-સેન કુલોદ્ભવ', ભવબ્રાતાના પ્રભુ જિન'પાશ્વ' સ્તુમ'. ૭.

૩૬ શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનો છંદ (૬)

તોટકે વૃત્ત :- જય જય જગનાથક પાશ્વ'જિન', પ્રભુતાખીલ માનવદેવધન'; શંખે-શ્વર મંડન સ્વામી જ્યો, તુમ ફરીશન દેખી આનંદ ભયો. ૧. અશ્વસેન કુલાંબર ભાનુ-નિભ'; નવહસ્ત શરીર હરિપ્રતિભ', ધરણેન્દ્ર સુસેવિત પાદયુગ', ભર ભાસુરકાંતિ સદા સુભંગ'. ૨. નીજરૂપ વિનિર્જિત રંભપતિ, વદનધૃતિ શારદ શોભતતી; નયનાંબુજ કીસ વિશાલતરા, તીલ કુસુમ સન્નીભ નાસા પ્રવરા; ૩. રસનામૃતકંઠ સમાન સદા, દશનાલી અનારકલી સુખદા; અધરારુણ વિદુમ રંગધન'. જયશંખપુરાભિધ પાશ્વ'જિન'. ૪. અતિચારુ મુકુટ મસ્તક કીપે, કાનેકુંડલ રવિશશિ ભૂપે; તુજ મહિમા મહિમંડલ ગાજે, નીત પ ચ શખ્દ વાળાં વાજે, ૫. સુર કીન્નર વિદ્યાધર આવે, નરનારી તારા ગુણ ગાવે; તુજ સેવે ચોસઠ ઈંદ્ર સદા, તુજ નામે નાવે કષ્ટ કદા, ૬. જે પૂજે તુજને ભાવ ધણે, નવ નિધિ થાય ધર તેહ તણે; અઠવડીયાં તું આધાર કલ્પો, સમરથ સાહીબ મેં આજ લલ્પો ૭. દુઃખીયાને સુખદાયક તું દાખે, અશરણને શરણે તું રાખે; તુજ નામે સંકટ વિકટ ટળે, વીછડીયાં બહાલાં આવી મળે. ૮. નટ વીટં લ'પટ ફરે નાસે, તુજ નામે ચોર ચરક ત્રાસે; રણરાઉલ જય તુજ નામ થકી, સઘળે આગળ તુજ સેવ થકી. ૯, ચક્ષુ રાક્ષસ કિન્નર સવી ઉરગા, કરી કેસરી દાવાનળ વીહગા; વધ બંધન ભય સઘળા ભવે, જે એક મને તુજને ધ્યાવે. ૧૦. ભૂત પ્રેત પિશાચ છળી ન શકે, જગદીશ તવાલીધ બપ થકે; મહોટા ભોરીંગ રહે ફરે, દૈત્યાદિકનાં તું મદ ચૂરે, ૧૧. ડાયણી સાયણી જય હટકી, ભગવત થાય તુજ ભજન થકી; કપટી તુજ નામ લીયા કંપે, દુર્જન સુખથી ભૂજ જ'પે, ૧૨. માની મચ્છરાળા મુહ મોડે, તે પણ આગળથી કર જોડે દુર્મુખ દુષ્ટાદિક તુંહી હમે, તુજ નામે મહોટાં મલેચ્છ નમે. ૧૩. તુજ નામે માને નૃપ સખળા, તુજ જશ ઉજવળ જેમ ચંદ્રકળા; તુજ નામે પામે ઋદ્ધિ ઘણી, જયજય જગદીશ્વર ત્રિજગ ઘણી. ૧૪. ચિંતા-મણિ કામગવી પામે, હય ગય રથ પાયક તુજ નામે; જનપદ ઠકુરાઈ તું આપે; દુર્જન જનના દારિદ્ર કાપે. ૧૫. નિધનને તુ ધનવંત કરે, તૂંઠ્યો કોઠાર ભંડાર ભરે; ધર પુત્ર કલત્ર પરિવાર ઘણો તે સહુ મહિમા તુમ નામ તણો. ૧૬. મણિ માણિક મોતી રત્ન

જડ્યાં, સોવન ભૂષણ સહુ સુધઠ ઘડ્યાં; વળી પહેરણુ નવરંગ વેષ ઘણાં, તુમ નામે નવી રહે કાંઈ મણા. ૧૭. વૈરી વીરુઓ નવી તાકી શકે, વળી ચોર ચુગલ મનથી ચમકે; છળ છિદ્ર કદા કેહનો ન લગે, જિનરાજ સદા તુજ જ્યોતિ જગે, ૧૮. ઠગ ઠાકુર સવી થરથર કંપે, પાખંડી પણ કેા નવી ફરકે; કુંટાદિક સહુ નાસી જાયે, મારગ તુજ જપતાં જાયે. ૧૯. જડ મુરખ જે મતિહીન વળી, અજ્ઞાન તિમિર દુઃખ જાય ટળી; તુજ સમરણથી હાદ્યા થાયે, પડિત પદ પામી પૂજાયે. ૨૦. ખસ ખાંસી ખચન પીડા નાસે, દુરખળ મુખ દીનપણું ત્રાસે; ગડગુંબઠ કુષ્ટ છુકે સખળા, તુજ જાપે રોગ શમે સઘળા. ૨૧. ગહીલા ગુંગા બહીરાય છુકે, તુજ ધ્યાને ગત દુઃખ થાય તીકે, તનું કાંતિ કળા સુવિશેષ વધે, તુજ સમરણ શુ નવનિધિ સધે. ૨૨. કરી કેશરી અહીરણ બંધ સયા, જળ જલણ જળોદર અષ્ટ ભયા; રાંગણ પમુહા સવી જાય ટળી, તુજ નામે પામે રંગરળી. ૨૩. 'ૐ હ્રીં અહુ' શ્રી પાર્શ્વ' નમો, નમીઉણ જપંતા દુષ્ટ દમો; ચિંતામણિ મંત્ર છુકે ધ્યાયે, તીણુધર દીન દીન દોલત થાયે. ૨૪. ત્રિકરણ શુધ્ધે જે આરાધે, તસ જશકીર્તિ જગમાં વાધે; વળી કામિત કામ સવે સાધે, સમીહીત ચિંતામણી તુજ લાધે. ૨૫. મદ મમ્હર મનથી દૂર તજે, ભગવંત ભલીપરે જેહુ ભજે; તસ ઘર કમળા કદલોલ કરે, વળી રાજ્ય રમણી બહુ લીલ વરે. ૨૬. ભયવારક તારક તું ત્રાતા, સજ્જન મન ગતિ મતિનો દાતા; માત તાત સહોદર તું સ્વામી, શિવદાયક નાયક હિતકામી. ૨૭. કરુણાકર ઠાકુર તું મહારો, નિશિ વાસર નામ જપુ તહારો; સેવક શું પરમ કૃપા કરજ્યો, વાલેસર વંછિત ફળ દેજ્યો. ૨૮. જિનરાજ સદા જય જયકારી, તુજ મૂર્તિ અતિ મોહનગારી; ગૂળજંર જનપદ માંહે રાજે, ત્રિભુવન ઠકુરાઈ તુજ છાજે. ૨૯. ધર્મ ભાવ ભલે જિનવર ગાયો, વામાસુત દેખી બહુ સુખ પાયો; રવિ^૧ શશિ^૧ મુનિ^૧ 'સંવચ્છર (૧૭૧૧) રંગે, વિજય દેવ સૂરમાંહિ સુખ સંગે. ૩૦. જય શંખપુરાધિપ પાર્શ્વ'પ્રભો, સકલારથ સન્નિહિત દેહિ વિભો; બુધ હર્ષરુચિ વિજયોય મુદા, લખિધરુચી સુખ થાય સદા. ૩૧.

કલશ : (વસંતતિલકાવૃત્તમ્) ઇત્યં સ્તુતઃ સકલ કામિત સિદ્ધિ દાતા, યક્ષાધિરાજ નત શંખપુરાધિરાજ; સ્વસ્તિ શ્રી હર્ષરુચી પંકજ સુપ્રસાદાત્, શિષ્યેણ લખિધ રુચિ નતી મુદા પ્રસન્નઃ ૩૨.

૩૭ શ્રી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૭)

આપણુ ધર બેઠા લીલ કરો, નીજ પુત્ર કલત્રશું પ્રેમ ધરો; તુમે દેશ દેશાંતર કાંઈ દોડો, નિત્ય પાસ જપો શ્રી જિન રુડો. ૧. મનવાંછિત સઘળાં કાજ સરે, શીર ઉપર છત્ર આમર ધરે; કલમલ આગળ ચાલે ઘોડો, નિત્ય ૦ ૨. ભૂત ને પ્રેત પિશાચ વળી, સાયણિ ને હાયણિ જાય ટળી; છળ છિદ્ર ન કોઈ લાગે ભુડો, નિત્ય ૦ ૩. એકાંતર તાવ સિયોતર ઠાહ, ઔષધ વીણુ જાયે ક્ષણ માંહ; નવી દુઃખે માથું પગ ગુડો, નિત્ય ૦ ૪. કંઠ માળ ગડ ગુંબઠ સઘળા, તસ ઉદર રોગ ટળે સઘળા; પીડા ન કરે ફીન ગળ ફોડો નિત્ય ૦ ૫. ભગતો તીથંકર પાસ બહુ, એમ જાણે સઘળો જગત સહુ; તતક્ષણ અશુભ કમં તોડો, નિત્ય ૦ ૬. પાત્ર વાણારસી પુરી નગરી, તીહાં ઉદયો જિનવર ઉદય કરી; સમયસુંદર કહે કરબોડી, નિત્ય ૦ ૭.

૩૮ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો છંદ (૮)

દોહા :-કલ્પવેલ ચિંતામણી, કામધેનુ ગુણ ખાણ; અલખ અગોચર અગમ ગતિ, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧. પરમ જ્યોતિ પરમાત્મા, નિરાકાર કિરતાર; નિભય રૂપ જ્યોતિ રૂપ, પૂરણ પ્રદા અપાર. ૨. અવિનાશી તું એક છે, ચિંતામણિ શ્રી પાસ; અરજ કરું કર્મોડ કે, પૂરો વંછિત આશ. ૩. મન ચિંતિત આશા ફળે, સકળ સિદ્ધવે કામ; ચિંતામણિકો જાપ જપ, ચિંતાહર એ નામ. ૪. તુમ સમ મેરેકો નહી, ચિંતામણિ ભગવાન; ચેતનકી એહ વિનતિ, દીજે અનુભવ જ્ઞાન. ૫.

ચોપાઈ :-પ્રાણુત દેવલોકથી આયે, જન્મ વારાણસી નગરી પાયે; અશ્વસેન કુળ મંડન સ્વામી, ત્રિહુ જગદે પ્રભુ અંતરજામી. ૬. વામાદેવી માતાકે જાયે, લંછન નાગ-ફણી મણિ પાયે; શુભ કાયા નવ હાથ વખાણો, નીલ વરણ તનુ નિમળ જાણો. ૭. માનવ જક્ષ સેવે પ્રભુ પાય, પદ્માવતી દેવી સુખદાય; ઈંદ્ર અંદ્ર પારસ ગુણ ગાવે, કલ્પ-વૃક્ષ ચિંતામણિ પાવે. ૮. નિત સમરો ચિંતામણિ સ્વામી, આશાપૂરે અંતરજામી; ધન પારસ પુરિસાદાણી, તુમ સમ જગમે' કો નહીં નાણી. ૯. તુમરો નામ સદા સુખકારી, સુખ ઉપજે દુઃખ જાય વિસારી; ચેતનકો મન તુમરે પાસ, મનવંછિત પૂરો પ્રભુ આશ. ૧૦.

દોહા :-ઈ ભગવંત ચિંતામણિ, પાર્શ્વપ્રભુ જિનરાય; નમો નમો તુમ નામસે, રોગ સોગ મીટ જાય. ૧૧. વાત પિત્ત દ્વરે ટળે, કફ નહી આવે પાસ; ચિંતામણિ કે નામસે', મીઠે શ્વાસ ઓર કાસ. ૧૨. પ્રથમ-ફસરો તીસરો, તાવ ચોથીયો જાય; શૂળ ખડોતેર દ્વર રહે, હાલ ખાજ ન રહાય. ૧૩. વિસ્ફોટક ગડ ગુળડાં, કોઠ અઠારે દ્વર; નેત્રરોગ સખ પરી હરે, કંઠમાળ ચકચૂર. ૧૪. ચિંતામણિ કે જાપસે', રોગ શોગ મીટ જાય; ચેતન પાર્શ્વ નામકો, સમરો મન ચિત્ત લાય. ૧૫.

ચોપાઈ :-મન શુદ્ધે સમરો ભગવાન, ભયભંજન ચિંતામણિ ધ્યાન; ભૂત પ્રેત ભય જાવે દ્વર, જાપ જપે સુખ સંપતિ પૂર. ૧૬. ડાકણ શાકણ વ્યતર દેવ, ભય નહી ભાગે પારસ સેવ; જલચર થલચર ઉરપરિ જીવ, હનકો ભય નહીં સમરો પીવ. ૧૭. વાઘ સિંહકો ભય નહીં હોય, સપ' ગોહ આવે નહીં કોય; વાટ ઘાટમે' રક્ષા કરે, ચિંતામણિ ચાહતા સખ હરે. ૧૮. ટોણાં ટામણ જાડુ કરે, તુમરો નામ લેતાં સખ હરે; કંગ કાંસીગર તરકર હોય, દ્વેષી દુશ્મન દુષ્ટજ કોય. ૧૯. ભય સખ ભાગે તુમરે નામ, મન-વંછિત પૂરો સખ કામ; ભય નિવારણ પૂરે આશ, ચેતન જપ ચિંતામણિ પાસ. ૨૦.

દોહા :-ચિંતામણિકે નામસે, સકળ સિદ્ધવે કામ, રાજઋદ્ધિ રમણી મળે, સુખ સંપત્તિ બહુ હામ. ૨૧. હય ગય રથ પાયક મળે, લક્ષ્મી કો નહિ પાર; પુત્ર કલત્ર મંગળ સદા, પાવે શીવ હરનાર. ૨૨. કર આંગિલ પટ માસકો, ઉપજે મંગળ માળ. ૨૩. પારસ નામ પ્રભાવથી, વાધે બળ બહુ જ્ઞાન; મનવંછિત સુખ ઉપજે, નિત સમરો ભગવાન. ૨૪. સંવત અઠારા ઉપરે, સાહત્રીશકો પરિમાણ; પોષ શુકલ દીન પંચમી, વાર શનીશ્વર જાણ. ૨૫. પદે ગુણે જો ભાવશું, સુણે સદા ચિત્તલાય; ચેતન સંપત્તિ બહુ મળે, સમરો મન વચ કોય. ૨૬.

૩૯ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો છંદ (૯)

આણી મનસૂધી આસતા, દેવ જીહાર સાસ્વતા; પાર્શ્વનાથ મનવાંછિત પૂર,
‘ચિંતામણી’ મહારી ચિંતાચૂર. ૧. અણ્યાલી તોરી આંખડી, જાણે કમલ તણી પાંખડી;
સુખ દીઠાં દુઃખ જાવે દૂર-‘ચિંતામણી’ ૨. કો કેહને કો કેહને નમે, મહારા મનમાં તૂંડી જ
ગમે; સદા જીહાર ઉગતે સૂર-‘ચિંતામણી’ ૩. વિછડીયા વાદહેત્ર મેલ, વૈરી દુસમણ
પાછા ઠેલ; તું છે મહારે હાજરાહજૂર-‘ચિંતામણી’ ૪. એહ સ્તોત્ર જે મનમેં ધરે, તેહના
કાજ સદાય સરે; આધિ-આધિ દુઃખ જાવે દૂર-‘ચિંતામણી’ ૫. સુજ મન લાગી તુમમું
પ્રીત, ફૂલે કોય ન આવે ચિત્ત; કર સુજ તેજ પ્રતાપ પ્રચૂર-‘ચિંતામણી’ ૬. ભવભવ દેજ્યો
તુમ પદ સેવ, શ્રી ચિંતામણી અરિહંત દેવ; સમય મુંદર કહે ગુણ ભરપૂર ‘ચિંતામણી’ ૭.

૪૦ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૦)

ધવલધિંગ ગોડી ધણી, સેવક જન આધાર; પંચમ આરે પેખીએ, આહિખ તું
જગ સીરદાર. ૧. છંદ:-તલે માન-માયા ભલે ભાવ આણી, વામાનંદને સેવીએ સાર
જાણી; જીઓ નાગને નાગણી એક ધ્યાને, પામ્યા ઈંદ્રની સંપદા બોધધાને. ૨. વસ્ત્રા
પાટણે કાલ કેતો ધરાવે, પછે પધાર્યાં પ્રભુ પ્રેમસ્થું પારકરામે; થલીમાં વલી વાસ કીધો
વિચારી, પૂરે લોકની આસ ત્રિલોકધારી. ૩. ધરી હાથમાં લાલ કમ્બાન રંગે, લીડી
રાતડી ગાતડી નીલ અંગે; ચઢે નીલડે તજધ વિઘ્ન નિવારે, ધાય વારે પંથ ભૂલાં
સુધારે. ૪. જિણે પાસ ગોડી તણો સૂપ જોયો, તિણે કમનાં બંધનો જોર જોયો; જિણે
પાસ ગોડી તણા પાય પૂજ્યા, શત્રુ સર્વથી તેહના દૂર ધુજ્યા. ૫. સર્વ દેવદેવી થયાં
આજ ખોટાં, પ્રભુ પાસજનાં પરાક્રમ ખોટાં; ગોડી પાસ જોરે નવખંડ ગાળે, જેહથી
સાકિની-સાકિની દૂર ભાળે. ૬. પૂરે કામના પાસ ગોડી પ્રસિદ્ધો, ટલે મોહરાજ જિણે
જોર કીધો મહા દુષ્ટ દુરંદ જે ભૂત ભૂંડા, પ્રભુ નામ પામે સર્વ ત્રાસ ગુંડા. ૭. જરા
જન્મના રોગના મૂલ કાપે, આરાધ્યો સદા સર્વદા સુખ આપે; ઉદયરત્ન ભાષે નમો
નાથ ગોડી, નાખો નાથજી દુઃખની જાલ ત્રોડી. ૮.

૪૧ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૧)

સરસતી સામિની આપ સુરાણી, વચન વિલાસ વિમલ પ્રહાણી; સકલ જ્યોતિ
સંસાર સમાણી; પાદ પરણમું જોડી યુગ પાણી. ૧. પારસનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર, અતુલી
બલદાતા અલવેસર; નવ ગઢ થલિ ગડડી પુર નાયક, દેવ સકલ વંછિત સુખદાયક. ૨.

* * * * *
કેલશ:-તેણી ધરા જન્મ તુજ ઉદધિ તિહી દીપ અન્નંખિત; ઓમ ધરણિ પાયાલ
આણસુર વહે અખંડિત. અગુર ઈંદ્ર નર અમર વિવિધ વ્યંતર વિદ્યાધર, સેવે તુજ
પથ સદા નામ જમુ જપે નિરતર, જગનાથ પાસ જિનવર જ્યો મન કમિત ચિંતા-
મણી; કવિ કુશલલાલ સંપત્તિ કરણ ધવલધિંગ ગોડી ધણી. ૨૩.

૪૨ શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનો છંદ (૧૨)

નમું શારદા સાર પાદારવિંદ, સુદા વણવું માત વામા સુનંદ; જંગલ દ્યેયરૂપ

સદાનંદ કંદં, ભલે ભાવરૂપ પાશ્વગોડી જિણુંદં. ૧. જગત્ જગતિ જેહની જ્યોતિ દીસે, પરબ્રહ્મને પામતી વણુ વીસે; કરે સેવના બસ ભેગીસ વૃંદં, ભલે ૨. જગન્નાથ તું વિશ્વરૂપીત્વમેવં, ભલે પુણ્યથી મેં લહી તુજ સેવ; વપુસ્તેજનો પુંજ ભણે દિણુંદં, ભલે ૩. પ્રભો તાહરું તેજ ત્રિલોક્ય માંહે, થયું એક હું તે હવે કુંઠતાં હે; ભલે ભેટ લાખી મિટયો દુઃખ દંદં, ભલે ૪. ઘણા અન્ય તીર્થો જે દેવ દીસે, મહિયંમનો તેહથી નૈવ દીસે; લહિ સ્વામિનું મામ પામ્યો સુભદ્રં, ભલે ૫. અહો મૂઠ માનો કિરૂં અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા; લસત્ કમકુંભી ઘટા સિંહનાદં, ભલે ૬. ઘણું રૂં કહું એહ છે સ્વામી મીઠો, ભમતા ભવે એ સમો કો ન દીઠો; સુખ શોભતું બણીએ પૂણ્યંદં, ભલે ૭. જલે ચદ્ર બિંબં યથા ભિન્ન ભાસે, પ્રભુ વ્યાપક ત્વંયથા સુપ્રસાસે, પરકો ન દાખી શકે બુદ્ધિમદં, ભલે ૮. જગત્ હેતુરદ્વૈતવાદિત્વમેકં, અસત્ હેતુ વત્ ભાસમાના અનેક, નમે તત્ત્વ પાદં ચતુષ્ષિ ઇન્દ્ર, ભલે ૯. ઠિસી ભીતિ સંસારની ચિત્ત આણે; પ્રભુ ધ્યાન ઉદ્ધારનું ઠામ ભણે; કૃપાવદ્ભીનો કંદં એ છે મુણિંદં, ભલે ૧૦. અસાધારણત્વે વિભો તું વિરાજે, ગુણનાં ગુણસેય-સંદેહ ભાંજે; જગત્ ભાવભાસી ગ્રહો તત્ત્વ છદં, ભલે ૧૧. વિભો ! જ્ઞાન ધ્યાને સદા-રંગ રાતો, પ્રભુ ! તાહરું નામ હું મસ્ત માતો; ગયો રોગ દૂરે લહો સુખ પૂરે, પ્રભુ ! પાસજી ધ્યાન થઈ છે હજૂરે, ૧૨. ઘણા દિનથી આપણો સ્વામી પામી, કરી વિનંતિ આજ મેં સીસ નામી; હવે સેવકો રિદ્ધિ દીજે સંભાલી, પ્રભુ પાસજી આસ એક છે તમારી. ૧૩.

કલશ :- ઇત્યં શ્રી ગોડીશ્વર પાશ્વં સ્તુતિ પંથમં નિત્યં પ્રમોદ પ્રદો, બંધાનાં ભવભીતી ભેદ નિપુણં પ્રોદામં ધામારૂપદમ; નિત્યં સત્કવિરાજ રાજિ સુમતે પાદ પ્રસાદસૌ, રામેણાદ્ભુત વૈભવો વર તનુ સૌખ્યપ્રદઃ સર્વદા. ૧૪.

૪૩ શ્રી પદમાવતી માતાનો છંદ

દોહા-દાનવ મુચિત સધન ધન, અલિતાસન અહિરાજ;

દેનન યગન પદ્માવતી, નચત નાચ શિવ કાજ. ૧.

છંદ આલ-પાય ઠમકતી ઠણુણુ, ધુગર ઝણુણુ, ઘણુણુ, નેઉર ઘણુકંતી; ચુડી અતિ ખણુણુ, ધુધરી ઘણુણુ, ફણુણુ, ફુંદી ફરકંતી; વીણારવ જણુણુ, કાંશીય કણુણુ, તણુણુ તંતીય તાણુ ભરે; પદ્માવતી અમરીય જિનગુણુ સમરીય, રંગભર રાચીય નાચ કરે. ૧. વાજત સમ તાલન, ફુંદુહી ચાલન, ભાલન ફેરી ભણુકંતી, ડુક્કમ ઠમ ઠમનન, શંખ-શોભનન, કણુણુ કાંશીય કણુણુતી; કલ અઠલયકારી, અતિ મનોહારી, વાણી શ્રવણુ સુખ કરે; પદ્મા ૨. માણુક પગ કડીયાં, મોતીશુ જડીયાં, આડી અંગે ઓપંતી; લાયક જગનાયક, મનમથ ધાયક, પાયે અખીયાં રોપંતી; બામડી લોહાવતી, જિનગુણુ ગાવતી ભાવતી ભાની ચિત્ત ખરે, પદ્મા ૩. વાળે હં વીણા, રસભર લીણા, ઝીણા નાદે ઝણુણુતી; આવે અલવંતી, દેવીસુ પંતી, દેહ સુકંતી દીપંતી; ચુંદડી નવરંગી, આંગિયા ચંગી, નવલ સુરંગી રંગ ભરે; પદ્મા ૪. તું દૈત્ય સંહારી, વિદ્ધન વિહારી, સમક્ષિ-ધારી, જયકારી; શાસન સારી, સગ ભય વારી, અહિપતિ ખારી, મનોહારી; સાગર

હરિ અરિ કરિ, જલન જલોદર, નામ જાયાં હુઃખ દૂર કરે; પઉમાં ૫. પારસ પરમેશ્વર, ભુવન દિણેસર, અલવેસર પદ સેવંતી; ક્ષમા જિન ઉત્તમ, પદ્મવિજય, શુભ-રૂપ-વિજય પદ દેવંતી, શંખેસર ઇસર, ત્રિભુવન દિનેસર, સેવાકારી ભક્તિ કરે પઉમાં ૬.

૪૪ શ્રી પદ્માવતી માતાનો છંદ

ૐ ક્ષ્મી કલિકુંડ કંડ', શ્રી પાશ્વનાથ સંસ્તુવે;
ધરણેંદ્ર શચિ સાકં, ધર્મકામાર્થ સિદ્ધયે.

ત્રિભંગી છંદ:-શ્રી પાશ્વનાથ પ્રતિમા, સહિત ગિરિમા, મહિતલ મહિમા, વિસ્તરણી; ધરણીધર રાણી, તું જગ જાણી, લવિયણ પ્રાણી, લય હરણી; શાસન જયકારી, સમક્ષિધારી, તું સહચારી, શીલવતી; સંતુષ્ટા ભવમે, દેવી પદ્મે, માત ગિરિમા જૈનમતી. ૧. નાગિણી સમકાલી, જીત કરવાલી, આક ઝમાલી વેણવતી; જીત મીન કપોલી, સેથો ફેલી, આડ અમૂલી, શિર ધરતી; તિલકાંકિત લાલી, પીતમ આલી, ભૂષણમાળા, ભાગ્યવતી; સંતુષ્ટાં ૨. કંચન સમ વરણી, સકલા ભરણી, શીતલ કરણી, સોમમુખી; ગલોત્તર ઉજવલ, કાને કુંડલ, જીત રવિમંડલ, કમલાક્ષી; ગગણાંગણ ગયણી, વિકસિત નયણી, અવિચલ વયણી, માત સતી, સંતુષ્ટાં ૩. નાસા અણિયાળી, અધર પરવાલી, જીભ રસાળી, નિરદોષી; કાકિમ કણુકંતી, મધુર લવંતી, જિન ગુણ શુણ્ણતી, તાર નખી; જીત કિન્નર વાદી, સુસ્વર નાદી, જિન ગુણ લાધી, રાગવતી; સંતુષ્ટાં ૪. કર ભુજ કંડી, મંડિત ચૂડી, ગંભીર ઊડી, નાભિ ભરી; ઉર ઉત્તર સારા, કંચુકી ભારા, વિદ્યસિત હારા, કૃશોદરી; કટિ મેખલા કરણી, હરિ કટિ હરણી; અંજર ચરણી, હંસ-પદી; સંતુષ્ટાં ૫. પુષ્પાંખર વસ્ત્રે, રૂપ વિચિત્રે, રાજિત છત્રે, રાજવતી; હસ્તાયુધમાના, કુકુંડ યાના, પાન સુપાના, પુષ્પવતી; પહિરણ પટકોલી, ચરણા ચોલી, લીલ કપોલી, સંચરતી; સંતુષ્ટાં ૬. હું મતિ લવવાસી, તવ ગુણ રાશિ, ન શકું ભાષિ, પૂણ્ણમતિ; તુમ વિષ્ણુ નવિ જાચું, માનો સાચું, દો વર યાચું, દાનવતી; આંવી અવતરજે, મહેર જ કરજે, સમર્થા સરજે, સારમતી; સંતુષ્ટાં ૭. શિવ આસિત કામા, પ્રાગમ રામા, ગુરુ અગિરામા, શક્તિમતી; ચંદન કૃષ્ણાગર, ચ પક કેશર, ભોગ મનોહર, દીપવતી; ચિંતા-મણિ મંત્રે, વશિકર યંત્રે, હોમ પવિત્રે, તૃપ્તિ મતી; સંતુષ્ટાં ૮. નિજ સેવક વંછે, વાંછિત દેજે, હેજ કરે જે, હેજવતી; સંતાન વધારે, હુઃકૃત વારે, ધર્મ સંભારે, ધીરમતી, સનજન મન રંજે, હજન ગંજે, ભાવક સંજે, કામગતી; સંતુષ્ટાં ૯. દવ સાચર પડીયા, બંધન જડીયા, આયુ સંકલીયા, ઉદ્ધરણી; હસ્તિ હરિ વાઘણ, વિષધર સાપણ, શાકિની ઠાકણ, નિઝહણી; હૃષ્ટા ભય હરણી, શુદ્રા વરણી, રક્ષા કરણી, માત સતી; સંતુષ્ટાં ૧૦.

કલ્પશ:-અતિશયવંત અનંત સદા જગ સાચી દેવી, સમક્ષિત પાદે શુદ્ધ શ્રી જિન શાસન સેવી; અધો મધ્ય આકાશ રાસ રમંતી અમરી, સેવક જન આધાર સાર કરે મન સમરી; રૂણીપતિ મંડિત પાસ પ્રતિમા મસ્તક ધરણી, હૃષંસાગર કહે હૃષંશું પદ્માવતી પૂજે સુખ કરણી. ૧૧.

૪૫ શ્રી માણિભદ્રજીનો છંદ

ત્રોટક :- શ્રી માણિભદ્ર સદા સમરો, ઉર ખીચમે' ધ્યાન અખંડ ધરો; જપીયાં જય જયકાર કરો, લજ્યાં સહુ નિત્ય લાંઠાર ભરો. ૧. જે કુશળ કરે નામ જ લીયાં, આનંદ કરે દેવ આશ કીયા; સૌભાગ્ય વધે જગ સહસ ગુણો, દિલ સેવક દે પ્રભુ જશ હુણો. ૨. અરિયણ સહુ અલગા ભાગે, વિરુઆ વૈરી જન પાય લાગે; સંકટ શોક વિયોગ હરે, ઉણ વેલા આપ સહાય કરે. ૩ ભૂત ભયકર સહુ ભાગે, જક્ષ યોગિણી સાચિણી નવિ લાગે; વાય ચોરાશી જાય અલગી, લખમી સહુ આય મળે વેગી. ૪. શુભ પાપડીયાં ગુરુવાર દિને, લાપસીયા લાડુ શુદ્ધ મને; ધૂપ દીપ ફલ નૈવેદ્ય ધરો, આઠમ દિન પૂજા અવશ્ય કરો. ૫. જેહનો દિન પ્રતિ જાપ સદા, તસ સુપનાંતરમે' પ્રત્યક્ષ કદા; જીપીયાં સહુ જાએ આપદા, કોઈ મણા ધરે રહે ન કદા. ૬. મહામદ સાડુ તમે જસ કરીયો, ગુણસાયર જીયો તમે ગુણ ભરીયો; શ્રી દીનાનાથજી દયા કરો, શિર ઉપર હાથ દીયો સખરો. ૭. ભવિયણ જે ભાવે ભજશે, કારજ સિદ્ધિ આપણી કરશે; પૂજ્યાં પુત્ર વધે હુણા, કિણી વાતે કદિ રહે નહીં ઉણા. ૮. શ્રી માણિભદ્ર મનમે ધ્યાવો, સુખ સંપતિ સહુ વેગે પાવો; લક્ષ્મીકીર્તિ' વર આપ લહે, શિવકીર્તિ' મુનિ એમ સુજશ કહે. ૯.

૪૬ શ્રી માણિભદ્રજીનો છંદ

દોહા-સરસ વચન ઘો સરસ્વતી, પૂજું ગુરુકે પાય, ગુણ માણિકના ગાવતાં, સેવકને સુખ થાય. ૧. માણિભદ્રને પામીયો, સુરતરુ જેહવો સ્વામી; રોગ શોક દૂરે હરે, નમુ અરણ્ય શિર નામી. ૨. તું પારસ તું પોરસો, કામકુંભ સુખકાર; સાહિબ વરદાથી સદા, આતમનો આધાર. ૩. તુંહિ જ ચિંતામણિ રતન, ચિત્રાવેલ વિચાર, માણિક સાહિબ માહુરો, દોલતનો દાતાર. ૪. દેવ ઘણા દુનિયાં નમે, સુણતા કરે સન્માન; માણિભદ્ર મોટો મરદ, દીપે દેશ દીવાન. ૫.

અડિયલ-છંદ :- દીપંતો જગ માહિ દીસે, પિશુન તણાં ફલ તુંહિજં જીપે; આઠે ભયથી તુંહિ જ ઉગારે, નિંદા કરતાં શત્રુ નિંવારે. ૬. ગજમુખ દેવ મહા ઉપગારી, ઐરાવણ જિજીરે અસવારી; માણિભદ્ર મોટો મહારાજ, વાળે નિત છત્રીશે વાળ'. ૭. હેમવિમલ સૂરિ સાહાઈ, ક્ષેત્રપાલ જિજીરે કાઠયો જાઈ; એણે વેલા માણિક તું ઉઠયો, ભેરવને ગુરભથ કૂટયો. ૮. માનોજી માણિક વચન હમારો, થેં મોટો હું આકર થારો; માણિભદ્રજી વાંચા માની, કાલો ગોરો કિધો કાની. ૯. પાટ ભક્ત પણ વાંચા પાલી, વલંતી સામગરી સંભાલી; જલિમ માણિકે ખાંડિ આલ્યો, દેશ અઠારે જદિ ઉજવાલ્યો. ૧૦. કુમતિ રોગ કીયો નિકંદન, માણિભદ્ર તપગચ્છ કેરો મંડન; ધ્યાન ધરે એક તારી જ્યારે, તેહનાં કારજ વેલાં સારે. ૧૧. બોલ શિર રાખે દરબારે, વસુધા કીર્તિ' અધિક વધારે, આઠમ ચૌદસ જે આરાધે, સઘલા જાપ દીવાલી સાધે. ૧૨. શ્રી માણિભદ્ર પૂજે જે મોટો, તાસ ધરે કદિય ન આવે ત્રોટો; ભાવે કરી તુજને જે ભેટે, માણિક તેહનાં દાલિદ્ર મોટે. ૧૩. ધન અખૂટ તે બહુ રુદ્ધિ પાવે, માણિક તત્ક્ષણ રોગ ગમાવે; સેવકને તું ખાંડિ સાહિં, મહિમા થાયે મહીયલ માંહિ. ૧૪. જે મુજને સેવક કરી જાણો, તો માણિક એક વિનતિ

માનો; દિલ ભરી દશન સુજને દીજે, કૃપા કરી સેવક સુખ કીજે. ૧૫.

દોહા :-તુ વાસી ગુજરાતનો, નવખંડે તુજ નામ; મગરવાડે મોટો મરઠ, કવિયાં સારે કામ. ૧૬. સેવકને થે શીખવો, હુકમ પ્રમાણ હમેશ; જિણ વિધ હું પૂળ કરું, સેવા દિઓ હમેશ. ૧૭. કરો અગાડી કવિયણા, માણિલદ્ર માખાપ; દિલભરી દશન દીજીએસેવક ટાલ સંતાપ. ૧૮. માણિલદ્ર મહારાજથું, ઉદય કરે અરજ; મૂલમંત્ર સુજને દીયો, રાખો માહુરી લજજ. ૧૯.

અડિયલ છંદ :-વસુધામાં મારી લાજ વધારો, ન્યાત ગોત્રમે કુજસ નિવારો; હુઃખ હાલિદ્ર હરિજે ફરે, પુત્ર તણી તું વાંછા પૂરે. ૨૦ સેનાનીને તું સમજાવે, અવનીપતિ પણ અરણે આવે; વિદ્ધ અનંતો રાજ નિવારે, માણિલદ્ર સુજ શત્ર નિવારે. ૨૧. સઘલાં નરનારી વશ થાય, શાકિણી ડાકિણી નાસી જાય; ભૂત પ્રેત તુજ નામે નાસે, નાહુર ચોર કદિ નાવે પાસે. ૨૨. મોટા હાનવ તુંહિ મરોડે, તાવ તેજરા તુંહિજ તોડે; હરિ હર દેવ ઘણાય હોયે, તિણમેં તુમ સરિસો નહીં કોયે. ૨૩. ભાવે અહસઠ તીરથ ભેટો, ભાવે શ્રી માણિલદ્રને ભેટો; સુરપતિ માહુરી અરજ સુણીજે, કવિયણુને તત્ક્ષણ સુખી કીજે. ૨૪. તાહરો પાર ન પામે કોઈ, બલીમ વીરરી જગમાં ભેઈ; ઘો વંછિત માણિક વરદાઈ, સેવકને ગહગદ્દ સવાઈ. ૨૫.

કલશ. છાંપન છંદ :-શુણ ગાતાં ગહગદ્દ, અન્ન ધન કપડા આવે, શુણ ગાતાં ગહગદ્દ, પ્રગટ ઘર સંપડા પાવે; શુણ ગાતાં ગહગદ્દ, રાજમાન મોજ દીરાવે, શુણ ગાતાં ગહગદ્દ, લોક સહુ પૂળ દહાવે; સુખકુશલ આશા સદૃલ, ઉદયકુશલ એણી પરે કહે; શુણ માણિકનાં ગાવતાં, લાખ લાખ રીઝાં લહે. ૨૬.

૪૭ કર્મ ઉપરનો છંદ

ચોપાઈ :-આદિ જિનેશ્વર કરું પ્રણામ, સમરું સરસ્વતી સામિણી નામ; કર્મ તણી ગતિ વિષમી કહું, કર્મ તણાં ફલ સુણજે સહુ. ૧. કર્મે આદીસર ભગવન, વષ દિવસ નવ પામ્યા અન્ન; ભરત બાહુબલ જગડો કરિયો, કર્મે મલિલનાથ સીવેલ ધરિયો. ૨. આદીસર સાથના યતિ, મૂકી વેષ હુઆ મઠપતિ; ખંધક સૂરિ શિષ્ય પાંચસે, ઘાણી ઘાલ્યા શિવપુર વસે. ૩. શિષ્ય સહુ સુક્તિ પામ્યા સહી, આપ ભુવનપતિ પદવી લહી; કર્મે બ્રહ્મા કર્યો કુભાર, કર્મે વિષ્ણુ દશ અવતાર; કર્મે ઇશ્વર દીધી શીખ, કર્મે સુંજ મંગાવી ભીખ. ૪. કર્મે ઈદ્ર અહિલ્યાશું રમ્યો, કર્મે રામચંદ્ર વન ભમ્યો; કર્મે પાંડવ ગયા વિદેશ, કર્મે નલ ભમીયા બહુ દેશ. ૫. દમયંતીને પજ્યો વિયોગ, કુબેરદત્ત માયં બહેન સંયોગ; ખંધક કુમાર ઉતારી ખાલ, સતી સુભદ્રા ચઢીયું આલ. ૬. વંકચૂલ રાય ઘરે અવતાર, ચોર થઈ રહ્યો પાંલ મહાર; મલયાસુંદરી મહાબલ ધણી, પૂવે કર્મે કર્યાં રે વણી. ૭. વંશ અગ્રે એલાચી પુત્ર, કર્મે પામ્યો જ્ઞાન પવિત્ર; કર્મેવશે શ્રી આદ્રકુમાર, મૂકી વેષ માંજ્યો વ્યાપાર. ૮. ગજસુકુમાર શિર બાંધી પાલ, ભરી અંગાર કયું પરબલ; કર્મે નવ નંદ કરપી હુઆ, મમણ ધન મેલીને મુઆ. ૯. ચુંગલ ગયું કર્મે તારકી, શૂલી સુદશન કરમે થકી; સુનિ આપાઠે કીધું એમ, શુરુ છંદી વેશ્યાશું.

પ્રેમ. ૧૦. નંદિવેણુ જુઓ મુનિરાય, મૂકી વેષ વેશ્યા ઘર જાય; સૂરજ ગતિ ભમે નિશ-
 દિન, કમંતણી છે ઝૈસી જગીશ. ૧૧. સુકોસલ વાઘણુ મુખ પડ્યો, મેતારજ સોનારે
 નડ્યો; રહ્યો કોશ્યા ઘર સ્થુલિભદ્ર યતિ, કમે પાપ ન લાગ્યું રતિ. ૧૨. જોડ બલંતો
 પત્તગ જેહ, ધરણે દ્રપદવી પામ્યો તેહ; મુનિસુમત વાણી અનુસરી, વાળિ પહોતો દેવન-
 પુરી. ૧૩. પૂરવ કમે શ્રી મહાવીર, શ્રવણે ખીલા ચરણે ખીર, નામે હરિબલ માછી
 વલી, કમે સ્ત્રી પામ્યો નિરમલી. ૧૪. અરણિક મુનિ દીક્ષાથી પડ્યો, ચંડકોશીઓ સુર-
 પદવી ચડ્યો, શાસ્ત્ર નિમિત્તિઆ કૈ કૈ કહ્યા, મૂકી વેશ ઘર વાસી રહ્યા. ૧૫. મુનિવર
 માસખમણના ધણી, તે ગતિ પામ્યા પત્તગ તણી; કુરગડુને જમતાં નાણુ, જોહ કમં
 તણુ અહિનાણુ. ૧૬. કમે ઉત્તમ કુલની નાર, તેહ વાંછે ખીજે ભરતાર; કઠિયારો ધમ
 શીલે રહ્યો, દ્રવ્ય છંડીને નાસી ગયો. ૧૭. કમં થકી ભરતે શું કીધ, આરિસામાં કેવલ
 લીધ; વલી તાંડુલ મચ્છ કમે કરી, સાતમી નકે પહોંચે વલી. ૧૮. કંઠરીક પુંડરીક
 બંધવ બે, એક રાજ એક દીક્ષા લે; પડીયો મુનિવર ચડીયો રાય, જરાકુમરે માર્યો
 નિજ ભાય. ૧૯. કમે દંડુર સુરવર થાય, કમે રલીયા રંક ને રાય; કમે હાથી નર
 અવતાર, પ્રત્યક્ષ પેખો મેઘકુમાર. ૨૦. બાલપણે શ્રી વચરકુમાર, પારણે ભણીયા અંગ
 ધંધાર; લક્ષમણા નામે જે મહાસતી, કમે તે ચક્રી શુભ ગતિ. ૨૧. મયણાસુંદરી નર-
 પતિ સુતા, વરીયો કોઢી સહુ દેખતાં; કમે ચુલણી મારે પુત્ર, કમે ભાંજી રહે ઘરસુત્ર. ૨૨.
 હરિકેશી બલ પૂરવ યતિ, કુલ ચાંડલ તણે ઉત્પત્તિ; કમં તણી ગતિ જુએ ધંસી,
 સારે દેવ સેવા ઉલ્લસી. ૨૩. સતી સીતા સંકટમાં પડી, હિંમ્મતકારી બહુ કમે નડી;
 એક રહવડતાં સઘલે ભમે, તેહને કન્યા ન મલે કિમે. ૨૪. કમં તણાં ફલ જે જે દેવ,
 બહોંતર સહસ્ર પરણ્યા વસુદેવ, કમે કેસરી કેવલ લીયો, કમે ભામંડલ જીવીયો. ૨૫.
 કમે ભગિની કરવા દ્રોહ, કમે શૂલી થયાં સુરલોચ; કમે ચોરી રોહિણી કરે, કમે પુણ્ય-
 વંત ભૂખે મરે. ૨૬. કમે વિક્રમને શિર આલ, લહે કેવલ એવંતો બાલ; ઘણી વેહ
 લગે નવ નારદ, કમે શુદ્ધ બુદ્ધ પામ્યા બલદ. ૨૭. ચૌદ પૂરવધારી જે મુનીશ, પડ્યા
 નિર્ગોદે વહી નિશદિન; સુભૂમ રાજ નરકે ગમન, બ્રહ્મહત્તને ગમીયાં નયણ. ૨૮. હં-
 પ્રહારી કરી હત્યા ચાર, તોહિ મુક્તિફલ લીધાં સાર; ગૌતમસ્વામી ગણધર ભેધ, દેવશર્મા
 બ્રાહ્મણ પ્રતિબોધ. ૨૯. કમં તણી ગતિ કિમ કહેવાય, નિજ પ્રેમદા શિર કીડો થાય;
 કમે અરબુનમાલી અણુગાર, પાતિક ઉતાર્યાં નિરધાર. ૩૦. હરિચંદ રાજ સાહસધીર,
 કમે ડુંબ ઘરે વહું નીર; પરશુરામ જમદગ્નિની ભત, ક્ષત્રીની તેણે કીધી ઘાત. ૩૧.
 પ્રભવો હુંતો મોટો ચોર, તિણે લીધું સંજમવત ઘોર; ભદ્રબાહુ સ્વામી શુરુ ભાય, વરાહ-
 મિહિર નામે કહેવાય. ૩૨. મૂકી દીક્ષા ભાષે ભેષ, ધણી પરે કરે ઉઠરનો પોષ; સન-
 તકુમાર કરતો રંગરાલ, ડીલે રોગ ઉપના છે સોલ. ૩૩. દશ શીશ રાવણ કીધ કલોલ,
 કમે દશ શિર હુઆં રોલ, કમે નિધનને ધનવંત, કમે થાય સંત અસંત. ૩૪. ચંપક-
 સેન દાસીનો પુત્ર, લીધું વત દત્તધરસૂત્ર; કુર્માપુત્ર કેવલસીરી લહે, પામી કેવલ ઘરમાં
 રહે. ૩૫. કીધાં કમં ન આવે પાર, ફેખો દ્રૌપદી પંચ ભરતાર; શાસ્ત્ર માંહિ છે ઘણા

વિચાર, તે કહેતાં નવ આવે પાર. ૩૬. સુલસા શ્રાવિકા કર્મે' ઓધાન, સુત બત્રીસે
ધર્યા પ્રધાન; એક ધરમીને જાયે જનન, એક પાપી પામે બહુમાન. ૩૭. તે દેખી મમ
ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણો એ દોષ; નિંદા કરો કેા કેહુ તણી, નિંદા થાયે દુરગતિનો
ધણી. ૩૮. જેહને હોય નિંદાનો ઢાલ, તે બોલ્યો ચોથો ચંડાલ; પર તણી જે નિંદા
કરે, પિંડ પોતાનો પાપે ભરે. ૩૯. તેહને સાધુ કહે જગબાપ, જે કેહને ન કરે સંતાપ;
કવિ કહે તસ લાગુ' પાય, જિમ મુજ દુઃખ તે સઘલાં જાય. ૪૦. જેહને જેહવી હોયે
મતિ, તેહને તેહવી થાયે ગતિ; તે દેખી મત ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણો એ દોષ. ૪૧.
જે કરો નિંદાની ખાંત, નિંદા આપ કરો દિનરાત; નિજ આતમમે' હીયે ઉપદેશ, તે
જન કરશે મુગતિ પ્રવેશ. ૪૨. તપગણનાયક જગગુરુ નામ, શ્રી હીરવિજય સૂરિ
અંભિરામ; પદધર શ્રી વિજયસેન સૂરીશ, રતનગ્રાગર પ્રણમે નિશદિશ. ૪૩.

કલશ હરિગીત છંદ :- ઇમ આદિનીરે અંતથીરે, કર્યાં કર્મ સહુ ભેગવે, શ્રી
ચક્રવર્તિ'પદ વસુદેવ રાજ, શુભ અશુભ ફલ ભોગવે; મુણુ જીવડા એક પુણ્ય કરતાં,
દુષ્કૃત સઘલાં ખેપીએ, મુક્તિનારી પામે સારી, જિનવર વાણી જે પીએ. ૪૪.

૪૮ શ્રી તાવનો છંદ

દોહા :- નમો આનંદપુર નગર, અજપાળ રાજન; માતા અજયા જનમિયો,
જવર તું કૃપાનિધાન. ૧. સાત રૂપ શક્તિ હુઓ, કરવા ખેલ જગત; નામ ધરાવે
જૂજૂવાં, પ્રસર્યો તું ઈત ઉત્ત. ૨. એકાંતરો બેયાંતરો, ત્રણેયો ચોથો નામ; શીઅ ઉબ્બ
વિષંમજવરો, એ સાતે તુજ નામ. ૩. છંદ :- એ સાતે તુજ નામ સુરંગા, જપતાં પૂરે
કેહિ ઉમંગા; તેં નામ્યા જે બલિમ બુંગા, જગતમાં બાપી તુજ જસ ગંગા. ૪.
તુજ આગે ભુપતિ સખ રંગા, ત્રિભુવનમાં વાજે તુજ ડંગા; માને નહિ તુ કેહની
ધંગા, તુક્યો આપે સોવન ટકા. ૫. સાધક સિદ્ધ તણા મદ મોડે, અસુર સુરી તુજ
આગળ દોડે; હુકું ધિકૂનાં કંધર તોડે, નમિ ચાલે તેને તું છોડે. ૬. આવંતો થર
હર કંપાવે, ડાહ્યાને જિમ તિમ બહેકાવે; પહેલો તું કેડમાંથી આવે, સાત શિખર
પણ શીત ન જાવે. ૭. હીં હીં હુ હુકાર કરાવે, પાંસળિયાં હાડાં કકડાવે; ઉનાળે પણ
અમલ જગાવે, તું તાપે પહિરણમાં મુતરાવે. ૮. આસો કાર્તિકમાં તુજ ભેરોં, હઠયો ન
માને ધાગો દોરો; દેશ વિદેશ પડાવે સોરો, કરે સખળ તું તાતો તોરો. ૯. તું હાથીનાં
હાડાં ભાજે, પાપીને તાડે કર પાજે; ભક્તવત્સલ ભાવે ભે રાજે, તો સેવકને કોઈ ન
ગાજે. ૧૦. ફોગટ તોડક ડમરૂ ડાક, સુરપતિ સરિખા માને હાક; ધમકે ધુસડ ધાસડ
ધાક, ચઢતો ચાલે ચંચળ ચાક. ૧૧. પિશુન પછાડણુ નહિ કેા તોથી, તુજ જસ બોલ્યા
જાય ન કોથી; શી અણુખીલ કરો એ પોથી, મહેર કરી અળગા રહો મોથી. ૧૨. ભક્ત
થકી એવડી કાં ખેડો, અવર અમીના છાંટા રેડો; લાખ ભક્તનો એ નિવેડો, મહારાજ
મૂકો મુજ કેડો. ૧૩. લાજવશે મા અજયા રાણી, ગુરુ આણુ માનો ગુણુખાણી; ઘરે
સિધાવો કરુણા આણી, કહું છું નાકે લીંટી તાણી. ૧૪. મંત્ર સહિત એ છંદ ભે જપશે,
તેહને તાવ કદિ નવ ચઢશે; કાંતિ કળાને ફેહ નીરાગ, લહેશે લખમી લીલાભોગ. ૧૫.

કળશ છપ્પય :—ૐ નમો ધુરિ આદિ, બીજ ગુરુનામ વદી જે; આનંદપુર અવનીશ, અજયપાળ આખી જે; અજયા જાત અકાર, વાંચિયે સાતે બેટા, જપતાં એહિજ જાપ, ભક્ત શું ન કરે બેટા; ઉતરે અંગ ચઢીયા, પલમે તારી વચણે મુઠા; કહે કાંતિ રાગ નાવે કહે, સાર મંત્ર ગણીએ સદા. ૧૬.

૪૯ શ્રી સોળસતીનો છંદ

આદિનાથ આદે જિનવર વંદી, સકળ મનોરથ કીજીએ એ; પ્રભાતે ભીડી માંગ-લિક કામે, સોળસતીનાં નામ લીજીએ એ. ૧. બાળકુમારી જગદ્દિતકારી, પ્રાણી ભરતની બહેનડીએ; ઘટઘટ આપક અક્ષરરૂપે, સોળસતી માંહે જે વડી એ. ૨. બાહુબળ ભગિની સતીય શિરોમણી, સુંદરી નામે ઋષભ સુતા એ; અંકરવરૂપી ત્રિભુવનમાંહે, જેહ અનુપમ ગુણજુતા એ. ૩. ચંદનબાળા બાળપણથી, શીયલવતી શુદ્ધ શ્રાવિકા એ; અદ્દના બાકુલા વીર પ્રતિલાબ્યા, કેવલ લહી મત ભાવિકા એ. ૪. ઉમ્મસેન ધુઆ ધારિણી-નંદની, રાજમતી નેમ વલ્લભા એ; જોળન વેશે કામને છૂત્યો, સંયમ લેષ દેવ દુલ્લભા એ. ૫. પથ ભરતારી પાંડવ નારી, દુપદ તનયા વખાણીએ એ; એકસો આઠે ચીર પુરાણાં, શીયલ મહિમા તસ જણીએ એ. ૬. દશરથ નૃપની નારી નિરુપમ, કૌશલ્યા કુલચંદ્રિકા એ; શીયલ સલુણી રામ-જનેતા, પુષ્પતણી પ્રણાલિકા એ. ૭. કાશાંબિક કામે શતાનિક નામે, રાજ્ય કરે રંગ રાજ્યો એ; તસવર ધરણી મૃગાવતી સતી, સુર ભુવને જસ ગાજ્યો એ; ૮. સુલસા સાચી શીયલે ન કાચી, રાચી નહી વિષયારસે એ; સુખડું જોતાં પાપ પલાએ, નામ લેતાં મન ઉલ્લસે એ; ૯. રામ રથુવંશી તેહની કામિની, જનક-સુતા સીતા-સતી એ; જગ સહુ જાણે ધીજ કરંતાં, અનલ શીતલ થયો શીયલથી એ; ૧૦. કાચે તાંતણે ચાલણી બાંધી, કુવા થકી જલ કાઢીયું એ; કલંક ઉતારવા સતીય સુભદ્રા, અંપા બાર ઉઘાડીયું એ. ૧૧. સુરનર વંદિત શીયલ અખંડિત, શિવા શિવપદ કામિની એ; જેહને નામે નિમંદ થઈ એ, બલિહારી તસ નામની એ. ૧૨. હસ્તિનાગપુરે પાંડુ રાચની, કુતા નામે કામિની એ; પાંડવ માતા દશે દશારહની, બહેન પતિવ્રતા પદ્મિની એ. ૧૩. શીલવતી નામે શીલવ્રત ધારિણી, ત્રિવિધે તેહને વંદિયે એ; નામ જપંતા પાતક જાયે, દરિશણ દુરિત નિકંદીયે એ. ૧૪. નિષિધા નગરી નલહ નરીંદની, હમયંતી તસ ગેહિનીએ; સકટ પડતાં શીયલજ રાખ્યું, ત્રિભુવનકીર્તિ જેહની એ. ૧૫. અનગ અજિતા જગજન પૂજિતા, પુષ્પચૂલાને પ્રભાવતીએ; વિશ્વ-વિખ્યાતા કામિત-દાતા, સોલમી સતી પદ્માવતી એ. ૧૬. વીરે ભાખી શાએસાખી; ઉદયરત્ન ભાષે મુઠાએ; વહાણું વાતાં જે નર ભણશે, તે લેશે સુખસંપદા એ. ૧૭.

૧ આ તાવનો ૭૬૭-૧૪ અથવા ૨૧ વાર ગણે અથવા સ્થાને તેા સર્વ પ્રકારના તાવ જાય છે. પદ્ધિત સિદ્ધિ.

૫૦ શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો રાસ*

ઢાળ પહેલી. ભાષા :—વીર જિણેસર ચરણ કમલ કમલા કયવાસો, પણમવિ પલ-
ણીયું સામિ સાલ, ગોયમ ગુરુરાસો; મણુ તણુ વયણુ એકંત કરવિ, નિસુણે ભો ભવિયા;
જિમ નિવસે તુમ્હ દેહ ગેહ, ગુણગણ ગહગહિયા. ૧. જ'ખૂદીવ સિરિ ભરહખિત્ત, ખોણી
તલમ'ડણ; મગધદેશ સેણિયનરેસ, રિઉદલખલ ખ'ડણ; ધણુવર ગુવ્વર ગામ નામ, જહિં
ગુણગણ સનજન; વિ'પ વસે વસુભૂર્ષ તત્થ, જસુ પુહવી ભળ. ૨. તાણુ પુત્ત મિરિ-ધંદ-
ભૂર્ષ, ભૂવલય પસિદ્ધો; ચઉદહ વિજળ વિવિહરૂવ, નારીરસ વિદ્ધો; વિનય વિવેક વિચાર
સાર, ગુણગણહ મનોહર; સાત હાથ સુપ્રમાણુ દેહ, રૂપે રંભાવર. ૩. નયણુ વયણુ કર
ચરણ જિણુવિ, પંકજ જળે પાડિય; તેજે તારા ચંદ સૂર, આકાસે ભમાડિય; રૂપે મયણુ
અનંગ કરવિ, મેદિહઓ નિરધાડિય; ધીરમે' મેરુ ગંભીર સિંધુ, અંગિમ અચઆડિય. ૪.
પેખવિ નિરુવમ રૂવ જસ, જણુ જ'પે કિંચિઅ; એકાકી કલિલીતે ઇત્થ, ગુણ મેહદ્યા
સ'ચિય; અહવા નિશ્રે પૂવજમ્મે, જિણુવર ઇણે અ'ચિય; રંભા પઉમા ગૌરી ગંગા, રતિ
હા વિધિ વ'ચિય. ૫. નહિ ખુધ નહિ ગુરુ કવિ ન કોઈ, જસુ આગલ રહિયો; પંચ
સયા ગુણપાત્ર છાત્ર, હીંડે પરવરિયો; કરે નિરંતર યજ્ઞકમ', મિથ્યામતિ મોહિય; ઇણે
છલિ હોશે ચરમ-નાણુ-દંસણુહ વિસોહિય. ૬.

વસ્તુ છંદ :—જ'ખૂદીવહ, જ'ખૂદીવહ, ભરહવાસ'મિ, ખોણીતલમ'ડણ, મગધદેશ
સેણિય નરેસર, વર ગુખ્ખર ગામ તિહાં વિ'પ વસે વસુભૂર્ષ મુંદર તસુ ભળળ પુહવી,
સયલ-ગુણગણ-રૂવનિહાણુ, તાણુ પુત્ત વિજળનિદ્ધો, ગોયમ અતિહિ સુજણ. ૭.

ઢાળ બીજી. ભાષા :—ચરમ જિણેસર કેવલનાણી, ચઉવિહ સંઘ પછડા જણી;
પાવાપુરી સામી સ પત્તો, ચઉવિહ દેવ નિકાચે જુત્તો. ૮. દેવે સમવસરણુ તિહાં કીજે,
જિણુ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે; ત્રિભુવનગુરુ સિંહાસણે બઈઠા, તતખિણુ મોહ દિગંતે
પઈઠા. ૯. ક્રોધ માન માયા મદ પૂરા, જાયે નાઠા જિમ દિન ચોરા; દેવ કુંકુંહિ આકાશે
વાજે, ધમ' નરેસર આવિયા ગાજે. ૧૦. કુસુમવૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસઠ ઈંદ્ર
જસુ માગે સેવા; આમર છત્ર શિરોવરિ સોહે, રૂપે જિણુવર જગ સહુ મોહે. ૧૧.
ઉવસમ રસભર ભરિ વરસંતા, જોજન વાણી વખાણુ કરંતા; જાણુવિ વદ્ધમાણુ જિણુ
પાયા, સુર નર કિન્નર આવે રાયા. ૧૨. કંતિ સમૂહે ઝલઝલકંતા, ગયણુ વિમાણે રણ-
રણકંતા; પેખવિ ઇંદ્રભૂર્ષ મન ચિંતે, સુર આવે અમ્હ યજ્ઞ હોવંતે. ૧૩. તીર તરંડક
જિમ તે વહતા, સમવસરણુ પુહતા ગહગહતા; તો અભિમાને ગોયમ જ'પે, તિણિ
અવસરે કોપે તણુ ક પે. ૧૪. મૂઠા લોક અજાણિયું બોલે, સુર જાણુતા ઇંમ કાંઈ ઠાલે ?
મૂ' આગલ કોઈ જાણુ ભણીજે, મેરુ અવર કિમ ઉપમા દીજે ? ૧૫.

* ખેસતા વષે-મંગલાથે', પ્રભાત સમયે, મંગળ નિમિત્તે પાઠ કરવા લાયક આ શ્રી ગૌતમ
સ્વામીનો મોટો રાસ છે, જે કાલિકે શુદ્ધિ એકમના ખેસતા વષે' પ્રભાત સમયે બોલાય છે.

વસ્તુ છાંદ :- વીર જિજ્ઞવર, વીર જિજ્ઞવર, નાણસંપત્ત; પાવાપુરી સુરમહિય પત્ત નાહ સંસારતારણ; તિહિં દેવેહિં નિમ્મવિય, સમવસરણ બહુ સુખકારણ, જિજ્ઞવર જગ ઉજ્જોઅકર, તેજે કરી દીનકર સિંહાસણે સામિય ઠંથો, હુઓ સુજ્યજ્યકાર. ૧૬.

દાળ ત્રીજી. ભાષા :- તવ ચડિયો ઘણુમાણુગળે, ઇંદભૂઈ ભૂદેવ તો; હુંકારો કરી સચરિયો, કવણુસુ જિજ્ઞવર દેવ તો ? ૧૭. જોજન ભૂમિ સમોસરણ, પેખે પ્રથમારંભ તો; દહ દિસિ દેખે વિશુધ બહુ, આવંતી સુર રંભ તો. ૧૮. મણિમય તોરણ દંડ ધજ, કોસીસે નવ ઘાટ તો; વૈરવિવર્જિત-જ તુ ગણ, પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯. સુરનર કિન્નર અસુરવર, ઈંદ્ર ઈંદ્રાણી રાય તો; ચિતે અમક્રિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુ પાય તો. ૨૦. સહસ્રકિરણ સમ વીરજિજ્ઞ, પેખવિ રૂપ વિશાલ તો; એહ અસ ભવ સંભવે એ, સાથો એ ઈંદ્રભાળ તો. ૨૧. તવ જોલાવે ત્રિજગગુરુ, ઇંદભૂઈ નામેણુ તો; શ્રીમુખે સંશય સામિ સવે, ફેડે વેદ પચેણુ તો. ૨૨. માન મેલ્લી મદ ઠેલી કરી, ભક્તિએ નામે સીસ તો; પંચાશયામું વ્રત લીયો એ, ગોયમ પહિલો સીસ તો. ૨૩ તવ બંધવ સંજમ સુણુવિ કરી, અગ્નિભૂઈ આવેય તો; નામ લેઈ આભાસ કરે, તે પણુ પ્રતિજોધેય તો. ૨૪. ઇણિ અનુક્રમે ગણુહર રચણુ, થાખ્યા વીર અખ્યાર તો; તવ ઉપદેશે ભુવન ગુરુ, સજમશુ વ્રત ધાર તો. ૨૫. બિહુ ઉપવાસે પારણુ એ, આપણુપે વિહરત તો; ગોયમ સંજમ જગ સંચલ, જ્યજ્યકાર કરંત તો. ૨૬.

વસ્તુ છાંદ :- ઇંદભૂઈ અ, ઇંદભૂઈ અ, ચક્રિય બહુમાને; હુંકારો કરી સચરિયો, સમવસરણ પુહતો તુરંત; ઇંદ સંસા સામિ સવે, ચરમનાહ ફેડે કુરંત; જોધિળીજ સંજમ મને, ગોયમ ભવહ વિરત; દિક્ષા લેઈ સિક્ષા સહિય, ગણુહર પયસંપત્ત. ૨૭.

દાળ ચોથી. ભાષા :- આજ હુઓ સુવિહાણુ, આજ પચેલિમાં પુણ્ય ભરો; દીકા ગોયમ સામી, જો નિય નયણે અમિય ઝરો. ૨૮. સિરિ ગોયમ ગણુધાર, પંચસયા મુનિ પરવરિય, ભૂમિય કરીય વિહાર, ભવિયજણુ પડિખાહ કરે. ૨૯. સમવસરણ મઝાર, જે જે સંશય ઉપજે એ; તે તે પરઉપગાર, કારણ પૂછે મુનિ પવરો. ૩૦ જિહાં જિહાં દીજે દિખખ તિહાં તિહાં કેવલ ઉપજે એ; આપ કન્હે અણુહુત, ગોયમ દીજે દાન ઇંમ. ૩૧. ગુરુ ઉપર ભક્તિ, સામિય ગોયમ ઉપનિય; ઇંણુ જાળ કેવલનાણુ, રાગજ રાખે રગ ભરે. ૩૨. જો અષ્ટાપદ શૈલ, વંદે ચઢી ચઉવીશ જિજ્ઞ; આતમલખિધ વસેણુ, ચરમસરિરી સોય મુનિ. ૩૩. ઇંમ દેસણુ નિમુણેઈ, ગોયમ ગણુહર સંચલિય; તાપસ પત્તરસએણુ, તો મુનિ દીકો આવતો એ. ૩૪. તપ સોસીય નિય અંગ, અમ્હ સગતિ નવિ ઉપજે એ; કિમ ચઢશે દહકાય ? ગજ જિમ દીસે ગાજતો એ. ૩૫. ગિરુઓ એણે અભિમાન, તાપસ જો મન ચિંતવે એ; તો મુનિ ચક્રિયો વેગ, આલંબવિ દિનકર કિરણ. ૩૬. કંચનમણિ નિપત્ત, દંડ કલસ ધજ વહ સહિય; પેખવિ પરમાણુદ, જિજ્ઞહર ભરહેસરમહિય. ૩૭. નિયનિય કાય પ્રમાણુ, ચઉદિસિ સંકિય જિજ્ઞહુ બિંબ; પણુમવિ મન ઉલ્લાસ, ગોયમ ગણુહર તિહાં વસિય. ૩૮. વર્ણરસામીનો જીવ, તિયંગજંભક દેવ તિહાં; પ્રતિજોધે

પુંડરીક-કંડરીક અધ્યયન લાણી. ૩૬ વળતાં ગોયમસામી, સવિ તાપસ પ્રતિબોધ કરે; લેઈ આપણે સાથ, ચાલે જિમ જૂથાધિપતિ. ૪૦. ખીર ખાંડ ઘૂત આણી, અભિયવૂઠ અંગુઠ ઠવિ; ગોયમ એકણ પાત્ર, કરાવે પારણું સવિ. ૪૧. પચ સયા શુભ ભાવ, ઉજવળ ભરિયો ખીરમિસે; સાચા ગુરુ સંભોગ, કવળ તે કેવળ રૂપ હુઓ. ૪૨. પચ સયા જિણનાહ સમવસરણ પ્રાકારત્રય; પેખવિ કેવલનાણુ, ઉપનું ઉજ્જોત્ર કરે. ૪૩. જાણે જિણુહ પીયુષ, ગાજંતી ઘણ મેઘ જિમ; જિણવાણી નિસુણેવિ, નાણી હુઆ પચ સયા. ૪૪.

વસ્તુ છંદ :- ઇણે અનુક્રમે, ઇણે અનુક્રમે, નાણાસંપન્ન પનરહ સંય પરવરિય; હરિય હરિય જિણનાહ વંદઈ, જાણેવિ જગ ગુરુ વયણ; તિહુનાણુ અપાણુ નિંદઈ, ચરમ જિણેસર ઈમ લણઈ; ગોયમ ન કરીસ ખેઉ, છેહી જઈ આપણ સહી, હોસું તુલ્લા ખેઉ. ૪૫.

ઢાળ પાંચમી. ભાષા :- સામિઓ એ વીરજિણુંદ, પૂનિમચદ જિમ ઉદ્ધસિઅ; વિહરિયો એ ભરહ વાસન્નિમ, વરિસ બહુંતેર સંવસિઅ; ઠવતો એ કણય પઉમેસુ, પાયકમળ સંઘે સહિઅ; આવિયો એ નયણાણુંદ, નયર પાવાપુરિ સુરમહિઅ. ૪૬. પેખિયો એ ગોયમસામી, દેવસર્મા પરિખોહ કરે એ; આપણો એ ત્રિશલાદેવી-નંદન પહોતો પરમ પએ; વળતાં એ દેવ આકાસે, પેખવિ જાણિય જિણ સમે એ; તો મુનિ એ મન વિખવાદ, નાદલેદ જિમ ઉપનો એ. ૪૭. ઇણ સમે એ સામિય દેખિ, આપ કન્હે હું ટાલિયો એ; જાણતો એ તિહુઅણુ નાહ, લોક વવહાર ન પાલિયો એ; અતિ ભલું એ કીધલું સામી, જાણિયું કેવલ માગશે એ; ચિંતવિયું એ બાલક જેમ, અહવા કેડે લાગશે એ. ૪૮. હું કિમ એ વીર જિણુંદ-ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ; આપણો એ અવિહડ નેહ, નહિ ન સંપે સાચવ્યો એ; સાચો છુંએહ વીતરાગ, નેહ ન જેણે લાગિયો એ; ઇણ સમે એ ગોયમચિત્ત, રાગ વિરાગે વાળિયો એ. ૪૯. આવતું એ જે ઉલટ, રહેતું રાગે સાહિયું એ; કેવળ એ નાણુ ઉપન્ન, ગોયમ સહેજે ઉમાહિયો એ; તિહુઅણુ એ જય જયકાર, કેવલ-મહિમા સુર કરે એ; ગણહર એ કરેઈ વખાણ, ભવિયણ ભવ ઈમ નિસ્તરે એ. ૫૦.

વસ્તુ છંદ :- પઠમ ગણહર, પઠમ ગણહર, વરિસ પંચાસ ગિહિવાસે સંવસિઅ, તીસ વરિસ સંજમ વિભૂસિઅ, સિરિ કેવલનાણુ પુણ, ખાર વરિસ તિહુયણુ નમંસિઅ, રાય-ગિહિ નયરીહિ ઠવિય, બાણુવઈ વરિસાઉ સામી ગોયમ ગુણનિલો, હોસ્યે શિવપુર ઠાઉ. ૫૧.

ઢાળ છઠી. ભાષા :- જિમ સહકારે કાયલ ટહુકે, જિમ કુસુમવને પારમલ મહકે; જિમ અંદન મુગંધનિધિ, જિમ ગંગાજલ લહેરે લહકે, જિમ કણયાચલ તેજે અલકે, તિમ ગોયમ સૌભાગ્યનિધિ. ૫૨. જિમ માનસરોવર નિવસે હંસા, જિમ સુરવરસિરિ કણયવતંસા; જિમ મહુચરણવ વને, જિમ રચણાયર રચણે વિલસે; જિમ અંબર તારાગણુ વિકસે, તિમ ગોયમ ગુણકેલિ વને. ૫૩. પૂનિમ નિસિ જિમ સસહર સોહે, સુસ્તર મહિમા જિમ જગ મોહે; પૂરવહિસિ જિમ સહસકરો, પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે; નરવઈ ઘરે જિમ મયગલ ગાજે, તિમ જિનજ્ઞાસન મુનિ પવરો. ૫૪. જિમ સુરતરુ વર સોહે શાખા, જિમ ઉત્તમ મુંખ મધુરી ભાખા; જિમ વન કેતકી મહમહે એ, જિમ

ભૂમિપતિ ભુયળલ ચમકે, જિમ જિણ મંદિર ઘંટા રણકે, તિમ ગોયમ લખ્યે ગહગહે એ. ૫૫. ચિંતામણિ કર ચઢિયો આજ, સુરતર સારે વંછિય કાજ; કામકુલ સો વસિ હૂઓ એ, કામગવી પૂરે મન કામિય; અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આવે ધામિય સામિય ગોયમ અણુ-સરો એ. ૫૬. પ્રણવાદ્ધર પહેલો પલણીને, માયાળીજ શ્રવણ નિસુણિ ને; શ્રીમતિ શોભા સંભવે એ, દેવહધુરિ અરિહંત નમીને; વિનયપહુઉવઝાય શુણીને, ઇણ મંત્રે ગોયમ નમો એ. ૫૭. પરધર વસતાં કાંઈ કરીને, દેશ દેશાંતર કાંઈ ભમીને, કવણ કાજ આયાસ કરો; પ્રહુ ઉઠી ગોયમ સમરીને; કાજ સમગહ તતખણ સીએ, નવનિધિ વિલસે તાસ ઘરે. ૫૮. ચઉઠહ સય ખારોત્તર વરિસે (૧૪૧૨), ગોયમ ગણહર કેવલ દિવસે; કિયો કવિત ઉપગાર પદો, આદિ હિ મંગલ એહ પલણી ને; પરવ મહોચ્છવ પહિલો દીને, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૫૯. ધન્ય માતા જિણે ઉદરે ધરિયા, ધન્ય પિતા જિણે કુલ અવતરિયા; ધન્ય સદ્ગુરુ જિણે દિક્ષિખયા એ, વિનયવંત વિદ્યાભંડાર, જસુ શુણ કાંઈ ન લખ્યે પાર, વિદ્યાવંત ગુરુ વિનવે એ. ૬૦. ગોયમ સામિતણો એ રાસ, ભણતાં સુણતાં લીલ વિલાસ, સાસય સુખ નિધિ સંપને એ; ગોયમ સામિનો રાસ ભણીને, ચઉવિહ સંઘ રલિયાયત કીને, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૬૧.

૧. ઈ હો શ્રી અરિહંત ઉવજઝાય ગૌતમસ્વામીને નમઃ-આ મંત્રની પ્રભાત સમયે શુદ્ધતાપૂર્વક એક નવકારવાળી ગણવી.

ઇતિ

મંગલ પ્રવેશિકા.

આખલ ભારત વર્ષને માટે જૈન ધાર્મિક શિક્ષણની યોજના ધરાવતી
એક જ સંસ્થા-

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ

સંસ્થાપિત :- પોપટલાલ કેશવજી દોશી

આય' સંસ્કૃતિ અને ધાર્મિક શિક્ષણ

જગતની બધી સંસ્કૃતિઓમાં આય' સંસ્કૃતિ અને તેમાં પણ જૈન સંસ્કૃતિ સર્વોચ્ચ સ્થાને ગણાય છે, તે જૈન સંસ્કૃતિને સાચવવા માટે ઘણાજ પ્રયત્નોની જરૂર છે. તે પ્રયત્નોમાં જો આપણે બેઠરકાર રહીયુ તો થોડાજ વખતમાં જૈન ધર્મની લઘુતા થઈ જશે. માટે બાંધ્યાવસ્થાથી ધાર્મિક ભાવના પોષાય અને પ્રભુ ચારિત્રવાન બને તેવો આ શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે. આ ઉદ્દેશને સિદ્ધ કરવા માટે નીચે પ્રમાણની યોજનાઓ રાખી છે.

૧ આ યોજનાનો લાભ જૈન-જૈનેતર સમાજના કોઈપણ વિદ્યાર્થી લઈ શકશે અને ઇનામ મેળવી શકશે.

૨ આ યોજનામાં આઠ ધોરણો અને આઠ વર્ષનો અભ્યાસક્રમ નક્કી કરવામાં આવશે અને તેમાં નવકાર મંત્રથી કમંચન્ય, તત્ત્વાર્થધિગમસૂત્ર, ભાષ્ય, સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત ભાષાઓનો સંપૂર્ણ સમાવેશ કરવામાં આવશે.

૩ આ આઠ ધોરણનો અભ્યાસક્રમ હવે પછી દર્શાવવામાં આવશે તેમાં દરેક ધોરણ માટે રૂ. ૧૫૦૦ (પંદરસો) સુધીના ઇનામો આપવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં દરેક ધોરણની શ્રેષ્ઠ કક્ષાએ પાસ થનાર વિદ્યાર્થીમાં પહેલા નંબરને રૂ. ૫૦૦ (પાંચસો), બીજા નંબરને રૂ. ૪૦૦ (ચારસો), ત્રીજા નંબરને રૂ. ૨૫૦, ચોથા નંબરને રૂ. ૧૫૦ અને પાંચમાં નંબરને રૂ. ૫૦ ઇનામ તરીકે આપવામાં આવશે. અને બાકીનાને નાની રકમના ઇનામો ઉત્તેજનાથે આપવામાં આવશે.

૪ દરેક ધોરણની પરીક્ષા દર વર્ષે (મેટ્રીકની હળ પ્રમાણે) લેખીત પ્રશ્નપત્રોથી લેખીત લેવામાં આવશે.

૫ મેટ્રીક પછીના વિદ્યાર્થીઓ કે જેઓએ હવે પછી દર્શાવવામાં આવતો અભ્યાસક્રમ પરિપૂર્ણ કર્યો હશે, તેઓને ત્રણ વર્ષ સુધી ટ્રસ્ટ ફંડ પોતાના ખર્ચે રાખી વકતૃત્વકલા, લેખનકલા, ઇંગ્રેજી, હિન્દી, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, વગેરે ઉપયોગી ભાષાઓ અને ધર્મશાસ્ત્ર અને શિક્ષણ શાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરાવ-રાવી ગૃહપતિ, પ્રાધ્યાપક, ઉપદેશક અને પંડિત તરીકે તૈયાર કરવા અને તેઓની ઓછામાં ઓછી રૂ. ૨૦૦ (બસો)ની માસિક આવક થાય તેવો પ્રબંધ કરશે.

આ યોજનાનું વિશેષ સ્પષ્ટિકરણ આ પુસ્તકના દરેક મહાનિધિના અંતે આપવામાં આવશે.

લી. સ્નેહાધીન,

પ્રાણજીવનદાસ હરગોવિંદદાસ ગાંધી

પોપટલાલ કેશવજી દોશી

ૐ ક્ષી

અર્હ નમઃ

શ્રી
સજ્જન સન્મિત્ર

પ્રથમ મહાનિધિ
શ્રી પંચ પ્રતિક્રમણાદિ સૂત્ર

૧. નમસ્કાર મંત્ર (પંચ મંગલ મહાશ્રુત સ્કંધ) સૂત્ર.

નમો અરિહંતાણુ. નમો સિદ્ધાણુ. નમો આચરિયાણુ.

નમો ઉવજ્જાયાણુ. નમો લોએ સંવસાહુણુ.

એસો પંચ-નમુક્કારો. સંવ-પાવ-પણાસણો.

મંગલાણુ ચ સંવેસિ. પદમ હુવઈ મંગલ. ૧.

ભાવાર્થ :-આમા અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, તથા સાધુ એ પાંચ પરમેષ્ઠિને નમસ્કાર કરવામા આવ્યો છે. એથી સર્વ પાપ તથા વિદ્યો દૂર થાય છે, અને સર્વ માંગલિકામાં પહેલું મંગલ છે.

૨. પંચિંદિઅ (ગુરુ સ્થાપના) સૂત્ર

પંચિંદિઅ-સંવરણો, તહ નવ-વિહ બંલચેર-ગુત્તિ-ધરો; ચઉવિહ-કસાય-મુક્કો, ઇઅ અદ્ધારસ-ગુણેહિં સેનુત્તો. ૧. પંચ-મહંવચ-નુત્તો, પંચ-વિહાચાર-પાલણુ-સમત્થો; પંચ-સમિઓ તિ-ગુત્તો, છત્તીસ ગુણો ગુરુ મજ્જ. ૨.

ભાવાર્થ :-આમાં આચાર્યના છત્તીસ ગુણોનું વર્ણન છે, અને તે ક્રિયા કરતા પહેલાં સ્થાપના સ્થાપતી વખતે નવકાર મંત્ર પછી આ સૂત્ર મોલાય છે.

૩. ખમાસમણ (પ્રણિપાત) સૂત્ર.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉ, જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણુ વંદામિ.

ભાવાર્થ :-આ સૂત્રથી બે હાથ બે કુટણ અને મસ્તક એ પાંચ અંગો નમાવી નમસ્કાર કરી દેવ તથા ગુરુને વદન કરાય છે

૪ સુગુરુ સુખશાતાપૃચ્છા.

ઇચ્છકાર ! સુહરાઈ ? [સુહદેવસિ ?] સુખતપ ? શરીરનિરાખાધ ? સુખસંજ્ઞમ-યાત્રા નિવંહો છે છ ? સ્વામી ? શાતા છે છ ? ભાતપાણીનો લાભ દેને છ.

ભાવાર્થ :-આથી ગુરુ મહારાજને સુખશાતા પુછાય છે.

૫. અપભ્રુષ્ટિઓ (ગુરુ ખામણા) સૂત્ર.

ધ્વજાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! અપભ્રુષ્ટિઓહું અપિભંતર દેવસિઅ* ખામેઉ ? ધ્વજ', ખામેમિ દેવસિઅ. જ'કિંચિ અપત્તિઅ', પરપત્તિઅ', ભત્તે, પાણે, વિણ્ણે, વેયાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ; જ'કિંચિ મજ્જ વિણ્ણ પરિહીણું સુહુમંવા, ખાયરંવા, તુપ્પે જાણુહ, અહું ન જાણામિ તસ્સ મિચ્છામિ હુક્કં.

ભાવાર્થ:-આથી ગુરુ મહારાજના આપણાથી જે કોઈ અપરાધ થયા હોય તે મહેર કરી તેમની પાસે મારી માગવામા આવે છે.

૬. ઇરિયાવહિયં સૂત્ર.

ધ્વજાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઇરિયાવહિયં* પડિક્કમામિ ? ઇચ્છ', ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉ ? ઇરિયાવહિયાએ વિરાહુણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણુ-ક્કમણે, ખીય-ક્કમણે; હરિય-ક્કમણે, ઓસાઉત્તિગ-પણુગદ્દગ મટ્ટી-મક્કહા-સંતાણા-સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, એઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા. ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઇયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્ધવિયા, ઠાણાઓઠાણું સંકમિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છામિ હુક્કં. ૭.

૭. તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર.

તસ્સ ઉત્તરી-કરણેણું, પાયચ્છિત-કરણેણું, વિસોહી કરણેણું, વિસલ્લી-કરણેણું, પાવાણું કર્મમાણું નિગ્ધાયણુદ્ધાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.

ભાવાર્થ:-આ મે સૂત્રમાં હાલતાં ચાલતાં લાગેલાં પાપને દૂર કરવામાં આવે છે.

૮. અન્નત્થ [કાઉસ્સગ્ગ] સૂત્ર.

અન્નત્થ ઉસસિએણું, નીસસિએણું, ખાસિએણું, છીએણું, જંભાઇએણું, ઉદ્ડું એણું, વાયનિસગ્ગેણું, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ. ૧. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં એલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિદ્ધિસંચાલેહિં. ૨. એવમાઇએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો, અવિ-રાહિઓ, હુન્ન મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩. જવ અરિહંતાણુ-ભગવ તાણુ, નમુક્કારેણું ન પારેમિ. ૪. તાવ કાય', ઠાણેણું, મોણેણું, ઝાણેણું, અપ્પાણું, વોસિરામિ. ૫.

ભાવાર્થ:-આમાં કાઉસ્સગ્ગના આગાર (પૂટ)નું વણું ન છે.

૯. લોગસ્સ [ચતુર્વિંશતિ સ્તવ] સૂત્ર.

લોગસ્સ ઉજ્જએઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તધ્વસ્સં, ચઉવીસપિ કેવલી. ૧. ઉસભમજિઅંચ વંદે, સંભવ-મભિણુંદણું ચ સુમધંચ પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણું ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨. સુવિહિં ચ પુરુહંત', સિઅલ-સિન્નજંસ વાસુપૂજ્જં ચ; વિમલમણંત' ચ જિણું, ધમ્મં સતિં ચ વંદામિ. ૩. કુથું અરં ચ મહિં, વંદે મુણિસુન્વયં નમિજિણું ચ; વંદામિ રિદ્ધનેમિ, પાસં તહ વદ્ધમાણુ ચ. ૪. એવં મએ અભિથુઆ વિહુયરયમલા પહીણુજરમરણા; ચઉવીસપિ જિણુવરા, તિત્થયરા મે પત્તી-

* અહીં સત્તારમાં બાર વાચ્યા સુધીમા, 'દેવસિઅ ના' સ્થાને 'રાઇઅ' બોલવું.

યંતુ. ૫. કિત્તિય-વંદિય-મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ-ખોહિલાલં, સમાહિવરમુત્તમં દિંતુ. ૬. ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આધંચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગર-વરગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિ મમ દિસંતુ. ૭.

ભાવાર્થ :-આ સૂત્રમાં ચોવીશ તીર્થ કરની નામપૂર્વક સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૧૦. કરેમિ ભંતે [સામાયિક] સૂત્ર.

કરેમિ ભંતે ! સામાઈઅં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ; જાવ નિયમં પજ્જુવા-સામિ, હુવિહં, તિવિહેણું, મણેણું, વાયાએ, કાયેણું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પહિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ.

ભાવાર્થ :-આ સામાયિક લેવાનું પચ્ચક્ખાણુ છે. એમાં સામાયિક લખને નિંદા વિક્ષા વગેરે ન કરવું તે બતાવ્યું છે.

૧૧. સામાયિક-પારવાનું સૂત્ર.

સામાઈઅ--વય--જુત્તો, જાવ મણે કોઈ નિયમ સંજુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં, સામાઈઅ જતિઆ વારા. ૧. સામાઈઅંમિ ઉ કચ્છે, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા; એએણુ કારણેણું, બહુએ સામાઈઅં કુલ્લ. ૨.

સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ પાચું, વિધિ કરતાં જે કોઈ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ હુક્કં. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના, એવં બત્રીશ દોષમાં જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ હુક્કં.

ભાવાર્થ :-સામાયિક એ બે પ્રકારનું ચારિત્ર છે તે બતાવ્યું છે, અને તેથી તેનું વારંવાર કરવાપણું બતાવ્યું છે. આ સૂત્ર સામાયિક પારતી વખતે બોલાય છે

૧૨. જગચિંતામણિ [ચૈત્યવંદન] સૂત્ર.

ધમ્માકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરું ? ધમ્મં.

જગ--ચિંતામણિ ! જગ--નાહ ! જગ--ગુરુ ! જગ--રક્ખણુ ! જગ--ખંધવ જગ--સત્થ-વાહ ! જગ--ભાવ--વિચ્છક્ખણુ ! અટ્ટાવય--સંઠવિઅ--રૂવ ! કમ્મકુ--વિણાસણુ ! ચઉવીસ પિ જિણુવર ! જયંતુ અપ્પહિહય--સાસણુ ! ૧. કમ્મ--ભૂમિહિં કમ્મ--ભૂમિહિં, પહમ--સંધ-યણિ, ઉક્કોસય સત્તરિસય, જિણુવરાણુ વિહરંત લખ્ખઈ; નવકોઠિહિં કેવલિણુ, કોઠિ-સહસ્સ નવ--સાહુ ગમ્મઈ; સંપઈ જિણુવર વીસમુણિ, બિહું કોઠિહિં વરનાણુ; સમણુહ કોઠિ-સહસ--હુઅ, શુણિજ્જઈ નિચ્ચ વિહાણિ. ૨. જયઉ સામિય ! જયઉ સામિય !, રિસહસત્તુંજિ, ઉજ્જિજંતિ પહુ નેમિ--જિણુ ! જયઉ--વીર ! સચ્ચઉરિમંહણુ ! ભરુઅચ્છહિં મુણિસુવય !, મુહરિપાસ ! હહ હરિય-ખંહણુ; અવરવિદેહિં તિત્થયરા, બિહું દિસિ વિદિસિ જિં કેવિ; તીઆણાગય સંપઈઅ, વંહુ જિણુ સંવે વિ. ૩. સત્તાણુવઈ--સહસ્સા, લક્ખા છપ્પન્ન અટ્ટ--કોઠિઓ; બત્તિસય બાસિયાઈ, તિયલોએ એઈએ વ હે. ૪. પનરસ--કોઠિ--સ-યાઈ, કોઠી બાયાલ લક્ખ-અહવન્ના; છત્તીસ--સહસ અસિઈ, સાસયળિબાઈ પણુમામિ. ૫.

ભાવાર્થ :-આ ચૈત્યવંદન ગૌતમસ્વામીએ રચેલું છે. એમાં અષ્ટાપદપવંત ઉપર બિરાજમાન ચોવીશ તીર્થ કરોને તથા બીજા તીર્થ કરો તથા તીર્થોમાં રહેલા જિનેશ્વરોને નમસ્કાર કરવામાં આવેલ છે,

૧૩. જંકિંચિ [તિર્થવંદન] સૂત્ર.

જંકિંચિ નામતિર્થં, સગ્ગે પાયાદિ માણસે દોઝે; જઈ જિણુ ણિખાઈ, તાઈ સંવાઈ વંદામિ. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં જે કામ નામરૂપે તીર્થ હોય તેને તથા ત્રણ લોકમાં રહેલી જિનપ્રતિમાઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૪. નમુત્થુણું [શકરનવ] સૂત્ર.

નમુત્થુણું, અરિહંતાણું ભગવંતાણું. ૧. આઈગરાણું, તિર્થયરાણું, સયં અંબુ-
દ્ધાણું. ૨. પુરિસુત્તમાણું, પુરિસ સીહાણું, પુરિસવર પુંડરીયાણું, પુરિસવર ગંધહ-
ત્થીણું. ૩. લોચુત્તમાણું, લોગ નાહાણું, લોગ હિઆણું, લોગ પઈવાણું, લોગ પજ્જનેઅગ-
રાણું, ૪. અભય દયાણું, અક્ખુ દયાણું, મગ્ગ દયાણું, સરણુ દયાણું, ખોહિ દયાણું. ૫.
ધમ્મ દયાણું, ધમ્મ દેસયાણું, ધમ્મ નાયગાણું, ધમ્મ સારહીણું, ધમ્મ વર આઉરંત
અક્કવટ્ટીણું. ૬. અપ્પહિહય વર નાણુદંસણુધરાણું, વિચટ્ટ છઉમાણું. ૭. જિણુણું-જાવ-
યાણું, તિજ્ઞાણું-તારયાણું, ખુદ્ધાણું-ખોહયાણું, સુત્તાણું-મોઅગાણું. ૮. સંવન્નુણું, સંવદ
રિસીણું, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણુંત-મક્ખય મંવાળાહ-મપુણરાવિત્તિ, સિદ્ધિગઈ નામ-
ધેયં ઠાણું સંપત્તાણું, નમો જિણુણું, જિય ભયાણું. ૯. જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ
ભવિસ્સંતિ જ્ઞાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સંવે તિવિહેણુ વંદામિ. ૧૦.

ભાવાર્થ:-ઈંદ્ર મહારાજ તીર્થ કરના જન્મ વખતે જ્યારે સ્તુતિ કરે છે, ત્યારે આ સૂત્ર બોલે
છે એમાં ભગવાનના ગુણોનું વર્ણન છે.

૧૫. જવંતિ ચેઈઆઈ [સર્વ ચૈત્ય-વંદન] સૂત્ર.

જવંતિ ચેઈઆઈ, ઉઠું અ આહે અ તિરિઅ-દોઝે અ; સંવાઈ તાઈ વદે, ઇહ
સંતો તત્થ સંતાઈ. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં ત્રણે લોકમાં રહેલી જિન પ્રતિમાઓને નમસ્કાર કર્યો છે.

૧૬. જવંત કેવિ સાહૂ [સર્વ સાધુ-વંદન] સૂત્ર.

જવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવય મહાવિદેહે અ; સંવેસિં તેસિં પણુઓ, તિવિહેણુ
તિહંડ વિરયાણું. ૧.

ભાવાર્થ:-આમાં ભરત, ઐરવત અને મહાવિદેહક્ષેત્રની અંદર રહેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓને
નમસ્કાર કરવામાં આવે છે.

૧૭ નમોડહંત (પંચ પરમેષ્ઠિ-નમસ્કાર) સૂત્ર.*

નમોડહંતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ.

ભાવાર્થ:-આમાં પાંચ પરમેષ્ઠીઓને નમસ્કાર કર્યો છે. આ શ્રી સિદ્ધસેનદિવાકર સ્વરિતુ સ્વેક છે.

૧૮. ઉવસગ્ગહરં (ઉપસર્ગહર) સ્તોત્ર.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મણુમુક્કં; વિસહરવિસનિજાસં, મંગલ

* પૂર્વાત્તમંત હોમ ઈત્યાદિ ન બોલે.

કલ્લાણુ આવાસં. ૧. વિસહુર કુલિગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ-ગહરોગ-
મારી-હુઈજરા જ તિ ઉવસામં. ૨. ચિદ્દુઈ દ્વરે મંતો, તુજ પણુઓવિ ઝહુઈલો હોઈ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખદોગચ્ચં. ૩. તુહ સમ્મત્તે લક્ષે, ચિંતામણિ
કપ્પપાયવપ્પહિએ, પાવંતિ અવિચ્છેણું, જીવા અયરામરં ઠાણું. ૪. ઇચ્છા સંશુઓ મહા-
યસ ! ભત્તિપ્પભર નિપ્પભરેણુહિઅએણુ; તા દેવ ! દિલ્લ જોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદા. ૫.

ભાવાર્થ :-આ સ્તવમા શ્રી પાથનાથનું ગુણસ્તુતિરૂપ સ્તવન શ્રી ભદ્રાહરવાગ્નીનું રચેલું છે.
તે સર્વ વિધોનો નાશ કરનાર છે.

૧૯. જય વીયરાય (પ્રણિધાન) સૂત્ર.

જય વીયરાય ! જગગુરુ ! હોઈ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં ! ભવ નિવેઓ મુગ્ધા-
ણુસારિયા ઇદ્દુલસિદ્ધી. ૧. લોગ વિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણુપૂઆ પરત્થકરણું ચ; સુહગુરુ-
જેગો-તવ્વયણુ-સેવણુ આભવમખંદા. ૨. વારિજજઈ જઈ વિ નિયાણુ-ખંધણું વીતરાય !
તુહ સમયે; તહુવિ મમ હુજજ સેવા ભવે ભવે તુમ્હ ચલણુણું. ૩. દુક્ખખંધઓ કમ્મખંધઓ,
સમાહિમરણું ચ જોહિલાલો અ; સંપજજઈ મહએચ્ચં, તુહ નાહ ! પણુમકરણેણું. ૪.
સર્વ મ ગલ માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણુ કારણુમ, પ્રધાનં સર્વ ધર્માણું, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫.

ભાવાર્થ :-આમાં પ્રભુની પાસે કટલીએક ઉત્તમ પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

૨૦. અરિહંત ચેધઆણું (ચત્યસ્તવ) સૂત્ર.

અરિહંત ચેધઆણું, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. ૧. વંદણુવત્તિઆએ, પૂઆણુવત્તિઆએ,
સક્કારવત્તિઆએ, સમ્માણુવત્તિઆએ, જોહિલાભવત્તિઆએ, નિરુવસગ્ગવત્તિઆએ. ૨.
સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઇએ, ધારણાએ, અણુપ્પેહાએ, વઠ્ઠમાણીએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં. ૩.

ભાવાર્થ :-આમાં જ્યાં દેવવંદન કરતા હોઇએ તે એક જોરાની પ્રતિમાએને વંદન કરવામાં
આવ્યું છે.

૨૧. કલ્લાણુકંદં (પંચજિન) સ્તુતિ.*

કલ્લાણુકંદં પહેમં જિણિંદં, સંતિ તઓ નેમિજિણું મુણિંદં; પાસં પયાસં
સુગુણિક્કંઠાણું, ભત્તીઈ વંદે સિરિવદ્ધમાણું. ૧. અપાર સંસાર સસુદ્ધપારે; પત્તા સિવં હિંતુ
સુધંક્કસારં; સંવે જિણિંદા સુરવિંદવદા, કલ્લાણુ વલ્લીણુ વિસાલ કંદા. ૨. નિવ્વાણુ-
મજ્ઞે વરજણુકપ્પ, પણુસિયાસેસ કુવાઇં કપ્પ; મય જિણાણું સરણું બુહાણું, નમામિ
નિચ્ચ તિજગપ્પહાણું. ૩. કુદિંદુગોક્ખીરતુસારવજ્ઞા, સરોજહત્થા કમલે નિસજ્ઞા;
વાએસિરી પુત્થય વગ્ગહત્થા, સુહાય સા અમ્હ સયા પસત્થા. ૪.

ભાવાર્થ :-આ શ્રી ઋષભદેવ, જ્ઞાન્તિનાથ, નેમિનાથ, પાથનાથ અને મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ છે.

૨૨. સંસારદાવા (મહાવીર જિન) સ્તુતિ.

સંસારદાવાનલહાહનીરં, સંમોહધૂલીહરેણે સમીરં; માયારસાદારણુસારસીરં,
નમામિ વીરં ગિરિસારધીરં. ૧. ભાવાવનામસુંદરદાનવમાનવેન, ચૂલાવિલોલકમલાવલિ-

* સ્તુતિ(થોય)ની ચાર ગાથામાં પહેલી ગાથામાં જોને વિષય હોય તેની, બીજી ગાથામાં સર્વ
જિનની, ત્રીજીમાં જ્ઞાનની અને ચોથીમાં જ્ઞાનદેવ-દેવીની સ્તુતિ હોય છે.

માલિતાનિ; સંપૂરિતાલિનતલોકસમીહિતાનિ, કામં નમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ. ૨. યોધાગાધં સુપદપદવી-નીરપૂરાભિરામં, શુવાહિસા-વિરલલહરી-સંગમાગાહદેહં; ચલા-વેલં ગુરુગમમણિસંકુલં દ્વરપારં, સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે. ૩. આંમૂ-લાલોલ ધૂલીખહુલપરિમલાલીલલોલાલિમાલા, ઝંકારારાવસારા મલહલકમલાગારભૂમિનિ-વાસે ! છાયાસંભારસારે ! વરકમલકરે ! તારહારાભિરામે ! વાણીસ દોહદોહે ! ભવવિરહ-વરદેહિ મે દેવિ ! સારં. ૪.

ભાવાર્થ :- આ શ્રી મહાવીરસ્વામીની સ્તુતિ શ્રી હરિભદ્રસૂરિની રચેલી છે.

૨૩. સ્નાતસ્થા (શ્રી વર્ધમાનજિન) સ્તુતિ.

સ્નાતસ્થાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે શચ્ચા વિભોઃ શૈશવે, રૂપાલોકનવિસ્મયાહુતરસ-બ્રાંત્યાબ્રમચ્ચક્ષુષા; ઉન્મૃષ્ટં નયનપ્રભાધવલિતં ક્ષીરોદકાશંકયા, વક્ત્રં યચ્ચ પુનઃ પુનઃ સ જયતિ શ્રીવર્ધમાનો જિનઃ. ૧. હંસાંસાહુતપન્નરેણુકપિશક્ષીરાણુવાંભોભૂતૈઃ, કુલૈરપ્સ-રસાં પયોધરભરપ્રસ્પદ્ધિભિઃ કાંચનૈઃ; યેષાં મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ, સર્વેઃ સર્વ-સુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોઽહં કર્માન્. ૨. અહંદ્રક્ત્રપ્રસૂતં ગણધર રચિતં દ્વાદ-શાંગ વિશાલં, ચિત્રં બદ્ધર્થ-યુક્તં મુનિગણ વૃષભૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ; મોક્ષા-અદ્ધારભૂતં પ્રતચરણુક્લં જેયલાવપ્રદીપં, ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમહુમખિલં સર્વ-લોકૈકસારમ્. ૩. નિષ્પકલ્પોમનીલદ્યુતિમલસદૃશં બાલચંદ્રાભદંબૂ, મત્ત ઘંટારવેણુ પ્રસૂતમહબલં પૂરયંતં સમતાત્; આરૂઢો દિવ્યનાગં વિચરતિ ગગને કામદઃ કામરૂપી, યક્ષઃ સર્વાનુભૂતિ-દિશતુ મમ સદા સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિમ્. ૪.

ભાવાર્થ :- શ્રી બાહ્યદ્રસૂરિની રચેલી આ મહાવીર સ્વામીની સ્તુતિ છે તે પાક્ષિક, ચાતુર્માસિક અને સાવત્સરિક પ્રતિક્રમણમાં બોલાય છે.

૨૪. પુદ્ગલવર (શ્રુતસ્તવ) સૂત્ર.

પુદ્ગલવરદીવરં, ધાયઈસંઠે અ જ બુદ્ધીવે અ; ભરહેરવયવિદેહે, ધમ્માઈગરે નમં-સામિ. ૧. તમતિમિરપહલવિદ્ધંસણુસ સુરગણુનરિંદમહિઅસસ; સીમાધરસસ વંદે, પખ્કે-હિઅ મોહુબલસસ. ૨. બઈજરામરણુસોગપણુસણુસ, કદ્દાણુપુદ્ગલવિસાલસુહાવહસસ; કેા દેવદાણુવનરિંદગણુચિઅસસ, ધમ્મસસ સારસુવલખા કરે પમાયં. ૩. સિદ્ધે લો ! પયઓ ભુઓ જિણુ મઓ નંદી સયા સંજમે, દેવનાગસુવત્તકિત્તરગણુસખૂઅભાવચ્ચિઓ; લોગો જત્ય પઈદિઓ જગમિણુ તેલુક્કમચ્ચાસુરં, ધમ્મો વહ્હઉ સાસઓ વિજયઓ ધમ્મુત્તરં વહ્હઉ. ૪. સુઅસસ ભગવઓ કરેમિ કાઉસસગ્ગં. વંદણુવત્તિયાઓ.

ભાવાર્થ :- આમાં વિચરતા તીર્થંકરોની તથા જ્ઞાનની સ્તુતિ છે.

૨૫. સિદ્ધાણુ પુદ્ગાણુ (સિદ્ધ સ્તુતિ) સૂત્ર.

સિદ્ધાણુ પુદ્ગાણુ, પારગયાણુ પરંપરગણુણુ; લોઅગ્ગસુવગયાણુ, નમો સયા સંવસિદ્ધાણુ. ૧. જો દેવાણુવિ દેવો, જંદેવા પંજલી નમંસંતિ; તં દેવદેવમહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં. ૨. હંઓવિ નમુક્કારો, જિણુવર વસહસસ વદ્ધમાણુસસ; સંસાર-

સાગરાઓ, તારેઈ નરં વ નારિં વા. ૩. ઉલ્લિજંત સેલસિહરે, દિક્ખા-નાણું-નિચ્છિદ્ધિઆ જસસ; તં ધમ્મચક્કવટ્ઠિં, અરિદ્ધનેમિં નમંસામિ. ૪. ચત્તારિ-અદ્ધ-દસ-દોય વંદિયા બિણ્ણ-વરા ચઉન્વીસં; પરમદ્ધનિદ્ધિઅદ્ધા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૫.

ભાવાર્થ:-આમાં સર્વ સિદ્ધ, મહાવીરસ્વામી, નેમિનાથ તથા અષ્ટાપદ પવંત ઉપર બિરાજ-માન ચોવીશ તીર્થ કરોની સ્તુતિ છે.

૨૬. વેયાવચ્ચગરાણું સૂત્ર.

વેયાવચ્ચગરાણું, સંતિગરાણું, સમ્મદિદ્ધિસમાહિગરાણું, કરેમિ કાઉસગ્ગં, અન્નતથ.

ભાવાર્થ:-આથી સમકિતદષ્ટિ દેવોને સંભારવામાં આવે છે.

૨૭. ભગવાનાદિવંદન સૂત્ર.

ભગવાન્ હં, આચાર્ય હં, ઉપાધ્યાય હં, સર્વસાધુ હં.

(શ્રાવક બોલે)-ધ્મિકારી સમસ્ત શ્રાવક વંદુ.

૨૮. સંવસસવિ [પ્રતિક્રમણ સ્થાપના] સૂત્ર.

ધ્મિકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દેવસિન્ધ પડિક્રમણે ઠાઉં? ધ્મિક સંવસસવિ દેવસિન્ધ, દુન્નિચંતિન્ધ, દુબ્બાસિન્ધ, દુન્નિચદ્ધિન્ધ, મિન્ધામિ દુક્કહ.

૨૯. ધ્મિકામિ ઠામિ (અતિચાર-આલોચના) ત્ર.

ધ્મિકામિ ઠામિ કાઉસગ્ગં^૧, જો મે દેવસિન્ધો, અધ્મિચારો, કચ્ચો, કાધ્મિચો, વાધ્મિચો, માણસિન્ધો, ઉચ્ચુત્તો, ઉચ્ચગ્ગો, અકચ્ચો, અકરણિજ્જો, દુન્નિચો, દુન્નિચિત્તિન્ધો, અણ્ણાચારો, અણ્ણિચ્ચિન્ધો, અસાવગપાઉગ્ગો નાણે હંસણે ચરિત્તાચરિત્તે, સુચ્ચે સામા-ધ્મો, તિણ્ણ-ગુત્તિણ્ણં, ચઉણ્ણં કસાયાણ્ણં પચ્ચણ્ણમણ્ણવયાણ્ણં, તિણ્ણ-ગુણ્ણવયાણ્ણં, ચઉણ્ણંસિક્ખાવયાણ્ણં, ખારસવિહરસ સાવગધમ્મસ, જં ખંડિન્ધં જં વિરાહિન્ધં, તસસ મિન્ધામિ દુક્કહ.

ભાવાર્થ:-આથી દિવસનાં લાગેલાં પાપને સામાન્ય રીતે જાહેર કરી તેની માફી માગવામાં આવે છે.

૩૦ પ ચાચાર અતિચાર ગાથા.

નાણુંમિ હંસણુંમિન્ધ, ચરણુંમિ તવંમિ તહ ચ વીરિયંમિ; આચરણું આચારો, ધ્મિ એસો પંચહા ભણિઓ. ૧. કાલે વિણ્ણે બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિ-ણ્ણવણે; વંજણ-અત્થ-તહુભયે, અદ્ધવિહો નાણુમાચારો. ૨. નિરસંકિન્ધ નિક્કંમિન્ધ, નિન્નિવિતિગિન્ધા અમૂહદિદ્ધિન્ધ; ઉવવૂહ ચિરીકરણે, વચ્છદ્ધપ્પભાવણે અદ્ધ. ૩. પણ્ણિ-હાણુ જોગણુત્તો, પંચહિં સમિધ્ધિં તીહિં ગુત્તિહિં; એસ ચરિત્તાચારો, અદ્ધવિહો હોઈ નાયવો ૪. ખારસવિહંમિન્ધિ તવે, સગ્ગિભંતરણાહિરે કુસલ્લદિદ્ધે; અગિલાઈ અણ્ણાણ્ણવી, નાયવો સો તવાચારો. ૫. અણ્ણસણુ મૂણ્ણાચરિયા, વિત્તીસંજેવણું રસચ્ચાઓ; કાય-કિલેસો સંલીણુયાય બલ્લો તવો હોઈ. ૬. પાચચિત્તં વિણ્ણો, વેયાવચ્ચં તહેવ

૧ આ પદ કાઉસગ્ગ કરતી વખતે બોલાય છે. આલોચણા કરતી વખતે બોલવાનાપદો "ધ્મિકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દેવસિન્ધ આલોઈ? ધ્મિક, આલોઓમિ"— જોએ

સંનિર્મલ; આણું ઉત્સાહગોવિ અ, અખિલંતરઓ તવો હોઈ. ૭. અણિગૂહિઅખલવી-
રિઓ, પરક્ષમં જો જહુત માઉતો; જુજં અ જહુથામ, નાયવો વીરિયાયારો. ૮.
ભાવાથ :-આ આઠ ગાથામાં જ્ઞાનાદિ પાંચ આચારના ભેદનું વર્ણન છે

૩૧. મુગુરુ-વંદન સૂત્ર.

ધ્વજામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં, જવણિજનઓ નિસીહિઆઓ અણુજણહુ મે
મિ ઉગહું નિસીહિ અહો કાય કાય સંકાસ', ખમણિજને લે ? કિલામો, અપકિલતાણું,
ખહુસુલેણુ લે ? દિવસો વધકિંતો ? જતા લે ? જવણિજનં ચ લે ? ખામેમિ ખમાસ-
મણો ? દેવસિઅં વધકિંમં, આવસ્સિઆઓ પહિક્કમામિ ખમાસમણાણુ, દેવસિઆઓ
આસાયણુઓ, તિત્તીસત્તયરાઓ, જં મિચિ મિચ્છાઓ, મણુદુક્કહાઓ, વયદુક્કહાઓ, કાય
દુક્કહાઓ; કોહાઓ, માણુઓ, માયાઓ, લોભાઓ; સંવકાલિઆઓ, અવ્વમિચ્છોવધારાઓ,
સંવધમ્માધિક્કમણુઓ; આસાયણુઓ, જો મે અધ્યયારો કર્યો, તસ્સ ખમાસમણો ! પહિ-
ક્કમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ. ૧.

બીજી વારના વાદણમાં 'આવસ્સિઆઓ'એ પદ ન કહેવું રાઈ પ્રતિક્રમણમાં 'રાધવદ્ધતા',
'પદ્ધો વધકિંતો', 'અઉમાસી વધકિંતા', 'સંવચ્છરો વધકિંતો', કહેવો

ભાવાથ :-આથી મુગુરુને વંદન કરી તેમની પ્રત્યે થયેલા દોષની ક્ષમા યાચવામાં આવે છે

૩૨. દેવસિઅં આલોઉં સૂત્ર.

ધ્વજાકારેણુ સંદિસહુ ભગવન્ ! દેવસિઅં આલોઉં ? ધ્વજં. આલોએમિ જો મેં

૩૩. સાત લાખ (જીવહિંસા આલોચના)

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉ-
કાય, ૬૨ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ આધારણુ વનસ્પતિકાય, બે લાખ
બેઈદ્રિય, બે લાખ તેઈદ્રિય, બે લાખ ચઉરિદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી,
ચાર લાખ તિયંચ-પંચેદ્રિય, ચૌદ લાખ મનુબ્ધ, એવંકારે ચોરાશી લાખ જીવા યોનિ-
માંહિ, મ્હારે જીવે જે કોઈ જીવ હણ્યો હોય, હણાંયો હોય, હણતાં પ્રત્યે અનુભોલો
હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાઓ કરી મિચ્છામિ દુક્કહં.

ભાવાથ :-આમાં ચોરાશી લાખ યોનિવાળા જીવોમાં જે જીવો હણ્યા હોય તે બાબત મિચ્છા
મિ દુક્કહં દેવામાં આવે છે.

૩૪. અઢાર પાપસ્થાનકો.

પહેલે પ્રાણાતિયાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે
પરિગ્રહ, છઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, ૬૨મે રાગ, અચ્ચારમે
દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંદરમે રતિઅરતિ, સોલ્લમે
પરપરિવાદ, સત્તરમે માયામૃષાવાદ, અઢારમે મિચ્છાત્વશદ્ય. એ અઢાર પાપસ્થાનક
માંહિ, મ્હારે જીવે જે કોઈ પાપ સેવ્યું હોય, સેવરાંયું હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુભોલો
હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાઓ કરી મિચ્છામિ દુક્કહં.

ભાવાથ :-આમાં અઢાર પ્રકારે પાપ બંધાય છે, તેના નામ છે, અને પછી તેવી રીતે કરેલાં
પાપની ક્ષમા માંગવામાં આવી છે (મિચ્છામિદુક્કહં દેવામાં આવેલ છે)

૩૫. સંવત્સરસિધ્ધિ (સંક્ષિપ્ત મધ્ય પ્રતિક્રમણ).

સંવત્સરસિધ્ધિ દેવસિધ્ધિ, દુઃસ્વિત્તિ, દુષ્કાસિધ્ધિ દુઃસ્વિત્તિ, ઇન્દ્રિયકારણ સંદિસહ ભગવન્ । ઇન્દ્રિય, તત્સ મિત્તિમિત્તિ દુઃસ્વિત્તિ.

ભાવાથ :- આમાં ભાગેલાં પાપને અતિ દુઃકારી કહેવા સાથે તેની માફી માગવામાં આવી છે.

૩૬. વંદિતુ (શ્રાવણ પ્રતિક્રમણ) સૂત્ર.

વંદિતુ સંવત્સરસિધ્ધિ, ધર્માયરિયે અ સંવત્સરસિધ્ધિ; ઇન્દ્રિયકારણ પડિક્રમિતિ, સાવગ ધર્માયરિયે. ૧. જો મેં વયાધિયારો, નાણે તહ કંસણે ચરિતે અ; સુદુમોય ખાયરો વા, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૨. દુવિહે પરિગહમિતિ, સાવજને ખહુવિહે અ આરંભે; કારાવણે અ કરણે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૩. જં ખદ્ધમિત્તિએહિં, ચઉહિં કસાએહિં અપસત્થેહિં; રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ૪. આગમણે નિગ્ગ- મણે, ઠાણે ચંકમણે અણાલોગે; અભિયોગે અ નિયોગે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૫. સંકા કંખ વિગિચ્છા, પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ; સમ્મતસ્સ ઇત્થારે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૬. છક્કાય સમારંભે, પથણે અ પયાવણે અ જે દોસા; અત્તદાય પરદા, ઉભયદા એવ ત નિંદે. ૭. પંચરહમણુવયાણુ, ગુણુવયાણુ ચ તિરહમઈત્થારે; સિદ્ધિપાણુ ચ ચઉરહં, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૮. પદમે અણુવયંમી, થૂલગપાણુધવાયવિરહંઓ; આયરિયમપસત્થે, ઇત્થ પમાયપસંગેણુ. ૯. વહ ખંધ છવિચ્છેઓ, અઈત્થારે ભત્ત- પાણુવચ્છેઓ; પદમવયસ્સ ઇત્થારે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૧૦. ખીઓ અણુવયંમી, પરિથૂલગઅભિઅવયણુવિરહંઓ; આયરિઅમપસત્થે, ઇત્થ પમાયપસંગેણુ. ૧૧. સહસા- રહસ્સદારે, મોસુવઓસે અ ફહલેહે અ; ખીયવયસ્સ ઇત્થારે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૧૨. તઈઓ અણુવયંમી, થૂલગપરહંવહરણુ વિરહંઓ; આયરિઅમપસત્થે, ઇત્થ પમાયપસ- સંગેણુ. ૧૩. તેના હહપઓગે, તપ્પડિરૂવે વિરહગમણે અ; ફહતુલ ફહમાણે, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૧૪. ચઉત્થે અણુવયંમિ, નિચ્ચ પરદારગમણુ વિરહંઓ; આયરિઅ- મપસત્થે, ઇત્થ પમાયપસંગેણુ. ૧૫. અપરિગહિઆ-ઈત્તર, અણુગવિવાહ-તિન્વ- અણુરાગે; ચઉત્થવયસ્સઈત્થારે; પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૧૬. ઇત્તો અણુવયંમિ પચ- મંમિ, આયરિઅમપસત્થંમિ; પરિમાણુપરિચ્છેઓ, ઇત્થ પમાયપસંગેણુ. ૧૭. ધણુ- ધન ખિત્તવત્થુ, રૂપસુવન્ને અ કુવિઅપરિમાણુ; દુપઓ ચઉપપયમિય, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૧૮. ગમણુસ્સ ચ પરિમાણુ, દીસાસુ ઉહં અહે અ તિરિઅં ચ; પુહ્લી સઈ અંતરદા, પદમંમિ ગુણુવયંમિ નિંદે. ૧૯. મજ્જમિ ચ મંસંમિય, પુરુષેઅ ફલે અ ગંધ- મલ્લે અ; ઉવલોગપરીલોગે, ખીઅમિ ગુણુવયંમિ નિંદે. ૨૦. સચ્ચિતે પડિપદ્ધે, અપોલ દુપોલિઅં ચ આહારે; તુચ્છોસહિલક્ખણયા, પડિક્રમે દેસિઅં સંવં. ૨૧. ઇંગાલી- વણુ-સાડી-લાડી-ફાડી સુવજ્જઓ કમ્મ; વાણિજ્જં એવદંત-લક્ખ-રસ-કેસ-વિસ- વિસયં. ૨૨. એવં પુ જંતપિલ્લણુ-કમ્મં નિલ્લંછણુ અ હવદાણુ; સરહહતલાયસોસં, અસઈપોસં ચ વજ્જિજ્જ. ૨૩. સત્થગિ-સુસલ-જંતગ-તણુકંઠે મંતમૂલ-લેસજ્જ; કિન્ને

દવાવિએ વા, પડિએ દેસિઅં સંવં. ૨૪. હહાણુવટ્ટણવજગ, વિદેવણે સદરૂવર-
સગંધે; વત્થાસણઆભરણે, પડિએ દેસિઅં સંવં. ૨૫. કંદંપે કુક્કંથએ, મોહરિ અહિ-
ગરણુ લોગ અધરિતે; કંદંમિ અણુદાએ, તથામિ ગુણુવએ નિદે. ૨૬. તિવિહે કુપ્પ-
ણિહાણે, અણુવટ્ટાણે તહા સધવિહુણે; સામાધય વિતહકએ, પદમે સિદ્ધાવએ નિદે. ૨૭.
આણુવણે પેસવણે, સદે રૂવે અ પુગલકએવે; દેસાવગાસિઅંમિ, ખીએ સિદ્ધાવએ
નિદે. ૨૮. સંથારુઆરવિહી-પમાય તહ એવ લોચણાભોએ; પોસહવિહ વિવરીએ,
તથાએ સિદ્ધાવએ નિદે. ૨૯. સચિએ નિદિખવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે એવ;
કાલાધક્કમહાણે, ચઉતથે સિદ્ધાવએ નિદે. ૩૦. સુહિએસુ અ હુહિએસુ અ, જા મે
અસ્સંજએસુ અનુકંપા; રાગેણુ વ દોસેણુ વ, ત નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૧. સાહુસુ
સંવિભાગો, ન કઓ તવચરણકરણુ જુતેસુ; સંતે કાસુઅહાણે, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૨.
ધંહલોએ પરલોએ, જીવિઅ મરણુ અ આસંસપઓગે; પંચવિહો અધયારો, મા મજ્જ
હુજ્જ મરણુતે. ૩૩. કાએણુ કાધિઅસ્સ, પડિએ વાધિઅસ્સ વાયાએ; મણુસા માણુસિ-
અસ્સ, સંવસ્સ વયાધિઆસ્સ. ૩૪. વહણુ-વચ-સિદ્ધાગારવેસુ સન્ના-કસાય-કહેસુ,
શુત્તીસુ અ સમિધસુ અ, જો અધિઆરોઅ તં નિદે. ૩૫. સુમ્મદિદ્ધી જીવો, જધવિ હુ
પાવં સમાયરધં કિંચિ; અપોસિ હોઈ ખધો, જેણુ ન નિદ્ધંધસં કુણુઈ. ૩૬. તંપિ
હુ સપડિએમણું, સપ્પરિઆવં સઉત્તરણુ અ; ખિપ્પં ઉવસામેઈ, વાહિંવ સુસિદ્ધિઓ
વિજ્જો. ૩૭. જહા વીસં કુદ્ધગયં, મતમૂલ-વિસારયા; વિજ્જા હણુતિ મંતેહિં, તો
તં હવઈ નિવિસ. ૩૮. એવં અદ્ધવિહં કમ્મં, રાગદોસસમજ્જિઅં; આલોઅતો અ
નિદંતો, ખિપ્પં હણુઈ સુસાવઓ. ૩૯. કથપાવોવિ મણુસ્સો, આલોઈઅ નિદિઅ ગુરુ-
સગાસે; હોઈ અધરેગ લહુઓ, ઓહરિ અ ભરુવ ભારવહો. ૪૦. આવસ્સએણુ એએણુ,
સાવઓ જધવિ ખંહુરઓ હોઈ; કુપ્પાણુમંતકિરિઅં, કાહી અચિરેણુ કાલેણુ. ૪૧. આલો-
અણુ ખંહુવિહા, ન ચ સભરિઆ પડિએમણુ કાલે; મૂલણુ ઉત્તરણુ, તં નિદે તં ચ
ગરિહામિ. ૪૨. તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિ-પત્તત્તસ્સ અણુદિઓમિ આરાહણાએ; વિર-
ઓમિ વિરાહણાએ, તિવિહેણુ પડિએતો વંદામિ જિણે ચઉંવીસ. ૪૩. જાવંતિ-
એઈઆઈ, ઉદ્ધે અ અહે અ તિરિઅ લોએઅ; સંવાઈ તાઈ વંદે, ઈહ સતો તત્થ સંતાઈ ૪૪.
જાવંત કે વિ સાહુ, ભરહેરવય-મહાવિદેહે અ; સંવેસિં તેસિં પણુઓ, તિવિહેણુ તિદંદ-
વિરયાણુ. ૪૫. ચિરસંચિયપાવ-પણુસણીઈ, લવસયસહસ્સ-મહણીએ; ચઉંવીસ-જિણુ-
વિણિગ્ગય-કહાઈ, વોલંતુ મે દિઅહા. ૪૬. મમ મંગલમરિહ તા, સિદ્ધા સાહુ સુઅં અ
ધમ્મો અ; સુમ્મદિદ્ધી દેવા, હિંતુ મમાહિં ચ જોહિં ચ. ૪૭. પડિસિદ્ધાણું કરણે, કિચાણુ-
મકરણે પડિએમણું; અસદ્ધણે અ તહા, વિવરીઅ-પરુવણાએ અ. ૪૮. ખામેમિ સંવજીવે,
સંવે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સંવભૂએસુ, વેરં મજ્જં ન કેણુઈ. ૪૯. એવમહં આલોઈઅ,
નિદિઅ ગરહિઅ કુગંચિઅ સમ્મં; તિવિહેણુ પડિએતો, વંદામિ જિણે ચઉંવીસ. ૫૦.

ભાવાર્થ :- આથી આવકને બારે વત વગેરેમાં લાગેલા દોષને બહુ પસ્તાવા સાથે વિસ્તારથી
બહેર કરી, તેવા દોષો ફરીથી ન લાગે તેવી ધન્યા સાથે, તે બાબત માફી માંગવામાં આવે છે.

૩૭. અખ્ભુદ્વિઓ (ગુરુ-ક્ષામણા) સૂત્ર

ધન્ધાકારેણ સંહિસહ ભગવન્! અખ્ભુદ્વિઓહં, અખિતર-દેવસિચ ખામેઉં ? ધન્ધ, ખામેમિ દેવસિચ. જંકિચિ અપત્તિચં પરપત્તિચં, ભત્તે, પ્રાણે, વિણ્ણે, વેયા-વચ્ચે, આવાલે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાચે, ઉવરિભાસાચે, જંકિચિ મજ્જ વિણ્ણય પરિહીણ્ણં, સુહુમં વા, ખાયરં વા, તુખ્ણે ભણ્ણહ, અંહં ન ભણ્ણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કંડં.

ભાવાથ' :-આથી ગુરુ મહારાજના આપણાથી જે જે અપરાધ થયા હોય તે જાહેર કરી તેમની પાસે માફી માગવામાં આવે છે.

૩૮. આચરિય ઉવજ્જાચે (આચાર્યાદિ ક્ષમાપના) સૂત્ર.

આચરિય-ઉવજ્જાચે, સીસે સાહમ્મિચે કુલ્લગણે અ; જે મેં કેઈ કસાયા, સંવે તિવિહેણ ખામેમિ. ૧. સંવસ્સ સમણ સંધસ્સ, ભગવચ્ચો અંજલિં કરિચ સીસે; સંવં ખમાવધંતા, ખમામિ સંવસ્સ અહુયંપિ. ૨. સંવસ્સ જીવ રાસિસ્સ, ભાવચ્ચો ધમ્મ નિહિચ નિચ ચિત્તો; સંવં ખમાવધંતા, ખમામિ સંવસ્સ અહુયંપિ. ૩.

ભાવાથ' :-આમાં આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સકળ સંધ તથા સર્વ જીવો ઉપર કપાય મળે હોય તેની તથા તેઓના ખીજ જે કંઈ અપરાધ થયા હોય તે બાજતની માફી માગવામાં આવે છે.

૩૯. શ્રુતદેવતાની સ્તુતિ.*

સુઅદેવયાચે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં

સુઅ દેવયા ભગવર્ધ, નાણાવરણીય કમ્મ સંધાય; તેસિં ખવેઉ સંયંથ, જેસિં સુઅ સાચરે ભત્તી. ૧.

ભાવાથ' :-આ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે.

૪૦. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ.

ખિત્તદેવયાચે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં

જિસે ખિત્તે સાહુ, હંસણ નાણેહિં ચરણસહિચ્છેહિં; સાહંતિ સુદ્ધમગ્ગં, સા દેવી હરઉ હુરિયાઈ. ૧.

ભાવાથ' :-આ ક્ષેત્રદેવીની સ્તુતિ છે.

૪૧. કમલદલ-શ્રુતદેવતાની સ્તુતિ.^૧

કમલદલવિપુલનયના, કમલસુખી કમલગભંચમગૌરી; કમલે સ્થિતા ભગવતી, ક્કાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ. ૧.

ભાવાથ' :-આ પણ શ્રુતદેવીની સ્તુતિ છે. તે બીજો બોલે છે.

૪૨. ભુવનદેવતાની સ્તુતિ.

ભુવણ દેવયાચે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં

જ્ઞાનાદિશુણ્યસુતાનાં, નિલં સ્વાધ્યાય સંયમવરતાનામ; વિદધાંતુ ભુવનદેવી, શિવં સદા સર્વસાધુનામ. ૧.

* દેવસિપ્રતિક્રમણમાં પુરુષો જ બોલે, બીજો ન બોલે. ૧ દેવસિપ્રતિક્રમણમાં બીજો જ બોલે.

૪૩. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ.

ખિત્ત દેવયાગ્યે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગ'ં

યસ્યાઃ ક્ષેત્ર' સમાશ્રિત્ય, સાધુભિઃ સાધ્યતે ક્રિયાઃ; સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્ય', ભૂયાન્નઃ સુખદાયિની. ૨.

ભાવાર્થ' :-આ ક્ષેત્રદેવતાની તથા જીવનદેવતાની બંને સ્તુતિઓ પાશ્વિક પ્રતિક્રમણમાં ખોલાય છે.

૪૪. *નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય-વીર પ્રભુની (સાય') રત્ન.

ધમ્મામો અણુસર્ફિ, નમો ખમાસમણાણં. નમોઽહંતં

નમોઽસ્તુ વર્ધમાનાય, સ્વર્ધમાનાય કર્મણા; તજ્જયાવાપ્તમોક્ષાય, પરોક્ષાય કુત્તી-
થિ'નામ્. ૧. યેષાં વિકારવિન્દરાજ્યા, જ્યાયઃ કમ કમલાવર્દિ દધત્યા; સદ્દૃશૈરિતિ
સંગત' પ્રસસ્ય', કથિત' સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કષાયતાપાર્દિત જન્તુ નિવૃત્તિ,
કરોતિ યો જૈન મુખામ્બુદોદગતઃ; સ શુક્રમાસોદ્ભવ વૃષ્ટિ સન્નિભો, દધાતુ તુષ્ટિ મયિ
વિસ્તરો ગિરામ્. ૩.

ભાવાર્થ' :-આ શ્રી વીર પરમાત્માની સ્તુતિ છે. તે સાંજે દેવસી પ્રતિક્રમણમાં હા' નિમિત્તે
ખોલાય છે.

૪૫. *વિશાલ લોચન-શ્રી વીર પ્રભુની (પ્રા માતિક) રત્ન.

વિશાલ લોચન દલ', પ્રોદાદદન્તાંશુ કેસર'; પ્રાતવી'રજિનેન્દ્રસ્ય, મુખ પદ્મ' પુનાતુ
મઃ. ૧. યેષામભિષેક કર્મ' કૃત્વા, મત્તા હર્ષભરાત્ સુખં સુરેન્દ્રાઃ; તૃણમપિ ગણયન્તિ
નૈવ નાક', પ્રાતઃ સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ૨. કલ'કનિમુક્તમમુક્ત પૂર્ણ'ત', કુતક'
રાહુ ગ્રસન' સદોદયમ્; અપૂર્વ ચન્દ્ર' જિનચન્દ્ર ભાષિત', દિનાગમે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ્. ૩.

ભાવાર્થ' :-આ પણ શ્રી વીર પ્રભુની સ્તુતિ છે તે સવારે રાત્ર પ્રતિક્રમણમાં ખોલાય છે.

૪૬. અર્ધાષ્ટજેસુ (મુનિવંદન) સૂત્ર

અર્ધાષ્ટજેસુ દીવસસુદેસુ, પનરસસુ કર્મભૂમીસુ, જાવંત કેવિ સાહુ, રચહરણ-
ગુચ્છપદ્મિગહધારા, પંચમહોવયધારા, અર્ધારસસહસ્સસીલંગધારા, અક્ષપયાચાર્યરિત્તા;
લે સંવે સિરસા મણસા મત્યજેણુ વંદામિ. ૧.

ભાવાર્થ' :-આથી અદીદિપમાં રહેલા સર્વ મુનિઓને નમસ્કાર કરવામાં આવે છે

૪૭. વરકનક (સપ્તતિશતજિન) સ્તુતિ.

વરકનકશંખવિદ્ભ-મરકતધનસન્નિભ' વિગતમોહં; સપ્તતિશત' જિનાનાં,
સર્વામરપૂજિત' વંદે. ૧.

ભાવાર્થ' :-આથી એકસો સિત્તેર તીર્થ'કરોને વંદન કરવામાં આવે છે

૪૮. લઘુશાન્તિ સ્તવન.

શાન્તિ' શાન્તિનિશાન્ત', શાન્ત' શાન્તાઽશિવ' નમસ્કૃત્ય; સ્તોતુઃ શાન્તિનિમિત્ત',
મન્ત્રપદ્મૈઃ શાન્તયે સ્તૌમિ ૧. ઓમિતિ નિશ્ચિતવચસે, નમો નમો ભગવતેઽહંતે પૂજમ્;

* આ બંને સ્તુતિઓ પૂર્વાતર્જન' હોવાથી સ્ત્રીઓ ન બોલે.

શાન્તિજિનાય જયવતે, યથસ્વિને સ્વામિનેદમિનામ્. ૨. સકલાતિશેષકમહા-સંપત્તિ-સમન્વિતાય શસ્થાય; ત્રૈલોક્ય-પૂજિતાય ચ, નમો નમઃ શાન્તિદેવાય. ૩. સર્વામરસુ-સમૂહ-સ્વામિક સંપૂજિતાય નિજિતાય; ભુવનજનપાલનોદયત, તમાય સતતં નમસ્તસ્મૈ. ૪. સર્વદુરિતૌઘનાશન-કરાય સર્વાશિવપ્રથમનાય; દુષ્ટઘ્નઘ્ન-પિશાચ-શાકિનીનાં પ્રમથ-નાય. ૫. યસ્યેતિનામમન્ત્ર-પ્રધાનવાક્યોપયોગકૃતતોષા; વિજયા કુરુતે જનહિત-મિતિ ચ તુતા નમત તં શાન્તિમ્. ૬. ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ !, વિજયે ! સુજયે ! પશ-પરૈરજિતે !; અપરાજિતે ! જગત્યાં, જયતીતિ જયાવહે ! ભવતિ !. ૭. સર્વસ્થાપિ ચ સંધસ્ય, ભદ્ર-કલ્યાણ-મંગલ-પ્રદહે !; સાધૂનાં ચ સદા શિવ-સુતુષ્ટિપુષ્ટિપ્રદે ! છયાઃ ૮. ભવ્યાનાં કૃતસિદ્ધે !, નિવૃત્તિ નિર્વાણ જનનિ ! સત્વાનાં અભય પ્રદાન નિરતે ! નમો-સ્તુ સ્વસ્તિ પ્રદે ! તુભ્યમ્. ૯. ભક્તાનાં જન્તૂનાં, શુભાવહે ! નિલ્યમુદયતે ! દેવી ! સમ્યગ્દૃષ્ટીનાં ધૃતિ-રતિમતિયુદ્ધિ પ્રદાનાય. ૧૦. જિનશાસન નિરતાનાં, શાન્તિનતાનાં ચ જગતિ જનતાનામ્; શ્રી સંપત્કીર્તિં યશો-વર્ધનિ ! જય દેવિ ! વિજયસ્વ. ૧૧. સલિલાનલ વિષવિષધર, દુષ્ટ ઘ્ન રાજરોગ રણુ ભયતઃ; રાક્ષસ રીપુગણ મારી, ઔરેતિ-શ્વાપદાદિક્યઃ. ૧૨. અથ રક્ષ રક્ષ સુશિવં, કુરુ કુરુ શાન્તિ ચ કુરુ કુરુ ચહેતિ; તુષ્ટિં કુરુ કુરુ પુષ્ટિં, કુરુ કુરુ સ્વસ્તિં ચ કુરુ કુરુ ત્વમ્. ૧૩. ભગવતિ ! શુભવતિ ! શિવ શાન્તિ-તુષ્ટિ પુષ્ટિ સ્વસ્તીહ કુરુ કુરુ જનાનામ્; ઓમિતિ નમો નમો દ્વા દ્વા વૃક્ષઃ યઃ ક્ષઃ ક્ષો કુદ્ કુદ્ સ્વાહા. ૧૪. એવ યજ્ઞામાક્ષર-પુરસ્સરં સંસ્તુતા જયાદેવી; કુરુતે શાન્તિં નમતાં, નમો નમઃ શાન્તયે તસ્મૈ. ૧૫. ઇતિ પૂર્વસૂરિ દર્શિત-મન્ત્ર-પદ વિદ્ધિતઃ સ્તવઃ શાન્તે; સલિલાદિ ભયવિનાશી, શાન્ત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્. ૧૬. યશ્ચૈનં પઠતિ સદા, શૃણોતિ ભાવયતિ વા યથાયોગમ્; સદિ શાન્તિપદં યાયાત, સૂરિઃ શ્રીમાનદેવશ્ચ. ૧૭. ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ-ચ્છિદ્યન્તે વિદ્ધ વલ્લભઃ; મનઃ પ્રસન્ન-તામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૧૮. સર્વ મંગલ માંગલ્યં, સર્વ કલ્યાણકારણમ્; પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૧૯.

ભાવાર્થ:-શ્રી શાકભરી નગરીમાં મરહી હાવવા શ્રીમાનદેવસૂરિએ આ સ્તોત્ર રચ્યું છે. એને ભણવાથી સાંભળવાથી તથા એના વડે મંત્રેણું જળાઈવાથી સર્વ રોગો દૂર થાય છે અને શાંતિ ફેલાય છે.

૪૯. ચઉક્કસાય (પાર્શ્વનાથ જિન) સ્તુતિ.

ચઉક્કસાય પડિમદ્દુલ્લરણુ, હુલ્લજય મયણુ બાણુ સુસુમૂરણુ; સરસ પિઅંગુ વન્નુ ગય ગામિઉ, જયઉ પાસુ ભુવણુત્તય સામિઉ. ૧. જસુ તણુકંતિકકપસિણિદ્ધઉ; સોહધ-દ્ધિ મણિ ઠિરણુદિદ્ધઉ, નં નવજલહરતડિલ્લય લંછિઉ, સો જિણુ પાસુ પયચ્છઉ વંછિઉ. ૨.

ભાવાર્થ:-આ અપભ્રંશ ભાષામાં શ્રી પાર્શ્વનાથનું ગુણસ્તુતિરૂપ ચૈત્યવદન છે.

૫૦. ભરહેસરની [સત પુરુષો અને સતી સ્ત્રીઓની] સજ્જાય.

ભરહેસર બાહુબલી, અભયકુમારો અ હંહણુકુમારો; સિરિઓ અણિઆઉત્તો, અર્ધ-સુત્તો, નાગહત્તો અ. ૧. મેઅજ્જ થૂલિભદ્દો વયરરિસિ નંદિસેણુ સીહગિરી; કયવંન્નો અ સુકેસલ, પુહરીઓ કેસિ કરકંદ. ૨. હલ્લ વિહલ્લ સુહંસણુ, સાલ મહાસાલ સાલિ-

ભદ્રો અં; ભદ્રો દસન્નભદ્રો, પસન્નચંદ્રો અ જસભદ્રો. ૩. જંબુપદ્મ વંકચૂલો, ગચસુકુ-
માંલો અંવંતિસુકુમાંલો; ધન્નો ધલાધપુત્તો, ચિલાધપુત્તો અ બાહુમુણી. ૪. અન્નગિરિ
અન્નજરક્ષિપ્ત, અન્નસુહૃતી ઉદાયગો મણુગો; કાલયસૂરી સંખો, પન્નુનો મૂલ-
દેવો અ. ૫. પલવો વિષ્ણુકુમારો, અદકુમારો દંઢપહારી અ; સિન્નજંસ કૂરગદ્ધ અ,
સિન્નજંભવ મૈહુકુમારો અ. ૬. એમાધ મહાસત્તા, દિંતુ સુહં ગુણ ગણેહિ સંજુત્તા; જેસિ
નોમગ્ગહણે, પાવપ્પખંધા વિલય જંતિ. ૭. સુલસા ચંદનખાલા, મણુરમા મયણુરેહા
દમયંતી; નમયાસુંદરી સીયા, નંદા ભદ્રા સુભદ્રાય. ૮. રાધમધ રિસિદત્તા, પંઉમાવધ
અંજણા સિરીદેવી; જિદ્ધ સુજિદ્ધ મિગાવધ, પલાવધ ચિલ્લણાદેવી. ૯. બંભી સુંદરી
રંપિપણી, રેવધ કુતી સિવા જયંતી અ; દેવધ દોવધ ધારણી, કલાવધ પુન્નચૂલા ય. ૧૦.
પંઉમાવધ ય ગોરી, ગંધારી લક્ષ્મણા સુસીમા ય; જંબૂવધ સચ્ચલામા, રંપિપણી
કણ્ઠકું મહિસીઓ. ૧૧. જક્ખા ય જક્ખદિન્ના, ભૂઆ તહ એવ ભૂઆદિન્ના ય; સેણા વેણા
રેણા, ભયણીઓ થૂલિભદ્રસ. ૧૨. ધિચાધ મહાસધઓ, જયંતિ અકલંક સીલ કલિઆઓ;
અન્નજાવ વન્નજંભ જસિં, જસ પડહો તિહુઅણે સયલે. ૧૩.

ભાવાર્થ:-આમાં પ્રાતઃસ્મરણીય બ્રહ્મચારી, દાનેશ્વરી તથા તપસ્વી વગેરે જૈનધર્મના ઉત્તમ
આરોધક મુરુખો અને સતી-સાષ્ટી સુશીલનારી રત્નોનાં સ્મરણાત્મક સન્નયાય (સ્વાધ્યાય) પાઠમાં ગણાવ્યા છે.

૫૧. મણુજિણાણું (શ્રાવક કર્તાવ્ય) સન્નયાય.

મણુજિણાણું આણું, મિચ્છં પરિહરહ ધરહ સમ્મતં; છન્નિહ-આવસ્સયંમિ,
ઉન્નજુત્તો હોધં પધં દિવસં. ૧. પન્વેસુ પોસહવયં, દાણું-સીલં-તવો અ ભાવો અ;
સન્નયાય નમુક્કારો, પરોવચારો અ જયણા અ. ૨. જિણપૂઆ જિણથુણુણુ, ગુરુથુઅ
સાહમિઆણુ વન્નજંઘં; વવહારસ્સ ય સુદ્ધી, રહજત્તા તિત્થજત્તા ય. ૩. ઉવસમ-વિવેક-
સંવર, ભાસાસમિધં છણવકરુણા ય; ધમ્મિઅજણુ સંસગ્ગો, કરણુ દમો ચરણુ પરિ-
ણામો. ૪. સંધોવરિ બહુમાણો, પુત્થયલિહણું પલાવણા તિત્થે; સંઠાણુ કિચ્ચમેઅં,
નિચ્ચં સુગુરવએસેણું. ૫.

ભાવાર્થ:-આ સન્નયાયમાં શ્રાવકને કરવા યોગ્ય જ્ઞાતી પ્રકારના કૃત્યોનું વર્ણન છે. દરેક શ્રાવકે
તે કરવામાં યથાશક્તિ ઉદ્યમવંત થવું.

૫૨. સંકલ્પતીર્થ વંદના.

સંકલ્પતીર્થ વંદુ કર જોહ, જિનવર નામે ચંગલ કોહ; પહેલે સ્વર્ગે લાખ બત્રીશ,
જિનવરં ચૈત્ય નમું નિશદિશ. ૧. બીજે લાખ અઢાવીશ કલાં, ત્રીજે બાર લાખ સદલાં;
ચોથે સ્વર્ગે અહ લખ ધાર, પાંચમે વંદુ લાખ જ ચાર. ૨. છઠ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પચાસ,
સાતમે ચાલીસ સહસ પ્રાસાદ; આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દસમે વંદુ શત ચાર. ૩.
અચાર બારમે ત્રણસેં સાર, નવ ઐવેયકે ત્રણસેં અઠાર; પાંચ અનુત્તર સર્વે મલી,
લાખ ચોરાશી અધિકાવલી. ૪. સહસ સત્તાણું ત્રેવીશ સાર, જિનવર ભવનતણો અધિકાર;
લાંખા સો-જેજન વિસ્તાર, પચાસ જાયાં બહોંતેર ધાર. ૫. એકસો એંશી જિંબ
પ્રમાણું, સલા સહિત એક-ચૈત્યે બાણુ; સો જેહ આવન કોહ સંભાલ, લાખ ચોરાણું સહસ

જોઆલ. ૬. સાતસે ઉપર સાઠ વિશાલ, સવિ ણિળ પ્રભુમું ત્રણ કાલ; સાત કોઠને બહોંતેર લાખ, લવનપતિમાં દેવલ લાખ. ૭. એકસો એ'શી ણિળ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા બાણ; તેરસે કોઠ નેવ્યાશી કોઠ, સાઠ લાખ વંડુ ઠર જોઠ. ૮. બત્રીસે ને ઓગણસાઠ, તીર્છલોકમાં ચૈત્યનો પાઠ; ત્રણ લાખ એકાણું હજાર, ત્રણસે વીશ તે ણિળ જુહાર. ૯. વ્યંતર-જ્યોતિષીમાં વળી જોહ, શાશ્વતા જિન વંડુ તેહ; ઋષભ ચંદ્રાનન વારિષેણ, વદ્ધમાન નામે ગુણસેણ. ૧૦. સમેતશિખર વંડુ જિન વીશ, અષ્ટાપદ વંડુ ચોવીશ; વિમલાચલ ને ગઠ ગિરનાર આણુ ઉપર જિનવર જુહાર. ૧૧. શંખેશ્વર કેશરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત જુહાર; અંતરીક વરકણો પાસ, છરાવલો ને થલણ પાસ. ૧૨. ગામ નગર પુર પાટણ જોહ, જિનવર ચૈત્ય નમું ગુણ ગુહ; વિહરમાન વંડુ જિન વીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશદિશ. ૧૩. અલીદ્વિપમાં જે અણુગાર, અઠારસહસ્ર શીલાંગના ધાર; પંચમહાવત સમિતિ સાર, પાળે પળાવે પંચાચાર. ૧૪. બાહ્ય અભ્યંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંડુ ગુણમણિમાલ; નિત નિત ઉઠી કીર્તિ કરું, જીવ કહે ભવ સાચર તરું. ૧૫.

ભાવાર્થ :-આમાં ત્રણ લોકની અંદર આવેલાં શાશ્વતા-અશાશ્વતા ચૈત્યો તથા તેની અંદર રહેલી જિન પ્રતિમાઓની સંખ્યા બતાવી તેઓને અને મુનિ મહાત્માઓને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. આ તીર્થવંદન શ્રી જીવવિજયજીએ રચેલ છે.

૫૩. સકલાહંત (ચતુર્વિંશતિજિન નમસ્કાર) ચૈત્યવંદન.

સકલાહંતપ્રતિષ્ઠાન-મધિષ્ઠાનં શિવશ્રિયઃ; ભૂભુવઃસ્વસ્થીશાન-માહંત્યં પ્રણિ-
હંમહે. ૧. નામાકૃતિદ્રવ્યભાવૈઃ, પુનતસિજગજ્જનમઃ; ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વસ્મિન્નહંતઃ
સમુપાસ્મહે. ૨. આદિમં પૃથિવીનાથ-માદિમં નિષ્પરિગ્રહમ્; આદિમં તીર્થનાથં ચ,
ઋષભસ્વામિનં સ્તુમઃ. ૩. અહંતમજિતંવિશ્વ-ઠમલાઠર ભાસ્કરમ્; અમ્ભાનકેવલાદર્શ-
સંકાન્તજગતં સ્તુવે. ૪. વિશ્વભવ્યજનારામ-કુલ્યાતુલ્યાજયન્તિ તાઃ, દેશનાસ્રમયે વાચાઃ,
શ્રીસંભવજગત્પતેઃ. ૫. અનેકાન્તમતામ્સોધિ-સમુદલાસનચન્દ્રમાઃ; હલાહમંદમાનન્દં, ભગ-
વાનભિનન્દનઃ. ૬. દ્યુસત્કિરીટશાણુઓ-તેજિતાંઘ્રિનખાવલિઃ, ભગવાન્ સુમતિસ્વામી,
તનોત્વભિમતાનિ વઃ. ૭. પદ્મપ્રભપ્રલોદેહ-ભાસઃ પુષ્પન્તુ વઃ શ્રિયમ્; અન્તરંગારિ-
મથને, કોપાટોપાદિવારુણાઃ. ૮. શ્રીસુપાશ્વજિનેન્દ્રાય, મહેન્દ્રમહિતાંજયે; નમસ્તુવં-
ણુસંઘ-ગગનાલોગભાસ્વતે. ૯. ચન્દ્રપ્રભપ્રલોચ્છન્દ્ર-મરીચિનિચયોજ્જવલાઃ; મૂર્તિ-
મૂર્તિ-સિતધ્યાન-નિર્મિતેવ શ્રિયેડસ્તુ વઃ. ૧૦. કરામલકવદ્વિશ્વં, કલયન્કેવલ શ્રિયાઃ;
અચિન્ત્ય માહાત્મ્ય નિધિઃ, સુવિધિર્ઘોધિયેડસ્તુ વઃ. ૧૧. સત્વાનાં પરમાનન્દ-કન્દોદ્ભેદ-
નવામ્બુહઃ; સ્યાદ્વાહામૃતનિસ્ચન્દી, શીતલઃ પાતુ વો જિનઃ. ૧૨. ભવરોગાત્તંજન્તૂના-
મગદંકારહશંનઃ, નિઃશ્રેયસશ્રીરમણુઃ, શ્રેયાંસ શ્રેયસેડસ્તુ વઃ. ૧૩. વિશ્વોપકારકીર્ણ-
તીર્થકૃત્કર્મનિર્મિતિઃ; સુરાસુરનરૈઃ પૂજ્યો, વાસુપૂજ્યઃ પુનાતુ વઃ. ૧૪. વિમલસ્વામિનો
વાચઃ, કંતકક્ષોદસોદરાઃ; જયન્તિ ત્રિજગચ્ચેતો-જલનૈમંદ્યહેતવઃ. ૧૫. સ્વયંભૂરમણુ-
સ્પર્ધિ-કંકણારણ્યવારિણાઃ; અનન્તજિહ્વનન્તાં વઃ, પ્રયચ્છતુ સુખશ્રિયમ્. ૧૬. કદપદ્મ-

સધર્મભાણુ-મિષ્ટપ્રાપ્તૌ શરીરિણામ; ચતુર્દા ધર્મદેશર, ધર્મનાથમુપાસ્મહે. ૧૭. સુધા-
સોદરવાગ્ભયોત્સના-નિર્મલીકૃત દિશ્મુખઃ; મૃગલક્ષ્મી તમઃશાન્ત્યૈ, શાન્તિનાથજિનો-
ડસ્તુ વઃ. ૧૮. શ્રીકૃત્યુનાથો ભગવાન્, સનાથોડતિશયદ્ધિભિઃ; સુરાસુરનૃનાથાના-મેક-
નાથોડસ્તુ વઃ શ્રિયે. ૧૯. અરનાથસ્તુ ભગવોશ્ચતુર્થારનભોરવિઃ; ચતુર્થપુરુષાથશ્રી-
વિલાસં વિતનોતુ વઃ. ૨૦. સુરાસુરનરાધીશ-મયૂરનવવારિદમ; કમંદૂન્મૂલને હસ્તિ,
મહં મદ્વિભભિષ્ટુમઃ. ૨૧. જગન્મહાભોહનિદ્રા-પ્રત્યુષસમયોપમમ; મુનિસુમતનાથસ્ય,
દેશનાવચનં સ્તુમઃ. ૨૨. લુકન્તો નમતાં મૂર્ધ્નિ-નિર્મલીકારકારણમ; વારિષ્ઠેવા ઇવ
નમેઃ, પાન્તુ પાદનખાંશવઃ. ૨૩. ચદુવંશસમુદ્રેન્દ્ર; કમંકક્ષહુતાશનઃ; અરિષ્ટનેમિભ-
ગવાન્, ભૂયાદ્વોડરિષ્ટમાશનઃ. ૨૪. કમઠે ધરણેન્દ્રે ચ, સ્વોચિતં કમં કુર્વતિ; પ્રભુ-
સ્તુત્યમનોવૃત્તિઃ, પાન્થનાથઃ શ્રિયેડસ્તુ વઃ. ૨૫. શ્રીમતે વીરનાથાય, સનાથાયાદ્ભુત-
શ્રિયા, મહાનન્દસરોરાજ-મરાલાયાડહંતે નમઃ. ૨૬. કૃતાપરાધેડપિ જને, કૃપામન્થર-
તારયોઃ; ઇષદ્ભાષ્યાદ્રયોભદ્રં, શ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ. ૨૭. જયતિ વિજિતાન્યતેભઃ,
સુરાસુરાધીશસેવિતઃ શ્રીમાન્ વિમલસાસવિરહિત-સિંહુવનચૂડામણિભંગવાન્. ૨૮.
વીરઃ સર્વસુરાસુરેન્દ્રમહિતો વીરં બુધાઃ સંશ્રિતાઃ, વીરેણાભિહુતઃ સ્વકર્મનિયો વીરાય
નિત્યં નમઃ; વીરાત્તીર્થમિદં પ્રવૃત્તમતુલં વીરસ્ય ઘોરં તપો, વીરે શ્રી ધૃતિ કીર્તિ કાન્તિ-
નિયયઃ શ્રીવીર! ભદ્રં દિશઃ. ૨૯. અવનિતલગતાનાં કૃત્રિમાકૃતિમાનાં, વરભવનગતાનાં
દિવ્યવૈભાનિકાનામ; ઇહ મનુજકૃતાનાં દેવરાજચિંતાનાં, જિનવરભવનાનાં ભાવતોડહં
નમામિ. ૩૦ સર્વેષાં વેદસામાઘ-માદિમં પરમેષ્ઠિનામ; દેવાધિદેવં સર્વજ્ઞં, શ્રીવીરં
પ્રશ્નિદ્ધમહે. ૩૧. દેવોડનેકલવાજિતોજિત મહા-પાપપ્રહીપાનલો, દેવઃ સિદ્ધિવધૂવિશા-
લહુકયાલંકારહારોપર્મઃ; દેવોડટાદશદોષસિન્ધુરંધટાનિલોદ 'પચાનનો, ભવ્યાનાં વિદ્ધાતુ
વાંચિતર્કલં શ્રીવીરતરાગો જિનઃ, ૩૨. ખ્યાતોડટાપદપર્વતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધઃ,
શ્રીમાન્ રૈવંતકઃ પ્રસિદ્ધમહિમા યત્રુજયો મણ્ડપઃ; વૈભારઃ કનકાચલોડબુદ્ધગિરિઃ શ્રીચિ-
ત્રકૂટાદયસ્તત્ર શ્રીકૃષ્ણભાંડયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વૅ મંગલમ. ૩૩.

ભાવાર્થઃ-શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્યના સ્વેલા આ ચૈત્યવંદનમાં ચોવીસ તીર્થ કરની બૂદા બૂદા શ્લોકોથી
સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

૫૪. શ્રાવક પાક્ષિકાદિ બૃહત્ અતિચાર.

નાણુંમિ હંસણુંમિ અ, ચરણુંમિ તવંમિ તહ ચ વીરિયંમિ; આચરણું આચરો,
હં અ ઝોસો પંચહા ભણિયો. ૧. જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, વીર્યાચાર, એ
પંચવિધ આચારમાંહિ જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ-બાદર, બાણુતાં
અબાણુતાં, હુઓ હોય, તે સર્વિંદુ મને, વચને, કાચાએ કરી મિચ્છા મિ દુષ્કંડ. ૧.

તત્ર, જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-કાલે વિણુએ બહુમાણે ઉવહાણે તહ અનિષ્ઠ-
વંણે; વંજણુઅત્ય તહભણે, અર્ધવિહો નાણુમાચારો. ૧. જ્ઞાન-કાળવેળાએ ભણ્યો ગણ્યો
નહીં, અકાળે ભણ્યો. વિનયહીન, બહુમાનહીન, યોગઉપધાનહીન, અનેરા કન્હે ભણી
અનેરો શુરુ કહ્યો. દેવ શુરુ વાંદણે, પરિકેમણે, સજ્જાય કરતાં, ભણુતાં ગણુતાં, કૂડો

અક્ષર કાને માત્રાએ અધિકે ઓછે ભણ્યો. સૂત્ર કૂડું કહ્યું, અર્થ કૂડો કહ્યો, તદ્દભય કૂડાં કહ્યાં, ભણીને વિસાર્યા. સાધુતણે ધર્મે-કાળે અણઉદ્ધર્યે, દાંડો અણપડિલેલે વસતિ અણ-શોધે, અણપવેસે, અસજ્જાએ અણોજ્જાએ માંહે શ્રીદશવૈકલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો, ગણ્યો. શ્રાવકતણે ધર્મે-સ્થવિરાવલિ પડિઠ્ઠમણા, ઉપદેશમાળા, પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો, ગણ્યો. કાળવેળાએ કાળે અણઉદ્ધર્યે પઠ્યો. જ્ઞાનોપગરણુ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નવકાર-વાળી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, ઓળિયા પ્રમુખ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થૂંક લાગ્યું, થૂંકે કરી અક્ષર માંજ્યો, ઓશીસે ધર્યો, કન્હે છતાં આહાર-નિહાર કીધો. જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષતાં ઉપેક્ષા કીધી. પ્રજ્ઞાપરાધે વિણુશ્યા, વિણુસતાં ઉવેજ્યાં, છતી શક્તિએ સાર-સંભાળ ન કીધી. જ્ઞાનવંતપ્રત્યે દ્વેષ, મત્સર ચિંત્યો. અવજ્ઞા, આશાતના કીધી. કોઈ પ્રત્યે ભણુતાં ગણુતાં અંતરાય કીધો. આપણા બાણુપણાતણો ગવં ચિંત્યો. મતિ-જ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવળજ્ઞાન. એ પંચવિધ જ્ઞાનતણી અસ-દહણુ કીધી, કોઈ તોતડો ઓળડો હસ્યો, વિતકર્યો. અન્યથા પ્રરૂપણુ કીધી. જ્ઞાનાચાર વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ ૦ ૧.

દશનાચારે આઠ અતિચાર-નિરુસંક્રિય નિષ્કંખિય, નિર્વિતિગિચ્છા અમૂઢહિંદ્રી અ; ઉવવૂહ ચિરીકરણે, વચ્છલ્લ-અપભાવણે અર્દુ. ૧. દેવગુરુધર્મતણે વિષે નિઃશંકપણું ન કીધું, તથા એકાંત નિશ્ચય ન કીધો, ધર્મ સંબંધીયાં ફળતણે વિષે નિઃસંદેહબુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુસાધ્વીનાં મલમલીન ગાત્ર દેખી દુગંછા નિપજાવી, કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર અભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદષ્ટિપણું કીધું. તથા સંઘમાંહે ગુણુવંતતણી અનુપબુંદણુ કીધી. અસ્થિરીકરણુ, અવાત્સલ્ય, અપ્રીતિ, અભક્ષિત નિપજાવી, અબહુમાન કીધું. તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, સાધારણુ-દ્રવ્ય, ભક્ષિત ઉપેક્ષિત, પ્રજ્ઞાપરાધે, વિણુશ્યાં, વિણુસતાં ઉવેજ્યાં, છતી શક્તિએ સાર-સંભાળ ન કીધી. તથા સાધર્મિક સાથે કલહકર્મબંધ કીધો. અધોતી, અષ્ટપદ મુખ-કોશ પાએ દેવપૂજા કીધી. ઝિંબપ્રત્યે વાસકુંપી, ધૂપધાણું, કલશતણો ઠબકો લાગ્યો. ઝિંબ હાથથકી પાડ્યું. ઊસાસ નિઃસાસ લાગ્યો. દેહરે, ઉપાશ્રયે, મલલેખમાદિક લોહ્યાં. દેહરામાંહે હાસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ, આહાર, નિહાર, કીધાં. પાન, સોપારી, નિવે-લીઆ, ખાધાં. ઠવણુચરિય હાથથકી પાડ્યાં, પડિલેલુવા વિસાર્યાં. જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય. ગુરુવચન તહત્તિ કરી પડિવળ્યું નહીં. દશનાચાર વ્રત વિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ ૦ ૨.

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર-પણિહાણુનેગણુતો, પંચહિં સમિધિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્તાચારો, અર્દુવિહો હોઈ નાયંયો. ૧. ધર્મ સમિતિ તે અણુનેએ હિંચ્યા. ભાષા-સમિતિ તે સાવધ વચન જોલ્યાં. એષણુ સમિતિ તે તૃણુ, રંગલ, અન્ન, પાણી અસૂ-ઝવું લીધું. આદાનભંડમત્તનિદ્ધેવણુ સમિતિ તે આસન, શયન, ઉપકરણુ, માતરુ પ્રમુખ અણુપૂંજી જીવાકુળ ભૂમિકાએ મૂક્યું-લીધું. પારિણાપનિકા સમિતિ તે મળ, મૂત્ર, પ્રલોખમાદિક અણુપૂંજી જીવાકુળભૂમિકાએ પરહંયું. મનોગુપ્તિ-મનમાં આત્મ-રૌદ્ર ધ્યાન

ધ્યાયાં. વચન ગુપ્તિ-સાવધાં વચન બોલ્યાં, કાય ગુપ્તિ-શરીર અણપડિલેલું હલાળું, અણપુંજે બેઠાં. એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા તે સાધુતણે ધર્મે સદૈવ, અને શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે રૂડી પેરે પાળ્યા નહીં. ખંડણા, વિરાધના હુઈ. ચારિત્રાચાર મત વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર, પક્ષ દિવસમાંહિ, સૂક્ષ્મ ખાદર, બાણતાં અબાણતાં, હુઓ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છા મિ હુક્કં. ૩.

વિશેષત :—શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રીસમ્યક્ત્વ મૂલ ખાર મત. સમ્યક્ત્વતણા પાંચ અતિચાર—સંકાકંખવિગિચ્છાં શંકા—શ્રીઅરિહંતતણાં બળ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભિર્યદિકગુણ, શાશ્વતી પ્રતિમા, ચારિત્રીયાનાં ચારિત્ર, શ્રી જિનવચનતણા સંદેહ કીધો. આકાંક્ષા—પ્રજ્ઞા, વિબુધ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાળ, ગોગો, આસપાલ, પાદરદેવતા, ગોત્ર-દેવતા, શ્રદ્ધપૂલ, વિનાયક, હનુમંત, સુગ્રીવ, વાલી, નાહ ઇત્યેવમાદિક દેશ, નગર, ગામ, ગોત્ર, નગરી, જૂજૂઆ દેવ દેહરાંના પ્રભાવ દેખી રોગ આતંક કષ્ટ આળ્યે ઇહ-લોક પરલોકાર્થે પૂજ્યા, માન્યા. સિદ્ધ વિનાયક જીરાઉલાને માન્યું, ઇચ્છ્યું. ઐશ્વર્ય-સાંખ્યા-દિક સંન્યાસી, ભરહા, ભગત, લિંગિયા, ભેગિયા, ભેગી, દરવેશ, અનેરો દશનીયાતણા કષ્ટ, મંત્ર, ચમત્કાર દેખી પરમાર્થ જાણ્યા વિના જૂલાવ્યા, મોઢાં. કુશાસ્ત્ર શીખ્યાં, સાંભળ્યાં. શ્રાદ્ધ—સંવચ્છરી, હોળી, બળેવ, માહિ પૂનમ, અબ પડવો, પ્રેત, ખીજ, ગૌડી-ત્રીજ, વિનાયક ચોથ, નાગ પંચમી, ઝીલણા છઠી, શીલ સાતમી, ધ્રુવ આઠમી, નૌલી નવમી, અહવા દશમી, મત અચારશી, વચ્છ ખારશી, ધન તેરશી, અનંત ચઉદશી. અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયણ, નૈવેદ્ય કીધાં. નવોદક, યાગ, ભોગ, ઉતારણાં કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં. પીંપલે પાણી ઘાલ્યા, ઘલાવ્યાં. ઘર ખાહિર, ક્ષેત્રે, ખલે, કૂવે, તળાવે, નદીએ, દ્રહે, વાવિએ, સમુદ્રે, કુંડે, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, દાન કીધાં. શ્રદ્ધ, શનિશ્વર, માહ માસે નવરાત્રિ નાદ્યાં. અબાણનાં થાખ્યાં, અનેરો મત મતોલાં કીધાં, કરાવ્યાં. વિતિગિચ્છા—ધર્મસંબંધીયાં કળતણે વિષે સંદેહ કીધો. જિન, અરિહંત, ધર્મના આગર, વિશ્વોપકારસાગર, મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઇસ્યા ગુણભણી ન માન્યા, ન પૂજ્યાં. મહાસતી, મહાત્માની ઇહલોક પરલોક સંબંધીયાં ભોગવાંછિત પૂલ કીધી. રોગ, આતંક, કષ્ટ આળ્યે ખીણ વચન, ભોગ માન્યાં. મહાત્માનાં ભાત, પાણી, મલ, શોભા તણી નિહા કીધી. કુચારિત્રિયા દેખી ચારિત્રિયા ઉપર કુભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વિતણી પૂજા-પ્રભાવના દેખી પ્રશંસા કીધી, પ્રીતિ માંડી, દાક્ષિણ્યલગે તેહનો ધર્મ માન્યો, કીધો. શ્રી સમ્યક્ત્વ મત વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ ૧.

પહેલે સ્થૂલપ્રાણાતિપાતવિરમણમતે પાંચ અતિચાર—વહળખંધવિચ્છેએ ૦ દ્વિપદ, ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીસવશે ગાઠો ઘાવ ઘાલ્યો, ગાઠો બંધને બાંધ્યો, અધિક ભાર ઘાલ્યો. નિર્લાંછન કમ કીધાં. ચારા પાણી તણી વેળાએ સાર સંભાળ ન કીધી. લેહણે દેહણે કિણુહી પ્રત્યે લંઘાળ્યો. તેણે જૂજૂએ આપણે જમ્યા. કન્ડે રહી મરાળ્યો, બંદીખાને ઘલાળ્યો. સભ્યાં ધાન્ય તાવડે નાખ્યાં, રૂંદળાવ્યાં, ભરહાવ્યાં, શોધી ન વાવ્યાં. ઇંધણ, છાણાં અણશોધ્યાં ખાળ્યાં. તે માંહિ સાપ, વીંછી, ખજુરાં, સરવલા, માંકડ, જુઆ,

ગિંગોડા સાહુતાં મુઆ, હુહ્યા, રૂડે સ્થાનકે ન મૂકયાં. કીડી મ'કોડીનાં ઇંડાં વિછેદ્યાં. લીખ ફેડી. ઉદેહી, કીડી, મ'કોડી, ધીમેલ, કાતરા, ચુડેલ, પતંગિયાં, ફેડકાં, અલસિયાં, ઈંચલ, કુંતા, ડાંસ, મસા, બગતરાં, માખી, તીડ પ્રમુખ જીવ વિણુદ્યા. માળા હલાવતાં ચલાવતાં પ'ખી, ચકલાં, કાગ તણાં ઈંડાં ફેડયાં. અનેરા એકેં દ્રિયાદિક જીવ વિણુસ્યા, ચાંખ્યા, હુહ્યા, કાંઈ હલાવતાં ચલાવતાં, પાણી છાંટતાં, અનેરાં કાંઈ કામકાજ કરતાં, નિદ્વંસપણું કીધું. જીવરક્ષા રૂડી ન કીધી. સ'ખારો સૂકવ્યો, રૂડું ગલણું ન કીધું, અણુગળ પાણી વાવયું. રૂડી જ્યણા ન કીધી. અણુગળ પાણીએ ઝીલ્યા, હુગડાં ધોયાં. ખાટલા તાવડે નાંખ્યા, ખાટક્યા. જીવાકુલ ભૂમિ લીંપી, વાશી ગાર રાખી. ફળણે, ખાંડણે, લીંપણે રૂડી જ્યણા ન કીધી. આઠમ ચઉદશના નિયમ ભાંખ્યા. ધૂણી કરાવી. પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણુવ્રત વિષયઓ અનેરા જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિં ૧.

ખીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર—સહસ્રા રહસ્ય દારે ૦ સહસ્રા તારે કુણુહી પ્રત્યે અણુગતું આળ અભ્યાખ્યાન કીધું. સ્વદારા મંત્રલેહ કીધો. અનેરા કુણુહીનો મંત્ર, અલોચ—મમ પ્રકાર્યો. કુણુહીને અનર્થ પાડવા કૂડી બુદ્ધિ લીધી. કૂડો લેખ લખ્યો. કૂડી સાખ ભરી. થાપણુમોસો કીધો. કન્યા, ગૌ, ઠોર, ભૂમિ સ'ખ'ધી લેહણે, ફેહણે, બ્યવસાયે, વાદ વઢવાડ કરતાં મોટકું જીડું ઝોલ્યા. હાથ, પગ તણી ગાળ લીધી, કડકડા મોડ્યા. મમ વચન ઝોલ્યાં. ખીજે સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણુવ્રત વિષયઓ અનેરા જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિં ૨.

ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર—તેના હુહપઓગે ૦ ઘર ખાહિર, ક્ષેત્ર, ખળે પરાઈ વસ્તુ અણુમોકલી લીધી—વાવરી. ચોરાઈ વસ્તું વહોરી. ચોર, ધાડ પ્રત્યે સ'કેત કીધો, તેહને સ'ખલ લીધું, તેહની વસ્તુ લીધી. વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધો. નવા, પુરાણા, સરસ, વિરસ, સજીવ, નિજીવ વસ્તુનાં લેળસ'લેળ કીધાં. કૂડે કાટલે, તોલે, માને, માપે વહોર્યાં. દાણુચોરી કીધી. કુણુહીને લેજે વરાંસ્યો. સાટે લાંચ લીધી. કૂડો કરહો કાઢ્યો. વિશ્વાસઘાત કીધો. પરવ'ચના કીધી. પાસંગ ફડાં કીધાં ફાંડી ચઢાવી. લહકે ત્રહકે, ફડાં કાટલાં, માન, માપાં કીધાં. માતા, પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર વ'ચી કુણુહીને લીધું. જૂદી ગાંઠ કીધી. થાપણુ ઝોળવી. કુણુહીને લેજે પલેજે ભૂલાવ્યું. પડી વસ્તુ ઝોળવી લીધી. ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિં ૩.

ચોથે સ્વદારાસંતોષ પરસ્ત્રીગમન વિરમણુવ્રતે પાંચ અતિચાર—અપરિગ્ગહિયા ઈત્તર ૦ અપરિગૃહીતાગમન, ઈત્વર પરિગૃહીતાગમન કીધું. વિધવા, વેશ્યા, પરસ્ત્રી, કુલાંગના, સ્વદારાશોકતણે વિષે દૃષ્ટિવિપર્યાસ કીધો. સરાગ વચન ઝોલ્યા. આઠમ—ચઉદશ—અનેરી પવ' તિથિના નિયમ લઈ ભાંખ્યાં. ઘરઘરણું કીધાં, કરાવ્યાં. વરવહુ વખાણ્યાં. કુવિકલ્પ ચિંતવ્યો. અનંગકીડા કીધી. સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ નિરખ્યાં. પરાચા વિવાહ જોડ્યા. ઠીંગલાઠીંગલી પરણાવ્યા. કામલોગતણે વિષે તીવ્ર અભિલાષ કીધો. અતિક્રમ, બ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર સુહણે સ્વપ્નાંતરે હુઆ. કુસ્વપ્ન લાધ્યાં. નટ, વીટ, સીશુ હાસુ' કીધું. ચોથે સ્વદારાસંતોષ વ્રત વિષયઓ અનેરા જે કોઈ ૪.

પાંચમે સ્થૂલ પરિશ્રુ પરિમાણપ્રતે પાંચ અતિચાર-ધણુધન ખિત્તવત્ત્વં ધન-ધાન્ય, ક્ષેત્ર-વાસ્તુ, રૂપ્ય-સુવણ્, કુપ્ય, દ્વિપદ-ચતુષ્પદ એ નવવિધ પરિશ્રુતણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મૂર્છાલગે સંક્ષેપ ન કીધો. માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રીતણે લેખે કીધો. પરિશ્રુ પરિમાણ લીધું નહીં. લેખને પઠિઉં નહીં. પઠવું વિસાચું. અલીધું મેલ્યું. નિયમ વિસાર્યા. પાંચમે પરિશ્રુ-પરિમાણપ્રત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસં ૫.

છટ્ટે-દ્વિગવિરમણપ્રતે પાંચ અતિચાર-ગમણસ ઉ પરિમાણેં ઊર્ધ્વદિશિ, અધો-દિશિ, તિયગ્દિશિએ જાવા-આવવા તણા નિયમ લેખ લાંબ્યા. અનાલોગે વિસ્મૃતલગે અધિક ભૂમિ ગયા. પાઠવણી આઘી પાછી મોકલી. વહાણુ વ્યવસાય કીધો. વર્ષાકાળે ગામ તરું કીધું. ભૂમિકા એક ગમા સંખેપી, બીજી ગમા વધારી. છટ્ટે દ્વિગવિરમણપ્રત વિષ-યઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષં ૬.

સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણપ્રતે-ભોજન આશ્રયી પાંચ અતિચાર, અને કર્મ-હુતી પંક્તિ અતિચાર. એવં વીશ અતિચાર, સચ્ચિત્તે પઠિખંધેં સચિત્ત નિયમ લીધે અધિક સચિત્ત લીધું. અપક્રવાહાર, કુપક્રવાહાર, તુચ્છૌષધિતણું ભક્ષણ કીધું. ઝોળા, ઉંખી, પોંક, પાપડી ખાધાં. સચ્ચિત્તકવ્ય વિગર્ભ, વાણુહતંબોલવત્થકુમ્ભેસુ; વાહણુસયણુ વિલેવણુ, ખંભદિસિન્હાણુભત્તેસુ. ૧. એ ચૌદ નિયમ દિનગત રાત્રિગત લીધા નહીં, લેખને લાંબ્યા. ખાવીશ અભક્ષ્ય, ખત્રીશ અનંતકાયમાંહિ-આહુ, મૂળા, ગાજર, પિંક, પિંકાણુ, કચૂરો, સૂરણુ, કુળી આંખલી, ગળો, વાઘરડાં ખાધાં. વાશી કઠોળ, પોળી, રોટલી, ત્રણુ દિવસતું જોદન લીધું. મધુ, મહુડાં, માખણુ, માટી, વેંગણુ, પીલુ, પીચુ, પપોટા, વિષ, હિમ, કરા, ઘોલવડાં, અભણ્યાં ફળ, ટીંબરું, શુકાં, મહોર, જોળ અથાણું, આંખલખોર, કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કોઠિબડાં ખાધા. રાત્રિભોજન કીધાં. લગ-ભગ વેળાએ વાળું કીધું. દિવસ વિણુ ઉગે શીરાબ્યા. તથા કર્મંતઃ પત્તર કર્માદાન-ઈંગા-લકરમે, વણુકરમે, સાહિકરમે, ભાહિકરમે, ફેહિકરમે એ પાંચ કર્મં. કંતવાણિજને લક્ષ્મ વાણિજને, રસવાણિજને, કેસવાણિજને, વિષવાણિજને એ પાંચ વાણિજ્ય. જંતપિલ્લ-ણુકરમે, નિલ્લંછણુકરમે, ફવગ્ગિદાવણુયા, ચુરદહતલાયસોસણુયા, અચમ્પોસણુયા, એ પાંચ સામાન્ય. એવં પત્તર કર્માદાન. ખહુ સાવધ, મહારંભ, રાંગણુ, લીહાલા કરાવ્યા. ઈંટ-નિલાસા પચાવ્યા. ધાણી, ચણા, પકવાન કરી વેચ્યાં. વાશી માખણુ તવાવ્યાં. તિલ વહોર્યા, ફાગણુ માસ ઉપરાંત રાખ્યા. દલીદો કીધો. અંગીઠા કરાવ્યા. શ્વાન, ખિલાસ, સૂસા, સાલહિ પોખ્યા. અનેરાં જે કાંઈ ખહુ સાવધ ખરકર્માદિક સમાચર્યાં. વાશી ગાર રાખી. લીંપણે શુંપણે, મહારંભ કીધો. અણુશોધ્યા ચૂલા સંપ્રકયા. ઘી, તેલ, જોળ, છાશ, તણા ભાજન ઉધાડાં મૂક્યાં. તે માંહિ, માખી, કુતી, ઉંદર, ગીરોળી પડી, કીડી ચડી, તેની જયણા ન કીધી. સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણપ્રત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિં ૭.

આઠમે-અનર્થકંદ વિરમણપ્રતે પાંચ અતિચાર-કંદપે કુક્કુલએં કંદપે લગે-વિટથેંટા, હાસ્ય, ખેલ, કુતૂહલ કીધા. પુરુષ, સ્ત્રીના હાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર, વિષયરસ

વખાણ્યા. રાજકથા, ભક્તકથા, દેશકથા; સ્ત્રીકથા કીધી. પરાઈ તાંત કીધી, તથા પૈશુ-
ન્યપણું કીધું, આત્મરૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. ખાંડાં, કટાર, કૈશ, કુહાડાં, રથ, ઉખલ, મુશલ,
અગ્નિ, ઘરંટી, નિસાહ, દાતરડાં પ્રમુખ અધિકરણ મેલી હાક્ષિણ્યલગે માગ્યાં આખ્યાં.
પાપોપદેશ દીધો. અઠમી ચતુર્દશીએ ખાંડવા દળવાતણા નિયમ લાગ્યા. મૂખરપણાલગે
અસંખદ વાક્ય બોલ્યાં. પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં. અંધોલે, નાહણે, દાતણે, પગધોઅણે, ખેલ,
પાણી, તેલ, છાંટયાં. ઝીલણે ઝીલ્યા. જીવટે રમ્યા. હિંચોળે હિંચ્યા. નાટક-પ્રેક્ષણુક ભેયાં. કણ,
કુવસ્તુ, ઢોર લેવરાવ્યાં. કર્કશ વચન બોલ્યાં. આઠોશ કીધો. અબોલા લીધો. કરકડા મોઝ્યા.
મચ્છર ધર્યો, સંભેડા લગાડ્યા, શ્રાપ દીધો. લેંસા, સાંઠ, હુંડું, ફૂંડા, શ્વાનાદિક જૂઝાર્યા,
જૂઝતાં ભેયા. ખાદિ લગે અદેખાઈ ચિંતવી. માટી, મીઠું, કણ, કપાસીયા, કાજવિણ ચોખ્યા,
તે ઉપર બેઠા. આલી વનસ્પતિ ખુંદી. સૂઈ, શસાદિક, નિપજાવ્યાં. ઘણી નિદ્રા કીધી.
રાગ દ્વેષ લગે એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વાંછી, એકને મૃત્યુ હાની વાંછી. આઠમે અનથ-
દંડવિરમણવ્રત વિષધયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ૮.

નવમે-સામાયિકવ્રતે પાંચ અતિચાર-તિવિહે દુષ્ટપણિહાણે ૦ સામાયિક લીધે મને
આહુટું દોહુટું ચિંતવ્યું. સાવલ વચન બોલ્યાં. શરીર અણુપડિલેલું હલાવ્યું. છતી વેળાએ
સામાયિક ન લીધું. સામાયિક લઈ ઉઘાડે મુખે બોલ્યા. ઉઘ આવી. વાત, વિકથા ઘરતણી
ચિંતા કીધી. વીજ, દીવાતણી ઉજજેહિ હુંઈ. કણ, કપાસિયા, માટી, મીઠું, ખડી, ધાવડી,
અરણેટો, પાષણ પ્રમુખ ચોખ્યા. પાણી, નીલ, ફૂલ, સેવાલ, હરિયકાય, ખીયકાય, ઇલાદિક
આલખ્યા. સ્ત્રી તિયંચ તણા નિરંતર પરસ્પર સંબદ્ધ હુઆ. મુહપતિઓ સંબદ્ધી. સામાયિક
અણુપૂજ્યું પાચું, પારવું વિસાચું. નવમે સામાયિકવ્રત વિષધયો અનેરો જે કોઈ
અતિચાર પક્ષ ૯.

દશમે-દેશાવગાશિકવ્રતે પાંચ અતિચાર-આણુવણે પેસવણે ૦ આણુવણુ-૧૫ઓગે,
પેસવણુ-૧૫ઓગે, સદાણુવાઈ, રુવાણુવાઈ, બહિયા પુગલ-પદ્મજેવે, નિયમિત ભૂમિકા-
માંહિ બાહેરથી કાંઈ અણાવ્યું. આપણુ કન્હે થકી બાહેર કાંઈ મોકલ્યું. અથવા રૂપ દેખાડી,
કાંકરો નાંખી, સાદ કરી આપણુપણું છડું જણાવ્યું. દશમે દેશાવગાશિકવ્રત વિષધયો
અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ૧૦.

અગ્યારમે-પૌષધોપવાસવ્રતે પાંચ અતિચાર-સંથારુચાર વિહિ ૦ અપડિલેહિય,
દુષ્ટપડિલેહિય, સજ્જાસંથારએ, અપડિલેહિય, દુષ્ટપડિલેહિય, ઉચાર પાસવણુ ભૂમિ,
પોસહ લીધે સંથારાતણી ભૂમિ ન પૂંછ, બાહિરલાં લહુડાં, વડા, સ્થંદિલ, દિવસે શોધ્યાં નહીં
પડિલેલાં નહીં. માતરું અણુપૂજ્યું હલાવ્યું, અણુપૂંછ ભૂમિકાએ પરઠવ્યું. પરઠવતાં
'અણુબણુહ જસસંગો' ન કહ્યો. પરઠવ્યા પૂંઠે વાર ત્રણ 'વોસિરે વોસિરે' ન કહ્યો.
પોસહશાળા માંહિ પેસતાં 'નિસીહિ' નિસરતાં 'આવસહિ' વાર ત્રણ બણી નહીં.
પુઠવી, અપ, તેઉ, વાઉ, વનસ્પતિ, ત્રસકાય તણા સંબદ્ધ, પરિતાપ, ઉપદ્રવ હુઆ. સંથારા
પોરિસીતણા વિધિ બણવો વિસાર્યો. પોરિસી માંહિ ઉધ્યા. અવિધે સંથારો પાથર્યો.
પારણાદિકતણી ચિંતા કીધી. કાળવેળાએ દેવ ન વાંધા, પસિકમણું ન કીધું. પોસહ અસૂરો

લીધો, સવેરો પાર્યો. પર્વતિથી પોસહુ લીધો નહીં. અગ્યારમે પૌષધોપવાસવ્રત વિષયો
અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૧૧.

બારમે-અતિથિસંવિભાગવ્રતે પાંચ અતિચાર, સચિત્તે નિર્દિષ્ટવશ્યે સચિત્ત
વસ્તુ હેઠ ઉપર છતાં મહાત્મા મહાસતી પ્રત્યે અસૂઝતું દાન કીધું. દેવાની બુદ્ધિએ
અસૂઝતું ફેડી સૂઝતું કીધું. પરાયું ફેડી આપ્યું કીધું. અણદેવાની બુદ્ધિએ સૂઝતું ફેડી
અસૂઝતું કીધું. આપણું ફેડી પરાયું કીધું. વહોરવા વેળા ટળી રહ્યા. અસુરે કરી મહાત્મા
તેડયા. મત્સર ધરી દાન દીધું. ગુણવંત આવ્યે ભક્તિ ન સાચવી. છતી શક્તિએ સાહ-
સ્મિવાત્સલ્ય ન કીધું. અનેરાં ધર્મક્ષેત્ર સીદાતાં છતી શક્તિએ ઉદ્ધર્યાં નહી. દીન, ક્ષીણ
પ્રત્યે અનુકંપાદાન ન દીધું. બારમે અતિથિસંવિભાગ વ્રત વિષયો અનેરો જે કોઈ
અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ ૧૨.

સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર-ઇહલોએ પરલોએ ઇહલોગાસંસંપ્પઓગે, પર-
લોગાસંસંપ્પઓગે, જીવિયાસંસંપ્પઓગે, મરણાસંસંપ્પઓગે, કામલોગાસંસંપ્પઓગે.
ઇહલોકે ધર્મના પ્રભાવ લગે રાજકુદ્ધિ, સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર, વાંછયાં. પરલોકે-
દેવદેવેન્દ્ર, વિદ્યાધર, ચક્રવર્તી તણી પહવી વાંછી. સુખ આવે-જીવિતવ્ય વાંછયું. દુઃખ
આવે મરણ વાંછયું. કામ લોગતણી વાંછા કીધી. સંલેષણાવ્રત વિષયો અનેરો જે
કોઈ અતિચાર પક્ષ ૧૩.

તપાચાર બાર લેહ-છ બાદ, છ અભ્યંતર. અણસણમૂણો અરિયાં અણસણ
ભણી-ઉપવાસવિશેષ પર્વતિથી છતી શક્તિએ કીધો નહીં. જીણોદરી વ્રત-તે કોળિયા
પાંચ સાત જીણા રહ્યા નહીં. વૃત્તિસંક્ષેપ-તે દ્રવ્યભણી સર્વ વસ્તુનો સંક્ષેપ કીધો નહીં.
રસત્યાગ તે વિગયત્યાગ ન કીધો. કાયકલેશ-લોચાદિક કષ્ટ સહન કર્યાં નહિ. સંલીનતા
અંગોપાંગ સંકોચી રાખ્યાં નહિ. પાટલો ડગતો ફેડયો નહીં. ગંઠસી, પોરિસી, સાહ-
પોરિસી, પુરિમઠું, એકાસણું, બેઆસણું, નીવી, આયંબિલ પ્રમુખ પચ્ચક્ષુબાણ પારતું
વિસાચું. ગંઠસીઈ ભાંચું. નીવી, આયંબિલ, ઉપવાસાદિક, તપ કરી કાચું પાણી પીધું.
વમન હુચ્યો. બાદ તપ વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૧૪.

અભ્યંતર તપ-પાયચિત્તં વિષયો મનશુદ્ધિ ગુરુ કન્હે આલોચણ લીધી નહી.
ગુરુદત્ત-પ્રાયશ્ચિત્ત તપ લેખા શુદ્ધિ પહુચાડ્યો નહીં. દેવ, ગુરુ, સંઘ, સાહુસ્મિ પ્રત્યે
વિનય સાચ્યો નહીં. બાળ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રમુખનું વૈયાવચ્ચ ન કીધું. વાચના,
પ્રચ્છના, પરાવર્તના, અનુપ્રેક્ષા, ધર્મકથા, લક્ષણ એ પંચવિધ સ્વાધ્યાય ન કીધો. ધર્મ-
ધ્યાન, શુકલધ્યાન ન ધ્યાયાં; આત્મધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં. કર્મક્ષયનિમિત્તે લોગસ્સ દશ-
વીશનો કાઉસ્સગ ન કીધો. અભ્યંતર તપ વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ ૧૫.

વીર્યાચારના ત્રણ અતિચાર-અણિગુહિય-બલવીરિઓ પહવે, ગુણવે, વિનય,
વૈયાવચ્ચ, દેવપૂજા, સામાયિક, પોસહુ, દાન, શીલ, તપ, ભાવનાદિક ધર્મકૃત્યને વિષે
મન, વચન, કાયાતંત્ર છતું બળ વીર્ય ગોપંચું. રૂડાં પંચાંગ ખમાસંમણ ન દીધાં,
વાંદણાં તણા આવંત વિધિ સાચ્યા નહીં. અન્ય ચિત્તે, નિરાદરપણે બેઠા. ઉતાવળું દેવ-

વંદન, પડિક્રમણું કીધું. વીર્યાચાર વિષયો અનેરો જે કોઈ અતિચારો ૧૬.

નાણાઈ અર્ધ પધવય, સમ સંલેહણ પણ પત્તર કરમેસુ; બારસતપ વીરિઅતિગં,
ચઉંવીસસયં અધ્યારા.^૧ ૧. પડિસિદ્ધાણું કરણેં પ્રતિષેધ-અલક્ષ્ય અનંતકાય બહુ-
બીજલક્ષણ, મહારંભ, પરિગ્રહાદિક કીધા. જીવાજીવાદિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદલા નહીં.
આપણી કુમતિલગે ઉત્સૂત્ર પડપણા કીધી. તથા પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અહત્તાદાન,
મૈથુન, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન્ય,
રતિ-અરતિ, પરપરિવાદ, માયા-મૃષાવાદ, મિથ્યાત્વશબ્દ-એ અહાર પાપસ્થાનક કીધાં,
કરાબ્યાં, અનુમોદ્યાં હોય. દિનકૃત્ય-પ્રતિક્રમણ, વિનય, વૈયાવચ્ય ન કીધાં. અનેરું જે
કાંઈ વીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કીધું, કરાબ્યું, અનુમોદ્યું હોય, એ ચિહ્નું પ્રકારમાંહે
અનેરો, જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહે સૂક્ષ્મ, બાહર, બહુતાં અબહુતાં હુઓ
હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ'. ૧૭.

એવંકારે-શ્રાવક તણે ધર્મે-શ્રી સમકિતમૂલ બાર વ્રતે, એકસો ચોવીસ અતિ-
ચારમાંહી અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહી સૂક્ષ્મ, બાહર, બહુતાં અબહુતાં
હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડ'.

ભાગ્યાર્થ:-આ અતિચાર પાક્ષિક-ચક્રમાસીક અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વખતે પાંચ આચાર
તથા ચાર વ્રત વગેરેમાં લાગેલા દોષો દૂર કરવા માટે બોલવામાં આવે છે તેમાં નીચે જણાવેલી
આખોતોમાં લાગતાં દૂષણો બતાવેલાં છે.

જ્ઞાનાચાર-જ્ઞાન બહુતુ તથા બહુાવવું તે

દર્શનાચાર-સમકિત પાળવું તથા પળાવવું તે

ચારિત્રાચાર-સંયમ પાળવું તથા પળાવવું તે.

સમકિત વ્રત-દેવ, ગુરુ અને ધર્મની પરીક્ષા કરી તે ઉપર શ્રદ્ધા રાખવી.

પહેલું વ્રત-જીવ હિંસા ન કરવી તે.

બીજું વ્રત-ખોટું ન બોલવું તે

ત્રીજું વ્રત-ચોરી ન કરવી તે.

ચોથું વ્રત-બ્રહ્મચર્યનો નિયમ કરવો તે

પાંચમું વ્રત-ધન, ધાન્ય તથા સોનું, રૂપું અને ધર હાટ વગેરેનું પ્રમાણ કરવું તે.

છઠું વ્રત-જીંદગી સુધી દિશાઓ તથા વિદિશાઓમાં (ખૂણાઓમાં) તથા ઉષ્વ-અષી દિશાઓમાં
જવાનું પ્રમાણ કરવું તે.

સાતમું વ્રત-ન ખાવાલાયક પદાર્થો તથા પાપ વ્યાપારોનો ત્યાગ કરવો અને ખાવા પીવા તથા
પહેરવા ઓઢવાની ચીજો માટે દરરોજ નિયમ ધારવા તે.

આઠમું વ્રત-જેનાથી નકામું પાપ લાગે એવી બાબતો નિંદા વિક્રધા વગેરે, તથા રમવા જોવાની
બાબતો-નાટક, ભવાયા, ગજપો, ચોપાટ વગેરેનો ત્યાગ કરવો.

૧ જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચારના આઠ આઠ (૨૪), ૧૨ દરેક વ્રતના, ૧ સમકિતના,
ને ૧ સલેષણના પાંચ પાંચ તે (૭૦) કર્મોદાનના (૧૫), તપાચારના (૧૨), વીર્યાચારના (૩), એમ
સવ' મળી (૧૨૪) અતિચાર.

નવમું વ્રત—દરરોજ શ્રી રાખીને સામાયિક કરવું તે

દશમું વ્રત—આખા દિવસમાં દશ સામાયિક કરી બણવું બણાવવું. પણ ખીજું વ્યાપારાદિ કંઈ ન કરવું તે. જગ્યાનો નિયમ રાખવો.

અગ્યારમું વ્રત—મહિનામાં આઠમ, ચૌદસ વિગેરે પવનના દિવસોમાં પોસહ કરવો તે.

બારમું વ્રત—પોસહને પારણે મુનિરાજને વહોરાવી પછી જમવું તે.

સંલેખણ—મરણ સમયે પરભવની ગતિ સુધારવા માટે વ્રત, પચ્ચક્ષાણ કરવા તે.

બાહ્યતપ—જેને ખીજઓ દેખી શકે એવો ઉપવાસાદિ તપ કરવો તે.

અભ્યંતરતપ—જેને ખીજઓ ન દેખી શકે એવો પશ્ચાતાપ, વિનયાદિ તપ કરવો તે.

વીર્યાચાર—ધર્મસંબંધી ક્રિયાઓ તથા કાર્યોમાં મન, વચન, કાયાની શક્તિનો સદુપયોગ કરવો તે.

આ સર્વમાં લાગેલા દોષો તે અતિચાર, તેની માફી માંગવામાં આવી છે.

ૐ

કૃષ્ણ

આર્હ નમઃ

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ

ટ્રસ્ટનું પ્રથમકાર્ય

૧. જૈન પ્રવેતામ્બર મૂર્તિપૂજક સમાજના તથા ઇતર કોમના વિદ્યાર્થીઓને ધાર્મિક, નૈતિક અને સામાજિક શિક્ષણ આપી, પરીક્ષા લઈ ઉત્તીર્ણ થનાર વિદ્યાર્થીઓને મોટી રકમના ઇનામો પ્રથમ જણાવ્યા પ્રમાણે આપવામાં આવશે.

સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર-પંચ શ્રુતસ્કંધ સત્ર.

નમો અરિહંતાણુ, નમો સિદ્ધાણુ, નમો આચરિયાણુ, નમો ઉવજાયાણુ, નમો લોચે સંવસાહુણુ, એસો પંચ નમુક્કારો, સંવ પાવપણાસણો, મંગલાણુ ચ સંવેસિં, પદમં હવર્ધ મંગલં.

૧. શ્રી કરેમિ ભંતે.

કરેમિ ભંતે સામાધયં, સંવં સાવજજં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવજજાવાએ, તિવિહં તિવિહેણુ. મણેણુ, વાયાએ, કાએણુ. ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ. અજ્ઞં ન સમણુજાણામિ. તસ્સ ભંતે ! પહિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્યાણુ વોસિરામિ.

૨. ઇચ્છામિ ઠામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉક્કસગ્ગં, જો મે દેવસિચ્છો અધિચારો કચ્છો, કાધંચો, વાધંચો, માણસિચ્છો, ઉક્કસુત્તો, ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જલો, હજ્જાચ્છો, હવિચિત્તિચ્છો, અણાચારો, અણિચિત્તઅન્વો, અસમણ પાઉગ્ગો, નાણે હંસણે ચરિત્તે, સુચ્છે સામાધંચે, તિણ્હં ગુત્તીણુ, ચઉણ્હં કસાયાણુ, પંચણ્હં મહંવયાણુ, છણ્હં જીવનિકાયાણુ, સત્તણ્હં પિંડેસણાણુ, અટ્ટણ્હં પવયણમાણીણુ, નવણ્હં જંભચેર-ગુત્તીણુ, દસવિહે સમણુ-ધમ્મે, સમણાણુ જોગાણુ, જં જંહિયં જં વિરાહિયં, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કહં.

ઇચ્છાકારેણુ સંહિસહ ભગવન્ ! દેવસિચ્છં આલોહં ? ઇચ્છં. આલોચેમિ, જો મે દેવસિચ્છો અધિચારો કચ્છોં બાકી ઉપર પ્રમાણે.

ઇચ્છામિ પહિક્કમિહં, જો મે દેવસિચ્છો અધિચારો કચ્છોં બાકી ઉપર પ્રમાણે.

૩. દેવસિચ્છ અતિચાર.

ઠાણે કમણે ચ કમણે, આઉત્તે અણાઉત્તે, હરિયકાય સંઘટ્ટે, ખીયકાય સંઘટ્ટે, ત્રસકાય સંઘટ્ટે, થાવરકાય સંઘટ્ટે, છપ્પધિય સંઘટ્ટે, ઠાણાઓ ઠાણુ સંકામિયા, દેહરે ગોચરી બાહિરભૂમિ માગેં જાતાં આવતાં સ્ત્રી તિર્યચતણા સંઘટ્ટ પરિતાપ ઉપદ્રવ હુઆ, દિવસ-માંહિ ચાર વાર સજ્જાય, સાત વાર ચૈત્યવહન કીધો નહીં, પ્રતિદેખના આઘી પાછી ભણાવી, અસ્તવ્યસ્ત કીધી, આત્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, ધમધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં, ગોચરીતણા બેંતાલીશ દોષ ઉપજતાં જોયા નહીં, પાંચ દોષ મંહલિતણા ટાલ્યા નહીં, માત્રું અણપુંજે લીધું, અણપુંજ ભૂમિકાએ પરઠંચું, દેહરા ઉપાશ્રયમાંહિ પેસતાં નિસરતાં 'નિસિહી' 'આવસ્સહી' કહેવી વિસારી, બિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના, અનેરો જે કાંઈ દિવસ સંખંધી પાપદોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કહં.

૪. રાત્રિક અતિચાર.

સંથારા ઉવટ્ટણકી, પરિચટ્ટણકી, આઉટણકી, પસારણકી, છપ્પધિય સંઘટ્ટણકી, (અચક્ખુ વિસય હુઓ), સંથારો ઉત્તરપટ્ટો ટાલી અધિકું ઉપગરણ વાપચું. શરીર

અણપડિલેલું હલાંચું, માતું અણપુંજયું લીધું, માતું અણપુંજી ભૂમિએ પરઠંચું, પર-
ઠવતાં 'અણજણહ જસુગહો' કીધો નહી, પરઠવ્યા પૂઠે વાર ત્રણ 'વોસિરે' કીધું નહીં.
સંથારાપોરિસી ભણાંચા વિના સુતા, કુસ્વમ લાધું, સુપનાંતરમાંહિ શીલની વિરાધના
હુઈ, આહટ હોહટ ચિંતંચું, સંકલ્પ વિકલ્પ કીધો, રાત્રિ સંબંધી જે કોઈ અતિચાર
લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી તરસ મિચ્છા મિ દુલ્લડં.

૫. શ્રી શ્રીમણ સૂત્ર

નમો અરિહંતાણું કરેમિ ભંતે સામાર્થિયં ચત્તારિ મંગલં ચત્તારિ લોચુ-
ત્તમાં ચત્તારિ સરણું ધ્વજામિ પડિલ્લમિઉં જો મે દેવસિયો ધ્વજામિ પડિલ્લમિઉં
ધરિઆવહિઆએ.

ધ્વજામિ પડિલ્લમિઉં, પગામ-સિજ્જાએ, નિગામ-સિજ્જાએ, સંથારા-ઉવટ્ટણાએ,
પરિઅટ્ટણાએ, આઉટણપસારણાએ, છપ્પધિ-સંધટ્ટણાએ, કુઇએ, કલ્લરાઇએ, છીએ,
જંભાઇએ, આમોસે, સસરક્ખામોસે, આઉલમાઉલાએ, સોઅણવત્તિઆએ, ઇત્થી વિપ્પ-
રિઆસિઆએ, હિંદી વિપ્પરિઆસિઆએ, મણ વિપ્પરિઆસિઆએ, પાણ્ણોઅણ વિપ્પ-
રિઆસિઆએ, જો મે દેવસિયો અઇઆરો કયો, તરસ મિચ્છા મિ દુલ્લડં.

પડિલ્લમામિ ગોઅરચરિઆએ, ભિક્ખાપરિઆએ, ઉઘાડકવાડઉઘાડણાએ, સાણા-
વચ્છાદારા-સંધટ્ટણાએ, મંડી-પાહુડિઆએ, ખલિ-પાહુડિઆએ, ઠવણા-પાહુડિઆએ;
સંકિએ, સહસાગારિએ, અણેસણાએ, પાણેસણાએ, પાણ લોઅણાએ, ખીઅ લોઅણાએ,
હરિઅ લોઅણાએ, પચ્છે કસ્મિઆએ, પુરે કસ્મિઆએ, અદિંદુહડાએ, દગ-સંસદ્દુહડાએ,
રચ-સંસદ્દુહડાએ, પારિસાડણિઆએ, પારિંદાવણિઆએ, ઓહાસણ ભિક્ખાએ, જં
ઉગમેણું, ઉપાયણેસણાએ, અપરિસુદ્ધં, પડિગ્ગહિઅં, પરિભુત્તં વા, જં ન પરિંદુ-
વિઅં, તરસ મિચ્છા મિ દુલ્લડં.

પડિલ્લમામિ આઉલ્લાલં સનજયસસ, અકરણયાએ, ઉલ્લઓકાલં ભંડોવગરણસસ,
અપડિલેલુણાએ-દુપડિલેલુણાએ, અપમજ્જણાએ-દુપમજ્જણાએ, અઇલ્લમે-વઇલ્લમે,
અઇઆરે-અણુયારે, જો મે દેવસિયો અઇઆરો કયો, તરસ મિચ્છા મિ દુલ્લડં.

પડિલ્લમામિ એગ વિહે અસંજમે. પડિલ્લમામિ દોહિં બંધણેહિં, રાગબંધણેણું
દોસબંધણેણું. પડિલ્લમામિ તિહિં દંડેહિં, મણદંડેણું, વચદંડેણું, કાયદંડેણું. પડિલ્લ-
મામિ તિહિં ગુત્તીહિં, મણગુત્તીએ, વચગુત્તીએ, કાયગુત્તીએ. પડિલ્લમામિ તિહિં સલ્લેહિં,
માયાસલ્લેણું, નિયાણસલ્લેણું, મિચ્છાદંસણસલ્લેણું. પડિલ્લમામિ તિહિં ગારવેહિં, ઇંદી-
ગારવેણું, રસગારવેણું, સાયાગારવેણું. પડિં તિહિં વિરાહણાહિં, નાણ વિરાહણાએ,
દંસણ વિરાહણાએ, ચરિત્ત વિરાહણાએ. પડિં ચઉહિં કસાએહિં, કોહ કસાએણું, માણ
કસાએણું, માયા કસાએણું, લોહ કસાએણું. પડિં ચઉહિં સન્નાહિં, આહાર સન્નાએ, ભય
સન્નાએ, મેહુણ સન્નાએ, પરિગ્ગહ સન્નાએ. પડિં ચઉહિં વિકહાહિં, ઇત્થિ કહાએ, ભત્ત
કહાએ, દેસ કહાએ, રાય કહાએ. પડિં ચઉહિં ઝાણેહિં, અટ્ટેણું ઝાણેણું, રુદ્ધેણું ઝાણેણું
ધમ્મેણું ઝાણેણું, સુલ્લેણું ઝાણેણું. પડિં પંચહિં કિરિઆહિં, કાઇઆએ, અહિગરણિ-

યાએ, પાઉસિઆએ, પારિતાવણિઆએ, પાણાધવાય કિરિઆએ. પરિં પંચહિં કામ ગુણેહિં, સદેણું, રૂવેણું, રસેણું, ગંધેણું, કાસેણું. પરિં પંચહિં મહુવએહિં, પાણાધવાયાઓ વેરમણું, મુસાવાયાઓ વેરમણું, અદિનાદાણાઓ વેરમણું, મેહુણાઓ વેરમણું, પરિંગહાઓ વેરમણું. પરિક્ષમામિ પંચહિં સમિધિં, ઇરિયા સમિધએ, ભાસા સમિધએ, એસણા સમિધએ, આયાણુભંડમત્તનિક્ખેવણા સમિધએ, ઉચ્ચારપાસવણુખેલજ-હસિંધાણુ પારિટ્ટાવણિઆ સમિધએ. પરિક્ષમામિ છહિં જીવ નિકાએહિં, પુઠવિ કાએણું, આઉ કાએણું, તેઉ કાએણું, વાઉ કાએણું, વણુસ્સઈ કાએણું, તસ કાએણું. પરિક્ષમામિ છહિં લેસાહિં, કિરુ લેસાએ, નીલ લેસાએ, કાલિ લેસાએ, તેજી લેસાએ, પમ્હ લેસાએ, મુક્ક લેસાએ. પરિક્ષમામિ સત્તહિં ભયઠાણેહિં, અદ્દહિં મયઠાણેહિં, નવહિં ખંભચેરગુત્તિહિં, દસવિહે સમણુધમ્મે, ઇંગારસહિં ઉવાસગપડિમાહિં, ખારસહિં ભિક્ખુપડિમાહિં, તેરસહિં કિરિઆઠાણેહિં, ચઉદસહિં ભૂઅગામેહિં, પત્તરસહિં પરમાહન્નિમએહિં, સોલસહિં ગાહાસોલસએહિં, સત્તરસવિહે અસંજમે, અદ્દારસવિહે અખંભે, એગૂણુવીસાએ નાયજઅયણેહિં, વીસાએ અસમાહિટ્ટાણેહિં, ઇક્કવીસાએ સખલેહિં, ખાવીસાએ પરીસહેહિં, તેવીસાએ સૂઅગઠજઅયણેહિં, ચઉવીસાએ દેવેહિં, પણુવીસાએ ભાવણુહિં, છન્વીસાએ દસાકપવવહારાણું ઉદેસણુકલેહિં, સત્તાવીસાએ અણુગારગુણેહિં, અદ્દાવીસાએ આચારપકપેહિં, અગૂણુતીસાએ પાવસુઅપસંગેહિં, તીસાએ મોહણીઅઠાણેહિં, ઇંગતીસાએ સિદ્ધાઈગુણેહિં, બત્તીસાએ ભેગસંગહેહિં, તિત્તીસાએ આસાયણુહિં—

અરિહંતાણું આસાયણુએ ૧, સિદ્ધાણું આસાયણુએ ૨, આચરિઆણું આસાયણુએ ૩, ઉવજ્જાયાણું આસાયણુએ ૪, સાહુણું આસાયણુએ ૫, સાહુણીણું આસાયણુએ ૬, સાવયાણું આસાયણુએ ૭, સાવિયાણું આસાયણુએ ૮, દેવાણું આસાયણુએ ૯, દેવીણું આસાયણુએ ૧૦, ઇહલોગસ્સ આસાયણુએ ૧૧, પરલોગસ્સ આસાયણુએ ૧૨, કેવલિ-પત્તતસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણુએ ૧૩, સદેવમણુઆસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણુએ ૧૪, સન્વપાણુ-ભૂઅ-જીવ-સત્તાણું આસાયણુએ ૧૫, કાલસ્સ આસાયણુએ ૧૬, સુઅસ્સ આસાયણુએ ૧૭, સુઅદેવયાએ આસાયણુએ ૧૮, વાયણુચરિઅસ્સ આસાયણુએ ૧૯, જં વાઈદ્ધં ૨૦, વચ્ચામેલિઅં ૨૧, હીણુખરં ૨૨, અચ્ચખરં ૨૩, પયહીણું ૨૪, વિણુપહીણું ૨૫, લેસહીણું ૨૬, ભેગહીણું ૨૭, સુદ્ધિં ૨૮, હુદ્ધપરિચિઅં ૨૯, અકાલે કઓ સજ્જાઓ ૩૦, કાલે ન કઓ સજ્જાઓ ૩૧, અસજ્જાએ સજ્જાઈઅં ૩૨, સજ્જાએ ન સજ્જાઈઅં ૩૩, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કઠં.

નમો ચઉવીસાએ તિત્થયસણું, ઉસલાઈ મહાવીર પજ્જવસાણુણું, ઇણુમેવ નિગ્ગથં પાવયણું સન્નયં અણુત્તરં, કેવલિઅં, પરિપુજ્જં, નેઆઉઅં, સંસુદ્ધં, સલ્લગત્તણુ, સિદ્ધિમગ્ગં, મુત્તિમગ્ગં, નિજ્જાણુમગ્ગં, નિન્વાણુમગ્ગં, અવિતહમવિસંધિ, સન્વદુક્ખપપહીણુમગ્ગં, ઇત્થં કિઆ જીવા સિજ્જંતિ, યુજ્જંતિ, મુચ્ચંતિ, પરિનિન્વાયંતિ, સન્વદુક્ખાણુમંતં કરતિ. તં ધમ્મ સદ્દહામિ, પત્તિઆમિ, રાએમિ, કાસેમિ, પાલેમિ-અણુપાલેમિ, ત ધમ્મ સદ્દહંતો, પત્તિઅતો, રાઅતો, કાસંતો, પાલંતો, અણુપાલંતો. તસ્સ ધમ્મસ્સ

કેવલિપન્નત્તસ અબ્બુદ્ધિઓ મિ આરાહણાએ,, વિરઓ મિ વિરાહણાએ, અસંજમં પરિઆણામિ, સંજમં ઉવસંપન્નમિ, અબંભં પરિઆણામિ, બંભં ઉવસંપન્નમિ, અકપં પરિઆણામિ, કપં ઉવસંપન્નમિ, અન્નાણું પરિઆણામિ, નાણું ઉવસંપન્નમિ, અકિરિઅં પરિઆણામિ, કિરિઅં ઉવસંપન્નમિ, મિચ્છતં પરિઆણામિ, સમ્મતં ઉવસંપન્નમિ, અબોહિં પરિઆણામિ, બોહિ ઉવસંપન્નમિ; અમગ્ગં પરિઆણામિ, મગ્ગં ઉવસંપન્નમિ; જ સંભરામિ, જં ચ ન સંભરામિ; જં પડિક્કમામિ, જં ચ ન પડિક્કમામિ. તત્તસ સંવત્સ દેવસિઅત્તસ^૧ અધઆરત્તસ પડિક્કમામિ સમણો હં સંજય-વિરય-પડિહય-પચ્ચકુખાય-પાવકમ્મે, અનિઆણો, દિદ્ધિસંપન્નો, માયામોસવિવન્નિઓ.

અર્ધજળેસુ દીવસમુદ્દેસુ પન્નરસસુ કમ્મભૂમિસુ જાવંત કેવિ સાહૂ, રથહરણુ ગુચ્છ પડિગ્ગહ ધારા, પંચમહોવયધારા, અર્દુરસસહસ્સસીલંગધારા; અક્ખયાયારચરિતા, તે સંવે સિરસા મણુસા મત્થએણુ વંદામિ. ખામેમિ સંવ જીવે, સંવે જીવા ખમંતુ મે; મિત્તી મે સંવભૂએસુ, વેરં મજ્જાં ન કેણુધં. ૧. એવમહં આલોધઅ, નિદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅ સમ્મં; તિવિહેણુ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉંવીસં. ૨. ઇતિ શ્રી શ્રમણ પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર.

૬. પાક્ષિક અતિચાર.

નાણુંમિ હંસણુંમિ અ, ચરણુંમિ તવંમિ તહ ચ વિરિયંમિ; આચરણું આચારો, ઇય એસો પંચહા ભણિઓ. ૧. જ્ઞાનાચાર, દશનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચાર માંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ સૂક્ષ્મ બાહર બાણુતાં અબાણુતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ૧.

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર-કાલે વિણુએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ ચ નિન્હવણે; વંજણુ અત્થ તહુભએ, અર્દુવિહો નાણુમાચારો. ૨. જ્ઞાન કાલવેલામાંહે પઢયો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો નહિ, અકાલે પઢયો, વિનયહીન બહુમાનહીન યોગોપધાનહીન પઢયો, અનેરો કન્હે પઢયો, અનેરો ગુરુ કહ્યો, દેવવંદણુ વાંદણે પડિક્કમણે સજ્જાચ કરતાં પઢતાં ગુણુતાં કૂડો અક્ષર કાને માત્રે આગલો એછો ભણ્યો ગુણ્યો; સૂત્રાથ તહુભય કૂડાં કહ્યાં, કાજે અણુઉદ્ધર્યો, ઠાંડો અણુપડિલેહ્યો, વસતિ અણુશોધ્યાં, અણુપવેયાં, અસજ્જાઈ અણુજાઝા; કાલવેલામાંહિ શ્રી દશવૈકલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત પઢયો ગુણ્યો પરાવર્ત્યો, અવિધિએ યોગોપધાન કીધાં કરાવ્યાં. જ્ઞાનોપગરણુ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવત્રી, નોકારવાલી, સ પહા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, કાગલીઆ, ઓલિઆ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થુક લાગ્યો, થુકે કરી અક્ષર ભાંજ્યો, કન્હે છતાં આહાર નિહાર કીધો, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે પ્રદ્રેષ મત્સર વહ્યો, અંતરાય અવજ્ઞા આશાતના કીધી, કુણુહિ પ્રત્યે તોતડો બોબડો દેખી હસ્યો વિતકર્યો, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પાંચ જ્ઞાનતણી અસદહણુ-આશાતના કીધી, જ્ઞાનાચાર ત્રિષધઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર૦ ૨.

દશનાચારે આઠ અતિચાર-નિસ્સંક્રિઅં નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છઅમૂહદિદ્ધીઅ; ઉવવૂહ યિરીકરણે, વચ્છણુ પલાવણે અર્દુ. ૨. દેવ ગુરુ ધમંતણે વિષે નિસ્સંકપણું ન કીધું તથા

૧ રાખ વખતે 'રાખઅસ્સ' અને પદ્મી-વખતે 'પદ્મીઅસ્સ' ઇત્યાદિ બોલવું.

એકાંત નિશ્ચય ધર્મે નહીં, ધર્મ સંબંધીઆ ફલતથે વિષે નિસ્સંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વી-તણી નિંદા બુગુપ્ત કીધી, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઠદંટિપાણી કીધું, સંઘમાંહિ ગુણ-વંતતણી અનુપબૃંહણ કીધી, અસ્થિરીકરણ અવાત્સલ્ય અપ્રીતિ અભક્તિ નિપજવી, તથા દેવદ્રવ્ય ગુરુદ્રવ્ય સાધારણ દ્રવ્ય ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજાપસાધે વિચાર્યો, વિચાર્યો ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાલ ન કીધી, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડ્યા, પડિલેહવા વિસાર્યા, જિનભવન તણી ચોરાશી આશાતના, ગુરુ પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય. દર્શનાચાર વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર ૦૩.

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર-પણિહાણબેગભુતો, પંચહિં સમિધિંહિં તીહિં ગુત્તીહિં; એસ ચરિત્રાચારે અદૃવિહો હોઈ નાયવો. ૪. ધર્માસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, અદ્વાન-ભંડમત્તનિક્ષેપણાસમિતિ, પરિષ્ઠાપનિકાસમિતિ. મનોગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કથગુપ્તિ, એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા રૂડીપરે પાલી નહીં, સાધુતથે ધર્મે સદૈવ, શ્રાવકતથે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે, જે કાંઈ ખડન વિરાધના કીધી હોય. ચારિત્રાચાર વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર ૦ ૪.

વિશેષતઃચારિત્રાચારે તપોધનતથે ધર્મે-વયછક્કં કથછક્કં, અકરપો ગિહિભાયણું; પલ્લિ-અંક-નિસિન્નજાએ, સિષ્ણુણું સોભવજજણું. ૫.

વ્રત વદકે-પહિલે મહાવ્રતે પ્રાણાતિપાત-સૂક્ષ્મ ખાદર ત્રસ થાવર જીવતણી વિરાધના હુઈ. બીજે મહાવ્રતે ક્રોધ લોભ ભય હાસ્ય લગે જૂઠું બોલ્યો, ત્રીજે અદ્વાતાદાન વિરમણ મહા-વ્રતે-સામી જીવાદત્ત, તિત્થચરઅદત્ત તહેવ ય ગુરુહિં; એવમદત્ત ચઉહા, પણત્ત વીયરાએહિ. ૧. સ્વામી અદત્ત, જીવ અદત્ત, તીર્થંકર અદત્ત, ગુરુ અદત્ત એ ચતુર્વિધ અદત્તાદાનમાંહિ જે કાંઈ અદત્તે પરિભોગબું. એથે મહાવ્રતે-વસહિકંહનિસિન્નજાએ, કુર્કિંતરપુવ્વકીલિએ પણિએ; અધ-માયાહારવિભૂસણાઈ, નવ બંભચેર ગુત્તિએ. ૧. એ નવવાસ સૂધી પાલી નહીં, સુહણે સ્વખનાંતરે દૃષ્ટિવિપર્યાસ હુઓ. પાંચમે મહાવ્રતે ધર્મોપગરણને વિષે ઇચ્છા મૂર્છા ગૃહિ આસક્તિ ધરી, અધિકો ઉપગરણ વાવર્યો, પવં તિથિએ પડિલેહવો વિસાર્યો, છટ્ટે રાત્રીભોજન વિરમણ વ્રતે અસૂરો ભાતપાણી કીધો, છારોદ્ગાર આબ્યો, પાત્રે પાત્રા બધે તકાદિકનો છાંટો લાગ્યો, ખરડ્યો રહ્યો, લેપ તેલ ઔષધાદિક તણે સંનિધિ રહ્યો, અતિ માત્રાએ આહાર લીધો. એ છએ વ્રત વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિ ૦ ૬.

કાયવદકે ગામતથે પદસારે નીસારે પગ પડિલેહવા વિસાર્યા. માટી મીઠું ખડી ધાવડી અરણેટો પાષાણતણી ચાતલી ઉપર પગ આબ્યો. અપ્કાય વાઘારી કૂસણા હુવા, વહોરવા ગયા, જીલખો હાલ્યો, લોટો ઢાલ્યો, કાચાપાણીતણા છાંટા લાગ્યા, તેઉકાય વીજ દીવાતણી ઉજેહી હુઈ, વાઉકાય ઉઘાટે મુખે બોલ્યા, મહાવાય વાજતાં કપડા કાંબલીતણા છેડા સાચવ્યા નહીં, કૂંક દીધી, વનસ્પતિકાય નીલકૂલ સેવાલ થડ ફલ ફૂલ વૃક્ષ શાખા પ્રશાખા તણા સઘટ્ટ પરંપર નિરંતર હુવા, ત્રસકાય બેઈદ્રી તેઈદ્રી ચઉરિદ્રી પંચેદ્રી કાગ બગ ઉડાબ્યા, ઢોર ત્રાસબ્યા, ઢાંડો દેખાડી બાલક બીહાબ્યા, વદકાય વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિ ૦ ૭.

અકલ્પનીય સિન્નજા વસ્ત્ર પાત્ર પિંડ પરિભોગબું, સિન્નજાતરતથે પિંડ પરિભોગબું, ઉપયોગ કીધો પાખે વહોર્યો, ધાત્રીદોષ ત્રસખીજસંસકત પૂર્વકમ્મ પશ્ચાત્કમ્મ ઉદ્ગમ ઉત્પાદના દોષ ચિંતવ્યા નહીં. ગૃહસ્થતથે ભાજન ભાંજ્યો-ફાલ્યો-વલી પાછો આખ્યો નહીં. સૂતાં સંચા-

રિયા ઉત્તરપટ્ટા ટલતો અધિકૃત ઉપગરણ વાવર્યો. દેશતઃ સ્નાન ક્રીધું, મુખે લીનો હાથ લગાડ્યો, સર્વતઃ સ્નાનતણી વાચ્છા ક્રીધી, શરીરતણો મલ ફેડ્યો, કેશ રોમ નખ સમાર્યા, અનેરી કાંઈ રાઠી વિભૂષા ક્રીધી. અકલ્પનીય પિંડાદિ વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિ ૮.

આવશ્યક સજ્જાઓ, પડિલેહણુ ઝાણુ સિક્ખઅલત્તરું; આગમણે નિગમણે, ઠાણે નિસીઅણે તુઅરું. ૧. આવશ્યક ઉભયકાલ વ્યાક્ષિત ચિત્તપણે પડિક્કમણું ક્રીધું, પડિક્કમણામાંહિ ઉંઘ આવી, બેઠાં પડિક્કમણું ક્રીધું. દિવસ પ્રત્યે ચાર વાર સજ્જમય, સાતવાર ચૈત્યવંદન ન ક્રીધાં. પડિલેહણુ આઘી પાછી લણાવી, અસ્તોબ્ધસ્ત ક્રીધી. આત્તધ્યાન રૌદ્ર ધ્યાન ધ્યાયાં, ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ધ્યાયાં નહીં ગોચરી ગયા બે'તાલીશ દોષ ઉપજતા ચિંતવ્યા નહીં. પાંચ દોષ મંડલીતણા ટાલ્યા નહીં. છતી શક્તિએ પર્વતિથિએ ઉપવાસાદિક તપ ક્રીધો નહિ. દેહુરા ઉપાસરા માંહિ પેસતાં 'નિમ્મિહી' નીસરતાં 'આવશ્સહી' કહેવી વિસારી, ઇચ્છામિચ્છાદિક દશવિધ ચક્રવાલ સામાચારી આચવી નહિ, ગુરુતણો વચન તહત્તિ કરી પડિવળ્યો નહિ, અપરાધ આવ્યાં મિચ્છામિ દુક્કંદં હીધાં નહિ. સ્થાનકે રહેતાં હરિયકાય ખીયકાય કીડીતણાં નગરાં સોધ્યાં નહીં, ઓધો મુહપત્તિ ચોલપટ્ટો સંઘટયા, સ્ત્રી તિય'ચતણા સંઘટ્ટ અનંતર પરંપર હુઆ. વક્ષ પ્રતે પસાઓ કરી-લધુ પ્રતે ઇચ્છાક્ષર ઇત્યાદિક વિનય સાચવ્યો નહીં. સાધુ સામાચારી વિષયઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ ખાદર ભણતાં અભણતાં હુઓ હોય, તે સવિહુ મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કંદં. ૬. ઇતિ શ્રી સાધુ અતિચાર.

૭. શ્રી પાક્ષિક-પદ્ધિ સૂત્ર.

તિત્થ'કરે અ તિત્થે, અતિત્થસિધ્ધે અ તિત્થસિધ્ધે અ; સિધ્ધે જિણે વિસી મહુ-રિસી ચ નાણું ચ વંદામિ. ૧. જે અ ઇમં ગુણુરયણુ સાચર-મવિરાહિણીણુ તિણુસંસારા; તે મંગલં કરિત્તા, અહમવિ આરાહણાભિમુહો. ૨. મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહુ મુયં ચ ધમ્મો અ; ખંતી ગુત્તી મુત્તી, અનજવયા મદ્દવં એવ ૩. લોગંમિ સંજયા જ' કરિત્તિ, પરમરિસિદ્ધેસિ-અમુઆરં; અહમવિ ઉવટ્ઠિઓ તં, મહુવય-ઉચ્ચારણું કાઉ. ૪. સે કિં તં મહુવયઉચ્ચારણા ? મહુવય ઉચ્ચારણા પંચવિહા પણ્ણત્તા; રાઇલોઅણુવેરમણુ છટ્ટા. તં જહા-સંવાઓ પાણાઇવા-યાઓ વેરમણુ. ૧. સંવાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણુ. ૨. સંવાઓ અદિન્નાહાણાઓ વેરમણુ. ૩. સંવાઓ મેહુણાઓ વેરમણુ. ૪. સંવાઓ પરિગહાઓ વેરમણુ. ૫. સંવાઓ રાઇલોઅણાઓ વેરમણુ. ૬.

તત્થ ખલ્લુ પહમે ભંતે ! મહુવયો પાણાઇવાયાઓ વેરમણુ, સંવં ભંતે ! પાણાઇવાય પંચકુખામિ. સે મુહુમં વા, ખાયરં વા, તસં વા થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અઇવાઇજ્જા, નેવજ્જેહિં પાણે અઇવાયાવિજ્જા, પાણે અઇવાયતે વિ અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જાવાઓ તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાઓ કાએણું, ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ, અજ્ઞં ન સમણુ-જાણામિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિદ્ધામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ.

સે પાણાઇવાઓ ચઉવિવહે પત્તે, તં જહા-હંવઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪. હંવઓણું પાણાઇવાઓ છસુ જીવનિકાઓસુ, ખિત્તઓણું પાણાઇવાઓ સંવલોઓ, કાલાઓણું પાણા-ઇવાઓ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓણું પાણાઇવાઓ રાગેણુ વા દોસેણુ વા. જ' મયે ઇમસ્સ

ધર્મસ્સ કેવલિપજ્જતસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ, સન્ન્યાહિદ્ધિસ્સ, વિણ્યમૂલસ્સ, ખતિપ્પહા-
ણસ્સ, અહિરણ્ણસેવણિણ્ણસ્સ, ઉવસમપલવસ્સ, નવળંભયેરગુત્તસ્સ, અપયમાણસ્સ, ભિક્ખા-
વિત્તિસ્સ, કુક્ખીસંભવસ્સ, નિરગ્ગિસરણસ્સ, સંપક્ખાલિસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણગ્ગાહિ-
સ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિત્તિલક્ખણસ્સ, પચમહુવ્વયણ્ણત્તસ્સ, અસંનિહિસંચિયસ્સ, અવિ-
સંવાધસ્સ, સંસારપારગામિસ્સ, નિવ્વાણુગમણુપજ્જવસાણુદ્ધવસ્સ, પુવિં અજ્ઞાણયાએ,
અસવણયાએ, અગ્ગોહિઆએ, અણ્ણભિગમેણુ, અભિગમેણુ વા, પમાએણુ, રાગદોસપડિખદ્ધયાએ,
ખાલયાએ, મોહયાએ, મંઠયાએ, કિદ્ધયાએ, તિગારવગુરુઆએ, ચઉલ્લેસાએવગએણુ, પંચિદ્ધિ-
એવસદ્દેણુ, પદુપ્પજ્જભારયાએ, સાયાસુક્ખમણ્ણપાલયતેણુ, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગ-
હણેસુ, પાણાધવાએ કચ્છે વા, કારાવિએ વા, કીરતે વા પરેહિં સમણ્ણજ્ઞાએ, તં નિદ્ધામિ,
ગરિહામિ તિવિહં-તિવિહેણુ, મણેણુ વાયાએ કાએણુ, અઈઅં નિદ્ધામિ, પદુપ્પજ્જં સંવરેમિ,
અણ્ણાગયં પચ્ચક્ખામિ. સંવં પાણાધવાયં જ્ઞવજ્જવાએ અણ્ણિસિસેઓ હં, નેવ સચં પાણે
અધવાધજ્જા, નેવન્નેહિં પાણે અધવાયાવિજ્જા, પાણે અધવાયંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણજ્ઞામિ,
તં જહા-અરિહંતસક્ખિઅં, સિદ્ધસક્ખિઅં, સાહુસક્ખિઅં, દેવસક્ખિઅં, અપ્પસક્ખિઅં.
એવં ભવધં ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા, સંજય-વિરય-પહિહય પચ્ચક્ખાયા-પાવકરમે, દિઆ વા રાએ
વા, એગએ વા-પરિસાગએવા, સુત્તે વા-જગરમાણે વા, એસ ખલુ પાણાધવાયસ્સ વેરમણે, હિએ,
સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણ્ણગામિએ, પારગામિએ; સંવેસિં પાણાણુ, સંવેસિં જ્ઞ્યાણુ, સંવેસિં
જ્જવાણુ, સંવેસિં સત્તાણુ, અદુક્ખણયાએ, અસોઅણયાએ, અજ્ઞરણયાએ, અતિપ્પણયાએ,
અપીહણયાએ, અપરિઆવણયાએ, અણ્ણદવણયાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણ્ણભાવે, મહાપુરિસા-
ણ્ણચિન્ને, પરમરિસિદ્ધેસિએ પસત્થે. તં દુક્ખક્ખયાએ કર્મક્ખયાએ મુક્ખયાએ યોહિલાભાએ
સંસારત્તારણાએ તિકટ્ટુ ઉવસંજ્જિત્તણ્ણ વિહરામિ. પદમે ભંતે! મહુવ્વએ ઉવદ્ધિઓમિ
સંવાઓ પાણાધવાઓ વેરમણુ. ૧.

અહાવરે દોઢ્યે ભંતે! મહુવ્વએ મુસાવાઓ વેરમણુ. સંવં ભંતે! મુસાવાયં પચ્ચ-
ક્ખામિ. સે કોહા વા ૧ લોહા વા ૨ ભયા વા ૩ હાસા વા ૪. નેવસચં મુસં વાધજ્જા, નેવન્નેહિં
મુસં વાયાવિજ્જા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણજ્ઞામિ, જ્ઞવજ્જવાએ, તિવિહં તિવિહેણુ,
મણેણુ વાયાએ કાએણુ, ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતંપિ, અજ્ઞં ન સમણ્ણજ્ઞામિ, તસ્સ ભંતે!
પહિલ્લમામિ નિદ્ધામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વેસિરામિ.

સે મુસાવાએ ચઉવિવહે પજ્જતે; તં જહા-હંવઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ
૪. હંવઓણુ મુસાવાએ સંવહંવેસુ, ખિત્તઓણુ મુસાવાએ લોએ વા-અલોએ વા, કાલઓણુ
મુસાવાએ દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓણુ મુસાવાએ રાગેણુ વા દોસેણુ વા, જં મએ ઇમસ્સ
ધર્મસ્સ કેવલિપજ્જતસ્સ અહિંસાલક્ખણસ્સ, સન્ન્યાહિદ્ધિસ્સ, વિણ્યમૂલસ્સ, ખતિપ્પહાણસ્સ,
અહિરણ્ણસેવણિણ્ણસ્સ, ઉવસમપલવસ્સ, નવળંભયેરગુત્તસ્સ, અપયમાણસ્સ, ભિક્ખાવિત્તિસ્સ,
કુક્ખીસંભવસ્સ, નિરગ્ગિસરણસ્સ, સંપક્ખાલિસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, ગુણગ્ગાહિસ્સ, નિવિઆરસ્સ,
નિવિત્તિલક્ખણસ્સ, પચમહુવ્વયણ્ણત્તસ્સ, અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાધસ્સ, સંસાર-
પારગામિસ્સ, નિવ્વાણુગમણુપજ્જવસાણુદ્ધવસ્સ, પુવિં અજ્ઞાણયાએ, અસવણયાએ, અગ્ગો-

હિઆએ, અણુભિગમેણું, અભિગમેણુ વા, પમાએણું, રાગદોસ-પડિભદ્રયાએ, ખાલયાએ, મોહ-
યાએ, મંદયાએ, કિહ્યાએ, તિગારવશુરુયાએ, ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિદિઓવસદ્રેણું, પડુ-
પ્પન્નભારયાએ, સાયાસુકખમણુપાલયંતેણું, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગહણેસુ, મુસા-
વાઓ ભાસિઓ વા, ભાસાવિઓ વા, ભાસિજ્ઞંતો વા, પરેહિં સમણુજ્ઞાઓ, તં નિંદામિ
ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, અઈઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવ-
રેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સ્વં મુસાવાયં જાવજ્જલાએ અણિસિસઓ હં, નેવ સયં
મુસં વધજ્ઞા, નેવન્નેહિ મુસં વાયાવિજ્ઞા, મુસં વયંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્ઞાણિજ્ઞા, તં
જહા-અરિહંતં સક્ખિઅં, સિદ્ધ સક્ખિઅં, સાહુ સક્ખિઅં, દેવ સક્ખિઅં, અપ્પ સ્ખિઅં.
એવં ભવઈં ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પહિહય-પચ્ચક્ખાયા-પાવકમ્મે, દિઆ
વા-રાઓ વા, એગઓ વા-પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા-જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મુસાવા-
યસ્સ વેરમણે, હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણાણું,
સંવેસિં ભૂયાણું, સંવેસિં જીવાણું, સંવેસિં સત્તાણું, અદ્ધકખણુયાએ, અસોઅણુયાએ, અજ્ઞ-
રણુયાએ, અતિપ્પણુયાએ, અપીહણુયાએ, અપરિઆવણુયાએ, અણુદ્વણુયાએ, મહત્થે, મહાણુએ,
મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિસિદ્ધેસિએ, પસત્થે; તં દુકખકખયાએ, કમ્મકખયાએ,
મોક્ખયાએ, યોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણુએ, તિકદ્ધં ઉવસંપન્નિજ્ઞતા ણું વિહુરામિ. દોચ્ચે
ભંતે ! મહંવએ ઉવટ્ઠિઓ મિ સંવાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણું. ૨.

અહાવરે તચ્ચે ભંતે ! મહંવએ અદિજ્ઞાદાણુઓ વેરમણું. સંવે ભંતે ! અદિજ્ઞા-
દાણું પચ્ચક્ખામિ, સે ગામે વા, નગરે વા, રણુએ વા, અપ્પં વા, ખહું વા, અણું વા, થૂલં
વા, ચિત્તમંતં વા, અચિત્તમંતં વા; નેવ સયં અદિજ્ઞં ગિણ્ણિજ્ઞા, નેવન્નેહિ અદિજ્ઞં
ગિણ્ણવિજ્ઞા, અદિજ્ઞં ગિણ્ણંતે વિ અન્ને ન સમણુજ્ઞાણામિ. જાવજ્જલાએ, તિવિહં તિવિ-
હેણું; મણેણું વાયાએ કાએણું; ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ; અજ્ઞં ન સમણુજ્ઞાણામિ.
તસ્સ ભંતે ! પહિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વેસિરામિ.

સે અદિજ્ઞાદાણે ચઉવિહં પન્નત્તે. તં જહા-હંવઓ ૧ ખિત્તઓ ૨ કાલઓ ૩ ભાવઓ ૪.
હંવઓ ણું અદિજ્ઞાદાણે ગહણુધારણિજ્ઞાએસુ હંવેસુ, ખિત્તઓ ણું અદિજ્ઞાદાણે ગામે વા નગરે
વા રણુએ વા, કાલઓ ણું અદિજ્ઞાદાણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું અદિજ્ઞાદાણે રાગેણુ વા
દોસેણુ વા, જં મયે ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ ઈવલિપન્નત્તસ્સ, અહિંસાદકખણુસ્સ, સચ્ચાહિટ્ઠિઅસ્સ,
વિણુયમૂલસ્સ, ખંતિપ્પહાણુસ્સ, અહિરણુસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમપ્પભવસ્સ, નવળંભયેર-
શુત્તસ્સ, અપયમાણુસ્સ, ભિક્ખાવિત્તિઅસ્સ, કુક્ખીસંભવસ્સ, નિરગ્ગિસરણુસ્સ, સંપક્ખાલિ-
અસ્સ, ચત્તદોસસ્સ, શુણુગાહિઅસ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિત્તિલકખણુસ્સ, પંચમહંવચ્ચળુત્તસ્સ,
અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાઈઅસ્સ, સંસારપારગામિઅસ્સ, નિવ્વાણુગમણુપન્નવસાણુક-
લસ્સ, પુવિં અન્નાણુયાએ, અસવણુયાએ, અઘોહિઆએ, અણુભિગમેણું, અભિગમેણુ વા,
પમાએણું, રાગદોસપડિભદ્રયાએ, ખાલયાએ, મોહયાએ, મંદયાએ, કિહ્યાએ, તિગારવશુરુયાએ,
ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિદિઓવસદ્રેણું, પડુપ્પન્નભારયાએ, સાયાસુકખમણુપાલયંતેણું, ઇહં
વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગહણેસુ, અદિજ્ઞાદાણું ગહિઆ વા, ગાહાવિઆ વા, વિપ્પંતં વા,

પરેહિં સમણ્ણાયં, તં નિંદામિ ગરિહામિ તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, અમંઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવ અદિન્નાદાણું, જાવજ્જલાએ, અણિસિસઓહં નેવ સયં અદિન્નં ગિણિહજ્જા, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણહાવિહજ્જા, અદિન્નં ગિણહંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણાણિહજ્જા, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅ, સિદ્ધ સક્ખિઅ, સાહુ-સક્ખિઅ, દેવસક્ખિઅ, અપ્પસક્ખિઅ; એવં ભવઠં ભિક્ખૂવા ભિક્ખુણી વા, સંજય-વિરય-પહિહય-પચ્ચક્ખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા રાઓ વા, યોગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુતે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ આદિન્નાદાણુસસ વેરમણે, હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણાણું, સંવેસિં ભૂઆણું, સંવેસિં જીવાણું, સંવેસિં સત્તાણું, અદુક્ખણ્યાએ, અસોઅણ્યાએ, અનૂરણ્યાએ, અતિપ્પણ્યાએ, અપીહણ્યાએ, અપ-રિઆવણ્યાએ, અણુદવણ્યાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિ-સિદ્ધેસિએ, પસત્થે, તં દુક્ખખ્યાએ, કમ્મખ્યાએ, મુક્ખ્યાએ, ખાહિલાભાએ, સંસારુત્તાર-ણ્યાએ, તિકદ્દં ઉવસંપન્નિજ્જતાણું વિહરામિ, તચ્ચે ભંતે । મહંવએ ઉવદ્દિઓમિ સંવાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણું. ૩.

અહાવરે ચઉત્થે ભંતે । મહંવએ મેહુણાઓ વેરમણું. સંવં ભંતે । મેહુણું પચ્ચક્ખ-ખામિ. સે દિંવં વા માણુસં વા તિરિક્ખજ્જેણિઅં વા. નેવ સયં મેહુણું સેવિહજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિહજ્જા, મેહુણું સેવંતેવિ અન્ને ન સમણ્ણાણામિ, જાવજ્જલાએ, તિવિહં તિવિ-હેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ, અજ્જં ન સમણ્ણાણામિ; તત્તસ ભંતે ! પહિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણું વોસિરામિ.

સે મેહુણે ચઉત્તિવિહે પત્તે. તં જહા-હંવઓ ૧, ખિત્તઓ ૨, કાલઓ ૩, ભાવઓ ૪. હંવઓ ણું મેહુણે રુવેસુ વા રુવસહજએસુ વા, ખિત્તઓ ણું મેહુણે ઉદ્ધોદાએ વા, અહોદોદાએ વા, તિરિયદોદાએ વા, કાલઓ ણું મેહુણે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું મેહુણે રાગેણુ વા દોસેણુ વા. જં મએ ઇમસસ ધમ્મસસ કેવલિપત્તત્તસ અહિંસાલક્ખણુસસ, સચ્ચાહિદ્ધિઅસસ, વિણય-મૂલસસ, ખંતિપ્પહાણુસસ, અહિરણ્ણસોવણિણઅસસ, ઉવસમપ્પભવસસ, નવખંભચેરણુત્તસસ, અપયમાણુસસ, ભિક્ખાવિત્તિઅસસ, કુક્ખીસબલસસ, નિરગ્ગિસરણુસસ, સંપક્ખાલિઅસસ, ચત્તદોસસસ, ગુણુગાહિઅસસ, નિવિઆરસસ, નિવિત્તિલક્ખણુસસ, પંચમહંવયજ્જુત્તસસ, અસંનિહિસંચયસસ, અવિસંવાઇઅસસ, સંસારપારગામિઅસસ, નિંવાણુગમણુપન્નવસાણુ-દલસસ, પુવિંવ અજ્ઞાણ્યાએ, અસવણ્યાએ, અખોહિયાએ, અણુભિગમેણું, અભિગમેણું વા, પમાએણું, રાગદોસપહિખદ્ધ્યાએ, ખાલ્યાએ, મોહ્યાએ, મંદ્યાએ, કિંહ્યાએ, તિગારવશુરુ-આએ, ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિંદિઓવસદ્દેણું, પડુપ્પત્તભાર્યાએ, સાયાસુક્ખમણુપાલ-યંતેણું. ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા, ભવગ્ગહુણેસુ, મેહુણું સેવિઅં વા, સેવાવિઅં વા, સેવિ-જ્જતં વા, પરેહિં સમણ્ણાય, તં નિંદામિ ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ કાએણું, અમંઅં નિંદામિ, પડુપ્પન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવં મેહુણું, જાવ-જ્જલાએ, અણિસિસઓહં, નેવ સયં મેહુણું સેવિહજ્જા, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિહજ્જા, મેહુણું સેવંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણાણિહજ્જા, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅ, સિદ્ધ સક્ખિઅ, સાહુ-

સક્ષિખઅં, દેવ સક્ષિખઅં, અપ્ય સક્ષિખઅં; એવં ભવધં ભિક્ષૂ વા ભિક્ષુણી વા, સંજય-
વિરય-પદ્ધિય-પચ્ચક્ખાયા-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા,
સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ મેહુણુસસ વેરમણે; હિઓ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિઓ, આણુ-
ગામિઓ, પારગામિઓ, સંવેસિં પાણાણુ, સંવેસિં ભૂઆણુ, સંવેસિં જીવાણુ, સંવેસિં
સત્તાણુ, અદ્ધક્ખણ્યાઓ, અસોઅણ્યાઓ, અભૂરણ્યાઓ, અતિપ્પણ્યાઓ, અપીડણ્યાઓ અપ
રિઆવણ્યાઓ, અણુદવણ્યાઓ, મહત્થે, મહાણુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમ-
રિસિદ્ધેસિઓ પસત્થે, તં દુક્ખખ્યાઓ, કમ્મખ્યાઓ, મુક્ખ્યાઓ, યોહિલાભાઓ, સંચાર-
તારણાઓ, તિ કટ્ટુ ઉવસંપન્નિજત્તા ણું વિહારામિ, ચઉત્થે ભંતે ! મહુવઓ ઉવદ્ધિઓ મિ
સંવાઓ મેહુણુઓ વેરમણુ. ૪.

અહાવરે પચ્ચમે ભંતે ! મહુવઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણુ, સંવં ભંતે ! પરિગ્ગહં
પચ્ચક્ખામિ; સે અપ્યં વા ખલુ વા, આણુ વા યૂલં વા, ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા, નેવ સયં
પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતેવિ
અન્ને ન સમણુજાણામિ, જાવજ્જીવાઓ તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ, વાયાઓ, કાઓણુ; ન
કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ; અત્તં ન સમણુજાણામિ, તસ્સ ભંતે ! પદ્ધિક્ખામિ, નિંદામિ,
ગરિહામિ, અપ્પાણુ વોસિરામિ.

સે પરિગ્ગહે ચઉવિવિહે પન્નત્તે, તં જહા-હંવઓ ૧, ખિત્તઓ ૨, કાલઓ ૩, ભાવઓ ૪.
હંવઓ ણું પરિગ્ગહે સચિત્તાચિત્તમીસેસુ હંવેસુ, ખિત્તઓ ણું પરિગ્ગહે સંવલોઓ, કાલઓ ણું
પરિગ્ગહે દિઆ વા રાઓ વા, ભાવઓ ણું પરિગ્ગહે અપચ્ચે વા મહુચ્ચે વા, રાગેણુ વા દોસેણુ
વા. જં મઓ ઈમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપજ્જતસ્સ, અહિંસાલક્ખણુસ્સ, સચ્ચાહિદ્ધિમસ્સ, વિણુય-
મૂલસ્સ, ખંતિપ્પહાણુસ્સ, અહિરણ્ણસોવણિણુઅસ્સ, ઉવસમપ્પભવસ્સ, નવ ખંભયેરણુત્તસ્સ,
અપયમાણુસ્સ, ભિક્ષાવિત્તઅસ્સ, કુક્ખીસખલસ્સ, નિરગ્ગિચ્ચરણુસ્સ, સંપક્ખાલિઅસ્સ,
અત્તદોસસ્સ, ગુણુગાહિઅસ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિત્તિલક્ખણુસ્સ, પચ્ચમહુવચણુત્તસ્સ,
અસંનિહિસંચયસ્સ, અવિસંવાધઅસ્સ, સંસાર-પારગામિઅસ્સ, નિંવાણુગમણુ-પજ્જવ-
સાણુક્કલસ્સ; પુવિં અન્નાણ્યાઓ, અસવણ્યાઓ, અગ્રોહિઆઓ, અણુભિગમેણુ, અસિગ-
મેણુ વા, પમાઓણુ, રગદોસ-પદ્ધિમદ્ધ્યાઓ, જાલ્યાઓ, મોહ્યાઓ, મદ્ધ્યાઓ, કિહ્યાઓ,
તિગારગુરુયાઓ, ચઉક્કસાઓવગઓણુ, પચ્ચિદ્ધિઓવસટ્ટેણુ, પડુપ્પજ્જાારયાઓ, સાયાસુક્ખ-
મણુપાલયંતેણુ, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, પરિગ્ગહે ગહિઓ વા ગાહાવિઓ
વા, ઘિપ્પંતો વા; પરેહિં સમણુજાઓ, તં નિંદામિ, ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ
વાયાઓ, કાઓણુ, અધઅં નિંદામિ, પડુપ્પજ્જં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચક્ખામિ, સંવં પરિ-
ગ્ગહં, જાવજ્જીવાઓ, અણિરિસઓ હં. નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્હિજ્જા, નેવન્નેહિં
પરિગ્ગહં પરિગિણ્હાવિજ્જા, પરિગ્ગહં પરિગિણ્હંતે વિ અન્ને ન સમણુજાણિજ્જા. તં
જહા-અરિહંત સક્ષિખઅં, સિદ્ધ સક્ષિખઅં, સાહુ સક્ષિખઅં, દેવ સક્ષિખઅં, અપ્ય સક્ષિખઅં,
એવં ભવધં ભિક્ષૂ વા, ભિક્ષુણી વા; સંજય-વિરય-પદ્ધિય-પચ્ચક્ખાયા-પાવકમ્મે, દિઆ
વા રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, એસ ખલુ પરિગ્ગ-

હસ્ત વેરમણે; હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણાણું, સંવેસિં ભૂઆણું, સંવેસિં જીવાણું, સંવેસિં સત્તાણું. અદુકખણ્યાએ, અસોઅણ્યાએ, અભૂરણ્યાએ, અતિપણ્યાએ, અપીડણ્યાએ, અપરિઆવણ્યાએ, અણુદવણ્યાએ, મહત્થે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને; પરમરિસિદેસિએ, પસત્થે. તં દુકખખ્યાએ, કમ્મખ્યાએ, સુકખ્યાએ, જોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણ્યાએ, તિકદ્દુ ઉવસંપન્નિજ્જતાણું વિહ-રામિ. પંચમે ભંતે! મહોવએ ઉવદિઓ મિ સંવાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણું. ૫.

અહાવરે છદ્દે ભંતે! વએ રાધલોઅણ્યાઓ વેરમણું, સંવં ભંતે! રાધલોઅણું પચ્ચ-કખામિ. સે અસણું વા, પાણું વા, ખાઈમં વા, સાઈમં વા, નેવ સયં રાધલોઅણું ભુજિજ્જા, નેવનેહિં રાધલોઅણું ભુજિજ્જા, રાધલોઅણું ભુજંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણાણામિ, જાવજીવાએ તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું, વાયાએ, કાએણું, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ, અજ્જં ન સમણ્ણાણામિ, તસ્સ ભંતે! પહિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્યાણું, વોસિરામિ.

સે રાધલોઅણે ચઉવિવહે પન્નતે; તં જહા-હોવઓ, ખિત્તઓ, કાલઓ, ભાવઓ, હોવઓ. જુ રાધલોઅણે, અસણે વા પાણે વા ખાઈમે વા સાઈમે વા; ખિત્તઓ જુ, રાધલોઅણે સમયખિત્તે; કાલઓ જુ રાધલોઅણે, દિઆ વા, રાઓ વા, ભાવઓ જુ, રાધલોઅણે તિત્તે વા, કડુએ વા, કસાએ વા, અખિલે વા, મહુરે વા, દવણે વા, રાગેણ વા, દોસેણ વા. જં મએ ઇમસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ, અહિંસાદક્ખ-ણસ્સ, સચ્ચાહિદિઅસ્સ, વિણુયમૂલસ્સ, ખંતિપહાણસ્સ, અહિરણ્ણસોવણિણુઅસ્સ, ઉવં-સમપભવસ્સ, નવખંભચેરણુત્તસ્સ, અપયમાણુસ્સ, ભિક્ખાવિત્તિઅસ્સ, કુકખીસંખલસ્સ, નિરગ્ગિસરણુસ્સ, સંપક્ખાલિઅસ્સ, ચત્તહોસસ્સ, ગુણગ્ગાહિઅસ્સ, નિવિઆરસ્સ, નિવિ-ત્તિદક્ખણુસ્સ, પંચમહોવયણુત્તસ્સ, અસંનિહિસંચિયસ્સ, અવિસંવાધઅસ્સ, સંસાર-પારગામિઅસ્સ, નિંવાણુગમણુપજ્જવસાણુકલસ્સ. પુવિંવ અજ્ઞાણ્યાએ, અસવણ્યાએ, અમોહિઆએ, અણુભિગમેણું, અભિગમેણુ વા, પમાએણું, રાગહોસપહિખદ્ધ્યાએ, ખાલ-યાએ, મોહ્યાએ, મંદ્યાએ, કિદ્ધ્યાએ, તિગારવગુરુઆએ, ચઉક્કસાઓવગએણું, પંચિંદિઓ વસદ્દેણું, પડુપન્નભારઆએ, સાયાસુકખમણુપાલયંતેણું, ઇહં વા ભવે, અન્નેસુ વા ભવગ્ગહણેસુ, રાધલોઅણું ભુત્તં વા, ભુજિજ્જાં વા, ભુજંતં વા, પરેહિં સમણ્ણનાયં, તં નિંદામિ; ગરિહામિ, તિવિહં તિવિહેણું, મણેણું વાયાએ, કાએણું, અઈઅં, નિંદામિ, પડુપન્નં સંવરેમિ, અણાગયં પચ્ચકખામિ; સંવં રાધલોઅણું, જાવજીવાએ અણિ-સ્સિઓહં નેવ સયં રાધલોઅણું, ભુજિજ્જા, નેવનેહિં રાધલોઅણું ભુજિજ્જા, રાધ-લોઅણું ભુજંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણાણિજ્જા, તં જહા-અરિહંત સક્ખિઅં, સિદ્ધ-સક્ખિઅં, સાહુ સક્ખિઅં, દેવ સક્ખિઅં, અપ્પ સક્ખિઅં, એવં ભવઈ. ભિક્ખૂ વા, ભિક્ખુણી વા, સંજંય-વિરય-પહિહય-પચ્ચકખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, એગઓ વા પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, એસ ખલુ રાધલોઅણુસ્સ વેરમણે, હિએ, સુહે, ખમે, નિસ્સેસિએ, આણુગામિએ, પારગામિએ, સંવેસિં પાણાણું, સંવેસિં ભૂઆણું, સંવેસિં જીવાણું, સંવેસિં સત્તાણું, અદુકખણ્યાએ, અસોઅણ્યાએ, અભૂ-

રણ્યાઓ, અતિપણ્યાઓ, અપીડણ્યાઓ, અપરિઆવણ્યાઓ, અણુદવણ્યાઓ, મહત્તે, મહાગુણે, મહાણુભાવે, મહાપુરિસાણુચિન્ને, પરમરિસિદેસિઓ, પસત્યે. તં દુક્ખકુખ્યાઓ, કમ્મકુખ્યાઓ, મુક્ખ્યાઓ, ખોદિલાભાઓ, સંસારુત્તારણ્યાઓ, તિક્કદુ ઉવસંપન્નિજ્ઞતાણું વિહરામિ. છદ્દં ભંતે! વચ્ચે ઉવદ્દિઓમિ, સંવાઓ રાધલોઅણ્યાઓ વેરમણું. ૬.

ધ્વિચ્ચેધ્વિઆઈ પંચમહુવચાઈ, રાધલોઅણુ વેરમણુ છદ્દાઈ, અત્તહિઅદ્દ્યાઓ ઉવસંપન્નિજ્ઞતાણું, વિહરામિ.

અપસત્થા ય જે જોગા, પરિણામા ય દારુણા; પાણાધવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૧. તિંવરાગા ય જા ભાસા, તિંવદોસા તહેવ ય; મુસાવાયસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૨. ઉગ્ગહું સિ અભઠત્તા, અવિદિન્ને ય ઉગ્ગહે; અદિન્નાદાણુસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૩. સદ્દા રુવા રસા ગંધા-દ્ધાસાણું પવિયારણે; મેહુણુસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૪. ઇચ્છા મુચ્છા ય ગેહી ય, કંખા લોભે ય દારુણે; પરિગ્ગહુસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૫. અધમત્તે આહારે, મુરખિત્તંમિ સંકિઓ; રાધલોઅણુસ્સ વેરમણે, એસ વુત્તે અધ્ધક્કમે. ૬. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે, પદમ વચમણુરક્ખે, વિરયામો પાણાધવાઓ. ૭. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે, ખીઅં વચમણુરક્ખે, વિરયામો મુસાવાયાઓ. ૮. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે; તધ્ધાં વચમણુરક્ખે, વિરયામો અદિન્નાદાણુઓ. ૯. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે; ચઉત્થં વચમણુરક્ખે, વિરયામો મેહુણુઓ. ૧૦. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે; પંચમં વચમણુરક્ખે, વિરયામો પરિગ્ગહાઓ. ૧૧. કંસણુનાણુચરિત્તે, અવિરાહિત્તા ઠિઓ સમણુધમ્મે; છદ્દં વચમણુરક્ખે, વિરયામો રાધલોઅણુઓ. ૧૨. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; પદમં વચમણુરક્ખે, વિરયામો પાણાધવાઓ. ૧૩. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; ખીઅં વચમણુરક્ખે, વિરયામો મુસાવાઓ. ૧૪. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; તધ્ધાં વચમણુરક્ખે, વિરયામો અદિન્નાદાણુઓ. ૧૫. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; ચઉત્થં વચમણુરક્ખે, વિરયામો મેહુણુઓ. ૧૬. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; પંચમં વચમણુરક્ખે, વિરયામો પરિગ્ગહાઓ. ૧૭. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે; છદ્દં વચમણુરક્ખે, વિરયામો રાધલોઅણુઓ. ૧૮. આલયવિહારસમિઓ, જુત્તો ગુત્તો ઠિઓ સમણુધમ્મે, તિવિહેણુ અપમત્તો, રક્ખામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૧૯. સાવજ્જજ્જોગમેગં, મિચ્છત્તં જોગમેવ અજ્ઞાણું; પરિવજ્જજ્જોગમેગં ગુત્તો, રક્ખામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૦. અણુવજ્જજ્જોગમેગં, સમ્મત્તં જોગમેવ નાણું તુ; ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૧. હો ચેવ રાગદોસે, દુન્નિ ય આણાઈ અદ્દરુદ્દાઈ; પરિવજ્જજ્જોગમેગં ગુત્તો, રક્ખામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૨. દુવિહું ચરિત્તધમ્મં, દુન્નિ ય આણાઈ ધમ્મસુક્કાઈ; ઉવસંપન્નો જુત્તો, રક્ખામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૩. કિણ્ણુ નીલા કાણી, તિન્નિ ય

લેસાઓ અપસત્થાઓ; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૪. તેજી પમ્હા સુક્ષ્મા, તિન્નિ ય લેસાઓ-સુપસત્થાઓ; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૫. મણસા મણસચ્ચવિઠિ, વાયાસચ્ચેણ કરણસચ્ચેણ, તિવિઠેણ વિસચ્ચવિઠિ, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૬. ચત્તારિ ય હુહસિન્નજા, ચઉરો સન્ના તહા કસાયા ચ; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૭. ચત્તારિ ય સુહસિન્નજા, ચઉવિહં સંવર' સમાહિં ચ; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૮. પચેવ ય કામગુણે, પચેવ ય અણુલે મહાદોસે; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૨૯. પચિંદ્ધિસ'વરણ', તહેવ પચવિહમેવ સન્નજાય'; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૦. છન્નજીવનિકાયવહં, છપ્પિ ય લાસાઓ અપસત્થાઓ, પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૧. છવિહમખિભંતરય', ખજ્જ' પિ ય છવિહંતવોકમ્મ'; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૨. સત્ત ય ભયઠાણાઈ, સત્તવિહં ચેવ નાણુવિખંજ; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૩. પિંડેસણ પાણેસણ, ઉગ્ગહ સત્તીકયા મહુવચ્ચેણ, ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૪. અદ્ધ ય મયઠાણાઈ, અદ્ધ ય કમ્માઈ તેસિં ખંધ' ચ; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૫. અદ્ધ ય પવયણમાયા, હિદ્ધા અદ્ધવિહ નિદ્ધિઅદ્ધેહિં, ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૬. નવ પાવનિઆણાઈ, સંસારતથા ચ નવવિહા જીવા; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૭. નવ ખંભચેરગુત્તો, હુનવવિહં ખંભચેરપરિસુદ્ધં; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૮. ઉવધાય' ચ હસવિહં, અસવર' તહ ય સંકિલેસ' ચ, પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૩૯. સચ્ચસમાહિદ્ધાણે, હસ ચેવ હસાઓ સમણધમ્મ' ચ; ઉવસ'પનો જુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૪૦. આસાયણ' ચ સુવં, તિગુણ' ધંક્કારસ વિવળજ'તો; પરિવળજ'તો ગુત્તો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૪૧. એવ તિહંકવિરઓ, તિગરણસુદ્ધો તિસદ્ધનીસદ્ધો, તિવિઠેણ પંડિક્કંતો, રક્ષામિ મહુવચ્ચે પંચ. ૪૨.

ઈચ્છેઈમ્મ' મહુવચ્ચ-ઉચ્ચારણ', ચિરત્ત' સદ્ધુદ્ધરણ', ચિઈખલ' વવસાઓ, સાહજુદ્ધી પાવનિવારણ', નિકાયણા, ભાવવિસોદ્ધી, પડગાહરણ'; નિજ્જુહુણારાહણા ગુણાણ', સંવરજેગો પસત્થજાણો, વઉત્તયા જુત્તયા ચ નાણે પરમદ્ધો, ઉત્તમદ્ધાય, એસ ખલુ તિત્થંકરેહિં, રઈ-રાગ-દોસ-મહુણેહિં, દેસિઓ પવયણુસ સારો, છન્નજીવનિકાયસંજમ', ઉવચેસિન્ન', તેલુક્કસક્કય' ઠાણ', અખ્ખવગયા. નમોત્થુ તે સિદ્ધ ખુદ્ધ સુત્ત નીરય નિરસંગ માણુમૂરણુ ગુણુ રયણુસાયરમણુતમપમેચ. નમોત્થુ તે મહુઈ-મહાવીર-વદ્ધમાણુ-સામિસ્સ. નમોત્થુ તે અરહઓ; નમોત્થુ તે ભગવઓ. ત્તિ કદ્ધ. એસા ખલુ મહુવચ્ચ-ઉચ્ચારણા કયા.

ઈચ્છામો સુત્તકિત્તણ' કાઉ. નમો તેસિં ખમાસમણાણ'. જેહિં ઈમ' વાઈમ્મ', છવિહમાવસચ' ભગવંત', તં જહા; સામાઈમ્મ' ૧, ચઉવીસત્થઓ ૨, વંદણય' ૩, પડિક્કમણ' ૪, કાઉસગ્ગો ૫, પચ્ચક્ખાણ' ૬, સંવેહિં પિ એચ'મ્મિ, છવિહે આવસચે, ભગવતે-સસુત્તે, સચ્ચથે, સગ'થે, સનિજ્જુત્તિએ, સસંગહુણિએ, જે ગુણા વા, ભાવા વા,

અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં, પત્નતા વા, પડ્વિઆ વા. તે ભાવે સદહામો, પત્તિઆમો, રાએમો, કાસેમો, પાલેમો, અણુપાલેમો. તે ભાવે સદહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, રાઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં; અંતો પદ્મપદ્મ, જં વાધઅં, પદિઅં, પરિઅદ્વિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં; તં દુક્ખપદ્મયાએ, કમ્મપદ્મયાએ, મુક્ખપદ્મયાએ, યોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપન્નિજતાણું વિહરામિ. અંતો પદ્મપદ્મ જં ન વાધઅં, ન પદિઅં, ન પરિઅદ્વિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં. સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે. તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિહિટ્ટેમો, વિસોહિંમો, અકરણયાએ, અબ્બુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવન્નમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં.

નમો તેસિં ખમાસમણાણું, જેહિં ઇમં વાધઅં. અંગબાહિરં, ઉક્કાલિઅં ભગવંતં, તં જહા. દસવેઆલિઅં ૧, કપ્પિઆકપ્પિઅં ૨, ચુલ્લકપ્પસુઅં ૩, મહાકપ્પસુઅં ૪, ઉવાધઅં ૫, રાયપ્પસેણિઅં ૬, છવાભિગમો ૭, પત્તવણા ૮, મહાપત્તવણા ૯, નંદી ૧૦, અણુઓગદારાઈ ૧૧, દેવિંદત્થઓ ૧૨, તંદુલવિઆલિઅં ૧૩, અંદાવિન્નિઅં ૧૪, પમાયપ્પમાયં ૧૫, પોરિસિમંડલં ૧૬, મંડલપ્પવેસો ૧૭, ગણિવિન્ન ૧૮, વિન્નઆચારણુવિણિઅં ૧૯, આણુવિભત્તી ૨૦, મરણુવિભત્તી ૨૧, આયવિસોહિ ૨૨, સંલેહણુસુઅં ૨૩, વીરાયસુઅં ૨૪, વિહારકપો ૨૫, ચરણુવિહી ૨૬. આઉરપચ્ચકપ્પાણું ૨૭, મહાપચ્ચકપ્પાણું ૨૮. સંવેહિં પિ એઅંમિ, અંગબાહિરે, ઉક્કાલિએ, ભગવંતે, સંસુત્તે, સંઅત્થે, સંગંથે, સનિન્નજુત્તિએ, સસંગહણિએ; જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં; પત્નતા વા, પડ્વિઆ વા; તે ભાવે સદહામો, પત્તિઆમો, રાએમો, કાસેમો, પાલેમો, અણુપાલેમો; તે ભાવે સદહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, રાઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં; અંતો પદ્મપદ્મ, જં વાધઅં, પદિઅં, પરિઅદ્વિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં, તં દુક્ખપદ્મયાએ, કમ્મપદ્મયાએ, મુક્ખપદ્મયાએ, યોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપન્નિજતાણું વિહરામિ. અંતો પદ્મપદ્મ, જં ન વાધઅં, ન પદિઅં, ન પરિઅદ્વિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં, સંતે બલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિહિટ્ટેમો, વિસોહિંમો, અકરણયાએ અબ્બુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવન્નમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં.

નમો તેસિં ખમાણુમણાણું, જેહિં ઇમં વાધઅં. અંગબાહિરં, કાલિઅં, ભગવંતં, તં જહા. ઉત્તરજયણાઈ ૧, દસાઓ ૨, કપ્પો ૩, વવહારો ૪, ઇસિભાસિઆઈ ૫, નિસીહં ૬, મહાનિસીહં ૭, જંબુદ્ધીવપત્તત્તી ૮, સૂરપત્તત્તી ૯, અંદપત્તત્તી ૧૦, દ્વીવસાગરપન્નત્તી ૧૧, ખુદ્ધિયાવિમાણુપવિભત્તી ૧૨, મહાદ્ધિઆવિમાણુપવિભત્તી ૧૩, અંગચૂલિઆએ ૧૪, વમ્મચૂલિઆએ ૧૫, વિવાહચૂલિઆએ ૧૬, અરુણોવવાએ ૧૭, વરુણોવવાએ ૧૮, ગરુલોવવાએ ૧૯, ધરણોવવાએ ૨૦, વેલ્લધસેવવાએ ૨૧, વેસ-

મણિવવાએ ૨૨, દેવિંદોવવાએ ૨૩, ઉદ્ધાણસુએ ૨૪, સમુદ્ધાણસુએ ૨૫, નાગપરિઆવલિ-
આણું ૨૬, નિરયાવલિઆણું ૨૭, કપિઆણું ૨૮, કમ્પવડિસિઆણું ૨૯, પુષ્કિઆણું ૩૦,
પુષ્ક્યુલિઆણું ૩૧, વણિહઆણું ૩૨, વણિહસાણું ૩૩, આસીવિસભાવણાણું ૩૪, દિદ્દિ-
વિસભાવણાણું ૩૫, ચારણસુમિણભાવણાણું ૩૬, મહાસુમિણભાવણાણું ૩૭, તેઅ-
ગિનિસગ્ગાણું ૩૮, સંવેહિં પિ એઅમિ, અંગભાહિરે, કાલિએ, ભગવંતે, સસુતે,
સઅત્થે, સગંથે, સનિજ્જુત્તિએ, સસંગહણિએ, જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં
ભગવંતેહિં; પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા, તે ભાવે સદ્દહામો, પત્તિઆમો, રોએમો, કાસેમો,
પાલેમો, અણુપાલેમો. તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિઅંતેહિં, રોઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલ-
તેહિં, અણુપાલંતેહિં, અંતોપદ્ધપ્પસ, જં વાઈઅં, પઢિઅં, પરિઅદ્ધિઅં, પુચ્છિઅં,
અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં; તં દુક્ખપ્પયાએ, કમ્મપ્પયાએ સુક્ખયાએ, યોહિલાભાએ,
સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપનિજ્જત્તાણું વિહરામિ. અંતોપદ્ધપ્પસ, જં ન વાઈઅં,
ન પઢિઅં, ન પરિઅદ્ધિઅં, ન પુચ્છિઅં, નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં; સંતે ખલે, સંતે
વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે, તસ્સ આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો,
વિઉદ્દેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ, અખ્ખુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં,
પડિવજ્જમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં.

નમો તેસિં ખમાસમેણાણું, જેહિં ઈમં વાઈઅં, દુવાલસગં, ગણિપિહગં, ભગ-
વંતં, તં જહા-આચારો ૧, સૂઅગડો ૨, ઠાણું ૩, સમવાઓ ૪, વિવાહપંન્નત્તી
૫, નાયાધમ્મકહાઓ ૬, ઉવાસગહસાઓ ૭, અંતગહસાઓ ૮, અણુત્તરોવવાઈઅદ્ધ-
સાઓ, ૯, પથ્થાવાગરણું ૧૦, વિવાગસુઅં ૧૧, દિદ્દિવાઓ ૧૨, સંવેહિં પિ એઅમિ,
દુવાલસગં ગણિપિહગે, ભગવંતે સસુતે, સઅત્થે, સગંથે, સનિજ્જુત્તિએ, સસંગહણિએ,
જે ગુણા વા, ભાવા વા, અરિહંતેહિં, ભગવંતેહિં; પન્નત્તા વા, પડ્વિઆ વા, તે ભાવે
સદ્દહામો, પત્તિઆમો, રોએમો, કાસેમો, પાલેમો, અણુપાલેમો, તે ભાવે સદ્દહંતેહિં, પત્તિ-
અંતેહિં, રોઅંતેહિં, કાસંતેહિં, પાલંતેહિં, અણુપાલંતેહિં, અંતો પદ્ધપ્પસ, જં વાઈઅં,
પઢિઅં, પરિઅદ્ધિઅં, પુચ્છિઅં, અણુપેહિઅં, અણુપાલિઅં. તં દુક્ખપ્પયાએ, કમ્મ-
પ્પયાએ, સુક્ખયાએ, યોહિલાભાએ, સંસારુત્તારણાએ, ત્તિ કદ્દુ ઉવસંપનિજ્જત્તાણું,
વિહરામિ. અંતોપદ્ધપ્પસ, જં ન વાઈઅં, ન પઢિઅં, ન પરિઅદ્ધિઅં, ન પુચ્છિઅં,
નાણુપેહિઅં, નાણુપાલિઅં; સંતે ખલે, સંતે વીરિએ, સંતે પુરિસક્કારપરક્કમે, તસ્સ
આલોએમો, પડિક્કમામો, નિંદામો, ગરિહામો, વિઉદ્દેમો, વિસોહેમો, અકરણયાએ,
અખ્ખુદ્દેમો, અહારિહં, તવોકમ્મં, પાયચ્છિત્તં, પડિવજ્જમો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં.

નમો તેસિં ખમાસમેણાણું, જેહિં ઈમં વાઈઅં, દુવાલસગં, ગણિપિહગં. ભગ-
વંતં, તે જહા. સમ્મં કાએણું, કાસંતિ, પાલંતિ, પૂરંતિ, તીરંતિ, કિદ્દંતિ, સમ્મં
આણાએ, આરાહંતિ, અહં અ નારાહેમિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કહં.

સુઅદેવ્યા ભગવઈ, નાણાવરણીઅ કમ્મસંધાયે; તેસિં ખંવેઉ સંયય, જેસિં
સુઅ સાયરે ભત્તી. ૧. ઇતિ શ્રી પાક્કિક સૂત્રમ્.

૮. શ્રી પાક્ષિક ખામણા.

ધન્ધામિ ખમાસમણો ! પિઅં ચ મે જ લે, હડ્ડાણું, તુડ્ડાણું, અપ્પાય, કાણું, અભગ્ગનેગાણું, સુસીલાણું, સુવયાણું, આયરિયઉવજ્જાયાણું, નાણેણું, દંસણેણું, ચરિત્તેણું, તવસા, અપ્પાણું, લાવેમાણાણું, બહુસુભેણુ લે, દિવસો પોસહો પક્ખો વધક્કંતો, અન્નો ચ લે કહ્ધાણેણું, પન્નુવદ્ધિઓ, સિરસા મણુસા મત્થએણુ વંદામિ. ૧. (શુરુવાક્યમ્) તુખ્ભેહિ સમં.

ધન્ધામિ ખમાસમણો ! પુઞ્વિં ચેધંઆઈ વંદિત્તા, નમંસિત્તા, તુખ્ભણ્ણં, પાય-મૂલે વિહરમાણેણું, જે કેઈ બહુદેવસિયા, સાહુણો દિદ્ધા સમાણા વા, વસમાણા વા, ગામાણુગામં, દ્ધંજજમાણા વા, રાધણિયા સંપુચ્છંતિ, ઓમરાધણિયા વંદંતિ, અન્નજયા વંદંતિ, અન્નિજયાઓ વંદંતિ, સાવયા વંદંતિ, સાવિયાઓ વંદંતિ, અહંપિ નિસ્સહો, નિક્કસાઓ, ત્તિ કદ્દુ, સિરસા મણુસા મત્થએણુ વંદામિ. ૨. (શુરુવાક્યમ્) અહમ્ભવિ વંદામિ ચેધંઆઈ.

ધન્ધામિ ખમાસમણો ! અબ્બુદ્ધિઓહં, તુખ્ભણ્ણં, સંતિઅં, અહાકંપ વા, મત્થં વા, પરિગ્ગહં વા, કંબલં વા, પાયપુચ્છણું વા, રયહરણું વા, અક્ખરં વા, પયં વા, ગાહું વા, સિલોગં વા, સિલોગહં વા, અર્હં વા, હેઉ વા, પસિણું વા, વાગરણું વા, તુખ્ભેહિ ચિઅત્તેણું દિન્નં મએ, અવિણ્ણએણુ પરિચ્છિઅં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કંડં. ૩ (શુરુવાક્યમ્) આયરિયસંતિઅં.

ધન્ધામિ ખમાસમણો ! અહમ્પુન્વાઈ, કયાઈ ચ મે ક્ષિં કમ્માઈ, આચારમંતરે, વિણ્ણમંતરે, સેહિઓ, સેહાવિઓ, સંગહિઓ, ઉવગ્ગહિઓ, સારિઓ, વારિઓ, ચોઈઓ, પરિચોઈઓ, ચિઅત્તા મે પરિચોયણા, અબ્બુદ્ધિઓહં, તુખ્ભણ્ણં, તવતેય-સિરીએ, ધંમાઓ આઉરંતસંસારકંતારાઓ, સાહુદ્ધં નિત્થરિસ્સામિ, ત્તિ કદ્દુ, સિરસા મણુસા મત્થએણુ વંદામિ, ૪ (શુરુવાક્યમ્) નિત્થારગપારગા હોહ.

૯. અતિચાર ચિંતવનની ગાથા.

સાધુ-સાધ્વીને દૈવસિંકં અને રાત્રિક પ્રતિકંમણુમાં શ્રાવકનાં અતિચારની આઠ ગાથાને સ્થાનકે કાર્યોત્સર્ગમાં ચિંતવવાની અર્થ સહિત ગાથા.

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯
સયણાસણુપાણે, ચેધંય જઈ સિન્ન કાય ઉચ્ચારે;

૧૦ ૧૧ ૧૨
સમિધ ભાવણા શુત્તી, વિતહાયરણે ચ અર્ધચારે. ૧.

અર્થ-શયન એટલે સંચારા પ્રમુખ ૧, આસન એટલે પીઠ-બાજેઠ-પટ્ટા પ્રમુખ ૨ અન્ન પાણે એટલે આહાર-પાણી, વગેરે અવિધિએ ગ્રહણ કરવાથી ૩-૪, ચૈત્ય એટલે અવિધિએ દેરાસરજીને અથવા પ્રતિમાજીને વંદનાદિ કરવાથી ૫, યતિ એટલે સુનિ-ઓનો રીતિ પ્રમાણે વિનય ન કરવાથી ૬, શમ્યા એટલે વસતિની અવિધિએ પ્રમા-જના વગેરે કરવાથી ૭, કાય એટલે શબ્દનીતિ ઉચ્ચાર એટલે વહીનીતિ આ બન્નેનું

અસ્થંદિલે અથવા અપ્રતિલેખિત સ્થંદિલે વિસજ્જન કરવાથી ૮-૬, પાંચ સન્નિતિ ૧૦, બાર ભાવના ૧૧, ત્રણ ગુપ્તિ વગેરેનું અવિધિએ સેવન કરવાથી અથવા સેવન નહીં કરવાથી ૧૨. ઇત્યાદિ ક્રિયામાં વિતથ-વિપરીત આચરણ થવાથી અતિચાર લાગ્યા હોય તેનું ચિંતન કરે.

આ ગાથા ગણુતાં તેમાં કહેલ બાળતો સંબંધી જે કાંઈ અતિચાર લાગ્યા હોય તે સાધુએ સંભારીને ચાહ કરવા. સામાન્ય સાધુ કરતાં ગુરુને [આચાર્યને] અદ્ય વ્યાપાર હોવાથી ગુરુએ બે વાર આ ગાથા અથ' સાથે વિચારવી.

૧૦ પ્રાતઃકાલની પડિલેહણુ વિધિ.

પ્રકાશ થઈ જાય ત્યારે ઇરિયાવહી [ખમાંથી લોગસ્સ સુધી] કહી, પછી ખમાસ-મણુ ઈઈ, ઇચ્છાકારેણુ સંદિસહુ ભગવન્ પડિલેહણુ કરુ' ? 'ઇચ્છ' કહી સાધુએ મુહ-પત્તિ ૫૦ બોલથી*, ઓધો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, સુતરનો કંદોરો ૧૦ બોલથી, અને ચોલપટ્ટો ૨૫ બોલથી પડિલેહવો. [સાધ્વીએ મુહપત્તિ ૫૦ બોલથી, ઓધો ૧૦ બોલથી, આસન ૨૫ બોલથી, કપડો ૨૫ બોલથી, કંચુઓ ૨૫ બોલથી, સાડો ૨૫ બોલથી અને કંદોરો ૧૦ બોલથી પડિલેહવો.] સાધુઓ પાંચ અને સાધ્વી-ઓએ સાત વાના પડિલેહી, પછી ઇરિયાવહિ પડિલેહી ખમાસમણુ ઈઈ 'ઇચ્છકારી ભગ-વન્ પસાય કરી પડિલેહણુ પડિલેહવોલ. 'ઇચ્છ' કહી ગુરુદેવ અથવા વડિલેહુ' વચ પડિલેહે અથવા સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણુ કરે. તે આ પ્રમાણે.

૧૧. સ્થાપનાચાર્યની પડિલેહણુના ૧૩ બોલ.

પ્રથમ ખમાની કામલી ૨૫ બોલથી પડિલેહી સંકેલીને તેની ઉપર સ્થાપનાચાર્ય મૂકે. પછી તેને છોડી પ્રથમ ઉપરની એક મુહપત્તિ ૨૫ બોલથી પડિલેહે.

*મુહપત્તિના ૫૦ બોલ, ૧ સૂત્ર-અર્થ-તત્ત્વ કરી સદ્ગુ' ૧; સમ્યક્ત્વ-મોહનીય ૨, મિથ્ય-મોહનીય ૩, મિથ્યાત્વ-મોહનીય ૪ પરિહરુ', કામરાગ ૫, સ્નેહરાગ ૬, દષ્ટિરાગ ૭ પરિહરુ', સુદેવ ૮, સુગુરુ ૯, સુધર્મ ૧૦ આહરુ', કુદેવ ૧૧, કુગુરુ ૧૨, કુધર્મ ૧૩ પરિહરુ'. જ્ઞાન ૧૪, જ્ઞાન ૧૫, ચારિત્ર ૧૬ આહરુ', જ્ઞાન વિરાધના ૧૭, જ્ઞાન વિરાધના ૧૮, ચારિત્ર વિરાધના ૧૯ પરિહરુ'. મન ગુપ્તિ ૨૦, વચન ગુપ્તિ ૨૧ કામ ગુપ્તિ ૨૨, આહરુ' મન હંક ૨૩, વચન હંક ૨૪, કામ હંક ૨૫, પરિહરુ'.

(આ ૨૫ બોલ ઠાળા હાથની હથેલી પર બોલી મુહપત્તિ પડિલેહવી. નીચે લખેલા ૨૫ બોલ શરીર પડિલેહણુના છે.)

હાસ્ય ૨૬, રતિ ૨૭, અરતિ ૨૮, પરિહરુ', (ઠાળા હાથપર) ભય ૨૯, શોક ૩૦, દુઃખંચા ૩૧, પરિહરુ', (જમણા હાથપર), કૃષ્ણલેસ્યા ૩૨, નીલલેસ્યા ૩૩, કાપોતલેસ્યા ૩૪, પરિહરુ', (મસ્તક પર) રસગારવ ૩૫, શ્રદ્ધિગારવ ૩૬, સાતાગારવ ૩૭, પરિહરુ', (મુખપર), આયાશલ્ય ૩૮, નિયાણુશલ્ય ૩૯, મિથ્યાત્વશલ્ય ૪૦, પરિહરુ', (હૃદયપર), ક્રોધ ૪૧, માન ૪૨, પરિહરુ', (ઠાળા હાથપર), માયા ૪૩, લોભ ૪૪, પરિહરુ', (જમણા હાથપર), પૃથ્વીકાય ૪૫, અપકાય ૪૬, તેલિકાય ૪૭ ની રક્ષા કરુ', (ઠાળા પગપર), વાલિકાય ૪૮, વનસ્પતિકાય ૪૯, ત્રસકાય ૫૦ ની જયણા કરુ', (જમણા પગપર).

આ બોલને ગુરુ ગમતાથી સમજી લેવા. સાધ્વીઓએ ૩ લેસ્યા ૩ શલ્ય, ૪ કપાય, મળી ૧૦ બોલ છોડીને ૪૦ બોલ બોલવા.

“૧ શુદ્ધ સ્વરૂપના ધારક ગુરુ, ૨ જ્ઞાનમય, ૩ દર્શનમય, ૪ ચારિત્રમય, ૫ શુદ્ધ શ્રદ્ધામય, ૬ શુદ્ધ પ્રકૃપણામય, ૭ શુદ્ધ સ્પર્શનામય, ૮ પંચાચાર પાલે, ૯ પલાવે, ૧૦, અનુમોદે, ૧૧ મનગુપ્તિ, ૧૨ વચનગુપ્તિ, ૧૩ કાયગુપ્તિએ ગુપ્ત” આ પ્રમાણે તેર તેર બોલ બોલી પાંચે સ્થાપનાનું પૃથક્ પૃથક્ પરિવેહણ કરે. તે પછી સ્થાપનાનું સંબંધી બીજું મુહુર્ત્તિઓ ૨૫ બોલથી પરિવેહે. [સાંજની પરિવેહણ વખતે પહેલાં સ્થાપનાનું બધી મુહુર્ત્તિઓ પરિવેહીને પછી સ્થાપનાનું પરિવેહે.] પછી સ્થાપનાનું બાંધી ઠવણી ઉપર પધરાવી, ખમાસમણ હંધ, ઇચ્છાં ઉપધિ મુહુર્ત્તિ પરિવેહું? ઇચ્છું, કહી મુહુર્ત્તિ પરિવેહી, ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સંદિસાહું? ઇચ્છું, ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ પરિવેહું? ઇચ્છું, કહી બાકીનાં સર્વ વસ્ત્રો પરિવેહવાં. છેવટે ઓથો પરિવેહવો. પછી હંડાસણ પરિવેહી, ઇરિઆવહી પરિક્કમી, ત્રણવાર “અણુબણુહ જસુગહો” ત્રણવાર કહીને કાલે દેવો. પછી ઇરિઆવહી પરિક્કમી કાલે જ્યાં સંધારો કર્યો હોય તથા પરિવેહણ કરી હોય. ત્યાંથી લઈને નિર્ણવ સ્થાનક ભેઈને પરંતવવો. પછી ત્રણવાર “વોસિરે વોસિરે” કહેવું. પછી હંડાની પરિવેહણ કરે, પછી ઇરિઆવહી પરિક્કમી, નીચે બેસીને ઠાળા ખલે ચાદર આદિ કોઈ વસ્ત્ર રાખી ખમાસમણ હંધ, ઇચ્છાં સજ્જાય કરું? ઇચ્છું કહી એક નવકાર ગણી ‘ધમ્મો મંગલસુક્કિર્ત્ત’ એ સજ્જાય પાંચ ગાથાની કહે.

પછી ઇચ્છાં ઉપયોગ કરું? ઇચ્છું, ઇચ્છાં સંદિં ભગંઉપયોગ કરાવણી કાઉસંગ કરું? ઇચ્છું. ઉપયોગ કરાવણી કરેમિ કાઉસંગ અત્તત્થં કહી એક નવકારનો કાઉસંગ કરી નવકાર ગણી, પછી ગુરુદેવાદિક વડિલ હોય તેમને હાથ ભેડી પૂછે, ઇચ્છાં ગુરુ કહે ‘લાભ’ શિષ્ય કહે ‘કહુંદેશુ’? ગુરુ કહે ‘જહા ગહિઅ’ પુનઃ સૂરીહિં શિષ્ય કહે ‘આવસિઆઓ’ ગુરુ કહે ‘જસુ ભેગો’ કહી, શિષ્ય સજ્જાતર ધર પૂછે, ગુરુ કહે તે ધર સજ્જાતર કરવું. જે ધર સજ્જાતર કરવું હોય તેનું નામ આપે. પછી ગુરુને વંદન કરે.

૧૨. પ્રાતઃ ગુરુવંદન વિધિ.

જે ખમાં હંધ ઇચ્છકારં કહી (પન્યાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમાં હંધ) પછી અણુ-દ્ધિઓ ખામી, ખમાં હંધ ઇચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણુનો આદેશ આપ-શોણ? ઇચ્છું, કહી (ગુરુ પાસે પચ્ચક્ખાણુ લે), પછી ખમાં ઇચ્છાં બહુવેલ સંદિસાહું? ગુરુ કહે ‘સંદિસાવો’ ઇચ્છું. ખમાં ઇચ્છાં બહુવેલ કરશું? ઇચ્છું. ગુરુ કહે, ‘કરેહું’

પછી પહેલી પોરિસિ સુધી સ્વાધ્યાય કરવો. તે સ્વાધ્યાયને માટે આ પુસ્તક-માંથી ગાથાઓ વાંચવી.

૧૩. ચૈત્યવંદન વિધિ.

જિન ચૈત્ય [દેરાસર]માં જઈ ઇરિઆવહિ પ્રતિક્રમી ત્રણ ખમાસમણ હંધ ઇચ્છાં ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છું. કહી ચૈત્યવંદનં જંકિચિં નમુત્થુણં ભવંતિં ખમાં ભવંતં નમોહંતં પૂર્વાચાર્યં કૃત સ્તવન અથવા ઉવસંગહરં જયવીયરાયં ઉભા થઈ અરિહંત ચેઈઆણં અત્તત્થં એક નવકારનો કાઉસંગ પારીને નમોહંતં કહી

થાય કહેવી. પછી એક ખમાસમણ દેવું.

૧૪. ખહુપડિપુત્રા પોરિસિ વિધિ.

છ ઘડી અર્થાત્ ૨૧ કલાક દિવસ ચલ્યા પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાં ખહુ પડિપુત્રા પોરિસી ? ગુરુ કહે 'તહત્તિ' ઇચ્છાં, કહી, ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિછમી, પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાં પડિલેહુ કરું ? ગુરુ કહે 'કરેહુ.' ઇચ્છાં. કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી પાત્રાદિની પડિલેહુ કરે. (ચોમાસાની વખતે વસતિ પ્રમાજવી.)

૧૫. પચ્ચક્ખાણ પારવાનો વિધિ.

ખમાસમણ દઈ, ઇરિયાવહી પડિછમી, ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાં ચૈત્યવદન કરું ? ઇચ્છાં. કહી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવદન જયવીચરાય સપૂણું પચત કરવું. (સ્તવનના સ્થાને ઉવસગહર કહેવું.) પછી ખમાસમણ દઈ, ઇચ્છાં સજ્જાય કરું ? ગુરુ કહે 'કરેહુ,' ઇચ્છાં. કહી એક નવકાર ગણી 'ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠ' સજ્જાય કહેવી. પછી ખમાસમણ દઈ ઇચ્છાં મુહપત્તિ પડિલેહુ ? ગુરુ કહે 'પડિલેહુ' ઇચ્છાં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી ખમાં ઇચ્છાં પચ્ચક્ખાણ પારું ? ગુરુ કહે 'પુત્તવિ કાયંવ' 'શિબ્ય-યથાશક્તિ' ખમાં ઇચ્છાં પચ્ચક્ખાણ પાયું, ગુરુ કહે 'આચારો ન મોત્તંવો,' શિબ્ય કહે 'તહત્તિ' કહી, જમણે હાથ સુઠી વાળી, ઓઘા ઉપર સ્થાપી, એક નવકાર ગણી, આંખિલ પચતના પચ્ચક્ખાણ નીચે પ્રમાણે કહીને પારવાં.

“ઉગગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅ પોરિસિ, સાહપોરિસિ, સૂરે ઉગગએ પુરિમહું, અવહું, મુદ્દિસહિઅ, પચ્ચક્ખાણ કયું ચઉવિહાર; આયંખિલ, નીવી, એકાસણું, ખેઆસણું, પચ્ચક્ખાણ કયું તિવિહાર; પચ્ચક્ખાણ ક્કાસિઅ, પાલિઅ, સોહિઅ, તિરિઅ, કિદ્દિઅ, આરાહિઅ, જં ચ ન આરાહિઅ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કહં.” પછી એક નવકાર ગણવો.

આમાંનું જે પચ્ચક્ખાણ કયું હોય ત્યાં સુધી બોલવું, આગળનાં પચ્ચક્ખાણ ન બોલવાં. જેમકે નવકારશીનું પચ્ચક્ખાણ પારવું હોય તો—‘ઉગગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅ, મુદ્દિસહિઅ, પચ્ચક્ખાણ કયું ચઉવિહાર પચ્ચક્ખાણ ક્કાસિઅ’ “આદિ બોલવું. એવી રીતે પોરિસિ, સાહપોરિસિ આદિનું બોલવું. તિવિહાર ઉપવાસ વાળાએ નીચે પ્રમાણે કહેવું.

“સૂરે ઉગગએ ઉપવાસ કર્યો તિવિહાર; પોરિસિ સાહપોરિસિ પુરિમહું અવહું, મુદ્દિસહિઅ, પચ્ચક્ખાણ કયું પાણહાર; પચ્ચક્ખાણ ક્કાસિઅ, પાલિઅ, સોહિઅ, તિરિઅ, કિદ્દિઅ, આરાહિઅ, જં ચ ન આરાહિઅ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કહં.”

આમાં પણ પોરિસિ વિગેરે પચ્ચક્ખાણનાં નામ જ્યાં સુધીને માટે તિવિહાર ઉપવાસ કર્યો ત્યાં સુધીનાં લેવાં. આ પ્રમાણે પચ્ચક્ખાણ પાર્યા પછી નીચે પ્રમાણે દશવૈકાલિકસૂત્રની સત્તર ગાથા કહેવી.

૧૬. દશવૈકાલિક સૂત્રની ૧૭ ગાથા.

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠ, અહિંસા સંજમો તવો, દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણ્ણે. ૧. જહા ! હમસ્સ પુદ્દેસુ, ભમરો આવિયઈ રસં, ન ચ પુદ્દં

કિલામેષ, સો અ પીણેષ અપ્ય. ૨. એ મેએ સમણા મુત્તા, જે લોએ સ તિ સાહુણે, વિહંગમા વ પુદ્ગેસુ, દાણલત્તેસણે સ્યા. ૩. વયં ચ વિત્તિ લખ્ખામો, ન ચ કોઈ ઉવહ-
મ્મં, અહાગહેસુ સીયંતે, પુદ્ગેસુ લમરા જહા. ૪. મહુકારસમા ખુદ્ધા, જે ભવંતિ
અણિસ્સયા, નાણાપિંડરયા હંતા, તેણુ વુચ્યંતિ સાહુણે, તિથેમિ.^૧ ૫.

કહનુ કુલ્લ સામજ્ઞ, જો કામે ન નિવારએ, પએ પએ વિસીઅંતો, સંકપ્પસ વસંગઓ.
૬. વત્થગંધમલંકારં, ઇત્થિઓ સયણાણિય, અચ્છંદા જે ન ભુજંતિ, ન સે ચાઇત્તિ
વુચ્યં. ૭. જે અ કંતે પિએ લોએ, લધ્ધેવિ પિદ્ધિ કુવંધ, સાહીણે ચયં લોએ, સે
હુ ચાઇ ત્તિ વુચ્યં. ૮. સમાઈ પેહાઈ પરિવવતો, સિઆ મણો નિસ્સરં ખહિદ્ધા;
ન સા મહં નો વિ અહુપિ તીસેં, ઇચ્છેવ તાઓ વિણ્ઠજ્જ રાગ. ૯. આયાવયાહી
ચય સોગમલ્લ, કામે કમાહી કમિયં ખુ હુખં; છિદ્ધાહિ દોસં વિણ્ઠજ્જ રાગં, એવં
સુહી હોહિસિ સંપરાએ. ૧૦. પક્ખંદે જલિયં જેઈ, ધૂમકેઉ દુરાસયં; નેચ્છંતિ વંતયં
ભોત્તું, કુલે જયા અગંધણે. ૧૧. ધિરત્થુ તે જસો કામી, જો તં જીવિય કારણા; વંતં
ઇચ્છસિ આવેલે, સેઅં તે મરણં ભવે. ૧૨. અહં ચ લોગરાયસ્સ, તં ચ સિ અંધગ-
વન્હિણો, મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર. ૧૩. જઈ તં કાહિસિ ભાવં,
જા જા હિચ્છસિ નારીઓ; વાયાવિધુવ હડો, અદ્ધિઅપ્પા ભવિસ્સસિ. ૧૪. તીસે સો
વયણં સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિયં; અંકુસેણ જહા નાગો, ધરમે સંપંડિવાઇઓ. ૧૫.
એવં કરંતિ સંખુદ્ધા, પંડિઆ પવિયક્ખણા વિણિઅદ્ધંતિ લોગેસુ, જહા સે પુરિમ્મ-
ત્તમો. તિથેમિ. ૧૬. સંજમે સુદ્ધિઅપ્પાણં, વિપ્પમુક્કાણ તાઇણં, તેસિમેયમણાઇત્તં,
નિગ્ગંથાણ મહેસિણં. ૧૭.

સાધુ સાધ્વીએ ઉપયોગપૂર્વક મુહુપત્તિ, ગુચ્છો પડિલેહવો, પછી પડલાં અને પાત્રાં પડિલેહવાં

૧૭. અ હાર ગોચરીના ૪૨ દોષ અને પાંચ દોષ માંડલીના.

સાધુ સાધ્વીએ આહાર પાણી વહોરતાં તેના ૪૨ દોષ વર્જવા તથા આહાર
કરતાં માંડલીના ૫ દોષ વર્જવા તે આ પ્રમાણે—પ્રથમ ઉદ્દગમના એટલે આહાર
ભોજન ઉત્પાદન કરવાવાળાથી અર્થાત્ સદ્ગૃહસ્થોથી જે દોષ લાગે તે સંબંધના
૧૬ દોષ આ પ્રમાણે—૧ સર્વ દશ્મનીઓને અથવા સર્વ દિંગીઓ (મુનિઓ) ને
ઉદ્દેશીને કરવું તે ‘આધાકર્મી દોષ.’ ૨ પૂર્વે તૈયાર કરેલા ભાન, લાડુ, શાક, આદિ
મુનિને ઉદ્દેશીને તેમાં દહીં, ગોળ વિગેરેથી સ્વાદિષ્ટ કરવા, તૈયાર થયેલ ચૂરમા મધ્યે
ધતાદિ ભેગવી લાડુ કરવા તે ‘ઉશ દોષ.’ ૩ શુદ્ધ અન્નાદિકને આધાકર્મીથી મિશ્રિત કરવું, તે
‘પૂતિકમં દોષ.’ ૪ જે પોતાને માટે તથા સાધુને માટે પ્રથમથી જ કદપીને બનાવવું, તે
‘મિશ્ર દોષ.’ ૫ સાધુને માટે ક્ષીર આદિક બુદ્ધાં કરી પોતાના ભાજનમાં સ્થાપી રાખવાં તે
‘સ્થાપિત દોષ.’ ૬ વિવાહાદિને વિલંબ છતાં સાધુને રહેલા બાણી તેમનો લાભ મેળવવા માટે
તે વખતમાં જ વિવાહાદિ કરવા તે ‘પાહુડી દોષ.’ ૭ અંધકારમાં રહેલી વસ્તુને દીવા આદિથી
શોધી લાવી સાધુને આપવી તે ‘પ્રાદુઃકરણ દોષ.’ ૮ સાધુ માટે કિંમત આપીને ખરીદ કરવું તે

૧. જ્યાં ‘ધરમે મંગલ’ની સમજાવ મોલવાની લખી હોય-ત્યાં આ પાંચ ગાથા બોલવી,

‘ક્રીત દોષ.’ ૬ સાધુને માટે ઉધારે અન્નાદિક લાવી આપવું તે ‘પ્રામિત્યક દોષ.’ ૧૦ પોતાની વસ્તુ ખીબની વસ્તુ સાથે અદલાબદલી કરીને મુનિને આપવી તે ‘પરાવતિ’ દોષ. ૧૧ સાહુમું લાવીને આપવું તે ‘અધ્યાહુત દોષ.’ ૧૨ કુલદાદિકમાંથી ધી, તેલ આદિક કાઢવા માટે તેના મુખ પરથી માટી વિગેરે ફર કરવી તે ‘ઉદ્ભિન્ન દોષ.’ ૧૩ ઉપલી ભૂમિ-માળ ઉપરથી, સીકિથી કે લોંચરામાંથી લઈને સાધુને આપવું તે ‘માલોપહુત દોષ.’ ૧૪ રાબઆદિ બલાત્કારથી કોઈની પાસેથી આંચકી લઈને આપે તે ‘આચ્છેદ દોષ.’ ૧૫ આખી મહાગીએ નહીં દીધેલું (નહીં આપેલું) તેમાંનો એક જણ સાધુને આપે તે ‘અનાસૃષ્ટિ [અનાસા] દોષ.’ ૧૬ સાધુનું આવવું સાંભળી પોતાને માટે કરાતી રસવતી-રસોઈ પ્રમુખમાં વધારે તે ‘અદ્વાપૂરક દોષ.’ આ સોળ દોષ આહાર દેનારથી લાગે છે.

હવે સાધુથી થતા ઉત્પાદનના ૧૬ દોષ આ પ્રમાણે-૧ ગૃહસ્થના બાળકને દુધ પાવું, નવરાવવું, શણગારવું, રમાડવું તથા ખોળામાં બેસાડવું ઇત્યાદિ કર્મ કરવાથી મુનિને ‘ધાત્રી-પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૨ દૂતની પેઠે સંદેશો લઈ જવાથી સાધુને ‘દૂતિપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૩ ત્રણે કાળના લાભાલાભ, જીવિત, મૃત્યુ આદિ નિમિત્ત કહેવાથી ‘નિમિત્તપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૪ ભિક્ષા માટે પોતાના કુળ, જાતિ, કર્મ, શિષ્ય આદિનું વખાણ કરવાથી ‘આજીવ પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૫ ગૃહસ્થની પાસે દીનપણું જણાવીને ભિક્ષા લેવાથી ‘વનીપક પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૬ ભિક્ષા પ્રાપ્તિ માટે ઔષધાદિક બતાવવાથી ‘ચિકિત્સા પિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૭ ગૃહસ્થને કરાવી આપ કંઈને આહાર ગ્રહણ કરવાથી ‘ક્રોધપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૮ સાધુઓની પાસે એવી પ્રતિજ્ઞા કરે કે ‘હું તો લખિધમાન્ છું’, તેથી હું અમુક ઘરેથી સારો આહાર તમને લાવી આપું’ એમ કહી ગૃહસ્થને વિડંબના કરી આહાર ગ્રહણ કરે તેથી ‘માનપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૯ ભિક્ષા માટે જૂઠા જૂઠા વેષ તથા ભાષા બદલવાથી ‘માયાપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૦ અતિ લોભ વડે ભિક્ષા લેવા માટે ઘણું ભટકવાથી ‘લોભપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૧ પહેલાં ગૃહસ્થના માબાપની તથા પછી સાસુ સસરાની પ્રશસાપૂર્વક તેમની સાથે પોતાનો પરિચય જણાવવાથી ‘પૂર્વપશ્ચાત્ સંસ્તવ’ નામે દોષ લાગે છે. ૧૨-૧૩-૧૪-૧૫ ભિક્ષા માટે વિદ્યા, મંત્ર, નેત્રાંજન આદિ ચૂંટી તથા પાદલેપાદિ યોગનો ઉપયોગ કરવાથી ‘વિદ્યાદિપિંડ’ નામે ચાર દોષ લાગે છે. ૧૬ ભિક્ષા માટે ગર્ભનું સ્તબ્ધન, ગર્ભનું ધારણ, પ્રસવ તથા રક્ષા-બંધનાદિ કરાવવાથી ‘મૂળકર્મપિંડ’ નામે દોષ લાગે છે.

હવે સાધુ તથા ગૃહસ્થ બંનેના સંયોગથી ઉત્પન્ન થતા એષણાના કશ દોષ આ પ્રમાણે-૧ આધાકર્માદિક દોષની શંકા સહિત જે પિંડ ગ્રહણ કરવો તે ‘શંખિતદોષ.’ ૨ સચિત્ત અથવા અચિત્ત એવા મધુઆદિક નિંદનીય પદાર્થોના સંઘટ્ટવાળો પિંડ ગ્રહણ કરવો તે ‘અક્ષિત દોષ.’ ૩ કાચની (સચિત્તની) મધ્યમાં સ્થાપન કરેલું જે અચિત્ત અન્ન પણ લેવું તે ‘નિક્ષિત દોષ.’ ૪ સચિત્ત કૃણાદિકથી ઠંકાયેલું જે અન્નાદિ ગ્રહણ કરવું તે ‘પિહિતદોષ.’ ૫ દેવાના પાત્રમાંથી ખીબ પાત્રમાં નાંખીને તે વાસણથી જે દેવું તે ‘સંહુત દોષ.’ ૬ બાલક, વૃદ્ધ, નપુંસક, ક્ષુબ્ધ, આંધળો, મદોન્મત્ત, હાથપગવિનાનો, બેડીવાળો, પાકુકાવાળો, ખાંસી-વાળો, ખાંડનાર, લોહનાર, ફાહનાર, અનાજ વિગેરે ફળનાર, ભુજનાર, કાતરનાર, પિંજનાર વિગેરે

છકાયના વિરાધક પાસેથી, તેમજ ગર્ભિણી, તેડેલ ઓકરાવાળી અથવા ધાવતા બાળકવાળી સ્ત્રી પાસેથી આહાર લેવો તે 'દાયકદોષ.' ૭ દેવાલાયક જે ખાંડ આદિક વસ્તુ તેને સચિત્ત અનાજ આદિકમાં મિશ્ર કરીને આપવું તે 'ઉન્નિશ્રદોષ.' ૮ અચિત્તપણાને પામ્યા વિનાનું જે દેવું તે 'અપરિણુત દોષ.' ૯ દહીં, દૂધ, ઘી, ખીર આદિ દ્રવ્યોથી જે વાસણ તથા હાથાદિને ખરડીને આપે તે 'લિપ્તદોષ.' ૧૦ ઘી આદિકના જમીન ઉપર છાંટા પડે તેમ વહોરાવવું તે 'છર્દિતદોષ.'

હવે આસૈષણના અર્થાત્ આહારાદિ વાપરતી વખત તે માંડલીનાં પાંચ દોષ આ પ્રમાણે-૧ રસના લોભથી પુડલા આદિકને અંર તથા ઉપરથી ઘી ખાંડ આદિમાં ઝબોળવા તે 'સંયોજના દોષ' ૨ જેટલો આહાર કરવાથી ધીરજ, બળ, સ્વચ્છ તથા મન વચ્ચન કાયાના યોગને બાધ ન આવે તેટલો આહાર કરવો, ઉપરાંત કરે તો 'પ્રમાણાતિરિક્તતા દોષ.' ૩ સ્વાદિષ્ટ અન્નને અથવા તેના દેનારને વખાણતો થકો જે ભોજન કરે તે રાગરૂપી અસિથી આરિત્રરૂપ ચ દનન કાષ્ટોને બાળીને કોલસારૂપ કરી નાંખે છે તેથી તે 'અગારદોષ.' ૪ અન્નની કે તેના દેનારની નિંદા કરતો આહાર કરે તે પણ આરિત્રરૂપ ચિત્રશાળાને કાળી કરે છે તેથી તે 'ધૂંત્રદોષ' ૫ મુનિને ભોજન કરવામાં છ કારણો છે-૧ ક્ષુધા વેદના શમાવવા માટે, ૨ આચાર્યાદિક સાધુની વૈયાવચ્ચ કરી શકાય તે માટે, ૩ ધર્માસમિતિની શુદ્ધિ માટે, ૪ સ્વચ્છ પાળવા માટે, ૫ જીવિતવ્યની રક્ષા માટે તથા ૬ ધ્યાનને સ્થિર કરવા માટે ભોજન કરવાની જરૂરીયાત છે, તેના અભાવે ભોજન કરે તો 'કારણભાવ' નામે પાંચમો દોષ લાગે. "વેચણે^૧ વેયાવચ્ચે^૨ ધરિયદ્ગણે^૩ ય સંજમદા^૪એ, તહુપાણુ^૫ વત્તિયાએ છર્દુ^૬ પુણધમ્મચિંતાએ^૭ ૧."

"આ ઉપર કહેલા" ૪૭ દોષ સાધુ સાધ્વીએ બરાબર સનજીને નિરંતર તે દોષ ન લાગે તેમ સાવધાનપણે વર્તવું.

સોલસ^{૧૬} ઉગમ દોસા, સોલસ^{૧૭} ઉપાયણાએ દોસાએ, દસ^{૧૮} એસણાએ દોસા, સંજોયણમાઈ પંચેવ.^{૧૯} ૧. આહાકમ્મુદેસિય, પૂઠકમ્મે ય મીસજાએ ય, ઠવણા પાહુડિયાએ, પાઓઅર કીય પામિચ્ચે. ૨. પરિઅકિંએ અભિહુડે ઉપ્પિભન્ને માલોહુડેધિ, અચિછજ્જે અનિસિટ્ટે અન્નજોયર ય સોલસમે. પિણ્ડુગમે દોસા. ૩ ધાઈ દૂધ નિમિત્તે, આજીવ વણીમગે તિગિચ્છા ય, કોઠે માણે માયા, લોભે ય હવંતિ દસ એએ. ૪ પુવિવં-પચ્છા-સંથવ, વિજ્ઞા મતે ય ચુણ્ણ જોગે ય, ઉપાયણાઈ દોસા, સોલસમે મૂલકમ્મે ય ૫ સ કિય મક્ખિય નિક્ખિત્તે પિહિય સાહરિય દાયગુમ્મીસે; અપરિણુય લિત્ત છહિય, એસણુ દોસા દસ હવંતિ. ૬ સંજોયણપમાણો, ઈંગાલ ધૂમ કારણે પઢમા; વસહિ ખર્હિતરે ચેવ, રસહેડે દવસંજોગા. ૭. (પિંડ નિયુક્તિ.)

૧૮. ગોચરી આલોવવાનો વિધિ.

ઉપર જણાવેલા ૪૨ દોષ ટાળી ગોચરી લઈ આવી. 'નિસિહી, નિસિહી, નિસીહિ' નમો ખમાસમણાણુ ગોયમાઈણુ મહામુણીણુ.' કહીને ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરી ગુરુ સન્મુખ આવી 'નમો ખમાસમણાણુ, મત્થએણુ વદામિ' કહે. પછી પગ મૂકવાની ભૂમિ પ્રમાણ, ગુરુ અથવા વડીલ સન્મુખ ઉભા રહી, ડાબા પગ ઉપર ઢાંઢો રાખી જમણા હાથમાં મુહપંતિ રાખી, ઉભા ઉભા ખમાસમણુ દઈ આદેશ માગી ધરિઆવહિં તસ્સં અન્નત્થં

કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરે. કાઉસ્સગ્ગમાં જે કુમથી ગોચરીની જે જે વસ્તુઓ લીધી હોય તે અને તેમાં લાગેલા દોષ.' સંભારે. પછી 'નમે અરિહંતાણ' કહી, કાઉસ્સગ્ગ પારી ધારી રાખેલા અતિચાર ક્રમ પ્રમાણે ગુરુને કહી બતાવે. પછી ગુરુને આહાર દેખાડે. પછી ગોચરી આલોવે. તે આ પ્રમાણે—

‘પડિક્કમામિ ગોચરચરિઆએ’ થી માંડી મિચ્છામિ દુક્કહ’ પથ’ત (શ્રમણ સૂત્ર-પગામ સન્ન્યાયમાં આવે છે તે આલાવો) કહે. પછી તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી કાઉસ્સગ્ગ કરે. તે કાઉસ્સગ્ગમાં નીચેની ગાથા વિચારે. ‘અહો બિણ્ણેહિં અસાવન્ના, વિત્તી સાહુણ્ણ’ દેસિયા, સુક્ખસાહુણ્ણ હેઉસ્સ, સાહુ દેહસ્સ ધારણા. ૧.

અર્થ:—અહો આશ્ચર્ય છે કે શ્રી જિનેશ્વર દેવોએ મોક્ષના સાધન રૂપ સમ્યગ્જ્ઞાન સમ્યગ્જ્ઞાન, સમ્યક્ચારિત્રની આરાધના કરવાવાળા એવા સાધુઓના દેહને કટાવવાળી શરીરની રક્ષા માટે પાપ રહિત નિદ્રોષ વૃત્તિ (વર્તન) બતાવી છે. આવી ભાવના ભાવીને કાઉસ્સગ્ગ પારી લોગસ્સ કહી પછી સ્વસ્થતાપૂર્વકે આહાર પાણી કરે.

સાંજે ગુરુવંદનનો વિધિ.

જે ખમાસમણ્ણં હં ઇં ઇચ્છાકારં (પંચાસાદિ પદસ્થ હોય તો ખમાં હં) પછી અખ્ખુદ્ધિઓં ખામી ખમાં હં યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ્ણ લેવું.

૧૯. સાંજની પડિલેહણ વિધિ.

ખમાસમણ્ણં હં, ઇચ્છાં બહુ પડિપુજા પોરિસિં ? કહી, ખમાસમણ્ણં હં, ઇરિયાવહી પડિક્કમી, ખમાસમણ્ણં હં ઇચ્છાં પડિલેહણ કરું ? ઇચ્છં. ખમાં ઇચ્છાં વસ્તી પ્રમાણું ? ઇચ્છં. કહી ઉપવાસ કર્યો હોય તો સુહપત્તિ, આસન ને ઝોધો પડિલેહવાં. નહીં તો પૂર્વ-વત્ પાંચ વાનાં પડિલેહવાં. પછી ઇરિયાવહી પડિક્કમી ખમાસમણ્ણં હં, ઇચ્છાકારી ભગવન્ પસાય કરી પડિલેહણ પડિલેહાવેળ. એમ કહી, પૂર્વોક્ત રીતે સ્થાપનાશ્રી પડિલેહણ કરવી. પછી ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સુહપત્તિ પડિલેહું ? ઇચ્છં. કહી સુહપત્તિ પડિલેહી, ખમાં ઇચ્છાં સન્ન્યાય કરું ? ઇચ્છં. કહી, એક નવકર ગણીને “ધમ્મોમંગલસુક્કિર્ણ” એ સન્ન્યાય પાંચ ગાથાની કહે. પછી આહાર વાપર્યો હોય તો જે વાંઢણાં હંને ઇચ્છાકારી ભગવન્ ! પસાય કરી પચ્ચક્ખાણ્ણો આદેશ દેશેળ. કહી સુદ્ધસી આદી યોગ્ય પચ્ચક્ખાણ્ણ કરે. ઉપવાસ કર્યો હોય તો ખમાસમણ્ણં હં ઇચ્છાકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણ્ણો આદેશ દેશેળ. કહી ચઉવિહાર ઉપવાસ કે પાણ્ણહારતું પચ્ચક્ખાણ્ણ કરે. પછી ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ સંહિસાહું ? ઇચ્છં. ખમાં ઇચ્છાં ઉપધિ પડિલેહું ? ઇચ્છં. કહી સવે વસ્ત્ર પડિલેહે. પછી પૂર્વોક્ત રીતે ઇરિયાવહી પડિક્કમી, કાળે લેઈ, ઇરિયાવહી પડિક્કમી કાળે પરહવે.

૨૦. સ્થંડિલ શુદ્ધિનો વિધિ અને ચોવીસ માંડલા.

દૈવસિક પ્રતિક્રમણના પ્રારંભમાં ખમાં ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ ‘અદેસુ નિમ્મલયસ’ સુધી કરી ‘નમે અરિહંતાણ’ કહી કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સં ખમાં “ઇચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન્ ! પચ્ચક્ખાણ્ણ (ન કયું) હોય તો કરવું. અને કયું હોય તો) કયું છેળ” એમ કહી ખમાં ઇચ્છાં સ્થંડિલ પડિલેહું ?

ધર્મ', કહી એકેકી દિશાએ છ છ માંડલાં કરે તે આ પ્રમાણે;—

૧ આઘાટે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૨ આઘાટે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે. ૩ આઘાટે મળજે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૪ આઘાટે મળજે પાસવણે અણહિયાસે. ૫ આઘાટે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે. ૬ આઘાટે ફરે પાસવણે અણહિયાસે.

૧ આઘાટે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૨ આઘાટે આસન્ને પાસવણે અહિઆસે. ૩ આઘાટે ઉચ્ચારે મળજે પાસવણે અહિઆસે. ૪ આઘાટે મળજે પાસવણે અહિઆસે. ૫ આઘાટે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૬ આઘાટે ફરે પાસવણે અહિઆસે.

૧ અણાઘાટે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિઆસે. ૨ અણાઘાટે આસન્ને પાસવણે અણહિઆસે. ૩ અણાઘાટે મળજે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિઆસે. ૪ અણાઘાટે મળજે પાસવણે અણહિઆસે. ૫ અણાઘાટે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિઆસે. ૬ અણાઘાટે ફરે પાસવણે અણહિઆસે.

૧ અણાઘાટે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૨ અણાઘાટે આસન્ને પાસવણે અહિઆસે. ૩ અણાઘાટે મળજે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૪ અણાઘાટે મળજે પાસવણે અહિઆસે. ૫ અણાઘાટે ફરે ઉચ્ચારે પાસવણે અહિઆસે. ૬ અણાઘાટે ફરે પાસવણે અહિઆસે.

પછી ધરિઆવહી પડકમી, ચૈત્યવંદન કરી દૈવસિકાદિ પરિક્રમણ શરૂ કરે.

રાધ દેવસી અને પદ્મીમાં અખલુદ્ધિઓથી ખામતા પાંચ કે તેથી વધુ સાધુ સમુદાય હોય તો ત્રણને ખામવા. શિષ્ય સમુદાય વધારે હોય તો ચૌમાસીમાં પાંચ સાધુને અને સંવત્સરીમાં સાત સાધુને ખામવા.

૨૧. સંથારા પોરિસિનો વિધિ.

પ્રતિક્રમણ કર્યા પછી યથાશક્તિએ પહેર રાત્રિ પચત સ્વાધ્યાય ધ્યાન કર્યા પછી સંથારો કરવાને અવસરે સંથારા પોરિસિ લણાવવી, ખમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુત્તા પોરિસિ' ગુરુ કહે 'તહત્તિ' કહી ખમાસમણ ઈધ ધરિઆવહીથી લોગસસ સુધી કહી, ખમા૦ ઇચ્છા૦ 'બહુ પડિપુત્તા પોરિસિ રાધય સંથારએ ઠમિ' (ઠાઈ) ગુરુ કહે 'ઠાએ' ઇચ્છા. કહી મોટા સાધુ ચઉલ્લસાય૦ કહે પછી નમુત્યુણુ૦ ભવંતિ૦ ખમા૦ ભવંત૦ નમોડહંત૦ ઉવસગહરં અને જય વીયરાય પૂરા કહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સંથારા વિધિ લણવા મુંહપત્તિ પરિલેહું ? ઇચ્છા. કહી મુંહપત્તિ પરિલેહીને 'નિસિહી નિસિહી નિસિહી નમો ખમાસમણાણુ ગોયમાઈણુ મહામુણીણુ' આટલો પાઠ, તથા નવકાર કરેમિ ભંતે—એટલું ત્રણવાર કહે. પછી આગળનો પાઠ બોલે.

૨૨. સંથારા પોરિસિ.

અણબાણહ જિદ્દિનજા અણબાણહ પરમગુરુ, ગુરુગુણરયણેહિ મંદિયસરીરા; બહુપડિ પુણ્ણા પોરિસિ, રાધયસંથારએ ઠમિ. ૧. અણબાણહ સંથારં, બાહુવહાણેણુ વામપાસેણુ; કુલ્લિપાયપસારણુ, અતરંત પમજજએ ભૂમિ. ૨. સંકેઈઅ સંઠાસા, ઉવદ્દતે અ કાયપ-દિલેહા; ઇવાઈ ઉવએગં, ઊસાસનિરંભણાલોએ. ૩. જઈ મે હુજજ પામાઓ, ઇમસસ દેહ-સ્તિમાઈ રયણીએ; આહારમુવહિદેહં, સવં તિવિહેણુ વોસિરિઅ. ૪. અત્તારિ મંગલં

અરિહંતા મંગલ', સિદ્ધા મંગલ', સાહુ મંગલ, કેવલિપજ્જતો ધર્મો મંગલ'. ૫. ચત્તારિ લોગુત્તમા અરિહંતા લોગુત્તમા, સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા, કેવલિપજ્જતો ધર્મો લોગુત્તમા. ૬. ચત્તારિ સરણુ' પવજ્જમિ, અરિહંતે સરણુ' પવજ્જમિ, સિદ્ધે સરણુ' પવજ્જમિ, સાહુ સરણુ' પવજ્જમિ, કેવલિપજ્જતં ધર્મં સરણુ' પવજ્જમિ. ૭. પાણ્ણાધ-વાયમલિયં, ચૌરિક્કં મેહુણુ' દવિણુમુચ્છં; કોહં માણુ' માયં, લોભં પિજ્જં તહા હોસં. ૮. કલહં અજ્જક્ખાણુ', પેસુન્નં રહંમરહં સમાઉત્તં; પરપરિવાયં માયા, મોસં મિચ્છત્તસદ્ધં ચ. ૯. વોસિરિસુ ઇમાઈ, મુક્ખમગ્ગ સંસગ્ગ વિઘ્બજ્જાઈ; દુગ્ગાઈ નિખંધણાઈ, અદ્દારસ પાવહાણાઈ. ૧૦ એગોહં નત્થિ મે કોઈ, નાહુમજ્જસસ કસસઈ; એવં અદ્દીણુમણુસો, અપ્પાણુમણુ-સાસઈ. ૧૧. એગો મે સાસચોં અપ્પા, નાણુહંસણુસંભુચો; સેસા મે બાહિરા ભાવા, સંવે સંજેગલક્ખણા. ૧૨. સંજેગમૂલા જીવેણુ, પત્તા દુક્ખપરંપરા, તમ્હા સંજેગસંખંધ', સંવં તિવિહેણુ વોસિરિયં. ૧૩. અરિહંતો મહદેવો, જીવજીવં સુસાહુણે ગુરુણે; જિણુ-પજ્જતં તત્તં, ઇંચ સમ્મત્તં મચ્છે ગહિયં. (ત્રણુવાર કહેવી) ૧૪. ખમિય ખમાવિય મઈ ખમિય, સંવહ જીવનિકાય; સિદ્ધહ સાખ આલોચણુહ, મુજ્જહ વધર ન ભાવ. ૧૫. સંવે જીવા કમ્મવસ, ચઉદ્ધરજ્જ ભમંત; તે મે સંવ ખમાવિયા, મુજ્જવિ તેહ ખમંત. ૧૬. જં જં મણેણુ મદ્દં, જ જં વાચેણુ ભાસિયં પાવં; જં જં કાચેણુ કયં, મિચ્છામિ દુક્કં તસસ. ૧૭ તેમાં ચૌદમી ગાથા ત્રણુવાર કહેવી, પછી ત્રણુ નવકાર ગણુવા. પછી છેલ્લી ત્રણુ ગાથા કહેવી. ત્યારબાદ નિદ્રા ન આવે ત્યાંસુધી સ્વાધ્યાય ધ્યાન અથવા પરમેષ્ઠિ નમસ્કારનું સ્મરણુ કરે, પછી કુકેશની માફક પગ ચ'કોચીને સુવે.

૨૩. લોચ કરવાની વિધિ.

લોચ કરવો તે સાધુઓનો આચાર છે તેની વિધિ નીચે પ્રમાણે આપી છે.

આચાર્યાદિ ગુરુદેવની પાસે આવી ઇસ્થિવહી પડિલ્લમી ખમાસમણું દેઈ ઇચ્છા કરણે સંહિં ભગં લોચં મુહપત્તિ પડિલેહુ' ! ગુરુ કહે 'પડિલેહો' ! ઇચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહો', પછી વંદના કરી ખમાં દઈ, ઇચ્છાં સંહિં ભગં લોચં સંહિસાવેમિ, ગુરુ 'સંહિસાવેહુ, પછી ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંહિં ભગં લોચં કારેમિ, ગુરુ 'કારય.' ખમાં ઇચ્છાં સંહિં ભગં ઉચ્ચાસણુ' સંહિસાવેમિ, ગુરુ 'સંહિસાવેહુ' ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંહિં ભગં ઉચ્ચાસણુ ઠમિ. ગુરુ 'ઠમો.' જો લોચ કરવાવાળા દીક્ષાપર્યાયથી મોટા હોય તો ખમાસમણુપૂર્વક વિનતિ કરે, 'ઇચ્છાકારી ભગવન્ ! પસાય કરી મમ લોચં કરેહુ' દીક્ષા-પર્યાયથી નાના હોય તો 'ઇચ્છાકારી મમ લોચં કરેહુ' પછી વિનતિ કરે કે 'મત્તયર કેસ ધારિણાય ઇચ્છાકારકેઈતઓ.' અર્થાત્ રાખનું પાત્ર અને કેશ લેવાવાળાને વિનતિ કરે કે આપ પધારો. પછી લોચ કરાવવો.

૨૪. લોચ કરાવ્યા પછીની (પવેયણા) વિધિ.

લોચ કરાવ્યા પછી લોચ કરવાવાળાના હાથ દબાવવા જોઈએ. પછી આચાર્યાદિ ગુરુ-દેવની પાસે આવી ઇસ્થિવહી પડિલ્લમી, ખમાં દઈ ઇચ્છાં સંહિં ભગં મુહપત્તિ પડિ-લેહુ' ? ગુરુ-૧ 'પડિલેહુ.' પછી મુહપત્તિ પડિલેણુ કરી, દ્વાદશાવર્ત વંદન કરે, ખમાં દઈ

ધર્મ્યાં સંદિં ભગં લોચં પવેએમિ, ગુરુ 'પવેયહુ,' ખીજુ-ખમાં હં ધર્મ્યાં સંદિસહ કિં ભણુમિ ગુરુ 'વંદિતા પવેઅહુ,' ત્રીજુ ખમાં હં 'કેસા મેં પજ્જુવાસિયા ગુરુ-હુક્કરં કયં' ઇગિણી સાહિયંતિ ગુરુણુવુત્તે ધર્મ્યામિ-અણુમંદિત્તા' કહે એથુ ખમાં હં "તુમ્હાણુ પવેધયં સંદિસહ સાહુણુ પવેહ એમિ" ગુરુ 'પવેહ', પાચનું ખમાં હં નવકાર મંત્ર ભણે છહું ખમાં હં "તુમ્હાણુ પવેયં સાહુણુ પવેધયં સંદિસહ કાઉસગ્ગ કરેમિ ?" ગુરુ 'કરેહ.' સાતમું ખમાં હં "કેસેસુ પજ્જુવાસિજ્જસ્ય માણેસુ સં મં જં ન અહિયાસિયં કુધયં કક્કરાધયં છીઅં જંભાધયં તસ્સ ઉક્કાવણિયં કરેમિ કાઉસગ્ગ" કહી પછી અન્નત્ય કહી સાગરવર ગંભિરાં સુધીનો એક લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરી પ્રગટ લોગસ્સ કહે. પછી મોટા સાધુઓને અનુક્રમથી વંદના કરે. મોટા સાધુઓ તેમને સુખશાતા પુછે: બે પોતેજ લોચ કરે તો પવેયણુ વિધિ ન કરે.

૨૫. લોચ કરવાના નક્ષત્ર.

પુણ્વસુ અ પુસ્સો અ, સવઓ અ ધણિદ્ધિયા; એએહિં ચઉહિ રિક્ખેહિ, લોચ કમ્માણિકારઓ. ૧૦૪. કિત્તિઆહિં વિસાહાહિં મહાહિં ભરણીહિ અ; એએહિં ચઉહિ રિક્ખેહિ, લોચ કમ્માણિ વજ્જઓ. ૧૦૫. (કિનશુદ્ધિદીપિકા અને આરંભસિદ્ધિ)

પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ કરવો શુભકારક છે; કૃત્તિકા, વિશાખા, મઘા અને ભરણી, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ નહિ કરવો, આ અશુભ નક્ષત્ર છે નવા દીક્ષિત શિષ્યનો પ્રથમ લોચ ઉપર પ્રમાણેના પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા નક્ષત્રમાં કરવો અત્યંત શુભ છે; અને કૃત્તિકા, વિશાખા, મઘા અને ભરણી, આ ચાર નક્ષત્રોમાં લોચ કરવો અત્યંત અશુભ છે. ગણિવિદ્યા પ્રકીર્ણક (પચત્તા)માં આ ચાર નક્ષત્ર લોચને માટે ત્યાગવાના કહ્યા છે ખાકીના નક્ષત્ર મધ્યમ જાણવા, પુનર્વસુ આદિ ચાર નક્ષત્ર ન આવે તો મધ્યમ નક્ષત્રમાં લોચ કરી શકાય છે.

૨૬. સાતવાર ચૈત્યવંદન.

સાધુ હરદોજ સાત વખત ચૈત્યવંદન નીચે પ્રમાણે કરે.

૧ જગે ત્યારે રાઈ પ્રતિક્રમણના આરંભમાં જગચિંતામણિનું. ૨ સહ પ્રતિક્રમણને અંતે વિશાલ લોચનનું. ૩ હરેરાસરમાં દર્શન કરતી વખતે જગચિંતામણિ આહ્વનું. ૪ પચ્ચખખાણ પારતા જગચિંતામણિનું. ૫ આહાર કરી રહ્યા પછી ઇરિયાવહી પહિંકમીને જગચિંતામણિનું. ૬ દેવસિક પ્રતિક્રમણનાં આરંભમાં (કિંઈ 'નમોઽસ્તુ વધમાનાય'નું કહે છે). ૭ સથારા પોરિસી ભણાવતાં ચઉક્કસાયનું.

૨૭ ચાર વાર સંજ્ઞાચ.

સાધુ ચાર વાર સંજ્ઞાચ કરે તે આ પ્રમાણે.

૧ રાઈ પ્રતિક્રમણનાં આરંભમા ભરતેસર ખાહુબલીની, ૨ સવારની પહિલેહુણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલની, ૩ જપોરની પહિલેહુણના મધ્યમાં ધમ્મો મંગલની, ૪ દેવસિક પ્રતિક્રમણને અંતે કહેવાય છે (કિંઈ પચ્ચખખાણ પારતાં ધમ્મો મંગલની પણ કહે છે).

૨૮. પાક્ષિક પ્રતિક્રમણમાં કોઈને છીંક આવે તો કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ.

જો પાક્ષિક, અતિચાર અગાઉ છીંક આવે તો ઇરિઆવહીથી માંડીને સર્વ ફરીને કરવું, અતિચાર પછી બૃહચ્છાતિ સુધીમાં આવે, તો હુક્ખક્ખઓનો કાઉસ્સગ્ગ કર્યા અગાઉ ઇરિઆવહી પડિક્કમી, લોગસ્સં કહી ખમાસમણં હંધ ઇચ્છાં ‘હુદ્રોપદ્રવ ઓહાહાવણુત્થ’ કાઉસ્સગ્ગ કરું ?’ ઇચ્છાં કહી હુદ્રોં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અજ્જત્થં કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો. તે કાઉસ્સગ નીચેની ગાથા ચાર વાર શાંતિથી સાંભળીને પારવો.

સર્વેં યક્ષાંબિક્કયા ચે, વૈયાવૂલ્લક્કરા જિને, હુદ્રોપદ્રવસંઘાતં, તે દુતં દ્રાવયંતું નઃ ૧
પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

૨૯. બાર માસે ક ઉસ્સગ્ગ કરવાનો વિધિ.

ચૈત્ર શુદ્ધિ ૧૧-૧૨-૧૩ અથવા ૧૨-૧૩-૧૪ અથવા ૧૩-૧૪-૧૫ એ ત્રણ દિવસોએ હરયોજ દૈવસિક પ્રતિક્રમણમાં સબ્બાચ કહ્યા પછી આ કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પ્રથમ ખમાસમણ હંધ ઇચ્છાં ‘અચિત્તરજ ઓહાહાવણુત્થ’ કાઉસ્સગ્ગ કરું ?’ ઇચ્છાં. અચિત્તં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અજ્જત્થં કહી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ સાગરવરગંભીરા સુધી કરવો, પારીને લોગસ્સ કહેવો.

૩૦. કોઈ સાધુ કાળ કરે ત્યારે સાધુને કરવાનો વિધિ.

જો કોઈ સાધુ કે સાધ્વી કાળ કરવાની તૈયારીમાં હોય ત્યારે પહેલાથી ઉપધિ, પુસ્તક, પાત્રા, સ્થાપનાચાર્ય આદિ તે સ્થાનથી બીજે સ્થાને લઈ જવા અને તેમની પાસે મધુર ધ્વનિથી નવકાર મંત્ર, ચાર સરણાદિ અંતિમ આરાધના સંભળાવવી. રાત્રે કાળ કર્યો હોય અને બીજા સાધુઓને પ્રતિક્રમણ ક્રિયા કરવી હોય તો સ્થાપનાચાર્યજી બીજે સ્થાનકે મુક્યા હોય ત્યાં જઈને મનમાં ક્રિયા કરવી અને કાળ કરેલ સાધુ તથા બીજા સાધુઓના સ્થાપનાચાર્યજી ત્યાં રાખવા નહિ. તથા તેમનો ઓધો-મુહુપત્તિ લઈ લેવી તેને સ્થાને નાનો ચરવલો અને નવી મુહુપત્તિ રાખવી.

કોઈ સાધુ અથવા સાધ્વી કાળ કરે કે તરતજ મૃતકના માથાની જગ્યાએ જમીનમાં લોઢાની ખીટી શ્રાવક પાસે મરાવવી. પછી જે સાધુએ કાળ કર્યો હોય તેની પાસે આવીને એક સાધુ આ પ્રમાણે કહે. ‘કેટિક ગણુ, વયરીશાખા, ચાંદ્રકુલ, આચાર્યશ્રી..... ઉપાધ્યાયશ્રી.....(અથવા સમુદાયમાંના વૃદ્ધ સાધુનું નામ) મહુત્તરાશ્રી (મોટાં ગુરુણી-જીનું નામ) અમુક મુનિના શિષ્ય (મુનિશ્રી) અમુકની ગુરુણીજીના શિષ્યા ( ) મહાપારિઠાવણિઆએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અજ્જત્થં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ નવકાર કહી ત્રણવાર ‘વોસિરે વોસિરે વોસિરે’ કહે, તે વખતે માથે વાસજેપ નાખવો. પછી તે મૃતકને શ્રી સંઘને સોંપી દેવું.

સ્વર્ગવાસી મુનિરાજના એક શિષ્ય અથવા લઘુ પર્યાયનાલા એક સાધુ ચોલ-પટ્ટો ચાકર આદિ ઉલટો વેષ પહેરી ઉલટો કાળે લે [હરવાળથી અંદરની તરફ]

પછી કાળ સંખંધિ ઇરિયાવહી પરિક્ષતી દેવવંદન કરે, તે આ પ્રમાણે પ્રથમ-કલ્યાણ-કંદની એક થાય બોલી એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરે, પછી અન્નત્થં અરિહંત ચેઈ-યાણં જય વીયરાયં ઉવસગ્ગહરં નમોહહંતં જાવંતિ ચેં જાવંત કેં નમુત્થુણં પાશ્વનાથનું ચૈત્યવંદનં લોગસ્સં લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ અન્નત્થં તસ્સ ઉત્તારીં ઇરિયાવહીં ખમાસમણં પછી અવિધિ આશાતના મિચ્છામિ દુક્કં કહે.

પછી સાધુ સીધો વેષ પહેરી સીધો કાળે લઈ તેની ઇરિયાવહી કરે.

૩૧. કોઈ સાધુ કાળ કરે ત્યારે શ્રાવકને કરવાનો વિધિ.

જો રાત્રિ મૃતક રાખવાનું હોય, તો મૃતકના માથાની નીચે જમીન કે થાંભલે ખીલી મારવી અને નિભંચ માણસોએ રાત્રે જાગવું, ઉઘવું નહિ,

પ્રથમ ઢાલી મૂછ અને માથાના કેશ કાઢી નખાવે, પછી હાથની છેલ્લી ટચલી આંગળીના ટેરવાનો છેદ કરે, પછી પગની આંગળીનો ધોળા સુતરથી બંધ કરે, પછી કથરોટમાં બેસાડીને કાચા પાણીથી સ્નાન કરાવે, પછી નવાં સુંવાળાં કપડાંથી શરીર લુંછીને સુખડ કેસર ખરાસનો વિલેપન કરી, ચોલપટ્ટો આદર આદિ નવાં સુંવાળાં વસ્ત્ર પહેરાવે, તે આ પ્રમાણે-સાધુ હોય તો પ્રથમનો ઝોઘો લઈ લેવો, સાધુને નવો ચોળપટ્ટો રાહ હાથનો પહેરાવી કંઢોરો બાંધે તથા નવો રવેત કપડો આ હાથનો કેસરના પાંચ અવળા સાથીઆ કરી ઝોઢાડે, ખીલ કપડાંને કેસરના છાંટા નાખવા. નનામી ઉપર એક ઉત્તરપટ્ટો પાથરવો અને તેના વચલા ભાગમાં એક આટાનો અવળો સાથીઓ કરવો અને માંડવી હોય તો બેઠકે અવળો સાથીઓ કરવો.

સાધવી હોય તો લેંઘા વિગેરે નીચેનાં બધાં વસ્ત્રો સિવાયના ઉપરના ભાગનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના અવળા પાંચ પાંચ સાથીઆ કરવા તેમજ ઉપર અને નીચેનાં બધાં વસ્ત્રોને કેશરના છાંટા નાખવા. ચાર આંગળ પહેાળો નવાં લુગડાંનો પાટો કેડે બાંધવો, પછી નાવના આકારે ચૌદ પહેનો લંગોટ પહેરાવે. તે નાવના આકારે ન હોય તો કપડાંના ચૌદ પદ કરીને તેનો લંગોટ પહેરાવે, પછી નાનો લેંઘો બંધ સુધીનો પહેરાવે, પછી લાંબો લેંઘો પગના કાંઠા સુધીનો પહેરાવી કેડે દોરો બાંધીને, એક સાડો ઢીંચણથી નીચે અને પગના કાંઠાથી ઉપર સુધીનો પહેરાવી દોરીથી બાંધવો, પછી કંચવાની જમ્બાએ, લુગડાનો પાટો વીંટી ત્રણ કચવા પહેરાવી એક કપડો ઝોઢાડે, પછી સુવાડીને ખીલે કપડો ઝોઢાડે અને જમીન ઉપર સુવાડે ત્યાં પણ માથાની જમ્બાએ જમીનમાં ખીલી ઠોકે.

પછી મૃતકની જમણી બાજુએ ચરવળી તથા મુહૂપત્તિ મૂકે અને ડાબી બાજુએ ઝોળીની અંદર ખંડિત પાત્રામાં એક લાડુ મૂકે પછી જે વખતે કાળ કર્યો હોય તે વખતનું કયું નક્ષત્ર હવું તે જોવું. (અથવા પ્રાહ્મણને પૂછવું.) રોહિણી, વિશાખા, પુનર્વસુ, અને ત્રણ ઉત્તરા, એ છ નક્ષત્રમાં હાલના બે પુતળાં કરવાં જ્યેષ્ઠા, આર્દ્રા, સ્વાતિ, શતભિષા, ભરણી, અશ્લેષા અને અભિજિત આ સાત નક્ષત્રમાં પુતળાં કરવાં નહિ, બાકીનાં ૧૫ નક્ષત્રમાં એકેક પુતળું કરવું, તે પુતળાંના જમણા હાથમાં ચરવળી તથા મુહૂપત્તિ આપવી, તથા ડાબા હાથની ઝોળીમાં ભાંગેલું પાત્ર લાડુ સહિત મૂકવું. જો બે પુતળાં હોય તો બંનેને તે પ્રમાણે આપવું. પછી પુતળાં આદિ બધી વસ્તુ મૃતકની પાસે નૈઋત્ય ખૂણામાં અથવા દક્ષિણ દિશામાં

મૂકવાં. પછી સારો મજબુત ત્રીજો કપડો હોય તે બધી વસ્તુઓ સહિત મૃતકને સુવાડીને કપડાંના બધા છેડાં વીંટાવી દે. અને મૃતકનાં પ્રથમનાં બધાં વસ્ત્રો હોય તે શ્રાવકો ઉના પાણીથી પલાળી સુકાવી ફાડીને પરઠવી દે અને સંધારો કામળી વિગેરે જે ઉનનાં કપડાં હોય તે ગોમુત્ર છાંટે (જો સુતરાઉ કપડાંને પલાળવાની ભેગવાઈ ન બને તો ગોમુત્ર છાંટે તોપણ ચાલે.)

૩૨. સાધુ સાધ્વી કાળ ધર્મ પામે ત્યારે ભેઈંતા સામાનની યાદી.

લાઠવાના ડોઘલા. દીવીઓ વાંસની ૪. વાટક ૪. દેવતાને પેટાવવા માટે કદુપ શેર ૨. સુતર શેર ૨૫. બઢામ શેર ૧૦. ટોપરાં મણુ ૦૫, ચોમાસું હોય તો વધારે. પુંજણીઓ ૨. સાજનાં સામાનમાં વાંસ ૨. ખપાટીઆં ને છાંણાં આશરે ૧૫. ખોડા ઢોરની ગાડી. બરાસ તોલો ૦૧. કેશર તોલો ૦૧. વાસક્ષેપ તોલો. ૦૧. સોના રૂપનાં કુલ. બગતણુ. છટા પૈસા ૩૦. પુ ના આશરે. તાસ. દેઘડો. બાજરી આશરે મણુ ૫. સુખડ. રાળ શેર બે, ચોમાસું હોય તો વધારે. ગુલાલ શેર ૫. નાડું શેર ૧.

ગૃહસ્થ મૃતકને લઈ જાય ત્યારે બીજીવાર વાસક્ષેપ મંત્રેલો કે વેચાતો લાવેલો એમને એમ નાંખવો. ઉપાશ્રયમાંથી મૃતકને બહાર કાઢે ત્યારે પગ તરફથી કાઢે, કોઈએ રોવું નહિ, પણ સર્વ શ્રાવકોએ ‘જય જય નંદા’ ‘જય જય લક્ષ્મી’ એમ બોલતા જવું; અને આગળ બઢામ અને નાણું વિગેરે ઉપાશ્રયથી ઠેઠ સ્મશાન ભૂમિ સુધી એક શ્રાવકે ઉછાળવું. શોક સહિત મહોત્સવ પૂર્વક વાણંત્ર વાગતે મોટા આહબરથી શુદ્ધ કરી રાખેલ ભૂમિ ઉપર સુખડ વિગેરેનાં ઉત્તમ લાકડાંની ચિતા કરી માંડવી પધરાવે, ત્યારે મૃતકનું સુખ ગામ તરફ રાખી, અગ્નિ સંસ્કાર કરી, અગ્નિ શાંત કરી, રક્ષા યોગ્ય સ્થાનકે પરઠવી, પવિત્ર થઈ, ગુરુ પાસે આવી સંતિકરં કે લઘુશાંતિ અથવા બૃહત્શાંતિ સાંભળે તથા અનિત્યતાનો ઉપદેશ સાંભળી શ્રાવકો અર્ધાઈ મહોત્સવ કરે. મૃતકને ઉપાડી ગયા પછી આખા મક્કનમાં ગોમુત્ર છાંટવું તથા મૃતકના સંધારાની જગ્યાએ સોનાવાણી કરેલ અચિત્ત પાણીથી ધોઈ નાંખવી તથા મૃતકે જ્યાં જીવેલો હોય ત્યાં લોટનો અવળો સાથીઓ કરવો. કાળ કરેલ સાધુ સાધ્વીના શિષ્ય કે શિષ્યા અથવા લઘુપર્યાયવાળા શિષ્ય કે શિષ્યા અવળો વેષ પહેરે અને યોગ્ય જમણા હાથમાં રાખી અવળો કાળે દ્વારથી આસન તરફ લે. અવળો કાળે લેતી વખતે પ્રથમ કરેલ લોટનો અવળો સાથીઓ અવળા કાળમાં લઈ લેવો. પછી કાળ સંબંધી ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને અવળા દેવ વાંઠવાની શરૂઆત કરે.

પછી દેવવાંઠવા માટે આવેલા સર્વ સાધુ સાધ્વીઓએ કપડો યોગપદ્મો મુહુપત્તિ યોગ્યાની એક દશી અને કંઠોરો એ પાંચ વસ્તુના છેડા સોનાવાણીમાં તથા ગોમુત્રમાં જરા બોળવા પછી પ્રભુ પધરાવે ત્યાં આગળ કંકુના પાંચ સાથીઆ સવળા કરાવી તેના ઉપર ચોખાના પાંચ સાથીઆ કરાવી સભા સમક્ષ સર્વ સાધુ સાધ્વીઓ આઠ થુઈએ સવળા દેવ વાંઠે, તેમાં સર્વ ઠેકાણે પાન્થનાથનાં ચૈત્યવંદનો, સંસારઠાવા અને સ્નાતસ્થાની સ્તુતિઓ તથા સ્તવનને ઠેકાણે અભિતશાંતિ રાગ કાઢ્યા વિના કહે.

દેવ વાંઠી રક્ષા પછી ખમાસમણ ૦ ઇન્દ્ર ૦ કુદ્રોપદ્રવ યોહાસવણુત્યં કાઉસગ્ગ કુ? ? ઇન્દ્ર, કુદ્રોપદ્રવ યોહાસવણુત્યં કરેમિ કાઉસગ્ગ અન્નત્યં કહી ચાર લોગસસને

કાઉસગ સાગરવર ગંભીરા સુધી કરી એક જણ કાઉસગ પારીને નમોડહંતું કહી 'સવે' યજ્ઞાંબિકાં આ સ્તુતિ અને બૃહત્શાંતિ કહી પારે, પછી પ્રગટ લોગસ કહી અવિધિ આંશાતનાનો મિચ્છામિ દુઃકંઠં ઈ સાધુ સાધ્વી પરસ્પર થોભ વંદન કરે.

બહાર ગામથી સ્વસામાચારીવાળા સાધુ કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર આવે તો ઉપર પ્રમાણે આઠ થુધએ સવળા દેવ વાંદે તથા અજિતશાંતિ બૃહત્શાંતિ વિગેરે ઉપર પ્રમાણે કહે.

સાધ્વીના સમાચાર આવે તો સાધ્વીઓ અને શ્રાવિકાઓ સઘળા દેવ વાંદે અને અજિતશાંતિ વિગેરે ઉપર લખ્યા મુજબ કહે.

૩૩. ચરણ સિતરી.

વય^૧ સમણધર્મ^{૧૦} સંજમ,^{૧૦} વેયાવચ્ચ^{૧૦} ચ બંલગુત્તીઓ^૬ નાણાધતિય^૩ તવ,^{૧૨} કોષ-નિગ્ગહા^૪ ચરણમેયં ચ (૭૦).

કરણ સિતરી.

પિંહવિસોહી^૧ સમિઈ,^૧ ભાવણ^{૧૨} પડિમા^{૧૨} ચ ઇંદિય નિરોહો,^૧ પડિલેહણ^{૨૫} ગુત્તીઓ,^૩ અભિગ્ગહા^૪ એવ કરણં તુ (૭૦).

૩૪. કાળ જ્ઞાન યંત્ર.

કાર્તિક-ફાલ્ગુની અને આષાઢી ત્રણ ચોમાસીના કાળનું કોષ્ટક.

વસ્તુ	કાર્તિક સુદ ૧૫ થી ફાલ્ગુ સુદ ૧૪ સુધી	ફાલ્ગુ સુદ ૧૫ થી આષાઢ સુદ ૧૪ સુધી	આષાઢ સુદ ૧૫ થી કાર્તિક સુદ ૧૪ સુધી
વસ્તુ	કાર્તિક સુદ ૧૫ થી ફાલ્ગુ સુદ ૧૪ સુધી	ફાલ્ગુ સુદ ૧૫ થી આષાઢ સુદ ૧૪ સુધી	આષાઢ સુદ ૧૫ થી કાર્તિક સુદ ૧૪ સુધી
સુખડી (મિઠાઈ)નો કાળ	૧ માસ	૨૦ દિવસ	૧૫ દિવસ
કામળીનો કાળ	૪ ઘડી	૨ ઘડી	૬ ઘડી
ગરમ પાણીનો કાળ	૪ પહોર	૫ પહોર	૩ પહોર
ગોચરી જતાં રાખવાનાં પદ્ધતિ	૪	૩	૫

ફાલ્ગુ સુદ ૧૪ થી કાર્તિક સુદ ૧૫ સુધીના આઠ મહિના લાભ-પાલો, નરુ પીલેલ તેલ, મેવામાં ખજૂર, બદામ, કાળુ, ચારોલી, અખરોહ, જરદાળુ, વગેરે ખંધ કરવું. આદ્રા નક્ષત્ર પછી કેરી અને કાચી ખાંડનો ત્યાગ કરવો.

૩૫. પચ્ચક્ષ્ણાણુ સમયનો કોઠો.

પચ્ચક્ષ્ણાણુ પારવાનો સમય સ્પષ્ટ રીતે સૂચના ઉદ્યાસ્ત ઉપર અવલંબે છે. આ ઉદ્યાસ્તની ગતિમાં ચાલુ ફેરફાર થયા કરે છે. આ ફેરફાર થવાનું કારણ સૂર્યની ઉત્તરાયન અને દક્ષિણાયન ગતિ છે. તા. ૧ થી ૧૬ વચ્ચેનું અંતર કાઢીને પચ્ચક્ષ્ણાણુનો સમય ગણવો.

માસ	સૂર્ય ઉ. ક. મિ.	સૂર્ય અ. ક. મિ.	નવકાર ૦ ક. મિ.	પોરસી ક. મિ.	સાઠપોર ક. મિ.	પૂરિમદ્ ક. મિ.	અ વદ્ ક. મિ.
જાન્યુઆરી ૧	૭-૨૨	૬-૫	૮-૧૦	૧૦-૩	૧૧-૨૪	૧૨-૪૪	૩-૨૫
જાન્યુઆરી ૧૬	૭-૨૫	૬-૧૫	૮-૧૩	૧૦-૮	૧૧-૨૬	૧૨-૫૦	૩-૩૩
ફેબ્રુઆરી ૧	૭-૨૧	૬-૨૭	૮-૬	૧૦-૮	૧૧-૩૧	૧૨-૫૪	૩-૪૧
ફેબ્રુઆરી ૧૬	૭-૧૩	૬-૩૬	૮-૧	૧૦-૪	૧૧-૩૦	૧૨-૫૫	૩-૪૬
માર્ચ ૧	૭-૪	૬-૪૨	૭-૫૨	૬-૫૬	૧૧-૨૬	૧૨-૫૩	૩-૪૮
માર્ચ ૧૬	૬-૫૦	૬-૪૮	૭-૩૮	૬-૫૦	૧૧-૨૦	૧૨-૪૬	૩-૪૬
એપ્રિલ ૧	૬-૩૪	૬-૫૪	૭-૨૨	૬-૩૬	૧૧-૧૨	૧૨-૪૪	૩-૪૬
એપ્રિલ ૧૬	૬-૨૦	૭-૦	૭-૮	૬-૩૦	૧૧-૫	૧૨-૪૦	૩-૫૦
મે ૧	૬-૮	૭-૬	૬-૫૬	૬-૨૩	૧૧-૦	૧૨-૩૭	૩-૫૨
મે ૧૬	૬-૦	૭-૧૩	૬-૪૮	૬-૧૬	૧૦-૫૮	૧૨-૩૭	૩-૫૫
જુન ૧	૫-૫૫	૭-૨૦	૬-૪૩	૬-૧૭	૧૦-૫૮	૧૨-૩૮	૩-૫૬
જુન ૧૬	૫-૫૪	૭-૨૬	૬-૪૨	૬-૧૭	૧૦-૫૬	૧૨-૪૦	૪-૩
જુલાઈ ૧	૫-૫૮	૭-૨૬	૬-૪૩	૬-૨૧	૧૧-૩	૧૨-૪૪	૪-૭
જુલાઈ ૧૬	૬-૪	૭-૨૭	૬-૫૨	૬-૨૫	૧૧-૬	૧૨-૪૬	૪-૭
ઓગસ્ટ ૧	૬-૧૧	૭-૨૧	૬-૫૬	૬-૨૬	૧૧-૮	૧૨-૪૬	૪-૪
ઓગસ્ટ ૧૬	૬-૧૭	૭-૧૧	૭-૫	૬-૩૧	૧૧-૮	૧૨-૪૪	૩-૫૮
સપ્ટેમ્બર ૧	૬-૨૩	૬-૫૭	૭-૧૧	૬-૩૨	૧૧-૬	૧૨-૪૦	૩-૪૬
સપ્ટેમ્બર ૧૬	૬-૨૭	૬-૪૨	૭-૧૫	૬-૩૧	૧૧-૩	૧૨-૩૫	૩-૩૬
ઓક્ટોમ્બર ૧	૬-૩૩	૬-૨૭	૭-૨૧	૬-૩૨	૧૧-૧	૧૨-૩૦	૩-૨૬
ઓક્ટોમ્બર ૧૬	૬-૩૮	૬-૧૩	૭-૨૬	૬-૩૨	૧૦-૫૬	૧૨-૨૬	૩-૨૦
નવેમ્બર ૧	૬-૪૬	૬-૧	૭-૩૪	૬-૩૫	૧૧-૦	૧૨-૨૪	૩-૧૩
નવેમ્બર ૧૬	૬-૫૫	૫-૫૪	૭-૪૩	૬-૪૦	૧૧-૩	૧૨-૨૫	૩-૧૦
ડિસેમ્બર ૧	૭-૫	૫-૫૨	૭-૫૩	૬-૪૭	૧૧-૮	૧૨-૨૬	૩-૧૧
ડિસેમ્બર ૧૬	૭-૧૫	૫-૫૬	૮-૩	૬-૫૬	૧૧-૧૬	૧૨-૩૬	૩-૧૬

ॐ नमः
अर्चु

श्री
सज्जन सन्मित्र
द्वितीय महानिधि

रुमरुणु-स्तोत्र-स्तवादि संग्रह.

१. श्री पंच परमेश्वरिभय चै कार मंत्र स्तवनम्.

स्वःश्रियं श्रीमद्वृत्तः, सिद्धाः सिद्धिपुरीपदम्; आचार्या पंचधाऽऽचारं, वाचका वाचनां वरम्. १. साधवः सिद्धि साहाय्यं, वितन्वन्तु विवेकिनाम्; मंगलानां च सुखेषा-भावं भवति मंगलम्. २. अर्चुमित्यक्षरं भाषा-गीतं च प्रणुवाक्षरम्; ज्येनं नाना स्वर्ग्यं च, ध्येयं ध्यायन्ति योगिनः. ३. हृत्पद्मेषोऽशक-स्थापितं षोडशाक्षरम्; परमेश्वरि स्तुतेर्गीतं, ध्यायेदक्षरं सुखं. ४. मन्त्राणामादिभं मन्त्रं, तन्त्रं विधौधनिग्रहे, ये रुमरन्ति सहैवेन, ते भवन्ति निनप्रत्ताः. ५.

श्री नव रुमरुणुम्

२. नवकार महामंत्रः-प्रथम रुमरुणुम्.

नमो अरिहंताय, नमो सिद्धाय, नमो आयरियाय,
नमो उवल्लयाय, नमो दोषो सुवसाय.
ज्येसो पंच नमुक्ताय, सुवपावप्यसुखाय;
मंगलाय च सुवैसि, पदमं हवधं मंगलं.

३. उवसगुहुरं स्तवं-द्वितीय रुमरुणुम्.

उवसगुहुरं पासं, पासं वदामि कम्भधनुमुक्कं; विसहुरविसनितासं, मंगल-कदलायुआवासं. १. विसहुरकुर्दिगमंतं, कंठे धारयं नो सया भल्लयो; तस्स गहुरोगभारी-हुकुंश नति उवसासं. २. यिहुउ हरे मतो, तुल्ल पल्लयो वि गहुहो होध; नरतिरि-ज्येसु वि लुवा, पावति न हुळभदोगय्यं. ३. तुळ सम्भत्ते लधे यितामल्लिम्भपा-

યવખલ્લિયો; પાવંતિ અવિઘ્નેષુ, જીવા અયરામરં કાણુ. ૪. ઇં અ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિખરનિખરેષુ હિઅએણુ; તા દેવ દિજ્ઞ યોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદ ! ૫.

૪. સંતિકરં (શાન્તિનાથ-સમ્યક્ત્વ દૃષ્ટિ રક્ષા) સ્તવં-તૃતીય રમરણુમ્.

સંતિકરં સંતિજિણુ, જગસરણુ જયસિરીઈદાયારં; સમરામિ ભત્તપાલગ, નિંવાણી ગરુક્યસેવ. ૧. ઈં સ નમો વિખોસહિ પત્તાણુ સંતિસામિપાયાણુ; ઔ સ્વાહા મંતેણુ, સંવાસિવ દુરિઅહરણુ. ૨. ઈં સંતિ નમુક્કારો, ખેલોસહિમાઈ લલ્લિપત્તાણુ; સૌં જી નમો સંવોસહિપત્તાણુ ચ દેઈ સિરિં ૩. વાણી તિહુઅણુસામિણિ-સિરિદેવીજખપરાયગણિ-પિહગા; ગહ દિસિપાલ સુરિદા, સયાવિ રખખંતુ જિણુભત્તે. ૪. રખખંતુ મમ રોહિણી, પત્તતી વજ્જસિંખલા ય સયા; વજ્જંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલિ મહાકાલી. ૫. ગોરી તહ ગંધારી, મહુજલા માણવી અ વઈરુદ્ધા; અચ્છુત્તા માણુસિયા, મહમાણુસિયાઓ દેવીઓ. ૬. જખખા ગોમુહ મહજખખ, તિમુહ જખખેસ ટુંખરુ કુમુમો; માયંગ વિજય-અજિઆ, અંલો મણુઓ સુરકુમારો. ૭. છમ્મુહ પાયાલ કિત્તર, ગરુલો ગંધંવ તહય જખખંદો; કુખેર વરુણો ભિઉડી, ગોમેહો પાસ માયંગો. ૮. દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલિ મહાકાલી; અચ્ચુઅ સંતા જલા, સુતાર્યાસોઅ સિરિવચ્છા. ૯. અંડ વિજયં કુસિ, પત્તપત્તિ નિંવાણિ અચ્ચુઆ ધરણી, વૈરુદ્ધુત્ત ગધારિ, અંખ પઉમાવઈ સિદ્ધા. ૧૦. ઇં અ તિત્થરખખણુરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહાવિ; વતરખેધણિપમુહા, કુણુંતુ રખખં સયા અમ્હ. ૧૧. એવં સુદિદિં સુરગણુ, સહિઓ સંધસ્સ સંતિ જિણુચંદો; મજ્જ વિ કરેઉ રખખં, મુણિસુંદર સુરિ થુઅ મહિમા. ૧૨. ઇં અ 'સંતિનાહ સમ્મદિદિ-રક્ષ' સરઈ તિકાલં જો, સંવોવદ્ધ રહિઓ, સ લહઈ સુહસંપયં પરમં. ૧૩. તવગમ્મ-ગયણુ-દિણુચર જુગવર-સિરિ-સોમસુંદર ગુરુણુ, સુપસાય લલ્લ-ગણુ હર, વિજ્જ સિદ્ધિ ભણુઈ સીસો. ૧૪.

૪ ભાવાર્થ:-આ સ્તોત્ર સહસ્રાવધાની મુનિસુંદર સૂરીશ્વરજીએ શીરોહી રાજના દેવવામાંનાં સધર્મા તીક મરડીઆદિને ઉપદ્રવ શાંત કરવા માટે રચેલું છે. આમા શાંતિનાથ પ્રભુની ખાસ સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. આ સ્તોત્રનું બીજુ નામ 'સંતિનાહ-સમ્મદિદિરક્ષા' પણ છે.

૫. તિજયપહુત્ત સ્તોત્રં (સત્તરિસયંથુત્ત) ચતુર્થ રમરણુમ્.

તિજયપહુત્ત પયાસય, અદ્દમહા પાઠિહેર જુત્તાણુ; સમયખિખત્તકિઆણુ, સરેમિ ચક્કં જિણુદાણુ. ૧. પણુવીસા ય અસીઆ, પનરસ પત્તાસ જિણુવર સમૂહો; નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઅ.ણુ ભત્તિ જુત્તાણુ. ૨. વીસા પણુયાલા વિ ય, તીસા પત્તતરી જિણુવરિદા; ગહ-ભૂઅ-રખખ-સાઈણિ-ધોરુવસગ્ગં પણુસંતુ. ૩. સિત્તરિ પણુતીસા વિ ય સદ્દી પંચેવ જિણુગણો એસો; વાહિજલજલણુ-હરિ-કરિ-ચોરારિ મહાભયં હરઉ. ૪. પણુપત્તા ય હસેવ ય, પત્તદ્દી તહ ય એવ આલીસા; રખખંતુ મે સરીરં, દેવાસુર પણુમિઆ સિદ્ધા. ૫. ઈં-હ-ર-હું-હં; સ-ર-સું-સં; હ-ર-હું-હં; તહ ય એવ સ-ર-સું-સં; આલિહિય નામગખ્ખં, ચક્કં કિર સંવઓભદ્. ૬. ઈં રોહિણી પત્તત્તિ, વજ્જસિંખલા તહ ય વજ્જઅંકુસિઆ; ચક્કેસરિ નરદત્તા, કાલિ મહાકાલિ તહ ગોરી. ૭. ગંધારી મહુજલા, માણુવિ વઈરુદ્ધા તહ ય અચ્છુત્તા;

૬. તિજય પહુતનો સર્વતોભદ્ર યંત્ર

ૐ ભવણવધ વાણવંતર

ૐ વરકણયસંખ-વિદુમ

ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ આર્દ્ર

ૐ ક્ષાંત્રી રાહિણ્યૈ નમઃ હ ૨૫	ૐ ક્ષાંત્રી પ્રજાત્યૈ નમઃ ર ૮૦	ક્ષિ	ૐ ક્ષાંત્રી વજ્રશંખ લાયૈ નમઃ હ ૧૫	ૐ ક્ષાંત્રી વજ્રાંકુ શિકાયૈ નમઃ હ ૫૦
ૐ ક્ષાંત્રી અક્ષેશ્વર્યૈ નમઃ સ ૨૦	ૐ ક્ષાંત્રી નરકતાયૈ નમઃ ર ૪૫	પ	ૐ ક્ષાંત્રી કાલ્યૈ નમઃ સુ ૩૦	ૐ ક્ષાંત્રી મહાકાલ્યૈ નમઃ સઃ ૭૫
ક્ષિ	પ	ૐ	સ્વા	હા
ૐ ક્ષાંત્રી ગૌર્યૈ નમઃ હ ૭૦	ૐ ક્ષાંત્રી ગંધાર્યૈ નમઃ ર ૩૫	સ્વા	ૐ ક્ષાંત્રી મહાજવા લાયૈ નમઃ હ ૬૦	ૐ ક્ષાંત્રી માનવ્યૈ નમઃ હ ૫
ૐ ક્ષાંત્રી વૈરુદ્યાયૈ નમઃ સ ૫૫	ૐ ક્ષાંત્રી અબ્ધુસાયૈ નમઃ ર ૧૦	હા	ૐ ક્ષાંત્રી માનસિ- કાયૈ નમઃ સુ ૬૫	ૐ ક્ષાંત્રી મહામાન- સિકાયૈ નમઃ સઃ ૪૦

કહેગાલ-નાસ-૧, ૧૬૩૧૧૧૧૧

શિવિજી . ૧૧૬૬૭૭૭૭

૧૧૬૬૬૬ ૬૫૬ ૭

તે અન્વે ઉવસમંતુ એ, સ્વાહા

અન્વામર પ્રખ્યાંવદે, સ્વાહા

ધારકેશ્યો નમઃ

પ્રાણાપ્તિશ્યો નમઃ

મહેશ્વર્યો નમઃ

ભગવાત્યો નમઃ

તે સંવે ઉવસમંપુ મે, સ્વાહા

સંવામર પ્રમંવદ, સ્વાહા

ધારેશ્વર્યો નમઃ

૧૧૬૬૬૬૬૬૬૬

મર્યાદાસિદ્ધિ વિગમ મેહા

મર્યાદાસિદ્ધિ

માણસિ મહામાણસિઆ, વિજ્ઞા દેવીઓ રખખંતુ. ૮. પંચદસ કમ્મભૂમિસુ, ઉપ્પન્નં સત્તરિં જિણ્ણણું સયં; વિવિહ રચણાધવન્નો વ સોહિઅં હરઉં હુરિઆઈ. ૯. ચઉત્તીસ-અધંસય જ્ઞુઆ, અદ્દં મહાપાડિહેર કયસોહા; તિત્થચરા ગયમોહા, ઝાએઅન્વા પયત્તેણુ. ૧૦. ઈં વર કણ્ણય સંખ વિદુમ્મ મરગય ઘણસન્નિહં વિગયમોહં; સત્તરિસયં જિણ્ણણું, સન્વામરપૂઠં વંદે, સ્વાહા. ૧૧. ઈં ભવણવર્ધ વાણવંતર, જોઈસવાસી વિમાણવાસી અ; જે કે વિ ફુદ્દેવા, તે સન્વે ઉવ-સમંતુ મમ, સ્વાહા ૧૨. ચદણ કપ્પૂરેણું દ્વલ્લએ, લેહિજિણ ખલિઅં પીઅં; એગંતરાઈ ગહુ ભૂઅ સાઈણિ મુગં પણસેઈ. ૧૩. ઇં અ સત્તરિસયં જંતં, સમ્મં મંતં હુવારિ પડિલિહિઅં; હુરિઆરિ વિજયવંતં, નિખમંતં નિચ્ચમચ્ચેહુ. ૧૪.

ભાવાર્થ:-આ સ્તોત્રમાં ઉત્કૃષ્ટકાલે વિચરતા એકોસોસિત્તેર તીર્થ કરની સ્તુતિ કરી છે. શ્રીમાન દેવસુરિએ કાંઈ વખતે શ્રીસ ધર્મા બ્યંતરે કરેલ ઉપદ્રવ તેના નિવારણ સારું આ સ્તોત્રની રચના કરી છે. છેલ્લી ગાથામાં જણાવેલા સર્વતોભદ્ર મંત્ર આપવામાં આવ્યો છે.

૭. નમિજિણ (ભયહર) સ્તોત્ર-પંચમંસ્મરણમ્.

નમિજિણ પણ્ણયસુરગણ-ચૂડામણ્ણિકિરણરંજિઅં મુણ્ણિણે; ચલણ્ણજ્ઞુઅલં મહાભય-પણ્ણાસણું સંથવં વુચ્છં. ૧. સહિયકરચરણનહમુહં, નિબુહનાસા વિવજ્જલાયજ્ઞા; કુદ્દંમહારો-ગાનલ-કુલિંગનિદ્દંસન્વંગા. ૨. તે તુહ ચલણ્ણરાહણ-સલિલંજલિસેયવુદ્ધિ ચચ્છાયા; વણ-દવદ્દં ગિરિપા-યવન્વ પત્તાપુણે લચ્છિ. ૩. હુન્વાયપુસિયજલનિહિ-ઉખલકલ્લોલભી-સણ્ણારાવે; સંભતભય-વિસંહુલ-નિજ્જભય મુક્કવાવારે. ૪. અવિહલિઅજ્ઞણવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅં કુલં; પાસજિણ્ણચલણ્ણજ્ઞુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫. ખર-પવણ્ણધુઅ વણ્ણદવ-મલાવલિમિલિયસયલ હુમગહણે; ઠજજંતમુદ્દમયવહુ-ભીસણ્ણરવભીસ-ણ્ણિ મિ વણે. ૬. જગગુરુણે કમજુઅલં, નિન્વાવિઅ સયલ તિહુઅણ્ણલોઅં; જે સંભરંતિ મણ્ણઆ, ન કુણ્ણં જલણે ભયં તેસિં. ૭. વિલસંતલોગભીસણ-કુરિઆરુણ નયણ્ણતરલજિ-હાલં; ઉગ્ગભૂઅંગં નવજલય, સત્થહં ભીસણ્ણાર. ૮. મજ્જંતિકીરસરિસં, દ્વરપરિચ્છૂલવિસ મવિસવેગા; તુહ નામખખરકુહસિદ્ધ, મંતગુરુઆનરાલોએ. ૯. અડવીસુભિલ્લતક્રેર-પુલિં-હસંલસદ્ભીમાસુ; ભયવિહુરવુજ્જકાયર-ઉલ્લુરિઅ પહિઅસત્થાસુ. ૧૦. અવિહુત્તબિહુવસારા તુહ નાહ ! પણ્ણામમત્તવાવારા; વવગયવિગ્ધા સિગ્ધં, પત્તાહિય ઇચ્છિઅં ઠાણું. ૧૧. પજ્જલિઆ-નલનયણું, દ્વરવિચારિયમુહં મહાકાયં; નહકુલિસઘાયવિઅલિઅ, ગઈંદકુભત્થલાલોઅં. ૧૨. પણ્ણયસસંભમપત્થિવ-નહમણ્ણિમાણ્ણિકપડિઅપડિમસ્સ; તુહ વયણ પહરણ્ણધરા, સીહં કુદ્દંપિ ન ગણ્ણંતિ. ૧૩. સસિ ધવલ હંત મુસલં, દીહ કરુલ્લાલવુદ્ધિ ઉચ્છાહં; મહુપિંગ નયણ્ણ જુઅલં, સસલિલ નવ જલહુરાણવં. ૧૪. ભીમં મહાગઈંદં, અચ્ચાસજ્જ પિ તે ન વિ ગણ્ણંતિ; જે તુમ્હે ચલણ્ણજુઅલં, મુણ્ણિવધં ! તુંગં સમલ્લીણા. ૧૫. સમરમ્મિ તિખખખગ્ગા-લિગ્ધાય પવિદ્ધ ઉદ્ધય કખંધે; કુંત વિણ્ણિભિજ્ઞ કરિ કલહ-મુક્કસિક્કારપઉરમ્મિ. ૧૬ નિજ્જિઅદ્ધપુદ્ધરરિઉ, નરિંદ નિવહા-ભહા-જસંધવલં; પાવંતિ પાવ પસમિણ્ણ ! પાસજિણ્ણ ! તુહપ્પભાવેણ. ૧૭. રોગ જલ જલણ વિસહર-ચોરારિ મઈંદ ગયરણ્ણ ભયાઈ; પાસજિણ્ણનામ સંકિત્તણેણ પસમંતિ સન્વાઈ, ૧૮. એવં મહાભયહરં, પાસજિણ્ણિંદસ્સ સંથવસુઆરં; ભવિય જણ્ણણ્ણંદયરં, કલ્લાણ-

પરં પર નિહાણ. ૧૯. રાયભય જખખ રખખસ-કુસુમિણ હુસસઉણ રિખખ પીહસુ; સંઝસુ
સુ પથે, ઉવસગે તહુ ય રયણીસુ. ૨૦. ને પઠ્ઠને અ નિસુણ્ઠ, તાણું ક્ષણે ય માણતું-
સ; પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ ભુવણચિચ અલણો. ૨૧. ઉવસગંતે કમઠા-સુરમિ
ઉ ને ન સંચલિઓ; સુરનર કિત્તર જુવધહિં, સંથુઓ જયઉ પાસ જિણો. ૨૨.
મજઝયારે, અદ્ધારસઅખખરેહિં ને મતો; ને જાણુધ સો ઝાયધ, પરમપયત્થં કુહં પાસં.
સમરણું ને કુણ્ઠ, સંતુદ્ધે હિયએણ; અદ્ધુત્તરસય વાહિભય, નાસધં તસ્સ દ્ધરેણ. ૨૪.
થિ' :-આ બૃહદ્ગચિચ શ્રીમાનતુંગસુરિએ રચેલું શ્રીપાશ્વનાથસ્વામિનું મહાભયહર અદ્ધાર
સ્તોત્ર છે. તેને રિયર ચિત્તે બણવાથી તથા તે મંત્રની નવકારવાલી ગણવાથી મ્હોટા
બાધિઓ નાશ પામે છે. તે અદ્ધાર અક્ષરી મંત્ર નીચે પ્રમાણે છે—
મિંજિણ પાસ વિસહર વસહ જિણ કુલિંગ' સ્વાહા.

૮. અજિતશાન્તિ સ્તવં-પૃષ્ઠં સમરણમ્.

અ સંવ ભયં, સંતિ ચ પસંત સંવગય પાવં; જયગુરુ સંતિ ગુણકરે,
જયામિ. ૧. (ગાહા). વવગય મંગુલ ભાવે, તે હં વિઉલ તવ નિમ્મલ
લે, થોસામિ સુદિદ્ધિ સખ્ખાવે. ૨. (ગાહા). સંવ હુક્ખખ્ખસંતીણું,
અજિઅસંતીણું, નમો અજિઅ સંતિણું. ૩. (સિલોગો). અજિઅ-
રિસુત્તમ ! નામ કિત્તણું; તહુ ય ધિધમિધં પવત્તણું, તવ ય
, (માગહિઆ). કિરિઆ વિહિ સચિઅ કમ્મકિલેસવિ મુક્ખ-
હ મહામુણિ સિદ્ધિગયં; અજિઅસ્સ ય સંતિ મહા-
મમ નિંબુધં કારણયં ચ નમંસણયં. ૫. (આલિંગણય).
'વિમગ્ગહ સુક્ખકારણું; અજિઅ સંતિ ચ ભાવઓ,
આ). અરધ-રધ-તિમિર-વિરહિઅ-મુવરય-જર-
મ-પણિવધં; અજિઅ મહમવિ અ સુનયનય
હ વજ મહિઅં સયયમુવણમે. ૭. (સંગયય).
વમદ્વ ખંતિવિસુત્તિ સમાહિનિહિં સંતિ-
મમ સંતિ સમાહિવરં દિસઉ. ૮. (સોવા-
-પસત્થ વિચ્છિત્ત સચિઅ, થિરસરિઅ
મં સંચવારિહં; હત્થિહત્થબાહું ધંતક-
મ-આરુ રૂવં, સુધ-સુહમણાભિરામ-પર-
(વેદુઓ). અજિઅ જિઆરિગણું,
અસમેઉ મે ભયવં. ૧૦. (સસાલુદ્ધઓ)
!એ મહુપ્પભાવો, ને બાવત્તરિ-પુર-
!ણુયાયમઓ; અઉદસવરરયણુનવમ-
હયગયરહસયસહસ્સસામી છન્નવ-
દુઓ). તં સંતિ સંતિકરં, સંતિ-

રૂણું સંવલયા; સંતિ શુણામિ જિણું, સંતિ વિહેઉ મે. ૧૨. (રાસાન'દિવ્ય'). ઇક્ષ્ણુભાગ ! વિહેહનરીસર ! નરવસહા ! મુણિવસહા ! નવસારયસસિસકલાણુણુ ! વિગયતમા વિહુ-અરયા; અજિઉત્તમ-તેઅ ? ગુણેહિ મહામુણિ ! અભિઅબલા ! વિહલકુલા ! પણુમામિ તે ભવભયમૂરણુ ! જગસરણુ ! મમ સરણું. ૧૩. (ચિત્તલેહા). દેવદાણુવિદ્યંદ-સૂરવંદ ! હર્દ-તુર્દ-નિર્દ-પરમ-લર્દ-રૂવ ! ધંત-રૂપ-પદ-સેઅ-મુદ્ધ-નિદ્ધ-ધવલ-દંતપંતિ ! સંતિ ! સત્તિકિત્તિમુત્તિબુત્તિગુત્તી પવર !, કિત્તતેઅ ! વંદ ! ધેઅ ! સંવલોઅ-ભાવિઅપમા-વણેઅ ! પદસ મે સમાહિં. ૧૪. (નારાયણો) વિમલસસિકલાધરેઅસોમં, વિતિમિરસૂરકરાધ-રેઅતેઅ; તિઅસવધગણાધરેઅરૂવં, ધરણીધરપવરાધરેઅસારં. ૧૫. (કુસુમલયા). સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં; તવસંજમે અ અજિઅં, એસ શુણામિ જિણું અજિઅં. ૧૬. (ભુઅગપરિરિંગિઅં). સોમગુણેહિ પાવર્ધ ન તં નવસરય-સસી, તેઅગુણેહિ પાવર્ધ ન તં નવસરય-રવી; રૂવગુણેહિ પાવર્ધ ન તં તિઅસ-ગણુવર્ધ, સારગુણેહિ પાવર્ધ ન તં ધરણિધરવર્ધ. ૧૭. (ખિજિજઅઅં). તિત્થવર પવત્તયં તમરય રહિઅં, ધીરજણુ શુઅચિઅઅં શુઅકલિ કલુસં; સંતિ મુહપવત્તયં તિગરણુ પયઓ, સંતિમહં મહા-મુણિ સરણુમુવણુમે. ૧૮. (લલિઅઅં). વિણુઓણુય-સિરરર્ધ અંજલિ રિસિગણુ સંશુઅં ચિમિઅં, વિણુહાહિવ ધણુવર્ધનરવર્ધ શુઅ મહિઅચિઅઅં બહુસો; અધરૂગય સરય દિવાચર સમહિઅ સપ્પભં તવસા, ગયણુગણુ વિચરણુ સમુર્ધઅ-ચારણુ વંદિઅ સિ-રસા. ૧૯. (કિસલયમાલા). અસુર-ગરુલ-પરિવંદિઅં, કિન્નરોરગ-નમંસિઅં; દેવ કોદિ સય સંશુઅં, સમણુ સંધ પરિવંદિઅં. ૨૦. (સુમુહં). અભયં અણુહં, અરય અરુઅં; અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણુમે. ૨૧. (વિજ્ઞુવિલસિઅં). આગયા વર વિમાણુ, દિંવ કણુગ રહ-તુરય-પહકર-સઓહિ હુલિઅં; સસંભમોઅરણુ-કપ્પુભિઅ હુલિઅ ચલ-કુલલંગય-તિરીક-સોહંત-મઉલિ માલા. ૨૨. (વેદૂઓ). જં સુર સંધા-સાસુર સંધા-વેરવિઉત્તા-ભત્તિ સુબુત્તા, આચર ભૂસિઅ સંભમ પિંડિઅ-મુદ્ધુ સુવિ-મ્હિઅ સંવળલોધા; ઉત્તમ-કંચણુ-રયણુ-પરુવિઅ ભાસુરભૂસણુ-ભાસુરિઅંગા, ગાય સમોણુય-ભત્તિ વસાગય-પંજલિ પેસિય સીસ પણુમા. ૨૩. (રયણુમાલા). વંદિઉણુ થોણુ તો જિણું, તિગુણુમેવ ય પુણો પયાહિણું; પણુમિઉણુ ય જિણું સુરાસુરા, પમુર્ધઆ સ ભવણુર્ધ તો ગયા. ૨૪. (ખિત્તયં). તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ-ભય-મોહવજિજઅં; દેવ-દાણુવ-નરિંદ-વંદિઅં, સંતિમુત્તમં મહાતવં નમે. ૨૫. (ખિત્તયં). અંબરંતરવિઆરણિઆહિં, લલિઅ હંસવહુ ગામિણિઆહિં; પીણુસોણિથણુ-સાલિણિઆહિં, સકલકમલલલ લોઅણિઆહિં. ૨૬. (દીવયં). પીણુનિરંતરથણુભરવિણુ-મિઅ-ગાયલઆહિં, મણિ કંચણુ પસિલિભેહલ સોહિઅ સોણિતકાહિં; વરખિખિણી-નેઉર સતિલય વલય વિભૂસણિઆહિં, રધકર-ચઉર-મણોહર-સુંદર-દંસંણિઆહિં. ૨૭. (ચિત્તદ્ધરા). દેવમુંદરીહિં પાય વંદિઆહિં, વંદિઆ ય જસ તે સુવિહ્મમા કમા, અપ્પણો નિહાલએહિં, મંડણોકુણુપગારએહિં, કેહિં કેહિં વી, અવંગ-તિલય-પત્તલેહ-

મન્યઃ ક ઇચ્છત જનઃ સહસ્રા ગ્રહીતુમ્ ? ૩. વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર ! શશાંકકા-
ન્તાન્, કસ્તે ક્ષમઃ સુરગુરુપ્રતિભોડપિ બુદ્ધયા ? કલ્યાણતકાલપવનોદ્ધતનકચકં, કો વા
તરીતુમલમમ્બુનિર્ધિં બુબ્બ્યામ્ ? ૪. સોડહ તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુખીશ ! કતું
સ્તવં વિગતશક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ, પ્રીત્યાત્મવીચંભવિચાયં મૃગો મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં
નિજશિશોઃ પરિપાલનાથમ્ ? ૫. અદ્યપ્યત્રતં શ્રુતવતાં પરિહાસધામ, ત્વદ્ભક્તિરેવ
મુખરી કુરુતે બલાન્મામ્; ચત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ, તન્મ્યાચ્યુતકલિકાનિક-
રૈકહેતુઃ. ૬. ત્વત્સંસ્તવેન ભવસંતતિસન્નિબદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્ષયમુપૈતિ શરીરભાજમ્,
આક્રાન્તલોકમલિ નીલમશેષમાશુ, સૂર્યાશુભિન્નમિવ શાવરમન્ધકારમ્. ૭. મત્વેતિ
નાથ ! તવ સંસ્તવનં મયેહ-મારભ્યતે તનુ ધિયાડપિ તવ પ્રભાવાત્; ચેતો હરિચ્યતિ
સંતા નલિનીહલેષુ, મુક્તાશ્લઘ્વતિમુપૈતિ નનૂદ બિન્દુઃ. ૮. આસ્તાં તવ સ્તવન-
મસ્તસમસ્તદોષં, ત્વત્સંકથાપિ જગતાં હરિતાનિ હન્તિ; દ્વરે સહસ્રકિરણઃ કુરુતે
પ્રભૈવ, પદ્માકરેષુ જલભિન્નિ વિકાશ ભાંજિ. ૯. નાલ્યદ્ભુતં ભુવનભૂષણભૂત ! નાથ !
ભૂતૈશ્ચૈભુવિ ભવન્તમભિન્દુવન્તઃ; તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન કિં વા ?
ભૂત્યાશ્રિતં ચ ઇહ નાત્મસમ કરૌતિ. ૧૦. દૃષ્ટ્વા ભવન્તમનિમેષવિલોકનીયં, નાન્યત્ર
તોષમુપયાતિ જિનસ્ય ચક્ષુઃ; પીત્વા પયઃ શશિકરણ્ણતિદુઃખસિન્ધોઃ; ક્ષારં જલં
જલનિધેરશિત્તં ક ઇચ્છેત્ ? ૧૧. યૈઃ શાન્તરાગચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં, નિર્માપિત
સિભુવનૈકલલામભૂત ! તાવન્ત એવ ખલુ તેડ્યણુવ પૃથિવ્યાં, યતે સમાનમપરં ન
હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨. વક્ત્રં ક્વ તે સુરનરોરગનેત્રહારિ, નિઃશેષનિર્જિતજગત્ત્રિતયોપ-
માનમ્ ? બિમ્બં કલક્ટમલિનં ક્વ નિશાકરસ્ય ? ચદ્વાસરે ભવતિ પાણુપલાશકલ્પમ્.
૧૩. સંપૂર્ણં મણ્ડલશશાક્ટું કલાકલાપ, શુભ્રા ગુણાસિભુવનં તવ લક્ષ્યન્તિ; ચે સંશ્રિતાસિ-
જગદ્દીશ્વરનાથમેકં, કસ્તાન્નિવારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્ ? ૧૪. ચિત્રં કિમત્ર ચદિ તે
ત્રિદશાકુંનાભિ-નીતં મનાગપિ મનો ન વિકાર-માગમ્ ? કલ્યાણતકાલમરુતા ચલિતા-
ચલેન, કિં મન્દાદ્રિશિખરં ચલિત કલાચિત્ ? ૧૫. નિધૂંભવન્તિરપવર્જિતૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નં
જગત્ત્રયમિદં પ્રકટી કરૌષિ; ગમ્યો ન જતુ મરુતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોડપરસ્ત્વમસિ
નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ૧૬. નાસ્તં કલાચિદુપચાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટીકરૌષિ સહસ્રા
યુગપન્નજગન્તિ; નામ્લોધરોદરનિરુદ્ધમહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ મહિમાડસિમુનીન્દ્ર !
લોકે. ૧૭. નિત્યોદયં હલિતમોહમહાન્ધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદનસ્ય ન વારિકાનામ્,
વિભ્રાજતે તવ મુખાળ્મનદ્યપકાન્તિ, વિદ્યોતયન્નજગદ્ધૂવંશશાક્ટુંબિમ્બમ્. ૧૮. કિં
શવરીષુ શશિનાડહિ વિવસ્વતા વા, મુખમ્-મુખેન્દ્રહલિતેષુ તમસ્સુ નાથ ! નિબ્બજ-
શાલિવનશાલિનિ ભુવલોકે, કાયં કિયન્નજલધરૈર્જલભારનઘ્રૈઃ ! ૧૯. જ્ઞાનં યથા ત્વયિ
વિભાતિ કૃતાવકાશ, નૈવં તથા હરિહરાદિષુ નાયકેષુ; તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા
મહત્ત્વં, નૈવં તુ કાયશકલે કિરણકુલેડપિ. ૨૦. મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ
યેષુ હૃદયં ત્વયિ તોષમેતિ; કિં વીક્ષિતેન ભવતાં ભુવિ ચેન નાન્યઃ, કાશ્ચિન્મનો હરતિનાથ !
ભવાન્તરેડપિ. ૨૧. સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યાં સુતં ત્વદુપમં

ષણું સંવલયા; સંતિ થુણામિ જિણું, સંતિ વિહેઉ મે. ૧૨. (રાસાનંદિઅય). ઇક્રખાગ !
 વિહેહનરીસર ! નરવસહા ! મુણિવસહા ! નવસારયસસિસકલાણુણુ ! વિગયતમા વિહુ-
 અરયા; અજિઉત્તમ-તેઅ ? શુણેહિં મહામુણિ ! અભિઅખલા ! વિઉલકુલા ! પણુમામિ તે
 ભવભયમૂરણુ ! જગસરણુ ! મમ સરણું. ૧૩. (ચિત્તવેહા). દેવદાણુવિદ્યદં-સૂરવંદ !
 હેઉ-તુઉ-જિઉ-પરમ-લઉ-રૂવ ! ધંત-રૂપ-પહ-સેઅ-મુદ્ધ-નિદ્ધ-ધવલ-દંતપંતિ !
 સંતિ ! સત્તિકિત્તિમુત્તિબુત્તિશુત્તી પવર !, દિત્તેઅ ! વંદ ! ધેઅ ! સંવલોઅ-ભાવિઅપપમા-
 વણેઅ ! પઠંસ મે સમાહિં. ૧૪. (નારાયણો). વિમલસસિકલાઈરેઅસોમ, વિતિમિરસૂરકરાઈ-
 રેઅતેઅ; તિઅસવધગણાઈરેઅરૂવ, ધરણીધરપવરાઈરેઅસાર. ૧૫. (કુસુમલયા). સત્તે અ
 સયા અજિઅ, સારીરે અ બલે અજિઅ; તવસંજમે અ અજિઅ, એસ થુણામિ જિણું
 અજિઅ. ૧૬. (ભુઅગપરિરિંગિઅ). સોમશુણેહિં પાવઈ ન તં નવસરય-સસી, તેઅશુણેહિં
 પાવઈ ન તં નવસરય-રવી; રૂવશુણેહિં પાવઈ ન તં તિઅસ-ગણુવઈ, સારશુણેહિં પાવઈ ન
 તં ધરણિધરવઈ. ૧૭. (ખિન્નિઅય). તિત્થવર પવત્તયં તમરય રહિઅ, ધીરજણુ
 થુઅઅિઅ અુઅકલિ કલુસ; સંતિ મુહુપવત્તયં તિગરણુ પયઓ, સંતિમહં મહા-
 મુણિ સરણુમુવણુમે. ૧૮. (લલિઅય). વિણુઓણુય-સિરરઈ અંજલિ રિસિગણુ સંથુઅ
 થિમિઅ, વિણુહાહિવ ધણુવઈનરવઈ થુઅ મહિઅઅિઅ બહુસો; અઈરૂગય સરય
 દિવાયર સમહિઅ સપ્પભં તવસા, ગયણુગણુ વિયરણુ સમુઈઅ-આરણુ વંદિઅ સિ-
 રસા. ૧૯. (કિસલયમાલા). અસુર-અરુલ-પરિવંદિઅ, કિત્તરોરગ-નમંસિઅ; દેવ
 કોહિ સય સંથુઅ, સમણુ સંઘ પરિવંદિઅ. ૨૦. (સુમુહ). અભયં અણુહં, અરય
 અરુઅ; અજિઅ અજિઅ, પયઓ પણુમે. ૨૧. (વિજ્ઞુવિલસિઅ). આગયા વર
 વિમાણુ, હિંવ કણુગ રહ-તુરય-પહકર-સએહિં હુલિઅ; સસંભમોઅરણુ-કપ્પભિઅ
 હુલિઅ ચલ-કુહલંગય-તિરીહ-સોહંત-મઉલિ માલા. ૨૨. (વેરૂઓ). જં સુર સંઘા-
 સાસુર સંઘા-વેરવિઉત્તા-ભત્તિ મુબુત્તા, આયર ભૂસિઅ સંભમ પિંડિઅ-મુદ્ધુ સુવિ-
 મ્હિઅ સંવબલોધા; ઉત્તમ-કંચણુ-રયણુ-પરુવિઅ ભાસુરભૂસણુ-ભાસુરિઅંગા, ગાય
 સમોણુય-ભત્તિ વસાગય-પંજલિ પેસિય સીસ પણુમા. ૨૩. (રયણુમાલા). વંદિજિણુ
 થોજિણુ તો જિણું, તિશુણુમેવ ય પુણો પયાહિણું; પણુમિજિણુ ય જિણું સુરાસુરા,
 પમુઈઆ સ ભવણાઈ તો ગયા. ૨૪. (ખિત્તય). તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ-
 ભય-મોહવજિઅ; દેવ-દાણુવ-નરિંદ-વંદિઅ, સંતિમુત્તમં મહાતવં નમે. ૨૫.
 (ખિત્તય). અંબરંતરવિઆરણિઆહિં, લલિઅ હંસવહુ ગામિણિઆહિં; પીણુસોણિયણુ-
 સાલિણિઆહિં, સકલકમલલલ લોઅણિઆહિં. ૨૬. (લીવય). પીણુનિરંતરથણુભરવિણુ-
 મિઅ-ગાયલઆહિં, મણિ કંચણુ પસિલિલમેહલ સોહિઅ સોણિતકાહિં; વરખિખિણી-
 નેઉર સતિલય વલય વિભૂસણિઆહિં, રઈકર-ચઉર-મણોહર-સુંદર-દંસણિઆહિં. ૨૭.
 (ચિત્તક્રખશ). દેવસુંદરીહિં પાય વહિઆહિં, વંદિઆ ય જસ તે સુવિધ્ધમા કમા,
 અપણો નિહાલએહિં, મંડણોહણુપગારએહિં, કેહિં કેહિં વી, અવંગ-તિલય-પતલેહ-

નામએહિં ચિદ્દત્તએહિં સંગય-ગયાહિં, ભત્તિ-સન્નિ-વિદ્વં-દ્વણગયાહિં, હુતિ તે વંદિઆ પુણે પુણે. ૨૮. (નારાયણો). તમહં નિષ્ણયંદં, અનિઅં નિઅમોહં; ધુયસંવકિલેસં, પયઓ પણમામિ ૨૯. (નદિઅય). શુઅવંદિઅયસ્સા, રિસિગણુ-દેવગણેહિં, તો દેવવહુહિં પયઓ પણમિઅસ્સા; જસ્સજગુત્તમ—સાસણુઅસ્સા; ભત્તિવસાગય પિંડિઅઆહિં; દેવવરચ્છર સા બહુઆહિં, સુરવરચ્છર પંડિઅઆહિં. ૩૦. (ભાસુરય). વંસ સદ-તંતિ-તાલ-મેલિએ તિઉકખરાભિરામ-સદ-મીસએ કએ અ, સુધંસમાણુણેઅસુદ્ધસજગીય-પાયબલદંટિઆહિં, વલય-મેહલા-કલાવનેઉરાભિરામ-સદમીસએ કએ અ; દેવનદિઆહિં હાવલાવવિભમપગારએહિં, નચ્ચિણિ અંગહા-રએહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા; તયં તિલોયસંવસ-તસંતિકારયં, પસં-તસંવપાવદોસમેસહં, નમામિ સંતિમુત્તમનિષ્ણં. ૩૧. (નારાયણો). છત્તયામર-પહાગ ભૂઅ-જવમંડિઆ, ઝયવર-મગર-તુરય-સિરિવચ્છ-સુલંછણા; દીવસસુદ-મંદર-દિસાગય-સોહિઆ, સત્થિઅ-વસહ-સીહ-રહ-ચક્કવરંકિયા. ૩૨. (લલિઅય). સહાવલદં સમ-પંપદં, અદોસહદં ગુણેહિં નિદં; પસાયસિદં તવેણુ પુદં, સિરીહિં ઇદં રિસીહિં ભુદં. ૩૩. (વાણુવાસિઆ). તે તવેણુ ધુઅસંવપાવયા, સંવલોઅહિઅમૂલપાવયા; સંથુઆ અનિઅસંતિપાયયા, હુ તુ મે સિવસુહાણુ હાયયા. ૩૪. (અપરાંતિકા). એવં તવબલ-વિકલં, શુઅં મએ અનિઅસંતિનિષ્ણુઅલં; વવગયકમ્મરયમલં, ગઈ ગયં સાસયં લવલં. ૩૫. (ગાહા). તં બહુગુણુપસાયં, મુકખસુહેણુ પરમેણુ અવિસાયં; નાસેઉ મે વિસાયં, કુણુઉ અ પરિસાવિ અ પસાયં. ૩૬. (ગાહા). તં મોએઉ અ નંદિં, પાવેઉ અ નંદિસેણુમભિનંદિં; પરિસાવિ અ સુહનંદિં, મમય દિસઉ સંજમે નંદિં. ૩૭. (ગાહા). પક્કિખઅ-ચાઉમમાસિઅ, સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિઅંવો; સોઅંવો સંવેહિં, ઉવસંગનિવારણો એસો. ૩૮. ને પહઈ ને અ નિસુણુઈ, ઉલઓ કલપિ અનિઅસં-તિથયં; ન હુ હુતિ તસ્સ રોગા, પુંવુપપ્પા વિ નાસંતિ. ૩૯. જઈ ઇચ્છહ પરમપય, અહવા કિત્તિ સુવિત્થં ભુવણે; તા તેણુકુકુદરણે, નિણુવયણે આયરં કુણુહ. ૪૦.

ભાવાર્થ:—શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના શિષ્ય શ્રી નંદિપેણુગણિ (કોઈ આચાર્યના મતે શ્રી મહાવીર સ્વામી પ્રભુના શિષ્ય નંદિપેણુમુનિ) શ્રી શત્રુંજય તીર્થની યાત્રાએ આવેલા ત્યારે શ્રી અનિતનાથ અને શ્રી શાંતિનાથના દહેરા સામસામા હતા તેની અંતરાલમાં આ સ્તવથી સ્તુતિ કરતા બન્ને દહેરા એક હારમાં સાથે આવી ગયા એમ પ્રધોપ છે તેમ કહેવાય છે.

૯. ભક્તામરસ્તોત્ર—સત્તમ રમરણુમ્.

ભક્તામરપ્રણુત મૌલિમણિ પ્રભાણુ-મુદ્ધોતકં દલિતપાપતમોવિતાનમ્; સમ્યક્ પ્રણુમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદા, વાલમ્બનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૧. યઃ સંસ્તુતઃ સકલવાદ્મય તત્ત્વભોધા-દુદ્ભૂતબુદ્ધિપદુભિઃ સુરલોકનાથૈઃ, સ્તોત્રૈર્જગત્ત્રિતયચિત્તહરૈરુ-દારૈઃ, સ્તોત્ર્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્. ૨. બુદ્ધયા વિનાડપિ વિબુધાચિંત-પાદપીઠ!, સ્તોતુંસમુદ્ધતમતિવિંગતત્રપોડહમ્; બાલવહાય જલસંસ્થિતમિન્દુખિમ્બ-

મન્યઃ ક ઇચ્છિત જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ્ ? ૩. વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર ! શશાસ્કકા-
ન્તાન્, કસ્તે ક્ષમઃ સુરગુરુપ્રતિભોડપિ બુદ્ધયા ? કલ્પાન્તકાલપવનોદ્ધતનકચકં, કો વા
તરીતુમલ્લમશ્ચુનિર્ધિ બુબ્બ્યામ્ ? ૪. સોડહ તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુખીશ ! કતુન્
સ્તવન્ વિગતશક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ, પ્રીત્યાત્મવીયન્મવિચાયન્ મૃગો મૃગેન્દ્ર, નાભ્યેતિ કિં
નિજશિશોઃ પરિપાલનાથન્ ? ૫. અદ્યપ્યત્ શ્રુતવતાં પરિહાસધામ, ત્વદ્ભક્તિરેવ
મુખરી કુરુતે બલ્લાન્મામ્; ચત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરન્ વિરૌતિ, તત્ચારુચૂતકલિકાનિક-
રૈકહેતુઃ. ૬. ત્વત્સન્સ્તવેન ભવસન્તતિસન્નિબદ્ધ, પાપન્ ક્ષણાત્ક્ષયમુપૈતિ શરીરભાજમ્,
આકાન્તલોકમલિ નીલમશેષમાશુ, સૂર્યાન્શુભિન્નમિવ શાવન્રમન્ધકારમ્. ૭. મત્વેતિ
નાથ ! તવ સન્સ્તવનન્ મયેદ્-મારભ્યતે તનુ ધિયાડપિ તવ પ્રભાવાત્; ચેતો હરિચ્યતિ
સન્તા નલિનીહલેષુ, મુક્તાફલદ્યુતિમુપૈતિ નનૂદ્ધ બિન્દુઃ. ૮. આસ્તાં તવ સ્તવન-
મસ્તસમસ્તદોષ, ત્વત્સન્કથાપિ જગતાં હરિતાનિ હન્તિ; દ્વરે સહસ્રકિરણઃ કુરુતે
પ્રભૈવ, પદ્માકરેષુ જલભાનિ વિકાશ ભાંજિ. ૯. નાત્યદ્ભૂતન્ ભુવનભૂષણભૂત ! નાથ !
ભૂતૈશ્ચૈભુવિ ભવન્તમભિષ્ટુવન્તઃ; તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન કિં વા ?
ભૂત્યાશ્રિતન્ ય ઇહ નાત્મસમન્ કરૌતિ. ૧૦. દૃઢ્વા ભવન્તમનિમેષવિલોકનીયન્, નાન્યત્ર
તોષમુપયાતિ જિનસ્ય ચક્ષુઃ; પીત્વા પયઃ શશિકરદ્યુતિદુઃખસિન્ધોઃ; ક્ષારન્ જલ-
જલનિધેરશિતું ક ઇચ્છેત્ ? ૧૧. યૈઃ શાન્તરાગરુચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વન્, નિર્માપિત
સિભુવનૈકલલામભૂત ! તાવન્ત એવ ખલુ તેડપ્યણુવ પૃથિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરન્ ન
હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨. વક્ત્રં ક્વ તે સુરનરોરગનેત્રહારિ, નિઃશેષનિર્જિતજગત્ત્રિતયોપ-
માનમ્ ? બિન્નન્ કલ્પન્મલિનન્ ક્વ નિશાકરસ્ય ? ચદ્વાસરે ભવતિ પાણ્ડુપલાશકલ્પમ્.
૧૩. સ પૂણ્ડ્ર મણ્ડલશશાફ્તુ કલાકલાપ, શુભ્રા ગુણાસિભુવનન્ તવ લક્ષ્યન્તિ; યે સન્શ્રિતાસિ-
જગદ્દીશ્વરનાથમેક, કસ્તાન્નિવારયતિ સન્ચરતો યથેષ્ટમ્ ? ૧૪. ચિત્રન્ કિમત્ર ચદિ તે
ત્રિદશાઙ્ગનાભિ-નીતન્ મનાગપિ મનો ન વિકાર-માગન્ ? કલ્પાન્તકાલમરુતા ચલિતા-
ચલેન, કિં મન્હાદ્રિશિખરન્ ચલિત કલાચિત્ ? ૧૫. નિર્ધૂમવત્તિરપવન્નિતૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નન્
જગત્ત્રયમિદં પ્રકટી કરૌષિ; ગમ્યો ન ભતુ મરુતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોડપરસ્ત્વમસિ
નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ૧૬. નાસ્તન્ કલાચિદુપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટીકરૌષિ સહસા
યુગપન્નજગન્તિ; નામ્લોધરોદરનિરુદ્ધમહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ મહિમાડસિમુખીન્દ્ર !
લોકે. ૧૭. નિત્યોદયન્ હલિતમોહમહાન્ધકાર, ગમ્યન્ ન રાહુવદનસ્ય ન વારિહાનામ્,
વિભ્રાજતે તવ મુખાન્નમનદ્યપકાન્તિ, વિદ્યોતયન્નજગદ્ગૂર્વશશાફ્તુબિન્નમ્. ૧૮. કિં
શવન્રીપુ શશિનાડહિ વિવસ્વતા વા, મુખમન્મુગેન્દ્રહલિતેષુ તમસ્સુ નાથ ! નિષ્પન્ન-
શાલિવનશાલિનિ શુવલોકે, કાયન્ કિયન્નજલધરૈર્જલભારનઙ્ગૈઃ ! ૧૯. જ્ઞાનન્ યથા ત્વયિ
વિભાતિ કૃતાવકાશ, નૈવન્ તથા હરિહરાદિષુ નાયકેષુ; તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા
મહત્ત્વન્, નૈવન્ તુ કાચશકલે કિરણાકુલેડપિ. ૨૦. મન્યે વરન્ હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ
યેષુ હૃદયન્ ત્વયિ તોષમેતિ; કિં વીક્ષિતેન ભવતા ભુવિ યેન નાન્યઃ, કાશ્ચિન્મનો હરતિનાથ !
ભવાન્તરેડપિ. ૨૧. સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યા મૃતં ત્વદ્ગૃપમ્

जननी प्रसूता; सर्वा दिशो हधति क्षानि सहस्ररश्मिं, प्राच्येव दिग्जनयति स्फुरदंशु-
 ललम्. २२. त्वामासनन्तिमुनयः परमं पुमांस-मादित्यवष्टुंममलं तमसः पुरस्तात्;
 त्वामेव सभ्यशुपलस्य जयन्ति मृत्युं, नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्र ! पन्था. २३.
 त्वामव्ययं विष्णुमयिन्त्यमसंभ्यमाद्यं, अस्माद्युमीश्वरमनन्तमनर्जुंकेतुम्; योगीश्वरं विद्धि-
 तयोगमनेकमेकं, ज्ञान स्वरूपममलं प्रवदन्ति सन्तः २४. पुण्ड्रस्त्वमेव विष्णुधात्रिं त
 पुण्ड्रिणोधात्, त्वं शंकरोऽसि भुवनत्रय शंकरत्वात्; धातासि धीर ! शिवभागं विधे-
 विधानात्, व्यक्तं त्वमेव भगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि. २५. तुभ्यं नमस्त्रिभुवनान्तिहाराय
 नाथ ! तुभ्यं नमः क्षितिपदामलभूषणाय; तुभ्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय, तुभ्यं
 नमो जिन ! अवोदधिशेषणाय. २६. को विस्मयोऽत्र यदि नाम शुंशुरशेषै-स्त्वं संश्रितो
 निरवकाशतया मुनीश ! होषैरुपात्तविविधा-श्रयणतगवैः, स्वप्नान्तरेऽपि न कदाचिदपी-
 क्षितोऽसि. २७. उच्चैरशोकतरुसंश्रितमुन्मथूष-माभाति रूपममलं भवतो नितान्तम्;
 रूपटोदलसर्तकरणुमस्ततमोवितानं, जिम्भं रवेरिव पयोधर पार्श्ववत्ति. २८. सिंहा-
 सने भस्त्रिमयूषशिखाविचित्रे, विभ्राजते तव वपुः कनकावहातम्; जिम्भं विचद्वि-
 लसदंशुलतावितानं, तुर्गोदयाद्रिशिरसीव सहस्ररश्मेः २९. कुन्दावहातयद्वयामरयारु-
 शोभं, विभ्राजते तव वपुः कलधौतकान्तम्; उद्यच्छशाङ्कशुचिनिर्गवारिधार, मुञ्चै-
 स्तटं सुरगिरैरिव शातकौम्भम्. ३०. छत्रत्रयं तव विभाति शशाङ्कान्त, मुञ्चैःस्थितं
 स्थजितक्षानुकरप्रतापम्; मुक्ताद्वलप्रकरजलविप्लवशोभं, प्रभ्यापयत्त्रिजगतः परमेश्वर-
 त्वम्. ३१. उज्जिद्रुहेमनवपङ्कज पुंजकान्ति-पयुंदलसज्जभमयूषशिखाभिरामौ, पादौ
 पद्मानि तव यत्र जिनेन्द्र ! धत्तः, पद्मानि तत्र विष्णुधाः परिकल्पयन्ति. ३२. धत्तं
 यथा तव विभूतिरभूज्जिनेन्द्र ! धर्मोपदेशनविधौ न तथा परस्य; यादृक् प्रभा दिन-
 कृतः प्रहृत्तान्धकारा तादृक् कृतो अहजणस्य विकशिन्नोऽपि. ३३. प्रच्योतन्महाविद्वि-
 द्दोषकपोलमूढ-मत्तजमहजमरनाहविप्लव कोपम्; अरावताभमिजमुद्धतमापतन्तं, दृष्ट्वा
 लयं भवति नो भवदाश्रितानाम्. ३४. जिन्नेलकुम्भजलदुर्जलवदशोषिताकृत-मुक्ताद्वल
 प्रकर भूषित भूमिभागः; जलकम्भः कुमगतं हरिणुधिपोऽपि, नाकाभति कुमयुगाड-
 यल संश्रितंते. ३५. कल्पान्तकालपवनोद्धत वह्निकल्पं, हावानलं ज्वलितमुर्ज्वलमुत्कु-
 र्द्विगम्; विश्वं जिघत्सुमिव संपुष्पमापतन्तं, त्वज्जामकीर्तनजलंशमयत्वशेषम्. ३६.
 रक्तक्षणुं समदकोकिलकण्ठनीलं, कोषोद्धतं इक्षुिनमुत्क्षुभापतन्तम्; आकाभति कुमयु-
 गेन निरस्तशङ्कस्त्वज्जामना गदमणी हृदि यस्य पुंसः. ३७. वदगत्तुरङ्गजजगज्जित-
 लीमनाह, भाजौ जलं जलवतामपि भूपतिनाम्, उद्यद्दिवाकरमयूषशिखापविद्धं,
 त्वत्कीर्तनात्तम धवाशु सिंहासुपैति. ३८. कुन्ताग्र लिप्त गज शोषित वारिवाह-वेगाव-
 तारतरणुतुरयोधलीमे; युद्धे जयंविजित दुर्जय जेय पक्षा, स्त्वत्पाद पङ्क्तं वना-
 श्रयिष्ठा ललन्ते. ३९. अभ्योनिधौ क्षुलित लीपणु नक्यक, पाटीनपीठ लय होदवणु
 वाहवाग्नौ; रङ्गतरङ्ग शिभर स्थित यान यात्रा, सासं विहाय भवतः स्मरणुद्ग प्रजन्ति.
 ४०. उद्भूत लीपणु जलोदर क्षार भुग्नाः; शोभ्यां दशासुपगताप्रच्युत लुविताशाः;

ત્વત્પાદપદ્મજ્વરોડમૃત કિંધ દેહા, મર્ત્યા ભવન્તિ મકરંદવજ તુલ્ય રૂપાઃ. ૪૧. આપાંક કણ્ઠસુરુથાક્ષ્ણ વેષિતાક્ષ્ણ, ગાઠં બૃહન્નિગડકોટિનિધૃષ્ઠજ્ઞાઃ; ત્વજ્ઞાંમ મન્ત્રમનિશં મનુજઃ સ્મરન્તઃ, સઘઃ સ્વયં વિગતબન્ધભયા ભવન્તિ. ૪૨. મત્તદ્વિપેન્દ્ર મૃગરાજ દવાનલાહિ, સંગ્રામ વારિધિમહોદર બન્ધનોત્થમ; તસ્યાશુ નાશમુપયાતિ ભયં ભિયેવ, યસ્તાવકં સ્તવમિમં મતિમાનધીતે. ૪૩. સ્તોત્રસ્રજં તવ જિનેન્દ્ર ! ગુણૈર્નિબદ્ધાં, ભક્ત્યા મયા રચિરવણું વિચિત્રપુષ્પામ; ધત્તે જનો ય ઇહ કણ્ઠગતામજસં, તં માનતુર્જીમવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ ૪૪.

ભાવાર્થઃ:-શ્રી આદિનાથ પ્રણુવું આ સંસ્કૃત સ્તોત્ર શ્રીમાનતુંગસુરિએ રચેલું છે. આ આચાર્ય મહારાજને કાષ્ઠ રાંજનએ (શ્રી હર્ષરાંજનએ) તેમની શક્તિની પરીક્ષા માટે ૪૮ બેઠીઓ પહેરાવી હતી. તેઓ જેમ જેમ સ્થોત્ર રચતા ગયા તેમ તેમ તે બેઠીઓ ત્રુટતી ગઇ. ૧ આથી જૈન ધર્મની ઉન્નતિ (ચઢતી) થઇ અને રાજા જૈનધર્મમાં પ્રીતિવાળો થયો. આને ભણવાથી ઇચ્છા પ્રમાણે આરામ (રામ રહિતપણું) તથા લક્ષ્મી મળે છે.

૧૦. શ્રી કલ્યાણમન્દિરસ્તોત્ર-અષ્ટમ રમરણુમ.

કલ્યાણમન્દિરમુદારમવલ્લભેદિ, ભીતાભયપ્રહમનિન્હિતમહંત્રિપદમ; સંસારસાગર નિમજ્જહશેષજન્તુ-પોતાયમાનમભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય. ૧. યસ્ય સ્વયં સુરશુરગંસિ-મામ્બુરાશેઃ, સ્તોત્રં સુવિસ્તૃતમતિનં વિભુવિધાતુમ; તીર્થેશ્વરસ્ય કમઠસમય-ધૂમકેતો-સ્તસ્યાહુમેષ કિલ્લ સંસ્તવનં કરિષ્યે. ૨. (સુગમમ). સામાન્યતોડપિ તવ વણુચિતું સ્વરૂપ-મરમાદૃશાઃ કથમધીશ ! ભવન્ત્યધીશાઃ ? ધૃષ્ટોડપિ કૌશિકશિશુયંદિ વા દિવાન્ધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ્લધર્મરશ્મે ? ૩. મોહક્ષયાહતુભવજ્ઞપિ નાથ ! મર્ત્યો-નૂનં શુણ્યાન્ ગણુચિતું ન તવ ક્ષમેત, કલ્યાન્તવાન્તપયસઃ પ્રકટોડટોપિ યસ્માન્, મીયેત કેન જલધેનંતુ રત્નરાશિઃ ? ૪. અભ્યુદયોડસ્મિ તવ નાથ ! જહાશયોડપિ, કર્તું સ્તવં લક્ષ્મણ્ય ગુણુકરસ્ય; ખાલોડપિ કિં ન નિજખાહુયુગં વિતલ્ય, વિસ્તીર્ણુતાં કથયતિ સ્વધિયાડમ્બુ-રાશેઃ ? ૫. યે યોગિનામપિ ન યાન્તિ શુણ્યાસ્તવેશ ! વક્તું કથં ભવતિ તેષુ મમાવ-કાશઃ ? જાતા તદેવમસ્રમીક્ષિતકારિતેયં, જલ્પન્તિ વા નિજગિરા નતુ પક્ષિણોડપિ. ૬. આસ્તામચિન્ત્ય મહિમા જિન ! સંસ્તવસ્તે, નામાપિ પાતિ ભવતો ભવતો જગન્તિ; તીવ્રાતપોપહૃતપાન્થજનાન્નિદાધે, પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોડનિલોડપિ. ૭. હૃદ્યતિંનિ ત્વયિ વિભો ! શિથિલીભવન્તિ, જન્તોઃ ક્ષણેન નિબિડા અપિ કમંબન્ધાઃ; સઘો ભુજ-ગમમયા ઇવ મધ્યભાગ-મભ્યાગતે વનશિખરિનિ ચન્દનસ્ય. ૮. સુમ્યન્ત એવ મનુજઃ સહસ્રા જિનેન્દ્ર ! રૌદ્રૈરુપદ્રવશતૈસ્ત્વયિ વીક્ષિતેડપિ; ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિતેજસિ દૃષ્ટ-માત્રે, ચૌરૈરિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ. ૯. ત્વં તારકો જિન ! કથં ભવિનાં ? ત એવ, ત્વામુદ્ઘન્તિ હૃદયેન ચદુત્તરન્તઃ; ચદ્વા દૃતિસ્તરતિ ચજ્જલ્લમેષ નૂન-મન્તગંતસ્ય મરુતઃ સ કિલ્લાતુભાવઃ. ૧૦. યસ્મિન્ હરપ્રભૃતયેડપિ હૃતપ્રભાવાઃ, સોડપિ ત્વયા રતિપતિઃ

૧ પ્રથમ ભક્તામર કાવ્યમાં ૪૮ શ્લોક હતા. તેમાંથી કાષ્ઠપણુ કરણસર પ્રાતિહાયના ચાર શ્લોકો કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે

क्षयितः क्षणैः; विध्यापिता हुतबुधः पयसाथ येन, पीतं न किं तदपि हुद्धंरवादवेन ?
 ११. स्वाभिन्ननदपगरिभाषुमपि प्रपन्ना-स्वां जन्तवः कथमहो ! हुद्धये दधानाः ? जन्मो-
 दधिं दधु तरन्त्यतिदाघवेन, चिन्त्यो न हुन्त महतां यदि वा प्रभावः. १२. क्रोधस्त्वया
 यदि विवो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा अतः कथं क्वि कर्मयौरा ? खोषत्यमुत्र यदि
 वा शिशिरापि दौके, नीलद्रुमाणि विपिनानि न किं हिमानी ? १३. त्वां योगिनो
 जिन ! सदा परमात्माद्वय-मन्वेषयन्ति हुद्धयाम्बुजकेशदेशे; पूतस्य निर्मलरुच्यैरि
 वा किमन्य-दक्षस्य स्रंभवि पदं ननु कश्चिंकायाः ? १४. ध्यानाब्जिनेश ! भवतो भविनः
 क्षणैः, देहं विहाय परमात्मदशां प्रवृन्ति; तीव्रानंदाहुपलभावमपास्य दौके, आभी-
 क्रस्तमग्निरादिव धातुबेदाः. १५. अन्तः सदैव जिन ! यस्य विभाव्यसे त्वं, भव्यैः कथं
 तदपि नाशयसे शरीरम् ? ऐतत्स्वरूपमथ मध्यविवर्त्तिनो हि, यद्विग्रहं प्रशमयन्ति
 महानुभावाः. १६. आत्मा मनीषिभिरयं त्वद्वेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेन्द्र ! भवतीह
 भवत्प्रभावः; पानीयमभ्यभूतमित्यनुचिन्त्यमानं, किं नाम नो विषविकारमपाकरोति.
 १७. त्वामेव वीततमसं परवादिनोऽपि, नूनं विवो ! हरिहरादिधिया प्रपन्नाः; किं
 कायकामलिभिरिथ ! सितोऽपि शम्भो-नो गृह्यते विविधवर्णविषयैषु ? १८. धर्मो-
 पदेशसमये सविधानुभावा-दास्तां जनो भवति ते तरुण्यशोकः; अकथ्युगते दिनपतौ
 समहीरुहोऽपि, किं वा विमोघं उपयाति न एवदौकः ? १९. चित्रं विवो ! कथमवा-
 रमुपवृन्तमेव, विष्वक् पतत्यविरला सुरपुष्पवृष्टिः ? त्वद्गोचरे सुमनसां यदि वा
 सुनीश !, गच्छन्ति नूनमथ एव हि गन्धनानि. २०. स्थाने गभीरहुहयोदधिस्रंभवायाः
 पीयूषतां तव गिरः समुदीरयन्ति; पीत्वा यतः परमसंमदसंगलान्ते, भव्या प्रवृन्ति
 तरसाभ्यङ्गरामरत्वम्. २१. स्वाभिन् ! सुद्धरमवनम्य समुत्पतन्तो, मन्ये वहन्ति शुचयः
 सुरयामशैवाः; येऽस्मै नति विदधते मुनिपुंगवाय, ते नूनमूर्ध्वगतयः अलु शुद्धभावाः. २२.
 श्यामं गभीरगिरमुज्ज्वलद्वेभरत्न-सिंहासनस्थमिह संव्यशिष्यं दिनस्त्वाम्; आलो-
 कयन्ति रत्नसेन नन्दन्तुम्यै-श्रीमीकराद्रिशिरसीव नवाम्बुवाहुम्. २३. उद्गच्छता तव
 शितिद्युतिमप्लवेन, ध्रुवतच्छब्दविरशोकतरुणंभूव; सान्निध्यतोऽपि यदि वा तव वीत
 राग !, नीरागतां प्रवृत्तिं केन सयेतनोऽपि ? २४. वो वोः प्रमादमवधूय लब्धव-
 मेन-मागत्य निवृत्तिपुरीं प्रति साधवाहुम्; ऐतन्निवेदयति देव ! जगत्प्रयाय, मन्ये-
 नदन्नजिनलः सुरहुन्दुभिस्तो. २५. उद्योतितेषु भवता भुवनेषु नाथ !, तारांन्वतो
 विधुरयं विहृताधिकारः; युक्ताकलापकद्वितोऽध्वंसितातपत्र व्याजत्रिधा घृततनुध्रुवमस्तु-
 येतः. २६. स्वेन प्रपूरितजगत्त्रयपिष्टितेन, कान्तिप्रतापयशसाभिव सत्ययेन; भाषिक्य-
 हेभरजतप्रविनिमित्तेन, साक्षत्रयेषु लगन्नभितो विभासि. २७. दिव्यसन्ने जिन !
 नमस्त्रिदशाधिपाना-मुत्सृज्य रत्नरयितानपिमौलिगन्धान्; पादौ श्रयन्ति भवतो यदि
 वा परत्र त्वत्संगमे सुमनसो न रमन्त एव. २८. त्वं नाथ ! जन्मजलधेर्विपरामु-
 षोऽपि, यत्तारयस्यसुमतो निजपृष्ठलग्नान्; युक्तां हि पाथिवनिपस्य सतस्तवैव, चित्रं
 विवो ! यदसि कर्मविपाकशून्यः. २९. विप्रवेशेऽपि जनपादक ! दुर्गतस्त्वं, किंवाऽक्षर-

પ્રકૃતિરખ્યલિપિસ્ત્વમીશ !; અજ્ઞાનવત્પિ સદૈવ કથંચિદ્દેવ, જ્ઞાનં ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વ-
વિકાશહેતુઃ. ૩૦. પ્રાગ્ભારસંભૂતનભાંસિ રજાંસિરોષા-હુત્યાપિતાનિ કમઠેન શઠેન યાનિ;
છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ ! હતા હતાશો, અસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧. ચદ્ગજજંઘનિંત
ધનૌઘમહબ્ધમીમં, બ્રહ્મત્તદિન્નુસલ માંસલ ઘોર ધારમ; દૈત્યેન મુક્તામથ દુસ્તર વારિ દમે,
તેનૈવ તસ્ય જિન ! દુસ્તરવારિકૃત્યમ્. ૩૨. ધ્વસ્તોધ્વકેશવિકૃતાકૃતિમત્યંમુષ્ક, પ્રાલમ્બ
ભૂદ્ભયદ વક્ત્ર વિનિયંકગ્નિઃ; પ્રેતવજઃ પ્રતિભવન્તમપીરિતો યઃ, સોડસ્યાભવત્પ્રતિભવં
ભવદુઃખહેતુઃ. ૩૩. ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ ! યે ત્રિસન્ધ્ય-મારાધયન્તિ વિધિવદ્વિધુતાન્ય-
કૃત્યાઃ, ભક્ત્યોદ્દલસત્પુલક પદ્મલલહેહદેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિશે ! ભુવિ જન્મભાજઃ. ૩૪.
આસ્મિન્નપાર ભવ વારિનિધૌ મુનીશ !, મન્યે ન મે શ્રવણગોચરતાં ગતોડસિ; આકર્ષિતે
તુ તવ ગોત્રપવિત્રમન્ત્રે, કિંવા વિપદ્વિષધરી સ્વવિધં સમેતિ ? ૩૫. જન્માન્તરેડપિ તવ
પાદયુગં ન દેવ !, મન્યે મયા મહિત મીહિત દાનદક્ષમ; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ ! પરા-
ભવાનાં, જાતો નિકેતનમહં મથિતાશયાનામ્. ૩૬. નૂનં ન મોહ તિમિશાવૃત લોચનેન,
પૂર્વં વિશે ! સકુદપિ પ્રવિલોકિતોડસિ; મર્માવિધો વિધુરયન્તિ હિ મામનર્થાઃ, પ્રોદત્પ્રભ-
ન્ધગતયઃ કથમન્યથૈતે ? ૩૭. આકર્ષિતોડપિ મહિતોડપિ નિરીક્ષિતોડપિ, નૂનં ન ચેતસિ
મયા વિધૃતોડસિ ભક્ત્યા; જાતોડસ્મિ તેન જનબાન્ધવ ! દુઃખપાત્રં, ચસ્માત્ ક્રિયાઃ પ્રતિ-
દ્દલન્તિ ન ભાવશૂન્યાઃ. ૩૮. ત્વં નાથ ! દુઃખિજનવત્સલ ! હે શરણ્ય !, કારુણ્યપુણ્ય-
વસતે ! વશિનાં વરેણ્ય !; ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ ! દયાં વિધાય, દુઃખાંકુરોદ્દલનતરપરતાં
વિધેહિ. ૩૯. નિઃસંખ્ય સારશરણું શરણું શરણ્ય-માસાદ્ય સાહિતરિપુપ્રથિતાવદાતમ; ત્વત્પાદ-
પંકજમપિ પ્રણિધાનવન્ધ્યો, વધ્યોડસ્મિ એદ્ ભુવનપાવન ! હા હતોડસ્મિ. ૪૦. દેવેન્દ્રવન્ધ !
વિદિત્વાડ ખિલવસ્તુસાર !; સંસાર તારક ! વિશે ! ભુવનાડધનાથ ત્રાયસ્વ દેવ ! કરુણા-
હૃદમાં પુનીહિ, સીદન્તમઘ ભયદબ્યસનામ્પુરાણેઃ. ૪૧. ચદસ્તિ નાથ ભવદ્દક્ષિણસરોહાણાં,
ભક્તોઃ ફલકિમપિ સંતતિસ ચિતાયાઃ; તન્મે ત્વદે કશરણ્યસ્ય શરણ્યભૂત્યાઃ, સ્વામી ત્વમેવ
ભુવનેડત્ર ભવાન્તરેડપિ. ૪૨. ઇત્યં સમાહિતધિયો વિધિવલ્લિજનેન્દ્ર !, સાન્દ્રોદ્ધ સત્પુલક
કંચુકિતાંગભાગાઃ; ત્વદ્ધુખિમ્બનિમંલમુખામ્પુજ્યદ્ધલક્ષ્યા-યે સંસ્તવંતવ વિશે ! રચયન્તિ
ભવ્યાઃ. ૪૩. જનનયનકુચુચંદ્ર !, પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગસંપદો ભુક્ત્યા; તે વિગલિતમલનિચયા,
અચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યન્તે. યુગ્મમ્. ૪૪.

ભાવાર્થ :- આ શ્રીસિદ્ધમેનદીવાકરસરિએ રચેલું શ્રી પાશ્વનાથનું સ્તોત્ર છે શ્રી લિલ્લમીની
નગરીમાં મહાકાલ નામના જૈનમંદિરમાં શ્રી પાશ્વપ્રભુની પ્રતિમા હતી તેને બ્રાહ્મણોએ શિવલીંગ
પધરાવી દાઝી દીધી હતી, બાદ આ સ્તોત્રના રચનાર આચાર્ય મહારાજ ત્યાં ગયા અને આ
સ્તોત્ર રચી પાશ્વનાથની પ્રતિમા પ્રગટ કરી હતી.

૧૧. શ્રી પૃહચ્છાંતિ (મ્હોટીશાન્તિ) સ્તોત્રમ્.

ભો ભો ભવ્યા ! શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવન ગુરોરાહંતા
ભક્તિભાજઃ; તેષાં શાન્તિર્ભવતુ ભવતામહંદ્રાદિ પ્રભાવા-દારોગ્યશ્રીધૃતિ-મતિ-કરી કલેશ
વિધ્વં સ હેતુઃ ૧. ભો ભો ભવ્યલોકાઃ ! ઇહ હિ ભરતૈશવતવિદેહસંભવાનાં સમસ્તતીથકૃતાં

જન્મન્યાસનપ્રકાશનન્તરમવધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ, સુધોષાધંટાચાલનાનન્તરં, સકલસુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહસમાગત્ય, સવિનયમહુદ્ભટ્ટારકં ગૃહીત્વા, ગત્વા કનકાદ્રિશૃંગે, વિહિતજન્માભિષેકઃ શાંતિમુદ્ધોષયતિ યથા, તતોડહં કૃતાનુકારામતિ કૃત્વા, મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ ઇતિ, લવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય, શાન્તિમુદ્ધોષયામ, તત્પૂજ્યાત્રાસ્નાત્રાદિ મહોત્સવાનન્તરમિતિકૃત્વા કણ્ઠું કૃત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા. ઈં પુષ્યાહં-પુષ્યાહં, પ્રીયન્તાં-પ્રીયન્તાં. ભગવન્તોડહંન્તઃ સર્વશાઃ સર્વદશિંનશ્ચિલોકનાથાશ્ચિલોકમહિતા શ્ચિલોકપૂજ્યા શ્ચિલોકેશ્વરા શ્ચિલોકેઘોતકશાઃ. ઈં ઋષભ-અબિત-સંભવ-અભિનન્દન-સુમતિ-પદ્મપ્રભ-સુપાશ્વ-ચન્દ્રપ્રભ-સુવિધિ-શીતલ-શ્રેયાંસ-વાસુપૂજ્ય-વિમલ-અનન્ત-ધર્મ-શાન્તિ-કુન્થુ-અર-મલ્લિ-મુનિસુવ્રત-નમિ-નેમિ-પાશ્વ-વધર્માનાન્તા જિનાઃ શાન્તાઃ શાન્તિકરા ભવન્તુ સ્વાહા. ઈં મુનયોમુનિપ્રવરાશિપુવિજયદ્ભલક્ષકાન્તારેષુદુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ઈં ક્ષા શ્રી-ધતિ-મતિ-કીર્તિ-કાન્તિ-બુદ્ધિ-લક્ષ્મી-મેધાવિદ્યા-સાધન-પ્રવેશ-નિવેશનેષુ સુગહીતનામાનો જયન્તુ તે જિનેન્દ્રાઃ. ઈં ચૈદિણ્ણી-પ્રજ્ઞપ્તિ-વજ્રશૃંગ્લા-વજ્રશૃંગી-અપ્રતિચક્રા-પુરુષદત્તા-કાલી-મહાકાલી-ગૌરી-ગાન્ધારી-સર્વાશ્વા-મહાજવાલા-માનવી-વૈરોઘ્યા-અચ્ચુપ્તા-માનસી-મહામાનસી પોહશ વિદ્યાદેવ્યો રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ઈં આચાર્યોપાધ્યાય પ્રભૃતિઆતુર્વણ્યસ્ય શ્રીશ્રમણસદ્સ્ય શાન્તિભવતુ, તુષ્ટિભવતુ, પુષ્ટિભવતુ. ઈં ગ્રહાશ્ચન્દ્ર-સૂર્યાકૃત્તારક-બુધ-ગૃહસ્પતિ-શુક્ર-શનૈશ્ચર-રાહુ કેતુ-સહિતાઃ સલોકપાલાઃ સોમ-ચમ-વરુણ-કુબેર-વાસુવાહિત્ય-સ્કન્દ-વિનાયકોપેતાઃ, યે આન્યેડપિ આમનગરક્ષેત્રદેવતા ક્યસ્તે સર્વે પ્રીયન્તામ્-પ્રીયન્તામ્, અક્ષીણુ-કેશ કોઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવન્તુ સ્વાહા. ઈં પુત્ર-મિત્ર-બ્રાતૃ-કલત્ર-સુહૃદ્ સ્વજન-સંબન્ધિ-અન્ધુવર્ગ સહિતા, નિત્યં આમોહ પ્રમોહ કારિણુઃ, અસ્મિન્શ્ચ ભૂમણ્ડલાયતન નિવાસિ-સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાણાં રાગે. પસર્ગ વ્યાધિ-દુઃખ-દુર્ભિક્ષ-દૌર્ભનસ્યોપશમનાય શાન્તિભવતુ. ઈં તુષ્ટિ-પુષ્ટિ-અદ્ધિ-વૃદ્ધિ-માંગલ્યોત્સવાઃ, સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યન્તુ દુરિતાનિ, શત્રવઃ પરાક્ષુભા ભવન્તુ સ્વાહા. શ્રીમતે શાન્તિનાથાય નમઃ શાન્તિ વિધાયિને; ત્રૈલોક્યસ્થામરાધીશં-સુકુટાભ્યર્ચિતાંધ્રયે. ૧. શાન્તિઃ શાન્તિકરઃ શ્રીમાન, શાન્તિં દિશતુ મે શુરુઃ; શાન્તિરેવ સદા નેપાં, યેપાં શાન્તિ ગૃંક ગૃહે. ૨. ઉન્મુષ્ટ રિષ્ટ-દુષ્ટ-ગ્રહ-ગતિ-દુઃસ્વપ્ન-દુર્નિમિત્તાદિઃ સંપાદિત-હિત સ પન્નામ ગ્રહણુ જયનિ શાન્તેઃ. ૩. શ્રી સંઘ જગજ્જનપદ-રાજધિપ-રાજસન્નિવેશાનામ; ગોષ્ઠિકપુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈર્વ્યાહરેચ્છાન્તિમ્. ૪. શ્રી શ્રમણ સંઘસ્ય શાન્તિભવતુ. શ્રી જનપદાનાં શાન્તિભવતુ, શ્રીરાજધિપાનાં શાન્તિભવતુ, શ્રી રાજનસન્નિવેશાનાં શાન્તિભવતુ, શ્રી ગોષ્ઠિપ્તાનાં શાન્તિ ભવતુ. શ્રી પૌરમુખ્યાણાં શાન્તિભવતુ. શ્રી પૌરજનસ્ય શાન્તિભવતુ, શ્રી ગ્રહલોકસ્ય શાન્તિ ભવતુ. ઈં સ્વાહા, ઈં સ્વાહા, ઈં શ્રી પાશ્વનાથાય સ્વાહા. ઐપા શાન્તિઃ પ્રતિષ્ઠા યાત્રા સ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ, શાન્તિકલશં ગૃહીત્વા, કૃંકૃમ-ચન્દન-કર્પૂરાગરુ-ધૂપવામ કુમુમાંજ લિ-સમેતઃ સ્નાત્રચતુષ્ક્રિયાં શ્રીસંઘસમેતઃ શુચિ શુચિ વપુઃ પુષ્પ વસ્ત્રચન્દનામરણાદકૃતઃ પુષ્પમાલાં કણ્ઠે કૃત્વા, શાન્તિમુદ્ધોષયિત્વા, શાન્તિ-પાળીયં મસ્તકે દાવવ્યમિતિ નૃત્યન્તિ નૃત્યમભિપુષ્પવપ", યજન્તિ ગાયન્તિ ચ મંગલાનિ;

સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠન્તિ મંત્રાન્, કલ્યાણલાભે હિ જિનાભિષેકે. ૧. શિવમસ્તુ સર્વ-
જગતઃ, પરહિતનિરતા ભવન્તુ ભૂતગણાઃ; દોષાઃ પ્રયાન્તુ નાશ, સર્વંત્ર સુખી ભવન્તુ લોકાઃ. ૨.
અહં તિથ્યરમાયા-શિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની; અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિ-
વોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૩. ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ, મનઃપ્રસ-
ન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪. સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વં કલ્યાણકારણમ્; પ્રધાનં સર્વં
ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫.

૯ ભાવાર્થ:-ભગવાન્ જન્મે છે ત્યારે તેમને મેરુ પર્વત કેપર ન્હવરાવવા ઇંદ્રો અને દેવતાઓ
લઇ ગય છે. ત્યાં તેમને ન્હવરાવ્યા પછી તેઓ શાન્તિપાઠ ખોલે છે. આની અનેકની અનેક પ્રકારે
શાન્તિ ઇચ્છવામાં આવી છે આને શ્રીનેમિનાથ પ્રભુની શિવાદેવી માતાએ મહેન્દ્ર દેવલોકમાં દેવીપ-
ણમાં રચેલી છે એમ કહેવાય છે. તથા ખીજે પક્ષ કહે છે કે વાદિવેતાલ શ્રી શાંતિસરિકૃત 'અહંદ્ર
અભિષેક-વિધિ'નામના ગ્રન્થનો 'શાન્તિપવ' નામનો સાતમો ભાગ છે તેમાં થોડા ફેરફાર સાથે આ
પૃહત્ શાન્તિ રચાયેલી છે.

શ્રી સ્તોત્રાદિ સંગ્રહ

૧૨. ગ્રહશાન્તિઃ સ્તોત્રં શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામિવિરચિતમ્

જગદ્ગુરુ નમસ્કૃત્ય, શ્રુત્વા સદ્ગુરુભાષિતમ્; ગ્રહશાન્તિં પ્રવક્ષ્યામિ, લોકાનાં
સુખહેતવે. ૧. જિનેન્દ્રેઃ ખેચરા સ્ત્રેયાઃ, પૂજનીયા વિધિક્રમાત્; પુષ્પેવિલેપનેધૂપૈર્નૈવેલૈસ્તુ-
ષ્ટિહેતવે. ૨. પદ્મપ્રભસ્ય માતૃશ્ચન્દ્રશ્ચન્દ્રપ્રભસ્ય ચ; વાસુપૂજ્યસ્ય ભૂપુત્રો, બુધોડઅચ-
જિનેષુ ચ. ૩. વિમલાનન્તધર્માશઃ, શાન્તિઃ કુચુર્નમિસ્તથા; વદ્ધમાનસ્તથૈતેષાં, પાદપદ્મે
બુધં ન્યસેત્. ૪. ઋષભાજિતસુપાર્થશ્રીભિનન્દન શીતલૌ; સુમતિઃ સંભવસ્વામી, શ્રેયાં-
સશ્રેષ્ઠ ગીર્ણતિઃ. ૫. સુવિધેઃ કથિતઃ શુક્રઃ, સુવતસ્ય શનૈશ્ચરઃ; નેમિનાથે ભવેદ્રાહુઃ; કેતુઃ
શ્રીસહિપાર્થયોઃ. ૬. જન્મલગ્ને ચ રાશૌ ચ, યદા પીઠ્યન્તિ ખેચરાઃ; તદા સપૂજ્યૈહીમાન્,
ખેચરૈઃ સહિતાન્ જિનાન્. ૭.

૧૩. નવગ્રહપૂજા.

પદ્મપ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામોચ્ચારેણ ભાસ્કર; શાન્તિં તુષ્ટિં ચ પુષ્ટિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ
શ્રિયમ્. ૮. ઇતિ શ્રીસૂર્યપૂજા. ચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના તારાગણાધિપ; પ્રસન્નો ભવ
શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ જયં ધ્રુવમ્. ૯. ઇતિ શ્રીચન્દ્રપૂજા. સર્વદા વાસુપૂજ્યસ્ય, નામ્ના
શાન્તિં જયશ્રિયં; રક્ષાં કુરુધરાસુનો. અશુભોડપિ શુભો ભવ. ૧૦. ઇતિ શ્રીભૌમપૂજા.
વિમલાનન્તધર્માશઃ, શાન્તિઃ કુચુર્નમિસ્તથા; મહાવીરશ્ચ તન્નામ્ના, શુભો ભૂયાત્ સદા બુધઃ.
૧૧. ઇતિ શ્રીબુધપૂજા. ઋષભાજિતસુપાર્થશ્રીભિનન્દન શીતલૌ; સુમતિઃ સંભવસ્વામિ,
શ્રેયાંસશ્રી જિનોત્તમઃ. ૧૨. જ્યેષ્ઠીકૃતાં નામ્ના, પૂજ્યોડશુભઃશુભો ભવ; શાન્તિં તુષ્ટિં
ચ પુષ્ટિં ચ, કુરુ દેવગણાચિંત. ૧૩. ઇતિ શ્રીશુક્રપૂજા. પુષ્પહન્તજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના હૈત્ય-
ગણાચિંત. પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૪. ઇતિ શ્રીશુક્રપૂજા. શ્રીસુ-
વતજિનેન્દ્રસ્ય, નામ્ના સૂર્યાંગસંભવ. પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં ચ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્.
૧૫. ઇતિ શ્રીશનૈશ્ચરપૂજા. શ્રીનેમિનાથ તીર્થેશ, નામતઃ સિદ્ધિઃસુત! પ્રસન્નો ભવ શાન્તિં

અ, રક્ષાં કુરુ કુરુ શ્રિયમ્. ૧૬. ઇતિ શ્રીરાહુપૂજા. ચઢો: સમમરાશિસ્થ, કારણે દશ્યતેડમ્બરે શ્રીમલ્લિપાશ્વેનામ્ના, કેતો ! શાન્તિં જયશ્રિયમ્. ૧૭. ઇતિ શ્રી કેતુ પૂજા. ઇતિ લલિત્વા સ્વસ્વવણ્ કુમુમાંજલિપ્રણેણ જિનઅહાણાં પૂજા કાર્યા, તેન સર્વપીઠયા: શાંતિભવતિ.

અથવા સર્વેષાં અહાણામેકદા પીઠયામયં વિધિઃ. નવકોષ્ટકમાલેખ્ય, મંડલં ચતુર-
સ્રકમ્; અહાસ્તત્ર પ્રતિષ્ઠાખ્યા, વક્ષ્યમાણક્રમેણ તુ. ૧૮. મધ્યે હિ ભાસ્કરઃ સ્થાપ્યઃ, પૂર્વ-
દક્ષિણતઃ શશી; દક્ષિણસ્થાં ધરાસૂત્રુધ: પૂર્વોત્તરેણ ચ. ૧૯. ઉત્તરસ્થાં સુરાચાર્યઃ, પૂર્વસ્થાં
ભૂશુનંદનઃ; પશ્ચિમાયાં શનિઃ સ્થાપ્યો, રાહુદંક્ષિણપશ્ચિમે. ૨૦. પશ્ચિમોત્તરતઃ કેતુરિતિ
સ્થાપ્યાઃ ક્રમાદ્ અહઃ; પદ્મે સ્થાલેડથ વાગ્નેધ્યાં, ઇશાન્યાં તુ સદા બુધૈઃ. ૨૧. (આર્થા) આદિ-
ત્યસોમ મંગલ, બુધશુરુશુક્રાઃ શનૈશ્ચરો રાહુઃ; કેતુમુખાઃ ખેટા, જિનપતિ પુરતોડવતિષ્ણુ.
૨૨. ઇતિ લલિત્વા પંચવણ્ કુમુમાંજલિપ્રણેણ જિનપૂજા ચ કાર્યા. પુષ્પગંધાદિસિદ્ધર્પેનૈવેદ્યે
ફલસચુતૈઃ; વણ્સદશદાનૈશ્ચ, વસૈશ્ચ દક્ષિણાન્વિતૈઃ. ૨૩. જિનનામકૃતોચ્ચારા, દેશનક્ષત્રવણ્કૈઃ;
પૂજિતાઃ સંસ્તુતા ભક્ત્યા, અહાઃ સન્તુ મુખાવહાઃ. ૨૪. જિનનામતઃ સ્થિત્વા, અહાણાં
શાન્તિહેતવે; નમસ્કાર શતં ભક્ત્યા, જપેઠ્ઠોત્તરશતમ્. ૨૫. એવંચથાનામકૃતાભિષેકૈ-વિદેપનૈ-
ધૂપનપૂજનૈશ્ચ; ફલૈશ્ચ નૈવેદ્યવરૈર્જિનાનાં, નામ્ના અહેન્દ્રા વરદા ભવન્તુ. ૨૬. સાધુબ્યો દીયતે
દાનં, મહોત્સાહોજિનાલયે; ચતુરવિધસ્ય સંઘસ્ય, બહુમાનેન પૂજનમ્. ૨૭. ભદ્રભાહુરુવાચેકં,
પંચમઃ શ્રુતકેવલી; વિદ્યાપ્રવાહતઃ પૂર્વાત્, અહુશાન્તિરુદીરિતા. ૨૮. ઇતિ શ્રી ભદ્રભાહુ-
સ્વામિવિરચિતા બૃહદ્અહુશાન્તિઃ સ્તોત્ર-નવઅહુપૂજા વિધિ સમાપ્ત. ૧.

૧૪. નવઅહ પૂજાકાર.

કસ્મિન્ રિષ્ટઅર્થે કસ્ય જિનસ્ય કયા રીત્યા પૂજા કાર્યા તદ્વાખ્યાતિ. રવિપીઠયાં-રક્તપુષ્પૈઃ
શ્રીપદ્મપ્રભપૂજા કાર્યા. ઈ હ્રી નમોસિદ્ધાણ્, તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. ચંદ્રપીઠયાં
ચંદનસેવંતિ પુષ્પૈઃ શ્રીચંદ્રપ્રભ પૂજા કાર્યા. ઈ હ્રી નમો આયરિયાણ્-તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ
કાર્યઃ. ભૌમપીઠયાં કુકુમેન ચ રક્તપુષ્પૈઃ શ્રીવાસુપૂજ્યપૂજા વિધેયા. ઈ હ્રી નમો સિદ્ધાણ્
તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. બુધપીઠયાં-દુગ્ધ સ્નાનૈવેદ્યફલાદિતઃ શ્રીશાંતિનાથપૂજા કર્તવ્યા.
ઉ હ્રી નમો આયરિયાણ્-તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. શુક્રપીઠયાં-દધિભોજન જમ્બીર દિ
ફલેન ચ ચંદનાદિ વિલેપનેન શ્રી આદિનાથપૂજા કરણીયા. ઈ હ્રી નમો આયરિયાણ્-તસ્ય
અષ્ટોત્તરશતજપઃ કર્તવ્યઃ શુક્રપીઠયાં-શ્રી રવેતપુષ્પૈશ્ચન્દનાદિના શ્રીસુવિધિનાથપૂજા કાર્યા.
મૈત્ર્યે ધૂતદાનં કાર્યઃ. ઈ હ્રી નમો અરિહંતાણ્, તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. શનૈશ્ચરપીઠયાં-
નીલપુષ્પઃ શ્રીમુનિસુવ્રતપૂજા કાર્યા. તૈલસ્નાનદાને કર્તવ્યે. ઈ હ્રી નમો લોએસંબસાહુણ્ તસ્ય
અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. રાહુ પીઠયાં-નીલપુષ્પૈઃ શ્રીનેમિનાથપૂજા કરણીયા. ઈ હ્રી નમો
લોએસંબસાહુણ્ તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. કેતુપીઠયાં-દાડિમાદિપુષ્પૈઃ શ્રીપાશ્વનાથપૂજા
કાર્યા. ઈ હ્રી નમો લોએસંબસાહુણ્, તસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ કાર્યઃ. ઇતિ નવઅહ પૂજા વિધિઃ.
નવંદર્શીપ્રયાં-શ્રી મૃત્યુસોમાંગારકબુધબૃહસ્પતિશુક્રશનૈશ્ચરરાહુકેતવઃ સર્વેઅહાઃ મમ આનુઅહાઃ
ભવન્તુ સ્વાતા ઈ હ્રી અ. સિ. આ. ઉ. આય નમઃ સ્વાહા. અસ્ય મંત્રસ્ય અષ્ટોત્તરશતજપઃ
કાર્યઃ, તેન નવંદર્શીરોપશાંતિઃ સ્થાત ઇતિ નવઅહ પૂજાપ્રકારઃ.

૧૫. ગૃહશાન્તિ વિધિ.

કયા ગ્રહની પીડામાં કયા લગવાનની બેલચંદન ફલ નૈવેદ્ય વિદેપનાદિથી અષ્ટપ્રકારી પૂજા કેવા પુષ્પાદિથી કરવી અને કયો બપ કરવો તે નીચેના કોષ્ટકથી જાણી શકાય છે.

ગ્રહનામ	તીર્થંકર પૂજા	પુષ્પાદિ	બપ
રવિ	૬ (પદ્મપ્રભ)	રક્ત	ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણુ*
સોમ	૮ (ચન્દ્રપ્રભ)	ચંદન સેવતિ પુષ્પ.	ૐ હ્રીં નમો આયરિયાણુ*
મંગળ	૧૨ (વાસુપૂજ્ય)	રક્ત કંકુ પુષ્પ	ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણુ*
બુધ	૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૨૧, ૨૪	પીત, દુધસ્નાન ફલ નૈવેદ્ય,	ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણુ*
શુક્ર	૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૭, ૧૦, ૧૧.	પીત જંબીર ફલ દધિ લોજન ચંદન વિદેપન	ૐ હ્રીં નમો આયરિયાણુ*
શુક્ર	૬, (સુવિધિનાથ)	એત-ચંદના દિ ગૈરે ધૂતકાન	ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણુ*
શનિ	૨૦, (સુનીબુવત)	નીલ પુષ્પ તૈલ સ્નાન હાને	ૐ હ્રીં નમો લોએસન્વસાહુણુ*
રાહુ	૨૨, (નેમિનાથ)	નીલ	ૐ હ્રીં નમો લોએસન્વસાહુણુ*
કેતુ	૧૬, ૨૩, (પાશ્વનાથ)	રક્ત હાડિમાદિ પુષ્પ	ૐ હ્રીં નમો લોએસન્વસાહુણુ*

* આ પદની એક માળા ગણવી અથવા જે તીર્થંકરની પૂજા કરવી તે તીર્થંકરના નામની માળા ગણવી. જેમકે સૂર્યની પીડામાં 'ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણુ' અથવા 'ૐ હ્રીં પદ્મપ્રભ સ્વામિ ને નમઃ' એવી રીતે જીજ્ઞાસા માટે બાણવું.

જો અનેક ગ્રહો અનિદ્ર-પીડા કરી હોય તો બધાગ્રહોની શાંતિ માટે વિવિધ ભતિના પુષ્પોથી ચોવીસ તીર્થંકરોની નૈવેદ્યાદિ અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરવી અને નીચેના પદની એક માળા ગણવી.

“શ્રી સૂર્ય સોમાંગારક બુધ શુક્ર શુક્ર શનૈશ્વર રાહુ કેતવઃ સર્વે ગ્રહાઃ મમસાતુગ્રહા ભવંતુ સ્વાહા. ૐ હ્રીં અસિઆહિસાય નમઃ સ્વાહા.”

૧૬. ઋષિમંડલ સ્તોત્રમ્.

आद्यनाक्षरसंलक्ष्य-मक्षरं व्याप्त यत् स्थितम्; अग्निज्वालासमं नाद-भिन्दु रेखा
अभन्वितम् १. अग्निज्वाला-अमाकान्तं, मनोमलविशोधनम्; हेदीप्यमानं हृत्पद्मे, तत्पदं
नौमि निर्मलम्. २. अहुंसित्यक्षरं ब्रह्म-वाचकं परमेष्ठिनः; सिद्धयङ्गस्य सङ्गीतं, सर्वतः
प्रबुद्धिमते. ३. उ नमोऽहुंस्य षथेल्यः उ सिद्धेभ्यो नमो नमः; उ नमः सर्वसूरिभ्यः;
उपाध्यायेभ्य उ नमः. ४. उ नमः सर्व साधुभ्यः, उ ज्ञानेभ्यो नमो नमः, उ नमस्तत्त्व-
दृष्टिभ्यः, उ आरित्रेभ्यस्तु उ नमः. ५. श्रेयसेस्तु श्रियेस्त्वेतत्, अहुंदाघण्टकं शुभम्;
स्थानेष्वण्डमु विन्यस्तं, पृथग् जीजनसमन्वितम्. ६. आद्यं पदं शिषां रक्षेत्, परं रक्षेत्
तु भक्तकं; तृतीयं रक्षेत् नेत्रे द्वे, तुयं रक्षेत् च नामिकाम्. ७. पञ्चमं तु सुभं रक्षेत्,
षष्ठं रक्षेत् च घटिकां; नात्यन्तं सप्तमं रक्षेत्, रक्षेत् पादान्तमष्टम्. ८. पूर्व प्रष्टवतः
सान्तः, सरदेश द्वयणि पञ्चधान्, सप्ताष्ट दश सूयांकान्, श्रितो भिन्दुस्वरान्
पृथक्. ९. पूज्यनामाक्षरा आद्याः, पञ्चातो ज्ञानदर्शने-आरित्रेभ्यो नमो मध्ये, क्षी
सान्तः अभिलक्षितः. १०. (मूल मंत्रोद्धार) उँ इँ ईँ औँ कौँ खौँ गौँ ङः असिआडिसा
सम्यग्ज्ञान दर्शन आरित्रेभ्यो नमः, [जीनमिति ऋषिर्मंडलस्तवनयंत्रस्य मूलमंत्रः,
आराधकस्य शुभफलवत्, नव जीनक्षरः अप्ठादश विधाक्षरः] लंपूवृक्षधरो द्वीपः,
क्षारोदधिसमावृतः; अहुंदाघण्टकरष्ट, काष्ठाधिष्ठिरलक्षितः, ११. तन्मध्ये संगतो मेरुः, इंदु-
लोखलक्षितः; उच्चैर्मुखस्तरेक्षारः ताराभण्डलमण्डितः. १३. तस्योपरि सकरान्तं, जीनम-
ध्यास्य सर्वंगम्; नमामि जिम्मभाहुन्त्यं, ललाटस्थं निरंजनम्. १३. अक्षयं निर्मलं
शांतं, बहुलं नश्यतोन्नतम्; निरीहं निरहंकार, सारसारतरं धनम्. १४. अनुद्धतं
शुभं रक्षितं, सान्त्विकं राजसंमतम्; तांभसं चिरसंशुद्धं, तंजसं शर्वरीसमम्. १५.
आकरं च निराकारम्, सरसं विसरं परं; परापरां परातीतं, परंपर परापरां. १६. अकलं
निष्कलं तुष्टं. निवृत्तं भ्रान्तिवर्जितम्, निरंजनं निराकारं, निर्वेषं वीतसंशयम्. १७.
धर्मं ब्रह्मसंशुद्धं, शुद्धं सिद्धं मतं शुकं; ज्योतिष्पं महादेवं, लोकलोक प्रकाशकम्.
१८. अहुंदाध्यस्तु वर्णांतः, सरदेश भिन्दुमण्डितः; तुयंस्वरक्षला युक्तो, बहुधा नादमा-
लिनः. १८. ओकवर्णं द्विवर्णं च, त्रिवर्णं तुयंवर्णकम्; पुण्यवर्णं महावर्णं, सपरं ग
परापरां. २०. अस्मिन् जीने स्थिताः सर्वे, ऋषिणाद्या जिनोत्तमाः; वर्णनिर्लेपं युक्ता,
ग्यानव्यास्तत्र मंगलाः. २१. नादश्चन्द्रसंभाकारो, भिन्दुर्नीलसमप्रभः; क्लृप्तसमासान्तः,
स्वर्णालः नवीतोमुभः. २२. शिरःसंलीन धकारो-विनीलो वर्णतः स्मृतः, वर्णानुसारसंलीनं
दीप्यन्मन्दः गुणः. २३. चन्द्रप्रभवपुष्पद्रव्यैः नादस्थितिसमाधितैः; भिन्दुमध्यगतो नेमि
भक्तो जिनमन्त्रो. २४. पद्मप्रभवाम्बुपून्यैः, क्ला पद्ममणिप्रतिभाः शिर 'ध' रिभनिर्मलीनो,
पादसंनहितजिनोत्तमो. २५. श्रेयाः नीयं कृतः सर्वे, 'हर'स्थाने नियोजिताः, मायाजीन
इव प्राप्ता अनुविंशतिरदन्ताम्. २६. अथलं आवृतं वह्ने, संभवं मानिनंदनः श्री
भूमतिं मुपासीत, वन्दे श्री दीनदं जिनम्. २७. श्रेयांसं विभक्तं वन्दे; जननं श्री

धर्मनायकः; शांति कुशुमराहन्ता, नमि वीरं नमाम्यहम्. २८. षोडशैव. विनानेतान्.
गांथेयधृतिस निबान्; त्रिकाक्षं नौमि स्रक्षकत्वा, 'हुरा' क्षरमधिष्ठितान्. २९. गतरागद्वेष-
मोहाः, सर्वपापविवर्जिताः; सर्वदा सर्वकालेषु, ते भवन्तु विनोत्तमाः. ३०. देवदेवस्य
यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या विद्या; तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु पन्नगा.
३१. देवदेवस्य यत् यक्षं तस्य यक्षस्य या विद्या; तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु
नागिनी. ३२. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या विद्या; तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां
हिनस्तु गोमया. ३३. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या विद्या; तथाम्बाहितसर्वांग,
मा मां हिनस्तु वृश्चिका. ३४. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु काकिनी. ३५.
देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु भानवी, ३६. देवदेवस्य यत् यक्षं याकिनी. ३७. देव-
देवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु राकिनी. ३८. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु
लाकिनी. ३९. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु बाकिनी. ४०. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु
शाकिनी. ४१. देवदेवस्य देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां योगिनी. ४२. देवदेवस्य यत् यक्षं मा
मां हिनस्तु हाकिनी. ४३. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु नानवाः. ४४. देवदेवस्य
यत् यक्षं मा मां हिनस्तु गेयराः. ४५. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु कुम्भिकाः. ४६.
देवदेवस्य यत् यक्षं, मा मां हिनस्तु राक्षसाः. ४७. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु
पाप्मनः. ४८. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु देवताः. ४९. देवदेवस्य यत् यक्षं
मा मां हिनस्तु व्याधयः. ५०. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु तस्कराः. ५१. देवदेवस्य
यत् यक्षं मा मां हिनस्तु हिंसकाः. ५२. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु शृगलिः.
५३. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु हंष्टिणः. ५४. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां
हिनस्तु वह्मणः. ५५. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तुः रेपलाः. ५६. देवदेवस्य यत् यक्षं
मा मां हिनस्तु पक्षिणः. ५७. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु मुद्गलाः. ५८. देव-
देवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु जृम्भिका. ५९. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु
तोयदा. ६०. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु सिंहा. ६१. देवदेवस्य यत् यक्षं मा
मां हिनस्तु शूकरा. ६२. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु चित्रकः. ६३. देवदेवस्य
यत् यक्षं मा मां हिनस्तु हस्तिन. ६४. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु भूमिपा.
६५. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु शत्रव. ६६. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां
हिनस्तु आभीषु. ६७. देवदेवस्य यत् यक्षं मा मां हिनस्तु कुम्भना. ६८. देवदेवस्य
यत् यक्षं, मा मां हिनस्तु व्यतरी. ६९. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या विद्या
तथाम्बाहितसर्वांग. मा मां हिनस्तु हाकिनी. ७०. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या
विद्या तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु लाकिनी. ७१. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य
या विद्या; तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु जृम्भिणी. ७२. देवदेवस्य यत् यक्षं, तस्य
यक्षस्य या विद्या तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु व्यतरा. ७३. देवदेवस्य यत् यक्षं,
तस्य यक्षस्य या विद्या तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां हिनस्तु किन्नरा. ७४. देवदेवस्य
यत् यक्षं, तस्य यक्षस्य या विद्या तथाम्बाहितसर्वांग, मा मां देव हि. ७५. देवदेवस्य

यत्थकं, तस्ययकस्य या विद्या तयाञ्छादितसर्वांग, सा मां पातु सहैव हि. ७६. श्री
 गौतमस्य या मुद्रा, तस्या या बुवि लब्धयः ताविरस्यधिकं ज्योतिरहं न सर्वनिधीश्वरः
 यातालवासिनो देवाः, देवाः ब्रूयिषवांसिनः सर्वासिनोपि ये देवाः सर्वे रक्षन्तु मामित.
 ७८. येऽवधिलब्धये ये तु; परभावधिलब्धयः, ते सर्वे भुनक्तो द्विधा, मां संरक्षन्तु सर्वदा.
 ७९. लवनेन्द्र-व्यन्तरेन्द्र-ज्योतिर्केन्द्र-कल्पेन्द्रेभ्यो नमो नमः, श्रुतावधि, देशावधि. पर-
 भाविधि, सर्वाविधि पुद्धि ऋद्धि प्राप्त, सर्वोषध्यद्धि प्राप्त अनन्त-वध्यद्धिप्राप्त, रस-
 द्धिप्राप्त, विक्षिद्धिप्राप्त, क्षेत्रद्धिप्राप्त, अक्षीममहानसद्धिप्राप्तेभ्यो नमः. ८०. ॐ ह्रीं
 श्रीं धृतिर्लक्ष्मी-गौरी-अष्टी-सरस्वती; जथांशा विजया द्विजनाऽजिता नित्या महद्गवा.
 ८२. कामांशा कामगणाय, सानंदा नन्दमादिनी; माया मायाविनी रौद्री, कला काली कलि-
 प्रिया. ८३. ओता. सर्वा महादेव्यो, वतन्ते या जगत्त्रये; सदा सर्वा. प्रयच्छन्तु, मां नि-
 लक्ष्मीं (क्षितिं) धृतिं मतिं, ८३. दुर्जना-भूतवेतालाः पिशाचाः सुदृगल्लस्तथा; ते सर्वे-
 भ्युपशम्यन्तु, देवदेवप्रभावतः ८४. द्वियो गोभ्यः सुदुग्धप्राप्यः, श्री ऋषिमण्डलस्तव; बाधित-
 तःतीर्थनाथेन, जगत्त्राणुकृते नमः ८५. रणे राजकुले वक्रौ, जले दुर्गे गले हरौ; स्मशाने
 विपिने घोरौ, स्मृतौ रक्षित मानवम्. ८६. राज्ञ्यभष्टा निजं राज्ञ्यम्, पदभष्टा निजं पदं;
 लक्ष्मीभष्टा निजं लक्ष्मीं, प्राप्नुवन्ति न संशयः. ८७. कार्यार्थी लभते कार्यं सुताधी लभते
 सुतं; वित्तार्थी लभते वित्तं, नरः स्मरन्नुभात्रतः. ८८. स्वर्णं रौप्ये पटे कांस्ये, द्विषित्वा
 यस्तु पूजयेत्; तस्यै वाष्टमहासिद्धिर्गृहे वसति शाम्भवी. ८९. भूयपत्रे द्विषित्वेह, गलके
 भूध्निं वा बुजे; धारितं सर्वदा द्विधा, सर्वशीतिविनाशकम्. ९०. भूतैः प्रेतैर्ब्रह्मैः,
 पिशाचैर्मुद्गलैर्मदैः; वातपित्तकेशैर्देहैर्भुज्यते नात्र संशयः. ९१. भूभुवःस्वस्वयीपीठं
 वसिष्ठःशाम्भवा जिनोः; तैः स्तुतैर्वन्दितैर्दृष्टैर्-यत्क्ष्वं तत्क्ष्वं स्मृतौ. ९२. ओतङ्गोभ्यं महा-
 स्तोत्रं, न ह्येयं यस्य कस्यचित्; मिथ्यात्ववसिने हस्ते, पादहत्या पदे पदे. ९३. आद्याञ्छादितपः
 कृत्वा, पूजयित्वा जिनावल्लभम्; अष्टसाहस्रिके। नमः, कायस्तत् सिद्धिहेतवे. ९४. शतमष्टोत्तरं
 प्रातः-ये स्मरन्ति दिने दिने; तेषां न आधयो देहे, प्रभवन्ति न व्यापदः. ९५. अष्टमासा-
 वधिं यावत्, प्रातः प्रातस्तु यः पठेत्; स्तोत्रमेतत्महातेजो, जिननिम्नं स पश्यति. ९६. दृष्टे
 सत्यं हृत्वा निम्ने, लवे सप्तमके भुवम्; पदं प्राप्नोति शुद्धात्मा, परमानन्द संपदं. ९७.
 विश्ववन्दो लवेद् ध्याता, कल्याणानि च सोऽनुते; गत्वा स्थानं परं सोऽपि, भूयस्तु न निव-
 तन्ते. ९८. षष्ठं स्तोत्रं महास्तोत्रं, स्तुतीनामुत्तमं परम्; पठनात्-स्मरणात्-नपात्-
 लभते पदमव्ययम्. ९९. ऋषिमण्डलनामैतत्, पुण्यपापप्रणाशकं; द्वित्येते महास्तोत्रं, स्म-
 रणात् पठनाच्छुभम्. १०० विघ्नोघाः प्रक्षयं दान्ति; आपदो नैव कश्चिद्विद्; ऋद्धयः स्मृ-
 द्धयःसर्वाः, स्तोत्रस्यास्य प्रभावतः. १०१. श्रीवर्धमानशिष्येषु, गणुर्बृहगौतमपिष्ठा; ऋषि-
 मण्डलनामैतत्, बाधितं स्तोत्रमुत्तमम्. १०२.

श्री ऋषिमण्डलमहास्तोत्रं संपूज्यम्

१७ पंच परमेष्ठि स्तवन (वसंत त्रयका पृष्ठम्.)

नमामरेधरकिरीटनिविष्टोष्ण-रत्नप्रभापटल पटिलताम्रपीठां, तीर्थेश्वरां; शिवपूरी-

પથસાથવાહા, નિ શેષવસ્તુપરમાથ વિદો જયંતિ. ૧. લોકાઅભાગભુવના ભવભીતિમુક્તા, જ્ઞાનાવલોકિતસમસ્તપદાર્થસાર્થા; સ્વાભાવિકસ્થિરવિશિષ્ટસુખૈઃ સમૃદ્ધા; 'સિદ્ધા'વિલીન-ધનકર્મમદા જયંતિ. ૨. આચારપંચકસમાચરણ પ્રવીણા; સર્વજ્ઞશાસનધરક ધુરધરાથે; તે 'સૂર્યો'દમિતદુર્હમવાહિવૃન્દા. વિશ્વોપકારકરણપ્રવણા જયન્તિ. ૩. સૂત્ર'યતિ-નતિપદ્મસ્ફુટચુકિતચુકત', ચુકિત-પ્રમાણનયભંગગમૈર્ગભીરમ; એ વરસૂરિપદસ્ય યોગ્યા-સ્તેપાઠયન્તિ 'વાચકા'શ્ચતુરચારુગિરો જયન્તિ. ૪. સિદ્ધ્યંગનાસુખસમાગમખદ્ધવાંછા; સંસારસાગર સસુત્તરણૈકચિત્તા; જ્ઞાનાદિ ભૂષણ વિભૂષિત દેહ ભાગા, રાગાદિધાતસ્તમે 'યતયો' જયન્તિ. ૫. અર્હુન્તોડહભૂત ધર્મતીર્થપતયઃ સિદ્ધાઃ શિવાધીશ્વરાઃ આચાર્યાઃ શ્રુતદાયિન ઉપાધ્યાયાઃ શ્રુતાધાયિન; સિદ્ધેઃ શીલરથેન સાધન વિધો બધોલમા સાધવઃ, પચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિન કુર્વન્તુવો મંગલમ્. ૬.

૧૮ શ્રી જિનપંજર સ્તોત્રમ્.

(શ્રી ક્રમલપ્તભાગ્યાથ'વિરચિતમ્)

ૐ જ્ઞા શ્રી અર્હુ અર્હુદ્યો નમો નમઃ. ૐ જ્ઞા શ્રી અર્હુ સિદ્ધેદ્યો નમો નમઃ. ૐ જ્ઞા શ્રી અર્હુ આચાર્યેદ્યો નમો નમઃ; ૐ જ્ઞા શ્રી અર્હુ ઉપાધ્યાયેદ્યો નમો નમઃ; ૐ જ્ઞા શ્રી અર્હુ ગૌતમપ્રમુખસર્વસાધુદ્યો નમો નમઃ. ૧. ઐષઃ પંચનમસ્કારઃ, સર્વપાપક્ષયંકરઃ; મર્જીલાનાં ચ સર્વેષાં, પ્રથમં ભવતિ મર્જીલમ્. ૨. ૐ જ્ઞા શ્રી જયે વિજયે, અર્હુ પરમાત્મને નમઃ; ક્રમલપ્તસૂરીન્દ્રો, ભાષતે જિનપંજરમ્. ૩. ઐકભક્તોપવાસેન, ત્રિકાલં યઃ પઠેદ્દિમ; મનોડભિલાષિતં સર્વં; ફલં સ લભતે ધ્રુવમ્. ૪. ભૂશય્યા-પ્રદાયયેષુ, ક્રોધલોભવિવર્જિતઃ; દેવતાએ પવિત્રાત્મા પદ્મભાસેલંભતે ફલમ્. ૫. અર્હુન્તં સ્થાપયેન્મૂર્ધિનં, સિદ્ધં ચક્ષુલંલાટકે; આચાર્ય'શ્રોત્રયોમદ્યે, ઉપાધ્યાય' તુ નાસિકે. ૬. સાધુવૃન્દં મુખસ્યાગ્રે, મનઃશુદ્ધિં વિધાય ચ; સૂર્ય-ચન્દ્રનિરોધેન, સુખીઃ સર્વથ'સિદ્ધયે. ૭. દક્ષિણે મહનદ્રેષી, વામપાર્શ્વે સ્થિતો જિનઃ; અંગસંધિષુ સર્વજ્ઞઃ, પરમેષ્ઠી શિવંકરઃ. ૮. પૂર્વાશાં ચ જિનો રક્ષે-દામ્નેયી વિજિતેન્દ્રિયઃ; દક્ષિણાશાં પરંબ્રહ્મ. નૈઋતી ચ ત્રિકાલવિત્. ૯, પશ્ચિમાશાં જગન્નાથો, વાયવ્યાં પરમેશ્વરા; ઉત્તરાં તીર્થકૃત્ સર્વા-મીશાનેડપિ નિરંજન. ૧૦. પાતાલં ભગવા-નર્હુ-જ્ઞાકાશં પુરુષોત્તમઃ; રોહિણીપ્રમુખા દેવ્યો, રક્ષંતુ સર્વલં ફલમ્. ૧૧. ઋષભો મસ્તકં રક્ષેદ્દજિતોડપિ વિલોચને; સંભવ કણચુગલે-ડભિનન્દનસ્તુ નાસિકે. ૧૨. ઓઠો શ્રીસુમતી રક્ષેદ્, કન્તાન્ પદ્મપ્રલો વિભુઃ; જિહ્વાસુપાન્ધ'દેવોડય', તાલું ચન્દ્રપ્રભાભિધઃ. ૧૩. કણ્ઠં શ્રીસુવિધી રક્ષેદ્, હૃદયં શ્રીસુશીતલ; શ્રેયાંસો બાહુ ચુગલં, વાસુપૂજ્યં કરદયમ્. ૧૪. અંગુલીવિંમલો રક્ષેદ્દનન્તોડસૌ નખાનપિ; શ્રીધર્મો-ડ્યુદશસ્થીનિ, શ્રીશાન્તિનાંભિમંદલમ્. ૧૫. શ્રીકુશુશ્ચંદ્રકં રક્ષે-દયો લોમકટીતટમ્; મલ્લિ-રૂપૃઠવંશં, જંઘ્રે ચ મુનિસુવ્રત; ૧૬. પાદાંગુલીનંમી રક્ષે-ચ્છ્રીનેમિશ્વરણદયમ્; શ્રીપા-ન્ધનાથ; સર્વાંગ', વધર્માનશ્ચિદ્દાત્મકમ્. ૧૭. પૃથિવીજલતેજસ્ક-વાય્વાકાશમયં જગત્,

૧ આ શ્લોક પુસ્તકમાં નથી, પરંતુ ક્રમલપ્તભાગ્યાથ'ના શિષ્યે જ્ઞાતાવેદ છે એમ લાગે છે.

रक्षद्वेषयापेक्षया, वीतरागो निरञ्जनः १८. राजद्वारे श्मशाने च, सञ्ग्रामे शत्रु-सङ्घटे; व्याघ्र-चौराग्नि-सर्पादि-भूत-प्रेतलयाश्रिते. १९. अकाले मरणे प्राप्ते, दारिद्र्यापत्समाश्रिते; अपुत्रत्वे मङ्गलदुःखे, भूषणत्वे रोगपीडिते. २०. शक्तिनी-शक्तिनीश्रिते, महाशुभगुणाश्रिते; नद्यन्तरेऽववैषम्ये, व्यसने चापदि स्मरेत्. २१. प्रातरेव समुत्थाय, यः स्मरे-
निज्जनपञ्जरम्; तस्य किञ्चिद्भयं नास्ति लक्षते सुखसम्पदः. २२. निजपञ्जरनाभेहं, यः स्मरेदनुवासनम्; कमलप्रक्षराब्जेन्द्रश्रियं स लक्षते नरः. २३. प्रातः समुत्थाय पठेत्कु-
तसो, यः स्तोत्रमेतन्निजपञ्जरस्य; आसादयेच्छ्रीकमलप्रक्षराभ्यां, लक्ष्मीं मनोवाञ्छित-
पूरणाय. २४. श्रीरुद्रपट्टदीयवरेष्वयगच्छे, देवप्रभाचार्यपदाब्जहंसः; वाहीन्द्रयूयामणिरैष-
जैने, लयाद्गुरुः श्रीकमलप्रक्षराभ्यां. २५.

१९. मन्त्राधिराज स्तोत्रम्.

मन्त्राधिराजक्षरवर्णयुक्तिस्तेषां जिनांगेषु निवेश्य त्वङ्गीम्; वक्ष्ये यथावत्प्रथमं
य तत्र, षष्ठक्षरं नीलरुचिं ललाटे. १. षष्ठं दक्षिणेशे पुनरेव शेषम्; वामांसके ह्येकं
पञ्चवर्णम्; सिन्धूरकं ह्येकं स्मर वामहस्ते, ह्येकं धूम्रवर्णं लघु वामकुक्षौ. २. ऋः कृष्ण-
वर्णं कटि वामदेशे, यः संव्यञ्जनस्थितिं धूम्रवर्णम्; क्षः पीतकं पादतले च वामे, ह्येकं
पञ्चवर्णं पुनरेव नाभौ. ३. कुं धूम्रवर्णं कथयति गुह्ये, ट व्यञ्जनं पादतलेऽपसंभवे;
कुं दक्षिणे जनुनि धूम्रवर्णम्, द दक्षिणायां च कटी च कृष्णम्. ४. स्वाः कृष्णकं दक्षि-
णकुक्षिं लक्ष्यं, हा दक्षिणे हस्ततले विनीतम्; ओ स्फटिकं दक्षिणवक्षसोऽंशे, ओ
वामवक्षो जगतं सितां शुं. ५. (गद्यं)-एति सप्तदशाक्षराणि साक्षादिव च निवेश्य
पुरःस्थं निजस्य भूतौ ध्यायति विजयाजयासमं यः स भवति नित्यवशीकृताष्टसिद्धिः.

षष्ठं हि भवति तुष्टो यस्य मन्त्राधिराजः, स भवति बुवि विद्वान् भेद्यश्चक्र-
वर्ती; सहतिशयं समृद्धिः सर्वं कल्याणसिद्धिर्धृतिमतिरतिशीतिः श्रीपति धौतकीर्तिः.
६. एतिश्री मन्त्राधिराज स्तव सप्रभावः सातिशायी.

२०. श्री ऐकत्रिंशद्गुणनिदर्शकं सिद्धि रत्नवन.

न कृष्णो न नीलो न पीतो न रक्तो, न शुक्लः सुगन्धीनं वानीष्टगन्धो; न
तिकतो कटुनो कषायाम्ल गुह्य-स्तमेव प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. १. न शीतो न वोष्णो
मृदुनो कठोरो, गुरुनो लघु स्नेहो नैव दृक्; न वा वलुब्धो नो अतुरास्वद्वय-स्तमेव
प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. २. न वा महदाभक्तिर्नायतस्या-दकायोरुहस्संगहीनोऽत्रिवेदः;
य ऐकधिकं त्रिंशद्गुणश्री-स्तमेव प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ३. न कर्मभिर्हि यस्य
पञ्च प्रकारं, न वा दशानावारकं नन्द लेहम्; न वायुश्चतुर्द्धानं पञ्चांतराया-स्तमेव
प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ४. न मोहो द्विधादशानाचार लेहात्, शुभानाशुभं नाम
सातं तदन्वयत्; न वेद्यं द्विधा गोत्र मुन्यं न नीचं, तमेव प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्.
५. भतश्चैवमभ्यागमे युक्ता ऐकधिकं त्रिंशताभिर्गुणैराहितोयः; अनन्तज्ञानं दशानान्तं
वीर्यं-स्तमेव प्रपद्ये सदा सिद्धमेकम्. ६. न क्रोधो न मानो न माया न लोभो, न

હાસ્યે ન હાસ્યે ન ગીતાની યસ્ય, ન નેત્રે ન ગાત્રે જગત્રે વિકાર, સ ઐષ પરમાત્મા ગતિમે' જિને'દ્ર ૧. ૭.

૨૧. શ્રી સર્વજ્ઞ સ્તોત્રમ્.

શુભ ભાવાનત સ્તૌમિ, સર્વજ્ઞત્વાં તમન્વહં; યો જિગાય ભવાન્મોહં, સદ્ધાનવસુરા-
જિતમ્. ૧. કસ્ય નસ્યાન્મહાનન્દઃ પ્રભોત્વાં વીક્ષ્ય-વિસ્મયાત્; અંધિન્યાસેન પદ્મેષુ, સદ્ધા-
નવ સુરાજિતમ્. ૨. ભવન્ત' નૌતિ યો ભૂરિ, ભક્તયા તં નૌતિ નિત્યશઃ; વિશ્વમથિ'તયા
નાથ, સદ્ધા નવસુરાજિતમ્. ૩. નાથજન્મ મહે વિશ્વ મુખે ત્વાં વીક્ષ્યમન્દરે; કેનાડ્યમોહિ
ખગેનધુસદ્ધા નવસુરાજિતમ્. ૪. મયા કલ્મષમક્ષાલિ પુણ્ય' આગણ્યમજિ'તમ્; ત્વાં પ્રતીક્ષ
નિરીક્ષાધ, સદ્ધા નવસુરાજિતમ્. ૫. અધ દેવ જગજ્જૈત્રં ભાવ વૈરિખલ'મયા, ભવત્યા
લોકિતે શ્રેયો સદ્ધા નવસુરાજિતમ્. ૬. નકે જિન નિગૃહ્ણન્તિ, કામાખ્ય' વિશ્વમોહિનામ્;
ત્વયાશ્રિતેશુલ્લોહકં, સદ્ધાનવસુરાજિતમ્. ૭. મહં વદ્ધ'યતે તત્ત્વ મૂહતાડ્યશ્ચ તથાંગિનામ્.
યથાપીતેશ ચૈતન્યા સદ્ધાનવસુરાજિતમ્. ૮. કચટતપનતેજઃ પંચમુષ્ઠ્યુદ્ધૃતૌઘત્, કચટતપ-
સમાનઃ પ્રૌઢ પાપૌઘપકે, કચટતપકરસ્ત્વં દેવરાગાદિદસ્યૂન્, કચટતપસુરેન્દ્રૈવ' ઘપાહારવિહઃ.
૯. ઐવ' શ્રીજિનપુંગવ'શમરમારમ્ય' વિશાલચ્છવિં, રાકસોમસમાસ્યમુત્તમશુષ્ણ'
સજ્જનનાકપ્રભુમ્; સિંહં મન્મથમત્તદંતિમથને શ્રેયઃસરસ્તૂર વિં, યઃ સ્તૌતિ પ્રથતોડ્યતુ તે
સ મતિમાનત્યન્ત હારિ શ્રિયમ્. ૧૦.

૨૨. શક્ટસ્તવ જિનસહજનામાડપર પયયિ મંત્રસમેત.

શ્રી સિદ્ધ્યેન દિવાકર વિરચિત

ૐ નમો અહુ'તે ભગવતે પરમાત્મને પરમજ્યોતિષે પરમપરમેષ્ઠિને પરમવેદ્યસે
પરમયોગિને પરમેશ્વરાય તમસઃ પુરસ્તાત્ સદોદિતોદિતાકિલ્બણાય સમૂલોન્મૂલિતાના-
દિસકલેશાય. ૧.

ૐ નમોડહુ'તે ભૂભૂવઃ સ્વસ્તીનાથમૌલિ મન્દારમાલાચિ'ત ક્રમાય સકલપુરુષાથ'
યોનિ નિરવલ વિદ્યાપ્રવત્ત'નૈક વીરાય નમઃ સ્વસ્તિ-સ્વાહા-સ્વધા-અષઠ્યૈ'ક્રન્ત શાન્ત-
મૂત્ત'યે ભવદ્ભાવિભૂતભાવાવભાસિને કાલપાસનાશિને સત્ત્વરજસ્તમોશુણાતીતાય અનન્ત-
શુણાય વાહ્મનોડગોચરચરિત્રાય પવિત્રાય કરણકારણાય તરણતારણાય સાત્વિકદૈવતાય
તાત્વિકજીવિતાય નિર્ગન્થપરમપ્રદ્યુહયાય યોગીન્દ્રપ્રાણનાથાય ત્રિભુવનભવ્યકુલ નિત્યો-
ત્સવાય વિજ્ઞાનાનન્દપરપ્રદ્યૈકાત્મ્ય સાત્મ્ય સમાધયે હરિહરહિરણ્યગર્ભાદિદૈવતા, સમ્પદ્
પરિકલિતસ્વરુપાય સમ્યગ્શ્રદ્ધેયાય સમ્યક્ધ્યેયાય સમ્યક્શરણાય સુસમાહિત સમ્યક્
સ્પૃહણીયાય. ૨.

ૐ નમોડહુ'તે ભગવતે આદિકરાય તીર્થ'કરાય સ્વયંસંપ્રુદ્ધાય પુરુષોત્તમાય
પુરુષસિંહાય પુરુષવરપુંડરીકાય પુરુષવરગન્ધહસ્તિને લોકોત્તમાય લોકનાથાય લોકહિતાય
લોકપ્રદીપાય લોકપ્રદોતકારિણે અભયદાય દૃષ્ટિદાય મુક્તિદાય માર્ગ'દાય યોધિદાય જીવદાય
શરણુદાય ધર્મ'દાય ધર્મ'દેશકાય ધર્મ'નાયકાય ધર્મ'સારથયે ધર્મ'ધર આતુર'તચક્રવર્તિ'ને
વ્યાવૃત્તછંદને અપ્રતિહતસમ્યગ્જ્ઞાનદર્શ'નસંધને. ૩.

ઈ નમોઽહુતે જિનાય જાપકાય તીર્થાય તારકાય બુદ્ધાય યોધકાય મુક્તાય મોચ-
કાય ત્રિશલવેદિને પારંગતાય કર્માષ્ટક નિષૂદનાય અધીશ્વરાય શંભવે સ્વયંભુવે જગત્પ્રભવે
જિનેશ્વરા સ્યાદ્વાદવાદિને સાર્વાય સર્વજ્ઞાય સર્વદર્શિને સર્વતીથોપનિષેઠ સર્વપાખંડમોચિને
સર્વચક્રદર્શનને સર્વશકલાત્મને સર્વયોગરહસ્યાય કેવલિને દેવાધિદેવાય વીતરાગાય. ૪.

ઈ નમોઽહુતે પરમાત્માને પરમાત્માય પરમકારુણિકાય સુગતાય તથાગતાય
મહાહંસાય હંસરાજાય મહાસત્વાય મહાબોધાય મહાશિવાય મહામૈત્રાય સુનિશ્ચિતાય
વિગદ્ધન્દ્રાય ગુણાબ્ધયે લોકનામથાય જિતમારણલાય. ૫.

ઈ નમોઽહુતે સનાતનાય ઉત્તમ પ્રલોકાય મુકુન્દાય ગોવિન્દાય વિષ્ણુવે જિષ્ણુવે
અનત્રાય અચુતાય શ્રીપતયે વિશ્વરૂપાય હૃષીકેશાય જગન્નાથાય ભૂભુવઃસ્વઃસમુત્તારાય
માનંજરાય કાલંજરાય ધ્રુવાય અભય અબેયાય અજરાય અચલાય અવ્યયાય વિભવાય
અચિન્ત્યાય અસંરબ્ધેયાય આદિસંખ્યાય આદિ કેશવાય, આદિ શિવાય મહાબ્રહ્મણે
પરમશિવાય એકાનેકાન્તસ્વરૂપણે ભાવાભાવવિવર્જિતાય અસ્તિનાસ્તિદ્વયાતીતાય
પુણ્યપાપવિરહિતાય સુખદુઃખવિવિક્તાય વ્યક્તાવ્યક્તસ્વરૂપાય અનાદિમધ્યનિધનાય
નમોઽસ્તુ મુકતીશ્વરાય મુક્તિ સ્વરૂપાય. ૬.

ઈ નમોઽહુતે નિરાન્તકાય નિઃસંગાય નિઃશંકાય નિર્મલાય નિર્ભવાય નિર્દ્વંદ્વાય
નિસ્તરગાય નિરુન્મથે નિરામયાય નિષ્કલંકાય પરમદૈવતાય સદાશિવાય મહાદેવાય
શંકરાય મહેશ્વરાય મહાવ્રતિને મહાયોગિને મહાત્મને પંચમુખાય મૃત્યુંજયાય અષ્ટમૂ-
ર્તયે ભૂતનાથાય જગદાનંદાય જગત્પિતામહાય જગદેવાધિદેવાય જગદીશ્વરાય જગદા-
દિકંદાય જગદ્દાસ્વતે જગત્કર્મસાક્ષિણે જગત્ચક્ષુષે ત્રયીતનવે અમૃતકરાય શીતકરાય
જ્યોતિશ્રીચક્રિણે મહાજ્યોતિષીતિતાય મહાતમઃપારેસુપ્રતિષ્ઠિતાય સ્વયંકર્ત્રે સ્વયંહૃત્રે
સ્વયંપાલકાય આત્મેશ્વરાય નમોવિશ્વાત્મને ૭.

ઈ નમોઽહુતે સર્વદેવમયાય સર્વધ્યાનમયાય સર્વજ્ઞાનમયાય સર્વતેજોમયાય સર્વ-
મંત્રમયાય સર્વરહસ્યમયાય સર્વભાવાભાવજીવાજીવેશ્વરાય અરહસ્યરહસ્યાય અસ્પૃહસ્પૃહ-
ણીયાય અચિન્ત્યચિન્તનીયાય અકામકામધેનવે અસંકલ્પિતકલ્પદ્રુમાય અચિન્ત્યચિન્તા-
મણુયે ચતુર્દશરજ્જ્વાલમક જીવલોક ચૈકામણુયે ચતુરશીતિ જીવયોનિલક્ષ પ્રાણિનાથાય પુરુષા-
ર્થનાથાય પરમાર્થનાથાય અનાથનાથાય જીવનાથાય દેવદાનવમાનવ સિદ્ધસેનાધિનાથાય. ૮.

ઈ નમોઽહુતે નિરંજનાય અનન્તકલ્યાણનિકેતનકીર્તનાય સુગૃહીતનામધેયાય
ધીરોદત્ત-ધીરોદત્ત - ધીરલલિત-ધીરશાન્ત - પુરુષોત્તમપુણ્યપ્રદાક - શતસહસ્રલક્ષકોટિ
વન્દિતપાદારવિન્દાય સર્વગતાય. ૯.

ઈ નમોઽહુતે સર્વસમર્થાય સર્વપ્રદાય સર્વહિતાય સર્વાધિનાથાય કર્મચનક્ષેત્રાય
પાત્રાય તીર્થાય પાંવનાય પવિત્રાય અનુત્તરાય ઉત્તરાય યોગાચાર્યયિ સ પ્રક્ષાલનાય પ્રવરાય
અગ્નેયાય વાયસ્વતયે મંગલ્યાય સર્વાત્મનીનાય સર્વાર્થાય અમૃતાય સદોદિતબ્રહ્મચારિણે
તાયિને દક્ષણીયાય નિર્વિકારાય વજ્રઋષભનારાચમૂર્તયે તત્ત્વદર્શિને પારદર્શિને પરમદર્શિને
નિરુપમજ્ઞાનમલલીયંતેજઃ શંકરૈશ્વર્યમયાય આદિપુરુષાય આદિપરમેષ્ટિને આદિમહેશાય

સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો

૧૨૫

મહાજ્યોતિસ્તત્વાય મહાયિદ્ધિશ્વરાય મહામોહસંહારિને મહાસત્વાય મહાસામદિન્દ્રાય
મહાકંસાય હંસરાજાય મહાલયાય મહાશાન્તયે મહાયોગીન્દ્રાય યોગિને મહામહીયસે
મહાસિદ્ધાય શિવમચલ મરુજમનન્તમક્ષય મળ્યાબાધમપુનરાવૃત્તિમહાનન્દ મહોદય
'સર્વ હુઃખ ક્ષય' કૈવલ્યમમૃત' નિર્વાણમક્ષર' પરબ્રહ્મ નિઃશ્રેયસમ પુનર્ભવ' સિદ્ધિગતિ
નામધેય' સ્થાન' સંપ્રાપ્તવતે ચરાચર' અવતે નમોઽસ્તુ શ્રીમહાવીરાય ત્રિજગત્સ્વામિને
શ્રી વધમાનાય. ૧૦.

૪ નમોઽર્હતે કૈવલિને પરમયોગિને ભક્તિભાગ્યોગિને વિશાલશાસનાય સર્વ
લખિસંપન્નાય નિર્વિકલ્પાય કલ્પાતીતાય કલાકલાપકલિતાય વિસ્ફુરકુરુકુલધ્યાનાગિ-
નિદંધકમ્મનીજાય પ્રાપ્તાનન્ત ચતુષ્ટયાય સૌમ્યાય શાન્તાય મંગલવરદાય અષ્ટાદશદોષ-
રહિતાય સ્ફુટ વિશ્વ સમીહિતાય સ્વાહા. ૧૧.

૪ હ્રીં શ્રી અહં નમઃ સ્વાહા.

લોકોત્તમોનિષ્પ્રતિમસ્ત્વમેવ', ત્વં શાસ્વત' મંગલ મધ્યધીશ ? ત્વામેકમહંન!
શરણુ', પ્રયદે, સિદ્ધિર્ષિ સદ્ધર્મ મય સ્ત્વમેવ. ૧. ત્વં મે માતા પિતા નેતા, દેવો ધર્મો-
શુરો પરઃ; પ્રાણાઃ સ્વર્ગોડપવગશ્ચ, સત્ત્વતત્ત્વમતિગતિઃ ૨. જિનોઢાતા જિનોભોક્તા,
જેનઃ સર્વમિદં જગત્; જિનો જયતિ સર્વત્ર, યો જિન સોહમેવચ. ૩. ચકિચિત્કુમ્હિ
દેવ! સદા સુકૃત હૃષ્ટુત; તન્મે જિન પદસ્થ હું ક્ષઃ ક્ષપય ત્વં જિન. ૪. શુદ્ધાતિ શુદ્ધ ગોપા
ત્વં ગૃહાણુડસ્મત્કૃતજપ'; સિદ્ધિઃ શ્રયતિ માં યેન, ત્વત્પ્રસાદાય ત્વચિસ્થિતમ્. ૫. ઇતિશ્રી
વધમાન જિન નામ મન્ત્રમ્ સ્ત્રોત્રમ્. પ્રતિષ્ઠાયાં શાન્તિ વિધૌ પઠિતં મહાસુખાય સ્યાત્.
ઇતિ શકસ્તવઃ

૧. ઇતીમં પૂર્વોક્તભિન્દ્રસ્તવૈકાદશ મન્ત્રરાજોપનિષદ્ ગભં અષ્ટમહાસિદ્ધિપદં
સર્વપાપ નિવારણુ' સર્વપુણ્યકારણુ' સર્વદાષ હરં સર્વશુણ્ઠકરં મહાપ્રભાવં અનેક
સમ્પૂર્ણે ભદ્રક દેવતા શતસહસ્ર શુશ્રૂષિતં ભવાન્તર કૃતાડસંખ્ય પુણ્ય પ્રાપ્ત્ય
સમ્યગ્ જપતાં પઠતાં શુણ્ઠયતાં સમનુપ્રેક્ષમાણાનાં ભવ્ય જીવાનાં ચરાચરેષુ વિશ્વે
સદ્સ્તુતજ્ઞાસ્તિયત્કર પ્રણયિ ન ભવતીતિ, કિંચ—

૨. ઇતીમં પૂર્વોક્તભિન્દ્રસ્તવૈકાદશમન્ત્રરાજોપનિષદ્ ગભં ઇત્યાદિ,—ચાવત્ સમ્યગ્
સમનુપ્રેક્ષમાણાનાં ભવ્ય જીવાનાં ભવનપતિ વ્યન્તર—જ્યોતિષ્ક—વૈમાનિકવાસિનો દેવાઃ સદા
પ્રસીદ્ધન્તિ. (ઇતીમં ભવ્યજીવાનાં વ્યાધયોવિંદીયન્તે.

૩ ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં પૃથ્વીતેજો પૃથિવ્યતેજો વાયુગગનાનિ ભવન્ત્યનુકૂલાનિ.

૪. ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં સર્વસંપદાંમૂલં ભયતે જનાનુરાગઃ

૫. ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં સાવધઃ સૌમનસ્યેનાનુગ્રહપરા ભયન્તે.

૬. ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં ખલાઃ ક્ષીયન્તે.

૭. ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં જલસ્થલગગનચરાઃ કુરજન્તવોપિ મૈત્રીમયા
ભયન્તે (ભવન્તિ)

૮. ઇતીમં ભવ્ય જીવાનાં અધમ વસ્તુન્યશુભ વસ્તુભાવં પ્રતિપદ્યન્તે.

૬. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં ધર્મથિઠ્ઠાગુણાભિરામા ભવન્તે.

૧૦. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં ઐહિકયઃ સર્વા અપિ શુદ્ધગોત્ર કલત્ર પુત્રમિત્ર ધન-
ધાન્ય જીવિત યૌવન રૂપા રોગ્યશઃ પુરઃ સરાઃ સર્વજનાનાં સંપદઃ પરભાગ જીવિત
શાલિન્ય સદ્ગુર્કઃ સુસમુરવી ભવન્તિ કિં બહુના.

૧૧. ઇતીમં ૦ લબ્ય જીવાનાં આમુષ્મિકયઃ સર્વ મહિમા સ્વર્ગાડપવગ શ્રિયોડપિ
ક્રમેષુ યથેચ્છં સ્વયંવરણોત્સવસમુત્સુકા ભવન્તિ ઇતિ. સિદ્ધઃ (દ્વિ) શ્રેય સમુદયઃ

યથેન્દ્રેણ પ્રસન્નેન-સમાદિષ્ટો હૃતાં સ્તવઃ તયાયં સિદ્ધસેનેન લિલિખે (પ્રપેદે)
સંપદાં પદં ૧. ઇતિ શકસ્તવઃ મન્ત્રમય જિનસહસ્ત્રનામાડપરપર્યાય પઠિતો મહાલાભાય.

કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રીહેમચન્દ્રાચાર્યવિરચિતઃ

૨૩. શ્રીઅર્હુત્તામસમસસમુચ્યયઃ

‘અર્હુ’ નામાપિ કલ્યાણિયાં શૃણુવન્ વાચ્યા સમુચ્યરનઃ; જીવઃ પીવરપુણ્યશ્રીદ્ભતે
દ્વલસુત્તમમ્, ૧. અત એવ પ્રતિપ્રાતઃ સમુત્થાય મનીષિભિઃ; ભકત્યાડપ્રાગ્સહસ્રાહ્ જ્ઞામોચ્યારો
વિધીયતે, ૨. શ્રીમાનહૃન્ જિનઃ સ્વામી સ્વયમ્ભૂઃ શમ્ભૂરાત્મભૂઃ; સ્વયં પ્રભુઃ પ્રભુર્લોકતા
વિશ્વભૂરપુનર્ભવઃ ૩. વિશ્વાત્મા વિશ્વલોકેશો વિશ્વતશ્ચક્રુરક્ષરઃ; વિશ્વવિદ્ વિશ્વવિદેશો
વિશ્વયોનિરનીશ્વરઃ ૪. વિશ્વદૃશ્વા વિભુર્ધાતા વિશ્વેશો વિશ્વલોચનઃ, વિશ્વવ્યાપી વિધુવેધાઃ
શાશ્વતો વિશ્વતોમુખઃ; ૫. વિશ્વપો વિશ્વતઃપાદો વિશ્વશીર્ષઃ શુચિશ્રવાઃ વિશ્વદગ્ધ વિશ્વ-
ભૂતેશો વિશ્વજ્યોતિરનશ્વરઃ ૬. વિશ્વસદ્ વિશ્વસૂર્વિપ્રવેદ્ વિશ્વભૂક્ વિશ્વનાયકઃ વિશ્વાશી
વિશ્વભૂતાત્મા વિશ્વજિદ્ વિશ્વપાલકઃ ૭. વિશ્વકર્મા જગદ્વિશ્વો વિશ્વમૂર્તિર્નિનેશ્વરઃ;
ભૂતભાવિભવદ્ભર્તા વિશ્વવૈદ્યો યતીશ્વરઃ ૮. સર્વાદિઃ સર્વદેહ સર્વાર્ઃ સર્વશઃ સર્વદશનઃ;
સર્વાત્મા સર્વલોકેશઃ સર્વવિત્ સર્વલોકજિતઃ ૯. સર્વંગઃ સુશ્રુત, સુશ્રૂઃ સુવાક્ સૂરિર્બહુશ્રુતઃ;
સહસ્રશીર્ષઃ ક્ષેત્રજઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્ ૧૦. સુગાદિપુરુષો બ્રહ્મા પંચબ્રહ્મમયઃ શિવઃ;
બ્રહ્મવિદ્ બ્રહ્મતત્ત્વજ્ઞો બ્રહ્મયોનિરયોનિજઃ ૧૧. બ્રહ્મનિષ્ઠઃ પરબ્રહ્મઃ બ્રહ્માત્મા બ્રહ્મસમ્ભવઃ;
બ્રહ્મે બ્રહ્મપતિર્બ્રહ્મચારી બ્રહ્મપદેશ્વરઃ ૧૨. વિષ્ણુર્નિષ્ણુર્જયી જેતા જિનેન્દ્રો જિનપુર્જવઃ;
પરઃ પરતરઃ સૂક્ષ્મઃ પરમેષ્ઠી સનાતનઃ ૧૩ ઇતિ શ્રીઅર્હુત્તામ સહસ્રસમુચ્યયે
પ્રથમશતપ્રકાશઃ ૧.

જિનનાથો જગન્નાથો જગત્સ્વામી જગત્પ્રભુઃ; જગત્પૂજ્યો જગદ્દેવો જગદીશો
જગત્પતિઃ ૧. જગન્નેતા જગન્નજેતા જગન્માન્યો જગદ્વિભુઃ જગજ્જયેષ્ઠો જગદ્દેવો જગદ્-
દેવેશો જગદ્વિતઃ ૨. જગદ્દેવો જગર્જુન્ધ્રજગદ્ગ્રાસ્તા જગત્પિતા જગન્નેત્રો જગન્મૈત્રો જગદીપો
જગદ્ગુરુઃ ૩. સ્વયંજ્યોતિરજોડજન્મા પરં તેજઃ પરં મહુઃ પરમાત્મા શમી શાન્તઃ
પરંજ્યોતિસ્તમોડપદ્મઃ ૪. પ્રશાન્તારિરનન્તાત્મા યોગી યોગીશ્વરો ગુરુઃ; અનન્તજિહ્વન-
ન્તાત્મા લબ્યબન્ધુરબન્ધનઃ ૫. શુદ્ધગુદ્ધિઃ પ્રગુદ્ધાત્મા સિદ્ધાર્થઃ સિદ્ધશાસનઃ; સિદ્ધઃ
સિદ્ધાન્તવિદ્ દેવેયઃ સિદ્ધઃ સાધ્યઃ સુધીઃ સુગીઃ ૬. સહિષ્ણુરન્યુતોડનન્તઃ પ્રભવિષ્ણુર્ભ-
વોદ્ધવઃ; સ્વયંભૂષ્ણુરસમ્ભૂષ્ણુઃ પ્રભૂષ્ણુરભયોડબ્યયઃ ૭. દિવ્યભાષાપતિર્દિવ્યઃ પૂતવાક્ પૂત-
શાસનઃ પૂતાત્મા પરમજ્યોતિર્દ્વિધ્યેશ્વરો દ્વિતીયશ્વરઃ ૮. નિમેહિા નિમંદો નિઃસ્વો નિર્દમ્બો

સાધુ-સાધ્વી યોગ્ય આવશ્યક ક્રિયાનાં સૂત્રો

નિરુપદ્રવઃ; નિરાધારો નિરાહારો નિર્લોભો નિશ્ચલોડ્યલઃ ૬. નિષ્કામી નિમગ્નો ^{૧૨૦} નિષ્કલપ્તો નિરંજનઃ નિશુલ્ભો નીરસો નિર્ભી નિર્વ્યાપારો નિરામયઃ ૧૦. નિનિગ્રહો નિરાળાધો નિર્દન્દ્રો નિષ્કિયોડનઘઃ; નિશકુંઠ્ય નિરાતપ્તોઽનિષ્કલો નિમલોડમલઃ ૧૧. ઇતિ શ્રીઅહંજ્ઞામસહસ્રસમુચ્ચયે દ્વિતીયશતપ્રકાશઃ ૨.

તીર્થકૃત્ તીર્થસુદ્ તીર્થકુંડસ્તીર્થકરઃ સુદૃઢઃ; તીર્થકર્તા તીર્થભક્તા તીર્થેશઃ તીર્થ-
નાયકઃ ૧. સુતીર્થોડધિપતિસ્તીર્થ-સેવ્યસ્તીર્થિકનાયકઃ; ધર્મતીર્થકરસ્તીર્થપ્રણેતા તીર્થ-
કારકઃ ૨. તીર્થાધીશો મહાતીર્થઃ તીર્થસ્તીર્થવિધાયકઃ; સત્યતીર્થકરસ્તીર્થસેવ્યસ્તીર્થિક-
કતાયકઃ ૩. તીર્થનાથસ્તીર્થરાજસ્તીર્થેદ્ તીર્થપ્રકાશકઃ; તીર્થવન્ધસ્તીર્થમુખ્યસ્તીર્થારાધ્યઃ
સુતીર્થિકઃ ૪. સ્થવિષ્ઠઃ સ્થવિરો જ્યેષ્ઠઃ પ્રેષ્ઠઃ પ્રષ્ઠો વરિષ્ઠધીઃ; સ્થેષ્ઠો ગરિષ્ઠો ગાંઢિષ્ઠો
શ્રેષ્ઠોડભિષ્ઠો ગરિષ્ઠધીઃ ૫. વિભવો વિભયો વીરો વિશોકો વિજરો જરનઃ; વિરાગો-વિમ-
દોડવ્યજ્ઞો વિવક્તો વીતમત્સરઃ ૬. વીતરાગો ગતદ્વેષો વીતભેદો વિમન્મથઃ; વિયોગો
યોગવિદ્ વિદ્વાન્ વિધાતા વિનયી નયી ૭. ક્ષાન્તિમાન્ પૃથિવીમૂર્તિઃ શાન્તિભાક્
સદ્વિદ્યાત્મકઃ; વાયુમૂર્તિરસર્જાત્મા વહ્નિમૂર્તિરધર્મધુક્ ૮. સુયજ્ઞા યજ્ઞમાનાત્મા
સૂત્રામસ્તોમપૂજિતઃ; ઋત્વિગ્ યજ્ઞપતિર્યાજ્યો યજ્ઞાકુંભમૃત્ હવિઃ ૯. સોમમૂર્તિઃ સુસૌ-
મ્યાત્મા સૂચમૂર્તિર્મહાપ્રભઃ; ઓમમૂર્તિરમૂર્ત્યાત્મા નીરજા વીરજઃ; શુચિઃ; ૧૦.
મન્ત્રવિન્ મન્ત્રકૃન્ મન્ત્રી મન્ત્રમૂર્તિરનન્તરઃ; સ્વતન્ત્રઃ સૂત્રકૃત્ સ્વત્રઃ કૃતાન્તશ્ચ
કૃતાન્તકૃત્ ૧૨. ઇતિ શ્રીઅહંજ્ઞામ સહસ્રસમુચ્ચયે તૃતીયશત પ્રકાશઃ ૩.

કૃતી કૃતાર્થઃ સંસ્કૃત્યઃ કૃતકૃત્યઃ કૃતકૃતુઃ; નિત્યો મૃત્યુજયોડમૃત્યુરમૃતાત્માડમૃતો-
ર્જ્જવઃ ૧. હિરણ્યગર્ભઃ શ્રીગર્ભઃ પ્રભૂતવિભવોડભવઃ; સ્વયમ્પ્રભઃ પ્રભૂતાત્મા ભવો ભાવો
ભવાન્તકઃ ૨. મહાડયોકકેવલેડયોકઃ કઃ સપ્તા પદ્મવિષ્ટરઃ; પદ્મેશઃ પદ્મસમ્ભૂતિઃ પદ્મના-
ભરનુત્તરઃ ૩. પદ્મયોનિજંગલોનીત્યુઃ સ્તુત્યઃ સ્તુતીશ્વરઃ; સ્તવનાર્હો હૃષીકેશોડજિતો
જ્યેષ્ઠઃ કૃતક્રિયઃ ૪. વિશાલો વિપુલોઘોતિરતુલ્યોડચિન્ત્યવૈભવઃ; સુસંવૃત્તઃ સુશુભાત્મા
શુભંયુઃ શુભકર્મકૃત્ ૫. એકવિદ્યો મહાવૈદ્યો મુનિઃ પરિવૃદ્ધો દૃઢઃ; પતિવિધાનિધિઃ
સાક્ષી વિનેતા વિહતાન્તકઃ ૬. પિતા પિતામહઃ પાતા પવિત્રઃ પાવનો ગતિઃ; ત્રાતા
ભિષગૂવરો વર્યો વરઢઃ પારઢઃ પુમાન્ ૭. કવિઃ પુરાણપુરુષો વર્ષીયાન્ ઋષભઃ પુરઃ;
પ્રતિષ્ઠાપ્રસવો હેતુભુવનૈકપિતામહઃ ૮. શ્રીચત્સલક્ષણઃ પ્રલાક્ષણો લક્ષણ્યઃ શુભલક્ષણઃ;
નિરક્ષઃ પુષ્કરીકક્ષઃ પુષ્કલઃ પુષ્કલેક્ષણઃ ૯. સિદ્ધિઢઃ સિદ્ધસર્જકપઃ સિદ્ધાત્મા સિદ્ધશાસનઃ
બુદ્ધબોદ્ધયો મહાબુદ્ધિર્વદ્ધમાનો મહદ્ધિકઃ ૧૦. વેદાકુંજો વેદવિદ્ વેદો ભાતરુપો વિદ્યાંવરઃ;
વેદવૈદ્યઃ સ્વસંવેદ્યો વિવેદો વદતાંવરઃ ૧૧. ઇતિ શ્રીઅહંજ્ઞામસહસ્ર સમુચ્ચયે
ચતુર્થશતપ્રકાશઃ ૪.

સુધર્મા ધર્મધીર્ધર્મો ધર્માત્મા ધર્મદેશકઃ; ધર્મચક્રી હયાધર્મઃ શુદ્ધધર્મો વૃષધર્મઃ;
૧. વૃષકેતુવૃષાધીશો વૃષાકુંઠ્ય વૃષોર્જ્જવઃ; હિરણ્યનાભિભૂતાત્મા ભૂતભૃદ્ ભૂતભાવનઃ ૨. પ્રભવો
વિભવો ભાસ્વાન્ સુજાતઃ; શક્તોડક્ષયોડક્ષતઃ કૃટસ્થઃ; સ્થાણુરક્ષોભ્યઃ શાસ્તા નેતાડ-
ચલસ્થિતિ. ૩. અગ્રણીર્ગ્રામણીર્ગ્રંથયો ગણ્યગણ્યો ગણ્યાગ્રણીઃ ગણ્યાધિપો ગણ્યાધીશો ગણ-

તથેષો ગણાન્નિર્મિત; ૪. ગુણાકરો ગુણામ્ભોધિગુણરો ગુણવાન્ ગુણી ગુણાદરો ગુણાન્નિર્દેહી
 મુગુણોઽગુણવર્નિતઃ ૫. શરણ્ય; પુણ્યવાક્ પૂતો વરેણ્ય; પુણ્યગીર્ણુઃ અગણ્યપુણ્યધીઃ
 પુણ્યઃ પુણ્યકૃત્ પુણ્યશાસનઃ ૬. અતીન્દ્રોઽતીન્દ્રિયોઽધીન્દ્રો મહેન્દ્રોઽતીન્દ્રિયાથદ્ધ્; અતી-
 ન્દ્રિયો મહેન્દ્રાચ્ચે મહેન્દ્રમહિતો મહાન્; ૭. ઉર્લ્લવઃ કારણ કર્તા પારગો ભવતારકઃ;
 અગ્રાહ્યો ગહન ગુહ્યઃ પરદ્વિઃ પરમેશ્વરઃ ૮. અનન્તદ્વિરમેયદ્વિરચિન્ત્યદ્વિઃ સમગ્રધીઃ;
 પ્રાપ્યઃ પ્રાપ્ત્યુરોઽત્યથઃ પ્રત્યગ્રોઽગ્રોઽગ્રિમેઽગ્રઃ ૯. પ્રાણકઃ પ્રણવઃ પ્રાણઃ પ્રાણદઃ
 પ્રાણિતેશ્વરઃ પ્રધાનમાત્મા પ્રકૃતિઃ પરમઃ પરમેશ્વરઃ ૧૦. ઇતિ શ્રીઅહંત્તામ સહસ્રસમુચ્ચ
 પંચમશતપ્રકાશઃ ૫.

મહાજિનો મહાબુદ્ધો મહાબ્રહ્મા મહાશિવઃ; મહાવિષ્ણુમહાજિષ્ણુમહાનાથો
 મહેશ્વરઃ. ૧. મહાદેવો મહાસ્વામી મહારાત્રો મહાપ્રભુઃ; મહાચન્દ્રો મહાદિત્યો મહાશૂરો
 મહાગુરુઃ. ૨. મહાતપા મહાતેજ મહોદર્કો મહોમયઃ; મહાયશો મહાધામ મહાસત્ત્વો
 મહાબલઃ. ૩. મહાધૈર્યો મહાવીર્યો મહાકાન્તિમહાઘતિઃ; મહાશક્તિમહાજ્યોતિમહાભૂતિ-
 મહાધૃતિઃ. ૪. મહામતિમહાનીતિમહાક્ષાન્તિમહાકૃતિઃ; મહાકીર્તિમહાસ્ફૂર્તિ-
 મહાપ્રજ્ઞો મહોદયઃ. ૫. મહાભાગો મહાભોગો મહારુપો મહાવપુઃ; મહાદાનો મહાજ્ઞાનો
 મહાશાસ્ત્રો મહામહાઃ. ૬. મહામુનિમહામૌની મહાધ્યાનો મહાદમઃ; મહાક્ષ્મો મહાશીલો
 મહાયોગો મહાલયઃ. ૭. મહાવ્રતો મહાયજ્ઞો મહાશ્રેષ્ઠો મહાકવિઃ; મહામન્ત્રો મહાતન્ત્રો
 મહોપાયો માહાનયઃ. ૮. મહાકારુણિકો મન્તા મહાનાદો મહાયતિઃ; મહામોદો મહાદોષો
 મહેન્દ્રો મહાસાં પતિઃ. ૯. મહાવીરો મહાધીરો મહાધુર્યો મહેષ્ઠવાક્; મહાત્મા મહાસાં
 ધામ મહાપિંમહિતોદયઃ. ૧૦. મહામુકિતમહાગુપ્તિમહાસત્યો મહાજવઃ; મહાબુદ્ધિમહા-
 શ્રિદ્ધિમહાશૌચો મહાવશી. ૧૧. મહાધર્મો મહાશર્મા મહાત્મજો મહાશયઃ; મહામોક્ષો
 મહાસૌખ્યો મહાનન્દો મહોદયઃ. ૧૨. મહાભવાબ્ધિસન્તારી મહામોહારિસૂદનઃ મહાયોગી-
 શ્વરાધ્યો મહામુકિતપદેશ્વરઃ. ૧૩. ઇતિ શ્રીઅહંત્તામ સહસ્રસમુચ્ચયે પદ્યશતપ્રકાશઃ ૬.

આનન્દો નન્દનો નન્દો વન્દ્યો નન્દ્યોઽભિનન્દનઃ; કામહો કામદ કામ્યઃ કામધેનુર-
 રિજન્યઃ. ૧. મનઃ કલેશાપહઃ સાધુરુત્તમોઽધહરો હરઃ; અસંખ્યેય પ્રમેયાત્મા શમાત્મા
 પ્રશ્નમાકરઃ. ૨. મવયોગીશ્વરોઽચિન્ત્ય શ્રુતાત્મા વિષ્ણુશ્રવાઃ દાન્તાત્મા દમનીથેશો યોગાત્મા
 યોગસાધકઃ. ૩. પ્રભાવપરધિદેશો દક્ષિણેન્દ્રવયુરન્વરઃ; પ્રક્ષીણાન્ધઃ કર્મારિઃ ક્ષેમકૃત્ ક્ષેમ-
 શાસનઃ. ૪. ક્ષેમી ક્ષેમકુરઃ ક્ષેપ્ય ક્ષેમધર્મા ક્ષમાપતિઃ; અગ્રાહ્યો જ્ઞાનિવિજ્ઞેયો જ્ઞાનિગમ્યો
 જિનોત્તમઃ. ૫. જિનેન્દ્રજનિતાનન્દો મુનીન્દુર્દન્દુભિસ્વનઃ; મુનીન્દ્રવન્દ્યો યોગીન્દ્રો યતીન્દ્રો
 યતિનાયકઃ. ૬. અસંકૃત્ સુસંસ્કારઃ પ્રાકૃતો વં કૃતાન્તવિત્; અન્નકૃત્ કાન્તશુઃ કાન્તશ્રિન્તા-
 મત્પિન્દ્રાદિઃ. ૭. અદ્યતો જિતકામારિમિતોઽમતિશાસનઃ; જિતકોષો જિતામિત્રો
 જિતકંડેશો જિતાન્નકઃ. ૮. અત્યામના સત્યવિજ્ઞાન સત્યવાક્ સત્યશાસનઃ; સત્યાશીઃ સત્ય-
 સન્માનઃ સત્યઃ સત્યપરાયણઃ; ૯. સદાયોગઃ સદાભોગઃ સદાતૃપ્તઃ સદાશિવઃ સદાગતિઃ
 સદામૌખ્યઃ સદાવિદ્ય સદોદયઃ. ૧૦. મુદ્યોગ મુમુખઃ સૌમ્યઃ મુખદઃ મુદિતઃ મુદ્ધતઃ મુમુક્ષો

શુભિભૂઃ ગોપ્તા શુભાક્ષો શુભમાનસઃ, ૧૧. ઇતિ શ્રીઅહંજામ સહસ્રસમુચ્ચયે સ્મરમશતપ્રકાશઃ ૭.

બૃહદ્ બૃહસ્પતિર્વાગ્મી વાયસ્પતિરૂહારધી; મનીષી ધિષણો ધીમાન્ શેમુષીશો ગિરાંપતિઃ ૧. નૈકરૂપો નયોત્તુકો નૈકત્મા નૈકધર્મકૃત્ અવિજ્ઞેય; પ્રતર્ક્યાત્મા કૃતસઃ કૃત-લક્ષણુઃ ૨. જ્ઞાનગર્ભો હયાગર્ભો રત્નગર્ભઃ પ્રભાસ્વરઃ પદ્મગર્ભો જગર્જ્જ્ઞો હેમભઃ સુહર્શનઃ ૩. લક્ષ્મીશઃ સહયોડ્યક્ષો દૃઢયોનિનંથીશિતા, મનોહરો મનોજોડર્હો ધીરો ગમ્ભીરશાસનઃ ૪. ધર્મચૂપો હયાયોગો ધર્મનેમિમુનીશ્વરઃ; ધર્મચક્રાચુધો દેવઃ કર્મહા ધર્મધોષણુ. ૫. સ્થેયાન્ સ્થવીયાન્ નેદ્રીયાન્ હવીયાન્ દ્વરહર્શનઃ; સુસ્થિતઃ સ્વાસ્થ્યભાક્ સુસ્થો નીરજસ્કો ગતસ્પૃહઃ ૬. વશ્યેન્દ્રિયો વિમુક્તાત્મા નિઃસપત્નો બિતેન્દ્રિયઃ; શ્રીનિવાસશ્ચતુર્વંકત્રશ્ચતુરા-સ્થશ્ચતુર્મુખઃ ૭. અધ્યાત્મગમ્યોડગમ્યાત્મા યોગાત્મા યોગિવન્દિતઃ સર્વત્રગઃ સદાભાવી ત્રિકાલવિષયાથર્હઃ. ૮. શક્ટરઃ સુખદો હાન્તો હમી ક્ષાન્તિપરાયણુઃ; સ્વાનન્દઃ પરમાનન્દઃ સુક્ષ્મવર્ચઃ પરાપરઃ. ૯. અમોઘોડમોઘવાક્ સ્વાજ્ઞો દિવ્ય દૃષ્ટિરગોચરઃ; સુરુપઃ સુભગસ્ત્યાગી મૂતોડમૂતઃ સમાહિતઃ ૧૦. એકોડનેકો નિરાલમ્બોડનીહગ્નાથો નિરન્તરઃ પ્રાર્થોડભ્યશ્ચઃ સમભ્યચ્ચક્ષિજગન્મર્જ્જ્ઞોહયઃ ૧૧. ઇતિ શ્રીઅહંજામસહસ્રસમુચ્ચયે અષ્ટમશત પ્રકાશઃ ૮.

ઇશોડધીશોડધિપોહધીન્દ્રાઃ ઇયેયોડમેયો હયામયઃ શિવઃ શૂર સારઃ શિષ્ટ સ્પષ્ટઃ સ્ફુટોડસ્ફુટઃ ૧. ઇષ્ટઃ પુષ્ટઃ ક્ષમોડક્ષામેડકાયોડમાયોડસ્મયોડમયઃ; હશા હર્શ્યોડહુરસ્થૂલો જીર્ણો નબ્યો શુર-લ્લુઃ ૨. સ્વભૂઃ સ્વાત્મા સ્વયમ્બુદ્ધઃ સ્વેશઃ સ્વૈરીશ્વરઃ સ્વરઃ આઘોડવ્રહ્મોડપરોહરૂપોડસ્પર્શોડ-શ્ચેડરિહ્મહરુદ્ધઃ; ૩. હીમોડલેશ્યોડરસોડગન્ધોડસ્પ્રેષ્ઠોડલેષ્ઠોડજરોડમરઃ પ્રાજ્ઞો ધન્યો યતિઃ પૂજ્યો મહોડઅઃ પ્રશમી યમી ૪. શ્રીશઃ શ્રીન્દ્રઃ શુભઃ સુશ્રીરુત્તમશ્રીઃ શ્રિયઃ પતિઃ શ્રીપતિઃ શ્રીપર શ્રીપઃ સમ્પ્રીઃ શ્રીચુક્ શ્રિયા શ્રિતઃ ૫. જ્ઞાની તપસ્વી તેજસ્વી યશસ્વી બલવાન્ બલી હાની ધ્યાની મુનિમૌની લયી લક્ષ્યઃ ક્ષયી ક્ષમી; ૬. લક્ષ્મીવાન્ ભગવાન્ શ્રેયાન્ સુગતઃ સુતનુષ્ઠઃ વૃદ્ધો વૃદ્ધઃ સ્વયંસિદ્ધઃ પ્રોચ્ચ પ્રાશુઃ પ્રભામયઃ; ૭ ઇતિ શ્રી અહંજામસહસ્રસમુચ્ચયે નવમપ્રકાશઃ ૬.

આદિદેવો દેવદેવઃ પુરદેવોડધિદેવતા યુગાદીશો યુગાધીશો યુગમુખ્યો યુમોત્તમઃ. ૧. હીમઃ પ્રહીમઃ સૂચ્છિાડરિમ્નોડ વિમ્નોડધનો ધનઃ શત્રુઘ્નઃ પ્રતિઘસ્તુક્રોડ સર્જ્જ્ઞ સ્વર્જ્જ્ઞોડઅગઃ સુગઃ ૨. સ્યાદ્વાદી દિવ્યગીદિવ્યધ્વનિરુદ્ધામગીઃ પ્રગીઃ પુણ્યવાગ્દ્યવાગ્દ્યભાગધીયોકિતરિદ્ધગીઃ ૩. પુરાણપુરૂષોડપૂર્વોડપૂર્વશ્રીઃ પૂર્વદેશકઃ જનદેવો જનાધીશો જનનાથો જનાગ્રણી. ૪. શાન્તિનિષ્ઠો મુનિજ્ઞેયઃ શિવતાતિઃ શિવપદઃ શાન્તિકૃત્ શાન્તિદઃ શાન્તિઃ કાન્તિમાન્ કામિત પ્રદઃ ૫. શ્રિયાં નિધિરધિષ્ઠાનમપ્રતિષ્ઠઃ પ્રતિષ્ઠિતઃ સુસ્થિરઃ સ્થાવરઃ સ્થાણુઃ પૃથીયાન્ પ્રથિતઃ પૃથુઃ ૬. પુણ્યરાશિઃ શ્રિયોરાશિસ્તેભેરાશિરસ્યશયી જ્ઞાનોહધિરનન્તૌભ જ્યોતિર્મૂર્તિરન્તધીઃ ૭. વિજ્ઞાનોડપ્રતિયો બિશ્વમુંચુક્ષુઃ સુનિપુર્જ્જ્ઞવઃ અનિદ્રાહુરતન્દ્રાહુભંગરુકઃ પ્રમામયઃ ૮. કર્મણ્યઃ કર્મઠોડકુણ્ઠો રુદ્રો ભદ્રોડભયક્રૂરઃ લોકોત્તરો લોકપતિલોકેશો લોકવત્સલઃ ૯. ત્રિલોકીશક્ષિઃ કલ્પક્ષિનેત્રશ્ચિપુરાન્તકઃ અખંડઃ કેવલાલોકઃ કેવલી કેવલેક્ષણુઃ ૧૦.

સમન્તશઃ શાન્તાદિધર્માચાર્યો દયાનિધિઃ સૂક્ષ્મદર્શી સુભાગીસઃ કૃપાહુભાગીદર્શકઃ ૧૧.
પ્રાતિહાર્યોજ્જવલસ્ફીતાતિથયો વિમલાશય. સિદ્ધાનન્તચતુષ્કશ્રીજ્યાચ્છ્રીજનપુર્ણવ. ૧૨.

ઉપસંહાર :- એતદ્દષ્ટોત્તરં નામસહસ્રં શ્રીમદ્દત્તઃ લબ્ધાઃ પઠન્તુ સાનન્દં મહા-
નન્દૌકકારણમ્. ૧૩. ઇત્યેતન્નિજનદેવસ્ય જિનનામસહસ્રકમ્, સર્વાપરાધશમનં પરલક્ષિત
વિવદ્ધનમ્. ૧૪. અક્ષયં ત્રિષુ લોકેષુ સર્વસ્વગૈકસાધનમ્ સ્વગલ્લોકૈકસોપાનં સર્વદુઃ
સ્વૈકનાશનમ્. ૧૫. સમસ્તદુઃખહં સદ્યઃ પરં નિર્વાણહાયકમ્ : કામક્રોધાદિનિઃ શેષમનો-
મલવિશોધનમ્. ૧૬. શાન્તિદં પાવનં નૃણાં મહાપાતકનાશનમ્ ; સર્વેષાં પ્રાણીનામાશુ
સર્વાલિષ્ટ ફલપ્રદમ્. ૧૭. જગજ્જલજ્ય પ્રશમનં સર્વવિદ્યાપ્રવર્તકમ્ ; રાજ્યદં રાજ્ય-
બ્રધાનાં રોગિણાં સર્વરોગહૃત્. ૧૮. વન્ધ્યાનાં સુતદં આશુક્ષીણાં જીવિતપ્રદમ્ ; ભૂતગ્રહ-
વિપદ્યસિ શ્રવણાત્ પઠનાજ્જપાત્. ૧૯.

ઈતિ શ્રી અહંજામસહસ્રસમુચ્ચયે દશમશત પ્રકાશઃ. ૧૦

૨૪. શ્રી સહસ્રકૃટ સ્તોત્ર.

ઉત્કૃષ્ટકાલે વિજયેષ્વભુવન્, પૃથ્વ્યુત્તરાશ્ચંદ્રશતારિહંતા, કિંક્રેત્રજા; કાલત્રિકેષુ ગુણ્યા,
વિંશત્યધિકાનિ શતાનિ સમ. ૧. સીમંધરાદ્યા વિહરન્તિ ચે ચ, વિદેહજા વિંશતિ તીર્થ-
નાથા; કલ્યાણકાનિ વૃષભાદિકાનાં, વિંશત્યથાગ્રૈકશતાનિ ચાત્ર. ૨. શ્રી વારિષેષો વૃષભા-
નનશ્રે, ચંદ્રાનનાહંત પ્રભુવર્ધમાન, એતચ્ચતુઃ શાશ્વતમૂર્તયશ્રે, સંત્યુધ્વલોકાદિષુ સ્તાઃ
સ્તવીમિ. ૩. એતન્નિજન વ્યૂહમનન્તરોક્તાં, શત્રંજ્યાદ્રેસ્તુ સહસ્રકૃટે; ન્યસ્તં સ્તુતં
તત્ પ્રદક્ષાતુ નિત્યં, જ્ઞાનં સમાધ્યુદ્યમમુત્તમમે. ૪.

૨૫. શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન - ચતુર્થત્રાધિષ્ઠિત પંચ પાંજ ૨ત્રોત્રમ્.

શાન્તિધર્મજિનં તતશ્ચ સુવિધિં શ્રી સંભવં શ્રી નેમિકં, શ્રી અન્દ્રપ્રભ નામધેય-
મજિતં વદે નમિ સુવ્રતં; આત્માનન્ત સુસંધ મદ્દિલ વિમલાન્ ભક્ત્યા સુપાશ્વં પ્રભુ, શ્રી
નાભ્યાત્મજ વાસુપૂજ્ય જિનકો પદ્મપ્રભાજ્ય પ્રભુમ્. ૧. વન્દેહં પરમેશ્વરાત્ સુમતિં
વીરપ્રભુ અરાભિનન્દન પાશ્વં કુન્થુ-; શ્રી શ્રેયાંસ જિનં ચ શીતલ જિનં તીર્થંકરા ખ્યાવલિ,
બંધં સ્તોત્રમિદં સદા જયકરં શ્રી પંચપથિકમ્. ૨. ક્ષત્રીય.

આદૌ ધર્મજિનં તતોડ્ડટમજિનં નાભેય-વીરેશ્વરૌ, કુન્થુ શાન્તિસત્ત સાવંમમલં
વદે સુપાશ્વં પ્રભુ, ભક્ત્યા શ્રીસુમતિં ચ પાશ્વંજિનકં નેમીપ્રભુ સુવ્રત-મહંતં વિમલં
સદા સુખકરં પદ્મપ્રભાજ્યા પ્રભુમ્. ૩. ભક્ત્યા નૌમિજિના ભિનન્દન જિનં શ્રીસંભવં શ્રીનમિ,
શ્રીમદ્દિલં જિન વાસુપૂજ્યજિનકં શ્રી શીતલાખ્ય, પ્રભુ; અહંતં સુવિધિં તતોડ્ડજિત જિનં
સંધં તત શ્રીઅરં, શ્રી શ્રેયાંસમિદં જિનાવલિગતં શ્રી પંચપથિ સ્તવમ્. ૪. બ્રાહ્મણ.

આદૌ સુવ્રતકાભિનન્દનજિનૌ સંધં જિનાનન્તકં, વન્દે શ્રીઅજિતં તતોડ્ડટમજિનં
ભક્ત્યા સુપાશ્વં નમિ; શ્રી શ્રેયાંસં સમરં ચ શીતલ જિનં કુન્થુ ચ તીર્થેશ્વરં, સાવં
શ્રી ત્રિમલેશ્વરં ચ સુવિધિં શાન્તિપ્રભુ સંભવમ્. ૫. શ્રી ધર્મં સુમતિં ચ મદ્દિલજિનકં
પાશ્વં ચ વીરપ્રભુ નેમિ નાભિજ-વાસુપૂજ્યજિનકૌ પદ્મપ્રભાજ્ય પ્રભુ; ભક્ત્યા નૌમિ સદા-

તિ'હારકમિદ' શ્રીપંચપઠીયક', સ્તોત્ર' સર્વ' જિનપ્રવરૈરભિગત' પ્રેતાદિ વિધ્વંસકમ્વૈશ્ય. ૬.

આઠો નેમિજિનંચ સંભવજિન' શ્રીપુષ્પદન્તપ્રભુ', ધર્મેશાન્તિમનન્તસુવત જિનૌ વન્દે નર્મિ આજિત' શ્રીચન્દ્રપ્રભનાભિનન્દનજિનૌ ભક્ત્યા સુપાશ્વ' પ્રભુ', સર્વ' શ્રી વિમલ' ચમ- દિલમમલ' સંધ'તતોહરપ્રભુ. ૭. શ્રીવીર'સુમતિં ચ પઠમજિન' શ્રીવાસુપૂજ્ય પ્રભુ', વન્દે શીતલતીથ'પં જયકર' શ્રેયાંસકુન્થુપ્રભુ', શ્રીમત્પાશ્વ'જિનાભિનન્દન જિનૌ તીથ'કરાખ્યા વલિ, બદ્ધ' સ્તોત્રમિદં સદા જયકર' શ્રીપંચપઠીયકમ્. ૮. શૂદ્રક.

ક્ષત્રી-બ્રાહ્મણ-વૈશ્ય-શૂદ્રકચતુવર્ણૈશ્ચતુર્ધાવિંતે, ચન્ત્રોઽય વિધિના પ્રતિષ્ઠિતવરો યસ્મિન્ ગૃહે નિત્યશઃ; તસ્મિન્પ્રેતપિશાચભૂતરિપુરક્ષોઽઙ્કિનીશાકિની, વેતાલાદિભય' ભવેન્નહિ પુનઃ સૌભાગ્ય સૌખ્યાવલિઃ. ૯. પૂતાત્મેન સુમતિ લેખ નિકરૈ કાંકાદિ સંખ્યા- ષ્ઠકં, ગન્ધાલ્લેખિતકાંશ્યભાજનગન' ચન્ત્ર'સ્વવર્ણાશ્રિત', યદ્વા પૂજિત ચન્ત્રક' ચ પયસા પ્રક્ષાલ્ય ભક્ત્યાભવેત્ શીઘ્ર' તસ્ય જલસ્યપાનકરણુર્ભૂતાદિદોષાક્ષયમ્. ૧૦. પ્રાગ્ગૃહીત્યા- વર ભૂયંપત્રલિખિત' બદ્ધનાતિ મન્ત્ર' તદા, ભક્ત્યા સ્વીયભૂજે તદા ખલુ ભવેર્ભૂતાદિ દોષક્ષય', ચજ્યાઠૌ ચ જપ' પ્રભાત સમયે સ્તોત્ર' પઠેધ; પુનઃ, ઈયેય' બુદ્ધિમતાં ચ તસ્ય વિલસત્ સૌભાગ્યલક્ષ્મી ભવેત્. ૧૧.

ઇતિશ્રી ચતુર્વિંશતિ જિનાધિષ્ઠિત ચતુર્ચન્ત્રગણિત શ્રીપંચપષ્ટિ સ્તોત્ર સમાપ્તમ્.

૨૬. પંચપષ્ટિ ચન્ત્ર ચતુષ્ઠ' (ક્ષત્રીય-વિપ્ર-વૈશ્ય-શૂદ્ર)

૧ ક્ષત્રીય વર્ણચન્ત્ર

૨ વિપ્ર વર્ણચન્ત્ર

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વરો નમઃ

ૐ હ્રીં શ્રીં અર્હં ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વરો નમઃ

૧૬	૧૫	૬	૩	૨૨
૮	૨	૨૧	૨૦	૧૪
૨૫	૧૬	૧૩	૭	૧
૧૨	૬	૫	૨૪	૧૮
૪	૨૩	૧૭	૧૧	૧૦

૧૫	૮	૧	૨૪	૧૭
૧૬	૧૪	૭	૫	૨૩
૨૨	૨૦	૧૩	૬	૪
૩	૨૧	૧૬	૧૨	૧૦
૬	૨	૨૫	૧૮	૧૧

પ્રસ્થા. પ્રાજ્ઞ-પુર્ન-જ્ઞાતિ-જ્ઞાપિ નમઃ હૃદયહૃદય

પ્રસ્થા. પ્રાજ્ઞ-પુર્ન-જ્ઞાતિ-જ્ઞાપિ નમઃ હૃદયહૃદય

૩ વૈશ્ય વણ્યન્ટ્ર

૪ શુદ્ધ વણ્યન્ટ્ર

નમઃ શ્રી ગૌતમાદિ લઘિમહાયો નમઃ ॥ શ્રી અર્હ ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વો નમઃ ॥

૨૦	૪	૨૫	૧૪	૨
૮	૭	૨૧	૧૧	૧૮
૧૦	૧૭	૧૩	૬	૧૬
૩	૧૫	૫	૧૬	૨૩
૨૪	૨૨	૧	૧૨	૬

નમઃ શ્રી ગૌતમાદિ લઘિમહાયો નમઃ ॥ શ્રી અર્હ ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વો નમઃ ॥

૨૨	૩	૬	૧૫	૧૬
૧૪	૨૦	૨૧	૨	૮
૧	૭	૧૩	૧૬	૨૫
૧૮	૨૪	૫	૬	૧૨
૧૦	૧૧	૧૭	૨૩	૪

શ્રી ગૌતમાદિ લઘિમહાયો નમઃ ॥ શ્રી અર્હ ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વો નમઃ ॥

શ્રી ગૌતમાદિ લઘિમહાયો નમઃ ॥ શ્રી અર્હ ચતુર્વિંશતિ જિનેશ્વો નમઃ ॥

૨૭. શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિનંયન્ત્રાધિષ્ટિત પંચષષ્ટિ સ્તોત્રમ.

વન્દે ધર્માજિનં સદાસુખકરં, ચન્દ્રપ્રભનાભિજં; શ્રીમદ્વીર જિનેશ્વરં જ્યકરં, કુન્થું ચ શાન્તિજિનં; મુક્તિ શ્રીશ્વદાપ્નનન્ત-મુનિપં, વન્દે સુપાશ્વ વિભુ; શ્રીમન્ મેઘનૃપાત્મજં ચ સુખદં, પાશ્વ મનોભિષ્ટકમ્. ૧. શ્રીનેત્રીશ્વરસુવ્રતૌ ચ વિમલં પદ્મ પ્રભં સાવરં, સેવે સંભવ સંકરં નમિજિનં મદ્વિજયાનન્દનં, વન્દે શ્રી જિનશીતલં ચ સુવિધિં, સેવેઽજિતં મુક્તિદં, શ્રીસંઘં યત વિંશતિતમં સાક્ષાઢકરં વૈષ્ણવં. ૨. સ્તોત્રં સર્વજિનેશ્વરૈરભિગતં મન્ત્રેષુ મન્ત્રવરં એતત્સંગતયન્ત્ર એવ વિજયો દ્રઘ્યૈ દિંખિત્વા શુભે; પાશ્વે સંઘ્રિયમાણ્યેવ સુખદો માંગલ્યમાલા પ્રદો, વામાંગે વનિતા નરાસ્તદિતરે કુર્વાન્તિ ચે ભાવના. ૩. પ્રસ્થાને સ્થિતિ ચુદ્ધવાદકરણે રાજાદિ સંદર્શને વશ્યાર્થે સુતહેતવે ધનકૃતે રક્ષન્તુ પાશ્વે સદા, માગે સંવિષમે દવાગ્નિજ્વલિતે ચિન્તાદિ નિર્નાશને, ચન્ત્રોદયમુનિ નેત્રસિંહ કવિના સંઘઃથિતઃ સૌખ્યદઃ. ૪.

૨૮. ચતુર્વિંશતિ જિન ગર્ભિત. પંચષષ્ટિત યંત્ર સ્તોત્રમ.

(અષ્ટપ-વૃત્તમ્.)

આદૌ નેમિ જિન નૌમિ, સંભવં સુવિધિં તથા; ધર્માનાથ મહાદેવં, શાન્તિ શાન્તિકર સદા. ૧. અનન્તં સુવ્રતં ભક્ત્યા, નમિનાથ જિનોત્તમમ્; અજિતં જિત કંદપં, ચન્દ્રં ચન્દ્રસમં પ્રભુમ્. ૨. આદિનાથ તથા દેવં, સુપાશ્વ વિમલં જિનમ્; મદ્વિનાથ ગુણોપેતં, ધનુષા પંચવિંશતિમ્. ૩. અરનાથ મહાવીરં, સુમતિં ચ જગદ્ગુરુમ્; શ્રી પદ્મપ્રભનામાનં, વાસુપૂજ્યં સૂરૈન્તમ્. ૪. શીતલં શીતલં લોકે, શ્રેયાંસં શ્રેયસે સદા; શ્રી કુન્થુનાથ ચ વામેયં, શ્રી અભિનન્દનં વિભુમ્. ૫. જિના નામ્નામભિલખં, પચષષ્ટિ

સમુદ્ભવમ્. યન્ત્રોય' રાજતે યત્ર તત્ર સૌખ્ય' નિરન્તરમ્. ૬. યસ્મિન્ ગૃહે મહાભક્ત્યા, યન્ત્રોય' પૂજ્યતે ભુધૈ; ભૂત-પ્રેત-પિશાચાદ્યા, ભય' તત્ર ન વિદ્યતે. ૭. (માલિનીવૃત્તમ્)- સકલ ગુણનિધાન', યન્ત્રમેન' વિશુદ્ધ' હૃદયકમલકોશે, ધીમતાં દ્યેય રૂપમ્; જયતિલક ગુરુશ્રી, સૂરિરાજસ્ય શિષ્યઃ, વદતિ સુખ નિદાન', મોક્ષ લક્ષ્મી' નિવાસમ્. ૮.

૨૯. આધન્તાક્ષરે ચતુર્વિંશતિજિન સ્તોત્રમ્.

અર્થો:-ચતુર્વિંશતિ તીર્થરાજ-નામાક્ષરાલ્પં ભરતા ધિરાજઃ;

શ્રી વીતરાગ સ્તવન'પ્રધાન'. ચક્રે વિધાયાત્મમનો નિધાનમ્. ૧.

શ્રી ઋષભ મહાવીર-શ્રી કેવલજ્ઞાન વિલૈક ધામ !, ઋતે ભવન્ત' હૃદય' દ્વરી હા; પદ્મશુભતાદતિ હુઃખ રાવી, ભક્ત્યાહ્લગતોહસ્મીત્યથ રક્ષ વીર. ૨.

શ્રી અજિત પાર્શ્વનાથ-શ્રી વીત રાગાદ્ભુત મોહ તાપા, અસ'શય' જગ્ગુરુકમ' પાર્શ્વ' !; જિન ! ત્વહાર્યાશુ સુધાતિ પાના તથા તવ સ્નાત્રજલેન નાથ !. ૩.

શ્રી સંભવ નેમિનાથ-શ્રી મન્નિજન ! ત્વા હૃદિ હુઃખ દ્વને, સંસ્થાપ્ય યદેવ ! સુખી ભવામિ; ભક્તિમ'ભેય' ન તુ કાઠપિ નાના, વર્ણો કૃપાં તે જયતીહ નાથ ! ૪.

અભિનંદન શ્રી નમિજિન-અરૂપિણીનદ્રગુણ શિવશ્રી, ભિન્ના કદાહખ્યસ્તરસા રસેન; નંદત્રપ્રભાવા ભવતોચ્ચ કામ, કમાશ્રિતાસ્તાં જિન ! કેન નેસુ; ? ૫.

સુમતિ સુનિસુવ્રત-નકો મનોભૂસિ જગન્ત્યમૂનિ, સુખાદ્ગળધ ત્વરિત' મન-સ્સુ; મદ્વેતિ હૃત્વા મન એવ તીવ્ર', નિરોભવસ્ત્વ શુચિધર્મ' ધાતા; ૬.

પદ્મપ્રભ મદ્વિજિન-પર્યાહ્લિતા દુર્નિગઢે પ્રમાદેહકો વય' હુઃખ કલ્પન મેવ; પ્રભો ! હસિ સૌખ્યામૃત માત્રધામ !, ભવેત્વદન્તાકિમિદંન ભદ્વિઃ ૭.

શ્રીસુપાર્શ્વ અરનાથ-શ્રી વીતરાગેન્દ્ર ! શિવશ્રિયા અસુખાસુખાદ્યપ વિકલ્પ-ભાર !; પાપવે' ન તસ્યાક્ષરણોહહિનાના, શ્વ'વૃંહ માતિષ્ઠતિ નૈવ નાથ !. ૮.

ચંદ્રપ્રભ કુંથુનાથ-ચંદ્રો યથા નન્દતિ સર્વ'રૌ કું, દ્રવેત્ તુ ચન્દ્રાશ્મ ચયો-હમત' શુ; પ્રભો ! તથા શાન્ત રસાન્વિતા જના, ભવ'તિ તે વાગ્ભિરનૂન' વિત્પથ !. ૯.

શ્રીસુવિધિ શાંતિનાથ-શ્રી રજ્જુબદ્ધાં નૃતર્તિ કૃદાશાં, સુમોહ એષ ભ્રમયજ્જ-રાતિ; વિભો ! તવાગ્રે તુ નયેત્ કદા નાહહધિ વ્યાધિ વહ્નિ પ્રશમેહસિ પાથ; ૧૦.

શ્રીશીતલ ધર્મનાથ-શ્રીમન્નહ' મોહ તમો ભિર'ધઃ, શીલાધ્વહીન' કૃતવાન્ કુકર્મ; તસ્ય ક્ષયોડભૂત તવ હશ'નેનાડ, લસ' મનો મેઝ્તુ તર્વાકિતેડથઃ. ૧૧.

શ્રીશ્રેયાંસુ શ્રીઅનંત-શ્રીમન્ ! યથાડ્ઢો લઘુરષ્ટભુઃ શ્રી, શ્રેષ્ઠઃ પ્રવૃદ્ધયૈ વચન શ્રિયા અ, યાંસ્ત્વ' નૃચિત્તેહલ્લુરપીહ નૂન', સર્વે'સિરેવાસિ તથાહધ નેતઃ. ૧૨.

વાસુપૂજ્ય શ્રી વિમલ-વાગ્મીશ ! તે સર્વ'સમા વચઃ શ્રી, સુધાસવા સદ્ભિરિતિ વ્યભાવિ; પૂર્ણાત્સુમાત્ ત્વંબુધિતો નિકામ !, જ્યાયે રસોદ્ભોલતતિઃ સમૂલ !. ૧૩.

ઇત્ય' શ્રીજિનરાજમવ્યયસુખાયુવીય'તેભે યુતં, સ્વસ્થૈઃ શ્રીઋષભાદિ નામ મણિભિઃ શ્રેણી દ્વયસ્થૈ કમાત્; નિત્ય' ભૂપિતમાત્મ ચેતસિ સુહા સંસ્થાપ્ય યો ધ્યાયતિ, સિદ્ધિશ્રી કમલપ્રભઃ સ ભવતિ રદ્ધુજ'હશઃ સૌરભઃ ૧૪.

૩૦ શ્રી સીમન્ધર સ્વામિસ્તવનમ્.

શ્રી જિનસુન્દરસૂરિકૃતમ્.

શ્રીમન્તમહાન્તમનન્તચિન્મયં, ત્વાં ભક્તિતો નાથ ! યથાર્થવાદમયમ્; સીમન્ધર-
શ્રીજિનમસ્તદ્વણમ્, સ્તવીમ્યહુ પૂર્વવિદેહભૂષણમ્. ૧. રક્તો ગુણૈ કિં નતનાકિરાજ
તે, સેવાં શ્રિતોડદશોકતરુઃ સુરાજતે ? આજનુનાનાવિધવણ્બન્ધુર, પુષ્પમળેન્ન્યદ્ભુત-
સૌરભોધુર. ૨. સર્વાંગભાજ પ્રતિષ્ઠાધકારક-સ્તવધ્વનિઃ શાન્તરસાવતારકઃ; ચંચલચલચા-
મરરાજિરુભવલા, પારવેષુ તે ચન્દ્રમરીચિમંબુલા ૩. તથાંશુભલૈર્જટિલ તવાસનં, સિંહાં
ચિતં ભાતિ તમોનિરાસનમ્; ભામણ્ડલં ભાસિતભૂમિમણ્ડલં, બલસ્તિ પૃષ્ઠે જિતભાનુ-
મણ્ડલમ્. ૪. સર્વુન્દુલિસ્તે દિવિ વિસ્મયપ્રદો, નહત કેષાં હલતે ચ સંમહમ્; છત્રત્રયં
કુન્દવરેન્દુસુન્દરં, વિશ્વાધિપત્યં તવ સૂચયત્પરમ્. ૫. સ્ફુરજ્જ્ઞાનસન્તાનલક્ષ્મી નિધાનં,
ભજન્તેડત્રયે તે પદાખજં પ્રધાનં અરં તેભ્યમેયા રમન્તે વિરામં, સહુષં વિશેષા રમાયા
નિકામમ્. ૬. અવાખ્ય પ્રજા ભૂરિભાગ્યૈકલ્યં, ભજન્તે ભવન્તં વિભો ! શમંલભ્યમ્; કિમુ-
સ્થૂલલક્ષં લક્ષત્કલ્પવૃક્ષં, લભન્તે ન લખ્વવાનરા મંજુ સોખ્યમ્. ૭ લક્ષત્કલ્પજ્ઞાનનવ્યા-
શુભાલી, મરાલાવલીમંબુલપ્લોકશાલી; ધરાધીશ ! સીમન્ધર ! ત્વં હુનીષે, જનૈનાંસિ
યસ્માન્ન કં કં પુનીષે ? ૮. પ્રભો પ્રાતરુત્થાય યો નજ્જમીતિ, ભવન્તં ન સોંગીભવે ખમ્ભ-
મીતિ; ત્વદ્વક્તેષુ યેષાં મનો રંરમીતિ, ભયેનૈવ તેભ્યો ભયં હન્દ્રમીતિ. ૯. અવિશ્રામદૃકપેથ-
લાવણ્યગેહં, ભવન્ત નિભાલ્ય પ્રભો ! હેમહેહમ્; કૃતાર્થાનિ કુર્વાન્તિ ચે નિત્યમેવ, સ્વેને-
ત્રાણિ ધન્યાસ્ત એવેહ દેવ ! ૧૦. મહાશ્ચયમૈશ્વર્યમીશ ! ત્વદીયં, પ્રભોમુદતેડવેક્ષ્ય ચેતો
યદીયમ્; ન કેષાં ભવેયુસ્તમાં માનનીયા, ધનપ્લોકભાજશ્ચ તે પ્રલાધનીયાઃ ? ૧૧.
આપન્તાપાદ્રક્ષિતારં ક્ષિતારં, ભગ્યમાતં વિશ્વવિશ્વેશિતારમ્; સેવન્તે ત્વાં કે ન
મર્ત્યા અમર્ત્યા, મૂર્ત્યં ધર્મં નાથ ! મુકેતાન્યકૃત્યાઃ ? ૧૨. નીરોગોડપિ આમરાગં
ગૃણાસિ, સન્માયોડપિ વ્યકતમાયાં મૃણાસિ; નિઘ્રેગુણ્યઃ સદ્ગુણૌધં ચ ધત્સે,
હસ્થાશ્ચયં તેન નેતનં હત્સે. ૧૩. સીમાતીતાં વિશ્વહુષંપ્રણાલીં, કોડન્યસ્તેલં
સ્તોતુમાસ્તે ગુણાલીમ્; લોકાલોકાકાશસર્વપ્રદેશ-નિષ્ઠે જ્ઞાતું કો વિના શ્રીજિનેશાત. ૧૪.
ભાવારિભ્યો ભૂરિભીત્યાહવસન્ના, દેવાઃ સર્વે યસ્ય સેવાં પ્રપન્નાઃ; દીનં દીનં દેવ ! સીમ-
ન્ધરાખ્ય ! સત્ત્વં રક્ષાહક્ષ ? માં રક્ષ રક્ષ. ૧૫. પ્રત્યૂષે ત્વાં નજ્જમન્નાકિનાથં, ક્ષોષિ-
ખ્યાતં કેવલશ્રીસનાથમ્; કે કે ધન્યા નૈવ મિથ્યાત્વમાથં, સંસેવન્તે સન્તતં તીર્થ-
નાથમ્ ? ૧૬. ઇતિ સુધમધુરત્વોહમન્દમાનન્દહયી, સુરનરવરતિયંકં સર્વભાષાનુયાયી;
વસતિ મનસિ નેતદ્ધ્વસ્તમોહપ્રમાહસ્તવ કૃતસુકૃતાનાં દેશનાયા નિનાદઃ. ૧૭. અમરનર-
ગણાનાં સંશયાન્ સંહરન્તી, શિવપુરવરમાર્ગે દેહિનાં વ્યાહરન્તી; ભવતિ શરણુહેતુઃ
કસ્ય નો નાથ ! વાણી, ભવભવભયભાજસ્તેહધવદ્વીકૃપાણી ? ૧૮. અસુરસુરતિરશ્ચાં યત્ર
વૈશેષશાન્તિઃ; સ્ફુરતિ હૃદિ વરિષ્ઠાહનન્દચિત્તપ્રશાન્તિઃ; સમવસરણુભૂમિવિશ્વવિશ્વાસ-
ભૂમિ-જંગતિ જનશરણ્યા તેન્સ્યધાનામભૂમિઃ. ૧૯. અનુસરતિ તપોહથં કાનનં વા
ધનં વા, ત્યજતિ ચુજતિ જન્તુઃ સંયમૌધં ધનં વા; તવ વચનવિલાસૈયંદ્રિના દેવદેવ !

भवति जिनपते ! यन्निष्कृष्टं सर्वमेव. २०. लक्षितप्रह्वनिदसविसरं धारसंसारसिन्धु,
 भ्रातृत्वा पापं शरणुमधुना त्वामहं विश्वमन्धुम्. श्रीमन् ! सीमन्धर ! जिन ! तथा
 तत्प्रसीद त्वमेव, यद्वद्वीनः पुनरिह लवे नो विधीहामि देव !. २१. दुःस्थावस्थास्थ-
 पुटितलवापारवन्थां विहीनं, स्रम्यग्मार्गाद् भ्रमणवशतो दुर्दशां देव ! दीनः; नाहङ्गतः
 कं कामिह पुनरवाप्तोऽपि गन्तुं प्रमदं, तस्मिन् दत्ते न मम हृदये तेन नेतविषादः ?
 २२. सेव' सेव' तवपदयुग स्यां कृतार्थः कदाहं, पीत्वा वाक्यामृतस्समहं स्वक्षिपे
 कर्महाहम्; एत्येव' मे सहलिरुच्यितं देवपादप्रसादात्, पूतेर्वाथीमनुसरतु ते दत्तं भाव-
 सादात्. २३. राज्ञैराहंनैरिव विषयुतैर्नाथना विश्वनेतृर्गैरैरिव मम सुतं सर्व-
 दोषापनेतः; द्विष्टयादृष्ट्या तव परपदम्बोजयुग्मं कृतार्थं, त्रेक्ष्य त्रेक्ष्य क्षपितद्वरति
 स्यां ह्युल्लङ्घ्यार्थं साधः २४. एव' निर्भरलक्षितसंलृप्तहृदोऽतिक्षिप्तकर्मतां नीत स्वीतत-
 मप्रत्यावलपनत्वं नाथ ! सीमन्धर ! तद्वत्तन्मम देव ! सुन्दरतर कुर्याः प्रसादं यथा,
 ब्रह्माक्षं लवकुक्षशासनवराहसेवाविधौ सोऽद्यमः. २५.

इति श्री सीमन्धर जिनस्तवनम्.

३१. श्री शत्रुंजय महातीर्थाधिराज स्तोत्रम्.

श्री शत्रुंजयः पुंडरीकः, सिद्धक्षेत्रं महायज्ञः; सुरशैलोविमलाद्रिः, पुण्यराशि. श्रियः-
 पदम्. १. पर्वतेन्द्रः सुलद्रश्च, दृढशक्तिरकर्मकः; मुक्तिगेहं महातीर्थं शाश्वतः सर्वकामहः.
 २. पुष्पन्धतो महापद्मः, पृथ्वीपीठं प्रलोपकः; पातालमूलं कैलासं, क्षितिमंडलमंडनम्. ३.
 शतमण्डोत्तरनाम्ना-मित्याद्यकृतममुष्यहि, महाकल्पे विजनीयात्, सुधर्मो ह्यत्यति शर्महः
 नामान्य भूतनयः प्रातः पठन्माकण्ड्यत्यपि; लवन्ति संपदं तस्य, नमोति विपदं क्षयम्. ५.
 तीर्थानामुत्तमं तीर्थं, नगानामुत्तमो नगः, क्षेत्राणामुत्तमं क्षेत्रं, सिद्धिदाद्रिरयमीरितः. ६.

३२. श्री शत्रुंजय महातीर्थाधिराज स्तोत्रम्.

धरणेन्द्रमुष्मानागाः, पातालस्थान वासिनः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमो-
 नमः. १. यमरेन्द्रणदीर्घाद्या सवे' लुवनवासिनः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः
 किन्नरकिंपुरुषाद्या, किन्नराणां च वासवाः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ३.
 राक्षसानामधीशाश्च यक्षेणाः सपरिच्छदाः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ४. ज्योतिषां
 वासवौ चन्द्र सूर्या वन्येपि ज्येष्ठराः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ५. अणुपत्नी
 पण्डुपत्नीमुष्मा व्यतरनायकाः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ६. मनुष्यलोकसं-
 स्थानां, वासुदेवाश्च यक्षिण्यः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ७. ईन्द्रोऽप्येन्द्रादयोऽप्ये-
 ते सिद्ध-विद्याधराधिपाः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ८. त्रैवेयकनुत्तरस्था
 मनसानिही वौकसाः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. ९. एव' त्रैलोक्यसंस्थानाः,
 ज्येते नर सुरासुराः, सेवते यं सदा तीर्थ-राजं तस्मै नमोनमः. १०. अनंतमक्षयं नित्य-
 मनंतश्चैव यकः; अनदि कालजं यन्त्र, तीर्थं तस्मै नमोनमः. ११. सिद्धास्तीर्थकृतोऽनंता,
 यत्र सेत्स्यति व्यापरे, मुक्तेर्दीर्घायुहं यन्त्र, तीर्थं तस्मै नमोनमः. १३. धर्मास्तुतिं पुं-
 दीकजिरेयं पठति सदा, स्थानस्थोऽपि सयात्रायाः, लभ्यते द्रव्यमुत्तमम्. १३.

૩૩. શ્રી શત્રુજય મહાતીર્થાધિરાજ સ્તોત્રમ્.

આદિનાથં જગન્નાથં, વિમલાચલ મંડલું; જયનાભિકુલાકાશં, પ્રકાશન દિવા-
કરમ્. ૧. તવદેવ ! પદામ્બોજ, સેવાપિદુલ્ભા ભવેત; પુણ્ય સંભારહીનાનાં, કલ્પવલ્લીવ
દેહિનામ્. ૨. તે ધન્યા માનવા દેવા, યેનાપિ તવ શાસનમ્; વન્દનીયા વિશે ! તે યે,
વન્દન્તે ભવતઃ પદૌ. ૩. પ્રચંડ તમરાગાદિ, રિપુસન્તતિઘાતકમ્; શ્રીયુગાદિજિનાધીશં,
દેવવન્દે સુહા સહા. ૪. શ્રીશત્રુજયકોટીર, કૃતં રાજ્યંશ્રિયાપ્રણે ! સર્વાધનાશ નમોસ્તુ,
શાસનંતે ભવેભવે. ૫.

૩૪. શ્રી શત્રુજયમહાતીર્થાધિરાજ સ્તોત્રમ્.

પૂર્ણાનન્દયં મહોદયમયં, કેવલચિદ્દેવગૂમયં; રુપાતીતમયં સ્વરુપરમણુસ્વાભા-
વિકશ્રીમયમ્; જ્ઞાનોદ્ધોતમયં કૃપારસમયં સ્યાદ્વાદવિદ્યાલયં; શ્રીસિદ્ધાચલતીર્થંરાજમાનશં
વન્દેહહમાદીશ્વરમ્. ૧. શ્રીમદ્યુગાદીશ્વરમાત્મેરુપં, યોગીન્દ્રગમ્યં વિમલાદ્રિસંસ્થમ્;
સજ્જ્ઞાનસદ્દિગ્દિસુદૃઢલોકં શ્રીનાભિસુતું પ્રણુમામિ નિત્યમ્. ૨. રાજાદનાધસ્તનભૂમિ-
ભાગે, યુગાદિદેવાધિ સરોજપીઠમ્; દેવેન્દ્રવન્દ્યં સુરરાજપૂજ્યં, સિદ્ધાચલાદ્રિસ્થિત-
મયંચામિ. ૩. આદિપ્રભોદક્ષિણદિગ્વિભાગે, સહઅક્રુટે જિનરાજમૂર્તિઃ; સૌમ્યાકૃતીઃ
સિદ્ધતતીનિભાશ્ય, શત્રુજયસ્થાઃ પરિપૂજ્યામિ. ૪. આદિપ્રભોવંકત્રસરોરુહામ્ય, વિનિ-
ગંતાં શ્રીત્રિપદીમવાપ્ય; યે દ્વાદશાંગીં વિદધે જિનેશઃ, સ પુણ્ડરીકો જયતાસ્થિવાદ્રૌ.
૫. ચઉદસાણું સયસંખમાણું, બાવણુસહ્યાણુ ગણાહ્યાણું; સુપાઉઆ જત્ય વિરાય-
માણા, સત્તુજજયં તં પ્રણુમામિ શ્ચિત્. ૬. ચત્તર્ફકમ્મા પરિણામરમ્મા, લલ્લપ્પધમ્મા
સુગુણેહિં પુણ્ણા; ચતારિ અઠ્ઠાકસ હુન્નિ દેવા, અદ્વાવચે તાઠં જિણ્ણાઠં વંદે. ૭. અણું તણા-
ણીણુ અણુંતદંસિણો અણુંતસુકખાણુ અણેતવીરિણો વીસં જિણ્ણા જત્ય સિવ પવણ્ણા
સમ્મેઅસેલં તમહં યુણ્ણામિ. ૮. જત્યેવ સિદ્ધો પદમં સુણ્ણિદો, ગણાહિવો પુંડરિઓ
વસિદ્ધો; અણેગસાહુ પરિવારસંભુઓ, તં પુણ્ડરીઆચલમચ્ચામિ. ૯. વિમલ ગિરિવ-
તંસઃ સિદ્ધિગંગામ્બુવંશ, સકલસુખવિધાતા દશંજ્ઞાનદાતા; પ્રણુતસુરનરેન્દ્રઃ કેવલ-
જ્ઞાનચન્દ્રઃ, સજ્જ્ઞા સુહસુહરાં નાભિજન્મા જિનેન્દ્રઃ. ૧૦.

૩૫. શ્રી શત્રુજયલઘુલ્પ.

અર્ધસુત્તય કેવલિણા, કહ્મિઅસેતુજ તિત્થમાહુપ્પં, નારય રિસિસ્સપુરઓ, તં
નિસુણ્ણહ ભાવઓ ભવિઆ. ૧. સેતુજે પુંડરિઓ, સિદ્ધિ મુણ્ણિ કોહિ પંચસંભુત્તો,
ચિત્તસ્સ પુણ્ણિમાઓ, સો ભણ્ણુધં તેણુ પુંડરિઓ. ૨. નામિવિનમિરાયાણો, સિદ્ધિ કોહિહિં
દોહિં સાહુણું; તહ્મ દાવિહવાલિખલ્લા, નિવુઆ દસય કોડીઓ. ૩. પજ્જુન સંખ પ્રમુહા,
અધ્ધુહુઓ કુમાર કોડીઓ; તહ્મ પહવા વિ ય પંચય, સ્સિદ્ધિગયા નારયરિસીય. ૪.
થાવચ્ચાસુચ સેલગાય, મુણ્ણિણોવિ તહ્મ રામમુણ્ણિ; ભરહોહસરહ પુત્તો, સિદ્ધિ વંદામિ
સેતુજે. ૫. અન્ને વિ ખવિયમોહા, ઉસભાધં વિસાલવંસ સંભૂઆ, જે સિદ્ધિ સેતુજે,
તં નમહ મુણ્ણિ અસંખિજ્જા. ૬. પન્નાસમેયણ્ણાઠં, આસી સેતુજ વિત્થરો મૂલે; હસ

નેયણુ સિદ્ધસ્તલે, ઉચ્ચત્ત-નેયણુ અહુ. ૭. જ' લહુષ અત્ર નિ-થે, ઉગેણુ તવેણુ ખંભ-
ચેરેણુ, તં લહુષ પયત્તેણુ, સેત્તુજ ગિરિન્નિમ નિવસંતો. ૮. જ' ક્કેડિયે પુણ્ણ, કામિય
આહાર લોધયા જેઉ, તં લહુષ તત્થપુણ્ણ, એગો વાસેણુ, સેત્તુજે. ૯. જ' કિંચિ
નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોચે; તં સંવમેવાહુ, પુંડરિયે વંદિયે સંતે.
૧૦. પડિલાભંતે સંઘં, દિઠ્ઠમદિઠ્ઠેય સાહુ સેત્તુજે; ક્કેડિયુણ્ણં ચ અદિઠ્ઠે, દિઠ્ઠેઅ અણુ-
તયં હોધં. ૧૧. કેવલ નાણુપ્પત્તી, નિંવાણુ આસિજત્થ સાહુણ્ણ; પુંડરિયે વંદિતા,
સંવે તે વંદિયાતત્થ. ૧૨. અઠ્ઠારયસમ્મેયે, પાવાયંપાઈ ઉજ્જવંતનગેય; વંદિતા પુણ્ણ-
દંઠં, સયગુણ્ણંતંપિ પુંડરીયે. ૧૩. પૂઆકરણે પુણ્ણ, એગણુણ્ણં સયગુણ્ણં ચ, પડિમાયે
જિણુભવણેણુ સહસં, ણુત્તણુણ્ણં પાલણે હોધં. ૧૪. પડિમ ચેધંહરં વા, સિત્તુજગિરિન્નિસ
મત્થયે કુણ્ણ, ભુત્તુણુ ભરહવાસં, વસંત સગ્ગે નિરૂવસગ્ગે ૧૫. નવકારં પોરિસીયે,
પુરિમદ્દેગાસણ્ણં ચ આયામં; પુંડરીયયં સરંતો, દ્વલકંખી કુણ્ણ અભત્તહં. ૧૬. છંદ્દહંમ
હસમ હુવાલયાણુ, માસ ડડ્ઢમાસ ખમણ્ણ; તિગરણુ સુદ્ધો લહુષ, સિત્તુજ સંભરંતો
અ. ૧૭. છંદ્દેણુ ભત્તેણુ, અપાણેણુ તુ સત્તજત્તાઈ, ને કુણ્ણ સેત્તુજે, તથા ભવે
લહુસો સિદ્ધિં. ૧૮. અજ્જવિ દીસધંલોચે, ભત્ત છંદ્દહંમ અધિઉણુ પુંડરીયનગે; સગ્ગે
સુહેણુવચ્ચધં, સીલરિહૂણેવિ હોઉણુ. ૧૯. છત્તંઝયં પડાગં, ચામર ભિંગાર થાલહાણેણુ;
વિજ્જાહરો અહવપ્પ, તહયક્કી હોધં રહ હાણુ. ૨૦. હસ વીસ તીસ ચત્તા, લકખ પત્તાસા
પુદ્ધમહણેણુ; લહુષ ચઉત્થ છંદ્દહંમ, હસ મહુવાલસદ્દહાઈ. ૨૧. ધૂવે પકખુવ વાસો,
માસખમણ્ણં કપૂર ધુવન્નિમ; કિન્તિય માસખમણ્ણં, સાહુ પાડિલાભિયે લહુષ. ૨૨. નવિ-
તંસુ વણ્ણુભૂમે ભૂમણ્ણહાણેણુ અત્તતિત્થેસુ; જ' પાવઈ પુણ્ણદંઠં, પૂઆ ન્હવણેણુ સિત્તુજં,
૨૩. કંતાર ચેરસાવય, સમુદ્ધારિદ્ધરોગ રિઉ-રૂદ્ધા, મુચ્ચતિઅવિધેણુ; જે સેત્તુજં
ધરંતિ મણે. ૨૪. સાશવત્તી પયન્નગ-ગાહાઓસુઅહરેણુ ભણિઆઓ; ને પઠઈ ગુણ્ણ
નિમુણ્ણ, સોલહુષ સિત્તંજજત્ત દંઠં. ૨૫.

૩૬. શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થ પૃહત કલ્પ.

સુઅધમ્મકિત્તિઅં તં, તિત્થંદેવિંદવંદિઅં શુણ્ણિમો; પાહુડએવિજ્જાણુ, દેસિઅ-
ભિગવીસનામં જ'. ૧. વિમલગિરિ મુત્તિનિલઓ, સેત્તુજ સિદ્ધખિત્તં પુંડરીઓ, સિરિ-
સિદ્ધસેહરોસિદ્ધ, પંવઓ સિદ્ધશઓ અ. ૨. બાહુબલી મરુદેવો, ભગીરહો સહસ પત્તસ-
યવત્તો; દ્વડસય અહુતરો, નગાહિરાઓ સહસકમલો. ૩. હંકો કોડિનિવાસો, લોહિઓ
તાલજઓકયંબુત્તિ; સુરનરમુણ્ણિકયનામો, સો વિમલગિરિજયઉ તિત્થં. ૪. રયણાયરવિવ-
રેસહિ, રસ દૂવિન્નુઆ સદેવિઆ જત્થ; હંકાધ પંચકુડા, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં.
૫. ને અરયચ્છગન્નિમ અસી, સત્તરીસહો અપન્નખાર નેઅણુઓ, સગરયણિ વિત્થિણ્ણો,
સો વિમલગિરિ જયઉતિત્થં. ૬. ને અહુ નેયણુઓ, પન્ના હસ નેયણે અ મૂલુવરિ;
વિત્થિણ્ણો રિસહજિણે, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૭. જહિ રિસહસેણુપમુહા, અસંખ
તિત્થંકરા સમોસરિઆ, સિદ્ધાંઅ સિદ્ધસેલે, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૮. તહ પઉ-

મનાહપમુહા, સ્મૃત્તરિસ્સન્તિ જત્ય લાવિજિણા; તં સિદ્ધખિત્તનામં, સો વિમલગિરિ
જયઉ તિત્થં. ૯. સિરિનેમિનાહ વજ્જા, જત્યજિણા રિસહપમુહ વીરંતા; તેવીસ સ્મૃ-
ત્તરિઆ, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૧૦. મણિરૂપ-કણ્ણપડિમં, જત્ય રિસહચેષ્ઠયં
ભરહુવિહિમં; સહુ વીસ જિણાયયણુ, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૧૧. ખાહુબલિણા ઉ
રમ્મં, મિરિ મરુદેવાઇ કારિઆં લવણુ; જત્ય સ્મૃત્તરણ્ણુઆં, સો વિમલગિરિ જયઉ
તિત્થં. ૧૨. ઓમ્મપિણીય પઠમં, સિદ્ધો ઇહ પઠમચક્ષિ પઠમ સુઓ; પઠમજિણુસ્સય
પઠમ, ગણુહારી જત્ય પુંડરીઓ. ૧૩. ચિત્તસ્સ પુલિણમાઓ, સમણાણુ પંચકોટી પરિ-
ચરિઓ; નિમ્મલ જસ પુંડરિઓ, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૧૪. નમિ વિનમિ
ગયરિદ્ધા, સહુસુણિ કોડિહિં દોહિં સંજયા; જહિં સિદ્ધ સેહરાસગ્ગ, સો વિમલગિરિ
જયઉ તિત્થં. ૧૫. સ્મવહુ-સિદ્ધ પત્થક, અંતરિઆ પત્તકોડિલકખુદ્ધી; સેદ્ધીહિં અસ-
ખાહિં, ચઉદસલકખાઈ સંખાહિં. ૧૬ જત્યાઈચ્ચ જસાઈ, સગરંતા રિસહવંસજનરિદ્ધા;
સિદ્ધિ ગયા અસંખા, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૧૭. વાસા સુચઉમ્માસં, જત્યહિંઆ
અજિઅસંતિ જિણનાહા; બિઅ સોલ ધમ્મ ચક્ષી, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૧૮.
દમ્મ કોડિ સાહુ સહિઆ, જત્ય દવિડ વાલિખિલ્લપમુહનિવા, સિદ્ધા ન ગાહિરાઓ,
જયઉ તયં પુંડરિયં તિત્થં. ૧૯. જહિં રામાઇ તિ કોડિ, ઇગનવઈ નારયાઈ સુણિલકખા;
જયાઓ સિદ્ધરાયા, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૨૦. નેમિવયણેણુ જત્તા, ગચ્છેણુ
જહિં નંદિસેણુ ગણિવધણા; વિહિઓ અજિઅસંતિથઓ, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં.
૨૧. પજ્જુજ્ઞ સંખપમુહા, કુમરવરા સહુ અહુકોડિણુઆ; જત્ય સિવં સંપત્તા, સો વિમલ-
ગિરિ જયઉ તિત્થં. ૨૨. અન્નેવિ ભરહુસેલગ, થાવચ્ચાસુઅસુઆઇ અસખા; જહિં કોહા-
કોડિ સિદ્ધા, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૨૩. અસંખા ઉદ્ધારા, અસંખપડિમાઓ
ચેષ્ઠા અસંખા; જહિં જયા જયઉ તયં, સિરિસત્તં જય મહાતિત્થં. ૨૪. કય જિણ
પડિમુદ્ધારા, પંડવા જત્ય વીસકોડિ ણુઆ; સુત્ત નિલયમ્મિ પત્તા, સો વિમલગિરિ
જયઉ તિત્થં. ૨૫. ભરહુકારાવિયળિંએ, ચિલ્લતલાઈ ગુહાઠિયં નમંતો, જહિં હોઈ
ઇગવયારી, સો વિમલગિરિ જયઉ તિત્થં. ૨૬. દહિંદલક્ષિયસમીવે, અલકખ દેઉ
લીપરિમરપચેસે; સિવનારં પિવનારં, છૂઈગુહાઓ વિહાડેઉ. ૨૭. અહુમતવેણુ તુહો,
કવરિ જકળો જહિં ભરહુપડિમ; વંદાવઈ જયઉ તયં, સિરિસત્તંજયમહાતિત્થં. ૨૮.
સંપઈ વિષ્ઠમ ખાદડ, તાલપત્તિતાડડમ દનરાયાઇ, જં ઉદ્ધરિહંતિ તયં, સિરિસત્તંજય-
મહાનિત્થં. ૨૯. જં કલ ચમ્પરિ પુરે, સરહિં સુદિહિં સયા વિદેહેવિ; ઇણુ ભઅસલ્લે-
હુત્તં. તં મત્તંજયમહાતિત્થં ૩૦ જાવરિણિણુદારે, આણુપમ સ્સરમ જિઅ ચેષ્ઠાઓ;
જહિં પંદર જયઉતયં; સિરિસત્તંજયમહાતિત્થં. ૩૧. મરુદેવી સંતિ ભવણુ, ઉદ્ધરિલી
જત્ય નેમપંતનિને. દક્ષિણુતો તં ઇહ. સિરિસત્તંજયમહાતિત્થં. ૩૨. પચ્છિમ ઉદ્ધાર
મો, જત્ય વિમલગાળે. નિંયા દેહાલી, દુપસહ ગુરુવઓમા, તં મત્તંજયમહાતિત્થં. ૩૩.
નિરિસંતે વિ. વિ. વિ. વિ. પૂજાણુઆ સુસદ્ધુદંજં; જત્યઉમનાદનિત્થં, તં મત્તંજય-

મહાતિથ્યં. ૩૪. પાત્રં પાવવિમુક્ષા, જત્ય નિવાસી અજન્તિ નિરિઆ વિ; સુગંધ્યો જ્યઠે તયં, સિરિસતુંજયમહાતિથ્યં. ૩૫. જસ્ય સયાઈ કપે, વકખાએ આઈએ મુએ-સરિએ, હોઈ સિવં તથ અભવે, તં સતુંજયમહાતિથ્યં. ૩૬. જલ જલણ જલહિરણ્ય-વણ-હરિકરિ વિસવિસહસઈ હૃદયં; નાસઘજં નામ સુઈ, તં સતુંજય મહાતિથ્યં. ૩૭. ઈય ભદભાહુસ્થઆ, કપ્યા સતુંજતિથમાહપ્યં; સિરિવયરપહુદરિયં, જંપાલિતેણ મંખ-વિઅં. ૩૮. તં જહસુઅં થુઅં મે, પહંત નિમ્બુત સંભરંતાણં; સતુંજયકપ્ય થુત્તં, દેઉલહુ સતુંજયસિદ્ધિં. ૩૯.

૩૭. શ્રી સોપારકમંડન ઋષભજિન સ્તોત્રમ્.

જયાનંદલક્ષ્મી લસદ્લીકંઠં, મુરાધીશ સંસેવ્ય પાદારવિહમ્; સંકુચ્યારુચામી-કરાદોત્તીદેહં, મુગાધીસમાનોડપિ સોપારકેયમ્. ૧. તિતીર્થામિ સિંધુ ભુજભ્યામમાન, ચિકીર્ષામિ પીયૂષ યૂષસ્ય પાનમ્; તિતંસામિ જન્મો દધિસ્તાવકાનાં, સ્તવં દેવ ! સંખ્યાતિગાનાં શુણ્ણનામ્. ૨. મનશ્ચિતિતાતીત વસ્તુ પ્રદેન, દ્યુસત્ પાદપેન ત્વયા જ ગ-મેન; નચઃ કોપ્યયં નંદનોદનિ દેશઃ, પ્રભો ! બ્રાજતે કુકણ્ણાહ્વાન દેશઃ ૩. મયાત્મં દ્વલં જન્મ કલ્પદ્રુમસ્ય; પ્રભુ ત્વં ચ વિશ્વસ્ય વિશ્વત્રયસ્ય; યતઃ ચક્ષુષાવીપતસ્ત્વં વરણ્યૈઃ, ચિરં સચિતૈઃ પ્રાપ્ય પુન્યૈરગણ્યૈઃ ૪. વિશિષ્ટૈક ક્ષણોદયં યાનપાત્ર, પવિત્રં વિરાજત્ શુણ્ણશ્રેણીપાત્રમ્; ભવત્ યાદયન્નં વિભો ! યે ભજન્તે, ભવાંભોધિ પારીણતાં તે લભન્તે. ૫. અહં ભાગ્યહીનો ભવંતં પ્રપદ્ય, પ્રભો ! ભાગ્યવાનઘ જતોસ્મિ સઘ; દેવત્પ્રાંડમ-ખ્યાગતં સ્વણુશૈલં, સુવણું ન કિં જયતે વા વિશાલમ્. ૬. વિદેશંગમી પ્રાપ્ય સત્ સાથંવાહં, યથા મોહતે ચાતકે વાંચુવાહમ્; તથાહં ભવંતં શિવશ્રીવિનોદ, સમ્રાસાઘ સઘઃ પ્રપદ્યે પ્રમોદમ્. ૭. કદા દેવ ! તે સેવકેહં ભવેયં, કદા શાસનં તાવકીનં ભજે-યમ્; કદા હશંને હશંનાત્ પાવયેયં, કદા ત્વત્ પદાબ્જં ચ ચિત્તં ન જેયમ્. ૮. મહા-તીર્થશનુંજયોપલકાયાં, સુસંપત્ વીલાસોદ્ભવત્ ભુમિકાયામ્; પુરે સાર સોપારકે મૂર્તિ-રેષા, મુદેડસ્તુ ત્વદ્વિદ્યાદેશોર્દુલેખા. ૯. વિભો ! તાવકિનિ પ્રસાદાદેશેષાઃ, સમેષાં ભવં-તીષ્ઠલક્ષ્મી વિશેષાઃ; દુરાપં ભવેત્ વસ્તુ કિં કલ્પવૃક્ષો, જનનાં મનોભીષ્ટ કાનૈકલ્લો. ૧૦. નિરુપમમહિમ શ્રી સાર સોપારનામ, પ્રવર નગર લક્ષ્મી કામિની કંકણાભઃ; પ્રથમ જિન ! મયૈવ ભક્તિતઃ સંસ્તુતસ્ત્વમ્, નિજ વિશદ પદાબ્જેપાસનાં દેવ ! દેયાઃ ૧૧.

૩૮. શ્રીઋષભદેવ સ્તવં અષ્ટ મહા પ્રાતિહાર્યમયં.

મહાનંદ લીલા સરો રાજહંસં, જગદ્લોચનાનંદ રાકાનીશેશમ્, સુનિધેય નાભેય દેવાધિદેવમ્, સ્તુવે લાભવંતં ભદંતં ભવંતં. ૧. અશોકેડપિ લોકં સશોકં ક્ષણેના-કરોદ્રીતશોકં ભવત્સન્નિધિસ્તમ્; તથા મારુદેવો ત્વદારાધકાનાં, વિલીયેત શોકેડભ કિ નામ ચિત્રમ્. ૨. ન દેવો ભવંતઃ પરો વીતરાગા-દિતિ વ્યાહરત્યુદ્ભટં હંહંલીકં, નિપીયેવ દિવ્યધ્વની તાવકીનં, તથા નાદ્રીયંતે સુધામા દિતેયા. ૩. મહાસૈવતે ત્વામિદં કિં પરેભ્યઃ; પરિબ્રહ્મ ભામંહલ સત્યતેન; ત્રિલોકી મનસ્તાપ હારી ત્વમેવ-વદ્ધતાતર્થત્ર-

ત્રયીતિ વ્યવક્તિ. ૪. ભવિષ્યત્ ભવત્ પાદ સંસ્પર્શ' યોગ્યા, સુરૈઃ પૂજ્યતે પુધ્યયુંભૈર-
લાપીઃ જગન્નાથ તત્ત્વામર્થેર્વાજ્યત્યો ભવંત', સુરાઃ કિં ન પૂજ્યા ભવેયુઃ. ૫. સિતધ્યાન
નિસ્તંસ ધારા વિદીર્ણા, તરંગારતારાહિ નિત્યા જયશ્રી; તવૈવ ત્રિલોકીશિતુઃ સ્વર્ણ-
ત્રિહા-સનસ્થસ્ય જગતિ નૈવાપરસ્થ. ૬. ઇતિ પ્રાનિહાય શ્રિયા સ્ફીત કીર્તિઃ, પ્રભુર્નાભિ
જૂપાલ વંશાણુવેંદુ; શુચિ ક્ષાયિકં દશનં મે વિતીર્થાત્, સ્તુતો દશનો સ્ફુરદશનશ્રીઃ. ૭.

૩૯. શ્રી ચન્દ્રપ્રભુ મહાપ્રભાવિક સ્તોત્ર.

ૐ ચન્દ્રપ્રભ પ્રભાધીશ', ચન્દ્રશેખરચન્દ્રભૂઃ; ચન્દ્રલક્ષ્મીચન્દ્રાંક, ચન્દ્રબીજ
નમોસ્તુ તે. ૧. ૐ હ્રીં શ્રીં અહુમ્ ચન્દ્રપ્રભાઃ શ્રીં હ્રીં કુરુ કુરુ સ્વાહા, ઇંદ્રસિદ્ધિઃ
મહાસિદ્ધિઃ તુષ્ટિ-પુષ્ટિ કરો ભવ, ૨. દ્વાદશ સહસ્ર જાતો, વાંચિતાથંકલપ્રદઃ; મહિત-
શિશુદ્ય જમઃ સર્વ વ્યાધિવિનાશકઃ. ૩. સુરાસુરેન્દ્રસંપૂજ્યઃ શ્રી પાંડવનૃપ સ્તુતઃ શ્રી
ચન્દ્રપ્રભતીર્થેશઃ શ્રિયંચન્દ્રો જવલાંકુશ. ૪. શ્રી ચન્દ્રપ્રભવિધેય', સ્મૃતી સદૃશપ્રદા,
ભવાધિ આધિ વિશ્વંસ-દાયિની મેવરપ્રદા. ૫.

૪૦. શ્રી મહાવીરસ્તોત્રમ.

ૐ અદં હો મહાવીર ! સર્વવિષ' હર દુતમ્; દુષ્ટરોગવિનાશેન, રક્ષ રક્ષ મહા-
વિભો ! ત્વજ્જાગત્તંશુક્રીમત્ર, -મપેન સર્વદેહિનામ્; નક્ષકાદિ મહાસર્પ', -વિષ' નશ્યતુ
નશ્વણુમ્. ૨. ત્રિવિક્રમવરનાથોઽસ્તુ, ભૂતબાધાં વિનાશય; વાતપિત્તકફદૂભૂતાન્, સર્વ-
રોગાન્ શય' કુરુ. ૩. જલે સ્થલે વને શુદ્ધે, સમાયાં વિજય' કુરુ; ૐ અહું રત્નો
મહાવીર ! વધમાન ! નમોઽસ્તુ તે. ૪.

૪૧. પૃહતુ ઉત્તમગૃહરં મહાપ્રભાવિક સ્તોત્રમ

ઉત્તમગૃહરં પાસં પાસં વંદામિ કર્મઘણુમુક્ષં; વિસહર-વિસ-નિન્નાસં, મંગલ-
નશાણુ આવામ'. ૧. વિસહર-કુલિંગ-મંત', કંઠે ઘારેષ્ઠ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-
નાગ-નારી, હુરુ-જરા જાતિઉવસામં. ૨. ચિકુઉ દૂરે મંતો, તુજજ પણુમોવિ ગહુદ્વે
નાગ. નરનિરીએમુવિ જીવા, પાવંતિ ન દુઃખ-દોગચ્ચ'. ૩. ૐ અમરતરુ-કામધેણુ,
ચિત્તામણિ-કામ-કુલ-માધયા; સિરિપાસનાહસેવા, ગહાણુ સંવેવિ દાસત્તમ્. ૪. ૐ હ્રીં
શ્રીં યં નુદ દંત્રણુણુ સામિય પણુસેઈ; રોગ-સોગ-દુઃખ-દોહગ', કંપતરુમિવ
ભયઈ, ૐ નુદ દંત્રણુણુ સંવદ્લહેઉ સ્વાહા. ૫.

ૐ ની નમિત્તેણુવિગ્નનાસય, માયાગ્રીએણુ ધરણુ-નાગિદં, સિરિકમરાજ કલોયં, પાસ-
નિર્મિતં નમંસનિ. ૬. ૐ હ્રીં શ્રીં નિરિપાત્રવિસહર-વિજ્ઞાનમંત્રેણુ આણુ-આરોહણ,
પદ્મ-પદ્મનાભ દેવી, ૐ જો દમ્ભદૂર્જનમ. સ્વાહા ૭. ૐ જાઉં દરણિઃ-પડેમાત્રક ય
નનિ રી નિજ્ઞાત. ચિમત્રગજમુદિયો, ૐ હ્રીં દમ્ભદૂર્જન સ્વાહા ૮. ૐ શુભાગિ પાસનાહં,
કુરુ પદ્મનાભ પરમનત્તીર્થો, સુખાર-ધર્મોન્દો, પડેમાવઈ પયડિયાગિતી ૯. જગત્
પદ્મનાભમ્. ૧૦. નુદ મંમને કહે, ચિત્તામણિકૃપપાયવળદિઅ, પાવંતિ આવગંભુ', જીવા

અચરામરં ઠાણું. ૧૧. ઈ નહુઠું-મયઠાણે, પણુઠું-કમઠું-નહુઠું-સંસારે, પરમદું -નિહિ-અહુઠું, અહુઠુંગુણધિસરં વંદે. ૧૨. ઈ ગરુડો વનિતાપુત્રો, નાગલખખી મહાબલઃ, તેણુમુચ્યતિ મુસા, તેણુ મુચ્યતિ પલ્લગાઃ. ૧૩. સં તુહ નામ સુદ્ધમંતં, સમ્મં ભે જવેઈ સુદ્ધભા-વેણુ, સો અચરામરં ઠાણું, પાવઈ નય દોગઈ દુખખં. ૧૪. ઈ પંડુ-ભગંદર-દાહં, કાસં-સાસં-ચ સૂદ્ધમાઈણિ, પાસપહુપલાવેણુ, નાસંતિ સયલરોગાઈ. હૌ સ્વાહા. ૧૫. ઈ વિસહર-દાવાનલ-સાઈણિ-વેચાલ-મારિ-આયંકા, સિરિ નિલકંઠ પાસસ્સ, સ્મરણ-મિત્તેણુ નાસંતિ. ૧૬. પન્નાસં ગોપીકાં, કુરગહ તુહ કંસણું ભયંકાયે, આવિ નં હુહિ એ તહ વિ, તિસંજજ જં ગુણિજજસો. ૧૭. પીઠ જંત ભગંદર ખાસ, સાસ શૂળ તહ નિંવાહ, સિરિસામલપાસ મહંત, નામ પજિર પંજિલેણુ. ૧૮. ઈ હૌ શ્રી પાસ-ધરણસંજજુતં વિસહરવિજજં જવેઈ સુદ્ધમણેણુ, પાવઈ ઇચ્છિય સુહં, ઈ હૌ શ્રી કમ્બલ્યૂં સ્વાહ. ૧૯. ઈ રોગ-જલ-જલણુ-વિસહર-ચૌરારિ-મઈદ-ગય-રણુ-ભયાઈ, પાસજિણુનામસંકિત્તણેણુ, પસમંતિ સંવાઈ. હૌ સ્વાહા. ૨૦. ઈ જયઉ ધરણિંદ નમં-સિય, પઉમાવઈ પમુહ નિસેવિયા પાયા, ઈ હૌ મહાસિદ્ધિં, કરેઈ પાસ જગનાહો. ૨૧. ઈ હૌ શ્રી તં નમઃ પાસનાહં, ઈ હૌ શ્રી ધરણેન્દ્ર નમંસિયં હુહવિણાસં, ઈ હૌ શ્રી જસ્સ પલાવેણુ સયા, ઈ હૌ શ્રી નાસંતિ ઉવદવા બહવે. ૨૨. ઈ હૌ શ્રી પઈ સમરં-તાણુ મણે, ઈ હૌ શ્રી ન હોઈ વાહિ ન તં મહાદુખખ, ઈ હૌ શ્રી ન નામપિ હિ મંત-સમં, ઈ હૌ શ્રી પયડં નત્થીત્થં સંદેહો. ૨૩. ઈ હૌ શ્રી જલ-જલણુ-ભય તહ સપ્પસિહ, ઈ હૌ શ્રી ચૌરારિ સંભવે ખિપ્પં, ઈ હૌ શ્રી ભે સમરેઈ પાસપહુ, ઈ હૌ શ્રી કલ્લી પુહવિક્યાવિ કિં તસ્સ. ૨૪. ઈ હૌ શ્રી કલ્લી હૌ ઇહ લોગદી પરલોગદી ઈ હૌ શ્રી ભે સમરેઈ પાસનાહં, ઈ હૌ હૌ હૌ હૌ ગૌ ગૌ ગું ગું; વં તહ સિન્નઈ ખિપ્પં. ૨૫. ઇહ નાહ સ્મરહ ભગવંત, ઈ હૌ શ્રી કલ્લી શ્રી શ્રી ઐ ઐ કલ્લી કલ્લી શ્રીકલિકુન્ડસ્વામિને નમઃ. ૨૬. ઇઅ સંથુઓ મહાયસ !, ભત્તિખર-નિખરેણુ હિયએણુ, તા દેવ કિન્ન બોહિ, ભવે ભવે પાસ જિણુચંદ. ૨૭. ઈ શાંતિઃ ઈ શાંતિઃ ઈ શાંતિઃ

૪૨. શ્રી જીરિકાપદ્મી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્.

ઈ નમો દેવદેવાય, નિત્ય ભગવતેડહંતે; શ્રીમતે પાર્શ્વનાથાય, સર્વકલ્યાણકારિણે.
૧. હૌ રૂપાય ધરણીંદ્રપલાવલચિંતાંત્રયે; શુદ્ધાતિશય કોટિભિઃ, સહિતાય મહાત્મને.
૨. અદ્વે મદ્વે પુરો હુઠવિધદ્વે ત્રણપંકિતવત્; હુઠાન્ પ્રેત પિશાચાદીન્, પ્રણાશયતિ તેડભિધા.
૩. સ્તંભય સ્તંભય સ્વાહા, શતકોટિ નમસ્કૃત; અધિમત્ કમંણાં દ્વરા, દાપતંતી વિંડખનાઃ.
૪ નાભિ દેશોદ્ધવજ્ઞાલે, પ્રદ્ધરંધ્ર પ્રતિપ્રિતે, ધ્યાતમષ્ટદલે પન્ને, તત્ત્વમેતત્ કલ્પપ્રદમ્.
૫. નત્ત્વમત્ર ચતુર્ણી, ચતુર્ણુ વિમિશ્રિતા; પચવણુક્રમધ્યાતા, સર્વકાર્ય કરી ભવેત્.
૬ ક્ષિપ ઈ સ્વાહેતિ વણુ. કૃત પચ્યાંગ રક્ષણુ; ચેડભિધ્યાયંદિદં તત્ત્વં, વશ્યસ્તસ્થાડખિલશ્રિયઃ.
૭ પુરુષં બાધતે બાક, તાવત્તલેશ પરંપરાઃ, ચાવંજ મંત્રરાજે-ક્યં, હુહિ બાજતિં મૂર્તિંભાન્.
૮ બ્યાધિ બધવધબ્યાદાનલ્લાભા સંભવ ભયમે, ક્ષયં.

પ્રયાતિ પારવેશનામસ્મરણ માત્રતઃ. ૯. યથા નાદમયોયોગી, તથા ચેત્તન્મયો ભવેત્; તદા ન હુષ્કરં કિંચિત્, કથ્યતેડનુભવાદિદમ્. ૧૦. ઇતિશ્રી હરિકાપદ્મી; સ્વામી પાર્શ્વ-
જિનઃ સ્તુતઃ; શ્રીમેરુતુંગઃ સૂરેઃ સ્તાત્, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ. ૧૧. હરાપદ્મી પ્રભુ પાર્શ્વ; પાર્શ્વયક્ષેણુ સેવિતમ્; અચિતં ધરણેન્દ્રેણુ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧૨. સર્વમંત્રમયં સર્વકાર્યં સિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયામિ હૃદયાલોભે, ભૂતપ્રેતપ્રણાશકમ્. ૧૩. શ્રીમેરુતુંગ સૂરીન્દ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વ પ્રભોઃ પુરઃ; ધ્યાન સ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વસિદ્ધિલભે ધ્રુવમ્. ૧૪.

૪૩. શ્રી હરાવલિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્.

મંત્ર-૪૩ ક્ષા શ્રી હરાવલિ પાર્શ્વનાથાય નમઃ મંત્ર હરાવલિ પ્રભુપાર્શ્વ, પાર્શ્વયક્ષેણુ સેવિતમ્; અચિતં ધરણેન્દ્રેણુ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧ સર્વમંત્રમયં સર્વકાર્યસિદ્ધિકરં પરમ્, ધ્યાયામિ હૃદયાલોભે, ભૂતપ્રેતપ્રણાશકમ્. ૨. શ્રીમેરુતુંગ-સૂરીન્દ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વપ્રભોઃ પુરઃ, ધ્યાનસ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વસિદ્ધિ લભે ધ્રુવં. ૩. શ્રીપાર્શ્વેશો વિભાશાલી, લક્ષ્મી રાજ્યજયપ્રદઃ, જગદ્ગુરુ જયત્યેકઃ, હરાપદ્મિવિભૂષણુ. ૪. હરાપદ્મિપુરે કલધિનગરે વાણારસીસ્વામિનિ, શ્રી સંજેશ્વરનામકેષુ મથુરા સેરીસકે સ્તાંભને, શ્રી મદ્દાહપદ્મિભિ પટતયોનાગિ દ્રહે શ્રીપુરે, ભાલજળે કરહેટકે જિનપતિ શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્તુતે. ૫. હરાપદ્મિ વિભૂષણુ જિનમિતિ શ્રીપાર્શ્વનાથસુદા, શકાલિસુ-નિસુંદર સ્તવગણૈનૂંતકમં યઃ સ્તુતે; સર્વાભીષ્ટસુખોચ્ચયૈ રવિરતં સ્ફૂર્જત્પ્રમોદાદયો, મોહદ્રેષીજયશ્રિયા સ ભક્તે શ્રેયોઽગિરામ્ભા શ્વતમ્. ૬.

૪૪. શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ મંત્રાધિરાજ સ્તોત્રમ્.

૪૪ ક્ષા શ્રી તં નમહ પાસનાહ, ૪૪ ક્ષા શ્રી ધરણેન્દ્રનમ સિચંદુલવિભાસ, ૪૪ ક્ષા શ્રી જસ પભાવેણુ સયા, ૪૪ ક્ષા શ્રી નાસંતિ ઉન્વદવા બહુવે. ૧. ૪૪ ક્ષા શ્રી તર્ધ સમરંતાણુમણે ૪૪ ક્ષા શ્રી ન હોઈ વાહિ નતં મહાકુખ, ૪૪ ક્ષા શ્રી નામં પિદ્ધિમં તસમં, ૪૪ ક્ષા શ્રી પયડં નતીત્ય સદેહો. ૨. ૪૪ ક્ષા શ્રી જલ જલણુ ભયે તહ સંપ, સિહં ૪૪ ક્ષા શ્રી ચૌરારિસંભવે ખિંપ, ૪૪ ક્ષા શ્રી જો સમરં પાસનાહ ૪૪ ક્ષા શ્રી પહુવર્ધ નક્યાવિ કિ તસસ. ૩. ૪૪ ક્ષા શ્રી કલ્લી ક્ષા ક્ષા ક્ષા ઇહ દોગઠિ પર દોગઠિ, ૪૪ ક્ષા શ્રી જો સમરં પાસ નાહં તુ ૪૪ ક્ષા હૂં હૂં ગાં ગી ગુગઃ તંતહ સિનજં ખિંપ, ઇહનાહં ૪૪ ક્ષા શ્રી કલ્લી સરહ લગવંતં. ૪. ૪૪ ક્ષા શ્રી કલ્લી ગાં ગી કલ્લી કલ્લી કલિકુંડસ્વામિને નમઃ.

આ સ્તોત્ર પવિત્ર થઈ, મન વચન કાયા નિર્મલ કરી, નિરતર સાત વાર ૭ માસ સુધી ગણે તેને રાજ્યલક્ષ્મી અવશ્ય મલે. એ સ્તોત્ર જેને કઠે બાધે તેને વ્યંતરાદિ દોષ ટલે, ઘર પૂજ્ય લક્ષ્મી પામે. એ સ્તોત્ર કષ્ટ પડ્યે આગેલ ત્રણ કરી સાડા બાર-હજાર રવેતમાલાયે ગણે, ભૂમિશયન કરે. અસત્ય વચન ત્યાગે શીયલ પાલે, શ્રીપાર્શ્વનાથજિનપ્રતિમા આગલ જાપકરે, પછી અગર-કપૂર-કસ્તૂરીનો હોમ કરે. એવી રીતે ત્રણ દિવસમાં જાપ કરવાથી પદ્માવતી વશ થાય, ચિંતિત કાર્ય સિદ્ધિ થાય, વિવાહ-વિવાદે-રાજ્યક્ષાદે માન્યણુ થાય.

४५. श्री कलिकुंड पार्श्वनाथ यंत्र-मंत्र भव स्तोत्रम्.

[illegible]

४६. श्री पार्श्वनाथस्य गर्भित मन्त्राधिराज स्तोत्रम्

શ્રી પાશ્વઃ પાતુ વો નિત્યં, જિનઃ પરમશંકરઃ; નાથઃ પરમશક્તિશ્ચ, શરણ્યઃ સર્વકામકઃ ૧. સર્વવિક્ષરઃ સ્વામી, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ; સર્વ સત્વહિતો યોગી, શ્રીકરઃ પરમાર્થકઃ ૨. દેવદેવઃ સ્વયંસિદ્ધ-શ્ચિદાન્દમયઃ શિવઃ; પરમાત્મા પરબ્રહ્મ, પરમઃ પરમેશ્વરઃ ૩. જગન્નાથઃ સુરજ્યેષ્ઠો, ભૂતેશઃ પુરુષોત્તમઃ; સુરેન્દ્રો નિત્યધર્મશ્ચ, શ્રીનિવાસઃ શુભાણ્ડવઃ ૪. સર્વજ્ઞઃ સર્વદેવેશઃ, સર્વકઃ સર્વગોત્તમઃ; સર્વાત્મા સર્વકર્શીચ, સર્વવ્યાપી જગદ્ગુરુઃ ૫. તત્ત્વમૂર્તિઃ પરાહિત્યઃ, પરબ્રહ્મપ્રકાશકઃ, પરમેન્દુ પરબ્રાણુઃ, પરમામૃતસિદ્ધિદઃ ૬. અજઃ સનાતનઃ શમ્ભુ-રીશ્વરશ્ચ સદાશિવઃ; વિશ્વેશ્વરઃ પ્રમોદાત્મા, ક્ષેત્રાધીશઃ શુભપ્રદઃ ૭. સાકારશ્ચ નિરાકારઃ, સકલો નિષ્કલોડવ્યયઃ; નિર્મમો નિર્વિકાશ્ચ નિર્વિકલ્પો નિરામયઃ ૮. અમરશ્ચાજરોડનન્તઃ એકોડનન્તઃ શિવ ત્મકઃ; અલક્ષ્ય-શ્ચાપ્રમેયશ્ચ, ધ્યાનલક્ષ્યો નિરજનઃ ૯. કંકારાકૃતિરવ્યકતો વ્યક્તરૂપસ્ત્રીમયઃ; બ્રહ્મદયપ્રકાશાત્મા, નિર્ભયઃ પરમાક્ષરઃ ૧૦. દિવ્યતેજમયઃ શાન્તઃ, પરામૃતમયોડચ્યુતઃ; આલોડનાથઃ પરેશાનઃ, પરમેષ્ઠી પરઃ પુમાન્; ૧૧. શુદ્ધસ્ફટિકસંકાશ, સ્વયંભૂઃ પરમાચ્યુતઃ વ્યોમાકારસ્વરૂપશ્ચ, લોકાલોકાકાવલાસકઃ ૧૨. જ્ઞાનાત્મા પરમાનન્દઃ, બ્રાણ્ણરૂઢો મનઃ સ્થિતિઃ; મનઃસાધ્યો મનોધ્યેયો, મનોદૃશ્યઃ પરાપરઃ ૧૩. સર્વતીર્થમયો નિત્યઃ, સર્વદેવમયઃ પ્રભુઃ; ભગવાન્ સર્વતત્ત્વેશઃ, શિવશ્રીસૌખ્યદાયકઃ ૧૪. ઇતિ શ્રીપાશ્વનાથસ્ય, સર્વજ્ઞસ્ય

જગદ્ગુરો; દિવ્યમષ્ટોત્તરં નામ-શતમંત્ર પ્રકીર્તિતમ્. ૧૫ પવિત્રં પરમં ધ્યેયં, પરમાનન્દદાયકમ્. ભુક્તિભુક્તિપ્રદં નિત્યં, પઠતે મંગલપ્રદમ્. ૧૬ શ્રીમત્પરમકથ્યાણુ-સિદ્ધિદ શ્રેયસેડ્સ્તુ વઃ પાર્શ્વનાથજિનઃ શ્રીમાન્. ભગવાન્ પરમઃશિવઃ ૧૭. ધરણેન્દ્ર-કણ્ઠચત્રાલંકૃતો વઃ શ્રિયે પ્રભુ; દધાત્ પદ્માવતીદેવ્યા, સમધિષ્ઠિતશાસનઃ ૧૮. ધ્યાયેત્ કમલમધ્યસ્થં, શ્રીપાર્શ્વજગદીશ્વરમ્; ઈં હ્રીં શ્રીં હુઃ સમાયુક્તાં, કેવલજ્ઞાનભાસ્કરમ્. ૧૯. પદ્માવત્યાવિજિતં વામે, ધરણેન્દ્રેણુ દક્ષિણે; પરિતોડપ્રદલસ્થેન, મન્ત્રરાજેન મંયુતમ્. ૨૦. અષ્ટપત્રસ્થિતૈઃ પંચ-નમસ્કારૈ સ્તથા ત્રિભિઃ; જ્ઞાનાદૈવેષ્ટિતં નાથં, ધર્માર્થકામ-મોક્ષદમ્. ૨૧ શતપોડશદલાકૃતં, વિદ્યાદેવીભિરન્વિતમ્; ચતુર્વિંશતિપત્રસ્થ, જિનં માતૃસમાવૃતમ્. ૨૨. માયાવેષ્ય ત્રયાશસ્થં, કૈંકારસહિત પ્રભુમ્; નવગ્રહાવૃતં દેવં, દિક્પાલૈર્દશભિવૃતમ્. ૨૩. ચતુષ્કોણેષુ મન્ત્રાઘ ચતુર્ભોજાન્વિતૈર્જિનૈઃ; ચતુરષ્ટકશદ્વીતિ, દ્વિધાંકસંગકૈયુતમ્. ૨૪. દિક્ષુ લકારચુક્રતેન, વિદિક્ષુ લાંકિતેન ચ; ચતુરસ્રેણુ વળાંક, ક્ષિતિતત્ત્વે પ્રતિષ્ઠિતમ્. ૨૫. શ્રીપાર્શ્વનાથમિત્યેવં, યઃ સમાગધયેન્નિજનમ્ તં સર્વપાપ-નિમુક્તં, ભજતે શ્રીઃ શુભપ્રદા. ૨૬. જિનેશ પૂજિતો ભક્ત્યા, સંસ્તુત પ્રસ્તુતોડયવા; ધ્યાતસ્ત્વયૈ લક્ષ્ણં વાપે, સિદ્ધિસ્તેષાં મહોદયા. ૨૭. શ્રીપાર્શ્વમન્ત્રરાજાન્તે, ચિન્તામણિ-ગુણારુપદમ્; શાન્તિપુષ્ટિકરંનિત્યં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશનમ્. ૨૮. ઋદ્ધિ સિદ્ધિ મહાબુદ્ધિ-ધૃતિશ્રી-કાન્તિ કીર્ત્તિદમ્; મૃત્યુંજય શિવાત્માનં, જપનાન્નન્દિતોજન. ૨૯. સર્વકથ્યાણુપૃષ્ઠ-સ્થાદ, જરામૃત્યુવિવર્જિતં; અણિમાદિ મહાસિદ્ધિ, લક્ષણયેન આનુયાત્. ૩૦ પ્રાણાયા-મમનોમન્ત્ર, યોગાદમૃતમાત્મનિ; ત્વામાત્માનંશિવં ધ્યાત્વા, સ્વામિન્નાં સિદ્ધયન્તિ જન્ત-વઃ ૩૧. હૃષંક કમલશ્રેદ્ધિ, રિપુદન સર્વસૌખ્યદઃ; પાતુ વઃ પરમાનન્દ-લક્ષણુ સસ્મૃતો જિનઃ. ૩૨. તત્ત્વરૂપમિદં સ્તોત્રં, સર્વમંગલસિદ્ધિદમ્; ત્રિસન્ધ્યં ચ પઠેન્નિત્ય નિત્યં પ્રાપ્નોતિ સ શ્રિયમ્. ૩૩.

૪૭ શ્રી ચિન્તામણિ પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ

(શાદ્દલ વિકીરિત વૃત્તમ)

કિં કપૂરમયં સુધારસમયં કિં ચન્દ્રરોચિમયં, કિં લાવણ્યમયં મહામણિમયં
કરુણ્યકેલિમયમ્; વિશ્વાનન્દમયં મહોદયમયં શોભામયં ચિન્મયં, શુકલધ્યાનમયં
વપુર્જિનપનેભુયાદ્ભવાલમ્બનમ્. ૧. પાતાલં કલયન્ ધરાં ધવલયજ્ઞાકાશમાપૂરયન્ દિક્ચક્ર
કમયન્ સુરાસુરનરશ્રેણીય વિસ્માયયન્, બ્રહ્માંડં સુખયન્ જલ્લાનિ જલધેઃ ફેનચ્છલા
લોલયન્, શ્રીચિન્તામણિ પાર્શ્વસંભવયશોહંસશ્ચિરંરાજતે, ૨ પુષ્યાનાં વિપણિસ્તમો,
દિનમણિઃ કામેભકુમ્ભમુણિઃ; મોક્ષે નિઃસરણિઃ સુરેન્દ્રકરણીજયેતિઃ પ્રભાસારણિઃ દાને
દેવમણિર્નતોત્તમજનશ્રણિઃ કૃપાસારણી, -વિંશવાનન્દમુધાપણિભંવમિદે, શ્રીપાર્શ્વચિન્તા-
મણિઃ ૩. શ્રી ચિન્તામણિપાર્શ્વવિશ્વજનત. સંભવનસ્ત્વં મયા, દૃષ્ટસ્તાત તતઃ શ્રિયઃ
સમન્વલ્લશકમાચ્ચકિણુ ; મુક્તિઃ કીડતિ હસ્તયોગંદુવિધં નિદ્ધં મનોવાંછિતં, હૃદયં
હૃરિતંચ હૃદનભયં કંઠં પ્રણુટં. મમ જ. યસ્યપ્રૌકતમપ્રતાપતપનઃ પ્રોદામધામા જગત્

જંઘાલ:- કલિકાલકેલિકલનો મોહાન્ધવિધ્વંસક; નિત્યોદ્યોતપદં સમસ્તકમલોકેલિગૃહં
ચજતે, સશ્રીપાત્રવંજિનો જનેહિતકૃતૌ ચિન્તામણિ: પાતુ મામ્. ૫. વિપ્રવ્યાપિતર્થો
હિનસ્તિ તરણિભાલોપિ કલ્પાકુરો, હારિદ્રાણિ ગજવલી' હરિશિશુ: કાષ્ઠાનિ વન્હે: કણ્ઠુ;
પીયુષસ્ય લવોપિ રોગનિવહં ચક્ષુતયા તે વિભો, મૂર્તિ:સ્ફુર્તિ' મતી સતી ત્રિજગતી-
કષ્ઠાનિ હર્તુ' ક્ષમા ૬ શ્રી ચિન્ત મણિમન્ત્રમૌકૃતિયુત હ્રોકારસારશ્રિત' શ્રીમહું નમિ-
ઉણપાસકલિત'. ત્રૈલોક્યવશ્યાવહમ, દ્વેધાકતવિષાપહં વિષહરં શ્રેય:પ્રભાવસ્પદ' સોદ્ધાસ'
વસહાંકિતં જિન કુલિંગા-નન્દનં દેહિનામ. ૭. ક્ષીશ્રીકારવર' નમોક્ષરધ્યાયન્તિ યે
યોગીનો હૃતપન્ને વિનિવેશ્યપાત્રવંમધિપંચિન્તામણિસંજકમ ભાલે વામભુજે ચ નાભિ
કર્યોભૂયો ભુજે હક્ષિણે પશ્ચાદ્દૃષ્ટ દલેપુરોશિવપદંદ્વિભવૈયાન્ત્યકો. ૮. નો રોગા: નૈવશોકા
ન. કલહ કલના નારિમારિપ્રચારા નૈવાંધ્યનાસમાધિનંચ દુરદુરિતે દુષ્ટહારિદ્ર-
તાનો; નો શાકિન્ધો ગ્રહા નો ન હરિકેરિગણ વ્યાલ વેનાલ-ભાલા, ભયન્તે પાશ્વચિન્તા-
મણિમતિવશતા: પ્રાણિનાં ભક્તિભાજનમ. ૯. ગીર્વાણુદુમધેનુકુમ્ભમણ્યસ્તસ્યાંગણેરંગિણો-
દેવાદાનવમાનવા: સવિનય. તરમૈ હિતધ્યાયિન; લક્ષ્મીસ્તસ્ય વશા વશૈવ શુભીનાં, પ્રદાંક
સંસ્થાયિની, શ્રીચિન્તામણિપાત્રવંનાથમ્નિશંસંસ્તૌતિ યો ધ્યાયતે ૧૦. ઇતિ જિનપતિ
પાત્રવાંખ્યયક્ષ; પ્રહલિતદુરિતૌઘ; પ્રીણિતપ્રાણિસંઘ; ત્રિભુવનજનવાંછાદાનચિતામણિકા
શિવપદતરૂ બીજ' બોધિણીજં કલાતુ ૧૧.

૪૮. શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્

(અટ્ટેમટ્ટે મન્ત્ર ગણિતમ્)

૭ નમો ભગવને શ્રી. પાર્શ્વનાથાય ક્ષાં નમઃ; ધરણેન્દ્રપદ્માવતી ચૈવહિ; સહિતાય
સદાશ્રિયે ૧. અટ્ટેમટ્ટે તથા ક્ષુદ્રે વિષદૃક્ષુઃ સ્તભય સ્તભય ક્ષુદ્રાન્ સ્વાહાન્તૈરેભિરક્ષરૈ-
પદ્મમદ્દલોપેત', માયાકજિન લાંછિતં; પદ્મમધ્યાન્તરાલેપુ પત્રે પરિચથાકમમ્ ૩. અષ્ટાવધૌ
તથાચાષ્ઠૌતથા વિન્યસ્યક્ષરમંહલં, તથાષ્ટશતભપેન, જવરમેકાન્તરાદિકમ્, ૪. રિપુ-ચોર
મહિપાલ-શાકિની-ભૂત-પન્નગા;; અરણ્યે દેહિભં ભીતિ, હાન્ત બદ્ધં ભુભદિપુ. ૫.
યુગ્મમાલા જપિત્વા ચ, મન્ત્રેણાષ્ટશતાધિક, પ્રક્ષિપ્તપાત્રકંઠેષુ, ભૂતાદીનસ્તંભયેદ્ભુવમ.
૬ શુભગલસ્ય ગુટિકાં ચ, શતમણોત્તરંહુલં, દુષ્ટ મુચ્ચાટયેત્ સઘા; શાંતિ' ચ કુરુતેગૃહે.
૭. દેવસ્થાનિતસિંહસ્ય, નીલવણ્ડસ્ય સંસ્તવાત્, લક્ષતે શ્રેયસોસિદ્ધિ, કવચોવાછિતૈ:
સહ. ૮. શ્રીઅશ્વસેનકુલપકજ ભાસ્કરસ્ય, પદ્માવતી ધરણરાજનિષેવિતસ્ય, વામાંગજસ્ય
પદસંસ્તવનાદલભન્તે, ભંયા:શ્રિય' શુભગતામપિ વાંછિતાનિ. ૯.

૪૯. શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તોત્રમ્

પ્રણુમામિ સદા જિનપાર્શ્વજિન', જિનનાયક દાયક સૌખ્યધનમ; ધનચારુ મનોહર
દેહધર', ધરણીપતિ નિલ્ય સુસેવકરમ્, ૧. કરુણારસ રંજિત ભવ્યદેહી, દક્ષિણપ્તસુશોભિત
મૌલિમણી, મણિકંચનરૂપત્રિકૌટલટ'; ઘટિતાસુર કિંનરપાર્શ્વતટમ્; ૨. તટિનીપતી ઘોષ-
ગભીર અર'. અરણ્યા ગતવિશ્વાસેન અરમ્ નરનારિનમસ્કૃત નિત્યપક્ષ, પદ્માવતી ગાવતી.

ગીત સદા ડ. સતતે દ્રિય ગોપિ યથાક્રમકં, કમલસુરવારુણ મુકતહંમ; હંહેલિત કમ્મકૃતાં તબલં, બલધામદર દરપકજલમ્, ૪. જલજલ્પપત્રપ્રભાચનં, નયનંદિત લબ્યતરી સમનમ્; મનમચ્છ મહીરુહ વન્હિસમં, સમતાશુણ રત્નમયં પરમમ્. ૫. પરમાથં વિચાર સદા કુશલં. કુશલં કુરુ મે જિનનાથ ! અલમ્: અલિની નલિનીનલ નીલતનુ તનુતાત્ પ્રભુપાર્શ્વજિનંસુધનમ્. ૬.

કલ્પશ સુધન, ધાન્યકરં કરુણાપરં, પરમ સિદ્ધિકરં વરદા ધરમ. વરતર અશ્વસેન કુલોદ્ભવં, ભવભૂતા પ્રભુ પાર્શ્વજિનં શિવમ્. ૭.

૫૦. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રમ્.

સૌભાગ્યભાગ્યાતિશયાભિરામં, સદાચિદ્ધાનન્દ રસૈક કામમ્; યોગિન્દ્રચિતાંબુજ રાજહંસં, પાર્શ્વસ્તુવે શંખપુરાભિધાનમ્. ૧. પ્રતિપ્રભાતં જગદેકતાતં, વામાંગભાતં ગતદોષભાતમ્, અનંત સાતં મહ રેણુવાતં, પાર્શ્વસ્તુવે શંખપુરાભિધાનમ્. ૨. અપાર સંસાર પયોધિપારં, ગતં વિપદ્વલ્લિ મિદા કુઠારમ્; ત્રૈલોક્ય લક્ષ્મી હૃદયૈક હારં, પાર્શ્વસ્તુવે શંખપુરાવતારમ્. ૩. કદા ગમી સિદ્ધિમતીવ પ્રજે, કૃતે તદાખ્યાં જિનરાજ મુખ્યામ્, આગામિ પાર્શ્વલિધ તીર્થકર્તું, સદાયધોષો ભવિતા ગણી ત્વમ્. ૪. શ્રવેતિ હામોદર તીર્થવાચમ્, અષાઢ નામાસ્તિકે મુખ્યદક્ષઃ; નિરમાય ણિયં પ્રભુ પાર્શ્વસંતકં, સંપૂજ્ય મુકતં પ્રથમેડથ કદપે. ૫. અપુપૂજત્વં વિનમિનંમિશ્રિ, વૈતાલ્ય શૈલે વૃષભેશકાલે; સૌધમં કદપે સુરનાયકેન, ત્વં પૂજિતો ભૂરિતરં ચ કલમ્. ૬. આરાધિતસ્ત્વં સમયં ક્રિયન્તાં, આન્દ્ર વિમાને કિલ ભાનવેપિ; પદ્માવતી દેવી તથા ચ નાગા-ધિપેન દેવાવસરેષિસત-સ્ત્વમ્. ૭. યદા જરાત્રય પ્રચુકત વિદ્યા, બલેન ભાતં સખલં જરાત્રમ્; તદા મુદા નેમિ-ગિરા સુરાસિઃ, પાતાલતસ્ત્વાં તપસ્યા નિનાય. ૮. તવ પ્રભો! સ્નાત્ર જલેન સિકતરોગૈવિ-મુકતં કટકં બભૂવ; સંસ્થાપિતં તિર્થમિદં તદાનીં, શંખેશ્વરાખ્યં ચદ્રુપુંગવેન. ૯. ઇહાપિ ભાતઃપદશીતિ વષં, સહસ્ર સંખ્યસ્તવ દેવ ! અલઃ; સહસ્રજિહ્વોડપિ તતસ્તનભઘમ્, વકર્ણ સમથં કિમુ જોભવીતિ. ૧૦. તથા કથ ચૈત્ય વિચિત્રમત્ર, શ્રીકૃષ્ણરાણે રચ્યાંચકાર, સદ-દ્વારકસ્થોપિ યથા ભવંતં, નનામ નિત્યં કિલ સપ્રભાવમ્. ૧૧. શ્રી વિક્રમાન્મન્મથ બાણ મેરા, મહેશ તુલ્યે સમયે વ્યતીનેત્વં શ્રેષ્ઠીના સત્જન નામકેન, નિવેશિતઃ સર્વં સમૃદ્ધિદોડભૂઃ ૧૨. જંજીપુરે સૂર્યપુરેડનવાસં, તતો ધિગમ્યાંગમનંગરૂપમ્, અચીકરત હર્જન શલ્ય-ભૂપો, વૈમાન તુલ્યં તવ દેવ ! ચૈત્યમ્. ૧૩. કલે કલૌ કલ્પતરુઃ કિમેષઃ, કિ કામધેનુઃ કિમુ કામકુલાઃ, યથાભિલાષં સુખ હાયકત્વં, ત્વં સેવકૈરીશ ! વિકલ્પિતોસિ. ૧૪. સ્વર્ગેપિ સજ્યેપિ ધનેપિ વાંછા, અચિન્ન મે ચેતસિ વતંમાના, વિઘ્નેકળધો શુણ્ણરત્નસિંધો, દેયાઃ દેવ ! સદા સ્વસેવા. ૧૫.

૫૧. નવાંગી વૃત્તિકાર શ્રી અભય દેવ સૂરિકૃત શ્રી સંભન પાર્શ્વનાથનું જર્પતિહુઅણુ સ્તોત્રમ.

જય તિહુઅણુ વરકચ્ચકરજ જય જિણુ ધણંતરિ, જય તિહુઅણુ કલ્પાણુકેશ

દુરિઅકરિ કેસરિ; તિહુઅણુ જણ અવિલંધિયાણુ ભુવણુત્તય સામિઅ, કુણુ સુસુહાઈ
જિણેસ પાસ થ લણુય પુરફિઅ. ૧. તઈ સમરંત લહંતિ ઝત્તિ વરં પુત્ત કલતઈ,
ધણુસુવણુ હિરણુપુણુ જણુ ભુજઈ રજજઈ; પિક્ખઈ મુક્ખ અસ ખ મુક્ખ, તુહ
પાસ ! પસાઇણુ ઇઅતિહુઅણુવરકપરૂખ !, મુક્ખઈ કુણુ મહ જિણુ ! ૨૨. જરજજર-
પરિબુણુકણુ, નહંસુકુઠીણુ ચક્ખુખીણુ, ખએણુ ખુણુ, નરસદિલય સૂલિણુ; તુહ જિણુ !
સરણુસાયણેણુ, લહં હંતિ પુણુણુવ જય ધજતરિ ! પાસ ! મહવિ, તુહું રોગહરો
ભવ. ૩. વિજ્ઞાનજેઠંસમંતતંત, સિદ્ધિઠ અયત્તિપણુ, ભુવણુખણુઅ અફૂવિહ સિદ્ધિ,
સિજજઈ તુહ ! નામિણુ; તુહ નામેણુ અપવિત્તઓવિ, જણુ હેઠ પવિત્તઠ, તંતિહુઅણુ
કલ્લાણુકોસ ! તુહ પાસ ! નિરુત્તઠ. ૪. ખુદ પકિત્તઠ મ તતંત-જ તાઈ વિસુત્તઈ ચર
થિર ગરલ-ગહુગખગ, રઉવગુ વિગંજઈ દુત્થિઅ સત્થ અણુત્થ પત્થ, નિંથારઈ
દયકરિ દુરિઅઈ હરઉ સ પાસ દેઉ, દુરિઅકરિ કેસરિ. ૫. તુહ આણુ થલેઈ ભીમ,
કપુધુરસુરવર રૂખસ જક્ખ દેણિંદવિંદ, ચોરાનલ જલહર; જલથઆરિરઉદ ખુદ, પસુ
જેઠંણિ જેઠંઅ, ઇઅ નિહુઅણુ અવિલંધિઆણુ !, જય પાસ ! સુસામિય ! ૬. પાત્થય
અત્થ અણુત્થ તત્થ, ભત્તિખભરનિખભર રોમંચિય (સુ)ચારુકાય, કિજરનર સુરવર, જસુ
સેવઈ કમ કમલબુઅલ, પક્ખાલિઅ કલિમલુ સો ભુવણુત્તયસામિ ! પાસ !, મહ મદઉ
રિઉખનુ. ૭. જય જેઠંઅ મણુ કમલ ભસલ, ભય પંજરકુજર ! તિહુઅણુ જણુ આણુ ક-
અંદ !, ભુવણુત્તય કિણુયર !; જય મધંમેઠંણિ વારિવાહ !, જય જંતુપિયામહ ! થ લણુ-
ચરિય પાસનાહ !, નાણુત્તણુ કુણુ મહ. ૮. ખહુ વિહ વણુ અવનુ સુનુ, વણિઉ
ખપણિહિ ! મુક્ખ ધમ્મુ કામત્થ કામ, નર નિય નિય સત્થિહિ; જં ઝાયઈ ખહુ
હરિસણુત્થ, ખહુ નામ પસિદ્ધઉ સો જેઠંઅ મણુકમલ ભસલ, સુહ પાસ પવદ્ધઉ. ૯.
ભયવિખલ રણુઅણિરહસણુથરહરિય સરીરય; તરલિયનયણુ વિસુજ્ઞસુજ્ઞ, ગગરગિર કરૂણુય,
તઈ સરસત્તિ સરંત હંતિ, નરનાસિય ગુરૂર, મહવિજઝવિ સિજિજ સઈ પાસ, ભયપંજર
કુજર. ૧૦. પઈપાસિ વિયસંત નિત્ત, પત્તત પવિત્તિય ખાહ પવાહ પડક રૂક-હંદ હાહસુ
પુલઠંઅ; મજ્ઞઈ મનુ સંઠિનુ પુનુ, અખાણુ સુર નર, ઇઅ તિહુઅણુઆણુ કઅંદ !
જય પાસ જિણેસર ! ૧૧. તુહ કલ્લાણુ મહેસુ ઘટ-ટંકારવપિલ્લિઅ વલ્લિર મલ્લ
મહલ્લ ભત્તિ, સુરવર ગંબુલ્લિઅ; હલ્લખલ્લિઅ પવત્તિયંતિ, ભુવણેવિ મહુસવે ઇઅ
તિહુઅણુઆણુ કઅંદ ! જય પાસ ! સુહુખસવ ! ૧૨. નિમ્મલ કેવલ કિરણુનિયર, વિહુ-
રિયતમ પહુયર; હંસિય સયલ પયત્થસત્થ-વિત્થરિય પહાયર, કલિકલ્લસિય જણુ ધુઅલોય
લોયણુહ અગોયર !, તિમિરઈ નિરૂર પાસનાહ ! ભુવણુત્તય કિણુયર !. ૧૩. તુહ સમરણુ
જલવરિસસિત્તમાણુવમઠ મેઠંણિ, અવરાવર સુહુમત્થ ખોહ, કંદલ દલરેહણિ; જાયઈ ફલભર
ભરિયહરિય, હંદહાહ અણોવમ, ઇય મધંમેણિ વારિવાહ, દિસ પાસ મઈ મમ ૧૪. કય
અવિકલ કલ્લાણુ વલ્લિ, ઉલ્લારિય હંદવણુ હાવિય સગપવગ મગ, હુગઇગમવાવારણુ;
જય જંતુહ-જણુએણુ, તુલ્લ જંજણુય હિયાવહુ રમ્મુ ધમ્મુ સો જયઉ પાસ ! જય
જંતુ પિયામહ ! ૧૫. ભુવણુરણુ નિવાસ હરિય, પરહસિસણુ દેવય, જેઠંણિ પુયણુ

ખિત્તવાલ, મુદ્દાસુર પસુવય, તુહ; ઉત્તરુ સુદુ અવિસદ્દુ ચિદ્દુહિ; ધય તિહુઅણુ વણુ
 સીહ! પાસ! પાવાધ પણાસહિ. ૧૬. ક્ષણિક્ષણકરકુર'તસ્યણુ-કરરંજિય નહયલ! ક્ષણી
 ક'દલ દલતમાલ-નિદલુપલ સામલ!; કમકાસુર ઉવસગગવગ, સંસગ અગ'જિઅ જય
 પચ્ચકખ જિણેસ! પાસ! થંબણુય પુરિહુઅ! ૧૭. મહ મહુ તરહુ પરમાણુ નેય વાયાવિ
 વિસ'હુહુ! નય તણુ રવિ અવિણુય સહાવુ, આલસ વિહલ'થહુ તુહ માહ'પુ! પમાણુ, દેવ,
 કારણુ પવિત્તક! ધય મધ મા અવહીરિ પાસ! પાલિહિ વિલવન્તઉ. ૧૮. કિંકિ કપિપઉણુ
 ય કલુણુ, કિં કિં વ ન જ'પિઉ! કિંવ ન ચિહુઉ કિહુ દેવ, દીણુયમવલ્લંખિઉ; કાહિ ન કિય
 નિ'દલ લલિ અરહેહિ હુહત્તિહિ! તહવિ ન પત્તઉ તાણુ કિંપિ, પધ પહુ પરિચત્તિહિ. ૧૯.
 તુહુ સામિઉ તુહુ માય અ'પુ, તુહુ મિત્ત પિય'કર, તુહુ ગધ તુહુ મધ તુહુજિતાણુ તુહુ શુર
 એમ'કર; હઉ હુહલર ભારિઉવરાઉ, રાઉલ નિખગગહ! લીણુઉ તુહુ કમ કમલ સરણુ, જિણુ
 પાલતિ ચ'ગહ. ૨૦. પધ કવિ કય નિચેય લોય, કિવિ પાવિય, મુહસય! કિવિ મધમ'ત મહ'ત
 કેવિ, કિવિ સાહિય સિવપય કિવિ ગ'જિય રિઉવગગ કેવિ જસધવલિય જ્યલ મધ અવહીરહ
 કેણુ પાસ, સરણુગય વચ્ચલ. ૨૧. પચ્ચવચાર નિરીહનાહ! નિપત્ત, પચ્ચોયણુ! તુહુ જિણુ
 પાસ! પચેવચાર-કરણુકે પચયણુ!; સત્તુમિત્તસમચિત્ત વિત્તિ; નયનિહય સમમણુ!
 મા અવહીરિ અજ્ઞગગઓવિ, મધ પાસ નિરંજણુ! ૨૨. હઉ બહુ વિહ હુહત્તગત્ત,
 તુહુ હુહ નાસણુપર મુયણુક કરણુકે કાણુ, તુહુ નિર કરણુયર; હઉ જિણુ પાસ અસા-
 મિસાણુ, તુહુ તિહુઅણુ સામિઅ! જ' અવહીરધ મધ જ'ખ'ત, ધય પાસ! ન સોહિય.
 ૨૩. જુગગજુગગવિભાગ નાહ, ન હુ ભેયહિ તુહુ સમ! ભુવણુવચાર સહાવભાવ, કર-
 ણુરસસત્તમ; સમવિસમધ કિલણુ નિયધ, ભુવિહાહ સમ'તઉ ધય દુહિખંધવ પાસનાહ!;
 મધ પાલથુણુ'તઉ. ૨૪. નયદીણુહ દીણુય મુયવિ, અન્નુ વિકિવિજુગાય જ'ભેધ વિ ઉવ-
 ચારુ કરહિ, ઉવચાર સમુજજય; દીણુહ દીણુ નિહીણુ જેણુ, તહિ નાહિણુ ચત્તઉ, તે
 જુગગકે અહમેવ પાસ, પાલહિમધ ચ'ગઉ. ૨૫. અહઅન્નુવિ જુગગય વિસેસુ, કિવિ
 મન્નહિ દીણુહ જ' પાસિવિ ઉવચાર કરધ, તુહનાહ સમગગહા સન્નિચય કિલ કલ્લાણુ
 જેણુ; જિણુ તુમ્હે પસીયહ કિં અન્નિણુ ત ચેવ દેવ, મા મધ અવહીરહ. ૨૬. તુહ પત્યણુ
 ન હુ કોધ! વહલુ, જિણુ! જાણુઉ કિંપુણુ હઉ દુહિખઉ નિરસત્તયત્ત, હુહલુ ઉસયમણુ;
 ત'મન્નઉ તિમિસેણુ એઉ, એઉ વિજધ લખમધ! સચ્ચ જ' ભુકિખયવસેણુ, કિં ઉભર
 પચ્ચધ. ૨૭ તિહુઅણુ સામિઅ પાસનાહ!, મધ અ'પુપયાસિઉ કિજજઉજ' નિયરવસરિઅ,
 ન મુણુઉ બહુજ'પિઉ અન્નુ ન જિણુજગિ તુહ સમે, વિદદિખણુ હયાલઉ, જધ અવ-
 ગણુસિ તુહ જિ અહહ, કયહોઉ હયાસઉ. ૨૮. જધ તુહ રૂવેણુકિણુવિ, પેયપાયણુ
 વેલવિયઉ તુવિજાણુઉ જિણુ પાસ તુમ્હિ, હઉ અંગીકરિઉ ધય મહ ધચ્ચિઉ જ' ન હોધ,
 સા તુહ ઓહાવણુ. રજખ'તહ નિયકીત્તિ જુ ય જુજજધ અવહીરણુ ૨૯. એહમહારિહ
 જત્ત દેવ! ધહુ નહવણુમહુસઉ જ' અણુલિયગુણુગણુહ તુમ્હે, મુણિજણુ અણિસિદઉ;

૧-આ માયાના ઉચ્ચારણુ વખતે સ્તુતિકર્તાને સ્થંભનપાથ'પ્રભુની પ્રતિમાના પ્રત્યક્ષ દર્શન થયેલ,
 તેથી જ અહિં આ 'પચ્ચકખ'પ્રત્યક્ષ શબ્દ, કર્તાએ મોઝેલ છે.

એમ પસીહઉ પાસનાહ, થંભણુય પુરદિય ધંય સુણિવરૂ સિરિ અભયદેહ, વિરણુવઈ અણિદિય ૩૦.

૫૨. શ્રી હરિભદ્ર સૂરીકૃત શ્રી મહાદેવાષ્ટકમ્.

યસ્ય સંકલેશ જનનો, રાગો નાસ્ત્યેવ સર્વથા; ન ચ દ્વેષોઽપિ સર્વેષુ શમેન્ધન-
દવાનલાઃ. ૧. ન ચ મોહોઽપિ સજ્જાન, મહાદનોઽશુદ્ધવૃત્તકૃત; ત્રિલોક ખ્યાત મહિમા,
મહાદેવઃ સ ઉચ્યતે. ૨. યો વીતરાગઃ સર્વજ્ઞો, યઃ શાન્તસુખેશ્વરઃ; કિલ્લકમંકલાત્પીતઃ,
સર્વથા નિષ્કલસ્તથા. ૩. યઃ પૂજ્યઃ સર્વ દેવાનાં, યો દ્યેયઃ સર્વયોગિનામ્; યઃ સ્થા
સર્વનીતીનાં, મહાદેવઃ સ ઉચ્યતે. ૪. એવં સદ્વૃત્તયુક્તેન, ચેન શાસ્ત્રસુદાહૃતમ્; શિવવત્મ
પરં જ્યોતિઃ, ત્રિકોટીદોષ વર્જિતમ્. ૫. યસ્ય ચારા ધનોપાયઃ, સદાજ્ઞાભ્યાસ એવ હિ;
યથાશક્તિ વિધાનેન, નિયમાત્સ ફલપ્રદઃ. ૬. સુવૈદ્યવચનાદ ચદ્વદ, વ્યાધેભાવતિ સંક્ષયઃ;
તદ્દેવદેવ હિ તદ્ વાક્યાદ ધ્રુવ સંસાર સંક્ષયઃ. ૭. એવમ્ભૂતાય, શાન્તાય, કૃતકૃત્યાય ધીમતે;
મહાદેવાય સતતં, સમ્યગ્ભક્ત્યા નમોનમઃ. ૮.

(શીઘ્ર મોક્ષ આપનાર)

૫૩. નમો જિનાય સ્તોત્રમ્.

નાગેન્દ્ર-દેવેન્દ્ર નમસ્કૃતાય, રાગાદિશત્રુક્ષયકારકાય; કર્માદિ વિશ્વસન તત્પરાય,
તસ્મૈ નમઃકારાય નમો જિનાય. ૧. માનક્ષયેષૂઞ્ચપરાક્રમાય, સંસારસિન્ધોઃ જનતારકાય;
દેવાધિદેવાય ભવન્તિકાય, તસ્મૈ નમઃકારાય નમો જિનાય. ૨. જૈન ત્રિલોકે પરિવર્તકાય,
અષ્ટપ્રતિહારવિભૂવિતાય; શ્રી વીતરાગાય શુણ્ણાતિગાય, તસ્મૈ નમઃકારાય નમો જિનાય. ૩.
નાથાધિનાથાય મહાબલાય, ઇન્દ્રાદિપૂજ્યાય મહેશ્વરાય; નાકાધિપૈઃ સેવિત પદ્મકેભાય,
તસ્મૈ નમઃકારાય નમો જિનાય. ૪. યોગીન્દ્રવન્ધ્યાય સુખપ્રદાય, સર્વજ્ઞદેવાય યથોપનાય;
ત્રૈલોક્યનાથાય શુભકરાય, તસ્મૈ નમઃકારાય નમો જિનાય. ૫. પંચાક્ષરમિતં સ્તોત્રં, યઃ
પઠેત્ જિનસન્નિધૌ, સ શીઘ્ર મોક્ષમાપ્નોતિ, ચિદ્ધાનન્દેન ઓઠતિ. ૬.

૫૪. રોગાદિ શમનાર્થ શાન્તયુદ્ધ ધોષણા સ્તોત્રમ્.

(પ્રથમ.)

રોગશોકાદિભિદોષૈ, રાજિતાય જિતારથે; નમઃ શ્રી શાન્ત ચે તસ્મૈ, વિહિતાનત-
શાન્તયે. ૧. શ્રી શાન્તિ જિનભક્તાય, ભવ્યાય સુખસંપદમ્; શ્રી શાન્તિ દેવતાદેયા-દશાન્તિ-
મપનીય મે. ૨. અંબા નિહિતકિંભા મે, સિદ્ધબુદ્ધ સુતાન્વિતા; સિતે સિંહે સ્થિતા
ગૌરી, વિતનોતુ સમીહિતમ. ૩. ધરાધિ પતિ પત્નીયા, દેવી પદ્માવતી સદા; ક્રુદ્ધોપદવતઃ
સા માં, પાતુ કુલ્લલક્ષ્ણવલી. ૪. ચંચત્ ચંક્રધરાચારુ, પ્રચલલલદીધિતિ; ચિરંચંદ્રેશ્વરી દેવી
નંદતાદવતામ્ચમાં. ૫. બદ્ધજ-ખેટકકો કંક, બાણ પાણિસ્તકિદ્ધુતિ; તુરંગગમનામ્બુજતા,
કલ્યાણાનિ કરોતુ મે. ૬. મથુરાયાં સુપાશ્વશ્રીઃ, સુપાશ્વ સ્તૂપરક્ષિકા; શ્રી કુબેરા નરાડહ,
સુતાંકાડવતુ વો ભયાત્. ૭. પ્રહાશાન્તિઃ સમાં પાયા-દપાયાદ વીર સેવકઃ; શ્રીમત્સત્ય
પુરે સત્યા, ચેનદીતિઃ કૃતા નિબ. ૮. શ્રી શક પ્રમુખાચક્ષા, જિનશાસન પ્રાપ્તિતા; દેવ-

દેવસ્તદન્યેડપિ, સધંરક્ષંત્વપાયતાઃ. ૬. શ્રીમદ્ વિમાનમારૂઢા, યક્ષ માતંગ સંગતા; સા માં સિદ્ધાયિકા પાતુ, ચક્રચાપેષુ ધારિણી. ૧૦.

૫૫. શાન્ત્યુદ્ધ ધોષણા સ્તોત્રં (દ્વીતીય.)

ૐ નમો તુહ કંસણેષુ સામિય, પણાસયે રોગ સોગ દોહગ્ગં; કપ્પહુમેવ જયંઠં, તુહકંસણું પસમ ફલ હેઉ. ૧. ક્ષા સ્વાહા. ૐ નમઃ એવ પણુવ સહિયં, માયાળીએણુ ધરણુ નાગિંઠં; સિરિ કામરાયકલિયં, પાસ જિણ્ણિંઠં નમસામિ. ૨. ક્ષા સ્વાહા. ૐ અટ્ઠેવય અટ્ઠેસયા, અટ્ઠં સહસ્સા ય અટ્ઠં કોડીઓઃ; રણંતુ મે સરીરં, દેવાસુરં પણુમિઆ સિદ્ધા. ૩. ક્ષા સ્વાહા, ૐ થંભેઠં જલ જલણુ, ચિંતિય ભત્તો ય પંચનમુક્કારો; અરિ-મારિ-ચોર-રાઉલ, ઘોરુવસગ્ગં નિવારેઠ. ૪. ક્ષા સ્વાહા. ૐ ક્ષેમ ભવતુ સુલિક્કં. સસ્યં નિપ્પધતાં જયતુ ધર્મં; શામ્યન્તુ સર્વં રોગા, યે કેમિદ્ધપદ્ધવા લોકે. ૫. ક્ષા સ્વાહા.

૫૬. શ્રી અમ્બિકાસ્તવં

પુણ્યે ગિરીશશિરસિ પ્રથમં પ્રથિતાવતારા-માસૂત્રતત્રિજગતીકુરિતાપહારામ; દૌર્ગંત્યપાતિજનતાજનિતાવલમ્બામમ્બામહં મહિમદ્દૈમવતીં મહેયમ્. ૧. યદ્દક્ષત્રકુંજ સ્ફુરોગૃહતસિહનાદોડ્યુન્માદિવિધકરિયૂથકથામમાર્થમ; કૂંભાણિઃ ખણ્ણયતુ દુર્વિનયેન કણ્ઠઃ; કણ્ઠીરવ સ તવ ભકિતનતેષુ ભીતિમ્. ૨. કૂંભાણિઃ । મણ્ણનમભૂતતવ પાદપદ્મયુગ્મ યદીયદ્ધયાવનિમણ્ણસ્ય; પદ્માલયા નવનિવાસવિશેષલાભલુપ્ધા ન ધાવતિ કુતોડપિ તતઃ પરેણુ. ૩. હારિઘદ્ધર્મ તમઃ શમનપ્રદીપાઃ, સન્તાનકાનનધનાધનવારીધારાઃ; દુઃખોપતપ્ત-જનભાલમુણ્ણલક્ષ્ણા, કૂંભાણિઃ । પાન્તુ પદ્મપદ્મનખાંશવસ્તો. ૪. દેવિ । પ્રકાશયતિ સન્ત-તમેષ કામં, વામેતરસ્તવ કરશ્ચરણાનતાનામ; કુર્વાન્ પુરઃ પ્રચુણ્ણિતાં સહકારલુપ્તિ-મમ્બે વિલમ્બવિકલસ્ય ફલસ્ય લાભમ્. ૫. હન્તું જનસ્ય દુરિતં ત્વરિતા ત્વમેવ. નિત્યં ત્વમેવ જિનશાસનરક્ષણાય; દેવિ-! ત્વમેવ પુરુષોત્તમમાનનીયા; કામંવિલાસિ વિભયા સભયા ત્વમેવ. ૬. તેષાં મુજેશ્વરગજજ્વર મારિવૈરિ-દુર્પરિવારણુજલજ્વલનોદ્ભવા ભીઃ; ઉચ્ચૃષ્ણંજન ખલુ ખેલતિ ચેષુ ધત્સે, વાત્સલ્યપલ્લવિતમમ્બકમમ્બિકે । ત્વમ; ૭. દેવિ । ત્વદ્ભિં તન્નિતપ્રતિપન્નિતીથં-યાત્રાવિધૌ બુધજનાનનરંગસંગિ; એતત્ત્વયિ સ્તુતિનિભાલકુત-કલ્પવલ્લિહલ્લિસકં સકલસંધમનોમુદેડસ્તુ. ૮. વરદે । કલ્પવલ્લિ । ત્વં સ્તુતિકૃપે । સર-સ્વતિ; પાદાઆનુગતં ભક્તં સ્વાતુલ્લેઃ ફલેઃ ૯. રતોત્રં શ્રોત્રરસાયનં શ્રુતસરસ્વાનમ્બિ-કાયાઃ પુર-શ્રેકે ગૂર્જરચક્રવર્તિસચિવઃ શ્રીવસ્તુપાદઃ કવિઃ; પ્રાતઃ પ્રાતરધીયમાનમનધં-યચ્ચિત્તવૃત્તિં સતા-માધતે વિભુતાં ચ તાણ્ણવયતિ-શ્રેયઃ શ્રિયં પુખ્યતિ. ૧૦.

૫૭. દ્વિતીય-અમ્બિકાસ્તવનમ્

દેવગન્ધર્વવિદ્યાધરૈવન્દિતે, જય જયામિત્રવિત્રાસને વિશ્વતે; નૃપુરાણવસુનિકૃદ્-ભુવનોદરે, સુખરતરકિંકિણીચાકૃતારસ્વરે. ૧. ૐ હ્રૂં । મંત્રકૃપે શિવે શકૃરે. અમ્બિકે દેવિ । જય જન્તુરક્ષાકરે, સ્ફુરત્તારહારાવલીરાજિતોરઃ સ્થલે, કણ્ણતાલકકચિરમ્બદ્ધકસ્થલે.

૨. સ્તમ્ભિની મોહિની ધશ ઉચ્ચાટને, કુદ્રવિદ્રાવિણી દોષનિનાશિની, જમ્ભિની બ્રાન્તિ ભૂત ગ્રહસ્ફેટિની, શાન્તિધૃતિક્રિતિમતિત્રિદિસસાધિની ૩. જ મહામંત્રવિદેહનવદો સ્વયં, હૃંસમાગચ્છ મે દિવિ દુરિતક્ષયમ્; જ પચષ્ઠે પ્રસીદ પ્રસીદ ક્ષણં, (હિ) સદાનન્દરૂપે વિધેહીક્ષણમ્. ૪. જ નમો દેવિ દિવ્યેશ્વરે ભૈરવે જયેડપરાજિતે તત્ત્વેમચ્છવે!; જ જગ-જજનિ સહારસમ્માજની. જ્ઞા કૂમારિહ! દિવ્યાધિવિધ્વંસિની ૫. પિંગતારોત્પત્તબ્દી-મકણ્ડીરવે, નામમન્ત્રેણ નિર્ણાશિતોપદ્રવે; અવનરાવતર દૈવતકગિરિનિવાસિનિ, અન્નિકે! જયજય ત્વં જગત્સ્વામિની. ૬. જ્ઞા મહાવિક્ષસઘાતનિર્ણાશિની, દુષ્ટપરમન્ત્રવિધાબલચ્છે-દિની; હસ્તવિન્યસ્તસહકરકલ્પભિજ્ઞા, હસ્તુ દુરિતાની દેવી! જગત્યન્નિકા. ૭. ઇતિ જિનેશ્વરસૂરિભિરન્નિકા, ભગવતી શુભમન્ત્રપદૈઃ સ્તુતા; પ્રવરપાત્રગતા શુભસમ્પદં, વિતરતુ પ્રણિહન્ત્વશિવં મમ. ૮.

૫૮. વૈરોહયા સ્તોત્રમ્.

નમિજિણ પાસનાહં અમુરિંકમુરિંકવંદિઅંદેવં; વધરુદ્ધાએ શુભં અહયં સમરામિ ભત્તીએ. ૧. જા ધરણોરગદ્ધઆ. દેવી પઠિમાવધં અ વધરુદ્ધા; સમ્પ સહસ્ત્રેહિ જુઆ દેવા કિર કિંકરા બયા. ૨. નાગિણિ નાગાઢ્ઠા, નાગકરાનાગભૂસિઅસરીરા; નાગેહિ સિરમાલા, નાગમુહા સા જએ જયઉ. ૩. ધરણિપદમપત્તી, વધરુદ્ધાનામ નાગિણી વિજ્ઞા; સમ્પ-કરંડગહૃત્યાસમ્પાભરણા થ જા નિચ્ચં. ૪. વાસુગિ^૧ અણુ^૨ ત^૩ તજખગ^૪, કંકોલય^૫. નામ પઠિમ^૬ મહ પઠિમા^૭; સમ્પકુલી^૮ સસિનામા^૯, અઠ્ઠકુલાઈ ચ ધરેઈ. ૫. વિહિઅ-કન્ન-સિઆલી-કંકાલી-ગોરસમ્પ સમ્પે થ; મોહે ઉદુરચિત્તી, કિષ્કિદૂઅ હિંદુ અવસેય ૬. વંતર ગોણુંસ જાઈ, સત્તવડા અહિવડાય પરણય; ભમર મિરાહિ ધિરોલિય, ધિરોલિ-આણુંઅ નાસેઈ ૭. હુંકારંતં ચ વિસં, અવિસદ્દ વિસદ્દપદ્ધવે ચરઈ, પારસ નામ શ્રી જ્ઞા પઠિમાવધ ધરણરાએણ. ૮. સમ્પ વિસમ્પ સરીસવ ? ધરણિ ગચ્છાહિ જાહિ રેતુરિઅં; જમ્ભિણિ થભિણિ બંધણિ, મોહણિ, હું કુદ્ધકારેણ, ૯. જો પઠઈ જો અ નિસુણઈ, વધરુદ્ધા મંતસંથવં પુરિસો; નક્સાસેસવિસાઈ, કાય ન કુસંતિ ભત્તિજીતસ્સ. ૧૦. ઘય શુલકહિ-ખીરવિમિસ્સ, મહુરંપઠિરં ચ જો બલિંદેઈ; સાહૂણુ ભત્તપાણું, વધરુદ્ધા ત પરિખેઈ. ૧૧. ઇઅ ધરણોરગદ્ધઆ, અન્નેહિ વિનિઅકુલેહિ વિઉલેહિ; દેવિ કરેઈ રજખં, વધરુદ્ધા ભવિઅલોઅસ્સ ૧૨. નાગિણિ નાગલોઈ-વધરુદ્ધા સરાવી જો તસુ નામ લેઈ તસુ અસુહ નિવારી; અજ્ઞાણું દિલેણુઅંદિદું એહિંથંડિલિનાહિવસેવં. ૧૩. અહ વવસેવં નાહિઉસેવં જાહિ જાહિ આસી વિસમંડલ ! નાગિણિપુત્તહ એહકહિજજઉ, એહઆણુમનલ ધિજજઉ. ૧૪. જીવઉ નાગિણિ નાગલોઈ, અહવ અઘંજરવાઉ; જિણિ અણાહુ સણાહુ, કિઉ નેઉર છુદ્ધિપાઉ. ૧૫. દિગ્ગીબંધઉઅહુ દિસિ બંધઉ બંધઉ નહ પાયાહુ; અરિહુ અરિહંત દિક્કરા વોલઉ બ ધિહિ જાહુ. ૧૬. દેવદેવસ્સ જં છતં, તસ્સ છતસ્સ જોજઓ, તેણુછાએમિ અપ્પાણું, મા મે હિંસંતુ પત્તગા જ કઃ કઃ કઃ સ્વાહા. એવં ૧૭. દેવં ભૂઅગા. ૧૮. દેવં રકખગા. ૧૯. દેવં જોઈણિ. ૨૦. દેવં સાઈણી. ૨૧. દેવં ડાઈણિ. ૨૨. દેવં

ચૌરગા: ૨૩. દેવ૦ બાલગા. ૨૪. દેવ૦ હિંસમા: ૨૫. દેવ૦ મૂસગા ૨૬. દેવ૦ મુગલા
૨૭. દેવ૦ મુજગા ઈં ઠ: ઠ: ઠ: સ્વાહા. ૨૮. પાસ સામિ નો નમર્ધ તિસંઝ; હલિ-
સહિજમ વિભર્ધ અવંઝ, કમઠમહાસુરકયઉવસગ, ઝાડિઅકોવં વંઝ હંસ. ૨૯.
મુહિ અંદાપહ હિયર્ધ, જિહ્વ મત્તર્ધ પારિસનાય; ઇષિ મુહિ મુહિ ઠે ફેરુર્ધ સમત્ત ?.
૩૦. ઉરિ મુદ્રિ સિરિ મુદ્રિ પાય મુદ્ર હલિ મુદ્ર; ઇષિ મુદ્રિ મુદ્રિ, હિંસ યારિ
સમુદ્ર. ૩૧. સંખિહિ તૂરિહિ આહવિઅ, સામિઅ !. દિનિઅમુદ્ર; યેઅ ફલંધી ઠેર્ધ
નં લંઘર્ધ, પારસનતિઅ મુદ્ર. ૩૨.

૫૯. શ્રી પદ્માવતી સ્તોત્રમ્

શ્રીમદ્ગીર્વાણચક્રકુટમુકુટતટીદિવ્યમાણિક્ષમાલા-જ્યોતિર્વાલાકરાલાકુરિત મુક-
રિકાધૃષ્ટપાદરવિન્દે ! આમ્રો ચેલ્કાસહસ્રજવલ્લનલશિખાલોલપાશાંકુશાહયે !, ઈં ઈં શ્રી
મન્ત્રરૂપે ! ક્ષપિતકલિમલે ! રક્ષ માં દેવિ પદ્મે ! ૧.

નિત્વા પાતાલમૂલં ચલચલચલિતે ! વ્યાલલીલાકરાલે !, વિદ્યુદ્વલપ્રચલપ્રહરણ-
સહિતે ! સદ્ભુજેસ્તજંયન્તી, દેવેન્દ્રં કુરદંબ્રકટકટ ઘટિતેસ્પટભીમાદૃહાસે માયાભૂત-
માલાકુરિતગગને ! રક્ષ માં દેવિ ! પદ્મે ! ૨.

ફલત્કોહલકાષ્ઠકોહમરવિધુરિતકુરુચોરોપસગં, દિવ્યં વજ્રાતપત્રં પ્રગુણમભિરણ્ણ-
કિંકિણીકવાણુરમ્યમ્, ભાસ્વદ્વૈભ્યંદૃષ્ટં મહનવિજયિનો બિભતી પાન્ધંભતુઃ, સા દેવી
પદ્મહસ્તા વિધયતુ મહાહાડમરં મામકીનમ્. ૩.

ભૂગી કાલી કરાલી પરિજનસહિતે ! અષ્ટિ ! આમુષ્ટિ ! નિત્યે ! શ્રી શ્રી શ્રી
શ્રી શ્રીધેં ક્ષતરિપુનિવહે ! શ્રી મહામન્ત્ર વચ્ચે ઈં ઈં શ્રી શ્રી શ્રી ભૂમસગગભકુટિપુટ-
તટત્રાસિતોદામદેત્યે ! શ્રી શ્રી શ્રી પ્રચલે ! સ્તુતિશતમુખરે ! રક્ષ માં દેવિ ! પદ્મે ! ૪.

અઘ્નત્કાઘ્નીકલાપે ! સ્તનતટવિલુકતારહારાવલીકે ! પ્રોત્કુલ્લાપારિજાતદુમકુસુમ-
મહામઝજરીપૂજ્યપાદે. શ્રી શ્રી કલ્પી ખંડુ સમેતેભુવનવશકરી શ્લોભિણ્ણ દ્રાવિણ્ણિત્વમ્,
ઝાં ઈં ઈં પદ્મહસ્તે ! કુરુ કુરુ ઘટને રક્ષા માં દેવિ ! પદ્મે ! ૫. લીલાબ્યાલોલનીલોત્પ-
લહલનયને ! બ્રહ્મવલ્લહાકવાગ્નિ-ત્રુટયજ્જવાલાકુલિર્ગસ્કુરદ્વૃષ્ટકલ્પોદભવજાગ્રહસ્તે ! શ્રી શ્રી
શ્રી શ્રી હરન્તી હરહરહરહુ કારણીમૈકનાદે ! પદ્મે ! પદ્માસનસ્થે ! અપનય દુરિતંદેવિ !
દેવેન્દ્રવલ્લે ! ૬.

ઠેપં વંઝં સહંસઃ કુવલયકલિતોદામલીલામળન્ધે !, હવ્વા હવ્વી હવ્વઃ પદ્મખીળેઃ
શશિકરધવલે ! પ્રક્ષરત્ક્ષીરગૌરે ! વ્યાલવ્યાળદ્વક્રુટે પ્રબલ બલમહાકાલક્રુટં હરન્તી, હા હા
હુકારનાદે ! કૃતકરકુસુલે રક્ષ માં દેવિ ! પદ્મે ! ૭.

૧. (પ્રથમ કાવ્યેન સકલક્ષ્ત્રો પદ્મે પદ્મગાદિવાન્તિ). ૨ દ્વિતીયકાવ્યેન ભૂતપ્રેતાદિકદોષા ઉપશાન્તિ
ગચ્છન્તિ ૩ તૃતીયકાવ્યેન ભયકમરકોપદ્વાદિકં વાન્તિ ૪. ચતુર્થકાવ્યેન વૈશિવિદાવણ્ય ભવતિ
(૫ પાંચમકાવ્યેન સર્વોદ્ધવેત્રોચ્ચાટનાદિનાશંભવતિ). ૭. સપ્તમકાવ્યેન મહાવિષં વાન્તિ

પ્રતુર્ભાલકંરશિમ્ધુરિતધનમહાસાન્દ્રસિન્દૂરધૂલી, -સન્ધ્યારાગારુણાગી ત્રિદશવર-
વધૂવન્ધપાદારવિન્દે । ચંચન્ચણ્ડામિધારાપ્રકૃતરિપુકુલે । કુષ્કલોદ્ધૃષ્ટગદ્દે, ઓ ઓ ઓ ઓ
કમરન્તી મહગજગમને રક્ષ માં દેવિ । પદ્મે । ૮. ગજન્ત નીરકગમનિગંતાકિન્નરા-
લાસહસ્રં રુકુરત્, સદ્ગજાંકુથપાથપંકજકરા ભકત્યામરૈરચિંતા, સઘઃ પુષ્પિત પારિજ-
તરુચિરં દિવ્યં વપુષિંબલી, સા માં પાતુ સદા પ્રસન્નવદના પદ્માવતી દેવતા. ૯.

વિસ્તીર્ણ પદ્મપીઠે કમલદલનિવાસોચિતે । કામગુપ્તે ! દ્વા તૌગી શ્રીસમેતે । પ્રહ-
સિનવદને । દિવ્યહસ્તે । પ્રશસ્તે । રજે રકનોત્પલાગુણી પ્રનેવહુનિ સદા વાગ્ધવં કામરાગમ્,
હંસારુઢે ! સુન્ત્રે ! ભગવતિ ! વરદે ! રક્ષ માં દેવિ । પદ્મે । ૧૦.

પદ્મકોણે ચક્રમધ્યે પ્રણવવરચુતે । વાગ્ધવે કામરુપે । હંસારુઢે ! સમિન્દુવિંકમિ-
તકમલે । કલ્પિંકાત્રે નિધાય, નિત્યં કંઠો નેતિ મુદ્રે દ્રવ્યસિ સતતં સાંતુશે । પાથહસ્તે !
ધ્યાનાત્ સંક્ષોભકારે । ત્રિભુવનવશકૃત્ રક્ષ માં દેવી પદ્મે । ૧૧.

જિહ્વાત્રે નાસિકાન્તે હૃદિ મનસિ ઠગોઃ કચ્ચેનામિપન્ને, રુકન્ધે કષ્ઠે લલાટે
શિરસિ ચ ભુજયોઃ પૃષ્ઠિ પાદ્યંપ્રદેગે, સર્વાંગોપાંગશુધ્યાત્યનિશયમુત્તનદિચરુપં સ્વરુ-
પમ્, ધ્યાયામઃ સર્વાકાલં પ્રચુરત્રયગતં પશ્ચંનાથં મુગ્ધામ્. ૧૨. ઓ ઓ ઓ પંચખ-
લૈદિંખિનપટકલે ચક્રમધ્યે સહંસ, કલ્પી જ્ઞા પત્રાન્નારલે સ્વરપરિકલિતે વાયુની વેદિનાંગી,
જ્ઞા વેદ્યા રક્તપુષ્પૈર્જમિતમપિ મહાશ્લોમિણી દ્રાવિણી તમ્, ત્રૈલોક્ય ચ લયન્તી સપદિ-
જનહિતે રક્ષ માં દેવિ ! પદ્મે । ૧૩. બ્રહ્માગ્ની કલગત્રિમંગવતિ ! વરદેચરિડ ! આમુષિડ !
નિત્યે । માતંગધારી ગૌરી ધૃતિમનિનિજ્યે । કીર્તિં જ્ઞા સ્તુત્યપદ્મે ! સંગ્રામે શત્રુમધ્યે
ભયજનલનજલૈવિ દિતૈર્નસ્વરાક્ષ, જ્ઞા જ્ઞા જ્ઞા ક્ષઃ ક્ષણાક્ષે । ક્ષતરિપુનિવહે । રક્ષ માં દેવિ ।
પદ્મે । ૧૪. ભુવિશ્વેશ્વર ચંદ્રચંદ્રપૃષ્ઠી ચુર્મકસંખ્યકંમાચ્યદ્રાંભોનિવિભાલુષણુનિવમુદિક્
ખેમરાશદિપુ, ઐશ્વર્યં રિપુમારિવર્યભયહૃન્ ક્ષોભાન્તરાયા વિષમ્, લક્ષ્મીલક્ષ્મણભારતી
શુરુમુખાન્ મંત્રનિમનદેવતે । ૧૫. ખડ્ગૈઃ કોદણ્ડકણ્ડૈઃ મુશલહલકલ્પૈર્વજ્રનાચ
ચક્રૈઃ, શકત્યા શસ્ત્રૈઃ ત્રિશૂલિવરપરશુકૈર્ચૈમુદ્ગરૈર્મુષ્ટિહણ્ડૈઃ પાશૈઃ પાપાલુપ્તૈઃ વરગિરિ-
સહિતૈર્દિવ્યશસ્ત્રમાનૈઃ હુષ્ટાન્ સંહારયન્તી વરભુજલલિને । રક્ષ માં દેવિ । પદ્મે । ૧૬.
યસ્થા દેવેનરેન્દ્રૈરમરપતિગણૈઃ કિન્નરૈઃ દાનવેન્દ્રેઃ સિદ્ધૈર્નાગેન્દ્રયક્ષનંરમુકુટત્રીધૂષ્ટપાદાર-
વિન્દે । સા મે સૌમાગ્યલક્ષ્મી દલિતકલિમલે ! પત્રકચ્છાલુમાલે । અન્નમે ! કાલે ! સમાધિં
પ્રકટય મુકુરં રક્ષ માં દેવિ । પદ્મે । ૧૭. ધૂપૈશ્વંદનદુલ્લેઃ શુભમહાગન્ધૈશ્ચ મન્ત્રાલિકા
નાનાવણુદ્ધૈવિ ચિત્રમરસૈર્દિવ્યૈર્મનોહારિકિઃ, પુષ્પૈર્નૈવેલવન્નૈર્મનુભુવનકરૈર્ભક્તિયુકતં
પ્રકટવા, રાજ્યં શ્રીસંપ્રદનાત્ભગવતિ । વરદે ! રક્ષ માં દેવિ । પદ્મે । ૧૮. તારાત્વં સુગતાગમે
ભગવતી ગૌરી ચ શિવાગમે । વજ્રાંકે લિક્ષાસને જિનમને । પદ્માવતી વિશ્રુતા, ગાયત્રી
સુતશાલિનામ્ પ્રકૃતિરિત્યુક્તાસિ સંખ્યાપને, માતભારતિ । કિં પ્રભૂતભલિતં વ્યક્તં સમસ્તં

૧ જટમગાળેન ત્રેરેમુચ્ચાટનં નશ્યં ભવતિ ૨ (નવમકાળેન પદ્માવતી સંતુષ્ટા ભવતિ) ૩ (દશમ
કાળે વાગિશ્વાસે ભવતિ) ૪ (એકાદશમકાળેન ત્રૈલોક્યાદિકં ક્ષોભયતિ)

ત્વયા. ૧૬. યા દેવી ત્રિપુરાપરા પરગતા સિદ્ધાશ્રિ સિદ્ધિપ્રદા, યા દેવી સમયા સમસ્ત-
ભુવને સંગીયતે કામદા, તારા માં ન વિમર્દિની ભગવતી દેવી ચ પદ્માવતી, તા સા
સર્વગતાસ્ત્વમેવ નિયતામાયેતિ તુભ્યં નમઃ. ૨૦. ત્વાં જપ્ત્વા કણ્ઠવીરરક્તકુસુમૈઃ પુષ્પૈઃ
શ્રિરં સન્વિતૈઃ, સન્નિધૈઃ ધતગુગલૌઘમધુભિઃ કુણ્ઠે ત્રિકોણે કૃતે, હોમાધઃ કૃતપોહશા-
ગુલભિતે વહેદંશાંશં જપેત્, તં વાચં બિભ્રસીહુ દેવિ ! સહસ્રા પદ્માવતિ ! દેવતે ! ૨૧.
ક્ષોકારે ચન્દ્રમધ્યે પુનરપિ વલયે પોહ્યાં વણ્પૂણે ! બાહ્યા કંઠીરવેષ્યાઃ કમલહલયુતં
મૂલમન્ત્રં પ્રયુક્તમ્, સાક્ષાત્ ત્રેલોક્યવશ્યં પુરુષવશકૃતં મન્ત્રશબ્દેન્દ્રરાજમ્, એતન્ત-
ત્વસ્વરૂપં પરમપદ્મચિહ્નં પાતુ માં પાશ્વનાથઃ ૨૨. ભક્તાનાં દોહુ સિદ્ધિં મમ સકલમલં
દેવિ ! દૂરીકુરૂ ત્વમ્, સર્વેષાં ધાર્મિકાણાં સતત નિયતકે વાંછિતં પૂરય ત્વમ્, સંસા-
રાબ્ધૌ નિમગ્નં પ્રગુણગુણયુતાં ભવરાશિ પુનીહિ, શ્રીમન્નૈનેન્દ્ર ધર્મં પ્રગટ્ય વિમલં
દેવિ ! પદ્માવતિ ! ત્વમ્. ૨૩. કુદ્રોપદ્રવરોગશોકહરણી હારિદ્રવિદ્રાવણી, વ્યાલ્યામ્નહરા
ફણત્રયધરા દેહપ્રભાભાસુરા, પાતાલાધિપતિપ્રિયા પ્રણયિની ચિન્તામણિઃ પ્રાણિનામ્,
શ્રીમત્પાશ્વજિનેશાસનસુરી પદ્માવતી ભારતી. ૨૪. પાતાલકુસના વિષં વિષહરા ધૂમંતિ
પ્રક્ષાંભ, સ્વભૂમિપતિદેવદાનવગણા સૂર્યાદયો યદ્ગુણા કલ્પેન્દ્રાસ્તુતપાદપંકજનતા
મુક્તામણિશ્રુત્તિભતા, સા ત્રેલોક્યસુપૂજિતાડસ્મિ ભુવનેસ્તુત્યા સ્તુતા સર્વદા. ૨૫. દિવ્યં
સ્તોત્રં પવિત્રં પદ્મતર પઠતાંભક્તિપૂર્વં ત્રિસન્ધ્યમ્, લક્ષ્મીસૌભાગ્યરૂપમ્ હલિતકલિ-
મલમંગલં મંગલાનામ્, પૂજ્યં કલ્યાણમાલન્યં જનયતિ સતતં પાશ્વનાથપ્રસાદાત્,
દેવી પદ્માવતીતં પ્રહસિતવદના યા સ્તુતા કાનવેન્દ્રૈઃ, ૨૬. માતુઃ પદ્મિનિ પદ્મરાગરુચિરે !
પદ્મે ! પ્રસૂતાનને ! પદ્મે ! પદ્મજયસ્થતે ! પરિવસત્પદ્માક્ષિ ! પદ્માલયે !, પદ્માભોદિનપદ્મ-
પદ્મવરદે ! પદ્મે ! પ્રસૂતાયિને ! પદ્મોદ્ભાસિતપદ્મનાભિનિલયે ! પદ્માલયે ! પાહિ મામ્. ૨૭.
પદ્માસના પદ્મહલાય લક્ષ્મી, પદ્માનના પદ્મકરાંભિપદ્મા ! પદ્મપ્રભા પાશ્વજિનેન્દ્રયક્ષા,
પદ્માવતી પાતુ ક્ષેત્રેન્દ્રપત્ની ૨૮. પઠિતં ગુણિતં સુણિતં, જયવિજયરમાનિબન્ધનમ્, પરમં
સર્વવ્યાધિહરં, ત્રિજગતિ પદ્માવતિસ્ત્રોત્રમ્. ૨૯. આહવાનં નૈવ જાનામિ, ન જાનામિ
વિસર્જનમ્, પૂજાર્થાં નૈવ જાનામિ, ત્વં ગતી પરમેશ્વરી ૩૦. અપરાધસહસ્રાણિ, ક્રિયતે
નિત્યશો મયા, તત્સર્વં ક્ષમતાં દેવિ !, પ્રસીદ પરમેશ્વરી. ૩૧. ઇદં પદ્માવતીસ્તોત્રં, પ્રાતઃ
પઠતિ યઃ પુમાન્, સ્મૃત્વા સાનિધ્યમાયાતિ, તસ્ય પદ્માવતી સ્વયમ્. ૩૨. ઇતિ શ્રી
પદ્માવતી સ્ત્રોત્રમ્.

૬૦. શ્રી ચક્રેશ્વરી દેવી સ્તોત્રમ.

શ્રી ચક્રેચક્રભીમે ! હલિત વરભૂજે ! લીલયા લેલયંતિ, ચક્રં વિદ્યુત્પ્રકાશં જવલિ-
તશિતશિખં ખેખગેન્દ્રાધિરૂઢે ! તત્ત્વૈ રુદ્ભૂત ભાવે સકલગુણ નિધે ? ત્વં મહામન્ત્રમૂને !
ક્રોધાદિત્ય પ્રતાપે ! ત્રિભુવનમહિતે ! પાહિ માં દેવિ ! ચક્રે. ૧. કલ્પી કલ્પી કલ્પીકારચિત્તે ?
કલિકલ્પવદને ? હન્દુભિલીમનાદે ક્ષા ક્ષા ક્ષાઃ સ ખળીજે, ખગપતિગમને મોહિની
શોષણીત્વં તચ્ચક્રં ચક્રદેવિ જમસિ જગતિદિવ્યકવિકાંતક્રીનિવિષ્ણૌઘં વિન્નયંતિ
ત્રિજય જય કરી પાહી માં દેવિ ચક્રે. ૨ આશ્રી શ્રી શ્રી પ્રસિદ્ધે જનિત જનમનઃ પ્રીતિ-

સંતોષલક્ષ્મી શ્રીવૃદ્ધિ ક્રીતિ' કાન્તિ પ્રથયસિ વરદે ત્વં મહામન્ત્રમૂર્તિઃ' ત્રૈલોક્યં
જ્ઞાણયન્તિ મસુરભિદુરહુકારનાદૈકલીમે । કલ્લી કલ્લી કલ્લી દ્રાવયંતિ હુતકનક નિભે પાહી
માં દેવિ ! ચક્રે । ૩. વજ્રકોષે । સુલીમે । શશધરધવલે । આમયન્તિ સુચકં, રૂ રી
રૌ ક્ષઃ કરાલે । ભગવતી વરદે । રુદ્રનેત્રે । સુકાન્તે । ઈ ઈ ઈ લીપયન્તિ ત્રીભુવનમખલિં
તત્ત્વતેજઃ પ્રકાશિ ક્ષ્મા ક્ષ્મા ક્ષ્મા જ્ઞાણયન્તિ વિષમવિષ યુતે પાહીમાં દેવિ ! ચક્રે । ૪. ઈ ક્ષા
ક્ષઃ ક્ષ્મા સહુષં હરહસીતસિતે ચક્રંશંકશ ળીળે । ક્ષા ક્ષા ક્ષઃ ક્ષીરવણે' । કુવલયનયને ।
વિદ્રવં દ્રાવયંતિ ઈ ક્ષો ક્ષઃ ક્ષઃ ત્રિલોકી મમૃતજરજરૈવારણૈઃ પ્લાવયંતિ જ્વં જ્વં
જ્વં સત્ત્વળીળે । પ્રલયવિષયુતે પાહી માં દેવિ ! ચક્રે ૫. ઈ ઈ ઈ ક્ષા યુગાન્તે પ્રલય-
દીન કરે કારકોટી પ્રતાપે । ચક્રાણિ આમયન્તિ વિમલવરભુજે પદ્મમેકં દ્વલં ચ.

સચ્ચક્રે કુંમકુમાંગૈવિધૃત વિનિરુહં તિક્ષ્ણરૌદ્રપ્રચંડે.

ઈ ક્ષા ઈ કારકારી રમરગણુતઓ પાહિ માં દેવિ ચક્રે । ૬. ઔ ઔ ઔ શ્રઃ સવૃત્તિ-
ર્ત્રિભુવનમહિતે નાદખિન્દુત્રિનેત્રે વં વં વં વજ્રહસ્તે લલલલલલલિતે નીલશૈનિલકોષે ચ
ચં ચં ચં ચક્રધારી ચલચલકલિતે નૂપૂરાલીલલોલે, ત્વં લક્ષ્મિ શ્રીસુ કિન્તિં સુરવર વિનતે
પાહિ માં દેવિ ચક્રે । ૭. ક્ષા ક્ષા ઈ કારમન્ત્રે કલિમલમથનેતુષ્ટિવશ્યાધિકારે, ક્ષા ક્ષા ક્ષા
યઃ પ્રદોષે પ્રલયયુગપટાળેયશબ્દપ્રભાદે; યૌ યૌ યૌ ક્રોધમમૂતે' । જ્વલજ્વલજ્વલિતે
જ્વલસંજ્વલલીલે ઈ ઈ ઈ અઃ પ્રદોષે પ્રકટિતદશને પાહિ માં દેવિ । ચક્રે । ૮.

૬૧. શ્રી મહાલક્ષ્મી સ્તોત્રમ્.

ૐ નીરનિરમલ સુગંધ ચન્દન અખંડ અક્ષત પુષ્પજ', દીપ-ધૂપ-નૈવેદ્ય-પય-
ધૃત-શર્કરાયુત દ્વાદશિકં, પૂજા ભવ્ય શિવ સુખદાયક દુરિત કલમખ ખંડણ', શ્રી મહા-
લક્ષ્મીમહાભાયા પૂજ્યાં પ્રતિગૃહ્યતાં. ૧. ૐ નમોઽસ્તુ મહાભાયો, સુરાસુરપ્રપૂજ્યતે; શંખચક્રં
ગદાહસ્તે, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૨. જન્માદિ રહિતો દેવી, આદિ શક્તિ અગોચરે,
યોગિની યોગ-સંભૂતે, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૩. પદ્મે વનારસિ દેવી, પદ્મ જિહ્વા
સરસ્વતી; પદ્મહસ્તે જગન્નાથો, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૪. સર્વજ્ઞ સર્વદં દેવી, સર્વ
દુઃખનિવારિણી, સર્વ સિદ્ધિકરો દેવી, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. સ્થલો સૂક્ષ્મો મહારૂદ્રે, સત્યે
સત્ય મહોદરી, મહાપાપહરો દેવી, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૬. સિદ્ધિજીવિપ્રદોદેવી,
ભક્તિ મુક્તિ પ્રદાયિની, મિત્ર હસ્તે મહાદેવી, મહાલક્ષ્મી નમોઽસ્તુતે. ૭. લક્ષ્મી સ્તવનં
પુણ્યં, પ્રાતરુત્થાય ચઃ પઠેત્, દુઃખ દારિદ્ર્ય ન પશ્યતિ, શાન્ત્યં પ્રાપ્નોતિ નિત્યં સ્મ ૮.

૬૨. સિદ્ધસારસ્વતાચાર્ય શ્રી બપ્પભટ્ટિસૂરિ વિરચિતઃ શ્રી અનુભૂતસિદ્ધ-

સારસ્વત શારદા સ્તોત્રમ્.

(ક્રુત વિલગ્નિત વૃત્તમ્.)

કલમરાલવિહંગમવાહના, સિતદુકૂલવિભૂષણલેપના; પ્રણતભૂમિરુદ્ધામૃતસારિણી, પ્રવ-
રદેહ વિભાભરધારિણી. ૧. અમૃતપૂણ્ડકમંડ્યુહારિણી, ત્રિદશદાનવમાનવસેવિતા; ભગવતી
પરમેવ સરસ્વતી, મમ પુનાતુ સદા નયનામ્બુજમ્. ૨. જિનપતિપ્રથિતાખિલવાદ્મયી,

ગણધરાનનમંડપનત્તંકી; શુરુમુખાંબુજપેલનહંસિકા, વિજયતે જગતિ શ્રુતદેવતા. ૩. અમૃતદીપિતિભિન્નસમાનનાં ત્રિજેમતીજનનિમિત્તમાનના; નવરસામૃતવીચિસરસ્વતી, પ્રમુદિતઃ પ્રણુમામિ સરસ્વતીમ્. તિતતકેતકીપત્રવિદોચને! વિહિતસંસૃતિદુષ્ટતમોચને! ધવલપશુપિહંગમલાંછિતે! જય સરસ્વતિ! પૂરિતવાંછિતે! ૫. ભવદનુગ્રહલેશતરંગિતા-સ્તદ્વિત પ્રવહંતિ ત્રિપાશ્ચિ; નૃપસમાસુ યતઃ કમલાડમલા કુચકલા લલનાનિ વિતન્ત્રતે. ૬. ગતધના અપિ હિ ત્વદનુગ્રહાત્, કલિતકોમલવાક્યમુધોમયઃ; આકતખાલકુરંગવિદો-ચના, જનમનાંસિ હરન્તિતારાં નરાઃ. ૭. કરસરોરુપેલનચંચલા, તવ ત્રિભાતિ વરા જપમાલિકા; શ્રુતપયોનિધિમધ્યવિકસ્વરોજ્જ્વલતરંગકલાગ્રહસાગ્રહા. ૮. દ્વિરદકેસરિમાસિ-ભુજંગમાડસહનતસ્કરરાગકર્મ ભયં; તવ શુણ્ણાલિંગાનતરંગિણાં, ન ભવિનાં ભવતિ શ્રુતદેવતે! ૯.

(સગધરા વૃત્તમ્.) ઈ હૌ કલ્લી ખલ્લી ખલ્લૂ તતઃ શ્રી તદનુ હસકલ ક્ષામયોઐ નમોન્તે, લક્ષ્ સાક્ષાજ્જપેઘઃ કરસમવિધિના સત્તપા બ્રહ્મચારી; નિર્વાન્તી ચન્દ્રભિન્નાત્ કલયતિ મનસા ત્વાં જગન્ન્યન્દ્રિકાભાં, સોડત્યથં વક્ષિકુડેવિહિતધૃતકૃતિઃ સ્યાદ્દશાસેન વિદ્વાન. ૧૦. (શાઈલવિકીડિત વૃત્તમ્.) રે! રે! લક્ષ્ણકાચનાઠકકથાચમ્પૂસમલોકને, કવાયાસં વિત-નોપિ બાલિશ! સુધા કિં નમ્રવક્ત્રામ્બુજઃ? ભક્ત્યારાધય મંત્રરાજમહસા તેનાનિશં ભારતી, યેન ત્વં કવિતાવિતાનસવિતાદેવપ્રબુદ્ધાયસે. ૧૧. અચન્ન્યન્દ્રમુખી પ્રસિદ્ધ મહિમા સ્વછિધરાજ્યપ્રદા, નાયાસેન સુરામુરેશ્વરગણૈરભ્યથિંતા ભક્તિતતઃ દેવી સસ્તુત-વૈભવા મલયજલદેપાંગરન્ત ધૃતિઃ; સા માં પાતુ સરસ્વતી ભગવતી ત્રૈલોક્યસંભવિની. ૧૨. (દુર્ગવિલમ્બિતવૃત્તમ્) સ્તવનમેતદનેકગુણાન્વિતં, પઠતિ યો ભવિકઃ પ્રમનાઃ પ્રગે સહસા મધુરૈર્વચનામૃતૈ-નૃપગણાનપિ રંજયતિ સ્ફુટમ્. ૧૩. અનુભૂતિ સિદ્ધસારસ્વતસ્તવનમ્.

૬૩. મહાપ્રભાવિક શ્રી સરસ્વતી સ્તોત્રમ્

ૐ હૌ શ્રી પ્રથમા પ્રસિદ્ધ મહિમા. (વલ્લજ્જનેશ્યો હિતા, ઐ કલ્લી દ્વલ્લી સહિતા મુરેન્દ્રમહિતા, વિદ્યાપ્રદાનાન્વિતા શુચ્યાચારવિચારચારુ રચના, આનુયંચકાચિતા, જિહ્વાએ મમ સા વસત્વાવરતં, વાગ્દેવતા ચિદ્વિદા. ૧. ઈ હૌ શ્રી સહિતા વપદ્મય યુગા સ્વાહા નમઃ સંયુતા, હૌ કલ્લી ખલ્લી ચરમા શુણ્ણપરમા, ભાસ્વત્તનુ સદ્રમા હૌ ખૌ હૌ વરજપદ્મ સુમનિઃ સ્તૌ ઐ સુખીજન્વિતા જિહ્વાએ ૨. ક્ષાં ક્ષાં ક્ષાં લસદક્ષ-રાક્ષરગણૈર્ધ્યા ધ્યેયરૂપા સદા. હૌ હૌ હૌ કલિતાકલા સુલલિતા હૌ હૌ સ્વરૂપા મુદા અચન્ન્યન્દ્રમરીચિચારુવહના, સ્વેષ્ઠાર્થસાર્યપ્રદા, જિહ્વાએ ૩. ઐ કલ્લી હૌ વરયોગિગમ્ય મહિમા, નૌકા ભવામ્બોનિવૌ, વિણાવેશુકલુકવશુતિસુભગા. સૌમામ્યભાગ્યોદયા; સંસાર-ણ્ણવતારિણી સુચરિણી શ્રીકારિણી ધારિણી જિહ્વાએ ૪. શ્રાં શ્રી શ્રૂં સહિતા સિતામ્બ-રધરા, સાધ્યા બ્રહ્મ સાધુભિઃ, દેવાનામપિ દેવતા કુવિપદા-કેત્રી પદં સંપદામ્ દિવ્યા-ભૂષણુભૂષિતોજ્જ્વલસતસા, કલ્યાણુમાલાલયા જિહ્વાએ ૫. હસ્તે શમષ્ઠ પુસ્તિકાં વિદધતિ

સન્નિજ્ઞાનવૃંદાપ્રદા. યા-પ્રાદ્યા શ્રુતદેવતા વિદધતિ સૌખ્યં નૃણાં શારદા; સદાદે પ્રસરંતુ મે સ્ફુટતરં શાસ્ત્રે કવિત્વે ધિયો, જિહ્વાગ્રે ૬. ભવ્યાનાંસુખદા પ્રભૂતવરદા, ડડનન્દધિ-
ક્ષીતિપ્રદા-બ્રાજર્દીરમહોદયોત્કરકરા સ્ફુર્જતપ્રમોદપ્રદા, મણ્યુધોત સુદાનદા શુભદયા સૌભા-
ગ્યસદ્ભાગ્યદા જિહ્વાગ્રે ૭. ભૂપશ્રીસુકુમારપાલસુગુરોઃ શ્રીહેમસૂરિ પ્રભો-રામ્નાયાદધિ-
ગમ્ય મંત્રસુવિધિ મંત્રાક્ષરૈસ્તૈઃ સ્તુતા; પ્રખ્યાતાખ્યયુતા સુસુક્તિ વિમલાખ્યવૈઃ પ્રબુદ્ધિ-
પ્રદા જિહ્વાગ્રે ૮. સંવત્ કમાયુગ નંદભૂપરિમિતે ચૈત્રાસિતૈકાદશી, ધસે વારશનૌ સુદશ-
નમિદં વાગ્દેવતાયાઃ કૃતમ્; કલ્પતં સ્તેત્રમિદં સુસુક્તિવિમલેનાડ્ડભરિસંજે પુરે.
સન્મંત્રાદિયુતં સદા વિજ્યતાં યાવન્ મૃગાંકરુણૌ હ. ઇતિ શ્રી સરસ્વતી સ્તોત્ર સમાપ્તં.
શ્રી સરસ્વતીનો જાપ : ૐ હ્રીં શ્રીં કલ્પીં ૐ વહ વહ વાગ્વાહિની સરસ્વત્યૈ હ્રીં નમઃ

૬૬. શ્રી સરસ્વતી સ્તોત્રમ્ !

નમસ્તે શારદાદેવી કાશ્મીરપ્રતિવાસિની ત્વામહં પ્રાથમે માત વિદ્યાદાનં પ્રદેહિમે.
૧. સરસ્વતી મયા દૃષ્ટા દેવીકમલલોચના હંસસ્કંધસમારુદ્ધા વીણાપુસ્તકધારિણી. ૨.
સરસ્વતી પ્રસાદેન કાવ્યં કુવંન્તિ પશ્ચિતાઃ તસ્માન્નિશ્ચલભાવેન પૂજયનીયા સરસ્વતી. ૩.
પ્રથમં ભારતીનામ દ્વિતીયં ચ સરસ્વતી. તૃતીયં શારદાદેવી ચતુર્થં હંસવાહિની. ૪.
પંચમં જગદ્વિખ્યાતા પદ્મં વાગીશ્વરી તથા સપ્તમં કુમારી પ્રોક્તા અષ્ટમમ્ પ્રદ્યાચારણી.
૫. નવમં ત્રિપુરાદેવી દશમં પ્રાદ્યાણીસુતા. એકાદશં તુ પ્રાદ્યાણી દ્વાદશં પ્રદ્યાવાહિની.
૬. વાણી ત્ર્યેકશિ નામ ભાષાચૈવચતુર્દશી. પંચદશં શ્વતાદેવી ષોડશં શ્રીનિંગદતે. ૭.
ઓતાનિ ષોડશનામાનિ પ્રાતરુત્થાય ચઃ પઠેત્. તસ્ય સંતુષ્યતે દેવી શારદા વરદાયિની.
૮. યા કુન્દેન્દુતુષારહારધવલા યા ચન્દ્રર્ણિભાનના યા ત્રૈલોક્યવિભૂષણા ભગવતી યા
રાજહંસપ્રિયા યા પદ્મોદલનેત્રપદ્મયુગલા યા ભતિપુષ્પપ્રિયા. સાનક્ષત્રલલાટપટ્ટતિલકા સા
શારદાપાતુમામ્. ૯. યા કુન્દેન્દુતુષારહારધવલા યા પ્રવેતપદ્માસના. યા વીણાવરહંસમંદિકરા
યા શુભવભાવૃતા યા પ્રદ્યાચ્યુતશંકરપ્રભુતિભિદેવૈઃ સદાવન્દિતા. સા. માંપાતુ સરસ્વતી
ભગવતી નિઃ શેષજાડ્યાપહા. ૧૦.

૬૫. શ્રી સરસ્વતી સ્તોત્રમ્ !

ત્વં શારદાદેવિ સમસ્તશારદા વિચિત્રરૂપા બહુવર્ણ સંયુતા ! સ્ફુરન્તિ લોકેષુ
તવૈવ સૂક્તયઃ સુધાસ્વરૂપા વચસાં મહોન્મયઃ. ૧. ભવદ્વિલોલમ્ભકદશનાદહો મન્દોપિ
શીઘ્રં કવિરેવ ભયતે. તવૈવ મહાત્મ્યમખરુદ્ધીક્ષયતે તવાર્થવાહઃ પુનરેવ ગીયતે. ૨. કપૂરની-
હારકરોજ્જ્વલો તત્ત્વવંભાતિ તે ભારતી શુકલનીરજે. કરાગ્રભાગે ધૃતચારુપુસ્તકા દ્વિદ્વી-
રહીરામમલ શુભચીવરા. ૩. મરાલબલા મલવામવાહના સ્વહસ્તવિન્યસ્તવિશાળકમ્બળી.
લલાટપટ્ટેકૃતહેમશેખરા સન્ના પ્રસન્ના ભવતાસરસ્વતી. ૪. સદ્વિદ્યાજલરાશિતારણુતરી
સદ્રુપ વિદ્યાધરી. ભાગ્યધ્વાન્તહરી સુધાગ્ધિલહરી શ્રેયસ્કરી સુન્દરી સત્યાત્વં ભુવનેશ્વરી
શિવપુરી સૂર્યપ્રભાજિત્વરી સ્વેચ્છાદાનવિતાગનિર્જરગવી સન્તાપતાંછિત્વરી. ૫. સુરનર-
સુસેવ્યા સેવકેનાપિ સેવ્યા ભવતિ યદ્વિ ભવત્યા કિં કૃપા કામગમ્યા. જગતિ સકલં સુધં-

સ્વત્સમાનાનભવ્યા. રુચિરસંકલ્પિયા કાયિકા ત્વંતુ નભ્યા. ૬. યો ભકત્યા સુસ્તિનાવીતિ
સતતં જન્મન્ત મૌલ્યમહુ. ત્વત્સેવાં ચ ચરીકરીતિ તરસા ભોભોતિ શંશ્રેયસાં.
ત્વંમાતૃદંરિધત્તિં ચેતસિ નિજે હર્ષદિરો ચિન્મયમ. તસ્યાગ્રે નરિનિતિં ચાલિતકરો
ભૂપો નદીવત્સવયમ. ૭. આખ્યાતું તવદેવિ કોપિ ન વિભુર્માહામાલ્યમામૂલતો નો પ્રદા
તં ચ શંકરો નહિ હુરિર્નો વાકપતિ, સ્વપ્પતિઃ સ્વચ્છકિત વીરવતિવિશ્વજનની
લોકત્રયવ્યાપિનિ. સાત્વં કાચિદ્ગમ્ય રમ્યહૃદયા વાગ્વાહિની પાહિમામ. ૮. સ્ત્રોત્રં પઠેઃ
શ્રુતદેવતાયાઃ; ભત્યાયુતઃશુદ્ધમનાઃ પ્રભાતે; વિદ્યાવિલાસં વિપુલં પ્રકાશં; પ્રાપ્નોતિ પૂણં
કમલાનિવાસમ. ૯.

૬૬. શ્રી સરસ્વતિ સ્તોત્રમ્.

સકલલોકસુસેવિતપત્કભ વરયશોજિતશારદકૌમુદી; નિખિલકલમપનાશનતત્પરા જયતુ
સાં જગતાં જનની સદા. ૧. કમલગભાવિરાજિતભૂવના મણિ કિરિટસુશોભિત મસ્તકા.
કનકકુણ્ડલભૂષિતકલ્પિકા. જયં ૨. વસુહરિદ્ગજસંસ્નપિતેશ્વરી વિધૃતસોમકલા જગદી-
શ્વરી, જલજપત્રસમાનવિલોચના જયં ૩. નિજ સુધૈયજિતામરભૂધરા નિહિતપુષ્કર-
વૃંદલસંતેરા. સમુદિતાકંસહજાનુવલ્લિકા. જયં ૪. વિવિધવાંછિતકામદુધામ્દુતા
વિશદપદ્મનદાન્તરવાસિની. સુમતિસાગરવધંનચન્દ્રિકા જયં ૫. ઇતિ.

૬૭. શ્રી સરસ્વતી સ્તોત્રમ્.

પ્રવેતપદ્માસનાદેવી પ્રવેતપુષ્પાભિશોભીતા. પ્રવેતાંભરાધરનિત્યં પ્રવેતગંધાનુલેપના.
૧. શ્વેતાક્ષી શુકલવસ્ત્રાચ શ્વેતચન્દનચચિંતા. વરદેતિ સિદ્ધગંધર્વૈઃ શશીભિસ્તૂયસે સદા.
૨. સ્તોત્રેષુ ચ તથા દેવીગીર્ધાત્રી ચ સરસ્વતી. એ પઠન્તિ ત્રિકાલં ચ સર્વવિદ્યા
લભન્તિતે. ૩. ઇતિ સરસ્વતી સ્તોત્રમ્.

૬૮. શ્રી ગૌતમસ્વામિ સ્તોત્રમ્ શ્રી વૃજસ્વામિ વિરચિતમ્.

સ્વર્ણાબ્દાગ્રસહસ્રપત્રકમલે પદ્માસનસ્થં મુનિ, સ્ફૂજંહિધિવિભૂષિતં ગણધરં શ્રી
ગૌતમસ્વામિનમ્; દેવેન્દ્રાદ્યમરાવલીવિરચિતોપાસ્તિં સમસ્તાદ્ભુત શ્રીવાસાતિશય પ્રભા-
પરિગતં ધ્યાયામિ યોગીશ્વરમ્. ૧. કિં હુધામ્બુધિગભાંગૌરસલિલૈશ્ચન્દ્રોપલાન્તદંભૈઃ ?
કિં કિં પ્રવેતસરોજપુંજરૂચિભિઃ કિં પ્રદારોચિઃકલ્પૈઃ; કિં શુકલસ્મિતપુંજકૈશ્વ ઘટિતા કિં
કેવલવામૃતૈ ? મૂર્તિસ્તે ગણનાથ ! ગૌતમ ! હૃદિ ધ્યાનાધિદેવી મમ. ૨. શ્રીખણ્ડાદિ-
પદ્માથંસારકલ્પિકાં કિંવત્તચિત્વા ! સતાં, કિં ચેતાંસિ યશાંસિ ! કિં ગણભૂતાં નિર્યાસ્ય
તદ્દાક્ષુધામ્; સ્થાનીકૃત્ય ! કિમપ્રમત્તકમુનેઃ સૌખ્યાનિ સંચર્યઃ કિં ? મૂર્તિસ્તે વિદ્યે
મમ સ્મૃતિપથાધિષ્ઠાયિની ગૌતમ ! ૩. નીરાગસ્ય તપસ્વિનોડ્દભૂતસુખમાતાદ્ગૃહિત્વા
હલં, તસ્યાસ્વચ્છશમાંબુધે રસભરં શ્રીજૈનમૂર્તેમંહઃ; તસ્યા એવ હિ રામણીયકગણ
સૌભાગ્યભાગ્યોદભવં, સદ્ધ્યાનાંબુજહંસિકા કિસુ કૃતા મૂર્તિઃ પ્રભો ! નિમંદા. ૪. કિં
ધ્યાનાનલગાલિતૈઃ શ્રુતલલૈરાભાસિ સદ્ભાવના, ઉદ્ધૃષ્ટૈઃ કિસુ શીલચન્દનરસૈરાલેપિ મૂર્તિસ્તવ !
સંમ્યગ્દર્શનપારદૈઃ કિસુ તપઃ શુદ્ધરશોધિ પ્રભો ! મચ્ચિત્તે હમિતે જિનૈઃ કિસુ. શમે-

न्दुभावतश्चाघाट । ५. किं विश्वोपकृतिक्षमोद्यममयी । किं पुण्यपेदीमयी । किं वात्सल्य-
मयी । किमुत्सवमयी । पावित्र्यपिडीमयी । किं कल्पद्रुमयी मरुन्मणिमयी । किं कामहो-
गिधीमयी । या धत्ते तव नाथ । मे हृदि तनुः कां कां न इपश्रियम् । ६. किं कर्पूर-
मयी । सुयन्दनमयी । पीयूषतेजोमयी । किं यूर्णिकृतचन्द्रमण्डलमयी । किं लक्ष्मी-
मयी । किं वाऽऽनन्दमयी । कृपारसमयी । किं साधुमुद्रामयी ।, - त्यन्तमे' हृदि नाथ ।
भूतिरमदा नो क्षाति किं किं मयी । ७. अन्तःसारमपामपास्य किमु किं पाथ्यं नमनां
रसं, सौभाग्यं किमु कामनीयसुशुष्रेणुमुपित्वा न किम् । सर्वस्व' समशीतलोः शुभ-
रुथैरौज्ज्वल्यमाच्छिद्य किम् । अता मे हृदि योगभाग'पयिकी भूतिः प्रयो । तेऽमदा.
८. अक्षोपडोहरपूरणाधिक्यशः कर्पूरपारीरजः, पुण्यैः किं धवलीकृता तव तनुः सद्धान-
सन्नस्थिता; किं शुक्लस्मितमुद्गरैर्हृतदलैः दुष्कर्म'कुम्भलक्षरद्धानाञ्छामृत वेष्टिभिः 'भुत-
धरा श्री गौतम । आजते. ९. किं त्रैलोक्यरमाकटाक्षलक्षरीलीलाभिरालिङ्गिता ।, किं योर्देन-
कृपासमुद्रमथनोद्गारैः करम्भीकृता । किं ध्यानानलदह्यमाननिषिद्धान्तः कर्म'क्षायवली
रक्षाभिः धवला विभाति हृदि मे श्री गौतम । त्वत् तनुः. १०, छत्थं ध्यानसुधासमुद्र
लक्षरीयुवाञ्चलांढोलनकीलानिश्चलरोचिरौज्ज्वल्यपुः श्रीगौतमो मे हृदि; कित्वा मोहकपाट-
स'पुटमिति प्रोदत्तासितांतःस्फुरन्त्येतिमु'ज्जितनितम्बिनीनयतु मां स प्रदत्तामात्मन
११. श्रीमद्गौतमपादवन्दनरुचिः श्रीवाङ्मयस्वामिनी, मत्स्य'क्षेत्रनगेश्वरी त्रिभुवनस्वामि-
न्यपि श्रीमती; तेजोराशिरुदात्तविंशतिभूजे यक्षाधिप श्रीसुशभीशाः शासनदेवताश्च ददतु
श्रेयांसि नः. १२.

६८. श्री गौतमस्वामी स्तोत्रम्.

(अष्टके)

ॐ नमः सकलकलमपच्छिदे, ब्रह्म'वःस्वरितव'हितांशये सर्व'सिद्धिदलदाय तायिने;
गौतमान्वयसरोजलास्वतो. १. वध'मानपदप'कमलये, सर्व'लण्डिपुङ्गवार्थ'इपिष्टे, श्रीन्द्र-
भूतिगणुलूदराय ते; ऽह'न्मयाय परमेष्ठिने नमः. २. श्रीं ह्य लक्ष्मीकान्तिकीति'धृतीना
मेकवास' मुक्तससारवास, दिव्याकार' ज्ञानरत्नत्रयाढ्य'; लक्ष्म्या नित्यं नौमि तं श्रीन्द्र-
भूतिम्. ३. समग्रवेदागमगीतनाद, जन्मावनिः शुद्धविभूषण्णांगी, यतुलु'ज्यैर्था सुलगा सर-
स्वती; श्री गौतम' स्तौति निपीड्यपादौ ४. या मानुषोत्तरमहीधरमौलिरत्न', सुस्वामिनी
त्रिभुवनस्यगङ्गाधरुदा नानायुधान्वितसहस्रभुज क्षितारिः; श्री गौतमकृमन्नुषां शिवमात-
नोतु. ५. देवीज्याहिसहितानिधिपीठसंस्था, देवासुरेन्द्रनरचित्रविमोहिनी या, देहप्रभा-
जितरविः सुकृतोपलब्धा, श्रीः श्रीन्द्रभूतिमलिनम्य सेवते. ६. यो यक्षपोरुशसहस्रपतिग'-
लस्यो, दिव्यायुधप्रगलविशभुजस्त्रिनेत्रः. स द्वादशांगसमयाधिपतित्वमाप्तः श्री गौतमकृ-
मन्नुषो गणुपिहिनामा. ७. छिन्द्राश्चतुःषष्टिरथापि विद्या-देव्यस्तथा पोरुश शासनेशाः. द्विधा
यतुर्विंशतिदेवताश्च. श्री गौतमस्यांक्षियुगं लज'ति. ८.

७०. श्री गौतमस्वामी स्तोत्रम्

नमोऽस्तु श्रीलक्ष्मीधृतितीर्थुद्धि, लक्ष्मीविद्यासैकनिकेतनाय, श्रीनीरपद'भरलासकश्य

લોકોત્તમાય પ્રભુગૌતમય. ૧. ઝંકરમક્ષીણમહાનસાનાં, શ્રીમન્તમુજ્જ્વલતપ્ર.પ્રભાવૈઃ. શ્રીમન્તમાત્માનુગવન્દનેનાડ-હન્ત નમસ્થામિ તમિન્દ્રભૂતિમ્ ૨. ઉત્તિન્દ્રસૌવર્ણસહસ્રપત્ર, ગર્ભસ્થસિંહાસન સાન્નિપણ્ણ. દિવ્યાતપત્રં પરિવીજ્યમાનં. સ્વચ્ચામરૈશ્ચામરરાજસેવ્યમ્. ૩. કલ્પદચિન્તામણિકાસધેનુ, સમાનનામાનમમાનશક્તિમ્. અનેકલોકોત્તરલઙ્કિસિદ્ધં, શ્રી ગૌતમં ધન્યતમાઃ સ્મરન્તિ. ૪. એકૈવ વદ્ધશંનદૃક્ષ્ણીનિકા, પુરાણવેદાગમજન્મભૂમિકા. આનંદચિદ્ગ્રહમયી સરસ્વતી, સહેન્દ્રભૂનેશ્વરશોપસેવિની ૫. સદા ચતુષ્પદિસુરેન્દ્રમાનસ-વ્યામોહિની પદ્મહૃદાધિવાસિની; સર્વાંગશૃંગારતરંગિતઘૃતિ. શ્રીગૌતમં થીરપિ વંદતે ત્રિધા. ૬. જથા જથંતી વિજયાડપરાજિતા, નન્દાસુભદ્રા પ્રમુખ સૂરિજન; પ્રતિક્ષણોજ્જગર-ભૂરિવિજમઃ, શ્રીગૌતમં ગાયતિ ગાઢ ગૌરવં. ૭. માનુષ્યોત્તર ગિરે શિ સ્થિતા, દોઃસહસ્રસુભગા મહાપ્રભા; ગીતગૌતમગુણા ત્રિવિષ્ટપ-સ્વામિની શિવશતમ્ હધાતુ મે. ૮. યક્ષ ષોઢપસહસ્રનાથકો, દિવ્યવિંશતિભુજો મહાબલઃ; દ્વાદશાંગ સમયાધિદેવતા, ગૌતમ-સ્મૃતિભુગાં શિરંકરઃ. ૯. ઇશાનનાથેન સમં શતકંતુ, સનત્કુમારાધિપતિઃ સુરાન્વિતઃ શ્રી પ્રહલલોકાધિપતિશ્ચ સેવતે, સ ગૌતમં મંત્રવરં પદેપદે. ૧૦. અગ્રનાગકુલનાથકો મણિ, પ્રોલ્લસત્કણ્ણસહસ્રભાસુરઃ; ગૌતમાય ધરણુઃ કૃતાંજલિ-મંત્રરાજસહિતાય વન્દતે. ૧૧. શોહિણીપ્રભૃતયઃ સુરાજ્ઞના, વાસવા અપિ પરે સદાશ્રવાઃ; ગૌતમ મનસિ યક્ષયક્ષિણી; શ્રેણ્યોડપિ હધતે મુનીશ્વરમ્. ૧૨. સજ્જજ્ઞાન્નધનલોગધૃતીનાં, લઙ્કિધરહૃતતમેહભવે રયાત્; ગૌતમસ્મરણુતઃ પરલોકે, ભૂભૂવઃસ્વરપવગં સુખાનિ ઝં કૌં શ્રીં હ્રીં મંત્રતો ધ્યાનકલે, પાર્વતેકૃત્વા પ્રાન્જલિઃ સર્વદેવાન્; કાયોત્સર્ગે ધૂપકપૂર્વાસૈઃ, પૂજાં કુર્યાત્સર્વંહ પ્રહચારી. ૧૪. જિતેન્દ્રિયઃ સ્વરૂપજલાભિષેકવાન્, શુદ્ધામ્બરો શુભ્રિતસમિત્યલંકૃતઃ; શ્રી ઇન્દ્રભૂતેકપવૈષ્ણુ શુણાન્, સ્મરન્નરઃ સ્યાન્નુનસિન્ધુપારગઃ. ૧૫. તં શ્રયન્તિ પુરુષાથં સિદ્ધયો, ભૂયતે વિશદસાહસે ન સઃ; ગૌતમઃ પ્રણયિ ભુજિતસુક્તિદો, યસ્ય ભાવિન્નિભવસ્ય ન.થતો. ૧૬.

૭૧. શ્રી ગૌતમસ્વામિ-મંત્રગર્ભિત સ્તોત્રમ્.

ૐ નમઃસિજગન્નેતુવીરસ્યાગ્રિમ સૂનવે; સમગ્રલઙ્કિમાલિક્ય શોહણ્યેન્દ્ર-ભૂતયે. ૧. પાદાર્મ્ભોજં ભગવતો ગૌતમસ્ય નમસ્થતામ્; વશી ભવન્તિ ત્રૈલોક્યસમ્પદો વિગતાપદઃ. ૨. તવ સિદ્ધસ્ય શુદ્ધસ્ય પાદાર્મ્ભોજરજ કણુઃ; પિપત્તિં કલ્પશાળીવ કામિતાનિ તનૂમતાન્. ૩. શ્રી ગૌતમાડક્ષીણ મહાનસસ્ય તવ કીર્તનાત્; સુવર્ણપુષ્પાં પૃથિવીસુચ્ચિનોતિ નરશ્ચરમ્. ૪. અતિશેષેતરાંધામ્ના ભગવન્! ભાસ્કરો શ્રિયમ્; અતિસૌમ્યતથા આન્દ્રીમહો તે ભીમકાન્તતા. ૫. વિજિત્યસંસારમાયાળીજં મોહમહી-પતિમ્; નરઃ સ્યાન્નુજિતરાજ્યશ્રીનાયકસ્ત્વત્રસાહતઃ. ૬. દ્વાદશાંગીવિધૌ વેદાઃ શ્રીન્દ્રા-દિસુરસેવિતઃ; અગણ્ય પુણ્યનૈપુણ્યં તેવાં સાક્ષાત્કૃતોડસિયૈઃ. ૭. નમઃ સ્વાહાં પતિજ્યો-તિસ્તિરસ્કારિતત્ત્વિષે; શ્રી ગૌતમશુરો! તુભ્યં વાગીશાય મહાત્મને. ૮. ઇતિ શ્રી ગૌતમ! સ્તોત્રમન્ત્ર તે સ્મરતોડન્વહમ્; શ્રી જિન્મપ્રભસૂરેસ્ત્વં ભવ સર્વાથંસિદ્ધયે. ૯.

૭૨. શયન સમયે (સ્વાપકાલે) સ્મરણીય સ્તોત્રમ્.

વિઘ્નપ્રતલ્લતા નેમિ, શ્રી નેમિ મનસિ સ્મરન્; સ્વાપકાલે નરો નૈવ, દુઃસ્વપ્નેઃ પરિભ્રૂયતે. ૧. અશ્વસેનાવનિપાલ, વામાદેવી તનુરુહમ્; શ્રી પાશ્વ સંસ્મરન્નિત્યં, દુઃસ્વપ્નાન્નૈવ પશ્યતિ. ૨. શ્રી લક્ષ્મણાંગ સંભૂત, મહાસેન નૃપાંગજમ્; ચન્દ્રપ્રભં સ્મરન્-શ્રિતે, સુખં નિદ્રાંલભેત વૈ. ૩. સર્વ વિઘ્નહરં સ્તોત્રં, સર્વસિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયન્ શાન્તિ જિનં નૈતિ, ચૌરાદિભ્યો ભયંનરઃ. ૪.

૭૩ શ્રી વીતરાગ સ્તોત્રમ્.

યઃ પરાત્મા પરંજ્યોતિઃ, પરમઃ પરમેષ્ઠિનામ્; આદિત્યવણુ તમસઃ પરસ્તાદ્દામનન્તિ યમ્. ૧. સર્વે યેનોદમૂલ્યન્ત સમૂહાઃ કલેશપાદપાઃ મૂર્ધનાં યસ્મૈ નમસ્યન્તિસુરાસુરનેશ્વરાઃ. ૨. પ્રાવર્તન્ત ચતો વિદ્યાઃ પુરુષાર્થ પ્રસાધિકાઃ; યસ્ય જ્ઞાનં ભવદ્ભાવિભૂતભાવાભાસકૃત્. ૩. યસ્મિન્નિજ્ઞાનમાનન્દં પ્રદા ચૈકાત્મતાં ગતમ્; સ શ્રદ્ધેયઃ સ ચ હ્યેયઃ પ્રપદ્યે શરણુ ચ તમ્. ૪. તેન ક્યાં નાથર્વાસ્તસ્મૈ સ્પૃહ્યેયં સમાહૃતિઃ; તતઃ કૃતાર્થો ભૂયાસં ભવેયં તસ્ય કિર્ત્તુરઃ. ૫. તત્ર સ્તોત્રેષુ કુર્યો ચ તમ્ પવિત્રાં સ્વાં સરસ્વતીમ્; ઇદં હિ ભવક્રન્તાદૈ, જન્મિનાં જન્મનઃ ફલમ. ૬. ક્વાહં પશોરપિ પશુવીતરાગસ્તવ કવ ચ; ઉત્તિતીર્થુરરણ્યાનીં પદ્મ્યાં પંશુરિવાસ્મ્યતઃ. ૭. તથાપિ શ્રદ્ધામુખ્યોડહં નોપલભ્યસ્ખલ્લપિ; વિશ્વંખલાપિ વામ્વૃત્તિઃ શ્રદ્ધાનસ્ય શોભતે. ૮. શ્રીહેમ ચન્દ્રપ્રભવાદ્વીતરાગસ્તત્રાદિતઃ કુમારપાલભૂપાલ; પ્રાપ્નોતુ ફલમીષ્ણિતમ્. ૯.

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ-મુંબઈ

(૬) ભારતવર્ષમાં ચાલતી પાઠશાળાઓ, બેઠિંગો, બાલાશ્રમો, વિદ્યાર્થીગૃહો વિગેરેના ધાર્મિક શિક્ષકોને તેમના શિક્ષણના ઉત્તમ કાર્યના બદલામાં અને વિદ્યાર્થીઓને ધાર્મિક અભ્યાસમાં લીધેલા સારા એવા શ્રમના બદલામાં પ્રતિવર્ષે સો, - બસો, - ત્રણસો, - ચારસો - પાંચસો રૂપિયાના ધનાઓ યોગ્યતા પ્રમાણે આપવામાં આવશે.

(૭) ભારતવર્ષમાં ચાલતી પાઠશાળાઓ થા સ્થાઓ કે જે ધાર્મિક અભ્યાસ કરાવતી હોય તેવી સ્થાઓને વધુ રસવાળી અને તે માટે વરસ દિવસે રૂપિયા સો, બસો, ત્રણસો, ચારસો, પાંચસો રૂપિયા યોગ્યતા પ્રમાણે મદદ આપવામાં આવશે.

ઉપરની યોજનાઓ માટે રૂપિયા આઠ લાખનું બડોળ કરી તેના વ્યાજમાં ઉપરોક્ત સમગ્રતાઓ આપવા કાર્યકરોની ઇચ્છાઓ છે.

લી. સેવકા,

આણંબનદાસ હરગોવિંદદાસ

પોપટલાલ કેશવજી દોશી

શ્રી. જૈ. ધા. શિ. ટ્ર. ફંડના ટ્રસ્ટીઓ.

ૐ ક્ષી
અર્હ નમઃ

શ્રી
સન્નિવન સન્નિવન
તૃતીય મહાનિધિ
પ્રકરણાદિ સંગ્રહ.

૧. શ્રી. જીવ વિચાર પ્રકરણ.

જીવણ પધવ'વીર', નમિજીણ ભણામિ અમુક મોહત્ય'; જીવ સકવ' કિચિ વિ,
જહ ભણિય' પુન્ન સૂરીહિ. ૧. જીવા મુત્તા સંસારિણો ય, તસ થાવરા ય સંસારી;
પુઠ્ઠી જલ જલણ વાઉ, વણસસં થાવરા નેયા. ૨. ફલિહ મણિ રથણ વિદુમ, હિંશુલ
હરિયાલ મણસિલ રસિદાં; કણગાઈ ધાઉ સેદી, વન્નિય અરણેટ્ટય પલેવા. ૩. અખભય
તૂરી જિસ'; મટ્ટી પાહાણ બધઓણેગા; સોવીરંજણ હુણાઈ; પુઠ્ઠી લેયાઈ ઇન્ધ્યાઈ. ૪.
લોમ'તરિક્ખમુકગ'. ઓસા હિમ કરગ હરિતણ મહિઆ; હુતિ ધણેદહિમાઈ, લેયાણેગા
ય આઉસસ. ૫. ઇંગાલ જલ મુમ્મુર, ઉક્કાસણિ કણગ વિજ્ઞણ માર્ધ્યા; અગણિ
જિયાણુ' લેયા, નાયન્વા નિઉણુ' પુદ્ધીએ. ૬. ઉખમામગ ઉક્કલિયા, મ'હલિ મહસુદ
ગુન્જવાયા ય; ઘણુ તણુ વાયામ્યા, લેયા ખલુ વાઉકાયસસ. ૭. સાહારણ પત્તેઆ, વણ-
સસં જીવા હુહા મુએભણિયા; જેમિમણ'નાણુ' તણુ, એગા સાહરણા તે ઉ, ૮, કંદા
અંકુર કિસલય, પણુગા સેવાલ જૂનિદેસ ય; અલ્લયતિય ગજજર મોત્ય, વત્થુલા થેગ
પલ્લંકા. ૯. કોમલ ફલ' ચ સન્ન', ગૂઢ સિરાઈ સિણાઈપત્તાઈ; થોહરિ કુઆરિ ગુગુલિ,
ગલો ય પમુહાઈ છિત્તરુહા. ૧૦. ઇન્ધ્યાઈણો અણેગે, હવંતિ લેયા અણુ'તકાયાણુ; તેસિ
પરિજણુત્ય', લક્ખણુ મેઅ'મુએ ભણિય'. ૧૧ ગૂઢસિરસંધિપન્ન'. સમભગ-મહિરૂગ'
ચ છિત્તરૂહં; સાહારણુ' સરીર', તન્નિવરિઅં ચ પત્તેય', ૧૨. એગ સરીરે એગો, જીવો
જેસિં તુ તેય પત્તેયા; ફલ કુલ છલ્લિ કટ્ટા, મૂલગ પત્તાણિ ખીયાણિ. ૧૩. પત્તેય તરં
મુત્તુ', પંચ વિપુલવ. ઇણો સયલ લોએ; સુહુમા હવંતિ નિયમા, અ'તમુહુત્તાઉ અદિસસા.
૧૪. સંખ કવકય ગંડુલ, જલોય અંદણુગ અલસ લહગાઈ; મેહરિકિમિ પૂઅરગા,
જેઈલિય માઈવાહાઈ. ૧૫. ગોમી મ'કણુ જુઆ, ચિપીલિ ઉદે હિયા ય મહકોહા; હલ્લિય

ઘય(મંદલીઓ, સાવય ગોપીક બાધઓ. ૧૬. ગદ્યય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ય ધનકીડા ય; કુંથુ ગોવાલિય ધલિયા. તેઈદિય ઇંદગોવાઈ. ૧૭. ચઉરિદિયા ય વિન્ધુ. ઠિંકુણુ ભમરા ય ભમરિયા તિહા; મન્થિય ઠંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઈ. ૧૮. પંચિદિયા ય ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસસ દેવા ય; નેરધયા સત્તવિહા, નાયંવા પુઠવી લેએણુ. ૧૯. જલયર થલયર ખયરા. તિવિહા પંચિદિયા તિરિક્ખા ય; સુસુમાર મન્થ કન્થવ, ગાહા મગરા ય જલયારી. ૨૦. ચઉપય ઉરપરિસપ્પા ભૂયપરિસપ્પા ય થલયરા તિવિહા; ગો સપ્પ નઉલ પમુહા, બોધંવા તે સમાસેણુ. ૨૧. ખયરા ચૈમય પક્ખી, ચમ્મય પક્ખી ય પાયડાયેવ, નરલોગાઓ બાહિં, સમુગ્ગ પક્ખી ત્રિયપક્ખી. ૨૨. સંવે જલ થલ ખયરા, સમુચ્છિમા ગખભયા હહા હુતિ; કમ્મા કમ્મગ ભૂમિ, અંતરદીવા મણુસસા ય. ૨૩. હસહા ભવણા-હિવઈ, અદ્ઠવહા વાણુમંતરા હુતિ; ભેધસિયા પંચવિહા, હુવિહા વેમાણિયા દેવા. ૨૪. સિદ્ધા પનરસ લેયા, તિત્થા તિત્થાઈ સિદ્ધ લેએણુ; એએ સંખેવેણુ, એવ વિગપ્પા સમક્ખાયા. ૨૫. એએસિં એવાણુ, સરીરમાઈ ઠિઈ સકાયંમિ; પાણા ભેણિ પમાણુ, બેસિં જ અત્થિ તં લણિયો, ૨૬. અંગુલ અસંખ ભાગો, સરીર મેગિંહયાણુ સંવેસિં; ભેયણુ સહસ્સ-મહિયં, નવરં પત્તેય રુક્ખાણુ. ૨૭. ખારસ ભેયણુ તિન્નેવ, ગાઉઆ ભેયણુ ચ અણુક્કમસો; બેઈદિય તેઈદિય, ચઉરિદિય દેહ સુચ્ચત્તં. ૨૮. ધણુસય પંચ પમાણા, નેરધયા સત્તમાઈ પુઠવીએ; તત્તો અદ્ધદુણા, નેયા રયણુપહા ભવ. ૨૯. ભેયણુ સહસ્સમાણા, મન્થા ઉરગાય ગખભયા હુતિ; ધણુહ પુહુત્તં પક્ખીસુ, ભુયચારી ગાઉઆ પુહુત્તં ૩૦ ખયરા ધણુહ પુહુત્તં, ભુયગા ઉરગાય ભેયણુ પુહુત્તં; ગાઉઆ પુહુત્ત મિત્તા, સમુચ્છિમા ચઉપયા લણિયા ૩૧. છન્થેવ ગાઉઆઈ, ચઉપયા ગખભયા મુણેયંવા; કોસ તિગંચ મણુસસા, ઉક્કોસ સરીર માણેણુ. ૩૨. ઇસાણંત સુરાણુ, રયણીઓ સત્ત હુતિ ઉચ્ચત્તં; દુગ દુગ દુગ ચઉ ગેવિજ્જ, હુત્તરે ઇક્કિલ્લપરિહાણી. ૩૩. બાવીસા પુઠવીએ, સત્તય આઉસસ તિન્નિ વાઉસસ; વાસ સહસ્સા હસ તરુ, ગણાણુ તેક તિરત્તાઉ. ૩૪. વાસાણિ ખારસાઉ, બેઈદિયાણુ તેઈદિયાણુ તુ; અઉણાપત્ત કિણાઈ, ચઉરિદિય તુ છમ્માસા. ૩૫. સુર નેરધયાણુ ઠિઈ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં; ચઉપય તિરિય મણુસસા, તિન્નિ ય પલ્લિ-ઓવમા હુતિ. ૩૬. જલયર ઉર ભુયગાણુ, પરમાઉ હોઈ પુંવ કોડીઓ; પક્ખીણુ પુણુ લણિયો, અસંખ ભાગો ય પલ્લિયસસ. ૩૭. સંવે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસસા ય; ઉક્કોસ જહ્નનેણુ, અંત મુહુત્તં ચિય ત્રિયંતિ. ૩૮. ઓગાહણાક માણુ, એવં સંખેવઓ સમક્ખાયાં; બે પુણુ અત્થ-વિસેસા, વિસેસ સુત્તાઉ તે નેયા. ૩૯. એગિં-દિયા ય સંવે, અસંખ ઉસસપ્પિણી સકાયંમિ; ઉવવજ્જંતિ ચયતિ ય, અણુતકાયા અણુતાઓ. ૪૦. સંખજ્જ સમા વિગલા, સત્તદ્ઠ લત્તા પણિંદિ તિરિ મણુઆ; ઉવવ-જ્જંતિ સકાએ, નારય દેવા ય નો ચેવ. ૪૧. હસહા જિયાણુ પાણા, ઇદિય ઉસાસ આઉ બલરુઆ; એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અદ્ઠેવ. ૪૨. અસન્નિ સન્નિ પંચિ-દિએસુ, નવ હસ કમેણુ બોધંવા; તેહિં સહ વિપ્પઓગો, એવાણુ ભક્ષએ મરણુ. ૪૩.

એવં અણોરપારે, સંસારે સાચરંમિ લીમંમિ; પત્તો અણુત ખુત્તો, જીવેહિ અપત્ત ધમ્મેહિ. ૪૪. તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા નેણીણુ હોમ જીવાણુ; પુઠ્ઠવામણુ ચઉણ્હ, પત્તેયં સત્ત સત્તેવ. ૪૫. દસ પત્તેય તરુણુ, ચઉદસ લક્ખા હવંતિ ઇયરેસુ; વિગલિદિએસુ દો દો, ચઉરો પંચિદિ તિરિયાણુ. ૪૬. ચઉરો ચઉરો નારય, સુરેસુ મણુઆણુ ચઉદસ હવંતિ; સંપિદિ યા ય સંવે, ચુલસી લક્ખા ઉ નેણીણુ. ૪૭. સિદ્ધાણુ નત્થિ દેહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણુ નેણીઓ; સામં અણેંતા તેસિં, ઈધં જલ્પિ-દાગમે લલ્પિઆ. ૪૮. કાલે અણુમનિહણે, નેણિ ગહણુમિ લીસણે ઇત્થ; લમિયા લમિહંતિચિરં, જીવા જિણુ વયણુ મલહંતા. ૪૯. તા સંપઠં સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે; સિરિ સંનિ-સુરિ-સિદ્ધે કરેહુ લો ઉજ્જમં ધમ્મે. ૫૦. એસો જીવ વિચારો, સંખેવ રૂઢણુ જાણુણુ-હેઉ; સંખિત્તો ઉદ્ધારણો, રુદ્ધાઓ સુચ સમુદ્ધાઓ. ૫૧.

૨. શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ.

જીવા-જીવા પુણ્ણુ, પાવા-સવ સંવરો ય નિજજરણા; ખંધો મુક્ખો ય તહા, નવ તત્ત્વો હુતિ નાયંવા. ૧. ચઉદસ ચઉદસ ખાયાલીસા, ખાસી ય હુતિ ખાયાલા; સત્તા વત્તં ખારસ, ચઉનવ લેયા કમેણુસિં. ૨. એગવિહુ દુવિહુ તિવિહા, ચઉવિહા પંચ છવિહા જીવા; ચેયણુ તસ ઇયરેહિ, વેય ગમ કરણુ કાએહિ. ૩. એગિંદિય સુહુમિયરા, સનિયર પણિંદિયા ય સ ખિ તિ ચઉ; અપજજત્તા પજજત્તા, કમેણુ ચઉદસ જિય-ટ્ટાણુ. ૪. નાણું ચ હંસણું ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા; વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ્સ લક્ખણુ. ૫. આહાર સરીર ઇંદ્રિય, પજજત્તી આણુપાણુ લાસમણે; ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઇગ વિગલા-સન્નિ સન્નીણુ. ૬. પણિંદિય તિ ખલુસા, સાઉ દસ પાણુ ચઉ છ સગ અદ્દુ, ઇગ હુતિ ચઉરિંદીણુ, અસન્નિ-સન્નીણુ નવ દસ ય. ૭. ધમ્મા-ડધમ્મા ગાસા, તિય તિય લેયા તહેવ અદ્ધા ય; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદસહા. ૮. ધમ્માધમ્મા પુગલ નહ કાલો પંચ હુતિ અજજીવા; ચલણુ સહાવો ધમ્મો, ચિર સંઠાણો અહમ્મો ય. ૯. અવગાહો આગાસં, પુગલ જીવાણુ પુગલા ચઉહા; ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ ચેવ નાયંવા. ૧૦. સદ્ધયાર ઉજ્જનેઅ, પલા છાયા તવેહિઆ; વણુ ગંધ રસા ક્ષાસા, પુગલાણું તુ લક્ખણુ. ૧૧. એગા કેહિ સત્ત-સદ્ધિ, લક્ખા સત્ત હુત્તરી સહસ્સા ય; દો ય સયા સેલહિઆ, આવલિઆ ઇગ મુહુત્તમિ. ૧૨. સમયાવલિ મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય; લલ્પિઓ પલિઆ સાગર, ઉસ્સ-પ્પિણી સપ્પિણી કાલો. ૧૩. પરિણામિ જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિઆ ય; જિઅયં કારણુ કત્તા, સંવગય ઇયર અપ્પવેસે. ૧૪. સા ઉચ્ચએઅ મણુદુગ, સુરદુગ પંચિંદિઅમ્મં પણુદેહા; આઈ તિતણુણુ-વંગા, આઈમિ સંધયણુ સઠાણુ. ૧૫. વત્ત ચઉકાં ગુરુલહુ, પરધા ઊસાસ આયવુજ્જનેઅ; સુલખગઈ નિમિણુ તસદસ, સુર નર તિરિઆઉ તિત્થયરં. ૧૬. તસ ખાયર પજજત્તં, પત્તેઅં ચિરં સુલં ચ સુલગં ચ; સુસ્સર આધજ્જ જસં, તસાઈ દસગં ઇમં હોઈ. ૧૭. નાણુ-તરાય દસગં, નવ ખીએ નીઅ સાય મિઅછતં; થાવર દસ ન્ઠયતિગં, કસાય પણુવીસ તિરિયદ્ધમં. ૧૮. ઇગ ખિ તિ ચઉ જામંઓ, કુખં-

ગઈ ઉવધાય હુંતિ પાવસ્સ; અપસત્થં વજ્જયકી, અપદમ સંધયણુ સંઠાણુ ૧૬, થાવર
 સુહુમ અપજ્જ, સાહારણુ-મથિર-મસુલ હુભગાણિ; હસ્સર જ્ઞાઈજ્જજ્જસં, થાવર હસગં
 વિવજ્જત્થં. ૨૦. ઇંદિઅ કસાય અન્વય, ભેગા પંચ ચક્ર પંચ તિન્નિ કમા; કિરિઆઓ
 પણવીસ, ઇમા ઉ તાઓ અણુછમસો. ૨૧. કાઈઅ અહિગરણિઆ, પાઉસિયા પારિતા-
 વણી કિરિયા; પાણાઈવાય રંભિઅ, પરિગહિયા માયવત્તી ચ. ૨૨. મિઅઠંસણુ વત્તી,
 અપચ્ચક્રાણુ ચ દિદ્ધિ પુદ્ધી અ, પાહુઅચ્ચ સામંતો, વણીઅ નેસાત્થ સાહત્થી. ૨૩.
 આણુવણિ વિઆરણિઆ, અણુલોગા અણુવકંખપચ્ચઈઆ; અન્ના-પચ્ચોગ સમુદાણુ,
 પિજ્જં દોસેરિયાવહિઆ. ૨૪. સમિઈ ગુત્તિ પરિસહ, જઈધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ;
 પણુ તિ હવીસ દસ ખારસ, પંચ લેઓહિં સગવજ્ઞા. ૨૫. ઇરિયા ભાસે સણુ ઠાણે,
 ઉચ્ચારે સમિઈ સુ અ; મણુગુત્તિ વયગુત્તિ, કાયગુત્તિ તહેવ ચ. ૨૬. ખુહા પિવાસા સી
 ઉણ્હં, કંસા ચેલા રઈત્થિઓ; ચરિઆ નિસીહિયા સિજ્જા, અક્કોસ વહ ભયણુ. ૨૭.
 અંલાભ રોગ તણુકાસા, મલ સક્કાર પરિસહ; પજ્ઞા અન્નાણુ સમ્મત્તં, ઇંદિ
 બાવીસ પરિસહ. ૨૮. ખંતી મદ્વ અજ્જવ, મુત્તી તવ સંજમે ઓ યોધન્વે; સચ્ચં
 સોઅં આકિંચણુ અ, બંભં અ જઈધમ્મો. ૨૯. પદમ મણિઅ-મસરણુ, સંસારો
 ઓગયા ચ અજ્જત્તં; અસુધંતં આસવ, સંવરો ચ તહ નિજ્જરા નવમી ૩૦, લોગસહાવો
 યોહી, હુલ્લહા ધમ્મસ્સ સાહુગા અરિહ; ઓઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેઅન્વા પયત્તેણુ.
 ૩૧. સામાઈ અત્થપદમં, ઇચ્છોવદ્ધાવણુ ભવે ળીઅ; પરિહાર વિસુદ્ધિઅ, સુહુમં તહ
 સંપરાયં અ. ૩૨, તત્તોઅ અહકંખાયં, ખાયં સન્વંમિ જીવલોગમ્મિ; જં ચરિણિણુ
 સુવિહિઆ, વચ્ચંતિ અચરામરં ઠાણુ. ૩૩. અણુસણુ-મુણેઅરિયા, વિત્તીસંજેવણુ
 રસચ્ચાઓ; કાય કિલેસો સંલીણયા ચ, બજ્જો તવો હોધ. ૩૪. પાયચ્છિત્તં વિણુઓ,
 વેચાવચ્ચં તહેવ સજ્જાઓ; ઝાણુ ઉચ્ચગોવિઅ, અખિભંતરઓ તવો હોધ, ૩૫.
 ખારસ વિહં તવો નિજ્જરા ચ. બધો ચઉ વિગખોઅ, પચઈ-કિઈ-અણુભાગ, પચેસ-
 લેઓહિં નાયન્વો. ૩૬. પચઈ સહાવો પુત્તો, કિઈ કાલાવહારણુ; અણુભાગો રસો જુઓ.
 પચેસો હલસંચઓ. ૩૭. પહ-પહિહાર-સિમભ્જ, હહ-ચિત્ત-કુલાલ-ભંડગારિણુ; જહ
 ઓએ-સિં ભાવા. કમ્માણુ વિભણુ તહ ભાવા. ૩૮, ઇહ નાણુકંસણુવરણુ, વેચ-મોહાઉ
 નામ-ગોઆણિ; વિઘ્નં ચ પણુ નવ હ, અદ્ધં-વીસ ચઉ તિસચ હ પણુવિહં. ૩૯.
 નાણે અ હસણુવરણે, વેઅણિઓ ચેવ જુતરાઓ અ; તીસં કોહકોહી, અચરાણુ
 કિઈઅ ઉક્કોસા ૪૦. સત્તરિ કોહકોહી, મોહણીઓ વીસ નામ ગોઓસુ; તિત્તિસં
 અચરાઈ, આઉદ્ધિંખં બંધ ઉક્કોસા. ૪૧. ખારસ સુહુત્ત જહજ્ઞા. વેચણિઓ અદ્ધં
 નામ-ગોઓસુ; સેસાણુત સુહુત્તં, ઓયં બંધ-કિઈ-માણુ. ૪૨. સંત-પચ-પરુવણુયા,
 હન્વ-પમાણુ ચ ખિત્ત કુસણુ ચ; કાલો અ અંતર ભાગ; ભાવે અપ્યાખહું
 ચેવ. ૪૩. સંતં સુદ્ધ પયત્તા, વિજ્જતં ખ કુસુમન્વ ન અસંતં; સુદ્ધપત્તિ
 પચં તસ્સ ઉ, પરુવણુ મગ્ગણાઈહિં. ૪૪. ગઈ ઇંદિઓ કાઓ, ભેઓ વેઓ કસાય નાણે
 ચ, સંજમ હસણુ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે. ૪૫. નરગઈ પણિદિ તસ ભવ,

સન્નિ અહિક્ષ્ણાય ખર્ચ-સમ્મતે; મુક્તોષ્ણાહાર કેવલ. ૬૨. નાણે ન સેસેસુ. ૪૬. હંવપમાણે સિદ્ધાણું, જીવ-હંવાણિ હુંતિ જીતાણિ; લોગસ્સ અસંખિજ્ઞે; ભાગે ઇક્કો ય સંવે વિ. ૪૭. કુસણા અહિયા કાલો, ઇગ સિદ્ધ પદુમ્મ સાધ્ધજોણુંતો. પડિવાયા-ભાવજો, સિદ્ધાણું અંતરં નત્થિ. ૪૮. સંવ જિયાણ-મણુંતો, ભાગે તે તેસિં ૬૨. નાણું, ખર્ચે ભાવે પરિણામિ, એ અ પુણ્ણ હેઠ્ઠ જીવત્તં. ૪૯. થાવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણ સંખગુણા; ઈંમ મુક્ખ તત્ત મેઅં, નવ તત્તા લેસજો ભણિયા પં. જીવાઈ નવ પયથે, જો જાણઈ તસ્સ હેઈ સમ્મત્તં; ભાવેણ સદ્ધતો, અયાણમાણેવિ સમ્મત્તં; ૫૧. સંવાઈ જિણેસર-ભાસિઆઈ, વયણાઈ નન્નહા હુંતિ. ઇંમ જુદી જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ. ૫૨. અંતોમુહુત્તમિત્તપિ, ક્કસિઅં હુજ્જ જેહિં સમ્મત્તં તેસિં અવર્ણ પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટજો એવ સંસારો. ૫૩. ઉસ્સપ્પિણી અણુંતા, પુગ્ગલ પરિઅટ્ટજો મુણેઅંવો; તેણુંતાતીઅદ્ધા, અણાગયદ્ધા અણુંતગુણા. ૫૪. જિણ અજિણ તિથ્થ તિત્થા, ગિહિ અજ્ઞ સલિંગ થી નર નપુંસા; પત્તેય સયંજુદ્ધા, જુદ્ધો-હિય ઇક્કે જિજ્ઞાય. ૫૫. જિણસિદ્ધા અરિહંતા, અજિણસિદ્ધા ય પુંડરિઆ પમુહા; ગણહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરુદેવી. ૫૬. ગિહિલિંગ સિદ્ધ ભરહો, વક્ક લચીરી ય અજ્ઞલિંગમ્મિ; સાહુ સલિંગ સિદ્ધા, થી સિદ્ધા ચંદણા પમુહા. ૫૭. પુંસિદ્ધા ગોયમાઈ, ગાંગેય પમુહ નપુંસયા સિદ્ધા, પત્તેય સયંજુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ કવિલાઈ પટ. તહ જુદ્ધોહિ ગુરુઓહિયા, ઇગસમય ઇગસિદ્ધા ય ઇગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તેણેગ સિદ્ધા ય. ૫૮. જઈઆઈ હેઈ પુમ્મજા, જિણાણ મગ્ગમિઉત્તરં તઈઆ ઇક્કસ્સ નિગેયસ્સ, અણુંત ભાગે ય સિદ્ધિગજો. ૬૦.

૩. શ્રીદંડક પ્રકરણ.

નમિઉં ચઉવીસજિણે, તસ્સુત્તવિચારલેસલેસણુઓ; ૬૨. ગપજોહિં તેચ્ચિય, થાસામિ સુણેહ લો ભંવા. ૧. નેરઈઆ અસુરાઈ, પુકવાઈ જેઈદિયાદ્ધો એવ; ગખ્ખયતિરિય મણુસ્સા, વંતર જોઈસિય વેમાણી. ૨. સંખિત્તયરી ઉ ઇમા, સરીરમોગાહણા ય સંધ-યણુ; સન્ના સંઠાણુ કસાય, લેસ ઇદિય હ સમુગ્ધાયા. ૩. દિટ્ઠી ૬૨. નાણે, જોગુવ-જોગો-વવાય ચવણુ ઈઈ; પજજત્તિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેજો. ૪. ચઉ ગખ્ખ તિરિય વાઉસુ, મણુઆણું પંચ સેસ તિસરીસ; થાવર ચઉજે હુહુઓ અંજુલસંખ-ભાગં તણુ. ૫. સંવેસિપિ જહ્જા, સાહાવિય અંજુલસ્સ અસંખસો; ઉક્કોસ પણસય ધણુ, નેરઈયા સત્ત હથ્થ સુરા. ૬. ગખ્ખતિરિ સહસ્સ જોયણુ, વણુસ્સઈ અહિઅ જોયણુ સહસ્સં, નર તેઈદિ તિગાઓ, જોઈદિય જોયણુ ખાર. ૭. જોયણુમેગં ચઉરિંદિ દેહ મુચ્ચત્તણું સુજો ભણિયં. વેઉવિય દેહં પુણ્ણ, અંજુલસંખં સમારંલો. ૮. દેવ નર અહિય લક્ખં, નિરિયાણું નવ ય જોયણુ સયાઈ, હુંગુણું તુ નારયાણું, ભણિયં વેઉવિય સરીરં ૯. અંતમુહુત્તં નિરયે, મુહુત્ત ચતારિ તિરિય મણુજેસુ; દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિઉંવણાકાલો ૧૦. થાવર સુર નેરઈયા, અસંધયણુ ય વિગલ છેવટા; સંધયણુછગં ગંખમય, નરંતિરિએસુ મુણેયંવં. ૧૧. સંવેસિ ચઉદહં વા, સન્ના સંવેસુરાય ચઉરંસા;

નર તિરિય છ સંઠાણા, હુઠા વિગલિદિ નેરધયા. ૧૨. નાણા વિહ ધય સ્થ, બુખુહુ ૧૭
વાઉ તેઉ અપકાયા; પુઠવી મસૂર ચંદા-કારા સંઠાણાઓ. બણિયા ૧૩. સંવેવિ ચઉ કસાયા,
લેસ છગ્ગ' ગખલ તિરિય મણુએસુ. નારય તેઉ વાઉ, વિગલા વેમાણિય તિલેસા. ૧૪.
નેધસિય તેઉ લેસા, સેસા સંવેવિ હુતિ ચઉલેસા; ઈન્દ્રિયદાર' સુગમ', મણુઆણુ' સત્ત
સમુઘાયા ૧૫. વેયણુ કસાય મરણે, વેઉવિય તેય એય આહારે; કેવલિય સમુઘાયા,
સત્ત ધમે હુતિ સત્તીણુ. ૧૬. એગિંદ્રિયાણુ કેવલિ, તેઉહારગ વિણા ઉ ચત્તારિ; તે વેઉ-
વિય વળ્લ, વિગલા સંત્તીણુ તે એવ ૧૭. પણુ ગખલ તિરિ સુરેસુ; નારય વાઉસુ ચઉર
તિય સેસે; વિગલ દુદિઠી થાવર, મિચ્છત્તી સેસ તિય કિઠી. ૧૮. થાવર બિ તિ સુ
અચખખુ, ચઉરિંદિસુ તદુગ' સુએ બણિય'; મણુઆ ચઉ કંસણિયો, સેસેસુ તિગ' તિગ'
બણિય'. ૧૯. અન્નાણુ નાણુ તિય તિય, સુર તિરિ નિરએ ધિરે અનાણુદુગ'; નાણાન્નાણુ
હુ વિગલે, મણુએ પણુ નાણુ તિઅન્નાણુ. ૨૦. ધક્કારસં સુર નિરએ; તિરિએસુ તેર
પત્તર મણુએસુ; વિગલે ચઉ પણુ વાએ ભોગતિય' થાવરે હોઈ. ૨૧. ઉવઓગા મણુએસુ,
ખારસ નવ નિરય તિરિય દેવેસુ; વિગલદુગે પણુ છક્ક', ચઉરિંદિસુ થાવરે તિયગ', ૨૨.
સંખ મસંખા સમએ, ગખલય તિરિ વિગલ નારય સુરા ય; મણુઆ નિયમા સંખા,
વણુડણુ'તા થાવર અસંખા. ૨૩. અસન્નિ નર અસંખા, જહુ ઉવવાએ તહેવ ચવણે વિ;
ખાવીસ સગ તિ દસ વા-સ સહસ્ય ઉક્કિદ્ઠં પુકવાઈ ૨૪ તિદિણુગિ તિ પદલાઉ, નર તિરિ
સુર નિરય સાગરતિત્તીસા; વંતર પદલ' નેધસ, વરિસલગખાહિઅ' પલિઅ'. ૨૫. અસુરાણુ
અહિય અચર', દેસૂણુ દુપદલય' નવનિકાએ, ખારસ વાસુણુ પણુ દિણુ, છમ્માસુઊક્કિદ્ઠં
વિગલાણી. ૨૬. પુકવાઈ દસ પયાણુ', અંતમુદુત્ત' જહુત્ત આઉઠિંઈ; દસ સહસ વરિસ
કિંઈઅ', ભવણાકિર નિરય વંતરિયા. ૨૭. વેમાણિય નેધસિયા, પદલ તયઠુંસ આઉઆ
હુતિ; સુર નર તિરિ નિરએસુ, છ પળજત્તી થાવરે ચઉગ'. ૨૮ વિગલે પચ પળજત્તી,
છદિસિ આહાર હોઈ સંવેસિં; પણુગાઈ પચે ભયણા, અહુ સન્નિ તિય' બણિસ્સામિ. ૨૯.
ચઉવિહ સુર તિરિએસુ', નિરએસુય દીહકાલિગી સત્તા; વિગલે હેઉવએસા, સત્તાહિયા
થિરા સંવે. ૩૦. મણુઆણુ દીહકાલીય, દિટ્ઠીવાઓવએસિઆ કેરિ; પળજ પણુ તિરિ
મણુઅચિય, ચઉવિહ દેવેસુ ગચ્છતિ. ૩૧. સંખાઉ પળજ પણિદિ, તિરિય નરેસુ
તહેવ પળજત્તે; ભૂદગ પત્તેચવણે, એએસુ ચિય સુરાગમણુ'. ૩૨. પળજત્ત સંખ
ગખલય, તિરિય નશ નિરય સત્તગે જંતિ; નિરઉવટ્ટા એએસુ ઉવવળજંતિ ન સેસેસુ. ૩૩.
પુઠવી આઉ વણુસ્સધ. મળએ નારય વિવલ્લિજયા જીવા; સંવે ઉવવજંતિ, નિયનિયકમ્માણુ
માણેણુ'. ૩૪ પુકવાઈ દસ પચેસુ, પુઠવી આણી વણુસ્સધ જતિ પુકવાઈ દસ પચેહિ ય,
તેઉ વાઉસુ ઉવવાઓ. ૩૫. તેજી વાણી ગમણુ', પુઠવી પમુહમિ હોઈ પચ નવગે; પુઠવાઈ
કણુદસગા, વિગલાઈ તિય તહિં જંતિ. ૩૬. ગમણુગમણુ' ગખલય, તિરિઆણુ', સયલ
જીવઠાણેસુ; સંવચ્છ જંતિ મણુઆ, તેજી વાગિહિ નો જંતિ. ૩૭ વેય તિય તિર નરેસુ,
ધિથી પુરિસો ય ચઉવિહ સુરેસુ; થિર વિગલ નારએસુ, નપુંસવેઓ હવઈએજો. ૩૮.
પળજ મણુ ખાયરગી; વેમાણિય ભવણુ નિરય વંતરિયા; નેધસ ચઉ પણુ તિરિયા, નેધિ

તેઈદિ ભૂઆળી. ૩૬. વાળી વણુસસઈ ચિય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુતિ; સંવેવિ ઇમે ભાવા, જિણા ! મએડણુ'તસો પત્તા. ૪૦. સપઇ તુમ્હ ભત્તસ, દંડગ પય ભમણ ભગ્ગ હિયયસ; દંડતિય વિરયસુલહ', લહુ મમ દિંતુ મુખપય. ૪૧. સિરિ જિણહ'સ મુણીસર, રજ્જે સિરિ ધવલચંદસીસેણ; ગજસારેણુ વિહિયા, એસા વિજ્ઞતિ આપહિયા. ૪૨.

૪. શ્રી લઘુસંઘયણી પ્રકરણ.

નમિય જિણુ' સંવન્નું, જગપુજ્જ' જગશુર' મહાવીર'; જ'બુદીવ પયચ્ચે. પુઅ' સુત્તા સપરહેઈ ૧. ખંડા જોયણુ વાસા, પંવય કૂસ ય તિથ્થ સેઢીઓ; વિજય ફહ સલિ-લાઓ, પિંડેસિ હોઈ સંઘયણી. ૨. નઉઅ સય' ખંડાણુ', ભરહપમાણેણુ ભાઇએ લખખે; અહવા નઉઅસયણુ', ભરહપમાણુ' હવઇ લખખ'. ૩. અહવેગખંડ' ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઇ. ચઉરો; અટ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઈ હરિવાસે. ૪. ખત્તીસ' પુણુ નિસદ્દે, મિલિયા તેસદ્દિ ણીય પાસે વિ; ચઉસદ્દિ ઉ વિહેહે, તિરાસિ પિંડેનઉઅસય'. ૫. જોયણુ પરિમાણાઈ', સમચઉરંસાઈ' ઇથ ખંડાઈ'; લખખસ ય પરિહીઓ, તખપાય ગુણે ય હુતે વ. ૬. વિખખ'ભ વગ્ગ ફહગુણુ, કરણી વટ્ટસ પારિઓ હોઈ; વિખખભપાય ગુણિઓ, પારિઓ તસ ગણિયપય'. ૭. પરિહી તિલખખ સોલસ, સહસ દો ય સય સત્તવીસહિયા: કોસ તિગટ્ઠાવીસ', ધણુ-સય તેરંશુલદ્દહિય'. ૮. સત્તેવ ય કોહિસયા, નઉઆ છપ્પસ સય સહસસાઈ; ચઉન-ઉય' અ સહસસા, સય' દિવદ્દ' અ સાહીય. ૯. ગાઉઅ મેગ' પનરસ-ધણુમયા તહ ધણુણુ પત્તરસ; સદ્દિ અ અંશુલાઈ, જ'બુદીવસ ગણિયપય'. ૧૦. ભરહાઈ સત્ત વાસા, વિયદ્દ અઉ ચઉરતિસ વદ્દિયરે; સોલસ વખખાર ગિરી, દો ચિત્તવિચિત્ત દો જમગા. ૧૧. દોસય કણુય ગિરીણુ, ચઉ ગંચદંતા ય તહ સુમેરુ ય; છ વાસહરા પિંડે, એણુસત્તારં સયા હુત્તી. ૧૨. સોલસ વખખારેમુ, ચઉ ચઉ કૂસ ય હુતિ પત્તેય'; સોમણુસ ગંધમાયણુ, સત્તદ્દ ય રુપિ મહહિમવે. ૧૩. ચઉતીસ વિયદ્દેસું, વિજ્જુખપહ નિસદ્દ નીલવંતેસું; તહ માલવંત સુરગિરી, નવ નવ કૂસાઈ પત્તેય'. ૧૪. હિમસિહરિસુ ઇક્કારસ, ઇય ઇગસદ્દી ગિરીસુ કૂસાણુ; એગતે સંવધણુ', સયચઉરે સત્ત સદ્દીય. ૧૫. ચઉ સત્ત અટ્ઠ નવગે-ગારસદ્દેહિ ગુણુહ જહસ'ખ; સોલસ ફ હ ગુણુયાલ', ફવે ય સગસદ્દિં સયચઉરે. ૧૬. ચઉતીસું વિજ્જોસું, ઉસહકૂસા અટ્ઠ મેરુ જ'બુમિ; અટ્ઠ ય દેવકુરાએ, હરિક્કહ હરિસહે સદ્દી. ૧૭. માગહ વરદામ પલા-સ તિથ્થ' વિજ્જેસુ એરવય ભરહે; ચઉતીસા તિહિ ગુણિયા, હરુત્તરસય' તુ તિથ્થાણુ'. ૧૮. વિજ્જહર અભિઓગિય, સેઢીઓ હુત્તિ હુત્તિ વેઅદ્દે; ઇય ચઉગુણુ ચઉતીસા, છત્તીસ સય' તુ સેઢીણુ'. ૧૯. ચક્કી જોયન્વાઈ, ઇથ વિજ્જાઈ હુતિ ચઉ-તીસા; મહ દહ છપ્પઉમાઈ, કુરુસુ દસગંતિ સોલસગ'. ૨૦. ગંગા સિંધુ રત્તા, રત્ત-વઈ ચઉ નઈઓ પત્તેય'; ચઉદસદ્દિં સહસેહિં, સમગ્ગ વચ્ચ'તિ જલહિંમિ. ૨૧. એવં અપિખંતરિયા, ચઉરે પુણુ અટ્ઠવીસ સહસેહિં; પુણુરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસેહિં જંતિ ચઉસલિલા. ૨૨. કુરુમજ્જે ચઉરાસી, સહસસાઈ તહ ય વિજય સોલસેસું;

બત્તીસાણ નઇણું, ચઉદસ સહસ્રાર્થ પત્તેયં. ૨૩. ચઉદસસહસ્રશુષ્ણિયા, અહતીસ નઇઓ વિજય મન્નિઝલ્લા; સીઓયાઓ નિવહં-તિ તહય સીયાર્થ ઓમેવ. ૨૪. સીયા સીઓયા વિ ય, બત્તીસ સહસ્ર પંચલખેહિ; સંવે ચઉદસ લખખા, છપ્પન સહસ્ર મેલવિયો. ૨૫. છન્નેયણે સહોસે, ગંગા સિંધૂણુ વિઘ્થરો મૂલે; હસગુષ્ણિઓ પન્નતે, ધંય હ હ ગુણુણેણુ સેસાણું. ૨૬. બેયણુ સય મુચ્ચિટ્ઠા, કણુયમયા સિહરિચુલ્લહિમ-વંતા; રુપિય મહાહિમવંતા, હસઉચ્ચા રુપ કણુયમયા. ૨૭. ચત્તારિ બેયણુ સએ, ઉચ્ચિટ્ઠો નિસહ નીલવંતો ય; નિસહ તવણુજ્જમઓ, વેરુલિયો નીલવંતો ય. ૨૮. સંવેવિ પંવયવરા, સમયખિત્તમિ મંદર વિહૂણા; ધરણિતલેઉવ ગાઠા; ઉસેઉ ચઉચ્ચ ભાયમિમ. ૨૯. ખંઠાર્થ ગાહાહિ, હસહિ હારેહિ જંબુદીવસ; સંધયણી સમ્મત્તા, રધ્યા હરિભદસૂરીહિ. ૩૦.

૫ શ્રી ચૈત્યવંદન ભાષ્ય.

વંહિત્તુ વંહણિજ્જે, સંવે ચિધવંહણાધ મુવિયાર, બહુ-વિત્તિ-ભાસ-ચુષ્ણી-મુથાણુ-સારેણુ પુમ્મભિ. ૧. હહતિગઅહિગમ-પણુગ, હહિસિ તિહુગ્ગહ તિહા ઉ વંહણુયા, પણિ-વાય-નમુક્કારા, વન્ના સોલ-સય-સીયાલા. ઇગસીધસયં તુ પયા. સગનઉધ સંપયાઓ પણુ હંઠા. ખાર અહિગાર ચઉ વંહણિજ્જ. સરણિજ્જ ચઉહજિણા. ૩. ચઉરો શુધં નિમિત્તદ્, ખારહ હેજી અ સોલ આગારા, ગુણુવીસ દોસ ઉસગ્ગ-માણુ થુત્તં ચ સગ-વેલા. ૪. હસ આસાયણુ-આઓ, સંવે ચિધવંહણાધ ઠાણાધ, અઉવીસ દુવારેહિ. હસ-હસા હુતિ ચઉસયરા. ૫. તિન્નિ નિસીહી તિન્નિઉ, પયાહિણા તિન્નિ એવ ય પણામા, તિવિહા પૂયા ય તહા, અવત્થ-તિય-માવણું ચે. ૬. તિહિસિ-નિરિક્ખણુ-વિરધ, પય-ભૂમિ-પમજ્જણું ચતિક્ખુત્તો, વન્નાધ-તિયં મુદ્ધા, -નિયં ચ તિવિહં ચ પણિહાણું. ૭. ધર-જિણુહર-જિણુપૂયા, વાવારચ્ચાયઓ નિસીહિ-તિગ, અગ્ગ-દારે મજ્જે, તધયા ચિધ-વંહણા-સમએ. ૮. અંજલિભદ્ધો અદ્ધો, -ણુઓ અ પંચગઓ અ તિપણામા, સંવત્થ વા તિવારં, સિરાધં -નમણે પણામ-તિયં. ૯. અંગગભાવ-લેયા. પુષ્કાહાર-શુધંહિ પૂયતિગ, પંચુવચારા અદ્ધો-વચાર સંવેવચારા વા. ૧૦ ભાવિજ્જ અવત્થતિયં, પિંહત્થ પયત્થ રુવ-રહિયત્તં છઉમત્થ કેવલિત્તં, સિદ્ધત્તં એવ તસ્સત્થો. ૧૧. ન્હવણુ-ચગેહિ છઉમત્થ-વત્થ પહિહારગેહિ કેવલિયં, પલિયં કુસ્સગેહિ અ, જિણુસસ ભાવિજ્જ સિદ્ધત્તં. ૧૨. ઉદ્ધાહો તિરિઆણું, તિહિસાણુ નિરિક્ખણું ચધંજ્જહવા. પચ્છમ-દાહિણુ-વામાણુ, જિણુમુહજ્જત્થ-દિર્ઘિ-ણુઓ, ૧૩. વજ્જતિયં વજ્જત્થા, લંબણુ-માલંબણું તુ પહિમંધ, ભેગ-જિણુ-મુત્તમુત્તી-મુદ્ધાલેએણુ મુદ્ધતિયં. ૧૪. અ-તુન્નંત રિઅંગુલિ, -કોસાગારેહિ દોહિ હત્થેહિ; પિટ્ટેવરિ કુપ્પર, સંઠિએહિ તહ ભેગમુદ્ધતિ. ૧૫. ચત્તારિ અંગુલાધં, પુરઓ ઉણાધં જત્થ પચ્છમઓ, પાયાણું ઉસગ્ગો. એસા પુણુ હોધં જિણુમુદ્ધા. ૧૬. મુત્તામુત્તી મુદ્ધા. જત્થ સમા દોવિ ગળિસઆ હંત્થા, તે પુણુ નિલાહદેસે. લગ્ગા અન્ને અલગ્ગ તિ. ૧૭. પંચગો પણિવાઓ, થયપાઠો દોધં ભેગમુદ્ધાએ, વંહણુ જિણુમુદ્ધાએ, પણિહાણું મુત્ત મુત્તીએ. ૧૮. પાણુહણુતિગં

ચેપઅ, - મુણિવંદણ-પત્યણા સરૂવં વા, મણુ-વય-કાએગત્તં, સેસ-તિયત્થો ય પય-
 હુત્તિ. ૧૯. સચિત્તદંવમુજ્જણ, - મચિત્તમણુજ્જણ મણુગત્તં, ઇગ-સાહિ ઉત્તરાસંગ,
 અન્નલી સિરસિ જિણુ-દિદ્દે. ૨૦. ઇઅ પંચવિહાસિગમો, અહુવા મુચ્ચતિ
 રાયચિદ્ધાઈ, ખગ્ગં છત્તોવાણહ, મહિદં ચમરે એ પંચમએ. ૨૧. વંદંતિ જિણે
 દાહિણ, - દિસિદ્ધિઆ પુરિસ વામદિસિ નારી, નવકર જહનુ સદ્ધિકર, જિદ્ધ મજ્જુ-
 ગ્ગહો સેસો. ૨૨. નમુકારેણુ જહજ્ઞા, ચિદ્ધવંદણ મજ્જા દંડ-થુઈ-ભુઅલા, પણુ દંડ
 થુઈ-ચઉલ્લગ, થયપણિહણેહિ ઉલ્લેસા. ૨૩. અન્ને ણિંતિ ઇગેણુ, સક્કથએણુ જહજ્ઞ-
 વંદણયા, તદ્દુગ-તિગેણુ મજ્જા, ઉકકોસા ચઉહિ પચહિ વા. ૨૪. પણિવાઓ પંચગો,
 દો જાણુ કરદુગુત્તમંગં ચ, સુમહત્થ-નમુક્કારા, ઇગ દુગ તિગ જાવ અદ્ધસયં. ૨૫. અહ-
 સદ્ધિ અદ્ધવીસા, નવનઉયસયં ચ દુસય-સગનઉયા, દોગુણુતીસ દુસદ્ધા, દુસોલ અહનઉયસય
 દુવજસયં. ૨૬. ઇઅ નવકાર-ખમાસમણુ, ઇરિઅ-સક્કથ-આઈ-દંડેસુ, પણિહણેસુ અ
 અહરુત્ત, - વજ્ઞ સોલસય સીયાલા. ૨૭. નવ ખત્તીસ તિત્તીસા, તિયત્ત અહવીસ સોલ વીસ
 પયા, મંગલ-ઇરિયા-સક્કથયાઈસુ એગસીઈ સયં ૨૮. અદ્ધદ્ધુ નવદ્ધય અદ્ધવીસ સોલસ
 ય વીસ વીસામા, કમસો મંગલ-ઇરિયા, - સક્કથયાઈસુ સગનઉઈ. ૨૯. વણુદ્ધુસદ્ધુ નવ
 પય, નવકારે અદ્ધ સંપયા તત્થ, સગ સંપય પય તુલ્લા, સતરક્ખર અદ્ધમી દુ પયા. ૩૦.
 પણિવાય અક્ખરારાઈ, અદ્ધવીસં તહા ય ઇરિયાએ, નવનઉઅ-મક્ખરસયં, દુત્તીસ પય સંપયા
 અદ્ધ. ૩૧. દુગ દુગ ઇગ ચઉ ઇગ પણુ, ઇગાર છગ ઇરિય-સંપયાઈ પયા, ઇઅ છા ઇરિ
 ગમ પાણુ, જે મે એગિંદિ અસિ તસ્સ. ૩૨. અખ્ખુવગમો નિમિત્તં, ઓહે-અરહેઉ-
 સંગહે પંચ, જીવ-વિરાહણુ-પહિમણુ, લેયઓ તિત્તિ ચૂલાએ. ૩૩. દુ-તિ-ચઉ-પણુ-
 પણુ-પણુ-હ, ચઉ તિપય સક્કથય સંપયાઈપયા, નમુ આઈગ પુરિસો લોશુ, અલય
 ધમ્મ-પણિણુ સંવં. ૩૪. થોઅંવ સંપયા ઓહ, ઇયરહેજી-વઓગ તદ્દેજી, સવિસે-
 સુવઓગ સરૂવ, - હેઉ નિયસમ-દ્ધલય મુક્ખે. ૩૫. દો સગનઉઆ વજ્ઞા, નવસંપય પયતિ-
 તીસ સક્કથએ, ચેઇયથયદ્ધ-સંપય, તિયત્ત-પય વજ્ઞ-દુસયગુણુતીસા. ૩૬. દુ છ સગ
 નવ તિય છ-અચઉ, છપ્પય ચિદ્ધ સંપયા પયા પઠમા, અરિહંવંદણુ સદ્ધા, અન્ન સુહુમ
 એવ જા તાવ. ૩૭. અખ્ખુવગમો નિમિત્તં, હેજી ઇગ-ખહુ-વયંત આગારા, આગંતુગ
 આગારા, ઉસ્સગ્ગાવહિ સરૂવદ્ધ. ૩૮. નામથયાઈસુ સંપય, પયસમ અહવીસ
 સોલ વીસ કમા, અહરુત્ત-વન્ન દોસદ્ધ, દુસયસોલ-દ્ધનઉઅ સયં. ૩૯. પણિહાણિ
 દુવન્નસયં, કમેણુ સગ તિ ચઉવીસ તિત્તીસા, ગુણુતીસ અદ્ધવીસા, ચઉત્તી-સિગતીસ
 ખાર ગુરૂ વન્ના. ૪૦. પણુદ્ધં સક્કથય, ચેપઅ નામ મુચ્ચ સિદ્ધથય ઇત્થ, દો ઇગ દો દો
 પંચ ય. અહિગારા ખારમ્મ કમેણુ. ૪૧. નમુ જેઅ ઇ અરિહં લોગ, સંવ પુક્ખ તમ
 સિદ્ધ જે દેવા, ઊનિજ્ઞં ચત્તા વેઆ-વચ્ચગ અહિગાર પઠમપયા ૪૨. પઠમ-હિગારે
 વ દે, ભાવજિણે ખીયએ ઉ દંવજિણે; ઇગચેઇય-ઇવણુ-જિણે, તઇય ચઉત્થંમિ નામજિણે.
 નિહુઅણુ-ઇવણુ-જિણે પુણુ. પંચમએ વિહરમાણુ-જિણુ છદ્ધે સત્તમએ મુચ્ચનાણુ, અદ્ધમએ
 મન્વ-સિદ્ધ-થુઈ. ૪૪. નિત્થાદિવ-વીરથુઈ, નવમે દમ્મમે ય ઉજ્જયંત થુઈ, અદ્ધાવયાઈ

ધંગદિસિ, સુદિદિસુર-સમરણા ચરિમે. ૪૫. નવ અહિગારા ધંહુ લલિઅ-વિત્થરા-વિત્તિમાઈ
અણસારા, તિન્નિ સુય-પરંપરયા, ખીઓ હસમો ધંગારસમો. ૪૬. આવસસય-ચુણીઓ,
જ' ભણિય' સેસયા જહિમ્મણો, તેણું ઉજ્જિનંતાઈ વિ, અહિગારા સુયમયા એવ. ૪૭. ખીઓ
સુયત્થયાઈ, અત્થઓ વન્નિઓ તહિ એવ, સકકત્થય'તે પહિઓ, હંવારિહુ-વસરિ પયહ્થો.
૪૮. અસહાઈન્નણવજ્જ', ગીઅત્થ-અવારિઅ'તિ મજ્જત્થા, આયરણા વિહુ આણુત્તિ, વય-
ણઓ સુખહુ મન્ન'તિ. ૪૯. ચઉ વંહણિજ્જ' જિણુ મુણિ, સુય સિદ્ધા ધંહુ સુરા ધંસરણિજ્જ',
ચઉહ જિણા નામ ઠવણ, હંવ ભાવ જિણુ-લેએણ'. ૫૦. નામજિણા જિણુનામા, ઠવણ-
જિણા પુણુ જિણિંદપદિમાઓ, હંવજિણા જિણુજ્જવા, ભાવજિણા સમવસરણુત્થા. ૫૧.
અહિગય-જિણુ-પદમથુઈ, ખીયા સંવાણુ તઈઅ નાણુસ્સ, વેયાવચ્ચગરાણુ', ઉવઓગત્થ' ચઉત્થ
થુઈ. ૫૨. પાવખવણુત્થ ધંરિઆઈ, વંહણુવત્તિઆઈ છ નિમિત્તા, પવયણુ-સુર-સરણુત્થ'. ઉસ્સ-
ગ્ગો ધંઅ નિમિત્તદ્. ૫૩. ચઉ ત્સસ ઉત્તરીકરણુ-પમુહ સદ્ધાઈઆ ય પણુ હેજી, વેયાવચ્ચ-
ગરત્તાઈ, તિંજ ધંઅ હેઉ ખારસગં. ૫૪. અન્નત્થયાઈ ખારસ, આગારા એવમાઈયા
ચઉરો, અગણી પણિ'દિ-છિંદણુ, યોહી-યોલાઈ હકો ય. ૫૫. ઘોડગ લય ખંભાઈ.
માહુ-હી નિઅલ સખરિ ખલિણુ વહુ; લંબુત્તર થણુ સંજઈ ભંમુહં'ગુલિ વાયસ કવિદો.
૫૬. સિરકંપ મૂઅ વારણિ, પેહત્તિ ચઈજ્જ' હોસ ઉસ્સગ્ગે, લંબુત્તર થણુ સંજઈ, ન હોસ
સમણીણુ સવહુ સફીણુ'. ૫૭. ધરિ-ઉસ્સગ્ગપમાણુ'. પણુવીસુસ્સાસ અદ્ધ સેસેસુ, ગ લીસ-
મહુર-સદં મહત્થ જુત્તં હવઇ થુત્તં. ૫૮. પઠિકમણે ચેઈય જિમણુ, ચરિમ પઠિકમણુ
સુઅણુ પઠિઓહે, ચિઈવંહણુ ધંઅ જઈણો, સંત ઉ વેલાં અહોરત્તે. ૫૯. પઠિકમઓ ગિહિ-
ણિવિ હુ, સગવેલા પંચવેલ ધંઅરસ્સ, પૂઆસુ તિસંઆસુ અ. હોઇતિ-વેલા જહન્નેણુ'.
૬૦. તંઓલ પાણુ ભોયણુ, વાણુહ મેહુજ સુઅણુ નિદ્ધવણુ', મુત્તુ-આરં' જુઅ', વજ્જે
જિણુનાહુ-જગઈઓ, ૬૧. ધરિ નમુકાર નમુત્થુણુ, અરિહંત થુઈ લોગ સંવ થુઈ પુકખ,
થુઈ સિદ્ધા વેઆ થુઈ, નમુત્થુ ભવંતિ થય જયવી. ૬૨. સંવોવાહિ-વિસુદ્ધં, એવં
જે વહ્યે સયા દેવે, દેવિંદ્ધવિંદ્ધ, -મહિઅ', પરમપય' પાવઈ લહુ' સો. ૬૩.

૬. શ્રી. ગુરુવંદન ભાળ્ય.

ગુરુવંદણુ-મહુ તિવિહ'. તદ્દિદ્ધા ઓલ ખારસાવત્ત', સિરનમણાઈસુ પદમ', પુણુ
ખમાસમણુ-હુગિ ખીઅ'. ૧. જહુ-હ્યો રાયાણુ', નમિઉ કંજ્જ' નિવેઈઉ' પચ્છા, વીસ-
જિજ્ઞોવિ વંદિઅ. ગચ્છઈ એમેવ ધંત્ય હુગ. ૨. આચારસ્સ ઉ મૂલ'. વિણુઓ સો
ગુણુવઓ અ પહિવત્તી. સાય વિહિ-વંદણુઓ, વિહી ધંમો ખારસાવત્તે. ૩. તઈયંતુ છંદણુ
હુગે. તત્થ મિહો આઈમં સયલસંઘે; ખીયં તુ હંસણીણુ ય. પયાદ્ધિઆણુ' ચ તઈયં તુ. ૪.
વંદણુ-ચિઈ-કિઈકમ્મ', પૂઆકમ્મ' ચ વિણુયકમ્મ' ચ, કાયંવં કરસ વ કેણુ વાવિ કાહેવ કઈ
ખુત્તો. ૫. કઈ ઓણુયં કઈ સિરં, કઈહિ વ આવસસએહિ પરિસુદ્ધં, કઈ હોસ-વિંપમુક્કં,
કિઈકમ્મ' હીસ કિરઈ વા. ૬. પણુનામં પણાહરણા, અણુગ્ગપણુ જુગ્ગપણુ ચઉ અદાયા,
ચઉદાય પણુનિસેહા, ચઉઅણિસેહ-દૂકારણુયા. ૭. આવસસય-સુહણુ'તય, -તણુપેહ-પણીસ
હોસ ખત્તીસા, છગુણુ ગુરૂંવણુ હુગ્ગહ, હંછવીસકખર ગુરૂ પણીસા. ૮. પય અહવન્ન

છાણા, છગ્ગવયણા આસાયણ-તિતીસ', કુવિહી કુવીસ-દારેહિ, અઉસયા બાણુઉઈ
 ઠાણા. ૬. વંદણયં ચિષકમ્મ', કિષકમ્મ' વિણુયકમ્મ પૂઅકમ્મ', ગુરૂવંદણ-પણ-નામા,
 હંવે ભાવે કુહાહરણા (કુહોહેણ.) ૧૦. સીયલય ખુદુએ વીર-ક-હ સેવગ કુ પાલએ-
 સંખે, પ'એ એ હિદુંતા, કિષકમ્મે હંવ ભાવેહિ. ૧૧. પાસત્થે ઓસત્તો, કુસીલ સંસ-
 ત્થો, અહાછ'દો, કુગ-કુગ-નિ-કુગ-ણેગવિહા, અવંદણિભળા જિણુમય મિ. ૧૨. આયરિય
 ઉવજાએ, પવત્તિ થેરે તહેવ રાયણિએ, કિષકમ્મ નિજજરફા, કાયંવ-મિમેસિ પંચણુ',
 ૧૩. માય પિઅ જિદુભાયા, ઓમાવિ તહેવ સંવ-રાયણિએ, કિષકમ્મ ન કારિભળ,
 અઉસમણાઈ કુણંતિ પુણો. ૧૪. વિકિખત્ત પરાહુત્તે, અ પમત્તે મા કયાઈ વંદિભળ,
 આહાર' નીહાર', કુણમાણે કાઉ-કામે અ. ૧૫ પસંતે આસણુથે અ, ઉવસંતે ઉવંદએ,
 અણુજવિ તુ મેહાવી, કિષકમ્મ' પઉંજઈ. ૧૬. પહિકમણે સજાએ, કાઉસંગા-વરાહ
 પાહુણુએ, આલોયણ સંવરણે, ઉત્તમદુ ય વંદણયં. ૧૭. દોવણુય-મહાભય', આવતા
 ખાર અઉસિર તિગુત્ત', કુપવેસિગ નિક્ખમણુ', પણુવીસાવસય કિષકમ્મે. ૧૮. કિષકમ્મ'પિ
 કુણુતો, ન હોઈ કિષકમ્મ-નિજજરા-ભાગી, 'પણુવીસા-મજ્જયર', સાહુ ઠાણુ' વિરાહુતો.
 ૧૯. હિદિ-પરિલેહ, એગા, છ ઉદુ-પરેહાઠ નિગ-તિગ-તરિઆ, અકુખોઈ પમજણુયા,
 નવ નવ મુહપત્તિ પણુ વીસા. ૨૦. પાયાહિણેણુ તિઅ તિઅ વામેઅર-ખાહુ સીસ મુહ હિયએ,
 અંમુદાહો પિટે, અઉ છપ્પય દેહ-પણુવીસા. ૨૧. આનરસએસુ જહ જહ, કુણુઈ પયત્તં
 અહીણુ-મધરિત્ત', તિવિહ-કરણોવઉત્તો, તહ તહ સે નિજજરા હોઈ. ૨૨. દોસ અણાહિઅ
 થદિઅ, પવિદ્ધ પરિપિહિઅ' અ ટોલગઈ, અંકુસ કમ્મભ-રિંગિઅ, મમ્મુવત્તં મણુપઉદુ'. ૨૩.
 વેધયખદ્ધ ભયંતં. ભય ગારવ મિત્ત કારણા તિત્ત', પહિણીય રૂદ્દ તજિઅ, સહ હીલિઅ
 ત્રિપલિઉ-ચિયયં. ૨૪. હિદુમહિદુ' સિંગ', કર તમ્મોઅણુ અણિદ્ધણાલિદ્ધ', ણિણુ' ઉત્તર-
 ચુલિઅ, મૂઆ હૂર ચુહલિયં અ. ૨૫. બત્તીસદોસ-પરિસુદ્ધ', કિષકમ્મ' જો પઉં જઈ
 ગુરૂણુ', સો પાવઇ નિંવાણુ', અચિરેણુ વિમાણુવાસં વા. ૨૬. ઈહ છમ્મ ગુણા ત્રિણુઓ,
 વયાર માણાઇભંગ ગુરૂપૂઆ, તિત્થયરાણુ ય આણુ, સુઅધમ્મો-રાહણાકિરિયા. ૨૭. ગુરૂ-
 ગુણુણુત્તં તુ ગુરૂ, ઠાવિભળ અહવ તત્થ અદ્ધખાઈ, અહવા નાણાઈ-તિઅ', ઠવિભળ સદ્ધખં
 ગુરૂઅભાવે. ૨૮. અદ્ધે વરાહએ વા, કદ્ધે પુત્થે અ ચિત્તકમ્મે અ, સખભાવ-મસખભાવં,
 ગુરૂઠવણા ઈત્તરાવકહા. ૨૯. ગુરૂવિરહંમિ ઠવણા. ગુરૂવએસોવહંસણુત્થં અ, જિણુવિર-
 હંમિજિણુભિં, સેવણા-મંતણુ' સહલં. ૩૦. અઉહિસિ ગુરૂખાહો ઈહ, અહુદુ તેરસ કરે
 સપરપદ્ધે, અણુજ્જાતાયસસ સયા, ન કમ્પએ તત્થ પવિસેઉ. ૩૧. પણુ તિગ, ખારસ કુગ
 તિગ, અઉરે છદ્ધાણુ પય ઇગુણુતીસ', ગુણુતીસ સેસ આવસસયાઇ સંવપય અહવજ્ઞા. ૩૨.
 ઈંછાય અણુજ્જવણા, અન્નાખાહં અ જન જવણા ય, અવરાહ-ખામણાવિ ય, વંદણુ-દાય-
 સસ છદ્ધાણા. ૩૩. છદેણુ-ણુમણામિ, તહત્તિ તુખાપિ વદ્ધએ એવં, અહમવિ ખામેમિ
 તુમં, વયણાઈ વંદણુરિહસસ. ૩૪. પુરઓ પદ્ધખાસન્ને, ગંતા ચિદ્ધણુ નિસીઅણુ-
 યમણે, આલોયણુ પહિસુણુએ, પુન્ના-લવણે અ આલોએ. ૩૫. તહ ઉવહંસ નિમંતણુ,

ખદ્ધા-યયથે તહા અપહિસુણથે, ખદ્ધત્તિ ય તત્થગથે. ઈં તુમ્ તન્નમય નોસુમથે. ૩૬. નો સરસિ કહ્હિત્તા, પરિસંભિત્તા અણુદિયાધ કહે, સંથાર-પાયથદ્ધણ, ચિદ્દહુ-અચ-સમાસથે આવિ. ૩૭. ધરિયા કુસુમિણુમગ્ગો, ચિધવંદણ પુત્તિ વંદણા-લોય, વંદણ ખામણ વંદણ, સંવર ચઉછેલ હ સ્સજ્જાઓ. ૩૮. ધરિયા ચિધવંદણ પુત્તિ, વંદણ અરિમ-વંદણા-લોય, વંદણ ખામણ ચઉછેલ, કિવસુસગ્ગો હસજ્જાઓ. ૩૯. એયં કિધ-કમ્મ-વિહિ, જુમંતા ચરણ-કરણ-માઉત્તા, સાહુ ખવંતિ કમ્મ, અણેગલવ-સંચિય-મણતં. ૪૦. અપ્પમધં-ભવ યોહ્થ, ભાસિયંવિવરિયં ચ જમિહ મયે, તં સોહંતુ ગિયત્થા, અણુભિનિવેસી અમચ્છરિણો. ૪૧.

૭. શ્રી પ્રત્યાખ્યાન ભાષ્ય.

હસ પચ્ચક્ખાણુ ચઉવિહિ, આહાર દુવીસગાર અહરૂત્તા, હસ વિગધં તીસ વિગધ-ગય હહ્હલગા છ સુદ્ધિ ફલં. ૧. અણુગય-મધક્કંત, કોડીસહિયં નિયંટિ અણુગારં, સાગાર નિરવસેસં પરિમાણુકકં સકે અલા. ૨. નવકારસહિઅ પોરિસિ પુરિમફે-ગાસથે ગઠાણે અ, આયંખિલ અભત્તફે, ચરિમે અભિગ્ગહે વિગધ. ૩. ઉગ્ગથે સૂરે અ નમો, પોરિસિ પચ્ચક્ખ ઉગ્ગથે સૂરે, સૂરે ઉગ્ગથે પુરિમં, અભત્તફં પચ્ચક્ખાધત્તિ. ૪. લણુધં ગુરૂ સીસો પુણુ, પચ્ચક્ખામિત્તિ એવ વોસિરધં, ઉવઓગિત્થ પમાણુ, ન પમાણુ વંજણુચ્છલણુ. ૫. પદ્ધમે ઠાણે તેરસ, ખીએ તિન્નિઉ તિગાધં તધઅંમિ, પાણુસ્સ ચઉ-ત્થમિ, દેસવગાસાધં પંચમયે. ૬. નમુ પોરિસી સફ્ફા, પુરિ-મવફં અંશુફંમાધં અહ તેર, નિવિ વિગધંખિલ તિય તિય, હ ધગાસણુ એગઠાણુધં. ૭. પદ્ધમંમિ ચઉત્થાધં, તેરસ ખીયંમિ તધય પાણુસ્સ, દેસવગાસં તુરિએ, ચરિમે જહ સંભવં નેયં. ૮. તહ મજ્જ પચ્ચક્ખાણેસુ, ન પિહ સૂરૂગ્ગ-યાધં વેસિરધં, કરણુવિહી ઉ ન ભન્નધં, જહાવસીયાધ ખિઅછંદે. ૯. તહ તિવિહ પચ્ચક્ખાણે, ભન્નંતિ અ પાણુગસ્સ આગારા, દુવિહાહારે અચિત્ત, લોધણો તહ ય કાસુજલે, ૧૦. ધંત્તુચ્ચિય ખવણુખિલ, નિવિયાધંસુ કાસુયં ચિય જલં તુ, સફ્ફા વિ પિયંતિ તહા પચ્ચક્ખંતિ ય નિહાહારં. ૧૧. ચઉહાહારં તુ નમો, રત્તિપિ મુણીણુ સેસ તિહ-ચઉહા, નિસિ પેરિસિ પુરિમેગા, સણુધં સફ્ફાણુ હ-તિ-ચઉહા. ૧૨. ખુહપસમ-ખમેગાગી, આહાર વ એધં દેધ વા સાયં, ખુહિઓ વિ ખિવધં કુદ્દે, જં પંકુવમં તમાહારો. ૧૩. અસથે મુગ્ગો-ચણુ-સત્તં, મંહ-પય-ખજ્જ-રખખ કંઠાધં, પાણુ કંચિય જવ કયર, કક્કહો-હગ સુરાધંજલં. ૧૪. ખાધમે ભત્તોસ ફલાધં, સાધમે સુંઠિ જર અજમાધં, મહુ ગુહ તંખોલાધં, અણુહારે મોય નિખાધં. ૧૫. દો નવકારિ છ પોરિસિ, સગ પુરિમફે ધગાસથે અફં, સત્તેગઠાણિ અંખિલિ, અફં પણુ ચઉત્થિ છ પાણુ. ૧૬. ચઉ ચરિમે ચઉ-ભિગ્ગહિ, પણુ પાવરથે નવફં નિન્વીએ, આગારૂખિત્ત વિવેગ, સુત્તં જવ વિગધં નિયમિ-ફં. ૧૭. અજ સહ હ નસુકારે, અજ સહ પચ્ચ-કિસંચ સાહુ સંવ, પોરિસિ છ સફ્ફપોરિસિ, પુરિમફે સત્ત સમહતરા. ૧૮. અજ સહસ્સાગારિ અ, આઉટણુ ગુરૂઅ પારિ મહ સંવ, એગ-ખિઆસણિ અફં ઉ, સગ ધગાસથે અઉટ

વિણા. ૧૯. અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉક્ષિત પદુચ પારિ મહ સંવ, વિગધ નિવિગએ
 નવ, પદુચ વિણ અભિલે અર્ધ. ૨૦. અન્ન સહ પારિ મહ સંવ, પંચ ખવણે છ પાણિ
 લેવાઈ, ચઉ ચરિમં ગુદાઈ, ભિગહિ અન્ન સહ મહ સંવ. ૨૧. હ્રદ-મહુ-મન્ન-તિલ્લ,
 ચઉરો દવવિગધ ચઉર પિંડ-દવા, ઘય-ગુલ-દહિયં પિંસયં, મક્ખણ-પક્કત્ત દે પિંડ.
 ૨૨. 'પોરિસિ સર્ફ-અવર્ધ', દુભત્ત નિવિગધ પોરિસાઇ સમા, અં ગુર્ધ-મુર્ધ-ગંડી,
 અન્નિત-દંવાઈ-ભિગહિયં. ૨૩. વિસ્સરણ-મણાભોગો, સહસાગારો સયં મુહપવેસો,
 પચ્છત્તકાલ મેહાઈ, દિસિ-વિવન્નસુ દિસિમોહો. ૨૪. સાહુવયણ ઉઘાડા-પોરિસી તણુ
 મુત્થયા સમાહિત, સંધાઈકલ્લ મહતર, ગિહત્થ-ખંદાઈ સાગારી. ૨૫. આર્ટણ-
 મંગાણ, ગુરુ-પાહુણ-સાહુ ગુરુઅભુદાણ, પરિઠાવણ વિહિ-ગહિઓ, જઈણ પાવરણિ
 ઠડિપટ્ટો. ૨૬. ખરસિય લૂહિયા ઠોવાઈ, લેવ સંસર્ફ દુચ મંદાઈ, ઉક્ષિત પિંડ વિગ-
 ઈણ, મક્ખિયં અં ગુલીહિ મણા. ૨૭. લેવાઈ આયામાઈ, ઇઅર સોવીરમન્ન-મુસિણ-
 જલં, ધોઅણ ખહુલ સસિત્થં, ઉચ્ચેઈમ ઇઅર સિત્થવિણા. ૨૮. પણ ચઉ ચઉ ચઉ હ
 હુવિહ, છ ભક્ખ હ્રદાઈ વિગઈ ઇગવીસં, તિ હુ તિ ચઉવિહ અભક્ખા, ચઉ મહુમાઈ
 વિગઈ ખાર. ૨૯. ખીર ઘય દહિ અ તિલ્લ, ગુલ(લ) પક્કત્તં છ ભક્ખ વિગઈઓ, ગો-
 મહિસી-ઉટ્ટિ-અય-એલગાણ પણ હ્રદ અહ ચઉરો. ૩૦. ઘય દહિયા ઉટ્ટિવિણા,
 તિલ સરિસવ અયસિ લટ્ટ તિલ્લ ચઉ; દવગુલ પિંડગુલ દો, પક્કત્તં તિલ્લ-ઘય-તલિયં.
 ૩૧. પચસાઈ-ખીર-પેયા, વલેહિ હ્રદદિ હ્રદ વિગઈગયા, દક્ખ ખહુ અપ્પ તંદુલ,
 તચ્ચુત્ત-ખિલસહિયા દુદ્ધે. ૩૨. નિખલંજણ વીસંદણ, પક્કોસહિતરિય કિટ્ટિ પક્કઘયં,
 દંહિઓ કરંખ સિહુરિણિ, સલવણ-દહિ ઘોલ ઘોલવડા. ૩૩. તિલકુટ્ટો નિખલંજણ,
 પક્કતિલ પક્કુસહિતરિય તિલ્લમલી; સક્કર ગુલવાણય પાય, ખંડ અદ્ધકહિ ઇક્ખુરસો.
 ૩૪. પૂરિય તવ પૂઆ ખિય, પૂઆ તલેહુ તુરિય ઘાણાઈ, ગુલહાણી જલલપ્પસિ, ચ પંચમો
 પૂત્તિકથ પૂઓ. ૩૫. હ્રદ દહી ચઉરંજુલ, દવગુલ ઘય તિલ્લ એગ ભત્તુવરિ, પિંડગુલ
 મક્ખણાણ, અદામલયં ચ સંસર્ફ. ૩૬. દંવહુયા વિગઈ વિગઈ, ગયં પુણો તેણ તં હયં
 દંવં, ઉદ્ધરિઓ તત્તંમિ ચ, ઉક્કિર્ફ દંવં ઇમં ચન્ને. ૩૭. તિલસક્કુલિ વરસોલાઈ,
 રાયણખાઈ દક્ખવાણાઈ, ઠોલી તિલ્લાઈ ઇઅ, સરમુત્તમ દંવ લેવકડા. ૩૮. વિગઈગયા
 સંસર્ફા, ઉત્તમદંવાઈ નિવિગઈયંમિ, કારણાયં મુત્તું, કપ્પંતિ ન ભુત્તં જં વુત્તં. ૩૯.
 વિગઈ વિગઈલીઓ, વિગઈગયં જો અ ભુજંઓ સાહુ, વિગઈ વિગઈ-સહાવા, વિગઈ
 વિગઈ ખલા મેઈ. ૪૦. કુત્તિય મચ્છિય ભામર, મહું તિહા કર્ફ પિર્ફ મન્ન હહા, જલ
 થલ ખગ મંસ તિહા, ઘયંવ મક્ખણ ચઉ અભક્ખા. ૪૧. મણ વયણ કાય મણવય,
 મણુતણ વયતણ તિભેગિસગિસત્ત; કર કારણુમઈ હુ તિણુઈ, તિકાલિ સીયાલ-લંગ-
 સયં. ૪૨. એયં ચ ઉત્તકાલે, સયં ચ મણ વયણ તણુહિ પાલણિયં, નાણગ-નાણગ
 પાસિ તિ, લંગ ચઉગે તિમ્મ અણુત્તા. ૪૩. કાસિય પાલિય સોહિય; તીરિય કિટ્ટિય
 આરાહિય છ મુદ્ધં, પચ્ચક્ખાણુ મ્મસિય, વિહિણોચિય-કાલિ જં પત્તં. ૪૪. પાલિય
 પુણુ પુણુ સરિયં, સોહિય ગુરુત્ત સેસ ભોયણુઓ, તીરિય સમહિય કાલા. કિટ્ટિય ભોયણુ-

સમય સરણુ. ૪૫. ઇંચ પડિઅરિઅં આસહિયં, તુ અહવા છ સુદ્ધિ સદ્દહણા, બહુણુ
વિષય-ભુલાસણુ, અભુપાલણુ ભાવસુદ્ધિત્તિ, ૪૬. પચ્ચક્ખાણુસ્સ ફલં, ઇહ પરલોએ ચ
હોઈ દુવિહં તુ, ઇહલોએ ધમ્મિલ્લાઈ, હામન્નગ-માઈ પરલોએ. ૪૭. પચ્ચક્ખાણુમિણુ
સેવિભિણુ; ભાવેણુ નિણુવરુદ્ધિં. પત્તા અણુત જીવા, સાસય સુદ્ધં અણુપાહં. ૪૮,
લાખ્યત્થં સમાપ્તમ્

શ્રી કર્મત્રય મૂલ

(શ્રીમદ્દેવેન્દ્ર સૂરિવિરચિત.)

૮. કર્મ વિપાકનામા પ્રથમ : કર્મત્રય :

સિરિવીરજિણુ વંદિઅ, કર્મવિવાગં સમાસઓ વુઅં; ફીરઈ જિએણુ હેઉદિં,
જેણુ તો ભન્નએ કર્મમં. ૧. પયઈ ઈંઈ-રસ-પએસા, તં ચઉહા મોઅગસ્સ ફિંદંતા,
મૂલપગઈ ઉત્તર-પગઈ અહવન્ન સયલેયં, ૨. ઇહ નાણુઈંસણુવરણુ-વેઅમોહાઉ
નામગોઆણિ, વિઘં ચ પણુનવદ્-અટ્વીસ-ચઉતિસયદ્ધપણુવિહં. ૩. મઈસુઅઓહીમણુ-
કેવલાણિ નાણુણિ તત્થ મઈનાણુ, વંજણુવગ્ગહ ચઉહા, મણુનયણુવિણિંદિયચઉક્કા-૪.
અત્થુગ્ગહ ઇહાવાયન્ધારણુ કરણુ માણુસેદિં છહા, ઇંચ અઈવીસ લેઅં. ચઉહસહા વીસહા
વ સુયં. ૫. અદ્ધપર સન્ની સમ્મં, સાઇઅં. ખલુ સપજજવસિઅં ચ, ગમિયં અંગ-
પવિદ્ધં, સત્ત વિ એએ સપડિવક્ખા. ૬. પજજયઅદ્ધપર પયસંધાયા, પડિવત્તિ તહ ચ
અણુઓગો, પાહુહ પાહુહ પાહુહ વત્થુ પુન્વા ચ સસમાસા. ૭. અણુગામિ વદ્ધમાણુય પડિવા-
ઇયરવિહા છહા ઓહી; રિઉમઈ વિઉલમઈ, મણુનાણુ કેવલમિગવિહાણુ. ૮. એસિ જં
આવરણુ, પડુન્વ અદ્ધુસ્સ ત તયાવરણુ. ઈંસણુ ચઉ પણુ નિદા, વિત્તિસમં ઈંસણુ-
વરણુ. ૯. અદ્ધપૂદિદ્ધિં અચ્ચપૂ. સેસિંદિઅ ઓહિકેવલેદિં ચ, ઈંસણુમિહ સામન્નં,
તસ્સાવરણુ તયં ચઉહા. ૧૦. સુહપડિઓહા નિદા, નિદાનિદા ચ દુક્ખપડિઓહા, પયલા
ઠિઓવવિટ્સ, પયલપયલા ઉ ચકમઓ. ૧૧. દિણુચિંતિ અત્થકરણી, થીણુદ્ધી
અદ્ધચક્કિઅદ્ધબલા. મહુલિત્ત ખગ્ગધારા-લિહણુ વ દુહા ઉ વેઅણિઅં. ૧૨. ઓસજ્જં
સુરમણુએ, સાયમસાયં તુ તિરિઅ નિરએસુ. મંજજવ મોહણીઅં, દુવિહં ઈંસણુ
ચરણુમોહા. ૧૩. ઈંસણુમોહ તિવિહં, સમ્મં મીસં તહેવ મિચ્છત્તં, સુદ્ધં અદ્ધ
વિસુદ્ધં, અવિસુદ્ધં તં હવઈ કર્મસો. ૧૪. જિઅઅજિઅપુણ્ણપાવા સવસવર બંધ-
મુક્ખનિજ્જરણુ, જેણુ સદ્દહઈ તય, સમ્મં ખઈગાઈ ખહુલેઅં. ૧૫. મીસા ન રાગ-
દોસો, જિણુધમ્મે અતમુહુ જહા અન્ને, નાલિયરદીવ મણુણો, મિચ્છં જિણુધમ્મ
વિવરીઅ, ૧૬. સોલસ ઈસાય નવ નેકસાય, દુવિહ ચરિત્તમોહણિઅં, અણુ અપચ્ચક્ખાણુ
પચ્ચક્ખાણુ ચ સંજલણુ ૧૭. બંજીવ વરિસ ચઉમાસ, પ ખગા નિરયતિરિઅ નર અમરા
સમ્માણુ સન્વવિરઈ અહુક્ખાયચરિત્ત ઘાયકરા. ૧૮. જલે રેણુ પુઠ્ઠવિ પન્વય, રાઈસ
રિસો ચઉવિહો કોહો; તિણિસલયા કર્ફદિઅ. સેલત્થંલોવમો માણો. ૧૯. માયાવલોહ
ગોમુત્તિ મિહસિંગ ધણુવંસિમૂલ સમા, લોહો હલિદ્ધ ખંજણુ, કદ્દમકિમિરાગસામાણો
(સારિચ્છો) ૨૦. જસ્સુદ્ધયા હોઈજિએ; હાસ રઈ અરઈ સોગ ભય કુચ્છા, સનિમિત્ત-

મન્નહા વા, તં ઇહ હાસાઈમોહણિયં. ૨૧. પુરિસિત્થિતદ્વલયં પથ, અહિલાસો જન્વસા
હવઈ સો ઉ, થી નર નપુ વેઉદ્ધઓ, કુંકુમ તણુ નગર હાહસમો. ૨૨. સુર નર તિરિ
નિરયાળી, હુડિસરિસં નામકમ્મ ચિત્તિસમં, બાયાલ તિનવઈવિહં. તિઉત્તરસયં ચ
સત્તટ્ઠી, ૨૩. ગઈ જઈ તણુ ઉવંગા, બંધણુ સંઘાયણાણિ સંઘયણા, સંઠાણુ વન્નગંધ
રસ કાસ, અણુપુવિવિહગગઈ. ૨૪. પિંડપયહિત્તિ ચઉદ્ધસ, પરધા-ભિસાસ આયવુજ્જેઅં,
અગુરુલહુ-તિત્થ-નિમિલ્લો, -વધાયમિઅ અર્દુ પત્તેઆ. ૨૫. તસ-બાયર-પજ્જતં; પત્તેય
થિરં સુલં ચ સુલગં ચ; સુસગઈજ્જજસં, તસદ્ધસગં થાવરદ્ધસં તુ ઇમં. ૨૬. થાવર-
સુહુમ અપજ્જં, સાહારણુ-અથિર-અસુલ-દ્ધલગાણિ, દુક્કસર-ણાઈજ્જ-જસ મિઅનામે
સેઅરા વીસં. ૨૭. તસચઉ થિરછક્કં અથિરછક્કં સુહુમતિગ થાવરચઉક્કં સુલગતિગાઈ
વિલાસા, તયાઈસંખાહિ, પયડીહિં. ૨૮. વન્નચઉ અગુરુલહુ ચઉ, તસાઈ-દ્ધ
-તિ-અઉર-છક્કમિઅયાઈ, ઇઅ અન્નાવિ વિલાસા, તયાઈસંખાહિ પયડીહિં. ૨૯.
ગઈઆઈણુ ઉ કમસો, ચઉપણુ-પણુનિપણુ-પંચછક્કં પણુ- દુગ-પણુદ્ધચઉદ્ધગ, ઇઅ
ઉત્તરસેય પણુસટ્ઠી. ૩૦. અહવીઅણુઆ તિનવઈ, સંતે વા પન્નરબંધણે
તિસયં, બંધણુસંઘાયગહો, તણુસુ સામન્ન-વણુચળી. ૩૧. ઇઅ સત્તટ્ઠી બંધો-
દ્ધએ ય, ન ય સમ્મ-મીસયા બંધે, બંધુદ્ધએ સત્તાએ, વીસ-દુવીસદ્ધવણુસયં. ૩૨.
નિરયતિરિ-નરસુરગઈ, ઇંગબિઅતિઅ ચઉપણિદ્ધિભઈઓ, ઓરાલવિઉંવાહારગ, -તેઅક-
મ્મણુ પણુસરીરા. ૩૩. બાહુરુ પિટ્ટિ સિર ઉર, ઉયરંગ ઉવંગ અંશુલીપસુહા; સેસા
અંગોવંગા, પદ્મતણુતિગસ્સુવંગાણિ. ૩૪. ઉરલાઈ-પુગ્ગલાણુ, નિબદ્ધ-બજ્જંતયાણુ
સંબંધં, જં કુણુઈ જઉસમં તં, બંધણુ-સુરલાઈતણુનામા. ૩૫. જં સંઘાયઈ ઉરલાઈ,
પુગ્ગલે તિ (ત) ણુગણુ વ હંતાલી, તં સંઘાયં બંધણુ-મિવ તણુનામેણુ પંચવિહં. ૩૬.
ઓરાલવિઉંવાહારયાણુ, સગ-તેઅ-કમ્મણુત્તાણુ, નવ બંધણાણિ ઇઅર દુ, સહિયાણુ
તિન્નિ તેસિ ચ. ૩૭. સંઘયણુમદ્દિનિચઓ, તં છકા વજ્જરિસહુનારાયં, તહ રિસહં-
નારાયં, નારાયં અદ્ધનારાયં. ૩૮. કીલિઅ છેવદ્ધં ઇહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં,
ઉમઓ મક્કહબંધે, નારાયં ઇમિસુરાલંગે. ૩૯. સમચઉરંસં નિગ્ગોહ, સાઈ ખુજ્જાઈ
વાગણું હુહ, સંઠાણા વણુ કિણ્ણ, -નીલ-લોહિઅ-હલિદ્ધ-સિઆ. ૪૦. સુરહિ દુરહી
રસા પણુ, તિત્ત-કહુ-કમાય-અંબિલા-મહુરા, કાસા ગુરુલહુ-મિઉખર, -સીઉલ્લ-સિળિ-
દ્ધરુદ્ધા. ૪૧. નીલ-દ્ધસિણુ દુગંધં, તિત્તં કહુઅં ગુરં ખરં રુદ્ધં, ત્રીઅં ચ અસુ-
હનવગં, ઇક્કારસગં સુલં સેસ. ૪૨. ચઉહુગઈવ-ણુપુવ્વી, ગઈપુવ્વિદુગં તિગં
નિયાઉજ્જુઅં, પુવ્વીઉદ્ધઓ વલ્લે ચહુઅસુહવસુદ્ધવિહગગઈ. ૪૩. ગરધા-ઉદ્ધયા પાણી, પરેસિ
બલિણુપિ હોઈ હુદ્ધરિસો, ગેસસણુ-લલ્લિણુતો, હુવેઈ ભિસાસનામ-વસા. ૪૪. રવિગિંબે
ઉ જિમ્મંગં. તાવજ્જુઅં, આયવાઉ ન ઉ જલભે, જમુસિણુકાસરસ તહિં, લોહિઅવણુરસ
ઉદઉત્તિ. ૪૫. અણુસિણુપયાસરુવં, જિઅગમુજ્જેઅએ ઇહુજ્જેઆ, જઈ-દેવુત્તરવિક્કિઅ,
જેઈસ-મજ્જેઅગાઈવ. ૪૬. અંગં ન ગુરં ન લલુઅં, તથઈ જીવરસ અગુરુલહુ-
રુદ્ધા; નિરોણુ નિરુઅપૂરમવિ, પુજ્જે મે ઉદ્ધઓ કેવાલેભો. ૪૭. અંગોવંગ-નિઅમણું,

નિર્માણ કુલ્ય સુતારસમ, ઉવધાયા ઉવદમમ, સતલુવયવ—લખિગાઈ. ૪૮. બિતિયઉપરિતિય તસા, બાયરઓ બાયરા જિઆ થલા, નિઅનિઅપજનતિભુઆ, પજનતા લધિ—કરણે. ૪૯. પતેઅતણ પતે—ઉદયેણ હંતેઅદિમાઈથિર, ન. ભુવરિ સિરાઈ મુહં, મુમગાઓ સંવજણપદ્મ. ૫૦. સુસરા મહુરસુહગુણી, આઈજન સંવલોઅ—ગિજવઓ, જસઓ જસ કિતીઓ, થાવરદસગં વિવજનત્ય. ૫૧. ગોઅં હુહુઅનીઅં, કુલાલ ધવ સુધણુભલાઈઅં, વિધં કાણે લાલે, લોગુવલોગેસુ વીરિએ અ. પર. સિરિહુરિઅ સમં એઅં, જહ પડિદુલેણ તેણ રાયાઈ, ન કુલ્યં કાણાઈઅં, એવં વિધેણ જીવે વિ. ૫૩. પડિગીઅતણ—નિ—હુ—, ઉવધય—પઓસ—અ તરાએણ, અઅસાયણયાએ, આવણુ—હુગં જિઓ જયઈ. ૫૪ ગુરુભત્તિ—ખંતિ—કરુણા—વય—જોગ—કસાયવિજય—કાણુભુઓ; હકધમ્માઈ અજનઈ, સાયમસાયં વિવજનત્યઓ. ૫૫. ઉમગદેસણા—મગ, નાસણા—દેવદંવહરણે, હંસણમોહં જિણુમુણિ—ચેજન—સંધાઈ—પડિણીઓ. ૫૬. હુવિહંપિ અરણુમોહં, કમાયહાસાઈ—વિસય—રિવસમણો, બંધઈ નિરયાઉ મહા—રંભપરિગહ—ર ઓ ફો. ૫૭. તિરિઆકગૂહહિઅઓ, ચઠો સસલ્લો તહા મલુસસાળી, પયઈ તલુકમાઓ કાણુરૂં મજિમગુણો અ. ૫૮. અવિરયમાઈ મુરાઈ, બાલતવે કામનિજનરો જયઈ, સરલો અગારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં. ૫૯. ગુણુપેહી મયરહિઓ, અજનયણુ—જાવ—ણાઈ નિઅં, પકુણુ જિણાઈભત્તો, ઉઅં નીઅં ઇઅરહા ઉ. ૬૦. જિણુપૂઆ—વિધ—કરો, હિસાઈ—પરાયણો જયઈ વિધં, હા અકમવિવાગોઅં, લિહિઓ દેવિહસૂરીહિ. ૬૧.

૯. કર્મસ્તવનામા દ્વિતીયઃ કર્મઅંથઃ.

તહ ધુણિમે વીરજિણુ, જહ ગુણકાણેસુ સયલકમ્માઈ, બંધુઓદીરણયા—સત્તા—પત્તાણિ ખરિઆણિ. ૧. મિઅં સાસણ મીમે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે, નિઅદિ—અનિઅદિ, સુહુમુવસમ ખીચુ સજોગિ અજોગિગુણા. ૨. અભિનવકમ્મગહણં, બંધો ઓડેણ તત્થ વીનસયં, તિત્થયરાહારગદુગ—વજનં મિઅંમિ સત્તરસયં. ૩ નરયતિગ ભઈથાવર,—અઉ હુસાયવ—છિવદ્—નપુ—મિઅં, સોલતો ઇગહિઅસય, સાસણિ તિરેથીણુદુહગતિગ. ૪. અણુમજાગિઈસંધયણુ—અઉ નિઉજ્જનેઅ—કુખગઈત્થિત્તિ, પણુવીસંતો મીમે, અકસયરિ દુઆઉઅ—અગંધા. ૫. સમ્મે સગસયરિજિણુક—બંધ વધંનરતિઅ ગિઅકસાયા; ઉરલદુગંતો દેસે, સત્તદ્દી તિઅકસાયંતો ૬. તેવદ્ પમત્તે સોગ, અરહં અથિરદુગ અજસ અસસાયં, પુઅિજ્જન છઅ સત્ત વ, નેઈ મુરાઈ જયા નિદ્. ૭. ગુણુસદિ અપમત્તે મુરાઈ બંધંતુ જઈ ઇહા—મઅં, અજહ અદ્ધાવજા, જં આહારગદુગં બંધે. ૮. અહવજ અપુઆઈમિ, નિદ્દુગતો છપત્ત પણુ ભાગે, મુરદુગ—પણિહિ—મુખગઈ, નસનવ ઉરલવિણુ તલુવંગા. ૯ સમય—ઉરનિમિણુજિણુવજ,—અગુરુદુચઉ છલંસિતીસંતો, અરમે છવીસમંધો, હાસ—રઈ—કુઅ છલ—લેઓ. ૧૦. અનિઅદિ—ભાગપણુમે, ઇમેગહીઓ ફવીસવિહબંધો, પુમ સંજલણુ અઉકડં, કમેણુ છેઓ સત્તર મુહુમે. ૧૧. અઉકડંસણુઅજસનાણુ—વિધદસગંતિ સોલ—સુઅંઓ; તિસુ સાયબંધ છેઓ, સજોગિ બંધંતુડણંતો અ. ૧૨. ઉઅઓ વિવાગવેઅણુ

સુદીરણુમપત્તિ ઇહ દુવીસસય', સત્તરસય' મિચ્છે મીસ.-સમ્મ-આહાર-જિણુદયા. ૧૩. સુહુમતિગાયવમિચ્છ', મિચ્છ'ત' સાસથે ઇગારસય', નિચ્ચાણુપુવિ-ણુદયા, અણુથાવર ઇગનિગલઅ'તો. ૧૪. મીસે સયમણુપુવિ, -ડણુદયા મીસોદએણુ મીસતો; ચઉસયમજએ સમ્મ-ડણુપુવિએવા બિઅકસાયા. ૧૫. મણુતિરિણુપુવિ વિઉવદ્, દુહગઅણુધનજદુગ સત્તરએઓ; સગસીઈ દેસિ તિરિગઈ, -આઈ નિઉજ્જનેઅ તિકસાયા. ૧૬. અદૂઅએઓ ઇગસી, પમત્તિ આહારણુઅ(ગ)લ-પદ્ એવા; થીણુતિગાહારગદુગ, -એઓ છસયરિ અપ-મત્તે. ૧૭. સમ્મત્ત'તિમસ'ધયણુ-તિઅગઅએઓ બિસત્તરિ અપુવે, હાસાઈછક્ક-અ'તો, છસદ્દિ અનિઅદ્દિ વેઅતિગ'. ૧૮. સંજલણુતિગ' છ-અએઓ, સદ્દિ સુહુમ'મિ તુરિઅલો-ભંતો, ઉવસ'તણુણે ગુણુસદ્દિ, રિસહનાસયદુગઅ'તો. ૧૯. સગવન્ન ખીણુદુચરિમિ, નિદ્-દુગ'તો અ ચરિમિ પણુવજ્જા; નાણુંતરાયઈ'સણુ-ચઈ, એઓ સજોગિ ખાયાલા. ૨૦. તિત્થુદયા ઉરલા-ચિર, -ખગઈદુગ પરિત્તતિગ છ સંઠાણુ; અગુરલદુ-વજ્જચઈ નિમિણુ, તેઅકમ્માઈસ'ધયણુ'. ૨૧. ફસર સૂસર સાયા-સાએગયર' ચ તીસ વુઅએઓ, ખારસ અજોગિ સુભગાઈજ્જ, -જસજયરવેઅણુઅ'. ૨૨. તસવિગપણ્ણિદિમણુઆઉ, -ગઈ જિણુઅય'તિ ચરિમસમય'તો, ઉદ્ધઉવુદીરણુ પર, -મપમત્તાઈ-સગણુણેસું. ૨૩. એસા પયરિતિગૂણુ, વેચણિયાહારણુઅ(ગ)લ-થીણુતિગ; મણુઆઉ પમત્ત'તા, અજોગિ અણુદીરગો લયવ'. ૨૪. સત્તા કમ્માણુ ઠિઈ, બ'ધાઈલદ્ધ-અત્તલાલાણુ', સ'તે અઠ્યાલસય' જા ઉવસસુ વિજિણુ બિઅતઈએ. ૨૫. અપુવ્વાઈચક્કે, અણુતિરિનિરયાઉ વિણુ ખીયાલસય', સમ્માઈ ચઉસુ સત્તગ-અય'મિ ઇગચત્તસયમહવા. ૨૬. ખવગ'તુ પપ્પ ચઉસુવિ, પણુયાલં નિર-ચતિરિસુરાઉ વિણુ, સત્તગવિણુ અહતીસ', જાઅનિઅદ્દી-પદ્મભાગો. ૨૭. થાવરતિરિનિ-ચિયાયવ-દુગ થીણુતીગેગ' વિગલ સાહાર', સોલાખઓ દુવીસસય', ખીઅ'સિ ખીઅતિઅકસા-ય'તો. ૨૮. તઈઆઈસુચઉદ્ધસતેર, -ખારછપણુ-ચઉતિહિયસય કમસો, નપુ-ઇત્થિહાસછગ પુંસ, તુરિઅકોહ-મય-માય-ખઓ. ૨૯. સુહુમિદ્ધસય લોહ'તો, ખીણુદુચરિમેગસય દુનિદ્-ખઓ, નવનવઈ ચરિમસમયે, ચઉક'સણુ-નાણુવિઅ'તો. ૩૦. પણુસીઈ સજોગિ અજોગિ, દુચરિમે દેવખગઈગ'ધદુગ', ફાસદ્દ વજ્જરસતણુ-ખ'ધણુસ'ધાયપણુ નિમિણુ'. ૩૧. સંધ-યણુઅથિરસંઠાણુ-છક્ક અગુરલદુચઈ અપજ્જત', સાયંવ અસાયંવા, પરિત્તુવંજતિગ સુસર નિઅ'. ૩૨. બિસચરિખઓ અ ચરિમે, તેરસ મણુઅતસતિગ જસાઈજ્જ', સુભગ-જિણુઅય-પણ્ણિદિઅ, સાયાસાએગયર-એઓ. ૩૩. નરઅણુપુવિ વિણુ વા, ખાર-સચરિમસમય'મિ જો ખવિઉ, પત્તો સિદ્ધિ દેવિદ્-વ'દિઅ' નમહ તં વીર'. ૩૪.

૧૦. બંધસ્વામિત્વ નામા તૃતીયઃ કર્મશ્રંથઃ

ખંધવિહાણુ-વિમુક્ક', વંદિય મિરિવદ્ધંમાણુ-જિણુઅ'દ', ગઈઆઈસું વુઅ', સમાસઓ ખંધસામિત્ત'. ૧. ગઈ ઇંદિએ ચ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ચ, સંજમ દંસણુ લેના, લવ સમ્મે સન્નિ આહારે ૨. જિણુ સુરવિઉવાહારદ્, દેવાઉ ચ નિરય-સુહુમ-વિગલતિગ', એગિંદિ થાવરાયવ, નપુ મિચ્છ' હુહ છેવદ્'. ૩. અણુ મજ્જાગિઈ સંધયણુ, કુખગ' નિય ઇંદિય દુહગથીણુતિગ', ઉજ્જનેઅ તિરિદુગ'તિરિ-નરાઉ નરઉરલ-

દુગ-રિસહ'. ૪. સુરધગુણવીસવજન', ઇગસહ ઓહેણ બંધકિં નિરયા, તિથવિણા મિચ્છિ સય', સાસણિ નપુચઉવિણા છનુધ'. ૫. વિણુ અણુછવીસ મીસે, મિસમરિ સમ્મ'મિ જિણુનરાઉભુઆ, ધંઅ રયણાધસુ ભંગો પ'કાધસુ (તત્થયર-હીણો. ૬. અજિ-ણુમણુઆઉ ઓહે, સત્તમિયો નરદુગુચ્ચવિણુ મિચ્છે, ઇગનવધ સાસણે, તિરિઆઉ નપુંસચઉ વજન'. ૭. અણુચઉવીસ વિરહિઆ, સનરદુગુચ્ચા ય સચરિ મીસદુગે, સતરસઓ ઓહિ મિચ્છે, પજનતિરિઆ વિણુ જિણાહાર'. ૮. વિણુ નિરયસોલ સાસણિ, સુરાઉઅણુએગતીસ વિણુ મીસે, સસુરાઉ સચરિ સમ્મે, બીઆકસાએ વિણા દેસે. ૯. ઇય ચઉગુણેસુવિ નરા, પરમજ્યા સજિણુ ઓહુ દેસાધ, જિણુધક્કારસ-હીણુ'. નવસય અપજનત-તિરિઅનરા. ૧૦. નિરયવ્ય સુરા નવર', ઓહે મિચ્છે ઇગિંદિતિગ-સહિઆ, કમ્પદુગેવિ ય એવ', જિણુહીણો ભેધ-ભવણુ-વણે. ૧૧. રયણુવ સણુક્રમારાધ, આણુ-યાધ ઉજ્જેચચઉ-રહિઆ, અપજનતિરિઅવનવસય-મિગિંદિપુઠાવજલતરૂવિગદે. ૧૨. છનવધ સાસણિ વિણુ સુહુમતેર, કેધ પુણુમિતિ ચધનવધ, તિરિઅનરાઉહિ વિણા, તણુ-પજનતિ ન જ'તિ જઓ. ૧૩. ઓહુ પણુદિતસે ગધ તસે જિણુધક્કારનરતિગુચ્ચ વિણા, મણુવયભેગે ઓહો. ઉરલે નરભંશુ તમ્મિસસે. ૧૪. આહારછગ વિણોહે. ચઉદ-સસહ મિચ્છિ જિણુપણુગહીણુ', સાસણિ ચઉનવધ વિણા, તિરિઅનરાઉ સુહુમતે. ૧૫. અણુચઉવીસાધ વિણા, જિણુપણુજુઅ સમ્મિ ભેગિણો સાચ', વિણુ તિરિનરાઉ કમ્મે વિ, એવમાહારદગિ ઓહો. ૧૬. સુરઓહો વેઉવે, તિરિઅનરાઉ-રહિઓ અ તમ્મિ સસે, વેઅતિગાધમિ જિઅતિઅ-કસાય નવ દુ ચઉ પ'ચગુણા. ૧૭. સંજલણુતિગે નવ દસ લોલે ચઉ અજધ દુતિ અનાણુતિગે, ખારસ અચક્ખુચક્ખુસુ, પઠમા અહકખાય ચરિમચઉ. ૧૮. મણુનાણુ સગ જ્યાધ, સમધઅચ્છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે. કેવલદુગિ દો ચરમા-જ્યાધ નવ મધ્યુઓહિદુગે. ૧૯. અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખધએ ધક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે, સુહુમિ સઠાણુ' તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅગુણોહો. ૨૦. પર-સુવસમિ વદ્દ'તા, આઉ ન બંધ'તિ તેણુ અજયગુણે, દેવમણુઆઉ હીણો, દેસાધસુ પુણુ સુરાઉ વિણા. ૨૧. ઓહે અદ્દારસય', આહારદુગુણુ-માધલેસતિગે. તં તિથોણુ' મિચ્છે, સાણાધસુ સંવહિં ઓહો. ૨૨. તેજી નિરયનવૂણા. ઉજ્જેઅચઉ નિરયખારવિણુ સુક્કા; વિણુ નિરયખાર પમ્હા, અજિણાહારા ધમા મિચ્છે. ૨૩. સંવગુણુ ભવસન્નિસુ, ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છિસમા, સાસણિ અસન્નિ સન્નિ વ, કમ્મણુભંગો અણાહારે. ૨૪. તિસુ દુસુ સુક્કાધગુણા, ચઉ સગ તેરતિ બંધસામિત્ત', દેવિંદસૂર-રધઅ', નેઅ' કમ્મતથ' સોઉ'. ૨૫.

૧૧. પડશીતિનામા ચતુર્થઃ કર્મગ્રંથઃ

નમિઅ જિણુજિઅમગ્ગણુ-ગુણુઠાણુવઓગભેગલેસાઓ, બંધપખણુ લાવે, સંખિજામધ કિમવિ વુચ્છ'. ૧, (નમિઅ જિણુ' વત્તવા. ચઉદસ-જિઅઠાણુએસુ ગુણુ ઠાણા, ભેગુવઓગો લેસા, બંધુદઓદીરણા સત્તા.) ૧. (તહે મૂલ - "ણુ ઠાણેસુ ખાસદિ ઉત્તરેસુ અ, જિઅ-ગુણુ ભેગુવઓગા,

કસાયા પનર, ભેગ ધન ઉત્તરા ઉ સગવન્ના, ધન ચઉ પણ તિગુણેસુ, ચઉ-તિ-હુ-ધન
 પચ્ચઓ બંધો. ૫૨. ચઉ મિચ્છ મિચ્છઅવિરથ, પચ્ચમ્મ સાય સોલ પણતીસા
 ભેગવિણુ તિપચ્ચમ્મ-હારગજિણુવન્ન સેસાઓ. ૫૩. પણ પન્ન પન્ના તિઅછહિઅ,
 ચત્ત ગુણચત્ત ઇચ્છહુગવીસા, સોલસ દસ નવ નવ સત્ત, હેઉણો ન ઉ અભેગિમિ.
 ૫૪. પણ પન્ન મિચ્છ હારગ હુગુણસાસાણિ. પન્ન મિચ્છ વિણા, મીસહુગ કમ્મ અણ
 વિણુ, તિચ્છ મીસે અહ છચ્છા. ૫૫. સહુમીસકમ્મ અણ્ણે, અવિરથ કમ્મુરલમીસ
 ણિકસાઓ. સુતુ ગુણચત્ત દેસે, છવીસ સાહારહુ પમતે, ૫૬. અવિરથ ધિગાર તિકસાય,
 વન્ન અપમત્તિ મીસહુગરહિઆ, ચઉવીસ અપુન્વે પુણ, હુવીસ અવિહાન્વ આહારે.
 ૫૭. અછહાસ સોલ બાયરિ, સુહુમે દસ વેઅસજલણુતિ વિણા, ખીણુવસંતિ અલોભા,
 સભેગિ પુન્વુત્ત સગ ભેગા. ૫૮. અપમત્તંતા સત્તરૂ, મીસ-અપુન્વ બાયરા સત્ત,
 બંધ ઇચ્છહુમે ભેગ, સુવરિમા બંધગા ભેગી. ૫૯. આસુહુમં સંતુદ્ધે,
 અવિદ્ મોહવિણુ સત્ત ખીણુમિ, ચઉ ચરિમહુગે અદ્ ઉ, સંતે ઉવસંતિ
 સત્તુદ્ધે. ૬૦. ઉધરંતિ પંમત્તંતા, સગદ્ મીસદ્ વેઅઆઉ વિણા, ઇગ અપ-
 મત્તમ્મ તઓ, છ પંચ સુહુમે પણુવસંતો. ૬૧. પણ હો ખીણુ હુ ભેગી-હુદીરણુ
 અભેગિ થોવ ઉવસંતા, સંખગુણ ખીણુ સુહુમા-નિઅદ્વિઅપુન્વ સમ અહિઆ. ૬૨.
 ભેગિ અપમત્ત ઇચ્છરે, સંખગુણા દેસસાસણા-મીસા, અવિરથ અભેગિમિચ્છા, અસંખ
 ચઉરો હુવે-ણંતા. ૬૩. ઉવસમ ખય મીસોદય, પરિણામા હુ નવ દુાર ઇગવીસા, તિઅ-
 ભેઅ સન્નિવાધઅ, સમ્મ ચરણ પદમભાવે. ૬૪. ખીઓ કેવલભુઅલ્લ, સમ્મ દાણા-
 ઇલલ્લિ પણ ચરણ, તથા સેસુવઓગા, પણ લલ્લી સમ્મવિરથદુગ. ૬૫. અન્નાણુમસિ-
 દ્ધતા, સંજમ લેસા કસાય ગઈ વેયા, મિચ્છ તુરિએ ભન્વા, ભન્વત્ત જિઅત્ત પરિ-
 ણામે. ૬૬. ચઉ ચઉગઈસુ મીસગ, પરિણાસુદ્ધેહિ ચઉ સખઇએહિ, ઉવસમભુએહિ વા
 ચઉ, કેવલિ પરિણા મુદ્ધય ખઇએ. ૬૭. ખંચ પરિણામિ સિદ્ધા, નરાણુ પણ ભેગુવસમ-
 સેદીએ, ઇઅ પનર સન્નિવાધઅ, લેયા વીસ અસંભવિણો. ૬૮. મોહેવ સમો મીસો,
 ચઉધાઈસુ અદ્ધકમ્મસુ અ સેસા, ધમ્માઇ પારિણામિઅ, ભાવે ખંધા ઉદ્ધએ વિ. ૬૯.
 સમ્માઇચઉસુ તિગ ચઉ પહુ વસામ ગુવસંતે, ચઉ ખીણાપુન્વે તિન્નિ, સેસ ગુણઠાણુ
 ગેગજિએ. ૭૦. સંખિજ્ઞેગમસંખ, પરિત્ત ભુત્ત નિચયભુયં તિવિહં, એવમણુ
 તંપિ તિહા, જહન મજ્જુક્કસા સંવે. ૭૧. લહુસંખિજ્ઞ હુચિઅ, અઓ પર
 મજ્જિઅમં તુ જ ગુરુઅ, જંબુદીવ પમાણુયં, ચઉપહ પદ્વણાઇ ઇમં. ૭૨. પહાણુ-
 વદ્વિઅ સદ્ધાગ પહિસદ્ધાગં મહાસદ્ધાગકપ્પા, ભેઅણુસહસોગાઠા, સવેધઅંતા સસિહ
 ભરિઆ. ૭૩. તો હીવુદ્ધિસુ ઇક્કિ ક્ક, સરિસવં ખિવિઅ નિદ્ધિએ પદમે, પદમંવ તદંતં
 ચિય, પુણ ભરિએ તંમિ તહ ખીણો. ૭૪. ખિપપ સદ્ધાગપદ્ધેશુ સરિસવો ઇઅ
 સદ્ધાગ અવણેણુ, પુણ્ણો ખીઓ અ તઓ, પુન્વંપિ વ તંમિ ઉદ્ધરિએ. ૭૫. ખિણે
 સદ્ધાગ તથાએ, એવં પદમેહિ ખીઅયં ભરસુ, તેહિ તથાં તેહિ ચ, તુરિઅં જ કિર
 કુઠા ચઉરો. ૭૬. પદમતિપદ્ધુદ્ધરિઆ, હીવુદ્ધી પદ્ધચઉ સરિસવા ચ, સંવો વિ. ભેગ-

રાસી રૂણો પરમ સંખિજન. ૭૭. રૂવળુઅંતુ પરિતા, સંખં લહુ અંસ રાસિઅખાસે, ભુતાસંખિજનં લહુ, આવલિઆ સમય પરિમાણ. ૭૮. ખિ તિ ચઉ પંચમં ગુણુ, કમા સગાસંખ પદમચઉસતા, ડણુતા તે રૂવળુઆ, મળા રૂવળુ ગુરૂપચા. ૭૯. ઇઅ મુત્તુતં અસે, વગિઅમિહસિ ચઉત્થય મસંખં, હોઇ અસંખાસંખં, લહુ રૂવળુઅંતુ તં મળાં. ૮૦. રૂવળુ માધમં ગુરુ, તિવગિઉં તત્થિમે હસકૂખેવે, લોગા-ગાસપચેસા, ધમ્માડધમ્મેગજિઅહેસા. ૮૧. ઈઇખંધનજવસાયા, અણુભાગા ભેગછેઅપ-લિભાગા, હુણુ ય સમાણુ સમયા, પત્તેઅ નિગોઅણે ખિવસુ. ૮૨. પુણુ તંમિ તિવિ-ગિઅણે, પરિતણુતલહુ તસ્સ રાસીણુ, અખાસે લહુભુતા ણુતં અભવજિઅ માણુ. ૮૩. તંવગે પુણુ ભયઈ, ણુતાણુત લહુ તં ચં તિક્ખુત્તો, વગ્ગસુ તહવિ નં તં હોઇ, ણુતખેવે ખિવસુ છ ઇમે. ૮૪. સિદ્ધા નિગોઅણવા, વણુસસઇ, કાલ પુગ્ગલા ચેવ, સંવમલોગનહં પુણુ, તિવગિઉં કેવલહુઅંમિ. ૮૫. ખિત્તેડણુતાણુતં, હવેઇ ખિદ્દંતુ વવહસં મળાં, ઇઅ મુહમત્થવિઆરો, લિહિઓ દેવિહસૂરીહિં. ૮૬.

૧૨. શતક નામા પંચમઃ કર્મગ્રંથઃ

નમિઅ જિણુ ધુવળંધો હયસંતા ઘાઇ પુત્ત પરિઅતા, સેઅર ચઉહવિવાગાં, વુચં ખંધવિહ સામી અ. ૧. વજ્જચઉ તેઅકમ્મા, ગુરૂલહુ નિમિણોવધાય ભય કુચા, મિચ્છ કસાયા વરણા, વિચ્છં ધુવળંધિ સગચતા. ૨. તણુવંગાગિઈ સંધયણુ, ભઈ ગઈ ખગઈ પુલ્લિ જિણુસાસં, ઉલ્લોઆયવ પરધા, તસવીસા ગોઅવેઅણિઅં. ૩. હાસાઈભુઅલહુગ વેઅ, આઉ તેવુત્તરી અધુવળંધી (ધા), ભંગાં અણુ-ઇસાઇ, અણુતમંતુત્તરા ચઉરો. ૪. પદમમિઆ ધુવઉહઇસુ ધુવળંધિસુ તઈ અવળ-ભંગતિગં, મિચ્છંમિ તિન્નિ ભંગા, હહાવિ અધુવા તુરિઅ ભંગા. ૫. નિમિણુથિર-અથિરઅગુરૂઅ મુહઅંમુહતેઅકમ્મ ચઉવજ્જા, નાણુતરાય હંસણુ, મિચ્છં ધુવઉહય સગવીસા. ૬. થિરસુભિઅર વિણુ અધુવ, ણંધી મિચ્છવિણુમોહધુવળંધી, નિદોવધાય મીસં, સમ્મં પણુનવઈ અધુવુહયા. ૭. તસવજ્જ વીસ સગતેઅ, કમ્મ ધુવળંધિસેસ વેઅતિગં, આગિઈતિગ વેઅણિઅં, હુન્નુઅલ સગઉરણુસાસચ્છિ. ૮. ખગઇતિરિહુગ નિઅં, ધુવસંતા સમ્મ મીસ મણુયહુગં, વિઉવિવહાર જિણુાજિ, હારસગુચ્ચા અધુ-વસંતા. ૯. પદમતિગુણેસુ મિચ્છં, નિઅમા અજ્યાઇ અદ્દગે ભળળં, સાસાણે ખલુ સમ્મં, સંતં મિચ્છાઇહસગે વા. ૧૦. સાસણુ મીસેસુ ધુવ, મીસં મિચ્છાઇનવસુ ભયણુઅ, આઈ હુગે અણુ નિઅમા, ભઈઆ મીસાઇનવગંમિ. ૧૧. આહારસત્તગં વા, સંવગુણે ખિતિગુણે વિણુ તિત્થં, નોભંયસતે મિચ્છે, અંતમુહુતં ભવે તિત્થે. ૧૨. કેવલ-ભુઅલાવરણા, પણુ નિદા ખારસાઈમકસાયા, મિચ્છં તિ સંવધાઈ, ચઉનાણુ તિદંસણુ-વરણા. ૧૩. સંજલણુ નોકસાયા, વિચ્છં ઇઅ દેસધાઈ ય અધાઈ, પત્તેઅતણુડદ્દાજિ, તસવીસા ગોઅંહુગ વન્ના. ૧૪. સુરનરતિગુચ્ચ સાયં, તસહસ તણુવંગ વધર ચઉરંસં. પરધા સગ તિરિઆજિ, વન્નચઉ પલ્લિહિ સુભંખગઇ. ૧૫. ખાયાલ પુણુપગઈ, અપદમ-સંઠાણુ ખગઈ સંધયણુ, તિરિહુગ અસાય નીઓં, વધાય ઇગ વિગલ નિરયતિગં. ૧૬.

અવરસ વન્નચક્રે, ધાત્ત પશુના સહિત બાસીઈ, પાવપયડિ તિ દોસુ વિ, વન્નાઈ
 ગહા સુહા અસુહા. ૧૭. નામધુવળમિનવગં, ઈસણ પશુનાણુ વિગ્ધ પરધાય, બસ
 કુચ્છ મિચ્છ સાસં, જિણુ ગુણુતીસા અપરિચિતા. ૧૮. તણુઅર્દુ વેચ દુણુઅલ, કસાય
 ઉન્નેઅગોઅદુગ નિદા, તસવીસાઈ પરિતા, ખિત્તવિવાગાડણુપુન્નીઓ. ૧૯. ધણુધાઈ
 દુગોઅજિણુ, તસિઅરતિગ મુલગદુલગચઈ સાસં, બઈતિગ જિઅવિવાગા. આજી ચછિરો
 ભવાવવાગા. ૨૦. નામધુવોહય ચઈતણુ, વધાયસાહારણુઅરુનેઅતિગં, પુગલવિવાગિ
 અધો, પયઈ ઈઈ રસ પચેસ તિ. ૨૧. મૂલપયડીણુ અહસત, છેગળધેસુ તિત્તિ બૂગારા,
 અપતરા તિઅ ચછિરો, અવાઈઆ ન હુ અવતવો. ૨૨. ઓગાદહિગે ભૂઓ, ઓગાઈ
 જિણુઅમિ અપતરો, તરમતોડવાઈઅઓ, પદમે સમચે અવતવો. ૨૩. નવ છ અઈ
 ઈસે હુ હ, તિ હ, મોહે દુધગવીસ સત્તરસ, તેરસ નવ પણુ ચઈ તિ હ, ઈક્કો નવ અર્દુ
 હસ હનિ. ૨૪. તિપણુઅર્દુનવહિઆ, વીસા તીસેગતીસ ઇગ નામે, છસગઅર્દુતિગધા,
 સેસેસુ ય ઠાણુમિચ્છિક્કં. ૨૫. વીસયરકોડા, કોડી, નામે ગોઓ અ સત્તરી મોહે, તીસિય-
 રચઈસુ ઉહહિ નરચસુરાઈમિ તિત્તીસા. ૨૬. મુત્તુ અકસાયકિઈ. બાર મુહુતા જહન
 વેઅણુઓ, અર્દુદુ નામગોઓસુ, સેસઓસુ મુહુતતો. ૨૭. વિઘાવરણુ અસાઓ, તીસ
 અર્દાર મુહુમવિગલતિગે, પદમાગિઈસંધયણે, હસ દુસુવરિમેસુ દુગવુટ્ટી. ૨૮. ચાલીસ
 કસાઓસુ મિહિલહુનિધુવહુસુરહિસિઅમહુરે, હસ દોસર્દુ સમહિઆ, તેહાલિદંભિલાઇણુ. ૨૯.
 હસ મુહવિહગઈ ઉઓ, સુરદુગ ધિરછક પુરિસ રઈ હાસે, મિચ્છે સત્તરિ. મણુદુગ,
 ઇત્થી સાઓસુ પન્નરસ. ૩૦. ભયકુઅઅરપસોઓ, વિહિવિતિરિઉરલનિરચદુગનીઓ,
 તેઅપણુ અધિરછકે, તસચઈ યાવર ઇગ પચ્છિદી. ૩૧. નપુકુખગઈસાસચજિ-શુર-કકખહ
 રકખ-સીય દુઅધે, વીસ કોડાકોડી, ઓવંખઆખાહ વાસસયાં. ૩૨. શુર કોડિકોડિ
 અતો, તિયાહારણુ બિજમુહુ ખાહા, લહુ ઈઈ સંખગુણુણા, નરતિરિઆણુઈ પદ્ધતિગં.
 ૩૩. ઇગ વિગલ પુન્વકોડી, પલિઆડસંખંસ આઉચઈ અમણા, નિરવકમાણુ છમાસા,
 અખાહ સેસાણુ ભવતસો. ૩૪. લહુકિઈગધો સંજલણુ, -લોહપણુવિગ્ધનાણુસેસું,
 બિજમુહુત તો અર્દુ, જમુઓ બારસ ય સાઓ. ૩૫. દો ઇગમાસો પદ્ધો, સંજલણુતિગે
 પુમર્દુ વરિસાણુ; સેસાણુઓસાઓ, મિચ્છતકિઈ ઈ જ લહ. ૩૬. અચમુક્કોસો ગિંદિસુ,
 પલિઆડસંખસહીણુ લહુગધો; કમસો પણુવીસાઓ, પત્તા સંધે સહસ સંગુણુઓ. ૩૭.
 વિગલ અસન્નિસુ જિટ્ઠો, કણિદુઓ પદ્ધસંખભાગૂણો; સુરનિચાઈ સમા હસ, સહસ
 સેસાઈ ખુહભવ. ૩૮. સંવાણુ વિ લહુગધે, બિજમુહુ અખાહ આઉજિટ્ઠે વિ; કેઈ
 સુરાઈસમં જિણુ, મંતમુહુ મિતિ આહાર. ૩૯. સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઇગણુપાણુમિ
 હુતિ ખુહભવા; સગતીસસયતિહુતર, પાણુ પુણુ ઇગમુહુતમિ. ૪૦. પણુસર્દુસહસ પણુસય
 છત્તીસા ઇગમુહુત ખુહભવા, આવંહિઆણુ દોસય છપના ઓગખુહભવે. ૪૧. અવિરચ-
 સમો તિત્થ, આહાર દુગામરાઈ ય પમતા, મિચ્છાઈદુઈ અધઈ, જિટ્ઠાઈદુઈસેસ પયડીણુ.
 ૪૨. વિગલમુહુમાઈગતિગ, તિરિમણુઆ સુરવિહિવિનિરચદુગ, ઓગિંદિ યાવરાયવ,
 અધસાણુ સુરુઓસ. ૪૩. તિરિઉરલદુજાઓઅ, છિવર્દુ સુરનિરચ સેસ ચઉગઈઆ,

આહારજિજ્ઞાસુઓ, ડનિઅદિ સંજલણપુરિસલદુ. ૪૪. સાય જમુઆવરણા, વિગ્ધ
 સુદુમે વિઉવિવિધ અસતી, સતી વિ આઉ બાયર પજ્જેગિંદી ઉ સેસાણ. ૪૫ ઉક્કોસ-
 જહન્નેઅર, ભંગા સાઈ અણાઈધુવ અધુવા, ચઉહા સગ અજહન્નો, સેસતિગે આઉચઉસુ
 હહા. ૪૬. ચઉસેઓ અજહન્નો, સંજલણાવરણુનવગવિગ્ધાણ, સેસતિગિ સાધ અધુવો,
 તહ ચઉહા સેસપયડીણ. ૪૭. સાણાઈઅપુવંતે, અયરતો કોડિકોડિઓ ન હિગો,
 ખધો નહુ હીણો ન ય, મિચ્છે ભવિઅરસસિમિ. ૪૮. જઈલહુખધો બાયર, પજ્જઅ-
 સંખગુણ સુદુમપજ્જડહિગો, એસિ અપજ્જાણ લહુ, સુદુમેઅર અપજ્જપજ્જગુરુ. ૪૯.
 લહુ ખિઅપજ્જઅપજ્જે, અપજ્જેઅરખિઅગુરુડહિગો એવં, તિચઉઅસન્નિસુ નવરં,
 સંખગુણો ખિઅઅમણપજ્જે. ૫૦. તો જઈજિદ્દો ખધો, સંખગુણો દેસવિચ હસિ-
 અરો, સમયઉ સન્નિચઉરો, કિંઈખાણુકમ સંખગુણા. ૫૧. સંવાણવિ જિદ્દકિંઈ,
 અસુભા જં સાઈસંકિલેસેણ, ઈઅરા વિસોહિઓ પુણ, સુપું નરઅમરતિરિઆઉ. ૫૨.
 સુદુમનિગોઆઈખણુપ-ભોગ બાયર ય વિગલઅમણમણા, અપજ્જલહુ પહમહુગુરુ,
 પજ્જહસિઅરો અસંખગુણો. ૫૩, અપજ્જતતસુક્કોસો, પજ્જજહસિઅરુ એવ કિંઈહાણા,
 અપજ્જેઅર સંખગુણા, પરમપજ્જખિએ અસંખગુણા. ૫૪. પઈખણમસંખગુણવિરિઅ,
 અપજ્જ પઈકિંઈમસંખલોગસમા, અજ્જવસાયા અહિયા, સત્તસુ આઉસુ અસંખગુણા. ૫૫.
 તિરિનિચતિ-ભેઆણ, નરભવણુઅ સચઉપલ્લ તેસદ્દં. યાવરચઉ-ધંગવિગલ-યવેસુ
 પણુસીઈસયમયરા. ૫૬. અપહમસંધયણાગિઈ-ખગઈઅણુમિચ્છ-દુહગથીણુતિગં નિઅન-
 પુપ્પતિય દુતીસં, પણિંદિસુ અખંધકિંઈ પરમા. ૫૭. વિજ્યાઈસુ ગેવિજ્જે, તમાઈ
 હહિસય દુતીસ તેસદ્દં, પણુસીઈ સયયખધો, પહતિગં સુરવિઉવિવદુગે. ૫૮. સમયાહ-
 સંખગ્રહં, તિરિદુગ-નીએસુ આઉ અંતમુહુ, ઉરલિ અસંખપરદ્દા, સાયકિંઈ પુવકો-
 હણા. ૫૯. જલહિસયં પણુસીઅં, પરદુસાસે પણિંદિતસચજિગે, ખતીસ- સુહવિહગઈ,
 પુમ-સુમગતિગુચ્ચ-ચઉર-સે, ૬૦. અસુખગઈખઈઆગિઈ-સંધયણા-હાર-નિચ-ભેઅ-
 દુગં, ચિરમુભજ્જસ-યાવરહસ, નપુઈત્થી-દુજુઅલ-મસાયં. ૬૧. સમયાહંતમુહુત્તં
 મણુદુગ-જિણુ-વઈર-ઉરલુવંગેસુ. તિતીસયરા પરમો, અંતમુહુ લહુવિ આઉજિણુ. ૬૨.
 તિવો અમુહસુહાણ, સંકેસવિસોહિઓ વિવજ્જયઓ, મંદરસો ગિરિમહિરય, જલરે-
 હાસરિસકસએહિં. ૬૩. ચઉહાણાઈ અસુહો, સુહડત્તહા વિગ્ધદેસઆવરણા, પુમસંજલ-
 ણિગદુતિચઉ-હાણુરસા સેસ દુગમાઈ. ૬૪. નિંખુચ્છરસો સહજે, દુતિચઉભાગકિંઈક-
 ભાગતો, ધગહાણાઈ અસુહો, અસુહાણુ સુહો સુહાણું તુ. ૬૫. તિવભિગથાવરાયવ, સુર-
 મિચ્છા વિગલસુદુમનિચતિગં, તિરિમણુઆઉ તિરિનરા, તિરિદુગ-એવદ્ સુરનિચા, ૬૬.
 વિઉવિસુરાહારદુગં, સુખગઈવન્નચઉતેઅનિણુસાયં, સમયઉ-પરધા-તસહસ, પણિંદિસા-
 સુચ્ચ ખવગા ઉ. ૬૭. તમતમગા ઉજ્જેઅં, સમસુરા મણુઅઉરલદુગ-વઈર, અપમત્તો
 અમરાઉ, ચઉગઈ મિચ્છા ઉ સેસાણ. ૬૮. થીણુતિગં અણુ-મિચ્છં, મંદરસં સંજમુખુહો
 મિચ્છો, ખિઅ તિઅકસાય અવિચ-દેસ પમત્તો અરહસિઓ. ૬૯. અપમાઈ હારગદુગં
 ફનિંદ-અસુવન્ન-હાસરઈકુચ્છા, ભયસુવધાયમપુવો, અનિઅદ્દી પુરિસ-સંજલણે. ૭૦.

વિગ્ધાવરણે સુહુમો, મણ્ડિરિઆ સુહુમવિગ્ધતિગ-આઉ, વેઉવિવિગ્ધમમરા-નિરથા ઉજ્જોઅ-ઉરલદુગ, ૭૧. તિરિદુગનિઅ તમતમા, જિણ્ડમવિરય નિરયવિણિગથાવરય, આમુહુમાયવ સમ્મો વ, સાયથિરસુમજસા સિઅરા. ૭૨. તસવન્નતેઅયઉમણ્ડ, અગમ્મદુગ પણ્ડિ-સાસ-પરધુઅ, સંધયણાગિધંનપુથી, સુમગિઅરતિ મિઅઅઉગધંઆ. ૭૩. અઉતે અવજ વેઅણિઅ, નાંમણ્ડોસ સેસધુવળંધી, ઘાધણ અજહત્તો, ગોઅે દુવિહો ધમો અઉહા. ૭૪. (સેસ'મિહહા) ધગ દુગે-ણુગાધ જા. અભવણ્ડતગુણિઆણ્ડ, અંધા ઉરલો ચિઅવગ્ગણા ઉ, તહ અગહણ્ડતરિઆ. ૭૫. એમેવ વિઉંવાહાર-તેઅસાસાણપાણ-મણ-કમ્મે, સુહુમાકમાવગાહો, ઊણ્ડણુ ગુલ-અસ'ખંસો. ૭૬. ઇક્કિહિઆ સિદ્ધા-ણ્ડતંસા અંતરેસુ અગહણ્ડા, સંવત્થં જહન્નુચિઆ, નિઅણ્ડતંસાહિઆ જિદ્ધા. ૭૭. અંતિમયઉ-દાસદુગ ધ, પ અવતરંસ-કમ્મઅંધદં, સંવજિઅણ્ડતગુણરસ, અણ્ડત્તમણ્ડતથપએસ. ૭૮. એગપએસોગાહ, નિઅસંવપએસએ ગહેધ જિઓ, થોવો આઉ તદંસો, નામે ગોઅે સમો અહિઓ. ૭૯. વિગ્ધાવરણે મોહે, સંવોવરિ વેઅચ્છીધ જેણપે, તસસ દુહતં ન હવધ, ઠિધ-વિસેસેણ સેસાણ્ડ. ૮૦. નિઅજાધલદ્ધલિઆ-ણ્ડતંસો હોધ સંવધાધણ્ડ, ખજ્જં-તીણ્ડ વિભજ્જંધ, સેસં સેસાણ્ડ પધંસમયં. ૮૧. સમ્મ-દર-સંવવિરધ, અણ્ડવીસંજેઅ ઠંસખવગે અ, મોહસમ-સંત-ખવગે, ખીણ-સંજોગિઅર-ગુણસેદી. ૮૨. ગુણસેદી દલર-યણા-ણ્ડસમયસુદયાદસંખગુણ્ડાએ, એયગુણ પુણ કમસો, અસંખગુણનિજજરા છવા. ૮૩. પલિઆડસંખંસ-મુહૂ, સાસણ્ડઅરગુણ્ડ-અંતરં દસસં, ગુરુ મિઅિધ મે છસદ્ધી, ધઅરગુણે પુગલદ્ધતો. ૮૪. ઉદ્ધારઅદ્ધખિત્તં, પલિઅ તિહા સમય-વાસસય-સમએ, ઠેસવહારો દીવો, દહિ-આઉ-તસાધપરિમાણ્ડ. ૮૫. દંવે ખિત્તે કાલે, ભાવે અઉહ દુહ ખાયરો સુહુમો, હોધ અણ્ડતુસ્સપિપણિ-પરિમાણ્ડો પુગલપરદો. ૮૬. ઉરલધંસતગેણ્ડ, એગજિઓ મુઅધં દુસિઅ સંવંઅણ્ડ, જત્તિઅકાલિ સ થૂલો, દંવે સુહુમો સગજયરા. ૮૭. લોગપએસો-સપિપણિ, સમયા અણ્ડભાગખંધાણા ધ, જતતહ કમમરણેણ્ડ, પુદ્ધા ખિત્તાધ-ચૂલિઅરા. ૮૮. અપયરપયડિખંધી, ઉક્કહ્મોગી અ સન્નિપજજત્તો, કુણ્ડપએસુક્કોસ, જહજયં તસસ વચ્ચાસે. ૮૯. મિઅઅજયઅઉ-આજિ, ખિતિગુણવિણ્ડ મોહિસત્તમિઅધા, છણ્ડ સત્તરસ સુહુમો, અજથા દેસા ખિતિકસાએ. ૯૦. પણ અનિઅટ્ટી સુખગધં નરાઉ-સુરસુખ-ગતિગ-વિઉવિદુગ, સમચઉરંસ-મસાય, વધરં મિઅો વ સમ્મો વા. ૯૧. નિદાપયલાદુણ્ડઅલ-ભયકુચ્છાતત્થ સમ્મગો સુજધ, આહારદુગં સેસા, ઉક્કોસપએસગા મિઅો. ૯૨. સુમુણી દુન્નિ અસન્ની, નિરયતિગ-સુરાઉ સુરવિઉવિદુગ, સમ્મો જિણ્ડ જહન્ન, સુહુમનિગોઆધખણિ સેસા. ૯૩. ઠંસણ્ડછગ-ભયકુચ્છા, ખિતિતુરિઅકસાય-વિગ્ધનાણાણ્ડ, મૂલછગેડણ્ડોસો, અઉહ દુહા સેસિ સંવત્થ. ૯૪. સેઠિઅસંખિજજંસે, જોગદ્ધાણાણિ, પયડિ-ઠિધલેઆ, ડિંખંધજ્જવસાયા-ણ્ડમાગાણા અસંખગુણા. ૯૫. તત્તો કમ્મપએસા અણ્ડતગુણિઆ તઓ રસઅેઆ, જોગા પયડિપએસ, ઠિધંઅણ્ડભાગં કસાયાઓ. ૯૬. અઉહસરજ્જુ લોગો, યુદ્ધિકઓ, સત્તરજ્જુમાણ્ડણો. તદીહેગપએસા, સેદી પયરો અ તંવગ્ગે. ૯૭ અણ્ડ-ઠંસ-નપુંસીત્થી, વેઅઅછક્કંઅ પુરિસવેઅ અ, દો દો

એગંતરિએ, સરિસે સરિસં ઉવસમેઈ. ૬૮. અણુમિચ્છમીસસમ્મં, તિઆઉધગવિગલથી-
ણુતિગુએઅં, તિરિ-નિરય-થાવરદુગં, સાહારાયવ-અહ-નપુત્થી. ૬૯. છગપુમસજલણુ
દો, -નિદાવિધાવરણુઅએ નાણી, દેવિદસૂરિ-લિહિઆં, સયગમિણુ આય સરણુ. ૧૦૦.

૧૩. સપ્તતિકાનામા પઞ્ચ : ક્રમશઃ : શ્રી ચંદ્રમહત્તરાચાર્ય કૃતઃ

સિદ્ધપએહિં મહત્થં, બધોદયસંતપયહિહિણુણુ, વુચ્છં સુણુ સંએવં, નીસંદં
દિદ્ધવાયસ્સ. ૧. કઈ બધંતો વેચઈ, કઈ કઈ વા સંતપયહિહિણુણુ, મૂલુત્તરપગઈમું, ભંગવિ-
ગપ્યા મુણેઅન્વા. ૨. અદ્ધવિહસત્તછળળંધએસુ, અદ્ધેવ ઉદયસંતંસા, એગવિહે તિવિગપ્પે,
એગવિગપ્પે અબંધંમિ. ૩. સત્તદ્ધબંધ અદ્ધુદય-સંત તેરસસુ જીવહણેસુ, એગંમિ
પંચ ભંગા, દો ભંગા હુતિ કેવલિણુ. ૪. અદ્ધસુ એગવિગપ્પે, છસુવિ ગુણસન્નિએસુ
હુવિગપ્પે, પત્તેઅં પત્તેઅં બધોદયસંતક્રમણુ. ૫. પંચ નવ દુન્નિ અદ્ધવીસા, અઉરે
તહેવ. બાયાલા, દુન્નિ અ પંચ ય ભણિયા, પયહીઓ આણુપુન્વીએ. ૬. બધોદયસંતંસા,
નાણુવરણુતરાઈએ પંચ બધોવરમેવિ ઉદય, સંતંસા હુતિ પંએવ. ૭. બંધસ્સ ય સંતસ્સ
ય, પગઈદ્ધાણુઈ તિવિણુ તુલાઈ, ઉદયદ્ધાણુઈ હુવે અઉ પણુગં દંસણુવરણુ. ૮. બીઆવરણુ
નવબંધએ (ગે) સુ, અઉપંચજિદય નવસંતા, છચ્ચઉબધે એવં, અઉબંધુદયે છલંસા ય. ૯.
ઉવરયંબધે અઉ પણુ, નવંસ અઉરુદય છચ્ચઅઉસંતા, વેઅણિઆઉયગોએ, વિભજ્જ
મોહં પરં વુચ્છં. ૧૦. ગોઆંમિ સત્ત ભંગા, અદ્ધ ય ભંગા હવંતિ વેઆણુએ, પણુ
નવ નવ પણુ ભંગા, આકિચઉછે વિ કમસો ઉ. ૧૧. બાવીસ ઇક્કવીસા, સત્તરસં તેર-
સેવ નવ પંચ, અઉ તિગ દુગં ચ ઇક્કં, બંધદ્ધાણુણુ મોહસ્સ. ૧૨. એગં વં દો વ
અઉરે, એત્તો એગાહિઆ હસુક્કોસા, એહેણુ મોહણિએ, ઉદયદ્ધાણુણુ નવ હુતિ. ૧૩.
અદ્ધ ય સત્ત ય છ ચ્ચક, તિગ દુગ એગાહિઆ ભવે વીસા, તેરસ બારિક્કારસ, ઇત્તો
પંચાઈ એગુણુ. ૧૪. સંતસ્સ પયહિહિણુણુ, તાણુ મોહસ્સ હુતિ પત્તરસ. બધોદય-
સંતે પુણુ, ભંગવિગપ્યા બહૂ બણુ. ૧૫. છળળાવીસે અઉ ઇગવીસે, સત્તરસ તેરસે
દો દો, નવબંધગે વિ હુવિણુ ઉ, ઇક્કિજ્જમઓ પરં ભંગા. ૧૬. હસ બાવીસે નવ ઇગ-
વીસે, સત્તાઈ ઉદયક્રમંસા, છાઈ નવ સત્તરસે, તેરે પંચાઈ અદ્ધેવ. ૧૭. અત્તારિઆઈ
નવબંધએસુ, ઉક્કેસ સત્તમુદયંસા, પંચવિહળંધગે પુણુ, ઉદયો દુણ્હં મુણેઅન્વો.
૧૮. ઇત્તો અઉબંધાઈ, ઇક્કિદ્ધુદયા હવંતિ સન્વેવિ, બધોવરમે વિ તહા, ઉદયાભાવે
વિ વા હુલ્લ. ૧૯. ઇક્કગ છક્કિજ્જારસ, હસ સત્ત અઉક્ક ઇક્કગં એવ, એએ અઉવી-
સગયા, બાર દુગિક્કંમિ ઇક્કારા. ૨૦. (પાહાંતરે-અઉવીસ દુગિક્કિમિક્કારા.) નવતેસી-
ઇસએહિં, ઉદયવિગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા, અઉણુત્તરિ-સીઆલા, પયવિદસએહિં વિજ્ઞેઆ.
૨૧. નવપંચાણુઉઅસએ, ઉદયાવગપ્પેહિ મોહિઆ જીવા, અઉણુત્તરિ એગુત્તરિ, પય-
વિદસએહિં વિજ્ઞેઆ. ૨૨ તિજ્ઞેવ ય બાવીસે, ઇગવીસે અદ્ધવીસ સત્તરસે, છચ્ચેવ તેર-
નવ-બંધએસુ પંએવ દાણુણુ. ૨૩. પંચવિહ-અઉવિહેસુ, છ છક્ક સેસેસુ બણુ પંએવ,
પત્તેઅં પત્તેઅં, અત્તારિ અ બંધવુચ્છેએ. ૨૪. હસ-નવ-પત્તરસાઈ, બધોદય-સંત-
પયહિહિણુણુ, ભણિઆણુ મોહણિએ, ઇત્તો નામં પરં વુચ્છં. ૨૫. તેવીસ પજ્જ-

વીસા અર્ધવીસ ગુણવીસા, તીસેગતીસમેગ', બ'ધદ્વાષ્ટાણિ નામસ્સ. ૨૬. ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ બાણઉર્ધસય ચ અહયાલા, એયાહુત્તર છાયાત્ર, -સયા ઇક્કિલ્લ બ'ધવિહી. ૨૭. વીસિંગતીસા ચઉવીસગા ઉ, એગાહિઆ ચ ઇગતીસા, ઉદયદ્વાષ્ટાણિ ભવે, નવ ચ હુતિ નામસ્સ. ૨૮. ઇક્કિ બિઆલિક્કારસ, તિત્તીસા છસસયાણિ તિત્તીસા, બારસ-સત્તર-સસયાણ-હિગાણિ-બિપ'ચસીધહિં. ૨૯. અઉણતીસિક્કરસ, સયાણિહિઆ સત્તરપ'ચસદ્ધીહિં ઇક્કિલ્લગ' ચ વીસા, દદ્ધુદય'તેસુ ઉદયવિહી. ૩૦. તિ દુનઉર્ધ ગુણનઉર્ધ, અહસી છલસી અસીધ ગુણસીધ, અર્ધયછપન્નત્તરિ. નવ અર્ધ ચ નામસ'તાણિ. ૩૧. અર્ધ ચ બારસ બારસ, બ'ધોદય-સ'ત-પચદ્ધિઠાણાણિ, એહેણાએસેણ ચ, જત્થ જહાસ'ભવ' વિભજે. ૩૨. નવ પણગોદયસ'તા. તેવીસે પન્નવીસ છવીસે, અર્ધ ચઉર્ધવીસે, નવ સગિ ગુણવીસ તીસ'મિ. ૩૩. એગેગમેગતીસે, એગે એગુદય અર્ધ સ'ત'મિ, ઉવચ્ચબ'ધેદસ દસ, વેઅગસ'ત'મિ ઠાણાણિ. ૩૪. તિવિગપ્પ-પગધ-ઠાણેહિં, જવગુણસન્નિએસુ ઠાણેસુ, ભ'ગા પ્રઉબ્બિ-અવ્વા. જત્થ જહા સ'ભવો ભવઈ. ૩૫. તેરસસુ જવ-સ'એવએસુ, નાણ'તરાય-તિવિ-ગપ્પો. ઇક્ક'મિ તિદ્ધવિગપ્પો, કરણ' પઈ ઇત્થ અવિગપ્પો. ૩૬. તેર નવ ચઉ પણગ', નવ સ'તેગ'મિ ભ'ગેમિક્કારા, વેઅણિ-આઉચ-ગોએ. વિભજ્જ મોહ' પર' વુચ્છ'. ૩૭. પજ્જત્તગ-સન્નિઅરે, 'અર્ધ ચઉકક' ચ વેઅણિઅભ'ગા, સત્ત ચ તિગ' ચ ગોએ, પત્તેઅ' જવઠાણેસુ. ૩૮. પજ્જત્તપજ્જત્તગ, સમણે પજ્જત્તઅમણ સેસેસુ, અર્ધવીસ' દસગ', નવગ', પણગ' ચ આલિસ્સ. ૩૯. અર્ધસુ પ'ચસુ એગે, એગ દુગ' દસ ચ મોહ-બ'ધગએ, તિગ ચઉ નવ ઉદયગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સ'ત'મિ, ૪૦. પણ દુગ પણગ' પણ ચઉ, પણગ' પણગા હવ'તિ તિન્નેવ, પણ છપ્પણગ' છચ્છ, -પ્પણગ' અર્ધદ્ધુ દસગ' તિ. ૪૧. સત્તેવ અપજ્જત્તા, સામી સુહુમા ચ બાયરા એવ, વિગલિહિઆઉ તિન્નિઉ, તહ ચ અસન્ની અ સન્ની અ. ૪૨. નાણ'તરાય તિવિહમવિ, દસસુ દો હુતિ દોસુ ઠાણેસુ, મિચ્છાસાણે ખીએ, નવ ચઉ પણ નવ ચ સ'ત'સા. ૪૩. મિચ્છાઈ નિઅટ્ટીએ, છ ચચઉ પણ નવ ચ સ'તકમ્મ'સા, ચઉબ'ધ તિગે ચઉપણ, નવ'સ દુસુ જુઅલ છસસ'તા. ૪૪. ઉવસ'તે ચઉ પણ નવ, ખીએ ચઉરુદય છચ્ચ ચઉ સ'તા, વેઅણિ-આઉઅ-ગોએ, વિભજ્જ મોહ' પર' વુચ્છ'. ૪૫. ચઉ છસસુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉગુણિસુ વેઅણિ-અભ'ગા, ગોએ પણ ચઉ દો તિસુ, એગર્ધસુ દુન્નિ ઇક્કિ'મિ. ૪૬. અર્ધચ્છાહિગવીસા, સોલસ વીસ' ચ બારસ છ દોસુ, દો ચઉસુ વીસુ ઇક્ક', મિચ્છાઈસુ આઉએ ભ'ગા. ૪૭. ગુણઠાણએસુ અર્ધસુ, ઇક્કિલ્લ' મોહબ'ધઠાણ' તુ, પ'ચ અનિઅટ્ટિઠાણે, બ'ધોવરમો પર' તત્તો. ૪૮. સત્તાઈ દસ ઉ મિચ્છે, સાસાયણુમીસએ નવુકકોસા, છઈ નવ ઉ અવિરએ, દેસે પ'ચાઈ અટ્ઠેવ. ૪૯. વિરએ ખઓવસમિએ, ચઊરાઈ સત્ત છચ્ચ પુવ'મિ, અનિઅટ્ટિબાયરે પુણ, ઇકકો વ હવે વ ઉદય'સા. ૫૦. એગ' સુહુમ-સરાગો, વેએઈ અવેઅગા ભવે સેસા, ભ'ગાણ' ચ પમાણ', પુવુદ્ધિદેણ નાયવ'. ૫૧. ઇક્કિ છઠ્ઠિક્કારિક્કારસેવ, ઇક્કારસેવ નવ તિત્તિ, એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગે પ'ચ-ઇક્ક'મિ. ૫૨. બારસપણસા' -સયા, ઉદયવિગપ્પેહિ મોહિઆ જવા, -ચુલસીધ સસુત્તરિ,

પયવિદસએહિં વિન્નેઆ. ૫૩ અદ્દગ ચઉ ચઉ ચઉરદ્દગા ચ, ચઉરો અ હુતિ ચઉવીસા,
મિચ્છાઈ-અપુન્વંતા, ખારસ પણુગં ચ અનિચ્છાટ્ટી. ૫૪. ભેગોવચોગલેસા-ઇએહિં
ગુણિઆ હવંતિ કાયન્વા, જે જત્ય ગુણુદ્દાણે, હવતિ તે તત્ય ગુણુકારા. ૫૫. અદ્દટ્ટીખત્તીસં,
ખત્તાન્ન સદ્ધિમેવ ખાવન્ના, ચોઆલ દોમ્મ વીસા, વિચ્છ મિચ્છમાઈસુ સામન્ન. ૫૬. તિન્નેગે
એગેગં, તિગ મીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુન્વે, ઇક્કાર ખાયરંમિ ઉ, સુહુમે ચઉ તિન્નિ
ઉવસંતે. ૫૭. છન્નવ છક્કં તિગ સત્ત દુગં, દુગ તિગ દુગં તિ અદ્દ ચણિ, દુગ છચ્ચઉ દુગ
પણુ ચઉ, ચઉ દુગ ચઉ પણુગ એગ ચણિ. ૫૮. એગેગમદ્દ, એગેગમદ્દ, છઉમત્ય-કેવલિ-
નિણ્ણાણુ, એગ ચણિ એગ ચણિ, અદ્દ ચણિ હુ છક્કમુદ્ધયંસા. ૫૯. ચઉ પણુવીસા સોલસ,
નવ ચત્તાલા સયા ચ ખાણુઉઈ, ખત્તીસુત્તર છાયાલ-સયા મિચ્છસ અંધવિહી. ૬૦. અદ્દ સયા
ચઉસદ્દી, ખત્તીસસયાઈ સાસણે લેઆ, અદ્દાવીસાઈસુ, સન્વાણુડદ્દહિગછન્નઉઈ. ૬૧.
ઇગચત્તિગાર ખત્તીસ, છસય ઇગત્તીસિગારનવનઉઈ, સતરિગસિ ગુત્તીસચઉઈ, ઇગારચઉ-
સદ્ધિ મિચ્છુદ્ધયા. ૬૨. ખત્તીસ હુન્નિ અદ્દ ચ, ખાસીઈ સયાય પંચ નવ ઉદ્ધયા, ખારહિઆ
તેવીસા, ખાવન્નિક્કારસ સયા ચ. ૬૩. હો છક્કદ્દ ચઉક્કં, પણુ નવઈક્કાર છક્કગં, ઉદ્ધયા,
નેરઈઆઈસુ સત્તા, તિ પંચ ઇક્કારસ ચઉક્કં. ૬૪. ઇગ વિગલિંદિચ્છ સગલે, પણુ પંચ ચ
અદ્દ અંધકાણુણિ, પણુ છક્કિદ્ધકાણુદ્ધયા, પણુ પણુ ખારસ સંતાણિ. ૬૫. ઇમ કમ્મપગઈ-
કાણુણિ સુદ્ધુ અંધુદ્ધય-સંતકમ્માણુ, ગઈઆઇએહિં અદ્દસુ, ચઉપ્પચારેણ નેઆણિ. ૬૬.
ઉદ્ધયસ્સુદ્ધીરણુએ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઈ વિસેસો, મુત્તાણુ ચ ઇગયાલં, સેસાણુ
સન્વપયડીણુ. ૬૭. નાણુતરાય-દસગં, ઈંસણુ નવ વેઆણિજ્જ મિચ્છત્તં, સમ્મત્ત
લોભવેઆ-ઉઆણિ નવનામ ઉચ્ચં ચ. ૬૮. તિત્થયરાહારગ-વિરહિઆઉ, અન્નજેઈ
સન્નપયડીઓ, મિચ્છત્તવેચ્છો, સાસણેવિ ગુણુવીસસેસાઓ. ૬૯. છાયાલસેસ
મીસો, અવિરયસમ્મો તિઆલપરિસેસા, તેવજ્જ દેસવિરઓ, વિરઓ સગવજ્જ-
સેસાઓ. ૭૦. ઇગુણુદ્ધિ-મપ્પમત્તો, અંધઈ દેવાઉઆસસ ઇચ્છિરોવિ, અદ્દાવજ્જ-મપુન્વો,
છપ્પજ્જં વાવિ છન્વીસં. ૭૧. ખાવીસા એમૂણુ, અંધઈ અદ્દારસંત-મનિચ્છાટ્ટી, સત્ત-
રસ સુહુમસરાગો, સાયમમોહો સન્નેગુત્તિ. ૭૨. એસો ઉ અંધસામિત્ત, એહો ગઈ-
આઇએસુ વિ તહેવ, એહાઓ સાહિજ્જઈ, જત્ય જહાં પગઈસખાવો. ૭૩. તિત્થયર-
દેવનિરયાઉચ્ચં ચ, તિસુ તિસુ ગઈસુ ખોધન્વં, અવસેસા પયડીઓ, હવંતિ સન્વાસુવિ
ગઈસુ. ૭૪. પદમકસાયચઉક્કં, ઈંસણુતિગ સત્તગા વિ ઉવસંતા, અવિરયસમ્મતાઓ,
જવ નિચ્છાટ્ટિ નાયન્વા. ૭૫. સત્તદ્દ નવ ચ પનરસ, સોલસ અદ્દારસેવ ગુણુવીસા,
એગાહિ હુ ચઉવીસા, પણુવીસા ખાયરે જાણુ. ૭૬. સત્તાવીસં સુહુમે, અદ્દાવીસં ચ મોહ-
પયડીઓ, ઉવસંતવીઆરાએ, ઉવસંતા હુતિ નાયન્વા. ૭૭. પદમકસાયચઉક્કં, ઇત્તો
મિચ્છત્ત-મીસ-સમ્મત્તં; અવિરયસમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીઆંતિ. ૭૮. અનિ-
ચ્છાટ્ટિખાયરે થીણુ-ગિદ્ધિતિગ-નિચ્ચતિરિઆનામાઓ, સંખિજ્જઈમે સેસે, તપ્પાઉગ
ખીઆંતિ. ૭૯. ઇત્તો હણુઈ કસાય-દુગંપિ પચ્છા નપુંસગં ઇત્થિ, તો નોક
હુહઈ સંજલણુકોહંમિ. ૮૦. પુરિસં કોહે કોહં, માણે માણં ચ હુહઈ

અ હુહં દોહં, દોહં સુહમંપિ તો હુહં. ૮૧. ખીલુકસાયદુચરિમે, નિદં પયલં ચ હુહં છઉમત્યો, આવરણમંતરાયો, છઉમત્યો ચરમસમયંમિ. ૮૨. દેવગર્ભસહગયાઓ, દુચરમસમયં ભવિત્યંમિ ખીત્યંતિ, સવિવાગેઅરનામા, નીઆગોઅંપિ તત્થેવ. ૮૩. અન્નચર વેઅણીઅં, મણુઆઉઅ-મુચ્ચગોઅ-નવનામે, વેઅર્ધ અન્નેગિજિણો, ઉક્કોસજ-હુત્તમિકુકારા. ૮૪. મણુઅગર્ધ બર્ધ-તસ પાયરં ચ, પન્નજત્તસુભગમાર્ધજ્જ, જસકિત્તો તિત્થચરં, નામસસ હવંતિ નવ એઆ. ૮૫. તચ્ચાણુપુવિસહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિ-અસસ ચરમંમિ, સ્વંતંસગમુક્કોસં, જહુત્તયં ખારસ હવંતિ. ૮૬. મણુઅગર્ધસહગયાઓ, ભવખિત્તવવાગ-જિઅવિવાગાઓ, વેઅણિઅન્નચરુચ્ચં, ચરમ-સમયંમિ ખીત્યંતિ. ૮૭. અહુસુધઅસયલ્લજગસિહર-મરુઅનિરુવમસહાવસિદ્ધિસુહં, અનિહુમન્વાખાહં, તિરયણુસારં અણુહવંતિ. ૮૮. દુરહિગમ-નિઉણ-પરમત્થ-રુધરબહુભંગહિર્ધિવાયાઓ, અત્થા અણુસરિઅન્વા, બંધોદયસંતકમ્માણુ. ૮૯. જો જત્થ અપહિપુત્તો, અત્થા અપ્યાગમેણુ બદ્ધોત્તિ, તં ખમિજિણુ બહુસુઆ, પૂરેજિણુ પરિકહંતુ. ૯૦. ગાહગ્ગં સચ-રીઓ, ચંદમહત્તર-મયાણુસારીઓ, ટીગાધ-નિઅભિઆણુ, એગૂણા હોધ નઉધંઓ. ૯૧.

૧૪. શ્રી ખૃહત્ત સંગ્રહણી પ્રકરણ.

નમિઉં અરિહંતાઈ, ઈર્ધ ભવણો-ગાહણા ચ પત્તેયં, સુર-નારયાણુ વુચ્છં, નર તિરિયાણુ વિણા ભવણુ. ૧. ઉવવાચ-ચવણુ-વિરહં, સંખં ઇગ-સમર્ધયં ગમા-ગમણે, હસ વાસ સહસ્સાઈ, ભવણુવર્ધણુ જહુત્ત ઈર્ધ. ૨. ચમર બલિ સાર-મહિઅં, તદે-વીણુ તુ તિન્નં ચંતારિ, પલિયાઈ સઠ્ઠાઈ, સેઆણુ નવનિકાયાણુ. ૩. હાહિણુ દિવ્વં પલિયં, ઉત્તરઓ હુન્તિ દુન્નિ દેસુણા, તદેવી-મદ્દ પલિયં, દેસુણુ આઉ-મુક્કોસં. ૪. વંતરિયાણુ જહુત્તં, હસ વાસ સહસ્સં પલિય-મુક્કોસં, દેવીણુ પલિયદ્દં, પલિયં અહિયં સસિ-રવીણુ. ૫. લક્ખેણુ સહસ્સેણુ ચ, વાસાણુ ગહાણુ પલિય-મેએસિં, ઈર્ધ અદ્દં દેવીણુ, કમેણુ નક્ખત્ત તારાણુ. ૬. પલિયદ્દં ચઉભાગો, ચઉ અહ ભાગાહિ-ગાઉ દેવીણુ, ચઉ ભુઅલે ચઉભાગો, જહુત્ત-મહ ભાગ પંચમએ. ૭. દો સાહિ સત્ત સાહિય, હસ ચઉહસ સત્તર અચર બ સુક્કો, ઇક્કિલ્લ-મહિય-મિત્તો, બ ઇગતીસુવરિ ગેવિજ્જો. ૮. તિત્તીસ-ણુત્તરેસુ, સોહમ્માર્ધસુ ઇમા ઈર્ધિર્ધિદ્ધા, સોહમ્મે ઇસાણે, જહુત્ત ઈર્ધ પલિય-મહિયં ચ. ૯. દો સાહિ સત્ત હસ ચઉહસ, સત્તર અચરાઈ બ સહસ્સારો, તપ્પરઓ ઇક્કિલ્લં, અહિયં બાણુત્તર-ચઉક્કે. ૧૦. ઇગતીસ સાગરાઈ, સન્વદ્ધે પુણુ જહુત્ત ઈર્ધ નત્થિ, પરિગ્ગહિયાણિ-ચરાણિ ચ, સોહમ્મી-સાણુ દેવીણુ. ૧૧. પલિયં અહિયં ચ કમા, ઈર્ધ જહુન્ના ઇઓ ચ ઉક્કોસા, પલિયાઈ સત્ત પન્નાસ, તહ ચ નવ પંચવત્તા ચ. ૧૨. પણુ છ ચઉ ચઉ અદ્દં ચ, કમેણુ પત્તેય-મગ્ગમહિસીઓ, અસુર નાગાઈ વંતર, જોઈસ કપ્પ દુગિદ્ધાણુ. ૧૩. દુસુ તેરસ દુસુ ખારસ, છ પણુ ચઉ ચઉ દુગે દુગે ચ ચઉ, ગેવિજ્જ જુત્તરે હસ, ખિસદ્ધિ પયરા ઉવરિ દોઓ. ૧૪. સોહમુક્કોસ ઈર્ધ, નિય પયર વિહત્ત ઇર્ધ સંગુણિઓ, પયરુક્કોસ ઈર્ધઓ, સન્વત્થ જહુત્તઓ પલિયં. ૧૫. સુરકપ્પ ઈર્ધ વિસેસો, સગ પયર વિહત્ત ઇર્ધ સંગુણિઓ, હિહિલ્લ ઈર્ધ.

સહિઓ, ઇન્દ્રિય પચરંભિ ઉક્તોસા. ૧૬. કપરસ અતપચરે, નિય કપ વહિસયા
 વિમાણ્યો, ઈંદ નિવાસા તેસિં, અભિદિસિ લોગપાલાણુ. ૧૭. સોમ જમાણુ સતિભાગ,
 પલિય વરૂણસ દુન્નિ દેસૂણા, વેસમણે દો પલિયા, એસ ઈંદ લોગપાલાણુ. ૧૮. અસુરા
 નાગ સુવન્ના, વિભળુ અગ્ગી ય દીવ ઉદ્ધી અ, દિસિ પવણુ થણિય દસવિહ, ભવણવધ
 તેસુ હુ હુ ઈંદા. ૧૯. અમરે બલી અ ધરણે, બૂયાણુદે ય વેણુદેવે ય, તત્તો ય વેણુ-
 દાલી, હરિકંતે હરિકસહે એવ. ૨૦. અગ્ગિસિહ અગ્ગિમાણુવ, પુત્ત વિસિટ્ઠે તહેવ
 જલકંતે, જલપહ તહ અભિઅગધ, મિયવાહણુ દાહિણુતરઓ. ૨૧. વેલંબે ય પલ-
 જણુ, ઘોસ મહાઘોસ એસિ-મત્તયરો, જ'બુદીવ' છત્તં, મેરુ' કંક' પહુ કાઉ. ૨૨.
 અઉતીસા અઉઅત્તા, અદુતીસા ય અત્ત પંચપહ, પન્ના અત્તા કમસો, લક્ખા ભવણુણુ
 દાહિણુઓ. ૨૩. અઉ અઉ લક્ખ વિહૂણુ, તાવધયા એવ ઉત્તર દિસાએ, સંવેવિ સત્ત-
 કોડી, બાવત્તરિ દુન્નિ લક્ખા ય. ૨૪. રચણાએ હિર્ફુવરિ, ભેયણુ સહસસં વિમુત્તુ' તે
 ભવણુ, જ'બુદીવ સમા તહ, સંખ મસંખિભળ વિત્થારા. ૨૫. ચુદામણિ ક્ષણિ ગરુડે,
 વળ્લે તહ કલસ સીહ અસે ય, ગય મયર વદ્ધમાણે, અસુરાધણુ' સુણસુ ચિંધે. ૨૬.
 અસુરા કાલાનાણુ દહિ, પંડુરા તહ સુવન્ન દિસિ થણિયા, કણ્ણાભ વિભળુ સિહિદીવ,
 અરૂણા વાળિ પિય'ગુ નિભા. ૨૭. અસુરાણુ વત્થ રત્તા, નાગે દહિ વિભળુ દીવ સિહિ
 નીલા, દિસિ થણિય સુવન્નાણુ, ધવલા વાઉણુ સંજ રુધં. ૨૮. અઉ સદ્ધિ સદ્ધિ અસુરે,
 છન્ન સહસસાઈ ધરણુમાઈણુ, સામાણિયા ઇમેસિં, અઉગુણુ આયરક્ખા ય ૨૯. રચ-
 ણાએ પદમ ભેયણુ, સહસસે હિર્ફુવરિં સય સય વિહૂણે, વંતરિયાણુ' રમ્મા, ભોમા નયરા
 અસંખિભળ. ૩૦. બાહિં વદ્ધા અતો, અઉરંસા અહો ય કણિણુઆચારા, ભવણુવધણુ
 તહ વંતરાણુ, ઇંદ ભવણુઓ નાયન્વા. ૩૧. તહિં દેવા વંતરિયા, વર તરુણી ગીય વાઈય
 રવેણુ, નિચ્ચં સુહિયા પમુધયા, ગયં પિ કાલં ન યાણુતિ. ૩૨. તે જ'બુદીવ ભારહ,
 વિદેહ સમ ગુરૂ જહન મન્નિજમગા, વંતર પુણુ અદુવિહા, પિસાય ભૂયા તહા જકખા.
 ૩૩. રક્ખસ કિનર કિંપુરિસા, મહોરગા અદુગા ય ગંધન્વા, દાહિણુતર ભેયા, સોલસ
 તેસિં ઇંમે ઈંદા. ૩૪. કાલે ય મહાકાલે, સુરુવ પડિરુવ પુત્તભદે ય, તહ એવ માણિભદે,
 ભીમે ય તહા મહાભીમે. ૩૫. કિનર કિંપુરિસે સપુરિસા, મહાપુરિસ તહય અધિકાએ,
 મહાકાય ગીયરઈ, ગીયજસે દુન્નિ દુન્નિ કમા. ૩૬. ચિંધ' કલંબ સુલસે, વડ ખદુ'ગે
 અસોગ અપચએ, નાગે તુંખરૂ અ ઝએ, ખદુ'ગ વિવન્નિજયા રૂક્ખા. ૩૭. જકખ
 પિસાય મહોરગ, ગંધન્વા સામ કિનરા નીલા, રક્ખસ કિંપુરિસા વિય ધવલા ભૂયા
 પુણે કાલા. ૩૮. અણુપત્તી પણુપન્ની, ઇસિવાઈ ભૂયવાઈએ એવ, કંદીય મહાકંદી, કોહુ'ડે
 એવ પચગે ય. ૩૯. ઇય પદમ ભેયણુ સએ, રચણાએ અદુ વંતરા અવરે, દુસુ ઇંદ
 સોલસિદા, રુચગ અહો દાહિણુતરઓ. ૪૦. સંનિહિએ સામાણે, નોઈ વિહાએ ઇસીય
 ઇસીવાલે, ઇમર મહેસરે વિય, હવધ સુવચ્છે વિસલે ય. ૪૧. હાસે હાસરઈ વિય, સેએ ય
 ભવે તહા મહાસેએ, પચ'ગે પચ'ગવધ વિય, સોલસ ઈંદાણુ નામાઈ. ૪૨. સામાણિયાણુ
 અઉરો, સહસસ સોલસ ય આયરક્ખાણુ, પત્તેય' સંવેચિં, વંતરવધ સસિ રવીણુ' ય.

૪૩. ઈંદ સમ તાયતીસા, પરિસતિયા રક્ષ ધોગપાલા ય, અણિય પધન્ના અભિઓગા કિપ્પિસં દસ લવણુ વેમાણી. ૪૪. ગંધોવ નદુ હય ગય, રહ બહ અણિયાણિ સંવ ઇંદાણુ, વેમાણિયાણુ વસહા, મહિસા ય અહોનિવાસીણુ. ૪૫. તિત્તીસ તાયતીસા, પરિસતિયા ધોગપાલ ચત્તારિ, અણિઆણિ સત્ત સત્તય, અણિયાહિવ સંવઈંદાણુ. ૪૬ નવરંવંતર ભેઈસ, ઇંદાણુ ન હુન્તિ ધોગપાલાઓ, તાયતીસ-મિહાણા, તિયસાવિ ય તેસિ ન. હુ હુન્તિ. ૪૭. સમભૂતલાઓ અદુહિ, દસૂણુ ભેયણુ સઓહિ આરખ્ખ, ઉવરિ દસુત્તર ભેયણુ, સયંમિ ચિદુન્તિ ભેઈ સિયા. ૪૮. તત્થ રતી દસ ભેયણુ, અસીઈ તદુવરિ સસીય રિક્ ખેસુ. અહ ભરણિ સાઈ ઉવરિ, બહિ મૂલો ભિતરે અભિઈ. ૪૯. તાર રવી ચંદ રિક્ખા, ખુહ સુક્કા છવ મંગલ સણિયા, સગ સય નઉય દગ અસિઈ, ચઉ ચઉ કમસો તિયા ચઉસુ. ૫૦. ઇંકારસ ભેયણુ સય, ઇંગવીસિંકાર સાહિયા કમસો, મેરુ અલોગા-બાહં ભેઈસ અઈં ચરઈ ઠાઈ. ૫૧. અદ્ધ કવિદ્દાગારા, દલિહમયા રમ્મ ભેઈસ-વિમાણા, વંતર નયરેહિતો, સંખિજજ ગુણા ઇમે હુન્તિ. ૫૨. તાઈ વિમાણાઈ પુણુ, સંવાઈ હુન્તિ દાલિહ-મયાઈ, દસ-દાલિહ મયા પુણુ, લવણે જે ભેઈસ વિમાણા. ૫૩. ભેયણિ-ગસદ્દિ ભાગા, છપ્પન્ન અહયાલ ગાઉ દુ ઇંગ દ્ધં, ચંદાઈ વિમાણા યામ, વિત્થાઅદ્ધ મુચ્ચત્તં ૫૪. પણ્યાલ લક્ષ ભેયણુ, નર ખિત્તં તત્થિમે સયા ભમિરા, નરખિત્તાઉ બહિ પુણુ, અદ્ધ પમાણાકિઆ નિચ્ચં. ૫૫. સસિ રવિ ગહ નદ્ધપત્તા, તારાઓ હુન્તિ જહુત્તરં સિંઘા, વિવરીયા ઉ મહદ્ધિઅ, વિમાણુ વહગા કમેણે સિ. ૫૬. સોલસ સોલસ અહ ચઉ, દો સુર સહસ્સા પુરઓ દાહિણુઓ, પચ્છિમ ઉત્તર સીહા, હત્થી વસહા હયા કમસો. ૫૭. ગહ અદ્ધાસી નદ્ધપત્ત અહવીસં તાર કોડી કોડીણુ, છાસદ્ધિ સહસ્સ નવ-સય પણુહત્તરિ યોગ સસિ સિન્નં. ૫૮. કોસ કોડી સન્નં તરં તુ મન્નન્તિ ખિત્ત યોવતયા, કેઈ અન્ને ઉસ્સે હંશુલ માણેણુ તારાણુ ૫૯. કિણ્ણં રાહુ વિમાણુ, નિચ્ચં ચંદેણુ હોઈ અવિરહિયં, અઉરંશુલ-મપ્પત્તં, હિદ્ધા ચંદસ્સ તં ચરઈ. ૬૦. તારસ્સ ય તારસ્સ ય, જંખુદીવંમિ અંતરં શુરયં, ખારસ ભેયણુ સહસ્સા, હુન્નિ સયા ચેવ, બાયાલા. ૬૧. નિસદ્ધો ય નીલવંતો, ચત્તારિ સય ઉચ્ચ પચ સય દ્વય, અદ્ધં ઉવરિ રિક્ખા, ચરંતિ ઉભય-દુ બાહાણે. ૬૨. છાવદ્ધા હુન્નિ સયા, જહન્ન-મેયં તુ હોઈ વાલાણે, નિંવાલાણે શુરુ લહુ, દો ગાઉ ય ધણુ સયા પંચ. ૬૩. માણુસ-નગાઓ બાહિ, ચંદા સૂરસ્સ સૂર ચંદસ્સ, ભેયણુ સહસ્સ પન્નાસ, લુણુગા અંતરં હિદ્ધં. ૬૪. સસિ સસિ રવિ રવિ સાહિય, ભેયણુ લક્ષેણુ અંતર હોઈ, રવિ અંતરિયા સસિણો સસિ અંતરિયા રવિ હિત્તા, ૬૫. બહિયા ઉ માણુસુત્તરઓ, ચંદા સૂરા અવદ્ધિ-ઉજ્જેયા, ચંદા અભિઈ-જુત્તા, સૂરા પુણુ હુન્તિ પુસ્સેહિ. ૬૬. ઉદ્ધાર સાગર દુગે, સદ્ધં સમઓહિ-તુલ્લ દીવુહહિ, દુગુણા દુગુણુ પવિત્થર, વલયાગારા પદ્મ વજ્જ. ૬૭. પદ્મો ભેયણુ લક્ષં, વદ્ધો તં વેહિઉં કિઆ સેસા, પદ્મો જંખુદીવો, સયંબૂરમણોહહી ચરમો. ૬૮. જંખૂ ધાયઈ પુદ્ધપર, વારુણીવર ખીર ઘય ખોય નંદીસરા, અરુણ-રુણ-વાય કુહલ, સંખરુયગ ભુયગ કુસ કુચા. ૬૯. પદ્મો લવણો જલહી, ખીઓ કાલોય પુદ્ધપ-

રાધસુ, દીવેસુ હુન્તિ જલહી, દીવ-સમાણેહિં નામેહિં. ૭૦. આભરણુ વત્થ ગ ધે, ઉપલ
તિલ્લએ ય પઠમનિહિ રયણે, વાસહર હહ નધંઓ, વિજ્યા વક્ખાર કપિપંદા. ૭૧. કુર
મંદર આવાસા, કૂહા નક્ખત્ત ચંદ સૂરા ય, અન્નેવિ એવમાઈ, પસત્થ-વત્થુણુ જે નામા.
૭૨. તન્નામા દીવુહહી, તિપડોયાચાર હુન્તિ અરુણાઈ, જ'બૂ-લવણાઈયા, પંતેય' તે
અસંખિન્ના. ૭૩. તાણુ-તિમ સૂરવરા-વભાસ જલહી પરંતુ ઇક્કિલ્લા, દેવે નાગે જક્ખે,
બૂએ ય સય'બૂરમણે ય ૭૪. વારુણીવર ખીરવરો ધયવર લવણો ય હુન્તિ ભિન્નરસા,
કાલોય પુક્ખરો હહિ, સય'બૂરમણો ય ઉદગરસા. ૭૫. ઇક્ખુરસ સેસ જલહી, લવણે
કાલોએ ચરિમિ ખહુમચ્છા, પણુ સગ હસ ભેયણુ સય, તણુ કમા થોવ સેસેસુ. ૭૬.
દો સસિ દો રવિ પદમે, હુણુણુ લવણુ'મિ ધાયઈ સ'ઠે, ખારસ સસિ ખારસ રવિ,
તપ્પમિઈ નિહિં સસિરવિણો. ૭૭. તિણુણુ પુવ્વિદ્ધે બુયા, અણુ'તરાણુ'તર'મિ ખિત્તમિ,
કાલોએ ખાયાલા, ખિસત્તરી પુક્ખરહંમિ. ૭૮. દો સસિ દો રવિપંતી, એગંતરિયા
છસદ્દિ સંખાયા, મેરુ' પયાહિણુ'તા, માણુસ ખિત્તે પરિઅહન્તિ. ૭૯. એવં
ગહાધણો વિ હુ, નવરં ધુવ પાસવત્તિણો તારા, તં ચિય પયાહિણુ'તા તત્થેવ સયા
પરિભમન્તિ. ૮૦. પન્નરસ ચુલસી ઇ સય, ઇહ સસિ-રવિ મહલાઈ તક્ખિત્તં, ભેયણુ
પણુ-સય હસહિય, ભાગા અહયાલ ઇગસદ્દા. ૮૧. વીસિ-ગસદ્દા ચક્રે, ઇગ ઇગસદ્દસ સત્ત
ભયંસસ, પણુતીસં ચ હુ ભેયણુ, સસિ-રવિણો મંહલં-તરયં. ૮૨. મંહલ હસગં લવણે,
પણુગં નિસહંમિ હોઈ ચંદસ, મંહલ અંતર માણુ, જાણુ પમાણુ પુરા હહિયં ૮૩
પણુસદ્દા નિસહંમિ ય, હુન્નિ ય, ખાહા હુભેયણુ' તરિયા, ઇગુણુતીસં તુ સય, સૂરસ ય
મંહલા લવણે. ૮૪. સસિ રવિણો લવણુ'મિ ય, ભેયણુ સય તિન્નિ તીસ અહિયાઈ,
અસીયં તુ ભેયણુ સય, જ'બુદ્ધીવંમિ પવિસન્તિ. ૮૫. ગહ રિક્ખ તાર સંખ', જત્થે-
ચ્છસિ નાઉ ચુહહિ-દીવે વા, તસસિહિ એગ-સસિણો, ગુણુ સંખ' હોઈ સંવગ્ગ'.
૮૬. ખત્તીસ-ફાવીસા, ખારસ અહ ચઉ વિમાણુ લક્ખાઈ, પન્નાસ ચત્ત છ સહસસ,
કમેણુ સોહમ્માધસુ. ૮૭. હસુ સયચઉ હસુ સય-તિગ, મિગારસહિયં સય' તિગે
હિંદા, મજ્જે સત્તુત્તર-સય, સુવરિ તિગે સય-સુવરિ પંચ. ૮૮. ચુલસીઈ લક્ખ
સત્તાણુવઈ, સહસસા વિમાણુ તેવીસં, સંવગ્ગ મુઠ્ઠ લોગમિ, ઇદયા ખિસદ્દ પયરેસુ.
૮૯ ચઉ દિસિ ચઉ પંતીઓ, ખાસદ્દિ વિમાણિયા પદમ પયરે, ઉવરિ ઉક્કિલ્લ હીણા,
અણુત્તરે જાવ ઇક્કિલ્લ', ૯૦. ઇદય વટ્ટા પંતીસુ, તો કમસો તંસ ચઉરંસા વટ્ટા,
વિવિહા પુપ્ફવકિન્ના, તયંતરે સુત્તુ' પુવ્વ-દિસિ. ૯૧. એગં દેવે-દીવે, હુવે ય નાગો-
હહીસુ ખોધંવે, ચત્તારિ જક્ખ-દીવે, બૂય-સમુદેસુ અદ્દેવ. ૯૨. સોલસ સય'બૂરમણે,
દીવેસુ પધંદિયા ય સુરભવણા, ઇગતીસં ચ વિમાણા, સય'બૂરમણે સમુદે ય. ૯૩. વટ્ટં
વટ્ટસુવરિ, તંસં તંસસ ઉવરિણુ' હોઈ, ચઉરંસે ચઉરંસં, ઉઠું તુ વિમાણુ સેદીઓ.
૯૪. સંવે વટ્ટ-વિમાણા, એગ-હવારા હવન્તિ નાયંવા, તિન્નિ ય તંસ વિમાણે,
ચત્તારિ ય હુન્તિ ચઉરંસે. ૯૫. પાગાર-પરિક્ખિત્તા, વટ્ટવિમાણા હવન્તિ સંવેવ,
ચઉરંસ વિમાણાણુ, ચઉદિસિં વેધયા હોઈ. ૯૬. જત્તો વટ્ટ વિમાણા, તત્તો તંસસ

વેદ્યા હોઈ, પાગારો બોધવો, અવસેસેસુ તુ પાસેસુ. ૯૭. આવલિય-વિમાણાણું, અંતરં નિયમસો અસંખિજનં, સંખિજન-મસંખિજનં, ભાણ્યં પુષ્કવકિત્રાણું. ૯૮. અચ્યંત સુરહિ ગંધા, કાસે નવણીય મઉય સુહકાસા, નિચ્યુજ્જોયા રમ્મા, સ્યં પહા તે વિરાયંતિ. ૯૯. જે દક્ષિણેણ ઈંદા, દાહિણ્યો આવલી મુણેયંવા, જે પુણ ઉત્તર ઈંદા, ઉત્તરો આવલી મુણે તેસિં. ૧૦૦. પુંવેણ પચ્છિમેણ ચ, સામન્ના આવલી મુણેયંવા, જે પુણ વટ્ટ વિમાણા, મન્નિજલ્લા દાહિણ્યલ્લાણું. ૧૦૧. પુંવેણ પચ્છિમેણ ચ, જે વટ્ટા તે વિ દાહિણ્યલ્લસ્ય, તંસ ચઉરંસગા પુણ, સામન્ના હુન્તિ હુણં પિ. ૧૦૨. પઠમં તિમ પયસવલિ, વિમાણ મુહ ભૂમિ તસ્ય માસદં, પયર ગુણ મિદ્ધં કપ્પે, સંવગ્ગં પુષ્કંમિન્નિયરે. ૧૦૩. ઇગદિસિ પંતિ વિમાણા, તિવિભત્તા તંસ ચઉરંસા વટ્ટા, તંસેસુ સેસ મેગં, ખિવ સેસ હુગસ્ય ઇક્કિલ્લં. ૧૦૪. તંસેસુ ચઉરંસેસુ ચ, તો રસિં તિગંપિ ચઉગુણં કાઉં, વટ્ટેસુ ઈંદયં ખિવ, પયર ધણું મીલિય કપ્પે. ૧૦૫. સત્ત સ્ય સંતત્તવીસા, ચત્તારિ સ્યા ચ હુન્તિ ચઉનઉયા, ચત્તારિ ચ છાસીયા, સોહમ્મે હુન્તિ વટ્ટાઈ. ૧૦૬. એમેવ ચ ઇસાણે, નવરં વટ્ટાણ હોઈ નાણત્તં, દો સ્ય અંદુત્તીસા, સેસા જહુ ચેવ સોહમ્મે. ૧૦૭. પુંવા વરા છ લંસા તંસા પુણ દાહિણ્યત્તરા ખંજજ, અખિભન્તરં ચઉરંસા, સંવા વિ ચ કણ્ઠરાઈઓ. ૧૦૮. ચુલસી અસિઈ ખાવત્તારિ સત્તારિ સદ્દી ચ પન્ન ચત્તાલા, તુલ્લ સુર તીસ વીસા, હસ સહસ્સ આચરકખ ચઉગુણિયા. ૧૦૯. કપ્પેસુ ચ મિય મહિસો, વરાહ સીહા ચ છગલ સાલુરા, હય ગય ભુયગ ખગ્ગી, વસહા વિહિમાઈ ચિંધાઈ. ૧૧૦. હસુ તિસુ તિસુ કપ્પેસુ, ઘણુદહિ ઘણવાય તહુભયં ચ કમા, સુર-ભવણ-પહંદાણું. આગાસ પહંદિયા ઉવરિં. ૧૧૧. સત્તા વીસ સયાઈ, પુહવિ-પિંડો વિમાણ-ઉચ્ચત્તં, પંચ સયા કપ્પ હુગે, પઠમે તત્તો ચ ઇક્કિલ્લં. ૧૧૨. હાયઈ પુહવી સ્યં, વહંઈ ભવણેસુ હ હ હ કપ્પેસુ, ચઉગે નવગે, પણુગે તહેવ જા-ણ-તરેસુ ભવે. ૧૧૩. ઇગવીસ સ્યા પુહવી, વિમાણ-મિક્કારસેવ ચ સયાઈ, ખત્તીસ જોયણ સ્યા, મિલિયા સંવત્થ નાયંવા. ૧૧૪. પણુ ચઉ તિ હ વજ વિમાણ, સધય હસુ હસુ ચ જા સહસ્સારો, ઉવરિ સિય ભવણવંતર, જોઈસિયાણું વિવિહ વન્ના. ૧૧૫. રવિણો ઉદય-ત્થંતર, ચઉ નવઇ સહસ્સ પણુ સ્ય છવીસા, ખાયાલ સદ્દિ ભાગા, કલ્લ-સંકંતિ દિયહંમિ. ૧૧૬. એયંમિ પુણે ગુણિયો, તિ પંચ સગ નવ ચ હોઈ કમ માણું, તિગુણમિ ચ દો લક્ખા, તેસીઇ સહસ્સ પંચ સ્યા. ૧૧૭. અસીઇ છ સદ્દિ ભાગા, જોયણ ચઉ લક્ખ મિસત્તરિ સહસ્સા. છચ્ચ સ્યા તેત્તીસા, તીસ કલા પંચ ગુણિયંમિ. ૧૧૮. સત્ત ગુણે છ લક્ખા, ઇગસદ્દિ સહસ્સ છ સ્ય છાસીયા, ચઉપન્ન કલા તહુ નવ, ગુણંમિ અલ્લક્ખ સદ્દાઓ. ૧૧૯. સત્તસ્યા ચત્તાલા, અંદારસ કલા ચ ઇય કમા ચઉરો, ચંદા ચવલા જયણા, વેગા ચ તહુ ગઇ ચઉરો. ૧૨૦. ઇત્થ ચ ગઇ ચઉત્થિ, જયણયરિં નામ કેઇ મન્નંતિ, એહિં કમેહિ-મિમાહિં, ગઇહિં ચઉરો સુરા કમસો. ૧૨૧. વિક્ખંભં આયામં, પરિહિં અખિભંતરં ચ ખાહિરિયં, જુગવં મિણુતિ છમ્માસ, જાવ ન તહાવિ તે પારં. ૧૨૨. પાવંતિ વિમાણાણું, કેસિ

પિહુ અહવ તિગુણ્યાધ્યો, કમ ચઉગે પતેયં, ચંદાઈ ગઈ ઉ નેઈજા. ૧૨૩. તિગુણેણ
કપ્પ ચઉગે, પંચ ગુણેણ તુ અર્ધસુ મુષ્ણિજા, ગેવિજા સત્ત ગુણેણ, નવ ગુણે-
ણુત્તર ચઉ. ૧૨૪. પદમ પયરમિ પદમે, કપ્પે ઉડુ નામ ઈંદિય વિમાણ, પણ્યાલ
લક્ષ્મ નેયણ, લક્ષ્મં સંબુવરિ સંવદ્ધં ૧૨૫. ઉડુ ચંદ રથમ વગ્ગુ, વીરિય વરુણે
તહેવ આણંદે, બંલે કંચણ રુધરે, ચંદ અરુણે ય વરુણે ય. ૧૨૬. વેરુદિય રુથગ
રુધરે, અંકે કલિહે તહેવ તવણિજા, મેહે અગ્ધ હલિદે, નલિણે તહ લોહિયક્રમે ય.
૧૨૭. વધરે અંજણ વરમાલ, રિદ્ધ દેવે ય સોમ મંગલજા, બલભદે ચક્ક ગયા સોવ-
ત્થિય જાંદિયાવતે. ૧૨૮. આભંકરે ય ગિદ્ધી, દેઝે ગરુલે ય હોઈ બોધવે, બંલે
બંલહિણે પુણ્યબંજુત્તર લંતજા ચેવ. ૧૨૯ મહુસુક્કં સહસ્સારે, આણુય તહ પાણુજા ય
બોધવે, પુદ્ધે-લંકાર આરણ, તહા વિય અંચુજા ચેવ. ૧૩૦. સુદંસણ સુપડિબદ્ધે,
મણારમે ચેવ હોઈ પદમ તિગે, તત્તો ય સંવભદે, વિસાલજા સુમણે ચેવ. ૧૩૧.
સોમણસે પીઠકરે, આધંજા ચેવ હોઈ તથય તિગે, સંવદ્ધસિદ્ધિ નામે, ઇંદયા ચેવ
બાસદ્ધા. ૧૩૨. પણ્યાલીસં લક્ષ્મા, સીમંતય માણસં ઉડુ સિવં ચ, અપયદાણો સંવદ્ધ,
જંબૂદીવો ઇમં લક્ષ્મં. ૧૩૩. અહ બાગા સગ પુઠવીસુ, રજ્જુ ઇક્કિલ્લે તહેવ સોહમ્મે,
માહિલ લંત સહસ્સાર, અંચુજા ગેવિજા લોગંતે. ૧૩૪. સમ્મત્ત ચરણ સહિયા
સંવં લોગં કુસે નિરવસેસં, સત્ત ય ચઉકસ બાજા, પંચ ય મુય દેશ વિરમ્મજા.
૧૩૫. ભવણ વણ નેઈ સોહમ્મી-સાણે સત્ત હત્થ તણુ-માણ, હ હ હ ચઉકકે
ગેવિજા જુત્તરે હાણિ ઇક્કિલ્લે. ૧૩૬. કપ્પ દુગ હ હ હ ચઉગે, નવગે
પણુગે ય જિદ્ધ-ઈઈ અયરા, દો સત્ત ચઉક-દ્ધારસ, બાવીસિગતીસ તિત્તીસા. ૧૩૭.
વિવરે તાણિ કકુણે, ઇક્કારસગા ઉ પાડિજા સેસા. હત્થિક્કારસ બાગા, અયરે અયરે
સમહિયંમિ. ૧૩૮. ચય પુવ્વ સરીરાજો, કમેણ ઇગુત્તરાધ વુદ્ધીજા, એવં ઇઈ વિસેસા,
સણંકુમારાઈ તણુ-માણ. ૧૩૯. ભવ ધારણિજા એસા, ઉત્તર વેઉવિ નેયણ લક્ષ્મં,
ગેવિજા-જુત્તરેસુ, ઉત્તર વેઉવિયા નત્થિ. ૧૪૦. સાહાવિય વેઉવિય, તણુ જહન્ના
કમેણ પારલે, અંશુલ અસંખ બાગો; અંશુલ સંખિજા બાગો ય. ૧૪૧. સામન્નેણ
ચઉવિહ. સુરેસુ બારસ મુહુત્ત ઉક્કેસા, ઉવવાય વિરહકાલો. અહ ભવંણાધસુ પતેયં
૧૪૨ ભવણ વણ નેઈ સોહમ્મી-સાણેસુ મુહુત્ત ચઉવીસં, તો નવદિણ વીસ મુહુ,
બારસ દિણ દસ મુહુતાય. ૧૪૩. બાવીસ સદ્ધ દિયહા, પણ્યાલ અસીધ દિણ સયં તત્તો,
સંખિજા હસુ માસા. હસુ વાસા તિસુ તિગેસુ કમા. ૧૪૪. વાસાણ સયા સહસ્સા,
લક્ષ્મ તહ ચઉસુ વિજયમાધસુ, પલિયા અસંખ બાગો, સંવદ્ધે સંખબાગો ય. ૧૪૫.
સંવેસિંપિ જહન્ના, સમજો એમેવ ચવણ વિરહો વિ, ઇગ હ તિ સંખ-મસંખા,
ઇગ સમજો હુન્તિ ય ચવંતિ. ૧૪૬. નર પંચિંદિય તિરિયા-જુપત્તી સુરભવે પજ્જ
તણું, અજ્જવસાય વિસેસા, તેસિં ગઈ તારતમ્મં તુ. ૧૪૭. નર તિરિ અસંખ જીવી,
સંવે નિયમેણ જંતિ દેવેસુ, નિય આઉય સમ હીણા-ઉએસુ ઇસાંણ અંતેસુ. ૧૪૮,
જંતિ સમુચ્છિમ તિરિયા, ભવણ-વણેસુ ન નેઈમાધસુ, જં તેસિં ઉવવાંજો, પલિયા

સુખંસ આહિસુ. ૧૪૬. બાલતવે પડિબદ્ધા, ઉક્કરોસા તવેણુ ગારવિયા. વેરેણુ ય
 પડિબદ્ધા, મરિઉ અસુરેસુ બથંતિ. ૧૫૦. રજ્જુગહ-વિસ ભક્ખણુ-જલ-જલણુ-પવેસ
 તલ્હ-હુહ-હુહઓ. ગિરિસિર પહણાઉ મુઆ, મુહભાવા હુંતિ વંતરિયા. ૧૫૧.
 તાવસ બા ભેઈસિયા, ચરગ પરિન્વાય બંભલોગો બા, બા સહસ્સારો પંચિદિ, તિરિય
 બા અચ્ચુઓ સફા. ૧૫૨. જઈ દિંગ મિચ્છ હિંદી, ગેવિન્ન બાવ જંતિ ઉક્કોસં,
 પથમંવિ અસદ્દહંતો, સુત્તથં મિચ્છહિંદીઓ. ૧૫૩. સુત્તં ગણુહર-રથં, તહેવ પતેય
 યુદ્ધ-રથં ચ, સુય-કેવલિણુ રથં, અભિન્ન-દસ-પુન્નિણુ રથં. ૧૫૪. છઉમત્થ
 સંજયાણુ, ઉવવા ઉક્કોસઓ અ સંવદ્ધે, તેસિં સફાણુ પિ ય. જહનઓ હોઈ સોહમ્મે.
 ૧૫૫. લંતાંમિ ચઉદ પુન્નિવસ, તાવસાધણુ વતરેસુ તહા. એસિં ઉવવાય વહિ, નિય
 કિરિયકિયાણુ સંવો વિ, ૧૫૬. વજ્જરિસહ નારાયં, પહમં ખીયં ચ રિસહ નારાયં,
 મારાય-મહ નારાય, કીલિયા તહુ ય છેવદ્ધં. ૧૫૭. એઓ છ સંઘયણા, રિસહો પટ્ટો ય
 કીલિયા વજ્જં, ઉભઓ મક્કહ બંધો, નારાઓ હોઈ વિન્નેઓ. ૧૫૮. છ ગખ્ખતિરિ
 નરાણુ, સમુચ્છિમ પચ્છિદિ વિગલ છેવદ્ધં, સુર નેરથ્યા એગિંદિયા ય સંવે અસંઘ-
 યણા. ૧૫૯. છેવટ્ઠેણુ ઉ ગમ્મથં, ચઉરો બા કપ્પ કીલિયાધંસુ, ચઉસુ હુ હુ કપ્પ
 વુટ્ટો, પહમેણુ બાવ સિદ્ધી વિ. ૧૬૦ સમચઉરંસે નગ્ગોહ, સાધ વામણુ ય યુન્ન હુટે
 ય, જીવાણુ છ સંઠાણા, સંવત્થ સુલક્ખણુ પહમં. ૧૬૧. નાહીએ ઉવરિ ખીયં, તથ્ય-
 મહો પિંદુ ઉચર ઉર વજ્જં, સિર ગીવ પાણિ પાઓ, સુલક્ખણુ તં ચઉત્થં વુ.
 ૧૬૨. વિવરીયં પંથમગં, સંવત્થ અલક્ખણુ ભવે છઈં, ગખ્ખય નર તિરિય છહા,
 સુરા સમા હુહયા સેસા. ૧૬૩. જંતિસુરા ચંખાઉ ય, ગખ્ખય પજ્જત મણુય તિરિ
 એસુ, પજ્જતેસુ ય ખાયર, બૂ-દગ-પત્તેયગ-વણેસુ. ૧૬૪. તત્થવિ સણુકુમારં, પચિઈ-
 એગિંદિએસુ નો જંતિ, આણુય પમુહા ચવિઈ, મણુએસુ એવ ગમ્મન્તિ. ૧૬૫. હો
 કપ્પ કાયસેવી, હો હો હો ફરિસ ફવ સદ્દેહિં, ચઉરો મણેણુ વરિમા, અપ્પ વિચારા
 અણુંત મુહા. ૧૬૬. જં ચ કામસુહં લોઓ, જં ચ હિન્વં મહાસુહં, ત્રીયસય-
 મુહસ્સ ય, જુત્તભાગં પિ નગ્ધઈ. ૧૬૭. ઉવવાઓ દેવીણુ, કપ્પ દુગં બા પરઓ
 સહસ્સારા, ગમણાગમણુ નત્થી, અચ્ચુય પરઓ સુરાણુપિ. ૧૬૮. તિ પલિય તિ સાર
 તેરસ, સારા કપ્પ દુગ તથ્ય લંતાં અહો, કિળિમસિય ન હુન્તિ ઉવરિ, અચ્ચુય પરઓ
 ભિઓગાઈ. ૧૬૯. અપરિગ્ગહ દેવીણુ, વિમાણુ લક્ખા છ હુંતિ સોહમ્મે, પલિયાઈ
 સમયાહિય, કિંઈ ભસિં બાવ દસ પલિયા. ૧૭૦, તાઓ સણુકુમારા, જેવં વડુંન્તિ પલિય
 દસગેહિં, બા બંભ મુક્ક આણુય, આરણુ દેવાણુ પજ્જાસા. ૧૭૧. ધંસાણે ચઉ લક્ખા, સાહિય
 પલિયાઈ સમય અહિય કિંઈ, બા પજ્જર પલિય ભસિં, તાઓ માહિંદ દેવાણુ. ૧૭૨. એઓણુ
 કમેણુ ભવે. સમયાહિય પલિય દસગ વુટ્ટીએ, લંતાં સહસ્સાર પાણુય, અચ્ચુય દેવાણુ પણુ-
 પજ્જા. ૧૭૩. કિણ્હા નીલા કાળી. તેળી પમ્હા ય મુક્ક લેસાઓ, ભવણુ વણુ પહમં ચળી
 લેસ, ભેઈસ કપ્પ દુગે તેળી. ૧૭૪. કપ્પ તિય પમ્હ લેસા, લંતાંધસુ મુક્કલેસ હુંતિ સુરા,
 કણુગાલ પઉમ કેસર, વજ્જા હસુ તિસુ ઉવરિ ધવલ્લા. ૧૭૫. દસવાસ સહસ્સાઈ, જહન-માઈ

ધરતિ જે દેવા, તેસિં ચઉત્યાહારો, સત્તહિં થોવેહિં ઊસારો. ૧૭૬. આહિ વાહિ વિમુ-
ક્ષસ, નીસાસુસાસ એગગો, પાણુ સત્ત ઇમો થોવો, સોવિ સત્ત ગુણો લવો ૧૭૭.
લવ સત્તહત્તરીએ, હોઈ મુહુત્તો ઈમમિ ઊસાસા, સગતીસ સય તિહુત્તર, તીસ ગુણા
તે અહોરત્તે. ૧૭૮. લક્ષ્મં તેસ સહસા, નઉયસયં અયર સંખયા દેવે, પક્ષેહિં
ઊસારો, વાસ સહસેહિં આહારો. ૧૭૯. હસવાસ સહસુવરિં, સમયાઈ ભવ સાગરં
ઊણું, દિવસ મુહુત્ત પુહુત્તા, આહારુસાસ સેસાણું. ૧૮૦. સરીરેણુ ઓયાહારો, તયાઈ
કાસેણુ લોમ આહારો, પક્ષેવાહારો પુણુ, કવલિઓ હોઈ નાયવો. ૧૮૧. ઓયાહારા
સંવે, અપજ્જત પજ્જત લોમ આહારો, સુર નિરય ઇગિંદિ વિણા, સેસા ભવત્યા
સપક્ષેવા. ૧૮૨. સચિત્તા-ચિત્તો-ભય, રૂવો આહાર સંવ તિરિયાણું, સંવ-નરાણું
ચ તહા, સુર-નેરધ્યાણુ અચિત્તો. ૧૮૩. આલોગા-ણુલોગા, સંવેસિં હોઈ લોમ
આહારો, નિરયાણું અમણુન્નો, પરિણુમ્મં સુરાણુ સમણુન્નો. ૧૮૪. તહ વિગલ નાર-
યાણું, અંતમુહુત્તા સ હોઈ ઉક્કોસો, પંચિંદિ તિરિ નરાણું, સાહાવિઓ છઠ્ઠું અઠ્ઠમઓ.
૧૮૫. વિગહ ગઈ-ભાવજા, કેવલિણો સમુહયા અભોગી ય, સિદ્ધા ય અણુહારા, સેસા
આહારગા છવા. ૧૮૬. કેસદ્દિ મંસ નહ રોમ, રહિર વસ ચમ્મ મુત્ત પુરિસેહિં,
રહિયા નિમ્મલ દેહા, સુગંધ નીસાસ ગય લેવા. ૧૮૭. અંતમુહુત્તેણું ચિય, પજ્જત્તા
તરુણુ પુરિસ સંકસા, સંવંગ ભૂસણુધરા, અજરા નિરુયા સમા દેવા. ૧૮૮. અણુ-
મિસ નયણુ મણુ, કજ્જ સાહણુ પુરૂં ઠામ અમિલાણુ, અઉરંગુલેણુ ભૂમિ, ન
છિવન્તિ સુરા જિણુ ણિતિ. ૧૮૯. પંચસુ જિણુકલ્લાણેસુ, એવ મહરિસિ તવાણુભા-
વાઓ, જમ્મંતર નેહેણુ ય, આગચ્છન્તિ સુરા હુધિં. ૧૯૦. સંકંતિ દિંવ-પેમા,
વિસય-પસત્તા-સમત્ત-કત્તવા, અણુહીણુ મણુય કજ્જા, નરભવ-મસુહં ન ઇતિ સુરા.
૧૯૧. ચત્તારિ પંચ ભેયણુ, સયાઈ ગંધો ય મણુય લોગસસ, ઉઠું વચ્ચઈ જેણું, ન હું
દેવો તેણુ આવન્તિ. ૧૯૨. દોકપ્પ પહમ પુહવિં, દો દો દો ખીય તધિયગં અઉંતિયં,
ચઉ ઉવરિમ ઓહીએ, પાસન્તિ પંચમં પુહવિં. ૧૯૩. છદ્દિ છ ગેવિજ્જા, સત્તમી-
યરે અણુત્તર સુરા ઉ, કિંચુણુ લોગનાલિં, અસંખ દીવુહહિ તિરિયં તુ. ૧૯૪. બહુઅ-
રગં ઉવરિમગા, ઉઠું સવિમાણુ ચૂલિય ધયાઈ, ઊણુદ્ધ સાગરે સંખ, ભેયણુ તપ્પર
મસંખા. ૧૯૫. પણુવીસ ભેયણુ લહું, નારય ભવણુ વણુ ભેઈ કપ્પાણું, ગેવિજ્જા-
ણુત્તરાણુ ય, જહસંખં ઓહિ આગારા. ૧૯૬. તપ્પાગારે પલ્લગ, પહલગ જલ્લરિ
મુહંગ પુરૂં જવે, તિરિય મણુએસુ ઓહિ, નાણુવિહ સંકિઓ ભણિઓ. ૧૯૭.
ઉઠું ભવણુ વણુણું, બહુગો વેમાણિયાણુ હો ઓહી, નારય ભેઈસ તિરિયં, નર તિરિ-
યાણું અણુગવિહો. ૧૯૮. ઇય દેવાણું ભણિયં, કિંઈ પસુહં નારયાણુ વુચ્છામિ, ઇગ
તિન્નિ સત્ત હસ સત્તર, અયર ખાવીસ તિત્તીસા. ૧૯૯. સત્ત ય પુહવીસુ કિંઈ, નિદ્દેહા-
વરિમાઈ હિંદુ પુહવીએ, હોઈ કમેણુ કણિટ્ટા, હસવાસ સહસસ પહમાઓ. ૨૦૦. નવઈ
સમ સહસ લક્ષ્મા, પુન્વાણું કોટી અયર હસભાગ, ઇક્કિલ્લ ભાગ વુટ્ટી, બં અયરં
તેરસે પયરે. ૨૦૧. ઇઅ નિદ્દુ જહન્ના પુણુ, હસ વાસ સહસસ લક્ષ્મ પયર હુગે, સેસેસુ

ઉવરિ બિંદુ, અહો કણિફાઉ પર્થ પુઠવિં. ૨૦૨. ઉવરિ ખિષ ઠિં વિસેસો, સગ પયર વિહતુ ઇંચ સંગુણિઓ, ઉવરિમ ખિષ ઠિં સહિઓ, ઇંચિય પયરમિ ઉઝોસા. ૨૦૩. બંધણ ગર્થ સંઠાણા, લેયા વન્ના ય ગંધ રસ ફાસા, અગુર લહુ સદ્ દસહા, અસુહા વિય પુગલા નિરઓ. ૨૦૪. નરયા દસવિહ વેયણ, સી ભિસિણ ખુહ પિવાસ ઠંદિં, પરવસં જર દાહં, ભય સોગં ચેવ વેયંતિ. ૨૦૫. સત્તસુ ખિત્તજ વિયણા, અન્નન્ન કયાવિ પહરણેહિ વિણા, પહરણ કયાવિ પંચસુ, તિસુ પરમાહમિમય કયાવિ. ૨૦૬. રયણ-પહ સઝરપહ, વાણુપહ પંકપહ ય ધૂમપહા, તમપહા તમતમપહા, કમેણુ પુઠવીણુ ગોત્તાઈ. ૨૦૭. ધરમા વંસા સેલા અંજણુ રિંદા મધાય માધવર્ધ, નામેહિં પુઠવીઓ, છત્તાઈછત્ત સંઠાણા. ૨૦૮. અસીય બત્તીસ અહવીસ, વીસા અદ્દાર સોલ અહસહસા, લક્ષુવરિ પુઠવિપિડો, ઘણુદહિ ઘણુવાય તણુવાયા. ૨૦૯. ગયણું ચ પર્થદાણું, વીસ સહસ્સાઈ ઘણુદહી પિડો, ઘણુતણુ વાયાગાસા, અસંખ જોયણુ જુયા પિંડો, ૨૧૦. ન કુસંતિ અલોગં, ચઉદિસંપિ પુઠવી ય વલય સંગહિયા, રયણાએ વલયાણું, છદ્દ પંચમ જોયણુ સૂદ્ધં. ૨૧૧. વિક્ષંભો ઘણુઉદહી, ઘણુ તણુવાયાણુ હોઈ જહસંખં, સતિભાગ ગાઊયં, ગાઊયં ચ તહ ગાઊય તિભાગો. ૨૧૨. પદમ મહીવલએસું, ખિવિજજ એયં કમેણુ ખીયાએ, દુતિ ચઉ પંચ છ ગુણું, તથ્યાઈસુ તંપિ ખિવ કમસો. ૨૧૩. મજએ ચિય પુઠવી અહે, ઘણુદહિ પમુહાણુ પિંઠ પરિમાણું, ભણિયં તઓ કમેણું, હાયઈ જ વલય પરિમાણું. ૨૧૪. તીસ પણુવીસ પન્નરસ, દસ તિન્નિ પણુણુ એગ લક્ષ્યાઈ, પંચ ય નરયા કમસો, ચુલસી લક્ષ્યાઈ સત્તસુ વિ. ૨૧૫. તેરિઝ્ઝરસ નવ સગ, પણુ તિન્નિગ પયર સન્નિગુણુવન્ના, સીમંતાઈ અપખ-ઠાણુંતા ઇંદ્યા મજએ. ૨૧૬. તેહિંતો દિસિ વિદિસિ, વિણિગયા અદ્દનિરય આવલીયા, પદમે પયરે દિસિ ગુણુ-વન્ન વિદિસાસુ અડયાલા. ૨૧૭. ખીયાઈસુ પયરેસુ, ઇગ ઇગ હીણા ઉ હુન્તિ પંતીઓ, જ સત્તમી મહી પયરે, દિસિ ઇંચિઓ વિદિસિ નત્થિ. ૨૧૮. ઇંદ પયરેગ દિસિ, સંખ અડગુણા ચઉવિણા સઈગસંખા, જહ સીમંતય પયરે, એગુણુનઉયા સયા તિન્નિ. ૨૧૯. અપયર્દુણે પંચ ઉ, પદમો મુહ-મંતમો હવઈ ભૂમી, મુહભૂમી સમાસદ્ધં, પયરગુણું હોઈ સન્વધણું. ૨૨૦. છજવઈ સય તિવજા, સત્તસુ પુઠવીસુ આવલી નરયા, સેસ તિયાસી લક્ષ્યા, તિસય સિયાલા નવઈ સહસા. ૨૨૧. તિ સહસ્સુઆ સન્વે, સંખ મસંખિજજ વિત્થહાયામા, પણુયાલ લક્ષં સીમંતઓ ય લક્ષં અપર્થદાણુ. ૨૨૨. છસુ હિટ્ટોવરિ જોયણુ, સહસ્સ બાવજ સદ્ ચરિમાએ, પુઠવીએ નરય રહિયં, નરયા સેસંમિ સન્વાસુ. ૨૨૩. બિસહસ્સુણા પુઠવી, તિસહસ ગુણિઓહિં નિયય પયરેહિં, ઊણા રૂવણુ નિય પયર, ભાધયા પત્થકંતરયં. ૨૨૪. પઉણુદ્ધ ધણુ છ અંશુલ, રયણાએ દેહમાણુ મુઝોસં, સેસાસુ હગુણુ હગુણું, પણુ ધણુ સય ભવ ચરમાએ. ૨૨૫. રયણાએ પદમ પયરે, હત્થતિય દેરમાણુ-મણુપયરં, છપ્પજંશુલસદ્ધા, વુટ્ટી જ તેરસે પુત્તં. ૨૨૬. જ દેહ પમાણુ ઉવરિમાએ, પુઠવીઈ અંતિમે પયરે, તં ચિય હિટ્ટિમ પુઠવી, પદમ પય-રંમિ બોધન્વં. ૨૨૭. તં ચેગુણુગ સગ પયર, ભાધયં ખીયાઈ પયર વુટ્ટિ ભવે, તિકર

તિ અંગુલ કરસત્, અંગુલા સર્પિ ગુણવીસં. ૨૨૮. પંચ ધણુ અંગુલ વીસં, પનરસ ધણુ દુનિ હૃત્ય સર્પા ય, બાસર્પિ ધણુહ સર્પા, પંચ પુઠવી પયર વુર્પિ ઇમા. ૨૨૯. ઇન્દ્ર સાહાવિય દેહો, ઉત્તર વેઉવિવ્યો ય નુગુણો, દુવિહો વિ જહન કમા, અંગુલ અસંખ સંખસો. ૨૩૦. સત્તમુ ચઉવીસ મુહુ, સગ પત્તર દિણેગ દુ ચઉ છમ્માસા, ઉવવાય ચવણુ વિરહો, યોહો બારસ મુહુત્ત ગુરુ. ૨૩૧. લહુઓ દહાવિ સમઓ, સંખા પુણુ સુર સમા મુણેયંવા, સંખાઉ પન્નત્ત પણ્ણિ, તિરિ નરા જતિ નરઓસુ. ૨૩૨. મિન્દ્રદિર્પિ મહારંભ, પરિગ્ગહો તિન્વકોહ નિસ્સીલો, નરય.ઉન્દ્ર નિબધઈ, પાવમઈ રૂદ્ધ પરિણામો. ૨૩૩. અસાન્ન સરિસિવ પક્ખી, સીહ ઉરગિરિય જન્તિ જા છર્પિ, કમસો ઉક્કોસેણ, સત્તમ પુઠવિં મણુય મન્દા. ૨૩૪. વાલા હાદી પક્ખી, જલયર નરયા-ગયા ઉ અઈરૂરા, જતિ પુણુ નરઓસુ, બાહુલ્લેણું ન ઉણુ નિયમો. ૨૩૫. હો પઠમ પુઠવિ ગંમણું, છેવટે કીલિયાઈ સંધયણે, ઇક્કિલ્લ પુઠવિ વુર્પી, આઈ તિલેસાઉ નરઓસું. ૨૩૬. હુસુ કાજી તમ્યાએ, કાજી નીલાય નીલ પંકાએ. ધૂમાએ નીલ કિણ્હા, હુસુ કિણ્હાં હુન્તિ લેસાઓ. ૨૩૭. સુર-નારયાણુ તાઓ, હંબલેસા અવર્પિઆ ભણિયા, ભાવ પરાવત્તીએ, પુણુ એસિં હુન્તિ છલ્લેસા. ૨૩૮. નિરઉન્વટ્ટા ગખ્ખય, પન્નત્ત સંખાઉ લલ્લિ એઓસિં, ચક્કિ હુરિ જુઅલ અરિહા, જિણુ જઈ દિસિ સમ્મ પુઠવિકમા. ૨૩૯. રયણાએ ઓહિ ગાઉઅ, ચત્તારિ અંધુર્પુ ગુરૂ લહુ કમેણુ, પઈ પુઠવિ જાઉંચહ, હાયઈ જા સત્તમિ ઇગહં. ૨૪૦. ગખ્ખ નર તિ પલિયાજી, તિ ગાઉ ઉક્કોસ તે જહ-નેણું, મુન્દ્રિમ્મ દહાવિ અંતમુહુ. અંગુલ અસંખ ભાગતણુ. ૨૪૧. બારસ મુહુત્ત ગખ્ખે, ઇયરે ચઉવીસ વિરહ ઉક્કોસો, જમ્મ-મરણેસુ સમઓ, જહન સંખા સુર સમાણા. ૨૪૨. સત્તમિ મહિ નેરમએ, તેજી વાજી અસંખ નર તિરિએ, મુત્તુણુ સેસ છવા, ઉપ્પન્નતિ નરભ-વંમિ. ૨૪૩. સુર નેરમએહિં ચિય, હવંતિ હુરિ અરિહ ચક્કિ બલદેવા, ચજીવિહ સુર ચક્કિ બલા, વેમાણિય હુન્તિ હુરિ અરિહા, ૨૪૪. હુરિણે મણુસ્સ રયણાઈ, હુન્તિ નાણુત્ત-ચેહિં દેવેહિં, જહ સંભવ-મુવવાઓ, હય ગય એગિંદિ રયણાણું. ૨૪૫. વામ પમાણું ચક્કં, છત્તં કંઠં હહત્થયં અમ્મં, બત્તીસંગુલ ખગ્ગો, સુવન્નકાગિણિ ચઉરંગુલિયા. ૩૪૬, ચઉરંગુલો દુ અંગુલ-પિહુલો ય મણિ પુરોહિ ગય તુરયા, સેણાવઈ ગાહાવઈ, વર્પૂ ઇત્થી ચક્કિ રયણાઈ. ૨૪૭ ચક્કં ધણુહં ખગ્ગો મણી ગયા તહ ય હોઈ વણુમાલા, સંખો સત્ત ઇમાઈ, રયણાઈ વાસુદેવસ્સ. ૨૪૮. સંખ નરા ચઉસુ ગઈસુ, જતિ પંચસુવિ પઠમ સંધયણે, ઇગ દુ નિ જા અ અર્પસયં, ઇગસમએ જતિ તે સિદ્ધિ ૨૪૯. વીસિત્થિ હમ નપુંસગ, પુરિસ-ઈસયં તુ એગસમએણું, સિન્નઅગિહિ અન્ન સલિંગ, ચઉ હસ અર્પાહિય સયંચ. ૨૫૦. ગુરૂલહુ મન્નિમ્મ હો ચઉ, અર્પસયં ઉર્પૂહો તિરિય-લોએ, ચઉ બાવીસ ઈસયં, દુ સમુદે નિજ સેસ જલે. ૨૫૧. નરય તિરિયા-ગયા હસ, નરદેવ ગઈઉ વીસ અર્પસયં, હસ રયણા સક્કર વાણુયાઉ. ચઉ પંકે ભૂ દગઓ. ૨૫૨-છન્દ્ય વણુસ્સઈ હસ તિરિ, તિરિત્થી હસ મણુય વીસ નારીઓ, અસુરાઈ વંતરા હસ, પણુ તદવિઉ પત્તેયં ૨૫૩. ભેઈ હસ દેવિ વીસં, વેમાણિય-ઈસય વીસ દેવીઓ, તહ

પુવ'એહિંતો, પુરિસો હોજિણ અદુસયં. ૨૫૪. સેસદુ લંગએસુ, દસ દસ સિજનનિતિ એગ સમએણુ', વિરહો છમાસ ગુરુઓ, લહુ સમઓ ચવણમિહુ નતિ. ૨૫૫, અહ સગ છ પ'ચ ચઉ તિન્નિ. દુન્નિ ધક્કો ચ સિજનમાણેસુ, બત્તીસાધસુ સમયા, નિરંતરં અંતરં ઉવરિં. ૨૫૬. બત્તીસા અઘ્યાલા, સદ્દી બાવતરી ચ બોધવા, ચુલસીધ છન્નવર્ધ, દુરહિય-મદુત્તર સયં ચ. ૨૫૭. પણ્યાલ લક્ષ બેયણુ, વિક્ષ'ભા સિદ્ધસિલ દલિહવિમલા, તદુવરિગ બેયણુ'તે, લોગ'તો તત્થ સિદ્ધ-હિં. ૨૫૮. બાવીસ સગ તિ દસ વાસ, સહસ ગણિ તિહિણ બેઈદિયાઈસુ, બારસ વાસુણ પણુ દિણુ, છન્નમાસ તિપલિય હિં જિદ્દા. ૨૫૯. સદ્દહા ચ સુદ્ધ વાલુય, મણેસિલા સક્કરા ચ ખર પુઠવી, ધગ બાર ચઉદ સોલસ, દુરસ બાવીસ સમ સહસા. ૨૬૦. ગખલ ભુય જલયરો-ભય, ગખ્ખોરગ પુન્વ કોહિ ઉરુકોસા, ગખલ ચઉપ્પય પક્કિખસુ, તિપલિય પલિયા અસંખ'સો. ૨૬૧. પુન્વસ ઉ પરિમાણુ', સયરિં ખલુ વાસ કોહિ લક્ષ'ખાઓ, છપ્પન્ન' ચ સહસસા, બોધવા વાસ કોટીણુ'. ૨૬૨. સમુચ્છિ પણ્ણિદિ થલ ખયર, ઉરગ ભુયગ જિદ્દ હિં કમસો, વાસ સહસસા ચુલસી, બિસત્તરિ તિપન્ન બાયાલા. ૨૬૩. એસા પુઠવાઈણુ', ભવહિં સંપય' તુ કાયહિં, ચઉ એગિંદિસુ ભેયા, ઉસપ્પિણિઓ અસંખિજ્ઞા. ૨૬૪. તાઓ વણુ'મિ અણુ'તા, સંખિજ્ઞા વાસ સહસ વિંગલેસુ, પચિંદિ તિરિ નરેસુ, સત્તદુ ભવા ઉ ઉરુકોસા. ૨૬૫. સન્વે-સિંપિ જહ્નના, અંતમુહુત્તં ભવે ચ કાયે ચ, બેયણુ સહસસ-મહિયં, એગિંદિય દેહ-મુકકોસં. ૨૬૬. બિ તિ ચઉરિંદિ સરીરં, બારસ બેયણુ તિકોસ ચઉકોસં, બેયણુ સહસ પણ્ણિદિય, ઓહે પુન્ન' વિસેસં તુ. ૨૬૭. અશુલ અસંખ ભાગો, સુહુમ નિગોઓ અસંખ ગુણવાણિ, તો અગણિ તઓ આઉ, તત્તો સુહુમા ભવે પુઠવી. ૨૬૮. તો બાયર વાઉ ગણી, આણિ પુઠવી નિગાય અણુક્કમસો, પત્તેઅવણુ સરીરં, અહિયં બેયણુ સહસસં તુ. ૨૬૯. ઉસેહંશુલ બેયણુ, સહસસમાણે જલાસએ નેયં, તં વલ્લિ પઉમ પસુહં, અઓ પરં પુઠવીરુવં તુ. ૨૭૦. બારસ બેયણુ સંખો, તિકોસ ગુમ્મીય બેયણુ ભમરો, મુચ્છિમ ચઉપ્પય ભુય, ગુરગગાણિ-ધણુ-બેયણુ-પુહુતં. ૨૭૧. ગખલ ચઉપ્પય છન્નાઉયાઈ ભુયગાઉ ગાઉય પુહુતં, બેયણુ સહસસ-મુરગા, મન્નજી ભિભયે વિ ચ સહસસં. ૨૭૨. પક્કિખ દુગ ધણુ પુહુતં, સન્વાણુ'-શુલ અસંખ ભાગ લહુ, વિરહો વિગલા સન્નીણુ, જન્મ મરણેસુ અંતમુહુ. ૨૭૩. ગખલે મુહુત્ત બારસ, ગુરુઓ લહુ સમય સંખ સુર તુલ્લા, અણુસમય-મસં-ખિજ્ઞા, એગિંદિય હુતિ ચ ચવંતિ. ૨૭૪ વણુકાઈઓ અણુ'તા, ધક્કિલ્લાઓ વિ જ' નિગોયાઓ, નિચ્ચ-મસં'ખો ભાગો, અણુ'ત જીવો ચયધ એઈ. ૨૭૫. ગોલા ચ અસં-ખિજ્ઞા, અસંખ નિગોયાઓ હવઈ ગોલો, ધક્કિલ્લા'મિ નિગોએ, અણુ'ત જીવો મુણે-યન્વા. ૨૭૬. અત્થિ અણુ'તા જીવા, જેહિં ન પત્તો તસાઈ પરિણામે, ઉપ્પન્ન'તિ ચયંતિ ચ, પુણો વિ તત્થેવ તત્થેવ. ૨૭૭. સન્વોવિ કિસલઓ ખલુ, ઉગમમાણો અણુ'તઓ ભાણુઓ, સો ચેવ વિવહંતો, હોઈ પરિત્તો અણુ'તો વા. ૨૭૮. જયા મોહો-હઓ તિન્વો, અન્નાણુ' ખુ મહુખયં, પેલવં વેયણીયં તુ, તથા એગિંદિયત્તણુ'. ૨૭૯.

તિરિએસુ જ'તિ સંખાઉ, તિરિ નરા બા હુકપ દેવાઓ, પજજત સંખ ગખમય,
ખાયર ભૂ દગ પરિતેસુ. ૨૮૦. તો મહસાર'ત સુરા, નિરયા પજજત સંખ ગખેસુ,
સંખ પશ્ચિદિય તિરિયા, મરિઉ અઉસુવિ ગખસુ જ'ન્તિ. ૨૮૧. થાવર વિગલા નિયમા,
સંખાઉ ય તિરિ નરેસુ ગખજન્તિ, વિગલા લખિલજજ વિગઈ, સમ્મપિ ન તેઉવાઉ
ચુયા. ૨૮૨. પુઠવી દગ પરિતવણા, ખાયર પજજત હુન્તિ અઉલેસા, ગખમય તિરિય
નરાણુ', છલ્લેસા તિન્નિ સેસાણુ'. ૨૮૩. અંતમુહુત્ત'મિ ગખે, અંતમુહુત્ત'મિ સેસાએ
ચેવ, લેસાહિ પરિણ્યાહિ, જીવા વચ્ચ'તિ પરલોય'. ૨૮૪. તિરિ નર આગામિ ભવ,
લેસાએ અમંગયે સુરા નિરયા, પુન્વ ભવ લેસસ સેસે, અંતમુહુત્તે મરણમિતિ. ૨૮૫.
અંતમુહુત્ત હિઈઓ, તિરિય નરાણુ' હવન્તિ લેસસાઓ, ચરિમા નરાણુ પુણુ નવ,
વાસૂણા પુન્વકોડી વિ. ૨૮૬. તિરિયાણુ વિ હિઈપમુહ', લણિય-મસેસ'પિ સંખઈ
ગુમ્મ, અભિહિય દાર-ખલહિય', અઉગઈ જીવાણુ સામજ'. ૨૮૭ દેવા અસંખ નર
તિરિ, ઈત્થી પુવેય ગખમ નર તિરિયા, સંખાઉયા તિ વેયા, નપુંસગા નારયાઈઆ.
૨૮૮. આયંશુલેણુ વત્થુ', સરીર-મુસેહ-અંશુલેણુ તહા, નગ-પુઠવિ-વિમાણાઈ, મિણસુ
પમાણુ-શુલેણુ' તુ. ૨૮૯. સત્થેણુ સુતિક્ખેણુ વિ, છિત્તુ' ભિત્તુ' અ જ' કિર ન સક્કા,
ત' પરમાણુ સિદ્ધા, વયંતિ આઈ પમાણાણુ'. ૨૯૦. પરમ'ણુ તસરેણુ, રહરેણુ વાલ-
અગ લિક્ખા ય, બૂય જયો અફંશુણુ, કમેણુ ઉસેહ-અંશુલય'. ૨૯૧. અંશુલ છકકં
પાઓ, સો હુશુણુ વિહુત્થિ સા હુશુણુ હુત્થો, અઉહુત્થ' ધણુ હુસહસ, કોસો તે જોયણુ'
અઉરો. ૨૯૨. અઉસયશુણુ' પમાણુ', શુલ મુસેહ-શુલાઉ બોધવં, ઉસેહ-શુલ હુશુણુ',
વીરસાયા-શુલ' ભણિય'. ૨૯૩. પુઠવાઈસુ પત્તેય', સગ વણુ પત્તેય જુ'ત દસ અઉહ,
વિગલે હુહ સુરં નારય, તિરિ અઉ અઉ અઉદસ નરેસુ. ૨૯૪. ઓગિંદિએસુ પંચસુ,
ખાર સગ તિ સત્ત અફંવીસા ય, વિગલેસુ સત્તઅહ નવ, જલ ખહ અઉપય ઉરગ ભુયગે.
૨૯૫. અહ તેરસ ખારસ, દસ દસ નવગ' નરામરે નિરએ, ખારસ છવ્વીસ પણવીસ,
હુન્તિ કુલ કોહિ લક્ખાઈ. ૨૯૬. ઇગ કોહિ સત્ત નવઈ, લક્ખા સફા કુલાણુ કોડીણુ',
સુવુહજેણિ સરેગિંદિ, નારયા વિયહ વિગલ ગખમુલયા. ૨૯૭. અચિત્ત જોણિ સુર નિરય,
મીસ ગખે તિલેય સેસાણુ', સી ઉસિણુ નિરય સુર ગખલ, મીસ તેઉસિણુ સેસ તિહા.
૨૯૮. હયગખલ સંખવત્તા, જોણી કુમુજયાઈ ભયંતિ અરિહ હરિ અક્કિ રામા, વંસી
પત્તાઈ સેસ નરા. ૨૯૯. આઉસ બંધ કાલો, અખાહકલો ય અંતસમઓ ય, અપવ-
ત્તણુ-ણુપવત્તણુ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમા ભણિયા. ૩૦૦. બંધન્તિ દેવ નારય, અસંખ નર
તિરિ છમાસ સેસાણિ, પરભવિયાણિ સેસા, નિરવક્કમ તિલાગ સેસાણિ. ૩૦૧ સોવક્કમા-
ઉયા પુણુ, સેસનિલાગે અહુવ નવમ ભાગે, સત્તાવીસ ઇમે વા, અંતમુહુત્ત-તિમે વા
વિ. ૩૦૨. જઈમે ભાગે બંધો, આઉસ ભવે અખાહ કાલો સો, અંતે ઉલ્લગુગઈ ઇગ,
સમય વક્ક અઉ પંચ સમય'તા. ૩૦૩. ઉલ્લગુગઈ પઠમ સમએ, પરભવિય' આઉય'
તહા-હારો, વક્કાઈ ખીય સમએ, પરભવિયાઉ ઉદય-મેઈ. ૩૦૪. ઇગ હુ-ત્તિ અઉ-વક્કામુ
હુગાઈસમએસુ પરભવાહારો, હુગ વક્કાઈસુ સમયા, ઇગ દો તિન્નિય' ભણાહારો. ૩૦૫.

ખહુકાલ વેયણિજન, કરમ અપેણ જમિહ કાલેણ, વેઈજનઈ જુગવં ચિય, ઉઈસ સંવ-પયેસગં. ૩૦૬ અપવતણિજન-મેય, આઈ અહવા અસેસ-કરમંપિ, બંધ સમયે વિ બદ્ધ, સિદ્ધિલં ચિય તંજહા ભેગં. ૩૦૭. જં પુણ ગાહ નિકાયણ, બંધેણ પુંવમેવ કિલ બદ્ધ, તં હોઈ અણપવતણ, જુગં કરમ વેયણિજન ફલં. ૩૦૮. ઉત્તમ ચરમ સરીરા, સુર નેરધ્યા અસંખ નર તિરિયા, હુન્તિ નિરવક્કમાઓ, હુહાવિ સેસા મુણેયંવા. ૩૦૯. જેણાઉ-મુવક્કમિજનઈ, અપ્પ સમુત્થેણ ધયરગેણાવિ, સો અજ્ઞવસા-ણાઈ, ઉવક્કમ-ણુવક્કમો ધયરો. ૩૧૦. અજ્ઞવસાણ નિમિત્તે, આહારે વેયણા પરાધાએ, ફાસે આણાપાણ, સત્તવિહં ઝિજ્ઞએ આઈ. ૩૧૧. આહાર સરીર ઈંદિય, પજ્જતી આણપાણ ભાસ મણે, ચઉ પંચ પંચ છપ્પિય, ઇગ વિગંદા-સન્નિ સન્નીણ. ૩૧૨. આહાર સરીર ઈંદિય, ઊસાસ વણિ મણો-ભિનિવત્તી, હોઈ જઓ દલિયાણિ, કરણ પઈ સાઉ પજ્જતી. ૩૧૩. પશ્ચિંદિય તિબલ્લા-સાણિ હસપાણ ચઉ છ સગ અદ્ધ, ઇગદ્ધતિ ચઊરિંદીણ, અસન્નિસન્નીણ નવ હસય. ૩૧૪. સંખિત્તા સંધયણી, ગુરુતર સંધયણિ મજ્જઓ એસા, સિરિ સિરિ ચંદમુણિંદેણ. નિમિત્તયા અપ્પ પહણદ્ધા. ૩૧૫. સંખિત્ત-ચરી ઉ ઇમા, સરીર-મોગાહણા ય સંધયણા સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિંદિય હં સમુ-ધાયા. ૩૧૬. દિંદી હંસણ નાણે, ભેગુ-વઓગો-વવાય ચવણ કિંઈ, પજ્જતિ કિમાહારે, સન્નિ ગઈ આગઈ વેઓ. ૩૧૭. મલહારિ હેમ સરીણ, સીસ લેસેણ વિરધયં સરમં, સંધયણિ રયણ-મેય, નંદઉ જા વીરજિણ તિથં. ૩૧૮.

૧૫. બૃહત્સંગ્રહણી ઉપયોગી પ્રક્ષેપ ગાથાઓ.

પંચ સયા ખાવીસા, તિન્નેવ સયા ઉ હુંતિ છપ્પન્ના; (તન્નિ સયા અડયાલા, સણકુમારસ્સ વટ્ટાઈ. ૧. સત્તરિસયમણુણ; તિન્નેવ સયા હવન્તિ છપ્પન્ના, તિન્નિ સયા અડયાલા, વટ્ટાઈ માર્હિંદ સગસ્સ. ૨. ચોવત્તરિ ચુલસીયા, છસુત્તરયા હુવે હુવે સયાઓ, કર્પમિ બંબલોઓ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૩. તિ નઉય ચેવ સયં, હો ચેવ સયા સયં ચ બાણુઉય, કર્પમિ લંતગંમિ, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા, ૪. અદ્ધ-વીસં ચ સયં, છત્તીસ-સયં સયં ચ બત્તીસં, કર્પમિ મહાસુક્કે, વટ્ટા તંસા ય ચઉ-રંસા. ૫. અદ્ધુત્તરસયં સોલસ-સયં પુણ અદ્ધુત્તરં સયં પુણુ, કર્પમિ સહસ્સારે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૬. અહસીઈ બાણુઉય, અદ્ધાસીઈ ય હોઈ બોધંવા, આણુય-પાણુય કર્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૭. ચઉસદ્ધી ખાવત્તરિ, અહસદ્ધી ચેવ હોઈ નાયંવા, આરણુ અન્યુય કર્પે, વટ્ટા તંસા ય ચઉરંસા. ૮. પણુવીસા ચત્તાલા, છત્તીસા હેટ્ઠમંમિ ગેવિજ્જે, તેવીસા અદ્ધવીસા ચોવીસા ચેવ મલ્લિખમઓ. ૯. ઇક્કારસ સોલસ, ખારસેવ ગેવિજ્જે ઉવરિંમે હુંતિ, એક્કં વટ્ટા તંસા, ચઉરો ય અણુત્તર વિમાણે. ૧૦. અચ્ચિ તહાચ્ચિમાલી વધરોયણ પલંકર ય ચંદાભં, સુરાભં સુક્કાભં, સુપઇદ્ધાભં ચ રિદ્ધાભં. ૧૧. સારસ્સય માઇચ્ચા, વણ્હી-વણ્હા ય ગદ્ધોયા ય, તુસિયા અંવાખાહા, અગ્ગિ તહ ચેવ રિદ્ધા ય. ૧૨. નાણુસ્સ કેવલીણ, ધરમાયરિયસ્સ સંવસાહુણ, માર્હ અવણુવાઈ, કિપ્પિયસિય ભાવણ કુણુઇ. ૧૩. કોણિય ભૂઇકરમે, પસિણપસિણે નિમિત્તમાણવે, ઇદ્ધિ રસે સાય

ગરુડો, અભિયોગ' ભાવણ' કુણ્ઠ. ૧૪. તેસીયા પંચસયા, ઇક્કારસ ચેવ ભેયણ સહસ્સા, રયણાએ પત્થકંતર, મેગો ચિય ભેયણ તિભાગો. ૧૫. સત્તાણુંવઈ સયાઈ, ખીયાએ પત્થકંતર હોઈ, પણહત્તરિ તિન્નિ સયા, ખારસ સહસ્સ તથયાએ. ૧૬. છાવઈ સય' સોલસ, સહસ્સ એગો ય હો વિભાગાઈ, અર્ધાઈજ સયાઈ, પણવીસ સહસ્સ ધૂમાએ. ૧૭. ખાવજ સહસ્સાઈ, પંચેવ હવંતિ : ભેયણ સયાઈ, પત્થકંમતર-મેય', છટ્ટી પુઠવીએ નેયવં. ૧૮. સીમંતઓ તથ પઠમો, ખીઓ પુણ રોડ્યત્તિ નામેણ, રલો (ભંતો) ય તત્થ તથઓ, હોઈ ચઉત્થો ય ઉખંતો. ૧૯. સંભંત-મસંભંતો, વિખંતો ચેવ સત્તમો નિરઓ, અર્ધમઓ ભંતો (તત્તો) પુણ, નવમો સીઓત્તિ નાયવો. ૨૦ વકકંત-મવકકંતો, વિકલો (વિકકંતો) તહ ચેવ રોડ્યો નિરઓ, પઠમાએ પુઠવીએ, ઇંદ્યા એએ બોધવો. ૨૧. થણિએ થણએ ય તહા, મણએ ય (વ)ણએ ય હોઈ નાયવો, ઘટ્ટે તહ સંઘટ્ટે, જિખલે અવંજિખલએ ચેવ. ૨૨. લોલે લોલાવત્તે, તહેવ ઘણલોલુએ ય બોધવે, ખીયાએ પુઠવીએ, ઇક્કારસ ઇંદ્યા એએ. ૨૩. તત્તો તવિઓ તવણો, તાવણો પંચમો ય નિહ્કો (નિહાહો), છટ્ટી પણ પજજલિઓ, ઉપજજલિઓ ય સત્તમઓ. ૨૪. સજલિઓ અર્ધમઓ સંપજજલિઓ ય નવમઓ ભણિઓ, તથયાએ પુઠવીએ, નવ ઇંદ્ય નારયા એએ, ૨૫. આરે તારે મારે, વચ્ચે તમએ ય હોઈ નાયવે, ખાડખડે ખડખડે, ઇંદ્ય નરયા ય ચઉત્થીએ. ૨૬. ખાએ તમએ યતહા, જિસે ઉ અંધએ ય તહા તિમિસે, ઇંચ પંચમી પુઠવીએ, પંચ નિરય ઇંદ્યા હવંતિ. ૨૭. હિંમ વદલ લલલકે, તિન્નિ નિરય ઇંદ્યા ય છટ્ટીએ, એગો ય સત્તમાએ, અપઈદ્ધાણો ઉ નામેણ. ૨૮.

૧૬ શ્રી લઘું ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણ

વીર' જયસેહરપય-પઈદ્ધિઅ' પણમિજિણ સુગુરં ચ, મંદુ ત્તિ સસરણદ્ધા, ખિત્ત-વિઆરાડણુ-મુછામિ. ૧. તિરિએગરજ્જુખિતે, અસંખ-દીવોહહીઉ તે સંવે, ઉદ્ધાર-પલિઅ-પણવીસ, કોડાકોડી-સમયતુલ્લા. ૨. કુર-સગદિણાવિ-અંશુલ. રોમે સગવાર-વિહિઅ-અહખંડે, ખાવજસય' સહસ્સા, સગનઉઈ વીસલક્ખાણુ. ૩. તે થૂલા પલ્લે વિ હુ, સંખિજ્જા ચેવ હુતિ સંવેડવિ, તે ઇંદ્રિય અસંખે, સુહુમે ખંડે પકખેહ. ૪. સુહુ-માણુ-નિચિઅ-ઉસેહ', ગુલ-ચઉકોસ-પલિલ ઘણવટ્ટે, પઈસમય-મણુગહ, નિર્દુઅન્નિમ ઉદ્ધારપલિઉ ત્તિ. ૫. પઠમો જંખૂ ખીઓ. ધાયઈસંડો અ પુકખરો તથઓ, વારુણિવરો ચઉત્થો, ખીરવરો પંચમો દીવો, ૬. ઘયવરદીવો છટ્ટો. ઇંદ્રપુરસો. સત્તમો અ. અર્ધમઓ, નંદીસરો અ અરુણો, નવમો ઇન્દ્રાઈઅસંખિજ્જા. ૭. સુપસત્થ-વત્થુનામા, તિપડોઆરા તહાડરુણઈયા, ઇંગનામેડાવ અસંખા, જાવ ય સુરાવલાસ ત્તિ. ૮. તત્તો દેવે નાગે, જંદખે ભૂએ સયંભુરમણે અ, એએ પંચ વિ દીવા, ઇંગેગનામા મુણેઅવો. ૯. પઠમે લવણો ખીએ, કલોહહિ સેસએસુ સંવેસુ, દીવસમ-નામયા જા, સયંભુરમણોહહી ચરમો. ૧૦. ખીઓ તથઓ ચરમો, ઉદગરસા પઠમ-ચઉત્થ-પંચમગા, છટ્ટોડવિ સનામરસા, ઇંદ્રપુરસા સેસ-જલનહિણો. ૧૧. જંખુદીવ પમાણુ-ગુલ-જેઅણુ-લક્ખ-વટ્ટ-વિક્ખ સો,

લવણાઈઆ સેસા, વલયાલા ફુગુલુફુગુલા ય. ૧૨. વયરામઈહિં નિઅનિઅ-દીવોદહિ-
મજા-ગણિઅ-મૂલાહિં, અર્ધુઆહિં ખારસ, ચઉ-મૂલે-ઉવરિ-ફંદાહિં. ૧૩. વિત્યાર-
ફુગ-વિસેસો, ઉસેહ-વિભત્ત-ખઓ અઓ હોઈ, ઈઅ ચૂલાગિરિફૂડાઈ, તુલ્લિ-વિક્ખંભ-
કરણાહિં. ૧૪. ગાઉફુગુઆઈ તયર્ફ, ભાગ-ફંદાઈ પઉમવેઈએ, દેસૂણ-ફુલેઅણુ-વર,-
વણાઈ પરિમંહિઅ-સિરાહિં. ૧૫. વેઈસમેણ મહયા, ગવકખ-કહએણુ સંપરિતાહિં,
અર્ધારસૂણ-ચઉભત્ત,-પરિહિ-દારંતરાહિં ચ. ૧૬. અર્ધુઅ-ચઉસુવિત્યર-ફુપાસ-સઝોસ-
કુકકારાહિં, પુન્વાઈ-મહફૂઅ-દેવ,-દાર-વિજયાઈ-નામાહિં. ૧૭. નાણામણિમય-દેહુલિ,
કવાહ પરિધાઈ દાર સોહાહિં, જગઈહિં તે સંવે, દીવોદહિણો પરિક્ખિત્તા. ૧૮. વર-
તિણુ તોરણુ જાઅય, છત્ત વાવિ પાસાય સેલ સીલવદે, વેઈવણે વરમંડવ, ગિહાસણેસું
રમંતિ સુરા. ૧૯. ઈહ અહિંગારો જેસિં, સુરાણુ દેવીણુ તાણુખુપતી, નિઅદીવોદહિ-
નામે, અસંખઈમે સનયરીસુ. ૨૦. જંખૂદીવો છહિં કુલ ગિરિહિં સન્નહિં તહેવ વાસેહિં,
પુન્વાવર દીહેહિં, પરિછિત્તો તે ઈમે કમસો. ૨૧. હિમવંસિહરી મહહિમવ રુપિનિસઠો
અ નીલવંતો અ, બાહિરઓ ફુકુ ગિરિણો, ઉભઓ વિ સવેઈઆ સંવે. ૨૨. ભરહેર-
વય તિ ફુગં, ફુગં અ હેમવય રણુવયરુવં, હરિવાસ રમમય ફુગં, મજા વિદેહુ
તિ સગ વાસા. ૨૩. દો દીહા ચઉ વદા, વેઅર્ધા ખિત્ત છક્ક મજામિમ, મેરુ વિદેહ-
મજાએ, પમાણુમિત્તો કુલગિરીણુ. ૨૪. ઇગ દો ચઉ સય ઉઆ, કણુગમયા કણુગરા-
યયા કમસો, તવણિજજ સુવેરૂલિઆ, બહિ મજા ખિલંતરા દો દો. ૨૫. ફુગ અહ
ફુતીસઅંકા, લક્ખણુલા કમેણુ નઉઅસયલઈઆ, મૂલોવરિ સમરુવં, વિત્યારં ખિતિ
નુઅલતિગે. ૨૬. બાવજ હિઓ સહસો, બાર કલા બાહિરાણુ વિત્યારો, મજામગાણુ
ફસુતર બાયાલસયા હસ કલા ય. ૨૭. અખિલંતરાણુ ફુકલા, સોલસહસ હસયા સખા-
યાલા, ચઉઅત્તસહસ દો સય, ફસુતરા હસ કલા સંવે. ૨૮. ઇગ ચઉ સોલસ અંકા,
પુન્વુત્તવિહીઈ ખિત્તનુઅલતિગે, વિત્યારં ખિતિ તહા, ચઉસર્ફિં દો વિદેહસ. ૨૯. પંચ
સયા છંવીસા, છઅય કલા ખિત્તપદમનુઅલમિમ, ખીએ ઇગવીસસયા, પણુત્તરા પંચ ય
કલા ય. ૩૦. ચુલસીસય ઇગવીસા, ઇક્કકલા તઈઅગે વિદેહિ પુણો, તિત્તીસસહસ છસય, ચુલ-
સીઆ તહા કલા ચઉરો ૩૧. પણુ પજસહસ સગ સય, શુણુનઉઆ નવ કલા સયલવાસા,
ગિરિ-ખિત્તંક-સમાસે, જોઅણુલક્ખં હવઈ પુણુ. ૩૨. પજાસસુદ બાહિર-ખિતે,
હલિઅમિમ ફસય અહતીસા, તિન્નિ ય કલા ય એસો, ખંહયઉક્કસ વિક્ખંભો. ૩૩.
ગિરિઉવરિ સવેઈહહા, ગિરિ-ઉઆત્તાઉ હસગુણા દીહા, દીહત્ત-અદરંદા, સંવે હસ
જોઅણુવેહા. ૩૪. બહિ પઉમ-પુંદરીયા, મજાએ તે ચેવ હુતિ મહપુન્વા, તેગચિ
કેસરીઆ, અખિલંતરિઆ કમેણેસુ. ૩૫. સિરિલઅી હિરિપુદી. ધીકિત્તી નામિયાઉ
દેવીઓ, ભવણુવઈઓ પલિઓ-વમાઉ વરકમલનિલયાઉ. ૩૬. જહુવરી કોસફુગુઆ,
હહવિત્યર-પણુસયંસ-વિત્યારં, બાહુલ વિત્યરદં, કમલંદેવીણુ મૂલિલલં. ૩૭. મૂલે
કંદે નાલે, તં વયરા-રિફૂ-વેરુલિઅરુવં, જંખુણુયમજા-તંવણિજજ-બહિઅહલં રત્ત-
કેસરિઅં. ૩૮. કમલદપાય-પિહુલુઆ, કણુગમય-કણિણુગોવરિ ભવણુ, અધેગકેસ-

પિહુદીહ, ચઉદસય-ચાલ-ધણુદુચ. ૩૯. પચ્ચિમદિસિ વિણુ ધણુપણુ-સય ઉચ્ચ
 હાધજજસય પિહુપવેસ, દારતિગં ઇહ બવણે, મજ્જે હહદેવિ-સયણિજ્જ. ૪૦. તં
 મૂલકમલદ્ધપમાણુ, કમલાણુ અહિચ્ચ-સચ્ચેણુ, પરિખિત્તં તપ્પલવણેસુ. ભૂસણાધણિ
 દેવીણુ. ૪૧. મૂલપઉમાઉ પુવિં, મહયરિયાણુ ચઉદહ ચઉ પઉમા, અવરાઈ સત્ત
 પઉમા, અણિઆહિવધણુ સત્તણહં. ૪૨, વાયવ્યાધિસુ તિસુસુરિ-સામન્નસુરાણુ ચઉસહસ
 પઉમા, અદ્દં હસ ખાર સહસા, અગ્ગેઆધિસુ તિપરિસાણુ. ૪૩. ઇચ્છા ખીઆપરિદ્ધેવો,
 તઇચે ચઉસુ વિ દિસાસુ દેવીણુ, ચઉ ચઉ પઉમસહસસા. સોલસસહસસાડ્ડયરખાણુ,
 ૪૪, અભિચોગાધ તિવલ્લએ, દુતીસ-ચત્તા-ચાલ-લક્ખાઇ, ઇગ્ગેદિ વીસ લંખા,
 સદ્ધા વીસં સયં સંવે. (પન્નાસ સહસસ વીસસય). ૪૫. પુવ્વાવર મેરુસુહં. હંસુ
 દારતિગં પિ સદ્ધિસિ હહમાણુ, અસિધભાગપમાણુ, સતોરણુ નિગ્ગય નધિયં. ૪૬.
 ભાસુત્તર દારદુગં, સેસેસુ હહેસુ તાણુ મેરુસુહા, સદ્ધિસિ હહાસિચ્છાભાગા, તયદ્ધમાણુ ચ
 ખાહિરિયા, ૪૭. ગંગા સિંધુ રત્તા, રત્તવધં ખાહિરં નધંચઉચ્છં, ખહિહહ પુવ્વાવરદાર
 વિત્થરં વહધં ગિરિસિહરે. ૪૮. પંચ સય ગંતુ નિચગા વત્તણુદુહાઉ ખહિસુહં વલ્લધં,
 પણુસય તેવીસેહિં, સાહિચ્ચ તિક્કલાહિં સિહરાઓ. ૪૯. નિવલ્લ મગરસુહોવમ વયરામય
 જિખિભાઆધ વયરતલે, નિચગે નિવાય કુંડે, સુત્તાવલિ સમ પ્પવાહેણુ. ૫૦.
 હહદાર-વિત્થરાઓ, વિત્થર-પન્નાસભાગ-જહાઓ, જહુત્તાઓ ચઉગુણુ-દીહાઓ સંવ-
 જિખીઓ. ૫૧. કુડંતો અહોચ્ચણુ-પિહુલો જલઉવરિ કોસદુગ્ગુઓ, વેધણુઓ નધ-
 દેવિ-દીવો હહદેવિ-સમભવણો. ૫૨. ભેચ્છણુસદ્ધિ-પિહુત્તા, સવાયછાપ્પહુલ-વેધતિદુવારા,
 એએ હસુહ કુંડાઓવં અન્ને વિ નવરં તે. ૫૩. એસિ વિત્થારતિગં, પદુચ્ચ સમ-
 દુગુણુ-ચઉગુણુ-દુગુણુ, ચઉસદ્ધિ-સોલ-ચઉ-દો, કુંડા સંવેવિ ઇહ નવધં. ૫૪. એચ્ચં ચ
 નધંચઉચ્છં, કુંડાઓ ખહિ-હવાર-પરિવૂહં, સગસહસ-નધસમેચ્ચં, વેચ્છગિરિં પિ બિંદેધં.
 ૫૫. તત્તો ખાહિરખિત્તદ્ધ-મજ્જઓ વલ્લધં પુવ્વચ્ચવરસુહં, નધં-સત્તસહસ-સહિચ્ચં,
 જગધતલેણુ ઉહહિમેધં. ૫૬. ધુરિ કુહ-હવાર-સમા, પજ્જતે હસગુણુ ચ પિહુલતે,
 સંવત્થ મહનધઓ, વિત્થર-પન્નાસ-ભાણું. ૫૭. પણુખિત્ત-મહનધઓ, સદારદિસિ
 હહવિસુદ્ધ-ગિરિચ્ચદ્ધં, ગંતુણુ સજિખીહિં, નિચનિચકુડેસુ નિવહંતિ. ૫૮. નિચ-
 જિખિભાચ પિહુલતા, પણુવીસંસેણુ સુતુ મજ્જગિરિં, ભમસુહા પુવ્વહહિ, ઇચ્છરા અવરો-
 અહિ-સુવિંતિ. ૫૯. હેમવધં ચેહિચ્ચંસા, ચેહિચ્ચા ગંગદુગુણુ-પરિવારા, ચેરણુવચ્ચે
 સુવણુ-રૂપકુહાઓ તાણુ સમા. ૬૦. હરિવાસે હરિકંતા, હરિસલિલા ગંગ-ચઉગુણુ-
 નધિયા, એસિ સમા રમ્મચ્ચએ, નરકંતા નારિકંતા ચ. ૬૧. સીઓઆ સીઓઓ, મહા-
 વિદેહમ્મિ તાસુ પત્તેયં, નિવલ્લ પણુલક્ખ, દુતીસસહસ અહતીસ નધસલિલં. ૬૨.
 કુરુનધં ચુલસીસહસા, છચ્ચેવંતરનધઉ પધવિજ્જયં, દો દો મહાનધઓ, ચઉદ-સહસસા
 ઉ પત્તેયં ૬૩. અહસયરિ મહનધઓ, ખારસ અંતરનધઉ સેસાઓ, પરિચરનધં ચઉદસ,
 લક્ખાં છપ્પન્ના સહસા ચ. ૬૪. એગારહ-નવકુહા, કુલગિરિભુચ્છલત્તિગે વિ પત્તેયં, ઇધં
 છપ્પન્ના ચઉ ચઉ, વક્ખારેસુ ત્તિ ચઉસદ્ધિ. ૬૫. સોમણુસિ ગંધમાયણિ, સગ સગ

વિજ્ઞાપ્યમિ માલવંતિ પુણ્યો, અર્ધદં સયલ તીસં, અહ નંદણિ અર્ધ કરિકૂડા. ૬૬. ઇન્દ્રિય
 પશુસયઉચ્ચ છાસર્ધિ-સય કુડા તેસુ દીહરગિરીણં, પુન્વ-નર્ધ-મેરુ-દિસિ, અંતસિદ્ધકૂડેસુ
 જિણ્ણભવણા. ૬૭. તે સિરિગિહાઓ દોસય-ગુણ્ણપમાણા તહેવ તિહુવારા, નવરં આવી-
 સાહિઅ સયગુણ્ણ દારપમાણમિહં. ૬૮. પશુવીસં કોસસયં, સમચઉરસ વિત્થસા હુણ્ણ-
 મુચ્ચા, પાસાયા કૂડેસુ, પશુસય ઉચ્ચેસુ સેસેસુ. ૬૯. બલ હરિસહ હરિકૂડા, નંદણ-
 વણિ માલવંતિ વિજ્ઞાપ્યમે, ઇસાણ્ણતરહાહિણ્ણ, દિસાસુ સહસુચ્ચ ક્ષણ્ણમયા. ૭૦.
 વેઅર્ધેસુ વિ નવ નવ, કૂડા પશુવીસ-કોસ-ઉચ્ચા તે, સંવે તિસય છડુતર, એસુ વિ
 પુન્વંતિ જિણ્ણકૂડા. ૭૧. તાણ્ણવરિ ચેધંહરા, દહ-દેવી-ભવણ-તુલ્લ-પરિમાણા, સેસેસુ અ
 પાસાયા, અદ્દેગકોસં પિહુચ્ચતે. ૭૨. ગિરિકરિકૂડા ઉચ્ચત્તણ્ણાઉ, સમ-અદ્દ-મૂલુવરિ
 રંહા, રયણ્ણમયા નવરિ વિઅર્ધ-મન્નિજમા તિતિ કણ્ણગરુવા. ૭૩. જંબૂણ્ણય-ચયમયા,
 જગધંસમા જંબુ-સામલી-કૂડા, અર્ધદં તેસુ દહદેવિ-ગિહસમા ચારુ-ચેધંહરા. ૭૪. તેસિ
 સમોસહકૂડા, ચઉતીસં ચુલ્લકુડ-બુચ્ચલંતો, જંબૂણ્ણએસુ તેસુ અ, વેઅર્ધેસુ વ પાસાયા.
 ૭૫. પંચસએ પશુવીસે, કૂડા સંવે વિ જંબુદીવન્નિમ, તે પતેઅં વરવણ્ણ-બુઆહિ
 વેધહિ પરિક્ખિત્તા. ૭૬. છસયરિ કૂડેસુ તહા, ચૂલા-ચઉવણ-તરુસુ જિણ્ણભવણા,
 ભણ્ણિયાં જંબુદીવે, સદેવયા સેસહણ્ણેસુ. ૭૭. કરિકૂડ-કુડ-નર્ધ-દહ, -કુરુ-કંચણ-ચમલ
 સમવિઅર્ધેસુ, જિણ્ણભવણ-વિસંવાઓ, બે તં બણ્ણંતિ ગીઅત્થા. ૭૮. પુન્વાવર-જલ-
 હિતા, દસુચ્ચ દસપિહુલ મેહલચઉક્કા, પશુવીસુચ્ચા પન્નાસ-તીસ-દસ-જેઅણ્ણ-પિહુત.
 ૭૯. વેધહિ પરિક્ખિત્તા, સખયરપુર-પન્ના-સર્ધિ-સેણિહુગા, સદિસિદ્ધ-લોગપાલો-વલોગિ
 ઉવરિદ્ધ-મેહલયા. ૮૦. હ હ-ખંડવિહિઅ-ભરહે, -રવયા હહ-ગુરુગુહાય રૂપમયા,
 દો દીહા વેઅર્ધા, તહા હુતીસં ચ વિજ્ઞએસુ. ૮૧. નવરં તે વિજ્ઞયંતા, સખયર-પણ્ણ-
 પન્નાપુર-હુસેણીઆ, એવં ખયરપુરાધં, સગતીસસયાધં. આલાધં. ૮૨. ગિરિવિત્થર-દીહાઓ,
 અરુચ્ચ ચઉપિહુ-પવેસહારાઓ, આરસપિહુલાઉ અરુ-ચ્ચયાઉ વેઅર્ધ હુણ્ણાઓ. ૮૩.
 તમ્મજ્જ-હુજેઅણ્ણ અંતરાઉ, તિતિવિત્થરાઉ હુનધઓ, ઉમ્મગ્ગ-નિમગ્ગાઓ, કહગાઉ
 મહાનર્ધ-ગયાઓ. ૮૪. ઇહ પધંભિત્તિ ગુણ્ણવન્ન, -મંડલે લિહં ચક્કિ હુહંસસુહે, પશુસય
 ધણ્ણહ-પમાણે, આરેગહ-જેઅણ્ણજ્જે. ૮૫. સા તમિસગુહા જીએ, ચક્કી પવિસેધં
 મન્નજ્જખંડંતો, ઉસહં અંકિઅ સો જીએ, વલ્લં સા ખંડગપવાયા. ૮૬. કયમાલ-નદ-
 માલય, -સુરાઉ વલ્લં-નિજદ્ધ-સલિલાઓ, બે ચક્કી તા ચિદ્ધંતિ, તાઓ ઉગ્ગહિય-દરાઓ.
 ૮૭. બહિખંડંતો આરસ-દીહા નવવિત્થસા અઉજ્જપુરી, સા લવણા વેઅર્ધા, ચઉહ-હિઅ-
 સયં ચિગારકલા. ૮૮. ચક્કિવસ-નર્ધપવેસે, તિત્થદુગં માગહો પભાસો અ, તાણ્ણંતો
 વરહામો, ઇહ સંવે [ખહુત્તરસયં તિ. ૮૯. ભરહેરવએ છછઅર-મયાવસપ્પિણ્ણિ
 ઉસપ્પિણ્ણીરુવં, પરિભમર્ધ કાલચક્કં, હુવાલસારં સયા વિ કમા. ૯૦. સુસમસુસમા
 ય સુસમા, સુસમહસમા ય હસમસુસમા ય, હસમા ય હસમહસમા, કમુક્કમા
 હસુ વિ અરછક્કં. ૯૧. પુન્વુત્તપલ્લિ સમસય, અણ્ણગહણા નિદ્ધિએ હવર્ધ પલ્લિઓ,
 હસ કોહિકોહિ પલ્લિઓહિ, સાગચે હોર્ધ કાલસસ. ૯૨. સાગરચઉતિદ્ધકોડા કોહિમિએ

અરતિગે નરાણુ કમા, આભિ તિ હુ ધગ પલિઆ, તિહુધગકોસા તણુચત્ત'. ૯૩. તિહુ-
ધગદિથેહિં તુવરિ વયરામલભિત્તુ તેસિમાહારો, પિદ્ધકર'કા દોસય, છપ્પના તદ્દલ' ચ
હલ'. ૯૪. ગુણવત્તદિથે તહુ પનર પત્તર અહિયો અવચ્ચપાલણુયા, અવિ સયલનિઆ
જુઅલા, સુમણુ સુરુવા ચ સુરગધઆ. ૯૫. તેસિ મત્ત'ગ ભિંગા, તુહિઆ'ગા નેઈ દીવ
ચિત્ત'ગા, ચિત્તરસા મણિઆ'ગા, ગેહાગારા અણિઆયક'ખા. ૯૬. પાણુ' ભાયણુ પિચ્છણુ,
રવિપહુ દીવપહુ કુસુમ માહારો, ભૂસણુ ગિહુ વત્થાસણુ, કપ્પહુમા દસવિહા દિંતિ. ૯૭.
મણુઆઉસમ ગયાઈ, હયાઈ ચઉર'સડનાઈ અદ્દ'સા, ગો મહિસુદ્ધ ખરાઈ, પણુ'સ સાણુઈ
દસમ'સા. ૯૮. ઇચ્ચાઈ તિરચ્છાણુ વિ, પાય' સંવારચેસુ સારિચ્છ', તઈઆરસેસિ કુલ-
ગર નયનિણુધમ્માઈ ઉપ્પત્તી. ૯૯. કાલદુગે તિચઉત્થા રગેસુ ઐગૂણુ નવઈ પદ્ધેસુ,
સેસિ ગચેસુ સિજ્ઞ'તિ, હુતિ પદમ'તિમનિણિહા. ૧૦૦. બાયાલસહસવરિસુ શિંગકો-
કોકોઠિ અચરમાણુએ, તુરિએ નરાઉ પુન્વાણુ, કોઠિ તણુ કોસચઉર'સ'. ૧૦૧. વરિસેગ-
વીસસહસ, ખપમાણુ પચમરએ સગકરૂચ્ચા, વીસહિઆ સયાઉ નરા, તય'તિ ધમ્માઈ-
આણુ'તો. ૧૦૨. આરગિવિસાઈહિં, હાહાભૂઆકયાઈ પુહવીએ, ખગળીય વિઅદ્ધાઈસુ,
નરાઈળીય' બિલાઈસુ. ૧૦૩. બહુમચ્છ ચક્કવહુનઈ ચઉક્કપાસેસુ નવ નવ બિલાઈ,
વેઅદ્ધોભયપાસે, ચઉઆલસય' બિલાણેવ'. ૧૦૪. પ'ચમ સમ છદ્ધારે, દુકરૂચ્ચા વીસ-
વરિસઆઉ નરા, મચ્છાસિણો કુરૂવા કૂરા બિલવાસિ કુગધગિમા. ૧૦૫. નિદ્દેજ્ઞ નિન્વ-
સણુ, ખરવયણુ પિચ્છસુઆઈકિરહિઆ, થીઓ છવરિસ ગખલા, અઈદુહપસવા બહુ-
સુઆ ચ. ૧૦૬. ઇઆ અરછક્કેણુવસપિણિ ત્તિ ઉચ્છપિણી વિ વિવરીઆ, વીસ' સાગર-
કોઠા કોડીઓ કાલચક્કમિ. ૧૦૭. કુરૂદુગિ હરિરમ્મચદુગિ, હેમવચેરણુવઈદુગિ વિદેહે,
કમસો સયાવસપિણિ, અચચઉક્કાઈસમકલો. ૧૦૮. હેમવચેરણુવએ, હરિવાસે રમ્મએ
ચ રચણુમયા, સદાવઈ વિઅકાવઈ, ગંધાવઈ માલવ'તક'ખા. ૧૦૯. ચઉ વદ્ધવિઅદ્ધા સાઈ,
અરૂણુ પઉમ ખપભાસ સૂરવાસા, મૂલુવરિ પિહુતે તહુ, ઉચ્ચતે નેયણુસહસ્સ'. ૧૧૦.
મેરુ વટ્ટો સહસ્સ કંદો લક્ખૂસિઓ સહસ્સુવરિ, દસગુણુ ભુવિ ત' સનવઈ, દસિગાર'સ'
પિહુલમૂલો. ૧૧૧. પુહવુવલ વયર સક્કર, મયકંદો ઉવરિ નવ સોમણુસ', દલિહંક
ચય કંચણુ, મઓ અ જ'ખૂણુઓ સેસો. ૧૧૨. તદ્ધુવરિ આલીસુચ્ચા, વટ્ટા મૂલુવરિ-
આર ચઉ પિહુલા. વેરૂલિયા વરચ્છા, સિરિભવણુ પમાણુ ચેઈહિરા. ૧૧૩. ચૂલાતલાઉ
ચઉસય, ચઉનવઈ વલયરુવવિજ્ઞ'ભ'લ', બહુજલકુ'ક' પંડગ વણુ' ચ સિહરે સવેઈઅ'
૧૧૪. પત્તાસજેઅણેહિં, ચૂલાઓ ચઉદિસાસુ જિણુભવણુ, સવિદિસિ સક્કીસાણુ', ચઉવા-
વિભુઆ ચ પાસાયા. ૧૧૫. કુલગિરિચેઈહિરાણુ', પાસાયાણુ'ચિમે સમદ્ધુણુ, પણુવીસ
રંદ હુણુ યામાઉ ઇમાઉ વાવીઓ. ૧૧૬. જિણુહરબહિદિસિ નેઅણુ પણુસય દીહદ્ધ-
પિહુલ ચઉઉચ્ચા, અદ્ધસસિસમા ચઉરો, સિઅકણુયસિલા સવેઈઆ. ૧૧૭. સિલમાણુફ્ફસહ-
સ્સંસ માણુસીહાસણેહિં દોહિ જુઆ, સિલ પ'ડુકંબલા રત્ત કંબલા પુન્વપચ્છિમઓ. ૧૧૮.
જામુત્તરાઉ તાઓ, ઇગેગસીહાસણુઉ અઈપુન્વા, ચઉસુ વિ તાસુ નિયાસણુ દિસિ-
ભવજિણુમજ્જ'ણુ' હોઈ. ૧૧૯. સિહરા છત્તીસેહિં, સહસેહિં મેહલાઈ પ'ચ સઓ, પિહુલ

સોમણસવણુ, સિલવિણુ પંડગવણુસરિચ્છ. ૧૨૦. તળખાહિરિ વિક્ષભો, ખાયાલસયાઈ
 હસયરિ ભુઆઈ, અદુગારંસભાગા, છુજાં તં ચેવ સહસૂણુ. ૧૨૧. તત્તો સદ્દસદ્દી
 સહસેહિ નંદણુ પિ તહ ચેવ. નવરિ ભવણુપાસાયં તરફ દિસિ કુમરિકૂડા વિ. ૧૨૨.
 નવસહસ નવસયાઈ, ચઉપજા છમિચગારભાગા ય, નંદણુબહિ વિક્ષભો, સહસૂણુ
 હોઈ મજામિ, ૧૨૩. તદહો પંચસચેહિ, મહિઅલિ તહ ચેવ ભદસાલવણુ. નવર-
 મિહદિગય મિચઅ, કૂડા વણુવિત્થરં તુ ઇમં. ૧૨૪, ખાવીસ સહસસાઈ, મેરુઓ પુન્વઓ
 અ પચ્છિમઓ, તં ચાહસીવિહત્તં, વણુમાણુ દાહિણુતરઓ. ૧૨૫. છવીસ સહસ
 ચઉસય, પણુહત્તરિ ગંતુ કુરૂનધપવાયા, ઊભઓ વિણિગયા ગય હંતા મેરૂમુહા ચઉરો.
 ૧૨૬. અગેઆઈસુ પયાહિણુ, સિઅ રત્ત પીઅ નીલાભા, સોમણસ વિજ્ઞપહ,
 ગંધમાયણુ માલવંતકખા. ૧૨૭. અહલોયવાસિણીઓ દિસાકુમારીઉ અદુ એએસિ,
 ગયહંતગિરિવરાણુ, હિદ્દા ચિદ્દંતિ ભવણુસુ. ૧૨૮. ધુરિ અતે ચઉપણુસય, ઉચ્ચત્તિ
 પિહુત્તિ પણુસયાડસિસમા, દીહત્તિ ઇમે છકલા, હસય નવુત્તર સહસતીસં. ૧૨૯. તાણુતો
 હેવુત્તર કુરાઉ અંદહંસંકિયાઉ હુવે, હસસહસવિસુદ્ધમહાવિદેહ હલમાણુ પિહુલાઓ. ૧૩૦,
 નધ-પુન્વાવર-કૂલે, કણુગમયા બલસમા ગિરી હો હો, ઉત્તરકુરાઈ જમગા, વિચિત્તચિત્તા
 ય ઇંદરીઓ. ૧૩૧. નધવહ-દીહા પણુ પણુ, હરયા હુહારયા ઇમે કમસો, નિસહો તહ
 હેવકુરુ, સૂરો સુલસો ય વિજ્ઞપહો. ૧૩૨. તહ નીલવંત ઉત્તર-કુરુ અંદેરવય માલ-
 વંતુ ત્તિ, પઉમહહ-સમા નવરં, એએસુ સુરા હસ-સનામા. ૧૩૩. અહસય ચઉતીસ
 એઅણાઈ, તહ સેગ-સત્ત-ભાગાઓ, ઇક્કારસ ય કલાઓ, ગિરિ-જમલ-હહાણુ-
 મંતરયં. ૧૩૪. હહ-પુન્વાવર-હસ-એઅણેહિ, હસ હસ વિઅદ્દકૂડાણુ, સોલસણુ
 જુપમાણુ, કંચણુગિરિણુ હસય સંવે. ૧૩૫. ઉત્તરકુરુ-પુન્વદે, જંબૂણુય
 જંબુપીઠમંતેસુ, કોસ-હુગુચ્ચં કમિ વડ્ડમાણુ, ચઉવીસણુ મજા. ૧૩૬. પણુસય-વદ્
 પિહુત્તં, તં પરિખત્તં ચ પઉમવેઇઓ, ગાઉદુગુચ્ચ-દ્દાપિહુત્તં, ચારુ-ચઉદાર-કાલઆઓ.
 ૧૩૭. તં મજાએ અહવિત્થર, ચઉચ્ચ મણિપીઠિઆઈ જંબુતરુ, મૂલે કંદે ખંધે, વરવયરા
 રિદ્દ-વેરુલિઓ. ૧૩૮. તસ ય સાહ-પસાહા, હલા ય વિંટા ય પલવા કમસો, સોવજ
 બયરુવા, વેરુલિ-તવણિજજ-જંબુણુયા. ૧૩૯. સો રયયમય-પવાલો, રાયયવિડિમે ય
 રયણુ-પુપ્પકલો, કોસહુગં ઉવેહે, શુહ-સાહા-વિડિમ-વિક્ષભો ૧૪૦. શુહસાહવિડિમ-
 દીહ ત્તિ, ગાઉએ અદ્દ પનર ચઉવીસં, સાહા સિરિસમભવણુ, તરમાણુ સચેઅં વિડિમં.
 ૧૪૧. પુન્વિદ્દ સિજજ તિસુ આસણાણિ, ભવણુસુ જાહિઅસુરસ, સિ જંબૂ ખારસ
 વેઇઆહિ કમસો પરિક્ષિત્તા. ૧૪૨. હહપઉમાણુ જં વિત્થરં, તુ તમિહાવિ જંબુર-
 કૂખાણુ, નવરં મહયરિયાણુ, ઠાણુ ઇંદ અગમહિસીઓ. ૧૪૩. કોસ-હુસચેહિ જંબૂ,
 ચઉદિસિ પુન્વસાલ-સમભવણુ, વિદિસાસુ સેસ-તિસમા, ચઉવાવિજ્ઞયા ય પાસાયા.
 ૧૪૪. તાણુતરેસુ અહ જિણુ-કૂડા તહ સુરકુરાઈ અવરદે, રાયયપીઠે સામલિ-રૂકો
 એમેવ ગરૂલસ. ૧૪૫. બત્તીસ સોલ ખારસ, વિજ્યા વકખાર અંતરનધઓ, મેરુવ-
 જાઓ પુન્વા-વરાસુ કુલગિરિ-મહનયંતા, ૧૪૬. વિજ્યાણુ પિહુત્તિ સગદ્દ, ભાગ ખાર

તરા દુવીસસયા, સેલાણું પંસસએ, સવેઈ-નઈ પત્તવીસ-સયં. ૧૪૭. સેલસ-સહસસ
પણસય, બાણઉઆ તહુ ય હો કલાઓ ય, એએસિં સંવેસિં, આયાબો વણસુહાણું ચ. ૧૪૮.
ગયદંતગિરિવુઆ, વક્ખારા તાણ-મંતરનઈણું, વિજયાણું ચ બિહાણાઈ, માલવંતા
પયાહિણુઓ. ૧૪૯ ચિત્તે ય બંલકૂડે નલિણીકૂડે ય એગસેલે ય, નિડે
વેસમણે વિ ય, અંજણુ માયંજણે ચેવ. ૧૫૦. અંકાવઈ પમ્હાવઈ, આસીવિસ તહુ
સુહાવહે અંદે, સૂરે નાગે દેવે, સેલસ વક્ખાર ગિરિનામા. ૧૫૧. ગાહાવઈ
હહવઈ, વેગવઈ તંત મત્ત ઉમ્મતા, ખીરોય સીયસોયા, તહુ અંતોવાહિણી ચેવ.
૧૫૨. ઉમ્મીમાલિણી ગંભીર, માલિણી ફેણુમાલિણી ચેવ, સંવત્થ વિ હસ-
નેયણુ, ઉડા કુડુખલાવા એયા. ૧૫૩. કચ્છુ સુકચ્છો ય મહા કચ્છો કચ્છાવઈ
તહા, આવતો મંગલાવતો, પુકખલો પુકખલાવઈ. ૧૫૪. વચ્છુ સુવચ્છો ય મહા વચ્છો
વચ્છાવઈ વિ ય, રમ્મો ય રમ્મઓ ચેવ, રમણી મંગલાવઈ. ૧૫૫. પમ્હુ સુપમ્હો ય
મહા પમ્હો પમ્હાવઈ તઓ, સંખો નલિણુનામા ય, કુમુઓ નલિણાવઈ. ૧૫૬. વપ્પુ
સુવપ્પો અ મહા વપ્પો વપ્પાવઈ તિ ય, વમ્મૂ તહા સુવમ્મૂ ય, ગંધિલો ગંધિલાવઈ.
૧૫૭. એએ પુન્વાવરગય વિઅદ્દલિય તિ નઈદિસિ હલેસુ, ભરહદ્દ પુરિ સમાઓ,
ઈમેહિ નામેહિ નયરીઓ. ૧૫૮. ખેમા ખેમપુરા વિ અ, અરિદ્દ રિદ્દાવઈ ય નાયંવા,
ખગ્ગી મંજૂસા વિ ય, એસહિપુરી પુરિગિણી ય. ૧૫૯. સુસીમા કુહલા ચેવ, અવ-
રાઈઅ પહંકરા, અંકાવઈ પમ્હાવઈ, સુભા રયણસંચયા. ૧૬૦. આસપુરા સીહપુરા,
મહાપુરા ચેવ હવઈ વિજયપુરા, અવરાઈયા ય અવરા, અસોગા તહુ વીઅસોગા ય. ૧૬૧.
વિજયા ય વેજયંતી, જયંતિ અપરાજિયા ય બોધંવા, ચક્કપુરા ખગ્ગપુરા, હોઈ
અવજા અઉજા ય. ૧૬૨. કુડુખલાવા ઉ ગંગા સિંધુઓ કચ્છ પમ્હ પમ્હેસુ, અદ્દુસુ
વિજએસુ, સેસેસુ ય રત્ત રત્તવઈ. ૧૬૩. અવિવકખિણિણુ જગઈ, સવેઈ વણસુહયઉક્ક
પિહુલત્તં, ગુણ્ણતીસસય દુવીસા, નઈતિ ગિરિઆંતિ એગકલા. ૧૬૪. પણ્ણતીસ સહસ
ચઉસય, છડુત્તરા સયલવિજય વિક્ખલો, વણ્ણસુહ દુગ વિક્ખલો, અડવત્ત સયા ય
ચેયાલા ૧૬૫ સગ સય પત્તાસા નઈ પિહુત્તિ ચઉવત્ત સહસ મેરૂવણે, ગિરિવિત્થરિ
ચઉ સહસા, સંવસમાસો હવઈ લકખં. ૧૬૬. નેઅણુ સયહસગ તે, સમધરણીઓ
અહો અહોગામા, બાયાલીસ સહસેહિ, ગંતું મેરૂસ પચ્છિમઓ. ૧૬૭ ચઉ ચઉતીસં
ચ જિણ્ણા, જહન્ન મુક્કોસઓ અ હુતિ કમા, હરિ ચક્કિ ખલા ચઉરો, તીસં પત્તેઅમિહ
દીવે. ૧૬૮. સસિહુગ રવિહુગ આરો, ઈહ દીવે તેસિં આરખિત્તં તુ, પથુ સય હમુત્ત-
રાઈ, ઈગસાદ્દ ભાગા ય અડયાલા. ૧૬૯. પનરસ ચુલસીઈસયં, છપ્પત્ત ડયાલ ભાગમાણાઈ,
સસિ સૂર મંહલાઈ, તયંતરાણિગિગહીણાઈ. ૧૭૦. પણ્ણતીસ નેઅણે ભાગ તીસ
ચઉરો અ ભાગ સગભાયા, અંતરમાણું સસિણો, રવિણો પુણ્ણ નેઅણે હુન્નિ ૧૭૧.
દીવંતો અસિઅસઓ, પણ્ણ પણ્ણસૂદી અ મહલા તેસિં, તીસહિઅ તિસય લવણે,
હસિગુણ્ણવીસં સયં કમસો. ૧૭૨. સસિસસિ રવિરવિ અંતરિ, મન્ને ઈગલકખુ તિસય
સાહુણો, સાહિઅહસયરિ પણ્ણયય, ખહિ લકખો છસય સાહહિઓ. ૧૭૩. સાહિઅ પણ્ણ-

સહસં તિહુત્તરાઈ, સસિથો મુહુત્તગઈ મજએ, ખાંવજહિઆ સા બહિ, પઈમંડલ પઉણ-
ચઉવુઠ્ઠી. ૧૭૪. જા સસિથો સા રવિથો, અહસયરિસથેણ સીસથેણ હિઆ, કિંચુણાણ
અદાર સદ્દિલાગાણ મિહ વુઠ્ઠી. ૧૭૫. મજએ ઉદયત્થતરિ, અઉનવઈ સહસસ પણસય
છવીસા, ખાયાલ સદ્દિલાગા, દિણં ચ અદારસ મુહુત્ત. ૧૭૬. પઈમંડલ દિણહાણી,
હુણ મુહુત્તેગસાં લાગાણ, અતે ખાસમુહુત્ત, દિણં નિસા તસસ વિવરીઆ. ૧૭૭.
ઉદયત્થતરિ બાહિ, સહસા તેસ છસય તેસદ્દી, તહ ઇગસસિ પરિવારે, રિક્ખાડવીસા
સીઈ ગંહા. ૧૭૮. જાસદ્દિ સહસ નવસય, પણહતરિ તાર કાઠિકોડીણ, સજતરેણ
સુસેહં, ગુલમાણેણ વા હુતિ. ૧૭૯. ગહ-રિક્ખ તારગાણ, સખંસસિસખં સંગુણ
કાઉ, ઇચ્છિય દીવુહિમિ ચ, ગહાઈમાણ વિઆણેહ. ૧૮૦. ચઉ ચઉ ખારસ ખારસ,
લવણે તહ ધાયઈમિ સસિસૂરા, પરથો હહિદીવેસુ અ, તિગુણા પુવિલ્લ સંભુતા. ૧૮૧.
નરખિત્તં જા સમસેણિ, ચારિણો સિંઘ સિંઘતર ગઇથો, દિદ્દિપહમિતિ ખિત્તા જુમા-
ણથો તે નરાણેવં. ૧૮૨. પણસય સત્તત્તીસા, અઉવીસસહસસ લક્ખઈગવીસા, પુક્ખર-
દીવઠ્ઠનરા, પુવેણ અવરેણ પિચ્છતિ. ૧૮૩. નરખિત્તં બહિ સસિરવિ, સખા કરણ-
તરેહિ વા હોઈ, તહ તત્થય નેઈસિયા, અચલદ્ધપમાણ સુવિમાણા. ૧૮૪. જખૂ પરિહિ
તિલક્ખા, સોલસહસ દુસયં પઉણઅડવીસા, ધણ અડવીસસય ગુલ, તેરસસદ્દી સમહિઆ ચ.
૧૮૫. સગસય નઉઆકોડી, લક્ખા છખજ અઉનવઈ સહસા, સદ્દસયં પઉણદુકોસ, સદ્દખા-
સદ્દિકર ગણિઅં. ૧૮૬. વટ્ટપરિહિ ચ ગણિઅં, અતિમખંડાઈ ઉસુ નિઅં ચ ધણ
ખાહું પયરં ચ ધણ, ગણેહ ઝોઝેહિ કરણેહિ. ૧૮૭. વિક્ખંભ વગ્ગ હહગુણ, મૂલં
વટ્ટસસ પરિરથો હોઈ, વિક્ખંભપાયગુણિયો, પરિરથો તસસ ગણિઅપયં. ૧૮૮. ઝોગાહું
ઉસુ સુચિઅ, ગુણવીસગુણો કલાઉસુ હોઈ, વિઉસુપિહુત્તે ચઉગુણ ઉસુગુણિયે મૂલમિહ
જવા. ૧૮૯. ઇસુવગ્ગિ છગુણિ જવા વગ્ગજુથે મૂલ હોઈ ધણપિદ્, ધણદુગ વિસેસ
સેસ, દલિઅં ખાહાદુગ હોઈ. ૧૯૦. અતિમખંડસુસુણા. જવં સંગુણિઅ ચઉહિ
ભમ્મણ, લક્ખમિ વગ્ગિયે હસ ગુણમિ મૂલં હવઈ પયરો. ૧૯૧. જવા વગ્ગાણ દુગે,
મિલિયે હલિયે અ હોઈ જ મૂલં, વેઅદ્દાઈણ તયં, સપિહુત્તગુણ ભવે પયરો. ૧૯૨.
ઝેયં ચ પયર ગણિઅં, સંવવહારેણ હંસિઅં તેણ, કિંચણ હોઈ ફલં, અહિઅં પિ
હવઈ સુહુમગણણા. ૧૯૩. પયરો સોસસેહ-ગુણો, હોઈ ઘણો પરિરયાઈ સંવં વા,
કરણ-ગણણા-લસેહિ, જતગ-લિહિઆઉ હદ્ધંવં. ૧૯૪. (પ્રથમઃ જખૂદ્દીપાધિકારઃ સમાપ્તઃ)
“અથ દ્વિતીયઃ ‘લવંણસમુદ્દાધિકારઃ’” ગોતિત્થ લવણેભય, નેઅણ પણનવઈસહસ
જા તત્થ, સમભૂતલાઉ સગસય-જલવુઠ્ઠી સહસમોગાહો. ૧૯૫. તેરસિયેણ મનિજહ-
રાસિણા સંગુણિજ અતિમગ, તં પઠમરાસિ-જઈઅં, ઉવેહં મુણસુ લવણજલે. ૧૯૬.
હિદ્ધવરિ સહસંહસગં, પિહુલા મૂલાઉ સતર-સહસુઆ, લવણસિહા સા તદ્ધવરિ,
ગાઉદુગ વઠ્ઠઈ હવેલં. ૧૯૭. ખહુમજએ ચઉદિસિ ચઉ, પાયાલા વયરકલસ-સંઠાણા,
નેઅણ-સહસસ જહા, તદ્ધસગુણ હિદ્ધવરિ રહા. ૧૯૮. લક્ખં ચ મનિજ પિહુલા,
નેઅણલક્ખં ચ ભૂમિમોગાહા, પુવ્વાઈસુ વડવામુહ, -કેળુવ-જૂવેસર-ભિહાણા. ૧૯૯.

અન્ને લંહુ પાયાલા, સગ સહસા અહસયા સચુલસીઆ, પુન્નુત્ત-સયંસ-પમાણા, તત્થ
તત્થ ૧૫એસેસુ. ૨૦૦. કાલો અ મહાકલો, વેલ'અપલ'જણે અ ચઉસુ સુરા, પલિઓ-
વમાઉણો તહ, સેસેસુ સુરા તયદ્ધાગિ. ૨૦૧. સંવેસિ-મહોભાગે, વાગિ મન્નિહ્મયમ્મિ જલ-
વાગિ, કેવલ-જલ-સુવરિલ્લે, ભાગદુગે તત્થ સામુવ. ૨૦૨. અહુવે ઉદારવાયા, મુમ્હ'તિ
ખુહ'તિ દુસિ વારાઓ, એગ-અહોરત્ત'તો, તયા તયા વેલ-પરિવુટ્ટી. ૨૦૩. બાયાલ-સદ્ધિ-
હસયરિ, સહસા નાગાણુ મન્નજીવરિ ખાહિ, વેલ' ધર'તિ કમસો, અહિત્તરુ-લક્ષુ તે સંવે.
૨૦૪. બાયાલ સહસ્સેહિ, પુન્વેસાણાઈ દિસિવિદિસિ લવણે, વેલ'ધરાણુવેલ' ધરરાણુ
ગિરિસુ વાસા. ૨૦૫. ગોથૂલે દગલાસે, સ'એ દગસીમ નામિ દિસિ સેલે, ગોથૂલો સિવ-
દેવો, સ'એ અ મણોસિલો રાયા. ૨૦૬. કક્કોડે વિજ્ઞપુપલે, કેલાસ રૂણુપહે વિદિસિ સેલે,
કક્કોડુ કદમઓ, કેલાસ રૂણુપહો સામી. ૨૦૭. એએ ગિરિણો સંવે, બાવીસ હિઆ
ય હસસયા મૂલે, ચઉસય ચઉવીસાહિઆ, વિચ્છિન્ના હુતિ સિહરતલે ૨૦૮. સતરસ-
સય ધગવીસા, ઉચ્ચસે તે સવેધ્યા સંવે, કણુગ'ક-રથ-દાલિહ, દિસાસુ વિદિસાસુ
રથણુમયા. ૨૦૯. નવ ગુણુહતરિ ભેઅણુ, બહિ જલુવરિ ચત્ત પણુનવધંભાયા, એએ
મન્નજે નવ સય, તેસદ્ધા ભાગ સગસયરી, ૨૧૦ હિમવ'તંતા વિદિસી-સાણાધગયાસુ
ચઉસુ હહાસુ, સગ સગ અંતરદીવા, પઠમચઉક્કં ચ જગધંઓ. ૨૧૧. ભેઅણુતિસએહિ
તઓ, સયસયવુટ્ટી અ છસુ ચઉક્કેસુ, અન્નુત્ત-જગધ-અંતરિ, અંતરસમવત્થરા સંવે.
૨૧૨. પઠમચઉક્કમ્મ અહિ, અકૂધમ્મ-ભેઅણુ અ વીસંસા, સયરિસં વુટ્ટિ પરઓ, મન્નજ-
દિસિં સવિ કોસદુગ'. ૨૧૩. સંવે સવેધઅંતા, પઠમ-ચઉક્કમ્મિ તેસિ નામાઈ,
એગોરૂમ આભાસિમ, વેસાણિઅ એવ લંગૂલે. ૨૧૪. ખીઅ-ચઉક્કે હયગય-ગોસક્કલિ-
પુન્વ-કણુનામાણો, આય'સ મિંદગ અઓ-ગોપુન્વમુહા ય તથઅમ્મિ. ૨૧૫. હય ગય
હરિ વખ મુહા, ચઉત્થએ આસકણુ હરિકણુ, અકણુ કણુપાવરણુ, દીઓ પ'અમ-
ચઉક્કમ્મિ. ૨૧૬. ઉક્કમુહો મેહમુહો, વિજ્ઞુમુહો વિજ્ઞુકંત છટ્ટમ્મિ, સત્તમગે કંતંતા,
ધણુ લટ્ટ-નિગૂહ-મુદ્ધા ય. ૨૧૭. એમેવ ય સિહરિમ્મિ વિ, અહવીસ' સવિ હુતિ છપ્પન્ના,
એએસુ ભુઅલરવા, પલિઆ-સંખંસ-આઉ નરા. ૨૧૮. ભેઅણુ-કંસમંસ-તણુ, પિટ્ટિ-
કરંસણુ-મેસિ ચઉસદ્ધી, અસણુ' ચ ચઉત્થાઓ. ગુણુસીદિણુ વન્નપાલણુયા. ૨૧૯.
પચ્છિમદિસિ સુત્થિઅ. લવણુસામિણો ગોઅમુત્તિ ધગુદીવો, ઉલઓ વિ જ'ખુલાવણુ,
હ હ રવિદીવા ય તેસિં ચ. ૨૨૦. જગધ-પરૂપર-અતરિ, તહ વિત્થર ખારભેઅણુ-
સહસ્સા, એમેવ ય પુન્વદિસિં, અ'દચઉક્કસ્સ ચઉ દીવા. ૨૨૧. એવ' ચિઅ ખાહિરઓ,
દીવા અર્દુ પુન્વ પચ્છિમઓ, હ હ લવણુ છછ ધાયઈ સંહસસીણુ' રવિણુ'ચ, ૨૨૨.
એએ દીવા જલુવરિ, બહિ ભેઅણુ સદ્ધઅર્દુસીધ તહા, ભાગા વિ અ ચાલીસા, મન્નજે
પુણુ કોસદુગમેવ. ૨૨૩. કુલગિરિ પાસાય સમા, પાસાયા એસુ નિઅ નિઅ પહૂણુ, તહ
લાવણુ ભેધસિઆ, દગદાલિહ ઉટ્ટલેસાગા. ૨૨૪. (અથ તૃતીયઃ ધાતકીખંડદ્વીપાધિકારઃ)
ભમુત્તર દીહેણુ, હસસય સમ પિહુલ પણુસેસુચ્ચેણુ, ઉસુયાર ગિરિદુગેણુ, ધાયઈસ ડો હહ
વિહત્તો. ૨૨૫. ખંડદુગે છ છ ગિરિણો, સગ સગ વાસા ય અરવિવરરુવા, ધુરિ અ'ત સમા

પડિનિયત્તર્થ, અહમ્ કુણ્ણાણુસ્સ, અહલા જ'તિ રાધઓ. ૪૦. જસસ ડત્થિ મચ્ચુણ્ણા સક્ખં, જસસ વ ડત્થિ પલાયણ્ણં. જો જાણે ન મરિસામિ, સો હુ કંખે સુએ સિયા. ૪૧. હંકલિઅ' કરિતા, વચ્ચ'તિ હુ રાધઓ. ય દિવસા ય, આઉસં સંવિહંતા, ગયાવિ ન પુણ્ણો નિયત્ત'તિ. ૪૨. જહેહ સીહો વ મિયં ગહોય, મચ્ચૂ નરં જોઈ હુ અંતકાલે, ન તસસ માયા વ પિયા વ લાયા, કાલંમિ તંમિસ હરા ભવંતિ. ૪૩. જામં જલ્લિંદુસમં, સંપત્તીઓ તરંગલોલાઓ, સુમિણ્ણય સમં ચ પિમ્મં, જં જાણુસુ તં કરિજ્જાસુ. ૪૪. સંઝરાગ જલ્લુપ્પણ્ણોવમે, જીવિએ ય જલ્લિંદુ ચંચલે, જીવણે ય નઈ વેગ સનિભે, પાવજીવ ! કિમિયં ન જીજ્ઞસે. ૪૫. અન્નત્થ સુઆ અન્નત્થ, ગેહિણી પરિઅણ્ણોડવિ અન્નત્થ, ભૂઅખલિંવ કુડુંખં, પાંકખત્તં હયકયંતેણ્ણ. ૪૬. જીવેણ્ણ ભવે ભવે, મિલિયાઈ દેહાઈ જાઈ સંસારે, તાણ્ણં ન સાગરેહિં, કીરઈ સંખા અણ્ણતેહિં. ૪૭. નયણ્ણોદયંપિ તાસિં, સાગરસલિલાઓ જાહુયરં હોઈ, ગલિયં રુઅંમા-ણીણ્ણં, માણીણ્ણં અન્નમન્નાણ્ણં. ૪૮. જં નરએ નેરધયા, દુહાઈ પાવતિ ઘોર ણ્ણંતાઈ, તત્તો અણ્ણંતણ્ણુણિય, નિગોઅમજ્જે દુહં હોઈ. ૪૯. તંમિ વિ નિગોઅમજ્જે, વસિઓ રેજીવ ! વિવિહકમ્મવસા, વિસહંતો તિકખદ્ધં, અણ્ણંતપુગ્ગલપરાવતે. ૫૦. નિહરીઅ કહવિ તત્તો, પત્તો મણ્ણઅત્તણ્ણંપિ રે જીવ ! તત્થવિ જિણ્ણુવર ધમ્મો, પત્તો ચિંતામણિ સરિઅઓ. ૫૧. પત્તેવિ તંમિ રે જીવ, કુણ્ણસિ પમાયં તુમં તયંચેવ, જેણ્ણ ભવંધકૂવે, પુણ્ણોવિ પડિઓ દુહં લહસિ. ૫૨. ઉવલલ્લો જિણ્ણુધમ્મો, ન ચ અણ્ણુચિણ્ણો, પમાય-હોસેણ્ણં, હા જીવ અપ્પવેરિ ! અં, સુખહું પરઓ વિસૂરિહિસિ. સોઅંતિ તે વરાયા, પમ્મજા સમુ-વર્ધુયંમિ મરણ્ણંમિ, પાવપમાય-વસેણ્ણં, ન સંચિઓ જેહિં જિણ્ણુધમ્મો. ૫૪. ધી ધી ધી સસારં, દેવો મરિજિણ્ણુ જ'તિરી હોઈ મરિજિણ્ણુ રાચારાયા, પરિપચ્ચઈ નિરય-જાલાહિં. ૫૫. જાઈ આણ્ણાહો જીવો દુમસસ પુખ્ફં વ કમ્મવાય-હઓ, ધણ્ણુધ-નાહરણાઈ, ધર-સયણ્ણુ-કુડુંખ મિલ્લેવિ. ૫૬. વસિયં ગિરીસુ વસિયં, હરીસુ વસિયં સમુદ્ધમજ્જંમિ, રુક્ખ-જોસુ ચ વસિયં, સંસારે સંસરતેણ્ણં. ૫૭. દેવો નેરહઉ ત્તિ ચ, કીડ પયંશુત્તિ માણ્ણસો જોસો, રુવસસી ચ વિકુવો, સુહલાગી દુક્ખલાગી ચ. ૫૮. રાઉત્તિ ચ હમશુત્તિ ચ જોસ સવાશુત્તિ જોસ વેયવિજિ, સામી હાસો પુજ્જો, ખલોત્તિ અધણ્ણો ધણ્ણુવઈત્તિ. ૫૯. નવિ ઇત્થ કોઈ નિઅમો, સકમ્મ-વિણ્ણિવિટ્ઠ-સરિસ-કયચિટ્ઠો, અન્નુત્તરુવવેસો, નહુવ પરિઅ-ત્તએ જીવો. ૬૦. નરએસુ વેઅણ્ણાઓ, અણ્ણોવમાઓ અસાયખહુલાઓ, રેજીવ ! તએ પત્તા, અણ્ણંતણ્ણુત્તો જાહુવિહાઓ. ૬૧. દેવત્તે મણ્ણુઅત્તે, પરાભિઓગત્તણ્ણં ઉવગએણ્ણં, લીસણ્ણુદુહં જાહુવિહં, અણ્ણંતણ્ણુત્તો સમણ્ણુભૂઅં. ૬૨. તિરિયગઈ અણ્ણુપત્તો, લીમ મહાવેઅણ્ણા અણ્ણેગવિહા, જમ્મણ્ણુમરણ્ણુ રહંટ્ટે, અણ્ણંતણ્ણુત્તો પારખ્ખમિઓ. ૬૩. જાવંતિ કેવિ દુક્ખા, સારીરા માણસ વ સંસારે, પત્તો અણ્ણંતણ્ણુત્તો, જીવો સંસાર કંતારે ૬૪ તણ્ણા અણ્ણંતણ્ણુત્તો, સંસારે તારિસી તુમં આસી, જં પસમેઈ સવ્વો હહી-ણ્ણુસુદયં ન તીરિજ્જા. ૬૫ આસી અણ્ણંતણ્ણુત્તો, સંસારે તે છુહાવિ તારિસયા, જં પસમેઈ સવ્વો, પુગ્ગલકાઓવિ ન તીરિજ્જા. ૬૬. કાણીણ મણ્ણેગાઈ, જમ્મણ્ણુમરણ્ણુ પરિ-

અદૃષ્ટ સયાઈ, દુકખેણુ માણુસત્તં, જઈ દહઈ જહિચિયં છવો. ૬૭, તં તહ દહઈ લંભં, વિજ્ઞાનુલયા ચંચલં ચ મણુઅત્તં, ધમ્મંમિ જો વિસીયઈ, સો કાઠરિસો ન સંપુરિસો. ૬૮. માણુસસજ્જમેતદિલદ્વયમિ, જિણિદમ્મો ન કચ્ચો ચ જેણું, તુદ્દેશુણે જહ ધાણુક્કએણું, હત્થા મલેન્વા ચ અવસ્સ તેણું. ૬૯ રેણવ નિસુણિચંચલસહાવ, મિલ્લેવિણુ સયલવિ ખંજજભાવ, નવલેયપરિગ્ગહુ વિવિહુજલ, સંસારિ અત્થિ સહુ ઈદ-યાલ. ૭૦. પિય-પુત્ત-મિત્ત-ધર-ધરણિ-ભય, ઇદ્દોધઅ સન્વ નિયસુહ-સહાય, ન વિ અત્થિ કોઈ તુહ સરણિ મુક્ખ, ઇક્કદ્દહુ સહસિ તિરિનિરય-દુક્ખ, ૭૧. કુસંગે જહ યોસ-ખિંદુએ, થોવં ચિંઈ લંખમાણુએ, એવં મણુઆણુ છવિયં, સમયં ગોચમં મા પમાયએ. ૭૨ સંખુજ્જહ કિં ન ખુજ્જહ, સંખોહી ખલુ પિચ્ચ દહહા. નો હુ ઉવણુમંતિ રાહઓ, તો સુલહં પુણુરવિ છવિયં. ૭૩. હહરા વુદ્ધં ચ પાસહ, ગખ્ખત્થાવિ ચયંતિ માણુવા, સેણે જહ વદ્ધયં હરે, એવમાડ્ડઉક્ખયંમિ તુદ્ધં. ૭૪. તિહુઅણુજણું મરંતં, દ્દુક્ખ નયંતિ જે ન અપાણું, વિરમંતિ ન પાવાઓ, ધી ધી ધીદ્ધંતણું તાણું. ૭૫. મા મા જંપહ ખહુયં, જે ખદ્દા ચિક્કણેહિ કમ્મેહિં, સન્વેસિ તેસિ ભયઈ, હિઓવએસો મહા-દેસો. ૭૬ કુણુસિ મમત્તં ધણુસયણુ-વિહવપમુહેસુ અણુંતદ્ધુખેસુ, સિદ્ધિલેસિ આયરં પુણુ, અણુંતસુખંમિ મુક્ખંમિ. ૭૭. સંસારો દહહેજિ, દુક્ખદ્દેહો દુસહદ્ધુખરુવો ચ, ન ચયંતિ તંપિ છવા, અઈખદ્દા નેહનિઅલેહિં. ૭૮. નિયકમ્મ-પવણુ-ચલિઓ, છવો સંસાર-ઠાણુણે ઘોરે, ઠા ઠા વિહંખણુઓ, ન પાવએ દુસહદ્ધુખાઓ. ૭૯ સિસિરંમિ સીયલાનિલ, લહરિસહસ્સેહિ મિલ્લધણુદેહો, તિરિયત્તણુંમિ ડરણુએ, અણુંતસો નિહણ મણુપત્તો. ૮૦. ગિમ્હાય-સંતત્તો, ડરણુએ હુહિઓ પિવાસિઓ ખહુસો, સંપત્તો તિરિય-ભવે, મરણુદ્ધહં ખહુ વિસૂરંતો. ૮૧. વાસાસુ ડરણુમજ્જે, ગિરિનિજ્જરણુદ્ધગેહિ વજ્જતો, સીયાનિલ ડજ્જવિઓ, મચ્ચોસિ તિરિયત્તણુે ખહુસો. ૮૨. એવં તિરિય ભવેસુ, કીસંતો દુક્ખસયસહસ્સેહિં, વસિઓ અણુંતખુત્તો, છવો લીસણુભવારન્ને. ૮૩. દ્ધુદ્ધુકમ્મ પલયા, નિલપેરિઉ લીસણુંમિ ભવરન્ને, હિંતો નરએસુ વિ, અણું-તસો છવો પતોસિ. ૮૪. સત્તસુ નરય મહીસુ, વજ્જનનલહાહ સીયવિયણુસુ, વસીઓ અણુંતખુત્તો, વિલવતો કરુણસદેહિં. ૮૫. પિય માય સયણુ રહિઓ, દુરંતવા-હીહિ પીહિઓ ખહુસો, મણુઅમવે નિસારે, વિલાવિઓ કિં ન તં સરસિ. ૮૬ પવણુન્વ ગયણુમગ્ગે, અલક્ખિઓ ભમઈ ભવવણુે છવો, ઠાણુદ્ધાણુંમિ સસુજ્જિજિણુ ધણુ ચયણુ સંધાએ. ૮૭. વિહિજ્જનંતા અસયં, જમ્મજ્જરામરણુ તિ ખકુંતેહિં, દહ મડણુહવંતિ ઘોરં, સંસારે સંસરંત જિઆ. ૮૮. તહવિ ખણુંપિ કયાવિ હુ, અન્નાણુ-ભુયંગ ઠંકિયા છવા, સંસાર ચારગાઓ, ન ચ ઉવિવજ્જતિ મૂહમણુ. ૮૯. કીલસિ કિયંતવેલં, સરીરવાવીધ જત્ય પઈસમયં, કાલરહદ્દ ઘડીહિં, સોસિજ્જખં છવિઅંભોહં. ૯૦, રેણવાં ખુજ્જ મા સુજ્જ, મા પમાયં કરેસિ રેપાવં કિં પરલોએ શુરુદ્ધખ ભાયણું હોહિસિ અયાણુ. ૯૧. ખુજ્જસુ રેણવં તુમં, મા સુજ્જસુ જિણુમયંમિ નાજિણું, જમ્હા પુણુરવિ એસા, સામગ્ગી દહલહા છવો. ૯૨. દહલહો પુણુ જિણુધમ્મો,

તુમં પમાયાયરો સુહેસી ય, હસહં ચ નરયદુકળં, કહ હોહિસિ તં ન યાણામો. ૯૩. અથિરેણુ થિરો સમલેણુ, નિમ્મલો પરવસેણુ સાહીણો, દેહેણુ જઇ વિદ્યપથ, ધમ્મો તા કિં ન પન્નત્તં. ૯૪. જહ ચિંતામણિરયણુ, સુલહં ન હુ હોઈ તુચ્છવિહવાણુ, શુણુ-વિહવ વન્નિજયાણુ, અયાણુ તહ ધમ્મરયણુપિ, ૯૫. જહ દિદ્દીસભોગો, ન હોઈ જન્મધયાણુ અવાણુ, તહ જિણુમય સંભોગો, ન હોઈ મિચ્છાધવાણુ, ૯૬. પચ્ચ ક્ખ મડણુતણુણે, જિણિંદધમ્મે ન દોસલેસોવ, તહવિ હુ અજ્ઞાણુધા, ન રમંતિ કયાવિ તંમિ જિયા. ૯૭. મિચ્છે અણુતદોસા, પયસ દીસંતિ ન વિ ય શુણુલેસો, તહવિ ય તં ચેવ જિયા, હી મોહધા નિસેવંતિ. ૯૮. ધી ધી તાણુ નરાણુ, વિજ્ઞાણુ તહ શુણેસુ કુસલત્તં, સુહ સચ્ચ ધમ્મરયણુ, સુપરિક્ખં જે ન બણુતિ. ૯૯. જિણુધમ્મો ક્યં અવાણુ, અપુન્વો કપ્પપાયવો, સગ્ગાપવગ્ગ સુક્ખાણુ, કલાણુ કાયગો ઇમો, ૧૦૦ ધમ્મો બંધુ સુમિત્તો ય, ધમ્મો ય પરમો શુરુ, સુક્ખમગ્ગ પયદ્વાણુ, ધમ્મો પરમ સંદણો. ૧૦૧, ચલ્લિગઈ ણુતદ્ધાનલ, પલિત્તભવકાણુણે મહાભીમે, સેવસુ રેણુવ! તુમં, જિણુવયણુ અમિયકુંઠ સમં. ૧૦૨, વિસમે ભવમરુદેસે, અણુતદ્ધહ ગિમ્મતાવ સંતત્તે. જિણુધમ્મ કપ્પરુક્ખં, સરસુ તુમં અવ! સિવસુહહં. ૧૦૩. કિં બહુણા જિણુધમ્મે, જઇઅન્વં જહ ભવોદ્ધિ ઘોરં, લહુ તરિય મડણુતસુહં, લહુઈ જિણો સાસયં કાણુ ૧૦૪

૧૭. શ્રી ઇંદ્રિય પરાજય શતકમ્

સુચિચ્ચ સૂરો સો ચેવ, પંડિઓ તંપસંસિમો નિચ્ચં, ઇંદ્રિય-ચોરેહિં સયા, ન હુંદિચ્ચં જસસ ચરણધણુ. ૧. ઇંદ્રિય ચવલ તુરંગો દુગ્ગમ-મગ્ગાણુ ધાવિરે નિચ્ચં, ભાવિચ્ચ-ભવસસરુવો, ફંભઈ જિણુવયણુ-રસીહિં. ૨. ઇંદ્રિય-ધુત્તાણુમહો, તિલતુસ-મિત્તંપિ દેસુ મા પસરં, જઇ દિત્તો તો નીઓ, જત્ય બણો વરિસ-કોહિસમો, ૩. અબ્બિંદિઓહિ ચરણુ, કટ્ટં વ ઘુણેહિં કિરઇ અસારં, તો ધમ્મત્થીહિ હહં. જઇઅન્વં ઇંદ્રિય-જયંમિ. ૪. જહ કંગિણીઈ હેઈ, કોઈ રયણાણુ હારએ કોઈ, તહ તુચ્છ વિસય-ગિદ્ધા, અવા હારંતિ સિદ્ધિસુહં, ૫. તિલમિત્તં વિસયસુહં, હહં ચ ગિરિરાય સિંગ-તુંગચરં, ભવ-કોડીહિં ન નિદ્દં, જં બણસુ તં કરિન્નસુ. ૬. ભુંજંતા મહુરા વિવાગ-વિરસા કિંપાગતુદ્ધા ઇમે, કચ્છકંડુઅણુ વ દુક્ખ-જણુયા કાવિંતિ બુદ્ધિસુહં. ૭. મન્નઅરહે પયતિરિહુઅન્વ, સમયં મિચ્છા ભિચંધિ-પપયા, ભુત્તા દિંતિ કુજમ્મ-ભેણિગહણુ સોગા મહાવેરિણો. ૮. સક્કા અગ્ગી નિવારેઈ, વારિણા જલિઓ વિ હુ, સન્વોદ્ધિ-જલેણુ ત્રિ, કામગ્ગી દુત્તિવારઓ, ૯. વિસમિવ સુહંમિ મહુરા, પરિણામ નિકામ દારૂણા વિસયા, કાલમણુતં ભુત્તા, અન્નજવિ સુત્તં ન કિં જુત્તા. ૧૦ વિષયર-સાસવમત્તો, જુત્તાજુત્તં ન બણઈ અવો, ઝરઈ કલ્લણુ પચ્છા, પત્તો નરયં મહાધોરં. ૧૧. જહ નિબ્બસુપ્પન્નો, કીડો કહુઅપિ મજ્જએ મહુરં, તહ સિદ્ધિસુહં-પરૂક્ખા, સંસારદ્ધહં સુહં મિંતિ. ૧૨. અથિરાણુ ચંચલાણુ ય, બણમિત્ત સુહંકરાણુ પાવાણુ, દુગ્ગઈ નિબંધણાણુ, વિરમસુ એઆણુ સોગાણુ, ૧૩. પત્તા ય કામસોગા, સુરેસુ અસુરેસુ તહય મણુએસુ, ન ય અવ! તુન્ન તિત્તી, જલણુસસ વ કટ્ટંનિયરેણુ. ૧૪. જહા ય

કિંપાગદ્વા મણિરમા, રસેણ વત્તેણ ચ ભુજમાણા, તે ખુદ્દયે જીવિય પચ્ચમાણા, યેયોવમા કામશુણા વિવાગે. ૧૫. સંવં વિલ્લિયં ગીઅં, સંવં નદં વિહંબણા, સંવે આભરણા ભાશ, સંવે કામા હુહાવહા. ૧૬. દેવિંદ ચક્કવટ્ટિતણાં, રજ્જઈ ઉત્તમા લોગા, પત્તા અણંતખુત્તો, ન ચ હં તત્તિં ગચ્છો તેહિં. ૧૭. સંસાર ચક્કવાલે, સંવેવિ ચ પુગ્ગલા મયે બહુસો, આહારિયા ચ પરિણામિયા ચ, ન ચ તેસુ તિત્તો હં. ૧૮. ઉવલેવે હોઈ લોગેસુ, અલોગી નોવલિપ્પઈ, લોગી ભમઈ સંસારે, અલોગી વિપ્પમુચ્ચઈ. ૧૯. અલ્લો સુક્કો અ દો છૂહા, ગોલયા મટ્ટિઆમયા, દોવિ આવડિયા કૂડે, જો અલ્લો તત્થ લગ્ગઈ. ૨૦. એવં લગંતિ હુમ્મેહા, જે નરા કામ લાલસા, વિરત્તા ઉ ન લગંતિ, જહા સુક્કે અ ગોલયો. ૨૧. તણકટ્ટેહિં વ અગ્ગી, લવણસમુદ્ધો નઈસહસ્સેહિં, ન ધમો જીવો સક્કો, તિપ્પેઈ કામલોગેહિં. ૨૨. ભુત્તુણ્ણિ લોગસુહં, સુર નર ખયરેસુ પુણ્ણ પમાણેણ્ણ, પિન્નજઈ નરએસુ ભેરવ, કલ્લકલ્લયે તઉતંબ પાણાં. ૨૩. કો લોલેણ ન નહુઓ, કસ્સ ન રમણીહિં લોલિયં હિઅયં, કો મચ્ચુણા ન ગહિઓ, કો ગિહો નેવ વિસઓહિં. ૨૪. ખણ્ણમિત્ત સુદ્ધા બહુકાલ હુદ્ધા અનિકામ સુદ્ધા, સંસાર સુદ્ધપસ્સ વિપક્ખ બૂઆ, ખાણી અણ્ણયાણ ઉ કામલોગા. ૨૫. સંવ ગહાણ્ણ પભવો, મહાગહો સંવ દોસપાયટ્ટી, કામગ્ગહો દુરપ્પા, જેણ ભિબૂઅં જગં સંવં. ૨૬. જહ કચ્છલ્લો કચ્છુ, કંડુઅમાણે હુહં સુણ્ણં સુદ્ધાં, મોહાકરા મણ્ણસા, તહ કામહુહં સુહં ખિત્તિ. ૨૭. સહં કામા વિસં કામા, કામા અ સીવિસોવમા, કામે પત્થેયમાણા, અકામા જતિ હુગ્ગઈ. ૨૮. વિસઓ અવધંખંતા, પડતિ સંસાર સાયરે ઘોરે, વિસઓસુ નિરાવિદ્ધા, તરંતિ સંસાર-કાંતારે. ૨૯. છલિયા અવધંખંતા, નિરાવધંખા ગયા અનિધેણ્ણ, તમ્હા પવયણ્ણસારે, નિરાવધંખેણ્ણ હોઅવં. ૩૦. વિસયવિક્ખો નિવહં, નિરવિક્ખે તરઈ હુત્તર-ભવોહં, દેવી-દીવ સમાગય-ભાઉઅ જુઅલેણ્ણ દિટ્ઠંતો. ૩૧. જં અધંતિક્ખં હુદ્ધાં, જં ચ સુહ ઉત્તમં તિલોઅંમિ, તં અણ્ણસુ વિસયાણ્ણ, વુટ્ઠંકિખય હેઉઅં સંવં. ૩૨. ઇંદ્રિય-વિસય-પસત્તા, પડંતિ સંસાર સાયરે જીવા, પક્ખિંવ છિન્નપક્ખા, સુસીલગુણ-પેહુણ-વિહૂણા. ૩૩. ન લહઈ જહા લિહંતો, મુહિંદ્રિયં અટંકિઅં જહાસુણ્ણો, સોસઈ તાલુઅ-રસિઅં, વિલિહંતો મજ્જયે સુદ્ધાં. ૩૪. મહિલાણ કાયસેવી, ન લહઈ કિંચિવિ સુહં તહા પુરિસો, સો મજ્જયે વરાઓ, સયકાય-પરિસ્સમં સુદ્ધાં. ૩૫. સુદ્ધુવિ મગ્ગિજ્જતો, કત્થવિ કયલીઈ નત્થિ જહ સારો, ઇંદ્રિય-વિસએસુ તહા, નત્થિ સુહં સુદ્ધુવિ ગવિટ્ઠં. ૩૬. સિંગાર-તરંગાએ, વિલાસ-વેલાઈ જુવણ્ણ-જલાએ, કે કે જયંમિ પુરિસા, નારી-નધએ ન ખુદ્ધંતિ. ૩૭. સોઅ-સરી દુરઅદરી, કવહકુડી મહિલિયા કિલેસકરી, વધર-વિરોચણ્ણ-અરણા, હુદ્ધા-ખાણી સુદ્ધપહિવદ્ધા. ૩૮. અમુણ્ણિઅમણ્ણ-પરિકમ્મો, સમ્મં કો નામ નાસિ ઉ તરઈ, વમ્મહ-સર-પસરોહે, દિટ્ઠિઅહો મયચ્છીણ્ણ. ૩૯. પરિહરસુ તઓ તાસિ, દિટ્ઠિં દિટ્ઠિવિસસ્સંવ અહિસ્સ, જં રમણિ નયણ્ણ ખાણા, અરિત્તપાણે નિણાસંતિ. ૪૦. સિદ્ધંત જલ્લાહ પારંગઓવિ, વિનિહંદિઓવિ સૂચોવિ, દહચિત્તોવિ છલિજ્જઈ,

ભુવર્ષ પિસાઈ હિં ખુદા હિં. ૪૧. મણુય નવણીય વિલગો, જહ બયઈ જલણ સંનિહાણુમિ, તહ રમણિ સંનિહાણે, વિદવઈ મણે મુણીણુપિ. ૪૨. નીઅંગમાહિં મુપઉસાહ, ઉપિપચ મંથરગઈ, મહિલાઈ નિમગ્ગા ધવ, ગિરવરગુરૂઆ વિ બિજજંતિ. ૪૩. વિસયજલં મોહકલં, વિલામવિજ્જેઅ જલયરાઈજં, મય મયરં ઉત્તિના, તારૂણ મહાજવં ધીરા. ૪૪. જઈવિ પરિચત્તસંગો, તવ-તણુઅંગો તહાવિ પરિવઈ, મહિલા-સંસગીએ કોસાભવણુસિય મુણી ંવ. ૪૫. સંવગંય-વિમુક્કો, સીઈમૂઓ-પસ ત-ચિત્તો અ, જં પાવઈ મુત્તિસુહં, ન ચક્કવટ્ટીવિ તં લહઈ. ૪૬. જેલંમિ પડિઅમપ્પં, જહ ન તંરઈ મંચિઆવિ મોએઈ, તહ વિસયજેલ-પડિઅં. ન તરઈ અપ્પંપિ કામધો. ૪૭. જં લહઈ વીઅરાઓ, મુકખં તં મુણુઈ મુચ્ચિઅ ન આતો, ન વિગત્તા-સૂઅરઓ, બાણુઈ સુરલો-ઈઅં મુકખં. ૪૮. જં અજ્જવિ જવાણુ, વિસએસુ હહાસવેસુ પડિઅંધો, તં નજ્જઈ ગુરૂઆણુવિ, અલંઘણિજ્જે મહામોહો. ૪૯. જે કામંધા જવા, રમંતિ વિસએસુ તે વિગયસંકા જે પુણુ જિણુવયણુ-રયા, તે ભીરુ તેસુ વિરમતિ. ૫૦. અમુઈ-મુત્ત, મલ પચાહરુવયં, વંત-પિત્ત-વસ-મજ્જ-દોષ-સંમેઅં, મંસ ખહુ-હહ-કરંઅં, અમ્મ-મિત્ત-પચ્છાઈઅં ભુવર્ષ-અંગયં. ૫૧. મંસં ઇમં મુત્તપુરીસ-મીસં, સિંધાણુજેલાઈઅ નિજ્જરંતં, એઅં અણિઅં કિમિઆણુ વાસં, પાસં નરાણુ મઈ-ખાહિરાણુ. ૫૨. પાસેણ પંજરેણ ચ, ખજ્જંતિ ચઉપ્પયા ચ પક્ખી ઇ, ઇય ભુવર્ષ પંજરેણુ, ખહા પુરિસા કિલિસસંતિ. ૫૩. અહો મોહો મહામલ્લો, જેણ અમ્હારિસાવિ હુ, બાણુ તાવિ અણિઅત્તં, વિરમંતિ નખણુપિ હુ. ૫૪. ભુવર્ષહિં સહ કુણુતો, સંસગિં કુણુઈ સયલહુકુજેહિ, ન હિ મુસગાણુ સંગો, હોઈ સુહો સહ બિલલેહિ. ૫૫. હરિ હર ચક્રણુણુ અંદ સૂર ખંદાઈણો વિ જે દેવા, નારીણુ કિંકરત્તં, કુણુતિ ધિદ્ધી વિસય તિના. ૫૬. સીઅં ચ ઉણુકં ચ સહંતિ મૂઠા, ઇત્થીસુ સત્તા અ વિવેઅવંતા, ઇલાઈપુત્ત ંવ અયંતિ બાઈ, જાઅં ચ નાસતિ અ રાવણુંવ. ૫૭. વુત્તણુ વિ જવાણુ, સુ હક્કરા-યંતિ પાવચરિઆઈ, ભયવં બ સા સા સા, પચ્ચાએસો હુ ઇણુમો તે. ૫૮. જલલવ-તરલં જાઅં, અથિરા લચ્છીવિ લંગુરો દેહો, તુચ્છા ય કામ લોગલ, નિખંધણુ હંકખ-લકખાણુ. ૫૯. નાગો જહા પંકજલાવસન્નો, હટ્ટું થલં નાભિસમેઈ તીરં, એવં જિઆ કામગુણેસુ ગિદ્ધા, મુધમ્મમગ્ગે ન રયા હવતિ. ૬૦. જહ વિટ્ઠપુંજ-પુત્તો, કિમી સુહં મજ્જએ ચયાકાલં, તહ વિસયામુઈ રત્તો, જાવો વિ મુણુઈ સુહં મૂઠો. ૬૧. મયરહરો વ જલેહિ, તહવિ હુ હુપૂરઓ ઇમે આયા, વિસયા-મિસમિ ગિદ્ધો, ભવે ભવે વચ્ચઈ ન તત્તિ. ૬૨. વિસયવિસદ્ધા જાવો, ઉખારુવાઈએસુ વિવિહેસુ, ભવ-સયસહસ્સ-હલહં, ન મુણુતિ ગયંપિ નિઅજમ્મં. ૬૩. ચિટ્ઠંતિ વિસયવિવસા, મુત્તું લજ્જંપિ કેવિ ગયસંકા, ન ગણુતિ કેવિ મરણુ, વિસયંકુસ-સલ્લિયા જાવો. ૬૪. વિસય-વિસેણુ જાવો, જિણુધમ્મં હારિજિણુ હા નરયં, વચ્ચંતિ જહા ચિત્તય, નિવારિઓ ખંભદત્તનિવો. ૬૫. ધી ધી તાણુ નરાણાં, જે જિણુવયણુ મયંપિ મુત્તુણુ, ચઉગઈ-વિંઈખણુકરં, પિય તિ વિસયાસવં ઘોરં. ૬૬. મરણેવિ દીણુવયણુ, માણુધરા જે નરા ન જંપંતિ, તે વિ હુ

કુણ્ણુતિ દદિલ્, બાલ્ણુ નેહ-ગંહ-ગહિલા. ૬૭. સક્કોવિ નેવ સક્કઈ, માહુપ્પ-મહુપ્પુરં જન્ને જેસિં, તેવિ નરા નારીહિં, કરાવિઆ નિઆય દાસત્તં. ૬૮. જઉનંદલ્લો મહુપ્પા, જિણ્ણાયા વયધરો ચરમદેહો, રહનેમી રાઈમઈ-રાયમઈ કાસી હી વિસયા. ૬૯. મયણ્ણુ-પવણ્ણુ જઈતારિસાવિ, સુરસેલનિઆલા ચલિઆ, તા પક્ક-પત્ત સત્તાણ્ણુ, ઇઅર-સત્તાણ્ણુ કા વત્તા. ૭૦. જિપ્પતિ સુહેણ્ણુ ચિઆ, હરિ-કરિ સપ્પાઈણ્ણુ મહાકૂરા, ઇક્કુ ચિય હુલ્લેઓ, કામો કય-સિવસુહ-વિરામો. ૭૧. વિસમા વિસય પિવાસા, અણ્ણાઈ ભવભાવણ્ણાઈ છવાણ્ણુ, અઈહુલ્લેઆણ્ણુ ચ તહ, ઇંદિઆણ્ણુ ચ'ચલં ચિત્તં. ૭૨. કલમલઅરઈ અસુદ્ધા, વાહી દાહાઈ વિવિહ-હુદ્ધાઈ, મરણ્ણુ પિઆ વિરહાઈસુ, સંપજ્જઈ કામ તવિઆણ્ણુ. ૭૩. પંચિદિય વિસય પસંગરેસિ, મણ્ણુ-વયણ્ણુ કાય નવિ સંવરેસિ, તં વાહિસિ, કત્તિઆ ગલ પચેસિ, જ' અટ્ઠકમ્મ નવિ નિલ્લરેસિ. ૭૪. કિં તુમધો સિ કિં વા સિ ધત્તરિઓ, અહુવ કિં સંનિવાઓણ્ણુ આભિરિઓ, અમય સમુ-ધમ્મ જ' વિસવ અવમજ્જસે, વિસય વિસવિસમ અમિયં વ ખહુ મજ્જસે. ૭૫. તુલ્લિ તુહ નાણ્ણુ વિજ્ઞાણ્ણુ ગુણ્ણુકંઠરો, જલણ્ણુ-જલાસુ નિવંતુ જિઆ ! નિજ્જમરો, પયઈ-વામેસુ કામેસુ જ' રલ્લસે, જેહિં પુણ્ણુ પુણ્ણુ વિ નિરયાનલે પમ્મસે. ૭૬. દહધ ગોસીસ-સિરિખંદ છારકચે, છગલ-ગહુણ્ણુદ્ધં મેરાવંણ્ણુ વિક્કચે, કપ્પતરૂ-તોહિ ચેરંદ સો વાવચે, જુલ્લિજ વિસચેહિં મણ્ણુઅત્તણ્ણુ હારચે. ૭૭. અધુવં છવિઆં નમ્મ્યા, સિદ્ધિણ્ણુગં વિઆણ્ણુયા, વિણ્ણિઅંદિલ્લ જોગેસુ, આઈ પરિમિઆમપ્પણ્ણો. ૭૮. સિવમગ્ગ-સકિઆણ્ણુવિ, જહ હુલ્લેઆ જિઆણ્ણુ પણ્ણુવિસયા, તહ અજ્ઞં કિંપિ જન્ને, હુલ્લેઆં નરિય સયલેવિ. ૭૯. સવિહં કુપંભરુવા, હિદ્ધા મોહિં જા મણ્ણુ ઇંદી, આય-હિઆ ચિત્તંતા, દ્વરયરેણ્ણુ પરિહરંતિ. ૮૦. સમ્મયં સુઆપિ સીલં, વિજ્ઞાણ્ણુ તહ તવંપિ વેરગ્ગં, વમ્મયઈ ખણ્ણેણ્ણુ સંવં, વિસય-વિસેણ્ણુ જઈણ્ણુપિ. ૮૧. રેણ્ણુ ! મઈ વિગપ્પિય, નિમેસ સુહ-લાલસો કહં મૂઠં !, સાસયસુહ-મસમતમં, હારિસિ સસિ-સોઅરં ચ જસં. ૮૨. પજ્જલિઆ-વિસયઅગ્ગી, ચરિત્તસારં ઠહિલ્લ જસિણ્ણુપિ સમ્મત્તં પિ વિરાહિઆ, અણ્ણુત-સંસારિઆ કુલ્લા. ૮૩. ભીસણ્ણુ-ભવ-કંતારે, વિસમા છવાણ્ણુ વિસયતિણ્ણુઓ, જાળે નંદિઆ અઉદ્ધસ-પુણ્ણીવિ રૂલંતિ હુ નિગોચે. ૮૪. હા વિસમા હા વિસમા, વિસયા છવાણ્ણુ જેહિ પડિખદ્દા, હિંદંતિ ભવસમુદ્દે, અણ્ણુતહુદ્ધાઈ પાવંતા. ૮૫. મા ઇંદનલ-અવલા, વિસયા છવાણ્ણુ વિજ્જ-તેઅ-સમા, ખણ્ણુદિદ્ધા ખણ્ણુનટ્ઠા, તા તેસિં કોહુ પડિખધો. ૮૬. સત્તુ વિસં પિસાઓ, વેઆલો હુઅવહોવિ પજ્જલિઓ, તં ન કુણ્ણુઈ જ' કુવિઆ, કુણ્ણુતિ રાગાઈણ્ણો દેહે. ૮૭. જો રાગાઈણ્ણુ વસે, વસંમિ સો સયલદુક્ખ લક્ખાણ્ણુ, જન્નસ વસે રાગાઈ, તન્નસ વસે સયલ-સુદ્ધાઈ. ૮૮. કેવલ હુહ-નિમ્મવિઓ, પડિઓ સંસાર-સાયરે છવો, જ' અણ્ણુહવઈ કિલેસં, તં આસવ-હેણિઆં સંવં. ૮૯. હી સંસારે વિહિણ્ણુ, મહિલારુવેણ્ણુ મંદિઆં જાલં, ખલ્લંતિ જત્થ મૂઠા, મણ્ણુઆ તિરિયા સુરા અસુરા. ૯૦. વિસમા વિસય-ભુઆંગા, જેહિં ઠંસિઆ જિઆ ભવ-વણ્ણુમિ, ફીસંતિ હુહગ્ગીહિં, ચુલસીઈ-જેણ્ણુ-લક્ખેસુ. ૯૧. સંસારચાર-ગિજ્જે, વિસય-કુવાઓણ્ણુ

હુક્કિઆ જીવા, હિમમહિઆ અમુણ્તા, અણુહવંતિ અણ્વતક્રપાઈ. ૬૨. હા હા દુરંત
હુદ્ઠા, વિસય-તુરંગા કુસિક્ખિઆ લોએ, ભીસણ-ભવાઈવીએ, પાઠંતિ જિઆણુ
મુદ્દાણુ. ૬૩. વિસય-પિવાસા-તત્તા, રતા નારીસુ પંકિલ-સરંમિ, હુદ્ધિઆ દીણા
ખીણા, રુદંતિ જીવા ભવવણ્મિ. ૬૪. ગુણુકારિઆઈ ધણિઆં, ધિધરજ્જુ-નિઆંતિ-
આઈ તુહ જીવા, નિઆયાઈ ઇંદિઆઈ, વહિલનિઆત્તા તુરંશુવ. ૬૫. મણુ-વયણુ-કાય-
એગા, સુનિઆત્તા તેવિ ગુણુકરા હુતિ, અનિઆત્તા પુણુ ભંજંતિ, મત્ત-કરિણુવ સીલ-
વણુ. ૬૬. જહ જહ દોસા વિરમઈ, જહ જહ વિસએહિં હોઈ વેશગં, તહ તહ વિજ્ઞા-
યવં, આસન્નં સે અ પરમ પયં. ૬૭. દુકર-મેએહિં કયં, જેહિં સમણેહિં જુવણુ-
ત્થેહિં, ભગ્ગં ઇંદિય-સિન્નં, ધિધપાયારં વલજેહિં. ૬૮. તે ધન્ના તાણુ નમો, હાસો
હં તાણુ સંજમધરાણુ, અદ્ધન્નિ-પિન્નરીઓ, ભણુ ન હિઆએ ખડક્કંતિ. ૬૯. કિં
ખહુણા જઈ વંછસિ, જીવ ! તુમં સાસયં મુહં અરૂહં, તા પિઆસુ વિસય-વિમુહો,
સંવેગ-રસાયણુ નિઆં. ૧૦૦.

૧૮. શ્રી સમવસરણુ પ્રકરણુ

શુણિમો કેવલિ વત્થં, વરવિભલણું ધમ્મકિત્તિત્થં, દેવિંદ નય પયત્થં, તિત્થ-
યરં, સમવસરણુત્થં. ૧. પયદ્ધિ-સમત્થ-ભાવો, કેવલિભાવો જિણાણુ જત્થ ભવે,
સોહંતિ સંવએ તહિં, મહિમા ભેયણુ મનિલ કુમારા. ૨. વરસંતિ મેહ કુમારા,
સુરહિ જલં રિઉ સુરા કુસુમપસરં, વિરયંતિ વણુમણિ કણુગ, રયણુ ચિત્તં મહીઅલં
તો. ૩. અખિભંતરમજ્જખં, તિવપ્પમણિરયણુકણુયકવિસીસા, રયણુજ્જુણુરૂપમયા,
વેમાણિઅ ભેઈ ભવણુ કયા. ૪. વદંમિ હુતીસં શુલ, તિતીસ ધણુપિહુલ પણુસય
ધણુઅય, છ-ધણુ સય ઇગકોસં, તરાય રયણુમય અઉદારા. ૫. અઉરંસે ઇગ ધણુસય,
પિહુ વપ્પા સફ્ફ કોસ અંતરિઆ, પહમ જિઆજિઆતઘઆ, કોસંતર પુવંભિવસેસં. ૬.
સોવાણુ સહસ્રકસ કર, પિહુ અય ગંતું ભુવો પહમ વપ્પો, તો પન્ના ધણુ પયરો, તઓ
અ સોવાણુ પણુ સહસા. ૭. તો જિઆ વપ્પો પણુધણુ, પયર સોવાણુ સહસ પણુ તત્તો,
તઘંઓ વપ્પો છસમ, ધણુ ઇગ કોસેહિં તો પીઠં. ૮. અઉદાર તિ સોવાણુ, મજ્જે
માણુપીઠયં જિણુતણુઅયં, દો ધણુસય પિહુ દીહં, સફ્ફ હ કોસેહિં ધરણિયલા. ૯,
જિણુતણુપારગુણુઅયો, સમહિઆભેઅણુ પિહુ અસોગતર, તહ હોઈ દેવછ દો, અઉ-
સીહાસણુ સ પયપીહા. ૧૦. તદુવરિ અઉ છત્તતયા. પઠિરવ તગં તહફ્ફ અમરધરા,
પુરઓ કણુય કુમેસય, કિઆ કાલિહ ધમ્મ અક્ક અઉ. ૧૧. અય છત્ત મયર મંગલ,
પંચાત્તી દામ વેઈ વર કલસે, પઈદારં મણિ તોરણુ, તિય ધૂવધડી કુણ્વંતિ વણુ. ૧૨.
ભેયણુ સહસ્રક દંઠા, અઉઅયા ધમ્મ માણુ ગય સીહા. કકુભાઈ જુઆ સંવં, માણુમિણુ
નિય નિય કરેણુ. ૧૩. પવિસિઆ પુવંધ પહુ, પયાહિણુ પુવંઆસણુ નિવિદ્ધા. પયપીહ
કવિઆ પાઓ, પણુમિઆ તિત્થં કહઈ ધમ્મં. ૧૪. મુણિ વેમાણિણિ સમણિ, સભવ-
ણુભેઈ વણુદેવિદેવતિયં, કપ્પ સુર નર ત્થિ તિઆ, ઠંતિગો ઇં વિહિસાસુ. ૧૫. અઉ
દેવિ સમણિ હુદ્ધિઆ નિવિદ્ધા નરિ ત્થિ સુર સમણા, ઇંઆ પણુ સખપરિસ મુણ્વંતિ.

દેસણું પઠમ વચ્ચંતો. ૧૬. ઈઅ આવસસય વિત્તી, વુત્તં ચુનિય પુણુ મુણિ નિવિદ્ધા, વેમાણિય સમણી દો, ઉદ્ધું સેસા કિઆ ઉ નવ. ૧૭. ખીઅંતો તિરિ ઇસાણિ, દેવછંદો અ નાણુ તમયંતો, તહુ ચઉરંસે હુહુ વાવ, કોણુઓ વદ્ધિ ઇક્કિઆ. ૧૮. ખીઅ સિઅ રત્ત સામા, સુરવણુ નેઈ ભવણુરયણુવપ્પે, ધણુ હંહ પાસ ગય હુથા, સોમ જમવરુણુ ધણુજક્ખા. ૧૯. જયવિજયાજિઆ અપરાજિઅત્તિ, સિય અરુણુપીયનીલાભા, ખીએ દેવીભુઅલા, અભયં કુસ પાસ મગર કરા. ૨૦. તમઅ ખહિ સુરા તંબરું, ખદ્ધંજિ કવાલિ જહ મહિધારી, પુન્નાઈ દારપાલા તંબુરુદેવો અ પહિહારો. ૨૧. સામન્ન સ્સમો-સરણે, એસ વિહી એઈ જઈ મહુદ્ધું સુરો, સન્વ મિણું એગોવિ હુ, સ કુણ્ણં ભયણેયર-સુરેસુ. ૨૨. પુન્વ-મભયં જત્ય ઉ, જત્યેઈ સુરો મહુદ્ધું મધવાઇ, તત્ય ઉ સરણું નિયમા, સયયં પુણુ પાહિરેઈ. ૨૩. હુત્થિઅ સમત્ય અત્થિઅ, જણ પત્થિઅ અત્થ સુસમત્થો, ઇત્થં થુઓ લહુ જણું, તિત્થયરો કુણુઉ સુપયત્થં. ૨૪.

૧૯. શ્રી ચઉસરણુ પયજ્ઞા.

ત્રણુ આયંખીલ કર્મ પછી આ સૂત્ર વાંચવું.

સાવજ્જભોગવિરમ્, ઇક્કિત્તણુ ગુણુવઓ અ પહિવત્તી, ખલિયસ્સ નિંદણા વણુ-તિગિઅણુ ગુણુધારણા એવ. ૧. ચારિત્તસ્સ વિસોહી, કીરમ્ સમાઇએણુ કિલ ઇહયં, સાવજ્જેયરભોગાણુ, વજ્જજણા-સેવણુતઓ. ૨. હંસણુચારવિસોહી, ચઉવીસાયત્થએણુ કિઅયમ્ ય, અઅચ્છુઅગુણુકિત્તણુ-રૂવેણું જણુવરિહાણું. ૩. નાણાઈઆ ઉ ગુણા, તસ્સ-પન્નપહિવત્તિકરણાઓ, વંદણુએણું વિહિણા, કીરમ્ સોહી ઉ તેસિં તુ. ૪. ખલિઅસ્સ-તેસિં પુણો, વિહિણા જ નિંદણાઈ પહિક્કમણું, તેણુ પહિક્કમણેણું, તેસિંપિ ય કીરએ સોહી. ૫. ચરણાઈયાઈયાણું, જહક્કમં વણુતિગિઅરૂવેણું, પહિક્કમણુસુદ્ધાણું, સોહી તહુ કાઉસ્સએણું. ૬. ગુણુધારણુરૂવેણું, પઅચ્છુખાણેણુ તવઈઆરસ્સ, વિરિઆચારસ્સ પુણો, સન્વેહિવિ કીરએ સોહી. ૭. ગયવસહસીહઅભિસેઅ, દામસસિહિણુયરં અયં કુભં, પઉમસર સાગરવિમાણુ, ભવણુરયણુઅયસિહિં અ. ૮. અમરિંદનરિંદમુણિહ-વંદિયં વંદિં મહાવીરં, કુસલાણુખંધિખંધુર-મજ્જયણું કિત્તમ્સામિ. ૯. ચઉસરણુગમણુ હુક્કહ-ગરિહા સુકહાણુમોયણા એવ, એસ ગણો અણુવરયં, કાયન્વો કુસલહેઉત્તિ. ૧૦. અરિહં તસિદ્ધસાહુ, કેવલિ-કહિઓ સુહાવહો ધમ્મો, એએ ચઉરો ચઉગઈ-હરણુ સરણું લહં ધન્નો. ૧૧. અહુ સો નિણુભત્તિભરૂ-અછરંત ચેમંચકંચુઅકરાલો. પહુરિસ-પણુઉમ્મીસં, સીસંમિ કયંજલી ભણ્ણં. ૧૨. રાગદોસારીણું, હંતા કમ્મદ્ધંગાઈઅરિહંતા, વિસયકસાચારીણું, અરિહંતા હું તુ મે સરણું. ૧૩. રાયસિરિમવકસિત્તા, તવચરણું હુઅચરં અણુચરિતા, કેવલસિરિમરહંતા અરિહંતા હું તુ મે સરણું. ૧૪. થુઇવંદણુમર-હંતા, અમરિંદનરિંદપૂઅમરહંતા, સાસયસુહમરહંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણું. ૧૫. પર-મણુગયં મુણંતા, નેઈદમહિંદજાણુ મરહંતા, ધમ્મકહં અરહંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણું. ૧૬. સન્વજ્જઆણુમહિસં, અરહંતા સઅચવયણુમરહંતા, ખંભન્વયમરહંતા,

અરિહંતા હું તુ મે સરણુ. ૧૭. યોગસરણુમવસરિતા, અઉતીસં અધસંચે નિસેવિતા,
ધમ્મકહં ચ કહંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણુ. ૧૮. યોગાધ ગિરાણેગે, સંદેહે
દેહિણું સમં છિતા, તિહુઅણુમણુસાસંતા, અરિહંતા હું તુ મે સરણુ. ૧૯. વયણુમણેણુ
ભુવણું, નિંવાવંતા ગુણેસુ ઠાવંતા, નિઅલોઅમુદરંતા, આરિહંતા હું તુ મે સરણુ. ૨૦.
અઅઅઅઅઅઅઅઅઅ, નિયજસસસહર પહાસિઅ-દિઅતે, નિયમઅઅઅઅઅઅ, પહિવજો
સરણુમરિહંતે. ૨૧. ઉજિઅયજરમરણુણું, સમત્તદુક્ખત્તસત્તસરણુણું, તિહુઅણુજણુસુ-
હયાણું, અરિહંતાણું નમો તાણું. ૨૨. અરિહંતસરણુમલસુદ્ધિ-લદ્ધસુવિસુદ્ધબહુમાણો,
પણુચસિરરંધયકરકમલ સેહરો સહરિસં બણુઈ. ૨૩. કમ્મદુક્ખય સિદ્ધા, સાહાવિઅ
નાણુદંસણુસમિદ્ધા, સંવર્તુલદિસિદ્ધા, તે સિદ્ધા હું તુ મે સરણું, ૨૪. તિઅલોઅમ-
ત્યયત્થા, પરમપયત્થા અચિત્તસામત્થા, મંગલસિદ્ધપયત્થા, સિદ્ધા સરણું સુહપસત્થા, ૨૫,
મૂલદુક્ખયપહિવક્ખા. અમૂલદુક્ખા સળેગિપચ્ચક્ખા, સાહાવિઅત્તસુક્ખા, સિદ્ધા સરણું
પરમસુક્ખા. ૨૬. પહિપિદિલ અપહિણીઆ. સમગ્ગાણુગિહંભવળીઆ, બેઈસરસર-
ણીઆ, સિદ્ધા સરણું સમરણીયા. ૨૭. ખાવિઅપરમાણુદા, ગુણુનીસંદા વિદિન્નભવકંઠા,
લહુઈકય રવિઅંદા, સિદ્ધા સરણું ખવિઅંદા. ૨૮. ઉવલદ્ધપરમળંભા, દુદલદ્ધલંભા
વિમુક્કસંરંભા, ભુવણુધરધરણુખંભા, સિદ્ધા સરણું નિસારંભા. ૨૯. સિદ્ધસરણેણુ નયળંભ
હેઉસાહુગુણુજણિઅઅણુરાઓ, મેઈણુમિલંતસુપસત્થ-મત્થઓ તત્થિમં બણુઈ ૩૦.
જિંઅલોઅખંધુણો, કુગઈસિધુણો પારગા મહાભાગા, નાણુધંએહિ સિવસુક્ખ-સાહગા
સાહુણો સરણું. ૩૧. કેવલિણો પરમેહી, વિઉલમઈ સુઅહરા જિણુમયમિ, આયરિય
ઉવજાયા, તે સંવે સાહુણો સરણું ૩૨. અઉહસ-હસ-નવપુન્વી. દુવાલસિક્કારસગિણો
જે અ, જિણુકપાહાલંદિઅ, પરિહારવિસુદ્ધિસાહુ અ. ૩૩. ખીરાસવ-મહુઆસવ,
સંભિજસોઅ-કુદ્ધુણુદી અ, આરણુવેઉવિપમાણુ-સારિણો સાહુણો સરણું. ૩૪. ઉજિઅય-
વધરવિરોહા, નિઅમદોહા પસંતમુહસોહા, અભિમયગુણુસ દોહા, હયમોહા સાહુણો સરણું
૩૫. ખંડિઅસિણેહામા, અકામધામા નિકામસુહકામા, સુપુરિસમણુભિરામા, આયારામા
મુણી સરણું ૩૬. મિદ્ધિઅવિસયકસાયા, ઉજિઅયધરધરણિસંગસુહસાયા, અકલિઅહ-
રિસવિસાયા, સાહુ સરણું ગયપમાયા. ૩૭. હિંસાઈદોસસુત્તા, કયકરુત્તા સયંભુરૂપત્તા,
અજરામરપહાણુત્તા, સાહુ સરણું સુકયપુત્તા. ૩૮. કામ વિહંબણુ ચુક્કા, કલિમલ-ચુક્કા
વિમુક્ક-ચોરિક્કા, પાવરય-સુરય-રિક્કા સાહુગુણુરયણુચિઅચિક્કા. ૩૯. સાહુત્તસુટ્ઠિઆ જ',
આયરિયાઈ તઓ અ તે સાહુ. સાહુબણિએણુ ગહિઆ, તમ્હા તે સાહુણો સરણું. ૪૦.
પહિવજસાહુસરણો, સરણું કાઉ પુણુવિ જિણુધમ્મં, પહરિસરોમંચપવંઅ, કંચુઅંચિ-
અતણુ બણુઈ ૪૧. પવરસુકએહિ પત્તં, પત્તેહિ વિ નવરિ કેહિવિ ન પત્તં, તં કેવલિ-
પત્તત્તં, ધમ્મં સરણું પવજો હં ૪૨. પત્તેણુ અપત્તેણુ ચ, પત્તાણિ ચ જેણુ નર-સુર-
સુહાઈ, સુક્ખસુહં પુણુ પત્તેણુ, નવરિ ધમ્મો સ મે સરણું. ૪૩. નિદ્ધિઅકલસકમ્મો,
ક્યસુહજમ્મો ખલીકય અહમ્મો, પસુહપરિણામરમ્મો, સરણું મે હોઉ જિણુધમ્મો. ૪૪.
કાલત્તએવિ ન મયં, જમ્મણુજરમરણુ વાહિસયસમયં, અમયં વ બહુમયં જિણુ-મયં

અ સરણું પવતોહું. ૪૫. પસમિઆ કામપમોહું, કિંકાકિંકેસુ ન કલિય-વિરોહું, સિવસુ-
હૃદલયમમોહું, ધમ્મં સરણું પવતોહું. ૪૬. નરયગામ-ગમણરોહું, શુભસંદોહું પવાઈ-
નિક્ખોહું, નિહલિય-વમ્મહનોહું, ધમ્મં સરણું પવતોહું. ૪૭. ભાસુરસુવત્તસુંદર-રયણી-
લંકાર-ગારવમહોદધં, નિહિમિવ દોગચ્ચહરં, ધમ્મં જિણ્ણદેસિઆં વદે. ૪૮. ચઉસરણુગ-
મણસંચિઆ-સુચચિઆરોમંચઆંચિઆસરીરો, કયદુક્કલગરિહાઆસુહ, કરમકુખયકંખિરો
ભણુઈ. ૪૯. ઇહભવિઆમજ્જભવિઆં, મિચ્છત્તપવત્તણું જમહિગરણું, જિણ્ણપવયણુપહિકુદ્ડં,
દુદ્ડં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૦. મિચ્છત્ત-તમંધેણું, અરિહંતાઈસુ અવત્તવયણું જં, અન્નાણેણુ
વિરમ્મં, ઇષિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૧. સુઆ ધમ્મ સંઘ સાહુસુ, પાવં પઠિણીઆઘ-
રમ્મં, અન્નેસુ આ પાવેસુ, ઇષિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૨. અન્નેસુ આ જીવેસુ, મિત્તીકરૂણાઈ
ગોઆરેસુ કયં, પરિઆવણાઈ દુકખં, ઇષિહં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૩. જં મણુ-વચ્છાણેહિં,
કયકારિઆઆણુમહિં આચરિઆં, ધમ્મવિરૂદ્ધમસુદ્ધં, સંવં ગરિહામિ તં પાવં. ૫૪.
અહ સો દુક્કલગરિહા-દલિ-ઉક્કલ-દુક્કલો કુદં ભણુઈ, સુકલણુરાય-સમુદ્ધન, -પુત્તપુલ્લયંકુર
કરાલો. ૫૫. અરિહંતાં અરિહંતેસુ, જં ચ ચિદ્ધતાણું ચ ચિદ્ધેસુ, આચારં આચરિઓ,
ઉવલઆયત્તાં ઉવલઆએ. ૫૬. સાહુણુ સાહુચરિઆં, દેસવિરમ્મં ચ સાવયજણાણું, અણુ-
મન્ને સંવેસિં, સમ્મત્તાં સમ્મદિટ્ઠીણું. ૫૭. અહવા સંવં ચિય, વીઆરાય-વચણાણુ-
સારિ જં સુકલં, કલત્તએવિ તિવિહં, અણુમોએમો તથં સંવં. ૫૮. સુહપરિણામો
નિચ્ચં, ચઉસરણુગમાઈ આચરં જીવો, કુસલપયડીઉ જંધઈ, બદ્ધાઈ સુહાણુખંધાઈ. ૫૯.
મંહણુભાવા બદ્ધા, તિવ્વણુભાવાઉ કુણુઉ તા એવ, અસુહાઉ નિરણુખંધાઉ, કુણુઈ
તિવ્વઉ મંહાઓ. ૬૦. તા એયં કાયવં, જીહેહિ નિચ્ચંપિ સંકિલેસંમિ, હોઈ તિમલં
સમ્મં, અસંકિલેસમિ સુકયદ્ધલં. ૬૧. ચઉરંજો જિણ્ણધમ્મો, ન કઓ ચઉરંગસરણુ-
મવિ ન કયં, ચઉરંગભવચ્છેઓ, ન કઓ હા હારિઓ જરમે. ૬૨. ઇય જીવ પમાય
મહારિ, -વીરભદ્ધં તમેયમજ્જયણું, ઝાએસુ તિસંઘ-મવંઘ, -કારણું નિવુઈ સુહાણું. ૬૩.

શ્રી ચઉસરણુ પયન્ના સમાપ્ત.

૨૦. આઉર પરચક્ખાણુ પયન્ના.

(ત્રણ આયંબીલ કર્યા પછી આ સૂત્ર વાંચવું.)

દેસિક્કદેસવિરઓ, સમદિટ્ઠી મરિજજ નો જીવો, તં હોઈ બાલપંડિય-મરણું
જિણ્ણસાસણે ભણિયં. ૧ પંચ ચ અણુવયાઈ, સત્ત ઉ સિક્ખાઈ દેસ-જઈધમ્મો,
સંવેણુ વ દેસેણુ વ, તેણુ જીઓ હોઈ દેસજઈ. ૨. પાણુવહ-સુસાવાએ, અદત્ત-પરદાર-
નિયમણેહિં ચ, અપરિમિધિઆઓવિ ચ, અણુવયાઈ વિરમણાઈ. ૩. જં ચ દિસાવેર-
મણું, અણુત્થદંઠાઓ જં ચ વેરમણું, દેસાવગાસિયંપિ ચ, શુભવયાઈ ભવે તાઈ. ૪.
ભોગાણુ પરિસંખા, સામાધિ અતિહિ-સંવિભાગો ચ, પોસકવિહી ઉ સંવો, ચઉરો
સિક્ખાઈ વુત્તાઓ. ૫. આસુક્કારે મરણે, અચિન્નાઓ ચ જીવિયાસાએ, નાએહિ વા
અસુક્કો, પચ્છિમસંલેહણુમકિચ્ચા. ૬. આલોપય નિરસલ્લો, સધરે ચેવારહિતુ સંચારં,
જઈ મરઈ દેસવિરઓ, તં વુત્તં બાલપંડિયં. ૭. નો ભત્તપરિનાઓ, ઉવક્કમે વિત્થ-

શ્વે નિદિદ્દો, સો ચેવ બાલપંડિય-મરણે નેચો જહાનુગ્ગ. ૮. વેમાણિએસુ કપો-
વગેસુ નિયમેણુ તસ્સ ઉવવાઓ, નિયમા સિજ્ઞાં ઊક્કે-સએણુ સો સત્તમંમિ ભવે. ૯.
ધય બાલપંડિયં હોઈ, મરણ-મરિહંત-સાસણે દિદ્દં, ધત્તો પંડિય. પંડિય-મરણં વુચ્છં
સમાસેણ. ૧૦. ઇચ્છામિ ભત્તે ઉત્તમદ્દં પડિક્કમામિ, અધયં પડિક્કમામિ, અણુગયં
પડિક્કમામિ, પચ્ચુપ્પન્નં પડિક્કમામિ, કયં પડિક્કમામિ, કારિયં પડિક્કમામિ, અણુમે-
ધયં પડિક્કમામિ, મિચ્છત્તં પડિક્કમામિ, અસંજમં પડિક્કમામિ, કસાયં પડિક્કમામિ,
પાવપએગં પડિક્કમામિ, મિચ્છાદસણુપરિણામેસુ વા, ઇહલોગેસુ વા, પરલોગેસુ વા,
સચ્ચિત્તેસુ વા, અચિત્તેસુ વા, પંચસુ ઇદિયત્થેસુ વા, અન્નાણં ઝાણે ૧. અણુચારં
ઝાણે. ૨. કુદંસણં ઝાણે. ૩. કેહંઝાણે. ૪. માણંઝાણે. ૫. માયંઝાણે. ૬. લોહંઝાણે.
૭. રાગંઝાણે. ૮. દોસંઝાણે. ૯. મોહંઝાણે. ૧૦. ઇચ્છંઝાણે. ૧૧. મિચ્છંઝાણે. ૧૨.
મુચ્છં ઝાણે. ૧૩. સંકં ઝાણે. ૧૪. કંખંઝાણે. ૧૫. ગેહિં ઝાણે. ૧૬. આસં ઝાણે. ૧૭.
તણ્હં ઝાણે. ૧૮. છુહં ઝાણે. ૧૯. પંથં ઝાણે. ૨૦. પંથાણં ઝાણે. ૨૧. નિદં ઝાણે. ૨૨.
નિયાણં ઝાણે. ૨૩. નેહં ઝાણે. ૨૪. કામં ઝાણે. ૨૫. કલુસં ઝાણે. ૨૬.
કલહં ઝાણે. ૨૭. જુજ્ઞં ઝાણે. નિજુજ્ઞં ઝાણે. ૨૮. સંગં ઝાણે. ૩૦.
સંગહં ઝાણે. ૩૧. વવહારં ઝાણે. ૩૨. કયવિક્કયં ઝાણે. ૩૩. અણુત્થહં
ઝાણે. ૩૪. આલોગં ઝાણે. ૩૫. અણુલોગં ઝાણે. ૩૬. આણુઇદ્દાં ઝાણે. ૩૭.
વેરંઝાણે. ૩૮. વિપક્કં ઝાણે. ૩૯. હિસંઝાણે. ૪૦. હાસં ઝાણે. ૪૧. પહાસં ઝાણે. ૪૨.
પઓસં ઝાણે. ૪૩. ફરસં ઝાણે. ૪૪. ભયંઝાણે. ૪૫. રૂવંઝાણે. ૪૬. અપ-પસંસં
ઝાણે. ૪૭. પરનિદં ઝાણે. ૪૮. પરગરિહં ઝાણે. ૪૯. પરિગહં ઝાણે. ૫૦. પરપરિવાયં
ઝાણે. ૫૧. પરફસણં ઝાણે. ૫૨. આરંભંઝાણે, પત્ત સંરંભં ઝાણે. ૫૪. પાવાણુમેયણું
ઝાણે. ૫૫. અદ્ધિગરણંઝાણે. ૫૬. અસંમાહિમરણં ઝાણે. ૫૭. કર્મોદયપચ્ચયં ઝાણે.
૫૮. ઇદ્ધિગારવંઝાણે. ૫૯. રસગારવંઝાણે. ૬૦. સાયાગારવંઝાણે. ૬૧. અવેરમણંઝાણે
૬૨. અમુત્તિમરણંઝાણે. ૬૩, પસુત્તસસ વા, પડિબુદ્ધસસ વા, ભો મે કેઇ દેવસિઓ
રાઇઓ ઉત્તમદ્દો અઇક્કમો વઇક્કમો અધિચારો અણુચારો તસ્સ મિચ્છામિ હુક્કં. એસ
કરેમિ પણામં, જિણુવર વસહસસ વદ્ધમાણુસસ. સેસાણં ચ જિણાણં, સગણુહરાણં ચ
સંવેસિં. ૧૧. સંવં પાણુરંભં, પચ્ચકુખામિત્તિ અલિયવયણં ચ, સંવમહિન્નાદાણં,
મેહુન્ન-પરિગહં ચેવ ૧૨. સમ્મં મે સંવભૂએસુ, વેરં મજ્ઞં ન કેણં, આસાઓ
વોસિરિત્તાણં, સમાહિમણુપાલએ ૧૩. સંવં ચાહારવિહિં, સન્નાઓ, ગારવે કસાએ ચ,
સંવં ચેવ મમત્તં, ચએમિ સંવં ખમાવેમિ. ૧૪. હુન્નળ ઇમંમિ સમએ,
ઉવક્કમો છવિઅસસ જઇ મજ્ઞં એયં પચ્ચકુખાણં, વિઉદ્ધા આરાહણા હોઈ.
૧૫. સંવદ્ધકુખપહીણાણં, સિદ્ધાણં અરહઓ નમો, સદ્દે જિણપત્તતં, પચ્ચ-
કુખામિ ચ પાવગં ૧૬. નમુત્થુ દુઅપાવાણં, સિદ્ધાણં ચ મહેસિણં, સંચારં પડિ-
બ્બમિ, જહા દેવલિ-દેસિયં. ૧૭. જંકિચિવિ હુચ્ચરિયં, તં સંવં વોસિરામિ
તિવિહેણં, સામાધયં ચ તિવિહં, કરેમિ સંવં નિરાગારં. ૧૮. ખજ્ઞં અણિભંતરં

ઉવહિ, સરીરાઈ સલોયણાં, મણસા વય-કાએહિ, સંવં ભાવેણ વોસિરે. ૧૬. સંવં પાણાર'ભ', પન્થકુખામિત્તિ અલિયવયણાં ચ. સંવમદિનાદાણાં, મેહુત્ર-પરિગહ' એવ ૨૦. સમ્મ' મે સંવભૂએસુ. વેર' મજ્જ ન કેણઈ, આસાઓ વોસિરિતાણાં. સમાહિમ-ણુપાલઓ. ૨૧. રાગ' ઇંધ' પઓસ' ચ હુરિસ' દીણાભાવય', ઉસ્સુગત્ત' ભય' સોગ', રઈ અરઈ ચ વોસિરે. ૨૨. મમત્ત' પરિવજ્જમિ, નિમ્મમત્ત' ઉવટ્ઠિઓ, આલંબણ' ચ મે આયા, અવસેસ' ચ વોસિરે ૨૩. આયા હુ મહ' નાણે, આયા મે ઈંસણે ચરિતે ચ, આયા પન્થકુખાણે, આયા મે સંજમે જોગે. ૨૪. ઝોગો વન્થઈ જીવો, ઝોગો ચેવુવ-વજ્જઓ, ઝોગસ્સ એવ મરણાં, ઝોગો સિજ્જઈ-નીરઓ. ૨૫. ઝોગો મે સાસઓ અપા, નાણ ઈંસણ સંજીઓ, સેસા મે બાહિરા ભાવા, સંવે સંજોગ લક્ખણા. ૨૬. સંજોગ-મૂલા જીવેણ, પત્તા હુક્ખ પરંપરા, તમ્હા સંજોગ સંબંધ', સંવં તિવિહેણ વોસિરે. ૨૭. મૂલગુણે ઉત્તરગુણે, જે મે નારાહિયા પયત્તેણ', તમહ' સંવં નિદે, પઠિઠ્ઠમે આગ-મિસ્સાણ'. ૨૮. સત્ત ભએઅર્હ મએ, સત્તા ચત્તારિ ગારવે તિન્નિ, આસાયણુ તિત્તીસ', રાગ' દોસ' ચ ગરિહામિ ૨૯. અસંજમ મજ્જાણાં, મિન્નજ્જત' સંવમેવ ચ મમત્ત', જીવેસુ અજીવેસુ અ, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ. ૩૦. નિદામિ નિદંણિજ્જ', ગરિહામિ અ જ' ચ મે ગરહણિજ્જ', આલોએમિ અ સંવં, અપિભંતર બાહિર' ઉવહિ. ૩૧. જહ બાલો જ'પંતો, કેલ્લમકેલ્લ' ચ ઉલ્લખા' ભણઈ તં તહ બાલોઈજ્જ, માયા મય વિપ્પસુક્કો ચ. ૩૨. ન.ણુ'મિ ઈંસણુ'મિ ચ, તવે ચરિતે ચ અઉસુવિ અકંપો, ધીરો આગમ કુસલો, અપરિસ્સાવી રહસ્સાણ'. ૩૩. રાગેણ વ દોસેણ વ, જ' મે અકય-નુઆ પમાએણાં, જે મે કિંચિવિ ભણિઓ, તમહ' તિવિહેણ ખામેમિ. ૩૪. તિવિહ' ભણ'તિ મરણ', બાલાણ' બાલપંડિયાણાં ચ, તથયં પંડિયમરણ', જ' કેવલિણે અભુમરંતિ. ૩૫. જે પુણુ અર્હ-મઈયા, પયલિય સત્તા ચ વક્કલાવા ચ, અસમાહિણાં મરંતિ, ન હુ તે આશહગા ભણિયા. ૩૬. મરણે વિરાહિએ દેવ હુગ્ગઈ હુલ્લહા ચ કિર જોહી, સંસારો ચ અણુતો, હવઈ પુણે આગમિસ્સાણ' ૩૭. કા દેવહુગ્ગઈ? કા અએહિ? કેણેવ વુજ્જઈ મરણ'?, કેણુ અણુ'તં પારં, સંસારં હિંઈઈ? જીવો. ૩૮. કંદપદેવ કિંવસ અભિઓગા આસુરી ચ સંમોહા, તા દેવહુગ્ગઈઓ, મરણુ'મિ વિરાહિએ હુતિ. ૩૯. મિન્નજાહંસણુરત્તા, સનિયાણા કિલ્લલેસ મોગાહા, ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં હુલ્લહા ભવે જોહી. ૪૦. સમ્મદંસણુ રત્તા, અનિયાણા સુલ્લલેસ મોગાહા, ઇહ જે મરંતિ જીવા, તેસિં સુલ્લહા ભવે જોહી ૪૧. જે પુણુ ગુરપઠિણીયા, બહુમોહા સસબલા કુસીલા ચ, અસમાહિણા મરતિ, તે હુતિ અણુ'તસંસારી. ૪૨. જિણુવયણે અભુરત્તા, ગુરવયણ' જે કરંતિ ભાવેણ', અસબલ અસંકિલિટ્ઠા, તે હુતિ પરિત્તસંસારી. ૪૩. બાલમરણાણિ બહુસો, બહુઆણિ અકામ-ગાણિ મરણાણિ મરિહંતિ તે વરાયા, જે જિણુવયણ' ન ચાણુ'તિ. ૪૪. સત્થગ્ગહણ' વિસલક્ખણાં ચ, જલણ' જલપવેસો અ, અણાચાર-ભંસેવી, જમ્મણુ-મરણાણુબંધીણિ. ૪૫. ઉટ્ઠમહે તિરિયંમિવિ, મયાણિ જીવેણ બાલમરણાણિ, ઈંસણુ-નાણુ-સહગઓ, પંડિયમરણ' અભુમરિસ્સ'. ૪૬. ઉન્વેયણુયં બઈ-મરણ', નરએસુ, વેઅણાઓ ચ,

એઆણિ સંભરતો, પંથિયમરણુ મરણુ ધર્મિહ. ૪૭. જઈ ઉપજજઈ દુકખં, તો દુઠુંવો સહાવઓ નવરં, કિં કિં મએ ન પત્તં, સંસાર સંસરંતેણુ. ૪૮. સંસારચક્કવાલે, સંવેવિ થ પુગલા મએ બહુસો, આહારિયા થ પરિણામિઆ થ, ન થ હં ગઓ તત્તિ. ૪૯. તણુ-કટ્ટેહિ વ અગ્ગી, લવણુજલો વા નઈસહસ્સેહિ, ન ધંમે લવો સક્કો, તિપ્પેહ કામ-લોગેહિ. ૫૦. આહારનિમિત્તેણુ મચ્છા, ગચ્છંતિ સત્તમિં પુહવિ, સચ્ચિત્તો આહારો, ન ખમે મણુસાવિ પત્થેહિ. ૫૧. પુવ્વ કથપરિકમ્મો; અનિયાણો ઊહિણુ મધ્ધુદિ, પચ્છા મત્થિઅ-કસાઓ, સન્ને મરણુ પંથિઆમિ. ૫૨. અક્કંઠે ચિરલાવિય, તે પુરિસા મરણુદેસકાલંમિ, પુવ્વકથકમ્મ-પરિભાવણાઈ, પચ્છા પરિવહંતિ. ૫૩. તમ્હા ચંદગાવજ્જં, સકારણુ ઉજ્જુઓણુ પુરિસેણુ, લવો અવિરહિયણુ, કાયવો મુકખમ-જામિ. ૫૪. બાહિરભોગવિરહિઓ, અપિભંતરઆણુ-ભોગમહીણો, જહ તન્નિ દેસકાલે, અમૂહસન્નો ચયઈ દેહં. ૫૫. હંતૂણુ રાગદોસં, છિત્તૂણુ થ અર્ધકમ્મસંઘાયં, જમ્મણુ-મરણુરહટ્ટં, છિત્તૂણુ ભવા વિસુત્તિહિસિ. ૫૬. એવં સંવુવએસં, જિણુદિટ્ઠં સદ્દામિ તિવિહેણુ, તસ-થાવર-ખેમકરં, પારં નિંવાણુ-મગ્ગસ. ૫૭. નહિ તં મિ દેસકાલે, સક્કો ખારસવિહો મુઅકખંધો, સંવો અણુચિંતેહિ, ધાણુયપિ સમત્થચિત્તેણુ. ૫૮. એગં-મિવિ જંમિ પએ, સંવેગં વીઅસાય-મગ્ગંમિ, ગચ્છઈ નરો અભિક્ખં, તં મરણુ તેણુ મરિયવં. ૫૯. તા એગંપિ સિલોગં, ભે પુરિસો મરણુ-દેસકાલંમિ, આરાહણુવઉત્તો, ચિંતતો-ડડરાહુગો હોઈ. ૬૦. આરાહણુવઉત્તો, કાલં કાઊણુ સુવિહિઓ સમ્મં, ઉક્કોસં તિન્નિ ભવે, ગંતૂણુ લહઈ નિંવાણુ. ૬૧. સમણુત્તિ અહં પકમં, ખીયં સંવત્થ સંજઓમિત્તિ, સંવં ચ વોસિસમિ, એયં ભણિયં સમાસેણુ. ૬૨. લહં અલહપુવં, જિણુવયણુ-સુભાસિયં અમયભૂઅં, ગહિઓ સુગાઈમગ્ગો, નાહં મરણુસ્સ ખીહેમિ. ૬૩. ધીરેણુવિ મરિયવં, કાઉરિસેણુવિ અવસ્સ મરિયવં, દુણ્હંપિ હુ મરિયવે, વરં ખુ ધીરત્તણે મરિઈ. ૬૪. સીલેણુવિ મરિયવં, નિસ્સીલેણુવિ અવસ્સ મરિયવં, દુણ્હંપિ હુ મરિઅવે, વરં ખુ સીલત્તણે મરિઈ. ૬૫. નાણુસ્સ હંસણુસ્સ થ, સમ્મત્તસ્સ થ ચરિત્તણુત્તસ્સ, ભે કાહી ઉવઓગં, સંસારો સો વિસુત્તિહિસિ. ૬૬. ચિર-ઉસિય-ખંભયારી, પપ્પેઠેજીણુ સેસયં કમ્મં, અણુપુવ્વીઈ વિસુદ્ધો, ગચ્છઈ સિદ્ધિં ધુયકિલેસો. ૬૭. નિક્કસાયસ્સ હંતસ્સં, સૂરસ્સ વવસાઈણો, સંસાર પરિણીઅસ્સ, પચ્ચ-કૂખાણુ સુહં ભવે. ૬૮. એયં પચ્ચકૂખાણુ, ભે કાહી મરણુદેસકાલંમિ, ધીરો અમૂહ-સન્નો, સો ગચ્છઈ ઉત્તમં કાણુ. ૬૯. ધીરો જર-મરણુ-વિજી, ધીરો વિજ્ઞાણુ-નાણુ સંપન્નો, લોગસ્સુજ્જેઅગરો, દિસઉ ખયં સંવદ્ધકૂખાણુ ૭૦.

શ્રુતકેવલિશ્રીશયમસૂરસદ્ગુપ્ત:

૨૧. શ્રીદશપૈકાલિક સૂત્ર.

૧ દ્રુમપુષ્પિકાધ્યયનમ્

ધમ્મે મંગલમુક્કિટ્ટં, અહિસા સંજમો તવો, દેવા વિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો. ૧. જહા દ્રુમસ્સ પુપ્પેસુ, ભમરો અવિયઈ રસં, છુ થ પુપ્પં કિલામેધ, સો

અ પીણેષ અપય. ૨. એમેએ સમણા સુતા, જે લોએ સતિ સાહુણો, વિહંગમા વ પુષ્કેસુ, કાણુભત્તેસણે રયા. ૩. વયં ચ વિત્તિ લખ્ખામે, ન ચ કોઇ ઉવહમ્મમ્, અહ્મ ગટેસુ રીયંતે, પુષ્કેસુ ભમરા જહા. ૪. મહુગારસમા યુદ્ધા, જો ભવંતિ અણિસ્સયા, નાણાપિહરયા કંતા, તેણુ વુચ્ચંતિસાહુણો. ત્તિએમિ. ૫.

ઈંદ્ર મપુષ્કિયનામપદમં અજ્જયણું સમ્મતં.

શ્રામણ્યપૂર્વિકાધ્યયનમ્

કહં તુ કુલ્લમ સામણ્ણું, જો કામે ન નિવારએ, પએ પએ વિસીઅંતો, સંક-
પ્પસ વસં ગઓ. ૧. વત્થગંધમલકારં, ઇંદ્રીઓ સયણાણિ અ, અચ્છંદા જે ન
ભુંજંતિ, ન સે ચાઈત્તિ વુચ્ચઈ. ૨. જે અ કંતે પિએ લોએ, લક્ષે વિ પિટે કુવ્વઈ,
સાહીણે ચયઈ લોએ, સે હુ ચાઈ ત્તિ વુચ્ચઈ. ૩. સમાઈ પેહાઈ પરિવયંતો, સિઆ
મણો નિસ્સરઈ બહિદ્ધા, ન સા મહં નેવિ અહંપિ તીસે, ઇંદ્રએવ તાઓ વિણ્ણજ્જ
રાગં. ૪. આચાવયાહી, ચય સોગમલ્લં, કામે કમાહી, કમિઅં યુ દુક્ખં, છિદ્ધાહિ
દોસં, વિણ્ણજ્જ રાગં, એવં સુહી હોહિસિ સંપરાએ. ૫. પક્ખંદે જલ્લિઅં જોઈ,
ધૂમકેઈ દુરાસયં, નેચ્છંતિ વંતયં લોત્તું, કુલે બયા અગંધણે. ૬. ધિરત્થુ તેડજસો
કામી, જો તં જીવિયકારણા, વંતં ઇંદ્રીસ આવેઈ, સેયં તે મરણું ભવે. ૭. અહં ચ
લોગરાયસસ, તં ચ સિ અંધગવણિહુણો, મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ
ચર. ૮. જઈ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા હિંદ્રીસિ નારીઓ, વાયાવિધુવ્વ હડો, અદ્ધિ
અપ્પા ભવિસ્સસિ. ૯. તીસે સો વયણું સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિયં, અંકુસેણુ જહા
નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઈઓ. ૧૦. એવં કરંતિ સંયુદ્ધા, પંડિયા પવિઅક્ખણા, વિણ્ણિ-
અદ્ધંતિ લોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમેત્તિએમિ. ૧૧.

ઈંદ્ર સામજપુવિવનામળીયં અજ્જયણું સમ્મતં

સુદ્ધિકાચારાધ્યયનમ્

સંજમે સુદ્ધિઅપાણું, વિપ્પમુક્કાણુ તાઈણું, તેસિમેઅમણાઈત્તં, નિગંથાણુ
મહેસિણું. ૧. ઉદેસિયં કીયગહં, નિયાગ-મભિહુહાણિ ચ, રાઈભત્તે સિણુણે ચ, ગંધ-
મલ્લે ચ વીયણે. ૨. સંનિહી ગિહિમત્તે અ, રાયાપટે કિમિચ્છએ, સંવાહણા કંતપહો-
યણા અ, સંપુચ્છણા દેહપલોયણા અ. ૩. અદ્ધાવએ અ નાલીએ, છત્તસસ ચ ધારણદ્ધાએ,
તેગિચ્છં પાણુહા પાએ, સમારંભં ચ જોઈણો. ૪. સિન્નમયરપિંડં ચ, આંસંદી-પલિ-
અંકએ, ગિહ તરનિસિન્નજા ચ, ગાયસ્સુવટ્ટણાણિ ચ. ૫. ગિહિણો વેઆવડિયં, જા ચ
આજીવવત્તિયા, તત્તા નિવ્વુહલોઈત્તં, આઉરસસરણાણિ અ. ૬. મૂલએ સિંગળેરે ચ,
ઉચ્છુખંદે અનિવ્વુડે, કંદે મૂલે ચ સંચયત્તે, ફલે ળીએ ચ આમએ. ૭. સોવચ્ચલે
સિંધવે લોણે, રોમાલોણે ચ આમએ, સામુદે પંસુખારે ચ, કાલાલોણે ચ આમએ. ૮.
ધૂવણે ત્તિ વમણે અ, બચ્છી કર્મ-વિરેયણે, અંજણે કંતવણે અ, ગાયાબ્ભંગ-વિભુસણે.
૯. સંવમેયમણાઈત્તં, નિગંથાણુ મહેસિણું, સંજમંમિ અ જુત્તાણું, લહુમૂયવિહારિણું

૧૦. પંચાસવપરિણાયા, તિગુતા છમુ સંજ્યા, પંચનિગ્ગહુષા ધીરા, નિગ્ગથા ઉજ્જુ-
હસિણો, ૧૧. આયાવયંતિ ગિમ્હેસુ, હેમંતેસુ અવાઉહા, વાસાસુ પહિસંલીણા, સંજ્યા
સુસમાહિયા ૧૨. પરીસહ-રિણિ-હંતા, ધૂઅમોહા નિઈદિઆ, સંવહુકખ-પહીણુદ્દા, પક્ક-
મંતિ મહેસિણો. ૧૩. હુક્કરંઈકરિતાણુ, હુક્કસહાઈ સહેતુ અ, કે ઇત્ય દેવલોએસુ, કેઇ
સિજ્જંતિ નીરયા. ૧૪. ખવિત્તા પુન્વકમ્માઈ, સંજમેણુ તવેણુ ય, (સદ્ધિમગ્ગમણુપત્તા,
તાઈણો પરિનિવુડે તિળેમિ. ૧૫. ઇઈ ખુદ્ધિયાચારકહા નામં તઈયં અજ્જણુ સમ્મતં.

છજ્જીવણિયજ્જયણુ. ગદમ્.

સુઅં મે આઉસં ! તેણુ ભગવયા એવ-મકખાયા, ઇહખલુછજ્જીવણિઆનામજ્જ-
યણુ સમણેણુ ભગવયા મહાવીરેણુ. કાસવેણુ પવેઈઆ, સુઅકખાયા સુપજ્જતા, સેઅં મે
અહિન્નિજ્જે અજ્જયણુ ધમ્મપજ્જતી. ૧. કયરા ખલુ સા છજ્જીવણિઆ નામજ્જયણુ,
સમણેણુ ભગવયા મહાવીરેણુ કાસવેણુ પવેઈઆ, સુઅકખાયા સુપજ્જતા, સેઅં મે અહિ-
ન્નિજ્જે અજ્જયણુ ધમ્મપજ્જતી. ૨. ઇમા ખલુ સા છજ્જીવણિઆ નામજ્જયણુ, સમણેણુ
ભગવયા મહાવીરેણુ કાસવેણુ પવેઈઆ, સુઅકખાયા સુપજ્જતા, સેઅં મે અહિન્નિજ્જે
અજ્જયણુ ધમ્મપજ્જતી. ૩. તં જહા-પુહવિકાઈઆ આઉકાઈઆ, તેઉકાઈઆ, વાઉ-
કાઈઆ, વણ્ણસપ્પકાઈઆ, તસકાઈઆ. ૪. પુહવી ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગણુવા,
પુઠો-સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૫. આઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગણુવા, પુઠો-
સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૬. તેઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગણુવા, પુઠો-
સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૭. વાઉ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગણુવા, પુઠો-
સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૮. વણ્ણસપ્પ ચિત્તમંત-મકખાયા, અણેગણુવા,
પુઠો-સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૯. તં જહા-અગ્ગીઆ, મૂલ્લીઆ, પોરળીઆ,
ખંધળીઆ, ળીઅરુહા, સંમુચ્છિમા તણુલયા, વણ્ણસપ્પકાઈઆ. સુળીઆ, ચિત્તમંત
મકખાયા અણેગણુવા, પુઠો-સત્તા, અજ્જત્ય સત્ય-પરિણયેણુ. ૧૦.

.સે જે પુણુ ઇમે અણેગે ખહુવે તસા પાણા, તં જહા-અંડયા પોયયા જરાઉઆ
રસયા સંસેઈમા સંમુચ્છિમા ઉગ્ગિઆ ઉવવાઈઆ, જેસિં કેસિં (ચ પાણાણુ અસિક્કંતં
પહિક્કંતં સંકુચિઅં પસારિઅં રુઅં ભંતં તસિઅં પલાઈઅં આગઈગઈવિજ્ઞાયા જે
અ કીડપયંગા, ન ય કુથુપિપીલિઆ, સંવે જેઈદિઆ. સંવે તેઈદિઆ, સંવે ચઉરિં
દિઆ, સંવે પચિદિઆ, સંવે તિરિક્ખળોણુઆ, સંવે નેરઈઆ, સંવે મણુઆ, સંવે
દેવા, સંવે પાણા પરમાહરિમઆ એસો ખલુ છહો જીવનકાચો તસકાઉ તિ પવુચ્ચઈ
(સૂત્ર. ૧.) ઇચ્છેસિં છણુકં જીવનિકાયાણુ નેવ સય દંડં સમારંભિજ્જન, નેવન્નેહિં દંડં
સમારંભાવિજ્જન, દંડં સમારંભંતે વિજ્જન્ને ન સમણુજ્જામિ, જાવજ્જીવાએ તિવિહં
તિવિહેણુ મણેણુ વાયાએ કાચેણુ ન કરેમિ ન કારવેમિ, કરંતં પિ
અન્નં ન સમણુજ્જામિ, તસ્સ ભંતે ! પહિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ
અપાણુ વેસિરામિ (સૂત્ર. ૨.) પહમે ભંતે ! મહુવજ્જે પાણાઈવાયાઓ

વેરમણું, સંવં ભંતે! પાણાધવાયં પચ્યકુખામિ, સે સુદુમં વા ખાચરં વા, તસં વા
 થાવરં વા, નેવ સયં પાણે અધવાધજ્જન, નેવન્નેહિં પાણે અધવાયાવિજ્જન, પાણે અધ-
 વાયંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણું મણેણં વાયાયે
 કાણેણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે પઠિક્ક-
 મામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, પઠમે ભંતે! મહુવ્વયે ઉવદ્ધિઓમિ
 સંવાઓ પાણાધવાયાઓ વેરમણં, ૧. (સૂત્ર ૩) અહાવરે દુચ્ચે ભંતે! મહુવ્વયે સુસા-
 વાયાઓ વેરમણું, સંવં ભંતે! સુસાવાયં પચ્યકુખામિ, સે કોહા વા, લોહા વા, ભયા
 વા, હાસા વા, નેવ સયં સુસં વધજ્જન, નેવન્નેહિં સુસં વાયાવિજ્જન, સુસં વયંતે
 વિ અન્ને ન સમણ્ણણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાયે કાણેણં
 ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે! પઠિક્કમામિ
 નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, દુચ્ચે ભંતે! મહુવ્વયે ઉવદ્ધિઓમિ
 સંવાઓ સુસાવાયાઓ વેરમણં, ૨. (સૂત્ર ૪) અહાવરે તચ્ચે ભંતે! મહુવ્વયે
 અદિન્નાદાણાઓ વેરમણં, સંવં ભંતે! અદિન્નાદાણં પચ્યકુખામિ, સે ગામે વા નગરે
 વા રથે વા અપ્પં વા ખહુ વા અણું વા થૂલં વા ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં વા નેવ
 સયં અદિન્નં ગિણ્ણજ્જન, નેવન્નેહિં અદિન્નં ગિણ્ણાવિજ્જન, અદિન્નં ગિણ્ણંતેવિ અન્ને
 ન સમણ્ણણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાયે કાણેણું ન કરેમિ
 ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે! પઠિક્કમામિ નિંદામિ
 ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, તચ્ચે ભંતે! મહુવ્વયે ઉવદ્ધિઓમિ, સંવાઓ અદિન્ના-
 દાણાઓ વેરમણું, ૩. (સૂત્ર ૫) અહાવરે ચઉત્થે ભંતે! મહુવ્વયે મેહુણાઓ વેરમણું,
 સંવં ભંતે! મેહુણું પચ્યકુખામિ, સે દિંવં વા માણસં વા તિરિક્ખળેણિઅં વા નેવ
 સયં મેહુણું સેવિજ્જન, નેવન્નેહિં મેહુણું સેવાવિજ્જન, મેહુણું સેવંતેવિ અન્ને ન સમણ્ણ-
 ણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાયે કાણેણું ન કરેમિ ન કારવેમિ
 કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે! પઠિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ
 અપ્પાણું વોસિરામિ, ચઉત્થે ભંતે! મહુવ્વયે ઉવદ્ધિઓમિ, સંવાઓ મેહુણાઓ વેરમણું,
 ૪. (સૂત્ર ૬) અહાવરે પંચમે ભંતે! મહુવ્વયે પરિગ્ગહાઓ વેરમણું, સંવં ભંતે!
 પરિગ્ગહં પચ્યકુખામિ, સે અપ્પં વા ખહુ વા અણું વા થૂલં વા ચિત્તમંતં વા અચિત્તમંતં
 વા નેવ સયં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણજ્જન, નેવન્નેહિં પરિગ્ગહં પરિગિણ્ણાવિજ્જન પરિગ્ગહં
 પરિગ્ગહંતે વિઅન્ને ન સમણ્ણણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણું મણેણું વાયાયે
 કાણેણું ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે! પઠિક્કમામિ
 નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ, પંચમે ભંતે! મહુવ્વયે ઉવદ્ધિઓમિ સંવાઓ
 પરિગ્ગહાઓ વેરમણું, ૫. (સૂત્ર ૭) અહાવરે છદ્દે ભંતે! વયે રાઇલોયણાઓ વેરમણં,
 સંવં ભંતે! રાઇલોયણં પચ્યકુખામિ, સે અસણં વા પાણં વા ખાઈમં વા સાઈમં વા નેવ
 સયં રાઈ ભુજ્જન, નેવન્નેહિં રાઈ ભુજ્જન, રાઈ ભુજ્જંતે વિ અન્ને ન સમણ્ણ-
 ણામિ, ભવજ્જવાયે તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાયે કાણેણં ન કરેમિ ન કાર-

વેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ
અપ્પાણં વોસિરામિ, છદ્ધં ભંતે ! વચ્છે ઉવાદ્ધંચોમિ, સંવાચો રાહલોચણાચો વેરમણં. ૬.
(સૂ. ૬) ઇદ્ધંચોમિ પંચ મહોવચાદ્ધં રાહલોચણવેરમણ-છદ્ધં અત્તહિયદ્ધંચો
ઉવસંપન્નિજ્જાણુ વિહરામિ. (સૂ. ૬.) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-
વિરય પઠિક્કય-પચ્ચકખાય પાવકમ્મે દિઆ વા રાચો વા, ઐગચો વા પરિસાગચો
વા, સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે પુઠ્ઠવિં વા ભિત્તિં વા, સિલ્લં વા લેલું વા,
સસરકખં વા કાયં સસરકખં વા, વત્થં હત્થેણ વા પાએણ વા કદ્ધેણ વા
કિલ્લિયેણ વા અંગુલિઆચો વા સિલાગચો વા સિલાગહત્થેણ વા ન આલિ-
હિજ્જા ન વિલિહિજ્જા ન ઘટ્ટિજ્જા ન ભિદિજ્જા, અન્નં ન આલિહાવિજ્જા ન
વિલિહાવિજ્જા ન ઘટ્ટાવિજ્જા ન ભિદાવિજ્જા, અન્નં આલિહંતં વા વિલિહંતં વા
ઘટ્ટંતં વા ભિદંતં વા ન સમણ્ણણામિ, જાવજ્જાણવાચો તિવિહં તિવિહેણુ મણેણુ વાયાચો
કાચેણુ ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ
નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૧. (સૂ. ૧૦.) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-
વિરય પઠિક્કય-પચ્ચકખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાચો વા, ઐગચો વા પરિસાગચો વા,
સુત્તે વા જાગરમાણે વા, સે ઉદગં વા ઓસં વા હિમં વા મહિમં વા કરગં વા
હરતણ્ણગં વા સુદ્ધોદગં વા ઉદઉદ્ધં વા કાયં ઉદઉદ્ધં વા વત્થં સસિણ્ણિદ્ધં વા કાયં
સસિણ્ણિદ્ધં વા વત્થં ન આસુસિજ્જા ન સંકુસિજ્જા, ન આવીલિજ્જા ન પવિલિજ્જા,
ન અકખોલિજ્જા ન પકખોલિજ્જા ન આયાવિજ્જા ન પયાવિજ્જા, અન્નં ન આસુસા-
વિજ્જા ન સંકુસાવિજ્જા, ન આવીલાવિજ્જા ન પવીલાવિજ્જા, ન અકખોલાવિજ્જા ન
પકખોલાવિજ્જા, ન આયાવિજ્જા ન પયાવિજ્જા, અન્નં આસુસંતં વા સંકુસંતં વા,
આવીલંતં વા પવીલંતં વા, અકખોલંતં વા પકખોલંતં, વા આયાવંતં વા પયાવંતં વા,
ન સમણ્ણણામિ, જાવજ્જાણવાચો તિવિહં તિવિહેણુ, મણેણુ વાયાચો કાચેણુ, ન
ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ
નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. (સૂ. ૧૧) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-
વિરયપઠિક્કય-પચ્ચકખાય-પાવકમ્મે દિઆ વા રાચો વા, ઐગચો વા પરિસાગચો વા,
સુત્તેવા જાગરમાણે વા, સે અગણ્ણિ વા ઈમાલં વા સુરસુરં વા અનિથ વા જાલં વા અલાયં
વા સુદ્ધાગણ્ણિ વા ઉલ્લં વા ન ઉજ્જેજ્જા ન ઘટ્ટેજ્જા ન ઉલ્લલલેજ્જા ન નિંવાવેજ્જા
અન્નં ન ઉજ્જવેજ્જા ન ઘટ્ટાવેજ્જા ન ઉલ્લલલાવેજ્જા ન નિંવાવેજ્જા, અન્નં ઉજ્જંતં
વા ઘટ્ટંતં વા ઉલ્લલલંતં વા નિંવાવંતં વા ન સમણ્ણણામિ, જાવજ્જાણવાચો તિવિહં
તિવિહેણુ મણેણુ વાયાચો કાચેણુ ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતંપિ અન્નં ન સમણ્ણ-
ણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ ૩.
(સૂ. ૧૨) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા, સંજય-વિરય-પઠિક્કય-પચ્ચકખાય-પાવકમ્મે,
દિઆ વા, રાચો વા, ઐગચો વા, પરિસાગચો વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે સિચેણુ
વા, વિહુચેણુ વા, તાલિઅટેણુ વા, પત્તેણુ વા, પત્તભંગેણુ વા, સાહાચો વા, સાહા-

ભંગેષુ વા, પિહુષ્ણેષુ વા, પિહુષ્ણહત્યેષુ વા, ચેદેષુ વા, ચેદકાષ્ણેષુ વા, હત્યેષુ વા, મુહેષુ વા, અપ્પણો વા કાયં, બાહિરં વાવિ પુગલં, ન કુમેજ્જા, ન વીચોજ્જા. અન્નં ન કુમાવેજ્જા ન વીઆવેજ્જા, અન્નં કુમંતં વા વીઆંતં વા ન સમણ્ણણામિ, જાવ-જાણવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ ન કારવેમિ કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિ-રામિ ૪, (સૂત્ર ૧૩) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-વિરય-પહિહય-પચ્ચકૂખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, યોગઓ વા. પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે ખીએસુ વા, ખીઆપઠેસુ વા, રહેસુ વા. રહેપઠેસુ વા, જાએસુ વા, જાયપઠેસુ વા, હરિએસુ વા. હરિઆપઠેસુ વા, છિન્નેસુ વા. છિન્નપઠેસુ વા, સચિત્તેસુ વા, સચિ-ત્તકોલપઠિનિસ્સિએસુ વા, ન ગચ્છેજ્જા, ન ચિદ્ધેજ્જા, ન નિસીએજ્જા ન તુઅદ્ધેજ્જા, અન્નં ન ગચ્છાવેજ્જા, ન ચિદ્ધાવેજ્જા ન નિસીઆવેજ્જા, ન તુઅદ્ધાવેજ્જા, અન્નં ગચ્છંતં વા, ચિદ્ધંતં વા, નિસીયંતં વા, તુયદ્ધંતં વા, ન સમણ્ણણામિ. જાવ જાણવાએ તિવિહં તિવિહેણં મણેણં વાયાએ કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, કરંતં પિ અન્નં ન સમણ્ણણામિ, તસ્સ ભંતે ! પઠિક્કમામિ નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ. ૫. (સૂત્ર ૧૪) સે ભિક્ખૂ વા ભિક્ખુણ્ણી વા સંજય-વિરય-પહિહય પચ્ચ-કૂખાય-પાવકમ્મે, દિઆ વા, રાઓ વા, યોગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુત્તે વા, જાગર-માણે વા, સે કીહં વા, પચંગં વા, કુચું વા, પિપીલીઆ વા, હત્યસિ વા, પાચસિ વા, બાહુસિ વા, ઊરુંસિ વા, ઉદરસિ વા, સીસંસિ વા, વત્થંસિ વા, પઠિગહંસિ વા, કંબલંસિ વા, પાચપુંછણુંસિ વા, રયહરણુંસિ વા, યોચ્છગંસિ વા, ઉડગંસિ વા, હંડગંસિ વા, પીઠગંસિ વા, ફલગંસિ વા, સેજ્જસિ વા, સંધારગંસિ વા, અજ્જયરસિ વા, તદ્દપ્પગારે ઉવગરણ્ણજાએ તઓ સંજયામેવ પઠિલેહિઆ પઠિલેહિઆ, પમજ્જિજા પમજ્જિજા, યોગંતમવણેજ્જા, નો છું સંધાયમાવજ્જેજ્જા. ૬. (સૂત્ર ૧૫) અજયં ચરમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૧. અજયં ચિદ્ધમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૨. અજયં આસમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૩. અજયં સયમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૪. અજયં ભુજમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૫. અજયં ભાસમાણો ઉ, પાણુભૂયાઈ હિંસઈ, બંધઈ પાવયં કમ્મં, તં સે હોઈ કડુઅં ફલં. ૬. કહં ચરે ? કહં ચિદ્ધે ? કહમાસે ? કહં સયો ? કહં ભુજંતો ? ભાસંતો ? પાવં કમ્મં ન બંધઈ ? ૭. જયં ચરે જયં ચિદ્ધે, જયમાસે જયં સયો, જયં ભુજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઈ. ૮. સંવભૂય-પભૂઅસ્સ સમ્મં ભૂયાઈ પાસઓ; પિહિઆસવસ્સ કંતસ્સ, પાવં કમ્મં ન બંધઈ. ૯. પઠમં નાણું તઓ દયા, એવં ચિદ્ધં સંવ-સંજયો, અજ્ઞાણી કિં કાહી ? કિં, વા નાહીઈ ઉઅ પાવગં ? ૧૦ સોઅયા નાણુઈ કહાણું, સોઅયા નાણુઈ પાવગં, ઉભયં પિ નાણુઈ સોઅયા,

જ' છે(સે)અ' ત' સમાયરે. ૧૧. જો જીવે વિ ન ચાણે, અજીવે વિ ન ચાણે, જીવા
જીવે અચાણે, કહ' સો નાહીઈ સંજમ'. ૧૨. જો જીવે વિ વિચાણે, અજીવે વિ
વિચાણે; જીવાજીવે વિચાણે, સો હુ નાહીઈ સંજમ'. ૧૩. જયા જીવમજીવે ચ, દો
વિ જોજો વિચાણે, તયા ગઈ બહુવિહ', સંવજીવાણ બાણે ૧૪. જયા ગઈ બહુવિહ'
સંવજીવાણ બાણે, તયા પુણે ચ પાવ' ચ, બંધ' મુકખ' ચ બાણે ૧૫.
જયા પુણે ચ પાવ' ચ, બંધ' મોકખ'ચ બાણે, તયા નિર્વિહ'જો જોજો, જે દિંવે
જે અ માણસે. ૧૬. જયા નિર્વિહ'જો જોજો, જે દિંવે જે અ માણસે, તયા ચયઈ
સંજોગ', સખિતર આહિર'. ૧૭. જયા ચયઈ સંજોગ', સખિતર આહિર', તયા
મુ'કે ભવિત્તાણ' પંવઈજો અણુગારિઅ'. ૧૮ જયા મુ'કે ભવિત્તાણ', પંવઈજો અણુ-
ગારિઅ', તયા સંવર મુકિદ', ધમ્મ' કાસે અણુતર'. ૧૯. જયા સંવર મુકિદ' ધમ્મ
કાસે અણુતર', તયા ધુણેઈ કમ્મરય', અખોહિ કલુસ' કહ'. ૨૦. જયા ધુણેઈ કમ્મરય',
અખોહિ કલુસ' કહ, તયા સંવત્તગ' નાણુ, કંસણુ' આભિગચ્છઈ, ૨૧. જયા સંવ-
ત્તગ' નાણુ, કંસણુ' આભિગચ્છઈ, તયા દોગ મલોગ' ચ, જિણો બાણેઈ કેવલી,
૨૨. જયા દોગ મલોગ' ચ, જિણો બાણેઈ કેવલી, તયા જોગે નિકંભિત્તા, સેલેસિં પડિ-
વજ્જઈ. ૨૩. જયા જોગે નિકંભિત્તા, સેલેસિં પડિવજ્જઈ, તયા કમ્મ' ખવિત્તાણુ',
સિદ્ધિ ગચ્છઈ નીરજો. ૨૪. જયા કમ્મ' ખવિત્તાણુ', સિદ્ધિ ગચ્છઈ નીરજો, તયા દોગ
મત્થયત્થો, સિદ્ધો હવઈ સાસજો. ૨૫. (આર્યાગીતિવૃત્તમ) મુહસાયગસ્સ, સમણુસ્સ,
સાયાઉલ્લગસ્સ નિગામસાઈસ્સ, ઉચ્છેલ્લણાપહોઅસ્સ, હલ્લહા મુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૬.
તવોણુણ પહાણુસ્સ, ઉજ્જુમઈ ખંતિ સંજમ રયસ્સ, પરીસહે જિણુ'તસ્સ, મુલહા
મુગઈ તારિસગસ્સ. ૨૭. પચ્છા વિ તે પયાયા, ખિપ્પ' ગચ્છ'તિ અમર ભવણાઈ,
જેસિં પિયો તવો સંજમો અ, ખંતી અ બંભયેર' ચ. ૨૮. ધંચેઅ' છજીવણિઅ',
સમ્મદિદ્ધી સયા જજો, હલ્લહ' લહિત્તુ સામન્ન', કમ્મુણા ન વિરાટેજ્જાસિ. તિ ખેમિ. ૨૯.

કઈ ચઉત્થ' છજીવણિઆ નામજ્જયણુ' સમત્ત'. ૪.

પંચમજ્જયણુ' પિણ્ડેસણુજો, પહમો ઉદેસજો.

સંપત્તે ભિક્ષપકાલ'મિ, અસંભ'તો અમુચ્છિજો, ધમેણુ' કમ્મજોગેણુ, ભત્તપાણુ' .
ગવેસજો. ૧. સે ગામે વા નગરે વા, ગોઅરઅ ગજો મુણી, ચરે મંદમણુવિગ્ગો, અન્વ-
ક્ષિખત્તેણુ ચેઅસા. ૨ પુરજો જુગમાયાજો, પેહમાણો મહિ ચરે, વજ્જ'તો ખીઅહુરિ
આઈ, પાણે અ દગમ-ટ્ટિઅ'. ૩. જોવાય' વિસમ' ખાણુ, વિજલ' પરિવજ્જજો, સંકમેણુ ન
ગચ્છેજ્જા, વિજ્જમાણે પરક્કમે. ૪. પવક'તે વ સે તત્થ, પક્ખલ'તે વ સંજજો, હિંસેજ્જ
પાણુભૂ આઈ, તસે અહુવ થાવરે. ૫. તમ્હા તેણુ ન ગચ્છિજ્જા, સંજજો મુસમાહિજો,
સઈઅજેણુ મગ્ગેણુ, જયમેવ પરક્કમે. ૬. ઇગાલ' છારિઅ' રાસિં, તુસરાસિં ચ ગોમય',
સસરકખેહિં પાણેહિં, સંજજો ત' નઈક્કમે. ૭. ન ચરેજ્જ વાસે વાસ'તે, મહિઆજો
૧ પહંતિજો, મહાવાજો વ વાય'તે, તિરિચ્છ-સંપાધમેસુ વા. ૮. ન ચરેજ્જ વેસ-
જામ'તે, બંભયેર-વસાણુ (ણુ)જો, બંભયારિસ્સ કંતસ્સ, હુજ્જા તત્થ વિસુત્તિઆ. ૯.

અણાયણે ચરંતરસ, સંઘગીત્રે અનિર્મળ, હુજમ વયણું પીતા, સામજામિ અ
 સંસઓ. ૧૦. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગમ્-વડુકણું, વજજએ વેસ-સામંત',
 મુણી એગંત-મસ્તિએ. ૧૧. સ.ણું સૂયં ગાવિ, દિત્તં ગોણું હયં ગયં, સંદિગ્ધાં
 કેલકં ભુદં, દૂરઓ પરિવજજએ. ૧૨. અગુત્રએ નાવણએ, અપ્પહિદું અણાઉલે, ઇંદિ-
 અ.ઈ જહાલાગં, દમધંતા મુણી ચરે. ૧૩. દવદવરસ ન ગચ્છેજા, ભાસમાણો અ
 ગોઅરે, હસતો નાલિગચ્છિજા, કુલં ઉચ્ચાવયં સયા. ૧૪. આલોઅં ચિગ્ગલં દારં,
 સંધિં દગલવણાણિ અ, ચરંતો ન નિનિજાએ, સંક-દૂાણું વિવજજએ. ૧૫. રન્ને
 ગિકુવધણું ચ, રહુચા રક્ષિઆણુ ય, સંકિલેસકરં કાણું, દૂરઓ પરિવજજએ. ૧૬.
 પહિકુદું કુલં ન પવિસે, મામગં પારવજજએ, અચિઅત્તં કુલં ન પવિસે, ચિઅત્તં
 પવિસે કુલં. ૧૭. સાણી-પાવાર-પિહિઅં, અપ્પણા નાવપંગુરે, કવાડં નો પણોલ્લેજા,
 ઓગગહંસિ અભગ્યા. ૧૮. ગોઅરગ-પવિદો અ, વચ્ચ-મુત્તં ન ધારએ, ઓગસં
 દામુઅં નચ્ચા, અણુત્તવિઅ વે.સરે. ૧૯. નીઅ-દુવારં નમસં, કેદુંગં પરિવજજએ,
 અચકુપ્પવિસઓ જત્ય, પાણા દુપ્પહિલેહુગા. ૨૦. જત્ય પુપ્ફં ઈ બીઅ.ઈ, વિપ્પધંત્રાઈ
 કેદુંએ, અહુણોવલિત્તં ઉલ્લં, દદુંણું પરિવજજએ. ૨૧ એલગં દારગં સાણું, વચ્છગં
 વા વિ કુદુંએ, ઉલ્લંધિઆ ન પવિસે, વિહિત્તાણુ વ સંજએ. ૨૨. અસંસત્તં
 પત્તોપજા, નાઈદૂરાવલોઅએ, ઉપ્પકુલ્લં ન વિનિજાએ, નિઅદ્દિજા અયંપિરા.
 ૨૩. અઈભૂમિં ન ગચ્છેજા, ગોઅરગ ગઓ મુણી, કુલસસ ભૂમિં જાણિતા,
 મિઅં ભૂમિં પરકમે. ૨૪. તત્થેવ પડિલેહિજા, ભૂમિભાગં વિઅકુખણો, સિણાણુસ
 ય વચ્ચસ, સંલોગં પરિવજજએ ૨૫ દગ મદ્દિઅ આયાણો, બીઆણિ હુરિઆણિ
 અ, પરિવજજતો ચિદ્દિજા, સંવિદિઅ સમાહિએ. ૨૬. તત્થ સે ચિદ્દિમાણુસ,
 આહારે પાણુ લોઅણું, અકપ્પિઅં ન ગેલિહુજા, પડિગાહિજા કપ્પિઅં ૨૭. આહા-
 રંતી સિઆ તત્થ, પરિસાદિજા લોઅણું. દિતિઅં પડિઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં.
 ૨૮. સંમદમાણી પાણાણિ, બીઆણિ હુરિઆણિ અ, અત્તંજમકરિં નચ્ચા, તારિસિં
 પરિવજજએ. ૨૯. સાહકું નિક્ખવિત્તાણં, સચિત્તં ધદ્દિઆણિ અ, તહેવ સમણકુંએ
 દદગં સંપણુલ્લિઆ. ૩૦. ઓગારધંતા ચલધંતા, આહારે પાણુ લોઅણું, દિતિઅં
 પડિઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૧. પુરેકમેણુ હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા,
 દિતિઅં પડિઆઈકુએ, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૩૨. (એવં) ઉહંદલે સસિણિધે, સસર-
 કુએ મદ્દિઆણિસે, હુરિઆણે હિંમુલ્લએ, મણોસિલા અંજણે લોણે. ૩૩. ગેડઅ વનિઅ
 સેદિઅ-ચોરદિઅ પિદ્ધુકુકુમકએ ય, ઉક્કિદું-મમંસદું, સંઘદુંચેવ યોધવે. ૩૪. અસં-
 સુણુ હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા, જિજમાણું ન ઇચ્છિજા, પચ્છાકમ્મં જહિં
 ભવે. ૩૫. સંઘદુંચુ ય હત્થેણુ, દંવીએ ભાયણેણુ વા, દિજમાણું પડિચ્છિજા. જં
 તત્થેમણિઅં ભવે. ૩૬. દુણ્હં તુ ભુજમાણાણું, એગો તત્થ નિમંતએ દિજમાણું ન
 ઇચ્છિજા, છંદં સે પડિલેહુએ. ૩૭. દુણ્હં તુ ભુજમાણાણું, દો વિ તત્થ નિમંતએ,
 દિજમાણું પડિચ્છિજા, જં તત્થેસચ્ચિઅં ભવે. ૩૮. સુવિણીએ ઉવણુત્યં. વિવિહં

પાણુ-લોચન, લુન્ધમાણુ વિવલિજ્જન, ભુતસેસ પડિચ્છએ. ૩૯. સિઆ ય સમણુદ્ધાએ, શુભિણી કાલમાસિણી, ઉદ્ધેઆ વા નિગ્રીજન, નિસન્ના વા પુણુદ્ધાએ. ૪૦. તં ભવે ભત્તપાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૪૧. યણુગં પિજ્જેમાણી, દારગ વા કુમ.રિઅ, તં નિદ્ધિમિત્તુ રેઅતં, આહારે પાણુલોચન. ૪૨. તં ભવે ભત્તપાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૪૩. જં ભવે ભત્તપાણુ તુ, કપ્પાકપ્પમિ સંકિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૪૪. દગ્ગારેણ પિદ્ધિઅ, નીસાએ પીકએણુ વા, લોઢેણુ વા વિ લેવેણુ, સિદ્ધેસેણુ વ કેણુઇ. ૪૫. તં ચ ઉગ્ગિભદ્ધિઉં દિલ્લ, સમણુદ્ધાએ વ દાવએ, દિનિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૪૬. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, જં જલ્લિજ્જ સુલ્લિજ્જ વા, દાણુદ્ધા પગડં ઇમં. ૪૭. તં ભવે ભત્તપાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૪૮. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, જં જલ્લિજ્જ સુલ્લિજ્જ વા, પુણુદ્ધા પગડં ઇમં. ૪૯. તં ભવે ભત્ત-પાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૫૦. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, જં જલ્લિજ્જ સુલ્લિજ્જ વા, વલ્લિમદ્ધા પગડં ઇમં. ૫૧. તં ભવે ભત્ત-પાણુ તુ, સંજયાણુ-અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૫૨. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, જં તલ્લિજ્જ સુલ્લિજ્જ વા, સમણુદ્ધા પગડં ઇમં. ૫૩. તં ભવે ભત્ત-પાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૫૪. ઉદ્ધેસિઅ ક્કીઅગડં, પૂર્વકમ્મં ચ આહુડં, અજ્જેયર-પામિઅ, મીસઅયં વિવજ્જએ. ૫૫. ઉગમં સે અ પુચ્છિજ્જ, કસડ્ડા કેણુ વા કડં, સુઆ નિસંકિઅં સુદ્ધં, પડિઆદ્ધિજ્જ સંજએ. ૫૬. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, પુદ્ધેસુ હુજ્જ ઉમ્મીસં, બીએસુ હરિએસુ વા. ૫૭. તં ભવે ભત્તપાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૫૮. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, ઉદ્ધમિ હુજ્જ નિક્કિઅત્તં, ઉત્તિંગ-પણુગેસુ વા. ૫૯. તં ભવે ભત્ત-પાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૬૦. અસણુ પાણુગં વા વિ, ખાઈમં સાઈમં તહા, તેદ્ધિમિ હુજ્જ નિક્કિઅત્તં, તં ચ સંધટ્ઠિઆ દુએ. ૬૧. તં ભવે ભત્તપાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૬૨. એવં ઉસસકિઆ ઓસકિઆ, ઉજ્જલલિઆ પજ્જલલિઆ નિવ્વાવિઆ, ઉસિઅચિઆ નિસિઅચિઆ, ઉવ્વતિઆ ઓઆરિઆ દુએ. ૬૩. તં ભવે ભત્ત-પાણુ તુ, સંજયાણુ અકપિઅ, દિતિઅ પડિઆઇક્રએ, ન મે કપ્પઇ તારિસ. ૬૪. હુજ્જ કડ્ડં સિદ્ધં વા વિ, ઇદ્ધલં વા વિ એગયા, ઠવિઅ સંકમદ્ધાએ, તં ચ હોજ્જ અલાચલં. ૬૫. ન તેણુ ભિક્ખૂ ગચ્છિજ્જ, દિદ્ધો તત્થ અસંજમો, ગંભીરં ભુસિરં એવ, સંવિદ્ધિઅ-સમાદિએ. ૬૬. નિસેણિ દેલ્લગં પીકં, ઉસવિત્તાણુ-મારૂદે, મંઅં કીલં ચ પાસાયં, સમણુદ્ધા એવ દાવએ. ૬૭. દુરુહમાણિ પવડિલ્લ, હત્થે પાયં વ લુસએ, પુકવિચ્છવે વિ

હિંસિજ્ઞા, જે અ તન્નિસિઆ જગા. ૬૮. એયારિસે મહાદોસે, નાણિજિણ મહેસિણે, તમ્હા માલોહકં ભિક્ષા, ન પરિગિવહંતિ સંજ્યા. ૬૯. કંઠં મૂલં પલંબં વા, આમં છિન્નં વ સન્નિરં, તુંભાગં સિંગખેરં ચ, આમગં પરિવળજ્યે. ૭૦. તહેવ સત્તુ-ચુણ્ણાઈ, કોલ-ચુણ્ણાઈ આવણે, સક્કલિં કાણિયાં પૂઆં, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૭૧. વિક્કાયમણું પસકં, રએણું પરિક્કાસિયાં, દિતિયાં પરિઆઈકે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૨. બહુઅદ્દિયાં પુગલં, અણિમિસં વા બહુઆઈકે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૩. અપે સિઆ લોઆણુજ્ઞાએ, કંટયં, અત્થિયાં તિદુયં બિલ્લં, ઉચ્છુખંઠં વ સિવલિં. ૭૪. અપે સિઆ લોઆણુજ્ઞાએ, બહુઉજ્જયધરિમએ, દિતિયાં પરિઆઈકે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૭૫. તહેવુચ્ચાવયં પાણું, અદ્ધવા વરધેઅણું, સંસેધમં આઉલોહગં, અહુણ્ણાધાઅં વિવળજ્યે. ૭૬. જં બાણેજ્ઞા ચિરાધાયં, મધએ ઠંસણેણુ વા, પરિપચ્છિણ્ણ સુચ્ચા વા, જં ચ નિસ્સંકિઆં ભવે. ૭૭. અણુવં પરિણુયં નચ્ચા, પરિગાહિજ્ઞા સંજ્યે, અહ સંકિયં ભવિજ્ઞા, આસાઈતાણુ રોચ્યે. ૭૮. યોવમાસાયણુદ્દાએ, હત્થગંમિ દલાહિ મે, મા મે અચ્ચંબિલં પૂઈ, નાલં તણ્ણં વિણિત્તએ, ૭૯. તં ચ અચ્ચંબિલં પૂઈ, નાલં તણ્ણં વિણિત્તએ, દિતિયાં પરિઆઈકે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૮૦. તં ચ હોજ્ઞા અકામેણુ, વિમણેણુ પરિચ્છિઆં, તં આપણા ન પિએ, નો વિ અન્નસસ દાવએ. ૮૧. એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પરિલેહિઆ, જયં પરિદુવિજ્ઞા, પરિદુપ્પ પરિક્કમે. ૮૨. સિઆ ચ ગોયરગ-ગઓ, ઇચ્છિજ્ઞા પરિભુત્તુઅં (ભુજિઉ), કુદ્દગ ભિત્તિમૂલં વા, પરિલેહિતાણુ કાસુઅં. ૮૩. અણુજ્ઞાવિત્તુ મેહાવી, પરિચ્છન્નમિ સંવુડે, હત્થગં સંપમજ્જિજ્ઞા તત્થ ભુજિજ્ઞા સંજ્યે. ૮૪. તત્થ સે ભુજમાણુસ્સ, આદ્દિઆં કંટઓ સિઆ, તણુકદ્દસક્કરં વા વિ, અન્નં વા વિ તહાવિહં. ૮૫. તં ઉક્ખિવિત્તુ ન નિક્ખિવે, આસએણુ ન છદ્ધએ, હત્થેણુ તં ગહેણુ, એગંત-મવક્કમે. ૮૬. એગંત-મવક્કમિત્તા, અચિત્તં પરિલેહિઆ, જયં પરિદુવિજ્ઞા, પરિદુપ્પ પરિક્કમે. ૮૭. સિઆ ચ ભિક્ષૂ ઇચ્છિજ્ઞા, સિજ્ઞામાગમ્મ ભુત્તુ અં, સપિંઠપાય-માગમ્મ, ઉદુયં પરિલેહિઆ. ૮૮. વિણુએણુ પવિસિત્તા, સગાસે ગુરુણો મુણી, ઇરિયાવહિય-માયાયં, આગઓ ચ પરિક્કમે. ૮૯. આલોઈતાણુ નીસેસ, અપ્પઆરં જહક્કમં, ગમણુગમણે એવ, ભત્ત પાણુ વ સંજ્યે. ૯૦. ઉજ્જુપ્પત્તો અણુવિગ્ગો, અન્વખિત્તેણુ એઅસા, આલોએ ગુરુસગાસે, જં જહા ગહિઆં ભવે. ૯૧. ન સમ્મમાલોઇયં હુજ્ઞા, પુવિં પચ્છા વ જં કંઠં, પુણો પંઠકમે તસ્સ, વોસદ્દો ચિત્તએ ધમં. ૯૨. અહો નિણેહિં અસાવજ્ઞા, વિત્તી સાહુણુ દોસિઆ, સુખ-સાહુણુ-હેઉસ્સ, સાહુ-હેહસ્સ ધારણા. ૯૩. નમુક્કારેણુ પારિત્તા, કિત્તા નિણુસંથવં, સજ્જાય પદુવિત્તાણુ, વીસમેજ્જા બણુ મુણી. ૯૪. વીસમંતા ધમં ચિતે, હિયમદ્દં લાભમાદ્દઓ, જઈ મે અણુઆહં કુજ્ઞા, સાહુ હુજ્ઞામિ તારિઓ. ૯૫. સાહવો તો ચિત્તએણુ નિમંતિજ્ઞા જહક્કમં, જઈ તત્થ કેઈ ઇચ્છિજ્ઞા, તેહિ સદ્ધિં તુ ભુજજ્યે. ૯૬. અહ કોઈ ન ઇચ્છિજ્ઞા, તગં ભુજિજ્ઞા એગઓ, આલોએ ભાયણે સાહુ જયં અપરિસાહિયં. ૯૭. તિત્તગં વ કહુઅં વ કસાયં, અંબિલં વ મહુરં

લવણ' વા, એવું લઘ-મન્ન-પરિત', મહુધય' વ ભુ'નિજ્જ સંજ્ઞા. ૬૭. (અનુક્રમ-
વૃત્તમ) અરસ' વિરસ' વા વિ; સૂધ' વા અસૂધ', ઉલ્લ' વા જથ સુક્ક', મંથુ-કુમ્ભાસ
ભોગ્ય'. ૬૮. ઉપપણ' નાધહીલિજ્જ, અપ' વા બહુ કાસુઅ', મુહાલલ' મુહાલવી,
ભુ'નિજ્જ દોસવનિજ્જ. ૬૯. કુલ્લ' ઉ મુહાકાઈ મુહાલવીવિ કુલ્લ', મુહાકાઈ મુહા-
લવી, દોડવિ ગમ્મતિ સુગ્ગઈ. તિ યેમિ. ૧૦૦. ઈં પિંડેસણાએ પદ્મો ઉદેસો સમત્તો,
પંચમજ્જણ'. પીઅો ઉદેસયો.

પરિગ્ગહ' સ લિહિત્તાણ', લેવમાયાએ સંજ્ઞા, દુગ'ધ' વા, સુગ'ધ' વા, સંવ' ભુ'જે
ન છુએ. ૧. સેજ્જા નિસીહિયાએ, સમાવન્નો ય ગોઅરે, અયાવયદ્દા ભુઅ્યા ણ', જથ
તેણુ ન સંથરે. ૨. તયો કારણુપુપન્ને, ભત્ત-પાણુ' ગવેસએ, વિહિણુ પુવ્વઉત્તેણુ,
ધમેણુ ઉત્તરેણુ ય. ૩. કાલેણુ નિક્ખમે ભિક્ખૂ, કાલેણુ ય પઠિક્કમે, અકાલ' અ વિવ-
લિજ્જા, કાલે કાલ' સમાયરે. ૪. અકાલે ચરસિ ભિક્ખૂ, કાલ' ન પરિલેહસિ, અપપાણુ' અ
કિલામેસિ, સંનિવેસ અ ગરિહસિ. ૫. સ્થઈ કાલે ચરે ભિક્ખૂ, કુજ્જા પુરિસકારિઅ',
અલાભુત્તિ ન સોએજ્જા, તવોત્તિ અહિઆસએ. ૬. તહેવુઅ્યાવયા પાણુ, ભત્તદ્દાએ
સમાગયા, તં ઉજ્જણુઅ' ન ગમ્મિજ્જા, જયમેવ પરક્કમે. ૭. ગોચરગ-પવિટ્ઠી અ, ન
નિસીએજ્જા કલ્પઈ, કહ' અ ન પળ'ધિજ્જા, ચિટ્ઠિતાણુ વ સંજ્ઞા. ૮. અગ્ગલ' ફલિહં
દાર', કવાહં વાવિ સંજ્ઞાએ, અવલંબિઆ ન ચિટ્ઠિજ્જા, ગોચરગ-ગયો મુણી. ૯. સમણુ'
માહણુ' વાવિ, કિવિણુ' વા વણ્ણિમગ', ઉવસંકમંતં ભત્તદ્દા, પાણુદ્દાએ વ સંજ્ઞા. ૧૦.
તં અઈક્કમિત્તુ ન પવિસે, ન ચિટ્ઠે ચક્ખુગોચર', એગ'ત-મવક્કમિત્તા, તત્થ ચિટ્ઠિજ્જા
સંજ્ઞા. ૧૧. વણ્ણિમગસ્સ વા તસ્સ, કાયગસ્સુભયસ્સ વા, અપપત્તિઅ' સિઆ
કુલ્લ', લહુત્ત' પવયણુસ્સ વા. ૧૨. પરિસેહિએ વ દિન્ને વા, તયો તમ્મિ નિયત્તિએ,
ઉવસંકમિજ્જા ભત્તદ્દા, પાણુદ્દાએ વ સંજ્ઞા. ૧૩. ઉપ્પલ' પઉમ' વા વિ, કુમુઅ' વા
મગ્ગતિઅ', અન્ન' વા પુપ્ફસન્નિયત્તં, તં અ સંલુંચિઆ હએ. ૧૪. તં ભવે ભત્ત-પાણુ'
તુ, સંજ્ઞાણુ અકપ્પિઅ', દિતિઅ' પઠિઆઈક્રે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૫.
ઉપ્પલ' પઉમ' વા વિ, કુમુઅ' વા મગ્ગતિઅ', અન્ન' વા પુપ્ફ સન્નિયત્તં તં અ
સંમદિઆ હએ. ૧૬. તં ભવે ભત્ત-પાણુ' તુ, સંજ્ઞાણુ અકપ્પિઅ', દિતિઅ' પઠિ-
આઈક્રે, ન મે કપ્પઈ તારિસં. ૧૭. સાલુય' વા વિરાલિય', કુમુઅ' ઉપ્પલ-નાલિઅ',
મુણાલિઅ' સાસવ-નાલિઅ', ઉઅ્ધુ-ખંડ અનિવુહં. ૧૮. તરૂણ' વા પવાલ', રૂક્-
ખસ્સ તણુગસ્સ વા, અન્નસ્સ વા વિ હરિઆસ્સ, આમગ' પરિવજ્જાએ, ૧૯. તરૂણિઅ'
વા ઊવાદિ, આમિઅ' ભનિજ્જા સઘ, દિનિઅ' પઠિઆઈક્રે, ન મે કપ્પઈ તારિસં.
૨૦. તહા કાલ-મણ્ણિસન્ન', વેલુઅં કાસવ-નાલિઅ', તિલ-પપ્પહગં નીમ', આમગ'
પરિવજ્જાએ. ૨૧. તહેવ ચાઉલ' પિટ્ઠ', વિઅહં વા તત્તડનિવુહં, તિલપિટ્ઠ-પૂઠપિત્તાગં,
આમગ' પરિવજ્જાએ. ૨૨. કવિટ્ઠ' માઉલિંગ' અ, મૂલગં મૂલગત્તિઅ', આમ' અસત્થપ-
રણુય', મણુસા વિ ન પત્થએ. ૨૩. તહેવ ફલ-મયૂણિ. પીઅમ'યૂણિ ભણિઅ. બિહેલગ'
પિયાલં અ, આમગ' પરિવજ્જાએ. ૨૪. સમુઆણુ' ચરે ભિક્ખૂ, કુલ્લસુઅ્યાવયા સમા;

નીચ કુલ-મંથક્રમ, યોસહં નાભિધારણે. ૨૫. અદીણે વિત્તિમેસિજ્જના, ન વિસીર્ધજ્જ
પંડિયો, અમુચ્છિયો લોઅણુમિ, માયણે યેસણા-રયો. ૨૬. બહું પરધરે અત્થિ,
વિવિહં ખાઈમ-સાઈમ, ન તત્થ પંડિયો કુપ્પે, ઇચ્છા દિજ્જ પરો ન વા, ૨૭,
સયણાસણુ-વત્થં વા, ભત્ત-પાણું વ સંજયે, અદિતસસ ન કુપ્પિજ્જના, પચ્ચક્રયે વિ
અ. દીસયો. ૨૮. ઇત્થિઅં પુરિસં વાવિ, હહરં વા મહહગં, વંદમાણું ન ભઈજ્જના,
નો અણું ફેરસં વયો. ૨૯. જે ન વંદે ન સે કુપ્પે, વંદિયો ત સમુક્કસે, એવં-
મન્નેસમાણુસ, સામણુ-મણુચિદ્ધં. ૩૦. સિઆ એગમ્મયો લદ્ધુ, લોલેણુ વિણિગુહ્મં,
મામેયં દાઈયં સંતં, હંદ્દહ્મ સયમાયયો. ૩૧. અત્તદ્ધાં ગુરુયો લુહો, બહું પાવં
પંકુવ્વં, હં-તાસયો અ સો હેઈ. નિવ્વાણું ચ ન ગચ્છં. ૩૨. સિઆ એગમ્મયો લદ્ધુ,
વિવિહં પાણુ-લોઅણુ, ભદ્દગં ભદ્દગં-ભુચ્ચા, વિવત્તં વિરસમાહરે ૩૩, બણુંતુ તા ઇમે
સમણા, આયયદ્ધી અયં મુણી, સંતુદ્ધો સેવયો પંતં, લહ્મવિત્તી મુતોસયો. ૩૪.
પૂઅણુદ્ધાં જસોકામી, માણુ-સમમાણુ-કમયો, બહું પસવં પાવં, માયાસહ્મં ચ કુવ્વં.
૩૫. મુરં વા મેરગં વા વિ, અત્તં વા મજ્જગં રસં, સસક્ખં ન પિયે ભિક્ખુ,
જસં સારક્ખં-મપ્પણો. ૩૬. પિયા એગમ્મયો તેણો, ન મે કોઈ વિઆણુઈ, તસસ
પચ્ચહ દોસાઈ, નિઅદિં ચ સુણેહ મે. ૩૭. વર્ધં સુદિઆ તસસ, માયામોસં ચ ભિક્-
ખુણો, અયસો અ અનિવ્વાણુ, સયયં ચ અસાહુઆ. ૩૮. નિચ્ચુવિવગો જહા તેણો,
અત્તકમેદિં દુમ્મમ્મ, તારિસો મરણુતે વિ, ન આરાહેઈ સંવરં. ૩૯. આયરિયો નાંચ-
હેઈ, સમણે આવિ તારિસો, ગિહ્મથાવિ હું ગરિહંતિ, જેણુ બણુતિ તારિસં. ૪૦.
એવં તુ અગુણુપેહી, ગુણુણું ચ વિવજ્જયો, તારિસો મરણુતે વિ, હુ આરાહેઈ
સંવરં. ૪૧. તવં કુવ્વં મેહાવી, પણીઅં વજ્જયો રસં, મજ્જ-પમાય-વિરયો,
તવસી અપ્પહક્કસો. ૪૨. તસસ પચ્ચહ કહાણુ, અણુગ-સાહુ-પૂઈઅં, વિઉલં અત્થ
સંભુતં, કિત્તમ્મસં સુણેહ મે. ૪૩. એવં તુ અગુણુપેહી, અગુણુણું વિવજ્જયો,
તારિસો મરણુતે વિ, આરાહેઈ અ સંવરં. ૪૪. આયરિયો આરાહેઈ, સમણે આવિ
તારિસો, ગિહ્મથા વિ હું પૂયાંત, જેણુ બણુતિ તારિસં. ૪૫. તવ-તેણે વય-તેણે, જેવ
તેણે અ જે નરે, આચાર-ભાવતેણે અ, કુવ્વં દેવકિવિસં. ૪૬. લદ્ધુણુ વિ દેવતં,
ઉવવન્નો દેવકિવિસં, તત્થા વિ સે ન ચાણુઈ, કિ મે કિચ્ચા હમં ફલં. ૪૭. તત્તો
વિ સે ચયતાણુ, લખિલ્હી એલ-મૂચગં, નરયં નિરિક્ખમેણિં વા, યોહી જત્થ મુહ-
હહા. ૪૮. એઅં ચ દોસં દદ્દહ્મં, નાચપુત્તેણુ ભાસિઅં, અણુમાયં પિ મેહાવી, માયા-
મોસં વિવજ્જયો. ૪૯. (કાઅમ) સિક્ખિજ્જણુ ભિક્ખુસણુ-સોદ્ધિ, સંજયાણુ ભુદાણુ
સંગાસે, તત્થ ભિક્ખુ સુપ્પણ્ણિદિ-ઈદિયો. તિવ્વલ્લજ્જ-ગુણુવં વિહરિજ્જાસિ. ત્તિ યેમિ.
૫૦. (ઇઈ પંચમ પિદેસણુનામજ્જયણુ સમંત્તં.)

૬. મહાચારકથાઉદયયનમ્

નાણુ-દસણુ-સંપન્ન, સંજયે અ તવે રથં, ગલિં-માગમ-સંપન્ન. ઉજ્જમણુમિ
મુણેસહ. ૧. શાયાણો સંયમચ્ચા ચ, માહુણુ અદ્ધવ અત્તિઆ, પુચ્છંતિ નિદ્ધઅપ્પણો,

કહું મે આચારગોચરે? ૨, તેસિ સો નિહુઓ કંતો, સંવભૂમ-સુહાવણે, સિદ્ધિપાળે
 સુસમાઈતો, આયકુખઈ વિચકુખણો. ૩. હંદિ ધમ્મત્થ-કામાણુ, નિગ્ગથાણુ સુણેહ
 મે, આચારગોચરં ભીમં, સમલં દુરહિંસિ. ૪. નત્તથ એરિસં વુત્તં, જં દોઓ પર
 મહુચરં, વિહલદ્દાણુભાઈસ, ન ભૂમં ન ભવિસસં. ૫, સખુદગ-વિચત્તાણુ, વાહિ-
 આણં ચ જે ગુણા, અખંડકુડિઆ કાયન્ના, તં સુલેહ જહા તહા. ૬. હસ અદુ. ચ
 કાણાઈ, બાઈ બાલોડવરજાઈ, તથ અન્નચરે કાણે, નિગ્ગથત્તાઈ ભસ્સં, ૭. વયછકં
 સંજછકં, અકપ્પો ગિહિ-માયણુ, પલિયંક નિસેજ્જા ચ, સિણાણં સોહવજ્જણુ. ૮.
 તત્થિમં પદમં કાણુ, મહાવીરેણુ હેસિઅં, અહિસા નિહિણા હંદા, સંવભૂએસુ સંજમો.
 ૯. બવંતિ દોઓ પાણા, તસા અદુવ થાવરા, તે બણુ-મળણુ વા, ન હણે છો વિધાયણે.
 ૧૦. સંવે છવા વિ ધંચ્છંતિ, છરિઉં ન મરિન્નિજ્જે, તમ્હા પાણિવહં ઘોરં, નિગ્ગથા
 વજ્જયંતિ છુ. ૧૧. અપ્પણુદ્દા પરદ્દા વા, કોહા વા જઈ વા ભયા, હિંસગં ન સુસં
 બૂઆ, તેવિ અન્નં વયાવણે. ૧૨. મુસાવાંએ ઉ દોગમ્મિ, સંવ સાહુહિં ગરિહિઓ,
 અવિસ્સાસો અભૂઆણુ. તમ્હા મોસં વિવજ્જણે. ૧૩. ચિત્તમંત-મચિત્તં વા, અપ્પં
 વા જઈ વા બહુ, કંત-સોહણુ-મિત્તં વિ, ઉગ્ગહંસિ અભાઈયા. ૧૪. તં અપ્પણા ન
 ગિણ્હંતિ ન વિગિણ્હાવણે પરં, અન્નં વા ગિણ્હમાણુ પિ, નાણુબણંતિ સંજયા ૧૫.
 અમંભચરિઅં ઘોરં. પમાયં દુરહિંદુઅં, નાયરંતિ મુણી દોઓ, લેઆયણુ-વલ્લિજણો
 ૧૬. મૂલમેય-મહમ્મસ, મહાદોસ-સુસસયં, તમ્હા મેહુણુ-સંસગમં, નિગ્ગથા
 વજ્જયંતિ છુ. ૧૭. બિહ-મુખ્લેઈમં દોણં, નિલ્લં સર્પિય ચ કાણિઅં, ન તે સંનિ-
 હિમિચ્છંતિ, નાયપુત્ત-વઓ-ચા. ૧૮. દોહસેસ અણુપ્પાસે, મન્ને અન્નચરામવિ,
 જે સિઆ સન્નિહિં કામે, ગિહી પંવપ્પંએ ન સે ૧૯. જં પિ વત્થં વ પામં
 વા, કંબલં પાયપુમ્મણુ, તં પિ સંજમ-લજ્જદ્દા, ધારંતિ પરિહિંતિ અ. ૨૦.
 ન સો પરિગ્ગહો વુત્તો, નાયપુત્તેણુ તાણણા, મુચ્છા પરિગ્ગહો વુત્તો, ઇધં
 વુત્તં મહેસિણા. ૨૧. સંવત્થુવહિણા બુદ્ધા, સંરક્ખણુ-પરિગ્ગહે, આવ અપ્પ-
 ણોવિ દેહંમિ, નાયરંતિ મધિયં. ૨૨. અહો નિચ્ચં તવો કમ્મં સંવણુધેહિં
 વણિણુઅં, બ ચ લજ્જા-સમા વિત્તી, એગભત્તં ચ લોઅણુ. ૨૩. સંતિમે સુહંમા
 પાણા, તસા અદુવ થાવરા, બાઈ રાઓ અપાસંતો, કહમેસણિઅં ચરે? ૨૪. ઉહઉલ્લં
 બીઅ-સંસત્તં, પાણા નિવહિયા મહિં, દિઆ તાઈ વિવલ્લિજ્જા, રાઓ તત્થ કહં
 ચરે? ૨૫. એઅં ચ દોસં હંદુણુ, નાયપુત્તેણુ ભાસિઅં, સંવાહારં ન ભુજંતિ,
 નિગ્ગથા રાધસોઅણુ. ૨૬. પુકવિકાયં ન હિંસંતિ, મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ
 કર્મેઓણુ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૨૭. પુકવિકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસિસે,
 તસે અ વિવિહે પાણે, ચકપ્પસે અ અચકપ્પસે. ૨૮. તમ્હા એઅં વિઆણિત્તા દોસં
 હંખાઈ-વહુણુ, પુકવિકાય-સમારંભં, બવણુવાઈ વલ્લજ્જે. ૨૯. આઉકાયં ન હિંસંતિ,
 મણુસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કર્મેઓણુ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૩૦. આઉકાયં
 વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉતયસિસે, તસે અ વિવિહે પાણે, ચકપ્પસે અ અચકપ્પસે, ૩૧. તમ્હા

એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વર્ણુ, આઉકાય-સમારંભ, જાવણવાઈ વજ્જએ.
 ૩૨. જાયતેઅં ન ઇત્થંતિ, પાવગં જલઈત્તએ, તિક્ખમન્નયરં સત્થં, સંવચો વિ
 દુરાસયં. ૩૩. પાઈણું પરિણું વા વિ, ઉદ્ધં અણ્ણિકસાણુવિ, અહે હાહિણુઓ વા વિ,
 હહે ઉત્તરઓ. ૧અ. ૩૪. ભૂઆણુ-મેસ-માધાઓ, હંવવાહોં ન સંસઓ, તં પઈવ-
 પયાવટ્ટા, સંજયા કિંચિ નારથે. ૩૫. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વર્ણુ,
 તેઉકાય સમારંભ, જાવણવાઈ વજ્જઈ. ૩૬. અણ્ણિકસ સમારંભ, યુદ્ધા
 મજ્જંતિ તારિસં, સાવજ્જ બહુલં ચેઅં, નેઅં તાઈહિ સેવિઅં. ૩૭. તાલ્લિઅં-
 ટેણુ પતેણુ, સાહા વિહુઅણેણુ વા, પરં. ૩૮. જં પિ વત્થં વ પાયં
 વા, કંબલં પાયપુંછણુ, ન તે વાયસુધરંતિ, જયં પરિહરંતિ અ. ૩૯.
 તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વર્ણુ, આઉકાય-સમારંભ, જાવણવાઈ વજ્જએ.
 ૪૦. વણ્ણસસઈ ન હિંસંતિ, મણ્ણસા વયસા કાયસા, તિવિહેણુ કરણુનેએણુ, સંજયા સુસ-
 માહિઆ. ૪૧. વણ્ણસસઈ વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તયસ્સિએ, તસે અ વિવિહે પાણે,
 ચક્ખુસે અ અચક્ખુસે. ૪૨. તમ્હા એઅં વિઆણિતા, દોસં દુગ્ગર્થ-વર્ણુ, વણ્ણસસઈ
 સમારંભ, જાવણવાઈ વજ્જએ. ૪૩. તસકાયં ન હિંસંતિ, મણ્ણસા વયસા કાયસા,
 તિવિહેણુ કરણુનેએણુ, સંજયા સુસમાહિઆ. ૪૪. તસકાયં વિહિંસંતો, હિંસઈ ઉ તય-
 સ્સિએ, તસે અ વિવિહે પાણે, ચક્ખુસે અચક્ખુસે. ૪૫. તમ્હા એઅં વિઆણિતા,
 દોસં દુગ્ગર્થ-વર્ણુ, તસકાય-સમારંભ, જાવણવાઈ વજ્જએ. ૪૬. જાઈં ચત્તારિ-
 ભુજ્જાઈં, ઇંસિણા-હારમાઈણિ, તાઈં તુ વિવંજતો, સંજમં અણ્ણપાલએ. ૪૭. પિંકં
 સિજ્જનં ચ વત્થં ચ, ચઉત્થં પાયમેવ ચ, અકરિપઅં ન ઇત્થિજ્જન, પરિગાહિજ્જ
 કરિપઅં. ૪૮. જે નિઆગં મમાયંતિ, કીઅ-સુદેસિ-આહહં, વહં તે સમણ્ણભણ્ણતિ,
 ઈંધં વુત્તં મહેસિણા. ૪૯. તમ્હા અસણુ-પાણાઈં, કીઅ-સુદેસિ-આહહં વજ્જયંતિ
 હિઆપાણા, નિગંથા ધમ્મભણ્ણવિણો. ૫૦. કંસેસુ કંસપાએસુ, કુડમોએસુ વા પુણો.
 ભુજંતો અસણુ-પાણાઈં, આચારા પરિભક્ષઈ. ૫૧. સીઓહગ-સમારંભે, સત્તધોઅણુ
 છહુણે, જાઈં છિન્નંતિ (છિપંતિ) ભૂઆઈં, હિંદો તત્થ અસંજમો. ૫૨. પન્નાકમ્મં
 પુરેકમ્મં, સિઆ તત્થ ન કપ્પઈ, એઅમદ્દં ન ભુજંતિ, નિગંથા ગિહિ-ભાયણે. ૫૩.
 આસંદ્દી-પલ્લિઅંકેસુ, મંચ-માસાલએસુ વા, અણ્ણાયરિઅ-મજ્જનાણુ, આસંદ્દત્ત સંદ્દત્ત
 વા. ૫૪. નાસંદ્દી-પલ્લિઅંકેસુ, ન નિસિજ્જ ન પીહએ, નિગંથાપહિલેહાએ, યુદ્ધ-વુત્ત
 મહિદ્દુગા. ૫૫. ગંભીરવિજયા એએ, પાણા દુપ્પહિલેહુગા, આસંદ્દી પલ્લિઅંકો
 અ, એઅમદ્દં વિવલ્લિજઆ. ૫૬. ગોઅરગ-પવિદ્ધસ, નિસિજ્જ જસ કપ્પઈ,
 ઇમેરિસ-મણ્ણયાર, આવજ્જઈ અબોહિઅ. ૫૭. વિવત્તી ણંભચેરસ, પાણાણુ
 ચ વહે વહે, વણ્ણમગ-પહિધાઓ, પહિકોહો અગારિણુ. ૫૮. અગુત્તી ણંભચેરસ,
 ઇત્થીઓ વા વિ સંકણં, કુસીલ-વહુણં કાણં, દૂરઓ પરિવજ્જએ ૫૯. તિવહ-
 મન્નયરાગસ, નિસિજ્જ જસ કપ્પઈ, જરાએ અભિભૂઅસ, વાહિઆસ તવ-
 રિસણો. ૬૦. વાહિઓ વા અરોગી વા, સિણાણં જો ઉ પત્થએ, વુકકંતો હેઈ

આચારો, જો હવે સંજમો. ૬૧. સંતિમે સુદુમા પાણા, ધસાસુ મિલુગાસુ અ, જે
અ ભિક્ષુ ત્રિણાયતો, વિચરેણુપલાવયો. ૬૨. તમ્હા તે ન સિણાયતિ, સીએણુ ઉસિ-
ણેણ વા, જાવજીવં વયં ધારં, અસિણાણુ-મહિદ્ગા. ૬૩. સિણાણાં અહુવા કક્કં, હુદ્
પઉમંગલિ અ, ગાયસ્મુવદ્દણુદ્દાણો, નયરંતિ કયાઇ વિ. ૬૪. નાગણુસ્સ વા વિ મુંહસ્સ,
દીદ-રોમ-નહંસિણો, મેદુણા ઉવસંતસ્સ, કિં વિભૂસાઈ કારિઅં? ૬૫. વિભૂસા-વત્તિઅં
નિકપૂ, કમ્મં ભંધપ્પં ચિક્કણં, સંસાર-સાયરે ચોરે, જેણુ પક્કં દુરુત્તરે. ૬૬. વિભૂસા
વત્તિઅં ચેઅં, બુદ્ધા મજ્જંતિ તારિસં. સાવજ્જ-ખહુલં ચેઅં, નેયં તાઇહિ સેવિઅં. ૬૭.
ખવંનિ અપાણુ-મમોહહંસિણો, તવે રયા સંજમ-અજ્જવે શુણે, ધુણંતિ પાવાઇ,
પુરેકકલ્લં, નવાઇ પાવાઇ ન તે કરંનિ. ૬૮. સચ્ચોવસંતા અમમા અકિંચણા, સવિજજ
વિજ્જાણુગયા જસંસિણો, ઉઉપસન્ને વિમલે વ અંદિમા, સિદ્ધિ વિમાણાઇ ઉવેતિ
તાઇણો, તિ એમિ. ૬૯. ઇતિ મહાચારકથાખ્ય (ધર્માચારકથાખ્યાન)

પ્રથમધ્યયનં સમાપ્તમ્ ૬.

૭. સુવાક્યશુદ્ધયાખ્યં સપ્તમં અધ્યયનમ્

ચતુર્થહં ખલુ ભાસાણાં, પરિસંખાય પત્તવં, દુષ્ણં તુ વિણેયં સિક્ખે, દો ન
ભાનિજ્જ સંવસો. ૧. જા અ સચ્ચા અવત્તવા, સચ્ચામોસા અ જા મુસા, જા અ
બુધ્ધેહિડ્ડણાઇવણુ, ન તં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૨. અસચ્ચમોસં સચ્ચં અ, અણુવજ્જ
મક્કલ્લં, સમુપ્પેહ-મસંદિદ્ધં, ગિરં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૩. એઅં અ અટ્ટમજ્જં વા,
જં તુ નામેઈ સાસયં, સ ભાસં સચ્ચમોસં પિ, તં પિ ધીરે વિવજ્જયો. ૪. વિતહં
પિ તહામુત્તિ, જં ગિરં ભાસયો નરો, તમ્હા સો પુટ્ટો પાવેણુ કિં પુણું જો
મુસં વયો? ૫. તમ્હા ગમ્મમો વક્ખામો, અમુગં વા જે ભવિસ્સઈ, અહં વા ણું
કરિસ્સામિ, એસો વા ણું કરિસ્સઈ. ૬. એવમાઈ ઉ જા ભાસા, એસકાલંમિ સંકિયા,
સંપયા-ધંઅ-મદ્દે વા, તં પિ ધીરે વિવજ્જયો. ૭. અધઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુ-
પત્ત-મણુગયો, જમદ્દં તુ ન જાણિજ્જા, એવમેઅં તિ નો વયો. ૮. અધઅંમિ અ
કાલંમિ, પચ્ચુપત્ત-મણુગયો, જત્થ સંકા ભવે તં તુ એવમેઅં તિ નો વયો. ૯.
અધઅંમિ અ કાલંમિ, પચ્ચુપત્ત-મણુગયો, નિસ્સંકિઅં ભવે જં તુ, એવમેઅં તિ
નિદિસે. ૧૦ તહેવ દ્વરુસા ભાસા, શુરુ-ભૂઓવધાઈણી, સચ્ચા વિ સા ન વત્તવા, જયો
પાવસ્સ આગમો. ૧૧. તહેવ કાણુ કાણેત્તિ, પંડગં પંડગે તિ વા, વાહિઅં વા વિ
રોગિત્તે, તેણુ ચોરે તિ નો વયો. ૧૨. એએણુડન્નેણુ અટ્ટેણુ, પરો જેણુવહુમ્મઈ,
આચાર-ભાવ-દોસન્નૂ, ન તં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૧૩. તહેવ હોલે ગોલિત્તિ, સાણે વા
વસુલિ તિ અ, દુમયો દ્દહયો વા વિ, નેવં ભાસિજ્જ પત્તવં. ૧૪. અનિજયો પનિજયો
વા વિ, અમ્મો માહિસિઉત્તિ અ, પિઉરિસયો ભાયણિજ્જત્તિ, ધૂયો નત્તણિઅ તિ અ. ૧૫.
હલે હલિત્તિ અજ્જિત્તિ, ભદ્દે સામિણિ ગોમિણિ, હોલે ગોલે વસુલિત્તિ, ઇંથિઅં નેવમાલંવે.
૧૬. નામધિજ્જેણુ ણું ખૂઆ, ઇંથીશુત્તેણુ વા પુણો, જહારિહ-મભિગિજ્જા, આલવિજ્જ
લવિજ્જ વા. ૧૭. અજ્જયો પજ્જયો વા વિ, અપો ચુદ્ધિપિઉ તિ અ, માહિલા લાઈ

જિજ્ઞાસુતિ, પુત્તે નત્તુજિજ્ઞાસુતિ અ. ૧૮. હે હો હુતિ તિ અતિતિ ભટ્ટે સામિજ
 ગોમિજ. હોલ ગોલ વમુલિ તિ, પુરિત્તં નેવ-માલવે. ૧૯. નામધિજ્ઞેષુ જ' જૂઆ,
 પુરિત્તગુત્તેષુ વા પુણો, જહારિહ-મભિગિજ્ઞ, આલવિજ્ઞ લવિજ્ઞવા. ૨૦. પંચિદિ-
 આણ પાણાણું, એસ ઇત્થી અયં પુમં, જાવણું ન વિજાણિજ્ઞ, તાવ જાદરિ
 આલવે. ૨૧. તહેવ માણુમં પમું, પક્ષિજ્ઞ વાવ સરીપ્રવં, થુદે પમેપ્રદે વજ્ઞે, પાપમે
 તિ અ નો વજ્ઞે. ૨૨. પરિવૂદ તિ ણું જૂઆ, જૂઆ ઉવચિત્ત તિ અ, સંભજે
 પીણિજે વા વિ, મહાકાયતિ આલવે. ૨૩. તહેવ ગાઓ હુજ્ઞાઓ, દમ્મા ગોરુજ
 તિ અ, વાહિમા રહજોગિ તિ, નેવં જાસિજ્ઞ પન્નવં. ૨૪. જુવં ગવિત્ત ણું
 જૂઆ, ધેણું રસદય તિ અ, રહજે મહદ્દલજે વા વિ, વજ્ઞે સંવહણિ તિ અ. ૨૫.
 તહેવ ગંતુમુજ્ઞાણું, પંવયાણિ વણાણિ અ, રૂપા મહદ્દલ પેહાજે, નેવં
 જાસિજ્ઞ પન્નવં. ૨૬. અલં પાસાય-ખંજાણું, તોરણાણું ગિહાણું અ, ક્ષતિહમ્મલ
 નાવાણું, અલં ઉદગ-દોણિણું. ૨૭. પીઠજે અંગમેરે અ, નંગદે મધયં સિઆ,
 જ'તદ્દહી વ નાસી વા, ગંડિઆ જ અલં સિઆ. ૨૮. આસણું સયણું જાણું, હુજ્ઞ
 વા કિચુવસજે, જુઓવધાધણિ જાસં, નેવં જાસિજ્ઞ પન્નવં. ૨૯. તહેવ ગંતુમુ-
 જ્ઞાણું, પંવયાણિ વણાણિ અ, રૂપા મહદ્દલ પેહાજે, એવં જાસિજ્ઞ પન્નવં.
 ૩૦. જાઈમંતા ઇમે રૂપા, દીહવદ્દા મહાલયા, પચાયસાતા વિડિમા, વજ્ઞે દરિસણિ
 તિ અ. ૩૧. તહા ફલાઈ પક્કાઈ, પાયખજજાઈ નો વજ્ઞે, વેલોઈયાઈ ટાલાઈ, વેહિ-
 માઈ તિ નો વજ્ઞે. ૩૨. અસંયસા ઇમે અંજા, બહુનિબ્બડિમા ફલા, વઈજ્ઞ બહુ
 સંજૂઆ, લૂઅરુવ તિ વા પુણો. ૩૩. તહોસહિજો પક્કાજો નીલિઆજો છવીઈ અ,
 જાઈમા જાનિજમાઈ તિ, પિહુખજજ તિ નો વજ્ઞે. ૩૪. રહા બહુસંજૂઆ, શિરા
 જોસહા વિ અ, ગજ્જાજો પસૂઆજો, સસારાઈ તિ આલવે. ૩૫. તહેવ સંખડિ નમ્મા,
 કિચ્ચં કજ્જં નિ નો વજ્ઞે, તેણુગં વાવ વજ્જિત્તિ, સુતિત્થિ તિ અ આવગા. ૩૬.
 સંખડિ સંખડિ જૂઆ, પણિઅટ્ટં તિ તેણુગં, બહુસમણિ તિત્થાણિ, આવગાણું વિઆ-
 ગરે. ૩૭. તહા નમ્મજો પુણાજો, કાયતિજજ તિ નો વજ્ઞે, નાવહિ તારિમાજો તિ,
 પાણિપિજજ તિ નો વજ્ઞે. ૩૮. બહુગાહસા આગાહા, બહુમલ્લિપ્પિપલોદગા, બહુવિત્ત-
 ટોદગા આંવિ, એવં જાસિજ્ઞ પન્નવં. ૩૯. તહેવ સાવજજં જોગં, પરસસદ્દાજે નિર્દિત્તં
 ધીરમાણું તિ વા નમ્મા, સાવજજં નાલવે મુણી. ૪૦. સુકડિત્તિ, સુપકિત્તિ સુછિન્ને સુહરે
 મહે, સુનિર્દિત્તે સુભદ્ધિત્તિ, સાવજજં વજ્જજે મુણી. ૪૧. પયત્તપક્કે(ક્ક) તિ વ પક્કમા-
 લવે, પયત્તિછિત્ત તિ ઝિત્તમાલવે, પયત્તલ્લઠિ(ઠ) તિ વ કમ્મહેઉઅં, પહારગાદત્તિ વ
 ગાદમાલવે ૪૨. સંવુક્કસં પરમ્મં વા, અઉવં નત્થિ એરિસં, અવિક્કિખમવત્તવં, અવિ-
 અત્તં નેવ નો વજ્ઞે. ૪૩. સંવમેઅં વઈસ્સાનિ, સંવમેઅં તિ નો વજ્ઞે, અણુવીઈ સંવં
 સંવત્થ, એવં જાસિજ્ઞ પન્નવં. ૪૪. મુક્કાઅં વા મુવિક્કીઅં, અકિજજં કિજ્જજેવ વા,
 ઇમં ગિણ્ણ ઇમં મુંગ, પચીયં નો વિઆગરે. ૪૫. અપચ્ચે વા, મહપ્પે વા. કજ્જે વા
 વિક્કજે વિ વા. પદિ,અટ્ટે સમુપપન્ને, અણુવજ્જં વિઆગરે. ૪૬. તહેવાસંજયં પીયે,

આસ એહિ ઠરેહિ વા, સયં ચિદં વયાહિ તિ, નેવં ભાસિજ્જ પન્નવં. ૪૭. બહુવે
ધમે અસાહુ, દોએ વુચ્ચંતિ સાહુણો, ન હવે અસાહુ સાહુતિ, સાહુ સાહુતિ આલવે.
૪૮. નાણુ-દંસણુ-સંપન્નં, સંજમે અ તવે રયં, એવં શુણુ-સમાઉત્તં, સંજયં સાહુ-
માલવે. ૪૯. દેવાણં મણુઆણું ચ, તિરિઆણું ચ વુગ્ગહે, અમુગાણું જઓ હોઉ,
મા વા હોઉ તિ નો વઓ. ૫૦. વાઓ વુદ્ધં ચ સીઉવ્વહં. જેમં ધાયં સિવં તિ વા,
કયાણુ હુજ્જ યોઆણિ, મા વા હોઉ તિ નો વઓ. ૫૧. તહેવ મેહં વ, નહં વ
માણુવં, ન દેવદેવ તિ ગિરં વર્ધજ્જ, સમુચ્છિઓ ઉન્નઓ વા પઓઓ, વર્ધજ્જ વા
વુદ્ધં-બલ્લાહ્યે તિ. ૫૨. અ તલિક્ખં તિ ણું ખૂઆ, શુજ્જાણુચરિય તિ અ, રિદ્ધિમંતં
નરં દિસસ રિદ્ધિમંતં તિ આલવે. ૫૩. તહેવ સાવજ્જણુમોઅણી ગિરા, યોહારિણી
જ ય પેરોવધાધણી, સે કોહ દોહ જય હાસ માણુવો, ન હાસમાણો વિ ગિરં વર્ધજ્જ. ૫૪.
સુવક્કસુદ્ધિં સમુપેહિઆ મુણી, ગિરં અ હુદ્ધં પરિવજ્જઓ સયા, મિઅં અહુદ્ધં અણુવીર્ધ
ભાસઓ, સયાણુ મજ્જે લહ્ધં પચંસણુ. ૫૫. ભાસાધ દોસે અ શુણે અ ભાણિઆ, તીસે
અ હુદ્ધં પરિવજ્જઓ સયા, છમ્મ સંજઓ સામણિઓ સયા જઓ, વર્ધજ્જ ખુદ્ધે હિઅમાણુ-
દોમિઅં. ૫૬. પરિક્ખભાસી સુસમાહિ-ઈદિઓ, ચઉક્કસાયા-વગઓ અણિરિસઓ, સ
નિધુણે પુતમહં પુરેકહં, આસહઓ દોગમિણં તહા ૫૭. તિ મેમિ. ૫૭.
ઈંધં સુવક્કસુદ્ધીનામં સત્તમમજ્જયણું સમત્તં.

૮. આચાર પ્રણિતિનામકમધ્યયનં

આચાર-૨પણિહિ લખુ, જહા કાયન્વ નિક્ખણુ, તં લે ઉદ્ધારિસસામિ,
આણુપુલ્લિં મુંણેહ મે. ૧. પુકરી-દગ-અગણિમારૂખ, તણુ-રૂપ-સખીયગા, તસા અ
પાણુ શવ તિ, ઈંધં વુત્તં મહેસિણા. ૨. તેસિં અચ્છણુ જોએણુ, નિચ્ચં હોઅન્વયં
સિઆ, મણુસા કાય-વક્કેણુ, એવં હુવર્ધ સંજઓ. ૩. પુકર્વિં ભિત્તિ સિલ્લં લેલુ, નેવ
ભિંદે ન સલિકે, તિવિહેણુ કરણુ-એએણુ, સંજઓ સુસમહિઓ. ૪. સુદ્ધપુકવીઓ ન
નિસીઓ, સસરૂપંમિ અ આસણે, પમલ્લિજતુ નિસીજ્જા, ભાંત્તા જક્ક ઉગ્ગહં. ૫.
સીઓદગં ન સેવિજ્જા, સિલ્લાવુદ્ધં હિમાણિ અ, ઉસિણોદગં તત્ત-કાસુઅં, પઠિગા-
હિજ્જ સંજઓ. ૬. ઉદ્ધઉદ્ધલં અપ્પણો કાયં, નેવ પુછે ન સંલિકે, સમુપેહ તહાભૂઅં,
નો ણું સંધટ્ટઓ મુણી. ૭. ઇંગાલ્લં અગણિં અચ્ચિયં, અદાયં વા સજેધં, ન ઉજ્જિ-
જ્જા, ન ધટ્ટિજ્જા નો ણું નિન્વાવઓ મુણી. ૮. તાલિઅંટેણુ પત્તેણુ, સાહા-વિહુયણેણુ
વા, ન તિર્ધજ્જ અપ્પણો કાયં, ભાહિરં વા વિ પુગ્ગલં. ૯. તણુરૂપં ન છિદિજ્જા,
દલ્લં મૂલ્લં ચ કક્ક ઈ, આમગં વિવિહં ખીઅં, મણુસા વિ ન પતયઓ. ૧૦. ગહણેસુ
ન ચિદ્ધિજ્જા, ખીઓમુ હરિઓસુ વા, ઉદગમિ તહા નિચ્ચં, ઉત્તિગ પણુએસુ વા. ૧૧.
તસે પાણુ ન હિસિજ્જા, વાયા અહુવ કમ્મણુ, ઉવરઓ સન્વભૂઓમુ, પાસેજ્જ
વિવિહં જગં. ૧૨. અદ્ધં સુકુમાર્ધ પેહાઓ, ભાંતં ભાણિતુ સંજઓ, દયહિગારી ભૂઓસુ,
આસ ચિદ્ધં સજેહિ વા. ૧૩. કયગાઇ અદ્ધં સુકુમાર્ધ, ભાંતં પુચ્છિજ્જા સંજઓ, ધમાર્ધ
તાઇ મેહાવી, આધિજ્જા વિઅરૂપણે. ૧૪. સિણેહં પુદ્ધસુકુમં ચ, પાણુત્તિગં

તહેવ ચ, પણગં બીચ-હરિઅં ચ, અંડસુકુમં ચ અર્દુમં. ૧૫. એવમેઆંણિ
 બાણિતા સંવલાવેણ સંજએ, અપમતો જએ નિચં, સંવિદિઅ-સમાહિએ.
 ૧૬. ધુવં ચ પડિલેહિજા, ભેગસા પાયકંબલં, સિજજ-મુચ્ચારભૂમિ ચ, સંચારં
 અદુવાસણું. ૧૭. ઉચ્ચારં પાસવણું, એલં સિધાણ-જહિઅં, કામુઅં પડિલેહિતા,
 પરિહાવિજજ સંજએ. ૧૮. પાવિસિસુ પરાગારં, પાણુઃ લોઅણુસ વા, જયં ચિદું
 મિઅં ભાસે, ન ચ રવેસુ મણું કરે. ૧૯. બહું સુણેહિ કેનેહિ, બહું અચ્છીહિ પિચ્છં,
 ન ચ હિદું સુઅં સંવં, ભિક્ષુ અકુખાઉમરિહં. ૨૦. સુઅં વા જઈ વા હિદું, ન
 લદગં પાવગં તિ વા, પુદ્ગો વા વિ અપુદ્ગો વા, લાભાલાભં ન નિદિસે. ૨૨. ન ચ
 લોઅણુમિગિદ્ધો, ચરે ઉંછં અયંપિરો, અકામુઅં ન ભુજિજા ધીઅ-મુદેસિ-આહં.
 ૨૩. સંનિહિ ચ ન કુવિજા, અભુમાયં પિ સંજએ, મુહાલવી અસંબધે, હવિજા
 જગનિસિસએ ૨૪. લહવિત્તી સુસંતુદું, અપિચ્છે મુહરે સિઆ, આમુરતં ન ગચ્છિજા,
 સુચાણું જિણુ-સાસણું. ૨૫. કન્નમુકુખેહિ સદેહિ, પેમં નાભિનિવેસએ, હરણું કંકસં-
 કાસં, કાએણુ અહિઆસએ. ૨૬. ખુહં પિવાસં દુસ્સિજા, સી-ઉવહં અરઈ ભયં,
 અહિઆસે અવહિતા, દેહદુકુખં મહાકલં. ૨૭. અત્યંગયંમિ આત્મએ, પુરતથા અ
 અભુગએ, આહાર-માર્ધવં સંવં, મણુસાવિ ન પત્યએ. ૨૮. અતિતિણે અચવલે,
 અપભાસી મિઆસણે, હવિજા ઉઅરે કંતે, થોવં લાધું ન ખિસએ. ૨૯. ન બાહિરં
 પરિભવે, અતાણું ન સમુક્કસે, મુઅલાણે ન મજિજા, જન્યા-તવરિસ-બુદિએ. ૩૦.
 સે બાણુમબણું વા, કદું આહમિઅં પયં, સંવરે ખિપમપાણું, બીઅં તં ન સમાપરે.
 ૩૧. આણુચારં પરક્કમ્મ, નેવ ગૂહે ન નિહવે, સુધં સયા વિચલણવે, અસંસરે જિઈ-
 દિએ. ૩૨. અમોહં વયણું કુજા, આચરિઆસસ મહુપણો તં પરિગિજા વાયાએ,
 કમ્મુણા ઉવવાયએ. ૩૩. અધુવં જીવિઅં નચ્યા, મિદ્ધિમગં વિઆણિઆ,
 વિણિઅદિજા લોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપણો. ૩૪. બલં થામં ચ પેહાએ,
 સદ્ધા-મદ્ગગ મપણો, ખત્તં કાલં ચ વિનાય, તહુપાણું નિબું જએ. ૩૫.
 જરા ભવ ન પીડેઈ, વાહી ભવ ન વર્ફં, ભવિદિઆ ન હાયંત, તાવ ધમ્મં સમાપરે.
 ૩૬. કોહં માણું ચ માયં ચ, લોભં ચ પાવ-વર્ફં, વમે ચત્તારિ હોસે ઉધચ્છંતો.
 હિઅ-મપણો, ૩૭. કોહો પીઈ પણાસેઈ, માણો વિણય-નાસણો, માયા મિતાણિ
 નાસેઈ, લોભો સંવ-વિણાસણો, ૩૮. ઉવસમેણ હણે કોહં, માણું મદવયા જિણે, માયં
 ચજજવ ભપેણ, લોભં સંતેસઓ જિણે. ૩૯. (કાંચમ) કોહો અ મણો અ અણિગ
 હીઆ, માયા અ લોભો અ પવર્ફમાણા, ચત્તારિ એએ કસિણા કસાયા, સિંન્તિ
 મૂલાઈ પુણ્ણવસ્સ. ૪૦. રાયણિએસુ વિણયં પડેજે. ધુવંસીલયં સયયં ન હાવર્જા,
 કુમ્મુવ અહીણ-પહીણ-ગુત્તો, પરક્કમિજા તવ-સંજમંમિ. ૪૧. (અતુદુખવૃત્તમ)
 નિદં ચ ન બહું મજિજા, સપ્પહાસં વિવજજએ, મિસો કહાદિં ન રમે, સજ્જાયામિ
 રએ સય. ૪૨. ભેગં ચ સમણુધમ્મમિ, જુને અણુલસો ધુવં, જુત્તો અ.

સંમત્યુપમમિત્તિ, અર્થ હુકમ અભુત્તર. ૪૩. હિલોમ-પારત હિત્ત, જેણે ગમ્યપ્ર
સુગર્ભ, બહુસ્તુત્ત પલ્લવાસિજ્ઞ, પુત્રિજ્ઞ ૬૨૫ વિષ્ણુચ્ચ ૪૪. હૃત્ત પાપ
ચ કાય ચ, પલ્લિહાય જિર્ણિત્તો, અદ્વીષ-ગુત્તો નિષિત્તો, સગાસે ગુરુણો મુળી.
૪૫. ન પકષઓ ન પુરઓ, નેવ કિચ્ચાણુ પિદ્ધઓ, નય ઉર સમાસિજ્ઞ, ચિદ્ધિજ્ઞ
ગુરુણુતિત્તો ૪૬. અપુત્રિઓ ન ભાસિજ્ઞ, ભાસમાણુસ્સ અંતરા, પિદ્ધમંસ ન
ખાઈજ્ઞ. માયામોસં વિવજ્ઞઓ. ૪૭. અપ્પત્તિત્ત જેણુ સિઆ, આસુ કુપ્પિજ્ઞ
વા પરા, સ્વવસો તં ન ભાસિજ્ઞ, ભાસ અહિત્તગામિણિ. ૪૮. હિદ્ધ મિત્ત અસંહિદ્ધ,
પદિપુત્ત નિત્ત નિત્ત, અયપિર-મહુવિગ્ગ, ભાસ નિસિર અત્તવ. ૪૯. આચાર
પત્તિ-ધર, હિદ્ધિવાય-મહિજ્ઞ, વાયવિદ્ધખલિત્ત નચ્ચા, ન તં ઉવહસે મુળી.
૫૦. નક્ષત્ત સુમિણુ ભોગ, નિમિત્ત મંત-સેસજ્ઞ, ગિહિણો તં ન આઈક્રિપે, ભૂઆ-
હિગરણુ. ૫૧. અત્તદંપગઠ લયણુ, ભઈજ્ઞ સ્થણાસણુ, ઉચ્ચાર ભૂમિ સંપત્ત,
ઈત્થી પપુ વિવજ્ઞિત્ત. ૫૨. વિવિત્તા અ ભવે સિજ્ઞ, નારીણુ ન ભવે કહ, ગિહિ
સંયવ ન કુજ્ઞ, સાકૂહિ સંયવ. ૫૩. જહા કુકુક પોચસ્સ, નિચ્ચ કુલ-
લઓ ભય, એવું ચુ અંભયરિસ્સ, ઈત્થી વિગ્ગહઓ ભય. ૫૪. ચિત્તભિત્તિ ન નિજ-
જાઓ, નારિ વા સુ-અલકિત્ત, ભક્ષર પિવ હિદ્ધુ, હિદ્ધે પલિસમાહરે. ૫૫. હૃત્ત
પાપ પલિષિત્ત, કત્ત નાસ વિગ્ગપ્પિત્ત, અવિ વાસસયર નારિ, અંભચારી વિવજ્ઞઓ.
૫૬. વિભૂસા ઇત્થિ સંસગ્ગો, પણીત્ત રસભોજણુ, નરસ્સત્ત ગવેસિસ્સ, વિચ તાલઉદ્ધ
જહા. ૫૭. અંગ પચ્ચગ સંઠાણુ, ચારૂહિવિત્ત પેહિત્ત, ઈત્થીણુ તં ન નિજજાઓ,
કમચગ વિવહુણુ. ૫૮. વિસજ્ઞેમુ મહુ-નેમુ, પેમ નાભિ નિવેસજ્ઞ, અણિચ્ચ તેસિ
વિન્નાય, પરિણામ પુગ્ગલાણુ ચ. ૫૯. પોગ્ગલાણુ પરિણામ, તેસિ નચ્ચા જહા તહા,
વિણીઅ તણ્ણે વિહરે, સ્મીઈભૂએણુ અપ્પણા. ૬૦. ભઈ સદ્ધાઈ નિક્ષત્તો, પરિણાય
ઠાણુ મુત્તમ, તમેવ અણુપાલિજ્ઞ, શુણે આયરિત્ત સંમત્તો. ૬૧. તવ ચિત્ત સંજ્ઞમ-
ભોગય અ, સજ્ઞાયાભોગ ચ સયા અહિદ્ધો, મુરે વ સેણાઈ સમત્ત-માઉહે, અલમપ્પણો
હેઈ અલ - પરિસિ. ૬૨. સજ્ઞાયા-સજ્ઞાણુ-રયસ્સ તાઈણો, અપાવ-ભાવસ્સ તવે
રયસ્સ, વિસુજ્ઞાઈ જ સિ મલ્લ પુરેકક, સમીરિત્ત રૂપમલ્લ વંભેઈણો. ૬૩. સે
તારિસે હુકખસહે જિર્ણિત્તો, મુળેણુ ભુત્તે, અમમે અકિંચણે, વિચાયઈ કમ્મ-લણુમિ અવગઓ,
કસિણુલ્લ પુલ્લવગમે વ ચંદિમે તિ ભેમિ. ૬૪. ઇઈ આચારપણિહીનામમદ્ધમમજ્ઞયણુ સમત્ત.

૯. વિનયમમાત્રિનામાધ્યયને પ્રથમેદેશક :

થંભા વ કાહા વ મયપ્પમાયા, ગુરુસ્સગાસે વિણુય ન સિક્કે, સો એવ ઉ તસ્સઃ
અભૂભાવો, ફલ વ કીચસ્સ વહાય હોઈ. ૧. જે આવિ મહિત્તિ, ગુરુ વર્ધત્તા હરે ઇમે
અપ્પસુઅત્તિ નચ્ચા, હીલંત મિચ્છ પલિવજ્ઞમાણા, કરંતિ આસાયણુ તે ગુરુણુ. ૨.
પગઈઈ મંદા વિ ભવંતિ ઓગે, હહરા વિ અ જે સુઅગુપ્પાવવેઆ, આચારમંતા ગુણુ-
સાદ્ધઅપ્પા, જે હીલિઆ સિહિરિવ ભાસ કુજ્ઞ. ૩. જે આવિ નાગં હરે તં નચ્ચા,
અપ્પાચએ ચે અહિઆય હોઈ, એવાયરિત્ત પિ હુ લીલયલો, નિઅચ્છાઈ અઈપહં મુ.

મંદો. ૪. આસિવિસો યા વિ પરં સુરુદ્ધો, કિં જીવનાસાઉ પરં ન કુલ્મ, આયરિઅપાયા પુણ્ણ અપસત્તા, અમોહિ-આસાયણ નરિય મુદ્ધો. ૫. જો પાવગં જલિઅ-મવક્ષમિલ્લ, આસીવિસં વા વિ હુ કોવર્ધનમ, જો વા વિસં ખાયર્ધ જીવિઅદ્ધી, એસોવ-માસાયણથા ગુરુણ્ણ. ૬. સિયા હુ સે પાવય નો રહેજમ, આસીવિસો વા કુવિયો ન ભક્ષે, સિયા વિસં હાલહલં ન મારે, ન યાવિ મોક્ષો ગુરુ-હીલણાએ. ૭. જો પંચયં સિરસા લેતુ-મિચ્છે, સુત્તં વ સીકં પડિમોહયેજમ, જો વા રયે સત્તિ-અગ્ગે પહારં, એસોવ-માસાયણથા ગુરુણ્ણ. ૮. સિયા હુ સીસેણ ગિરિં પિ ભિન્દે, સિયા હુ સીહો કુવિયો ન ભક્ષે, સિયા ન ભિન્દિજ વ સત્તિ-અગ્ગં, ન યાવિ મોક્ષો ગુરુ-હીલણાએ. ૯. આયરિઅ-પાયા પુણ્ણ અપસત્તા, અમોહિ-આસાયણ નરિય મુદ્ધો, તમ્હાં અણાખાહ-સુહાલિક ખી, ગુરુપસાયા-ભિમુહો રમેજમ. ૧૦. જહાહિઅગ્ગી જલણ્ણ નમસે, નાણાહુધં મન્ત પયા ભિસત્તં, એવાયરિઅં ઉવચિદ્ધિયેજમ, અણ-તનાણોવગ્ગો વિ સન્તો. ૧૧. જસસન્તિયો ધમ્મપયાર્ધ સિદ્ધે, તસસન્તિયો વેણુધયં પઉજે, સક્કારયો સિરસા પંજ-લીઝો, કાય-ગિરા 'લો' મણ્ણસા વ નિચ્ચં. ૧૨. લજ્જા રયા સંજમ ખંભયેરં, ક્ષાણ્ણ ભાગિસ્સ વિસોહિ કાણ્ણ, જે મે ગુરુ સયય મણ્ણસાસયન્તિ, તેડહં ગુરુ સયય પૂયયામિ. ૧૩. જહાં નિસન્તે તવણ્ણચ્ચમાંલી, પભાસર્ધ કેવલ ભારહં તુ, એવાયરિયો મુય-સીલ-જુદ્ધિયો, વિરાયધ સુરમજ્જે વ ઈન્દો. ૧૪. જહા સસી કોમુધ-ભેગ-ભુત્તો, નક્ખત તારાગણ્ણ-પરિવુદ્ધયા, જે સોહર્ધ વિમલે અપ્પલમુક્કે, એવં ગણી સોહર્ધ સિદ્ધિપુમ્મજ્જે. ૧૫. મહાગણ આયરિયા મહેસી, સમાહિ-ભેગે મુય-સીલ-જુદ્ધિયો, સમ્પાવિંઉ-કાર્મે અણુત્તરાઈ, આરાહુએ તોસર્ધ ધમ્મ-કામી. ૧૬. સુચ્ચાણ મેહાવિ-સુભાસિયાઈ, સુસ્સ-સયે આયરિઅપમત્તા, આરાહુધત્તાણુ ગુણે અણેગે, સે પાવર્ધ સિદ્ધિમણ્ણતરં તિ ભેમિ ૧૭. ઈઈ વિણ્ણયસમાહીઝે પદમે ઉદેસો સમત્તો ૧.

૬. વિનય સુમાધ્યધ્યને દ્વિતીય ઉદ્દેશઃ ૨

(કાંચમ) મહાઉ અન્ધપલવો દુમસસ, અન્ધાઉ પચ્છા સમુવેન્તિ આહાં, સાહપસાહા વિકુલ્લન્તિ પત્તા, તયો સે પુપ્ફં ચ ફલં રસો ય. ૧. (અનુદુબ્બત્તમ) એવં ધમ્મસસ વિણ્ણો, મૂલં પરમે સે મુદ્ધો, જેણ કિત્તિં સુઅં સિગ્ધં, નીસેસં ચામિગચ્છ. ૨. જે ય અણ્ણે મિયે ચધ્ધે, હુન્નાઈ નિયહી સદે, પુલ્લજ્જં સે અવિણ્ણિ-યપ્પા, કટ્ટં સોયગયં જહા. ૩. વિણ્ણયં પિં જો ઉવાએણ્ણં, ચોઈઓ કુપ્પધં નરે, દિંવં સો સિરિમિલ્લન્તિ, રણ્ણેણ પડિસેહુએ. ૪. તહેવ અવિણ્ણિઅપ્પા, ઉવવલ્લઝા હયા ગયા, દીસન્તિ દુહમેહન્તા, આસિઓગ-મુવાઈયા. ૫. તહેવ સુવિણ્ણિઅપ્પા, ઉવવલ્લઝા હયા ગયા, દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇંદુકિં પત્તા મહાયસા. ૬. તહેવ અવિણ્ણિઅપ્પા, લોમંસિ નર-નારીઓ, દીસન્તિ દુહમેહન્તા, છયા તે વિગલિન્થિયા. ૭. રણ્ણ-સત્થ-પરિજુવણ્ણા, અસપ્પલ-વયણેહિ ય, કલ્લણા વિવસ-છન્દા, ખુપ્પિવાસા-પરિગયા. ૮. તહેવ સુવિણ્ણિઅપ્પા, લોમંસિ નર-નારીઓ, દીસન્તિ સુહમેહન્તા, ઇંદુકિં પત્તા મહાયસા. ૯.

તહેવ અવિષ્ણીઅપ્પા, દેવા જ્ઞાના મ શુભજગા, હીસન્તિ દુહમેહન્તા, આભિયોગ-
 મુર્ધ્ન્યા. ૧૦. તહેવ સુવિષ્ણીઅપ્પા, દેવા જ્ઞાના મ શુભજગા, હીસન્તિ દુહમેહન્તા,
 ધર્મ પત્તા મહાયસા. ૧૧. જે આચરિય-ઉવજગાયાણુ, સુસ્ત્રસા વચ્ચુકંસ, તેસિ સિક્ખા
 પવર્ધન્તિ, જલસિત્તા ધવ પાયવા. ૧૨. અપ્પણ્ણા પરદા વા, સિપ્પા નેઉણિયાણિ ચ.
 ગિહિયો ઉવલોગદ્દા, ઇહલોગસ્સ કારણા. ૧૩. જેણુ મન્ધ વહ વોર, પરિઆવં ચ
 કારણુ, સિક્ખમાણા નિચ્છન્તિ, ભુત્તા તે લલિધન્દિઆ. ૧૪. તેડવિ તં શુરં પૂયન્તિ,
 તસ્સ સિપ્પેસ્સ કારણા, સક્કારેન્તિ નમંસન્તિ, તુદ્દા નિદેસ-વત્તિયો. ૧૫. કિં પુણુ જે
 સુઅગ્ગાહી, અણુન્ત-હિયકામયો, આચરિયા જ વચ્ચે ભિક્ખુ, તમ્હા તં નાઈવત્તયો. ૧૬.
 નીઅં સેજજ ગઈ કાણુ, નીયં ચ આસણાણિ ચ, નીયં ચ પાચો વન્દિજ્જા, નીયં
 કુલ્લ જ અજ્જિ. ૧૭. સંઘટ્ટેયતા કાચેણુ, તહા ઉવહિણામવિ, 'અમેહ અવરાહ' મે"
 વધજ્જ 'ન પુણુ' તિ આ. ૧૮. દુગ્ગયો વા પચ્ચેણેણુ, ચોઈઓ વહઈ રહ, એવં
 દુણ્ણિ કિંચ્ચાણુ, વુત્તો વુત્તો પંકુવઈ. ૧૯. (આલવન્તે લવન્તે વા, ન નિસિજ્જાઈ
 પડિસુણે, મુત્તણુ આસણુ ધીરો, સુસ્ત્રાએ પડિસુણે.) કાલં છન્દોવચારં ચ, પડિલે-
 હિત્તાણુ હેઉહિં, તેણુ તેણુ ઉવાચેણુ, તં તં સંપડિવાયયે. ૨૦. વિવત્તી અવિષ્ણીયસ્સ,
 સમ્પત્તી વિલ્લયસ્સ અ, જસેયં દુહયો નાચં, સિક્ખં સે અભિગચ્છઈ. ૨૧. (કામ્યમ)
 જે આવિ ચરહે મઈ-મદ્દુ-ગારવે, પિસુણે નરે સાહસ-હીણપેસણે, અહિં-ધમ્મે વિણુએ
 અકોવિયો, અસંવિભાગી ન હુ તસ્સ મુક્ખો. ૨૨. નિદેસવત્તી પુણુ જે શુરણુ, સૂચત્થ
 ધમ્મા વિણુયમ્મિ કોવિયા, તરિત્તુ તે ઓહમિણુ દુરત્તરં, ખવિત્ત કમ્મં ગઈમુત્તમં,
 ચમ. તિ મેમિ. ૨૩. ઇદં વિણુયસમાહિ અજ્જયણે બીઓ ઉદેસો સમત્તો. ૨.

૬. વિનયસમાધ્યંધ્યયને તતીય ઉદ્દેશ: ૨.

આચરિય અગ્ગિ-ભિવાહિઅગ્ગી, સુસ્ત્રસમાણે પડિભગરિજ્જા, આલોઈમં ઇગિ-
 અમેવ નચ્ચા, જો છન્દમારાહયઈ સ પુજ્જો. ૧. આચારમદ્દા વિણુય પઉંજે સુસ્ત્રસમાણે
 પરિગિજ્જા વક્કં, જહોવઈદ્દં અભિક્ખમાણો, શુરં તુ નાસાયયઈ સ પુજ્જો. ૨. શઈણિ-
 યોસુ વિણુય પઉંજે, રહરા વિ ચ જે પરિચાય-જેદ્દા, નિચત્તણે વદ્દઈ સચ્ચવાઈ,
 યોવાયવં વક્કકરે સ પુજ્જો. ૩. અન્નાયઉછં ચરઈ વિસુદ્ધં, જવણુદ્દયા સમુચાણુ ચ નચ્ચં,
 અલ્લધુયં નો પરિદેવયોજ્જા, લલ્લુ ન વિકત્થયઈ સ પુજ્જો. ૪. સંચાર-સેજ્જા-સણુ
 ભત્તપાણે, અપિપચ્છયા અઈલાલે વિ સન્તે, જે એવમપ્પાણિતોસયોજ્જા, સંતોસ
 પાહન-રયો સ પુજ્જો. ૫. સક્કા સહેઉ આસાઈ કંટયા, અઓમયા ઉચ્છદયા નરેણુ,
 અણાસયો જો ઉ સહેજ્જ કંટયો, વઈમયો કણ્ણસરે સ પુજ્જો. ૬. મુહુત્ત-દુકખા ઉ
 હવન્તિ કંટયા, અઓમયાતે વ તયો સુ-ઉદરા. વાયાદુરુત્તાણિ દુરુદરાણિ, વેશણુ-
 મન્ધીણિ મહુપ્પાયાણિ. ૭. સમાચ-તા વચ્ચાભિધાયા, કણ્ણગયા દુમ્મણિયં જણુન્તિ,
 ધમ્મો તિ કિંચ્ચા પરમગ્ગસૂરે, જિહન્દિયો જો સદ્ધં સ પુજ્જો. ૮. અવણુવાયં ચ
 પરમ્મુહસ્સ, પચ્ચદ્ધાઓ પડિણીયં ચ ભાસં, યોહારિણિ અપિપકારિણિ ચ, ભાસં
 ન ભાસેજ્જ સયા સ પુજ્જો. ૯. અલોહુઓ અકુકુહ્યો અમાઈ, અપિસુણે યાવિ અહીણુ-

વત્તી, નો ભાવએ નો ત્રિય ભાવિયપ્પા, અકોઉહલ્લે ચ સયા સ પુનને. ૧૦. શુભેદિ સાહુ અશુભેદિસાહુ, એકહાદિ સાહુ શુભ મુચ્ચસાહુ, વિઆણિયા અપેપમ-મપ્પએણ, નો રાગદોસેદિ સમો સ પુનને. ૧૧. તહેવ હહરં વં મહલ્લેગં વા, ઇત્થિ પુમં પંવધં ગિહિવા, નોહીલએ નોડવિયખિંસ એજ્જના, થંહં ચ કોહં ચ ચએ સ પુનને. ૧૨. જે માણિયા સયયં માણયન્તિ, જતેણ કત્તં વ નિવેસયન્તિ, તે માણએ માણરિદે તવસ્સી, જિહંન્દિએ સચ્ચરએ સ પુનને. ૧૩. તેસિં શુરુણં શુભસાગરાણં, સોઆણ મેહાવી સુભાસિયાઈ, ચરે મુણી પચ્ચ-રએ તિશુત્તો, ચઉલ્લસાયા-વગએ સ પુનને. ૧૪. શુરુમિહ સયયં પહિરિય મુણી, જિણમય-નિઠેણે અભિગમ-કુસલ, ધુણિય રયમલં પુરેકકં, ભાસુર-મઉલ ગઈ ગય, ત્તિ જેમિ. ૧૫. ઇં વણુચસમાહીએ તપ્પઓ ઉદેસો સમત્તો. ૩.

૯. વિનયસમાધ્યયયને ચતુર્થ ઉદ્દેશ:

સુયં મે આઉસં તેણં ભગવથા એવમ્મખાયં, ઇહ ખલુ થેરેદિ ભગવન્તેદિ ચત્તારિ વિણુચ-સમાહિ-દ્દાણા પત્તત્તા, કયરે ખલુ તે થેરેદિ ભવન્તેદિ ચત્તારિ વિણુચ-સમાહિ-દ્દાણા પત્તત્તા. ૧. ઇમે ખલુ તે થેરેદિ ભગવન્તેદિ ચત્તારિ વિણુચ-સમાહિ-દ્દાણા પત્તત્તા, તં જહા વિણુચ સમાહી, સુચસમાહી, તવસમાહી, આચારસમાહી, વિણુએ સુએ તવે ચ, આચારે નિચ્ચ પહિંયા, અભિસમયન્તિ અપ્પાણં, જે ભવતિ જિહંન્દિયા. ૧. ચઉવિહા ખલુ વિણુચ-સમાહી ભવઈ, તં જહા અણુસાસિજ્જન્તો સુસ્સુસઈ. ૧. સમ્મં સમ્પવિવજ્જઈ. ૨. વેયમાય-હઈ. ૩. ન ચ ભવઈ અત્તસમ્પગ્ગહિએ ૪. ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ચ એતથ સિલોગો પેહેઈ દિયાણુસાસણં, સુસ્સુસઈ તં ચ પુત્તો અહિંદિએ, ન ચ માણ-મએણ મજ્જઈ, વિણુચ-સમાહી આચરદિએ. ૨. ચઉવિહા ખલુ સુચસમાહી ભવઈ, તં જહા સુયં મે ભવિસ્સઈ ત્તિ અજ્જઞયંવં ભવઈ. ૧. એગગચિત્તો ભવિસ્સામિત્તિ અજ્જઞયંવં ભવઈ ૨, અપ્પાણં ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્જઞયંવં ભવઈ. ૩. કિઓ પરં ઠાવઈસ્સામિત્તિ અજ્જઞયંવં ભવઈ ૪, ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ચ એતથ સિલોગો. નાણમેગમ ચિત્તો ચ, કિઓ ચ ઠાવઈ પરં, સુચાણિ ચ અહિંજિજ્જત્તા રએ સુચ-સમાહિએ ૩. ચઉવિહા ખલુ તવસમાહી ભવઈ, તં જહા નો ઇહલોગદ્દયાએ તવમહિદ્દિજ્જના. ૧. નો પરલોગદ્દયાએ તવમહિદ્દિજ્જના ૨. નો કિત્તિ-વણુ-સદ્ધિલોગદ્દયાએ તવમહિદ્દિજ્જના ૩. નત્તથ નિજ્જરદ્દયાએ તવમહિદ્દિજ્જના. ૪. ચઉત્થં પયં ભવઈ, ભવઈ ચ એતથ સિલોગો, વિવિહુણુ-તવો-રએ ચ નિચ્ચં, ભવઈ નિરાસએ નિજ્જરદ્દિએ, તવસા ધુણઈ પુરાણ પાવગં, જુત્તો સયા તવ-સમાહિએ. ૫. ચઉવિહા ખલુ આચારસમાહી ભવઈ, તં જહા નો ઇહલોગદ્દયાએ આચારમહિદ્દિજ્જના. ૧. નો પરલોગદ્દયાએ આચારમહિદ્દિજ્જના. ૨. નો કિત્તિ-વણુ-સદ્ધિલોગદ્દયાએ આચારમહિદ્દિજ્જના. ૩. નત્તથ આરુન્તેદિ હેજીદિ આચાર-મહિદ્દિજ્જના. ૪. ચઉત્થં પયં, ભવઈ, ભવઈ ચ એતથ સિલોગો, જિણુવયણુ-રએ અતિ-ન્તિણે, પહિપુણાયય-માયયદિએ, આચારસમાહિ-મ્પુકે, ભવઈય કન્તે ભાવ સન્ધએ. ૫. અભિગમ ચઉરે સમાહિએ, સુવિસુહો સુસમાહિયાપઓ, વિહલ-હિય-સુહાવહં. પુણે

કુરુક્ષેત્રે પયઃપ્રેમમપયોઃ ૬. નામમરણ્યો મુચ્યર્થ, ઇત્યત્ય-ચ ચયર્થ સંવસો, સિધ્ધે વા ભવર્થ સાસયો, દેવે વા અપરયો મહર્કિયો. તિ. ખેમિ. ૭. ઇતિ વિજયસમાહીયો ચક્રત્યો હેસો સમતો. ૪. ઇતિ વિજય સમાહીનામ નવમમજ્જયણ સમત્ત.

૧૦ સંભિલ્લુ અધ્યયન.

નિષ્ક્રમમમાણ્યાર્થ ચ બુદ્ધવચ્ચે, નિચ્ચ ચિત્તસમાહિયો હવિજ્જા, ઇત્યીણ વચ્ચં ન યાવિ ગચ્ચે, વન્તં નો પટિયાયર્થ જે સ ભિક્ષૂ. ૧. પુહવિં ન ખણે ન ખણાવચ્ચે, સીઓહગં ન પિચ્ચે ન પિયાવચ્ચે, અમણિ-સત્થં જહા સુનિસિયં, તં ન જલે ન જહાવચ્ચે જે સ ભિક્ષૂ. ૨. અનિલેણ ન વીચ્ચે ન વીયાવચ્ચે, હરિયાણિ ન છિન્દે ન છિન્દાવચ્ચે, ધીયાણિ સયા વિવજ્જયન્તો, સચિત્તં નાહારયો જે સ ભિક્ષૂ. ૩. વહ્ણં તસ્સ-થાવરાણુ હોધં, પુહવિ-તણુ-કર્ફ-નિરિસ્યાણુ, તમ્હા ઉદ્દેસિયં ન ભુમ્મે, નો વિમુચ્ચે ન પયાવચ્ચે જે સ ભિક્ષૂ. ૪. ચેધિયં-નાયપુત્ત-વચ્ચે, અત્તસમે મન્નેજ્જ છપ્પિ, કાચ્ચે, પચ્ચ ચ કાસે મહ્વવાયર્થ, પચ્ચાસવ-સંવરયો જે સ ભિક્ષૂ. ૫. અત્તારિ વમે સયા કસાચ્ચે, ખુવળેગી હવિજ્જા બુદ્ધવચ્ચે, અહ્ણે નિજ્જા-રુવરયયો, ગિહિજ્જોગાં પરિવજ્જયો જે સ ભિક્ષૂ. ૬. સમ્મદિટ્ઠી સયા અમૂઢે, અતિ હુ નાણે તવે સંજ્જમે ચ, તવસા ખુણ્ણં પુરાણુ પાવગં, મણુ-વચ કાય સુસંવુડે જે સ ભિક્ષૂ. ૭. તહેવ અસણુ પાણુગં વા, વિવિહં ખાધમ-સાધમં લભિતા. હોહી અટ્ટી સુચ્ચે પરે વા, તં ન નિહે ન નિહાવચ્ચે જે સ ભિક્ષૂ. ૮. તહેવ અસણુ પાણુગં વા, વિવિહં ખાધમ-સાધમં લભિતા, છન્દિય સાહમ્મિઆણુ ભુમ્મે, ભોચ્ચા સજ્જા-રયો ચ જે સ ભિક્ષૂ. ૯. ન ચ લુગાહિયં કહં કહેજ્જા, ન ચ કુપે નિહુધન્દિયો પસન્તે, સંજ્જમે ખુવં ભેગેણુ ભુતે, ઉવસન્તે અવિહેહયો જે સ ભિક્ષૂ. ૧૦. ભે સહધં હુ ગામ-કવટયો, અહ્મસ-પહાર-તજ્જણાચ્ચો ચ, ભય-ભેરવ-સદ-સપહાસે, સમ-સુહ-હક્ખ-સહેયં જે સ ભિક્ષૂ. ૧૧. પડિમં પડિવજ્જિયા મસાણે, નો ભાયચ્ચે ભયભેરવાર્થ દિઅસ્સ, વિવિહં ગુણુ-તવો-રયો ચ નિચ્ચં, ન સરીરં ચાલિક્કખમ્મ જે સ ભિક્ષૂ. ૧૨. અસધં વોસદ્દં ચત્ત-હેહે, અહ્મદ્દં વ હુચ્ચે વ હુસિચ્ચે વા, પુહવિ-સમે સુણી હવિજ્જા, અનિયાણે અકોઉહલ્લે જે સ ભિક્ષૂ. ૧૩. અભિભૂય કાચ્ચેણુ પરીસહાધં, સમુદ્ધરે-ભર્થ-પહાચ્ચો અપયં, વિધત્ત ભધ-મરણુ મહ્વભયં, તવે રયો સામણિયો જે સ ભિક્ષૂ. ૧૪. હંથ સંજ્જમે પાય-સંજ્જમે, વાય-સંજ્જમે સંજ્જમન્દિયો, અનપ-રયો સુસમાહિયપા, સુત્તયં ચ વિયાણુધં જે સ ભિક્ષૂ. ૧૫. ઉવહિન્નિ અમુચ્ચિયો અગિધે, અન્નાય ઉમ્મં પુલ-નિપુલાચ્ચો, કય-વિલ્લય-સન્નિહિયો વિરયો, સંવ સંગાવગચ્ચે ચ જે સ ભિક્ષૂ. ૧૬. અલોલ-ભિક્ષૂ ન રસેસુ ગિધે, ઉમ્મં ચરે જીવિય વાલિક્કજ્જે, ઇર્કિં અસક્કારણુ-પૂયણુ ચ, ચચ્ચે હિયપા અણિહે જે સ ભિક્ષૂ. ૧૭. ન પરં વચ્ચેજ્જાસિ 'અયં કુસીલે,' જેણ્ણ કુપેજ્જા ન તં વચ્ચેજ્જા, નાણિય પત્તેયં પુંણુ પાવં, અત્તાણુ ન સંમુલ્લેસે જે સ ભિક્ષૂ. ૧૮. ન ભામત્તે ન ચ રુવમત્તે, ન લાભમત્તે ન મુચ્ચેણુ મમે, મયાણિ સંવાણિ વિવજ્જયન્તા, ધમ્મજ્જાણુ-રયો ચ જે સ ભિક્ષૂ. ૧૯. અવેચ્ચો

અજ્ઞ-પયં મહામુષી, ધરમે કિઓ કાવયધિ પરંપિ, નકુંખરમ વળનેજળ કુસીલસિર્ગ,
 ન ચાવિ હાસં કુહ્યો જે સ મિક્ષૂ. ૨૦. તં દેહવાસં અમુષિં અસામયં; સયા ધ્યો
 નિમ્ય-હિયાદ્યપ્પા, છિન્દિતુ બર્ધ મરણસ્ય અન્ધણં, ઉવેર્ધ મિક્ષૂ અપુણાગમં અર્ધ.
 તિ બેમિ. ૨૧. ૬૪ સમિક્ષૂ અજ્ઞયણં દસમં સમત્તં. ૧૦.

૧ શ્રી દશવૈકાલિકે પ્રથમા સૂત્રિકા.

ઇહ ખલુ લો પન્નપ્પએણં ઉપપન્નકુપ્પેણં સંજમે અર્ધસમાવત્ત ચિત્તેણં ઓહા-
 લુપ્પેહિણા અણોહપ્પએણં ચેવ હયગ્ગિસગપંકુમ્મ પોયપહાગામુઆઇ ઈમાઇ અદ્દારસ
 કણ્ઠ સમ્મં સંપડિવેહિઅન્નાઇ ભવંતિ, તં જહા હં લો દુસ્સમાએ દુપ્પણવી. ૧.
 લહુસગા ઇતરિઆ ગિહીણં કામભોગા. ૨. લુખએ અ સાયળહુલા મણુસા. ૩. ઇમે અ
 મે દુક્ખે ન ચિરકાલો વદ્ધાઈ ભગિસમ્મં. ૪. ઓમજણપુરકારે. ૫. વંતસમ્મં ય પડિઆ
 મણં. ૬. અદ્દરગમ્મવાસોવસંપયા ૭. દુલ્લહે ખલુ લો ગિહીણં ધરમે ગિહવાસમજ્ઞે
 વસંતાણં. ૮. આયદે સે વહાય હોઈ. ૯. સંકપ્પે સે વહાય હોઈ. ૧૦. સોવલ્લેસે ગિહવાસે,
 નિરુવલ્લેસે પરિઆએ. ૧૧. બધે ગિહવાસે, મુક્ખે પરિઆએ. ૧૨. સાવજ્ઞે ગિહવાસે,
 અણુવજ્ઞે પરિઆએ. ૧૩. મહુઆકારણા ગિહીણં કામભોગા. ૧૪. પત્તેઅં પુત્તપાવં. ૧૫.
 અણિઆએ ખલુ લો મણુઆણુ જીવિએ કુમ્મગજલ્લિહુઅંચલે. ૧૬. ખડું અ ખલુ લો
 પાવં કમ્મં પગડં. ૧૭. પાવાણં અ ખલુ લો કણ્ઠં કમ્માણું પુવિવ દુચ્ચિન્નાણં
 દુપ્પડિંતાણં વેર્ધંતો મુક્ખે નતિય અરેર્ધંતા તવસા વા ઓસમ્મતા. ૧૮.
 અદ્દારસમ્મં પયં ભવં, ભવં અ ઇત્ય તિલોગો. જયા ય અયર્ધ ધરમં,
 અણુજ્ઞે લોગકારણા, સે તત્ય મુચ્છિએ જાલે, આયં નાવણુજ્ઞમ્મં. ૧.
 જયા ઓહાવિઓ હોઈ. ઈદો વા પડિઓ, છમં, સંવધરમ ૧. રિખ્ખદ્દી, સ
 પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૨. જયા અ વંદિઓ હોઈ, પચ્છા હોઈ એ વંદિઓ, દેવયા વ ચુઆ
 કાણા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૩. જયા અ પૂપ્પો હોઈ, પચ્છા હોઈ અપૂપ્પો, રાયા વ
 રજ્જ-પખ્ખદ્દી, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૪. જયા અ માણિઓ હોઈ, પચ્છા હોઈ અમા-
 ણિઓ, સિદ્ધે વ્વ કખ્ખડે છૂદો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૫. જયા અ ચેરઓ હોઈ, સમ-
 ઇક્કંત-જુવ્વણો, મચ્છુ વ્વ ગલં ગિલિત્તા, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૬. જયા અ કુ-
 કુકુંભસસ, કુ-તત્તીહિં વિહમ્મમ્મ, હત્થી વં બંધણે બદ્ધો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ. ૭.
 પુત્ત-દાર-પરીકિન્નો, મોહમ્મંતાણ-સંતઓ. પંકોસલ્લો જહા નાગો, સ પચ્છા પરિતપ્પઈ.
 અજ્ઞ આહં ગણી હુનો, સાવિઆપ્પા બહુસ્સુઓ, જહંડહં રમંતો પરિઆએ, સામને
 જિણુદેસિઓ, ૬. દેવલોગ-સમણો અ, પરિઆઓ મહેસિણં, ર્યાણં અરયાણં અ,
 મહાનરમ-સારિસો, ૧૦. (કાબ્બમ્) અમચોવમં અણિઅ મુક્ખમુત્તમં, રયાણ-પરિઆઈ
 તહાડરયાણં, નરઓવમં અણિઅ દુપ્પમુત્તમં, રમિજ્ઞ તરહા પરિઆઈ પંડિઓ. ૧૧.
 ધરમાકે ભદ્ધં સિરિઓ અવેયં, જન્નગિ વિજ્ઞાઅ મિષ-ડપ્પતેઅં, હીલંતિ ણં દુવિ-
 હિઅં કુસીલા, દાહું અં ચેરવિસં વ નાગં. ૧૨. ઇહેવં ધરમો, અંચસો અકિત્તી,
 દુન્નામચિજ્ઞં અ પિહુજ્ઞણંમિ, ચુંઅસં ધરમાકે અહમ્મસેવિણો, સંભિન્નવિસંધ

ય કિંઈઓ ગઈ. ૧૩. ભુજિતુ ભોગ ઇ પચન્ન ચેમસા, તહાવિહ કહુ અસંજમં બહુ, ગઈ ચ ગચ્છે અણહિનિજમં કહું, યોહી અ સે નો સુલહા પુણે પુણે. ૧૪. ઇમસ્સ તા નેરમ્મસ્સ જંતુણો, દેહોવણીમસ્સ કિલેસવત્તિણો, પલિઓતમં ઝિજ્જઈ સાગરોવમં, કિમંજ પુણ મજ્જ ઇમં મણોદુકં. ૧૫. ન મે ચિરં દુક્ખમિણું ભવિસ્સઈ, અસાસથા ભોગપિવામ્ જંતુણો, ન ચે સરીરેણુ ઇમેજ્જડેવિસ્સઈ, અવિસ્સઈ, છવિમ પન્નજવેણુ મે. ૧૬. જસેવમપ્પા ઉ હાવજ્જ નિમિછઓ, ચઈજ્જ દેહં ન હુ ધમ્મસામણું, તં તરિસંનો પંડિતિ ઇંદિઆ, ઉવિંતયાયા વ સુહંસણું નિરિં. ૧૭. ઇત્થેવ સંપરિસય ભુદ્ધિમં નરો, આયં ઉવાયં ત્રિવિહં ત્રિઆણિઆ, કાએણુ વાયા અદુ માણુસેણુ, તિગુતિગુતો જિણુવયણુ મંહિદ્દેજ્જમસિ. તિ મેમિ. ૧૮. ઇઈસિરિદસ વેયાલિએ સ્થવક્કા પહમા ચુલા સમત્તા.

શ્રી દશવૈકાલિકે દ્વિતીયા ચૂલિકા

ચૂલિયં તુ પવજ્જામિ, સુખં કેવલિ-ભાસિયં, જં સુણિતુ સુપુણાણુ, ધમ્મે ઉપજ્જએ મઇ. ૧. અણુસોઅ-પટ્ટિઅ-બહુજ્જમિ, પહિસોઅ-લહ-લહુણેણુ, પહિસોઅમેવ અપ્પા, કાચન્ને હોક-કામેણુ. ૨. અણુસોઅસુહો લોઓ, પહિસોઓ આસવો સુનિદિઆણુ, અણુસોઓ સંસારો, પહિસોઓ તસ્સ ઉત્તારો. ૩. તમ્હા આચાર-પરક્કમેણુ, સંવર-સમાહિ-બહુલેણુ, ચરિઆ ગુણા અ નિયમા અ, હુતિ સાહુણુ હટ્ટંવા. ૪. અનિએઅ-વાસો, સમુઆણુ-ચરિઆ, અન્નાય-ઉછં પ્રઈરિક્કયા અ, અપ્પોવહી ઠલહુ વિવજ્જણા અ, વિહારચરિઆ ઇસિણું પસથા. ૫. આઈન્ન-ઓમાણુ વિવજ્જણા અ, યોસન ડિંદાહ-ભત્તપાણે, સંસટ્ટ-કપ્પેણુ ચરિજ્જ સિદ્ધુ, તલ્લપ સંસટ્ટ જઈ જઈજ્જા. ૬. અમજ્જમંસાસિ અમચ્છરીઆ, અભિક્ખણું નિવિગઈ ગયા અ, અભિક્ખણું કાઉસ્સગકારી, સન્નચાયભેગે પચઓ હવિજ્જા. ૭. ન પહિન્નવિજ્જા સયણાસણાઈ, સિજ્જં નસિજ્જં તહ ભત્તપાણુ, ગામે કુલે વા નગરે વ દેસે મમત્તભાવં ન કહિં પિ કુજ્જા. ૮. ગિહિણો વેઆવડિયં ન કુજ્જા, અભિવાયણુ-વંદણુ-પૂઅણું વા, અસંકિલિદ્દેહિ સમં વસિજ્જા, મુણી ચરિત્તસ જઓ ન હાણી. ૯. ન ચા લલેજ્જા નિઉણું સહાયં, ગુણાહિઅં વા ગુણઓ સમં વા, ઇક્કો વિ પાવાઈ વિવજ્જયંતો, વિહરિજ્જ કામેમ્ અસજ્જમાણો, ૧૦. સંવચ્છરં વા પિ પરં પમાણુ, ખીઅં ચ વાસં ન તહિં વસિજ્જા, સુત્તસ મગ્ગેણુ ચરિજ્જ સિક્ખુ, સુત્તસ અત્થો જહુ આણુવેઈ. ૧૧. ભે પુન્નવરત્તાવરત્તકાલે, સંપિક્ખએ અપ્પગ-મપ્પગેણુ, કિં મે કહં કિં ચ મે કિંચસેસં, કિં સક્કણિજ્જાં ન સમાયરામિ. ૧૨. કિં મે પરો પાસઈ કિંચ અપ્પા, કિં વાહુ અવિઅં ન વિવજ્જયામિ, ઇત્થેવ સમ્મં અણુપાસમાણો, અણુગયં નો પહિમંધ કુજ્જા. ૧૩. જત્થેવ પાસે કઈ-દુપ્પડત્તં, કાએણુ વાયા અદુ માણુસેણુ, તત્થેવ ધીરો પહિસા-હરિજ્જા, આઈતિઓ ખિપ્પનિવ ખલીચુ. ૧૪. જસેરિમા ભોગ નિઈંદિઆસ્સ, ધિઈમઓ સપુરિસસ્સ નિચ્ચં, તમાહુ લોએ પહિણુદ્ધલી, સો છમ્મ સંજમ-છવિએણુ. ૧૫. અપ્પા ખુણુ સયય-રુદ્ધિઅન્ને, સન્નિવડિએહિ સુસમાહિએહિ, અરુદ્ધિએ અપ્પાહુ

જન્મ. ૩૩. સચિત્તશીત-સંવૃત્તાઃ સેતરા મિશ્રાશ્વેકશસ્ત્રધોનયઃ ૩૪. જરાવ્યવસ્થાપોત્તભનાં
ગભઃ ૩૫. નારકદેવાનામુપપાતઃ ૩૬. શેષાણાં સમ્ભૂત્તનમ્ ૩૭. ઔદારિકવૈક્રિયાહારકતૈજસ
કામંભ્રાણિ શરીરાણિ. ૩૮ પરંપરં સુક્ષમમ્. ૩૯. પ્રદેશતોડસસ્પર્ધેયગુણ્ણાં પ્રાક્ તજસાત્
૪૦. અનન્તગુણે પરે. ૪૧. અપ્રતિધાતે ૪૨. અનાદિસમ્પન્ન ય. ૪૩. સર્વસ્ય ૪૪.
તદ્દાદીનિભાજ્યાનિ યુગપદેકસ્યાડ્વચતુર્થઃ ૪૫. નિરૂપણોગમન્ત્યમ્ ૪૬. ગભંસમ્ભૂત્તન
જમાઘમ્ ૪૭ વૈક્રિયમૌપપાતિકમ્ ૪૮. લઙ્ગિધપ્રત્યયં ય. ૪૯. શુભં વિશુદ્ધમંબ્યાધાતિ
આહારકં ચતુર્દશપૂર્વધરસ્યૈવ. ૫૦. નારકસમ્ભૂચ્છિનો નપુંસકાનિ. ૫૧. ન દેવાઃ પરં,
ઔપપાતિક-ચરમદેહોત્તમપુરુષા-ડસસ્પર્ધેયવર્ષાશ્રુષોડનપવત્યાશ્રુષઃ

અથ તૃતીયોડ્યાય :

૧. રત્નશર્કરાવાલુકાપંકજમતમોમહાતમઃ પ્રભાજૂમયો ધનામ્બુવાતાકશપ્રતિભાઃ
સમાધૌડધઃ પૃથુતરાઃ ૨. તામ્સુ નરકાઃ ૩. નિત્યાશ્રુભતરલેશ્યાં પરિણામ દેહવેદના
વિક્રિયાઃ ૪. પરસ્પરોદીરિતકુંભાઃ ૫. સંકિલ્પામુરોદીરિતકુંભાશ્ચ પ્રાક્ ચતુર્થાઃ ૬.
તેભ્યેક ત્રિ સપ્ત દશ સપ્તદશદ્વાવિશંતિ ત્રયસ્તિશત્ સાગરોપમા સત્વાનાં પરા સ્થિતિઃ ૭.
જમ્બૂદ્વીપલવણાદયઃ શુભનામાનો દ્વીપસમુદ્રાઃ ૮. દ્વિદ્વિવિષ્કમ્ભાઃ પૂર્વપૂર્વ પરિક્ષેપિણ્ણા
વલયાકૃતયઃ ૯. તન્મધ્યે મેરુનાભિવૃત્તો યોજનશતસંહસ્રવિષ્કમ્ભો જમ્બૂદ્વીપઃ ૧૦. તન્ને
ભરતદૈમવતહરિવિદેહરમ્યકદૈરવ્યવતૈરાવતવર્ષાઃ ક્ષેત્રાણિ. ૧૧. તદ્વિભાજનઃ પૂર્વાપરાથતા-
હિમવન્મહાહિમવન્નિષધનીલરૂક્મિશિખરિણા વર્ષધરંપવંતાઃ ૧૨. દ્વિધાતકીજવડે. ૧૩.
પુષ્કરાધે ય. ૧૪. પ્રાગ્માનુષોત્તરાન્મનુષ્યાઃ ૧૫. આર્યા ગિલ્લશસ્ત્ર. ૧૬. ભરતૈરાવતવિદેહાઃ
કમંજૂમયોડનત્ર દેવકુરુતરકુરુભ્યઃ ૧૭. નૃસ્થિતી પરાપરે ત્રિપલ્યોપમાન્તમુદ્ધૃતે. ૧૮.
સિંચંબોનીનાં ય.

અથ ચતુર્થોડ્યાય :

૧. દેવાશ્ચતુર્નિકાયાઃ ૨. તૃતીયા પીતલેશ્યઃ ૩. દશાષ્ટપચદ્વાદશવિકર્દ્ધપાઃ
કલ્પોપપન્નપન્તાઃ ૪. ઇન્દ્રસામાનિક ત્રાયસ્તિશ પારિવ્રાત્મરક્ષ લોકપાલાનિકંપ્રકીર્ણ-
કાલિયોઽય કિલ્બિષિકાશ્વેકશઃ ૫. ત્રાયસ્તિશલોકપાલવર્ણ્યા વ્યન્તરજ્યોતિષ્કાઃ ૬.
પૂર્વ્યોદ્દીન્દ્રાઃ ૭. પીતાન્તલેશ્યાઃ ૮. કાચપ્રવીચારા આ ઐશાનાત્ ૯. શેષાઃ સ્પર્શસ્પ-
ર્શબ્દમનઃપ્રવીચારા દ્વ્યોદ્વ્યોઃ ૧૦. પરેડપ્રવીચારાઃ ૧૧. ભવનવાસિનોડ્વસુર ત્રાણ
વિદ્યુત્સુપર્ણાગ્નિ વાત રતનિતોદધિ દ્વીપદિક્કુમારાઃ ૧૨. વ્યન્તરાઃ કિલ્લરકિમ્પુરુષમહોર-
ગગન્ધર્વધક્ષરાક્ષસભૂતપિશાચાઃ ૧૩. જ્યોતિષ્કાઃ સૂર્યાશ્ચન્દ્રમસો મહનક્ષત્રપ્રકીર્ણતાર-
કાશ્ચ ૧૪. મેરુપ્રદક્ષિણાનિત્યગતયો નૃલોકે. ૧૫. તત્કૃતઃ કાલવિભાગઃ ૧૬. બહિર્વસ્થિતાઃ
૧૭. વૈમાનિકાઃ ૧૮. કલ્પોપપન્નાઃ કલ્પાતીતાશ્ચ. ૧૯. ઉપશુપરિ. ૨૦. સૌધર્મશાન
સાન્તકુમાર માહેન્દ્ર બ્રહ્મલોક લાન્તક મંહાશુક સહસારે જ્વાનતંપ્રાણુતયો રારણ્યશ્રુતયો
નંવશ્ચુ ઐવેયકેષુ વિજય વૈજયન્ત જયન્તાપંશનિતેષુ સર્વાથિસિદ્ધે ય. ૨૧. સ્થિતિ
પ્રભાજૂમય ઘૃતિ-લેશ્યાવિશુદ્ધીશ્ચિદ્રાધાધવિષયતોડધિકાઃ ૨૨. ગતિ શરીર

विमानतोऽनीनाः २३. पीत पद्म शुक्लवैष्णवा द्वि त्रि शेषेषु. २४. आग्नेयैवेयैः ४८पाः
 २५. अक्षयैकाक्षयैः २६. आरस्वतादित्यवह्नयश्च गङ्गातोय तुषिताभ्यामाध
 भङ्गाः (अरिष्टाश्च). २७. विजयादिषु द्वियरमाः २८. औपपत्तिकमनुयेयैः शेषास्तित्यभ्ये-
 नयः २९. स्थितिः ३०. लवनेषु इक्षिणाधोधिपतीनां पट्योपममध्यधम. ३१. शेषाणां
 प्राद्वेने ३२. असुरेन्द्रैः सागरोपममधिकं च. ३३. सौधमादिषुय आकृमम. ३४. साग-
 रोपमे. ३५. अधिके च. ३६. सप्त सातकुमारै. ३७. विशेषानि सप्त दशैकदश त्रयो-
 दश पञ्चदशसिद्धिधानी च. ३८. आरण्यान्धुनाद्भैरवेन नवमुग्रैवेयैः विजयादिषु-
 अर्वाधिसिद्धे च. ३९. अपरापट्योपममधिकं च. ४०. सागरोपमे. ४१. अधिके च.
 ४२. परतः परतः पूर्वा पूर्वानन्तरा. ४३. नारकाणां च द्वि तीयदिषु. ४४. इत्यवयं सङ्क-
 आषि. प्रथमायाम्. ४५. लवनेषु च. ४६. अन्तराणां च. ४७. परा पट्योपमम्. ४८.
 ज्यैतिष्ठाणामधिकम्. ४९. भङ्गाणामेकम्. ५०. नक्षत्राणामधम्. ५१. ताराकाणां अतुर्भागः
 ५२. लवण-या त्वष्टलागः ५३. अतुर्भागः शेषाणाम्.

पञ्चमोऽध्यायः

१. अलवकाया धर्माधिकाशुद्भवाः २. द्रव्याणि लवाश्च. ३. नित्यावस्थि-
 तान्यद्रव्याणि. ४. इषिषु शुद्भवाः ५. आड्डकाशादेकद्रव्याणि. ६. निष्ठियाणि च. ७.
 अक्षयैः प्रदेशा धर्माधिकाः ८. लवस्य च. ९. आकाशस्थानन्ताः १०. सञ्ज्येया-
 सञ्ज्येयाश्च शुद्भवानाम्. ११. नाष्टैः १२. लोकाकाशेषवगाः १३. धर्माधिकाः कृत्स्ने. १४.
 लोकप्रदेशेषु लवस्यः शुद्भवानाम्. १५. असञ्ज्येयलागादिषु लवानाम्. १६. प्रदेशसङ्का-
 विसर्गाभ्यां प्रदीपवत्. १७. अतिस्थित्युपपन्नो धर्माधिकाः शुद्भवाः. १८. आकाशस्थावगाः
 १९. शरीरवाहनः प्रजापानाः शुद्भवानाम्. २०. सुअङ्गुलं लवितमरयोपगच्छात्. २१.
 परस्परैषाधिका लवानाम्. २२. वतना परिष्ठाभः क्रिया परत्वापरत्वे च कालस्य. २३.
 इषयैरस्यगन्धवर्णवन्तः शुद्भवाः २४. शम्भुगन्ध सौम्य स्थौल्य संस्थान लोह तमश-
 यांतयोद्योतवन्तश्च. २५. अणुवः सङ्ख्यात्. २६. संधातलोदेय उत्पद्यन्ते. २७. लोहस्य
 २८. लोहसंधातलोद्योद्योत्पद्यन्तः २९. उत्पाद व्यय ध्रौव्यशुभ्रं सत्. ३०. तद्वत्वावयव
 नित्यम्. ३१. अपि तानपि तन्निष्ठैः ३२. स्निग्धद्रव्यवाहकः ३३. न लवण्यशुभ्रानाम्.
 ३४. शुष्कसाभ्ये सदधानाम्. ३५. इयधिकादिशुभ्रानां तु. ३६. लवणे सभाधिकौ
 पारिष्ठाभिकौ ३७. शुष्कपर्यायवद् द्रव्यम्. ३८. कालस्यैवेकै. ३९. सोऽनन्तसमयः ४०.
 द्रव्यमया निशुब्धा शुष्काः ४१. तद्वत्त्वः परिष्ठाभः ४२. अनादिशक्तिर्मात्मा. ४३.
 इषिष्वादिमान्. ४४. योगोपयोगौ लवेषु.

षष्ठोऽध्यायः

१. कायवाहनः कर्मयोगः २. स आरुणः ३. शुभः पुण्यस्य. ४. अशुभः पापस्य.
 ५. संकषायाकषाययोः आभ्यपराधिकेभ्यापथयोः ६. अजत कषायेन्द्रिय क्रियाः पञ्च अतुः
 पञ्च पञ्चविंशतिसंख्याः पूर्वस्य लोकाः ७. दीनमन्त्रं ज्ञाताज्ञातमव चीमाधिकरक्षुवि-

शेषेभ्यस्तद्विशेषः ८. अधिकरणं एवाश्रयः ९. भावः स'रम्भसमारम्भकार्मस्यैव' कृतः
 करितानुमत कथाय विशेषैस्त्रिभिस्त्रिभ्यश्चैक्यः १०. निर्वर्तनानिश्चेषस'योगनिसर्गा द्वि-
 तुद्वित्रिभेदाः परम्. ११. तत्प्रदोष निहव भोत्सर्गान्तराया 'साहचोपधात्वा' ज्ञानदश'नाव-
 रण्येः १२. दुःख शोक तापाकन्दन वध परिदेवनात्यात्मपरौभयस्थान्यसद्वेद्यस्य. १३.
 भूतान्यनुभवा हान' सगमसंयमादियोगः क्षान्तिः शौचमिति 'सद्वेद्यस्य. १४. देवद्वि-
 श्वस'ध धर्म' देवावर्ण्य'वदो दश'नभोदस्य. १५. कथायोदयात्तीमात्मपरिष्ठाभश्चरित्र-
 भोदस्य. १६. जल'रम्भपरिभूत' च नारकस्यायुषः १७. -भावा तैय'गेनस्य. १८.
 अद्वयपरिभूत' स्वभावमाह'वाच'व'च मानुषस्य १९. निःशीलप्रतत्त्व' च सवे-
 द्याम्. २०. सुरागम'यम स'यमास'यमा कामनिश्च'स आलतपांसि देवस्य. २१. योग-
 वक्तु' विस'वाहन' आशुभस्य नाभनः २२. विपरीत' शुभस्य. २३. दश'नविशुद्धिं
 विनयस'पत्तना शीलप्रनेस्वननित्याये ऽलीकृष्ट' ज्ञानोपयोग स'वेगौ शक्तिप्रत्यागतपक्षी
 स'ध साधुप्रभाषि वैयावृत्यकरुण भद्र'हावाय' अद्विष्टप्रवचनभक्ति शवस्यकापरिदाहि
 भाग'प्रभावना प्रवचनवत्प्रवृत्तिमिति तीर्थ'द्वैतस्य २४. पण्डितनिष्ठा प्रशस्ते सङ्गदशु-
 ष्यान्नाहोद्भावने च नीत्येगोत्रस्य. २५. तद्विषय'योगीश्वर'त्यनुत्तरेकौ योत्तरस्य.
 २६. विनकरुणमन्तरायस्य.

अथ सप्तमोऽध्यायः

१ द्विषाऽनृणस्तेषामप्राज्ञपरिभेदेभ्यो विरातम'तम. २. देशस्यनोऽशुभहृती. ३.
 तत्सैय'थ' भावनाः प'च प'च. ४. द्विषास्त्रिष्विदामुत्र आपायावद्यदश'नम्. ५. दुःखमेव
 वा. ६. मैत्रीप्रमोदकाद्वैद्य मध्यस्थानि सत्त्व-गुणाधिक द्विष्यमाना विनयेषु. ७. जग-
 त्सर्वस्वभावो च स'वेगवैशद्य य'म्. ८. प्रमत्तयोगात्प्राप्त्यव्यपदेशपक्ष' द्विषां. ९. असह-
 निधानमनृणम्. १०. अहत्ताहान' स्तेयम्. ११. मैथुनमप्राप्त. १२. भूच्छा परिभूतः १३.
 निशङ्को' मनी. १४. अगाय'नगारश्च. १५. अलुप्तनोऽगारी. १६. द्विदेशानय'द्वैतवि-
 साभाविक पौष्टोपवासोपवे अपरिभोगा निश्चिन्तितभागवतस'मन्त्रश्च. १७. भार्यान्तिकी-
 स'द्वैतनां ज्योतिना. १८. शंकाकांक्षाविभक्तिसाऽन्यद्विप्रशंसा सस्तवाः सम्यज्जठेरति-
 आराः १९. प्रतशीलेषु प'च प'च यथाक्रमम्. २०. जन्ध वध अविच्छेदानिभारारोपण
 तपातनिर्देशा २१. मिथ्योपदेश रूढस्य व्याख्यान कुटलेभक्त्या न्यासापहार साकारभन्त्र-
 वेदाः २२. स्तेनप्रयोग तदाहूताहान विद्वदशक्त्यानिकम ह्रीनाधिकमानोन्मान प्रतिद्वे-
 कव्यवहाराः २३. परविवाहकरुणे त्वरपत्तिगृहीता परिगृहीताग्रभना न'गङ्गीदानीमकाभा-
 निनिवेशाः २४. क्षेत्रवास्तु द्विरव्यसुवर्णधनधान्य दासीदास कुप्यप्रभाषातिष्ठमाः २५.
 विवर्धितय'ज्योतिष्ठम क्षेत्रवृद्धि स्मृत्यन्तर्धानानि. २६. आनयन प्रेम्प्रयोग शण्डध्या-
 तृपात पुद्गलश्लेषाः २७. कन्द'प' कौकुव्य भौषण्य समीक्ष्याधिकरण्यो पक्षोगाधिकृत्यमि.
 २८. योगद्वैतप्रविधाना नाहर स्मृत्यनुपस्थापनानि. २९. अमृत्यवेक्षिताप्रभाषि'तोत्सर्गा-
 दाननिश्चेषस'त्तादोपक्रमण्य नाहर स्मृत्यनुपस्थापनानि. ३०. अमिक्त स'ज्ज स निश्चा

વિષય-રૂપકવાદારાઃ ૩૧. સચિત્તનિક્ષેપ વિધાન પરબ્યપદશ માત્રસય કલાતિક્રમાઃ ૩૨. અવિતમરણાશંસા મિત્રાનુરાગ મુખાનુબન્ધ નિહાનકરણાનિ. ૩૩. અનુશ્રુત્ય સ્વસ્થા-
તિસર્ગે દાનમ્. ૩૪. વિધિ દ્રવ્ય કાતુ પાત્રવિશેષાત્તદ્વિશેષઃ.

અથ અષ્ટમોઽધ્યાયઃ

૧ મિથ્યાદશના-વિરતિ-પ્રમાદ-કષાય-યોગા-બન્ધહેતવઃ ૨. સ કષાયચત્વા-
ર્ણશ્વઃ કમલો યોગ્યાનુકૂલાનાદત્તે. ૩. સ બન્ધઃ ૪. પ્રકૃતિસ્થિત્યનુભાવપ્રદેશાસ્તદ્વિધયઃ
૫. આદ્યો જ્ઞાનદશનાવરણ વેદનીય મોહનીયાયુષ્ક નામ ગોત્રાન્તરાયાઃ ૬. પંચનવક-
મ્બદા વિંશતિચતુર્દિચત્વારિંશદ્વિપંચલેદા યથાકમમ્. ૭. મત્યાદીનામ્. ૮. ચક્ષુરચક્ષુ
સ્વધિકેવલાનાંનિદ્રાનિદ્રાનિદ્રાપ્રચલાપ્રચલાપ્રચલાસ્થાન ગૃહિવેદનીયાનિ ચ. ૯. સદસદ્દેવે.
૧૦. દશનચારિત્રમોહનીય કષાયનોકષાયવેદનીયાખ્યાચિદ્વિષોદશનવલેદાઃ સમ્યક્ત્વમિથ્યા-
ત્વતંદુભયાનિ કષાયનોકષાયવનન્તાનુબન્ધમત્યાખ્યાનપ્રત્યાખ્યાનાવરણસંબલનવિકલ્પા-
ચેકશઃ કોમમાનમાયાલોભાઃ હાસ્યરત્યરતિશોકભયભુગુપ્તસામીપુનપુનસકલેદાઃ ૧૧ નાસ્કતે-
મન્યોનમાનુષદેવાનિ. ૧૨. ગતિભતિશરીરાંગોપાંગ નિર્માણબન્ધનસંઘાતસંસ્થાનસંહનન
સ્મશસ્મશનપવણાનુપૂવ્યં શુદ્ધધૂપઘાતપરાઘાતાતપોદ્યોતોચ્છવાસવિહાયોગતયઃ પ્રત્યેકશરી-
રત્રસ મુલગમુસ્વરશુભસુકમપચાતિસ્થિરાદેયયથાસિ સેતરાણિતીથકૃત્વ ચ. ૧૩. ઉચ્ચ-
નીચૈશ્ચ. ૧૪. દાનાદીનામ્. ૧૫. આદિતસ્તિસુષ્ટામન્તરાયસ્ય ચ ત્રિંશત્સાગરોપમ
કોટીકોટ્યઃ પરા-સ્થિતિઃ ૧૬. સ્પૃતતિર્મોહનીયસ્ય. ૧૭. નામગોત્રયોવિંશતિઃ ૧૮. ત્રય-
ચિંશત્સાગરોપમાક્યાયુષ્કસ્ય. ૧૯. અપરા દ્વાદશમુદૂર્ત્તા વેદનીયસ્ય. ૨૦. નામગોત્રયો-
રંદો. ૨૧. શોષાણામન્તમુદૂર્ત્તમ્. ૨૨. વિપાકોડનુભાવઃ ૨૩. સંયથાનામ્. ૨૪. તત્ત્વ-
નિર્જરા. ૨૫. નામપ્રત્યયાઃ સર્વતો યોગવિશેષાત્સૂક્ષ્મૈકક્ષેત્રાવગાહસ્થિતાઃ સર્વાત્મપ્રદેશેષ-
નન્તાનન્તપ્રદેશાઃ ૨૬. સદ્રેષ સમ્યક્ત્વ હાસ્ય રતિ પુરુષવેદ શુભાશુ નામગોત્રાણુ ૧૮૩.

અથ નવમોઽધ્યાયઃ

૧. આસવનિરોધઃ સંવરઃ ૨. સ શુભિસમિતિધર્માનુપ્રેક્ષાપરીપક્વજન્યચારિત્રૈઃ ૩.
તપ્રસાં નિર્જરા ચ. ૪. સમ્યગ્યોગનિબ્દેહો શુષ્પિતઃ ૫. ઈર્ષ્યાભાવૈષણાદાનનિક્ષેપોત્સર્ગાઃ
સમિતયઃ ૬. ઉત્તમઃ ક્ષમામાદવાજ્વલશૌચસત્ત્વસંયમતપસ્ત્યાગાર્કિચન્યપ્રક્ષ-
ચર્ચાણુધમઃ ૭. અનિત્યાશરણસંસારૈકત્વાન્યત્વાશુચિત્વાસવસંવરનિર્જરાલોકગોધિક-
લંબધમસ્વાખ્યાતતત્વાનુચિન્ત્યમનુપ્રેક્ષાઃ ૮. માર્ગવ્યવનનિર્જરાય પરિષેઠવ્યાઃ
પરીપક્વાઃ ૯. ક્ષુત્પિપાસાશીતોષ્ણદશમશકનાગ્ન્યારતિસ્ત્રીચર્ચાનિષદાશચ્યાડકોશવધયાચ-
નાડલાભરોગતુલ્યરૂપશંભલસત્કારપુરસ્કારપ્રજ્ઞાજ્ઞાનાદશનાનિ. ૧૦. સૂક્ષ્મસંપરાયચ્છદ્યસ્ય-
લીતરાગયોચ્છતુકંશ. ૧૧. ઐકાદશ જિને. ૧૨. બાહરસંપરાયે સર્વે. ૧૩. જ્ઞાનાવરણે
પ્રજ્ઞાજ્ઞાને ૧૪. દશન મોહાન્તશયયોરદશના લાભો. ૧૫. ચારિત્રમોહે નાગ્ન્યારતિ-
સ્ત્રીનિષદાડકોશયાચનાસત્ત્વરપુરસ્કારાઃ ૧૬. વેદનીયે શેષાઃ ૧૭. ઐકાદશે ભાન્ય
શુભપ્રદેકોનર્નિશ્ચિતો ૧૮. આમાયિકચ્છેદોપસ્થાપ્ય પરિહારવિશુદ્ધિ સૂક્ષ્મસંપરાય

यथाभ्यासानि आरित्रम्. १६. अनशनावमोहयं वृत्तिपरिसंभ्यान् रसपरित्याग
विविक्तशब्दासन कथकदेशा आद्या तपः २०. प्रायश्चित्त विनय वैद्यावृत्य रवाध्याय
०युत्सगंध्यानान्धुत्तरम्. २१. नवयतुर्दशपंचद्विषेहं यथाहंमप्राग्ध्यानात् २२. आद्योचन
प्रतिभम् तदुभय विवेक ०युत्सगं तपश्छेद परिहारापस्थापनानि. २३. ज्ञानदशनआरि-
त्रोपआशः २४. आचार्योपाध्याय तपस्वि शैक्षक ग्लान गणु कुल संध साधु समनो-
ज्ञानाम्. २५. वाचना पृच्छनाऽनुपेक्षा ऽऽम्नाय धर्मोपदेशाः २६. आद्याभ्यन्तरोपध्याः
२७. उत्तमसंहननस्यैकाग्रचिन्तानिरोधो ध्यानम्. २८. आमुकूर्तात् २९. आत्तंरौद्रधर्म
शुक्लानि. ३०. परेभ्योक्षहेतू. ३१. अतंममनोज्ञानां सम्प्रयोगे तद्विप्रयोगायस्मृतिस-
मन्वाहारः ३२. वेदनायाश्च. ३३. विपरीतंमनोज्ञानाम्. ३४. निहानं स. ३५. तद्वि-
रतदेशविरतप्रमत्तसंयतानाम्. ३६. हिंसा ऽनृत स्तेय विषयसंरक्षणेभ्योरौद्रमविरतदेश-
विरतयोः ३७. अज्ञऽपाय विपाक संध्यानविषयाय धर्ममप्रमत्तसंयतस्य. ३८. छिप-
शान्तक्षीणकपाययोश्च. ३९. शुक्ले आद्ये. ४० परे केवलिनः ४१. पृथक्त्वैकत्ववितर्कं
सूक्ष्मक्रियाऽप्रतिपाति ०युपरतक्रियानिवृत्तीनि. ४२. तत्तयेककाययोगायोगानाम्. ४३. व्योका-
श्रये सवितर्के पूर्व. ४४. अनिआरं द्वितीयम्. ४५. विनर्कः श्रुतम्. ४६. विआरोऽध-
व्यंजनयोगसंक्रान्तिः ४७. सम्प्रवृष्टि श्रावक विरता नन्तविशेषक दशनंमोहक्षपकोप-
शमकोपशान्तमोहक्षपक क्षीणमोह जिनाः क्रमशोऽसंभ्येयशुणनिर्णयः ४८. पुलाक
अकुंय कुशीत निर्भन्ध कनातका निर्भन्धाः ४९. संयम श्रुत प्रतिसेवना तीर्थक्षिग
देश्योपपात स्थानविकल्पतः साध्याः

अथ दशमोऽध्यायः

१ मोहक्षयाज्ञानदशनंनावरणान्तरायक्षयाच्च केवलम्. २. अन्धछेदवलावनिर्णय-
स्यम्. ३. कृत्स्नकर्मक्षयो मोक्षः ४. औपशमिकादिबन्धवलावाच्यान्यत्र केवलसम्प्रवृत्त-
ज्ञानदशनंसिद्धवेद्यः ५. तदनन्तरमूढं गच्छन्त्यालोकांतात्. ६. पूर्वप्रयोगादसंगत्वाद्
अन्धछेदवत्तथागतिपरिषुभाच्च तद्गतिः ७. क्षेत्र काल गतिक्षिग तीर्थ आरित्र प्रत्येक
षुद्धमोघितज्ञानावगाहनान्तर संभ्यादपमहुत्वतः साध्याः

२३. सूक्तं मुक्तावली सिन्दूर प्रकरः

सिन्दूरप्रकरस्तपः करिशिरः कोठे कषायाऽटवी-हावाचिर्निर्णयः प्रयोध दिवस
भारंल सूर्योदयः; मुक्तिमी-कुचकुम्भ-कुम्भरसः श्रेयस्तराः पदवन-प्रोदवासः क्रमशो-
नंभूतिमरः; पान्धप्रसो पातुं वः. १. सन्त सन्तु मम प्रसन्नमनसो वाचां विआरो-
धनाः, सूनोदभः क्रमद्वानि तत्परिमलं वाता वितन्वन्ति यन्; किं वाक्यधं नयानया
यदि शुणोऽस्त्यासां ततस्ते स्वयं, कर्तारः प्रयनं न येदथ यशः प्रत्यर्थिना तेन किम्.
२. निवर्ग-संस्थिन-मन्तरेण, पशोऽरवायु विंक्षं नरस्य; तत्राहपि धर्मं प्रवरं,
वदन्ति, न तं विना यद्वलवतोऽर्थं क्रमो ३. यः प्राप्य दुःप्राप्यमिहं नरत्वं, धर्मं न
यत्नेन करोति भूः; क्लेश प्रणयेन स लब्धमप्यधौ, चिन्तामणि पातयति प्रमादात्.

૪. સ્વભૂત સ્થાલે ક્ષિપતિ સ રજઃ પાદશૌચં વિધતે, પિયૂષેષુ પ્રવરકરિષુ વાહ્ય-
ત્યૈન્ધ ભાશમ્; ચિન્તારત્નં વિકરતિ કરાદાયસોદ્ધાયનાથં, યો દુઃખાપં ગમયતિ મુખા
મર્ત્યજન્મ પ્રમત્તઃ. ૫. તે ધત્તરત્તરં વપન્તિ ભવને પ્રોન્મૂલ્ય કલ્પદ્રુમં; ચિન્ત-રત્ન
મપાસ્ય કાચશકલં સ્વીકુવતે તે જડાઃ. વિક્રીય દ્વિરદં ગિરીદ્રસદશં કીલ્બન્તિ તે
રાશભાં, યે લબ્ધં પગિહૃત્ય ધર્મમધમા ધાવન્તિ લોગાશયા. ૬. અપારે સંસારે,
કથમપિ સમસાધ નૃભવં, ન ધર્મં યઃ કુર્યાદ્વિષયસુખ તૃષ્ણા તરલિતઃ, પ્રાપ્ત્વ પારાવારે
પ્રવરમપહાય પ્રવહણં, સ મુખ્યો મૂર્ખાણામુપલમુપલબ્ધું પ્રયતતે. ૭. ભક્તિં તીર્થં કરે
ગુરૌ જિનમતે સંઘે ચ હિંસાડનૃતં, સ્તેયાપ્રહાપરિગ્રહાણુપરમં ક્રોધાધરીણાં જયમ્, સૌજન્યં
શુણિસંગમિદ્રિયદમં દાનં તપો ભાવનાં, વૈરાગ્યં ચ કુરુષ્વ નિવૃત્તિપદેયદસ્તિ ગન્તું મનઃ ૮.
પાપં લુપ્તયતિ દુર્ગતિં હલયતિ વ્યાપાદયત્યાપદં, પુણ્યં સંચિત્તુતે શ્રિયં વિતત્તુતે પુષ્પાતિ
નીરાગતામ્, સૌભાગ્યં વિદધાતિ પદ્મવયતિ પ્રીતિં પ્રભૂતે યશઃ સ્વર્ગં ચચ્છતિ નિવૃત્તિં ચ
રચયત્યર્ચાહિતાં નિર્મિતાં; ૯. સ્વર્ગસ્તસ્ય ગૃહાંગણં સહચરી સામ્રાજ્યલક્ષ્મીઃ શુભા,
સૌભાગ્યાદિ-ગુણાવલિવિવિદસતિ સ્વૈરં વપુવેશ્મનિ, સંસારઃ સુનરઃ શિવં કરતલ કોટે
લુહત્યજસા, યઃ શ્રદ્ધાભર ભાજનં જિનપતેઃ પૂર્ણં વિધતે જનઃ ૧૦. કદાચિન્નતંકઃ કુપિત
ધ્વિ પશ્યત્યભિમુખં, વિદ્ધે હારિદ્ર્યં ચક્રિતમિવ નશ્યત્યનુદિનમ્. વિરક્તા કાંતેવ ત્યજતિ
કુગતિઃ સંગમુંદયો, ન મુંચત્યસ્યણું મુહુર્દિવ જિનાર્ચાં રચયતઃ ૧૧. યઃ પુષ્પૈર્જિ-
નમર્ચતિ સ્મિતસુરસીલોચનૈઃ સોડચ્યતે, યસ્તં વંદત એકશક્તિજગતા સોડહનિશં
વંદતે, યસ્તં સ્તૌતિ પરત્ર વૃત્તદમનસ્તોમેન સ સ્તૂયતે, યસ્તં ધ્યાયતિ કલ્પમકર્મનધનઃ
સ ધ્યાયતે યોગિભિઃ ૧૨. અવધમુકતે, પર્થિ યઃ પ્રવત્તે, પ્રવત્તંચત્યન્યજનં ચ નિઃસ્પૃહઃ
સ એવ સેવ્યઃ સ્વહિતૈષિણા ગુરુઃ, સ્વયં તરસ્તારયિતું ક્ષમઃ પરમ્. ૧૩. વિહલર્થાત
કુમ્ભેધં, બોધયત્યાગમાથં, સુગતિકુગતિમાર્ગૌ પુણ્યપાપે વ્યનક્તિ, અવગમયતિ કૃત્યા-
કૃત્યભેદં ગુરુર્થો, ભવજલનિધિપોતસ્તં વિના નાડસ્તિ કશ્ચિત્. ૧૪. પિતા માતા બ્રાતા,
મિત્રસહચરી સૂત્રુનિવહઃ, મુહૂત્સ્વામી માદત્કરિભટરથાન્ધઃ પરિકર. નિમજ્જતં જતું
નરકકુહરે રક્ષિતુમલં, ગુરોર્ધર્માધર્મપ્રકટનપરાત્કેડપિ ન પરઃ ૧૫. કિં ધ્યાનેન ભવત્વ
શેષવિષય ત્યાગૈસ્તપોભિઃ કૃતં, પૂણ્યં ભાવનયાડલમિદ્રિયદમૈઃ પર્યાપ્તમાત્માગમૈઃ
કિં ત્વેકં ભવનાશનં-કુરુ ગુરુપ્રીત્યા ગુરોઃ શાસનં, સર્વે યેન વિના વિનાથબલવત્
સ્વાર્થાય નાડલં ગુણાઃ ૧૬. ન દેવં નાદેવં, ન શુભગુરુમેવ ન કુગુરુ, ન ધર્મં
નાડધર્મં ન ગુણપરિણુદં ન વિગુણમ્, ન કૃત્યં નાડકૃત્યં ન હિનમહિતં નાપિ નિપુણં,
વિલોકતે લોકા જિનવચનચક્ષુવિરહિતાઃ ૧૭. માનુષ્યં વિકલં વદતિ હૃદયં વ્યથં
વૃથા શ્રોત્રયો, નિર્માણું ગુણુદોષભેદકલ્પનાં તેષામસંભાવિનીમ્, દુર્વારં નરકાન્ધકૂપપતનં
મુક્તિ મુખા દુર્લભામ્ સાવન્તઃ સમયો દયારસમયો યેષાં ન કલ્યાતિથિઃ ૧૮. પીયૂષં
વિષવજ્જલં જવદનવત્તેજસ્વિનઃ સ્તોમવનિમિત્રં શાત્રવવત્ સજ્જં ભુજગવચ્ચિતામર્ષિ
લોહવત્, જ્યોત્સ્નાં શ્રીભજધર્મવત્ સં મનુતે કારુણ્યપણ્યાપણુ, જૈનેદ્રં મતમન્યકશન-
સમં યો દુર્મર્તિમન્યને ૧૯. ધર્મં જગરત્યઘં વિઘટયત્યુંત્યામ્યત્યુંત્યં, જિન્તે

भत्सरमुच्छिनत्ति कुनयं भञ्जनाति मिथ्यामतिम्, वैराग्यं वितनोति पुण्यति कृपां
 मुञ्चति तृष्णां च यत्तन्मनः भतमयति प्रथयति ध्यायन्त्यधीते कृती. २०. रत्नानामिव
 दोहवृक्ष-क्षितिधरः भः त. रक्षाणांमिव, स्वर्गः कल्पमहीरुहामिव सरः पङ्केतुहामिव,
 पाथोधिः पयसांमिवेदुमहसां स्थानं गुणानामसा, वित्याद्येभ्य विरम्यतां भगवतः
 संधस्य पूजविधिः २१. यः ससार-निरास-लावस-मतिमुक्त्यर्थमुत्तिष्ठते, यः तीर्थं
 कथयति पावनतया येनाऽस्ति नाऽन्यः स भः यस्मै तीर्थपतिर्भस्यति सतां यस्मा-
 न्मुक्तं भयते, स्फुटिर्भस्य परा वसति च गुणा यस्मिन्स संधेऽन्यताम्. २२.
 वक्षसीस्तं स्वयमभ्युपैति रत्नसा क्रीतिस्तमाङ्गिति, प्रीतिस्तं भजते मतिः प्रयतते
 तं वपुमुत्कंठया, स्वः श्रीस्तं परिरम्भु-मिच्छति मुहुमुक्तिस्तमाद्योक्ते, यः संधं
 गुणराशिकेविसदनं श्रेयोऋषिः सेवते. २३. यद्भक्तेः क्लमहंहादिपदवी-मुभयं कृषेः
 सस्ववत्, यद्विद्वत् त्रिदशेन्द्रताड तृणवत् प्रासंगिकं गीयते, शक्तिं यन्महिमस्तुतौ न
 दधते वायेऽपि वाचस्पतेः, संधः सोऽधरः पुनातु चरणन्यासैः सतां भद्रिम्. २४.
 कीदृशः सुकृतस्य दुष्कृतस्य संहारवात्यालवो-दन्वन्नौव्यसनाग्निमेधपटली सकेतद्वती
 श्रियाम्, निःश्रेष्ठिभिर्विद्वैकसः प्रियसभी मुक्तेः कुशल्यगंष्टा सत्त्वेषु क्रियतां कृपैव भवतु
 क्लेशैरशेषैः परैः २५. यदि आवातोये, तस्मिन्तरिष्ठियं द्रुहयति, प्रतीच्यां सप्तायिर्ध्वं भजति
 शैलं कथमपि, यदि कृमापीठं स्यादुपरि सकलस्याऽपि जगतः प्रसूते सत्त्वानां तदपि न वधः
 क्वाऽपि सुकृतम्. २६. स कभलवनमभेर्वासर बास्वदस्ता इभृतसुरगवक्ष्त्रात्साधुवाहं विवा-
 हात्, इगपगममल्लुङ्गलवितं कालकूटा दमिलपति वधाद्यः प्राप्तिनां धर्ममिच्छेत्. २७.
 आयुर्दीर्घतरं वयुर्वरतरं गोत्रं गरीयस्तरं, वित्तं भूरितरं ण्डं अहतरं स्वामित्व-
 मुच्येस्तरम्, आरोग्यं विगतांतरं त्रिजगति प्रलाध्यत्वमदपेतरं, ससारान्गुनिधिं
 करोति सुतरं चेतः कृपाद्गन्तरम्. २८. विश्वासायतनं विपत्तिहसनं देवैः कृतापराधनं,
 मुक्तेः पथ्यहनं जलान्निशमनं व्याघ्रोरग स्तंभनम्, श्रेयःसंवदनं समृद्धिजननं
 सौजन्य संलवनं. क्रीतेः केलिवनं प्रसावसनं सत्यं वचः पावनम्. २९. यशो
 यस्माद्भक्षमी भवति वनवह्नेरिव वनं. निहन्तं दुःखानां यद्वनिरुहानां जलमिव,
 न कत्र स्यान्महाऽऽतप एव तपःसंयमकथा, कथयित्तन्मिथ्यावचनमसिधेत्ते न मति-
 भान्. ३०. असत्यमप्रत्ययमूलकारणम्, कुवासनासङ्गं, समृद्धिवारणम्, विपत्तिहानं परव-
 यनोन्मिषं, कृतापराधं कृतिमिविवर्जितम्. ३१. तस्याऽग्निज्जलमर्षावः स्वयमभिरिभिर्त्रं
 सुराः किंकराः कान्तारं नगरं गिरिगृहमहिर्माह्यं भृगारिभृगः पातालं ण्डिमसमुत्प-
 ल्लं व्यालः शृगादो विषम्, पीयूषं विषमं स्रमं च वचनं सत्यागितं वक्ति यः
 ३२. तमलिलपति सिद्धिस्तं वृष्णीते समृद्धि, स्तमलिसरति क्रीतिर्मुभयते तं भवार्तिः
 स्पृहयति सुगतस्तं नेक्षते दुर्गतिस्तं, परिहरति विपत्तं ये न गृह्णन्त्यहन्तम्. ३३.
 अहन्तं नाऽऽहन्ते कृतसुकृतकामः किमपि यः शुभश्रेष्ठिस्तस्मिन् वसति कलहंसीव कभवे,
 विपत्तस्माद्दूरं प्रजनिरजनीवांजरमण्ये विनीतं विद्येव त्रिविशिवक्षमीर्भजति तम्.
 ३४. यन्निर्वर्त्तितक्रीतिधर्मनिधनं सर्वांगसां साधनं, प्रेम्मीवद्वधधनं विरचितक्रि-

लघाशयेऽधोधनम्, दौर्गत्यैकनिधनं कृत्रिमगत्याऽधोधनं, भ्रातृसंपत्प्रधनं निध-
क्षति न तद्वीम नदत्तं धनम्, उप. परजनमनः पीडाकीडवनं वधभावना लवनमवनि
व्यापिआपहृताधनमद्वयम्, कुगतिगमने मार्गः स्वर्गापवर्गपुरागं, नियतमनुपादेय
स्तेयं नृणां हितकांक्षिष्णुम् उ६. इतस्तेन जगत्कीर्तिं पटहो गोत्रे मपीक्षुः कः आरि-
त्रस्य जडांजविगुणगुणारामस्य दावानवः, संहतः सकलापदां शिवपुरद्वारे कपाटो दृढः
कामात्तस्यजति प्रजोधयति वा स्वर्गी परर्गी न यः उ७. व्याघ्रव्यालज्जलानवाहिविपक्ष-
स्तेषां प्रजोत क्षयं, कल्याणानि समुद्धसन्ति विपुधाः सान्निध्यमध्यासते कीर्तिः स्फुट-
मियति आत्युपचयं धर्मः प्रसूयत्यघं, स्वनिर्वाणसुणानि सन्निदधते ये शीघ्रमाजि-
जते. उ८. हरति कुलकलंकं धुम्यते पापपङ्कं, सुकृत्रमुपयिनोति स्वाध्यतामातनोति,
नभयति सुरवगं हन्ति दुर्गोपसगं, रचयति शुचिशीघ्रं स्वर्गभोक्षौ सदीवम्. उ९.
तोयत्यग्निरपि सज्जलहिरपि व्याघ्रोऽपि सारंगति, व्याघ्रोऽप्यश्नति पर्वतेऽप्युपवति
द्वेदोऽपि पीयूषति, विघ्नोऽप्युत्सवति प्रियसरिरपि कीडातलागलपां, नाथोऽपि स्वगृह-
त्यद्व्यपि नृणां शीघ्रप्रलावाद्भ्रमम् उ१०. कालुष्यं जनयन् जलस्य रचयन् धर्मदुर्भोग-
वनं, किलेश्वरीतिक्रियाक्षमाकमखिनी दीर्घाभ्युधि वद्धयन्, मर्यादातटमुद्गमन् शुभमनो
हंसप्रवासं निशन्, किं न क्लेशकरः परिग्रहणहीनः प्रवृद्धिं गतः उ११. कलहकलमविध्या
कोधगृध्रमशानं, व्यसनलुब्धगरं ध्रुवं द्वेषस्तुप्रदोषः सुकृतवनदवाग्निर्भातं वासोदवायु नयन-
विनतुषारोऽयथं मर्थानुरागः उ१२. प्रत्यर्थी प्रथमस्य मित्रमधृतेर्गोहस्य विश्रामलू-
पापानां अनिरापदां पदमसद्विधानस्य वीर्यावनम्, व्याघ्रेपस्य निधिमद्वयस्य सत्यवः शोकस्य
हेतुः कलः, केलीवेश्म परिग्रहः परिहृतेर्गोत्रे विविक्तात्मनाम्. उ१३. वह्निस्तृप्यति
नेधनैरिह यथा नासोसिरसोनिधि, स्तद्धन्मोहवनो धनैरपि धनैर्जन्तुनं सन्तुष्यति, न
त्वेवं मनुते विमुच्य विभवं निःशेषमन्यं लवं, आत्यात्मा तदहं भुधैव विदधाभ्येनांसि
भूयांसि किम् उ१४. यो मित्रं मधुनो विकार करण्ये सत्रास संपादने संपस्य प्रतिनि-
धमंगदहने सप्तायिषः सोदरः चैतन्यस्य निबुद्धने विषयशैः सप्रहायारी यिरं, स
कोधः कुशलाभिलाषकुशलैः भ्रान्तमूलमूल्याम्. उ१५. इवति कलित श्रेयःश्रेष्ठि प्रसूनपरंपरः
प्रथमपयसा सिक्तो मुक्तिं तपश्चरणुद्धमः यद्दि पुनरसौ प्रत्यासृति प्रकोपहविषुभे,
लज्जति वसते कश्मीलाव तदा विद्वेदहयः उ१६. संपापं तनुते लिनत्ति विनयं
सौहादं सुत्साहयत्यद्वेगं जनयत्यवधवचन सूते विधत्ते कलिम्, कीर्तिं कृतति हर्मति
नितरतिव्याहति. पुष्टयोदयं, इत्थं यः कुगतिं स हातुमुचितो येषः सदोषः
सनाम्. उ१७. यो धर्मं दहति ह्रमं हव धवोन्मथ्नाति नीति वतां, हंती
वेदकदा विधुतुह धव किलश्नाति कीर्तिं नृणाम्, स्वाथं वायुरिवां भुदं विधट्य-
त्युल्लासयत्यापदं, तृण्णां धर्मं धवोयितः कुतकृपालोपः स ठापः कथम्. उ१८.
यश्मादावि लंघति वितति हस्तपत्तद्वीनां, यस्मिन् शिष्टाभिरुचितशुण्ण आभनाभापि
नास्ति, यश्च व्याप्तं वहति वधधी धूम्यया कोधदावं, तं मानाद्रि परिकर इरादोह-
भौयित्यवृत्तेः उ१९. जम्भलानं लंघन्, विमलमतिनामी विधट्यन्, डिन् दुर्वाङ्गांशुलक-

મગજયજ્ઞાગમશૃણુમ્, જમન્નૂર્વ્યાં સ્વૈરં વિનયનયવીર્યાં વિહલયન્, જનઃ કં નાડનથં
 જનયતિ મહાંધો દ્વિપ ધવ. ૫૦. ઔચિત્યાચરણું વિત્રુપતિ પથોવાહં નભસ્વાનિવ, પ્રધ્વંસં
 વિનયં નયત્યહિરિવ પ્રાણુરુપૃથાં અવિતમ્, કીર્તિં કૈરવિર્ણી મતંગજ ધિવ પ્રોન્મૂલયત્ય-
 જસા, માનો નિય ધવોપકારનિકરં હંતિ ત્રિવગં નૃણામ્. ૫૧. સુષ્ણાતિ યઃ કૃતસમ-
 સ્તસમીહિતાથં સંજનનં વિનય અવિતમંગજાજમ્, જત્યાદિમાન વિષજ્ઞં વિષમં
 નિકારં, તં માદ્વામૃતરસેન નયસ્વ શાંતિમ્. ૫૨. કુશલ જનન વધ્યાં, સત્ય સૂર્યાસ્ત
 સંધ્યાં, કુગતિયુવતિમાલાં મોહમાતંગ શાલામ્, શમ કમલ હિમાની દુયંશો રાજધાનાં,
 વ્યસનશત સહાયાં દ્વરતો મુગ્ધ માયામ્. ૫૩. વિધાય માયાં, વિવિધૈરુપાયૈઃ, પરસ્થ
 યે વંચનમાચરંતિ, તે વંચયંતિ, ત્રિદિવાપવગં સુખાન્મહામોહસખાઃ સ્વમેવ. ૫૪.
 માયામવિશ્વાસ ત્રિલાસમંદિરં, દુરાશયો યઃ કુરુતે ધનાશયા, સોડનથં સાથં ન પતં-
 તમીક્ષતે, યથા બિહાલો લગુઃ પયઃ પિગન્. ૫૫. મુગ્ધપ્રતારણુ પરાયણુમુજ્જિહીતે, યત્પા-
 ટવં કપટલપટચિત્તવૃત્તેઃ અર્થસુપદ્ધતમવશ્યમિહાડ્યકૃત્વા, નાડપચ્ચલોજનમિવામયમા-
 ચતૌ તત્. ૫૬. ચદુર્ગમટવીમટાંતં વિકટં કામંતિ દેશાંતરં, ગાહંતે ગહનં સમુદ્રમતનુ-
 કલેષાં કૃષ કુવંતે, સેવંતે કૃપણં પતિ ગજધટા સંધદુઃસ્વચરં, સપન્તિ પ્રધનં ધનાં-
 ધિનાધિયસ્તલ્લોભવિસૂજિતમ્. ૫૭. મૂલં મોહવિષદુમસ્ય સુકૃતાંભોરાશિકુલોદભવઃ,
 ક્રોધાગ્નેરરણિઃ પ્રતાપતરણિ પ્રચ્છાદને તોમહઃ ક્રીડાસક્ત કલેવિવેકશશિનઃ સ્વભાંતરાપજ-
 દીર્ઘધુઃ કીર્તિલતા કલાપ કલભો લોભઃ પરાભૂયતામ્. ૫૮. નિઃશેષધર્મવનદાહ વિનૃંભમાણે,
 દુઃખોદમરમનિ વિસપંદકીર્તિધૂમે, બાહં ધનેધનસમાગમદીપ્યમાને, લોભાનલે ચલભતાં
 લભતે શુષ્કૌષઃ ૫૯. જતઃ કલપતરુઃ પુરઃ સુરગવી તેષાં પ્રવિષ્ઠા ગૃહં, ચિંતારત્નમુપ-
 સ્થિતં કરતલે પ્રાપ્તો નિધિઃ સનિધિમ્, વિશ્વં વશ્યમવશ્યમેવસુલભાઃ સ્વર્ગાપવગંશ્રિયો,
 યે સંતોષમશેષદોષહંતુન ધ્વંસાંબુહં બિજતે. ૬૦. વરં ક્ષિપ્તઃ પાણિઃ કુપિતકૃષ્ણિનો વક્ર-
 કુહરે, વરં જંપાપાતો જવલહનલકુટે વિરચિતઃ વરં પ્રાસપ્રાંતઃ સપદિ જઠરાંતવિ-
 નિહિતો, ન જન્યં દૌજન્યં તદપિ વિપદાં સક્ત વિદુષા. ૬૧. સૌજન્યમેવ વિદધાતિ
 યશશ્રેયં ચ, સ્વ શ્રેયસં ચ વિભવં ચ ભવક્ષયં ચ, દૌજન્યમાવહસિ યત્ કુમતે તદ્યથં,
 ધાન્યેડનદં દિગ્વિસિ તન્નજ્જલસેકસાધ્યે. ૬૨. વરં વિભવવધ્યતા, સુજનભાવભાજાં નૃણા-
 મસાધુચરિતાજિજ્ઞંતા ન પુનરુજિજ્ઞંતાઃ સંપદઃ કૃશત્વમપિ શોભતે સહજમાયતૌ સુંદરં,
 વિપાકવિરસા ન તુ શ્વયશુસંભવા સ્થૂલતા. ૬૩. ન ધ્રુવે પરદ્વિષણુ પરશુણુ વક્ત્યદ્વપમ-
 ખ્યન્વહં, સંતોષં વહતે પરદ્વિષુ પરાબાધાસુ ધત્તે શુચમ્. સ્વપ્રલાભાં ન કરોતિ
 નોજગતિ નયં નૌચિત્યમુદ્ધંધયત્યુકંતોઅપ્રિયમક્ષમાં ન રચયત્યેતન્નચરિત્રં સત્તામ્. ૬૪.
 ધર્મં ધ્વસ્તદથો યશસ્વ્યુતનયો વિત્તં પ્રમત્તઃ પુમાન્, કાવ્યં નિષપ્રતિભસ્તપઃ શમદયા-
 શુન્ધોડવપમેધાઃ. શ્રુતમ્, વસ્તુવાલોકમલોચનશ્રેણમના ધ્યાનં ચ વાગ્મત્યસૌ, યઃ
 સંગં શુષ્ણિનાં વિમુચ્ય વિમતિઃ કથ્યાણુમાકાંક્ષતિ. ૬૫. હરતિ કુમતિં, ભિન્ને
 મોહં, કરેતિ વિવેકિતાં, વિતરનિ રતિ સૂતે નીતિ તનોતિ શુણાવલિમ્, પ્રથયતિ
 યથો ધત્તે ધર્મં વ્યપોહતિ દુર્ગતિ, જવયતિ નૃણાં કિ નાભીષ્ટં શુષ્કોતમમ્મંગમઃ ૬૬.

लब्धुं बुद्धिकलापमापदमपाकपुं विहृतुं पथि, प्राप्नुं क्रीतिं मसाधुतां विधुवितुं धमं
 सभासेवितुम्, रोद्धु पापविपाकमाकलयितुं स्वर्गापवर्गश्रियं, येत्वं यित् । समीहसे
 शुष्णवतां संगं तदंगीकुरु. ६७. हिमति महिमाबोले अंशानिलत्युदयांशुदे, द्विरक्षति
 ह्याराभे क्षेमक्षमा लुति वञ्चति समिधति कुमत्यन्तौ कंठ्यनीतिलतासु यः किमभिलषता
 श्रेयः श्रेयः ? स निशुषुसंगमः ६८. आत्मानं कृपयेन निर्गमयितुं यः शूकवाधायते,
 कृत्वाकृत्यविवेकं लुवितहृतौ यः कृष्णसपयिते, यः पुण्यदुमभ्यंठभंठनविधौ स्फूर्जत्पुङ्गवायते,
 तं द्रुतप्रतमुद्रमिन्द्रियगणं जित्वा शुभांशुभावं. ६९. प्रतिष्ठां यन्निष्ठां नयति नयनिष्ठां विव-
 द्य त्यक्त्येवाधत्ते मतिमतपसि प्रेम तनुते, विवेकस्योत्सेकं विवलयति हते अ विपदं,
 पदं तदोपायां करणं निकुरम्भं कुरु वशे. ७०. धत्तां मौनमगारमुज्जु विधिप्रागद्वय-
 मव्यस्यता, मस्त्वतर्गण्युभागमश्रममुपादत्तां तपस्तप्यताम्. श्रेयःपुंनिकुंजलंजन-
 महावातं न येद्विद्रिय, प्रातं जेतुमवैति लक्ष्मिनि हुतंलनीत सवत् ततः. ७१. धमंभव-
 धुरीणुमभ्रम रसावारीणुमापदप्रथा, लंठर्मीणुमश्रमनिर्मितिकलापारीणुमेकांततः, सर्वाज्ञीन-
 मनात्मनीनमनयात्यंतीनमिष्टे यथा, कामीनं कुमताध्वनीनमजयन्नक्षौधमक्षेमभाक्. ७२.
 निम्नं गच्छति निम्नगेव नितरां निद्रेव विष्कंलते, यैतन्यं महिरेव पुण्यति महं धूम्येव
 हतेऽन्धताम्. आपद्यं यपदेव युग्मति इवज्जवादेव तृष्णां नय, त्युद्धासं कुलटांगेव
 कमला स्वैरं परिब्राम्यति. ७३. हायाहाः स्पृहयन्ति तस्करगणा सुष्णन्ति भूमिबुले,
 गृह्यन्ति म्भलमाकलयन् हुतलुगलक्ष्मीकरोति क्षणात्, अंलः ज्वालयति क्षितौ विनि-
 हितं यक्षा कृन्ते कंठात्, कृष्टास्तनया नयन्ति निधनं धिम्भलवधीनं धनम्. ७४.
 नीयस्याऽपि यिरं यदूनि रचयन्त्यायान्ति नीयैर्नति, शत्रारभ्यशुष्णत्मनोऽपि विव-
 धत्युच्चैर्गुणैर्लक्षितंनम्, निवेदं न विदन्ति किञ्चिदकुतस्तस्यापि सेवाक्रमे, कष्टं किं न
 मनस्विनोऽपि मनुजः कुर्वन्ति वित्तायिनः ७५. लक्ष्मीः स्रमति नीयमण्यव-
 पयः संगाहिवाभ्योभिनी, ससर्गादिव कंटाकुलपदा न क्वाऽपि धत्ते पदम्,
 यैतन्यं विषसन्निधेरिवनृणासुज्जस्यत्यंजसा, धमस्थाननियोजनेन शुष्णिभिर्भाहा
 तदस्याः कलम्. ७६. आरित्रं यिनुते धिनोति विनयं ज्ञानं नयत्युन्नतिम्,
 पुष्पाति प्रशमं तपः प्रणवयत्युद्धास्यत्यागमम्, पुण्यं कंदलयत्यडवं हलयति स्वर्गं
 हलति कंभात्, निर्वाणुश्रिय भातनोति निहृतं पात्रे पवित्रं धनम्. ७७. कारिद्रयं
 न तमीक्षते न लज्जते दौर्भाग्यमावणते, नाऽक्रीतिनं पराबवोऽभिलषते न व्याधिरास्के-
 हति. दैन्यं नाद्रियते हुनोति न हरः किदक्षति नैवापदः, पात्रे यो वितरत्यनथं हलनं
 दानं निदानं श्रियाम्. ७८. लक्ष्मीः कामयते मतिमृगयते क्रीतिस्तमालोके, प्रीति-
 प्रयुग्मति सेवते सुलगता नीरागताऽऽर्द्धगति. श्रेयः संहतिरव्युपैति वृक्षते स्वर्गोप-
 लोगस्थिति, मुक्तिर्वाञ्छति यः प्रयच्छति पुमान् पुण्यार्थमर्थं निजम्. ७९. तस्या-
 सन्ना, रतिरनुयरी, क्रीतिरुत्कंठिता श्रीः, स्निग्धा बुद्धिः परित्यज्य परा चकवर्तिवक्रद्धिः
 पांशुौ प्राप्ता-त्रिदिवकमला क्षमुक्षी मुक्तिर्यत्, सप्तक्षेत्र्यां वपति विपुलं वित्तलीनं
 निजं यः ८०. यत्पुण्यं निजं कर्म यैल्लक्ष्मिं यत्कामद्वयानन्दे, ज्वालाज्वालादं यदुभय-

रक्षुआमाहिमं त्राक्षरम्, यत्प्रत्युद्धतमस्तमूहं दिवसं यद्विधिदक्षभीक्षता, भूहं तद्विविधं
यथाविधि तपः कुर्वीत वीतरूपः ८१. यस्माद्विज्ञपरंपरा विघटते दास्यं सुराः कुर्वते,
क्रमः शाम्यति दाम्यतींद्रियगणः कल्याणमुत्सर्पति, उन्मीलन्ति महद्दयः कलयति ध्वंसं
अयः कर्मणां, स्वाधीनं त्रिदिवं शिवं च लवति रक्षाध्यं तपस्तप्त क्रिम् ८२. कान्तारं
न यथेतरो लवलयितुं ह्येता इवाग्निं विना, दावाग्निं न यथापरः शमयितुं शक्नोति विना
लोधरम्. निष्ठातः पवनं विना निरसितुं नान्ये यथालोधरम्, कर्मोद्यं तपसा विना
क्रिमपरो हतुं समर्थस्तथा. ८३. सतोपस्थूलभूतः प्रथमपरिकरः, रक्षधर्मधर्मपथः,
पंचाक्षीरेधशायः स्फुरदमयदलः शीघ्रसंप्रवाहः श्रद्धाभक्तः पूर्योकादिपुलकपुलकधैर्य-
सौहृद्ययोगः, स्वर्गादिप्राप्तिपुण्यः शिवपदकलहः स्यात्तप पादपोडयम्. ८४. नीरागे
तरुणीकटाक्षितमिव त्यागव्यपेतप्रसौ, सेवाकष्टमिवोपरोपणुमिवालोन्मनामश्मनि, विष-
वधमिवोपरक्षितितले दानाहुं हर्षातपः, स्वाध्यायाध्ययनानि निष्कलमनुष्ठानं विना भाव-
नाम्. ८५. स्रवं जीप्सति पुण्यमीप्सति ह्यां धित्सत्यधं भित्सति, कोधं हित्सति
दानशीलतपसां साक्ष्यमाहित्सति. कल्याणोपमयं विधीयति लवालोपेस्तटं क्षिप्सते,
मुक्तिर्मां परिरिप्सते यद्वि जनस्तदभावेद् भावनाम्. ८६. विवेकवनसारिणीं प्रथम-
शमं सल्लवनीं, लवाणुपमहातरीं महनदावभेधावलीम्, अलाक्ष भृगवागुरां गुरुक-
पायशैलाशनिं, विमुक्तिपथवेसरीं लज्जत भावनां किं परैः ८७. धनं हतं वित्तं
जिनवचनमभ्यस्तमभिदं, क्रियाकांडं यत् ८८ रचितमवनौ सुप्तमसकृत् तपस्तीव्रं तप्तं
अरक्षमपि ग्रीष्मं चिरतरं, नयेन्मिच्छे भावस्तुषवपनवत्सर्वमक्षम्. ८९. यद्विशुद्ध-
रजः, पाथो हृतेन्द्रियद्विरहाकुशं, कुशलकुसुमेद्यानं माधन्मनःकपिशृंगला विरतिरभङ्गी-
लीलावेशमस्मरत्नवरलोचनं, शिवपथस्थस्तद्वैराग्यं, विभृश्य लवाडलयः ९०. अंशानिल-
स्फुरितमण्डयं दवायं, वृक्षमजं तिमिरांडलमकं शिष्यम्, वज्रं महीध्रनिवहं नयते
भयांतं, वैराग्यमेकमपि कर्म तथा सप्तमम्. ९१. नमस्या देवानां, अरक्षुवरिवस्था शुभा-
शुभे, स्तपस्या निःसीमश्रमपदमुपास्या गुणवताम्. निषद्याडरुये स्यात् करणदमविद्या
य शिवदा, विरागः कुरागः क्षपणुनिपुणोऽतः स्फुगति येत् ९२. योगान् कृष्णबुजंगयो-
गविषमान् राजयं रजःप्रसिद्धं, गंधून्धनिधनानि विषयग्रामं विषाजोपमम्, भूतिं
भूतिसङ्कोहरां तृणमिव शैल्यं विदित्वा त्यजन्, तेष्वासंक्रामनाविदो विदलते मुक्तिं
विरक्तं पुमान्. ९३. जिनेन्द्रपूज गुरुपयुपासितः, सत्त्वानुकंपा शुभापात्रदानम्,
गुणानुरागः श्रुतिरागमस्य, नृजन्मवृक्षस्य कलान्यमूनि. ९४. त्रिसंध्यं देवाद्यां विरचय
ययं प्रापय यशः, श्रियः पात्रेवापं जनय नयभागं नय मनः स्मरकोधाधारीन् दलय
कलय प्राप्तिषु ह्यां, जिनोक्तां सिद्धांतं शृणु वृणु जवान्मुक्तिकमलाम्. ९५. कृत्वाड्ड-
त्पदपूजनं यतिजनं नत्वा विदित्वाड्डगमं, हित्वा संगमधर्मकर्मठधियां पात्रेषु हत्वा
धनम् गत्वा पद्धतिमुत्तमकर्मनुषा जित्वांडारारिजं, स्मृत्वा पथनमस्किं कुरु करकोठ-
स्थमिष्टं सुखम् ९६ प्रप्ररति यथा, कीर्तिर्दिक्षु, क्षपाकरसोहरा, ऽहमुद्यज्जननी याति
रक्षति यथा गुणसंततिः कलयति यथा वृद्धिं धर्मः कुकर्म हतिसम. कुशलसुखलोन्मयाभ्ये

કાય" તથા પથિ વર્તનમ. ૬૬. કરે પ્રલાધ્યસ્થાગા, શિરસિ શુરુપાદ પ્રણમનં, મુખે સ્તયા વાણી શ્રતમધિગતં ચ શ્રવણયોઃ હૃદિ સ્વચ્છા વૃત્તિવિનયિ ભુજયોઃ પૌરુષમહો; વિનાયૈશ્વર્યેષુ પ્રકૃતિમહતાં મંદનમિદમ્. ૬૭. ભવારણ્યં મુક્તવા ચદિ જિગમિષુમુ- કિતનગરી, તદ્દર્શી મા કાર્પીવિષયવિષવૃક્ષેષુ વસતિ; ચત્રપ્રભાયાપ્યેષાં પ્રથયતિ મહામેહ- મગિરા, કથં જન્તુ ચસ્માત્પદમપિ ન ગન્તુ પ્રભવતિ ૬૮. સોમપ્રભાચાર્ય-પ્રભા ચયત્ત, પુંસાં તમઃ પંકમપાકરોતિ; તદ્ધ્યમુખિન્નુપદેશ લેશે, નિશમ્યમાનેડનિશમેતિ નાશમ્. ૬૯ અલબ્ધજિત દેવા-ચાર્ય પદ્મોદયાદ્રિ, ધુમણિ વિજયસિંહાચાર્ય પાદારવિન્દે; મધુ- કરસમતાં ચસ્તેન સોમપ્રભેષુ, બ્યરચિ મુનિપ શતાસૂક્તા મુક્તાવલીયમ. ૧૦૦.

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર કૃત

શ્રી યોગદીપક શૂલ ગ્રંથ :

નમઃ શ્રી વર્દમાનાય, સર્વદોષપ્રણાશિને, કેવલજ્ઞાન સૂર્યાય, લોકપૂજ્યાય તાપિને.
૧. સદ્ગુરૂં પૂજ્યમાનમ્ય, સ્વાભાવિકમુખ્યેદધિમ્, સર્વકર્મનિવૃત્તયથ", કરોમિ યોગદીપકમ્,
૨. કૌડકમાત્મા ચિદાલક્યો, ભિન્નઃ પુદ્ગલભાવતઃ, રત્નત્રયી સ્વરૂપેષુ, સત્તાતોડસ્મિ સ્વભા-
વતઃ ૩. અસ્મ્યહં પ્રત્યક્ષાતા, જીવો ભિન્નોડસ્તિ દેહતઃ, ઇન્દ્રિયાણ્યપિ નૈવાત્મા તથૈવ
મનસોડપિ વૈ. ૪. નાસ્તિ વાણી તથૈવાત્મા, રક્તં નાસ્તિ જડત્વતઃ; પ્રત્યક્ષાદિપ્રમાણેન,
સિદ્ધ આત્મા હિ શાશ્વતઃ ૫. આત્માડસર્ગ્યપ્રદેશૈશ્ચ, દેહવ્યાપી ચતુર્ગતૌ; કેવલજ્ઞાન-
ભાવેન, સર્વવ્યાપક ઇચ્છતે. ૬. વ્યાપ્યવ્યાપકભાવત્વં સાપેક્ષાતઃ સ્ફુટં મતમ્, નિત્યાનિત્ય
પ્રવાહાનાં, સમાસો જૈનદશને. ૭. એકાનેકો નયેનાત્મા, વાચ્યાવાચ્યસ્તથૈવ ચ; કર્તાડકર્તા
ચ હર્તા વૈ, સોડપેક્ષાતઃ પ્રભાસતે. ૮. સર્વસ્મિન્ સર્વતોભિન્નો, જ્ઞાનેન વ્યકિતતઃ
સ્વયમ્, નયૈર્જાતં સ્વરૂપં મે, તથૈવ સપ્તભંગતઃ ૯. કૃતઃ પ્રિયપદાર્થેષુ, મમત્વં ક્રિયતે
મયા, બાહ્યભાવાત્ પ્રભિન્નોડસ્મિ, તત્ર રાગો ન યુજ્યતે. ૧૦. કુતોડપ્રિયપદાર્થેષુ, દ્વેષત્વં
ક્રિયતે મયા, પ્રિયાપ્રિયત્વં મનસઃ કલ્પિતં નાસ્તિ બ્રહ્મણઃ ૧૧. મીચન્તે સર્વતોભાવા,
અનેન બ્રહ્મચક્ષુષા, આત્મેતિ કલ્પતે તેન, સમ્યગ્યુત્પત્તિ યોગત ૧૨. વિજ્ઞાન-
માત્મનો ધર્મઃ, સ્વાન્યભાવપ્રકાશકમ્, આત્મનો જ્ઞાનપર્યાયે, લોકાડલોકં વિલીયતે. ૧૩.
આત્મનઃ સર્વદ્રવ્યેષુ, શ્રેષ્ઠતા ભાવિતાશુચા, સહજનન્દભાવેન, ચારિત્રમદ્ભુતં સ્ફુટમ્.
૧૪. સમિતિશુસિયોગેન, શુદ્ધધર્મસમુદ્ભવં મુખદુઃખપ્રસંગેષુ, સમશ્ચારિત્રવાનસ્મૃતં
૧૫. સમો હર્ષવિષાદેષુ, સમો માનાપમાનયો, સ્તુતિનિન્દાદિભાવેષુ, સમશ્ચારિત્ર-
યોગિરાટ્. ૧૬. જ્ઞાનગર્ભિતવૈરાગ્ય મુત્તમં પ્રાપ્ય યોગિરાટ્, અક્ષરં નિર્મલં શુદ્ધ,
પરમાત્મપદં ભજેત્. ૧૭. મમત્વં જ્ઞાનિન કિં સ્યાદ્, હેયાદેય વિવેકત. મમત્વે-
પાધિનિમુક્ત, આત્મા મુક્તાઃ પ્રકીર્તિતઃ. ૧૮. મૂર્છા પરિચક્તં ખ્યાત, ઉક્તં સૂત્રેષુ
સૂરિભિઃ, સૂત્રસમ્મતયોગેન, આત્મા સદ્ધર્મમાતુચાત્. ૧૯. બાહ્યકાર્યાણિ કુર્વાન્ સન,
મોહચેષ્ઠાં પરિત્યજન, ભાવચારિત્રયોગેન, મુચ્યતે સર્વકર્મતઃ. ૨૦. સત્યકેતસર્વસંકલ્પો,
નિવિંકલપસમાધિતામ્, સપ્રાપ્ય તાત્ત્વિકાનન્દ, મસ્તુતે સંચત સ્વયમ્. ૨૧. મનઃસ્થૈયં
સમાસાધ, દત્તલક્ષ્યોપયોગકઃ ભવે મુક્તૌ સમત્વાચ્ચ, સ્વાદતે સમતામૃતમ્. ૨૨. સામ્યા-

भूतप्रसादेन, एवमुक्तोऽभिधीयते, सम्प्रतिष्ठिष्युस्थाने, सापेक्षातो घटेत सः २३. शुद्धैव
परिष्कुमेन, साभ्यान्-हो विवदते, ध्याता सम्यग विमनाति, ध्यानं हि ज्ञानयोगतः.
२४. मनप्रययलतां प्राप्य, यत्रतत्र परिभभत्, स्थिरतां ललते नैव, आत्मनो
ध्यानमन्तरा. २५. यित्ते वशीकृते सव" विमनीयाद्वशीकृतम्, वशीकरण्याय यित्तस्य,
सर्वोपायाः प्रगद्विपताः. २६. ज्ञानदशनयारित्र वीर्यानन्दनिकेतन, आत्माशमः सदा ध्येयः,
सर्वशक्तिमयः सदा. २७. स्वप्नवद् भावभावेपु, भभत्वं नैव युज्यते, तथैव द्वेष्यता
तत्र, ज्ञानिनो नैव युज्यते. २८. नैव श्रीशत्रुलोभ्यादि, पदार्था मोहहेतुकाः मोहमुद्धया
स्वयं तत्र, द्विषन् रज्यन् विमुह्यति. २९. रागस्य हेतवो ये ये, लभन्ते द्वेषहेतुताम्,
सानुद्धपनिद्ध, मनोवृत्ति प्रसंगतः ३०. रागद्वपा मनोवृत्ति, द्वेषद्वपा तथैव य,
रागद्वेषविनिमुक्तं, मनो मोक्षस्य कारणम्. ३१. अज्ञानेन स्वयं एवो, भावभावेपु
रज्यति, ज्ञानात्मा तु विवेकेन, लडेपु नैव रज्यति. ३२. अहिसायाः प्रतिष्ठायां, वैरत्याग
र्हि श्रुतिः साभ्यभावप्रतिष्ठायां, प्रत्ययस्तस्य लयने. ३३. साभ्यात्मा नैव लभति,
कर्माणि किन्तु छेदकृत्, साभ्यात्मा पूषुयोगी स्याद्, योगशास्त्रेषु सम्भतम्. ३४. शुद्धा-
नन्दस्य लोभता, स्यात्समात्मा लजवर्द्धरा; समत्वं सर्वभावेपु एवाएवेपु सम्भतम्
३५. समत्वंमात्मनो धर्मो, रागदोषविवर्नात्, समुल्लसति एवेपु. तत्त्वसम्प्रतिष्ठिषु.
३६. धारककर्माणि कुर्वाणा, जना यान्ति परांगतिम्. साभ्यभावप्रतापेन, तस्मात्तं प्राप्नु-
मुत्सहे ३७. साभ्यादात्मस्थिरीभावो, वीर्येष्टासः प्रवधते, क्षयश्रेष्ठिभारक, लभ्ये
याति शिवगृहम्. ३८. साभ्यमेव हि यारित्रं, सर्वदा सम्भतं स्फुटम्, इलं ज्ञानस्य
साभ्यं वै, सूत्रेषु तत्प्रकीर्तितम्. ३९. आत्मज्ञानं विना नास्ति, समत्वं क्वापि विद्धि
तत्; आत्मज्ञानाय लभ्येक्ष, यतितल्यं पुनः पुनः ४०. आत्मज्ञानेन लभ्यात्मा, निभंल-
ध्यानमश्रुते, आत्मज्ञानइलं ध्यानं, ध्यानंय साभ्यमेव हि. ४१. ध्यानं क्रियास्वरुपंय,
साभ्यं क्रियास्वरुपम्, तयोः किश्चिद्विशेषोऽस्ति, लभते सत्वलुलवे. ४२.
प्राधान्यं शुद्धवीर्यस्य, ध्याने लवति निश्चलम्, शुद्धवीर्यं क्रियारुपं, क्षयोपशम-
भावतः. ४३. क्षयोपशमवीर्यात्मा, द्वियैव ध्यानमात्मनः आत्मधर्मस्थिरीभावे,
ध्यानं हि ज्ञानसङ्कृतम्. ४४. अतो ज्ञानक्रियाक्यांय मुक्तिः सूत्रे प्रदशिंता एकान्ततो
हि मिथ्यात्व-मेकान्तवाद्दशिनाम्. ४५. समलगीनयोपेतं, सम्प्रतिष्ठादादशनम्,
आत्मज्ञानाय विज्ञेयं, लभ्यनिज्ञासुभिः शुलम्. ४६. आत्मधर्मं समालभ्य, यत्त-
तल्यं मुमुक्षुलः आत्मा हि ज्ञापनीयश्च, लभ्यानां शर्महेतवे. ४७. आत्मज्ञानोपदेशेन,
लभ्यानामुपकारकाः तीर्थकृत्वं समासाद्य, यान्ति मुक्तिगृहं शुलम्. ४८. सर्वपरोप-
कारेषु, देशनाया उपक्रिया, प्राप्नोति श्रेष्ठतां सत्यां, सतामेतादृशी स्थितिः. ४९.
इल्यपरोपकारेषु, साध्या भावोपकारता, निष्कामवृत्तितो लभ्यैः, साध्यं लक्ष्यं मुष्णा-
स्वहम्. ५०. इत्तलक्ष्योपयोगेन, वत्तिंल्यं मुमुक्षुणा. आविर्भावः मुष्णाधेस्तु, एवः
परात्मतां वनेत्. ५१. यादक सिद्धस्वद्वपं मे तादृग् लोदस्तु कर्माणुः, कर्माद्विनाशाम्भ,
सोऽहं लभ्यशिरोमणिः. ५२. अहो एवः परमात्माऽहं, सत्तातः सम्प्रति स्मृतः उत्थितो

વ્યક્તિસિદ્ધયથ", સાધયિષ્યે પરાત્મતામ્. ૫૩. આત્મસામધ્યતઃ, શીઘ્રં, મથા કિં કિં નં
સાધ્યતે; સર્વકાર્યાણિ સિદ્ધયન્તિ, ચત્તેનાતઃ સમુત્પદે. ૫૪. લક્ષ્યસાધકબુદ્ધ્યા વૈ,
પરાત્માનં સ્મરત્યહમ્, સ્વર્નવદ્ બાહ્યભાવેષુ. દૃષ્ટિદેયા ન કુત્રચિત્. ૫૫. અવિ-
ચિન્તા વિધાતબ્યા, નવધા ભક્તિરાત્મનઃ આત્મભક્તિપ્રત્યાપેન, જીવા યાન્તિ પરં પદમ્.
૫૬. આત્મવત્સર્વજીવેષુ, દૃષ્ટિઃ સ્વોત્તનિકારિકા, ભાવશાન્તિપ્રકાશાય", દેયા ભક્તિ-
પરાયણૈઃ. ૫૭. લક્ષ્યીકૃત્ય નિભત્માનં, ધર્મકાર્યે પ્રવર્તનાત્, આત્મધ્યાનાદિરહિતો,
ભક્તિયોગી શિવં પ્રજેત્. ૫૮. સ્વાત્માં પરાત્મરૂપશ્ચ, દશ્યતે ભક્તિતાઃ સ્વયમ્ કરાતિ
દશનં જીવઃ, સ્વસ્થેતિ પ્રત્યયો મુનુમ્. ૫૯. સ્વામિ સેવક ભાવેન. ભક્તિરાધ્યા પ્રદર્શિતા,
પરવજ્ઞાનદશાયાં તુ, સ્વામિસેવકવર્જિતા. ૬૦. તત્ત્વમસ્યાદિરૂપેણ, સર્વકારિકપ્રત્યયામ્,
પરાં ભક્તિં સમાસાધ્ય, ભક્તિયોગી શિવં પ્રજેત્. ૬૧. ભક્તિયોગી ક્રિયાયોગી, જ્ઞાનયોગી
તથૈવચ, સામ્યયોગી મુનુર્વાં સિદ્ધિઃ, પ્રાપ્તુયાન્નાત્ર સંશય ૬૨. અસંખ્યયોગયુક્ત્યા વૈ,
મુક્તિઃ સ્યાન્નાત્ર સંશયઃ; તત્રાડપિ જ્ઞાન સમ્યક્ત્વ, ચારિત્રસિ વિશેષતઃ ૬૩. સ્યાદ્વાદ-
મુદ્રયા સર્વે, પદાર્થાઃ સન્તિ વસ્તુતઃ શ્રદ્ધાદિ તાદૃશી સમ્યક્, દશનં વ્યવહારતઃ ૬૪.
કથ ઉપશમો મિશ્રો, દશનંમોહકમંભુઃ ચતુર્ણાંચ કથાયાણાં, તથાનન્તાનુ અન્ધિનામ્. ૬૫.
નિર્લેયં દશનં તત્ત્વ, જ્ઞાનં સમ્યક્ પ્રભાસકમ્; દ્રવ્યતો ભાવતો વિદ્ધિ ચારિત્રં જૈન દશને.
૬૬. દેશતઃ સર્વતો વિરતિ ચારિત્રં તત્ત્વ દ્રવ્યતઃ સ્થૈયં શુદ્ધાત્મરૂપૈયં, ચારિત્રં તત્ત્વ
ભાવતઃ ૬૭. ભાવચારિત્રકાર્યે હિ, દ્રવ્ય ચારિત્ર કરણમ્; કાર્યકરણભાવસ્થ, બવસ્થા
સમપ્રવર્તતે. ૬૮. આત્મસદ્ધર્મભાસાય", સેવ્યં સદ્ગુરુયોગિરાટ્; સપ્તનયૈર્વિભજીત્વિ,
ચારિત્રં કમશુ દ્વિમત્. ૬૯. સ્થુત્તમુક્તમવિશેષેન, ક્રિયા ચારિત્રિણો દ્વિધા; શરીરાત્કૃતા
સ્થુલા, મુક્તમત્ત્વધ્યવનાયતઃ ૭૦ ધર્મસુક્તમ ક્રિયાયોગાત્, પ્રસન્નચન્દ્રવન્મુનિઃ, દ્રઢ
પ્રહારી વમ્બીઞ્ઞ, કર્મભટકં વિનાશયેત્. ૭૧. મુક્તમકર્મવિનાશાય, મુક્તમધર્મક્રિયાવરં,
ઋષભમાતૃવજ્ઞેયા કપિલપેરિવપ્રભોઃ ૭૨. સાપિજ્ઞાનં વિના નાસ્તિ. મનઃસ્થૈયં વિનાંતથા;
અતો ધ્યાનં ક્રિયારૂપં, મુક્તમં ધ્યેયં વિચક્ષણ્ઃ ૭૩. સર્વં તત્ત્વનિ ભોધ્યાનિ, નિશ્ચયે-
નંચકૈસ્તથા; શ્રદ્ધાશ્રદ્ધા વિવેકેન. ધર્મશાસ્ત્ર વિચારદેઃ ૭૪. સુખમાત્મનિ વિજ્ઞેયં,
જડેષુ નાસ્તિ કિચન; મૃગતૃણેવ બાંદેષુ, કુનો મિથ્યા પ્રધાવસિ ૭૫. બાહ્યવૃત્તિ
પન્થિજન્ય, આત્મા ધ્યેયો વિવેકતઃ નાસિદ્ધિર્જ્ઞાનરન્નેષુ, સ્થાનેષુ ધ્યેયધારણા. ૭૬.
પદ્મકં દ્રવ્યભાવાભ્યાં, સાધ્યં ચિત્તસમાધયે; બ્રહ્મરન્ધ્ર સ્થિતિ કૃત્વા, આત્મા ધ્યેયઃ
સનાતનઃ ૭૭. વ્યવહારનયેનોર્કતઃ, સમાધિસ્તત્ર ભયતે; શુદ્ધં પરાત્મનો ભયોતિ-ભાસતે
નાડત્ર સંશયઃ ૭૮. અનેકભવસંકારાત્, સમાધિવ્યવહારતઃ; નિશ્ચયાત્કિપ્રચદશેન,
સાધ્યતે જ્ઞાનયોગિભાઃ ૭૯. ઉત્તમો રાજયોગશ્ચ, હઃ પ્રેક્ષતઃ કનિષ્ઠકઃ; સાધ્યસાધન-
યોગેન, અપેક્ષાભો હઃ સ્મૃતઃ ૮૦. પાપમુકતક્રિયાયુક્તો, હઃ સાધ્યો વિચક્ષણઃ; અગી-
તાર્થા વિમુક્ચન્તિ, ભોક્તાપક્ષધારકા ૮૧. જૈનાત્રમપરીપાકાત્; સમ્યક્શ્રદ્ધા પ્રભયતે;
સાપેક્ષવાદભોધાસ્થ, મિથ્યાશુદ્ધિવિનશ્યતિ. ૮૨. ત્રિધાત્માનં વિભજન્તિ, બંધિત્વાત્મ-
ભેદતઃ પરાત્મસાધ્યસિદ્ધયથ", સમ્યગ્તુલ્પિ પ્રવર્તતે. ૮૩. સંયતશ્રદ્ધધર્મો ચ, યથાશક્તિ

प्रवर्तते, ज्ञानादीनां समाचारान्. शुद्धाति विधितः स्वयम्. ८४. अनन्तदुःखदावाग्नी,
संसारं हि सुखं कुतः; कुटुम्बादिममत्वम्, केवलं दुःखकारणम्. ८५. रागद्वेषद्विसं-
युक्तां मनः संसार उच्यते; रागद्वेषवियुक्तत्वाभिनो, मोक्षाय कारणम्. ८६. यावन्तो
मोक्षसम्बन्धा-स्तावन्तो दुःखहेतवः; स्वप्नेऽपि दुःखदावाग्नि-रहो मोक्षस्य चेष्टितम्.
८७. क्षणिकेषु पदार्थेषु, औद्यसीन्यं प्रवर्तते; रगादिहेतवो ये ये, ते ते वैराग्यहेतवः
८८. सर्वे अन्धसमा एवा, न मे वैरी न मे प्रियः; शुद्धानन्दस्वरूपोऽहं, निराकार-
स्वरूपवान्. ८९. शुद्धात्मपदमिच्छामि, स्वाभाविकसुखप्रदम्, सर्वकर्मविनाशाय-
सुसुकेऽहं प्रयत्नतः. ९०. स्वाभाविकस्वरूपे मे, सुखानन्तमहोदधिः; ज्ञानादिसद्गुणः
सर्वे, वर्तन्ते स्वस्वरूपतः ९१. साक्षीभूतो विपर्यामि, रुरन्त्यादशवन्मयि; निर्दोषः
सम्पन्नयैषु, प्रवर्ते स्वाधिकारतः ९२. अन्तर्दृष्टिं समाधाय, वर्तिष्येऽहं प्रयत्नतः;
धर्मकार्याणि कुर्वन्मनः, योग्यकर्मप्रवेदकः ९३. काष्ठे प्रक्षिप्तत्वे तैवं, धृतं दुग्धे च
तिष्ठति; तद्वत्कर्मप्रयोगेषु, आत्मा हेतुः प्रविष्टो ९४. उत्कृष्टानन्दसम्पन्न, ज्ञानरूपं सना-
तनम्; ध्यानंहीना न पश्यन्ति क्षणानावृत्तयेतसः ९५. ज्ञानिनामन्तमिच्छन्ता स्या-दज्ञानिनां
कुतो भवेत्; मध्यमानां वपुश्चिन्ता, योगचिन्ता तु मोक्षिणाम्. ९६. अहं गच्छेद्यो-
गच्छे-मधुददष्टिपराङ्मुषः; तद्वपि शम्भनामोति स्वप्नमिष्टानुभूतिवत्. ९७. शम्भ-
धर्मो न यस्याऽस्ति, नैवास्ति शम्भवेत्तता; कुतस्तादृशं शम्भं, भूकस्तत्र प्रभावति.
९८. श्रेष्ठं सर्वे स्वधर्मेण, परधर्मे न तादृशाः; अधिकस्त्वशादयोधो, ह्यधिकस्त्वशात्क्रियाः
९९. मिथ्येन्द्रजलवत्कर्म, नास्ति पादेषु तद्वपि; अहो मोक्षस्य माहात्म्याद्, कृशं
रक्षन्ति मानवाः १००. कामदृष्टियुता भूयाः, प्ररुणन्ति पदे पदे; रागचिन्तादिसम्पन्ना,
प्रमन्ति ध्यानवत्सदा. १०१. अहंममत्वसम्पन्ना, एवा दुःखाक्षयाः सदा; स्वायंदायवि-
भूताश्च; भ्रन्ति एवान् पदे पदे. १०२. स्तेयकर्मं प्रकुर्वन्ति, मिथ्या जल्पन्ति वाचया;
द्वेषयुद्धिं प्रकुर्वन्ति, वचयन्ति हि सज्जनान्. १०३. सर्वदोषाक्षयं दोषां, लज्जन्ति
भूकहेतुनः; आत्मदृष्टिपरावृत्ता, एवाः सर्वत्र दुःखिनः. १०४. आत्मज्ञानेन दोषाणां,
नाशः शीघ्रं प्रलयते; अतः कर्मविनाशाय, ह्यात्मज्ञानस्य हेतुता. १०५. उत्ततिद्रव्यसा-
वांश्यां, कर्ताव्या तत्त्वकादिक्षमि; उद्यमेन सदा साध्या, शुद्धानन्दपदप्रदा. १०६. जनाः
सर्वे सुखं यान्तु, लैनधर्मः प्रवर्द्धताम्; दोषाणां सर्वथा नाशो, भङ्गलानि पदे पदे.
१०७. सद्गुरोः सङ्गतिं लब्ध्वां, सम्यक्त्वं निश्चलं शुभम्; शान्तिं तुष्टिं च पुष्टिं च,
प्राप्नुवन्तु जनाः सदा. १०८. कपट्योश्चानिधियन्द्राण्डे, चैत्रभासे सुखप्रदे; ओकादश्यां
सिते पक्षे, जनानां शान्तिकर्कः. १०९. श्रीयुते कर्मसमाप्ते, सुखयन्त्रिसाधुना शुभा;
अष्टोत्तरशतब्रह्मैकैः कृतो योगप्रदीपकः. ११०.

ॐ शान्तिः

ૐ ક્ષી
અર્હ નમઃ

શ્રી

સજ્જન સન્મિત્ર
ચતુર્થ મહાનિધિ
ચૈત્યવંદનો

૧. શ્રી સીમંધર સ્વામીના દુહા.

અનંત ચોવીશી જિન નમું, સિદ્ધ અનંતી કોહ; કેવલનાણી સ્થવિર સવિ, વંદુ
એ કર ભેદ. ૧. એ કોહિ કેવલધરા, વિહરમાન જિન વીશ; સહસ કોહિ યુગલ નમું
સાધુ નમું નિશદિહ. ૨. એ ચારિત્રે નિમંલા, એ પંચાનન સિદ્ધ; વિષય કષાયને
જંભ્યા, તે પ્રભુનું નિશદિહ. ૩. રંકતણી પરે રંકવજ્યો, નિધણીયો નિરધાર; શ્રી સીમં-
ધર સાહિબા, તુમ વિષુ કોણ આધાર. ૪. મહાવિદેહમાં શ્રી સીમંધર સ્વામી, નિલ
વંદુ પ્રભાત; ત્રિકરણ વળી ત્રિયોગથી, જપું અહનિંશ જાપ. ૫. ભરતક્ષેત્રમાં હું રહું,
આપ રહો છે વિમુખ; ધ્યાન લોહચુબક પરે, કરી દ્રષ્ટિ સન્મુખ. ૬. ઋષભ લંછન
ચરણમાં, કંચન વરણી કાય; ચોત્રીશ અતિશય શોભતા, વંદુ સદા તુમ પાપ. ૭.

ચૈત્યવંદન.

સકલ કુશલવદ્ધી પુષ્કરાવત્તંમેષો, દુરિત તિમિર ભાતુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ; ભવજલ
નિધિ પોતાઃ સર્વ સંપત્તિ હેતુઃ, સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાંતિનાથ, શ્રેયસે પાર્શ્વનાથ. ૧.

૨. શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિન ચૈત્યવંદન.

૧

સીમંધર પ્રમુખ નમું, વિહરમાન જિન વિશ; ઋષભારિક વલી વંદીયે, સંપર્ક
જિન ચોવિશ. ૧. સિદ્ધાચળ ગિરનાર આળુ, અષ્ટાપદ વલી સાર; સમેતશિખર એ
પંચ તીર્થ, પંચમી ગતિ દાતાર. ૨. ભૂવં લોકે જિનવર નમું, તે ચોરશી લાખ;
સહસ સતાલું ઉપરે, ત્રેવીશ જિનવર ભાખ. ૩. એકસે બાવન કોહ વલી, લાખ ચોરાલું
સાર; સહસ ચુમ્માલીસ સાતસે, સાઠ જિન પદિમા ઉદાર. ૪. અષો લોકે જિન ભવન
નમું, સાત કોહ બહોંતેર લાખ; તેરસે કોહ નેચાશી કોહ, સાઠ લાખ ચિત્ત રાખ. ૫.

વ્યતર જ્યોતિષિમાં વહી જો, જિન ભવન અપાર; તે ભવિ નિત્ય વંદન કરો, જેમ પામે ભવ પાર. ૬. તિર્યાં હોડે શાશ્વતા, શ્રી જિન ભવન વિશાળ; ળત્રીશસેને ઓગણસાઠ, વંદુ થઈ ઊજમાળ. ૭. લાખ ત્રણ જોકાણું સહસ્ર, ત્રણસે વિશ મનોહાર; જિન પદિમા જો શાશ્વતા, નિત્ય નિત્ય કરું જુહાર. ૮. ત્રણ ભુવન માંહે વહી જો, નામાદિક જિન સાર; સિદ્ધ અનંતા વંદીયે, મહોદય પદ હાતર. ૯.

૨

વંદુ જિનવર વિહરમાન, સીમંધર સ્વામી; કેવલ કમલા કાંત હાંત, કરુણા રસ ધામી. ૧. કંચનગિરિ સમ દેહકાંત, વૃષભ લંછન પાય; ચોરાશી લખ પૂવં આય, સેવિત સુર રાય. ૨. છકુ ભત્ત સંયમ લીયો જો, પુંહરિકગિરી ભાણુ; પ્રભુ છો હરિસણુ સંપદા, કારણ પરમ કલ્યાણુ. ૩.

૩

સીમંધર યુગમંધર પ્રભુ, બાહુ સુખાહુ આર; જંબૂદ્વીપ વિદેહમાં, વિચરે જગ-દાધાર. ૧. સુખત સાહેબ ને સ્વયંપ્રભુ, ઋષભાનન શુભમાલ; અનંતવીર્ય ને સુરપ્રભુ, દશમાં દેવ વિશાલ. ૨. વજ્રધર ચંદ્રાનન નમું, ધાતકીખંડ મોભર; અષ્ટકમં નિવારવા, વંદુ વાર હભર. ૩. ચંદ્રબાહુ ને ભુજંગ પ્રભુ, નગી ઈશ્વર વીરસેન; મહાભદ્ર ને દેવ-જશા, અંબિકાવીર્ય નામેન. ૪. આઠે પુષ્કરધર્માં, અષ્ટમી ગતિ હાતાર; વિજય અહ નવ ચક્રવિશમી, પણુ વિશમી કીરતાર. ૫. જગનાથક જગદીશ્વર જો, જગ બંધવ હિતકાર; વિહરમાનને વંદતા, શુભ લહે ભવપાર. ૬.

૪

શ્રી સીમંધર વીતરાગ, ત્રિભુવન તુમે ઉપગારી; શ્રીએયાંસ પિતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧. ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકી, જેણે બચેા જયકારી; વૃષભલંછને વિરાજ-માન, વંદે નરનારી. ૨. ધનુષ પાંચસે દેહડીએ, સોહીએ સોવન વાન; ક્રીત્તિવિજય ઉવજાયાનો, વિનય ધરે તુમ ધ્યાન. ૩.

૫

સીમંધર પરમાતમા, શિવસુખના દાતા; પુરૂષલવધવિજયે જયો, સર્વ શુવના ગ્રાતા. ૧. પૂવં વિદેહ પુંહરિકગિરી-નયરીએ સોહે; શ્રી એયાંસ રાજ તિહાં, ભવિષ્યનાં મન મોહે. ૨. ચક્રેક સુપન નિર્મળ લહી, સલકી રાણી માત; કુશુ અર જિન અંતરે, સીમંધરજિન ભત. ૩. અનુકમે પ્રભુ જનમિયા, વળી ચૌવન પાવે; માત પિતા હરજે કરી, રૂક્મિણી પરણાવે. ૪. લોગવી સુખ સંસારનાં, સંજમ મન લાવે; સુનિમુક્ત નમિ અંતરે, દીક્ષા પ્રભુ પાવે. ૫. દાતી કમનો સય કરી, પામ્યા કેવળનાણુ; વૃષભલંછને શોભતા, સર્વ ભાવના બાણુ. ૬. ચોરાશી જસ ગણધરા, સુનિવર જોકે સો કોહ; ત્રણ ભુવનમાં ભેવતાં, નહીં કોઈ જોકની ભેહ. ૭. દશ લાખ કદાં કેવળી, પ્રભુજીને પરિવાર; એક સમય ત્રણ કાળના, બાણે સર્વ વિચાર. ૮. ઉદય પેદાઈ જિનાંતરે જો, થાશે જિનવર સિદ્ધ; જયવિજય શુર પ્રભુમતાં, શુભ વંદિત રૂપ લીધ. ૯.

જયતુ જિન જગદેહભાતુ, કામ દરમલતમહર; દુરિતઓધવિભાવવર્જિતં,
 નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૧. પ્રમુપાદપદે ચિત્તવ્યનો, વિષયદોલિતનિર્ભર; સંસારસગ-
 અસારધાતકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૨. અતિરોપવન્દિમાનમહીધર, તૃષ્ણાજલધિહિત-
 કર; વચનોર્જિતજંતુમોધકં, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૩. અજ્ઞાનતર્જિતરહિતચરણું,
 પરગુણો મે મત્સર; અરતિઅદિતચરણશરણું, નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૪. ગલીરવદન
 ભાતુ દિન દિન, દેહિ મે પ્રભુદયનં; ભાવવિજય શ્રી દદતુ મંગલં નૌમિ શ્રીજિનમંધરં. ૫.

૩. શ્રી સિદ્ધાચળના દુહા.

એકેકું દગધું ભરે, શેત્રુંજયસમો જેહ; ઋષમ કહે ભવ કેહનાં; કમં ખપાવે તેહ.
 ૧. શત્રુંજયસમો તીરથ નહિ, ઋષમસમો નહિ દેવ; ગૌતમ સરખા ગુરુ નહિ, વળી વળી
 વંદુ તેહ. ૨. સિદ્ધાચળ સમકં સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર; મનુષ્ય જન્મ પામી કરી, વંદુ વાર
 હમર. ૩. સોરઠ-દેશમાં સંચર્યો, ન ચક્યો ગઠ ગીરનાર; શેત્રુંજી નદી નાહો નહિ;
 તેનો ઝોળે બચો અવતાર. ૪. શેત્રુંજી નદીએ નાહીને, મુખ ખાંધી મુખ કોપ; દેવયુગાદિ
 પૂછ્યે, આણી મન સંતોષ. ૫. જમમાં તીરથ દો વહા, શત્રુંજય ગીરનાર; એક ગઠ
 સ્મિત સમોસર્થા, એક ગઠ નેમકુંભાર. ૬. શત્રુંજય ગીરી મંદણો મરુ દેવીનો નંદ;
 યુગલા ધર્મ નિવારકો, નમો યુગાદિ જિણુંદ. ૭. સિદ્ધાચળ સિદ્ધિવર્થા, અહિ મુનિશિંગ
 અનંતા; આગે અનંતા સિદ્ધશે, પૂજે ભવિ ભગવંત ૮. નેમવિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આવ્યા
 વિમલ ગરોદ; ભાવિ યોવીથી આવશે, પદનાભાદિજીણુંદ. ૯. પ્રાચે એ ગિરી શાન્તો
 મહીમાનો નહિ પાર; ઋષભ જિણુંદ સમોસર્થા, પૂરં નવાણું વાર. ૧૦. ડુંગર ચઢવા
 હોણા, હિતરતી નહિ વાર; શ્રી આદિશ્વર પૂજતાં, હાંકે હરખ ન માય. ૧૧.

૪. શ્રી સિદ્ધાચળના ચૈત્યવંદનો.

વિમલ કેવલ જ્ઞાન કમલા, કલિત ત્રિભુવન હિતકર; સુરરાજ સંસ્તુત
 ચરણ પંકજ, નમો આદિ જિનેશ્વર; ૧. વિમલ ગિરિવર શૃંગ મંદણ, પ્રવર શુભગણ
 ભુધર; સુર અંસુર કિતર કોઠિ સેવિત, નમો ૨. કરતી નાટક કિતરી ગણ, ગાય
 જિન શુભ મનહર; નિજજરાવાલિં નમો અહોનિશ, નમો ૩. પુંદરિક ગણપતિ સિદ્ધિ
 આધિ, કોઠિપણ મુનિ મનહર; શ્રી વિમલ ગિરિવર શૃંગ સિંદા, નમો ૪ નિજસાધ્ય
 સંધન સુર મુનિવર, કોઠિનતએ ગિરિવર; મુક્તિ રમણી વર્મા રંગે, નમો ૫. પાતલ
 નર સુરલોકમાંહી, વિમલ ગિરિવર તોપર; નહિ અધિક તીરથ તીર્થપતિ કહે, નમો ૬.
 એમ વિમલ ગિરિવર શિખર મંદણ, દુઃખ વિહંદણ દયાપ્રદ; નિજ શુદ્ધ સત્યા
 સંધનાથ, પરમ જ્યોતિનીપાપ્રદે જિતમોહ કોહ વિછોહ નિદ્રા, પરમપદાસ્થતં જયકર
 ગિરિરાજ સેવા કરણ તત્પર, પદવિજય મુહિતકર. ૭.

૫. શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધલેખ, શ્રી દુર્ગાતિર્થારો, ભાવ પરીને જે કહે, તેને ભવપાર

ઉતારે. ૧. અનંત સિદ્ધનો એક કામ, સકલ તીર્થનો રાય, પૂરનવાણું જપલહેવ, જ્યાં ઠવિયા પ્રભુ પાય. ૨. સૂરજકુંડ સુહામણો, 'કવચજક્ષ' અભિગમ; નામિરયા કુલેમ'હણે, જિનવર કરે પ્રણામ. ૩.

૩

શ્રી શત્રુઞ્જય સિદ્ધક્ષેત્ર, ત્રિદાચલ સાથો; આદિચર જિનરાયનો, જિહાં મહિમા ભયો. ૧. ઇહાં અનંત શુણ્વત સાધુ, પામ્યા શિવ વાસ; એકગિરિ સેવાથી અધિક, હોય ક્ષીર વિદાસ. ૨. હૃદય સવિ દૂરે હરે એ, બહુ ભવ સંચિત જેહ; સકલ-તીર્થ શિર સેહરો, હાન નમે ધરી નેહ. ૩.

૪

શત્રુઞ્જય ગિરિ વંદીએ, સકલ તીર્થ જગસાર; આતમ પાર્વત કારણે, એહી જ તીર્થ નિરધાર. ૧. શિવગિરિ સેવી શિવ વસ્યા, મહાત્મા નંતાનંત; એહ તીર્થની ફેરસના, અમ હેલે સુખવંત. ૨. તીર્થનામ યથાર્થ તે, જેહથી ભવ તરાય; વિષય ક્યાય મૂક ભવતણા, તીર્થ બકને છેદાય. ૩. સ્થવર જંગમ લેહથી, દુવિધ તીર્થ જણાય; જિન ગણદુરાદિ મુનિવગ, જંગમ તીર્થ કહાય. ૪. સિદ્ધાચળ અષ્ટાપદગિરી, આણુ સમેન સાર; રૈવતગિરિ આદે સવે, સ્થાવર તીર્થ અવધાર. ૫. ચિત્ત એજે શુદ્ધ સાધ્યથું, તન્મય સ્વરૂપાધાર; એકજ વાર એમ સેવતાં, આપે ભવનો પાર. ૬. સેવના, ભોગ અમ્રાંબ્ય છે, પણ ભક્તિ અંગ બળવાન; તે માટે રૂપ ઓળખી, શામળ કરે શુણ્વગાન. ૭.

૫

સિદ્ધાચલ શિખરે ચઢી, ધ્યાન ધરે જગદીશ; મન વચ કાય એકાગ્રથું નામ જયો એકવીશ. ૧. શત્રુઞ્જય ગિરિ વંદીએ, બહુમઢી શિવકામ; મરુદેવ પુંડરીકગિરિ રૈવતગિરિ, નિશામ. ૨. ત્રિમલચલ સિદ્ધરાજી, નામ ભગીરથ સાર; સિદ્ધક્ષેત્ર ને સહઅમલ, મુક્તિનિલય જયકાર. ૩. સિદ્ધાચળ શતકૂટગિરિ, હંક ને કોડીનિવાસ; કંબગિરિ લોકિત નમું, તાલકંજ સુખનાસ. ૪. મહામંથ દક્ષશક્તિ સહી, એ એકવીશે નામ; સાતે શુદ્ધિ સમાચરી. નિત્ય ક્ષીરે પરણમ. ૫. કંઠ શૂન્ય ને અવિધિ દોષ, અતિ પરિણતિ જેહ; ચાર દોષ છંડી-ભજે, ભક્તિ ભાવ શુણ્વ ગેહ. ૬. માનવ ભવ પામી કરીએ, સદ્ગુરુ તીરથ ભોગ; શ્રી શુભચીરને શાસને, શિવરમણી સંભોગ. ૭.

૬

શ્રી-શત્રુઞ્જય મહાત્મ્યની. રચના ક્ષીર સાર; પુંડરિકગિરીના સ્થાપનાર, પ્રથમ જિન ગણધર. ૧. એક દિન વાણી જિનની, અવગ્રી થયો આનંદ; આબ્યા શત્રુઞ્જય-ગિરી, પંચ કોહ સહ રંગ. ૨. ચૈત્રો પુનમને દિને એ, શિવથું ક્ષીરો યોગ; નમીએ ગિરીને ગણધર, અધિક નહીં ત્રિહુલોક. ૩.

૭

આદિચર જિનરાયનો, ગણધર શુણ્વત; પ્રગટનોમ પુંડરિક-ભક્ષ, મહી માહે

મહંત. ૧. મંચ ક્રોધ સાથે સુષીર, અણુમણુ જીહ્વા કીચ; શુક્લ ધ્યાન દ્યાતા અમૂલ, કેવલ તીકાં લીધ. ૨. ચૈત્રી પૂનમને લીને એ, પામ્યા પદ મહાનંદ; તે કિનથી પુંડરિક ગિરી, નામ ધામ સુખકંદ. ૩.

૮

જય ! જય ! નાશિનરિકનંદ, સિદ્ધાચલ મંડણ; જય ! જય ! પ્રથમ જિણુંદ-
અંદ, ભવદુઃખ વિહંડણ. ૧. જય ! જય ! સાધુસૂરિક વૃંદ-વંદિત પરમેસર; જય !
જય ! જગદાનંદ કંદ, શ્રી ઋષભ જિનેસર. ૨. અમૃતસમ જિનધમનો એ, હાયક
જગમાં બણ; તુજપદ પંકજ પ્રીતધર, નિશ્ચિન નમત કલ્યાણ. ૩.

૯

કલ્પવૃક્ષની છાંયડી, નાનડીયો રમનો; સોવન હિંચોળે હિંચતો, માતાને મન ગમતો.
૧. સૌ દેવી બાળક થઈ, ઋષભજીને તેડે; વાલા લાગો છો કહી, હૈય શું બીડે. ૨.
જિનપતિ ચૌવન પામીયા, ભાવે શું ભગવાન, ઈંદ્રે ઘાલ્યો માંડવો, વિવાહના મહાણ. ૩.
ચોરી બાંધી ચિહ્નુ દીશે, સુરગોરી ગીત ગાવે; સુનંદા સુમંગલા, પ્રભુજીને પરણાવે. ૪
સચલ સંગ છંડી કરી, કેવલજ્ઞાનને કાળે; અષ્ટકમનો ક્ષય કરી, પહોંચ્યા શિવપુર
ધામે. ૫. ભરતે બિંબ ભરાવીયાએ, શત્રુજય ગિરિરાય; વિજયપ્રભ સૂરિ તણા, ઉદય-
રત્ન ગુણ ગાય. ૬.

૧૦

વિમલગિરિવર સચલ અધહર ભરિકજન મન રંજનો, નિજરૂપધારી પાપ ટારી
આદિજિનમદ ગંજનો; જગજીવ તારે ભરમ ફારે સચલ અરિહલ ગંજનો, પુંડરીક
ગિરિવર શૃંગ શોભે આદિનાથ નિરંજનો. ૧. અજ અમર અચલ આનંદરૂપી જન્મ
મરણ વિહંડણો; સુર અસુર ગાવે ભક્તિભાવે વિમલગિરિ જગ મંડણો; પુંડરીક ગણ-
ધિપ રામપાંડવ આદિ દે બહુ સુનિવરા, જિહ્વા મુકિત રમણિ વયાં રંગે કમંકંટક સહુ
જરા. ૨. કેઈ જગમાં અન્ય નહિ વિમલગિરિ સમ તારક, ફર ભવિયાં જે ભવિયાં
સદા દુષ્ટિ નિવારક; એક ત્રીજે પથમે ભવવરે શિવદુઃખવારક, ઈહ આસધારી શરણુ-
ધારી આતમા હિતકારક. ૩.

૫. શ્રી. આદિનાથ ચૈત્યવંદન.

૧

આદિદેવ અરિહંત નમું, ધનુષ પાંચશે કાયા; નહીં કામ ક્રોધ માન, મૃષા
નહીં માયા. ૧. નહીં રાગ નહીં દ્વેષ, નામ નિરંજન તાહરું; વદન દીકું વિશાલ
તીકાં, સવિ પાપ ગમું માહરું. ૨, નામે હું નિર્મલ થયે, જપુ' બપ જિનવર તણો;
કવિ ઋષભ એમ ઉચ્ચરે, આદિદેવ મહિમા ઘણો. ૩.

૨

સર્વાંશયે સિધ્ધે થકી, ચવિયા આદિ જિણુંદ, પ્રથમ રાય વિનીતા વસે, માનવ
ગણ સુખકંદ. ૧. ભેની નકુલ જિણુંદને, હાયન એક હબર; મૌનાતીતે કેવલી, વડ હેઠે

નિરધાર. ૨ 'ઉત્તરાપાદા જન્મ છે એ, ધન રાશિ અરિહંત; દશ સહસ્ર પરિનારથુ',
વીર કહે શિવ કંત. ૩.

૩

અરિહંત નમો ભગવંત નમો, પરમેશ્વર જિનરાજ નમો; પ્રથમ જિનેસર પ્રેમે
પ્રેમી, સિદ્ધાં સદ્ગતિ કાજ નમો. અં ૧. પ્રથુ પારંગત પરમ મહેદય, અવિનશી
અકલંક નમો; અજર અમર અદ્ભૂત અતિથય નિધિ, પ્રત્યક્ષ જલધિમયંક નમો. અં ૨.
તિહુયણુ ભવિગમ જનમન વહિય, પૂરણ દેવ રસાલ નમો; લગી લગી પાય નમું
હું ભાલે, કરએડીને ત્રિકાલ નમો. અં ૩. સિદ્ધ બુદ્ધ તું જગજન સજ્જન, નયનાનહન
દેવ નમો; સકલ સુગસુર નરવર નાયક, સારે અહનિશ સેવ નમો. અં ૪. તું તીર્થંકર
સુખકર સાદિય, તું નિષ્કારણ બંધુ નમો; શરણાવત ભવિને હિત વત્સલ, તુંહિ
કૃપારમ સૌંધુ નમો. અં ૫. કેવલ સનાદગે દર્શિત, લોકાલોક સ્વભાવ નમો; નશિત
સકલ કલક કલુષગણ, દુરિત ઉપદ્રવ ભાવ નમો. અં ૬. જગચિતામણી જગગુરુ,
જગહિત-કારક જગજન નથ નમો; ઘોર અપાર ભવોદધિ તાગણ, તું શિવપરને માથ
નમો. અં ૭ અશરણ શરણ નિરાગ નિરંજન, નિરૂપાધિક જગદીશ નમો; બોધિ
દીઓ અનુપમ જ્ઞાનેશ્વર, સંનિમલ સૂરીશ નમો. અં ૮.

૬. શાંતિનાથ જિન ચૈત્યવંદન

૧

વિશ્વવિશાળી મહિમા, જવલ તેજે વિરાજત, શાંતિ શાંતિકર સૌમિ દુરિત
માન શાન્તે, પોદથ વિદ્યાદેવોપિ, અતુષ્ઠિ સુરેશ્વરાઃ બ્રહ્મદયશ્ચ સર્વેડપિ યં સેવંતે
કૃતાકરાઃ ૨. ઈ. શ્રી જયે વિજયે ઈ જયે પરૈડતપિ; તુષ્ટિ કુરુ કુરુ પુષ્ટિ, કુરુ કુરુ શાંતિ
મહાજયે. ૩. નકચપિ વ્યાધયો દેહે, ન જવસ ન ભગંદરાઃ કયામસ્વાસોદયો નૈવ, વાધ તે
શાંતિમેવનાત્. ૪. ચક્ષુભૂતિ પિશાચાદ્યા વ્યંતરાદુલ્લ મુદ્ગરાઃ સર્વેષામ્નન્તુ તે શાંતિ નાથ
સેવા કરેમયાં ૫

૨

જય જય શાંતિજિણુંદ દેવ, હચિણાઉર સ્વામી; વિશ્વસેન કુલચંદ સમ; પ્રથુ
અંતરમ્મી. ૧. અચિરા ઉર સર હંસ જિમ. જિનવર જયકારી; મારી રોગ નિવારકે,
કીર્તિ વસ્તારી ૨. સોલમા જિનવર પ્રણમીયે એ, નિન ઉડી નમી શીશ; સુરનર
જૂપ પ્રસન્ન મન, નમનાં વાષે જગીશ. ૩.

૭. શ્રી. મહિત્તનાથ જિન ચૈત્યવંદન

૧

પહેલું ચોથું પાંચમું. ચારિત્ર ચિત્ત લવે; કૃપક એડી જિનજી ચલી, ઘાતિ
કમં બપાવે. ૧. દીપ્તા દિન શુભ ભાવથી, ઉપન્યુ કેવલનણ; સમવસરણ સુરવર રથે,
ચતુર્વિક્ક સદ્ધ મંહણ. ૨, વરસં પંચાવન સહસ્રનું એ. જિનવર ઉત્તમ આય; તસ પદ
પંચ નમ્યા થકી, ચિદ્રૂપે ચિત્ત કથ. ૩

૨

પુરુષોત્તમ પરમાત્મા, પરમ જ્યોતિ પરધાન; પરમાનંદ સ્વરૂપ રૂપ, જગતમાં નહી ઉપમાન. ૧. મરકત રત્ન સમાન વાન, તનુ કાંતિ બિરાજે; સુખ સોભા શ્રીકાર દેખી, વિદ્યુમંડળ લાજે. ૨. ઇંદ્રવર કલ નયન સચલ, જન આણુંકકારી; કુંભરાય કુલ ભાણુ ભાલ, દીધિત મનોહારી. ૩. સુરવધુ નરવધુ મહિ મહિ, જનશુષુ ગણુ ગાતી; ભકિત કરે શુભવંતની, મિથ્યાં અથ ઘાતી. ૪. મહિ જિજ્ઞુસ પદ પદની એ, નિત્ય સેવા કરે જેહ; રૂપવિજય પદ સંપદા, નિશ્ચય પામે તેહ. ૫.

૮. શ્રી. નમિનાથ જિન ચૈત્યવંદન

સકલ મંગલ ઠેલિ કમલા, મંદિરં શુભ સુહરં, વર કનક વણું સુપણું પતિ જસ, ચરણુ સેવે મનહરં; અમરાવતી સમ નયરી મિથિલા, રાજ્ય ભાર દુરાધરં; પ્રજામામિ શ્રી નમિનાથ જિનવર, ચરણુ પંકજ સુખકરં. ૧. ગજવાજિ સ્વંદનદેશપુર ધન, ત્યાગ કરી ત્રિભુવન ધણી; ત્રણુશે અઠ્યાશી કોરિ ઉપર, દીએ લખ એંશી ધણી; દીનાર જનની જનક નામાંકિત, દીએ ઇન્દ્રિય જિનવરં; પ્રણામ ૨. સહસ્રાસ વનમાં સહસ્ર નર મુત, સૌમ્ય ભાવ સમાચરે; નર ક્ષેત્ર સંજી ભાવ વેહી; જ્ઞાન મનઃપથં વરે; અપ્રમત્ત ભાવે ધાતિ ચઉખય, લહે કેવલ દિનકરં; પ્રણામ ૩. તવ સકલ સુરપતિ ભકિત નતિ કરી, તીર્થપતિ શુભુ ઉચ્ચરે; જય જગત જંતુ જાત કરુણાવંત તું ત્રિભુવન શિરે; જય અકલ અચલ અનંત અનુપમ, ભગ્ય જન મન ભયહરં; પ્રણામ ૪. સંતતશ જસ ધરા મુનિ, સહસ્ર વિશતિ શુભનીલા; સહસ્ર એકતાલીશ સાહુણી, સોલસે કેવલી લલા; જિનરાજ ઉત્તમ પદની પદે, રૂપવિજય સુહરં, પ્રણામ ૫.

૯. શ્રી. નેમિ જિન ચૈત્યવંદન.

૧

સમુદ્રવિજય કુલ ચંદ નંદ, શિવાદેવી જાયા; ચાહવ-વંશ નલોમણિ, સૌરીપુર ઠાયા. ૧. બાલથકી બ્રહ્મચર્ય ધર, ગત માર પ્રચાર; લોહતા નિજ આત્મિક શુભ, ત્યાગી સંસાર. ૨ નિઃકારણ જગલવનો એ, આશાનો વિશ્રામ; દીન હયાલ શિરોમણિ, પૂરણ સુરતર કામ. ૩. પશુઆં પુકાર સુણી કરી, છાંડી ગૃહ વાસ; તત્કણ સંયમ આદરી, કરી કમનો નાશ. ૪. કેવલ શ્રી પામી કરી એ, પહોતા મુક્તિ મહાર; જન્મ મરણ ભય ટાલવા, જ્ઞાન સદા સુખકાર. ૫.

૨

ગાવીશમા શ્રી નેમિનાથ, નિલ ઉઠી વંદો; સમુદ્રવિજય સુત ભાનુ સમ, ભવિ જન સુખ કંદો. ૧. સઘન શ્યામ ઘતિ દેહની, હશ ધનુષ્ય શરીર; અમિત કાંતિ ચાહવ ધણી, ભાંજે ભવ તીર. ૨. રણમતી રમણી તણુ એ, બ્રહ્મચર્ય ધર ખીર; શિવ રમણી સુખ વિલસતા. ભૂપ નમે ધરીધીર. ૩

૧૦. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય વંદન.

૧

ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વાચિન્તામણીયતે; ક્ષાધરણેન્દ્રવૈરાટ્યા પદ્માદેવીયુતાય
તે. ૧. શાન્તિ તુષ્ટિ મહાપુષ્ટિ ધૃતિ ક્રીતિ વિધાયિને, ૪ ક્ષાદ્વિહ્યાલ વેતાલ સર્વાધિ
ભ્યાધિ નાશિને. ૨. જ્યાડજિતાડ્ઙ્યાવિજ્યાડ્ઙ્યાડપરાજિતયાડન્વિતઃ; દિશાંપાલેશ્વ-
રૈયદૈ વિંદ્યાદેવીભિરાન્વતઃ. ૩. ૪ અસિઆક્રિયાય નમઃ સતત્ર ત્રૈલોક્યનાથતામ્; ચતુઃપદ્મિ
મુરેન્દ્રાસ્તો, ભાસન્તો છત્રચામરૈઃ ૪. શ્રીશંખેશ્વરમણન! પાર્શ્વજિન! પ્રણતકલ્પતરુકલ્પ!
ચૂર્ય દુષ્ટઘાત, પૂર્ય મે વાંછિત નાથ! ૫.

ગોઠી પાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન

૨

પ્રણમામિ સદા પ્રભુ પાર્શ્વજિન, જિનનાયક હાયક સુખધન; ધન ચાર મહોત્તમ
દેહધર, ધરણ્યતિ નિત્ય સુસેવકર. ૧. કરુણા રસ રચિત ભવ્યદૃષ્ટી, દક્ષિ સપ્તમુશો-
ભિત મૌલિમણિ; મણિ કંચન રૂપ ત્રિકોટી ઘટ, ઘટિતામુર કિન્નર પાર્શ્વતટ. ૨.
તટનીપતિ શોષ ગંભીર સ્વર, સ્વરનાકર અશ્વસુસેનનર; નરનારી નસસ્કૃત નિત્ય મુદ્ધ,
પદ્માવતી ગાવતી ગીત સદા. ૩. સહનેન્દ્રિય શોષ યથા કમઠ, કમઠામુર લારણ મુક્તાહઠ;
હઠે હેલિત કમ કૃતાંત બલ, બલ ધામ ધુરધર પંકજલ. ૪. જલજંવયપત્ર પ્રભાનયન,
નયનંદિત ભવ્ય નરેશ્વરન; મન મન્મથ મહીરૂઢ વન્હિસમ, સમતામય રત્નકર પરમ.
૫. પરમાથ વિચાર સદા કુશલ, કુશલ કુરુ મે જિનનાથ અલ; અલિની નલિની
નલિનીલ તનુ, તનુતા પ્રભુપાર્શ્વજિન સુધન. ૬. ધન ધાન્યકર કરુણા પરમ, પરમા-
મૃત સિદ્ધિ મહાસુખદ, સુખહાયક નાયક સંત ભવ, ભવભૂત પ્રભુ પાર્શ્વજિન શિવદ. ૭.

૩

પુરિસાહાણી પાસનાહ, નમીચે મનરંગ; નીલ વરણ અશ્વસેન નંદ, નિર્મલ
નિઃસંગ. ૧. કામિત હાયક કલ્પ સાખ, વામા મૃત સાર; શ્રી ગવલીપુર સ્વામ નામ,
જપિચે નિરધાર. ૨. ત્રિભુવન પતિ ત્રેવીશમે એ, ભસ અખંદિત આણુ; એક મને
આસધતાં, લલિચે કાઠ કલ્યાણ. ૩.

શ્રી અન્તરિક્ષ પાર્શ્વનાથનુ

૪

પ્રભુ પાસળ તાહર નામ મીઠું, તીર્હુલોકમાં એટલું સાર હીઠું; સદા સમરતાં
સેવતાં પાપ નીઠું, મન માહરે તાહર ધ્યાન જેઠું. ૧. મન તુમ પાસે વસે રાત હીસે,
મુખ પંકજ નીરખવા હંસ હીસે; ધન્ય તે ઘડી જે ઘડી નયણ હીસે, ભલી ભક્તિ ભાવે
કરી વિનવી જે. ૨. અહો એહ સંસાર છે દુઃખ દોરી, ઈંદ્રજલમાં ચિત્ત લાગ્યું ઠગોરી;
પ્રભુ માનીચે વિનતિ એક મોરી, મુજ તાર હું તાર બલીહારી તોરી. ૩. સહિ સ્વપ્ન
જંબલને જાંજ મોહો, ઘડીયાલમાં કાલ રમતો ન ભોયે; મુધા એમ સંસારમાં જન્મ

ખા.યા, બહા ધૃત તણે કારણે જળ વિદ્યોયા. ૪. એનો ભમરકો કેમુઆ બ્રાન્તિ ધાયો, જઈ શુકન ગ્રી ચંચુ માહે ભરાયો; શુદે ભાંખું બાળી ગલે દુઃખ પાયો, પ્રભુ લાલચે છુપડો એમ વાહ્યો. ૫. ભમ્યો ભમ' ભૂદ્યો રમ્યો કમ' ભારી, કયા ધમ'ની શમ' મે' ન વિચારી; તોરી નમ' વાણી પરમ મુખકારી ત્રીકું લોકના નાથ મે' નવી સંભારી. ૬ વિપય વેલડી શેલડી કરીય બાણી, ભણ મોહ તૃષ્ણાં તણ તુજ વાણી; એકવો ભલો ભુંડો નિજ બાણી, પ્રભુ રાખીએ ખાંડીની છાંય પ્રાણી. ૭. મે.સ વિવિધ અપરાધની કોડિ સહીએ, પ્રમુ શરણે આઠ્યા તણી લાજ વહીએ; વડી ઘણી ઘણી વિનતિ એમ કહીએ; મુજ માનસ સરે પરમ હંસ રહીએ. ૮.

કલ્પશ-એમ કૃપા મૂરત પાશ્વસ્વામી, મુગતિગામી ધ્યાઈએ; અતિ ભક્તિ ભાવે નિપત્તિ ભવે, પરમ સંપત્તિ પાઈએ; પ્રભુ મહિમા સાગર ગુણ વૈરાગર, પાશ્વ અન્તરિક્ષ જે સ્તવે; તસ સકલ મગલ જય જયારન, આનંદવદ્ધન વિનંવે. ૯.

શ્રી. શંખેધર પાશ્વજિનનુ

પ

સકલ ભવિજન અમલકારી, ભારી મહિમા જેહને; નિખિલ આતમ રમા રાજીત, નામ જપીએ તેહનો, દુષ્ટ કર્મબંધક કિન્નરી જે, ભવિક જન મન મુખ કરો; નિત્ય ભાવ જપીએ પાપ ખપીએ, સ્વામી નામ શંખેધરો. ૧. બહુ પુન્ય રાશિ દેશ કાશી, તથા નયરી વણારસી; અશ્વમેન રાજ રાણી વામા. રૂપે રતિ તતુ સારીખી; તસ કુખે સુપના ચૌહ મુચિત, સ્વર્ગથી પ્રભુ અવતર્યો; નિત્ય ૨. પેસ માસે કૃષ્ણ-પક્ષે, દશમી દીન પ્રભુ જનમિયા; સુરકુમરી સુરપતિ કિન્નિભાવે, મેરુગૃહે સ્થાપિયા; પ્રભાતે પૃથ્વીપાંત પ્રમોદે, જન્મમહોચ્છવ અતિ કર્યો; નિત્ય ૩. ત્રણ લોક તરૂણી મન પ્રમોદી, તરૂણ વય જળ આવીઆ; તવ માત તતે પ્રસન્ન ચિતે, ભાનિની પરણાવીઆ; કમઠ શઠ કૃત અગ્નિ કુંડે, નાગ બલતો ઉદ્યો; નિત્ય ૪. પેસ વહિ એકાદશી દિને, પ્રવ્રજ્યા જિન આહરે; સુર અમુર રાજ ભક્તિ સન્ન, સેવના ઝાઝી કરે; કાઉસગ કરતાં દેખી કમઠે, ક્રીધ પરિસહ આકરો; નિત્ય ૫. તપ ધ્યાનધારાફલ જિનપતિ, મેઘધારે નયિ અદ્યે; તિહાં અલિત આસન ધરણ આયો, કમઠ પરિસહ અટકદ્યો; દેનાધિદેવની કરે સેવા, કમઠને કાઢી પરો; નિત્ય ૬. કમે પામી કેવળજ્ઞાન કમળા, સઘ અકેનિહ સ્થાપીને; પ્રભુ ગયા મોક્ષે સમેતશિખરે, માસ અણુસણ પાળીને; શિવ રમણી રંગે રમે રસીયો, ભાવક તમ સેવા કરો; નિત્ય ૭. ભૂતદેવ પિશાચ વ્યંતર, જલણ જલોહર ભય ટળે; રાજ રાણી રમા પામે, ભક્તિ ભાવે જો મળે; કલ્પતરૂથી અધિક દાના, જગન વ્રાતા જય કરો; નિત્ય ૮. જરા જર્જરીભૂત ચાહવ, સૈન્ય રોગ નિવારતા; વદીયાર દેશે નિત બિરાજે, ભવિક છવને તારતા; એ પ્રભુ તણાં પદ પદ સેવા, રૂપ કહે પ્રમુતા વરો; નિત્ય ૯.

૧૧. શ્રી. મહાવીર સ્વામી ચૈત્યવંદન

૧

ૐ અર્ધ શ્રી મહાવીર! વધમાન! જિનેશ્વર! શાંતિ તુષ્ટિ મહાપુષ્ટિ; કુરુ

સ્વેચ્છાં દ્રુત પ્રત્યો । ૧. સર્વદેવાધિદેવાય, નમો વીરાય તાપિને; મહાભૂતમહામારી, દ્રુત નાશય! નાશય । ૨. સર્વત્ર કુર મે રક્ષાં, સર્વોપદ્રવનાશતઃ; જયં ચ વિજયં સિદ્ધિં, કુર શીઘ્રં કૃપાનિધે । ૩. સ્વપ્નામસ્મરણાદેવ ! ફલતુ મે વાંછિતં સદા; દૂરીભવન્તુ પાપાનિ, મોહં નાશય વેગતઃ ૪. ઈ 'હો અહં મહાવીર,'-મંત્રજપેન સર્વદા; બુદ્ધિસાગરશક્તીનાં, પ્રાદુભવિ ભવેદ પ્રવચ્ચ. ૫.

૨

પરમાનંદ વિલાસ ભાસ, શાસન છે જેહનું; વરસ સહસ્ર એકવીશ, વહાલું છે તેહનું. ૧. શ્રી મહાવીર મહિયલ કરું, પણ સમતા ધારી; ભેશ ન કળહું ન દેખવે, સહુને હિતકારી. ૨. બહુ અતિશય લીલા વતી કરતાં જન પ્રસન્ન; બ્રહ્મચારી ચૂદામણિ, જસ નહિ વિષયનો સંગ. ૩. ગુરુ પાસે ભણીયા નહીં, પણ સઘળું જાણે; નિંદ વિના પરમેશ્વર, સુખ સઘળાં માણે. ૪. રજતમણિ ગદ હેમ વસે, નહીં પરિબ્રહ્ પાસ; આમર છત્ર વિજાવના, નિરપરિવ્રતા ભાસ. ૫. સેવા કરાવે સહુ ભણી, નામ ધરાવે સાધુ; સાધ ધરામચ્ચ કેા નહીં, સુશ્રમ નિરામાધુ. ૬. રાગ નહીં પણ રીઝવે, સર્વી ભવિના ચિત્ત; દ્વેષ નહીં પણ ટાળીયા, મોહાદિક અમિત. ૭. ક્રમ નહીં પણ લોગવે, સર્વી વસ્તુના મમં; ક્રમ નહીં પણ સર્વી તણા, કહે કમના મમં. ૮. નિર્માદિક લીલા નહીં, શમ તણો નહીં પાર; તસ ગુણ દાખવી નવી શકું, ભે હોય જીવ અપાર. ૯. જિનવર જિમને પૂજતાં, હોય શતગણુ પુન્ય; સહસ્ર ગણુ ફલ ચંદને, જે લેપે તે ધન્ય. ૧૦. લાખ ગણુ ફલ કુમુમતી, માલ પહેરાવે, અનંત ગણુ ફલ તેહથી ગીત ગાન કરાવે. ૧૧. તીર્થ કર પંકજી વરે, જિન પૂજથી જીવ; પ્રીતિ ભક્તિ એમ લેખવે, સ્થિરતા પચ્ચ અનીવ. ૧૨. જિન પ્રતિમા જિન સારીખી, ત્રિદાંતે ભાખી; નિરોપા સહુ સારીખા, ચાપના તેમ દાખી. ૧૩. ત્રય કલ ત્રિભુવન માંહે એ, કરે તે પૂજન જેહા દરીશન કેરું ખીજ છે, એહમાં નહીં સંદેહ. ૧૪. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ તેહને, હોય સદા સુપ્રસન્ન; એહી જીવિત ફલ જાણીએ, તેહીજ ભવિ જન ધન્ય. ૧૫.

૩

વદમાન જિનવર ધણી, પ્રણમું નિલમેવ; સિદ્ધારથ કુલચંદ્રે, સુર નિર્મિત સેવ. ૧. ત્રિશક્તા ઉદર સર હસ સમ, પ્રગયો સુખ કંઠ; કેશરી લંછન વિમલ તનુ, કંચનમય વૃંદ. ૨. મહાવીર જગમાં વડો એ, પાવાપુરી નિર્વાણ; સુર નર ભૂપ નમે સદા, પામે અવિચલ દાણ. ૩.

૪

સિદ્ધારથ સુત વંદીએ, ત્રિશક્તાદેવી માય; ક્ષત્રિયકુંડમાં અવતર્યા, પ્રભુજી પરમ દયાલ. ૧. ઉજજવલ્લી છંદ આપાકની, ઉત્તરાશ્વશુભ્રી સાર; પુષ્પોત્તર વિમાનથી, અવિચા શ્રી જિનમાણ. ૨. લક્ષણ અડહિય સહસ્ર એ, કંચનવર્ણીય કાય; મૃગપતિ લંછન પાઉલે, વીર જિનેશ્વર રાય. ૩. ચૈત્ર શુદ્ધિ તેરસ દિને, જન્મ્યા શ્રી જિનેશ્વર; સુર નર મળી સેવા કરે, પ્રણમું જન્મકલ્યાણ. ૪. માગસર વહિ દશમી દિને, લીએ પ્રભુ સંજમભાર;

ચઉનાણી જિનજી થયા, કરવા જમ ઉપકાર. ૫. સાહાબાર વરસ લગે, સદ્ગુણ પરિસહ
ધાર; ઘન ઘાતિ ચઉ કર્મનો, વજ કર્યો ચક્ર્યુર. ૬. વૈશાખ સુદિ દશમી દિને, ધ્યાન
શુકલ મન ધ્યાન; શમી વૃક્ષ તમે પ્રભુ, પામ્યા પંચમ નાણુ. ૭. સંઘ ચતુર્વિંશ
સ્થાપવા, દેશના કીએ મહાવીર; ગૌતમ આદિ ગણધર, કર્યા વજીર હજીર. ૮. કાર્તિક
અમાવાસ્યા દિને, શ્રીવીર લક્ષ્મી નિર્વાણ; પ્રભાતે ઇન્દ્રભૂતિને, આપ્યું કેવલનાણુ. ૯. જ્ઞાન
શુષ્કે હીવા કર્યા એ, કાર્તિક કર્મલા સાર; પુણ્યે સુક્રિવધૂ વર્ષા, વરતી મંગળમાળ. ૧૦.

શ્રી મહાવીર જિન (દીપમાલિકા)નું ચૈત્યવંદન.

જય જય શ્રી જિન વર્ધમાન, સોવન સમ કાય; સિંહ લંછન સિદ્ધધાર્ય-
રાય, ત્રિશલા સુવંશન. ૧. વરસ ગહોત્તર આઉ દેહ, કર સત્ત પ્રમાણુ; ઋષભાદિક
સમ ભસ વંશ, ઇન્દ્રાકુ સમ જાન. ૨. છર્ફ ભત્ત સંજમ લીઓએ, કુંડલગ્રામ સુલ કામ;
ગણધર અંગીયારે સહિત, આવો શિવપુર સ્વામ. ૩. ચૌહદ સહસ્ર મુનિ શિષ્ય છત્રીશ
સહસ્ત્ર; શ્રમણી શ્રાવક એક લાખ, ગુણસર્ફ સહસ્ત્ર. ૪. ત્રીન લાખ શ્રાવિકા વહી, અધિક
સહસ્ત્ર અઠાર; સુર માતંગ સિદ્ધાચિકા, નીત સાનિધ્યકાર. ૫. એકાકી પાવાપુરીએ,
છર્ફ ભક્ત મુળણુ; પ્રભુ પહોતા અમૃત પદે, કરો સંઘ કલ્યાણ. ૬.

૧૨. શ્રી ઇન્દ્રભૂતિ ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

ભિક્ષુ ધરી સર્વજનું, જિન પાસે આવે; મધુર વચણું વીરજી, ગૌતમ જોલાવે.
૧. પંચભૂત મહિ ધરી, એ ઉપજે વિષ્ણુસે; વેદ અથા વિપરીતથી, કહો કેમ ભવ
તરશે. ૨. જ્ઞાન જ્યાં હમ ત્રિહું પદે એ, જાણે તેહજી જીવ; જ્ઞાનવિમલ ઘન આત્મા,
સુખ ચેતના સદૈવ. ૩.

૧૩. શ્રી અગ્નિભૂતિ ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

કર્મતણા સંશય ધરી, જિન ચરણે આવે; અગ્નિભૂતિ નામે કરી, તવ તે જોલાવે.
૧. એક મુખી એક છે દુઃખી, એક ક્રિકર સ્વામી; પુરુષોત્તમ એકે કરી, કિમ શક્તિ પામી.
૨. કર્મતણા પ્રભાવથી એ, સકલ જન્મત મંસણુ; જ્ઞાનવિમલથી જાણીએ, વેદારથ સુપ્રમાણ. ૩.

૧૪. શ્રી વાયુભૂતિ ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

વાયુભૂતિ ત્રીજો કહ્યો, તસ સંશય એક; જીવ શરીર જેહુ એક છે, પણ જિન
ત દેહ. ૧. પ્રજ્ઞાજ્ઞાન તપે કરી, આતમ નિર્મલ લહીએ; કર્મ શરીરથી વેગલો, એમ
વેદ સદ્દિયે. ૨. જ્ઞાનવિમલ શુભ ઘન ધણી એ, જહમાં કિમ હોય એક; વીર વચણથી
તે લહો, આણી હૃદય વિવેક. ૩.

૧૫. શ્રી વ્યક્તગણધરનું ચૈત્યવંદન.

પંચભૂતનો સંશયી, ચોથો ગણી-વ્યક્ત; ઇન્દ્રભલ પરે જગ કહ્યો, તો કિમ તસ
સક્ત. ૧. પૃથ્વિ પાણી દેવતા, ઇંમ ભૂતની સત્તા; પણ અધ્યાત્મ ચિત્તને, નહિ તેહની
મમતા. ૨. એમ સ્વાદ્વલ મતે કરી એ, ટાલ્યો તસ સંદેહ; જ્ઞાનવિમલ જિન ચરણું,
અતો અધિક-સ્નેહ. ૩.

૧૬. શ્રી સુધર્માગણધરનું ચૈત્યવંદન.

સોહમ સ્વામીને મને, છે સંશય એહવો; જે ઇંહાં હોયે એહવો, પરભવે તે, તેહવો. ૧. શાલિ થકી શાલિ નીપજે, પણ ભિન્ન ન થાય; સુષુ એહવો નિશ્ચય નથી, એમ કહે જિનસય. ૨. ગોમયથી વીંછી હોવે એ; ઇંમ વિષ સદૃશ પણ હોય; જ્ઞાનવિમલ મતિયું કહે, વેદારથ શુદ્ધ જોય. ૩.

૧૭. શ્રી મંડિતગણધરનું ચૈત્યવંદન.

છઠ્ઠી મંદિત બંભણો, બંધ મોક્ષ ન માને; બ્યાપક વિગુણ જે આતમા, તે કિમ રહે છાને. ૧. પણ સાવરણ થકી નહી, કેવલ ચિદ્રૂપ; તેહ નિરાવરણી થયે, હોએ જ્ઞાન સરૂપ. ૨. તરણી કિરણ જિમ વાહલે એ, હોય નિસ્તેજ તેજ; જ્ઞાન ગુણે સંશય હરી, વીર ચરણે કરે હેજ. ૩.

૧૮. શ્રી મૌર્યપુત્ર ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

સાતમો મૌર્યપુત્ર જે, કહે દેવ ન હીસે; વેદ પદે એહ ભાખિયા, તિહાં મન નવી હીસે. ૧. યજ્ઞ કરંતાં પામીયે, સ્વર્ગ એ વેદની વાણી; દોઠપાલ ઇંદ્રાક્ષિકે, સત્તા તે કેમ ભણી. ૨. ઇંમ સંદેહ નિરાકરીએ, વીર વયજીથી તેહ; જ્ઞાનવિમલ જિનને કહે, હું તુમ પગની જેહ. ૩.

૧૯. શ્રી અકંપિત ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

અકંપિત દિવ આકમો, સંશય છે તેહને; નારક હોયે પરલોકમાં એ મિથ્યા જનને. ૧. જે દિવશૂદ્ધાસન કરે, તસ નારક સના; દાખી વેદેનવિ કહે, એ તુજ ઉન્મત્તા. ૨. મેઠ પરે શાશ્વત નહિ એ, પ્રાચિત એહવી ભાખી; તે સંશય ફરે કર્યો, જ્ઞાનવિમલ જિન સાખી. ૩.

૨૦. શ્રી અચલબ્રાત ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

અચલબ્રાતને મન વરમો, સંશય એક જોટો; પુણ્ય પાપ નવિ દેખીયે એ અચરિત જોટો. ૧. પણ પ્રત્યક્ષ દેખીયે, સુખ હુંખ ઘણેરાં; ખીભની પરે દાખીયાં વેદ પદે બહોતેરાં. ૨. સમભવીને શિખ કર્યો એ, વીરે આણીનેહ; જ્ઞાનવિમલ પામ્યા થકી, શુષ્ક પ્રમથા તસ તેહ. ૩.

૨૧. શ્રી મેતાર્યગણધરનું ચૈત્યવંદન.

પરભવનો સંદેહ છે, મેતારજ ચિત્તે, ભાષે પ્રભુ તવ તેહને દાખી બહુ જુગતે. ૧. વિજ્ઞાન ઘન પદ તણો, એ અર્થ વિચારે; પરલોકે ગમનાગમે, મન નિશ્ચય ધારે. ૨. પૂર્વાર્થ બહુ પરે કહી એ, છેલ્લો સંશય તાસ; જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ વીરને ચરણે થયો તે દાસ. ૩.

૨૨. શ્રી પ્રભાસ ગણધરનું ચૈત્યવંદન.

એકાદશમ પ્રભાસ નામ, સંશય મન ધારે; ભવ નિરવાણ લહે નહિ, ભવ એણે સંસાર. ૧. અગ્નિહોત્ર નિત્યે કરે, અજરામર પામે; વેદારથ ઇંમ દાખવી, તસ

સંશય વામે. ૨. વીર ચરણનો રાગીઓ એ, થયો તેહ વત્કાલ; જ્ઞાન વિમલ જિનવર તણી, આણુ વહે નિજ ભાસ. ૩.

૨૩. ચોવીશજિનનું ચૈત્યવંદન.

નમો આદિ અરિકુંત દેવ, દેવન પતિ રાયા; ભગ્ન ચરણ અવલંબ, ગણાધિપ ગુણ નિજ પાયા. ૧. ધનુષ પંચશન માન, સમકર પરિમિત કાયા; વૃષભ આદિ, અરુ અંત, મુખાધિપ ચરણ સુહાયા. ૨. આદિ અંત અરુ મધ્ય, જિન ચોવીશ ઇમ ધ્યાઈએ; ચિદાનંદ તમ ધ્યાનથી, અનિચલ હીલા પાછાએ. ૩.

૨૪. શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૧

પરમાનંદ પ્રકાશ ભાસ, ભાસિત ભવ કીલા; લેકાલોક લોકવે, નિત એહવી હીલા. ૧. ભાવ વિભાવ પછે કરી, જેણે રાખ્યો અણગે; તકપરે પય મેળવી, તેહ થકી નાંવ વગર્યો. ૨. તેણી પરે આતમ ભાવને એ, વિમળ કયો જેણે પૂર; તે પરમાતમ દેવનું, દિન દિન વધવું નૂર. ૩. નામે તો જગમાં રહ્યા, સ્થાપન પણુ તિમહી; દ્રવ્યે ભવ માંહે વસે, પણુ ન કળે કિમહી. ૪. ભાવ થકી સરી એકરૂપ, ત્રિભુવનમેં ત્રિકાળે; તે પારંગને વંદીએ, ત્રિહુ ચેગે સ્વભાળે. ૫. પાળે પાવન ગુણ થકી એ, ચોમ ક્ષેમંકર જેહ; જ્ઞાન વિમલ દશન કરી, પુરણ ગુણ મણિ જેહ. ૬.

૨

જગજ્ઞાથને તે નમું હાથ ભેડી, કરું વિનતિ ભકિતશુ માન ભેડી; કૃપાનાથ સંસારકું પાર તારો. લલો પુન્યથી આજ દેહાર સારો. ૧. સોહીઈ મલે રાજ્ય દેવાદિ ભોગો, પરમ દોહીલો એક તુજભકિત ભોગો; ઘણા કાલથી તું લલો સ્વામી મીઠો, મણુ પારગામી સહુ દુઃખનીઠો. ૨. ચિદાનંદ રૂપી પરબ્રહ્મ હીલા, વિલાસી વિલો ત્યકત કામાગિન કીલા; -ગુણધાર ભેગી શનેતા અમણ, જયત્ર વિલો ભૂત્રે સુખદાપ. ૩. ન હીડી જેણે તાહરી યોગસુદ્રા, પજ્યા રાત દીસે મહા મોહ નિદ્રા; કીસી તાસ હેશે ગતિ જ્ઞાન સિંધો, ભમંતા ભવે હેજગ જીવળ ધો. ૪. સુધાસ્વદિ તે દશન નિત્ય દેજે, ગણુ તેહનો હું વિલો જન્મ લેજે; તદાજ્ઞા વશે જે રહ્યા વિશ્વ માંહે, કરે કમની હાણુ ક્ષણ એક માંહે. ૫. જિનેશાય નિત્ય પ્રભાતે નમસ્તો, ભવિ ધ્યાન હોભે હૃદય સમસ્તો; સતવી દેવના દેવને હુષ પૂરે, મુખાલોજ ભાલિ લજે હેજ ઉરે. ૬. કહે દેશના સ્વામી વૈરાગ્ય કેરી, સુણે પપંદા બાર બેડી ભલેરી સુધાલોજધારા સમી તાપ ટાંચે, બેહુ બાંધવા સાંભલે એક હાલે. ૭. લહેમોક્ષના મુખદીલા અનન્ટી વરક્ષાયક જ્ઞાનભાવે લહંતી; ચિદા નંદચિત્તે ધરે ધ્યેય ભણી કહે રામ નિત્યે જ્યોજિનવાણી. ૮.

૨૫ શ્રી. પંચતીર્થનું ચૈત્યવંદન

૧

સુખદાઈ શ્રી આદિજયંદ, અધ્યાપક વંદો; ચંપાપુરી શ્રી વાસુપૂજ્ય સુખ પૂનમ.

અંદો. ૧. ગિરનારે શ્રી નેમિનાથ. સુખ સુરતર કંદો, સમેત શિખરે શ્રી પામનાથ, પૂજ મન આણુ દો. ૨. અપાપાનગરી વીરજ કદ્યાણુક શુભ નામ; રૂપ વિજય કહે સાહિત્રા, પાંચે આતમ રામ. ૩.

૨

આજ દેવ અરિહંત નમું, સમરું તારું નામ; જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જિનતણી, ત્યાં ત્યાં કરું પ્રણામ. ૧. શેત્રુંજે શ્રી આદિ દેવ, નેમ નમું, ગિરનાર; તારંગે શ્રી અજિતનાથ, આણુ ઋષભ જુહાર. ૨. અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરે, જિન ચોવીશે જોય; મણિમય મૂર્તિ માનશું, ભરને ભરાતી સોય. ૩. સમેતશિખર વીરથ વડો, જિહ્વાં વીશે જિન પાંચ. વૈભારગિરિવર ઉપરે, શ્રી વીર જિનેશ્વર રાંચ ૪. માંડવગઢનો રાજ્યો, નામે દેવ સુપાસ, ઋષભ કહે જિન સમરતાં, પહોંચે મનની આશ. ૫.

૨૬. શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિના ગુણનું ચૈત્યવંદન.

મારગુણ અરિહંત દેવ, પ્રણુમીજે ભાવે, સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં હુઝ દોહમ બેરે. ૧. આચારજ ગુણ છત્રીશ, પચવીશ ઉવજામ; સત્યાવીશ ગુણ સાધુના, જપતા શિવ સુખ થાય. ૨. અઠોત્તર સય ગુણ મહી, જોમ સમરો નવકાર; ખીર વિમલ પડિત તથો, નય પ્રણુમે નિત સાર. ૩.

૨૭. ચોવીસ જિનના ભવનું ચૈત્યવંદન.

પ્રથમ ત્રીથંકરતણા હુવા, ભવ તેર કહીજે; શાંતિતણા ભવ ખાર સાર, નવ ભવ નેમ લીજે. ૧. ૬થ ભવ પાસ જિણંદના, સત્તાવીશ શ્રી વીર; શેષ ત્રીથંકર ત્રિહું ભવે, પામ્યા ભવજલ તીર. ૨. જિહ્વાંથી સમકિત ફરશીનું એ, તિહ્વાંથી બેણીએ તેહ; ખીર વિમલ પડિતતથો, જ્ઞાનવિમલ ગુણગેહ. ૩.

૨૮. જિનેશ્વરદેવ દર્શન કુંડનું ચૈત્યવંદન.

પ્રણુમી શ્રી ગુરુરાજ આજ, જિનમંદિર કેરો; પુન્ય ભણી કરશું સફલ, જિન-વચન ભણેશ. ૧. દેહરે જાવા મન કરે, ચોથ તણું ફલ પાવે; જિન ભુકારવા ઉઠતાં છઠું પોતે આવે, ૨. ૨. જઈશું જિનવર ભણી એ, માર્ગ આવતા હોવે દ્રાહ્ય તણું પુન્ય ભકિત માલતા. ૩. અર્ધ પંથ જિનવર તથો એ, પંદરે ઉપવાસ; દીડો સ્વામી તથો ભુવન, લહીએ એક માસ. ૪. જિનવર પાસે આવતા, છમાસી ફલ સિદ્ધ, આઠ્યા જિનવર ખરજે, વર્ષા તપ ફલ લીધ. ૫. સો વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે પ્રદક્ષિણા હેતાં; સહસ્ર વર્ષ ઉપવાસ પુણ્ય, જે નજરે જોતાં. ૬. ફલ ઘણો ફૂલની માલ, પ્રભુ કંઠે ઠવતાં; પાર ન આવે ગીત નાહ, કેરાં ફલ શુભતાં. ૭. શિરપૂજ પૂજ કરો એ, સૂર ધૂપ તથો ધૂપ, અક્ષત સાર તે અક્ષય સુખ, દીપ તનુરૂપ. ૮. નિમંલ તન મને કરી એ શુભતાં ઈદ્ર જગીશ, નાટક ભાવના ભાવતાં, પામે મહવી જગીશ ૯. જિનવરભકિત વલી એ, પ્રેમે પ્રકાશી, સુણી શ્રી ગુરુ વચણ સાર, પૂર્વ ઋષિ ભાખી. ૧૦. અઠ ઠમને ટાળવા, જિનમંદીર જઈશું, ભેટી ચરણ ભગવંતના, હવે નિમંલ થઈશું. ૧૧. કીર્તિવિજય ઉવજામનો, વિનય કહે

કર ભેદ, દેહ હોભે સુખ વિનતિ, જન સેવાનું કૃત. ૧૨.
૨૯ શ્રી પરમાત્મા ચૈત્યવંદન.

૩
પરમેશ્વર, પરમાત્મા, પાવન પરમિતું; જય જગજીવ દેવાધિદેવ, નયણે મેં દીક.
૧. અચળ અકળ અવિકારસાર, કરુણા રસસિંધુ; જગતીજન આધાર એક, નિઃકારણ
ખંધુ. ૨. શુભ અનંત પ્રભુ તાહરાએ, શ્રીમેહી કલ્યા ન ભય; રામપ્રભુ જિનધ્યાનસે,
ચિદાનંદ સુખ થાય. ૩.

૪
જય જય શ્રી જિનરાજ આજ, મળીયો સુખ સ્વામી; અવિનાશી અવિકાર
સાર, જય અંતરભામી. ૧. રૂપારૂપી ધર્મ દેવ, આતમ આરામી; ચિદાનંદ ચેતન
અગ્નિતમ, શિવલીલા પામી. ૨. સિદ્ધભુદંત પુજ વંદતા, સકલ સિદ્ધ વર ભુદં; રમે
પ્રભુ ક્યાને કરી, પ્રગટે આતમ રીત. ૩. કાળ બહુ આવર અહો, ભમીઓ ભવમાંહિ;
વિકલેદ્રિ એળે ગયો, પશુ ચિરતા નહિ ક્યાહિ. ૪. તિસ્તિપત્રે દ્રિય દેવમાં, વળી કરમે
હું આભ્યો; કર્મ કૂકમ નરકે ગયો, તુમ દરિયાન નવિ પાયો. ૫. એમ અનંત કાળે
કરીએ, પારયો નર અવતાર; હવે જય તારક તુંહી મળ્યો, ભવબળ પાર ઉતાર. ૬.

૫
તુજ મૂરતિને નિરખવા, સુખ નયણાં તલસે; તુજ શુભ ગણને જાણવા, રસના
સુખ હરજે. ૧. કલ્યા અતિ આનંદ સુખ, તુમ સુખ પદ દરસે, તો સેવક તારાં વિના,
કહો કિમ હવે સરસે. ૨. એમ બાણીને સાહિબાંએ, નેક નજર મોહી ભેય; જ્ઞાનવિમલ
પ્રભુ નજરથી, તેહશું જે નવિહાય. ૩.

૩૦ એકસો સિતરજિનનું ચૈત્યવંદન.

સોળે જિનવર શામલા, રાતા ત્રીશ વખાણું; લીલા મરકત મણિ સમા, આક-
ત્રિશે શુભ ખાણું. ૧. પીળા કંચન વણું સમા, છત્રીયે જિનચંદ; શંખવરણ મોહા-
મણું, પચાશે સુખકંદ. ૨. સીતેર સો જિન વહિયે એ, ઉત્કૃષ્ટા સમકાલ; અનિતનાથ
વારે હુંવા, વંદ અર્ચ ઉજમાલ. ૩. નામ જપતાં જિન તણું, ફગતિ ફરે ભય; ધ્યાન
ધ્યાતાં પરમાત્મનું, પરમ મહોદય થાય. ૪. જિન વર નામે જશ ભલો, સકળ મનો-
રથ સાર; શુદ્ધ પ્રતિતી જિન તણી, શિવ સુખ અનુભવ ધાર. ૫.

૩૧ ચોવીશ જિનના વણુંનું ચૈત્યવંદન.

પદ્મપ્રભુ ને વાસુપત્ય, હો રાતા કહીએ; ચંદ્રપ્રભુ ને સુવિધિનાથ; હો ઉજ્જવલ
લહીએ. ૧. મહિનાથ ને પાશ્વનાથ, હો નીલા નિરખમા; સુનિમુવત ને નેમનાથ, હો
અંજન સરિખા. ૨. સોળે જિન કંચન સમા એ, એવા જિન ચોવીશ; પીરવિમલ
પંડિતલણે, જ્ઞાનવિમલ કહે શિખ. ૩.

૩૨ ચૌવીશ જિનના લાંછનનું ચૈત્યવંદન.

ઋષભ લાંછન ઋષભ દેવ, અભિત લાંછન હાથી, ચંભર લાંછન ઘોડો, શિવ-
પુરનો સાથી ૧. અભિનંદન લાંછન કપિ; કૌંચ લાંછન સુમતિ; પદ્મ લાંછન પદ્મપ્રભુ,
વિન્દેવ સુમતિ. ૨. સુપાત્ર લાંછન સાથીઓ, ચંદ્રપ્રભુ લાંછન ચંદ્ર, મગર લાંછન
મુનિધિ પ્રભુ, શ્રીવન્ધ શીતળ બિણ્દ. ૩. લાંછન ખડ્ગી શ્રેયાંસને, વાસુપૂજ્યને મહિષ;
સૂર લાંછન વિમલદેવ, ભવિયા તે નમો શિવ. ૪. સિંચાણો જિન અનંતને, વજ્ર-
લાંછન શ્રીધર્મ; શાંત લાંછન મુગંદો, રાજો ધર્મનો મર્મ. ૫. કુંથુનાથ જિન યોકડો,
અરજિન નંદાવત્, મહિકુલ વખાણીએ, સુવત કન્ધપ વિખ્યાત. ૬. નમિજિનને
નીહું કમલ, પામીએ પંકજ માંહિ, શંખ લાંછન પ્રભુ નેમણ, દીસે ઉંચે આંહી. ૭.
પાત્રનાથને ચરણે સર્પ, નીલ વરણ શોભિત; સિંહ લાંછન કંચન તનુ-વધમાન
વિખ્યાત. ૮. એણીપરે લાંછન ચિંતવીએ, જોળખીએ જિનરાય, જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ સેવતાં
લક્ષ્મીરતન સૂરિરાય. ૯.

૩૩ શ્રી સિદ્ધ પરમાત્માનું ચૈત્યવંદન.

૧

ઉદ્ધિસુતા સુત તાસ રિપુ, વાહન સંસ્થિત ભાલ, બાલ બાણી તિજ દીલએ,
વચન વિલાસ રસાલ. ૧. અજ અવિનાશી અકલએ, નિરાકાર નિરાધાર; નિર્મમ નિર્ભય
બે સદા, તાસ ભક્તિ ચિત્તધાર. ૨. જન્મ જરા બાકુ નહીં, નહીં શોક સંતાપ,
સાહિ અનંત સ્થિતિ કરી, સ્થિતિ બંધન કાંચ કાચ. ૩. નીએ અંશ રહિતશુચિ,
ચરમપિંહ અવગાહ, એક સંમય સમગ્રેણિ એ, અવિચળ થયો શિવનાર. ૪. સમ અસ
વિષમપણેકરી, શુભુપચાય અતંત; એક એક પરદેશમે, ચક્તિ સુજગ મહંત. ૫.
કૃપાતીત બ્યતીત મલ, પૂર્ણાનંદી કંથ, ચિદાનંદ તાકુંનમત, વિનય સહિત નિજ
શિવ. ૬.

૨

સિદ્ધ સકલ સમરુ સદા, અવિચલ અવિનાશી; થાશે તે વળી થાય છે, થયા
અક્ષમ વિનાશી. ૧. દોઢાલોક પ્રકાશભાસ, કહેવા કોણુ સુરો; સિદ્ધ બુદ્ધ પારંગત,
શુભુથી નહિં અધુરો. ૨. અનંતસિદ્ધ એણી પરે નમું એ, વળી અનંત અરિહંત,
જ્ઞાન વિમલ શુભુ સંપદા, પામ્યા તે લગવંત. ૩.

૩૪ બીજનું ચૈત્યવંદન

હુનિધ ધર્મ જિણે ઉપદિશે, યાથા અભિનંદન; બીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ, ભવદુઃખ
નિકંદન. ૧ હુનિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોય ધ્યાન; એમ પ્રકારશું સુમતિજિને
તે અવિચા બીજદિન. ૨. દોય બંધન રમદેવ, તેહને ભાવ તણએ; મુજપરે શીતળજિન
કહે, બીજદિન શિવ ચણએ. ૩. છત્રણવ પદાર્થ, કહે નાણુ સુભણુ; બીજદિન

વાસુપૂજ્ય પરે, લહો કેવલનાણુ. ૪. નિશ્ચય નય વ્યવહાર હોય, એકાંત ન થઈએ; અરજિન બિજદિને અયવી, એમ જિન ઓગળ કહીયે. ૫. વતમાન ચોવીશીએ, એમ જિનકથ્યાણુ; બીજદિને કેઈ પામિયા, પ્રભુ નાણુ નિર્વાણુ. ૬. એમ અનંત ચોવીશીએ હુઆ ખંહુ કથ્યાણુ; જિન ઉત્તમ પદપથને, નમતાં હોય સુખ ખાણુ. ૭.

૩૫ જ્ઞાન પંચમીનું ચૈત્યવંદન.

ત્રગઠે બેઠા વીરજિન, ભાંખે ભવિજન આગે; ત્રિકરણશું ત્રિહું લોકજન, નિ-
સુણો મનરાગે. ૧. આરાહો લલી ભાતસે, પાંચમ અબુઆળી; જ્ઞાન આરાધન કારણે,
એહજ તિથિ નિહાળી. ૨. જ્ઞાન વિના પશુસારિખા, જાણો એણે સંસાર; જ્ઞાનઆરા-
ધનથી લહે, શિવપદસુખ શ્રીકાર. ૩. જ્ઞાન રહિત કિરિયા કહી; કશ કુસુમ ઉપમાન,
લોકાલોકપ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪. જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં, કરે કમનો છેહ; પૂર્વ
કોડી વરસાં લગે, અજ્ઞાની કરે તેહ. ૫. દેશઆરાધક ક્રિયા કહી, સર્વઆરાધક જ્ઞાન;
જ્ઞાનતણો મહિમા ઘણો, અંગ પાંચમે ભગવાન. ૬. પંચ માસ લધુ પંચમી, જાવ છવ
ઉત્કૃષ્ટી; પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરો શુભ દૃષ્ટી. ૭. એકાવનહિ પંચનો, કાઉ-
સ્સગ લોગસ્સ કેરો; ઉજમણું કરો ભાવશું, ટાળે ભવકેરો. ૮. એણે પેરે પંચમી
આરાહીએ એ, આણી ભાવ અપાર; વરહત સુણમંજરી પરે, રંગવિજય લહો સાર.

૨

શ્રી સૌભાગ્ય પંચમી તણો, સયલ દિવસ શિષુગાર; પાંચે જ્ઞાનને પૂજયે, થાય
સદૃશ અવતાર. ૧. સામાયિક પોસહ વિષે, નિરવલ પૂજ વિચાર; સુગંધ ચુરણાદિક
થડી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહાર. ૨. પૂર્વ દિશે ઉત્તર દિશે, પીઠ રચી ત્રણ સાર; પંચ વરણ
જિન બેંખને, સ્થાપી જે સુખકાર. ૩. પંચ પંચ વસ્તુ મેલવી, પૂજ સામગ્રી ભોગ,
પંચવરણ કલશા ભરી, હરીયે દુઃખ ઉપભોગ. ૪. યથાશક્તિ પૂજ કરો, મતિ જ્ઞાનને
કાળે; પંચ જ્ઞાનમાં ધુરે કહ્યું, શ્રી જિન શાસન રાળે. ૫. મતિશ્રુત વિષુ હોવે નહિ,
અવધિ પ્રસુખ મહાજ્ઞાન; તે માટે મતિ ધુરે કહ્યું, મતિશ્રુતમાં મતિ માન. ૬. ક્ષય
ઉપસમ આવરણનો, લખિય હોયે સર્વ કાલે; સ્વામ્યાદિકથી અલેહ છે, પણ સુખ્ય ઉપ-
યોગ કાલે. ૭. લક્ષણ લેહે લેહ છે, કારણ કારજ યોગે; મતિ સાધન શ્રુત સાધ્ય છે,
કંચન કમલ સંયોગે. ૮. પરમાત્મ પરમેશ્વર એ, સિદ્ધ સયલ ભગવાન; મતિ જ્ઞાન
પામી કરી, કેવલ લક્ષ્મી નિધાન. ૯.

૩

શ્રી જિન ચઉ નાણી થઇ, શુકલ ધ્યાન અવ્યાસે; અતિશય અતિશય આત્મરૂપ,
ક્ષણ ક્ષણ પ્રકશે. ૧. નિદ્રા સ્વપ્ન જાગર દશા, તે સનિ દુરે હોવે; ચોથી ઉજાગર દશા,
તેહનો અનુભવ જોવે. ૨. ક્ષપકશ્રેણિ આરોહિયાએ, અપૂર્વ શક્તિ સંયોગે; લહી શુણ
ઠાકું બારમું; તુરીય કથાય વિયોગે. ૩. નાણુ કંસણુ આવરણ મોહ, અંતરાય ધનધાતી;
કર્મ દુષ્ટ ઉચ્છેદીને, યથા પરમતત્ત્વ અર્થી. ૪. દોષ ધર્મ અવિ વસ્તુના, સમયાંતરે

ઉનામ; પ્રથમ વિશેષ પચે ઝડે, બીજે સામાન્ય સંયોગ. ૫. સઃદિ અનંત ભાગે કરીએ
દર્શન જ્ઞાન અનંત; શુભ કાણું લડી તેરમું, ભાવ જિજ્ઞાસ જયવંત. ૬. મૂલ પચડિનો
એક બંધ, સત્તા ઉઠ્યે ચાર; ઉત્તર પચડિનો એક બંધ, તેમ ઉઠ્યે રહે ખાયાલ. ૭.
સત્તા પંચાશી તણીએ, કર્મ જેડવાં રજાણુ છાર; મન વચ કાયા યોગ બસ, અવિચળ
અવિઝર. ૮. સયોગી કેવલી તણી એ, પામી દશાએ વિચરે; અક્ષય કેવલ જ્ઞાનના,
વિજય લક્ષ્મી શુભ ઉચરે. ૬.

૪

યુગસાધન નિવાર આગ્ર, આકિમ અરિકંત; શાંતિકરણ શ્રી શાંતિનાથ, જય
કરુણાવંત. ૧. નેમિનાથ બાવીશમા, બાગ થી પ્રસારી; પ્રગટ પ્રભાવિ પાશ્વકેવ,
સ્તનયધારી. ૨. વર્તમાન શાસન ધણીએ, વર્દમાન જગદીશ; પાંચે જિન-
વર પ્રભુમતાં, વાધે જગમાં જગીશ. ૩. જન્મ કસ્યાણુક પંચ રૂપ, સોહમપતિ આવે;
પંચ વણું કલશે કરી, સુરગિરિ નવરાવે. ૪. પંચ સાખ અંશુકે, અમૃત સંચારે;
બાલપણે જિનરાજ કાજ, એમ ભક્તિયું ધારે. ૫. પંચ ધાવ પાલીજતે, ભોવન વચ
પાવે; પંચ વિષય વિષ વેલી તોડી, સજમ મન ભાવે. ૬. છંડી પંચ પ્રમાદ પંચ;
ઈદ્રિય બળ મોડી; પંચ મહાત્મ આઠરે, દેહ ધન કોડી. ૭. પંચાચાર આરામમાં,
પામ્યા પંચમ જ્ઞાન; પંચ દેહ વર્જિત થયા, પંચ હસ્તકર માન. ૮. પંચમી ગતિ
ભરતાર તાર, પૂરણ પરમાનંદ; પંચમી તપ આરાધતાં, ક્ષમા વિજય જિનચંદ. ૬.

૫

શ્યામલવાન સોહામણ, શ્રી નેમિ જિનેશ્વર; સમવસરણ બેઠા કહે, ઉપદેશ
સોહકર. ૧. પંચમી તપ આરાધતાં, લોકે પંચમનાણુ; પાંચ વરસ પંચ માસનો, એ
છે તપપરિણામ. જિમવરદત્ત શુભમંજરીએ, આરાધ્યો તપ એહ, જ્ઞાન વિમલ શુભ
એમ કહે, ધન ધન જગમાં તેહ. ૩.

૩૬ અષ્ટમી તિથિનું ચૈત્યવંદન.

૧

મહાશુદિ આઠમને દિને, વિજયા સુત્ર ભયો; તેમ ફાગણ શુદિ આઠમે, સંભવ
ચવિ આવ્યો. ૧. ચૈતર વડની આઠમે, જન્મ્યા ઋષભ જિજ્ઞાસ; દીક્ષા પણુ એ દિન
લડી, હુઆ પ્રથમ મુનિચંદ. ૨. માધવ શુદિ આઠમ દિને, આઠ કર્મ કર્યા દુર
અનિનંદન ચોથા પ્રભુ, પામ્યા સુખ ભરપુર. ૩. એડીજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા
સુમતિ જિજ્ઞાસ; આઠ ભતિ કલ્યે કરી, નહવરાવે, સુરમંદ. ૪. જન્મ્યા જેઠ વહિ
આઠમે, મુનિસુતતસ્વામી; નેમ અવાક શુદિ આઠમે અષ્ટમી ગતિ પામિ. ૫. શ્રાવણ
વડની આઠમે, નમિ જન્મ્યા જગન્નાથ; તેમ શ્રાવણ શુદિ આઠમે, પાસણું નિર્વાણ.
૬. ભાદરવા વહિ આઠમ દિને, ચવિયા સ્વામી સુપાસ; જગત્તમ પદ પદને, સેવ્યાથી
શિવવાસ. ૭.

૨

આઠ ત્રણ (૨૪) જિનવરતણી, નિત્ય કીજે સેવા; વહાલી મુજમન અતિ ઘણી, જેમ ગજ મનદેવા. ૧. પ્રતિહારજ આઠયું, ઠકુરાઈ છાજે, આઠે મંગળ આગળે, જેહને વળી રાજે. ૨, ભાંજે ભય આઠમોટકા એ, આઠ કમ' કરે દૂર, આઠમ દિન આરાધતાં, જ્ઞાનવિમલ ભરપુર. ૩.

૩૭ મોન એકાદશીનું ચૈત્યવંદન

૧

શાસનનાયકવીરજી, પ્રભુ કેવલ પાયો; સંધ અતુલવંધ સ્થાપવા, મંહસેનવન આયો. ૧. માધવ સિત એકાદશી, સોમલ દિવ યજ્ઞ; ઇંદ્રભુતિઆદે મળ્યા; એકાદશ વિજ્ઞ. ૨. એકાદશસે' ચઉ ગુણો, તેહનો પરિવાર; વેદઅરથ અવળો કરે, મન અભિમાન અપાર. ૩. જીવાદિકસંશય હરી, એકાદશ ગણધાર; વીરે સ્થાપ્યા વંદીએ, જિનશાસન જયકાર. ૪. મહિલજન્મ અર મહિલ પાસ, વર ચરણવિલાસી; ઋષભ અજિત મુખતિ નમિ, મહિલ ધનઘાતિવિનાશી. ૫. પદ્મપ્રભ શિવવાસ પાસ, ભવભવના તોડી; એકાદશી-દિન આપણી, ઋદ્ધિ સઘળી જોડી. ૬. દશ ક્ષેત્રે તિહું કાળનાં, ત્રણસે' કલ્યાણ; વષ' અગ્યાર એકાદશી, આરાધો વર નાણુ. ૭. અગીઆર અંગ લખાવીએ, એકાદશ પાઠાં; પૂંજણી ઠવણી વીટણી, મસી કાગળ કાઠાં. ૮. અગિયાર અવત છાંડવા એ, વહો પદિમા અગિયાર; પિત્રાવિજય જિનશાસને, સફળ કરો અવતાર. ૯.

૨

શીતનાયક જગ જયો, વધમાન જગ ધણ; આતમહિતને કારણે, પ્રભુનું પરમ મુનીય. ૧. ખટ પરવી જેણે વણવી, તેહમાં અધિકી જેહ; એકાદશી સમ કો નહી, આરાધો ગુણ જેહ. ૨. માગસર મુદિ એકાદશી, આરાધો શિવવાસ; કલ્યાણક નેતું જિનતણાં, એક સો ને પચાસ. ૩. મહાયજ સર્વાનુભૂતિ, શ્રીધર નમિ મહિલ અરનાથ; સ્વયંપ્રભ દેવશ્રુત ઉદય, મલિયા શિવપુર સાથ. ૪. અકલંક શુભંકર મુખતાપ, બ્રહ્મેન્દ્ર ગુણ ગાંગીક; સાંપ્રત મુનિ વિશિષ્ઠ જિન, પામ્યા પુન્યની નીક. ૫. સુમુદ્ વ્યકત કલાસત, અરણ્ય યોગ અયોગ; પરમ મુધારતિ નિકસે તેમ, પામ્યા શિવસંયોગ. ૬. સર્વાથ' હરિભદ્ર મગધાધિપ, પ્રયચ્છ અક્ષોભ મલયાસિંહ; દિનરૂક ધનક પૌષધ તથા, જપતાં સફરી જિહ. ૭. પ્રલંબ ચરિત્ર નિધિ પ્રથમરાજિત, સ્વામિ વિપરીત પ્રસાદ; અઘટિત બ્રમણેન્દ્ર રુપભયંદ્ર, સમર્થા શિવ આસ્વાદ. ૮. ક્યાંત અભિનંદન રત્નેશનાથ, શ્યામકોટ મરુદેવ અતિપામ્થ; નંદિયેણુ વ્રતધર નિર્વાણુ તથા, થાયે શિવમુખ આશ. ૯. સૌ દય' ત્રિવિક્રમ નરસિંહ, ક્ષેમંત સંલોપિષ કામનાથ; મુનિનાથ ચન્દ્રાદ દિલાદિત્ય મજિયો શિવપુર સાથ. ૧૦. અષ્ટાદિક વાણુક ઉદયનાથ, તમો કંઈ સાયકાક્ષ જેમંત; નિર્વાણુ રવિરાજ પ્રથમ, નમતાં દુઃખનો અંત. ૧૧. પુરૂષવાસ અવજોધ વિક્રમેન્દ્ર; મુશાન્ત હરદેવ નંદિકેશ; મહામુગેન્દ્ર અયોચિત ધમેન્દ્ર, સંભારે નામ નિવેશ. ૧૨.

અન્નવૃંદ કુટલિક વધ'માન, નંદિકેશ ધમંચન્દ્ર વિવેક; કલાપક વિસેમ અરણ્યનઃથ, સમમ' શુભ અનેક. ૧૩. ત્રણે પહે ત્રણ થોવીશીઓ, પહે પહે ફેકો જાણ; ચોથા પદમાં ભાવના, આરાધો શુભાન. ૧૪. ફોકસો કલ્યાણકવણો, શુભનો એ મનોહાર; ચિત્ત આણીને આદરો, જિમ પામો ભવપાર. ૧૫. કળશ-જિનવર શુભ માલા, પુન્યની એ પ્રનાલા; જે શિવસુખ રસાલા; પામિયે સુવિશાસ. ૧૬. જિન ઉત્તમ શુષ્ણીને, પાદ તેહના નમીજે, નિજરૂપ સમરીજે, શિવલક્ષ્મી વરીજે. ૧૭.

૬૮ નવપદ ચૈત્યવંદનો

૧

શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, સુખ સંપત્તિ લહીએ; સુરતરુને સુરમણિથકી, અધિકજ મહિમા કહીએ. ૧. અષ્ટકમંડાણિ કરી, શિવમંદિર રહીએ; વિધિ શુ' નવપદ ધ્યાનથી, પાતિક સવિ દમીએ. ૨. સિદ્ધચક્ર જે સેવશે, એકમના નર નાર; મનવાંછિત ફળ પામશે, તે ત્રિભુવન મોભાર. ૩. અંગદેશ અંપાપુરી, તસ કેરો ભૂપાલ; મયણા સામે તપ તપે, તે કુંવર શ્રીપાલ. ૪. સિદ્ધચક્રજીના ન્હવણ થકી, જસ નાકારોગ; તલ્લણ ત્યાંથી તે લહે, શિવસુખ સંભોગ. ૫. સાતસે કોઢી કતા, હુવા નિરોગી જેહ; સોવન વાને જળહળે, જેની નિરુપમ દેહ. ૬. તેણે કારણ તમે ભવિજનો, પ્રહ ઉઠી ભકતે; આસો માસ ચૈત્ર થકી, આરાધો ભુગતે. ૭. સિદ્ધચક્ર ત્રણ કાલના, વંદો વળી દેવ; પડિકમણું કરી ઉભય કલ, જિનવર મુનિ સેવ. ૮. નવપદ ધ્યાન હ્રદે ધરો, પ્રતિપાળો ભવિ ! શીલ; નવપદે આંખિલ તપ તપો, જેમ હોય લીલમ લીલ. ૯. પહેલે પદ અરિહંતનો, નિત્ય કીજે ધ્યાન; બીજો પદ વળી સિદ્ધનો, કરીએ શુભામ. ૧૦. આઆરજ ત્રીજે પદે, જપતાં જયજયકાર; ચોથે પદ ઉવજાચના, શુભ ગાઈ ઉદાર. ૧૧. સરવ સાધુ વંદુ સહી, અઢીઢીપમાં જેહ; પંચમ પદમાં તે સહી, ધરજો ધરી સસ્નેહ. ૧૨.

૨

જો પુરિ સિરિઅરિહંતમૂલકપીઠપઠકિઓ, સિદ્ધ-સૂરિ-ઉવજાચ-સાહુચિહંપાસ ગરિહિઓ. ૬'સણ-નાણ-અરિત્તવહિ પડિસાહા-મુન્દરો, તત્તજ્જરસરવગલદિગુરુપય-દલકુંબરો, કિસિપાલજકુંબજકુંબણીપમુહુરકુમુમેહિ અલ કિઓ, સો સિદ્ધચક્રગુરુકપ-તરુ અરહ મનવંછિયદલ દિઓ. ૧.

૩

ઉપજસન્નાણુમહોમયાણુ', સપ્પાહિરોસણુસંઠિયાણુ'; ઉદેસણુણુ'દિયસજ્જણુણુ', નમો નમો હોડે સયા જિણુણુ'. ૧. સિદ્ધાણુમાણુ'દરમાણુણુ', નમો નમોણુ'તથઉક્ક-યાણુ'; સૂરીણુ ફરીક્કુગહાણુ', નમો નમો સૂરસમપહાણુ'. ૨. સુત્તત્થવિત્થારણુતપ્પ-શણુ', નમો નમો વામગુજ્જરાણુ'; સાહુણુ અંસાહિઅસંજમાણુ', નમો નમો સુદ્ધયાદ-માણુ', ૩. જિંહુતત્તે રુદ્ધિજ્જણુસસ નમો નમો નિમ્મલકંસણુસસ; અન્નાણુસંમોહતમો-હરસસ, નમો નમો નાણુદિવાચરસસ. ૪. આરાહિયણુ'દિયસક્કિઅસસ, નમો નમો સંજમ-

વીરિયસ્સ; કમ્મદ્ધમોમ્મલ્લણુકુંજરસ્સ, નમો નમો તિવ્વતવોલરસ્સ. ૫. ધ્વિ નવપયમિદ્દ' લલ્લિવિનનસમિદ્દ', પયડિયમુરવગ્ગ' દ્વિતિરેહાસમગ્ગ', હિસવઈમુરસાર' યેલ્લિપીઠાવ-
ચાર', તિજયવિજયચક્કં, સિદ્ધચક્કં નમામિ. ૬.

૪

સકળ મંગળ પરમ કમળા, કેલિ મંબુલ મંદિરં; ભવકોટિસંચિત પાપનાશન, નમો
નવપદ જયકરં. ૧. અરિહંત સિદ્ધ સૂરીશ વાચક, સાધુદર્શન સુખકરં; વર જ્ઞાનપદ ચા-
રિત્ર તપ યે, નમો નવપદ જયકરં. ૨. શ્રીપાળ રામ શરીર સાળ, સેવતાં નવપદ વરં;
જગમોદિ ગાત્ર કીર્તિ ભાત્ર, નમો નવપદ જયકરં. ૩. શ્રી સિદ્ધચક્ર પસાય સંકટ,
આપદા નાસે સવે; વળી વિસ્તરે સુખ મનોવાંછિત, નમો નવપદ જયકરં. ૪. આંખિલનવ
દિન દેવવંદન, ત્રણ ટંકે નિરંતરં; યેવાર પડ્ધિમણાં પડેવણ, નમો નવ પદ જયકરં. ૫.
ત્રણ કાળ ભાવે પૂજીએ, ભવનારકં તીર્થકરં; તિમ ગુણુ દોય હજાર ગણીએ, નમો નવપદ
જયકરં. ૬. નિધિસહિત મન વચન કાયા, વશ કરી આરધીએ; તપ વર્ષ સાઠાચાર નવ-
પદ, શુદ્ધસાધન સાધીએ. ૭. ગદ કબટ ચૂરે શમં પૂરે, ચક્ષુ વિમલેશ્વરવરં; શ્રી સિદ્ધ
ચક્ર પ્રતાપ જાણી, વિજય વિલસે સુખભરં ૮.

૫

જયંત રંગારિ જયે સુનાયે, સપ્પાદિ હેરાઈ સયપ્પહાણે; સંદેહ સંદોહ રમં
હરંતે, આયેહ નિચ્ચં પિજ્જિણેરિહંતે. ૧. હુકુ કમ્માવરણુપમુકકે, અનંત નાણાઈ
સીરી ચડેલે; સમગ્ગ લોગગ્ગ પયપ્પમિદ્ધે, અયેહ નિચ્ચં પિ મણુસ્સ સિદ્ધે. ૨.
ન તં મુકં દેઝ પીયા ન માયા, જંદિતિ જીવાણીહ સૂરીપાયા; તમ્હા હૂ તે ચેવ સયા
મહેહ, જં મુજ્જ મુજ્જાઈ લહં લહેહ. ૩. સુતચ્ચ સંવેગ મયસ્સુ યેણ, સંખીર
નીરામય વિસ્સુયેણ; પીણુતિ જે તે ઉવગ્ગાય રાએ, આયેહ નિચ્ચં પિ કયપ્પસાએ. ૪.
ખંતે ય દંતે ય મુગુત્તિ ગુત્ત, મુત્તે પસંતે ગુણુ જોગજુત્તે; ગયપ્પમાએ ગય મોહ
માએ, આયેહ નિચ્ચં મુણિરાય પાએ. ૫. જં દોવ છક્કાય મુત્તદ્ધાણ, તં દંસણ
સજ્જ ગુણુપ્પહાણ; કુગ્ગાહિ વાહી ઉવયંતિ જેણ, જહા વિષેણુ રસાયણેણ. ૬. નોણ
પડાણુ નય ચક્કં સિદ્ધં, તત્તાવ યોહીક્કયં પસિદ્ધં; ધરેહ ચિત્તાવસએ કુરંત, માણિક્ક
દિયોવં તમો હરંત. ૭. મુત્તવરં મોહ નિરોહ સારં, પંચપ્પચારં ત્રિગયાઈ ચારં;
મુલોત્તરાગેણુ ગુણે પવિત્તં, પાલેહ નિચ્ચં પિ હુ સચ્ચરિત્તં. ૮. અજ્જં તહાસિંતર
સેય મેયં, કયાય હુસેય કુકમ્મ સેયં; હુજ્જ ખયચ્ચં કય પાવ નાસં, તવં તવેહા
ગમિયં નિરાસં. ૯

૬

પરેલે પદ અરિહંતના, ગુણુ ગાઉ નિત્યે; જીજે સિદ્ધ તણા ઘણા, સમરો એક ચિતે ૧.
આચારજ ત્રીજે પદે, પ્રભુમો બિહુ કર જોડી; નમિયે શ્રી ઉવજ્જાયાને, એથે મદ મેડી. ૨.
પંગમ પદ સ્તવસાધુનું, નમતાં ન આણો લાજ; એ પરમેષ્ઠિ પંચને, ધ્યાને અવિચળ
રાજ. ૩. દંસણ ચંદ્રિક રહિત, પદ છડે ધારો; સર્વ નાણુપદ આતમે, સણુ એક ન

વિચારો. ૪. ચારિત્ર ચોખ્ખું ચિત્તથી, પદ અપ્રમ જાપયે, સકળ લોક મિત્ર દાન દળ, તપ નવમે તપિયે. ૫. એ સિદ્ધચક્ર આરાધતાં, પૂરે વંછિત કોઠ; સુમતિવિજય કવિ-રાયનો, રામ કહે કર ભેદ. ૬.

૩૮ શ્રી દોવાળીનું ચૈત્યવંદન.

૧

શ્રી સિદ્ધારથનૃપ કુલ તિલો, ત્રિશલા જથ માત; હરિ લંછન તનુ સાત હાથ, મહિમા વિખ્યાત. ૧. ત્રીસ વરસ ગૃહવાસ છંડી, લીયે સંયમ ભાર; બાર વરસ છદ્મસ્થ માન, લહી કેવલ સાર. ૨. ત્રીસ વરસ એમ સવિ મલી એ, બહોત્તર આયુ પ્રમાણ; દીવાલી દિન શિવ ગયા, કહે નય તેહ ગુણખાણ. ૩.

૨

મગધ દેશ પાવાપુરી, વીર પ્રભુજી પધાર્યા; સોળ પહોર દિયે દેશના, બવિંક જીવ તુમે તાર્યા. ૧. અહાર લેહે ભાવે લાણી, અમૃત જેવી વાણી, દેશના દેતા રચણીએ, પરશ્યા શિવરાણી. ૨. ઉઠો રામ દીવા કરો, અબુવાળો દીન એહ; આસો માસે કાતિકી, દીવાળી દિન એહ. ૩. મેરુ થકી ઇંદ્ર આવીયા, લેઈ હાથમાં દીવો; મેરૈયા તે કારણે, લોક કહે ચીરંજીવો. ૪. કલ્યાણક કર્યા જેણે, ગરણું જે ગણશે; જાપ જપે જિનરા-જનું, સૌ પુસ્તક નમશે. ૫. પહિલે દિન ગૌતમ નમું, પામ્યા કેવલજ્ઞાન; બાર સહસ્ર ગરણું ગણે, તેથી કોઠ કલ્યાણ. ૬. સુર નર વંદુ નિમંણા, ગૌતમને આપો; આચારજ પદી થયા, સૌ સાખે સ્થાપો. ૭. જવાર પટોરાં તે કારણે, લોકાંતિક વ્યવહાર; બેને ભાઈ જમાડીયો, નંદિવધન સાર. ૮. ભાવક બીજ તિહાં થઈ, વીરે બાણું સાર; નય-વિમલ સુખ સંપદા, મેરુ શિખર ઉવજાયા. ૯.

૩૯ શ્રી પર્યુષણ ચૈત્યવંદન.

૧

પવં પર્યુષણ ગુણ નીલો, નવ કલ્પ વિહાર; ચાર માસાન્તર થીર રહે, એહીજ અથ ઉદાર. ૧. આપાઠ શુદ્ધ ચઉદશ થકી, સંવત્સરી પચાસ; મુનિવર દિન સિત્તેરમે, પહિલ્લમતાં ચૌમાસ. ૨. શ્રાવક પણ સમતા ધરી, કરે શુરના બહુમાન; કલ્પસૂત્ર સુવિહિત મુખે, સાંભળે એક તાન. ૩. જિનવર ચૈત્ય બુદ્ધારીયે, શુરભક્તિ વિશાલ; પ્રાચે અબ્દ ભવાંનરે, વરીયે શિવ વરમાલ. ૪. દર્પણથી નિજ રૂપનો, જુવે સુદૃષ્ટિ રૂપ; દર્પણ અનુભવ અપણે, જ્ઞાન રમણ મુનિ ભૂપ. ૫. આતમ સ્વરૂપ વિલોકતાં એ, પ્રગટયો મિત્ર સ્વભાવ; રાય ઉદયી ખામણાં, પવં પર્યુષણ દાવ. ૬. નવ વખાણ પૂજી સુણો શુદ્ધ ચતુર્થી સીમા; પંચમી દિને વાંચે મુણે, હોય વિરાધી નિયમા. ૭. એ નહી પવે પંચમી, સર્વ સમાણી ચોથે; ભવ ભીરુ મુનિ માનશે, ભાખ્યું અરિહા નાથે. ૮. શ્રુત કેવલી વચણા સુણી, લહી માનવ અવતાર; શ્રી શુભવીરને શાસને, પામ્યા જયજયકાર. ૯.

૨

નવ ચૌમાસી તપ કર્યા, ત્રણ માસી હોય, હોય અલી માસી કર્યા, લીમ દોઢ

માસી હોય. ૧. બહોંતરે પાસપ્રમણ કર્યા, મસપ્રમણ કર્યા બાર; બે માસી તપ આદર્શ; બાર અર્ધમ તપ સાર. ૨. ખટમાસી એક તેમ કર્યો, પણ દિન ઉણુ ખટમાસ; બસે ઓગણત્રીસ છઠ્ઠલા, દીક્ષા દિન એક ખાસ. ૩. લદ્દ પ્રતિમા હોય તીમ, પારણ દિન બસ; દ્રવ્યાહાર પાન કર્યો, ત્રણશે ઓગણપચાસ. ૪. છઠ્ઠથ એણી પરે રહ્યા, સદ્યા પરિષદ્દ દોર; શુકલ ધ્યાન અનલે કરી, બાળ્યાં કર્મ કઠોર. ૫. શુકલ ધ્યાન અંતર રહ્યા એ, પામ્યા કેવલનાણુ; પદ્મવિજય કહે પ્રણમતાં, લહીએ નિલ કદ્યાણુ. ૬.

૪૦ શ્રી વીગ્ર સ્થાનક તપનું ચૈત્યવંદન.

પહેલે પદ અરિહંત નમું, બીજે સર્વ ત્રિહ; ત્રીજે પ્રવચન મન ધરો, આચાર્ય સિદ્ધ. ૧. નમો ચેરાણું પાંચમે, પાઠક પદ છઠ્ઠે; નમો હોએ સ્વભ સાહુણું, બે છે શુણુ ગરિફ. ૨. નમો નાણુસ્સ આડમે, દર્શન મન ભાવો. વિનય કરો શુણુવંતનો ચારિત્ર પદ ધ્યાવો. ૩. નમો બંભવય ધારિણું, તેરમે ક્રિયા બણુ; નમો તન્વસ્સ ચૌદમે, ગોચમ નમો જિણુણું. ૪. સંયમ જ્ઞાન, સુઅસ્સને એ, નમો તિત્થસ્સ બાણી જિન ઉત્તમ પદ પદને, નમતાં હોય સુખખાણી. ૫.

૪૧ શ્રી વર્ધમાન તપનું ચૈત્યવંદન.

વર્ધમાન જિન ઉપદિશે, વર્ધમાન તપ સાર; કરવો ત્રિધિ ભેગે સદા, કઠિન કર્મ સંહાર. ૧. એકેકું આંખિલ વધે, યાવત્ શત પરિમાણુ; સાધિક ચૌદે વર્ષમાં પૂરણુ શુણુમણિ ખાણુ. ૨. તપ મંદિરની ઉપરે એ, શેષે શિખર સમાન; ધર્મરત્ન તપસ્યા કરી, પામો પદ નિર્વાણુ. ૩.

૪૨ શ્રી રેહિણી તપનું ચૈત્યવંદન.

રેહિણી તપ આરાધીએ, શ્રી શ્રીવાસુપૂજ્ય; દુઃખ દેહગ દૂરે ટળે, પૂજક હોયે પૂજ્ય. પહેલ કીજે વાસણેપ, પ્રહ ઉડીને પ્રેમે; મધ્યાન્હે કરી ધોતીઆ, મન વચ કાય ખેમે. ૨. અઠ પ્રકારની વિરચિએ, પૂજા નૃત્ય વાજિત્ર; ભાવે ભાવના ભાવિએ, કીજે જન્મ પવિત્ર. ૩. ત્રિહું કાળે લઈ ધૂપ દીપ, પ્રણુ આગળ કીજે; જિનવર કેરી ભક્તિશું, અવિચલ સુખ લીજે. ૪. જિનવર પૂજા, જિન સ્તવન, જિનનો કીજે ભાપ; જિનવર પદને ધ્યાણએ. જિમ નાવે સંતાપ. ૫. કોઠં કેઠ દલ લીણએ, ઉત્તર ઉત્તર લેહ; માન કહે ઈણુ વિધ કરો, જિમ હોય ભવનો છેદ. ૬.

શ્રી છન્નુ જિન ચૈત્યવંદન

ઢાળ પહેલી

કેવલનાણુ શ્રી નિરવાણી, સાગર મહાજસ વિમલતે બાણી; સર્વાનુભૂતિ શ્રીધર શુણુખાણી, હત્ત હામોદર વંદો પ્રાણી. ૧. સુતેજ સ્વામી સુનિસુવત બાણી, સુમતિને શિવ-ગતિ પંચમ નાણી; અસ્તાગ નમિસર અનિલ તે બાણી, જશોધર સેવો મનમાંકે આણી. ૨. કૃતાચ' જપતાં નવિહોવે હાણી, ધર્મીસર પામ્યા શિવપુર રાણી; શુદ્ધમતિ શિવંકર રૂપંદન હાણી, સંપ્રતિના શુણુ ગાએ ઇંદ્રાણી. ૩. વાચક મૂલા કહે ઉગતે બાણી, સ્તવન ભણે!

જિમ થાઓ નાણો; એ ચોવિસી નિત્ય નિત્ય ગાણી, સુક્રિત તણાં; સુખ દ્યો. પ્રાણી. ૪.

ઢાળ ખીલ

આદિ અજિત જરે, સંભવ અમિનંદન ભણું; શ્રી સુમતિજ રે, પદપ્રભુલના
ગુણ ગુણ, શ્રીસુપારસ રે, ચંદ્રપ્રભ જિત બચીએ; સુવિધિ શીતલ રે, શ્રેયાંસ હરખે
વખાણીએ. ૧. 'સુટકે ખંવખાણી એ શ્રી વાસુપૂજ્ય, વિમલ અનંત ધર્મ-શાંતિ એ,
કુંથુ અરમદ્વિ સુનિસુવત, નમિ નેમિ ધ્યાઉ ચિત્ત એ; શૂર ધીર પાશ્વ વીર, વતમાને
જિનવરા, કર બોડી વાચકે ભણે મૂલા, સ્વામી સેવક સુખકરા. ૨.

ઢાળ ત્રીલ

પદ્મનાભ સુરદેવ, સુપાશ્વ સ્વયંપ્રભ હોઈ; સર્વાનુમૂતિ દેવસુત, ઉદય પેદાલ જ
ભેધ. ૧. પોટિલ સ-ક્રીતિ સુનિમુવન અમમ નિઃકષાય; નિપુણાયક નિર્મમ, ચિત્રગુપ્ત
વંદુપાય. ૨. સમ.ધિ સુમંવર જયોધર વિજય મદ્દદેવ, અનંતવીરજ ભદ્રકૃત, તેહની
કીજે સેવ. ૩. અનાગત જિનવર હોયે તેહના નામ; ભણે વાચકમૂલા, તેહને કરું પ્રણામ. ૪.

ઢાળ ચોથી

મહાવિદેહ પંચ મઝાર, પ્રત્યેકે જિન ચાર; સીમંધર જુગમંધર બાહુ, સુબાહુ
એ સુખકાર. ૧. સુભત સ્વયંપ્રભસ્વામી, ઋષભાનન લેહું નામી; અનંત વીરિય દેવ,
સુરપભ કરું એ સેવ. ૨. વિશાલ વજ્રધર સાકુ, ચંદ્રાનન ચંદ્રબાહુ; ભુયંગ ધંધર
ગાઈ, નેમિ પ્રભુચિત્ત એ લાઈ. ૩. વીરસેન મહામદ્ર વંદુ, દેવજસા કીકે આનંદ;
અજિતવીરિય વંદન, શાશ્વતા ઋષભ ચંદ્રાનન. ૪. વધમાન વારિષેણ ધંધ, એ હુઆ
જિન ચોનીશ; એવા છત્તું એ જિનવર, વાચકમૂલા કહે સુખકર.

૪૩ શ્રી પદ્મવિજયજી કૃત ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભ જિન ચૈત્યવંદન

આદિ દેવ અલવેસરુ વિનીતાનો રાય; નામિરાયા કુલ મંડ્યો, મરુદેવી માય.
૧. પાંચથે ધનુષની દેહડી એ, પ્રભુ પરમ દયાલ; ચોરાશી લખખ પૂર્વતું, જસ આયુ
સુનિશાલ. ૨. વૃષભ લંછનજિન વૃષધરુ એ, ઉત્તમ ગુણમણિ ખાણ; તસપદપદ સેવન
થકી, લહીએ અવિચલ ઠાણ. ૩.

૨. શ્રી અજિતનાથ ચૈત્યવંદન.

અજિતનાથ પ્રભુ અવતર્યો, વિનીતાનો સ્વામી; જિતશત્રુ વિજયા તણો, નંદન
શિવ ગામી. ૧. જોંતેર લાખ પૂરતણું, પાદ્યું જિણે આય; ગજ લંછન લંછન નહિ,
પ્રભુમે સુર રાય. ૨. સાડા ચારથે ધનુષી એ, જિનવર ઉત્તમ દેહ; પાદ પદ તસ
પ્રભુમીએ જિમ લહીએ શિવ ગેહ. ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથ ચૈત્યવંદન.

સાવરથી નયરી ધણી, શ્રી સંભવન થ; જિતારી
૧. સેના ચંદ્રચંદ્રાને, પૂજે ખવ અંજો સુરથે ધનુ
૧, ચલવે શિવ સા
પ્રભુસુ મ

૨. સાઠ લાખ પૂરવ તણું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; તુરગ લાંછન પદ પક્ષને, નમતાં સુખ થાય. ૩.

૪. શ્રી આભિનંદન ચૈત્યવંદન.

નંદન સંવર રાયનો; ચોથા અભિનંદન; કપિ લાંછન વંદન કરો, ભવ દુઃખ નિકંદન. ૧. સિદ્ધારથ જસ માવડી, સિદ્ધારથ જિન રાય; સાઠ ત્રણસેં ધનુષ માન, સુંદર જસ કાય. ૨. વિનીતા વાસી વંદીયે એ, આયુ લાખ પચાસ; પૂરવ તસ પદ પક્ષને, નમતાં શિવપુર વાસ. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુમતિનાથ સુહંકર, કૌશલ્યા જસ નગરી; મેઘરાય મંગલા તણો, નંદન જિવ વયરી. ૧. કૌંચ લાંછન જિન રાજિયો, ત્રણસેં ધનુષનીદેહ; આઢીસ લાખ પૂરવ તણું, આયુ અતિ ગુણગેહ. ૨. સુમતિ ગુણે કરી જે ભર્યો એ, તયો સંસાર અગાધ; તસ પદ પક્ષ સેવા થકી, લહો સુખ અવ્યાખાધ. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુ ચૈત્યવંદન

કેસળી પુર રાજિયો, ધર નરપતિ રાય; પદ્મપ્રભ પ્રભુતા મયી; સુસિમા જસ માય. ૧. ત્રીસ લાખ પૂરવ તણું, જિન આયુ પાલિ; ધનુષ આઢીસેં દેહડી, સવિ કર્મને ટાલી. ૨. પદ્મ લાંછન પરમેશ્વર એ, જિન પદ પક્ષની સેવ; પદ્મવિજય કહે કીણએ, ભવિ જન સહુ નિત્યમેવ. ૩.

૭. શ્રી સુપાશ્વનાથ ચૈત્યવંદન

શ્રી સુપાસ જિણ્ડ પાશ, ટાલ્યો ભવ કરો; પૃથિવી માતાને ઉરે, ભયો નાથ હમેરો. ૧. પ્રતિષ્ઠિત સુત સુહર, વાણારસી રાય; વીશ લાખ પૂરવ તણું, પ્રભુશનું આય. ૨. ધનુષ બથેં જિન દેહડી, સ્વસ્તિક લાંછન સાર; પદ પક્ષે જસ રાજતો, તાર તાર ભવતાર. ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ ચૈત્યવંદન

લાખમણા માતા જનમીયો, મહસેન જસ તાય; ઉડુપતિ લાંછન દીપતો, ચંદ્ર-પુરીનો રાય. ૧. ઇશ લાખ પૂરવ આઉણું, દોહસો ધનુષની દેહ; સુરનરપતિ સેવા કરે, ધરતા અતિ સસનેહ. ૨. ચંદ્રપ્રભ જિન આઠમા એ, ઉત્તમ પદ હાતાર; પદ્મવિજય કહે પ્રણમીયે, સુજ પ્રભુ પાર ઉતાર. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુવિધિનાથ નવમા નમું, સુગ્રીવ જસ તાત; મગર લાંછન ચરણે નમું, રામા રૂડી માત. ૧. આયુ જે લાખ પૂરવ તણું, ચત ધનુષની કાય; કાકંદી નયરી ધણી, પ્રણમું પ્રણુ પાય. ૨. ઉત્તમ વિધિ જેહથી લહો એ, તેણે સુવિધિ જિન નામ, નમતાં તસ પદ પક્ષને, લહીયે શાશ્વત ધામ. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથ ચૈત્યવંદન.

નંદન હરવંચ નંદનો, શીતલ શીતલનાથ, સખ મદિલપુર તણો, જાણવે શિવ

સાથ. ૧. લાખ પૂરવનું આઉપું, નેતું ધનુષ પ્રમાણ; કાયા માયા ટાલીને, લલ્લા પંચમ નાણ. ૨. શ્રીવત્સ લંછન સુંદર એ, પદ પદ રહે ભસ; તે જિનની સેવા થકી, લહીયે લીલ વિલાસ. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસ જિન ચૈત્યવંદન

શ્રી શ્રેયાંસ અગ્યારમા, વિષ્ણુ નૃપ તાય; વિષ્ણુ માતા જેહની, એંશી ધનુષની કાય. ૧. વરસ ચોરાશી લાખનું, પાદ્યું જેણે આય; ખડગી લંછન પદકળે, સિંહ-પુરીનો રાય. ૨. રાજ્ય તણ દીક્ષા વરી એ, જિનવર ઉત્તમ જ્ઞાન, પામ્યા તસ પદ પદને, નમતાં અવિચલ થાન. ૩.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય ચૈત્યવંદન.

વાસવ વંદિત વાસુપૂજ્ય, ચંપાપુરી તામ; વાસુપૂજ્ય કુલચંદ્રમા, માતા જ્યા નામ. ૧. મહિષ લંછન જિન ખારમા, સિતેર ધનુષ પ્રમાણ; કાયા આયું વરસ વલી, ખડોંતેર લાખ વખાણ. ૨. સંઘ ચતુર્વિંધ થાપિને એ, જિન ઉત્તમ મહારાય; તસ મુખ પદ વચન સુણી, પરમાનંદી થાય. ૩.

૧૩. શ્રી વિમલનાથ ચૈત્યવંદન.

કપિલપુર વિમલ પ્રભુ, રયામા માત મહાર; કૃતવર્મા નૃપ કુલ નલે, ઉર્ગામયો દિનકર. ૧. લંછન રાજે વરાહનું, સાંઠ ધનુષની કાય; સાંઠ લાખ વરસા તણું, આયુ મુખ સમુદાય. ૨. વિમલ વિમલ પોતે થયા એ, સેવક વિમલ કરેહ; તુજ પદ પદ વિમલ પ્રત્યે, સેવું ધરી સ સનેહ. ૩.

૧૪. શ્રી અનંતનાથ ચૈત્યવંદન.

અનંત અનંત શુભ આગર, અયોધ્યાવાસી; સિંહસેન નૃપ નંદનો, થયો પાપ નિકાસી. ૧. સુજસા માતા જનમિયો, ત્રીય લાખ ઉદાર; વરસ આઉપું પાલીયું, જિન-વર જયકાર. ૨. લંછન સીંચાણ તણું એ, કાયા ધનુષ પચાસ; જિન પદ પદ નમ્યા થકી, લહીયે સહજ વિલાસ. ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ચૈત્યવંદન.

ભાનુનંદન ધર્મનાથ, સુવ્રતા લલી માત; વજ્ર લંછન વજ્રિ નમે, ત્રણ ભુવન વિખ્યાત. ૧. દશ લાખ વરસનું આઉપું, વપુ ધનુ પીસતાલીય; રત્નપુરીનો રાણો, જગમાં ભસ જગીય. ૨. ધર્મ મારગ જિનવર કહીયે, ઉત્તમ જન આધાર; તેણે તુજ પાદ પદ તણી, સેવા કરે નિરધાર. ૩.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ચૈત્યવંદન.

શાંતિ જિનેસર સોલમા, અચિરા સુત વડો; વિશ્વસેન કુલ નલોમણિ, ભવિ જન મુખ કંદો. ૧. મુગ લંછન જિન આઉપું, લાખ વરસ પ્રમાણ; હથિયણાઉર નયરી ધણી, પ્રભુશુ શુભ મણિ ખાણ. ૨. આલીશ ધનુષની દેહડી એ, સમ ચઉરસ સઠાણ; વદન પદ જયું ચંદલો, દીઠે પરમ કલ્યાણ. ૩.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ ચૈત્યવંદન.

કુંથુનાથ કામિત દીપે, ગજપુરનો રાય; સિરિ માતા ઉરે અવતર્યો, સુર નરપતિ તાય. ૧. કાયા પાંત્રીશ ધનુષની, લંછન જસ છાગ; કેવલજ્ઞાનાદિક ગુણ, પ્રણમો ધરી રાગ. ૨. સહસ્ર પંચાણું વરસનું એ, પાલી ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે પ્રણમીયે, ભાવે શ્રી જિનરાય. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથ ચૈત્યવંદન.

નાગપુરે અર જિનવરુ, સુદર્શન નૃપ નંદ; દેવી માતા જનમીયો, ભવિ જન સુખકંદ. ૧. લંછન નંદાવત્તનું, કાયા ધનુષ ત્રાંશ; સહસ્ર ચોરાશી વરસનું, આયુ જસ જગીશ. ૨. અરુઝ અજર અજ જિનવરુ એ, પામ્યા ઉત્તમ કાણુ; તસ પદ પદ્મ આલંબતાં, લહીયે પદ નિરવાણુ. ૩.

૧૯. શ્રી મહિલજિન ચૈત્યવંદન.

મહિલનાથ ઓગણીશમા, જસ મિથિલાનયરી; પ્રભાવતી જશ માવડી, ટાલે કમ વયરી. ૧. તાત શ્રી કુંભ નરેસરુ, ધનુષ પચવીશની કાય; લંછન કલશ મંગલ કરું, નિમંમ નિરમાય. ૨. વરસ પંચાવન સહસ્રનું એ, જિનવર ઉત્તમ આય; પદ્મવિજય કહે તેહને, નમતાં શિવ સુખ થાય. ૩.

૨૦. શ્રી સુનિસુવત જિન ચૈત્યવંદન.

સુનિસુવત જિન વીશમા, કચ્છપતું લંછન; પદ્મા માતા જેહની, સુમિત્ર નૃપ નંદન. ૧. રાજગ્રહી નગરી ધણી, વીશ ધનુષ શરીર; કમ નિકાચિત રેણુમજ, ઉદામ સમીર. ૨. ત્રીશ હજાર વરસ તણું એ, પાલી આયુ ઉદાર; પદ્મવિજય કહે શિવ લક્ષ્મી, શાશ્વત સુખ નિરધાર. ૩.

૨૧. શ્રી નમિજિન ચૈત્યવંદન.

મિથિલાનયરી રાણ્યો, વિપ્રા સુત સાચો; વિજયરાય સુત છોડીને, અવરા મત રાચો. ૧. નીલ કમલ લંછન લણું, પત્રર ધનુષની દેહ; નમિ જિનવરનું સોહણું, ગુણ ગણ મણિ ગેહ. ૨. દશ હજાર વરસ તણું એ, પાળ્યું પરગટ આય; પદ્મવિજય કહે પુણ્યથી, નમિયે તે જિનરાય. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથ ચૈત્યવંદન.

નેમિનાથ બાવીશમા, શિવાદેવી માય; સમુદ્રવિજય પૃથ્વી પતિ, જે પ્રભુના તાય. ૧. દશ ધનુષની દેહડી. આયુ વરસ હજાર; શંખ લંછન ધર સ્વામીજી, તણ રાજુલ નર. ૨. ચૌરીપુર નયરી લક્ષી એ, પ્રહાર્યારી ભગવાન; જિન ઉત્તમ પદ પદને, નમતાં અવિચલ યાન. ૩.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વજિન ચૈત્યવંદન.

આગ પૂરે પ્રભુ પાસજી, ત્રોડે ભવ પાશ; વામા માતા જનમિયો, અહી લંછન જસ. ૧. અંધનેન મુન મુખકરુ, નવ દાયની કયા; કદી દેશ વાણારસી, પુણ્યે પ્રભુ આપ. ૨. એકલો વરસનું આક્રમું એ, પાલી પાર્શ્વ કુમાર; પદ કહે મુકતે યયા,

નમતાં મુખ નિરધાર. ૩.

૨૪. શ્રી વર્ધમાનસ્વામિ ચૈત્યવંદન.

સિદ્ધારથ મુન વંદિયે. ત્રિશલાનો બાયો; ક્ષત્રિયકુટુંબમાં અવતર્યો, સુર નરપતિ ગાયો. ૧. મુગપતિ લંછન પાઉલે, સાત હાથની કામ; બહોંતોર વરસતું આઉખું, વીર જિનેશ્વર રાય. ૨. ખિમાવિજય જિનરાયના એ, ઉત્તમ શુભ અવદાત; સાત ખોલથી વણુંબ્યા, પદ્મવિજય વિખ્યાત ૩.

જેનાચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિમાગરસરિ કુન ચૈત્યવંદન ચોવીશી.

૧. શ્રી ઋષભદેવ ચૈત્યવંદન.

આદિનાથ અરિહંત જિન, ઋષભદેવ જયકારી; સંઘ ચતુરિંધ તીર્થને, સ્થાપ્યું જગ મુખકારી. ૧. પરમેશ્વર પરમાત્મા, તનુયોગે સાકાર, અષ્ટકર્મ ફરે કર્યાં, નિરાકાર નિર્ધાર. ૨. સાકારી અરિહંતજી એ, નિરાકારથી સિદ્ધ; બુદ્ધિસાગર ધ્યાવતાં, પ્રગટે આતમઋદ્ધિ. ૩.

૨. શ્રી આજિતનાથ ચૈત્યવંદન.

અજિત અજિતપદ આપતા, લબ્યજીવને જોઈ, પુરુષાર્થને ભાખતા, હેતુ મુખ્ય છે તેહ. ૧. જહપરિણામી ચત્તથી, જહસાયે છે બન્ધ; શુદ્ધાત્મિકપરિણામના, પુરુષાર્થે નહિ બન્ધ. ૨. પુરુષાર્થશિરોમણિ એ, સહજયોગ શિરદાર; શુદ્ધાત્મ ઉપયોગ છે, અજિત થવા નિર્ધાર. ૩.

૩. શ્રી સંભવનાથ ચૈત્યવંદન.

સંભવજિનને સેવતાં, સંભવતી નિજ ઋદ્ધિ; ક્ષાયિક નવ લખિ મળે, થતી આત્મની શુદ્ધિ. ૧. ધાતીકર્મના નાશથી, અહંન્ પદવી પામ્યા; આધિ બાધિ ઉપાધિને, તુજ ધ્યાનાશ વામ્યા. ૨. આત્મા તે પરમાત્મા એ, વ્યક્તિભાવે કરવા; સંભવજિન ઉપયોગથી, ક્ષણ ક્ષણ દિલમાં રમરવા. ૩.

૪. શ્રી અમિનંદન ચૈત્યવંદન.

બાહ્યાંતર અતિશય ધણી, અમિનંદન જિનરાજ; પ્રભુ શુભગણને પ મવા, અંતરમાં બહુ ઘાઝ. ૧. પ્રભુ શુભ વરવા ભક્તિ છે. સાધ્ય એજ મન ધરવું; ઘટાટોપ શો શુભ વિના, શુભ પ્રાપ્તિમાં મરવું. ૨. પ્રભુશુભ પોતામાં છતા એ, આવિર્ભાવને કાળે; અમિનંદનને વંદતાં, પ્રકટ શુભો ચૈ છાળે. ૩.

૫. શ્રી સુમતિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુમતિનાથ પંચમ પ્રભુ, સુમતિના દાતાર; સર્વવિધનાયક વિભુ, અરિહંત અવતાર. ૧. સાત્ત્વિકશુભની શક્તિથી, બાહ્યપ્રભુતા ધારી; ચિદાનંદ પ્રભુતા ભણી, આંતર નિભ છે ખ્યારી. ૨. તુજમાં મનને ધારીને એ, નિઃસંગી થાનાર; કર્મ કરે પણ નહીં કરે, તુજ ભક્તો નરનાર. ૩.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુ ચૈત્યવંદન.

નવધા ભક્તિથી ખરી, પદ્મપ્રભુની સેવા; સેવામાં મેવા રહ્યા, આપ બને જિનદેવા. ૧. નવધા ભક્તિમાં પ્રભુ, પ્રગટપણે પરખાતા; આઠ કર્મ પડદા હૂંઠે, સ્વયં પ્રભુ સમભાતા. ૨.

પદ્મપ્રભુને ધ્યાનતાં એ પૂર્ણ સમાધિ થાય; હૃદય પદ્મમાં પ્રકટતા, આત્મપ્રભુ જણાય. ૩

૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

સુપાર્શ્વનાથ છે આત્મા, તીર્થંકર જિનરાજ; પાસે પ્રભુ સુપાર્શ્વેતો, આત્મ જગનો રાજા. ૧. આત્મમાં પ્રભુ પાસ છે, બાહિર મૂર્ખા શોધે. અંતરમાં પ્રભુ ધ્યાનથી, જાની બકનો ઓપે. ૨. દ્રવ્યભાવથી વંદીએ એ, ધ્યાનને પ્રભુ પાસ; એકવાર પામ્યા પછી, દશે નહીં વિન્વાસ. ૩.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભુ ચૈત્યવંદન.

ચાંદન ચંદ્રની ભોગિત્રી, અનંત જ્ઞાનની જ્યોત; ચંદ્રપ્રભુ પ્રભુમું સ્તવું, કરતા જગ દગોન. ૧. અસંખ્ય ચંદ્રો ભાતુઓ, ઇન્દ્રો જેને ધ્યાય; પરબ્રહ્મ ચંદ્રપ્રભુ, જગમાં ગયા મુદ્દાય. ૨. ગુદ્ધપ્રેમથી વંદતાં એ, અસંખ્ય ચંદ્રનો નાથ; બુદ્ધિસાગર આત્મા, રાગે પુત્રવત્ સાથ. ૩.

૯. શ્રી સુવિધિનાથ ચૈત્યવંદન.

સુવિધિનાથ સુવિધિ દિયે, આત્મગુહિનાં હેત; શ્રાવક સાધુ ધર્મ એ, તેના સહુ વંકેન. ૧. દ્રવ્ય-ભાવ અવલાર ને, નિશ્ચય સુવિધિ બેસ; જૈનધર્મની બાજુતાં, કરતાં રહે ન કંડેશ. ૨. ગુહાનમ પરિગ્રામમાં એ, સર્વસુવિધિ સમાય; આત્મ સુવિધિનાથ થૈ દિવાનંદમય થાય. ૩.

૧૦. શ્રી શીતલનાથ ચૈત્યવંદન.

આત્મિક ધર્મની ગુદતા, કરીને શીતલનાથ; સર્વ લોક શીતલ કરો, સાચા શિષ્યુર સાથ. ૧. ધર્મ સુવિધિ આદરી, શીતલ થયા જિનેન્દ્ર, સમતાથી શીતલ પ્રભુ, આત્મ સ્વયં મહેન્દ્ર. ૨. સમતા શીતલતા થકી એ, શીતલ પ્રભુ થવાય; બુદ્ધિસાગર આત્મા, પૂર્ણાનંદ મુદ્દાય. ૩.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથ ચૈત્યવંદન.

મર્મ આપ શ્રેયો ગર્ભ. શ્રી શ્રેયામ જિનંદ; આત્મશીતલતા પારીને, ટાળ્યા મેલના કંદ. ૧. ઉપદ્રમ દાયોપદ્રમ અને, દાયિક ભાવે જેલ; સત્ય શ્રેયને પામતો, મર્મ પેતાન જ મેલ. ૨. શ્રીશ્રેયાંસ પ્રભુમનો એ, નિજઆત્મને કરવા; વંદો ધ્યાવો જિનરાજા, ધર્મ ન જગતી પરવા. ૩.

૧૨. શ્રી વામુપૂજ્ય ચૈત્યવંદન.

વામુર ભિખીએયતી, વામુપૂજ્ય જિનદો; યથા હૃદયમાં જાગીને, કરો પ્રભુની મેળ. ૧. જિનંદ નવન ગયા, વિશ્વપૂજ્ય જિનરાજ; વામુપૂજ્ય નિજ આત્મા, દરશે ને ને. ૨. પ્રભુમયે પ્રભુ ભેવતાં રો, સ્વયં પ્રભુ જિન થાય; અનંત કેવલજ્ઞાનની મહેલ; મહેલ મુદ્દાય. ૩.

૧૩. શ્રી તમસનાથ ચૈત્યવંદન.

તમસિ ભિન્નિ સર્વ જે, તમક વાના ભોગી; આત્મવશ પ્રગટાવીને, નિર્મલ દેહ. ૧. તમસિ ભિન્ન આત્મા, યથા નિમગ્ન જિનરાજ; પ્રભુ પેટે નિજ

વિમલતા, કરવી એ છે કાજ. ૨ આત્માવિમલતા જે કરે એ, સ્વયં વિમલ તે થાય; વિમલ પ્રભુ આલંબને, વિમલપણું પ્રગટાય. ૩.

૧૪. શ્રી અનંતનાથ ચૈત્યવંદન.

વિમલાત્મા કરીને પ્રભુ, થયા અનંત જિનેશ; અનંત જ્યોતિર્મય વિષ્ણુ, નહીં રાગ ને દ્વેષ. ૧. અનંત જીવન જ્ઞાનનય, આનંદ સહજ સ્વભાવે; દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને ઠાલથી, ભાવથી સય સુકારે. ૨. અનંત રત્નત્રયી વર્ધા એ, અનંત જિનવર દેવ; બુદ્ધિસાગર ભાવથી, કરવી ભક્તિ સેવ. ૩.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથ ચૈત્યવંદન.

પત્તરમા શ્રી ધર્મનાથ, વડુ દર્પોદ્ધામે; અનંત અતન ભામિયો, કેવલજ્ઞાન પ્રકાશે. ૧. આત્મધર્મ છે આત્મમાં, જડનાં જડન ધર્મો, વસ્તુસ્વભાવે ધર્મ છે, સમજી દાગો કર્મો. ૨. ચિદાનંદ ધર્મજ ખરો એ, ધર્મ ન તે જડમાફે, આત્મવંશુ જડ વિષયમાં, મળે ન આનંદ કયાંયે. ૩.

૧૬. શ્રી શાંતિનાથ ચૈત્યવંદન.

દશન જ્ઞાન આરિત્રથી, સાચી શાંતિ થાયે, શાંતિનાથ શાંતિ વર્ધા, રત્નત્રયી સ્વભાવે. ૧. તિરોભાવ નિજ શાંતિનો. આતિર્ભાવ જે થાય; શુદ્ધાત્મ શાંતિ પ્રભુ, સ્વયં મુક્તિપદ પાય. ૨. બાહ્ય શાંતિના અંત છે એ, આત્મ શાંતિ અનંત; અનુભવે જે આત્મમાં, પ્રભુપદ પામે સંત ૩.

૧૭. શ્રી કુચુનાથ ચૈત્યવંદન.

શુદ્ધ સ્વભાવે શાંતિને, પામ્યા કુચુ જિનંદ, કુચુનાથ નિજ આત્મા. સમજે નહિ મતિમંદ. ૧. મનની ગતિ કુઠિન થનાં, વેકુડ મુનિ પસે, ક્રોધાદિક દૂરે કરી, વર્તે દર્પોદ્ધિ સે. ૨. બહિરદૃષ્ટિ લાગથી, આત્મમદ્દષ્ટિયોગે, કુચુનાથ ધ્યાવે મહા, નિજના નિજ ઉપયોગે. ૩.

૧૮. શ્રી અરનાથ ચૈત્યવંદન.

રાગદ્વેષારિ હણી, થયા અરિહંત જેહ; અર જિનેશ્વર વંદનાં, કર્મ રહે નહીં રેહ. ૧. આનમના ઉપયોગથી, રાગદ્વેષ ન હોય, સર્વ કાર્ય કરતા થાં, કર્મ બંધ નહીં ભેષ. ૨. આત્મજ્ઞાન પ્રકાશથી એ, નિઃકામ પલટાય; બુદ્ધિમાગર આત્મમાં, સહુ શક્તિ પ્રગટાય ૩.

૧૯. શ્રી મહિત્તનાથ ચૈત્યવંદન.

મહા બની ભવરણવિષે, જીત્યા રાગ ને દ્વેષ; મહિત્ત પ્રભુ તેથી થયા, ટાળ્યા સર્વે કલેશ. ૧. રાગદ્વેષ ન જેહને, પરમાત્મ તે ભણ; દેહ છતાં વૈદેહી તે, કેવલી છે ભગવાન. ૨. મહિત્તનાથ પ્રભુ ધ્યાઈને એ, ભાવમહિતા પામી, કર્મ કરો પ્રારબ્ધથી, બની અંતર નિષ્કામી. ૩.

૨૦. શ્રી મુનિમુવ્રત ચૈત્યવંદન.

ભાવ મુનિમુવ્રતપણું, પ્રગટાવીને જેહ, મુનિમુવ્રત પ્રભુ જિન થયાં, વંદુ તે ગુણ-જેહ. ૧. ક્ષાંતિકભાવે આત્મમાં, ક્ષાયિક લબ્ધિ ધારી; મુનિમુવ્રતને વંદતાં, રહે ન જડની ધારી. ૨. મુનિમુવ્રતપણું આત્મમાં એ, ભણી પામે ભવ્ય; મુનિમુવ્રત જિન ઉપદેશે,

એવું નિજ કંતાં. ૩.

૨૧. શ્રી નમિનાથ ચૈત્યવંદન.

આતમમાં પ્રભુમી પ્રભુ, થયા નમિ જિનરાજ; નમવું ઉપશમ ક્ષાયિકે, ક્ષયોપશમે સુખકાજ. ૧. નમ્યા ન જે તે ભવ ભમ્યા, નમી લલ્યા ગુણવંદ; નમિ પ્રભુએ ભાજિયું, સેવા છે સુખ કંદ. ૨. આતમમાં પ્રભુમી રહી એ, ક્વથ નમિ ઘટ જોવે; ધ્યાનસમાધિ એગથી, આતમશક્તિ નહી જોવે. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથ ચૈત્યવંદન.

ભાવીશસા શ્રી નેમિનાથ, ઘોર પ્રહમત ધારી; શક્તિ અનંતી જેહની, ત્રણ ભુવન સુખકારી. ૧. ઇન્દ્ર ચન્દ્ર નાગેન્દ્રને, વાસુદેવો સર્વે; ચક્રવર્તિયો નેમિને, સેવે રહી અગવે. ૨. કૃષ્ણાદિકે ભક્તો ઘણાંએ, જેની સેવા સારે; એવા પરમેશ્વર વિભુ, સેવતાં સુખ ભારે. ૩.

૨૩. શ્રી પાશ્વનાથ ચૈત્યવંદન.

પાશ્વનાથ પાસે પ્રમુ, આતમ જ્ઞાનથી દેખે; જડવણ આતમ જ્ઞાનથી, પ્રગટ પ્રભુ નિજ પેજે. ૧. જલધિમાં તારો થયા, ખેલે સ્વેચ્છાભાવે, તથા જાની જડ વસ્તુમાં, ખેલે જ્ઞાન સ્વભાવે. ૨. પંચ વણની માટીને, ખાઈ બને છે પ્રવેત; શંખની પેઠે જ્ઞાની બહુ, નિઃસંગી સ કેત. ૩. દેખે અજ્ઞાની બહિર, અંતર દેખે જ્ઞાની; જ્ઞાનીના પરિણામની, સાક્ષી કેવલજ્ઞાની. ૪. જ્ઞાનીને સહુ આશ્વે. - સંવર રૂપે થાય; સંવર પણ અજ્ઞાનીને, આશ્વ લેતુ મુહાય. ૫. પાશ્વ પ્રભુએ ઉપદિશ્યો એ, જ્ઞાન અજ્ઞાનનો ભેદ; બુદ્ધિસાગર આતમમાં, જ્ઞાનીને નહીં ખેદ. ૬.

૨૪. શ્રી મહાવીર ચૈત્યવંદન.

પ્રભુ મહાવીર જગધણી, પરમેશ્વર જિનરાજ; શ્રદ્ધા ભક્તિ જ્ઞાનથી, સાર્યા સેવકે કાજ. ૧. કાલ સ્વભાવ ને નિયતિ, કમ ને ઉચ્ચમ જાણ; પંચ કારણે કાચની, - સિદ્ધિ કથી પ્રમાણ. ૨. પુરુષાર્થ તેમાં કહ્યો. કાર્યનિદિ કરનાર; શુદ્ધાત્મા મહાવીર જિન, વંદુવાર હજાર. ૩. મહાવીર ધ્યાવર્તાએ, મહાવીર આપોઆપ; બુદ્ધિસાગર વીરની, સાચી અંતર છાપ. ૪.

૪૫, ઉપાધ્યાય શ્રી કમાપ્રદય જીજ્ઞાસુ પ્રણીત શ્રી ચૈત્યવંદન ચતુર્વિંશતિકા.

૧. શ્રી ત્ર્યમ્બક જિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(શાસ્ત્ર વિકીર્ણિત-છન્દઃ)

સદ્ભક્ત્યાનતમૌદિનિજરવરજાજિભુ મૌદિપ્રભા, સમિશ્ચાકુણ્ડીપિતેભિચર-
ણાભ્યોજદયઃ સર્વદા; સર્વજઃ પુરુષોત્તમઃ સુચરિતો ધર્માર્થિનાં પ્રાણીનાં બૃયાદભૂરિવિભૂતયે
મુનિપતિઃ શ્રીનાભિસૂનજિનઃ. ૧. સદ્ગોષ્ઠોપચિતાઃ સદૈવ દધતા પ્રૌઢપ્રતાપશ્રિયો,
થેનાજ્ઞાનતમૌવિદ્યાનમખિલં વિદ્મિપ્તમન્તાઃ ક્ષમ્ય; શ્રીશત્રુંજયપૂર્વશૈલશિખરં ભાસ્વા-
નિવૌહલાસયન્, ભવ્યાભ્યોજહિતઃ સ એવ જગતુ શ્રીમારુદેવપ્રભુઃ. ૨. યો વિજ્ઞાનમયો;
જગત્રયશુરુચ્ચંચંદ્રોદ્ધાઃ શિતલ, સિદ્ધિયેન વૃતા સમજગજનતા ચક્ષુઃ નતિં તવન્તે;

यस्मान्मोहमतिगता मतिमतां यस्यैव सेव्यं वयो, यस्मिन् विश्वशुभास्तमेव सुतरां
वन्दे सुगादीश्वरम्. ३.

२. श्री अजितनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(भाषिणी छन्दः)

सकलमुपसमृद्धिर्द्वय पादारविन्दे, विवसति शुषरङ्गा लक्षतरालव नित्यम् :
त्रिभुवनंजनमान्यः शान्तमुद्रादभिरुमः स जयति जिनराजस्तुङ्गातारङ्गीतीर्थे. १. प्रभवति
क्षिप्रं लभ्यो यस्य निर्वर्णनेन, व्यपग्राहुरितौघः प्राप्तमोहप्रपञ्चः, निजलज्जितरागद्वेष-
विद्वेषितम्, तमजितवरगोत्रं तीर्थनाथं नमामि २. नरपतिजितशत्रोर्विश्वरत्ना-
करेन्दुः, सुरपति-यतिमुप्यैमङ्गितक्षैः समन्वयः, दिनपतिरिव लोकपास्तमोहान्धकारैः,
जिनपतिरजितेशः पातु मां पुण्यभूतिः. ३.

३. श्री सत्सवनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(अग्नेश छन्दः)

यदुलङ्घ्यासकञ्चिनाः प्रचुरतरभवन्नित्युक्ता मनुष्याः, सन्मताः साधुभावोद्व-
सितनिजशुभान्वेषिणः सद्य ज्येव, स श्रीमान् सत्सवेशः प्रथमरसमयो विश्वविश्वप-
कर्ता, सद्भवता दिग्मदीप्तिः परमपदकृते सेव्यतां लब्धलौकाः. १. शुद्धध्यानोदकेनोज्ज्वल-
मतिशयिनश्चञ्चलाग्राह्युनेन, स्वस्मादादृत्य वृत्तं शिवपदनिगम कर्मपङ्कप्रपञ्चम्;
नीरञ्जं हृत्पित्वा प्रकृतिमुपगतो निरिङ्कणस्वरूपः सेव्यस्तादृशं स्वलोडसौ जगति जिन-
पतिर्जीतरागः सहैव. २. वाचो विद्योतिरत्नप्रकर धव परिभ्रजते सर्वकाक्षे, यस्मिन्निः
शेषदोषव्यपगमविशदे श्री जितारेस्तनूते; दुष्प्रापो दुष्टसत्त्वेः स्फुटशुभनिकरः शुद्धशुद्धि-
क्षमादिः, कष्टयावुश्रीनिवासः स भवति वडताडव्ययनीयो न केवाम्. ३.

४. श्री अविनन्दनजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(द्रुतविलम्बित छन्दः)

विशदशरहसे मसमाननः, कमलकमलचारुविदोचनः शुचिशुभः सुतरामविनन्दनं,
जय सुनिर्मलाञ्जितभूतनः. १. जगतां कान्तहरीश्वरवाञ्छित-कमसरुह ! भूरिकृपानिधे !
मम समीहितसिद्धिविधायकं, त्वत्परं कमपीड न तर्कये. २. प्रवरसंवर ! संवर-
भूपते स्तनय ! नीतिवियञ्जय ! ते पदम्; शरणुमस्तु जिनेश ! निरन्तरं, रुचिरम-
क्षितयुक्तिवृत्तो मम. ३.

५. श्री सुमतिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(छप्पेन्द्रवज्रा छन्दः)

सुवर्णवर्णं हरिणा सवर्णं, मनोवनं मे सुमतिगन्दीधानः गतस्ततो दुष्टदुष्टदृष्टि-
राग-द्विषेन्द्र ! नैव स्थितिरत्र कार्या. १. जिनेश्वरे भेषनरेन्द्रमनु-धनेपमो जगति मानसे
मे; अहो गुरुद्वेषदुताशन ! त्वा-मसौ शुभं नेभ्यति सद्य ज्येव. २. धृतिः सुदूरं मज दुष्टमुद्धे !
समं दुरात्मीयपरिच्छेदः, सुशुद्धिबर्ता सुसविजिनयो, मनोरमस्वान्तमितो भवति. ३.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભાજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(ભૂજંગપ્રયાત છન્દઃ)

ઉદારપ્રભામણ્ડલૈર્કાસમાન, કૃતાડત્યન્તદુર્હતદોષાયમાનં; સુસીમાઙ્ગૈઃ । શ્રીપતિ-
દેવદેવ, સદા મે મુહુર્યયનીયસ્વમેવ ૧. યદીયં મનઃપદ્મજં નિચમેવ, ત્વયાડત્તકૃત
દ્યેયરૂપેષુ દેવ!; પ્રધાનસ્વરૂપ તમેવાડતિપુણ્યં, જગન્નાથ । જનામિ લોકે સુધન્યમ્.
૨. અતોડધીશ ! પદ્મપ્રભાડનન્દધામ, રમરામિ પ્રકામં તવૈવાઙ્ગ નામ; મનોવાંછિતાયં પ્રદ
યેન્નિગમ્ય, યથા ચક્રવાકો રવેર્ધારમ્યમ્. ૩.

૭. શ્રી સુપાદ્યનાથજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(ત્રોટક છન્દઃ)

જયવન્નમનન્તગુણૈર્નિસૃત, પૃથિવીપુત્ર સ્તુતરૂપમૃતમ; નિજવીયં વિનિજિતકમ-
ભક્તં, સરકેટિસમાશ્રિતપંકજભક્તમ્. ૧. નિરુપાધકનિમલસૌખ્યનિધિ, પરિવિન્નિતવિન્ન-
દુરન્તવિધિમ્; ભવવારિનિધેઃ પરપારમિત, પરમોજ્જવલ્યં તત્તથોન્નિભક્તિમ્. ૨.
કલ્પધૌતસુવર્ણશરીરધરં, શુભપાદ્યં સુપાદ્યં જિજ્ઞાસુવરમ્; વિન્યાડવનતઃ પ્રભુમમિ સદા
હૃદયાદ્ભવભૂરિતરપ્રમુદા. ૩.

૮. શ્રી ચન્દ્રપ્રભાજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(વંશસ્થ છન્દઃ)

અનન્તકાન્તિપ્રકરેષુ ચારુણા, કલાધિપેનાશ્રિતમાત્મસામ્યતા; જિનેન્દ્ર ! ચન્દ્રપ્રભા
દેવમુત્તમં, ભવન્તમેવાત્મહિતં વિભાવયે. ૧. ઉદારચારિત્રનિધે ! જગત્પ્રભો !, તવાન-
નામ્ભોજરિલોકનેન મે; વ્યથા સમસ્તાડસ્તમિતોદિતિં સુખં, યથા તમિસ્રા દિનમકલંજસા.
૨. સદૈવસંસેવનતત્પરે જને, ભવન્તિ સંવંડપિ સુરાઃ સુદૃષ્ટયા; સમગ્રલોકે સમચિત્ત-
વૃત્તિના, ત્વયૈવ સંજાતમતો નમોઽસ્તુ તે. ૩.

૯. શ્રી સુવેદિનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(વસંતતિલકા છન્દઃ)

નિશ્ચિવન્દ્ય મકરાંકિતપાદપદ્મ ! સુશ્રીવભત ! જિનપુંગવ ! શાન્તિસદા ! ભવ્યા-
ત્મતારણપરોત્તમયાનપાત્ર !, માં તરયસ્વ ભવવારિનિધેવિરુપાત્. ૧. નિઃશેષદોષવિગ-
મોદ્ભવમોક્ષમાર્ગ, ભવ્યાઃ શ્રવન્તિ ભવદાશ્રયતો સુનીન્દ્ર !; સંસંવિતઃ સુરમણિમંદુધા
જનાનાં, કિં નામનો ભવનિ કામિતસિદ્ધિકારી ? ૨. ત્રિજં કુપારસધિ સુવિધે ! સ્વયંભૂ
મંત્રા ભાગ્યનિર્ણયપથામિ ત.વત્; દેહિદેહ ! તવ હશનવલ્લભેડહં, શશ્વદ્ભવમિ
ભુવનેશ ! તથા વિધેહિ ૩.

૧૦. શ્રી શીતવનથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(ચાદ્રંભાકાંડિત છન્દઃ)

કલ્યાણાંકુરવધને જ હધર સર્વાંગિસંપત્કર, વિશ્વવ્યાપિયશઃકલાપકલિતકૈવલ્ય-
લીલાશ્રિતમ્; નાદોપુશ્નિસમહર્ષવદ્દશ્યશ્રોત્રીપતેનંદન, શ્રીમત્સૂતબાહરે જિનવરં વન્દે
પ્રહ્લ્લુ શીતવનં ૧. ૨. શીતવનં શ્રીકલિદ્વિરુદ્ધપદ્મોદયમ્. ૩. ૪. અભ્યાસં પરમકિરણમ્

મનસાં ચેતઃ સમુદ્ધાસયન્ : નિત્યાનન્દમયઃ પ્રસિદ્ધસમયઃ સદૃશૌભ્યોગ્રથો, દુષ્ટાનિષ્ઠ-
તમઃ પ્રજ્ઞાશતરણિ જ્યાન્નિજનઃ શીતલઃ ૨ સદ્ભક્ત્યા ત્રિદશેશ્વરેઃ કૃતનુતિભસ્વિદ્ગુણાલ-
કૃતિઃ, સત્કથાણુસમઘુનિઃ શુભનતિ કથ્યાણુકૃતમંગતિઃ; શ્રીચત્સાંકસમન્વિતસિભુવનત્રાણે
શ્રદ્ધીતવ્રતો, ભૂયાદ્ ભક્તિભૃતાં સદૈવવરહઃ શ્રીશીતલસ્તીથકૃત્ ૩.

૧૧. શ્રી ઐયાંસનાથજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(હરિણી છન્દઃ)

ચિરપરિચિતા ગાઢવ્યાપ્તા સુખુદ્ધપરાંગુમુખી, નિજભલપરિરક્ત્યેદિશા સમશ્ચનયા
મમઃ વ્યપગતવતી દૂરં દુષ્ટા સ્વનિષ્કકુલ્લિતા, અપચિન્નસહાઃ સચો ભૂત્વા યદીયસુદ્ધિષ્ઠિતઃ
૧. નિરુપમસુખશ્રેણીકેતુનિર્વાકૃતદુર્દશા, શુચિચરગુણઆભાસો નિસર્ગમહોજ્જ્વલા,
હૃદયકમલે પ્રાદુભૃતા સુતરવરુચિમંમ, વિહલિતમવપ્રાન્તિયસ્પાડ્યજસ મનુસ્મૃતેઃ ૨.
ઉપકૃતિમતિર્નિ દશો નિરતજગત્ વ્યથઃ સમુચિતકૃતિરિજાનાં શુભકાંશતસત્પથઃ
નૃપગણુરોવિંશ્લેષે પ્રજાકરસાક્ષિભઃ, સ ભવતુ મમ ઐયાસેનઃ પ્રભોધકમુદયે. ૩.

૧૨. શ્રી વામુપૂજ્યજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(રથેદ્વતા છન્દઃ)

પૂર્ણચન્દ્રમનીયદીપતિ જ્ઞાનમાનમુખમદ્ભુજશ્રિયમ્; શાન્તદષ્ટિમભિરામચેષ્ટિનં,
શિષ્ટજન્મપરિવેષિતં પરમ્ ૧. ન૦ટદુષ્ટમતિનિયમીશ્વરં, સંસ્મરદભિરિહ ભૂરિભિનૃભિઃ;
દ્વીશ્વમોહસમયાકનન્તરા, પ્રાપિ સત્પરમાત્મરૂપતા. ૨. પાર્થિવેશવસુપજ્જ્વલેશ્મનિ,
પ્રાપ્તપુણ્યજનુષ્ઠ જગત્પ્રભુમ્; વામુપૂજ્યપરમેશ્વિનં સહા, કે સ્મરન્તિ ન હિતં ત્રિપશ્ચિતઃ ૩.

૧૩. શ્રી ત્રિમલ્લનાથજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(મન્દાકાન્તા છન્દઃ)

સંસારેડસ્મિન્ મહતિ મહિમાડમેયમાનન્દિરૂપં, ત્વાં સર્વંજ સકલસુકૃતિશ્રેણિ-
સંસેવ્યમાનમ્; દૃષ્ટવા સમ્યાગતમત્સદસજ્જનધામ પ્રધાનં, સંપ્રાપ્તોડહપ્રથમસુખદં.
સંભૂતાનન્દનીચિમ્. ૧. યે તુ સ્વમિન્ કુમતિપિહિતસ્ફારસદ્ભેદમૂઢાઃ, સૌમ્યાકારત્
પ્રતિકૃતમપિ પ્રેક્ષ્ય તે વિશ્વપૂજ્યામ્; દ્વેષેદ્ભૂતેઃ કલુષિતમનોવૃત્તયઃ સ્થુઃ પ્રકામં, મન્યે
તેષાં ગતશુભદૃશાં કા ગતિર્નાવિનીતિ ૨ શ્યામાસુનાં । પ્રિહિતમનુસ્મૃત્ય વિજ્ઞાનિવાકયં,
હિતવાડનાયકુમતિવચનં યે ભુવિ પ્રાણુભજઃ; પૂર્ણાનન્દોદ્ભવસિતહૃદયારવાં સમ્પ્રાદાયન્તિ,
પ્રલદ્યાચારાઃ પ્રકૃતિસુભગા સન્તિ ધન્યાસ્ત એવ ૩.

૧૪. શ્રી અનન્તનાથજનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

ય ય ભવ્યાત્મનો દિવ્યચેતાગૃહે, સર્વંદાડાન્તચિન્તામાણુર્ધાત્તોઃ યાન્તિ દૂરે સ્વત-
સ્તસ્ય દુઃપ્રાપ્તો. વિશ્વવિજ્ઞાનાવત્તં ભવેદ્ધયમ્ ૧. યસ્તુ સર્વંજરૂપં સ્વરૂપચિન્તનં,
વીક્ષ્ય સદ્ભાવતઃ નિહસેનાત્મજમ્. અદ્ભુતાડમોદસંદોહન પૂરિતો, મન્યતે ધન્યમર્મમીય-
નેત્રદ્વયમ્ ૨ સોડપવર્ગાનુગામસ્વભાવોજ્જ્વલા, બુદ્ધિનિશ્ચાત્વવિકાસેષો નૈતર્પિતસઃ
બંધુપ્રદમલપુરિપ્રકાશેષવાં, શુદ્ધસન્નિવેશં પતિમદ્ભજતે. ૩.

१५. श्री धर्मनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(कर्मकीर्ति छन्दः)

भास्वज्जानं शुद्धात्मानं धर्मेशानं सद्धानं, शक्त्या युक्तां दोषोन्मुक्तां
तत्त्वसकतां सद्बलकतम्, शश्वच्छान्तं कीर्त्ता कान्तं ध्यस्तन्वान्तं विश्रामं, शिष्टावेशं
सत्यादेशं श्रीधर्मेशं वन्देध्वम्. १. निःशेषार्थप्रदुष्कर्ता सिद्धिबर्ता सधर्ता, दुर्भावा-
द्वरे दुर्ता हीनोद्धर्ता संस्मर्ता; सद्बलकतेभ्यो मुक्तोद्धर्ता विश्वत्राता निर्माता, स्तुत्यो लक्ष्या
वाच्यो युक्त्या चेतोवृत्त्या ध्येयात्मा. २. सन्मग्नः साक्षाद् दृष्टो मे ह्यदस्पृष्टो नादृष्टः,
ओतोऽग्रामैः संपन्नयेष्ठः साधुश्रेष्ठः सत्प्रेष्ठः श्रद्धायुक्तस्त्वान्तैर्गुणैः नित्यं सुष्ठो
निदुष्ट-स्त्याज्यो नैव श्रीवज्राङ्को नष्टाङ्को निःशङ्कः. ३.

१६. श्री शान्तिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(द्रुतविद्युत्छन्दः)

विपुलनिर्भरकीर्तिभरान्वितो, ज्यतिर्निर्जरनाथनमस्कृतः; लघुविनिर्जितमोक्षधरा-
धिपो, जगति यः प्रभुशान्तिजिनधिपः. १. विद्विग्नान्तमुधारसमन्वनं, निमिष-
दुर्लभदोषविवर्जितम्; परमपुण्यवतां लजनीयतां, गतमनन्तगुणैः सहितं सताम्. २.
तमत्रिरात्मजमीशमधीश्वरं भविकपद्मिणोऽधिनेश्वरम्; भक्तिमध्याम लजामि जगत्त्रये,
वरमनुत्तरसिद्धिसम्पदये (त्रिविविधेषकम्). ३.

१७. श्री कुन्धुनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(गीतपद्यति छन्दः)

जय जय कुन्धुजिनोत्तम! सत्तमत्तवनिधन! धर्मिजनोन्नववर्तमानसमानस-
हस्रसमान; जनाच्छादकमुप्यमहोद्धतकर्मविमुक्त। विषमविषयपरिभोगविरक्ता। १. जय
जय विश्वजनीन। अनुमज्जमान्य। विशुद्धयेन। आरुचरित्रपवित्रितदोक्त। निशुद्ध!;
निरुपममेक! महीधरधीर! निरुत्तरमेव, अवविचरित। सर्वसुपर्वत्रिनिर्मितसेव। २.
जय जय सूरनरेश्वरनन्दन। यन्दनकदम्प! जनेश। विश्वत्रिभुवविनाशक। वीतविकदम्प!;
निर्भरकैवल्यगोपविद्योक्तितदोक्तदोक्त। प्रादुर्भूतमहोदयनिवृत्तिनित्यविशोक्त। ३.

१८. श्री अरुनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(शमगिरिशिखेणु गीयते)

द्विभ्यगुणधारकं लब्धजनदारकं, दुरितमतिवारकं मुकुनिक्रान्तम्; जितविषमसायकं
सर्वसुपन्नयकं, जगतिजिननायकं परमशान्तम्. द्विभ्यगुणं १. स्वगुणपर्यायसमीक्षितं
नौमि तं, त्रिगुणपरमावपरिणतिमभवदम्; सर्वसंयोगविस्तारपारंगतं, प्राप्तपरमात्म-
रूपं प्रयवदम्. द्विभ्यगुणं २. साधुशान्तवृत्तं भाविकैः प्रस्तुतं, प्रातिहाय्याष्टकेद्वयास-
मानम्; सततमुक्तिप्रदं सर्वदा पूजितं, शिवमही सावर्लोभप्रधानम्. द्विभ्यगुणं ३.

१९. श्री भद्रिनाथजिनेन्द्र चैत्यवन्दनम्.

(गेयपद्यति गीतनी व्यास)

कुम्भसमुद्भवसंभवाकर! गुणवर! हे, भद्रिजिनोत्तमदेव! जय जय विश्वपते!

૧. કૃત્યકૃત્યવિવેકિતા જિન! સમુચિતા! હે; ત્વયિ ભગિનિ જિનેશ!, જયજય વિશ્વપતે! ૨. નિચાનન્દપ્રકાશિકા ભ્રમનાશિકા! હે, ત્વમ શુભદૃષ્ટિરનીય! જયજય વિશ્વપતે! ૩. શુદ્ધિનિગ્ધસન્નિધે! સદ્ગુણનિધે! હે; વર્જિતસર્વવિકાર!, જયજય વિશ્વપતે! ૪. નિજરૂપાધિકસંપદા શોભિત! સદા! હે, નિર્મલધર્મધુરીણ!, જયજય વિશ્વપતે! ૫.

૨૦. શ્રી મુનિમુવ્રતજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(અન્યથેય પદતિ રાગઃ)

ઉત્તમચેતન! ધર્મસમૃદ્ધ! જગત્પતે!, નિત્યાનિત્યપદ્ધત્તનિચયવિલસન્મતે!; નિજવિક્રમજિતમોહમહોદભટભૂપતે!, શ્રીપદ્માત્મજાત! સુખાત્મહરિદ્યુતે! ૧. શ્રીમુનિમુવ્રત! મુવ્રતદેશક! સભજના, કૃતસદ્ગુણશુભવાક્યસુધારસમજ્જના; યે પ્રણમન્તિ ભવન્તમન્નસુખશ્રિત, કેવલમુજ્જવલભાવમખણ્ણમનિહિતમ્. ૨. તે નિઃસંશયમેવ જગત્ત્રયવન્દિતા; સદ્ભાવેન ભવન્તિ સુદૃષ્ટ્યાનન્દિતા; કૃત્યં સ્વોચિતમેવ ચતઃ કિલ કારણ; જનચતિ નાત્મવિકલ્પમિહાસાધારણમ્. ૩.

૨૧. શ્રી નમિનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(પંચચામર છંદઃ)

નમીશ! નિર્મલાત્મરૂપ! સત્યરૂપ! શાશ્વત, પરોધ્વંસિધ્ધસૌખ્યમૂર્ધ્નિ સત્સ્વભાવતઃ સ્થિતમ્; વિધાય માનસાખ્યકેશદેશમધ્યવર્તિન, સમરામિ સર્વદા ભવન્તમેવ સર્વદશિનમ્. ૧. પ્રકુલ્લક્ષ્મીચલ્લંગન! પ્રભૂતતેજસોડય તે, દિવાકરસ્ય વા મહેશ્વરાડભિદશનેન મે; પ્રમાદવધિની સુદૃમંતિનિશેષ દુર્ભંગા, ગતા પ્રણાશમાશુ હૃત્કળે વિનિદ્રતાડભવત્. ૨. નિરસ્તદ્દોષદુઃકટકટકાયમત્યંસસ્તવો, ભવે ભવે ભવત્પદામ્બુજૈકસેવકઃ પ્રભો!; ભવેયમીદૃશં ભૂશં મહીયચિ ચિન્નિત, તત્ર પ્રગ્રાહતો ભવત્વવન્ધ્યમેવ સત્વરમ્. ૩.

૨૨. શ્રી નેમિનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(ઉપજાતિ છંદઃ)

વિશુદ્ધવિજ્ઞાનભાગ વરેણ, શિવાત્મજેન પ્રથમાકરેણ; યેન પ્રયાસેન ગિનૈવ કામ, રિજિત્ય ત્રિકાન્તનર પ્રકામમ્. વિહાય રાજ્યં ચપલસ્વભાવં, રાજીમર્તી રાજકુમરિકાં ચ; ગત્વા સલીલ ગિરિનારશૈલ, લેખે ત્રાં કેવલમુક્તિયુકતમ્. ૨. નિઃશેષયોગીશ્વર-મૌલિરત્ન, જિતેન્દ્રિયત્વે ત્રિકિન્નિયતમ્; તપુત્તમમન્દનિધાનમેક, નમામિ નેમિ વિલસદ્ધિવેકમ્. ૩. (ત્રિવિશેષકમ્)

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(પંચચામર છંદઃ)

શ્રયાન્નિ તં જિનં સદા મુદ્ધા પ્રમાદરજિત, સ્વક્રીયવાગ્વિલાસતો જિતોરુમેધગણં તમ્; જગત્પ્રકામકાનિતપ્રદાનદક્ષમક્ષત, પદં દધાનમુચ્ચકૈરકૈતવોપલાક્ષેતમ્. ૧. સતામવધેન્દકં પ્રભૂતસંપદાં પદં, વલ્લભપક્ષસંગતં જનેશ્વરુક્ષણં પ્રદમ્; સદૈવ યસ્ય દશનં વિશાં-વિમલિતૈનસાં, નિહન્ત્યશાતજાતમાત્મભક્તિરક્તચેતસામ્. ૨. અવાચ્ય ચત્પ્રસાદમાદિતઃ પુરુષિયો નરઃ, ભવન્તિ મુક્તિગાનિનસ્તતઃ પ્રભાપ્રભાસ્વરા; ભજ્યેમાશ્વસેનિદેવદેવમેવ

સત્પદ, તમુચ્ચમાનસેન શુદ્ધોપવૃદ્ધિલાભમ્. ૩.

૨૪. શ્રી મહાવારજિનેન્દ્ર ચૈત્યવંદનમ્.

(પૃથ્વી છંદઃ)

વરેણ્યગુણવરિધિઃ પરમનિવૃત્તઃ સર્વદા, સમસ્તકમલાનિધિઃ સુગન્દેન્દ્રકોટિશ્રીતઃ
જનસિદ્ધિપદયકો વિગતકર્મવાદો જિનઃ, સુમુખજનસંગતસ્વર્ભાસિ વર્દ્ધમાનપ્રભો । ૧.
જિનેન્દ્ર ! ભવતોડ્ડભુતં મુખમુખાન્નિમ્બસ્થિત, વિકરપરિવર્ણતં પરમશાન્તમુદાકૃતમ્;
નિરીક્ષ્ય મુદિતેક્ષણઃ ક્ષણમિતોડ્ડસ્મિ વદમાવનાં, જિનેશ ! જગદ્દીર્ઘરોદ્ધભવતુ સૈવમે સર્વદા.
૨. વિવેકિજનવલ્લભાં ભુવિ, દુરાત્માના દુર્લભા દુરન્નદુરિતવ્યથાભરનિવારણે તત્પરમ્;
તત્રાંગ પદપદ્મયોગ્યુગમનિન્દ્ય વીરપ્રભો ! પ્રભૂમુખ સિદ્ધયે મમ વિરાય સંપદતમ્. ૩.

સ્તુતિ (થોય) સંગ્રહ.

મહાકવિ શ્રી શે બનમુનિ પ્રણીત ચતુર્વિંશત જિનેન્દ્ર સ્તુતયઃ

૧. શ્રી નૃપમહેવજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(શાદ્ભગીકીર્તિ-વૃત્તમ્)

ભવ્યામ્ભોજનિયોધનૈકતરણેરિન્તાકિર્માવદ્ધી-રમ્ભાસામજ નાનિનન્દન ! મહાનપ્પા-
પદાભાસુરૈઃ; ભદ્ર્યા વન્દિતપાદપદ્મ વિદુષાં સંપાદય પ્રેજિઝ્ઞા-રમ્ભાડમામજનાજિનન્દન
મહાનપ્પાપદાભાસુરૈઃ ૧. તે વઃ પાન્નુ જિનોત્તમાઃ ક્ષત્રુજે નાચિક્ષિપુર્યન્મનો, હારા
વિજ્રમરેચિતાઃ સુમનસો મન્દારવારાજિતાઃ. ચત્પાદૌ ચ સુરોન્નિજતાઃ સુરભયાચક્રુઃ પતન્ત્યો-
ડમ્ભરાં હારાવિજ્રમરેચિતાઃ સુમનસો મન્દારવાગડજિતાઃ ૨. શાન્તિ વસ્તુતાન્મિથો-
ડનુમમનાધનૈગમાદૈનયૈ-રક્ષોભા જન હેડતુકાંછિતમદે. દીર્ઘાંગભલંકૃતમ્; તત્ પૂજ્યૈ-
જંગતાં જિનૈઃ પ્રવચનં દૃપ્યત્કુવાચ વદ્ધી-રશે બજનદેતુલ્લંછિતમદો દીર્ઘાંગભલંકૃતમ્.
૩. શીતાંશુતિવિધિ યત્ર નિત્યપદ્મ ગન્ધાદ્યધૂરીકણ્ણ-નાદી કેસરલાલસા સમુદિતાડ્ડશુ-
ભ્રામરીભાસિતા; પાયાદઃ શ્રુતદેવતા નિદધતી તત્રાજ્ઞકાન્તીકમ્પૌ, નાદીકે સરલલસા સમુ-
દિતા શુભ્રામરીભાસિતા. ૪.

૨. શ્રી અજિતનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(પુષ્પિતાશ્રા-વૃત્તમ્)

તમજિતમભિનૌમિ યો વિરાજદ્-વનધનમરુપરાગમસ્તકાન્તમ્; નિજજનનમહો-
ત્સવેડધિગદ્ધા-વનધનમેરુપરાગમસ્તકાન્તમ્. ૧. સ્તુત જિનનિવહં તમતિત્વતા-ડ્ડવનક-
સુરામરવેણ વસ્તુવન્તિ; યમમરપતયઃ પ્રગાય પાથ-કવનહસુરામરવેણ વસ્તુવન્તિ. ૨.
અનિતર વમતિ ત્રિલોકમપ્રે, ગમનયથેગતપાડન્તિમે પદે હે; જિનમગ વિતાપવ-
ગંવીથી-ગમનયથો ! ગતપાન્તિ મેડપદેહે. ૩. સિશુનિગતશુ માનસીકા-તતતિમિ-
રમદના સુરાજિત્વડ્ડશમ્; વિતગ્તુ દધતી પર્વિ ક્ષતોષ-તતતિમિર મહાસુરાજિત્વ શમ્ ૪.

૩. શ્રી સંભવનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(આર્યાગીતિ-વૃત્તમ્)

નિર્લિંગશત્રુભવભય !, શં ભવદાન્ત્યરવાર તાર ! મમાડરમ્; વિતર ગ્રાત્વગત્રય !,

શ'ભવ ! કાન્તારનારતાડરમમારમ્. ૧. આશ્રયતુ તવ પ્રભુત', વિભયા પરમાં રમાડરમાન-
મહમરૈ; સ્તુતિ રહિત જિન કહમક ૬, વિભયાડપરમાર માર માનમહમરૈ; જિનરાજયા
રચિત' સ્તા-દસમાનનયાનયા નયાયતમાનમ્; શિવશમ'થે મત' હધ દસમાનનયાનયાનયા
યતમાનમ્. ૩. શૃ'ખલભૂત' કનકાનલા, યા તામસમાનમાનમાનવમહિતામ્; શ્રીવજશૃ'ખલાં
કજયાતામસમાનમાનમાડનવમહિતામ્. ૪.

૪. શ્રીઅભિનન્દન જિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(દ્રુતવિલમ્બિત-વૃત્તમ્)

ત્વમશ્રુમાન્યભિનન્દન નન્દિતા-સુરવધૂતયન: પરમોદર; સ્મરકરીન્દ્રવિહારણકેસ-
રિત્, સુરવ ધૂતય ન: પરમોદર: ૧. જિનવરા: પ્રયત્નવમિતામયા, મમ તમોદરણાય
મહારિષિ: પ્રદધતો ભુવિ વિશ્વજનીતતા-મમતમોદરણા યમહારિષિ: ૨. અસુમતાં
મૃગાત્યહિતાય યો, જિનવરાગમ નો ભવમાયતમ્; પ્રલધુતાં નય નિમ'યિતોદતાજિન-
વરાગમનોભવમાય તમ્. ૩. વિશિખશ'ખજુષા ધનુષાડસ્તસત્-સુરભિયા તતતુજમહા-
રિષિ: પરિગતાં વિચક્ષમિક્ષ રોહિણી સુરભિયાતતતુ નમ હારિષિ: ૪.

૫. સુમતિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(આર્યાંગીતિ-વૃત્તમ્)

મહમહનરહિત નરહિત, સુમતે સુમનેન કનકનારેતારે ! હમહમપાલય પાલય,
કરકરાતિશ્ચિત્કપાન: પાત: ૧. વિધુતરા વિધુનારા; સકા સકાના જિના જિતાધા-
વાડયા; તતુતડપ તતુનાપા, હિતમાહિતમાનવનવવિભવા વિભવા: ૨. મતિમતિ જિન-
રાજિ નરા-હિતેહિતે કચિતકચિ તમોહેડમોહે; મતમતનૂન' નૂન', સ્મરાડસ્મરાધીરધીર-
સુમત: સુમત: ૩. નગકામાનગકા મા-મહો મહોરાજિરાજિતરસા તરસા; ધનધનકાલી
કાલી, ખતાલવતાદ્ધનદ્ધનસત્રાસત્રા. ૪.

૬. શ્રીપદ્મપ્રભજિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(વસન્તતિલકા-વૃત્તમ્)

પાદદ્વયી દલિતપદ્મમૃદુ: પ્રમોદ-મુન્મુદતામરસદામલતાન્તપાત્રી; પાદપ્રભી પ્રવિહ-
ધાતુ સતાં વિતીર્કુ-મુન્મુદતાડમરસદા મલતાન્તપાત્રી. ૧. સા મે મતિ વિતનુનાજિજન-
પંજિરસ્ત-મુદ્રા ગતાહમરસલાડસુર મધ્યગાધામ્; રત્નાંશુભિવિદધતી ગગનાતરાલ-મુદ્રાગ-
તામરસલાડસુર-મધ્યગાધામ્. ૨. આન્તિચ્છિદ જિનવરાગમમાશ્રયાથ-મારામમાનમ લસ-
તમસંગમાનામ્; ધામાશ્રિમં ભવસરિપતિસેતુમસ્ત-મારામમાન-મલસન્તમસં ગમાનામ્.
૩. ગાન્ધારિ વજ્રમુસલે જયત: સમીર-પાતાલસત્કુવલયાવલિનીલલે તે ! કીર્તી: કરપ્રજુ-
બિની તવ યે નિકર-પાતાલસત્કુવલયા બલિની લલેતે. ૪.

૭. સુપાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(માલિની-વૃત્તમ્)

કુતનતિ કુતવાન યો જન્તુમત' નિરસ્ત-સ્મરપરમહમાયામાનખાધાલ્યશસ્તમ્,

મુચિરમવિચલત્વં ચિત્તવૃત્તેઃ સુપાથં, સ્મર પદમદમાયા માનવાધાય શક્તમ્.
અર્જુ જિનતતિઃ સા ગોચરં ચિત્તવૃત્તેઃ, સદમચ્છહિતાયા વોડધિકા માનવાનામ્;
પદ્મપાર્શ્વ દધાના વારિભનાં વ્યહાપિત્તઃ સદમચ્છહિતાયા ગોધિકામા નવાનામ્. ૨ દિશ-
દ્વગ્નશમસૌખ્યં સંચતાનાં સદૈવો-રુ જિનમત્સુદરં કામમાયામહારિઃ જનનમરણરીણાન્
વાસ્યત ત્રિદવાસે-ડરુજિ નમત્ સુદાડરં કામમાયામહારિઃ. ૩. હધતિ રસિપત્નં રત્નમા
ભાસ્તભાસ્વ-ત્રવધનતરવરિં વા રણાશવરીણામ્; ગતવતિ વિદિરત્યાલી મહામાનસીધા-
લત્ર ધનતરવરિં વારણાશવરીણામ્. ૪.

૮. શ્રીચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(મન્દાકાન્તા-વૃત્તમ્)

તુલ્યં ચન્દ્રપ્રભ જિન નમસ્તામસૌખ્યભિજાનાં, હાને કાન્તાડનલસમ દયાવન્દિ
તયાસમાન; વિદ્યત્પંકથા પ્રક્રિતપૃથુરુપષ્ટદૃષ્ટાન્નકેતુકાનેકાન્તનલસમદયા વન્તિતાયાડસ-
માન! ૧. જિયાડુ શજિજનિજનનજ્યાનિકાનિજિનાનાં, સત્યાગારંજયદમિતરુક સાર-
વિન્દાશ્વતારમ્; ભયોદ્ધૃત્યા ભુવિ કૃતવતી યાઠવહદ્ધમંચકં, સત્યાગારંજયદમિતરુક
સા રવિ કાવતારમ્. ૨. સિદ્ધાન્તઃ સ્તાદ્દાહતકુતયેડખ્યાપથધ જિનેન્દ્રઃ, સદ્રાણઃ સ
કવિધિષણપાદનેડકોપમાનઃ; દક્ષઃ સાક્ષાચ્છવચ્ચુકુરૈયં ચ મોઃદ્વિહાયઃ-સદ્રાણ વઃ
સકવિધિષણપાદનેડકોપમાનઃ. ૩. વળાકુલ્લકુશકુલિશમૃત્ત્વં વિધન્સ્વ પ્રયત્નં, સ્વાય-
ત્યાગે તતુમદવને હેનતાદાનિમત્તે, અધ્યાકૃટે સશધરકરપ્રવેતભાસિ દિપેન્દ્રે, સ્વાયત્યાગ-
એડતતુમદવને હેનતાદાનિમત્તે! ૪.

૯. શ્રીમુવિધિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(ઉપભતિ-વૃત્તમ્)

તવાભિવૃદ્ધિં મુવિધિવિધેયાત્-પ્રભાસુરાલીનતપા દયાવન્! યો યોગિપંકથા પ્રણવો
નભઃસત્-સમાસુરાલીનતપાસ્યાડવન્. ૧. યા જન્તુમતાય હિતાનિ રાણ, સાત્ જિનાના-
મલપદમાલમ્; દિશ્યાન્મુદં પાદયુગં દધાના; સા શજિનાનામલપદમાલમ્. ૨. જિનેન્દ્ર
સગૌઃ પ્રચ્છલં ગભીરા-શુ ભરતી શશ્વતમરુવેન; નિર્નાશયન્તિ મમ શમં દિશ્યાત્,
શુભાહરતીશશ્વતમસ્તવેન! ૩. દિશ્યાત્તવાશુ જવલનાયુધાહરપ-મધ્યા સિતા કં પ્રવરાલ-
કસ્ય; અસ્તેન્દુરાસ્યસ્ય રુચેરુ પૃષ્ઠ-મધ્યાત્રિતાડકમ્પ્રવરાલકસ્ય. ૪.

૧૦. શ્રીશીતલનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિઃ

(કૃતવિલગ્નિત-વૃત્તમ્)

જયતિ શીતલગીર્થકૃતઃ સદા, ચલનવામરમ્ સદલં ધનમ્, નવકેમચ્છુરુહાં પથિ
સંસ્પૃશત્, ચલનતાડમરમ્સદલંધનમ્. ૧. સ્મર જિનાન્ પરિણુજ્જરાએ જનનતાનવતો
હયમાનતા; પરમનિવૃત્તિશમકૃતો ચતો, જન નતાનવતોહયમાનતા. ૨. જયતિ કલ્પિત-
કેદપનરુપમં, મતમસારતરાગમદરિણા; પ્રથિતમત્ર જિનેન મનીષિણા-મતમસા રતરાગ-
મદરુનિણા. ૩. ધનકચિજ્યતાદ ભુવિ માનવી, શુરુતરાહવિહવા મરણંગતા; કૃતકરાસનરે

કલપતલા-શુભરાવિહ તામરસં ગતા. ૪.

૧૧. શ્રીશ્રેયાંસનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(હરિણી-વૃત્તમ)

કુમુધનુપા યદ્માદન્યં ન મોહવશં વ્યધુઃ, કમલસદૃશાં ગીતારાવા જલાદયિ
તાતિતમ; પ્રભુમતનમાં દ્રાક શ્રેયાંસં ન આદૃત યન્મનઃ, કમલસદૃશાગી તારા વાળલા
હયિનાહપિ તમ્ ૧. જિનવરનિજીવાલીનામકારણવત્સલા-હસમહમહિતાહમારા દિશ્વસ-
મનવરાહજયા; નમદમુનભુક્ટપંકજા નૂતા તનોતુ મર્તિ મમા-હસમહમહિતામાશદિશ્વા
સમાનવરાહજયા. ૨. ભવજલનિધિભ્રામ્યજન-તુમજાયતપોત હે, તનુ મતિમતાં સજ્જાશનાં
સદ્ધ નરસંપદમ્; સમભિલવિનમહંતાયાગમાનતભૂપતિ, તનુ-તિ મતાં સજ્જાશનાં
સદ્ધનરસં પદમ્. ૩. ધૂપપરિક્ષાક્રાલીપદ્મ : કરૈ : કુત્રોત્તિ-પ્રજયતિમહા કાલીમત્યા-
ધિપકજરાજિભિઃ, નિજતનુલતામધ્યાસીનાં હૃદયપરિક્ષતાં, પ્રજયતિ મહાકાલી મધ્યા-
ધિપં કજરાજિભિઃ. ૪.

૧૨. શ્રી વામુપૂજ્યજિનેન્દ્ર સ્તુતિ:

(સમ્પદા-વૃત્તમ)

પૂજ્ય શ્રી વામુપૂજ્યાડૃજિન જિનપતે નૂતનાદિત્યકાન્તે-ડમાયા-સંસારવાસાવન
પર તરસાલી નવાલાનવાહો !; આનન્દા ત્રાયતાં શ્રીપ્રભવ ભવભયાદ્ નિજની ભક્તિભાજ,
માયાસં સારવાડસાવનવરતરસાલીનવાલા નવાડહો. ૧. પૂતો યત્પાદપ શુ : શિરસિ સુરત-
તેગચરચ્છુશોભાં, યા તાપત્રડસમાના પ્રતિમદમવતીહાડરતા રાજ્યન્તી; ક્ષીતેઃ કન્યા
તતિ : સા પ્રવિકિરનુનરાં જૈનતામ રજરો, યાનાપત્રામમાનાડપ્રતિમદમવતી હાડરતા
જ્યન્તી. ૨. નિત્યં હેનૂપપત્તિપ્રતિહનકુમતપોદ્ધતવાન્તળન્ધા-ડપાપાયાસાધમાનાડમદન
તવ સુધાસારહૃદ્યા હિતાનિ; વાણી નિર્વાણમાગંપ્રણયિપરિગતા તીર્થનાથક્રિયાન્ધે-ડપાપાયા-
સાધમાનામદનત વસુધાસાર હૃદ્ય હિતાનિ. ૩. રક્ષ : ક્ષુદ્રગ્રહાદિપ્રતિહિતશમની વાહિત-
સ્વેતમાસ્તવ-સજ્જાલીકા સદાપારિકરમુદિત્યા સાક્ષમાલા ભવન્તમ્; શુભા શ્રીશાન્તિદેવી
જગતિ જનયતત્ કુવિહકા ભાતિ યસ્યાઃ, સજ્જાલીકા સદાપ્વા પરિકરમુદિત્યા સા સ્થમા-
લાભવન્તમ્. ૪.

૧૩. શ્રી વિમલનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ :

(પૃથ્વી-વૃત્તમ)

અપાપદમલં ઘનં શમિતમાનનામો હિતં, નતાડમરસભાસુરં વિમલમાલયામોહિ-
તમ્. અપાપદમલં ઘનં શમિતમાનનામોહિતં, ન તામરસમાસુરં વિમલમાલયામોહિતમ્.
૧. સદનવસુરાજિતા અસમરા જિના ભીરવાઃ, ક્રિયાસુ રૂચિતાસુ તે સકલભા રતિશયનાઃ,
સદાનવસુરાજિતા અસમરાજિનાભીરવાઃ, ક્રિયાસુરૂચિતાસુ તે સકલમારતીરાયતાઃ. ૨.
સદા યનિગુરોરહો નમન માનવૈરચિત, મતં વરદમેનસા રહિતમાયતાભાવતાઃ; સદાયતિ
શુરો રહેત ન મન્મથાનવૈરં ચિત્તં, મતં વરદમેન સારહિતમાયતા ભાવતાઃ. ૩. મહાજિ

તત્તુતાડમલ' પરમઆપલા શેહિણી, સુધાવસુરણીમના મયિ સભાક્ષમાલેહિતમ; પ્રભાજિ-
તત્તુતાડમલ' પરમઆપલા શેહિણી, સુધાવસુરણીમનામયિસભા ક્ષમાલે હિતમ. ૪.

૧૪. શ્રી અનન્તનાથજિનેન્દ્ર રત્નતિ:

(દ્રુતાવલગ્નિત-વૃત્તમ)

સકલધૌતસહાસનમેરવ-સ્તવ દિશન્તવલિષેકજલ્પવાઃ, મતમનન્તજિતઃ ક્ષપિ-
તોદલસત્-સકલધૌતસહાસનમેરવ :. ૧, મમ રતામરસેવિત તે ક્ષણ-પ્રક નિહ-તુ જિને-
ન્દ્રંકલ્પક !; વરદ પાદયુગ' ગતમજ્જતા-મમરતામરસે વિતતેક્ષણ. ૨. પરમતાપદમાન-
સજ્જનમનઃ-પ્રિયપદ' ભવતો ભવતોડવતાત્; જિનપતેમ'તમસ્તજગત્રયી-પરમતાપદમાનસ
જન્મનઃ. ૩. રસિતમુચ્ચતુર'ગમનાયક', દિશતુ કાંચનકાન્તિરિતાડચુતા; ધૃતધનુઃ કલકા-
સિશરા કરૈ-રસિતમુચ્ચતુર' ગમનાયકમ. ૪.

૧૫. શ્રીધર્મનાથજિનેન્દ્ર રત્નતિ:

(અનુદ્રુપ-વૃત્તમ)

નમઃ શ્રીધર્મ' નિષ્કર્ષો-કયાય મહિતાયતે !; મર્ત્યામરેન્દ્રનાગેન્દ્રે-ક'યાયમહિતાય તે.
૧. જ્યાજ્જનૌષો ધ્યાન્તાન્ત', તત્તાન લસમાનયા; સામચ્છલત્વિયા યઃ સ, તતાડનલસ-
માનયા. ૨. ભારતિ દ્રાગ્ જિનેન્દ્રાણાં, નવનૌરક્ષતારિકે; સંસારાશ્લોનિધાવસ્મા-નવનૌ
રક્ષ તારિકે. ૩. કેકિસ્થા વઃ ક્રિયાચ્છ્રિત-કરા લાભાનયાયિતા; પ્રજ્ઞસિન્ન'તનાશ્લોજ-
કરાલાભા નયાયિતા. ૪.

૧૬. શ્રીશાન્તિનાથજિનેન્દ્ર રત્નતિ:

(ચાક્ષુલવિકીડિત-વૃત્તમ)

શજન્ત્યા નવપક્ષરાગરુચિરૈઃ પાદૈર્જિ'તાષ્ટાપદા-દ્રેકોપદ્મતજ્જતરુપવિભયા તન્વાજ્ય
ધીર ક્ષમાન્; બિજ્જત્યામરસેવ્યયા જિનપતે શ્રીશાન્તિનાથાડમરો-દ્રેકોપદ્મત જ્જતરુપ
વિભયાડતન્વાય'શ્રી રક્ષ માન્. ૧. તે જ્યાસુરવિદિધે જિનવૃષા માલાં કધાના રભે-રાજ્યા
મેદુરપારિજાતસુમનઃસંતાનકાન્તાં ચિતાઃ; કીર્ત્યા કુન્દસમત્વિષેષકપિ ચે ન પ્રાપ્તલોકત્રયી-
રાજ્યા મેદુરપારિજાતસુમનઃ સંતાનકાન્તાંચિતાઃ. ૨. જૈનેન્દ્ર' મતમાવનોતુ સ્વતત' સમ્મ-
જ્જશાં સદ્ગુણા-લીલાભ' ગમહારિ બિજ્જમદન' તાપાપહુદયામરમ; દુર્નિ'શે'દનિરન્ત-
રાન્તરતમેનિનાશિ પયુ'લ્લસ-લીલાડમંગમહારિબિજ્જમદન'તાપાપહુદયામરમ. ૩. હૃદય-
ત્રકમ હર્લાન કલયન્ સ પ્રજ્ઞશાન્તિઃ ક્રિયાત્-સન્ત્યજ્યાનિ શમી ક્ષણેન શમિનો મુક્તાક્ષ-
માલી હિતમ; તમાષ્ટાપદપિણ્ડપિગલ્પચિરોદધારયન્મૂઠતાં-સંત્યજ્યાનિશમીક્ષણેન શમિનો
મુક્તાક્ષમાલીહિતમ. ૪.

૧૭ શ્રીકુન્થુનાથજિનેન્દ્ર રત્નતિ:

(માલિની-વૃત્તમ)

ભવતુ મમ નમઃ શ્રીકુન્થુનાથાય તસ્મા-ચમિતશમિતમોહાડ્યામિતાપાય હૃદય;
સકલભરતલતાંજ્જનિજનોડ્યક્ષપાશા-હ્યમિતશમિતમોહાડ્યામિતાપાયહૃદય યઃ ૧. સકલ;

જિનપતિભ્યઃ પાવનેભ્યો નમઃ સન્-નયનરવરદેભ્યઃ સારવાહસ્તુતેભ્યઃ; સમધિગતજ્ઞુતિભ્યો દેવવૃન્દ્રાદરીથો-નયનરવરદેભ્યઃ સારવાહસ્તુ તેભ્યઃ. ૨. સ્મરત વિગતમુદ્રં જૈનચન્દ્રં ચક્રાસત્-કવિપદગમભંગં હેતુદન્તં કૃતાન્તમ્ ; દ્વિરહમિવ સમુદ્ધાનમાર્ગં પુતાધૈ-કવિપદ-ગમભંગં હે તુદન્તં કૃતાન્તમ્ ; ૩. પ્રચલદચિરરૌચિશ્ચાક્રગાત્રે સમુદ્યત્-સહસિક્લકશમેડભી-મહા સેરિભીતે; સપદિ પુરુષદત્તે તેભવન્તુ પ્રસાદા, સહસિ ક્લકરા મેડભીમહાસેરિભીતે. ૪.

૧૮. શ્રીઅરનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

અમુચઅચકવતિંલક્ષ્મીમિહ તૃણમિવ યઃ ક્ષણેન તં, સજ્જમહમરમાનસંસારમનેક પરાજિતામરમ્ ; ક્રુતકલધૌતકાન્તમાનમતાનદિતભૂરિકકિતભાક્-સંનમહમરમાનસં સાર-મનેકપરાજિતાડમરમ્. ૧. સ્તૌતિ સમન્તતઃ સ્મ સમવસરપ્પભૂમૌ યં સુરાવલિઃ, સકલ કલાકલાપ્કલિતાડપમહારુણકરમપાપહમ્ ; ત જિનરાજવિસરમુજ્જસિતજન્મજરં નમા-મ્યહં, સકલકલા કલાડપકલિતાપમહારુણકરમપાપહમ્. ૨. ભીસમહાભવાઞ્ઞિધભવભીતિ-વિશેદિ પરાસ્તવિક્કુરત્-પરમતમોહમાનમતનૂનમલં ધનમધવતેહિતમ્ ; જિનપતિમત-મપારમત્યામરનિવૃત્તિશમંકારણુ, પરમતમોહમાનમત નૂનમલં ધનમધવતેહિતમ્. ૩. યાડત્ર વિચિત્રવણુવિનવાત્મજપૃષ્ઠમધિષ્ઠિત હુતાત્-સમતનુભાગવિકૃતધીરસમદ્વૈરિવ ધામહારિભિઃ; તદિદિવ ભાતિ સાન્ધ્યધનમૂઘાનિ ચક્રવરાડસ્તુ સા મુદે-ડસમતનુભા ગવિ કૃતધીરસમદ-વૈરિવધા મહારિભિઃ. ૪.

૧૯. શ્રીમદ્દિનાથજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(રુચિરા વૃત્તમ્)

હૃદંસ્તનું પ્રવિતર મદ્દિનાથ મે, પ્રિયગુરોચિરરુચિરોચિતાંવરમ્ ; વિહમ્બમન્ વરરુચિમણ્ડલોજ્જવલઃ; પ્રિયં ગુરોડચિરરુચિરોચિતામ્બ રમ્ ; ૧. જવાદૂતં જગદવતો વપુભ્યંથા-કદમ્બકૈરવશતપત્રસં પદમ્ ; જિનોત્તમાન્ સ્તુત હધતઃ સજ્જં સ્ફુરત્-કદમ્બ-કૈરવશતપત્રસં પદમ્. ૨. સ સંપદં દિશતુ જિનોત્તમામ્બઃ, શમાવહસતનુતમોહરૈડહિતે; સ ચિત્તભૂઃ ક્ષત ઇહ યેન ચસ્તપઃ-શમાવહસતનુત મોહરૈડહિતે. ૩. દ્વિપં ગતો હૃદિ રમતાં દમશ્રિયા, પ્રભાતિ મે ચકિતહરિદ્વિપં નગે; વટાદાયે કૃતવસાતશ્ચ યક્ષરાદ્, પ્રભાતિમેચકિતહ-રિદ વીપજગે. ૪.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતજિનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(નર્કટક-વૃત્તમ્)

જિનમુનિસુવ્રતઃ સમવતાજ્જનતાવનતઃ, સમુદિતમાનવા ધનમલોભવતો ભવતઃ; અવનિવિકીર્ણમાદિવત યસ્ય નિરસ્તમનઃ-સમુદિતમાનવાધનમલો ભવતો ભવતઃ. ૧. પ્રણમત તં જિનવ્રજમપારવિસારિરભે-દલકમલાનના મહિમધામ ભયાસમરુદ્ધ; યમતિ-તરાં મુરેન્દ્રવરથોપિહિલામિલનો-દલકમલા નનામ હિમધામભયા સમરુદ્ધ. ૨. ત્વમવનતાન્ જિનોત્તમકૃતાન્ત ભવાદ્વિદુષો-ડવ સદ્નુમાનસંગમન યાતતમોદયિતઃ; સિવસુખસાધકં સ્વલિહધ સુધિયાં ચરણુ, વસદ્નુમાનસં ગમનયાતત મોદયિતઃ. ૩. અધિગતગોધિકા

કનકરૂપ ગૌરુચિતાં-કમલકરાજિ તામરસભાસ્યતુલ્યપદ્મતમ; મૃગમહપત્રલ ગતિલક્ષ-
વંદનં દધતી, કમલકરા જિતામરસભાસ્યતુલ્ય પદ્મતમ. ૪.

૨૧. શ્રીનામનાથજિનેન્દ્ર રતુતિ :

(શિખરિણી-વૃત્તમ)

સ્ફુરદ્વિદ્યુતકાન્તે પ્રવિકિર વિતન્વવિન્ત સતતં, મમાયાસં ચારૌ દિતમહ નમેઽધાનિ
લપિતઃ; નમદ્ભવ્ય શ્રેણીભવભયભિદાં હૃદયચસામમાયાસંચારૌદિતમહનમેઽધાનિલ પિતઃ
૧. નખાંશુશ્રેણીભિઃ કપિશિતનમન્તાકિમુકુટઃ, સદા નોદી નાનામયમલમહારૈરિતતમઃ,
પ્રચક્રે વિન્ધં ચઃ સ જયતિ જિનાધીશનિવહુઃ સદાનો દીનાન્દામયમલમહારૈરિતતમઃ
૨. જલવ્યાલવ્યાઘ્રવલનગજરુગ્મ-ધનયુધૌ, ગુરુરહિડપાતા પદધનગરીયાનમુમતઃ; કૃતા-
ન્તસાચીક્રુષ્ટકુવિકટહેતુ પ્રમિતિમાગુરુરહિડો પાતા પદધનગરીયાનમુમતઃ. ૩. વિપ-
ક્ષમ્યૂહં વૌ દલયતુ ગદાક્ષાવલિધરા-ડસમા નાલીકાલીવિશદયલના નાલિકવરમ; સમધ્યા-
ચીનાડમ્બોમતલનનિભાડમ્બોધિતનયા-સમાનાલી કાલી વિશદયલનાનાલિકવરમ ૪.

૨૨. શ્રીનેમિનાથજિનેન્દ્ર રતુતિ

(શઙ્કરવિકીરિત-વૃત્તમ)

ચિન્મેપોજિતરાજકં રણમુખે યૌ લક્ષસંખ્યં ક્ષણા-દક્ષામં જન ભાસમાનમહસં
શાશ્વતીતાપદમ. તં નેમીં નમ નમ્રનિવૃત્તિકરં ચક્રે ચક્ષુનાં ચ યૌ, દક્ષામંજનભાસમા-
નમહસં શાશ્વતીતાપદમ. ૧. પ્રામાણજિજ્ઞતરાજકા રજ ઇવ જ્યાયેડપિ રાજ્યં જવાદ,
યા સંસારમહેદધાવપિ હિતા શાસ્ત્રી વિહાયોદિતમ; યસ્યાઃ સર્વંત એવ સા હરતુ નૌ
શાશ્વ જિનાનાં ભવા-યાસં સારમહેદધાવ પિહિતાશાસ્ત્રીવિહાયોદિતમ ૨. કુર્વાણાણુ-
પદાર્થદશનવશાદ ભાસ્વત્રભાયાસપમાનત્યા જનકૃત્તમોહરત મે ચક્ષતાહરિદ્રોહિકા,
અશ્લોક્યાં તવ ભારતીં જિનપતે પ્રેન્મદિનાં વાહિનાં, માનત્યાજનકૃત્તમોહરતમેશં સ્તાહ-
રિદ્રોહિકા. ૩. હરનાઢમેમનયુનુમિમિલનિકા યસ્યા જનેડક્યાગમદ્, વિશ્વામેવિતનામ-
પાદપરતાં વાચા રિપુત્રાસકૃત્ સા ભૂતિં વિતનોતુ નોડ્ધુનરૂચિઃ સિ હેડધેરૂદોદ્ધસદ્ વિશ્વાસે
વિતવામ્રપાદપરતાડ્ધમા ચારિપુત્રાડ્ધકૃત્. ૪.

૨૩. શ્રીપાર્શ્વનાથજિનેન્દ્ર રતુતિ.

(સમ્બરા-વૃત્તમ)

માલામાલાનળાહુદધદધદરં ચામુદારામુદારા-દ્વીનાડલીનામિહાલી મધુરમધુરસાં
સૂચિતોમાચિતો મા; પાતાતપાનાત્સ પાત્રવૌ રૂચિરરૂરિદો દેવશણ્વરાણ-પત્રારત્રા યદીયા
તતુરંતતુરવૌ નન્દકો નોદકો નો. ૧. રાણ રાણવવકત્રા તરલતરલસત્કેતુરંજતુરંજ
વ્યાલવ્યાલસયોધાચિતરચિતરણે લીતિહૃદ્યાસતિહૃદ્યા; સારા સારાજિજ્ઞનાનામલમમલમતે-
ર્જોધિકા માધિકામા-દવ્યાદવ્યાધિકાલાનનજનનજરાત્રાસમાનાહસમાના. ૨. સદોહસદોગભ-
દ્વાગમલંગમલયા જૈનરાણનરાણ-નૂતા નૂતાધંધાત્રીહૃ તતહૃતતમઃ પાતકાહપાતકામા;
શાસ્ત્રી શાસ્ત્રી નરાણાં હૃદયહૃદયયૌરોધકાડધ્યાધિકા વા ડકદેયા દેયા-સુહં તે મતુજમતુ જશં

ત્યાજ્ય-તીજ્ય-તી. ૪. ચાતાયા તારતેભઃ સદસિ સદસિભત્ કોલેકાન્તાલકાન્તાડપારિ
પારિ-દ્રશજ્ સુરવસુરવ ધૂપૂજિતાડરં જિતારમ્; આ ત્રાસાત્રાયતાં ત્યામાવિષમવિષ-
ભૂદ્ભૂષણાડભીષણા ભી-હીનાડ હીનાત્રયપત્ની કુવલયવલયરયામદેહકમદેહા. ૪.

૨૪. શ્રીમદાવીરજનેન્દ્ર સ્તુતિ.

(૬૯૬૩—વૃત્તમ)

નમઃમરશિરોરુદ્રસસ્તસામોઢનિનિન્દ્રમ-દારમાહારભેરંજિતામિધરિત્રીકૃતા-વન વરત-
મસંગમેહરતારેહિતાડનકૃનાયાવદીલાપદેહે-ક્ષિતાડમેહિતાક્ષો ભવાન્; મમ-વિતરતુ વીર
નિર્વાણશર્માણિ ભત્તવતારો ધરધીશસિદ્ધાથધામ્નિ ક્ષમાલકૃતા; વનવરતમસંગમેહાર-
તાડરેહિતાનકગનાયાવ દીલાપદે હે ક્ષિતામો હિતાડક્ષોભવાન્. ૧. સમવસરણમત્ર યસ્ય
સ્ફુરત્કેતુચક્રાનકાનેકપદ્મે-દુરુક્યામરૈત્સરિંસાલત્રયીસહવનમદ્યોકપૃથ્વીક્ષણપ્રાયશોભાતપત્ર
પ્રભાગુર્વરરાટ્ પરેતાહિતરૌચિતમ; પ્રવિતરતુ સમીહિતં સાહકૃતાં સંહિતમંકિતભાભ
ભવામ્લેધિસખાન્તભવ્યાવદીસેનિતા ડસહવનમદ્યોકપૃથ્વીક્ષણપ્રાયશોભાતપત્રપ્રભાગુર્વ-
રાટ્પરેત હિતારૌચિતમ્. ૨. પરમતતિમિરેઅમાનુપભા ભૂરિભગૈર્ગભીર ભૃશં વિશ્વવયે
નિકામ્યે તિતીયાન્તરા-મહિતમનિ મતે હિ તે શસ્યમાનસ્ય વાસ્યં સદ્ગતન્વતીતાપદાન-દ-
ધાનસ્ય સાહમાનિનઃ; જનનમૃતતરંગગનિપારસંસારનીરાકરાન્તનિંમજ્જનૌતારનોભારતી
તીથંકૃદ, મહિતિ મતિમનેહિતેશસ્ય માનસ્ય વા સંસદાતન્વતી તાપદાનં દધાનસ્ય સામાનિ
નમઃ. ૩. સરભસનતનાકિનારીજનોરોજપીડીગુહતારહારસ્ફુરદ્રશિમસારકમાલોરુદે, પરમવસુ
તરાગભા શવસન્નાશિતરશતિભારાહજિતે ભાસિની હારતારા બલક્ષેમદા; ક્ષણુરુચિકચિરો-
કચચંચન્સટાત્રકટોત્કૃષ્ટકષ્ટોકદે સંસ્થિને ભવ્યકોકં ત્વમમ્બાગ્નિકે! પરમવ સુતરાં
બજરાંવસન્ના શિતારશતિભા શજિતે ભાસિનીહારતારાબલક્ષેમદા. ૪.

શ્રી ઐન્દ્રસ્તુતિ ચતુર્વિંશતિકા :

શ્રી કૃપભદ્રેવ-અપરભિધ-આદિનાથ સ્તુતિ :

(શાદ્ભવિદીડિતિમ)

ઐન્દ્રનાતનતો યથાથવચનઃ પ્રધ્વસ્તદોષો જગત્, સદ્યો ગીતમહોદયઃ શમવતાં
રાજ્યાધિકારાજિતઃ; આધસ્તીથંકૃતાં કરૌત્વિક્ષ ગુણુશ્રેણીદંધન્નાભિભૂઃ; સદ્યો ગીત
મહોદયઃ શમહવતાં રાજ્યાધિકારાજિતઃ. ૧. ઉર્ભૂતાપ્રતિરોધબોધકક્ષિતત્રૈલોક્ય
ભાવબળ-સ્તીથે શાસ્તરસા મહોદિતભયાડકાન્તાઃ સદા શાપદમ્; પુણ્યન્તુ સ્મર-નિર્જ-
યપ્રસુમરમૌઢપ્રતાપપથા-સ્તીથે શાસ્તરસા મહોદિતભયાઃ કાન્તાઃ સદાશાપદમ્. ૨.
જૈનેન્દ્રસ્મરતાવિસ્તરનયં નિર્માય મિથ્યાદૃશાં, સર્જ્યાગમડમજ્જૈ-માન-સહિતં હૃદયપ્રભા!
વિશ્રુતમ્; મિથ્યાત્વં હરદ્ભજિતં શુચિકથં પૂણ્યં પદાનાં મિથા, સંગત્યા ગમભાંકૃ,
માનસહિતં હૃદયપ્રભાવિ શ્રુતમ્. ૩. યા ભાડયં હરતે સ્મૃતાડપિ ભગવત્યડ્ભોક્ષોરુદે
વિસ્ફુરત્, સૌભાગ્યા અયતાં હિતા નિદધતી પુઙ્ગવપ્રભાવિકમૌ; વાઙ્દેવી વિત્તનોતુ વો

નિનમત' પ્રોહ્લાસય-તી સહાસૌ ભાગ્યાશ્રયતાં હિતાનિ કથતી પુણ્યપ્રભાવિ કમો. ૪.

૨. શ્રી અનિતજન સ્તુતિ:

[પુષ્પિતાગ્રા]

મુનિતતિરપિ યં ન રૂઢમોહા, શમનિતમારમહં ભવન્દિતાડપત્; ભજ તમિહ
જયન્તમાડ્-તુમીશ', શમનિત માડ્-રમડહમભવન્, હિતાપત્. ૧. નિયતમુપગતા ભવે
લભન્તે, પરમતમોહર ! યં લયાડનિહાનમ્, હર રૂચિર ! હહા નિનૌધ ! તં દ્રાક્, પરમત-
મોહરયં લયાનિ હાનમ્. ૨. નયગહનમહતિરકુટાનુયોગં, નિનમતમુધતમાનસાઃ !
ધુતારમ્, જનનભયનિહાસયા નિરસ્તાડ્-શ્રિ નમત્ મુધતમાનસાધુતારમ્. ૩. પવિમપિ
કથતીહ માનસી-દ્રૈમ'હુતમડ્-ભવતાં મહાધિકારમ્; હલયતુ નિવહે સુરાજ્ઞનાનામડ્-હિતમહં
ભવતાં મહાધિકારમ્. ૪ :

૩ શ્રી શમભવજન સ્તુતિ :

[સ્કેન્ધકમ્]

શમભવ ! મુખ' હહત્ ત્વં ભાવિનિ ભાવારવારવારણ ! વિશ્વમ્; વાસવસમૂહ-
મહિતાડ્-ભાવિનિભાડ્-વારવારવારણ ! વિશ્વમ્. ૧. યદ્-મઃ શં ભવિનાં, સન્તતમુહિતો-
હિતોડ્-હિતોડ્-હારકરઃ, સ જયતુ સાવ'ગણુ શુચિસન્તતમુહિતોડ્-હિતોડ્-હિનોડ્-હારકર : ૨. જૈની ગીઃ
સા જયતાન્ન યયા શમિતામિતા મિતાડ્-ક્ષરરૂચ્યા; કિં સન્તઃ સમવતરન્નયયા શમિતામિતાડ્-ક્ષર
રૂચ્યા. ૩ : હલયતુ કાંચનકાન્તિજનતામહિતા હિતા હિ તારાડ્-ગમહા; હહ વજશૂઝ્ઞ હા
કુજનતામહિતાહિતાહિતારાગમહા. ૪ :

૪ શ્રી અભિનન્દનજન સ્તુતિ:

[દ્રુતવિલ્લમ્બિતમ્]

ત્વમભિનન્દન ! દિવ્યગિરા નિશ્કૃતસભાજનસાધ્વસ ! હારિભિઃ, અહુતઘૈયં !
શુષ્કેજય સનિતઃ, કૃતસભાજન ! સાધ્વસહારિભિઃ ૧. ભગવતાં જનનસ્ય જયન્નિહાડ્-શુ
ભવતાં તનુતાં પરમુત્કરઃ; ત્રિજગતીકુરિતોપશમે પદુઃ, શુભવતાં તનુતાં પરમુત્કરઃ. ૨. ત્રિહિ-
વમિન્નતિ યશ્ચતુરઃ કુરુરત્સુરસમૂહમડયં મતમડ્-તામ્; કમરતુ આરૂ હહત્ પદમુચ્ચક્રૈઃ,
સુરસમૂહમયં મતમડ્-તામ્. ૩. ધૃતસકાડ્-ધનુર્ધતુ તેજસા, ન રહિતા સહયા રૂચિ-
સનિતા; મહહિતાનિ પરૈરિહ રોહિણી, નરહિતા સહયા રૂચિરાડ્-નિતા. ૪.

૫ શ્રી સુમતિજન સ્તુતિ:

[સ્કેન્ધકમ્ આચાર્યગીતિર્વા]

નમઃ નમઃમરસહમરસમુમર્તિ સુમર્તિ સહસહરસુહારસુહા; જનિતાડ્-નિતાપદપદ
વિભવં નર ! નરકાન્ત' કાન્તમ્. ૧. ભવભવભયહાડ્-મથહાવદ્ધી વદ્ધીયોદયોદ્યા-
ડ્-માયાડ્-મા; હવાહવાડ્-મિતમિતશમા શમાદિષ્ટદિષ્ટ ધીળડ્-ધીળ. ૨. હમઠમ-
ડ્-મુગમં સુગમં, સહા સહાનન્દન' હવાવિધનિદ્; પરમડ્-પરમડ્-કમર ! કમર, મહા-
મહા ધીરધી રસમયં સમયમ્. ૩. કાલી કાલીડ્-સરસભાવાભાવાય, નયનસુખદા-

सुभगा; महिमहिमतनुता तनुताहितामानमानइत्या इत्या. ४.

६. श्री पद्मप्रभञ्जिन स्तुति :

[वसन्ततिथिका]

पद्मप्रवेश ! तव यस्य इयिभते सद्दिश्यासमानसक्यापर ! आवि तस्य; नोच्यैः
पदं किमु पद्येद्विमपुष्यसम्पद, विश्वासमान ! सद्यपर ! आवितस्य. १. भूतिः शमस्य
हृषती किमु या पदनि, पुष्यानि कथन सभासु रराज नव्या; सा स्तूयतां भगवतां
विततिः स्वभाकत्या, पुष्याडनिकायन ! सभा सुरराज-नव्या. २. द्विभ्युः पदं परिगतै
विनयेन ज्ञेनी, वाचं यमैः सततमंचतु रोचिताथाम्; स्याद्बहुमुद्रितकुतीथ्यं
नयावतारां, वाचंयमैः सततमं चतुरोचिताथाम् ३. साहाय्यमत्र तनुपे शिवसाधने,
याडपाता मुहा रसमयस्य निरन्तरये; १. आन्धारि ! वज्रमुशवे जगती तवाडस्याः
आतामुहा रसमयस्यनि रन्तरये. ४.

७. श्री सुपार्श्विनि स्तुति :

[भादिनी]

यद्विह निन ! सुपार्श्व ! त्वं निरस्ताकृतकभावनमह ! सुरभावा हृषशोभाडवतारम;
ततद्विहमभज्जं केणुं द्विगीयते नाडवनमहसुर ! भावाहृष यथो भावतारम् १. जगति
शिवसुभं ये कान्तिभिर्वासयन्तो- द्दुरितमहरतापध्यानकान्ताः सहाडस्याः; निन-
वरवृषभास्ते नाशयन्तु प्रवृद्धं- द्दुरितमडहरतापध्यानकान्ताः ! सहा डस्याः २.
मुनिततिरपठे यं वज्रयन्ती हतोव-; तमसमडहितहात्रासाडधिमाडनन्दिताडरम्
समयमिह भजडभतेनोक्तमुच्यैदधानं, तमडसम ! हितहात्रा साधिमानं हितारम् ३.
अवतुक् रिषि याता साडहतां प्रौढ क त्या, मुद्रितमकवितापाया महामानसी माम्; वहुति-
युधि निहत्याडनीकयकं रिपुषा, मुद्रितमकवितापा या महामानसीमाम्. ४.

८. श्री चन्द्रप्रभञ्जिन स्तुति :

[भद्राकान्ता]

तुभ्यं चन्द्रप्रभ ! अवभयाइ रक्षते द्वेभद्वेभा, नन्तव्याडपापमहमहते ! सन् !
नभोडहासमाय !; श्रेयः श्रेष्ठां लेशमडसुमतां तन्वते द्वस्तक्षमा, नन्तव्यापाडपमह ! महते
सन्नभोडहासमाय. १. श्रेयो हत्तां यरषुविष्टुत्तत्र भूपावभूयो, मुकताभावाडसमहमहिता
भोधिहानामडहीना, भोहापोहाद्विदितपरमन्योतिषां कृत्स्नदोषै, मुकता भावाडसमह-
महिता वोडधिहानाडमहीना २. रषुगर्द्धपुगः स्फुटनयमयस्तीर्थनाथेन यूला, भावापीनः शम-
हभवताडसपुगतोपायहृषः सिद्धान्तोड्यं अवतु गहितः श्रेयसे लकितभाज, भाडवापी नः
शमहभवता सपुगतोडपायहृषः ३. सा त्वं वज्राडकुशि ! जय मुनौ बूरिभकितः सुसिद्ध, प्राणा-
याभेड्युचि मतिमडतापाडपदन्ताड प्रदानाम्; हत्से वज्राडकुशबृहदनिशं हृषं हन्त्री प्रहत्त,
प्राण याभे शुचिभतिमता पापदन्तावदानाम् ४.

૯. શ્રીસુત્રિધનિનસ્તુતિ:

[ઉપભતિ:]

મસ્યાડતનોદેવતતિમંદું સુપ્રભાડવતારે શુચિમન્દરાગે; ઇંદાડતુ ભક્તિ: સુવિદ્યા
દક્ષ મે, પ્રભાવતારેડશુચિ મન્દરાગે. ૧. અમૂન પ્રકૃટોપશમેષુ ચેષુ, ન મોહસેના જનિતા-
પદેભ્યઃ, સુમન્મમાડ્ડતા:। પ્રથિતોદયેભ્યો, નમોહસેના। જનિતાપદેભ્યઃ ૨. વાણી
સ્થં દધતી પ્રકતમહોદયાડવર્ક્ષીરનીતિકારિ; છયાચિજ્જનેન્દ્રેગંદિતા ત્રિલોકીમહો!
દંયાવર્ક્ષીરનીતિ કારિ. ૩. જ્વાલોજ્જવલો વિદુમકાન્તકાન્તિ; કરોડતુલાભં શમદંભવત્યા:
દહતવાનં! જ્વલનાયુધે! નઃ; કરોડ તુલાભં શમદં ભવત્યા: ૪.

૧૦ શ્રી શીતલતીયપાતજને:

[દ્રુતવિલામ્ભતમ્]

જયતિ શીતલતીયપાતજને, વસુ મતી તરણાય મહોદધૌ; દહતિ યત્ર ભવે ચારણ-
મહે, વસુમતીતરણાય મહો દધૌ. ૧. વિનાર શાશ્વનભક્તિમતાં જિનાવલિ! તમોહરણે!
સુરસમ્પદમ્ અધરયન્ધિવનામ મહાત્મનાં, વલિતમોહકુળે! સુરસં પદમ્. ૨. ભગ-
વતોડકયુદિતં વિનમાડ્ડમમ્, જન! યત: પરમાપદમાડ્ડશત્; ઇંદુ નિહત્ય શિવં જગદ્-
ભતિ, જનયત: પરમાડ્ડપ દમંદરાત્. ૩. સુવરવૈભિદયૈસ્તવ સન્તતં, ન પરમચ્છ-
વિમાનવિશ્વાસિતા; ન ધનશત્રુકાડ્ડપરિકારિણી, ન પરમચ્છવિ! માનવિ! લાસિતાં. ૪:

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિનરત્નુતિ

[હરિણી]

જિનવર! ભજન્ શ્રેયાંસ! સ્યાં મતામ્બુદ્ધતોદય, ભૂવદવ! નતોડહં તાપાતદ્દુમુક્ત!
મહામમ! મતભવનભાન્તિશ્ચન્તિ: દ્વૈતેમહિરુદ્ધસ, ભૂવદવનતો હન્તાડપાતં કમુક્તમહામમ!
૧. જિનસમુદયં વિશ્વાધારં હરન્તમિકાજિના, ભવમહરદં દ્વૈત્યા કાન્તં મહામિત્તમો-
રમ્; વિનયમધિકં કરં કરં કુલા દિવિશિષ્ટતા, ભવમહરદં દ્વૈત્યાડકાન્તં મહામિ તમો-
હરમ્. ૨. શુચિગમપદો ભક્તૈ: પૂર્ણે હરન્ કુમંતાપદો, ડનવરતમડ્ડોભાવસ્થામાડ્ડશ્રય-
ડયથોડભિત:; જન! તવ મનો'ચાચાચાયામય: સમયો ગલ-નવરતમડ્ડો ભાવસ્થામાશ્રયં
નયથોભિત: ૩. સુકૃતપદુતાં વિનોચિત્યા તવારિકૃતિશ્ચમા ડંપવિકલકરા દ્યુત્યાડગેહાડ્ડવના-
ધનરાજિતા; વિતરતુ મહાકાલી ઘણાક્ષસ્તતિવિક્કુર, ત્પવિકલકરા દ્યુત્યાગેહા ધનાધન
રાજિતા. ૪.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિનરત્નુતિ:

[સમ્ભરા]

પશાદ્દાસે પદુત્વં દધદધિકરુચિર્વાસુપૂજ્યાડ્ડતુન્થો, લોકં સહીરપાતાશમરુચિરપવિત્રાસ-
હારિપ્રભાડવ; હુમ્પન્ રૌગોવિશ્વાસૈર્જનતિ ધનતમો દુનંથંવસ્તત્તવા-, લોકં સહીરા!
પાતા શમરુચિરપવિત્રાસ! હારિપ્રભાવ! ૧. લોકાનાં પૂરત્રન્તી સપદિ ભગવતાં જન્મસંજે
અતિમે, હુદ્યા રાજ્ય તનેડાડભવતુદ્ધમરચ્ચાનતાડપાવમેહા; સાક્ષાત કિં દધપદ્ધિવિંશુમ-

परिगता केषमानात्तिभाया, हृद्या राशुवनेत्रा भवतु इमरसाड्यनताया तमोहा. २. छिन्नुर्गस्त्वभ्यर्जः प्रथयति सुकृतं आरुपीयूषपीना, ऽऽस्वादे शस्ताहराडतिक्षतशुचि सङ्गे-
कान्त! सिद्धान्तरागः; रङ्गैर्गङ्गाप्रसङ्गोत्सङ्गसमनये निमिंतानङ्गैर्गङ्गा; स्वादेश! स्ताह-
रातिक्षतशुचिसङ्गे कान्तसिद्धान्त! रागः ३. वाग्देवि! प्रीयुयन्ती पदुविविधनयोत्तीत-
शास्त्रार्थनिष्ठा-शङ्कान्ते! देहि नयेरितरक्षुक्षुशब्दे! सुभ्रुवा देवि! शिष्टम्; अद्वाभाण! प्रसाहं
सुमतिकुमुदिनीय-द्रुअन्ते! प्रपूषाऽऽशं कान्ते! देहिनयेरितरक्षुक्षुशब्दे! सुभ्रु! वाहे
विशिष्टम्. ४.

१३ श्री विमलजिनस्तुतिः [पृथ्वी]

नमो कृतवर्णायतेऽसमहमाय पुण्याशया, सभाश्रित! विभासुरैर्विभल! विश्वभार-
क्षते; न योऽतद्वर्णाय ते समहमाय! पुण्याशया, सभाश्रित! विभासुरैर्विभलविश्वभारक्षते.
१. महाय तरसा द्वितीयाजतिभेदविधानाभवे, इया भवतुर्हं तताऽसकलैकासमानाऽसमाया;
महायतरसाद्विवा जगति वेदविधाना भवे, इया भवतु कान्तताऽसकलैकासमानाऽसमाया.
२. क्रियाहरमजनन्तरागततया चितं वैभवं, मतं समुहितं सदा शमवताऽभवेनोदितम्.
क्रियाहरमजनन्तरागततया चितं वैभवं, मतं समुहितं सदाशमवता भवेनोदितम्. ३.
प्रभा वितरताहरं सुरभिवाऽतता रोहिणी, द्विताशुगुर् आऽपराजितकराशभादेयिता; प्रभा-
वितरताहरं सुराभयाततारोहिणी, द्विताऽशु गुरुचापराजितकरा शभाऽदेयिता. ४.

१४ श्री अनन्तजिनस्तुतिः [द्रुतविदग्धितम्]

कलितमोहमजनन्तरसाश्रये, शिवपदे स्थितमस्तवपापहम्, त्रिदशपूज्यमनन्तजितं
जिनं, कलितमोहमनं तरसाऽऽश्रये. १. जिनवरा गततापहरोयितां, प्रहतां पदवीं
भम शाश्वतीम्; दुरितहृदयना न कदायना- ऽजिनवरागततापहरोयिताम्. २. सुरस-
मानसहृदय! ते, मधुरिभाऽऽमभा! सोऽस्तु शिवाय न; जगति येन सुधाऽपि धन-
प्रभा, सुरसमानसहृदय! हस्यते. ३. सहस्रिरुद्धतिगा सुरवा जिनं, जगतिता इल्लकेषु-
पशुधेश. जगति येनमिह प्रख्यातऽस्तुता, सहस्रि रक्षति आभुरवाजिनम्. ४.

१५ श्री धर्मजिनस्तुतिः [अनुदृष्टम्]

श्रीधर्म! तव कर्मद्व-वारणस्य सदायते; स्तवं केतुं कृतदेवि-वारणस्य सदा
यते. १. गिरा त्रिजगदुद्धारं, साऽसमाना ततान या, शिवा श्रयाद् जिनादी त्रा, सास-
मानाऽततानया. २. वयः पापहृदं हत-सातं केवलिनोदितम्; भवे भाषाय गङ्गेने,
सातकेऽमलिनोदितम्. ३. हृद्य प्रसाहः प्रज्ञेयः शक्तिमग्नान्जितऽस्य तस्या यथा
क्षिप्तं सवे, अक्षिप्तमग्नान्जितऽस्य तस्या यथा.

१६ श्री शान्तिजिनस्तुतिः

[शाङ्खद्विकीर्तितम्]

अस्याभूद् व्रतधाति नातिरुचिरं यच्छ्रेयसे सेवना-दक्षोदं भरतस्य वैभवमयं सारा-
जितं तन्वतः; द्विष्टो! शान्तिजिनस्य शासनरुचिं सौख्यं जयद् ब्रह्म लोः, दक्षोऽहम्भर-
तस्य वै भवमयं साराजितं तन्वतः १. येषां चेतसि निमग्ने शभवतां मोक्षाध्वने।
दीपिका, प्रज्ञादाभवतां क्रिया सुरचिताङ्गं भावनाभोगतः; ते श्रीमन्निजन्पुङ्गवा हृतसया
नित्यं विरक्तताः सुभं, प्रज्ञादा भवतां क्रियासुरचितारम्भावना भोगतः २. भिभ्यादृष्टि-
मतं यतो ध्रुवमभूत् प्रवस्तदोषात् क्षिता-वायारोचितमानभार्यमहम्भावारिताऽपाप। हो;
तं सिद्धान्तमलङ्कृतं श्रद्धाय चित्तो निजे, वायारोचित। मानभार्यमहं भावा-
रितापापहे. ३. शत्रूणां धनधैर्यनिर्जितसया त्वां शासनस्वामिनी, पाताहानतमानवस्तु-
रहिता रुच्या मुमुद्राजिषु; श्रीशान्तिकमयुग्मसेवनरता नित्यं हृतव्यग्रता-पाताहानतमा-
नवासु रहिताऽरुच्या मुमुद्राऽजिषु. ४.

१७ श्रीकुन्थुजिनस्तुतिः

[मादिनी]

स जयति जिनकुन्थुर्दोषसङ्कोलहीनो, महति सुरमणीनां वैभवे सान्नधाने; धिक्
भवति विना यं मनसं हन्त। केषा-महति सुरमणीनां वैभवे सान्नधाने? १. जयति
जिनततिः सा विश्वमाधातुमीशा-ऽमहयतिमहिताङ्गं किन्नरीष्णुमपाशम्?; विद्वसितमपि
यस्या हन्त। नैव स्म चित्तं, महयति महि तारं किन्नरीष्णुमपाशम्. २. अवतु गदित-
भाप्तैस्त्वां मतं जन्मसिन्धौ, परमतरण्डेतु म्छायया बासमानैः; विविधनयसमूहस्थान-
सङ्गत्यपास्ता-परमतरण्डु। हेतुम्छायया बासमानैः ३. कलितमहनदीक्षाधिष्टिता आरु-
क्षन्तात्, सहसिरुचितभाराद् धाम हन्तापकारम्. हस्तु पुङ्गवता तन्वती शमं पुंसां,
सहसि रुचितभाऽऽशङ्काऽमहं तापकारम्. ४.

१८ श्रीअरजिनस्तुतिः

[द्विपदी]

हस्तं सस्तवीभ्यहं त्वामरजिन! सततं भवोर्द्ध्वा-मानमहसुरसाथं वायं यम।
हम्भरताऽऽधिपापहम्; विगच्छितयकवतिवैभवमुद्गमपराङ्मं हता-मानमह! सुरसाथं वायं
यमहं भरताधिपाऽऽपहम्. १. भीमभवं हस्तमपगतमहकोपाटोपमहं तां, स्मरतरण्डा-
धिकारमुहितापहमुद्यमविरतमुत्तरम्. लकितनताभिदसुरमौद्विस्थितरत्नद्व्याऽङ्गुलम्; स्मरत-
रण्डाधिकारमुहितापहमुद्यमविरतमुत्तरम्. २. भीमभवोद्वेषुवनमेव यतो विधुशुभ्रमजसा
ऽभवद्वतो यशोऽभितरणेन न माहितं नयमितं हि तम्; जनपसमयमनन्तलक्ष्म,
जन! दशनशुद्धयेतसा, भवद्वतोय। शोभित। रणेन नमाहितं न यमितं हितम्. ३.
यकधरा कशवपरप्रातलक्षिभमधिष्ठिता प्रभा-सुरविनतातनुभवपृष्ठमनुहितापहरं गतारवाहं;
द्वल्यतु दुष्कृतं जिनवरागमलकितभृतामनारतं, सुरविनता तनुभवपृष्ठमनु, हितापहरं-
त्वारवाहं. ४.

૧૯ શ્રી મહિજનસ્તુતિ:

[રુચિરા]

મહોદયં પ્રવિત્તુ મહિજનાથ ! મેઘનાથ ! નોહિતપરમોહમાન ! સઃ; અભૂમંહામત-
ધનકાનનેષુ થો, ધનાધનોઽહિતપરમોહમાનસઃ-૧. મુનીશ્વરૈઃ સ્મૃત ! કુરુ સૌખ્યમહંનાં.
સદા નતામર ! સમુદાય ! શોભિતઃ; ધનૈર્ગુણૈર્જગતિ વિશેષયન્ શ્રિયા, સદાનતામરસ !
મુદા યશોઽભિતઃ ૨. જિનઃ સ્મ યં પઠિતમનેકયોગિમિ-મુદા રસં ગતમપરાગમાઽઽહ
તમ્; સદાગમં શિવસુખદ સ્તુવેતરા- મુદારસર્જતમપરાગમાહતમ્. ૩. તનોતુ ગીઃ
સમયરૂચિ સતામના- વિલા સલા ગવિ કૃતધીરતાપદા, શુચિદ્યુતિઃ પદુરણ્ડમ્બકમ્બપી-
વિલાસભાગઽવિકૃતધીરતાપદા. ૪.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતજિનસ્તુતિ:

[અવિતથમ્]

તવ મુનિસુવ્રત ! કમયુગં નતુ કઃ પ્રતિભા, વનધન ! રેહિતં નમતિ માનિત-
મોહરણ્મુઃ નતમુરમૌલિરત્નવિભયા વિનયેન વિભ, વનધ ! નરો હિતં ન મતિમાનિત-
મોહરણ્મુઃ. ૧. અવતિ જગન્તિ યાઽઽશુ ભવતિ મયિ પારાગતા- વદિ ! તરસેહિતાનિ
મુરવા રસભાજિ તયા; દિશતુ ગિરા નિરસ્તમદના રમણીહસિતા વલિતરસે ! હિતાનિ
મુરવારસભાજિતયા. ૨. યતિભિરધીતમાહંતમતં નયવજ્જહતા, ડધનગમસભર્જ માનમરણ્ય-
રતુયોગભૃતમ્; અતિહિતહેતુતાં દધદ્ધપાસ્તભવં રહિતં, ધનગમભર્જમાઽઽનમ રણૈરતુ
યોગભૃતમ્. ૩. વિતરતુ વાગ્ધિતં કનકરૂપ્ ભુવિ ગૌયંશો, હૃદિતતમા મહાશુભવિનોદિ-
વિમાનવતામ્. રિપુમદનાશિની વિભસિતેન મુદં ક્ષતી, હૃદિ તતમાઽઽમહાઽઽશુ ભવિનો
દિવિ માનવતામ્. ૪.

૨૧ શ્રી નમિજિનસ્તુતિ:

[શિખજિણી]

યતો યાન્તિ ક્ષિપ્રં નમિરધવને નાઽત્ર તતુતે, વિભાવર્યો નાશર્કમડનલસમાઽઽનન્દિતમઽઽઃ;
દધદ્ ભાસાંચકં રવિકરસમૂહાદિવ મહા-વિભાવર્યોઽનાશર્કમડનલસમાનં દિતમઽઃ. ૧. ભવો-
હૂતં ભિન્ધાદ્ ભુવિ ભવભૃતાં ભવ્યમહિતા, જિનાનામાઽઽયાસંચરણ્મુહિતાઽઽલી કરચિતમ્;
શરણ્યાનાં પુણ્યા ત્રિભુવનહિતાનામુપચિતા- ઽજિનાનામાયાસંચરણ્મુહિતાલીકરચિતમ્.
૨. જિનાનાં સિદ્ધાન્તશ્રરણ્પદુ કુર્યાન્મમ મનો-ડપરામૃતિલોકે શમહિતપદાનામડવિરતમ્;
યતઃ સ્થાચિચકિત્વત્રિદશવિભુતાધા ભવભૃતાં, પરા ભૂતિલોકેશમહિતપદાનામવિરતમ્. ૩.
ગજબ્યાલબ્યાપ્રાનલજલસમિદ્ગનધનરુભેડગદાક્ષાઽલીકાલીનયમવતિ વિશ્વાસમહિતા; જનૈ-
વિશ્વધેયા વિભટયતુ દેવી કરલસર્જહાક્ષાલી કાલી નયમડવતી વિશ્વાસમહિતા. ૪.

૨૨ શ્રી નેમિજિનસ્તુતિ:

[શાફંલવિકીરિતમ્]

તવં ચેનાક્ષતધીરિમા શુભુનિધિઃ પ્રેમણા વિતન્વન્ સદા, નેમેઽકાન્તમહામના

विद्वसतां शलभतीरागतः; कुर्यात्तस्य शिवं शिवाङ्गम् । जवाभ्योद्यौ न सौभाग्यभागः,
नेमे । कान्तमहामटनाविद्व ! सतां शलभतीरागतः १. लयासुनिनपुङ्गवा जगति ते
शब्ददिषु प्रोक्ष्य-हामानेकपराजितासु विषयासन्नाभिराभोद्विताः; योधाधीभरुद्विवरा
न गच्छता येः स्हातयः प्रस्तुर-हामानेकपराजितासु विषया सन्नाभिराभोद्विताः २. या
अष्टोव जनस्य पञ्चमभिषं पूता हुरत्यंजसा, सारत्याज्जमसङ्गता नयततामायाचिता
साधुना; अथेतुं गुरुसन्निधौ मतिमता कतुं सतां जन्मली-भारत्यागमसङ्गता न यत-
तामाज्जयाचिता साधुना ३. व्येयम स्हारविमानतूरनिनदैः श्रीनेमिमक्तं जनं, प्रत्य-
क्षामरसाद्यपादपरतां वाचाद्ययन्ती हितम्; दद्यान्नित्यमिताज्जमृगिणक्षतिकविश्राविहस्ताः
हितं, प्रत्यक्षामरसाद्यपादपरताज्जया चाद्ययन्तीहितम्. ४.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વજીનસ્તુતિ :

[ଅଧ୍ୟାୟ]

सौधे सौधे रसे रवे रुचिररुचिरया हारिवैभारिवैभा, पायं पायं निरस्तामन-
यमनयशो वस्य नायस्य नाडय; पाथ्यं पाथ्यं तमोद्रोतमड्कृतमहुमड्कोलललं ललललं, कामं
कामं ज्यन्तं मधुरमधुरमासाजनत्वं जन! त्वम्. १. तीर्थे तीर्थेशराज
भवतु भवतुहस्तारिणी भारीणी मा-लीकालीकाक्षुटाङ्काक्षतकक्षितयोद्यासभूडे सभूडे; या
मायाभानह्वीं भवविभवविहां सा सन्धिसन्धिविन्धा- नासानासाभिषेका
विमहविहमनत्रासभोहाड्यभोहा. २. गौरागौरातिक्षीरेः परमपरमतहासविन्धासविन्धा-
ड्डेया देया-भुङ्गे मे जनितजनितनूभावताशवताश; षोकाषोकाथवेत्तनं यविनयविधिभ्यास-
मानासमाना-डभगा भवगानुयोगासुगमसुगमभुङ्क्ते पाकृताक्षकृताड्डमे उ. षोके षोकेशनुत्वा
सुरससुरस रंजयन्ती जयन्ती, व्यूढं व्यूढं रिपूजुं जनभजन भव-ङ्गौरवा भावनाभा;
क्षन्ताड्डा-न्ताड्डिपक्षेरितदुरितदुरन्ताड्डितानां हितानां, हवाहवादिभ्युच्चैरुचितरुचितभा
अस्तवे अस्तवे अ. ४.

२४ श्री महावीरजिनस्तुतिः

[**ਅਲਖੀ ਗੁਰਮੁਖੀ**]

तव जिनवर ! तस्य भद्रा वृत्तिं योजयामास, भजेयं भद्रावीर ! पाथेयिगच्छीर !
भीरानिशम, मुक्तिं विभव ! सन्निधानेऽस्य भोऽस्य सिद्धाय- नाम ! क्षमाभूत् ! कुमारा-
पदे यस्य वाया रतः, मुनिजननिकरश्चरित्रे पवित्रे परिशीलु- कर्मा स्फुरन्मानसाद् सिद्धि-
शमाधिं लेखेतरा- मुक्तिविभवसन्निधानेऽस्य भोऽस्य सिद्धाय- नामक्षमाभूत्-कुमारापदेयस्य
वाऽऽचारतः १. नयकमखविक्रान्ते हा मुरी विरभयश्मेर, नेत्राऽऽनि प्रौढभाभवाऽस्य
क्षतव्यन्त ! छे !; न तव रविभया सभानस्य कथ्याऽङ्गुलारा- हितेऽपारिभतस्य वास्वन् !
भडे सास्यभारोचिते; कनकरत्नतरत्नसाक्षत्रये देशनां तन्वतो, स्वस्तस्यसार ! तीर्थेशवार !
धुस्रहोरणी-नत ! वर ! विभवसभानस्य कथ्याऽङ्गुलारा, हिते पारिभतस्य वास्वन्-भडेसास्य-
भारोचिते. २. वयनमुचितमकुलः स'स्य भयेये प्रीत्युद्धः अन्य ! स्त्रीये हृषद् स्वस्तस्य

ભવાભોનિધૌ, પરમતરણકેતુલાલ' શુરાવાડ્ય'માનન્દિતા- કપાયશો ભાવતો ભાસમાનસ્ય
મારાજિતમ્; હલિતજગદસર્જક'કેતુદ્ધાન્તાનિષ્પિટ, સન્દેહસન્દોહ । નિર્મોહ । નિઃશેષિતા-
પરમતરણ ! કેતુલાલ'શુરાવાડ્ય'માન' હતા પાય । શોભાવતો ભાસમાનસ્ય મારાજિતમ્. ૩.
અહમહમિકયા સમારાહ્નમુત્કેવિકતાયા : ક્ષણે વાણમયસ્વામિની શક્તિમક્ષાય હયાત્તરાં; સકલ-
કલશતા રમારાજિતા પાપહાને, કલાભ સ્થિતાડસદ્વિપક્ષેમરાદૈરવાચાંગ મમ્; હૃદયમિક્ષ સતાં
દિશન્તી સદૈવગરવિસ્ફાર, આરવવતઃપ્રાનદૃષ્ટા રવયં મણ્ડલ'તન્વતી; અકલકલશતારમારા-
જિતાપાપહાડને, કલાભાસ્થિત । સદ્વિપક્ષે મરાદૈ રવાચ'મમમ્. ૪.

અયમૂલ પ્રશસ્તિ :

[શાદ્ધ'લવિકીરિતમ્]

યસ્માડ્યન્ શુરવોડ્ય જીતવિજયપ્રાણાઃ પ્રકૃષ્ટાશયા. બ્રાહ્મન્તે સનયા નય'દિવિજયપ્રાણાદ્ય
વિદ્યાપ્રદાઃ; પ્રેમણાં યસ્ય ચ સુધ પદ્મવિજયો જાતઃ સુધીઃ, સોહરઃ સોડ્ય' ન્યાયવિશારદઃ
સ્મ તન્વતે વિદ્વાઃ સ્તુતીરહંતામ્. ૧.

[અર્થા]

કૃત્વાસ્તુતિસજ્જિમિમાં ચક્રવાપિ, શુભાશયાન્મયાકુશલમ્; તેન ચમ જન્મબીજે
રામ-દેવો વિલીયેતામ્. ૨.

૩ ભક્તામર પાદપૂર્તિ શ્રીજગદભજિન સ્તુતિ :

ભક્તામરપ્રણુતમૌલિમણિપ્રભાણા-મુદીપક' જિન ! પદાન્બુજયામલ' તે; સ્તોભ્યે
મુદાહમનિશ કિલ મારુદેવ; દુષ્ટાષ્ટકમંરિપુમદ્ભલિત્ સુધીર ! ૧. શ્રીમજ્જિનેશ્વરકલાપ-
મહ' ત્રિલોક્યા-મુદ્યોતક' હલિનપાપતમૌવિતાનમ્; ભવ્યામ્બુજતદ્વિનનાથનિભં સ્તવીત્રી,
ભક્ત્યા નમસ્કૃતમ મત્યંનરાધિરાજૈઃ ૨. વર્થા' જિનક્ષિતિપતેસિપદીમવાચ્ય, ગમ્ધેશ્વરૈઃ
પ્રકટિતા કિલ વાર્ધ્ મુદા યા; સમ્યક્ પ્રણુમ્ય જિનપાદયુગ' યુગાદા-વાહ્યા શુભાર્થ'નિકરૈ-
ભુવિ સાસ્તુ લક્ષ્મ્યૈ. ૩. યજ્ઞેશ્વરસ્તવ જિનેશ્વર ! ગોમુખાહવા, સેવાં વ્યવત્ત કુશલક્ષિ-
તિભૂતપયોદઃ; યત્પાદપદ્મજમ્બુવતતાં હયાનો-ડવાલમ્બન' ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૪.

૪ કલ્યાણમર્હિર પાદપૂર્તિ શ્રી વર્ધમાન રતુતિ :

કલ્યાણમર્હિરસુદારમવલ્લેહિ, દુષ્ટકમંવારણવિહારણપંચવદ્નમ્; યત્પાદપદ્મયુગલ'
પ્રણુમન્તિ શુભાઃ; સ્તોભ્યે મુદા જિનવર જિનત્રૈશ્વર્યમ્; ૧. ક્ષીણાષ્ટકમંનિકરસ્ય નમોડસ્તુ
નિત્ય', ભીતાભયપ્રદમનિન્દિતમંદ્રિપદમ્; ઈષ્ટાર્થ'મદ્ભલસુસજ્જ'નદેવવૃક્ષ', નિત્યોદય' હલિત-
તીવ્રકથાયમુત્તમ્. ૨. જૈનાગમ' દિશતુ સર્વ'સુખૈકદ્વાસ' શ્રીનન્દનાક્ષિતિજહ્વલ્યક્રતિ પ્રકારમ્;
સંસારસાગરનિમજ્જ'દશેષજન્તુ-ગોહિત્યસન્નિભમભીષ્ટદમાશુ સુધમ્; ૩. માત'ગયક્ષરમર્લા
પ્રકરોતિ સેવાં, પૂર્વાન્તમારસમભીષિતક વિશાલમ્; ઉત્પત્તિવિસ્તરનદીશપતજ્જનાનાં,
પોતયમાનમભિનમ્ય જિનેશ્વરસ્ય. ૪.

૫ સકલકુશલવલ્લી પાદપૂર્તિ શ્રી શન્તિનાથ રતુતિ :

સકલકુશલવલ્લીપુષ્કરાવત'મેઘો, મદનસદશકપઃ પૂષ્પ'રાદેન્દ્રલત્રઃ; પ્રણયતુ મુખ-

લક્ષ્મી શાન્તિનાથો જનાનાં, પ્રસૂત ભુવનકીર્તિઃ કામિતં ક્રમક્રાન્તિઃ ૧. જિનપતિસમુ-
દાયો દાયકોડલીખિતાનાં, હુરિતતિમિરભાતુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ, રચયતુ શિવશાન્તિં
પ્રાતિહાર્યશ્રિયં ચો, વિકટવિષમભૂમીભતકતિં બિભતિં. ૨. પ્રથયતુ ભવિકાનાં જ્ઞાનસમ્પ-
ત્સમૂહં, સમય ઇહ જગત્યામાતવકૃત્રપ્રસૂતાઃ, ભવજલનિધિપોતઃ સર્વસમ્પત્તિહેતુઃ, પ્રથિ-
તધનઘટાયાં સૂર્યકાન્તપ્રકાશઃ. ૩ જયવિજયમનીષામન્દિરં બ્રહ્મશાન્તિઃ, સુરગિરિસમધીરઃ
પૂજિતો ન્યક્ષયક્ષેઃ; હરતુ સકલવિષ્ણં ચો જનૈશ્ચિન્ત્યમાનઃ, સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે
શાન્તિનાથઃ ૪.

૬ સંસારદાવા પાદપુર્તિ શ્રી મહાવીરજિન રતુતિઃ

નમ્રેન્દ્રમૌલિપ્રપત્તપરાગ-પુંજસ્કુંસ્કૃષ્ટપુરિતક્રમમાખ્યમ્; વીરં ભજે નિર્જિતમોહ-
વીરં, સંસારદાવાનલદાહનીરમ્. ૧. પુષ્પૌષ્પપદ્મલસૌરભગુણિઠતાનિ, સ્વર્ણામ્બુજૈઃ સુરકૃતૈઃ
પરિમણિતાનિ; વન્દેડહતાં વરપદ્માનિ નતાન્યજેન, ભાવાવનામસુરદાનવમાનવેન. ૨. નાના-
રત્નોઃ સુભગમતુલ્યપ્રૌઢસાદૃશ્યપાઠૈ વિજ્ઞાતૈર્ભદ્રુનયભરૈઃ સત્તરંગૈરુપેતમ્; યુક્ત્યા જૈન
સમયસુદધિં કીર્તયામ્યસ્મિન્ કામ, બોધાગ્રાધં સુપદપદ-વીનીરપૂરાભિરામમ્, ૩. શ્રીમદ્-
વીરક્રમામ્બોજહરસિકમના રાજહંસીવ રમ્યા, સિદ્ધા સિદ્ધાવિકૃદ્ધા વિશદગુણસદ્ભક્તિ-
હૃતપક્વરુદ્ધા; યા ધત્તે સ્વીયકણ્ઠે ધનસુરભિરસાં પુષ્પમાલાં વિશાલા-મામૂલાલોલધૃતી-
ખલુલપરિમલાલીલલોલાલિમાલા. ૪.

૭. સનાતનસ્યા પાદપુર્તિ શ્રી વર્ધમાનજિન રતુતિઃ

સ્કુંજંદભાકિતનતેન્દ્રશીવં વિલસત્કોટીરરત્નાવલી; રંગક્રાન્તિકરમ્બિતાદભૂતનખશ્રેણી
સમુજ્જૃમ્ભિતમ્; સિદ્ધાર્થાગરુહસ્ય કીર્તિતગુણસ્યામિદ્વયં પાતુ વઃ, સનાતસ્યાપ્રતિમસ્ય મેરુ-
શિખરે શય્યા વિભો શૈશવે ૧. શ્રેયઃ શમકૃતે ભવન્તુ ભવતાં સર્વેઽપિ તીર્થાધિપા, યેષાં
જન્મમહં કૃતઃ સુરગિરૌ વૃન્દારકૈઃ સાદરૈઃ; પૌલોમીસ્તનગવંખણ્ણનપરૈઃ કુમ્ભૈઃ સુવર્ણો-
દભવૈ-હંસાંસાહતપક્વરેણુકપિશક્તીરાણ્યવામ્બોભૃતૈઃ ૨. સેવે સિદ્ધાન્તમુદ્ધતસકલમુનિજન-
પ્રાથિતામલ્યંરતનં, ગર્જવાચ્યાટવાદિદ્વિરદ્ધનઘટાદપંકજીરત્નાભમ્; મિથ્યાધર્માન્ધકારે
સ્કુંટવિકટકરાદિત્યમદપ્રપભં નો. અહંદ્રક્ષત્રપ્રસૂતં ગણધરચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલમ્. ૩.
દક્ષો યક્ષાધિરાજો મહિમગુણનિધિશ્ચૈવદેહંદંદધારી, સર્વં સર્વાનૂભૂતિવિદલયતુ મુદ્ધા સંઘ-
વિષ્ણં મહોજઃ; અધ્યાકૃદો દ્વિપેન્દ્રં વરભવનગતસ્તમ્ભહસ્તોત્કટાસ્યં, નિષ્પંકંચોમનીલધુતિ-
મલસદૃશં બાલચન્દ્રાભદંડમ્. ૪.

૮ શ્રેયઃ શ્રિયાં મગલ-પાદપુર્તિ શ્રીપાર્શ્વજિન રતુતિઃ

શ્રેય શ્રિયાં મગલકેલિસન્ધા, શ્રીયુક્તચિન્તામણિપાન્થનાથ!; દુર્વારસંસારભયાન્ય
રક્ષ, મોક્ષસ્ય માર્ગે વરસાથવાહ! ૧ જિનેશ્વરાણાં નિકર! ક્ષમાયાં, નરેન્દ્રદેવેન્દ્રનતાપ્રિ-
પક્ષ!; કુરુવ નિર્વાણસુખં ક્ષમાભૃત્!; સત્તેવલજ્ઞાનરમાં દધાન! ૨ કૈવલ્યવામાહુકયૈકહાર!,
ક્ષમાસરસ્વદ્રજનીશતુલ્ય!; સર્વજ્ઞ! સર્વાતિશયપ્રધાન!, તનોતુ તે વાગ્ જિનરાજ! સૌખ્યમ્.

૩. શ્રીપાર્શ્વનાથકમણ્ણુજાત-સાર્વજનિક-કલધૌતકાન્તિઃ; શ્રીચક્ષરાભે ગરુડાભિધાનઃ, ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન !. ૪.

૯. કલ્યાણકુંડં પાદપતિ-શ્રીઋષભજિન સ્તુતિ :

ભાવાનયાણેગનરિંદવિંદં, સંવિદસંપુજ્યપયારવિંદં; વહે જસો-નિજજયચારુચંદં, કલ્યાણકુંડં પદમં જિહ્વિંદં. ૧. ચિત્તેગકારં રિઉદપ્યવારં, 'હૃક્કૃગિવારં' સમસુકૃષ્ણકારં; તિથેસશ દિતુસયા નિવારં, અપારસંસારસમુદપારં ૨. અન્નાણુસતુર્જીલણે સુવપ્પ, સન્નાયસં-હીલયકોહદપ્પં; સંસેમિ સિદ્ધંતમહો અણુપ્પં, નિંવાણુમગ્ગે વરણુકપ્પં. ૩. હંસા-ધિરુદા વરદાણુધન્ના, વાએસિરી દાણુણોવવણુ; નિચ્ચંપિ અરુહં હવઉં પપસન્ના, કુદિંદુગોદ્ધીરતુસારવન્ના. ૪.

૧૦ સાધારણજિન સ્તુતિ :

ગણે જન્મનિ દીક્ષાયાં, કેવલે વિવૃત્તૌ તથા; યસ્યેન્દ્રા મહિમા ચક્રુ-સ્તં જિનં નૌમિ ભક્તિતઃ ૧. મોહેભકુમ્ભનિલેહ-વિધૌ કણ્ઠીરવોપમાઃ; યે જિનાસ્તત્પદામ્ભોજં. નમસ્થામ્યધનાયનમ્. ૩. અંગોપાંગજલાડ્ડપૂર્ણં, નમકલ્પીલસંકુલમૂઃ સદૃશંનાદિરત્નાહમં, વહે જૈનાગમાણુધિમ્. ૩. સવેંયક્ષામ્બિકાયા યે, વેયાવૃત્યકશા સુરાઃ; ક્ષુદ્રોપદ્રવસંઘાતં તે દુતં દ્રાવયન્તુ નઃ. ૪.

૧૧ શ્રી સિદ્ધચક્ર સ્તુતિ :

૧

જાત્વા પ્રશ્નં તદ્વથં ગણધરમનસઃ પ્રાગ વહેદ વીરહેવઃ, અહંત્સિદ્ધાય સાધુપ્રભૃતિ-નવપદાન્ સિદ્ધચક્રસ્વરુપાન્; યે ભવ્યાશિસ્ય મિષ્ટાં પ્રતિદિનમાધકં સંજપન્તે સ્વભક્ત્યા, તે સ્યુઃ શ્રીપાદવચ્ચ ક્ષિતિવરપતયઃ સિદ્ધચક્રપ્રસાદાત્. ૧. હસ્તીણું નિસ્તરીતું ભવજલ-નિધિકં પાણિયુગ્મે ગૃહીત્વા, યાનેકાન્ કોટિકુમ્ભાન્ કનકમણિમયાન્ પષ્ટિલક્ષાભિયુક્તાન્; ગંગાસિન્ધુકુદાનાં જલનિધિતટતસ્તીથંતોયેન ભત્વા, તત્સર્વાધીશ્વરાણાં સુરપાતનિકશ જન્મકૃત્યં પ્રચક્રુઃ ૨ કુયુદેવાશ્ચિવમ્ રજતમણિમયં સ્વર્ણકાન્ત્યામિરામે, સ્થિત્વા સ્થાને સુવાક્યં જિનવરપતયઃ પ્રાવહન્ યાં ચ નિત્યપ્; તાં વાચં કણ્ઠકૃપૈઃ સુનિપુણમતયઃ શ્રદ્ધયા યે પિબાન્ત, તે ભવ્યાઃ શૈવમાર્ગાગમત્રિધિકૃશલા ભોક્ષમાશુ પ્રયાન્તિ. ૩. દેવી ચક્રેશ્વરી ભગ્ દમ્પતી ચ હૃદયે પત્તને દેવકાખ્યે, ક્ષમે મોદાભિક્ષીણે વીમલપદયુતૌ સિદ્ધચક્રસ્ય ખી ; શ્રીમદ્ધર્માદિયુક્તૌવિંજયભવરૈવંયં રુપૈસ્તુનીનૈઃ, સ્તુત્યા નિત્યં સુલક્ષ્મીવિજયપદ તાઃ પ્રેમપૂર્ણૈઃ પ્રસન્ના. ૪.

૨

(૧પુલ કુશલમાલા-કેલિગેહં વીશાલા-ડસમવિભવનિધાનં શુદ્ધમન્ત્ર પ્રધાનમ્; સુરનરપતિ સેવ્યં, દિવ્યમાહાત્મ્યભવ્યં, નિહત-હરિતચક્રં, સંસ્તુવે સિદ્ધચક્રમ્ ૧. હમિતકર-ચુપાહં, ભાવતોયઃ કૃતાહં, કૃતિનિદુનિવિનાશં, પૂરિતાગ્નિગત્ત્વશમ્; નમિતજિનસમાજં, સિદ્ધચક્રાદિખીજં, ભજતિ સગુણરાગિઃ, સોર્ધનયં સૌખ્યરાણ. ૨. વિવિધસુકૃતશાળો,

लं गपत्रोद्ययादी, नयकुसुममनोः, प्रौढसं'पद्विद्यायः; हस्तु विनुवतां श्रीसिद्धयुक्तं जनानां; तद्विरिव लवतापा-नागमः श्रीजिनानाम्. ३. जिनपतिपदसेवा-सावधाना धुनाना- हुरितरिपु-कम्प', कान्तकानि हधानाः; हस्तु तपात् पु'सां सिद्धयुक्तस्य नव्य', प्रमदभिह रतानां शैलिषीमुप्यदेव्याः ४.

१२. श्रीनेमिनाथजिन रतुनिः

कमलवह्निपतं तव शब्दे, जिनपते! लुवनेश! शिवात्मज!; अक्षुरवद् विमलं कृष्णवशाद् हृदयनायकवत् सुमनोहरम्. १. सकलपारगताः प्रभवन्तु मे, शिवसुभाय कुकर्मविहारकाः; रुचिरमंगलवद्विवने घना, दशतुरंगमगौरयशोधराः २. महानभानजरा- निधनोज्ज्वला, जिनपते! तव वाजमुतोपमा; लवलतां लवताम्बिवशमञ्जु, लवपयोधि- पतञ्जनतारका, ३. जिनपपादपयोरुहङ्गसिका, दिशतु शासननिर्वरकमिनी; सकलदेह- लताममलं सुष्प', सुष्पविभाभरनिर्वितलाधिपा. ४.

१३ श्रीज्ञानपंचमी स्तुतिः

१

शैवेयः शंभुकुंतुः कलितजनमनः संशयः सवंधलं, विप्रवेशा सौवदेहधुतिव- लितधनः कर्मधर्माभृतांशुः क्षान्त्याहयः कष्टदुष्टक्षयकरषुपरौ रैवतोत्तमस्तुत्यः, कल्याणं पंचमीसप्तपक्षि वितनुतां पंचमज्ञानवान्धः १. नाखेवत्रैशलेयप्रथमचरमकर्मैन्द्रवभ्याक- च्ययना मूर्तिः स्फूर्ति' हधानः प्रथयति कुमुदं ये लुधाह्लाह्लेतुः; प्रोद्गममच्छपला विकचकरकरः सकलवान् मनोज्ञो, ज्ञानं पुण्याङ्गितौघः सप्तपक्षि लविना पंचमीवास- रस्य. २, गीर्वाणधीश पु'सां पतिकुसुमभिदं पुष्पभागे मनुष्या, निर्वाणभेयसौम्य- प्रणलङ्घमथो यत्प्रासादाल्लभन्ते; श्रीसार्वप्रौढशुद्धागमधरक्षिकः सिद्धिदानैकरक्त-स्तप- चम्यास्तपश्चुद्यतविशदधियां भाविनामस्तु नित्यम्. ३. सम्पूष्णां पूषि'मे-दुप्रलभुलज- शुल्लैक'तदेवेन्द्रनाना-प्रोद्गमगन्धद्विपेन्द्रप्रचुरमहद्वैष्णुधिपे राजमाना; श्रीमह'ङ्गकितावा विमलकजकरा भास्वदम्भाभिधाना; पंचम्यङ्कः स्तपोऽयं वितरतु कुशलं धीमतां सावधाना ४.

२

पंचानन्तकुसुमपचपरमानन्दप्रदानक्षमं, पंचानुत्तरसीमदिव्यपदवीवश्याय मन्त्रो- पमम्; येन प्रोक्तवत्पंचमीवरतयो व्याहारि तत्कारणं, श्रीपंचाननलाञ्छनः स तनुतां श्रीवद्धमानः श्रीयम्. १ ये पंचाश्वनरोधसाधनपराः पंचप्रभाहाकराः, पंचालुप्तत पंच- सुप्ततधराः प्रज्ञापनासाहरा; कृत्वा पंचद्विषीकनिर्लज्जमथो प्राप्ता गति' पंचमी, तेऽभी संचयम पंचमीप्रतलतां तीर्थ'कराः शंकराः २. प' चारधुरीणुपंचमगङ्गाधीशेन ससूत्रितं, पंचज्ञानविचारसारकलितं पंचेषुपंचयत्वदम्; नीपालं शुकपंचमारतिमिदं वेकादशीशै- लिषी-पंचम्यादिकप्रकाशन पदु ध्यायामि लैनागमम्. ३. पंचानां परमेष्ठिनां, स्थिरतया श्रीपंचमेरुश्रियं, लकेतानां लविनां गुह्येषु गह्वर्यो या पंचदिव्यं व्यधातु; प्रह्वे पंच- जगन्मनोमतिकृतौ स्वार्तनपांचादिका. पंचम्यादितपोवतां लवतु सा सिद्धायिका वा ४.

૩

શ્રીનેમિઃ પંચરુપસિદ્ધશપતિકૃત પ્રાણ્ય જન્માભિષેક; શ્રિચત્પંચાક્ષમત્તદ્વિરહમ-
હસિદા પંચવક્ત્રોપમાનઃ; નિમુક્તઃ પંચદેહાઃ પરમસુખમય પ્રાસતકર્મ પ્રપંચઃ, કલ્યાણું
પંચગીસત્પસિ વિતત્તતાં પંચમજ્ઞાનવાન્વઃ ૧. સ પ્રીણુન્ સુચ્યકોશન્ શિવતિલકસમઃ
કૌશિકાનંદ મૂર્તિઃ, પુષ્યાબિધ પ્રીતિદાયી સિતરુચિરિવયઃ સ્વીયગોભિસ્તમાસિઃ
સાંદ્રાણિ દેવસમાનઃ સકલકુવલયેદ્યાસ મુચ્યૈશ્ચકર, જ્ઞાનં પુષ્યાજ્ઞિનોઃ સતપસિભવિનાં
પંચગીવાસરસ્ય. ૨. પીત્વાનાનાભિધાર્યામૃતર-સમસમં યાંતિયાસ્થન્તિજમ્બુ, જ્ઞવા
યસ્માદનેકે વિધિવદમરતાં-પ્રાણ્યનિર્વાણુપુર્યામ્; યાત્વાદેવાધિદેવાગમહશમસુધાકુંદમા-
નંદેતુ, સ્વત્પંચમ્યાસ્તપસ્યુદતવિશદ્ધયાં ભાવિનામસ્તુ નિત્યમ્. ૩. સ્વણુદિંકાર વદગ-
મણિકિરણુગણુવસ્ત નિત્યાંધકાર, હુંકારારાવદ્દરીકૃત સુકૃત જનત્રાતવિદ્મપચાર; દેવી-
શ્રીમંબિકાખ્યા બિનવરચરણુભોજનુગીસમાના, પંચમ્યદ્દસ્તપોથં વિતરતુકુશલધીમતાં
સાવધાના. ૪.

૧૪ માનૈકાદશી સ્તુતિ :

૧

અરસ્ય પ્રવજ્યા નમિબિનપતેર્જ્ઞાનમતુલ્યં, તથા મહદૈજન્મવ્રતમપમલ્યં દેવલભલ્યં;
વલ્લભૈકાદશ્યાં સહસિલસદ્ગુહામહસિ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિવિપદઃ પંચકર્મકઃ, ૧. સુપ-
વેન્દ્ર મણ્યાગમનગમનૈભૂમિવલ્યં, સદાસ્વર્ગત્યાવા હમહમિકયાચત્રસલ્યં; જિનાનામખ્યાપુઃ
ક્ષણમતિસુખં નારકસહઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકર્મકઃ. ૨. બિનાએવંચનિ
પ્રણિજગદુરાત્મીય સમયે, કલંચત્કર્તૃણામિતિય વિદિત શુદ્ધ સમયે; અનિષ્ટારિટાનાં-
ક્ષિતિરનુભવેયુજં હુમુદઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકર્મકઃ. ૩. સુરાઃ સેન્દ્રાઃ સર્વે
સકલ જિનચન્દ્ર પ્રમુદિતા-સ્તથા ચ જ્યોત્ષ્કાખિલ ભવનનાથાસમુદિતાઃ; તપો ચત્કર્તૃણાં-
વિદધતિ સુખં વિસ્મિતહૃદઃ, ક્ષિતૌકલ્યાણાનાં ક્ષપતિ વિપદઃ પંચકર્મકઃ. ૪.

૨

શ્રીભાગ્નેમિષંભાવે જલશયસાવધે સ્કુતિમેકાદશીયાં, માધ્વમોહાવનીન્દ્રપ્રશમન-
વિશિષ્ઠઃ પંચગાણાચિરણુઃ; મિથ્યાત્વધ્વાન્તવાન્તૌ રવિ- કરનિકરસ્તીવલોભાદ્રિવજ્ઞં,
મેયસ્તત્પવં વસ્તાતશિવસુખમિતિ વાંસુત્ર-તત્રેષ્ઠિનોડભૂત. ૧. ધન્દ્રૈરજ્જમદ્ભિમુનિપ-
શુણ્વરસાસ્વાદનાનંદપૂર્ણૈ-દિવ્યદ્ભિસ્કારહારૈલ્લિતવરવપુર્થાંકિસ્વવંધુભિઃ; સાદ્-કલ્યા-
ણકૌથે જિનપતિનવતેભિન્દુભૂતેન્દુસંજયો, ઘસે ચસ્મિન્ જગે તદ્ ભવતુ સુખવિનાં પવં
સત્કર્મહેતુઃ. ૨. સિદ્ધાન્તાબિધપ્રવાહઃ કુમતજનપદાન્ પદાવયન્ યઃ પ્રવૃત્તઃ, સિદ્ધિદ્વીપ-
નયન્ ધીધનમુનિવણિજઃ સત્યપાત્ર-પ્રતિઠાન્; એકાદશ્યાદિપવેન્દુમણિમતિદિશન્ધીવરણાં
મહામ્પ, સન્નયાયામ્ભશ્ચ નિત્યં પ્રવિતરતુ સ નઃ સ્વપ્રતીરે નિવાસમ્. ૩. તત્પવોદ્યાપ-
નાથં સમુદિતસુધિયાં શમ્ભુસંજ્યાપ્રમેયા-સુતકૃદ્યાં વસ્તુવીથીમસ્યદસદને પ્રાભૃતીકુવંતાં
તામ્; તેષાં સંવ્યાક્ષપાદૈઃ પ્રદાપિતમતિભિઃ પ્રેતભૃતાદિભિર્વા, દુષ્ટૈર્જન્ય ત્વજન્ય હરતુ
હરિતત્તન્યસ્તપાદાભિગ્રાખ્યા. ૬.

૧૫ પંચતીર્થ સ્તુતિ

શ્રીશત્રુજયમુખ્યતીર્થતિલકં શ્રીનાભિરાજંગલં, વન્દે દૈવતશૈલમૌલિમુકુટં શ્રીને-
મિનાથં તથા; તારંગેડમ્બજિતં જિનં ભૂગુપુરે શ્રીમુવતસ્તમ્ભને, શ્રીપાર્શ્વં પ્રભુમાભિ
સત્યનગરે શ્રીવદ્ધમાનં ત્રિધા. ૧. વન્દેડતુત્તરકલ્પતલ્પલવને ઐવેયકચન્તર-જ્યોતિષ્કામ-
રમન્દરાદ્રિવસતીર્સ્તીર્થં કરાનાકરાત્; જમ્બૂપુષ્કરધાતક્રીષુ રુચકે નન્દીશ્વરે કુણ્ડલે, યે
આન્ધેડપિ જિના નમામિ સતતં તાન્ કૃત્રિમાકૃત્રિમાન. ૨. શ્રીમદ્દીરજિનાસ્થપમ્બહૃદતો
નિર્ગમ્ય તં ગૌતમં, અંગાવતંનમેલ્યા પ્રભિભિદે ભિચ્યાત્વવૈતાહ્યકમ્; ઉત્પત્તિસ્થિ-
તિસંહૃતિત્રિપથગા જ્ઞાનામ્બુઠાવૃદ્ધિગા, સા મે કમંમલં હરત્વવિકલં શ્રીદ્વાદશાંગી નદી.
૩. શકશ્ચન્દ્રરવિગ્રહાશ્ચધરણ્યપ્રદોન્દ્રશાન્ત્યમ્બિકા, દિક્પાલાઃ સકપદિંગોમુખ-ગણિશ્ચક્ર-
શ્વરી ભારતી; યેડન્ધે જ્ઞાનતપઃ ક્રિયામતવિધિશ્રીતીર્થયાત્રાદિષુ, શ્રીસંઘસ્ય તુરા ચતુર્વિંશ-
મુશસ્તે સન્તુ ભદ્રંકથાઃ. ૪.

૧૬ શ્રી સમવરણ ભાવગર્ભિત પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

(હરિગીત છંદઃ)

દ્રેંદ્રેંકિ ધપમય ધુધુમિ ધોધો ધસક ધર ધપ ધોરવમ્, દોદોકિ દોદો દાગ્ધિકિ
દાગ્ધિકિકિ દ્રમાક દ્રણ રણ દ્રેણવમ્; ઝઝિઝેંકિ ઝેં ઝેં ઝણ્ણ રણ રણ નિજકિ નિજજન
રંજનમ્, સુરશૈલ શિખરે ભર્વાત સુખદ પાર્શ્વં જિનપતિ મજ્જનમ્. ૧. કંટ રેંજિનિ
થોંગિનિ કિટતિ જિગહાં ધુધુકિ ધુટનટ પાટવમ્, ગુણ ગુણ્ણ ગુણ ગણ રણકિ ભેંભેં
ગુણ્ણ ગુણ ગણ ગૌરવમ્; ઝઝિઝેંકિ ઝેં ઝેં ઝણ્ણ રણ રણ નિજકિ નિજ જન સર્જના,
કલયન્તિ કમલા કલિત કલમલ મુકલમીચ મહેજિનઃ. ૨. ઠાક ઠેંકિ ઠૂં ઠૂં ઠહિ ઠહિક
ઠહિ પદ્મા તાહ્યતે, તલ લોંકિ લોં લોં ત્રેંચિ ત્રેંચિનિ ઠેંચિ ઠેંચિનિ વાઘતે; ઝોં ઝોંકિ
ઝોં ઝોં ધુંજિ ધુંજિનિ ધોંજિ ધોંજિનિ કલરવે, જિન મત મનંતં મહિમ તનુતા નમતિ
સુર નર મહોત્સવે. ૩. ખુઠાંકિ ખુઠાં ખુખુહિખુઠાં ખુખુહિ દોં દોં અંબરે, આચપટ ચચપટ
રણકિ ભેં ભેં ઠણ્ણ ઠેં ઠેં ઠંબરે; તિહાં સરગમપધુનિ નિધપમગરસ સસ સસસ સુર
સેવતા, જિન નાટય રંગે કુશલસુનિશં દિસતુ શાસન દેવતા. ૪.

૧૭ શ્રી આદીશ્વર સ્તુતિ.

(માલિની વૃત્ત)

જય વૃષભ જિનાભિ, સ્તુત્યશૈ નિમ્ન નાભિ-જંહિમર વિષ નાભિ-ચં; સુ પર્વાંગ
નાભિ; મિહ કિલ મુહુ નાભિ; શોષિ ભૂત સુન્ન નાભિ, -ધૃત ભુવનમ નાભિ; ભાન્તિ
સંપત્કે નાભિઃ. ૧. વિગદ્વીન પ્રજિનાનાં, નૌમિરાણં જિનાનામ્ સરસજ નયનાનાં. પૂષ્પં
અંદ્રાનના નામ્; ગજવર ગમનાનાં, વારિવાહ સ્વનાનામ્, હૃત મહ મહનાનાં. સુખ
શ્રવાસના નામ્. ૨. અવિકલ કલ તારા, પ્રાણનાથં સુ તારા, ભવ જલ્લાનાધ તાગ, સર્વદા
વિમ્ તારા; સુર નર વિન તાગ, તાહ્યંત ગીર્મંતારા, દનવર તમિ તારા. જ્ઞાન લક્ષ્મી
સુ તારા. ૩. નયન શૃંગ કુરંજિ, કંથુ ધારો ચિરંજિ, મિહ કિલ, મુહુ રંજિ, હૃત્સંચિત્તાં

તરંગિ; સ્મૃતિઃ સુચિરમિ, દેવતાં ચ સ્તુરગિ, કુરુત ધમ સુરગિ, લાદિ કૃત બંધુ
૧ગી. ૪.

૧૮ શ્રી શાન્તિનાથ સ્તુતિ.

અહિ નયતમ શાન્તિં, ને તુ મિચ્છોપશાન્તિં, તમમિલ્લપિતુ શાન્તિં, તદ્-
વિધાનાપ્તશાન્તિં; પ્રહૃત જગદશાન્તિં, જન્મ તુ પ્રાપ્ત શાન્તિમ્, નમત વિનત શાન્તિં,
હે જના દેવ શાન્તિમ્. ૧.

બાકીની બીજી, ત્રીજી, અને ચોથી એ ત્રણ થોથો અનુક્રમે ઉપરની આદીનાથની
બોલવી.

૧૯ શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ

જિત મહ નમં નેમે, તાનિ સન્નાથ નેમે, નિરુપમ શમ નેમે, થેન તુલ્યં વિનેમે;
નિકૃત જલધિ નેમે, સીર મોહકુ નેમે, પ્રણિ ક્ષપતિ ન નેમે, તં પશ્ય અપ્ય નેમે. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી.

૨૦ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ

અહિ પતિ વૃત પાન્થ", છિન્ન ચંમોહ પાન્થમ્, દ્વરિત હરણ પાન્થ", સત્તમ
યજ્ઞ પાન્થમ્; અશુભ તમ અપાન્થ", ન્યકુલામંશુ પાન્થ", વિજિન વિપિન પાન્થ",
શ્રી જિનં નૌમિપાન્થમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી.

૨૧ શ્રી મહાવીર સ્વામી સ્તુતિ

૧

ત્રિદશ વિહિત માનં, સપ્ત હસ્તાંગ માનં; દ્વિવિત મહન માનં, સદ્ગુણેન્દ્રિય માનમ્;
દનવર તમિ માનં, ક્રોધ મત્સ્યસ્યમાનં, જિનવર મસમાનં, ચંસ્તુને વર્દમાનમ્. ૧.

બાકીની ત્રણ આદીનાથની બોલવી

વીરંદેવં નિત્યં વંદે ૧. જૈનાઃ પાદા સુખમાન્ પાન્તુ, ૨.

જૈનં વાક્યં બ્રૂયાદ્ બ્રૂયૈ, ૩. સિદ્ધાદેવી દદાતુ સૌખ્યમ્. ૪

૨૨ શ્રી સીમંધર જિન સ્તુતિ.

૧

શ્રી સીમંધર સેવિત સુગવર, જિનવર જ્ય જયકારીજી. ધનુષ્ય પાંચશે' કંચન-
વરણી, મૂરતિ મોહનગારીજી; વિચરંતા પ્રભુ મહાવિદેહે, ભવિ જનને હિતકારીજી,
પ્રહૃંકી નિત્ય નામ જપીજે, હૃદય કમલમાં ધારીજી. ૧. સીમંધર યુગબાહુ સુબાહુ,
સુખત સ્વયંપ્રભ નામજી, અનંત સુર વિશાલ વજ્ર ધર, ચંદ્રાનન આભરામજી; ચંદ્ર
ભુજંગ ધર્મર નેમિપ્રભ, વીરસેન ગુણ ધમજી, મહામદ્રને દેવયથા વહી, અજિત કફ
પ્રજ્વામજી. ૨. પ્રભુ સુખ વાણી જહુ ગણુ ખાણી, મીડી અમીય સમાણીજી, સૂત્ર અને
અર્થે બ્રુથાણી, મહાધરથી વીર વાણીજી; દેવલ ત્રણી બીજ વખાણી, સિવપુરની

નીચાણી, ઉલટ આણી ફેલ માંહે બાણી, મત કરે ભવિ પ્રાણી. ૩. પહેરી પટોલી ચરણાં ચોલી, ચાલી ચાલ મરાલી, અતિ રૂપાલી અધર પ્રવાલી, આંખડી અણીઆલી; વિષ્ણુ નિવારી સાનિધ્યકારી, શાસનની રખવાલી, ધીરવિમલ કવિરાયનો સેવક, બોલે નય નિકાલી. ૩.

૨

શ્રી સીમંધર દેવ મુહંકર, મુનિ મન પંકજ હસાણ; કુંથુ અરબિન અંતરે જન્મ્યા, તિહુઅણુ જસ પરશંસાણ; સુવત નમિ અંતર વળી દિક્ષા, શિક્ષા જગત નિરાસેણ, ઉદય પેઢાલ જિનાંતરમાં પ્રભુ, ભાશે શિવવહુ પાસેણ. ૧. બત્રીસ ચઉસઠિ ચઉસઠિ મળીયા, ધગસચસઠિ ઉક્તિહાણ; ચઉઅહઅહ મળી મધ્યમકાળે, વિશ જિનેશ્વર દિક્ષાણ; દો ચઉચાર જલન હથ જંબુ, ધાયઈ પુષ્કર મોહારણ, પૂળે પ્રભુમો આચારાગે, પ્રવચન સાર ઉદ્ધારેણ. ૨. સીમંધર વર કેવળ પામી, જિનપદ ખવણુ નિમિત્તેણ, અથંની દેશના વસ્તુ નિવેશન, દેતાં મુણુત વિનીતેણ; દ્વાદશ અંગ પૂરવ સૂત રચિયા, મણુધર લખિય વિકસિયાણ, અપભ્રંશવસિયજિનામ વંદો, અક્ષયપદના રસિયાણ. ૩. આણારંગી સમકિતસંગી, વિવિધભંગી મત ધારીણ, ચઉવિહુ સંધ તિરથ રખવાળી, સહુ ઉપદ્રવ હરનારીણ; પંચાંગુલી સૂરિશાસન દેવી, દેવી તસ જશ ઋદિણ, શ્રી શુભવીર કહે શિવસાધન, કાય સકળમાં સિદ્ધિણ. ૪.

૩

વંદે પુન્નવિદેહભૂમિમહિલાલંકારહારોપમં, દેવ ભક્તિપુરસ્કર જિણુવર સીમંધરંસામિયં; પાયા જસ જિણેસરસ ભવભીસંદેહસંતાસણા, પોઆભા ભવયસાગરમિ નિવહંતાણું જણાણું સયા. ૧. તીઆણાઅયવદ્માણુ અરિહા સંવેવિ મુકખાવહા, પાણીણું ભવિયાણુ સંતુ સયથં તિત્થંકર તે ચિરં; જેસિં મેઢુગિરિમિ વાસવગણા દેવંજયા સંજયા, ભત્તીએ પકુણુંતિ જન્મણુમહં સોવણુ કુમ્ભારીહં. ૨. નિરસીમામલનાણુકાણુણુ-લણુ સમ્મોહનિન્નાસણુ, ભેનીસેસપયત્થસત્થ કલણુ આધિય કપ્પો કુટો; સિદ્ધંતં ભવિયા સરંત હિઅએ તં આરસંગીગયં, નાણુભેયનયાવટ્ઠીહિ કલિયં સંવણુણુ ભાસિયં. ૩. જે તિત્થંકર પાયપંકજવણુસે? વિક્કરોલંબયા, ભંબાણું જિણુભત્તયાણુ અણિસં સોહિજ્જંકભજેરયા; સમ્મદિહિસુરા વરાભરણુભાદિપંત દેહપહા, તે સંધસ હવંતુ વિભ-હરણા કલ્લાણુસંપાયણા. ૪.

૪

અણુવાળી તે બીજ સોહાવેરે, અંદાકપ અનુપમ ભાવે રે; અંદા વીનતડી ચિત્ત ધરનેરે, શ્રી સીમંધરને વંદણુ કહેલે રે. ૧. વીશ વિહરમાન જિનને વંદોરે, જિન-શાસન પૂણ આણુંદો રે; અંદા એટલું કામ મુજ કરનેરે, શ્રી સીમંધરને વંદણુ કરને રે. ૨. શ્રી સીમંધર જિનની વાણી રે, તે તો પીતા અમીય સમાણી રે; અંદા તમે મુણી અમને મુણાવો રે, ભવ સંચીત પાપ જમાવોરે. ૩. શ્રી સીમંધર જિનની સેવારે, જિન-શાસન આણુંદ મેવારે; હું તો હોલે સંઘની માતારે, જગત અંદ

વિખ્યાતાં ૨. ૪.

૫

મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધર સ્વામી, સોનાનું સિંહાસનથી; રૂપાનું ત્યાં છત્ર
ખીરાજે, રત્નમણીના દીવા સારથી; કુમકુમ વરણી ત્યાં ગર્દુખી ગિરાજે, મોતીના અક્ષત
સારથી; ત્યાં બેઠા સીમંધર સ્વામી, બોલે મધુરી વાણીથી; કેસર ચંદન ભર્યાં કથોળાં,
કસ્તૂરી ખરાસોથી; પહેલી પૂજા અમારી હોજે, ઉગમતે પ્રભાતેથી.

૬

શ્રી સીમંધર મુજને બહાલા આજ સફળ સુવિહાણુંથી, ત્રિગટે તેજે તપતા
જિનવર મુજ ત્રુકંચા હું જાણુંથી; કેવળકમલા કેલિ કરંતા કુળમંડળ કુળદીવોથી, લાખ
થોથાશી પૂરવ આયુ રક્ષમિણીવર વણું છવોથી.

૨૩ શ્રી શત્રુંજય ગિરિ સ્તુતિ

૧

છહાં ઓગણોતેર કોઠા કોડી, તેમ પંચાશી લાખ વળી જોડી; સુખાલીશ સહસ્ર
કોડી, સમવસ્યાં જિહાં ઓતીવાર; પૂર્વ નવાણું એમ પ્રકાર, નાભિ નરિંદ મહાર. ૧.
સહસ્રકુટ અબ્દાપદ સાર, જિન ચોવીશ તણા ગણધાર; પગલાંના વિસ્તાર, વહી જિન
જિંબ તણો નહિં પાર; દેહરી થંભે બહુ આકાર, વિમલગિરિવર સાર. ૨. એશી
સીતેર સાઠ પંચાશ, બાર જોયણ માને જસ વિસ્તાર, ધ્રુવ ખીતી ચંદ્ર પણ આર; માન
કણુ તેહનું નિરધાર, મહિમા એહનો અગમ અપાર, આગમ માંહે ઉદાર. ૩. ચૈત્રી
પૂનમ દિન શુભ ભાવે, સમક્ષિત દૃષ્ટિ સુરનર આવે, પૂજા વિવિધ રચાવે; જ્ઞાનવિમલસૂરિ
ભાવના ભાવે, દુરગતિ દોહજ દૂર ગમાવે, બોધિ ખીજ જસ પાવે. ૪.

૨

શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર, ગિરિવરમાં જેમ મેરુ ઉદાર, ઠાકુર શમ અપાર;
મંત્રમાંહે નવકારજ જાણું, તારામાં જેમ ચંદ્ર વખાણું; જલધર જળમાં જાણું; પંખી
માંહે જેમ ઉત્તમ હસ, કુળમાંહે જેમ રુપમનો વંશ; નાભિતણો એ અંશ; ક્ષમાવંતમાં
શ્રી અરિહંત, તપશૂગ મુનિવર મહંત, શત્રુંજય ગિરિ શુભવંત. ૧. રુપમ અજિત
સંભવ અભિનંદા, સુમતિનાથ મુખ પુનમચંદા, પદપ્રભ મુખકંદા; શ્રી સુપાન્થ ચંદ્ર-
પ્રભ સુવિધિ, શિતલ શ્રેયાંસ સેવો સહુ ભુદ્ધિ, વાસુપૂજ્ય મતિ શુદ્ધિ; વિમલ અનંત
ધર્મ જિન શાંતિ, કુંથુ અર મહિ નચું એકાંતિ, મુનિસુવત શુદ્ધ પાંતિ; નભિ નેમ
પાસ વીર જગદીશ, નેમ વીના એ જિન તેવીશ, સિદ્ધગિરિ આવ્યા ઈશ. ૨. ભરતરાય
જિન સામે બોલે, સ્વામી શત્રુંજય ગિરિ કુણુ તોલે, જિનનું વચન અમોલે; રુપમ
કહે સુણે ભરતથી રાય, છરી પાલંતા જે નર જાય, પાતિક ભુકો થાય; પશું પંખી જે
ધણુ ગિરિ આવે, ભવ ત્રીજે તે સિદ્ધજ થાવે, અજરામર પદ પાવે; જિનમત મે
સેત્ર જે વખાણ્યો, તે મે આગમ દિલમાંહે આવ્યો, મુણુનાં મુખ ઉર કાણ્યો. ૩. સંઘપતિ
ભરત નરેસર આવે, સોવન તણાં પ્રાસાદ કરાવે, મહિમય મુરતિ કાવે; નાભિરાયા મરુદેવી

માતા, પ્રાણી સુંદરી જ્ઞેન વિખ્યાતા, મૂર્તિ નવાણુ બ્રાતા; ગોસુખ ચક્ષુ ચક્ષેસરી દેવી, શત્રુજય સાર કરે નિત્યમેવી, તપગચ્છ ઉપર હેવી; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ સૂરિ પ્રણમી પાયા, ઋષભદાસ ગુણ ગાયા. ૪.

૩

આદિ જિનવર રાયા, જાસ સોવન ઠાયા, મરુ દેવી માયા, ધોરી લાંછન પાયા; જગત સ્થિતિ નિપાયા; શુદ્ધ ચારિત્ર પાયા, કેવલ સિરિરાયા, મોક્ષનગરે સધાયા. ૧. સવિ જિન સુખકારી, મોહ મિથ્યા નિવારી, દુર્ગતિ દુઃખમારી; શોક સંતાપ વારી; શ્રેણી ક્ષપક સુધારી, કેવલાનંત ધારી, નમીયે નરનારી, જેહ વિપ્રવોપકારી. ૨. સમો-વસરણે ભેહ, ગે જે જિનજી મીઠા, કરે ગણપદકૃપા, ઈદ્ર ચંદ્રાદિ દીકા; દ્વાદશાંગી વરીકૃપા, ગુણતા ટાલે રિકૃપા, ભવિજન હોય હિકૃપા, દેખી પુણ્યે ગરિકૃપા. ૩. સુર સંમકિત-વંતા, જેહ ઋ મહંતા, જેહ સજ્જન સંતા, ટાલીયે મુજ ચિંતા; જિનવર સેવંતા, વિધિ વારે દુરંતા; જિન ઉત્તમ ગુણતાં પદને સુખ કિંતા. ૪.

૪

અતિ સુષટ સુંદર, ગુણ પુરંદર, મંદરરૂપ મુધીર, ઘન કમં કહલી દલન દંતી, સિંધુ સંમ ગંધીર; નાભિરાય નંદન, વૃષભ લાંછન, ઋષભ જગદાનંદ, શ્રી રાજવિજય, સૂરીક તેહના, વંદે પદ અરવિહ. ૧. સુરનાથ સેવિત; વિબુધ વંદિત, વિદિત વિધાધાર, દોય સામલા, દોય ઉજલા, દોય નીલ વણુ ઉદાર; જાસૂદ કુલ, સમાન દોર્લ, સોલ સોવન વાન, શ્રી રાજવિજય, સૂરિરાજ અહોનિશ, ધરે તેહનું ધ્યાન. ૩. અજ્ઞાન મહાતમ, રૂપ રજની, વેગે વિદ્વંસણ તાસ, સિદ્ધાંત શુદ્ધ, પ્રગોષ ઉદયો, હિનકર કોડી પ્રકાશ; પદભંધ શેભિત, તત્ત્વ ગભિંત, સુત્ર પીરતાલીશ, અતિ સરસ તેહના, અર્થ પ્રકાશે, શ્રી રાજવિજય સૂરીશ. ૩. ગજગામિની, અભિરામ કામિની, કામિનીસી દેહ, સા કમલ નયણી, વિપુલ વયણી, ચક્રકેસરી ગુણ ગેહ; શ્રી રાજવિજય સૂરિંક પાયે, નિત્ય નમતી, જેહ, કહે ઉદયરતન, વાચક જૈનશાસન, રિધિ નિવાસે તેહ. ૪.

૫

શત્રુજય મંડણ, ઋષભ જિણુંક દયાળ; મરુદેવી નંદન, વંદન કરું ત્રણ કાળ; એ તીરથ જાણી, પુત્ર નવાણું વાર; આદીશ્વર આવ્યા, જાણી લાભ અપાર. ૧. ત્રેવીશ તીથીંકર, ચઢીઆ ઇણ ગિરિ રાય; એ તીરથનાગુણ, સુરાસુરાદિક ગાય; એ પાવન તીરથ, ત્રિભુવન નહિ તસ તોલે; એ તીરથના ગુણ, સીમંધર સુખ જોલે. ૨. પુંડરિકગિરિ મહિમા, આગમમાં પરસિદ્ધ; વિમલાચલ ભેટી, લાહીએ અવિચલ રિદ્ધ; પંચમી ગતિ પહોંતા, મુનિવર કોઠા કોઠ; ઇણ તીરથે આવી, કમં વિપાક વિછોહ. ૩. શ્રી શત્રુજય કેરી, અહોનીશ રક્ષા કારી; શ્રી આદિજિનેશ્વર, આણ હૃદયમાં ધારી; શ્રી સંઘ વિધનકર, કવંક જક્ષ ગણજૂર; શ્રી રવિ ગુદસાગર, સંઘના સંકટ ચુર. ૪.

૬

પુંડરીક ગણધર પાય પ્રણમીજે, આદીશ્વર જિનચંદાણ, નેમ વિના ત્રેવીશ

તિથંકર, ગિરિ ચઢિઆ આનંદાણ, આગમ મહિં પુંદરિક મહિમા, લાખ્યુ જ્ઞાન જિન-
દાણ, ચૈત્રી પુનમ દિન દેવી ચક્કેસરી, સૌભાગ્ય ઘો સુખકદાણ.

૭

વિમલાચલમંડણ જિનવર આદિજિણુંદ, નિભાય નિરમોહી કેવલજ્ઞાન દિણુંદ,
જે પૂરવ નવાણું આબ્યા ધરી આણુંદ, શત્રુજય શિખરે, સમવસર્ધા સુખકંદ ૧ એહ
ચોવિસીમાં રૂપભાદિકે જિનરાય, વહી કાલ અતીતે અનંત ચોવીસી થાય, તે સવિ ઇણ
ગિરિવર આવી ફરસી ભાય, ઇમ કાવિ કાલે આવશે સવિ મુનિરાય. ૨. શ્રી રૂપભના
ગણધર પુંદરીક ગુણવંત, દ્વાદશ અંગેરચના કીધી જેને મહંત; સવિઆગમ મહે
શત્રુજય મહિમા મહંત, કાવિ જિન ગણધર સેવો કરી થિર ચિત્ત. ૩. ચક્કેસરી
ગોમુખ કપદિં પ્રમુખ સુર સાર, જસુ સેવા કારણ થાપી ઇંદ્ર ઉદાર; દેવચંદ્ર ગણિ
ભાવે, ભવિજનને આધાર, સ્ત્રીતીરથ માંહે સિદ્ધાચલ શીરહાર. ૪.

૮

શ્રી શત્રુજય આદિજિન આબ્યા, પુરવ નવાણું વારણ, અનંત લાભ ઇહાં જિનવર
ભણી, સમોસર્ધા નિરધારણ; વિમળ ગિરિવર મહિમા મોટો, સિદ્ધાચળ ઇણે ઠામણ,
કાંકરે કાંકરે અનંતા સિદ્ધયા, એક સો આઠ ગિરિનામણ.

૨૪ શ્રી સુમતિ જિન સ્તુતિ

('પૃથ્વી પાણી તે ઉરે' એ દેશી)

મોટા તે મેઘરથ રાયરે, રાણી સુમંગલા, સુમતિનાથ જિન જનમિયા એ; આસન
કંચુ તામ રે, હરિ મન કંપીયા, અવધિજ્ઞાને નિરખતા એ; જાણ્યુ જન્મ જિણુંદ
રે, ઉડ્યા આસન થકી, સાત આઠ હગ ચાલીયા એ; કર ભેડી હરિ તામ રે, કરે નમુ-
ધ્યુણું; સુમતિનાથના ગુણ સ્તવે એ. ૧. હરિણુગમેષિ તામ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ઇંદા સુવેષા
વજ્રહાવીયા એ; ઇંદા તે બત્રીસ લાખ રે, લાગે તે વેલા. સુરપતિ સહુકો આવીઆ એ;
રચ્યુ તે પાલક વિમાન રે, લાખ ભોજન તણું, ઉચું ભોજન પ્રાંચસે એ; હરિં બેસી
તે માંહી રે, આવે વાંદવા, જિન ઋષભાદિક વંદીઓ એ, ૨. હરિ આવે મૃત્યુ લોક રે,
સાથે સુર બહુ, કેતા ગજ ઉપર ચઢ્યા એ; ગરૂડ ચઢ્યા ગુણવંતરે, નાગ પલાણીઆ,
સુર મહી જિનધર આવીઆ એ; ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઠ રે, પ્રણમી સુમંગલા, સ્તન ફૂળ તારી
સહિ એ; જન્મ્યા સુમતિ જિણુંદ રે, ત્રણ જ્ઞાન સહિત. ધન્ય વાણી જિનણ તણી એ. ૩.
પંચ રૂપ કરી હાથ રે, ઇન્દ્રે તેડીયા, ચામર વિંઝે દોય હરિ એ; એક હરિ છત્ર ધરંતરે, વજ્ર
કરે થકી, એક હરિ આગલ ચાલતા એ; આબ્યા મેરુની શૃંગે રે, પાંડુક વન જિહાં, નવરાવી
ધર મૂકીઆ એ; ચક્ક તુંગરૂ દેવ રે, મહાકાલી ચક્કણી, ઋષભ કહે રક્ષા કરે એ. ૪.

૨૫. શ્રી શાન્તિજિન સ્તુતિ.

૧

('શાન્તિ મુહંકર સાહીબો.' એ દેશી.)

શાન્તિ જિનેસર સમરીએ, જેની અચિરા માય, વિશ્વસેન હુલે ઉપન્યા, સુગ

લંછન પાય; ગજપુર નયરીનો ધણી, કંચન વણી છે કાથ, ધનુષ ચાલીશ દેહડી, લાખ વરસનું આય. ૧. શાન્તિ જિનેસર સોલમા, ચક્કી પંચમ બાણ, કુંથુનાથ ચકી છઠ્ઠા, અગ્નાથ વખાણ; એ ત્રણે ચકી સહિ, દેખી આણુંદ, સંજમ લેઈ મુગતે ગયા, નિત્ય ઉડીને વંદે. ૨. શાન્તિ જિનેસર કેવલી, યેઠા ધર્મ પ્રકાશે, જ્ઞાન શિયલ તપ ભાવના, નર સોદે અભ્યાસે, એરે વચન જિનજી તણા, જેણે હીયડે ધરીયા, મુણતાં સમકિત નિર્મલા, તેણે કેવલ વરીયા. ૩. સમેતશિખર ગિરિ ઉપરે, જેણે અણુચણુ કીધાં, ઠઉ-રસગ ધ્યાન મુદા રહી, જેણે મોક્ષજ સધ્યાં; જલ્લ ગરુડ સમરે સદા, દેવી નિર્વાણી, ભવિકે જીવ તુમ સાંભળો, રિખભદ્રાસની વાણી. ૪.

૨

સકલ સુખાકર પ્રભુમિત નાગર, સાગરપરે ગંભીરોણ, મુકુત લતાવન, સીંચન ઘનસમ, ભવિજન મન તરુ કીરોણ; સુરનર કિન્નર અમુર નિધાધર, વંદિત પદ અરવિંદજી, શિવ સુખ કારણ, શુભ પરિણામે, સેવો શાંતિ જિણુંદજી. ૧. સયલ જિનેસર ભુવન દિલે-સર, અલવેસર અરિહંતાજી, ભવિજન કુમુદ, સંયોધન શશિસમ, ભયભંજન ભગવંતાજી; અષ્ટ કરમ અરિ, હલ અતિ ગંજન, રંજન મુનિજન ચિત્તાજી, મન શુદ્ધે જે, જિનને આરાધે, તેજને શિવસુખ દિત્તાજી, ૨. સુવિહિત મુનિજન, માનસરોવર, સેવિત રાજ મરા-લોજી, કનિમલ સકલ, નિવારણ જલધર, નિર્મલ સૂર રસાલોજી; આગમ અકલ, મુપદ પદે ચોનિત, ઉંઘ અથા અગાધોજી, પ્રવચન વચના, તણી જે રચના, ભવિજન ભાવે આરાધોજી. ૩. પિમલ કમલ હલ, નિર્મલ લોચણ, ઉદ્દમિત ઉરે લક્ષિતાંગીજી, પ્રદ્યાણી, દેવી નિરવાણી, વિઘ્ન હરણ કણમંગીજી; મુનિવર મેષ, રત્નપદ અનુચર, અમર રત્ન અનુભાવેજી નિરવાણી દેવી પ્રભાવે, ઉદય સદા સુખ પાવેજી. ૪.

૩

ગજપુર અવતારા, વિશ્વસેન કુમારા, અવનિતલે ઉદારા, ચક્કવિ લચ્છી ધારા; પ્રતિ દિવસ સવારા, સેવિયે શાંતિ સાચા. ભવજલધિ અપારા, પામીયે જેમ પારા. ૧. જિનગુણ જસ મહિ, વસના વિપ્રવ વહિ, મન સદન ચ સહિ, માનવંતી નિસહિ; સકલ કુશલ વહિ, ફૂલડે વેગ ફૂલી, દુરગતિ તસ દૂરિ, તા સદા શ્રી બહુલી. ૨. જિનકથિત વિશાલા, સૂત્રજેણી રસાલા, સકલ સુખ સુખાલા, મેલના મુક્તિબાલા; પ્રવચન પદ માલા, દ્વિતિક એ કયાલા, ઉરધરી મુકુમાલા, મૂકીયે મોહબદા. ૩. અતિ ચપલ વખાણી, સૂત્રમાં જે પ્રમાણી, ભગવતિ પ્રદ્યાણી, વિઘ્નહંતી નિર્વાણી; જિનપદ લપટાણી, કોપી કલ્યાણુ ખાણી, ઉદયરત્ને ભણી, સુખદાતા સચાણી. ૪.

૪

શાંતિ મુદકેર સાહિબો, સંયમ અવધારે, સુમતિને ઘરે પારણ, ભવપાર ઉતારે; વિચરતા અગ્નીતલે, તપ ઉગ્રવિહારે, જ્ઞાન ધ્યાન એક તાનથી, નિયંચને તારે. ૧. પાસ વીરવાસુપુજ્યને, નેમ મહી કુંભારી, સજ્જ વિદૂણા એ ચયા, આપે મત ધારી; શાંતનાથ પ્રમુખા સવિ, લહી રાજ્ય નિવારી, મંદ્રી નેમ પેરવયા નહીં, બીજા ઘરબરી

ઉચ્ચરી, ગણધરે તો રચના કરી; પીસ્તાલીશ આગમ જાણીયે, અર્થ તેના ચિત્તે આણીયે.
૩. ગંઢ ગિરનારની અધિષ્ઠાયિકા, જિનશાસનની રખવાલીકા; સમર સા દેવી અંગિકા, કવિ ઉદયરત્ન સુખ દાઈકા. ૪.

૩૬

નેમિ જિનેસર, પ્રભુ પરમેસર, વદો મન ઉલ્લાસલ, શ્રાવણ શુદ્ધિ પંચમી દિન જનમ્યા, હુઓ ત્રિજગ પ્રકાશલ; જન્મ મહોત્સવ કરવા સુરપતિ, પાંચ રૂપ કરી આવેલ, મેરુ શિખર પર ગોચર કરીને, વિષુધ સયલ સુખ પાવેલ. ૧. શ્રી શત્રુંજય ગિરનાર વંદન, કચનગિરિ વૈભારલ, સમેતશિખર અષ્ટાપદ આણુ, તારંગગિરિને જીહ્વારલ; શ્રી કલ્પવૃદ્ધિ પાસ મહોવર, શંખેસર પ્રભુ દેવલ, સયલ તીરથનું ધ્યાન ધરીને, અહનિશ કીને સેવલ. ૨. વરદત્તને ગુણમંજરી પ્રબંધ, નેમિ જિણેસર હજ્યેલ, પંચમી તપ કરતાં સુખ પામ્યા, સૂત્ર સકલમાં લાખ્યેલ; નમો નાણુસ્સંધમ ગણણુ ગણિયે, વિધિ સહિત તપ કીજેલ, ઉલટ ધરી ઉજમણું કરતાં, પંચમી ગતિ સુખ લીજેલ. ૩. પંચમીનું તપ જે નર કરશે, સાનિધ્ય કરશે અંબાઈલ; દોલત દાઈ અધિક સવાઈ, દેવી દો ઠકુસાઈલ; તપગચ્છ અંબર દિનકર સરખો, શ્રી વિજયસિંહસૂરીશલ, વીર વિજય પંદિત કવિરાજ, વિષુદ્ધ સદા સુજગીશલ. ૪.

શ્રી ગિરનારશિખર સિણુગાર, રાજેમતિ હૈયાનો હાર, જિનવર નેમકુમાર; પૂરણ કરુણા રસ લાસર, ઉગાર્યાં પશુઆં એ વાર, સમુદ્રવિજય મહહાર; મોર કરે મધુરા કિંગાર વિચે વિચે કાયલના ટંકાર, સહસ્ર ગમે સહકાર; સહસ્રા વનમાં હુઆ અણુગાર, પ્રભુલ પામ્યા કેવલ સાર, પહોતા સુક્તિ મહાર. ૧. સિદ્ધગિરિ એ તીરથ સાર, આણુ અષ્ટાપદ સુખકાર, ચિત્રકૂટ વૈભાર; સોવનગિરિ સમેત શ્રીકાર, નંદીપ્રવર વરદ્રીપ ઉદાર, જીહ્વા આવન વિહાર; કુંડલ રુચક ને ઇંદુકાર, શાસ્વતા અશાસ્વતા ચૈલ વિચાર, અવર અનેક પ્રકાર; કુમતિ વચણે મં ભૂલ ગમાર, તીરથ ભેટે લાલ અપાર, લવિયણુ ભાવે જીહ્વાર. ૨. પ્રગટ છટું અંગ વખાણી, દ્રૌપદી પાંડવની પટરાણી, પૂજા જિન પ્રતિમાની; વિધિસું કીધી ઉલટ આણી, નારક મિથ્યા દષ્ટિ અજાણી, છાંડ્યો અવિરતિ જાણી; શ્રાવક કુલની એ સહિનાણી, સમક્ષિત આલાવે આખ્યાણી, સાતમે અંગ વખાણી; પૂજનીક પ્રતિમા અંકાણી, ઇમ અનેક આગમની વાણી, તે સુષુભે ભવિ પ્રાણી. ૩. કટે તટી મેખલ વુધરીયાલી, પાચે નેઉર રમઝમ ચાલી, ઉજજવગિરિ રખવાલી; અધર લાલ જીવ્યા પરવાલી, કચનવાન કાયા સુકુમાલી, કર લહકે અંબાલી; વૈરીને લાગે વિકરાલી, સંઘના વિદ્ધ હરે ઉજમાલી, અંબાદેવી મયાલી; મહિમા એ હશે દિશ અભુઆલી, શુરુ શ્રી સંઘવિજય સંભાલી, દિન દિન નિલ દીવાલી. ૪.

૫

યદુવંશકાશે ઉડુપાતસમા નેમિજિનલ | શરીરે રંભા ભારતી મહહરી રાણુલ તલ; ગ્રહી દીક્ષા ભારી ભવિજન વિગોધે દિનકરી | કરે દષ્ટિ સ્વામી હરિણુપશુ ભૈસે
* આ શ્લોક ગાનપંચમીની શ્લોકમાં પણ જોવાય છે.

હિતકરી. ૧. ગયા મુક્તિ સ્વામી ગિરિશિખર ઉજ્જવંત શિરસી! અપાપામાં વીર શિવમુખ
અનંત વિક્રસી; જ્યાભૂ ચંપામાં ધવલ ગિરિ શ્રી આદિજિનજી! સમેતા આનંદમૃત રસ
ક્યાં વીસ જિનજી. ૨. અનેકાંત સ્યાદ્ દનયગમ ભંગા વિવિધસુ! યજે આહીં તીર્થાંતર
સવબુધે કીટ સમસુ; નિહારી વાણી જો જિનની સય પંચાસય વિહા, મુધા ધારા સારા
જિન મુખ થકી નિર્ગત મુહા. ૩. અધિષ્ઠાત્રી અંબા પ્રવચન નમે નેમિજિનજી,
કુરોગો મે ધોઈ સતત મુખ શાંતિ અતિ ઘણી; વિજય આણુંદે શ્રી-તપગણુગણી
વલ્લભ સદા, નમો ભાવે શુદ્ધે મનવચનકાયા ફળ તદા. ૪.

૬

રાજુલ વર નારી, રૂપથી રતિ હારી; તેહના પરિહારી, બાલથી બ્રહ્મચારી; પશુઆં
ઉગારી, હુઆ ચારિત્રધારી; કેવલશ્રી સારી, પામીયા ઘાતી વારી. ૧. ત્રણ જ્ઞાન સંપ્રત્તા,
માતની કૂખે હૂંતા; જનમે પુરહૂંતા, આવી સેવા કરંતા; અનુક્રમે વ્રત કરંતા, પંચ
સમિતિ ધરંતા; મહિયલ વિચરતા, કેવલશ્રી વરંતા. ૨. સવિ સુર વર આવે, ભાવના
ચિત્ત લાવે; ત્રિગુડું સોહાવે, દેવ છંદો બનાવે; સિંહાસનકાવે, સ્વામિના ગુણુ ગાવે;
તિહાં જિનવર આવે, તત્વ વાણી મુણાવે. ૩. શાસન સૂરી સારી, અબિક નામ ધારી;
જે સમકિત નર નારી, પાપ સંતાપ વારી; પ્રભુ સેવા કરી, જાપ જપીયે સવારી; સંઘ
ફરિત નિવારી, પસને જેહ ખ્યારી. ૪.

૭

ચાલવ કુલમંડળ નેમિનાથ જગનાથ, ત્રિભુવન જગમોહન શોભન શિવપુર સાથ;
ગરનાર શિખર શિર દીક્ષા-નાણુ-નિર્વાણુ, શૌરિપુર નગરે ચવન જનમ મુખકાર. ૧.
ઈમ ભરતે પંચે ઔરવતે બલસાર, થોવીસે જિનનાં થાયે જિન આધાર; તમ્મ પંચ કલ્યાણક
વહે પૂજે જેહ, નિરૂપમ મુખ સંપત્તિ નિક્ષે પામે તેહ. ૨. જિનમુખ લહી ત્રિપદી
ગુંથ્યા જેહ, વર અંગ અખ્યાર દૃષ્ટિવાદ ગુણુજેહ; ત્રણ કાલે જિનવર કલ્યાણક વિધિ
તેહ, સમકિત થીર કારણુ સેવો ધરિય સનેહ. ૩. શ્રી નેમિજિનેશ્વર શાસન વિનયેરત,
જિનવર કલ્યાણક આરાધક ભવિચિત્ત; દેવચંદ્રને શાસન સાનિધ કરે નીત મેવ, સમરીજે
અહનિશ સા અંબાઈ દેવ. ૪.

૨૮ શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

૧

પાસ જિણુંદા વામા નંદા, જળ ગરલે રૂપી; મુખના દેખે અથં વિશેષે; કહે
મધવા મલી; જિનવર જાયા સુર હુલારાયા, હુઆ રમણિ પ્રિયે, નેમીરાજ ચિત્ત વિરાજ
વિલોકિત વ્રત લીયે. ૧. વીર ઝોકાકી આર હજારે, દીક્ષા પુર જિનપતિ, પાસને મલ્લિ
ત્રય શત સાથે, ખીલ સહસે વ્રતી; ૫૮ શત સાથે સંયમ ધરતા, વાસુપૂજ્ય જગ ધણી,
અનુપમ લીલા જ્ઞાન રસીલા, દેખે મુજને ધણી. ૨. જિનમુખ હીઠી વાણી મીઠી, સુરતર
વેલડી, દ્રાખ વિહાસે મહં વનવાસે, પીલે રસ સેલડી; સાકર સેંતી તરણાં લેતી, મુખે

પશુ આવતી, અમૃત મીઠું સ્વર્ગે દીઠું, સુરવધૂ ગાવતી. ડ. ગજસુખ દક્ષો વામન ચક્ષો મસ્તકે દૃષ્ટાવલી, ચાર તે બાંહી કચ્છપ વાહી, કાયા જસ શામલી; ચઉકર પ્રોક્ષા નાગા-
દક્ષ, દેવી પદ્માવતી, સોવન કાંતિ પ્રભુ શુભ ગાતી, વીર ઘરે આવતી.

૨

જગ જન લજન માંહે જે ભલિયો, ભોગીસર ધ્યાને જે કલીયો, શિવ વધુ
સુગે હલિયો; અગિલ પ્રદાંડે જે જલહલિયો, પટકશન મતે નવિ ખલિયો, ખલવંત
માંહે બલીયો; જ્ઞાન મહોદય શુભ ઉચ્છલીયો, મોહ મહાભટ જેણે છલીયો, કામ સુભટ
નિહંલીયો; અજર અમર પદ ભારે લલીયો, સો પ્રભુ પાસ જિનેસર મલીયો, આજ
મનોરથ ફલીયો. ૧. સુકિન મહા મંદિરના વાસી, અધ્યાત્મ પદના ઉપાસી, આનંદ
રૂપ વિલાસી; અલગ અગોચર જે અરિનાશી, સાધુ શિરોમણિ મહા સંન્યાસી, લોક
લોક પ્રકાશી; જગ સધલે જેહની શામાસી, જીવાંયોનિ લાખ ચોરાશી, તેહના પાસ
નિકાસી; જલહલ કેવલ જ્યોતિકી આસી, અધિર સુખના જે નહીં આસી, વંદુ તેહને
ઉદાસી. ૨. શ્રી જિન લાલિત પ્રવચન માલા, ભવિજન કંઠે ધરો સુકુમાલા, મેહેલી
આલ પંપાલા; સુકિત વરવાને વરમાલા, વારૂ વણુ તે કુસુમ રસાલા, ગણધરે શુથી વિશાલા;
મુનિવર મધુકર રૂપ મયાલા, ભોગી તેહના વલી ભૂપાલા, સુરનર કોડી રક્ષાલા; જે નર
અતુર અને વાચાલા, પરિમલ તે પામે વિગતાલા, ભાંચે ભવ જંભલા. ૩. નાગ નાગિણી અધ
બલતા બાણી, કરૂણાસાગર કરૂણા આણી, તત્સણ કાક્યા તાણી; નવકાર મંત્ર દીયો શુભ
ખાણી, ધરણીધર પદાવતી રાણી, થયા ધણી ધણીઆણી; પાસ પસાયે પદ પરમાણી,
સા પત્રી જિન પદે લયટાણી, વિદ્ય હરણુ સપચણી; ખેડા હરિયાલીમાં શુભ કાણી,
પૂજે પાસ જિણુંદ ભવિપ્રાણી, ઉદય વંદે ઓમવાણી. ૪.

લીલડીપુર પાર્શ્વનાથસ્તુતિ.

૩

લીલડીપુર મંદણ, સોહિએ પાર્શ્વજિણુંદ; તેહને તમે પૂજે, નરનારીના ઘૂંઠા
તે તુહ્યો આપે ધણુ-કણુ કંચન કોઠ, તે શિવપદ પામે કમંતણા લય છોઠ. ૧. ધનધસીય
ધનાધન કેસરના રંગરેળ, તેહમાં તમે ભેળો, કરતુરીના ઘોગ; તિણે શ પૂજે, ચઉવીશે
જિણુંદ; જેમ દૈવ દુઃખ ભવે, આવે ઘર આણુંદ. ૨. ત્રિગટે જિન ખેડા સોહિયે સુંદર
રૂપ, તસ વાણી સુણવા, આવી પ્રણમે ભૂપ; વાણી ભોજનની સુણજે ભવિયણ સાર,
તે સુણતાં હોયે પાતિકનો પરિહાર. ૩. પાય રૂમઝુમ રૂમઝુમ ઝાંઝરના ઝણકાર; પદાવતી
ખેલે પાર્શ્વ તણા હરખાર; “સંઘ વિન હરજો, કરજો જયજયકાર;” એમ સૌભાગ્ય-
વિજય કહે સૂખ સંપત્તિ દાતાર.

૪

શંખેશ્વર પાસજી પૂજાએ, નરભવનો લાહો લીજાએ; મનર્વાંછિત પૂરણ સુરતરે,
જય વામાસુતા અલવેસર. ૧. દોય રાવા જિનવર અતિભલા, દોય ઘોળા જિનવર

શુભનીલા; હોય લીલા હોય શામલ કદા, સોળે જિન કંચનવણું લદા. ૨. આગમ તે જિનવર ભાખીયો. ગણધર તે હેડે રાખીયો; તેહનો રસ ભેણે ચાખીયો, તે હુવો શિવસુખ સાખીયો. ૩, ધરણેંદ્ર રાય પદાવતી, પ્રભુ પાશ્વે તણાં શુભ ગાવતી, સહુ સંઘનાં સંકટ ચૂરતી, નયવિમળનાં વાંછિત પૂરતી. ૪.

૫

સંકલ સુરાસંર સેવે પાયા, નયરી વાણારસી નામ સોહાયા, અશ્વસેન કુલ આયા; કશને ચાર સુપન લીખલાયા, વામાદેવી માતાએ બાયા; લ છન નાગ સોહાયા; છપ્પન દિગુમરી હુલરાયા, ચોસઠ ઈંદ્રાસન ડોલાયા, સેરુશિખર નવરાયા; નીલવણું તનુ સોહે કાયા, શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, પાસ જિનેશ્વર ગાયા. ૧. વિદ્રુમ વણાં હોય જિણુંદા હો નીલા હો ઉજવલ ચંદા, હો કાલા સુખ કંદા; સોહે જિનવર સોવનવણાં, શિવપુરવાસી શ્રી પરસજ્ઞા, જે પૂજે તે ધજ્ઞા; મહા વિદેહે જિન વિચરતા, વિશે પૂરા શ્રી ભગવંતા, ત્રિભુવન તે અરિહંતા; તીરથ સ્થાનક નામું એ શિશ, ભાવ ધરીને દિશાવીશ, શ્રી વિજયસિંહ સૂરીશ ૨, સાંભળ સંખરા અંગ અગિઆર, મન શુદ્ધે ઉપાંગજ ખાર, કશ પયજ્ઞા સાર; છેદ અંધ વહી પટ વિચાર, મૂલ સૂત્ર બોલ્યા જિન ચાર, નંદી અનુયોગદ્વાર; પણ્યાદીશ જિન આગમ નામ, શ્રી જિન અરથે ભાખ્યા ભમ, ગણધર શુભે તામ; શ્રી વિજય સેન સુરીંદ વખાણે, જે ભવિકા નિજ ચિત્તમાં ભણે, તસ ધર લક્ષ્મી આણે ૩. વિભપુરમાં સ્થાનક ભણી, મહિમા મહોટે તું મંડણી, ધર્મ ધર્મી ધણીઆણી; અહનિશ સેવે સુર વૈમાની, પરતો પૂરણ તુ સપરાણી, પૂરવ પુણ્ય કમાણી; સંઘ અનુવિંધ વિશ્વ નિગમે, પાત્રવંનાથની સેવા સારો, સેવક પાર ઉતારો; શ્રી વિજયસેન સૂરીશ્વર રાયા, શ્રી વિજયદેવ ગુરુ, પ્રભુમી પાયા, ઋષભદાસ શુભ ગાયા. ૪.

૨૯ શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ.

૧

ઉપસમ રસમાં મગ્ન સદા જે, પ્રસન્નદંટિ સદા, વિકસિતકમલ સમ જસ જહન, સો સંગ નહિ કદા; અહો કર જુગલ તે પણુ ભસ, શસ્ત્રાદિકે વણંત, શ્રી મહાવીર, સત્યહિ દેવ, શાગ દ્રેષ નિશંત. ૧. જિન અરિહંત, સમ દમ વંત, સેવે સંત માનમાં, પર તણી આશ, જે ભવ વાસ, કીધ નિરાશ સ્વધ્યાનમાં; કામને કોહ, વિદલિત મોહ, નિંદ વિછોહ સુજ્ઞાનમાં, સચલ શુભ ભૂપ, પરમાત્મ રૂપ, સદાદ્ભૂત તાનમાં. ૨, નમો તત્વાવભાસી, જગલાવવિકાસી, સ્વપરપ્રકારીનાણુને, પશુ પણું ટાલી, સુરરૂપ કરે જે, પદલવ આણે પહાણુને; ભૂલ અનાદિ, ટલે ભસ પ્રભાવ, શ્લે ભાવ પ્રાણુને, પ્રણમો જિન વાણી, મહા કદયાણી, આપે પદ નિર્વાણુને. ૩. જિનઃપ્રાકારી, કંભ નિવારી, શુદ્ધ મને સેવતા, જિન શુભ રાગી, નિશુંભ ત્યાગી, સુરિધી આ સેવતા; નિજ ભાવે મમતા, નિભાવે અલગતા, સ્થામતા દૂરે ખેલતા, શુદ્ધ સમકિત ધારી ભઉ બલિહારી, જસ સાનિધ્યકારી દેવતા. ૪

૨

ગંધારે મહાવીર બિણ્ઠા, બેને સેવે સુર નર ઇંદા, દીઠે પરમાનંદા; ચૈતર શુદ્ધ તેરસ દિન બાપા, છપ્પત્ત દિગ કુમરી ગુણ ગાયા, હરખ ધરી હુલારાયા; ત્રીશ વરસ પાલી ઘરવાસ, માગસર વદ દશમી પ્રત બસ, વિચરે મન ઉલ્લાસ; એ જિન સેવે હિતકર બાણી, એહથી લહીએ શિવ પટરાણી, પુણ્ય તણી એ ખાણી. ૧. રિખભ જિને પ્રવર તેર ભવ સાર, ચંદ્ર પ્રભુ ભવ આઠ ઉદાર, શાન્તિનાથ ભવ ખાર; મુનિસુવત ને નેમકુમાર, તે જિનના નવ નવ ભવસાર, દશ ભવ પાશંકુમાર; સત્તાવીશ ભવ વીરના કહીએ, સત્તર જિનના ત્રણ ત્રણ લહીએ, જિન વચને સદહીએ; ચોવિશ જિનનો એહ વિચાર, એહથી લહીએ ભવનો પાર, નમતાં જ્ય જ્યકાર. ૨. વૈશાખ શુદ્ધ દશમી લહી નાણ, સિંહાસન બેઠા વર્દમાન, ઉપદેશ દે પ્રધાન; અગ્નિ ખુણે હવે પર્વદા સુણીએ, સાધવી વૈમાનિક સાં ગણીએ, મુનિવર ત્યાંહીજ ભણીએ; વ્યંતર જ્યોતિષિ ભુવનપતિ સાર, એહને નૈઋત્ય ખુણે અધિકાર, વાયવ્ય ખુણે એની નાર; ઇશાને સોહીએ નર નાર, વૈમાનીક સુર ચર્મ પર્વદા ખાર, મુણે જિનવાણી ઉદાર ૩. ચક્ષેસરી અજિયા દુરિઆરિ, કાલી મહાકાલી મનોહારી, અચ્યુઆ સંતા સારી; જવાલા સુતારયા અસોયા, સિરિવત્સા વર ચંડ માયા, વિજયાંકુસી સુખદાયા; પન્નાતિ નિંવાણી અચ્યુઆ ધરણી, વૈરુદ દત્તા ગંધારી અધ હરણી, અંબ પઉમા સુખ કરણી; સિંધાઈ શાસન રખવાલી, કનક-વિજય ખુધ આનંદકારી, જસવિજય જ્યકારી. ૪

૩

કનક સમ શરીરં, પ્રાપ્ત સંસારતીરં, કુમત ઘન સમીરં. ક્રોધ દાવાગિનીરં; જલધિજલગંધીરં, કંભ ભૂ સારસીરં, સુરગિરિસમ ધીરં, સ્તૌભિ ભક્ત્યા ચ વીરં. ૧. નમદ્ભિલ સુરેંદ્રા, પાપ પંકે દિનેંદ્રા કુમત મૃગ મૃગેંદ્રા; કમં વૃક્ષે ગબેંદ્રા; સુગુણ મણિ સમુદ્રા; સાધુ ચક્ષોર ચંદ્રા; ગત ઘનતર તંદ્રા; પાતુવઃ શ્રી જિનેંદ્રા. ૨. જિન વદન હુદાંતા, નિર્ગંતા વાદ્ધિકાંતા, સુપ્રદ મલિલ પૂતા, પાપં પંકૌધ હર્તા; જનન મરણ નિત્યા, દ્વાદશાંગી વિચિત્ર, મુનિજન હિત કર્તા, મોક્ષ સૌખ્ય પ્રદાતા. ૩. જિન નયન કુરંગી, સ્થામવેણી ભુજંગી, જિન મુખકજ ભૂંગી, રવેત વસુવૃંતાંગી; નિવહ જડિમરોગિ, ધ્વંસને માતુલિંગી, શ્રુત નિયય વરાંગી, દેહી સે દેવિ સદગી. ૪.

૪

વીર જગતપતિ જન્મજ થાવે, નંદન નિશિત શિખર રહાવે આઠ કુમારી ગાવે; અઠ ગજદંતા હેઠે વસાવે, રુચકગિરિથી છત્રીશ બાવે, દીપ રુચક ચઉ ભાવે; છપ્પત્ત દિગકુમરિ હુલારાવે, સૂતી કરમ કરી નિજ ઘર પાવે, શક સુધાવા વળવે; સિંહનાદ કરી જ્યોતિષી આવે, ભવન વ્યંતર શંખ પહાડે મિલાવે, સુરગિરિ જન્મ મદહાવે. ૧. રુષભ તેર શશિ સાત કહીએ, શાંતિનાથ ભવ ખાર સુણીએ, મુનિસુવત નવ કીએ; નવ નેમીપ્રવર નમન કરી એ, પાસ પ્રભુના દશ સમરી એ, વીર સત્તાવીશ લીએ; અજિતા-લોક જિન શેષ રહીએ, ત્રણ ત્રણ ભવ સબલે ઠવીએ, ભવ સમકિત થી ગણીએ; જિન

નામબંધ નિકાચિત કીજે, ત્રીજે ભવતપ ખંતી ધરીજે, જિનપદ ઉદયે સીજે. ૨. આચારાંગ આદે અંગ અચાર, ઉવવાઇ આદે ઉપાંગ તે બાર, દશ પચન્ના સાર; છ છેદ-સૂત્ર વિચિત્ર પ્રકાર, ઉપગારી મૂલસૂત્ર તે ચાર, નંદી અનુયોગદ્વાર; એ પીસ્તાલીશ આગમ સાર, મુણતાં લહીયે તત્ત્વ ઉદાર, વસ્તુ સ્વભાવ વિચાર; વિષય ભુજંગિની વિષ અપહાર, એ સમો મંત્ર ન કો સ્વાર, વીર શાસન જયકાર. ૩. નકુલ ખીજેકુ દોય કર ઝાલી, માતંગ સુર શામ ઠંતી તેભલી, વાહન ગજ શુદ્ધાલી; સિંહ ઉપર બેઠી રહીયાલી, સિદ્ધાધિકા દેવી લટકાલી, હરિતાલા ચાર ભુમલી; પુસ્તક અભયા જિમણે ઝાલી, માતુ-લિંગને વીણા રસાલી, વામ ભુજ નહીં ખાલી; શુભ શુરુ શુષ્ક ધ્યાન ઘટાલી, અનુભવ નેહશુ દેવી તાલી, વીર વચન ટંકશાલી. ૪.

૫

મહાનીર જિણ્ડા, રાય સિદ્ધાથ નંદા, લંછન મુગેંદા, ભસ પાંચે સોહંદા; સુર નર વર ઇંદા, નિત્ય સેવા કરેંદા; ટાલે ભવ ફંદા, મુખ આપે અમંદા. ૧. અહ જિનવર માતા મોક્ષમાં મુખ શાતા, અહ જિનની ખ્યાતા, સ્વર્ગ ત્રીજે અખ્યાતા; અહ જિનેપ જનેતા, નાકે માહેંદ્ર યાતા, સવિ જિનવર નેતા, શાશ્વતા મુખ હેતા. ૨. મલ્લી નેમી પાસ, આદિ અકુમ ખાસ, કરી એક ઉપવાસ, વાસુ પૂજ્ય સુવાસ, શેષ છઠ્ઠ મુવિલાસ, કેવલ-જ્ઞાન ભાસ, કરે વાણી પ્રકાસ, જેમ અજ્ઞાન નાશ. ૩. જિનવર જગદીશ, ભસ મોટી જગીશ, નહિ રાગને રીશ, નામીયે તાસ રીશ; માતંગ સુર ઇશ, સેવતા રાતિ દીસ, શુરુ ઉત્તમ અધીશ, પદ ભાંજે સુરીશ ૪.

૬

જય જય ભવિ હિતકર, વીર જિનેશ્વર દેવ, સુર નરના નાથક, જેહની સારે સેવ; કરુણારસ કંદો, વંદો આણુંદ આણી, ત્રિશલા મુત સુંદર, શુણ મણિ કેરો ખાણી. ૧. જસ પંચ કલ્યાણક, દિવસ વિશેષ સુહાવે, પણ થાવર નારક, તેહને પણ મુખ થાવે; તે વ્યવન જન્મ મત, નાણ અને નિર્વાણ, સવિ જિનવર કેરાં, એ પાંચે અહિકાણ. ૨. જિહાં પાંચ સમિતિ મુત, પાંચ મહામત સાર, જેહમાં પરકાર્યા, વલિ પાંચે વ્યવહાર; પરમેષ્ટિ અરિહંત, નાથ સર્વજ્ઞને પાર, એહ પંચ પદે લલો, આગમ અથ ઉદાર. ૩. માતંગ સિદ્ધાથ, દેવી જિનપદ સેવી, દુઃખ દુરિત ઉપદ્રવ, જે ટાલે નિતમેવી; શાસન મુખદાથી, આઈ મુણે અરદાશ, શ્રી જ્ઞાનવિમલ શુણ, પૂરો વંછિત આશ. ૪.

૩૦ શ્રી ભાવનગર જિન ચૈત્ય સ્તુતિ.

ભાવનગર ખંદર અતિ સુંદર, જિન મંદિર જ્યાં સોહેળ; આદિકરણુ છહાં પ્રથમ તીથંકર, પ્રથમ રાય મન મોહેળ; પ્રથમ ભિક્ષાચર રુપજ જિનેશ્વર, એ અભિધાને પૂજેળ; દુરિત કરિગણ કેસરી સમ જિન, એ વિણ અવર ન હુજેળ. ૧. અભિનંદન જિન શાન્તિ જિનેશ્વર, પાસ ગોડીયા નીરખેળ; વહવા માંહે ચંદ્રમણ જિન, વહન દેખી મન હરખેળ, ઇત્યાદિક એ જિન જિંબ નીહાલી, અનુભવ રસની થાળીળ; ભવોદધિ તારણ આધકો કારણ, અર્થે જિનવર આલિંળ. ૨. સમવસરણમાં જિનવર ભાજે,

ઉત્પત્તિ-મ્રવ નાથજી; તે અનુસારે મણુધર દેવે. દ્વદશાંગી પ્રકાશીજી; મિથ્યા નિમિત્ત નિવારણ હોતે, દિનકર તુલ્ય આચારજી, જિન પડિના જિન આગમ છે વલી, દુષમ કાલે આધારજી. ૩. જિનમત ભક્તતા સમકિત ચુકતા, ઉકતા જિનવર દેવજી; રમતા જિનશાસનમાં બે ભવિ, કરતા તેહની સેવજી; જિનપદ ક્યાવે તેહીજ પાવે, અક્ષય પદની ઋદ્ધિજી; મુનિ શુભ રસિયા પરથી ખસિયા, તે પામે શુભ વૃદ્ધિજી. ૪.

૩૧ શાશ્વતા જિન સ્તુતિ.

રુપભ અંદ્રાનન વંદન કીજે, વારિયેજી દુઃખ વારેજી; વદનમાન જિનવર વલી પ્રણમો, શાશ્વત નામ જો આરેજી; ભરતાદિક ક્ષેત્રે મલિ હોવે, ચાર નામ ચિત્ત ધારેજી; તેણે કારે જો શાશ્વત જિનવર, નમિયે નિત્ય સવારેજી. ૧. ઉધવ અધો તિથેલોકે થઈ, કોઈ પન્નરસે લલોજી; ઉપર કોડી જોતાલીશ પ્રણમો, અઠવન લખ મન આણોજી; છત્રીશ સહસ્ર જોસી તે ઉપરે, જિંબ તણા પરિભાણોજી; અસંખ્યાત વ્યંતર જ્યોતિ-વિમાં, પ્રણમું તે સુવિહાણોજી. ૨. રામપમેણી જીવાભિમમે, ભગવતી સૂત્રે ભાળીજી; જંબૂદ્વીપ પન્નતિ કાણંગે, વિવરીને ધણું કાળીજી; વલીય અશાશ્વતી જ્ઞાતા કદપમાં, બ્યવહાર પ્રમુખ આળીજી તે જિન પ્રતિમા હોયે ખપી, જહાં બહુ સૂત્ર છે સાળીજી. ૩. જો જિન પૂજથી આરાધક, ઇશાન ઈંદ્ર કહાયાજી; તેમ સુરિયાભ પ્રમુખ બહુ મુરવર, દેવી તણા સમુદાયાજી; નંદીસર અડાર્ મહોત્સવ, કરે અતિ હુવં ભરાયાજી; જિન ઉત્તમ કલ્યાણક દિવસે, પદ્મવિજય નમે પાયાજી. ૪.

૩૨ શ્રી નંદીશ્વર દ્વોપની સ્તુતિ.

નંદીસર વરદ્વીપ સંભારું, બાવન ચોમુખ જિનવર જુહારું; એકે એકે એકથો ચોગિશ. જિજ ચોમઠ સય અડનાલીશ. ૧. હધિમુખ ચાર રતિકર આઠ, એકે અંબન-ગિરિ તેરે પાઠ; ચઉ દિશિના જો બાવન જુહારું, ચાર નામ શાશ્વતા સભારું. ૨. સાન દ્વીપ તીહાં સાયર સાત, આઠમો દ્વોપ નંદીસર વાટ; જો કેવલીએ ભાખ્યું સાર, આગમ લાલવિજય જયભાર. ૩. પહેલો સુધર્મા બીજો ઇશાન ઈંદ્ર. આઠ આઠ અઘ મહિપીના ભદ્ર; ચોલ પ્રાસાદ તીહાં વાંદીજે, શાસનદેવી સાનિધ્ય કીજે. ૪.

૩૩ બીજની સ્તુતિ.

ગિન સકલ મનોહર, બીજ દિવસ સુવિશેષ, રાય રાણા પ્રણમે, અંદ્રતણી જિહાં રેખ; નિહાં અંદ્રવિમાને, શાશ્વતા જિનવર જેહ, હું બીજ-તણે દિન, પ્રણમુ આણી નેહ. ૧. અભિનંદન અંદન, શીતળ શીતળનાથ, અરનાથ સુમતિ જિન, વાસુપૂત્ય શિવ સાથ; ઇત્ય દિકે જિનવર, જન્મ જ્ઞાન નિરવાણ, હું બીજ તણે દિન, પ્રણમુ તે સુવિહાણ. ૨. પરકાર્યો બીજે, દુવિધ ધર્મ ભગવંત, જેમ વિમળ કમળ દોથ વિપુલ નયન વિકસંત આગમ અતિ અનુપમ, જિહાં નિશ્ચય બ્યવહાર, બીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩. ગજગામિની કામિની, કમળ સુકોમળ ચીર. ચક્કેસરી કેસર, સરસ સુવંધ શરીર, કરબોડી બીજે, હું પ્રણમું તુસ પાચ, જેમ લખિધવિજય કહે, પૂરો મનોરથ માય. ૪.

૩૪ ત્રીજની સ્તુતિ

નિસીદિ ત્રણ પ્રદક્ષિણા ત્રણે, પ્રણામ ત્રણે કરીજેલ, ત્રણ દીશી વરણ જિન
જુઓ, ભૂમિ ત્રણ પૂજીજેલ; ત્રણ પ્રકારની પૂજા કરીને, ત્રણ અવસ્થા ભાવીજેલ,
આશ્વ'બન ત્રણ મુદ્રા પ્રણિધાન, ચૈત્યવદન ત્રણ કીજેલ. ૧. પહેલે ભાવજિન દ્રવ્યજિન
ખીજે, ત્રીજે એક ચૈત્ય ધારેલ, ચોથે નામજિન પાંચમે સવે, દોઢ ચૈત્ય જુહારેલ;
વીહરમાન છઠે જિન વંદો, સાતમે નાણુ નિહાળેલ, સિદ્ધ વીર ઉજ્જવંત અષ્ટાપદ, શાસન
સૂર સંભારેલ. ૨. શકસ્તવમાં દોય અધિકાર, અરિહંત ચેષ્ઠઆણુ ત્રીજેલ, નામ સ્તવમાં
દોય પ્રકાર. શ્રુતસ્તવ દોય લીજેલ; સિદ્ધસ્તવમાં પાંચ પ્રકાર, એ બારે અધિકારલ,
છતનિયુકિતમાંહે ભાખ્યો, તે તણો વિસ્તારલ. ૩. લોચણ પાણુ તણુક વાહન, મેદુણ
એક ચિત્ત ધારેલ, થુક સળેખમ વડી લખુ નીતિ, જુગતે રમણુ વારેલ; એ દશે આશા-
તના મોટી, વરજો જિનવર દારેલ, ક્ષમાવિજય જિન એણીપરે જ'પે, શાસન સૂર
સંભારેલ. ૪.

૩૫ પંચમીની સ્તુતિ.

૧

આવણુ મુદિ દિન પંચમી એ, જન્મ્યા નેમિ જિણુંદ તો, સ્થામવરણુ તનુ શોભતું એ,
સુખ શારદકો ચંદ તો; સદસ વરસ પ્રભુ આડણું એ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો, અષ્ટ
કરમ હેલા હણી એ, પહોતા મુકિત મહંત તો. ૧. અષ્ટાપદ-પર અદિજિન એ, પહોતા
મુકિત મોઝાર તો, વાસુપૂજ્ય અંપાપુરીએ, નેમ મુકિત ગિરનાર તો; પાવાપુરી નગરીમાં
વળી એ, શ્રીવીરતણું નિર્વાણુ તો, સમેતચિખર વીશ સિદ્ધ હુઆ એ, શિર વહું તેહની
આણુ તો, ૨. નેમનાથ જ્ઞાની હુવા એ, ભાણે સાર વચન તો, છવદયા ગુણુવેલડી એ, કીજે
તસ જતન તો, મૃધા ન જોલો માનવી એ, ચોરી ચિત્ત નિવાર તો અનંત તીથંકર એમ
કહે એ, પરહુરિએ પર નાર તો. ૩. ગોમેધ નામે વક્ષ ભલો એ, દેવી શ્રી અંબિકા નામ તો;
શાસન-સાનિંચ જે કરે એ, કરે વળી ધમંના કામ તો; તપગચ્છનાયક ગુણુનીલો એ,
શ્રીવિજયસેનસૂરિરાય તો, ઋષભદાસ પાચ સેવતાં એ, સદ્ગુણ કર્યો અવતાર તો. ૪.

૨

તીથંકર શ્રીવીર જિણુંદા, સિદ્ધારથ કુલ ગગન કિણુંદા, ત્રિશલા રાણી નંદા; કહે જ્ઞાન
પંચમીદીન સુખકદા, મતિ શ્રુતાવરણી મટે ભવ ફંદા, અજ્ઞાણુ કુંભી મયંદા; દુગ ચક્ર
લેહ અઠાવીશ વૃંદા, સમકિત મતિથી ઉછેસે આનંદા, છેદે દુરમતિ દંદા; ચક્રે લેહે
ધારો શ્રુત ચંદા, જ્ઞાની દોયના પદ અરવિંદા, પૂજો ભાવ અમંદા. ૧. અવતરિયા સવિ જગદા-
ધાર, અવવિનાણુ સાંહત નિરધાર, પામે પરમ કરાર, માગશિર શુદિ પંચમી દિન સાર,
આવણુ શુદિ પંચમી શુભવાર, મુનિધિ નેમ અવતાર; ચૈત્ર વહિ પંચમી ઘણી શ્રીકર, ચંદ્ર-
પ્રભ અયવન મંગલ વિસ્તાર, વર્યો જય જયકાર; ત્રીજા જ્ઞાન દશન ભંડાર, દેખે પ્રગટ
દ્રવ્યાદિક ચાર, પુણ્ય અનંત અધિકાર. ૨. વૈશાખ વહિ પંચમી મન આણી, કુશુદય સયમ-

શુભ ઠાણી, થયા મનઃપથે વ નાણી; દીક્ષા મહોત્સવ અવસર બાણી, આવે સુરપતિ અને ઈદ્રાણી, વંદે ઉલટ આણી; વિચરે પાવન કરતા જગ પ્રાણી, અધ્યાતમ શુભ શ્રેણી વખાણી, સ્વરૂપ રમણ સહી નાણી; અપ્રમાદિ રિદ્ધિવંતા પ્રાણી, નમો નાણીતે આગમ વાણી, સાંભલી લહે શિવરાણી. ૩. કાર્તિક વડિ પંચમી દિન આવે, કેવલજ્ઞાન સંભવ જિન પાવે, પ્રભુતા પૂરણ થાવે; અનિત સંભવજિન અનંત સોહાવે, ચૈત્રશુદ્ધી પંચમી સુકિત કહાવે, જ્યેષ્ઠ શુદ્ધિ તિથિ હાવે; ધર્મનાથ પરમાનંદ પદ પાવે, શાસન સૂરિ પંચમી વધાવે, ગીત સરસ કેઈ ગાવે; સંધ સકળ બાણી કુશલ બનાવે, જ્ઞાનભક્તિ બહુ માન જણાવે, વિજય લક્ષ્મીસૂરિ પાવે. ૪.

૩૬ આઠમની સ્તુતિ.

૧

અષ્ટમી અષ્ટપદ મહ એમ છાંડીયે, અષ્ટમી ધર્મશુ' પ્રેમ બહુ માંડીયે; અષ્ટમી આદિ જિન ધરીયે સંજ્ઞમ રળી, અષ્ટમી પાસ જિન મુગતે પહોત્યા વળી. ૧. અષ્ટમે દ્વીપવર નંદીચર સોહીયે, એક શત અષ્ટોત્તર ગિંઝ મન મોહીયે; ચાર અષ્ટાયિક સુર સ્વર્ગે ગયા, પૂજિયા આગલ અષ્ટ મંગલ લલા. ૨. પાસળના વર હત તે ગણધરા, સહસ્ર અષ્ટોત્તરા અંગ લક્ષણ ધરા; મુણી જિન વાણી આગમ રસતે તદા. અષ્ટમી પાળતાં અષ્ટ સુખંસંપદા. ૩. અષ્ટમી અષ્ટપદ કમલો નિવાસિની, અષ્ટમી કમંધન પદલની નાશિની, અષ્ટમી પ્રતિ તપ સંજ્ઞમ કરે, અષ્ટમી અલિય વિશ્વ દેવ દૂર હરે. ૪.

૨

મંગળ આઠ કરી જસ આગળ, ભાવ ધરી સુરરાજી, આઠ ભતિનાં કળસ કરીને, નહવરાવે જિનરાજી; વીર જિનેશ્વર જન્મ મહોત્સવ કરતાં શિવસુખ સાધેલ, આઠમનું તપ કરતાં અમ ધર, મંગળ કમળા વાધેલ. ૧. અષ્ટ કરમ વચરી ગજગંજન, અષ્ટપદપદે બળિયાલ, આઠમે આઠ સરૂપ વિચારી, મહ આઠે તસ બળિયાલ; અષ્ટમી ગતિ પહોતા જે જિનવર, ફરસ આઠ નહીં અંગેલ; આઠમનું તપ કરતાં અમ ધર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંજલ. ૨. પ્રાતિહારજ આઠ બિરાજે, સમવસરણ જિન રાજેલ, આઠમે આઠસો આગમ લાખી; ભવિ મન સંશય ભાંજેલ; આઠે જે પ્રવચનની માતા, પાળે નિરતિચારેલ, આઠમને દિન અષ્ટ પ્રકારે, જીવદયા ચિત્ત ધારેલ. ૩. અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવભવ-ફળ લીજેલ, સિદ્ધાંત દેવી જિનવરસેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ લીજેલ; આઠમનું તપ કરતાં લીજે, નિર્મળ કેવળ જ્ઞાનજી, ધીરવિમળ કવિ સેવક નય કહે, તપથી કોઠી કહયાણી. ૪.

૩

ચોવિશે જિનવર હું પ્રણમું નિત્યમેવ; આઠમ દિન કરીએ ચંદ્રપ્રભુજીની સેવ; મૂર્તિ મનમોહન બાણે પૂનમ ચંદ, દીઠે હું પણ બાણે, પામે પરમાનંદ. ૧. મલી ચોસઠ ઇંદ્ર, પૂજે પ્રભુજીના પાય, ઇંદ્રાણી અપચ્છરા કરજોડી શુભ ગાય; નંદીચર દ્વીપે, મલી સુરવરની કેલ, અહુષ્ઠ મહોત્સવ કરે તે હોદા હોદા. ૨. ચૈત્રવંદ જિખરે બાણી લાભ અપાર, ચોમાસું રહ્યા

ગણધર મુનિ પરિવાર; ભવિષ્યને તારે દેઈ ધર્મ ઉપદેશ, દ્રવ સાકરથી પણ વાણી અધિક વિશેષ. ૩. પોસહ પડિકમણું કરીએ પ્રત પચ્ચખખાણ, આઠમ દિન કરીએ અઠ કમની હાણ; અઠ મંગળ થાયે, દિનદિન કોડ કલ્યાણ, એમ સુખસૂરિ કહે જીવિત જન્મ પ્રમાણ. ૪.

૪

(“સત્તર લેલી જિન પૂજા રચીને.” એ દેશી.)

અકુમ્ભી વાસર મંજીમ રચણી, આઠ ભતિ દિશિ કુમરીજી; જન્મ ઘરે આવે મહુગહતિ, નિજ નિજ કાર્ય સમરીજી; અક્ષર કોડા કોડિ સાગર અંતર, તુજ તોલે કોણ આવેજી; ઋષભ જગત ગુરુ કાયક જનની, ઈમ કહી ગીત સુણાવેજી. ૧. આઠ કમ ચૂરણકર ભણી, કલશ આઠ પ્રકારજી; આઠ ઇંદ્રાણી નાયક અનુક્રમે, આઠનો વગ ઉદ્ધારજી; અઠ પ્રકારની પૂજા કરીને, મંગલ આઠ આલેજેજી; કાલિજી ઉત્તર દિશિ જિનવરનો, જન્મ મહોત્સવ લેજેજી. ૨. પ્રવચન માતા આઠ આરાધા, આઠ પ્રમાદને બાધેજી; આઠ આચાર વિભુષિત આગમ, ભણતાં શિવ સુખ સાધેજી; આઠમે ગુણકાણે ચઢી અનુક્રમે, ક્ષપક શ્રેણી મંદાણજી; આઠમે અંગે અંતગઢ કેવલી, વલી પામે નિરવાણજી. ૩. વૈમાનિક જ્યોતિષિ ભવનાધિપ, અંતર પતિ સુરનારીજી; ક્ષુદ્રાદ અઠોષ નિહારી, અઠગુણ સમકિત ધારીજી; આઠમે દ્વીપે અઠાઈ મહોત્સવ, કરતા ભકિત વિશાલજી; ક્ષમાવિજય જિનવરની ઠવણા, ચઉસઠી સય અહ્યાલજી. ૪.

૩૭ એકાદશીની સ્તુતિ.

૧

નિરુપમ નેત્રિ જિનેશ્વર ભાણે, એકાદશી અભિરામજી; એકમને જેહ આરાધે, તે પામે શિવ કામજી, તેહ નિસુણી માધવ પૂછે, મન ધરી અતિ આનંદજી, એકાદશીનો એહવે મહિમા, સાંભળી કહે જિણુંજી, ૧. એકશત અધિક પચાસ પ્રમાણ, કલ્યાણક સવિ જિનનાજી, તેહ ભણી તે દિન આશયે, છંદી પાપ સવિ મનનાજી; પોસહ કરીએ મૌન આદરીએ, પરિહરીએ અભિમાનજી, તે દિન માયા મમતા તણ્યે, ભજ્યે શ્રી ભગવાનજી. ૨, પ્રભાતે પડિકમણું કરીને, પોસહ પણ તિહાં પારીજી, દેવ જીહારી શુરને વાંદી, દેશનાની સુણે વાણીજી; સાહમી જમાડી કમ ખપાવી, ઉજમણું ઘર માંડુજી, અશનાદિક શુરને વહોરાવી, પારણું કરો પછી વારજી. ૩. બાવીસમા જિન એણીપરે અશનાદિક શુરને વહોરાવી, પારણું કરો પછી વારજી. ૩. બાવીસમા જિન એણીપરે ગોલે, સુણ તું કુંણ નરિંદાજી, એમ એકાદશી જેહ આશયે, તે પામે સુખ વૃંદાજી; દેવી અંબાઈ પુણ્ય પસાયે, નેત્રીશ્વર હિતકારીજી, પંક્તિ હરખ વિજય તસ શિખ, માનવિજય જયકારીજી. ૪.

૨

એકાદશી અતિ રુઝડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ, કિણ કારણ એ પવં મોહું, કહેને સુજશું તેમ; જિનવર કલ્યાણક અતિ ઘણાં, એક સો ને પચાસ; તેણે કારણ એ પવં મોહું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧. અગિયાર આવકતણી પડિમા, મહિ તે જિનવરદેવ, એકાદશી એમ અધિક સેવે,

વનગમ જિમ રેવ; ચોવીશ જિનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરતર ચંગ, જેમ ગંગ નિમંગ
નીર જેહવો, કરો જિનશુ રંગ. ૨. અગિયાર અંગ લખાવીએ, અગિયાર પાઠાં સાર, અગિ-
યાર કવણી વીંટણાં, કવણી પૂજણી સાર; આગળી ચંગી વિવિધ રંગી, શાસતણે અનુસાર,
એકાદશી એમ ભજવો, જેમ પામીએ ભવપાર. ૩. વર કમલનયણી કમલ વયણી, કમલ સુકો-
મળ કાય, ભુજ હંદ ચંદ અખંદ જેહને, સમરતાં સુખ થાય; એકાદશી એમ મન વસી,
ગણિ હુપ પંડિત શિખ, શાસનદેવી વિધન નિવારે, સંઘતણા નિશદિશ. ૪.

૩

ગોથમ ગોદે અન્ય સંભાલી, વદનમાન આગલ રહીઆલી, વાણી અતીઅ રસાલી; મૌન
અગ્યારસ મહિમા ભાલી, કોણે કીધી ને કોણે પાલી, પ્રશ્ન કરે ટંકશાલી; કહેને સ્વામી પરવ
પંચાલી, મહિમા અધિક અધિક સુવિશાલી, કુણુ કહે કહે તુમ ટાલી; વીર કહે માગશર
અબુઆલી, દોહસો કલ્યાણક નિહાલી, અગ્યારસ કુણે પાલી ૧. નેમિનાથને વારે ભણો,
કાન્હુડો ત્રણ ખંડો રાણો, વાસુદેવ સુપ્રભાણો; પરિબ્રહ્મ ને આરભે ભરાણો, એક દિન આતમ
કીધો શાણો, જિનવંદન ઉભાણો; નેમિનાથને કહે હેત આણો, વરસે વારુ દિવસ વખાણો,
પાલી થાઉં શિવ રાણો; અતીત અનાગત ને વત્તમાન, નેવું જિનના હુવા કલ્યાણ, અવર
ન એહ સમાન. ૨. આગમ આરાધો ભવિ પ્રાણી, જેહમાં તીથંકરની વાણી, ગણધર દેવ
કમાણી; દોહસો કલ્યાણકની ખાણી, એહ અગ્યારસને દિન ભાણી, એમ કહે કેવલ નાણી;
પુન્ય પાપ તણી છૂટાં કહાણી, સાંભલતા શુભ લેખ લખાણી, તેહની સરગ નિસાણી;
વિદ્યા પૂરવ અન્યે રચાણી, અંગ ઉપાંગ સૂત્રે ગુંથાણી, સુણતા હીએ શિવ રાણી. ૩. જિન
શાસનમાં જે અધિકારી, દેવ દેવી હોએ સમકિત ખારી, સાનિધ્ય કરે સંભારી; ધરમ કરે
તત્ત ઉપર ખ્યારી, નિશ્ચિલ ધર્મ કરે સુવિચારી; જે છે પર ઉપકારી, વહ મંદલ મહાવીરજી
તારી, પાપ પખાલી જિન ભુહારી, લાલવિજય કિતકારી, માતંગ જક્ષ કરે મનોહારી,
ઓલગ સારે સુર અવતારી, શ્રી સંઘના વિધન નિવારી. ૪.

૩૮ શ્રી સિદ્ધચક્ર સ્તુતિ.

૧

વીર જિનેશ્વર અતિ અલવેસર, ગૌતમ ગુણના દરિયાજી, એક દિન આણા વીરની
લઇને, રાજગદી સંચરીયાજી; શ્રેણિકે રાજ વંદન આબ્યા, ઉલટ મનમાં આણીજી, પવંદ
આગલ ખાર બિરાજે, હવે સુણો ભવિ પ્રાણીજી. ૧. માનવ ભવ તુમે પુન્યે પામ્યા, શ્રી
સિદ્ધચક્ર આરાધોજી, અરિહંત સિદ્ધ સૂરિ ઉવજાયા, સાધુ દેખી ગુણ વાધોજી; દરિયજી
નાણુ ચારિત્ર તપ કીજે, નવપદ ધ્યાન ધરીજેજી, ધૂર આસોથી કરવા આંબિલ સુખ સંપદા પામી-
જેજી. ૨. શ્રેણિકરાય ગૌતમને પૂછે, સ્વામી ! એ તપ કોણે કીધોજી, નવ આંબિલ તપ
વિધિશુ કરતાં, વાંછિત સુખ કોણે લીધોજી, મધુર દેવની યોદ્યા શ્રી ગૌતમ, સાંભળો
શ્રેણિકરાય વચણાજી, રાજ ગયો ને સંપદા પામ્યા, શ્રી શ્રીપાળને મયણાજી. ૩. કમજુમ કરતી
પાંચે નેઉર, હીસે દેવી રૂપાલીજી, નામ ચક્ષેસરીને સિદ્ધાધ, આદિ જિનવર રખવાલીજી;

વિશ્વ કોઈ હરે સહુ સંધના, જે સેવે એના પાવણ, ભાણવિજય કવિ સેવક નય કહે,
સાનિધ્ય કરજો માયણ ૨.

૨

જિનશાસન વંછિત, પૂરણ દેવ રસાલ, ભાવે ભવિ ભણીયે, સિદ્ધચક્ર શુભમાલ;
તિહુંકાલે એહની, પૂજા કરે ઉજમાલ, તે અજર અમર પદ, સુખ પામે સુવિશાલ. ૧,
અરિહંત સિદ્ધ વંદો, આચારજ ઉવજ્જાય, મુનિ દરિયણ નાણ, ચરણ તપ એ સમુદાય;
એ નવપદ સમુદિત, સિદ્ધચક્ર સુખદાય, એ ધ્યાને ભવિનાં, ભવકોટિ દુઃખ ભય. ૨. આસો
ઘૈતરમાં, શુદ્ધિ સાતમથી સાર, પૂનમ લગે કીજે, નવ આંખિલ નિરધાર; દોય સહસ્ર
ગણણ, પદ સમ સાદા ચાર, એકાશી આંખિલ, તપ આગમ અનુસાર. ૩. સિદ્ધચક્રનો સેવક
શ્રી વિમલેશ્વર દેવ, શ્રીપાલતણી પરે; સુખ પૂરે સ્વયમેવ; દુઃખ હોહય નાવે, જે કરે એહની
સેવ, શ્રી સુમતિ સુશુરનો, રામ કહે નિત્યમેવ. ૪.

૩

અરિહંત નમો વહી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો; દશન જ્ઞાન આરિ
નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧. અરિહંત અનંત યથા થાયે, વહી ભાવ નિશ્ચયે શુભ
આયે; પદિકમણાં દેવવંદન વિધિશુ, આંખિલ તપ ગણણુ ગણો વિધિશુ. ૨. છઠરી પાળી
જે તપ કરશે, શ્રીપાળતણી પરે ભવ તરશે; સિદ્ધચક્રને કૃણુ આવે તોલે, એહવા જિન આગમ
શુભ ભોલે. ૩. સાદા ચાર વરસે તપ પૂરે, એ કમં વિહારણ તપ શૂરે; સિદ્ધચક્રને મનમંદિર
થાયો. નય વિમલેશ્વર વર આપો. ૪.

૪

પદ ઉઠી વંદુ, સિદ્ધચક્ર સદાય, જાપીએ નવપદનો, જાપ સદા સુખદાય; (વધિપૂરક
એ તપ, જે કરે થઈ ઉજમાલ, તે સવિ સુખ પામે, જમ મયજા શ્રીપાળ. ૧. માલવપતિ
પુત્રી, મયજા અતિ શુભવત, તસ કમં સંયોગે, કોઠિ મળિયો કંત; ગુરુવચણે તેણે, આરા-
ધ્યુ તપ એહ, સુખ સંપદ વરિયાં, તરિયાં ભવજલ તેહ. ૨. આંખિલ ને ઉપવાસ, છઠુ વહી
અહમ, દશ અહર્ષ પંદર, માસ છ માસી વિશેષ; ઇત્યાદિક તપ બહુ, સહુમાંદિ શિરદાર, જે
ભવિયણ કરશે, તે તરશે સંસાર. ૩ તપ સાનિધ્ય કરશે, શ્રી વિમલેશ્વર ચક્ષુ, સહુ સંધનાં
સંકટ, ચરે થઈ પ્રત્યક્ષ; પુંઠરીક ગણધાર, કનકવિજય બુધ શિષ્ય, બુધ દશન વિજય કહે,
પહોંચે સકલ જગીશ ૪.

૫

અંગ દેશ ચંપાપુરી વાસી, મયજા ને શ્રીપાળ સુખાશી, સમક્ષિતશું મન વાસી;
આદિ જિનેશ્વરની ઉદ્ધાસી, ભાવે પૂજા કીધી મન આસી, ભાવ ધરી વિશ્વવાસી; ગણિત કોઠ
ગયો તેણે નાશી, સુવિધિશુ સિદ્ધચક્ર ઉપાસી, યથા સ્વર્ગના વાસી; આસો ઘૈત્ર પૂરણમાસી,
પ્રેમે પૂજે ભક્તિ ત્રિકાસી, આદિ પુરુષ અવિનાશી. ૧. કેસર અંદન મૃગમદ લોગી, હરખેશુ
ભરી હેમકલોગી, શુદ્ધ જગે અંધોળી; નવ આંખિલની કીજે ઝોળી, આસો શુદ્ધિ સાત-
મથી ખોલી, પૂજે શ્રી જિન ટોળી; ચઉગતિમાંદે આપદા ચોળી, દગતિનાં દુખ દૂરે ઢોળી,

કેમ' નિકાચિત' રાણી; કમ' ક્વાય તણા મહ રાણી, જેમ શિવ રમણી ભમર લોણી, પામ્યા સુખની ઓણી. ૨. આસો સુદ સાતમથુ' વિચારી, ચૈત્રી પશુ ચિત્તશુ' નિરધારી, નવ આંખિલની સારી; ઓણી કીજે આગસ વારી, પ્રતિક્રમણુ જે કીજે ધારી, સિદ્ધચક્ર પૂજે સુખધારી; શ્રીજિનભાષિત પરઉપકારી, નવદિન જાપ જપો નરનારી, જેમ લહીએ મોક્ષની ખારી; નવપદ મહિમા અતિ મનોહારી, જિન આગમ ભાષે ચમત્કારી, જાઉં તેહની ખલિહારી. ૩. સ્વામ પ્રમર સમ વીણા કાળી, અતિ સોહે સુંદર સુકુમાળી, જાણે રાજમરાણી; જલહલ ચક્ર ધરે રૂપાળી, શ્રી જિનશાસનની રખવાળી; ચક્ષેશ્વરી મેં ભાળી; જે એ ઓણી કરે ઉજમાળી, તેનાં વિદ્ય હરે સા બાળી, સેવક જન સંભાળી; ઉદયરત્ન કહે આસનવાળી, જે જિન નામ જપે જપ માળી, તે ઘર નિત્ય દીવાળી. ૪.

૬

શ્રી સિદ્ધચક્ર સેવો સુવિચાર, આણી હૈંઠે હરખ અપાર, જિમ લહો સુખ શ્રીકાર; મન શુદ્ધે, ઓલી તપ કીજે, અહોનિશ નવ પદ ધ્યાન ધરીજે, જિનવર પૂજા કીજે, પદિક્રમણાં દોષ ટંકનાં કીજે, આઠે શુભએ દેવ વાંદીજે, ભૂમિ સંધારો કીજે; મૃધા તણા કીજે પરિહાર, અગે શીયલ ધરીજે સાર, હીજે દાન અપાર. ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચાર્ય' નમીજે, વાચક સુવે' સાધુ વંદીજે હંસણુ નાણુ મુણીજે; ચારિત્ર તપનું' ધ્યાન ધરીજે, અહોનિશ નવ પદ ગણુણુ' ગણીજે, નવઆંખિલ પશુ કીજે; નિમ્નલ રાખી મન હો નિશ્ચે, જપીએ પદ એક એક ધણ, નવકારવાલી વીણ; છેલ્લે આંખિલ મોટો તપ કીજે, સત્તરલેહી જિનપૂજા રચીજે, માનવભવ લાહો લીજે. ૨. સાતસે' કુબીયાના રાગ, નાઠા યંત્ર નમણુ સંજોગ, દૂર હુઆ કમં'ના લોગ; અઠારે કુબક દૂરે જાયે, દુઃખ દોહગ દૂર પલાયે, મનવૈભવ સુખ થાયે; નિરધનીયાને દે બહુ ધન, અપુત્રીયાને લે પુત્રરત્ન, જે સેવે શુદ્ધ મત્ત; નવકાર સમો નહીં કોઈ મંત્ર, સિદ્ધચક્ર સમો નહીં કોઈ જંત્ર, સેવો ભવિ હરખંત. ૩. જિમ સેવ્યા મયણા શ્રીપાલ, ઉંમર રાગ ગયો સુખ રસાલ, પામ્યા મંગલમાલ; શ્રીપાલ તણી પેરે જે આશાયે, દિન દિન દોલત તસ ઘર વાયે, અતિ શિવસુખ સાધે; વિમલેશ્વર યક્ષ સેવા સાધે, આપદા કબંટને દૂર નિવારે, દોલત લક્ષ્મી વધારે; એવવિજય કવિયણના શિષ્ય, આણી હૈંઠે ભાવ જગદીશ, વિનય વંદે નિશદિશ. ૪

૭

વીરજિનેસર ભવનદિણેસર, જગદીસર જયકારીજી, એણીક નરપતિ, આગલ જપે, સિદ્ધચક્ર તપ સારીજી; સમકિત દગિટ, ત્રિકરણુ શુદ્ધે, જે ભવિયણ આરાધેજી, શ્રી શ્રીપાલ, નરિંદપરે તસ, મંગલ કમલા વાયેજી. ૧. અરિહંત વિચે', સિદ્ધસૂરિ પાઠક, સાહુ ચિહું દિશિ સોહેજી; હંસણુ નાણુ, ચરણુ તપ વિદિશે', એહ નવ પદ મન મોહેજી; આંઠ પાંખડી, હૃદયાંબુજ રોપી, લોપી રાગને રીશજી, ઈક્ષીપદ, એકની ગણિયે, નવકારવાલી વીશજી. ૨. આશો ચૈત્ર શુદ્ધ સાતમથી, માંડી શુભ મંગલજી; નવ નિધદાયક, નવ નવ આંખિલ, એમ એકાશી પ્રમાણજી; દેવ વંદન પદિક્રમણુ' પૂજા, સનાત મહોત્સવ ચંગજી, એહ વિધિ સઘલો, જિહાં ઉપદેશો પ્રણમું' અંગ ઉપાંગજી. ૩. તપ પૂરે ઉજમણુ' કીજે, લીજે નરભવ લાહોજી

જિનગૃહપડિમા સાહમિવત્સલ સાધુ ભક્તિ ઉત્સાહજ; વિમલેસર ચક્કેસરી દેવી, સાન્નિધ્ય-
હારી રાજેજ, શ્રી ગુરુ ખિમાવિજય સુપસાયે, મુનિ જિન મહિમા છાજેજ. ૪.

૩૯ શ્રી પુરુષણની સ્તુતિ

૧

સત્તર લેદી જિન પૂજ રચીને, સ્નાત્ર મહોત્સવ કીજેજ, ઠોણ હથમા લેરી નફેરી,
મહરીનાહ સુણીજેજ; વીરજિન આગે ભાવના ભાવી, માનવ ભવફળ લીજેજ, પવં પન્નુસણ
પૂરવ પુણ્યે, આબ્યા એમ જાણીજેજ. ૧. માસ પાસ વલી હસમ હવાલસ, ચત્તારી અહુ
કીજેજ; ઉપર વળી હસ દોય કરીને, જિન ચોરીશે પૂજીજેજ; વહા કલપનો છઠું કરીને
વીર વખાણ સુણીજેજ, પડવેને દિન જન્મ મહોત્સવ ધવળમંગળ વરતીજેજ. ૨ આઠ
દિવસ લગે અમર પળાવી, અહુમનો તપ કીજેજ. નાગકેતુની પરે કેવલ લહીએ, જો
શુભ ભાવે રહીએજ, તેલાધર દિન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાહ વહીજેજ, પાસ નેમિસર
અંતર ત્રીજે, ઋષભ ચરિત્ર સુણીજેજ. ૩. ખારસાસૂત્ર ને સમાચારી, સંવત્સરી પડિક્કમી-
એજ; ચૈત્યપ્રવાહી વિધિશું કીજે, સકલ જંતુને ખામીજેજ; પારણાને દિન સ્વામીવત્સલ,
કીજે અધિક વડાઈજ, માનવિજય કહે સકલ મનોરથ, પૂરે દેવી સિદ્ધાઈજ. ૪.

૨

જિન આગમ ચૌ પરવી ગાઈ, ત્રણ ચોમાસા ચાર અઠાઈ, પન્નુસણપવં સવાઈ;
એ શુભદિનને આબ્યા જાણી, ઉઠો આળસ છંડી પ્રાણી, ધર્મની નીક મંદાણી; પોસલ
પડિક્કમણા કરો ભાઈ, માસખમણ પાસખમણ અઠાઈ, કલપ અઠમ સુખદાઈ; દાન
હયા દેવપૂજ સૂરિની, વાચના સુણીએ કલપસુતરની, આજ્ઞા વીર જિનવરની. ૧. સાંભળી
વીરનું ચરિત્ર વિશાલ, ચઉઠ સ્વપ્ને જન્મ્યા ઉજમાળ, જન્મ મહોત્સવ રસાળ;
આમલકીડાએ મુરને હરાવ્યો, દીક્ષા લઈ કેવળ ઉપજાવ્યો, અવિચળ ઠામસે ભાવ્યો;
પાસ નેમિ સંબધ સાંભળીએ, ચોવીશ જિનનાં અંતર સુણીએ, આદિ ચરિત્ર સાંભળીએ.
૨. વીરતણાં ગણધર અગ્યાર, થનિરાવટીનો સુણો અધિકાર, એ કરણી ભવપાર; અપા-
દીથી દિન પચાસ, પન્નુસણ પડિક્કમણ ઉદ્ધાસ, એકે ઉલ્લુ પણમાસ; સમાચારી સાધુનો
પંથ, વરતે જયણાએ નિઝંથ, પાપ ન લાગે અંશ; ગુરુ આણાએ મુનિવર રાજે, રાગી
ધરે જઈ વસ્તુ ન જાણે, ચાલે મારગ સાથે. ૩ વિગય ખાવાનો સંચ ન આણે,
આગમ સાંભળતાં સહુ જાણે, શ્રી વીર જિન વખાણે; કુંભાર કાનમાં કાંકરી ચંપે,
પીસાએ છુલ્લકપણું કંપે, મિચ્છામિ દુક્કં જંપે; એમ જે મન આમલો નથી છેડે,
આ ભવ પરભવ દુઃખ બહુ જોડે, પડે નરક ને જોડે; આરાધિક જે ખમે ખમાવે, મન
શુદ્ધે અધિકરણ સમાવે, તે અક્ષય સુખ પાવે; સિદ્ધાઈક સૂરિ સાનિધકારી શ્રી
મહિમાપ્રભસૂરિ ગચ્છધારી, ભાવરતન સુખકારી ૪.

૩

પુણ્યવંત પોશાએ આવે, પવં પન્નુસણ આગ્યા વધાવે, ધર્મના પંથ ચલાવે;
ધાંચીની ઘાણી છેડાવે, જીવ જંધનની જાળ તોડાવે, જંદીવાન જોલાવે; આઠ દિવસ

લગે અમર પળાવે, સ્વામીવચ્છલ મેરૂ ભરાવે, જિનશાસન હીપાવે; પોસહ પહિલમણા ચિત્ત ધારે, ક્રોધ કષાય અંતરથી વારે, વીરજની પળ રચાવે. ૧. પ્રસ્તક લઈ રતિજગે કીજે, ગાજતે વાજતે ગુરુ હસ્તે દીજે, ગહુંલી સુવાસણ કીજે; કલ્પસૂત્ર પ્રારંભે વખાણ્યું, વીર જન્મ દિન સહુકે જણ્યું, નીશાળગરણા ટાણ્યું; ખાંડ પઠા પેઠા પતાસા, ખાંડના ખડીઆ નાળીએર ખાસા, પ્રભાવના ઉદ્ધાસા; વીરતણે પહેલો અધિકાર, પાસ નેમિસર અંતર સાર, આદિ ચરિત્ર ચિત્ત ધાર. ૨ જખૂ પાટ પ્રભવ ગુણુ ભરીયા, શ્રી શયંભવ જેણે ઉદ્ધરીયા, યજ્ઞ થકી ચોસરીયા; કાસ્યા ઘેર ચોમાસું કીધું, અખંડ શિયલતું દાન જ દીધું, સ્થુલિભદ્ર નામ પ્રસિધું; પારણે હાલરહાં ગયા, સાંભળતા સૂત્ર પાઠે ઠવીયા, વચરસ્વામી શુભ વરીયા; એમ સ્થવિરાવલી ભાખી જેહ, સોહમસ્વામી ચિંતામણિ જેહ, કલ્પમાં સુણીએ એહ ૩. કસળ મસરુ ને પાઠાં રુમાલ, પૂછીએ પોથી ને જ્ઞાન વિશાળ, ઠવણી સહેજ સંભાળ; વળી પૂળ કીજે ગુરુ અંગે, સંવત્સરી દિન મનને રંગે, ખારસે સુણો એક અંગે; સાસુ જમાઈના અડીયા ને હડીયા, સમાચારીમાંહે સંભળીયા, ખામણે પાપજ ટળીયા; શ્રી ભાવલખિધસૂરિ કહે એ કરણી, શ્રીપદ મહેલ ચહણુ નીસરણી, સિદ્ધાધિકા હુઃખહરણી. ૪.

૪

પવં પળુસણુ પુન્યે કીજે, સત્તરલેહી જિન પૂળ રચીજે, વાજત્ર નાહ સુણીજે; પ્રભાવના શ્રીફલની કીજે, ચાચક જનને દાન જ દીજે, જીવ અમારી કરીજે; મનુષ્યજન્મ ફળ લાહો લીજે, ચોથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ તપ કીજે; સ્વામીવત્સલ કીજે; એમ અઠ્ઠાઈ ચોખ્ખવ કીજે, કલ્પસૂત્ર ઘેર પધરાવીજે, આદિનાથ પૂછીજે. ૧. વહા કલ્પ દિન ધુર મંડાણુ, હથ કલ્પ આચાર પરમાણુ, નાગકેતુ વખાણુ; પછી કરીએ સૂત્ર મંડાણુ, નસુચુણુ હોય પ્રથમ વખાણુ, મેઘકુમાર અહિઠાણુ; હથ અચ્છેરનો અધિકાર, ઈંદ્ર આદેશે ગભં પરિહાર, દેખે સુપન ઉદાર; ચોથે સ્વપ્ને ખીજુ સાર, સ્વપ્નપાઠક આવ્યા હરખાર, એમ ત્રીણું જયકાર. ૨. ચોથે વીર જન્મ વખાણુ, દિશિ કુમરી સવી ઈંદ્રની નાણુ, દીક્ષા પંચ વખાણુ; પારણા પરીસહ તપ ને દાન, ગણધરવાહ ચોમાસું પરિમાણુ, તવ પામ્યા નિરવાણુ; એ છઠ્ઠે વખાણે કહિએ, તેલાધર દિવસે એમ લહીએ, વીરચરિત્ર એમ સુણીએ; પાસ નેમિજિન અંતર સાથ, આઠમે ઋષભ થિર અવહાત, સુણતા દીએ શિવ સાથ. ૩. સંવત્સરી દિન સહુ નરનારી, ખારસે સૂત્ર ને સમાચારી, નિસુણે અઠ્ઠમ ઉદારી; સુણીએ શરુ પટાવલિ સારી, ચૈત્યપ્રતાડી અતિ મનોહારી, ભાવે દેવ જુહારી; સાહમી ખમત ખામણા કીજે, સમતા રસમાંહે ઝીલીજે, દાન સંવત્સરી દીજે; શ્રી ચક્ષેશ્વરી સાનિધ્ય કીજે, જ્ઞાનવિમલ એમ ગણી જે, સુજસ મહોદય લીજે. ૪.

૫

પુન્યનું પોષણ પાપનું શોષણ, પરવપળુસણ પામીજી; કલ્પ ઘેર પધરાવો સ્વામી, નારી કહે શીરનામીજી; કુંવર ગયવર ખંધ ચઢાવી, ઢોલ નીસાન વજાવોજી; સદ્ગુરુ સંગે ચઢતે રંગે, વીર ચરિત્ર સુણાવોજી. ૧. પ્રથમ વખાણુ ધર્મ સારથી પઠ, ખીજે

સુપનાં આરણ; ત્રીજે સુપન પાઠક વહી-ચોથે, વીર જનમ અધિકારણ; પંચમે દિક્ષા છઠ્ઠે શિવપદ, સાતમે જિન ત્રેવીશણ, આઠમે ચિરાવહી સંભળાવી, પિઠ્ઠા પૂરો જગી-શણ. ૨. છઠ્ઠ અઠ્ઠમ અઠ્ઠાઈ કીજે, જિનવર ચૈત્ય નમીજેણ; વરશી પઠિક્કમણુ સુનિ વંદન, સંઘ સચળ ખામીજેણ; આઠ દિવસ લગે અમર પરાવી, દાન સુપાત્રે દીજેણ, ભદ્રબાહુ શુરં વચણ સુણીને, જ્ઞાન સુધારસ પીજેણ. ૩. તીરથમાં વિમળાચળ ગીરીમાં, મેરુ મહીધર જેમણ; સુનિવર માંહી જિનવર મોહટા, પરવ પન્નુસણ તેમણ; અવસર પામી સાહુમ્મી વચ્છલ, બહુ પકવાન વડાઈણ; ખીમાવિજય જિન દેવી સિદ્ધાઈ, દીન દીન અધિક વધાઈણ. ૪.

૬

મણિ રચિત સિદ્ધાસન, ખેઠા જગદાધાર; પચુપણુ કેરો, મહિમા અગમ અપાર; નિજ સુખથી દાખી, સાખી સુરનર વંદ; એ પવં પવંમાં, જિમ તારામાં અંદ. ૧. નાગ કેતુની પરે, કલ્પ સાધના કીજે; મત નિયમ આખડી, શુર સુખ અધિકી દીજે; દોષ લેહે પૂજા, દાન પાંચ પ્રકાર; કર પઠિક્કમણાં ધર, શીયલ અખંડિત ધાર. ૨. જે ત્રિકરણ શુદ્ધે, આરાધે નવ વાર; ભવ સાત આઠ-નવ શેષ તાસ સંસાર; સહુ સૂત્ર ચિરોમણિ, કલ્પસૂત્ર સુખકાર; તે શ્રવણે સુણીને, સદ્ગુણ કરો અવતાર. ૩. સહુ ચૈત્ય ભુહારી, ખમત ખામણા કીજે; કરી સાહુમ્મી વત્સલ, કુગતિ દ્વારપટ દીજે; અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ, ચિદાનંદ ચિત્ત લાઈ; ધર્મ કરતાં સંધને, શાસન દેવ સદાઈ. ૪.

૭

વરસ દિવસમાં અપાઠ ચોમાસ, તેહમાં વહી ભાહરવો માસ, આઠ દિવસ અતિ ખાસ; પવં પન્નુસણુ કરો ઉદ્ધાસ, અઠ્ઠાઈધરનો કરવો ઉપવાસ, પોસહ દીજે શુર પાસ; વડા કલ્પનો છઠ્ઠ કરીજે, તેહ તણો વખાણુ સુણીજે, ચૌદ સુપન વાંચીજે; પહવેને દિન જન્મ વંચાય, ઓચ્છવ મહોચ્છવ મંગલ ગવાય, વીર જિણેસરરાય. ૧. ખીજ દિને દીક્ષા અધિકાર, સાંજ સમય નિરવાણુ વિચાર, વીર તણો પરિવાર; ત્રીજ દિને શ્રીપાશ્વં વિખ્યાત, વહી નેમીસરનો અવદાત, વહી નવભવની વાત; એવિશે જિન અંતર તેવીશ, આદિ જિનેશ્વર શ્રીજગદીશ, તાસ વખાણુ સુણીશ; ધવલ મંગલ ગીત ગહૂંલી કરીજે, વહી પ્રભાવના નિત અનુસરીજે, અઠ્ઠમ તપ જય વરીજે. ૨. આઠ દિવસ લગે અમર પળાવો, તેહ તણો પહહો વજડાવો, ધ્યાન ધરમ મન ભાવો; સંવત્સરી દિન સાર કહેવાય, સંઘ ચતુર્વિધ લેલો થાય, બારસા સૂત્ર સુણાય; ચિરાવહીને સમાચારી, પટા-વહી પ્રમાદ નિવારી, સાંભલલો નરનારી, આગમ સૂત્રને પ્રણમીશ, કલ્પસુત્રશું પ્રેમ ધરીશ, શાસ સવેં સુણીશ. ૩. સત્તર લેલી જિન પૂજા રચાવો, નાટકે કેસ ખેલ મચાવો, વિધિશું સ્નાત્ર ભણાવો; આઠંબર શું દેહરે જઈજે, સંવત્સરી પઠિક્કમણુ કરીજે, સંઘ સવંને ખમીજે; પારણે સાહુમિવચ્છલ કીજે, યથાશક્તિજે દાનજ દીજે, પુન્ય ભંડાર ભરીજે; શ્રી વિજયક્ષેમ સૂરિ ગણધાર, જસવન્તસાગર શુર ઉદ્ધાર, જિણુક-સાગર જયકાર. ૪.

૮

પવં પશુપણુ પુણ્યે પામી, પરિમલ પરમાનંદોલ, અતિ ઓચ્છવ આહંબર સઘળો, ઘર ઘર બહુ આનંદોલ, શાસન અધિપતિ જિનવર વીરે, પવં તણાં ફળ દાખ્યાલ; અમારિ તણો હંદરો ફેરી, પાપ કરતા વાર્યાલ. ૧. મુગનયની મુંદરી મુંદુ માળી, વચન વદે ટંકશાળીલ; પૂરો પનોતા મનોરથ મારા, નિરુપમ પવં નિહાળીલ; વિનિધ ભાતિ પકવાત્ર કરીને, સંઘ સયલ સંતેષોલ; ચોવીશે જિનવર પૂજને, પુણ્ય ખમતો પોષોલ. ૨. સકલ સૂત્ર શિર મુગટ નગીનો, કલ્પસૂત્ર બગ બણોલ; વીર પાસ નેમીશ્વર અંતર, આદિ ચરિત્ર વખાણોલ, સ્થિરિરાવળી ને સમાચારી, પટ્ટાવળી શુભ ગેહુલ; એમ એ સૂત્ર સવિસ્તર મુખિને, સફલ કરો નર દેહુલ. ૩. એણિપરે પવં પશુપણુ પાળી, પાપ સવે પરિહરીએલ; સંવત્સરી પડિક્કમણુ કરતાં, કલ્યાણુ કમળા વરીએલ; ગોમુખ બક્ષ ચક્કેશ્વરી દેવિ, શ્રી માણિભદ્ર અંબાઇલ, શુભવિજય કવિ શિષ્ય અમરને, દિન દિન કરએ વધાઇલ. ૪.

૯

પવં પશુસણુ પુણ્યે પામી, શ્રાવક કરે એ કરણીલ, આઠે દિન આચાર પલાવે, ખાંડણુ પીસણુ ધરણીલ; સૂક્ષ્મ બાહર જીવ ન વિણાસે, કયા તે મનમાં બણેલ, વીર જિનેસર નિત્ય પૂજને, શુદ્ધ સમકિત આણેલ. ૧. મત પાલેને ધરે તે શુદ્ધ, પાપ વચન નવિ બોલેલ, કેસર અંદને જિન સવિ પૂજે, ભવભય બંધન બોલેલ; નાટિક કરીને વાજિત્ર વળાડે, નર નારીને ટોલેલ, શુભ ગાવે જિનવરના ઈશુ વિધિ, તેહને કોઇ ન તોલેલ. ૨. અકુમ ભક્ત કરી લઇ પોસલ, બેસી પૌષધ સાલેલ, રાગ દ્વેષ મહ મચ્છર છાંડી, ફૂલ કપટ મન ટાલેલ; કલ્પસૂત્રની પૂજા કરીને, નિશ દિન ધર્મે મ્હાલેલ, એહવી કરણી કરતાં શ્રાવક, નરક નિગોહાંદક ટાલેલ. ૩. પડિક્કમણુ કરિયે શુદ્ધ ભાવે, હાન સંવત્સરી ફીજેલ, સમકિત ધારી જે જિનશાસન, રાત્ર દિવસ સમરીજેલ; પાશુ વેલા પડિલાશીને, મન વંછિત મહોત્સવ ફીજેલ, ચિત્ત ચોખે પશુસણુ કરશે, મન માન્યાં ફલ લેશેલ. ૪.

૧૦

પવં પશુસણુ સર્વ સમઘ, ચેલવીને આરાધોલ, હાન ચીલ તપ ભાવને લેલી, સફલ કરો ભવ લાધોલ; તત્ક્ષણુ એહ પવંથી તરીયે, ભવબલ જેહ અગાધોલ, વીરને વાંદી અધિક આણુંદી, પૂજા પુણ્યે વાધોલ. ૧. ઋષભ નેમ શ્રીપાસ પરમેસર, વીર જિણેસર કેસાંલ, પાંચ કલ્યાણુક પ્રેમે મુણીએ, વલી આંતરા અનેસાંલ; વીશે જિનવરના જે વારુ, ટાલે ભવના ફેરાલ, અતિત અનાગત જિનને નમિયે, વલી વિશેષે લલેરાલ. ૨. દશાશ્રુત સિદ્ધાંત માંહેથી, સૂરિવર શ્રી ભદ્રબાહુલ, કલ્પસૂત્ર એ ઉદ્ધરી સંઘને, કરી ઉપગાર જે સાહુલ; જિનવર ચરિત્રને સમાચારી, સ્થિરિરાવલી ઉમાહોલ, બણી એહની આણુ જે લહેશે, લેશે તે ભવ લાહોલ. ૩. અઉચ્ચ છઠ્ઠ અકુમ અકુમ, દશ પંદરને ત્રીચાલ, પૌરતાલીસ ને સાઠ પંચેસર, ઈત્યાદિક સુ બગીચાલ; ઉપવાસ એતા કરી આરાધે

પવં પભુસણુ પ્રેમણુ, શાસન દેવી વિધન તસુ વારે, ઉદય વાયક કહે જોમણ. ૪.

૧૧

પામી પવં પભુસણુ સાર, સત્તરલેહી જિનપભ ઉદાર, કરીએ હરખ અપાર; સદ્ગુરુ પાસ ધરી બહુ ખ્યાર, કદપસૂત્ર સુણીએ સુખેકાર, આળસ અંગ ઉતાર; ધરમ-સારથિપદ સુપનાં ચાર, સુપનપાઠક આવ્યા હરખાર, વીરજનમ અધિકાર; દિક્ષાને નિર-વાણુવિચાર, પદ બ્યાખ્યાન અનુક્રમે ધાર, સુણતાં હોય ભવપાર. ૧. નમિ સુનત મદિલ અર કંત, કુંથુ શાંતિ ને ધમં અનંત, વિમલ વાસુપૂજ્ય સંત; શ્રી શ્રેયાંસ શીતળ ભગવંત, સુવિધ ચંદ્ર સુપાશ્વં ભદંત, પદ્ય સુમતિ અરિહંત; અભિનંદન સંભવ શુણુ-ખાણુ, અજિતનાથ પામ્યા નિરવાણુ, એ વીશ અંતર માન; પાસ નેમીસર જગદીશાન, ઋષભચરિત્ર કહ્યું પરધાન, સાતસું એહ વખાણુ. ૨ આઠમે ઝણુધર સ્થવિર ગણીજે, નવમે ખારમા સમાચારી લીજે, નવ વખાણુ સુણીજે; ચૈત્યપરિપાટી વિધિશું કીજે, યથા-શક્તિએ તપ તપીજે, આશ્રવ પંચ તણુજે; ભાવે મુનિવરને વંદીજે, સંવચ્છરી પઠિક-મણું કીજે, સંઘ સકલ ખામીજે; આગમવયણુસુધારસ પીજે, શુભકરણી સવિ અનુમોદીજે, નરભવ સકલ કરીજે. ૩. મણિમાં જિમ ચિંતામણિ સાર, પવંતમાં જિમ મેરુ ઉદાર, તરુમાં જિમ સહકાર; તીર્થંકર જિમ દેવમાં સાર, ગુણગણમાં સમકિત શ્રીકાર, મંત્ર માંહી નવકાર; મતમાં જિમ જિનમત મનોહાર, પવંપભુસણુ તેમ વિચાર, સકલ પવં શિણુગાર; પારણે સ્વામભાક્ત પ્રકાર, માણેકવિજય વિધન અપહાર, દેવી સિદ્ધાંત જયકાર. ૪.

૪૦ શ્રી દીવાલીની સ્તુતિ.

૧

ઈંદ્રભૂતિ અનુપમ શુણુ ભયાં, જે ગૌતમ ગોત્રે અલંકર્યા; પંચ શત છાત્રશું પરવર્યા, વીર ચરણુ લહી ભવજલ તર્યા. ૧. ચઉ અઠ દશ દોઢ જિનને સ્તવે, દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર પૂરવે; સંભવ આદિ અગ્રપદ ગિરિએ વહી, જે ગૌતમ વંદે લહી લહી. ૨. ત્રિપદિ પામીને જેણે કરી, દ્વાદશાંગી સકલ ગુણે ભરી; કીમે કીખ તે લહે દેવલ સિરી, તે ગૌતમને રહું અનુસરી. ૩. જક્ષ માતંગ સિદ્ધાંતકા, સુરી શાસનની પ્રભાવિકા; શ્રી જ્ઞાનવિમલ દીપાલિકા, કરો નિત્ય મંગલ આલિકા. ૪.

૨

શાસન નાયક વીરજીએ, પામી પરમ આધારતો, રાત્રી ભોજન મત કરીએ, બાણી પાપ અપારતો; દુવક કાગને નાગનાએ, તે પામે અવતારતો, નિયમ નોકારસી નિત્ય કરોએ, સાંજે કરો ચક્રવિહારતો. ૧ વાસી બાળો રિંગણાંએ કંદમૂળ તું ટાળતો, ખાતા ખોટ ઘણી કરીએ, તે માટે મન વારતો; કાચા દુધને છાશ માંહે, કઠોળ જમણું નિવારતો, ઋષભાદિકજિન પૂજતાં એ, રાગ ધરે શિવનારતો. ૨. હોળી બળેવને નોર-તાંએ, પીપળે પાણી મરેહતો, શીલ સાતમ વાસી વહાએ, ખાતા મોટી ખોહતો; સાંભળી સમકિત દહ કરોએ, મિથ્યાત્વ પવંની વાર તો, સામાયિક પઠિકમણું નિત કરોએ, જિનવાણી જમસાર તો. ૩. રૂપવંતી અઠકો નહિએ, નવી કરે ધરના કમતો, તેના વાંછિત

પૂરશે એ, દેવી સિદ્ધાચિકા નામતો; હિત ઉપદેશે હૃષં ધરીએ, કોઈ ન કરશે રીસ તો, ક્રીતિં કમલા પામશેએ, જીવ કહે તસ શિષ્ય તો. ૪.

૪૧ શ્રી નવતત્ત્વની સ્તુતિ.

જીવાજીવાયુષ્ ને પાવા, આશ્રવ સંવર તત્તાજી, સાતમે નિર્જરા આઠમે બંધ, નવમે શોક્ષપદ સત્તાજી; એ નવ તત્તા સમકિત સત્તા, ભાષે શ્રી અરિહંતાજી, ભુજનથર મેંડણ રિચહેસર, વંદો તે અરિહંતાજી. ૧. ધરમાધરમાગાસા પુગલ, સમયા પંથ અંજીવાળ, નાણુ વિનાણુ શુભાશુભયોગે, ચેતન લક્ષણુ જીવાજી, ધ્યાનિકે પટ દ્રવ્ય પ્રરૂપક, દોઢાલોક દિણુજી, પ્રહ ઉઠી નિત્ય નમિયે વિધિશુ, સિતારિ સો જિન ચંદાજી. ૨. સુક્ષમ બાહર દોચ એકેન્દ્રી, બિતી ચઉરિંદિ દુવિહાજી, તિવિહા પંચિંદિ પજજતા, અપજજતા તે વિવિહાજી; સસારી અસંસારી સિદ્ધા, નિશ્ચયને વ્યવહારાજી, પંજવણાદિક આગમ સુણતાં, લહિયે શુદ્ધ વિચારાજી. ૩. ભુવનપતિ વ્યંતર જ્યોતિષવર, વૈમાનકી સુર વૃંદાજી, જોવીશ જિનના ચક્ષ ચક્ષણી; સમકિત દાષ્ટ સુરીંદાજી; ભુજનગર મહિમંદલ સધલે, સંધ સકલ સુખ કરજોજી, પંક્તિ માનવિજય ઇમ જાપે, સમકિત શુણુ ચિત્ત ધરજોજી. ૪.

૪૨ વર્ધમાન તપની સ્તુતિ.

વર્ધમાન આંગિલ તપ આહરો, જોવીશ જિનની પૂજા કરો; અંતગઢ આગમ સુણો વખાણુ; સિદ્ધાઈ દેવી કરે કલ્યાણુ. ૧.

(આ સ્તુતિ ચાર વાર કહેવાય છે.)

૧

વર્ધમાન જોલીં કરો, ભવભવ પાતિક પરીહરો; વર્ધમાન જિન પામીને, દુર કરો સહુ ખામીને. ૧. વર્ધમાનદિકે જિન તથા, પૂવં ભવે જે તપ કર્યા; તે તપ સુજને ફળ આપો, આહારાદિકે સંસાર કાપો. ૨. અંતગઢ આચાર દિનકર, શ્રી ચંદ્ર ચારિત્ર આહર; તપ કુલકદિકે શ્રેય જે, તપ સાધનના પંથ છે. ૩. તપગચ્છ નંદન સુરતર, શ્રી વિજયધમં સૂરીશ્વર; રત્નાવજય સુખદાયિકા, સહાય કરે સિદ્ધાચિકા. ૪.

૩

વર્ધમાનતપ જોળીપાણું, ત્રિવિધે ત્રિવિધે પાતિક ટાળું; શરીર અને જીવ બિન્ન નિહાણુ, શ્રાવકે શુણુદાણું અજવાળું. ૧. અતીત અનાગત ને વર્તમાન, ત્રિગટે જોસી કરે વખાણુ; કોઈ નહિ એ તપની તોલે, વીશ વિહરમાન ઇમ જોલે. ૨. અંતગઢ આગમની વાણી, આચાર દિનકર શ્રેય નિશાણી; તપ સૂરા અણુગાર કહીજે, પૂજ પ્રણુમીં લાહો લીજે. ૩. શાસન સુરવર કરે સહાય, તપસી નરના પૂજે પાયા; વિમલે-શ્વરે વર ચક્ષ પ્રસન્ન, ધમં રત્નનાં કરે જતણ. ૪.

૪૩ શ્રી વીશસ્થાનકતપની સ્તુતિ.

૧

વીશ સ્થાનકે તપ વિશ્વમાં મોટો, શ્રી જિનવર કહે આપજી, બાંધે જિનવર

ત્રીજા ભવમાં, કરીને સ્થાનકે જાય; થયા થશે સવી જિનવર અરિહંતા, એ તપને આરાધીજી, કેવળજ્ઞાનદશન સુખ પામ્યા, સવે ટાળી ઉપાધીજી. ૧. અરિહંત^૧ સિદ્ધ^૨ પવયજી^૩ સૂરિ^૪ સ્થવિર^૫, વાચક^૬ સાધુ^૭ નાણુજી, દશન^૮ વિનય^૯ ચરણ^{૧૦} જંભ કિરિયા , તપ^{૧૧} કરો ગોચમ ધણુજી; જિનવર^{૧૨} ચારિત્ર પંચવિધ નાણુ, શ્રુત^{૧૩} તીર્થ^{૧૪} એહ નામજી, એ વીશ સ્થાનકે આરાધે તે, પામે શિવપદ ધામજી. ૨. દોય કાળ પડિલ્લમણુ^{૧૫} પડિલેહણુ, દેવવંદન ત્રણ વારજી, નોકારવાળી વીશ ગણી જે, કાઉચગ્ગ ગુણુ અનુસારજી; આરસો ઉપવાસ કરી ચિત્ત ચોખે, ઉજમણુ^{૧૬} કરો સારજી, પદિમા ભરાવો સંઘ ભક્તિ કરો; એ વિધિ શાસન મોઝારજી. ૩. શ્રેણિક સત્યકિ સુલસા રેવતી, દેવપાળ અવદાતજી, સ્થાનક-તપ સેવા મહિમાએ, થયા જગમાંહિ વિખ્યાતજી; આગમ વિધિ સેવે જે તપીયા, ધન્ય ધન્ય તસ અવતારજી, વિદ્ય હરે તસ શાસન દેવી, સૌભાગ્યલક્ષ્મી હાતારજી. ૪.

૨

પુછે ગૌતમ વીર જિણુ^૧ હા, સમવસરણુ^૨ બેઠા શુભકંઠા, પૂજિત અમર સુરી^૩ હા; કેમ નિકાચે પદ જિનચંદા^૪! કિણુ વિધ તપ કરતાં બહુ ફંદા^૫! ટળે દ્વરિત-કંદા^૬!; તો બાપે પ્રભુજી ગતનિંદા, સુણુ ગૌતમ! વસુભૂતિ-નંદા, નિમળ તપ અરવિંદા; વીશ સ્થાનકે તપ કર મહંદા, જિમ તારકસુધાએ ચંદા, તિમ એ તપ સવિ ઇંદા. ૧. પ્રથમ પદ અરિહંત ભણીજે, બીજે સિદ્ધ પવયજીપદ ત્રીજે, આચારજ થિર ઠવીજે; ઉપાધ્યાય ને સાધુ ગ્રહીજે, નાણુ દંસણુ પદ વિનય વહીજે, અગિયારમે ચારિત્ર લીજે; જંભવય-ધારિણુ^૭ ગણીજે, કિરિયાણુ^૮ તવસ્સ કરીજે, ગોચમ જિણુણુ^૯ લહીજે; ચારિત્ર નાણુ સુઅસ્સ તિત્થસ્સ કીજે, ત્રીજે ભવ તપ કરત સુણીજે, એ સવિ જિન તપ લીજે. ૨. આદિ નમો પદ સધળે ઠવીશ, બાર પત્તર વળી બાર છત્રીશ, દશ પણુવીશ સગવીશ; પાંચ ને અઠસઠ તેર ગણીશ, સિત્તેર નવ કિરિયા પચવીશ, બાર અઠ્ઠાવીશ ચોવીશ; સત્તર એકાવન પિસ્તાલીશ, પાંચ દોગસ્સ કાઉચગ્ગ રહીશ, નવકારવાળી વીશ; એક એક પદે ઉપવાસજ વીશ, માસ પદે એક ઝોળી કરીશ, એમ સિદ્ધાંત જગીશ. ૩. શકતે એકાસણુ^{૧૦} તિવિહાર, છઠું અઠમ માસ ખમણુ ઉદાર, પડિલ્લમણુ^{૧૧} દોયવાર; ઈયા-હક વિધિ ગુરુગમ ધાર, એકપદ આરાધન ભવગાર, ઉજમણુ^{૧૨} વિવિધ પ્રકાર; માતંગ ચક્કરે મનોહાર, દેવી સિદ્ધાઈ શાસન સુખકાર, વિદ્ય મિટાવણુ હાર; ક્ષમાવિજય જશ ઉપર ખ્યાર, શુભ ભવિયણુ ધર્મ આધાર, વીરવિજય જયકાર. ૪.

૩

અરિહંત સિદ્ધ પવયજી આચારજ થવિરાણુ, ઉવઝાય સાહુ નાણુ દંસણુ વિનય પહાણુ; ચારિત્ર પ્રદા કિરિયા તપ ગોચમ જિનમાણુ, સંજમનાણી શ્રુત સંઘ સેવો વીસે ઠાણુ. ૧. ઉત્કૃષ્ટે જિનવર એકસો સીત્તેરધીર, વલીકાલજ ધન્યે જિનવર વીસ ગંદીર; જિનથાય અનંત અતીત અનાગત કાલ, એ વીસે થાનકે આરાધેગુણુ ભાલ. ૨ આવશ્યક

એ વેળા જિન વંદન ત્રણકાલ, થાનકપદ ગણવો સહસ્રદોષ સુકુમાલ; કાઉરસગ શુભ સ્તવના પૂજા પ્રભાવનાસાર, ઇમ શાસન વચ્છલ કરતાં ભવનો પાર. ૩. સમરીએ અહોનિશિ શુભરાગી સુરસાથ જખ જખણી સુરપતિ વૈયાવચ્ચ કરનાથ; થાનકતપ વિધિશુ' એ સેવે મનરંજ, દેવચન્દ્ર આણુએ સાનિધકરે તસુ ચંગ. ૪.

૪૪ રોહિણી તપની સ્તુતિ.

નક્ષત્ર રોહિણી એ હિન આવે, અસોરત પૌવધ કરી શુભભાવે, ચઉવિકાર મન લાવે; વાસુપૂજ્યની ભક્તિ કીએ, ગણુણું પણ તસ નામ જપીએ, વરસ સત્તાવીસ લીએ; થોડી શકતે વરસતે સાત, ભવજાલવ અથવા વિખ્યાત, તપ કરી કરો કમ'ઘાત; નિજ શકતે ઉજમણું આવે, વાસુપૂજ્યનું બિજ ભરાવે, લાલ મધુમય ઠાવે. ૧. એમ અતીત અને વર્તમાન, અનાથત વંદો જિન બહુમાન, કીએ તસ શુભગાન; તપકારકની ભક્તિ આદરીએ, સાધમિક વળી સંધની કરીએ, ધરમ કરી ભવતરીએ; રોગ સોગ રોહિણી તપે ભય, સંકટ ટળે તસ જશ બહુ થાય, તસુ સુરનર શુભગાય; નિરાશંસપણે તપ એહ, શંકા રહિતપણે કરે તેહ, નિધિનવ હોયે જેમગેહ. ૨. ઉપધાન સ્થાનક જિન કલ્યાણ, સિદ્ધચક્ર શત્રુજય ભણ, પંચમીતપ મન આણ; પઠિમાતપ રોહિણી સુખકાર, ઠનકાવલી રતનાવલી સાર, મુક્તાવલી મનોહાર; આઠમ ચઉદસ ને વધ'માન, ઇત્યાદિક તપમાંહે પ્રધાન, રોહિણી તપ બહુમાન; એણીપરે ભાવે જિનવરવાણી, દેશના મીઠી અગીય-સમાણી, સૂત્રે તેહ શુ'થાણી. ૩. ચંડા યક્ષિણી ચક્ષુકુમાર, વાસુપૂજ્ય શાસન સુખકાર, વિભન મિટાવણુહાર; રોહિણીતપ કરતાં જન જેહ, એહ ભવ પરભવ સુખ લહે તેહ, અનુક્રમે ભવનો છેહ; આચારી પઠિત ઉપગારી, સત્યવચન ભાળે સુખકારી, કપૂરવિજય પ્રતધારી; ખીમાવિજય શિખ જનશુરસાથ, તસ શિખ સુખ શુરે ઉત્તમ થાય; પસ-વિજય શુભ ભાય. ૪.

૪૫ શ્રી આધ્યાત્મિક સ્તુતિ.

૧
વીતરાગ અરિહંત પૂજ્યે, કેવળ નાણુ દશ'ન લીજ્યે; કમ' કલંક સખ પરિહરીયે, નિકલંક સિદ્ધ વધુ વરીએ. ૧. લોક જ્ઞાની અનુભવી આતમા, નિજ પર કિન્ન મહાતમા; ક્ષપક શ્રેણી આરોહ ધ્યાનાતમા, સુવ' જૈન થયા સિદ્ધાતમા. ૨. ખટ્વંચ વસ્તુને ઓળખી, શુભ પર્થાય સ્વભાવ લક્ષણ લખી; પર પાંચ અણવ અકારણી, આત્મજ્ઞાની ધમ' ધારણી. ૩. એડી દેવ પરમાત્મ કોબિયે, સેવે સુર નર ઇન્દ્ર મન રીઝીયે; તિહાં જ્ઞાન શીતળ જસ લીજ્યે, પરમાનંદ મય રસ પીજ્યે. ૪.

૨
શુદ્ધાનંદ નિજ વંદીયે, પરમ દેવ પવિત્ર તો, શોક્ષ કારણુ એહ છે એ, ઉપાદાન રૂડી રીત તો; નિમિત્ત કારણુ દેવ શુર કદ્યા એ, જિન વચને દહ ચિત્ત તો, શક્તિ ભાવ પ્રણુમ ન કરીએ, બ્યકત સ્નાતક સિદ્ધ તો. ૧. વસ્તુ સ્વભાવ સિદ્ધ સાધના એ, રમણુ ધિર શુભ પર્થાય તો, નિરવિકલ્પ રસ પીજ્યે એ, જ્ઞાન અલોકતા પાય તો; ભાવ

સંવર શુદ્ધ નેત્રંશ એ, કમં અનંત ક્ષય થાય તો, નિર્મળરંજનં ખુદ થઇ એ, સર્વસત સિદ્ધ રાય તો. ૨. કેવળનાણુ દર્શન લહીએ, ધર્મદાન દાતાર તો, હિત ઉપદેશ લબ્ય જીવને એ, કરતા વારંવાર તો; બાધિબીજ વિરંતિ ગૃહે એ, નરનારીના વૃંદ તો, ગણધર સૂત્ર દ્વાદશ રચે એ, જ્ઞાન બાણુ પવિત્ર તો. ૩. સર્વ દેવનો દેવ છે એ, નિજાતમ શુદ્ધ સિદ્ધ તો, સૂત્ર અંધની શાખથી એ, ગુરુ વચને પ્રતીત તો; જ્ઞાન શીતળ જીવે તેહને એ, અંગમ અનોપમ રૂપ તો, સેવે પૂજે સમકિતિ એ, દેવ દેવાંગના ભૂપ તો. ૪.

૩

સિદ્ધ જીવને વાંદુ, નિજ સ્વરૂપ નિહાળી, ઉપયોગે બાવું, બાધ બીજ તિહાં બાળી; શુદ્ધ શ્રદ્ધા સાચી, ચિદધન ભોગ સંભોગ, ઉપાધિ હણતા, પરમાતમ નિરોગ. ૧. શોગ શોગ દુઃખ કોપે, મહા મોહ મહા ભાગે, જ્ઞાન સુભદ્ધ બળીયો, ધ્યાન અગ્નિ તિહાં જાગે; કમં કષ્ટને બાળે, તિહાં શીતળતા વાધે, પરમાનંદ ભોગી, સર્વ સિદ્ધતા સાધે. ૨. અરૂપી અવિનાશી, અબ્યાબાધ અનંત, નિર્મળ નિરંજન, અખંડિત મહંત; અચળ અનોપમ, નિરાકાર શિવ સંત, ઇત્યાદિ અનંત, અનુભવ જ્ઞાન લહંત. ૩. યોગ શેષ અયોગી, શૈલેશિ કરણુ અકંપ, આયુ અંત છેહડે, દેવ દેવીના સંપ; જ્યોત્સ્નવને કારણુ, નિર્વાણુ મંગળ ગાવે, જ્ઞાન શીતળ હૃદયે, જોતમાં જોત સમાવે. ૪.

૪

ઉઠી સવેળા સામાયિક લીધું, પણુ બારણું નવિ લીધુંજી, કાળો કુતરો ધરમાં પેઠે, ધી સધળું તેણે પીધુંજી; ઉઠો વહુઅર આલસ મૂકી, એ ધર આપ સંભાળોજી, નિજ પતિને કહો વીરજિન પૂજે, સમકિતને અભુજાળોજી. ૧. બલે બિલાડે જડપ જડપાવી, ઉત્રોડ સવે દોડીજી, અચલ છેયાં વાર્યાં ન રહે, ત્રાકે ભાંગી માળ ત્રેડીજી; તેહ વિના રેટિયો નવિ આવે, મૌન બલું કેને કહીયેજી, ઋષભાદિક ચોવીશ તીથંકર, જપીયે તો સુખ લહીયેજી. ૨. ધર વાશીકું કરોને વહુઅર, ટાલો જ્યોત્સ્નાલુંજી, ચોરટો એક કરે છે હેરં, ચોરડે ઘોંને તાળુંજી; જળકે પ્રાહુણ ચાર આંબ્યા છે, તે ઉમાં નવિ રાખોજી, શિવપદ સુખ અનંતા લહીયે, જો જિનવાણી ચાખોજી. ૩. ધરનો ખુણો કોળ ખણે છે, વહુ તુમે મનમાં લાવોજી, પહોળે પલગે પ્રોતમ પોઢ્યા, પ્રેમ ધરીને જગાવોજી; ભાવપ્રભસૂરિ કહે નહીં એ કથગો, અધ્યાતમ ઉપયોગીજી, સિદ્ધાઈકા દેવી સાન્નિધ્ય કરેવિ, સાધે તે શિવપદ ભોગીજી. ૪.

* ૪૬ શ્રી જિનપંચક સ્તુતિ.

શ્રી આદિશાન્તિ નેમિ પાસ વીર શાસનપતિ વક્ષી, નમો વત્તમાન અતીત અના-
ગત ચોવિશે જિન મન રળી; જિનવરની વાણી ગુણની ખાણી પ્રેમે પ્રાણી સાંભળી,
થયા સમકિતધારી ભવ નિહારી સેવે સુરવર લળી લળી. ૧.

૪૭ શ્રી ભીડમંજન પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

ભીડ ભંજન પાસ પ્રજા સમરો, અરિહંત અનંતનું ધ્યાન ધરો; જિનાગમ અમૃત પાન કરો, શાસન દેવિ સવિ વિદ્ય કરો. ૧.

* ૪૮ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

શ્રી ચિંતામણિ કીજે સેવ, વળી વંદુ ચોવીશે દેવ, વિનય કહે આગમથી સુણો,
પદ્માવર્તાનો મહીમા ઘણો.

* ૪૯ શ્રી નેમિનાથ સ્તુતિ.

ગીરનારે ગીરવે, બહાલો નેમ જિણુંદ, અષ્ટાપદ ઉપર, પૂજા ધરો આણુંદ;
સિદ્ધાંતની રચના, ગણધર કરે અનેક, દીવાળી દિવસે, દો અંખાઈ ત્રિવેક. ૧.

* ૫૦ શ્રી સુમતિજિન સ્તુતિ.

સુમતિ સુમતિ કાથી, મંગલા ભક્તમાઈ, મેરુને વહી રાઈ, ઓર એહને તુંવાઈ;
કય કીધાં ઘાઈ, કેવલ જ્ઞાન પાઈ, નાહિં ભણિમ કાંઈ, સેવિયે તે સદાઈ. ૧.

* ૫૧ શ્રી શીતલનાથની સ્તુતિ.

શીતલ જિન સ્વામી, પુણ્યથી સેવ પામી, પ્રભુ આતમ રામી, સર્વ પર ભાવ
વામી; જે શિવગતિ ગામી, શાશ્વતાનંદ ધામી, ભવિ શિવ સુખ કામી, પ્રભુમીયે
શિશ નામી. ૧.

* ૫૨ શ્રી અનંતનાથની સ્તુતિ.

અનંત-અનંત નાણી; ભક્ત માંહમા ગવાણી, મુરનર તિરિ પ્રાણી, સાંભલે ભક્ત વાણી;
એક વચન સમજાણી, જેહ સ્યાદવાદ બાણી, તર્યા તે શુણુ ખાણી, પામીયા સિદ્ધિ રાણી. ૧.

* ૫૩ શ્રી મહિનાથની સ્તુતિ.

મહિલ જિન નમીયે, પૂરવલા પાપ ગમીયે, હંદ્રિય ગણુ દમીયે. આણુ જિનની
ન કમીયે; ભવમાં નવિ ભમીયે, સર્વ પર ભાવ વમીયે, નિજ શુણુમાં રમીયે, કમં મલ
સર્વ ધમીયે. ૧.

* આ ચિન્હવાળી સ્તુતિઓ ચાર વખત બોલાય છે.

ॐ क्लीं

अर्ह नमः

श्री

सज्जन सन्मित्र
महानिधि चतुर्थ
स्तवन संग्रह.

૧. શ્રી સીમંધરાદિ વિહરમાન જિન સ્તવનો।

૧

સુષો! અંદાણ! સીમંધર પરમાત્મ પાસે જાણે; મુજ વિનતડી, પ્રેમ પિધરીને એણે પદે તુમે સંભળાવજો. જે ત્રણ જીવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે, નાણ હરિસણ જેહને ખાયક છે. સુષો! ૧. જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે; પુંડરીગિણી નગરીનો સયા છે. સુષો! ૨. બાર પર્વદામાંહિ બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે; શુષ્ક પાંત્રીશ વાણીએ ગાજે છે. સુષો! ૩. ભવિ-જનને જે પડિએડે છે, તુમ અધિક શીતળ શુષ્ક સોડે છે; રૂપ દેખી ભવિજન મોડે છે. સુષો! ૪. તુમ સેવા કરવા રસિયો છું; પણ ભરતમાં દ્રવે વસિયો છું; મહામોહ-રાયકર દસિયો છું. સુષો! ૫. પણ સાહિબ ચિત્તમાં ધરિયો છે, તુમ આણા ખડ્ગ કર અહિયો છે; પણ કંઈક મુજથી કરિયો છે. સુષો! ૬. જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો, કહે પદ્મવિજય થાઉં શૂરો; તો વાધે મુજ મન અતિ નૂરો. સુષો! ૭.

૨

ધન ધન ક્ષેત્ર મહાવિદેહજી, ધન્ય પુંડરીગિણી ગામ; ધન્ય વીહાંના માનવીજી, નિત્ય ઊડી કરે રે પ્રણામ. સીમંધર સ્વામી કહીએ રે, હું મહાવિદેહ આવીશ; જયવંતા જિનવર કહીએ રે, હું તમને વાંદીશ. ૧. આંદલીયા સંદેશડોજી, કહેજો સીમંધર સ્વામ; ભરતક્ષેત્રના માનવીજી, નિત્ય ઊડી કરે રે પ્રણામ. સીમંધર ૨. સમવસરણ દેવે દન્યુ' વીહાં, ચોસઠ ઇંદ્ર નરેશ; સોના તણે સિંહાસન બેઠા, ચામર છત્ર ધરેશ. સીમંધર ૩. ઇંદ્રાણી કાઠે ગહુ'લીજી, મોતીના ચોક પૂરેશ; લગિ લગિ લીયે લૂછણાંજી, જિનવર લીયે ઉપદેશ. સીમંધર ૪. જોહવે સમે મેં સાંભળ્યુંજી, હવે કરવા પચ્ચખ્યાણ; બારે પર્વદા સંભળેજી, અમૃત વાણી વખાણ. સીમંધર ૫. રાયને ંહાલા ઘોડલજી, વેપારીને

બહાલા છે દામ; અમને બહાલા સીમંધર સ્વામી, જેમ સીતાને શ્રીરામ. સીમંધર ૬: નહિ માગુ' પ્રભુ રાજકલ્પિત, નહિ માગુ' ગરથ લાંઠાર; હું માગુ' પ્રભુ એટલુંજ, તુમ પાસે અવતાર. સીમંધર ૭. હૈવે ન દીધી પાંખડીજ, કેમ કરી આવું હજુર; મુજરો મહારો માનજેજી, પ્રહ ઉગમતે સૂર. સીમંધર ૮. સમયસુંદરની વિનતિજ, માનજો વારંવાર; જેહુ કરે જોડી વિનવુંજી, વિનતડી અવધાર. સીમંધર ૯.

૩

(રાસલના રાગમાં.)

મનહું તે મહારં મોકલે, મહારા વહાલાજી રે; શશિહર સાથે સદેશ, જઇને કહેજો મહારા વાલાજી રે. ભરતના ભક્તને તારવા, મહાં એક વાર આવોને આ દેશ. જઇ ૧. પ્રભુજી વસો પુષ્કલાવલી, મહાં મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મઝાર. જઇ ૨. પુરી રાજે પુંડરિગિણી, મહાં જિહાં પ્રભુનો અવતાર. જઇ ૩. શ્રી સીમંધર સાહિબા, મહાં વિચરંતા વીતરાગ. જઇ ૪. પઠિયોહે બહુ પ્રાણીને, મહાં તેહનો પામે કુણુ તાગ. જઇ ૫. મન બાણે ઉડી મળું, મહાં પણ પોતે નહી પાંખ. જઇ ૬. ભગવત તુમ જોવા ભણી, મહાં અલજો ધરે છે જેહુ આંખ. જઇ ૭. દુર્ગમ મોટા દુર્ગરા, મહાં નહી નાળાનો નહી પાર. જઇ ૮. ઘાંટીની આંટી ઘણી, મહાં અટવી પંથ અપાર. જઇ ૯. કોડી સોનેયે કાશીકું, મહાં કરનારો નહી કોય. જઇ ૧૦. કાગલીયો કેમ મોકલું મહાં હોંશ તો નિત્ય નવલી હોય. જઇ ૧૧. લખું જે જે લેખમાં. મહાં લાખો ગમે અભિલાષ. જઇ ૧૨. દહેજમાં તમે લહો, મહાં સમય પૂરે છે સાખ. જઇ ૧૩. લોકાલોક સ્વરૂપના, મહાં જગમાં તુમે છો બાણ. જઇ ૧૪. બાણ આગે શું જણાવિયે, મહાં આખર અમે અબાણ. જઇ ૧૫. વાચક ઉદયની વિનતિ, મહાં શશિહર કલા સદેશ. જઇ ૧૬. માની લેજો માહરી, મહાં વસતાં દૂર વિદેશ જઇ ૧૭.

૪

પ્રભુ નાથ તું તિયલોકનો, પ્રત્યક્ષ ત્રિભુવન બાણ; સર્વંજ સર્વંદશીં તુમે, તુમે શુદ્ધ સુખની ખાણ. જિનજી વિનતિ છે એહ. ૧. પ્રભુ જીવ જીવન ભવ્યના, પ્રભુ મુજ જીવન પ્રાણ; તાહરે દશને સુખ લહું, તુંહિ જગત સ્થિતિ બાણ. જિનજી ૨. તુજ વિના હું બહું ભવ ભમ્યો, ધર્યા વેશ અનેક; નિજ ભાવને પરભાવનો, બાણ્યો નહી સુવિવેક. જિનજી ૩. ધન્ય તેહ જે નિત્ય પ્રહ સમે, દેખે જે જિન સુખચંદ; તુજ વાણી અમૃત રસ લહી, પામે તે પરમાનંદ. જિનજી ૪. એક વચન શ્રી જિનરાજનો, નયગમ ભગ પ્રમાણ; જે સુણે રચિથી તે લહે, નિજ વત્તવ સિદ્ધિ અમાન. જિનજી ૫. જે ક્ષેત્ર વિચરો નાથજી, તે ક્ષેત્ર અતિ સુપસચ્ચ; તુજ વિરહ જે ક્ષણ બાથ છે, તે માનીયે અકચચ. જિનજી ૬. શ્રી વીતરાગ દશન વિના, વિત્યો જે કાલ અતીત; તે અક્ષળ મિચ્છા દુક્કં, તિવિહંતિવિહંતી રીત, જિનજી ૭. પ્રભુ વાત મુજ મનની સહુ, બાણોજ છે. જિનરાજ; સ્થિર ભાવ જો તુમચો લહું, તો મિત્રે શિવપુર સાજ. જિનજી ૮. પ્રભુ મિલે હું સ્થિરતા લહું, તુજ વિરહ અંચળ ભાવ; એકવાર જો વનમય રમું, તો કરું

અચળ સ્વભાવ. જિનજી ૯. પ્રભુ વસો ક્ષેત્ર વિદેહમાં, હું રહું ભરત મહાર; તો પણ પ્રભુના શુભ ત્રિષે, રાખું સ્વચેતન સાર. જિનજી ૧૦. જો ક્ષેત્ર લેહ ટલે પ્રભુ, તો સરે સધળાં કાજ; સન્મુખ ભાવ અલેહતા, કરી વરું આતમરાજ. જિનજી ૧૧. પર પુઠ ઇહાં જેહની, એવડી જે છે સ્વામ; હાજર હજૂરી તે મલે, નીપજે તે કેટલો કામ. જિનજી ૧૨. ઇંદ્ર ચંદ્ર નરેંદ્રનો, પદ ન માગું તિલ માત્ર; માગું પ્રભુ મુજ મન થકી, ન વીસરો ક્ષણ માત્ર. જિનજી ૧૩. જ્યાં પૂર્ણ સિદ્ધ સ્વભાવની, નવી કરી શકું નિજ રિદ્ધ; ત્યાં ચરણ શરણ તુમારકો, એહિજ મુજ નવનિધ. જિનજી ૧૪. મહારી પૂર્વ વિરાધના, યોગે પહચો એ લેહ; પણ વસ્તુ ધર્મ વિચારતાં, તુજ મુજ નહિ છે લેહ. જિનજી ૧૫. પ્રભુ ક્યાન રંગ અલેહથી, કરી આતમભાવ અલેહ; છેદી વિભાવ અનાદિનો, અનુભવું સ્વસ્વેહ. જિનજી ૧૬. વિનવું અનુભવ મિત્રને. તું ન કરીશ પર રસ ચાહ; શુદ્ધાત્મ રસ રંગી થઈ, કર પૂર્ણ શક્તિ અવાહ. જિનજી ૧૭. જિનરાજ સીમંધર પ્રભુ, તેં લલો કારણ શુદ્ધ; હવે આત્મ સિદ્ધિ નિંખાવવી, શી ઢીઢકરી એ બુદ્ધ. જિનજી ૧૮. કારણે કાચં સિદ્ધિનો, કરવો ઘટે ન વિદ્વંભ; સાધવી પૂર્ણાનંદતા, નિજ કતૃતા અવલંબ. જિનજી ૧૯. નિજ શક્તિ પ્રભુ શુભમાં રમે, તે કરે પૂર્ણાનંદ; શુભશુભી ભાવ અલેહથી, પીછાએ શમ-મકરંદ. જિનજી ૨૦. પ્રભુ સિદ્ધ બુદ્ધ મહોદથી, ધ્યાને થઈ લયલીન; નિજ દેવચંદ્ર પદ આહરે, નિત્યાત્મ રસ મુખ પીન. જિનજી ૨૧.

૫

કહેજો વંદન જાય, હાંધિમુત કહેજો વંદન જાય; મહાવિદેહમાં સ્વામી મેરો, જ્યો-ત્રિશોવનરાય. ૬૦ ૧. ભૂપતિ શ્રીશ્રેયાંસુનંદન, સત્યકી જસ માય; સકળ સુરપતિ સેવા સારે, નમે નરપાત પાય. ૬૦ ૨. તાર બિજમતગાર અપનો, ભરતમાં શુભ ગાય; નાર્ય સાથે સતત ધ્યાવત, મિલનકો મન થાય. ૬૦ ૩. પાંખ પોતે હોય માહરે, તો મિત્રું જઈ ધાય; આપ જઈ દૂરે બેઠા, મિત્રું કિલ્લ પરે આય. ૬૦ ૪. પતિતપાવન નામ તેરો, સમરતાં મુખ થાય; ધરે વચન પ્રતિત નિશ્રીજ, એહી મોક્ષ ઉપાય. ૬૦ ૫. રાગ રાજે નહીં કેઈશું, સેવતાં મુખ થાય; એહ અચરિજ વડું મનમાં, વીતરાગ કહાય. ૬૦ ૬. તાહરી ગતિ ટુંહિ જાણે, અકળ અમલ અમાય; ન્યાયસાગર દાસકો પ્રભુ, કીછાએ મુપસાય. ૬૦ ૭.

૬

કયા જાનું કછુ કીનોરે, યુગંધરા-કયાં વિધિ ઉદમ સૂત્રાદિકે પ્રવચન, ખાદનમે કછુ કીનોરે. યુગં કયાં ૧. તુંહી જગતમતિ સ્થિતિ મેં તેરો, ધ્યાનામૃતરસ પીનોરે. યુગં કયાં ૨. પરમપુરુષ તું અખલ નિરજન, ત્રિદાનંદમે ચિનોરે. યુગં કયાં ૩. તુંહિજ પ્રદા પ્રદાસ્વરૂપી, તું ઉપસમરસ લીનોરે. યુગં કયાં ૪. જગવ્યાપી તું વિશ્વ મહેસર, ઇન્ધર તીન જગતનોરે. યુગં કયાં ૫. સળ દેવનકો દેવ તું પ્યારો, તુંહીજ યોગ નગીનોરે. યુગં કયાં ૬. ન્યાયસાગર પ્રભુ વાંછિત દાતા, તુંહીજ સર્વ સુધનોરે. યુગં કયાં ૭.

૭

કયા પાગી અતિ કૂટી, પાંખ નહીં આવું ઉડી; લખિધ નહીં કોણે રૂડી રે, શ્રીયુગં

મંધરને કેળે, કે દધિસુત વિનતડી સુણજેરે ૧. તુમ સેવામાંહેં સુર કોડી, તે ઇહાં આવે
એક કોડી; આશ ક્ષે પાતક મોડી રે. શ્રીયુગ ૦૦ ૨. દુઃખમ સમયમાં ઇણે ભરતે, અતિશય
નાણી નવિ વરતે; કહીયે કહો કોપુ સાંભલતે રે. શ્રીયુગ ૦ ૩. શ્રવણે સુખીયા તુમ નામે,
નયણા દરિસણ નવિ પામે; એ તો ઝગડાને કામે રે. શ્રીયુગ ૦ ૪. ચાર આંગળ અંતર રહેવું,
શોકલડીની પરે દુઃખ સહેવું; પ્રભુ વિના કોણ આગળ કહેવું રે. શ્રીયુગ ૦ ૫. મહોટા મેળ
કરી આપે, બેહુનો તોલ કરી થાપે; સનજન જસ જગમાં બ્યાપે રે. શ્રીયુગ ૦ ૬ બેહુનો
એક મતો થાવે, કેવલનાણુ જુગલ પાવે; તો સઘળી વાત બની આવે રે. શ્રીયુગ ૦ ૭.
ગજલંછમ ગજગતિગામી, વિચરે વિપ્ર વિજય સ્વામી; નયરી વિજયા ગુણધામી, શ્રીયુગ ૦
૭. માત સુતારાએ જાએ, સુદૃઢ નરપતિ કુલ આયો; પંડિત જિન વિજયે ગાયો રે. શ્રીયુગ ૦ ૮.

૯

જીરે મારે ધાતકી ખંડ મઝાર, પશ્ચિમ અરધ સોહાકરી જીરેજી; જી ૦ વચ્ચ-
વિજયમંડાણુ, શાશ્વતી તહાં સુસામાપુરી જીરેજી. ૧. જી ૦ પદ્મરથભૂનાથ, નંદન નંદનવન
સમો જીરેજી; જી ૦ હરિચંદનમંદાર, દેહ સુગંધ સદા નમો જીરેજી. ૨. જી ૦ નિમંદ
ગત ઉત્પાત, સરસ સુગંધ સુખકાર છે જીરેજી; જી ૦ શુભમતી સરસ્વતીપુત્ર, વિજયાવતી
ભરંતાર છે જીરેજી. ૩. જી ૦ ઉલ્લસ લોહી માંસ, શ્વાસ સુરશી ઘણો મહમહે જીરેજી;
જી ૦ આહાર નિહાર અદ્રશ્ય, ચરમચક્ષુ કોઈ નવિ લહે જીરેજી. ૪. જી ૦ શંખ ધ્યો
નિજ પાય, નિરંજન ઉપમાનથી જીરેજી; જી ૦ સુખીયા સેવકલોક, કીધા સમક્રિતદાનથી
જીરેજી. ૫. જી ૦ વંદો વજ્રધરદેવ, વળી જસ ચરણે નમે જીરેજી; જી ૦ ક્ષમાવિજય
જિન ભક્તિ, કામગવી મનઘર રમે જીરેજી. ૬.

૯

અંદ્રાનન અતુરસુજાણુ, ધાતકીખંડેરે; નલિનાવતીવિજય વિશાળ, અયોધ્યા મંડેરે.
૧. વૃષભપદ પદમાવતી પુત્ર, પુન્યવિલાસીરે; ત્રયદંસણુજ્ઞાનનિધાન, ભવથી ઉદાસીરે. ૨.
જય કર્ણારસકાસાર, કામિતદાતારે; વાદ્મીકકુલાંબુદ્ધિચંદ લીલાવતી કંતારે. ૩. આગાર
તણ અણુગાર, ધરમ જગાવેરે; માનુ વિરત સંકેતે નાણુ, ચૈત્રું આવેરે. ૪. ઘનધાતી
કર્મ ખપાવિ, કેવલ ભાસીરે; અગીયાર અતિશય ચંગ, રંગવિલાસીરે. ૮. એક જોયણુ
ક્ષેત્રે દેવ, દાનવ કોઠિરે; સુર નર નારી તિયંચ, રહે મહ મોડીરે. ૬. નિજનિજ ભાષા
સમજંત, સઘળે સરસીરે; પાંત્રીશગુણે શુભ વાણિ, અમૃતવરસીરે. ૭. તનુ કાંતિ સમોહ
અપાર, લેટો કીધોરે; ભામંડલ રૂપ અનૂપ, લોક પ્રસીધોરે. ૮. સાધિક દોસ્ય ગબ્યૂત,
વિચરે જિહાંથીરે; સમ કાળે સાતે ઇત, નાસે તિહાંથીરે. ૯. ધન્ય મહાવિદેહના લોક,
નયણે નિરખેરે; શ્રીક્ષમાવિજય જિનચંદ, ચક્રોર જયું હરખેરે. ૧૦.

૧૦

અનંતવીરજ અરિહંત સુણો સુજ વીનતી, અવસર પામી આજ કહું જો દિલ
છતી; આતમસત્તા હારી સંસારે હું ભમ્યો, મિથ્યા અવિરતિ રંગ કષાયે બહુ દમ્યો.
૧. કોષદાવાનળદગ્ધ માનવિપધર દમ્યો, માયાજળેગદ્દ લોભઅજગર દમ્યો; મન વચ

કાયા યોગ ચપળ થયા પરવસા, પુદ્ગલપરિચય પાપતણી અક્ષનિશિ દશા. ૨. કામરાગે અણુ નાશ્યો સાંકપરે ધસ્યો, કનેહુ રાગીની રાચે ભવપંજર વસ્યો; દ્વિષરાગ કચિકાચે પાચ સમકિતગણું, આગમ રીતે નાચ ન નિરખું નિજપણું. ૩. ધર્મ દેખાડું માંડ ભાંડ પરે અતિ લવું, અચરેઅચરે રામ શુક પરે જપું; કપટપટુ નટુઆ પરે મુનિમુદ્રા ધરું, પંચવિધયસુખપોષ સદોષવૃત્તિ ભરું. ૪. એક કિનમાં નવ વાર કરેભિલાંતેં કરું; ત્રિવિધ ત્રિવિધ પચ્ચેખાણે ક્ષણ એક નરિ કરું; માસાહંસખગ રીતિ નીતિ ઘણી કરું, ઉત્તમ કુલવટ વાટ ન તે પણુ નિરવહું. ૫. દીનદયાળુ ભુભળ પ્રભુ મહારાજાં છો, જાણુ આગળ શું કહેવું ગરિભનિવાજાં છો; પૂરવધાતકી ખંડ નલિનિ વિજયાવતી, નયરીઅયોધ્યાનાયક લાયક ચતિપતિ. ૬. મેઘમહિપ મંગલાવતીમુત વિજયાવતી, આનંદન ગજ લંછન જગજન તારતી; ક્ષમાવિજય જિનરાય અપાય નિવારણે, વિહરમાન ભગવાન મુનજરે તારણે. ૭.

૧૧

અનંતવિરજ અરદાસ સુણોને માહરી, મીઠડી મુરતી ખાસ આહું હું તાહરી; જોરાવત ગતિ એક અછે જગ સાહરી, દીરો દરિશણુ તુતંજ દેવ દયા કરી. ૧. સમજું તાહડું નામ સરાગે ફરી ફરી, જાણો લહું જગદીશ વહારી ચાહરી; નિગંમીયે કુખકાળ ધસ્યો એહ કિણુ પરી, ધાર ન ખચે જેહુ થયો જન આતુરી. ૨. ધન્ય જળચરની રીત ખની જે આકરી, જળ વિરહો ન ખમાય જે જાયે તે મરી; પ્રારથીયાં સંભાળ ન કીધી કેા ખરી. જણીયાં તે પ્રીત હમાશું ભિતરી. ૩. નિવસો તુમચી સેવ કૃપાને અનુસરી, પાળો પ્રીતમ પ્રીત મયૂરાં ઘન પરી; લેજો તે બહુ મોલ ગણું એકા ધરી, જળ પ્રીતમનો સંગ ભળું હુછડે કરી. ૪ મુંહ ટાળો કે જાય ધરામાં તે કરી, ન હુંવે તમું ધરિ આપી પ્રગાદી હાથરી; નયણુકટોરી પ્રેમ સુધારસશું ભરી, કાંતિ મિલ્યો પ્રાણેશ રૂડી ધરી આતુરી. ૫.

૧૨

તારી મૂરતિએ મન મોહુંરે, મનના મોહનીયા ! તારી મુરતિએ જગ સોહુંરે, જગના છવનીયા ! તુમ જોતાં સવિ દુરમાત વિસરી, કિન શતકી નવી જાણી; પ્રભુ શુણુ ગણુ સાંકળશું ખાંધું, ચંચલ ચિત્તડું તાણીરે— મં. ૧. પહેલાં તો એક કેવલ હરજો, હેમણું થઈ હળિયો, શુણુ જાણીને રૂપે મિલિયો, અભ્યંતર જઈ ભળિયો રે— મં. ૨. વીતનાગ ઈમ જસ નિસુણીને, રાગી રાગ કરેહ; આપ અરૂપી રાગ નિમિત્તે દાસ અરૂપ ધરેહ રે— મં. ૩. શ્રી સ્તીમંધર ! તું જગખંધુ, સુંદર તાહરી વાણી; મંદર બૂધર અધિક ધીરજ ધર, વંદે તે ધન્ય પ્રાણી રે— મં. ૪. શ્રી મેવાંસ નરેસર નંદન, ચંદન શીતલ વાણી; સત્યકી માતા વૃષભ લંછન પ્રભુ, જ્ઞાનત્રિમલ શુણુખાણીરે— મં. ૫.

૧૩ વીર વિહરમાન તીર્થકરોતું—૧

સ્તીમંધર, શુગમંધર, બાહુ, ચોથા સ્વામિ મુખાહુ, જંબુ દ્વીપ વિદેહે વિચરે, કેવળ કમળા નાહો; રે ભવિકા ! વિહરમાનાંજન વંદો, આતમ પાપ નિકંદો રે ભવિકા !— વિં. ૧. મુજાત, સ્વયંપ્રભ, ન્દપસાનન, અનંતવીરય ચિત્ત ધરિયે, મુરપ્રભ, શ્રીવિશાળ, વજ્રધર, ચંદ્રાનન ધાતકીયેરે ભવિકા ૨. ચંદ્ર જંગ

ને ઈશ્વર, નેમિનાથ, વીરસેન, દેવજશા, ચંદ્રજશા, અજિતવીર, પુષ્પરદ્વીપ પ્રસન્નરે- ભવિકાં ૩. આઠમી, નવમી, ચોવીશ, પચવીશમી ત્રિદેહવિજય જયવંતા; દશલાખ દેવળી, સોઠોઠ સાધુ-પરિવારે ગહગહ'તારે-ભવિકાં ૪. ધનુષ પાંચસે જી'ચી સોઠે, સોવન વરણી કાયા; દોષ રહિત સુર મહિ મહીતળ, વિચરે પાવન પાચારે. ભવિકાં- ૫. ચોરશી લાખ પૂરવ જિન જીવિત, ચોત્રીશ અતિશય ધારી; સમવસરણ યેઠા પરમેશ્વર, પઢિયોઠે નરનારી- ભવિકાં ૬. (ખેમાવિજય જિન કરુણાસાગર આપ તર્વા પર તારે; ધર્મનાયક શિવમારગદાયક, જન્મજરા દુઃખ વારેરે-ભવિકાં ૭.

૧૪

શ્રી સીમંધર સાહિબા, અવરકુણુ યુગનાથ; મારે આંગણીએ આંગો ફળ્યો, કોણુ ભરેરે ખાવળ તરુ ખાથરે સહુણા દેવ. સ્વામી સીમંધરદેવ કોઇ મલેરે બલીહારીને સાથરે; સહુણાદેવ સ્વામી સીમંધરદેવ. ૧. આઠા સાયર જલે ભયાં, વચમાં મેરુ પવંત હોય; કોશ કેઇકને આંતરે ટીહાં, આવી શકે ન કોયરે; સહુણાદેવ સ્વામી ૨ મે ભણ્યું હું આલું તુમ કને, વિષમ વિષમ વાટ અતિ દૂર; ડુંગરને ફરિયા ઘણા, વચમાં નદીઓ વહે ભરપૂરરે, સહુણાદેવ સ્વામી ૩. મુજ હૈડું'રે સંશય ભયુ', કે આગળ કહું દિલની વાત; એકવાર સ્વામીજી જો મળે, જોઇ જોઇ જોઈરે વંદન કેરી વાટરે; સહુણાદેવ. સ્વામી ૪. કેઈ કહે સ્વામીજી આવીયા, આપું લાખ પસાય; જીભરે ઘસાવું સોનાતણી, એના દુધડે પખાલું પાયરે. સહુણાદેવ સ્વામી ૫. સ્વામીજી મુણલે પેખીયા, હૈડે હરખ ન માય; ગણિ સમયમુંદર વાચક ઇમ ભણે. મુજને ભેદ્યા સીમંધર રાય રે. સહુણા દેવ સ્વામી સીમંધર દેવ. ૬.

ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત વિહરમાન જિન-વીરો સ્તવનો

૧ શ્રી સીમંધર જિન-સ્તવન.

[ઈશ્વર આંગા આંગલીરે-એ દેશી.]

પુખખલવધ વિજયે જયોરે, નયરી પુંડરિગિણિ સાર; શ્રીસીમંધર સાહિબારે, રાય-શ્રેયાંસ કુમાર, જિણુંદરાય, ધરજ્યો ધર્મસનેહ. જિં ૧. મોટા નાહના અંતરોરે, ગિરૂઆ નવિ લાખંત; શશી ફરિશણુ સાયર વધેરે, કેરવ વન વિકસંત. જિં ૨. ઠામ કુઠામ નવિ લેખવેરે, જગ વરસંત જલધાર; કર હોય કુસુમે વાસીએરે, છાયા સવિ આધાર. જિં ૩. રાય રંક સરિખા ગણેરે, ઉઘોતે શશી સૂર; ગંગાજલ તે બિહું તણારે, તાપ કરે સવિ દૂર જિં ૪. સરિખા સહુને તારવારે, તિમ તુમે છો મહારાજ; મુજશું અંતર કિમ કરોરે, ખાંભ અઘાંની લાજ. જિં ૫. મુખ દેખી ટીહું કરે રે, તે નવિ હોવે પ્રમાણુ; મુજરો માને સવિ તણોરે, સાહિબ તેહ મુજણુ. જિં ૬. વૃષભ લંછન માતા સત્યકીરે, નંદન રૂઢિમણી કંત; વાચક જશ ઇમ વીનએરે, ભયભંજન ભગવંત. જિં ૭.

૨ શ્રી યુગમંધર જિન-સ્તવન.

[ધરણા યેલા-એ દેશી.]

શ્રીયુગમંધર સાહિબારે, તુમશું અવિહુ રંગ; મનના માન્યા. ચોલ મજાક તણી

પરેરે, તે તો અચલ અભંગ; શુભના ગેહા ૧ ભવિજન મન ત્રાંબુ કરેરે, વેધક કંચન વાન; મં ક્રિત્રાંબુ તે નવિ હુએરે, તિમ તુમ નેહ પ્રમાણ. શુ ૨. એક ઉઠક લવ જિમ ભાગેરે, અક્ષય જલધિમાં સોય મં તિમ તુજથ શુભ નેહલોરે, તુજ સમ જગ નહિ કોય. શુ ૩. તુજશું મુજ મન નેહલોરે, ચંદન ગંધ સમાન; મં મેગ હુએ એ મૂગોરે, સહજ સ્વભાવ નિહાન. શુ ૪. વપ્રવિજયાપુરીરે, માત સુતારા નંદ; મં ગજ લંછન પ્રિય મગલારે, રાણી મન આનંદ. શુ ૬. સુદેવરાય કુલ દિનમણિરે, જય જય તું જિનરાજ; મં શ્રીનયવિજય વિભુધતણારે, શિશ્યને દિઓ શિવરાજ. શુ ૬.

૩ શ્રી બાહુજિન-સ્તવન.

[દેશી નણ્ણલની-એ દેશી.]

સાહિબ બાહુજિએસર વીનવું, વીનતડી અવધાર હો; સાં ૧ ભવભયથી હું ઉભાગ્યો, હવે ભવ પાર ઉતાર હો. સાં તુમ સરીખા મુજ શિર છતે, કમ' કરે કિમ જોર હો; સાં. ભુજંગ તણા ભય તિહાં નહિ, જિહાં વન વિચરે મોર હો. સાં. ૨. જિહાં રવિ તેજે ઝલ-હલે, તિહાં કિમ રહે અંધકાર હો; સાં. કેસરી જિહાંકિલ કરે, તિહાં નહિ ગજ પરિચાર હો. સાં. ૩. તિમજે તુમે મુજ મન રમો, તો નાસે દુરિત સંભાર હો; સાં. વપ્રવિજય મુસીમાપુરી, રાય મુઝી મદહાર હો. સાં ૪. હરિજી લંછન ધમ મે' સ્તંભો, મોહના રાણીનોકત હો; સાં. વિજયાનંદન મુજ હીઓ, જસ કહે સુખ આનંદ હો. સાં. ૫.

૪. શ્રી સુબાહુ જિન-સ્તવન

[અતુર સનેહી મોહના-એ દેશી.]

સ્વામી સુબાહુ મુહંકર, ભૂતંદા નંદન પ્યારોરે; નિસહ નરેસર કુળતિલો, કિંપુરુષા ભરથારોરે ૦ કપિ લંછન નલિનાવતી, વપ્રવિજય અયોધ્યાના હોરે; રંગે મિલિયે તેહશું, એહ મહુઅ જનમનો લાહોરે. સ્વાં. ૨. તે દિન સવિ એળે ગયા, જિહાં પ્રભુશું ગોઠ ન બાંધીરે; ભગતિ દ્વિતિકાએ મન હયું. પણ વાત કહી છે આધીરે. સ્વાં ૩. અતુભવ મિત્ત જે મોકલું, તો તે સઘળી વાત જણાવેરે; પણ તેહ વિષુ મુજ ન વિસરે, કહો પુત્ર વિચાર તે આવેરે. સ્વાં. ૪. તેણે જઈ વાત સવે કહી, પ્રભુ મળ્યા તે ધ્યાનને ટાણેરે; શ્રીનયવિજય વિભુધ તણો, ધમ સેવક સુજશ વખાણેરે. સ્વાં ૫.

૫ શ્રીસુભત જિન-સ્તવન.

[રામચંદ્રકે બાગ આંખો મોરી રહ્યો રે-દેશી,]

સાચો સ્વામી સુભત. પૂરવ અરધ જ્યોરી; ધાતકી ખંડ મોઝાર, પુષ્પલાવણ વિજયોરી. ૧. નયરી પુંડરગિણી નાથ, દેવસેન વંશ તિલોરી; દેવ સેનાનો પુત્ર, લંછન ભાતુ ભલોરી. ૨. જયસેનાનો કંત, તેહશું પ્રેમ ધર્યોરી; અરર ન આવે હાય, તેણે વશિ ચિત્ત કર્યોરી. ૩. તુમે મત જાણો દૂર, જઈ પરદેશ રહ્યોરી; છો મુજ ચિત્ત હજૂર, શુભ સંકેત થયોરી. ૪. હોગે ભાતુ આકાશ, સરવર કમલ હસેરી; દેખી ચંદ અકોર, પીવા અમીઅ ધસેરી. ૫. દૂર-થઈ પણ તેમ, પ્રભુશું ચિત્ત મિળ્યુંરી, શ્રીનયવિજય મુશિખ, કહે શુભ હેળે દિળ્યુંરી. ૬.

૬ શ્રી સ્વયંપ્રભ જન-સ્તવન.

[દેશી પારધીયાની.]

સ્વામી સ્વયંપ્રભ સુદરે, મિત્ર નૃપતિ કુળ હંસરે, શુભ રસીઆ. માતા સુમંગલા જનમિયોરે, શશિ લંછન સુપ્રશંસરે. મનવસીઆ. ૧. વપ્રવિજય વિજયાપુરીરે, ધાતકી પૂરવ અદ્ધરે; શુભ પ્રિયસેના પિયુ પુન્યથીરે, તુમ સેવા મેં લદ્ધરે. મં ૨. અખવી સમકિત સુખડીરે, હેળવીઓ હું બાળરે; શુભ કેવળ રત્ન લલ્લા વિનારે, ન તલુ અરણ્ય ત્રિશળરે. મં ૩ એકને લલયાવી રહોરે, એકને આપો રાજરે; શુભ એ તુમ કરવો કિમ ઘટેરે, પંકિતલેહ જિનરાજરે; મં ૪. કેહ ન છોડું તાહરીરે, આપ્યા વિષુ શિવસુખરે, શુભ લોજન વિષુ ભાંજે નહીરે, ભામણડે જિમ ભૂખરે. મં ૫. આસંગાયત જે હુયેરે, તે કહેશે સો વારરે; શુભ લોખી ભગતે રીઝશેરે, સાહેબ પણ નિરધારે. મં ૬. સવિ જાણે થોડું કહેરે, પ્રભુ તું અતુર સુખણરે; શુભ વાચકે જશ કહે દીછએરે, વાંછિતસુખ નિર્વાણરે. મં ૭.

૭. શ્રી ઋષભાનન જન-સ્તવન.

[બન્યો કુઅરણનો સેહરો-એ દેશી.]

શ્રીઋષભાનન શુભનીલો; સોહે મુગપતિ લંછન પાય હો; જિણુંદ. મોહ મન તું સવિ તણા, લલી વીરસેના તુજ માય હો; જિં શ્રી. ૧. વપ્રવિજય સુસીમા પુરી, ખંધ ધાતકી પૂરવ ભાગ હો; જિં રાણી જયાવતી નાહલો, કીર્તિનૃપ સુત વહભાગ હો; જિં શ્રીં ૨. હું પૂછું કહો તુમે કેણીપરે, દિઓ ભગતને મુગતિ સંકેત હો; જિં ફરો નહિ નિદા કારણે, તુમો નહી પૂજા હેત હો; જિં શ્રીં ૩. વિષુ સમકિત ફળ કો નવિ લહે, એહ અથે છે અવહાત હો; જિં તો એ શાખાશી તુમને ચઢે, તુમે કહેવાઓ જગ તાત હો; જિં શ્રી. ૪. હવે જણ્યું મનવાંછિત દીએ, ચિંતામણિ ને સુરકુલ હો; જિં અગ્નિ મિટાવે શીતને, જે સેવે થઇ ચિરથંભ હો; જિં શ્રીં ૫. જિમ એ શુભ વસ્તુ સ્વભાવથી, તિમ તુમથી મુગતિ ઉપાય હો; જિં દાયક નાયક ઓપમા, ભગતે ઇમ સાત્ર કરેવાય હો; જિં શ્રીં ૬. તપ જપ કિરીયા ફળ દીએ, તે તુમ શુભ ધ્યાન નિમિત્ત હો; જિં શ્રી નયવિજયવિબુધ તણા, સેવકને પરમ તું મિત્ત હો; જિં શ્રી. ૭.

૮. શ્રી અનંતવીર્ય જન-સ્તવન.

[નારાયણની-એ દેશી.]

જિમ મધુકર મન માલતીરે, જિમ કુમુદિની ચિત્ત અંદ, જિણુંદરાયં જિમ મજ મન રેવા નહીરે, કમળા મન ગોવિંદરે, જિણું શું મેરે મન તું વસ્યોણ. ૧. આતક ચિત્ત જિમ મેહુલોરે, જિમ પંથી મન ગેહરે, જિં હંસા મન માનસરોવરે, તિમ મુજ તુજશું નેહરે. જિં શ્રી. ૨. જિમ નંદનવન ઇંદનેરે, સીતાને વહાલો રામરે; જિં ધરગીને મન સંવરે, વ્યાપારી મન દામરે, જિં શ્રીં ૩. અનંત વીરજ શુભસાગરુરે. ધાતકીખંડ મોઝારે; પૂરવ અરધ નલિનાવતીરે, વિજય અયોધ્યા ધારે જિં શ્રીં ૪.

મેઘરાય મંગલાવતીરે, સુત વિજયાવતી કંતરે; જિં ગજ લંછન યોગીસરે, હું સમરૂં મહા મંતરે. જિં યું ૫. આહે ચતુર ચૂડમણીરે, કવિતા અમૃતની કેલરે; જિં વાચક જશ કહે સુખ દિઓરે, સુજ તુજ શુભ રંગરેલરે. યું ૬.

૯ શ્રી સુરપ્રભ જિન-સ્તવન.

[રામપુરા બજારમાં—એ દેશી.]

સુરપ્રભ જિનવર ધાતકી, પશ્ચિમ અરધે જયકાર; મેરે લાલ. પુષ્કલાવધ વિજયે સોહામણો, પુરી પુંડરિગિણી શણગાર. મેં ચતુર શિરોમણિ સાહિબો. ૧. નંદસેનાનો નાહલો, હય લંછન વિજય મહાર; મેં વિજયાવતી કુખે ઉપનો, ત્રિભુવનનો આધાર. મેં ચં ૨. અલવે જસ સાહમું જૂએ, કરુણાભર નયન વિલાસ, મેં તે પામે પ્રભુતા જગ-તણી, એહવો છે પ્રભુ સુખવાસ. મેં ચં ૩. સુખમટકે જગજન વશ કરે, લોચણ લટકે હરે ચિત્ત; મેં ચારિત્ર અટકે પાતિક હરે, અટકે નહિ કરતો હિત મેં ચં ૪. ઉપકારી શિર સેહરો, શુભનો નવિ આવે પાર; મેં શ્રી નયવિજય મુશિબ્યને રે, હોજ્યો નિત મંગમાળ. મેં ચં ૫.

૧૦ શ્રી વિશાળ જિન-સ્તવન.

[દેશી-હુહારની.]

ધાતકીખંડે હો કે પશ્ચિમ અરધે લલો, વિજયાનયરી હો કે વપ્ર તે વિજય તિલો; તિહાં જિન વિચરે હો કે સ્વામી વિશાળ સદા, નિત નિત વંદુ હો કે વિમલાકંત મુઠા. ૧. નાગનરેસર હો કે વંશ ઉદ્યોતકરૂ, લદ્દાએ જાયા હો કે પ્રત્યક્ષ દેવતરૂ; ભાતુ લંછન હો કે મિલવા મન તલસે, તસ શુભ સુણિયા હો કે શ્રવણે અમી વરસે. ૨. આંખડી લીધી હો કે જો હોએ સુજ મનને, પાંખડી લીધી હો કે અથવા જો તનને; મનહ મનો-રથ હો કે તો સવિ તુરત ફળે, તુજ સુખ દેખવા હો કે હરખીત હેજ મળે. ૩. આહા હુંગર હો કે હરીયા નદીય ઘણી, પણ શક્તિ ન તેહવી હો કે આવું તુજ લણી; તુજ પાય સેવા હો કે સુરવર કોહિ કરે, જો જોક આવે હો કે તો સુજ દુઃખ હરે. ૪. અતિ ઘણું રાતી હો કે અગ્નિ મળઠ સહે, ઘણુયું હણીયે હો કે દેશ વિયોગ લહે; પણ ગિરુઆ પ્રભુયું હો કે રાગ તે હરિત હરે, વાચક જશ કહે હો કે ધરીએ ચિત્ત ખરે. ૫.

૧૧ શ્રી વજ્રધરજન-સ્તવન.

[માહરા સુગુણ સનેહા પ્રભુજી—એ દેશી.]

શંખ લંછન વજ્રધર સ્વામી, માતા સરસ્વતી સુત શિવગામી હો; લાવે લવિ વંદો. નરનાથ પદ્મરથા જાએ, વિજયાવતી ચિત્ત મુહાયો હો. ભાં ૧. ખંડ ધાતકી પશ્ચિમ ભાગે, પ્રભુ ધમધુરધર જાગે હો; ભાં વચ્છવિજયમાં નયરી સુસીમા, તિહાં થાપે ધમની સીમા હો. ભાં ૨. પ્રભુ મનમાં અમ વસવું જેહ, સુપને પણ હુલંલ તેહ હો; ભાં પણ અમ મન પ્રભુ જો વસશે, તો ધમની વેલ ઉલ્લસશે હો. ભાં ૩. સ્વરૂપ ને પ્રભુ સુખ નિરખતા, અમે પાસું સુખ હરખતા હો; ભાં જેહ સુપન રહિત

કહિયા દેવા, તેહથી અમે અધિક કહેવા હો. ભાં ૪. મણિ માણિક. કનકની કોટિ, રાણિમ ઋદ્ધિ રમણી બેઠિ હો, ભાં પ્રભુ દરશનના સુખ આગે, કહો અધિકેર કુણ માગે હો. ભાં ૫. પ્રભુ દરશકી પણુ ભેટયા, તેણે મેમે દુઃખ સવિ મેટયા હો; ભાં ગુરુ શ્રીનયવિજય સુશીશ, પ્રભુ ધ્યાન રમે નિશદીશ હો. ભાં ૬.

૧૨ શ્રી ચંદ્રાનન જિન-સ્તવન.

(માહરી સહિરે સમાણી-એ દેશી)

નલિનાવતી વિજય જયકારી, ચંદ્રાનન ઉપગારીરે; સુણુ વીનતી મોરી. પશ્ચીમ અરધે ખાતકી ખંડે, નયરી અયોધ્યા મંડેરે. સું ૧. રાણી લીલાવતી ચિત્ત મુહાયો, પદ્માવતીનો જાયોરે; સું નૃપ વાલ્મીક કુળે તું હીવો, વૃષભ લંછન ચિરંજીવોરે. સું ૨. કેવલજ્ઞાન અનંત ખળનો, નહી તુજ જગમાંહે છાનોરે; સું તેહનો લવ દેતાં શું નાસે, મનમાહે કાંઈ વિમાસેરે. સું ૩. રચણુ એક દિયે રચણુ બરીયો, જો ગાજ'તો દરીયોરે; સું તો તેહને કાંઈ હાણુ ન આવે, દોષ તે સંપત્તિ પાવેરે. સું ૪. અલિ માયે પરિમલ લવ પામી, પકજ વન નહિ ખામીરે; સું અંખ લુખ કોટિ નવિ છીજે, એકે પિક સુખ હીજેરે. સું ૫. ચંદ્રકિરણુ વિસ્તારે છોધું, નવિ હોયે અમીયમાં ઓધુંરે; સું આશા-તારક હે બહુત નિહોરા, તે હોવે સુખિત ચકોશરે. સું ૬. તિમ જો ગુણુ લવ દિઓ તુમ હોજે, તો અમે હીપુ' તેજેરે, સું વાચક જથ કહે વાંછિત દેશો, ધમ'નેહ નિર-વહેશોરે. સું ૭.

૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુ જિન-સ્તવન.

(સરવર પાણી હું ગઈ મા મોરીરે-એ દેશી)

દેવાનંદ નરીંદનો, જનરંજનોરે લાલ, નંદન અંદનવાણીરે દુઃખલંજનોરે લાલ. રાણી સુગંધા વાલહોરે, જં કમલ લંછન સુખખાણુરે. હું ૧. પુષ્કરદીવ પુષ્કલાવધરે, જં વિજય વિજય સુખકારરે; ચંદ્રબાહુ પુંદરિકાણીરે, જં નગરીઓ કરે વિહારરે. હું ૨. તસ ગુણુગણુગંગાજલેરે-જં, સુજ મન પાવન કીધરે; દુઃખં ફિરિ તે મેલું કિમ હુવેરે-જં, અકરણુનિયમપ્રસિદ્ધરે. દુઃખં ૩. અંતરંગ ગુણુ ગોહડીરે-જં, નિશ્ચય સમકિત તેહરે; દુઃખં વિરલા કોઈકે જાણુશેરે-જં, તે તો અગમ અછેહરે. દુઃખં ૪. નાગર જનની ચાતુરીરે-જં, પામર જાણુ કેમરે; દુઃખં તિમ કુણુ જાણુ સાંધશુંરે-જં, અમ નિશ્ચયનય પ્રેમરે. દુઃખં ૫. સ્વાહ સુધાનો જાણુતોરે-જં લલિત હોયે કંકજરે; દુઃખં પણુ અવસરે જો તે લહેરે-જં, તે દિન માને ધજરે. દુઃખં ૬. શ્રીનયવિજય નિપુધ તણોરે-જં, સેવક કહે સુણો દેવરે; દુઃખં ચંદ્રબાહુ! સુજ હીજીએરે-જં, નિજ પયપંકજ સેવરે. દુઃખં ૭.

૧૪ શ્રી ભુજંગ જિન-સ્તવન.

[મહાવિદેહ ખેત્ર સોહામણુરે-એ દેશી.]

ભુજંગદેવ જાવે લજો, રાય મહાગણ નંદ લાલરે; મહિમા કુળે હંસલો, કમલ

લછનં સુખકંહ લાલરે. ભુ૦ ૧. વપ્રવિજય વિજયાપુરી, કરે વિહાર ઉચ્છાહ લાલરે; પૂરવ અરધે પુખખરે, ગંધસેનાનો નાહ લાલરે. ભુ૦ ૨. કાગળ લિખવો કારમો, આવે જો દુરજન હાથ લાલરે, અણુમિલવું દ્વંતરે, ચિત્ત ફિરે તુમ સાથ લાલરે. ભુ૦ ૩. કિસી ઈસારત કીજીયે, તુમે જાણો છો જગભાવ લાલરે, સાહિબ જાણુ અજાણુને, સાહસું કરે પ્રસ્તાવ લાલરે. ભુ૦ ૪. ખિજમતમાં ખામી નહી, મેલ ન મનમાં કોય લાલરે, કંઝણપૂરણ લોયણે, સાહસું કાંઈ ન જોય લાલરે. ભુ૦ ૫. આસંગો મોટા તણો, કુંજર અહુવો કાન લાલરે; વાચક જશ કહે વિનતિ, ભગતિ વસે સુજ માન લાલરે. ભુ૦ ૬.

૧૫ શ્રી ઇશ્વર જિન-સ્તવન.

[રાજા ભે મિલે-એ દેશી.]

(અથવા-ક્રીસવા ચેલા જાણુ ક્રીસકા હો પુત્ત-એ દેશી)

નૃપ ગજસેન જશોદા માત, નંદન ઇશ્વર ગુણુ અવહાત; સ્વામી સેવીએ પુષ્કરવર પૂરવારધ કમ્ભ, વિજય સુસીમા નયરી અમ્ભ. સ્વા૦ ૧. શરી લંછન પ્રભુ કરેરે વિહાર, રાણી ભદ્રાવતીનો ભરતાર; સ્વા૦ ૨. પામે પ્રભુનો દીકાર, ધન ધન તે નરનો અવતાર. સ્વા૦ ૩. ધન તે તન જિન નમીએ પાથ, ધન તે મન જે પ્રભુગુણુ ધ્યાય; સ્વા૦ ૪. ધન તે જીહા પ્રભુ ગુણુ ગાય, ધન્ય તે વેળા વંદન થાય. સ્વા૦ ૫. અણુમિલવે ઉતકંઠા જોર, મિલવે વિરહ તણો ભય સોર; સ્વા૦ ૬. અતરંગ મિલવે જીહા છાંહ, શોકવિરહ જિમ દ્રે પલાય. સ્વા૦ ૭. તું માતા તું બંધવ સુજ, પુંહી પિતા તુંજશું સુજ સુજ; સ્વા૦ ૮. શ્રીનયવિજય વિજયનો શીશ, વાચક જશ કહે પૂરો જગીશ. સ્વા૦ ૯.

૧૬ શ્રી નેમિપ્રભુ જિન-સ્તવન.

[થારે માથે પચરંગી પાથ સોનાચે જોગલો માફલ-એ દેશી.]

(અથવા-આજ હો થારે ફેસરી કસળી ને વાજે મોહરી રે માફલ-એ દેશી)

પુષ્કરવર પૂરવ અરધ ફિવાજે રાજેરે સાહિબજી. નલિનાવતી વિજયે નયરી અથોધ્યા છાજેરે; સા૦ ૧. વીરનરેસર-વંશ-દિણેસર ધ્યાઈએરે; સા૦ ૨. સેનાસુત સાથો ગુણુજી જાણો ગાઈએરે. સા૦ ૩. મોહની. મનવહલ દરસન દુરલભ જાસરે, સા૦ ૪. રવિચરણ ઉપાસી કિરણુવિલાસી ખાસરે; સા૦ ૫. ભવિજનમનરંજન ભાવકભંજન ભગવંતરે, સા૦ ૬. નેમિપ્રભુ વંદું પાપનિકંદું તંતરે. સા૦ ૭. ઘર સુરતર, ફળીયો સુરમણિ મીલીઓ હાથરે, સા૦ ૮. કરી કંઝણ પૂરી અધ ચૂરી જગનાથરે; સા૦ ૯. અમિએ ઘન વૂઠા વળી તૂઠા સવિ દેવરે, સા૦ ૧૦. શિવગામી પામી જો મેં તુજ પદ સેવરે સા૦ ૧૧. ગંગાજલ નાહો હું ઉમાહો આજરે, સા૦ ૧૨. ગુરૂ સંગત સારી મહારી વધારી લાજરે; સા૦ ૧૩. મુહ માગ્યા જાગ્યા પૂરવ પુન્ય અકૂરરે. સા૦ ૧૪. મન લીનો કીનો તુજ ગુણુ પ્રેમ પંદૂરરે. સા૦ ૧૫. તું દોલત-દાતા તું જગત્રાતા મહારાજરે, સા૦ ૧૬. ભવસાયર તારો સારો વાંછિત કાજરે; સા૦ ૧૭. દુઃખ-ચૂરણ પૂરણ કીજે સયલ જગીશરે, સા૦ ૧૮. અરહસ પ્રકાશે શ્રીનયવિજય-સુશીશરે. સા૦ ૧૯.

૧૭ શ્રી વીરમેન જિન-રતવન.

[શ્રીજગદનો વંશ ચતુર્થાદ્ય-એ દેશી.]

પાંચમ ગરબ પુષ્કરદે, વિજય પુષ્કલવદ્ય દીપદે, નયરી પુંડરિગિણી વિહરતા, પ્રભુ નેત્રે રૂપિ ઝીપદે. શ્રીવીરમેન મુદ્દે. ૧. ભાનુસેન ભૂમિપાલનો, અંગજ ગજગતિ વદોદે; શાન્તમેના મનમહોદય, વૃષભ લંછન જિનચંદોદે. શ્રી ૨. મસિ વિણુ જે લિખ્યા નુજ ગુણે, માયર પ્રેમના ગિત્તે; પોછએ તિમ તિમ ઉઘડે, ભગતિ જલે તેહુ નિલયદે. શ્રી ૩. ચક્રવર્તી મન મુખ મદે. અપમકુદે ત્રિણી નામદે; અધિકારે તુજ ગુણુ તેકુથી, પ્રગટ હુઆ પદમ દાસદે. શ્રી ૪. નિજ ગુણુ ગુણિત તે કરી, કીર્તિ મોતીની માળાદે; તે મુજ કંઠે મનોપનાં, દીપે પ્રકટમાળાદે. શ્રી ૫. પ્રગટ હુએ જિમ જગતમાં, શોભા સેવક કેરીદે; વાચક જશ કો નિમ કરો, અલિખા પ્રીતધણેરીદે. શ્રી ૬.

૧૮ શ્રી મહાભદ્ર જિન-રતવન.

[આજ દો છાંદે-અથવા કેમગી ખાગે સાહિબોછ-એ દેશી.]

દેવરાયનો નંદ, માત ઉમા મન ચંદ, આજ હો રાણીદે સૂરિકાંતા કંત મેળામાં. ૧. પુષ્કર પાંચમાધ, વિજય તે વપ્ર મુખદ; આજહો નયરીદે વિજયાએ નિલે ગુણુનીચો. ૨. માહાભદ્ર જિનરાય, ગજ લંછન જસ પાય; આજહો સોહદે મોહે મન ભદ્રકાંતે યાવળો. ૩. નેહમુ મુજ અતિ પ્રેમ, પર મુર નમવા નેમ; આજહો રંજેદે દુખ ભંજે પ્રમુ ગુજ તે ગુણો. ૪. ધર્મયૌવન નવરંગ, સમકિત પામ્યો ચંગ; આજહો તાલીતો લાડી મુમતિ તે મેલયો. ૫. ચરણધર્મ અવહાત, તે કન્યાનો તાત; આજહો માહારં પ્રમુજને તે છે વશ મહા. ૬. શ્રીનયવિજયમુશિષ્ય, જશ કહે સુણો જગદીશ. આજસે તારોદે દુઃ સેવક હેવ । કરો દયા. ૭.

૧૯ શ્રી ચંદ્રયશા જિન-રતવન.

ચંદ્રયશા જિનરાણીઓ, મનમોહન મેદે. પુષ્કરદીવ મોઝાર; મં પશ્ચિમ અરથ મેળામાં. ૧. વન્દવિજય ચંગાર. મં ૧. નયરી મુસીમા વિચરતા, મં સંવરમૂપ કુન્દલદ; મં ચંદી લંછન પદમાવતી, મં વસુધ ગંગા નંદ. મં ૨. કટિ-લીલાએ દેવદી, મં ને હાથે ગયો રાન; મં હાથે દિમકર નુજ મુખે, મં હુણ્ય વળે નદી વાન. મં ૩. નુજ હેમનમી લાણ્યાં, મં કમળ ગયાં જળમાંદી; મં અક્ષિપતિ પાતાળે મંડો, નં હાથે લાલન નુજ ખાંદી. મં ૪. છત્રે દિનકર તેજમુ, મં કિરતો રતે નં મંડ; મં નિદ ન માયે નેદન, મં નેદ મન ખેદ અવ્યાસ. મં ૫. ઈમ છત્રે નું જાનન, મં હરી લીંગે વિત્ત રતન; મં ખંધુ દહાવો જગતના. મં તે કિમ રૂપે વપમજ. મં ૬. રૂપિ નું આદો નુમતણી, મં હું સેવું નુજ પય; મં ચરણ કરે ભદ્રધાનધુ, મં જશ કહે તસ મુખ યાવ. મં ૭.

૨૦ શ્રી અર્જુનવીર્ય જિન-રતવન.

[દેવ દાસી કાં દાસી, કુમનિ!-એ દેશી.]

કેવ પુષ્કર પાંચમ રંજે, વિજય નલિનાવદ્ય મોહે; નયરી અયોધ્યામંડ

સ્વસ્તિક લાંછન જિન જગ મોહેરે; ભવિઆં! અન્નિતવીચં જિન વંદો. ૧. રાજપાલ કુળ સુગટ નગીનો, માત કનિનિકા બયો; રતનમાળા રાણીનો વહ્લભ, પરતક્ષ સુરભણિ પાયોરે. ભ૦ ૨. દુરજનશુ કરી જે હુઓ દ્વષણ, હુયે તસ શોષણ ઈહા; એહવા સાહિબના ગુણ ગાઈ, પવિત્ર કંઈ હું જીહારે. ભ૦ ૩. પ્રભુ-ગુણગણ ગંગાજળે ન્હાઈ, ક્રીયો કર્મમળ દૂરે; સનાતક પદ જિન ભગતે લહિયે, ચિદાનંદ ભરપૂરે. ભ૦ ૪. જે સંસર્ગ અલોહારોપે, સમાપત્તિ મુનિ માને; તે જિનવર ગુણ ગુણતાં લહિયે, જ્ઞાન ધ્યાન લય તાને. ભ૦ ૫. સ્પર્શજ્ઞાન ઇણિપરે અનુભવતાં, દેખીજે નિજરૂપ; સકળ ભોગ જીવન તે પામી, નિસ્તરિયે ભવકૂપરે. ભ૦ ૬. શરણુ-ત્રાણુ-આલંબન જિનજી, કોઈ નહી તસ તોલે; શ્રીનયવિજયવિજયુધ-પયસેવક, વાચક જશ ઇમ બોલેરે. ભ૦ ૭. ઇતિ ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત વિહરમાન જિન-વીશી સંપૂર્ણ.

શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત વિહરમાન જિન વીશી સ્તવનો

૧ શ્રી સીમંધરજિન સ્તવન.

શ્રી સીમંધર જિનવર સ્વામી, વિનતડી અવધારે; શુદ્ધધર્મ પ્રગળ્યો જે તુમચો, પ્રગટયો તેહ અન્હારો રે સ્વામી; વિનવીયે મનરંગે. ૧. જે પરિણામિક ધર્મ તુમારો, તેહવો અણ્યો ધર્મ; શ્રદ્ધાભાસન રમણ વિયોગે, વલગ્યો વિભાવ અધર્મરે, સ્વામી વિં ૨. વસ્તુ સ્વભાવ સ્વભતિ તેહનો, મૂળ અભાવ ન થાય; પરવિભાવ અનુગત પરિણતથી, કરમે તે અવસાયરે, સ્વામી વિં ૩. જે વિભાવ તે પણ નૈમિત્તિક, સંતતિભાવ અનાદિ; પરનિમિત્ત તે વિષય સંગાદિક, તે સંયોગે સ્થાદિરે. સ્વામી વિં ૪. અશુદ્ધ નિમિત્ત એ સંસરતા, અત્તાકત્તા પરનો; શુદ્ધ નિમિત્ત રમે જળ ચિદધન, કરતા ભોકતા ઘરનોરે, સ્વામી વિં ૫. જેહના ધર્મ અનંતા પ્રગટયા, જે નિજ પરણિત વરીયે; પરમાત્મજિનદેવ અમોહી, જ્ઞાનાદિક ગુણદરિયોરે, સ્વામી વિં ૬. આલંબન ઉપદેશ કરી તે, શ્રીસીમંધર દેવ; લજ્યે શુદ્ધનિમિત્ત અનોપમ, તણ્યે ભવભય ટેવરે, સ્વામી વિં ૭. શુદ્ધદેવ આલંબન કરતાં, પરહરીયે પરભાવ; આત્મધર્મ રમણ અનુભવતાં, પ્રગટે આત્મ ભાવરે, સ્વામી વિં ૮. આત્મગુણ નિરમલ નિપજતાં, ધ્યાનસમાધિ સભાવે; પૂજાનંદ સિદ્ધતા સાધી, દેવચંદ્રપદ પાવેરે સ્વામી. વિં ૯.

૨ શ્રી યુગમંધરજિન સ્તવન.

(દેશી નારાયણાની.)

શ્રીયુગમંધર વીનવુરે, વીનતડી અવધારે; હયાળરાય. અ પરપરણિતિ રંગશીરે, મુજને નાથ ઉગારે. હ૦ શ્રીં ૧. કારક આહક ભોગ્યતારે, મેં કીધી મહારાયરે; હ૦ પણ તુજ સરિખો પ્રભુ લહિરે, સાચી વાત કહાયરે. હ૦ શ્રીં ૨. યદ્યપિ મૂળસ્વભાવમેરે, પરકર્તૃત્વવિભાવરે; હ૦ અસ્તિધર્મ એ માહરોરે, એહનોત્તમભાવરે. હ૦ શ્રીં ૩. પરપરણામિકતા-હારે, લહિ પરકારણ્યોગરે; હ૦ ચેતના પરગત થઈરે, રાચી પુદ્ગલ ભોગરે; હ૦ શ્રીં ૪. અશુદ્ધનિમિત્ત તો જહઅછેરે; વીરય શક્તિ વિહીનરે; હ૦ તુ' તો વીરજ જ્ઞાનથીરે, સુખ

અનંતે લીનરે. ૬૦ શ્રી. ૫. તિષ્ઠ કારણ નિરથે કપેરે, સુજ નિજ પરણિત લોગરે; ૬૦
તુજ સેવાથી નીપજેરે, લાજે ભવભય શોગરે. ૬૦ શ્રી. ૬. શુદ્ધરમણઆનંદતારે, પ્રવનિસંગ
સ્વભાવરે, સકલ પ્રદેશ અમૂર્તતારે, ધ્યાતાં સિદ્ધ ઉપાયરે. ૬૦ શ્રી. ૭ સમ્યગતત્વ જે
ઉપદેશરે, સુણતાં તત્વ જણાયરે; ૬૦ અધ્યાજ્ઞાને જે અદ્વોરે, તેહિજ કાર્ય કરાયકે ૬૦ શ્રી.
૮. કાર્ય કચી કરતા થયોરે, કારક સવિ પલટાયરે; ૬૦ આતમગતે આતમરમેરે, નિજ
ધર મંગળ થાયરે; ૬૦ શ્રી. ૯. પ્રાણશરણ આધારછોરે, પ્રભુજી ભવ્ય સહાયરે; ૬૦
દેવચંદ્રપદ નીપજેરે, જિનપદકળસુપસાયરે ૬૦ શ્રી. ૧૦.

૩ શ્રી. બાહુજિન સ્તવન.

(સંભવજિન અવધારીયે-એ દેશી.)

બાહુજિણુંદ ક્યાભઈ, વરતમાન ભગવાન પ્રભુજી; મહાવિદેહે વિચરતા, કેવલજ્ઞાન
નિધાન. પ્ર. બા. ૧. દ્રવ્યથકી છકાયને, નહણે જેહ લગાર; પ્ર. ભાવહયા પરિણામનો, એહિજ
છેવ્યવહાર. પ્ર. બા. ૨. રૂપઅનુત્તરદેવથી, અનંતગુણો અભિરામ; પ્ર. ભોતાં પણ જગણવને,
ન વધે વિષયરામ. પ્ર. બા. ૩. કમંઉદે જિનરાજનો, ભવિજન ધર્મ સહાય; પ્ર. નામા-
દિકે સંભારતાં, મિથ્યા દોષ વિલાય. પ્ર. બા. ૪. આતમગુણ અવિરાધના, ભાવહયા ભંડાર.
પ્ર. ક્ષાયકગુણપર્યાયમે, નવિ પરધર્મ પ્રચાર. પ્ર. બા. ૫. ગુણગણપરણુતિ પરણુમે,
બાધકભાવ વિહીન. પ્ર. દ્રવ્યઅસંગી અન્યનો, શુદ્ધ અહિંસક પીન. પ્ર. બા. ૬. ક્ષેત્રે
સર્વ પ્રદેશમે, નહી પરભાવ પ્રસંગ; પ્રે. અતનુઅયોગી ભાગથી, અવગાહના અભંગ.
પ્ર. બા. ૭. ઉત્પાદ વ્યય પ્રવપણે, સહેજે પરણિત થાય; પ્ર. છેદન યોજયતા નહી,
વસ્તુસ્વભાવ સમાય. પ્ર. બા. ૮. ગુણપર્યાય અનંતતા, કારક પરણિત તેમ; પ્ર. નિજ
નિજ પરણિત પરણુમે, ભાવ અહિંસક એમ. પ્ર. બા. ૯. એમ અહિંસકતામઈ, કીકી તું
જિનરાજ; પ્ર. રક્ષક નિજ પર જીવનો, તારણુતરણુજહાજ. પ્ર. બા. ૧૦. પરમાતમ
પરમેસર, ભાવહયાદ્યતાર; સેવો ક્યાવો એહને, દેવચંદ્ર સુખકાર, પ્ર. બા. ૧૧.

૪ શ્રી સુબાહુજિન સ્તવન.

(માહુરો બહાલો પ્રદાચારી-એ દેશી.)

શ્રીસુબાહુજિન અંતરભામી, સુજમનનો વિસરામીરે; પ્રભુ અંતરભામી. આતમ-
ધર્મતણે આરામી, પરપરણુતિનિકામીરે. પ્ર. ૧. કેવળજ્ઞાન અનંત પ્રકાશી, ભવિજન
કમળવિકાસીરે; પ્ર. ચિદાનંદન તત્વવિલાસી, શુદ્ધસ્વરૂપ નિવાસીરે. પ્ર. ૨. અણ્યે
હું મોહાદિક છળીઓ, પરપરણિતશું મળીયોરે; પ્ર. હવે તુજ સમ સુજ સાહિબમિલીયો,
તિષ્ઠ સવિ ભવભય ટળિયોરે ક્યેસ્વભાવે પ્રભુ અવધારી, કુધ્યાતા પરણુત વારીરે; પ્ર.
ભાસનવિયંએકતાકારી, ધ્યાન સહજ સંભારીરે. પ્ર. ૪. ધ્યાતા ક્યેય સમાધિ અલેહે,
પરપરણિત વિછેદરે; પ્ર. ધ્યાતા સાધક ભાવ ઉછેદે, ક્યેયસિદ્ધતા વેદરે. પ્ર. ૫. દ્રવ્યક્રિયા
સાધનવિધિ યાચી, જે જિન આગમવાચીરે, પ્ર. પરણુતિ વૃત્તિ વિભાવે રાચી, તિષ્ઠ
નવિ થાયે સાચીરે. પ્ર. ૬. પણ નવિ ભય જિનરાજ પસાયે, તત્વ રસાયણ પાયેરે; પ્ર. પ્રભુ

ભગતે નિજ ચિત્ત વસાઈ, ભાવરોગ મિટ બયેરે. મં ૭. જિનવર વચન અમૃત અનુ-
સરીયે, તત્ત્વરમણ આહરીયેરે; મં ૮. દ્રવ્યભાવ આશ્રવ પરહરીયે, દેવચંદ્રપદ વરીયેરે. મં ૮.

૫ શ્રી સુભતજિન સ્તવન.

(દેહુ દેહુ નણુંદ હઠીલી-એ દેશી.)

સ્વામિસુભત સુહાયા, હીડાં આણુંદ ઉપાયારે, મનમોહનાજિનશયા. જિણે પૂરણ-
તત્ત્વ નિપાયા, દ્રવ્યાસ્તિક નય કહરાયારે. મં ૧. પરપાયાસ્તિકનયરાયા, તે મૂળ સ્વભાવ
સમાયારે; મં ૨. જ્ઞાનાદિક બે સ્વપરાયા, નિબંધાયકરણ વરતાયારે; મં ૩. અંસનયમાગ
કહાયા, તે વિકલ્પભાવ સુણાયારે; મં ૪. નયચાર તે દ્રવ્ય મપાયા, શબ્દાદિકભાવકહાયારે.
મં ૫. હુનંત તે સુના ચલાયા, એકત્વ અલેહે ધ્યાયારે; મં ૬. તે સર્વ પરમાર્થ સમાયા,
તસુ વર્તન લેહ ગમાયારે. મં ૭. સ્વાદ્વાદિ વસ્તુ કહીજે, તસુ ધર્મ અનંત લહીજેરે;
મં ૮. સામાન્ય વિશેષનો ખામ, તે દ્રવ્યાસ્તિક પરિણામરે. મં ૯. જિનરૂપે અનંત ગણીજે,
તે દિવ્યજ્ઞાન બાણીજેરે; મં ૧૦. શ્રુતજ્ઞાને નયપથ લીજે, અનુભવ આશ્વાહન કીજેરે. મં ૧૧.
પ્રભુશક્તિ વ્યક્તિ ઇક ભાવે, શુણ્ણસવં રહ્યા સમ ભાવેરે, મં ૧૨. માહરે સત્તા પ્રભુ સરખી,
જિનવચન પસાયે પરખીરે. મં ૧૩. તું તો નિજ સંપતિ લોગી, હું તો પરપરણુતિ
ચોગીરે; મં ૧૪. તિણે તુમ્હ પ્રભુ માહરા સ્વામી, હું સેવક તુજ શુણ્ણામીરે. મં ૧૫. એ
સમ ધે ચિત્ત સમવાયે, સુજ સિદ્ધિનો કારણ થાયેરે; મં ૧૬. જિનરાજની સેવના કરવી, ઈયેમ
ધાણુ ધરવીરે. મં ૧૭. તું પૂરણપ્રજ્ઞ અરૂપી, તું ક્યાનાનંદ સ્વરૂપીરે; મં ૧૮. ઇમ તત્ત્વાલંબન
કરીયે, તો દેવચંદ્રપદ વરીયેરે. મં ૧૯.

૬. સ્વયંપ્રભજિન સ્તવન.

(મો મનડો હેહાઉહો મિસરિ ઠાકુરો મહદરો-એ-દેશી)

સ્વામિસ્વયંપ્રભુને હો બહુ ભામણે, હરજે વાર હજાર; વસ્તુધરમ પૂરણ જસુ
નીપનો, ભાવકૃપા કરતાર. સ્વાં ૧. દ્રવ્ય ધરમતે હો ભેગ સમારિવા, વિષયાદિક પરિ-
હાર; આતમશાંકત સભાવ સુધર્મનો, સાધનહેતુ ઉદાર. સ્વાં ૨. ઉપશમ ભાવેહો
મિશ્રશાયક પણે. જે નિજ શુચ પ્રાગ્ભાવ; પૂર્ણાવસ્થાને નીપજાવતો, સાધન ધર્મસ્વભાવ.
સ્વાં ૩. સમકિત શુણ્ણી હો શૈલેશી લગે, આતમ અનુગતભાવ; સંવર નિર્જરાહો
ઉપાદાન હેતુતા, સાધ્યાલંબન દાવ. સ્વાં ૪. સકલ પ્રદેશીહો કર્મ અભાવતા, પૂર્ણા-
નંદ સ્વરૂપ; આતમ શુણ્ણનેહો જે સંપુર્ણતા, સિદ્ધસ્વભાવ અનૂપ. સ્વાં ૫. અચલ અભા-
ધિત હો જે નિસ્સંગતા, પરમાતમ ચિદ્રૂપ; આતમસોગીહો રમતા નિજ પદે, સિદ્ધ-
રમણ એ રૂપ સ્વાં ૬. એહવો ધર્મહો પ્રભુને નીપનો, ભાખ્યો એહવો ધર્મ; જે આદ-
રતાહો ભવિષ્ય શુચિ હોવે, ત્રિવિધ વિહારી કર્મ. સ્વાં ૭. નામ ધરમ હો કવણુ ધરમ
તથા, દ્રવ્ય ક્ષેત્ર તિમ કાળ; ભાવ ધરમના હો હેતુ પણે ભલા, ભાવ વિના સહુ આળ. સ્વાં
૮. શ્રદ્ધા ભાસન હો તત્ત્વ રમણ પણે, કરતાં તન્મયભાવ; દેવચંદ્ર જિનવર પદ સેવતાં
મગટે વસ્તુ સ્વભાવ. સ્વાં ૯.

૭. શ્રી રૂપભાનન જિન રતવન.

(વીરારે ગોડી પાસને-એ દેશી.)

શ્રી રૂપભાનન વાંદીયે. અચલ અનંત ગુણવાસ; જિનવર. ક્ષાયક ચારિત્ર લોગથી, જ્ઞાનાનંદ વિદ્યાસ જિં શ્રીં ૧. જે પ્રસન્ન પ્રભુ મુખ શ્રદ્ધે, તેહિજ નયન પ્રધાન; જિં જે જિનવરને નામીયે મસ્તક તેહ પ્રમાણુ. જિં શ્રીં ૨. અરિહા પદકજ અરચીયે, સલહી જે તે હૃદય; જિં પ્રભુગુણ ચિંતનમે રમે, તેહ જનમ મુકયથ્ય. જિં શ્રીં ૩. જાણોછો સહુ જીવની, સાધક બાધિક ભાંત; જિં પણ શ્રીમુખથી સાંભળે, મન પામે નિરાંત. જિં શ્રીં ૪. તીન કાળ જાણુગ ભણી, શું કહિયે વારંવાર; જિં પૂર્ણાનંદ પ્રભુતણો, ધ્યાન તે પરમ આધાર. જિં ૫. કારણથી કારજ હુવે, એ શ્રીજિનમુખ વાણુ; જિં પુષ્ટ હેતુ મુજ સિદ્ધતા, જાણી કીધ પ્રમાણુ. જિં ૬. શુદ્ધ તત્વનિજ સંપદા. જ્યાં લગે પુણું ન થાય. જિં ત્યાં લગે જગ ગુરૂદેવના, સેવું ચરણ સહાય. જિં શ્રીં ૭. કારજ પૂર્ણ કરયા વિના, કારણ કેમ મુકાય; જિં કાચં રૂચિ કારણતણા, સેવે શુદ્ધ ઉપાય. જિં શ્રીં ૮. જ્ઞાન ચરણ સંપુર્ણતા, અબ્યાબાધ અમાય; જિં દેવચંદ્ર પદ પામીયે, શ્રી જિનરાજ પસાય. જિં શ્રીં ૩.

૮. શ્રી અનંત વીરજિન રતવન.

અનંતવીરજ જિનરાજનો, શુચિ વીરજ પરમ અનંતરે; નિજ આતમ ભાવે પર-ણ્યે, શુણુ વૃત્તિ વરતનાવંતરે; મન મોહ્યો અન્હારે પ્રભુ ગુણે. ૧. યદ્યપિ જીવ સહુ સદા, વીરજગુણ સત્તાવંતરે; પણ ક્રમે આવૃત તથા, બાળ બાધક ભાવ લહંતરે. મં ૨. અદ્ય વીરજ કયોપશમ અછે, અવિભાગ વરગણાપરે; પુડુગગુણ એમ અસંખથી, થાયે યોગ સથાન સરૂપરે. ૩. સુહુમ નિગોદી જીવથી, ભેસજીવર પજજતરે; યોગનાં કાણુ અસંખછે, તરતમમાંદે પરાયતરે. ૪. સંયમને યોગે વીયતે, તુન્હે કીધો પંડિત દક્ષરે; સાધ્યરસી સાધકપણે, અભિસંધિ રચ્યો નિજ લક્ષરે. મં ૫. અભિસંધિ અબંધક નીપને, અનાભ-સંધિ અબંધક થાયરે; થિર એકતત્વતા વરતતો, તે ક્ષાયકશક્તિ સમાયરે. ૬. ચક્રજમન નાય સંયોગતા, તાજ કીધ અયોગી ધામરે; અકરણ વીર્ય અનંતતા, નિજગુણ સહકાર અકામરે. ૭. શુદ્ધઅચલ નિજવિયંની, નિરૂપાધિક શક્તિ અનંતરે; તે પ્રગટી મેં જાણી સહી, તિણુ તુમહિજ દેવ મહંતરે. મં ૮. તુજ જ્ઞાને ચેતના અનુગમી, મુજ વીર્ય સ્વરૂપ સમાયરે; પંડિત ક્ષાયકતા પામશે, એ પૂરણ સિદ્ધિ ઉપાયરે. મં ૯. નાયક તારક તું ધણી, સેવનથી આતમ શુદ્ધરે; દેવચંદ્રપદ સંપને, વરપરમાણુંદ સમૃદ્ધરે. ૧૦.

૯ શ્રી સૂરપ્રભજિન રતવન.

(દેશી કઠખાની.)

સૂરજગદીશની વીક્ષુ અતિ સૂરતા, તિણે ચિરકાલનો મોહજીત્યો. ભાવચ્યાદ્રાહતા શુદ્ધ પરગાસકરી, નીપનો પરમપદ જગવહીતો. સૂં ૧. પ્રથમ મિથ્યાત્વ હુણિ શુદ્ધકંસણુનિ-પુણુ, પ્રગટ કરિ જેણુઅવિરતિ પ્રણાસી. શુદ્ધ ચારિત્ર અતવીર્ય એકત્વથી, પરણાત કહુ-

વતા સવિવિષ્ણસી સૂં ૨. વારિ પરભાવની કૃતૃતા મૂળથી, આત્મ પરણામ કૃતૃત્વધારી; શ્રેષ્ઠિ આરોહતાં વેદ હાસ્યાદિની, સંગમીચતના પ્રભુ નિવારી. સૂં ૩. લેહજાને યથા-વસ્તુતા ઓળખી, દ્રવ્યપર્યાયમે થઈ અલેદી; ભાવસવિકલ્પતા છેદ કેવલ સકલ, જ્ઞાન-અનંતતા સ્વામિ વેદી. સૂં ૪. વીર્યાક્ષાયકળમે અપલતા યોગની, રોષિ ચેતન કર્યો સૂચિ અલેશી; ભાવશૈલેસીમે પરમ અકીચ થઈ, ક્ષય કરી અચાર તનુ કમં શેષી. સૂં ૫. વણું રસ ગંધ વિનુ ફરસ સંસ્થા વિનુ, યોગનનુ સંગવિનુ જિનઅરૂપી; પરમ આનંદ અત્યંત સુખ અનુભવિ, તત્ત્વ તન્મય સદા ચિતસ્વરૂપી. તાહરી શૂરતા ધીરતા તીક્ષ્ણતા, દેખિ સેવકતણે ચિત્ત રાચ્યો; રાગ સુપ્રસસ્થથી શુદ્ધી આશ્રિયતા, શુણીઅહભુતપણે ભવ માચ્યો. સૂં આત્મશુણુ રૂચિ થઈ તત્ત્વસાધનરસી, તત્ત્વનિબપતિ નિર્વાણપાવે; દેવચંદ્ર શુદ્ધ પર-આત્મ સેવનથકી, પરમ આત્મીક આનંદ પાવે. સૂં

૧૦ શ્રી વિશાળજિન સ્તવન.

(પ્રાણી વાણી જિન તણી—એ દેશી.)

દેવવિશાળજિણુંકની, તુમે ધ્યાવો તત્ત્વસમાધિરે; ચિદાનંદરસ અનુભવી, સહજ અકૃત નિરૂપાધિરે; અરિહંત પદ વંદીયે, શુણુવંતરે. શુણુવંત અનંત મહંત સ્તવો ભવતારણો, ભગવંતરે ૧. ભવ ઉપાધિ ગદ ટાળવા, પ્રભુભે વેદ અમોઘરે; રત્નત્રય ઓષધ કરી, તુમે તારયા ભવિજન ઓઘરે. અં ૨. ભવસુદ્રજળ તારવા, નિરભમિક સમ જિન-રાજરે; અરણુજિહ્વાને પામીયે, અક્ષય શિવનગરનું રાજરે. અં ૩. ભવઅટવી અતિ ગહનથી, પારગ પ્રભુભ સથવાહરે; શુદ્ધમાર્ગદર્શકપણે, યોગખેમાંકર નાહરે. અં ૪. રક્ષક જન છ કાયના, વળિ મોહનિવારક સ્વામરે; શ્રમણસંધરક્ષક સદા, તિણે ૧૦૫૫૫ અભિરામરે. અં ૫. ભાવઅહિંસક પૂણુંતા, માહણુતા ઉપદેશરે; ધર્મઅહિંસક નીપનો, માહણુજગદીશ વિશેષરે. અં ૬. પુષ્ટકારણુ અરિહંતભ, તારક જ્ઞાયક મુનિચંદ; મોચક સર્વ વિભાવથી, ભુપાવે મોહઅરિંદરે. અં ૭. કામકુલ સુરમણિ પર, સહજ ઉપગારી યાચરે; દેવચંદ્ર સુખકર પ્રભુ, શુણુગેહ અમોહ અમાચરે. અં ૮.

૧૧. શ્રી વજ્રધરજિન સ્તવન.

(નદી યમુનાકે તીર—એ દેશી.)

વિહરમાન ભગવાન સુણો મુજ વીનતી, જગતારક જગનાથ અણે ત્રિભુવનપતી; ભાસક લોકાલોક તણે ભણો છતિ, તો પણુ વિતકવાત કહું છુંતુજપ્રતિ. ૧. હું સરૂપ-નિજ છેડિ રમ્યો પરપુદગલે, ઝીદ્યો ઉદ્ધટ આણી વિષયતૃષ્ણાલે, આશ્રવળંધવિ-ભાવ કરૂં રૂચિ આપણી, ભૂદ્યો મિથ્યાવાસ દોષ દેઉં પર ભણી. ૨. અવશુણુ ઈંકણુ કાજ કરૂં જિનમતક્રિયા, ન તણું અવશુણુચાલ અનાદિની જે પ્રીયા; દૃષ્ટિરાગનો પાપ તંહુ સમાકત ગિણું, સ્યાદવાદની રીત ન દેણું નજપણું, ૩. મન તનુ અપલ સ્વભાવ વચન એકાંતતા, વસ્તુ અનંત સ્વભાવ નશાસે જે છતા; જે લોકોત્તરદેવ નમું લોકીકથી

૧ એટલ એવાળીયા—એવાળા ધણી.

ફલ'લ સિદ્ધસભાવ પ્રભો તહકીકથી. ૪. મહાવિદેહ મઝારકે તારકે જિનવરૂ, શ્રોવજધર અરિહંત અનંતગુણા કરૂં; તે નિર્વામિક શ્રેષ્ઠ સહી મુજ તારશે, મહાવૈદ્ય ગુણયોગ ચોગભવ વારશે. ૫. પ્રભુ મુખ ભવ્ય સ્વભાવ મુણુંને માહરો, તો પામું પ્રભોદ એહ ચેતન ખરો; ધાયે શિવપદ આશ રાસ મુખવૃંદની, સહજ સ્વતંત્ર સ્વરૂપ ખાણુઆણુંદની. ૬. વળગ્યા બે પ્રભુનામ ધામ તે ગુણતણા, ધારો ચેતનરામ એહ ચિરવાસના; દેવચંદ્ર જિન-ચંદ્ર રિદય ચિર થાપને, જિનઆણા મુત ભકિત મુકિત મુજ આપને. ૭.

૧૨. શ્રી ચંદ્રાનનજિન સ્તવન.

(વીરાચંદલા-એ દેશી.)

ચંદ્રાનનજિન, સાંભળી એ અરહાસરે; મુજ સેવકે ભણી, છે પ્રભુનો વીસાસોરે. ચં. ૧. ભરતક્ષેત્ર માનવપણોરે; લાપે ફલમકાળ; જિન પૂરવધર રવિરહથીરે, ફલહો સાધન આલોરે. ચં. ૨. દ્રવ્યક્રિયા રૂચિ જીવહારે, ભાવધરમ રૂચિ હીન; ઉપદેશક પણુ તહેવારે, શું કરે જીવ નવીનરે. ચં. ૩. તત્વાગમ બાણુગ તણરે, બહુ જન સંમત બેહ; મૂક હી જન આહરયોરે. મુગુરૂ કહાવે તેહરે. ચં. ૪. આણા સાધ્ય વિના ક્રિયારે, લોકે માન્યોરે ધર્મ; હંસણુ નાણુ ચરિત્રનોરે, મૂળ ન બણ્યો મર્મરે. ચં. ૫. ગમ્ય કદામ્ય સાચવેરે, માને ધર્મ પ્રસિદ્ધ; આતમ ગુણ અકષાયતારે, ધર્મ ન બણે શુદ્ધરે. ૬. તત્વ-રસિકજન થોહલારે, બહુલો જનસંવાહ; બણો છે જિનરાજણરે, સઘળો એહ વિવાહોરે. ચં. ૭. નાથચરણ વંદનતણોરે, મનમાં ઘણો ઉમંગ; પુણ્ય વિના કિમ પામીયેરે, પ્રભુ-સેવનનો સંગરે. ચં. ૮. જગતારક પ્રભુ વાંદીઓરે, મહાવિદેહ મઝાર; વસ્તુધરમસ્થાહ-વાહતારે, મુણિ કરિયે નિરધારે ચં. ૯. તુજ કરૂણા સહુ ઉપરેરે, સરખી છે મહારાથ; પણુ અવરાધક જીવનેરે, કારણ સફળો થાયરે. ચં. ૧૦. એહવા પણુ ભવિજીવનેરે, દેવ-ભગતિ આધાર; પ્રભુ સમરણથી પામીયેરે, દેવચંદ્ર પદ સારરે. ચં. ૧૧.

૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુજિન સ્તવન.

(શ્રી અરનાથ ઉપાસના-એ દેશી.)

ચંદ્રબાહુજિન સેવના, ભવનાશિની તેહ; પરપરણિતના પાસને, નિષ્કાસન રેહ. ચં. ૧. પુદ્ગલભાવ અસંસના, ઉદઘાસનકેત; સમ્યગ્દર્શન વાસના, ભાષણ ચરણ સમેત. ચં. ૨. ત્રિકરણયોગ પ્રશંસના, ગુણસ્તવનારંગ; વંદન પૂજન ભાવના, નિજપાવના અંગ. ચં. ૩. પરમાત્મપદ કામના, કામ નાસન એહ; સત્તા ધરમ પ્રકાશતા, કરવા ગુણગેહ. ચં. ૪. પરમેશ્વર આલંબના, રાખ્યા બે જીવ; નિર્મળ સાધ્યની સાધના, સાધે તેહ સહીવ. ચં. ૫. પરમાનંદઉપાયવા, પ્રભુ પુષ્ટ ઉપાય; તુજ સમ તારક સેવતાં, પરસેવ ન થાય. ચં. ૬. શુદ્ધાત્મ સંપતિતણા, તુમ્હે કારણસાર; દેવચંદ્ર અરિહંતની, સેવા મુખકાર. ચં. ૭.

૧૪ શ્રી ભુજંગદેવજન સ્તવન.

(દેશી-લૂઆરની.)

પુષ્કલાવધવિજયેહોકે વિચરે તીથ'પતી, પ્રભુચરણને સેવેહોકે સુર નર અસુરપતી; જસુ ગુણ પ્રગટયાહોકે સર્વ પ્રદેશમાં. આતમગુણનીહોકે વિકસી અંતરમાં. ૧. સામાન્ય સભાવનીહોકે પરણીત અસહાઈ, ધર્મ વિશેષનીહોકે ગુણને અનુભઈ; ગુણ સકળ પ્રદેશેહોકે નિજ નિજ કાય' કરે, સમુદાય પ્રવત્તે'હોકે કરતા ભાવ ધરે. ૨. જડ દ્રવ્ય ચતુષ્કે-હોકે કરતા ભાવ નહી, સર્વ પ્રદેશેહોકે વૃત્તિ વિભિન્ન કહી; ચેતનદ્રવ્યનેહોકે સકળ પ્રદેશ મળે, ગુણ વરતના વરતેહોકે વસ્તુને સહેજ બળે. ૩ શંકર સહકારેહોકે સહજે ગુણ વરતે, દ્રવ્યાદિક પરણીતીહોકે ભાવે અનુસરતે; દ્વાનાદિક લઙ્ગિધોકે ન હુવે સહાય વિના, સહકાર અક'પેહોકે ગુણની વૃત્તિધના. ૪. પર્યાય અનંતાહોકે જે ઇક કાય'પણે, વરતે તેહનેહોકે બિન-વર ગુણ પમાણે; જ્ઞાનાદિક ગુણનીહોકે વરતના જીવ પ્રતે, ધર્માદિક દ્રવ્યનેહોકે સહકારે કરતે. ૫. આહુક વ્યાપકતાહોકે પ્રભુ તુમ ધર્મ' રમી, આતમ અનુભવથીહોકે પરણીત અન્ય વમી; તુજ શક્તિ અનંતીહોકે ગાતાં ને ધ્યાતાં, મુજ શક્તિ વિકાસનહોકે થાયે ગુણ રમતાં. ૬. ઇમ નિજ ગુણ ભોગીહોકે સ્વામિ ભુજંગ મુદા, જે નિત વંદેહોકે તે નર ધન્ય સદા; દેવચંદ્ર પ્રભુનીહોકે પુન્યે ભગત સધે, આતમ અનુભવનીહોકે નિત્ય નિત્ય શક્તિ વધે ૭.

૧૫ શ્રી ઇશ્વરજન સ્તવન.

(કાળઅનંતાનંત-એ દેશી.)

સેવો ઇશ્વરદેવ, જિણે ઇશ્વરતા નિજ અદ્ભુત વરી; તિરોભાવની શક્તિ, આવિ-ભાવેહો સહુ પ્રગટ કરી. ૧. અસ્તિત્વાદિક ધર્મ', નિમંળ ભાવેહો સહુને સર્વદા; નિત્યત્વાદિ સ્વભાવ, તે પરિણામીહો જડ ચેતન સદા. ૨. કર્તા ભોક્તા ભાવ, કારક આહુકહો જ્ઞાન ચારિત્રતા; ગુણપર્યાય અનંત, પામ્યા તુમચાહો પૂર્ણ પવિત્રતા. ૩ પૂર્ણા-નંદ સ્વરૂપ, ભોગી અયોગીહો ઉપયોગી સદા; શક્તિ સકળ સ્વાધીન, વરતે પ્રભુનિહો જે ન ચળે કદા. ૪. દાસ વિભાવ અનંત, નાસે પ્રભુજીહો તુજ અવલંબને; જ્ઞાનાનંદ મહંત, તુજ સેવાથીહો સેવકને બને. ૫. ધન્ય ધન્ય તે જીવ, પ્રભુ પદ વંદીહો જે દેશના મુણે; જ્ઞાનક્રિયા કરે શુદ્ધ, અનુભવ યોગેહો નિજ સાધકપણે. ૬. વાર વાર જિન-રાજ, તુજપદ સેવાહો હોળે નિરમણી; તુજ શાસન અનુભઈ, વાસન ભાસનહો તત્ત્વર-મણુ વળી. ૭. શુદ્ધાતમ નિજ ધર્મ', રુચિ અનુભવથીહો સાધન સત્યતા; દેવચંદ્ર-જિનચંદ્ર, ભક્તિ પાશેહો હોશે વ્યકતતા. ૮.

૧૬ શ્રી નમિપ્રભુજન સ્તવન.

(અરજ અરજ મુણેને રૂઠા રાજ્યાહોજી-એ દેશી.)

નમિપ્રભુ નમિપ્રભુ વીનવું હોલાલ, પામી વર પ્રસ્તાવ; જાણોછો ર વણુ વીનવે હોલાલ, તોપણ દાસ સ્વભાવ. નં ૧. હું કરતા ર પરભાવનો હોલાલ, ભુકતા પુદગલ-રૂપ; આહુક ર વ્યાપક જોહુનો હોલાલ, રાખ્યો જડ ભવભૂપ. નં ૨. આવધ ર ધર્મ

વિસારીયો હોવાલ, સેવ્યો મિથ્યા ભાગ; આશ્રવ ર બધપણો કર્યો હોવાલ, સંવર નિજજંર ત્યાગ. નં ૩. જહ ચળ ર કમ' જે દેહતે હોવાલ, બણો આતમતત્વ; બહિ-રાતમ ર તા મે' ગ્રહી હોવાલ, તનુરંજે એકત્વ. નં ૪. કેવળ ર જ્ઞાન મહોદધિ હોવાલ, કેવળ હંસણુ બુદ્ધ; વીરજ ર અનંત સ્વભાવનો હોવાલ, આરિત્રકાયક શુદ્ધ. નં ૫. વિશ્રમિ ર જિનભાવના હોવાલ, સ્યાદ્વાદિ અપ્રમાદ; પરમાતમ ર પ્રભુ દેખતા હોવાલ, ભાગિ શ્રાંતિ અનાદ નં ૬. જિન સમ ર સત્તા ઓળખી હોવાલ, તમુ પ્રાગ્ભાવની ધંહ; અંતર ર આતમતા લહે હોવાલ, પરપરણુતની રીહ. નં ૭. પ્રતિષ્ઠે ર જિનરાજનો હોવાલ, કરતા સાધકભાવ; દેવદેવચંદ્ર પદ અનુભવેહોવાલ, શુદ્ધાત્મ પ્રાગ્ભાવ. નં ૮.

૧૭. શ્રી વીરસેનાજિન સ્તવન.

(લાછલહે માત મહાર-એ દેશી.)

વીરસેન જગદીશ, તહરી પરમ જગીસ; આજહે હીસેરે વીરજતા ત્રિભુવનથી ઘણીલ. ૧. અનહારી અશરીર, અક્ષય અજય અતિ ધીર; આજહો અવિનાસી અલેશી ધ્રુવ પ્રભુતા બણીલ. ૨. અતિધંદ્રીયગત કોહ, વિગત માય મય લોહ; આજહો સોહેરે મોહે તું જગજના બણીલ. ૩. અમર અખંદ અરૂપ, પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ; આજહો ચિદ્રૂપે ચિર સમતા ધણીલ. ૪. વે. રહિન અકપાય, શુદ્ધ સિદ્ધ અસહાય; આજહો ધ્યાયક ને ધ્યેયપદે ગ્રહોલ. ૫. જ્ઞાન લાલ નિજલોગ, શુદ્ધ સગુણ ઉવલોગ, આજહો અલોગી કરતા લોકતા પ્રભુ લહોલ. ૬. હરસણુ જ્ઞાન આરિત્ર, સકળ પ્રદેશ પવિત્ર, આજહો નિરમળ નિરસંગી અરિહા વંદીયેલ. ૭. દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, પૂર્ણાનંદનો વૃંદ, આજહો જિનવર સેવાથી ચિર આનંદીયેલ. ૮.

૧૮. શ્રી મહાભદ્રજિન સ્તવન.

(તટ યસુનાનોરે અતિ રલીયામણોરે-એ દેશી.)

મહાભદ્ર જિનરાજ, રાજ વિરાજેહો આજ તુમારહોલ; ક્ષાયકવીચં અનંત, ધમં અભંગેહો તું સાહિબ બહોલ. ૧. હું બલિહારીરે, થી જિનવરતણીરે કર્તા લોકતા ભાવ, કારક કારણહો તું સ્વામીછતાલ; જ્ઞાનપ્રધાન પ્રધાન, સરવ વસ્તુનાહો ધરમ પ્રકાશતાલ. હું ૨. સમ્યગદશનમિત્ત, ચિર નિર્ધારેરે અવિસંવાદતાલ; અન્યાબાધ સમાધિ, કોસ અનંધરેરે નિજઆનંદતાલ. હું ૩. દેશ અસંખ પ્રદેશ, નિજ નિજ રીતેરે ગુણ સંપતિ ભર્યાલ; આરિત્રદુર્ગ અભંગ, આતમ શકતેહો પરજય સંચર્યાલ. હું ૪. ધમં ક્ષમાદક સૈન્ય, પરિણુતિ પ્રભુતાહો તુજબળ આકારોલ; તત્વ સકલ પ્રાગભાવ, સાદિ અનંતીરે રીતે પ્રભુ ધરયોલ. હું ૫. દ્રવ્યભાવ અરિલેશ, સકલ નિવારીરે સાહિબ અવતરયોલ; સહજ સ્વભાવ વિલાસ, લોગી ઉપયોગીરે જ્ઞાનગુણે ભર્યોલ. હું ૬. આચારિજ ઉવગાય, સાધક મુનિવરહો દેશવિરતિધરુલ; આતમ સિદ્ધ અનંત, કારણરૂપેરે યોગક્ષેમ કરૂલ. હું ૭. સમ્યગદ્રષ્ટિ જીવ, આણારાગીહો સહુ જિનરાજનાલ; આતમ સાધન કાજ, સેવે પદકજહો શ્રી મહા-જગજાલ. હું ૮. દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, ભગવે રાયેહો ભવિ આલય રચીલ; અન્યમ અન્યમ

શુદ્ધ, સંપતિ પ્રગટેહો સત્તાગતિ સુચીજી હું ૦ ૬.

૧૯. શ્રી દેવજસાજિન સ્તવન.

(મહાવિદેહક્ષેત્ર સોહામણ્ય-એ દેશી.)

દેવજસા હસણ કરો, વિધટે મોહ વિભાવ લાલરે; પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવતા, આનંદ લહરી દાવ લાલરે. દેં ૧. સ્વામી વસો પુષ્કરવરે, જંખૂભરતે દાસ લાલરે, ક્ષેત્ર વિશેષ ઘણો પડ્યો, કિમ પડ્યો ઉદ્ધાસ લાલરે. દેં ૨. હોવત જો તન પાંખડી, આવત નાથ હંજૂર લાલરે, જો હોતી ચિત આંખડી, દેખત નિત પ્રભુ નૂર લાલરે, દેં ૩. શાસન ભક્તિજ સુરવરા, વીનવું શીશ નમાય લાલરે, કૃપા કરો મુજ ભિપરે; તો જિન વંદન થાય લાલરે. દેં ૪. પૂછું પૂવં વિરાધના, શી કીધી ઇચ્છે જીવ લાલરે; અવિરતિ મોહ ટળે નહી, દીકે આગમ દીવ લાલરે. દેં ૫. આતમતત્ત્વ સ્વભાવને, યોધન શોધન કાજ લાલરે; રતનત્રયી પ્રાપ્તિણી, હેનુ કહો મહાસજ લાલરે, દેં ૬. તુજ સરિખો સાહિબ મિલ્યો, ભાળે ભવભ્રમ ટેવ લાલરે, પુષ્પાલંબન પ્રભુ લહિ, કૌણ કરે પર સેવ લાલરે. દેં ૭. દીન દયાળુ કૃપાળુઓ, નાથ ભવિકઆધાર લાલરે, દેવચંદ્રજિન સેવના, પર મામૃત સુખકાર લાલરે. ૮.

૨૦ શ્રી અજિતવીરજિન સ્તવન.

અજિતવીરજિન જિન વિચરતારે. મનમોહનારેલાલ; પુષ્કરઅર્ધવિદેહ, ભવિઓહનારે લાલ. જંગમસુરતરૂ સારિખોરે, મનઝ સેવે ધન ધન તેહરે. ભવિં ૧. જિનગુણઅમૃતપાનથીરે, મંઠ અમૃતક્રિયા સુપસાયરે; ભંઠ અમૃતક્રિયા અનુઠાનથીરે, મંઠ આતમ અમૃત થાયરે. ભંઠ ૨. પ્રીતિ ભક્તિ સેનાયકીરે, મંઠ વચનઅસંગીસેવરે; ભંઠ કરતાં તનમયતા લહેરે, મંઠ પ્રભુ ગતિ નિતમેવરે. ભંઠ ૩. પરમેશ્વર અવલંબનેરે, મંઠ ધ્યાતા ધ્યેય અલેહરે; ભંઠ ધ્યેય સમાપતિ હવેરે, મંઠ સાધ્યસિદ્ધિ અવિછેહરે. ભંઠ ૪. જિનગુણરાગ પરાગથીરે, મંઠ વાસિત મુજ પરિણામરે. ભંઠ તજશે દુઃખવિભાવતારે, મંઠ સરશે આતમકામરે. ભંઠ ૫. જિનભકતે રતિ ચિત્તનેરે, મંઠ વેધકરસ ગુણપ્રેમરે, ભંઠ સેવક જિનપદ પામશેરે, રસવેધક અય જેમરે. ભંઠ ૬. નાથમજતિરસ માચિથીરે, મંઠ ત્રિણ જાણું પરદેવરે; ભંઠ ચિંતામણી સુરતરૂથકીરે, મંઠ મંઠ અધિકી અરિહંત સેવરે. ભંઠ ૭. પરમાતમ ગુણ સ્મૃતયકીરે, મંઠ દ્રશ્યો આતમરામરે; ભંઠ નીચમા કંચનતા લહેરે, મંઠ લોહજયું પારસ પામરે. ભંઠ ૮. નિરમલ તત્ત્વ રુચિ થઇરે, મંઠ કરજો જિનપતિ ભક્તિરે; ભંઠ દેવચંદ્ર પદ પામશેરે, મંઠ પરમમહોદય ચુકિતરે. ભંઠ ૯.

કૃપીશી

(રાગ-ધનાશ્રી.)

વ હો વંદોરે જિનવર વિચરંતા વંદો, કીર્તન સ્તવન નમન અનુસરતાં, પુરવ પાપ નિહંદોરે; જિનવર વિચરંતા વંદો. ૧. જંખૂદીપે આર જિનેશ્વર, ધાતકી આઠ આણુદોરે; પુષ્કરઅર્ધે આઠ મહામુની, સેવે ચોસઠ ઈંદોરે જિં ૨. કેવલી ગણધર સાધુ સાધવી, આવક શ્રાવિકા વૃંદોરે; જિનમુખ ધરમઅમૃત અનુભવતાં પામે મન આણુદોરે. જિં ૩. સિદ્ધાચલ ચોમાસે રહીને, ગાયો જિનગુણ છંદોરે; જિનપતિ ભગતિ મુગતિનો મારગ

અનોપમ શિવસુખકંદો. જિં ૪. ખરતરગચ્છ જિનચંદસૂરિવર, પુન્ય પ્રધાન મુણિંદોરે; સુમતિસાગર સાધુરંગ સુવાચક, પીધો શ્રુતમકરંદોરે. જિં ૫. રાજસાર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાનધરમહિષુંદોરે; દીપચંદ સદ્ગુરુશુભવંતા, પાઠક ધીરગચંદોરે. જિં ૬. દેવચંદ્રગણિ આતમ હ્રેતે, ગાયા વીશ જિણુંદોરે; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપતિ પ્રગટે, સુખસ મહોદયવૃંદોરે. જિં ૭. ઇતિશ્રી ગણિ દેવચંદ્રજી કૃત વિરમાનજિનવીશી સંપૂર્ણ.

૨ શ્રી શત્રુંજયગિરિના સ્તવનો.

૧

તે (દિન ક્યારે આવશે, શ્રી સિદ્ધાચળ જાણું; ઋષભજિણુંદને પૂજવા, સૂરજકુંડમાં નહાયું. તેં ૧. સમવસરજીમાં ભેસીને, જિનવરની વાણી, સાંભળશું સાથે મને, પરમારથ બાણી. તેં ૨. સમકિત પ્રત સુદ્ધાં ધરી, સદ્ગુરુને વંદી; પાપ સરવ આલોધિને, નિજ આતમ નિંદી. તેં ૩. પરિક્ષમણાં દોય ટંકના, કરશું મન કોડે, વિષય કપાય વિસારીને, તપ કરશું હોડે. તેં ૪. વહાલાને વૈરી વિચે, નવિ કરવો વેરા; પરના અવશુષ્ક દેખીને, નવિ કરવો ચેરા, તેં ૫. ધરમ સ્થાનક ધન વાવરી, છકાયના હેતે; પંચ મહાવ્રત લેધને, પાળશું મન પ્રીતે. તેં ૬. કાયાની માયા ભેલીને, પરિસહને સહેશું; સુખ દુઃખ સઘળાં વિસારીને, સમભાવે રહેશું. તેં ૭. અરિહંત દેવને ઓળખી, શુષ્ક તેહના ગાશું; ઉદયસ્તન ઇંદ્ર ઉચ્ચરે, ત્યારે નિર્મલ થાશું. તેં ૮.

૨

આલોને પ્રિતમજી ખ્યાસ, શેત્રુંજે જઈએ; શેત્રુંજે જઈએ ૨, વહાલા વિમળાચળ જઈએ. આલો ૧. શું સંસારે રહ્યા છે મોહી, દિન દિન તન છીજે; આથ આભની છાયા સરખી, પોતાની કીજે. આં ૨. જે કરવું તે પહેલાં કીજે, કાલે શી વાતો; અણચિંતવી આવીને પડશે. સખળાની લાતો. આલો ૩. ચતુર્સર્ગશું ચિત્તમાં ચેતી, હાથે તે સાથે, મરણ તણાં નિશાનો મોટાં, ગાળે છે માથે. આં ૪. માતા મરુદેવીનંદન નિરખી, ભવ સફળો કીજે, દાનવિજય સાહેબની સેવા, એ સંબલ લીજે. આ. ૫.

૩

આંખલડીયેરે મેં આજ, શેત્રુંજે દીઠેરે; સવા લાખ ટકાનો હહાડો ૨, લાગે મુને મીઠો ૨. સફળ થયેરે મારા મનનો ઉમાયો, વાલા મારા ભવનો શંસય ભાંગ્યો ૨; નરક તિર્થ ચગતિ દૂર નિવારી, ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યો ૨. શેત્રુંજી ૧. માનવ ભવનો લાહો લીજે, વાલા. દેહડી પાવન કીજે; સોના રૂપાના ફુલડે વધાવી, પ્રેમે પ્રદક્ષિણા દીજે. શે. ૨. હુધડે પખાળીને કેસર વોળી, વાલા. શ્રી આદીશ્વર પૂજ્યારે; શ્રી સિદ્ધાચળ નયણે ભેતાં, પાપ મેવાસી ધૂળ્યારે. શે. ૩. શ્રી સુખ સુધમાં સુરપતિ આગે, વાલા. વીર જિણુંદ એમ બોલેરે; ત્રણ ભુવનમાં તીરથ મોટું, નહીં કોઇ શેત્રુંજી તોલે ૨. શે. ૪. દેવ સરીખા એ તીરથની. વાલા. ચાકરી ચિત્તમાં આહેરે; કાયાની તો કાસલ કાઢી, સૂરજ કુંડમાં નાહેરે. શે. ૫. કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધજીને, વાલા. સાધુ અનંતા સિધ્યારે; તે મારે

તીર્થાધિરાજ શ્રી રાતુંજય સહાતીર્થ

આયઃ એ ગિરી શાશ્વતો, મહિમાનો નહિ પાર;
પ્રથમ છણુંદ સમોસર્યા, પૂર્વ નવાયું વાર.

સુરનર કિન્નર નૃપ વિદ્યાધરા રે કરતા નાટ્યદોર'લ. મારું ૪. ધન્ય ધન્ય હહાડો રે ધન્ય
વેળા ઘડી રે, ધરીએ હૃદય મોઝાર; જ્ઞાનવિમળસૂરિ શુભ્ર ઓહના ઘણા રે, કહેતાં નાવે
પાર. મારું ૫.

૯

શ્રીરે સિદ્ધાચળ ભેટવા, સુજ મન આધક ઉમાયો; રૂપભદ્રેવ પૂજા કરી,
લીજે ભવ તણો લાહો. શ્રીરે ૧. મણીમય મૂરતિ શ્રી ઋષભની, નીપાઈ અભિરામ;
ભવન કરાવ્યાં કનકનાં, રાખ્યાં ભરતે નામ. શ્રીરે ૨. નેમ વિના ત્રેવીશ પ્રભુ, આન્યા સિદ્ધ-
ક્ષેત્ર જાણી; શત્રુજય સમો તીરથ નહિં, યોદ્યા સીમધર વાણી. શ્રીરે ૩. પૂરવ નવાણું
સમો સર્ચાં, સ્વામી શ્રી ઋષભ નિષ્કંઠ; રામ પાંડવ સુગતે ગયા, પામ્યા પરમાનંદ શ્રીરે
૪. પૂરવ પુન્ય પદ્માચથી, પુંડરીકગિરિ પાયો; કંતિવિજય હરખે કરી, શ્રી સિદ્ધાચળ
ગાયો. શ્રીરે ૫.

૯

માતા મરુદેવીના નંદ, દેખી તાહરી મૂરતિ મારું મન લોભાણું'લ મારું દીલ લોભા-
ણું'લ, દેખી તાહરી મૂરતિ મારું મન લોભાણું'લ, કરુણાનાગર કરુણાસાગર, કાયા કંચનવાન;
ધોરીલ'છન પાઉલે કાંઈ, ધતુપ પાંચસે માન. માતા ૧. ત્રિગટે બેસી ધમ' કહં'તા, સુણે
પપંદા ખાર; ભોજનગામિની વાણી મીઠી, વરસંતી જલધાર. માતા ૨. ઉવંશી રહી
અપછરાને. રામા છે મન રંગ; પાયે નેપુર રણગણે, કાઈ કરતી નાટારંગ. માતા ૩.
તુંહી પ્રજ્ઞા તુંહી વિધાતા, તું જગતારણુદાર; તુજ સરિખો નહિ દેવ જગતમાં, અર-
વડીયા આધાર. માતા ૪. તુંહી જાતા તુંહી જાતા, તુંહી જગતનો દેવ; સુરનર કિન્નર
વાસુદેવા, કરતા તુજપદ સેવ. માતા ૫. શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરો, રાજા ઋષભ
નિષ્કંઠ; કિતિં કરે માણેક સુનિ તાહરી, ટાળો ભવભય કંઠ. માતા ૬.

૧૦

ઉમૈયા સુજને ઘણી જાહે, સેદું વિમળગિરિરાય; દો જતરા સુજ પાંખડી જાહે,
લળી લળી લાગું પાયકે, મોહનગાર હો રાજ રૂઝ, મારા સાંભળ સગુણા મુઠા ૧.
શત્રુજય શિખર સોહામણી, જાહે ધન્ય ધન્ય રાયણુ રૂખ; ધન્ય પગલાં પ્રભુજી તણાં
જાહે દીકડે ભાગે ભૂખ કે. મોહન ૨. ઇણગિરિ આવી સમોસર્ચાં, જાહે નાભિનરિન્દ
મહાર; પાવન કીધી વસુંધરા, જાહે પૂવ' નવાણું વાર કે. મોહન ૩. પુંડરીક સુનિ
સુગતે ગયા, જાહે સાથે સુનિ પંચકેસ; પુંડરીક ગિરિવર જો થયા, જાહે નમો નમો
જો કરજો કે. મોહન ૪. જોણે તીથે' સિધ્યા ઘણા, જાહે સાધુ અનંતી કોઠ; ત્રણ
ભુવનમાં ભેવતાં, જાહે નહિં કોઈ જોહની જોઠ કે. મોહન ૫. મન વાંછિત સુખ મેળવે,
જાહે જપતાં જો ગિરિરાજ; દ્રવ્યભાવ વરી તણો, જાહે ભય ભવે સવિ ભાંજકે. મોહન
૬. વાયક રામવિજય કહે, જાહે નમો નમો તીરથ જોહ; શિવમ દિરની એણી છે, જાહે
જોહમાં નહિં સદેહ કે. મોહન ૭.

એ તીરથ મોહું. ઉદાર અનંતા કીધારે. શે. ૬. નાભિરાયા સુત નયણે જોતાં, વાહાં મેહુ અમીરસ વુઠ્યારે; ઉદયરતન કહે મહારે પોતે, શ્રી આદીશ્વર તુઠ્યારે. શે. ૭.

૪

જાત્રા નવાણું કરીએ વિમલગિરિ, જાત્રા નવાણું કરીએ. પૂરવ નવાણું વાર શત્રુંજય-ગિરિ, ઋષભ જિણુંદ સમોસરીએ. વિ. ચા. ૧. કોડી સહસ્ર ભવ પાતક ત્રુટે; શેત્રુંજ સામો હગ ભરીએ. વિ. ચા. ૨. સાત છટું દોય અહુમ તપસ્યા; કરી ચઢીએ ગિરિવરીએ. વિ. ચા. ૩. પુંડરીક પદ જપીએ મન હરખે; અધ્યવસાય શુભ ધરીએ. વિ. ચા. ૪. પાપી અભવ્ય ન નજરે દેખે; હિંસક પણ ઉદરીએ. વિ. ચા. ૫. ભૂમિ સંધારો ને નારી તણો સંગ; દૂર થકી પરિહરીએ. વિ. ચા. ૬. સચિત્ત પરિહારી ને એકલ આહારી; શુરુ સાથે પદ ચરીએ. વિ. ચા. ૭. પડિકમણાં દોય વિધિશું કરીએ; પાપ પહલ વીખરીએ. વિ. ચા. ૮. કલિકળે એ તીરથ મોહું; પ્રવહણુ જેમ ભરદરીએ. વિ. ચા. ૯. ઉત્તમ એ ગિરિવર સેવંતા; પદ કહે ભવ તરીએ. વિ. ચા. ૧૦.

૫

વિમળાચળ નિત્ય વંદીએ, કીજે એહની સેવા; માનું હાથ એ ધર્મનો શિવતરુ ફળ દેવા. વિ. ૧. ઉજ્જવલ જિનગૃહ મહાળી, તિહાં દીપે ઉત્તંગા; માનુ હિમગિરિ વિભ્રમે, આર્ધ અંબર ગંગા. વિ. ૨. કોઈ અનેરું જગ નહિ, એ તીરથ તોલે; એમ શ્રીમુખ હરિ આગળે, શ્રી સીમંધર ખોલે. વિ. ૩. જે સઘળા તીરથ કર્યા, જાત્રા ફળ કહીએ; તેહથી એ ગિરિ ભેટતા, સતગણુ ફળલહી એ વિ. ૪. જનમ સફળ હોય તેહનો, જે એ ગિરિ વંદે; સુજસવિજય સંપદ લહે, તે નર ચિર નંદે. વિ. ૫.

૬

સિદ્ધાચળગિરિ ભેટ્યારે, ધન ભાગ્ય હમારાં; એ ગિરિવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે પાર; રાયણુ રૂપલ સમોસર્યાં સ્વામી, પૂર્વ નવાણું વારા રે. ધન. ૧. મૂળનાયક શ્રી આદિજિનેશ્વર, ચૌમુખ પ્રતિમા ચાર; અઠદ્રવ્યશું પૂજે ભાવે, સમકિત મૂળ આધારા રે. ધન. ૨. ભાવ ભક્તિશું પ્રભુ ગુણુ આવે, અપના જન્મ સુધાર્યા, યાત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નકં તિયંચ ગતિ વારારે. ધન. ૩. દૂર દેશાંતરથી હું આંચો, શ્રવણે સુણી ગુણુ તોરા, પતિત ઉદારણુ બિરુદ તુમારું, એ તીરથ જગ સારા રે. ધન. ૪. સંવત અદાર ત્યાસી માસ અપાઠ, વહિ આઠમ લોમવારા, પ્રભુકે ચરણ પ્રતાપકે સંગમાં, કામરતન પ્રભુ પ્યારા રે. ધન. ૫.

૭

મારું મન મોહું રે શ્રીસિદ્ધાચળે, દેખીને હરખિત થાય, વિધિશું કીજે જાત્રા-એહનીરે. ભવ ભવનાં દુઃખ જાય. મારું. ૧. પંચમે આગરે પાવન કારણે રે, એ સમો તીરથ. ન કૈય, મોટો મહિમા રે જગમાં એહનો રે, આ ભરતે ઈહાં જોય. મારું. ૨. ઈણગિરિ આવ્યા રે, જિનવર ગણધરારે, સિદ્ધ્યા સાધુ અનલ, કંઠણુ કરમ પણ એ ગિરિ દૂરસતાં રે, હોવે કરમ નિશાંત. મારું. ૩. જૈન ધર્મ તે સાચો જાણીએ રે, માનવ તીરથ એ કથંભ

૧૩

વિમળાચળ વિમળા પ્રાણી, શીતલ તર છાયા ઠરાણી; રસવેધક કંચનખાણી, કહે
ધંદ્ર મુણે ધંદ્રાણી, સનેહીસંત એ ગિરિ સેવો, ચૌદ ક્ષેત્રમાં તીરથ નહિ એવો સનેહીં
૧. છરી પાળી ઉલ્લસિએ, છઠ્ઠ અહમ કાયા કસીએ; મોહ મહની સામા ધસીએ, વિમળા-
ચળ વેગે વસીએ. સનેહીં ૨. અન્ય સ્થાનક કમ જે કરિએ, તે ઇણગિરિ હેઠે હરીએ;
પાછળ પ્રદક્ષિણા ફરીએ, ભવજલધિ લેલા તરીએ. સનેહીં ૩. શિવમંદિર ચઢવા કાજે,
સોપાનની પ ક્રિત બિરાજે; ચઢતાં સમક્રિતિ તે છાજે, ફરભંચ અભંચ તે લાજે. સનેહીં ૪.
પાંડવ પમુહા કેઈ સંતા, આદીશ્વર ધ્યાન ધરંતા; પરમાત્મ ભાવ ભજ તા, સિદ્ધાચળ
સિદ્ધા અનંતા સનેહીં ૫. ષટમાસી ધ્યાન ધરાવે, શુકરાજતુ રાજ્યને પાવે; બહિરંતર
શત્રુ હરાવે, શત્રુજય નામ ધરાવે. સનેહીં ૬. પ્રણિધાને બળે ગિરિ બચો, તીર્થંકર
નામ નિકાચો; મોહરત્નને લાગે તમાચો, શુભવીર વિમલગિરિ સાચો. સનેહીં ૭.

૧૪

તુમે તો ભલે બિરાજેજી, શ્રી સિદ્ધાચળકે વાસી સાહેબ ભલે બિરાજેજીં મરૂ-
દેવીનો નંદન રુડો, નાભિનરિંદ મહદાર; ભુગલા ધમ નિવારણ આલ્યા, પુવં નવાણું
વાર. તુમે તોં ૧. મુળદેવને સનમુખ રાજે, પુંડરીક ગણધાર; પંચકોડશું ચૌત્રી
પુનમે, વરીઆ શિવવધુ સાર. તુમે તોં ૨. સહસ્ર ફૂટ દક્ષિણ બિરાજે, જિનવર
સહસ્ર ચોવીશ; ચઉદશેં બાવન ગણધરનાં, પગલાં પૂજો જગદીશ. તુમે તોં ૩. પ્રભુ
પગલાં રાયણ હેઠે, પૂજ પરમાનંદ; અષ્ટાપદ ચઉત્રીશ જિનેશ્વર, સમેત વીશબિણુંદ.
તુમે તોં ૪. મેરુ પવંત ચૈત્ય ઘણેરાં, ચક્રમુખ ગિંબ અનેક; બાવન જિનાલય દેવળ
નિરખી, હરખ લહું અતિરેક. તુમે તોં ૫. સહસ્રદ્વિપા ને શામળા પાસળ, સમવસરણ
મહાણ; છીપાવસી ને ખરતરવસી કાંઈ, પ્રેમાવસી પરમાણ. તુમે તોં ૬. સંવત અક્ષર
ઓગણપચાસે, કાગણ અઠગીદિન; ઉજવળ પક્ષે ઉજવળ હુઓ, ગિરિફરસ્યા મુજ મન.
તુમે તોં ૭. ઇત્યાદિક જિનખિંબ નિહાળી, સાંભરી સિદ્ધની શ્રેણ; ઉત્તમ ગિરિવર
કેણી પરે વિસરે?, પક્ષવિજય કહે જેણ. તુમે તોં ૮.

૧૫

નિહુડીરાયણતરુને, સુણ સુંદરી; પિડુડાં પ્રભુના પાય રે; ગુણમંજરી. ઉજવળ
ધ્યાને ધ્યાઇએ, સુણં ઓહીજ મુકિત ઉપાયરે, ગુણં ૧. શિતળ છાયાએ બેશીએ,
સું રાતડો કરી મન રંગ રે. ગુણં પૂજીએ સોવન કુલકે, સુણં જેમ હોય પાવન
અંગ રે. ગુણં ૨. ખીર ઝરે જેહ ઉપરે. સુણં નેહ ધરીને ઓહરે. ગુણં ત્રીજે ભવે
તે શિવ લહે, સુણં થાયે નિર્મળ દેહરે. ગુણં ૩. પ્રીત ધરી પ્રદક્ષિણા, સુણં દીએ
ઓહને જે સાર રે. ગુણં અભંગ પ્રીતિ હોય બેહને, સુણં ભવભવ તુમ આધાર રે,
ગુણં ૪. કુસુમ ફળ પત્ર મંજરે, સુણં શાખા થડ ને મૂળ રે. ગુણં દેવતણા વાસાય
છે, સુણં તીરથને અનુકૂળ રે. ગુણં ૫. તીરથ ધ્યાન ધરો મુદા, સુણં સેવે ઓહની છાંય
રે. ગુણં જ્ઞાનવિમળ ગુણ ભાગિયો, સુણં શેત્રુંજી મહાત્મ માંદારે. ગુણં ૬.

૧૧

આલો આલો વિમળગિરિ જ્યોત્સ્ને, ભવજલ તરવાને; તુમે જયજ્ઞાએ ધરજો પાયરે, પાર ઉતરવાને. બાળ કાળની ચેંટા ટાળી, હું તો ધર્મ યૌવન હવે પાયો રે; ભવ ભૂલ અનાદિની દૂર નિવારી, હું તો અનુભવ મનમાં લાયોરે પારં આલો ૧. ભવ તૃણા સર્વ દૂર નિવારી, મારી બિનચરણે લય લાગીરે; ભવં સંવરભાવમાં દિલ હવે ઠરીયું, મારી ભવની ભાવઠ લાંગીરે પારં આલો ૨. સચિત્ત સર્વને ત્યાગ કરીને, નિત્ય એકાક્ષણી તપકારીરે; ભવં પદિક્ષમણી દોય ટંકના કરીયું, ભલી અમૃતક્રિયા દિલ ધારીરે પારં આલો ૩. વ્રત ઉચ્ચરયું ગુરુની પાસે, હું તો યથાશક્તિ અનુસારેરે, ભવં ગુરુ સાથે ચક્રયુગિરિરાજે, જે ભવોદધિ ઘુસતાં તારેરે પારં આલો ૪. ભવતારક એ તીરથ દર્શી, હું તો સુરજકુંડમાં ન્હાઈરે, ભવં અષ્ટપ્રકારી ઋષભ જિણુંદની, હું તો પૂજા કરીશ લય લાગીરે પારં આલો ૫. તીરથપતિને તીરથ સેવા, એ તો સાચા મોક્ષના મેવારે; ભવં સાત છકુ દોય અઠમ કરીને, મને સ્વામીવચ્છલની હેવા રે પારં આલો ૬. પ્રભુપદ પદ્મ ચયણ તળે પૂજી, હું તો પામીશ હરખ અપારરે; ભવં રૂપવિજય પ્રભુ ધ્યાન પસાચે, એ તો પામે સુખ શ્રીકારરે પારં આલો ૭.

૧૨

વીરજી આબ્યારે, વિમળા ચળકે મેદાન, સુરપતિ પાયા રે, સમોવસરણ કે મંડાણ. દેશના દેવે વીરજી સ્વામ, શત્રુજય મહિમા વણુવે તામ, ભાખ્યા આઠે ઉપર સો નામ, તેહમાં ભાખ્યું રે પુરંદરગિરિ અભિધાન; સોહમઈદો રે તવપૂછે બહુમાન, કણ થયું સ્વામી રે, ભાખો તાસ નિદાન. વીરં ૧. પ્રભુજી ભાખે સાંભળ ઇંદ્ર, પ્રથમ જે હુવા ઋષભ જિણુંદ, તેહના પુત્ર ભરત નરિંદ, ભરતના હુવા રે ઋષભસેન પુંડરીક; ઋષભજી પાસે રે, દેશના સુણી તહકીક, કીક્ષા લીધીરે, ત્રિપદી જ્ઞાન અધિક. વીરં ૨. ગણધર પદવી પામ્યા જામ, દ્વાદશાંગી ગુંથી અભિરામ, વિચરે મહિયલમાં ગુણધામ, અનુકમે આબ્યારે શ્રી સિદ્ધાચળ ઠામ; સુનિવર કોડી રે, પંચતણે પરિણામ, અણુ સણુ કીધાં રે, નિજ આતમને ઉદામ વીરં ૩. ચૈત્રી પૂનમ દિવસે એહ, પામ્યા કેવળજ્ઞાન અછેહ, શિવ-સુખ વરીઆ અમર અદેહ, પૂણાનંદી રે અગુરુલણુ અવગાહ; અજ અવિનાશી રે, નિજ-પદ ભોગી અખાહ, નિજગુણુ ધરતારે, પર પુદ્ગલ નહીં આહ. વીરં ૪. તેણે પ્રગટયું પુંડરીકગિરિ નામ, સાંભળ સોહમ દેવલોક સ્વામ, એહનો મહિમા અતિહિ ઉદામ, તેણે દિન કિનેરે તપજ્ઞ પૂજાને દાન; વ્રત વળી પોસો રે, જે કરે અનિદાન, ફળ તસ પંચકોડીરે ગુણમાન વીરં ૫. ભગતે ભવ્ય જીવ હોય, પંચમે ભવ સુખિત લહે સોય, તેહમાં બાધક છે નહિ કોય, વ્યવહાર ફેરી રે મધ્યમ ફળની એ વાત; ઉત્કૃષ્ટ યોગે રે અંતરસુદૂત વિખ્યાત, શિવસુખ સાધે રે, નિજ આતમ અવદાત. વીરં ૬. ચૈત્રી પૂનમ મહિમા દેખ, પૂજા પંચપ્રકારી વિશેષ, તેહમાં નહીં ઉણીમ કાંઈ રેખ, એણી પરે ભાખીરે જિણુવર ઉત્તમ વાણુ; સાંભળી યુગ્યા રે, કેંઈક ભાવિક સુભાણુ, એણીપરે ગાયો રે, પદ્મવિજય સુપ્રાણુ. વીરં ૭.

સેવક તનને રે. બાપલડાં ૫. બાદા અભ્યંતર શત્ર કેરો, ભય નહીં મુજ મનને; સેવક મુખીઓ મુજસ વિલાસી, એ મહિમા સવી તુજનેરે. બાપલડાં ૬. નામ મંત્ર તુમારો સાધ્યો, એ થયો જગ મોહનને; તુજ મુખ મુદ્રા નિરખી હરખું, આતક જેમ જલધરને રે. બાપલડાં ૭. તુજ વીણ અવર દેવ ન ધ્યાતું, ફરી ફરી આ મનને; જ્ઞાનવિમલ કહે ભવજલ તારો, સેવક બાંહી ગહીને રે. બાપલડાં ૮.

૧૬

એક દિન પુંડરીક ગણધરુરે લાલ, પૂછે શ્રી આદિ જિણુંદ મુખકારીરે; કહીએ તે ભવજલ ભિતરીરે લાલ, પામીશ પરમાનંદ ભવવારીરે. એકં ૧. કહે જિન મંજુગિરિ પામશેરે લાલ, જ્ઞાન અને નિરવાણુ જયકારીરે; તીરથમહિમા વાધશેરે લાલ, અધિક અધિક મંડાણુ નિરધારીરે. એકં ૨. ઇમ નિમુણીને ઇહાં આવીયારે લાલ, ઘાતિ કરમ ક્યાં ફર, તમ વારીરે; પંચકોડ મુનિ પરિવયારે લાલ. હુઆ સિદ્ધિ હંજુર, ભવવારીરે. એકં ૩. ચૈત્રી પૂનમ દિન કીલએરે લાલ, પૂજ વિવિધ પ્રકાર દિલ ધારીરે; ફળ પ્રદક્ષિણા કાઉસગારે લાલ, લોગસ્ય મુર્ધ નમુકાર. નરનારીરે. એકં ૪. દશવીશ ત્રીશ આલીશ ભલારે લાલ, પચાસ પુષ્પની માળ અર્પિત સારીરે; નરભવ લાહો લીલએરે લાલ, જેમ હોય જ્ઞાન વિશાળ, મનોહારીરે. એકં ૫.

૨૦

અળ તો પાર ભયે હમ સાધુ, સિદ્ધ ક્ષેત્ર હમ ભય લહ્યો રે; પશુ પંખી છતાં છિનકમે' તરીઆ, તો હમ દ્રઢ વિશ્વાસ ગ્રહ્યો રે. અળં ૧. શ્રી જિન ગણધર નહિ મુનિ અર્વાધ, કોણુ આગે હું પોકાર કરું રે; જેમ તેમ કરી વિમલાચલ લેહ્યો, ભવ સાયરથી નાહિ કરું રે. અળં ૨. ફર દેશાન્તરમે' હમ ઉપના, કુચુક કુપંચ કુભલ હયો રે; શ્રી જિન આગમ હમ મન માન્યો, તળ હિ કુપંચ જાલ જયો રે. અળં ૩. તો તુમ શરણુ બિચારી આયો, દીન અનાયકુ શરણુ લીયો રે; તું વિમલાચલ પૂરણુ સ્વામી, જન્મ મરણુ દુઃખ ફર ગયો રે. અળં ૪. ફૂલંવિ અભવ્ય ન દેખે, સૂરિ ધનેશ્વર એમ કહ્યો રે; જો વિમલાચલ ફરસે પ્રાણી, મોક્ષ મહેલ તેણે વેગે લહ્યો રે. અળં ૫. તું જગદીશ તું વિમલેસર, પૂરવ નવાણુ વાર થયો રે; સમવસરણુ રાયણુ તલે તેરો, નિરખી મમ અલ ફર ગયો રે. અળં ૬. જો વિમલાચલ મુજ મન વસીયો, માનું સંસારનો અંત થયો રે; જાત્રા કરી સંતોષ ભયો અળ, જનમ જનમકો દુઃખ ગયો રે. અળં ૭. નિમંલ મુનિજન જે તે તાર્યા, તે તો પ્રસિદ્ધ સિદ્ધાન્તે કહ્યો રે; મુજ સરીખા નિદક જો તારો, તારક બિરુદ એ સાચ લહ્યો રે. અળં ૮. જ્ઞાન હીન શુણુ રહિત વિરોધી, લંપટ ધીકું કસાઈ ખરો રે; તો જિન શરણુ કોઈ ન લીસે, તું જગદીસર સિદ્ધ વસ્યો રે. અળં ૯. નરક તિયંચ ગતિ ફર નિવારી, ભવ સાયરની પીઠ હરી રે; આતમરાય અનલ પદ પામીને, મોક્ષ વધુ અળ વેગે વરી રે. અળં ૧૦.

૨૧

આપો આપોને લાલ મોંઘાં મૂલનાં ચેતી; લાવો લાવોને રાજ મોંઘાં મૂલનાં ચેતી.

૧૬

જિન'દા તોરે ચરણ કમલકી રે, હું આહું સેવા ખ્યારી, તો નાશે કમ' કઠારી; ભવ જાંતિ મીટ ગઇ સારી. જિન'દાં ૧. વિમલગિરિ રાજે રે, મહિમા અતિ ગાજે રે; વાજે જગ હંકા તેરા, તું સમ્યા સાહિબ મેરા; હું બાળક તેરા તેરા. જિન'દાં ૨. કરુણા કર સ્વામી રે, તું અંતરમમી રે, નભિ જગ પુનમચંદા. તું અજર અમર સુખકંદા; તું નામરાયા કુલ નંદા. જિન'દાં ૩. ઇશુ ગિરિ સિદ્ધા રે, મુનિ અનંત પ્રસિદ્ધા રે; શ્રી પુંડરીક ગણધારી, પુંડરીકગિરિ નામ કહારી; એ સહુ મહિમા તારી. જિન'દાં ૪. તારક જગ દીકા દીકા રે, પાપ પંક સહ નિકા રે; ઇચ્છા હો મનમે ભારી, મેં કીધી સેવા તારી; હું માસ રહી શુભ ચારી. જિન'દાં ૫. ગિરુદ નિકારો રે, અળ મોહે તારો રે; તીથ' જિનવર તો લેટી, જન્મ જરા દુઃખ મેટી; હું પાથે ગુણની પેટી જિન'દાં ૬. દ્રાવિડ વાલિખિદ્ધા રે, હશ કોડી મુનિ મીદ્ધા રે; હુઆ મુકિત રમણી ભરતારા, કાતિંક પૂનમ દિન સારા; જિન શાસન જગ જયકારા. જિન'દાં ૭. સંવત શશિ' ચારા' રે, નિધિ ઇન્દુ' (૧૬૪૧) ઉદારા રે; આતમકો આનંદકારી, જિન શાસનકી બલીહારી; પામ્યા ભવજલ પારી. જિન'દાં ૮.

૧૭

મનના મનોરથ સુધી ફળ્યાએ, સિધ્યા વાંછિત કાજ; પૂજે ગિરિ રાજનેરેં પ્રાથે એ ગિરિ શાશ્વતોએ, ભવજળ તરવા જહાજ. પૂજે ૧. મણિ માણેક મુક્તાફળે એ, રજત કનકનાં ફુલ; પૂજે ૨. કેસર અંદન ઘસી ઘણાંએ, બીજ વસ્તુ અમૂલ. પૂજે ૩. છટ્ટે અંગે દાખીઓએ, આઠમે અંગે ભાખ; પૂજે ૪. સ્થવિરાવળી પથન્ને વણુ'ંએ એ, એ આગમની સાખ. પૂજે ૫. વિમળ કરે ભવિલોકને એ, તેણે વિમળાચળ બાણ; પૂજે ૬. શુક સભથી વિસ્તર્યો એ, શત્રુજય ગુણખાણ. પૂજે ૭. પુંડરીક ગણધરથી થયો એ પુંડરીકગિરિ ગુણ ધામ પૂજે ૮. સુરનરકૃત એમ બાણીએ એ, ઉત્તમ એકવીશનામ. પૂજે ૯. એ ગિરિવરના ગુણ ઘણાંએ, નાણીએ નવી કહેવાય; પૂજે ૧૦. બાણે પણ કહી નવી શકેએ, સુક ગુહને ન્યાય. પૂજે ૧૧. ગિરિવર દરશન નવિ કર્યા એ, તે રહ્યો ગરભાવાસ; પૂજે ૧૨. નમન દરશન દરશન કર્યા એ, પૂરે મનની આશ. પૂજે ૧૩. આજ મહોદય મેં લહ્યોએ, પામ્યો પ્રમોદ રસાળ પૂજે ૧૪. મણિ ઉઘોત ગિરિ સેવતાંએ, ઘેર ઘેર મંગળ માળ. પૂજે ૧૫.

૧૮

બાપલસાં રે પાતકસાં તુમે, યં કરશે હવે રહીને; શ્રી સિદ્ધાચલ નયણે નિરખ્યો, ફર જાઓ તમે વહીને રે. બાપલસાં ૧. કાલ અનાદિ તણી તુમ સાથે, પ્રીત કરી નિર-વહીને; આજ થકી પ્રભુ ચરણે રહેવું, એમ શીખવીયું મનનેરે. બાપલસાં ૨. હસમ સમએ ઇણે ભરતે, મૂજિત નહી સંઘયણને; પણ તુમ ભક્તિ મુક્તિને જે'એ, ચમક ઉપલ જેમ લોહને રે. બાપલસાં ૩. શુદ્ધ સુવાસન ચુરણ આપ્યું, મિથ્યા પંક શોધનને; તેહથી આતમ થયો મુજ નિર્મલ, આણુંદ તુજ ભજનને રે. બાપલસાં ૪. અખય નિધાન તુજ સમક્તિ પામી, કુણ વછે ચલ ધનને; શાંત સુધારસ નયણ કચેલે, સીંચી

ઈંદ્રાદિક સુરનર બહુ મલિયા, દેશના છે જિનરાય રે. નમો ૭. શત્રુજય સંધાધીપ
યાત્રાક્રમ, ભાષે શ્રી ભગવત રે; ભરતેસર કરે રે સભાઈ, ભાણી લાભ અનંત રે. નમો ૮.

લાળ બીજી

નયરી અયોધ્યાથી સંચર્યા એ, લઈ રિદ્ધિ અસેસ. ભરત નૃપ ભાવશુ એ, શત્રુ
જય યાત્રા રંગ ભરેએ; આવે આવે ઉલટ અંગ, ભરત નૃપ ભાવશુ એ. ૧. આવે આવે
રીખવનો પુત્ર, વિમલગિરિ જાત્રાએ એ; લાવે લાવે ચક્રવર્તીની રિદ્ધ, ભરતો માંડલીક
સુગટ-વરધન ઘણાએ, બત્રીસ સહસ નરેશ. ભરતો ૨. હમ હમ વાળે છંદ શુંએ, લાખ
ચોરાશી નિશાણ; ભરતો લાખ ચોરાશી ગજ તુરીએ, તેહનાં રત્ન જડીત પલાણ. ભરતો
૩. લાખ ચોરાશી રથ ભલાએ, જુષભ ધોરી સુકુમાલ; ભરતો ચરણે ઝાંઝર સોના તણાએ,
કેરે સોવન ધુધરમાલ. ભરતો ૪. બત્રીસ સહસ નાટક કહીએ, ત્રણલાખ મંત્રી દક્ષ; ભરતો
દીવીધરા પંચ લાખ કદા એ, સોલ સહસ સેવા કરે યક્ષ. ભરતો ૫. દશ કોડી આલંબ ધમ
ધરાએ, પાયક છન્નું કોડી; ભરતો એસઠ સહસ અતે ઉરીયે રૂપ સરિખી ભેડી. ભરતો ૬.
એક લાખ સહસ અઠવીશ એ, વારાંગના રૂપ નિહાલી; ભરતો શેષ તુરગમ સવે મિત્રીએ,
કોડી અઠાર નિહાલી. ભરતો ૭. ત્રણ કોડી સાથે વ્યવહારિઆએ, બત્રીસ કોડી સ્વાર; ભરતો
શેઠ સાથવાહ સામટા એ, રાય રાણા નહિ પાર. ભરતો ૮. નવનિધિ ચૌદ રથણ ભલાં
એ, લીધો લીધો સવી પરિવાર; ભરતો સંઘપતિ તિલક સોહામણ એ, ભાલે ધરાબુંધુ સાર.
ભરતો ૯. પગે પગે કદમ નિકંઠતાએ, આંખા આસન જામ; ભરતો ગિરિ પેખી લોચન
હયાં એ, ધન ધન શેત્રુંજી નામ. ભરતો ૧૦. સોવન કૂલ સુગતા ફલેએ, વધાંઓ
ગિરિરાજ ભરતો દેઈ પ્રદક્ષિણા પાગથીએ, સિંધ્યા સઘળાં કાજ. ભરતો ૧૧.

લાળ ત્રીજી

કાજ સીધાં સકલ હવે સાર, ગિરિ હીઠે હરખ અપાર; એ ગિરિવર હરિસણ
જેહ, યાત્રાકલ કહીએ તેહ. ૧. સુરજકુંઠ નદીય શેતરુંજી, તીરથ જળે નાદ્યારંજી; રાયણ
તળે ઋષભ જિણંદા, પહેલાં પગલાં પૂજે નરિંદા. ૨. વળી ઈંદ્ર વચન મન આણી, શ્રી
ઋષભનું તીરથ જાણી; તવ ચક્રધર ભરત નરેશ, વારધિકને દીયો આદેશ. ૩. તીણે
શેત્રુંજી ઉપર અંગ, સોવન પ્રાસાદ ઉતંગ; નિપાયો અતી મનોહાર, એક કોસ ઉંચો
ચોખાર. ૪. ગાઉ દોઢ વિસ્તારે કહીએ, સહસ ધનુષ પહુલ પછે લહીએ; એકેકે ખારણે
ભેઈ, મંડપ એકવીશ હોઈ ૫. ઈમ ચિહ્નું દિશે ચોરાશી, મંડપ રચીયા શું પ્રકાશી;
તિહાં રથણમય તોરણમાલ, દીસ અતી ઝાંઝર અમાલ. ૬. વિચે ચિહ્નું દિશે મૂલ ગભાર,
થાપી જિન પ્રતિમા ચાર; મણિમય મૂરતિ સુખકંઠ, થાપ્યા શ્રી આદિ જિણંદ. ૭.
ગણધર વર પૂંડરિક કેરી, થાપી બિહુ પાસે મૂરતિ ભલેરી; આદિ જિન મૂરતિ કાઉ-
સ્સગીયા. નમિ વિનમિ બેહુ પાસે ઠંવીયા. ૮. મણિ સોવન રૂપ પ્રકાર, રચ્યું સમોસરણ
સુ વિચાર; ચિહ્નું હસે ચક્ર ધરમ કહંતા, થાપી મૂરતિ શ્રી ભગવતા. ૯. ભરતેસર
ભેડી હાથ, મૂરતિ આગલ જગનાથ; રાયણ તળે જમણે પાસે, પ્રભુ પગલાં થાપ્યાં
ઉલ્લાસે. ૧૦. શ્રી નાણી અને મરુદેવી, પ્રાસાદ શું મૂરતિ કરેવી; ગજવર ખાંધે લહી

શ્રી સિદ્ધાચલ નિરખી વધાનું, પૂરણ પુન્ય પંનોતી. આપોં ૧. પ્રથમ જિનેશ્વરને જઈ પૂજું, પહેરી નિમંત્ર ધોતી; હરખી હરખી જિન સુખ નિરખી, સુખને મટકે જોતી. આપોં ૨. પૂર્વ સંચિત જે બહુ પાતીકાં, દુઃખ દોહગાં જોતી; પ્રભુ શુભગણ મોત-નકી માલા, ભાવના શુભમાં પરોતી. આપોં ૩. અનુભવ લીલા ઐસી પ્રગટી, પહેલાં કદીય ન હોતી; ધ્યાયી ધ્યાન ક્રિયાનો અનુભવ, પ્રગટી નિરંજન જોતી. આપોં ૪. પૂજા વિવિધ પ્રકારે વિરચિત, મહિમય ભૂષણ ઘોતિ; નાટક ગીત કરતાં મોહતી, વંછિત આશા ફલાન્ત. આપોં ૫. સિદ્ધાચલ નીરખી ભવ ભવની, અલગથી ગઈ રાવતી; ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લીલા સર્વ સર્વાઈ, હૈયે હેજ હસતિ. આપોં ૬. શિવ સુંદરી વરવા વરમાલા, કંઠ ઠવે વશ હોતી; જ્ઞાનવિમલ સૂરિની સેવા, કામગવી દોહન્તિ. આપોં ૭.

૨૨

વહેલા ભવિ જમ્યો ૨, તુમે વહેલા વહેલા જમ્યો; વિમલ ગિરિ ભેટવા. હારે કાંઈ ભેટતાં ભવ દુઃખ ભય, હારે કાંઈ સેવતાં શિવ સુખ થાય. વહેલાં ૧. હારે કાંઈ જન્મ, સદલ તુજ થાય, હારે કાંઈ નરક તિયંચ મીટ ભય; હારે કાંઈ તન મન પાવન થાય, હારે કાંઈ સકલ કરમ ક્ષય થાય. વહેલાં ૨. હારે કાંઈ પાંચમે ભવ શિવ રાય, હારે કાંઈ ઇનમે શંકા ન કાંચ; હારે કાંઈ વિમલાચલ ફાંસાય, હારે કાંઈ ભવિને નિશ્ચય થાય. વહેલાં ૩. હારે કાંઈ નાભિનો નંદન ચંદ; હારે કાંઈ છહરી પાત્રી જિન વંદ, હારે કાંઈ દૂર દોવે અથ વંદ, હારે કાંઈ પ્રગટે નયના નંદ. વહેલાં ૪. હારે કાંઈ ચઉ સુખ ચઉ સુખ રાય, હારે કાંઈ મેક્ષ મહેલ કીનો વાસ, હારે કાંઈ ભવ વન થયો નાય, હારે કાંઈ કોઈની ન રહે કિર આશ. વહેલાં ૫. હારે કાંઈ મ્હોટા પુન્ય અંકર, હારે કાંઈ ચિન્તા ગઈ સખ દૂર, હારે કાંઈ કુમતિ કદાબદ્ધ ચૂર, હારે કાંઈ આવ્યા નાય હજૂર. વહેલાં ૬. હારે કાંઈ આપણો ખરો ઉદાર, હારે કાંઈ અમ આનમ આધાર, હારે કાંઈ સુજને તું અળ તાર, હારે કાંઈ અવર ન શરણુ આધાર. વહેલાં ૭. હારે કાંઈ સુજને મનિ સુવિચાર, હારે કાંઈ કમં કર સખ છાર, હારે કાંઈ આતમ આનંદકાર, હારે કાંઈ ભવસાગર પામ્યો પાર. વહેલાં ૮.

૨૩. શ્રી શત્રુ જય ભરતનૃપ યાત્રાનું સ્તવન.

ઢાળ પહેલી

સાંભળી જિનવર સુખથી સાચું, પુંડ-નીક ગણધાર ૨, પંચ કોડી મુનિવર શુ' ઇણગિરિ, અણસણ કીધું ઉદાર ૨. ૧. નમોરે નમો શ્રી શત્રુજય ગિરિવર, સકલ તીરથ માંહિ સારે, દીઠે દુરગતિ દૂર નિવારે, ઉતારે ભવ પાર ૨. નમો ૨. કેવલ લહી ચૈત્ર પુનમ દિન, પામ્યા મુર્ગતિ મુકામ ૨, તદા કાળથી પુહવી પ્રગટ્યું, પુંડરીકગિરિ નામ ૨. નમો ૩. નયરી અયોધ્યાથી વિહરતા પહેતા, તાતજી રિખવ જિણુંદરે; સાઠ સહસ્ર સમ ખટ ખંડ સાધી, ઘરે આવ્યા ભરત નરિંદરે. નમો ૪. ઘરે જઈ માયને પાય લાગી, જનનિ હો આશિષ ૨; વિમલાચલ સંઘાધીપ કેરી, પોહોચો પુત્ર જગદીશ ૨. નમો ૫. ભરત વિમાસે સાઠ સહસ્ર શમ, સાધ્યા દેશ અનેક ૨; હવે હું તાત પ્રતે જઈ પૂજું, સંઘપતિ તિલક વિવેક ૨ નમો ૬. સમોશરણે પોહાતા ભરતેસર, વંદી પ્રભુના પાય ૨;

આધુ અનંત, વળીરે સિદ્ધસે વાર અનંતી, એમ ભાષે ભગવાન; ભવો ભવ કેસારે, પાતીક ફરકરે. વિમળ ૨. પાવડીયા રસ કુપા કેસ મણી માણેકનીરે ખાણ, રત્નખાણ બહુ રાજે જો તીરથ, એવી શ્રી જિન વાણ; સુખના સ્નેહીરે, બંધન ફરકરે. વિમળ ૩. પાંચ કરોડ શુ' પુંડરીક સીધ્યા, ત્રણ કરોડ શુ' રામ, વીશ કરોડ શુ' પાંડવ મુકતે, સિદ્ધક્ષેત્ર સિદ્ધ ઠામ; મુનીવર મોટારે, અનંતા મુકિત વરે. વિમળ ૪. એસો તિરથ ઓર ન જગમાં, ભાષે શ્રી જિનરાય, દુરગતી કાપે ને પાર ઉતારે, વાલો આપે કેવળ નાણ; ભવીજન ભાવેરે, જે એહનું ધ્યાન ધરે. વિમળ ૫. દ્રવ્ય ભાવ શુ' પુખ કરતાં, પૂજે શ્રી જિનરાય, [અદાનંદ સુખ આતમ લેહે, જ્યોતીસે જ્યોતી મીલાઈ; દીરતી એહનીરે. માણેકમુની કરે. વિમળ ૬.

૨૬

સિદ્ધગિરિ મંડન ઇશ સુણો મુજ વિનતી, મરુદેવીના નંદ છો શીવરમણી પતિ; પૂરક ઇષ્ટ અભિષ્ટ ચૂરક કમ્મવેલી, ભવભય ભંજન રંજન તુજ મુદ્રા ભલી. ૧. અનંત ગુણના આધાર અનંતી લક્ષ્મી વર્ધા, ક્ષાયીક ભાવે જ્ઞાન દર્શન આરિત્ર ધર્મા; અજર અમર નિરૂપાધ સ્થાનક પહોંતા જિહાં. ચાર ગતિ માંડી ભમતો મુકયો મુજને ઇહાં. ૨. કોષ લોભ મોહ મત્સર વશ હું ધમધમ્યો, પણ નિજ ભાવમાં એક ઘડી પ્રભુ નવી રમ્યો; ચાર કરો ઇણ અવસર પ્રભુજી ઉચિત સહી, મોહ ગયે જો તારો તો તેહમાં અધિક નહીં. ૩. પણ તુજ દર્શન પામી અનુભવ ઉલ્લસ્યો, મિથ્યા તામસ સૂર સરીખો તુહી મીલ્યો; ઉદય હુમ્મો આજ ભાગ્ય મુજ જગીયાં, તુજ મુખ ચંદ્ર ચક્રોર નયણ મુજ લાગીયાં ૪. તેહીજ છાંહા ધન્ય જેણે તુજ ગુણ સ્તવ્યા, ધનધન તેહીજ નયણ જેણે તુજ નીરખીયા; મૂર્તિ મનોહરપદ્મ મનઅલી મોહીઓ; જાણું ભવ મહા સાયર ચુલકપણું લલ્લો. ૫. ભવ અટવી સદ્યવાહ કમ' કરી કેસરી, જન્મ જરા મૃતિ રોગચેદ ધનવ તરી; જ્ઞાન રચણ રમણાયર ગુણ મણી બૂધરા, રાગેષ કપાય છતી થયા જિનવરા. ૬. તારક મોહ નિવારક કષ્ટ ગુજ કાપજો, ભવોદધી પારજ કટારી મુક્તિપદ આપજો; કમલવિજય પન્થાસ ચરણ ઠીકરું, ઠહે મોહન તુજ ધ્યાન ભવોભવ હું ધરું. ૭.

૨૭

વિમલગિરિ કયું ન ભયે હમમોર, વિમલગિરિ સિદ્ધવરાયણ રૂપકી શાખા, સુલત કરત ઝંકારો વિં ૧. આવત સંઘ રચાવત અંગિયા, ગાવત ગુણ ધમધોર વિં હમ જી ઉત્ર કલા કરી નીરખત, કટને કમ' કઠોરો વિં ૨. મૂરત દેખ સદા મન હરખે, જેસે ચંદ્રચક્રોર; વિં શ્રી રિષહેસર દાસ તિહારો, અરજ કરત કરભોર. વિં ૩.

૨૮

વિમલગિરિ વિમલતા સમરીયે, કમલ દલનયન જગદીશરે; ત્રિભુવન દીપક દીપતો, જિહાં જયો કીયુગાદીશરે. વિં ૧. પાપના તાપ સવિ ઉપશમે', પ્રહુ સમે સમરતા નામરે; પૂજનાં પાપ શ્રીજગમના, સંપજેવંછિત કામરે. વિં ૨. રિદ્ધિ રાણિમ ઘણી મન મિલે પપનજે કનકની કોડીરે; નાભિનરનાથ સુત સમરણે, ઇમ ભણે વિનય કરભોડીરે ૩.

મૂગતિ, કીધી આઈની મૂરતિ ભગતિ. ૧૧. સુનંદા સુમંગલા માતા, ખાહી સુંદરી બહેન વિખ્યાતા; વળી ભાઈ નવાણું પ્રસિદ્ધ, સવિ મૂરતિ મણિમય કીધ. ૧૨ નિપાઈ તીરથમાલ, સુપ્રતિષ્ઠા કરાવી વિલાસ; ચક્ષુ ગોમુખ ચક્રેસરી દેવી, તીરથ રખવાલ ઠવેવી. ૧૩. ઈમ પ્રથમ ઉધારજ કીધો, ભરતે ત્રિભુવન જસ લીધો; ઈદ્રાદિક કીરતિ બોલે, નહિ કેઈ ભરત નૃપ તોલે. ૧૪. શત્રુજય મહાત્મ્ય માંહિ, આધિકાર જોયો ઉછાહી; જિન પ્રતિમા જિનવર સરિખી, બુઝ્યો સૂત્ર ઉવવાઈ નિરખી. ૧૫ (વસ્તુ છંદ) ભરતે કીધો ભરતે કીધો પ્રથમ ઉદ્ધાર, ત્રિભુવન કીર્તિ વિસ્તરી. ચંદ્ર સૂરજ લેગે નામ રાખ્યું; તિથે સમે સંઘપતિ કેટલા, સવાસો ઇમ શાસે ભાખ્યું, કોડી નવાણું નરવરા, હુવા નેવાસી લાખ; ભરત સમે સંઘપતી વળી, સહસ ચોરાશી લાખ. ૧૬.

૨૪

રિખલ જણુંક વિમલગીરી મંડણ, મંડણ ધમં ધુરા કહીએ; તું અકલ સ્વરૂપી, ભરકે કરમ ભરમ નીજ ગુણ લહીએ. રિખલ૦ ૧. અજર અમર પ્રભુ અલખ નિર-જન, ભંજન સમર સમર કહીએ; તું અહભુત યોદ્ધા, મારકે કરમ ધાર જગ જશ લહીએ. રિખલ૦ ૨. અવ્યય વિભુ ઇશ જન રંજન, રૂપરેખા ખીન તું કહીએ; શિવ અચળ અનંગી, તારકે જગ જન નિજ સત્તા લહીએ. રિખલ૦ ૩. શત્રુત મતા સુતા સુહંકર, જગત જયંકર તું કહીએ; નીજ જન સખ તારો, હમોસે અંતર રખના ના ચહીએ. રિખલ૦ ૪. સુખદા લીચકે બેસી રહેના, દીન દયાલકોના ચહીએ; હમ તન મન ઠારો, બચનસે સેવક અપના કહુ દઈએ. રિખલ૦ ૫. ત્રિભુવન ઇશ સુહંકર સ્વામી, અંતરજામી તું કહીએ; જળ હમકુ તારો, પ્રભુસે મનકી ખાત સકલ કહીએ. રિખલ૦ ૬. કલ્પતરુ ચિંતામણી બોલો, આજ નિરાશે ના રહીએ; તું ચિંતીત હાયક, હાસકી અરજ ચિત્તમે દ્રઢ અહીએ. રિખલ૦ ૭. દીન હીન પર ગુણ રસ રાચી, શરણ રહિત જગમે રહીએ; તું કરુણા સિંધુ હાસકી કરુણા કયું નહિ ચિત્ત અહીએ. રિખલ૦ ૮. તુમ ખીન તારક કો નહી દીસે, અમે તુમકું કયા કહીએ; ઇહ દીલમે ઠાની તારકે સેવક જગમે જશ લહીએ. રિખલ૦ ૯. સાતવાર તુમ ચરણે આયો, હાયક શરણ જગમે કહીએ; અખ ધરણે બેસી, ના થશે મન વંછિત સગ કુચ્છ લહીએ. રિખલ૦ ૧૦. અવગુણ માની પરીહરશે તો આદિ ગુણી જગકો કહીએ; જો ગુણીજન તારો તો તેરી અધિકતા કયા કહીએ. રિખલ૦ ૧૧. આતમ ઘટમે ખોજ તું ખ્યારે, ખાહીર ભટકતા ના રહીએ; તું અજ અવિનાશી, ધાર નિજરૂપ આનંદધન રસ લહીએ. રિખલ૦ ૧૨. આતમાનંદિ પ્રથમ જિનેશ્વર, તેરે ચરણ શરણ રહીએ; સિદ્ધાચલ રાજ, સખ કાજ આનંદ રસ કો પી લહીએ. રિખલ૦ ૧૩.

૨૫

શ્રી આદીશ્વર અંતરજામી, જીવન જગત આધાર, શાંત સુધારસ જ્ઞાને ભરીયો, સિધાચળ શણગાર; રાયણ રૂડીરે, જીહાં પ્રભુ પાય ધરે, વિમળગીરી વંદોરે, દેખત ફંખ હરે; પુણ્યવંતા પ્રાણીરે, પ્રભુજીની સેવા કરે. ૧. ગુણ અનંતા ગિરીવર કેરા, સિદ્ધા

યાત્રાએ જાતાં પગે પગે નિરજરે, બહુ ભવ સંચિત ખેડ, સોં પ્રં ૧. પાપ હોય વળલેપ સમોવડે, તેં ભયરે દૂર, સોભાગીં ભે એ ગિરિનું દરિશન કીજીએ, ભાવ લગત-ભંરપૂર-સોં પ્રં ૨. ગોહ્યાદિક હત્યા પંચ છે, કારક તેહના જે હોય, સોભાગી. તે પછુ એ ગિરિનું દરિશન ભે કરે, પામે શિવગતિ સોય-સોં પ્રં ૩. શ્રી શુકરાજ નૃપતિ પછુ ઇષ્ટ ગિરિ, ધરતો જિનવર ધ્યાન, સોં ૫૬ માસે શિવ વિલય ગયા સવે, વાધ્યો અધિક તસ વાન, સોં પ્રં ૪. ચન્દ્રશેખર નિજ ભગિની ભોગવી, કીધું પાપ મહંત, સોભાગી; તે પછુ એ તિરથ આરાધતાં, પામ્યો શુભ ગતિ સંત, સોં પ્રં ૫. મોર સપ વાઘણ પ્રમુખ બહુ, જીવ છે જે વિકરાળ, સોભાગી; તે પછુ એ ગિરિ પુનથી, પામે મુગતિ વિશાળ, સોં પ્રં ૬. એવો મહિમા એ તિરથ તણા, ચૈત્રી પૂનમે વિશેષ, સોભાગી; શ્રી વિજયરાજ સૂરીશ્વર શિષ્યને, દાન ગયાં દુઃખ લેશ, સોં પ્રં ૭.

૩૩

આલો આલોને રાજ ! શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરિએ, શ્રી વિમલાચલ તીરથ ફરસી, આતમ પાવન કરીએ-આલોં ૧. ઇષ્ટ ગિરિ ઉપર મુનિવર કોડી, આતમતત્ત્વ નિપાયો, પૂર્ણાંદ સહજ અનુભવ રસ, મહાનંદ પદ પાયો-આલોં ૨. પુંડરીક પ્રમુખ મુનિવર કોડી, સંકલ વિભાવ ગમાયો, લેહલેહ તત્ત્વ પરિણતિથી, ધ્યાન અલેહ ઉપાયો-આલોં ૩. જિનવર, ગણધર, મુનિવર કોડી, એ તીરથ રંગરાતા, શુદ્ધ શક્તિ વ્યકતે શુષ્ક સિદ્ધિ, ત્રિભુવન જનના ત્રાતા-આલોં ૪. એ ગિરિ ફરસે ભવ્ય પરીક્ષા, દુર્ગતિનો હોય છેદ; સમ્યગ દરિસણ નિર્માળ કારણ, નિજ આનંદ અલેહ-આલોં ૫. સંવત અઢાર ચુમોતેર વરસે, શુદ્ધ માગશિર તેરસીએ; શ્રી સુરવથી ભક્તિ હરખથી, સંઘસહિત ઉઘસીએ. આલોં ૬. કચરા કીકા જિનવર ભક્તિ, રૂપચંદ્ર જૈંદ્ર; શ્રી શ્રીસંઘને પ્રભુ લેટાંયા, જગપતિ પ્રથમ જિનેંદ્ર. આલોં ૭. જ્ઞાનાનંદી ત્રિભુવન વંદિત, પરમેશ્વર શુષ્ક ભીના; દેવચંદ્ર પદ પામે અહુત, પરમમંગલ લય લીના. આલોં ૮.

૩૪

આલો સખી જિન વંદન જઈએ, શ્રી વિમલાચલ અંગેરે; અનંત સિદ્ધિ ધ્યાન સિદ્ધાચલ, ફરસી જે મન રંગેરે. આલોં ૧. ગુરુ આચારી સઘે સુવિહિત પોતે પાપ વિહારી; એકલ આહારી ભૂમિ સંચારી, સંકલ સાચત પરિહારીરે. આલોં ૨. આવક શ્રાવિકા પ્રભુ શુષ્ક ગાતી, પ્રભુ ભક્તિ આત્મ સતીરે; તિથંકરને નમને ઉભતી, જગ ગતિ ચતુર સુહાતીરે. આલોં ૩. જીહાં મુનિ કોડી શિવ ગેહ પહોતા, નિજ અનુભવ લસલસતીરે; વિષય દોષ ઉપશમ તરસી, રત્નત્રયીમે રમતીરે. આલોં ૪. ઋષભાદિક જિન ફરસિત અંગે, ફરસ્યા પાપ પુલાઈરે; શુદ્ધશુષ્ક સ્મરણ શુષ્ક પ્રગટે, ધ્યાન લહર લીલાઈરે. આલોં ૫. અતીત અનાગતને વતંમાને, એ તીરથ શિર ટીકારે; શ્રી શત્રુંજય ભક્તે પામે, દેવચંદ્ર પદ નીકારે. આલોં ૬.

૨૬

દ્વેત સમાનને અસ્ત સમાનરે, જે તારે હીલ આવેરે, નાગર સર્જનારે, કોઈ-કોઈ સિદ્ધગીરિરાજ ખતાવેરે, લોટાવેરે, વંદાવેરે, ગવરાવેરે, પૂજાવેરે, નાગર સર્જનારે; ૧. કોઈ આત ઉમથોને બહુ દીન વહીઓરે, માનવના વૃંદ આવેરે, નાગર ૨. ધવળ દેવળીયાને સુરપતિ મળીયારે, આરોહિ પાગ ચઢાવેરે, નાગર ૩. નાટક ગીતને તૂરા વાગેરે, સરગમ નાદ સુણાવેરે નાગર ૪. શ્રીજિન નીરખીને હરખીત હોવેરે, તૃપિત આતક જલ પાવેરે; નાગર ૫. સકળ નિરથ માંહિ સમરથ એ ગીર કંઈ આગમ પાઠ ખતાવેરે; નાગર ૬. ધનધન એ ગૃહપતિને નરપતિ કોઈ, સંઘપતિ તિલક ધરાવેરે; નાગર ૭. ઘેર બેઠાં પણ એહીજ ધ્યાવેરે ગીરી શુષ્ક ગાવેરે; જ્ઞાનવિમળ શુષ્ક ગાવેરે; નાગર સર્જનારે કોઈ ૮.

૩૦

સિદ્ધાચલનો વાસી ખ્યારો લાગે, મોરા રાજા હાથેરે કુંગરીઆમાં ઝીણીઝીણી કોરણી, ઉપર શિખર બિરાજે-મોં સિં ૧. કાને કુંડલ માથે સુગટ બિરાજે, બાંહે બાબુબંધ છાજે-મોં સિં ૨. ચોમુખ બિંબ અનોપમ છાજે, અદ્ભૂત હીકે દુઃખ લાંજે-મોં સિં ૩. ચુવા ચુવા ચંદન ઓર અગરમ, કેસર તિલક વિરાજે-મોં સિં ૪. ઇંચ ગિરિ સાધુ અનંતા સિદ્ધયા, કહેતાં પાર ન આવે-મોં સિં ૫. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ એણી પેરે બોલે, “આ ભવ પાર ઉતારો”-મોં સિં ૬.

૩૧

વિવેકી ! વિમલાચલ વસીએ, તપ જપ કરી કાયા કસીએ; ખોટી માયાથી ખસીએ, વિવેકી ! વિમલાચલ વસીએ; વસી ઉન્મારગથી ખસીએ-વિવેકી ૧. માયા મોહિનીએ મોહું, કેણુ રાખે રણમાં રેથો ? આ નરભવ એળે ખોથો-વિવેકી ! ૨. બાળ લીલાએ હુલસાંચો, યૌવન યુવતિએ ગાયો; તોએ તૃપ્તિ નવી પાયો-વિવેકી ! ૩. રમણી ગીત વિષય રાગ્યો, મોહની મહીરાએ માગ્યો; નવ નવ વેશ કરી નાગ્યો-વિવેકી ! ૪. આગમ વાણી સમી આસી, ભવજળાધમાંહી વાસી; રોહિત મત્સ્ય સમો થાશી-વિવેકી ! ૫. મોહની જલને સંહારે, આપ કુટુંબ સકલ તારે; વરણવીએ તે સંસારે-વિવેકી ! ૬. સંસારે કુડી માયા, પંથ શિરે પંથી આયા, મુગ તૃણા જલને ધાયા-વિવેકી ! ૭. ભવદવ તાપ લહી આયા, પાંડવ પરિકર મુનિરાયા; શીતલ સિદ્ધાચલ ધ્યાયા-વિવેકી ! ૮. ગુરુ ઉપદેશ સુણી ભાવે, સંઘ દેશોદેશ આવે; ગિરિવર દેખી શુષ્ક ગાવે-વિવેકી ! ૯. સંવત્ અઠાર ચોરાસીએ માઘ ઉજ્જવલ એકાદશીએ, વાંધો પ્રભુલ વિમલસહીએ-વિવેકી ! ૧૦. જન્મા નવાણું અળ કરીએ, ભવભવ પાતિકાં હરીએ; તીથ વિના કહો કિમ તરીએ ?-વિવેકી ! ૧૧. હંસ, મથુરા, ઇંચ કામે, ચકવા શુક, પિક, પરીણામે, દશને દેવગતિ પામે-વિવેકી ! ૧૨.

૩૨

પ્રભુમો પ્રેમે પુંડરીક ગિરિ રાજ્યો, બાજિયો જગમાંરેજેહ, સોભાગી !

સુખ પાવે, ગિરિં શિવવહુ વરવા મંડપ એ ગિરિ, શ્રી શુભ વીર વચન રસ આવે. ગિરિં ૭.

૩૮

[તેરણ આઈ કયું ચલે રે-એ દેશી]

ભરતને પાટે ભૂપતિ રે. સિદ્ધિ વર્ધા એણે હાથ, સલ્લણા. અસંખ્યાતા તિહાં લગેરે, હુઆ અજિતજિનરાય, સલ્લણા. ૧. જેમ જેમ એ ગિરિ લેટીએ રે, તેમ તેમ પાપ પલાય. સં અજિત જિનેશ્વર સાહિબો રે, ચોમાસુ રહી જાય. સં જેમં ૨. સાગરમુનિ એક કોડીશુંરે તોડ્યા કમના પાસ. સં પાંચ કોડી મુનિરાજ શુંરે, ભરત વસ્યા શિવવાસ. સં જેમં ૩. આદીશ્વર ઉપકારથીરે, સત્તરકોડી સાથ. સં અજિતસેન સિદ્ધાચળે રે, જાહ્યો શિવવહુ હાથ. સં ૪. અજિતનાથમુનિ ચૈત્રની રે, પૂનમે દશ હજાર. સં આદિચયશા-મુક્તિ વર્ધા રે, એક લાખ અણગાર. સં જેમં ૫. અજરામર ક્ષેમંકરુ રે, અમરકેતુ ગુણકંઠ. સં સહસ્રપત્ર શિવંકરુ રે, કમંક્ષય તમઃકંઠ. સં જેમં ૬. રાજરાજેશ્વર એ ગિરિ રે, નામ છે મંગળરૂપ. સં ગિરિવર રજતકમંજરી રે, શીશ ચઢાવે ભૂપ. સં જેમં ૭. દેવયુગાદિ પૂજતાં રે, કમં હોયે ચકચૂર. સં શ્રી શુભવીરને સાહિબા રે, રહેજો હૈહા હજાર. સલ્લણા જેમં ૮

૩૯

(એ ઉચોને અલખેલો રે, કામણગારો કાનુડો-એ દેશી)

સિદ્ધાચળ શિખરે દીવો રે, આદીશ્વર અલખેલો છે, જણે દર્શન અમૃત પીવો રે, આં શિવ સોમજસાની લારે રે, આં તેરકોડી મુનિ પરિવારે રે, આં સિદ્ધં ૧. કરે [શિવ મુંઢરીતું આણું રે, આં નારદજી લાખ એકાણું રે, આં વસુદેવની નારી પ્રસિદ્ધિ રે, આં પાંત્રીસ હજાર તે સિદ્ધિ રે, આં સિદ્ધાં ૨. લખ બાવન ને એક કોડી રે, આં પંચાવન સહસ્રને જોડી રે, આં સાતસે સત્યોતેર સાધુ રે, આં પ્રભુ શાન્તિ ચોમાશું કીધું રે, આં સિદ્ધાં ૩. તવ એ વરિયા શીવનારી રે, આં ચૌદ સહસ્ર મુનિ દમિતારી રે આં પ્રદ્યુમ્નપ્રિયા અચંબી રે, આં ચૌદચાલીસસે વૈદિકિં રે, આં સિદ્ધાં ૪. થાવચ્ચાપુત્ર હજારે રે, આં શુક પરિવ્રાજક એ ધારે રે, આં સેલગ પણસય વિખ્યાતે રે, આં સુભદ્રામુનિ સયસાતે રે, આં સિદ્ધાં ૫. લવ તરિયા તેણે લવતારણ રે, આં ગજચંદ્ર મહોદય કારણ રે, આં સુરકાંત અચલ અભિનંદો રે, આં સુમતિ શ્રેષ્ઠ ભયકંદો રે, આં સિદ્ધાં ૬. હાં મોક્ષ ગયા કેઈ કોટી રે, આં અમને પણ આશા મોટી રે. આં શ્રદ્ધા સંવેગે ભરિયો રે, આં મેં મોટો હરિયો તરિયો રે. આં સિદ્ધાં ૭. શ્રદ્ધાવિષ્ણુ કુણુ ઈહાં આવે રે, આં લણુ જળમાં કેમ તે નાવે રે, આં તેણે હાથ હવે પ્રભુ જાલો રે, આં શુભવીરને હુંડે વહાલો રે, આં સિદ્ધાચળ શિખરે દીવો રે. ૮.

૪૦

તીરથની આશાતના નવિ કરીયે, હારે નવિ કરીયે રે નવિ કરીયે; હારે દૂપ ધ્યાન

૩૫

પ્રભુજી જનું પાલિતાણા શહેરકે મન હરખે ઘણું રે લોલ, પ્રભુજી સંઘ ઘણેરા આવે
કે એ ગિરિ લેટવારે લોલ; પ્રભુજી આબું પાલિતાણા શહેરકે તલાટી શોભતીરે લોલ. ૧.
પ્રભુજી ગિરિરાજ ચઢતાં કે મન હરખે ઘણું રે લોલ; પ્રભુજી આબ્યો હિંગલાજનો હડો કે
કેડે હાથ ઈધ ચડેરે લોલ. ૨. પ્રભુજી આવી રામજીપોળ કે સામી મોતીવસીરે લોલ; મોતી-
વસી હીસે ઝાક ઝમાલકે જોયાની જુગતી લલીરે લોલ. ૩. પ્રભુજી આવી વાઘજીપોળકે ઠાખા
ચકેસરીરે લોલ; ચકેસરી જિનશાશન રખવાળ કે સંઘની સહાય કરે રે લોલ. ૪. પ્રભુજી
આવી હાથજીપોળકે સામા જગઘણીરે લોલ; પ્રભુજી આબ્યા મૂલ ગભારેકે આદીશ્વર લેખ્યારે
લોલ. ૫. આદીશ્વર લેટે ભવ દુઃખ ભયકે શિવ સુખ પામીએરે લોલ; પ્રભુજીનું સુખડું પુનમ-
કેરો ચંદકે મોહ્યા સુરપતીરે લોલ. ૬. પ્રભુજી તુમ થકી નહિ રહું દૂરકે ગિરિપથે વસ્યારે લોલ;
એવી વીરવિજયની વાણી, કે શિવસુખ પામીએરે લોલ. ૭. પ્રભુજી જનું પાલિતાણા શહેરકે

૩૬

શેત્રંગ ગઢના વાસીરે, મુજરો માનજેરે લાલ સેવકની સુણી વાતો રે, દીલમાં ધારજો
રે; પ્રભુ મેં દીઠો તુમ દેહાર, આજ મને ઉપન્યો હરખ અપાર; સાહિબાની સેવારે, ભવ
દુઃખ ભાંગશે રે, હાહાજીની સેવારે, શિવ સુખ આપશે રે. ૧. એક અરજ અમારી રે,
દિલમાં ધારજો રે, ચોરાસી લાખ ફેરા રે, દૂર નિવારજો રે; પ્રભુ મને દુર્ગતિ પહોંતો રાખ,
પ્રભુ મને હરિસજી વહેલું દાખ, સાહિબાં ૨. હોલત સવાઈ રે, સોરઠ દેશની રે,
ખલિહારી હું જઈ રે, પ્રભુ તારા વેશની રે; પ્રભુ તારું ડુકું દીકું રૂપ, મોહ્યા સુર
નર વૃંદને ભૂપ. સાહિબાં ૩. તીરથ કેઈ નહિ રે, શેત્રંગ સારખું રે; પ્રવચન
પેખીને કીધું મેં તો પારખું રે; ઋષભને જોઈ જોઈ હરખે જેહ, ત્રિભુવન લીલા પામે
તેહ. સાહિબાં ૪. ભવો ભવ હું માંગું રે, પ્રભુ તારી સેવના રે, ભાવઠ ન ભાંગે રે,
જગમાં જે વિના રે; પ્રભુ મારા પુરો મનના કેહ, ઇંમ કહે ઉદયરત્ન કર જોહ. સાહિબાં ૫.

૩૭

[રાગ પૂર્વી-ઘડી ઘડી સાંભરો શાન્તિ સહુણા-એ દેશી]

ગિરિવર હરિસજી વિરલા પાવે, પૂરવ સંચિત કર્મ ખપાવે. ગિરિં ઋષભ જિનેશ્વર
પૂજા રચાવે, નવ નવ નામે ગિરિ ગુણ ગાવે. ગિરિં ૧. એ આંકણી. સહસ્ર કર્મલ ને
સુકિતનિલય ગિરિ, સિદ્ધાચળ શતકૂટ કહાવે; ગિરિં ઠંક કંઠજને કોડી નિવાસો, લોહિત્ય
તાલધ્વજ સુર ગાવે. ગિરિં ૨. ઠંકાદિક પંચ કૂટ સજીવન, સુર નર સુનિ મળી નામ
થપાવે; ગિરિં રચણખાણ જડીખૂટી ગુફાઓ, રસકૂંપિકા ગુરુ, ઈહાં ખતાવે. ગિરિં ૩.
પણ પુન્યવંતા પ્રાણી પાવે, પુન્ય કારણ પ્રભુ પૂજા રચાવે; ગિરિં હશકોટી શ્રાવકને જમાડે,
જેનતીથ યાત્રા કરી આવે. ગિરિં ૪. તેથી એક સુનિ દાન દિયતાં, લાલ ઘણો સિદ્ધાચળ
થાવે; ગિરિં ચંદ્રશેખર નિજ ભગિની ભોગી, તે પણ એ ગિરિ મોક્ષે જાવે. ગિરિં ૫.
આર હત્યારા નર પરહારા, દેવ ગુરુદ્રવ્ય ચોરી ખાવે; ગિરિં ચૈત્રી કાત્તિકી પૂનમ યાત્રા,
તપ જપ ધ્યાનથી પાપ જલાવે. ગિરિં ૬. ઋષભસેન જિન આદે અસંખ્યા, તીથકર સુકિત

૩

જ્ઞાનરણ્ય રચણાયકુ રે, સ્વામી રૂપભ જિણુંદ; ઉપગારી અરિહા પ્રભુ રે, લોક લોકોત્તર નંદ રે. ૧. ભવિયા ભાવે ભભે ભગવંત, મહિમા અતુલ અનંત રે; ભવિયા ભાવે તિગ તિગ આરક સાગરુ રે; કોડાકોડી અઢાર; યુગલા ધમ' નિવારીયોરે, ધમ' પ્રવર્તન હાર રે ભ૦ ૨. જ્ઞાનાતિશયે ભવ્યના રે, સંશય છેદનહાર; દેવ નરા તિરિ સમ-ઝીયા રે, વચનાતિશય વિચાર રે. ભ૦ ૩. આર ઘને મધવા સ્તવે રે, પૂભતિશય મહ ત; પંચ ઘને યોજન ટલે રે, કષ્ટ એ તૂય' પ્રસંત રે. ભ૦ ૪. યોગક્ષેમ'કર જિનવરુ રે, ઉપશમ ગંગા નીર; પ્રીતિ ભક્તિપણે કરી રે, નિત્ય નમે શુભવીર રે. ભ૦ ૫.

૪

આદિકરણ અરિહંતણ, ઓહગડી અવધાર; લલના૦ પ્રથમ જિનેસર પ્રણમિએ, વંછિત ક્ષણ દાતાર. ભ૦ આ૦ ૧. ઉપગારી અવનીતણે, ગુણ અનંત ભગવાન; ભ૦ અવિનાશી અક્ષયકળા, વરતે અતિશયનિધાન. ભ૦ આ૦ ૨. ગૃહવાસે પણ જેહને, અમૃતક્ષણ આહાર; ભ૦ તે અમૃતક્ષણને લહે, એ યુગતુ' નિરધાર. ભ૦ આ૦ ૩. વંશ ઈશ્વાક છે જેહનો, ચઢતો રસ સુવિશેષ; ભ૦ ભરતાદિક થયા કેવળી, અનુભવ રસ ક્ષણ દેખ. ભ૦ આ૦ ૪. નાભિરાયા કુળમંડણો, મરુદેવી સર હંસ; ભ૦ ઋષભદેવ નિતુ વંદીયે, જ્ઞાનવિમલ અવતાંસ. ભ૦ આ૦ ૫.

૫

સમકિતદ્વાર ગભારે પેસતાંણ, પાપ પહલ ગયાંદર રે; મોહન મરુદેવીનો લાભ લોણ, હીઠો મીઠો આનંદ પૂર રે. સમ૦ ૧. આયુ વરણત સાતે કરમનીણ, સાગર કોડાકોડી હીણ રે; સ્થિતિ પઠમ કરણે કરીણ, વીય' અપૂરવ મોઘર લીધ રે. સમ૦ ૨. ભૂગળ ભાંગી આલ કલાયનીણ, મિશ્યાત્વ મોહની સાંકળ સાથરે; બાર ઉઘાડ્યાં શમ સંવેગનાણ, અનુભવ ભવને ઝેઠો નાથ રે. સમ૦ ૩. તોરણ બાંધ્યું' જીવહ્યા તણુંણ, સાથીયો પૂર્યો શ્રદ્ધા રૂપરે; ધૂપ ઘટી પ્રભુગુણ અનુમોદનાણ, ધીગુણ મંગળ આઠ અનુ-પરે. સમ૦ ૪. સંવર પાણી અંગ પખાલણેણ, કેસર ચંદન ઉત્તમ દયાનરે; આતમ ગુણરુચિ મૃગમહ મહમહેણ, પંચાચાર કુસુમ પ્રધાનરે. સમ૦ ૫. ભાવપૂલએ પાવન આતમાણ, પૂલે પરમેશ્વર પુણ્ય પવિત્ર રે; કારણ જોગે કારજ નીપજેણ, ખીમા-વિજય જિન આતમ રીત રે. સમ૦ ૬.

૬

શ્રી વિનયવિજય ઉપાધ્યાયણ કૃત આદિજિન વિનતિરૂપ સ્તવન

પામી સુશુર પસાય રે, શત્રુજય ધણી; શ્રી રિસહેસર વિનવુંએ. ૧. ત્રિભુવન નાયક દેવરે, સેવક વિનતિ; આદિશ્વર અવધારીયે એ. ૨. શરણે આવ્યો સ્વામી રે, હું સંસારમાં; વિરુએ વૈરીયે નહયો એ. ૩. તાર તાર મુજ તાતરે; વાત કિરી કહું; ભવભવ એ ભાવક તણી એ. ૪. જન્મ મરણ જંજલ રે, બાલ તરૂણપણ; વઢી વઢી

ઘટ! અનુસરીએ, હારે તરિયે સંસાર તીં ૧. આશાતના કરતાં થકાં ધન હાણી, ભૂખ્યાં ન મળે અન્નપાણી; કાયા વળી રોગે ભરાણી, હારે આ ભવમાં એમ. તીં ૨. પરભવ પરમાધારી ને વશ પડશે, વૈતરણી નદીમાં ભળશે; અગ્નિ ને કુડે બલશે, હારે નહીં શરણું કોય. તીં ૩. પૂરવ નવાણું નાથજી ઇંદાં આળ્યા, સાધુ કેઇ મોક્ષે સિધાળ્યા; આવક પણ સિદ્ધિ મુહાળ્યા, હારે જપતાં ગિરિનામ. તીં ૪. અષ્ટોત્તર શતકુટ એ ગિરિ કામે, સૌંદર્ય યશોધર નામે; પ્રીતિમંડળ કામુક કામે, હારે વળી સહજનંદ. તીં ૫. મહેંદ્ર-લવજ સરવાલથ સિદ્ધ કલ્પિયે, પ્રિયંકર નામ એ લલ્પિયે; ગિરિ ચિતલ છાંયે રહીએ, હારે નિત્ય કરિયે ધ્યાન. તીં ૬. પૂજા નવાણું પ્રકારની એમ કીજે, નરભવનો લાહો લીજે; વળીદાન મુપાત્રે લીજે, હારે ચહતે પરિણામ તીં ૭. સેવાના ફલ સંસારમાં કરે લીલા, રમણી ધન મુંદર બાલા; શુભવીર વિનોદ વિશાલા, હારે સંગળ ચિવમાલ તીં ૮.

૩ શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવનો.

૧

આદિજિનં વન્દે શુભસદનં સદનન્તામલભોધં રે; બોધકતા-શુભ-વિસ્તૃત-કીર્તિ" કીર્તિત-પ્રથમવિરોધ-રે-આદિં ૧. રોધ-રહિત-વિસ્ફુરકપયોગં યોગં કલ્પતમભંગં રે; ભંગં નય-મજ-પેશલ-વાચ્યં વાચ્યમસુખસંગં રે-આદિં ૨. સંગત-પદ શુચિ-વચન તરંગં રંગં જગતિ હદાન રે; દાન-સુમ-દુમ-મગ્નુલ-હૃદયં હૃદયગમશુભાનં રે-આદિં ૩. ભાડડનન્દિત-સુરવર-પુત્રાગં નાગર-માનસ-હંસં રે-હંસગતિં પદ-ચમ-ગતિવાસં વાસવવિદિતાશંસં રે-આદિં ૪. શંસંતં નય-વચનમનવમં નવ-મંગલ-હાતારં રે; તાર-સ્વરમધ-ધન-પવમાનં માન-મુલટ-જેતારં રે-આદિં ૫.

વસન્તનિલકા છન્દ :

ઈત્યં સ્તુતઃ પ્રથમ-તીર્થ-પાતઃ પ્રમોદા-અછીમદ્યશેલિજયવાચકપુંગવેન; શ્રીપુણ્ડરીક ગિરિરાજ વિરાજમાનો, માનો-મુખાનિ વિતનોતુ સતાં મુખાનિ. ૬.

૨

પ્રથમ જિણેસર પ્રભુમીયે, જાસ મુગંધીરે કાય; કલ્પવૃક્ષ પરે તાસ, ઇંદ્રાણી નયન જે. ભુંગ પરે લપટાય. ૧. રોગ ઉરગ તુજ નરિ નડે, અમૃત જે આસ્વાદ; તેહથી પ્રતિહત તેહ, માતું કોઈ નથી કરે, જગમાં તુમ થું રે વાદ. ૨. વગર ધોઈ તુજ નીરમલી, કાયા કંચન વાન; નહિં પ્રસ્વેદ લગાર, તારે હું તેહને જે ધરે તાહરું ધ્યાન. ૩. રાગ ગયો તુજ મન થકી, તેહમાં ચિત્ર ન કોઈ; કપિર આભિષથી, રોગ ગયો તુજ જનમથી, દુધ સહોદર હોય. ૪. આસોઆસ કમલ સમો, તુજ લોકોત્તર વાત દેખે ન આહાર નિહાર, ચરમ ચક્ષુ ધણી, એહવા તુજ અવહાત. ૫. ચાર અતિશય મૂલથી, યોગણીસ દેવના કીધ; કર્મ ખખ્યાથી અચાર, ચોત્રીશ એમ અતિશયા સમ-વાયાંગે પસિદ્ધ. ૬. જિન ઉત્તમ શુભ ગાવતાં, શુભ આવે નિજ અંગ; કહે એહ સમય; પ્રભુ પાળજો, જિમ થાઈ અક્ષય અભંગ. ૭.

મહારાજ રે, મુજને સ્વમુખે; બોલાવો સેવક કહી એ. ૪૫. એટલે સિદ્ધાં કાજ રે, સઘલાં માહરાં મનના મનોરથ સવિ કલ્યા એ. ૪૬. ખમજો મુજ અપરાધ રે, આસંગો કરી; અંસમંજસં જે વિનંબુ એ. ૪૭. અવસર પામી આજ રે, જો નવિ વિનંબુ; તો પસ્તાવો મન રહે એ. ૪૮. ત્રિભુવન તારણહાર રે, પુણ્યે માહરે; આવી એકાંતે મલ્યા એ. ૪૯. બાલક બોલે બોલ રે, જે અવિગતપણે; માય તાયને તે રૂએ એ. ૫૦. નયણે નિરખ્યો નાથ રે, નાભિ નરિંદનો; નંદન નંદનવન જિજ્ઞે એ. ૫૧. મરુદેવી ઉરહંસ રે, વંશ ધંખાગનો; સોહાકર સોહામણો એ. ૫૨. માય તાય પ્રભુ મિત્ર રે, બંધવ માહરો; જીવ જીવનંતું વાલદો એ. ૫૩. અવર ન કો આધાર રે, ધણે જગ તુજ વિના; ત્રાણ શરણુ તું ધણી એ. ૫૪. વલી વલી કરું પ્રણામરે, ચરણે તુમ તણે; પરમેશ્વર સન્મુખ બુજો એ. ૫૫. ભવ ભવ તુમ પાય સેવ રે, સેવકને દેજો; હું માશું છું એટલું એ. ૫૬. શ્રી કીર્તિવિજય ઉવગાયરે, સેવક એણિ પેરે; વિનય વિનય કરી વિનવે એ. ૫૭.

૬

નાભી નરિંદનો નંદન વંદીએરે, મારુદેવાજી માત મલહાર; નહીં જસ લંછન લંછન ગવચનું રે, મેલ્યા મોહ મહા વિકાર, કેવળ કમળા વિમલા તું વયો. ૧. હરીહર બ્રહ્મા પુરંદર જ્ઞાનથી રે, જ્ઞાન અનંતુ જિનવર રાજ; જગ લોચનથી અધિક પ્રભા નહી રે, જેમ રૂપ તારકના સમુદાય. કેવલ ૦ ૨. ધર્મ જતાયા માયા પરીહરી રે, ભવ કાવા-નલ ઉપશમ નીર; પાપ હર્યા કાયા ધનુષની રે, પંચસયા સોવન શરીર. કેવલ ૦ ૩. શિવ સુખ ભોગી શિવ સુખ આપીએ રે, કાસતણી અરહાસ મનાય; મોટા મૌન ધરીને જો રહે રે, તો કેમ કારજ થાય. કેવલ ૦ ૪. પંકજ ફળ જળ ઝિંદુ જગ લહે રે, ઉપમા મોતીની મહા-રાજ; સંજ્ઞન સંગે રે, જગ જગ પામીએ રે, કહે શુભ સેવક હયો શીવરાજ. કેવલ ૦ ૫.

૭

ઋષભ જિનરાજ મુજ આજદિન અતિ ભલો, ગુણ નીલો જેણે તુજ નયણુ દીઠો, ફળ ત્યાં સુખ મળ્યાં સ્વામિ ! તુજ નિરખતાં, સુકૃત સંચય હુજો પાપ નીઠો. ઋષભ ૦ ૧. કલ્પ શાખી ફળો કામ ઘટ મુજ મળ્યો, આંજણે અમિયનો મેહ વૂઠો, મુજ મહી-રાણ મહી-ભાણ તુજ હથે, ક્ષય ગયો કુમતિ અધાર ભૂઠો. ઋષભ ૦ ૨. કવણુ નર કનક મણિ છોડી તુણુ સંગહે ? કવણુ કુંજર તણુ કરહુ લેવે ? કવણુ બેસે તણુ કલ્પતરુ બાઉલે ? તુજ તણુ અવર સુર કોણુ સેવે ? ઋષભ ૦ ૩. એક મુજ ટેક સુવિવેક સાહિબ સદા, તુજ વિના દેવ ફૂલો ન ધંદુ, તુજ વચન-રાગ સુખ સાગરે ઝીલતો, કર્મ ભર ભ્રમ થકી હું ન બીહું. ઋષભ ૦ ૪. કોડી છે કાસ વિણ ! તાહરે ભલ ભલા, માહરે દેવ તું એક પ્યારો, પતિત પાવન સમે જગત ઉદ્ધારકર, મહિર કરી મોહિ ભવ જંલાધ તારો. ઋષભ ૦ ૫. સુકૃતથી અધિક તુજ ભક્તિ મુજ મન વસી, જેહથું સખલ પ્રતિ-બંધ લાગો, ચમક-પાપાણુ જિમ લોહને ખિચરે, સુકૃતને સહજ તુજ ભક્તિ-રાગો. ઋષભ ૦ ૬. ધન્ય ! તે કાચ જેણિ પાય તુજ પ્રણમિયે, તુજ ચૂણે જેહ ધન્ય ! ધન્ય ! જિહા, ધન્ય ! તે હૃદય જેણિ તુજ સદા સંમરતાં, ધન્ય ! તે રાત ને ધન્ય ! દીહા.

જરા હહે ઘણું એ ૫. કેમે ન આંચો પાર રે; સાર હવે સ્વામી; રથેન કરો એ માહરી એ. ૬. તાર્યા તુમે અનંત રે, સંત સુગુણ વલી; અપરાધી પણ ઉદ્યો એ. ૭. તો એક દીનદયાલ રે, બાલ દયામણો, હું શા માટે વિચર્યો એ. ૮. જે ગિર્યા શુભવંત રે, તારો તેહને; તે મહિ અચરિત કિયું એ. ૯. જે મુજ સરિખો દીન રે, તેહને તારતાં; જગ વિસ્તરશે જશ ઘણો એ, ૧૦. આપદે પડિયો આજ રે, રાજ તુમારકે; ચરણે હું આંચો વહી એ. ૧૧. મુજ સરિખો કોઈ દીન રે, તુજ સરિખો મણુ; જોતાં જગ લાલો નહીં એ. ૧૨. તોયે કરુણાસિંધુ રે, બધુ ભુવન તણા; ન ઘટે તુમ ઉવેખવું એ. ૧૩. તારણહારો કોઈ રે, જો બીજો હુવે; તો તુમ્હને શાને દહું એ. ૧૪. તુંહિજ તારીશ નેટ રે, પહિલાને પછે; તો એવડી ગાદિમ કીસી એ. ૧૫. આવી લાગ્યો પાય રે, તે કેમ છોડશે; મન મનાવ્યા વિણ હવે એ. ૧૬. સેવક કરે પોકાર રે, બાહિર રદ્યા જશે, તો સાહુબ શોભા કીસી એ. ૧૭. અતુલી બલ અરિહં-તરે, જગને તારવા; સમરથ છો સ્વામી તુમે એ. ૧૮. શું આવે છે જોર રે, મુજને તારતાં; કે ધન જોસે છે કિયું એ. ૧૯. કહેશે તુમે જણુંદ રે, ભક્તિ નથી તેહવી; તો તે ભક્તિ મુજને દીયો એ. ૨૦. વલી કહેશે ભગવંત રે, નહિં તુજ યોગ્યતા; હમણા મુક્તિ જોવા તણી એ. ૨૧. યોગ્યતા તે પણ નાથ રે, તુમહીજ આપશે; તો તે મુજને દીજિયે એ. ૨૨. વલી કહેશે જગદીશરે, કમં ઘણું તાહરે; તો તેહજ ટાલો પરાં એ. ૨૩. કમં અમારાં આજ રે, જગપતિ વારવા; વલી કોણ બીજો આવશે એ. ૨૪. વલી જાણો અરિહંતરે, જોહને વિનતિ; કરતાં આવડતી નથી એ. ૨૫. તો તેહિજ મહારાજ રે, મુજને શીખવો; જેમ તે વિધિયું વિનવું એ. ૨૬. માય તાય વિણ કોણ રે, પ્રેમે શીખવે; બાલકને કહો બોલવું એ. ૨૭. જો મુજ જાણો દેવ રે, જોહ અપાવનો; ખરજ્યો છે કાલિકા હવે એ. ૨૮. કેમ લેવું ઉત્સંજ રે, અંગે ભરયું જોહનું; વિષય કપાય અશુચિયું એ. ૨૯. તો મુજ કરો પવિત્ર રે, કહો કોણ પુત્રને; વિણ માવિત્ર પખા-લશે એ. ૩૦. કૃપા કરી મુજ દેવ રે, ઇહાં લગે આણીયો, નરક નિગોદાદિક થકી એ. ૩૧. આવ્યો હવે હજુર રે, ઉલો ચઢ રહ્યો; સામું રથે જુઓ નહીં એ. ૩૨. આડો માંડી આજ રે, જોહો બારણે; માવિત્ર તુમે માનશે એ. ૩૩. તુમે છો દયાસમુદ્ર રે, તો મુજને દેખી; દયા નથી રથે આણતા એ. ૩૪. ઉવેખર્યો અરિહંત રે, જો આણી વેલા; તો મહારી શી પદે થશે એ. ૩૫. ઉભા છે અનેક રે, મોહાદિક વૈરી; છલ જુઓ છે માહરાં એ. ૩૬. તેહને વારો વેગે રે, દેવ દયા કરી; વલી વલીશું વિનવું એ. ૩૭. મરૂદેવી નિજમાય રે, વેગે મોકલ્યાં; ગજ જોસારી મુક્તિમાં એ. ૩૮. ભરતે-સર નિજ નંદરે, કીધો કેવલી; આરીસો અવલોકતાં એ. ૩૯. અઠાણું નિજ પુત્ર રે, પ્રતિજોધ્યા પ્રેમે; જુઝ કરતાં વારીયા એ. ૪૦. બાહુબલને નેટ રે, નાણ કેવલ તમે, સામી સાહુમં મોકલ્યું એ. ૪૧. ઇત્યાદિક અવદાત રે, સઘળા તુમ તણા; હું જાણું છું મૂલગા એ. ૪૨. મહારી વેલા આજ રે, મૌન કરી જોહ; ઉત્તર શેં આપો નહીં એ. ૪૩. વિતરાગ અરિહંત રે, સમતાસાગર; માહારાં તાહરાં; શાં કરો એ. ૪૪. એકવાર

રહ્યો, સુરભિ સમ હો લહિ તાસ વિજ્ઞાન. અં ૧. કીટ ધ્યાન ભૂંગી તણો, નિત ધરતાં હો તે ભૂંગી નિહાન; લેકલઘૌત સ્વરૂપતા, લોહ કરસત હો પારસ પાવાન. અં ૨. પિયુમંદાકિ સહિ, હોયે ચંદન હો મલયાચલ સંગ; સિંધવ ક્યારીમે પડ્યો, જિમ પલટે હો વસ્તુનો રંગ. અં ૩. દ્યેય રૂપની એકતા, કરે ધ્યાતા હો ધરે ધ્યાન સુભન; કરે કતલ મલ ભિજતા, જિમ નાસે હો તમ ઉગતે ભાન. અં ૪. પુટાલ'બન યોગથી, નિરાલ'બનતા હો સુખ સાધન જેહ; ચિદાનંદ અવિચળે કળા, ક્ષણમાંહિ હો ભવિ પાવે તેહ. ૫.

૪ (રાગ : ભૈરવ)

અનિત જિનંદ દેવ, થિર ચિત્ત ધ્યાઇએ; થિર ચિત્ત ધ્યાઇએ, પરમ સુખ પાઇએ. અં ૧૦ (આંકણી) અતિ નીકો શાવ જલ, વિગત મંમત મલ; એસા જ્ઞાનસરથી, સુખલ ભર લાઇએ. અં ૧. કેસર સુમતિ ઘોરી, ભરી ભાવના ક્યોરી; કર મન ભોરી અંગ, અંગીયો રચાઇએ. અં ૨. અભય અખંદ ક્યારી, સીંચકે વિવેક વારી; સહજ સુભાવમે, સુમન નિપજાઇએ. અં ૩. ધ્યાન ધુપ જ્ઞાન દીપ, કરી અષ્ટકમંલપ; દુવિધ સરૂપ તપ, નૈવેદ્ય ચઢાઇએ. અં ૪. લીલ્યો અમલ દલ, ચઢાઇએ સરસ ફલ; અક્ષત અખંદ જોધ, સ્વસ્તિક લખાઇએ. અં ૫. અનુભવ ભોર ભયો, મિથ્યા તમ દૂર ગયો; કરિ જિન સેવ ઇમ, શુભ કુનિ ગાઇએ અં ૬. ઇણવિધ ભાવ સેવ. કીજિયે સુનિત્ય મેવ; ચિદાનંદ ચારે ઇમ, શિવપુર પાઇએ. અં ૭.

૫. શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવનો.

હારે પ્રભુ સંભવસ્વામી ત્રીભ શ્રીજગનાથજો, લાગીરે તુજથી દહ ધમની પ્રીતડીરે લો; હારે સરસ સુકોમળ સુરતરુ દીધી બાથજો, બાથુ રેસે ભૂજે લીધી સૂખડીરે લો. ૧. હાં સકળ શુભે કરી ગીરજો તુંહી જ એકજો, હીઠારે મન મીઠો ઇઠો રાણ્યોરે લો; હારે તુજશું મિલતાં સાથે સુજશું વિવેકજો, હુંતોરે ધણીઆતો થઇને ગાણ્યોરે લો. ૨. હાં નહિ છે માહરે હવે કેહની પરવાહજો, જોતારે સાહી સુજ હેજો ખાંહડીરે લો; હારે તુજ પાસેથી અળજો ન રહું નાહજો, દોઢે કુણ તાવઠ છાહિ છાંહડિરે લો. ૩. હાં ભામે લહીયે તુજ સરીખાનો સંગજો, આણેરે જમવારે ફિરિ ફિરિ-દોહિલારે લો; હારે જોતિ મનોહર ચિંતામણીનો નંગજો, જોતારે કિમે નહીં જગમાં સોહિલોરે લો. ૪. હાં ઉતારે મત ચિતલથી નિજ દાસજો, ચિંતારે ચુરંતાં પ્રભુ ન કરો ગધરે લો; હારે પ્રેમ વધારણ કંતિ તણી અરદાસજો, ગણતારે પોતાનો સવિ લેજો થઇરે લો. ૫.

સુને સંભવ જિનશું પ્રીત, અવિહલ લાગીરે; કાંઈ દેખત પ્રભુ સુખ ચંદ, ભાવઠ લાગીરે. ૧. જિન સેનાં નંદન દેવ, દિલકે વસીયોરે; પ્રભુ ચરણ નમે કર જોઠ, અનુભવ રસીયોરે. ૨. તોરી ધનુસય ચાર પ્રમાણ, ઉંચી કાચારે; મનમોહન કંચનવાન, લાગી તોરી માચારે. ૩. પ્રભુ રાયજિતારી નંદ, નયણે હીઠારે; સાવચથીપુર શણગાર, લાગે સુને મીઠારે. ૪. પ્રભુ પ્રહાચારી ભગવાન, નામ મુણાવેરે; પણ મુગતિવધુ વશી મંત્ર, પાઠં ભણાવેરે. ૫.

ઋષભ ૭. શુભ અનંતા સદા તુજ ખજાને ભર્યા, એક શુભ દેત મુજ શું વિમાસો ? રથશુ એક દેત શી હાથ રથણાયરે ? લોકની આપદા જેણે નાસો. ઋષભ ૮. ગંગ સમ રંગ તુજ કિતિ—કલ્પલોકને, રવિ ચક્રી અધિક તપ—તેજ તાને, નયવિજય વિબુધ સેવક હું આપરો, જસ કહે અખ મોહિ ભવ નિવાળે. ઋષભ ૯.

૮ (રાગ : રામ કલી)

ઋષભદેવ હિતકારી, જગતગુરુ ઋષભદેવ હિતકારી; પ્રથમ તીર્થંકર પ્રથમ નરેસર, પ્રથમ યતિ બ્રહ્મચારી, જા ૧. વરસી જ્ઞાન દેધ તુમ જગમે, ધલિતિ ધતિ નિવારી; તૈસી કાહી કરતુ નાહી કરના, સાહિબ ખેર હમારી, જા ૨. માગત નહી હમ હાથી ઘોડે, ધન કન કંચન નારી; દિઓ મોહિ ચરનકમલકી સેવા, ચાહિ લગત મોહિ ખ્યારી; જા ૩. ભવલીલા વાસિત મુર સરે, તું પર સખહી ઉવારી; મેં મેરો મન નિશ્ચય કીનો, તુમ આણા શિર ધારી. જા ૪. એસો સાહિબ નહિ કેા જગમે, ચામું હોય દિલહારી; દિલહી દલાલ પ્રેમકે બિચિ, તિહાં હઠ ખેચે, ગમારી. જા ૫. તુમહી સાહિબ મેં હું ખંદા, ચા મત દિઓ વિસારી; શ્રી નયવિજય વિબુધ સેવકકે, તુમહો પરમ ઉપકારી. જા ૬.

૪. અનિતનાથ જિન—સ્તવને।

૧ (રાગ : કાફી)

અનિતદેવ મુજ વાલહા, જયું મોરા મેહા; (ટક) જયું મધુકર મન માલતી, પંથી મન ગેહા. અં ૧. મેરે મન તુંહી રચ્યો; પ્રભુ કંચન દેહા; હરિહર બ્રહ્મ પુરંદરા, તુજ આગે કેહા. અં ૨. તુંહી અગોચર કેા નહીં, સજજન શુન રેહા; ચાહે તાકું ચાહિયે, ધરી ધમસનેહા. અં ૩. ભગતવચ્છલ જગતારનો, તું બિરુદ વહેહા; વીત-રાગ હુધ વાલહા, કયું કરી ઘો છેહા. અં ૪. જે જિનવર હે ભરતમે, એવત વિહેહા; જસ કહે તુજ પદ પ્રણમતે, સખ પ્રણમે તેહા. અં ૫.

પ્રીતલડી ખંધાણી રે અનિત જિણુંક શું, કાંઈ પ્રભુ પાખે કણુ એકે મન ન મુહા યલે; ધ્યાનની તાલી રે લાગી નેહ શું, જલદઘટા જીમ શિવમુત વાહન કાયલે. પ્રીતલડી ૧. નેહ ઘેલું મન મારું રે પ્રભુ અલજે રહે, તન મન ધન એ કારણથી પ્રભુ મુજલે; મારે તો આધાર રે સાહીબ રાવલો, અંતરગતનું પ્રભુ આગલ કહું શુંજલે. પ્રીતલડી ૨. સાહેબ તે સાચો રે જગમાં ભાણીએ, સેવકના જે સહેજે મુધારે કાજ લે; એહવેને આવરણે કેમ કરીને રહું, બિરુદ તુમારો તારણ તરણ જહાજલે. પ્રીતલડી ૩. તારકતા તુજ માંહે રે શ્રવણે સાંભલી, તે ભણી હું આવ્યો છું દીન દયાલ લે; તુજ કરુણાની લહેરે મુજ કારજ સરે, શું ઘણું કહીએ જણ આગલ કૃપાલ લે. પ્રીતલડી ૪. કરુણા દષ્ટિ કીધી રે સેવક ઉપરે, ભવ ભવ ભાવઠ ભાંગી ભક્તિ પ્રસંગ લે; મન વંછિત ક્લીષાં રે જિન આલંબને, કર લેડીને મોહન કહે મન રંગ લે. પ્રીતલડી ૫.

૩

અનિત અનિત જિન ધ્યાયે, ધરી હૈડે હોં ભવિ નિર્મળ ધ્યાન; હૃદય સારતા મેં

સમતા રસ માટે, જેસે ગજબર મહવારી; ત્રીન ભુવનમાં નહીં કેા ઇનકેા, અભિનંદન જિન અનુકારી. પ્ર૦ ૪. મેરે મન તો તુંહી કચત હે, પરે કુણુ પરકે લારી; તેરે નયનકી મેરે નયનમે, જશ કહે કીયો છળી અવતારી. પ્ર૦ ૫.

૨ (ધમધમ ધમકે ધુધરે, ધુધરે હીરની દોરકે. ધમ—એ દેરી)

શ્રી અભિનંદનસ્વામીનેરે, સેવે સુરકુમરીની કોઠકે; પ્રભુની આકરીરે, મુખ મટકે મોહિ રહિરે, ઉભી આગળ બે કર બેઠકે. પ્ર૦ ૧. સ્વર ઝીણે આલાપતિરે, ગાતી જિન-ગુણુ ગીત રસાળ કે; પ્ર૦ તાળ મુદંગ બબવાતરે, દેતી અમરી લમરી બાળકે. પ્ર૦ ૨. ધમધમ ધમકે ધુધરે, બળકે કટિમેખલ સારકે; પ્ર૦ નાટિક નવનવા નાચતીરે, બોલે પ્રભુ ગુણુ ગીત રસાળકે. પ્ર૦ ૩. સુત સિદ્ધાથ માતનોરે, સંવર ભૂપતિ કુળ શિષુ-ગાર; પ્ર૦ ધનુસય સાહા વ્રણનીરે, પ્રભુજીને દીપે દેહ અપાર. પ્ર૦ ૪. પુરવ લાખ પથાસતુરે, પાળી આયુ લઈ શુભ કામ; પ્ર૦ નયરી અયોધ્યાનો રાણ્યોરે, કરશણ નાણુ રથણુ ગુણુબાણુ. પ્ર૦ ૫. સેવો સમરથ સાહિબોરે, સાચો શિવનયરીનો સાય; પ્ર૦ મુજ દૈર્ઘ્યમાહિ વસ્યોરે, બંહાલો ત્રીન ભુવનનો નાથ. પ્ર૦ ૬. ઈશ્વીપરે જિન ગુણુ ગાવતારે, લેહો એ અનુભવ મુખ રસાળ; પ્ર૦ રામવિજય પ્રભુ સેવતારે, કરતાં નિત મંગળ માળ. પ્ર૦ ૭.

૩

અભિનંદન જિનરાજ, આણી લાવ ઘણોરી, પ્રભુસું તુંમયા પાય, સેવક કરિ અપણોરી; લવલય સાગર તાર, સાહિબ મુહામણોરી; સુરતરે જાંસ પ્રસન્ન, કિમ હોયે તે દુઃખોરી. ૧. લગતવછલ જિનરાજ, શ્રવણે જેહ સુણ્યોરી, તેહશું ધમસનેહ સહજસુભાવ બન્યોરી; ઉપશમવંત અથાગ, તોહી મોહ હણ્યોરી, રતિપતિ દુધર જેહ, દુશ્મન તે ન ગણ્યોરી. ૨. સંવરનૃપનો જાત, સંવર જેહ ધરેરી, અચરિજશું તેહમાંહી, કુળ આચાર કરેરી; કીરતિ કન્યા જાસ, ત્રિભુવનમાંહિ ફિરેરી, પરવાદી મત માન, તાસુ તેહ હરેરી. ૩. અખય લહે કળ તેહ, જેહશું હેજ વહેરી, દોહગ દુરગતિ દુઃખ, દુશ્મન ભીતિ કહેરિ; લવલવ સંચિત પાપ, સજ્જમાં તેહ હરેરી, ઈમ મહિમા મહિમાંહિ, સવંથી કેમ કહેરી. ૪. સાયર લલિત ગિંદુ, હોયે અખયપણેરી, તિમ વિનતી સુપ્રમાણ, સાહિબ જેહ સુણેરી, અનુભવ ભુવને નિવાસ, આપો હેજ ઘણેરી જ્ઞાનવિમલ સુપ્રકાશ, પ્રભુ ગુણુ રાસ ઘુણેરી. ૫.

૭. શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

૧

સાહિબા સુમતિજિણુદા, યોગે લવલવ મુજ દંદા; શ્રીજિન સેવોરે. તુજ હરિસણુ અતિ આનંદા, તું સમતારસના કંદા. શ્રી ૧. સુમતિ સુમતિ જવ આવે, તવ કુમાતનો દાવ ન દાવે; શ્રી ૨. સુમતિ સુમતિ જવ આવે, તવ આતમ અનુભવ પાવે. શ્રી ૨. તુંહીજ છે આપ અરૂપી, ધ્યાય કળકું ભેદે રૂપી; શ્રી ૩. સહેજે વળી સિદ્ધસ્વરૂપી, ઈમ ભેતાં તું બહુરૂપી. શ્રી ૩. ઈમ અલગો વિલગો હોવે, કિમ મૂઠમતિ તું ભેવે; શ્રી ૪. ભે અનુભવરૂપે ભેવે, તે મોહસિમિરને જોવે. શ્રી ૪. સુમંગલો જેહની માતા;

સુજ રક લાગી મનમહિ, તુજ શુભ કેરી રે; નહિ તુજ મૂરતને તોલ, સૂરત ભલેરીરે. ૬.
જિન મહેર કરી ભગવાન, વાન વધારેરે; શ્રી સુમતીવિજય શુભ શિખ, દિલમાં ધારેરે. ૭.

૩

સાહેબ સાંભળોરે, સંભવ અરજ અમારી; ભવોભવ હું ભમ્યોરે, ન લહી સેવા
તુમારી. નરક નિગોદમાંરે, હું તિહાં બહુ ભવ ભમિયો; તુમ વિષુ દુઃખ સદ્યારે, અહ-
નિશ કોધે ધમધમીયો. સાં ૧. ઈંદ્રિય વશ પક્યોરે, પાળ્યાં વ્રત નવિ હોસે; વ્રસપણું
નવિ ગણ્યુરે, હણીયા થાવર હુંસે; વ્રત ચિત્ત નવી ધર્માં રે, બીજું સાચું ન બોલ્યું;
પાપની ગોઠડીરે, ત્યાં મેં હુઈડું જઈ બોલ્યું. સાં ૨. ચોરી મેં કરીરે, ચઢવિહુ અદત્ત
ન ટાળ્યું; શ્રી જિન આણ્યુરે, મેં નવિ સંજમ પાળ્યું; મધુકર તણી પરેરે, શુદ્ધ ન
આહાર ગવેજ્યો; રસના લાલચેરે, નિરસ પિંડ ઉવેજ્યો. સાં ૩. નરભવ દોહિલોરે,
પામી મોહવશ પડીયો; પરસ્ત્રી દેખીનેરે, સુજ મન તિહાં જઈ અડીયો; કામ ન કો સચરે
પાપે પિંડ મેં ભરીયો; શુદ્ધ બુદ્ધ નવિ રહી રે, તેણે નવિ આતમ તરીઓ. સાં ૪.
લક્ષ્મીની લાલચેરે, મેં બહુ દીનતા દાખી; તો પણ નવિ મળીરે, મળી તો નવિ રહો
રાખી; જે જન અભિલષે રે, તે તો તેહથી નાસે; તૃણ સમજે ગણેરે, તેહની નિત્ય
રહે પાસે. સાં ૫. ધન્ય ધન્ય તે નરારે, એહનો મોહ વિછોડી; વિષય નિવારીનેરે,
જેહને ધમમાં જોડી, અભક્ષ તે મેં ભખ્યારે, રાત્રિભોજન કીધાં; વ્રત નવિ પાળીયારે,
જેહવાં મૂળથી લીધાં. ૬. અનંત ભવ હું ભમ્યોરે, ભમતાં સાહિબ મળીયો; તુમ
વિના કોણ દીએરે, બોધિરયણ સુજ બળીયો; સંભવ આપજોરે, ચરણ કમળ તુમ
સેવા; નય જોમ વિનવેરે, સુણજો દેવાધિદેવા. સાં ૭.

૪ [રાગ-ગોડી]

સંભવજિન જળ નયન મિલ્યો હો. (ટેક) પ્રગટે પૂરવ પુણ્યકે અંકુર, તળથેં દિન
મોહી સફલ વલ્યો હો; અંગન મેં અમિયેં મેહ વૂઠે, જન્મ તાપકો વ્યાપ ગલ્યો હો. સાં ૦
૧. જૈસી ભક્તિ તૈસી પ્રભુ કરના, પ્રવેત શંખમેં દૂધ ભલ્યો હો; દરશનથેં નવનિધિ મેં
પાઈ, દુઃખ દોહગ સવિ દૂર ટલ્યો હો. સાં ૨. હરત ફિરત હે દુરહી દિલથેં, મોહ મહ
જિણે જગત્રય છલ્યો હો. સમકિત રતન લહું દરિસણથેં, અળ નવિ બઈ કુગતિ રૂલ્યો
હો. સાં ૩. નેહ નજર ભર નિરખત હી મુઝ, પ્રભુશું હિયકો હેજ હલ્યો હો; શ્રી નય-
વિજય વિબુધ સેવકકું, સાહિબ મુરતક હોઈ રૂલ્યો હો. સાં ૪.

અભિન દન જિન-સ્તવનો.

૧ [રાગ નટ]

પ્રભુ ! તેરે નયનકી હું બલીહારી, (ટેક) યાકી શોભા. વિભૂત તપધા, કમલ કરતુ
હે જલચારી; વિધુકે શરણ ગયો મુખ અરીકે, વનથેં ગગન હરિણ હારી. પ્રં ૧.
સહજ હિ અંજન મંજુલ નીરખત, ખંજન ગર્વ દીયો દારી; છીન લહીહિ ચકોરકી
શોભા, અગ્નિ ભણે સો દુઃખ ભારી. પ્રં ૨. અંચલતા શુભ લીયો મીનકો, અલિ જ્યું
તારા હેં કારી; કહું સુભગતા કેતિ ઇંનકી, મોહી સખહી અમરનારી. પ્રં ૩. ધૂમત હે

ખાઈ કુન ચાખે લૂના. ઘ૦ પ.

૯ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન.

[રાગ ચમન-કલ્યાણ.]

ઐસે સાખી સુપાર્શ્વસે દિલ લગા, દુઃખ ભગા જગતારણા; (ટેક) રાજહંસકું માનસરોવર, રેવા જલ જયું વારણા; ખીર સિંધુ જયું હરિકું ખ્યારે સુનિકું તત્વ-વિચારણા. ઐ૦ ૧ મોરકું મેહ ચકોરકું ચંદા, મધુ મનમથ ચિત્ત કારના; ફૂલ અમૂલ ભમરકું અંબ હી, કોકિલકું સુખકારના. ઐ૦ ૨. સીતાકું રામ કામ જયું રતિકું, પંથીકું ધરખારના; દાનીકું ત્યાગ-યાગ ખંભનકું, ચોગીકું સંયમ ધારના. ઐ૦ ૩. નંદનવન જયું સુરકું વલ્લભ, ન્યાયીકું ન્યાય નિહારના; ત્યું મેરે મન ટુંહિ સુહાયો, ઓર તો ચિત્તથે ઉતારના. ઐ૦ ૪. શ્રી સુપાર્શ્વ દરિયાન પર તેરે, કીજે કોકિ ઉવારના; શ્રી નયવિજય વિબુધ સેવકકું, દિયો સમતારસ પારના. અ૦ ૫.

૧૦ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન.

૧ [રાગ-રામઘી.]

શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિનરાજ રાજે, વહન પુનમચંદરે; ભવિક લોક ચકોર નિરખત, લહે પરમાનંદરે. (ટેક) શ્રી ચંદ્ર૦ ૧. મહમહે મહિમાએ જસભર, સરસ જસ અરવિંદરે; રણગણે કવિજન ભમર રસિયા, સુખ મકરંદરે. શ્રી ચં૦ ૨. જસ નામે દોલત અધિક દિપે, ટલે દોહુગ દંદરે; જસ ગુન-કથા ભવ-વ્યથા બાંજે, ધ્યાન શિવતરૂ કંદરે. શ્રી ચં૦ ૩. વિપુલ હૃદય વિશાલ બુજ સુગ, આ લતી ચાલ ગયદરે; અતુલ અતિશય મહિમ મંદિર, પ્રભુત સુરનર વૃંદરે. શ્રી ચં. ૪. મેં હું હાસ આકર પ્રભુ! તેરો, શિખ્ય તુજ દરજંદરે; જસવિજય વાચક ધ્રમ વિનવે, ટાલો સુખ ભવદંદરે. શ્રી ચં૦ ૫.

૨

હારે મારે ચંદ્રવહન જિન ચંદ્રપ્રભુ જગતનાહો, દીઠો મીઠો ધ્રમો જિનવર આઠમોરેલો; હાં૦ મનહાનો માનીતો પ્રાણુઆધારજો, જગસુખદાયક જંગમસુર સાખી સમેરેલો. હાં૦ ૧ શુભઆશય ઉદ્યાચળ સમકિત સૂરજો; વિમલદશા પૂરવદિશે ઉગ્યો દીપતોરેલો. હાં૦ મૈત્રી સુદિતા કરુણા ને માધ્યસ્થજો; વિનય વિવેક સુલંછન કમળ વિકાસતોરેલો. હાં૦ ૨. સદ્દહણા અનુમોહ પરિમલ પૂરજો, પરછાયો મનમાનસસર અનુભવ વાયરે રેલો; હાં૦ ચૈતન ચક્રવા ઉપશમ સરવરનીરજો, શુભમતી ચક્રવી સંગે રંગ રમલ કરે રેલો. હાં૦ ૩. જ્ઞાનપ્રકાશે નયણહલાં સુખ દોયજો; જાણે રે ખટકવ્ય સ્વભાવે શાપ-ભેરેલો. હાં૦ જહ ચૈતન બિન્નાભિન્ન નિત્યાનિત્યજો; રૂપી અરૂપી આદિસ્વરૂપ આ પાપભેરેલો. હાં૦ ૪. લખ ગુણદાયક લખમણ રાણી નંદજો, ચરણસરોરુહ સેવા મેરા સારિખીરેલો. હાં૦ પંડિત શ્રીગુરુ ક્ષમા વિજય સુપસાયજો, સુનિજિન પંથે જોતાં પારખીરેલો. હાં૦ ૫.

૮. શ્રી સુવિધિજન સ્તવનો.

૧ સુવિધિજન ત્રિગટે છાજે, સુરદંડહી ગયણે ગાજે; શિર ઉપર છત્ર વિરા-

તું પંચમગતિનો ઠાતા; શ્રી૦ જ્ઞાનવિમલ પ્રભુજ્ઞાતા, તું માતા ત્રાતા બ્રાતા. શ્રી૦-પ. ૧

૨ [રાગ : મારુ]

સુમતિનાથ ! સાચા હો, (ટેક) પરિપરિ પરખત હિ ભયા, જૈસા હીરા ભયા હો; ઔર દેવ સવિ પરિહયા, મેં બાણી કાચા હો-સુ૦ ૧ તૈસી કિરિયા હૈ ખરી, જૈસી તુજ વાચા હો; ઔર દેવ સવિ મોહે ભયા, સવિ મિથ્યા માન્યા હો-સુ૦ ૨. ચઉરાશી લખ વેશમાં હું બહુ પરિ નાચા હો; મુગતિકાન દેઈ સાહિબા ! ૨, અખ કર હો ઉવાચા હો-સુ૦ ૩. લાગી અગ્નિ કષાયકી, સખ ઠોર રહી આંચા હો; રક્ષક બાણી આદર્યા, મેં તુમ સરન સાચા હો-સુ૦ ૪. પક્ષપાત નહિ કૌઉમું, નહિ લાલચ લાંચા હો; શ્રી નય-વિજય મુશિખકો, તોમું દિલ રાવચા હો-સુ૦ ૫.

૮. શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવનો.

૧
પદ્મપ્રભ પ્રાણુસે ખ્યાસ, છોડાવો કમની ધારા; કમ બંધ તોડવા ધોરી, પ્રભુજીસે અરજહે મોરી. પદ્મ૦ ૧. લઘુવચ એક થે જીયા, સુક્રિતસે વાસ તુમ ક્રિયા; ન બની પીર તે મોરી, પ્રભુ અખ જેચલે દોરી. પદ્મ૦ ૨. વિષય મુખ માની મોં મનમે, ગયો સખ કાલ ગફલતમે; નરક દુઃખ વેદના બારી, નીકલવા ન રહી બારી. પદ્મ૦ ૩. પરવશ દીનતા કીની, પાપકી પેટ શીર લીની; નહીં બની ભકિત તુમ ઠેરી, રદો નિશ-દીન દુઃખ બેરી. પદ્મ૦ ૪. ઇન વિષ વિનતિ મોરી, કરું મેં હોય કરબોડી; આતમ આનંદ મુજ દીજો, વીરનું કામ સભ દીજો. પદ્મ૦ ૫.

૨
શ્રી પદ્મપ્રભ સ્વામિ ! અરજ સુણો આંબરામી; આજ હો શિરનામિરે બહુ વિષ પંરે વિનવુંજી-૧. તુમહે છે જગદાધાર મુજ સેવકને તાર; આજ હો ધારીરે, મુજ સ્વામીજી નિજ ચિત્તમાંજી-૨. ભગતિવલ્લ ભગવાન, મુજપેં હબ્યો માહરખાન; આજ હો મુજ ઉપરે રે, બિમણી સ્નેહલતા ધરીજી-૩. તુમ સમ માહરે સ્વામી, હવે ન રહી કાંઈ ખામી; આજ હો કામિત રે, માહરાં પૂરણ થાયશેજી-૪. પ્રેમ વિબુધ સુપસાય, બાણુ નમે તુમ પાય; આજ હો દેજ્યોરે બાણુ તુજ પદ સેવનાજી-૫.

૩ [રાગ પૂરવી.]

ઘડિ ઘડિ સાંભરે સાર્ધ સલૂના, ઘડિ ઘડિ (ટેક) પદ્મ પ્રભુ જિન દિલસે ન વિસરે. માનૂં ક્રિયો કષ્ટ ગુનકો દૂના; હરિસન દેખતહી મુખ પાઉં, તો બિન હોત હું ઉના દૂના. ઘ૦ ૧. પ્રભુ ગુન જ્ઞાન ધ્યાન વિધિ રચના, પાન સુપારી કાચા ચૂના; રાગ ભયો દિલમે આયોગે, રહે છિયાયા ના છાના છૂના. ઘ૦ ૨. પ્રભુ ગુન ચિત્ત બાંધ્યો સખ સાંખે, કુન પદસે લેઈ ઘરકાં ખૂના; રાગ જમ્યા પ્રભુસું મોહિ પરગટ, કહો નયા કોઉ કહો જૂના. ઘ૦ ૩. લોક લાજસે જે ચિત્ત ચોરે, સો તો સહજ વિવેકહી સૂના; પ્રભુગુન ધ્યાન વિગર બમબૂલા, કરે કિરિયા સો રાને રૂના. ઘ૦ ૪. મેંતો નેહ ક્રિયો તોહિ સાથે, અખ નિવાહ તો તોથેઈ દૂના; જસ કહે તો બિનુ ચોર ન સેવું, આમય

તુમ ગુન અનુભવ ધારા; બઈ મગનતા તુમ ગુન રસકી, કુન કંચન કુન દારા;
શીં ૪. શીતલતા ગુન હોર કરત તુમ, અંદન કાહ બિચારા ? નામેહીં તુમ
નાપ હગ્ન રે, વાંકુ ધસાન ધસારા; શીં ૫. કરહુ કષ્ટ જન બહુત હમારે, જામ
નિદાં આધારા; જમ્મ કહે જનમ મરણ લય ભાગો, તુમ નામે ભવપારા; શીં ૬.

૨

શ્રી શીતલજિન વંદિયે અરિહંતાણ, શીતલ દર્શન જાસ ભગવંતાણ; વિષય
કપાયને ગામવા, અં અભિનવ જણે બરાસ; ભં ૧, બાવનાચંદન પરિ કરે, અં
કંટકરૂપ સુવાસ; ભં તિમ કંટક મન માહરું, અં તુમ ધ્યાને હોયે શુભ વાસ;
ભં ૨. નંદન નંદા માતનો, અં કરે આનંદિત લોક; ભં દંદરથનૃપ કુલદિનમણી,
અં જિત મદ માને ને શોક. ભં ૩. શ્રીવત્સલંછન મિસિ રહે, અં પગકમળે
મુખમર; ભં મંગળીકમાં તે ધયો, અં તે ગુણ પ્રભુ આધાર. ભં ૪. કેવળકમળા
આગીરે, અં તો વાધે જગ મામ; ભં ન્યાયસાગરની વિનતી, અં સુણો ત્રિહુજગના
શ્યામ ભં ૫.

૧૩ શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન રતવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણંદણ ! અવધારો અરદાસ લાલ રે; દાસ કરી જો લેખવો,
તો પૂરે મન આશ લાલ રે-શ્રીં ૧. મોટા નાના અંતરું, લેખવે નહિ દાતાર લાલ
રે; મમ વિષમ રથલ નવિ ગણે, વરસંતો જલધાર લાલ રે-શ્રીં ૨ નાહનાને
મોટા મિલ્યા, સહિ તે મોટા થાય લાલ રે; વાહુલીયા ગંગા મિલ્યા, ગંગ પ્રવાહ
કદાચ લાલ રે-શ્રીં ૩. મોટાને મોટા કરો, એ તો જગતની રીત લાલ રે; નાહના જો
મોટા કરો, તો નુરહ પ્રેમ પ્રતીત લાલ રે-શ્રીં ૪. ગુણ અવગુણ નવિ લેખવે,
અંગીકૃત જે અમંદ લાલ રે, કુટિલ કલંકી જમ વહો, ધંધર શિશે અંદ
લલરે-શ્રીં ૫. અવગુણીએ પણ ઓળગ્યો, ગુણવંત તું ભગવંત લાલરે, નિજ
મેવમ લાગી કરી, કીજે સુખ અનંત લાલરે-શ્રીં ૬. ઘણી શી વિનતિ કીજ્યે,
જમગુપત જિનનાથ લાલરે, નયવિજય કહે કીજ્યે, અંગીકૃત નિરવાહ લાલરે-શ્રીં ૭.

૧૪ શ્રી વામુપૂજ્ય જિન રતવન

શ્રી વામુપૂજ્ય નરેસરે-નંદ જયા જસ માય; શ્રી વામુપૂજ્યને પૂજતાંરે,
મદિ ગિદિ ભગય. ભવિક જન ! પૂજો એ જિનરાય, જિમ ભવજલધિ તરાય-
ભવિક મુગનિનો એસ ઉપાય-ભવિક ૧. કોહે સોવન સિંહાસને રે, કુકુમ વરણી
સદ; જિમ કંગન ગિરિ ઉપરે રે, નૂતન બાણ સુદાય-ભવિક ૨. લંછન મિસિ
ચિનિ કં રે, મદિની મન જમ પાય, "લોકે" હું અંતાપીઓરે, છુટું નુરહ
પગાય-ભવિક ૩. મન રંગે એ રાતડોરે, એ તો ભુગતો ન્યાય; પણ જે ઉજાવલ
નંદ રંગે રે, ને ના અચરિત ધાય-ભવિક ૪. બાર ઉઘાટે મુગતિનાંરે બારમો
જિનનાથ; કીર્તિવિજય રવનઅયનોરે, (વનયવિજય ગુણગાય-ભવિક ૫.

જેહો, દેવ ખ્યારા હરીશ તુમારે જાયુ. ૧. સમ પંચ વણુ ફૂલ, દેવ વરસાવે બહુ મૂલ; પામે સમકિત અનુકૂલહો. દેં ૨. પુંકે ભામંડળ ઝલકે; ફૂગ પાસે ચામર લલકે; સ્વર ઝીણુ ધુધરી રણકેહો. દેં ૩. સિંહાસન રૂખઅશોક, હળફળની શી કહું શક; મોહે કાનવ માનવ થોકહો. દેં ૪. દૂધ સાકર મેવા દ્રાખ, પાકી સહકારની સાખ; તેહથી મીઠી તુમ્હ ભાખહો. દેં ૫. ભવભવના તાપ શમાવે, એક વચને સહુ સમજાવે; વળી બીજ-ધમંતુ વાવેહો. દેં ૬. સુણી ખારપરખદા હરપે, સંયમ સમતા સુખ ફરસે, સેવક જિન તેહને તરસેહો દેં ૭.

૨ [રામ કેદાર-કાનઠો]

મેં કીનો નહિ, તો જિન ઓર શું રામ [૨] દિન દિન વાન અહત ગુન તેરો. જયું કંચન પર ભાગ; ઓરનમેં હે કપાયકી કલિમા, સો કયું સેવા લાગ ? -મેં ૧. રાજહંસ તું માનસરોવર, ઓર અશ્રુચિ રુચિ કાગ; વિષય ભુજંગમ ગરુડ તું કહિયે, ઓર વિષય વિષનાગ-મેં ૨. ઓર દેવ જલછિદ્ધર સરિજે, તું તો સસુદ્ર અથાગ; તું સુરતરુ-જગ-વાંછિત-પૂરન ઓર તો સૂકે સાગ-મેં ૩. તું પુરુષોત્તમ તુંહિ નિરંજન, તું શંકર વહભાગ; તું બ્રહ્મા, તું બુદ્ધ, મહાબલ, તુંકી દેવ વીતરાગ-મેં ૪. સુવિધિનાથ તુંજ ગુન ફૂલનકો, મેરો દિલ હે બાગ; જસ કહે જામર રચિક હોઈ તામેં, લીજે ભકિત પરાગ-મેં ૫.

૩

જ્ઞાની શિર ચૂડામણિ, જગજીવન જિનઅંક; મળીયો તું પ્રભુ ! એ સમેલ, ફળીયો સુરતરુ કંક; સુવિધિ જિન તુમ્હ શું અવિહલ નેહ, જિમ બપધ્યા મેહ-૧. માત્ર મેં મરુ મંડળેલ, પામ્યો સુરતરુ સાર; બૂખ્યાને લોજન ભલુંલ, તરસ્યાં અમૃત વારિ-સુવિધિ ૨. દુષમ દુષમા કાળમાંલ, પૂરવ પુણ્ય પ્રમાણ; તું સાહિબ જો સુખ મિળ્યોલ, પ્રગટ્યો આજ વિહાણ-સુવિધિ ૩. સમરણ પણ પ્રભુલ તણુંલ, જે કરે તે કૃતપુણ્ય; હરિસણ જે જો અવસરેલ, પામે તે ધન્ય ધન્ય-સુવિધિ ૪. ધન્ય દિવસ ધન્ય જો ઘડીલ; ધન્ય સુખ વેલારે જોહ; જગજીવન જગ વાલહોલ, લેલ્યો તું સસનેહ-સુવિધિ ૫. આજ ભલી ભગી દયાલ, ભાગી ભાવક ફર; પામ્યો વાંછિત કામનાલ, પ્રગટ્યો સહજ સનૂર-સુવિધિ ૬. અંગીકૃત નિજ કાસનીલ, આશા પૂરારે દેવ ! નયવિજય કહે તો સહિલ, સુગુણ સાહિબની સેવ-સુવિધિ ૭.

૧૨ શ્રી શીતલનાથ જિન-સ્તવનો.

૧ [રાગ અસાવેરી]

શીતલ જિન મોહિ ખ્યારા, સાહિબ શીતલ જિન મોહે ખ્યારા, (ટેક) જીવન વિશેચન પંકજ લોચન, જિહકે જિહ હમારા; શી ૧. જ્યોતિયું જ્યોત મિજન જળ દ્યાવે, હોવત નહિ તળ ન્યારા; બાંધી મૂઠી ખુલે ભવ માયા, મિટે મહા ભ્રમ ભારા; શી ૨. તુમ ન્યારે તળ સખહિ ન્યાગ, અંતર કુટુંબ ઉદારા; તુમહી તુજિક નજિક હે સખહી, ત્રહિ અનંત અપારા; શી ૩. વિષય લગનકી અંગનિ-પ્રભવન

કૃત કર્મ' કેરે અભાવે. શ્રી૦ ૨. રથેન નિજ ફરતા ટાળવા તુમ પદે, લાંછન મિસિ રહ્યો સેવ સારે; સદયતા સુભગતાદિક ગુણ તુમ તણી, સેવના પાવનાને આધારે. શ્રી૦ ૩. સિદ્ધસેન ભૂપ સુભસા' તણો નંદનો, ચૌદમો ચૌદ બૂચગામ પાળે; ચૌદ ગુણકામ સોપાન ચઢી નિજ ગુણ, આવતા આપમાંદિ સંભાળે શ્રી૦ ૪. અનંતજિન સેવથી અનંત જિન-વર તણી, ભક્તિની બકત નિજ શક્તિ સારું; ન્યાયસાગર કહે અવનીતળે જોયતાં, એહ સમ અવર નહી કોય તારું. શ્રી૦ ૫.

૧૭ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

[એક ક્ષીન પુંડરીક ગણધરુ'રે લાલ-એ દેશી]

રતનપુરી નયરી હુઓરે લાલ, લાંછન વજ્ર ઉદાર મેરે ખ્યારેરે; ભાનુ નૃપતિ કુળ કેસરીરે લાલ, સુવ્રતા માત મહાર મેરે ખ્યારેરે, ધર્મ જિનેસર ધ્યાયથે' રે લાલ૦ ૧. આંચુ વરસ દશ લાખનુંરે લાલ, ધનુ પણ્યાલ પ્રસિદ્ધ મેરે ખ્યારેરે; કંચન-વરણ વિરાજતોરે લાલ, સહસ સાથે વ્રત લીધ-મેરે૦ ૨. સિદ્ધિ કામિની કર ગહે રે લાલ, સરમેતશિખર અતિરંગ-મેરે ખ્યારેરે; સહસ ચોસઠ સોહામણારે લાલ, પ્રભુના સાધુ અભંગ-મેરે૦ ૩. ખાસઠં સહસ સુસાહુણીરે લાલ, વંળી ઉપરી શત આર-મેરે ખ્યારેરે; કંદર્પા શાસનં સુરીરે લાલ, કિન્નર સુર સુવિચાર-મેરે૦ ૪. લટકાળે તુજ હોયછેરે લાલ, મોહ્યાં જગ જન ચિત્ત મેરે ખ્યારેરે; શ્રી નયનિજમ વિણુધ તણેરે લાલ, સેવક સમરે નિલ-મેરે૦ ૫.

૧૮ શ્રી શાંતિજિન સ્તવનો.

૧ [ત્રિભુવન તારણ તીરથ પાસ ચિંતામણિરે-એ દેશી-મહાર રાગ]

શાંતિ જિનેશ્વરદેવ ક્યાળશિરોમણીરે; કે ક્યાળશિરોમણી; સોળમો જિનવર પંચમ ચક્રી જગ ધણીરે, કે ચક્રી જગધણી. ૧. પારેવા શુ' પ્રીતિ કરી તિણિ પેરે કરેરે; તિં જનમ જરા ભય મરણ સીંચાણથી ઉદરેરે. કે સીં ૨. તેણે કાંઈ કીધું હોય તે મુજને કહેરે; કે તેં શરણ ક્યાંની લાજ તો મુજને નિરવહેરે. કે મું ૩. પારેવા પરિ હરણ કરે તુજ સેવનારે; કે કં સિદ્ધિકેય મુત લીતિ નિવારણ કામનારે. કે નિં ૪. તિણ કારણ હું સેવક સ્વામિ તું માહરેરે; કે સ્વાં તેહથી હું હું અધિક સેવા પર તાહરેરે; કે સેં અચિરા માતા વિશ્વસેન પિતા છે તાહરેરે. કે સેં ૫. શાંતિ નામ ગુણ રહસ્યે મુજને તારતારે; કે મું ન્યાયસાગર કહે ઈંટ પ્રભુ ફિલ ધારતારે. કે ફિં ૬.

૨ [રાગ-સારંગ]

શાંતિજિણુંદ મહારાજ, જગતશુર, શાંતિજિણુંદ મહારાજ; અચિરાનંદન ભવિ મનરંજન, ગુણનિધિ ગરીબનિવાજ. જ૦ ૧. ગસાં ચક્રી જિણે ઇતિ નિવારી, હરણિત સુર નર કોડી; જનમ થયે ચોસઠ ઈંદ્રાદિક, પદ પ્રણમે કર જોડી. જ૦ ૨. મૃગલાંછન ભવિક તુમ ગંજન, કંચનવાન શરીર; પંચમનાણી પંચમ ચક્રી, સોળસમો જિન ખીર. જ૦ ૩. રતનજડિત ભૂષણ અતિ સુંદર, આંગી અંગ ઉદાર; અતિ ઉછરંગ ભગતિ નૌતમ ગતિ, ઉપશમ રસ ઢાતાર. જ૦ ૪. રૂઝાનિધિ ભગવાન, કૃપાકર, અનુભવ ઉદિત

૧૫. શ્રી વિમલજિન સ્તવનો.

૧ [આદિને અરિહંત અમ ઘરે આવેને—એ દેવી]

વિમળજિનેસર દેવ નયણે દીઠા રે, મૂરતિવંત મહંત લાગે મીઠા રે, મધુરી જેહુની વાણિ જેવી શેલડી, સાંભળતાં સુખ થાય કમિત વેલડી. ૧ જગ્યાં માહરાં ભાગ્ય તુજ ચરણે આયો, પાપ ગયાં પાતાલ અંગાજળ નહાયો; દુષ્ટે વુઠ્યા મેહ અશુભ દિવસ નાહા; દૂર ગયા દુઃખ દંદ દુશ્મન થયા માહા. ૨. હવે માહરો અવતાર સકળ થયો દેખે, પણ મુજને એક વાર નેહ નજરે દેખે; સુરમણિથી જગદીશ તુમે તો અધિક મળ્યા, પાસા માહરે દાવ મુહ માગ્યા હળ્યા. ૩. ભૂખ્યાને મહારાજ જિમ લોજન મળે, તરશ્યાને તાહું નીર અંતર તપ ટળે; થાક્યો તે સુખપાળ એસી સુખ પામે, તેમ આહવા મિત્ત મળતાં હિત બને. ૪. તાહરે ચરણે નાથ હેને વળગ્યો છું, કદિય મ દેને છેહ નહી હું અળગો છું; શ્રી અખયચંદ સૂરીશ ગુરુજી ઉપગારી, શિષ્ય મુનિ ખુશાલ બંધે બલિહારી. ૫.

૨ [ઉધાણ કહીસો બહુરી—એ દેશી]

પ્રભુજી ! મુજ અવગુણ મત દેખો; રાગ દશાથી તું રહે ન્યારો, હું રાગે મન ધાલું, દ્રેષ રહિત તું સમતા લીનો, દ્રવ મારગ હું આલું—પ્ર૦ ૧. મોહ લેશ દ્રવ્યો નહી તુંહી, મોહ લગત મુજ ખ્યારી; તું અકલંકી, કલંકિત હું તો, એ પણ રહેણી ન્યારી—પ્ર૦ ૨. તુંહિ નિરાશ ભાવ પદ સાધે; હું આશા સંધ વિલૂપી; તું નિશ્ચલ, હું ચલ, તું સૂધો, હું આચરણે ઉધો—પ્ર૦ ૩. તુજ સ્વભાવથી અવળા માહારા, ચારિત્ર સકળ જગે ભણ્યા; ભારેખમા પ્રભુને તે કહેતાં, ન ઘટે મુહરે આશ્યા—પ્ર૦ ૪. પ્રેમ નવલ ને હોયે સવાઈ, વિમલનાથ મુખ આગે; કાંતિ કહે ભવ વન ઉતરતાં, તો વેળા નવિ લાગે—પ્ર૦ ૫.

૧૬ શ્રી અનંતનાથ જિન—સ્તવનો.

૧ [સાબરમતી આવી છે ભરપૂર ને—દેશી]

મુજસા નંદન જગ આનંદ દેવલો, નેહેરે નવરંગે નિત નિત ભેટીયેરે; લેખ્યાથી થુ થાયે મોરી સૈઓરે, ભવ ભવના પાતિકાં અળગાં મેટીયેરે. ૧. સુંદર ચોળી પહેરી ચરણા ચીરરે, આવોરે ચોવટડે જિનગુણ ગાઈયેરે; જિનગુણ ગાયે થું થાયે મોરી બેનીરે, પરભવરે સુરપદવી સુંદર પામીયેરે. ૨. સહિયર ટોળી લોળી પરિઘળ ભાવેરે, ગાવેરે ગુણવંતી હમંડે ગહગહીરે; જય જગનાથક શિવ મુખદાયક દેવરે, લાયકરે તુજ સરિખો જગમાં કે નહીરે. ૩. પરમ નિરંજન નિર્જિત ભગવંતરે, પાવનરે પરમાતમ અવણે સાંભળ્યેરે; પામી હવે મેં તુજ શાસન પરતીતરે, ધ્યાનેરે એક તાને પ્રભુ આવી મળ્યેરે. ૪. ઉચપણે પચાશ ધનુષતું માનરે, પાળ્યુરે વળી આઉખું લાખ તીશનુરે; શ્રીગુરુ મુમતિવિજય કવિરાય પસાયરે, અહુનિશરે દિલ ધ્યાન વશે જગદીશનુરે. ૫.

૨ [કંઠખાની—દેશી આશાવરી]

શ્રી અનંતપ્રભો સંત રિહયે વિભો, ગુણ અનંતા રહે ધ્યાન રૂપા; આતશયવંત મહંત જિન રાણ્યા, વાણ્યા પરિ સદા સકળ રૂપા. શ્રી ૧. જ્ઞાન દર્શન મુખ સમ-કિતાખય ચિતિ અરૂવિ અવગાહના અખય ભાવે; વીચ અનંત એ અષ્ટક ઉપતું, આઠ

પ્રભુ, નિસુણે અસુર સુરીકા; ભાવ અનિત્ય સકલ ભવ માંહે, કીસે જો સવિ કંઠા. સેવો ૬. મ મ કરશેા મમતા મનમાંહે, સહુ સંજામે મલીયું; રાજે ભવ માંહે રોકીને, કમ કટક જો બલીયું. સેવો ૭. તું કોણુ ઘરનો ચેતન તાહરી, સમતા સુંદરી નારી; શું લાગ્યો મંમતા ગણિકાશું, હોય રહ્યો ભિખારી. સેવો ૮. ચેતન સંગ તને મમતાનો, કરો સંમતાશું ચારી; જો તે જાતિ મીઠે હોય જુગતું, અસરિષ સંગ નિવારી. સેવો ૯. કામ કરો કોઈ એહવું ધારી, બંધનો હેતુ નિવારી; જેમ ભવસ્થિતિ છાંડી અતિ ભારી, વરીયે મુક્તિ સુનારી. સેવો ૧૦

શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહેબ, શાંતિ કરણ અનુકૂલમેં, હો જિનજી, તું મેરા મનમેં તું મેરા દિલમેં; ધ્યાન ધરું પલપલમેં સાહેબજી, તું મેરા ૧. ભવમાં ભમતાં મેં ફરીશન પાચો, આશા પૂરો જોક પલમેં હો જિનજી. તું મેરા ૨. નિમંત્ર જ્યોત વદન પર સોહે, તીકસ્યોજી અંક વાહનમેં હો જિનજી. તું મેરા ૩. મેરા મન તુમ સાથે લીનો, મીન વસે જ્યુ જનમેં સાહેબજી. તું મેરા ૪. જિનરંગ કહે પ્રભુ શાંતિ જિનેશ્વર, કીઠોજી દેવ સકળમેં હો જિનજી. તું મેરા ૫.

૭ (અંગા વિરાજે છે-જો દેશી)

સુંદર શાંતિ જિણુદની, જાગે છે, પ્રભુ અંગા જલ ગંભીર કીર્તિ ગાળે છે; ગજપુર નયર સોહામણુ, ધણુ દીપે છે, વિશ્વસેન નરિહનો નંદ, કંદપ્પ ઝીપે છે. ૧. અચિરા માતાજો ઉરે ધર્યો, મન રંજે છે, મુગ લંછન કંચન વાન, ભાવક બંજે છે. ૨. પ્રભુ લાખ વરસ જોયો ભોગ, વત લીધું છે; પ્રભુ પામ્યા કેવલજ્ઞાન, કારજ સીધું છે. ૩. ધનુષ ચાલીશનું ઇશનું, તનુ સોહે છે, પ્રભુ દેશના કવનિ વરસંત, ભવિ પ્રકિર્ણો છે. ૪. ભક્તવત્સલ પ્રભુતાં ભણી, જન તારે છે; ખૂંટાં ભવજલ માંહિ, પાર ઉતારે છે. ૫. શ્રી સુમતિવિજય ગુરુ નામથી, દુઃખ નાસે છે; કહે રામવિજય જિન ધ્યાન, નેવ નિધિ પાસે છે. ૬.

ક્ષણ ક્ષણ સાંભરો શાંતિ સદુણા, ધ્યાન ભુવન જિનરાજ પરુણા; ક્ષં શાંતિ જિનદેહા નામ અમીસે ઉલ્લાસિત હોત હમસે રામ વપુના ક્ષં ભવ યોગાનમે ફિરતે પાચે, છોરત મેં નહિ ચરણ પ્રભુનાં ક્ષં ૧. છીલરમે રતિ કંબહૂ ન પાવે; જે ઝીલે જલ ગંગ યમુના; ક્ષં તુમ સમ હમ શિર નાથ ન થાયો, કમ અધૂના ફૂના ધૂના ક્ષં ૨. મોહ લરાંઈ મેં તેરી સહાઈ, તો ક્ષણમેં છિન્ન છિન્ન કટુના; ક્ષં નાહો ઘટે પ્રભુ આના ફૂના, અચિરા સુત પતિ મોક્ષવધુના. ક્ષં ૩. જોરકી પાસમેં આસ ન કરતે, ચાર અનંત પસાય કરુના; ક્ષં કયુંકર માગત પાસ ધતરે, યુગલિક ચાચક કલપતરુના. ક્ષં ૪. ધ્યાન ખડ્ગ વર તેરે આ સંગે, મોહ હરે સારી લીક ભરુના; ક્ષં ધ્યાન અરૂપી તો સાર્થ અરૂપી, ભકતે ધ્યાવત તાના તૂના. ક્ષં ૫. અનુભવ રંગ વધ્યો ઉપયોગ, ધ્યાન સુપાનમે કાંચા થૂના; ક્ષં ચિંતાનંદ ઝકઝક વટાસે, શ્રી શુભનીરવિજય પ્રદિપુત્રો. ક્ષં ૬.

આવાસ; રૂપ વિબુધનો મોહન પલણે, હીજે જ્ઞાન વિલાસ. જાં ૫.

૩

મ્હારો મુજરો લ્યોને રાજ, સાહિબ શાંતિ સહુણા. અચિરાલના નંદન તોરે, કશ'ન હેતે આંચો; સમકિત રીઝ કરોને સ્વામી, ભગતિ લેટાણું લાંચો મ્હારો ૧. હુઃખ ભંજન છે બિરુદ તુમારે, અમને આશા તુમારી; તુમે નિરાગી થઇને છૂટો, શી ગતિ હોશે અમારી. મ્હારો ૨. કહેશે લોક ન તાણી કહેવું, એવડું સ્વામી આગે; પણ બાલક ભે બેલી ન જાણે, તો કેમ બહાલો લાગે. મ્હારો ૩. મ્હારે તો હું સમરથ સાહિબ, તો કેમ એણું માનું; ચિન્તામણિ જેણે ગાંઠે બાંધ્યું, તેહને કામ કિશાનું. મ્હારો ૪. અધ્યાતમ રવિ ઉગ્યો મુજ ઘટ, મોહ તિમિર હયું જુગતે; વિમલ વિજય વાચકનો સેવક, રામ કહે શુભ ભગતે મ્હારો ૫.

૪

મુણે શાન્તિ જિજ્ઞાસ સોભાગી; હું તો થયો છું તુજ શુભરાગી; તુમે નિરાગી ભગવત, ભેતાં કેમ મલશે તંત. મુણે ૧. હું તો ક્રોધ કમાયનો બરીયો, હું તો ઉપ-શમ રસનો ફરીયો; હું તો અજ્ઞાને આવરીયો, હું તો કેવલ કમલા વરીયો. મુણે ૨. હું તો વિષયા રસનો આશી, તેં તો વિષયા ક્રીધી નિરાશી; હું તો કમ'ને ભારે ભાર્યો, તેં તો પ્રભુ ભાર ઉતાર્યો. મુણે ૩. હું તો મોહ તણે વશ પડીયો, હું તો સખલા મોહને નડીયો; હું તો ભવ સમુદ્રમાં ખુંતો, હું તો શિવ મંદિર પહોતો. મુણે ૪. મારે જન્મ મરણનો ભેરો, તેં તો તોડ્યો તેહનો દોરો; મારો પાસો ન મેલે રાગ, તમે પ્રભુલ થયા વીતરાગ. મુણે ૫. મુને માયાએ મુક્યો પાશી, હું તો નિરખ'ધન અવિ-નાશી; હું તો સમકિતથી અધુરો, હું તો સકલ પદારથે પૂરો. મુણે ૬. મ્હારે છે તુંહિ પ્રભુ એક, ત્હારે મુજ સરીખા અનેક; હું તો મનથી ન મૂકું માન, હું તો માન રહિત ભગવાન. મુણે ૭. મારું કીધું તે શું થાય, હું તો રંકને કરે રાય; એક કરો મુજ મહેરબાની, મ્હારો મુજરો લેલો માની. મુણે ૮. એકવાર ભે નજરે નીરખો, તો કરો મુજને તુમ સરીખો; ભે સેવક તુમ સરીખો થાશે, તો શુભ તમારા ગાશે. મુણે ૯. ભવો ભવ તુજ ચરણની સેવા, હું તો માશું દેવાધીદેવા; સામું જુઓને સેવક જાણી, એવી ઉદયરત્નની વાણી. મુણે ૧૦.

૫

સેવો સેવોને રાજ, શાન્તિ જિનેશ્વર સ્વામી; સોળમા જિનવર સોલમ સોવન, વરણે શિવગતિ ગામી. સેવો ૧. જગશુર જગલોચન જગદાયક, જગતારણુ હિતકારી; જગલવન જગખંધન જિનવર, વંદો સવિ નરનારી. સેવો ૨. નિજ નિર્વાણ સમય પ્રભુ જાણી, બહુ સાધુ પરિવારે; સમેતાશખરે પધાર્યા પ્રભુલ, આપ તરે પર તારે. સેવો ૩. માનું શિવ ચઢવાની નિસરણી, સમેત શિખર ગિરીંદા; આરોહે અલવેસર જિનવર, અચિરા રાણીનંદા. સેવો ૪. પનાસન પૂરી પરમેશ્વર, બેઠા ધ્યાન સમાધિ; સુરવર સમવસરણુ તિહાં વિરચે, હેજંતું હેડું વાપે. સેવો ૫. તિહાં બેસી ઉપદેશ દીયે

શ્રી શાંતિં ૮. દેવ સાનિધ્યે તવ ત્યાહિ રે, મ્હેનછ છએ ત્રણ વાર; ચક્રીનાં ફલ ઉપરે રે, વરસાવે જલધાર; વરસાવે જલધાર જે ભેર, સુશલ ધારા ફુકમ ધોર; ધમ રત્ન ચક્રી વિસ્તારે, છત્ર રત્ન ઉપર ધારે. શ્રી શાંતિં ૯. મેઘ વૃષ્ટિ કરતાં ચક્રારે, ચાક્યો તે સુર-શય; ચક્રવર્તિ પુણ્યવંતાનો રે, વાળ ન વાકો થાય; વાળ ન વાકો થાય ત્યારે, મ્હેનછ છએ પ્રણમે તેણી વારે; આણુ મનાવી ચક્રી ચાલે, રિષભ કુટ નગરે નજર નિહાલે. શ્રી શાંતિં ૧૦. કાંગાણી રથણુ થકી લગે રે, ચક્રી આપણું નામ; ખંડ થકી પ્રભાત નિસરી રે, ચક્રી આવે નિજ ઠામ; નિજ ઠામે છસે વધે આવે, ખટ ખંડ માંહે આણુ મનાવે; કુરુજન પદમાં હૃથીણાઉરવર રાજધાની ભોગવે વર ચક્રધર. શ્રી શાંતિં ૧૧. ચક્રવર્તિ પદવી ભોગવી રે, ત્રણ ભ્રમ છંદિ તેહ; રિદ્ધિ કહું હવે તેહની રે, સાંભલભે ગુણુ ગેહ; સાંભલભે ગુણુ ગેહરે સાથી, લાખ ચોર્યાસી હયવર હાથી; છત્ર કોઠ પાયક ફલ સુરા, ભરત ક્ષેત્ર ખટ ખંડ તે પૂરા. શ્રી શાંતિં ૧૨. અશ્વ વેસર વિવિધ ધરાવે, સંજ્યા કોડી ચોવીશ; ગખડૂ માડૂ કાખલી રે, જાંટ તે કોઠ તેત્રીસ; જાંટ તે કોઠ તેત્રીસ પઠ્યા, ભેરાવર ત્રણ કોઠ પોઠ્યા; એક લાખ જે ગાવનું દુધ, ભરવે ચક્રી દેહ વિશુદ્ધ. શ્રી શાંતિં ૧૩. ચૌદ રત્ન નવનિધિ ભલારે, સહસ્ર પચવીસ જલ; ચૌદ સહસ્ર મહામંત્રવી રે, ત્રણ કોઠ મંત્રી દક્ષ, ત્રણ કોઠ મંત્રી દક્ષ હીવાળ, ખત્રીસ સહસ્ર મુગટ ખંધ રાજ, ચોસઠ સહસ્ર અંતે ઉરનારી, વારાંગના ખમણી વિસ્તારી. શ્રી શાંતિં ૧૪. ખત્રીસ સહસ્ર નાટક ભલા રે, ખત્રીસ સહસ્ર સુદેશ. ચૌદ સહસ્ર જલપંથ અછેરા, ઇંડવીસ સહસ્ર સન્નિ વેશ; ઇંડવીસ સહસ્ર સન્નિવેશ, સુંદર ગામ, ખત્રીસ સહસ્ર વેલાઉલ ઠામ, સોળ સહસ્ર રાજધાની જાણો, છપ્પન અંતર દ્વીપ વખાણો. શ્રી શાંતિં ૧૫. ગામ છત્ર કોઠ ગામડાં રે, કોડી ઝોગણુપચાસ; ખાગ વાડી ઉદ્ધાન તે રે, સહસ્ર ઝોગણુપચાસ; સહસ્ર ઝોગણુપચાસ કુરાજ કહાણુ, સોળ સહસ્ર મ્હેનછ કુરાજ કહાણુ; એણી પેરે સેણી અઠાર અઠાર, એસી સહસ્ર પંદિત સિરહાર. શ્રી શાંતિં ૧૬. સાત કોડી કુહંબિક રે, સોળ સહસ્ર નિજ ગેહ; વર દ્રોણુમુખ તે જાણુએ રે, સહસ્ર નવાણું તેહ; સહસ્ર નવાણું તેહ તે સુંદર, ચોવીશ સહસ્ર ખાધન પુરવર; સહસ્ર અઠતાલીસ પાટણુ મોટા, ચોવીશ સહસ્ર માંડવ સકોટા. શ્રી શાંતિં ૧૭. કરભુર ખેડાં જાણુએ રે, સહસ્ર ચોવીસ ચોવીસ; નવ વારી નગરી કહી રે, નિરુપમ સહસ્ર ખત્રીસ; નિરુપમ સહસ્ર ખત્રીસ તે આગર, સોળ સહસ્ર સંજ્યાએ ચાકર; દ્વીપ તો સોળ સહસ્ર જલ મગ, કુલ ખત્રીસે સહસ્ર પ્રસિદ્ધ. શ્રી શાંતિં ૧૮. ચક્રવર્તિ ચક્રવા તણુ રે, હયવર કોડી અઠાર; પાંચ કોડી હીવી ધરાવે, ખત્રીસ કોઠ અસ્વાર; ખત્રીસ કોઠ અસ્વાર તે ચાનક, ત્રણ કોઠ ભોજનનાં સ્થાનક; પ્રવરપતાકા દ્વાદશ કોઠ, કોઠ નવાણું માંડવીક ભેદ. શ્રી શાંતિં ૧૯. લાખ ચોરાશી ફુંદુલી રે, લાખ ચોરાશી નિશાન; ત્રણ કોઠ ભેગી કલા રે, ત્રણ કોઠ હળ ખેડાણુ, ત્રણ કોઠ હળ ખેડાણુ એ જાસ, કોઠ નવાણું હાસીકાસ; ચોસઠ સહસ્ર કલ્યાણુકારક, કોઠ નવાણું તે પટ તારક. શ્રી શાંતિં ૨૦. વૈધ શેઠ સારથ પતિ રે, એસહુ ત્રણ ત્રણ કોઠ; કોઠ નવાણું શેઠીઆ રે, સેવ કરે કર ભેદ; સેવ કરે કર ભેદ નિજ ધર, ત્રણસે સાંઠ સુપકાર તે

હ [ગરબા કોણને કેશંચો કે નંદીના લાલરે-એ દેશી]

સોલમા શાંતિ જિનેસર દેવકે, અચીરાનાં નંદરે; જેહની સારે સુરપતિ સેવકે;
અં તિરિ નર સુર સહુ સમુદાયકે, અં એક ચોજન માંહે સમાય કે. અં ૧. તેહને
પ્રભુજીની વાણીકે, અં પરિણમે સમજે ભવિ પ્રાણીકે; અં સહુ જીવના સંશય જાળેકે,
અં પ્રભુ મેલધ્વનિ એમ ગાળેકે; અં ૨. જેહને જોયણ સવાસો માન કે, અં જે
પૂર્વના રોગ તેણે થાનકે; અં સવિનાશ થાયે નવા નાવે કે, અં પટ માસ પ્રભુ પર-
ભાવે કે. અં ૩. જિહાં જિનજી વિચરે રંગ કે, અં નવિ સુષક શલભ પતંગ કે;
અં નવિ કોઈને વેર વિરોધ કે, અં અતિવૃષ્ટિ અનાવૃષ્ટિ રોધ કે. અં ૪. નિજ
પરચકનો ભય નાસે કે, અં વહી મરહી નાવે પાસે કે; અં પ્રભુ વિચરે તિહાં ન
દુકાલ કે, અં જાએ ઉપદ્રવ સવિ તત્કાલ કે. અં ૫. જસ મસ્તક પૂઠે રાજે કે, અં
ભામંડલ રવિ પરે છાળે કે; અં કમં ક્ષયથી અતિશય અગીયાર કે; અં માતું ચેચ
સામાજ્ય પરિવાર કે. અં ૬. કળ દેખું ભાવ એ ભાવે કે, અં એમ હોંશ ઘણી ચિત્ત
આવે કે; અં શ્રી જિન ઉત્તમ પરભાવે કે, અં કહે પદ વિજયે બની આવે કે. અં ૭.

૧૦

અચીરાનંદન પ્રભુમીએ રે, સમય સમય સો વાર; સેવાથી સુખ લહેરે, એહ ભવ
જશ વિસ્તાર; એહ ભવ જશ વિસ્તાર તે પામે, શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ નામે; જગમાં
શાંતિ થઈ તીજી સાટે, જામ કંચું પ્રભુનું તીજી માટે, શ્રી શાંતિ જિનેશ્વરજી. ૧. એક
ભવમાં લોગવી રે, પદવી તીજી જિનરાય; નામ કહાણી પ્રથમથી રે, મંડલીક નરરાય;
મંડલીક નરરાય કહાણી, ચૌદ રચણ પ્રગટ્યા સપરાણી; ચક્રવર્તિ પદવી તદનંતર, ઉચ્ચ
આવે તમ લોગવે નરવર. શ્રી શાંતિ ૨. ચક્ર રચણ ઉપન્યાં પછી રે, ચક્રી ભરત છ
ખંડ; આપ અઢે સાધન બણી રે, સાધે તુરત ત્રિખંડ; સાધે તુરત ત્રિખંડ લહેરા, વૈતાલ્ય
પર્વત પાસે ડેરા; શુદ્ધ તમિઆ તાસ કમાડે, કંઠ રતન પ્રહારે ઉઘાડે. શ્રી શાંતિ ૩.
તેહ કમાડ ઉઘાડતાં રે, નિસરે અગ્નિ વરાળ; ચક્રી કટક ઉભું રહે રે, તો થાએ પ્રભળ; તો
થાએ પ્રભળ ગુણ્યાં, માસ છ ત્યાંહ નિસરે ધુઆં; અનુક્રમે શિતલ થાય વાટ, ચક્રી પેસે
સેના લેઈ ઘાટ. શ્રી શાંતિ ૪. શુદ્ધ માંહે પેસતાં રે, ભીંત ભીંતર દોય પાસ; જોજન
જોજન અંતરે રે, મંડલ જોગણપચાસ; મંડલ જોગણપચાસ આલેખે, કાંગણી રચણ થકી
સહુ દેખે; અંધકાર તિહાં જાએ નાશ, થાએ દિનકર સમ પ્રકાશ. શ્રી શાંતિ ૫. મધ્યે નિમ્નગા
ઉગનગા રે, દોય નદી અસરાલ, ત્રણ પાત્રાદિક એકમારે, રૂળે તિહાં તત્કાલ; રૂળે તિહાં
તત્કાલ જે નાખે, પત્થરને પણ રૂળતા રાખે; બીજી તટનીનો શુણ એહ; ઉતરે ચક્રી તેહને
જેહ. શ્રી શાંતિ ૬ વિદ્યાધર વૈતાલ્યના રે, આણ માને સહુ કોય; આગે ત્રિખંડ મ્લેચ્છના
રે, સાધે ચક્રી સોય; સાધે ચક્રી સોય તેહ તો કિંકર, બાણ નામાકિત મેલે બળકર; મ્લેચ્છ
તણા જે રાય ઉદાર, બાણ મહેતસં સલા મનર. શ્રી શાંતિ ૭. તેહ નામને વાંચતાં રે,
ક્રોધ ધમ ધમ થાય; મ્લેચ્છ છ એ દલ લઈને રે, ચક્રી સંસ્તુખ થાય; ચક્રી સંસ્તુખ થાય
અબુલ, જોરાવર માંહે તિહાં ગુણ; ચક્રી સેનાયું જોર ન લાગે, લડતાં મ્લેચ્છ તણાં દમ લાગે.

જગધણીરે, દિલમાંહિ ધરજે ખ્યાર; રૂપવિજય કવિરાયનોરે મોહન જય જયકાર-શાંતિ ૬.

૧૩

શાંતિ જિનેશ્વર સાહેબ વંદો, અનુભવ રસનો કંદો રે; સુખને મટકે લોચન લટકે, મોહ્યા સુર નર વૃંદો રે. શાંતિ ૧. માંજર કેળીને કોયલ ટીકે, મેઘધટા જેમ મોરો રે; તેમ જિન પ્રતિમા નિરખી હરખુ, વળી જેમ ચંદ ચકોરો રે. શાંતિ ૨. જિન પ્રતિમા શ્રી જિનવર લાખી, સૂત્ર ઘણા છે સાખી રે; સુરનર મુનિવર વંદન પૂજા, કરતા શિવ અભિલાષી રે. શાંતિ ૩. રાયપસેણી પ્રતિમા પૂજા, મુરિઆલ સમકિતધારી રે; છવાભિગમે પ્રતિમા પૂજા, વિજયદેવ અધિકારી રે. શાંતિ ૪. જિનવર ઝિંબ વિના નવિ વંદુ, આણુદણ એમ જોલે રે; સાતમે અંગે સમકિત મૂલે, અવર નહિ તસ તોલે રે. શાંતિ ૫. જ્ઞાતા સૂત્રે દ્રોપદી પૂજા, કરતી શિવ મુખ માગે રે; રાય સિદ્ધારથે પ્રતિમા પૂજા, કલ્પસૂત્રમાંહે રાગે રે. શાંતિ ૬. વિદ્યાચારણ મુનિવરે વંદી, પ્રતિમા પાંચમે અંગે રે; જંઘાચારણ મુનિવરે વંદી, જિનપડિમા મનરંગે રે. શાંતિ ૭. આચં મુહુરતી સૂરિ ઉપદેશે, ચાવો સંપ્રતિ રાય રે; સવા કોડિ જિન ઝિંબ ભરાવ્યાં, ધન્ય ધન્ય એહની માય રે. શાંતિ ૮. મોકલી પ્રતિમા અભયકુમારે, કેળી આદ્રંકુમાર રે; ભતિ સ્મરણે સમકિત પામી, વરીઓ શિવમુખ સાર રે. શાંતિ ૯. ઇત્યાદિકે બહુ પાઠ કહ્યા છે, સૂત્ર માંહે મુખકારી રે; સૂત્રતણે એક વરણ ઉઘાપે, તે કહ્યો બહુલ સંસારી રે. શાંતિ ૧૦. તે માટે જિણ આણુધારી, કુમતિ કહાબહુ નિવારી રે; ભક્તિતણાં ફલ ઉત્તરાધ્યયને, જોધિ ખીજ મુખકારી રે. શાંતિ ૧૧. એક ભવે હોય પદવી પામ્યા, સોળમા શ્રી જિન-રાયા રે; મુજમન મંદિરીએ પધરાવ્યા, ધવલ મંગલ ગવરાયા રે. શાંતિ ૧૨. જિન ઉત્તમ પદ રૂપ અનુપમ, કીરતિ કમલાની શાળા રે; છવવિજય કહે પ્રભુજીની ભક્તિ, કરતા મંગલ માળા રે. શાંતિ ૧૩.

૧૪ [ધ્યાન-મમતા રાગ-સારંગ]

હમ મગન ભયે પ્રભુ ધ્યાનમે-ઝિસર ગઈ દુવિધા તન મનકી, અચિરામૃત ગુણ-ગાનમે-હમ ૦ હરિ હર બ્રહ્મ પુરંદર કી ઋદ્ધિ, આવત નહિ કોઈ માનમે; ચિદાનંદકી મોજ મચી હૈ, સમતારસકે પાનમે-હમ ૦ ૧. ઇતને દિન તુમ નાહિ પીછાન્યો, મેરો જન્મ ગમાયો અજાનમે; અળ તો અધિકારી હોઈ જોઈ, પ્રભુગુણ અખય ખજાનમે-હમ ૦ ૨. ગઈ દીનતા સખહિ હમારી, પ્રભુ તુમ સમકિત જ્ઞાનમે; પ્રભુગુણ અનુભવ રસકે આગે, આવત નહિ કોઈ માનમે-હમ ૦ ૩. જિનહિ પાયા તિનહિ છિપાયા, ન કહે કોઈકે કાનમે; તાલી લાગી જળ અનુભવકી, તળ સમજે કોઈ સાનમે-હમ ૦ ૪. પ્રભુ ગુણ અનુભવ અંદ્રહાસ જયે, સો તો ન રહે મ્યાનમે; વાચકયશ કહે મોહ મહા અરિ, છત લીયો હૈ મેજાનમે-હમ ૦ ૫.

૧૫ [તોટક છન્દ:]

સુરરાજ સમાજ નતાંકિયુગં યુગપત્તજન ભત વિગ્રોધ કરમ; કરણ દ્વિપ કુમ્ભ કોર હરિ, હરિણાંકિતમણુન તુલ્ય રચિમ. ૧. રચિરાગમ સજન શમ્ભુસમ, સમભાન વિલોકિતજન્તુગણમ; ગણ નાયક મુખ્ય મુનીન્દ્ર નત, નત વાગિ છત પૂરણ કલ્પ નગમ.

સુ'કર; રસવતીઓ નિપજાવે પ્રેમે, ચક્રી ત્રણ લાખ સાથે જન્મે. શ્રી શાંતિ ૨૧. કોડ નવાણું મત્સ્યધિઆરે, ત્રણ કોડ હજુરદાર; લાખ નવાણું લેખવો રે, અંગરક્ષક પરિવાર; અંગરક્ષક પરિવાર તે જોઈ, કોડ નવાણું કાવડીઆ ભાઈ, કોડ નવાણું ચયા તે ટોલી, કોડ નવાણું પાન તંબોલી. શ્રી શાંતિ ૨૨. માવન પાંડવ જાણુએ, કોડ નવાણું નવાણું; આઠ કોડ તે સામની રે, સીતેર કોડ વખાણું; સીતેર ૧૦ વખાણું ગાડાં ફાં, લાખ ચોરાશી જોલે સુડા; કોડ નવાણું મીઠા જોલા, ત્રણ કોડ વાણું મળોલા. શ્રી શાંતિ ૨૩. એમ અનેક ચક્રવર્તિની રે, જોલી રિદ્ધિ અપાર; તે છાંડીને તતખીણુ રે, લીધો સંજમ ભાર; લીધો સંજમ ભાર તે સાર, બહુયો એક અધિર સંસાર; તીથ'કર પદવી શ્રીકાર, લોગવી શ્રી જિનરાજ ઉદાર. શ્રી શાંતિ ૨૪. પચવીસ સહસ્ર કુમાર અવસ્થાપણે રે, પચવીસ સહસ્ર મંદલીક; પચવીસ સહસ્ર ચક્રવર્તિપણે રે, પચવીસ સહસ્ર કૈવલીક; પચવીસ સહસ્ર કૈવલીક તે સાર, સમેત શિખર ગિરિરાય ઉદાર; શૈલેસી કરણે સુખકાર, પામ્યા શિવ મંદિર જમકાર. શ્રી શાંતિ ૨૫ તપગચ્છ નાયક વંદીએ રે, વિજયક્ષમા સૂરિરાય; કાંતસાગર પંડિતવરુરે, તાસ તણે સુપસાય; તાસ તણે સુપસાય કહાયા, સમરથ શાંતિ જિનેશ્વર ધ્યાયા; જસવંતસાગર પંડિત રાયા શિશ્ય જિનેશ્વરસાગર શુભ ગાયા. શ્રીશાંતિ ૨૬.

૧૧

સુણુ કથાનિધિ ! તુજ પદપંકજ સુજ મન મધુકર લીનો, તું તો રાત (હવસ રહે સુખલીનો-સુણુ ૦ પ્રભુ અચિરા માતાનો જાણો, વિશ્વસેન ઉત્તમ કૃપા પાણો; એક ભવમાં દોય પદવી પાણો-સુણુ ૧. પ્રભુ ચક્રો જિનપદનો લોગી, શાંતિ નામ થકી થાય નીરોગી; તુજ સમ અવર નહિ ફૂળે યોગી-સુણુ ૨. પ્રદ્ ખંડ તણો પ્રભુ તું ત્યાગી, નિજ આતમકલ્પિતણો રાગી; તુજ સમ અવર નહિ વૈરાગી-સુણુ ૩. વહવીર થયા સંજમધારી, લહે કેવળકુગ કમળા સારી; તુજ સમ અવર નહિ ઉપકારી-સુણુ ૪. પ્રભુ મેઘરથભવ શુભખાણી, પારેવા ઉપર કરુણા આણી; નિજ શરણે રાખ્યો સુખખાણી-સુણુ ૫. પ્રભુ કમંકટક ભવભય ટાળી, નિજ આતમ શુભને અભુઆણી; પ્રભુ પામ્યા શિવવધૂ લટકાળી-સુણુ ૬. આહેળ ! એક સુજરો માનીએ, નિજ સેવક ઉત્તમ પદ લીએ; રૂપ કીર્તિ કરે તુજ જીવવિને-સુણુ ૭.

૧૨

શાંતિ જિનેશ્વર સાહિબા રે ! શાંતિતણા હાતાર; અંતરજામી છે માહારા, આતમના આધાર-શાંતિ ૧. ચિત્ત આહે પ્રભુ ચાકરીરે, મન આહે મળવાને કાજ; નયન આહે પ્રભુ નરખવારે, હો દરિશણ મહારાજ-શાંતિ ૨. પલક ન વિસરો મન થકીરે, જેમ જોશ મન મેહ; એક પખો કેમ રાખીએ, રાજ કપટનો નેહ-શાંતિ ૩. નેહ નજર નિહાળતાંરે, વાધે જમણો વાન; અખૂટ જાળનો પ્રભુ તાહરેરે, દીણએ વંછિત દાન-શાંતિ ૪. આશ કરે જે કાંઈ આપણીરે, નવી મૂંઝીએ નિરાશ; સેવક જાણીને આપણીરે, દીણએ તાસ વિલાસ-શાંતિ ૫. હાયકને દેતાં થકારે, કાણુ નવિ લાગે વાર; કાજ સરે નિજ હાસનાંરે, એ મહેટો ઉપકાર-શાંતિ ૬. એવું જાણીને

૨૧ શ્રી મહિનાથ જિન-સ્તવન.

૧ [પ્રથમ ગોવાળ તથે ભવેલ-એ દેશી.]

મિથીલા નયરી અવતરોલ, કુંભ નૃપતિ કુળભાણ; રાણી પ્રભાવતી ઉર ધરોલ,
પચવીશ ધનુષ પ્રમાણ, ભવિક જન, વંદો મહિલજીણ ક, જિમ હોયે પરમ આનંદ;
ભવિક જન ૦ વં ૧. હંછન કલશ વિરાજતોલ, નીલ વરણ તનુ કાંતિ; સંયમ લીયે
શત ત્રણશ્યુંલ, ભાંજે ભવની જાંતિ ભાં ૦ વં ૨. વરપ પંચાવન સહસ્રનુંલ, પાળી
પૂરણ આય; સમેતશીખર શિવ પદ લલ્લુંલ, સુર કિન્નર ગુણ ગાય. ભાં ૦ વં ૩. સહસ
પંચાવન સાહુણીલ, મુનિ વ્યાલીશ હજાર; વૈરાટ્યા સેવા કરેલ, યજ્ઞ કુખેર ઉદાર. ભાં
૦ વં ૪. મૂરતિ મોહનવેલડીલ, મોહે જગજન ભણ; શ્રીનયવિજય મુશિખનેલ, લીયો
પ્રભુ કોડી કલ્યાણ. ભાં ૦ વં ૫.

૨ (ગીરીરાજકું સદા મેરી વંદના-એ દેશી)

અરનાથકું સદા મેરી વંદના, જગનાથકું સદા મેરી વંદના-જાં જાં ઉપગારી
જન જ્યોં વરસે, વાણી શીતલચંદના રે-જાં ૧. રૂપે રંભા રાણી શ્રીદેવી, ભૂપ મુદશન
નંદના રે-જાં ૨. ભાવ ભગતિશ અહનિશિ સેવે, દુરિત હરે ભવ દંદના રે-જાં ૩.
છ ખંડ સાધી દ્વેષા કીધી, દુજંય શત્રુ નિકંદના રે-જાં ૪. ન્યાયસાગર પ્રભુ-સેવા મેવા,
માગે પરમાનંદના રે-જાં ૫.

૩ (મેં તો ન્યાય રહિયાંલ-એ દેશી)

મહેં તો આણુ વહેસ્યાંલ માહુસરે સાહેબરી, મહેં તો આણુ વહેસ્યાંલ આણુ
વહેસ્યાં, ભાંકત કરેસ્યાં, રહેસ્યાં નયણ હજુર, અરજિન આગળ અરજ કરંતા, લહેસ્યાં
મુખ ભાંપુર-મહેં તો ૧. એકને 'છંડી, બેને ખંડી, ત્રણ સું ભેડી નેહ, ચાર જણા શિર
ચોટ કરેસ્યું પંચુને આણી છેહ-મહેં તો ૨. છત સત અઠ નવ દશને ટાળી, અજવાળી
અગ્યાર, બાર જણાનો આદર કરેસ્યું, તેરનો 'કરી પરિહાર-મહેં તો ૩. પંચ અઠ નવ
દશ સત્તર પાળી, સત્તાવીશ ધરી સાથ, પચવીશ જણસું પ્રીતિ કરેસ્યું, ચાર અતુર
કરી હાથ મહેં તો ૪. બત્રીશ તેત્રીશ ને ચોરાશી, યોગણીશ દ્વર નિવારી, અઠતાળીશનો
સંગ તજેસ્યું, એકાવન દિલ ધારી-મહેં તો ૫. વીશ આરાધી, બાવીશ બાંધી ત્રેવી-
શનો કરી ત્યાગ, ચોવીશ જિનના ચરણ નમીને પામસું ભવજલ તાગ-મહેં તો ૬.
ધ્યાતા ક્યેય ને ધ્યાન સ્વરૂપે, તન મન તાન લગાય, ક્ષમાવિજય કવિ પદકજ મધુકર,
સેવક જિન ગુણગાય મહેં તો ૭.

૪ (કૌન ભરે રી કૌન ભરે દલ બાહલીયે પાણી કૌન ભરે-એ દેશી)

કૌન રમે ચિત કૌન રમે, મહિનાથલ વિના ચિત કૌન રમે, માતા પ્રભાવતી
રાણી ભયો, કુંભ નૃપતિ સુત કામ દમે-મં ૧. કામકુંભ જિમ કામિત પૂરે, કુંભ લંછન
જિન મુખ ગમે-મં ૨. મિથિલા નયરી જનમ પ્રભુકો, દશન દેખત દુખ શમે-મં ૩.
ધેખર લોજન સરસાં પીરસ્યાં, કુકસ બાકસ કૌ ન જમે. મં ૪. નીલ વરણ પ્રભુ
કાન્તિ કે આગે, મરકત મણિ છબિ દ્વર ભમે-મં ૫. ન્યાયસાગર પ્રભુ જગનો પાળી,

૨. નગરાજ વિનિર્મિત જન્મ મહં, મહુનીય ચરિત્ર પવિત્ર તનુમ્; તનુકીકૃત વૈર નરેશ મહં, મહમત્ત ગજેન્દ્ર સદગ્ ગમનમ્. ૩. મન ઇહિત સૌખ્ય વિધાન પદું, પદુ વાણિ જનૌઘ કૃત સ્તવનમ્; વન બેઠર સોઠર પાણિ પદં, પદ પત્ર વિલીન જગત્ કમલમ્. ૪. મલ માન્ધ વિમુક્ત પદ પ્રભવં, ભવ દુઃખ સુ દારુણ દાન ધનમ્; ધનસાર સુગન્ધિ સુખ શ્વસિતં, સિત સંયમ શીલ ધુરૈક વૃષમ્. ૫. વૃષ કાનન સેવન નીર ધરં ધરણી ધર વન્ધ મનિન્ધ ગુણમ્; ગુણ વજ્રજનતા ડઝિત સચ્ચરણં, રણ રક્ત વિનિર્મિત દેવ નરમ્. ૬. નરકા ડઝિત દુઃખ સમૂહ હરં, હર હાર તુષાર સુ કીર્તિં ભરમ્; ભરત ક્ષિતિ પા ડમિત ખાહુ ખલં, ખલ શાસન શંસિત સાધુ જનમ્. ૭. જનકા ડઝલુરાગ વિદૌ વિમુખં, મુખ કાન્તિ વિનિર્મિત ચન્દ્ર કલમ્; કલના ડ્રતિગ સિદ્ધિ સમૃદ્ધ પરં, પર ભક્તિજના ! તુત શાન્તિ જિનમ્. ૮. જિન પુરૂષ નાયક ! શિવ મુખ દાયક ! નત કેવેન્દ્ર મુનીન્દ્ર વર ! ત્રિભુવન જન બન્ધુર ! ભવ તરુ સિન્ધુર ! ભવ ભવિનાં ભવ ભીતિ હરઃ. ૯.

૧૯ શ્રી કુન્થુનાથ જિન-સ્તવન.

[હાલ મરકલકાની]

ગજપુર નયરી સોહીયેં છ, સાહીબ ગુણનીલો; શ્રી કુન્થુનાથ મુખ મોહીયે છ, સાહીબ ગુણનીલો, સુર નૃપતિ કુલચંદો છ, સાં શ્રીનંદન ભાવે વંદો છાં સાં ૧. અજ લંછન વંછીત પૂરે છ, સાં પ્રભુ સમરીઓ સંકટ ચૂરે છ, સાં પાંત્રીશ ધનુષ તનુ માને છ, સાં વ્રત એક સહસ્ર અનુમાને છ, સાં આયુ વરષ સહસ્ર પંચાણુ છ, સાં તનુ સોવન વાન વખાણું છાં સાં ૨. સમેતશીખર શિવ પાયા છ, સાં સાં સહસ્ર મુનીશ્વર રાયા છાં સાં ૩. ખટ શત વળી સાં હજાર છ, સાં પ્રભુ સાધ્વીનો પરિવાર છ, સાં ગંધર્વ બળા અધિકારી છ, સાં પ્રભુ શાસન સાન્નિધ્યકારી છાં સાં ૪. મુખદાયક મુખને મટકે છ, સાં લાખેણે લોચણુ લટકે છ, સાં બુધ શ્રી નયવિજય મુર્ખીદો છ, સાં સેવકને હીઓ આણુંદો છ, સાં ૫.

૨૦ શ્રી અરનાથ જિન-સ્તવન.

૧ [સમયારિ સાઠ દિઓરે દેવ-એ દેશી.]

અરજિન ગજપુર વર શિશુગાર, તાત સુદર્શન દેવી મલ્હાર; સાહીબ સેવીયે, મેરો મનકો ખ્યારો સેવીયે; ત્રીશ ધનુષ પ્રભુ ઉચી કાય, વરષ સહસ્ર ચોરાશી આય. સાં ૧. નદાવત્ત વિરાજે અંક, ટાળે પ્રભુ ભવભવના આતંક; સાં એક સહસ્રચું સંયમ લીધ, કનક વરણુ તનુ જગત પ્રસિદ્ધ. સાં ૨. સમેતશિખર ગિરિ સખળ ઉછાહ, સિદ્ધિવધૂનો કયેરિ વિવાહ; સાં પ્રભુના મુનિ પચાસ હજાર, સાં સહસ્ર સાધ્વી પરિવાર. સાં ૩. ચક્ષુ ઇંદ્ર પ્રભુ સેવાકાર, ધારિણી શાસનની કરે સાર; સાં રાવ ઉગે નાસે જિમ ચોર, તિમ પ્રભુના ધ્યાને કરમ કઠોર. સાં ૪. તું સુરતરૂ ચિંતામણી સાર, તું પ્રભુ ભગતે મુગતિ દાતાર; સાં બુધ જશવિજય કરે અરદાસ, હીં પરમાનંદ વિલાસ. સાં ૫.

શુદ્ધ લગાર; ઉચિત સહી ધણે અવસરે, સેવકની હો કરવી સંભાળ. ૫૦ ૪. મોહ ગયા
એ તારશો, તિણ વેળા હો કહા તુમ ઉપગાર; સુખ વેળા સંજ્ઞન ઘણાં, દુઃખ વેળા
હો વિરલા સસાર. ૫૦ ૫. પણ તુમ કરિસન જોગથી, થયો હૃદયે હો અનુભવ પરકાશ;
અનુભવ અભ્યાસી કરે; દુઃખદાયી હો સહુ કર્મ વિનાશ. ૫૦ ૬. કર્મ કલંક નિવારીને,
નિજ રુપે હો રમે રમતા રામ; લહત અપૂરવ ભાવથી, ધણ રીતે હો તુમ પદ વિશ્રામ.
૫૦ ૭. ત્રિકરણ જોગે વિનવું, સુખદાયી હો શિવાદેવી નંદ; ચિદાનંદ મનમે સદા,
તુમે આવો હો પ્રભુ! નાણ દિણંદ. ૫૦ ૮.

૨ [આવો જમાઈ પ્રાહુણા, જયવંતાણ-એ દેશી]

નિરખ્યો નેમિ જિણુંદને અરિહંતાણ; રાણમતી કર્યો ત્યાગ, ભગવંતાણ
પ્રણચારી સંયમ ગ્રહ્યો અં અનુક્રમે થયા વીતરાગ ભં ૧. આમર ચક્ર સિંહાસન અં
પાદપીઠ સંયુક્ત ભં; છત્ર ચાલે આકાશમાં અં દેવદંડુભિ વર ઉત્ત. ભં ૨. સહસ્ર
જેયણ કેવલ સોહતો અં પ્રભુ આગલ ચાલંત ભં; કનક કમલ નવ ઉપરે અં
વિચરે પાય કવંત. ભં ૩. ચાર મુખે દીપે દેશના અં ત્રણ ગઠ ઝાકઝમાલ ભં;
દેશ રોમ રમચુ નખા અં વાધે નહીં કેઈ કાલ. ભં ૪. કાંટા પણ ઉધા હોય અં
પંચવિધ અનુકૂલ ભં; પટ રત્ન સમકાલે ફલે અં વાયુ નહીં પ્રતિકૂલ ભં; ૫.
પાણી મુખ ધ મુર કુસુમની અં વૃષ્ટિ હોય સુરસાલ ભં; પંખી દીપે સુપ્રદક્ષિણા અં
વૃક્ષ નમે અસરાલ. ભં ૬. જિન ઉત્તમ પદ પદની અં સેવ કરે મુર કોડી
ભં; ચાર નિકાયના જલન્યથી અં ચૈત્ય વૃક્ષ તેમ જોડી. ભં ૭.

૩

રહો રહો રે ચાહવ! હો ધડીયાં, રહોં હો ધડીયાં, હો ચાર ધડીયાં-રહો
રહો રે ચાહવ! હો ધડીયાં. શિવામાત મહાર નગીને, કયું ચલીએ હમ વિછડીયાં?
રહોં ચાહવવંશ વિભૂષણ સ્વામી! તુમે આધાર છે અડવડીયાં-રહોં ૧. તો બિન
ઝોરસે નેહ ન કીનો, ઝોર કરનકી આખડીયાં-રહોં ધંતને ખીચ હમ છોડ ન જઈએ,
હોત ખુશાં લાજડીયાં-રહોં ૨. પ્રીતમ ખ્યારે! નેહ કર જાનાં, જે હોત હમ શિર
ખાંડીયાં-રહોં હાથસે હાથ મિલાડે સાંધ! ફૂલ ખિછાઈ સેજડીયાં-રહોં ૩.
પ્રેમકે ખ્યાલે ખહુત મચાલે, પીવત મધુરે સેલડીયાં-રહોં સમુદ્ર વિજય કુલ
તિલક નેમિકુ, રાબુલ ઝરતી આંખડીયાં-રહોં ૪. રાબુલ છેર ચલે ગિરનારે,
નેમ મુગલ કેવલ વરીયાં-રહોં રાજિમતી પણ દીક્ષા લીની, ભાવના
રંજ રસે ચડીયાં-રહોં ૫. કેવલ લઇ કરી મુગતિ સિધારે, દંપતી મોહન
વેલડીયાં-રહોં શ્રી શુભવીર અચલ ભઇ જોડી, મોહરાય-શિર લાકડીયાં-રહોં ૬.

૪

દ્વારાપુરીનો નેમ રાણ્યો, તણ છે જેણે રાબુલ જેવી નાર રે; ગિરનારી નેમ
સંયમ લીધો છે બાળાવેશમાં. ૧. મંદપ રચ્યો છે મધ્ય ચોકમાં, જોવા મળીયું છે દ્વારા-
પુરીનું લોક રે. ગિરનારી નેમ ૨. ભાણીએ મેણાં મારીયાં, પરણે જહાલો શ્રીકૃષ્ણનો

હરિહરપ્રભા કૌ ન નમે-મં ૬.

૨૨. શ્રી મુનિમુપ્રત જિન સ્તવન.

શ્રી મુનિમુપ્રત હરિકૃષ્ણ અંદા, હરનય પંથ નિસાથો; સ્વાદ્વાહ રસ ગભિત ખાની, તત્ત્વ સરૂપ જનાથો. મુણુ જ્ઞાની ! જિન ખાની, રસ પીએ અતિ સન્માની. ૧. અંધ મોક્ષ એકાંતે ખાની, મોક્ષ જગત ઉછેદે; ઉભય નયાત્મક ભેદ ગ્રહીને, તત્ત્વ પદારથ વેદે-મુણુ ૦. ૨. નિત્ય અનિત્ય એકાંત કહીને, અરથ િયા સળ નાસે; ઉભય સ્વરૂપે વસ્તુ બિરાજે, સ્વાદ્વાહ ઇમ લાસે-મુણુ ૦. ૩. કરતા ભુગતા બાહિજ દ્રષ્ટે, એકાંતે નહી થાવે, નિશ્ચય શુદ્ધ નયાત્મ રૂપે, કુણુ કરતા ભુગતાવે-મુણુ ૦. ૪. રૂપ વિના ભયો રૂપસ્વરૂપી, એક નયાત્મ સંગી; તન બ્યાપી વિભુ એક અનેકા, આનંદધન દુઃખરંગી-મુણુ ૦. ૫. શુદ્ધ અશુદ્ધ નાશ અવિનાશી, નિરંજન નિરાકારો; સ્વાદ્વાહ મત સગરો નીકો, હરનય પંથ નિવારો-મુણુ ૦. ૬. સમભંગી મતઘાયક જિનજી, એક અતુચ્છ કીએ; આત્મ રૂપ જિસો તુમ લીધો, સો સેવકકુ' કીએ-મુણુ ૦. ૭.

૨૩ શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન

પરમ રૂપ નિરંજન, જનમન રંજણો લલના; ભક્ત વચ્છલ ભગવંત તુ, ભવ ભવ ભંજણો લલના; જગતજંતુ હિતકારક, તારક જગધણી લલના; તુજ પદ પંકજ સેવ, હેવ મુજને ઘણી લલના ૦. ૧. આબો રાજ ! હજુર, પૂરણ ભગતિ ભયે-લલના-આપો સેવના આપ, પાપ જિમ સવિ ટળે લલના-તુજ સરીખા મહારાજ ! મહેર જો નહિ કરે લલના-તો અમ સરીખા જીવનાં, કારજ કીમ સરે ? લલના-૨. જગતારક જિનરાજ ! બિરુદ છે તુમ તણો લલના-આપો સમકિતઠાન પરાયા મત ગણો લલના-સમરથ ભણી દેવ, સેવના મે' કરી લલના-તુંદિ જ છે સમરથ, તરણ તારણ તરી લલના-૩. મુગશીર સિત એકાદરી, ધ્યાન શુદ્ધ ધરી લલના-ઘાતી કરમ કરી અંત કે, કેવલ-શ્રી વરી લલના-જગનિસ્તારણ કરણ, તીરથ થાપીયો લલના-આત્મ સત્તા ધમં ભક્તોને આપીયો લલના-૪. અમ વેળા કિમ આજ, વિલંબ કરી રહ્યા ? લલના-ભણો છો મહારાજ ! સેવકે થરણ અઘ્યાં લલના-મન માન્યા વિના માહુરં, નવિ છેડુ' કહા લલના-સાથો સેવક તેહ જે સેવ કરે સદા લલના-૫. વપ્રા માત મુખત, કહાવો શ્યું ઘણું ? લલના-આપો ચિદાનંદ ઠાન, જનમ સરૂવો ગણું લલના-જિન ઉત્તમ પદ પદ, વિજય પદ લીજીયે લલના-રૂપવિજય કહે સાહિબ ! મુજરો લીજીયે લલના-૬.

૨૪ શ્રી નેમિનાથ સ્તવને।

૧ [અજિત જણુદશું પ્રીતકી-એ દેશી]

પરમાત્મ પૂરણ કલા, પૂરણ ગુણુ હો પૂરણ જન આરા; પૂરણ દષ્ટિ નિહાલીયે ચિત્ત ધરિયે હો અમચી અરહાસ. પં ૧. સર્વ દેશ ઘાતી સહુ, અઘાતી હો કરી ઘાત દયાળ; વાસ કીયો શિવ મંદિરે, મોહે વીસરી હો ભમતો જગભળ. પં ૨. જગતારક પદવી લહી, તાર્યા સહી હો અપરાધી અપાર; તાત કહો મોહે તારતાં, કિમ કીની હો ઇણુ અવસર વાર. પં ૩. મોહ મહા મહ ભાકથી, હું છકીયો હો નહિ

શુદ્ધ લગાર; ઉચિત સહી ધણેં અવસરે, સેવકની હો કરવી સંભાળ. ૫૦ ૪. મોહુ ગયા
જો તારશો, તિણુ વેળા હો કહા તુમ ઉપગાર; સુખ વેળાં સત્જન વણાં, દુઃખ વેળા
હો વિરલા સસાર. ૫૦ ૫. પણ તુમ દરિસન ભેગથી, થયો હૃદયે હો અનુભવ પરકશ;
અનુભવ અભ્યાસી કરે; દુઃખદાયી હો સહુ કમ' વિનાશ. ૫૦ ૬. કમ' કલંક નિવારીને,
નિજ રૂપે હો રમે રમતા રામ; લહત અપૂરવ ભાવથી, ધણુ રીતે હો તુમ પદ વિશ્રામ.
૫૦ ૭. ત્રિકરણ ભેગે વિનવું, સુખદાયી હો શિવાદેવી નંદ; ચિદાનંદ મનમે' સદા,
તુમે આવો હો પ્રભુ! નાણુ દિલ્લંદ. ૫૦ ૮.

૨ [આવો જમાઈ પ્રાહુણા, જયવંતાણ-એ દેશી]

નિરખ્યો નેમિ જિણુંદને અરિહંતાણ; રાણમતી કર્યો ત્યાગ, ભગવંતાણ
પ્રહાર્યારી સંયમ અદ્યો અં અનુક્રમે યથા વીતરાગ ભં ૧. આમર અક સિંહાસન અં
પાદપીઠ સંયુક્ત ભં; છત્ર ચાલે આકાશમાં અં દેવદંડુભિ વર ઉત્ત. ભં ૨. સહસ
ભેયણુ દ્વજ સોહતો અં પ્રભુ આગલ આલંત ભં; કનક કમલ નવ ઉપરે અં
વિચરે પાય કવંત. ભં ૩. ચાર મુખે દીપે દેશના અં ત્રણુ ગદ ઝાકઝમાલ ભં;
કેશ રોમ રમશુ નખા અં વાધે નહીં કેઈ કાલ. ભં ૪. કાંટા પણ ઉંધા હોય અં
પંચવિધ અનુકૂલ ભં; પટ રતુ સમકાલે ફલે અં વાયુ નહીં પ્રતિકૂલ ભં; ૫.
પાણી મુગધ સુર કુસુમની અં વૃષ્ટિ હોય સુરસાલ ભં; પંખી દીપે સુપ્રદક્ષિણા અં
વૃક્ષ નમે અસરાલ. ભં ૬. જિન ઉત્તમ પદ પદની અં સેવ કરે સુર કોડી
ભં; ચાર નિકાયના જલન્યથી અં ચૈત્ય વૃક્ષ તેમ ભેડી. ભં ૭.

૩

રહો રહો રે યાદવ! હો ધડીયાં, રહોં હો ધડીયાં, હો ચાર ધડીયાં-રહો
રહો રે યાદવ! હો ધડીયાં. શિવામાત મહાર નગીને, કયું ચલીએ હુમ વિછડીયાં?
રહોં યાદવવંશ વિભૂષણુ સ્વામી! તુમે આધાર છે અરવડીયાં-રહોં ૧. તો બિન
ઝોરસે નેહ ન કીનો, ઝોર કરનકી આંખડીયાં-રહોં ધતને ખીચ હુમ છોડ ન જઈએ,
હોત ખુરાઈ લાજડીયાં-રહોં ૨. પ્રીતમ ખ્યારે! નેહ કર જાનાં, જે હોત હુમ શિર
ખંકડીયાં-રહોં હાથસે' હાથ મિલાડે સાંધ! ફૂલ ખિછાઈ સેજડીયાં-રહોં ૩.
પ્રેમકે ખ્યાલે ખહુત મસાલે, પીવત મધુરે સેજડીયાં-રહોં સમુદ્ર વિજય ફૂલ
તિલક નેમિકુ, રાબુલ ઝરતી આંખડીયાં-રહોં ૪. રાબુલ છેર ચલે ગિરનારે,
નેમ મુગલ કેવલ વરીયાં-રહોં. રાજિમતી પણ દીક્ષા લીની, ભાવના
રંગ રસે ચડીયાં-રહોં ૫. કેવલ લઈ કરી મુગતિ સિધારે, દંપતી મોહન
વેલડીયાં-રહોં શ્રી શુભવીર અચલ ભઈ ભેડી, મોહરાય-શિર લાકડીયાં-રહોં ૬.

૪

દ્વારાપુરીનો નેમ રાણ્યો, તણ છે જેણે રાબુલ જેવી નાર રે; ગિરનારી નેમ
સંયમ લીધો છે બાળાવેશમાં. ૧. મંદપ રમ્યો છે મધ્ય ચોકમાં, ભેવા મળીયું છે દ્વારા-
પુરીનું લોક રે. ગિરનારી નેમ ૨. ભાખીએ મેણાં મારીયાં, પરણે ંહાલો શ્રીકૃષ્ણનો

વીર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૩. ગોખે બેસીને રાબુલ ભેઈ રહ્યાં, ક્યારે આવે બહવકુલનો દીપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૪. નેમજી તે તોરણ આવીયા, સુણી કાંઈ પશુનો પોક્કર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૫. સાસુએ નેમજીને પોંખીયા, બહાલો મારો તોરણ ચઢવા જાય રે. ગિરનારી નેમ૦ ૬. નેમજીએ શાળાને બેલાવીયા, શાને કરે છે પશુમાં પોક્કર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૭. રાતે રાબુલ બહેન પરણશે, સવારે દેશું ગોરવનાં લોજન રે. ગિરનારી નેમ૦ ૮ નેમજીએ રથ પાછો વાળીયો, જઈ ચઢવા ગઠ ગિરનાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૯. રાબુલ બેની રૂવે ધ્રુસકે, રૂવે રૂવે કાંઈ દારાપુરીના લોક રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૦. વીરાએ બેનીને સમજાવીયા, અવર દેશું નેમ સરીખો ભરતાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૧. પીચુ તે નેમ એકધારીયા, અવર દેશું ભાઈ ને બીજા બાપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૨. જમણી આંખે આવણુ સરવરે, ઠાળી આંખે ભાદરવો ભરપુર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૩. ચીર ભીંજાય રાબુલ નારનાં, વાગે છે કાંઈ કંટક અપાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૪. હીર-વિજય શુર હીરલો, લખિધવિજય કહે કરબોલ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૫. નેમિ તીથંકર બાવીશમાં, સખીયો કહે ન મળે એની ભેટ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૬.

૨૫ શ્રી પંચાસરા પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

૧

પરમાત્મ પરમેશ્વર, જગદીશ્વર જિનરાજ, જગબંધવ જગભાણુ બલિહારી તુમ તણી, ભવજલધિમાં રે જહાજ. ૧. તારક વારક મોહનો, ધારક નિજ ગુણ ઋષિ; અતિશયવંત ભઈંત રૂપાળી શિવ વધૂ, પરણી લહી નિજ સિદ્ધિ ૨. જ્ઞાન દર્શન અનંત છે, વળી તુજ ચરણ અનંત; ઇંમ દાનાદિ અનંત ક્ષાયિકભાવે થયા, ગુણ તે અનંતાનંત. ૩. બત્રીશ વણું સમાય છે, એક જ રલોક મોઝાર; એક વણું પ્રભુ તુજ ન માયે જગતમાં, કેમ કરી યૂષ્ણીએ ઉદાર. ૪. તુજ ગુણ કોણ ગણી શકે, ને પણ કેવલી હોય; આવિભાવે તુજ સચલ ગુણ માહરે, પ્રછન્ન ભાવથી ભેય. ૫. શ્રી પંચાસરા પાસજી, અરજ કરું એક તુજ; આવિભાવથી થાય દયાલુ કૃપાનિધિ, કરુણા કીજેજી મુજ. ૬. શ્રી જિન ઉત્તમ તાહરી, આશા અધિક મહારાજ; પર્લાવજય કહે એમ લહું શિવનગરીનું, અક્ષય અવિચલ રાજ. ૭.

શ્રી શામલા પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૨

રાતા જેવાં ફૂલડાં ને, શામલ જેવો રંગ; આજ તારી આંગીનો કાંઈ, રૂઠો બન્યો રંગ; ખ્યારા પાસજી હો લાલ, દીનદયાળ મુને નયણે નિહાલ. ૧. ભેગીવાડે જગતો ને, માતો ધિંગહમલ; શામલો સોહામણો કાંઈ, જીત્યા આઠે મલલ. ખ્યા૦ ૨. તું છે મારો સાહિબો ને, હું છું તારો દાસ; આશા પૂરો દાસની, કાંઈ સાંભળી અરદાસ. ખ્યા૦ ૩. દેવ સધળા દીક્ષા તેમાં, એક તું અવલલ; લાખેણુ છે લટકું તહારું, દેખી રીઝે દિલલ. ખ્યા૦ ૪. કોઈ નમે પીરને ને, કોઈ નમે રામ; ઉદયરત્ન કહે પ્રભુ, મારે તુમશું કામ. ખ્યા૦ ૫.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન

અંતરજામી સુષુ અલ્લવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો; સાંભળીને આંખો હું
તીરે, જન્મ મંરણ દુઃખ વારો; સેવક અજ્ઞ કરે છે રાજ, અમને શિવસુખ આપો. ૧.
સહુકોનાં મનવંછિત પૂરો, ચિંતા સહુની ચૂરો; એહતું બિરુદ છે રાજ તમારું, કેમ રાખો
છે દૂરે. સેવક ૨. સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરેશો; કરુણાસાગર કેમ કહે-
વાશો, જો ઉપગાર ન કરશો. સેવક ૩. લટપટનું હવે કામ નહીં છે, પ્રત્યક્ષ દરિયાન દીને;
ધુઆરે ધીભું નહિ સાહિબ, પેટ પડ્યાં પતિજે સેવક ૪. શ્રી શંખેશ્વર મંડણ સાહિબ,
વિનતહી અવધારો; કહે જિન હવે મયા કરી મુજને, લયસાયરથી તારો. સેવક ૫.

મોહન મુજરો લેજો રાજ, તુમ સેવામાં રહીશું. વામાનંદન જગદાનંદન, જેહ
સુધારસ ખાણી; મુખને મટકે લોચનને લટકે, લોભાણી ઈંદ્રાણી. મોહન ૧. ભવ
પદ્મ ચિહ્નુ દિશી આરે ગતિ, ચોરાશી લખ ચોટા; ક્રોધ માન માયા લોભાદિક, ચોવ-
ટીયા અતિ ખોટાં. મોહન ૨. મિથ્યા મહેતો કુમતિ પુરોહિત, મહન સેનાને તોરે;
લાંચ લઈ લખ લોક સંતાપે, મોહ કંઈપં જોરે. મોહન ૩. અનાદિ નિગોહ તે બંધી-
ખાણો, તુષ્ણા તોપે રાખ્યો; સંજ્ઞા આરે ચોકી મેલી, વેદ નપુંસક વાંકો. મોહન ૪.
ભવસ્થિતિ કમં વિવર લઈ નાઠો, પુણ્ય ઉદય પણ વાંકો; સ્થાવર વિકલેંદ્રિયપણ
ઓળંગી, પંચેન્દ્રિયપણ લાધો. મોહન ૫. માનવ ભવ આ રજ ફળ સદ્ગુરુ, વિમળ બોધ
મળ્યો મુજને; ક્રોધાદિક સહુ શત્રુ વિણાસી, તેણે ઓળખાવ્યો મુજને મોહન ૬. પાટણ માંહે
પરમ દયાળુ, જગત વિભૂષણ લેખ્યા; સત્તર બાણું શુભ પરિણામે, કમં કઠિન મેળ્યા,
મોહન ૭. સમકિત ગજ ઉપશમ અંબાદી, જ્ઞાન કટક બળ કીધું; ખીમાવિજય જિન
ચરણકરણ પસાયે, રાજ પોતાનું લીધું. મોહન ૮.

ખ્યારો ખ્યારો રે હો વાલા મારા પાસજિણું મુને ખ્યારો, તારો તારો રે
વાલા મારા ભવના દુઃખસ વારો. કાશીદેશ વણારસી નગરી, અશ્વસેન કુલ સોહીએરે;
પાસ જિણુંદા વામાનંદા મારા વાલા; દેખીત જન મન મોહીએ ખ્યારો ૧. છપ્પન
દીગકુમરી મીલી આવે, પ્રભુજીને હુલરાવે રે. થેઈ થેઈ નાચ કરે મારા વાલા, હરખે
જિનગુણ ગાવે. ખ્યારો ૨. કમઠ હઠ ગાળ્યો પ્રભુ પારવે; બળતા ઉગાર્યો દ્રણી નાગરે;
દીએ સાર નવકાર નાગકું, ધરણીદ્ર પદ પાયો. ખ્યારો ૩. દીક્ષા લઈ પ્રભુ કેવળ
પાયો, સમવસરણમે સુહાયોરે; દીયે મધુરી દેશના પ્રભુ ચોમુખ, ધમં મુણાયો. ખ્યારો ૪.
કમં ખપાવી શીવપુર જાવે, અજસમર પદ પાવેરે; જ્ઞાન અમૃતરસ દરસે મારા
વાલા, જ્યોતીસે જ્યોત મીલાવે. ખ્યારો ૫.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તવન

નિત્ય સમકું સાહેબ વચણું, નામ સુણતાં શીતલ વચણું; શુણ ગાતાં ઉલસે

વીર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૩. ગોખે બેસીને રાબુલ બેઈ રહ્યાં, ક્યારે આવે બહવકુલનો
 દીપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૪. નેમજી તે તોરણ આવીયા, સુણી કાંઈ પશુનો પોકાર રે.
 ગિરનારી નેમ૦ ૫. સાસુએ નેમજીને પોંખીયા, ંહાલો મારો તોરણ ચઢવા જાય રે.
 ગિરનારી નેમ૦ ૬. નેમજીએ શાળાને જોલાવીયા, શાને કરે છે પશુમાં પોકાર રે. ગિર-
 નારી નેમ૦ ૭. રાતે રાબુલ બહેન પરણશે, સવારે દેથું ગોરવનાં લોજન રે. ગિરનારી
 નેમ૦ ૮ નેમજીએ રથ પાછો વાળીયો, જઈ ચઢવા ગઢ ગિરનાર રે. ગિરનારી નેમ૦
 ૯. રાબુલ બેની રૂવે ધ્રુસકે, રૂવે રૂવે કાંઈ દ્વારાપુરીના લોક રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૦.
 વીરાએ બેનીને સમજાવીયા, અવર દેથુ નેમ સરીજો ભરતાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૧.
 પીચુ તે નેમ એકધારીયા, અવર દેથુ' લાઈ ને ખીજા બાપ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૨.
 જમણી આંખે શ્રાવણ સરવરે, ડાળી આંખે લાહરવો ભરપુર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૩.
 ચીર લીંબય રાબુલ નારનાં, વાગે છે કાંઈ કંટક અપાર રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૪. હીર-
 વિજય શુરુ હીરલો, લખિધવિજય કહે કરબોલ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૫. નેમિ તીથ'કર
 બાવીશમાં, સખીયો કહે ન મળે એની બેઠ રે. ગિરનારી નેમ૦ ૧૬.

૨૫ શ્રી પંચાસરા પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

૧

પરમાત્મ પરમેશ્વર, જગદીશ્વર જિનરાજ, જગબંધવ જગલાલુ બલિહારી તુમ
 તણી, ભવજલધિમાં રે જહાજ. ૧. તારક વારક મોહનો, ધારક નિજ શુણ્ઠ કલ્પિ;
 અતિશયવંત ભદંત રૂપાળી શિવ વધૂ, પરણી લહી નિજ સિદ્ધિ ૨. જ્ઞાન દર્શન
 અનંત છે, વળી તુજ ચરણ અનંત; ઇંમ દાનાદિ અનંત ક્ષાયિકલાવે થયા, શુણ્ઠ તે
 અનંતાનંત. ૩. બત્રીશ વણુ' સમાય છે, એક જ પ્રલોક મોઝાર; એક વણુ' પ્રભુ તુજ
 ન માથે જગતમાં, કેમ કરી શૂણ્ઠીએ ઉદાર. ૪. તુજ શુણ્ઠ કોણુ ગણી શકે, ને પણુ
 કેવલી હોય; આવિભાવે તુજ સયલ શુણ્ઠ માહરે, પ્રછન્ન ભાવથી જોય. ૫. શ્રી પંચાસરા
 પાર્સેજી, અરજ કરું એક તુજ; આવિભાવથી થાય ક્યાલ કૃપાનિધિ, કરુણા કીજેજી
 મુજ. ૬. શ્રી જિન ઉત્તમ તાહરી, આશા અધિક મહારાજ; પદ્માવજય કહે એમ લહું
 શિવનગરીનું, અક્ષય અવિચલ રાજ. ૭.

શ્રી શામલા પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૨

રાતા જેવાં ફૂલમાં ને, શામલ જેવો રંગ; આજ તારી આંગીનો કાંઈ, રૂડો
 બન્યો રંગ; પ્યારા પાસજી હો લાલ, દીનક્યાળ મુને નયણે નિહાલ. ૧. જોગીવાડે
 જગતો ને, માતો ધિંગડમલ; શામલો સોહામણો કાંઈ, જીત્યા આઠે મલલ. ૨. હું
 છે મારો સાહિબો ને, હું છું તારો દાસ; આશા પૂરો દાસની. કાંઈ સાંભળી અરદાસ. ૩.
 ૩. દેવ સધળા દીકા તેમાં, એક તું અવલલ; લાખેજી છે લટકું તહારું, કેળી રીઝે (૪.
 ૪. કોઈ નમે પીરને ને, કોઈ નમે સમ; ઉદયરતન કહે પ્રભુ, મા મ .

મ્હાં ૧૦: કાચે તાંતણે ગાડકું બાંધી, રાખયે થવું ધુરમાં; પણ પાકું વાળી જોયા વિના, જવું જરૂર નિજ પુરમાં. મ્હાં ૧૧. જો પાકું વાળીને જોયે, તો પ્રતિમા તિહાં રહેયે; ભુલ્યો બાણગર જેમ સોચે, તેમ ચિંતા હુઃખ સહેયે. મ્હાં ૧૨. એહવું સ્વપ્ન દેખીને શાણી, નિદ્રામાંથી જાગી; પ્રેમ ધરીને દેવગુરુનું, સ્મરણ કરવા લાગી. મ્હાં ૧૩. તેમજ કરી પૃથ્વીપતિ ચાલ્યો, જોજથી હાથ ન હાલ્યો; શંકા ઉપણ પ્રતિમા ફેરી, મુખ વાળી તિહાં બાલ્યો. મ્હાં ૧૪. પ્રતિમા અધર રહી ત્યાં આગળ, ગાડું નીકલી ચાલ્યું; વિના વિચારે કીધું તે તો, રાખના દીલમાં સાલ્યું. મ્હાં ૧૫. પણ પ્રતિમા ઉપર પ્રીતિથી, શ્રીપુરનગર વસાવી; રહેવા લાગ્યો ત્યાં પર રાખ, નગરલોકને હસાવી. મ્હાં ૧૬. ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કીધો, જગમાં યશ બહુ લીધો; પ્રતિ દીન ત્રિકાળ પૂજા કરીને નિજ ભવ સફલો કીધો. મ્હાં ૧૭. તે કાલે પશ્ચિહારી એહડું, લઈ નીચે જઈ શક્તિ; હવણે તો અંગલોહણું નીકળે, દીપ શીખા બુલે જગતી. મ્હાં ૧૮. હુઃખમ કલમે એમ પ્રભુની, મૂરતી અધર બિરાજે; તે કારણ અંતરીક્ષ પાસણ, નામ જગતમાં ગાલે. મ્હાં ૧૯. તે પ્રભુની યાત્રા કરવાને, અમલનેરથી આવે, રૂપચંદ મોહનચંદ પોતે, સંઘ લઈ શુદ્ધ બાલે. મ્હાં ૨૦. સંવત ઓગણીસ છપ્પનકેરા, મહા શુદ્ધ દશમી સારી, લક્ષ્મીવિજય શુકરાજ પસાયે, હંસ નમે વારંવારી. મ્હાં ૨૧.

૮ [મહારા પાસણ રેલો-એ દેશી]

જિનણ ત્રેવીશમે જિન પાસ, આશ મુજ પૂરવે રેલો; મહારા નાથણ રે લો, જિં ઈહ ભવ પરભવ હુઃખ દોહગ સનિ ચુરવે રે લો માં; જિં આઠ પ્રતિહાથ શું જગમાં ટું જયો રે લો માં, જિં તાહરં વૃક્ષ અશોકથી, શોક ફરે ગયો રે લો માં. ૧. જિં જાનુ પ્રમાણુ ગિવાંણુ, કુમુદ વૃષ્ટિ કરે રે લો માં, જિં દિવ્યધ્વની મુર પૂરે કે, વાંસલીયે સ્વરે લો માં; જિં આમર ફેરી હાર ચલંતી, એમ કહેરે લો માં, જિં જે નમે અમર પરે તે ભવિ, ઉર્ધ્વ ગતિ લહે રે લો માં. ૨. જિં પાદપીઠ સિંહાસન, વ્યંતર વિરચિયે રે લો માં, જિં તિહાં ઝેસી જિનરાજ, ભવિક દેશના દીયે રે લો માં; જિં ભામંદલ શિર પૂઠે, સૂર્ય પરે તપે રે લો માં, જિં નિરખી હરખે બેહ, તેહના પાતક ખપે રે લો માં. ૩. જિં દેવ કંદુલિનો નાદ, ગંભીર ગાળે ધણે રે લો માં, જિં ત્રણ છત્ર કહે તુઝ કે, ત્રિભુવન પતિ તણે રે લો માં; જિં એ કંકુરાઈ તુજ કે, ખીજે નાહ ઘટે રે લો માં, જિં રાગી દ્રેપી દેવ કે, તે ભવમાં અટે રે લો માં. ૪. જિં પૂજક નિંદક હોય કે, તાહરે સમપણે રે લો માં, જિં કમઠ ધરણ પતિ ઉપરે, સમચિત્ત ગણે રે લો માં; જિં પણ ઉત્તમ તુજ પાદ, પદ સેવા કરે રે લો માં, જિં તેહ સ્વભાવે ભવ્ય કે, ભયસાયર તરે રે લો માં. ૫.

૬

આશ પૂરે સદા પરમેસર, હાસ પરિ જાસ મુર સેવ સારે; લીમ ભવસાગરે બોર ભય આગર, વાહણ પરે લોકના શોક તારે. આશ ૧. માત વામા સતી પુત્ર હુલસાવતી, નવ નવાં હાલરે ગીત ગાવે; રૂપ અદ્ભૂત નિજ પુત્રનું દેખતાં, આનંદ

નયણુરિ, શંખેશ્વર સાહિબ સાચો; ખીજનો આશરો કાચોરે, શંખે ૧. દ્રવ્યથી દેવ દાનવ પૂજે; ગુણ સંચિતસો પણ લીજે; અરિહાપદ પથવ છાજે, મુદ્રા પદ્માસન રાજેરે. શંખે ૦ ખી ૦ ૨. સંવેગ તણ ધરવાસો, પ્રભુ પાસના ગણધર થાશે; તવ મુક્તિપુરીમાં ભાશે, ગુણ લોકમાં વચણે ગવાસોરે. શંખે ૦ ખી ૦ ૩. એમ દામોદર જિનવાણી, અષાઢી શ્રાવક બાણી; જિનવંદી નિજઘર આવે, પ્રભુ પાસની પ્રતિમા ભરાવેરે. શં ૦ ખી ૦ ૪. તણ કાલ તે ધ્રુપ ઉવેજે. ઉપકારી શ્રી જિન સેવે; પછી તેહ વૈમાનિક થાવે, તે પ્રતિમા પણ તિહાં લાવેરે શં ૦ ખી ૦ ૫ ઘણા કાલ પૂજી બહુમાને, વલી સૂરજ અંદ્ર વિમાને; નાગ લોકનાં કષ્ટ નિવાર્યાં, જ્યારે પાશ્વ પ્રભુજી પધાર્યાંરે. શં ૦ ખી ૦ ૬. ચંદુરાય રહ્યો રણુભેરી છત્યા નવિ જાથે વૈરી, જરાસેને જરા તવ મહેત્રી, હરિ બલ વિના સપલે દેત્રીરે. શં ૦ ખી ૦ ૭. નેમી-શ્વર ચોટી વિશાલી, અકુમ કરે વનમાલી. તુડી પદ્માવતી બોલી. આપે પ્રતિમા ઝાક-ઝમા લિરે. શં ૦ ખી ૦ ૮. પ્રભુ પાસની પ્રતિમા પૂજી, બલરંત જરા તવ મુજી; છંટકાવ નહવણુ જલ જોતી, જાડવની જગ જાય રોતીરે. શં ૦ ખી ૦ ૯. શંખપૂરીને સહુને જગાવે, શંખેશ્વર ગામ વસાવે; મંદિરમાં પ્રભુ પધરાવે, શંખેશ્વર નામ ધરાવેરે. શં ૦ ખી ૦ ૧૦. રહે જે જિન રાજ હનુરે, સેવક મનવંછિત પૂરે; એ લેટણુ પ્રભુજીને કાળે, શેઠ મોતીલાલને રાજેરે. શં ૦ ખી ૦ ૧૧. નાના માણેક કેરા નંદ; સંઘવી પ્રેમચંદ વીરચંદ; રાજનગરથી સંઘ ચલાવે, ગામોગામના સંઘ મિત્રાવેરે. શં ૦ ખી ૦ ૧૨. અઠાર અઠોતેર વરપે, કાગણુ વહિ તેરશ દિવસે; જિન વંદીને આણુંદ પાવે, શુભવીર વચન રસ ગાવેરે. શં ૦ ખી ૦ ૧૩.

શ્રી અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૭

મહારી કલ્પ વેલડી મૂરતી શ્રી અંતરીક્ષ પાસની, મહારી કલ્પ વેલડી. એક સમય લંકાપતિ રાવણ હુકમ આપ કરમાવે; માલી મુખાલી વિદ્યાધર જે, કાચ કારણ તસ જાવેરે. મહારી ૦ ૧. જાય વિમાન ઝડપથી તેહનું. જેમ ગગને શુંખારા; મધ્યાન્હે લોજન વેળાએ. વિમાન હેઠે ઉતારારે. મહારી ૦ ૨. તવ સેવક મન સંશય ઉપન્યો, પ્રતિમા ઘેર વિસારી; પ્રભુ પૂજન વિના લોજન ન કરે, મુજ સ્વામી ભાગ્યશાળીરે. મહારી ૦ ૩. વેલુ-મય મૂરતી નીપજાવી, કરી પૂજન તૈયારી; સ્વામીએ પૂજન કરી લોજન, લીયા સરીર મુખકારીરે. મહારી ૦ ૪. જાતાં મૂરતીને પધરાવી, સરોવરમાં જીછરંગે; અધિષ્ઠાયક દેવે અખ દિત, રાખી તિહાં ઉમંગેરે. મહારી ૦ ૫. એક દીન ભિગલપુરનો રાજા, કીપાલ કુટી આવે; હાથ મુખ પ્રમુખ અંગોને, પખાલી નિજ ઘર જાવેરે. મહારી ૦ ૬. મુખડું નીરોગી દેખી રાણી, કરી ત્યાં જામ નવરાવે; કંચન સમ કાચા રાજાની, જોઈ જોઈ અચરીજ પાવેરે. મહારી ૦ ૭. બલી બાકુલ નાખી પટસણી, બોલી મધુરી વાણી; દેવી દેવ જે કોઈ હોય તે, લો દરશન હીત આણીરે. મહારી ૦ ૮. એમ કરી ઘર બંધને સુતી, સ્વપ્ને દેવી લીડી; પાશ્વ પ્રભુની પ્રતિમા ધડાં છે, એમ વાણી મુણી મીઠીરે. મહારી ૦ ૯. રોગી રાજા નીરોગ થયો તે, જિનજી તણે પસાય; તે કારણ પ્રતિમા કાઢીને, ગાડે લીધો પધરાયરે.

ધરી નિરમાય. પાં ૪. અમ સરીખા જે મોહે મગ્ગાળ, તેહને તુંડી સહાય; સૌભાગ્ય-લક્ષ્મીસૂરી - પદ વરેણ, જેહ તુજને નિતુ ધ્યામ પાં ૫.

શ્રી દાદા પાર્શ્વજિન સ્તવન.

૧૩

મેરે સાહિબ તુમહિ હો, પ્રભુ પાસ બિલ્લુદા; ખિજમતગાર ગરીબ હું, મેં તેશ બંદા. મેં ૧. મેં ચકોર કરું ચાકરી, જળ તુમહિ ચંદા; ચક્રવાક મેં હુધ રહું, જળ તુમહિ દિલ્લુદા. મેં ૨. મધુકર પરે મેં રણુજણું, જળ તુમ અરવિંદા; લક્ષિત કરું ખમપતિ પરે, જળ તુમહિ ગોવીંદા. મેં ૩. તુમ જળ ગર્જિત ઘન ભયે, તળ મેં શિખિનંદા; તુમ સાયર જળ મેં તદા, સુરસરિતા અમંદા. મેં ૪. ફર કરો દાદા પાસણ, ભવ દુઃખકા કંદા; વાચકે જશ કહે દાસકું, દીજે પરમાનંદા. મેં ૫.

શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૧૪

તમે માન માયા ભલે ભાવ આપી, વામાનંદને સેવીએ સાર બાણી; બુઓ નાગ ને નાગણી નાથ ધ્યાને, પામ્યા શકની સંપદા બેધિદાને. ૧. વસ્થા પાટણે કાલ કેતો ધરામાં, પધાર્યા પછી પ્રેમ શું પારકરમાં; ઘઘીમાં વલી વાસ કીધો વિચારી, પૂરે લોકની આશ ત્રેલોક ધારી. ૨. ધરી હાથમાં લાલ કખાંણ રંગે, બીડી ગાતડી રાતડી નીલ અંગે; ચઢી નીલડે તેણ એ વિમ્લ વારે, ધાર્ધ વહારે પંથ બૂલા સુધારે. ૩. જેણે પાસ ગોડી તણો રૂપ ભેણે, તેણે કમના પાસનો ભેર જોયો, જેણે પાસ ગોડી તણા પામ પૂજ્યા, શત્રુ સર્વયા તેહના સર્વ પ્રજ્યા. ૪. સહુ દેવ દેવી હુઆ આજ ખોટા, પ્રભુ પાસના એકલા કમ મોટા; ગોડી આપ ભેરે નવ ખંડ ગાજે, જેથી શાકીણિ કીકીણિ ફર ભાજે. ૫. પ્રેરે કામના પાસ ગોડી પ્રસિદ્ધો, હેલા મોહ રાજા જેણે ભેર કીધો; મહા દુષ્ટ દ્વંદ્વ ને ભૂત ભુંડા; પ્રભુ પાસ નામે સર્વ વાસ શુભ. ૬. જરા જન્મ મહા શેગના મૂલ કાપે, આરાધ્યો સદા સંપદા શુદ્ધ આપે; ઉદયરત્ન ભાખે નમે પાસ ગોડી, નાખો નાથણ દુઃખની બલ તોડી. ૭.

શ્રી મંડોવરા પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

૧૫

તાર મુજૂતાર મુજ તાર ત્રિભુવન ધણી, પાર ઉતાર સંસાર સ્વામી; પ્રાણ તું પ્રાણ તું શરણ આધાર તું, આતમારામ મુજ તુંહિ સ્વામી. તારં ૧. તુંહિ ચિન્તા નયિ તુંહિ મુજ સુરાજ, કામઘટ કામધેનુ ત્રિધાતા; સકલ સંપત્તિ કર, વિકટ સંકટ હર, પાસ મંડોવરો સુકિત દાતા. તારં ૨. પુન્ય ભરપૂર અંકૂર મુજ બાગીઓ, ભાગ્ય સૌભાગ્ય મુખ નૂર વાધ્યો; સકલ વંછિત કલ્યે માહરો દિન વળ્યો, પાસ મંડોવરો દેવ લાધ્યો. તારં ૩. ધન્ય મરુ દેશ મંડોવરા નરવરી, ધન્ય અયેધ્યા નયરી નૌકા; ધન્ય થોધા તે ધન્ય તે ધન્ય કૃત પુન્ય તે, પાસ પૂજે સદા દેવ લોકા. તારં ૪. પાસ મુજ તું ધણી પ્રીતી તુજ બની ધણી, વિભુધવર કહાનણ શુર વખાણી; સુકિત ખ

ઉલટ અંગ આવે. આશં ૨. પાસ સુર દેવી પદમાવતી શુભવતી, ભગતજન વાંછિત સર્વે
આપે; કીર્તિવિજય ઉવગ્રાથનો સેવક, વિનય નિજ ચિત્ત પ્રભૂ પાસ થાપે. આશં ૩.

૧૦

સેવો ભવિજન જિન ત્રેવીશમે, લંછન નાગ વિખ્યાત; જલધર મુંદર પ્રભુજીની
દેહડી, વામા રાણીનો જાત. સેં ૧. ચઉદિશે ઘોર ઘટા ઘનશુ મળ્યો, કમઠે રમ્યો
જલધાર; મૂસલધારે જલ વરસે ઘણું, જલ થલનો ન લહું પાર. સેં ૨. વડ હેઠલ
ઠહાલો કાઉસગ રહ્યો, મેરુ તણી પેરે ધીર; ધ્યાન તણી ધારા વાધે તિહાં, ચડીયાં
ઉંચાં જી નીર. સેં ૩. અચળ ન ચળીયો પ્રભુજી માહરો, પામ્યો કેવળનાથ; સમોવ-
સરણ સુર કોઠ મળ્યા તિહાં, વાજ્યાં જીત નિસાન. સેં ૪. નવ કર ઉંચપણે પ્રભુ
શોભતા, અશ્વસેન રાયનો નંદ; પ્રગટ પૂરતા પૂરણ પાસજી, દીઠે હોવે પરમાણુ. સેં
૫. એક શત વરસનું આઉખૂં લોગવી, પામ્યા અવિચળ રિદ્ધ; બુધ શ્રીસુમતિવિજય
શુર નામથી, રામ લહે વર સિદ્ધ. સેં ૬.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન

૧૧

આજ શંખેશ્વર જિન લોટીએ, લેટ'તા ભવ દુઃખ નાસે, સાહેબ મોરા રે; જ્યો
અશ્વસેન કુલ ચંદ્રમા, માતા વામા સુત પાસ. સાં આં ૧. ભક્તિવત્સલ જન ભયહરે,
હસતાં હણીયા પદ હાસ્ય સાં; હાનાદિક પાંચને દ્વહ્યા, ફરી ન આવે પાસની પાસ.
સાં આં ૨. કરી કામને કારમી કમકમી, મિથ્યાત્વને ન દીર્ઘ માન; સાં;
અવિરતિને રાત નહિ એક ઘડી, અગુણી અલગુ અજ્ઞાન. સાં આં ૩. નિંદક
નિદ્રાને નાસવી, મૃત રાગને રોગ અપાર; સાં; એક ધક્કે દ્વેષને ઢોલીયો, એમ
નાકા દોષ અદાર. સાં આં ૪. વળી મત્સર મોહ મમત ગયો, અરિહા નિરિહા નિર્દોષ;
સાં; ધરણેંદ્ર કમઠ સુર બિહું પડે, તુમ માત્ર નહીં તોસ રોષ. સાં આં ૫. અચરિત
સુણજો એક તેણે સમે, શત્રુને સમકિત દાય; સાં; ચંદન પારસ શુભી અતિ ઘણી, અક્ષર
થોડે ન કહાય. સાં આં ૬. જાગરણ દિશા ઉપર ચઢ્યા, ઉજાગરણો વીતરાગ; સાં; આલ-
ખન ધરતા પ્રભુ તણો, પ્રભુતા સેવક સૌભાગ્ય. સાં આં ૭. ઉપાદાન કારણ કારજ સધે,
અસાધારણજો કારણ નિત્ય; સાં; જો અપેક્ષા કારણ ભવિ લહે, ફલહા કારણ નિર્મત્ત.
સાં આં ૮. પ્રભુ ત્રાયક સાયકતા ધરી, દાયક દાયક નાયક ગંભીર; સાં; નિજ સેવક
જાણી નિવાળ્યે, તુમ ચરણે નમે શુભ વીર. સાં આં ૯.

૧૨

પાર્શ્વજિન પૂર્ણતા તાહરીજી, શુભ ચીરતામાં સમાય; પરમેશ્વર વિભુ જિનવરુજી,
સહજ આનંદ વીચરાય. પાં ૧. શુદ્ધશુદ્ધાતમે રાજતાજી, કર્મ રહિત મહારાય; પામીને
અશુભને વામતાજી નિરીહપણે સુખદાય. પાં ૨. વિશ્વનાયક તુંડી સારહીજી, ત્યાગી
લોગી જિનરાજ; ચઉઠધને પ્રભુ છંડીનેજી, થયો માહરો ચીરતાજ. પાં ૩. ભવ-
ગિરિભંજન પવી સમોજી, તારક બિરુદ ધરાય; અમરપતિ નિત્ય નમે તુજ પડેજી, ભાવ

મુદ્રીતા મૈત્રી ભાવરે; વતે' નિજ ચિત્ત મધ્યસ્થતા, કરુણામય શુદ્ધ સ્વભાવરે પ્રણમું
૩. નિજ સ્વરૂપ કર થીર ધરે, ન કરે પ્રદગલની ખંચરે; શાખી હુધ વરતે સદા, ન
કદા પરભાવ પ્રપંચરે. પ્રણમું ૪. સહજ દશા નિશ્ચય જગે, ઉમંગે અનુભવ રસ રંગરે;
રાગે નહિ પરભાવમાં, નિજ ભાવમાં રંગ અભંગરે. પ્રણમું ૫. નિજ શુભ સખ
નિજમાં લખે, ન ચખે પરશુભની રેખરે; નીર ખીર વિવરો કરે, એ અનુભવ હંસસુ
પેખરે. પ્રણમું ૬. નિવિંકલ્ય જે અનુભવે, અનુભવે અનુભવની રીતરે; ચોર ન કબહુ
લખી શકે, આનંદધન પ્રીત પ્રતીતરે. પ્રણમું ૭.

૧૬

સોના રૂપાકે સોગઠે, સૈયાં ખેલત બાણ, ઈંદ્રાણી મુખ દેખતે, હરિ હોત હે
રાણ. ૧. એક દિન મંગા કે બિચે, સુર સાથ બહોરા; નારી ચકોરા અપ્સરા,
બહોત કરત નિહોરા. ૨. મંગાકે જલ ઝીલતે, છાંહી ખાદલીયાં; ખાવન ખેલ
ખેલાય કે, સવિ મંદિર વલીયાં. ૩. બેઠે મંદિર માલીયે, સારી આદમ દેખે; હાથ
પૂજાપા લે ચલે, ખાન પાન વિશેષે. ૪. પૂછ્યા પડુતર દેત હે, સુનો મોહન મેરે;
તાપસકું ખંદન ચલે, ઉઠી લોક સવેરે. ૫. કમઠ યોગી તપ કરે, પંચ અગ્નિકી જવાલા;
હાથે લાલક હામણી, ગલે મોહનમાલા. ૬. પાસ કુવર દેખણ ચલે, તપસીયે આયા;
ઓહી નાણે દેખકે, પીછે યોગી બોલાયા. ૭. સુષુ તપસી મુખ લેનકું, જપે ફેકટ માલે;
અજ્ઞાનસે અગની બિચે, યોગકું પરબલે. ૮. કમઠ કહે સુષુ રાજવી, તુમે અશ્વ ખેલાઓ;
યોગીકે ધર હે બઠે, મત કો બતલાઓ. ૯. તેરા શુર કોન હે બહા, બિને યોગ ખરાયા;
નહિ ઓલખાયા ધમકું, તનુ કષ્ટ બતાયા. ૧૦. હમ શુર ધમ પિછાનતે, નહિ કવડી
પાસે; ભૂલ ગયે દુનિયા દિશા, રહતે વનવાસે. ૧૧. વનવાસી પશુ પંખિયા, એસે તુમ
યોગી; યોગી નહિ પણ ભોગીયા, સંસારકે સંગી. ૧૨. સંસાર ખૂરા છોરકે, સુષુ હો
લધુ રાભ; યોગી જંગલ સેવતે, લેધ ધમ અવાભ. ૧૩. દયા ધમકો ભૂલ હે, કયા
કાન કુકાયા; જીવદયા નહુ બનતે, તપ ફેકટ માયા. ૧૪. બાત દયાકી હાખીયે, ભૂલ ચૂક
હમારા; બેર બેર કયા બોલણ, એસા કાક હમાલા. ૧૫. સાંઈ હુકમસે સેવકે, બહા કાષ્ટ
ચીરાયા; નાગ નિકાલા એકીલા, પરજલતી કાયા. ૧૬. સેવક મુખ નવકારસે, ધરણેંદ્ર
બનાયા; નાગકુમારે દેવતા, બહુ ઋદ્ધિ પાયા. ૧૭. રાણી સાથ વસંતમે, વન લીતર પેઠે;
પ્રાસાદ સુંદર દેખીને, ઉહાં બકર બેઠે. ૧૮. રાજિમતિકું છેલકે, નેમ સંજમ લીના;
ચિત્રામણ બિન ભેવતે, વૈરાગે લીના. ૧૯. લોકાન્તિક સુર તે સમે, બોલે કર બેડી;
અવસર સંજમ લેનકા, અબ દેર હે ચોરી. ૨૦. નિજ ધર આયે નાથણ, પિયા બિણ
બિણ રોવે; માતા પિતા સમજાયકે, હાન વરસી દેવે. ૨૧. દીન દુઃખી સુખીયા કીયા,
હારિદ્રકું ચરે; શ્રી શુભ વીર હરી તિહાં, ધન સધલો પૂરે. ૨૨.

૨૦ [મનકું કીમહી ન બાળે હો કુંચુબિન-એ દેશી].

અનુભવ: અમૃત વાણી હો, પાસ બિન ! અનુભવ અમૃત વાણી; સુરપતિ ભયે
જે નાગ શ્રીમુખથી, તે વાણી ચિત્ત આણી હો. પાં ૧. સ્યાદવાદ મુદ્રા મુદ્રિત શુચિ,

આપને આપ પદ આપને, કનકવિજય આપણે ભક્ત બાણી. તાર૦ ૫.

૧૬

રંગ રસીયા રંગ રસ બન્યો, મન મોહનજી; કોઈ આગલ નવિ કહેવાય, મનહું મોહું રે, મન મોહનજી; વેધકતા વેધક લહે, મન૦; બીજા બેઠા વા ખાય, મન૦ ૧. લોકોત્તર ફલ નિપજે, મન૦; મ્હોટો પ્રભુનો ઉપકાર, મન૦; કેવલ નાણુ દિવાકર, મન૦; વિચરતા સુર પરિવાર, મન૦ ૨. કનક કમલ પગલાં ઠવે, મન૦, જલથલ કુસુમ વરસાત, મન૦; શિરછત્ર વલી ચામર ઢલે, મન૦; તરુ નમતા મારગ ભાત મન૦ ૩. ઉપદેશી કેઈ તારીયા, મન૦; ગુણ પાંત્રીશ વાણી રસાલ, મન૦; નરનારી સુર અપ્સરા, મન૦; પ્રભુ આગલ નાટક સાલ, મન૦ ૪. અવનિતલ પાવન કરી, મન૦; અંતિમ ચોમાસુ બાણ, મન૦; સમેતશિખર ગિરિ આવીયા, મન૦; ચક્રતા શિવધર સોપાન, મન૦ ૫. શ્રાવણ શુદ્ધિ આઠમ દિને, મન૦; વિશાખાએ જગદિશ, મન૦; અણુસણ કરી એક માસનું, મન૦; સાથે મુનિવર તેત્રોશ, મન૦ ૬. કાઉસગમાં મુકિત વર્ધા, મન૦, સુખ પામ્યા સાદિ અનંત, મન૦; એક સમય સમ શ્રેણીએ, મન૦; નિઃકર્મા ચઉ દુષ્ટાંત, મન૦ ૭. સુરપતિ સઘલા તિહાં મલે, મન૦; ક્ષીરોદધિ આણે નીર, મન૦; સ્નાન વિલેપન બૂધણે મન૦; દેવદુબે સ્વામી શરીર; મન૦ ૮. શોભાવી ધરી શિબિકા, મન૦; વાજિત્ર ને નાટક ગીત, મન૦; ચંદન ચય પરબલતા, મન૦; સુર ભક્તિ શોક સહિત, મન૦ ૯. શુભ કરે તે ઉપરે, મન૦; દાદાદિક સ્વર્ગે સેવ મન૦; ભાવ ઉદ્યોત ગયે થકે, મન૦; દીવાલી કરતા દેવ, મન૦ ૧૦. નંદીશ્વર ઉત્સવ કરે, મન૦; કલ્યાણક મોક્ષાનંદ, મન૦; વર્ષ અઢીશે આંતરૂં, મન૦; શુભ વીર ને પાસ જિણુંદ, મન૦ ૧૧.

અંતરૂક્ષ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ મહિમા સ્તવન.

૧૭

જય જય જય જય પાસ જિણુંદ, ટેક. અંતરીક પ્રભુ ત્રિભુવન તારણ; ભવિક કમલ ઉદલાસ દિણુંદ. જય૦ ૧, તેરે ચરણ શરણ મેં કીને, તું બિનુ કુન તોરે ભવ દેંદ; પરમ પુરુષ પરમારથ દરશી; તું દિયે ભવિકું પરમાનંદ. જય૦ ૨. તું નાથક તું શિવ સુખ હાયક, તું હિતચિતક તું સુખકંદ; તું જનરંજન તું ભવભંજન, તું કેવલ કમલા ગેર્વોંદ. જય૦ ૩. કોઈ દેવ મિલિકે કર ન શકે, એક અંશુક રૂપ પ્રતિષ્ઠંદ; એસો અજ્ઞાત રૂપ ત્હારો, વરપત માનુ અમૃતકો છુંદ. જય૦ ૪. એરે મન મધુકરકે મોહન, તુમ હો વિમલ સદલ અરવિંદ; નયન ચક્રોર વિલાસ કર તું હે, દેખત તુમ મૂળ પૂરનચંદ. જય૦ ૫. ફર બવે પ્રભુ તુમ દરિયાન તેં, દુઃખ દોહગ દાવિદ્ર અલ દંદ; વાચક જસ કહે સહસ ફલતે તુમ હો, જે બોલે તુમ શુનકે વુંદ જય૦ ૬.

૧૮

પ્રભુમું પદ પંકજ પાસના, જસ વાસના અજમ અનુપરે; મોહો મન મધુકર બેહથી, પામે તસ શુદ્ધ સ્વરૂપ રે. પ્રભુમું ૧. પંક કલંક શંકા નહિ, નહિ ખેડાદિક દુઃખ દોષરે; ત્રિવિધ અવંચક યોગથી, લહે અઘ્યાતમ રસ પોષરે. પ્રભુમું ૨. દુહંશા ફરે કરી, બબે

વિભાગ, લ૦ નિશ્ચય નય મત દોનું બિચે, હોય નાંહિ લેકેકો લાગ; મન૦ ૧૩. મન વચનાહિ પુદ્ગલ ન્યારા, નાસે સકલ વિભાવ, લ૦ શુદ્ધ દ્રવ્ય શુન પર્યાય ઘટના, તુજ સમ શુદ્ધ સ્વભાવ; મન૦ ૧૪. તું ઘટ અંતર પ્રગટ ।વરાળે, જ્યું નિર્મલ શુષ્ક કાંત, લ૦ બાહિર હુંકત મૂઠ ન પાવે, જ્યું મુગમઠ મન પ્રાંત; મન૦ ૧૫. શુષ્કઠાણાદિકે ભાવે મિશ્રિત, સખમે' હૈ તુજ અંસ, લ૦ ખીર નીર જ્યું બિલ કરત હે, ઉજવલ અનુભવ હંસ મ૦ ૧૬. આતમ જ્ઞાન દશા જસ ભગી, વૈરાગી તુજ જ્ઞાન, લ૦ સો પાવે જ્યું રતન પરીક્ષા, પરખત રતન પ્રધાન; મન૦ ૧૭. પુન્ય પ્રગટ દેવનકો લંછન, મૂઠ લહે નાંહિ ધમ', લ૦ જ્યું પિયરાકુ' કંચન માને, લહે નાંહિ અંતર મમ'; મન૦ ૧૮. ગંધ-રૂપ-રસ-દ્રવ્ય-વિવર્જિત, ન ધરત હેં સંઠાણ, લ૦ અન અવતાર અશરીર અવેદી, તું પ્રભુ સિદ્ધ પ્રમાણ; મન૦ ૧૯. કેવલ જ્ઞાનદશા અવલોકી, લોકલોક પ્રમાણ, લ૦ દર્શન-વીર્ય-ચરણ-શુણધારી, શાશ્વતાં મુખ અહિંઠાણ; મન૦ ૨૦. સત્તા શુદ્ધ અરૂપી તેરી, નહી જગકો વ્યવહાર, લ૦ કા કહીએ કણુ કહો ન જાએ, તું પ્રભુ અલખ અપાર; મન૦ ૨૧. દીપ અંદ્ર રવિ ગ્રહ ગણુ કેરો, જિહાં પસરત નાંહિ તેજ, લ૦ તિહાં એક તુજ ધામ વિરાજે; નિર્મલ ચેતના સેજ; મન૦ ૨૨. આદિરહિત અજરામર નિર્ભય, વ્યાપક એક અનંત, લ૦ શુદ્ધ પ્રકૃતિ અક્ષયિ અમાયિ, તું પ્રભુ બહુ શુણવંત; મન૦ ૨૩. તું માતા તું ત્રાતા ત્રાતા, પિતા બંધુ તું મિત્ત, લ૦ શરણુ તુંહી તુજ સેવા કીજે, દહ કરી એકજ ચિત્ત; મન૦ ૨૪. પાસ આસ પૂરો અખ મેરી, અરજ એક અવધાર, લ૦ શ્રી નયવિજય વિભુષ પાપ સેવક, જસ કહે ભવજલ તાર; મન૦ ૨૫.

ભાવપૂર્ણ રહસ્ય

૨૩

પૂજા વિધિ માંહે ભાવિયેલ, અંતરંગ જે ભાવ; તે સવિ તુજ આગળ કહુંલ, સાહેબ સરલ સ્વભાવ, મુહંકર! અવધારે પ્રભુપાસ-એ આંકણી ૧. દાતણુ કરતાં ભાવિયેલ, પ્રભુ શુણ્બલ મુખ શુદ્ધ; ઉલ ઉતારી પ્રમત્તાલ, હો મુઝ નિર્મલ શુદ્ધ; મુહંકર! ૨. જતનાયે સ્નાન કરીલએલ, કાંઠો મેલ મિશ્યાન; અંશુએ અંગ શોષવીલ, જાણું હું અવદાત; મુહંકર! ૩. ક્ષીરોદકનાં ધાતીયાંલ, ચિતવો ચિત્ત સંતોષ; અષ્ટ કમ-સંવર ભલેલ, આઠ પડો મુહકોષ; મુહંકર! ૪. ઓરસીયો એકાગ્રતાલ, કેસર ભકિત કલ્લોલ; શ્રદ્ધા અંદન ચિતવેલ, ધ્યાન ઘોલ રંગરોલ; મુહંકર! ૫. ભાલ વહું આણુ ભલીલ, તિલક તણે તેહ ભાવ; જે આભરણુ ઉતારીયેલ, તે ઉતારો પરભાવ; મુહંકર! ૬. જે નિર્મલ્ય ઉતારિયેલ, તે તો ચિત્ત ઉપાધિ; પખાલ કરતાં ચિતવેલ, નિર્મલ ચિત્ત સમાધિ; મુહંકર! ૭. અંગલૂણાં જે ધમનાંલ, આત્મ સ્વભાવ જે અંગ; જે આભરણુ પહેરાવીએલ, તે સ્વભાવ નિજ અંગ; મુહંકર! ૮. જે નવવાહ વિશુદ્ધતાલ, તે પૂજા નવ અંગ; પંચાચાર-વિશુદ્ધતાલ, તેહ ફૂલ પંચરંગ; મુહંકર! ૯. દીવો કરતાં ચિતવેલ, જ્ઞાન-દીપક મુપ્રકાશ; નય ચિંતા ઘટ પૂરિયુંલ, તત્ત્વ પાત્ર મુવિદ્યાસ; મુહંકર! ૧૦. દૂપ રૂપ અતિ કથંતાલ,

જિમ સુરસરિતા પાણી; અંતર મિથ્યાભાવલતા જે, છેલ્લુ તાસ કૃપાણી હો. પાં ૨. અહોનિશ નાથ અસંખ્ય મલ્યા તિમ, તિરે છે અચરિત્ત એહી; લોકાલોક પ્રકાશ અંશ જસ, તસ ઉપમા કહો કેહી હો. પાં ૩. વિરહ વિયોગ હરણી એ દંતી, સંધી વેગ મિલાવે; ચાકી અનેક અવંછકતાથી, આણા વિમુખ કહાવે હો. પાં ૪. અક્ષર એક અનંત અંશ જિહાં, લેપ રહિત સુખ ભાખો; તાસ ક્ષયોપશમ ભાવ વધ્યાથી, શુદ્ધ વચન રસ આખો હો. પાં ૫. આખ્યાથી મન તૃપ્ત થયું નવિ, શા માટે લોભાવો; કર કરુણા કરુણારસ સાગર, પેટ ભરીને પાવો હો. પાં ૬. એ લવલેશ લલ્યાથી સાહિબ, અશુભ યુગલગતિ વારી; ચિદાનંદ વામાસુત કેરી, વાણીની બલિહારી હો. પાં ૭.

૨૧

વન્દેહુ જિનદેવ પાન્ધ", વહ્વિધ દેવ દયાલ". (મે વાર.) વાણારસ્યાં પુખ્યાં ચસ્ય, બત' જન્મ વિશાલં; અધ્ધસેન તન નંદન વંદિત, વિહલિત કલિમલ બલ". વન્દેહું ૦ ૧. કમઠાસુર મહ મહંવ ધીરં, કૃતાંત કર્માતારં; અભિદહદ્ધ્યાં દ્વિષ્ણી દ્વિષ્ણ્યાં, દત્ત નમસ્કૃત સારમ્. વન્દેહું ૦ ૨. રાગાદિ રિપુમાર નિકારં, સંચિત દુર્જય તારં; રત્નત્રયાં-ખર ભૂષણ હૃદયં, દશવિધ ધર્મ સુપાલ". વન્દેહું ૦ ૩. સમ્મેતાચલ પવંત શિખરં, સુક્તિગતં શુભમાલં; જગત પ્રસિદ્ધા કીર્તિચંદ્યા, બાના તં જિનપાલ". વન્દેહું ૦ ૪.

૨૨ (રાગ-ધમાલ)

ચિદાનંદધન પરમ નિરંજન, જન મન રંજન દેવ, લલના ! વામાનંદન જિનપતિ શુણીએ, સુરપતિ જસ કરે સેવ, હો રાજ મનમોહન જિન ભેટીએ હો; (ટેક) મેટીએ પાપકો પૂર હો રાજ જિનજી ૦ ૧, કેસર ઘોળી ઘસી ધનચંદન, આનંદન ધનસાર, લલના ! પ્રભુ-જીકી પૂજ કરી મન રંગે, પાધએ પુન્ય અપાર; મં ૨. બાઈ ભૂઈ ચંપક કેતકી, કમણે ને મયકુંદ, લલના ! કુંદ પિયંશુ રુચી સુંદર ભેટી, પૂજએ પાસ જિણુંદ; મં ૩. અંગી ચંગી અંગ બનાધ, અલંકાર અતિસાર, લલના ! દ્રવ્યસ્તવ વિધિ પૂરણ વિરચી, ભાવીએ નાવ ઉદાર; મં ૪. પરમાતમ પૂરણ શુણ પરતક્ષ, પુરુષોત્તમ પરધાન, લં પ્રગટ પરભાવ પ્રભાવતી વલ્લભ, તું જયો સુગુણ નિધાન; મનં ૫. જો તુજ ભક્તિ મયૂરી મુજ મન, વન વિચરે અતિ ચિત્ત, લં દુરિત ભુજ ગમ બંધન ત્રૂટે, તું સધલો જગ મિત્ત; મનં ૬. તુજ આણા સુરવેલી મુજ મન, નંદન વન જિહાં રૂદ, લં કુમતિ કદામહ કટક શાખી, સંભવે તિહાં નહી ગૂઠ; મનં ૭. ભક્તિ રાગ તુજ આણુ આરાધન, હોય ચક્ર સંચાર, લં સહસ્ર અઠાર સીલાંગરથ ચાલે, વિધન રહિત શિવ હુવાર; મનં ૮. શુરુ ઉપદેશે જો મુજ લાગ્યો, તુજ શાસનકો રાગ, લં મહાનંદ પદ જેંચ લીએ ગો, જયું અલિ કુસુમ પરાગ; મનં ૯. બાહિર મન નિકસત નાંહિ ચાહત, તુજ શાસનમેં લીન, લં ઉમગ નિમગ કરી નિજપદ રહેવે, જયું જલ નિધિ માંહિ મીન; મનં ૧૦. મુજતુજ શાસન અનુભવકો રસ, કયું કરી ભણે લોગ, લં અપરિણીત કન્યા નવિ ભણે, જયું સુખ હયિત સંયોગ; મનં ૧૧. ઓરનકી ગણના નાંહિ પાઈ, જો તું સાહિબ એક, લં ફલે વાસના દહ નિજ મનકી, જો અવિચલ હોય ટેક; મનં ૧૨. તું સાહિબ હું સેવક તોરે, જો વ્યવહાર

કૃષ્ણગરુડો ભોગ; શુદ્ધ વાસના મહમહેલ, તે તો અનુભવ યોગ; સુહંકર । ૧૧. મહ-
સ્થાનક અહ છાંડવાંલ, તેહ અષ્ટ મંગલિક; જે નૈવેદ્ય નિવેદીયેંલ, તે મન નિશ્ચલ ટેક; સુહંકર ।
૧૨. લવણ ઉતારી ભાવીએલ, કૃત્રિમ ધમનોરે ત્યાગ; મંગલ દીવો અતિ ભલોલ, શુદ્ધ
ધમ પરભાગ; સુહંકર । ૧૩. ગીત નૃત્ય વાજિત્રનોલ; નાદ અનાહત સાર; શમ-રતિ
રમણી જે કરીલ, તે સાચો થેઈકાર; સુહંકર । ૧૪. ભાવ પૂજા એમ સાચવીલ, સત્ય
વળઓરે ઘંટ; ત્રિભુવન માંહે તે વિસ્તરેલ, ટાલે કમનોં કંટ; સુહંકર । ૧૫. એણી પર
ભાવના ભાવતાંલ, સાહેબ જસ સુપ્રસન્ન; જનમ સફલ જગ તેહનોલ, તેહ પુરુષ ધન
ધન; સુહંકર । ૧૬. પરમ પુરુષ પ્રભુ સામલાલ, માનો એ મુજ સેવ; દૂર કરો ભવ-
આમલાલ, વાચક જશ કહે દેવ; સુહંકર । ૧૭.

૨૪ [મહિલજિન નાથલ તત દીને રે-એ દેશી]

[ચિત્ત સમરી શારદ માય રે, વલી પ્રભુનું નિજ શુરુ-પાય રે; ગાઈ ત્રેવીશમે
જિનરાય, બહાલાલનું જન્મ કથ્યાણુક ગાઈ રેં સોના રુપાને કૂલડે વધાવું, બહાં થાલ
ભરી મોતીડે વધાવું-બહાં ૧. કાશી દેશ વણારશી રાજે રે, અન્ધસેન છત્રપાત છાજે રે;
રાણી વામા ગૃહિણી મુરાજે-બહાં ૨. ચૈત્ર વદિ ચોથે તે અવિયા રે, માતા વામા કુખે
અવતરીયા રે; અભુઆળ્યાં એહના પરીયા-બહાં ૩. પોશ વદિ દશમી જગભાણુ રે, હોવે
પ્રભુનું જન્મ કથ્યાણુ રે; વીશ સ્થાનક સુકૃત કમાણુ-બહાં ૪. નારકી નરકે સુખ પાવે રે; અંતર-
સુહૃત દુઃખ જાવે રે, એ તો જન્મ કથ્યાણુ કહાવે-બહાં ૫. પ્રભુ તણુ ભુવન શિરતાજ રે,
તુમે તારણુ તરણુ જહાજ રે; કહે દીપ વિજય કવિરાજ-બહાં ૬.

પ્રભુ સેવા.

૨૫ [રાગ : નટ]

સુખદાઈ રે સુખદાઈ, દાહો પાશલ સુખદાઈ; એસો સાહિબ નહિ કોઈ જગમે,
સેવા ફીજે ફીલ લાઈ. સું ૧. સખ સુખદાઈ એહિજ નાયક, એહિ સાયક સુસદાઈ;
કિંકરકું કરે શંકર સરિસો, આપે અપની કકુરાઈ. સું ૨. મગલ રગ વધે પ્રભુ ધ્યાને,
પાપ વેલી જાએ કરમાઈ; શીતલતા પ્રગટે ઘટ અંતર, મિટે મોહકી ગરમાઈ. સું ૩.
કહા કંઈ સુરતરૂ ચિંતામણિકું, ભે મેં પ્રભુ સેવા પાઈ; શ્રી જસવિજય કહે દશન
દેખ્યો, ધર-અગન નવનિધિ આઈ. સું ૪.

૨૬

અહો ! અહો ! પાસલ ! મુજ મળિયારે, મારા મનના મનોરથ ફળિયા-અહોં
તારી મૂરતિ મોહનગારીરે, સહુ સંઘને લાગે પ્યારીરે; તમને મોહી રહ્યા સુર નર નારી-
અહોં ૧. અલખેલી મૂરત પ્રભુ ! તારીરે, તારા સુખસ ઉપર જાઈ વારીરે; નાગ-
નાગણી ભેડ ઉગારી-અહોં ૨. ધન્ય ધન્ય દેવાધિદેવારે, સુરલોક કરે તારી સેવારે;
અમને આપો શિવપુર મેવા-અહોં ૩. તમે શિવરમણીના રસીયારે, જઈ મુકિતપુરીમાં
વસીયારે; મારા હૃદયકમળમાંહિ વસિયા-અહોં ૪. જે કોઈ પાશંતણુ ગુણ ગણેરે,
ભવભવનાં પાતક જાશેરે; તેના સમકિત નિરમળ થાશે-અહોં ૫. પ્રભુ ત્રેવિશમા જિનશયારે,

કેશર૦ અતરથે બીજો સ્વર ટાલી તો શિવગામી ગતિ આવરી. કેશર૦ ૪ વિશ ફરસ વલી સ્વયમ માને તો, આદિ કરણ કરી દિલ ધરી; કેશર૦ ઇચ્છે નામે જિનવર નિત્ય ધ્યાઈ તો, જિનહર જિનકુ પરિહરી. કેશર૦ ૫ અંબકે કાશો વૃષ જન બોલે તો, વાત એ દિલમાં ન ઉતરી; કેશર૦ અજ હંધર પણ સીતાની આગે તો, ભસ વિવશ નટતા ધરી. કેશર૦ ૬. તે જિન તરફર તું જિનરાજ તો, હાર પ્રભુમેં તુજ પાઈ પરી, કેશર૦ બાલપણે ઉપગારે હરિપતિ, સેવન છલ લંછન ધરિ. કેશર૦ ૭. પ્રભુપદ પંકજ અલિહોત રહિએ તો લવ લવમાં નહિ શલી કલી; કેશર૦ મન મંદિર મહારાજ પધારે તો, હાર ઉદયે ન વિભાવરી. કેશર૦ ૮ સારંગમાં સંપાળ્યું ઝરકત, ધ્યાન અનુભવ લેહરી; કેશર૦ શ્રી શુભ વીરવિજય શિવ વહુને તો, ઘર તેડતાં હોય ધરી કેશર૦ ૯.

શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન.

૩૧ (ત્રિમકે પ્રભુ સોહે રે- એ રાગ)

ગોડી પ્રભુ ગાએ રે, હકુરાઈ છાંએ રે, અતિ તાજે દિવાજે, રાજે રાજિઓ રે. ૧.

બે-બીજ ન જરો 'ખ' તેના માથે માત્રા ચઢાવીને 'એ' મૂકવો પછી વિષ્ણુ વાંચ વિ-પણી, તેનો મંત્ર-સ્વામી ગરુડ, તેનો રાજ-કૃષ્ણ તેનો પુત્ર પ્રભુમન-કામદેવ તેનો હાલક-બાળનાર જ કર, તેનું તિમ-વણું-ત્રણ અક્ષરનું નામ ધર, તેમાંથી આદિ પહેલો અક્ષર 'ક' દૂર કરીને બાકીના 'ધર' એ બે અક્ષરો મૂકવા ત્યાર પછી (૪) એકવીસમેં ફરસ-રપણ વ્યંજન 'પ'ની પાસે કરણ-કાનો કરીને 'પા' મૂકવો. પછી અથધન તેનું અભિધ બીજું નામ રવ તેની સમવૃત્ત અક્ષર 'ચ' લખને પછી, અંતર-થ-વ-ર-લ-વ' તેના બીજા અક્ષર 'ર' માંથી સ્વર દૂર કરીએ એટલે 'રૂ' તેની ક્ષિયમમી-મોક્ષ ગામિની ગતિ અર્થાત્ જિનગતિ કરાવવી. એટલે ચ ને માથે રે ચઢાવીને 'ચે' મૂકવો. તેની પછી (૫) વીસમેં ફરસ-રપણ ન સંવંધ સત્તર પ્રકારનું હોવાથી સત્તરમે 'થ' એ બે માંથી આદિ-પ્રથમના અક્ષર 'ન'ની પાસે કરણ-કાનો કરીને 'નાથ' એવા અક્ષરો દિલમાં ધારણ કરીને મૂકવા, જિન સખનું (અથનું નહીં) હર-હરણ કરનાર જિન-સંકર વગેરે દેવોના ત્યાગ કરીને ઉપયુક્ત 'શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ' નામવાળા સાચા જિનવર-મોહને છતનારાઓમાં એક તેનું હંમેશાં સ્મરણ કરું. (૬) લોકો કહે છે કે-૩૧મકે-મહાદેવે વૃષ-કામને બાળી નાખ્યો છે, પણ એ વાત ગળે ઉતરતી નથી. કેમકે અજ-નહીં ઉત્પન્ન થયેલ એવા ધર-સંકરે પણ સીતા-પાર્વતીને આમળ કામને વસ થઇને નટતા ધારણ કરી હતી-નૃત્ય કરું હતું. (૭) માટે તે મહાદેવ વગેરે તો 'જિન' સખના ચોર છે અને તમે તો જિન-મોહને છતનારાઓમાં રાજ છો. તેથી હરિ-ઈકો તમારા ચરણોમાં પડીને નમસ્કાર કરે છે આલપણમાં તમે ઉપકાર કર્યો હતો, માટે હરિપાત-નામરાજ (ધરણેન્દ્ર) તમારા ચરણમાં સપના લંછન-ચિહ્નના જહાનાથી તમારી હંમેશાં સેવા કરે છે, (૮) આ પ્રભુના પદપંકજ-ચરણરથી કમળમાં અભિ-ભર થઇને રહીએ તો ભવોભવમાં કદી પણ દુઃખી ન થઇએ આ મહારાજ જે મન રૂપી મંદિરમાં પધારે તો, જેમ હરિ-સુખનો ઉદય થવાથી વિભાવરી-રાત્રિ રહેતી નથી તેમ તે મનરૂપી અધકાર રહેતો નથી (૯) સારંગ મેઘ અથવા રાત્રિમાં જેમ સંપા-વીજળી ઝળાઈ ઊઠે છે તેમ, જે અનુભવ ધ્યાનની લહેરો-ઉછળે તો પં. શ્રી શુભવિજયજી મહારાજના ક્ષિય પં શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ કહે છે કે-સિવવહુ-મુક્તિરૂપી વધુને પોતાને ઘેર લાવતાં-પ્રાપ્ત કરતાં રૂકત જેમ ધડીની-વાર લાગે અર્થાત્ જલદી મોક્ષ મળે.

સુરત મંડને શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન.

સુક્રિ-દાનની યાચના

૨૬ [સાહિબા વસુપૂજ્ય જિણુંદા-એ દેશી]

સુરતિ મંડન પાસ જિણુંદા, અરજ સુનો ટાલો દુઃખદંદા. સાહિબા રંગીલારે હમારા મોહનારે, જીવનારે, એ આંચલી. તું સાહિબા હું છું તુજ ખંદા, પ્રીતિ બની જિર્લ કંઈરવ ચંદા. સાં ૨. તુજસ્થૂં નેહ નહીં સુજ કાચો, ઘણહી ન લાજે હીરો બાચો. સાં ૩. દેતાં દાન તે કાંઈ વિમાસો, લાગે સુજ મનિ એહ તમાસો. સાં ૪. કેહિ લાગા તે કેહ ન છોડે, દિઓ વંછિત સેવક કર ઓડે. સાં ૫. અખય ખબનો તુજ નાંવ ખૂટે, હાથ થકી તો સ્થૂં નહિ છૂટે. સાં ૬. જો ખિજમતિમાં ખામી હાખો, તોપણ નિજ ભણી હિત રાખો. સાં ૭. જેણે હીધું છે તેહજ દેસ્યે, સેવા કરસ્યે તે ફલ લેસ્યે. સાં ૮. ધેનુ કૂપે આરામ સ્વભાવે, દેતાં દેતાં સંપત્તિ પાવે. સાં ૯. નિમ સુજને તુમ્હે જો ગુણ દેસ્યો, તો જગમાં યશ અધિક વહેસ્યો. સાં ૧૦. અધિકુ ઓર્ણુ કિસ્થૂં કહાવો, જિમતિમ સેવક ચિત્ત મનાવો. સાં ૧૧. માઘ્યા વિણું તો માંચ નં પીરસે, એ જાખાણો સાચો દીસે. સાં ૧૨. ઇમ ભાણીને વીનતી કીજે, મોહનગારા સુજરો લીજે. સાં ૧૩. વાચકજશ કહે ખમિય આસંગો, દિઓ સિવ સુખ ધરિ અવિહક રંગો. સાં ૧૪.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથનું-સ્તવન*

૩૦

સહજનંદી શીતલ સુખ ભોગી તો, હરિ દુઃખ હરી, ઇશતાવરી, કેશરચંદન થોલી પૂજે રે કુસુમે, અમૃત વેલીના વૈરીની બેટી તો, કંતહાર તેહનો અરિ. કેશર-ચંદન ૧. તેહના સ્વામિની કાંતાનું નામ તો, એક વરણું લક્ષણ બરી; કેશર ૦ એ ધુર થાપીને આગલ ઠવીએ તો; ઉભાણુ ચંદ્રક ખંધરી. કેશર ૦ ૨. ફરસનો વરણુ તે નયન પ્રમાણે તો, માત્રા સુંદર શિર ધરી, કેશર ૦ વીશરાજ સુત હાહક નામે તો તિગ વરણુ આદિ ફરે કરી. કેશર ૦ ૩. એકવીશમે ફરસે ધરી કરણુ તો, અર્થાભિધતે સમ હરી;

* આ સ્તવન અત્તર્લાપિકો સાથે શબ્દ લાલિત્યવાળું તેમજ શબ્દાલંકાર સાથે અર્થાલંકાર યુક્ત છે કવિએ આ સ્તવનની રચના ભક્તિરસની લાગણી પુર્વક બહુ ઊંડી કલ્પનાઓ કરીને કરેલી હોવાથી ગૂઢાચંવાળા આ સ્તવનનો ભાવાર્થ શુદ્ધિશાળી મનુષ્યોના પણ સમજવામાં એકદમ આવે તેમ નહીં હોવાથી તેનો સંક્ષિપ્ત અર્થ દરેક-કડી પ્રમાણે અહીં આપવામાં આવ્યો છે તે અર્થમાંથી 'શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ' આવા શબ્દો નીકળે છે.—કડી. ૧

(૧) સહજનંદી અને શીતલ સુખના ભોગી એવા શ્રી પાર્શ્વનાથે કુમારે હરિ-સપના દુઃખને હરણુ કરીને પ્રભુતા પ્રાપ્તકરી. અમૃત વેલ વેણીનો વૈરી-જન હિમ (હિમાલય), તેની પુત્રી પાવતીનો કંથ-પતિ મહાદેવ તેનો હાર-સપના તેનો અરિ-શત્રુ ગરુડ, (૨) તેનો સ્વામી કૃષ્ણ, તેની કાંતા-ત્રી લક્ષ્મી, તેનું એક અક્ષરવાળું નામ 'શ્રી' તેને સૌથી પ્રથમ સ્થાપીને પછી આગળ ઉભાણુ-ઉભાક્ષર 'ર'પસહ તેમના ચંદ્ર-પહેલો અક્ષર 'શ' તેના ક-કેસ (શિર) પર, ખં-આકાશ-પોલ-મીકું ચઢાવીને 'શ' મુકવો, તેની પછી (૩) ફરસ-સ્પર્શ વ્યંજન કથીમ-સુધીના પચ્ચીસ અક્ષરો, તેમાંથી નયન-

તિમ મુજને પ્રભુ ફીણ્યે હો લાલ, અવિચલ અતુલવરંગ સાં ગિં ૧૫.

૩૩

અતુલી બલ સામી, ગોડી પાસલ ગાળે અતુલી; ત્રિભુવન માંહી આણુ અખંડિત તેજ પ્રતાપ વિરાળે. અતુલીં ૧. કેવલજ્ઞાન પ્રકાશાયે અપરિ, તેજ સવિ ભાળે; ચાકે નામ કેશરી કે અવજિએ, વિધન મતંગજ ભાળે. અતુલીં ૨. મહીમંદલી મહમૂર મહિમશુભ, શુદ્ધિનીઆણુ શુદ્ધાળે; (વિવિધ રૂપ કરી તુંહીજ ધ્યાવે; નર હરિસણુ નિજરાળે. અતુલીં ૩. અહુનિસિ હહુનિસિ ભવિજન આવત, દયાવત પૂજ સમાળે; હરિસણુ ફેળી બહુત મુખ પાવત, હોત સવે શિરતાળે. અતુલીં ૪. યાન અછે ભવ બલધિ તરનકું, તુમ પદ સેવ બિહાળે; સાહિબ અળ મોહી જ્ઞાન વિમલકું સમકિત મોજ નિરાળે. અતુલીં ૫.

૩૪

જિનલ ગોડીમંડન પાસ કે, વિનંતિ સાંભલોરે લો; જિનલ અરજ કરું સુવિલાસ કે મૂઝી આમલોરે લો; જિનલ. જિનલતુમ હરિસણુ કે કાજ કે, જીવડા ટળવળેરેલો; જિનલ મહેર કરી મહારાજ કે આશા સવિ ફલેરે લો. જિનલં ૧. જિનલ મનં ભમરો લલચાય કે, પ્રભુની ઓલમં રે લો; જિનલ જીમં તિમ મેલો થાય કે, તે કરને વળેરે લો; જિનલ. જિનલ દૂર થકાં પણ નેહ કે, સાચો માનભે રે લો; જિનલ તુમથી લહું શુભગેહ કે, અમૃતપાન ભેરેલો. જિનલ. ૨. જિનલ પ્રભુ શું બાંધ્યો પ્રેમ કે, તે કેમ વિસરે લો; જિનલ જીભ ભેવા નિમ કે, પ્રભુથી કિલ કરેરે લો. જિનલં ૩. જિનલ ભેતાં તાહરું રૂપ કે, અનુભવ સાંભરે રેલો; જિનલ તાહરી બ્યેતિ અનૂપ કે, ચિંતા હુઝા હરે રેલો. જિં ૩. જિં ઓહું લોજન ખાય કે, મિઠાઈની લાલચે રેલો; જિં આતમને હિત થાય કે, પ્રભુના શુભ સચેરેલો; જિં. જિં કંમં તણા બલબેર કે, તેહથી તારિયે રેલો; જિં સમકિતના જે ચોર કે, તેહને વારિયે રેલો; જિં ૪. જિં નિજ સેવક ભંજીને સુકિત બતાવીયે રેલો; જિં કરુણારસ આણીને કે મનમાં લાવીયે રેલો. જિં. જિં વાચક સહજ સુંદરનો સેવક કહે રેલો; જિં પંડિત શ્રી નિત્ય લાલ કે, પ્રભુથી શિવ લહેરેલો. જિનલં ૫.

૩૫ [મેરે સાહિબ તુમહી હો....એ રાગ]

પ્રભુશ્રી ગોડીયા પાસલ, આશ પૂરો કૃપાલ; જગમાહે બાણે સહુ, તુમ હો દીન દયાલ. પ્રભુશ્રીં ૧. બીરહ જરીબ નિવાજતું અશરણુ આધાર; પાતલ પાવન પરમેસર, સેવક સાધાર. પ્રભુશ્રીં ૨. ભૂત-પ્રેત પીકે નહીં, ધરતાં ધ્યાન; ગયવરના અસ્વારને, કહો કીમ અડે ધ્યાન. પ્રભુશ્રીં ૩. એકતારી તુમ ઉપરે, દૃઢ સમકિત ધારી; ભકતવચ્છંદ ભગવંતલ, કરો ભવબલ પારી. પ્રભુશ્રીં ૪. પાપ પહલ બાયે પરાં, વેદન વિસરાલ; કહે લાવણ્ય તુમ નામથી, હોવે મંગલ માલ. પ્રભુશ્રીં ૫.

૩૬

લપ લાગીરે, લપ લાગીરે, ગોડી પાસ જિણંદશું લપ લાગી; આતમરૂપી ને અકલ અરૂપી, લોકલોક પ્રભુશ્રીરે. ગોડીં ૧. ચાસક ઈંદ્ર કરે તોરી સેવા, ઈન્દ્રાણિ લખિ લખિ.

શરણાગત ત્રાતા રે, તું દોલતિ દાતા રે, હવે દીજે મુઝ સાતા, સમક્તિ શુદ્ધિની રે ૨. હું તુઝ શુષ્કરંગી રે તું સહજ નિઃસંગી રે, તોજો પ્રીતિ એકંગી, અંગીકરિ રહું રે, ૩. કેતું તુઝ કહિએ રે, જો ખાંહિં ગ્રહિએ રે, તો પ્રેમ નિરવહિએ, વારુ વાલહા રે. ૪. ઉત્તમ ગુણ ઠાણે રે તું હિજ મુઝ આણે રે, હવે ટાણે સ્યું તાણે, શિવમુખ આપવારે ૫. સ્યું ચાઓ ઉદાસી રે, જોઓ હૃદય વિમાસી રે, તુઝ ચરણ ઉપાસી, હાંસી કિમ સહું રે ૬. હાંસી એ મોટી રે, જે આશા મોટી રે, ધરિ જ્ઞાન કોટી રે, પશ્ચિ ભવવશ હુંએ રે ૭. જો સનમુખ દેખે રે, સવિ આવે લેખે રે, તો કાઈ ઉવેખે થોડે કારણે રે. ૮. ચાચક બહું ચાચે રે, વલી નચંચો નાચે રે. તેહથી કરમ નિકાચે દાતા વિષુ દિએ રે. ૯. તે સવલું જાણે રે, સ્યું મહિર ન આણે રે, હું છું સપરાણે રે, તુજ આસિરે રે. ૧૦. મુઝે લાજ વધારી રે, આપી મતિ સારી રે, હવે ખ્યારી શિવનારી, પ્રભુ પરણાવિએ રે, ૧૧. નહિ કો તુઝ તોલે રે, તુમ વચણે મન ડોલે રે; સેવક જસ જોલે, તું જગજુર જયો રે. ૧૨.

૩૨

ગિરુઆ ગોડી પાસણ હો લાલ, દીજે દીજે દરિસણ આજ સાહેબણ; બહુ દિનનો ઉમાહલો હો લાલ, સક્ષણ થયો જિનરાજ. સાં ગિં ૧. આશ ધરીને આવતો હો લાલ, દશ દિશ માનવવૃંદ સાં પરતા પૂરણ પરગડો હો લાલ, કલિ કલ્પ દુમ કંઈ સાં ગિં ૨. સાચોર ચરક વિચે આકરો હો લાલ, વિષમા થલના ઘાટ સાં તે સવિ મનમાં અવગણી હો લાલ, આવે આવે ભવિજન થાટ સાં ૩. ઇંદ્રલોકે ફલ ચિંતવી હો લાલ, આવે આવે આશાબદ્ધ સાં પણ કેવલ ભગતિ ઉલ્લસ્યા હો લાલ, તે પ્રભુ તુમ ગણલદ્ધ સાં ૪. સવિઅંતર્યામી અછો હો લાલ, જાણો પર્યાયભાવ સાં તો શી સેવક તારવા હો લાલ, દીલ કરો જિનરાય સાં ગિં ૫. ઇંદ્રભવ પરભવ તાહરા હો લાલ, ચરણ શરણ જગમાંહી સાં જલ થલ વિષમે થાનકે હો લાલ, તુંહી ગહે નિજ ખાંદા સાં ગિં ૬. તુજ નામે ફરે હું એ હો લાલ, પાતિક મોહ મિથ્યાત સાં વંશ ઇંદ્રવાક્ર ચૂડામણિ હો લાલ, અશ્વસેન નૃપતાત સાં ગિં ૭. ગણે કાંટા કાંકરા હો લાલ, કાંઈ અરણ્ય ઉભા સાં ભરદ્વજ જરદ્વજ કાંટી ઘણી હો લાલ, એક તુમ દરિસણ રહાં. સાં ગિં ૮. સ્વારથિયા ન ગણે સહી હો લાલ, આશાને અવલંબ સાં પ્રારથીઆ પહિલા દિએ હો લાલ ૯. જામ કેકિલને અવલંબ સાં ગિં ૧૦. દરિસણનો અલજો ઘણો હો લાલ, લો દરિસણ દિવાણ સાં; નયણે નિરખંતા હોવે હો લાલ ૧૧. જીવિત જન્મ પ્રમાણ સાં ગિં ૧૦. નામ અનેકે તું અછે હો લાલ, નયર નિવેશને નામ સાં; ત્રિભુવન માંહે તાહરો હો લાલ, દીપે છે બહુ ધામ સાં ગિં ૧૧. કાંઈ આવે છે દોહતા હો લાલ, કંઈ જોડા ધ્યાવંત સાં; તે જોડુમાં અંતર ઘણો હો લાલ, ભક્તિ તણી એકાંત સાં ગિં ૧૨. થયે કામે જે ઉલગેહો લાલ, અવરને અહનિશ ધ્યાન સાં; વિષુ સ્વારથ ગિહું સાચવેહો લાલ, તે તો પુરુષ પ્રધાન સાં ગિં ૧૩. વિનતિ વચન મુણી કરી હો લાલ, દીધું દીધું દરિસણ આજ સાં; સત્તર પંચાવન કાશુણે હો લાલ, વલી દશમી સિધ્યાં કાજ સાં ગિં ૧૪. જ્ઞાન વિમલ શુભથી લણો હો લાલ, શિવ મુંદરી શિવ અંગ, સાં;

શ્રી પાર્શ્વનાથ (ભોજન થાળ) સ્તવન

૪૧

માતા વામાદે બોલાવે જમવા પાસને, જમવા વેળા થઈ છે, રમવાને ચિત્ત ચિત્ત ભય, ચાલો તાત તુમારા ઉતાવળા બહુ થાય; વહેલા હાલોને બોજનીયાં ટાકા થાય. માતાં ૧. માતાનું વચન સુણીને જમવાનું બહુ પ્રેમશું, છાંદ ખાળેઠ ઠાળી બેઠા થઈ હોંશીયાર, વિનય થાળ અભુઆળી, લાલના આગળ મૂકીયો, વિવેક વાટકીઓ શોભાવે થાળ ભોજાર. માતાં ૨. સમકિત શેલડીના છેલીને ગદ્દા મૂકીયા, ફાંતના દાઢમ દાણા ફેલી આખ્યા ખાશ; સમતા સીતાફલનો રસ પીજ્યો બહુ રાણ્યા, જુકિત ભમકળ ખ્યારા આરોગોને પાશ. માતાં ૩. મારા નાનડીયાને ચોકખા ચિત્તના ચૂરમા, સુમતિ સાકર ઉપર ભાવશું લેળું ધરત; ભાકિત બળ્યાં પીરસ્યા પાસ કુમારને પ્રેમશું, અનુભવ અથાણા આખોને રાખો સરત માતાં ૪. પ્રભુને શુભ શુંભમે જ્ઞાન શુંફવાં પીરસ્યાં, પ્રેમના પેંદા જમજ્યો માનવ ધામણ કાજ; બાણપણાની જલેળી જમતાં ભાગે ભુખડી, કયા દુધપાકે અતીરસ આરોગોને આજં માતાં ૫. સંતોષ સીસા ને વળી પુન્યની પુરી પીરસી, સંવેગ શાક ભલાં છે હાતાર ઢીલી ફાળ, મોટાઈ માલપુવાને પ્રભાવના ના પુઠલાં, વિચાર વડી વધારી જમજ્યો મારા બાળ. માતાં ૬. રૂચી રાયતાં રૂમાં પવિત્ર પાપડ પીરસ્યાં, ચતુરશ્ચ ચોખા ઝોસાવી આશ્યા ભરપુર; ઉપર ઈંદ્રિ દમન દુધ તપ તાપે તાતુ કરી, પ્રીત્યે પીરસ્યું જમજો જગજીવન હંજુર. માતાં ૭. પ્રીતે પાણી પીધાં પ્રભાવતીના હાથથી. તરત તંબોલ લીધાં શીયલ સોપારી સાથ, અકલ એલાઈથી આપીને માતા સુખ વહે, ત્રિભુવન તારી તરજ્યો જગજીવન જગનાથ. માતાં ૮. પ્રભુના થાળ તણા જે શુભ ગાવેને સાંભળે, લોક લોકાંતર સમજે જ્ઞાની તે કહેવાય; શુરુ શુભાન વિજયનો શિષ્ય કહે શીર નામીને, સદા ઔભાગ્યવિજય ગાવે ગીત સદાય. માતાં ૯.

(આ સ્તવન શ્રી વિષ્ણુર પાર્શ્વનાથના મહામંત્ર રૂપે કહેવાય છે)

૪૨ [રાગ-ધનાશ્રી]

ઈં છતું ઈં છતું ઈં છ ઉપશમધરી, ઈં છ પાર્શ્વ અક્ષર જયંતી; ભૂત ને પ્રેત ઝોટિંગ સવિ વ્યંતરા, ઉપશમે વાર એકવીસ સુષુંતી. ઈં છતું ૦ ૧. દુષ્ટ બ્રહ્મ રોગ ને સોગ જર જંતુ જે, તાવ એકાંતરા દિહ તપંતી; ગભં બંધન હરે, વિચ્છ અહિ-વિષ ટલે, બાલકા બાલની બ્યાલ ખંતી. ઈં છતું ૦ ૨. શાયણી ડાયણી રાહિણી રીંગણી, ફેટિકા મોટિકા દુઃખ હરંતી; કાલ ઉદરતણી કોલ નોલાં તણી, મ્હાન જુંઝાર વિકશલ હંતી. ઈં છતું ૦ ૩. ધરજ્યેન્દ્ર પદ્માવતી સમર શોભાવતી. નાટ ને વાટ અટવી અટંતી; લક્ષ્મી લૂંદો મળે સુજસ વેલા વલે, સયલ આસ્યા ફેલે મન હરંતી. ઈં છતું ૦ ૪. અબટ મહાભય હરે કાન પીડા ટલે, ઉતરે વૃશ્ચિ-અહિવિષ ભણુંતી; વહતી વર પ્રીતિસું પ્રીતવિમલ પ્રભુ પાર્શ્વ નામે સદા રક્ષર જયંતી. ઈં છતું ૦ ૫.

પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

એકવાર હૃદયે આવો, હો દેવ ! પાર્શ્વ જિણંદા. પાર્શ્વ જિણંદા વામાદેવી નંદા,

પાય લાગીરે, ગોડીં ૨. જ્ઞાનવિમળસૂરિ ઈણી પેરે બોલે, પ્રભુ આવાગમણુ નિવારેરે, ગોડીં ૩.

૩૭ [રાગ-કાફી. સિદ્ધ બને ભગવંત પ્રાણી-એ દેશી]

તુમ વિણુ મેરી કોણુ ખખર લે, ગોડી પાસ જિણુ'દા; વામાનંદન દિલકા રંજન, અશ્વસેન કુલચંદા. ગોડી પાસ જિણુ'દા. ૧. માહુમાધારી ઇન્દ્રાચારી દ્વર કરત ભવ કંદા ગોડીં ૨. ઉપગારી અવનિતલ તુમ સમ, ઐસો કોન સુનંદા ગોડીં ૩. તુજ પદ પંકજ વંદન કરે નિત્ય, સુરનર અસુરકે ઇંદા. ગોડીં ૪. અમૃત પદ બક્ષો અખ સાહિબ, રંગ સદા સુખ કંદા. ગોડીં ૫.

૩૮

લાખીણો સોહાવે જિનજી કુલકાંનિ ગલેહાર; આણીને સોહાવે જિનજી અંગીઆ જણવ. મોરા પાસજી હો લાવ, સંકટ છોડાવ સ્વામી વિદ્ય નિવારં એ આંકણી. ૧. પદમણી ચાલી પૂજવાને, ધરી સોલ શણુગાર; પાય ઘમકે ધૂધરીને, ઉરનો અણુકાર. મોરા પાસજીં ૨. મેઘમાલી દેવતાને, કીધો ઘનધોર; ગાજે ગગન વીજલીને, પાણી વરસે મોર, મોરા પાસજીં ૩. ધ્યાન થકી નવી ચુકયા, પ્રભુ પાસ જિણુ'દ, દેહી કષ્ટ નિવારવાને, આબ્યા છે ધરણિંદ મોરા પાસજીં ૪. ગોડી પાસ પૂજો જીમ, હોએ રંગરેલ; દેખી મૂરતિ પાસજીની, જાણીએ મોહનવેલ. મોરા પાસજીં ૫. ઠમક ઠમક ચાલતી ને, ધૂધરડી ઘમકાર; તાતા થેઈ તાલ ખાજે, દેવતાની ચાલ. મોરા પાસજીં ૬. કેશર ચંદન ઘસી ઘણાંને, કસ્તુરી ઘનસાર; જે નર ભાવે પૂજશે રે, ઉતરશે ભવપાર, મોરા પાસજીં ૭. ટુંહી મોરા સાહિબોને, ટુંહી જીવન પ્રાણુ; તુને માને દેવતાને; મોટા રાણા રાણુ. મોરા પાસજીં ૮. પંડિત માંહે શિરોમણિને, કનકવિમલ શુક હીર; ચરણુ ઠમલ સેવે સદાને, કેશર કવિયણુ ધીર. મોરા પાસજીં ૯.

૩૯

મુજરો માહરો માનો રે, ગોડીજી મુજરો માહરો માનો રે; જિનતો એક દિન નથી ધ્યાયો, તાસ જન્મ અલેખે રે; ગોડીજી મુજરો. ૧. સુરતરુ છાયા છંડી ગૈહરી, ખાવલ છાયા કુણુ બેસે રે, કાચે રાચે કુણુ નર મૂરખ, રતનાને કુણુ મૂકે રે; ગોડીજી મુજરો. ૨. વામાનંદ પાસ જિનેસર, વિનતડી અવધારે રે, રૂપ વિશુધનો મોહન પલેણે, સાચો સેવક જાણો રે. ગોડીજી મુજરો. ૩.

૪૦ [કચ્છી બોલીનું]

અમાં આઉ નેહગે કંધી, ગોડીચે પેહ વેંધી; કેસર જે ધારે ધોરીંધી વિંઝિ, આઉ પૂજ કંધી; ઇન વામાજીને નીંગરો એડો, બેયો નાએ જીગમે' તેડો. અમાં ૧. સરગ મરત પાતાલેજા માહુ, જજા સેત્રી પાય; કામણુગારે પાસજીં આયા. મુજે દિલમે' ભાય. અમાં ૨. સપિં સપાં જેરે ખરંધા, દિનો જે નવકાર; પાસજીંને નાલો જિની, હુઆ ઇન્દ્ર-ઇન્દ્રાણી સાર. અમાં ૩. ખાઆ દેવ દિલ જજા, દેવ ન કેડે કમ્મ; તું નિરોગી ગતિ નિવારણુ, અકે કમે'ને હમ્મ. અમાં ૪. જેહાં વિંજ તેહાં ઇનકે બજિયાં, જજમે' વડો પીર; જે થરને સાંગી મલિયો, ખીલ્લી હુઆ ખીર, અમાં ૫.

માતંગ સિદ્ધાધિકા વર સુરી, સકળ તુજ ભવિકની ભીતિ ભાંગે. આં ૪. તુજ વચન-
રાગ સુખસાગરે ઝીલતો, પીલતો મોહ મિથ્યાત્વવેલી; આવીઓ ભાવીઓ ધર્મપંથ હું
હવે, દીણ્યે પરમપદ હોઈ બેલી. આં ૫. સિદ્ધ નિશદીહ જો હૃદયગિરિ મુજ રમે, તું
સુગુણદીહ અવિચલ નિરીહો; તો કુમત રંગ માતંગના જૂથથી, મુજ નહિ કોઈ લવલેશ
ખીહો. આં ૬. ચરણ તુજ શરણ મેં ચરણ શુભ નિધિ ગ્રંથા, લવતરણ કરણ હમ
શર્મ દાખો; હાથ જોડી કહે જશવિજય બુધ ધૃત્યં, દેવ નિજ ભુવનમાં દાસ રાખો. આં ૭.

૪

સિદ્ધારથનારે નંદન વિનવું, વિનવડી અવધાર; ભવમંડપમારે નાટક નાચીઓ,
હવે મુજ દાન દેવરાવ. સિદ્ધાં ૧. ત્રણ રતન મુજ આપે તાતણ, જિમ નાવેરે સંતાપ,
દાન દીપતારે પ્રભુ ! કોસર કીસી ! આપો પદવીરે આપ. સિદ્ધાં ૨. ચરણ-અંગુઠેરે
મેરુ કંપાવીઓ, મોહ્યાં સુરનારે માન; અઘટ કરમનારે ઝગડા છૂતવા, દીધાં વરસીરે
દાન. સિદ્ધાં ૩. શાસન નાયક શિવસુખદાયક, ત્રિશલા-કુખે રતન; સિદ્ધારથનારે વંશ
દીપાવિયો, પ્રભુછ તમે ધન ધન. સિદ્ધાં ૪. વાચકશેખર કીર્તિવિજય શુર, પામી
તાંસ પસાય; ધરમતણે રસ જિન ચોવીશમા, વિનયવિજય શુભ ગાય. સિદ્ધાં ૫.

૫ શ્રી ગંધારમંડન મહાવીર જિન રતવન.

જગપતિ તારક શ્રી જિનદેવ, દાસનો દાસ હું તાહરે; જગપતિ તારક તું કિર-
તાર, મનમોહન પ્રભુ માહરે. ૧. જગપતિ તાહરે તો ભક્ત અનેક, મારે તો એકજ
તું ધણી; જગપતિ વીરમાં તું મહાવીર, મૂરતિ તારી સોહામણી. ૨. જગપતિ ત્રિશલા
શણીનો તન, ગંધાર બંદર ગાણ્યો; જગપતિ સિદ્ધારથ કૂળ શણગાર, રાજ રાજેશ્વર
રાણ્યો. ૩. જગપતિ ભગતોની ભાંગે છે ભીક, ભીક પડે પ્રભુ પારીખે; જગપતિ તુંહી
પ્રભુ અગમ અપાર, સમજ્યો ન જાય મુજ સારીખે. ૪. જગપતિ ઉદય નમે કર જોડ,
સત્તર નેઝાસી સમે કિયો; જગપતિ બંભાત જંબૂસર સંઘ, ભગવંત ભાવશું સેટિયો. ૫.

૬ શ્રી ગંધાર બંદર મહાવીર જિન રતવન.

પ્રભુછ વીર જિણુંદને વંદિયે, ચોવીશમા જિનરાય હો; ત્રિશલાના જાયા.
પ્રભુછને નામે તે નવનિધિ સંપન્ને, ભવદુઃખ સવિ મીટજાય હો; ત્રિશલાના જાયા. ૧.
પ્રભુછ કંચનવાન કર સાતનું, જગતાતનું એટલું માન હો; ત્રિં પ્રભુછ મૃગપતિ લંછન
ગાજતો, ભાંજતો મહગજ માન હો; ત્રિં ૨. પ્રભુછ સિદ્ધારથ ભગવંત છો, સિદ્ધારથ
કુળચંદ હો; ત્રિં પ્રભુછ ભક્તવત્સલ ભવ દુઃખહર, સુરતરુસમ સુખકંદ હો; ત્રિં ૩.
પ્રભુછ ગંધારબંદર શુભનિદો, જગતિદો જિહાં જગદીશ હો; ત્રિં પ્રભુછનું દશન
દેખીને ચિત્ત ઠંથું, સચું મુજ વ છિત ઇશ હો; ત્રિં ૪. પ્રભુછ શિર્વાગરીનો રાણ્યો
જગતારણ જિનદેવ હો; ત્રિં પ્રભુછ રંગવિજયને આપજો, ભવોભવતુમ પાય સેવ હો; ત્રિં ૫.

૭

નારે પ્રભુ નહી માનું, નહી માનું રે અવરની આણ; નારે પ્રભુ મહારે તાહરે
વચન પ્રમાણ; નારે પ્રભુ હરિહરદિક દેવ અનેશ, તે દીકા જગમાંય રે; ભાગિની

એકવાર હૃદયે આવો. હો દેવ૦ ૧. કાષ્ટ ચીનતી નાગ ઉગાર્યો. અખસેન રાયકુલચંદા હો દેવ પાશ્વ' જિણ'દા૦ ૨. નવકાર દધ પ્રભુ ધરણેન્દ્ર બનાયો, જગહિત કદપવેલી કંદા. હો દેવ પાશ્વ' જિણ'દા૦ ૩. તીવ્ર મત તપી કમને જીતી, કેવલ પાગ્યા જિણ'દા. હો દેવ પાશ્વ' જિણ'દા૦ ૪. ચેત્રીશ અનિશય ધારી પ્રભુજી, પૂજે સ્વરનર ઈંદ્રા હો દેવ પાશ્વ' જિણ'દા૦ ૫. વિદ્યા શ્રી મહિલા મંડલ તણા, પ્રભુ દૂર કરો ભવ દંદ, હો દેવ પાશ્વ' જિણ'દા૦ ૬ .

૨૬ શ્રી મહાવીર રવામી સ્તવનો.

વીર પ્રભુ પ્રાણ થકી ખ્યારા, હો દેવરાજ રઢિયાળા; ચૈતર સુદી તણી તેરસના દિવસે, જન્મ્યા જિણ'દ જયકારા....હો દેવરાજ રઢિયાળા૦ ૧. નવરાત્રી ઈંદ્રે તમને મેરુ ઉપર, મેરુ અક્ષિત કરનારા, હો દેવ૦ ૨. લંછન સિંહ તુજ જ'થે વિરાજતો, કાંતિ સુવર્ણ ધરનારા; હો દેવ૦ ૩ કેવલ લઈ નાથ સમોસરણમાં, દેશના દીધી ઉદારા. હો દેવ૦ ૪. વધ' ગહોતે-પ્રભુ પૂર્ણાચુ ભોગવી, દીવાળીને દીન સ્વારા હો દેવ૦ ૫. પાવાપુરીમાં મોક્ષપદ પામી, વરીયા છે શિવ વધુ ખ્યારા હો દેવ૦ ૬. વહેલા રે આવળે ભક્ત ઉગારવા, સેવક નમે છે પાય તારા. હો દેવરાજ રઢિયાળા૦ ૭.

૨

અરમ્મતી આભિભિ પાએ લાગો, પ્રભુમી સદગુરૂ પાયા; ગાસુ હીઅઈ હરખ ધરીનઇ, શ્રી વધ'માન જિનરાયા; મોરા સામી હો ! તોરાં ચરણ અડીને. સોભાગી જિનનાં ચરણ અડીને. વૈરાગી જિનનાં ચરણ અડીને; અરૂપી જિનનાં ચરણ અડીને, ચરણ અડીને હો; સરણે રહીને, નરભવ-લાહો લીને, મોરા સામી હો-એ આંચલી. ભરેકરમી તે પણ તાર્યા, પાતકથી ઉગાર્યા, મુજ સરખા શે નવિ સંભાર્યા ? શું ચિતથી ઉગાર્યા ? મોરા૦ ૨. પથર પન કોઇ તીરથ પરભાવે, જલમાં દીસે તરતો; તિમ અમે તરતું તુમ પાએ વલગા, શું રાખો છે અલગા ? મોરા સામી૦ ૩. મુજ કરણી સામું મત જોળે, નામ સામું તમે જોળે; સાહુખ ! સેવક હુઃખ હરજો, તુમને મંગલ હોળે. મોરા સામી૦ ૪. તરણ તરણ તુમે નામ ધરાવો, હું છું ખીજમતગારો; ખીજ કુણ આગલ જઈ જાયુ ? મોટો નામ તુમારો મોરા૦ ૫ એહ વીનતીયે સાહુખ તૂકા, શ્રી વધ'માન જિનરાયા; આપ ખનના માંહેથી આપો, સમકિત રત્ન સવાયા. મોરા૦ ૬. શ્રી નયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક જસ ઇમ જોલે; શાસનનાયક શિવસુખદાયક, નહિ કોય વીરજીને તોલે. મોરા૦ ૭.

૩ (રાગ-ધનાશ્રી)

આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિધ્યાં સવે, તું કૃપા કુલ જો મુજ તૂકો; કદપતર કામઘટ કામધેતુ મિદ્યો, આંગણે અનિયરસ મેહ વૂકો. આ૦ વીર તું, કુડપુરનયર ભૂણ હુઓ રાય સિદ્ધાથ' ત્રિશલા તનુજો; સિંહ લંછન કનક વણુ' કર સખત તણ, તુજ સમો જગતમાં કો ન દૂળો આ૦ ૨. સિંહપરે એકલો ધીર સંયમ અહી, આયુ જોહોતર વધ' પૂણુ' પાળી; પુરી અપાપાયે નિખાપ શિવવદૂ વર્ચા, તિકાં થકી પવ' પ્રગટી દીવાળી. આ૦ ૩. સહસ તુજ ઔદ મુનિવર મહા સંયમી, સાહુણી સહસ છત્રોશ રાજે; યક્ષ

પડિત તેજ્યા, કહો રે પડિત ફળ એહનું એ. ૬. અમ કુળમંડળ તુમ કુળ દીવો, ધન રે મહાવીર પ્રભુ અવતર્યાં એ, જે નર ગાવે તે સુખ પાવે, આનંદ રંગ વધામણાં એ. ૭.

૧૦

ભક્તિ અમ ચિત્ત સાચી, ધરી, ધારીયે શાસન તીર રે; વારીયે હૃદ્ય હૃદાસના, દેવસીયે ભવ તણી ભીત રે. ભક્તિ ૧. વીર જિનરાજ સમ પ્રભુ લહી, ગહગહી બુદ્ધિ શુભ આમી રે; કોણ પરદેવને આદરે, કલ્પતરુ સમ પ્રભુ પામી રે. ભક્તિ ૨. એક આધાર છે તાહરો, માહરે દીન દયાળ રે; સાર કીજે હવે દાસની, જગજીવન પ્રતિપાળ રે. ભક્તિ ૩. વિનતી દાસની ધારીયે, ધારીયે કર ઉપગાર રે; દોષ અનાદિ નિવારીયે, આપીયે અનુભવ સાર રે. ભક્તિ ૪. મોહ જાળવ વશ જીવડા, રહવડે પુદ્ગલ રાગ રે; તેહને શુદ્ધ રત્નત્રયી, દાખવી તે મહાભાગ રે. ભક્તિ ૫. એક આલંબન સ્વામીનો, દાસના ચિત્તને નાહરે; અશરણ શરણ ભવ અહીનો, ટુંડીજ પરમ સત્યવાહ રે. ભક્તિ ૬. તુજ શુભ રાગ ભર હૃદયમે, કિમ વસે હૃદ કથાય રે; નિમંદ તત્વના ધ્યાનથી, ધ્યાયક નિમંદ થાય રે. ભક્તિ ૭. ધ્યેયની શુદ્ધતા રસ થકી, વિદ્રવ્ય કંચન થાય રે; તેમ અમોહ રસે ચેતના, પૂર્ણ આનંદ ઉપાય રે. ભક્તિ ૮. માહરા પારણતી દોષની, તિવ્રતા વારણ કર રે; તાહરા શાસન શુભ તણો, રાગ છે એક આધાર રે. ભક્તિ ૯. કષ્ટ. કષ્ટ નામ તુમચો જપુ, તુજ શુભ સ્તવન ઉલ્લાસ રે; ચિંતવી રૂપ પ્રભુજી તણો, કીજીએ આત્મ પ્રકાશ રે. ભક્તિ ૧૦. વળી વળી વિનવું સ્વામીજી, નિત પ્રતિ ટુંડીજ દેવ રે; શદ્દ આશય પછે સુજ હોજયો, ભવ ભવ તાહરી સેવ રે. ભક્તિ ૧૧. વીર આણા અવિરહપણે, આદર સાધન જેહ રે; તાહરી સાખથી સત્ય તે, સિધસે માહરે તેહ રે. ભક્તિ ૧૨. ભદ્રક ભાવ રાગી પછે, વિનતિ એમ કરાય રે; દેવચંદ્ર પદ નીપજે, નાથજી ભક્તિ સુપસાય રે. ભક્તિ ૧૩.

૧૧

વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા, પાર ન લહુ તેરા; મેહેર કરી ટાળો મહારાજજી, જન્મ મરણના ફેરા, હો જિનજી, અળ હું શરણે આવ્યો ૧. ગર્ભાવાસ તણાં દુઃખ મોટાં; ઉધે મસ્તકે રહીયો; મળમૂત્ર મહિ લપટાણો, એવાં દુઃખ મેં સહીયાં. હો જિનજી ૨. નકં નિગોદમાં ઉપન્યો ને ચવિયો, સૂક્ષ્મ બાહર થઈઓ; વિધાણો સૂઝને અગ્ર ભાગે, માન તહાં કિહાં રહીયો. હો જિનજી ૩. નરક તણી અતિ વેદના મારી, સહી તે જીવે બહુ; પરમાધામીને વશ પડીઓ, તે બાણો તમે સહુ. હો જિનજી ૪. તિયંચ તણાં ભવ કીધા ઘણેરાં, વિવેક નહિ લગાર; નિશ્ચિનનો વ્યવહાર ન બાણ્યો, કેમ ઉતરાયે પાર. હો જિનજી ૫. દેવતણી ગતિ પુન્યે હું પામ્યો, વિષયારસમાં ભીનો; વ્રત પચ્ચખાણુ ઉચ્ચ નવિ આવ્યાં, તાનમાન મહિ લીનો. હો જિનજી ૬. મનુષ્ય જન્મને ધર્મ સામગ્રી, પામ્યો છું બહુ પુન્યે; રાગ દ્વેષ મહિ બહુ લાળીયો, ન ટળી મમતા બુદ્ધિ. હો જિનજી ૭. એક કંચનને બીજી કામિની, તે શું મનહું બાંધ્યું; તેના લોગ લેવાને શુરો, કેમ કરી જિન ધર્મ સંસ્કર. હો જિનજી ૮. મનની દોષ કીધી

ભરમ બ્રહ્મીએ બૂઝ્યા, તે મુજને ન મુહાય. નારે ૧. કેમકે રાગી કેમકે દેખી કેમકે લોભી દેવ રે; કેમકે મદ માયામાં ભરિયા, કેમ કરીએ તસ સેવ, નારે ૨. મુદ્રા પણ તેહમાં નવિ દીસે, તુજ માંહેલી તિલ માત રે; તે દેખી દિલડું નવિ રીએ, શી કરવી તસ વાત. નારે ૩. તું ગતિ તું મતિ તું મુજ પ્રીતમ, જીવ જીવન આધાર રે; રાત દિવસ સ્વમાંતરમાં તુંહી, તુંહી માહરે નિરધાર. નારે ૪. અવગુણ સહુ ઉવેળીને પ્રભુ, સેવક કરીને નિહાળ રે; જગજાંધવ એ વિનતિ માહરી, માહરાં જનમ મરણ દુઃખ ટાળ. નારે ૫. ચોવીશમા પ્રભુ ત્રિભુવનસ્વામી, સિદ્ધારથના નંદ રે; ત્રિશલાજીના ન્હાનડીયા પ્રભુ, તુમ દીઠે અતિ હી આનંદ નારે ૬. સુમતિવિજય કવિરાયનો કહે, રામવિજય કરભોડ રે; ઉપગારી અરિહંતજી માહરા, ભવભવનાં બંધ છોડ નારે ૭.

૮ [નંદકુમાર કેડે પડ્યો, કેમ ભરિયે,—એ દેશી]

વીર કુવરની વાતડી કેને કહીએ, હારે કેને કહીએરે કેને કહીએ; નવ મંદિર બેસી રહીએ, હારે સુકુમાર શરીર. વીં ૧. બાલપણથી લાઠકો નૃપ ભાવ્યો, મળી ચોસઠ ઈંદ્રે મલાવ્યો; ઈંદ્રાણી મળી હુલરાવ્યો, ગયો રમવા કાજ. વીં ૨. છોઈ ઉછાંછલાં લોકનાં કેમ રહીએ, એની માવડીને ચુ કહીએ; કહીએ તો અદેખાં થઇએ, નાશી આવ્યાં બાળ. વીં ૩. આમલકી કીકા વિપે વીંટાણો, મોટો ભોરિંગ રાવે ભરાણો; વીરે હાથે ગાદીને તાણ્યો, કાઢી નાખ્યો દૂર. વીં ૪. રૂપ પિશાચનું દેવતા કરી ચલિયો, મુજ પુત્રને લેઈ ઉછળીયો; વીર મુદ્રી પ્રહારે વળીઓ, સાંભળીએ એમ. વીં ૫. ત્રિશલા માતા મોજમાં એમ કહેતી, સખીઓને ચોલવા દેતી; ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ નામ જ લેતી; તેણે બાળ. વીં ૬. વાટ ભેવંતા વીરજી ઘેર આવ્યા, માતા ત્રિશલાએ નવરાવ્યા; જોળે બેસી હુલરાવ્યા, આલિંગન દેત. વીં ૭. યૌવનવય પ્રભુ પામતાં પરણાવે, પછી સંજમ ચુ દીલ લાવે; ઉપસંગની ફાજ હઠાવે, લીધું કેવળ નાણુ. વીં ૮. કમંસૂદન તપ ભાખીયું જિનરાજે, ત્રણ લોકની ઠકુરાર્થ છાજે; દલ પૂજ કરી શિવ કાજે, ભવિને ઉપગાર. વીં ૯. શાતા અશાતા વેદની ક્ષય કીધું, આપે અક્ષય પદ લીધું; શુભ વીરનું કાજ સિધું, ભાગે સાદિ અનંત વીં ૧૦.

૯

સિદ્ધારથ રાજાને ઘેર પટરાણી, ત્રિશલા નામે સોહામણી એ; રાજભુવનમાંહે પલંગે પોઠંતા, ચૌદ સુપન રાણીએ લલ્યા એ. ૧. પહેલે રે સુપને ગયવર દીઠો, બીજે વૃષભ સોહામણો એ; ત્રીજે સિંહ સુલક્ષણો દીઠો, ચોથે લક્ષ્મી દેવતા એ. ૨. પાંચમે પંચ વરણની માળા, છઠે ચંદ્ર અમીઝરો એ, સાતમે સૂરજ આઠમે દેવભ, નવમે કલશ રૂપાતણો એ. ૩. પદ્મસરોવર દશમે દીઠો, દીર સમુદ્ર અગ્યારમે એ; દેવવિમાન એ બારમે દીઠું, રણજણ ઘંટા વાજતાં એ. ૪. રત્નનો રાશિ તે તેરમે દીઠો, અગ્નિ શિખા દીઠી ચૌદમે એ; ચૌદ સુપન લઈ રાણીજી ભાગ્યા, રાણીએ રાધને જગાડિયા એ. ૫. ઉઠો ઉઠો સ્વામી મને મુહુર્ણમાં લાધ્યાં, એરે સુપન ફળ શા હશે એ; રાધ સિદ્ધારથે

વાત ન માનીરે; ફણીધરને લણુ બાળક રૂપે, રમત રમીયો છાનીરે, માતા ત્રિસલાનંદ૦
 ૪. વધંમાન તુમ ધીરજ મોટું, બલમાં પણ નહિ કાચુંરે; ગિરુઆના ગુણ ગિરુઆ
 ગાવે, હવે મેં બણ્યું સાચુંરે, માતા ત્રિસલાનંદ૦ ૫. એક મુગ્ધ પ્રહારે મારું મિથ્યાત્વ
 લાગ્યું બચરે; કેવલ પ્રગટે મોહરાયને, રહેવાનું નહિ થાયરે; માતા ત્રિસલાનંદ૦ ૬.
 આજ થકી તું સાહેબ મારો, હું છું સેવક તારોરે; ક્ષણ એક સ્વામી ગુણ ન વિસારું,
 પાણુ થકી તું ખ્યારોરે, માતા ત્રિસલાનંદ૦ ૭. મોહ હરાવે સમકિત પાવે, તે સુર
 સ્વર્ગ સધાવેરે; મહાવીર પ્રભુનું નામ ધરાવે, ઇન્દ્રસભા ગુણ ગાવેરે, માતા ત્રિસલાનંદ૦
 ૮. પ્રભુ મલપતા નિજ ઘર આવે, સરખા મિત્ર સોહાવેરે; શ્રી શુભ વીરનું મુખડું
 જોતાં, માતાજી સુખ પાવેરે, માતા ત્રિસલાનંદ૦ ૯.

૧૫ [પંચકો નિહાળું રે, બીજા જિન તથો રે. એ દેશી]

ચરમ બિણેધર વિગત સ્વરૂપનું રે, બાનું કેમ સ્વરૂપ; સાકારી વિષુ ધ્યાન ન
 સંભવેરે, એ આધિકાર અરૂપ, ચરમ૦ ૧. આપ સ્વરૂપે આતમમાં રમે રે, તેહના
 પુર જે લેક; અસંખ્ય ઉક્તિસે સાકારી પડે રે; નિરાકારી નિરલેક. ચરમ૦ ૨.
 મુખમનામ કરમ નિરાકાર જે રે, તેહ લેકે નહીં અંત; નિરાકાર જે નિરગત કમંથી
 રે; તેહ અલેક અનંત. ચરમ૦ ૩. રૂપ નહીં કંઈયે બંધન ઘટ્યું છે, બંધન મોક્ષ
 ન હોય; બંધ મોક્ષ વિષુ સાદિ અનંતનું રે, બંધ સંગ કેમ હોય ? ચરમ૦ ૪.
 આતમતા પરિણિત જે પરિણમ્યા રે, તે મુજ લેકા લેક; તદાકાર વિષુ મારા
 રૂપનું રે, હયાળુ વિધિ પ્રતિષેધ. ચરમ૦ ૬. અંતિમ ભય શ્રદ્ધે તુજ લાવનું રે,
 લાવશું શુદ્ધ સ્વરૂપ; તથયે આનંદ ધન પદ પામશું રે, આતમ રૂપ અનૂપ ચરમ૦ ૬.

૧૬

વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વરજયો, બગ જીવન જિન ભૂપ; અનુભવ મિત્તે રે ચિત્તે
 હિત કરી, હાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીર૦ ૧. જેહ અગોચર માનસ વચનને, તેહ
 અર્તીદ્રિય રૂપ, અનુભવ મિત્તે રે અકિત શક્તિયું, લાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીર૦ ૨.
 નય નિશ્ચેરે જેહ ન બાણીયે, નવિ જીહાં પ્રસરે પ્રમાણ; શુદ્ધ સ્વરૂપે રે તે બ્રહ્મ
 હાખવે, કેવલ અનુભવ લાણ. વીર૦ ૩. અલખ અગોચર અનુપમ અથના, કોણ
 કહી બણે રે લેક; સહજ વિશુદ્ધયે રે, અનુભવ વચણ જે, શાસ્ત્ર તે સઘળો રે
 જોહ. વીર૦ ૪, હંસિ દેખાડી રે શાસ સવિ રહે, ન લેકે અગોચર વાત; કારજ
 સાધકે બાધકે રહિત જે, અનુભવ મિત્ત વિખ્યાત વીર૦ ૫. અહો ચતુરાઈ રે
 અનુભવ મિત્તની, અહોતસ પ્રીત પ્રતીત; અંતરબાની સ્વામી સુમીય તે, રાખી
 મિત્રશું રીત વીર૦ ૬. અનુભવ સંગેરે રંગે પ્રભુ મલ્યા, સદૃશ દૃશ્યાં સવિ કબ; નિજ
 પદ સંપદ જે તે અનુભવે રે, આનંદ ધન મહારાજ. વીર૦ ૭.

૧૭ [ગેબર સાગરી પાલા ઉભી હોય નાગરી મારા લાલ-એ દેશી]

શાસન નાયક શિવસુખ હાયક જિનપતિ, મારા લાલ પાયક બસ મુરમુર અરણે
 નરપતિ; માં સાયક કંઠપ કંઠાં જેણે નવિ ચિત્ત ધર્યાં, માં હાયક પાતક વૃંદ અરણે

અતિ ઝાઝી, હું છું કેક જડ જેવો; કલી કલી કદપ મેં જન્મ ગુમાયો, પુનરપિ પુનરપિ તેહવો. હો જિનજી ૦ ૬. ગુરુ ઉપદેશમાં હું નથી લીનો, નાવી વૃહણા સ્વામી, હવે વડાધ જોખએ તમારી, ખીજમતમાં છે ખામી. હો જિનજી ૦ ૧૦. ચાર ગતિ માંહે રહવડિઓ, તોએ ન સિદ્ધાં કાજ; રિખભ કહે તારો સેવકને, ખાહે અઘ્યાની લાજ. હો જિનજી ૦ ૧૧.

૧૨

વંદુ વીર જિનેસર રાયા, વર્દમાન સુખદાયાજી; શાસન નાયક જેહ કહાયા. જગ જશવાદ સવાયાજી. વં ૧. હરિ લ'છન કંચનવન કાયા, સિદ્ધારથ નૃપ તાયાજી; સિદ્ધારથ થયા કમ' ખપાયા, ત્રિસલા રાણી માયાજી. વં ૨. લઘુવયથી જેણે મેરુ ચલાયા, વીર વેતાળ હરાયાજી; દુધ'ર મોહનો જોર જિતીને, જ્યોતિ મેં જ્યોતિ મિલાયાજી. વં ૩. જસ શાસનથી ખટ દ્રવ્ય પાયા, સ્યાદાદ સમભયાજી; અભિનવ નંદનવનની છાયા, દર્શન જ્ઞાન ઉપાયાજી. વં ૪. જસ વજ્ર છે ગૌતમરાયા, લખિધનિધાન મન ભાયાજી; ન્યાયસાગર પ્રભુના ગુણ ગાયા, સુજશ સુખોધ સવાયાજી. વં ૫.

૧૩

આજ મહારા પ્રમુજ રૂડામું જુવો, સેવક કહીને બોલાવો. આજ મહારા પ્રભુજ મહેર કરીને, સેવક સાદમું નિહાળો; કરુણાસાગર મહેર કરીને, અતિશય સુખ બૂપાળો. આં ૧. ભગત વછલ શરણાગતપંજર, ત્રિભુવનનાથ દયાળો; મૈત્રી ભાવ અનંત વહે અહનિશ, શ્રવ સચલ પ્રતિપાળો. આં ૨. ત્રિભુવન દીપક જિપક અરિગણ, અવિઘટ જ્યોતિ પ્રકાશી; મહા ગોપ નિર્ધામક કહિયે, અનુભવ રસ સુવિલાસી. આં ૩. મહા-માહણ મહાસારથી અવિતથ, અપના બિરુદ સંભાળો; બાદ્ય અલ્પતર અરિ ગણ જોરો, બ્યસન વિધન ભય ટાળો. આં ૪. વાદી તમ હર તરણી સરિખા, અનેક બિરુદના ધારી; જિત્યા પ્રતિવાદી નિજ મતથી, સકલજ્ઞાયક યશકારી. આં ૫. યજ્ઞકારક અઉ-વેદના ધારક, શ્રવાદિ સત્તા ન ધારે; તે તુજ સુખ દિનકર નિરખણથી, મિથ્યાતિમિર પરજાલે. આં ૬. ઇંદ્રીકા ભમરી ન્યાયે જિનેસર, આપ સમાન તેં કીધા; ઈમ અનેક યશ ત્રિશલા નંદન, ત્રિભુવન માંહે પ્રસિધા આં ૭. સુજ મન ગિરિકંદરમાં વસીઓ, વીર ચરમ જિન સિંહ; હવે કુમત માતંગના ગણથી, ત્રિવિધ યોગે મિટિ બીહ. આં ૮. આત મન રાગે શુભ ઉપયોગે, ગાતાં જિન જગદીશ; સૌભાગ્યસૂરી શિબ્ય લક્ષ્મીસૂરી લહે, પ્રતિદિન સચલ જગીશ. આં ૯.

૧૪

માતા ત્રિશલા નંદકુમાર જગતનો દીવોરે, મારા પ્રાણતણા આધાર વીર ઘણું જીવોરે, આમલકી કીડાએ રમતાં, હાર્યો સુર પ્રભુ પામીરે; સુણજોને સ્વામી આતમરામી વાત કહું શીર નામીરે; માતા ત્રિસલાનંદ ૦ ૧. સુધમાં સુરલોકે રહેતાં, અમો મિથ્યાત્વે ભરાણારે; નાગદેવની પૂજા કરતાં, શીર ન ધરી પ્રભુ આણારે; માતા ત્રિસલાનંદ ૦ ૨. એક દિન ઈંદ્ર સભામાં બેઠા; સોદમપતિ એમ બોલેરે; ધીરજબળ ત્રિભુવનનું ન આવે, ત્રિસલા ખાલક તેલેરે; માતા ત્રિસલાનંદ ૦ ૩. સાચું સાચું રહું સુર બોલ્યા, પણ મેં

ગાલ, હસશે રમશે ને વલી હુંસા દેશે ગાલ. હાલો ૬. નંદન નવલા ચેલ
 રાણાના લાણેજ છે, નંદન નવલા પાંચશે મામીના લાણેજ છે, નંદન મામલીયાના
 લાણેજ સુકુમાલ, હસશે કાથે ઉચ્છાલી કહીને ન્હાના લાણેજ, આંખે આંજ ને
 વલી ટપકું કરશે ગાલ. હાલો ૭. નંદન મામા મામી લાવશે ટોપી આંગણાં, રતને
 જડીયાં ગાલર મોતી કસળી કાર; નીલાં પીલાં ને વળી રાતાં સવે' બતિનાં,
 પહેરાવશે મામી માહરાં નંદકિશોર. હાલો ૮. નંદન મામા મામી સુખલડી બહુ લાવશે,
 નંદન ગભુવે ભરશે લાડુ મોતીચૂર; નંદન સુખમાં ભેળને લેશે મામી લામણાં, નંદન
 મામી કહેશે જીવે સુખ ભરપૂર. હાલો ૯. નંદન નવલી ચેલ મામાની સાતે સતી,
 મારી ભત્રીજી ને બેન તમારી નંદ; તે પણ ચૂંજે ભરવા લાખણસાઈ લાવશે, તુમને
 ભેંઈભેંઈ હોશે આધકો પરમાનંદ. હાલો ૧૦. રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો
 ઘુઘરો, વલી સૂઝા મેના પોપટ ને ગજરાજ; સાહસ હંસ કાયલ તીતર ને વલી
 મોરજી, મામી લાવશે રમવા નંદ તમારે કાજ. હાલો ૧૧. છાપન કુમરી અમરી
 જલકલશે નવરાવિયા, નંદન તમને અમને કેલીધરની માંહિ; ફૂલની વૃષ્ટિ દીધી ચેજન
 એકને માંહલે, બહુ ચિરંજીવો આશીષ દીધી તુમને ત્યાંહિ. હાલો ૧૨. તમને મેઠ-
 ગિરિપર સુરપતિએ નવરાવિયા, નિરખી નિરખી હરખી સુકૃત લાલ કમાય; સુખસ
 ઉપર વારૂ કોટિ કોટિ ચદ્રમા, વલી તન પર વારૂ ગ્રહગણનો સમુદાય. હાલો
 ૧૩. નંદન નવલા બણવા નિશાળે પણ મૂક્યું. ગજપર અંબાડી બેસાડી મોહટે સાજ;
 પસલી ભર્યું શ્રીફળ ફેફળ નાગરવેલ્યું, સુખલડી લેયું નિશાળીયાને કાજ. હાલો ૧૪.
 નંદન નવલા મોહટા થાશે ને પરણાવ્યું, વહુવર સરખી ભેડી લાવ્યું રાજકુમાર;
 સરખા વેવાઈ વેવાણેને પદરાવ્યું, વરવહુ પોખી લેયું ભેંઈ ભેંઈને દેવાર. હાલો
 ૧૫. પીયર સાસરા માહરા બેહુ પખ નંદન ઉજળા, મહારી કૂખે આવ્યા તાત
 પનોતા નંદ; મહારે આંગણ વૂઝા અમૃત દૂધે મેહુલા, મહારે આંગણે ફળીયા
 સુરતક સુખના કંદ. હાલો ૧૬. ઇણિ પરે ગાયું માતા ત્રિશલાસુતનું પારણું,
 જે કાઈ ગાશે લેશે પુત્ર તણા સામાજ; બીલીમોરા નગરે વણુંયું વીરનું હાલકં.
 જય જય મંગલ હોજો દીપવિજય કવિરાજ હાલો ૧૭.

૨૦

શ્રી મહાવીર સ્વામીના પંચ કલ્યાણકર્તૃ સ્તવન

સરસતી ! ભગવતી ! દીઓ મતિ ચંગી સરસ સુરંગી વાણ; તુજ પસાય માય !
 ચિત્ત ધરીને, જિન ગુણ રચણની ખાણ. ૧. ગિરવા ગુણ વીરજી, ગાયયું ત્રિભુવન રાય;
 જસ નામે ઘર મંગલ માલા, તસ ઘર બહુ સુખ થાય. ગિ. ૨. જંગ્મદીપ ભરત
 ક્ષેત્રમાંહે, નયર માહણકુંડ અમ; ઋષભદત્ત વર વિપ્ર વસે તિહાં, દેવાનંદ તસ પ્રિયા
 નામ. ગિ. ૩. સુર વિમાન વર પુષ્પોત્તરીથી, ચવી પ્રભુ લીએ અવતાર; તવ તે
 માહણી રચણી મધ્યે, સુપન લહે, દસ ચાર, ગિ. ૪. ધુરે મયગલ મલપતો દેખે,
 ખીજે વૃષભ વિસાલ; ત્રીજે કેસરી ચેથે લક્ષ્મી, પાંચમે કુસુમની માલ. ગિ. ૫.

અંગી કર્યાં. માં ૧. ક્ષયિક ભાવે કેવલ જ્ઞાન દર્શન કરે, માં ક્ષાયક લોકલોકના ભાવશુ વિસ્તરે; માં ક્ષાયક ધાતી કર્મ મમની આપદા, માં ક્ષાયક આતશય પ્રાતિ-કાર્યની સંપદા. માં ૨. કારક વટક થયાં તુજ આતમ તત્વમાં, માં કારક શુભ સમુદાય સચલ એકત્વનાં માં નારક નરતિરિ દેવ જમણથી હું થયો, માં કારક જે વિભાવ તેણે વિપરિત ભયો. માં ૩. તારક તું ભવિ જીવને સમરથમે લેહો; માં કારક કરુણા રસથી ક્રોધાનલ દહેહો; માં વારક જેહ ઉપાધી અનાદિની સહચરી, માં કારક નિજ શુભ રુદ્ધિ સેવકને ઘરાખરી માં ૪. બાણી ઉત્તમ આશ, ધરી મનમાં ઘણી. માં બાણી શુભની તુજ પદ પદની આકરી; માં બાણી હૈડે હેજ, કરું નિજ પદ કરી. માં ૫.

૧૮

શ્રી મહાવીર સ્વામીનું પરણું.

ત્રિશલા માતા પારણું જીલાવે, મહાવીર પોઠોરે; રેશમ દોરે માતા હિંચોળે, મહાવીર પોઠોરે. ૧. મધુર મધુર હાલરહાં ગાતી, અંતર કેરા અમીરસ પાતી; ત્રિશલા રાણી ગીત મુણાવે, મહાવીર પોઠોરે. ૨. વીર થજે મારા બાળ જગતમાં, ધીર ગંધીર થજે તું જગતમાં; રનેહ ચક્રી તુજ જીવન ભરજે, આ સંસારે રે. ૩. સંસારમાં મુખ ક્યાંય નથીરે, વેરઝેરથી દુનિયા ભરીરે; કામ ક્રોધ મદ માયા લજીને, ભવજલ તરજેરે. ૪. દુઃખ ભરેલા જીવન જગમાં, કરુણા વેદના પામે જીવનમાં; રાજવૈભવના મુખ લજીને, આંધુ લોકજેરે. ૫. સંસારના સૌ સંખંધ ત્યાગી, દીક્ષા લેઈ થા સંયમરાગી; મોહ-નિદ્રામાં સૂનેલા જગને, દેજે જગાડીરે. ૬. ઘર ઘર વન વન ધૂમી વળજે, અહિંસા પરમે ધર્મ તું રટજે; જિન શાસનની જ્યોત બનીને મુક્તિ વરજેરે ૭.

૧૯

માતા ત્રિશલા જીલાવે પુત્ર પારણું, ગાવે હાલો હાલો હાલ રૂવાનાં ગીત; સોના રૂપાને વળી રત્ને જહિયું પારણું, રેશમ દોરી ધૂધરી વાગે છુમ છુમ રીત, હાલો હાલો હાલો મારા નહને. ૧. જિનજી પાસ પ્રભુથી વરસ અદીશે અંતરે, હોશે ચોવીશમે તીથંકર જિન પરિમાણ, કેશી સ્વામી મુખથી એવી વાણી સાંભળી, સાચી સાચી હું તે મારે અમૃતવાણ હાલો. ૨. ચૌદે સ્વપ્ને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ, વીલ્યા ખારે ચક્રી નકી હોવે ચક્રીરાજ; જિનજી પાસ પ્રભુના શ્રી કેશી ગણધાર, તેહને વચને ભણ્યા ચોવીશમા જિનરાજ, મારી કૂખે આવ્યા વ્રણ ભુવન શિરતાજ, મારી કૂખે આવ્યા તરણ તારણ જહાજ, હું તો પુણ્ય પનોતી ઈંદ્રાણી થઈ આવજ. હાલો. ૩. મુજને હોહલો ઉપનયો બેસું ગજ અંબાડીએ, સિંહાસનપર બેસું ચામર છાત્ર ધરાય; એ સહુ લક્ષણ મુજને નંદન તાહરા તેજનાં, તે દિન સંભારું ને આનંદ અંગ ન માય. હાલો. ૪. કરતલ પગતલ લક્ષણ એક હજાર ને આઠ છે, તેહથી નિશ્ચય ભણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ; નંદન જમણી જંઘે લંછન સિંહ બિરાજતો, મેં તો પહેલે મુપને દીઠો વીશવાવીશ. હાલો. ૫. નંદન નવલા બંધવ નંદીવદનના તમે, નંદન લોભાઈઓના દેયર છે મુકુમાલ, હસસે લોભાઈએ કહી દીયર મહારા લાક્ષ્મી; હસસે રમશે ને વલી ચુંટી ખણશે

કર્યાના એ. ૩. ચોથાક ઈંદ્ર આણુંદ, પ્રણમી કહે એ; રત્નગર્ભા બિન માત, ફુલ એથી નહી એ. ૪. જન્મ મહોચ્છવ દેવ, સવિ હુ આવિયા એ; માધ દેઈ નિદ્રા મંત્ર, સુત લેઈ મેરુ ગયા એ. ૫. કંચન મણિ ભંભાર, ગંધાદકે ભયાં એ; કિમ સહસે લલુ વીર, હાર સંશય ધયાં એ. ૬. વહેશે નીર પ્રવાહ, કેમ તે નમીયે એ; ન કરે નમણ સનાહ, બરણુ સ્વામીયે એ. ૭. ચરણ અંગુઠે મેરુ, ચાંપી નાચીઓ એ; મુજ શિર પગ ભગવંત, એમ લહી રાચીઓ એ. ૮. ઉલ્લા સાયર સાત, સરવે જલ હલ્યા એ; પાચાલે નાગેંદ્ર, સધલા સલસલ્યા એ. ૯. ગિરિવર ત્રુટે હુંક, ગહગડી પડ્યા એ; તણુ ભુવનના લોક, કંપિત લહ્યલ્યા એ. ૧૦. અનંતબલ અરિહંત, સુરપતિયે કહ્યું એ હું મૂરખ સહી મૂક. એટલું નવિ લહ્યું એ. ૧૧. પ્રદક્ષિણા દેઈ ખામેય, ઓચ્છવ કરે એ; નાથે સુર માયે ગીત, પુણ્ય પોતે ભરે એ. ૧૨. ઇષ્ટે સુખે સ્વર્ગની લીલ, તૃણ સરખી ગણે એ બિન મૂર્ખ માયને પાસ, પદ ગયા આપણે એ. ૧૩. માય ભગી ભૂવે પુત્ર, સુરવરે પૂજીઓ એ; કુહલ દોય દેવકુળ, અમીય અંગુઠે લીઓ એ. ૧૪. જન્મ મહોચ્છવ રાય, ઋદ્ધિયે વાધિયો એ; સત્જન સંતોષી નામ, વદ્ધમાન થાપીઓ એ. ૧૫.

હાલ થોથી

પ્રભુ કલ્પતરુ સમ વાયે, શુભ મહિમા પાર ન લાયે; રૂપે અદ્ભુત અનુપમ અકલ, અંગે લક્ષણ વિદ્યા સકલ. ૧. સુખ અંદ્ર કમલ કલનચણ, સાસ સુરભિ ગંધ મીઠા વચણ; હેમ વરણે પ્રભુ તનુ શોભાવે, અતિ નિમલ વિણુ નવરાવે. ૨. તપ તેજે સૂરજ સોહે, જોતાં સુર નરનાં મન મોહે; પ્રભુ રમે રાજકુ વરણુ વનમાં, માય તાયને આનંદ મનમાં. ૩. જલ અતુલ વૃષભ ગતિ વીર, ઈંદ્ર સભામાં કલો બિન ધીર; એક સુર મૂક વાત ન માને, આળ્યો પરખવાને વન રમવાને. ૪. અદ્ધિ થઈ વૃક્ષ આમલીયે રાખ્યો, પ્રભુ હાથે બાલી ફર નાખ્યો; વલી બાલક થઈ આવી રમીયો, હારી વીરને ખાધે લખ ગમિઓ. ૫. માય તાય હુઃખ ધરી કહે મિત્ર, કોઈ વધ્ધમાનને લખ ગયો શત્રુ; બતો સુર વાધ્યો ગમને મિથ્યાત્વી, વીરે સુદીયે હણ્યો પડ્યો ધરતી. ૬. પાય નમી નામ લીધું મહાવીર, જેહવો ઈંદ્રે કલો તેહવો ધીર; સુર વલિઓ પ્રભુ આળ્યા રંગે, માય તાયને ઉલટ અંગે. ૭.

વસ્તુ-રાય ઓચ્છવ રાય ઓચ્છવ કરે મન રંગ; લેખન શાળાએ સુત ઠવે, વીર જ્ઞાન રાજ ન બણે; તવ સૌધર્મ ઈંદ્ર આવીયા, પૂછે અંથ સ્વામી વખાણે; બાકરણ જેન તિહાં કીઓ, આનંદે સુર રાય; વચન વહે પ્રભુ ભારતી; પંડ્યો વિસ્મય થાય. ૧.

હાલ પાંચમી

યૌવન વય જળ આવીયાએ, રાય કન્યા જયોદા પરણાવીયાએ; વિવાહ મહોચ્છવ શૂલ ક્રિયાએ, સવે સુખ સંસારના વિલસીયાએ. અનુક્રમે હુએ એક કુવરીએ, ત્રીશ વર્ષ બિનરાજ લીલા કરીએ; માતાપિતા સદ્ગતિ ગયાએ, પછે વીર વૈરાગે પૂરીઆએ. ૨. મયણ રાય સેના છતીયોએ, વીરે અધિર સંસાર મન ચિતીઓએ; રાજ રમણી ઋદ્ધિ પરિહરીએ, કહે કુટુંબને લેશ અંધમ સિરિએ, ૩.

સૂચ્ય ધ્વજ ઠલશ પદમસર, દેખે એ દેવ વિમાન, રચણ રેલ રચણાયર રાજે, ચૌદમે
અગ્નિ પ્રધાન ગિં ૬. આનંદ ભર ભગી સા સુંદરી, કંથને કહે પરભાત; સુણીય વિગ્ર
કહે તુમ સુત હોશે, ત્રિભુવન માંહે વિખ્યાત. ગિં ૭. અતિ અભિમાન કીયો મરીયચ
ભવે, ભવિ! જીઓ કમં પિયાર; તાન સુના વર તિહાં થયા કુવર, વચ્ચી નીચ કુલે
અવતાર. ગિં ૮. ધણે અવસર ઇંદ્રાસન ડોલે, નાણે કેરી હરિ ભોય, માહણી કુખે જગ-
શુર પેખે, નમી કહે અઘટતું હોય. ગિં ૯. તત્ક્ષણ હરિભુગમેષી તેહાવી, મોકલીઓ તેણે
હાય; માહણી ગભં અને ત્રિશલાનો, બિહું બદલી સુર ભાય. ગિં ૧૦ વલી નિશિનર
તે દેવાનંદા, દેખે એ સુપન અસાર; ભણે એ સુપન ત્રિશલા કર ચઢિયા. જઈ કહે
નિજ ભરતાર. ગિં ૧૧ કંત કહે તું દુઃખ હર સુંદરી, મુજ મન અચિરજ એહા;
મરુથલ માહે કલ્પદ્રુમ દીઠો, આજ સંશય દલ્યો તેહ. ગિં ૧૨.

ઢાલ બીજી

નયર ક્ષત્રિયકુંડ નરપતિ, સિદ્ધારથ બલો એ, આણુ ન ખડે તસ કાય કે, જગ
જસ નિમંદો એ; તસ પટરાણી ત્રિશલા સતી, કુખે જગપતિ એ, પરમ હુષં ક્રિયકે
ધરી, ઠવિઆ સુરપતિ એ ૧. સુખ સજ્જાયે પોલી દે ૧૧ તો, ચૌદ સુપન લહે એ, ભગતી
જિન શુણુ સમરતી, હરખતી ગહુગહે એ; રાજકુંસ ગતિ આલની, પિયુ કને આવતી
એ, પ્રહ ઉગમતે સૂર કે, વિનવે નિજપતિ એ ૨. સુણીય વાત રચ રંછઓ, પંડિત
તેડીયા એ, તેણે શુભ સુપન વિચારવા, પુસ્તકં છોડીયાં એ; બોલે મધુરી વાણુ કે, શુણુ-
નિધિ સુત હોશે એ, સુખ સંપનિ ધરે વાધશે, સંકટ ભાંજશે એ. ૩. પંડિતને રાય
તેડીયા, લાચી દીએ ઘણી એ, કહે એહુ વાણી સફલ હોજે, અમને તુમ તણી એ;
નિજ પદ પડિન સંચર્યા, રાય સુખે રહે એ, દેવી ઉદર ગભં વાધતો, શુભ દોહલા લેહ
એ. ૪. માન બક્ષિ જિનપતિ દરે, ગભં હાલે નહી એ, સાત માસ વોલી ગયા, માય
ચિંતા લહી એ; સહીઅરને કહે સાંભલો, કેણે મારો ગભં હર્યા એ, હું લોલી બાણુ
નહી, ફેકટ પ્રગટ કર્યો એ. ૫. સખી એ અરિહંત સમરતાં, દુઃખ દોહમ દલે એ,
તવ જિન જ્ઞાન પ્રયુજઓ, ગભંથી સાલમલે એ; માતા પિતા પરિવારનું, દુખ નિવા-
રીયું એ, સંયમ ન લઉં માય તાય, છતાં જિન નિરધારીયું એ ૬ અણુદીઠ મેહ આવડો
કેમ વિધુઓ ખમે એ, નવ માસ વાસ ઉપરે, દિન સાસ સાતમે એ; ચૈત્ર શુકલ દિન
તેરસે, શ્રી જિન જમનિયા એ; સિદ્ધારથ જૂપતિ ભલા, એવછવ તવ કિયા એ ૭.

વસ્તુ-પુત્ર જન્મ્યો પુત્ર જન્મ્યો, જગન શણગાર; સિદ્ધારથ નૃપ કુલ તિલો, કુલ
મંહણુ કુલ તણો દીવો; શ્રી જિન ધમં પસાડલે, ત્રિશલાદેવી સુત ચિરંજીવો, એમ આશીષ
દીએ ભલી, આવી છપજ કુમારી; સુત કમં કરે તે સહી, સોહે જિસી હરિની નારી, સોહે ૧.

ઢાલ ત્રીજી

આલયું રે સિદ્ધાસણ ઇંદ્ર, જ્ઞાને નિરખતા એ; ભણી જનમ જિણુંદ, ઇંદ્ર તવ
હરખતા એ. ૧ આસનથી રે ઉઠેવ, ભક્તિએ શુણે એ; વાય સુધોષા ધં, સઘલે રણ-
એ એ. ૨. ઇંદ્ર ભુવનપાત વીશ, અંતર તણા એ; બત્રીશ રાવ શરી હોય, દશ હરિ

કોઇ ખેડ રે, મહાવીરનાથ પાંખ્યા સીં વેડ રે. ૧. કમેં ચંકી પ્રહરત નડીઓ રે, મુખમ નરક માંહે પડીઓ રે; ભરત બાહુબલ શું ભડીઓ રે ચંકી કાર્યો રાય જસ ચડીઓ રે. ૨. સનત કુમારે સદ્ગા રોગ રે, નલ દમયંતી વિયોગ રે; વાસુદેવ જરાકુમારે માર્યો રે, બલદેવ મોહનીઓ ધાર્યો રે. ૩. ભાઈ શળ મસ્તકે વહીઓ રે, પ્રતિજ્ઞાધ સુર મુખે લહીઓ રે; શ્રેષ્ઠિક નરકે જો પોહોતો રે, વન ગયા દશરથ પુત્રો રે. ૪. સત્યવંત હરિ-ચંદ ધીર રે, કુંભ ઘરે શિર વહું નીર રે; કુબેરદત્તને કુયોગ રે, બહેન વલી માતા શું ભોગ રે. ૫. પર હુકમે ચંદનબાલ રે, અકિઓ મુલદ્રાને આલ રે; મયલુરેહા મૃગાંકલેખા રે, દુઃખ ભોગવીઆ તે અનેકા રે. ૬. કરમે ચંદ્ર કલકયો રે, રાય રંક કોઇ ન મૂકયો રે; ઈંદ્ર અહલ્યા શું લુપ્તયો રે, રંચણાદેવી રવિ માઉ કીધો રે. ૭. ઇંધર નારીયે નચાવ્યો રે, પ્રહ્લા ધ્યાનથી ચુકવ્યો રે; અઇ અઇ કરમ પ્રધાન રે, છત્યા છત્યા શ્રી વદ્ધમાન રે. ૮.

હાલ દશમી

ધમ કમં હણ્યા સવિ, ધીર પુરુષ મહાવીર; બાર વર્ષ તપ્યો તપ. તે સધલો (વણ નીર; શાસ્ત્રવૃક્ષ તલે પ્રભુ, પાખ્યા કેવલજ્ઞાન; સમવસરણ રથે સુર, દેશના દે જિણુ ભણુ. ૧. અપાપા નયરે, યજ્ઞ કરે વિપ્ર બેહા; સવેં ભુજવી કિખ્યા, વીરને વંદે તેહા; ગૌતમ ઋષિ આદે, ચારસેં ચાર હામર; સહસ્ત્ર ચૌદ મુનિવર, ગણધર વર અખાર. ૨. ચંદનબાલા મુખ્ય, સાધવી સહસ્ર બત્રીસ; દોઢ લાખ સહસ્ર નવ, શ્રાવક છે આશીષ; ત્રણ લાખ શ્રાવિકા, અધિકી સહસ્ર અકાર; સંધ અતુર્નિધ યાગ્યો, ધન ધન જિન પાર-વાર. ૩. પ્રભુ અશોક તરુતલે, ત્રિગઢે કરેઅ વખાણુ; મુણે બારે પરખદા, ચોજન વાણી પ્રમાણુ; ત્રણ છત્ર સોડે શિર, આમર હાલે ઈંદ્ર; નાટક બદ્ધ બત્રીશ, ચોત્રોશ અતિશય જિણુ. ૪. ફૂલ પગર ભરે સુર, વાળે ફુંદુસિ નાદ; નમે સકલ સુરસુર, છાંડી સવિ પ્રમાદ; ચિહું રૂપે સોડે, ધમ પ્રકારે ચાર; ચોવીશયો જિનવર, આપે ભવનો પાર. ૫. પ્રભુ વર્ષ બહોતેર, પાત્રી નિમંલ આય; ત્રિભુવન ઉપગારી, તરણ તારણ જિનરાય; કાતિક માસે દિન, દીવાલી નિરવાણુ; પ્રભુ મુકતે પોહોતા, પામે નિત્ય કલ્યાણુ. ૬.

કળીશ

ધમ વીર જિનવર સચલ મુખ કર, નામે નવનિધિ સંપન્ને; ઘર ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સસિદ્ધિ પામે; એક મના જે નર ભજે; તપગચ્છ ઠાકુર શુણ વૈરાગર, હીરવિજય સૂરી-શ્વરે; હંસરાજ વંદે, મન આણુંદે, કહે ધન્ય મુજ એ ગુરો. ૧.

૨૧. મહાવીર જિન કુંડળીન રતન.

સેવધિસં ચઉ ઘેરિયાં; અલબેલે સાંક, કયું રે લગાઓ અતિ ઘેરિયાં. દીઓ બના ન ચલે, હેર ન પીછે વલે, બાગત આપ ઉઠેરિયાં; અલબેં કયુંં ભાગ્ય અતુલબદ્ધી, માગત અટકલી, જન્મ બદ્ધીગ્રહ ચારિયાં. અં ૧ કયુંં સંવત પાસ ઈશ, દો શત અડતાલીશ; ઉત્તરવલ ચૈતર તેરશે; અં સાઠ ઘડી ન ઋણી, ઉત્તરાશલગુણી, મંગલવાર નિશા વસે અં ૨. કયુંં સિદ્ધી યોગ ઘડી, પત્તર ચારે ચરી, વેલાં મુહૂર્ત ત્રેવીશમે; ચૌં લગન મંડર વહેં; રવીંમી જનમ લહે; શુવં કુળી સહુ લે સમે. અં ૩. કયુંં

ઢાલ છઠ્ઠી

પિતરીઓ સુપાસરે, ભાઈ નંદિવધન; કહે વત્સ એમ ન કીલ્યેએ ૧. આગે માય તાય વિછોહરે, તું વદ્ધી વ્રત લીયે; આંદે ખાર ન દીલ્યો. ૨. નીર વિના જિમ મચ્છરે, વીર વિના તિમ; ટલવલતું ઈમ સહુ કહેએ. ૩. કૃપાવંત ભગવંતરે, નેહુ વિના વલી; વરસ એ ઝાઝેરાં રહ્યાંએ. ૪. ફાસુ લીએ અન્નપાનરે, પરધર નવિ જમે; ચિત્ત ચારિત્ર ભાવે રમે એ. ૫. ન કરે રાજની ચિંતરે, સુર લોકાંતિક; આવી કહે સંયમ સમે એ. ૬. ખૂજ ખૂજ ભગવંતરે, છોક વિષય મુખ; એ સંસાર વધાવણોએ. ૭.

ઢાલ સાતમી

આલે આલે ત્રશક્ષાનો કુંવર, રાજા સિદ્ધાર્થનો નંદન દાનસંવત્સરી એ; એક કોડી આઠ લાખ દિન પ્રત્યે એ, કનક રચણ રૂપા મોતી તો, મૂઠી ભરી ભરી એ. આલે ૧. ધણુ કણુ ગજ રથ ઘોડલા એ, ગામ નયર પુર દેશ તો, મનવંછિત વલી એ; નિધનને ધનવંત કીઆ એ, તસ ઘર ન ઓલખે નારી, તો સમર કહે વલી વલી એ. આલે ૨. દુઃખ દારિદ્ર ટાલ્યા જગ તણા એ, મેઘપરે વરસીદાનતો, પૃથિવી અઝણુ કરી એ; બહુ નર નારી ઓમ્છવ ભુએ એ, સુર નર કરે મંડાણુ તો, જિન દીક્ષા વરી એ. આલે ૩. વિહાર કરમ જગ શુક કીઓ એ, કેડે આંચો માહુણુ મિત્ર તો, નારી સંતાપીઓ એ; જિન યાચક હું વિસર્યો એ, પ્રભુ ખંધ થકી દેવદુખ તો, પટ ખંડ કરી દીઓ એ આલે ૪.

ઢાલ આઠમી

જસ ઘર હોય પારણુ. સુર તિહાં કંચન વરસે અતિ ઘણું; આંગણુ દીપે તેજે તેહ તણુ એ, દેવ દુંદુબી વાજે એ, તેણે નાદે અંખર ગાજે એ, છાજે એ, ત્રિભુવન માંહે સોહામણુ એ. ૧. (ત્રુટિક) સોહામણુ પ્રભુ તપ તપે, બહુ દેશ વિદેશે વિચરતા; ભવિ ભવને ઉપદેશ દેતા, સાતે ઇતિ સમાવતા; પદ્ માસ વન કાઉસગ રહી, જિન કમ કદીન દહે સહી; ગોવાલ ગૌ ભલાવી ગયા, વીર મુખે બોલે નહી, ૨. (ઢાલ) ગોરુ સવિ દશ દિસે ગયા, તેણે આવી કહું મુનિ કિહાં ગયા; ઋષિરાય ઉપર મૂરખ કોપીયાએ, ચરણ રાંધી ખીર; તેણે ઉપસર્જે ન ચાલ્યા ધીર, મહાવીર શ્રવણે ખીલા ઠોકીઆ એ. ૩. (ત્રુટિક) ઠોકીયા ખીલા દુઃખે પીડ્યા, કે ન લહે તેમ કરી ગયા; જિનરાજને મન શત્રુ મિત્ર સરખા, મેક પદે ધ્યાને રહ્યા; ઉનહી વરસે મેઘ ખારે, વીજલી અખૂકે ઘણી; બેહુ ચરણ ઉપર કલ ઉગ્યો, ઈમ સહે ત્રિભુવન ધણી. ૪. (ઢાલ) એક દિન ધ્યાન પુરું કરી, પ્રમુ નયરિયે પહોતા ગોચરી; તિહાં વેલે, શ્રવણે ખીલા ભણીઆ એ; પારણુ કરી કાઉસગ રહ્યા, તિહાં વેલ સંચા લેલા કીઆ; ખાંધીયા, વૃક્ષે દોર ખીલા તાણીઆએ. ૫. (ત્રુટિક) તાણી કાલ્યા દોય ખીલા, વીર વેદનાથઈ ઘણી; આકંઠ કરતાં ગિરિ થયો સત ખંડ, ભુઓ ગતિ કમ તણી; ખાંધે રે ભવડો કમ હસતાં, રોવતાં છુટે નહીં; ધન્ય ધન્ય મુનિવર કહે સમ ચિત, કમ એમ તુટેસહી ૬.

ઢાલ નવમી

જુઓ જુઓ કરમે શું કીધું; અન્ન વર્ષ ઋષ્યે 'ી લીધું; કમ વશ બં કહે

તામ, તુજ પુત્ર મરિચી નામ; વીર નામે ધશે જિન છેલ્લા, આ ભરતે વાસુદેવ પહેલા. ૪. ચક્રવર્તી વિદેહે થાશે, સુણી આબ્યા ભરત ઉલ્લાસે; મરિચીને પ્રહક્ષિણા હેતા, નમી વંદીને એમ કહેતા. ૫. તમે પુન્યાધવંત ગવાશે, હરિ ચક્રી ચરમ જિન થાશે; નવિ વંદુ ત્રિદંડીક વેશ, નમું ભક્તિયે વીર જિનેશ. ૬. એમ સ્તવના કરી ઘેર જાવે, મરિચી મન હૃષ્ ન માવે; મારે ત્રણ પ્રહવીની છાપ; દાદા જિન ચક્રી ખાપ. ૭. અમે વાસુ-દેવ કુર થઈશું, કુળ ઉત્તમ મહારૂં કહીશું; નાચે કુળ મહશું ભરાણો; નીચ ગોત્ર તિહાં ખંધાણો. ૮. એક દિન તત્તુ રોગે બ્યાપે, કોઈ સાધુ પાણી ન આપે; ત્યારે વછે ચેલો એક, તવ મળીયો કપિલ અવિવેક. ૯. દેશના સુણી દીક્ષા વાસે, કહે મરિચી લીયો પ્રભુ પાસે; રાજપુત્ર કહે તુમ પાસે, લેશું અમે દીક્ષા ઉલ્લાસે. ૧૦. તુમ દરશનને ધરમનો બહેમ, સુણી ચિંતે મરિચી એમ; સુજ ચોગ્ય મળ્યો એ ચેલો, મૂળ કહેવે કહેવો વેલો. ૧૧. મરિચી કહે ધર્મ ઉભયમાં, લીએ દીક્ષા જોળન વચમાં; એણે વચને વધ્યો સંસાર, એ ત્રીજે કહ્યો અવતાર. ૧૨. લાખ ચોરાશી પૂરવ આય, પાળી પાંચમે સ્વર્ગ સધાય, દશ સાગર જીવિત ત્યાંહી, શુભ વીર સદા સુખ માંહી. ૧૩.

ઢાલ ત્રીજી [ચોપાઈની દેશી]

પાંચમે ભવ, કૌલિગ સન્નિવેશ કૌસિક નામે પ્રાણાણુ વેશ; એંશી લાખ પૂરવ અનુસરી, ત્રિદંડીયાને વેષે મરી. ૧. કાળ બહુ ભમિયો સંસાર, શુણાપુરી છઠો અવતાર; બહોંતેર લાખ પૂરવને આય, વિપ્ર ત્રિદંડીક વેશ ધરાય. ૨. સૌધર્મે મધ્ય સ્થિતિયે થયો; આઠમે ચૈત્ય સન્નિવેશે ગયો; અગ્નિદ્યોત દ્વિજ ત્રિદંડીયો, પૂર્વ આશુ લખ સાહે મૂળ્યો. ૩. મધ્ય સ્થિતિયે સુર સ્વર્ગ ધ્યાન, દશમે મંદિરપુર દ્વિજ કાણુ; લાખ છપજ પુરવાશુપુરી, અગ્નિભૂતિ ત્રિદંડીક મરી. ૪. ત્રીજે સ્વર્ગે મધ્યાશુ ધરી, બારમે ભંવે રવેતાંબી પૂરી; પુરવલાખ ચુમાલીસ આય, બારદ્વીજ ત્રિદંડીક થાય. ૫. તેરમે ચોથે સ્વર્ગે રમી, કાળ ઘણો સંસારે ભમી; ચૌદમે ભવરાજગૃહી જાય, ચોત્રીસ લાખ પૂરવને આય. ૬. થાવર વિપ્ર ત્રિદંડી થયો, પાંચમે સ્વર્ગે મરીને ગયો; સોળમે ભવ કૌલ વરસ સમાય, રાજકુમાર વિશ્વભૂતિ થાય. ૭. સંભૂતિમુનિ પાસે અણુગાર, દુષ્કર તપ કરી વરસ હબર; માસાખમણુ પારણે ધરી હયા, મથુરામાં ગૌચરીએ ગયા. ૮. ગાયે હણ્યા મુનિ પઠિયા ધસ્યા, વૈશાખનદી પતરીયા હસ્યા; ગોશૃંગે મુનિ ગવેં કરી, ગયણુ ઉછાળી ધરતી ધરી. ૯. તપ બળથી હોળો બળ ધણી, કરી નીઆણું મુનિ અણુસણી; સત્તરમે મહાશુકે શુરા, શ્રી શુભવીર સત્તર સાગરા. ૧૦.

ઢાલ ચોથી [નદી યમુના કે વીર ઉડે હોય પંખીડા-એ દેશી]

અદારમે ભવે સાત, સુપન સુચિત સતી; પોતાનપુરીયે પ્રભપતિ, રાણી મુગાવતી; તસ સુત નામે ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ નિપના; પાપ ઘણું કરી સાતમી નરકે ઉપન્યા. ૧. વીશમે ભવ થઇ સિંહ ચોથી નરકે ગયા; તિહાંથી ચવી સંસારે ભવ બહુળા થયા; બાવીશમે નરભવ લહી પુણ્યદશા વર્ષા; ત્રેવીસમે ચલચધાની મૂઝમે સંચર્ષા. ૨. રાય ધનંત્ય ધારણી રાણીએ જન્મભિયાં; લાખ ચૈતસી પુરવ આશુ જીવિયાં; અિયખિવ નામે ચક્રવર્તી

ત્રિશદ્ધારાણીએ જાણે, દેવ દેવીએ ગાયે, સુત સિદ્ધારથ ભૂપકે; અં મંગલ કેતુ લગને, રવિ બુધ ચોથે ભવને, દશમે શનિશ્વર ઉચકે. અં ૪. કયું પંચમે છવ રાહુ, સાનમે વેદ સાહુ; કેંદ્રભુવન ગ્રહ મંદલી; અં ભાગ્યભુવન શશી, શુક્રસંતાન વસી, મેઘધુઆ એક વીજલી. અં ૫. કયું ચંદ્રદશા વિપાકી, માસ ભુવન બાકી; જન્મ દશા શની સંજમી; અં ગુરૂ મહાદિશામે, કેવલજ્ઞાન પામે, તા મુખ બાની મેરે દિલ રમી અં ૬. કયું થાવર વિગલમે, કાલ અનંત ભમે, મેં બીનિકલિયા સાથમે; અં નારક તિરી ગતિ, સુખ ન એક રતી, કાલ નિગમિયો અનાથમે. અં ૭. કયું ખડોત મેં નાથ નચે. ચિહું ગતિ ચોક બીએ, નેકિ ન મિલિએ નાથજી; અં પોત પ્રકાશ દીએ, આશ નિરાશ કીએ, અલગ ક્રિયા મેં આજથી. અં ૮. કયું માનવ ગુણ લહી, તુમ સનમુખ રહી, ઘેર ઘેર શિવ માગતે; અં ખાત ન ઓર કહું, લીએ બિના ન રહું, ખાલ હૃદયે રસ લગતે અં ૯. કયું નાથ નજર કેરી, ઘેર ન એક ધરી, સદા મગન સુખ લેહેરમે; અં મંગલ તૂવરા, ગાવત અપછરા, શ્રી શુભ વીર પ્રભુ મેહેરમે. અં કયું ૧૦.

૨૨ શ્રી મહાવીરસ્વામિના સત્તાવીશ ભવનું સ્તવન.

શ્રી શુભવિજય સુગુરુ નમી, નમી પદ્માવતિ માય; ભવ સત્તાવિસ વણુંતું, મુણતાં સમકિત થાય. ૧ સમકિત પામે છવને, ભવ ગણતીએ ગણાય; જો વળી સંસારે ભમે, તો પણ મુગતે જાય. ૨. વીર જિનેશ્વર સાહેબો, ભમીયો કાળ અનંત; પણ સમકિત પામ્યા પછી, અંતે થયા અરિહંત. ૩.

ઢાળ પહેલી (કપુર હોય અતિ ઉજળો રે—એ દેશી)

પહેલે ભવે એક ગામનારે, રાય નામે નયસાર; કાષ્ટ લેવા અટવી ગયોરે, લોજન વેળાં થાયરે પ્રાણી. ૧. ધરીએ સમકિત રંગ, જિમ પામીએ સુખ અભંગરે. પ્રાણી ૨. મન ચિંતે મહિમા નીલોરે, આવે તપસી કોય; દાન દેઈ લોજન કરુરે, તો વંછિત ફળ હોયરે. પ્રાણી ૩. મારગ દેખી મુનિવરોરે, વંદે દેઈ ઉપયોગ; પૂછે કેમ ભટકે ધંધારે, મુનિ કહે સાથ વિભેગરે. પ્રાણી ૪. હૃષંભરે તેડી ગયોરે, પડિલાબ્યા મુનિરાજ; લોજન કરી કહે આલીચે રે, સાથ લેળા કરું આજ રે. પ્રાણી ૫. પગવટીએ લેળા કર્યા રે, કહે મુનિ દ્રવ્ય એ માગ; સંસારે ભુલા ભમો રે, ભાવ મારગ અપવગરે. પ્રાણી ૬. દેવ ગુરુ ઓળખાવોયા રે, દીધો વિધિ નવકાર; પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં રે, પામ્યા સમકિત સારરે. પ્રાણી ૭. શુભ ધ્યાને મરી મુર હુઆ રે. પહેલા સ્વર્ગ મજાર; પદ્યોપમ આશુ ચવી રે, ભરત ઘરે અવતારરે. પ્રાણી ૮. નામે મરિચી ચૌવને રે, સંયમ લીએ પ્રભુ પાત્ર; હુકર ચરણ લહી થયો રે, ત્રિદંડીક શુભ વાસરે. પ્રાણી ૯.

ઢાળ બીજી [વિવાહલાની દેશી]

નવો વેશ રચે તેણી વેળા, વિચરે આદીશ્વર લેળા; જળ થોડે સ્થાન વિશેષે, પગે પાવડી ભગવે વેશે. ૧. ધરે ત્રિદંડ લાકડી મોટી, શિર મુંડણ ને ધરે ચોટી, વળી છત્ર વિલેપન અંગે, શુભશ્રી મત ધરતો રંગે. ૨. સૌનાની જનોઈ રાખે, સહુને મુનિ મારગ ભાખે; સમોસરણે પૂછે નરેશ, કોઈ આજે હોશે જિનેશ. ૩. જિન જાપે ભરતને

વાસના આવી, તપસી બુવે છે ભાવી. ૨. મારગ ભૂલ્યા તે હેવ, મુનિ આઘ્યા તતખેવ; આહાર દીધો પાય લાગી, ઋષિની ભૂખ તૃષા સવી ભાગી. ૩. ધર્મ સુણ્યો મન રંગે, સમકિત પામ્યો એ ચંગે; ઋષિને આલંતા બાણી, હેડે તે ઉલટ આણી ૪. મારગ દેખાણ્યો વહેતો, પાછો વલીઓ એમ કહેતે; પહેલે ભવે ધરમજ પાવે, અતે દેવગુરુને ધ્યાવે. ૫. પંચ પરમેષ્ઠીનું ધ્યાન, સૌધર્મ પામ્યો વૈમાન; આઉખું એક પદ્યોપમ, સુખ લોગવી અનોપમ. ૬. ભવ બીજે ત્રીજે આયો, ભરત કુલે સુત બંધો; ઓચ્છવ મંગલીક દીધું, નામ તે મરીઅંચ દીધું. ૭. વાપે સુરતક સરિખો, અદિ જન દેખીને હરખેયો; અહો એ દેશના દીધી, ભાવે દીક્ષાએ લોધી. ૮. જ્ઞાન ભણ્યો સુવિશેષ, વિહાર કરે દેશ વિદેશ; દીક્ષા દેહી એ ન જરે, અલગો સ્વામીથી વિચરે. ૯. મહાવ્રત ભાર એ મહોટો, હું પણ પુન્યાઈયે છોટો; ભગવું કાપડ કરશું માથે છત્તર ધરશું. ૧૦. પાથે ઉપાનહી પેરશું, સ્નાન શુચી જલે કરશું; પ્રાણી ધલ નહો મારું, ખૂર મુંઠ ચોટીએ ધારું. ૧૧. જનોઈ સોવન કેરી, શોભા ચંદન ભલેરી; હાથે ત્રિહાડિયું લેવું, મન માંહે ચિતબ્યું એહવું. ૧૨. લિંગ કુલિંગનું રચીઉં, સુખ કારણ એમ ચોતચીઉં, શુભ સાધુના વખાણે, દીક્ષા પ્રયોગ તે બાણે. ૧૩. આણી જતિઓને આપે, શુદ્ધ મારગ સ્થાયે; સમવસરણ રચ્યું બાણી, વાંદે ભરત વિજાણી. ૧૪. ભારે પરપદા રાજે, પછે ભરત એ આજે; કોઈ છે તુમ સરિખો, હાખ્યું મરીઅંચ નીકો. ૧૫. પહેલો વામુદેવ થશે, ચક્રવર્તિ મૂકા એ વંસે; ચોરીશમે એ તીથંકર, વદ્ધમાન જયંકર. ૧૬. ઉલસ્યું ભરતનું હૈયું, જમ્મ મરીઅંચને કહ્યું; તાતે પદવીઓ હાખી, હરિ ચક્રિ જિનપદ ભાખી. ૧૭. ત્રણ પ્રહસિણા દેઈ, વંદન વિધિયું કરેઈ; સ્તવના કરે એમ કહો, પુત્ર! ત્રિહંડી ન શહો. ૧૮. વાંડું છું એહ મરમ, થાશે જિનપતિ ચરમ; એમ કહી પાછો વલીઓ, અરવે મરીઅંચી ચડીઓ. ૧૯.

હાલ બીજી

ધખાગ કુલે હું ઉપનો, મારો ચક્રવર્તિ તાતજી; હાહા મહારો જિન હુઓ, હું પણ ત્રિજગ વિખ્યાતજી. ૧. અહો! અહો! ઉત્તમ કુલ માહરું, અહો! અહો! મુજ અવતારજી; નીચ ગોત્ર તિહાં બાંધીઉં, બુઓ બુઓ કરમ પ્રચારજી. અં ૨. આ ભરતે પોતનપુરે, ત્રિપૃષ્ઠ હરિ અભિરામજી; મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મૂકાપુની, ચક્રી પ્રિયમિત્ર નામજી. અં ૩. ચરમ તીથંકર થાઈયું, હોંશે ત્રિગડું સારજી; સુરનર સેવા સારશે, ધન્ય ધન્ય મુજ અવતારજી. અં ૪. રહે મહમાતો એણી પરે, એક દિન રોગ અતીવજી; મુનિજન સાર કે નવિ કરે, સુખ વાંછે નિજ જીવજી. અં ૫. કપીલ નામે કોઈ આવીઓ, પ્રતિભાધ્યો નિજ વાણીજી; સાધુ સમીપે દીક્ષા વરો, ધરમ છે તેણે ઠામજી. અં ૬. સાધુ-સમીપે મોકલે, નવી ભાએ તે અભોગજી, ચિંતે મરીઅંચ નિજ મને, હીસે છે મુજ ભોગજી. અં ૭. તવ તે વળતું બાલીયો, તુમ વાંદે શું હોયજી; લોં લોં! ધરમ ધહાં અછે, ઉત્સવ ભાખ્યું સોયજી. અં ૮. તેણે સંસાર વધારીયો, સાગર કોહા કોડીજી; લાખ ચોરાસી પૂરવ તણું, આયુ ત્રીજે ભવ ભેડીજી. અં ૯. ભવ ચોથે સ્વર્ગ પાંચમે, સાગર સ્થિતિ દશ બાણજી; કૌશિક દિવ ભવ પાંચમે, લાખ ચોશી પૂરવ માનજી.

દીક્ષા લહી; કોડી વરસ આરિત્રદયા પાળી સહી. ૩. મહાશુકે થઇ દેવ ઇચ્છે ભરતે ચવી; છાત્રકા નગરીયે જિતશત્રુ રાજવી, ભદ્રા માય લખ પચવીશ; વરસ સ્થિતિ ધરી, નંદન નામે પુત્રે દીક્ષા આવરી. ૪. અગીઆર લાખને એ'શી હજાર છસે' વળી, ઉપર પીસ્તા-દીશ અધિક પણુ દિન રૂળી; વીશસ્થાનક માસખમણે. જવજીવ સાધતાં; તીથ'કર નામ કમ' તિહાં નિકાચતા. ૫. લાખ વરસ દીક્ષા પર્થાય તે પાળતા; છંવીસમે ભવ પ્રાણુત કદપે દેવતા; સાગર વીશનું જીવિત સુખભર ભોગવે; શ્રી શુભ વીર જિનેશ્વર, ભવ સુખજો હવે. ૬.

ઢાલ પાંચમી [ગજરા મારુજી આલ્યા આકરી રે-એ દેશી]

નયર માહણ્યકુંઠમાં વસે રે, મહાઋદ્ધિ ઋષભદત્ત નામ, દેવાનંદા દિવ આવિકારે, પેટ લીધે પ્રભુ વિસરામ રે, પેટ લીધે પ્રભુ વિશરામ. ૧. ખ્યાશી દિવસને અંતરે રે, સુર હરિભુગમેષી આય; સિદ્ધારથ રાજા ધરે રે, ત્રિશલા કૂખે છટકાય રે. ત્રિશલા ૨. નવ માસાંતરે જનમિયા રે. દેવ દેવીયે ઓન્મણ કીધ; પરણી યશોદા ચૌવને રે, નામે મહાવીર પ્રસિદ્ધ રે. નામે ૩. સંસાર લીલા ભોગવી રે, ત્રીશ વર્ષે દીક્ષા લીધ; ખાર વરસે હુઆ કેવળી રે, શિવવહનું તિલક શીર કીધ રે. શિવ ૪. સંઘ અતુવિંધ થાપીયો રે, દેવાનંદા ઋષભ દત્ત ખ્યાર; સંયમ દેઈ શીવ મોકલ્યા રે, ભગવતીસૂત્રે અધિકાર રે. ભગવતિ ૫. ઓત્રીશ અતિશય શોભતા રે, સાથે ચૌદ સહસ્ર અણુગાર; છત્રીશ સહસ્ર તે સાધવી રે, ખીજો દેવ દેવી પરિવાર રે. ખીજો ૬. ત્રીશ વરસ પ્રભુ કેવળી રે, ગામ નગર તે પાવન કીધ; ખહોતેર વરસનું આવખું રે, દીવાળીયે શીવપદ લીધ રે. દીવાળી ૭. અગુરુ લઘુ અવગાહને રે, કીયો સાદી અનંત નિવાસ; મોહરાય મદલ મૂળશું રે, તન મન સુખનો હોય નાશ રે. તન ૮. તુમ સુખ એક પ્રદેશનું રે, નહિ માવે લોકાકાશ; તો અમને સુખીયા કરો રે, અમે ધરીયે તુમારી આશ રે. અમે ૯. અખચ ખખનો નાથનો રે, મેં દીઠો શુરુ ઉપદેશ, લાલચ લાગી સાહેબા રે, નવિ ભજ્યો કુમતિનો લેશ રે. નવિ ૧૦. મોહટાનો છે આશરો રે, તેથી પામીયે લીલ વિલાસ; દ્રવ્ય ભાવ શત્રુ હણી રે, શુભ વીર સદા સુખવાસ શુભ ૧૧.

કળશ-ઓગણીશ એકે વરસ છે કે પૂર્ણિમા આવણુ વરો, મેં શુણ્યો લાયક વિધનાયક વધ'માન જિનેશ્વરો; સંવેગ રંગ તરંગ ઝીલે જસવિજય સમતા ધરો, શુભ વિજય અરણુ સેવક વીર વિજયો જય કરો.

૨૩ મહાવીર સ્વામીના સત્તાવીસ ભવનું સ્તવન

ઢોહા:-વિમલ કમલદલ લોચણાં, દીસે વદન પ્રસન્ન; આદર આણી વીર જિન, વાંઢી કરું સ્તવન. ૧. શ્રી શુરુ તણે પસાઉલે, સ્તવશુ વીર જિણુંદ; ભવ સત્તાવીસ વણુંડું, સુખજો સહુ આણુંદ. ૨. સાંભલતાં સુખ ઉપજે, ભકિત નિમંદ હોય; કરતાં જિનની સકથા, સદલ દહાડો સોય. ૩.

ઢાલ પહેલી [ચોપાઈની દેશી]

મહાવિદેહ પાંચણુ બાહુ, નયસાર નામે વખાણું; નયર તણો છે એ રાણો, અટવી ગયો સપરાણો. ૧. જમવા વેલાએ બણી, ભકિત રસવંતી આણી; દત્તની

માસ સંલેખણા કીધ; મેરે લાલં ખમી ખમાવી તે ચંચો, કશમે' સ્વર્ગ' ફલ કીધ. મેરે લાલં તીય'ં ૬. પુખોત્તરાવંસકે, વિમાન સાગર વીસ; મેરે લાલં સુર ચર્વાઓ મુખ ભોગવી, હુઆ એ ભવ છવીસ. મેરે લાલં તીય'ં ૭.

લાલ પાંચમી

સત્તાવીશમે ભવ સાંભલોડોતો, ભમર હુલી રડું માલુકું ગામ તો નુપલદત પ્રાણુ વસે તો; ભં દેવાનંદા ધરણી નામ તો. ૧. કર્મ રદ્યાં લવલેશ વલી તો, ભં મરીઅચી ભવનો જે હતો, પ્રાણુત કલ્પ થકી ચવી તો, ભં કિજ કુલે અવતર્યો તેહ તો. ૨. ચૌદ સુપન માતા લહે તો, ભં આણંદ હુઓ ખહુત તો; ઇંદ્ર અવધિ બેઇયું તો, ભં એહ અછેરાં ભુત તો. ૩. બ્યાશી દિન તિહાં કથે રદ્યા તો, ભં ઇંદ્ર આદેશે દેવ તો; સિદ્ધાથ' ત્રિશલા કૂખે તો, ભં ગભ' પાલટે તતખેવ તો. ૪. ચૌદ સુપન ત્રિશલા લહે તો, ભં શુભ મુહૂતે' જણ્યા ભમ તો; જન્મ મહોઅછવ તિહાં કરે તો, ભં ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી તામ તો. ૫. વદ્ધ'માન તસ નામ દિએ તો, ભં દેવે દીઓ મહાવીર તો; હુપે' શું પરણાવીઆ તો, ભં મુખ વિલસે ઘર વીર તો. ૬. માય તાય સુરલોક ગયા તો, ભં જિન સાધે નિજ કાજ તો; લોકાંતિક સુર ઇમ કહે તો, ભં દ્યો દીક્ષા મહારાજ તો. ૭. વરસી દાન ફઈ કરી તો, ભં લીધો સંચમ ભાર તો; એકાદ્રી જિનાવહાર કરે તો, ભં ઉપસગ'નો નહીં પાર તો. ૮. તપ ચઉવિહાર કર્યાં ધણુ તો, ભં એક છમાસી ચોાવહાર તો; ખીલો છમાસી કર્યો તો, ભં પંચ દિન ઉણા ઉદાર તો. ૯. નવ તે ચોમાસી કર્યાં તો, ભં બે ત્રણમાસી બણુ તો; અઢી માસ ખેવાર કર્યાં તો, ભં બે માસી છવાર વખાણુતો. ૧૦. દોઢ માસી ખેવાર કર્યાં તો, ભં માસખમણુ કર્યાં ખાર તો; બહોતેર માસ ખમણુ કર્યાં તો, ભં છકું બસે' ઓગણુત્રીશ સાર તો. ૧૧. ખાર વરસમાં પારણુ તો, ભં ત્રણસે ને ઓગણુ પચાચ તો; નિદ્રા બેઘડીની કરી તો, ભં બેઠા નહીં ખાર ૨૨સ તો. ૧૨. કરમ ખપાવી કેવલ લહું તો, ભં ત્રિગડે પરપદા ખાર તો; ગણુધર પદની થાપના તો, ભં જગ હુઓ જયજયકાર તો. ૧૩. ગણુધર વર અચ્ચાર હુઆ તો, ભં ચૌદ સહસ સાધુ સુખકાર તો; છત્રીસ સહસ સાધવી હુઈ તો, ભં શીચલ રથણુ લંદાર તો. ૧૪. એક લાખ ઓગણુસાઠ હજાર કદ્યા તો, ભં આવક સમકિત ધાર તો; ત્રણ લાખ અઠાર હજાર આવિકા તો, ભં એ કદ્યો વીર પરિવાર તો. ૧૫. પ્રાણુ માત પિતા હુઆ તો, ભં એકલ્યાં સુકિત મોહાર તો; સુપુત્ર આવો જમ કદ્યો તો, ભં સેવકની કરો સાર તો. ૧૬. ત્રીશ વરસ ગૃહવાસ વસ્યા તો, ભં ખાર વરસ છદ્ધસ્ય તો; ત્રીશ વર્ષ કેવલ ધયું તો, ભં બહોતેર વરસ સમસ્ત તો. ૧૭. એણીપરે પાલી આઉણુ તો, ભં દિન દીવાલી જેહ તો; મહાનંદ પદવી પામીઆ તો, ભં સમરું હું નિલ્ય નેહ તો. ૧૮. સંવત સોલ બાસઠ વર્ષે' તો, ભં વિજયા દશમી ઉદાર તો; લાલ વિજય ભકતે કહે તો, ભં વીરજિન ભવજલ તાર તો. ૧૯.

લાલ છઠી

ફેમરણુ મુખ સંપદ મિલે, ફેલે મનોરથ કોડણ; શંગ વિયોગ સવિ ટલે, ન હોય

અં ૧૦. શુભા નયરીયે દ્વિજ થયો, પૂરવ લાખ બહોનેર સારણ; હુઓ ત્રિદંડી છકે ભયે, સાતમે સોહમ અવતારણ. અં ૧૧. અગ્નિદ્યોત આઠમે ભવ, સાઠ લાખ પૂરવ આયણ; ત્રિદંડી થઈ વિચરે વલી. નવમે ધ્યાને ભયણ. અં ૧૨. અગ્નિભૂતિ દશમે ભવે, મંદિરપુરે દ્વિજ હોયણ; લાખ છપત્ર પૂરવ આઉણુ, ત્રિદંડી થઈ મરે સોયણ. અં ૧૩. અગ્નિરમે ભવે તે થયો, સનત કુમારે દેવણ; નયરી પ્રવેતંળીયે અવતર્યો, ખારમે ભવે દ્વિજ હેવણ. અં ૧૪. ચુમાલીશ લાખ પૂરવ આઉણુ, ભારદ્વાજ જસ નામણ; ત્રિદંડી થઈ વિચરે વળી, મહા ઇંદ્ર તેરમે ભવે ઠામણ. અં ૧૫. રાજગૃહી નયરી ભવ ચૌદમે, થાવર બ્રાહ્મણ દાખણ; ચોત્રીશ લાખ પૂરવ આઉણો, ત્રિદંડીલિંગ તે લાખણ. અં ૧૬. અમર થયો ભવ પત્તરમે પાંચમે દેવલોકે દેવણ; સંસાર ભચ્યો ભવ સોહમે, વિશ્વભૂતિ ક્ષત્રિય દેવણ. અં ૧૭.

હાલ ત્રીણ

વિશ્વભૂતિ ધારણીનો ખેટો, ભુજળળ કુલ સમૂહ સમેટો; સંભૂતિ શુરને તેણે ભેટ્યો. ૧. સહસ્ર વરસ તિહાં ચારિત્ર પાલી, લહી દીક્ષા આત્મ અનુભાલી; તપ કરી કાયા ગાલી. ૨. એક દિન ગાય ધસી સિંગાલી, પડ્યો ભૂમિ તસ ભાઈયે ભાલી; તેહશું બલ સંભાલી. ૩. ગરવે રીસ ચલી વિકરાલી, સિંગ ધરી આકાશે ઉછાલી; તસ બલ શંક ટાલી. ૪. તિહાં અનશન નિયાલું કીધું, તપ વેચી બલ માગી લીધું; અધા પ્રયાલું કીધું. ૫. સત્તરમે ભવે શુકે સુરવર, ચવી અવતરીઓ તિહાં પોતનપુર; પ્રજપતિ મુગાવતી કુવર. ૬. ચોરાશી લાખ વરસનું આયો, સાત સુપન સુચિત સુત ભયો; ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ ગાયો. ૭. ઓગણીસમે ભવે સાતમી નરકે, તેત્રીશ સાગર આયુ અલ ગે; ભોગવોઈ તનુ સગે. ૮. વીશમે ભવે સિંહુ દિસા કરતો, એકવીશમે ચોથી નરકે કરતો; વચ્ચે વચ્ચે ધણુ ભવ ભમતો. ૯. બાવીશમે ભવે સરસ સલાવી, સુખ ભોગવતા જશ ગવરાવી; પુન્યે શુભમતિ આવી. ૧૦. ત્રેવીશમે ભવે મૂખપુરી સુખે, ધનજય ધારણીની કૂખે; નર અવતરીઓ સુખે ૧૧. ચક્રવર્તિની પદવી લાધી, પોટિલાચાચ' શું મતિ બાંધી; શુભમતિ કિરિઆ સાધી. ૧૨. ઠેડી વરસ દીક્ષાનો બણુ, લાખ ચોરાશી પૂરવ પ્રણામ; આઉણુ પૂરું બણુ. ૧૩. ચોવીશમે ભવે શુકે સુરવર, સુખ ભોગવિઆ સાગર સત્તર; તિહાંથી ચવીઓ અમર. ૧૪.

હાલ ચોથી

આ ભરતે છત્રિકા પુરી, જિતશત્રુ વિજય નાર; મેરે લાલં પચવીસમે ભવે ઉપનો, નંદન નામ ઉદાર. મેરે લાલં તીથંકર પદ બાંધીઓ. ૧. લઈ દીક્ષા સુવિચાર, મેરે લાલ; વીશ સ્થાનક તપ આચયુ, હુઓ તિહાં જય જયકાર મેરે લાલં તીથં ૨. રાજ તણ દીક્ષા લીધે, પોટિલાચાચ' પાસ; મેરે લાલં માસ ખમણ પારણું કરે, અભિશંકવંત ઉદાસ. મેરે લાલં તીથં ૩. લાખ વરસ જમ તપ કર્યો, આલસ નહીં અલગાર; મેરે લાલં પરિગલ પુણ્ય પોતે કયું, નિકમ્યું જિનપદ સાર. મેરે લાલં તીથં ૪. માસ ખમણ સંખ્યા કહું, લાખ અગ્યાર એ'શી સહસ; મેરે લાલં છસે પિરનાલીશ ઉપરે, પંચ દિન વૃદ્ધિ કરેસ. મેરે લાલં તીથં ૫ પચવીશ લાખ વપ' આઉણુ,

વસે છે, મણિ હરે વિષ તત્કાલ; પર્વત ધર ચલ વાયરો છે, ઊર્ધ્વ અગ્નિની બલ. સું ૬. મન્થ તુંબ જલમાં તરે છે, ખૂડે કાગ પહાણ; પંખી બત ગયણે ફિરે છે, ઇંચિ પરે સયલ વિજાણ. સું ૭. વાયુ સુંકથી ઉપશમે છે, હરડે કરે વિરેચ; સીંઝે નહીં કણ કાંગડું છે, શકિત સ્વભાવ અનેક. સું ૮. દેશ વિશેષે કાષ્ટનું છે, ભૂંચમાં થાય પાહાણ; શંખ અસ્થિનો નીપજે છે, ક્ષેત્રસ્વભાવ પ્રમાણ. સું ૯. રવિ તાતો શશિ શીત-લોછ, ભંચાદિકે બહુ ભાવ; છયો દ્રવ્ય આપ આપણા છે, ન તજે કૈય સ્વભાવ. સું ૧૦.

ઢાલ ત્રીજી-૩. ભાવિ સમવાય કારણ; નિયતિવાદી મત.

કાલ કિયું કરે બાપડો છે, વસ્તુ સ્વભાવ અકલ્પ; જો નવિ હોયે ભવિતવ્યતા છે, તો કિમ સીંઝે કલ્પ રે; પ્રાણી મ કરો મન જંગલ, ભાવિ ભાવ નિહાલ રે. પ્રાં ૧. જલનિધિ તરે જંગલ ફરે છે, કોઠ જતન કરે કૈય; અણુભાવી હોવે નહીં છે, ભાવિ હોય તે હોય રે. પ્રાં ૨. આજે મોર વસંતમાં છે, ઠાળે ઠાળે કેઈ લાખ; કેઈ ખર્ચાં કેઈ ખાખટી છે, કેઈ આંખાં કેઈ સાખ રે. પ્રાં ૩. વાણિજ્ય જિમ ભવિતવ્યતા છે, જિણ જિણ દિસિ ઊભય; પરવશ મન માંણસ તણું છે, તૂણ જિમ પૂંઠે ધાય રે. પ્રાં ૪. નિયત વસે વણ ચિંતવ્યું છે, આવી મલે તત્કાલ; વરસાં ચોનું ચિંતવ્યું છે, નિયતિ કરે વિસરાલ રે. પ્રાં ૫. બ્રહ્મદત્ત ચક્રીતણા છે, નયણ હણે ગોવાલ; હોય સહસ્ર જસ દેવતા છે, દેહ તણા રખવાલ રે. પ્રાં ૬. કોકૂહો કૈયલ કરે છે, કિમ સખી શકે પ્રાણ; આહેડી શરતા કીયો છે, ઉપર ભમે સીંચાણ રે. પ્રાં ૭. આહેડી નાળે ઠસ્યો છે, બાણ લાગ્યો સીંચાણ; કોકૂહો-ઉડી ગયો છે, ભુગ્યો ભુગ્યો નિયત પ્રમાણ રે. પ્રાં ૮. શસ્ત્ર હણ્યાં સંશ્રા-મમાં છે, રાને પહયા છવાંત; મંદિરમાંથી માનવી છે, રાખ્યાહી ન રહંત રે. પ્રાં ૯.

ઢાલ ચોથી-૪. પૂર્વકૃત કમ સમવાય કારણ; કમવાદી મત.

કાલ સ્વભાવનિયત મનિકૂડી, કમ કરે તે થાય; કમે નરય તિસ્ય નર મુરગતિ છે, છવાંતરે ભય. ચેતન ચેતયેરે, કમ સમે નહીં-કોઈ ચેતન ૧. કમે રામ વસ્યા વનવાસે, સીતા પામે આલ; કમે લકષ્મણે રાવણનું, રાજ થયું વિશરાલ. ચેં ૨. કમે કીડી કમે કુજર, કમે નર શુણ્વત; કમે રામ સોગ દુઃખ પીડિત, જન્મ ભય વિલવંત. ચેં ૩. કમે વરસ લગે રિસહેસર, ઉઠક ન પામે અન્ન; કમે વીરને ભુગ્યો યોગમાંરે ખીલા રાખ્યા કલ્પ ચેં ૪. કમે એક મુખપાલે બેસે, સેવક સેવે પાય; એક હય ગય રથ ચઢ્યા ચતુર નર, એક આગલ ઉભાય. ચેં ૫. ઉદમ માની અંધ તણી પરે, જમ હોંડે હાહુતો; કરમ બલે તે લહે સકલ ફલ, મુખ ભર સેજે મુતો રે. ચેં ૬. ઉઠર એકે કીધો ઉદમ, કરડીયો કરકોલે; માંહે વણા દિવસનો ભૂખ્યો, નાગ રહ્યો દુઃખ ઠોલે રે. ચેં ૭. વિવર કરી મૂષક તસ મુખમાં, દિયે આપણો દેહ; માર્ગ લહી વન નાગ પધાર્યા, કમ મમ ભુગ્યો એહા ચેં ૮.

ઢાલ પાંચમી-૫. ઉદમ સમવાય કારણ; ઉદમવાદી મત.

હવે ઉદમવાદી ભણે જો, જો ચારે અસમથ લો; સકલ પદારથ સાધવા જો, એક ઉદમ સમજશે તો. ૧. ઉદમ કરતાં, મોનકીએ, શું નવિ સીંઝે મન તો, કમે

શરીરે કોઢી. આં ૧. આદ્રીઆણા પુર મંડણો, ખંડણો પાપનો પૂરો; જે ભવિયણ સેવા કરે, સુખ પામે તે ભરપૂરો. આં ૨. મૂરત મોહન વેલડી, દીઠે અતિ આણુંદો; સિંહાસણે બેઠો સોહે સદા, ગગને જીરો રવિચંદો. આં ૩. પ્રતિમા એ લહીએ સદા, પ્રભુનું બેડી હાથ; ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી, માગું મુકિતનો સાથ. આં ૪. શ્રાવક અતિ ઉદમ કરી, કીધો જિન પ્રાસાદો; કાઢ્યું પાપ ઠેલી કરી, પુણ્યે જગ જસવાદો. આં ૫.

કળશ-શ્રી વીર પાટ પરંપરાગત, શ્રી આણુંદ વિમલ સૂરીશ્વર, શ્રી વિજયદાન સૂરિતાસ પાટે, શ્રી હીરવિજય સૂરિગણધર; શ્રી વિજયસેન સૂરિતાસ પાટે, શ્રી વિજય દેવસૂરિ હિતકર, કલ્યાણ વિજય ઉવજાગ્ય પંકિત શ્રી શુભ વિજય શિષ્ય જયકર. ૧.

૨૪ શ્રી વિનયવિજયજી કૃત શ્રી વીરજિનનું પાંચ સમવાય કારણનું સ્તવન.

(દોહા) સિદ્ધારથ મુત વંદીએ, જગદીપક જિનરાજ, વસ્તુતત્ત્વ સર્વિ જાણીએ, જસ આગમથી આજ. ૧. સ્યાદ્વાદથી સંપન્ને, સકલ વસ્તુ વિખ્યાત; સમભંગ રચના વિના, અંધ ન બેસે વાત. ૨. વાદ વદે નય જૂજુઆ, આપ આપણે કામ; પૂરણ વસ્તુ વિચારતાં, કોઈ ન આવે કામ. ૩. અંધ પુરુષે જોઈ ગજ, ગ્રહી અવયવ અઠેક; દૃષ્ટિ-વંત લહે પૂણું ગજ, અવયવ મેલી અનેક. ૪. સંગતિ સકલ નયે કરી, જુગતિ યોગ શુદ્ધ બોધ; ધન્ય જિનશાસન જગ જયો, જિહાં નહીં કશે વિરોધ. ૫

દોહા પહેલી-૧. કળ સમવાય કારણ; કળવાદીનો મત.

શ્રી જિન શાસન જગ જયકારી, સ્યાદ્વાદ શુદ્ધ રૂપ રે; નય એકાંત મિથ્યાત્વ નિવારણ, અકલ અભંગ અનૂપ રે. શ્રીં ૧. કોઈ કહે એક કાલતણે વશ, સકલ જગ-તગતિ હોય રે; કાલે ઉપજે કાલે વિણ્યે, અવર ન કારણ કોય રે. શ્રીં ૨. કાલે ગભાં ધરે જગ વનિતા, કાલે જન્મે પૂત રે; કાલે બાલે કાલે ચાલે, કાલે જાલે ધર સૂત રે. શ્રીં ૩. કાલે દૂધ થકી દહીં થાયે, કાલે ફલ પરિપાક રે; વિવિધ પદારથ કાલે ઉપજે, કાલે સહુ થાયે ખાક રે. શ્રીં ૪. જિન ચોવીશે બારે ચક્રવર્તી, વાસુદેવ બલદેવ રે; અલે કવલિત કોઈ ન દીસે, જસ કરતા સુર સેવ રે. શ્રીં ૫. ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી આરા, છએ જુઈ જુઈ ભાત રે; પટઝટુ કાલ વિશેષ વિચારે, ભિન્ન ભિન્ન દિન રાત રે. શ્રીં ૬. કાલે બાલ વિલાસ મનોહર, યૌવન કાલા કેશ રે; વૃદ્ધ પણ વલી પલી વપું અતિ દુખંદ, શક્તિ નહીં લવલેશ. શ્રીં ૭.

દોહા બીજી-૨. સ્વભાવ સમવાય કારણ; સ્વભાવવાદી મત.

તવ સ્વભાવવાદી વદે જી, કાલ કિર્યું કરે રંગ; વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે જી, વિણ્યે સે-તિમજ નિઃશંક; સુવિવેક વિચારી જૂઓ જૂઓ વસ્તુ સ્વભાવ. ૧. છતે યોગ જોગન-વંતીજી, વાંઝણી ન જણે બાલ; મૂછ નહીં મહિલા મુખે જી, કરતલ ઉગે ન વાલ. સું ૨. વિણ્ય સ્વભાવ નવિ નીપજે જી, કેમ પદારથ કોય; અંગ ન બાળે લોંગડે જી, વાગ વસંતે જોય. સું ૩. મોરપિંચ કુણ ચીતરે જી, કુણ કરે અંધા રંગ; અંગ વિવિધ સર્વિ જીવનાજી, હુંકર નયન કુરંગ. સું ૪. કાંટા મોર બજીલનાં જી, કોણે અણીયાલ કીધ; દુષ્કરંગ શુણ જૂજુઆ જી, તરે દૂધ દૂધ પ્રસિદ્ધ સુઠ ૫. વિવેક મહતક નિલ-

શુદ્ધ વૈશાખ દશમે કેવલી રે, ચઠ્ઠવિહ સંઘ આધાર. વાટહીં ૪. સમવસરણુ. ચિહ્નાસન
એસીને રે, પ્રભુ કરશે બ્યાખ્યાન; આતમ ધર્મ સુણી તે અવસરે રે, ધરતો પ્રભુ શુણુ
ધ્યાન. વાટહીં ૫. સંમુખ ત્રિપદી પામી ગણધરા, રચશે દ્વાદશ અંગ; તે વેળા હું
પ્રભુ ચરણે રહું રે, જિન ધર્મે દહ રંગ. વાટહીં ૬. દિવાળી દિન-શિવપદ પામશે રે,
શુદ્ધાતમ મકરંદ; દેવચન્દ્ર સાહેબની સેવનારે, કરતાં પરમાનંદ. વાટહીં ૭.

૨૮ શ્રી જિનપંચક સ્તવન.

પંચ પરમેશ્વરા પરમ અલ્લેસરા, વિશ્વ વાલેસરા વિશ્વબાપી; ભક્તિવત્સલ પ્રભુ
ભક્તજન ઉદ્ધરી, મુક્તિ પદ જે વર્ષા કર્મ કાપી. પંચ ૧. વૃષભ અંકિત પ્રભુ રૂપભ
જિન વંદિયે, નાભિ મરુદેવીનો નંદ નીકો; ભરતને પ્રાણીના તાત ભુવનાંતળે, મોહ
મદ ગંજણો મુક્તિ ટીકો. પંચ ૨. શાંતિ પદ આપવા શાંતિ પદ થાપવા, અદ્ભુત
કાંતિ પ્રભુ શાંતિ સાચો; મુઝાંક પારાપત રથેનથી ઉદ્ધરી, જગતપતિ જે થયો જગત
ભયો. પંચ ૩. નેમી બાવીશમા શંખ લંછન નમુ, સમુદ્રવિજય અંગજ અનંગ છતી;
રાજ કન્યા તણ સાધુ મારગ ભણ, છત જેણે કરી જગ વીઢીતી. પંચ ૪. પાસ
જિનરાજ અશ્વેન કુલ ઉપનો, જનની વામા તણો જેહ ભયો; આજ ખેટકપુરે કાજ
સિદ્ધાં સવે, ભીંહ ભંજન પ્રભુ જે કહાયો. પંચ ૫. વીર મહાવીર સર્વ વીર શિરો-
મણી, રણવટ મોહભટ માન મોડી; મુક્તિ ગદ આસીઓ જગત ઉપાસીઓ, તેહ નિત્ય
વંદીયે હાથ ભેડી. પંચ ૬. માત ને તાત અવહાત એ જિન તણાં, ગામને ગોત્ર પ્રભુ
નામ શુણતાં; ઉદય વાચક વડે ઉદય પદ પામીયે, ભાવે જિનરાજની કીર્તિ ભણતાં. પંચ ૭.

૨૯ શ્રી પરમાત્મા સ્તવનો.

સકલ સમતા સુરભતાનો, પુંહી અનુપમ કંદ રે; પુંહી કૃપારસ કનકકુલો, પુંહી
છણુંદ મુણીંદ રે. ૧. પ્રભુ પુંહી પુંહી પુંહી પુંહી, પુંહી ધરતા ધ્યાન રે; તુજ સ્વરૂપી
જે થયા, તેણે લલ્લું તાહરું તાન રે. પ્રભુ ૨. પુંહી અલ્લગે ભવ થકી પણ, ભવિક તાહરે
નામ રે; પાર ભવનો તેહ પામે, એહ અચિરજ ઠામ રે. પ્રભુ ૩. જન્મ પાવન આજ
માહરો, નિરખીઓ તુજ નૂર રે; ભવો ભવ અનુમેહનાજે, હુઓ આપ હંભુર રે. પ્રભુ
૪. એહ માહરો અખય આતમ, અસંખ્યાત પ્રદેશ રે; તાહરા શુણુ છે અનંતા, કીમ
કં તાસ નિવેશ રે. પ્રભુ ૫. એક એક પ્રદેશ તાહ રે, શુણુ અનંતનો વાસ રે; એમ
કરી તુજ સહજ મીલતાં, હુઓ જ્ઞાન પ્રકાશ રે. પ્રભુ ૬. ધ્યાન ધ્યાતા ધ્યેય એકી, ભાવ
હોરે એમ રે; એમ કરતાં સેવ્ય સેવક, ભાવ પ્રગટે હોમ રે. પ્રભુ ૭. શુદ્ધ સેવા તાહરી
ભે, હોય અચલ સ્વભાવ રે; જ્ઞાનવમલ સૂર્યક પ્રભુતા, હોયે મુજસ જમાવરે. પ્રભુ ૮.

શ્રી અહંન સ્વામી મેરા, સહુ નાહિ ભુલના રે; તુમે પૂજે ભવિ મનરંગે, ભલ
તુમે પૂજે ભવિ મન રંગે. ભવ ભય હી. મીટાના, શ્રી અહંન સ્વામી મેરા. ૧. ભવ
જીને પર તપ કષ્ટકે, સેવે નિહીના રે; જિન નામ કરમ શુભ ખાંખી, હુવે ત્રિભુવન રાજા.

રચણાચર તરીઓ, લીધું લંકા રાજ તો ૨. કમં નિયત તે અનુસરે એ, જેહમાં શક્તિ ન હોય તો; દેહલ વાઘ મુખે પાંખીયા એ, પિઉ પેસંતા ભેય તો. ૩. વિષુ ઉદમ કિમ નીકલે એ, તિલમાંહેથી તેલ તો; ઉદમથી ઉંચી ચઢે એ, ભુઓ એકેદ્રિય વેલ તો. ૪. ઉદમ કરતાં એક સમે એ, જેહ નવિ સીજે કાજ તો; તે ફરી ઉદમથી હુવે એ, જો નવિ આવે વાજ તો. ૫. ઉદમ કરી યોયાં વિનાએ, નવિ રંધાયે અન્ન તો; આવી ન પડે કાળીઓ એ, મુખમાં પાખે જતન તો. ૬. કમં મુત ઉદમ પિતાએ, ઉદમે કીધાં કમં તો; ઉદમથી ફરે ટલે એ, ભુઓ કમંનો મમં તો. ૭. દુઃપ્રહારી હુલ્યા કરી એ, કીધાં પાપ અનંત તો; ઉદમથી પટ માચમાં એ, આપ થયા અરિહંત તો. ૮. ટીપે ટીપે સર ભરે એ, કાંકરે કાંકરે પાલ તો, ગિરિ જેહવા ગઢ નીપજે એ, ઉદમ શક્તિ નિહાલ તો. ૯. ઉદમથી જલ બિંદુઓ એ, કરે પાષાણમાં કામ તો; ઉદમથી વિદ્યા લણે એ, ઉદમ જોડે કામ તો. ૧૦.

ઢાલ છઠ્ઠી-૬, સ્યાદ્રાહ મતે પૂર્વોક્ત એકાંતવાદીઓનું સમાધાન.

એ પાંચે નયવાહ કરતાં, શ્રી જિન ચરણે આવે; અમિય સરસ જિન વાણી મુણીને, આનંદ અંગ ન માવે રે; પ્રાણી ! સમકિત મતિ મન આણો, નય એકાંત મ તાણો રે, પ્રાણી ! તે મિથ્યામતિ જણો રે પ્રાણી. સં ૧. એ પાંચે સમુદાય મિથ્યા વિષુ, કાઠ કાજ ન સીજે; અંગુલિ યોગે કર તણી પરે, જે ખૂંજે તે રીજે રે પ્રાણી. સં ૨. આશ્રહ આણી કાઠ એકને, એહમા દીજે વહાઈ; પણ સેના મળી સકલ : રણાંગણ, છતે મુલત લહાઈ રે પ્રાણી સં ૩. તંતુ સ્વભાવે પટ ઉપજાવે, કાલ કમેરે વણાએ; ભવિતબ્યતા હોય તો નિપજે, નહીં તો વિઘન ઘણાએ રે, પ્રાણી. ૪. તંતુવાય ઉદમ ભોક્ષાદિક, ભાગ્ય સકલ સહકારી; ઈમ પાંચે મલી સકલ પદારથ, ઉત્પત્તિ ભુઓ વિચારી રે પ્રાણી. સં ૫. નિયતિવશે હલુ કરમે થઈને, નિગોદ થકી નિકલીયો; પુણ્યે મનુજ ભવાદિક પામી, સદ્ગુરુને જઈ મલિયો રે પ્રાણી. સં ૬. ભવસ્થિતિને પરિપાક થયો તવ, પડિત વીચં ઉલ્લસિઓ; ભવ્ય સ્વભાવે શિવગતિ પામી, શિવપુર જઈને વસીઓ રે પ્રાણી. સં ૭. વધંમાન જિન ઇલિ-પરે વિનયે; શાસન નાયક ગાયો; સંઘ સકલ મુખ હોયે જેહથી, સ્યાદ્રાહ રસ પાયો રે પ્રાણી. સં ૮.

કળાશ : ઇમ ધર્મનાયક મુકિત હાયક, વીર જિણવર સંશુષ્યો; સય સત્તર અવત વન્હિ લોચન, વર્ષ હર્ષ ધરી ઘણો; શ્રી વિજય દેવ સૂરીક પટધર, શ્રી વિજય-પ્રભ મુલિંહ એ; શ્રી કીર્તિવિજય વાયક શિખ ઇલિ પડે, વિનય કહે આનંદ એ. ૯.

૨૭ શ્રી પદ્મનાભ જિન સ્તવન.

[આવતી ઓવીસીના પ્રથમ તીથંકર]

વાટડી વિલોકુ રે, ભાવિ જિન તણી રે, પદ્મનાભ જમુનામુદ્રપ્રમ દોષી રે ભરત કૃપા કરુ રે, ઉપશમ અમૃત ધામ. વાટડી ૧. વીર નિમિત્તે મેણિકને ભવે રે, તુમે આંધુ જિન નામ; કદ્યાણુક અતિશય ઉપગારવારે, વીર-સર્માન સ્વભાવ, વાટડી ૨. શુદ્ધ અપાદ છઠીને દિને રે, ઉપજશે જગનાથ; ચૈત્ર ધવલ તેરશ પ્રભુ જનમશે રે; થાયે મેઝ સનાથ. વાટડી ૩. આગસર વલી દશપ્રી કીકા થલી રે, પત્રોય ચરણ ઉદાર;

૫ પ્રભુ પ્રવેશ રાગ. (રાગ-સામેરી)

મેરે પ્રભુ સું, પ્રગટયો પૂરન રાગ. (ટેક) જિન ગુણ ચંદ કિરન સું ઉમગ્યો, સહજ સમુદ્ર અથાગ-મેરે ૦ ૧. ધ્યાતા ધ્યેય ભયે દોઈ એકહું, મિત્રો લોકો ભાગ; કુલ વિહારી છલે જળ સરિતાં, તખ નહિ રહત તસગ-મેરે ૦ ૨. પૂરન મન પૂરન સખ દીસે, નહિ હુવિધાકો ભાગ; પાણિ ચલત પનહી ભે પહિરે, તસ નવિ કંટક ભાગ-મેરે ૦ ૩. ભયો પ્રેમ લોકોત્તર ભૂકો, લોકખંધનકો તાગ; કહો કોઈ કહુ હમતો ન રહે, છુટી એક વીતરાગ-મેરે ૦ ૪. વાસવ હૈ સુખ દિલકું, ભૈસો સુરતક ખાગ; ચોર વાસના લગે ન તાકો, જસ કહે તું વરભાગ-મેરે ૦ ૫.

૬

મનમાં આવજો રે નાથ ! હું થયો આજ સનાથ-મન ૦ જય જિનેશ નિરંજણો, ભંજણો ભવદુઃખ રાથ; રંજણો સવિ ભવિ ચિત્તને, મંજણો પાપનો પાથ-મનમાં ૦ ૧. આદિ બ્રહ્મ અનુપમ તું, અબ્રહ્મ કીધાં દૂર; ભવબ્રમ સવિ ભાંછ ગયા, તુંદિ ચિદાનંદ સનૂર મનમાં ૦ ૨. વીતરાગ ભાવ ન આવહી, જિહાં લગી મુજને દેવ; તિહાં લગે તુમ પદ કમલની, સેવના રહેજો એ ટેવ-મનમાં ૦ ૩. યદ્યપિ તુમે અતુલ ખલી, યશવાદ એમ કહેવાય; પણ કબજે આવ્યા મુજ મને, તે સહજથી ન જવાય-મનમાં ૦ ૪ મન મનાવ્યા વિષ્ણુ માહુક, કેમ ખંધનથી છુટાય ? મનવાંછિત દેતાં થકાં કાંઈ, પાલવડે ન ઝલાય-મનમાં ૦ ૫. હઠ ખાલનો હોય આકરો, તે લહો છો જિનરાજ ! ઝાઝું કહાવે શું હોવે, ગિરુઆ ગરીબનિવાજ-મનમાં ૦ ૬. જ્ઞાન વિમલ ગુણથી લહો, સવિ ભવિક મનના ભાવ; તો અક્ષય સુખ લીલા દીયો, જિમ હોવે સુજસ જમાવ-મન ૦ ૭.

૭ પ્રભુ-પ્રવચન. [રાગ:-વેલાવલ.]

પ્રભુ ! તેરો વચન સુન્યો, જળહીથે સુવિહાન. (ટેક) તળહીથે તરવ દાખ્યો. ચાખ્યો રસ ધ્યાન; ભાવના લીએ જગી, મારું કીધો સુધા-પાન. પ્રભુ તેરો ૦ ૧. અત ચિંતા જ્ઞાન સોતો, ખીર-નીરવાન; વિષય-તૃષ્ણા ખુઝાવે, સોહિ સાચો જ્ઞાન. પ્રભુ તેરો ૦ ૨. ગાયન હરન ત.તે, નાદે ધરે કન; તેસે હિં કરત મોહિ, સંત-ગુન-ધ્યાન. પ્રભુ તેરો ૦ ૩. પ્રાનતો અધિક સાંઈ, કેસે કહું પ્રાન ! પ્રાનથી અભિજ્ઞ દાખ્યો, પ્રત્યક્ષ પ્રમાન. પ્રભુ તેરો ૦ ૪. ભિજ ને અભિજ કહુ, સ્વાદાદે વાન; જસ કહે તુહે તુહે, તુહ જિન-ભાન. પ્રભુ તેરો ૦ ૫.

૮ પ્રભુને શરણે. [રાગ:-ધન્યાશ્રી અથવા ગુજરી]

જિન ! તેરે ચરન સ્પર્શન મહું. (ટેક) હૃદય-કમલમેં ધ્યાન ધરતહું,^૧ સિર તુજ તુજ આણુ વહું. જિન ! ૧. તુજ સમ જોલ્યો દેવ ખલકમેં, ચૈખ્યો નાંહિ કખહું,^૨ તેરે ગુનકી જપું જપમાલા, અહનિસિ પાપ કહું.^૩ જિન ! ૨. મેરે મનકી તુમ સખબનો,^૪ કયા મુખ ખહોત કહું ? કહે જસવિજય કરે, તુમ સાહિબ, જયું ભવ-દુઃખ ન લહું.^૫ જિન ! ૩

૧ ધરતુહે. ૧. પંચમો નાહિં કહું; ૨. પંચું નિજ પાપ કહું. ૩. દિલકી ખાત સખહી તું બને ૪. તિલ્લ-વેમ ૫ સહું.

શ્રીં ૨. જિનકે કલ્યાણુક દિવસે, નરકે સુહાના રે; ઉઘોત હુવે ત્રિભુવનમે, અતિશય
શુભ ગાના. શ્રીં ૩. પ્રભુ તીન જ્ઞાન હુંધ ઉપને, જગમે સુહાના રે; લહી દીક્ષા ભવિ જન
તારે, હુવે કેવલજ્ઞાના. શ્રીં ૪. મહા ગોપ સમ્ય નિર્ધામક, વહી મહા મહાના રે; એ ઉપમા
જિનકો છાને, તે ત્રિભુવન ભાના. શ્રીં ૫. પ્રાતિહારજ અઠ જસ શોભે, શુભ પાંત્રીસ
વાના રે; પ્રભુ ચોત્રીશ અતિશય ધારી, મહાનંદ ભરાના શ્રીં ૬. ભવિ અરિહંત
પદકો પૂજો. નિજ રૂપ સમાનારે, જિન આતમ ધ્યાને ધ્યાવે, તદ રૂપ મીલાના. શ્રીં ૭.

૩

ભવિ તુમે વંદો રે, અરિહા દેવ જિણંદા; શુભ ગણ કંદો રે, નમતાં
જાયે ભવ કંદા જય પરમેશ્વર જગદાનંદન, જય જગ વલ્લભનાથ; જય ત્રિભુવન
એક મંગલ રૂપી, જય તું શિવપુર સાથ. ભવિં ૧. જય ભોગીસર સેવિત પદ
તુજ, જય ઇંદ્રિય ગજ સિંહ; જય દ્વંજ્ય કંદરૂપંદ, જય તું અકલ અળીહ. ભવિં
૨. જય ભવિ કમલ વિકાશન દિનકર, જય સુરનર નત પાય; જય મન વંછિત પૂરણ
સુર ગવી, જય તું અમલ અપાય ભવિં ૩. જય પારંગત જય જય નિકલંદી, જય સ્થાદ્રાદ
સ્વરૂપ; જય શુભ રહિત શુભાકાર સ્નામિ, જય અશરીર અરૂપ. ભવિં ૪. જય પરિસહ
દેાને એ રાવણ, જય અજરામર દેવ; જય ભવ ભય ભંજન અવિનાશી, જય સુરતક
સમસેવ. ભવિં ૫. જય ગત રાગદ્વષ ગત વેદા, જય ગત રોગ ને શોગ; જય ગત માન
મત્સર રતિ અરતિ, જય ગત ભોગ વિભોગ. ભવિં ૬. જય સર્વજ્ઞ તથા સ્વવિદશી, જય
તું ચરણ અનંત; જય અપુનભાવિ જય જય નિરૂપમ, જય ભગવંત ભદંત. ભવિં
૭. જય તું અચલ અનંત અખંડ, જય અદ્ય અવિકાર; જય નિજ ભોગીને અયોગી,
જય તું માર્ગ દાતાર. ભવિં ૮. જય જગ બધવ જય જગ રક્ષક, જય નિરીહ નિઃસંગ;
જય શાશ્વત સુખ આબ્યાબાધક, જય નિજ આતમ રંગ ભવિં ૯. જય પૂર્ણાનંદ પર-
માતમ, જય ચિદ્ર અમૃત પાન; જય નિજ શુભકર્તા તહલોકતા, જય તુજ અકલ
કદાન, ભવિં ૧૦ જય શુભવંત અલપ સુજ છુદ્ધિ, જય જિનવર કિમ કહીએ; ઉત્તમ
શુભ ભે પદ્મવિજય કહે, પ્રગટે તો સવિ લહીયે. ભવિં ૧૧.

૪

આજ મારા પ્રભુજી ! સામું જુઓ સેવક કહીને યોદાવો રે, એટલે હું મનગમતું
પામ્યો રૂઢાં બાળ મનાવો, મારા સંઈ રે-૧. પાતતપાવન શરણાગતવત્સલ, એ જશ
જગમાં આવો રે; મનરે મનાવ્યા વિણ નહિ મૂકું, એહિજ મારો દાવો, માં આં ૨.
કમળે આવ્યા તે નહિ મૂકું, જિહાં લગે તુમ સમ આવો રે; ભે તુમ ધ્યાન વિના શિવ
લહીએ, તો તે દાવ બતાવો, માં આં ૩. મહાગોપ ને મહાનિર્ધામક, ઇણિ પરે બિહક
ધરાવો રે; તો શું આશ્રિતને ઉદ્ધરતાં, બહુ બહુ શું કહાવો ? માં આં ૪.
જ્ઞાનવિમલ શુરનો નિધિ મહિમા, મંગળ એહિ વધાવો રે, અચળ અલેહયણે અવ-
લંબી, અહો નિશ એહિ દિલ ધ્યાવું. માં આં ૫

૧૪ [રાગ-ધન્યાશી તથા દેવગંધાર]

પ્રભુ ! તેરો મોહન હો મુખ મટકો, નીરખી નીરખી અતિ હરખિત હોવે; અનુભવ મેરે ઘટકો-પ્રભુ ૦ ૧. સહજ સુભગતા સમતા કેરી, જોહિજ ચરણકો ચટકો, દરિસન જ્ઞાન અક્ષય શુભનિધિ તુમ, હીઓ પ્રેમે તસ કટકો-પ્રભુ ૦ ૨. શુદ્ધ સુવાસન સુરભિ સમી રે, મિથ્યામત-રજ ઝટકો; કંઠ પ્રપંચ ભેર જિમ નહોય, પટ કટકે મોહ નટકો-પ્રભુ ૦ ૩. ધમં સન્યાસ યોગ શિર પાગે, બંધન પય જય પટકો; દશન ચહે કમં નૃપતિ તું, કરત સદા રણ રટકો-પ્રભુ ૦ ૪. વીતરાગતા કિલમે ઉલ્લસત, નહીં અવર ખલ ખટકો; પૂરવસંચિત પાતક ભતકે, અમથી ફરે સટકો-પ્રભુ ૦ ૫. જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ-ધ્યાન પસાયે, ભવભવ ભાવ ! નવિભટકો; આઈ મીલે જ્યુ ઓકી ભાવે, શિવસુંદરીકો ભટકો-પ્રભુ ૦ ૬.

૧૫. ત્વમેવ શરણુ મમ [રાગ : કાફી]

તો બિન જોર ન બચુ. બિનંદ રાય ! તો (ટેક). મેં મેરામન નિશ્ચય કીનો, જોહમાં કહુ નહિ કાચુ. બિનંદ રાય ! તો ૦ ૧. તુમ ચરન-કમલ પર પંકજ-મન મેરો, અનુભવ રસ લાર ચાખુ; અંતરંગ અમૃત રસ ચાખો, જોહ વચન મન સાચુ, પ્રભુલ ! તો ૦ ૨. જસ પ્રભુ ધ્યાયો મહા રસ પાયો, અવર રસે નહિં રાચુ; અંતરંગ દરસ્યો દરશન તેરો, તુજ શુભ-રસ સંગ માચુ. પ્રભુલ ! તો ૦ ૩.

૧૬. [રાગ માલકોષ]

ક્યુંકર ભક્તિ કરું પ્રભુ ! તેરી-ક્યું ૦ કોષ લોભ મહ માન વિષય રસ, છાંત જોલ ન મેરી-ક્યું ૦ ૧. કમં નચાવે તિમ હી નાચત, માયા વશ નટ મેરી-ક્યું ૦ ૨. દષ્ટિ રાગ દહ બંધન બાંધ્યો, નિકચત ન લહી સેરી-ક્યું ૦ ૩ કરત પ્રશંસા સખ મિલ અપની, ધરનિહા અધિકેરી-ક્યું ૦ ૪. કહત માન બિન ભાવ ભક્તિ બિન, શયગતિ હોત ન તેરી-૫.

૩૦ શ્રી સિદ્ધ ભગવાનનું સ્તવન. (૧)

સિદ્ધ જગત શિરે શોભતા, રમતા આતમરામ; લક્ષ્મી લીલાની લેહેરમાં, મુખિયા છે શિવકામ. સિદ્ધની શોભા રે શી કહું ! ૧. મહાનંદ અમૃતપદ નમો, સિદ્ધિ કૈવલ્ય નામ; અપુનર્લવ પ્રલપદ વળી, અક્ષય મુખ વિશરમ. સિ ૦ ૨. સંશ્રેય નિઃશ્રેય અક્ષરા, દુઃખ સમસ્તની હાથ; નિવૃત્તિ અપવગ્નતા, મોક્ષ મુક્તિ નિર્વાણ સિ ૦ ૩ અચલ મહોદય પદ લહું, ભેતાં જગતના ઠાઠ; નિજ નિજ રૂપે રે જુગુપ્સા, વીત્યાં કમં તે આઠ. સિ ૦ ૪. અશુભલુપ અવગાહના, નામે વિકસે વદન, શ્રી શુભવીરને વંદતાં, રહિયે મુખમાં મગન. સિ ૦ ૫.

શ્રી સિદ્ધ શિલાનું સ્તવન (૨)

શ્રી ગૌતમ પૃચ્છા કરે. વિનય કરી શીશ નમાય હો પ્રભુલ; અવિચળ સ્થાનક મેં સુર્ય, કૃપા કરી મુજને બતાવો હો પ્રભુલ, શિવપુર નગર સોહામણું ૧. આઠ કરમ અળમાં કરી, સાચાં આતમકાજ હો પ્રભુલ; છૂટ્યાં સંસારના દુઃખ થકી, તેને રહેવાનું કોણ કામ હો પ્રભુલ. શિવપુર ૦ ૨. વીર કહે ઉદયં લોકમાં, સિદ્ધ શિલા તસ કામ હો ગૌતમ; સ્વર્ગ છવીસા ઉપરે, તેના બાર છે નામ હો ગૌતમ. શિવપુર ૦ ૩. જ્ઞાન પીસ્તાલીશ ભેજને, લાંબી પહેણી બે બાણ હો ગૌતમ; આઠ ભેજન બહી વચ્ચે,

૯ પ્રભુ દર્શનથી પરમાનંદ

આજ આનંદ ભયો પ્રભુકો દર્શન લલ્લો, રામ રામ સીતલ ભયો, પ્રભુ ચિત્ત આયે હે. આજ ૦ ૧. મન હું તે ધાર્યો તોહો, ચલકે આયો મન મોહો; ચરણ-કમલ તેરો, મનમે' ઠહરાયો હે. આજ ૦ ૨. અકલ અરૂપી તુંહી, અકલ અમૂરતિ ચોહી; નિરખ નિરખ તેરો, સુમતિશું મિલાયો હે. આજ ૦ ૩ સુમતિ સ્વરૂપ તેરો, રંગ ભયો એક અનેરો; વાઈ રંગ આત્મ પ્રદેશે, સુજસ રંગાયો હે આજ ૦ ૪.

૧૦ પ્રભુ મયતા

જ્ઞાનાદિક ગુણ તેરો, અનંત અપાર અનેરો; વાહી કીરત મુન મેરો, ચિત્ત હું જસ ગાયો હે જ્ઞાના ૦ ૧. તેરો આન તેરો ધ્યાન, તેરો નામ મેરો પ્રાણ; કારણ કારજ સિદ્ધો, ધ્યાતા ધ્યેય ઠહરાયો હે. જ્ઞાના ૦ ૨ છટ ગયો બ્રમ મેરો, દર્શન પાયો મે' તેરો; ચરણ-કમલ તેરો, સુજસ રંગાયો હે. જ્ઞાના ૦ ૩.

૧૧ પ્રભુ ગુણ ચિંતન

પ્રભુ તેરો શુન-જ્ઞાન, કરત મહા મુનિ ધ્યાન; સમરત આઠો જામ, હૃદયમે' સમાયો હે. પ્રભુ ! ૧. મન મંજન કરલાયો, સુદ સમકિત ઠહરાયો; વચન કાય સમ-જાયો, એસે પ્રભુકું ધ્યાયો હે. પ્રભુ ! ૨. ધ્યાયો સહી પાયો રસ, અનુભવ જાગ્યો જસ; મિટ ગયો બ્રમકો મસ, ધ્યાતા ધ્યેય સમાયો હે. પ્રભુ ! ૩. પ્રગટ ભયો પ્રકાશ,^૧ જ્ઞાનકો મહા ઉલ્લાસ; એસો મુનિરાજ-તાજ, જસ પ્રભુ છાયો હે. પ્રભુ ! ૪.

૧૨ પરમાત્મ સ્વરૂપ [રાગ-કાનડો]

એ પરમ પ્રદ્ધ પરમેશ્વર, પરમ આનંદમયિ સોહાયો; એ પરતાપકી સુખ સંપત્તી, બરની ન જાત મોપે, તા સુખ અલખ કહાયો. એ ૦ ૧. તા સુખ ગ્રહવેકું મુનિ-મન પ્રોજત, મન મંજન કર ધ્યાયો; મન મંજરી ભઈ, પ્રકુલ્લીત હસા લઈ, તા પર ભમર લોભાયો. એ ૦ ૨. ભમર અનુભવ ભયો, પ્રભુ-ગુણ-વાસ લલ્લો, ચરન કરન તેરો, અલખ લખાયો; એશી હશા હોત જબ, પરમ પુરૂષ તબ, એસી હશા પકરત^૧ પાસ પકાયો. એ ૦ ૩. તબ સુજસ ભયો, અંતરંગ આનંદ લલ્લો, રામ રામ સીતલ ભયો, પરમાત્મ પાયો; અકલ સ્વરૂપ ભૂપ; કોઈન પરખત અનૂપ;^૨ સુજસ પ્રભુ ચિત્ત આયો. એ ૦ ૪.

૧૩. શ્રી પરમાત્માનું સ્તવન [રાગ-વેલાઉવ]

મેરે સાહિબ તુમ્હ હિહો, જીવન આધારા; પાર ન આવે સમરતાં, તુમ્હ ઉપ-ગારા. મેરે ૦ ૧. ફર કરે હુઃખ વિશ્વકો, વરપતી જલધારા; તેસે તુમ હમકું ભયે, સમ-કીત હાતારા. મેરે ૦ ૨. તુમ્હ ગુણ સાયરમે' ભલે, હમ ભાવ કુચારા; અખય અખ કિત ગુણ ભયે, નહી લેદ વિચારા. મેરે ૦ ૩ હમ ગુણકું કંચન કરે, તુમ્હ ગુણ રસ તારા; સો કરું તાંબા હોધગા, લયા કંચન સારા. મેરે ૦ ૪. તુમ્હ અનંત કેતા કહું, ગુણ અનંત અપારા; જસ કહે સ્મરણ ભજનથે, તુમ્હ તારણહારા. મેરે ૦ ૫.

૩૨ શ્રી સહસ્રકૂટ (૧૦૨૪) જિન પ્રતિમા સ્તવન.

સહસ્રકૂટ જિન પ્રતિમા વહીયે, મન ધરી અધિક જગીસ વિવેકી; સુંદર મૂરતિ અંતિ સોહામણી, એકસહસ્રને ચોવીસ. વિં સહં (એ ટેક) ૧. અતીત અનાગત ને વર્તમાનની, ત્રણ ચોવીશી હો સાર વિવેકી; બોતેર જિનવર એકએક બેત્રમે, પ્રભુમીને વારંવાર, વિં સહં ૨. પાંચ ભરત વહી એરવત પાંચમે, સરખી રીત સમાજ વિવેકી; કશ ક્ષેત્રે થઇ થાયે સાતસે, ખીસ અધિક જિનરાજ. વિં સહં ૩. પંચવિદેહે જિનવર શેઠે સો (૧૬૦) ભિક્ષુક એહીજ ટેવ વિવેકી; જિન સમાન જિન પ્રતિમા ચોલખી, ભક્તી કીજે હો સેવ. વિં સહં ૪. પંચકલ્યાણક જિન ચોવીસના, ત્રીસાસો (૧૨૦) તેહીજ થાય વિવેકી તે કલ્યાણક વિધિ થુ સાચવી, લાભ અનંત કહાય. વિં સહં ૫. પંચ વિદેહે હો હમણાં વિહરતા, વીસ અઘે અરિહંત વિવેકી; શાશ્વતાજિન ઋષભાનન આદિદે ચાર (૪) અનાદિ અનંત. વિં સહં ૬. એકસહસ ચોવીસ જિનવર તણી, પ્રતિમા એકએ કામ વિવેકી; પૂજ કરતાં જનમ સફલ હોવે, સીએ વચ્છીત કામ. વિં સહં ૭. ત્રીનકાલ અઠાઇ દ્વીપમાં, કેવલનાથ પહાણુ વિવેકી; કલ્યાણક કરી પ્રભુ ઈહાં સામઠાં, લાભે ગુણમણી ખાણુ. વિં સહં ૮. સહસ્રકૂટ સિદ્ધાચલ જોપરે, તીમહિજ ધરણી વિહાર વિવેકી; તેથી અદ્ભુત એ છે સ્થાપના, પાટન નગર મજાર. વિં સહં ૯. તીથં સકલ વહી તીથં કર સહુ, એણે પૂજ તે પૂજય વિવેકી; એક જીવ્હાથી મહિમા એહનો, કિણ ભાતે કહેવાય. વિં સહં ૧૦. શ્રીમાલી કુલ દીપક જેતસી, શેઠ સુગુણ ભંડાર વિવેકી; તસ સુત શેઠ શિરમણિ તેજસી, પાટણ નગરમે કાતાર. વિં સહં ૧૧. તેણે એ ગિળ ભરાવ્યા ભાવશુ, સહસ અધિકા ચોવીસ વિવેકી, કીધી પ્રતિષ્ઠા પુનમગચ્છ ધરુ, ભાવપ્રભ સૂરીશ. વિં સહં ૧૨. સહસ જિનેસર વિધીશુ પૂજસે, દ્રવ્યભાવ શુચિ હોય વિવેકી; એ ભવ પરભવ પરમ સુખી હોવે, લહસમે નવનિધિ સોચ. વિં સહં ૧૩. જિનવર ભક્તિ કરે મનરંગશુ, ભવિજનની એ છે રીત વિવેકી; દીપચંદ્ર સમ શ્રી જિનરાજણ, દેવચંદ્રની એ પ્રીત. વિં સહં ૧૪.

૩૩ શ્રી ગિરનારજીનું સ્તવન [રાગ : માહરા વાલાજી-એ દેશી]

તોરણથી રથ ફેરી ચાલ્યા કંતરે પ્રીતમજી, આઠ ભવેની પ્રીતડી ત્રોડી તંત મહાસ પ્રીતમજી, નવમે ભવ પણ નેહ ન આણો સુજ રે, પ્રીં તો શે કારણુ એટલે આવવું તુજ, માં ૧. એક પોકાર સુણી તિયંચનો એમ રે, પ્રીં મહેા અખલા ચેતી પ્રભુજ કેમ; માં ૫૮ જીવના રખવાળમાં શિરદાર રે, પ્રીં તો કેમ વિલવતી સ્વામી મૂકો નારી. માં ૨. શિવ વધુ કેરું એહવું કેવું રુપ રે, પ્રીં સુજ મૂકીને ચિત્તમાં ધરી જિન શૂપ; માં જિનજી લિયે સહસાવનમાં જત ભાર રે, પ્રીં ઘાતી કરમ ખપાવીને નિરધાર માં ૩. કેવલ ઋદ્ધિ અનંતી પ્રકટ કીધ રે, પ્રીં જાણી રાણુલ એમ પ્રતિજ્ઞા લીધ; માં જે પ્રભુજીએ કીધું કરવું તેહ રે, પ્રીં એમ કહી જત ધર થઇ પ્રભુ પાસે જેહ. માં ૪. પ્રભુ પહેલાં નિજ ચોકચનું બેવા રૂપ રે, પ્રીં કેવલ જ્ઞાન લઇ થઈ સિદ્ધ સ્વરૂપ માં શિવ વધુ, વરીયા જિનવર ઉત્તમ નેમ રે, પ્રીં પદા કહે પ્રભુ રાખ્યો અવિચલ પ્રેમ માં ૫.

છે પાતળી અત્યંત વખાણી હો ગૌતમ. શિવપુરં ૪. અભુ'ન સોના મહિ દીપતી, ગઢારી મઢારી ને જાણુ હો ગૌતમ; ફટક તણી પરે નિમ'લી, સુવાળી અત્યંત વખાણી હો ગૌતમ. શિવપુરં ૫. શિલા ઓળંગી આવે ગયા, અધર રહ્યા છે બિરાજ હો ગૌતમ; અલોકથી જાણ અઢ્યાં, સાર્યા આતમકાજ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૬. છાં જનમ નહિ મરણ નહિ, નહિ જરા નહિ રોગ હો ગૌતમ; વૈર નહિ મિત્ર નહિ, નહિ સંજોગ નહિ વિજોગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૭. ભૂખ નહિ તૃષ્ણ નહિ, નહિ ક્ષય નહિ શોક હો ગૌતમ; ક્રમ નહિ કાયા નહિ, નહિ વિષય રસ ભોગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૮. શબ્દ રૂપ રસ ગંધ નહિ, નહિ દ્રવ્ય નહિ વેદ હો ગૌતમ; બોલે નહિ ચાલે નહિ, મૌન છાં નહિ ખેદ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૯. ગામ નગર એકે નહિ. નહિ વસ્તી નહિ ઉજ્જવલ હો ગૌતમ; કાળ સુકાળ વર્તે નહિ, નહિ રાતદિન તીથીવાર હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૦. રાજા નહિ પ્રજા નહિ, નહિ ઠાકોર નહિ દાસ હો ગૌતમ; મુક્તિમે' શુરુ ચેલા નહિ, નહિ લઘુ વચ્ચે તાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૧. અનોપમ સુખ ઝીલી રહ્યાં, અરૂપી જ્યોતિ પ્રકાશ હો ગૌતમ; સઘળાને સુખ સારીખા, સઘળાનો અવિચળ વાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૨. અનંતા વ મુક્તે ગયા, ફીર અનંતા જાય હો ગૌતમ; તોયે જન્મા રૂપે નહિ, જ્યોતિમે' જ્યોત સમાય હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૩. કેવલજ્ઞાન સહિત છે, કેવલ દર્શન પાસ હો ગૌતમ; ક્ષાયિક સમકિત દીપતાં, કદીય ન હોય ઉદાસ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૪. એ સિદ્ધ સ્વરૂપ કોઇ ઓળખે, પામે અવિચલ કામ હો ગૌતમ; શિવ રમણી વેગે વરે, પામે સુખ અથાગ હો ગૌતમ. શિવપુરં ૧૫.

૩૧ શ્રી જિનખિંબ સ્થાપન-સ્તવન કુર્મતિ લતા ઉન્મીલન સ્તવન

ભરતાદિકે ઉદ્ધારજ કીધો શત્રુ'જય મોઝાર, સોનાતણા જેણે દેરાં કરાવ્યાં, રત્ન-તણા બિંબ થાખ્યાં; હો કુર્મતિ ! કાં પ્રતિમા ઉઠાપી ? એ જિન વચ્ચને થાપી. હો કુર્મતિ ૧. વીર પછે બસે નેલું વરસે, સંપ્રતિ રાય સ્ખળણુ, સવા લાખ પ્રાસાદ કરાવ્યા, સવા કોઠ બિંબ થાખ્યાં. હો ૨. દ્રોપદીએ જિન પ્રતિમા પૂજી, સૂત્રમાં સાખ ઠરાણી, છંદે અંગે તે વીરે ભાજ્યુ', ગણધર પૂરે સાખી. હો ૩. સંવત નવસે'તાણું વરસે, વિમલ મંત્રીધર જેહ, આજુ તણાં જેણે દહેરાં કરાવ્યાં, બે હજાર બિંબ થાખ્યાં. હો ૪. સંવત અગીઆર નવાણું વરસે, રાજા કુમારપાલ, પાંચ હજાર પ્રાસાદ કરાવ્યાં, સાત હજાર બિંબ થાખ્યાં. હો ૫. સંવત બાર પંચાણું વરસે, વસ્તુપાલ તેજપાલ, પાંચ હજાર પ્રાસાદ કરાવ્યાં, અગીઆર હજાર બિંબ થાખ્યાં. હો ૬. સંવત બાર બેઠિતેર વરસે, સંઘવી ધન્નો જેહ, રાણકપુર જેણે દેરાં કરાવ્યાં, કોઠ નવાણું દ્રવ્ય ખરખ્યાં. હો ૭. સંવત તેર એકેતેર વરસે, સમરોશા રંગ શેઠ, ઉદ્ધાર પંદરમો શેત્રુ'જે કીધો, અગીઆર લાખ દ્રવ્ય ખરખ્યાં. હો ૮. સંવત સોલ છેતેર વરસે, બાદરશાહને વારે, ઉદ્ધાર સોલમો શેત્રુ'જે કીધો, કરમાશાહે જય લીધો. હો ૯. એ જિન પ્રતિમા જિનવરસરખી, પૂજે ત્રિવિધ તુમે પ્રાણી; જિન પ્રતિમામાં સંદેહ ન રાખો, વાચક જસની વાણી. હો ૧૦.

ભાવશું ગાન. નં ૫. નિજ લખે ગૌતમ ગુરુ માં કરવા આવ્યા તે જાત નં; જગ ચિંતામણિ તિહાં કયું માં તોપસજોધ વિજ્યાત. નં ૬. એ ગિર મહિમા મોટકો માં, તેણે ભવ પામે જે સિદ્ધ નં. જે નિજ લખે જિન નમે માં, પામે શાશ્વત રીત નં ૭. પદ્મવિજય કહે એહના માં કેતાં કરું વખાણ નં; વીરે સ્વમુખે વણુંયો માં, નમતાં કોહી કથ્યાણ નં ૮.

(૨) અષ્ટાપદ ગિરિયાત્રા કરનકુ, રાવણ પ્રતિહરિ આચા; પુષ્પક નામે વિમાને યેસી, મંદોદરી સુહાયા. શ્રીજિન પૂજા હો લાલ, સમકિત નિમંલ કીજે. નયણે નીરખી હો લાલ, નરભવ સદૈવો કીજે, દૈયડે હરખી હો લાલ, સમતા સંજ કરીજે. (એ આંકણી) ૧. ચઉ-મુખ ચઉગતિ હરણ પ્રાસાદે, ચઉવિશે જિન યેઠા; ચઉદિશિ સિંહાસન સમનાસા, પૂરવ-દિશિ હોય જિઠા. શ્રીં ૨. સંભવ આદે દક્ષિણ ચારે, પશ્ચિમ આઠ સુપાસા; ધર્મ આદિ ઉતર દિશિ બણો, એવં જિણ ચઉવીશા. શ્રીં ૩. યેઠા સિંહતણે આકારે, જિણહર ભરતે કીધા, રચણ જિંબ મૂરતિ થાપીને, જગ જશ વાદ પ્રસિદ્ધા. શ્રીં ૪. કરે મંદોદરી શાણી નાટક, રાવણ તોત બબલે; માહલ વીણા તાલ તંબૂરો, પગરવ ઠમઠમકાવે. શ્રીં ૫. ભક્તિ ભાવે એમ નાટક કરતાં, ત્રૂટી તંતી વિચાલે; સાંધી આપ નસા નિજ કરની, લણુ કલાશું તતલલે. શ્રીં ૬. દ્રવ્ય ભાવશું ભક્તિ ન ખંડી, તે અશ્વ પદ સાધ્યું; સમકિત સુરતરુ દલ પામીને, તીથંકર પદ બાંધ્યું. શ્રીં ૭. એણી પેરે ભવિજન જે જિન આગે, બહુ પરે ભાવના ભાવે; જ્ઞાનવિમલ ગુણ તેહના અહનિશ, મુરનર નાયક આવે. શ્રી. ૮.

૩૬ શ્રી સમેતશિખરના સ્તવનો.

સમેતશિખર જિન વંદિયે, મોટું તીરથ એહ રે; પાર પમાડે ભવ તણો, તીરથ કહીયે તેહ રે. સમેતં ૧. અભિવંદી સુમતિ જિણંદ લગે, સહસ્ર સુનિ પરિવાર રે; પદ્મ પ્રભુ શિવ સુખ વયાં, ત્રણસે અઠ અણગાર રે. સમેતં ૨. પાંચથે સુનિ પરિવાર શું, શ્રી સુખસ જિણંદ રે; ચંદ્રપ્રભ એવાંસ લગે, સાથે સહસ્ર સુણિંદ રે. સમેતં ૩. છ હબર સુનિરાજશું, વિમલ જનેશ્વર સીધા રે; સાત સહસ્રશું ચૌદમા, નિજ કાચં વર કીધા રે. સં ૪. એકસો આઠશું ધર્મંજી, નવસેં શું શાંતિનાથ રે; કુંથુ અર એક સહસ્રશું, સાથે શિવપુર સાથ રે. સં ૫. મહિલનાથ શત પાંચશું, સુનિ નમિ એક હબર રે; તેગ્રીસ સુનિ સુત પાસળ, વરિયા શિવસુખ સાર રે. સં ૬. સત્તાવીશ સહસ્ર ત્રણસે, ઉપરે ઓગણપચાસ રે; જિન પરિકર બીજા કેઈ, પામ્યા શિવપુર વાસ રે. સં ૭. એ વીસે જિન એણે ગિરે, સિદ્ધા અણસણ લેધ રે; પદ્મવિજય કહે પ્રભુ મીયે, પાસ શામલનું એઈ રે. સં ૮.

(૨) આજ સદૈવ દિન ઉગ્યો હો, શ્રી સરમેન શિખર ગિરિ ભેટીયો રે; કાંઈ બાબા પુણ્ય અંકુર, બૂલ અનાદિની ભાંગી હો; અળ બાગી સમકિત વાસના રે, કાંઈ પ્રગત્યો આનંદ પૂર. આજં ૧. વિષમ પહાડની ઝાડી હો, નદી આડી ઓલંધી ઘણી રે; કાંઈ ઓલંધ્યા બહુ દેશ, શ્રી ગિરિરાજને નિરખી હો; મન હરખી દુઃખડા વિસર્જા રે, કાંઈ પ્રગત્યો ભાવ લવશેષ આજં ૨. વીશ હુંકે ભગતે હો, વળી વીશે જિન પતિ રે; મેં સેઠ્યા ધરી બહુ

૩૪ શ્રી આણુજનું સ્તવન

આણુ અચલ રણિયામણા રે લો, દેલવાઠે મનોહાર સુખકારી રે; વાદલીયે જે સ્વર્ગ'થુ રે લો, દેઉલ દીપે ચાર બલીહારી રે, ભાવ ધરીને લેટીયે રે લો. ૧. બાર પાદશાહ વશ કીયા રે લો, વિમલ મંત્રીસર સાર સુઃ; તેણે પ્રાસાદ નિપાઈયો રે લો, રૂપમણ જગદાધાર બલીહારી રે આણુ અચલ રણિયામણા રે લો. ૨. તેહુ ચૈત્યમાં જિનવરુ રે લો, આઠશે ને છોતેર સુઃ; જેહુ દીઠે પ્રભુ સાંભરે રે લો, મોહું કર્યો જેણે જેર. બં આણુ ૩. દ્રવ્ય ભરી ધરતી મવી રે લો, લીધી દેઉલ કાજ સુઃ; ચૈત્ય તિહાં મહાવીયો રે લો, લેવા શિવપુર રાજ, બં આણુ ૪. પન્નરશે કારીગરા રે લો, દીવીધરા પ્રત્યેક સુઃ; નેમ મદ'ન કારક વળી રે, વસ્તુપાલ ઓ વિવેક. બં આણુ ૫. કોરણી ધોરણી તિહાં કરી રે લો, દીઠે બને તે વાત સુઃ; પણ નાંવ જાય સુખે કહી રે લો, સુર ગુરુ સમ વિખ્યાત બં આણુ ૬. ત્રણે વરસે નીપન્યો રે લો, તે પ્રસાદ ઉત્તમ સુઃ; બાર કોડી ત્રેપન લક્ષને રે લો, ખરન્યા દ્રવ્ય ઉછરંગ. બં આણુ ૭. દેરાણી જેઠાણીના ગોખલા રે લો, દેખતાં હુરખ તે યાય સુઃ; લાખ અંકાર ખરચીયા રે લો, ધન્ય ધન્ય એહની માય બં આણુ ૮. મૂલ નાયક નેમીશ્વરુ રે લો, જન્મ થકી પ્રદક્ષિણ સુઃ; નિજ સત્તા રમણી થાયો રે લો, ગુણ અનંત આધાર બં આણુ ૯. ચારસે ને અઠસઠ ભલા રે લો, જિનવર બિંબ વિશાલ સુઃ; આજ ભલે મેં લેટીયા રે લો, પાપ ગયા પાયાલ. બં આણુ ૧૦. રૂપલ ધાતુમયી દેહુ રે લો, એકસો પિસ્તાલીશ બિંબ સુઃ; ચૌમુખ ચૈત્ય જુહારીયે રે લો, મરુધરમાં જેમ અંબા બં આણુ ૧૧. બાતું કાઉસંગીયા તેહમાં રે લો, અગણ્યાત્રી જિનરાય સુઃ; અચલગઢે બહુ જિનવરા રે લો, વંદુ તેહના પાય. બં આણુ ૧૨. ધાતુમયી પરમેશ્વરા રે લો, અદ્ભૂત જાસ સ્વરૂપ સુઃ; ચૌમુખ મુખ્ય જિન વદતા રે લો, થાયે નિજ ગુણ ભૂપ. બં આણુ ૧૩. અકારશે અકારમાં રે લો, એતર વદિ ત્રીજ દિન સુઃ; પાલણુપુરના સદ્ થુ રે લો, પ્રણમી થયો ધન ધન. બં આણુ ૧૪. તિમ શાંતિ જગદીશ્વરુ રે લો, યાત્રા કરી અદ્ભૂત સુઃ; જે દેખી જિન સાંભરે રે લો, સેવ કરે પુર હુત. બં આણુ ૧૫. એમ જાણી આણુ તણી રે લો, જત્રા કરશે જેહુ સુઃ; જિન ઉત્તમ પદ પામશે રે લો, પદ્મવિજય કહે તેહુ બં આણુ ૧૬.

૩૫ શ્રી અષ્ટાપદ સ્તવન

(૧) અષ્ટાપદ અરિહંતજી મારા બહાલા રે આદીશ્વર અવધાર નમીયે નેહથું; માં દશ હજાર મુણિદથું માં વરિયા શિવવધુ ચાર. નમીયે ૧. ભરત ભૂપ ભાવે કયોં માં ચૌમુખ ચૈત્ય ઉદાર નં; જિનવર ચોવીશે જિહાં માં ચાખ્યા અતિ મનોહાર. નં ૨. વણુ પ્રમાણે વિરાજતા માં લંછનને અલંકાર નં; સમ નાસાયે શોભતા માં, ચિહ્નુ દિશે ચાર પ્રકાર. નં ૩. મંદોદરી રાવણુ તિહાં માં નાટક કરતાં વિચાલ નં; તૂટી તાંત તવ રાવણુ માં. નિજ કર વીણા તત્કાલ. નં ૪. કરી બબલી. તિણે સમે માં, પણ નવિ ત્રોડયું તે તાન નં; તીથંકર પદ આંધું માં, અદ્ભૂત

હાલ-(૨) સાહિબ અજિત જિણુંદ ! અવધારીએ, હાસ તણી અરહાસ હો, સાહિબ ! શ્રી તારણુગિરિ મંદિરો, મહિમા મહિમ નિવાસ હો. સાહિબ ૧. સાહિબ ! શુભ અનંત છે તારું; તો કાં ન દિઓ શુભ એક હો, સાહિબ ! તિણિ શુભથી તુજને મિલું, ભક્તિ તણે સુવિવેક હો. સાહિબ ૨. સાહિબ ! રચણાયર એક રચણુકે દેતાં ન હોઈ હાણિ હો, સાહિબ ! નાસે લોકની આપહા, વાધે મુજસની વાણી હો. સાહિબ ૩

(૨) તારંગાતીથં મળનું રે, આનંદ કે નિર્ધાર તારંગાં અજિતનાથ પ્રભુ લેટિયા રે, મુખ સંપત્તિ હાતાર. તારંગાં ૧ કુમારપાળે કરાવીયું રે, પાછળ છુર્ણોદ્ધાર; સંવત્ સોળની સાલમાં રે, શેલે મુન્દરાકાર. તારંગાં ૨. સિદ્ધશિક્ષાની ઉપરે રે, બે જિન દેરી સાર; કેટિશિક્ષા પર દેરી બે રે, પ્રવેતાંબર મનોહાર. તારંગાં ૩. ધર્મપાપની બારીએ રે, એક દેરી મુખકાર; જિન પ્રતિમાઓ જિન સમી રે, ભેટી ભાવ વિશાલ. તારંગાં ૪. કુદરતી શુકાઓ બહી રે, તીથં પવિત્ર વિચાર, કોટી મહુખો સિદ્ધિયાં રે, વન્દુ વાર હુબર. તારંગાં ૫. તારંગા મન્દિરની રે, ઉચ્ચાઈ શ્રીકાર, દેખી શીવં ધુણાવતા રે, યાત્રાળુ નરનાર. તારંગાં ૬. શુભરત્ના પાવનકંકં રે, તીથં વડું શુભકાર; બુદ્ધિસાગર તીથંની રે, યાત્રા જયજયકાર. તારંગાં ૭.

(૩) તારંગા ગઢ અજિત જિનેશ્વર, પૂજતાં મુખ થાય રે; અજિત બને નિજ આતમધ્યાને, મોહ તે ભાગ્યે બાય રે. તારંગાં ૧. જમરી સંગે ઇચ્છા જમરી; રૂપને ધ્યાને પાય રે; તેમ પ્રભુના ધ્યાને રહેતાં, આતમ તદ્રૂપ થાય રે. તારંગાં ૨. દ્રવ્ય ભાવથી યાત્રા કરવી, પ્રભુની સદ્ગુણ વરવા રે, સેવા પૂજા, ગાયન, ભક્તિ, પ્રભુ શુભને અનુસરવા રે, તારંગાં ૩. પ્રભુ સમ શુભ નિજ આતમમાંસી, તેહનો આવિર્ભાવ રે; કરવા સાધન યાત્રાદિક સહુ, ચૂકે ન સમકિતી હાવ રે. તારંગાં ૪. આતમની શુદ્ધિ કરવાને. તુજ અવલંબન લીધું રે; બુદ્ધિસાગર સાધ્યો પયોગે, નિજ મુખ નિજને લીધું રે. તારંગાં ૫.

૩૮ શ્રી તીર્થમાળાનું સ્તવન

શત્રુજે ઋષભ સમોસ્યા, ભલા શુભ ભયાં રે, સિદ્ધા સાધુ અનંત, તીરથ તે નસું રે, તીન કલ્યાણક તિહાં થયા, મુકતે ગયા રે, નેમીશ્વર ગિરનાર. તીરથ ૧. અષ્ટાપદ એક દેહેરો, ગિરિ સેહરો રે, નરતે ભરાબ્યાં બિંબ. તીરથ ૨. આબૂ ઐમુખ અતિ ભલો, ત્રિભુવન તિલો રે, વિમલવસંધ વસ્તુપાલ. તીરથ ૩. સમેત શિખર મોહામણો, રણિયામણોરે, સિદ્ધાતીથં કર વીશ, તીરથ ૪. નયરી અંધા નીરખીએ, હૈકે હરખીએ રે. સિદ્ધા શ્રી વાસુપૂજ્ય. તીરથ ૫. પૂર્વદિશે પાવાપુરી, ઋષે ભરી રે, મુકિત ગયા મહા વીર, તીરથ ૬. જસલમેર બુહારીએ, દુઃખ વારીએ રે, અરિહંત બિંબ અનેક, તીરથ ૭. બીકાનેર જ વંદિએ રે, અહિરંત દેહેરાં આઠ, તીરથ ૮. સેરીસરો શ ખેશરો રે, પંચા સરો રે, દલોધી થંભણ પાસ. તીરથ ૯. અંતરીક્ષ અબલવરો અમીઝરો રે, છસવલો જગનાથ, તીરથ ૧૦. ત્રૈલોક્ય લીપક દહેસ ભાત્રા કરો રે, રાણુકપુરે રિસહેશ. તીરથ ૧૧. શ્રી નાડુલાઈ ભલવો ગોડી સ્તવોરે, શ્રી વરકાણો પાસ. તીરથ ૧૨. નંદીશ્વર દેહેરાં બાવન ભલાં રે, રુચક કુંડલે ચાર ચાર તીરથ ૧૩. શાશ્વતી અશાશ્વતી પ્રતિમ છતી રે, સ્વર્ગ

ભાવ, શામલા પાસછ હો; તવ મૂળયા મોહાદિકે રિપુ રે, એ તીરથ ભવ જલ નાવ. આજ ૦
૩. તીરથ સેવા મેવા હો, મુજ હેવા લેવાને ઘણું રે; તે પૂરણ પામ્યો આજ, તીન ભુવન
કુશર્થ હો; મુજ આઇ સઘળી હાથમાં રે, કાંઈ સિધ્યા સઘળાં કાજ. આજ ૦ ૪. આશ પાસ
મુજ પૂરે હો, દુઃખ ચૂરે શામલીયો સદા રે; ત્રેવીશમે જિનરાજ, એ પ્રભુના પદ પમે;
મુખ પમે મુજ મન મોહું રે, કવિ રૂપવિજય કહે આજ. આજ ૦ ૫.

(૩) જઈ પૂજે લાલ સમેતશિખર, ગિરિ ઉપર પાસછ શામળા; જિન ભગતે લાલ
કરતાં, જિનપદ પાવે ટળે ભવ આંખળા. છહરી પાળી દરશન કરીએ, ભવ સંચિત પાતિ-
ક્યાં હરીએ; નિજ આતમ પુન્ય રસે ભરીયે, જઈ પૂજે લાલ. ૧. એ ગિરિની નિત સેવા કીજે
ભલ શિવ સુખમાં કરમાં લીજે; ચિદાનંદ સુધારસ નિત પીજે, જઈ પૂજે લાલ. ૨. જિહાં
જિહાં શિવ રમણી વરવા આયા, અજિતાદિકે વીશે જિનરાયા; બહુ મુનિવર યુ શિવવધુ
પયા, જઈ પૂજે લાલ. ૩. તેણે એ ઉત્તમ ગિરિ બાણે, કરો સેવા આતમ કરી શાણે; એ
દરી દરી નહી આવે ટાણે, જઈ પૂજે લાલ. ૪. તુમે ધન કણ કંચનની માયા, કરતાં
અશૂચી કીની કાયા; કેમ તરશે વિણ એ ગિરિરાયા, જઈ પૂજે લાલ. ૫. ધંમ શુભમતિ
મુખી તાબ, એ ભળે જગજુર આતમ રાબ; ગિરવર દરશે ધરી મન શૂચી માબ, જઈ
પૂજે લાલ. ૬. સંવત શર રીખી જખચંદ શમે, કાગણ મુદી ત્રીજ બુધવાર ગમે, ગિરિ
દરસણ કરતાં ચિત્ત રમે, જઈ પૂજે લાલ. ૭. જિનના પદ પદ તણી સેવા, કરતાં નિત
લહીએ શિવ મેવા; કહે રૂપવિજય મુજ તે હેવા, જઈ પૂજે લાલ. ૮.

૩૭ તારંગા મંડન શ્રી અજિતનાથ જિનસ્તવન

(૧) આનંદ અધિક ઉચ્છાદ ધરી દિલમાં ધણે હો લાલ ધરી દિલમાં ધણે હો
લાલ, બહુ દિનનો ઉમાહ, સફલ થયો મુજ તણે હો લાલ સફલ થયો મુજતણે હો લાલ.
૧. ભવતારણ તારંગ, અચલ અજબ નિરખીએ હો લાલ અં હિયડું હેજ વિલાસ,
ધરી ઘણું હરખિએ હો લાલ ધરી ૦ ૨. કંઈ કલશ અભિરામ, ધનશું સોહતો હો
લાલ ધન ૦ ગગનશ્યુ માંડઈ વાહ, પ્રસાદ મન મોહતો હો લાલ. પ્રસાદ ૦ ૩. કુમાર-
પાલ નરિંક, પરમ શ્રાવકે કર્યો હો લાલ પરમ ૦ ધન ધન હેમસૂરિંક, નિષ્ણે નૃપ ઉધર્યો
હો લાલ. નિષ્ણાઈ ૦ ૪. તિણે કીધો કુમર-વહાર, નામે દેવલ ભલો હો લાલ નામે ૦
મહિયલમાં વિજયંત, બાણે ત્રિભુવન તિલો હો લાલ. બાણે ૦ ૫. બેઠા શ્રી અજિત
નિષ્કંઠ, ગળાંક મનોહર હો લાલ ગળાંક ૦ વિજયા માત મહાર, સોભાળી સુંદર હો લાલ.
સોભા ૦ ૬. પટ ઋતુની વનરાજ, વિરાજે બિહુ પરે હો લાલ વિરા ૦ કોડિ શિલા જિહાં કંઈ
ભવિજન મન કરે હો લાલ. ભવિ ૦ ૭. તારણ દેવીના નામ, અછઈ રખવાલકા હો લાલ
અછઈ ૦ એ ગિરિની મનોહાર, ભવિક સુખદાયકા હો લાલ. ભવિ ૦ ૮. ચારિ પાંજિ ચઢી,
ચિહું ગતિ દુઃખ નિકંદીએ હો લાલ ચિહું ૦ લેટી અજિત નિષ્કંઠ, સદા આણુંદીએ હો
લાલ. સદા ૦ ૯. તોરણ થભ ઉત્તંગ, કમરની કોરણી હો લાલ કમરની ૦ પૂતલી રૂપ અનૂપ,
શેભા અતિ ચોગુણી હો લાલ. શેભા ૦ ૧૦. સિદ્ધાચલ સમ એહ, આણુંદપુર પાસથી હો
લાલ આણુંદ ૦ સફલ કરો અવતાર, સુદશન વાસથી હો લાલ સુદશન ૦ ૧૧.

૪૧ બીજ તિથિનું સ્તવન

સરસ વચનરસ વરસતી, સરસતી કલા ભંડાર; બીજ તણે મહિમા કહું, જિમ કહ્યો શાસ મોહાર. ૧. જ'બુદ્ધીપના ભરતમાં, રાજગૃહી ઉદ્યાન; વીર જિણુંદ સમોસ્યા, વાંદવા આવ્યા રાજન. ૨. શ્રેષ્ઠિક નામે ભૂપતિ, બેઠા બેસણ કાય; પૂછે શ્રી જિનરાયને, શો ઉપદેશ મહારાય. ૩. ત્રિગટે બેઠા ત્રિભુવનપતિ, દેશના દિયે જિનરાય; કમળ સુકોમળ પાંખડી, એમ જિન હૃદય સોહાય. ૪. શશિ પ્રગટે જમ તે દિને, ધન્ય તે દિન સુવિહાણ; એક મને આરાધતાં, પામે પદ નિર્વાણ. ૫

હાલ પહેલી:-કલ્યાણક જિનના કહું, સુણ પ્રાણીભરે; અભિનંદન અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિ પ્રાણીભરે; માઘ સુદી બીજને દિને સુણં પામ્યા શિવ સુખ સાર, હરખ અપાર, ભવિં ૧. વાસુપૂજ્ય જિન ભારમા, સુણં એહી જ તીથે થયું નાણ, સ્ફળ વિહાણ; ભાવં અષ્ટ કમ' ચૂરણ કરી, સુણં અવગાહન એકવાર, સુકિત મોહાર. ભવિં ૨. અરેનાથ જિનજી નમું, સુણં અષ્ટાદશમા અરિહંત, એ ભગવંત, ભવિં ઉત્તમ તિથિ કાગણ ભલી, સુણં વરીયા શિવવધુ સાર, સુંદર નાર. ભવિં ૩. દશમા શીતળ જિનેશ્વર, સુણં પરમ પદની એ વેલ, શુણની રેલ; ભવિં વૈશાખ વદિ બીજને દિને, સુણં મૂક્યો સરવે એ સાથ, સુર નર નાથ. ભવિં ૪. શ્રાવણ સુદની બીજ ભલી, સુણં સુમતિનાથ જિનદેવ, સારે સેવ; ભાવં એણિ તિથિએ જિનજી તણા, સુણં કલ્યાણક પંચ સાર, ભવનો પાર. ભવિં ૫.

હાલ બીજ:-જગપતિ જિન ચોવીશમે રે હાલ, એ ભાજ્યો અધિકારરે, ભવિકે જન; શ્રેણીક આદે સહુ મળ્યા રે, શકિત તણે અનુસાર રે; ભવિકે જન, ભાવ ધરીને સાંભળો રે, આરાધો ધરી હેત રે, ભવિકજન! ભાવં ૧. દોય વરસ દોય માસની રે હાલ, આરાધો ધરી ખંતરે, ભવિકં ઉજમણુ વિધિશું કરો રે હાલ, બીજ તે સુકિત મહંત રે. ભવિકે ભાવં ૨. માગ' મિથ્યા ફરે તમે રે હાલ, આરાધો શુણ થોક રે; ભવિકં વીરની વાણી સાંભળી રે હાલ, ઉછરંગ થયા બહુ લોક રે, ભાવકં ભાવં ૩. એણિ બીજે કેમ કેમ તયરે હાલ, તળી તરશે કરશે સંગરે; ભવિકં શશિ સિધિ અનુમાનથી રે હાલ શૈલ નાગધર અંકે ભવિકં ભાવં ૪. અપાર શુદ્ધિ દશમી દિને રે હાલ, એ ગાયો સ્તવન રસાળ રે; ભવિકં નવલ વિજય સુપસાયથી રે હાલ, ચતુરને મંગળમાલ રે. ભવિકં ભાવં ૫.

કળશ-એમ વીરજિનવર, સપલસુખકર, ગાયો અતિ ઉલટભરે; અપાર ઉત્તમ દશમી દિવસે, સંવત અઢાર અઢોતરે; બીજ મહિમા એમ વણુંબો, રહી સિદ્ધપુર ચોમાસએ; જેહ ભવિકે ભાવે સુણે ગાવે, તસ બરે લીલ વિલાસએ. ૧.

૪૨ શ્રી જ્ઞાનપંચમીના સ્તવનો.

શ્રી જિનવરને પ્રગટ થયું રે, ક્ષાયિકે ભાવે જ્ઞાન; દોષ અઢાર અભાવથી રે, શુણ ઉપન્યા તે પ્રમાણ રે; ભવિયા વંદો કેવલ જ્ઞાન, પંચમી દિન શુણ ખાણ રે. ભવિયાં ૧. અનામીના નામનો રે, કીર્યો વિશેષ કહેવાય; એ તો મધ્યમ ભાવે કરી રે,

મૃત્યુ પાતાલ તીરથં તીરથ યાત્રા ફલ તીર્થાં, હોજો મુજ ઇલાં રે; સમય સુંદર કહે એમ. તીરથં ૮.

૩૯ શ્રી પંચતાર્થનું સ્તવન

હે સાહેબજી! નેક નજર કરી નાથ સેવકને તારા; હે સાહેબજી મહેર કરી પૂજનું ફલ મને આપો, પ્રભુ ઘન મૂરતી મોહન વેલી પૂજે મર અપહરા અલખેલી; વર ધનસાર કેસરય ભેળી, હે સાહેબજી ૧. મિદ્રાચળ તીર્થ ભવી સેવો, ચૌદશેત્રે તીરથ નહી એવો, એમ બોલે દેવાધિદેવો હે સાહેબજી ૨. ગીરનારે જઈએ નેમ પાસે, ઇલાં ભવિજન સિદ્ધિ થાશે. જશ ધ્યાને પાનિકાં નાસે. હે સાહેબજી ૩. આબુગઢે આદિ જિનરાયા, નેમનાથ શીવાદેવી જાયા, જસ ચોસઠ ઈંદ્ર ગુણ ગાયા. હે સાહેબજી ૪. વળી સમેતશિખરે જગના ઇશ, ગયા મોશે જિનરાજ વીશ, ધ્યેય ધ્યાવો ભવિજન નિશદીશ. હે સાહેબજી ૫ અણપઢે સકળ કમ' ટાળી, પ્રભુ વરીયા શીવ વધુ લટકાળી, આદીશ્વર પૂજતાં દીવાળી હે સાહેબજી ૬. એ તીર્થ પ્રભુમો મનરંગે, વળી પૂજે પ્રભુને નવ અંગે, કહે ધમ'ચંદ્ર અતિ ઉમંગે. હે સાહેબજી ૭.

૪૦ ભાવનગર મંડન દેરાસરજી સ્તવન

આવો આવોને આજ સત્જન સરખી ટોળી, એણે સંસારે ભમતા પામ્યા, નરભવ સુદૃઢ એળી, આવો આવો ને રાજ (એ આંચલી) સમકીત હાંતણ કરી મુખ પાવન આગસ ઉલ ઉતારી, પ્રવચન પાળી એ અંગ પખાલી મિથ્યા મેલ નિવારી આવો ૧ દેશવિરતિ મુચી ચીવર પહેરો, જિન સ્તુતિ હાર સોહાવો; સન્મુખ ભાવે તિલક બતાવો, અણા શીશ ચડાવો આવો ૨. મેત્રી ભાવના કનક કચોલી, સુદિતા કેશર ધોળી; ઉપશમ સરસ બરાસને ભેળી; પ્રભુ પૂજે રંગદોળી આવો ૩ ભાવનગરમાં આદિમ અગ્નિ, આત્મ અભેદે નિરખ્યો; વસ્તુ સ્વભાવે ચેતન સત્તા, સહુમે સરખી પરખ્યો. આવો ૪. વીરથી પાનુ સય સીતેર વપે' જાવડ પુણ્ય વિલાસી તેણે સિદ્ધાચલ ઉપર સ્થાપ્યા મુગનાચક્ર ચુકરાટી આવો ૫. અનુક્રમે ભાવનગરમાં દેવળ, સુદર સ્વર્ગ વિમાન; ઘોઘામાથી ને પ્રમ્ન આણી સ્થાપ્યા સુગુણ નિધાન આવો ૬. લાધા લીલા સુત મુવિવેદી કુંવરજી કુલ દીવો; જિનશામન પ્રભાવક શ્રાવક કુલ મંડન ચીરંજીવો. આવો ૭. જેહુની સહુએ સંઘ મનોરથ ચેત્ય સરાડે ચડ્યો સત્તર ત્રાણ મહા વહ પાંચમ ઉંચો અંબર ચડ્યો. આવો ૮. પ્રભુ પૂજથી પ્રભુ પદ પાવે ઇલી ભમરી ન્યાયે; સદ્-ગુરુ ખીમા વિજય મુપસાધે, સેવક જિનગુણ ગાયે આવો ૯.

૨

ભાવનગરમાં ભેટીયે વિમલાચળ સ્વામી (૨) આનંદી આદિમ પ્રભુ નિજ સ પદસમી ભાવ ૧. ધ્યેય પળે તીહુ લોકમાં ધ્યાતાને ખ્યારો (૨) જબ ભાજન રવિ ણિબસું નિશ્ચયથી ન્યારો. ભા ૨. ધ્યાતા ધ્યેયપણુ લહે ધ્યાનાંતર ભાજે. (૨) ઇલી ભમરી સંગને ભમરી ધર્મ રાજે. ભાવ ૩. સંસારી સિદ્ધાત્મા થાયે પાપ પખાલી, રસવેધક ક'ચન યથા ત્રાંબુ મળ ગાળી. ભાવ ૪ સંગી રંગી અનાદિનો તણ કમ' ત્રિયોગી ખીમાવિજય જિનરાજથી થાયે અચલ અચેગી. ભાવ ૫.

વરદત્ત કુવર તેહનો રે, વિનયાદિક શુભવંત; પિતરે ભણવા મૂકિઓ રે, આઠ વરસ જળ હુંત રે. પ્રાં ૨. પંડિત યત્ન કરે ધણો રે, છાત્ર ભણાવણ હેત; અક્ષર એક ન આવડે રે, અથ તણી શી ચેત રે. પ્રાં ૩. કોઠે બાપી દેહડી રે, રાજા રાણી સચિત; શ્રેષ્ઠી તેહીજ નંચરમાં રે, સિંહદાસ ધનવંત રે. પ્રાં ૪. કપૂરતિલકા ગેહિની રે, શીલે શોભિત અંગ; શુભમંજરી તસ બેટડી રે, મુંગી રોગે બંગ રે. પ્રાં ૫. શોભ વરસની સા મધ રે, પામી યૌવન વેશ; દુભંગ પણ પરણે નહી રે, માત પિતા ધરે ખેડ રે. પ્રાં ૬. તેણે અવસરે ઉદાનમાં રે, વિજયસેન ગણધાર; જ્ઞાન રચણ રચણાયરુ રે, ચરણ કરણ પ્રતધાર રે. પ્રાં ૭. વનપાલક ભૂપાલને રે, દીધી વધાઈ જામ, ચતુરંગી સેના સજ રે, વંદન જાવે તામ રે. પ્રાં ૮. ધર્મ દેશના સાંભલે રે, પુરજન સહિત નરેશ; વિકસિત નયણ વહન મુદા રે, નહિ પ્રમાદ પ્રવેશ રે. પ્રાં ૯. જ્ઞાન વિરાધન પરભવે રે, મુરખ પર આધીન; રોગે પીડયા ટળવલે રે, હીસે દુઃખીયા હીન રે. પ્રાં ૧૦. જ્ઞાન આર સંસારમાં રે, જ્ઞાન પરમ મુખ હેત; જ્ઞાન વિના જગ જીવડા રે, ન લહે તત્વ સંકેત રે. પ્રાં ૧૧. શ્રેષ્ઠી પૂછે મુણિંદને રે, ભાખો કરુણાવંત; શુભમંજરી મુજ અંગજા રે, કવણ કમં વિરતંત રે. પ્રાં ૧૨.

હાલ ત્રીણ :-ધાતકી ખંડના ભરતમાં, ખેટક નગર મુકામ; બ્યવહારી જિન દેવ છે, ધરણી મુંદરી નામ ૧. અંગજ પાંચ સોહામણા, પુત્રી ચતુરા ચાર; પંડિત પાસે શીખવા તાતે મૂક્યા કુમાર. ૨. બાલ ક્વભાવે રમતા, કરતાં હહાહા જાય; પંડિત મારે ત્યારે, મા આગલ કહે આય. ૩. મુંદરી સંખણી શીખવે, ભણવાનું નહિ કામ; પંડ્યો આવે તેહવા, તો તસ હણજ્યો તામ. ૪. પાટી ખડિયા લેખણા, ખાળી કીધાં રાખ; શકને વિદ્યા નવિ રૂચે, જેમ કરહાને દ્રાખ. ૫. પાડા પરે મોહટા થયા, કન્યા ન હીચે કાય; શેઠ કહે સુણ મુંદરી, એ તુજ કરણી ભેય ૬. તહી ભાખે ભામિની, બેટા બાપના હોય; પુત્રી હોયે માતની, ભણે છે સહુ કાય. ૭. “રે રે પાપિણી! સાપિણી! સામા બોલ મ બોલ: “રીસાલી કહે” “તાહરો, પાપી બાપ નિટોલ.” ૮. શેઠે મારી મુંદરી, કાળ કરી તતજેવ; એ તુજ બેટી ઉપની, જ્ઞાનવિરાધન હેવ ૯. મૂઝાંગત શુભમંજરી, જાતિ સમરણ પામી; જ્ઞાન દીવાકર સાથો” શુરને કહે શિર નામિ. ૧૦. શેઠ કહે મુણે ક્વામી, કેમ જાયે એ રોગ; શુર કહે “જ્ઞાન આરાધો,” સાથો વંચિત યોગ. ૧૧. ઉજ્જવલ પંચમી સેવો, પંચ વરસ પંચ માસ; “નમો નાણસ્ય” ગણહું ગણો, ચોવિહારો ઉપવાસ. ૧૨. પૂરવ ઉત્તર સન્મુખ, જપિયે દોઝ હંજર; પુસ્તકે આગલ ટેકયે, ધાન્ય ફલાદિ ઉદાર. ૧૩. દીવો પંચ દીવટ તણો, સાચિઓ મંગલ ગેહ; પોસહમાં ન કરી શકે, તેણે વિધિ પારણ એહ. ૧૪. અથવા સૌભાગ્ય પંચમી, ઉજવલ કાર્તિક માસ; જાંવળજીવ લગે સેવીયે, ઉજમણા વિધિ ખાસ. ૧૫.

હાલ ચોથી :-પાંચ પોથી રે, કવણી પાકાં વિટાંગણાં, આખળી દોરા રે પાટી પાટલા વતરણાં; મસી કાગલ રે, કાળી ખડિયા લેખણી, કવલી કાળલી રે, અંદુઆ ભરમદ પુંજણી. ૧. મોટક-મોસાકે પ્રતિમા તાસ ભૂંધણું, કેસર ચંદન ઝાળલી, વાંચકુપિ વાલા

વચન ઉદ્દેશ કરાય છે. ભવિયાં ૨. ધ્યાન ટાળે પ્રભુ તું હોયે છે, અલખ અગોચર રૂપ; પરા પશ્યંતી પામીને છે, કાંઈ પ્રમાણે મુનિ ભૂપ છે. ભવિયાં ૩. છતી પચાંચ જે જ્ઞાનના છે; તે તો નવિ બદલાય; જેયની નવી નવી વર્તના છે, સમયમાં સર્વ જણાય છે. ભવિયાં ૪. ખીજ જ્ઞાન તણી પ્રમા છે, એકમાં સર્વ સમાય; રવિ પ્રભાશ્રી અધિક નહિ છે, નક્ષત્ર શુભ સમુદાય છે. ભવિયાં ૫. ગુણ અનંતા જ્ઞાનના છે, જાણે ધન્ય નર તેહ; વિજયલક્ષ્મી સુરિ તે લહે છે, જ્ઞાન મહોદય જેહ છે. ભવિયાં ૬.

૨

જી છે માહ છે શ્રીજિનવર ભગવાન, અરિહંત નિજ નિજ જ્ઞાનથી. જી છે જીં સંયમ સ્વયમ જાણુંત, નવ લોકાંતક માનથી જી છે જી. ૧. જીં તીથં વર્તવિ નાથ, ઈમ કહી પ્રભુમે તે મુરા જી છે જી, જીં પદ અતિશયવંત દાન, લેકને હરખે મુરનરા જી છે જી. ૨. જીં ઇણવિધ સવિ અરિહંત, સર્વં વિરતિ જામ ઉચ્ચરે જી છે જી; જીં મનઃપથં તવ નામ, નિમંલ આતમ અનુસરે જી છે જી. ૩. જીં જેહ ને વિપુલ મતિ તેહ, અપ્રતિપાતી પળે ઉપરે જી છે જી; જીં અપ્રમાદિ ક્ષાંદવત, શુભ કાળે શુભ નીપરે. જી છે જી. ૪. જીં એક સદા પીસ્તાલીશ હજાર, પાંચશે એકાણું બણીયે જી છે જી; જીં મન જ્ઞાની મુનિરાજ, ચોવીશ જિનના વખાણીયે જી છે જી. ૫ જીં હું વંદુ ધરી નેહ, સવિ સશય હરે મન તણા જી છે જી; જીં વિજય લક્ષ્મી શુભ ભાવ, અનુભવ જ્ઞાનનાં શુભ ઘણા જી છે જી. ૬.

૩

ઢાલ પહેલી :-મુન સિદ્ધારથ ભૂપનો છે, સિદ્ધારથ ભગવાન; બારહ પર્વદા આગળે છે, ભાળે શ્રી વદ્ધમાનો છે. ૧. ભવિયણુ ! ચિત્ત ધરે, મન વચ કાય ઉભાયો છે; જ્ઞાન ભગતિ કરે. શુભ અનંત આતમ તણા છે, મુખ્યપણે તિહાં હોય; તેમાં પણ જ્ઞાન જ વહું છે, જિણથી હંસણ હોય છે. ભં ૨. જ્ઞાને ચારિત્ર શુભ વધે છે, જ્ઞાને ઉદ્યોત સહાય; જ્ઞાને ધિવિરપણું લહે છે, આચારજ ઉવગાય છે. ભં ૩. જાની શ્વાસોશ્વાસમાં છે, કહિણ કરમ કરે નાશ; વન્દિ જેમ ઈધિણ હહે છે, કણમાં જ્યોતિ પ્રકાશે છે. ભં ૪. પ્રથમ જ્ઞાન પછે દયા છે, સંવર મોહ વિનાશ; શુભ સ્થાનક પગ થાલીયે છે, જેમ અઢે મોક્ષ આવાસો છે. ભં ૫. મધ સુઅ ઓહિ મન પલજવા છે, પંચમ કેવલ જ્ઞાન; ચઉ મુંગા શ્રુત એક છે છે, સ્વપર પ્રકાશ નિદાનો છે. ભં ૬. તેહનાં સાધન જે કહ્યાં છે, પાટી પુસ્તક આદિ; લખે લખાવે સાચવે છે, ધર્મી ધરી અપ્રમાદો છે. ભં ૭. ત્રિવિધ આશાતના જે કરે છે, લણતાં કરે અંતરાય; અંધા બહેરા યોગડા છે, મુંગા પાંશુદા થાય છે. ભં ૮. લણતાં ગણતાં ન આવડે છે, ન મલે વલ્લભ ચીજ; શુભમંજરી વરહત્ત પરે છે, જ્ઞાન વિરાધન ખીજ છે. ભં ૯. પ્રેમે પૂછે પર્વદા છે, પ્રણમી જગગુરુ પાય; શુભ-મંજરી વરહત્તનો છે, કહો અધિકાર પસાયો છે. ભં ૧૦.

ઢાલ બીજી :-જંબૂદ્વીપના ભરતમાં છે, નયર પદમપુર ખાસ; અનિતસેન રાજ તિહાં છે, રાણી યથોનતી તાસ છે. ૧. પ્રાણી આરાધો વર જ્ઞાન, એ હજ મુર્તિ નિદાન છે; પ્રાણી

પાલને રે, અમરાવતી ઘર નાર. તં ૧૧. વૈભવં ત યકી ચવી રે, શુભ મંજરીનો ભવ; તં માનસરસ જેમ હું સલો રે, નામ ધયું સુગ્રીવ તં ૧૨. વીથે વરસે રાજવી રે, સહસ ચોરાશી પુત્ર; તં લાખ પૂરવ સમતા ધરે રે, કેવલ જ્ઞાન પવિત્ર. ૧૩. પંચમી તપ મહિમા વિષે રે, લાગે નિજ અધિકાર; તં જેણે જેહથી શિવપદ લહ્યું રે, તેને તસ ઉપકાર. તાં ૧૪.

હાલ છટ્ટી :- ચોવીશ હંકે વારવા, હું વારીલાલ, ચોવીશમે જિનચંદ્રે, હું વાવીલાલ; પ્રગળ્યો પ્રાણુત સ્વર્ગથી, હું ત્રિશલા ઉર સુખકંઠ રે હું ૧. મહાવીરને કરું વંદના; હું પંચમી ગતિને સાધવા, હું પંચમ નાણુ વિલાસ રે; હું મહાનિશીથ સિદ્ધાંતમાં, હું પંચમી તપ પ્રકાશ રે. હું ૨. અપરાધી પણ ઉદ્યો, હું ચંદ્રકોસિઓ સાપ રે; હું ચક્રકરંતા ગામણુ, હું સરખા કીધા આપ રે. હું ૩. દેવાનંદા પ્રાણુણી, હું રિખલ-દત્ત વલી વિપ્ર હું ખ્યાશી દિવસ સંબધથી, હું કામત પૂર્યો ક્ષિપ્ર રે, હું ૪. કમ રોગને ટાલવા, હું સવિ ઔષધનો જાણુ રે; હું આદ્યો મેં આશા ધરી, હું સુખ ઉપર હિત આણુ રે, હું ૫ થી વિજયસિંહસૂરીશનો, હું સત્યવિજય પન્થાસ રે; હું શિખ કપૂરવિજયકવિ, હું ચંદ્રકિરણ જશ જાસ રે. હું ૬. પાસ પંચાસરા સાન્નિધ્યે, હું ખિમાવિજય શુભ નામ રે; હું જિન વિજય કહે સુખ હજો, હું પંચમી તપ પરિણામ રે. હું ૭.

કળાશ :- ઇથ વીર લાયક વિચનાયક સિદ્ધિ હાયક સંસ્તઓ, પંચમી તપ સંસ્તવન ટોહર, શુથી નિજ કંઠે ઠંઓ; પુણ્ય પાટણ ખેત્ર માંહે, સત્તર ત્રાણુ સંવત્સરે, શ્રી પાન્થ જન્મકલ્યાણુક દિવસે, સકલ ભવિ મંગલ કરે ૮.

૪ [રસિયાની દેશી]

પ્રણમે પંચમી દિવસે જ્ઞાનને, ગાળે જગમાં જેહ સુજ્ઞાની; શુભ ઉપયોગે કણમાં નિજ રે, મિથ્યા અચિત ખેહ. સું પ્રણં ૧. સંતપદાદિક નવ દ્વારે કરી, મતિ અનુયોગ પ્રકાશ સું; નવ બવહારે આવરણુ કાય કરી, અજ્ઞાની જ્ઞાન ઉલ્લાસ સું પ્રણં ૨. જ્ઞાની જ્ઞાન લહે નિશ્ચય કહે, હો નય પ્રણુજને સત્ય સું; અંતર સુદૂત રહે ઉપયોગથી, જો સર્વ પ્રાણીને નિત્ય સું પ્રણં ૩. લખિ અંતર સુદૂત લણુપણે, છાસક સાગર જિહ્વ સું; અધીકો નરભવ બહુ વિધ ભવને, અંતર કદીએ ન લીક સું પ્રણં ૪. સંપ્રતિ સમયે જોક ખે પામતા, હોય અથવા નવિ હોય સું; ક્ષેત્ર પલ્લોપમ ભાગ અસંખ્યમાં, પ્રદેશ માને બહુ જોય સું પ્રણં ૫. મતિજ્ઞાન પામ્યા ભવ અસંખ્ય છે, કહ્યા પઠિવાઈ અનંત સું; સર્વ આશાતના વરજો જ્ઞાનની, વિજયલક્ષ્મી લહો સંત સું પ્રણં ૬.

મ

પંચમી તપ તમે કરો રે, પ્રાણી, જેમ પ્રામે નિમંલ જ્ઞાન રે; પહેલું જ્ઞાન ને પછી ક્રિયા, નહી કોઈ જ્ઞાન સમાન રે. પંચમી ૧. નંદીસૂત્રમાં જ્ઞાન વખાણું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકાર રે; મતિ શ્રુત અર્વાધ ને મનપથંવ, કેવલ જોક ઉદાર રે. પંચમી ૨. મતિ અહુવીશ શ્રુત ચઉદહ વીશ, અર્વાધિ ૭ અસંખ્ય પ્રકાર રે; હોય લેહે મનપથંવ હાખું, કેવલ જોક ઉદાર રે. પંચમી ૩. અંદ્ર સૂચ અહ નક્ષત્ર તારા, જોકથી જોક અપાર રે; કેવલજ્ઞાન સસુ નહીં કોઈ, લોકલોક પ્રકાશ રે. પંચમી ૪. પારસનાથ પ્રસાદે

કુચી, અંગલુંહણાં છાખડી; કલશ થાલી મંગલદીવો, આરતિને ધૂપણાં, ચરવલા સુહપત્તિ સાહુમિવચ્છલ, નોકારવાલી થાપના. ૨. ઢાલ-જ્ઞાન હરિસણુ રે, ચરણના સાધન બે કહાં, તપ સંચુકત રે, ગુણમંજરી એ સદહાં; નૃપ પૂછે રે, વરહત્ત કુંઅરને અંગ રે, શેગ ઉપનો રે, કવણુ કરમ ભંગ રે. ૩. ત્રોટક-મુનિરાજ ભાસે જખૂદિપે, ભરત સિંહપુર ગામ એ, વ્યવહારી વસુ તાસ નંદન, વસુસાર વસુદેવ નામ એ; વન માંહે રમતાં દોય બંધવ, પુણ્ય યોગે ગુરુ મલ્યા, વૈરાગ્ય પામી લોગ વામી, ધર્મ ક્ષોભિ સંવર્ધા. ૪. ઢાલ-લઘુ બાંધવ રે, ગુણવંત ગુરુ પદવી લહે, પણસ્ય મુનિનેરે, સારણુ વારણુ નિતુ દિએ, કર્મ યોગે રે, અશુભ ઉદય થયો અન્યદા, સંથારે રે, પોરિસી ભણી પોઠ્યા ચઢા ૫. ત્રોટક-સર્વધાતિ નિંદ આપી, સાધુ માગે વાચણા, ઉઘમાં અંતરાય થાતાં, સૂરિ હુવા દુમણા; જ્ઞાન ઉપર દ્વેષ જાગ્યો, લાગ્યો મિથ્યા ભૂતડો, પુણ્ય અમૃત ઢોલી નાખ્યું, ભર્યો પાપ તણો ઘડો. ૬. ઢાલ-મન ચિંતવે રે, કાં મુજ લાગ્યું પાપ રે, શ્રુત અભ્યાસો રે, તો એવડો સંતાપ રે; મુજ બાંધવ રે, લોચણુ સયણુ મુખે કરે; મૂરખના રે, આઠ ગુણ મુખ ઉચ્ચરે. ૭. ત્રોટક-ભાર વાસર કોઇ મુનિને, વાચણા દીધી નહી, અશુભ ધ્યાને આસુ પૂરી, ભૂપ ! તુજ નંદન સહી; જ્ઞાન વિરાધન મૂઠ જહપણું, કોઠની વેદન લહી, વૃદ્ધ બાંધવ માન સરોવર, હંસ-ગતિ પામ્યો સહી. ૮. ઢાલ-વરહત્તને રે, જાંત સમરણુ ઉપન્યું; ભવ દીઠો રે, ગુરુ પ્રણમી કહે શુભ મનો; ધન્ય ગુરુજી રે. જ્ઞાન જગત્રય દીવડો; ગુણ અવગુણ રે, ભાસન બે જર્જ પવરડો. ૯. ત્રોટક-જ્ઞાનપાવન સિદ્ધિ સાધન, જ્ઞાન કહો કેમ આવડે, ગુરુ કહે તપથી પાપ નાસે, ટાઢ જેમ ધન તાવડે; ભૂપ પબણે પુત્રને પ્રણુ, તપની શક્તિ ન એવડી, ગુરુ કહે પંચમી તપ આરાધો, સંપદા થયો એવડી. ૧૦.

ઢાલ પાંચમી :-સદગુરુ વચણુ સુધારસે રે, લેની સાતે ઘાત, તપશ્ચ રંગ લાગ્યો; ગુણમંજરી વરહત્તનો રે, નાઠો યોગ મિથ્યાત. તં ૧. પંચમી તપ મહિમા ઘણો રે, પસર્યો મહીયલ માંહી; તં ૨. કન્યા સહસ સ્વયંવરા રે, વરહત્ત પરણ્યો ત્યાંહી. તં ૩. ભૂપે કીધો પાટવી રે, આપ થયો મુનિ ભૂપ; તં ૪. લીમ કાંત ગુણે કરી રે, વરહત્ત રવિ શશિ રૂપ તં ૫. રાજ રમા રમણી તણા રે, લોગવે લોગ અખંડ; તં ૬. વરસે વરસે ઉજવે રે, પંચમી તેજ પ્રચંદ. તં ૭. ભુકતલોગી થયો સંજમી રે, પાલે જત ખટકાય; તં ૮. ગુણમંજરી જિનચંદ્રને રે, પરણાવે નિજ તાય. તં ૯. મુખ વિલસી થઈ સાધવી રે, વૈજયંતે દોય દેવ; તં ૧૦. વરહત્ત પણુ ઉપનો રે, બિહાં સીમંધર દેવ. તં ૧૧. અમરસેન રાજા ઘરે રે, ગુણવંત નારી પેઠ; તં ૧૨. લક્ષણુ લક્ષિત રાયને રે, પુણ્યે કીધો ભેટ. તં ૧૩. શુરસેન રાજા થયો રે, સો કન્યા ભરતાર; તં ૧૪. સીમંધરસ્વામી કને રે, મુણી પંચમી અધિકાર. તં ૧૫. તિહાં પણુ તે તપ આંદણુ રે, લોક સહિત ભૂપાલ; તં ૧૬. હશ-હજાર વરસાં લગે રે, પાલે રાજ્ય ઉદાર. તં ૧૭. ચારે મહાવ્રત ચોંપશું રે. શ્રી જિનવરને પાસ; તં ૧૮. કેવલધર મુક્તિ ગયો રે, સાદિ આનંદ નિવાસ. તં ૧૯. રમણી વિજય મુખાપુરી રે, જખૂ વિદેહ મગાર; તં ૨૦. અમરસિંહ મહી-

સાતમાન ચરિત્ર માણ્યું છે. વિં ૧૦. એક તિથિ સાધતો રાજ્યો, કંઈ વીરજ લક્ષો મુક્તિ છે, કમ' હુણવા લાણી અષ્ટમી, કહે સૂત્ર નિશ્ચુકિત છે. વિં ૧૧. અતિત અનાગત કાળના, જિનતણાં કેઈ કલ્યાણુ છે; એક તિથે વળી ઘણા સંયમી, પામશે પદ નિર્વાણુ છે. વિં ૧૨. ધર્મવાસિત પશુ પાળીયા, એક તિથે કરે ઉપવાસ છે; વ્રતધારી જીવ પોસક કરે, જેહને ધર્મ અલ્યાસ છે. વિં ૧૩. ભાળીયો વીર આઠમ તણો, ભવિક હિત એક અધિકાર છે; જિન મુખે ઉચ્ચરી પ્રાણીયા, પામશે ભવ તણો પાર છે. વિં ૧૪. એકથી સંપદા સુવિ લહે, ટળે કદની કોડી છે, સેવએ શિષ્ય બુધ પ્રેમનો, કહે કાંતિ કર જોડી છે. વિં ૧૫.

કળાશ-પ્રમ ત્રિજગ ભાસન અચલ શાસન, વર્દમાન જિનેશ્વર, બુધ પ્રેમ શુક સુપસાય પામી સંશુદ્ધ્યો, અલવેસર; જિન શુણુ પ્રસંગે લણ્યો રંગે, સ્તવન એ આઠમ તણો, જે ભવિક ભાવે સુણે ગાવે કાંતિ સુખ પાવે ઘણો.

૨
ઢાલ પહેલી :-શ્રી રાજગૃહી શુભ કામ, અધિક કિવાળે રાજે છે, વિચરતા વીર જિજ્ઞંસ, અતિશય છાળે છે; ચોત્રીશ અને પાંત્રીશ, વાળી શુણુ લાવે છે પાઉં ધાર્યા વધામણી ભય, શ્રેણીક આવે છે, ૧. તિહાં ચોસઠ સુરપતિ આવીને, ત્રિમહું બનાવે છે, તેમાં જોસીને ઉપદેશ, પ્રભુજી સુણાવે છે; સુરનરને તિયજ્ય નિજ નિજ ભાષા છે, તિહાં સમજીને ભવ તીર પામે સુખ ખાસા છે. ૨. તિહાં ઈંદ્ર ભૂતિ ગણધાર; શ્રી શુક વીરને છે, પૂછે અષ્ટમીનો મહી માય, કહે પ્રભુ અમને છે; તવ ભાળે વીર જિજ્ઞંસ, સુણો સહુ પ્રાણી છે; આઠમ દિન જિનનાં કલ્યાણુ, ધરો ચિત્ત આણી છે. ૩.

ઢાલ બીજી :-શ્રી જપલનું જન્મ કલ્યાણુ છે, વળી ચારિત્ર લક્ષુ લહે વાન છે; ત્રીજા સંભવ ચરિત્ર કલ્યાણુ ભવિજન! અષ્ટમી તિથિ સેવો છે; એ છે શિવ વધુ વરવાનો મેવો ભવિં અષ્ટ ૧. શ્રી અજિત સુમતિ નમિ જન્મ્યા છે; અભિનંદન શિવપદ પામ્યા છે, જિન સાતમા ચરિત્ર પામ્યા છે. ભવિં ૨. વીશમા મુનિ સુવત સ્વામી છે, તેહનો જન્મ હોય શુણુ ધારી છે; બાવીશમા શિવ વિસ્રામી. ભવિં ૩. પારસ જિન મોક્ષ મહંતા છે, ઇત્યાદિક જિન શુણુવંતા છે; કલ્યાણુક મોક્ષ મહંતા. ભવિં ૪. શ્રી વીર જિજ્ઞંસની વાળી છે, નિસુણી સમજ્યા ભવિ પ્રાણી છે; આઠમ દિન અતિ શુણુપાણી. ભવિં ૫. આઠ કમ' તે દૂર પલાય છે, એથી અહસિદિ અહ બુદ્ધિ યાય છે; તે કારણુ સંચિ શુણુ લાય. ભવિં ૬. શ્રી ઉદયસાગરસૂરી રાયા છે, શુક શિષ્ય વિવેકે ધ્યાયા છે; તસ ન્યાયસાગર શુણુ ગાયા. ભવિં ૭.

૪૪ શ્રી મૈત્ર એકાદશીનું દેહસો કલ્યાણુકનું સ્તવન.

ઢાલ પહેલી :-ધુર પ્રભુમું જિન મહુરસી; સમકં સરસતી ઉલ્લસી, ધસમસિ સુજ મતિ જિન શુણુ ગાયવાળો. ૧ હરિ પૂછે જિન ઉપદિશિ, પરવ તે મૌન એકાદશી; મનં વસિ, અહનિસિ તે ભવિ લોકને એ. ૨. તરીઆ ને ભવજલે તરશી, એક પરવ પોષધ કરશી; મન હરસિ, અવસર જે આરાહસીએ. ૩. ઉજમણે જે ધારસી, વસ્તુ કમ્યાર ઇચ્છારસી; વારસિ, તે દુરગતિના બારણાં એ. ૪. એ દિન અતિદિ સુહામણુ, દોહસો

કરીને, મહારી પૂરો ઉમેદ રે; સમયસુંદર કહે હું પણ પાતું, જ્ઞાનનો પાંચમો લેદ રે. પંચમીં ૫.

૪૩ શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન

ઠાણ પહેલી :- હારે મારે ઠામ ધરમના સાહ પચવીશ દેશ જો, હીપે રે ત્યાં દેશ મગંધ સહુમાં શરે રે લોલ; હારે મારે નગરી તેહમાં રાજગૃહી સુવિશેષ જો, રાજે રે ત્યાં શ્રેષ્ઠિક ગાજે ગજ પરે રે લોલ. ૧. હારે મારે ગામ નગર પુર પાવન કરતા નાથ જો, વિચરતાં તિહાં આવી વીર સમોસ્યાં રે લોલ. હાં ચૌદ સહસ્ત્ર મુનીવરના સાથે સાથ જો, સુધા રે તપ સંયમ શીયલે અલંકાર્યાં રે લોલ. ૨. હાં કૃત્યા રસભર ગૃત્યા અંબ કહંબ જો, બાહુ રે ગુણશીલ વન હસી રોમચીથો રે લોલ; હાં વાયા વાય સુવાય તિહાં અવિલંબ જો, વાસે રે પરિમલ ચિહું પાસે સંચીથો રે લોલ. ૩. હાં દેવ ચતુર્વંધ આવે કોઠા કોઠ જો, ત્રિગડું રે મણિ હેમ રજતનું તે રચે રે લોલ; હાં ચોસઠ સુરપતિ સેવે હોહાહોહ જો, આગે રે રસ લાગે ઈદ્રાણિ નથે રે લોલ. ૪. હાં મણિમય હેમ સિંહાસન જોઠા આપજો, હાં ઠાલે રે સુર-ચામર મણિ રતને જડયાં રે લોલ; હાં સુણતાં હંદુભિનાદ ટલે સવિ તાપ જો, વરસે રે સુર ફૂલ સરસ જાનુ અડ્યાં રે લોલ. ૫. હારે મારે તાજે તેજે ગાજે ધન જેમ હુંબ જો, રાજે રે જિતરાજ સમાજે ધર્મને રે લોલ; હારે મારે નરખી હરખી આવે જન મન હુંબ જો, પોષે રે રસ ન પડે થોષે ભર્મમાં રે લોલ. ૬. હારે મારે આગમન બાણી જિનનાં શ્રેષ્ઠિક રાય જો, આંખો પરિવરિયો હય ગય રથ પાયજો રે લોલ, હારે મારે દેઈ પ્રહક્ષિણા વંદી જોઠા ઠાય જો, સુણવારે જિન વાણી મોટે ભાયજો રે લોલ. ૭. હારે મારે ત્રિભુવન નાયક લાયક તવ ભગવંત જો, આણી રે જન કરુણા ધર્મકથા કહે રે લોલ; હારે મારે સહજ વિરોધ વિસારી જગના જત જો, સુણવારે જિન વાણી મનમાં ગહેરે લોલ. ૮.

ઠાણ બીજી :- વીર જિનવર ધર્મ ઉપદીશે, સાંભળો અતુર મુનહુ રે; મોહની નિંદમાં કાં પડો? ઝાળજો ધર્મનાં ઠાણુ રે. ૧. વિરતિએ સુમતિ ધરી આદરે, પરિહરે વિષય કષાય રે; આપડા પંચ પ્રમાદથી, કાં પડો કુગતિમાં ધાય રે? વિં ૨. કરી શકો ધર્મ કરણી સદા, તો કરો એ ઉપદેશ રે; સર્વ કાળે કરી નવી શકો, તો કરો પર્વ સુવિશેષ રે વિં ૩. બુબુઆં પર્વ પટનાં કદ્યાં, ફળ ઘણાં આગમે જોય રે; વચન અનુસારે આરાધતાં, સર્વદા સિદ્ધિ ફળ હોય રે. વિં ૪. જીવને આયુ પરભવ તણું, તિથિ દિને જંધ હોય પ્રાય રે; તે બણી એહ આરાધતાં, પ્રાણીઓ સદ્ગતિં ભય રે. વિં ૫. તે હવે અષ્ટમી ફળ તિહાં, પુષ્ટે ગૌતમ સ્વામ રે; ભવિક લાભ હોય આઠ પઠિહારનો, આઠ પવયણુ ફળ હોય રે; નાશ આઠ કર્મનો મૂળથી, અષ્ટમીનું ફળ જોય રે. વિં ૬. આદિજિન જન્મ હીક્ષા તણો, અજિતનો જન્મ કલ્યાણુ રે; અયવન સંભવ તણો એહ તિથે, અભિનંદન પામ્યા નિર્વાણુ રે. વિં ૭. સુમતિ સુવત નમિ જનમીયા, નેમનો સુક્રિદીન ભણુ રે; પામ્યંજિન એહ તિથે સિદ્ધલા,

સર્વાર્થ યોથા જિનવરુ, છઠ્ઠા હરિભદ્ર ધાર. ૧. જિનવર નામે રે સુજ આનંદ ધણે. (એ ટેક.) શ્રી મગધાધિપ વંદુ સાતમા, હવે ચોવીશી વત્તમાન; શ્રી પ્રયત્ન પ્રભુમું એકવીશમા, જેહનું જગમાં નહી ઉપમાન. જિન૦ ૨. શ્રી અક્ષોભા જિનવર યોગણી-શમા, અહારમા મલ્લસિંહ નાથ; હવે અનાગત ચોવીશી નમું, યોથા દિનરૂક્ શિવ સાત. જિન૦ ૩. છઠ્ઠા શ્રી જિન ધનક સંભારીયે, સાતમા પોષધ દેવ; હવે તેહના ચરણ કમલ તણી, સુર નર સારે રે સેવ. જિન૦ ૪. ધ્યાને મિલવું એહવા પ્રભુ તણું, આલસ મહેરે ગંગ; જનમ સફલ કરી માનું તેહથી, સુજસ વિલાસ સુરંગ. જિન૦ ૫.

ઢાલ સાતમી :-પુખ્તર પશ્ચિમ ભરતમાં, ધારે અતિત ચોવીશી રે; યોથા પ્રલંબ જિનેસરુ, પ્રભુમું હિયરહે હિસી રે. ૧. એહવા સાહેબ નવિ વીસરે, ક્ષિણ ક્ષિણ સમરીયે હેજે રે; પ્રભુ ગુણ અનુભવ યોગથી, શોભીયે આતમ તેજે રે. એહવા૦ ૨. છઠ્ઠા ચારિત્રનિધિ સાતમા, પ્રસન્નમશાજિત ગુણધામ રે; હવે વત્તમાન ચોવીશીયે, સમરીજે જિન નામ રે, એહવા૦ ૩. સ્વામી સર્વજ જયંતક, એકવીશમા ગુણ એહ રે; શ્રી વિપ-રિત યોગણીશમા, અવિહલ ધરમ સનેહ રે. એહવા૦ ૪. નાથ પ્રસાદ અહારમા, હવે અનાગત ચોવીશી રે; યોથા શ્રી અઘટિત જિન વંદીયે, 'કમ' સંતતિ જેણે પીસી રે. એહવા૦ ૫. શ્રી પ્રભાંદ્ર જમણેંદ્ર છઠ્ઠા નમું, ઋષભચંદ્રાભિષે વંદુરે; સાતમા જગ જશ જયંતક, જિન ગુણ ગાતાં આણુંદુ રે. એહવા૦ ૬.

ઢાલ આઠમી :-જંબૂદ્વીપ ઐરવતેલ, અતિત ચોવીશી વિચાર; શ્રી હ્યાત યોથા નમુંલ, જગ જનના આધાર. ૧. મન મોહન જિનલ, મનથી નહી સુજ દૂર. એ ટેક. અભિનંદન છઠ્ઠા નમુંલ, સાતમા શ્રી રતનેશ; વત્તમાન ચોવીશીયેલ, હવે જિન નામ ગણેશ. મન૦ ૨. સ્વામ કોબ એકવીશમાલ, યોગણીશમા મરુદેવ; શ્રી અતિપાશ્વ અહારમાલ, સમરું ચિત્ત નિત મેવ. મન૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેલ, યોથા શ્રી નંદીયેણ; શ્રી વ્રતધર છઠ્ઠા નમુંલ, ટાલે કરમની રેણ. મન ૪. શ્રી નિર્વાણિ તે સાત-માલ, તેહ થું સુજસ સનેહ; જેમ ચક્રેર ચિત્ત ચંદનુંલ, તેમ મોરા મન મેહ. ૫.

ઢાલ નવમી :-પૂર્વ અરધે પાતકીલ, ઐરવતે જે અતીત; ચોવીશી તેહમાં કહુંલ, કલ્યાણક સુપ્રતિત. ૧. મહોદય મુંદર જિનવર નામ. (એ ટેક.) યોથા શ્રી સૌંદર્ય-નેલ, વંદુ વારંવાર; છઠ્ઠા ત્રિવિક્રમ સમરીયેલ, સાતમા નરસિંહ સાર. મહોદય૦ ૨. વત્તમાન ચોવીશીયેલ એકવીશમા ક્ષેમંત; સંતોષિત યોગણીશમાલ, અહારમા કમ-નાથ સંત. મહોદય૦ ૩. ભાવિ ચોવીશી વંદીયેલ, યોથા શ્રી મુનિનાથ; ચંદ્રહાલ છઠ્ઠા નમુંલ, ભવ દવ નીરદ પાથ. મહોદય૦ ૪. દિલાહિત્યજિન સાતમાલ, જન મન મોહન વેલ; સુખ જશ લીલા પામીયેલ, જશ નામે રંગરેલ મહોદય૦ ૫.

ઢાલ દશમી :-પુખ્તર અરધે પૂર્વ ઐરવતે, અતીત ચોવીશી સંભારું; શ્રી અઘટાહિત યોથા વંદી, ભવ વન જમણ નિવારું રે. ૧. ભવિકા એહવા જિનવર ધ્યાવે; ગુણવંતતા ગૂણ ગાવે રે. ભવિકા૦ એહવા૦ વણિક નામ છઠ્ઠા જિન નમીયે, શુદ્ધ મમ વ્યવહારી; ઉદયજ્ઞાન સાતમા સંભારે, પ્રભુ ભુવન ઉપગારી રે. ભવિકા૦ એહવા૦ ૨.

કલ્યાણક તણું; મન ઘણું, ગુણુણું કરતાં-સુખ હોયે એ. ૫.

હાલ બીજી :-પાડે પાડે ત્રણ ચોવીશી, દીપ દોત્ર જિન નામે; પાડે પાડે પાંચ કલ્યાણક, ધારે શુભ પરિણામે. ૧. જિનવર ધ્યાયે રે, મોક્ષ મારગના દાતા. એ ટેક. “સર્વજ્ઞાય નમો” એમ પહેલે, “નમો અહંતે” એ બીજે; ત્રીજે “નમો નાથાય” તે, ચોથે “સર્વજ્ઞાય” કહી જે. જિન૦ ૨. પાંચમે “નમો નાથાય” કહી જે, પાડે પાડે બાણો; ત્રણ નામ તીર્થંકર કેરા, ગુણુણાં પાંચ વખાણો. જિન૦ ૩. ત્રણ ચોવીશી એક એક હાલે, ત્રણ નામ જિન કહિયું; કોહી તપે કરી જે ફલ લહિયે, તે જિન ભક્તે લહિયું. જિન૦ ૪. કામ સર્વે સીજે જિન નામે, સફલ હોયે નિજ છતાં; જે ભયો જિન ગુણુ સમરંતા, સફલ જન્મ તે હીહા. જિન૦ ૫.

હાલ ત્રીજી :-જંબૂદ્વિપ ભરત ભણું, અતિત ચોવીશ સાર મેરે લાલ; ચોથા મહાજય કેવલી, છઠ્ઠા સર્વાનુભૂતિ ઉદાર મેરે લાલ જિનવર નામે જ્યહુયો. એ ટેક. ૧. શ્રી શ્રીધર જિન સાતમા, હવે ચોવીશી વર્તમાન, મેરે લાલ. શ્રી નમિ જિન એકવીશમા, જોગણીશમા મલ્લિ પ્રધાન મેરે લાલ. જિન૦ ૨. શ્રી અરનાથ અહારમા, હવે ભાવિ ચોવીશી ભાવ, મેરે લાલ; શ્રી સ્વયંપ્રભુ ચોથા નમું, છઠ્ઠા દેવસુત મન લાવ૦ મેરે લાલ. જિન ૩. ઉદયનાથ જિન સાતમા, તેહને નામે મંગલ માલ, મેરે લાલ; જ્યોત્સ્વ રંગ વધામણા, વળી લહિયો પ્રેમ રસાલ મેરે લાલ. જિન૦ ૪. અલિય વિધન ફરે ટલે, દુરજનનું ચિંત્યું નવિ થાય, મેરે લાલ; મહિમા મહોટાઈ વધે, વગીજગમાંહે સુજસ ગવાય, મેરે લાલ. જિન૦ ૫.

હાલ ચોથી :-પૂરવ ભરતે તે ધાતકી ખંડે રે અતિતચોવીશી ગુણુક અખંડે રે; ચોથા શ્રી અકલંક સોભાગી રે, છઠ્ઠા દેવ શુભંકર લાગી રે. ૧. સપ્તનાથ સપ્તમ જિનરાયા રે, સુરપતિ પ્રભુમે તેહના પાયા રે, વર્તમાન ચોવીશી બાણો રે, એકવીશમા પ્રલોદ્ર વખાણો રે ૨ જોગણીશમા ગુણુનાથ સમરીયે રે, અહારમા ગાંગિક મન ધરીયે રે; કહું અનાગત હવે ચોવીશી રે, ધાતકી ખંડે હેડે હિંસીરે. ૩ શ્રી સાંપ્રતિ ચોથા સુખદાયી રે, છઠ્ઠા શ્રી સુનિનાથ અમાયી રે; થી વિશિષ્ટ સપ્તમ સુખકાર રે, તે તો લાગે સુજ મન પ્યારા રે. ૪. શ્રી જિન સમરણ જેહવું મીકું રે, એહવું અમૃત જગમાં ન હીકું રે; સુજસ મહોદય શ્રી જિન નામે રે, વિજય લહીજે કામો કામે રે. ૫.

હાલ પાંચમી :-પુખ્તર અર્ધ પૂરવ હુગ્યા, જિન વંદીયે રે; ભરત અતિત ચોવીશી કે, પાપ નિકંદીયે રે; ચોથા સુમુદ્ધ સુહંકર જિં છઠ્ઠા વ્યકત જગદીશ કે. પાં ૧. શ્રી કસાલત સપ્તમ ગુણુ ભર્યા, જિં હવે ચોવીશી વર્તમાન કે; પાં ૨ કલ્યાણક એ દિને હુવા, જિં હીજીયે તેહનાં અભિધાન કે. પાં ૨. અરણ્યવાસ એકવીશમા, જિં જોગણીસમા શ્રી યોગ કે; પાં ૩ શ્રી અયોગ તે અહારમા, જિં હીજીયે શિવ રમણી સંયોગ કે. પાં ૩. ચોવીશી અનાગત ભણી, જિં તિહાં ચોથા પરમ જિનેશ કે; પાં ૪ સુધારતિ છઠ્ઠા નમું, જિં સાતમા શ્રી નિઃકેસ કે. પાં ૪. પ્રિયમેલક પરમેસર, જિં એહવું નામંસે પરમ નિધાન કે; પાં ૫ મહોટાનો જે આશરો, જિં તેહથી લહિયેજય ખદુ માન કે. પાં ૫.

હાલ છઠ્ઠી :-ધાતકી ખંડે રે, પાંચમ ભરતમાં, અતિત ચોવીશી સંભાર; શ્રી

આરિત્ર ધર્મ અશક્ત, રક્ત આરંભ પરિચેદ; જગપતિ મુજ આતમ ઉદાર, કારણ તુમ
 વિષ્ણુ કોણ કહે. ૩. જગપતિ તુમ સરિખો મુજ નાથ, માથે ગાળે ગુણનિદો; જગપતિ
 કોઈ ઉપાય બતાવ, જેમ વરે શિવવધૂ કંતલો. ૪. નરપતિ ઉજવલ માગસિર માસ,
 આરાધો એકાદશી; નરપતિ એકસો ને પચાસ, કલ્યાણકે તિથિ ઉદ્દસી. ૫. નરપતિ હશ
 દેને ત્રણ કાળ, ચોવીશી ત્રીશે મળી; નરપતિ નેવું જિનનાં કલ્યાણ, વિવરી કહું આગળ
 વળી. ૬. નરપતિ અર દીક્ષા નમિ નાણ, મલ્લી જન્મ મત કેવલી; નરપતિ વત્તમાન
 ચોવીશી, માંહે કલ્યાણક કલા વલી. ૭. નરપતિ મૌનપણે ઉપવાસ, કોઈસો જપમાલા
 ગણો; નરપતિ મન વચકાય પવિત્ર, ચરિત્ર સુણો સુમત તણો. ૮. નરપતિ હાહિષ
 ધાતકીખંડ, પાંચમ દિશિ ધંધુકારથી; નરપતિ વિજયપાટણ અભિધાન, સાચો નૃપ પ્રભ-
 પાલથી. ૯. નરપતિ નારી અંદ્રાવલી તાસ, અંદ્રમુખી ગજગામિની; નરપતિ શ્રેષ્ઠી શૂર
 વિખ્યાત, શીયલ સલીલા કમિની. ૧૦. નરપતિ પુત્રાદિક પરિવાર, સાર બૂણ ચીવર
 ધરી; નરપતિ જાયે નિત્ય જિનગેહ, નમન સ્તવન પૂજા કરી. ૧૧. નરપતિ પોષે પાત્ર
 સુપાત્ર, સામાયિક પોષધ કરે; નરપતિ દેવવંદન આવશ્યક, કાલેવેળાએ અનુસરે. ૧૨.

ઢાલ ધીણ :-એક દિન પ્રણમી પાય, સુમત સાધુ તણા રી, વિનયે વિનવે શેઠ,
 મુનિવર કરી કરુણા રી. ૧. હાજો મુજ દિન એક, થોડો પુણ્ય કીયો રી; વાધે જિમ
 વડ ધીજ, શુભ અનુભવી થયો રી. ૨. મુનિ ભાષે મહાભાગ્ય, પાવન પવં ઘણું રી;
 એકાદશી સુવિશેષ, તેહમાં સુણ સુમના રી. ૩. સિત એકાદશી સેવ, માસ અગ્યાર લગે
 રી; અથવા વરસ અગ્યાર, ઉજવી તપશુ વળે રી. ૪. સાંભલી સદ્ગુરુ વેણ, આનંદ
 અતિ ઉદ્દસ્યો રી; તપ સેવી ઉજવિય, આરણ્ય સ્વર્ગ વસ્યો રી. ૫. એકવીશ સાગર
 આય, પાલી પુણ્યવશે રી; સાંભલ કેશવરાય, આત્રણ જેહ થશે રી. ૬. સોરીપુરમાં
 શેઠ, સમૃદ્ધત વઢો રી; પ્રીતિમતિ પ્રિયા તાસ, પુણ્યે ભેગ જાઓ રી. ૭. તસ કુખે
 અવતાર, સૂચિત શુભ સ્વપને રી; જનમ્યો પુત્ર પવિત્ર, ઉત્તમ ગ્રંથ શકુને રી. ૮.
 નાલ નિરોપ નિધાન, ભૂમિથી પ્રગટ હવો રી; ગભાંદોહા અનુભાવ, સુમત નામ કંબો
 રી. ૯. બુદ્ધિ ઉદ્ધમ ગુરુ ભેગ, શાસન અનેક ભણ્યો રી; યૌવનવય અગીયાર, રૂપવલી
 સી પરણ્યો રી. ૧૦. જિનપૂજન મુનિકાન, સુમત પદચરખાણુ ધરે રી; અગીયાર
 કંચન કોઠ, નાયક પુણ્ય ભરે રી. ૧૧. ધર્મઘોષ અણુગાર, તિથિ અધિકાર કહે રી;
 સાંભલી સુમત શેઠ, જાત સમરણ લહે રી. ૧૨. જિન પ્રત્યય મુનિ શાખ, ભરતે તપ
 ઉચરે રી; એકાદશી દિન આઠ, પહોરો પોસો ધરે રી. ૧૩.

ઢાલ ત્રીણ :-પત્ની સંયુતે પોસહ લીધો, સુમત શેઠે અન્યહા છ; અવસર ભણી
 તસ્કર આત્મા, ઘરમાં ધન લૂટે તદ્દા છ. ૧. શાસન ભરતે દેવી શકતે, ચંભાણા તે બાપા
 છ; કોલાહલ સુણી કોટવાલ આવ્યો, ભૂપ આગલ ધર્યાં રાંકડા છ. ૨. પોસહ પારી દેવ
 બુહારી, ક્યાવંત લેધ લેટણાં છ; રાયને પ્રણમી ચોર મૂકાવી, શેઠે કીધાં પારણાં છ. ૩.
 અન્ય દિવસ વિશ્વાનલ લાગો, સોરીપુરમાં આકરો છ; શેઠ છ પોસહ સમરસ બેઠા,
 લોક કહે હઠ કાં કરો છ. ૪. પુણ્યે હાટ વખાણે શેઠની, ઉગરી સહુ પ્રશંસા કરે છ;

વત્તમાન ચોવીશી વંદ, એકવીશમા તથાકંદ; શાયકાક્ષ યોગણીશમા સમરો, જન મન નયણાનંદ રે. ભવિકાં એહવાં ૩. શ્રી ક્ષેમંત અહારમા વદો, ભાવિ ચોવીશી ભાવો; શ્રી નિર્વાણિ ચોથા જિનવર, હૃદય કમલમાં લાવો રે. ભવિકાં એહવાં ૪. છઠ્ઠા રવિરાજ સાતમા, પ્રથમનાથ પ્રણમીજે; ચિદાનંદધન સુજસ મહોદય, લીલા લગ્નિષ્ઠ લહીજે રે. ભવિકાં એહવાં ૫.

ઠાલ આચાર્યમી :- પાશ્ચિમ ઐરવતે ભલો, ધાતકી ખંડે અતીત કે; ચોવીશી રે પુરવા, ચોથા જિન સુપ્રતીત કે. ૧. જિનવર નામ સોહામણું, ઘડી ન મેલ્યું બાય કે; રાત દિવસ સુજ સાંભરે, સંભારે સુખ થાય કે. જિનં ૨. શ્રી અવબોધ છઠ્ઠા નસું, સાતમા શ્રી વિક્રમેંદ્ર કે; ચોવીશી વત્તમાનના, હવે સંભારું જિનેંદ્ર કે. જિનં ૩. એકવીશમા શ્રી સ્વસાંતણ, યોગણીશમા હરનામ કે; શ્રી નંદીકેશ અહારમા, હોળે તાસ પ્રમાણ કે. જિનં ૪. ભાવિ ચોવીશી સંભારીયે, ચોથા શ્રી મહામુગેંદ્ર કે; છઠ્ઠા અસોચિત વંદીયે, સાતમા શ્રી ધમેંદ્ર કે. જિનં ૫. મન લાગ્યું જસ જેહયું, ન સરે તેહ વિણ તાસ કે; તેણે સુજ મન જિન શુણુ શુણી, પામે સુજસ વિલાસ કે. જિનં ૬.

ઠાલ ખારમી :- પુખખર પશ્ચિમ ઐરવતે હવે, અતીત ચોવીશી વખાણું, અન્ધ વૃદ્ધ ચોથા જિન નમીયે, છઠ્ઠા કુટિલક બાણું; સાતમા શ્રી વદ્ધમાન જિનેશ્વર, ચોવીશી વત્તમાનણ, એકવીશમા શ્રી નંદીકેશ જિન, તે સમરુ શુભ ધ્યાનેણ. ૧. યોગણીશમા શ્રી ધમંચંદ્ર જિન, અહારમા શ્રી વિવેકોણ; હવે અનાગત ચોવીશીમાં, સંભારું શુભ ટેકોણ; શ્રી કલાપક ચોથા જિન છઠ્ઠા, શ્રી વિસોમ પ્રણમીજેણ, સાતમા શ્રી આરણ્ય જિન ધ્યાતા, જન્મનો લાહો લીજેણ. ૨. શ્રી વિજયપ્રભ સૂરીશ્વર રાજે, દિન દિન અધિક જગીશેણ, ખંભ નયરમાં રહી ચોમાસું, સંવત સત્તર બત્રીશેણ; દોહસો કલ્યાણકનું ગણણું, તે મેં પૂરણુ કીધુંણ, દુઃખ ચૂરણુ હીવાલી હીવસે, મન વંછિત ફલ લીધુંણ. ૩. શ્રી કલ્યાણુ વિજય વર વાચક, વાલી મત્તંગજ સિંહોણ, તાસ શિખ્ય શ્રી લાભ વિજય બુધ, પંદિત માહિ હિંહોણ; તાસ શિખ્ય શ્રી જિતવિજય બુધ, શ્રી નય વિજય સૌભાગીણ, વાચક જસવિજયે તસ શિખ્યે, શુણીઆ જિન વહલાળીણ. ૪. એ ગણણું જે કંઠે કરશે, તે શિવરમણી વરશેણ, તરશે ભવ હરશે સાવ પાતક, નિજ આતમ ઉદ્ધરશેણ; ખાર ઠાલ જે નલ્ય સમરશે, ઉચિત કાજ આચરશેણ, સુકૃત સંહોદય સુજસ મહોદય, લીલા તે આદરશેણ. ૫.

કથાશ :- એ ખાર ઠાલ રસાલ ખારહ, ભાવના તરુ મંજરી, વર ખાર અંગ વિવેક પહોવ, ખાર વૃત શોભા કરી; એમ ખાર તપ વિધ સાર સાધન, ધ્યાન જિન શુણુ અનુસરી, શ્રી નયવિજય બુધ ચરણુ સેવક, જસવિજય જય શ્રી વરી. ૧.

૪૫ શ્રી એકાદશીના સ્તવનો.

૧

ઠાલ પહેલી :- જગપતિ નાયક નેમિ જિણુંદ, દારિકા નગરી સમોસર્થા; જગપતિ વંદવા કૃષ્ણ નરિંદ, બહવ કોહયું પરિવર્થા. ૧. જગપતિ ધીશુણુ ફૂલ અમૂલ, ભક્તિ મુણે માલા રચી; જગપતિ પૂણુ પુણે કૃષ્ણ, ક્યાયિક સમકિત શિવ રુચિ. ૨. જગપતિ

કારણુ મુજ હાખો, મહિમા તિથિનો ચથાર્થ હાખો, છ રે જિણુંદછ છ રે. ૧. નેમિ કહે કેશવ મુણે રે, પવં વડું છે એહ; કલ્યાણુક જિનનાં કહ્યાં રે, દોહસો એણે દિન જેહ. (ત્રોટક) દોહસો એણે દિન સૂત્ર પ્રસિદ્ધા, કલ્યાણુક હથ દેવનાં લીધાં; અતીત અનાગત ને વતંમાન, સર્વં મળી દોહસો તસ માન. છં ૨. કલ્પવૃક્ષ તરુમાં વડો રે, દેવમાંહે અરિહંત; ચક્રવર્તી નૃપમાં વડો રે, તિથિમાં તિમ એ હુંત. (ત્રોટક)—તિથિમાં તિમ એ હુંત વડેરો, લેહ કમં મુંબટનો ઘેરો; મૌન આરાધે શિવપદ આપે, સંકટ વેલતણા મૂળ કાપે. છં ૩. અહોરત્ત ધાર્યો કરી રે, મૌન તપ ઉપવાસ; અગ્યાર વરસ આરાધીએ રે, વળી અગ્યારહ માસ. (ત્રોટક)—વળી અગ્યારહ માસ જે સાધે, મન વચ કાયે શુદ્ધ આરાધે; ભવ ભવ મુખીયા તે નર થાયે, સુવ્રત શેઠ પદે ગવરાયે. છં ૪. કૃષ્ણ કહે સુવ્રત કીઓ રે, કિમ પામ્યો મુખ સાંત; નેમ કહે કેશવ મુણે રે, સુવ્રતનો અવહાત. (ત્રોટક)—સુવ્રતનો અવહાત વખાણું, ધાતકીખંડ વિન્યાપુરી બાણું; પૃથ્વીપાળ તિહાં રાજ વિરાજે અંદ્રવતી તસ રાણી છાજે. છં ૫. વાસ વસે વ્યવહારીઓ રે, મુર નામે તિહાં એક; સદ્ગુરુ મુખે એક દિન ગ્રહી રે, અગ્યારથ સુવિવેક. (ત્રોટક)—અગ્યારથ સુવિવેકે લીધી, રૂડી ઉજમ-ણાની વિંધ કીધી; પેટ શૂળથી મરણુ લહીને, પહોંચ્યો અગ્યારમે સ્વર્ગ વહીને છં ૬. એકવીશ સાગર તણે રે, પાળી નિરુપમ આય; ઉપજ્યો જિહાં તે કહું રે, મુણને ભદ્રવરાય. (ત્રોટક)—મુણને ભદ્રવરાય એક ચિત્તે, ચૌરિપુર વસે શેઠ સમૃદ્ધહતે; પ્રીતિમતી તસ ઘરણીને પેટે, પુત્રપણે ઉપજ્યો પુણ્ય ભેટે. છં ૭. જન્મ સમયે પ્રગટ હુવા રે, ભૂમિથી સખળ નિધાન; ઉચિત બાણી તસ થાપીયો રે, સુવ્રત નામ પ્રધાન. (ત્રોટક)—સુવ્રત નામ ક્યો માય તાયે, વાધ્યો કુમાર કળાનાધ થાયે; અગ્યાર કન્યા વયો સમ જોડી, અગ્યાર હોય સ્થિર સુવણું ઠાડી. છં ૮. વિલસે મુખ સંસારના રે, દોશુંદક મુર જેમ; અન્ય દિવસ સદ્ગુરુ મુખે રે, દેશના મુણી તેણે એમ. (ત્રોટક)—દેશનામાં મુણ્યું એમ મહાંતમ, બીજં પ્રમુખ તિથિઓ અતિ ઉત્તમ; સાંભળીને ઇહાપોહ કરતે, ભતિસ્મરણુ લંછો શુણવંતે. છં ૯. કરજોડી સુવ્રત એમ બણે રે, વરસ દિવસમાં સાર; દિવસ એક મુજ હાખવો રે, જેહથી હોય ભવપાર. (ત્રોટક)—જેહથી હોય ભવપાર તે હાખો, ગુરુ કહે મૌન એકાદશી રાખો; તે તહત્તી કરી વિધિશું આરાધે, માગશર શુદ્ધિ એકાદશી સાધે. છં ૧૦. શેઠને મુખીયો દેખીને રે, જન કહે એ ધમં સાર; પ્રેમ સહિત આરાધતાં રે, કાંતિવિજય જયકાર. (ત્રોટક)—કાંતિવિજય જયકાર સદામ, નિલ નિલ સંપદા હોઈ સવામ; એ તિથિ સકલતણે મન ભાવી, પહેલી-હાલ થઈ મુખહામ. છ. ૧૧. હાલ બીજી :—એક દિવસે રે, શેઠ સુવ્રત પોસહ ધરે; સહ કુટુંબે રે, રચણી સંમય મહિસંજા કરે; તવ આવ્યા રે, ચોર લેવા ધન આંગણે; કસી બાંધે રે, ધનની ગાંસડી તલ્લણે. (ત્રોટક)—તલ્લણે બાંધ્યો દ્રવ્ય બહુલો, શિર ઉપાડી સંચરે; તવ દેવ શાસન તણે થંબ્યા, ચોર ચિંતા અતિ કરે; કીકા પ્રભાતે કોટવાળે, બાંધી સોખા રાયને; વધું હુકમ લીધો રાયે તવ તિહાં, શેઠ આવ્યાં ધામને. ૧૨. નૃપ આગળે રે, શેઠ મૂકી તિહાં ભેટણું; છોડાવ્યું રે, ચોર સહુતું બંધણું; જજમાં વધ્યો રે, મહિમા શ્રી જન

હરખે શેઠજી તપ ઉજમણું, પ્રેમજી સાથે આદરે જી. ૫. પુત્રને ધરનો ભાર ભલાવી, સંવેગી (શર સેહરો જી; ચઉનાળી વિજયશેખર સૂરિ, પાસે તપ વ્રત આદરે જી. ૬. એક ખટ માસી ચાર ચૌમાસી, દો સય છઠ સો અઠમ કરે જી; ખીજાં તપ પણ ખટ શ્રુત સુવ્રત, મૌન એકાદશી વ્રત ધરે જી. ૭. એક અધમ સુર મિથ્યાદષ્ટિ, દેવતા સુવ્રત સાધુને જી; પૂર્વોપાજિત કર્મ ઉદારી, અંગે વધારે વ્યાધિને જી. ૮. કર્મે નહીયો પાપે જડીયો, સુર કહે જાઓ ઔષધ ભણી જી; સાધુ ન જાયે રોષ ભરાયે, પાટુ પ્રહારે હુણ્યો મુનિ જી. ૯. મુનિ મન વચન કાય ત્રિયોગે, ધ્યાન અનલ દહે કર્મને જી; કેવલ પામી જિનપદ રામી, સુવ્રત નેમ કહે રચામને જી. ૧૦.

ઠાણ ચોથી :-કાન પથપે નેમને એ, ધન્ય ધન્ય ચાલવ વંશ; જિહાં પ્રભુ અવ-
તર્યા એ, મુજ મન માનસ હંસ, જયો જિન નેમને એ. ૧. ધન્ય શિવાદેવી માવડી
એ, સસુદ્રવિજય ધન્ય તાત; સુજાત જગતગુરુ એ, રત્નત્રયી અવહાત. જયો ૨. ચરણ
વિરાધી ઉપનો એ, હું નવમે વાસુદેવ; જયો ૩. તિથે મન નવિ ઉદ્ધસે એ, ચરણ ધરમની સેવ.
જયો ૪. હાથી જેમ કાઠવ ગળ્યો એ, જાણું ઉપદેય હેય; જયો ૫. તો પણ હું ન કરી શકું
એ, દુષ્ટ કર્મનો ભેય. જયો ૬. પણ ચરણો બલીયા તણો એ, ક્રીજે સીજે કાજ; જયો ૭. એહવાં
વચનને સાંભલી એ, બાંહ અઘાની લાજ. જયો ૮. નેમ કહે એકાદશી એ, સમકિત
યુત આરાધ; જયો ૯. થાપ્પશ જિનવર બારમે એ, ભાવ ચોવીશીએ લાધ. જયો ૧૦.

કળાશ :-ધય નેમિ જિનવર નિત્ય પુરંદર દેવતાચલ મંડણો, બાણુ^૧ નંદ^૨
મુનિ^૩ અંદ^૪ (૧૭૬૫) વરસે રાજનગરે સંથુષયો; સંવેગ રંગ તરંગ જલનિધિ સત્ય-
વિજય ગુરુ અનુસરી, કપૂરવિજય કવિ, કૃમાવિજય ગાણુ જિનવિજય જયસિરિ વરી.

૨

પંચમ સૂરલોકના વાસી રે, નવ લૌકિક સુવિલાસી રે; કરે વિનતિ ગુણની
રાશી. ૧. મદિલ જિન નાથજી વ્રત લીજે રે, ભવિ જીવને શિવમુખ લીજે. તમે કરુણ-
રસ ભંડાર રે, પામ્યા છે ભવજલ પાર રે, સેત્રકનો કરો ઉદ્ધાર. મદિલ ૨. ભાવ ૦ પ્રભુ
હાન સંવત્સરી આપે રે, જગનાં હારિદ્ર દુઃખ કાપે રે, ભવ્યત્વપણે તસ થાપે. મદિલ ૩.
ભવિ ૦ સુરપતિ સદ્ગુણ મળી આવે રે, માણુ રચણ સોવન વરસાવે રે, પ્રભુ ચરણે
શીશ નમાવે. મદિલ ૪. ભવિ ૦ તીર્થોદક કુંભા લાવે રે, પ્રભુને સિંહાસન કાવે રે, સુરપાત
ભગતે નવરાવે. મદિલ ૫. ભવિ ૦ વસાભરણે શણગારે રે, કુંભમાલા હુકય પર ધારે રે,
કુંભમાં ઇંદ્રાણી ઉવારે. મદિલ ૬. ભવિ ૦ મળ્યા સુર નર કોડા કોડી રે, પ્રભુ આગે રક્ષા
કર બેડી રે, ભકિત ચુકિત મહ મોડી. મદિલ ૭. ભવિ ૦ મુગશિર શુદ્ધિની અબુઆલી
રે, એકાદશી ગુણની આલી રે, વર્ચા સંચમ વધુ લટકાલી રે. મદિલ ૮. ભવિ ૦ દીક્ષા
કલ્યાણક એહ રે, ગાતાં દુઃખ ન રહે રે, લહે રૂપવિજય સસનેહ મદિલ ૯. ભવિ ૦

૩

ઠાણ પહેલી :-દ્વારકા નગરી સમોસર્યા રે, બાવીશમે જિનચંદ; બે કરબેડી ભાવણું
રે, પૂછે કુંભ નરીંદ. (ત્રોટક) પૂછે કુંભ નરિંદ વિવેક, સ્વામી અગ્યારશ માની અનેક; એહ તણે

યસી છ. ૨૨. છેહડો હો તુજ છેહડો સાહો આજ, મોટી હો જિન મોટી મેં આશા કરી છ; દીધા હો છન દીધા વિષ્ણુ મહારાજ, છૂટીશ હો કિમ છૂટીસ કિમ વિષ્ણુ કુઃખ હરિછ. ૨૩. ભવ ભવ હો જિન ભવ ભવ શરણુ તુજ, હોળો હો જિન હોળો કહું કેતું વળી છ; દેળો હો જિન દેળો સેવા મુજ, રંગે હો પ્રભુ રંગે પ્રભુમું લળી લળી છ. ૨૪. ત્રીછ હો એહ ત્રીછ પુરી થઈ ઠાલ, પ્રેમે કાંતિવિજય કહેછ; નમતાં હો પ્રભુ નમતાં નેમ દયાળ, મંગળ હો ધરી મંગળમાળા મહમહેછ. ૨૫.

કૃપાશ :—એમ સકળ સુખકરુ દુરિત કુઃખહરુ, ભવિક તરવા જળધરુ; ભવ્ય તિમિર વારક જગત તારક; જયો જિનપતિ જગગુરુ; સત્તર સો ઓગણોતેર વરસે, રહી હોમો યોમાસએ; શુદ્ધ માગશર તિથિ અઘ્યારશ, રચ્યો ગુણ સુવિલાસ એ. ૨૬. થઈ થઈ મંગળ કોટી ભવનાં, પાપ પહલ દુરે કરે; જયવાહ આપે કીર્તિ થાપે, સુજસ દશ દિશિ વિસ્તરે. ૨૭. તપગચ્છ નાયક વિજયપ્રભ ગુરુ, શિષ્ય પ્રેમવિજયતણા; કહે કાંતિ સુણતાં ભવિક ભણતાં, લહે મગળ અતિ ઘણો. ૨૮.

૪૬. શ્રી સિદ્ધચક્રના સ્તવનો.

૧

નવ પદ ધરળો ધ્યાન, ભવિજન નવ પદ ધરળો ધ્યાન; એ નવ પદનું ધ્યાન કરતાં, પામે છવ વિશ્રામ. ભવિજન ૧. અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ સકળ ગુણ ખાણ; ભવિં ૨. દશાંન જ્ઞાન ચારિત્ર એ ઉત્તમ, તપ તપો કરી બહુ માન; ભવિં ૩. આસો ચૈત્રની શુદ્ધિ સાતમથી પુનમ લગી પ્રમાણ; ભવિં ૪. એમ એકાશી આંગિલ કીજે, વરસ સાઠચારનું માન; ભવિં ૫. પઠિક્કમણાં દોય ટંકના કીજે, પઠિ-લેહણુ એ વાર; ભવિં ૬. દેવવંદન ત્રણ ટંકના કીજે, દેવ પૂળે ત્રિકાળ; ભવિં ૭. ખાર આઠ છત્રીશ પચવીશનો. સત્તાવીશ અઠસઠ સાર; ભવિં ૮, એકાવન સીત્તેર પચાસનો, ઠાઉસગ કરો સાવધાન; ભવિં ૯. એક એક પદનું ગણણું, ગણીએ દોય હજાર; ભવિં ૧૦ એણે વિધિ જે એ તપ અ રાધે, તે પામે ભવ પાર; ભવિં ૧૧ કર ભેડી સેવક ગુણ ગાવે, મોહન ગુણ મણિ માળ; ભવિં ૧૨ તાસ શિષ્ય મુનિ હેમ કહે છે, જન્મ મરણ કુઃખ ટાળ; ભવિં ૧૩.

૨

સિદ્ધચક્ર વર સેવા કીજે, નર ભવ લાહો લીજે છ; (વાધપૂર્વક આરાધન કરતાં, ભવ ભવ પાતક છીજે. આંકણીં ભવિજન। ભણ્યે છ, અવર અનાદિની ચાલ, નિત્ય નિત્ય તણ્યે છ. ૧. દેવના દેવ દયાકર ઠાકર, ચાકર સુર નર ઇંદા છ; ત્રિગટે ત્રિભુવન નાયક ભેઠા, પ્રણમો શ્રી જિન ચંદા. ભવિં ૨. અજ અવિનાશી અકળ અજરામર, કેવળ દંસણ નાણી છ; અવ્યાખાધ અનંત વીરજ, સિદ્ધ પ્રણમો ભવિ પ્રાણી. ભવિં ૩. વિદ્યા સૌભાગ્ય લક્ષ્મી પીઠ, મંત્ર યોગરાજ પીઠ છ; મુમેરુપીઠ પેંચ પ્રસ્થાને, નમું આચારજ ઇંદ. ભવિં ૪. અંગ ઉગાંગ નંદી અનુયોગા, છ છેહ ને મુળ ચાર-છ; દસ પચસા એમ પચુચાલીસ, પાઠક તેહના ધાર. ભવિં ૫. વેદ ત્રણ ને હાસ્થાદિક પદ, મિશ્યાત્વ ચાર

ધમનો; કેઈ છંદે રે, મિથ્યાત્વ મારગ ભરમનો. (ત્રોટક) - મિથ્યાત્વ મારગ તણા પુર-
જન, જૈનધર્મ અંગી કરે; એક દિવસ ધગધગ કરત ઉદભટ, અગ્નિ લાગી તિથે પુરે;
બળે તે મંદિર હાટ સુંદર, લોક નાકા ધસમસે; સહ કુટુંબ પોષધ સહિત તિથે દિને,
શેઠ જોડા સમરસે. ૧૩. જન જોલે રે, શેઠ સલુણા સાંભળો; હક કાં કરો રે, નાસો અગ્નિમાં
કાં જળો; શેઠ ચિંતવે રે, પરિપક્વ સહશું તે સહી; વૃત ખંડન રે, એણે અવસરે કરશું
નહીં. (ત્રોટક) - નહીં સુક્ત સુજને વ્રત વિલોપન, એમ રહ્યો દહતા ગ્રહી; પુર બળ્યું
સઘળું શેઠનું, ઘર હાટ તે ઉગર્યા સહી; પુરલોક અચરજ દેખી સઘળો, અતિ પ્રશંસે
દહપણે; હવે શેઠ કરે સામાન રૂડો, ઉજમણું કરવા તણો. ૧૪. સુક્રતાદ્વય રે, મણિ
માણિક્ય ને હીરલા; પીરોણ રે, વિદુમ જોલક આત લલા; સ્વર્ણાદિક રે, સમ ધાતુ
મેળી રૂડી; ક્ષીરોદક રે, પ્રસુખ વિવિધ ઉભર વળી. (ત્રોટક) - ધાન્ય પકવાન્ન બહુવિધ,
દ્વય કુલ મન ઉજળે; અગ્યાર સંખ્યા એક એકની, કવે શ્રી જિન આગળે; જિન ભક્તિ
મંડે દુરિત ખંડે, લાભ લે નરભવ તણો; મહિમા વધારે સુવિધિ દ્વારે, ભવ સુધારે
આપણો. ૧૫. સાતે ક્ષેત્રે રે, ખરચે ધન મન ઉઠસે; સંઘ પૂજા રે, સ્વામિ ભક્તિ કરે
હસે; હીચે સુનિને રે, જ્ઞાનોપકરણ શુભ મને; અગ્યારશ રે, એમ ઉજવી તેણે સુવ્રતે.
(ત્રોટક) - તેણે સુવ્રતે એક દિવસ, વાંધા સૂરિ જ્યશેખર ગુરુ; સુણી ધર્મ અનુમતિ
માગી સુતની, હીચે સંયમ સુખકરુ; અગ્યાર તરુણી ગ્રહી સંયમ, તપ તપી આત નિમંત્રું;
લહી નાણુ કેવળ મુક્તિ પહોંચ્યા, લહ્યું સુખ ધન ઉજળું. ૧૬. દોય સો છઠ્ઠ રે, એક સો
અઠ્ઠમ સાર રે; પટમાસી રે, એક ચોમાસી ચાર રે; ઇત્યાદિક રે, સુવ્રત સુનિવર તપ કરે;
અગ્યારશ રે, તે તિથિ સેવે મન ખરે. (ત્રોટક) - મન ખરે પાળે શુદ્ધ સંયમ, એક
દિન એ ઋષિ તણે; થઈ ઉઠર પીડા તિથે દિવસે, અછે તે સુવ્રતપણે; એક દેવ વૈરી પૂર્વ
ભવનો, ચળાવા આળ્યો સહી; સુનિરાય સુવ્રત તણે અંગે, વેદના કીધી વહી. ૧૭. સમતા
ધરી રે, નિશ્ચળ મેરુ પરે રહ્યો; સુર પરિસહ રે, સ્થિર થઇને અહોનિશ સહ્યો; નવિ
લોપે રે, મન સુવ્રત સુનિરાલ્યો; ઔષધ પણુ રે, સુર હાળ્યો પણુ નવિ કીધો. (ત્રોટક) -
નવિ કીધો ઔષધ રોગ હેતે, અસુર અતિ કોપે ચણ્યો, પાદુ પ્રહારે હણ્યા તે વારે,
મિથ્યા મતિ પાપે પડ્યો; ઋષિ ક્ષપકશ્રેણિયો ચઢીઓ, કેવળ લહી મુક્તિ ગયો; એમ
ઘણ બીજી કાંતિ ભણુતાં, સકળ સુખ મંગળ થયો. ૧૮.

હાલ ત્રીજી :- ભાખી હો જિન ભાખી નેમિ જિણુંદ, એણીપરે હો જિન એણી
પરે સુવ્રતની કથા જી; સદહે હો તેહ સદહે કુણુ નરિંદ, છેદન હો ભવ છેદન ભવ ભયની
વથા જી. ૧૯. પર્ષદ છો જિન પર્ષદ લોક તિવાર, ભાવે હો તિહાં ભાવે અગ્યારશ
ઉચ્ચરી જી; એહથી હો એમ એહથી ભવિક અપાર, સહેજે હો ભવ સહેજે ભવસાયર
તરી જી. ૨૦. તારક હો જિન તારક ભવથી તાર, સુજને હો પ્રભુ સુજ નિશુંણીને હિત
કરી જી; તરશું હો જિન તરશું જો તપ સાધ, તુમચી હો પ્રભુ તુમચી તિહાં મોટીમ
કીસી જી. ૨૧. સાચી હો જિન સાચી ચિત્ત અવધાર, કીધી હો એમ કીધી મેં તાહરી
ચાકરી જી; દેઈશ હો જિન દેઈશ તુંહી સમાધી, એવડી હો જિન એવડી કાંઈ ગાલીમ

“तिजयविजयचक्रं सिद्धचक्रं नमामि”
श्री सिद्धचक्र महायन्त्रम् ॥

હીરવિજયની વાણી, સુષુતાં અમિય સમાણી, મોક્ષ તણી નિસરણી, ઓ સ્મરણ ૬.
પ

અવસર પામીને રે, કીજે નવ આંખિલની ઓલી; ઓલી કરતાં આપક નથે,
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ લહીએ બહુલી. અવસર ૧. આંસો ને ચેત્રે આદરથું. સાતમથી સંભાલી
રે; આલસ મહેલી આંખિલ કરશે, તસ ઘર નિલ દીવાલી અવસર ૨. પૂનમને દિન
પૂરી થાતે, પ્રેમથું પખાલી રે, સિદ્ધચક્રને શુદ્ધ આરાધી, તપ જપે જપ માલી, અવસર ૩.
હેહરે જઈને દેવ બુહારો, આદીશ્વર અરિહંત રે; ચોવિશે ચાહીને પૂજો, ભાવથું
ભગવંત. અવસર ૪. જો ટંકે પઠિકેમણું જોલ્યું, દેવવંદન ત્રણ કાલ રે; શ્રી શ્રીપાલ
તણી પરે સમજી, ચિત્તમાં રાખો ચાલ. અવસર ૫. સમક્ષિત પામી અંતરભગી
આરાધો એકાંત રે; ક્યાદાક પંથે સંચરતાં, આવે ભવનો અંત. અવસર ૬. સત્તર
ચોરાણ્યે શુદ્ધિ ચૈત્રીયે, ખારસે બનાવી રે; સિદ્ધચક્ર ગાતાં સુખ સંપત્તિ, ચાલીને
ઘેર આવી. અવસર ૭. ઉદયરત વાચક એમ જપે, જે નર નારી ચાલે રે, ભવની
ભાવક તે ભાંજીને, મુક્તિપુરીમાં મહાલે. અવસર ૮.

૬
સિદ્ધચક્ર સેવો રે પ્રાણી, ભવોદધિ માંહે તારક હો જાણી; વિધિપૂર્વક આરાધી
જો, જિમ ભવ સંચિત પાતક છીજે. સિદ્ધ ૧. પ્રથમપદે ચરિહંત, બીજે પદે વળી સિદ્ધ
ભગવંત; ત્રીજે પદે આચાર્ય જાણું, ચોથે પદે ઉપાધ્યાય વખાણું. સિં ૨. પાંચમે
પદે સકલ મુનીંદ, છઠ્ઠે દશાંન શિવમુખ કંઠ; સાતમે પદે જ્ઞાન વિબુધ, આઠમે ચારિત્ર
ધાર વિશુદ્ધ. સિં ૩. નવમે પદ તપ સાર, એક એક પદ જપો દોષ હનર,
નવ આંખિલ ઓળી કીજે, ત્રણ કાળ જિનને પૂજીજે. સિં ૪. દેવવંદન ત્રણવાર, પઠિકેમણું
પઠિલેહણુ ધાર; રતન કહે એમ આરાધો, શ્રીપાળ મયણા જિમ સુખ સાધો. સિં ૫.

૭
અહો ભવિ પ્રાણી રે સેવો, સિદ્ધચક્ર ધ્યાન સમે નહિ મેવો. અહો ૧ જે સિદ્ધ-
ચક્ર આરાધે, તેહની કીરતી જગમાં વાધે. અહો ૧. પહેલે પદે રે અરિહંત, બીજે
સિદ્ધ બુદ્ધ ધ્યાન મહંત; ત્રીજે પદે રે સૂરીશ્વર, ચોથે ઉવજાચ ને પાંચમે મુનીશ્વર.
અહો ૨. છઠ્ઠે હરિસણુ કીજે, સાતમે જ્ઞાનથી શિવમુખ લીજે; આઠમે ચારિત્ર પાલો,
નવમે તપથી મુક્તિ ભાલો. અહો ૩. ઓલી આંખિલની કીજે, નોકારવાલી વીશ
ગણીજે; ત્રણે ટંકના રે દેવ, પઠિલેહણુ પઠિકેમણું કીજે. અહો ૪. શુરુમુખ કિરિયા રે કીજે,
દેવશુર ભક્તિ ચિત્ત ધરીજે; એમ કહે રામમો શિષ્ય, ઓલી ઉજવીએ જગીશ અહો ૫.

૮
નવપદ મહિમા સાર, સાંજળો નરનાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી આરાધીએ છ;
તો પામો ભવપાર, પુત્ર-કલત્ર પરિવાર, આછે લાલ ! નવ દિન મંત્ર આરાધીએ છ.
૧. આસો માસ સુવિચાર, નવઆંખિલ નિરધાર, આછે લાલ ! વિધિયું જિનવર પૂજીએ
છ; અરિહંત સિદ્ધ પદ સાર, ગણુણુ તેર હનાર, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા કીજીએ

કથાય છે; ચૌક અભ્યંતર નવવિધ બાહ્યની, મંથિ તને મુનિસય. ભવિં ૬. ઉપશમ સ્થાયી પ-
શમ ને ક્ષાયક, દશન ત્રણ પ્રકાર છે; મંદા પરિણતિ આત્મા કેરી, નમીએ વારંવાર.
ભવિં ૭. અઠાવીશ ચૌક ને મટ દુઃખ ધગ, મત્યાદિકના જાણુ છે; એમ એકાવન લેહે,
પ્રણયો, સાતમે પદ વર નાણુ. ભવિં ૮. નિવૃત્તિ ને પ્રવૃત્તિ લેહે, આરિત્ર છે વ્યવહાર
છે; નિજ શુભ સ્થિરતા ચરણુ તે પ્રણયો, નિશ્ચય શુદ્ધ પ્રકાર. ભવિં ૯. બાહ્ય અભ્યંતર
તપ તે સંવર, સમતા નિજંસ હેતુ છે; તે તપ નમીએ ભાવ ધરીને, ભવસાયરમાં સેતુ.
ભવિં ૧૦. એ નવ પદમાં પણુ છે ધર્મો, ધર્મ તે વરતે ચાર છે; દેવ શુભ ને
ધર્મ તે એકમાં, દોષ ત્રણ ચાર પ્રકાર. ભવિં ૧૧. માર્ગ દેશક અવિનાશીપણુ,
આચાર વિનય સંકેતે છે; સહાયપણુ ધરતા સાધુછે, પ્રણયો એકીજ હેતે, ભવિં
૧૨. વિમલેશ્વર સાનિધ્ય કરે તેહની, ઉત્તમ જે આરાધે છે; પદવિનય કહે તે
ભવી પ્રાણી, નિજ આતમ હિત સાધે. ભવિં ૧૩.

૪

શ્રી સિદ્ધચક્રને વંદો છે મનોહર મનમતા, અવિચળ મુખનો કંદો છે
મનોહર મનમતા; માત્ર આસોએ મધુરે સોહાવે છે મં, ભવિ આદરો તમે ભલે
ભાવે છે મં ૧. નવ આંગિલ તપ કીજે છે મં, તો અવિચળ મુખમાં લીજે છે
મં; શુદ્ધિ સાતમથી તમે માંડી છે મં, ધરના આરંભ સવિ છાંડી છે મં ૨. પહેલે
પદે અરિહંત સેવા છે મં, આપે મુક્તિના મેવા છે મં; બીજે પદે સિદ્ધ સોહાવે છે
મં, મન શુદ્ધે પૂજે ભલે ભાવે છે મં ૩. આચાર્ય ત્રીજે પદે નમો છે મં, તમે
કોષ કથામને હમો છે મં; ઉવગ્રમ તે ચોથે વંદો છે મં, સાધુ પાંચમે દેખી આણુદો
છે મં ૪. છઠ્ઠે હરિમણુ જાણુ છે મં, શ્રી જ્ઞાનને સાતમે વખાણુ છે મં; આરિત્ર
પદ આઠમે સોહે છે મં, વળી નવમે તપ મન મીઠે છે મં ૫. રસ ત્યાગે આંગિલ
કીજે છે મં, તો મુક્તિ તણાં કળ લીજે છે મં; સંવત્સર યુગ પદ માસે છે મં,
તે તપ કીજે ઉલ્લાસે છે મં ૬. એ તો મયણાં ને ક્રીપાળ છે મં, તપ કીધો ઘર્ષ
ઉજમાળ છે મં; તેને કોઠ શરીરનો ટાળ્યો છે મં, જગમાં જસવાત પ્રગટાયો છે
મં ૭. મંચમ કાળે તુમે જાણુ છે મં, પ્રગટ પરચો પરમાણુ છે મં; એવું શુભલ્લ
જે હજારછે મં, તમે ધરો હૃદય મોહાર છે મં ૮. નરનારી એ પદને ધ્યાવે છે મં,
તે તો સંપદ સ્થળી પાવેછે મં; મુની રત્નમુદર મુપસાગ છે મં, સેવક મોહન
શુભ ગાયછે મનોહર મનમતા. ૬.

૫

ચૌક પૂરવનો સાર, મંત્ર મહિ નવકાર; જપતાં જમ જમકાર, યો સચરો,
હૃદય ધરો નવકાર ૧ અઠસઠ અક્ષર થકીયો ચૌક રતનનું જડીયો; આવકને ચિત્ત
ચડીયો, યો સચરો ૨ અક્ષર ચંચ રતન; હવડયા મુરતન; જે પાલે તેને ધન્ય, યો
સચરો ૩, નવપદ નવસરો હાર, નવપદ જગમાં સાર; નવપદ કોહીલો આધાર, યો સચરો ૪,
જે નર નારી જાણુશે, તે મુખ-સંપદ લહેશે; સેવકને મુખ-થારો, યો સચરો ૫

૪૭ પૃથ્વિ પર્વનું સ્તવન

૧

પ્રભુ વીર ત્રિલોક વિચારી, ભાખ્યાં પર્વ પૃથ્વિ ભારી; આખા વર્ષમાં તે દિન
મોટા, આઠે નહિ તેમાં છોટા રે; એ ઉત્તમને ઉપગારી ભાખ્યાં પર્વ પૃથ્વિ ભારી. પ્રભુ-
વીર૦ ૧. જેમ ઔપદમાંદિ કહીએ, અમૃતને સાકુ કહીએ રે; મહામંત્રમાં નવકારવાળી,
ભાખ્યાં૦ પ્રભુ વીર૦ ૨ વૃક્ષમાંદિ કદપતરુ સારી, એમ પર્વ પૃથ્વિ ભારી રે; સૂત્રમાંદિ
કદપ ભવ તારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૩. તારાગણમાં જેમ ચંદ્ર, સુરવર માંદિ જેમ ઘંટ રે;
સતીઓમાં સીતા નારી, ભાખ્યાં પ્રભુ૦ ૪. એ બને તો અઠાઈ કીએ, વળી માસખમણ તપ
લીએ; સોળ ભત્તાની બલીહારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૫. નહિ તો થોથ છટું તો કહીએ, અઠમ
કરી દુઃખ સહીએ રે; તે પાણી જીવ અવતારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૬. તે દિવસે રાખી સમતા
છોટા મોહ માયા ને મમતા; સમતારસ દિલમાં ધારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૭. નવપૂરવ તથો
સાર લાવી, જેણે કદપસૂત્ર બનાવી રે; ભદ્રબાહુ વાર અનુસારી ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૮.
સોના રૂપાનાં ફૂલડાં ધરીએ, એ કદપની પૂજા કરીએ રે; એ શાશ્વત્ત અનોપમ ભારી,
ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૯. ગીત ગાન વાણી જાણવે, પ્રભુજીની આંખી રચાવે રે; કદે ભક્તિ
વાર હજારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૧૦ સુગુરુ મુખથી એ સાર, સુણે અખંડ એકવીશ વાર; એ
જીવે એ દિલ ભવે શિવ ખ્યારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૧૧. એક અનેક શુભના ખાણી, તે પર્વ
પૃથ્વિ ભારી રે; સેવો જ્ઞાન કયા મનોહારી, ભાખ્યાં૦ પ્રભુ૦ ૧૨.

૨

સુણો સાજન સંત પૃથ્વિ આખ્યાં રે, તમે પુન્ય કરો પુન્યવંત ભવિકા મન
ભાખ્યાં રે. વીર ત્રિલોક સંત અલવેસર, વહાલા મારા પરમેશ્વર એમ જોલે રે;
પર્વમાંદિ પૃથ્વિ મહોટાં, અવર ન આવે તસ તોલે રે ૫૦ તુ ૦ ૧. ઔપદમાં
જેમ કેસરી મોટો, વાં બજમાં ગરુડ કહીએ રે; નદી માંદિ જેમ જંગમ મહોટી; નજમાં
મેરુ કહીએ રે. ૫૦ ૨. ભૂષણમાં ભરતેસર ભાખ્યો, વાં કેવ મહિ સુરઈદ્ર રે; તીર-
યમાં શેત્રુંજી જાખ્યો, ગ્રહ ગણમાં જેમ ચંદ્ર રે. ૫૦ ૩. કથરા હીવાળી ને વળી હોળી,
વાં અખાત્રીજ હીવાસો રે; બળેવ પ્રમુખ બહુલા છે ખીલ, પણ નહિ મુક્તિનો વાસો
રે. ૫૦ ૪. તે માટે તમે અમર પળાવો, વાં અઠાઈ મહોત્સવ કીએ રે; અઠમ તપ
અધિકાક્રમે કરીને; નરભવ લાહો લીએ રે. ૫૦ ૫. ટોલ કદામ્બ લેરી નદેરી, વાં કદપ-
સૂત્રને જગાવો રે; ઝાંઝરનાં ઝમકાર કરીને, ઝોરીની ટોલી મળી આવો રે. ૫૦ ૬.
સોના રૂપાને ફૂલડે વધાવો, વાં કદપસૂત્રને પૂજો રે; નવ વખાણુ વિધિએ સાંભળતાં,
પાપ મેવાસી મૂજો રે. ૫૦ ૭. એમ અઠાઈની મહોત્સવ કરતા, વાં બહુ જીવ જમ
ઉદરિયા રે; વિશુદ્ધ વિમળવર સેવક એહથી, નવ નિષઠ જલ્દિ સિદ્ધિ વરિયા રે. ૮.

૪૮ દિવાળીનું સ્તવન.

૧

મારે દિવાળી રે થઈ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને; સર્વા સર્વા રે સેવકનાં કાજ;

૭. ૨. મયણાસુંદરી શ્રીપાળ, આરાધ્યો તત્કાળ, આછે લાલ ! ક્ષણદાયક તેહને થયોં ૭; કંચનવરણી કાય, દેહડી તેહની થાય, આછે લાલ ! શ્રી સિદ્ધચક્ર મહિમા કહ્યો ૭. ૩. સાંભળી સહુ નરનાર, આરાધ્યો નવકાર, આછે લાલ ! હેજ ધરી હેડે ઘણું ૭; ચૈત્ર માસ વળી યોહ, ધરો નંવપદશું નેહ, આછે લાલ ! પૂજ્યોં દે શિવસુખ ઘણું ૭. ૪. યોષી પરે ગૌતમ સ્વામ, નવનિધિ જેહને નામ, આછે લાલ ! નવપદ મહિમા વખાણીએ ૭; ઉત્તમસાગર શિખ, પ્રણમે તે નિશદીશ, આછે લાલ ! નંવપદ મહિમા જાણીએ ૭. ૫.

સેવો રે ભવિ ભાવે નવકાર, જપે શ્રી ગૌતમ ગણધાર; ભવિ સાંભળો, હાં રે સંપદ થાય. ૭૦ હાં રે સંકટ ભય ૭૦; આસોને ચૈત્ર હરખ અપાર, ગણણું કીજે તેર હજાર. ૭૦ ૧. આર વર્ષને વળી પટ માસ, ધ્યાન ધરો ભવી ધરી વિદ્યાસ ૭૦; ધ્યાયે રે મયણાસુંદરી શ્રીપાળ, તેહનો રાજ ગયો તત્કાળ. ૭૦ ૨. અષ્ટ કરમળ દળ પૂજા રસાળ, કરી ન્હવણુ છાંટયું તત્કાળ ૭૦; સાતસો મહીપતિ તેહને રે ધ્યાન, દેહડી પામ્યા કંચન વોન. ૭૦ ૩. મહિમા કહેતા નાવે પાર, સમરો તિથે કારણ નવકાર ૭૦; ઇંદુ ભવ પર ભવં દીએ સુખવાસ, પામે લક્ષ્મી લીલ વિલાસ. ૭૦ ૪. જાણી પ્રાણી લાભ અનંત, સેવો સુખદાયક એ મંત્ર ૭૦; ઉત્તમ સાગર પંદિત શિખ, સેવે કાંતિ સાગર નિશદીશ. ૭૦ ૫.

૧૦

અરિહત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ દેખા ગુણ રૂપ ઉદારી. નવપદ ધ્યાન સદા જયકારી. ૧. દશન જ્ઞાન ચારિત્ર હે ઉત્તમ, તપ દોષ લેહે હૃદય વિચારી. નવપદ ૨. મંત્ર જડી ઔર તંત્ર ઘણેશ, ઉન સળકુ હમ દૂર વિચારા. નવપદ ૩. બહોત જીવ ભવજલસે તારે, ગુણ આવત હે બહુત નરનારી. નવપદ ૪. શ્રી જિન ભક્ત મોહન સુનિવહન, દિન દિન અહતે હરખ અપારી. નવપદ ૫.

૧૧

સકલ સુરાસુર વંદ નમીજે, શ્રી સિદ્ધચક્ર પ્રધાન રે; ઇંદુભવ પરભવ શિવસુખ કારણ, વારણ કરમ વિતાન રે. સં ૧. પ્રથમ પદે અરિહત નમીજે, આર અતિશયવંત રે; પ્રતિહારજ આઠની શોભા, બાર ગુણે ભગવંત રે. સં ૨. આઠ કરમને નાથે જિનવર, આઠ ગુણે પ્રગટાય રે; યોહવા સિદ્ધ પ્રણને નમતા, દુરિત સકલ દૂર ભય રે. સં ૩. આચારજ પ્રણમો પદ ત્રીજે, ગુણ છત્રીસ સુહાય રે; પાઠક પદ યોથું નિત પ્રણમું, ગુણ પયવીસ કહાય રે. સં ૪. સત્તાવીસ ગુણે કરી સાધુ, દુષ્ટ કરમ ભવ છપે રે; આર સદ્ગુણ આઠે સહસ્રક, લેહે હરિસણુ દીપે રે. સં ૫. સાતમે નાણુ નમો ભવી ભાવે, ભક્તિ કરી શુભ મત્ત રે; પાંચ કહ્યા મૂલ લેહજ આરુ, ઉત્તર યોગવજ રે. સં ૬. સંયમ-સત્તર પ્રકારે આરાધો, નવમે પદ તપ સાર રે, તે તપ બારે લેહે વખાણ્યો, અવિચલ પદ દતાર રે. સં ૭. એ નવપદમાં આત્મા રે, નિજ આતમમાં યોહ રે; મયણા ને શ્રીપાદે આરાધ્યો, નવમે ભવે શિવ જેહ રે. સં ૮. પાંચ ગુણિમાં ગુણ રહ્યા રે, ગુણી સેવે ગુણ હોય રે; ધ્યેય ને ધ્યાતા ધ્યાનથી જાણો, લેહ રહ્યો નવિ કોય રે. સં ૯. ઇંદુ નવ પદને ધ્યાવે પ્રાણી, તે શુભવિજય વરંત રે, વીર કહે સુણુ શ્રેણિક તે નર, સિદ્ધિ વધુ વરંત રે. સં ૧૦.

મુખકારી રે સં ૩. માતા નમી આઠે દિગકુમરી; અધોલોકની વસનારી રે સં; સૂતી ઘર ઇશાને કરતી, જોજન એક અશુચિ ટાલી રે; સં ૪ ઉપ' લોકની આઠ જ કુમરી, વરસાવે જલ કુમુભાળી રે, સં; પૂર્વ રૂચક આઠ કપ'ણુ ધરતી, દક્ષિણની અઠ કળશાળી રે. સં ૫. અઠ પશ્ચિમની પંખા ધરતી; ઉત્તર આઠ ચમર હાલી રે સં; વિદિશીની ચઉ દીપક ધરતી, રૂચક દીપની ચઉ બાલી રે. સં ૬. કેળતણુ ઘર ત્રણ કરીને, મહાન સ્નાન અલંકારી રે. સં; રક્ષા પોટલી બાંધી બેઠુને, મંદિર મેહેદ્યાં શણગારી રે. સં ૭. પ્રભુ મુખ કમલે અમરી ભમરી, રાસ રમંતી લટકાલી રે સં; પ્રભુ માતા તું જગતની માતા, જગ દીપકની ધરનારી રે. સં ૮. માણ તુજ નંદન ઘણું લવે, ઉત્તમ લવને ઉપગારી રે સં, છપ્પન દિગકુમરી ગુણુ ગાતી, શ્રી શુભવીર વચન ટંકશાલી રે. સં ૯.

૫

હુઝ હરણી દીપાલિકાં રે લાલ, પરવ થયું જગ માંહિ; ભવિષ્યાણી રે. વીર નિર્વાણથી આપના રે લાલ, આજ હજે ઉચ્છાહિ ભવિં સમકિત દૃષ્ટિ સાંભલો રે લાલ. ૧. એ આંકણી. સ્યાદ્રાહ ઘરે ધોલીયે રે. કથાનની કરી શુદ્ધિ; ભવિં ચરિત્ર ચંદ્રોદય બાંધિયે રે લાલ, ટાલો રજ દુઃકમ' બુદ્ધિ. ભવિં સમ ૨. સેના કરો જિનરાયની રે લાલ, દીલ દીકાં મીઠાચ; ભવિં વિવિધ પદાર્થ ભાવના રે લાલ, તે પકવાનની રાશિ ભવિં સમ ૩. ગુણીજન પદની નામના રે લાલ, તેહિજ બુદ્ધાર ભદ્રાર, ભવિં વિવેક રતન મેરાધ્યાં રે લાલ, ઉચિત તે દીપ સંભાર. ભવિં સમ ૪. સુમતિ સુવનિતા હેજ શું રે લાલ, મન ભરમાં કરો વાસ; ભવિં વિરતિ સાહેલી સાથશું રે લાલ, અવિરતિ અલગી નિકાસ. ભવિં સમ ૫. મૈત્ર્યાલિકની ચિંતના રે લાલ, તેહ મલા શણગાર; ભવિં કથાન ગુણુ વાઘા બન્યા રે લાલ, પરિમલ ઉપગાર. ભવિં સમ ૬. પૂર્વ સિદ્ધ કન્યા પગે રે લાલ, બનેયા અણગાર, ભવિં સિદ્ધશિલા વર વેદિકા રે લાલ, કન્યા નિવૃત્તિ સાર. ભવિં સમ ૭. અનંત ચતુષ્થય હાયબે રે લાલ, શુદ્ધયોગ વિરોધ, ભવિં પાણિઅહણુ પ્રભુજી કરે રે લાલ, સહુને હરખ વિગોષ્ ભવિં સમ ૮. ઇંદ્રિયરે પવ' દીપાલીકા રે લાલ, કરતા કોડી કલ્યાણ; ભવિં સાનવિમલ પ્રભુ ભક્તિ શું રે લાલ, મગટે સકલ ગુણુ ખાણ. ભવિં સમ ૯.

૪૯ શ્રી ગૌતમ સ્વામી વિલાપ

દોહા ૧

વધમાન વચને તહાં, શ્રી ગૌતમ અણુધાર; દેવશર્મ' પ્રતિ બોધવા, ગયા હતા વિરધાર. ૧. પ્રતિબોધી તે વિપ્રને, પાછા વલિયા; ભમ; તવ તે અવણે સાંભળે, વીર લલા શિવધામ. ૨. પ્રસન્ન પદ્યો તવ પ્રાસદો, ઉપન્યો બેહ અપાર; વીર વીર કહીને વલવલે સમરે ગુણુ સંભાર. ૩. પૂછીશ કેને પ્રશ્ન હું, 'ભ'તે' કહી ભગવંત; ઉત્તર કુણુ મુજ આપશે, 'ગૌતમ' કહી ગુણુવંત. ૪. અહો પ્રભુ આ શું કયું, દીનાનાથ કયાલ, તે અવસર મુજને તમે, કાલ્યો દર કપાલ. ૫.

ભવ ક્રોધ યોવાને મહાવીર સ્વામી મુકતે પોહોતા, ગૌતમ કેવળજ્ઞાન રે; ધન્ય અમા-
વશ્યા ધન્ય હીવાળી મારે, વીર પ્રભુ નિરવાણુ. જિન મુખ ૦ ૧. આરિત્ર પાળ્યું નિર્મળું
ને, ટાળ્યાં વિષમ કષાય રે; એવા મુનિને વાંઢીએ તો, ઉતારે ભવ પાર. જિન મુખ ૦ ૨.
બાકુળ વહોર્યાં વીરજી ને, તારી ચંદન ખાળા રે; કેવળ હર્ષ પ્રભુ મુકતે પોહોત્યા પામ્યા
ભવનો પાર. જિન મુખ ૦ ૩. એવા મુનિને વાંઢીએ જે, પંચ જ્ઞાનને ધરતા રે; સમવસરણુ
હર્ષ દેશના રે, પ્રભુ તાર્યાં નર ને નાર જિન મુખ ૦ ૪. ચૌવીશમા જિનેસક ને, મુક્તિ
તણા હાતાર રે; કરજોડી કવિગણુ જોમ ભણે રે, પ્રભુ ભવનો ફેરો ટાળ. જિન મુખ ૦ ૫.

૨ [વાલાળની વાટકી અમે જોતાં રે-એ દેશી]

જય જિનવર જમ હિતકારી રે, કરે સેવા સુર અવતારી રે; ગૌતમ પમુહા ગણુ-
ધારી, સનેહી વીરજી જયકારી રે. ૧. અંતરંગ રિપુને ત્રાસે રે, તપ કોપાટોપે વાસે રે;
હર્ષ કેવલ નાણુ ઉદ્ધારે. સં ૨. કાંઈ લાંઠે વાહ વકામ રે, પણ જિન સાથે ન થતાય
રે; તિણે હરિ લાંછન પ્રભુ પાય. સં ૩. સવિ સુરવહુ ચેઈ મેઈ કારા રે, જલપંકજની
પરે ન્યારા રે; તણુ તુણ્યા ભોગ વિકારા. સં ૪. પ્રભુ દેશના અમૃત ધારા રે, જિન-
ધર્મ વિષે રથકારા રે; જેણે તાર્યાં મેલકુમારા. સં ૫. ગૌતમને કેવલ આલી રે, વર્ષા
સ્વાતિએ શિવ વરમાલી રે; કરે ઉત્તમ લોક હીવાલી. સં ૬. અંતરંગ અલગ્ન નિવારી
રે, શુભ સંજનને ઉપગારી રે; કહે વીર પ્રભુ હિતકારી સં ૭.

૩

માજ દેશક મોક્ષનો રે, કેવલ જ્ઞાનનિધાન; ભાવ હંચાસાગર પ્રભુ રે, પર ઉપ-
ગારી પ્રધાનો રે. ૧. વીર પ્રભુ સિદ્ધ થયા, સંઘ સકલ આધારો રે; હવે ઇણુ ભરતમાં,
કોણુ કરશે ઉપગારો રે. વીર ૦ ૨. નાથ વિહૂણું સૈન્ય જ્યું રે, વીર વિહૂણું રે જીવ
સાથે કોણુ આધારથી રે, પરમાનંદ અભાંગો રે. વીર ૦ ૩. માત તાત વિહૂણો બાહ
જ્યું રે, અરહા પરહો અમસાય, વીર વિહૂણુ જીવહા રે, આકુલ બ્યાકુલ થાય રે. વીર ૦
૪. સંશય છેકક વીરનો રે, વિરહ તે કેમ ખમાય? જે હીકે મુખ ઉપજે રે, તે વિણુ
કેમ રહેવાય રે? વિર ૦ ૫. નિર્વામક ભવ સમુદ્રનો રે, ભવ અટવિ સથવાહ; તે પરમેશ્વર
વિણુ મળે રે, કેમ વાધે ઉત્તમાહો રે? વીર ૦ ૬. વીર થકાં પણ શ્રુત તણો રે, હતો
પરમ આધાર; હવે હંદાં શ્રુત આધાર છે રે, અહો જિનમુદ્રો મારે રે! વીર ૦ ૭. ત્રણુ
હાલે સવિ જીવને રે, આગમથી આણું; સેવો ક્યાવો ભવિ જના રે, જિન પકિમા
મુખકંદો રે; વીર ૦ ૮. ગણુધર આચારજ મુનિ રે સહુને જોણી પરે સિદ્ધ, ભવ ભવ
આગમ સંગથીરે દેવચંદ્ર પદ લીધ રે. વીર ૦ ૯.

રમતી ગમતી હમને સાહેલી, ઝેહુ મલી લીજીયે જોક તાલી; સખિ આજ
અનોપમ હીવાલી. લીલ વિકાસે પૂરણુ માસે, પોષ દશમ નિશ રહીયાંલી રે. સં ૧.
પશુ પંખી વસીઆ વનવાસે, તે પણ મુખીયા જગતમાં સમક્ષલી રે સં; જોણી સન્ને
ધેર ધેર જોગ્યવ હોયો, મુખીયા જગતમાં નર નારી રે. સં ૨. ઉત્તમ પ્રહુ વિશાખા
જોગે, જન્મ્યા પ્રભુજી જયકારી રે સં; સાતે નકેં મયાં અજવાળા, આવરને પંજુ

મયા કરી સુચને, મોહનમૂરતિ! હીએ રે' જિનણ! વીનતડી અવધારા. એ આંકણી
 ૧ ચાલે સૂત્ર વિકલાયા રે, લાપે સૂત્ર વિકલ; એક કહે અમ મારગ રાખુ', તે કિમ
 માતું શુદ્ધ રે? જિનણ! ૨. આલંબન દૂડાં દેખાડી, સુખ લોકને પાડે; આણાભંચ
 તિલક તે કાલું, થાપે આપ નિલાકે રે. જિનણ! ૩. 'વિધિ જોતાં કલિમુગમાં હોવે,
 તીરથનો ઉચ્છેદ; જિમ ચાલે તિમ ચલવે જલથે', એક ધરે મતિ લોક રે' જિનણ! ૪.
 ઈમ ભાષી તે મારગ લોપે, સૂત્રક્રિયા સવિ પીસી; આચરણ-શુદ્ધિ આચરિયે, જોઈ
 યોગની વીસી રે. જિનણ! ૫. પંચમ આરે જિમ વિષ મારે, અવિધિ દોષ તિમ
 લાગે; ઈમ ઉપદેશ પદ્મસિક દેખી, વિધિ રસિયો જન જાગે રે. જિનણ! ૬. કોઈ કહે
 જિમ બહુ જન ચાલે, તિમ ચલિયે શી અર્થા? મારગ મહાજન ચાલે ભાષ્યો, તેહમાં
 લહીયે અર્થા રે. જિનણ! ૭. એ પણુ જોલ સુખા મન ધરીયે', બહુજન મત આદરતાં;
 છેહ ન આવે બહુલ અનારય, મિથ્યામતમાં ફિરતાં રે.' જિનણ! ૮. થોડા આચં
 અનાચં જનથી, જૈન આચંમાં થોડા; તેહમાં પણુ પરિણત જન થોડા, શ્રમણુ અલપ
 બહુ થોડા રે. જિનણ! ૯. ભદ્રબાહુ શુરુ વદન વચન જો, આવશ્યકમાં લહિયે; આણા
 શુદ્ધ મહાજન ભાષી, તેહને સંજો રહિયે રે. જિનણ! ૧૦. અજ્ઞાની નવિ હોવે મહા-
 જન, જો પણુ ચલવે ટોલું; ધર્મદાસ ગણી વચન વિચારી, મન નવિ ક્રીએ લોલુ રે.
 જિનણ! ૧૧. અજ્ઞાની નિજ છંદે ચાલે, તસ નિશ્ચયે બિહારી; અજ્ઞાની જે ગચ્છને
 ચલવે, તે તો અનંત સંસારી રે. જિનણ! ૧૨. ખંડ ખંડ પંડિત જે હોવે, તે નવિ
 કહીયે નાણી; નિશ્ચિત સમય લહે તે નાણી; સંમતિની સહિ નાણી રે. જિનણ! ૧૩.
 જિમ જિમ બહુશ્રુત બહુ જન સંમત, બહુ શિષ્યે પરિવરિઓ; તિમ તિમ જિનશાસ-
 નનો વચરી, જો નવિ નિશ્ચય કરીઓ રે. જિનણ! ૧૪. કોઈ કહે 'લોચારિક કંઠે, મારગ
 ભિક્ષાવૃત્તિ' તે, મિથ્યા નવિ મારગ હોવે, જનમનની અનુવૃત્તિ રે. જિનણ! ૧૫.
 જો કંઠે સુનિ મારગ પાવે, બલક થાજો તો સારો; ભાર વહે જે તાવડે ભમતો, ખમતો
 ગાઠ પ્રહારો. રે. જિનણ! ૧૬. લહે પાપ અનુભંધી અપે; બલહરણી જનભિક્ષા; પૂરવ
 ભવ વ્રત અંકન ફલ જો, પંચવસ્તુની શિક્ષા રે. જિનણ! ૧૭. કોઈ કહે 'અમે કિંમે
 તરથું', જૈનલિંગ છે વારું; તે મિથ્યા નવિ શુષ્ક વિષ્ણુ તરિયે, સુજ વિષ્ણુ ન તરે તાર
 રે. જિનણ! ૧૮. કૂટલિંગ જિમ પ્રગટ વિહંગક, ભાષી નમતાં દોષ; નિદ્ધમસ ભાષીને
 નમતાં તિમ જ કલો તસ પોષ રે. જિનણ! ૧૯. શિષ્ય કહે 'જિમ જિનપ્રતિભાને,
 જિનવર થાપી નમિયે; સાધુ વેષ થાપી અંતિ કુંદર, તિમ અસાધુને નમિયે રે',
 જિનણ! ૨૦. ભદ્રબાહુ શુરુ જોલે 'પ્રતિમા, શુષ્કવંતી નહિ દુષ્ટ; લિંગ મહિ જે વાતાં
 હીસે, તે તું માન અદુષ્ટ રે. જિનણ.' ૨૧. કોઈ કહે 'જિન આગે માગી, સુક્તિ
 મારગ અમે લેશું; નિરશુષ્કને પણુ સાહિજ તારે, તસ ભકતે ગદગદિશું રે' જિનણ!
 ૨૨. પાત્રી જોષ ન પાલે મૂરખ, માગે જોષ વિચાલે; લહિયે તેહ કહે કુષ્ક મૂઢે!
 જોલ્યું ઉપદેશ માલે રે. જિનણ! ૨૩. આણા પાલે સાહેળ તુસે, સકલ આપણા કપે
 આણાકારી જે જૈન માગે, તસ જસ લીલા ખાચે રે. જિનણ! ૨૪.

૨ [પંખીડા સંદેશો દેને મારા નાથને-એ દેશી]

હાલ યોથી :-શાસન સ્વામી, સંત સનેહી સાહિબા; અલવેશ્વર વિષુ, આતમના આધાર ભે, આથડો અહીં, મુકી મુજને એકલો, માલિક કિમ જઈ, બેઠા મોક્ષ મોઝાર ભે. વિશ્વંભર વિમલાતમ બહાલા વીરજી. એ આંકણી. ૧. મન મોહન તુમે ભણ્યું કેવલ મોગશે, લાગશે અથવા કેડે એ જિમ બાલ ભે; વલ્લભ તેથી ટાલ્યો મુજને વેગલો, ભણું ક્યું એ ત્રિભુવન જન પ્રતિપાંલ ભે. વિશ્વંભર ૨. અહો હવે મેં ભણ્યું શ્રી અરિહંતજી, નિસ્નેહી વીતરાગ હોય નિરધાર ભે; મ્હોટો છે અપરાધ ઈહાં પ્રભુ માહરો, શ્રુત ઉપયોગ મેં હીધો નહિ તે વાર ભે. વિશ્વંભર ૩. સ્નેહ થકી સચું ધિમ એક પાસિક સ્નેહને, એકજ ખું મુજ કેઈ નથી સંસાર ભે; સૂરિ માણક ઇમ ગૌતમ સમતા ભાવતા, વરિયા કેવલ જ્ઞાન અનંત ઉદાર ભે. વિશ્વંભર ૪.

૫૦ શ્રી વીશસ્થાનકનું સ્તવન

હારે મારે પ્રભુનું સસ્વંતી માણું, વચન વિલાસભે; વીસેરે તપ સ્થાનિક મહિમા ગાઈશું રે લોલ. હાં મારે પ્રથમ અરિહંત પદ, લોગસ્સ યોવીશ ભે; બીજે રે સિદ્ધ સ્થાનક પંચર ભાવણું રે લોલ. ૧. હાં ત્રીજે પવયણણું ગણ્યો લોગસ્સ સાત ભે; ચઉથેરે આયરિયાણું છત્રીશનો સહીરે લોલ. ૨. હાં મારે ચેરાણું પદ પાંચમે દશ ઉદાર ભે; છટ્ટેરે ઉવજાયાણું પચવીશનો સહીરે લોલ. હાં સાતમે નમો લોલો સંવસાહુ સત્તાવીશ ભે; આઠમે નમો નાંણુસ્સ પંચે ભાવણું રે લોલ. હાં નવમે દરિસણુ અડસક મનને ઉદાર ભે; દશમે નમો વિણ્યસ્સ દશ વખાણીએ રે લોલ. ૩. હાં અગીઆરમે નમો આરિત્તસ્સ લોગસ્સ સત્તર ભે; બારમે નમો જંભાસ્સ નવ ગુણે સહી રે લોલ. હાં કિરિયાણું પદ તેરમે વળી પચવીશ ભે; ચઉદમે નમો તવસ્સ બાર ગુણે સહીરે લોલ. હાં પંદરમે નમો ગોચમસ્સ અડ્ઢાવીશ ભે; નમો જિણાણું ચઉવીશ ગણણું સોળમે રે લોલ. હાં સત્તરમે નમો આરિત્ત લોગસ્સ સિત્તર ભે; નાણુસ્સનો પદ ગણણું એકાવન અદારમે રે લોલ. ૫. યોગણીશમે મમો મુગસ્સ વીશ પિસ્તાલીશ ભે; વીશમે નમો તિથસ્સ વીશ ભાવણું રે લોલ. હાં તપનો મહિમા આરશે ઉપર વીશ ભે; ષટ માસે એક યોગી પૂરી કીજીએ રે લોલ. ૬. હાં તપ કરતાં વળી ગણીએ હોય હજાર ભે; નવકારવાળી વીશે સ્થાનક ભાવણું રે લોલ. હાં પ્રભાવના સંઘ સાહમિવચ્છલ સાર ભે; ઉજમણાં-વિધિ કીજીએ વિનય લીજીએ રે લોલ. ૭. હાં તપનો મહિમા કહે શ્રી વીર જિનસય ભે, વિસ્તારે ઇમ સંજઘ ગોચમ સ્વામીને રે લોલ. હાં તપ કરતાં વળી વીથંકર પદ હોય ભે; દેવ શુરુ ઇમ કાંતિ સ્તવન સોહામણો રે લોલ. ૮.

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત સિદ્ધાંત-વિચાર રહસ્ય ગર્ભિત

સાડા ત્રણસો ગાથાનું

શ્રી સીમંધર સ્વામી વિનતિનું સ્તવન.

હાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ આજે, વીનતડી એક કીજો; આરજ મુદ્ધ

દેવ ! ૮. પુષ્ક કારણ વિના મુનિ નવિ, દ્રવ્ય અધિકારી; ચૈત્ય પૂજાર્થે ન પામે, ફલ અન-
ધિકારી, દેવ ! ૯. આર્થ અભિપુન અભળ, લાભથી લાગા; કહે નિજલાલે અતુષ્ટા,
ગોચરી ભાગા. દેવ ! ૧૦. ન જાણે જલશિખ્ય અવશે, યિવિર બલ હીણે; મુશુષુ
પરિચિત સચતી કુન, પિંડાવાધ શ્રીણે. દેવ ! ૧૧. વિગય લેવી નિત્ય સૂત્રે, લક્ષ-પુષ્ક ભણે
અન્યથા ક્રમ દોષ એહનો, ઉદાચન ન ગણે ? દેવ ! ૧૨. ઉદાચન રાજર્ષિ તત્તુ નવિ,
શીન હુશ સહે; તેહ પ્રજામાં વિગય સેવે, શું તે ન લહે ? દેવ ! ૧૩. લોક આલમ્બન
ભરીઓ, જન અસંચતને; તેહ જગમાં કાંઈ દેખે, ધરે તેહ મને. દેવ ! ૧૪. શયિલ
આલમ્બન શ્રદ્ધે મુનિ મહ સંવેગી; સંચતાકંઠન મુજસ ગુણ. તીવ્ર સંવેગી દેવ ! ૧૫.

હાલ ચોથી :-મુણને સીમન્ધર સ્વામી ! વહી એક કહું સિરનામી; મારગ કં-
તાને પ્રેરે, ફજન જે દ્રવ્ય હેરે. ૧. કહે 'નિજ સાંજે પ્રત પાલે, પશુ ધર્મ'દેશના ટલે;
જન મેલ્યાનું શું કામ ? બહુ બોલ્યું નિંદા કામ.' ૨. ઇમ કહેતાં મારગ ગોપે, બેહુ
દ્રવ્ય આરોપે; જે નિભય મારગ બોલે, તે કંઈ દીપને તોલે. ૩. અજ્ઞાની મારગ રસિયા,
જે જન છે કુમતે અસિયા; તેહનો કુણ ટારણહાર ? વિણ ધર્મ'દેશના સાર. ૪. ગીતારથ
જયણાવંત. ભંચીરુ જેહ મહંત; તસ વયણે લોકે તરિયે, જિમ પ્રવલણથી ભર ફરીયે.
૫. બીજા તો બોલી બોલે, શું કીજે નિશુણ'ટોલે ? ભાષા કુશીલનો લેખે, જન મહા
નિશીથે દેખે. ૬. જન મેલનની નહી ઇહા, મુનિ ભાષે મારગ નીરીહા; જે બહુજન
કુણવા આવે, તો લાભ ધરમનો પાવે. ૭. તેહને જે મારગ ન જાણે, તો અતરાથ ફર
ચાણે; મુનિ શક્તિ છરી નવિ ગોપે, વારે તેહને શ્રુત કોપે. ૮. નવિ નિંદા મારગ કહેતાં,
સમ પરિણામે ગહગહતાં; મુનિ અદ્યરિત મનરમે, ભેઈ લીજે બીજે અગે ૯. કોઈ
ભાષે 'નવિ સમજવો, આવકને ગૂઠા ભાવો;' તે બૂઝ કઢા લલકા, આવક સૂત્રે ગહિયકા.
૧૦. કહે કોઈ 'નવી સિ ભેડી ? શ્રુતમાં નહી કાંઈ જોડી,' તે મથવા ઉદત ભાવા,
શ્રુત જલધિ પ્રવેશે નાવા. ૧૧. પૂરવ સૂરિયે કીખી, તેણે જે નવિ કરવી ચિદ્ધિ; તો
સવે કીરી ધર્મ, નવિ કરવો ભેયો મર્મ. ૧૨. પૂરવ બુધને બહુમાને, નિજ શક્તિ
મારગ જાને; શુરુ કુલવાસીને ભેડી, યુગતિ એહમાં નહી જોડી. ૧૩. ઇમ શ્રુતનો નહી
ઉચ્છેદ, એ તો એકદેશનો લેહ; એ અર્થ સુષી ઉદ્ધાસે, ભાષી વરતે શ્રુત અભ્યાસે. ૧૪.
ઈહા દ્રવ્ય એક કહાય, જે બલને પીડા યાય; તો પશુ એ નવિ દેખીજે, ભે-સજ્જનને
સુખ દીજે. ૧૫. તે પૂણ્યે હોએ તોષ, તેહને પશુ ઇમ'નહી દોષ; ઉજમતાં હિયડે હીસી,
ભેઈ લીજે પહેલી વીસી. ૧૬. કહે કોઈક જૂની રીતે, મુનિ ભિક્ષા ભાંજે લીને; તે બહુ
શુભમતિ ઇહે, મુનિ અંતરાયથી બીહે ૧૭. જે જન છે અતિ પરિણામી, વહી જેહ નહિ
પરિણામી; તેહને નિત્યે સમજાવે, શુરુ કંદરવન મન ભાવે. ૧૮. બલ વયણ ગણે કુણ
સરા, જે કાઠે પયમાં પુરા; તુજ સેવામાં જે રહીયે, તો પ્રભુ જય લીલા લહીયે. ૧૯.

હાલ પાંચમી :-નિષ્ક કાલને ભેરે. ઇહ, ઉઠવા જઠ મલધારી રે; શુરુ ગમ્મ છાડી
મારગ લોપી. કહે અમે ઉત્તરિહારી રે. ૧. શ્રી જિન ! તું આલમ્બન જમને, તુજ વિષ
દ્રવ્ય આધારો રે; ભગવત લોકને કુમતિ જલધિથી, આંહિ શ્રદ્ધાને તારો રે. ૨. શ્રીભગ !

ઢાલ ખીજી :-કેઈ કહે અમે શુરથી તરસું, જિમ નાંવાથી ઢોહા રે, તે મિથ્યા ન હોઈ સહવાસે, કાચ પાચની સોહા રે. ૧. શ્રી સીમંધર સાહિબ ! સુણને, ભરતક્ષેત્રની વાતો રે; હું દેવ ! કેવલ-રતિ ધણિ સુગે, હું તો તુજ શુષ રાતો રે શ્રી સીં ૨. કેઈ કહે 'જે ગચ્છથી ન દલ્યા, તે નિરશુષ પણ સાધો રે; નાતિમાંહે નિરશુષ પણ ગણીયે; જસ નહી નાતિ બાધો રે. શ્રી સીં ૩. શુષ અવશુષ ધંમ સરિખા કરતો, તે જિનશાસન-વૈરી રે; નિરશુષ જો નિજ છન્દે આવે, તો ગચ્છ થાએ સ્વૈરી રે. શ્રી સીં ૪. નિરશુષનો શુર પક્ષ કરે જે, તસ ગચ્છ તજવો હાજ્યો રે; તે જિનવર મારગનો ઘાતક, ગચ્છાચારે ભાજ્યો રે. શ્રી સીં ૫. વિષમકાલમાં નિરશુષ ગચ્છે, કરણથી જો વસીયે રે; દ્રવ્ય થકી વ્યવહાર ચલિયે, ભાવે નવિ ઉદલસિયે રે. શ્રી સીં ૬. જિમ ક્રવૃષ્ઠિથી નગરલોકને, ઘહેલા દેખી રાજ રે; મંત્રી સહિત ઘહેલા હોઈ ખેડા, પણ મન માંહે તાબ રે. શ્રી સીં ૭. ધમ ઉપદેશપદે જો ભાજ્યું. તિહાં મારગ અનુસારી રે; જાણીને ભાવે આદરીયે, કસપભાષ્ય નિરધારી રે. શ્રી સીં ૮. જ્ઞાનાદિક શુષવન્ત પરસ્પર, ઉપગારે આદરવો રે; પંચવસ્તુમાં ગચ્છ સુગુણને, અવર કલ્પો છે તજવો રે. શ્રી સીં ૯. જે નિરશુષ શુષ રત્નાકરને, આપ સરીખા હાખે રે; સમકિતસાર સહિત તે જાણો, ધર્મદાસ ગણી ભાખે રે. શ્રી સીં ૧૦. કેઈ કહે 'જે બકુચ કુશીલા, મૂલોત્તર પડિસેવી રે; ભગવતી અમે ભાખ્યા તેથી, અન્ત વાત નવિ લેવી રે.' શ્રી સીં ૧૧. તે મિથ્યા નિકારણ સેવા, ચરણઘાતિની ભાખી રે; મુનિને તેહને સંભવ માત્રે, સત્તમ-કાણું સાખી રે. શ્રી સીં ૧૨. પડિસેવા વચને તે જાણો, અતિચાર બહુલાઈ રે; ભાવ બહુલતાયે તે ટાલે, પંચવસ્તુ મુનિ ધ્યાય રે. શ્રી સીં ૧૩. સહસા દોષ લગે તે છૂટે, સંયતને તત્કાલે રે; પચ્છિત્તે આકુટિયે કીધું, પ્રથમ અંગની બાલે રે. શ્રી સીં ૧૪. પાચછિત્તાદિક ભાવ ન રાખે, દોષ કરી નિશૂકો રે; નિદ્ધંધસ સેદીથી હેઠો, તે મારગથી ચૂકો રે. શ્રી સીં ૧૫. કેઈ કહે 'જે પાતક કીધાં, પડિમતાં છૂટીજે રે;' તે મિથ્યા ફલ પડિમણાનું, અપુણ્યકરણથી લીજે રે. શ્રી સીં ૧૬. મિથ્યા દુષ્કર દેઈ પાતિક, તે ભાવે જે સેવે રે; આવશ્યક સાખે તે પરગટ, માયા મોસને સેવે રે. શ્રી સીં ૧૭. મૂલ પદે પડિમણું ભાજ્યું, પાપ તણું અણકરવું રે; શક્તિ ભાવતણે અભ્યાસે, તે જસ અથે વરવું રે. શ્રી સીં ૧૮.

ઢાળ ત્રીજી :-દેવ ! તુઝ સિદ્ધાંત મીઠો, એક મને ધરિયે; દુષ્ટ આલંબન નિહાલી, કહો કિમ તરિયે ? દેવ ! ૧. દુષ્ટ આલંબન ધરે જે, ભગ્ન-પરિણામી; તેહ આવશ્યકે ભાખ્યા, ત્યજે મુનિ નામી. દેવ ! ૨. નિયતવાસ વિહાર ચેધય, ભકિતનો ધંધો; મૂલ અજાનલાભ થાપે, વિગય પરિખ ધો. દેવ ! ૩. કહે ઉગ્રવિહાર ભાગા, સંગમ આયરિઓ; નિયત-વાસ બળે બહુશ્રુત, સુણિઓ શુણ્ઠરિઓ. દેવ ! ૪. ન જાણે તે ખીણ જંધા-બલ થિવિર તે હો; ગોચરીના ભાગ કલપી, બહુ રહ્યો જે હો દેવ ! ૫. ચૈત્યપૂજા મુકતમારગ, સાધુને કરવી; જિણે કીધી વચર મુનિવર, ચૈત્યવાસ ઠવી. દેવ ! ૬. તીથ ઉત્તતિ અન્ય શાસન, મલિનતા ટાણે; પૂર્વ અવચિત પુષ્પ મહિમા, તેહ નવિ જાણે. દેવ ! ૭. ચૈત્ય પૂજા કરત સંયત, દેવલોઈ કહ્યો; શુભમને પણ મારગનાસી, મહાનિશીયે લહ્યો.

સાહિબ ! ૨. સચિત સચિત (મત્ર નાંવ બાણે, કદંપ અકદંપ વિચારે રે; યોગ્ય ન બાણે નિજ નિજ કામે, દ્રવ્ય યથાસ્થિત સાર રે. સાહિબ. ૩. ખેત્ર ન બાણે તેહ યથાસ્થિત, જનપદ અધ્યવિશેષ રે; મુભિક્ષ દુભિક્ષ કદંપ નવિ બાણે, કાલવિચાર અશેષ રે. સાહિબ ! ૪. ભાવ હિંદુ ગિલાણુ ન બાણે, ગાહ અગાહક કદંપ રે; ખમતો અણખમતો જન ન લહે, વસ્તુ અવસ્તુ અનદંપ રે. સાહિબ ! ૫. જે આકુટી પ્રમાદે દોષે, પડિસેવા વલિ કદંપ રે; નવિ બાણે તે તાસ યથાસ્થિત, પાચચિત્ત વિકદંપ રે. સાહિબ ! ૬. નયણુ રહિત જિમ અનિ-પુણ દેશે, પંથ નદ્દ જિમ સત્ય રે; બાણે હું કામે પહુંચાવું, પણુ નહિ તેહ સમત્ય રે. સાહિબ ! ૭. અગીતારથ તિમ બાણે ગરવે, હું ચલવું સવિ જમ્મ રે; પણુ તસપ.સે શુણગણુ ઇસે, હોઈ ગલાગલ મમ્મ રે. સાહિબ ! ૮. પચિછતે અતિમાત્ર દિએ જે, અપચિછતે પચિછત રે; આસાયણુ તસ સૂત્રે જોત્રી, આસાયણુ મિચ્છત રે. સાહિબ ! ૯. તપસી અબહુશ્રુત વિચરતો, કરી દોષની શ્રેણિ રે; નવિ બાણે તે કારણ તેહને, કિમ વાધે શુણશ્રેણિ રે ? સાહિબ ! ૧૦. માર્ગમાત્ર બાણે જિમ પંથી, અલહી તાસ વિસેસ રે; લિંગાચાર માત્ર તે બાણે, પામે મૂક કિલેશ રે. સાહિબ ! ૧૧. લેહ લલ્યા વિણુ નાના પરિણતિ, મુનિ મનની ગતબોધ રે; ખિણુરાતા ખિણુતાતા યાતા, અંતે ઉપાઈ વિરોધ રે. સાહિબ ! ૧૨. પત્યરસમ પામર આદરતાં, મણિસમ ખુધ જન છોડિ રે; લેહ લલ્યા વિણુ આગમ યિતિનો, તે પામે બહુ જોડિ રે. સાહિબ ! ૧૩. જ્ઞાન ભગતિ ભાંજિ અણુ લહતાં, જ્ઞાનતણે ઉપચાર રે; આગસારે મારગ લોપે, ચરણુ કરણુનો સાર રે. સાહિબ ! ૧૪. ઉત્કર્ષી તેહને ઘે શિક્ષા, ઉદાસીન જે સાર રે; પરૂપવચન તેહને તે જોડે, અંગ કહે આચાર રે. સાહિબ ! ૧૫. અમ સરિખા હો તુમ બાણે, નહીં તો સ્મા તુમ જોલ રે ? એમ બાખી બલ્યાદિક દ્રવણુ, કાઠે તેહ નિટોઝ રે. સાહિબ ! ૧૬. પાસત્યા-દિકે દ્રવણુ કાઢી, હીલે જ્ઞાની તેહ રે; યથાછન્દતા વિણુ શુરુઆણુ, નવિ બાણે નિજ રેહ રે. સાહિબ ! ૧૭. જ્ઞાનીથી તિમ અલગા રહેતા, હંસ થકી જિમ કાક રે; લેહ વિનયના બાવન બાખ્યા, ન લહે તસ પરિપાક રે. સાહિબ ! ૧૮. સર્વ ઉઘમે પણુ તસ બહુ ફલ, પહે કષ્ટ અજાણુ રે; સૂત્ર અભિજ્ઞતણે અનુસારે, ઉપદેશમાલા વાણુ રે. સાહિબ ! ૧૯. તે તો જાણુભાવે એકાગ્રી, આલે તેહને ભુત્ત રે; વામ્ય કુવાસન જે અકુવાસન, દેશાધક ઉત્ત રે. સાહિબ ! ૨૦. અજ્ઞાની શુરુતણે નિયોજે, અથવા શુભ પરિણામ રે; કમ્મપયડી સામે મુદ્દણિ, કહિયે એહનો દામ રે. સાહિબ ! ૨૧. જે તો હઠથી શુરુને છાંડી ભમ ચરણુ પરિણામ રે; સર્વ ઉઘમે પણુ તસ નિશ્ચય, કાંઈ ન આવે દામ રે. સાહિબ ! ૨૨. આણુરુચિ વિણુ ચરણુ નિષેધે, પંઆશકે હરિભદ રે; જવહારે તો શોકુ લેજે, જેહ સહકારે સદ રે. સાહિબ ! ૨૩. શિષ્ય કહે 'જે શુરુ અજ્ઞાની, ભજતાં શુણુનિધિ બાણી રે; જે સુવાસના તો કિમ લજતાં, તેને અવશુણુ બાણી રે ? સાહિબ ! ૨૪. શુરુ જોડે 'શુભ વાસન કહિયે', પત્તવણિજ્ઞ સ્વભાવ રે; તે આચત્તપણે છે આલે, જસ મન ભદ્રક ભાવ રે. સાહિબ ! ૨૫. સૂધું માની સૂધું યાતા, ચઉભંગી આચાર રે; શુરુ કહેણે તેહમાં ફલ બાણી, કહીયે સુજશ અપાર રે. સાહિબ ! ૨૬.

તું આલંબન જમને-એ આકર્ષી. ગીતારથ વિષ્ણુ ભૂતા બમતા, કદ કદે અલિખાને રે; આથે ગંઠી લગે નવિ આભ્યા, તે ખૂપા અજ્ઞાને રે. શ્રીજિન! ૩. તેહ કહે શુરુ ગચ્છ ગીતારથ, પ્રતિબંધે શું કીજે રે? હથાન-જાન-ચરિત આહરિયે, આપે આપ તરીજે રે. શ્રીજિન! ૪. નવિ જાણે તે પ્રથમ અંગમાં, આદિ શુરુ કુલવાસો રે; કહ્યો ન તે વિષ્ણુ ચરણ વિચારો. પંચાશક નય ખાસો રે. શ્રીજિન! ૫. નિત્યે શુરુકુલ વાસે વસતું, ઉત્તરાધ્યયને લાખ્યું રે; તેહને અપમાને વલી તેહમાં, પાપશ્રમણપણું લાખ્યું રે. શ્રીજિન! ૬. હથવૈકલિક શુરુશ્રૂષા, તસ નિદા ફલ લાખ્યાં રે; આવતિમાં દ્રહસમ સદ્ગુરુ, મુનિકુલ મચ્છસમ લાખ્યા રે. શ્રીજિન! ૭. શુરુદષ્ટિ અનુચરે રહેતાં, લહે પ્રવાહ પ્રવાહે રે; એ પણ અથ તિહાં મન ધરિયે, બહુગુણ સુગુરુ પ્રસાદે રે. શ્રીજિન! ૮. વિનય વધે શુરુ પાસે વસતાં, જે જિનશાસન મૂલો રે; હથાન નિર્મલ ઉચિન પ્રવૃત્તિ, શુભશગે અનુકૂલો રે. શ્રીજિન! ૯. વૈયાચર્ય પાતક ત્રુટે, ખંતાદિક શુભ શક્તિ રે; હિત ઉપદેશે કુવિહિત સંગે, પ્રહાયમની ગુપ્તિ રે. શ્રીજિન! ૧૦. મન વાધે મુદ્ગુપ્તિ કેરા, મારગ લેહ ન હોવે રે; બહુ ગુણ જાણે એ અધિકારે, ધર્મરથણ જે ભેવે રે. શ્રીજિન! ૧૧. નાણુ તણો સંભાગી હોવે, ધિરમન હથાન ચરિતે રે; ન ત્યજે શુરુ કહે એ મુખ લાખ્યું, આવશ્યકનિયુક્તિ રે. શ્રીજિન! ૧૨. ભૌતપ્રતે જિમ જાણે હ્રદયતા, પગ અણકરસી સમરા રે; શુરુ છાંડી આહાર તણો ખપ, કરતા તિમ મુનિ નવરા રે. શ્રીજિન! ૧૩. શુરુકુલત્રાસે જ્ઞાનાદિક ગુણ, વાચાચમને વાધે રે; તે આહારતણો પણ દ્રવણ, ખપ કરતાં નવિ જાધે રે. શ્રીજિન! ૧૪. ધર્મરતન ઉપદેશપાદિક, જાણી શુરુ આહરવો રે; ગચ્છ કહ્યો તેહનો પરિવારો, તે પણ નિત અનુસરવો રે. શ્રીજિન! ૧૫. સારણુ વારણુ પ્રમુખ લડીને, મુનિ મારગ આગધે રે; શુભચીરથ તિહાં સુરિહિત કિરયા, દેખાદેજે વાધે રે. શ્રીજિન! ૧૬. જલધિતણો સંજ્ઞેલ અસહતા, જેમ નીકલતા મીનો રે; મચ્છસારણાદિક અણુસહતા તિમ મુનિ દુખિયા દીનો રે. શ્રીજિન! ૧૭. કાક નમંદાતટ જિમ મૂડી, મગતુણા જલ જતા રે; દુઃખ પ્રાપ્ત્યા તિમ ગચ્છ તજિને, આપમતી મુનિ થાતા રે. શ્રીજિન! ૧૮. પાલિ વિના જિમ પાણી ન રહે, છવ વિના જિમ કાયા રે; ગીતારથ વિષ્ણુ તિમ મુનિ ન રહે, બૂક કપટની માયા રે. શ્રીજિન! ૧૯. અંધ પ્રતે જિમ નિર્મલ લોચન, મારગમાં લેઈ જાય રે; તિમ ગીતારથ મૂખ મુનિને, દહ આલંબન થાય રે. શ્રીજિન! ૨૦. સમભાષી ગીતારથ નાણી, અગમ માહે લહિયે રે; આતમ અરથી શુભ મતિ સજ્જન, કહો તે વિષ્ણુ કિમ રહિયે રે! શ્રીજિન! ૨૧. લોચન આલંબન જિનશાસન, ગીતારથ છે મેઢી રે; તે વિષ્ણુ મુનિ ચહતી સંયમની, આરોહે કિમ સેઢી રે? શ્રીજિન! ૨૨. ગીતારથને મારગ પૂછી, છાંડીજે ઉન્માદો રે; પાલે કિરયા તે તુજ લકિત, પામે જગ જથ વાહો રે. શ્રીજિન! ૨૩.

હાલ છૂટો :- પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અર્હિયા, હથવૈકલિક સાખી રે; જ્ઞાનવંત તે કારણુ લખિયે, તુજ આણા મન રાખી રે સાર્હિય! મુણ્ણે રે. ૧. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ ન જાણે, આવ પુરુષ પડિસેવ રે; નાવ ઉત્સર્ગ લહે અપવાહહ, અગીતારથ નિત મેવ રે.

સ્વરૂપ; કલ રૂપે જે તેક પરિણામે, તે અનુગ્રન્થ સ્વરૂપ મનં ૮. હેતુ સ્વરૂપ અહિંસા
 આપે, શુભકલ વિષુ અનુગ્રન્થ; કલ અજ્ઞાન થકી તે આપે, હિંમ્નાનો અનુગ્રન્થ. મનં ૯
 નિહન પ્રમુખ તણી જિમ કિરિયા, જેક અહિંસારૂપ; સુરકુરગતિ કોઈ તે પાડે. કુતર
 ભવજલકૂપ. મનં ૧૦. કુમલ નગન માસ ઉપવાસી, જો છે માયારંગ; તો પણ
 ગરલ અનન્તા દેશે, જોલે ખીલું અંગ. મનં ૧૧. નિનિત આચારે જિનશાસન
 જેકને હોલે લોક; આયા પહિલી તંસ અજ્ઞાને, સર્ અહિંસા કૈક. મનં ૧૨.
 સ્વરૂપથી નિરવધ તથા જે, છે કિરિયા સાવધ; જ્ઞાન શક્તિથી તેક અહિંસા, કિએ
 અનુગ્રન્થે સુધ; મનં ૧૩. જિનપૂજા અપવાદ પદાલિક, શીલવ્રતાલિક જેમ; પુણ્ય અનુ-
 ત્તર મુનિને આપી, કિએ શિવપદ બહુ જેમ. મનં ૧૪. જોહ લેક વિષુ એક અહિંસા,
 નવિ હોવે થર થંભ; ચાવત યોગક્રિયા છે તાવત, જોલે છે આરંભ. મનં ૧૫. લાગે
 પુણ્ય લગવે નહિ હિંસા, મુનિ જો માયા વાણી; શુભ કિરિયા લાગી જે આવે, તેમાં તે
 નહિ હાથી. મનં ૧૬. હિંસા માત્ર વિના જો મુનિને, હોય અહિંસક ભાવ; સૂક્ષ્મ એકે-
 દ્રિયને હોવે, તો તે શુદ્ધ સ્વભાવ. મનં ૧૭. ભાવે જેક અહિંસા માને, તે સંવિ જોડે
 કલમ, ઉત્સર્ગે અપવાદે વાણી, જિનની બલે જમ. મનં ૧૮. કોઈ કહે ઉત્સર્ગે આણુ,
 જોઈ છે અપવાદ; તે નિશ્ચા અણુપામે અર્થે, સાધારણ વિવિવાદ. મનં ૧૯. મુખ્યપણે
 જિમ ભાવે આણુ, જિમ તંસ કારણ તેક; કાચ ઇચ્છતો કારણ ઇચ્છે, જો છે શુભમતિ
 રેક. મનં ૨૦. કલે વચન કલું અપવાદે, તે આણુનું રે મૂલ; નિશ્ચયક તો મુનિને ન
 થો, તેક નહી અનુકૂલ. મનં ૨૧. અપુનર્જનકથી માંડીને, જવ ચરમ શુભકાલ; ભાવ
 અપેક્ષાએ જિન આણુ, આરગ ભાજે બલ. મનં ૨૨. એક અહિંસામાં જે આણુ,
 ભાજે પૂરવ મુનિ; તે જોકાંત મતિ નાવ અહિંસે, જિહાં નય વિધિ છે ભૂરિ. મનં ૨૩.
 આતમક ભાવ હિંસનથી હિંસા, સધલા જો પાપસ્થાન; તેક થકી વિપરીત અહિંસા, તાસ
 વિરહનું ક્યાંન. મનં ૨૪. તસ ઉપાય જે જે આગમમાં, બહુવિધ છે વ્યવહાર; તે
 નિશ્ચય અહિંસા કહિયે, કારણ કલ ઉપચાર. મનં ૨૫. જીવ અજીવ વિષય છે હિંસા, નૈગમનય
 મતં જીવ; સંજક વ્યવહારે પદ્મયે, પ્રતિજીવે જન્મમુક્ત. મનં ૨૬. આતમક શુભકલ
 તીને, માને જોમ અહિંસ; જોધવૃત્તિ જોધને લકિયે, મુખ જ્ય લીલ પ્રથમ. મનં ૨૭.
 ૧. હાલ નવમી :-કોઈક સૂત્ર આદરે, અર્થ ન માને સાર; જિનજી ! આપમતે
 અર્થકરે, ભૂત્યા તેક ગમાર; જિનજી ! તુલ વયજે મન રાખીયે. જિનજી ! ૧. પ્રતિમા
 લોપે પાંચીઆ, યોગ અને ઉપધાન; જિનજી ! શુરનો વાસ ન શિર ધરે, માયાની અજ્ઞાન.
 જિનજી ! ૨. આચરણ તેહની તવી, કેવી કહિયે રેવ ? જિનજી ! નિલ ત્રૂટે છે સાંધતા,
 શુર વિષુ તેહની રેવ. જિનજી ! ૩. વૃત્તિપ્રમુખ જોઈ કરી, ભાજે આગમ આપ; જિનજી !
 તેહજ મૂલ જોલે, જિમ કુપુત્ર નિજ અપિ. જિનજી ! ૪. વૃત્તાલિક અણુમાનતા,
 સૂત્ર વિસર્થે લીન; જિનજી ! સૂત્ર અરથ તદુભય થકી, પ્રત્યનીક કલ્યા તીન. જિનજી !
 ૫. અક્ષર અર્થે જોકલો, જો આદરતાં જેમ; જિનજી ! ભગવંત અજે, ભાજિયો,
 જિવિધ અર્થ તે કય ? જિનજી ! ૬. સૂત્ર અરથ પહેલો ખીલો, નિજજીવીય ખીલ

હાલ સાતમી:-કોઈ કહે 'શુરુ ગમ્મ ગીતારથ સારથ શુદ્ધ, માનું પણ નવિ હીસે ભેતાં કોઈ વિશુદ્ધ; નિપૂણ સહાય વિના કહ્યો સૂત્રે એક વિહાર, તેહથી એકાકી રહેતાં નહીં દોષ લગાર.' ૧. અણુ દેખતા આપમાં તે સર્વિ શુદ્ધનો યોગ, કિમ બણે પરમાં મત શુદ્ધનો મૂલ વિયોગ ? છેલ્લે દોષ તાંઈ નવિ કહ્યા પ્રવચને એનિ દુઃશીલ; દોષલવે પણ થિર પરિણામી બકુશકુશીલ. ૨. જ્ઞાનાદિક શુદ્ધ શુરુઆદિક મહિ બેય, સર્વ પ્રકારે નિશુદ્ધ નવિ આદરવો હોય; તે છાંડે ગીતારથ જે બણે વિધિ સર્વ, જ્ઞાનોપધ દૃષ્ટિ મૂક ધરે મન ગર્વ. ૩. તે કારણ ગીતારથને છે એકલ વિહાર, અગીતારથને સર્વ પ્રકારે તે નહિ સાર; પાપ વરજતો કામ અસંજતો ભાખ્યો જેહ, ઉત્તરાધ્યયને ગીતારથ એકાકી તેહ. ૪. પાપ તણું પરિવર્જન ને વલિ કામ અસંગ, અજ્ઞાનીને નવિ હુએ તે નવિ બણે ભંગ; અજ્ઞાની શું કરશે શું લહશે પુન્ય પાપ, હથેલાલિકે વચણે પંચાશક આલપ. ૫. એક વિહારે દેખો આચારે સંવાદ, બહુ ક્રેધાદિક દ્રવણ વલી અજ્ઞાન પ્રમાદ; વલિય વિશેષે વાર્યો છે અવ્યક્ત વિહાર, પાપી પોત દૃષ્ટિ બણે પ્રવચનસાર. ૭. એકાકીને સી રિપુ મ્હાન તણો ઉપધાત, ભિક્ષાની નવી શુદ્ધિ મહાત્મતનો પણ ધાત; એકાકી સમ્મદપણે નરિ પામે ધર્મ, નવિ બણે પૃથ્વીદિક વિષુ તે પ્રવચન-મર્મ. ૭. સનિતિ શુષ્પતિ પણ ન ધરે એકાકી નિઃશક, જાવ પરાવતે ધરે આલંબન સર્પક; બૂઝા બૂઝા થતા થવિર કષ્પનો લેહ, ટોલાએ મન લોકનાં થાએ ધર્મ-ઉચ્છેદ. ૮. ટોલે પણ બે લોલે અંધપ્રવાહ નિપાત, આજ્ઞા વિષુ નવિ સંઘ છે અસ્થિ તણો સંધાત; તો ગીતારથ ઉદ્ધરે જિમ હરિ જલથી વેહ, અગીતારથ નવિ બણે તે સર્વિ વિધિનો લેહ. ૯. કારણથી એકાકીપણું પણ ભાખ્યું તાસ, વિષમકાલમાં તો પણ રૂઠો લેલો વાસ; પંચકલપભાષે ભણ્યું આતમરક્ષણ એમ, શાલિ એરંડતણે ઇમ ભાંગે લહિયે એમ. ૧૦. એકાકી પાસરથી સમ્મદો ગતયોગ, ઠાણવાસી ઉસજો બહુદ્રવણ સંયોગ, ગમ્મ વાસી અણુઓગી શુરુ-સેવી વલિ હોય, અનિયનવાસી આડતો બહુગુણ ઇમ બેય. ૧૧. દોષ હાનિ શુદ્ધ વૃદ્ધિ જયણા ભાષે સૂરિ, તે શુભ પરિવારે હુમ વિધન ટલે સર્વિ ફરિ; દેવ ફલે બે આંગણે તુજ કરુણા સુર વેલિ, શુભ પરિવારે લહિયે તો સુખ જસ રંગ રેલિ. ૧૨.

હાલ આઠમી :-કોઈ કહે સિદ્ધાન્તમાંજ, ધર્મ અહિંસારે સાર, આદરિયે તે એકલીજી, ત્યજિયે બહુ ઉપચાર; મનમેહન જિનજી ! તુજ વચણે સુખ રંગ. મન૦ ૧. નવિ બણે તે સર્વ ત્યજીને, એક અહિંસા રંગ, કેવલ લૌકિક નીતી હોવે, લોકોત્તર-પથ ભંગ. મન૦ ૨. વનમાં વસતો બાલ તપસ્વી, શુરુ નિશા વિષુ સાધ; એક અહિંસાયે તે રાથે, ન લહે મર્મ અગાધ. મન૦ ૩. જીવાદિક જિમ બાલ તપસ્વી, અણુ બણે તો મૂક; શુરુ લઘુ ભાવ તથા અણુલહેતો, શુરુ વર્જિત એનિ મૂક. મન૦ ૪. ભવમોચક પરિ-ણામ સરીખો, તેહનો શુભ ઉદ્દેશ; આણુ રહિતપણે બણી જે, જેહ પદ ઉપદેશ. મન૦ ૫. એક વચન બાલીને છાંડે, જીમ લૌકિક નીતિ; સકલ વચન નિજ ઠાંચે બેડે, એ લોકોત્તર નીતિ. મન૦ ૬. જિનશાસન છે એક કિવામાં, અન્યક્રિયા સમખન્ધ; જિમ ભાષીને ત્રિવિધ અહિંસા, હેતુ-સ્વરૂપ-અનુગન્ધ. મન૦ ૭ હેતુ અહિંસા જયણાફરે, જન્તુ અધાત.

જોરથી રે, વિષુ શિવમુખ વિજાણ રે. પ્રભુ ! ૩. કામ ક્રમ્ભ સમ ધર્મનું રે, મૂલ કરી ઈમ તુલ્ય રે; જનરંજન કેવલ લહે રે, ન લહે શિવતત્ત્વ શુભ રે. પ્રભુ ! ૪. ઠગુણ ન કરે હીનની રે, વિષુ પશ્ચિદાણ સનેહ રે; દ્રેષ ધરન્તા તેહયું રે, હેઠા આવે તેહ રે પ્રભુ ! ૫. જોક કાજમાં નવિ ધરે રે, વિષુ પ્રવૃત્તિ ચિર ભાવ રે; જીહાં તિહાં મોહું ઘ.લતાં રે, ધારે ઠોર ક્વભાવ રે. પ્રભુ ! ૬. વિના વિધન જય સાધુને રે, નવિ અવિછિન્ન પ્રયાણ રે; કિરિયાથી શિવપુરી હોયે રે કિમ જાણે અજ્ઞાણ રે ? પ્રભુ ! ૭. શીતતાપ પ્રમુખ વિધન છે રે, બાહિર અન્તર બ્યાધિ રે; મિથ્યા દર્શન જોહની રે, માત્રા મૂઢ મધ્યાધિ રે. પ્રભુ ! ૮. આસન અશન જ્યાહિકે રે, શુરુયોગે જય તાસ રે; વિધન જોર એ નવિ ટલે રે, વિગર જ્ઞાન અભ્યાસ રે. પ્રભુ ! ૯. વિનય અખિકગુણ સાધુનો રે, મધ્યમનો ઉપગાર રે; સિદ્ધિ વિના હોવે નહિ રે, કૃપા હીનની સાર રે. પ્રભુ ! ૧૦. વિષુ વિનિયોગ ન સમ્ભાવે રે, પરને ધર્મે યોગ રે; તેહ નિના જનમાન્તરે રે, નહિ સંતતિ સંયોગ રે. પ્રભુ ! ૧૧. કિરિયામાં જોડે કરી રે, દહતા મનની નાંહિ રે; મુખ્ય હેતુ તે ધર્મનો રે, જિમ પાણી કુવિ માંહિ રે. પ્રભુ ! ૧૨. જોક પણુ જે ઉપજે રે, કિરિયામાં ઉદ્દેગ રે; યોગ દ્રેષથી તે ક્રિયા રે, રાજવેઠ સમવેગ રે. પ્રભુ ! ૧૩. જમથી જેહ ન સાંભરે રે, ઠાંઠ અકૃત-કૃત-કાજ રે; તેહથી શુભ ક્રિયા થકી રે, અથારિદેધી અકાજ રે. પ્રભુ ! ૧૪. શાન્તવાહિતા વિષુ હુએ રે, જે યોગ ઉત્યાન રે; ત્યાગ યોય છે તેહથી રે, અણુ છંદાતુ ધ્યાન રે. પ્રભુ ! ૧૫. વિચે વિચે બીજા કાજમાં રે, જાએ મન તે જોય રે; જીવણતાં જિમ શાલિનું રે, ફલ નહી નિહાં નિદેપ રે. પ્રભુ ! ૧૬. જોકજ કામે રંગથી રે, કિરિયામાં આસંગ રે; તેહજ ગુણઠાણે ચિતિરે, તેહથી ફલ નહી અંગ રે. પ્રભુ ! ૧૭. માંડી કિરિયા અવગણી રે, બીજે કામે હુપં રે; ઇષ્ટ અથમાં જાણિયે રે, અંગારાનો વર્ષ રે. પ્રભુ ! ૧૮. રાગ હોએ સમજણુ વિના રે, પીણ ભંગસ્વરૂપ રે; શુદ્ધ ક્રિયા ઉચ્છેદથી રે, તેહ વન્ધ્યફલ રૂપ રે. પ્રભુ ! ૧૯. માન હાનિથી કુઠખ દીએ રે, અંગ નિના જિમ લોગ રે; શાન્તોદાન્તપણુ વિના રે, તિમ કિરિયાનો યોગ રે. પ્રભુ ! ૨૦. શાન્ત તે કયાય અભાવથી રે, જે ઉદાત્ત ગમ્ભીર રે, કિરિયા દોષ લહી ત્યજે રે, તે મુખ જસભર ધીર રે. પ્રભુ ! ૨૧.

હાલ અગીયારમી :- જોકવીસ ગુણ પરિણમે, જાસ ચિત્ત નિતમેવ; ધરમર-તનની યોગ્યતા, તાસ કહે તું દેવ ! ૧. ૧ ખુદ નહિં ૨ વદી રૂપનિધિ, ૩ સોમ. ૪ જનપ્રિયજ ધન્ય; ૫ કુર નહીં ૬. ભીરુ વદી, ૭ અસઠ ૮ સાર ક્રિષ્ણન. ૨. ૬ લજ્જા-લુઓ ૧૦ દયાલુઓ, ૧૧ સોમહિં મજ્જત્ય; ૧૨ ગુણરાગી ૧૩ સતકથ ૧૪ સુપકખ, ૧૫ હીરવદરશી અત્ય. ૩. ૧૬ વિશેષજ ૧૭ વૃદ્ધાનુગત, ૧૮ વિનયવંત, ૧૯ કૃતજણ; ૨૦ પરહિતકારી ૨૧ લજ્જલકખ, ગુણ જોકવીસ પ્રમાણ. ૪. ખુદ નહી તે જેહ મને, અતિ-ગંભીર ઉદાર; ન કરે જન ઉતાવલો, નિજપરનો ઉપગાર. ૫. શુભ સંઘયણ રૂપનિધિ, પૂરણ અંગઉપગ; તે સમરથ સહેજે ધરે, ધર્મપ્રભાવન અંગ ૬. પાપકર્મે વરને નહીં, પકૃતિસોમ્ય જગમિત; સેવનીક હોવે મુખે, પરને પ્રથમ નિમિત્ત. ૭. જનવિરુદ્ધ સેવે નહી, જનપ્રિય ધર્મે સૂર; મલિનભાવ મનથી જાણ, કરી શકે અકૂર.

જિનણી ! નિરવશેષ ત્રીજો વહી, ધંમ બાળે જમડીશ. જિનણી ! ૭. છંદો નર, ચાલે ચલે, રહે થિતી તસ જેમ; જિનણી ! સૂત્ર અરથ ચાલે ચલે, રહે થિતી તસ તેમ. જિનણી ! ૮. અથ' કહે વિધિ ધારણા, ઉભય સૂત્ર જિમ ઠાણ; જિનણી ! તિમ પ્રમાણ સામાન્યથી, નવિ પ્રમાણ અપ્રમાણ. જિનણી ! ૯. અથ પંચુ જિમ જો મલે, ચાલે હચિત્ત ઠાણ; જિનણી ! સૂત્ર અરથ તિમ બાણીયે, કલ્પભાષ્યની વાણ. જિનણી ! ૧૦. વિધિ-ઉભય-મય વણના, ઉત્સર્ગ-અપવાદ; જિનણી ! તદુભય અથે બાણીયે, સૂત્ર લેહ અવિવાદ. જિનણી ! ૧૧. એહ લેહ બણ્યા વિના, ક'ખામોહ લહતી; જિનણી ! ભંગ-તર પ્રમુખે કરી, બાળ્યુ ભગવર્ષ તન્ત, જિનણી ! ૧૨. પરિવાસિત વારી કરી; લેખન અશન અથેય; જિનણી ! કારણથી અંનિ આદર્યા, પંચકલ્પ ઉપદેશ. જિનણી ! ૧૩. વર્ણાંગમન નિવારિયો કારણે બાળ્યુ તેહ. જિનણી ! ઠાણંગે શ્રમણી તણ, અવલગ્નાદિક જેહ. જિનણી ! ૧૪. આધાકર્મદિક નહી, બન્ધ તણે એકન્ત; જિનણી ! સૂચકે તે કિમ ઘટે નિષ્ણ વૃત્તદિક તન્ત ? જિનણી ! ૧૫. વિદુરમાન ગણધર પિતા, જિન જનકદિક જેહ; જિનણી ! કમ વહી આવશ્યક તણે સૂત્ર માત્ર નહી તેહ જિનણી ! ૧૬. અથ વિના કિમ પામિયે, ભાવ સકલ અનિબદ્ધ ? જિનણી ! ગુરુમુખવાણી ધારતાં, હોવે મુખ સુખદ્ધ જિનણી ! ૧૭. પુસ્તક અથ' પરમ્પરા, સઘલી જેહને હાથ; જિનણી ! તે સ્પષ્ટિવ અણમાનતા, કિમ રહસે નિજ આથ ? જિનણી ! ૧૮. સહયુક પાસે શીખતાં, અથ' માંદિ ન વિરોધ; જિનણી ! હેતુ વાદ આગમ પ્રતે, બણે જેહ સુબોધ. જિનણી ! ૧૯. અથે મતલેહાદિકે, જેહ વિરોધ ગણન્ત; જિનણી ! તે સૂત્રે પણ દેખશે, જો ભેશે. એકન્ત જિનણી ! ૨૦. સંહરતાં બણે નહી, વીર કહે ધમ કલ્પ; જિનણી ! સંહરતાં પણ નાણનો, પ્રથમ અંગ છે જલ્પ. જિનણી ! ૨૧. ઋષમક્ટે અહભેયણે, જ ખૂપસતિ સાર; જિનણી ! બાર વહી પાકાન્તરે, મૂલ કહે રિતાર. જિનણી ! ૨૨. સત્તાવન સય મદિકને, મનનાણી સમચાય; જિનણી ! આક સયાં જ્ઞાતા કહે, એ તો અવર ઉપાય. જિનણી ! ૨૩. ઉત્તરાધ્યયને સ્થિતિ કહી, અન્તરમુદ્ધત' જલ્પન; જિનણી ! વેદનીયની બાર તે, પત્તવણામાં અન્ધ. જિનણી ! ૨૪. અનુયોગદારે કહા, જલ્પન નિષેપા ચાર; જિનણી ! જીવાદિક તો નરિ ઘટે, દ્રવ્ય લેહ આધાર. જિનણી ! ૨૫. ધંમ બહુ વચન નયન્તરે, કોપ વાચના લેહ; જિનણી ! ધંમ અથે પણ બાણીયે, નવિ ધરીયે મન ખેહ. જિનણી ! ૨૬. અથ'કારથી આજના, અધિકા શુભમંતિ કુણ ? જિનણી ! તોલે અનિચલણે નહી, આવે કહિયે. દુણ ? જિનણી ! ૨૭. રાજ સરીણું સૂત્ર છે, મંત્રી સરિણે અથ; જિનણી ! એહમાં એકે હીલીએ, દિયે સંસાર અનથ. જિનણી ! ૨૮. જે સમતોલે આચરે, સૂત્ર અથ'મુખીનિ; જિનણી ! તે તુઝ કરુણાયે વરે, મુખ જથ નિમલ-નંતિ. જિનણી ! ૨૯.

હાલ-દશમી :- જ્ઞાન વિના જે જીવને રે કિરિયામાં છે-દોષ રે, કમ'બન્ધ છે તેહથી રે, નહી સમસુખ સન્તોષ રે. ૧. પ્રણી ! તુઝ વાણી મીઠી રે, મુઝ મન સહેજ સુદાય રે; અમીય સમી મન ધારતા રે, પાપ તાપ સવિ બપ રે પ્રણી ! તુઝ વાણી મીઠી રે-એ આંકણી. ૨. લોકપતિ કિરિયા કરે રે, મન મેલે-અજાણ રે; ભણુ-ઉચ્છિન્ના

અથ' સુતીયે' તેહનો સુણે; વિષય વિભાગ લહે અવિવાદ, વલી ઉત્સર્ગ' તથા અવવાદ. ૧૫. પ્રજ્ઞભાવ વિધિમાંહે ધરે, દેશકલયુગ જિમ અનુસરે; જાણે ગીનારથ અવહાર, સિમ સવિ પ્રવચનકુશલ ઉદાર. ૧૬. કિરિયાગત એ વટવિધ લિંગ, ભાષે તું જિનરાજ અભંગ; એ વિધિ આવક જે આચરે, સુખ જથ લીલા તે આદરે. ૧૭.

ઢાલ તેરમી :- ભાવ આવકનાં ભાવિયે' હવે સત્તર ભાવગત તે હો રે; નેહો રે, પ્રભુ તુઝ વચને અવિચલ હોભે એ. ૧. ઇત્થી ચંચલ ચિત્તથી, જે વાટ નરકની મોટી રે, મોટી રે, છાટે એ શુણુ ધુરિ ગણો એ. ૨. ઇંદ્રિય અપલ તુરંગને, જે હંપે જ્ઞાનની રાશે રે; પાસે રે, તે ખીએ શુણુ આવક ધરે એ. ૩. કલેશતણું કારણ ધણું, જે અથ' અસારજ જાણે રે; આણે રે, તે ત્રીએ શુણુ સંનિધિ એ. ૪. ભવ વિઠંગનામય અછે, વલી દુઃખરૂપી દુઃખ હેતો રે; ચેતો રે, ઇમ ચોથો શુણુ અંગીક રે એ. ૫. પ્રીણસુખ વિષય વિષેપમા, ઇમ જાણી નવી જહુ ઇહે રે; ખીહે રે, તેહથી પંચમશુણુ વર્થો એ. ૬. તીવ્રારંભ તજે સદા, શુણુ છટ્ટનો સંભાગી રે; રાગી રે, નિરાસજનને ધણું એ. ૭. માને સત્તમશુણુ વર્થો, જન પાસ સદૃશ ગૃહવાસો રે; અસ્થાસો રે, મોહ છતવાનો કરે એ. ૮. અકુમ્મ કંસણુ શુણુ ભર્થો, જહુ ભાંતે કરે શુરુ ભક્તિ રે; શક્તિ રે, નિજ સદૃશની દેશવે એ. ૯. લોકસજ્જા સવિ પરિહરે, જાણે ગાઃરિયા પરવાહો રે; લાહો રે, ઇમ નવમા શુણુનો સંપળે એ. ૧૦. આગમને આગલ કરે, તે વિણ કુણુ મારજ સાખી રે; ભાખી રે, ઇમ કિરિયા દશમા શુણુ ધડી એ. ૧૧. આપ અભાધાયે' કરે, જ્ઞાનાદિક અર શક્તિ રે; બક્તિ રે ઇમ આવે શુણુ ઇંચારમો એ. ૧૨. ચિંતામણિ સરિખો લહી, નવિ મુગ્ધ હસ્યો પણુ લાભે રે; ગાજે રે, નિજ ધર્મે' એ શુણુ ખારમો એ. ૧૩. ધન ભવનાદિક ભાવમા; જે નવિ રાગી નવિ દ્વેષી રે; સમપેષી રે, તે વિલસે શુણુ તેરમો એ. ૧૪. રાગ દ્વેષ મધ્યસ્થનો, સમશુણુ અઉદમે ન ભાષે રે; સાધે રે, તે હઠ છાંડી મારજ ભલો એ. ૧૫. ક્ષણભંગુરતા ભાવતો, શુણુ પત્તરમે સેવતો રે; સંતો રે, ન ધનાદિ સંગતિ કરે એ. ૧૬. ભાવવિરતિ સેવે મને, લોગાદિક પર અનુરોધે રે; જોધે રે, ઇમ ઉલસે શુણુ સોલમો એ. ૧૭. અજ કાલ એ છાંકિયું, ઇમ વેરયા પરે નિસનેહો રે; એહો રે, પર માને શુણુ સત્તરમે એ. ૧૮. એ શુણુદે જે ભર્થા, તે આવક કહિયે ભાવે રે; પાવે રે, સુજશપૂર તુઝ ભક્તિથી એ. ૧૯.

ઢાલ ચઉદમી :- તે ભાવસાધુપણું લહે, જે ભાવઆવક સાર; તેહનાં લક્ષણુ સાત છે, સવિ જાણે હો તું શુણુજંદાર; સાહિબજી ! સાચિ તાહરી વાણી. ૧. કિરિયા મારજ અનુસારિણી ૧, અદ્ધા પ્રવર અવિવાદ ર; ઋણુભાવે પત્તવણિજનતા ૩, કિરિયામાં' હો નિત્યે' અમ્રમાદ ૪. સાં ૨. નિજ શક્તિ-સારુ કોજનો, આરંભ ૫ શુણુ અનુરાગ ૬, આરાધના શુરુ આણની ૭, જેહથી લહિયે હો ભવજલ તાગ. સાં ૩. મારજ' તે સમયની ચિતિ તથા, સંવિજ્ઞ બુધની નીતિ; એ દોષ અનુસારે ક્રિયા, જે પાલે હો તે ન લહે બીતિ. સાં ૪. સૂત્ર ભણ્યું પણુ અન્યથા, જુદુંજ જહુશુણુ જાણુ; સંવિજ્ઞ વિબુધે આચર્યું; કંઈ હીસે હો કાલાદિ પ્રમાણુ. સાં ૫. કદપતું ધરવું એલિકા,

૮. ઇંદુપરલોક અપાયથી, બીહે ભીરુ જેહ; અપયશથી વસ્ત્રી ધર્મનો, અધિકારી છે તેહ. ૯. અશક ન વંચે પર પ્રતે, લહે કીર્તિ વિધાસ; ભાવસાર ઉદમ કરે, ધર્મકામ તે ખાસ. ૧૦. નિજ કામ છાંડી કરી, કરે અન્ય ઉપકાર; મુશ્કિલજા જન સવને, ઉપદેય વ્યવહાર. ૧૧. અંગીકૃત ન ત્યજે ત્યજે, લજ્જાલુઓ અકાજ; ધરે હયાલુ ધર્મની, હયા મૂલની લાજ. ૧૨. ધર્મમર્મ અવિતથ લહે, સોમદિહિ મજ્જતથ; ગુણસંયોગ કરે સદા, વરજે દોષ અણુતથ. ૧૩. ગુણરાગી ગુણ સંગ્રહે, દૂસે ન ગુણ અનંત; ભિવેજે નિગુંણ સદા, બહુમાને ગુણવંત. ૧૪. અંશુભકથા કલુષિત મનિ, નાસે રતન વિવેક; ધર્મથી સતકથ હુજે, ધર્મનિદાન વિવેક. ૧૫. ધર્મ શીલ અનુકૂલ યશ, સદાચાર પરિવાર; ધર્મ સુપકળ વિધન રહિત, કરી શકે તે સાર. ૧૬. માટે સવિ પરિણામહિત, દ્વીરધર્મી કામ; લહે દોષ ગુણ વસ્તુના, વિશેષજ ગુણધામ, ૧૭. વૃદ્ધાનુગત સુસંગતે, હોવે પરિણામુદ્ધિ; વિનયવંત નિયમા કરે, જ્ઞાનાદિકની વૃદ્ધિ. ૧૮. ગુણ બેડે શુરુ આદરે, તત્ત્વબુદ્ધિ કૃત બલ; પરહિતકારી પર પ્રતે, થાપે માર્ગ સુબલ. ૧૯. શીજે લખે સુખે સકલ, લખલક્ષ્ય શુભકાજ; ઇંદુ ઓકવીસ ગુણે વર્ધે, લહે ધર્મનું રાજ. ૨૦. પૂરણગુણ ઉત્તમ કહ્યો, મધ્યમ પાડે હીન; અર્ધહીન જઘન્ય જન, અમર હરિદ્રી હીન. ૨૧. અરજે વરણ પાપને, ઓહ ધર્મ સામાન્ય; પ્રભુ તુલ કાજિ જશ લહે, તેહ હોએ જન માન્ય. ૨૨.

હાલ બ.રમી :-ઓકવીસ ગુણ જેણે લહ્યા, જે નિજ મર્યાદામાં રહ્યા; તેહ ભાવકતા લહે, તસ લક્ષણ એ તું પ્રભુ ! કહે. ૧. કૃતંતરકર્મા શીલાધાર, ગુણવંતો ને જાણુ વ્યવહાર; શુરુસેવી ને પ્રવચનદક્ષ, આવક ભાવે એ પ્રલક્ષ. ૨. મવણ બલણા મદલ ઉદાર, પહિસેવા એ ચાર પ્રકાર; પ્રથમ લેહના મન ધારીયે, અર્થ તાંસ હમ અવતારીયે. ૩ બહુમાણે નિમ્નણે ગીયતથ, પાસે ભગાદિક બહુ અત્ય; બલુ શુરુ પાસે મત ગ્રહે, પાંદે ઉપસર્ગાદિક સહે. ૪. સેવે આયતણા ઉદેશ, પરગૃહ તજે અણુભક્ત વેસ; વચન વિકાર તજે શિશુ લીલા, મધુર ભણે એ વદ્વિધ શીલ. ૫. આયતને સેવે ગુણપોષ, પરગૃહ જામને વાધે દોષ; ઉદ્ભટવેષ ન શોભા લાજ, વચન વિકારે બગે રાગ. ૬. મોહ તણે શિશુ લીલા લિંગ, અનર્થદંડ કાછે એ અંગ; કહિન વચનનું જલપન જેહ, ધર્મને નહિ સમ્મત તેહ. ૭. ઉદમ કરે સદા સજાગ, કરણ વિનયમાં સર્વ ઉપાય; અનભિનિવેશી રુચિ જિનઆણ, ધરે પંચગુણ ઓહ પ્રમાણ. ૮. સજાગે ધારે વૈરાગ, તપ નિયમાદિક કરણે જાગ; વિનય પ્રયુજે ગુણનિધિ તણે, જિમ મન વાધે આદર ધણો. ૯. અનભિનિવેશી અવિતથ ગણે, ગીતારથ ભાષિત જે સુણે. સદ્ગુણાણે સુણુજા આહ, સમકિતનો મોટો ઉમ્મહ. ૧૦. અવિતથ કથન અવંચક ક્રિયા, પાતિક પ્રકટન મૈત્રી પ્રિયા; યોધળીજ સદ્ભાવે સાર, ચાર લેહ એ જાનુવહાર. ૧૧. શુરુસેવી ચક્રવિહ સેવણા, કારણ સમ્પાદન ભાવના; સેવે અવસરે શુરુને તેહ, ધ્યાન યોગનો ન કરે છેહ. ૧૨. તિહાં પ્રવર્તાવે પર પ્રતે, શુરુ ગુણ ભાષે નિજ પર છતે; સમ્પાદે ઔષધમુખ મલી, શુરુભાવે ચાલે અવિચત્રી. ૧૩. સૂત્ર અર્થ ઉચ્ચગવવાય, ભાવે વ્યવહારે સોપાય; નિપુણપણુ પામ્યો છે જેહ, પ્રવચનદક્ષ કહીએ તેહ. ૧૪. ઉચિત સૂત્ર શુરુ પાસે ભણે,

દુરભાવ, શું સંધે શુભ પામે ધનં ૧૨. નવિ માયા ધમે' નવિ કહેવું, 'પરજનની અનુવૃત્તિ; ધર્મવચન આગમમાં કહિયે; કપટ રહિત મનવૃત્તિ. ધનં ૧૩. સંયમ વિષુ સંયતતા થાયે, પાપશ્રમણ તે ભાખ્યો; ઉત્તરાધ્યયને સરલ સ્વભાવે, શુદ્ધ પ્રરૂપક હાખ્યો. ધનં ૧૪. એક બાલ પણુ કિરિયાનયે તે, જ્ઞાનનયે નવિ બાલા; સેવા યોગ્ય સુસંયતને તે, બેલે ઉપદેશમાલા. ધનં ૧૫. કિરિયાનયે પણુ એક બાલ તે; જે લિંગી મુનિરાગી; જ્ઞાનયોગમાં જસ મન વરતે, તે કિરિયા સોભાગી. ધનં ૧૬. બાલાદિક અનુકૂલ કિંગથી, આપે ઇચ્છાયોગી; અધ્યાતમ મુખ યોગ અભ્યાસે, કિમ નવિ કહિયે યોગી? ધનં ૧૭. ઉચિત ક્રિયા નિજશક્તિ છાંડી, જે અતિવેગે ચઢતો; તે ભવચિતિ પરિપાક થયા (વણુ, જગમાં દીસે પડતો. ધનં ૧૮. માટે મોટાઈમાં જે મુનિ, ચલવે ઘડકમાલા, શુદ્ધ પ્રરૂપક શુભ વિષુ ન ઘટે, તસ ભવ અરહટમાલા. ધનં ૧૯. નિજ શુભ સચે મન નવિ ખંચે, ગ્રંથ ભણી જન વચે; હુંચે કેશ ન મુંચે માયા, તો વ્રત ન રહે પચે. ધનં ૨૦. યોગગ્રંથના ભાવ ન ભણે, ભણે તો ન પ્રકાશે; ફોકટ મોટાઈ મન રાખે, તસ શુભ દૂર નાસે ધનં ૨૧. મેલે વેશે મહીયલ મ્હાલે, બક પર નીચે ચાલે; જ્ઞાન વિના જગ ધંધે ધાલે, તે કિમ ભારમ ચાલે? ધનં ૨૨. પરપરિણતિ પોતાની માને, વરતે આરતધ્યાને; અન્ધમોક્ષ કારણ ન પીછાને, તે પહિલે શુભકાણે. ધનં ૨૩. કિરિયા લગ પણુ જે જ્ઞાનીનો, દૃષ્ટિ ચિરાદિક લાગે, તેહથી મુજશ લહીજે સાહિબ, સીમંધર! તુજ રાગે. ધનં ૨૪. કુલ ૩૧૫.

ઢાક સોલમી :-સ્વામી સીમંધર! તું ભલે ધ્યાનયે, આપણો આતમા જિમ પ્રગટ પામયે; દ્રવ્ય શુભ પત્તજવા તુઝ યથા નિમંલા, તિમ મુઝ શકિતથી જમવિ ભવિ સામલા. ૧. ચાર છે ચેતનાની દશા અવિતયા, બહુ શયન-શયન-ભગરણુ-ચોથી તથા; (મન્થ-અવિરત-મુચત-તેરમે' તેહની, આદિ શુભકાણે નયચક માંહે મુણી. ૨. ભાવ સંયોગભ કમ' ઉદયાગતા, કમ' નવિ જીવ નવિ મૂલ તે નવિ છતા; ખડીયથી ભિત્તિમાં જિમ હોએ શ્રવેતતા; નિત્તિ નવિ ખડીય નવિ તેહ જમસંગતા. ૩. દેહ નવિ વચન નવિ જીવ નવિ ચિત્ત છે, કમ' નવિ રાગ નવિ દ્વેષ નવિ ચિત્ત છે; પુદ્ગલી ભાવ પુદ્ગલપણે પરિણમે, દ્રવ્ય નવિ જૂજૂઓ એક હોવે કિમે? ૪. પંથીજન લૂંટતાં ચોરને જિમ ભણે, વાટ કો લૂંટી તિમજ મૂઢો ગિણે; એકક્ષેત્રે મિદયા અણુતણી ફેખતો, વિકૃતિ એ જીવની પ્રકૃતિ ભિવેખતો. ૫. દેહકર્માદિ સવિ કાજ પુદ્ગલ તણાં, જીવનાં તેહ વ્યવહાર માને ધણાં; સયલ શુભકાણુ જિમ ઠાણુ સંયોગથી, શુદ્ધ પરિણામ વિષુ જીવકારય નથી. ૬. નાણુ કંસણુ ચરણુ શુદ્ધ પરિણામ જે, તન્ત ભેતાં ન છે જીવથી ભિન્ન તે; રત્ન જિમ જ્યોતિથી કાજ કારણપણે, રહિત ઈમ એકતા સહજ નાણી મુણે. ૭. અંશ પણુ નવિ ઘટે પૂરણુ દ્રવ્યના, દ્રવ્ય પણુ કિમ ઠેહુ દ્રવ્યના શુભ વિના? અકલ ને અલગ ઇમ જીવ અતિતન્તથી, પ્રથમ અંગે વણુ અપકને પક નથી. ૮. શુદ્ધતા ધ્યાન ઇમ નિશ્ચયે આપનું, તુઝ સમાપત્તિ ઔપધ સકલ પાપનું; દ્રવ્ય અનુરોગ સંમતિ પ્રમુખથી લહી, ભક્તિ વૈરાગ્ય ને જ્ઞાન ધરિયે સહી. ૯. જેહ અહંકાર મમકારનું બંધન, શુદ્ધનય તે કહે કહેન જિમ ઈધન?

જાળને કવરક દાન; તિથિ પબ્ધિની પાલટી, લોજન વિધિ હોઈત્યાંદિ પ્રમાણ. સાં ૬. વ્યવહાર પાંચે ભાખિયા; અનુક્રમે જેહ પ્રધાન; જાળ તો તેહમાં છત છે, તે ત્યજિયે હો કિમ વગર નિદાન સાં ૭. આવક મમત્વ અશુદ્ધ વહી, ઉપકરણ વચ્ચતિ આહાર; મુખશીલ જન જે આચરે, નવિ ધરિયે હો તે ચિત્ત લગર. સાં ૮. વિધિ-સેવના-આવતુષિ-શુભ, દેશના ખલિત વિશુદ્ધિ; અદ્ધા ધર્મ ધમ્મણ વણી, ચઉ લેહે હો ધમ ભણે મુખુદ્ધિ. સાં ૯. દુકરાગ છે શુભ લોભ્યમાં, જિમ સેવતાંયે વિરુદ્ધ; આપણ-માંહે રસ ભણુને, તિમ મુનિને હો ચરણે તે શુદ્ધ. સાં ૧૦. જિમતુષિ જગ પામે નહી, ધનહીન લેતો રત્ન; તપ વિનય વેચાવચ્ચ પ્રમુખ તિમ, કરતો હો મુનિવર ખડુ ચત્ન. ૧૧. શુરની અનુજા લેધને, ભણુતો પાત્ર કુપાત્ર; તિમ દેશના શુદ્ધી દિયે; જિમ હીપે હો નિજ સંયમ ગાત્ર. સાં ૧૨. જે કહાયિત લાગે મતે, અતિચાર પંક કલંક; આલોચણે તે શોધતાં, મુનિ ધરે હો અદ્ધા નિઃશંક. સાં ૧૩. અદ્ધા થકી જે સર્વ લહે, ગંભીર આગમ ભાવ; શુર વચને પત્તવણિજ્જ તે, આરાધક હો હોવે સરલ સ્વભાવ. સાં ૧૪. ધટ્કાય ઘાત પ્રમત્તને, પરિવેહણાદિક યોગ; ભણી પ્રમાદી નવિ હુએ, કિસ્થિમાં હો મુનિ શુભ સંયોગ. સાં ૧૫. જિમ શુર આયમહાગિરિ, તિમ ઉજમે ખલવંત; ખલ અવિ-પય નવિ ઉજમે, શિવભૂતિ હો જિમ શુર હીલંત. ૧૬. શુણ્વંતની સંજતિ કરે, ચિત્ત ધરત શુણ્-અનુરાગ; શુણ્વેશ પણ પરનો શુણ્, નિજ દેખે હો અવશુણ્ વહભાગ. સાં ૧૭. શુર ચરણ સેવા રત્ત હોઈ, આરાધતો શુર આણ્; આચાર સર્વનાં મૂલ શુર, તે ભણે હો તે ચતુર મુખણ. સાં ૧૮. એ સાતશુણ્ લક્ષણ વર્ણે, જે ભાવસાધુ ઉદાર; તે વરે મુખ જશ સમ્પદા, તુજ ચરેણે હો જસ ભક્તિ અપાર. સાં ૧૯.

હાલ પદ્મરમી :- ધન તે મુનિવર રે, જે આલે સમભાવે, ભવસાયર લીલાએ ઉત્તરે સંયમ કિરિયા નાવે. ધન૦ ૧. લોગપંક ત્વજી ઉપર ખેઠો, પંકજ પર જે ન્યારા; સિંહ પર નિજ વિક્રમ શૂરા, ત્રિભુવનજન આધાધ ધન૦ ૨. જ્ઞાનવન્ત જ્ઞાનીશું મિળતાં, તન મન વચને સાચા; દ્રવ્ય ભાવ સૂધા જે ભાખે, સાચી જિનની વાચા. ધન૦ ૩. મૂલ ઉત્તર શુણ્ સંમ્મ કરતા, તજતા ભિક્ષાદોષો; પગ પગ મત દ્રવ્ય પરિહરતા, કરતાં સંયમ પોષો. ધન૦ ૪. મોહ પ્રતે હણુતાં નિત્ય આગમ, ભણુતાં સદ્ગુરુ પાસે; દ્રવ્યમ કલે પણ શુણ્વન્તા, વરતે શુભ અભ્યાસે. ધન૦ ૫. છડું શુણ્ઠાણું ભવ અઠવી, ઉલ્લંઘણુ જેણે લહિઉં; તસ સોભાગ સકલ મુખ જોકે, કિમ કરિ ભણે કહિઉં ? ધન૦ ૬. શુણ્ઠાણાની પરિણતિ જેહની, ન છિપે ભવ જંભલે; રહે શેલડી હાંકી રાખી, કેતો કાલ પરાલે ? ધન૦ ૭. તેહવા શુણ્ ધરવા અણધીરા; ભે પણ સૂધું ભાખી; જિનશસન શોભાવે તે પણ, મુધા સંવેગપાખી ધન૦ ૮. સદ્ગુણ અનુમોદન કારણ, શુણ્થી સંયમ કિરિયા; વ્યવહારે રહિયા તે ફરસે, જે નિશ્ચય નય ફરિયા. ધન૦ ૯. દુઃકરકાર થકી પણ અધિકા, જ્ઞાનગુણે ધમ તેહો, ધર્મહાસગણિ વચને લહિએ, જેહને પ્રવચન નેહો. ધન૦ ૧૦. સુવિહિત ગમ્મ કિરિયાને પેરી, શ્રીહરિભદ્ર કહાય; એહ ભાવ ધરતો તે કારણ, મુજ મન રેહ મુહાય. ધન૦ ૧૧. સંયમ ઠાણુ વિચારી ભેતાં, ભે ન લહે નિજ સાખે તો બૂડું બેલીને

કુસુમ ચરણવર મંજરી, સુકિર્ણ આપશે તે અકેલી. આજ ૦ ૪. લોકસત્તા થકી લોક બહુ વાહલો, રાહલો દાસ તે સવિ ઉવેજો; એક તુઝ આણુમું જેહ શતા રહે, તેહને એહ નિજ મિત્ર હેજો. આજ ૦ ૫. આણુ જિનભાણુ! તુઝ એક શિર ધરું, અવરની વાણિ નવિ કાને મુણિયો; સર્વદર્શન તણું મૂલ તુઝ શાસને, તેણે તે એક સુવિવેક મુણિયો. આજ ૦ ૬. તુઝ વચનરાગ સુખસાગર હું ગણું. સકલ સુર મનુજ સુખ એક ખિંદું; સાર કરજો સદા દેવ! સેવક તણી, હું સુમતિ કમલિની વન દિલિંદ. આજ ૦ ૭. જ્ઞાનયોગે ધરી તુમિ નવિ લાજિયે, ગાજિયે એક તુઝ વચનરાગે; શક્તિ ઉદ્ધાસ અધિકે હુસે તુઝ થકી, હું સદા સકલ સુખ હેત જાગે. આજ ૦ ૮. વહતપાગચ્છ નંદનવને સુર-તરુ, હીરવિજયો જયો સૂરિયા; તાસ પાટે વિજયસેન સૂરિચરુ, નિત નમે નરપતિ જાસ પાયા. આજ ૦ ૯. તાસ પાટે વિજયદેવ સૂરિચરુ, પાટ તસ ગુરુ વિજયસિંહ ધેરી; જાસ હિત સીખથી ભાગ' એ અનુસર્યો, જેહથી સવિ ટલી કુમતિ ચેરી. આજ. ૧૦. હીરગુરુ શીસ અવતંસ મોટો હુઓ, વાચકા રાજ કલ્યાણવિજયો; હેમગુરુ સમ વડે શખ-અનુશાસને, શીસ તસ વિષુધવર લાભવિજયો. આજ ૦ ૧૧. શીસ તસ છતવિજયો જયો વિષુધવર, નયવિજય વિષુધ તસ મુગુરુભાયા; રહિઅ કાથી મહે જેહથી મે' ભલે, ન્યાયદર્શન વિપુલ ભાવ પાયા. આજ ૦ ૧૨. જેહથી શુદ્ધ લહિયે સકલ નયનિપુણ. સિદ્ધસેનાદિ કૃત શાસ્ત્રભાવા; તેહ એ મુગુરુ-કરુણા-પ્રભો! તુઝ મુગુરુ, વચણુ રચણાયર મુઝ ન વા. આજ ૦ ૧૩.

કલશ :- ઇસ સકલ સુખકર દુરિત ભયહર સ્વામિ સીમ'ધર તણી, એ વીનલી જે મુણે ભાવે તે લહે લોલા ઘણી; શ્રીનયવિજય મુધ ચરણુ સેવક જસવિજય મુધ આપણી, રુચિ શક્તિ સાર પ્રગટ કીધી શાસ્ત્રમર્યાદા ભણી. ૧.

મહોધ્યાય શ્રીમદ્ધર્મયોગવિજયછ વિરચિત્ શ્રી સીમ'ધરજિન વિજ્ઞાપિ, અપરનામ સાક્ષી મણસો ગાથાનું સ્તવન સંપૂર્ણ.

પર શ્રીમદ્ધર્મયોગવિજયછ ઉપાધ્યાયકૃત કુમતિ-મહ-ગાલન

શ્રી વીરસ્તુતિરૂપ દોહસો ગાથાનું હુંડીનું સ્તવન

દોહ પહેલી :- પ્રણમી શ્રીગુરુના પય પંકજ, શુણ્ણશ્રું વીર જિણુંક; ઠવણુ નિશ્ણેપ પ્રમાણુ પંચાંગી, પરખી લહે આણુંક રે. જિનછ! તુજ આણુ શિર વહિયો, તુજ શાસન નય શુદ્ધ પ્રમુખણુ; શુણ્ણથી શિવમુખ લાહિયો રે. જિનછ! તુજ આણુ શિર વહિયો. - એ આંકણી. ૧. શ્રી અનુયોગદુવારે ભાખ્યા, ચાર નિશ્ણેપા સાર; ચાર સત્ય દથ સત્યા ભાખ્યા, ઠાણુંગે નિરધાર રે. જિનછ! ૨. જાસ ધ્યાન કિરિયામાહિ આવે, તેહ સત્ય કરી ભાણું; શ્રીઆવશ્યકસૂત્ર પ્રમાણે, વિગતે તેહ વખાણું રે. જિનછ! ૩. યોવીસત્યમાહિ નિશ્ણેપા, નામ દ્રવ્ય દોય ભાનું; કાઉસસગ આલાવે ઠવણુ, ભાવ તે સુધલે લ્યાનું રે. જિનછ! ૪. પુસ્તક-લિખિત સકલ જિમ આગમ, તિમ આવશ્યક એહ; ભગવર્ધ નંદી સાર્ણે સમ્મન, તેહમાં નહોં સદેહ રે. જિનછ! ૫. સૂત્ર આવશ્યક જે ધરધરનું; કહરયે તે અજાની; પુસ્તક અર્થ-પરપર આંબુ, માને તેહજ જાની રે. જિનછ! ૬. બંબીલિપ શ્રી મંજુધરદેવે, પ્રણમી ભગવર્ધ અડે; જ્ઞાનતણી તે ઠવણુ, અથવા, કવ્યશ્રુત

શુદ્ધનય દીપિકા મુક્તિમારગ ભણી, શુદ્ધ નય આધિ છે સંધુને આપણી. ૧૦. સકલ ગણિપિટકનું સાર જેણે લખ્યું, તેહને પણ પરમસાર એકજ કહ્યું; જોધનિશ્ચયક્રિયામાં એક વિષુ નવિ મિટે, દુઃખ સવિ વચન એ પ્રથમ અંગે થટે. ૧૧. શુદ્ધ નય ધ્યાન તેહને સદા પરિણમે, જેહને શુદ્ધ વ્યવહાર હિયડે રમે. મલિન વસ્ત્રે યથા રાગ કુકુમતણો, હીન વ્યવહાર ચિત્ત એહથી નવિ શુભો. ૧૨ જેહ વ્યવહાર સેદી પ્રથમ છાંડતાં, એક એ આદરે આપમત માંડતાં; તાસ ભિતાવલે નાંવ ટલે આપદા, સુધિત ધૃતિયે ઉભર ન પાચે કદા. ૧૩. ભાવલવ જેહ વ્યવહાર શુભથી ભલે, શુદ્ધ નય ભાવના તેહથી નવિ ચલે; શુદ્ધ વ્યવહાર શુર્યોગ પરિણતપણું, તેહ વિષુ શુદ્ધ નયમાં નહિ તે ગણ્યું. ૧૪. કેષ નવિ ભેદ ભણે અપરિણતમતિ, શુદ્ધનય આત્મિકિ ચ ભીર છે તે વતી; ભેદલવ ભણતાં કેષ મારગ ત્યજે, હેવ અતિપરિણતિ પરસમય સ્થિતિ ભજે. ૧૫. તેહ કારણ થકી સર્વ નય નવિ કદા, કલિકશ્રુત મહિ ત્રીન પ્રાચે દહ્યા; દેખી આવશ્યકે શુદ્ધનય ધુરિ ભણી; ભણિયે ભલદી રીતિ જોટિકતણી. ૧૬. શુદ્ધ વ્યવહાર છે ગમ્મ-કિરેયા ચિતિ, દુઃખસહ ભવ તીરથ કહ્યું છે નીતિ; તેહ સંવિજ્ઞ ગીતાથથી સંભવે, અવર જોરંડ સમ કોણ જગ લેખવે. ૧૭. શાસ્ત્ર અનુસાર જે નવિ હોં તાણિયે, નીતિ તપગમ્મની તે ભલી ભણિયે; છત દાખે બિહાં સમંચ-સારુ મુખા, નામ ને કામ કુમતે નહી જસ મુખા. ૧૮. નામ નિર્ગંથ છે પ્રથમ એહનું કહ્યું, પ્રથમ અડપાટ લગે શુરુગુણે સંઘર્ષ; મંત્ર કોટી જપી નવમપાટે યદા, તેહ કારણ થયું નામ કોટિક તદા. ૧૯. પનરમે પાટે શ્રીચન્દ્રસૂરિકયુ, અદ્રગમ્મ નામ નિર્મલપણે વિસ્તયુ; સોલમે પાટ વનવાસ નિર્મ મમતિ, નામ વનવાસી સામંતભદ્રો યતિ. ૨૦. પાટ છત્રીસમે સર્વ-દેવાભિષા, સૂરિ વડગમ્મ-તિહાં નામ અવણે મુખા; વડતલે સૂરિપદ આપીઈ તે વતી, વલીચ તસ બહુગુણે તેહ વાધ્યા યતિ. ૨૧. સૂરિ જગમ્મદ જગ સમરસે ચન્દ્રમા, જેહ શુરુ પાટે ચઉ અધિક ચાલીસમા; તેહ પામ્યું તપા નામ બહુતપ કરી ! પ્રગટ આધાટપુરિ વિજય કમલા વરી. ૨૨. એહ પદ નામ શુભકામે તપગણ તણા, શુદ્ધસદહણ શુભ રચણ એહમાં પ્રણા; એહ અનુગત પરંપર ભણી સેવતા, જ્ઞાનયોગી વિબુધ પ્રગટ જગદેવતા. ૨૩. કેષ કહે મુક્તિ છે વીણતાં ચીથરાં, કેષ કહે સહજ જમતાં ધર હલિથરાં; મૂક એ દોષ તસ ભેદ ભણે નહી, જ્ઞાનયોગે ક્રિયા સાધતાં તે સહી. ૨૪. સરલભાવે પ્રભો ! શુદ્ધ ઇશ ભણતાં, હું લહું સુજસ તુજ વચન મન આણતાં-પૂર્વ સુવિહિતણા અથ ભણી કરી, સુજ હોળે તુજ કૃપા ભવ પયો નિધિ તરી. ૨૫.

દાલ સત્તરમી :-આજ બિનરાજ મુજ કાજ સિદ્ધાં સવે, વીનતી માહરી ચિત્ત ધારી; મારગં ભે મેં લલો તુજ કૃપારસથકી, તો હુઈ સમ્પદા પ્રગટ સારી. આજ ૧. વેગલો મત હુજે દેવ ! સુજ મન થકી, કમલના વનથકી બિમ ગરાગો; અંમક પાપાણુ બિમ લોહને ખેંચસે, મુક્તિને સહેજ તુજ ભક્તિરાગો. આજ ૨. તું વસે ભે પ્રભો ! હવંભર-હીય-હલે, તો સકલ પાપના બન્ધતૂટે; ઉગતે ગગન સૂર્યતણે મણલે, હલ હિયે બિમ તિમિર પાંખે ફેટે. આજ ૩. સૌંચને તું સદા વિપુલ-કરુણારસે, સુજ મને શુદ્ધમતિ કરાવેલી; નાહું હું સુજ

લાલ રે. તુજાં ૬. પહિલે ભવ પૂરવ કહે, જાતાં હંદુર સંજ્ઞાન; લાલ રે, પચ્છા કહુઅ વિષય કલા, વલી સુગાપુત્ર પ્રજાં. લાલ રે. તુજાં ૭. આગમેસી ભદ્રા કલા, ગઈ હિંદુ કલાણા દેવ; લાલ રે, તસ પૂરવ પચ્છા કહે, ત્રિહું કાલે હિત જિન-સેવ. લાલ રે. તુજાં ૮. જસ પૂરવ પચ્છા નહીં; મધ્યે પણ તસ સંદેહ; લાલ રે. ઈમ પહિલે અંગે કહું, સુખે અર્થ તે જોહ. લાલ રે. તુજાં ૯. પચ્છાપેચ્છા શબ્દનો, બે દેર કહે તે હંદુ; લાલ રે, શબ્દતણી રચના ધણી, પણ અરથ જોક છે પુરું. લાલ રે. તુજાં ૧૦. વાંચી પુસ્તક રત્નનાં, હવે લેઈ ધરમ બવસાય; લાલ રે, સિદ્ધાચતને તે ગયો, જિહાં દેવજા-હનો કાય. લાલ રે. તુજાં ૧૧. જિનપ્રતિમા દેખી કરી, કરે શિર પ્રણામ શુભ ખીજ; લાલ રે, પુષ્પ-માલ્ય-ચૂણે કરી, વજ્રાભરણે વલી પૂજ, લાલ રે. તુજાં ૧૨. ફલ પગર આગે કરી, આલેખે મંગલ આઠ; લાલ રે, ધૂપ દેઈ કાંચે સ્તવી, કરે શકસ્તવનો પાઠ; લાલ રે, તુજાં ૧૩. જોહના સ્વસુખે જિન કહે, ભવચિદિ પ્રમુખ છ ખોલ; લાલ રે, તાસ ભગતિ જિન પૂજના, નવિ માને તેહ નિટોલ લાલ રે. તુજાં ૧૪. પ્રભુ આગલ નાટક કહું, ભગતિ સૂચિયો સાર; લાલ રે, ભગતિતણાં ફલ શુભ કલાં, શ્રી ઉત્તરાધ્ય-યન મોઝાર. લાલ રે. તુજાં ૧૫. અંગ ઉપાંગે ઘણે કહી, જોમ દેવ દેવીની ભક્તિ; લાલ રે, આરાધકતા તેણે થઈ, ઈહાં તામલી ઈંદ્રની મુક્તિ. લાલ રે. તુજાં ૧૬. ભક્તિ છતપમે કરી, લીએ દાહા અવર જિન અંગ; લાલ રે, શુભ રચે સુર ત્રણ તે, કહે જાંખપણી અંગ; લાલ રે. તુજાં ૧૭. ચતક હશમે અંગ પાંચમે, હેરશે છટું ઈંદ; લાલ રે, કાઠ તણી આશાતના, દાલે તે વિનય અમંદ. લાલ રે. તુજાં ૧૮. સમક્તિ-દહી સુર તણી, આશાતના કરચે જોહ; લાલ રે, દુલ્હનબોધોધ તે હશે, કાણાંજો ભાખ્યું જોહ. લાલ રે. તુજાં ૧૯. તેહને જશ બોલ્યે કહું, વલી સુભમબોધિતા થાય; લાલ રે, તેણે પૂજાદિક તેહનાં, કરણી શિવહેતુ કહાય. લાલ રે. તુજાં ૨૦. તપ સંયમ તરુસમ કલાં, ફલસમ તે શિવસુરશમ; લાલ રે, સુરકરણી માને નહીં, નવિ ભવયો તેણે જો મમં. લાલ રે. તુજાં ૨૧. હશવૈકલિક નર યક્રી, સુર અધિક વિવેક જણાય; લાલ રે, દ્રવ્યસ્તવ તો તેણે કયાં, માને તસ મુજશ ગવાય. લાલ રે. તુજાં ૨૨.

હાહા કે શાસન તાહરું અતિ ભદ્રું, જગિ નહીં કોઈ તસ સારખું રે; તિમં તિમ શગ ધણો વધે, જિમ જિમ ભુમતિસ્થું પરખું રે. ૧. શાસન તાહરું અતિ ભદ્રું-એ આંકણીં શ્રી અરિહંત અને તેહનાં, ચૈત્ય નસુ ન અનેરાં રે, અંબદ ને તસ શિખનાં, વચન ઉવવાઈ ઘણેરાં રે. શાસન ૨. 'ચૈત્ય'શબ્દ તણો અરથ તે, પ્રતિમા નહિ કોઈ ખીએ રે; જોહ દેખી શુણ ચોતણે, તેહ જ ચૈત્ય પતી જો રે. શાસન ૩. ઇમજ આલાવે આણુંદને, જિનપ્રતિમા નતિ હીસે રે; સંસમ અંગના અર્થથી, તે નમતાં મન હીસે રે. શાસન ૪. પરતીથીં સુર તેહની, પ્રાંતમાની નતિ વારી રે; તેણે મુનિ જિન પ્રતિમા તણી, વંદન નીતિ નિરધારી રે. શાસન ૫. પરતીથીંજો જે પરિશદ્ધા, મુનિ તે તો પરતીથીં રે; ત્રણ શરણ માંદિ ચૈત્ય તે કહે; પ્રતિમા શિવ અર્થો રે. શાસન ૬. વંદન કિયું પ્રતિમા પ્રતિ? જોમ કહે જે હલ હેરી રે; ઉત્તર તાસ સંભવ તણી, શેલી છે સૂત્ર દેરી રે.

અવિગટે રે. જિનજી ૭. લેહ અઠાર જે જંબી લિપિના, સમવાયાંજે હીઠા; શુદ્ધ અરથ મરહી ભવ બંહુલા, ભમશે કુમતી ધીસ રે. જિનજી ૮. જંબીલિપિ જો તેહનો કતા, તે હેખક પણ આવે; શુર આણા વિષુ અરથ કરે જે, તેહનો બોલ નકાવે રે જિનજી ૯. જિનવાણી પણ દ્રવ્ય-શ્રુત છે, નંદીસૂત્રને લેખે; જિમ તે તિમ જંબીલિપિ નમિયે, ભાવ તે દ્રવ્ય વિશેયે રે. જિનજી ૧૦. જિમ અણવ સંયમનું સાધન, જ્ઞાનાદિકનું તેમ; શુદ્ધ ભાવ આરોપે વિધિસ્યું, તેહને સઘલે ખેમ રે. જિનજી ૧૧. શુદ્ધભાવ જેહનો છે તેહના, ચાર નિશ્લેષ સાચા; જેહમાં ભાવ અશુદ્ધ છે તેહના, એક કાચે સવિકાચા રે. જિનજી ૧૨. હશવૈકાલકે દ્રવ્યુ હાખ્યું, નારી ચિત્રને કામે; તો કિમ જિનપ્રાતમા દેખીને, શુષ્ક મવિ હોય પરિણામે રે. જિનજી ૧૩. કચકદ્વીપે એક હગલે જાતાં, પડિમા નમિય આણુંદે; આવતાં એક હગલે નંદીસરે, બીજે ઇહાં જિન વહે રે. જિનજી ૧૪. તીર્છીગતિ એ ભગવંત ભાખી, જંધાચારણુ કેરી; પંડગવન નંદન ઇહાં પડિમા, ભિષં નમે ઘણેરી રે. જિનજી ૧૫. વિધાચારણુ તે એક હગલે, માનુષોત્તરે ભય; બીજે નંદીસરે જિન પ્રતિમા પ્રણમી પ્રસુહિત થાય રે. જિનજી ૧૬. તિહાંથી પડિમા વંદણુ કારણ, એક હગલે ઇહાં આવે; ભિષંપણે જાતાં બે હગલાં, આવતાં એક સ્વભાવે રે. જિનજી ૧૭. શતક (ધક-) વીશમે નવમ ઉદેશે, પ્રતિમા સુનિવર વંદી, ઇમ દેખી જે અવલા ભાવે, તસ મતિ કુમતિ રંદી રે. જિનજી ૧૮. આલોચણુનું કણુ કહ્યું જે, તેહ પ્રમાદ ગતિ કેચે, તીર ગતિ જે જાત્ર વિચાલે, રહે તે ખેહ ઘણેરા રે. જિનજી ૧૯. કરી ગોચરી જિમ આલોચે, હશ-વૈકાલિક સાખે; તિમ એ કામ પ્રમાદ આલોચે, નહીં દોષ તે પાખે રે. જિનજી ૨૦. કહે કોઈ એ કહેવા માત્રજ, કોઈ ન ગયો નરિ ભસ્યે; નહીં તો લવણુશિખા માર્ક જાતાં, કિમ આરાધક થાસ્યે રે? જિનજી ૨૧. સત્તરસહસ્ર ભેવણુ જઈ ઉચા, ચારણુ તીર્છાં ચાલે, સમવાયાંજે પ્રગટ પાઠ એ, સ્યું કુમતિ જમ ઘાલે રે? જિનજી ૨૨. 'ચૈત્ય' શબ્દનો જ્ઞાન અરથ તે, કહે કરવો કુણુ હેતે? જ્ઞાન એકને ચૈત્ય ઘણું છે, ભૂલે જક સંકેતે રે. જિનજી ૨૩. કચકદિકનાં ચૈત્ય નમ્યાં તે, સાસય પડિમા કહિયે, જેહઇહાનાં તેહ અશાશ્વત, બહુમાં લેહ ન લહિયે રે. જિનજી ૨૪. જે ઉપર સાહિબ! તુજ કરુણા, શુદ્ધ અરથ તે ભાખે, તુજ આગમનો શુદ્ધ પ્રરુપક, સુજસ અમિય રસ આખે રે. જિનજી ૨૫.

લાલ ૨ :-તુજ આણા મુજ મનિ વસી, જિહાં જિન પ્રતિમા સુત્રચાર; લાલ રે, રાય પસેણી સૂત્રમાં, સૂરિ આલતથો અધિકાર લાલ રે. તુજ ૧. તે સુર અભિનવ. ઉપન્યે, પૂછે સામાનિક દેવ; લાલ રે, 'શું મુજ પૂરવ ને ચછી, હિત-કારિ કહો તતખેવ' લાલ રે, તુજ ૨. તે કહે 'એક વિમાનમાં, જિનપડિમા લાલ જેહાં લાલ રે, તેહની તુમહે પૂજ કરો, પૂર્વ પચ્છા હિત એહ' લાલ રે. તુજ ૩. પૂરવ પચ્છા શબ્દથી, નિત્ય કરણી જણે સોચ; લાલ રે, સમકિતદષ્ટિ સદહે, તે દ્રવ્ય થકી કિમ હોય? લાલ રે. તુજ ૪. દ્રવ્યથકી જે પૂજિયાં, પ્રહરણુ કોશાદિ અનેક; લાલ રે. તેહજ બહુ જાહાં કહ્યાં, એ તો સાચો ભાવ વિવેક. લાલ રે. તુજ ૫. ચક્રચણુ, જિણુ નાણુની, પૂજ જે ભરતે કીધ; લાલ રે, જિમ તિહાં તિમ અન્તર ઇહાં સંમકિતદષ્ટિ સુપ્રસિદ્ધ.

નિજજા, કૂપ તથા રે કિંકર; કહિ કોઈ ભેડે છુધ ભાળે, ભાવ તે શુચિજલ તંત. સુખં ૮. ઉપાદાન વશ બન્ધન કહિયું, તસ હિંસા શિર ઉપઆર; પુષ્પાદિક આરમ્ભ તથા ઇમ, હોય ભાવે પરિહાર સુખં ૯. જલ તરતાં જલ ઉપર મુનિને, જિમ કડુ-જાનો રે રંગ; પુષ્પાદિક ઉપર આવકને, તિમ પૂજમાંહિ ચંગ. સુખં ૧૦. પાત્ર દાનથી શુભ વિપાક જિમ, લહે સુખાહુ કુમાર; પાંહલે ગુણઠાણે ભદ્રકે પથે. તિમ જિનપૂજ ઉદાર સુખં ૧૧. ઉપલક્ષણથી જિમ શીલાદિક, તિમ જિનપૂજ લીધ; મનુજઆતુ બન્ધે તે સુખાહુ. તેણે સમકિત ન પ્રસિદ્ધ. સુખં ૧૨. મેલણવ ગજ શશ અનુકર્યા, દાન સુખાહુ વિચાર; પાંહલે ગુણઠાણે પથ મુન્દર, તિમ જિનપૂજ પ્રકાર. સુખં ૧૩. દાન દેવ પૂજાદિક સઘલાં, દ્રવ્ય સ્તવ કલાં બેહ; અસદારમ્ભી તસ અધિકારી, માંડી રહે બે ગેહ. સુખં ૧૪. સદારમ્ભમાં ગુણ ભણીજે, અસદારમ્ભ નિવૃત્તિ; અરમણિકતા ત્યાગે ભાષી, ઇમજ પ્રદેશી પ્રવૃત્તિ. સુખં ૧૫. લિખિત શિલ્પશત ગણિત પ્રકાર્યા, ત્રણે પ્રમહિત હેત; પ્રથમ રાય શ્રી ઋષભ જિજિન્દે, તિહાં પથ એ સંકેત. સુખં ૧૬. યતનાએ સૂત્રે કહ્યું મુનિને, આચંકરમ ઉપદેશ; પરિણામિક બુદ્ધિ વિસ્તારે, સમજે માલ અશેષ. સુખં ૧૭. આચં કાયં આવકનાં બે છે, તેહમાં હિંસા રિંક; હેતુ સ્વરૂપ અનુબન્ધ વિચારે, નાશે દેઈ નિજ પિંક. સુખં ૧૮. હિંસાહેતુ અયતના ભાવે, છવ વધે તે સ્વરૂપ; આણુભંગ મિથ્યામતિ ભાવે, તે અનુબન્ધ વિરૂપ. સુખં ૧૯. હેતુસ્વરૂપ ન હિંસા સાચી, સેવી તે અનુબન્ધ; તે જમાલિ પ્રમુખે દલ પામ્યાં, કડુઆકરી બહુ બન્ધ. સુખં ૨૦ સ્વરૂપથી હિંસા ન ટલે છે, સમુદ્ર જલે બે સિદ્ધ; વલી અપવાહ પથે બે વરતે, પથ તેણે શિવપદ લીધ. સુખં ૨૧. સાધુવિહાર પરિ અનુબન્ધે, નહીં હિંસા જિનભક્તિ; ઇમ તે માને તેહની વાધે, સુજશ આગમ શક્તિ. સુખં ૨૨.

હાલ પાંચમી :-સાચયપદિમા અહસય માને, ચિદ્વાયતન વિમાને રે; ધન ધન જિન વાણી, ટેક. પ્રભુ તે ભાષી અંગ ઉવંગે, વરણુવશુ તિમ રંગે રે ધનં ૧. કંચનમય કરતલ પદ સોહે, ભવિજનનાં મન મોહે રે; ધનં અંક રતનમય નખ સસ-નેહા, લોહિતાક્ષ મધ્યે રેહા રે. ધનં ૨. ગાત્ર યદિ કંચનમય સારી, નાભિ તે કંચન કયારી રે; ધનં રિંક રતન રોમ રાજિ વિરાજે, ચુચ્ચુક કંચન છાજે રે. ધનં ૩. શ્રીવચ્છ તે તપનીય વિશાલા, હોઠ તે લાલ પ્રચાલા રે; ધનં કંત સ્ફટિકમય છોક હવાહુ, વલી તપનીયનું તાહુ રે. ધનં ૪. કનક નાશિકા તિહાં સુવિશેષા, લોહિતાક્ષની રેખા રે; ધનં લોહિતાક્ષ રેખિત સુવિશાલા, નયન અંક રતનાલા રે. ધનં ૫. અગ્નિ-પતિ ભમુહાવલી કીકી, રિંક રતનમય નીકી રે; ધનં શ્રવણ નિલાઠ વટી શુભશાલા, કંચન આંકભાલા રે. ધનં ૬. વજ્ર રતનમય આંતહિ સોહાણી, શીશ ઘડી મુખ ખાણી રે; ધનં કેશભૂમિ તપનીય નિવેશા, રિંક રતનમય કેશા રે. ધનં ૭ પૂંઠે છત્ર ધરે પ્રત્યેકે, પ્રતિમા એક વિવેકે રે; ધનં હોય પાસે હોય આમર હાલે, લીલાએ જિનને ઉવારે રે. ધનં ૮. નાગ ભૂત ચક્ષ ને કુંકમારા, આગે હોય ઉદારા રે; ધનં તે પદિમા જિનપદિમા આગે, માનું સેવા માગે રે. ધનં ૯. ધંટ, કલશ ભુંગાર આચંસા, ચાલ

શાસન૦ ૭. દશવિધ બહુવિધ જિમ કહ્યું, વૈયાવચ્ચ જહા જોગે રે; દશમે તે અંગે તથા ઇહાં, જોડીએ નય ઉપયોગે રે, શાસન૦ ૮. સાધુને જિન પ્રતિમા તણું, વૈયાવચ્ચ તિહાં યોજ્યું રે; તેહ અરથ થકી કુમનિનું, કિયડું કાંઈ ન જોજ્યું રે. શાસન૦ ૯. સંઘ તણી જિમ થાપના, વૈયાવચ્ચ જસવાદો રે; જાણીએ જિનપ્રતિમાતણું, તિમ ઇહાં કવણુ વિવાદો રે? શાસન૦ ૧૦. ઇમ સ્વિ આવક સાધુને, વંદનનો અધિકારો રે; સૂત્ર કહ્યો પ્રતિમા તણો, હવે કહું પૂજા-વિચારો રે. શાસન૦ ૧૧. યાગ અનેક કયાં કહ્યા, શ્રી સિદ્ધારથ રાજે રે; તે જિનપૂજના કદપમાં, પશુના યાગ ન છાજે રે. શાસન૦ ૧૨. શ્રીજિન પાસને વીરથે, શ્રમણોપાસક તેહો રે; પ્રથમઅંગે કહ્યો તેહને, શ્રીજિનપૂજનો નેહો રે. શાસન૦ ૧૩. શ્રેષ્ઠિક મહાબલ પ્રમુખના, ઇમ અધિકાર અનેકો રે; છઠું અંગે વલી દ્રોપદી, પૂજે પ્રથમ વિવેકો રે. શાસન૦ ૧૪. નારદ દેખીને નવિ થઇ, ઉભી તેહ સુખણુ રે; જાણીએ તેણે તે શ્રાવિકા, અક્ષર જોહજ પ્રમાણુ રે. શાસન૦ ૧૫. આગ્નિબલ અન્તર છડુંનું, ઉપસ્યે તપ કીધું રે; કિમ નવિ કહ્યો તે શ્રાવિકા? ધર્મે કારજ સીધું રે. શાસન૦ ૧૬. રાયકન્યા કહી શ્રાવિકા, ન કહી ઇમ જે ભૂતે રે; રાજમતી કહી તેહવી, તિહાં સન્દેહ તે ભૂતે રે. શાસન૦ ૧૭. હરિ પરિ કમ નિયાણું, ઇહ ભવે લોગ ન નાસે રે; સમકિત લહે પરવ્યા પછી, કહે તે શું ન વિમાસે રે? શાસન૦ ૧૮. જિણુવર કેણે કરાવિયું? તિહાં પ્રતિમા ને પછડું રે; તેહની પૂજા તે કુણ કરે? એમ પરજે તે ગારડું રે. શાસન૦ ૧૯. વર નવિ માગ્યો પૂજતાં, શકસ્તવે શિવ માગે રે; ભક્તિ સમી સૂરિયાભને, નિરતિ વિશેષથી ભગ રે. શાસન૦ ૨૦. ધર્મ વિનય અરિહનનો, ઇમ એ લોગઉવચારો રે; સંભવે સર્વને જાણીએ, સમકિત શુદ્ધ આચારો રે. શાસન૦ ૨૧. આણુદનો વિધિ નવિ કહ્યો, રાયપ્રદેશીને પાઠે રે; સંભવ સર્વ ન માનસ્યે, વીંટાસ્યે તેહ આઠે રે. શાસન૦ ૨૨. પઠિમણાદિક કમ નહીં, પાઠ સમમ અંગે રે; પદમઅણુઓગથી પ્રકરણે, સર્વ કહ્યું વિધિ રંગે રે. શાસન૦ ૨૩. કિહાં એક એક દેશજ અહે, કિહાં એક અહે તે અશેયો રે; કિહાં એક કમ ઉત્ક્રમ અહે, એ અનશેલી વિશેયો રે, શાસન૦ ૨૪. શાસનની જે પ્રભાવના, તે સમકિતનો આચારોરે; શ્રીજિનપૂજાએ જે કરે, તે લહે સુજશ ભંડારો રે. ૨૫.

હાલ ચોથી:-કેઈ કહે જિન પૂજતાંજ જે પદ્મય આરંભ; તે કિમ શ્રાવક આચરેજ? સમકિતમાં ચિરચંભ; સુખદાયક તોરી આણુ સુખ સુપ્રમાણુ ટેક ૧. તેહને કહીએ જતના ભક્તિ, કિરિયામાં નહિ દોષ; પઠિમણે સુનિદાન વિહારે, નહીં તો હોય તસ પે.૫૦ સુખ૦ ૨. સાહમીવચ્છલ પકિંખય પોસહ, ભગવત અંગ પ્રસિદ્ધ; ઘર નિર્વાહ ચરણુ લિયે તેહનાં, જાતામાંહિ હરિ કીધ. સુખ૦ ૩. કૃષ્ણિક રાય ઉદાયન કીધા, વંદનમહ સુવિવેક; ઘડાયાકય બલિકરમા કહિયા, તુંગીયઆદ અનેક. સુખ૦ ૪. સમકિત સંવરની તે કિરિયા, તિમ જિનપૂજ ઉદાર; હિંસા હોય તો અરથદંડમાં, કહે નહીં? તેહ વિચાર સુખ૦ ૫. નાગ ભૂત જશ્નાદિક હેતે, પૂજા હિંસા રે ઉત્ત; સુખગદાંગમાં નવિ જિન હેતે, જોલે જે હોયે ભુત. સુખ૦ ૬. જિહાં હિંસા તિહાં નહીં જિનઆણુ, તો કિમ સાધુ વિહાર? કર્મબંધ નહીં જયણુ ભાવે, એ છે શુભ વ્યવહાર સુખ૦ ૭. પ્રથમ બંધ ને પછી

ઉત્તરાધ્યયનરે કાવિહ જે કહ્યો, આવક પાલિત અંપ; તે પ્રવચન નિર્મથ વચન થકી, અરથ વિવેક અકમ્પ. સમકીત૦ ૧૧. સૂત્રે દીધુરે સત્ય તે સાધુને, સુરનરને વલી અત્ય; સંવરદ્વારેરે ખીજે ધમ કહ્યું, અંગ દશમે સમરત્ય. સમકીત૦ ૧૨. વલિય વિગયપદિ બદ્ધને વાચના, શ્રીઠાણાંગે નિષિદ્ધ; નવિય મનોરથ શ્રુત લણવાતણો, આવકને સુપસિદ્ધ. સમકીત૦ ૧૩. વાચન કેતાંરે ગૃહિને સાધુને, પાચન્નિષ્ઠત ચઉમાસ; કહ્યું નિશીથેરે તો શું એવડી, કરવી હુંશ નિરાશ? સમકીત૦ ૧૪. તલિય અસન્નઝાઈ શુરવઃચના, લેઈ યોગ શુણવંત; જે અનુયોગ ત્રિવિધ સાચો લહે, કરે તે કમનો અન્ત. સમકીત૦ ૧૫. સૂત્રઅરથ પહિલો ખીજે કહ્યો, નિબુત્તીએ રે મીસ; નિરવશેષ ત્રીજે અંગ પંચમે, ઈમ કહે સું જગદીશ. સમકીત૦ ૧૬ સૂત્ર નિબુત્તિ રે બિહુ સેહે કહ્યું, ત્રીજું અનુયોગદ્વાર; કૂડા કપટી રે જે માને નહી, તેહને કવણ આધાર? સમકીત૦ ૧૭. બદ્ધ તે સૂત્રે રે અથ નિકાચિયા, નિબુત્તિએ અપાર; ઉપધિમાન ગણનાદિકે કહ્યાં લહે? તે વિણ માગ વિચાર. સમકીત૦ ૧૮. જે નિયુક્તિ અઈ કુમતી કહે; સૂત્ર ગયાં નહી કેમ? જેહ વાચનાએ આબ્યું તે સવે, માને તો હોએ ખેમ. સમકીત૦ ૧૯. આંધા આગે રે દરપણ હાખવો, બહિરા આગે રે ગીત; મૂરખ આગે રે કહેવું યુક્તિતું, એ સવિ એક જ રીત. સમકીત૦ ૨૦. મારગ-અરથી પણ જે દોઢ છે, ભદ્રક અતીહિ વિનીત. તેહને એ હિતશિખ સોહામણી, વલી જે સુનય અધીત. સમકીત૦ ૨૧. પ્રવચન સાખે રે એમ મેં ભાષિયા, વિગતે અરથ વિચાર; તુજ આગમની રે અહિય પરમ્પરા, લહિએ જગ જયકાર. સમકીત૦ ૨૨. શુણ તુજ સઘલા રે પ્રણુ! કાણ ગણી શકે? આણા શુણલવ એક; ઈમ મેં શુણનાં રે સમકિત દેહ કયું, શખી આગમ ટેક. સમકીત૦ ૨૩. આણા તાહરી રે જે મેં શિર ધરી, તો રથ કુમતિનું ભેર? તિહાં નવિ પસરે રે બલ વિષધર તણું, કિંગારે જિહાં મોર. સમકીત૦ ૨૪. પવિત્ર ઠરીએ રે છાહ તૂજ શુણે, શિર ધરીએ તુજ આણ; દિલથી કહિએ રે પ્રણુ ન વિસારીએ, લહીએ સુજય કલ્યાણ. સમકીત૦ ૨૫.

ઠાલ સાતમી-કલશ-વર્તમાન શાસનનો સ્વામી, આમીકરસમ દેહો છ; વીર જિનેશ્વર મેં ઈમ શુણિયો, મન ધરી ધમ સનેહો છ; એહ તવન જે લણશે ગણશે, તસ ધર મંગલ માલ છ; સમકિત ભાણુ હોશે ઘટ તેહને, પરગટ ઝકઝમાલ છ. ૧. અરથ એહના છે અતિસૂક્ષ્મ, તે ધારે શુર પાસે છ, શુરની સેવા કરતાં લહીએ, અનુભવ નિજ અભ્યાસે છ; જેહ બહુમત શુર ગીતારથ, આગમના અનુસારી છ; તેહને પૂછી સંશય ટાલો, એ હિતશીખ છે સારી છ. ૨. ઈલપુરમાં રહિય ચોમાસું, ધમધ્યાન સુખ પાયા છ; સંવત સત્તરત્રીશા વરસે, વિજયદશમી મન ભાયા છ; શ્રીવિજયપ્રભસૂરિ સવાયા, વિજયરતન યુવરાયા છ, તસ રાજે ભવિજન હિત કાળે, ઈમ મેં જિનશુણ ગાયા છ. ૩. શ્રી કલ્યાણવિજય વર વાચક, તપગચ્છ ગયણ દિલ્લિદાલ; તાસ શિષ્ય શ્રી લાલવિજય-બુધ, ભવિજનકૈરવ ચંદાલ; તાસ શિષ્ય શ્રી છતવિજયબુધ, શ્રી નયવિજય મુલ્લિદાલ; વાચકજશ વિજયે તસ શિષ્યે, શુણ્યા વીર નિલ્લિદાલ. ૪. દોસી મૂલા સુત સુવિવેકી, દોસી મેઘા હેતેલ; એહ તવન મેં કીધું સુંદર, શ્રુત અક્ષર સંકેતેલ; એ જિનશુણ

પાઈ સુપઈદાં રે; ધન૦ મણુગુલિયા વાયકરગ-પ્રચંડા, ચિંતા રચણકરંડા રે. ધન૦ ૧૦. હય ગય નર કિન્નર કિંપુરિસા, કંઠ ઉરગ વૃષ સરીસા રે; ધન૦ રચણપુંજ વત્રી ફૂલ ચંગેરી, માલ્ય ને ચૂર્ણ અનેરી રે. ધન૦ ૧૧. ગધ વસ આભરણ ચંગેરી, સરસવ પુંજણી કેરી રે; ધન૦ ઇમ પુંપાદિક પડલ વખાણ્યાં, આગે સિંહાસન બાણ્યાં રે. ધન૦ ૧૨. છત્ર ને ચામર આગે સમુગા, તેલ કુષ્ઠભૂત ભુગા રે; ધન૦ ભરિયા પત્ર ચોયગ મુવિલાસે, તગર એલા શુચિ વાસે રે. ધન૦ ૧૩. વલિ હરતાલ ને મનસિલ અંબન, સવિ સુગંધ મનરંબન રે; ધન૦ દ્વલ એક શત આઠ એ પૂરાં, સાધન સર્વ સનૂરાં રે. ધન૦ ૧૪. સુર એ પૂજાસાધન સાથે, જિન પૂજે નિજ હાથે રે; ધન૦ સિદ્ધાયતને આપ વિમાને, થૂલાદિક બહુ માને રે. ધન૦ ૧૫. એહ અપૂરવ હરિશણુ હીડું, સુરતક દલથી મીડું રે; ધન૦ એ સંસાર સમુદ્રે નાવા, તારણ તરણ સહાવા રે. ધન૦ ૧૬. ઇમ વિરમય ભવભવે શુભરાગે, ઝીલે તેહ અતાગે રે; ધન૦ રાચે માચે ને વલિ નાચે, ધરમધ્યાન મન સાચે રે. ધન૦ ૧૭. થેઈ થેઈ કરતાં હે તે ભમરી, હુપે પ્રભુગુણ સમરી રે; ધન૦ યોગ નિરાલંબન લય આણી, વશ કરતા શિવ રાણી રે. ધન૦ ૧૮. ઇમ નંદીધર પ્રમુખ અનેરાં, શાશ્વત ચૈત્ય ભલેરાં રે; ધન૦ તિહાં જિન પૂજી તે અનુમાને, જનમ સફલ નિજ માને રે. ધન૦ ૧૯. કલ્યાણક અદ્વાઈ વરસી, તથિ ચઉમાસી સરસી રે; ધન૦ તેહ નિર્મલે સુર જિન અરચે, નિત્ય ભક્તિપણુ વિરચે રે. ધન૦ ૨૦. ભાવ અકબચ ભાવે જે મલિયો, તે નવિ બચે ટલિયો રે; ધન૦ ફરિ ત્રાણુ નવિ હોય નિષેધે, હુચો હેમરસ વેધે રે. ધન૦ ૨૧. એકે જલલવ જલાંધ ભલાએ, તો તે અક્ષય થાયે રે; ધન૦ આપભાવ જિનગુણ-માંહી આણે, તિમ તે અબયપ્રમાણે રે. ધન૦ ૨૨. અપુણુરૂત અહસય વહવૃત્તે, ઇમ સુર ભાવે ચિતે રે; ધન૦ ઇમ જિન પૂજી જે શુભ ગાવે, સુજશ લીલ તે પાવે રે. ધન૦ ૨૩.

હાલ છઠ્ઠી : સમકીત સુધુરે તેહને બાણીએ, જે માને તુજ આણ; સૂત્ર તે વાંચે રે યોગ વહી કરી, કરે પંચાગી પ્રમાણ. સમકીત૦ ૧. ઉદ્દેશાદિક નહીં ચઉનાણનાં, છે સુઅનાણનાં તેહ; શ્રીઅનુયોગદ્વાર થકી લહી, ધરીએ યોગચું નેહ. સમકીત૦ ૨. ઉદ્દેશાદિકે કમ વિષુ જે ભણે, આશાતના તેહ નાણ; નાણાવરણી રે બાંધે તેહથી, ભગવય અંગ પ્રમાણ. સમકીત૦ ૩. શ્રી નંદી-અનુયોગદ્વારમાં, ઉત્તરાધ્યયનેરે યોગ; કલશકણુનોરે વિધિ સઘલો કહો, ધરિએ તે ઉપયોગ. સમકીત૦ ૪. કાણે ત્રીજે રે વહી દશમે કહું, યોગ વહે જેહ સાધ; આગમોસલદા તે સંપજે, તરે સંસાર અગાધ. સમકીત૦ ૫. યોગ વહીને રે સાધુ શ્રુત ભણે, આવક તે ઉપધાન; તપઉપધાને રે શ્રુતપરિચ્છે કહ્યા, નંદીએ તેહ નિદાન. સમકીત૦ ૬. ઇરિયાદિકનાં રે પદ ઉપધાન છે, તેણે આવશ્યક શુદ્ધ; ગૃહી સામાયિક આદિ શ્રુત ભણે, દીક્ષા લેઈ અશુદ્ધ. સમકીત૦ ૭. સૂત્ર ભણ્યા કાંઈ આવક નવિ કહ્યા, લલદાં કહ્યા તેહ; પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી કયા કહી, તિહાં સંજત શુભ રેહ. સમકીત૦ ૮. નવમે અધ્યયનેરે ણીબ અંગમાં, ઘરમાંદિ હીવ ન દિં; વલિય ચઉદમેરે કહું શિક્ષા લહે, અન્ય તજે તે ગરિં સમકીત૦ ૯. સપ્તમ અંગેરે અપદિવા સંવરી, અખ્યા આદ્ય અનેક; નાંવ આચારધર્માદિક તે કહ્યા, મોટો એહ વિવેક. સમકીત૦ ૧૦.

રાતે રે ફૂલે રાતડું, રયામ ફુલથી રે રયામ; પાપ પુણ્યથી રે તિમ જગિ જીવને, રાગ-
દ્રેષ પરિણામ. શ્રીં ૧૮. ધર્મ ન કહિએ રે નિમ્રએ તેહને, જેહ વિભાગ વહ બ્યાધિ;
પહેલે અંગે રે એણી પેરે ભાગિયું, કરમે હોએ ઉપાધિ. શ્રીં ૧૯. જે જે અંગે રે
નિરૂપાધિકપણું, તે તે જાણો રે ધર્મ; સમ્યગ્દષ્ટી રે શુભકાણા થકી, જાવ લહે શિવશર્મ.
શ્રીં ૨૦. એમ જાણીને રે જ્ઞાનદશા ભણ, રહીએ આપ સ્વરૂપ; પરપરિણતિથી રે
ધર્મ ન છાંડિએ, નવિ પડિએ ભવકૂપ. શ્રીં ૨૧.

આત્મ તત્ત્વ વિચાર

હાલ ત્રીજી :-જિહાં હોએ આત્મ દ્રવ્યનું, લક્ષણ નવિ જાણ્યું; તિહાં હોએ શુભ-
કાણું ભણું, કેમ આવે તાણ્યું? ૨૨. આત્મતત્ત્વ વિચારીએ એ આંકણી. આત્મ અજ્ઞાને
કરી, જે ભવકૂપ લહીએ; આત્મજ્ઞાને તે ટલે, એમ મનિ સદ્વહિએ. આત્મં ૨૩.
જ્ઞાનદશા જે આકરી, તેહ ચરણ વિચારો; નિવિંકલ ઉપયોગમાં, નહીં કર્મનો આરો.
આત્મં ૨૪. ભગવદ્અંગે ભાષિઓ, સામાયિક અર્થ, સામાયિક પણ આત્મા, ધરો
સૂધો અર્થ આત્મં ૨૫. લોકસાર અધ્યયનમાં, સમક્ષિ મુનિ ભાવે, મુનિ ભાવે સમક્ષિ
કહ્યું, નિજ શુદ્ધ સ્વભાવે. આત્મં ૨૬. કષ્ટ કરો સંજમ ધરો, જાલો નિજ દેહ;
જ્ઞાનદશા વિષુ જીવને, નહીં દુઃખનો છેહ. આત્મં ૨૭. બાહિર-ચતના બાપહા, કરતાં
દ્વંદ્વવાએ; અંતર-ચતના જ્ઞાનની, નવિ તેણે થાએ. આત્મં ૨૮. રાગદ્રેષ મલ ગાલવા,
ઉપશમ જલ ઝીલો; આત્મ પરિણતિ આકરી, પરપરિણતિ પીલો. આત્મં ૨૯.
હું જોહનો એ માહરો, એ હું જોણી શુદ્ધી; ચેતન જડતા અનુભવે, ન વિભાસે શુદ્ધી.
આત્મં ૩૦. બાહિરદષ્ટી દેખતાં, બાહિર મન ધ્યાવે; અંતરદષ્ટી દેખતાં, અક્ષયપદ
પાવે. આત્મં ૩૧. ચરણ હોએ લજભાલિકે, નવિ મનને ભંગે; ત્રીજે અધ્યયને કહ્યું,
એમ પહેલું અંગે. આત્મં ૩૨. અધ્યાત્મ વિષુ જે ક્રિયા, તે તનુમલ તોલે; મમ-
કાશલિક ચોગથી, ધ્રુમ જ્ઞાની જોલે. આત્મં ૩૩. હું કર્તા પરભાવનો, એમ જિમ
જિમ જાણે; તિમ તિમ અજ્ઞાની પડે, નિજ કર્મને ઘાણે. આત્મં ૩૪. પુદ્ગલ
કર્માલિક તણો; કર્તા બ્યવહારે; કર્તા ચેતન કર્મનો નિશ્ચય સુવિચારે. આત્મં ૩૫. કર્તા
શુદ્ધ સ્વભાવનો, નય શુદ્ધે કહીએ; કર્તા પરપરિણામનો, જેહ કિરિયા ગ્રહીએ. આત્મં ૩૬.

શુદ્ધ નય વિચાર

હાલ ચોથી :-શિષ્ય કહે એ પરભાવનો, અકર્તા કહ્યો પ્રાણી; દાનહરણાલિક
કિમ ઘટે?, કહે સદ્ગુરુ વાણી. ૩૭. શુદ્ધનય અર્થ મનિ ધારીએ-એ આંકણી.
ધર્મ નવિ કિએ નવિ સુખ કિએ, પર જંતુને દેતો; આપ સત્તા રહે આપમાં, એમ
હૃદયમાં ચેતો. શુદ્ધં ૩૮. ભોગવશે જે પુદ્ગલ ગ્રહા, નવિ જીવના તેહ; તેહથી જીવ છે
જૂજૂઓ, વહી જૂજૂઓ દેહ. શુદ્ધં ૩૯. ભક્તપાનાલ પુદ્ગલ પ્રતે, ન કિએ છતિ વિના
પોતો; દાન હરણાલિ પર જંતુને, એમ નવિ ઘટે ભેતે. શુદ્ધં ૪૦. દાનહરણાલિક અવસરે,
શુભ અશુભ સંકલ્પે; કિએ હરે તું નિજ રૂપને, મુખે અન્યથા જલ્પે. શુદ્ધં ૪૧.
અન્યથા વચન આભમાનથી, ફરી કર્મ તું બાંધે; જ્ઞાયકભાવ જે જોકલો, ગ્રહે તે સુખ

સુરતરુનો પરિમલ, અનુભવતો તે લક્ષ્યેણ; ભમર પરિ જે અરથી હોઈને, શુરુઆણી શિર વક્ષ્યેણ. ૫. ઇતિશ્રી સમસ્ત પંક્તિ શિરોમણિ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયેણ વિરચિત કુમતિ-મહગાલન-હોઈસો ગાથાનું શ્રી મહાવીર જિન સ્તુતિ હુંકિનું સ્તવન સંપૂર્ણ.

૫૩ શ્રીમદ્ ઉપાધ્યાય યશોવિજય વિરચિત

શ્રી સીમંધરસ્વામિની વિનતિરૂપ નટરહસ્ય, ગર્ભિત સવાસો ગાથાનું સ્તવન શુદ્ધ દેશનાનું સ્વરૂપ

હાલ પહેલી:-સ્વામિ સીમંધરા ! વીનતી, સાંભલો માહરી દેવ રે ! તાહરી આણ હું શિર ધરું, આહરુ તાહરી સેવ રે. સ્વામિ સીમંધરા ! વીનતી-એ ટેક. ૧. કુગુરૂની વાસના પાસમાં, હરિણ પરિ જે પડ્યા હોઈ રે; તેહને શરણુ તુજ વિણુ નહીં, ટલવલે બાપડા ફેક રે. સ્વામિ ૦ ૨. જ્ઞાન હશન અરણુ ગુણ વિના, જે કરાવે કુલા-આર રે, લૂટિયા તેણે જાગ દેખતાં કિહાં, કરે હોઈ પોકાર રે ? સ્વામિ ૦ ૩. જેહ નાંવ ભવ તયાં નિરગુણી, તારશે કેણી પરિ તેહ રે ? ઇમ અજણયા પડે ફંદમાં, પાપજંધે રહ્યા જેહ રે ? સ્વામિ ૦ ૪. કામકુંભાદિકે અધિકનું, ધર્મનું કે નવિ મૂલ રે; હોઈકે કુગુરુ તે હાખવે, શું થયું એહ જગ સૂઝ રે ? સ્વામિ ૦ ૫. અર્થની દેશના જે હીચો, બોલવે ધર્મના અર્થ રે; પરમપદનો પ્રગટ ચોર તે, તેહથી કિમ વહે પંથ રે ? સ્વામિ ૦ ૬. વિષય રસમાં ગૃહી માચિયા, નાચિયા કુગુરુ મહપૂર રે; ધૂમધામે ધમાધમ ચઢી, જ્ઞાન-મારગ રહ્યો ફૂર રે. સ્વામિ ૦ ૭. કલહકારી કહામહ ભાર્યા, થાપતા આપણા બોલ રે; જિનવચન અન્યથા હાખવે, આજ તો વાજતે ઢોલ રે. સ્વામિ ૦ ૮. કેઈ નિજ દોષને બોપવા, ચોપવા કેઈ મત કંઈ રે; ધર્મની દેશના પાલટે, સત્ત્વ ભાષે નહીં મંઈ રે. સ્વામિ ૦ ૯. બહુમુખે બોલ એમ સાંભલી, નવિ ધરે હોઈ વિશ્વાસ રે; હુંકતા ધર્મને તે થયા, ભમર જિમ કમલની વાસ રે. સ્વામિ ૦ ૧૦.

આત્મસ્વરૂપની યોગબાણ

હાલ બીજી :-એમ હુંકતાં રે ધર્મ સોહામણો, મિલિયો સદ્ગુરુ એક; તેણે સાચો રે મારગ હાખ્યો, આણી હૃદય વિવેક. શ્રી સીમંધર સાહિબ ! સાંભલો. એ આંકણી. ૧૧. પરધર ભેતાં રે ધર્મ તુમે ફરો, નિજવર ન લહો રે ધર્મ; જિમ નવિ બણે રે મુગ કસ્તૂરીઓ, મુગ મહ પરિમલ મર્મ. શ્રી ૦ ૧૨. જિમ તે બૂહો રે મુગ હિશિ હિશિ ફરે, લેવા મુગમહ ગંધ; તિમ જગ હુંક રે બાહિર ધર્મને, મિથ્યાદૃષ્ટી રે અર્થ. શ્રી ૦ ૧૩. બતીઅધનો રે દોષ ન આકરો, જે નવિ દેખે રે અર્થ; મિથ્યાદૃષ્ટી રે તેહથી આકરો, માને અર્થ અનર્થ. શ્રી ૦ ૧૪. આપ પ્રશંસે રે પરગુણ એ:લવે, ન ધરે શુણનો રે લેશ; તે જિનવાણી રે નવિ શ્રવણે સૂણે, દિયો મિથ્યા ઉપદેશ. શ્રી ૦ ૧૫. જ્ઞાનપ્રકાશે રે મોહતિમિર હરે, જેહને સદ્ગુરુ સૂર; તે નિજ દેખે રે સત્તા ધર્મની, ચિદાનંદ ભરપૂર. શ્રી ૦ ૧૬. જિમ નિરમલતા રે સ્તન સ્ફટિકતણી, તિમ એ જીવ સ્વભાવ; તે જિન વીરે રે ધર્મ પ્રકાશીઓ, પ્રગલ્ભ કયા અભાવ. શ્રી ૦ ૧૭. જમ તે

બુદ્ધ બહુમાનીઓ, શુદ્ધ કલ્પો બ્યવહારો રે. તુજાં ૬૬. જેહમાં નિજમતિ કલ્પના, જેહથી નવિ ભવ પારોરે; અંધપરંપરા બાંધીઓ, તેહ અશુદ્ધ આચારો રે. તુજાં ૬૭. શિથિલ-વિહારીઓ આચર્યાં, આલંબન જે ફૂંદરે; નિયતવાચારાદક સાધુને, તે નવિ બાણીએ ફૂંદરે. તુજાં ૬૮. આજ નવિ ચરણ છે આકરે, સંહનનાદકદોષેરે; એમ નિજ અવગુણ ઓલવી, કુમતિકદાશ્રદ્ધ પોષેરે. તુજાં ૬૯. ઉત્તર ગુણમાંહિ હીણુડા, શુર કાલાદિક પાખેરે; મૂલગુણે નહીં હીણુડા, એમ પંચાશક બાષેરે. તુજાં ૭૦. પરિશ્રદ્ધ-શ્રદ્ધ-વશ લિંગયા, લેઈ કુમતિરજ માથે રે; નિજગુણ પર અવગુણ લવે, ઈદ્રિય વૃષભ ન નાથે રે. તુજાં ૭૧. નાણુ સહિત હિત પરિહરિ, નિજ દંશણગુણ લેસે રે; મુનિજનના ગુણ સાંભલી, તેહ અનારજ રૂસે રે. તુજાં ૭૨. અણુચમ દોષ જે પરતણો, મેરુ સમાન તે યોલે રે; જેહશું પાપની યોડી, તેહશું હિયડલું યોલે રે. તુજાં ૭૩. સૂત્ર વિરુદ્ધ જે આચરે, થાપે અવિધિના ચાલા રે; તે અતિનાબદ મિથ્યામતિ, યોલે ઉપ-દેશમાલા રે. તુજાં ૭૪. પામરજન પણ નવિ કહે, સહસા જૂઠું સશૂકો રે; જૂઠું કહે મુનિવેષ જે, તે પરમારથ ચૂકો રે. તુજાં ૭૫. નિદંચ હૃદય છકાયમાં, જે મુનિવેષે પ્રવર્તે રે; ગૃહિ ચતિ-ધર્મથી બાહિરા, તે નિર્ધનગતિ વર્તે રે. તુજાં ૭૬. સાધુભગતિ જનપૂજના, કાનાદિક શુભ કર્મો રે; શ્રાવકજન કલ્પો અતિ ભલો, નહિ મુનિવેષ અધર્મો રે. તુજાં ૭૭. કેવલ લિંગધારી તણો, જે બ્યવહાર અશુદ્ધો રે; આદરીએ નવિ સવંથા બાણી ધર્મ વિરુદ્ધો રે. તુજાં ૭૮.

મોક્ષ-ભવમાર્ગ

હાલ સ્થાતમી:-જે મુનિવેષ શકે નવિ છંડી, ચરણ ઠરણ ગુણ હીણુલ; તે પણ મારગ માંહિ હાખ્યા, મુનિ ગુણ પક્ષે લીણુલ. મૃષાવાદ ભવકારણ બાણી, મારગ શુદ્ધ પ્રરૂપેલ; વંદે નવિ વંદાવે મુનીને, આપ યત્ર નિજરૂપેલ. ૭૯. મુનિગુણરાગે પૂરા શૂરા, જે જે જ્યણા પાલેલ; તે તેહથી શુભભાવ લહીને, કર્મ આપણાં ટાલેલ. આપ હીનતા જે મુનિ ભાષે, માન સાંકડે લોકેલ; એ ફૂંદરે વ્રત એહનું દાખ્યું, જે નવિ ફૂંદે ફોકેલ. ૮૦. પ્રથમ સાધુ બીજે વરશ્રાવક, ત્રીજે સંવેગપાખીલ; એ ત્રણે શિવ-મારગ કહીએ, બિહાં છે પ્રવચન સાખીલ શેષ ત્રણ ભવ-મારગ કહીએ, કુમતિકદાશ્રદ્ધ ભારયાલ; ગૃહિ-ચતિલિંગ-કુલિંગે લખીએ, સકલદોષના દરિયાલ. ૮૧. જે બ્યવહાર મુગતિમારગમાં, ગુણઘણને લેજેલ; અનુક્રમે ગુણશ્રેણિનું ચહવું. તેહિજ જિનવર દેજેલ જે પણ દ્રવ્ય-ક્રિયા પ્રતિપાલે, તે પણ સંમુખ ભાવેલ; શુકલ બીજની ચંદ્રકલા જિમ, પૂણ્ણભાવમાં આવેલ. ૮૨. તે કારણ લજ્જાદિકર્થી પણ, શીલ ધરે જે પ્રાણીલ; ધન્ય તેહ કૃતપુણ્ય કૃતારથ, મહાનિસીથે વાણીલ. એ બ્યવહારનયે મન પારો, નિશ્ચયનયમત દાખ્યુંલ; પ્રથમ અંગમાં વિતિગિમ્મણે, ભાવચરણ નવિ ભાખ્યુંલ. ૮૩.

દ્રવ્ય-ભાવસ્તવ

હાલ આઠમી:-અવર એક ભાષે 'આચાર, દયા માત્ર શુદ્ધજ બ્યવહાર' જે યોલે તેહજ ઉત્થાપે, 'શુદ્ધ કર' ફૂં' મુખ ધમ જપે. ૮૪. જિનપૂજાદિક શુભવ્યાપાર, તે માને

સાધે. શુદ્ધ ૪૨. શુભ અશુભ વસ્તુ સંકલ્પથી, ધરે જે નટમાયા; તે ટલે સંકલ્પ મુખ અનુભવે, પ્રભુ આતમરાયા. શુદ્ધ ૪૩. પર તણી આશ વિષવેલડી, ફલે કમં બહુ ભાંતિ; જ્ઞાનકહેને કરી તે ફલે, હોએ એક જે જાતિ. શુદ્ધ ૪૪. રાગદોષે રહિત એક જે, કયા શુદ્ધ તે પાલે; પ્રથમ અંગે એમ ભાષિયું, નિજ શક્તિ અભૂઆલે. શુદ્ધ ૪૫. એકતાજ્ઞાન નિશ્ચયકયા, મુશુર તેહને ભાળે; જેહ અવિકલ્પ ઉપયોગમાં, નિજ પ્રાણને રાખે. શુદ્ધ ૪૬. જેહ રાખે પર પ્રાણીને, કયા તાસ વ્યવહારે; નિજ કયા વિષુ કહેા પર કયા, હોએ કવણુ પ્રકારે ? શુદ્ધ ૪૭. લોક વિષુ જિમ નગર મેહની, જિમ જીવ વિષુ કાયા; ફોક તિમ જ્ઞાન વિષુ પરકયા, જિસી નટતણી માયા. શુદ્ધ ૪૮. સર્વ આચારમય પ્રવચને, ભણ્યો અનુભવયોગ; તેહથી મુનિ વમે મોહને; વલી અરતિ-રતિ-શોગ. શુદ્ધ ૪૯. સૂત્ર અક્ષર પરાવત્તના, સરસ શેલડી ઢાખી; તાસ રસ અનુભવ આખીએ, જિહાં એક છે સાખી. શુદ્ધ ૫૦. આતમરામ અનુભવ ભળે, તળે પરતણી માયા; એહ છે સાર જિનવચનનો, વળી એહ શિવછાયા. શુદ્ધ ૫૧.

વ્યવહાર સિદ્ધિ

હાલ પાંચમી :-એમ નિશ્ચય નય સાંભલીલ, જોલે એક અભણ; ‘આદરશું અમે જ્ઞાનનેલ, શું કીએ પચ્ચખાણુ ?’ પર. સોભાગી જિન ! સીમંધર ! મુણે વાત. એ આંકણી. કિરયા ઉત્થાપી કરીલ, છાંડી તેણે લાજ; નવિ જાણે તે ઉપજેલ, કારણ વિષુ નવિ કાજ. સોભાગી જિન ! ૫૩. નિશ્ચયનય અવલંબતાંલ, નવિ જાણે તસ મમં; છોડે જે વ્યવહારનેલ, લોપે તે જિન ધમં. સોભાગી જિન ! ૫૪. નિશ્ચયદૃષ્ટિ હૃદય ધરીલ, પાલે જે વ્યવહાર; પુણ્યવંત તે પામશેલ, ભવ સમુદ્રનો પાર. સોભાગી જિન ! ૫૫. દુરંગ ચડી જિમ પામિએલ, વેગે પુરનો પંથ; માગં તિમ શિવનો લહેલ, વ્યવહારે નિર્ઘેય. સોભાગી જિન ! ૫૬. મહેલ ચઠંતાં જિમ નહીંલ, તેહ દુરંગનું કાજ; સફલ નહીં નિશ્ચય લહેલ, તેમ તનુકિરયા સાજ. સોભાગી. જિન ! ૫૭. નિશ્ચય નવિ પામી શકેલ, પાલે નવિ વ્યવહાર; પુણ્યરહિત જે એહવાલ, તેહને કવણુ આધાર. સોભાગી જિન ! ૫૮. હેમ પરીક્ષા જિમ હુએલ, સહત હુતાશન-તાપ; જ્ઞાનકશા તિમ પરખીએલ, જિહાં બહુ કિરયાવ્યાપ. સો. જિન ! ૫૯. આલંબન વિષુ જિમ પડેલ, પામી વિષમી વાટ; મુગ્ધ પડે ભવકૂપમાંલ, તિમ વિષુ કિરયા ઘાટ. સોભાગી જિન ! ૬૦. ચરિત ભણી બહુલોકમાંલ, ભરતાલિકનાં જેહ; લોપે શુભ વ્યવહારનેલ, જોધિ હણે નિજ તેહ. સોભાગી જિન ! ૬૧. બહુ ફલ હીસે જીવનાંલ, વ્યવહારે શિવયોગ; છીંડી તાકે પાધશેલ, છોડી પંથ અયોગ સોભાગી જિન ! ૬૨. આવશ્યકમાંહિ ભાખિએલ, એહિંજ અથં વિચાર; ફલસંશય પણુ ભણુતાંલ, ભણીજે સંસાર. સોભાગી જિન ! ૬૩.

હાલ છઠી :-અવર ઈસ્યો નય સાંભલી, એક ગ્રહે વ્યવહારે રે; મમં દ્વિવિધ તસ નવિ લહે, શુદ્ધ અશુદ્ધ વિચારે રે. ૬૪. તુજ વિષુ ગતિ નહીં જંતુને, તૂં જગ-જંતુને હીવોરે; જીવીએ તુજ અવલંબને, તૂં સાહિજ ચિરંજીવો રે. તુજ વિષુ ગતિ નહીં જંતુને-આંકણી. ૬૫ જેહ ન આગમ વારીઓ, હીસે અશક આચારે રે; તેહિજ

ધર્મ વલિ દાખ્યો; નિજ સ્વભાવ પરિણતિ તે ધર્મ, જે વિભાવ તે ભાવજ ધર્મ. ૧૦૮. ધર્મ શુદ્ધ-ઉપયોગ સ્વભાવે, પુણ્ય પાપ શુભ અશુભ વિભાવે; ધર્મ હેતુ વ્યવહારજ ધર્મ, નિજ સ્વભાવ પરિણતિનો ધર્મ. ૧૦૯. શુભયોગે દ્રવ્યાશ્રવ થાય, નિજ પરિણામ ન ધર્મ હુણાય; યાવત્ યોગક્રિયા નહીં થ'લી, તાવત્ જીવ છે યોગાર'લી. ૧૧૦. મલિના-રંભ કરે જે કિરિયા, અસહાર'ભ તણ તે તારિયા; વિષય કષાયાદિકને ત્યાગે, ધર્મમતિ રહિયો શુભમાગે. ૧૧૧. સ્વમહેતુ જો પુણ્ય કહીજે, તો સરાગ સ્વયમ પશુ લીજે; મહુસજે જે જિનવર પૂજે, તસ મુનિની પરે પાતિક મુજે. ૧૧૨. ભાવ સ્તવ જેહથી પામીજે, દ્રવ્ય સ્તવ જો તેણે કહીજે; દ્રવ્ય શબ્દ છે કારણ વાંચી, ભરમે મ બૂલો ધર્મ નિહાચી. ૧૧૩.

સાચી ભાંકત-પ્રભુપ્રેમ.

હાલ અગીયારમી:-કુમતિ ધર્મ સકલ દ્રવ્ય કરી, ધારીજો ધર્મની રીતરે; હારીજો નવિ પ્રભુભલયકી, પામીજો જગતમાં જીતરે, સ્વામી સીમંધરા ! તું જ્યો-જો આંકણી. ૧૧૪. ભાવ બણે સકલ જ'તુના, ભવ થકી હાસને રાખરે; જોલિયા જોલ જે તે ગણું, સકલ જો છે તુજ સાખરે. સ્વામી ૧૧૫. જોકે છે રામ તુજ ઉપરિ, તેહ મુજ શિવતર કંઈરે; નવિ ગણું તુજ પરિ અવરને, જો મિલે સુરનરવંદરે. સ્વામી ૧૧૬. તુજ વિના મેં મહુ દુઃખ લહ્યાં, તુજ મિલ્યે તે કિમ હોયરે ? મેહ વિષુ મોર માથે નહીં, મેહ દેખી માથે સોયરે. સ્વામી ૧૧૭. મનથકી મિલન મેં તુજ કિયો, અગણુ તુજ લેટવા સાંધરે ! કીજીજો જતન જિન જો વિના ! અવર ન વાંછીજો કાંઈરે. સ્વામી ૧૧૮. તુજ વચન-શબ્દ-સુખ આગલે, નવિ ગણું સુરનર શમરે; કોડી જો કપટ કોઈ દાખવે, નવિ તણું તોજો તુજ ધર્મરે. સ્વામી ૧૧૯. તું મુજ હૃદયગિરિમાં વસે, સિંહ જો પરમ નિરીહરે; કુમત ભાતંગના બૂધથી, તો કિશી પ્રભુ ! મુજ બીહરે ? સ્વામી ૧૨૦. કોડી છે હાસ પ્રભુ ! તાહરે, માહરે દેવ તું જોકરે; કીજીજો સાર સેવક તણી, જો તુજ ઉચિત વિવેકરે. સ્વામી ૧૨૧. ભક્તિભાવે ધર્યું બાળીજો, રાખીજો જોકે મનમાંહીરે; હાસનાં ભવ-દુઃખ વારિજો, તારિજો સો ગ્રહી બાંહીરે. સ્વામી ૧૨૨. જોલ જિમ તાત આગલિ ફેલે, વિનવું હું તિમ તુજરે; ઉચિત બણો તિમ આચરુ', નવિ રહું તુજ કિસ્યું શુભરે. સ્વામી ૧૨૩. મુજ હોજો ચિત્ત-શુભભાવથી. ભવ ભવ તાહરી સેવરે; યાચિજો કોડી યતને કરી, જોકે તુજ આગલે દેવ ! રે. સ્વામી ૧૨૪.

કલેશ :-ધર્મ સયલ-સુખકર દુરિત-ભયહર, વિમલ-લક્ષણ-શુભધર; પ્રભુ અંજર અમર નરિંદ-વંદિત, વીનવ્યે સીમંધરો. નિજ-નાહ-તર્જિત-મેઘ-ગર્જિત, ધૈર્ય-નિર્જિત મંદરો, શ્રી નયવિજય મુખ અરણ્યસેવક, જશવિજય મુખ જયકરો. ઇતિ મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત નયવિચાર ગર્જિત સવાસો ગાથાનું શ્રીસીમંધર જિન-વિનતી કૃપ સ્તવન સંપૂર્ણ.

નિંગોદાદિ સંસાર દુઃખ વર્ણન ગર્ભિત શ્રી સીમંધર જીન વિનતિ

હુહા :-અનંત યોવસી જીન નમું, સિંહ અનંતી કોહ, કેવળનાણી શિવિર સંવી, વંદુ જો કંપેલોહ. ૧. જો કોઈ કેવલધર, વિહરમાન જિનવીશ, સહસ્ર કોડી મુગલ નમું,

આરંભ અપાર; નવિ જાણે ઉતરતાં નહીં, સુનિને જીવંત કિહાં ગઈ? ૮૫. જો ઉતરતાં સુનિને નહીં, વિધિ જોગે નવિ હિંસા વહી; તો વિધિજોગે જિન-પૂજના, શિવ કારણ મત જૂલો જના ૮૬. વિષયારંભ તથો જિહાં લાગ, તેહથી લહિયો ભવજલ-તોગ; જિન-પૂજનાં શુભભાવથી, વિષયારંભ તથો ભય નથી. ૮૭ સામાયિક પ્રસુખે શુભભાવ, યદ્યપિ લહિયો ભવજલ નાવ; તો પણ જિનપૂજાએ સાગ, જિનનો વિનય કહ્યો ઉપચાર. ૮૮. આરંભાદિકે શંકા ધરી, જો જિનરાજ ભક્તિ પરિહરી; કાન માન વંદન આદેશ, તો તુજ સખલો પડ્યો કિલેશ. ૮૯. સ્વરૂપથી દીસે સાવલ, અનુભવે પૂજા નિરવલ; જો કારણ જિનશુણ્ય બહુમાન, જો અવસર વરતે શુભધ્યાન ૯૦. જિનવર પૂજા દેખી કરી, ભવિષ્ય ભાવે ભવજલ તરી; છકાયના રક્ષક હોય વહી, એહ ભાવ જાણે કેવલી. ૯૧. જલ-તરતાં જલ ઉપર થયા, સુનિને દયા ન હોયે વૃથા; પુષ્પાદિકે-ઉપર તિમ જાણ, પુષ્પાદિકે પૂજાને ઠાણ. ૯૨. તો સુનિને નહીં કિમ પૂજના, એમ તું શું ચિંતે શુભમના? રાગીને ઔષધ સમ જોહ, નીરાગી છે સુનિવર દેહ. ૯૩.

દ્રવ્ય-ભાવસ્તવ (ચાલુ)

હાલ નવમી:-ભાવસ્તવ સુનિને લલોલ, બહુ લેહે ગૂહી ધાર; ત્રીજો અધ્યયને કહ્યોલ, મહાનિશીથ મહાર. ૯૪. સુણો જિન! તુજ વિષુ કવણુ આધાર? એ આકર્ષી. વહી તિહાં દલ હાથિયુંલ, દ્રવ્ય સ્તવનું રે સાર; સ્વર્ગ આરમું ગેહિનેલ, એમ કાનાદિકે ચાર. સુણો ૯૫ છઠું અંગે દ્રોપદીલ, જિનપ્રતિમા પૂજેઈ; સૂરિયાલ પદે ભાવથીલ, એમ જિન વીર કહેઈ. સુણો ૯૬. નારક આવ્યે નવિ થઇલ, ઉભી તેહ સુખણ; તે કારણે તે આવિકાલ ભાવે આલ અભણ. સુણો ૯૭. જિન પ્રતિમા આગલ કહ્યોલ, શકસ્તવ તેણિ નારિ; જાણે કુણુ વિષુ આવિકાલ, એહવિષ હૃદય-વિચારિ. સુણો ૯૮. પૂજે જિનપ્રતિમા પ્રતેલ, સૂરિયાલ સુરરાય; વાંચી પુસ્તક રત્નનોલ, લેઈ ધરમ બ્યવસાય. સુણો ૯૯. રાયપસેણી સૂત્રમાંલ, મહોટો એહ પ્રમંથ; એહ વચન અણુમાનતાંલ, કરે કરમનો બંધ સુણો ૧૦૦. વિજયદેવ વક્તાવ્યતાલ, જીવાભિગમે રે એમ; જો ચિતિ એ સુર તણીલ, તો જિન શુણુ શ્રુતિ કેમ? સુણો ૧૦૧. સિદ્ધારથ રાયે કયાંલ, યાગ અનેક પ્રકાર; કદપ સૂત્રે ઇમ ભાષિયુંલ, તે જિનપૂજા સાર. સુણો ૧૦૨. શ્રમણોપાસક તે કહ્યોલ, પહિલા અંગ મોહાર; યાગ અનેક નવિ કરેલ, તે જાણે નિરાધાર. સુણો ૧૦૩. ઇમ અનેક સૂત્રે ભણ્યુંલ, જિનપૂજા ગૃહિ-કૃત્ય; જો નવિ માને તે સહીલ, કરસે બહુભવ નૃત્ય. સુણો ૧૦૪.

શ્રી જિન પૂજામાં નિર્જરા

હાલ દશમી :-અવર કહે પૂજાદિકે કામે, પુણ્યબંધ છે શુભ પરિણામે; ધર્મ ઈહાં કોઈ નવિ દીસે, જિમ વ્રત પરિણામે ચિત હોસે. ૧૦૫. નિશ્ચયધર્મ ન તેણે જાણ્યો, જો શલેશી અંતે વખાણ્યો; ધર્મ અધર્મ તથો ક્ષયકારી, શિવસુખ દે જો ભવજલતારી. ૧૦૬. તસ સાધન તું જે જે દેખે, નિજ નિજ શુણુકાણાને લેખે; તેહ ધરમ બ્યવહારે જાણે, કારજ કારણ જોઈ પ્રમાણે. ૧૦૭. એવંભૂત તથો મત ભાખ્યો, શુદ્ધ દ્રવ્યનય

ખ્યાસીહમરણ; એટલીવાર એ મરે નિગોદીઓ, એકણુ માસ મોઝારણ, શ્રીં ૧૪. ચાર-કોડને સાતજ લખખા વલી સહસ અઠ્યાલણ, ચાર શતકે અધિકા સંખ્યાએ, ધાસોધાસ વિશાળણ, શ્રીં ૧૫. એકવરસમાં સિતેર કોડી, લાખ સત્યેતેર વારણ સહસ અઠ્યાસી આઠસે અંકે, એહલણે અવતારણ, શ્રીં ૧૬.

દુહા:-મરણાં અવતરણાં કરી, સ્વામિમળ અનંત, પરાવતં પુદ્ગળ કીયાં, તેહનો કહું વિરતંત. ૧. જેમ કેકી ગિરિવર રહે, મેહા દ્રેવાસ. તિમ બિનણ તુમ જોળણું, નિમુણે એ અરદાસ. ૨.

હાલ ૩ છ:-કશ કોડા કોડી સાગરે, ઉત્સરપિણી એકરે; તિમગણો એહ અવસર-પિણી, મનેધરિય વિવેકરેં ૧. સુણ સુણ સ્વામિ સીમંધરા, ધરા બૂપણ ઇશરે, ચોત્રીશ અતિશય પરગદા, વાણી ગુણ છે પાંત્રીશરે, સુણ ૨. વીશ કોડાકોડી એહુ, મળી, કાળ-ચક એક થાય રે, એક પુદ્ગળ પરાવતંમાં, ભવ અનંત તે ભયરે; સુણ ૩. એહ નિગોદમાં હું વસ્યો, પ્રભુ! કાળ અનંતરે, તેહ પુદ્ગલ પરાવતંકા, ક્યાંવાર અનંતરે, સુણ ૪. ખેપવી અમામ નિજંશ, કમં ચીકણા જેહરે; પુહવી જલજલણ વાસુ થયો, પાત્રીયો તેહના જેહરે સુણ ૫. તેહ એકેકી કાયમાં, યોનિસાત લાખ સંખ્યરે; શીતતાપાદિકે મેં સદ્યા, કાળચક અસંખ્ય રે, સુણ ૬. અનુકમે તિહાં થકી નિસરી, થયો કાળ અનંત રે; બત્રીશ નામ છે તેહના, લઈયા અંથ સિદ્ધાંતરે, સુણ ૭. સૂરણકંઠ પહેલું ગણું, વજ્રકંઠ હલદ્રરે; અરદ્રકઆદ્રં કચુરકો, સતાવરી તળે ભદ્રરે; સુણ ૮. નિદીવિરાલી કુમારિકા, સતુહી અમૃતા બળ રે; લસણને વંસ કારેલકા, ગાજર લુણી વખાણ રે. સુણ ૯. લોહાં તે કમળકંઠા લિધા, ગિરિકર્ણીકા ભાલ રે; કોમળ પત્રને ખરસુઆ, લુણા વૃક્ષની છાલરે; સુણ ૧૦. થેગ તે મોગર ભણને, નીલી મોથ બૂઈ ફોહરે; પદ્યંક શાકે વિશેષ છે, ખાતાં અતિ ઘણી ખોહરે સુણ ૧૧. પીલુડાં અમૃત વેલડી, મુળા મકર અભિલાષ રે; ઉમતાં વિહલ અંકુરકા, વિરૂઆ ઇતિ ભાષ રે. સુણ ૧૨. પ્રથમ સમયનો વાથુલો, ગણું તેહ સદોપરે સુણ ૧૩. આલુય પિંડાલુ વલી, ઘણા લવનો પિંડરે; અનંતકાય બત્રીસના, કઈં નામ પ્રચંહરે સુણ ૧૪.

દુહા:-ઈત્યાદિકે અનેક છે, અનંતકાયના લેહ; બાહર એહ નિગોદમાં, હું પાચ્યો નિવેંધ. ૧. સુધ અથ અનંતમે, ભાગે હું બહુવાર; વેચાણો નિઃસંખલો, કિણુહિ ન કીધી સારં ૨. કાળ અનંત તિહાં રહ્યા, સાધારણ સ્વરૂપ; ચૌહ લાખ યોનિ ભમ્યો, હૈ હૈ કમં વિરૂપ. ૩.

હાલ ચોથી:-છઠી ભાવના મન ધરા એ દેશીં શ્રી સીમંધર સ્વામિએ, તિહું અણ અંતર ભમીએ, પાત્રીએ, જે ગતિ કહું તે આપણી એ, ૧. એક શરીરે એક એ, લવ થયો પ્રત્યેક એ, છેક એ, દુઃખનો નવિ આંચો પ્રલો! એ ૨. છેદન લેદન જે સદ્યો, તે મેં નવિ ભાએ કહ્યાં, નિરવહ્યાં, કાળ અસંખ્ય તિહાં વસીએ. ૩. યોનિ લાખ કશ 'દરસીએ, તેહ વણુસ્સઈ સરસીએ, નરસીએ, પુંપ પત્ર ફળ વેચણાએ, ૪. વલી વિઠલેદ્રિય હું થયો, કાળ સંખ્યાતો તિહાં રહ્યો, સાંસલો, દુઃખ ઉપજતું પરવશે એ. ૫. બિતિચકે વિગલેદ્રી તણી, યોની લાખ બળે ભણી, જગઘણી તે પણ મેં

સાધુ સરવ નિશદિશ. ૨.

હુહા :-શ્રી પ્રદ્યાણી ચારદા, સરસ્વતિ દો સુપસાય; સીમંધર છન વિનવું, સાનિધ્ય કરજો માય.

ઢાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ મેરા, ચાહું હરિસણ તેરા રે, તેરે કરજનં હેમહુ તેરા, તું પ્રભુસાઈ હમેરા રે. શ્રીં ૧. શ્રી શ્રેયાંસ નરિંદ ખીરાજે, જસ મહિમા જગ ગાજે રે, તસ કુળ કમળ કિણુદ સમોવડ, સત્યકી નંદન છાજે રે, શ્રીં ૨. પુખ્તલવધ વિજ્યા વિચે, નગરી અમરાવધ સમ બાણુ રે; મહાવિદેહે તું પ્રભુ ઉપનો, પુંહરિગિણી અહિકણુ રે, શ્રીં ૩. દૂર દેશાંતર તું પ્રભુ ? વસીયો, રાણી રૂક્મણી કંત રે, મુજ સંદેહ તણા સંદેહા, કુણુ ભાંજે ભગવંત ? રે, શ્રીં ૪. જે ચઉગઈ ગતિ આગતિ લેયા, છવ અછવ વિચાર રે, કેવળનાણી વિના કોણુ ભાંજે, બહુલા તે આધકાર રે, શ્રીં ૫. ભવ સમુદ્ર તારણુ તું પ્રગલ્થો, તું જગમંધવ ખાપ રે; ભવોભવ જે મેં પાતક કીધાં, તે આલોઈ આપ રે, શ્રીં ૬. હું મુરખ મતિહીન ન જાણું, જ્ઞાનતણે એક લેશ રે; મુજ ઉપદેશ લહી હું સાચું, નિમુણે રાવ છનેશ રે, શ્રીં ૭.

હુહા :-રાંકતણી પરે રહવલ્થો, નિધણીઓ નિરધાર, શ્રી સીમંધર સાહિબા તુમ વિષુ ધણે સંસાર. ૧. અનાદિ નિગોહમાંહે રહ્યો, અવ્યવહારી છવ, કાળ તિહાં રહ્યો, ભવ અનંત સદીવ.

ઢાલ બીજી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ મેરા, વિનવડી અવધારી, નરક નિગોહ તણા હુઃખ વિરૂઆ, ગિરૂઆ હુકય વિચારી. શ્રીં ૧. હીનકયાળ કૃપાલ કૃપાનિધિ, કરીએ કંઈ ઉપગારી, ભીમ ભવોહધિ દુસ્તરમાંથી, મુજને નાથ ઉગારી. શ્રીં ૨. પેયણી પાન મુકોમળ મેલે, બત્રીશ સંખ્યા સોયલ, બળવંતો નર સોય કરીને, મનશં વિધે કાયલ. શ્રીં ૩. એક પાન લેલીને બીજે, જેહવે તે સોય બયલ, વધંમાન છન ગેયમને કહે, અસંખ્ય સમયતિહાં ચાયલ, શ્રીં ૪. અસંખ્ય સમય એક આવલી જણો, કુલલક ભવ હવે જેહલ, જે દો શત છપ્પન આવલીનું, છવિત છવે તેહલ, શ્રીં ૫. અહય આચુ એહવાં અનુભવીયાં, નાથ નિગોહ મનરલ, જન્મ મરણના હુઃખ અનંતા, મેં સદા વારંવારલ; શ્રીં ૬. ચુમાલીસસેં આવલી, સાડી છેંતાલીસ અઝેરીલ; સાસોસાસ એટલે એક થાયે, આઘી વાત ધણેરીલ. શ્રીં ૭. આસોઆસમાં છવ નિગોહે, કરે સત્તર ભવ પુરાલ; સાડી ચોરાહું આવલી ઉપર, અધિકી જણો શૂરાલ, શ્રીં ૮. મુદુરત એકની જે ઘડી કાચી, શાસ તણે પારમાણુ, સાઠત્રીસસેં તેહોતેર તેહના આસોઆસ વખાણુલ, શ્રીં ૯. તેમાંહે હવે છવ નિગોહે, ભવકરે કેલીવારલ; પાંસઠ સહસ ને પાંચસ્યાંવલી, છત્તીસવાર વિચારલ, શ્રીં ૧૦. એક લાખને તેર હજાર એકસો નેતું વારલ, એક દિવસનાં સાસોસાસ, કેવળીને અધિકારલ, શ્રીં ૧૧. છાસઠ સહસ એસી અધિકેરા, ઝોગણીશ લાખ ભલેરાલ; કમં પ્રપંચી એક દિવસમાં, જઈ કરે ભવ ફેરાલ, શ્રીં ૧૨. તેત્રીશ લાખ પંચાહું સહસા, સાંત શતક અવધારલ; એક માસના એક જસાસા અલ્પિત તેણે અલ્પધારલ, શ્રીં ૧૩. પાંચઠ નેઆસી લકખાં, ચારસો

કુબ્યાપાર, સુશુર ન ઓળખ્યા એ, સૂત્રે જે લખ્યા એ. ૧૩. ક્યામુળ જિનધર્મ, નવિ ભણ્યો તસમમ. નવતત્વાદિકાએ, હેચાદિકત્રિકાએ. ૧૪. ગાદરીએ પ્રવાહ, ધર્મ કયો ઉચ્છાહ, વળી વૃંદારકોએ, પરમાધામીકોએ. ૧૫. નારકીને દુઃખ દેઈ, પાપે પિંહ ભરેઈ, જલ માણસ થયોએ, જાળ અંતર રહ્યોએ. ૧૬. પીલાણો તેણે કામ, અંહોલકને કામ ધરતી મધ્ય કરીએ, નરહીપાંતરીએ, ૧૭. દુઃખ પામ્યો તિહાં જીમ, કાળ સંવત્સર સીમ, પરવશમાં છળેએ, ભવ એમ પાછલેએ. ૧૮. હવે વૈમાનિક દેવ, કરતો પર સી સેવ, દેવ વિષય તણીએ ભવ તુણા મુજ ઘણીએ. ૧૯. તિમ્મોહ પરિણામ, વળી એકેંદ્રિય કામ, આયુધ્ય સંજયનોએ, તિહું ઉપનોએ. ૨૦. હું અપરાધી દેવ, તહારો હું નિતમેવ, સેવક ચિત્ત ધરોએ, પડતોઉદ્ધરોએ. ૨૧.

ઠાણ છઠ્ઠી :—આરણ્ય યોનિભયો, લહો મુર અવતાર, શ્રી સીમંધર કાકુશરે, મેં વિલક્ષ્યારે તિહાં મુખ અપાર. કાકુરીયારે અમ તારો, ભવ સાયરે રે ઠાણા પાર ઉતારો. કાં ૧. ચૌહ લાખ મનુષ્યના, લોગવ્યા લોગ અશેષ; લાખ ચોરાશી હું ભર્યો, મેં કાઠ્યારે તિહાં નવા નવા વેશ. કાં ૨. દિન ભતેરે ધોવન ગળ્યું, ન ગળ્યો તે મનમથ પૂર; મહિલાને રૂપે રાચીઓ, દેખી સત દિવસ રહીઓ. હું ગૂર. કાં ૩. અશુભ ધ્યાન અંતર ચીંતવ્યાં, સુવતિના લોગવિલાસ, અમુત કીટી વિષ થયું; શ્રીફળ-જળરે ધનસારજ તાસ. કાં ૪. કોધ માન માયા ત્યજી, સમભાવે ભવિ મજ, ત્યજી કંચન કામિની, મહી મંદળેરે, મુનિ તે ધન ધન. કાં ૫. એણી પરે અનંતા ભવ ભર્યો, અવિઓ વાર અનંત, મુખ દુઃખ સઘળાં લોગવ્યા, ભવ ગણતરિ થાક્યો ભગ-વંત. કાં ૬. દેવ શુરૂ ધર્મ ઓળખ્યા, મેં મુણ્યો પ્રવચન સાર; છકાયના જીવ ઓળખ્યા. વળી દુરિતનારે, અહિઠાણ અહાર. કાં ૭. શુણ સતાવીશ સાધુના, આવકના એકવીશ; તે સઘળાં મેં ઓળખ્યાં, આણવા ખપ કરૂં નિશકિશ. કાં ૮. સામાચારી સંઘડી, સિદ્ધાંત તણે અનુસાર; તપઅછની કિરિયા કરૂં, હુંતો માનુરે પંચાંગી વિચાર. કાં ૯. એણે આરે ભરતમાં, વર નહિ કેવળ નાણુ, પૂર્વાચાર્ય વચણ્યાં, હુંતો માનુરે તે અમીય સમાન. કાં ૧૦. એણી પેરે ઇલુ ભવ પર ભવે, છનજી ? વિરાધી આણુ; તે સવિ મિત્ત્રામિ દુઃકરૂં, સાંસદભેરે અપરાધ, મુબણુ ? કાં ૧૧. મિથ્યાત્વ સઘળું પરિહરૂં, હું ધરૂં સમકીત જાણુ, તપ જપ કિરિયા આદરૂં, તાહરે લેખેરે માહરે તેહ પ્રમાણુ. કાં ૧૨. હિત ન કર્યો કેહનો કદા, ન કર્યો તે દીન ઉદ્ધાર, દાન પુણ્ય જેણે નવિ કર્યાં, વન માલતીરે જેમ તસ અવતાર. કાં ૧૩. ધન કણ કંચન કામિની વળી સ્વચ્ચન્દ્રિ અનેક, હું નવિ ઇચ્છું રાજ્યા, તુઝા આપેરે અવિચળ પદ એક. કાં ૧૪.

ઠાણ સાતમી :—ધનધન એ સંપ્રતિ, સીમંધર છનદેવ, મુરનરને કિત્તર, આરે અહાંનશ સેવ; ગહ ત્રણ વિચારે, સમવસરણ મુખગેહ, છત્રત્રય શોભિત, આમર આંકિત દેહ. ૧. અકલંક મહાગલ, કલિમલતરૂ જલપૂર; જગનાયક જગમુરૂ, જગ વચ્છલ પંકૂર; જગલોચન ઉદયો, જગદીપક જગનાહ, જગતિલક સમાવડ, કોશિવપુરનો સાથ. ૨. ધનધન નરનારી, જે સેવે સુમ પાપ, ધનધન-તે દીકા જેણે સુમ સમરણ સાથ; ધનધન

સહુ અનુસરીએ, ૬. પુરી પચાંતિ પપે, અંતર સુહુરત આઉએ, સહુ હુંએ, બહુવાર અસન્નિઓએ; ૭ કુત્સિત થોનિ ઉપન્યો, ચૌદ ઠાણમાં નિપનો, સંપન્નો, અનુક્રમે હું દશ પ્રાણનો એ. ૮. ત્રિહું ભેદે તિયંચએ, જલ થલ પ્રપંચએ, સંચએ, માંડયો તિહાં બહુ પાપનોએ, ૯. મમ્મ જલાગલ કીધાએ, જલચારીપદ લીધાએ સિંધ્યાએ, એ કો કાજ ન માહરાએ. ૧૦. વૃશ્ચિક સપં નકુલ હવે, વાઘ સિંહ ચિત્તર ભવે, તિહાં સવે સંબળ મેદ્યાં દુરિતનાએ, ૧૧. સીંચાણાદિકે હું થયો, નરકે જવા અલભ્યો, નવિલ્લહો પાપ પુન્યનો આંતરોએ; ૧૨. પશુઅ પછે ઇમ ભમીઓએ, થોન લાખ ચઉરમીઓએ, હમીયોએ, વધ બંધે કરી મુજનેએ, ૧૩. સાત ભેદે થયો નારકી, નિર વિવેક તિયંચ થકી, પાતકી, હું અપરાધી તાહરાએ, ૧૪. દોહલી દશ વેયણ સહી, કાલ અસંખ્ય તિહાં રહી હું સહી, ચાર લાખ થોનિ ભમ્યોએ, ૧૫, જગ જીવન જિનજી સાંભળે, દશ દૃષ્ટાંતે દોહિલો, અતિભલો, કાળ ઘણે લલ્યોએ, ૧૬. ભધે શિર ટીંગાણોએ, કમં બંધે બંધાણોએ, ટાણોએ, ગભાવાસનો નહિ ભલોએ. ૧૭. ઉઠ કંઠિ સુધ તાપવી, વિધે તનુ કો માનવી, અનુભવી, એહથી આઠગુણી બ્યથા. એ. ૧૮. હંસસહ વેયણ વેહેએ, ધમં કહે સહી દેહેએ, ગેહેએ, જો જણશે મુજ માહલીએ. ૧૯. નીચ ગોત્ર અવતારએ, ન સુણ્યો ધમં લગારએ, ત્યારે એ સદ્ગુરુ સેવા નવિ લહીએ. ૨૦. દેશ અનારજ વસીયોએ, પાપતણે રસ રસીયોએ, વિરૂઆ કમંભણી ઘણુંએ. ૨૧. કમંબળે પાછે વળીઓએ, થોવીશ હંકે વળી રૂલીઓએ, નવી મળીઓએ, સ્વામિ ? કો મુજ તારકો એ. ૨૨.

દુહા :-ઉચનીચ કુળ અવતર્યો, કીધાં મધ્યમ કામ. વિરતિ પાપે હું થયો, ન લલ્યા ભવ વિશ્રામ. ૧. માનવભવ અતિ દોહિલો, દોહિલો આરજ દેશ; સદ્ગુણવલી દોહિલી, દોહિલો ગુરુ ઉપદેશ. ૨. મનુષ્યતિરી ભવ અંતરે, સાતે નરક મોભાર; ગણતાં કાળ અસંખ્ય હુઓ, હું ગયો એટલીવાર. ૩.

લાલ પાંચમી :-સીમંધર જગદીશ. પુરો મનહ જગીશ, શીશ નમી રહું એ, આણાનિત વહુંએ. ૧. મેરૂ મહિધર ધીર, જલનિધિ જેમ ગંભીર, વીરવડો મુણ્યો એ, મયણ મુભટ હણ્યો એ. ૨. તું સેવક આધાર, ગુણ ગણ રથણ ભંડાર, તારક અવતર્યો એ, જય લક્ષ્મી વર્યો એ. ૩. તું મુજ મન તરૂ કીર, તું મુજ હૈય-કાનો હીર, કીરતી તુમ તણી એ, ત્રિભુવન અતિ ઘણી એ. ૪. જનજી ? જગ વિખ્યાત, સાંભળ મુજ અવકાત, ભવે ભવે જે હુઆ એ, વિવરી જુજૂઆ એ. ૫. પામ્યો આરજ દેશ. ઉચ ગોત્ર સુવશેષ, લેશ્યા નવિ રહીએ સામગ્રી નહિ એ. ૬. સદ્ગુણ મન બદ્ધ ખુદિનો કરિયો વિશુદ્ધ સમકિત એ આહર નવિ કર્યો એ. ૭. ન કરી ત્રિકરણ શુદ્ધ, પરમાદે મન ખુદિ, સિદ્ધિ નકો લહીએ, હાર્યો ભવ સહીએ. ૮. ભણી ભણી પણ અંગ, કરી પ્રમાદ પ્રસંગ, મત ભંગે હુઓ એ, નરક નિગોલીઓ એ. ૯. મેં લાંબુ બહુવાર, સમકીત રથણ ઉદાર, હારવીયું ઈર્ષ્યું એ, દુષણ પાંચયું એ. ૧૦. કુશુર કુદેવ કુધમં; ઉદાસે શિવ શમં, કમેં સાંકલ્યો એ, તેહયું જઈ મલ્યો એ. ૧૧. અતિશયવંત મહંત, હોય રહિત ભગવંત, ચિત્ત ન સદ્ગો એ, એજે ભવ ગયો એ. ૧૨. પાળે પંચાચાર, ટાળે

શક્તિશ્રુત્યં જોડે; ભાગ્યો ભરમ મરમ સવિ જાણ્યો, પૂણ્ય જ્ઞાન નિજરૂપ પિછાણ્યો. મોહનાં ૨. કરતા હોધ હાથી પરે જાણે, સાખી નિજ ગુણ માંહે સહજે; કરતા તે કિરિયા દુઃખ વેદે, સાખી ભવ-તરુ-કંદ ઉચ્છેદે. મોહનાં ૩. જ્ઞાનીને કરણી સવિ થાકી, હુધ રહ્યો નરમ કરમ થિતિ પાકી; માલો અણુદેખે જે ભમતો, તે દેખી હોય નિજ ગુણ રમતો. મોહનાં ૪. ભાવ અશુદ્ધ જે પુદ્ગલ કેરા, તે તો જાણ્યા સખહી અનેરા; મોક્ષરૂપ અમે નિજ ગુણ વરિયા, તે અર્થે કરશે કુણ કિરિયા. મોહનાં ૫. હવે વ્યવહાર કહે સુણે પ્યારા, એ મીઠા તુમ જોલ દુઆરા; ભણતાંને અણુકરતાં ભાસો, વચન વીર્ય કરી-આપ વખાસો. મોહનાં ૬. જે અભિમાન રહિત તે સાખી, શક્તિ ક્રિયામાં લે છે આખી; ક્રિયા જે શુભ જોગે માંડે, ખેદાદિક દૂષણ સર્વ છાંડે. મોહનાં ૭. જૂઠા ન ભાંજે લોજન દીઠે, વિણ ખાંડે તુષ મીઠી ન નીઠે; માંજ્યા વિણ જિમ પાત્ર ન આપું, કિરિયા વિણ તિમ સાધન પાપું. મોહનાં ૮. મોક્ષ રૂપ આતમ નિરધારી, નવિ થાક્યા જિનવર ગણધારી; ક્રિયા-જ્ઞાન જે અનુક્રમે સેવે, સુજસ રંગ તેહને પ્રભુ દેવે. મોહનાં ૯.

દાલ ચોથી :-નિશ્ચય કહે વિણ ભાવ પ્રમાણે, કિરિયા કામ ન આવે; આળ્યો ભાવ તો કિરિયા થાકી, ધ્રાયાં જિમણ ન ભાવે; માનો જોલ હમારો રાજ, તાણા તાણ ન કીજે. ૧. શ્રવણ હુધ ગણધર પ્રમળ્યા, મિલે તે ભાવ પ્રમાણે; લિંગ પ્રયોજન-જન-મન રંજન, ઉત્તરાધ્યયને વખાણે. માનો ૨. નિજ પરિણામજ ભાવ પ્રમાણ્યો, વલી એધિ નિશુકતે; આતમ સામાયિક ભગવદ્માં, ભાખ્યું તે જુઓ જુગતે. માનો ૩. નય વ્યવહાર કહે સવિ શ્રુતમાં, ભાવ કહ્યો તે સાચો; પણ ક્રિયાથી તે હોયે જાણ્યો, કિરિયા વિણ હોયે ઠાણ્યો. માનો ૪. ભાવ નવો કિરિયાથી આવે, આળ્યો તે વલી વાધે; નવિ પડે-ચડે ગુણ શ્રેણે, તેણે મુનિ કિરિયા સાધે. માનો ૫. નિશ્ચયથી નિશ્ચય નવિ જાણ્યો, જેણે ક્રિયા નવિ પાલી; વચન માત્ર નિશ્ચયનું ચિત્તારે, ઓધ-વચન જુઓ ભાલી. માનો ૬. જિમ જિમ ભાવ ક્રિયામાંહિ ભલશે, સાકર જિમ પય માંહિ; તિમ તિમ સ્વાદ હોશે આધ કેરો, સુજસ વિલાસ ઉચ્છાહિ. માનો ૭.

દાલ પાંચમી :-નિશ્ચય નયવાદી કહે રે, પટ્ટદશન માંહિ સાર; સમતા સાધન મોક્ષતું, એહવો કીધો નિરધાર રે; મનમાંહીં ધરી જે પ્યાર રે; અમે કહું છું તુમ દુપગાર રે, બલિહારી ગુણની ગોઠડી મેરે લાલ. એ આંકણી. ૧. પત્તર લેલ જે સિદ્ધના રે, ભાવલિંગ તિહાં એક; દ્રવ્ય લિંગ ભજના કહી; શિવ સાધન સમતા છેક રે; તેહમાં છે સગલ વિવેક રે; તિહાં લાગી મુજ મન ટેક રે; ભામા છે અવર અનેક રે. બલિહારી ૨. જિહાં જિહાં મારગ ભાંજે સવે રે, ધારણને અસરાલ; જોગ-નાલી સમતા તિહાં; ઝાંટો હાળે તતકાલ રે, હોયે જોગ અજોગ વિશાલ રે; લઘુ-પણુ-અક્ષર સંભાલ રે; પહોંચે શિવ-પદ દેઈ કાલ રે. બલિહારી ૩. સ્થવિર-કલ્પ જિન-કલ્પની રે, કિરિયા છે બહુ રૂપ; સામાચારી જૂજૂં રે, કોઈ ન મિલે એક સરૂપ રે; તિહાં હઠ છે ઉઠો કુપરે; તિહાં પાસ ધરે મોહ જૂપ રે; તો તે વિરૂઝો વિષમ વિરૂપ રે. બલિહારી ૪. નય વ્યવહાર કહે હવે રે, તિહાં શું જોલ્યા એ મિત્તા; સમતા તુમને વાલહી, અમને

તે જીહ્વા, જે તુમ શુભ નિલ ગાય, જસકુળ અજવાળ્યું, ધન્ય તે માયને તાય. ૩. વહલી-નોવાસી, બવહારી શુભચિત્ત; વહલુ (ગહેલુ)કુળ દીવો, અમીચ'દ સુપવિત્ત; સ'વેગી સૂધો, કીધો ત્યાગ સચિત્ત, એ સ્તવન રચ્યું મેં, ભણવા તેહ નિમિત્ત. ૪. સ'વત સત્તરશો, તેરોત્તર શુચિભાસ; સુદી સાતમ શુકે, સ્વાતિયોગ શુભ તાસ; શ્રી વિજય પ્રભસૂરિ, રાજ્યે ચિત્ત ઉદલાસ, તથરવાહા મહિ, શુદ્યો રહી ચઉમાસ. ૫. કળશ-તપ-ગમ્મ અ'ખર અરુણ ઉદયો, વિજયહીર સૂરીશ્વરો. નિજ હસ્ત દીક્ષિત, સુપરિક્ષિત, શ્રી શુભ વિજય કવીશ્વરો, તસ ચરણ પ'કજ પ્રવર મધુકર, ભાવ વિજય છુધ સુંદરો, સિદ્ધિ વિજય ક'ઠે સ્વામિ, સંપ્રતિ સકળ ભવિ મંગલ કરો. ૧.

૫૪ નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત, શ્રી શાંતિ-જન-સ્તવન

હાલ પહેલી:-શાંતિ જિજ્ઞેસર કેસર, અચિંત જગ ધણી રે, અચિંત સેવા કીજે સાહિબ, નિત નિત તુમ તણીરે; નિતં તુજ વિષ્ણુ દ્રોહ દેવ, ન કોઈ દયાહુઓરે, ન કોઈં મન-મોહન ભવિ-મોહન, તુંહી મયાહુઓરે. તુંહીં ૧. દુરિત અપાસન શાસન, તું જગ પાવનોરે, તું જગં સુકૃત-ઉદલાસન, કમ-નિકાસન ભાવનોરે; નિકાસનં સિદ્ધાસન પદાસન, બેઠો જે હવેરે, બેઠોં જગ ભાસન પર શાસન, વાસન પેખવેરે. વાસનં ૨. વાણી ગંગ તરંગ, સુરંગ તે ઉચ્છવેરે. સુરંગં નય-ગમ-ભંગ-પ્રમાણ, પ્રવાહ ધણા ભવેરે; પ્રવાહં નિશ્ચય નય બવહાર, તિહાં ભમરી ભમેરે, તિહાં છુદિ નાવ જસ આલે, તેહને સહુ નમેરે. તેહનેં ૩. નિશ્ચય ને બવહાર, તણી ચર્ચા ધણીરે, તણીં બાણે પણ જન તાણે, દિલરૂચી આપણીરે; દિલં સ્યાદવાહ ધર માહિ, ધરયા હોય ઘોડવારે, ધરયાં દેખે પક્ષ ઉવેખે, તે જગ ઘોડવારે. તે જગં ૪. માહો માહિં તે બિહુ જેમ, નય ચરચા કરેરે, નયં ભરતજેત્રના ભાવિક, આવક મન ધરે રે; આવકં તિમ હું કાંઈકે ભલ, રસાલ હાખવું રે; રસાલેં પણ તુજ વચન પ્રમાણે, તિહાં સુજ ભાખવુંરે. તિહાં ૫.

હાલ બીજી:-નિશ્ચય નયવાહી કહે, એક ભાવ પ્રમાણ છે સાચો રે; વાર અનંતી જે લહી, તે કિરિયામાં મત રાચો રે; ચતુર સનેહી સાંભલો. એ આંકણી. ૧. ભરત ભૂપ ભાવે તર્યો, વલી પરિણામે મરુદેવી રે; ઐવેચક ઉપર નહી ફલે, દ્રવ્ય ક્રિયાની સેવારે ચતુરં ૨. નય વ્યવહાર કહે તુમે, કિમ ભાવ ક્રિયા વિષ્ણુ લહેસોરે; રતન શોધ શતપુટ પરિ, ક્રિયા તે સાચી કહેરયો રે. ચતુરં ૩. એક સહેજે એક ચત્નથી, જિમ ફલ કેરો પરિપાકોરે; તિમ કિરિયા પરિણામનો, જગ ભિન્ન ભિન્ન છે વાકોરે. ચતુરં ૪. સહેજે ફલ અમ્હે પામયું, એમ ગલિઆ ગલક જે થાયેરે; સહેજે તૃપતા તે હુશે, કાં અજ કવલ કરી ખાએરે. ચતુરં ૫. વિષ્ણુ બવહારે ભાવ જે, તે તો બિષ્ણુ તોલો બિષ્ણુ માસોરે; તેહથી હાંસી ઉપજે, વલી દેખે લોક તમાસોરે. ચતુરં ૬. ગુરુકુલવાસી શુભ નીલો, બવહારે થીર પરિણામીરે; ત્રિવિધ અવચક યોગથી, હુયે સુજસ મહોદય કામીરે ચતુરં ૭.

હાલ ત્રીજી:-નિશ્ચય કહે કુણુ શુરુ કુણુ ચેલા, ખેલો આપહી આપ એકેલા; ભસ પ્રમથે જગસવિ ભાસે, નવ-નિધિ અષ્ટ-મહાસિદ્ધિ પાસે ૧. મોહના રંગીલો હમારો, મોહનો સુખ સંગી. એ આંકણી. કમ વિભાવ શક્ત જે તોડે, તે ફવલાવ

જેહુ એક નય પક્ષ; બૂલારે બૂલારે તે પ્રાણી ભવ રહવડે રે. ૨. મે' મતિ મોહે એકજ નિશ્ચય નય આદ્યો રે, કે એકજ વ્યવહાર; લેલારે લેલારે, તુજ કર્ણાયે જોલખ્યારે. ૩. શિખિકા વાહક પુરૂષ તણી પરે તે કહ્યારે, નિશ્ચય નય વ્યવહાર; મિલિયારે મિલિયારે, ઉપગારી નવિ જૂનૂઆરે. ૪. ખહુલા પશુ રતન કહ્યાં જે એકલાં રે, તે માલા ન કહાય; માલારે માલારે, એક સૂત્રે તે સંકલ્યારે. ૫. તિમ એકાકી નય સઘલા મિથ્યામતિરે, મિલિયા સમકિતરૂપ; કહીએરે કહીએરે, લહીએ સમ્મતિ સમ્મતિ રે. ૬. હોય પંખ વિષુ પંખી જિમ નવિ ચલી સકે રે, જિમ રથ વિષુ હોય ચક્ર; ન ચલે રે, ન ચલે રે, તિમ શાસન નય જિહુ વિના રે. ૭. શુદ્ધ અશુદ્ધ પશુ પશુ સરખુ' છે બેઉને રે, નિજ નિજ વિષે શુદ્ધ; જાણો રે જાણો રે, પર વિષે અવિશુદ્ધતા રે. ૮. નિશ્ચય નય પરિણામ પશુઓ છે વડોરે, તેહવો નહી વ્યવહાર; લાખેરે લાખેરે, કોઈક ઈમ તે નવિ ઘટે રે. ૯. જે કારણ નિશ્ચય નય કારણ અછેરે કારણ છે વ્યવહાર; સાચોરે સાચોરે, કારજ સાચો તે સહી રે. ૧૦. નિશ્ચય નય મતિ ગુરુ શિખ્યાદિક કો નહીરે, કદેન ભુ'જે હોય, તેહથીરે તેહથીરે, ઉનમારગ તે દેશના રે. ૧૧. વ્યવહારે ગુરુ શિખ્યાદિક સંભવે રે, સાચો તે ઉપદેશ; લાખ્યોરે લાખ્યોરે, લાખ્યે સૂત્ર વ્યવહારમે' રે. ૧૨.

હાલ ધીણ :-કોઈક વિધિ જોતાં થકાં રે, છાંટે સવિ વ્યવહાર રે, મન વસિયા; ન લહે તુજ વચને કહું રે, દ્રવ્યાદિક અનુસાર રે, શુષ્ક રસિયા. ૧. પાક ગીત નૃત્યની કલા રે, જિમ હોય પ્રથમ અશુદ્ધ રે; મનં પશુ અભ્યાસે તે ખરી રે, તિમ કિરિયા અવિરૂદ્ધ રે. શુષ્ક ૨. મણિ શોધક શત ખારના રે, જિમ પુટ સકલ પ્રમાણુ રે; મનં સર્વ ક્રિયા તિમ યોગને રે, પંચવસ્તુ અહિનાણુ રે. શુષ્ક ૩. પ્રીતિ ભગતિ યોગે કરીરે, ઈન્દ્રિયદિક વ્યવહાર રે; મનં હીણો પશુ શિવ હેતુ છે રે, જેહને ગુરુ આધાર રે. શુષ્ક ૪. વિષ-ગરલ-અન્યોન્ય છે રે, હેતુ-અમૃત જિમ પંચ રે; મનં કિરિયા તિહાં વિષ-ગરલ કહીરે, ઈહ પરલોક પ્રપંચ રે. શુષ્ક ૫. અન્યોન્ય હુકમ વિના રે, સંમૂર્ષિમ પરિ હોય રે; મનં હેતુ-ક્રિયા-વિધિ-રાગથી રે, મુષ્ક વિનયીને જોય રે. શુષ્ક ૬. અમૃત ક્રિયા માંહી જાણીએ રે, દોષ નહિ લવલેશ રે; મનં ત્રિક ત્યજવાં હોય સેવવાં રે, યોગબિંદુ ઉપદેશ રે. શુષ્ક ૭. ક્રિયા ભગતે છેલીએ રે, અવિધ દોષ અનુભંધ રે; મનં તિણે તે શિવ કારણ કહે રે, ધર્મસંગ્રહણી પ્રબંધ રે. શુષ્ક ૮. નિશ્ચય ફલ કેવલ લગે રે, નવિ ત્યજીએ વ્યવહાર રે; મનં ચક્રી-લોગ પામ્યા વિના રે, જિમ નિજ લોજન સાર રે. શુષ્ક ૯. પુણ્ય-અગનિ પાતક હહે રે, જ્ઞાન સહજે જોલખાય રે; મનં પુણ્ય હેતુ વ્યવહાર છે રે, તિણે નિર્વાણ ઉપાય રે. શુષ્ક ૧૦. ભવ્ય એક આવત્તાંમાં રે, કિરિયા વાલી સિદ્ધ રે; મનં હોવે તિમ ધીજો નહિ રે, ‘દશા ચૂર્ણી’ પ્રસિદ્ધ રે. શુષ્ક ૧૧. ઇમ જાણીને મન ધરેરે, તુજ શાસનનો રાગ રે; મનં નિશ્ચય પરિણતિ મુનિ રહેરે, વ્યવહારે વડ લાગ રે. શુષ્ક ૧૨.

હાલ ધીણ :-સમકિત પક્ષજ કોઈક આદરે, ક્રિયામંદ અણુજાણુ; શ્રેષ્ઠિક પ્રમુખ ચરિત્ર આગલ કરે, નવિ માને ગુરુ-આણુ; અંતર જામીરે ! હું જાણે સુવે. એ આંકણી ૧ કહે તે શ્રેષ્ઠિક નવિ નાણી હુજો; નવિ ચારિત્ર પ્રધાન; સમકિત શુષ્કથીરે જિન-પદ

પણ તિહાં દેહ ચિત્ત રે; અમે સંભારું નિત્ય નિત્ય રે; કિરિયા પણ તાસ નિમિત્ત રે; એમ વધશે બેહુને હિત રે. બલિહારીં ૫. પત્તર લેહ જે સિદ્ધના રે, રાજ-પંથ તિહાં જેહ; તે મારગ અનુસારિણી, કિરિયા તેહશું ધરો નેહ રે; ક્ષણ માંહીં ન ઢાળો છેહ રે; આલસ છાંડો નિજ દેહ રે; આલસુને ઘણા સંદેહ રે. બલિહારીં ૬. થાપે બાવળ જે કહી રે, ભરતાદિક દિકુંત; અવશ્યક માંહિ કહ્યા, તે તો પાસઠ્યા એકંત રે; તે તો અવચન લોપે તંત રે; તસ સુખ નવિ દેખે સંત રે; એમ બાળે શ્રી ભગવંત રે. બલિહારીં ૭. કિરિયા જે બહુવિધ કહી રે, તેહજ કમ પ્રતિકાર; રાખ ઘણા ઔષધ ઘણા, કોઇને કોઇથી ઉપગાર રે; જિન-વૈદ્ય કહે નિરધાર રે; તેણે કહ્યું તે કીજે સાર રે; એમ બાળે અંગ આચાર રે. બલિહારીં ૮. રાજ-પંથ બાળે નહીં રે, બાળે ને નાહના સેર; એ પણ મનમાં ધારબો, એ એક ગાંઠો સો પેર રે; શું કૂલી થાઓ છો લેર રે; જો મલીચેજી બિહુ એક વેર રે; તો બાળે બ્રાંતિ ઉકેર રે. બલિહારીં ૯. સૂત્ર પરંપર્યું મલે રે, સામાયારી શુદ્ધ; વિન્યાદિક મુદ્રા વિધિ, તે બહુ વિધ પણ અવિરૂદ્ધ રે; મુઝે તે જે કોયે શુદ્ધ રે; નવિ મુઝે તે પ્રતિબુદ્ધ રે; વહી મુજસ અલુદ્ધ અકુદ્ધ રે. બલિહારીં ૧૦.

હાલ છટ્ટી :-વાહ વહંતા આવિયા, તુજ સમવસરણુ જળ ઢીકું રે; તે બિહુને અઘડો ટલ્યો, તુજ હશંન લાખ્યું મીકું રે; બલિહારી પ્રભુ તુમ તણી. એ આંકણી. ૧. સ્યાદવાહ આગલ કરી, તુમે બિહુને મેલ કરાંયો રે; અંતરંગ રંગે મલ્યા, હુજનનેા હાવ ન ફાંયો રે. બલિહારીં ૨. પરધર-ભાંજક ખલ ઘણા, તે ચિત્ત માંહિ ખાંચા ઘાલે રે; પણ તુમ સરિખા પ્રભુ જેહને, તેહશું તેણે કાંઈ ન ચાલે રે. બલિહારીં ૩. જિમ એ બિહુની પ્રીતડી, તુમે કરી આપી થિર ભાવે રે; તિમ મુજ અનુભવ મિત્તસું, કરી આપો મેલ સ્વભાવે રે. બલિહારીં ૪. તુજ શાસન જાણ્યા પછી, તેહશું મુજ પ્રીત છે બાળ રે, પણ તે કહે મમતા તમે, તેણે નવિ આવે છે બાળ રે. બલિહારીં ૫. કાલ અનાદિ સંખંધિની, મમતા તે કેહ ન મૂકે રે; રીસાચે અનુભવ તણ, પણ ચિત્તથી હિત નવિ ચૂકે રે. બલિહારીં ૬. એહવા મિત્રશું રૂસણું, એ તો મુજ મન લાગે માકું રે; તિમ કીજે મમતા પરી, જમ છાંડું ચિત્ત કરી કાકું રે. બલિહારીં ૭. ચરણ ધર્મ નૃપ તુમ વસે, તસ કન્યા સમતા રૂડી રે; અચિરામૃત તે મેલવો, જિમ મમતા જાયે ઉડી રે. બલિહારીં ૮. સાહિબે માની વીતતી, મિલ્યો અનુભવ મુજ અંતરંગે રે; ઓપછવ રંગ વધામણાં, હુઆ મુજસ મહોદય સંગે રે. બલિહારીં ૯.

કલસ :-મંમ સકલ સુખકર, દુરિત લગહર શાંતિ જિનવર મેંસ્તવ્યો, મુજ-ભુવન-સંચમ-માન વરધે, (૧૭૩૪) ચિત્ત હરે વિનંયો; શ્રી વિજયપ્રભસૂરિરાજજાન્યે, સુકૃત કાળે નય કહી; શ્રી નયવિજય ભુષ શિખ વાચક, જસવિજય જયસિરિ લહી ઇતિ શ્રી નિશ્ચય-વ્યવહાર ગર્ભિત શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન સંપૂર્ણ, ગાથા ૪૮ હાલ-૬.

૫૫. નિશ્ચય વ્યવહાર ગર્ભિત શ્રી સીમંધરસ્વામી સ્તવન.

હાલ પહેલી :-શ્રી સીમંધર સાહિબ આગે વીનતી રે, મનધરી નિમંલ લાવ; કીજે કીજે, લીજે લાહો ભવ તણે રે. ૧. બહુ સુખ ખાણી તુજ વાણી પરિણમેરે,

પદ હોય ભોગ લલના; ભોગવો ને જ્ઞાનનો, ઉપદેશ કેહવો જે ભોગ લલના. જ્ઞાં ૪. જ્ઞાન પછી ક્રિયા કહી, દશવૈકલિક વાણી લલના; જ્ઞાન ગુણે કરી મુનિ કહ્યો, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણુ લલના. જ્ઞાં ૫. દીપક ઘટ દેખાવશે, ઘટથી દીપક ન દેખાય લલના; અપ્રતિ-પાત ગુણુ જ્ઞાન છે, મહાનિશિયે કહેવાય લલના. જ્ઞાં ૬. અધિકુ સર્વ પાતક થકી, અજ્ઞાની ન જાણે જોજ લલના; આત્મસ્વરૂપ જાણ્યા વિના, કિરે જન્મ જંગલ રોજ લલના. જ્ઞાં ૭. ક્રિયા વિષુ બહુ સિદ્ધિ લહે, તાપસાદિક દૃષ્ટાંત લલના; ગવ્ય બેઠે મરુ-દેવીને, આપી મેં મુક્તિ એકાંત લલના. જ્ઞાં ૮. અજ્ઞાન વાદી એમ કહે, આપે મોક્ષ ન જ્ઞાન લલના; ઉત્તર ધર્મસંગ્રહણીથી, કરજો મુઝ બહુમાન લલના. જ્ઞાં ૯. જીવને જ્ઞાન અલેહ છે, મુઝ વિષુ જીવ અજીવ લલના; અક્ષરનો અનંતમો, ભાગ ઉઘાડો સદીવ લલના. જ્ઞાં ૧૦. ક્રિયાયે કોઇ બાળ છે, જ્ઞાન નયે ઉજમાલ લલના; મુનિને સેવવા યોગ્ય તે, બોલે ઉપદેશમાલ લલના. જ્ઞાં ૧૧. દેવાચાર્ય મહાવાદીજી, જગ જસવાલ લલંત લલના; ખૌધ જીત્યા મુઝ આસરે, એમ બહુ શાસ્ત્રે ઉદંત લલના. જ્ઞાં ૧૨. દેહના મેલને સારિજો, મુઝ વિષુ ક્રિયાબંધ લલના; તીક્ષ્ણતા જે જ્ઞાનની, તેહિજ ચરણ અબંધ લલના જ્ઞાં ૧૩.

હાલ બીજી :-કોડી વરસ તપ જપ કિરિયા કરે, ન મટે કર્મનો પાસ રે; જ્ઞાની તે એકજ સાસ ઉસાસમાં, અનેક કર્મ કરે તાસ રે. ગુણીજન વંદો રે જ્ઞાનને લલી લલી. ૧. જ્ઞાનના ગુણને રે ઉત્તમ સંગ્રહે, બાળક માને તે વેશ રે; મધ્યમ નર કિરિયા ગુણ આદરે, પોશક ઉપદેશ રે. ગું ૨. આરત્ર હીણો રે ગુણે બણો, વંદવો પૂજવો તેહ રે; મોક્ષ જ્ઞાનની કિરિયા કલેશ છે, ઉપદેશમાલમાં એહ રે. ગું ૩. મહીયલ માહલે રે મેલા વેશથી, બક વ્યવહારે જે ચાલે રે; જગને ઘાલે રે જ્ઞાન વિના ધંધે, તે કિમ ધર્મને પાલે ગું ૪. પીપળ પાન જીર્યા કિરિયા ગુરુ, જહાજ સમા ગુરુ જ્ઞાની રે; કિરિયા વિષુ જ્ઞાની રે સિદ્ધ અનંત છે, ભગવતી અંગની વાણી રે. ગું ૫. મંડુક ચરણ જન્મ જલદાગમે, ક્રિયાયે તિમ ભવ વાધે રે; તસ વાર કરવારે જ્ઞાનની જ્યોત છે, ઉપદેશપદ ધંધ સાધે રે. ગું ૬. એકનો જાણુજ સર્વ જાણુજ કહ્યો, એહવી છે મહારી વહાધ રે; અવિસંવાદપણે જે જાણુવું, તેહિજ સમકિત ભાધ રે. ગું ૭. જ્ઞાન વિના કહો સમકિત કિમ રહે, ક્રિયા તો જ્ઞાનની હાસી રે; છઠું તપે મુક્ત સેવાલ ભોજી કહ્યા, દેખે ન મુખ આવેનાશી રે. ગું ૮. ચોહલી ક્રિયા રે જ્ઞાનીની લલી, જેમ મુરવર નારીના લાવ રે; બહુલી કિરિયા રે જ્ઞાન વિના કિસી, જન્મ અંધ નારીના હાવ રે. ગું ૯. સહમ તેતાલીશ બશે નર બૂઝીયા, નંદિષણુ શુભ ભાષે રે; જ્ઞાનીયે હીડું રે તેહિજ વસ્તુ છે, ખર સિંગ સમ અન્ય હાષે રે. ગું ૧૦. કિરિયા નયને રે જ્ઞાન કહે તુંમે, મુઝ થકી સિત્ત અંજિત રે; સિત્ત થશે ત્યારે જહતા પામશે, આભાજ મુઝ મહિ લીન રે. ગું ૧૧. ન્યાય ન ત્રીજો રે જેહને આલંબીયે, બૂઝો જુગતિ વિમાસી રે; એક પદ પામી ચિલાતી મુત તર્યો, જ્ઞાનથી સહુ મુખ વાસી રે. ગું ૧૨.

હાલ ત્રીજી :-સમકિત નય હવે જોલ્યો વિમાસી રે, મુઝ વિષુ જ્ઞાન ક્રિયા બહુ હાસી રે, મુઝ વિષુ જ્ઞાન અજ્ઞાન તે જાણો રે, શુક પાલીત વેલીયા માનો રે. ૧. મહિ-

પામસે, તેહિજ સિદ્ધિ નિહાન. અંતરં ૨. નવિ તે બણેરે કિરિયા ખપ વિના, સમકિત ગુણ પણ તાસ; નરક તણી ગતિ નવિ છેદી શકે, એ આવશ્યકે ભાપ. અંતરં ૩. ઉજવણ તાણેરે વાણે મેલકે, સોહે પટ ન વિશાલ; તિમ નવિ સોહેરે સમકિત અવિ-રતિ, બોલે ઉપદેશમાલ. અંતરં ૪. વિરતિ વિધન પણ સમકિત ગુણ વર્યો, છેદે પલિય પહુત; આણુંદાકિત વત ધરતા કશો, સમકિત સાથે રે સૂત, અંતરં ૫. શ્રેણિક સરિખારે અવિરતિ થોડલા, બેહ નિકાચત કમ; તાણી આણેરે સમકિત વિરતિને, એ જિન-શાસન-મમ. અંતરં ૬. પ્રજા પ્રતિજ્ઞારે વિણ લવ સપમા, પ્રજા વતી નહિ આપ; અણુકીધા પણ લાગે અવિરતે, સહજે સવલારે પાપ. અંતરં ૭. એહવું બણીરે વત આકર કરો, જતને સમકિતવંત; પંડિત પ્રીછેરે થોડે જિમ બણે, નાવેરે બોલ અનંત. અંતરં ૮. આંધા આગલ દરપણ દાખવો, બહિસ આગલ ગીત; મૂરખ આગલ પરમારથ કથા, ત્રિણે એકજ રીત. અંતરં ૯. એવું બણીરે હું તુજ વીનવું, કિરિયા સમકિત બેડી; દીજે કીજેરે કરૂણા અતિ ઘણી, મોહ મુલત મહ મોડી. અંતરં ૧૦.

ઠાણ ચોથી :-એણી પરે મેં પ્રભુ વિનબો, સીમંધર ભગવંતો રે, બણું હું ધ્યાને પ્રગટ હું તો, કેવલ-કમલાનો કંતો રે. જયો જયો જગજીવ જય ધણી. ૧. તું પ્રભુ હું તુજ સેવકો, એ બ્યવહાર વિવેકો રે; નિશ્ચય નય નહિ આંતરો, શુદ્ધાતમ ગુણ એકો રે. જયો ૨. જિમ જલ સકલ નદી તણો, જલનિધિ જલ હોય ભેલો રે; પ્રજા અખંડ સખંડનો, તિમ ધ્યાને એક મેલો રે. જયો ૩. જિણે આરાધન તુજ કર્યું, તસ સાધન કુણ લેખે રે; દૂર દેશાંતર કુણ ભમે, જે સુરમણિ ધર દેખે રે. જયો ૪. અગમ અગોચર નય કથા, પાર કુણે નવિ લહીએ રે; તેણે તુજ શાસન ધમ કહ્યું, બહુ શ્રુત-વચણુકે રહીએ રે. જયો ૫. તું મુજ એક હૃદયે વસ્યો, તુંહીજ પર ઉપગારી રે; ભરત ભવિક હિત અવસરે, મુજ મન મેલો વિચારી રે. જયો ૬.

કથાશ :-ધર્મ વિમલ કેવલ જ્ઞાન દિનકર, સકલ ગુણ રચણાયરો; અકલંકે અકલ નિરીહ નિર્મમ, વીનબો સીમંધરો; વિજય પ્રભ સૂરીરાજ શજે વિકટ સંકટ ભયહરો; શ્રી નય વિજય બુધ શિખ વાચક, જસ વિજય જય જય કરો.

૫૬. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ કૃત જ્ઞાનાદિ નય ગર્ભિત શ્રી મહાવીરજિન સ્વવન.

ઠોહા :-શ્રી ઇંદ્રાદિકે ભાવથી, પ્રભુએ જગજીવ ખાય; તે પ્રભુ વીર જિણુંદને, નમતાં અતિમુખ ધાય. ૧. જ્ઞાન દર્શન આરિત્રનો, કેહું પરસ્પર સંવાદ; ત્રિક યોગે સિદ્ધિ હુવે, એહવો પ્રવચન વાદ. ૨. સમકિત ગુણ જસ ચિત રમ્યો, તેહને ન વાદ વિવાદ; સમુદાયથી એક અંશ મહી, મુખ્ય કરે તિહાં વાદ. ૩.

ઠાણ પહેલી :-જ્ઞાનવાદી પહેલો કહે, ત્રિભુવનમાં હું સાર લલના; નય નિરોપ પ્રમાણનો, ચઉઅનુયોગ વિચાર લલના. જ્ઞાન ભણો ભવિ પ્રાણિયા. ૧. સપ ભંગી પદ દ્રવ્યનું, મુલ વિણ કુણ લહે તત્વ લલના; ખંભિલિપીને પ્રભુમીયા, ગણધરાંક મહાસત્વ લલના. જ્ઞા. ૨. મેક સૂચને ઇંદ્રની, ઉપમા જ્ઞાનીને હોય લલના; મુલ વિણ મૂરખ પંથુ તણી, એહવી ઉપમાં તસ ભેલ લલના. જ્ઞા. ૩. જ્ઞાન પછી જિનશબને, અરિહંત

જીવ; સાં રસવતી જલ શુષ્ક બાણતાં, તુમિ નવિ હોય અતીવ. સાં ૨. કિરિયા વિષુ પંથે તે નવિ ઘટે, વિચારે ન જલનિધિ તરાય; સાં નટણી નિજ કિરિયા વિના, જન રંજન કહો કેમ કરાય. સાં ૩. શત્રુજય માહાત્મ્યમાં કહ્યું, મુનિ વેષને નમવો ઉછાંહિ; સાં લિંગ દેખીને ભાવે પ્રણમીયા, સચીવ ઉદયન શુષ્ક આહિ. સાં ૪. ભરતને કેવલ ઉપને, લિંગ વિષુ નમીયા નહિ દેવ; સાં કહે ન ઉપદેશ એક સંબધનો, અશુભ્યા કેવલી તતખેવ. સાં ૫. જ્ઞાનનું ફલ વિરતિ કહ્યું, બહુવિધ શાસ્ત્ર મજાર; સાં ચારિત્ર મહારાજ તણા, જ્ઞાન સમક્ષિત દો પ્રતિહાર. સાં ૬. ગતિ ચારમાં સમક્ષિત પામીયે, નર ગતિ માંહે સંયમ સિદ્ધ; સાં કિરિયા નય શાસન અંગ છે, નિયુક્તિનાં વચન પ્રસિદ્ધ. ૭. સર્વ સંવર કિરિયા વિના, જ્ઞાનીને મુક્તિ ન હોય; સાં અનંતર કારણ હું સહી, તેહ ફરસી સિદ્ધા સહુ કોય. સાં ૮.

ઢાલ છટ્ટી:-જિનવર મંદિર સયલ મહિયલમાં, સોવન રથણો મંદાવેજી; એક દિવસના ચરણ સમોવડ, કહો તે કેમ કરી આવેજી. ૧. આહર જીવ ક્રિયા શુષ્ક મનો-હર, મ કરીશ વાહ વિવાહજી. કેવલને પણ એક સંયમનું, યાનક ચિર રહે શુદ્ધજી; સકલ પ્રદેશ ચિરતા રૂપ ચારિત્ર, સિદ્ધ પ્રણુને કહે બુદ્ધજી. આં ૨. એક વરસના સંયમ મુખમાં, અનુત્તર મુર મુખ પાવેજી; એ પણ અવહારિક નય વચન છે, સહુ માંહે શ્રેણી મંદાવેજી. આં ૩. એક દિવસની કિરિયા પાલક, સંપ્રતિ નરપતિ કીધોજી; હરિ નૃપને નવ ચામ ક્રિયાયે, પંચમ અનુત્તર સિદ્ધોજી. ૪. ખાર કપાય મટે સંયમ હોયે, કિરિયાયે મહા ભખિયજી; હથારસિદ્ધ સત્યકીને અધોગતિ, જો નહીં કિરિયા સંબંધિજી. આં ૫. અક્રિયા વાહિ દશાચૂર્ણીમાં, કુણુ પખીઓ જીવ નિયમાજી; ક્રિયા વાહિ શુકલ પખીઓ, જિન ઉપદેશે મહિમાજી. આં ૬. યોગ બ્યાપાર નહીં જો સિદ્ધને, તો કિરિયા કિમ બ્યાપેજી; સધલા નયનો સાર સંયમ છે, જિન ગણધર કહ્યું આપેજી. આં ૭. ખર જિમ અંદન ભાર વહે બહુ, તસ ફલ લોગ ન આવેજી; દીપક સહસ્ર શહા પણ અંધથી, કુણુ કાયં ચોહાવેજી. આં ૮. દશાચૂર્ણને નમિયા મુરપતિ, જો કિરિયાયે શુષ્કવંતાજી; મુજ અવહાત અનેક છે જગમાં, ધારો ભવિ જયવંતાજી આં ૯.

ઢાલ સાતમી :-ધમ નિજ નિજ મત થાપતાં રે ઢાલ, આબ્યા જિણેસર પાસ રે; વાલેસરં કરુણા કારક ઉપદિસે હો. ઢાલ, અનુપમ વચન વિલાસ રે, વાલેસરં ૧. જયો જયો જિનવર જયશુર હો ઢાલ, જેહથી મટે ભવ પાસ રે. વાં ૬ સહુ સહિત જ્ઞાની કહ્યો હો. ઢાલ, દેશે વિરાધક આચ રે; વાં જ્ઞાન રહિત ક્રિયા કરે હો ઢાલ, તે પણ વિરાધક વાચ રે. વાં ૭૦ ૨. દેશે દેશે ઉપગારીયા, હોં સમુદાય સિદ્ધિ ભકંત રે; વાં તલ સમૂહે નેહ નીપળે હોં બિંદુ બિંદુયે સર હુંત રે વાં ૭૦ ૩. ત્રણ ભુવનના યોગથી, હોં પૂરણ લોક કહેવાય રે; વાં કેમ તે એકમાં થાપિયે હોં એક સેવે તુમિ ન થાય રે. વાં ૭૦ ૪. જ્ઞાન સમક્ષિત ધોરી વહે, હોં સંયમ રથ મુવિશાલ રે; વાં બેસી જિન પંથે ચઢ્યા, હોં થાયે તે પરમ નિહાલ રે. વાં ૭૦ ૫. નિજ નિજ પદ પ્રાપ્તિ સુધિ, હોં જ્ઞાન આરાધિક સેવ રે; વાં ધમ શુભ પરિણામે કરી, હોં વેગે હોમ શિવ

મય જિંમ અનંત ભરાવે રે, સોવન દહેરાં અસંખ્ય કરાવે રે; હંસણુ લવ વિષુ શુભ ફલ તાપે રે, હંસણુ રચણાયર ધમ થાપે રે. ૨. વાર અનંતી તિમ જીવને ફરસ્યો રે, જિમ મૃગ તૃષ્ણાયે રહવે તરસ્યો રે, તે જોક વારમાં દુઃખ સવિ ટાહુ રે, આતમ મંદિર કંઈ અજવાહું, રે. ૩. મુજ પછી જ્ઞાન ક્રિયા હો સાચી રે, જલધર થોજે વનરાઈ માચી રે; પાત્ર અપાત્ર તુમે નથી જોતા રે, અમે ભવિઠ અકષાઈ છોહતા રે. ૪. ક્ષણુ જોક મુજને હુદયે રાખે રે, જન સાહેબની મુખડી ચાખે રે; મિથ્યા વચન જો કોઈ પ્રરૂપે રે; હુંતો રીશું પડે ભવ રૂપે. રે. ૫. બાહે બદ્યો તે કારણ માટે રે, કંઈ મુખીઓ પુદ્ગલ અથ આટે રે; કૃપી બલ સંબંધ ધરો મન માંહે રે, સમાકતવંતને પ્રણયો ઉચ્છાદે રે. ૬. અશુભ્યા કેવલી કિરિયા હીન રે, સિદ્ધા મુજ થકી અનુભવ પીન રે; હંસણુ રાહત ન સીજે કોઈ રે, નિશ્ચય કરો ભવિ આગમ જોઈ રે. ૭. માલા બલે નીમાલા લોચેરે, કિરિયાદંબર ભણી બહુ સોચે રે; નવ ગ્રૈવેયક મુખી લઈ જાવે રે, તોહી સમાકત લવ મુખ નાવે રે. ૮. બૂક કિરિયાયે ધરાવે નામ રે, હું મુનિ હું આવક શુણુ ધામ રે; મુજ છતાં મરીચિયે ભવભવ ન વધાર્યો રે, જમાલી કુશિખ જો સમાકત હાર્યો રે. ૯.

હાલ જોયી :-સિદ્ધ નરે જિમ સંશ્લોકો, જીવંતાણ; વિષુ પણુ અમૃત થાય રે, રૂચિવંતાણ; તિમ સમાકતવંતે ગ્રહાં જીવં શાસ્ત્ર સકલ મુખદાય રે, રૂચિં ૧. દેવાયન શ્રેષ્ઠિક ભણી, જીવં વાસુદેવ પેહલ બાલ; રૂવં અવિરતિને પણુ મુખી કયાં, જીવં મુજ વિષુ કવણુ આધાર. રૂવં ૨. હથ મિથ્યાત્વ ગિરિ ભંજવા, જીવં પવિસ્રમ હું સમરથ; રૂવં શુભદો આતમમાં વશું, જીવં જિન પદવી મુજ, હથ. રૂવં ૩. સમાકત અંક વિના સહુ, જીવં કિરિયાદિક જિંદરૂપ; રૂવં અંગાર મદંક સંબંધથી, જીવં સમજો મુજ સરૂપ. રૂવં ૪. કૃષ્ણ પખીઓ અનાદિનો, જીવં મુજથી મિટે તતજેવ; રૂવં શુકલ પખીઓ તવ થયો, જીવં મિટે અનાદિભવ સેવ. રૂવં ૫. વરસ હબર કિરિયા ગઈ, જીવં કંઈકની અસજ; રૂવં મુજ વિષુ પૂરવ ધર ગયા, જીવં આવે નિગોહમાં વાજ. રૂવં ૬. પૂર્વ બદ્ધામુ ગત હંસણી, જીવં જો વિષુ સમાકતવંત; રૂવં વૈમાનિક પદવી લહે, જીવં ધમ મહાભાષ્ય કહંત. રૂવં ૭. જીવ પ્રદેશે પુદ્ગલ રહ્યા, જીવં મિથ્યાત્વના જે સમસ્ત; રૂવં તેહ મિટે જે શુદ્ધતા. જીવં તેહિજ સમાકત વસ્ત. રૂવં ૮. સમાકતને આવે હોયે, જીવં હંસણુ સહિત ગુરૂ દેવ; રૂવં અગણિત મહીમા માહારો, જીવં સમાકત હથ રૂચિ સેવ રૂવં ૯. હથમાંહે નવ અસ્તિતા. જીવં સ્યાદવાઈ રહે મુજ માંહે; રૂવં યથાર્થ વસ્તુ ગ્રહું, જીવં આઠ પક્ષથી ઉછાંકિ. રૂવં ૧૦. સમાકત વિષુ ચારિત્ર નહીં, જીવં આવશ્યક માંહે વખાણુ; રૂવં સમાકત તેહજ ચરણુ છે, જીવં પહેલા અંગની વાણી. રૂવં ૧૧. સમાકતની સેવા સારી, જીવં નહીં મિથ્યામાત રાજ; રૂવં ખટ ઉપમાન છે માહરાં જીવં સદ્ગુણે મુનિરાજ રૂવં ૧૨.

હાલ પાંચમી :-હવે ક્રિયા વાડિ કહે મન રુલી, ન ગણે જ્ઞાનનો શુણુ મુખ દાર્ઢ; સાજન સૂણીયે હે, વાંજણી સુત રંક રાજવી, કીસિ સૂપનને જ્ઞાને વસાઈ. સાં નરહરનાં નમવાં રે પ્રથમ ધારીને. ૧. જ્ઞાનથી ફલ જોગનવિ લહે, ક્રિયા વિના કોઈક

વિમલ વિમલ પરશંસ તો. ૩. કરું અનંત ઉપાસના, સાં ધર્મ ધર્મ ધુર ધીર તો; શાંતિ કુશુ અરમલિલ નમું, સાં મુનિમુવત વહ વીર તો. ૪. ચરણ નમું નમિનાથના, સાં નેત્રીશ્વર કરું ધ્યાન તો; પાંચનાથ પ્રભુ પૂજીએ, સાં વંદુ શ્રી વર્ધમાન તો. ૫. એ એવિશે જિનવરા, સાં ત્રિભુવન કરણ ઉદ્યોત તો; સુકિત પંથ જેણે દાખવ્યો, સાં નિર્મલ કેવલ જ્યોત તો. ૬. સમક્તિ શુદ્ધ એહથી હોળે, સાં લીજે ભવનો પાર તો; ખીલું આવશ્યક ઇશ્યું, સાં ચઉવિસઘ્યો સાર તો. ૭.

હાલ ત્રીજી :-એ કર ભેડી, એ કર ભેડી, શુરુ ચરણે દીઓ વાંઢણાં રે; આવશ્યક પચવીશ ધારે રે, ધારે રે, દોષ બત્રીશ નિવારીએ રે. ૧. ચાર વાર, ચાર વાર, શુરુ ચરણે મસ્તક નામીએ રે; બાર ક્રિયાવત ખામો રે, ખામો રે, વળી તેત્રીશ આશાતનાં રે. ૨. ગીતાથ ગીતાથ, શુણુ ગીરુઆ શુરુને વંદતાં રે; નીચ ગોત્ર કાય ભય, થાયે રે, ઉચ ગોત્રની અજના રે. ૩. આણુ ઉલ્લેખે, આણુ ઉલ્લેખે, કોઈ ન જગમાં તેહની રે; પરભવ લહે સૌભાગ્ય, ભાગ્ય રે, ભાગ્ય રે, દીપે જગમાં તેહનું રે. ૪. કૃષ્ણ રાયે, કૃષ્ણ રાયે, મુનિવરને દીધાં વાંઢણાં રે; ક્ષાયિક સમક્તિ સાર, પામ્યા રે, પામ્યા રે, તીથ કર પહ પામ્યો રે. ૫. શીતલા ચારજ, શીતલા ચારજ, જેમ ભાલે સહુ જગે રે; દ્રવ્ય વાંઢણાં દીધ, ભાવે રે ભાવે રે, દેતાં વળી કેવલ લલ્લું રે. ૬. એ આવશ્યક, એ આવશ્યક, ત્રીજી એણી પરે ભણ્યો રે; શુરુ વંદન અધિકાર, કર્યો રે, કર્યો રે, વિનય ભક્તિ શુવતંતની રે. ૭.

હાલ ચોથી :-જ્ઞાનાદિક જિનવર કલા, એ જે પાંચે આચાર તો; દોષ વાર તે કિન પ્રતે એ, પડિલ્લમીએ અતિચાર જ્યો જિન વીરણ્યો. ૧. આલોચિને પડિલ્લમીએ, મિચ્છામિ દુલ્લહ હેય તો; મન વચ કાય શુદ્ધ કરીએ, ચારિત્ર ચોખ્ખું કરેય. જ્યો ૨. અતિચાર શલ્ય ગોપવે એ, ન કરે દોષ પ્રકાશ તો; મચ્છીમલ્લ તણી પરેએ, તે પામે પરિકાસ. જ્યો ૩. શલ્ય પ્રકાશે શુરુ સુખે એ, હોયે તસ ભાવ વિશુદ્ધ તો; તે હુશીઆર હારે નહિ એ, કરે કમં શું ભુલ્લ. જ્યો ૪. અતિચાર એમ પડિલ્લમીએ, કરો ધર્મ નિઃશલ્ય તો; જિત પતાકા તેમ વરોએ, જેમ જગ ફલ્લહીમલ્લ. જ્યો ૫. “વંદિતુ”વિધિશું કહો એ, તેમ પડિલ્લમણી સૂત્ર તો; ચોથું આવશ્યક ઇશ્યું એ, પડિલ્લમણી સૂત્ર પવિત્ર. જ્યો ૬.

હાલ પાંચમી :-વૈદ વિચક્ષણ જેમ હરે એ, પહેલાં શલ્ય વિકાર તો; દોષ શેષ પછી રૂઝવા એ, કરે ઓસક ઉપચાર તો. ૧. અતિચાર મણુ રૂઝવા એ, કાઉરસગ તેમ હોય તે; નવપલ્લવ સંજમ હુવે એ, દુષણ ન રહે કાય તો. ૨. કાયાની ચિરતા કરીએ, ચપલ ચિત્ત કરે કામ તો; વચન ભેગ સવિ પરિહરી એ, રમીએ આતમરામ તો. ૩. સાસ ઉસાસાદિક કંહી એ, જે સોલે આગાર તો; તેહ વિના સવિ પરિહરે એ, દેહ તણો બ્યાપાર તો. ૪. આવશ્યક એ પાંચમું એ, પંચમી ગતિ ઢાતાર તો; મન શુદ્ધે આરાધિએ એ, લહીએ ભવનો પાર તો. ૫.

હાલ છઠી :-સુશુણ પચ્ચજાણુ આરાધને, એહ છે સુકિતનું હેત રે; આહારની લાલચ પરિહરે, ચતુર પું ચિત્તમાં ચેત રે. સુશુણ ૧. સાલ કાઢ્યું મણુ રૂઝ્યું, ગઈ વેદના ફર રે; પછી ભલાં પચ્ચ ભોજન થકી, વધે દેહ જેમ નૂર રે. સુશુણ ૨. તેમ

દેવ દે. વાં ૪૦ ૬. કંઠસુ જ્ઞાનમાં લેલવી, હોં જ્ઞાન ક્રિયાયે કરી સિદ્ધ દે; વાં પંચ અંધ નર હો મલી, હોં મનહ મનોરથ કીધ દે. વાં ૪૦ ૭. જેટલા વચન વિચાર છે, હોં તેટલા નયના વાહ દે; વાં સહુ અંતર પ્રાંત કરે, હોં સુણી વીર વચનનો સ્વાહ દે. વાં ૪૦ ૮.

હાલ આઠમી :-શ્રી મહાવીર જિનના શુભ ગાવો, સંશય મનના મિટાવો દે; મુક્તા ફલના થાલ ભરીને, પ્રભુજનાં જ્ઞાન વધાવો દે. શ્રીં ૧. આ સમયે શ્રુત જ્ઞાની મહોદા, શુદ્ધ સ્વરૂપ સમભવે દે; જ્ઞાનીનો જો વિનય ન સેવે, તો આતચારતા થાવે દે. શ્રીં ૨. આવશ્યકાદિક અંશથી ભેદ, રચના કરી મનોહારો દે; હીનાધિક નજ બુદ્ધે કહેવાયું, તે શ્રુતધર સુધારો દે. શ્રીં ૩. મુનિ કરે સિદ્ધ વંદનને (૧૮૨૭) વરસે, આઠમ મુદિ ભલે ભાવે દે; ત્રણશે ત્રીશ કલ્યાણ એ દિન, ત્રીશ ચોવીશીના થાવે દે. શ્રીં ૪. પહેલાં પાંચ જિજ્ઞાસ નામ નેમિ, સુવ્રત પાસ સુપાસ દે; એ કશ જિનના અગીઆર કલ્યાણક, એ દિવસે થયા ખાસ દે. શ્રીં ૫. અઠ સિદ્ધ બુદ્ધિ કામક એ દિને, સ્તવન રચ્યું. પ્રમાણો દે; બણશે ગણશે જેહ સાંભલશે, તસ ઘર કોદિ કલ્યાણો દે. શ્રીં ૬.

કલશ :-કમ વીર જિનવર, પ્રમુખ કેરાં, અલી લાખ ઉદાર જો; જિન બિંબ આપી, મુજસ લીધો, કાન સૂરિ સુખકારજો; તસ પાટ પરપર તપાગજો, સૌભાગ્ય સૂરિ ગણધાર જો; તસ શિષ્ય લક્ષ્મીસૂરિ પલાણે, સંધને જય જયકાર જો. ૧.

૫૭ શ્રી વિનય વિજયોપાધ્યાય કૃત શ્રી પડાવશ્યક (પ્રતિક્રમણ) સ્તવન.

હોલા :-એવિશે જિનવર નમું, ચતુર ચેતન કાજ; આવશ્યક જેણે ઉપદિશ્યા, તે શુભશું જિનરાજ. ૧. આવશ્યક આરાધિને, દિવસ પ્રત્યે દોષ વાર; દુરિત દોષ ફરે દલે, એ આતમ ઉપકાર ૨. સામાયિક અભિવિસંધો, વંદન પઠિક્રમણેણ; કાઉસગ પચ્ચ-ખખાણુ કર, આતમ નિમંલ જોણ. ૩. ઝેર ભય છમ ભાંગુલી, મંત્ર તણે મહિમાય; તેમ આવશ્યક આદર્યે. પાતિક ફર પલાય. ૪. ભાર તણ જેમ ભારવહી, હેજે હુણો થાય; અતિચાર આલોવતાં, જન્મ દોષ તેમ ભય. ૫

હાલ પહેલી :-પહેલું સામાયિક કરો દે, આણી સમતા ભાવ; રાગ દોષ ફરે કરો દે, આતમ જોહ સ્વભાવ દે; પ્રાણી સમતા છે શુભ ગેહ, એ તો અભિનવ અમૃત મેહ દે. પ્રાણીં ૧. આપો આપ વિચારીએ દે, રમીએ આપ સ્વરૂપ; મમતા જે પર ભાવની દે, વિષમે તે વિષ દૂપ દે. પ્રાણીં ૨. ભવ ભવ મેલી મૂકીએ દે, ધન કુટુંબ સંભેગ; વાર અનંતી અનુભવ્યા દે; સવિ સંભેગ વિભેગ દે. પ્રાણીં ૨. શત્રુ મિત્ર જગ કો નહિ દે, સુખ દુઃખ માયા ભલ; જો ભજે ચિત્ત ચેતના દે, તો સર્વિ દુઃખ વિસરાલ દે. પ્રાણીં ૪. સાવધ યોગ સવિ પરિહરી દે, એ સામાયિક રૂપ; હુવા એ પરિણામથી દે, સિદ્ધ અનંત અરૂપ દે. પ્રાણીં ૫.

હાલ છીછ :-આદીશ્વર આરાહીએ, સાહેલડી દે, અજિત ભજો ભગવંત તો; સંભવનાથ સોહામણા, સાં અભિનંદન અરિહંત તો. ૧. સુમતિ પદ પ્રભુ પૂછજો, સાં સમજે સ્વામિ સુપાસ તો; ચંદ્રપલ ચિત્તધારીએ, સાં સુવિધિ ઋદ્ધિ વાસ તો. ૨. શીતલ ભૂતલ દિનમણિ, સાં શ્રી પૂરણ શ્રેયાંસ તો; વાસુપૂજ્ય સુર પૂજિઆ, સાં

પવ' અઠાઈ સંભારીએ; ત્રણ અઠાઈ, ચઉમાસી ત્રણ કારણે; ભવિષ્યનાથ, પાતક સર્વ' નિવારીએ ૧. ઉચ્ચો:-નિવારીએ પાતકતણી એ બાણી, અવધિજ્ઞાને સુરવરા; નિકાચ ચારનાં ઇંદ્ર હર્ષિત, વ'દે નિજ નિજ અનુચર; અઠાઈ મહોત્સવ કરણ સમયે, શાશ્વતા એ દેખીએ; સર્વી સજ્જ થાયે દેવ દેવી, ઘ'ટ નાદ વિશેષીએ. ૨. વહી સુર-પતિ, ઉદ્યોગણ સુરલોકમાં; નીપજવીણ, પરિકર સહિત અશોકમાં; કીપ આઠમેણ, નંદીશ્વર સુર આવીયા; શાશ્વતી પડિમાણ, પ્રભુગી વધાવે ભાવિયા. ૩. ભાવિયા પ્રભુગી વધાવે પ્રભુને, હર્ષ' બહુલે નાચતા; બત્તીસ બદ્ધ કરીયા નાટિક, કેડી સુરપતિ માચતા; હાથ જોડી માન મોડી, અંગ ભાવ દેખાવતી, અપ્સરા રંગા અતિ અચંગા, અરિહંત શુભ આલાવતી. ૪. ત્રણ અઠાઈમાંણ, પદ કલ્યાણક જિનતણાં; તથા આલયણ, બાવન જિનનાં બિંબ ધણાં; તસ સ્તવનાણ, અદ્ભુત અર્થ' વખાણતાં; કામે પહોચિણ, પછી જિન નામ સંભારતાં. ૫. સંભારતાં પ્રભુનું નામ નિશકિન, પવ' અઠાઈ મન ધરે; સમક્રીત નિર્મલ કરણ કરણ, શુભ અવધાસે અનુસરે; નરનારી સમક્રીતવંત ભાવે, એહ પવ' આરાધણે; વિધન નિવારે તેહના સર્વિ, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી વધણે. ૬.

ઠાલ ચોથી:-પવ' પશુસજ્જમાં સદા, અમારી પડો વજ્રાવેરે; સંધ ભક્તિ દ્રવ્ય ભાવથી, સ્વામીવત્સલ સુમંદાવેરે. મહોદય પવ' મહુમાનિધિ. ૧. સ્વામી વત્સલ એકણ પાસે એકત્ર ધર્મ' સમુદાયરે; બુદ્ધિ તુલાએ તોલીએ, તુલ્ય લાભ ફલ થાય રે. મહો ૨. ઉઠાથી ચરમ રાજરૂપી, તેમ કરે ખામણા સત્ય રે; ભિન્નભિન્ન દુષ્ટકં' દેહને ફરી સેવે પાપવંત રે. મહો ૩. તે કલ્યા માયા મૃણાવાદી, આવશ્યક નિયુક્તિ માંહિ રે; ચૈત્ય પરિપાટી કહી, પૂજા ત્રિકાલ ઉચ્છાદી રે. મહો ૪. છેલ્લી ચારે અઠાઈએ, મહોટો મહોત્સવ સ્થે દેવા રે; જીવાભિગમે એમ ઉચરે, પ્રભુ શાસનના એ મેવા રે. મહો ૫.

ઠાલ પાંચમી:-અઠમનો તપ વાર્ષિક પર્વમાં, શલ્ય રહિત અવિરોધ રે; કારક સાધન પ્રભુના ધર્મનો, ઇચ્છા સેવે હોય શુદ્ધ રે. તપને સેવો રે. કંતા વીરતીના ૧. છુટે સો વર્ષે રે કર્મ' અક્રમથી, નારકી તે તો સકામે રે; પાપ રહિત હોય નવકારસી થકી, સહસ તે પોરસી કામે રે. તપ ૨. વાઘ'તો વધતો રે તપ કરવા થકી, દશ શુભે લાભ ઉદાર રે; દશ લાખ કેડી વર્ષનું આઉણું, દુરિત મીટે નિરધાર રે. તપ ૩. પચાસ વર્ષ' સુધી તપ્યાં લખમણાં, માયા તપ નવિ શુદ્ધ રે; અસંગ્ય ભવ-ભમ્યા એક કુવચનથી, પક્ષનાભ વારે સિદ્ધ રે. તપ ૪. આહાર નિરિહંતા રે સમ્યક્તપ કહી, જીવે અવ્યંતર તત્ત્વ રે; ભવોદ્ધિ સેતુરે અઠમ તપગણિ, નાગકેતુ દળ પત્ત રે. તપ ૫.

ઠાલ છઠી:-વાર્ષિક પરિક્રમણા વિષે, એક હજાર શુભ આઠ રે; શ્વાસ ઉશ્વાસ કાઉસંગ તણાં, આહરી ત્યજે-કર્મ' આઠ રે. પ્રભુ તુમ શાસન અતિ બહુ. ૧. દુગ લખ ચઉ સય અઠ કલ્યા, પલ્ય પલ્ય પલ્યાલીસ હજાર રે; નવ ભાંગે પલ્યના ચઉ-ગ્રહા, શ્વાસમાં સુર આયુ સાર રે. પ્રભુ ૨. યોગણીસ લાખને તે'સડી, સહસ ગસે' સહસડી રે; પલ્યોપમ દેવનું આઉણું, નવકાર કાઉસંગ છઠ રે. પ્રભુ ૩. એકસઠ લાખને પશુ-તીસા, સહસ ગસે' દશ બાણ રે; એટલા પલ્યનું સુર આઉણું, યોગસા કાઉસંગ

પરિક્ષમણ કાઉસગગથી, ગયો દોષ સવિ દુષ્ટ રે; પછી પન્નખખાણુ ગુણુ ધારણે, હોયે
ધર્મ તનુ પુષ્ટ રે. સુગુણ ૩. જોહથી કર્મ કાદવ ટળે, જોહ છે સંવર રૂપ રે; અવિરતિ
કૂપથી ઉદ્ધરે, તપ આકલંક સરૂપ રે. સુગુણ ૪. પૂર્વ જન્મે તપ આચર્યો, વિશલ્યા
થઈ નાર રે; જોહના નહવણના નીરથી, શમે સકલ વિકાર રે. સુગુણ ૫. રાવણે
શક્તિ શક્તો હણ્યો, પશ્યો લક્ષ્મણુ સેજ રે; હાથ અહતાં સચેતન થયો, વિશલ્યા
તપ તેજ રે. સુગુણ ૬. છઠું આવશ્યક બે કહ્યું, જોહનું તે પન્નખખાણુ રે; છઠ્ઠે
આવશ્યક જેણે કહ્યા, નમું તેહ જગલાણુ રે. ૭.

કળાશ :—તપગચ્છ નાથક, સુખિ હાથક, શ્રી વિજયદેવ સૂરીશ્વરો; તસ પદ.
દીપક, મોહ છપક, શ્રી વિજયપ્રભ સૂરિ ગણધરો. ૧ શ્રી કીર્તિ વિજય ઉવજ્જય સેવક,
વિનય વિજય વાચક કહે; ષડાવશ્યક, બે આરાધે, તેહ શિવ સંપદ લહે. ૨.

૫૮. શ્રી વિજયત્રક્ષ્મીસૂરિકૃત છ અઠ્ઠાઈનું સ્તવન.

શ્રી સ્યાદ્રાહ સુધોદધિ, વૃદ્ધિ હેતુ જિનચંદ; પરમ પંચ પરમેષ્ઠિમાં, તાસુ
ચરણ સુખકંઠ. ૧. ત્રિગુણ ગોચર નામ જે, સુખદ ઇશાન માને જેહ; યથા લોકોત્તર
તત્વથી, તે સર્વે જિન ગેહ. ૨. પંચવણું અરિહંત થું, પંચ કલ્યાણુક ધ્યેય; ષડ અઠ્ઠાઈ
સ્તવના રચું, પ્રણમી અનંત ગુણ ગેહ. ૩.

હાલ પહેલી :—ચૈત્ર માસ સુદિ પક્ષમારે, પ્રથમ અઠ્ઠાઈ સંજોગ; જિહાં સિદ્ધ-
ચક્રની સેવનારે, અધ્યાતમ ઉપયોગરે; ભવિકા પર્વ અઠ્ઠાઈ આરાધ, મનવાંછિત સુખ-
સાધરે. ભવિકા ૧. પંચ પરમેષ્ઠિ ત્રિકાલનારે, ઉત્તર ચઉ ગુણકંત; શાશ્વતપદ સિદ્ધ-
ચક્રનેરે, વહતાં પુણ્ય મહંતરે. ભવિકા ૨. લોચન કણ્યુચુગલ મુખેરે, નાસિકા અમ-
નીલાહ; તાલુ શિર નાભિ હૃદેરે, જમર મધ્યે ધ્યાન પાઠરે. ભવિકા ૩. આલંબન
સ્થાનક કહારે, જ્ઞાનીએ દેહ મઝાર; તેહમાં વિગત વિષય પરેરે, ચિતમાં એક આધારરે.
ભવિકા ૪. અષ્ટ કર્મલ હલ કલ્પિકારે, નવ પદ થાપો ભાવ; બાહિર ચંત્ર રચી કરીરે,
ધારો અનંત અનુભાવરે. ભવિકા ૫. આસો સુદિ સાતમ થકીરે, બીજી અઠ્ઠાઈ મંડાણુ;
બસે ત્રેતાલીસ ગુણે કરીરે, અસીયાઉસાદિક ધ્યાનરે. ભવિકા ૬. ઉત્તરાધ્યયન ટીકા
કહેરે, જો દોષ શાશ્વતા યાત્ર; કરતાં દેવ નદીશ્વરેરે, નરનિજ ઠામ સુપાત્રરે. ભવિકા ૭.

હાલ બીજી :—અષાઠ ચોમાસાની અઠ્ઠાઈ, જિહાં અભિગ્રહ અધિકાઈ; કૃષ્ણ
કુમારપાળ પરે પાળો, જીવલ્યા ચિત્ત લાઇ રે; પ્રાણી આઠાઈ મહોત્સવ કરીજો, સચિતઃ
આરંભ પરિહરિજોરે. પ્રાં ૧. દિસ ગમન તજો વર્ષા સમયે, ભક્ત્યાભક્ત્ય વિવેક; અછતી
વસ્ત્ર પણુ વિરતીજો, બહુ ફલ વંકચલ સુવિવેકરે. પ્રાં ૨. જે જે દેહે ગ્રહીને મૂક્યા,
જેહથી તે હિંસા થાય; પાપ આકર્ષણુ અવતિ જોગે, તે જીવે કર્મ બંધાયરે. પ્રાં ૩.
સાચક દેહતા જીવ જે ગતીમાં, વસીયા તસ હોય કર્મ; રાજ રંકને કિરીયા સરીખી;
ભગવતી બંધનો મમંરે. પ્રાં ૪. ચોમાસી આવશ્યક કાઉસગગના, પંચ સત માને
ઉસાસા; છઠું તપની આલોચણુ કરતાં, વિરતિ ધર્મ ઉજસારે. પ્રાં ૫.

હાલ ત્રીજી :—કાર્તિક સુદિમાંજી, ધર્મ વાસર અધધારીજો; તીમ વળી દ્વાદશ્યજોજી

કોઈ કંત દારણ કાષ્ટ બક્ષણ કરે રે, મિલણું કંતને ધાય; એ મેલો નવિ કંઈયે સંભવે રે, મેલો કામ ન ઠાય. ઋં ૩. કોઈ પતિરંજન અતિ ઘણું તપ કરે રે, પતિરંજન તન તાપ; એ પતિરંજન મેં નવિ ચિત્ત ધયું રે, રંજન ધાતુ મિલાપ. ઋં ૪. કોઈ કહે લીલા રે અલખ લખતણી રે, લખ પૂરે મન આશ; દોષ રહિતને લીલા નવિ ઘટે રે, લીલા દોષ વિલાસ. ઋં ૫. ચિત્ત પ્રસન્ને રે પૂજન ફલ કહ્યું રે, પૂજા અખંડિત એહ; કપટ રહિત થઈ આતમ અરપણા રે, આનંદધન પદ રેહ. ઋં ૬.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન સ્તવન

પંથહો નિહાળું રે બીજા જિન તણે રે, અજિત અજિત શુભ ધામ; જે તે જિત્યા રે તેણે હું જિતીયો રે પુરુષ કિર્યું મુજ નામ. ૧. ચરમનયણ કરી મારગ ભેવતાં રે, ભૂંચો સયલ સંસાર; જેણે નયણે કરી મારગ ભેધએ રે, નયણ તે દિવ્ય વિચાર. ૨. પુરુષ પરંપર અનુભવ ભેવતાં રે, અધોઅધ પુલાય; વસ્તુ વિચારે રે ભે આગમે કરી રે, અરણ્ય ધરણ્ય નહીં ઠાય. ૩. તર્કવિચારે રે વાદ પરંપરા રે, પાર ન પહોંચે રે કોય; અભિમત વસ્તુ વસ્તુગતે કહે રે, તે વિરલા જગ ભોય. ૪. વસ્તુ વિચારે રે દિવ્ય નયન તણે રે, વિરહ પડ્યો નરધાર; તરતમ ભેગે રે તરતમ વાસના રે, વાસિત બોધ આધાર. ૫. કાલલખિય લહી પંથ નિહાલણું રે, એ આશા આવલંબ; એ જન ભવે રે જિનજી બાણે રે, આનંદધન મત અંખ. ૬.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન સ્તવન

સંભવદેવ તે ધુર સેવો રે, લહિ પ્રભુ સેવન ભેહ; સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકા રે, અભય અદ્રેષ અખેહ. સંં ૧. સય ચંચલતા હો જે પરિણામની રે, દ્રેષ અરોચક ભાવ; ખેહ પ્રવૃત્તિ હો કરતાં થાકિયે રે, દોષ અગ્રોધ લખાવ. સંં ૨. ચરમાવર્ત હો ચરમ કારણ તથા રે, ભવપરિણતિ પરિપાક; દોષ ટલે વલી દૃષ્ટિ ખુલે ભલી રે, પ્રાપ્તિ પ્રવચન વાક. સંં ૩. પરિચય પાતિક ઘાતિક સાધુશું રે, અકુશલ અપચય ચેત; અંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરી રે, પરિશીલન નય હેત. સંં ૪. કારણ ભેગે હો કારજ નિપજે રે, એમાં કોઈ ન વાદ; પણ કારણ વિણ કારજ સાધિયે રે, એ નિજ મત ઉનમાદ. સંં ૫. મુગ્ધ મુગ્ધ કરી સેવન આદરે રે, સેવન અગમ અનૂપ; દેખે કહાચિત સેવક યાચના રે, આનંદધન રસ રૂપ. સંં ૭.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન

અભિનંદન જિન દરિસણ તરસિયે, દરિસણ હુલંભ દેવ; મત મત ભેદે રે ભે નંધ પૂછીએ, સહુ થાપે અહુમેવ. અં ૧. સામાન્યે કરી દરિસણ દોહિલું, નિષ્કંથ સકલ ત્રિશેષ; મદમેં ઘેરો રે અંધો કેમ કરે, રવિ શશિરૂપ વિલેખ. અં ૨. હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી ભેધએ, અતિ દુર્ગમ નયવાદ; આગમવાદે હો શુરુગમ કો નહીં, એ સખલો ત્રિખવાદ. અં ૩. ઘાતી દુર્ગર આદા અતિ ઘણા, તુંજ દરિસણ જગનાથ; ખીડાઈ કરી મારગ સચરું, સેંગૂં કોઈ ન સાથ. અં ૪. દરિસણ દરિસણ રટતો ભે દેદે, તો રણ દેહ સમાન; જેહને પીપાસા હો અમૃત પાનની, કિમ ભાંજે વિષખન.

માન રે. પ્રભુ ૪. ધેનુધણુ રૂપે રે જીવના, અચલ છે આઠ પ્રદેશ રે; તેહ પરે સર્વ નિર્મલ કરે, પર્વ અઠાઈ ઉપદેશ રે. પ્રભુ ૫.

ઢાલ સાતમી:-સોહમ કહે જ'ણુ પ્રત્યે, જ્ઞાનાદિ ધર્મ અનંત રે; વીનિત અર્થ પ્રકાશ્યો વીરજી, તેમ મેં રચિયો સિદ્ધાંત રે. પ્રભુ આગમ ભલો વિશ્વમાં ૧. ષઠ લાખ ત્રણસો તેત્રીસ, જોગુણસાઠ હજાર રે; પીસ્તાલીસ આગમતણી, સંખ્યા જગ આધાર રે. પ્રભુ ૨. આયમ્યે જિન કેવલ રવિ, સૂત્ર દીપકથી બચવહાર રે; ઉભય પ્રકાશક સૂત્રનો, સંપ્રતિ બહુ ઉપગાર રે. પ્રભુ ૩. પુણ્યક્ષેત્રમાં સિદ્ધિગિરિ, મંત્રમાંહિ નવકાર રે; છે શુકલ ધ્યાન છે ધ્યાનમાં, કલ્પસૂત્ર તેમ સાર રે; પ્રભુ ૪. વીર વણુન છે જોહમાં, શ્રી પર્વ તપ તપુ સેવ રે; છઠ તપે કલ્પસૂત્ર મુણે મુઠા, ઉચિત વિધિ તતખેવે રે. પ્રભુ ૫.

ઢાલ સાતમી:-નેવું સહસ્ર સ પતિ નૃપે રે, ઉધર્મા જૈન પ્રાસાદ રે; છત્રીસ સહસ્ર નવા કર્યાં રે. નિજ આશુ દીનવાદન મનમે મોટે રે; પૂલે પૂલે રે મહોદય પર્વ મહોત્સવ મોટે રે. ૧. અસંખ્ય ભરતના પાટવી રે, અઠાઈ ધર્મના કામિ રે; સિદ્ધિગિરિએ શિવ પુરી વર્ચા રે, અઢરામર શુભ કામ. મનમે ૨. મુગ પ્રધાન પુરવ ધણી રે, વધર સ્વામી શુભધાર રે; નિજ પિતુ મિત્ર પાસે જઈ રે, ચામ્યાં ફૂલ તૈયાર રે. મનમે ૩. આબ્યા ગિરિ હિમવંત રે, શ્રી દેવી હાથે લીયા રે; મહા કમલ શુભવંત રે. મનમે ૪. પછી જિનરાગીને સોંપીયાં રે, મુલિક્ષનગરી મજાર રે; મુગત મત ઉછેદિતે રે, શાસન શોભા અપાર રે. મનમે ૫.

ઢાલ નવમી:-પ્રાતિહાય અઠ પાત્રીયેરે, સિદ્ધ પ્રભુના શુભ આઠ, હૃષં ધરી સેવીયે જો; જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રનાં જો, આઠ આચારના પાઠ, હૃં સેવો સેવો પર્વ મહંત. હૃષં ૧. પવયજી માતા સિદ્ધિનું જો, ભુદિ શુણા અઠદંદ; હૃષં ગણી સંપદજો, અઠ સંપદાજો, આઠમી ગતિ દીજો પુષ્ટ. હૃષં ૨. આઠ કર્મ અઠ દોષને જો, અઠમહ પરમાહ; હૃષં પરિહરિ આઠ આઠ કારણુ ભણજો, આઠ પ્રભાવક વાદ. હૃષં ૩. ગૂર્જર દીલ્લી દેશમાં જો, અકબરશાહ મુલતાન; હૃષં હીરજી શુરુના વયજીથી જો, અમારી પડક વળવ. હૃષં ૪. સેનસુરિ તપગમ્મ મણિ જો, તિલક આણુંદ મુણુંદ; હૃષં રાજ્યમાન રિદ્ધિ લહે જો, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી સૂરીંદ. હૃષં ૫. સેવો સેવો પર્વ મહંત, હૃષં પૂલે જિનપદ અરવિંદ; હૃષં પુણ્ય પર્વ મુખકંદ, હૃષં પ્રગટે પરમાનંદ, હૃષં કહે જોમ લક્ષ્મી સૂરીંદ. હૃષં ૬.

કૃષ્ણશ:-જોમ પાશ્વપ્રભુનો પસાય પાત્રી, નામ અઠાઈના શુભ કલા; ભવિ જીવ સાધો નિત્ય આરાધો, આત્મ ધર્મે ઉમદ્યાં. ૧. સંવત જિન અતિશય વસુ સ્ત્રી (૧૮૩૪) ચેત્ર પુનમે ધ્યાધયા; સૌભાગ્યસૂરિ શિષ્ય લક્ષ્મીસૂરિ, બહુમે સંભ-મંગલ પાધયા. ૨.

૫૯ પરમયોગી શ્રી આનંદધનજી વિરચિત સ્તવન ચોવીશી

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન સ્તવન

ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહુશ રે, જોર ન આહું રે કંત; રીઝ્યો સાહેબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાદ અનંત ઋ ૧. પ્રીત સગાઈ રે જગમાં સહુ કરે રે, પ્રીત સગાઈ ન કોય; પ્રીત સગાઈ રે નિરૂપાધિક કહી રે, સોપાધિક ધન ખોય. ઋ ૨.

ગમ્ય વિચાર; લલના જેહુ જાણે તેહને કરે, આનંદધન અવતાર લલના. શ્રીં ૮.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

દેખણુ દે રે, સખિં મુને દેખણુ દે, ચંદ્રપ્રભ મુખ ચંદ, સખિં ઉપશમ રસને કંદ; સખિં સેવે સુરનર ઇંદ્ર, સખિં ગત કલિમય કુંખ કંદ. સખિં ૧. સુહુમ નિગોદે ન દેખિયો, સખિં ખાદર અતિહિ વિશેષ; સખિં પુકવી આઉ ન લેખિયો, સખિં તેઉ વાઉ ન લેશ. સખિં ૨. વનરપતિ અતિ ઘણુ હિહા સખિં હીઠે નહીં હીદાર; સખિં ખિતિ ચઉરિંદી જલલિહા, સખિં ગત સાંજ પણુ ધાર. સખિં ૩. સુર તિરિ નિરય નિવાસમાં સખિં મનુજ અનારજ સાથ, સખિં અપજ્જતા પ્રતિભાસમાં, સખિં ચતુર ન ચઢિયો હાથ. સખિં ૪. ઇંદ્ર અનેક થલ જાણિયે, સખિં હરિસણુ વિણુ જિન દેવ; સખિં આગમથી મતિ આણિયે, સખિં કીજે નિમંદ સેવ. સખિં ૫. નિમંદ સાધુ લગતિ લહી, સખિં યોગ અવંચક હોય; સખિં કિરિયા અવંચક તિમ સહી, સખિં ફલ અવંચક જોય સખિં ૬. પ્રેરક અવસર જિનવર, સખિં મોહનીય ક્ષય જાય; સખિં કામિતપૂરણુ સુરતર, સખિં આનંદધન પ્રભુ પાય. સખિં ૭.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન.

સુવિધિ જિણેસર પાય નમીને, શુભ કરણી એમ કીજે રે; અતિ ઘણો ઉલટ અંગ ધરીને, પ્રહુ જીહી પૂજી રે. સું ૧. દ્રવ્યભાવ શુચિભાવ ધરીને, હરખે દેહરે જઇએ રે; દહુ તિજ પણુ અહિગમ સાચવતાં, એકમના ધાર થઇએ રે. સું ૨. કુસુમ અક્ષત વર વાસ મુગંધી, ધૂપ દીપ મન સાખી રે. અંગપૂજા પણુ લેહ સુણી ઇંદ્ર, શુક મુખ આગમ લાખી રે. સું ૩. એહનું ફલ હોય લેહ સુણીજે, અનંતર ને પરંપર રે; આણાપાણુ ચિત્તપ્રસન્ની, મુગતિ મુગતિ સુરમંદિર રે. સું ૪. ફલ અક્ષત વરે ધૂપ પહવો, ગંધ નૈવેદ્ય ફલ જલ ભરી રે; અંગ અંગપૂજા મળી અહવિધ, ભાવે ભવિક શુભગતિ વરી રે. સું ૫. સત્તર લેહ એકવીસ પ્રકારે, અઠોત્તર શત લેહે રે; ભાવપૂજા બહુવિધ નિરધારી, હોહુગ દુગંતિ છેદે રે. સું ૬. તુરિય લેહ પડિવત્તી પૂજા, ઉપશમ ખીણુ સંગોગી રે; ચઉહા પૂજા ઇંદ્ર ઉત્તરાધ્યયણે, લાખીકેવલભોગી રે. સું ૭. ઇંદ્ર પૂજા બહુ લેહ સુણી ને, સુખદાયક શુભ કરણી રે; ભવિક જીવ કરસો તે લહેજે, આનંદધન પદધરણી રે. સું ૮.

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી, વિવિધ ભંગી મન મોહે રે; કરુણા કોમલતા તીક્ષણતા, ઉદાસીનતા સોહે રે. શીં ૧. સર્વ જંતુ હિતકરણી કરુણા, કમં વિદારણુ તીક્ષણ રે; હાન દાન રહિત પરિણામી, ઉદાસીનતા વીક્ષણુ રે. શીં ૨. પરદુઃખ છેદન ઇચ્છા કરુણા, તીક્ષણુ પરદુઃખ રીઝે રે; ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણુ, એક ક્ષમે કેમ સીઝે રે. શીં ૩. અભયદાન તેમ લક્ષણુ કરુણા, તીક્ષણતા ગુણુ ભાવે રે; પ્રેરણુ વિણુ કૃત ઉદાસીનતા, ઇંદ્ર વિશેષ મતિ નાવે રે. શીં ૪. શક્તિ વ્યક્તિ ત્રિભુવન પ્રભુતા, નિગંથતા સંયોગે રે; યોગી ભોગી વક્તા મૌની, અનુપયોગી ઉપયોગે રે. શીં ૫. ઇત્યાદિ બહુભંગ ત્રિભંગી,

અં ૫. તરસ ન આવે હો મરણુ છવન તણો, સીએ ને દરિસણુ કાજ; દરિસણુ
હુલેલ સુલલ કૃપા થકી, આનંદધન મહારાજ. અં ૬.

૫ શ્રી સુમતિ જિનનું સ્તવન

સુમતિ ચરણકજ આતમ અરપણા, દરપણુ જિમ અવિકાર; સુઆની, મતિ તર-
પણુ બહુ સમ્મત બલિયે, પરિસરપણુ સુવિચાર. સુઆની. ૧. ત્રિવિધ સકલ તનુ ધર
ગત આતમા, બહિરાતમ ધુરી લેક; સુઆની, ખીએ અંતર આતમ તીસરો, પરમાતમ
અવિચ્છેદ. સુઆની. ૨. આતમબુદ્ધે કાયાદિકે ગદ્યા, બહિરાતમ અધરૂપ; સુઆની, કાયાદિકેનો
હો આખી ધર રહ્યો, અંતર આતમ રૂપ સુઆની. ૩. જ્ઞાનાનંદે હો પૂરણુ પાવનો, વર્તિત
સકલ ઉપાધિ; સુઆની, અર્તીદ્રિય ગુણમણુમણિ આગરુ, એમ પરમાતમ સાધ.
સુઆની. ૪. બહિરાતમ તણુ અંતર આતમા, રૂપ થઈ ચિર ભાવ; સુઆની, પરમાતમનું
હો આતમ ભાવનું, આતમ અર્પણુ દાવ. સુઆની. ૫. આતમ અર્પણુ વસ્તુ વિચારતાં, ભરમ
ટળે મતિ દોષ; સુઆની, પરમ પદારથ સંપત્તિ સંપન્ને, આનંદધન રસ પોષ. સુઆની. ૬.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન સ્તવન

પદ્મપ્રભ જિન તુજ સુજ આંતરુ રે, કિમ ભાંજે ભગવંત; કર્મોવપાકે કારણુ ભેદને
રે, કોઈ કહે મતિમંત. પદ્મ ૧. પચઈ, કિંઈ, અણુભાગ, પ્રદેશથી રે, મૂલ ઉત્તર બિહુ
લેક; ધાતી, અધાતી હો બંધોદય ઉદીરણુ રે, સત્તા કર્મ વિચ્છેદ. પદ્મ ૨. કનકોપલ-
વત્ પચઈ પુરુષ તણી રે, ભેડી અનાદિ સ્વભાવ; અન્ય સંભોગી જિહાં લગે આતમા
રે, સંસારી કહેવાય. પદ્મ ૩. કારણુ ભોગે હો બાંધે બંધને રે, કારણુ મુગતિ મૂકાય;
આશ્રવ સંવર નામ અનુક્રમે રે, હેય ઉપાદેય મુણાય. પદ્મ ૪. યુજનકરણે હો અંતર
તુજ પડ્યો રે, ગુણ કરણે કરી ભંગ; અંથ મુક્તિ કરી પંકિતજન કલ્યો રે, અંતર
ભંગ સુઅંગ. પદ્મ ૫. તુજ મુઝ અંતર અંતર ભાંજશે રે; વાજશે મંગલ તૂર; છવ
સરોવર અતિશય વાધશે રે, આનંદધન રસપૂર. પદ્મ ૬.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વ જિન સ્તવન

શ્રી સુપાર્શ્વજિન વંદિયો, સુખસંપત્તિનો હેતુ; લલના. સાંત સુધારસ જલનિધિ,
ભવસાગર મંદિ સેતુ. લલના. થીં ૧. આત મહાભય ટાલતો, સમ્મત જિનવર દેવ;
લલના. સાવધાન મનસા કરી, ધારો જિનપદ સેવ. લલના. શ્રીં ૨. શિવશંકર જગદ્દી-
શ્વર, ચિદાનંદ ભગવાન; લલના. જિન અરિહા તીથંકર, જ્યોતિસરૂપ અસમાન.
લલના. શ્રીં ૩. અલખ નિરંજન વચ્છલુ, સકલ જંતુ વિસરામ; લલના; અભયદાન
હાતા સદા, પૂરણુ આતમરામ. લલના. ૪. વીતરાગ મહ કલ્પના, રતિ અરતિ ભય
સોગ; લલના. નિદ્રા તંદ્રા દુરહશા, રહિત અઆધિત યોગ. લલના. શ્રીં ૫. પરમપુરુષ
પરમાતમા, પરમેશ્વર પરધાન; લલના. પરમ પદારથ પરમેષ્ટિ, પરમદેવ પરમાન; લલના.
શ્રીં ૬. વિધિ વિરંચિ વિશંભરુ, હૃપિકેશ જગનાથ; લલના. અધહર અધમોચન
ધણી, મુક્તિ પરમપદ સાથ. લલના. શ્રીં ૭. એમ અનેક અભિધાનરે, અનુભવ

ખાજીગરા, સેવના ધાર પર રહે ન દેવા. ધાર૦ ૧. એક કહે સેવિયે વિવિધ કિરિયા કરી, ફલ અનેકાંત દોચન ન દેખે; ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી ખાપણ, રહવડે ચાર ગતિ માંહે લેખે. ધાર૦ ૨. ગમ્મના લેહ બહુ નયણુ નિહાલતાં; તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાખે; ઉદર-ભરણાદિ નિજ કાજ કરતાં થકાં, મોહ નહિયા કલિકાલ રાખે. ધાર૦ ૩. વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જૂઠો કહ્યો, વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો; વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસાર ફલ, સાંભળી આહરી કાંઈ રાચો. ધાર૦ ૪. દેવ શુરુ ધર્મની શુદ્ધિ કહો કેમ રહે, કેમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન આણો; શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિણુ સર્વ કિરિયા કહી, છાર પર લીંપણુ તેહ બણો. ધાર૦ ૫. પાપ નહીં કોઈ ઉત્સૂત્ર ભાષણુ જિર્યો, ધર્મ નહીં કોઈ જગ સૂત્ર સરિખો; સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક કિરિયા કરે, તેહનું શુદ્ધ ચારિત્ર પરિખો. ધાર૦ ૬. એહ ઉપદેશનો સાર સંક્ષેપથી, જે નરા ચિત્તમાં નિત્ય ધ્યાવે; તે નરા કિંચ બહુ કાલ સુખ અનુભવી, નિયત આનંદધન રાજ પાવે. ધાર૦ ૭.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્તવન

ધર્મજિનેશ્વર ગાઉ રંગશું, ભંગ મ પડ્યો હો પ્રીત જિનેશ્વર. ખીલો મનમંદિર આણું નહીં, એ અમ કુલવટ રીત જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૧. ધરમ ધરમ કરતો જગ સહુ ફિરે, ધરમ ન બણે હો મમં જિનેશ્વર. ધરમ જિનેશ્વર ચરણ શ્રદ્ધા પછી, કોઈ ન ખાંધે હો કમં જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૨. પ્રવચન અંજન જો સદ્ગુરુ કરે, દેખે પરમ નિધાન જિનેશ્વર. હૃદય નયન નિહાલે જગધણી, મહિમા મેરુ સમાન જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૩. દોહત દોહત દોહત દોહિયો, જેતી મનની રે દોહ જિનેશ્વર. પ્રેમ પ્રતીત વિચારો હું કહી. ગુરુગમ લેજો રે જોહ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૪. એક પખી કેમ પ્રીતિ પરવડે, ઉભય મિલ્યા હોવે સંધિ જિનેશ્વર. હું રાગી હું મોહે ફંદિયો, તું નીરાગી નિરખંધ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૫. પરમ નિધાન પ્રગટ સુખ આગલે, જગત ઉલંઘી હો ભય જિનેશ્વર. જ્યોતિ વિના જુઓ જગદીશની, અંધો અંધ પુલાય જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૬. નિર્મલ શુણ્મણિ રોહણુભૂધરા, મુનિજન માનસ હંસ જિનેશ્વર. ધન્ય તે નગરી ધન્ય વેલા ઘડી, માતપિતા કુલ વંશ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૭. મન મધુકર વર કર જોડી કહે, પદ્મજ નિકટ નિવાસ જિનેશ્વર. ધનનામી આનંદધન સાંભલો, એ સેવક અરહાસ જિનેશ્વર. ધર્મ૦ ૮.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન

શાંતિ જિન એક મુજ વિનતિ, સુણો ત્રિભુવનરાય રે; શાંતિ સરૂપ કિમ બાણિયે, કહો મન કિમ પરખાય રે. શાં ૧. ધન્ય તું આતમ જેહને, એહવો પ્રશ્ન અવકાશ રે; ધીરજ મન ધરી સાંભલો, કહું શાંતિ પ્રતિભાસ રે. શાં ૨. ભાવ અવિશુદ્ધ સુવિ-શુદ્ધ જે, કહ્યા જિનવર દેવ રે; તે તેમ અવિતથ સદ્દે, પ્રથમ એ શાંતિપદ સેવ રે. શાં ૩. આગમધર ગુરુ સમકિતી, કિરિયા સંવર સાર રે; સંપ્રદાયી અવંચક સદા, શુચિ અનુભવાધાર રે. શાં ૪. શુદ્ધ આલંબન આહરે, તણ અવર જ'બલ રે; તામસી વૃત્તિ સવિ પરિહરે, ભજે સાત્ત્વકી સાલ રે. શાં ૫. ફલ વિસંવાદ જેહમાં નહીં, શબ્દ તે અથ' સંખ'ધી રે; સકલ નયવાહ આપી રહ્યો, તે શિવસાધન સંધી રે. શાં ૬. વિધે

અમરકાર ચિત્ત હેતી રે; અચરિજકરી ચિત્રવિચિત્રા, આનંદધન પદ હેતી રે. શ્રીં ૧.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિન અંતરજામી, આતમશામી નામી રે; અધ્યાતમ મત પૂરણ પામી, સદૃજ મુગતિ ગતિ ગામી રે. શ્રીં ૧. સચલ સંસારી ઈંદ્રિયશામી, મુનિ ગુણ આતમ-રામી રે, મુખ્યપણે જે આતમશામી, તે કેવળ નિઃકામી રે. શ્રીં ૨. નિર્વસ્વરૂપે જે કિરિયા સાધે, તેહ અધ્યાતમ લહિયે રે; જે કિરિયા કરી ચલગતિ સાધે, તે ન અધ્યા-તમ કહિયે રે. શ્રીં ૩. નામઅધ્યાતમ ઠવણઅધ્યાતમ, દ્રવ્યઅધ્યાતમ છંડો રે; ભાવઅધ્યાતમ નિર્ગુણ સાધે, તે તેહથ રહ મંડો રે. શ્રીં ૪. શબ્દ અધ્યાતમ અરથ મુણોને, નિવિંકલપ આહરણે રે; શબ્દ અધ્યાતમ ભજના બાણી, દાન ગ્રહણ મતિ ધરણે રે. શ્રીં ૫. અધ્યાતમ જે વસ્તુ વિચારી, બીજા બાણ લખાસી રે; વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદધન મતવાસી રે. શ્રીં ૬.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય જિન ત્રિભુવન સ્વામી, ધનનામી પારણામી રે; નિરાકાર સાકાર સચે-તન, કરમ કરમદલ કામી રે. વાસું ૧. નિરાકાર અલેક સંશ્લેષક, લેહગ્રાહક સાકારો રે; દશાં જ્ઞાન હુલેહ ચેતના, વસ્તુગ્રહણ વ્યાપારો રે. વાસું ૨. કર્તા પરિણામી પરિણામો, કર્મ જે જીવે કરિયે રે; એક અનેક રૂપ નયવાદે, નિયતે નય અનુસરિયે રે. વાસું ૩. હુઃખ મુખ રૂપ કરમદલ બાણો, નિશ્ચય એક આનંદો રે; ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે, ચેતન કહે જિનઅંદો રે. વાસું ૪. પરિણામી ચેતન પરિણામો, જ્ઞાન કરમદલ ભાવી રે; જ્ઞાન કરમદલ ચેતન કહિયે, લેણે તેહ મનાવી રે. વાસું ૫. આતમજ્ઞાની શ્રમણ કહાવે, બીજા તે દ્રવ્યલિંગી રે; વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદધન મત સંગી રે. વાસું ૬.

૧૩ શ્રી વિમલ જિન સ્તવન

હુખ દોહગ હુરે ટલ્યાં રે, મુખસંપદ થુ લેટ; ધીંગ ધણી માથે કિયો રે, કુણુ જાંજે નર ખેટ. વિમલ જિન દીકાં લોચણ આજ, મહારાં સિધ્યાં વંછિત કાજ. ૧. અરણ્યકમલ કમલા વસે રે, નિર્મલ ચિર પદ દેખ; સમલ અચિરપદ પરિહરી રે, પંકજ પામર પેખ. વિમલ ૨. મુઝ મન તુજ પદ પંકજે રે, લીનેા ગુણ મકરંદ; રંક ગણે મંદરધરા રે, ઈંદ્ર અંદ નાગિંદ. વિમલ ૩. સાહિબ સમરથ તું ધણી રે, પામ્યો પરમ ઉદાર; મન વિસરામી વાલહો રે, આતમચો આધાર વિમલ ૪. હરિસણ દીકે જિન તણુ રે, સંશય ન રહે વેધ; દિનકર કરકાર પસરંતા રે, અધકાર પ્રતિવેધ. વિમલ ૫. અભિયલરી મૂરતિ રચી રે; ઉપમા ન બટે કાય; શાંત મુધારસ ઝીલતી રે, નિરખત તુમિ ન હોય. વિમલ ૬. એક અરજ સેવક તણી રે, અવધારો જિનહેવ; કૃપાં કરી મુજ લીજો રે આનંદધન પદ સેવ. વિમલ ૬.

૧૪ અનંત જિન સ્તવન

ધાર તરવારની સોહલી સોહલી, ચઉદમા જિન તણી અરણ્ય સેવા; ધારપર નાચતાં રેખે

તંત રે; વ્યવહારે લખ જે રહે, તેહના સેહ અનંત રે. ધરમં ૬. વ્યવહારે લખ હોહિલો, કાંઈ ન આવે હાથ રે; શુદ્ધ નય યાપના સેવતાં, નવિ રહે હુવિધા સાથ રે. ધરમં ૭. એકપણી લખ પ્રીતિની, તુમ સાથે જગનાથ રે, કૃપા કરીને રાખજો, અરણ્ય તમે બ્રહ્મી હાથ રે. ધરમં ૮. ચક્રી ધરમ તીરથતણો, તીરથ ફલ તતસાર રે; તીરથ સેવે તે લહે, આનંદધન નિરધાર રે. ધરમં ૯.

૧૯ શ્રી મહિલ જિન સ્તવન

સેવક કિમ અવગણ્યે હો, મહિ જિન ! એ અખ શોભા સારી; અવર જેહને આહર અતિ હીએ, તેહને મૂલ નિવારી હો. મં ૧. જ્ઞાનસ્વરૂપ અનાદિ તમારું, તે લીધું તુમે તાણી; જુઓ અજ્ઞાન કથા રીસાવી, જાતાં કાણુ ન આણી હો. મં ૨. નિક્કા સુપન ઉજગરતા, તુરિય અવસ્થા આવી; નિક્કા સુપન કથા રીસાણી, જાણી ન નાથ મનાવી હો. મં ૩. સમકિત સાથે સગાઈ કીધી, સ્વપરિવારયું ગાદી, (મથ્યામતિ અપરાધણુ બણી, ઘરથી બાહિર કાઢી હો. મં ૪. હાસ્ય અરતિ રતિ શોક ફુંગા, ભય પામર કરસાલી; નોકણાય શ્રેણી ગજ ચઢતાં, શ્વાન તણી ગતિ ગાલી હો. મં ૫. રાગ દ્રેષ અવિરતિની પરિણુતિ, એ અરણ્યમોહના યોધા; વીતરાગ પરિણુતિ પરિણુમતાં, ઉઠી નાઠા યોધા હો. મં ૬. વેદોહ્ય કામા પરિણુમા, કામ્યકરમ સહુ ત્યાંગી; નિકામી કરુણારસ સાગર, અનંતચતુષ્ક પહ પાગી હો. મં ૭. જ્ઞાન વિધન વારી સહુ જનને, અભયજ્ઞાન પહ ઢાતા; લાભ વિધન જગ વિધન નિવારક, પરમ લાભ રસ માતા હો. મં ૮. વિધ' વિધન પંકિત વીથે' હણી, પૂરણુ ભોગ પહવી યોગી; ભોગ્યોપભોગ હોય વિધન નિવારી, પૂરણુ ભોગ સુભોગી હો. મં ૯. એમ અઠાર દ્રવણુ વર્જિત તનુ, મુનિજન વૃંદે ગાયા; અવિરતિ રૂપક દોષ નિરૂપણુ, નિરૂપણુ મન બાયા હો. મં ૧૦. ઇણુવિધ પરખી મનવિસરામી, જિનવર ગુણુ જે આવે; હીનખંધુની મહેર નજરથી, આનંદધન પહ પાવે હો. મં ૧૧.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રત જિન સ્તવન.

મુનિસુવ્રત જિનરાજ, એક મુજ વિનતિ નિમુણો. મુનિં આતમતત્ત્વ ક્યું બણ્યું જગતશુક, એહ વિચાર મુજ કહિયો; આતમતત્ત્વ બણ્યાવિષ્ણુ નિમંલ, ચિત્ત સમાધિ નવિ લહિયો. મું ૧. કોઈ અખંધ આતમ તત માને, હરિયા કરતો હીસે; ક્રિયાતણું ફલ કહો કુણુ ભોગવે, હંમ પૂછ્યું ચિત્ત રીસે, મું ૨. જહચેતન એ આતમ એક જ, સ્થાવર જંગમ સરિયો; હંખ મુખ સંકર દ્રવણુ આવે, ચિત્ત વિચારી ભે પરિયો. મું ૩. એક કહે નિત્ય જ આતમ તત, આતમ હરિસણુ લીનો; કૃતવિનાશ અકૃતાગમ દ્રવણુ, નવિ હેમે મતિહીણો. મું ૪. સૌગત મંત રાગી કહે વાદી, ક્ષણિક એ આતમ બણે; ખંધ મોક્ષ મુખ હંખ નવિ ઘટે, એહ વિચાર મન આણો. મું ૫. ભૂત ચતુષ્ક વર્જિત આતમ તત, સત્તા અલગી ન ઘટે; અંધ શકટ ભે નજર ન હેમે, તો શું કીજે શકટે. મું ૬. એમ અનેકવાદી મત વિભ્રમ, સંકટ પડિયો ન લહે; ચિત્ત સમાધિ તે માટે પૂર્ણ, તુમ વિષ્ણુ તત કોઈ ન કહે. મું ૭. વલર્ણ જગશુક ઇણુપરે બાખે, પક્ષપાત સખે છંડી; રાગ દ્રેષ મોહ પખ વર્જિત, આતમશું રહ મંડી. મું ૮. આતમ જ્ઞાન

પ્રતિષેધ કરિ આત્મા, પદારથ અવરોધ રે. ગ્રહણ વિધિ મહાજને પરિગ્રહી, ધર્યો આગમે
 યોધિ રે. શાં ૭. દુષ્ટ જન સંગતિ પરિહરી, ભજે સુશુર સંતાન રે; ભોગ સામકંઠ
 ચિત્ત ભાવ જે, ધરે સુગતિ નિદાન રે. શાં ૮. માન અપમાન ચિત્ત સમગણે, સમગણે
 કનક પાપાણુ રે; વંદક નિંદક સમગણે, ધર્યો હોયે તું બાણુ રે. શાં ૯. સર્વ જગજગતને
 સમ ગણે, સમગણે તૃણ મણિ ભાવ રે; મુક્તિ સંસાર બેઠે સમ ગણે, મુણે ભવજલ-
 નિધિ નાવ રે. શાં ૧૦. આપણો આતમભાવ જે, એક ચેતના ધાર રે; અવર સવિ
 સાથ સંયોગથી, એક નિજ પરિકર સાર રે. શાં ૧૧. પ્રભુ મુખથી એમ સાંભલી, કહે
 આતમશંભ રે; તાહરે હરિશયે નિસ્તર્યો, મુગ સીધા સવિ કામ રે. શાં ૧૨. અહો
 અહો હું મુજને કહું, નમો મુજ નમો મુજ રે; અમિત દલ કાન કાતારની, જેહની લેટ
 ચંપ તુજ રે. શાં ૧૩. શાંતિ સરૂપ સંશ્લેષથી, કલો નિજ પરૂ રૂપ રે; આગમમોહ
 વિસ્તર ઘણો, કલો શાંતિ જિનરૂપ રે. શાં ૧૪. શાંતિ સરૂપ એમ ભાવશે, ધરી શુંદ
 પશ્ચિધાન રે; આનંદદ્યન પદ પામશે, તે લહેશે બહુ માન રે. શાં ૧૫.

૧૭. શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન

કુંથુજિન મનડું કેમ હી ન બાળે હો, કુંથુજિન જિમ જિમ જતન કરીને
 સાધુ, તિમ તિમ અલગુ બાળે હો. કુંથુ ૧. રજની વાસર, વસતી ઉજજડ, મયણ
 પાવાલે બધ; સાપ ખાસ ને મુખડું ઘોથું; એહ ઉખાણો ન્યાસ હો. કુંથુ ૨. સુગતિલક્ષ
 અભિલાષી તપિયા, જ્ઞાન ને ધ્યાન અસ્વાસે; વયરીડું કાંઈ એહવું ચિતે, નાજે અવલે
 પાસે હો. કુંથુ ૩. આગમ આગમધરને હાથે, નાવે કિણુવિધ આકું; કિહાં કણે જે
 હટ કરો હટકું તો, બ્યાલતણી પરે વાકું હો. કુંથુ ૪. જે કમ કહું તો કમતું ન દેખું,
 શાહુકાર પણ નાહી; સર્વમોહ ને સહુથી અલગુ, એ અચરિત મનમાંહી હો. કુંથુ ૫.
 જે જે કહું તે કાન ન ધારે, આપમતે રહે કાલો; સુર નર પંકિતજન સમભાવે, સમજે
 ન માહરો સાલો હો. કુંથુ ૬. મેં બાણુ, એ લિંગ નપુંસક, સકલ મરહને ઠેલે;
 ઘીછ વાતે સમરથ છે નર, એહને કાષ ન જેલે હો. કુંથુ ૭. મન સાધુ તેણે સધલું
 સાધ્યું, એહ વાત નહીં જોયી; એમ કહે સાધ્યું તે નવિ માનું, એક હી વાન છે મેં યી
 હો. કુંથુ ૮. મનડું દુરાશય તે વચ આણ્યું, તે આગમથી મતિ આણ્યું; આનંદદ્યન
 પ્રભુ માહરું આણ્યો, તો સાચું કરી બાણું હો. કુંથુ ૯.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન

ધરમ પરમ અરનાથનો, કેમ બાણું ભગવંત રે; સ્વપર સમય સમભવિયે,
 મહિમાવંત મહંત રે, ધરમ ૧. શુદ્ધાતમ અનુભવ સદા, સ્વસમય એહ વિલાસ રે;
 પરબડી છાંહડી જે પડે, તે પરસમય નિવાસ રે. ધરમ ૨. તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રની,
 જ્યોતિ દિનેશ મોહાર રે; દશન જ્ઞાન ચરણ ઘડી, શક્તિ નિજાતમ ધાર રે. ધરમ ૩.
 ભારી પીળો ચીકણો, કનક અનેક તરંગ રે; પર્યાયદષ્ટિ ન હીજિયે, એક જ કનક અલોગ
 રે. ધરમ ૪. હરશન જ્ઞાન ચરણ ઘડી, અલખ સરૂપ અનેક રે; નિવિંકરૂપ રૂપ
 પીજિયે, શુદ્ધ નિરંજન એક રે. ધરમ ૫. પરમારથ પ્રથ જે કહે; તે રંજે એક

હેત. મનં ૧૦. રાગી શુ' રાગી સહુ રે, વૈરાગી શુ' રથે રાગ ? રાગ વિના કિમ કામવો રે, સુગતિ સુંકરી માગ. મનં ૧૧. એક શુદ્ધ ઘટતું નથી રે, સઘળો બાણે લોગ; અનેકો તિક' લોગવો રે, પ્રહાચારી ગત રોગ. મનં ૧૨. જિણ બેગી તુમને બેઉં રે, તિણ બેગી જીવો રાજ; એક વાર મુજને જીવો રે, તો સીજે મુજ કાજ. મનં ૧૩. મોહ દશા ધરી ભાવના રે, ચિત્ત લહે તત્ત્વ વિચાર; વીતરાગતા આહરી રે, પ્રાણનાથ નિરધાર. મનં ૧૪. સેવક પણ તે આહરે રે, તો રહે સેવક માંમ; આશય સાથે આલીએ રે, એહી જ રૂડ' કામ. મનં ૧૫. ત્રિવિધ યોગ કરી આહર્યો રે, નેમિનાથ ભરથાર; ધારણ પોપણ તારણો રે, નવરસ સુગતા હાર. મનં ૧૬. કારણ રૂપી પ્રભુ ભજ્યો રે, ગર્યો ન કાજ અકાજ; કૃપા કરીમુજ હીછો રે, આનંદધન પદ રાજ. મનં ૧૭.

૨૩. શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

ધ્રુવ પદ રામી હો સ્વામી માહરા, નિકામી શુણ રાય; સુગ્યાની. નિજ શુણ મમી હો પામી તું ધણી. ધ્રુવ આરામી હો થાય. સું ધ્રુવં ૧. સર્વ આપી કહો સર્વ બાણ-ગપણે, પર. પરિણુમન સ્વરૂપ; સું પરરૂપે કરી તત્ત્વપણું નહીં, સ્વસત્તા ચિદરૂપ. સું ધ્રુવં ૨. જ્ઞેય અનેકે હો જ્ઞાન અનેકતા, જલ ભાજન રવિ જેમ; સું દ્રવ્ય એકરૂપણે શુણ એકતા, નિજપદ રમતા હો જેમ. સું ધ્રુવં ૩. પર ક્ષેત્રે ગત જ્ઞેયને બાણવે, પરક્ષેત્રે થયું જ્ઞાન; સું આસ્તપણું નિજક્ષેત્રે તુમે કહો, નિમંલતા શુણમાન. સું ધ્રુવં ૪. જ્ઞેય વિનાશે હોય જ્ઞાન વિનિશ્ચય, કાલ પ્રમાણે રે થાય; સું સ્વકાલે કહી સ્વસત્તા સદા, તે પર રીતે ન જાય. સું ધ્રુવં ૫. પરભાવે કરી પરતા પામતા, સ્વસત્તા ચિર-હાણ; સું આત્મચતુષ્કમથી પરમાં નહીં, તો કિમ સહુનો રે બાણ. સું ધ્રુવં ૬. અશુભ લધુ નિજ શુણને દેખતાં, દ્રવ્ય સકલ દેખત; સું સાધારણ શુણની સાધમ્યતા, દર્પણ જલ દર્પાત. સું ધ્રુવં ૭. શ્રી પારસજિન પારસ રસ સમો, પણ ધંકાં પારસ નાહિ; સું પૂરણ રસીઓ હો નિજશુણ પરસમાં, આનંદધન મુજ માહિ. સું ધ્રુવં ૮.

૨૪. શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

વીરજિનેશ્વર ચરણે લાશુ', વીરપણું તે માશુ' રે; મિથ્યા મોહ તિમિર ભય ભાગ્યું, જિત નગારૂં વાગ્યું રે. વીરં ૧. છઉમઝ્ય વીર્ય લેશ્યા સંગે, અભિસંધિ જ મતિ અંગે રે; સૂક્ષ્મ થલ ક્રિયાને સંગે, યોગી થયો ઉમંગે રે. વીરં ૨. અસંખ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંગે, યોગ અસંગિત કંગે રે; પુકુંલ ગણ તેણે લેયું વિશેષે, યથાશક્તિ માત લેજે રે. વીરં ૩. ઉત્કૃષ્ટે વીર્યને વેસે, યોગ ક્રિયા નવી પેસે રે; યોગતણી ધ્રુવતાને લેસે, આતમશક્તિ ન ખેસે રે. વીરં ૪. કામ વીર્યવશે જેમ લોગી, તેમ આતમ થયો લોગી રે; સૂરપણે આતમ ઉપયોગી, થાય તેહ અયોગી રે. વીરં ૫. વીરપણું તે આતમકાણે, બાણ્યું તુમચી વાણે રે; ધ્યાન વિનાણે શક્તિ પ્રમાણે, નિજ ધ્રુવ પદ પહિયાણે રે. વીરં ૬. અલંબન સાધન જે ત્યાગે, પર પરિણુતિને ભાગે રે; અક્ષય દર્શન જ્ઞાનને વૈરાગે, આનંદધન પ્રભુ ભાગે રે. વીરં ૭.

શ્રી આનંદધન સ્તવનાવલિ સંપૂર્ણ.

કરે ને કાઢ, એ ફિર ધણમે નાવે; વાગબાલ બીજું સહુ બણે, એક તરવ ચિત્ત ચાવે.
સુ. ૬. જેણે વિવેક ધરિ એ પખ ગ્રહિયો, તે તતજ્ઞાની કહિયે; શ્રીમુનિમુર્તવ કૃપ
કરે તો, આનંદધન પદ લહિયે. સુ. ૧૦.

૨૧. શ્રી નમિનાથ જિન સ્તવન.

૫૬ હરિસણુ જિનઅંગ બણીને, ન્યાય પદંગ એ સાધે રે; નમિ જિનવરના ચરણ
ઉપાસક, ૫૬ હરિસણુ આરાધે રે. ૫૬૦ ૧. જિન સુરપાદપાય વખાણો, સાંખ્ય યોગ દોય
લેહે રે; આતમ સત્તા વિવરણુ કરતાં, લહો દુગ અંગ અદેખે રે. ૫૬૦ ૨. લેહ અલેહ
મુગત મીમાંસક, જિનવર દોય કર ભારી રે; લોકલોક અવલંબન બળિયે, શુકગમથી
અવધારી રે. ૫૬૦ ૩. લોકાયતિક દૂખ જિનવરની, અંશ વિચાર એ કીજે રે; તરવ-
વિચાર સુધારસ ધાર, શુકગમ વિષુ કેમ પીજે રે. ૫૬૦ ૪. જૈન જિનેશ્વર વર ઉત્તમ
અંગ, અંતરંગ બહિરંગે રે; અક્ષર ન્યાસ ધરા આરાધક, આરાધે ધરી સંગે રે. ૫૬૦ ૫.
જિનવરમાં સધળાં હરશન છે, હંશને જિનવર ભજના રે; સાગરમાં સધળી તટિની સહી,
તટિનીમાં સાગર ભજના રે. ૫૬૦ ૬. જિનસ્વરૂપ થઈ જિન આરાધે, તે સહી જિનવર
હોવે રે; ભૂંગી ઇલિકાને ચટકાવે, તે ભૂંગી જગ ભોવે રે. ૫૬૦ ૭. ચૃષ્ટિ-ભાખ્ય સૂત્ર
નિમુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર અનુભવ રે; સમયપુરુષના અંગ કહ્યાં એ, જે છેદે તે દુઃખ રે.
૫૬૦ ૮. સુદ્રા બીજ ધારણા અક્ષર, ન્યાસ અરથ વિનિયોગે રે; જે ધ્યાવે તે નવિ વચિજે,
ક્રિયા અવચક લોગે રે. ૫૬૦ ૯. શ્રુત અનુસાર વિચારી બોલુ, મુગુર તથાવિધ ન
મિલે રે; કિરિયા કરી નવિ સાધી શકીએ, એ વિખવાદ ચિત્ત સધળે રે. ૫૬૦ ૧૦.
તે માટે જીભા કરભોડી, જિનવર આગલ કહિયે રે; સમય અરણ્ય સેવા શુંક
દેખે, જેમ આનંદધન લહિયે રે. ૫૬૦ ૧૧.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન

અષ્ટ ભવાંતર વાલહી રે, તું મુજ આતમરામ; મુગતિ કીશું આપણે રે, સગ-
પણુ કોઈ ન કામ. મનરાવાલા તું મુજ આતમરામ. ૧. ઘર આવો હો વાલમ ઘર
આવો, મારી આશાના વિસરામ; રથ ફેરો હો સાજન રથ ફેરો, સાજન મારા મનરા
મનોરથ સાથ. મન. ૨. નારી પખો શો નેહલો રે, સાચ કહે જગનાથ; ઇશ્વર અરધંગે
ધરી રે, તું મુજ બાલે ન હાથ. મન. ૩. પશુજનની કરુણા કરી રે, આણી હૃદય
વિચાર; માણસની કરુણા નહીં રે, એ કુણુ ઘર આચાર. મન. ૪. પ્રેમ કેલપંતર
છેલિયો રે, ધરિયો ભોગ ધત્તર; અતુરાધરો કુણુ કહો રે, શુક મિલિયો જગસૂર. મન. ૫.
મારું તો જોમાં કહીં નહીં રે, આપ વિચારો સજ; રાજસભામાં એસતાં રે, કિસહી બંધરી
લાજ. મન. ૬. પ્રેમ કેરે જગજન સહુ રે, નિર્વાહિ તે ઝોર; ગ્રીત કરીને છોડી દે રે,
તેહ શું ન ચાલે ભેર. મન. ૭. જો મનમાં એહવું હવું રે, નિસપતિ કરત ન બણુ;
નિસપતિ કરીને છાંડતાં રે, માણસ હુવે તુકથાન. મન. ૮. હેતા દાન સંવત્સરી રે,
સહુ લહે વંછિત પોષ; સેવક વંછિત નવિ લહે રે, તે સેવકનો દોષ. મન. ૯. સખી
કહે એ સામળો રે, હું કહું લક્ષણ સેત; ઇણું લક્ષણ સાચી સખી રે, આપ વિચારો

જૂઝ્યાં મિલ્યાં ઘૂતપૂર, તરસ્યાં હો પ્રભુ તરસ્યાં દિવ્યઉદક મિળ્યાં; થાક્યાં હો પ્રભુ થાક્યાં મિલ્યાં સુખપાલ, ચાહતાં હો પ્રભુ ચાહતાં સત્સંગન હેને હળ્યાં. ૪. દીવો હો પ્રભુ દીવો નિશા વન ગેહ, સાથી હો પ્રભુ સાથી થલે જળ નૌ મિલીલ; કાલયુગે હો પ્રભુ કલિયુગે હલ્લેહો સુજ, હરિશય્ હો પ્રભુ હરિશય્ લહ્યું આશા ફળીલ. ૫ વાચક હો પ્રભુ વાચક જથ તુમ દાસ, વિનવે હો પ્રભુ વિનવે અભિનંદન સુણોલ; કઇયે હો પ્રભુ કઇયે મ દેસ્યોછેહ, દેને હો પ્રભુ દેને સુખ હરિશય્ તણોલ. ૬.

૫ શ્રી સુમતિનાથ જિન-સ્તવન

સુમતિનાથ ગુણશ્યુ મિલીલ, વાધે સુજ મન પ્રીતિ; તેલખિંદુ જિમ વિસ્તરેલ, જળ માંહિ લલી રીતિ, સોભાગી જિનશ્યુ, લાગ્યો અવિહર રંગ. ૧. સત્સંગનશ્યુ જે પ્રીતડીલ, છાની તે ન રખાય; પરિમલ કસ્તૂરી તણોલ, મહી માંહિ મહકાય. સોં ૨. અશુ-લીયે નવિ મેરૂ કંકાથે, છાખડીયે રાવ તેજ; અંજલિમાં જિમ ગંગ ન માગ્યે, સુજ મન તિમ પ્રભુ હેજ. સોં ૩. હુગ્યો છિયે નહિ અંધર અરુણ જિમ, ખાતાં પાન સુરંગ; પીવત ભરભર પ્રભુ ગુણ પ્યાલા, તિમ સુજ પ્રેમ અભંગ. સોં ૪. લંકી ઇંદુ પરાળશ્યુલ, ન રહે લહી વિસ્તાર; વાચક જથ કહે પ્રભુ તણોલ, તિમ સુજ પ્રેમ પ્રકાર. સોં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન-સ્તવન

પદ્મપ્રભ જિન જથ અલંગા રહ્યા, જિહાંથી નાવે લેખોલ; કાગળ ને મસી જિહાં નવિ સંપળે, ન થલે વાટ વિશેષોલ, સુગુણ સનેહા રે કહિય ન વિસરે. ૧. ઇંદાંથી 'તિહાં જથ કંઈ આવે નહિ, જેહ કહે સદેશોલ; જેહનું મિલવું રે દોહિલું તેહથ, નેહ તે આપ કિલેશોલ. સું ૨. વીતરાગશ્યુ રે રાગ એક પખો, કીજે કવણ પ્રકારોલ; ઘોઠો ઘોઠે રે સાહિબ વાજમાં, મન નાણે અસવારોલ. સું ૩. સાચી ભક્તિ રે ભાવના રસ કહી, રસ હોયે તિહાં દોષ રીજોલ; હોમ હોડે રે બહું રસરીજથી, મનના મનોરથ સીજોલ. સું ૪. પંથુ ગુણવંતા રે ગોઠે ગાળ્યો, મોટાતે વિશ્રાંતલ; વાચક જથ કહે એહજ આસરે, સુખ લેહું કામોક્ષમલ. સું ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

શ્રી સુપાર્શ્વ જિનરાજ, તું ત્રિભુવન શિરતાજ; આજ હો છાને રે, કકુરાઈ પ્રભુ તુજ પદ તણીલ. ૧. દિવ્યધ્વનિ સુરકૂલ, ચામર છત્ર અમૂલ; આજ હો રાજે રે, ભામ-હલ આજે ફંદુલિલ. ૨. અતિશય સહજના ચ્યાર, કમ અખ્યાથી ઇચ્યાર; આજ હો કીધા રે, ઝોંગણીસ સુરંગણી માંસુરેલ. ૩. વાણી ગુણ પાંત્રીશ, પ્રાતિહારજ જગડીશ; આજ હો રાજે રે, દિવાંજે છાને આહુલ. ૪. સિંહાસન અશોક, જોડા 'માંહે લોક; આજ હો સ્વામી રે, શિવગામી વાચક જથ ગુણેલ. ૫.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન

ચંદ્રપ્રભ જિન સાહિબા રે, તુમે છો ચંતુરસુખી; મનના માન્યા, સેવા મંથે કાસની રે, દેસ્યો રેળ નિરંવાણ મં આવો આવો રે ચંતુર સુખલોગી, કીજે વાંત

૬૦ ન્યાયવિશારદ ન્યાયાચાર્ય મહામહોપાધ્યાય-શ્રીમદ્ યશોવિજયજી,
ગણિવર વિરચિત-સ્તવન. ચૌવીશી-પહેલી

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન-સ્તવન

જગજીવન જગવા'લેહો, મરુદેવીનો નંદ લાલ રે; મુખ દીઠે મુખ ઉપલે, દરિ-
શય અતિહી આણુંદ. લાં. જાં. ૧. આંખડી અંબુજ પાંખડી, અદમી શશિ સમ લાલ;
લાં વહન તે શારદ ચંદ્રો, વાણી અતિહી રસાળ. લાં જાં. ૨. લક્ષણ અંગે વિરાજતાં,
અદ્વિત્ય સહસ ઉદાર; લાં રેખા કર અરણ્યદિકે, અભ્યંતર નહિ પાર. લાં જાં. ૩.
ઇંદ્ર-અંદ્ર રેવિ ગિરિ તણા, શુણુ લેહ વડીયું અંગ; લાં લામ્ય કિહાં થકી આવીયું, અચરિત
એહુ ઉત્તંગ. લાં જાં. ૪. શુણુ સઘળા અંગીકયાં, દૂર કર્યા સંવિ દોષ; લાં વાચક
જશવિજયે શુણુયો, દેભે મુખનો પોષ. લાં જાં. ૫.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન-સ્તવન

અજિતવિષ્ણુદશ્યુ પ્રીતડી, મુજ ન ગમે હો ળીજનો સંગ કે; માલતી ફૂલે મોહીયો,
કિમ જોસે હો બાવળ તરુ ભૂંગ કે. અં. ૧. ગંગાજળમાં જે રમ્યા, કિમ છિલ્લર હો
રતિ પામે મરાળ કે; સરોવર જલધર જલ વિના, નવિ આહે હો જગ આતકભાળ કે. અં.
૨. કેકિલ કલકલિત કરે, પામી મંજરી હો પંજરી સહકાર કે; આછાં તરુઅર નાંવ
ગમે, ગિરુઆશું હો હોયે શુણુનો ખ્યાર કે. અં. ૩. કમલિની હિનકર કર બહે, વલી કુમુ-
દિની હો ખરે ચંદ્રશું પ્રીત કે; ગૌરી ગિરીશ ગિરિધર વિના, નવિ આહે હો કમળા
નિજ ચિત્ત કે. અં. ૪. તિમ પ્રભુશયું મુજ મન રમ્યું, ળીજશું હો નવિ આવે હાથ કે;
શ્રીનયવિજય મુગુરુલ્લો, વાચક જશ હો નિત નિત શુણુ ગાય કે. અં. ૫.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન-સ્તવન

સંભવ જિનવર વિનતિ, અવધારો શુણુજાતા રે, ખામી નહિ મુજ ખિજમતે, કાંઈય
હોયો ફળદાતા રે. સં. ૧. કરભેડી ઉલો રહું, રાત દિવસ તુમ ક્યાને રે; જો મનમાં આણો
નહિ, તો શું કહિયે છાને રે. સં. ૨. ખોટ ખળને કો નહિ, હીજે વંછિત કાને રે; કુણુ
નજર પ્રભુજી તણી, વાધે સેવક વાનો રે. સં. ૩. કાળલગ્નિ મુજ મતિ ગણો, લાવલગ્નિ
તુમ હોયે રે; લઠયહતું પણુ ગજ બચ્ચું, ગાળે ગજવર સાથે રે. સં. ૪. દેખો તો તુમહી
ભલુ, ળીજ તો નવિ ચાચું રે; વાચક જશ કહે સાંધયું, ફળશે જો મુજ સાચું રે. સં. ૫.

૪ શ્રી અમિનંદન જિન-સ્તવન

હીડી હો પ્રભુ હીડી જગગુરુ તુજ, મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ મોહન વેલડીલ; ચીડી
હો પ્રભુ મીડી તાહરી વાણી, લાગે હો પ્રભુ લાગે જેચી ચેલડીલ. ૧. ભણું હો પ્રભુ
ભણું જન્મ ક્યક્ય, જો હું હો પ્રભુ જો હું તુમ સાથે મિલ્યોલ; મુરમણિ હો પ્રભુ
મુરમણિ પામ્યો હક્ય, આંગણે હો પ્રભુ આંગણે મુજ મુરતરુ ફળ્યોલ. ૨. ભાયા હો
પ્રભુ-ભાયા પુણ્ય અંદર, માયા હો પ્રભુ મુહુ માયા ખસા ફળ્યોલ; વૂઠા હો પ્રભુ વૂઠા
અમીરસ મેહ, નાકા હો પ્રભુ નાકા અશુભ શુભ દિન વળ્યોલ. ૩. ભૂખ્યાં હો પ્રભુ

જિણુ'કા, મોહના વાસુપૂજ્ય. અમે પણ તુમથું કામણુ કરથું, લકતે મહી મનઘરમાં ધરથું. સાં ૧. મનઘરમાં ધરીયા ધરશોભા, દેખત નિલ રહેશો (થર શોભા; મનવૈકુંઠ અકુક્તિ-ભગતે, યોગી ભામે અનુભવ યુગતે. સાં ૨. કલેશે વાસિત મન સંસાર કલેશરહિત મન તે ભવપાર; જો વિશુદ્ધ મન ધર તુમે આયા, પ્રભુ તો અમે નવનિધિ જાંદ પાયા. સાં ૩. સાત રાજ અંલગા જઈ યેઠા, પણ ભગતે અમ મનમાંહિ પેઠા; અળગાને વળગ્યા જે રહેવું, તે ભાણા ખડખડ દુઃખ સહેવું. સાં ૪. ધ્યાતા ધ્યેય ધ્યાન શુણુ યોદે, લેઈ છેઈ કરથું હવે ટેકે; ખીરનીર પર તુમથું મિલથું, વાચક જશ કહે હેજે હળથું સાં ૫.

૧૩. શ્રી વિમલનાથ જિન-સ્તવન.

સેવો ભવિયાં વિમલજિનેસર, ફલલહા સત્જન સંગાળ; યેહવા પ્રભુનું હરિશણુ લહેવું, તે આળસમાંહિ ગંગાળ. સેં ૧. અવસર પામી આળસ કરશે, તે મૂરખમાં પહેલોળ; ભૂખ્યાને જિમ ઘેખર હેતાં, હાથ ન મારે ઘહેલોળ. સેં ૨. ભવ અનંતમાં હરિશણુ દીઠું, પ્રભુ યેહવા દેખાડેળ; વિકટ અધિ જે પોળ પોળિયો, કર્મમાં વિવર ઉઘાડેળ. સેં ૩. તત્ત્વ પ્રીતિકર પાણી પાચો, વિમલાલોકે આજિળ; લોયણુ શુર પરમાત્મ દિયો તવ, જમ નાંખે સુવિ ભાજિળ. સેં ૪. જમ ભાંચો તવ પ્રભુશું પ્રેમે, વાત કરું મન ખોલીળ; સરલતણે જે હીયડે આવે, તેહ જણાવે જાલીળ. સેં ૫. શ્રીનર્યાવજય વિશુદ્ધ પય સેવક, વાચક જશ કહે સાચુંળ; કોઠિ કપટ ભે કાંઈ દિખાવે, તોહી પ્રભુ વિણુ નવિ રાચુંળ. સેં ૬.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ જિન-સ્તવન

શ્રી અનંત જિનથું કરો સાહેલડિયાં, થોલ મણકનો રંગ રે-શુણુ વેલડિયાં; સાચો રંગ તે ધર્મનો-સાં, ખીલો રંગ પતંગરે. શું ૧. ધર્મરંગ જિરણુ નહિ-સાં, દેહ તે જિરણુ યાયરે; શું. સોનું તે વિણુસે નાહ-સાં, ઘાટઘડામણુ જાયરે. શું ૨. તાંબું જે રસ વેધીયું-સાં, તે હોયો જાચું હેમરે; શું હરિ તાંબું તે નવિ હોવે-સાં, યેહવો જગશુર પ્રેમરે. શું ૩. ઉત્તમ શુણુ અનુરાગથી-સાં, લહિયો ઉત્તમ ઠામરે; શું શું ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે-સાં, દીપે ઉત્તમ ધામરે. શું ૪. ઉદકખંડ સાયર લાભો-સાં, જિમ હોય અખય અભંગરે; શું વાચક જશ કહે પ્રભુ શુણે-સાં, તિમ શુજ પ્રેમ પ્રસંગરે. શું ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ જિન-સ્તવન

થાશું પ્રેમ જન્યો છે રાજ, નિરવહર્યો તો લેજો. મેં સગી પ્રભુ મેં છો નિરાગી, અણુભુગતે હોયો હાંસી; યોકપખો જે નેહ નિરવહવો, તે માં કી શાખાશી. થાં ૧. નિરાગી સેવે કાંઈ હોવે, ઈમ મનમે નવિ આણું; ફળે અચેતન પણ જિમ સુરમણિ, તિમ તુમ ભક્તિ પ્રમાણું. થાં ૨. ચંદન શીતલતા ઉપજાવે, અગ્નિ તે શીત મિટાવે; સેવકનાં તિમ દુઃખ ગમાવે, પ્રભુશુણુ પ્રેમ સ્વભાવે. થાં ૩. વ્યસન ઉદય જલધિ જે અણુ હરે, શશિને તેજ સંખધે; અણુસંખધે કુમુદઅણુ હરે, શુદ્ધ સ્વભાવ પ્રખધે થાં ૪. દેવ અનેશ તુમથી છોટા, મેં જગમે અધિકેરા; જશ કહે ધર્મ

એકાંત અલોગી, શુષ્ક ગોઠે પ્રગટે પ્રેમ. મં ૧. ઓણું અધિક પણ કહે રે, આણું-
ગાયત બેઠું; મં આપે ફળ જે અણકલાં રે, ગિરજો સાહિબ તેહ. મં ૨. દીન કદા વિષુ દાનથી રે, દાતાની વાધે મામ; મં જળ હીરે આતક ખીજવી રે,
મેઘ હુઓ તેણે શ્યામ. મં ૩. પિઉ પિઉ કરી તુમને જપું રે, હું આતક તુમે મેહ;
મં એક લહેરમાં ફાંખ હરો રે, વાધે બમણો નેહ. મં ૪. મોડું વહેલું આપવું રે,
તો શી હીલ કરાય; મં વાચક જશ કહે જગધણી રે, તુમ તૂં સુખ થાય. મં ૫.

૯ શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવન

લઘુ પણ હું તુમ મન નવિ માવું રે, જગશુર તુમને દલમાં લાવું રે; કુણને
હીજે એ શાખાશી રે, કહે શ્રી સુવિધિજિણુંદ વિમાશી રે. લં ૧. મુજ મન અણુ-
માહિ ભક્તિ છે બાળી રે, તેહ હરીનો તું છે માણ રે, યોગી પણ જે વાત ન બાણે રે,
તે અચરિત કુણથી હુઓ ટાણે રે. લં ૨ અથવા ધિરમાંહી આથર ન માવે રે, મોટો ગજ
હરપણમાં આવે રે; જેહને તેજે બુદ્ધિ પ્રકાશી રે, તેહને હીજે એ શાખાશી રે. લં ૩. ઉદ્ધ-
મૂલ તરુઆર અધ શાખા રે, છંદપુરાણે એહવી છે લાખા રે; અચરિત વાળે અચરિત
કીધું રે, ભકતે સેવક કમલ સીધું રે. લં ૪. લાઠ કરી જે બાળક બોલે રે, માતપિતા મન
અમીયને તોલે રે; શ્રી નયનવિભવ વિબુધનો શીશ રે જશ કહે એમ બણો જગહીશ રે. લં ૫.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન

શ્રી શીતલ જિન લેટીએ, કરી ભકતે ઘોણું ચિત્ત હો; તેહશું કહે છાનું કિશું.
જેહને સોંપ્યાં તન મન વિત્ત હો. શ્રીં ૧. હાયક નામે છે ઘણા, પણ તું સાચર તે કૂપ
હો; તે બહુ ખબુઆ તગતગે, તું દિનકર તેજ સ્વરૂપ હો. શ્રીં ૨. મોટો બાણી આકર્યો,
હારિદ્ર લાંબો જગતાત હો; તું કરુણાવંત શિરોમણિ, હું કરુણાપાત્ર વિખ્યાત હો. શ્રીં ૩.
અંતર્યામી સવિ લહો, અમ મનની જે છે વાત હો; મા આગળ મોસાળનાં, શ્યા વર-
ણવચા અવહાત હો. શ્રીં ૪. બણો તો તાણો કિશું, સેવા ફળ હીજે દેવ હો; વાચક
જશ કહે હીલની, એ ન ગમે મુજ મન ટેવ હો. શ્રીં ૫.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન-સ્તવન.

તુમ બહુમૈત્રીરે સાહિબા, માહરે તો મન એક; તુમ વિષુ બીજેરે નવિ ગમે,
એ મુજ મોટીરે ટેક, શ્રી શ્રેયાંસ કૃપા કરો. ૧. મન રાખો તુમે સવિ તણાં, પણ કિંહાં-
એક મલી બાણો; લલચાણો લખ લોકને, સાથી સહજ ન થાણો. શ્રીં ૨. રાગભરે
જનમન રહો, પણ ત્રિહુકાળ વૈરાગ; ચિત્ત તુમારારે સમુદ્રનો, કોઇ ન પામોરે તાગ.
શ્રીં ૩. એહવાશું ચિત્ત મેળવ્યું કેળવ્યું પહેલાં ન કાંઈ; સેવક નિપટ અણુજ છે, નિર-
વંહ્યો તુમે સાંઈ. શ્રીં ૪. નિરાગીશુંરે કિમ મિલે, પણ મળવાનો એકાંત; વાચક જશ
કહે મુજ મિલ્યો, ભકતે કમણુ તંત. શ્રીં ૫.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન-સ્તવન.

સ્વામિ તુમે કાંઈ કામણુ કીધું, ચિત્તડું અમારું ઘેરી લીધું; સાહિબા વાસુપૂજ્ય

અક ધુર પૂજ્ય, ચિતા એહ હુધરી. ૪. રીઝવો એક સાંધ, લોક તે વાત કરેરી; શ્રીનયવિજય સુશિખ્ય, એહીજ ચિત્ત ધરેરી. ૫.

૨૦ શ્રી મુનિમુદ્રત જિન-સ્તવન

મુનિમુદ્રત જિન વંદતાં, અતિ ઉદ્ધસિત તન મન થાય રે; વહન અનોપમ નિર-
ખતાં, મારાં ભવભવનાં દુઃખ ભયરે. માં જગતગુરુ જાગતો મુખકંઠરે, મુખકંઠ અમંદ
આનંદ. જાં ૧. નિશદિન સૂતાં જાગતાં, હીયકાથી ન રહે દૂરરે; જાં ઉપકાર સંભારીયે,
તજ ઉપજે આણંદ પૂરરે. જાં ૨. પ્રભુ ઉપકાર ગુણે ભર્યાં, મન અવગુણ એકે ન સમા-
ય; ગુણ ગુણ અનુભવી હુઆ, તે તો અક્ષયભાવ કહાયરે. જાં ૩. અક્ષયપદ દિઓ પ્રેમ
જે, પ્રભુનું તે અનુભવ રૂપરે; અક્ષર સ્વરગોચર નહિ, એ તો અકલ અમાય અરૂપરે.
જાં ૪. અક્ષર શેષ ગુણ ધણા, સત્જનનના તે ન લિખાયરે; વાચક જશ કહે
પ્રેમથી, પણ મનમાંહે પરખાયરે. જાં ૫.

૨૧ શ્રી નમિનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીનમિજિનની સેવા કરતાં, અલિય વિધન સવિ દૂર નાસેજી; અષ્ટ મહાસિદ્ધિ
નવનિધિ લીલા, આવે બહુ મહમૂર પાસેજી. શ્રીં ૧. મયમત્તા અંગણુ ગજ ગાળે,
રાળે તેજતૂખાર તે અંગાજી; બેટા બેટી બાંધવ બેડી, લહીયે બહુ અધિકાર રંગાજી.
શ્રીં ૨. વલ્લભસંગમ રંગ લહીજે, અણવાહલા હોયે દૂર સહજેજી; વાંછાતણા વિલંબ
ન ફળે, કારજ સીકે ભૂરિ સહજેજી. શ્રીં ૩. અંદ્રકિરણ યશ ઉજવલ ઉદ્ધસે, સૂચં તુલ્ય
પ્રતાપી હીપેજી; જે પ્રભુ ભક્તિ કરે નિત્ય વિનયે, તે અરીયણ બહુ પ્રતાપી ઝીપેજી. શ્રીં
૪. મંગળમાળા લાંછવિશાળા, બાળા બહુલે પ્રેમે રંગેજી; શ્રીનયવિજય વિભુધ પય
સેવક, કહે લહીયે પ્રેમસુખ અંગેજી. શ્રીં ૫.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન-સ્તવન

તોરણથી રથ ફેરી ગયા રે હાં, પશુઆં શિર દેઇ દોષ મેરે વાલમા; નવભવ નેહ
નિવારીયો રે હાં, શ્યો બેઇ આવ્યા બેષ મેં ૧. અંદ્રકલકી જેહથી રે હાં, રામ ને સીતા
વિયોગ; મેં તેહ કુરંગને વયણડે રે હાં, પતી આવે કુણુ લોક. મેં ૨. ઉતારી હું ચિત્તથી
રે હાં, મુગનિ ધૂતારી હેત; મેં સિદ્ધ અનંતે ભોગવી રે હાં, તેહશ્યું કવણુ અંકેત. મેં ૩.
પ્રીત કરતા સોહલી રે હાં, નિરવહતાં જાંલલ; મેં જેહવો બ્યાલ ખેલાવવો રે હાં,
જેહવી અગનની ઝાળ, મેં ૪. બે વિવાહ અવસર દિઓ રે હાં, હાથ ઉપર નવિ હાથ;
મેં દીક્ષા અવસર દીજીયે રે હાં; શિર ઉપર જગનાથ. મેં ૫. ઇમ વિલવતી રાબુલ ગઇ રે
હાં, નેમિ કને મત લીધ; મેં વાચક યશ કહે પ્રણમીયે રે હાં, એ હંપતી દોય સિદ્ધ. મેં ૬.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

વામાનંદન જિનવર, મુનિવરમાં વડોરે; કેં સું જિમ મુરમાંહી સોહે, મુરપતિ
પરવડોરે; કેં સું જિમ ગિરિમાંહી મુરાચલ, મુગમાંહી કેસરીરે; કેં મું જિમ અંકન
તરુમાંહી, સુમટમાંહી મુરઅરીરે; કેં સું ૧. નદીયાંમાંહી જિમ ગંગ, અનંગ મુરૂપ-

જિજ્ઞેસુર થાયું, કિલ માન્યા હે મેશ. થાં ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન

ધન દિન વેલા ધન ઘડી તેહ, અમિશરો નંદન જિન જડિ ભેટયું; લહિશુરે
સુખ દેખી સુખવંદ, વિરહ બથાનાં દુઃખ સવિ મેટયું. ૧. બાણેરે જેણે તુજ શુષ્ક
લેશ, બીબરે રસ તેહને મન નવિ મમેલ; ચાખ્યોરે જેણે અમી લવલેશ, બાકસબુકસ
તસ ન રુચે કિમેલ. ૨. તુજ સમક્ષિત રસસ્વાદનો બણ, પાપ કુભકતે બહુ દિન સેવીયું;
સેવે ભે કમને યોગે તોહિ, વાછે તે સમાકિત અમૃત ધુરિ લિખ્યું. ૩. તાહરું ધ્યાન
તે સમક્ષિતરૂપ, તેહજ જ્ઞાન ને ચારિત્ર તેહ છેલ; તેહથીરે બજો સઘળાં પાપ, ધ્યાતારે
ધ્યેય સ્વરૂપ હોયે પછેલ. ૪. દેખી રે અદ્ભુત તાહરું રૂપ, અચરિત્ ભવિક અરૂપિપદ
વરે લ; તાહરી ગત તું બણે દેવ, સમરણ લાજન તે વાચક જશ કરે લ. ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન

સાહેલહિ કુંથ જિજ્ઞેસુર દેવ, રતન દીપક અતી દીપતો હો લાલ; સાં સુજ
મનમંદિર મહિ, આવે ભે અરિભલ છપતો હો લાલ. ૧. સાં મિટે તો મોહ અધાર,
અનુભવ તેજે જળહળે હો લાલ; સાં ધૂમકપાપ ન રેખ, અરણ્ય ચિત્રામણ નવિ અળે
હો લાલ. ૨. સાં પાત્ર ક્યે નહિ હેક, સૂરજ તેજે નવિ છિપે હો લાલ; સાં સર્વ
તેજનું તેજ, પહેલાંથી વાધે પછે હો લાલ. ૩. સાં જેહ ન મરતને ગમ્ય, અવલતા
જે નવિ લહે હો લાલ; સાં જેહ સદા છે રમ્ય, પુષ્ટ શુભે નવિ કૃશ રહે હો લાલ.
૪. સાં પુદ્ગલ તેલ ન ખેપ, જેહ ન શુદ્ધશા કહે હો લાલ; સાં શ્રીનયવિજય
સુશીશ, વચક જશ બોણિપરે કહે હો લાલ. ૫.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન

શ્રી અરજિન લવજલનો તાર, સુજ મન લાગે વાર રે; મનમોહનિ સ્વામી. બાહ્ય
અહિ જે ભાવજન તારે, આણે શિવપુર આરે રે. મં ૧. તપ જપ મોહ મહા તોફાને,
નાવ ન ચાલે માને રે; મં ૨. પણ નવિ ભવ સુજ હાથોહાથે, તારે તે છે સાથે રે. મં
૨. ભગતને સ્વર્ગ સ્વર્ગથી અધિકું, જ્ઞાનીને કળ દેધ રે; મં ૩. કાયાકષ્ટ વિના કળ
લહીએ, મનમાં ધ્યાન ધરેઈ રે. મં ૩. જે ઉપાય બહુવિધની રચના, યોગમાયા
તે બણે રે; મં ૪. શુદ્ધ દ્રવ્ય શુષ્ક ખ્યાય ધ્યાને, શિવ કથે પ્રભુ સપરાણે રે. મં ૪.
પ્રભુ પદ વળગ્યા તે રહ્યા તાબા, અળગા અંજ ન સાજ રે; મં ૫. વાચક જશ કહે અવર
ન ધ્યાઈ, એ પ્રભુના શુભ માર્ગ રે. મં ૫.

૧૯ શ્રી મલ્લનાથ જિન સ્તવન

તુજ સુજ રીઝની રીઝ, અટપટ જોહ ખરીરી; લટપટ નાવે કામ, ખટપટ
લાંબ પરીરી. ૧. મલ્લનાથ તુજ રીઝ, જન રીઝે ન દૂયેરી; દોય રીઝણનો ઉપાય,
સાહસું કાં ન ભૂયેરી. ૨. દુરાસધ્ય છે લોક, સહુને સમ ન શરીરી; એક દુહવાળો
ગ્રાહ, એક ભે બોલે હસીરી. ૩. લોકલોકોત્તર વાત, રીઝ છે દોષ ભૂધરી; તાત

૧ શ્રી અભિનંદન જિન-સ્તવન

શેઠ મેવોદે અભિનંદન દેવ, જેહની સારેરે સુર કિન્નર સેવ; એહવો સાહિબ સેવે તેહ દબૂર, જેહનાં પ્રગટેરે કીધાં પુન્ય-પંડૂર શેઠ ૧. જેહ સુગુણ સનેહી સાહિબ હેજ દગ્ધીલામી લદીયે' સુખસેજ; તૃણ સરણુ' લાગે સઘળે સાચ, તે આગળ આબું ધરણી રાજ. શેઠ ૨. અલવે મે' પામ્યો તેહવો નાથ, તેહથી હું નિશ્ચય હુઓરે સનાથ; વાચક જશ કહે પામી રંગ રેલ, માનું ક્ષણિય આંગણુકે સુરતરુ વેલ શેઠ ૩.

૫ શ્રી સુમતિનાથ જિન-સ્તવન

સુમતિનાથ દાતાર, કીજે ઓળગ તુમ તણીરે; કીજે શિવસુખ સાર, જાણી ઓળગ જગધાત્રીરે. ૧. અખય ખલનો તુજ, હેતાં ઓઠિ લાગે નહીરે; કિસિ વિમાસણુ ગુજ, નગરક ચાકે ઉભા રહીરે. ૨. રચણ કોઠ તે' કીધ, ઊરણ વિશ્વ તહા કીઓરે; વાચક જશ સુપ્રસિદ્ધ, માગે તીન રતન કીઓરે. ૩.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભ જિન-સ્તવન

પદ્મપ્રભજિન સાંભળો, કહે સેવક એ અરહાસ હો; પાંતિ બેસારીઓ ને તુમ્હે, તેા સફત કરને આશ હો. ૫૦ ૧. જિનશાસન પાંતિ તે' ઠવી, મુજ આખ્યો સમકિત માગ હો; હવે ભાણા ખડખડ કુણ ખમે, શિવમોહક પ્રીસો રસાળ હો. ૫૦ ૨. બજ-આમન ગલિત સીથે' કરી, જીવે કીડીના વંશ હો; વાચક જશ કહે ઇમ ચિત્ત ધરી, કીજે નિજ સુખ એક અંશ હો. ૫૦ ૩.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીસુપાર્શ્વજિનરાજનોરે, મુખ કીઠે સુખ હોઈ રે; માનું સકળપદ મે' લલ્લો રે, ને નુ નેહનજર ભરી જોઈ; એ પ્રભુ ખ્યારેરે, મહારા ચિત્તનો ઠારણહાર મોહન-ગાંધારે. ૧. સિંચે વિશ્વ સુધારસેરે, ચંદ રહ્યો પણ દૂરરે; તિમ પ્રભુ કરુણાદ્રષ્ટીરે, તરિયે સુખ મહમૂર એઠ ૨. વાચક જશ કહે તિમ કારેરે, રહિયે જેમ હજૂરરે; પીજે વાણી મીઠડીરે, જેહવો સરસ ખજૂર. એઠ ૩.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન-સ્તવન

મોરાસ્વામી ચંદ્રપ્રભજિનરાય, વિનતકી અવધારીયે જીરેજી; મોરાસ્વામી તુમ્હે છે નીનદ્યાલ, ભવજલથી મુજ તારીયે જી ૧. મોરાસ્વામી હું આખ્યો તુજ પાસ, તારક લાગી ગદગદી જી મોરાસ્વામી જોતાં જગમાં કીઠ, તારક કો ખીજો નહી જી ૨. મોરાસ્વામી અરજ કરતાં આજ, લાજ વધે કહો કેણિ પર જી મોરાસ્વામી જશ કહે રોપયતુલ્ય, ભવજળથી કરુણા ધરે જી ૩.

૯ શ્રી સુવિધિનાથ જિન-સ્તવન

જિમ પ્રીતિ ચંદ્યકારને, જિમ મોરને મન મેહરે; અમ્હને તે તુમ્હયું ઉજીયે, નિમ નાદ નવહો નેહ; સુવિધિનિષ્ણેસરૂ, સાંભળો ચતુરસુખણ; અતિ અલવેસરૂ. ૧. અજુકીઠે અડગે મટે, કીઠે તે નૃપતિ ન હોમ રે; મન તોહિ સુખ માની લિયે, વાહલા

મારે; કે૦ અ૦ કુલમાંહી અરવિંદ, ભરતપતિ ભૂપમારે; કે૦ ભ૦ ઐરાવણ ગજમાંહી, ગરુડ ખગમાં યથારે; કે૦ જ૦ તેજવંતમાંહી ભાણુ, વખાણમાંહી જિન કથારે. કે૦ વ૦ ૨. મંત્રમાંહી નવકાર, રતનમાંહી સુરમણિરે; કે૦ ૨૦. સાગરમાંહી સ્વંભૂરમણ શિરોમણિરે; કે૦ ૨૦. શુકલધ્યાન જિમ ધ્યાનમાં, અતિ નિરમળપણેરે, કે૦ અ૦ શ્રીનયવિજય વિબુધ પય સેવક ધમ ભણેરે. કે૦ સે૦ ૩.

૨૪ શ્રી મહાવીર જિન-સ્તવન

જિરુઆરે શુણુ તુમ તણા, શ્રી વધમાન જિનશયારે; મુણુતાં શ્રવણે અમી ઝરે, મારી નિરમળ થાણે કયારે. ગિ૦ ૧. તુમ શુણુગણુ ગંગાજળે, હું ઝીલી નિરમળ થાઉરે; અવર ન ધંધો આહરું, નિશીદિન તોરા શુણુ ગાઉરે. ગિ૦ ૨. ઝીલ્યા જે ગંગા-જળે, તે છીલ્લરજળ નવી પેસેરે; માલતિ ફૂલે મોહિયા, તે ખાવળ-જમ તવિ બેસેરે. ગિ૦ ૩. ધમ અમે તુમ શુણુ ગોઠય, રંગે રાગ્યા ને વળી માગ્યારે; સ્તે કિમ પરસુર આહરે, જે પરનારી વશ રાગ્યારે. ગિ૦ ૪. તું ગાંત તું મતી આશરો, તું આલંબન સુજ ખ્યારોરે; વાચક જશ કહે માહરે, તું હવણવન આધારોરે. ગિ૦ ૫.

સ્તવન ચોવીશી પહેલી સમાપ્ત

૬૧ ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજી કૃત સ્તવન ચોવીશી-ખીજી

૧ શ્રી ઋષભદેવ જિન-સ્તવન

ઋષભ ભણુંઠા ઋષભ ભણુંઠા, તું આદિજી હું છું તુજ બંદા; તુજશ્યું પ્રીતિ બની સુજ સાચી, સુજ મન તુજ શુણુશ્યું રહ્યો રાચી. ઋ૦ ૧. હીઠા દેવ રુચે ન અનેરા, તુજ પાખલિયે ચિતડું દિયે ફેરા; સ્વામિ શ્યું કાંમણુલડું કીધું, ચિતડું અમારું ચોરી લીધું. ઋ૦ ૨. પ્રેમ બંધાણો તે તો બાણો, નિરવહશ્યો તો હોશે પ્રમાણો; વાચક જશ વિનવે જિનશબ, ખાંદા શ્રદ્ધાની તુજને લાજ. ઋ૦ ૩.

૨ શ્રી અજિતનાથ જિન-સ્તવન

વિજયાનંદન શુણુનીલોજી, જીવન જગદાધાર; તેહશ્યું સુજ મન ગોઠીજી, છાજે વારોવાર. સોભાગી જિન, તુજ શુણુનો નહિ પાર, તું તો દોલતનો કાતાર. સો૦ ૧. જેહવી ફૂઆ છાંહીજી, જેહવું વનતું ફૂલ; તુજશ્યું જે મન નાંવ મિળ્યુંજી, તેહવું તેહવું શૂલ. સો૦ ૨. મારું તો મન પુરથકીજી, હજિઉં તુજ શુણુ સંગ; વાચક જશ કહે રાખજોજી, દિનદિન ચહતે રંગ સો૦ ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથ જિન-સ્તવન

સેનાનંદન સાદિખ સાચોરે, પરિપરિ પરખ્યો હીરો બચોરે; પ્રીતસુદ્રિકા તેહશ્યું જોડીરે, બાણુ મેં લહી કંચનકોડીરે. ૧. જેણે ચતુરશ્યું ગોઠિ ન ખાંધરે, તણે તો બાણુ ફેકટ વાધારે; સુશુણુ મેલાવે જેહ ઉચ્છાહોરે, મણુજ બનમનો તેહજ લાહોરે. ૨. સુશુણુ શિરોમણિ સંભવસ્વામીરે, નેહ નિવાહ પુરંધર પામીરે; વાચક જશ કહે સુજ દિન વાળ્યોરે મનહ મનોરથ સધળો ફળિયોરે. ૩.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ જિન-સ્તવન

ધર્મનાથ તુજ સરિખો, સાહિબ શિર થકે રે સાહિબ શિર થકે રે, ચોર
જોર જે ફેરવે, મુજશ્યું ઇક મનેરે કે; મુઠ ગજનીમિલીકા કરવી, તુજને નવિ
ધટેરે કે; તુઠ જે તુજ સનમુખ જોતાં, અરિહું બળ મિટેરે કે અઠ ૧. રવિ ઉગે
ગયણાંગણ, તિમિર તે નવિ રહેરે કે; તિઠ કામકુલ ઘર આવે, હારિદ્ર કિમ લહે રે કે;
હાઠ વન વિચરે જો સિંહ તો, ખીહુ ન ગજ તણીરે કે; ખીઠ કર્મ કરે શ્યું જોર, પ્રસન્ન
જો જગધણીરે કે. પ્રઠ ૨. મુગુણ નિગુણનો અંતર, પ્રભુ નવિ ચિત્ત ધરેરે કે; પ્રઠ
નિગુણ પણ શરણાગત, જાણી હિત કરેરે કે; જાઠ અંદ ત્યજે નવિ લંછન, મૃગ અતિ
શામળોરે કે; મૃઠ જશ કહે તિમ તુમ જાણી, મુજ અરિ બળ હજોરે કે. મુઠ ૩.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ જિન-સ્તવન

જગ જનમન રંજેરે, મનમથ બળ લંજેરે; નવિ રાગ ન હોસ, તું અંજે ચિત્ત-
શ્યુરે. ૧. શિર છત્ર વિરાજેરે, દેવદંડુભિ વાજેરે; ઠકુરાઇ ધંમ છાજે, તોહિ અકિંચનોરે.
૨. શિરતા ધૃતિ ચારીરે, વરી સમતા નારીરે; બ્રહ્મચારી શિરોમણી, તો પણ તું
મુદયોરે. ૩. ન ધરે ભવરંગોરે, નવિ દોષાસંગોરે; મૃગલંછન અંગો, તોપણ તું સહીરે. ૪.
તુજ ગુણ કુણ આજેરે, જગ કેવળી પાજેરે; સેવક જશ લાજે, અચિરામૃત જયોરે. ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથ જિન-સ્તવન

મુખદાયક સાહિબ સાંભળો, મુજને તુમશ્યું અતિ રંગરે; તુમે તો નિરાગીં હુધ
રહ્યા, જો રથો એકંગો હંગરે. મુઠ ૧ તુમ ચિત્તમાં વસવું મુજ ઘણું, તે તો ઉબર
ફૂલ સમાનરે; મુજ ચિત્તમાં વસો જો તુમે, તો પામ્યા નવે નિધાનરે. મુઠ ૨. શ્રીકુંથુ-
નાથ! અમે નિરવહું. ઇમ એકંગો પણ નેહરે; ઇણિ અકીને ફળ પામશું, વળી હોશે
હુઃખનો છેહરે. મુઠ ૩. આરાધ્યો કમિત પૂરવે; ચિંતામણિ પાપાણુરે, વાચક
જશ કહે મુજ હીજિયે, ઇમ જાણી કોહિ કલ્યાણુ રે. મુઠ ૪.

૧૮ શ્રી અરનાથ જિન-સ્તવન

અરજિન હરિશન હીજિયેંજી, ભવિકકમલ વન સૂર; મન તલસે મળવા ઘણુંજી, તુમે
તો જઈ રહ્યા દૂર; સોભાગી તુમશ્યું મુજ મન નેહ. તુમશ્યું મુજ મન નેહલોજી, જિમ
બપધ્યાં મેહ; સોઠ ૧. આવાગમન પથિક તણુંજી, નાહિ શિવ નગરનિવેશ; કાગળ કુણ
હાથે લિખુંજી; કોણ કહે સંદેશ. સોઠ ૨. જો સેવક સંભારશ્યોજી, અંતરયાત્રીરે આપ;
જશ કહે તો મુજ મનતણોજી, ટળશે સઘળો સંતાપ. સોઠ ૩.

૧૯ શ્રી મલ્લિનાથ જિન-સ્તવન

મલ્લિજિણેસર મુજને તુમે મળ્યા, જેહમાંહી મુખકંદ વાલહેસર; તે કળિયુગ
અમે ગિરુઓ લેખવું, નવિ ખીજી મુગવંદ; વાઠ મઠ ૧. આરો સારોરે મુજ પાંચમો,
જિહાં તુમ હરિશયુ હીક; વાઠ મરુભૂમિ પણ ચિતિ મુરતક તણી, મેરુથકી હુધ ઈક.
વાઠ ૨. પંચમ આરોરે તુમ મેલાવકે, રુસે રાખ્યોરે રંગ; વાઠ ચોથો આરોરે

તણું મુખ ભેદ. મું ૨. જિમ વિરહ કથિયે નવિ હુયે, કીજિયે તેહવે સંચ રે, કરભેલી વાચક જશ કહે, ભાંભે તે લેહ પ્રપંચ. મું ૩.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન

શીતલજિન તુજ મુજ વિચે આંતરું, નિશ્રયથી નવિ કોય; હંસણ નાણ ચરણ ગુણ જીવને, સહુને પૂરણ કોય; અંતરયાત્રી રે સ્વામી સાંભળો. ૧. પણ મુજ માયા રે લેલી ભોળવે, ખાણ દેખાવડી રે વેષ; હિયકે ભૂડી રે મુખ અતિ મીઠડી, જેહવી ધૂરત વેષ. અં ૨. એહને સ્વામિ રે મુજથી વેગળી, કીજે દીનકયાળ; વાચક જશ કહે જિમ તુમ્હશ્યું મિલી, લહિયે મુખ સુવિશાળ. અં ૩.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ જિન સ્તવન

શ્રેયાંસ જિણેસર કાતાણ, સાહિબ સાંભળો; તુમ્હે જગમાં અતિ વિખ્યાતાણ, સાહિબ સાંભળો; માયું દેતાં તે કથું વિમાસોણ, સાહિબ સાંભળો; મુજ મનમાં એહ તમાસોણ, સાહિબ સાંભળો. ૧. તુમ્હે દેતાં સવિ દેવાયેણ, સાહિબ સાંભળો; તો અરજ કયે શ્યું થાયેણ, સાહિબ સાંભળો, યશ પૂરણ કેતે લહિજેણ, સાહિબ સાંભળો; જો અરજ કરીને લીજેણ, સાહિબ સાંભળો. ૨. જો આધકું ઘો તો દેનેણ; સાહિબ સાંભળો; સેવક કરી ચિત્ત ધરજોણ, સાહિબ સાંભળો; જશ કહે 'તુમ્હે પદ સેવાણ, સાહિબ સાંભળો; તે મુજ સુરતરુ ફળ મેવાણ, સાહિબ સાંભળો. ૩.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય જિન વાલહા રે, સંભારો નિજ કાચ; સાહિબશ્યું હક નવિ કોયે રે, પણ કીજે અરહાચ રે. અતુર વિચારીયે. ૧. સાચ પહિલાં સાંભરે રે, મુખ કીકે મુખ કોય; વિસાયાં નવિ વિસરે રે, તેહશ્યું હક કિમ કોય રે. અં ૨. આમણ કુમણ નવિ ટળે રે, ખણ વિણ પૂરે રે આશ; સેવક જશ કહે લીજયે રે, નિજ પદકમળનો વાચ રે. અં ૩.

૧૩ શ્રી વિમલનાથ જિન-સ્તવન

વિમલનાથ મુજ મન વસે, જિમ સીતા મન ચમ લલના; ચિક વંછે સહકારને, પંથી મમં જિમ ધામ. લં વિં ૧. કુંજર ચિત્ત રેવા વસે, કમળા મન ગોવીંદ; લં ગૌરી મન શંકર વસે, કુમુદિની મન જિમ અંદ. લં વિં ૨. આલ મન વિકસિત માંલતી, કમલિની ચિત્ત હિણંદ; લં વાચક જશને વાલહો, તિમ શ્રીવિમલ જિણંદ. લં વિં ૩.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ જિન-સ્તવન

શ્રીઅનંતજિન સેવિયેરે, લાલ, મોહનવહી કંદ મનમોહના; જે સેવ્યો શિવ મુખ હિયેરે લાલ, ટાળે ભવભય કંદ. મં શ્રીં ૧. મુખમટકે જગમોહિયોરે લાલ, રૂપરંગ અતિ ચંગ; મં લોચન અતિ અણીયાલહારે લાલ, વાણી ગંગતરંગ. મં શ્રીં ૨. ગુણ સઘળા અંગે વસ્યારે લાલ, દોષ ગયા સવિ દૂર; મં વાચક જશ કહે મુખ લહુરે લાલ, દેખી પ્રભુ મુખ નૂર. મં શ્રીં ૩.

મનમંદિરમાં પ્રભુ આવી વસે છે, પાત્રું પાત્રું પરમાનંદ છે. ક્રુ ૧. પીઠબેઠ ઇંદાં કીધે સમકિતવજનો છે, કાંઠ્યો કાંઠ્યો કચરો તે જાતિ છે; ઇંદાં અતિ ઉંચાં સોઢે ચારિત્ર અંદુઆ છે, ફૂડી ફૂડી સંવર ભીંત છે. ક્રુ ૨. કર્મવિવર જોખે ઇંદાં મોતી ઝૂમણાં છે, ઝૂલઈ ઝૂલઈ ધીગુણ આઠ છે; બારભાવના પંચાલી અચરજ કરે છે, કોરી કોરી કોરણી કાંઠ છે. ક્રુ ૩. ઇંદાં આવી સમતાશાષ્ટીરથુ' પ્રભુ રમે છે, સારી સારી ચિરતા સેજ છે; કિમ જઈ શકશે એક વાર જો આવશે છે, રંભ્યા રંભ્યા હિયડાની હેજ છે. ક્રુ ૪. વચણ અરજ સુણી પ્રભુ મનમંદર આવિયા છે, આપે તૂંકા તૂંકા ત્રિભુવનભાણુ છે; શ્રીનય-વિનય વિભુધ પય સેવક ઇંમ ભણે છે, તેણિ પામ્યા કોઈ કહ્યાણુ છે. ૫.

ઉપાધ્યાય શ્રીમદ્ મથોવિજયજી કૃત ચોવીશી-બીજી સમાપ્ત.

૬૨ શ્રી દેવચંદ્રજીકૃત સ્તવન ચોવીશી

૧. ઋષભદેવ જિન સ્તવન

ઋષભ જિજ્ઞુસુ' શુ' પ્રીતહી, કિમ કીજે હો અતુર વિચાર; પ્રભુજી જઈ અલગા વસ્થા, તિહાં કિણે નવિ હો કે વચન ઉચ્ચાર. ઋ ૧. કાગળ પણ પહુંચે નહિ, નવિ પહુંચે હો તિહાં કે પરધાન; જે પહુંચે તે તુમ સમો, નવિ જાખે હો કોનો બ્યવધાન. ઋ ૨. પ્રીત કરે તે રાગિયા, જનવરજી હો તુમે તો વીતરાગ; પ્રીતહી જેહ અસાગીથી, ભેળવવી હો તે હોકોત્તર માગ' ઋ ૩. પ્રીતિ અનાદિની વિષ ભરી, તે રીતે હો કરવા મુજ ભાવ; કહવી નિરવિષ પ્રીતહી, કિણુ ભાંતે હો કહો બને બનાવ. ઋ ૪. પ્રીતિ અનંતી પર થકી; જે તોડે હો તે ભેડે જોહ; પરમ પુરૂષથી રાગતા, એકત્વતા હો ભાળી શુણુ જેહ. ઋ ૫. પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતા હો પ્રગટે શુણુ રાસ; દેવચંદ્રની સેવના, આપે મુજ હો અવિચળ મુખવાસ. ઋ ૬.

૨. અજિતનાથજિન સ્તવન

જ્ઞાનાદિક શુણુ સંપદારે, તુજ અનંત અપાર; તે સાંભળતાં ઉપનીરે, રૂચિ તેણે પાર ઉતાર. અજિત જિન તારજોરે, તારજો દિન દયાળ ૧. જે જે કારણુ જેહલુરે, સામગ્રી સંયોગ મળતા કારણ નિષજોરે, કર્તા તણે પ્રયોગ. અ ૨. કાર્યસિદ્ધ કર્તા વસુરે, લહિ કારણુ સંયોગ; નિજપદ કારક પ્રભુ મિથ્યારે, હોય નિમિત્તહ લોગ. અ ૩. અજકુળગન કેશરી લહેરે, નિજપદ સિંહ નિહાળ, તિમ પ્રભુ ભડતે ભવિ લહેરે, આતમ શક્તિ સંભાળ. અ ૪. કારણુપદ કર્તાપણેરે, કરી આરોપ અલેહ; નિજપદ અથી' પ્રભુ થકીરે, કરે અનેક ઉમેહ. અ ૫. જોહવા પરમાતમ પ્રભુ છે, પરમાનંદ સ્વરૂપ; સ્યાદ્રાહ સત્તા રસી છે, અમલ અખંડ અતુપ. અ ૬. આરોપિત મુખ જમ ટલ્યો છે, ભાર્યો અભ્યા-ગાધ; સમયો અભિલાષીપણે છે, કર્તા સાધન સાધ્ય. અ ૭. આહકતા સ્વામિત્વતા છે, આપક લોકતાભાવ; કારણુતા કારણહયા છે, સકળ અર્જુ નિજ ભાવ. અ ૮. શ્રદ્ધાભાસન રમણુતા છે, જ્ઞાનાદિક પરિણામ; સકળ થયા સત્તારસી છે, જિનવર હરસણુ પામ. અ ૯. તિણે નિર્વામક માહણો છે, વૈદ જોપ આધાર; દેવચંદ્ર મુખ આગરૂ છે, ભાવ મરમ હાતાર. અ ૧૦.

ફિરિ આંગે ગણું, વાચક જશ કહે ચંગ. વાં ૩.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત જિન--સ્તવન

આજ સદ્ગુણ દિન મુજ તણે, મુનિસુવ્રત દીઠા; ભાંગી તે ભાવક ભવતણી, દિવસ દુરિતના નીકા. આં ૧. આંગણે કલ્પવેલી ફળી, ઘન અભિયના વૂઠા; આપ માગ્યા તે પાસા હળ્યા, સુર સર્માકતી તૂઠા. આં ૨ નિયતિ હિત દાન સનમુખ હુયે, સ્વપુષ્પોદય સાથે; જશ કહે સાહિબે મુગતિનું, કરિઉં તિલક નિજ હાથે. આં ૩.

૨૧ શ્રી નમિનાથ જિન--સ્તવન

મુજ મન પંકજ ભમરલે, શ્રીનામજિન જગદીશોરે; ધ્યાન કરું નિત તુમ તણું, નામ જપું નિશદીશોરે. મું ૧. ચિત્તથકી કઈયે ન વિસરે, દેખીયે આગલિ ધ્યાનેરે; અંતર તાપથી ભણિયે, ફરં રહ્યાં અનુમાનેરે. મું ૨. તું ગતિ તું માંત આશરે, પુંહિજ ખાંધવ મોટોરે; વાચક જશ કહે તુજ વિના, અવર પ્રપંચ તે મોટોરે. મું ૩.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ જિન--સ્તવન

કહા કિયે તુમ્હે કહો મેરે સાંઈ; ફેર ચલે રથ તોરણ આઈ; દિલબાનિ અરે, મેરા નાહુ ન, ત્યજિય નેહુ કછુ અબાનિ. હિં ૧. અટપટાઈ ચલે ધરી કછુ રોષ, પશુ-અનકે શિર હે કરિ દોષ. હિં ૨. રંગ ગિય ભયો યાથિ ભંગ, સો તો ભયો બનો કુરંગ. હિં ૩. પ્રીતિ તનકમિ તોરત આજ, પિઉ નાવે મનમેં તુમ લાજ. હિં ૪. તુમ્હે બહુ નાચક બનો ન પીર, વિરહ લાગિ જિઉ વૈરીકો તીર. હિં ૫. હાર કાર શિંગાર અંગાર, અસન વસન ન મુહાઈ લગાર, હિં ૬. તુજ વિન લાગે મુની સેજ, નહિ તનુ તેજ ન હારક હેજ. હિં ૭. આઓને મંદિર વિલસો લોગ, બૂઠાપનમે લીજે યોગ. હિં ૮. છોકંગી મેં નહિ તેરો સંગ, ગઈલિ ચલું જિઉ છાયા અંગ. હિં ૯. ઇમ વિલ-વતી ગઈ ગઈ ગિરનાર, દેખે પ્રીતમ રાબુલ નાર. ૧૦. કંતે દીનું કેવલજ્ઞાન, ક્રીધી ખ્યારી આપ સમાન. હિં ૧૧. મુગતિ મહેલતમેં ખેલે દોઈ, પ્રજુમે જશ ઉલ્લસિત તન હોઈ. હિં ૧૨.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન--સ્તવન

ચઉ કષાય પાતાલ કલશ જિહાં, શિસના પવન પ્રચંડ; બહુ વિકલ્પ કલ્લોલ ચહેતુ હે, અરતિ ફેર ઉદંડ, ભવસાયર લીધણ તારીઈ હો, અહો મેરે લલના પાસળ; ત્રિભુવનનાથ દિલમે, એ વિનતી ધારીયે હો. ૧ જરત ઉદ્દામ કામ-વકવાનલ, પરત શીલગિરિશ્રુગ; ફિરત વ્યસન બહુ મગર તિર્મિગલ, કરત હે નિમગ ઉમગ. ભં ૨ ભમરીયાકે બીચિ ભયંકર, ઉલટી ગુલટી વાચ; કરત પ્રમાદ પિશાચન સહિત જિહાં, અવિરતિ વ્યંતરી નાચ. ભં ૩ ગરજત અરતિ કુરતિ રાંત, બિભુરી હોત બહુત તોફાન; લાગત ચોર કુગુરુ મલબારી, ધરમ જિહાજ નિદાન. ભં ૪ બુરે પાટિયે જિઉ આંત બેરિ, સહસ અહાર શીલંગ; ધમજિહાજ તિઉ સજ કરી ચલવો, જશ કહે શિવપુરી ચંગ. ભં ૫.

૨૪ શ્રી મહાવીર જિન--સ્તવન

હુખટાળ્યાં મુખદીઠે મુજ મુખ ઉપન્યાં રે, લેઝ્યા લેઝ્યા વીરજિણુંદરે; હવે મુજ

પરિણતે સર્વ પરણામકી, એટલે કોઈ પ્રભુતા ન પામે; કદે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રભુ, તત્ત્વ સ્વામિત્વ શુચિ તત્ત્વ ધામે. અં ૫. જીવ નવિ પુગલી નૈવ પુગલ કદા, પુગલ-લાધાર નહિ તાસ રંગી; પર તણો ધર્મ નહિ અપર ઐશ્વર્યતા, વસ્તુ ધર્મે કદા ન પરસંગી અં ૬. સંશ્રહે નહીં આપે નહીં પરભણી, નવિ કદે આકરે ન પર રાજે; શુદ્ધ સ્વાદ્વાદ નિજભાવ ભોગી જીકે, તેહ પરભાવને કેમ આપે. અં ૭. તાહરી શુદ્ધતા ભાસ આશ્ચર્યથી; ઉપજે રૂચિ તેણે તત્ત્વ ધરે; તત્ત્વરંગી થયો દોષથી ઉભગો, દોષ ત્યાગે હાલે તત્ત્વ લીધે અં ૮. શુદ્ધ માર્ગે વધ્યો સાધ્ય સાધન સધ્યો, સ્વામી પ્રતિ જીકે સત્તા આરાધે; આત્મ નિષ્પત્તિ તિમ સાધના નવિ ટકે, વસ્તુ ઉત્સર્ગ આત્મ સમાધે. અં ૯. માહરી શુદ્ધ સત્તા તણી પૂર્ણતા, તેહનો હેતુ પ્રભુ પુંહિ સાચો; દેવચંદ્રે સ્તભ્યો મુનિગણે અનુભવ્યો, તત્ત્વ ભકતે ભવિક સકળ રાચો. અં ૧૦.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રીપદ્મપ્રભુ જિન શુણનિધિરે લાલ, જગતારક સિદ્ધિ જગદીશરે; વાહકેશર. જિન ઉપગાર થકી લહેરે લાલ, ભવિ-જન સિદ્ધિ જગીસરે. વાં ૧ તુજ હરિસણ મુજ વાલહુરે લાલ, હરિસણ શુદ્ધ પવિત્તરે; વાં ૨ શંક નયે કદેરે લાલ, સંશ્રહ એવ-ભૂતરે. વાં ૩ તુ ૨. ખીજે વૃક્ષ અનંતતારે લાલ, પસરે ભૂજલ યોગરે; વાં ૪ તિમ મુજ આત્મ સંપદારે લાલ, પ્રગટે પ્રભુ સંયોગરે વાં ૫ તુ ૩. જગજંતુ કારજ રૂચિરે લાલ, સાધે ઉદયે ભાણરે; વાં ૬ ચિદાનંદ મુવિદ્યાસતારે લાલ, વાધે જિનવર ભાણરે. વાં ૭ ૪. લખિધ સિદ્ધિ મંત્રાક્ષરેરે લાલ, ઉપજે સાધન સંગરે; વાં ૮ સહજ અધ્યાત્મ તત્ત્વ-તારે લાલ, પ્રગટે તત્ત્વી રંગરે. વાં ૯ તુ ૫. લોહ ધાતુ કંચન હુવેરે લાલ, પારસ ફરસન પામીરે; વાં ૧૦ પ્રગટે અધ્યાત્મ દશારે લાલ બ્રહ્મ શુણી ગણુ શ્રામરે. વાં ૧૧ ૬. આત્મસિદ્ધ કારજ ભણીરે લાલ, સહજ નિયામક હેતુરે; વાં ૧૨ નામાદિક જિનરાજનારે લાલ, ભવસાગર માંહે સેતુરે. વાં ૧૩ તુ ૭. સ્થંભન ઇન્દ્રિય યોગનોરે લાલ, રક્ત વરણુ શુણરાયરે; વાં ૧૪ દેવચંદ્રે વૃંદ સ્તભ્યોરે લાલ, આપ અવણુ અઠાયરે. વાં ૧૫ તુ ૮.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રીસુપાર્શ્વ આનંદમે, શુણ અનંતનો કંઈહો જિનજી; જ્ઞાનાનંદે પૂરણો, પવિત્ર આરિત્રાનંદહો. જિં ૧ શ્રીં ૧. સંરક્ષણ વિષુ નાથ છો, દ્રવ્ય વિના ધનવંતહો, જિં ૨ કર્તાયદ કિરિયા વિના, સંત અજેય અનંતાહો. જિં ૩ શ્રીં ૨. અગમ અગોચર અમર પું, અન્વય ઋદ્ધિ સમૂહહો; જિં ૪ વણુ ગંધ રસ ફરસ વિણુ, નિજ ભોક્તા શુણુ બૂહહો જિં ૫ શ્રીં ૩. અક્ષયદાન અચિંતના, લાભ અચત્ને ભોગહો; જિં ૬ વીયં શક્તિ અપ્રયા-સતા, શુદ્ધ સ્વશુણુ ઉપભોગહો. જિં ૭ શ્રીં ૪. એકાંતિક આત્યંતિકો, સહજ અકૃત સ્વાધીનહો; જિં ૮ નિરૂપ ચરિત નિર્દેશ મુખ, અન્ય અહેતુક પીનહો જિં ૯ શ્રીં ૫. એક પ્રદેશે તાહરે, અવ્યભાધ સમાયહો; જિં ૧૦ તમુ પર્યાય અવિલાગતા, સર્વાકાશં ન માયહો. જિં ૧૧ શ્રીં ૬. ઇમ અનંત શુણુનો ધણી, શુણુગણુનો આનંદહો; જિં ૧૨ ભોગ રંભણુ આસ્વાદ યુત, પ્રભુ પું પરમાનંદહો. જિં ૧૩ શ્રીં ૭. અવ્યાભાધ રૂચિ થઈ, સાધે અવ્યા-

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

શ્રી સંભવ જિનરાજજી રે, તાહરું અકલ સ્વરૂપ જિનવર પૂજે; સ્વપર પ્રકાશક
 કિનમણિ રે, સમતારસનો ભૂપ જિં પૂજે પૂજે રે ભવિક જન પૂજે, પ્રભુ પૂજ્યા પર-
 માનંદ. જિં ૧. અવિસંવાદી નિમિત્ત છે રે; જગતજંતુ સુખકાજ; જિં હેતુ સત્ય
 બહુમાનથી રે, જિન સેવ્યાં શિવરાજ જિં ૨. ઉપાદાન આતમ સહી રે, પુણ્યબન દેવ;
 જિં ઉપાદાન કારણપણે રે, પ્રગટ કરે પ્રભુ સેવ. જિં ૩. કાર્યગુણ કારણપણે રે, કારણ
 કાર્ય અનુપ; જિં સકળ સિદ્ધતા તાહરી રે, માહરે સાધનરૂપ. જિં ૪. એક વાર પ્રભુ
 વંદના રે, આગમ રીતે થાય; જિં કારણ સત્યે કાર્યની રે, સિદ્ધિ પ્રતિત કરાય જિં
 ૫. પ્રભુપણે પ્રભુ ઝોળખી રે, અમલ વિમલગુણ ગેહ; જિં સાધ્યદૃષ્ટી સાધકપણે રે, વંદે
 ધન્ય નર તેહ. જિં ૬. જન્મ કૃતારથ તેહનો રે, કિંવસ સકળ પંથ તાસ; જિં જગત
 શરણ જિન ચરણને રે, વંદે ધરીય ઉદલાસ. જિં ૭. નિજ સત્તા નિજ ભાવથી રે, ગુણ
 અનંતનું કાણ; જિં દેવચંદ્ર જિનરાજજી રે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખ ખાણ. જિં ૮.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

કયું બાણું કયું બની આવશે, અભિનંદન રસ રીતિહો મિત્ત; પુદ્ગલ અનુભવ
 ત્યાગથી, કરવી જસુ પરતીતહો મિત્ત. કયું ૧. પરમાતમ પરમેશ્વર, વસ્તુગતે તે
 અભિમહો મિત્ત; દ્રવ્યે દ્રવ્ય મિલે નહી, ભાવે તે અન્ય અવ્યાસહો મિત્ત. કયું ૨. શુદ્ધ
 સ્વરૂપ સત્તાતણે, નિમંદ જે નિઃસંગહો મિત્ત; આત્મવિભૂતિ પરિણમ્યો, ન કરે તે પર
 સંગહો મિત્ત કયું ૩. પણ બાણું આગમ બળે, મિલવું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત;
 પ્રભુ તો સ્વસંપત્તિમયી, શુદ્ધ સ્વરૂપનો નાથહો મિત્ત. કયું ૪. પર પરિણામિકતા
 અછે, જે તુજ પુદ્ગલ ભોગહો મિત્ત; જહ ચલ જગની ઝોંકનો, ન ઘટે તુજને ભોગહો
 મિત્ત. કયું ૫. શુદ્ધ નિમિત્ત પ્રભુ ગ્રહો, કરી અશુદ્ધ પરિહેયહો મિત્ત; આત્માલંબી
 ગુણલથી, સહુ સાધકનો ધ્યેયહો મિત્ત. કયું ૬. જિમ જિનવર આલંબને, વધે સુધે
 એક તાનહો મિત્ત; તિમ તમ આત્માલંબની, ગ્રહે સ્વરૂપ નિહાનહો મિત્ત. કયું ૭.
 સ્વસ્વરૂપ એકત્વતા, સાધે પુણ્યનંદહો મિત્ત; રમે ભોગવે આતમા, રતનત્રયી ગુણવૃંદહો
 મિત્ત. કયું ૮. અભિનંદન અવલંબને, પરમાનંદ વિલાસહો મિત્ત; દેવચંદ્ર પ્રભુ
 સેવના, કરી અનુભવ અવ્યાસહો મિત્ત. કયું ૯.

૫ શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

અહો શ્રી સુમતિ જિન શુદ્ધતા તાહરી, સ્વગુણ પયાંય પરિણામી રામી, નિત્યતા
 એકતા અસ્તિતા ઇતર યુત, ભોમ્ય ભોગી થકો પ્રભુ અકામી. અં ૧. ઉપજે બ્યય લોહો
 તહવિ તેહવો રહે, ગુણ પ્રમુખ બહુલતા તહવિ પિંડી; આત્મભાવે રહે અપરતા નવિ
 ગ્રહે, લોક પ્રદેશ મિત પણ અખંડી. અં ૨. કાર્ય કારણપણે પરિણમે તહવી ધ્રુવ,
 કાર્ય લેહે કરે પણ અલેહી; કર્તૃતા પરણમે નવ્યતા નવિ રમે, સકલવેત્તા થકો પણ
 અલેહી. અં ૩. શુદ્ધતા શુદ્ધતા દેવ પરમાત્મતા, સહજ નિજભાવ ભોગી અયોગી; સ્વ
 પર ઉપયોગી તાહાત્મ્ય સત્તારસી, શક્ત પ્રયુજતો ન પ્રયોગી, અં ૪. વસ્તુ નિજ

ક્ષયોપશમિક ગુણ સર્વ, થયા તુજ ગુણ રસી હો લાલ, થો સીદ સાધન શક્તિ, વ્યક્તતા ઉદ્ધસી હો લાલ; બ્રહ્મ હવે સંપૂર્ણ સિદ્ધ, તણી શી વાર છે હો લાલ, તો દેવચંદ્ર જિનરાજ, જગત આધાર છે હો લાલ. જાં ૭.

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની, મુજથી કહિ ન બાયલ; અનંતતા નિમલતા પૂર્ણતા, જ્ઞાન વિના ન જણાયલ. શીં ૧. ચરમ જલધિ જલ મિથે અંજલી, ગતિ છપે અતિ વાયલ; સર્વ આકાશ ઉદ્ધવે ચરણે, પણ પ્રભુતા ન ગણાયલ. શીં ૨. સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા, તેહથી ગુણ પર્યાયલ; તાસ વગંથી અનંતગુણો પ્રભુ, કેવલ જ્ઞાન કહાયલ. શીં ૩. કેવલ દશન એમ અનંતો, અહે સામાન્ય સ્વભાવલ; સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંતો, સ્વરમણ સંવર ભાવલ. શીં ૪. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ ગુણ; રાજનીતિ એ વ્યારલ; ત્રસ વિના જર ચેતન પ્રભુની, કેઇ ન લોપે કારલ. શીં ૫. શુદ્ધાશય થર પ્રભુ ઉપયોગ, જે સમરે પ્રભુ નામલ; અબ્યાબાધ અનંતો પામે, પરમ અમૃત મુખ ધામલ. શીં ૬. આણા ઇન્દ્રિયતા નિર્ભયતા, નિર્વાંછકતા રૂપલ; ભાવ સ્વાધીન તે અબ્યય સીતે, ઇમ અનંતગુણ ભૂપલ. શીં ૭. અબ્યાબાધ મુખ નિર્મલ તે તો, કારણ જ્ઞાન ન જણાયલ, તેહથી એહનો બણજ લોકતા, જે તુરુહ સમ ગુણરાયલ. શીં ૮. ઇમ અનંત દાનાદિક નિજ ગુણ, વચનાતીત પંડુરલ; વાસન ભાસન ભાવે દુલ્ભ, પ્રાપ્તિ તો અતિ દૂરલ. શીં ૯. સકળ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિભુવન ગુરૂ, બાહ્યુ તુજ ગુણઆમલ; બીજુ કાંઈ ન માગુ સ્વામી, એહ છે મુજ કામલ. શીં ૧૦. ઇમ. અનંત પ્રભુતા સદ્દહતા, અરથે જે પ્રભુ રૂપલ; દેવચંદ્ર પ્રભુ પ્રભુતા તે પામે, પરમાનંદ સ્વરૂપલ. શીં ૧૧.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો, અતિ અદ્ભુત સહજાનંદરે; ગુણ ઇક વિધ ત્રિક પરણમ્બો, ઇમ અનંત ગુણનો વૃંદરે. મુનિચંદ્ર બિજુંદ, અમંદ દિજુંદ પદે નિત દીપતો મુખકંદરે. ૧. નિજ જ્ઞાને કરી જ્ઞેયનો, જ્ઞાયક જ્ઞાતા પદ ઇશરે; દેખે નિજ દશન કરી, નિજ દ્રશ્ય સામાન્ય જગીશરે. મું ૨. નિજ રમ્યે રમણ કરો પ્રભુ, ચારિત્ર રમતા રામરે; લોગ અનંતનો લોગવો, લોગ વિષુ લોકતા સ્વામીરે. મું ૩. દેય દાન નિત દીજતે અતિ દાતા પ્રભુ સ્વયમેવરે; પાત્ર તુમે નિજ શક્તિના આહક વ્યાપકમય દેવરે. મું ૪. પરણામિક કારજ તણો કરતા ગુણ કરણે નાથરે; અક્રિય અક્ષય સ્થિતિમયી, નિકલંક અનંતી આથરે. મું ૫. પરણામિક સત્તા તણો, આવિભાવવિલાસ નિવાસરે; સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયથી, નિર્વિંકલપને નિપર્યાસરે. મું ૬. પ્રભુ પ્રભુતા સંભારતાં, જાતાં કરતાં ગુણઆમરે; સેવક સાધનતા વરે, નિજ સંવર પરણતિ પામરે. મું ૭. પ્રગટ તત્વતા ધ્યાવતાં, નિજ તત્વનો ધ્યાતા થાયરે; તત્વરમણ એકાગ્રતા, પૂરણ તત્ત્વે એહ સમાયરે. મું ૮. પ્રભુ દીઠે મુજ સાંભરે, પરમાત્મ પૂરણાનંદરે; દેવચંદ્ર જિનરાજના, નિત વંદો પય અરવિંદરે. મું ૯.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

પૂજના તો કીજેરે જારમા જિનતણીરે, જસ પ્રગટયો પૂજ્ય સ્વભાવ; પર કૃત

બાધે; જિં દેવચંદ્ર પદ તે લહે, પરમાનંદ સમાધહે. જિં શ્રીં ૮.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ જનપદ સેવા, હેવા એ જે હળિયાલ; આતમ શુષ્ણ અનુભવથી મલિયા, તે ભવભવથી ટળિયાલ. શ્રીં ૧. દ્રવ્ય સેવ વંદન નમનાદિકે, અચંન વળી શુષ્ણામોલ; ભાવ અલેહ થવાની ઇંહા, પરભાવે નાઃકમોલ. શ્રીં ૨. ભાવસેવ અપવાદે નૈગમ, પ્રભુ શુષ્ણને સંકલ્પેલ; સંગ્રહ સત્તા તુલ્યારોપે, લેહાલેહ વિકલ્પેલ. શ્રીં ૩. વ્યવહારે બહુમાન જ્ઞાન નિજ, ચરણે જિન શુષ્ણ રમણાલ; પ્રભુ શુષ્ણ આલંબી પરિણામે, ઋણપદ ધ્યાને સ્મરણાલ. શ્રીં ૪. શબ્દે શુકલ ધ્યાનારોહણ, સમભાસદ શુષ્ણ દશમેલ; બીએ શુકલ અવકલ્પ એકલ્પે, એવંભૂત અમમેલ. શ્રીં ૫. ઉત્સર્ગે સમકિત શુષ્ણ પ્રકલ્પો, નૈગમ પ્રભુતા અંશેલ; સંગ્રહ આતમ સત્તાલંબી, મુનિ પદ ભાવ પ્રસંશેલ. શ્રીં ૬. ઋણસૂત્રે જે શ્રેષ્ઠ પદસ્યે, આતમશક્તિ પ્રકાશેલ; યથાખ્યાત પદ શબ્દ સ્વરૂપે, શુદ્ધ ધર્મ ઉદ્ધામેલ. શ્રીં ૭. ભાવ સયોગિ અયોગિ શૈલશે અંતિમ દુઃખ નય બણેલ; સાધનતા એ નિજ શુષ્ણ વ્યક્તિ, તેહ સેવના વખાણેલ. શ્રીં ૮. કારણ ભાવ તેહ અપવાદે, કાર્યરૂપ ઉત્સર્ગેલ; આતમભાવ તે ભાવ દ્રવ્યપદ, બાહ્ય પ્રવૃત્તિ નિસર્ગેલ. શ્રીં ૯. કારણ ભાવ પરંપર સેવન, પ્રગટે કાર્ય ભાવેલ; કાર્ય સિદ્ધે કારણતા વ્યય; શુચિ પરિણામિક ભાવેલ. શ્રીં ૧૦. પરમ શુષ્ણ સેવન તન્મયતા, નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાને ધ્યાવેલ; શુદ્ધાતમ અનુભવ આસ્વાદી, દેવચંદ્ર પદ પામેલ. શ્રીં ૧૧.

૯ શ્રી મુવિધિજિન સ્તવન

હીઠા મુવિધિ જિષ્ણંદ, સમધિ રસે ભર્યો હો લાલ, સમાં ભાસ્યો આતમ સ્વરૂપ, અનાદિનો વિસર્ગો હો લાલ; અં સકળ વિભાવ ઉપાધિ, થકી મન ઓગર્યો હો લાલ, થં સત્તા સાધન માગં, ભણી એ સંચર્યો હો લાલ. ભં ૧. તુમ પ્રભુ ભગણ રીતિ, સરવ જગ દેખતાં હો લાલ, સં નિજ સત્તાએ શુદ્ધ; સહુને લેખતા હો લાલ; સં પર પરિણતિ અદ્વેષપણે, ઉવેખતાં હો લાલ, ઉં લોભ્યપણે નિજ શક્તિ, અનંત ગવેખતા હો લાલ. અં ૨. કાનાદિક નિજ ભાવ, હતા જે પરવશા હો લાલ, હં તે નિજ સન્મુખ ભાવ, ગ્રહે લહી તુજ દશા હો લાલ; અં પ્રભુનો અદ્ભુત યોગ, સ્વરૂપ તણી રસા હો લાલ, સ્વં ભાસે વાસે તાસ, ભસ શુષ્ણ તુજ નિસા હો લાલ. ભં ૩. મોહાદિકની દુમે, અનાદિની ઊતરે હો લાલ, અં અમલ અખંદ અલિપ્ત, સ્વભાવજ સાંભરે હો લાલ, સ્વં તત્ત્વ રમણ શુચિ ધ્યાન, ભણી જે આદરે હો લાલ, ભં તે સમતારસ ધામ, સ્વામી મુદ્રા વરે હો લાલ. સ્વાં ૪. પ્રભુ છો ત્રિભુવન નાથ, દાસ હું તાહરો હો લાલ, હાં કરુણાનિધિ અભિલાષ, અછે મુજ એ ખરો હો લાલ; અં આતમ વસ્તુ સ્વભાવ, સદા મુજ સાંભરો હો લાલ; સં ભાસન વાસન એહ, ચરણ ધ્યાને ધરો હો લાલ, ચં ૫. પ્રભુ મુદ્રાને યોગ, પ્રભુતા લખે હો લાલ, પ્રં દ્રવ્ય તણે સાધમ્યં, સ્વસંપત્તિ ઓલખે હો લાલ; સ્વં ઓળખતાં બહુમાન, સહિત રૂચિ પશુ વધે હો લાલ, સં કચિ અનુચાથી વીચં, ચરણ ધારા સધે હો લાલ. ચં ૬.

દેવઅંદ્રને આજીવ, પરમ હો પ્રભુ પરમ મહોદય તે વરેણ. ૭.

૧૫. શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

ધરમ જગનાથનો ધર્મ શુભિ ગાઈયે, આપણો આતમા તેહવે ભાવિયે; ભતિ જમુ એકતા તેહ પલટે નહિ, શુદ્ધ શુભપલ્લવા વસ્તુ સત્તા સહી. ૧. નિત્ય નરવયવ વહી એક અક્રિયપણે, સર્વગત તેહ સામાન્ય ભાવે ભણે; તેહથી ઇતર સાવયવ વિશેષતા, બ્યક્તિ ભેદે પડે જેહની ભેદતા. ૨ એકતા પિંડને નિત્ય અવિનાશતા, અસ્તિ નિજ રિદ્ધથી કાચ' ગત ભેદતા; ભાવશ્રુત ગમ્ય અભિલાષ અનંતતા, ભવ્યપર્યાયની જે પરાવર્તિતા. ૩. ક્ષેત્ર શુભ ભાવ અવિભાવ અનેકતા, નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પરનાસ્તિતા; ક્ષેત્ર આપત્ત અભેદ અવકતવ્યતા, વસ્તુ તે રૂપથી નિયત અભવ્યતા. ૪. ધર્મ પ્રાગ ભાવતા સકળ શુભ શુદ્ધતા, લોભ્યતા કર્તૃતા રમણ પરિણામતા; શુદ્ધ સમ્રદેશતા તત્ત્વ ચૈતન્યતા, આખ્ય વ્યાપક તય ગ્રાહ્ય ગ્રાહકગતા. ૫. સંગ પરિહારથી સ્વામી નિજ પદ લક્ષ્ય, શુદ્ધ આત્મિક આનંદ પદ સંગ્રહ્ય; જઈવિ પરભાવથી હું ભવોદાધ વસ્યો, પર તણે સંગ સંસારતાએ અસ્યો. ૬. તહવિ સત્તા શુભે જીવ છે નિરમળો, અન્ય સંપ્રદેષ જિમ્મ કટિકે નવિ સામળો; જે પરોપાધથી દુષ્ટ પરણુતિ ગ્રહી, ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહુરું તે નહીં. ૭. તિણે પરમાત્મ પ્રભુ ભક્તિ રંગી થઈ, શુદ્ધ કારણ રસે તત્ત્વ પરણુતિમયી; આત્મ ગ્રાહક થયે તળે પરગ્રહણુતા, તત્ત્વ લોગી થયે ટળે પરલોગીતા. ૮. શુદ્ધ નિમ્યાસ નિજ ભાવ લોગી થદા, આત્મક્ષેત્રે નહિ અન્ય રક્ષણુ તદા; એક અસહાય નિસ્સંગ નિરદ્વંદતા, શક્તિ ઉત્સર્ગની હોય સહુ વ્યકતતા. ૯. તિણે મુજ આતમા તુજ થકી નિપજે, માહુરી સંપદા સકળ મુજ સંપજે; તણુ મન મંદિરે ધર્મ પ્રભુ આઈયે, પરમ દેવઅંદ્ર નિજ સિદ્ધ મુખ પાઈયે. ૧૦.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

જગત કિવાકર જગત કૃપાનાથ, વાહુકા મારા સમવસરણુમાં બેઠા; યોમુખ યૌવિહ ધર્મ પ્રકાશે, તે મેં નયણે લીકા દે. ભવિક જન હરણો દે, નિરખી શાંતિ જિણુ'ક, ભં ઉપસમ રસનો કંઈ, નહિ ઇને સરિણો દે. ૧. પ્રાતિહાય અતિશય શોભા, વાં તે તો કહિય ન જાવે; લુક બાલકથી રવિ કર ભરનો, વણુ'ન કિણુ પદે આવે દે. ભં ૨. વાણી શુભ પાંત્રીશ અનોપમ, વાં અવિસંવાદ સરુપે; ભવદુઃખ વારણુ શિવસુખ કારણુ, શુદ્ધ ધર્મ પ્રરુપે દે. ભં ૩. દક્ષિણ પાશ્ર્વમ ઉત્તર દિશિસુખ, વાં ઠવણુ જિન ઉપગારી; તણુ આલંબન લહીય અનોપમ; તિહાં થયા સમકિત ધારી. ભં ૪. ખટ નય કાચ' રૂપે ઠવણુ, વાં સગ નય કારણુ ઠાણી; નિમિત્ત સમાન આપના જિનજી, એ આજમની વાણી. ભં ૫. સાધક તીન નિશ્ચયા મુખ્યે, વાં જે વિણુ ભાવ ન લહિયે; ઉપગારી દુગ ભાણે ભાખ્યા, ભાવ વંદકનો ગહીયે દે. ભં ૬. ઠવણુ સમવસરણુ જિન સેતી, વાં જે અભેદતા વાધી; એ આત્માના સ્વભાવ શુભ, વ્યકત યોગ્યતા સાધી. ભં ૭. ભદ્રું થયું મેં પ્રભુ શુભ ગાયા, વાં રસનાનો રૂળ લીધો; દેવઅંદ્ર કહે માહુરા મનનો, સકળ મનોરથ સિધ્યો. ભં ૮.

પૂજા રે જે ઇન્દ્રે નહિરે, સાધક કાર્ય દાવ. પૂં ૧. દ્રવ્યથી પૂજારે કારણ ભાવનોરે, ભાવ પ્રશસ્ત ને શુદ્ધ; પરમ ઇંદ્ર વદ્ધલ ત્રિભુવન ધણીરે, વાસુપૂજ્ય સ્વયંબુદ્ધ પૂં ૨. અતિશય મહિમારે અતિ ઉપગારતારે, નિરમલ પ્રભુ શુભરાગ; સુરમણિ સુરધટ સુરતરૂં છતેરે, જિનરાગી મહાભાગ. પૂં ૩. દર્શન જ્ઞાનાદિક શુભ આત્મારે, પ્રભુ પ્રભુતા લયલીન; શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયીરે, તમ આસ્વાદન પીન પૂં ૪. શુદ્ધ તત્ત્વ રસજંગી ચેતનારે, પામે આત્મ સ્વભાવ; આત્માલંબી નિજ શુભ સાધતોરે, પામે પૂજ્ય સ્વભાવ. પૂં ૫. આપ અકર્તા સેવાથી હવેરે, સેવક પૂરણ સિદ્ધિ; નિજ ધન ન હીચે પણ આશ્રિત લહેરે, અક્ષય અક્ષર રિદ્ધિ. પૂં ૬. જિનવર પૂજા તે નિજ પૂજનારે, પ્રગટ અન્વય શક્તિ; પરમાનંદ વિલાસી અનુભવેરે, દેવચંદ્ર પદ અક્તિ. પૂં ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલ જિન વિમલતા તાહરીલ, અવર ખીજે ન કહાય; લઘુ નદી જિમ તિમ લંબીએલ, પણ સ્વયંભુરમણ ન તગય. વિં ૧. સચલ પુઠવી ગિરિ જલ તરૂંલ, કોઈ તોલે એક હથ; તેહ પણ તુજ શુભગણ બણીલ, ભાખવા નહિ સમરથ. વિં ૨. સરવ પુદ્ગલ નલ ધરમનાલ, તેમ અધરમ પ્રદેશ; તાસ શુભ ધરમ પંજવ સહુલ, તુજ શુભ ઈક તણે લેશ. વિં ૩. એમ નિજ ભાવ અનતનીલ, અસ્તિતા કેતલી યાય; નાસ્તિતા સ્વ પર પદ અસ્તિતાલ, તુજ સમ કાળ સમાય. વિં ૪. તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેલ, આદરે ધરી બહુ માન; તેહને તેહીજ નિપજેલ, અહો કોઈ અદ્ભુત તાન. વિં ૫. તુમ્હ પ્રભુ તુમ્હ તારક વિભુલ, તુમ્હ સમે અવર ન કોઈ; તુમ્હ દરસણ થકી હું તયોલ, શુદ્ધ આલંબન હોય. વિં ૬. પ્રભુ તણી વિમલતા ઓલખીલ, જે કરે ચિર મન સેવ; દેવચંદ્ર પદ તે લહેલ, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. વિં ૭.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

મૂરતિ હો પ્રભુ મૂરતિ અનંત જિજ્ઞંસ, તાહરી હો પ્રભુ તાહરી મુજ નયણે વસીલ; સમતા હો પ્રભુ સમતા રસનો કંઠ, સહજે હો પ્રભુ સહજે અનુભવ રસલસીલ. ૧. ભવ દવ હો પ્રભુ ભવ દવ તાપત લવ, તેહને હો પ્રભુ તેહને અમૃતધન સમીલ; મિથ્યા હો પ્રભુ મિથ્યા વિષની ખીવ, હરવા હો પ્રભુ હરવા બંશુલિ મન રમીલ. ૨. ભાવ હો પ્રભુ ભાવ ચિંતામણી એહ, આતમ હો પ્રભુ આતમ સંપત્તિ આપવાલ; એહિજ હો પ્રભુ એહિજ શિવ મુખ ગેહ, તત્ત્વ હો પ્રભુ તત્ત્વાલંબન થાપવાલ. ૩. જાયે હો પ્રભુ જાયે આશ્રવ ચાલી, દીઠે હો પ્રભુ દીઠે સંવર વધેલ; રતન હો પ્રભુ રતનત્રયી શુભમાળ, અધ્યાતમ હો પ્રભુ અધ્યાતમ સાધન સધેલ. ૪. મીઠી હો પ્રભુ મીઠી મૂરતિ તુજ, દીઠી હો પ્રભુ દીઠી રૂચિ બહુ માનથીલ; તુજ શુભ હો પ્રભુ તુજ શુભ ભાસન મુકત, સેવે હો પ્રભુ સેવે તમુ ભવ ભય નથીલ. ૫. નામે હો પ્રભુ નામે અદ્ભુત રંગ, ઈવણા હો પ્રભુ ઈવણા દીકાં ઉલ્લસેલ; શુભ આસ્વાદ હો પ્રભુ શુભ આસ્વાદ અભંગ, તન્મય હો પ્રભુ તન્મયતાએ જે ધસેલ. ૬. શુભ અનંત હો પ્રભુ શુભ અનંતનો વૃંદ, નાય હો પ્રભુ નાય અનંતને આદરેલ; દેવચંદ્ર હો પ્રભુ

થાં ૧. કર્તા આત્મદ્રવ્ય કાર્યની સિદ્ધતારે, કાં ઉપાદાન પરણામ પ્રચુકા તે કરણતારે; પ્રાં આત્મ સંપદ દાન તેહ સંપ્રદાનતારે, તેં દાતા પાત્રને દેય ત્રિભાવ અલેહતારે. ત્રિં ૨. સ્વ પર વિવેચન કરણ તેહ અપાદાનથીરે, તેં સકળ પર્યાય આધાર સંબંધ આસ્થાનથીરે; સં બાધકે કારક ભાવ અનાદિ નિવારવોરે, અં સાધકતા અવલંબી તેહ સમારવોરે. તેં ૩. શુદ્ધપણે પર્યાય પ્રવર્તન કાર્યનેરે, પ્રાં કર્તાદિક પરિણામ તે આત્મ ધર્મનેરે; તેં ચેતન ચૈતન્ય ભાવ કરે સમ વેતમેરે, કં સાદિ અનંતો કાળ રહે નિજ ખેતમેરે. ૨૦ ૪. પર કર્તૃત્વ સ્વભાવ કરે ત્યાં લગીરે, કં શુદ્ધકાર્ય રૂચિ ભાસ થયે નવિ આદરેરે; થં શુદ્ધાત્મ નિજ કાર્ય રૂચિ કારક દિરેરે, રૂં તેહિજ મૂળ સ્વભાવ ગણો નિજ પદ વરેરે. અં ૫. કારણ કારણ રૂપ અછે કારકકશારે, અં વસ્તુ પ્રગટ પર્યાય એહ મનમે વશ્યારે; એં પણ શુદ્ધ સરૂપ ધ્યાન ચેતનતા ગહેરે, એં તબ નિજ સાધક ભાવ સકળ કારક લહેરે ૬. માહરૂં પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવા લણીરે, પ્રાં પુષ્ટાલંબન રૂપ સેવ પ્રભુજી તણીરે; સં દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર ભક્તિ મનમે ધરોરે, ભં અત્યાબાધ અનંત અખમપદ આદરો રે. અં ૭.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

એલગડી તો કીજે શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિનીરે, જેહથી જિનપદ સિદ્ધ; કેવલ જ્ઞાનાદિકે શુભ ઉદ્ધસેરે, લહીયે સહજ સમુદ્ધ. જોં ૧. ઉપાદાન નિજ પરિણતિ વસ્તુનીરે, પણ કારણ નિમિત્ત આધીન; પુષ્ટ અપુષ્ટ દુવિધ તે ઉપદિશ્યોરે, ગ્રાહક વિધિ આધીન જોં ૨. સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંહી હવેરે, તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ; પુષ્પ માંહિ તિલ વાસક વાસનારે, નહિ પ્રવંસક દુષ્ટ. જોં ૩. કંઠ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણોરે, નવિ ઘટતા તસુ માંહિ; સાધક સાધક પ્રવંસકતા જે અછેરે, તિથે નહિ નિમિત્ત પ્રવાહ. જોં ૪. ખટકારક ખટકારક તે કારણ કાર્યનેરે, જે કારણ સ્વાધીન; તે કર્તા કર્તા સહુ કારક તે વસુરે, કર્મ તે કારણ પીન. જોં ૫. કારણ સંકલ્પે કારણકશારે, છતિ સત્તા સહભાવ; અથવા તુલ્ય ધર્મને જોઈવેરે, સાધ્યા રોપણ દાવ. જોં ૬. અતિશય અતિશય કારણ કારક કરણતારે, નિમિત્ત અને ઉપાદાન; સંપ્રદાન કારણ પદ ભવનથીરે, કારણ વ્યય અપાદાન. જોં ૭. ભવન વ્યય વિષુ કાર્ય નવિ હવેરે, જિમ દુષ્કેન ઘટત્વ; સુતત્વાધર સ્વશુણનો દ્રવ્ય છેરે, સત્તાધાર સુતત્વ. જોં ૮. આત્મ કર્તા કાર્ય સિદ્ધતારે, તસુ સાધન જિનરાજ; પ્રભુ દીઠે કારજ રૂચિ ઉપજેરે, પ્રગટે આત્મ સમાજ. જોં ૯. વંદન સેવન નમન વળી પૂજનારે, સમરણ સ્તવન વળી ધ્યાન; દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જિનરાજનોરે, પ્રગટે પૂજા નિધાન. જોં ૧૦.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

શ્રી નમિ જિનવર સેવ્ર ઘનાઘન ઉનચોરે; ઘં દીઠાં મિધ્યારોરે ભવિક ચિત્તથી ગચ્છોરે; ભં સુચિ આચરણા રીતે તે અભ વધે વશ્યારે, તેં આત્મ પરિણતિ શુદ્ધ તે વીજ ગણુકારે. વિં ૧. વાજે વાયુ સુવાવ્ય તે પાવન ભાવનારે; પાં ઇંદ્ર ધનુષ ત્રિક યોગ તે ભક્તિ ઇંક મનારે; ભં નિર્મળ પ્રભુ સ્તવ ઘોષ જુનિ ઘનગજનારે,

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

સમવસરણુ યેસી કરી રે બારહ પરખદમાંહિ; વસ્તુ સ્વરૂપ પ્રકાશતા રે, કંઠુણ-
કર જગનાહો રે. કુંથુ જિનેસર. ૧. નિરમલ તુજ ગુણ વાણી રે; બે શ્રવણે સુણે, તેહિજ
ગુણ મણિ ખાણી રે. કું ૨. ગુણ પર્યાય અનંતતા રે, વળી સ્વભાવ અગાહ; નય ગમ
ભાગ નિપેક્ષના રે, હેય હેય પ્રવાહ રે. કું ૩. કુંથુનાથ પ્રભુ દેશના રે, સાધન સાધક
સિદ્ધ; ગૌણ સુખ્યતા વચનમે રે, જ્ઞાન તે સકલ સમૃદ્ધ રે. કું ૪. વસ્તુ અનંત સ્વભાવ
છે રે, અનંત કથક તસુ નામ; ગ્રાહક અવસર યોધથી રે, કહવે આપંત કામો રે. કું ૫.
શેષ અનાપંત ધર્મને રે, સાપેક્ષ શ્રદ્ધા યોધ; ઉભય રહિત ભાસન હવે રે, પ્રગટે
કેવલ યોધ. કું ૬. છતિ પરીણુતિ ગુણ વણના રે, ભાસન લોગ આણુંક; સમ કાળે
પ્રભુ તાહરે રે, રમ્ય રમણુ ગુણવુંદો રે. કું ૭. નિજ ભાવે સ્ત્રીઅ અસ્તિતા રે, પર
નાસ્તિત્વ સ્વભાવ; અસ્તિપણે તે નાસ્તિતા રે, સ્ત્રીઅ તે ઉભય સ્વભાવો રે. કું ૮. અસ્તિ
સ્વભાવ બે આપણો રે, રૂચિ વૈરાઅ સમેત; પ્રભુ સન્નુખ વંદન કરી રે, માગીશ આતમ
હેતો રે. કું ૯. અસ્તિ સ્વભાવ બે રૂચિ થઈ રે, ધ્યાતો અસ્તિ સ્વભાવ; દેવચંદ્ર
પદ તે લહે રે, પરમાનંદ જમાવો રે. કું ૧૦.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

પ્રભુઓ શ્રી અરનાથ, શિવપુર સાથ ખરોરી, ત્રિભુવન જન આધાર, ભવનિસ્તાર
કરોરી. ૧. કર્તા કારણ યોગ, કાર્ય સિદ્ધિ લહેરી; કારણ આર અનુપ, કાર્યથી તેહ ગહેરી
૨. બે કારણ તે કાર્ય, થાયે પૂણું પહેરી; ઉપાદાન તે હેતુ. માટી ઘટ જેમ વહેરી. ૩
ઉપાદાનથી ભિન્ન, બે વિષુ કાર્ય ન થાયે; ન હુવે કાર્ય રૂપ, કતનિ બ્યવસાયે. ૪.
કારણ તેહ નિમિત્ત, અકાદિક ઘટ ભાવે; કાર્ય તથા સમવાય, કારણ નિયતને કાવે. ૫.
વસ્તુ અલેહ સરૂપ, કાર્યપણું ન ગહેરી; તે અસાધારણ હેતુ કુંભૈસ્થાન લહેરી. ૬. જેહનો
ન વિવહાર, ભિન્ન નિયત બહુ ભાવી; ભૂમિ કાળ આકાશ, ઘટ કારણ સદ્ભાવી. ૭. જોહ
અપેક્ષા હેતુ, આગમમાંહિ કહોરી; કારણ પદ ઉત્પન્ન, કાર્ય થયે ન લહોરી. ૮. કર્તા
આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય સિદ્ધ પણોરી; નિજ સત્તાગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણોરી. ૯. યોગ
સમાધિ વિધાન, અસાધારણ તેહ વહેરી; વિધિ આચરણા ભક્તિ, જિણે નિજ કાર્ય
સહેરી. ૧૦ નરગતિ પદમ સંધયણ, તેહ અપેક્ષા બણો; નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહની
લેખે આણો. ૧૧. નિમિત્ત હેતુ જિનરાજ, સમતા અમૃત ખાણી; પ્રભુ આલંબન
સિદ્ધિ, નિયમા જોહ વખાણી. ૧૨. પુષ્ટ હેતુ અરનાથ, તેહના ગુણથી હીલીયે; રીઝ
ભક્તિ બહુ માન; લોગ ધ્યાનથી મીલિયે. ૧૩. મોટા ને ઉછંગ, બેકાને શી ચિંતા;
તિમ પ્રભુ ચરણ પસાય, સેવક થયા નિચિંતા. ૧૪. અર પ્રભુ પ્રભુતા રંગ, અંતર
શક્તિ વિકાસી; દેવચંદ્ર આણુંક અક્ષયલોગ વિલાસી. ૧૫.

૧૯ શ્રી મહિલનાથજિન સ્તવન

મહિલનાથ જગનાથ ચરણગુગ ધ્યાઈયેરે, યેં શુદ્ધાતમ પ્રાગભાવ પરમ પદ પાઈયેરે;
૫૦ સાધક કારક ખટ કરે ગુણ સાધના રે, ૬૦ તેહિજ શુદ્ધ સરૂપ થાયે નિરાધાન રે.

મેટી. સં ૬. નયર ખંભાચતે પાશ્વ પ્રભુ હરશને, વિકસતે હૃદય ઉત્સાહ વાધ્યો; હેતુ એકત્વતા ! રમેણુ પરચામેથી, સિદ્ધિ સાધકપણો આજ સાધ્યો. સં ૭. આજ કૃત પુણ્ય ધનદીહ માહરે થયો, આજ નર જનમ મેં સફલ ભાળ્યો; દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશયો વંદીયો, ભક્તિ ભરચિત્ત તુજ શુભ રમાળ્યો સં ૮.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

તાર હો તાર પ્રભુ મુજ સેવક ભણી, જગતમાં એટલો મુશ્કેલીને; હાસ અવ-શુભ ભર્યો જાણી મોત તણો; ક્યારેનિધી હીનપરે હયા કીજે. તાં ૧. રાગ દ્રેષે ભર્યો મોહ વૈરી નહયો; લોકની રીતિ મેં ઘણું શતો; કોષ વશ મમધમ્યો શુદ્ધ શુભ નાંવ રમ્યો; ભર્યો ભવ-માંદિ હું વિષય માતો. તાં ૨. આર્યો આચરણ લોક ઉપચારથી, શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઈ ન કીધો; શુદ્ધ અધ્યાન વળી આત્મ અવલંબન વિષય, તેહવે કાચ તિણે કો ન સીધો. તાં ૩. સ્વામી હરશણુ સમો નિમિત્ત લહી નિરમણે, બે ઉપાદાન શુચિ ન થાયો; કોષ કોં વસ્તુનો આંહવાં ઉદય તણે; સ્વામિ સેવા-ચહી નિકટ સાથે. તાં ૪. સ્વામી શુભ ઓળખી સ્વામીને બે ભરે, હરશણુ શુદ્ધતા તેહ પામે; જ્ઞાન ચારિત્ર તપ વીચ ઉદ્ધેસથી, કમં છંપી વર્ષે મુક્તિ પામે. તાં ૫. જગત વિચલ મહાવીર જિનવર મુખી, ચિત્ત પ્રભુ ચરણને શરણુ વાસ્યો; તારણ્યો આપણ બિરૂદ નિજ રાખવા, હાસની સેવના રમે બેસ્યો. તાં ૬. વીનવી માનવ્યો શક્તિ બે આપણ્યો, આવ સ્યાદાદંતા શુદ્ધ ભાસે; સાધિ સાધકે હયા સિદ્ધતા અનુભવી, દેવચંદ્ર વિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે. તાં ૭.

૨૫ સામાન્ય કળશરૂપ સ્તવન

ચઉવીસે જિન આધ્યે, ધ્યાધ્યે-તરવ સ્વરૂપોણ; પરમાનંદ પદ પાધ્યે, અક્ષયજ્ઞાન અનૂપોણ. ચાં ૧. ચઉદસે આવન ભલા, અણુધર શુભ ભંદારોણ; કમતામથી માંદું સાહુણી, સાવય સાવધ આરોણ. ચાં ૨. વર્દમાન જિનવર તણો, શાસ્ત્રન અતિ મુખકારોણ; ચઉવિઠ સંધ વિરાજતા, દુઃસમ કલ આધારોણ. ચાં ૩. જિન સેવનથી જ્ઞાનતા, (તણે કિતાહિત યોધોણ; અહિત તાજ હિત આંદરે, સંધમ તપ યોધોણ. ચાં ૪. અભિનવ કમં અગ્રહણતા, લણુ કમં અભાવોણ. નિકર્મીને અખાધતાં, અવેદન અનાકુલ ભાવોણ. ચાં ૫. ભાવ રોગના વિગમથી, અચલ અક્ષય નિરાખોધોણ. પૂણનંદશા લહી, વિલસે સિદ્ધિસમાધોણ. ચાં ૬. શ્રી જિનચંદ્રની સેવના, પ્રગટે પુણ્ય પ્રધાનોણ; સુમતિ સાગર અતિ ઉલ્લસે, સાધુરંગ પ્રભુ ધ્યાનોણ. ચાં ૭. મુવિહિત જઈ અરતરવંદ, શબ્દ સાગર ઉવળોણ; જ્ઞાનધર્મ પાઠક તણો, શિષ્ય મુજન મુખકારોણ. ચાં ૮. દીપચંદ્ર પાઠક તણો, શિષ્ય સ્તવે જિનરાજોણ; દેવચંદ્ર સદ સેવતાં, પૂણનંદ સમાજોણ. ચાં ૯.

ધતિ દેવચંદ્ર કૃત સ્તવન ચોવીશી સંપૂર્ણ.

૬૭ શ્રી દેવચંદ્ર કૃત ગત સ્તવન ચોવીશી.

૧ શ્રી કેવલજ્ઞાની જિન સ્તવન

નામે ગુજે પરમ આદ્ય, પ્રગટે અનુભવ રસ આસ્વાદ; તેથી થાયે મતિ.

કું તુષ્ટા શ્રીધમ કાળ તાપની તજનારે. તાં ૨. શુભ દેશ્યાની આલિ તે ખગ પંક્તિ બનીરે, બં એળી સરોવર હંસ વસે શુચિ શુષ્ક સુનીરે; વં યોગાત મારગ બંધ ભવિક જન ધર રહ્યારે, ભં ચેતન સમતા સંઘ રંગમે ઉમહ્યારે. ૨૦ ૩. સમ્યગ્-દષ્ટિ ગાર તિહાં હરખે ઘણુરે, તિં દેખી અદ્ભૂત રૂપ પરમ જિનવર તણુરે; ૫૦ પ્રભુ શુષ્કનો ઉપદેશ તે જલધારા વહીરે, જં ધરમ રુચિ ચિત ભૂમિ મહિ નિશ્ચય રહીરે. માં ૪. આતક શ્રમણ સમૂહ કરે તળ પારણોરે, કં અનુભવ રસ આસ્વાદ સકળ દુઃખ વારણોરે; સં અશુભાચાર નિવારણ તુલ્ય અંકુરતારે, તું વિશતિ તણે પરિણામ તે ધીજ નિપૂરતારે. બીં ૫. પંચ મહાવ્રત ધ્યાન તણા કરસણ વધ્યારે, તં સાધ્ય ભાવ નિજ થાપી સાધનતાએ સધ્યારે; સાં ક્ષાયક દર્શન જ્ઞાન ચરણ શુષ્ક નીપનારે; ચં આદિક બહુ શુષ્ક સૂચ આતમ ધર નીપનારે. આં ૬. પ્રભુ કરસણ મહા મેહ તણે પરવેસમેરે, તં પરમાનંદ સુભિક્ષ થયો સુજ દેશમેરે; થં દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર તણે અનુભવ કરોરે, તં સાદી અનંતો કાળ આતમ સુખ અનુસરોરે. આં ૭.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

નેમ જિનેસર નિજ કારજ કર્યો, છાંચો, સર્વ વિભાવોણ, આતમ શક્તિ સકળ પ્રગટ કરી, આસ્વાદો નિજ ભાવોણ. નેં ૧. રાણુલ નારીરે સારી મતિ ધરી, અવ-લંબ્યા અરિહંતોણ; ઉત્તમ સંગેરે ઉત્તમતા વધે; સધે આનંદ અનંતોણ. નેં ૨. ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના, તે વીજતી અશ્રાણોણ; પુદ્ગલ મહ વેરે કમ' કલંકતા, વાધે બાધક બાણોણ. નેં ૩. રાગી સંગેરે રાગ દંશા વધે, થાએ તિણે સંસારોણ; નીરા-ગીથીરે રાગનો ભેડવો, લહીયે ભવનો પારોણ; નેં ૪. અપ્રશસ્તતારે ટાળી પ્રશસ્તતા, કરતા આશ્રવ નાસેણ; સંવર વાધેરે સાધે નિર્જરા, આતમ ભાવ પ્રકાશેણ. નેં ૫. નેમિ પ્રભુ ધ્યાને એકત્વતા, નિજ તત્ત્વે ઇક તાનોણ; શુકલ ધ્યાનેરે સાધી સુસિદ્ધતા; લહિયે સુક્તિ નિહાનોણ. નેં ૬. અગમ અરૂપીરે અલખ અગોચર, પરમાતમ પરમી-શોણ; દેવચંદ્ર જિનવરની સેવના, કરતાં વાધે જગીશોણ. નેં ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

સહજ શુષ્ક આગરો સ્વામી સુખ સાગરો, જ્ઞાન વદનગરે પ્રભુ સવાયો; શુદ્ધતા એકતા તીક્ષ્ણતા ભાવથી, મોહારિપુ છુટી જય પઠક વખાયો. સં ૧. વસ્તુ નિજ ભાવ અવભાસ નિઃકલંકતા, પરિણતિ વૃત્તિતા કરી અભેદ; ભાવ તાદાત્મ્યતા શક્તિ ઉદ્ધાસથી, સંતતિ યોગને તું ઉછેદે. સં ૨. દોષ શુષ્ક વસ્તુની લખીય થયાચ્યંતા, લહી ઉદાસીનતા આપ સ્વભાવે; દ્વંસિ તલજન્યતા ભાવ કર્ત્તાપણો, પરમ પ્રભુ તું રમ્યો નિજભાવે. સં ૩. શુભ અશુભ ભાવ અવભાસ તહકીકથી, શુભ અશુભ ભાવ તિહાં પ્રભુ ન કીધો; શુદ્ધ પરણામતા વીર્ય કર્ત્તા ધર્મ, નરમ અક્રિયતા અમૃત પીધો. સં ૪. શુદ્ધતા પ્રભુતણી આત્મભાવે રમે, પરમ પરમાત્મતા તામ્ર થાયે; મિશ્ર ભાવે અછે ત્રિશુષ્કની ભિન્નતા, ત્રિશુષ્ક એકત્વ તુજ ચરણ આયે. સં ૫. ઉપશમ રસભરી સર્વ જન સંકરી, સુતિ જિનરાજની આજ લેટી, કારણે કાય નિષ્પત્તિ મદ્દાન છે, તિણે ભવં જમણની લીક

દુલ્લેહે, પર્થાય વિશેષ નિવેદે. સુ૦ ૮. તસુ રમણે લોગનો વાંદ, અપ્રયાસી પૂર્ણાનંદ; પ્રગટી જસ શક્તિ અનંતી, નિજ કારણ વૃત્તિ સ્વતંત્રી. સુ૦ ૯. શુભ દ્રવ્ય સામાન્ય સ્વભાવી, તીરથપતિ ભક્ત વિભાવી; પ્રભુ આજ્ઞા ભકતે લીન, તિથે દેવચંદ્ર પદ કીન. સુ૦ ૧૦.

૪ શ્રી મહાજશ જિન સ્તવન

આત્મ પ્રદેશ રંગ થલ અનોપમ, સમ્યગ્ દર્શન રંગ રે; નિજ સુખકે સંધર્ષયા, તું તો નિજ શુભ જેલ વસંત રે; નિજ૦ પરપરિણુતિ ચિંતા તજિ નિજમે, આન સખાકે સંગ. નિ૦ ૧. વાસ બરાસ સુ રૂચિ કેસરધન, છાંટો પર પ્રભોદરે; નિ૦ આતમ રમણુ શુલાલકી લાલી, સાધક શક્તિ વિનોદરે. નિ૦ ૨. ધ્યાન સુધારસ પાન મગનતા, લોજન સહજ સ્વલોગરે; નિ૦ રિઝણુ એકત્વતા તાનમે વાળે, વાણી સનસુખ યોગરે. નિ૦ ૩. શુકલ ધ્યાન હોરીકી ઝાલા, બલે કમ' કઠોરરે; નિ૦ શેષપ્રકૃતિદલ ક્ષિરણુ નિજ'રા, ભસ્મ જેલ અતિ ભેરરે; નિ૦ ૪. દેવ મહાજસ શુભ અવલંબન, નિર્ભય પરણુતિ વ્યક્તિરે; નિ૦ ધ્યાને ધ્યાને આત બહુ માને, સાધે સુનિ નિજ શક્તિરે. નિ૦ ૫. સકળ અભેગ અલેશ અસંગત, નાહિ હોવે સિદ્ધરે; નિ૦ દેવચંદ્ર આજ્ઞામે જેલે, ઉત્તમ મુહિ પ્રસિદ્ધરે નિ૦ ૬.

૫ શ્રી વિમલ જિન સ્તવન

ધન્ય તું ૨ ધન્ય જિનરાજ તું, ધન્ય તુજ શક્તિ વ્યક્તિ સનૂરી; કમ' કારણુ દશાસહજ ઉપગારતા, શુદ્ધ કર્તૃત્વ પરિણામ પૂરી ધ૦ ૧. આત્મ પ્રભાવ પ્રતિભાસ કારણદશા, આન અવિભાગ પર્થય પ્રવૃત્તે; એમ શુભ સર્વ નિજ કાર્ય સાધે પ્રગટ; સ્વેયદૃશ્યાદિ કારણુ નિમિત્તે, ધ૦ ૨. દાસ બહુમાન ભાસન રમણુ એકતા, પ્રભુ શુભ લંબની શુદ્ધ થાયે; બંધના હેતુ મગાદિ તુજ શુભ રશી, તેહ સાધક અવસ્થા ઉપાયે. ધ૦ ૩. કમ' જ'નાલ જયું જનકરણુ યોગ બે, સ્વામી ભક્તિ રમ્યા થીર સમાધિ; કાન તપ સીલમત નાથ આજ્ઞાવણા, થમ્યભાધક કરે ભવ ઉપાધી. ધ૦ ૪. સકળ પ્રદેશ સમકાળ સવિ કાર્યતા, કારણુ સહકાર કર્તૃત્વ ભાવે; દ્રવ્ય પરદેશ પર્થાય આગમ પણે, અચલ અસહાય અકીય કાવે. ધ૦ ૫. ઉત્પતિ નાસ ક્રુવ સર્વ'કા સર્વ'ની, બદ્ધગુણી હાની વૃંદ અનુનો; અસ્તિ નાસ્તિત્વ સત્તા અનાદીયકો, પરણુમન ભાવથી નહી અનુનો. ધ૦ ૬. ઇણીપરે વિમલ જિનરાજ નિરે વિમલતા, ધ્યાન મન મંદિરે બેહુ ધ્યાવે; ધ્યાન પૃથક ત્વવિકલપતા રંગથીરે, ધ્યાન એકત્વ અવિકલપ આવે. ૭. વીતરાગી અસંગી અનંગી પ્રભુ, નાણુ અપ્રયાસ અવિનાસ ધારી; દેવચંદ્ર શુદ્ધ સત્તારસી સેવતા, સંપદા આત્મ શોભાવધારી ધ૦ ૮.

૬ શ્રી સર્વાનુભૂતિ જિન સ્તવન

જગતારક પ્રભુ વીનતું, વીનતલી અવધારરે; તુજ દરશણુ વિષ્ણું હું ભમ્યો, કાળ અનંત અપારરે. જ૦ ૧. સહુમ નિગોદ ભવે વસ્યો, પુદ્ગલ પરિટ અનંતરે; અભ્યવહાર પણે ભમ્યો, કુલક ભવ અત્યંતરે. જ૦ ૨. અવધારે પણ તિરિવ ગતે, ઇગ વણુખંદ અસન્નિરે; અસંખ્ય પરાવતંન થયાં, ભમિયો છવ અધનરે. જ૦ ૩. સૂક્ષ્મ થાવર ચારમે, કાલક ચક્ર અસંખ્યરે; જનમ મરણુ બહુલા ઠયાં, પુદ્ગલ લોગને કંબરે. જ૦ ૪. ઝોધે ખાદર ભાવમે, ખાદર તરૂપણુ એમરે; પુદ્ગલ અદી લાગટ વસ્યો, નામ

સુપ્રસાદ, સુષુતાં ભાગેરે કાંઈ વિષય વિખાડે. જિજ્ઞાસા તારા નામથી મન લીને, મં
૧. જેનું અસંખ્ય પ્રદેશ, અનંત પર્યાય નિવેશ; બાહ્ય શક્તિ અશેષ, તેહથી બધું કાંઈ સકળ
વિશેષરે. જિં ૨. સર્વપ્રમેય પ્રમાણ, જસ કેવળ નાણું પહાણું; તિણે કેવળનાણી અંભિહાણું,
જસ ધ્યાવેરે કાંઈ મુનિવર બાણરે. જિં ૩. ક્રુપ પરણતિ છતિ બાસ, પરણતિ પરિણામે ત્રિક
શસ; કર્તાપદ પ્રવૃત્તિ પ્રકાશ, અસ્તિ નાસ્તિરે કાંઈ સર્વનો ભાસરે. જિં ૪. સામાન્ય
સ્વભાવનો બોધ, કેવળ દર્શન શોધ; સહકાર અભાવે રોધ, સમયતરે કાંઈ બોધ પ્રબો-
ધરે. જિં ૫. કારક ચક્ર સમંજ, તે જ્ઞાયક ભાવ વિહંગ; પરમભાવ સંસંગ, જો રીતેરે
કાંઈ થયો શુભવંગરે. જિં ૬. ઇશ સાલંગન જિન ધ્યાન, સાધે તત્વ વિધાન; ભહે
પૂજાનંદ અમાન, તેહથી ચાચેરે કાંઈ શિવ હશાનરે. જિં ૭. કાસ વિભાવ અપાય, તે
નાસે પ્રભુ સુપસાય; જે તન્મયતાયે ધ્યાય, સહી તેહનેરે દેવચંદ્ર પદ ધાયરે. જિં ૮.

૨ શ્રી નિર્વાણી પ્રભુ જિન સ્તવન

પ્રભુશું ચરણ પરમ શુદ્ધજિનનાં, હંસ તે મુનિ જનમનનાં, વાસી અનુભવ મંદન
વનનાં, ભોગી આનંદ ધનનાં. મોરા સ્વામી હો, તોરો ધ્યાન ધરિજે; ધ્યાન ધરિજેછો
સિદ્ધિ વરિજે, અનુભવ અમૃત પીજે. મોં ૧. સકલ પ્રદેશ સમાશુષ્ઠ ધારી, નિજ ર
કારજ કારી; નિરાકાર અવગાહ ઉઠારી, શક્તિ સર્વ વિસ્તોરી. મોં ૨ શુભ ર પ્રતિ
પર્યાય અનંતા, તે અભિલાષ સ્વતંતા; અનંત શુણા નભિલાષિ સંતા, તે કાય વ્યાપાર
કરંતા. મોં ૩. છતિ અવિભાગી પયંચવકતે, કારજ શક્તિ પ્રવતે; તે વિશેષ સામય
પ્રશકતે, શુભ પરણામ અભિભવકતે. મોં ૪. નિરવાણી પ્રભુ શુદ્ધ સ્વભાવી, અભય
નિશ્ચુ અપાવી; સ્યાદાદી અમનીજતશવી, પૂરણ શક્તિ પ્રભાવી. મોં ૫. અચલ અખંડ
સ્વશુભ આશમી, અનંતાનંદ વિસશમી; સકલ શુભ જેદસ સુસ્વામી, નિરામગધી
અકામી. મોં ૬. નિઃસંગી સેવનથી પ્રમટે, પૂજાનંદી હંદા; સાધન શકતે શુભ જોક્તે,
સીએ સાધ્ય સમીદા. મોં ૭. પુષ્ટ નિમિત્ત લંગન ધ્યાને, સ્વાલંગન લય કાને; દેવચંદ્ર
શુભને જોક તાને, પોહોચે પૂરણ ધ્યાને. મોં ૮.

૩ શ્રી સાગરપ્રભુ જિન સ્તવન

શુભ આગર સાગર સ્વામી, મુનિ ભાવ જિવન નિઃકામી; શુભ કરણે કરતું પ્રયોગી,
પ્રભાવી સત્તા ભોગી. મુહંકર ભવ્ય જો જિન ગાવો, જિમ પૂરણ પદવી પાવો; મું ૧.
સામાન્ય સ્વભાવ સ્વપરના, દ્રવ્યાદિ અતુષ્ટ ધરતા; કેજે દર્શન રચનાયે, નિજવીય
અનંત સહાયે. મું ૨. તેહને તે બધું નાણું, જો ધર્મ વિશેષ પહાણું; સાવધ વીકારજ
શકતે, અવિભાગી પયંચવકતે. મું ૩. જે કારણ કારજ ભાવે, વરતે પર્યાય પ્રભાવે;
પ્રતિ સમય વ્યવહાર, જોયાદક અનુગત સાદિ. મું ૪. અવિભાગી પયંચ જેહ, સમવાયી
કાયના જેહ; જે નિત્ય ત્રિકાળી અનંત, તમુ જ્ઞાયક જ્ઞાન મહંત. મું ૫. જે નિત્ય અનિત્ય
સ્વભાવ, તે કેજે દર્શન ભાવ; સામાન્ય વિશેષતો પિંક, દ્રવ્યાધિક વસ્તુ પ્રચંદ. મું ૬. ઇશ
કેવળ દર્શન નાણું. સામાન્ય વિશેષનો ભાણું; દ્વિશુભ આતમ શ્રદ્ધાજો, ચરણાદિક તમુ
બ્યવસાયે. મું ૭. દ્રવ્ય જેહ વિશેષ પરિણામી, તે કહીયે પલ્લવ નામી; છતિ સામધ્ય

લ૦ નિર્મલ ભક્તિ લાલ્લી જંગીહો, રીજે એકત્વના તાન. જિં ૬. ભવ વૈરાગ અખીરશું હો, ચરન રમેન મું મહંત; લ૦ સુમતિ ગુપ્તિ વનિતા રમેહો, ખેલેહો શુદ્ધ વસંત. જિં ૭. આચર ગુન રસિયાલિયેહો, નિજ સાધક પરિણામ; લ૦ કર્મ પ્રકૃત અરતિ ગઈહો, ઉલસિત મરીત ઉદામ. જિં ૮. ચિર ઉપયોગ સાધન મુખેહો, પિયકારીકી ધાર; લ૦ ઉપશમ રસ ભરી છાંટતાંહો, ગઈતતાઈ અપાર. જિં ૯. ગુન પર્યાય વિચાર-તાંહો, શક્તિ વ્યક્તિ અનુભૂતિ; લ૦ દ્રવ્યાસ્તિક અવલંબતાંહો, ધ્યાન એકત્વ પ્રસૂતિ. જિં ૧૦. રાગ પ્રસસ્ત પ્રભાવનાહો, નિમિત્ત કરન ઉપલેહ; નિરવિકલપ મુ સમાધિમેહો, ભયેહે નિગુન અલેહ. જિં ૧૧. ધમ શ્રીદત્તપ્રભુ ગુનેહો, કાગ રમે મતિવંત; લ૦ પર પરનતિજ ધોયકેહો, નિરમળ સિદ્ધિ વરંત. જિં ૧૨. કારનાયે કારજ સપેહો, એહ અનાદકી આલ; લ૦ દેવચંદ્ર પદ પાધયેહો, કરત નિજ ભાવ સંભાળ. જિં ૧૩.

૯ શ્રી હામોદરજિન સ્તવન

સુપ્રતીતેહો કરી ચિર ઉપયોગકે. હામોદર જિન વંદીયે; અનાદિનીહો જે મિથ્યા બ્રાંતિકે. તેહ સવંથા છડીયે. અવિરતિહો જે પરણીત દુષ્ટકે, ટાળી ચિરતા સાધીયે, કથાચનીહો કસમલતા કાપીકે, વર સમતા આરાધીયે. ૧. જ'બુનેહો ભરતે જનરાજકે, નવમા અતિત ચોવીશીયે; જસ નામેહો પ્રગટે શુભરાશિકે, ધ્યાને શિવમુખ વિલસીયે; અપરાધીહો જે તુજથી દ્રરકે, ભૂરિભમણ દુખના ધણી; તે માટેહો તુજ સેવા રંગકે, હોમે એ ઇચ્છા ધણી. ૨. મરૂધરમેહો જિમ સુરતરૂ લુંબકે, સાગરમે પ્રવહણ સમે; ભવ ભમતાંહો ભવિજન આધારકે, પ્રભુ દરશન મુખ અનુપમે; આતમનીહો જે શક્તિ અનંતકે, તેહ સ્વરૂપ પહે ધર્યા; પરિણામકેહો ગ્યાનાદિક ધર્મકે, સ્વસ્વકાય'પણે વર્યા. ૩. આવનાશીહો જે આત્માનંદકે, પૂણ અખંડ સ્વભાવનો; નિજશુણનોહો જે વત્તન ધર્મકે, સહજ વિલાસી હાંવનો; તસ લોગીહો તું જનવરદેવકે, ત્યાગી સવં વિભાવનો; શ્રુતઆનિહો ન કહી શકે સંવંકે, મહિમા તુજ પ્રભાવનો. ૪. નિકામાહો નિકખાઈ નાયકે, સાય કોનો નિત તુમ્હ તણે; તુમ આણાહો આરાધન શુદ્ધકે, સાધુ હું સાધકપણે; વીતરાગથીહો જે રાગ વિશુદ્ધકે, તેહીજ ભવ ભય વારણે; જિનચંદ્રનીહો જે ભક્તિ એકત્વકે, દેવચંદ્ર પદ કારણે. ૫.

૧૦ શ્રી સુતેજજિન સ્તવન

અતિરૂડીરે ૨ જિનજીની ચિરતા અતિ રૂડી; સકળ પ્રદેશ અનંતી, ગુણ પર્યાય શક્તિ મહંતીલાલ. અં ૧. તમુ રમણે અનુભવવંતી, પરરમણે જે ન રમંતીલાલ. અં ૨. ઉત્પાદ વય પલટંતી, મુન શક્તિ ત્રિપદીસંતીલાલ; અં ઉત્પાદે ઉત્પત્તમંતી, પુરવ પરણિત વયપંતીલાલ. અં ૩. નવ નવ ઉપયોગે નવલી, ગુણ છતિથી તે નિત અચ-લીલાલ; અં પરદ્રવ્યે જે નવિ અમણી, ક્ષેત્રાંતરમાંહુ નરમણીલાલ. અં ૪. અતિશય યોગે નવિ દીપે, પરભાવ ભણી નવિ છીપેલાલ; અં નિજ તત્વ રસે જે લીની, ળીજે કીણહી નવિ કીનીલાલ. અં ૫. સંપ્રહનયથી જે અનાદિ, પણ એવંશુતે સાદિલાલ; અં જેહને-બહુ અને પ્રાણી, યામે નિજ ગુણ સહન છીલાલ. અં ૬. ચીરતાથી ચીરતા

નિગોલે પ્રેમરે, જાં ૫. ચાવર થૂલ પરિતમે, સ્તીતર કોલ કોલિરે; આચર ભચ્ચે પ્રભુ નવિ મિથ્યા, મિથ્યા અવિરતિ ભેદિરે જાં ૬. વિગલ પથે લાગટ વચ્ચે, સંખિજ વાસ હબરરે; બાહર પલ્લવ વણુસ્યર્થ, બૂ જલ વાસુ મળારરે જાં ૭. અનલ વિગલ પલ્લવતમે, તસલવ આયુ પ્રમાણુરે; શુદ્ધ તત્વ પ્રાપ્તિ વિના, ભટકયો નવ નવ ઠાણુરે જાં ૮. સાધિક સાગર સહસ હો, ભોગવીયો તસ લાવેરે; એક સહસ સાધિક કધિ, પંચેદ્રિ પદ લાવેરે જાં ૯. પર પરણિત રાગી પથે, પર રસ રંગે રકતરે; પર ગ્રાહક રક્ષક પથે, પરભોગે આશક્તરે જાં ૧૦. શુદ્ધ સ્વભાતિ તત્વને, બહુ માને તણીનરે; તે વિભાતિ રસ તાતલ, સ્વ સ્વરૂપ રસ પીનરે જાં ૧૧. થી સ્વાનુભૂતિ જિનેન્દ્ર, તારક લાયક દેવરે; તુજ ચરણે સરણે રહો, ટળે અનાદિ કુટેવરે જાં ૧૨. સખલા સાહિબ જોલગે, આતમ સખલો થાયરે; બાધક પરણિત સવિ ટળે, સાધક સિદ્ધ કહાયરે જાં ૧૩. કારણથી કારણ હુયે, એ પરતીત અનાદિરે; માહુસ આતમ સિદ્ધિના, નિમિત્ત હેતુ પ્રભુ સાદિરે જાં ૧૪. અવિ સંવાદન હેતુની, દ્રઢ સેવા અભ્યાસરે; દેવચંદ્ર પદ નીપજે, પૂણ્નિંદ વિલાસરે જાં ૧૫.

૭ શ્રીધરજિન સ્તવન

સેઝુખ ઝુખ પ્રભુને ન મળી શક્યો, તો શી વાત કહાય; જિણુંકલ નિજ પર વીતક વાત લહો સહુ, પથ મને કિમ પતિત આય. જિં સેં ૧. ભવ્ય અભવ્ય પરિત્ત અણુતતો, કુશ શુકલ પક્ષ ધાર; જિં આરાધક વિરાધક રીતનો, પૂછી કરત નિરધાર. જિં સેં ૨. કિણુ કાળે કારણ કેહવે મળે, થાશે ઝુમને હો સિદ્ધ. જિં આતમ તત્વ રૂચિ નિજ રિદ્ધની, લહેશું સર્વ સમૃદ્ધ. જિં સેં એક વચન જિન આગમનો લહી, નીપાવ્યાં નિજ કામ. જિં એતલે આગમ કારણ સંપજે, ઠીલ થઈ કિમ આમ. જિં સેં ૪. શ્રીધરજિન નામે બહુ નિસ્તર્યા, અલપ પ્રયાસેહો જેહુ; જિં ઝુજ સરિણો એતલે કારણ લહે, ન તરે કહો કિમ તેહુ. જિં સેં ૫. કારણ બોળે સામે તત્વને, નવિ સમરયો ઉપાદાન; જિં શ્રી જિનરાજ પ્રકાશો ઝુજ પ્રતે, તેહનો કાણુ નિદાન જિં સેં ૬. ભવરોગના વૈદ્ય જિનેન્દ્ર, ભવૌષધ તુજ ભક્તિ; જિં દેવચંદ્રને શ્રી અરીહંતનો, છે આધાર જો બ્યક્તિ. જિં સેં ૭.

૮ શ્રી હત્તપ્રભુ સ્તવન

જિન સેવનતે પાધયેહો, શુદ્ધાતમ મકરંદ જિં તત્વ પ્રતીત વસંત રતુ પ્રગટી, ગર્ભ શિશિરકુ પ્રતીત લલના; દુરમતિ રબની લલુ લાઇહો, સંકળોષ દિવસ વહીત જિં ૧. સાધ્ય રૂચિ સુસખા મીલીહો, નિજ શુણુ ચરચાં ખેલ; લં બાધક ભાવકી નંદનાહો, બુધ ઝુખગારિકો મેલ. જિં ૨. પ્રભુ ગુન ગાનશું છંદશુંહો, વાજિંત્ર અતિશય તાન; લં શુદ્ધ તત્વ બહુ માનતાહો, ખેલત પ્રભુગુન ધ્યાન. જિં ૩. ગુન બહુમાન શુભાલમુંહો, લાલ ભયો ભવિભવ; લં રાગ પ્રશસ્તકી ધૂમમેહો, વિભાવ વિહારે અતીવ. જિં ૪. જિનશુણુ ખેલમે ખેલતેહો, પ્રથટયો નિજ ગુનખેલ. લં આતમ ધર આતમ રમેહો, સમતા ઝુમતિકે મેલ. જિં ૫. તત્વ પ્રતીત ખ્યાલે ભરયાહો; જિનવાણી રસપાન;

જ્ઞાન ન જાણે તત્ત્વરે; સાં પ્રાપ્ત અપ્રાપ્ત અમેયનેરે લાલ, જાણે જે જિમ જન્મરે. સાં પ્રં ૨. છતિપરચાય જે જ્ઞાનનારે લાલ, તે તો નવિ પલટાયરે; સાં જેયની નવ નવ વર્તનારે લાલ, સવિ જાણે અસહાયરે. સાં પ્રં ૩. ધર્માર્થિક સહુ દ્રવ્યનોરે લાલ, પ્રાપ્તભણી સહુકારરે; સાં રસણાદિક ગુણવર્તનારે લાલ, નિજ ક્ષેત્રે તે ધારરે. સાં પ્રં ૪. જાણુગ અભિલાષિ નહિરે લાલ, નવિ પ્રતિબિંબે જેયરે; સાં કારકે શકતે જાણુવુ રે લાલ, લાવઅન'ત અમેયરે. સાં પ્રં ૫. તેહ જ્ઞાનસત્તાથકરે લાલ, ન જણાયો નિજ તત્ત્વરે; સાં રૂચિ પશુ તેહવી નવિ વધેરે લાલ, ઐ ઐ મોહમહત્ત્વરે. સાં પ્રં ૬. મુજ જ્ઞાયકતા પરર-સીરે લાલ, પરતુશ્ચે તત્ત્વરે; સાં તે સમતારસ અનુભવેરે લાલ, સુમતિ સેવન વ્યાપરે. સાં પ્રં ૭. બાધકતા પલટાયવારે લાલ, નાથજગતિ આધારરે; સાં પ્રભુગુણરંગી ચેતનારે લાલ, એહિજ જીવન સારરે. સાં પ્રં ૮. અમૃતાનુભાને રહોરે લાલ, અમૃતકિયાને ઉપાયરે; સાં દેવચંદ્ર રંગે રમેરે લાલ, તે સુમતિદેવ પસાયરે. સાં પ્રં ૯.

૧૪ શ્રી શિવગતિજન સ્તવન

વિગતિજનવરદેવ સેવઆ દેહિલીહો લાલ, સેં પરપરશ્ચિત પરિચામ કરે તમ્હ સોહિલીહો લાલ; કં આશ્રવ સર્વ નિવારી જેહ સંવરેધરેહો લાલ, જેં જે નિજ આણુ લીન પીન સેવન કરેહો લાલ. પીં ૧. વીતરાગ ગુણરાગ ભક્તિ રૂચિને ગમેહો લાલ, ભં યથાપ્રવૃત્તિ ભવ્યજીવ નયસંગ્રહ રમેહો લાલ; નં અમૃતકિયા વિધિયુક્ત વચન આચાર-થીહો લાલ, વં મોક્ષાર્થી જિનભક્તિ કરે વ્યવહારથીહો લાલ. કં ૨. ગુણપ્રાભાવિ કાર્ય તણે કારણપણેહો લાલ; તં રત્નત્રયી પરિણામ તે રૂબરૂને ભણેહો લાલ; રં જે ગુણ પ્રગટ થયો નિજનિજ કાર્ય કરેહો લાલ, નિં સાધકભાવે યુક્ત શબ્દનય તે ધરેહો લાલ. શં ૩. પોતે ગુણપંચાય પ્રગટ પશુ કાર્યતાહો લાલ, પ્રં ઉણે થાએ જવ તાવ સમભિરૂઢતાહો લાલ; તાં સંપૂરણુ નિજ ભાવ સ્વકાર્ય કીજતેહો લાલ, સં શુદ્ધાત-મનિજરૂપતણે રસ લીજતેહો લાલ. તં ૪. ઉત્સર્ગે એવંજીવ તે રૂળને નીપનેહો લાલ, તેં નિઃસંગી પરમાત્મ રંગથી તે બનેહો લાલ; રં સહુજઅન'ત અત્યંત મહંત સુખે ભરયાહો લાલ, મં અવિનાશી અવિકાર અપાર ગુણે પ્રચયાહો. અં ૫. જે પ્રવૃત્તિ જવ મૂળછેદ ઉપાય જેહો લાલ, મું પ્રભુગુણરાગે રક્ત થાય શિવદાય તેહો લાલ; થાં અંસ થકી સરવંશ વિશુદ્ધપણું ઠવેહો લાલ; વિં શુકલબીજશશિરેહુ તે પૂરણ હુવેહો લાલ. તેં ૬. તિમ પ્રભુથી શુચિ રાગ કરે વિતરાગતાહો લાલ, કં ગુણએકત્વે થાય સ્વગુણપ્રાભાવતાહો લાલ; ગું દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર સેવામાંહિ રહોહો લાલ, સેં અન્યાબાધ અગાધ આત્મસુખ સંગ્રહોહો લાલ. આં ૮.

૧૫ શ્રી આસ્તાગજન સ્તવન

કરો સાચા રંગ જિનેશરૂ, સંસાર ત્રિરંગ સહુ અન્યરે; સુરપતિ નરપતિ સંપદા, તે તો દુરંગધિકહનરે. કં ૧. જિનઆસ્તાગ ગુણરસ રમી, અલ વિષય વિકાર વિરૂપરે; ત્રિણુ સમકિત મતે અભિલખે, જિણે આજ્યો શુદ્ધ સ્વરૂપરે. કં ૨. જિન ગુણ ચિંતન જળ રમ્યા, તમ્હ ક્ષેપ અનળનો તાપરે; નવિ વ્યાપે કાપે ભવસ્થિતિ, જિમ શીતને અર્ક:

વાર્ષ, સાધક નિજ પ્રભુતા સાધેલાલ; અં ૧ પ્રભુગુણને રંગે રતતા, તે પામે અવિચલ સમતાલાલ. અં ૬. નિજ તેને જેહ સુતેલ, જે સેવે ધરી બહુ હેબલાલ; અં ૭. શુદ્ધાલબન જે પ્રભુ ધાવે, તે દેવચંદ્ર પદ પાવેલાલ. અં ૭.

૧૧ શ્રી સ્વામીપ્રભ સ્તવન

નમિ નમિ નામ વીનવું, સુશુષ્ક સ્વામી જિજ્ઞાસુ નાથરે; જેમ સકલ ભણગ તુમે, પ્રભુજ્ઞ જ્ઞાનદિગ્ધ નાથરે. નાં ૧. વર્તમાન એ જીવની, જોહવી પરણિત કેમ; નાં ૨. બહુ હેમ વિભાવને, પિણુ નવિ છુટે પ્રેમ. નાં ૩. પર પરણિતરસ રંગતા, પર આહુકતા ભાવ; નાં ૪. પર કરતા પર લોગતા, રથે થયે જોહ સ્વભાવ. નાં ૫. વિષય કષાય અશુદ્ધતા, ન ઘટે એ નિરધાર; નાં ૬. તે પણ વંધુ તેહને, કિમ તરિએ સંસાર. નાં ૭. ૪ મિથ્યા અવરતિ પ્રમુખને, નિયમા બહુ કોપ; નાં ૮. નહુ ગરહુ વળી વળી, પણુ તે પામે સંતોષ, નાં ૯. અંત રંગ પર રમણતા, ટલશે કિરે ઉપામ; નાં ૧૦. આણુ આરાધન વિના, કિમ શુભસિદ્ધિ થાય, નાં ૧૧. હવે જનવચન પ્રસંગથી, બળી સાધક નીતિ; નાં ૧૨. શુદ્ધ સાધ્ય રૂપિયણે, કરીએ સાધન રીતિ. નાં ૧૩. ભાવન રમણ પ્રભુગુણે, યોગ શુષ્ક આપીન; નાં ૧૪. તે જિનશુભરંગમે, પ્રભુ દીકા રતિપીન. નાં ૧૫. હેતુ પલટાવી સવે, ભેદ્યા શુષ્ક શુભ ભક્તિ; નાં ૧૬. તેહ પ્રશસ્તપણે રમ્યા, સાધે આતમશક્તિ. નાં ૧૭. ધન તન મન વચના સમે, ભેદ્યા સ્વામી પાય; નાં ૧૮. બાધક કારણ વારતા, સાધક કારણ થાય. નાં ૧૯. આતમતા પલટાવતાં, પ્રગટે સંવર રૂપ; નાં ૨૦. સ્વસ્વરૂપ રસી કરે, પૂજાનંદ અનૂપ. નાં ૨૧. વિષયકષાય બહુર ટળી, અંમૃત થાએ એમ; નાં ૨૨. જે પર સિદ્ધ રૂપિ હુવે, તે પ્રભુએવા ધરી પ્રેમ. નાં ૨૩. કારણ રંગી કામને, સાધે અવચર પામી; નાં ૨૪. દેવચંદ્ર જિનશબની, સેવા શિવમુખ ધામ. નાં ૨૫.

૧૨ મુનિસુમતજન સ્તવન

દીકા હંરિશણુ શ્રીપ્રભુજનો, સાથે રાગે મન થું બીનો; જમ્મ રાગે નિશગી થાંચે, તેહની ભક્તિ કોતે ન સુહાચે. ૧. પુહજલઆશ્વારાગી અનેરા, તમ્મ પાસે કુણુ યાંચે દેશ; જમ્મ ભગતે નિરભયપદ લાહુચે, તેહની સેવામાં ધિર રહિચે. ૨. રાગીસેવકથી જે રાચે, બાહ્યભગતિ દેખીને માચે; જમ્મ શુભ દાઝે તુસ્ના આંચે, તેહનો સુજસ ચતુર કિમ વાંચે. ૩. પૂજ્યબ્રહ્મ ને પૂજાનંદિ હરશન આન ચરણ રસ કાંદ; સકળાવભાવ પ્રસંગ અદંદિ, તેહ દેવ શમરસ મકરંદિ; ૪. તેહની ભગતી ભવભય ભાળે, નિશુણુ પિણુ શુભ શક્તિ ગાળે; દાસ ભાવ પ્રભુતાને આપે, અંતરંગ કદીમલ સવિ કાપે. ૫. અધ્યાતમ મુખકારણ પૂરે, સ્વસ્વભાવ અનુભૂતિ સનૂરે; તમ્મ શુભ વળગી ચેતના કીળે, પરમમહોદય શુદ્ધ લહિળે. ૬. મુનિસુમતપ્રભુ પ્રભૂતા લીના, આતમસંપાત ભાસ ન પીના; આણુરંગે ચિત્ત ધરીળે, દેવચંદ્રપદ શિવ વરિળે. ૭.

૧૩ શ્રી સુમતિ જન સ્તવન

પ્રભુ થું ધરથું વીનવું રે લાલ, મુજ વિભાવ હુખ રીતરે; સાહિબાલાલા. તીન કળના જોયનીરે લાલ, બળે એ સહુ નીતિરે. સાં ૧. જોયજ્ઞાનથું નવિ મિલેરે લાલ,

સેવન ધ્યાને, આતમશક્તિ સમારિહો. વાં ૪.

૧૯ શ્રી કૃતાર્થજિન સ્તવન

સેવા સારજ્યો જિનની મન સાચે, પિણુ મત માગો ભાઈ; મહિનતના ફળ માગી દેનાં, દાસભાવ સવિ જાઈ. સેં ૧. ભક્તિ નહી તે તો ભાગ્યત, જે સેવાફલ જાચે; દાસ તિકે જે ધન ભરિ નિરખી, કેકીનો પરે નાંચે. સેં ૨. સારિ વિધિ સેવા સારતાં, આંણુ ન કાંઈ ભાંજે; હુકમ હાજર ખીજ મતિ કરતાં સહેજે નાથ નિવાજે. સેં ૩. સાહિબ જાણોછો સહુ વ.તો, શુ કહિયે તુમ આગે; સાહિબ સનમુખ અને માગણીની, વાત કારમી લાગે. સેં ૪. સ્વામીકૃતાર્થ તો પિણુ તુમથી, આશ સહુકો રાખે; નાથ વિના સેવકની ચિંતા, કોણુ કરે વિણુ દાખે સેં ૫. તુજ સેવ્યાં ફળ માંગ્યો દેતાં, દેવપણુ થાયે કાચે; વણુમાંગ્યાં વંછિતફલ આપે, તિણે દેવચંદ્ર પદ સાચો. સેં ૬.

૨૦ શ્રી ધર્મિશ્વરજિન સ્તવન

હું તો પ્રભુ વારિ છું તુમ સુખની, હું તો જિન બલિહારી તુમ સુખની; સમતા અસુત-મય સુમસનની, ત્રેય નહી રાગરૂપની. હું ૧. બ્રમર અધર શિવ ધનુહર કમલદલ, કીર હીર પુન્યમશશીની; શોભા તુજ પ્રભુ દેખત યાત્રિ, કાયર હાથે જમ અસીની. હું ૨. મનમોહન તુમ સનમુખ નિરખત, આંખ ન તુપતિ અમ્હચિ; મોહતિમર રવિ હરપચંદ્ર-જીભી, મૂરત એ ઉપશમચી. હું ૩. મનની ચિંતા મટિ પ્રભુ ધ્યાવત, મુખ દેખતાં તુમ જિનની; ઇંદ્રિયુષા ગઈ જિનેસર સેવતાં, શુણુગાતા વચનની. હું ૪. મીન ચક્રોર મોર મતંગજ, જલ શરી ધનની ચતથી; તિમ મો પ્રતિ સાહિબ સૂરતથી, ઓર ન ચાહું મનથી. હું ૫. જ્ઞાનાનંદન બેયાનંદન, આશ દાસનીયતની; દેવચંદ્ર સેવનમે અહનિશ, રમજ્યો પરણુતિ ચિતની. હું ૬.

૨૧ શ્રી શુદ્ધમતિજિન સ્તવન

શ્રીશુદ્ધમતહો જિનવર પૂરવો, એહ મનોરથ સાળ; સેવક જાણીહો મહિરબાની કરી, ભંવસંકટથી ટાળ. શ્રીં ૧. પતિત ઉદ્ધારણુહો તારણુ વતસલુ, કર અપણાયત-એહ; નિત્ય નિરાંત્રીહો નિસ્મૃહ જ્ઞાનની, શુદ્ધ અવસ્થા દેહ. શ્રીં ૨. પરમાનંદહો તું પરમા-તમા, અવિનાશી તુજ રીત; એ શુણુ જાણીહો તુમ વાણીથકી, ઠહરાણી મુજ પ્રીત. શ્રીં ૩. શુદ્ધ સ્વરૂપીહો જ્ઞાનાનંદની, અંગ્યાબાધ સ્વરૂપ; સવજલનિધિહો તારક જિનેશ્વર, પરમમહોદયભૂપ થીં ૪. નિરમમ નિસંગીહો નિરભય અવિકારતા, નિરમલ સહજ સમૃદ્ધિ; અષ્ટ કરમહો વનદાહથી, પ્રગટી અન્વયરિદ્ધિ શ્રીં ૫. આજ અનાદનીહો અનંત અક્ષતા, અક્ષર અનક્ષરરૂપ; અચલ અકલહો અમલ-એગમનું. ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ. શ્રીં ૬. અનંત જ્ઞાનીહો અનંતદર્શની, અનાકારી અવિરુદ્ધ; લોકલોકહો સાયક સુહકર, અના-હારી સ્વયંબુધ. શ્રીં ૭. જે જિન પાસેહો તે શુ માગીયે, દેવચંદ્ર જિનરાજ; તોપિણુ મુજનેહો શિવપુર સાધતાં, હોજ્યો સદા સહાય. શ્રીં ૮.

૨૨ શ્રી શિવકર જિન સ્તવન

શિવંકર જિનવર દેવ, સેવ મનમાં રમે હો લાલે સેવ મનમાં રમે. તન્મયતાએ

પ્રતાપરે કં ૩. જિનશુરંગી ચેતના, નવિ જાંધે અભિનવ કમરે; શુરમણે નિજ શુભ ઉલ્લસે, તે આત્મારે નિબંધમરે. કં ૪. પરત્યાગી શુભ એકતા, રમતા જ્ઞાનાદિક ભાવરે; સ્વસ્વરૂપ ધ્યાતાં થઈ, પામે શુભિ ખાચકભાવરે. કં ૫. શુભકરણે નવ શુભ પ્રગટતા સત્તાગત રસ થિતિ છેદરે; સંક્રમણે ઉદય પ્રદેશથી, કરે નિર્જરા ટાળે ખેદરે. કં ૬. સહજ-સરૂપ પ્રકાશથી થાએ પૂર્ણાનંદ વિલાસરે; દેવચંદ્ર જિનરાજની, કરત્યો સેવા સુખવાસરે, કં ૭.

૧૬ શ્રીનમિશ્વરસ્વામીજિન સ્તવન

જગતદિવાકર શ્રીનમિશ્વર સ્વામને, તુજ સુખ હીઠે નાહી ભૂલ અનાદિનિરેલો; જાએ સમ્યગ્જ્ઞાન સુધારસ ધામને, છાદિ દુલ્ખ મિથ્યા નિંદ પ્રમાદનીરેલો. ૧. સહજે પ્રગળો નિજ પરભાવ વિવેકને, અંતર આતમ કહુરયો સાધન સાધવેરેલો; સાધ્યાલંબી થઈ જ્ઞાયકતા છેકને, નિજ પરણુતિ નિબંધમરેસે ઠવેરેલો. ૨. ત્યાગી પર પરણુતિરસ રીઝને, જાગી આતમ અનુભવ ઇષ્ટતારેલો; સહેજે છુટી આશ્રવ ભાવની ચાલને, જલમ પ્રગટી સંવર શિષ્ટતારેલો. ૩. બંધહેતુ જે છે પાપસ્થાનને, તે તુજ ભગતિ પામ્યા પુષ્ટ પ્રશસ્તતારેલો; ધ્યેયશુભે વલગો ઉપયોગને, તેહથી પામે ધ્યાતા ધ્યેય સમસ્તતારેલો. ૪. જે અતિ દુસ્તર જલધિ સમે સંસારને, તે ગોપક સમ કીધો પ્રભુ અવલંબનેરેલો; છન આલંબની નિરાલંબતા પામે ને, તેણે હમરમથું નિજ શુભ શુદ્ધ નંદનવનને. ૫. (જાણ્યો પૂર્ણાનંદે આતમ પાસને, અવલંબ્યો નિર્વિકલ્પ પરમાતમ તત્ત્વનેરેલો.) સ્વાધ્યાઈ પ્રભુતાને એકત્ત્વને, ક્ષાયકભાવે થઈ નિજ રતનઘરેલો; પ્રત્યાહાર કરીને ધારે ધારણ શુદ્ધને, તત્ત્વાનંદિ પૂર્ણ સમાધિલયેમહરેલો. ૬. અવ્યાબાધ સ્વશુભની પૂરણ રીતને, કરતા ભોક્તા ભાવે રમણ પણે ધરેરેલો; સહજ અકત્રિમ નિર્મળ જ્ઞાનાનંદને, દેવચંદ્ર એકત્ત્વે સેવનથી વરેરેલો. ૭.

૧૭ શ્રી અનિલજિન સ્તવન

સ્વાસ્થ વિશ્વ ઉપગારતારે, અદ્ભુત અતિશય રીદિ; આત્મસ્વરૂપ પ્રકાશતારે, પૂરણ સહજ સમૃદ્ધિ. અનિલજિન સેવીએરે, નાથ તુમ્હારી ભેડિ; ન કો ત્રિહુલોકમેરે, પ્રભુજી પરમ આધાર; અછે ભવિ યોકનેરે. ૧. પરકારજ કરતા નહિરે, સેવ્યા પાર ન હેત; જે સેવે તન મન થઈરે, તે હલે શિવસંકેત. અં ૨. કરતા નિજ શુભ વૃત્તિતારે, શુભ પરણુત ઉપયોગ; નિપ્રયાસશુભ વર્તતારે, નિત્ય સકલ ઉપયોગ. ૩. સેવકક્તિ ભોગી નહીરે, ન કરે પરનો સહાય; તુજ શુભરંગી ભક્તનારે, સહેજે કારજ થાય. અં ૪. કિરીચા કારણ કાયંતારે, એક સમય સ્વાધીન; વરતે પ્રતિશુભ સવંદારે, તસુ અનુભવ લયલીન. અં ૫. આયક ભોઠાભોઠનારે, અનિલપ્રભુ જિનરાજ; નિત્યાનંદમયી સદારે, દેવચંદ્ર સુખદાય. અં ૬.

૧૮ શ્રી યશોધરજિન સ્તવન

વદનપર વારિહો જયોધર, વદનપર વારિં મોહરહિત મોહનજયાયકો, ઉપશમરસ ક્યારિહો, વાં ૧. મોહલવ લોહકો કંચન, કરેવે પારસ ભારીહો; સમકિતસુરતરૂ વન સેંચનકો, વર પુષ્કરજલધારીહો. વાં ૨. સર્વ પ્રદેસ પ્રગટ શમશુભથી, પ્રવૃત્તિ અનંત અપહારીહો; પરમશુભી સેવનથી સેવક, અપ્રશસ્તતા વારીહો. વાં ૩. પરપરણુત રૂચિ રમણ મહણતા, દોષ અનાદ નિવારીહો; દેવચંદ્ર પ્રભુ

કાળ, અચલ કમલા મહે હો લાલ અચલં પૂજ્યની પૂજા આપે, શિવદાર વાસને હો લાલ શિવં દેવચન્દ્રાનિ મનસુખ સહજ વિલાસને હો લાલ. સહજં ૧૩.

૨૩ શ્રી સ્વંદન જિન સ્તવન

સ્વંદન જિનવર પરમ દયાલ કૃપાલુઓરે. જગ મોહન ભવિ મોહન દેવ મયાલુ-ઓરે દેવ પરપદ શ્રદ્ધે જગજન બાંધે કર્મનેરે આથર પદારથ ધ્યાતાં કિમ લહે ધર્મનેરે જહયલ જગની એછે એ'ક પુદ્ગલ પરિણુતિરે ધ્યાતાં ચીરજ કંપે આપ લહે ન સશુણ રતીરે લહે ૧. નિરમલ દર્શન જ્ઞાન ચરણમય આતમારે નિજપદ રમણે પ્રગટે પદ પરમાતમારે, પદં મોહાદિકમાં તલ્લીન તન્મય તે કહોરે, શુદ્ધ પ્રદ્ધમાં તલ્લીન તિણુ શિવપદ લહોરે તિણું ૨. પુદ્ગલ પરિણુતિ ભિન્ન આત્મથી જે સદારે છોડી તાસ વિકલ્પ રહો નિજશુણ સુદારે. રહોં તપ સંજમ મય સહજ ભાવ નિજ ધ્યાણએરે નિર્મલ જ્ઞાનાનંદ. પરમે પદ પામએરે, પરમં ૩. સ્યાદ્વાદ મય શુદ્ધ પ્રભુ મુખ દેશનારે સન્માને તે કરે વિલાસ પ્રવેશનારે જનવાણી સન્માન વિના ભવ વાસ છેરે પર પારણુતિ સન્માન કર્મ અઠપાસ છેરે ૪. આતમ શક્તિ સ્વતંત્ર લખો જિન વાણુથીરે સાધો શિવ મગ શુદ્ધ શુકલ દ્રઢ ધ્યાનથીરે શુકલં શુદ્ધ નયે લખિ દ્રવ્યને નિરપૂઢ અન્યથીરે સમભાવે નિજ ધ્યાય તસુ ભવ ભવ નથીરે તસુ ૫. પંચ મહામત પંચાચાર શ્રી જિન વંદેરે પંચ સમિત ત્રણુ ગુણિ સમભાવે સધેરે સમં જ્ઞાન ધ્યાન કિરિયા સાચી સમભાવથીરે સાધ્ય શૂન્ય કિરિયા કળે શિવપદ નથીરે. ૬. શુદ્ધ સાધ્ય સાપેક્ષ મુનય વાણી લખોરે, સમભાવે શુદ્ધાતમ અનુભવ રસ અજોરે અનુભવં દેવચન્દ્ર પ્રભુ વચનામૃત રસ પાનમાં રે, મનસુખ શિવદર વાસે સુખ અમાનમાં રે. ૭.

૨૪ શ્રી સંપ્રતિ જિન સ્તવન

સંપ્રતિ જિનવર પદ નમી ભવિ ધ્યાવો રે. સાધો શુદ્ધ નિજ સાધ્ય પરમ પદ પાવો રે, અતિત સમય ચોવિશમા ભં પ્રભુ સમ હો નિરુપાધ્ય પં ૧. શુદ્ધ સાધ્ય જાણ્યા વિના ભવિં સાધ્યા સાધ્ય અનેક પં આણા વિણુ નિજ છંદથી ભવિં મુખ પાચો નહિ છેક પં ૨. સ્યાદ્વાદ પ્રભુ વચનથી ભવિં લહિ શુદ્ધાતમ સાધ્ય પરમં શુદ્ધ સાધના સેવતો ભવિં નાશે સર્વ ઉપાધ. પરમં ૩. નિર્મલ સાધ્ય સ્વરૂપ એ ભવિં મુજ સત્તાગત એમ પરમં શુદ્ધ ધ્યેય નિજ જાણુએ-ભવિં ધ્યાતાં શિવપદ શ્રેમ પરમં ૪. એ વિણુ અવર ન સાધ્ય છે ભં મુખ કારણ જગમાંહિ પરમં શુદ્ધ ધ્યેય નિજ સાધવા. ભવિં સાધન શુદ્ધ ઉછાંહિ પરમં ૫. રત્નત્રયી વિણુ સાધના ભવિં નિર્મલ જાણુ સદાય પરમં રત્નત્રયી શિવ સાધના ભવિં સાધી ભવિ શિવ પાય. પરમં ૬. શુદ્ધાતમ જાણ્યા વિના ભવિં પરપદ મળત ઉપાય પરમં રાગાદિક વશ છવળે ભવિં કીધાં અનેક ઉપાય પરમં ૭. તુજવાણીથી મે' લહ્યાં ભવિં નિજ શુણુ દ્રવ્ય પ્રભાય. પરમં ૮. જાણુ આતમ સ્વરૂપમે' ભવિં વહી કીધો નિરધાર. ચરણે નિજ શુણુ રમણમાં ભવિં તજ પર રમણ પ્રચાર પરમં ૯. ધીર વીર નિજ વીરને ભવિં રાખી અચલ

ધ્યાય, તેહ ભવભય વમે હો લાલ, તેહં ત્રિપદી પ્રરૂપી સાર, જગત જન તારવા હો લાલ. જગતં દ્રવ્ય અનંત પ્રભય, પ્રમેય વિચારવા હો લાલ. પ્રમેયં ૧. જગમાં દ્રવ્ય અનંત ઉત્પત્તી વ્યય ધ્રુવ રહે હો લાલ. ઉતં જે જે જેહના તે તેહના, તેહમાંહી લહે હો લાલ. તેહં જાણી લેહે વિભાવ, અનંતને જે નરા હો લાલ. અનંતં પામે પૂર્ણાનંદ, આતમ સંપત્તિ ધરા હો લાલ. આતમં ૨. ઉત્પત્તિ વ્યય ધ્રુવ ધર્મ, અનંતા દ્રવ્યના હો લાલ અનંતાં લખે ત્રિકાલીક ભાવ, ટલે મતિ ભર્મના હો લાલ ટલેં દુવિધ લણે ઉત્પાદ, પ્રયોગજ વિશ્વશા હો લાલ. પ્રયોગજં ગદ્ય મમતા તસદ્દર, લહી આતમ રસા હો લાલ. લહીં ૩. ઉત્પત્તિ વ્યય ધ્રુવ શક્તિ, સર્વમાં સહુ સમે હો લાલ. સર્વમાંં જે જન જાણે શુદ્ધ, મિથ્યામતી તે વમે હો લાલ. મિથ્યાં અસ્તિપણે છે પંચ, દ્રવ્ય જગં શાશ્વતા હો લાલ. દ્રવ્યં નિજ નિજ ધર્મે અસ્તિ, રહે પર નાસ્તિતા હો લાલ રહેં ૪. નિજ નિજ વસ્તુ સ્વભાવ, ન છંડે કો કદી હો લાલ. ન છંડેં કવેં નિજ પથથિ રહે નહિ, કો કદા હો લાલ. રહેં સહજ પ્રમેય પ્રમાણ, સદા સહુ પરણિમે હો લાલ સદાં અગુરુ-લધુ પરભય, સ્વકાર્યમાં સહુ સમે હો લાલ સર્વકાર્યમાંં મ. વિગમે, પુરવ પ્રભય, નઉતન ઉપજે હો લાલ નઉતનં પણ ધ્રુવ શક્તિ સદાય, સત્ત્વ લક્ષણ બજે હો લાલ સત્ત્વં એ સામાન્ય સ્વભાવ, તે જેહના તેહમાં હો લાલ. તે જેહનાં વિશેષ સ્વભાવ, તે જેહના જેહમાં હો લાલ. તે જેહનાં ૬. લક્ષણ લક્ષ્ય અલેહ, ત્રિકાલપણે રહે હો લાલ ત્રિકાલં એમ જાણી નર શુદ્ધને, મમતા નવિ રહે હો લાલ ને મમતાં આતમ જ્ઞાન વિષુ મમત, મમતથી મિથ્યાત છે હો લાલ. મમતથીં જોહથી અવિરત હોય, પ્રમાદ કષાય છે હો લાલ. પ્રમાદં ૭. જોગ અપલતા કરિ નિજ, વીરજ ચલ કરે હો લાલ કે વીરજં બાધે આઠે કર્મ ગહન, ભવ વન ફરે હો લાલ ગહનં બાલ બાધક થયું વીર્ય, સાધકતા નૃપ લહી-હો લાલ. સાધ-કતાં શિવકર દેવ હૃદયમાં, કરુણા લહુ લહી હો લાલ કે. કરુણાં ૮. શુદ્ધ અખંડિત ધાર, અમૃત ધન વરસતા હો લાલ અમૃતં પ્રભુજી મેઘ સમાન, ભવ્ય દ્રગ દરસતા હો લાલ ભવ્યં પૂજે શ્રી પ્રભુ અંગ, સુરંગે ઉમટી હો લાલ સુરંગેં દરશન જ્ઞાન ચારિત્ર, સવીર્ય મથી સહી હો લાલ. સવીર્યં ૯. જાણે ત્રીપદી શુદ્ધ તે, ધ્યાન, શુકલ લહે હો લાલ તેં ઘાતી કરમ ક્ષય જાય, અનંત ચતુક લહે હો લાલ અનંતં એ વિષુ ધર્મ ન શુકલ લહે, નહિ નર કદા હો લાલ લહેં તે માટે લહિ ત્રીપદી મુશિવ, સાધે મુદા હો લાલ. મું ૧૦. અંગ પૂજા કરિ એમ, આજ્ઞા આશધીએ હો લાલ આજ્ઞાં લહિ નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, સોક્ષ્મતા સાધીએ હો લાલ. સોક્ષ્મં મહાગોપ મહા-માહુણ શિવ, સચ્ચવાહુ છે. હો લાલ શિવં નિર્વામક મહાવૈલ, પરમ જગ નાહુ છે હો લાલ. પરમં ૧૧. ચરણ વદન કર નયણ, પરમ જિનશજનાં હો લાલ પરમં ભવિ જણને હોય સાજ, આતમ સુખ કાજમાં હો લાલ આતમં નાથ કૃપાલ વિશાલ, મહા શુદ્ધ જોધથી હો લાલ મહાં ભવિ જન પામે સિદ્ધિ, તત્ત્વ નિજ જોધથી હો લાલ. તત્ત્વં ૧૨. પ્રામે આતમ જ્ઞાન, દોષ દુઃખ સહુ ટલે હો લાલ દોષં સીએ આતમ

ભવભય ભાવક ભંજણો, ભાકિતવત્સલ ભગવાન. સં ૨, તું બણે વિષુ વિનવે, તોહે મે' ન રહાય; સં ૩. અર્થી હોવે ઉતાવળો, રણુ વરસાં સો થાય. સં ૩. તું તો મોટિમમાં રહે, વિનવિયે' પણ વિલંબાય; સં ૪. એક ધીરો એક ઉતાવળો, ઇમ કિમ કારજ થાય. સં ૪. મન માન્યાની વાતડી, સલળે હીરે નેટ; સં ૫. એક અંતર પેસી રહે, એક ન પામે ભેટ. સં ૫. ભોગ અભોગ્ય જે ભોધવા, તે અપૂરણું કામ; સં ૬. ખાઈના જળને પણ કરે, અંગાજળ નિજ નામ. સં ૬. કાળ ગયો બહુ વાયદે, તે તો મે' ન ખમાય; સં ૭. ચોગવાઈ એ ફીરી ફીરી, પામવી દુલ્હા થાય. સં ૭. ભેદભાવ મૂકી પડો, મુજથું રમે એકમેક; સં ૮. માનવિજય વાચક તણી, એ વિનતી છે છેક. સં ૮.

૪ અભિનંદનજિન સ્તવન

પ્રભુ મુજ દરિશન મળીયો અલવે, મન થયો હવે હળવે હળવે; અભિનંદન દેવા, મોહના અભિનંદન દેવા. પુણ્યોદય એ મોટો માહરો, અણચિંત્યો યયો દરિશણુ તાહરો. સાં ૧. દેખ ત જેવ હરી મન લીધું, કામણુગારે કામણુ કીધું; સાં ૨. મનડું બયે નહી કોઈ પાસે, રાત દિવસ રહે તાહરી પાસે સાં ૨. પહિલું તો બણું હવું સોહિલું, પણ મોટાશ મળવું સોહિલું; સાં ૩. સોહિલું બણી મનડું વળગ્યું, થાય નહિ હવે કીધું અળગું. સાં ૩. રૂપ દેખાડી હોએ અરૂપી, કિમ અહિવાયે' અઠળ સરૂપી; સાં ૪. તાહરી ઘાત ન બણી બાયે, કહો મનહાની શી ગતિ થાયે. સાં ૪. પહિલાં બણી પછે કરે કિરિયા તે પરમારથે સુખના ફરીયા; સાં ૫. વસ્તુ અભણ્યે મન દોહાવે, તે તો સુરખ બહુ પસ્તાવે. સાં ૫. તે 'માટે તું' રૂપી અરૂપી, તું શુદ્ધ શુદ્ધ ને સિદ્ધ સરૂપી; સાં ૬. એક સરૂપ ગ્રહીઉં જળ તાહરું, તવ જમ રહિત થયું તાહરું. સાં ૬. તુજ શુષ્ક જ્ઞાન ધ્યાનમાં રહીયે', ઇમ હિળવું પણ સુલભજ કહીયે; સાં ૭. માનવિજય વાચક પ્રભુ ધ્યાને, અનુભવ રસમાં હોએ ઇકતાને. સાં ૭.

૫. શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

રૂપ અનૂપ નિહાળી, સુમાતિ જન તાહરું હો લાલ; સું છાંડી અપજ સ્વભાવ, હયું' મન માહરું હો લાલ; કં રૂપી સરૂપી ન હોત; ભો જગ લીસતું હો લાલ; ભો તો કુણ ઉપર મજ, કહો અમ હીસતું હો લાલ. કં ૧. હીંસ્યા વિષુ કિમ શુદ્ધ, સ્વભાવને ઇચ્છતા હો લાલ; સ્વ ઇચ્છા વિષુ તુંજ ભાવ, પ્રગટ કિમ પ્રીછતા હો લાલ; પ્રં પ્રીછ્યા વિષુ કિમ ધ્યાન, દશામાંહિ દ્યાવતા હો લાલ; કં લાભ્યા વિષુ રસ સ્વાદ, કહો કિમ પાવતા હો લાલ; કં ૨. ભાકિત વિના નવિ મુકિત, હુયે' કોઈ ભગતને હો લાલ; હું રૂપી વિના તો' તેહ, હુયે' કિમ વ્યગંતને હો લાલ; હું નવણુ વિલેપન માળ, પ્રલીપ ને ધૂપણુ હો લાલ; પ્રં નવ નવ બૂપણુ બાળ, તિલકે શિર ખૂપણુ હો લાલ. તં ૩. અમ સત પુન્યને' યોગે, તુમે' રૂપી થયા હો લાલ; તું અમૃત સમાની વાણી ધરમની કહી ગયા હો લાલ; ધં તેહ આલ'બીને જીવ, ઘણાએ ખૂલીયા હો લાલ; ધં ભાવિ ભાવન જ્ઞાને, અમો પણ રંઝિયા હો લાલ. અં ૪. તે માટે તુંજ પિંક, ઘણુ શુષ્ક કારણે હો લાલ; સેવ્યે ધ્યાયે' હુયે', મહાભય વારણે હો લાલ; મં આંતિ વિજય બુધ

ગુણ કામ પરમં પરસંગે ચલ નવિ કરું ભવિં નહિ પરથી નિજ કામ. પરમં ૧૦. પુદ્ગલ ખલ સંગે કર્યું ભવિં આત્મ વીચં ચલ રૂપ. પરમં ૧૧ સંગે દુઃખીઓ થયો. ભવિં થઇ યેઠો જડ ભૂપ. પરમં ૧૧. દર્શન જ્ઞાન ચરણ સદા. ભવિં આરાધો તણ દોષ. પરમં આત્મ શુદ્ધ અલોકથી. ભવિં લહિયો ગુણ ગણ પોષ. પરમં ૧૨. દરશન જ્ઞાન વિરાધના ભવિં તેહિજ લવ લય મૂલ પરમં નિજ શુદ્ધ ગુણ આરાધના. ભવિં એ શિવપદ અનુકૂલ પરમં ૧૩. શુદ્ધ સ્ફાટક સમ સાધ્ય નિજ. ભવિં સાધે રાગ રહિત. પરમં સાધ્ય અપેક્ષા વિણ ક્રિયા ભવિં કષ્ટ કચેં નહિ હિત પરમં ૧૪. પરમ દયાલ કૃપાલુઆ ભવિં દેવચન્દ્ર શિવ રૂપ પરમં શિવ કમલા મનમુખ લહે ભવિં શાશ્વત આત્મ સ્વરૂપ. પરમં ૧૫.

૬૪ ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયકૃત ચૌવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

ઋષભ જિણુંદા ઋષભ જિણુંદા, તુમ દરિયાણુ હુયે પરમાણુંદા; અહનિશિ ધ્યાઈ તુમ હીદારા; મહિર કરીને કરજ્યો ખારા. ઋં ૧. આપણને પુંઠે જે વળગા, કિમ સરે તેહને કરતાં અળગા; અળગા કીધા પણુ રહે વળગા, મોર પીંછ પરે ન હુજો ભલગા. ઋં ૨. તુમે પણુ અળગે થયે કિમ સરશે, ભક્તિ ભલી આકર્ષી લેશે; ગગને ઉઠે દૂરે પસાઇ, દોરી બળે હુયે રહી આઈ. ઋં ૩. મુજ મનડું છે અપળ સ્વભાવે, તોહે અંતર મૂહુત પ્રસ્તાવે; તુ તો સમય સમય બદલાયે, ઇમ કિમ પ્રીતિ નિહાવો થાયે. ઋં ૪. તે માટે તું સાહિબ મારો, હું હું સેવક ભવોભવ તાહરો; જોહ સંખંધમાં મ હશે ખામી, વાચક માન કહે શિર નામી. ઋં ૫.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

અજિત જિણેસર ચરણની સેવા, હેવાયે હું હજિયો; ઝંહયે અણુઆજ્યો પણુ અનુભવ-રસનો ટાણો મળિયો. ૧. પ્રભુજી મહેર કરીને આજ, કાજ અમારાં સુધારો. મૂકાંયો પણુ હું નવિ મૂકું, ચૂકું એ નવિ ટાણો; ભક્તિભાવ ઉઠ્યો જે અંતરે, તે કિમ રહે શરમાણો. પ્રં ૨. લોચન શાંતિ સુધારસ સુભગા, સુખ મટકણું સુપ્રસન્ન; યોગસુદ્રાનો લટકો ચટકો, અતિશય તો અતિ ધન્ન. પ્રં ૩. પિંક પદસથ રૂપસ્યે લીનો, ચરણ કમળ તુજ અહિયાં; જમર પરે રસ સ્વાદ અખાવો, વિરસો કાં કરો મહિયાં. પ્રં ૪. બાળ કાળમાં વાર અનંતી, સામગ્રીયેં હું નવિ જાગ્યો; યૌવનકાળે તે રસ આજ્યો, તું સમરથ પ્રભુ માગ્યો. પ્રં ૫. તું અનુભવરસ દેવા સમરથ, હું પણુ અરથી તેહનો; ચિત્ત વિત્ત ને પાત્ર સંખંધે, અજર રહ્યો હવે ઠેહનો. પ્રં ૬. પ્રભુની મહેર તે રસ આજ્યો, અંતરગમુખ પાગ્યો; માનવિજય વાચક ઇમ જાગ્યો, હુજો મુજ મન કાગ્યો. પ્રં ૭.

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

સંભળ સાહિબ વિનવી, તું છે ચતુર સુજણ; સનેહી. કીધી સુભાણુને વિનવી, પ્રાયે થટે તે પ્રમાણ. સં ૧. સંભવજિન અવધારીયે, મહિર કરી મહેરખાન; સં

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

તુજ સેવા સારીરે, શિવસુખની ત્યારીરે, મુજ લાગે પ્યારીરે; પશુ ન્યારી છે તાહરી પ્રકૃતિ સુવિધ જિનારે. ૧. કેજે નવિ બોલેરે સ્તવીયો નવિ ઠાલેરે, હિયડો નવિ બોલેરે; તુજ તોલે ત્રિષુ જગમાં કો નહી નિસંગીયોરે. ૨. ન ભેતાનેરે, ન રીઝે સોતાનેરે, રહે મેળે પોતાનેરે; શ્રોતાને ભેતાને તો એ વાલહોરે. ૩. નવિ તૂસે ન રુસેરે, ન વખાણે ન ફૂસેરે, નવિ આપે ન મૂસેરે; નવિ બૂસે ન મ'ડેરે કાઈને કહારે. ૪. ન જણાવે ધાતરે, તેહશું શી વાતરે, એહ બાણું કહે વાતરે; રહિવા તન તોહે તુજ વિષુ માનનેરે ૫.

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

તુજ સુખ સનસુખ નિરખતાં, સુખ લોચન અમી કરંતાં હો; શીતલજિનજી. તેહની શીતલતા બ્યાપે, કિમ રહેવાયે કહો તાપેહો શીં ૧. તુજ નામ સુષ્યું જવ કાને, હુધડું આપે તવ સાને હો; શીં સુછાંચે માણસ વાટે, જિમ સજ હુયે અમૃત છાટે હો. શીં ૨. શુભ મ'ધને તરતમ યોગે, આકુલતા હુઈ ભાગે હો; શીં તુજ અદ્ભુત દેહ સુવાસે, તેલ મિટી ગઈ રહત ઉઠાસે હો. શીં ૩. તુજ શુષુ સંસ્તવને રસના, છાંડે અન્ય લવની ત્રસના હો; શીં પુજાયે તુજ તનુ ફરસે. ફરસન શીતલ થઈ ઉલસે હો. શીં ૪. મનની ચંચલતા ભાગી, સવિ છંડી થયો તુજ રાગી હો; શીં કવિ માન કહે તુજ સંગે, શીતલતા થઈ અંગો અંગે હો. શીં ૫.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણુંદ ધનાધન ગહગહોરે, ધનાં વૃક્ષ અશોકની છાયા સુભર છાઈ રહોરે; સું ભામંડળની ઝલક ઝળુકે વીજળીરે, ઝં ઉત્તત ગહ તિગ ઇંદ્ર ધનુષ શોભા મિલીરે. ધં ૧. દેવ કુંડલિનો નાહ શુદ્ધિર આજે ઘણુરે, શું ભાવિક જનનાં નાટિક મોર કોહા ભણુરે; મોં આમર કેરી હાર ચલંતી બગ તતીરે, ચં દેશના રસના સુધારસ વરસે જિનપતિરે. વં ૨. સમકિત ચાતક વૃંદ તૃપતિ પામે તિહારિ, તૂં સકળ કષાય કાવાનળ શાંતિ હુઈ જિહારિ; શાં જન ચિત્તવૃત્તિ સુભામત્રે હાલી થઈ રહીરે, હાં તિથે શેમાંચ અંકુર વતી કયા લહીરે. વં ૩. શ્રમણ કૃપી બળ સજજ હુયે તવ ઉજમારે, હું શુષુવંત જન મન ક્ષેત્ર સમારે સંયમીરે; સં કરતા ખીબા ધાન સુધાન નિપાવતારે, સું જેણે જગના લોક રહે સવિ જીવતારે. રં ૪. ગણધર ગિરિતટ સંગી થઈ સૂત્ર ગુપ્તનારે, થં તેહ નહી પરવાહે હુઈ બહુ પાવનારે; હું એહજ મોટો આધાર વિષમ માળે લહોરે, વિં માનાવજય ઉવચાય કહે મેં સદહોરે. કં ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

વાસુપૂજ્ય તું સાહિબ સાચો, જેહવો હુવે હીરો ભાચો હો; સુંદર શોભાગી. જસ હોવે વિરોધી વાચો, તેહની કરે સેવા કાચો હો; સું ૧. અછતિયો વાત ઉપાવે, વળી ભવછતાને છિપાવે હો સું કાઈનું કાંઈ બોલે, પરની નિંદા કરી ડોલે હો સું ૨. ધમિ ચહ વિહ મિથ્યા ભાળી, તે દેવની કુણુ ભરે સાળી હો; સું પ્રાણીના મમના ધાતી,

શીશ, કહે, ભવિકા જના હો લાલ; કં પ્રભુનું પિંહસ્થ ધ્યાન, કરો થઈ મના હો લાલ. કં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભજિન સ્તવન

શ્રીપદ્મપ્રભુના નામને, હું જઈ બલિહાર; ભાવજન નામ જપતાં કીહા ગરુ, ભવભય ભંજનહાર. ભં શ્રીં ૧. નામ સુષુતા મન ઉલ્હસે, લોચન વિકસિત હોય; ભં ચેમાચિત હુયે' દેહડી, બણે મિળિયો સોય ભં શ્રીં ૨. પંચમકાળે પામવું, દુલ્હા પ્રભુ દીકાર; ભં તોએ તેહના નામનો, છે. મોટો આધાર ભં શ્રીં ૩. નામ ગ્રહે આવી મિળે, મન ભીતર ભગવાન; ભં મંત્ર બળે જિમ દેવતા, વાહલો કીધે આહવાન. ભં શ્રીં ૪. ધ્યાન પદસ્થ પ્રભાવથી, આજ્યો અનુભવ સ્વાદ; ભં માનવિજ્ય વાચક કહે, મૂકો બીજો વાદ ભં શ્રીં ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

નિરખી નિરખી તુજ ણિબને, હરખિત હુયે' સુજ મજ; સુપાસ સોહામણો. નિરવિકારતા નયનમાં, સુખડું સદા સુપ્રસન્ન. સું ૧. ભાવ અવસ્થા સાંભરે, પ્રતિહાર-જની શોભ; સું કોઠિ ગમે દેવા સેવા, કરતા મૂકી લોભ. સું ૨. લોકા લોકના સવિ ભાવા, પ્રતિભાસે પરતક્ષ; સું તોઢે ન રચે નવિ રૂસે', નવિ અવિરતિનો પક્ષ. સું ૩. હાસ્ય ન રતિ ન અરતિ, નહી નહી ભય શોક દુઃખ; સું નહી કઠંપ' કઠથ'ના, નહી અંતરાયનો સંચ. સું ૪. મોહ મિથ્યાત નિંદ્રા ગઈ; નાહ દોષ અહાર; સું ચોત્રીશ અતિશય રાજતો, મૂળાતિશય ચ્યાર. સું ૫. પાંત્રીશ વાણી શુણે કરી, દેતો ભાવ ઉપદેશ; સું ઈમ તુજ ણિએ તાહરો, લેકનો નહિ લવલેશ. સું ૬. રૂપથી પ્રભુ શુણ સાંભરે, ધ્યાન રૂપસ્થ વિચાર; સું માનવિજ્ય વાચક વહે, જિન પ્રતિમા જયકાર. સું ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

તું હી સાહિબારે મન માન્યા. તું તો અઠળ સ્વરૂપ જગતમાં, મનમાં કોણે ન પાયો; શબ્દે બોલાવી ઓળખાયો, શબ્દાતીત ઠરાયો. તુંહીં ૧. રૂપ નિહાળી પરિચય કીનો, રૂપમાંહિ નહિ આયો; પ્રાતિહારજ અતિશય અહિનાણે, શાસ્ત્રમાં છુદ્ધે ન લખાયો. તુંં ૨. શબ્દ ન રૂપ ન ગંધ ન રસ નહી, ફરસ ન વરણ ન વેદ; નહિ સંજ્ઞા છેદ ન લેદ ન, હાસ નહી નહી ખેદ. તુંં ૩. સુખ નહી દુઃખ નહી વળી વાંછા નહી, નહી રોગ યોગ ને લોગ; નહી ગતિ નહી ચિતિ નહી રતિ અરતિ, નહી તુજ હરખ ને શોગ. તુંં ૪. પુણ્ય ન પાપ ન બંધ ન દેહ ન, જનમ ન મરણ ન મીઠા; રાગ ન દ્વેષ ન કલહ ન ભય નહી, નહિ-સંતાપ ન કીધ. તુંં ૫. અલખ અગોચર અજ અવિનાશી, અવિકારી નિરૂપાધી; પૂરણ પ્રદા ચિદાનંદ સાહિબ, ધ્યાયો સહજ સમાધી. તુંં ૬. જે જે પૂજા તે તે અગે, તું તો અંગથી ફરે; તે માટે પૂજા ઉપચારિક, ન ઘટે ધ્યાન ને પૂરે. તુંં ૭. ચિદાનંદ ઘન કેરી પૂજા, નિરવિકલ્પ ઉપયોગ; આતમ પરમાતમને અલેદે, નહી કોઈ જકનો ભોગ. તુંં ૮. રૂપાતીત ધ્યાનમાં રહેતાં ચંદ્ર પદ્મ જિનરાય; માનવિજ્ય વાચક ઈમ બોલે, પદ્મ સરિખાઈ થાય. તુંં ૯.

તીલ. ધ૦ ૩. કમળાકરે કમળ વિકાસલ, ધ૦ સોરંભતા લખતી વાસલ; ધ૦ તે દિનકર કરણી ભેયલ, ધ૦ ધ્રુમ ધરમ દાયકે તું હોયલ. ધ૦ ૪. તે માટે ધરમના રાગીલ, ધ૦ તુજ પદ સેવે વહલાગીલ; ધ૦ કહે માનવિજય ઉવઝાયલ, ધ૦ નિજ અનુભવ જ્ઞાન પસાયલ. ધ૦ ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

શ્રી શાંતિ જિનેસર સાહિબા, તુજ નાઠે કિમ છુટાયે; મેં દીધી કેઠજ તાહરી, તેહ પ્રસન્ન થયે મૂકાયે. શ્રીં ૧. તું વીતરાગપણું દાખવી, લોળા જનને ભૂલાવે; જાણીને દીધી પ્રતિજ્ઞા, તેહથી કહો કુણુ ડાલાવે. શ્રીં ૨. કેઈ કેઈને કેઠે મત પડો, કેઠ પડ્યાં આણે લાજ; નિરાગી પ્રભુ પણુ ખિંચીઓ, ભગતે કરી મેં સાત રાજ. શ્રીં ૩. મન માંહિ આણી વાસીઓ, હવે કિમ નિસરવા દેવાય; જો લોક રહિત મુજથું મિલે, તો પલકમાંહિ છુટાય. શ્રીં ૪. કળજે આવ્યા કિમ છુટ્યો, દીધા વિષુ કવણુ કૃપાળ; તો શું હઠવાહ લેઈ રહ્યા; કહે માન કરો ખુસિયાળ. શ્રીં ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

કુંથુ જિનેસર જાણુજોરે લાલ, મુજ મનનો અભિપ્રાયરે જિનેશ્વર મોરા; તું આતમ અલવેસરે લાલ, રખે તુજ વિરહો થયરે. જિં તુજ વિરહો કિમ વેઠિયેરે લાલ, તુજ વિરહો દુઃખ દાયરે; જિં તુજ વિરહો ના ખમાયરે લાલ, ખિણુ વરસાં સો થાયરે. જિં વિરહો મોટી બલાયરે. જિં ૧. તાહરે પાસે આવવુંરે લાલ, પહેલાં ન આવે તું દાયરે; જિં આવ્યા પછી તો જાયવુંરે લાલ, તુજ શુણુ વશે ન મુહાયરે જિં કું ૨. ન મિલ્યાનો ધોખો નહીરે લાલ, જસ શુણુનું નહિ નાણુરે; જિં મિલિયાં કુણુ કળીયાં પછીરે લાલ, વિધુરત જાયે પ્રાણુરે. જિં કું ૩. જાતિ અંધને દુઃખ નહીરે લાલ, ન લહે નયનનો સ્વાહરે; જિં નયન સ્વાહ લહી કરીરે લાલ, હાર્યાને વિખવાહરે. જિં કું ૪. ખીજે પણુ કિહાં નવિ ગમેરે લાલ, જિણે તુજ તિરહ બચાયરે; જિં માલતી કુમુમે માફ્ફી-યોરે લાલ, મધુપ કરીને ન જાયરે. જિં કું ૫. વન દવ દાધાં રૂખડારે લાલ, પદ્મવે વળી વરસાહડે; જિં તુજ વિરહાનળના બળ્યારે લાલ, કાળ અનંત ગમતારે જિં કું ૬. તાહક રહે તુજ સંગમેરે લાલ, આકુળતા મિટી જાયરે; જિં તુજ સંગે સુખીયો સહારે લાલ, માનવિજય ઉવઝારે જિં કું ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

શ્રી અરનાથ ઉપવાસના, શુભ વાસના મૂળ; હરિ હર દેવ આસાસના, કુણુ આવે શૂળ શ્રીં ૧. દાસના ચિત્તની કુરાસના, ઉદવાસના દીધ; દેવભાસની ભાસના, વિસારી દીધ. શ્રીં ૨. વળી મિથ્યાવાસના તણા વાસનારા જેહ; તે કુશુરની સાસના, હુધયે ન ધરેહ. શ્રીં ૩. સંસારક આસાસના, તુજથું ન કરાય; ચિંતામણી દેણુહારને, કિમ કાય મંગાય. શ્રીં ૪. તિમ કલ્પિત ગમ્મવાસના, વાસના પ્રતિબંધ; માન કહે એક જિન તણો, સાચો પ્રતિબંધ શ્રીં ૫.

૧૯ શ્રી મહિસનાથજિન સ્તવન

મહિમા મહિવે જિણુદનો, એકે જીભે કહ્યો કિમ જાય; યોગ ધરે બિન્ન યોગથું,

હૃદયમાં મોટી કાતી હો સું ૩. ગુણ વિષ્ણુ રહ્યા હોયે કાણે, કિમ દેવ ઠહરાય પ્રભાણે હો; સું ૪. પ્રાસાદ શિખર રહ્યો કાગ, કિમ પામે ગુરૂ જસ લાગ હો. સું ૫. તું તો વીતરાગ નિરીહ, તુજ વચન મથારથ લીહ હો; સું ૬. કહે માનવિજય ઉવઝાય, તું સાચો દેવઠ હરાય હો. સું ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

જિહો વિમલ જિનેસર સુંદર, લાલા વિમલવદન તુજ કિંકર; જિહો વિમલ હુઓ મુજ આતમા, લાલા તેણે તું અંતર પહોં. જિનેસર તું મુજ પ્રાણ આધાર, જિહો સકળ જંતુ હિતકાર. જિ. ૧. જિહો વિમલ રહે વિમલે થળે, લાલા સમલે સમલ રમેય; જિહો માન સરોવરમે હંસલો, લાલા વાયસ ખાધ જલેય. જિ. ૨. જિહો તિમ મિથ્યાત્વી ચિત્તમાં, લાલા તુજ કિમ હોયે આભાસ; જિહો તિહાં કુદેવ રમે, લાલા સમકિત મને તુજ વાસ. જિ. ૩. જિહો હીરો કુદનય જડે, લાલા દુધને સાકર યોગ; જિહો ઉલટ યોગે વસ્તુનો, લાલા ન હોયે ગુણ આસોમ. જિ. ૪. જિહો વિમલ પુરૂષ રહેવાતણું, લાલા ધ્યાનક વિમલ કરેય; જિહો ગૃહપતિને તિહાં શી ત્રણ, લાલા ભાટક ઉચિત મહેય. જિ. ૫. જિહો તિમ તે મુજ મન નિમંત્રુ, લાલા ક્રીધુ કરતેરે વાસ; જિહો પુષ્ટી શુદ્ધિ ભાટક મહી, લાલા હું મુખીયો થયો દાસ. જિ. ૬. જિહો વિમલ વિમલ રહ્યા, લાલા ભેદ ભાવ રહ્યો નહિ; જિહો માનવિજય ઉવઝાયને, લાલા અનુમત મુખ થયો ત્યાહિ. જિ. ૭.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

જ્ઞાન અનંતું તાહરેરે, હરિશન તાહરે અનંત; મુખ અનંતમય સાહિબારે, વિરજપણ ઉલસ્યું અનંત. અનંતજિન આપજેરે, મુજ એહ અનંતા મ્યાર; અં મુજને નહી અવરથું મ્યાર, અં તુજને આપતાં શી વાર, અં એહ છે તુજ મથનો કાર. અં ૧. આપ ખજનો ન જોલવેરે, નહિ મિલવાની ચિંત; તાહરે પોતે છે સવેરે, પણ વિશે આવરણની સિંત. અં ૨. તપ જપ કિરિયા મોગરેરે, ભાંજી પણ ભાંગી ન ભય; એક તુજ આણુ સહે થકેરે, હેલામાં પરહી થાય. અં ૩. માત ભણી મરૂદેવીનેરે, જિન ઋષભ પ્રણમાં લીધ; આપ પિયાઈ વિચારતારે, ઈમ કિમ વીતરાગતા સિદ્ધ. અં ૪. તે માટે તસ અરથીઆરે, તુજ પ્રાર્થના જે દોઈ લોક; તેહને આપો આંકણીરે, તિહાં ન ભટે કરાવવી ટોક. અં ૫. તેહને તેહનું આપવુંરે, તિહાં રયો ઉપજે છે ખેદ; પ્રાર્થના કરતે તાહરેરે, પ્રભુતાઇનો પણ નહિ છેદ. અં ૬. પામ્યા પામે પામશેરે, જ્ઞાનાલોક જેહ અનંત; તે તુજ આણુથી સવેરે, કહે માનવિજય ઉલસંત અં ૭.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

શ્રી ધર્મ જિણુંદ દયાળુ, ધર્મ તણો હાતા; સવિ જંતુ તણો રખવાળુ; ધર્મ તણો ત્રાતા. જસ અમિય સમાણી વાણી, ધં જેહ નિમુણે બાવે પ્રાણી. ધં ૧. તેહના ચિત્તનો મેલ ભયળ, ધં જિમ કંતકરૂળે જળ થાયળ; ધં નિરમળતા તેહજ ધર્મળ, ધં કલુષાર્ધ મેટ્યાનો મર્મળ. ધં ૨. નિજ ધર્મ તો સહજ સલાવળ, ધં તોહિ તુજ નિમિત્ત પ્રભાવળ; ધં વનરાળ ફૂલની શમતીળ, ધં પણ ઋતુરાજે હર્ષ વ્યં

નાળરે. સાં ૮. ધ્યાન ધારા શર વરસતો, હુણી મોહ થયો જગનાથરે; માનવિજય વાચકે વહે, મેં શ્રદ્ધો તાહરો સાથરે. સાં ૯.

૨૩ પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

શ્રીપાસણ પ્રગટ પ્રભાવી; તુજ મૂરતી મુજ મન બાવીરે; મનમોહનાં જનસયા, મુર નર કિન્નર ગુણ ગાથારે. મં ૧. દિનથી મૂરતી દીડી, તે દિનથી આપક નાહીરે. મં ૨. મટકાળે મુખ સુપ્રસન્ન, દેખત રીઝે ભવિ મજરે; સમતા રસ કેશં કથોળાં, નયણાં દીકે રંગરોળારે. મં ૩. હાથે ન ધરે હથિયાર, નહી જપમાળાનો પ્રચારરે; ઉત્સંગે ન ધરે વામા, તેહથી ઉપજે સવિ કામારે. મં ૪. ન કરે ગીત નૃત્યના ચાળા, એ તો નટના ખ્યાલારે; ન ગળવે આપે વાળાં, ન ધરે વસ્ત્ર છરણ સાળારે. મં ૫. ઇમ મૂરતિ મુજ નિરૂપાધિ, વીતરાગ પછે કરી સાધીરે; કહે માનવિજય ઉવગાય, મેં અવલંબ્યા તુજ પાયરે. મં ૬.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

શાસનનાયક સાહિબ સાચો, અતુલો ભલ અરિહંત; કમ' આરંભળ સમળ નેવારી, મારિય મોહ મહંત. મહાવીર જગમાં હત્યોણ, હત્યો હત્યો આપ સહાય; હાંણ હત્યો હત્યો જ્ઞાન પસાય; હાંણ હત્યો હત્યો ધ્યાન દશાય; હાંણ હત્યો હત્યો સુખદાય. મં ૧. અનંતાનુભ ધી વહ યોધા, હુણીયા પહિલી ચોટ; મંત્રી મિથ્યાત પછે તિગ રૂપી, તવ કરી આગળ દોટ. મં ૨. ભાંણ હેઠ આશ્રુપ તિગ કેરી, ઇક વિગલે દિય ભતિ; એહ મેવાસ ભાંજ્યો ચિરકાળે, નરક યુગલ સંધાતિ. મં ૩. થાવર તિર દુગ ઝાંસિ કટાવી, સાહારણ હુણી ધાડી; થીજુદિ તિગ મહિરા વયરી, આતમ ઉદ્યોત ઉખાડી. મં ૪. અપચખાણા અને પચખાણા, હુણીયા ચોદા આઠ; વેદ નપુંસક શ્રી સેનાની, પ્રતિખંબિત ગયા નાઠ. મં ૫. હાસ્ય રતિ અરતિ શોક દુગંછા, ભયે મોહ અવાસ; હુણીયા પુરુષવેદ ફોજદારા, પછે સંજલના નાશ. મં ૬. નિદ્રા દોય મોહ પટરાણી, ધરમાંહિથી સંહારી; અંતરાય ફરશણ ને જ્ઞાન-વરણીય લહતા મારી. મં ૭. જય જય હુયો મોહજ મુઓ, હુયો પું જગનાથ; લોકલોક પ્રકાશ થયો તવ, મોક્ષ ચલાવે સાથ. મં ૮. હત્યો તિમ ભગતને છતાવે, મૂક્યો મૂકવે; તરણ તારણ સમરથ છે પુંહી, માનવિજય નિતુ ધ્યાવે. મં ૯.

૨૫ શ્રી મોહનવિજય (લટકાળા) કૃત ચોવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

બાલપણે આપણ સસનેહિ, રમતા નવ નવ વેષે; આજ તુમે પામ્યા પ્રભુતાઈ, અમે તો સંસારનીવેશે હો પ્રભુણ ઓલંબડે મત ખીજો. ૧. જો તુમ ધ્યાતાં શિવમુખ લહીયે, તો તુમને કેઈ ધ્યાયે; પણ ભવસ્થિતિ પરિપાક થયા વિણ, કેઈ ન મુગતે ભયેહો. પ્રં ૨. સિદ્ધનિવાસ લહે ભવિ સિદ્ધિ, તેહમાં રયો પાઠ તુમારો; તો ઉપગાર તુમારો વહિયો, અભવ્ય સિદ્ધને તારો હો, પ્રં ૩. નાણુરયણ પામી એકાંતે, થઈ બેઠા મેવાશી; તે માંહેલો એક અંશ જો આપો, તે વાતે શાખાશી હો. પ્રં ૪. અક્ષયપદ દેતાં ભવિ-

ચાળા પશુ યોગના દેખાય. મં ૧. વચણે સમજાવે સજા, મન સમજાવે અનુત્તર દેવ; ઉદ્ધારક કાયા પ્રતે, દેવ સમીપે કરાવે સેવ. મં ૨. ભાષા પશુ સવિ શ્રોતાને, નિજ નિજ ભાષાએ સમજાય; હરણે નિજ નિજ રીઝમાં, પ્રમુ તો નિર્વિકાર કહાય. મં ૩. યોગ અવસ્થા જિન તણી, જ્ઞાતા હુએ તિણ સમજાય; અતુરની વાત અતુર લહે, મૂઠે ભચારા દેખી મુંઝાય. મં ૪. મૂરખ જન પામે નહિ, પ્રભુ ગુણનો અનુભવ રસસ્વાદ; માનવિજ્ય ઉવઝાયને, તે રસ સ્વાદે ગયો વિખવાદ. મં ૫.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

મુનિસુવ્રત ક્રીજે મચારે, મનમાંહિ ધરી મહેર; મહેર વિહુણા માનવીરે, કઠિણ જણાયે કહિર. જિણેસર તું જગનાથક દેવ, તુજ જગ હિત કરવા ટેવ; ખીજો જીવે કરતા સેવ. જિં ૧. અરહટ ખેત્રની ભૂમિકારે, સીંચે કુતારથ હોય; ધારાધર સદ્ગુણી ધરારે. ઉધરવા સજજ ભેય. જિં ૨. તે માટે અમ ઉપરેરે, આણી મનમાં મહેર; આપે આપા આદુણીરે; બોધવા ભણ્યવ શહેર. જિં ૩. અણુ પ્રારથતા ઉધરારે, આપે કરીય ઉપાય; પ્રારથતા રહે વિનવતારે, એ કુણુ કહીયે ન્યાય. જિં ૪. સંખંધ તુજ મુજ વચ્ચેરે, સ્વામી સેવક ભાવ; માન કહે હવે મહેરનોરે, ન રહ્યો અજર પ્રસ્તાવ જિં ૫.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

શ્રી નમિનાથ જિણુંદનેરે, ચરણ કમળ લય લાય; મૂકી આપણી ચપળતારે, તુજ કુસુમે મત ભાયરે, સુણો મન મધુકર માહરી વાત, મ કરો કોકટ વિહુપાત. સું ૧. વિસમ કાસ વરસા ઋતુરે, કમે કમે હુઓ બીતીત; છેહલો પુગલ પરિદોરે, આંચો શરહ પ્રતીતરે. સું. જ્ઞાનાવરણ વાહળ ફેટેરે, જ્ઞાન સૂરજ પરકાશ; ધ્યાન સરોવર વિહસ્યારે, કેવળ લક્ષ્મીવાસરે. સું ૩. નામે લલચાવે કોઈરે, કોઈકે નવ નવ રાગ; એહવી વાસના નહિ ખીજેરે શુદ્ધ અનુભવશુ પરાગરે. સું ૪. ભમત ભમત કહાવીયેરે, મધુકરનો રસ સ્વાદ; માનવિજ્ય મનને કહેરે, રસ ચાખો આંદહારે. સું ૫

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

નેમિ જિણુંદ નિરંજણો, બઈ મોહ યજે જળ કેળ રે; મોહના ઉદભટ ગોખી, એકલમલ્લે નાંખ્યા ઠેલરે. સ્વામી સલણાંસાહિયા, અતુલી બળ તું વહવીરરે. સાં ૧. કોઈકે તામ્રિ સુક્રિ, અતિ તીખાં કલ્પક્ષનાં બાણુરે; વેધક વચણ બંદુક ગોળી, જે લાગે ભયે પ્રાણુરે. સાં ૨. અંશુલી કટારી ઘોચતી, ઉછાળતી વેણી કૃપાણુરે; સિંધો બાલા ઉગામતી, સિંજ જળ ભરે કોક બાણુરે. સાં ૩. કુલ દસ ગોળી નાખે, જે સત્ત્વ ગઠે કરે ચોટરે; કુચ યુગ કરિ કુભસ્યજે, પ્રહરતી હૃદય કપાટરે. સાં ૪. શીલ સજ્જાહ ઉભત સજે, અરિ શસ્ત્રને ગોળા ન લાગ્યારે; સોર કરી મિથ્યા સેવે, મોહ સુભટ કહો દિશે' ભાખ્યારે. સાં ૫. તવ નવ ભવ ચોદો મંદ્યો, સજી વિવાહ મંદ્ય કોટરે; પ્રભુ પશુ તસ સનમુખે ગયો, નીસાણે દેતો ચોટરે. સાં ૬. આકરી મોહની છોહવી, રાબુલને શિવપુર દીધરે; આપે દૈવતગિર સજી, ભીંતર સંચમગહ લીધ રે. સાં ૭. શ્રવણ ધરમ ચોદા લહે, સંવેગ ખસગ ધૃતિ લલરે; બાલા કેસ ઉપાસતો, શુભ ભાવના ગરજરે

ગહત સંભેગે રથું રૂપી ન થાયે' સાં ૬. ધન જો યોગજે' કિમપિ ન દેવે, જો દિનમણિ કન-
કાચલ સેવે; સાં એહવું ભણી તુજને સેવું, તાહરે હાથ છે ફળનું દેવું. સાં ૭. તુજ પથપંકજ
મુજ મન વળમું, જાયે કિહાં છંડીને અળગું. સાં મધુકર મયગલ યદ્યપી રાયે, પણ સુને
મુજે લાલ નવિ માયે. સાં ૮. તારક જિરૂક કહાવે છે મોટા, તો મુજથી કિમ થાયે
મોટા; સાં રૂપવિયુધનો મોહન બાજે, અનુભવરસ આણુંદરું થાયે. સાં ૯.

૩ શ્રી સંભવનાથ સ્તવન

સમકિતઠાતા સમકિત આપે, મન માગે થઈ મીઠું; છતી વસ્તુ દેતાં રથું શોચો,
મીઠું જો સહુજે દીઠું. ૧. ખ્યારા પ્રાણ થકી છે રાજ, સંભવ જિનજી મુજને; ઈમ
મત ભણે જે આપે લહીએ, તે લાધું શું લેવું; પણ પરમારથ પ્રીછી આપે, નેહજ
કહીયે' દેવું. ખ્યાં ૨. અર્થી હું તું અર્થ સમર્થક, ઈમ મત કરજ્યો હાસું; પ્રગટ હતું
તુજને પણ પહિલાં, જો હાસાનું પાસું. ખ્યાં ૩. પરમપુરૂષ તુમે પ્રથમ ભજીને, પામ્યા
ઈમ પ્રભુતાઈ; તેણે રૂપે તુમને જો ભજીયે', તિણે તુમ હાથ વહાઈ. ખ્યાં ૪. તુમે
સ્વામી હું સેવાકામી, મુજરે સ્વામી નિવાજે; નહિ તો હઠ માંડી માંગતાં કણુ વિધ
સેવક લાજે. ખ્યાં ૫. જોતે જોતિ મિજે મન પ્રીછો, કુણુ લહશે કુણુ ભજશે; સાચી
ભક્તિ તે હંસતણી પરે, ખીર નીર નય કરશે. ખ્યાં ૬. યોગજ કિધી જે લેજો આવી,
અરણ્યોટ પ્રભુ દીધી; રૂપવિયુધનો મોહન પભણે, રસના પાવન કીધી. ખ્યાં ૭

૪ શ્રી અભિનંદન સ્તવન

અકળકળા અવિરૂદ્ધ, ધ્યાન ધરે પ્રતિભૂદ્ધ; આ છે લાલ અભિનંદન જિન અંદ-
નાજી; શામાચિત થઈ દેહ, પ્રગળ્યો પૂરણ નેહ; આ છે લાલ, અંદ્ર જયું વન અરવિંદ-
નાજી. ૧. એકો ખીણ મવરંગ, પરમપુરૂષને સંગ; આ છે લાલ, પ્રાપ્તિ હોવે સો
પામીયે'જી; મુગુણ સલ્લખી જોઈ, જિમ સાકર ભરી પોઈ; આ છે લાલ, વિષ્ણુ કામે વિવ-
સાઈયે'જી. ૨. સ્વામી શુણ્મણી તુજ, નિવસો મનઠે મુજ; આ છે લાલ, પણ કહિયે
ખટકે નહીજી; જિમ રજ નયણે વિલંગ, નીરંજરે નિરવંગ; આ છે લાલ, પણ પ્રાત-
ગિજ રહે સંસહીજી. ૩. મેં ભામ્યા ઠોઈ લક્ષ, તારક લોજે પ્રતક્ષ; આ છે લાલ, પણ
કો સાચ નાવ્યો વજેજી; મુજ બહુમત્રી દેખ, પ્રભુ કાં મૂકો ઉવેખ; આછેલાલ, આતુર
જન બહુ યોગજેજી; ૪. જગ જોતાં જગનાથ, જિમ તિમ આવ્યા છે હાથ; આછે-
લાલ, પણ હવે રજે કુમયા કરોજી; ખીબ સ્વારથી દેવ, તું પરમારથ હેવ; આછેલાલ,
પામ્યો હવે હું પટ'તરોજી. ૫. તે' તાર્યાં કેઈ કોઈ, તો મુજથી રી હોઈ; આછેલાલ,
મેં એવડો રજો અલેહુજોજી; મુજ અરદાસ અનંત, ભવની છે ભગવંત; આછેલાલ, ભણુને
શું કહેવું ઘણુંજી. ૬. સેવાફળ હયો આજ, લોળવો કાં મહારાજ; આછેલાલ, ભૂખ ન ભાગે
ભામણેજી; રૂપવિયુધ સુપસાય, મોહન જો જિનરાય; આછેલાલ ભૂખ્યો ઉમાહે ઘણેજી. ૭.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન

પ્રભુજીશું ખાંધી પ્રીતડી, જો તો જીવન જગદાધાર સનેહી; સાચો તે સાહેબ સાંભરે,
ખીણમાંહે કેટલેક વાદ્ય સનેહી. ૧. વારી હું સુમતિ જાણુંદને. પ્રભુ થોડા જોડો નેનિયુણુ

જનને, સંકીર્ણતા નવી થાય; શિવપદ દેવા બે સમરથ છે, તો જથ લેતાં શ્યું બચ હો. પ્ર૦ ૫. સેવા શુભ રંજ્યો ભવિજનને, બે તુમે કરો વહલાગી; તો તુમે સ્વામી કેમ કહાવો, નિરમમ ને નિરાગી હો. પ્ર૦ ૬. નાશિનંદન જગવંદન ખ્યારો, જગશુરુ જગ જયકારી; રૂપવિભુધનો મોહન પદમ્બે, વૃષભ લંછન બલીહારી હો. પ્ર૦ ૭.

૨ ઋષભદેવજિન સ્તવન

પ્રથમ તીર્થંકર સેવના, સાહિબા ઉદિત હૃદય સસનેહ; વિષ્ણુદા મોરા હે, પ્રીત પુરાતન સાંભરે, સાહિબા રોમાંચિત શુચિ દેહ. જિં ૧. અગમ અલોકિક સાહિબા, સાહિબા કામળ પદ્મ ન લખાય, જિં અંતરગતની બે વાતડી, સાહિબા જણ જણ ને ન કહાય, જિં ૨. કોડિ ટકાની હો ચાકરી, સાહિબા પ્રાપ્તિ વિષ્ણુ ન લહાય, જિં મનહોલ મળવાને ઉમહો, સાહિબા કિમ કરી મેળો થાય જિં ૩ સાહિબા દૂર થકાં પદ્મ સાજણા, સાહિબા સાંભરે નવરંગ રીત જિં પૂરવ પુન્યે પામીયે, સાહિબા પરમપુરૂષ શ્યું પ્રીત જિં ૪. મત મત નય નયકલ્પના, સાહિબા ધતર ધતર પરિમાણ જિં રૂપ અગોચર નવિ વહે, સાહિબા વિવાહ એ મહીઆણ જિં ૫. સમ કમ શુદ્ધ સ્વભાવમાં, સાહિબા પ્રભુ તુમ રૂપ અખંડ જિં ભગતિ વહિત સંલીનતા, સાહિબા એથી પ્રગટ પ્રચંડ જિં ૬. કરુણારસ સંભેગથી, સાહિબા હિઠો નવલ કિલ્લર જિં રૂપવિભુષ કવિસજનો, સાહિબા મોહન જય જયકાર જિં ૭.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન (૧)

ઝોળગ અજિતવિષ્ણુદની, માહરે મન માની; માલતિ મધુકરની પરે, બની પ્રીત અછાની. ૧. વારી હું જિતશત્રુ મુત તણા, સુખદાને મટકે, અવર કોઇ બચું નહી, વિષ્ણુ સ્વામી મુરંગા; ચાતુક જિમ જલધર વિના, નવિ સેવે ગંગા. વાં ૨. એ શુભ પ્રભુ કિમ વીસરે, મુખી અન્ય પ્રશંસા. છીલર કીણુ વિધ રતિ ધરે, માનસરના હંસા. વાં ૩. શિવ એક ચંદ્ર કળા થકી, લહી ઇશ્વરતાઈ; અનંત કળાધર મેં ધર્યો, સુજ અધિક પુન્યાઈ. વાં ૪. તું મન તું મન તન તુંહી, સસનેહા સ્વામી; મોહન કહે કવી રૂપનો, જિન અંતરભમી. વાં ૫.

શ્રી અજિતજિન સ્તવન (૨)

અજિત અજિત જિન અંતરભમી, અરજ કરું છું પ્રભુ શિર નામી; સાહિબા સસનેહી સુશુણ્ણ, વાતડી કરું કેહી. ૧. આપણુ બાળપણના સ્વદેશી, તો હવે કિમ થાઓ છે વિદેશી સાં પુન્ય અધિક તુમે હુઆ વિષ્ણુદા, આદિ અનાદિ અમે તો બંદા. સાં ૨. તાહરે આજ મણાછે શ્યાની, ટુંહિજ લીલાવંત તું જાની; સાં તુજ વિષ્ણુ અન્યને કાં નથી ધ્યાતા, તો બે તું છે લોક વિખ્યાતા સાં ૩. એકને આહર એકને અનાહર, ઇમ કિમ ઘટે તુજને કરુણાકર; સાં દક્ષણ વામ નયન બિહુ સરખી, કુણુ ઝોછી કુણુ અધિકી પરખી. સાં ૪. સ્વામ્યતા સુજથી ન રાખો સ્વામી, શી સેવકમાં રાખો છે ખામી; સાં બે ન લહે સનમાન સ્વામિનો, તો તેહને કહે સહૂકો કામીનો સાં ૫. રૂપાતીત બે સુજથી થાશ્યો, ધ્યાન રૂપ કરી કિહાં બશ્યો; સાં જઠપરિમાણુ અરૂપી કહાયે,

પરમ મહારસે, માહરે નાથ નગીનો, તેહને તે કુણુ નિંદે હોરાજ, સમકિત દહતા કારણે, રૂપવિબુધનો મોહન, સ્વામી સુપાસને વંદે હોરાજ. ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

શ્રી શંકર ચંદ્રપ્રભુરે હો, તું ધ્યાતા જગનો વિભુરે હો; તિણે હું ઝોળગે આવિ-
ઓરે હો, તુમે પણ મુજને મયા કિયોરે. હો. ૧. દીધી ચરણની ચાકરીરે હો, હું સેવું
હરખે કરીરે હો; સાહિબ સાહમું નિહાલજ્યોરે હો; ભવસમુદ્રથી તારજ્યોરે હો. ૨.
અગણિત ગુણ ગણવા તણીરે હો, મુજ મન હોશ ધરે ઘણીરે હો; જિમ નભને પામ્યા
પંખીરે હો, દાખે બાલક કરથી લખીરે હો. ૩. જો જિન તું છે પાસરોરે હો, કરમ તણો રથો
આસરોરે હો; જો તુમ રાખયો ગોદમાંરે હો, તો કિમ બશુ નિગોદમરે હો. ૪ જળ તાહરી
કરૂણા થઈરે હો, કુમતિ કુગતિ દ્વરે ગઈરે હો; અધ્યાતમ રવી ઉગીયોરે હો; પાપ તિમિર
કિહાં પૂગીઓરે હો. ૫. તુજ મૂરતી માયા જિતિરે હો; ઉવંસિ થઈ ઉઝરે વસીરે હો; રખે
પ્રભુ ટાળો એક ઘડિરે હો, નિજર વાદળ છાંયડીરે હો. ૬. તાહરી ભક્તિ બલી બનીરે હો,
જિમ ઝોબધિ સંજીવનીરે હો; તવ મન આણુંદ ઉપનોરે હો, કહે મોહન કવિ રૂપનોરે હો. ૭.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

અરજ સુણો એક સુવધિનિષ્ણેસર, પરમ કૃપાનિધિ તુમે પરમેસર; સાહબા સુઆનિ
જોવો તો વાત છે માન્યાની. કહેવાયો પંચમચરણના ધારી, કિમ આહરી અશ્વની
અસવારી. સાં ૧. છે ત્યાગી શિવવાસ વસો છે દહરથમુત રથે કિમ યેસોછો. સાં આંગી
પ્રમુખ પરિગ્રહમાં પડ્યો, હરિહરાદિકને કીણુ વિધ નહર્યો. સાં ૨. ધુરથી સકળ સંસાર
નિવાર્યો, કિમ દરિ દેવ દ્રવ્યાદિક ધાર્યો. સાં તણ સંજગને આર્યો ગૃહવાસી, કુણુ
આશાતના તજશે ચોરાશી. સાં ૩. સમકિત મિથ્યા મતમે નિરંતર, ઈમ કિમ ભાજશે
પ્રભુજી અંતર. સાં લોક તો દેખશે તેહવું કહેર્યે, ઈમ જિનતા તુમ કિણુ વિધ રહર્યે.
સાં ૪. પણ હવે શાસનગતે મતી પોહથી, તેહથી મેં જોયું ઉડું આલોચી. સાં ઈમ કીધે
તુમ પ્રભુતાર્થ ન ઘટે, સાહમું ઈમ અનુભવ ગુણ પ્રગટે. સાં ૫. હય ગય યદ્યપિતું આરો-
પાયો, તો પણ સિદ્ધપણું ન લોપાયો. સાં જિમ સુગટાદિક ભૂષણ કહેવાયો, પણ કંઠ-
નની કંઠનતા ન જાયો. સાં ૬. ભક્તની કરણી દોષ ન તુમને, અંધારિત કેહવું અભુક્ત તે
અમને. સાં લોપાયો નહિ તું કોઈથી સ્વામી, મોહનવિજય કહે શિરનામી. સાં ૭

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

શીતલ જિનવર સેવના, સાહેબજી, શિતલ જીમ શરીર્બિબહો; સસનેહી, મૂરત
માહરે મન વસી. સાં સાયુરીપાંથું ગોઠી, સાં મોટો તે આલાહુંબ હો; સં ૧.
ખીણુ એક મુજને નવી વીસરે, સાં તુમ ગુણુ પરમ અનંત હો; સં દેવ અવરને
રથું કરે, સાં લેટ થઈ ભગવંત હો. સં ૨. તુમે છે સુગટ ત્રિહુ લોકના, સાં હું
તુમ પગની ખેહહો; સં તુમે છે સઘન રૂપ મેહુલો, સાં હું પાંચમ દિસિ ત્રેહ હો.
સં ૩ નિરાગી પ્રભુ રિઝવું સાં તે ગુણુ નહિ મુજ માંહિ હો; શુર શુરતા સાહમું
જુઓ, સાં શુરતા તે મૂકે નાંહિ હો. સં ૪. મોટા સેતી બરોબરી, સાં સેવક કીણુ

ઘણો, એ તો કાજ અનંત કરનાર; સં ઓળગ જેહની જેવડી, ફળ તેહવો તસ દેનાર. સં વાં ૨. પ્રભુ અતિ ખીરો લાજે ભર્યો, જિમ સિંચો સુકવમાલ; સં એકણુ કરુણાની દેહેરમાં, સુનિવાજે કરે નિહાલ સં વાં ૩. પ્રભુ ભવાસ્થિતિ પાકે ભક્તને, કોઈ કહે કિનરે પસાય; સં રૂતુવિના કહો કીમ તરવરે, ફલ પાકીને સુંદર થાય સં વાં ૪. અતિ ભૂખ્યો પણ શું કરે, કાંઈ ગિહું હાથે ન જમાય; સં હાસતણી ઉતાવળે, પ્રભુ કિણુ વિધ રીજ્યો ભય. સં વાં ૫. પ્રભુ લખિત હોયે' તો લાણીયે', મનમાન્યાને મહારાજ; સં ફળ તો સેવાથી સંપજે, વિષુ ખયણુ ન ભાજે ખાજ. સં વાં ૬. પ્રભુવીસારયા નવિ વીસરો, સાહમું અધિક હોવે છે નેહ; સં મોહન કહે કવી રૂપનો, સુજ બહાલો છે જિનવર એહ. સં વાં ૭.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પરમ રસ ભીનો માહરો, નિપુણ નગીનો માહરો સાહેબો; પ્રભુ મોર પદ્મપ્રભુ પ્રાણધાર હો, જ્યોતીરમા આલિંગીને. પ્રં અછકે છક્યો દિન રાત હો, ઓળગ પણ નવિ સાંભળે; પ્રં તો શિ હરશણુ વાત હો. પં નીં સાં ૧. નિરભય પદ પામ્યા પછે, પ્રં જાણીમે' ન હોવે તેહ હો; તો નેહ જાણે આગળે, પ્રં અળગા તે નિસનેહ હો. પં નીં સાં ૨. પદ દેહતાં તો લલો વિભૂ પ્રં પણ નિજ નિજ દ્રવ્ય કહાય હો; અમે સુદ્રવ્ય સુગુણુ થણું, પ્રં સહિ તો તિણે શરમાય હો. પં નીં સાં ૩. તિહાં રહ્યાં કરુણા-નયણુથી, પ્રં જોતાં હું ઓર્ણુ થાય હો, જિહાં તિહાં જિન લાવણ્યતા, પ્રં દેહલીલીપક ન્યાય હો. પં પ્રં ૪. જો પ્રભુતા અમે પામતા, પ્રં કેહવું ન પડેતો એમ હો; જો હેસો તો જાણું અમે પ્રં હરિશણુ હલીદ્રતા કેમ હો. પં પ્રં ૫. હાથે તો નાવિ શકો પ્રં ન કરો કોઇનો વિશ્વાસ હો; પણ લોળવાયે' જો ભક્તિથી પ્રં કહેજ્યો તો રથાખાશ હો. પં પ્રં ૬. કમલલ'છન કીધી મયા પ્રં શુનહ કરી બગસિસ હો; રૂપાવણુધના મોહન ભણી પ્રં પૂરજો સકલ જગીશ હો. પં પ્રં ૭.

૭ શ્રી સુપાસજિન સ્તવન

વાહરા મેહ બપીયમ આહકુળને મુજકુળને, તિમ વળિ નાડે વાલો હોરાજ, મધુકરને નવમલ્લિકા; તિમ મુજને ઘણી વાહલી, સાતમા જિનની સેવા હોરાજ. ૧. અન્ય ઉધિક સુર છે ઘણા, પણ મુજમનડું તેહથી, નાવે એકણુ રાજે હોરાજ, રાખ્યો હું રૂપાલીતથી; કારણ મનમાન્યાનું શ્યું, કાંઈ આપો હાથે હોરાજ. ૨. મૂળની ભકતે રીજ્યો, નહિ તો અવરની રીત; કયારે પણ નવી ખીજે હોરાજ, ઓળગડી મોંધી ચર્યે; કંબળ હોવે ભારી, જિમ જિમ જળથી ભીજે હોરાજ. ૩. મનથી નિવાજસ નહિ કરે, જો કર અહિને લીજે, આવશે તે દેજે હોરાજ, મોટાને કેહવું કિશ્યું; પગ દોડ અનુચરની, અંતરભરી દેજે હોરાજ. ૪. એહથી શ્યું આંધકો અછે, આવી મનડે વસીઓ, સાહામો સુગુણુ સનેહી હોરાજ, જે વશ્ય હોશ્યે આપણે; તેહને માગ્યું દેતાં, અજર રહે કહો કેહી. હો રાજ ૫. આંત પરચે વિરચ્યે નહી, નિત નિત નવલો નવલો, પ્રભુજ મુજથી ભાસે હો રાજ, એ પ્રભુતા એ નિપુણતા, પરમપુરૂષ જે જેહવી, કિહાંથી કોઈ પાસે હો રાજ, ૬. ભીનો

ટાળે કીનોણ વિં ૩. પ્રસન્ન થઈ જગનાથ પધાર્યા, મનમંદિર મુજ મુધયેણી; હું નટ નવલ વિવિધ ગતિ જાણું, ખિણએક તો હયો મુજરોણ વિ. ૪. ચોરાશીલાખ વેષ હું આણું, કર્મ પ્રતીત પ્રમાણેણ; જે અનુભવ કાન ગમે તો, ના રૂચે તો કહો મયાણેણ. વિં ૫. જે પ્રભુભક્તિ વિમુખ નર જગમે, તે ભ્રમ ભૂલ્યો ભટકેણ; સંગત તેહ ન વિગત લક્ષ્યે, પૂનઃકથી ચિટકેણ. વિં ૬. કીજે પ્રસાદ ઉચિત કંકુરાઈ, સ્વામી અખચ ખબનોણ; રૂપ વિબુધનો મોહન પક્ષણે, સેવક વિનતી માનોણ. વિં ૭

૧૪ શ્રી અનંતનાથજિન સ્તવન (૧)

અનંત જિણુંદશ્યું વિનતી, મેં તો કીધી હો ત્રિકરણથી આજ; મિલતા નિજ સાહેબ લક્ષી, કુણુ આણે હો મૂરખમન લાજ. અં ૧. મુખપંકજ મન મધુકર, રણો લુપ્તિહો ગુણુઆને લીણ; હરીહર અવળ ફૂલજ્યો, તે દેખ્યાં હો કિમચિત હોવે પ્રીણુ આં ૨. ભવ ફરીયો ફરીયો તરયો, પણુ કોઈહો અણુસરીઓનદીપ; હવે મનપ્રવહરણુ માહરં, તુમપદ લેટેહો મેં રાખ્યુંછીપ અં ૩. અંતરભામી મિલ્યે થકે, ફહેમાહરોહો સહિ કરીને ભાગ; હવે વાહિ જાવા તણી, નથી પ્રભુણ હો કોઈ છંદાં લાગ અં ૪. પદ્મવગ્રહી રઠ લેયથુ, નહી મેળો હો જ્યારે તુમે મીટ; આતમ અંખરે ને થઈ, કીમ ઉવટે હો કરારી છીંટ. અં ૫. નાયક નિજ નિવાણ્યે, હવે લાણ્યે હો કરતા રસલૂટ; અધ્યાતમ પદ આપવા, કાંઈ નહી પડે હો ખબને ખૂટ. અં ૬. જિમ તુમે તરયા તિમ તારજ્યો, થુમેસે હો તુમને કાંઈ દામ; નહી તારો તો મુજને, તો કિમ તુમ હો તારક કહેર્યો નામ અં ૭. હુંતો છન રૂપસ્થથી, રહું હોઈ હો અહનિશ અનુકૂળ; અરણુ તણુ જમ્યે કીહાં, છે માહરી હો વાતલડીનો મૂલ. અં ૮. અષ્ટાપદ પદમ કરે, અન્ય તીરથ હો જશે જિમ હેઠ; મોહનકહે કવી રૂપનો, વિના ઉપશમ હો નવિ મૂકું કેઠ. અં ૯.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન (૨)

અનંત જિણુંદ અવધારીયે, સેવકની અરદાસ જિનણ; અનંત અનંત ગુણુ તુમતણા, સાંભરે આસોઆસ જિં ૧. સુરમણિ સમ તુમ સેવના, પામીયે પુન્ય પંદૂર જિં કિમ પ્રમાદ તણે વશે, મૂકું અધખિણુ દૂર. જિં ૨. ભગતિ ભુગતિ મનમેં વસો, મનરંજન મહારાજ; જિં સેવકની તુમને અછે, બાંદા શ્રદ્ધાની લાજ. જિં ૩. શ્યું મીઠા ધીઠા દિયે, તેહનો નહિ હું દાસ; જિં સાથે સેવક સંભવી, કિજે જ્ઞાન પ્રકાશ. જિં ૪. જાણુને શ્યું કહેવું ઘણું, એક વચન મેલાપ; જિં મોહન કહે કવિ રૂપનો, ભક્તિ મધુર જિમ દ્રાખ. જિં ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન.

હારે મારે ધર્મજિણુંદશ્યું લાગી પૂરણુ પ્રીતને, જીવલડો લલચાણો જિનણની ઓળગેરે લો; હારે મુને થાશે કોઈક સમે પ્રભુ મુપ્રસન્ન ને, વાતલડી માહારીરે સવી થાશે વગેરે લો. ૧. હારે પ્રભુ ફરીજનનો બાલેર્યો માહારો નાથ ને, ઓળવશ્યે નહી ક્યારે કીધી ચાકરીરે લો; હારે મારા સ્વામી સરખો કુણુછે દુનિયાં માંહે ને, જમ્યેરે જીમ તેહને ઘર આશ્યા કરીરે લો. ૨. હારે જસ સેવાસેતી સ્વારથની નહી સિદ્ધ ને,

વિષ થાય હો; સં આસંગો કિમ કીલ્યે' સાં નિહાં રહિ આ લુભાય હો. સં ૫. જગજુર કંઠુ કીલ્યે', સાં ન લખ્યો આભાર વિચાર હો; સં મુજને રાજ નિવાજ્યો, સાં તો કુણ વાગ્યુહાર હો. સં ૬. ઓળખ અનુભવ ભાવથી, સાં બણો બણ મુભણ હો; સં મોહન કહે કવિ રૂપનો, સાં જિનજી જીવનપ્રાણ હો. સં ૭.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રેયાંસજિન મુણે સાહેબારે; જિનજી હાસ તણી અરદાસ, દિલડે વસી રક્ષો, ફર રદ્યાં બણું નહિરે; પ્રભુ તુમારે પાસ. દિં ૧. હારે મુજને જ્યું મધુર આલાપ, દિં મોરને પીંછ કલાપ; દિં ફર રદ્યાં બણે નહીરે, પ્રભુ તુમારે પાસ. દિં જળ થળ મહિયલ ભેવતારે જિં ચિંતામણી ચહયે હાય; દિં ઉણમ શી હવે માહરેરે, જિં નિરખ્યે નયણે નાય. દિં ૨. અરણે તેહને વિલંબિયેરે જિં બેહથી સીંઝે કામ; દિં કોકટ શું ફેરો તિહારે જીં પૂછે નહિ પિણ નામ. દિં ૩. ફૂલે કલીમુખ ઓઢિને રે, જીં આપ રદ્યાં ઓકાંત; દિં આપોયું રાખે ઘણારે, જીં પર રાખે તે સંત. દિં ૪. દેવ ધણ મે' દેખિયારે, જીં આઠંબર પટરાય. દિં નિયમ નહિ પણ સોહથીરે, જીં 'આધા પસારે પાય. દિં ૫. સેવકને બે નિવાળયેરે, જીં તો તિહાં રયાને' ભાય; દિં નિપટ નિરાગી હોવતારે, જીં સ્વામીપણું કિમ થાય. દિં ૬. મે' તો તુજને આદરયોરે, જીં ભાવે' તું બણ મ બણ; દિં રૂપાવજ્ય કવીરાયનોરે, જીં મોહન વચનાં પ્રમાણ. દિં ૭.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

પ્રભુજી ર્યું લાગીહો પૂરણ પ્રીતથી, જીવન પ્રાણ આધાર; જિહ્યા જિનજી હોરાજ સાહેબ મુણજ્યો હો માહરી વિનતી; હરિશણ દેખ્યો દિલભરી' સ્થામજી, અહો જગજુર હિરદાર. સાં ૧. આહીને હીજે હો અરણોની ચાકરી, હો અનુભવ અમ સાજ; જિં ધમ નવિ કીજે હો સાહેબાજી સાંભળો, કાંઈ સેવકને શિવરાજ. જિં સાં ૨. ચૂપશ્યું છાના હો સાહિબા ન બેસીયે, કાંઈ ચોભા ન લહેચ્યો કાંઈ. જિં હાસ ઉધારો હો સાહેબાજી આપણો, જ્યું હોવે મુજશં સવાય જિં સાં ૩. અરુણ બે હો હો સાહેબાજી અખરે, નાસે તિમર અધાર; જિં અવર દેવ હો સાહિબાજી કિંકરા, મિલિયો તું દેવ મુને સાર. જિં સાં ૪. અવર ન આહં હો સાહિબાજી તુમ છતે, જિમ આતુક જલધાર. જિં ખટપટ બીનો હો સાહેબાજી પ્રેમશ્યું, તિમ હું હૃદય મઝાર જિં સાં ૫. સાતરાજને હો સાહિબાજી અંતે જઈ વસ્યા, શું કરિયે' તુમ પ્રીત જિં નિપટ નિરાગી હો જિનવરતું સહિ, એ તુમ ખોટી રીત જિં સાં ૬. દિલની બે વાતો હો કિણને હાખવું. શ્રીગણ પૂજ્યજિનરાય; જિં ખીણ એક અવિ હો પડેજી સાંભળો, કાંઈ મોહન આવે હાય જિં સાં ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલજિણુંદશું બ્યાનવિનોદિ, મુખ છનિ શરી અવીહેલેંજી; સુરવર નિરખી રૂપ અનોપમ, હજીયે નમેષ ન મેળેજી. વિં ૧. વીરતુ વરાહ થઈ ધર વસુધા, એહંવું કોઈકે કહે છે જી; તો વરાહ લ'છન મશે' પ્રભુને, અરણે શરણ રહેછે જી. વિં ૨. લીલા અકળ લલિત પુરુષોત્તમ, સિદ્ધવધુ રસ લીનોજી; વેધક સ્વામીથી મિલવું સોહિલું, બે કાંઈ

મોં શાં ૪. અકગકળા બિનજી તણીરે જોજો, મનોહર રૂપ અમીત; મોં શીતલપૂરે' શોભતારે જોજો, ભગતીવણ ભગવંત. મોં શાં ૫ કેવલનાથ દિવાકરે જોજો, સમકિત ગુણ ભંદાર; મોં પારેવો તે ઉગારીઓરે જોજો, એમ અનેક ઉપગાર. મોં શાં ૬. હું બલીહારી તાહરીરે જોજો, બિન તુમે દેવાધિદેવ; મોં મોહન કહે કવી રૂપનોરે જોજો, ભવોભવ દેવો સેવ. મોં શાં ૭.

૧૭ કુંથુનાથજિન સ્તવન ૧

કુંથુજિજીવં કરુણા કરી, બાણી પોતાનો હાસ; સાહિબા મોરા, શુંબાણી અળગા રહ્યા, ભણ્યું કે આવશે પાસ. સાં ૧. અજબ રંગીલા ખ્યારા, અકળ અલક્ષ્મી ન્યારા; પરમ સુસનેહી માહરી વીનતી. અંતરભાગી વાહુ, જોવો મીટ મિલાય; સાં બિજુ મ હસો બિજુમાં હસો, ઈમ પ્રીત નિવાહો કિમ થાય. સાં ૨. રૂપી હોવો તો પાલવ બ્રહ્મ, અરૂંચીને શું કહેવાય; સાં કાન માંડયા વિના વારતા, કહોનેજી કેમ બકાય. સાં ૩. દેવ ધણા દુનીઆમાં અછે, પણ દિલમેળો નવિ થાય સાં જિજુ ગામે જાવું નહિ, તે વાંટ કહો શું પૂછાય. સાં ૪. મુજ મન અંતર મુહૂર્તનો મેં બ્રહ્મો ચપળતા દાવ; સાં પ્રીતિ સમે તો જુલું કહો, એ શો સ્વામી સ્વભાવ. સાં ૫. અંતર શો મળિયાં પછે, નવિ મળિયે પ્રભુ મૂળ; સાં કુમયા કમ કરવી ઘટે, જે થયો નિજ અનુકૂલ સાં ૬. બગી હવે અનુભવ દિશા, લાગી પ્રભુશું પ્રીત; સાં રૂપવિજય કવીરાયનો, કહે મોહન રસ રીત. સાં ૭.

૨

મુજ અરજ મુણો મુજ ખ્યારા, સાચી ભગતિથી કિમ રહો ન્યારારે; સનેહી મોરા, કુંથુજિજીવં કરો કરુણા. હું તો તુમ હરિશયનો અરથી, ઘટે કિમ કરી શકે કરથીરે સં થઈ ગિરુઆ એમ જે વિમાયો, તે તો મુજને હોઅછે તમાસોરે સં ૨. લલ્યાવિને જે કિને, કિમ હાસને ચિત પતીજેરે; સં ૩. મોટે કહાવો મોટા, જિજુ તિજુ વાતે ન હુજો ખોટારે. સં ૪. મુજ ભાવમહેલમે આવો, ઉપશમ રસ ખ્યાલો અખાવોરે; સં સેવકનો તો મન રીજે, જો સેવકનું કારજ સીજેરે. સં ૫. મનમેળુ થઈ મન મેળો, બ્રહ્મ આવી મગ અવહેલોરે; સં તુમ જાણોએ એ કંઈ લીલા, પણ અરથ સરહો કરી સીલારે. સં ૬. પ્રભુ ચરણસરોહ લેહવું, ફળ પ્રાપતી લેહવું લેવુંરે; સં કવી રૂપવિજય જયકારી, કહે મોહન જિન બલિહારી. સં ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

અરનાથ અવિનાશી હો, સુવિલાસી ખાસી આકરી; કાંઈ આહું અમે નિશદીશ, અંતરાયન રાગે હો અહુરાગે કીજુપરે કીજીયે; કાંઈ શુભભાવે મુજગીશ. અં ૧. સિદ્ધસ્વરૂપી સ્વામી હો ગુણધામી અલખ અગોચર; કાંઈ દીક્ષા વિજુ દિહાર, કેમ પતીજે કીજે હો કેમ લીજે ફળ સેવા તણું; કાંઈ દીસે ન પ્રાણઆધાર. અં ૨. જ્ઞાન વિના કુંથુ પેગે હો સંખેયે સૂત્રે સાંભળ્યો; કાંઈ અથવા પ્રતિમા રૂપ, સાગે જો સંપેષું હો પ્રભુ દેખું દિલભર લોચણે; કાંઈ તો મનપહુંચે ચૂપ. અં ૩.

ઠાલીરે શી કરવી તેહની ગોઠીરે લો; હારે કાંઈ જુકું ખાય તે મીઠાઈને માટે જો. કાંઈરે પરમારથ વિષુ નહી પ્રીતીરે લો. ૩. હારે મારે અંતરભમી જીવન પ્રાણઆધાર જો, વાયોરે નવિ જાણ્યો કલીયુગ વાયોરે લો; હારે મારે લાયક નાયક ભગવદ્ભક્ત ભગવંત જો, વાડરે ગુણ કેરો સાહિબ સાચરે લો. ૪. હારે મારે લાગી મુજને તાહારી માયા જોર જો, અળગારે રક્ષાથી હોય ઝોસંગળેરે લો; હારે કુણ જાણે અંતરગતની વિષુ મહારાજ જો, હેજેરે હસી જોલો છાંડી આમલેરે લો. ૫. હારે તારે મુખને મટકે અટક્યું માહરું મન જો, આંખહલી અણીયાળી કમજુગારીઆરે લો; હારે મારા નયણાં લપટ બેવે ખીણ ખીણ તુજ જો, રાતેરે પ્રભુરૂપે ન રહે વારીઆરે લો. ૬. હારે પ્રભુ અળગા તો પણ જાણ્યો કરીને હજૂર જો, તાહારીરે બલીહારી હું જાઉં વારણેરે લો; હારે કવી રૂપ વિબુધનો મોહન કરે અરદાસ જો, ગિરૂઆથી મન આણી ઉલટ અતિ ધણેરે લો. ૭.

૧૬ શ્રી શાંતિજન સ્તવન

સોળમા શ્રીજિનરાજ ઝોળગ મુણો અમ તણી લલના, ભગતથી એવડી કેમ કરાણો લોળામણી લલના; ચરણે વળગ્યો જેહ આવીને થઈ ખરો, લં નિપટ જ તેહથી કોણ રાખે રસ આંતરા. લં ૧. મેં તુજ કારણ સ્વામી ઉવેખ્યા સુર ધણા, લં માહરી વિશાથી મેં તો ન રાખી કાંઈ મણા; લં તો તુમે મુજથી કેમ અપુંકા થઈ રહો લં ચૂક હોવે જો કોય મુખે મુખથી કહો. લં ૨. તુજથી અવર ન કોઈ અધિક જગતી તણે, લં જેહથી ચિત્તની વૃત્તિ એકાંગા બઈ મળે; લં દીજે હરશન વાર ધણી ન લગાવીએ, લં વાતલડી અતિ મીઠી તે પ્રિય વિરમાવીએ. લં ૩. તું જો જળ તો હું કમળ કમળ તો હું વાસના, લં વાસના તો હું ભમર ન ચૂકું આસના; લં તું ઊઠે પણ હું કેમ ઊડું તુજ બણી, લં લોકોત્તર કોઈ પ્રીત આવી તુજથી બની. લં ૪. ધુરથી શ્યાને સમકિત ઇંદને સોળગ્યો, લં જોડે હવે કિમ જાઉં દિલાસે ઝોળગ્યો; લં જાણી ખાસો દાસ વિમાસો છો કિશુ, લં અમે પણ ખિજમતમાંહિ જોડા કિમ થાયશ્યું. લં ૫. ખીણ જોડી વાત અમે રાત્રું નહી, લં મેં તુજ આગળ માહારા મનવાળી કહી; લં પૂરણ રાખો પ્રેમ વિમાસો શુ તમે, લં અવસર લહી એકાંત વિનવીએ છીએ અમે. લં ૬. અંતરભમી સ્વામી અચિરા નંદના, લં શાંતિકરણ શ્રીશાંતિજી માનજ્યો વંદના; લં તુજ સ્તવનાથી તન મને આણુંદ ઉપજ્યો, લં કહે મોહન મનરંગ પંકિત કવિ રૂપનો. લં ૭.

શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન. ૨

શાંતિજિણુંદ સોહામણારે જો જો, સોળમા જિનરાય; મોરા સાહિબારે. હંકુરાઈ ત્રિહુ લોકનીરે જોજો, સેવે સુર નર પાપ. મોં શાં ૧. મુખ શારદકો અંદલોરે જોજો, હસત લલિત નિશદીશ; મોં આંખડી અમીઅ કચોલડીરે જોજો, પૂરવો સૂકળ જગીશ મોં ૨. આંગી અનોપમ હેમનીરે જોજો, જગમગ વિવિધ જઠાવ. મોં દેખી મૂરત સુંદરે જોજો, લજે અનભિષતા લાવ. મોં શાં ૩. છત્રત્રય શિરશોભતારે જોજો, મહિમાનો અવતંસ; મોં અનૂઆત્યો તીરથ આપણારે જોજો, વિશ્વસેન નૃપનોવંશ.

તુમ લહીરે લો. ૪. હોં જગજીવન જિનરાય ભે, મુનિમુખત જિન મુજરે માનજ્યો માહરેરે લો, હોં પય પ્રભુમી જિનરાય ભે, ભવભવશરણો સાહિબ સ્વામી તાહરેરે. લોં ૫. હોં રાખશું રૂઢય મઝાર ભે, આપો શામગીયા ઘો પદવી તાહરીરે; લોં હોં રૂપવિજયનો શિષ ભે, મોહનને મન લાગી માયા તાહરીરે. લોં ૬.

૨૧ શ્રી નમિનાથ સ્તવન

આજ નમિનાથ રાજને કહીયે, મીઠે વચન પ્રભુ મન લહીયેરે; મુખકારી સાહે બંછ, પ્રભુ છે નિપટ નિસનેહી નગીના, તો હિયડેહું સેવક આધીનારે. સું ૧. મુનિજર કરશે તો વરશે વસઈ, મુકહીશે પ્રભુને લક્ષમરે; સું તુમે અમને કરશે મોટા, કુણ કહેશે પ્રભુ તુમને ખોટારે. સું ૨. નિશંક થઈ શુભ વચનો કહેશે, તો જગશેલા અધિકી લહશેરે; સું અમે તો રહ્યાહું તુમને રાચી, રખે આપ રહો મત ખાંચીરે. સું ૩. અમ્હે તો કિશું અંતર નવિ રાખું, જે હોવે રૂઢયે તે કહી દાખુંરે; સું શુણી-જન આગળ શુણ કહીવાયે, જેવારે પ્રીત પ્રમાણે થાયેરે. સું ૪. વિષધર ઇસ રૂઢયે લપટાણો, તેહવો અમને મળ્યોછે ટાણેરે; સું નિરવહેર્યો ભે પ્રીત અમારી, કલીમાં કીરત થાયે તમારીરે. સું ૫. ધૂતાઈ ચિતડે નવિ ધરશે, કાંઈ અવળો વિચાર ન કરશેરે; સું જિમ તિમ જાણી સેવક જાણેજ્યો, અવસર લહી મુખ લહેજ્યોરે. સું ૬. આસંગે કહીએછે તુમને, પ્રભુ હીજે દિલાસા અમનેરે; સું મોહનવિજય સદા મન રમે, ચિત લાખ્યો પ્રભુને સંગેરે. સું ૭.

૨૨ શ્રી નેમનાથ સ્તવન [૧]

કાં રથવાળો હો રાજ, સાહમું નિહાળો હો રાજ; પ્રીત સંગાળોરે, વાહલા ચંદ્રકુળ-સેહરા; જીવન મીઠા હો રાજ, મત હોભે ખીઠા હો રાજ; દીઠા અલજે રે, વાહલા નિવહો નેહરા. ૧. નવ ભવ બજજા હો રાજ; તિહાં શી લજજા હો રાજ; તજત બજજારે, કસે રણકા વાળયા; શિવાદેવી જાયાહો રાજ, માની લ્યો માયા હો રાજ; કિમહીક પાચારે, વાહલા મધુકર રાળયા. ૨. સુણી હરણીનો હો રાજ, વચન કામ-નિના હો રાજ; સહી તો ખીહનારે, વાહલા આઘા આવતાં; કુરંગ કહાંણા હો રાજ, ચૂકે ટાણો હો રાજ; જાણો વાહલા રે, દેખી વર્ગ વરંગનો. ૩. વિષુ ગુન્હે ચટકી હો રાજ, છાંડો માં છટકી હો રાજ; કટકી ન કીજેરે, વાહલા કીડી ઉપરે; રાસ નિવારો હો રાજ, મહેલ પધારો હો રાજ; કાંઈ વિચારેરે, વાહલા ઘણું જીમણું. ૪. એસી હાંસી હો રાજ, હોજો વિકાસી હો રાજ; જુઓ વિમાસીરે, અતિહે રાસ ન કીજયે; આ ચિત્રશાળી હો રાજ, સેજ સુંઆળી હો રાજ; વાત હેતાળીરે, વાહલા મહારસ પીજયે. ૫. મુગતિ વનિતા હો રાજ, સામાન્ય વનિતા હો રાજ; તજ પરિણુતારે, વાહલા કાં તમે આદરે; તુમને જે ભાવે હો રાજ, કુણ સમભાવે હો રાજ; કિમ કરી આવેરે, તાણ્યો કુંજર પાધરો. ૬. વચને ન ભીનો હો રાજ, નેમ નગીનો હો રાજ; પરમ ખબનોરે, વાહલા નાણુ અનુપનો; મત ચવિ સ્વામી હો રાજ, રાણુલ પામી હો રાજ; કહે દિતકામીરે, મોહન બુધ રૂપનો. ૭.

જગનાયક જિનરાયા હો મન ભાયા મુજ આવી મળ્યા; કાંઈ મહિર કરી મહારાજ,
 સેવક તો સચનેહી હો નિસનેહી પ્રભુ કિમ કીલ્યે; કાંઈ ઇસડીધ વહીયેરે લાજ. અં ૪.
 ભક્તિ ગુણે ભરમાવી હો સમજાવી પ્રભુજીને લોળવી; કાંઈ રાખું રૂઢ્ય મઝાર, તો કહ્યો
 રથાળાશી હો પ્રભુ ભાસી જાણી સેવના; કાંઈ એ અમચો એક તાર. અં ૫. પાણી-
 નીરને મેલે હો કિણુ ખેલે એકંત હોયે રહું, કાંઈ નહિરે મિલણનો જોગ, જો પ્રભુ
 દેખું નયણે હો કહિ વચણાં સમજાવું સહિ; કાંઈ તે ન મિલે સંજોગ. અં ૬. મનેમેળુ
 કિમ રીઝે હો રથું કીજે અંતરાય એવડો; કાંઈ નિપટ નહેજ નાથ, સાતરાજને અંતે હો
 કિણુ પાખે તે આવીને મીઠું કાંઈ વિટટ તુમારોજી સાથ. અં ૭. યોગજ એ અનુભ-
 વની હો મુજ મનની વાતાં સાંભળી; કાંઈ કીજે આજ નિવાજ, રૂપવિભુધનો મોહન હો
 મનમોહન સાંભળી વીનતી; કાંઈ હીજે શીવપુર રાજ. અં ૮.

૧૯ શ્રી મલ્લીનાથ સ્તવન

સુગુર સુષી ઉપદેશ ધ્યાયે દિલમાં ધરી હો લાલ; ધ્યાયે કીધી ભગતી
 અનંત અવી અવી આતુરી હો લાલ, અવીં સેવોરે વિસવાવીશ ઉલટ ધરી ઉલર્યો હો
 લાલ; ઉં દિઠો નવિ દિહાર કાંન કિણુહી લગ્યો હો લાલ. કાં ૧. પરમેસર શું પ્રીત
 કહો કીમ કીલ્યે' હો લાલ; કં નિમય ન મેળે મીટ દોષ કિણુ હીલ્યે' હો લાલ. દો
 દોષુ કરે તકસીર સેવામાં આહીળા હો લાલ; સેં કીજે ન ઊઠરવાદ ભગત ભરમાયવા
 હો લાલ. લં ૨. જણ્યું તમારું જણ પુરૂષ નાં પારખો હો લાલ, પુંસુગુણ નિશુણનો
 રાહ કર્યો રથું સારીખો હો લાલ, કં દીધો દીલસો દિનદયાળ કહાવર્યો હો લાલ; કં
 કંઠુવારસભંસર જિરૂક કેમ પાળર્યો હો લાલ. જિં ૩ રથું નિવસ્યા તુમે સિદ્ધ સેવકને
 અવગણી હો લાલ; સેં જાખો અવિહુ પ્રીત જાવા ઘો લોળામણી હો લાલ, જાં જો
 કાંધ રાખે રાગ નિરાગમ રાખીએ હો લાલ; નિં ગુણ અવગુણની વાત કહી પ્રભુ ભાળીએ
 હોં કં ૪. અમચા દોષ હજાર તિકે મત લાળજ્યો હો લાલ; તિં તુમે છે અતુર
 મુજણુ પ્રીતમ ગુણ પાળજ્યો હો પ્રીં મલ્લીનાથ મહારાજ મ રાખો અંતરો હોં મં
 ઘો દરશિણુ દિલ ધાર મિટે જથું ખાંતરો હોં મિં ૫. મનમંદિર મહારાજ વિરાજે
 દિલ મળી હોં વીં અંદ્રાતપ જિમ કમળ રિદ્ય વિકસે કળી હોં રીં કવી રૂપ વિભુષ
 સુપસાય કરો અમ રંગરણી હોં કં કહે મોહન કવીરાય સકળ આશા ફળી હોં સં ૬.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન

હો પ્રભુ મુજ ખ્યારા ન્યારા થઇ કેઈ રીત જો; યોગગુજાને આળાલુંમન તાહ-
 રેરે લો, હોં ભક્તિવછલ ભગવંત જો; આય વસો મનમંદિર સાહિબ માહરેરે લો. ૧.
 હોં ખીણુ ન વીસાઈ તુજ જો, તંજોલીના પત્રતણી પરે ફેરતોરે લો, હોં લાગી મુને
 માયા જોર જો; દિણુયરવાસી સુસાહિબ તુમને હેરતોરે લો. ૨. હોં તું નિસનેહી જિન-
 રાય જો; એકપખી પ્રીતલડી કીણુપરે રાખીયેરે લો, હોં અંતરગતિની મહારાજ જો;
 વાતલડી વિણુ સાહિબ કેહને જાખીયેરે લો. ૩. અલખ રૂપ થઈ આપ જો; જાય વસ્યો
 શિવમંદિરમાંહે તું જધરે લો, હોં લાધ્યો તુમારો લેહ જો; સૂત્ર સિદ્ધાંત ગતિને સાહિબ

સાચા શ્રીજિનરાજ રે. પ્ર૦ ૫. પ્રેમ મનની ભાવના રે, કાંઈ ભાવ તિહાં ભવ નાસ રે; પ્ર૦ ભાવ તિહાં ભગવંતે રે, કાંઈ ઉદરે આતમસાર રે. પ્ર૦ ૬. પુરણધટા-વ્યંતર ભર્યો રે; કાંઈ અનુભવ અનુહાર રે. પ્ર૦ આતમ ધ્યાને ચોલખી રે, કાંઈ તરશ્યું ભવનોપાર રે. પ્ર૦ ૭. વદ્ધમાન મુજ વીનતી રે, કાંઈ માનજો નિશદીશ રે; પ્ર૦ મોહન કહે મનમંદિરે રે, કાંઈ વસીયો તું વિસવાવીશ રે. પ્ર૦ ૮.

શ્રી મોહનવિજયમણી કૃત ચૌવિશી સંપૂર્ણ.

૬૬ શ્રી પદ્મવિજયકૃત ચૌવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

ઋષભ જિનેસર ઋષભ લંછન ધરૂ, ઉચાજે સાત રાબ્યોલ; નિરલંછન પદને પ્રભુ પારીયા, શિવપુરનો સામ્રાબ્યોલ. ઋ૦ ૧. અબ્ય અચલ અચિત અનંત છે, અશરીરી અણુહારીલ; અવિનાશી શાશ્વત સુખનો ધણી, પર પરિણતી નિવારીલ. ઋ૦ ૨. જ્ઞાન અનંત અનંત દરશનમયી, લોકલોક સ્વભાવોલ; દેખે કર આમળ પરે પણ નહિ, રમતા જે પરભાવોલ. ઋ૦ ૩. નિજ રૂપે રમણ કરતા સદા, સાદિ અનંતલ ભાંગોલ; અવ્યાબાધ અરજ અજ જે થયા, પુદગલ ભાવ નિસંગોલ. ઋ૦ ૪. પુદગલ રહિતપણે સુખ ઉપનું, તે કિમી જલે કહાયોલ; વરણાદિક નહીં જાસ. સ્વરૂપ છે, જોગા-લીત જિનરાયોલ. ઋ૦ ૫. કરતા લોકારે નિજ ગુણનો પ્રભુ, અવગાહી નિજ ખેતોલ; અછે અનંતા નિજ કામે રહ્યા, ભીડ ન કાયને દેતોલ. ઋ૦ ૬. જે જિનવર ઉત્તમ પદ રૂપ જે, પદમને અવલંખીજેલ; તે પરભાવ કરમ દૂરે કરી, કાકુર પદવી લીજેલ. ઋ૦ ૭.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

અજિત જિન તુજ મુજ અંતરો. જોતાં હીસો ન કાયરે; તુજ મુજ આતમ સારીખો, હારિ સત્તા ધર્મથી હોયરે. અ૦ ૧. જ્ઞાન દર્શન અંરણ આદિ દેઈ, ગુણ અછે જેહ અનંતરે; અસંખ્ય પ્રદેશ વળી સારીખા, એ છે ઇંછિ પરે તંતરે. અ૦ ૨. એતલો અંતર પણ થયો, હારિ આવિરભાવં તિરોભાવરે; અવિરભાવે ગુણ નીપના, તણે તુજ રમણ સ્વભાવરે. અ૦ ૩. રાગદ્વેષાદિ વિભાગની; હારિ પરણતી પરભાવેરે; પ્રહણ કરતા કરે ગુણતણા, હારિ પ્રાણી એહ નિરો ભાવેરે. અ૦ ૪. એહ અંતર પડ્યો તુજ થકી, હારિ તેને મન ઘણું દુઃખરે; ભીખ માંગે કુણ ધન છતે, હારિ છતે આહાર કુણ ભૂખરે, અ૦ ૫. તુજ અવલંખને અંતરો, હારિ ટળે માહરે સ્વામરે; અચલ અખંડ અગુરૂ લહુ, હારિ લહે નિરવલ કામરે. અ૦ ૬. જે અવેદી અખેદી પણે, અલેશી ને અજોગીરે; ઉત્તમ પદ વર પદનો, હારિ થાયે ચેતન લોગીરે. અ૦ ૭.

૩ શ્રી સંભવજિન સ્તવન

કયું જાનું કયું ખની આવલું, શ્રીસંભવ જિનરાજ હો મિત્ત. તુજ મુજ અંતર મોટકો, કિમ ભાસે તે આજ હો મિત્ત કયું ૧. મુજ પ્રવર્તન જેહ છે, તે ભવવૃદ્ધિનું હેત હો મિત્ત; હું કર્તા કર્મજ તણો, કરિયે તે કર્મ ચેત હો મિત્ત. કયું ૨. જીવ

શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન [૨]

રાબુદ કહે રથ વાળો હો, નણ્ણીરાવીરા હઠ તમે; કાંઈ પાળો પૂરવ પ્રીત,
મૂકો કિમ વિષ્ણુ ગુનહે હો; નણ્ણીરાવીરા વિદ્યપતાં, કાંઈ એ શી શીખ્યા રીત. ૨૦ ૧.
હું તો તુમ ચરણારીહો નણ્ણીરાવીરા મોજડી; કાંઈ સાંભળો આતમચમ, તો મુજને
ઉવેજોહો; નણ્ણીરાવીરા શ્યા વતી, નહીં એ મુગણારો કામ ૨૦ ૨ પશુઆંને કરી
કરૂણા હો, નણ્ણીરાવીરા મૂકીયા; તો મેં શી ચોરી કીધ, પશુઆંથી શ્યું હીણી હો;
નણ્ણીરાવીરા ત્રેવડી, જે મુજને વિએહો કીધ ૨૦ ૩ એહવું જો મન જોહું હો,
નણ્ણીરાવીરા જો હવું; તો પાડી કાં નેહને રૂંઠ, ઉળાજું તે નવી મુળએહો; નણ્ણીરાવીરા
મનહું, કાંઈ કોહિ મિજે જો ઈંદ્ર. ૨૦ ૪. મેં તો કહો કિણ વાતે હો, નણ્ણીરાવીરા
દ્વંદ્વા; શ્યાને રાખો એ રાપ, માહરે તો તુમ સાથે હો; નણ્ણીરાવીરા અલેહણું, તો કેહને
હાથું રે દોષ. ૨૦ ૫. તાંત ત્રટયાની પરે હો, નણ્ણીરાવીરા જોડીએ; કાંઈ કતુઆરીના
જેમ, કેલીજે નહિ પાખેહો; નણ્ણીરાવીરા વળગતાં, કાંઈ નેહ ન ચાલે એમ. ૨૦ ૬.
ઇમ કહેતી વ્રત લેતીહો, નણ્ણીરાવીરા નેમજી; કાંઈ શિવ પહિલે કીઓ વાસ, ધન ધન
તે જગમાંહેહો; નણ્ણીરાવીરા પ્રીતડી, કાંઈ મોહન કહે સ્થાળાશ. ૨૦ ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

વામાનંદ હો પ્રાણુથકી છો ખ્યારા, નાહી કીજે હો નયણ થકી કણ ન્યારા; પુર-
સાદાણી શામળ વરણો, શુદ્ધ સમકતને લાસે; શુદ્ધ પૂજ જિણે કીધો તેહને, ઉજવળ વરણ
પ્રકાશે. ૧૦ માં ૧. તુમ ચરણે વિવધર પિણુ નિરવિધ, ઠંશણે થાએ વિડોળ; જોતાં
અમ શુદ્ધ સ્વભાવિકા ન હૂવે, એહ અમે ગ્રહ્યા છોજ. ૧૦ માં ૨. કમકંચ મહ કિણ
જિણુતિમાં. મોહ તણા મહ જોતાં; તાહરી શક્તિ અનંતિ આગળ, કેઈ કેઈ મર ગયા
જોતાં. ૧૦ માં ૩. તે જિમ તાર્યાં તિમ કુણુ તારે, કુણુ તારક કહું એહવો; સાચર-
માન તે સાચર સરીજો, તિમ તું પિણુ તું જેહવો. ૧૦ માં ૪. કિમપિન જોસો
કરૂણાકર તે, પિણુ મુજ પ્રાપ્તી અનંતી; જેમ પટે કણુ કુંજર મુખથી, કીડી બહું
ધનવંતી. ૧૦ માં ૫. એક આવે એક મોળાં પાર્વે, એક કરે ઓળગડી; નિજ ગુણ
અનુભવ દેવા આગળ, પડખે નહીં તું જોવડી. ૧૦ માં ૬. જેહવી તુમથી માહરી માયા,
તેહવી તુમે પિણુ ધરજ્યો; મોહનવિજય કહે કવી રૂપનો, પરતક્ષ કરૂણા કરજ્યો. ૧૦ માં ૭.

૨૪ શ્રી માહાવીરસ્વામીજિન સ્તવન

હવંભ ભવ લહી દોહલો રે, કહો તરીયે કેણુ ઉપાય રે; પ્રભુજીને વીનવું રે.
સમકિત સાચો સાચવું રે, તે કરણી કિમ થાય રે પ્રં ૧ અશુભ મોહ જો મેટીયે રે,
કાંઈ શુભ પ્રભુને જાય રે; પ્રં નિરાગે પ્રભુ ધ્યાયે રે, કાંઈ તો વિષુ રાગ કહાય રે.
પ્રં ૨. નામ ધ્યાતા જો ધ્યાયે રે, કાંઈ પ્રેમ વિના નવી તાન; પ્રં મોહ વિકાર જિહાં
તિહાં રે, કાંઈ કીમ તરીયે ગુણધામ રે. પ્રં ૩. મોહ બંધન બંધિઓ રે, કાંઈ બંધ
જિહાં નહીં સોય રે; પ્રં કમંબધન કીજીયે રે, કમંબધન ગયે જોય રે. પ્રં ૪. તેહમાં
શો પાઠ ચઢાવીયે રે, કાંઈ તુમે શ્રીમહારાજ રે; પ્રં વિષુ કરણી જો તારશો રે, કાંઈ

૫૦ ૨. ખારે પરખદ આગળ તું દીયે, મધુર સ્વરે ઉપદેશ; જિં શર દ્વંદ્વે દેશના સાંભળે, નર તિરિ દેવ અશેષ. જિં ૫૦ ૩. રક્ત પક્ષ સમ દેહ તે તગતગે, જગ લગે રૂપે નિહાળ; જિં ઝગમગે સમવસરણમાંહિ રહ્યો, પગપગે રિદ્ધિ રસાળ. જિં ૫૦ ૪. સુશીમા માતાએ પ્રભુને ઉર ધર્યાં, પક્ષ સુપન ગુણધામ; જિં ઉત્તમવિજય શુર સાહે ગ્રહ્યો, પક્ષવિજય પક્ષનામ, જિં ૫૦ ૫.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રીસુપાસ જિણુંદ તાહરું, અકલ રૂપ જણાયરે; રૂપાતીત સ્વરૂપવંતો, ગુણાતીત ગુણગાયરે. કયુંહિ કયુંહિ કયુંહિ. ૧. તારનારો તુંહિ કિમ પ્રભુ, હૃદયમાં ધરી લોકરે; ભવ સમુદ્રમાં તુંજ તારે, તુજ અભિધા ફોકરે. કયું ૨ નીરમાં ધૃતિ કેળી તરતી, જાણિયો મહે સ્વામરે; તે અનિલ અનુભાવ જિમ તિમ, ભવિક તાહરે નામરે. કયું ૩. જેહ તનુમાં ધ્યાન ધ્યાય, તાહરું તસ નાશરે; થાય તનુનો તેહ કિમ પ્રભુ, એહ અચરીજ ખાસરે. કયું ૪. વિગ્રહ ને ઉપશમ કરે તે, મધ્યવરતી હોયરે; તિમ પ્રભુ તુમ્હે મધ્યવરતી, કલહ તનુ શમ જોઈરે. કયું ૫. તુમ પ્રમાણ અનદ્ય દીસે, તે ધરી હૃદી ભાવરે; ભાર વિનું જિમ શિષ્ય તરિયે, એહ અચરિજ નબ્યરે. કયું ૬. મહાપુરુષતણે જે મહિમા, ચિંતવ્યો નવિ જાયરે; ધ્યાન ઉત્તમ જિનસજ કરો, પક્ષવિજય તિણે ધ્યાયરે. કયું ૭.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુ જિન આઠમારે, પામ્યા પૂણું સ્વભાવ; જિનવર ધ્યાવો. પૂણુંતા સુજ પરગટ થવારે, છો નિમિત્ત નિઃપાવ. જિં ૧. ધ્યાવો ધ્યાવોરે ભવિક જિન ધ્યાવો, પ્રભુ ધ્યાતાં હુઃખ પલાય; જિં પરઉપાધીની પૂણુંતારે, જાચિત મંડવ તેહ; જિં ભત્તરત્ત સંપૂણુંતારે, પૂણુંતા શુભ દેહ જિં ૨. કલ્પનાથી જે અતાસ્ત્રિકીરે, પૂણુંતા ઉદધિ કલ્પોલ; જિં ચિદાનંદ ધન પૂણુંતારે, સ્તિમિત સમુદ્રને તોલ. જિં ૩ પૂર્વમાન હાનિ લહેરે, અસંપૂર્ણ પૂરાય; જિં પૂર્ણાનંદ સ્વભાવ છેરે, જગ અદ્ભૂતનો કાય. જિં ૪. પૂર્ણાનંદ જિણુંદનેરે, અવલંબે ધરી નેહ; જિં ઉત્તમ પૂણુંતા તે લહેરે, પક્ષવિજય કહે એહ. જિં ૫.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ જિનેસર સાહિબારે, મનમોહનારે લાલ; સેવો થઇ ધિર શ્રોભરે, જગ-મોહનારે લાલ; સેવા નવિ હોયે અન્યથારે, મં હોયે અધિરતાયે શ્રોભરે. જં ૧. પ્રભુ સેવા અંબુદ ધટારે, મં ચઢી આવી ચિત્તમાંહિરે; જં આધર પવન જળ ઉલટેરે, મં તમ જાયે વિલઈ ત્યાહિરે. જં ૨. પુંશ્વલા શ્રેયકરી નહીરે, મં જિમ સિદ્ધાંત મઝારરે; જં આધરતા તિમ ચિત્તથીરે, મં ચિત્ર વચન આકારરે. જં ૩. અંતઃકરણે અધિર-પણુરે. મં જો ન ઉધરયું મહાશલ્યરે; જં તો શો દોષ સેવા તણુરે, મં નવિ આપે ગુણ દિહીરે. જં ૪. તિણે સિદ્ધમાં પણ વાંછીઓરે, મં ધિરતા રૂપ અચિત્તરે; જિં જ્ઞાન દર્શન અલોકથીરે, મં રત્નત્રયી ઇમ ઉત્તરે. જં ૫. સુવિધિ જિન સિદ્ધિ વચારે, મં ઉત્તમ ગુણ અનૂપરે; જં પક્ષવિજય તસ સેવથીરે, મં થાયે નિજ ગુણ ભૂપરે. જં ૬.

ઘાતાદિ કારણે કરી, કરણ કારક ઈમ હોય હો મિત્ત; અક્ષય પંચ પેષક સદા, કારક સંપયાણુ ભેય હો મિત્ત. કથું ૩. ઇમ મનુજનો ભવભલો, હારીને મુણને સ્વામી હો મિત્ત; નરક નિગોહ વિષે ગયો, ખટકારક મુજ નામ હો મિત્ત કથું ૪. તે વિપરીત એ સાધિયા, તું કરતા શિવ ઠાણુ હો મિત્ત; કરિયે તે કારક કમ' છે, શ્રુભ સેવન કરણેણુ હો મિત્ત. કથું ૫. દેઈ ઉપદેશ ભવિ લોકને, દીધો કમ'ને ત્રાસ હો મિત્ત; કમ' થકી અલગો થયો, સિદ્ધિ વિષે ગયો ખાસ હો મિત્ત કથું ૬ ઈમ તુજ મુજ અંતર પડયો, કિમ ભાળે ભગવંતહો મિત્ત, પણુ ભણું તારુરિ પરે, સાધતાં ભાળશે તંત' હો મિત્ત. કથું ૭. -તવ કર્તા નિજ આશિનો, લોકતા પણુ તસ થાય હો મિત્ત; તુજ મુજ અંતર સવિ ટળે, સવિ મંગલિક બની આય હો મિત્ત કથું ૮ અજરામર તસ મુખ હોયે, વિલસે અનંતી રિદ્ધિ હો મિત્ત; ઉત્તમ શુરુ સેવા લહે, પદ્મવિજય ઇમ સિદ્ધિ હો મિત્ત કથું ૯.

૪ શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન

તુમ્હે જોજ્યો જોજ્યો રે, વાણીનો પ્રકાશ તુમ્હે જોજ્યો જોજ્યો રે, ઉઠે છે અખંડ દેવનિ, જોજ્યને સંભળાય; નર તિરિય દેવ આપણી, સહુ ભાષા સમજી બય તું ૧. દ્રવ્યાદિક દેખી કરીતે, નય નિજેપે ભુત્ત; ભંજ તણી રચના ધણી, કંઈ જાણે સહુ અદ્ભુત તું ૨. પય મુધાને ઈશ્વરિ, હારી બયે સર્વ; પાખંડી જન સાંભળીને, મૂકી દીયે મવ' તું ૩. શુણ પાંત્રીશ અલંકારી, અભિનંદન જિન વાણી; શંસય છેદે મન તણા, પ્રભુ કેવલજ્ઞાને જાણી. તું ૪. વાણી જે નર સાંભળે, તે જાણે દ્રવ્ય ને ભાવ; નિશ્ચય ને વ્યવહાર જાણે, જાણે નિજ પર ભાવ. તું ૫. સાધ્ય સાધન લેહ જાણે, જ્ઞાન ને આચાર; હેય જેય ઉપાદેય જાણે, તત્ત્વાતત્ત્વ વિચાર. તું ૬. નરક સરગ અપવગ' જાણે, થિર વ્યય ને ઉત્પાદ; રાગ દ્વેષ અનુખંધ જાણે, ઉછરંગને અપવાદ. તું ૭. નિજ સ્વરૂપને જોળખીને, અવલંબે સ્વરૂપ; ચિદાનંદ ધન આતમ તે, થાયે જિન શુણ બૂપ. તું ૮. વાણીથી જિન ઉત્તમ કેરા, અવલંબે પદ પદ; નીમા તે પરભાવ તણે પામે શિવપુર સદા તું ૯.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન.

પંચમ જગપતિ વંદિયે, સાહેલડીયાં; સુમતિ જિનેસર દેવ, શુણવેલડીયાં; સુમતિતણે દાયક પ્રભુ, સાં એહ સેવો નિતમેવ. શું ૧. એહને જનમ મરણ નહિ સાં આતંધ્યાન નવિ હોય; શું દુરગતિ સનમુખ નવિ હોયે, સાં ભવદુઃખ સામું ન જોય. શું ૨. શોગ શોગ નવિ એહને, સાં નહિ એહને સંતાપ; શું એહની કરો ઉપાસના, સાં જાણે જેહથી પાપ. શું ૩. અષ્ટ કરમ દળ છેડીને, સાં પામ્યા અવિચળ રાજ્ય; શું રત્નત્રયી પ્રગટ કરી, સાં મુખ વિલસે નિત પ્રાજ્ય. શું ૪ જિન ઉત્તમ પદ પદને, સાં સેવ્યે મુખ નિરધાર; શું જેહથી અક્ષયપદ લહે; સાં અવ્યાખાધ ઉદાર શું ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પદ્મ જિનેસર પદ્મ લંછન ભલું, પદ્મની ઓપમ દેવાય; જિનેસર. ઉદક ને પંકમાંહિ જે ઉપડું, ઉદક પંકે ન લેપાય. જિં ૫૦ ૧. તિમ પ્રભુ કમ' પંકથી ઉપના, લોગ જળે વધ્યા સ્વામી; જિં કમ'લોગ મહેલી અલગ રક્ષા, તેહને નમું શિર-નામી જિં

૧૩ શ્રી વિમલજિન સ્તવન

વિમલ જિનેસર વયણ મુણીને, વિમલતા નિજ ઓલખાણીરે; પુદ્ગલ તત્વાદિઠ નિજ સત્તા, સિદ્ધ સમાન પિછાણીરે. વિં ૧. પુદ્ગલ સંગથી પુદ્ગલમય, નિજ ખીર નીર પેરે અપ્પારે; એતા દિન લગે એહિજ બ્રાંતિ, પુદ્ગલ અપ્પા થપ્પારે. વિં ૨. માતું અબ મેં વાણી મુણીને, નિજ આતમ રિદ્ધિ પાઈરે; ગૃહ અંતરગત નિધિ બત-લાવત, લહે આણુંદ સવાઈરે, વિં ૩. અપ્પા લલ્લો તું દેહને અંતર, ગુણ અનંત નિધાનરે; આવારક આચાર્ય આવરણ, બાણા લેઅ સમાનરે. વિં ૪. સિદ્ધ સમાન વિમલતા નિજ તે, કરવા પ્રગટ સ્વભાવરે; વિમલ જિન ઉત્તમ આલંબન, પદ્મવિજય કરે દાવરે. વિં ૫.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

અનંતજિન જ્ઞાન અનંતાણ, મુજથી કેમ કહેવાય; અનંત આગમ માંહિ ઓલિઆણ, એ વટ પયથ જિનરાય. અં ૧. જીવ પુદ્ગલ સમય એ ત્રિહુંણ, દ્રવ્ય પરદેશ પયાય; થોહલા જીવ પુદ્ગલ તિહાંણ, અનંતગુણા કંહરાય. અં ૨. અનંતગુણ તેજસ એક છેણ, અનંતગુણ કમંણ તાસ; બંધ ને મુક્ત લેળા વળીણ; તિથે અનંત-ગુણી રાશ. અં ૩. અનંતગુણ સમય તેહથી કલાણ, સાંપ્રતસમય સહુમાંહિ; વ્યાપીઓ તિથે તેહથી વળીણ, દ્રવ્ય અધિકા કલા ત્યાંહિ અં ૪. જીવ પુદ્ગલાદિ પ્રક્ષેપથીણ, થાએ અધિકા એમ તેહ; છે પરદેશ અનંત ગુણાણ, નલ પરદેશે ઠરી એહ. અં ૫. શ્રેણિ અનાદિ અનતનોણ, થાય ઘન નલ પરદેશ; કાળનો તે ઘન નવિ હોયેંણ, તિથે અનંતગુણ પરદેશ. અં ૬. તેહથી અનંતગુણ પલ્લવાણ, અગુરૂ બહુ પલ્લવ અનંત; એક પરદેશી વિષે ભાળિઆણ, થાય સમુદાય કરંત. અં ૭. અનંતજિન કેવલજ્ઞાન-માંણ, દેખતા નિતુ પરતક્ષ; જિનવર ઉત્તમ મહેરથીણ, પક્ષને પણ હોય લક્ષ. અં ૮.

૧૫ શ્રી ધર્મજિન સ્તવન

શ્રી ધર્મ જિનેસર દેવા, બીજાની ન કરું હેવા હો; સહિબ અરજ મુણો. તે તો કાચકલના જેહવા, તું ચિંતામણી હુઃખ હરેવા હો. સાં ૧. તે નવિ લક્ષ્યા આપે ધર્મ, તસ સેવા કિમ દિયે ધર્મ હો; સાં તું તો ધર્મતણો અધિકારી, ધર્મજનને મુખમરી હો. સાં ૨. નિજ જેહ જેહ અનંતા ધર્મ, કયાં પરગટ છંડી કમ હો; સાં મુજ પણ જેહ ધર્મ અનંતા, પ્રગટ કરવા કરું ચિંતા હો. સાં ૩. તસ તું પ્રભુ કારણ મિત્રિઓ, હવે તરીયો ભવજલ ફરિઓ હો; સાં તુજ મૂર્તિ સૂરતમાંહિ, મનોહર દીડી ઉજ્જીહિ હો. સાં ૪. તેહથી તુજ પ્રત્યય આંયો, જિન ઉત્તમ ભાવે ભાઠ્યો હો; સાં કહે પદ્મવિજય પ્રભુ સેવા, કરવા અક્ષયપદ લેવા હો. સાં ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

હારે મ્હારે શાંતિ જિનેસર અલવેસર આધારને, લેઇ દીક્ષા દિયે શિક્ષા ભવિ જન લોકને રેલો; હાં પાત્રી જ્ઞાન ધરી શુભ ધ્યાન અનંતને, ત્રણ ભુવન અનુવાળે ટાળે શોકને રેલો. ૧. હાં શૈલેશીમાં થઇ અલેશી સ્વામને, નિજ સત્તાનો લોગી શોધી

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિનપતિ સેવીયે એ, શીતલતાનો કંઠ; સાહિબ શિવસુખકર એ; પ્રતિ પ્રદેશ અનંત ગુણ એ, પરગટ પુરણાનંદ. સાં ૧. એક પ્રદેશે નભ તણે એ, દેવ સમૂહ સુખ બ્યાપિ; સાં ત્રણ કાલ ભેદ કરી એ, અસત કલપનાયે થાપિ. સાં ૨. ઈશ આકાશ પ્રદેશ જે એ, લોકાલોકના તેહ; સાં થાપતાં સંપૂર્ણ કોઈ એ, અનંત ગુણ ચેમ એહ. સાં ૩. તે સુખ સમૂહ તણે વળી એ, કીજે વર્ગ ઉદાર; સાં તેહનો વર્ગ વળી કરો એ, ચેમ વર્ગ કરો વારંવાર. સાં ૪. અનંત વર્ગ વર્ગે કરી એ, વર્ગત સુખ સમુદાય; સાં અબ્યાબાધ સુખ આગળે એ, પણ અતિ ઉણમ પાય. સાં ૫. રહેછનગર ગુણ કમિ કહે એ, અન્ય રહેછપુર તેહ; સાં તિમ ઓપમ વિણ કિમ કહું એ, શીતલજિન સુખ જેહ. સાં ૬. આવશ્યક નિમુક્તિએ, ભાખ્યો એ અધિકાર; સાં કરતાં સિદ્ધિભણી તહાંએ, ઉત્તમ અતિ નમસ્કાર. સાં ૭. ચેમ અનોપમ સુખ ભોગવો એ, જિન ઉત્તમ મહારાજ; સાં તે શીતલ સુખ જાચીયે એ, પદ્મવિજય કહે આજ. સાં ૮.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણકની, અદ્ભુતતા ન કહાય; મોહન. સંજમ ગ્રહી કેવલ લહિ. શૈલેશીયે સુહાય. મોહન. શ્રી શ્રેયાંસ ૧ ગુપિર પૂરણથી હીનતા, યોગ નિરોધને કાળ; મોં હોય ત્રિભાગ અવગાહના, વિછંડી કમજંભળ મોં શ્રી ૨. વાચ્ય નહી સ કાણથી, તેણે અનિશ્ચિત સંકાણ; મોં પ્રદેશાંતર ફરસ્યા વિના, પામ્યા લોઅગ કાણ મોં શ્રી ૩. પ્રથમ સમય અનંતર કલા, પછે પરંપર સિદ્ધ; મોં વેત્તા સાંવ જગ ભાવનો, પણ કોઈ પયથે ન ગિદ્ધ. મોં શ્રી ૪. ચિદાનંદ નિત ભોગવો, સાહિ અનંત સ્વરૂપ; મોં જન્મ જરા મરણે કરી, નવિ પહલું ભવ દૂપ. મોં શ્રી ૫. મોહકથી પણ તાહરા, ગુણ ગાવા સમઘ્ય; મોં પણ જ્યું શિશુ સાગર મવે; વિતરણ કરી નિજ હૃદય. મોં શ્રી ૬. તેણે જિનવર ઉત્તમ પ્રતે; વિનતી કરીયે એહ; મોં નિજ પદ પદ સેવક ભણી, કીજે શિવસુખ જેહ. મોં શ્રી ૭.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

વાસવ વંદિત વંદિએણ, વાસુપૂજ્ય જિનરાય; માનું અરૂણ વિગ્રહ કર્યોણ, અંતર રિપુ જયકાર. ગુણાકર અદ્ભૂત તહારીરે વાત, સુણતાં હોય સુખ શાંત. ગું ૧. અંતર રિપુ કમ જય કર્યોણ, પામ્યો કેવલજ્ઞાન; શૈલેશી કરણે દર્શાણ, શેષ કરમ શુભ ધ્યાન. ગું ૨. મંધન છેદાદીક થકીણ, જઈ ફરસ્યો લોકાંત; જિહાં નિજ એક અવગાહનાણ, તિહાં ભવ મુક્ત અનંત ગું ૩. અવગાહના જે જે મૂળ છેણ, તેહમાં સિદ્ધ અનંત; તેહથી અસંખ્ય ગુણા હોયેણ, ફરસિત જિન ભગવંત; ગું ૪. અસંખ્ય પ્રદેશ અવગાહનાણ, અસંખ્ય ગુણ તિણે હોય; જ્યોતિમાં જ્યોતિ મિલ્યા કરેણ, પણ સંકીર્ણ ન કોઈ. ગું ૫. સિદ્ધ પુદ્ધ પરમાતમાણ, આધિ વ્યાધિ કરી દૂર; અચલ અમલ નિઃકલંક ટુંણ, ચિદાનંદ ભરપૂર. ગું ૬. નિજ સ્વરૂપમાંહિ રમેણ, લેળા રહત અનંત; પદ્મવિજય તે સિદ્ધનુંણ, ઉત્તમ ધ્યાન ધરંત. ગું ૭.

પ્રકાશક ભાસક દિનમણીરેલો; સાં ધર્મ અનંતા સુખ દેતાં પ્રગટ થયોરેલો, સાં વસ્તુ સર્વં પર્યાવસ ભાળી જિન ગયારેલો. ૧. સાં યુગ પદભાવી ને ક્રમ ભાવિ પર્યાવ કલો રેલો; સાં જ્ઞાનાદિક યુગ પદ ભાવી પણે સંબંધારેલો; સાં નવ જીર્ણાદિક થાય તે ક્રમ ભાવી મુણોરેલો, સાં શબ્દ અરથથી તે પણે દ્વિવિધ પરે મુણોરેલો. ૨. સાં ઇંદ્ર હરિ ઇત્યાદિક શબ્દ તણા ભલારેલો, સાં જે અભિલાષ નહિ અર્થ પર્યાવ કળારેલો; સાં તે પણે દ્વિવિધ કહી જે સ્વ પર ભેદે કરીરેલો, સાં તે પણે સ્વભાવિકે આપેક્ષિકથી વરીરેલો. ૩. સાં સર્વં અતીત અનાગત સાંપ્રત કાળથીરેલો, સાં ઇત્યાદિક નિજ બુદ્ધે કરે સાંભાળથીરેલો; સાં સમકાળે ઇમ ધર્મ અનંતા પામીયેરેલો, સાં તે સર્વિ પરગટ ભાવથી તુમ્હ શિર નામીયેરેલો. ૪. સાં પદ દ્રવ્યના જે ધર્મ અનંતા તે સવેરેલો, સાં નહિ પરછજ સ્વભાવ અભાવ સુજ સંભવેરેલો; સાં પુષ્ટાલંબન તુંહિ પ્રગટ પણે પામીયો રેલો, સાં હું પણે હવે તુજ રીતે થવાને કામીયો રેલો. ૫. સાં મહિલાનાથ પરે હસ્તીમહ્થ થઈ બુઝશુ રેલો, સાં જ્યું પદ મિત્રને બૂઝવ્યા તિમ અમે બૂઝશું રેલો; સાં તસ પરે ઉત્તમ શિષ્યને મહેરથી નિરખીયે રેલો, સાં પદવિજય કહે તો અમ્હે ચિત્તમાં હરખીયે રેલો. ૬.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન

પદ્માનંદન વંદન કરીયે નિત્યજો, સ્યાદવાદ શૈલી જસ અભિધા સુચવેરે; લોકા-લોકને બાણે તિણે મુનિ હોયજો, એ ગુણથી સુજ મનમાં હઠથી રુચવેરે. ૧. મત્યાદિક ચઉ નાણુ અભાવથી બસજો, કેવલજ્ઞાન તે સૂચ હોયો જેહનેરે; કટ વિવરે કરી સૂરજ કિરણે પ્રકાશજો, મેઘાંતરથી આંચો જન કહે તેહનેરે. ૨. વાતાયન પર મુખનો કહે ઇણિ પરકાશજો, પણ સૂરજનો નવિ કહે ઇણિ પરે બાણિયેરે; કેવલજ્ઞાન પ્રકાશે ક્ષયો-પશ્યમ નામજો, મત્યાદિકથી ભવિ જન મનમાં આણિયેરે. ૩. વાતાયન પરમુખ ક્રીધા સર્વિ દ્રરજો, તવ કહેવાય સૂરજનો પરકાશ છેરે; તિમ આવરણુ ગયાથી ઇમ કહેવાયજો, કેવલજ્ઞાને ત્રણુ ભુવન આભાસ છેરે. ૪. અથવા સૂરજ ઉગે પણ નવિ બયજો, ગ્રહણ તારા પણ પરવર્તન તસ નથીરે; તિણી પરે સત્તા મત્યાદિકની બાણજો, પણ પરવર્તન નહિ તસ કેવલજ્ઞાનથીરે. ૫. ઉત્તમ વ્રત પાળ્યાથી સુવ્રત નામજો, જ્ઞાનક્રિયાથી ઇમ નામે જેહને પામીયેરે; જ્ઞાનક્રિયાની મોક્ષ હોય નિરધારજો, તે સાધી શિવ પામ્યા તુમ્હ શિર નામીયેરે. ૬. જ્ઞાનમાંહિ દર્શન તે અંતર ભૂતજો, સાધનરૂપ ટળીને સાધ્ય પણે થઈરે; રત્નત્રયી જિનવર ઉત્તમ ને નિત્યજો, પદવિજય કહે ભજતાં આપદ સર્વિ ગઈરે ૭.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

નિત નમીયે નમિ જિનવરુરેજો, જે એક અનેક સ્વરૂપજો; નિત્ય અનિત્ય પણે વળીજો, જેહના ગુણ અતિ અદ્ભૂતજો. નિં ૧. અવયવી અવયવ રૂપ છેજો, જે અસ્તિ નાસ્તિ સ્વભાવજો; વળી ગુણાતીતને જે ગુણીજો, રૂપાતીત સ્વરૂપી ભાવજો. નિં ૨. વ્ય ઉત્પત્તિ ધ્રુવ જેહ છેજો, જે વેદી અવેદી વિચારજો; ભિન્ન અભિન્ન પણે કરીજો, નિત્ય લોગવે સુખ શ્રીકારજો. નિં ૩. કર્તા અકર્તા જેહ છેજો, વળી લોકતા અલોકતા

નહી કદા રેલો; હાં ગુણ એકત્રીય જગીય અતિ અદ્ભૂત જો, પ્રગટ થયા અવગુણ
ગયા સ્વિ સાદિ સદા રેલો. ૨. હાં ગત આકાર શ્રીકાર સ્વરૂપ ગુણ પાંચ જો, વર-
ણવિ ચિત્ત અતીતથી ગુણ પણ પામીયા રેલો; હાં દોય ગંધ સંખંધ ટળ્યાથી દોય
જો, અરસ સરસથી ગુણ રસ પણ પ્રભુ પામીયા રેલો. ૩. હાં ફરસ આકાના નાસથી
ગુણ લલિા અઠ જો, ત્રણ વેદનો ખેદ પ્રભુ ફરે કર્યો રેલો; હાં અશરીરી અસંગિ
વળી અરૂહ જો, એકત્રીય ગુણ વરીઓ ભવહરીઓ નિસ્તર્યો રેલો. ૪. હાં પામ્યા
સિદ્ધ સરૂપ અનૂપ જિહ્વુંદ જો, તિમ સેવકના કારક તારક ભવતણા રેલો; હાં જિન
ઉત્તમ વર ગુણ ભર પદકજ નિત્ય જો, પદ્મવિજય કહે ભાવે ભાવે ભવિ જના રેલો. ૫

૧૭ શ્રી કંથુજિન સ્તવન

જિનજી મોશરે, રાતદિવસ નિત સાંભરેરે; દેખી તાહરું રૂપ લાલ, લાલ ગુલાલ
આંગી ખનીરે. તુજ ગુણ જ્ઞાનથી માહરું રે. બધુ શુદ્ધ સ્વરૂપ લાલ. લાં જિં ૧.
તેજ સ્વરૂપને સાધવારે, કીજે જિનવર સેવ લાલ; દ્રવ્ય ભાવ હું ભેદથીરે, દ્રવ્યથી જિમ
કરે દેવ લાલ. લાં જિં ૨. મોગર માલતી કેવડોરે, હયો મહારા કંથુજિનને કાજ
લાલ; લાખેણોરે ટોહર કરીરે, પૂજો શ્રી જિનરાજ લાલ. લાં જિં ૩. કેસર ચંદન
ધૂપણારે, અક્ષત નૈવેદ્યનીરે લાલ; દ્રવ્યથી જિનની પૂજા કરોરે, નિરમલ કરીને શરીર
લાલ. લાં જિં ૪. દ્રવ્યથી ઈમ જિન પૂજા કરીરે, ભાવથી રૂપાતીત સ્વભાવ લાલ;
નિઃકર્મા ને નિઃસંજતારે, નિઃકામી વેદ અભાવ લાલ. લાં જિં ૫. આવરણ સ્વિ થયાં
વેગળારે, છાતી અધાતી સ્વરૂપ લાલ; બંધ ઉદય ને સત્તા નહિરે, નિજ ગુણના થયા
ભૂપ લાલ. લાં જિં ૬. સુજ આતમ તુજ સારીખોરે, કરવાને ઉજમાળ લાલ; તે
જિન ઉત્તમ સેવથીરે, પશને મંગળમાળ લાલ. લાં જિં ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

શ્રી અરનાથજિન સાંભળે, સેવકની અરદાસ; ભવ અટવિ માંહિ હું ભમ્યો,
બંધાણો મોહપાસ. શ્રીં ૧. મોહરાયના સબ્યમાં, બહોળું કટક જણાય; મિથ્યા મહેતો
હિતાં અછે, મંત્રી કુળુદ્ધિ કહાય. શ્રીં ૨. અભગા સિપાઈ અતિ ઘણા, કહેતાં નાવે પાર;
તો પણ અધિકારી તણા, નામ કહું નિરધાર શ્રીં ૩. કોધ માયા લોભ માન તે, મૂકે ન
માહરો સંગ; સુજ પણ તે છે વાહક, નવિ મૂકું રંબ. શ્રીં ૪. રાગ દ્રેષ દોય મલ્લ
વળી, બાંધ્યા બાંધિ મરોહ; હવે પ્રભુ તુમ્હ આગળ રહી, વિનતી કહું કર જોડ શ્રીં ૫.
બંધનમાંહિથી છોડવો, ઉતારો ભવ પાર; હરિ હર દેવ સેવ્યા ઘણા, નાંવ પામ્યો હું સાર.
શ્રીં ૬. સહસ વહન ન સ્તવી શકે, તુજ ગુણ આગમ અપાર; જિમ રચણાકર રત્નનો;
નાવે વિલસે પાર. શ્રીં ૭. આચારિજ પંડિત ઘણા, સત્યવિજય ગુરૂ રાય; કપૂરવિજય
તસ પાટવી, ભવિજનને સુખ દાય શ્રીં ૮. ખિમાવિજય તસ પાટવી, જિનવિજય
સુપ્રસાય; પંડિત ઉત્તમવિજયને, પદ્મવિજય ગુણાય શ્રીં ૯.

૧૯ શ્રી મલ્લિજિન સ્તવન

સાંહિયા મલ્લિ જિનેસર નાથ અનાથ તણે ધણીરેલો, સાં વસ્તુ સ્વભાવ

અતિશય પાચારે. વીં ૬. શૈલેશીમાં કમં જલાયા, છત નિસાણ વળચારે; પંડિત ઉત્તમવિજય પસાયા, પદ્મવિજય શુભ ગાચારે વીં ૭.

૬૭ શ્રી જિનવિજય કૃત ચોવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

પ્રથમ જિજ્ઞેસુ પૂજવા, સહિયર મ્હારી અંગ ઉલટ ધરી આવી હો; કેસર અંદન મૃગમદે, સં સુંદર આંગી બનાવી હો. ૧. સહજ સહુણો મ્હારો, શમસુખલીનો મ્હારો; જ્ઞાનમાં ભીનો મ્હારો સાહિયો, સહિયર મ્હારી જયો જયો પ્રથમ જિજ્ઞેસુ હો. ધન્ય મરૂદેવી કુખને સં વારી બઉ વાર હજાર હો; સગં શિરામણીને તણ, સં જિહાં પ્રભુ લીએ અવતાર હો. સહં ૨. દાયક નાયક જન્મથી, સં લાજ્યો સુરતરૂ વૃંદ હો; યુગલા ધરમ નિવારણો, સં જે થયો પ્રથમ નરિંદ હો. સહં ૩. લોકનીત સહુ શીખવી, સં દાખવા સુક્તિનો રાહ હો; રાજ્ય લખાવી પુત્રને, સં થાપ્યો ધમ પ્રવાહ હો. સહં ૪. સંયમ લેઇ સંચર્યો, સં વરસ લગે વિશ્વ આહાર હો; શેલડી રસ સાટે લીઓ, સં શ્રેયાંસને સુખ સાર હો. સહં ૫. મોટા મહંતની આકરી, સં નિબ્ધળ કલ્પિ ન થાય હો; મુનિપણે નમિ વિનમી કર્યા, સં ખિણમાં ખેચર રાય હો. સહં ૬. જનનીને ક્રીઓ લેટણો, સં કેવળરત્ન અનૂપ હો; પહિલી માતા મોકલી, સં જોવા શિવવહુ રૂપ હો. સહં ૭. પુત્ર નવાણું પરિવર્યો, સં ભરતના નંદન આઠ હો; આઠ કરમ અષ્ટાપદે, યોગનિરોધે નાઠ હો. સહં ૮. તેહનો બિંબ સિદ્ધાચલે, સં પૂજો પાવન અંગ હો; ક્ષમાવિજય જિન નિરખતાં, સં ઉછળે હરખ તરંગ હો. સહં ૯.

૨ શ્રી અજિતજિન સ્તવન

જીવહા વિષમ વિષયની હેવા, તુજ કાંઈ જાગે હજી કાંઈ જાગે; જીવહા અકળ સરૂપ અજિત જિન નિરખ્યો, પરખ્યો પૂરણ ભાગે. જીં ૧. સરસ સુકોમળ સુરતરૂ પામી, કંકટ બાઉળ માગે; ઐરાવત સાટે કુણ મૂરખ, રાસભ પુઠે લાગે. જીં ૨. ઘોર પહાઠ ઉભાઠ ઓલધી, આંચો સમકિત માગે; તૃણાએ સમતારસ વિગડે, કુલ ઉઠક જિમ માગે. જીં ૩. જિમ કોઈક નર જાન લેઇને, આંચો કન્યા રાગે; સરસ આહાર નિંદ્રાભર પોલ્યો, કરજ્યો વિષયા નાગે. જીં ૪. વિજયા નંદન વચણ સુધારસ, પીતાં શુભમતી જાગે; પાંચે ઇંદ્રિય ચપલ તરંગમ, વચ કરી જ્ઞાન સુવાગે. જીં ૫. ક્ષમાવિજય જિન શુભ કુસુમાવલી, શોભિત ભક્તિ પરાગે; કંઠ આરોપી વિરતી વિનતા, વરી કેસરીએ વાગે. જીં ૬.

૩ શ્રી સંભવજિન સ્તવન

સુખકારક હો શ્રી સંભવનાથકે, સાથ શ્રદ્ધો મેં તાહરો; સિદ્ધપુરનો હો પ્રભુ સારથવાહકે, ભવ અટવિનો ભય હરો. ૧. હું લમીયો હો મોહવશ મહારાજકે, ગહન અનાદિ નિગોઠમાં; ક્રીધાં પુદ્ગલ હો પરાવર્ત અનંત કે, મહા મૂકતા નિંદમાં. ૨. તિરિ ગધમાંહો અસન્નિ એગિંદિકે, વેદ નપુંસકને વનાં; અવળીને હો અમ્રખ્યમે ભાગકે, સમ યુગલ પરાવર્તના. ૩. સૂક્ષ્મમાં હો સામાન્યે સ્વામીકે, બૂ જલ જલણ પવન વને; ઉત્સ-

જેહુને; સક્રિય અને અક્રિય વળી જો, પરિણામ હંતર ગુણુ જેહુને. નિં ૪. યોગ્યતીત યોગીસરૂને, વર્ણાતીત ને તદ્વંતને; સ્વાદવાદે એણિ પરે કરીને, તું સિદ્ધ સ્વરૂપ લગ-
વંતને. નિં ૫. ઇમ જિનવરને ઓલખીને, જે ધિર મન કરી કરે સેવને; ઉત્તમ
ભવિજન ને હોવેને, કહે પદ્મવિજય પોતે દેવને. નિં ૬.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

શામળીયા લાલ તોરણથી રથ ફેર્યો કારણ કહોને; ગુણુગિરુઆ લાલ મુજને મુકી
આલ્યા હરિશણુ ઘોને. હું છું નારી તે તમારી, તુમે સે' પ્રીતિ મુકી અમ્હારી; તુમે સંઘમ
શ્રી મનમાં ધારી શાં ૧. તુમે પશુ ઉપર કિરપા આણી, તુમે માહરી વાત ન કો બાણી;
તુમ વિણુ પગલું નહીં કો પ્રાણી. શાં ૨. આઠ ભવોની પ્રીતલડી, મૂકીને આલ્યા રાત-
લડી; નહીં સજ્જનની એ રીતલડી. શાં ૩. નવિ કીધો હાથ ઉપર હાથે, તો કર
મૂકાવું હું માથે; પણુ બાવું પ્રભુજીની સાથે. શાં ૪. ઇમ કહિ પ્રભુ હાથે મત લીધો,
પોતાનો કારજ સવિ કીધો; પકડ્યો મારગ એણે શિવ સીધો શાં ૫. ચોપન દિન પ્રભુજી
તપ કરીઓ, પણુપન્ને કેવલ વર ધરીઓ; પણુ સત છત્રીશયુ શિવ વરિઓ. શાં ૬.
ઇમ ત્રણ કલ્યાણુક ગિરંનારે, પ્રામ્યે તે જિન ઉત્તમ તારે; જો પાઠ પદ્મ તસ શિર ધારે શાં ૭.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

પરવાદી ઉલુકો પરિ હરિ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; હરિતવાને પ્રભુની ગતિ
ગજ સમ, હરિ સેવે જસ પાયા; પ્રભુજી મહેર કરી મહાશજ, કાર આજ મુજ સારો. ૧.
જિમ ઔષધિપતિ દેખી મનમાં, કૌષિક આણુંદ પામે; તિમ પ્રભુ વક્ત્રતે દ્વિજપતિ દેખી,
કૌષિક આણુંદ પામે. પ્રં ૨. જિમ ઔષધિપતિ દેખી મનમાં, સમ્યકેર પ્રીતિ પામે; તિમ
પ્રભુ વક્ત્ર તે દ્વિજપતિ દેખી, સમ્યકેર પ્રીતિ પામે. પ્રં ૩. જિમ શાહિણીપતિ જગમાં
બાણો, શિવને તિલક સમાન; તિમ પ્રભુ મોક્ષે ખેત્ર શોભાકરૂ, શિવને તિલક સમાન. પ્રં ૪.
જિમ રાજા ઝલહલતો બિગે, નિજ ગોથી તમ ટાળે; તિમ પ્રભુ સમવસરણુ બેસીને,
નિજ ગોથી તમ ટાલે પ્રં ૫. જિમ સિતરુચિ નભમાં ઉગીને, કુલવય કરે ઉદ્ધાસ;
તિમ જિનવર જગમાં પ્રગટીને, કુલવય કરે ઉદ્ધાસ; પ્રં ૬. નિશાપાંત જળ ઉગે હોયે,
પુણ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી; ચંભણુપાસ પદ પદની સેવા, પુણ્ય સમુદ્ર વૃદ્ધિકારી પ્રં ૭.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

વીર જિણેસર પ્રભુમું પાયા, ત્રિશલા દેવી માયારે; સિદ્ધારથ રાજા તસ તાયા,
નંદીવરધન લાયારે. વીં ૧ લેઇ દીક્ષા પરિસહ બહુ આયા, શમ હમ સમણુ તે
બાયારે; બાર વર્ષ પ્રભુ ભૂમિ ન ઠાયા, નિંદ્રા અલપ કહાયારે. વીં ૨. અંકૌશિક પ્રતિ-
બોધન આયા, ભય મનમાં નવિ લાયારે; ત્રણ પ્રકારે વીર કહાયા, સુર નર જસ ગુણુ
ગાયારે. વીં ૩. જગત જીવ હિતકારી કાયા, હરિ લાંછન જસ પાયારે; માન ન લોભ
ન વળી અકપાયા, વિહાર કરે નિરમાયારે. વીં ૪. કેવલજ્ઞાન અનંત ઉપાયા, ધ્યાન
શુદ્ધ પ્રભુ ધ્યાયારે; સમોસરણુ બેસી જિનરાયા, ચઉવિહ સંઘ થપાયારે. વીં ૫.
કનક કમલ ઉપર ઠવે પાયા, ચઉવિહ દેશન કાયારે; પાંત્રીશ ગુણુ વાણી ઉચરાયા, ચોત્રીશ

પંદિત વીર્ય કપાન, ધર્મ ધ્યાન શુભ ખાણ; જિં કષપકસેન સેના વળીછ. ૫. શુકલધ્યાન સમશેર, કમ કટક કીચે જેર; જિં ક્ષમાવિજય જિન રાજવીછ. ૬.

૭ શ્રી સુપાસજિન સ્તવન

દેહ ગેહ સોહાવિએ, મન દેહરાસર ખાસ; સોભાળી સાંજના નિજ શુભ રૂચિ સિંહાસને, થાપે દેવ સુપાસ. સોં ૧. સર્માકા ખારણે ખાંધીએ, તોરણ મૈત્રીભાવ; સોં ૨. ગુણીજન ગુણ અનુમોદના, સરસ સુવાસ ખનાય. સોં ૩. કરૂણા શીતળ જળ ભરે, સંવર જૂરી સમાર; સોં ૪. મધ્યસ્થ ભાવના મંડપે, રચના ભાવના ખાર. સોં ૫. અંદ્રોદય ધર્મ ધ્યાનનો, પચાચાર ચિત્રામ, સોં ઉત્તરગુણ આરાધના, ઝલકે મોતી દામ. સોં ૬. ઝોરસીઓ અપ્રમત્તા, અનુભવ કેસર ઘોળ; સોં ૭. કષપક શ્રેણી આરોહણ, પૂજના ભક્તિની છોળ. સોં ૮. શુકલ ધ્યાનનલ દૂપીએ, ચારિત્ર મોહની ચૂરી; સોં ૯. પ્રગટ અનંત ચતુષ્થી, ખિમાવિજય જિન પરી. સોં ૧૦.

૮ શ્રી ચંદ્રમુજિન સ્તવન

શ્રી ચંદ્રમુજ જગદીશ દીપે, વિશ્વપાવન નાથરે; નામ ઠવણા દ્રવ્ય ભાવે, કરત લોક સનાથરે. શ્રીં ૧. નયરી ચંદ્રનના નામે, મહસેન મહીકંતરે; રાણી લખમણા માત જયો, નામ ચંદ્રમુજ ખ્યાતરે. શ્રીં ૨. નામ જાંશુલી મંત્ર જાપે, પાપ વિષધર નાસરે; થાપના ત્રિહુ લોકમાંહી, પૂજતાં સુખવાસરે. શ્રીં ૩. પાછલે ભવે પદ્મરાજ, યુગધર મુનિ પાસરે; શ્રદ્ધા સંયમ યોગ સાધી, વૈજયંત નિવાસરે. શ્રીં ૪. ત્રિન અધિક તીર્થ સાગર, પાળી પૂરણ આયરે; પોસ માસે કૃષ્ણ ખારસ, જનમીયા જિનરાયરે. શ્રીં ૫. ગેહવાસી પણ ઉદાસી, લોગવી વર રાજરે; દાન વરસી દેઈ છક તપ, લહે ત્રત સામ્રાજ્યરે. શ્રીં ૬. ધાતીયાં ફળ વ્યાર ચૂરી, વ્યાર મહાત્રત સૈન્યરે; સમોસરણે ભાવ જિનવર, થયા સિદ્ધ વરેણ્યરે. શ્રીં ૭. સર્વ ક્ષેત્રે સર્વ કાળે, જગત વત્સલ રૂપરે; ક્ષમાવિજય જિનરાજ મહિમા, પ્રગટ પુણ્ય સરૂપરે. શ્રીં ૮.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ જિન વળી વળી વિનતીછ, મીનતી કેતી કરાય; જગગુરૂ મોટીમમાં રહેછ, આતુર જન બકગાય. સું ૧. નાયક નજર માંડે નહીછ, પાયક કરે અરદાસ; જેહની પુઠે જે સરણયાછ, તેહને તેહની આસ. સું ૨. આપ અનંત સુખ લોગવોછ, તેહનો અંસ ઘો મુજ; મહંડું સહુ જણે હીઠડુંછ, અવર શું ભાળીએ તુજ. સું ૩. રચના એક દેત રચણાયરેછ, ઉચ્છિન્ન કાંઈ ન થાય; હાથીના સુખથી દાણો પડેછ, કીડીનું કુદુગ વરતાય. સું ૪. ચંદ્રની અંદ્રિકા વિસ્તરેછ, અમૃતમાં નહિ હાણ; ક્ષમાવિજય જિન લદગથીછ, જગ જિન લહત કલ્યાણ. સું ૫.

૧૦ શ્રી શીતલજિન સ્તવન

શીતલ જિન સદ્ગુણદી, થયો મોહની કમ નિકંદી; પરજાણિ ખુદ નિવારી, પરજામિક ભાવ સમરી. ૧. મનોહર મિત્ર એ પ્રભુ સેવો, દુનઆમાંહિ દેવ ન એવો.

પિપ્પી હો અસંખ્યાતા લોગકે, નભ પરદેશ સમાનિયો. ૪. આલે બાહર હો બાહર વન-
માંહિકે, અંશુલ અસંખ્ય ભાગે મિતા; અવસરપિપ્પી હો સુહુમ ઇતર અનંતકે. અઢી
પુગલ પરિચતતા પ. હવે બાહર હો પુઠવીને નીરકે, અનલ અનિલ પત્તેયતર; નિગોહમાં
હો સુષી તારક દેવકે, સિત્તેર કોઠાકોઠિ સાગર ૬ તિગલેકિ હો. માંહિ સંખ્યાતકે,
સહસ વરસ જિવન રૂખો, પચેંદ્રિહો તીરી નર ભવ આઠકે, આઠ કરમ કચરે કળ્યો ૭.
નારક સુર હો એક ભવ અરિહંતકો, વિષુ અ નર સાંભરપણે; કહુ કેતીહો ભલો જમ-
દીશ કે કર્મ કથન જીવને ૮. ચડેલ લેલે હો ચઉદરાજ મઝાર કે, ચોરાશી લખ ભેનીમાં;
જમણ રસીઓ હો વસીઓ બહુ વેશકે, ભવ પરિણતિ તતિ મહનમાં ૯. અશુદ્ધતા હો
યર્ધ અશુદ્ધ નિમિત્તકે, શુદ્ધ નિમિત્તે તેટલે, તે માટે હો સર્વજ અમોહકે, તુમ્હ સંગે
ચેતન હિલે ૧૦ નિજ સત્તા હો ભાસન રચિ રંગકે, ક્ષમા વિજય શુરથી લહિ;
જિનવિજય હો પારગ તુમ્હ સેવકે, સાધન ભાવે સંગ્રહી. ૧૧.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

અભિનંદન આણંદમાં, અતિશય લીલ અનંત લાલરે; સંવરશયનો ઘેટકો, સંવર
મુખ વિલસંત લાલરે. અભિનંદન આણંદમાં ૧ સિદ્ધારથનો લાલકો, સિદ્ધારથ ભગવાન
લાલરે; એ ભુગર્વ જગની તળે, વિચરે મહિમ નિધાન લાલરે. અં ૨. આલે બજગતિ
ગેલશ્યુ, કામ કેશરી કરે નાશ લાલરે; દીપે દિનકર તેજથી, શીતલ સહજ વિલાસ
લાલરે. અં ૩. વરસે વાણી મેહજયું. તૃણ તટિનિ શોષ લાલરે; આતમ સંપદ વેલડી,
ક્ષયિક ભાવે પોષ લાલરે અં ૪. ખાંધું ભાવના સાંકળે, મુજ અંચળ ચિત્ત લાલરે;
લાંછન મિશ ચરણે રહ્યો, વાનર કરે ચિનીન લાલરે. અં ૫. તિરિ ગર્ધ અપલાર્ધ પહું.
વારો આપ વિવેક લાલરે; ક્ષમાવિજય જિન આકરી, ન તણું ત્રિવિ ટેક લાલરે. અં ૬.

૫ શ્રી સુમતિજિન સ્તવન

તુમ્હે હો પર ઉપગારી, સુમતિ જિન તુમ્હે હો જગ ઉપગારી; પંચમ જિન
પંચમગતિ હાયકે, પંચ બહાવત ધારી; પંચ પ્રમાદ મતંગજ લેહન, પંચાનન અનુકારી;
સુમતિ જિન તુમ્હે હો જગ ઉપગારી. ૧. પંચવિષય વિષધર તતિ ખમપતિ, પંચશર
મહન વિહારી; આશ્રવ પંચ તિમિર ભર દિનકર, કિરીયા પંચ નિવારી. મું ૨. પંચાચાર
સુકાનન જલધર, પંચમાંહિ અધિકારી; આગમ પંચ અમૃતરસ વરસી, દુરિત દાવાનલ
હારી મું ૩. મેંતારજ અપરાધી નિહુગમ, ચરણે રાજ્યો શિરધારી; પરખદ માંહે આપ
વખાણો, કૌચ સ્વશ સુરનારી. મું ૪. મેઘ નૃપતિ કુળ સુકુટ નગીનો, મંગલા હર
અવતારી; ક્ષમાવિજય બુધ શિખ કહે જિન, ગરભથી સુમતિ વધારી. મું ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

પદ્મ ચરણ જિનરાય, બાલ અરૂણ સમ કાય; જિવર લાલ ઉદયો, ધર નૃપ
કુળ તિલો. ૧. મોહાદિક અંતરંગ, અરિણ આઠ અભંગ; જિં ભારવા રાનુ રાતો
થયો. ૨. ચઢી સંયમ ગજરાય, ઉપશમ ગૂલ ખનાય; જિં તપ સિંદુરે અલકયો.
૩. ખાખર ભાવના ચ્યાર, સુમતિ શુપતિ શિશુગાર; જિં અધ્યાતમ અપ્પાગ્યે. ૪.

વિં ૭. ક્ષમાવિજય જિન સેવના, નિતુ કીજેહો જિમ પ્રગટે તેહ; સહજનંદી ચેતના; શુષી શુષમાંહો રમે સાદિ અછેહ. વિં ૮.

૧૪ શ્રી અનંતજિન સ્તવન

અનંત જિણુંદ મુણિંદ ઘનાઘન ઉમઘોરે, ઘનાઘન ઉં સકળ અશોકની છાંહ સહર છાંહિ રહોરે; સં છત્રત્રયી ચઉપાસ ચલતાં વાહળરે, અં અંચળ ચોવીસ આમર બગપરે ઉજળારે. બં ૧. ભામંડળની જ્યોતિ ઝણુકે વીજળીરે, ઝં રત્નસિંહાસન ઈન્દ્ર-ધનુષ સોભા મિલીરે; ધં શુક્રિરે હુંહુહિ નાહ આકાશે પૂરતોરે, આં ચૌવિહ દેવનિકાય મથૂર નચાવતોરે. મં ૨. બહુ વિધિ કૂલ અમૂલ સુગંધિ નિસ્તરે રે, મું બાર પરબદા નયને સરસીયા કરેરે; સં મુજશા નંદન વયણ સુધારસ વરસતોરે, મું ભવિક હૃદય ભૂ પીઠ રેમાંચ અંકૂરતો રે. રાં ૩. ગણધર ગિરિવર શ્રૃંગથી પસરી સુરસરીરે, પં નયગમ ભંગ પ્રભાણુ તરંગે પરવરીરે; તં ક્રોધ દાવાનલ શાંતિથી શીતલ શુષ વહેરે, શીં અશુભ કરમ ઘન ધામ સમાધિ મુખ લહેરે. સં ૪. વિકસિત સંયમ શ્રેણિ વિચિત્ર વનાવળીરે, વિં આશ્રવ પંચ જવાસ કે મૂળ સંતતિ બળીરે; મૂં પ્રસયો મુથ મુકાલ ગયો ટળીરે, હું ક્ષમાવિજય જિન સંપદ વરણ ત્રાતુ ફળિ રે. વં ૫.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

મૂરતિ ધર્મ જિણુંદની, સમતારસ પૂરી; અંતર દોષ અભાવથી, બની કાંતી સુનૂરી. ૧. હું વારી ધર્મજિણુંદની મૂરતિને મટકે. હાસ્ય અરતિ રતિ અગ્નતા, ભય શોક દુગંછા; રાગ દ્વેષ અવિરતિ નહિ, ક્રમ નિદ્રા મિછા. હું ૨. દાનાદિક શુણ અનુભવે, અંતરાય અભાવે; વસ્તુ સ્વાભાવિક ધર્મને, કુણ ઉપમ આવે. હું ૩. પૂરણ પરમાનંદથી, પદમાસન વાળો; સાધ્ય સંપૂરણ નિપને, ન ધરે જપમાળી. હું ૪. અંગના ઉછંગે નહિ. ક્ષાથે હથિયાર; ક્ષમાવિજય જિનગજની, મુદ્રા અવિકાર. હું ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિજિન સ્તવન

તું પારંગત તું પરમેસર, વાલા મારા તું પરમાસ્થ વેદી; તું પરમાતમ તું પ્રરોપાતમ, તું અછેદી અવેદીરે. મનના મોહનીયા, તાહરી કીકી કામણુગારીરે; જગના મોહનીયા. ૧. યોગી અયોગી લોગી અલોગી, વાં તુંહીજ કામી અકામી; તુંહી અનાથ સહુ જગનો, આતમ સંપદ રામીરે. મં ૨. એક અસંખ્ય અનંત અનૂચર, વાં અકળ સકળ અવનાશી; અરસ અવણુ અગંધ અફરસી, તુંહિ અપાસિ અનાશીરે. મં ૩. મુખ પંકજ ભમરી પદે અમરી, વાં તુંહી સદા પ્રહારી; સમોસરણ લીલા અધિકારી, તુંહીજ સંયમ ધારીરે. મં ૪. અચિરા નંદન અચરિજ એહી, વાં કહણીમાંહિ ન આવે; ક્ષમા વિજય જિન વયણ સુધારસ, પીવે તેહિજ પાવેરે. મં ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

કરુણા કુંથુ જિણુંદની, ત્રિભુવન મંડળ માંહિ; લલના. પરમેશ પંચ કદ્યાણુ કે, પ્રગટ ઉગેન ઉઠ.હ. લલનાં કં ૧. સુરસૂત તન પટકાયને, રાખે અચિરજ રૂપ;

વર દેવલનાણુ વિલાસી, અજ્ઞાન તિમિર ભય નાસી; જયો લોકલોક પ્રકાશી, શુષ્ક પાનજવ વસ્તુ વિલાસી મં ૨. અક્ષયથિતિ અવ્યાભાધ, કાનાદિક લખિષ અગાધ; જેહ શાશ્વત સુખનો સ્વામી, જહ ઇદ્રિય લોભ વિરામી. મં ૩. જેહ દેવનો દેવ કહાવે, યોગી શર જેહને ધ્યાવે; જસુ આણા સુરતરૂ વેલી, સુનિ હૃદય આરામ ફેલી, મં ૪. જેહની શીતલતા સંગે, સુખ પ્રગટે અંગોઅંગે; કોધાદિક તાપ સમાવે, જિન વિજયાણુ સલાવે મં ૫.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તવન

શ્રી શ્રેયાંસ જિણુંદનીરે, મૂરતિ સુંદર દેખી; લાગી મોહનીરે મધુકર માચ્યો માલતીરે, ખીળ રૂપ ઉવેખી. લાં ૧. આવળ ફૂલ જ્યું ફૂટારે, નહિ શુષ્ક પરિમલ લેશ; લાં વેશ ખનાવે દેવનોરે, તિહાં રથો પ્રેમ નિવેશ લાં ૨. બેપરવાહિ પદ્માસનેરે, સુખ શશિ સહજ પ્રસન્ન; લાં નયન પીયૂષ કચોલારે, વિષય વિકર પ્રસન્ન. લાં ૩. શગદ્રેષ વિષુ એકલોરે, ખડગી શૃંગ ઉપમાન; લાં વિષ્ણુ પિતા વિષ્ણુ માવડીરે, વિષ્ણુમાં આપી ગ્યાન. લાં ૪. સૂતાં ભગતાં ઉકતારે, આલતાં કરતાં કમ; લાં બોલતાં બેસતાં સાંભળેરે, ક્ષમાવિજય જિન નામ. લાં ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

આવો આવો સુજ મન મંદિરે, સમરાવું સમકિત વાસહો; સુષ્ટિ પંચાચાર બિછાવણા, પચરંગી રચના તાસહો. સું આં ૧. સિજળ મૈત્રિભાવના, શુષ્ક મુહિતા તળાઈ ખાસહો; સું ઉપશમ ઉત્તર છહ બન્યો તિહાં, કરૂણા કુસુમ સુવાસહો. સું આં ૨. ચિરતા આસન આપશું, તપ ટકિયા નિજ શુષ્ક ભાગહો; સું શુચતા કેસર છાંટણાં, અનુભવ તળોળ સુરંગહો. સું આં ૩. ખાંતિ ચામર વિંજયો, વળી મુદ્દતા ઢાળે વાયહો; સું છત્ર ધરે રૂબુતા સખી, નિર્લોભ ઝોળાંસે પાયહો. સું આં ૪. સત્ય સચિવને સોંપશું, સેવા વિવેક સંયુતહો; સું આતમસત્તા શુદ્ધ ચેતના, પરણાવું આજ મુદ્દતહો. સું આં ૫. અરજ સુષ્ટિને આવિયા, જ્યાનંદન નિકપમ દેહ કો; સું ઝોમ્મવ રંગ વધામણાં, થયાં ક્ષમાવિજય જિન જેહ હો. સું આં ૬.

૧૩ શ્રી વિમલજિન સ્તવન

વિમલ વિમલ શુષ્ક તાહરા, કહેવાયેહો કિમ એકણુ લહ; જગજંતુ સન્નિપણે, તસુ લવતહો અસખ્યાતા હિહ. વિં ૧. સાચર રયાહી સંભવે, સવિ વસુધાહો કાગહ ઉપમાન; તરુ ગણુ લેખણુ કીલયે, ન લિખાયે હો તુજ ભાસન માન. વિં ૨. લિખન કથન અભિલાખ્ય છે, અનંતશુષ્ક હો નાભલાખ્ય પયથ્ય; દેવલનાણુ અનંતશુષ્કો, કહવાનેહો કુણુ હોય સમથ્ય. વિં ૩. રૂપી અરૂપી દ્રવ્યનાં, ત્રિહુ કાળનાહો પાનજવ સમુદાય; પરણામીકતાએ પરિણમે, તુમ્હે ગ્યાનમાંહો સમકાળ સમાય. વિં ૪. દેવળ હંસણુ તિમ વળી, શુષ્ક ખીળહો આહુક સામાન્ય; કરતા એક પણા થકી, ઉપયોગેહો સમયાંતર માન્ય. વિં ૫. સુર શુષ્ક સુખ પિંડિત કરી, કોઈ વાગ્ગતહો કરે વાર અનંત; તુમ્હે શુષ્ક આઘ્યાં બાધને, અમતમેં હો નવિ ભાગ આવંત. વિં ૬. દ્રવ્ય સાધમેં માહરી, સહુ સત્તા હો ભાસન પરતીન; ફટક સંગે શામળો, નિજ રૂપે હો ઉજજવળ સુપવિત.

એહનાં અંગ ઉપાંગ અનૂપ, એહનું મુખડું મંગળરૂપ; એતો નવરસ રંગ સરૂપ, એહનાં પગલાં રે પ્રણમે ભૂપરે. મુ. ૨. એ તો એક અનેક સ્વભાવ, એતો ભાસે ભાવ વિભાવ; એતો બોલે બહુ પ્રસ્તાવ, એતો ભાંગીરે એ તો ભાંગી સમ્મ બનાયરે. મુ. ૩. એ તો નય ગર્ભિત અવદાત, એહનો તિથંકર પદ તાત; એ ચઉ પુરુષારથની માત, એહનાં સઘલાં અર્થ છે જાતરે. મુ. ૪. એહનો ત્રિહું જગમાં બઘોત, છપે રવિ શશી દીપક જ્યોત; બીજા વાદીશ્રુત બઘોત, એ તો તારેરે એ તો તારે જિમ જલ પોતરે. મુ. ૫. એહને ગણધર કરે શિષ્યગાર, એહને સેવે સહુ અણગાર; એહતો ધુરથી સદા બ્રહ્મચાર, એ તો ત્રિપદીરે એ તો ત્રિપદીનો વિસ્તારરે. મુ. ૬. એહથી જાતીનાં વૈર સમાય, જેસે વાઘણ લેળી ગાય; આવે સુરદેવી સમુદાય, એહને ગાવેરે એહને ગાવે પાપ પલાયરે. મુ. ૭. એહને વાંછે નર ને નાર, એહથી નાસે કામવિકાર; એહથી ઘર ઘર મંગળ ચ્યાર, એ તો મુનિજિનરે મુનિજિન પ્રાણ આધારરે. મુ. ૮.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

ખિજમતગારો ખાસો મૂકું ન પાસો, મુજને સમક્ષિત વાસો હો; વપ્રા રાણીના જાયા; મુરનર નાગિંદે ગાયા, મોહન મહેર કરીજે; આશ ધરીને જે આયા અહોનિશ સેવે પાયા; તેહને દીજે દિલાસાહો, વપ્રા રાણીના જાયા. મુ. મો. ૧. ઘર ઘર ભટકી લાજ ગમાવે, તે સેવક કુણ લેખે હો; વ. પતીત પાવન જગજીવન ઔષધી, સરિસ હરિસણ ઉવેખેહો. વ. મુ. મો. ૨. કામ સનેહી દૃષ્ટી રાગને છોડી, શુણરાગે રહ મંડીહો; વ. પ્રાણ તજે પણ પ્રીત ન છડે, તેહની કીર્તિ અખંડીહો. વ. મુ. મો. ૩. ક્ષેત્ર કાળાદક કારણ કાળી, મુજને શુ ભોળાવોહો; વ. પ્રણત મહારી સાદા તુમહારી, અવસર એહ બનાવોહો. વ. મુ. મો. ૪. ભૂ જળ યોગે અંકુર શક્તિ, પ્રગટ એહ નહિ છનોહો; વ. ક્ષમા વિજય જિન કંડણા લહરી, અશ્વય લીલ બજનોહો. વ. સ. મો. ૫.

૨૨ શ્રી નેમિનાથજિન સ્તવન

તોરણ આવી કંત, પાછા વળીયારે; મુજ કુરકે હાહિણ અંગ તિથે અટકળીયારે. ૧. કુણ જોશી જોયા જોશ, યુગલ કુણ મિલિયારે; કુણ અવશુણ દીઠા આજ, જિણથી ટળીયારે. ૨. જાઓ જાઓરે સહિરે દ્રર, શાને છેડોરે; પાતળીઓ શામળ વાન, વાલિમ તેડોરે. ૩. યાદવકુળ તલક સમાન, એમ ન કીજેરે; એક હાંસુ બીજી હાણી, કેમ ખમીજેરે. ૪. હંદાં વાયે જંજ સમીર, વીજળી જળકેરે; બાપીઓ પીઉ પુકારે, હિયડું ચમકેરે. ૫. હર પાવે હાહર સોર, નદીઓ માતીરે; ઘન ગળારવને જોર, ફાટે છાતીરે. ૬. હરિતાંશક પહરિયાં ભૂમિ, નવ રસ રંગેરે; આવલીયા નવસર હાર, પ્રીતમ સંગેરે. ૭. મેં પૂર્વ કીધાં પાપ, તાપે હાધીરે; પડે આંસુ ધાર સંવધાખ, વેલડી વાધીરે. ૮. મુને ચઢાવી મેરૂ શિશ, પાડી હેડીરે; કિમ સહવાયે મહારાય, વિરહ અંગીડીરે. ૯. મુને પરણી પ્રાણ આધાર, સંયમ લેજોરે; હું પતિવ્રતા હું સ્વામી, સાથી વસજોરે. ૧૦. એમ આઠ ભવાંરી પ્રીત, પીઉડા પળશેરે; મુજ મનહ મનોરથ નાથ, પૂરણ ફળશેરે. ૧૧. હવે ચ્યાર મહાવ્રત સાર, ચૂંટી દીધીરે; રંગીલી રાબુલ નારી, પ્રેમે લીધીરે. ૧૨.

લ૦ ભાવ અહિંસક રૂપ તથા, એ વ્યવહાર અનૂપ. લ૦ ક૦ ૨. કાષો દુષ્ટ વ્યંતરથકી, છાગ રહ્યો પગ આમ; લ૦ પરમ કૃપાળ પ્રભુ મિલે, કહો કિમ અળગો થાય. લ૦ ક૦ ૩. શાંત અનુમત વય તથા, લોકોત્તર આચાર; લ૦ ઉદ્ધયિક પશુ અરિહંતનો, ન ધરે વિષય વિકાર. લ૦ ક૦ ૪. અસંખ્ય પ્રદેશે પરિણમે, અવ્યાખાધ અનંત; લ૦ વાનગી અવની મંડલે, વિહારે ધૃતિ સમતંત. લ૦ ક૦ ૫ જગજંતુ જિનવર તથા, શરણે સિદ્ધિ લહંત; લ૦ ક્ષમાવિજય જિન દેશના, જલધર પરે વરસંત. લ૦ ક૦ ૬.

૧૮ શ્રી અરનાથજિન સ્તવન

અર જિનવર નમીએ નિજ ઘર રમીએ, જીવનાં સાહિબજી; પર પરણતી કમીએ નવી ભમીએ ભવગહનમાં સાહિબજી. ૧ ગયો કાલ અનંતો પ્રભુ અણુલહતો નિંદમાં; સાં મિથ્યામતિ નીડો કીડો વિષયાલીંદમાં સાં ૨. વર રમણી રૂપે લીનો દીનો મૈથુને; સાં આશ્રવ ભર ભારી પાપ અધારી પૈથુને. સાં ૩. થયો લાખ ચોરાશી યોની વાસી મોહ વસે; સાં વરયો તુષ્ણા દાસી પુદ્ગલ આસી બહુ ધસે. સાં ૪. વિધાનલ રાતો માને માતો દૂકરો; સાં માયા વિષવેલી કરતો કેલી વાનરો. સાં ૫. લોભાનલ કાષો ખાષો મમતા સાપિણી; સાં યકિણુ પરે વળગી ન રહે અળગી પાપિણી. સાં ૬. લોકોદર દ્રેગે અરિયણુ સંગે હેળવ્યો; સાં ભવિતંબતા અમરી સમરી નરભવ મેળવ્યો. સાં ૭. નવિ કીજે ખામી અવસર પામી પુરયથી; સાં જ્ઞાનાવર્ણાદિ કમં મમં થિતીનું નથી. સાં ૮. સમ્યક્તા સદાગણુ શુણુગણુ આગમ પામીને; સાં કહે ચેતના નારી ખારી આતમ રામને. સાં ૯. કિમ તણુએ ભણુએ ક્ષમાવિજય જિન નામને; સાં જો વાણે અનોપમ અક્ષય લીલા ધામને. સાં ૧૦.

૧૯ શ્રી મલ્લિજિન સ્તવન

મલ્લિ જિનેસર ધમં તુમ્હારો, સાદી અનંત સ્વભાવજી; લોકોલોક વિશેષાભાષણુ, ધ્યાનાવરણી અભાવજી મં ૧. એક નિત્યને સુધળે વ્યાપી, અવયવ વિષુ સામાન્યજી; ખીયાવરણુ અભાવે દેખે, ઉપયોગાંતર માન્યજી. મં ૨. આતમ એક અસંખ્ય પ્રદેશી, અવ્યાખાધ અનંતજી; વેદની વિનાશે માયે, લોકે દ્રવ્ય મહંતજી. મં ૩. મોહની ક્ષયથી ક્ષાયક સમકિત, યથાખ્યાત ચારિત્રજી; વીતરાગતા રમણો આચુ, ક્ષય અક્ષય થિતિ નિત્યજી. મં ૪. પચ દેહ અવગાહના આકૃતિ, નામ વિભાવ અનૂપજી; વણુ ગંધ રસ દરસે વર્ણિત, અતિદ્રિય સરૂપજી. મં ૫. અશુરૂ લઘુ શુણુ ગોત્ર અભાવે, નહી હલુવા નહી ભારજી; અંતરાય વિજયથી દાનાદિક-લખિધ તથા ભંદારજી. મં ૬. ચેતન સમતાયેં સુખ સત્તા, પરખી પ્રભુપદ પામીજી; આરીસો કાટેં અવરાણો, મળ નાસે નિજ ધામજી. મં ૭. સંશ્રુતય જે આતમ-સત્તા, કરવા એવંજી; ક્ષમાવિજય જિન પદ અવલંબી, સુરનર મુનિપુહંતજી. મં ૮.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન

જય જય મુનિસુવ્રત જગદીશ, વરસે વાણી શુણુ પાંત્રીશ; વારે ધાતી સુહતાકીશ, જેહથી પ્રગટેરે શુણુ એકત્રીશરે. મુનિંદા. તુજ દેશના સુખ ખાણી, સુખ ખાણીરે મેં જાણીરે મુનિંદા. જેહથી લાજે સાકર પાણીરે મું એ તો ધમંરાય પદરાણીરે. મું ૧.

૨ શ્રી અજિતનાથજિન સ્તવન

વિપથને વિસારી, વિજયાનંદ વંદો રે; આનંદપદનો એ અધિકારી, સુખનો કંદો રે. વિં ૧. નામ લેતાં જે નિશ્ચય ફેડે, લવનો ફંદો રે; જનમ મરણ જરાને ટાળી, દુઃખનો કંદો રે. વિં ૨. જગજીવન જે જગ જયકારી, જગતી અંદો રે; ઉદયરતન પ્રભુ પર ઉપગારી, પરમાનંદો રે. વિં ૩.

૩ શ્રી સંભવનાથજિન સ્તવન

દીન દયાકર દેવ, સંભવનાથ દીઠો રે; સાકર ને સુધા થકી પાવ્ય, લાગે મીઠો રે. દીં ૧. કોષ રક્ષો અંડાળની પરે, દ્વરે ધીઠો રે; અજ્ઞાનરૂપ અંધકારનો હવે, વેગ નીઠો રે. દીં ૨. લલ્લી પરે લગવંત મુને, લગતે તૂઠો રે; ઉદય કહે માહરે, આજ દ્રષે મેહ વૂઠો રે. દીં ૩.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

સિદ્ધારથના સુતના પ્રેમે, પાથ પૂજે રે; દુનિયામાંહિ એહ સરિખો, દેવ ન દૂજો રે. સિં ૧. મોહમયની ક્ષેજ દેખી, કાં તુમે ધ્રુજો રે; અભિનંદનની એઠે ફહીને, ભેરે ઝુઝો રે. સિં ૨. શરણાગતનો એ અધિકારી, ઘુઝો ઘુઝો રે; ઉદય પ્રભુ શું મળી મનની, કરીયે શુજો રે. સિં ૩.

૫ શ્રી સુમતિનાથજિન સ્તવન

સુમતિકારી સુમતિવારુ, સુમતિ સેવોરે; કુમતિનું જે મૂલ કાપે, દેવ દેવોરે સું ૧. લવજંજીરનાં બંધ દે ભાગી, દેખતાં ખેવોરે; હરસન તેહનું દેખવા મુહને, લાગી ટેવોરે, સું ૨. કોઠિ સુમંગલકારી સુમંગલા-સુત એહવોરે; ઉદય પ્રભુ એ સુજયે મહારો, માની લેવેરે. સું ૩.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુજિન સ્તવન

લાલ જમ્બુદના ફૂલ સો વારુ, વાન દેહનો રે; ભુવન મોહન પદ્મ પ્રભુ, નામ જેહનોરે. લાં ૧. ખોધખીજ વધારવા જેમ, શુષ્ક મેહનોરે; મન વચન કાયા કરી હું દાસ તેહનોરે. લાં ૨. અંદયકોર કરે, તુજને ચર્હું, બાંધ્યો નેહનોરે; ઉદય કહે પ્રભુ તું વીણ નહી આપીન કેહનોરે. ૩.

૭ શ્રી સુપાર્થજિન સ્તવન

સુપાસળ તાહડું સુખડું જોતાં, રંગભીનો રે; જાણે પકજની પાંખડી ઉપર, લમર લીનો રે. સું ૧. હેત ધરી મેં તાહરે હાથે, કિલ્લ લીનો રે; મનહા માંહિ આવે તું મોહન, મેહેલી કીનો રે. સું ૨. દેવ ખીજે હું કોષ ન દેખું, તુંજ સમીનો રે, ઉદયરતન કહે સુજ પ્રભુ, એ છે નગીનોરે. સું ૩.

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજિન સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુના સુખની સોહે, કાંતિ સારીરે; કોઠિ ચંદ્રમા નાખું વારી, હું બલિહારીરે. ચંં ૧. પ્રવેત રજતસી જ્યોતિ બિરાજે, તનની તાહરીરે; આશક થઇ તે ઉપર ભમે, આંખડી માહરીરે. ચંં ૨. ભાવ ધરી તુજને લેટે જે, નર ને નારીરે, ઉદયરતન પ્રભુ પાર ઉતારે, લવજલ તારીરે. ચંં ૩.

ત્રેતાદિક ભાવના ચ્યાર, ચોરી બાંધીરે; હઠી ધ્યાનાનળ સળગાયા, કમ ઉપાધરે. ૧૩. થયો રત્નત્રયી કંસાર, એકા ભાવેરે; આશે વર ને નારી, શુદ્ધ સ્વભાવેરે. ૧૪. તણ અંચળતા ત્રિશ યોગ, કંપતિ મિળિયારે; શ્રી ક્ષમાવિજય જિન નેમ, અનુભવ કળિયારે. ૧૫.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

પરમ પુરુષ પરમાત્મા સાહિબજી, પુરીસાક્ષી પાસ હો; શિવ સુખરા ભમર, થાસે વિનતી સાહિબજી. અવસર પામી યોગશુ, સાં સદ્ગુણ કરે અરદાસ હેક શિં ૧. હોય નંદન મોહ જૂપરા, સાં તિથે કર્યો જગ ધંધોળહો; શિં દ્રેષ કરિ રાગ કેહસરી, સાં તેહના રાણા સોળહો. શિં ૨. મિથ્યા મુહતો આગળો, સાં કામ કટક સિરદારહો; શિં ત્રણ રૂપ ધરી તેહ રમે, સાં હાસ્યાદિક પરિવાર હો. શિં ૩. મોહ મહીપરા ભેરથી, સાં જગ સઘળો થયો ભેરહો; શિં હરિહર સુરનર સહુ નમ્યા, સાં જકડી કમંની ઘેર હો. શિં ૪. ભવતિથિ યોગતિ ચોકમાં, સાં લોક કરે પોકાર હો; શિં આપ ઉદાસ થઈ રહ્યા, સાં હિમ ક્રીમ રહેશે કાર હો. શિં ૫. ક્ષપકેશ્વિરી ગજવટા, સાં હલ-કરે અરિહંતહો; શિં નાણુ ખડગ સુજ કર હીયો, સાં ક્ષણમાં કરે અરીહંત. મિં ૬. કરુણા નયણુ કટાક્ષથી, સાં રિપુહણ હોએ વિસરાળહો; શિં ક્ષમાવિજય જિન સંપદા, સાં પ્રગટે આકલમાળહો. શિં ૭.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

વીર જિણુંદ જગત ઉપગારી, મિથ્યા લાભ નિવારીજી; દેશના અમૃતધારા વરસી, પર પરણતિ સવિ વારીજી. વીં ૧. પંચમ આરે જેહનુ શાસન, હોય હજાર ને મ્યારજી; યુગ પ્રધાન સૂરીસર વહશે, સુવિહિત મુનિ આધારજી. વીં ૨. ઉત્તમ આચારજી મુનિ અજ્ઞા, આવકે આવિકા અમ્મજી; લવણુ જલધિમાંહિ મીઠો જલ, પીવે મૃગીમમ્મજી. વીં ૩. હથ અછેરે દુખિત ભરતે, ખહુ મત લોક કરાળજી; જિન કેવળી પૂરવ ધર વિરહે, ક્ષણિ સમ પંચમ કાળજી. વીં ૪. તેહનુ જેર નિવારણુ મણી સમ, તુમ્હ આગમ તુજ ધિંજીજી; નિશિ કીપક પ્રવહણુ જિમ હરીએ, મરૂમાં સુરતક લુંજીજી. વીં ૫. જૈનાગમ વક્તા ને શ્રોતા, સ્વાદ્વાદે શુચિ યોધજી; કળિકાળે પણુ પ્રભુ તુજ શાસન, વરતે છે અવિરોધજી. વીં ૬. મહારે તો મુખમાંથી દુખમાં, અવસર પુણ્ય નિધાનજી; ક્ષમાવિજય જિન વીર સદાગમ, પામ્યો સિદ્ધિ નિહાનજી. વીં ૭

શ્રી જિનવિજય કૃત ચોવિશી સમાપ્ત.

૬૮ શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત ચોવિશી

૧ શ્રી ઋષભદેવજિન સ્તવન

મરુદેવીનો નંદ માહરો, સ્વામી સાચો રે; શિવવધુની ચાહ કરો તો, એહને યાચો રે. મં ૧. કેવલ કાચના કુપા જેહવો, પિંહ કાચો રે; સત્ય સરૂપી સાહિબો એહને, રંગે રાચો રે. મં ૨. યમરાજના મુખડા ઉપર, દેહ તમાચો રે; અમર થઈ ઉદયરત્ન પ્રભુ શું, મિલી માચો રે. મં ૩.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથજિન સ્તવન

પોસહમાં પારેવડે રાખ્યો, શરણ લેઈરે; તન સારે વાડ્યો અભય-દાન દેઈરે.
પોં ૧. અનાથ જીવનો નાથ કહાવે, ગુણનો ગેહીરે; તો મુજને પ્રભુ તારતાં કહો, એ
વાન કેહીરે. પોં ૨. ગરીબ નિવાજ તું ગિફ્તો સાહિબ, શાંતિ સનેહીરે; ઉદયરત્ન
પ્રભુ તુજ ચું ખાંધી, પ્રીત અછેહીરે. પોં ૩.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથજિન સ્તવન

વાઈ વાઈરે અમરી વીણ વાળે, મૃદંગ રણકેરે; ઠમક પાય વિધુવા ઠમકે, લેરી
ભણકેરે. વાં ૧. ધમ ધમ ધમ ધુધરી ધમકે, ઝાંઝરી ઝમકેરે; નૃત્ય કરતી દેવાંગના બણે,
દામની દમકેરે. વાં ૨. હૌ હૌ કિંહૌ ફુંકલિ વાળે, ચૂડી ખલકેરે, ફૂંકડી લેતાં ફૂંકડીતી
કરકે, ઝાલ ઝખૂકેરે. વાં ૩. કુંથુ આગે ઇમ નાચ નાચે, ચાલને ચમકેરે; ઉદય પ્રભુ
બોધ બીજ આપે, ઢાલને ઠમકેરે. વાં ૪.

૧૮ શ્રી અરેનાથજિન સ્તવન

અરનાથ તાહરી આંખડીયે મુજ, કામણ કીધુરે; એક દહેજમાં મનડું માહરું,
હરી લીધુરે. અં ૧. તુજ નયણે વચણે માહરે, અમૃત પીધુરે, જન્મ જરાનું ભેર
ભાગ્યું, કાજ સીધુરે. અં ૨. દુર્ગતિનાં સરવે દુઃખનું હવે, દાર લીધુરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ
શિવપથનું મેં, સંબલ લીધુરે. અં ૩.

૧૯ શ્રી મલ્લિનાથજિન સ્તવન

તુજ સરીખો પ્રભુ તુંજ હીસે, ભેતાં ધરમારે; અવર દેવ કુણ એહવો બલીયો,
હરિ હરમારે. તું ૧. તાહરા અંગનો લટકો મટકો, નારી નરમારે; મહીમંદલમાં
કોઈ ન આવે, મહરા હરમારે. તું ૨. મલ્લિજિન આવીને માહરા, મનમંદિરમારે;
ઉદયરત્ન પ્રભુ આવી વસો, તું નિજરમારે. તું ૩.

૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામીજિન સ્તવન

મુનિસુવ્રત મહારાજ માહરા, મનનો વાસીરે; આશા દાસી કરીને થયો,
તું ઉઠાસીરે. મું ૧. મુક્તિ વિલાસી તું અવિનાશી, ભવની કાંસીરે; ભણને ભગવંત
થયો તું. સહજ વિલાસીરે. મું ૨. ચૌદ રાજ પ્રમાણ લોકલોક પ્રકાશીરે; ઉદયરત્ન
પ્રભુ અંતરજામી, જ્યોતિ વિકાસીરે. મું ૩.

૨૧ શ્રી નમિનાથજિન સ્તવન

નમિ નિરજન નાથ નિર્મલ, ધરું ધ્યાનેરે; સુંદર જેહનો રૂપ સોહે, સોવન
વાનેરે. નં ૧. વેણ તાહરા હું ગુણવા રસીયો, એક તાનેરે; નેણ માહરાં રદ્યા છે તરસી,
નિરખવાનેરે નં ૨. એક પલક લે રહસ્ય પામું, કોઇક થાનેરે; હું તું અંતરમે' હળી
મળું, અભેદ જાનેરે. નં ૩. આઠ પહોર હું તુજ આરાધું, ગાવું જાનેરે; ઉદયરત્ન
પ્રભુ નિહાડી ડોળે. ગોપિદાનેરે. નં ૪.

૯ શ્રી સુવિધિજિન સ્તવન

સુવિધિ સાહિબ શું મન માહરૂં, થયું મગજરે; જિહ્વાં જોઈ તિહાં તુજને હેખું,
લાગી લગનરે. સુ૦ ૧. મનહમાં જિમ મેર ઇન્દ્રે, ગાળે ગગનરે; ચિત્તમાં જિમ કાયલ
આહે, માસ ફગજરે. સુ૦ ૨. એહવી તુજ શું આસક્તી મુને, ભરું ઠગન રે; જોર
જસ ફેળવો તું, એક ઠગનરે. સુવિધ૦ ૩. પંચ ઈંદ્ર રૂપ પ્રયુનો જે, કરીય નગનરે;
ઉદયરત્ન પ્રભુ મિલ્લી તે શું, ખાચ સોગનરે. સુ૦ ૪.

૧૦ શ્રી શીતલનાથજિન સ્તવન

શીતલ શીતલનાથ સેવો, ગર્વગાળીરે; ભવ દાવાનળ ભંજવાને, મેઘમાળીરે. શી૦
૧. આશ્રવ રૂંધી એક ભુલિ, આસન વાળીરે; ધ્યાન એહનું મનમાં ધરો, લેઈ તાળીરે. શી૦ ૨.
કામને બાળી કાધને ટાળી, સગને ગાળીરે; ઉદય પ્રભુનું ધ્યાન ધરતાં, નિત દીવાળીરે શી૦ ૩.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથજિન સ્તવન

મૂર્તિ જોતાં શ્રેયાંસની માહરૂં, મનહું મોહ્યુંરે; ભાવે લેટતાં ભવના દુઃખનું,
ખાંપણ જોયુંરે. મૂ૦ ૧. નાથજી માહરી નેહની નિજરે, સાહસું જોયુંરે; મહિર લહિ
માહારાજની મેં તો, પાપ ધોયુંરે. મૂ૦ ૨. શુદ્ધ સમાકિત રૂપ શિવનું, બીજ જોહ્યુંરે;
ઉદયરત્ન પ્રભુ પામતાં ભાગ્ય, અધિક સોહ્યુંરે. મૂ૦ ૩.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તવન

જૂઓ જૂઓરે જ્યાન'ક જોતાં, હૃષ' યથોરે; સુરશુરૂં પણ પાર ન પારે, ન ભય
કહ્યોરે. જૂ૦ ૧. ભવ જટવીમાં ભમતાં બહુ, કાળ ગયોરે; કેઈ પુરુષ કલ્પેલથી અવસર
મેં, આજ લહ્યોરે. જૂ૦ ૨. શ્રી વાસુપૂજ્યને વાંદતાં સવળો, દુઃખ દહ્યોરે; ઉદયરત્ન
પ્રભુ અંગી કરીને; ખાંદિ અહ્યોરે જૂ૦ ૩.

૧૩ શ્રી વિમલનાથજિન સ્તવન

વિમલ તાહરૂં રૂપ જોતાં, રહિ લાગીરે; દુઃખમાં ગયાં વિસરી ને જૂખડી ભાગીરે. વિ૦ ૧.
કુમતિયે માહરી કેઠ તણ, કુમતિ બગીરે; ક્રોધ માન માયા લોભે, શિખ ભાગીરે. વિ૦ ૨.
પંચ વિષય વિકારનો હવે, થયો ત્યાગીરે; ઉદયરત્ન કહે આજથી, હું તો તાહરો રાગીરે. વિ૦ ૩.

૧૪ શ્રી અનંતાજિન સ્તવન

અનંત તાહરા મુખડા ઉપર, વારી બહીરે; મુર્જાતની મુને મોજ દીજે, શુભ બાહીરે.
અ૦ ૧. એક રસો હું તલસું તુને, ધ્યાન ધ્યાઈરે; તુજ મિલવાને કારણ તાહરો, દાસ થાઈરે. અ૦
૨. ભજન તાહરો ભવો ભવે, ચિત્તમાં આહુરે; ઉદયરત્ન પ્રભુ જો મિલે તો, છેડો સાહુરે. અ૦ ૩.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથજિન સ્તવન

વારૂરે વાહલા વારૂ તું તો, મેં દિલ વાહીરે મુજને મોહ લગાડ્યો પોતે બેપરવાહીરે વા૦ ૧.
હવે હું હઠ લેઈએઠો, અરણ સાહીરે; કેઈ પેરે મહેલાવશે કહોને, લો બતાઈરે. વા. ૨. કોઠ
ગમે જો તુજશું, કરૂં ગહિલાઈરે; તો પણ તું પ્રભુ ધર્મ ધારી, લ્યો નિવાહીરે વા૦ ૩.
તું તાહરા અધિકાર સાહસું, જોને આહીરે; ઉદય પ્રભુ શુનદીનને તારતાં છે વસાઈરે. વા૦ ૪.

હોવે; બુદ્ધિસાગર સેવતાં, નિજરૂપને ભેવે. અભિતં ૬.

૩ શ્રી સંભવનાથ સ્તવન

સંભવજિનવર ભગતો, દેવ જગમાં દીઠો; અનુભવ-જ્ઞાને બહુતાં, મન લાગે મીઠો. સંભવં ૧. પ્રગટે ક્ષાયિક લબ્ધિયો, સંભવજિન-ધ્યાને; સંભવચરણની સેવના, કરતાં સુખ માણે. સંભવં ૨. સંભવધ્યાને ચેતના, શુદ્ધ ઋદ્ધ પ્રગટે, વીર્યેદ્ધિસની વૃદ્ધિથી, મોહ-માયા વિઘટે. સંભવં ૩. સંભવ-દૃષ્ટિ ભગતાં સંભવજિનસરિખો; આલંબન સંભવપ્રભુ, એકતાએ પરખો. સંભવં ૪. સંભવસંયમસાધના, સાચી એક ભક્તિ; બુદ્ધિસાગર ધ્યાનમાં, જ્ઞાન-દર્શનવ્યક્તિ. સંભવં ૫.

૪ શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન

અભિનંદનઅરિહંતનું, શરણું એક સાચું; લોકોત્તર ચિન્તામણિ, પામી દિલ શાચું. અભિં ૧. લોકોત્તર આનંદના, પરમેશ્વર લોગી; શાતા-અશાતાવેદની, ટળતાં સુખ યોગી. અભિં ૨. ઉજ્જવલ ધ્યાનની એકતા, ખેંચી પ્રભુ આણે; પુદ્ગલને ફેરે કરી, શુદ્ધરૂપ પ્રમાણે. અભિં ૩ પિંડસ્થાદિક ધ્યાનથી, પ્રભુ દર્શન આપે; બુદ્ધિસાગર ભક્તિથી, સત્ય-આનંદ વ્યાપે. અભિં ૪.

૫ શ્રી સુમતિનાથ સ્તવન

સુમતિચરણમાં લીનતા, સાતનયથી ખરી છે; સમકિત પામી ધ્યાનથી, યોગિ-યોએ વરી છે. સુમતિં ૧. નૈગમ સંમદ બહુભે, બ્યવહાર વિચારો; ઋણસૂત્ર વતંભા-નના, પરિણામને ધારો. સુમતિં ૨. અનુકંમ ચરણ વિચારને, નયો સમ જણાવે; શબ્દ અથ' નય ચરણને, અનેકાંત શ્રદ્ધાવે. સુમતિં ૩. દ્રવ્ય અને ભાવ લેદથી, અહિં નિક્ષેપ લેદે; દુજ ચારિત્રને ધારતાં, આકં કમ'ને છેદે. સુમતિં ૪. અજર-અમર અરિ-હંત ! તું, લેલભાવને ટાલે; બુદ્ધિસાગર ચરણથી, શિવમંદિર મ્હાલે. સુમતિં ૫.

૬ શ્રી પદ્મપ્રભુ સ્તવન

પદ્મપ્રભુ ! જિનરાજ ! તું, શુદ્ધચૈતન્યયોગી; ક્ષાયિકચૈતન્યકદિનો, પ્રભુ ! તું વહ લોગી. પદ્મં ૧. હરિ હર બ્રહ્મા તું ખરો, જલભાવથી ન્યારો; અષ્ટઋદ્ધિલોક્તા સદા, ભવપાર ઉતારો. પદ્મં ૨. નામ-રૂપથી ભિન્ન તું, શુણ્ણ-પર્યાયપાત્ર; શુદ્ધરૂપ જોળખા-વવા, શરૂ તું-હું છાત્ર. પદ્મં ૩. સત્તાથી સરખો પ્રભુ, શુદ્ધ કરશે વ્યક્તિ; બુદ્ધિસા-ગર ભાવથી, પ્રભુ રૂપની ભક્તિ. પદ્મં ૪.

૭ શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્તવન

શ્રી સુપાર્શ્વજિનેશ્વર ખ્યારો, ભવજલધિથી તારોરે; સ્થિરઉપયોગે [હલમાં ધાર્યો, મોહમહામદ્દ હાર્યોરે. શ્રી સુપાર્શ્વં ૧. મનમંદિરમાં દીપક સરખો, રૂપ ભેષ ભેષ હરખ્યોરે; પદ્મકરકનો [દ્રવ્ય તું ચરખો, પરમ પ્રભુરૂપ પરખ્યોરે. શ્રી સુપાર્શ્વં ૨. ક્ષાયિકશુણ્ણધારી જયકરી, શાશ્વર્તાશવ સુખકરીરે; બુદ્ધિસાગર ચિદ્ધનસંગી જય ! જય ! જિન ! ઉપકરીરે. શ્રી સુપાર્શ્વં ૩.

૨૨ શ્રી નેમીનાથજિન સ્તવન

બાલ બાલેરે પ્રીતમ બાલ, સુજથું મહેલી આટોરે; પગલે પગલે પીઠે સુજને,
પ્રેમનો કાંઠોરે. બાં ૧. રાજેમતી કહે છેડ છળીલા, મનનો ગાંઠોરે; બિહાં ગાંઠો તિહાં
રસ નહિ બિમ, શેલડી સ્નાંરે. બાં ૨. નવ ભવનો સુને આપને નેમજી, નેહનો
આટોરે; ધાયો કમ ધોવાય જલવજી, પ્રીતનો છાંટોરે. બાં ૩. નેમ રાજુલ જે સુગતિ
પોહતાં, વિરહ નાંઠોરે; ઉદયરત્ન કહે આપને સ્વામી, ભવનો કાંઠોરે. બાં ૪.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથજિન સ્તવન

આલ આલેરે કુમર આલ તાહરી, આલ જમેરે; તુજ હીઠા વિના મીઠા માહરા,
પ્રાણ ભમેરે. આં ૧. જોળા માંહિ પહું મેહલે, રીસે હમેરે; માવડી વિના આવડું
ખુંદું, કુણુ જમેરે. આં ૨. માતા વામા કહે સુખડું જોતાં, કુખડાં શમેરે; લળિ લળિ
ઉદયરત્ન પ્રભુ, તુજને નમેરે. આં ૩.

૨૪ શ્રી મહાવીરજિન સ્તવન

આવ આવરે માહરા મનહા માંહિ, તું છે ખ્યારેરે; હરિહરદિક દેવ હૂંતી, હું છું
ન્યારેરે. આં ૧. અહો મહાવીર ગંભીર તું તો, નાથ માહરેરે; હું નમું તુને ગમે સુને,
સાથ તાહરેરે. આં ૨. આહી સાહીરે મીઠા હાથ માહરા, વૈરી વારેરે; લે લે રે કથાં
દેવ સુને, લે ને લારેરે. આં ૩. તું વિના ત્રિલોકમે' કેહનો, નથી આરેરે; સંસાર
પારાવારનો સ્વામી, આપને આરેરે. આં ૪. ઉદયરત્ન પ્રભુ જગમે' જોતાં તુછે તારેરે;
તારતારેરે સુને તાર તું, સંસાર અસારેરે. આં ૫.

શ્રીમદ્ શ્રી બુદ્ધિસાગર સૂરીશ્વરજીકૃત સ્તવન ચોવીશી

૧ શ્રી ઋષભદેવ સ્તવન

પ્રભુજી ઋષભજિનેશ્વરદેવ, હૃદયમાં બહાલા લાગ્યારે. પ્રભું આવિભાવે દિલ પ્રગટો,
કમ' આવરણો વિઘટો, પ્રભુજી લાગ્યું તુજથી તાન, આત્મિકભાવે જાગ્યારે. પ્રભું ૧.
મોહનો પહો દૂરે, ચાતાં શુદ્ધાતમ સ્ફુરે, પછી રહે ન કિંચિત્ લેહ, કમ' સહુ જાવે
ભાગ્યારે, પ્રભું ૨. કાચી જે ઘડીમાં મળવું, જ્યોતિમાં જ્યોતે ભળવું, એહવું અનુભવ
નિશ્ચયભાન, છતનગારાં વાગ્યારે પ્રભું ૩. શુદ્ધપયોગે સંગી, અંતરધાતો રંગી, બુદ્ધિ-
સાગર પ્રભુ હજુર, મલ્યા નહિ માગે માગ્યારે. પ્રભું ૪.

૨ શ્રી અજિતનાથ સ્તવન

અજિતજિનેશ્વરદેવની, સેવા સુખકરી; નિશ્ચય ને વ્યવહારથી, સેવા જયકરી.
અજિતં ૧. નમિત્ત ને ઉપાદાનથી, સેવન ઉપકરી; દ્વેષ ખેદ ને ભય તણ, સેવો
હિતકરી. અજિતં ૨. હૃલ્લેસ સેવન ઇશનું, ધાતોધાતે મળવું; પરપરિણામને ત્યાગીને,
શુદ્ધભાવમાં ભળવું. અજિતં ૩. પટકારક જીવદ્રવ્યમાં, પરિણમતાં જ્યારે; ત્યારે સેવન
સત્ય છે, ભવપાર ઉતારે. અજિતં ૪. નિવિંકલ્ય ઉપયોગથી, નિત્ય સેવો દેવા; નિજ
નિજ જાતિની સેવના, મીઠા શિવમેવા. અજિતં ૫. પરમપ્રભુ નિજ આતમા, સેવનથી

ધારી કરતો રહેલો. પ્રીતલડી ૫. બાહ્ય-ભાવની સર્વ ઉપાધિ નાસતાં, પ્રભુવરહનો નાશ થશે (નિર્ધારણે; અનુભવયોગે રંગાયો જિનરૂપમાં, થાથું પ્રભુસમા અન્તે જયકારણે. પ્રીતલડી ૬. નિજશુભસ્થિરતામાં રંગારું સહજથી, વસ્તુધર્મ-જ્ઞાનાદિકે તુ આધારણે; બુદ્ધિસાગર અનુભવ-વાળાં વાગિયાં, લેખ્યા શીતલજિનવર જગ જયકારણે. પ્રીતલડી ૭.

૧૧ શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્તવન

શ્રીશ્રેયાંસજિન ચાહિષ સેવા, શાશ્વત શિવસુખમેવારે; દ્રવ્યાર્થિક-પર્યાયાર્થિકનય, શુદ્ધ નિરંજન દેવારે. શ્રી શ્રેયાંસ ૧. યોગી, ભોગી, ગતભય-શોકી, કર્માષ્ટકથી ભિન્નરે; શુદ્ધોપયોગી; સ્વપરપ્રકાશક, ક્ષાયિકનિજશુભ લીનરે. શ્રી શ્રેયાંસ ૨. અનંતશુભ-પર્યાયની અસ્તિ, સમયે સમયે અનંતીરે; પરદ્રવ્યાર્થિકની નાસ્તિતા, સમયે અનંતી વહંતીરે. શ્રી શ્રેયાંસ ૩. અસ્તિ-નાસ્તમય શુદ્ધસ્વરૂપી, સંપ્રહનયથી અનાદિરે; વ્યક્તપાણુ શબ્દાર્થિક-નયથી, સર્વભૂવોમાં આદિરે. શ્રી શ્રેયાંસ ૪. અગ્નિથી જેમ અગ્નિ પ્રગટે, શુદ્ધ ચેત-નથી શુદ્ધરે; બુદ્ધિસાગર પુષ્પાલંબન, ઉપાદન-શુભ બુદ્ધરે. શ્રી શ્રેયાંસ ૫.

૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્તવન

વાસુપૂજ્ય ! ત્રિભુવનધણી, પરમાનન્દ વિલાસીરે; અકળકળા નિભંચપ્રભુ, ધ્યાને નાસે ઉદાસીરે. વાસુપૂજ્ય ૧. જગજીવન જગનાથ છે, પરમપ્રદ મહાદેવારે; વ્યાપક જ્ઞાનથી વિષ્ણુ છે, સુરપતિ કરે પદસેવારે. વાસુપૂજ્ય ૨. આદ-અનન્ત તું વ્યક્તિથી, એવંભૂતથી યોગીરે; અનાદ્યનન્ત સત્તાપણે, શુભ પથંવનો ભોગીરે. વાસુપૂજ્ય ૩. વ્યાપ્ય વ્યાપકતા અલેહતા, જ્ઞાતા જ્ઞેય અલેહીરે; ભિન્નાભિન્ન સ્વભાવ છે, વેદરહિત પણ વેદીરે. વાસુપૂજ્ય ૪. પરમ મહોદય ચિન્મણિ, અજસમર અવિનાશીરે; નિત્ય નિરંજન સુખમથી, વ્યક્તિ શુદ્ધ પ્રકાશીરે. વાસુપૂજ્ય ૫. નિરક્ષર અક્ષર વિભુ, જગજંધવ જગત્રાતારે; ક્ષાયિક નવલખિધ ધણી, જ્ઞેય અનંતના જ્ઞાતારે. વાસુપૂજ્ય ૬. પુરૂષોત્તમ પુરાણ તું, તુજ ધ્યાને સુખ લહીશુરે; બુદ્ધિસાગર શુદ્ધતા, પામી જિનપદ રહીશુરે. વાસુપૂજ્ય ૭.

૧૩ શ્રી વિમલનાથ સ્તવન

વિમલજિનેશ્વર ચેતન ભાવો, આવો બહુ મન ધ્યાવોરે; સંપ્રહનયથી નિમંળ ચેતન, શબ્દાર્થિકથી બનાવોરે. વિમલ ૧. પ્રતિપ્રદેશે જ્ઞાન અનંત, છતિ સામર્થ્ય-પર્યાયરે; ક્ષયોપ-શમથી-ક્ષાયિકભાવે, લોકાલોક જણાયરે. વિમલ ૨. અસંખ્યપ્રદેશી ચિદ્ધનરાયા, અનંતશક્તિ વિલાસીરે; આવિભાવિ ચેતનસુંકિત, નાસે સકલ ઉદાસીરે. વિમલ ૩. અનંતશુભની શુદ્ધ ક્રિયાનો, સમયે સમયે ભોગીરે; બુદ્ધિસાગર શુદ્ધ ક્રિયાથી, સિદ્ધ સનાતન યોગીરે. વિમલ ૪.

૧૪ શ્રી અનંતનાથ સ્તવન

અનંત શુભ-પર્યાયનું ભાજન, અનંતપ્રભુ મન ધ્યાવોરે; પરપરિણામતા દૂર હંકાવી, શુદ્ધ રમણતા પાવોરે. અનંત ૧. જ્ઞાનસ્વરૂપી જ્ઞેયસ્વરૂપી, પરજ્ઞેયાર્થિક ભિન્નરે; જ્ઞેય અનંતા જ્ઞાન અનંત, જ્ઞાતા જ્ઞાનાભિન્નરે. અનંત ૨. શુભ અનંતા સમયે સમયે, વ્યયોત્પત્તિત પાવેરે; દ્રવ્યરૂપ ત્રણ કાલમાં ધ્રુવ છે, કેવલજ્ઞાની ગાવેરે. અનંત ૩. અનંતશુભ

૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્તવન

ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચુ હો ચિદ્ધન ! ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચુ ; મન માન્યું એ સાચું હો ચિદ્ધન ! ચંદ્રપ્રભુ ! પદ રાચુ. શુદ્ધ અખંડ અનંત શુભ-લક્ષ્મી, તેના પ્રભુ ! તમે હરિયા; સત્તાએ જ્ઞાનાદિક લક્ષ્મી, વ્યક્તિપણે તમે વરિયા હો ચિં ૧. અનાધનન્ત ને આદિ-અનન્ત, સત્તા-વ્યક્તિ સુહાયા; અસ્તિનાસ્તિમય ધર્મ અનન્તા, સમય સમયમાં પાયા હો ચિં ૨. ક્ષપકશ્રેણિયે ઉજ્જવલધ્યાને, ઘાતક કર્મ ખપાવ્યાં, કંબરજબુવત્ કર્મ અઘાતી, તેરમે ચૌદમે નસાવ્યાં હો ચિં ૩. કેવલજ્ઞાને જ્ઞેય અનન્તા, સમય સમય પ્રભુ ! જાણો; અવ્યાબાધ અનન્ત વીર્ય, સમય સમય પ્રભુ ! માણો હો ચિં ૪. ઝાંઝ તમારી તેવીજ મારી, કાંઈ ન મુજથી ન્યારી; ચંદ્રપ્રભુ-આદર્શ નિહાળી, આત્મિક-ઋદ્ધિ સંભાળી હો ચિં ૫. નિજ સ્વભતીય સિદ્ધ નિહાળી, અજવૃન્દગત હરિ ચેત્યો; નિજ સ્વભતીય સિદ્ધ સંભાળી, જીવ સ્વપદમાં વહેતો હો ચિં ૬. અન્તર-દૃષ્ટિ અનુભવ-યોગે, જાગી નિજ પદ રહિયો; બુદ્ધિસાગર પરમ મહોદય, શાશ્વતલક્ષ્મિલહિયો હો ચિં ૭.

૯ શ્રી સુવિધિનાથ સ્તવન

સુવિધિજિનેશ્વર ! દેવ ! કયા હીનપર કરો, કરૂણાવંત મહંત વિનતિ એ દિલ ધરો; ભવસાગરની પાર ઉતારો કર ગ્રહી, શક્તિ અનન્તના સ્વામી કહાવો છો મહી. ૧. તમનો શો છે ભાર કહો રવિ આગળે, કીડીનો શો ભાર કે કુબરને ગળે; કર્મંતણું શો ભાર પ્રભુજી ! તુમ છો, સિંહતણું શો ભાર અષ્ટપદ ત્યાં જતો. ૨. શું ખલોતનું તેજ રવિ જ્યાં બળ-હળે, તેમ શું મોહનું જોર કે ઉપયોગ નીકળે; સસલાનું શું જોર સિંહ આગળ આહો ! અનેકાંત જ્યાં જ્યોતિ એકાંતનું શું કહો. ૩. પરમપ્રભુ વીતરાગ સગ ત્યાં શું કરે, દેખી ધન્દની શક્તિ કે મુર સહુ કરગરે; પ્રાણુજીવન વીતરાગ હૃદયમાં મુજ વસ્યા; તે દેખી મોહયોધ કે સહુ ફરે ખસ્યા. ૪. શુભ-પર્યાયાધાર ! સ્મરણ ત્હારું ખરું, ધ્યાન-સમાધયોગે અલખ નિજ-પદ વરું; પરમપ્રદા ! જગદીશ્વર ! જય જિનરાજજી ! શસ્ત્રે આંખે સેવક રાખો લાજજી. ૫. વાર વાર શી ? વિનાંત જાણો સહુ કહ્યું, વાર લગાડો ન લેશ દુઃખ મેં બહુ સહ્યું; બુદ્ધિસાગર સત્ય ભક્તિથી ઉદ્ધારજો, વન્દન વાર હજાર વિનતિ એ સ્વીકારજો. ૬.

૧૦ શ્રી શીતલનાથ સ્તવન

પ્રીતલડી ખંધાણીરે શીતલ બિજુંદશું, પ્રભુવના ક્ષણમાત્ર નહિ સોહાયજો; પ્રેમી-વિના નહિ બીજો તે જાણી શકે, રૂપ પ્રભુનું દેખી મન હરખાયજો. પ્રીતલડી ૧. અન્ત-રના ઉપયોગે પ્રભુજી દિલ વસ્યા, ભક્તિ આધીન પ્રભુજી પ્રાણ સનાથજો; અનુભવયોગે રંગ મણકનો લાગિયો, ત્રણુજીવનના સ્વામી આંખ્યા હાથજો. પ્રીતલડી ૨. જેમ પ્રભુનાં દર્શનમાં સ્થિરતા થતી, તેમ પ્રભુજી આનન્દ આપે બેશજો; આનન્દહતા-લોકતાની થઈ એકતા, ચઢી ખુમારી યાદી આપે હંમેશજો. પ્રીતલડી ૩. આત્માડસંખ્ય પ્રદેશે શીત-લતા ખરી, અવધૂત યોગી પ્રગટાવે સુખકંઠજો; ઔદયિકભાવ નિવારી ઉપશમ આદિથી, ટાળે સઘળા મોહતણા મહાર્કંઠજો. પ્રીતલડી ૪. શુભ સ્થાનક-નિસરણિ ચહતો આતમા, ઉજ્જવલ યોગે પામે શિવપુર મહેલજો; સાયિકભાવે સુખ અનંતું લોગવે, નિજપદધ્રુવતા

ઉદાસી. શ્રી અર૦ ૧. સંપ્રદાય એકાન્તથી, એક સત્તા માને; સર્વજીવનો આત્મા, એક દિલ પિછાણે. શ્રી અર૦ ૨. વ્યવહારનય વિશેષથી, વ્યક્તિ બહુ દેખે; વ્યક્તિ વિના સત્તા કદી, કોઈ નજરે ન પેખે. શ્રી અર૦ ૩. સામાન્ય ને વિશેષની, એક દ્રવ્યે સ્થિતિ; વ્યક્તિ અનંતા આત્મા, અનેકાન્તની રીતિ. શ્રી અર૦ ૪. માયા પુદ્ગલ-ભાવથી, છતી શાસે ભાખી; ચૈતન્ય-ભાવે જાણે માયા અછતી દાખી. શ્રી અર૦ ૫. એકાન્તે મિથ્યા સદા, નિત્યાદિકભાવા; બુદ્ધિસાગર ધર્મ છે, સ્યાદાદસ્વભાવા. શ્રી અર૦ ૬.

૧૯ શ્રી મહિનાથ સ્તવન

ઉપયોગ ધરી, મહિજિનેશ્વર પ્રભુમી શિવસુખ ધારીએ; તણ બાદ-દશા, શુદ્ધ-રમણતાયોગે કર્મ નિવારીએ. પ્રભુ! મુજ સત્તા છે તુજસમી, નિર્મલવ્યક્તિ મુજ ચિત્ત રમી, તે' અશુદ્ધ-પરિણતિ તુવ' દમી. ઉપયોગ૦ ૧. નિજભાવરમણતા રંગાશું; અંતર્યામી પ્રભુને ગાશું, પ્રભુવ્યક્તિસમા અન્તર થાશું. ઉપયોગ૦ ૨. ચૈતનતા નિજમાં રંગાશે, પ્રભુ! તુજ મુજ અંતર બટ જાશે, સહજાનંદી ચૈતન થાશે. ઉપયોગ૦ ૩. પ્રભુ! વસ્તુ-ધર્મ તનમય થાવું, મુજ સત્તાધર્મ પ્રગટ પાવું. ગુણઠણે ગુણ સહુ નિપજાવું. ઉપયોગ૦ ૪. પ્રભુધ્યાને શુદ્ધદશા જાણે, વેગે જયદંકે જગ વાણે, બુદ્ધિસાગર જિનવરરાણે. ઉપયોગ૦ ૫.

૨૦ શ્રી મુનિમુપ્રત સ્તવન

તાર હો તાર પ્રભુ! શુદ્ધ દિનકર વિભુ! શરણ તું એક છે મુજ સ્વામી; જ્ઞાન-દશન ધણી, સુખ ઋદ્ધિ ધણી. નામી પણ વસ્તુતઃ તું અનામી તાર૦ ૧. લોગી પણ લોગના ફંદથી વેગણો, યોગી પણ યોગથી તું નિરાણો; જાણતો અપર ને અપરથી ભિન્ન તું, વિગતમોહી પ્રભુ! શિવ મ્હાલો. તાર૦ ૨. દ્રવ્ય ક્ષેત્ર અને કલ ને ભાવથી, આત્મદ્રવ્યે પ્રભુ! તું સુહાયો; સ્વગુણની અસ્તિતા, નાસ્તિતા પરતણી, શુદ્ધકારકમયી વ્યક્તિ પાયો. તાર૦ ૩. શુદ્ધ પરબ્રહ્મની પૂર્ણતા પામીને, વિષ્ણુ જગમાં પ્રભુ! તું ગવાયો; કર્મદોષો હરી હર પ્રભુ! તું થયો, સત્ય મહાદેવ તું છે સવાયો. તાર૦ ૪. શુદ્ધરૂપે રમી રામ તું જગ થયો, શુદ્ધ આનન્દતાનો વિદાસી; રહેમ કરતાં થયો શુદ્ધ રહેમાન તું, શુદ્ધ ચૈતન્યતા ધર્મશ્રી. તાર૦ ૫. નામ ને રૂપથી ભિન્ન તું છે પ્રભુ! જાણતો તત્ત્વ સ્યાદાદજ્ઞાની; શરણ તારું અહ્યં, ચરણ તારું હહ્યં, રહી નહિ વાત હે નાથ! છાની. તાર૦ ૬. ભક્તિના તોરના જોરમાં પ્રભુ મળ્યા, સહજ આનંદના જોધ પ્રગળ્યા; જાણું પણ કહી શકું કેમ નિર્વાન્યને, સકળ વિષયોતણા ફંદ વિધળ્યા. તાર૦ ૭. એકતા લીનતા ભક્તિના તાનમાં, ઘેન આનંદની દિલ છવાઈ; બુદ્ધિસાગર પ્રભુ લેટિયા ભાવથી, મુક્તિની ઘેર આવી વધાઈ. તાર૦ ૮.

૨૧ શ્રી નમિનાથ સ્તવન

નમિજિનવર નમું ભાવથી, મારે મોઢા મોલે; ધર્માદ્રવ્ય-શક્તિયો, એક ગુણના ન તોલે. ૧. શુદ્ધધ્યાનમાં આવીને, રજોરગમાં વસિયો; ધાતોધાત મળી ખરી, લેશ માત્ર ન ખસિયો. ૨. સ્વ સ્વ જાતિ મળી ખરી, જડ-ભાવ વિદૂરે; ધ્યાતા ધ્યેયના તાનમાં; સત્ય-સુખમાં સ્ફુરે. ૩. અનુભવતાળી લાગતાં, આનંદ-ખુમારી; પરમપ્રભુ-આદર્શમાં,

અસ્તિ-નાસ્તિતા, સમયે સમયે જાણો; અસ્તિનાસ્તિથી સમભંગીની, ઉત્પત્તિ ચિત્ત આણો. અનંત ૪. એક સમયમાં સર્વભાવને, કેવલજ્ઞાની જાણો; સમભંગીથી ધર્મ પ્રગોષે, ઉપદેશક શુભકાણો. અનંત ૫. વિશેષ સ્વભાવે શુભ અનંતા, લોક પરસ્પર પાવે; બુદ્ધિસાગર જાણે તેના, મનમાં અનંતપ્રભુ આવે. અનંત ૬.

૧૫ શ્રી ધર્મનાથ સ્તવન

ધર્મજિનેશ્વર પરમકૃપાળુ, વંદી ભવભય ટાળો; ધર્મજિનેશ્વર ધ્યાન કર્યાથી, અન્તરમાં અજવાળો. ધર્મ ૧. વસ્તુ-સ્વભાવ તે ધર્મ પ્રકાશે, કેવલજ્ઞાને સાચો; નય-નિષ્કેપે ધર્મને સમજી, શુદ્ધ સ્વરૂપમાં રાચો. ધર્મ ૨. ધર્માદિક પદ્મવ્યને જાણે, અનંતશુભ-પર્યાયે; જ્યોત્ષ્ણદેવદેવના જ્ઞાને, વસ્તુ-ધર્મ પરખાયે ધર્મ ૩. ચેતનતા પુદ્ગલપરિણામી, પુદ્ગલ-કર્મ કરે છે; ચેતનતા નિર્વરૂપ પરિણામી, કર્મ-કલંક હરે છે. ધર્મ ૪. જડ-પુદ્ગલથી ન્યારે ચેતન, જ્ઞાનાદિકશુભ ધારી; બુદ્ધિસાગર ચેતન-ધર્મે, પામે સુખ નરનારી. ધર્મ ૫.

૧૬ શ્રી શાંતિનાથ સ્તવન

શાંતિ જિનેશ્વર પરમેશ્વર વલુણ, ગાતાં ને ધ્યાતાં હર્ષ અપાર; શાંતિ સ્મરતાં પ્રગટે શાંતતાજી, સહજ યોગે નિર્ધાર. શાંતિ ૧. મનમાં છે મોહજ તાવત્ ક્રોધ છેજી, મોહ ટળ્યાથી સાચી શાંતિ; તમ ને રજથી નહીં શાંતિ આત્મનીજી, સાત્ત્વિક શાંતિ છેવટે શાંતિ. શાંતિ ૨. દેહ ને મનમાં શાંતિ નહીં ખરીજી, શાંતિ ન બાહ્યર લોગે થાય; તાવત્ મનમાં સકલપો ભગતાજી, તાવત્ ન શાંતિ સત્ય સુહાર. શાંતિ ૩. શાંતિ અનુભવ આવે સમપણેજી, ઉપશમ આદિ ક્ષાયિકભાવ; સહજ સ્વભાવે વિકલપો ટળેજી, શાંતિ અનંતી આતમ હાવે શાંતિ ૪. દ્રવ્યને ભાવથી શાંતિ પામવાજી, જ્ઞાને લગાવો આતમતાન; શાંતિ પ્રભુમય આતમ ચૈ રહેજી બુદ્ધિસાગર ભગવાન. શાંતિ ૫.

૧૭ શ્રી કુંથુનાથ સ્તવન

કુંથુજિનેશ્વર જગ જ્યકારી, ચોત્રીશ અતિશય ધારી; પાંત્રીશ વાણી શુભથી શોભે, સમવસરજી સુખકારી. કુંથુ ૧. વસ્તુધર્મ સ્યાદ્વાદ પ્રરૂપે, કેવલજ્ઞાનથી જાણી, ધર્મ ગ્રહી પાળી શિવ લેવે, જગમાંહિ બહુ પ્રાણી. કુંથુ ૨. સમભંગી ને સાતન-યોથી, પદ્મવ્યને જણાવે; ઉપદેય ચેતનના ધર્મો, જોધી શિવ પરખાવે. કુંથુ ૩. શ્રદ્ધા આત્મસ્વરૂપ ખતાવી, મિથ્યા-બ્રમણ હઠાવે; અસ્તિનાસ્તિમયધર્મ અનંતા, દ્રવ્ય દ્રવ્યમાં ભાવે. કુંથુ ૪. આર નિષ્કેપે આર પ્રમાણે, વસ્તુસ્વરૂપને દાખે; દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ લાવથી, વસ્તુસ્વરૂપને ભાખે. કુંથુ ૫. આનન્દકારી જગહિતકારી, શુભપર્યાયાધારી; ઉત્પત્તિ-વ્યય-ધ્રુવતામયી પ્રભુ, શાન્તપદ સુખકારી. કુંથુ ૬. જિનસ્વરૂપ ચર્ચ જનવર સેવી, લહીએ અનુભવમેવા; બુદ્ધિસાગર જ્ઞાનદિવાકર, સહજયોગ પદસેવા. કુંથુ ૭.

૧૮ શ્રી અરનાથ સ્તવન

શ્રી અરનાથજીવંદીએ, શુદ્ધજ્ઞાન પ્રકાશી; જડ-ચેતનલોકજ્ઞાનથી, દળે સકલ

રાજુલ પામી; રહનેમિને યોધથી, થઈ ગુણવિશ્રામી. ૨૬. એક ટેકી થઈ રાજુલે, ભાવ સ્વામી કીધા; અદ્ભુત ચારિત્ર ધારીને. જગમાં જશ લીધા. ૨૭. સ્ત્રી ભક્તિ સ્વામીની, અંતરમાં ઉતારી; નવરસ-રંગે ઝીલતી, લહે સુખ ખુમરી. ૨૮. ચેતન-ચેતના ભાવથી, એક સંગે મળિયાં, ક્ષપકશ્રેણિ-નિસ્સરણિથી, શિવમંદિર ભળિયાં; ૨૯. કમ' કટક સંહારીને, નેમરાજુલનારી; શિવપુરમાં સુખિયાં થયાં, વંદુ વાર હજારી. ૩૦. શુદ્ધ ચેતન સંગમાં, શુદ્ધ ચેતના રહેશે; બુદ્ધિસાગર ભક્તિથી, શાશ્વત સુખ લહેશે. ૩૧.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તવન

આતમ । । । પાર્શ્વ પ્રભુના પ્રેમને, અંતર ધારણેરે લોલ; પ્રગટે જે જે કષાયો ચિત્તમાં તેહને વારણેરે લોલ. આતમ ૧. પ્રભુના જૈનધર્મમાં શંકા, આદિ નહીં કરેરે લોલ; ગુરુ ને ધર્મની સંઘની રક્ષા, - માટે ઝટ મરેરે લોલ. આતમ ૨. જગમાં જૈનો વધવા હેતકે, સહુ સ્વાર્પણ કરેરે લોલ; સાધર્મિક દેખીને સ્વાર્પણ, - પ્રીતિ ઘટ ધરેરે લોલ. આતમ ૩. જિન ને જૈનની સેવા ભક્તિમાં, ભેદ ન એકતારે લોલ; પ્રભુજી સંઘની સેવા તે તુજ, સેવા વિવેકતારે લોલ. આતમ ૪. સેવા ભક્તિમાં છે અભેદ કે, પ્રભુ ને ભક્તમારે લોલ; પ્રભુજી એવો મુજ વિશ્વાસ છે, વ્યાખ્યા રક્તમારે લોલ. આતમ ૫. પ્રભુની ગુરૂની સંઘની સેવા, ભક્તિ એક છેરે લોલ; જૈનમાં જિનપણું નિરખાતું કે, સ્વાર્પણ ટેક છેરે લોલ. આતમ ૬. સેવા ભક્તિ વિના નહીં જ્ઞાન ને, કમચોગીપણુરે લોલ; સેવા ભક્તિથી દિલ શુદ્ધ કે, નિશ્ચય એ ભણુરે લોલ. આતમ ૭. ભક્તોને પ્રભુભાવે સેવતાં, વ્યક્ત પ્રભુપણુરે લોલ; થાતો યોગી આતમ દેવ કે, ક્ષણમાં જિનપણુરે લોલ. આતમ ૮. પ્રભુજી તું વંદે છે સંઘને, તે છે મોટકારે લોલ; પ્રભુજી તેની આગળ હું છું, સૌથી છેડકારે લોલ. આતમ ૯. પ્રભુજી જીવન્મુક્ત થતાં ત્હે, એમ ઉપદેશિયુરે લોલ; પ્રભુજી સંઘની સેવા ભક્તિમાં, મુજ મન ઉલ્લસ્યુરે લોલ. આતમ ૧૦. પ્રભુજી સેવા ભક્તિના અંશથી, સિદ્ધપણું થતુરે લોલ; પ્રભુજી ધર્મ કમ' વ્યવહારથી, સંઘપણું છતુરે લોલ. આતમ ૧૧. કેવલજ્ઞાનીને વ્યવહાર કે, કરવાનો ખરેરે લોલ; તેથી તીર્થાંજ્ઞાતિ છે શીખ એ, ભક્તો દિલ ધરેરે લોલ. આતમ ૧૨. પ્રભુજી તુજપર અણસમ પ્રેમ કે, જૈનો ઉપરેરે લોલ, પ્રભુજી ધારે તે લહે મુક્તિ કે, ભવસાગર તરેરે લોલ. આતમ ૧૩. સંઘની દ્રવ્ય ને ભાવથી ઉત્પત્તિ, - હેતુ મુજ સહુરે લોલ; સ્વાર્પણ કીધું એમાં તાદ્યરી, ભક્તિ સહુ લહુરે લોલ. આતમ ૧૪. સંઘની ભક્તિમાં નહિ દોષની, - દષ્ટિ ભક્તનેરે લોલ; પ્રભુજી બુદ્ધિસાગર ભક્તમાં, ધન્ય છે રક્તને રે લોલ. આતમ ૧૫.

શ્રી મહાવીર પ્રભુ સ્તવન

મહાવીર જનવર દેવ હો રાજ ! તાદ્યરે શરણે આબ્યા; તારો તારો પ્રભુ મુજ તારો હો રાજ ! તુજ શ્રદ્ધા દિલ લાબ્યો. સાત્ત્વિક પરાભક્તિ પ્રગટો, મનમંદિરમાં પધારો; તુજ વણ ખીળું જગમાં ન ધમ્મું, ભાવે મુજને સુધારો હો રાજ. તાદ્યરે. પ્રભુ. ૧ જેવો તેવો પણ હું છું તારો, મુજને પાર ઉતારો; પ્રાણાંતે પણ પકડ્યા ન છોડું, ઉધર્યાં વણ નહીં આરો હો રાજ તા. પ્રભુ. ૨. માગણ પેઠે હું નહીં માશું, તું છે

જેઈ જાતિ મેં મારી ૪. શુદ્ધદ્રવ્ય જેવું તાહરું, તેવું મારું દીકું; સત્તાએ સરખા પ્રભુ મન લાગ્યું મીઠું ૫ તારું ધ્યાન તે માહરું, દોષ મુજથી નાસે; શુદ્ધદશાના ધ્યાનમાં, એકમેકતા ભાસે ૬. એકમેકતા યોગમાં, મનમંદિર આશ્યા; તાણ્યા જાઓ નહિ વ્યક્તિથી, પણ શાને તાણ્યા ૭. શુદ્ધસેવાકારી જ્ઞાનથી, એકરૂં ભળિયા; તુજ સેવાકાર વ્યક્તિથી, વેગે દોષો ટળિયા. ૮. નિવિંકલપ-ઉપયોગથી, શુદ્ધ રૂપમાં મળશ; ભુદ્ધિ-સાગર શિવમાં, જ્યોતિ જ્યોતિમાં ભળશું ૯.

૨૨ શ્રી નેમિનાથ સ્તવન

રાબુલ કહે છે શામળા, કેમ પાછા વળિયા; મુજને મૂકી નાથજી, કોનાથી હળિયા. ૧. પશુદયા મનમાં વસી, કેમ રહારી ન આણો; સ્ત્રીને દુઃખી કરી પ્રભુ! હઠ ફોગટ તાણો. ૨. લગ્ન ન કરવાં જો હતાં, કેમ આંહી આવ્યા; પોતાની મરજી વિના, કેમ ખીજા લાવ્યા. ૩. ઋષભાદિ તીર્થ"કગ, ગૃહવાસે વાસ્યા; તેનાથી શુ તમે જ્ઞાની કે, આવી ફરે ખસિયા. ૪. શુકન જોતાં ન આવડ્યા, કહેવાતા ત્રિજ્ઞાની: બનવાનું એમ જો હતું, વાત પહેલાં ન જાણી. ૫ જહવ કુળની રીતડી, જોલ જોલી ન પાળે; આરંભી પહતું મૂકે, તે શુ ? અભુજાળે. ૬. કાળા કામજુગારડા, બીરૂ થઈ શુ ? વળિયા; હુકમથી પશુમાં હયા, આજુ માનત બળિયા. ૭ વિરાગી જો મન હતું, કેમ તોરજુ આવ્યા; આઠ ભવોની પ્રીતડી, લેશ મનમાં ન લાવ્યા. ૮ સારી હયા કરી નાહ જશ, કેમ અન્યની ઠરશે; નિહંય થઇને વાલકુમા, કેમ ઠામે ઠરશે ૯. વિરહવ્યથાની અગ્નિમાં, બળતી મને મૂકી; કાળાથી કરી પ્રીતડી, અરે પોતે હું ચૂકી. ૧૦. જગમાં કોઇ ન કોઇનું, એમ રાબુલ ધારે; શગિણી થઈ વૈશગિણી, મન એમ [વચારે ૧૧ સંકેત કરવા ખારીને, પ્રાણપતિ ! અહિં આવ્યા; હરિજીવ્યાથી બહુ હયા, પ્રભુ ! મુજ પર લાવ્યા. ૧૨. ભવનાં લગ્ન નિવારવા, જાન મુક્તિથી આણી; આંખે આંખ મિલાવીને, મને મુક્તિમાં તાણી. ૧૩ હું-ભોળી સમજી નહીં, સાચી જગમાં અબળા; નાથે નેહ નિભાવિયો, ધન્ય સ્વામી સમજા ૧૪. ભોગાવલીના ભેરથી, ગૃહવ સમાં ફસિયા; ઋષભાદિક તીર્થ"કગ, લલના સંગરસિયા ૧૫ ભોગાવલીના અમાવથી, મારો સંગ ન કીધો; બ્રહ્મચારી મારા સ્વામિજી, જશ જગમાં લીધો. ૧૬. સ્ત્રીને ચેતાવવા આવિયા, સ્વામી ઉપકારી; આઠ ભવોની પ્રીતડી, પૂરી પાળી સારી. ૧૭. હાથોહાથ ન મેળવ્યો, સ્વામી શુષ્કરાગી; સ્વામીના એ કૃત્યથી, હું થઈ વૈરાગી. ૧૮. ત્રિજ્ઞાનીના કાર્યમાં, કાંઈ આવે ન ખામી; રાબુલ વૈરાગજી બની, શુદ્ધ-ચેતના પામી. ૧૯. જૂઠાં સગપણ મોહથી, મોહની એ માયા; બ્રાંતિથી જગ જીવડા, નાહક લલચાયા. ૨૦. નર કે નારી હું નહિ, પુદ્ગલથી હું ન્યારી; પુદ્ગલ-કાયાખેલમાં, શુદ્ધ-શુદ્ધતા હારી ૨૧. નામરૂપથી ભિન્ન હું, એક ચેતન જાતિ; ક્ષત્રિયાણી વ્યવહારથી, કોઈ મારી ન જ્ઞાનિ ૨૨ અનંતકાળથી આથડી, સંસારમાં દુઃખી; વિષયવિકારો સેવતાં, કોઈ થાય ન મુખી. ૨૩ જહસ ગે પરતંત્રતા, મોહ-વૈરીએ તાણી; ઉપકારી સાચા પ્રભુ ! સત્ય પથમાં આણી ૨૪ બની વૈરાગજી નેમિની, -પાસે ઘટ આવી; ઉપકારી સ્વામી કર્યા, સંયમલય લાવી ૨૫. શોભા સતીની મોટકી, જગ

રાબુલ પામી; રહુનેમિને બાધથી, થઈ શુભવિશ્રામી. ૨૬. એક ટેકી થઈ રાબુલે, ભાવ સ્વામી કીધા; અદ્ભુત આરિત્ર ધારીને. જગમાં જશ લીધા. ૨૭. ૨૮. થી ભક્તિ સ્વામીની, અંતરમાં ઉતારી; નવરસ-રંગે ઝીલતી, લહે સુખ ખુમરી. ૨૮. ચેતન-ચેતના ભાવથી, એક સંગે મળિયાં, ક્ષપકશ્રેણિ-નિસ્સરણિથી, શિવમંદિર ભળિયાં; ૨૯. કમ' કટક સંહારીને, નેમરાબુલનારી; શિવપુરમાં સુખિયાં થયાં, વંદુ વાર હબારી. ૩૦ શુદ્ધ ચેતન સંગમાં, શુદ્ધ ચેતના રહેશે; બુદ્ધિસાગર ભક્તિથી, શાશ્વત સુખ લહેશે. ૩૧.

૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્તવન

આતમ । । । પાર્શ્વ પ્રભુના પ્રેમને, અંતર ધારણેરે લોલ; પ્રગટે જે જે કષાયો ચિત્તમાં તેહને વારણેરે લોલ. આતમ ૧. પ્રભુના જૈનધર્મમાં શંકા, આદિ નહીં કરોરે લોલ; શુર ને ધર્મની સંઘની રક્ષા, - માટે ઝટ મરોરે લોલ. આતમ ૨. જગમાં જૈનો વધવા હેતુ, સહુ સ્વાર્પણ કરોરે લોલ; સાધમિંક દેખીને સ્વાર્પણ, - પ્રીતિ ઘટ ધરોરે લોલ. આતમ ૩ જિન ને જૈનની સેવા ભક્તિમાં, લેહ ન એકતારે લોલ; પ્રભુજી સંઘની સેવા તે તુજ, સેવા વિવેકતારે લોલ. આતમ ૪. સેવા ભક્તિમાં છે અલેહ કે, પ્રભુ ને ભક્તમાંરે લોલ; પ્રભુજી એવો મુજ વિશ્વાસ છે, વ્યાપ્યો રક્તમાંરે લોલ. આતમ ૫. પ્રભુની શુરની સંઘની સેવા, ભક્તિ એક છેરે લોલ; જૈનમાં જિનપણું નિરખાતું કે, સ્વાર્પણ ટેક છેરે લોલ. આતમ ૬. સેવા ભક્તિ વિના નહીં જ્ઞાન ને, કમચોગીપણુરે લોલ; સેવા ભક્તિથી દિલ શુદ્ધ કે, નિશ્ચય એ ભણુરે લોલ. આતમ ૭. ભક્તોને પ્રભુભાવે સેવતાં, વ્યક્ત પ્રભુપણુરે લોલ; થાતો યોગી આતમ દેવ કે, ક્ષણમાં જિનપણુરે લોલ. આતમ ૮. પ્રભુજી તું વંદે છે સંઘને, તે છે મોટકોરે લોલ; પ્રભુજી તેની આગળ હું છું, સૌથી છેડકોરે લોલ. આતમ ૯. પ્રભુજી જીવન્મુક્ત થતાં રહે, એમ ઉપદેશિયુરે લોલ; પ્રભુજી સંઘની સેવા ભક્તિમાં, મુજ મન ઉદ્ધર્યુરે લોલ. આતમ ૧૦. પ્રભુજી સેવા ભક્તિના અંશથી, સિદ્ધપણું થતુરે લોલ; પ્રભુજી ધર્મ કમ' વ્યવહારથી, સંઘપણું છતુરે લોલ. આતમ ૧૧ કેવલજ્ઞાનીને વ્યવહાર કે, કરવાનો ખરોરે લોલ; તેથી તીર્થોત્તિ છે શીખ એ, ભક્તો દિલ ધરોરે લોલ. આતમ ૧૨. પ્રભુજી તુજપર અણસમ પ્રેમ કે, જૈનો ઉપરેરે લોલ, પ્રભુજી ધારે તે લહે મુક્તિ કે, ભવસાગર તરેરે લોલ. આતમ ૧૩. સંઘની દ્રવ્ય ને ભાવથી ઉત્તિ, - હેતુ મુજ સહુરે લોલ; સ્વાર્પણ કીધું એમાં તાદ્યારી, ભક્તિ સહુ લહુરે લોલ. આતમ ૧૪. સંઘની ભક્તિમાં નહિ દોષની, - દષ્ટિ ભક્તનેરે લોલ; પ્રભુજી બુદ્ધિસાગર ભક્તમાં, ધન્ય છે રક્તને રે લોલ. આતમ ૧૫.

શ્રી મહાવીર પ્રભુ સ્તવન

મહાવીર (જનવર દેવ હો રાજ ! તાદ્યારે શરણે આબ્યા; તારો તારો પ્રભુ મુજ તારો હો રાજ ! તુજ શ્રદ્ધા દિલ લાગ્યો. સાત્ત્વિક પરાભક્તિ પ્રગટો, મનમંદિરમાં પધારો; તુજ વણ ખીણું જગમાં ન ધન્યું, ભાવે મુજને મુધારો હો રાજ. તાદ્યારે. પ્રભુ. ૧ જેવો તેવો પણ હું છું તારો, મુજને પાર ઉતારો; પ્રાણાંતે પણ પકડયા ન છોડું; ઉધર્યા વણ નહીં આરો હો રાજ તા. પ્રભુ. ૨. માગણ પેઠે હું નહીં માથું, તું છે

પ્રાણી પ્યારો; તુજ સ્વરૂપ ચૈ રહેવું એ નિશ્ચય, વિનતણી અવધારો હો રાજ, તા. પ્રભુ. ૩. માઠાં ત્હાં રૂપ ન જૂઠું, હવે ન જાઉં હું હાર્યો; આતમ તે પરમાતમ નક્કી નિશ્ચય એવો ધાર્યો હો રાજ. તા. પ્રભુ. ૪. આતમમાં આનંદ પ્રગટાવો, જન્મ મરણ દુઃખ વારો; બુદ્ધિસાગર આતમમહાવીર, પ્યારામાં તું પ્યારો હો રાજ. તા. પ્રભુ. ૫

૭૦ આગમની પૂજનું સ્તવન

આગમની આશાતના નવિ કરીએ, હારે નવી કરીએ રે નવી કરીએ; શ્રુત ભક્તિ સદા અનુસરીએ, શક્તિ અનુસાર. આગમ ૧. જ્ઞાન વિરાધક પ્રાણીઆ મતિહીના, તે તો પરભવ દુઃખીયા હીના; ભરે પેટ તે પર આધીના, નીચ કુલ અવતાર. આગમ ૨. અંધા લૂણા પાંગલા પિંડ રાગી, જન્મ્યા ને માત વિયોગી; સંતાપ ઘણો ને શોગી, યોગી અવતાર. આગમ ૩. મૂળાં ને વળી યોગસ ધન હીના, પ્રિયા પુત્ર વિયોગે હીના; મૂરખ આવેકે હીના, જાણે રણનું રોજ. આગમ ૪. જ્ઞાન તણી આશાતના કરી દૂરે, જિન ભક્તિ કરે ભરપૂરે; રહો શ્રી શુભવીર હજી રે, સુખ મહિ મગન. આગમ ૫.

૭૧ શ્રી જ્ઞાનપદ પૂજ્યો

અજ્ઞાણસંમોહતમોહરક્ષ, નમો નમો નાણકિવાયરક્ષ. હોયે જેહથી જ્ઞાન શુદ્ધ પ્રભાવે, યથાવણું નાસે વિચિત્રાવળેધે; તેણે જાણીયે વસ્તુ પદ્મવ્યભાવા, ન હુયે વિતત્થા (નજેમ્મ સ્વભાવા. ૧. હોય પંચ મત્યાહિ સુજ્ઞાન ભેદે, ગુરૂપાસ્તિથી ચોખ્ખતા તેહ વેદે; વળી જ્ઞેય-હેય-ઉપાદેય રૂપે, લહે ચિત્તમાં જેમ ધ્વાન્ત પ્રદીપે. ૨.

હાલ :-ભવ્ય નમો શુભજ્ઞાનને, સ્વપર પ્રકાશક ભાવે છ; પરજય ધર્મ અનંતતા, લેહાલેહ સ્વભાવે છ. ૧. (ઉદાહૃત)-જે સુખ્યપરિણાત સકલજાયક, યોધ ભાવવિલમ્બના, મતિ આદિ પંચ પ્રકાર નિર્મળ, સિદ્ધિ સાધન લક્ષ્મીના, સ્વાદ્વાદસંગી તત્ત્વરંગી, પ્રથમ લેહાલેહતા, સવિકલ્પ ને અવિકલ્પ વસ્તુ, સકલ સંશય છેદતા. ૨.

હાલ :-પૂજ-ભક્ષ્યા ભક્ષ્ય ન જે વિષુ લહિયે, પેય અપેય વિચાર; કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિષુ લહિયે, જ્ઞાન તે સકલ આધાર રે. ભવિકા ! સિદ્ધચક્રપદ વંદો. ૧. પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા, શ્રી સિદ્ધાંતે બાળ્યું; જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો, જ્ઞાનીએ શિવસુખ આપ્યું રે. ભવિકા ! સિં ૨ સકલ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા, તેહનું મૂળ જે કહિયે; તેહ જ્ઞાન નિતનિત વંદીજે, તે વિષુ કહો કેમ રહિયે રે. ભવિકા ! સિં ૩. પંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ, સ્વપર પ્રકાશક જેહ; હીપક પર ત્રિભુવન ઉપકારી, વળી જેમ રવિ શશી મેહ રે. ભવિકા ! સિં ૪. લોક ઉદ્ધવ અધો તિયંગ જ્યોતિષ, વૈમાનિક ને સિદ્ધ; લોકલોક પ્રગટ સવિ જેહથી, તેહ જ્ઞાન સુખ શુદ્ધ રે. ભવિકા ! સિં ૫

હાલ :-જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે, ક્ષય ઉપશમ તસ થાય રે; તો હુએ એહિજ આતમા, જ્ઞાન અગોષ્ઠતા ભય રે. વીં

૨

નાણુ સ્વભાવ જે છવનો, સ્વપર પ્રકાશક તેહ; તેહ નાણુ હીપક સમું, પ્રણમો ધર્મસ્નેહ.

હાલ :-નાણુ પહારાધન કરો રે, જેમ લોકો નિર્મલ નાણુ રે; ભવિક જન ! શ્રદ્ધા

૭૪ શ્રીમદ્ વીરવિજયણ કૃત

સ્નાત્રપૂજની વિધિ

૧ મધ્યના ખાલે ઉપર કેસરનો સ્વસ્તિક કરી, તે ઉપર અક્ષત-અને તે ઉપર, જળથી ઘેઈ ઉપર કેસરનો સાથીયો કરેલું, અને નાહાછડીથી વીંટેલું શ્રીફળ મૂકવું. ૨. સિંહાસનમાં-થાળ કે રકેળીમાં સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર રૂપાનાણું, સોપારી અને અક્ષત મૂકી તે ઉપર પ્રભુજીને કે પંચતીર્થીના પ્રતિમાજીને, ત્રણ નવકાર ગણીને લાવી અને ત્રણ નવકાર ગણી સિંહાસનમાં પધરાવવા, તેમજ આગળ સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર શ્રીસિદ્ધચક્ર મહારાજને પધરાવવા ૩. પ્રભુજીની જમણી ખાલુએ દીપક : અને ઠાળી ખાલુએ ધુપધાણું : મૂકવાં. ૪. દરેક સ્નાત્રીઆએ જમણે હાથે ત્રણ વલયથી નાહાછડી ખાંધવી. ૫ પંચામૃત તૈયાર કરી, તેથી સાથીયો કરેલા કળશ ભરવા, ને નાહાછડી ખાંધી તેને નીચેના ખાલે ઉપર કે સામે મૂકેલા ખીબ પાટલા ઉપર સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર મૂકવા. કળશે ઉપર સાથીયો કરેલું અંગણુહણું ઢાંકી રાખવું.

૭૫ શ્રીમદ્ વીરવિજયણ કૃત સ્નાત્ર પૂજ

સરસશાન્તસુધારસસાગરં, શુચિતરં શુભરત્નમહાગરમ્, ભવિકપંકજ બોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રભુભાસિ જિનેશ્વરમ્. ૧.

દોહા :- કુસુમાબરણ ઉતારીને, પડિમા ધરિય વિવેક, મનજન પીઠે થાપીને કરીયે જળ અભિષેક [અહીં પખાલ કરવો.]

[કુસુમાંજલિની થાળી લઈ ઉભા રહેવું]

ગાથા :- જિણુ! જન્મસમયે મેરુસિંહરે રથણ-કણુપ-કલસેહિં; દેવાસુરેહિં શુદ્ધિઓ, તે ધક્કા જેહિં દિટ્ટી સિ. ૩. નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલી ઢાળ :- નિમંળ જળ કળશે ન્હવરાવે, વસ અમૂલક અંગ ધરાવે. કુસુમાંજલિ મેલો આદિજિણુ'દા. સિદ્ધસ્વરૂપી અંગ પખાળી, આતમનિમંળ હુધ સુકુમાળી. કુ. ૪.

ગાથા :- મયકુન્દ-અંપ-માલકિમલાર્ધ પુન્દ્રપંચ વણુધાર્ધ જગનાહ શુદ્ધવણુ સમયે દેવા કુસુમાંજલિ દિન્તિ. ૫. નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :- સ્યણુ સિંહાસન જિન થાપી જે, કુસુમાંજલિ પ્રભુ ચરણે દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો શાંતિ જિણુ'દા. સિદ્ધ. ૬.

દોહા :- જિણુ તિહુકાલિય સિદ્ધની, પડિમા શુભભંદાર, તસુ ચરણે કુસુમાંજલિ, ભવિક હરિત હરનાર. ૭. નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :- કૃષ્ણાગરુ વરધૂપ ધરીજે, મુગધકર કુસુમાંજલિ દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણુ'દા. સિદ્ધ. ૮.

ગાથા :- જન્મસુ પરિમલ બલ કલ્પદિસ, મહુચર અંકાર સદસંગયા. જિણુ અલણેવરિ મુક્કા સુર-નર કુસુમાંજલિ સિદ્ધા. ૯. નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :- પાસ જિણેસર જમ જયકારી. જળ થળ કુલ ઉલક કર ધારી, કુસુમાંજલિ મેલો પાશ્વં જિણુ'દા. સિદ્ધ. ૧૦.

જેહ રે; હું સાગરચંદ્ર પરે પ્રભુ હુવે રે લાલ, સૌભાગ્યલક્ષ્મી ગુણુ જેહ રે. શ્રુ ૦ પ્ર ૬.

૭૨ શ્રી શ્રુત પદ જ

વક્તા શ્રાતા યોગ્યથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીન; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત સુખ લીન. શાસન નાયક સાહેબ સાચો અતુલિ બલ અરિહંતોલ રે.

હાલ :-શ્રુત પદ નમિયે ભાવે ભાવયા, શ્રુત છે જગત આધારલ, હ્રુ:સમ રજની સમયે સાચો, શ્રુત હીપક વ્યવહાર, શ્રુતપદ નાંખયેલ. ૧. (એ આંકણી) બત્રીશ કોષ રહિત પ્રભુ આગમ, આઠ ગુણે કરી ભરિયુંલ; અથથી અરિહંતોલયે પ્રકારયું, સૂત્રથી ગણધાર રચિયું. શ્રુ ૦ ૨. ગણધર પ્રત્યેક બુધે ગુંથ્યું, શ્રુત કેવળી દશ પૂર્વીલ; સૂત્ર રાજસમ અથ પ્રધાન છે, અનુયોગ ચારની ઉર્વી. શ્રુ ૦ ૩ જેટલા અક્ષર શ્રુતના બણાવે, તેટલા વખ હજારલ; સ્વર્ગનાં સુખ અનંતા વિલસે, પામે ભવજલ પાર. શ્રુ ૦ ૪. કેવલથી વાચકતા માટે, છે સુઅનાણું સમચલ; શ્રુત જ્ઞાની શ્રુત જ્ઞાને બણે, કેવલી જેમ પસચ. શ્રુ ૦ ૫. કાળ વિનય પ્રસુખ છે અહવિધ, સૂત્રે જ્ઞાનાચારલ; શ્રુત જ્ઞાનીનો વિનય ન સેવે, તે થાયે અતિચાર. શ્રુ ૦ ૬. ચૌદ ભેદે શ્રુત વીશ ભેદે છે, શ્રુત પિસ્તાલીશ ભેદેલ, રતનચૂડ આરાધતો અરિહા, સૌભાગ્ય લક્ષ્મી સુખ વેદે. શ્રુ ૦ ૭.

૭૩ સનાત્ર પૂજા અને વિધિ

સનાત્ર બણાવવામાં જરૂર પડતી ચીજોના દોહા

ત્રણ બાજેઠ-સિંહાસને-ચાપી કળશો-ચાળ; આમર-કપલ-મંદને, આરતી-મંગળ ચાર. ૧. વાળાકુંચી-કેસરે પાણી-અંગ પખાળ; અંગલુહણા-હુધ-હર્દી અને ધી-સાકર સોહાય. ૨. નાસાછડી-કંકુ લઈ ચોખા-મીઠું-ધાર; માટી પણ આગે ધરી, શ્રીફળ-કપૂર ઉભસ. ૩. રૂપાનાણુ મેળવી, ફુલ-ધુપ મનોહાર; જે પૈસા મૂકીને, ચંદરવો સોભાવ. ૪. તોરણ-પંખો ફેરવી, અગ્નિ-હીપક ધાર; કાનસ પણ સાથે લઈ, ભાવધરો મનોહાર ૫. એમ ચોત્રીશ વસ્તુથી, જે કરશે આ સનાત્ર, પામે સુખ સસારના, ફળશે વાંછીત આશ. ૬.

શ્રી સનાત્ર પૂજાની વિધિ

પ્રથમ ત્રણ બઠને બઠલે ત્રણ બાજેઠ મૂકીને ઉપલા બાજેઠને મધ્યભાગે કેશર (કુકુમ)નો સાથીઓ કરવો, અને તેના આગળ કેશર (કુકુમ)ના સાથીઆ ચાર કરીને ઉપર અક્ષત નાંખવા તથા ફળ મૂકવાં, વચલા સાથીઆ ઉપર રૂપાનાણુ મૂકવું, અને ચારે સાથીઆ ઉપર કલશે નાસાછડી બાંધી સ્થાપવા. તેમાં પંચામૃત કરી જલ ભરવું, તથા વચલા સાથીઆ ઉપર ચાળ મૂકી કેશરનો સાથીઓ કરી અક્ષત નાંખી ફળ મૂકી નવકાર ત્રણ ગણી પ્રભુને પધરાવવા. પછી પ્રભુના જમણા પગના અંગુઠે ફળશમાંથી જલ રેડવું, અને અંગલુહણાં ત્રણ કરવાં. પછી કેશરથી પૂજા કરી હાથ ધૂપીને સનાત્રી-આના જમણા હાથમાં કેશરનો ચાંદલો કરવો, પછી કુસુમાંજલ (ફૂલ) હોય તે હાથમાં આપવાં. પ્રતિમાણની જમણી બાજુએ પ્રતિમાણની નાસિકા સુધી ઉંચા ધીનો દીવો મૂકવો.

દોહા:-શુભ લગ્ને જિન જનમીયા, નારકીમાં સુખ જ્યોત; સુખ પામ્યા ત્રિભુવન જના, હુઓ જગત ઉદ્યોત. ૧.

ઢાળ :-સાંભળો કળશ જિન મહોત્સવનો ઇહાં. છપ્પન કુમારી કિશિ વિદિશિ આવે તિહાં, માય-સુત નમિય આણંદ અધિકો ધરે, અષ્ટ સંવત્ વાયુથી કચરો હરે ૧. વૃષ્ટિ ગંધોદકે અબ્દ કુમરી કરે, અબ્દ કલશા ભરી અબ્દ કપંજી ધરે. અબ્દ આમર ધરે, અબ્દ પંખા લહી, ચાર રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી. ૨ ધર કરી કેળના માય-સુત લાવતી, કરણુ શુચિકર્મ, જળ કળશે ન્હવરાવતી. કુસુમ પૂલ, અલંકાર પેહેરાવતી. રાખડી ખાંધી, જર્ધ શયન પધરાવતી. ૩. નમિય કહે-‘માય ! તુજ ખાળ લીલાવતી, મેરુ, રવિ, ચંદ્ર લગે, જીવલે જગપતિ’ સ્વામિશુણુ ગાવતી, નિજ ધર જાવતી, તેણે સમે ઇંદ્ર સિંહાસન કંપતી. ૪.

ઢાળ :-જિન જન્મ્યાલ જિણુ વેળા જનની ધરે, તિણુ વેળાલ ઇંદ્ર સિંહાસન ધરહરે, હાંહણોત્તરલ જેતા જિન જનમે યદા, કિશિનાયકલ સોહમ-ઇશાન બેહુ તદા. ૧.

ત્રોટકે છન્દ :-તદા ચિંતે ઇંદ્ર મનમાં, ‘કોણુ અવવર એ બન્યો ?’ જિનજન્મ અવધિનાણે જાણી, હૃષં આનંદ ઉપન્યો. ૧. સુધોષ આદે ઘંટનાદે ધોખણા સુરમે’ કરે-‘સધિ દેવી દેવા જન્મ મહોત્સવે, આવલે સુરગિરવરે.’ ૨

ઢાળ પૂર્વની :-એમ સાંભળીજી સુરવર કોડિઆવી મળે, જન્મ મહોત્સવલ કરવા મેરુ ઉપર ચલે. ૧. સોહમપતિલ બહુ પરિવારે આવીયા, માય-જિનનેલ, વાંદી પ્રભુને વધાવીયા. ૨.

કોટકે :-વધાવી બોલે-‘હે રત્નકુક્ષી-ધારિણી તુજ સુતતણે હું શક સોહમ નામે, કરશુ જન્મ મહોત્સવ અતિથણો.’ ૧. એમ કહી, જિન પ્રતિર્જિળ સ્થાપી, પંચરૂપે પ્રભુ ગ્રહી, દેવ દેવી નાચે હૃષં સાથે, સુરગિરિ આવ્યા વહી. ૨.

ઢાળ :-મેરુ ઉપરલ પાંડુકવનમે’ !ચંહુ દિશે. શિલા ઉપરલ સિંહાસન મન ઉદ્ધસે, તિહાં બેસીલ શકે જિન બોળે ધર્મા, હરિ ત્રેશકલ ખીલ તિહાં આવી મળ્યા. ૩.

ત્રોટકે :-મળ્યા ચોસક સુરપતિ તિહાં, કરે કળશ અઠ જાતિના. માગધાદિ જળ તીર્થ ઔષધી, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના. ૧ અચ્યુતપતિએ હુકમ કીનો-‘સાંભળો દેવા સવે !-‘ખીરજલધિ-ગંગાનીર લાવો અંટતિ જિન મહોત્સવે.’ ૨.

ઢાળ :-સુર સાંભળીને સંચરીઆ, માગધ વરદામે ચલીયા, પદ્મદ્રહ, ગંગા આવે નિમંળ જળ કળશા ભરાવે. ૧. તીરથ જળ ઔષધિ લેતાં, વળી ખીરસમુદ્રે જાતાં, જળકળશા બહુલ ભરવે, કુલ, ચંગેરી, થાળા લાવે ૨. સિંહાસન, આમર ધારી, ધૂપધાણાં. રકેખી સારી, સિદ્ધાંતે ભાખ્યા જેહ, ઉપકરણુ મિલાવે તેહ ૩. તે દેવા સુરગિરિ આવે, પ્રભુ દેખી આનંદ પાવે; કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભકતે પ્રભુના ગુણુ ગાવે. ૪.

ઢાળ :-આતમભકતે મળ્યા કેઈ દેવા, કેતા મિત્તનુજાઇ, નારી પ્રેર્યા, વળી નિજ કુલવટ, ધર્મી ધર્મ સખાઈ, બેઠસ, વ્યંતર, ભુવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે, અચ્યુતપતિ હુકમે ધરી, કળસા અરિહાને નવરાવે. આઠ ૧. અઠ જાતિ કળશા પ્રત્યેકે, આઠ આઠ સહસ પ્રમાણો, ચઉસક સહસ્સ હુઆ અભિષેકે, અઢીસે ગુણુ કરી જાણો, સાત

દોહા :-મૂઠે કુસુમાંજલિ સુરા, વીર ચરણ સુકુમાળ, તે કુસુમાંજલિ ભવિકનાં,
પાપ હરે ત્રણ કાળ. ૧૧. નમોઽહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :-વિવિધ કુસુમ વરજાતિ ગહેવી, જિનચરણે પશુમંત ઠવેવી, કુસુમાંજલિ
મેલો વીર જિણુંદા. સિદ્ધ ૦ ૧૨.

વસ્તુ છન્દ :-નહવણ કાળે નહવણ કાળે, દેવદાણવ સમુચ્ચય, કુસુમાંજલિ તહિ
સંઠવિય; પસરંત ફિસિ પરિમલ સુગંધિય જિણુ પય ઠમલે નિવડેઈ વિગ્ધહર જસ નામ મંતો,
અનંત ચોવીસ જિન વાસવ મલિય અસેસ, સા કુસુમાંજલિ મુહ કરે. ચઉવિહ સંઘ
વિસેસ, કુસુમાંજલિ મેલો ચઉવીશ જિણુંદા. ૧૩. નમોઽહંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

ઢાળ :-અનંત ચઉવીસી જિનલ ભુહારુ, વતંમાન ચઉવીસી સંભારુ,
કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીસ જિણુંદા. સિદ્ધ ૦ ૧૪.

દોહા :-મહાવિદેહે સ પ્રતિ, વિહરમાન જિન વીશ, ભક્તિભરે તે પૂજ્યા, કરે
સંઘ તે સુજગીશ. ૧૫. નમોઽહંત્સિ ૦

ઢાળ :-અપચર મંડળી ગીત ઉચ્ચારા, શ્રી શુભવીરવિજય જયકારા, કુસુમાંજલિ
મેલો સર્વ જિણુંદા સિદ્ધ ૦

કુસુમાંજલિઓ પૂર્ણ થયા પછી :-સ્નાત્રીયાઓએ ત્રણ પ્રદક્ષિણા આપી ખમાસ-
મણુ દેઈ જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન કરી નમુસ્કણું કહી પૂર્ણ જય વીચરાય પયંત
કહેવાનો વિધિ છે. પછી હાથધુપી, સુખકોશ બાંધી, કળશ લેઈ, ઉભા રહીને કળશ જાલે.

સ્નાત્ર કળશાભિષેક :-

દોહા :-સચલ જિનેસર પાય નમિ, કલ્યાણક વિધિ તાસ; વણુંવતાં સુણતાં
થકાં, સંઘની પૂજે આશ. ૧.

ઢાળ :-સમકિતગુણકાણે પરિણુગ્યા, વળી વ્રતધર સદમ સુખ રમ્યા, વીશસ્થાનક
વિધિયે તપ કરી, એસી ભાવદયા દીલમાં ધરી ૧. ‘જો હોવે સુખ શક્તિ ઇંસી, સવિ
જીવ કરે’ શાસન રસી.’ શુચિરસ ઠલતે તિહાં બાંધતાં, તીર્થંકર નામ નિકચતાં. ૨.
સરાગથી સંયમ આચરી, વચમાં ઝોક દેવનો ભવ કરી, અવી પત્તરક્ષેત્રે અવતરે,
મધ્યખ ઠે પણુ રાજવી કુલે. ૩. પટરાણી કુળે ગુણુનિલો જેમ માનસરોવર હંસલો
સુખશય્યાયે રજની શેષે, ઉતરતાં ચઉદ સુપન દેખે. ૪.

ઢાળ :-પહેલે ગજવર દીઠો, બીજે વૃષભ પછંદો, ત્રીજે કેસરી સિહ, ચોથે લક્ષ્મી
અબિહ. ૧ પાંચમે કુલની માળા, છઠે ચંદ્ર વિશાળા રવિ રાતો, ધ્વજ મહોટો, પૂરણ
કળશ નહીં છોટો ૨ દશમે પદ્મ સરોવર, અગિયારમે રતનાકર, ભુવન-વિમાન રતનગંજી,
અગ્નિશિખા ધૂમવજી. ૩. સ્વમે લહી જઈ સયને ભાષે, રાજ અર્થ પ્રકાશે; ‘પુત્ર તીર્થંકર
ત્રિભુવન નમશે, સકલ મનોરથ ફળશે’ ૪.

વસ્તુ છન્દ :-અર્વાધ નાણે-અર્વાધ નાણે, ઉપના જિનરાજ, જગત જસ પર-
માણુઆ વિસ્તર્યાં (વશજંતુ) સુખકાર, મિથ્યાત્વ તારા નિર્બળા ધર્મ ઉદય પરભાત સુંદર,
માતા પણુ આન દીયા, જગતી ધર્મ વિધાન, બણુંતી ‘જગલિક સમો હોશે પુત્ર પ્રધાન. ૧.

પરમેશ્વરે, જમ્મુ સુર નર સારે સેવ. ન્હં ૧. માગધ તીર્થ પ્રભાસનારે, સુરનદી સિંધુનાં
લેવ વરદામ ક્ષીર સમુદ્રનારે, નીરે ન્હવરાવે જેમ દેવ. ન્હં ૨. તેમ ભવિ ભાવે તીર્થોદ્ધરે,
વાસો વાસ સુવાસ; ઔષધીઓ પણ લેલી કરે, અનેક સુગંધિત ખાસ. ન્હં ૩.
કાલ અનાદિ મલ ટાલવા રે, લાલવા આતમરૂપ; જલપૂજા શુકતે કરી રે, પૂજે શ્રી
જનભૂપ. ન્હં ૪ વિપ્રવધુ જલપૂજથી રે, જેમ પામી સુખ સાર; તેમ તમે દેવાધિદેવને
રે, અરચી લહો ભવ પાર. ન્હં ૫.

૨ શ્રી ચંદન પૂજા

હવે ખીલ ચંદન તણી, પૂજા કરો મનોહાર; મિથ્યા તાપ અનાદીનો, ટાલો
સર્વ પ્રકાર. ૧. પુદ્ગલ પરિચય કરી ઘણો પ્રાણી થયો દુર્વાસ; સુગંધ દ્રવ્ય જિન
પૂજને, કરો નિજ શુદ્ધ સુવાસ. ૨.

હાલ :- ભવિ જિન પૂજે, દુનિયામાં દેવ ન દૂજે; જે અરિહા પૂજે, તસ ભવનાં
આતક ધૂજે. ભં ૧. પ્રભુપૂજા બહુ ગુણભરી રે, કીજે મનને રંગ; મન વચ કાયા ચિર
કરી રે. અરચો અરિહા અંગ. ભં ૨. કેસર ચંદન ઘસી ઘણું રે, માંહે લેલી ઘનસાર;
રત્ન કચોલી માંહે ધરી રે, પ્રભુપદ અરચો સાર. ભં ૩. ભવદવ તાપ સમાવવા રે, તરવા
ભવજલ તીર; આતમ સ્વરૂપ નિહાલવા રે, રૂડો જગશુર ધીર. ભં ૪. પદ જાનું કર
અંસ શિરે રે, લાલ ગદે વલી સાર; હૃદય ઉદરે પ્રભુને સદા રે, તિલક કરો મન
પ્યાર ભં ૫. ઇચ્છિ વિંધ જિનપદ પૂજના રે, કરતાં પાપ પલાય; જેમ જય સુરને
શુભમતિ રે, પામ્યાં અવિચલ કાય. ભં ૬.

૩ શ્રી કુસુમ પૂજા

ત્રીલ કુસુમ તણી હવે પૂજા કરો સદ્ભાવ; જમ દુષ્કૃત દૂરે ટલે, પ્રગટે
આતમ સ્વભાવ. ૧. જે જન પટ ઋતુ કુલયું, જિન પૂજે ત્રણ કાલ; સુર નર શિવ
સુખ સંપદા, પામે તે સુરસાલ. ૨.

હાલ :- કુસુમ પૂજા ભવિ તુમે કરો, સાહેલડીયાં; આણી વિવિધ પ્રકાર, શુભ
વેલડીયાં; બાઈ બાઈ કેતકી, સાં હમરો મરુઓ સાર. શું ૧. મોગરો અંપક માલતી,
સાં પાહલ પદ્મને વેલ; શું જોલસિરિ બસૂલશુ, સાં પૂજે મનને ગેલ. શું ૨. નાગ
શુભાળ સેવ તેરી, સાં ચપેલી મચકુંદ; શું સદા સોહાગણ હાજીદી, સાં પ્રિયંશુ પુતા-
ગના વૃંદ. શું ૩. બકુલ કેરંટ અકોલથી, સાં કેવડો ને સહકાર; શું કુંદાદિક
પમુહા ઘણે, સાં પુષ્પતણે વિસ્તાર. શું ૪ પૂજે જે ભવિ ભાવશું, સાં જિન કેશ
પાય; શું વણિક સુતા લીલાવતી; સાં જિમ લહે શિવપુર કાય. શું ૫.

૪ શ્રી ધુપ પૂજા

અર્ચા ધુપ તણી કરો, ચોથી હપ અમંદ; કમે ઘન દાહન લાણી, પૂજે શ્રી જિનચંદ.
૧ સુવિધિ ધુપ સુગંધશું, જે પૂજે જિનરાય, સુર નર કિન્નર તે સવિ, પૂજે તેહના પાય ૨.

હાલ :- અરિહા આગે ધુપ કરીને, નરભવ લાહો લીજેરી; અગર ચંદન કસ્તુરી
સંયુક્ત, કુંદર માંહે ધરીજેરી. આરં ૨ ચુરણ શુદ્ધ દયાંશ અનોપમ, તુરુલ અંબર

લાખ ઉપર એક કોડી, કળશાનો અધિકાર, આસઠ ઇંદ્રતણાં તિહાં આસઠ, લોકપાલના ચાર. આં ૨ ચંદ્રની પક્તિ છાસઠ છાસઠ, રવિસેણી નરલોકો, ગુરુસ્થાનક સુર કેરો એકજ, સામાનિકનો એકો, સોહમપતિ ઇશાનપતિની, ઇંદ્રાણીના સોલ, અશુરની દશ ઇંદ્રાણી નાગની બાર કરે કહોલ આં ૩. જ્યોતિષ વ્યંતર ઇંદ્રની ચઠ ચઠ, પર્વકા ત્રણનો એકો, કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો-એક એક સુવિવેકો, પરચુરણ સુરનો એક છેલ્લો, એ અહીસે અભિષેકો, ઇશાનઇંદ્ર કહે-‘સુજ આપો પ્રભુને ક્ષણ અતિરેકો.’ આં ૪. તવ તસ જે જે કવી અગ્નિને સોહમપતિ મનરંગે, વૃષભરૂપ કરી શૃંગ જળે ભરી ન્હવણ કરે પ્રભુ અંગે, પુષ્પાદિક પૂજને છાંટે કરી કેસર રંગ રોલે, મંગલહીલો આરતી કરતાં સુરવર જય જય બોલે આં ૫. લેરી, ભૂંગલ, તાલ બભવત વળીયા જિન કર ધારી, જનનીધર માતાને સોંપી, એણી પરે વચન ઉચ્ચારી, ‘પુત્ર તમારો, સ્વામી હમારો, અમ સેવક આધાર,’ પંચધાવી રંભાદિક થાપી, પ્રભુ ખેલાવણહાર. આં ૬. બગીચ કોઠિ કનક, મણિ, માણિક, વસની વૃષ્ટ કરાવે, પૂરણ હર્ષ કરેવા કારણ દ્વીપ નંદીસર ભવે, કરીય અઠાઈ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ કદપ સધાવે, દીક્ષા કેવલ ને અભિલાષે, નિત નિત જિન ગુણ ગાવે. આં ૭. તપગચ્છ ઇસર સિંહસૂરીધર કેશ શિખ વડેરા, સત્ય વિજય પન્થાસતણે પદ કપૂર વિજય ગંભીરા, ખિમાવિજય તસ સુજસવિજયના શ્રી શુભવિજય સવાયા, પઠિત વીરવિજય શિખે જિન જન્મમહોત્સવ ગાયા. આં ૮. ઉત્કૃષ્ટ એકસો ને સીતેર, સંપ્રતિ ત્રિચરે વીશ, અતીત અનાગત કાળે અનંતા તીર્થકર જગદીશ, સાધારણ એ કળશ જે ગાવે શ્રી શુભ વીર સવાઈ, મંગલ-હીલા સુખભર પાવે, ઘર ઘર હર્ષ વધાઈ ૬.

શ્રી પઠિત વીરવિજયલ કૃત સ્નાત્રપૂજ સમાપ્ત અહિં કળશાભિષેક કરવો, પછી દ્વિધ, -હહી-ધૃત-જલ, -અને સાકર એ પંચામૃતનો પખાલ કરવો, પછી પૂજ કરી પુષ્પ ચઢાવવા, પછી હુણ ઉતારી આરતી ઉતારવી પછી પ્રતિમાલને આઠો પદ્ધો રાખી સ્નાત્રી-આએ પોતાના નવ અંગે કંકુના ચાંદલા કરવા. પછી પદ્ધો કાઢી નાંખી મંગલહીલો કરવો.

૭૬ શ્રી દેવવિજયલ અષ્ટ પ્રકારી પુજ

૧ શ્રી ન્હવણ પુજ

અજર અમર નિકલક જે, અગમ્ય રૂપ અનંત; અલખ અગોચર નિત્ય નમ્ર, પરમ પ્રભુતાવંત. ૧ શ્રી સંભવજિન ગુણનિધિ, ત્રિભુવન જન હિતકાર; તેહના પદ પ્રભુતી કરી, કહિશુ અષ્ટ પ્રકાર. ૨. પ્રથમ ન્હવણ પૂજ કરો, બીજી ચંદન સાર; ત્રીજી કુસુમ વલી ધુપની, પચમી દીપ મનોહાર. ૩ અક્ષત ફલ નૈવેદની. પૂજ અતિહિ ઉદાર; જે ભવિષ્ય નિત્ય નિત્ય કરે, તે પામે ભવપાર. ૪ રત્નજડિત કલશે કરી, ન્હવણ કરો જિનરૂપ; પાતક પંક પખાલતાં, પ્રગટે આતમ સ્વરૂપ. ૫ દ્રવ્ય ભાવ હોય પૂજના, કારણ કાય સંબધ; ભાવસ્તવ પુષ્ટિ ભણી, રચના દ્રવ્ય પ્રબંધ. ૬. શુભ સિંહાસન માંડીને, પ્રભુ પધરાવો ભક્ત; પંચ શબ્દ વાજિત્રશુ, પૂજ કરીયે વ્યક્ત. ૭

ઢાલ :-અનિહારિ ન્હવણ કરો જિનરાજને રે, એ તો શુદ્ધાલંબન દેવ; પરમાતમ

પ્રાં ૨. ખરખુજ દ્રાખ અંજીર, અન્નાસ રાયલુ જ'ખીર હો; પ્રાં મિષ્ટ લીંબુને અંજીર, સીંધાસ ટેટી ખીજપૂર હો. પ્રાં ૩, ઇંલુ જે જે વિષય લહંત, તે તે જિનભુવનેઢાયંત હો; પ્રાં અંબુપત્ર થાલ વિશાલ, તેહમાં ભરીને સુરસાલ હો. પ્રાં ૪ ફલ પૂળ કરે જે ભાવે, તે શિવ રમણી સુખ પાવે હો; પ્રાં ફુગંતા નારી જેમ, લહે કીર યુગલ વલી તેમ હો. પ્રાં ૫.

૮. શ્રી નૈવેદ્ય પૂજ.

ભવકલ્પ કહન નિવારવા, જલકલ્પ વટા સમ જેહ; જિન પૂજ યુગતે કરી, ત્રિવિધે કીજે તેહ ૧. પૂજ કુગતિની અગંધા, પુષ્પ સરવરે પાલ; શિવગતિની સાહેલડી, આપે મગલ માલ ૨ શુભ નૈવેદ્ય શુભ ભાવશું, જિન આગે ધરે જેહ; સુર નર શિવપદ સુખ લહે, હલીય પુરુષ પરે તેહ ૩.

-ઢાલ :-હવે નૈવેદ્ય રસાલ, પ્રભુજી આગે રે, ધરતાં ભવિ સુખકાર, પ્રભુતા જાગે રે; કંચન જડિત ઉદાર, થાલમાં ભાવે રે, તાર તાર સુજ તાર, ભાવના ભાવે રે, ૧. લાપસી સેવ કંસાર, લાડુ તાળ રે, મનોહર ગાતીચુર, ચુરમાં ખાળ રે; ખરફી પેંઠ ખીર, ઘેવર ધારી રે, શાટા સાંકલી સાર, પૂરી ખારી રે. ૨. કસમસીઆ ફૂલેર, સક્કરપાસ રે, લાખણ સાઈ રસાલ, ધરો મનોહાર રે; મોતીયા ઠલિસાર, આગે ધરીયે રે, ભવ ભવ સંચિત પાપ, કણમાં હરિયે રે. ૩ સુરફી મેસુર ફલીયરાં વર સોલાં રે, પાપક પૂરી ખાસ, ઢોઠાં ઘોલાં રે; શુંકવડાં ને રેવડી, મન ભાવે રે, ફેણી જલેખી માંહે, સરસ સોહાવે રે ૪ શાલિ હાલને સાલણાં, મનરંગે રે, વિવિધ જાતિ પકવાન, ઢાવો ચગે રે; તાલ કંસાલ મુકંગ, વીણા વાજે રે, લેરી નફેરી ચંગ, મધુર ક્વાન ગાજે રે. ૫ સોલ સજી શણગાર ગોરી ગાવે રે, દેતાં અલલક દાન, જિનધર આવે રે; ઇંણી પરે અષ્ટ પ્રકાર, પૂજ કરશે રે, નૃપ હરિચંદ પરે તેહ, ભવજલ તરશે રે. ૬.

ઢાલ :-અષ્ટ પ્રકારી ચિત્ત ભાવીયે જો, આણી હુષ અપાર; ભવિજન સેવિયે જો, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ સંપન્ને જો, અઠ ખુદ્ધિ હાતાર. ભવિં ૧. અઠઠિદ્ધિ પશુ પાત્રીયે જો, પૂજનથી શ્રીધાર; ભવિં અનુક્રમે અષ્ટ કરમે હુણી જો, પચમી ગતિ લહો સાર. ભવિં ૨. શા ન્હાના સુત સુંદર જો, વિનયાદક ગુણવંત; ભવિં શાહ જીવણના કહેણથી જો, કીઓ અભ્યાસ જો સંતં ભવિં ૩. સકલ પદિત શિર સેહરોજો, શ્રી વિનિત વિજય શુરરાય; ભાવિ તાસ ચરણ સેવા થકી જો, દેવનાં વંછિત થાય. ભવિં ૪. શશિ નયન ગજ વિધુ (૧૮૨૧) વરૂંજો, નામ સંવત્સર જાણ; ભવિં તૃતીયા શિત આસો તણી જો. શુક્રવાર પ્રમાણુ ભવિં ૫. પાહરા નગર વિરાજતા જો, શ્રી સંભવ સુખધાર; ભવિં તાસ પસાવથી જો રચીજો, પૂજ અષ્ટ પ્રકાર. ભવિં ૬.

કલશ :-ધ્ય જગત સ્વામી મોહવામી, મોક્ષગામી સુખકર, પ્રભુ અકલ અમલ અખંડ નિમંત્ર, ભવ્ય મિથ્યા તમહર; દેવાધિદેવા ચરણ સેવા નિત્ય મેવા આપીયે, નિજહાસ જાણી દયા આણી, આપ સમૃદ્ધ થાપીયે ૧.

૭૭. શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી શાન્તનાથનો કલશ

શ્રી જય મંગલ કૃત્તનમસ્તુદયતાવલી પ્રદોહાંબુદો, હારિદ્ર્યદ્ધમકાનનૈકકલને મત્તો

ભાવીજેરી; રતન જડિત ધુપધાણાં માંહે, શુભ ઘનસાર ઠવીજેરી. અરિં ૨. પવિત્ર થઈ જિન મંદિર જઈને, આશય શુદ્ધ કરીજેરી; ધુપ પ્રગટ વામાંગે ધરતાં, ભવભવ પાપ હરીજેરી. અરિં ૩. સમતારસ સાગર ગુણ આગર, પરમાત્મ જિન પૂરારી; ચિદાનંદ ધન ચિન્મય મૂરતિ, જગમગ જ્યોતિ સતુરારી. અરિં ૪. એહવા પ્રભુને ધુપ કરતાં અવિચલ સુખડાં લહિયેરી; ઇહલ-પરભવ સંપત્તિ પામે, જિમ વિનય ધર કહિયેરી. અરિં ૫.

૫ શ્રી દીપક પૂજા

નિશ્ચય ધન જે જિણુ તણું, તીરો ભાવ છે તેહ; પ્રભુ સુખ દ્રવ્ય દીપક ધરી, આવિર્ભાવ કરેહ. ૧. અભિનવ દીપક એ પ્રભુ, પૂજા માગો દેવ; અજ્ઞાન તિમિર જે અનાદિનું, ટાલો દેવાધિદેવ. ૨.

હાલ :-ભાવ દીપક, પ્રભુ આગલે, દ્રવ્ય દીપક ઉઠ્ઠાહે; જિનેસર પૂજયે; પ્રગટ કરી પરમાત્મા, રૂપ ભાવો મનમાંહે જિં ૧. ધુમ કષાય ન જેહમાં, ન સ્તીપે પતંગને તેજ; જિં અરણ્ય ચિત્રામણુ નવિ ચલે, સર્વ તેજનું તેજ. જિં ૨. અધ ન કરે જે આધોરને, સમીર તણે નહિ શમ્ય; જિં અંચલ ભાવ જે નવિ લહે, નિત્ય રહે વહી રમ્ય. જિં ૩. તૈલ પ્રપૈક્ષ જિહાં નહી, શુદ્ધ રશા નહિ ઠાહ; જિં અપર દીપક એ અચરતાં, પ્રગટે પ્રશમ પ્રવાહ. જિં ૪. જિમ જિનમતિને ધનસિરી, દીપ પૂજનથી દોય; અમરગતિ સુખ અનુભવી, શિવપુર પોહોતી સોય જિં ૫.

૬ શ્રી અક્ષત પૂજા

સમકિતને અનુઆલવા, ઉત્તમ એહ ઉપાય; પૂજથી તુમે પ્રીછજો, મન વંછિત સુખ થાય. ૧. અક્ષત શુદ્ધ અખંદ યુ, જે પૂજે જિનચંદ; લહે અખંડિત તેહ નર, અક્ષય સુખ આણું. ૨.

હાલ :-અક્ષત પૂજા ભવિ કીજેણ, અક્ષય ફલહતા; શાલિ ગોધુમ પશુ લીજેણ; અં પ્રભુ સનસુખ સ્વસ્તિક કીજેણ, અં સુતાફલ વિચરે કીજેણ. અં ૧. એહવા ઉજ્જવલ અક્ષત વાસીણ, અં શુભ તંદુલ વાસે ઉઠ્ઠાસીણ; અં ચુરક ચઉગતિ ચિત્ત ચોખેણ, અં પૂરી અક્ષય સુખ લહો જોખેણ. અં ૨. પુનરાવર્ત હરવા હાછેણ, અં નંદાવર્ત કરો રંગ સાથેણ; અં કર જોડી જિનસુખ રહીનેણ, અં ઇમ આખો શિવ દીઓ વહીને ણ. અં ૩. જગ નાયક જગશુર જેતાણ, અં જગ બંધુ અમલ વિભુ નેતાણ; અં બ્રહ્મા ઇશ્વર વરભાગીણ, અં યોગીશ્વર વિહિત વેરાગીણ. અં ૪. એહવા દેવાધિદેવને પૂજેણ, અં ભવ ભવનાં પાતક ધજેણ; અં જિમ કીર યુગલ ભવપારણ, અં લહે અક્ષત પૂજા પ્રકારણ. અં ૫.

૭ શ્રીફલ પૂજા

શ્રીકાર ઉત્તમ વૃક્ષનાં, ફલ લઈ નર નાર; જિનવર આગે જે ધરે, સફલો તસ અવતાર ૧. ફલ પૂજના ફલ થકી, કોડી હોય કલ્યાણ; અમર વધુ ઉલટ ધરી, તસ ધરે ચિત્તમાં ધ્યાન ૨.

હાલ-ફલપૂજા કરો ફલકામી, અભિનવ પ્રભુ પુષ્પ પામી હો; પ્રાણી જિન પૂજો; શ્રીફલ અખોડ બ્રહ્મા, સીતાફલ કાલિમ નામ હો. પ્રાં ૧. જમરૂખ તરણુજ કેલાં, નિમળ કોહલાં કરો લેલા હો; પ્રાં પીસ્તા ફનસ નારંગ, પૂગી ચુઅફળ લણું ચંગ હો.

થઈય મંગલ એમ, મન ધરી આધક બહુ પ્રેમ. ૨૨. (હાળ) પ્રેમતુલ્ય ઘોષણા પુણ્યની સુરાસુર સહુએ; સમકિત પોષણા શિષ્ટ સંતોષણા એમ બહુ એ. ૨૩. (આલ) હારે બહુ પ્રેમશુ સુખ ક્ષેમ, ઘર આણીયા નિધિ તેમ; બત્રીસ કોઠિ સુવન્ન, કરે વૃષ્ટિ રચણની ધન. ૨૪. જન જનની પાસે મેલી, કરે અઠાઈની કેલી; નંદીશરે જન ગેહ, કરે મહોત્સવ સસનેહ ૨૫.

હાલ પહેલી :-હવે રાય મહોત્સવ કરે, રંગ ભર થયો જળ પરભાત; સુર પૂજ્યો સૂત નયણે નિરખી, હરશિયો તવ તાત; વર ધવલ મંગલ ગીત ગાતાં, ગંધર્વ ગાંવે રાસ; બહુ દાને માને સુખીયાં કીધાં, સયલ પૂગી આશ. ૨૬. તિહાં પંચવરણી કુંસુમવાસિત, ભૂમિકા સંલિત; વર અગર કુંદરૂં ધૂપધૂપણ, છલ કુંકુમ દિત; શિર સુકુટ મંડલ કાને કુંદલ, હૈયે નવસર હાર; એમ સયલ ભૂષિતાંબર, જગતજન પરિવાર. ૨૭. જિન જન્મકલ્યાણ મહોત્સવે, ચૌદભૂવન ઉઘોત; નારકી થાવર પ્રસુખ સુખીયાં, સકલ મંગલ હોત; દુઃખ દૂરિત ઇતિ સમિત સઘળાં, જિનરાજને પરતાપ; તેણે હેતે શાંતિ કુમાર કવીયું, નામ ઇતિ આલાપ, ૨૮. એમ શાંતિ જિનનો કલશ લણ્ણતાં હોવે મંગલ-માલ; કલ્યાણ કમલાકેલી કરતાં, લહે લીલ વિલાસ; જિનસ્નાત્ર કરીએ સહેળે તરીએ ભવસમુદ્રનો ખર; એમ જ્ઞાન વિમલ સૂરોંદ જપે, શાંતિજિન જય જયકાર. ૨૯.

૭૮ લુણ ઉતારણ

લુણ ઉતારિ જનવર આગે, નિમંળ જળધારા મન રંગે. લુણ ૧. જમ જમ તલતલ લુણજ ફૂટે, તિમ તિમ અશુભ કમ' બંધ ત્રુટે. લુણ ૨. નયન સલણાં શ્રી જિનજીનાં, અનુપમ રૂપ દયારસ લીનાં. લુણ ૩. રૂપ સલણું જિનજીનું દિશે, લાજ્યું લુણ તે જળમાં પેસે. લુણ ૪. ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ જલધારા, જલણુ ખેપવીયે લુણ ઉકારા. લુણ ૫. જિન ઉપર દુમણો પ્રાણી, તે એમ થાળે લુણ જ્યાં પાણી. લુણ ૬. અગર કુણ્યાગરૂં કુંદરૂં સુગંધે, ધુપ કઢી જે લવિધ પ્રગંધે. લુણ ૭.

૭૯ આરતિઓ

૧

વિવિધ રત્નમણિ જાડિત રચાવે, થાળ વિશાળ અનોપમ લાવે; આરતિ ઉતારે પ્રભુજીની આગે, ભાવના ભાવી શિવ સુખ માગે. આં ૧. સાત ચૌદ ને એકવીશ લેદા, ત્રણ ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા દેવા. આં ૨. જિમ જિમ જલધારા દેઈ જપે, તિમ તિમ હોહય થરહર કંપે. આં ૩. બહુ ભવસંચિત પાપ પણાસે, દ્રવ્ય પૂજથી ભાવ ઉઠાસે. આં ૪. ચૌદ ભુવનમાં જિનજીને તોલે, કોઈ નહીં આવે આરત એમ જોલે. આં ૫.

૨ શ્રી આદિનાથની આરતિ

જયજય આરતિ આદિ જિણુંદા, નાભિરાયા મરુદેવીકો નંદા; જયજય ૧. પહેલી આરતિ પૂજ કીજે, નરભવ પામીને લાહો લીજે; જયજય ૨. દ્વસરી આરતિ દીન દયાળા, કુળેવ મંડપમાં પ્રભુ જગ અજવાળા જયજય ૩. ત્રીસરી આરતિ ત્રિભુવન દેવા, સુરનર ઇંદ્ર કરે તોંચી-સેવા; જયજય ૪. ચોથી આરતિ અહગતિ ચૌરે, મનવાંછિત ફળ શિવસુખ

ધુર: સિધુર:; વિન્ધ: સંસ્તુતસતપ્રતાપમહિમા-સૌભાગ્યભાગ્યોદય:; સ શ્રી શાન્તિ જિનેન્દ્ર-
રોડભિમતદો છયાત્ સુવર્ણચ્છવિ: ૧. અહોભવ્યા! શુભુત તાવત્ સકલમંગલકેલિકલા-
લીલાસનકા:; લીલાસરોપિત ચિત્તવૃત્તય: વિહિત: શ્રીમન્નિજનેન્દ્ર ભક્તિ પ્રવૃત્તય: સાંપ્રત
શ્રીમન્નિજનેન્દ્ર, જન્માભિષેક કલશે ગીયતે. ૨.

શ્રી શાન્તિ જિનવર, સચલ મુખકર, કલશ ભણીએ તાસ; જિમ ભવિક જનને,
સચલ સંપત્તિ, બહુત લીલ વિલાસ; કુરૂ નામેજનપદ, તલક સમવહ, હૃદયિણીર સાર;
જિન નયરી કંચન, રચણુ ધણુ કણુ, સુગુણ જન આધાર. ૧. તિહાં રાય રાજે, બહુ
દિવાજે, વિન્ધસેન નરિંદ; નિજ પ્રકૃતિ સોમહ, તેજ તપનહ, માનુ ચંદ દિણ્દ; તસ
પણુચખાણી, પટ્ટરાણી, નામે અચિરા નાર; મુખ સેજે મુતાં ચૌદ પેજે, મુપન સાર
ઉદાર. ૨. સવહુ સિદ્ધ વિમાનથી તવ, ચવીયો ઉર ઉપજ, બહુ ભદ ભદવકસિણુ સત્તમી,
દિવસ ગુણસંપન્ન; તવ રોગ વિયોગ વિદુર, આરી ઇતિ શમંત, વર સચલ મંગલ,
કેલિકમલા, ધર ધરે વિલસંત. ૩. તવ ચંદ યોજે, જ્યેષ્ઠ તેરસ વદિ દિને, થયો જન્મ;
તવ મધ્યચણીએ દિશિકુમારી, કરે સૂર્ય કન્ન; તવ ચાલ આસન, મુણીય સવિ હરિ,
ધંટનાદે મેલી; સુરવિંદ સચ્ચે મેરૂમચ્ચે, રચે મજ્જન કેલી. ૪ (હાળ) વિન્ધસેન નૃપ
ધરે નંદન જનમીયા એ; તિહુઅણુ ભવિયણુ પ્રેમશું પ્રણમીયા એ. ૫. (ચાલ) હારે
પ્રણમીયા તે ચોસઠ ઇંદ્ર, લેઈ ઠવે મેરૂ ગિરિંદ; સુર નદી નીર સમીર, તિહાં ક્ષીર જલ-
નિધિ નીર. ૬. સિંહાસને સુરરાજ, જહાં મળ્યા દેવસમાજ; સર્વ ઔષધિની ભત, વર
સરસ કમલ વિખ્યાત. ૭. (હાળ) વિખ્યાત વિવિધપરે કમલના એ; તિહાં હરખભર
સુરભિ વરદામના એ. ૮. (ચાલ) હારે વરદામ માગધનામ જે તીર્થ ઉત્તમ ઠામ; તેહ
તણી માટી સર્વ, કર થડે સર્વ મુપર્વ. ૯. બાવના ચંદન સાર, અભિયોગ સુર અધિકાર;
મન ધરી અધિક આનંદ, અવલોકતા જિનચંદ. ૧૦. (હાળ) શ્રી જિનચંદને, સુરપતિ
સવિ નવરાવતા એ; નિજ નિજ જન્મ મુકુટારથ ભાવતા એ. ૧૧. (ચાલ) હારે ભાવતા
જન્મ પ્રમાણુ, અભિષેક કલશ મંદાણુ; સાઠ લાખને એક ક્રેડ, સત દોષ તે પચાસ એડ.
૧૨. આઠ બાતના તે હોય, ચૌસઠી સહસા બોય; એણી પરે ભક્તિ ઉદાર, કરે પૂજ
વિવિધ પ્રકાર. ૧૩. (હાળ) વિવિધ પ્રકાર કરીય શિષુગાર એ; ભરીય જળ વિમલના
વિપુલ ભૂંગાર એ. ૧૪. (ચાલ) હારે ભૂંગાર થાળ ચંગેરી, મુપ્રતિષ્ઠ પ્રમુખ મુલેરી;
સવિ કળશપરે મહાણુ, જે વિવિધ વસ્તુ પ્રમાણુ. ૧૫. આરતિને મંગલહીપ, જિનસજને
સમીપ; ભગવતી સુરણીમાંહી, અધિકાર એહ ઉત્સાહી. ૧૬. (હાળ) અધિક ઉત્સાહયું હરખ
જળ ભીજતા એ; નવ નવ ભાંતિશું ભક્તિભર કીજતા એ. ૧૭. (ચાલ) હારે કીજતા
નાટારંભ. ગાજતા શુદ્ધીર મુદંગ; કરી કરી તિહાં કઠતાલ. ચઉતાલ તાલ કંસાલ. ૧૮.
શંખ પણુવ ભુંગળ લેરો, ઝલ્લરો વીણા નદેરી; એક કરે હય હેપાર, એક કરે ગજ
ગુલકાર. ૧૯. (હાળ) ગુલકાર ગજનાવર કરે એ; પાય દ્વર દ્વર ધુર ધુર ધરે એ. ૨૦.
(ચાલ) હારે સુર ધરે અધિક બહુ માન, તિહાં કરે નવ નવ તાન; વર વિવિધ ભાતિ
ચંદ, જિનભક્તિ સુરતક કદ. ૨૧. વળી કરે મગળ આઠ એ જખ પજાતિ પાહ;

મંગલિક વાળે સાંભળતાં સવિ સંકટ ભાંજે. જયં ૮. આરતિ આરતિ દૂર નિવારે, મંગલ મંગલ હીપ વધારે. જયં ૯ અશ્વિસેન કુલ હીપક પાસ, સેવકને હીયો સમ-કિતવાસ. જયં ૧૦. ધુપહીપ ધરતાં પ્રભુ આગે, પરમ ઉદયરત્ન પ્રભુતા ભાગે. જયં ૧૧.

૭ શ્રી પંચ જ્ઞાનની આરતિ

જય પારસ દેવા જય પારસ દેવા સુરનર કરે તોરી સેવા ત્રણ જગના દેવા. જયદેવ જયદેવ પહેલું રે મતિજ્ઞાન અઠ્ઠવીશ ભેદે અષ્ટ કમને છેદે પાપના દળ ભેદે-જયદેવ જયદેવ બીજું રે શ્રુતજ્ઞાન ચૌદવીશ બુદ્ધ ચૌદ પુરવધર મુદ્ધા ભાંગે ભવ કીધા-જયદેવ જયદેવ ત્રીજું રે આરતી અર્વાધજ્ઞાન કેરી. મટાડે ભવની ફેરી-સેવા કરું તોરી જયદેવ જયદેવ ચોથીરે આરતી મનઃપર્યવ ભણો. દોષ ભેદનો રાણો-મુક્તિ સકરાણો-જયદેવ જયદેવ પંચમી રે આરતી કેવળ એક ભાખ્યું અખંડ સુખ જેણે આખ્યું અજરામર રાખ્યું જયદેવ જયદેવ આરતી રે પંચજ્ઞાન જે કોઈ ગાશે સમક્ષિ શુદ્ધ અભ્યાસે સૌભાગ્ય શુભ ગાશે જયદેવ.

૮ શ્રી નવપદ્મની આરતિ

જય જય આરતિ નવપદ તેરી, આશ ફલી સળ આજ હમેરી-જય જયં પહેલે પદ અરિહંતને ધ્યાવો, જનમ જનમના પાપ ગમાવો-જય જયં બીજે સિદ્ધ બુદ્ધ ધ્યાન લગાવો, સુરનર નારી મીલી શુભ ગાવો-જય જયં ત્રીજે સૂરિ શાસન સૌભાવે, ચોથે પાઠક ભણે ભણાવે-જય જયં ધર્મ સેવનમે સાધુ સુશ, દર્શન જ્ઞાન ચંચમ તપ પુરા-જય જયં સકલ દેવ ગુરુ ધર્મને સેવો, યોગતિ ચૂરણ અનુપમ મેવો-જય જયં નવપદ ધ્યાન ધરો ભાવે ભાવ, રિદ્ધિ સિદ્ધિ સળ રંગભર આવે-જય જયં ઉભળેન નગરે શ્રી શ્રીપાળે, સેવ્યા સહ મયણા ત્રીકાળે-જય જયં જય જય મંગળ જય જય બોલે, નવપદ ચંદ્ર પ્રાસાદ અમોલે-જય જયં

૯ ચૌવીશ તીર્થંકરોની આરતિ

જયદેવ જયદેવ જયજય જિનચંદ્રા; પ્રભું (૨) પરમ મહેશ્વર દેવા (૨) અમૃત સુખકંઠા. જયં ૧. આદિશ્વર જિનરાજ, સુનંદા સ્વામિ; પ્રભું (૨) અજિત અચળપદ પ્રાપ્ત (૨) સંભવ શુભઆત્મી. જયં ૨. અભિનંદન ભગવાન, સુમતિ જગત્રાતા પ્રભું (૨) પદ, સુપાન્થ, જિજ્ઞંઠા, (૨) અભયદાન દાતા. જયં ૩. ચંદ્ર, સુવિધ, જગનાથ, શિતલ ઉપગારી; પ્રભું (૨) શ્રી શ્રેયાંસને વંદુ. (૨) દુરિત પહલહારી જયં ૪. વાસુપૂજ્ય મહારાજ, વિમલ વિમળ પ્રાણી ! પ્રભું (૨) અનંત ધર્મ પ્રભુજી, (૨) વરીયા શિવરાણી. જયં ૫. શાંતિ, કુંથુ. અરનાથ, મંગળ કર મલિહ; પ્રભું (૨) મુનિસુવ્રત, નમિ, નેમ, (૨) કાપો અધવલ્લિ જયં ૬. પાન્થનાથ મહાવીર, જગજન હિતકારી, પ્રભું (૨) શિવસુખ અમને આપો, (૨) ભવજલધિ તારી જયં ૭. માણિક જૈન સમાજ, અવરિત શુભ ગાવે; પ્રભું (૨) પદ પંકેરુદ પ્રભુમી, (૨) સમક્ષિ બીજ વાવે. જયં ૮.

૧૦ શ્રી મંગળ હીવો.

હીવો રે હીવો મંગળિક હીવો, ભુવન પ્રકાશક જિન ચિરંજીવો. ૧. ચંદ સૂરજ

પૂરે જયજયં પં. પંચમિ આરતિ પુન્ય ઉપાયા, મુળચંદ્ર રિખવ શુભ ગાયા; જયજયં ૬.

૩ શ્રી આદિનાથની આરતિ

અપમંદ્રા કરતી આરતિ જિન આગે, હારિ ! જિન આગે રે જિન આગે. હારિ ! એતો અવિચળ મુખમાં માગે, હારિ ! નાભિનંદન પાસ....અપં ૧. તાયેઈ નાટક નાચતી પાય ઠમકે, હારિ ! દોય ચરણે અંજર ઝમકે. હારિ ! સોવજ દુધરી ઘમકે, હારિ ! લેતી કુદડી બાળ....અપં ૨. તાલ મૃદંગને વાંસળી ઠક વીણા, હારિ ! રૂઠા ગાવતિ સ્વર ઝીણા, હારિ ! મધુર સુરાસુર નયણાં, હારિ ! ભેટી મુખડું નિહાલ....અપં ૩. ધન્ય મરુદેવી માતને પ્રભુ જાયા, હારિ ! તોરી કંચનવરણી ક્યા, હારિ ! મેંતો પુરવ પુણ્યે પાયા, હારિ ! દેખ્યે નારો દેહાર....અપં ૪. પ્રાણુવન ! પરમેશ્વર ! પ્રભુ ! ખ્યારિ, હારિ ! પ્રભુ સેવક છું હું તારો, હારિ ! ભવોભવનાં દુખમાં વારો. હારિ ! તુમે દીન દયાળ....અપં ૫. સેવક જાગી આપણો ચિત્ત ધરભો, હારિ ! મારી આપણા સઘળી હરભો, હારિ ! મુનિ માણેક મુખીયો કરભો, હારિ ! જાણી પોતાનો બાળ....અપં ૬.

૪ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની આરતિ

જય જય આરતિ શાંતિ ! તુમારી, તોરા ચરણ કમલમેં જાઉં બલિહારી....જયં ૧. વિશ્વસેન અચિરાંજકે નંદા, શાંતિનાથ મુખ પુનમચંદા....જયં ૨. આલીશ ધનંધ્ય સોવનમય ક્યા, મુગલંછન પ્રભુ ચરણ સુહાયા....જયં ૩. ચક્રવર્તિ પ્રભુ પાંચમા સોહે, સોલમા જિનવર મુરનર મોહે....જયં ૪. મંગળ આરત તોરહિ દીજે, જન્મ જન્મનો લાહો દીજે....જયં ૫. કરભોડી સેવક શુભ ગાવે, સૌ નરનારી અમરપદ પાવે....જયં ૬.

૫ શ્રી મહાવીર સ્વામિની આરતિ

જયદેવ જયદેવ, જય મુખના સ્વામિ ! પ્રભુ (૨) વંદન કરીયે તુજને (૨) ભવભવના ભામી જયં ૧. સિદ્ધારથના સુત ! ત્રિશલાના ! જાયા ! પ્રભુ (૨) જશો-દાના છે કંથળ (૨) ત્રિભુવન જગરાયા જયં ૨. બાલપણમાં આપ ગયા રમવા કાળે, પ્રભુ (૨) દેવતાએ લીધો પડછાયો, (૨) બીવરાવવા કાળે, જયં ૩. એકવારનું રૂપ લીધું છે નાગનું, પ્રભુ (૨) બીજવારનું રૂપ (૨) લીધું બાલકનું જયં ૪. બાળક બીના સહ, પોતે નથી બીના, પ્રભુ (૨) દેવતાનું કંઈ ન ચાલ્યું (૨) હારી જતા રેતા જયં ૫. એવા છે ભગવાન, મહાવીર તમે જાણો, પ્રભુ (૨) વંદે છે સહ તેને (૨) નમે રાય રાણો જયં ૬.

૬ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની આરતિ

જયજય આરતિ પાર્શ્વજિણંદા પ્રભુ મુખ સોહે પુનમચંદા-જયં ૧ પહેલી આરતિ અગર કપુરા, અગમગ અગમગ જ્યોતિ સનૂરા જયં ૨ બીજી આરતિ પાસ પ્રભુની સહુ મહી દીજે ભક્તિ સલ્લખી જયં ૩ આરતી કિજે અતિ ઉજમાલા, જળ-હળ જળહળ આકળમાલા જય ૪ મોહન મુરતિ નવ કરવાને, નિરૂપમ ઓપત નીલે વાને. જયં ૫. નવ નવ નાદ મૃદંગ ન ફેરી, વાગત અલ્લરી ભુગલ લેરી. જયં ૬. વામા કે સુત હૃદયમાં વસીયા આરતિ કરતાં મન ઉલ્લસીયા જયં ૭ ઘંટ મનોહર

શ્રી પ્રભુને પોંખવાનું-ગીત

શ્રી જીનરાજને પોંખવાએ આવે આવે સૈયરનો સાથ જીલ્લને પોંખવાંએ. ગાવે ગાવે સોહાગલ નાર જીલ્લને પુંખવા. દવજ પૂજનં અભિશેકમાએ કરે જામૈયામાં. સાર પ્રભુજને પધરાવતાએ, વલી વરઘોડા મોઝાર-જીલ્લ'ં ઇંડી પીંડી ધૂસરને મુશંલએ રવૈયાને સંપૂટ કહાયજી મંગલ દ્રોયે કરે પુંખણાએ સંઘને મંગલ યાય-જીલ્લ'ં પૂવે' ઇન્દ્રાણીએ પૂ'ખીઆએ વિધી વિનય એકતારજી હેતુ ગુરુગમ ધારીએ એ રાખવા કમ' સંભાર-જીલ્લ'ં કુકુંમ અક્ષત વધાવતીએ મોતીને મોડ ધરાયજી સુંદર શીર ધરી ઘાંટડીએ લળી લળી પ્રભુમે પાય-જીલ્લ'ં કરણીએ ભંરણી પુન્યનીએ. મલી મલી વિનીતા વૃંદજી કરશે તરશે અનુક્રમેએ એમ કહે ખીમચંદ જીલ્લ'ંને પોંખવાએ.

આંગી વખતે ગાવાનું-ગીત

આજ જીનને અંગે આંગી ચમકે મોતી હીરા આંહી કુલ મનોહર મહેકે રંગ જે રંગી લાલ સુરંગી-આજ જીનને. આજ જીનને મંગલ દ્વારે. પ્રગટ્યા હીવા ઝળહળ થાયે રૂપ અનોપમ લાગે. રંગલે રંગી લાલ સુરંગા આજ'ં શોભા જીનની જોવા કળે દેવ લોકના દેવો આવે. નાયે દેવીના સંગે રૂમઝુમ રંગી લાલ સુરંગી-આજ'ં બાંધી હૃદયે ભક્તિ હીંચળા નરનારીને બાળક લોળા ગાવે ઉમંગે સંગે રૂમઝુમરંગી લાલ સુરંગી આજ'ં

પદમં માર્ગં લક્ષો વચા ।

અત્યાર સુધી શ્રી પોપટલાલ કેશવજી દોશી સ્થાપિત 'શ્રી જૈન ધાર્મિક' શિક્ષણ ટ્રસ્ટ-ફંડ'ની તમામ પ્રવૃત્તિઓ શ્રી સિદ્ધજીભ જૈન બાળાશ્રમ હસ્તક સચાલિત હતી. તે પ્રવૃત્તિઓને વિશેષ વ્યાપક બનાવી જૈનજૈનેતરોમાં જૈન ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રચાર વ્યાપક બનાવવા 'શ્રી જૈન ધાર્મિક' શિક્ષણ સોસાયટી' નામની સંસ્થા રજીસ્ટર થયેલ છે જેને દરેક જૈન ભાઈ-બહેનો ઉદાર હાથે મદદ કરે.

સોસાયટીના ઉદ્દેશ.

પ્રજાની નૈતિક અને આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ સારૂ ધાર્મિક જીનનો પ્રચાર કરવો.

'ધાર્મિક' શિક્ષણ સારૂ વર્ગવાર અભ્યાસક્રમ નક્કી કરવો અને તે મુજબ પરીક્ષાઓ યોજવી ઉચ્ચ ગુણો મેળવી ઉત્તીર્ણ થનારને ઇનામો આપી ઉત્તેજન આપવું. ભારતવર્ષની શિક્ષણ સંસ્થાઓ આ અભ્યાસક્રમને અપનાવી તેમના વિદ્યાર્થીઓ તથા વિદ્યાર્થીનીઓ ચોજીત પરીક્ષામાં જોડાય તે માટે પ્રયત્નો કરવા. સારા ધાર્મિક શિક્ષક, ગુરુપતિઓ, પ્રચારકો, તૈયાર કરવા તથા તેમને કામે લગાડવા શક્ય પ્રયત્ન કરવો. ધાર્મિક શિક્ષણ માટેના પાઠ્યપુસ્તકો તૈયાર કરાવવા તથા તેવા પ્રકારના કાર્યોમાં મદદરૂપ બનવું. વક્રત્વ તથા નિબંધ હરિદ્વાસો, વ્યાખ્યાન-માળા અને ધાર્મિક શિક્ષણ માટે તાલીમ વર્ગો યોજવા ધાર્મિક શિક્ષણના પ્રચાર માટે દરેક જરૂરી પ્રવૃત્તિઓ કરવી. લી. જો. સેક્રેટરીઓ,

ચ પંડલાલ ડી. સોલ્લીસીટર

રસીકલાલ એન, કોશ

પ્રાણજીવનદાસ એચ. ગાંધી

પોપટલાલ કે. દોશી

પ્રભુ તુમ મુખ કેરા, લુછન કરતા દે નિત્ય દેરા. દી૦ ૨. જિન તુજ આગળ મુરની અમરી, મંગળ દીપ કરી દિયે ભમરી. દી૦ ૩. જિમ જિમ મુપધટી પ્રગટાવે, તિમ તિમ ભવના દુરિત દઢાવે. દી૦ ૪. નીર અક્ષત કુમુમાંજલી ચંદન, મુપદીપ ફલ નૈવેદ્ય વન. દી૦ ૫. જોણીપેરે અષ્ટપકારી કીજે, પૂજા સનાતન મહોત્સવ ભણીજે. દી૦ ૬

૨

દીવોરે દીવો મંગલિક દીવો, આરતિ ઉતારો ને બહુ ચીરંછવો. સોહામણુ ઘેર પર્વ દીવાળી, અમર ખેલે અમરા વાળી, દીપાળ ભણે જોણે કુળ અભુવાળી, ભાવે ભગતે વિધન નિવારી, દીપાળ ભણે જોણે જો કાળકાળે, આરતિ ઉતારી રાજા કુમારપાળે. અમ ઘેર મંગલિક તમ ઘેર મંગલિક, મંગલિક અતુલિધ સંધને હોંજો, દીવોરે દીવો મંગલિક દીવો, આરતિ ઉતારજુ બહુ ચિરંવો.

૩

આર મંગળ આર આજ ઘેર પ્રભુજી પધાર્યા. પહેલે મંગલ પ્રભુજીને પૂજું, ઘસી કેસર. ઘનસાર આજ૦ ૧ બીજે મંગલ અમર ઉવેણું, કંઠે ઠંડુ કુલહાર આજ૦ ૨ ત્રીજે મંગલ આરતિ ઉતારું, ઘંટ બજવું રણકાર આજ૦ ૩ ચોથું મંગળ પ્રભુ ગુણ ગાવું, નાચું ચૈત્રકાર આજ૦ ૪ રૂપચંદ કહે નાચ. નિરંજન. ચરણ કમળ બલિહાર આજ૦ ૫

૮૧ શ્રી મંગલ ચાર

આરો મંગલ ચાર, આજ મહારે આરો મંગલ ચાર; દેખ્યો કરસ સરસ જિનંછકો, શોભા સુંદર સાર આજ૦ ૧. છીનું છીનું છીનું મનમોહન ચરચો, ઘસી કેસર ઘન સાર આજ૦ ૨. વિવિધ ભતિકે પુષ્પ મંગાવો, મોગર લાલ ગુલાલ આજ૦ ૩. ધૂપ ઉવેખોને કંઠે. આરતી; મુખ યોલો જયકર. આજ૦ ૪. હર્ષ ધરી આદીશ્વર પૂજો ચોમુખ પ્રતિમા આર આજ૦ ૫. દેવે ધરી ભાવ ભાવ ભાવના ભાવો જિમ પામો ભવ પાર આજ૦ ૬. સકલચંદ રે જિનંછકો આનંદઘન ઉપકાર. આજ૦ ૭.

૮૨ શ્રી નવ અંગ પૂજના દોહા

જલ ભરિ સંપુટ પત્રમાં, મુગલિક નર પૂજંતો; ઋષભ ચરણ અંશુકંઠો, હાયક ભવજલ અંત. ૧. જાનુ બલે કાઉચસ્રમ રહ્યા, વિચર્યા દેશ વિદેશ; ખડાં ખડાં કેવલ લક્ષ્મી, પૂજો જાનુ નરેશ. ૨. લોહાંતિકે વચને કરી વરસ્યા વરશી હાન; કર કાંઠે પ્રભુ પૂજતાં, પૂજો ભવિ બહુમાન. ૩. માન ગયું હોય અંશથી, દેખી વીચં અનંત; લુભ બલે ભવજલ તર્યા, પૂજો ખંધ મહંત. ૪. સિદ્ધ શિલા ગુણ ઉજલિ, લોહાંતે ભગવંત; વસિષ્ઠા તેણે કારણ ભવિ, શિરશીખા પૂજંત ૫ તીર્થંકર પદ પુરયથી, તિહુ અણ જન સેવંત; ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત ૬. સોલ પહોર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વતુંલ; મધુરધ્વનિ સુર નર સુણે, તેણે ગગે તિલક અમૂલ. ૭. હૃદય કમલ ઉપશમ બલે, બાહ્યા રાગને રોષ; હીમ હલે વન ખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ ૮. રતનચી ગુણ ઉજલી, સકલ મુશુણ વિશશમ; નાભિ કમલની પૂજના, કરતાં અવિચલ ધામ ૯. ઉપદેશક નવતરવના, તેણે નવ અંગ જિજ્ઞંસ; પૂજો બહુ વિધ રાગથી; કહે શુભ વીર સુલિહ ૧૦.

૨૪. ત, મોર નચત કુહરસ. ૧૫. વિષ્ણુચણ પવર મુષિવર, કુરંત વિજયુજનલં તસિહ-
રસ; વિવિહ ગુણ કપરૂખગ, ફલભર કુસુમા ડિલવણસ. ૧૬. નાણુવર રચણ દિપત
કંત, વેરૂલિય વિમલ ચૂલસ; વદામિ વિષ્ણુપણુઓ, સંધ મહામંદગિરિસ, ૧૭. ગુણ
રચણુજનલકડયં સીલસુગધિ તવ મંદિ ઉદેસ; સુય ખારસંગસિહરં, સંધમહામંદરં
વંદે. ૧૮. નયર રહચક્ષ પદિમે, ચંદે સૂરે સમુદ્ર મેરુમિમ; જે ઉવમિજનલકડયં, તં
સંધ ગુણાયરં વંદે. ૧૯. વંદે ઉસલાં અનિયં, સંભવમભિષુંદણ સુમધ પદિમપદ સુપાસં;
સસિ પુરૂદંત સીલલં સિજાંસંવાસુપુજનં ચ ૨૦. વિમલમણુતંચધમં સંતિકુંથુ
અરંચ મલ્લંચ; મુષિસુન્વય નમિનેમિ, પાસં તહ વદમાણુ ચ. ૨૧. પદમિત્ય ઈદિભૂષીઓ
પુણુ હોષ અગિભૂષિતિ; તદ્યોય વાઉભૂષ, તઓ વિયતે મુહમ્મે ચ. ૨૨. મ હિય મોરિયપુતે,
અકંપિઓ ચેવ અચલભાયા ચ; મેયજે ચ પહાસે, ગણુહસ હુતિ વીરસ ૨૩. નિન્વુધપહ-
સાસણુયં, જયધં સયા સંવભાવદેસણુયં; કુસંમયમયણુસણુયં નિષિ હવર વીર સાસણુયં ૨૪.

ધર્તશ્રી નંદીસૂત્રની પ્રથમ સંજાયા.

શ્રી નંદી સૂત્રની ખીજ સંજાયા

મુહમ્મં અગિવેસાણુ, જંબૂનામંચ કાસવં; પભવં કચ્ચાચણુ વંદે, વચ્ચં સિજાં-
ભવં તહા. ૧. જસભદ્ તુંગીયં વંદે, સંભૂચેવ માહર; ભદ્ભાહુ ચં પાધજં, યૂલભદ્
ચ ગોયમં. ૨. એલાવચ્ચસગુત્તં વદામિ મહાગિરિં ચ મુહત્યં ચ; તતો કોસિયગુત્તં, ખડ્ડલસ
સિરિવયં વંદે. ૩. હારિયગુત્તં સાધી ચ, વંદિમે હારિયંચ સામજનં; વંદે કોસિયગુત્તં, સંધિલં
અજજણુયધરં. ૪. તિસમુદ્ર પ્રાંચકિત્તિં દીવસમુદેસુ ગહિયપેયાલં; વંદે અજજ સમુદ્રં,
અકુખુભિય સમુદ્ર મંભીરં. ૫. ભણુગં કરગંજનરગં, પભાવગં છાણુહંસણુ ગુણાણુ; વંદામિ
અજજ મંથુ, સુયસાગરપારગં ધીરં. ૬. વંદામિ અજજધમ્મં, વંદે તત્તોય ભદ્ગુ-
તંચ; તત્તોય અજજવધરં. તવનિયમ ગુણેહિં વધરિસમં. ૭. વદામિ અજજરક્ષિખય,
ખમણુ રક્ષિખય ચરિત્ત સંગરસે; રચણુ કરંહમભૂઓ, અણુઓગો રક્ષિખઓ જેહિં. ૮.
નાણુમિમ હંસણુમિમ અ, તવ વિણુએ નિચ્ચ કાલસુજજુતં; અજજણુદિલખમણુ, સિરસા
વંદે પસજ મણુ. ૯. વડુંઉ વાયગવંસો, જસવંસો અજજનાગહતીણુ, વાગરણુ કરણુ
ભંગીચ; કમ્મપયડી પપહાણુણુ. ૧૦. જચ્ચંજણુઘાઉ સમપહાણુ મદિયકુવલય નિહાણુ;
વડુંઉ વાયગવંસો રેવઈનકખત્ત નામાણુ. ૧૧. અચલપુરા ચિક્ષપંતે, કાલિયસુય અણુઓ-
ગિઓ ધીરે; ખંભદીવગસીહે, વાયગપય મુત્તમં પત્તે. ૧૨. જેસિંધમે અણુઓગો, પયરધં
અજજવિ અડ્ડભરહંમિ; ગહુનયર નિગય જસે, તં વંદે અંદિલાયારઓ. ૧૩. તત્તો
હિમવંત મહંત વિલ્લમે ધીધ પરલ્લમમણુતે; સજાયામણુતધરે, હિમવંતે વદિમે સિરસા.
૧૪. કાલિયસુય અણુઓગરસ ધારઓ ધારઓય પુન્વાણુ; હિમવંત ખમાસમણુ, વંદે
નાગજનુણાયરિઓ. ૧૫. મિહ મદવ સંપન્ને અણુપુવિં વાયગત્તણુ પત્તે; ઓહસુય સંમા-
યારે, નાગજનુણવાયઓ વંદે. ૧૬. ગોવિંદાણુપિ જુઓ, અણુઓગો વિહલ ધારિણીદાણુ;
નિર્દયં ખંતિદયાણુ, પરુવણુ હલલભિંદાણુ. ૧૭. તત્તોય ભૂચિન્નં, નિચ્ચં તવ સંજએ
અ નિન્વણુ; પંદિઅજણુ સામણુ, વદામિય સંયમવીહિન્નૂ. ૧૮. વર કણુજ તવિમ

ॐ ॐ

અર્હ નમઃ

શ્રી

સજ્જન સન્મિત્ર

પંચમ મહાનિધિ

સજ્જાય (પદ-લાવણી-
હરિયાલી) સવૈયા, એક-

ત્રીશા, બત્રીસી, છત્રીસી, ગહુલી આદિ સંગ્રહ.

શ્રી નંદી સૂત્રની સજ્જાય

જયમં જગદ્ભવ ભોજી, વિચારુઓ જગ શુર જગાણુદો; જગનાહો જગખંધુ,
જયમં જગપિપયામહો ભયવં ૧. જયમં મુચાણુ'પખવો, તિત્યયણુ' અપચિત્તમો જયમં
જયમં શુર લોગાણુ', જયમં મહા'પા મહાવીરો. ૨. ભદ્રં સંવજ શુભજોયમસ્સ ભદ્રં જિજ્ઞસ્ય
વીરસ્ય; ભદ્રં મુચાસુર નમંસિયસ્ય ભદ્રં ધૂયરયસ્ય ૩. શુભ ભવણુ ગહુણુ મુચરયણુ,
ભરિય હંસણુ વિમુદ્ધ રત્યાગા; સંધ નયર ભદ્રંતે, અખંદ અરિત પાગારા ૪. સંજમ તવ
તુંબારગસ્ય, નમો સમ્મત્ત પારિચલ્લસ્ય; અપચિત્તસ્ય જયો, હોઈસયા સંધ અલ્લસ્ય.
૫. ભદ્રં સીલપદ શુસિયસ્ય, તવ નિયમતુર-ચળુત્તસ્ય; સંધ રહસ્ય ભગવત્તો, સજ્જાય
મુનંદીધોસસ્ય. ૬. કમ્મરયજલોહ વિષ્ણુગયસ્ય મુચરયણુદીહનાલસ્ય; પંચમહાવય
ધિરકલિયસ્ય શુભકેશરાલસ્ય. ૭. સાવગજણુ મહુઅરિ પરિવુદ્ધસ્ય જિજ્ઞસુર તેય, બુદ્ધસ્ય,
સંધ પદમસ્ય ભદ્રં, સમણુગણુ સહસ્ય પત્તસ્ય. ૮. તવ સંજમ મિય લ'છણુ, અકિરિય
શહુમુહ દુદ્ધરિય નિચ્ચ', જય સંધચંદ નિમ્મલ, સમ્મત્ત-વિમુદ્ધ જુલહોગા. ૯.
પરતિતિય ગહુપહનાસગસ્ય તવ તેય હિત લેસસ્ય; નાણુજોયસ્ય જયો, ભદ્રંમ
સંધસુરસ્ય. ૧૦. ભદ્રં ધિધવેલા પરિચયસ્ય સજ્જાયભોગ મગરસ્ય; અકૂળો-
હસ્ય ભગવત્તો, સંધ સમુદસ્ય ફંદસ્ય. ૧૧. સમ્મત્તસણુ વરવધિર, હંદુદ માહવ ગાહ
પીહસ્ય; ધમ્મ વરયણુ મંદિય, આમીયર મેહલાગસ્ય. ૧૨. નિયમુસિય કલ્પસિલાય
હુલજલજલ'ત ચિત્તદુહસ્ય; નંદણુવણુ મણુહર સુરભિસીલ જ'ધુદુમાયસ્ય; ૧૩.
જીવહયા મુંદરકંદુ, હારય મુણિવર મઈદઈણુસ્ય; હેઉ સય ધાઉ પગલ'ત રયણુ હિતોસહિ
શુદ્ધસ્ય. ૧૪. સંવરવર જલ પગલિય, ઉલ્લર પવિરાય માણુહારસ્ય; સાવગજણુ પદર-

રસ-લહે રે, જેહવો સાકર દ્રાખ રે; પ્રાણી । ધરીએ સમકિત રંગ, જિમ લહિએ મુખ અભંગ રે. પ્રાણી ૧૦એ આંકણી. ૧૧ તરુણ મુખી સી પરિવર્યો રે, ચતુર મુણે મુરગીત; તેહથી રાગે અતિધણે રે, ધર્મ મુણ્યાની રીત રે. પ્રાણી ૧૦૧ર જૂખ્યો અટવી ઉતર્યો રે, જિમ દ્વિજ ઘેબર ચંગ; ઇચ્છે તિમ જે ધર્મને રે, તેહિજ ખીલું લિંગ રે. પ્રાણી ૧૦૧૩ વંચાવચ્ચ ગુરુદેવનું રે, ત્રીલું લિંગ ઉદ્ધાર; વિદ્યાસાધક પરિ કરે રે, અલક્ષ નવિય લગાર રે. પ્રાણી ૦૧૪.

ઢાલ ત્રીણ

દશ પ્રકારનો વિનય :-અરિહંત તે જિન વિચરતાણ, કર્મ ખપી હુઆ સિદ્ધ; ચેધય જિનપદિમા કહીણ, સૂત્ર સિદ્ધાંત પ્રસિદ્ધ; ચતુર નર । સમજો વિનયપ્રકાર, જિમ લક્ષીએ સમકિત સાર-ચતુરં એ આંકણી. ૧૫. ધર્મ ક્ષમાદિ ભાખિઓણ, સાધુ તેહના રે ગેહ; આચારજ આચારનાણ, દાયક નાયક જેહ. ચતુરં ૧૬. ઉપાધ્યાય તે શિષ્યનેણ, સૂત્ર ભણાવણુદાર; પ્રવચન સંઘ વખાણીએણ, દર્શન સમકિત સાર. ચતુરં ૧૭. ભગતિ બાદ્ય પ્રતિપાત્તથીણ, હૃદયપ્રેમ બહુમાન; શુણ્યશુતિ અવશુણ્ય ઠાંકવાણ, આશાતનની હાણ. ચતુરં ૧૮. પાંચ ભેદ એ દશ તથોણ, વિનય કરે અનુકૂળ; સીંચે તેહ મુધારસેણ, ધર્મવૃક્ષનું મૂલ. ચતુરં ૧૯.

ઢાળ ચોથી

ત્રણ શુદ્ધિ :-ત્રણ શુદ્ધિ સમકિત તણી રે, તિહાં પહિલી મન-શુદ્ધિ રે; શ્રી જિન ને જિનમત વિના રે, જૂઠં સકળ એ શુદ્ધિ રે; ચતુર । વિચારો ચિત્તમાં રે. એ આંકણી. ૨૦. જિનભગતે જે નવિ યયું રે, તે ખીજથી કેમ થાય રે ? એવું જે મુખે ભાખીએ રે, તે વચન-શુદ્ધિ કહેવાય રે; ચતુરં । ૨૧. છેલો ભેલો વેદના રે; જેહ સહેતો અનેક પ્રકાર રે; જિન વિષુ પર સુર નવિ નમે રે, તેહની કાયા-શુદ્ધિ ઉદ્ધાર રે. ચતુરં । ૨૨

ઢાળ પાંચમી

પાંચ દૂષણ :-સમકિત-દૂષણ પરિહારે, તેહમાં પહિલી છે શંકા રે; તે જિન-વચનમાં મત કરો, જેહને સમ નૃપ શંકા રે, સમકિત-દૂષણ પરિહારે-એ આંકણી ૨૩. કંખા કુમતિની વાંછના, ખીલું દૂષણ ત્યજ્યે; પાખી મુરતરૂ પરગઠો, કિમ બાઉલ ભણ્યે ? સમકિતં ૨૪. સંશય ધર્મનાં ફલતથો, વિતિગિચ્છા નામે; ત્રીલું દૂષણ પરિહારે, નિજ શુભ પરિણામે. સમકિતં ૨૫. મિથ્યામતિ-શુણ્ય-વણના, ટાળો ચોથો દોષ; ઉનમારગી શુણ્યતાં હુવે, ઉનમારગ-પોષ. સમકિતં ૨૬. પાંચમો દોષ મિથ્યા-મતિ,-પરિચય નવિ કીજે; ઇમ શુભમતિ અરવિંદની, ભલી વાસના લીજે. સમકિતં ૨૭.

ઢાળ છઠી

આઠ પ્રભાવક :-આઠ પ્રભાવક પ્રવચનના કહ્યા, પાવયણી ધુરિ ભણુ; વત્તં માનદુનના જેહ અર્થનો, પાર લહે શુણ્યખાણુ, ધન ધન શાસન-મંદન મુનિવશ-એ આંકણી. ૨૮. ધર્મકથી તે ખીજે ભણીએ, નંદિપેણ પરિ જેહ; નિજ ઉપદેશે રે રંજે

અપગ, વિમલવર કમલગજ સિરિવણે; ભવિષ્ય જણુ હિયય હંધો, હયાગુણુ વિસારજો
ધીરે. ૧૯ અર્ધ ભરહપહાણે, બહુવિહ સિન્ધાય મુમુષ્ણિયપહાણે; અણુઓગિય વર વસહે,
નાઈલ કુલ વંસન દિકરે. ૨૦ ભૂયહિય અપગજો, વંદેહં ભૂયદિન્નમાયરિયો; ભવભય
વુચ્છેય કરે, સીસે નાગભણુરિસીણું. ૨૧. મુમુષ્ણિય નિન્ધાનિન્ધ્યં, મુમુષ્ણિય મુત્તત્ય
ધારજો નિન્ધ્યં; વંદેહં લે.હિન્ધ્યં સખમાવુજભાવણા તન્ધ્યં. ૨૨. અત્ય મહત્યખાણિં,
મુસમણુવકખાણ કહણુ નિન્ધાણિં; પયધય મહુરવાણિં, પયઓ પણુ મામિ હંસગણિં.
૨૩. તવ નિયમ સન્ધ્ય સંધ્યમ, વિણુવજ્જવ ખાંત મદવ રયાણુ; સીલગુણુ ગદ્યાણુ,
અણુઓગ ભુગપહાણુણું. ૨૪. મુકુમાલ કામલતલે, તેસિંપણુમામિ લક્ષણુ પસત્યે
પાઓ પાવયણીણું, પદિચ્છગસયોહિ પણિ વધજો. ૨૫ જે અન્ને ભગવંતે, કલિય મુય
અણુઓગિયો ધીરે; તે પણુમિલિણુ સિરસા, નાણુસસ પડવણું વુચ્છં. ૨૬. [થેરાવલીયા
સમત્તા.] આભિણિ બોહિયનાણું, મુયનાણું ચેવ યોહિનાણુંઅ; તહ મણુપજ્જવનાણું,
કેવણુનાણું ય પંચમયં. ૨૭. ઇતિશ્રી નંદીસૂત્રની દ્વિતીય વૃદ્ધ સ્વાધ્યાય.

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ગણિવર વિરચિત સમ્યક્ત્વના સડસઠ યોલની સત્સંગાય.
મસ્તાવ.

ટૂંકા :- મુકુતવલિલ-કાદંબિની, સમરી સરસ્વતી માત; સમકિત સહસઠ યોલની,
કહિરયું મધુરી વાત. ૧ સમકિતદાયક ગુરૂતણો, પન્નુવચાર ન થાય; ભવ કોમકોટે કરી,
કરતાં સર્વ ઉપાય. ૨. કાનાદિકે કિરિયા ન દિયે, સમકિત વિણુ શિવશર્મ; તે માટે
સસકિત વડું, બણો પ્રવચનમમં. ૩. હશંનમોહવિનાશથી, જે નિમંજી ગુણુકણુ, તે નિશ્ચય
સમકિત કહ્યું, તેહનાં જો અહિકણુ. ૪.

ઢાલ પહેલી.

સમ્યક્ત્વના સહસઠ યોલ :- અહીં સદહણુ તિ લિંગ છે, હશવિધ વિનય વિચા-
રારે; ત્રિણિ શુદ્ધિ પણુ દ્રવણુ, આઠ પ્રભાવક ધારો રે. ગુટક :- પ્રભાવક અઠ પંચ
ભૂષણુ, પંચ લક્ષણુ બાણીયો; પદ જયણુ પદ આંગાર ભાવના, છવિવહા મન આણીયો;
પદ કાણુ સમકિતતણુ, સહસઠ સેહ યોહ ઉદાર જો, યોહનો તત્ત્વવિચાર કરતાં, લહીજે
ભવપાર જો ૬ ઢાલ-ચાર સદહણુ :- અહીંવિહ સદહણુ તિહાં, જીવાદિકે પરમત્યો
રે; પ્રવચનમાહિ જે ભાળિયા, લીજે તેહનો અત્યોરે. ૭. ગુટક :- તેહનો અર્થ વિચા-
રીયો, જો પ્રથમ સદહણુ ખરી; બીજી સદહણુ તેહની જે, બણે મુનિ ગુણુ જવહરી;
સવેગ રંગ-તરંગ ઝીલે, માગં શુદ્ધ કહે જુધા, તેહની સેવા કીજીયો જિમ, પીજીયો
સમતા-મુધા. ૮. ઢાલ :- સમકિત જેણે ગ્રહી વચ્ચું, નિન્દવ ને અહા છન્દારે; પાસત્યા
ને કુશીલિયા, વેપવિહંગક મંદા રે. ૯. ગુટક :- મંદા અનાણી દૂર છડે, ત્રીજી સદ-
હણુ ગ્રહી, પરહશંનીનો સંગ ત્વજીયો, ચોથી સદહણુ કહી; હીણાતણો જે સંગ ન
ત્યજે, તેહનો ગુણુ નવિ રહે, જ્યું જલધિ જલમાં ભણું ગંગા, નીર લણુપણું લહે ૧૦.

ઢાળ બીજી

ત્રણુ લિંગ :- ત્રણુ લિંગ સમકિતતણું રે, પહિલું મુત અભિલાષ; જેહથી શ્રોતા

બોલવું, તે કહિએ આલાપ; વાર વાર આલાપ જે કરવો, તે ભણે સંલાપ રે. ભવિકા ૧૦
૪૬. એ જયણથી સમકિત હીપે, વહી હીપે વ્યવહાર; એહમાં પણ કારણથી જયણ,
તેહના અનેક પ્રકાર રે. ભવિકા ૧૦ પં.

ઢાળ દશમી

છ આગાર :- શુદ્ધ ધર્મથી નવિ ચલે, અતિ દહ શુષ્ક આધાર લલના; તો પણ
જે નહિ એહવા, તેહને એ આગાર લલના. ૫૧. બોલ્યું તેહવું પાલીએ, દંતીદંત સમ
બોલ લલના; સહજનના હુજનતણા, કચ્છપ કોટિને તોલ લલના. બોલ્યું ૫૨. રાજ
નગરાદિક ધણી, તસ શાસન અભિયોગ લલના; તેહથી કાતિ'કની પરે, નહિ મિથ્યા-
ત્વસંયોગ લલના. બોલ્યું ૫૩. મેલો જનનો ગણ કહો, બલ ચોરાદિક ભણ લલના;
દેવપાલાદિક દેવતા, તાતાદિક શુર કાણુ લલના. બોલ્યું ૫૪. વૃત્તિ દુલ્લભ આજીવિકા, તે
ભીષણકાંતાર લલના; તે હેતે દૂષણ નહીં, કરતાં અન્ય આચાર લલના. બોલ્યું ૫૫.

ઢાળ અગીયારમી

છ ભાવના :- ભાવીજે રે સમકિત જેહથી રૂઝડુ, તે ભાવના રે ભાવો મન કરી
પરવડું; જે સંમકિત રે તાણું સાણું મૂલ રે, તો મનતરૂ રે હીએ શિવદલ અનુકૂલ રે. ૫૬.

ચુટકે :- અનુકૂલ મૂલ રસાલ સમકિત, તેહ વિષુ મતિઅંધ રે; જે કરે કિરયા
ગવંભરિયા, તેહ જૂઠો ધંધ રે; એ પ્રથમ ભાવના શુણે રૂઝડી, સુણે ખીજ ભાવના;
ખારણું સમકિતધર્મપુરનું, એહવી તે યાવના. ૫૭.

ઢાળ ચાલુ

ખીજ ભાવના રે સમકિતપીઠ જે દહ સહી, તો મોટો રે ધર્મપ્રાસાદ હો નહી;
પાયે મોટે રે મોટે મંદાણ ન શોભીએ, તેણે કારણ રે સમકિતશ્યું ચિત્ત ચોભીએ. ૫૮.

ચુટકે :- ચોભીએ ચિત્ત નિત એમ ભાવી, ચોથી ભાવના ભાવીએ; સમકિત
નિધાન સમસ્ત શુણું, એહવું મન ભાવીએ; તે વિના છૂટાં રત્નસરિખા, મૂલ ઉત્તર-
શુષ્ક સવે; કિમ રહે ? તાકે જેહ હરવા, ચોરનોર ભવોભવે. ૫૯.

ઢાળ ચાલુ

ભાવો પંચમી રે ભાવના શમ હમ સારરે, પૃથ્વી પરિ રે સમકિત તસ આધાર રે;
છઠ્ઠી ભાવના રે ભાજન સમકિત જે મિલે, અત શીલનો રે તો રસ તેહમાંથી નવિ હલે. ૬૦.

ચુટકે :- નવિ હલે સમકિતભાવના રસ, અમિય સમ સંવરતણો; ૫૮ ભાવના એ
કહી એહમાં, કરો આદર અતિ ઘણો; ધમ ભાવતાં પરમાર્થ જલનિધિ, હોય નિતુ ઝક-
ઝોલ એ; ઘન પવન પુણ્ય પ્રમાણ પ્રકટે, ચિદાનંદ કહોલ એ. ૬૧.

ઢાળ બારમી

છ સ્થાનક :- કરે જિહાં સમકિત તે યાનક, તેહનાં ૫૮ વિધ કહીએરે; તિહાં પહિલું
યાનક 'છે ચેતન,' લક્ષણ આતમ લહીએ રે; ખીરનીરપરિ પુદ્ગલમિશ્રિત, પણ તેહથી
છે અલગો રે; અણુભવ હંસચંચુ જે લાગે, તો નવિ હીસે વલગો રે. ૬૨. ખીલું યાનક

લોકને, ભાંજે હૃદયસ'દેહ. ધન૦ ૨૬. વાલી ત્રીજો રે તક'નિપુણ ભણ્યો, મહાવાલી પરિ
જેહ; રાજકુવારે જયકમલા વરે, ગાજ'તો જિમ મેહ. ધન૦ ૩૦. ભાંડભાહુ પરિ જેહ
નિમિત્ત કહે, પરમત-ભૂપણ કાજ; તેહ નિમિત્તીરે ચોથો ભણીએ, શ્રીજિનશાસનરાજ.
ધન૦ ૩૧. તપ ગુણ યોગે રે ચોપે ધમ'ને, ચોપે નવિ જિનઆણ; આસવ લોપે રે નવિ
કોપે કહા, પંચમ તપસી તે ભણુ. ધન૦ ૩૨. છટ્ટો વિદ્યા રે મંત્રતણો ખલિ, જિમ
શ્રી વચર મુણિંહ; સિદ્ધ સાતમે રે અંજનયોગથી, જિમકાલિક મુનિચ'દ. ધન૦ ૩૩.
કવ્ય મુધારસ મધુર અથ' ભયા, ધમ'હેતુ કરે જેહ; સિદ્ધસેન પરિ રાજા રીઝવે, અર્ધમ
વર કવિ તેહ. ધન૦ ૩૪. જવ નવિ હોવે પ્રભાવક-એહવા, તવ વિધિપૂર્વ' અનેક;
ભાગ્યા પૂનાદિક કરણી કરે, તેહ પ્રભાવક છેક. ધન૦ ૩૫.

ઢાળ સાતમી.

પાંચ ભૂપણુ :-સોહે સમકિત જેહથી, સખિ ! જિમ આભરણે દેહ; ભૂપણ પાંચ
તે મનિ વસ્ત્રાં, સખિ ! મન વસ્ત્રાં તેહમાં નહિ સ'દેહ. સુજ સમકિતરંગ અચળ હોભેરે
એ આંકણી. ૩૬ પહિલુ' કુશલપણુ તિહાં, સખિ ! વંદન ને પચ્ચક્રખાણુ; કિરિયાનો
વિધિ અતિ ઘણો, સખિ ! અતિ ઘણો આચરે જેહ સુભણુ મુજ૦ ૩૭. બીજું તીરથસે
વના, સખિ ! તીરથ તારે જેહ; તે ગીતારથ મુનિવરા, સખિ ! તેહશ્યુ તેહશ્યુ કીજે નેહ.
મુજ૦ ૩૮. ભગતિ કરે શુકદેવની, સખિ ! ત્રીજું ભૂપણુ હોય; કિણ્હિ ચલાઓ નવિ અલે,
સખિ ! ચેથુ એ ચોથુ' તે ભૂપણુ ભેય. મુજ૦ ૩૯. જિનશાસન અનુભાવના, સખિ !
જેહથી બહુ જન હુત, કીજે તેહ પ્રભાવના, સખિ ! પાંચમું પાંચમું ભૂપણુ ખ'ત. મુજ૦ ૪૦.

ઢાળ આઠમી.

પાંચ લક્ષણુ :-પાંચ લક્ષણુ કહ્યાં સમકિતલક્ષાં, દુરિ ઉપશમ અનુકૂળ, સુગુણ
નર ! અપરાધીશ્યુ' પણુ નવિ ચિત્તથકી, ચિંતવીએ પ્રતિકૂલ, સુગુણ નર ! શ્રી જિન-
ભાષિત વચન વિચારીએ, એ આંકણી. ૪૧ મુરનરમુખ જે દુઃખ કરી લેખવે, વંછે
શિવમુખ એક; મું બીજું લક્ષણુ તે અંગીકરે, ચાર સંવેગશ્યુ' ટેક મું શ્રી જિન૦
૪૨. નારક ચારક સમ ભવઉભાચો, તારક ભણીને ધમ'; સુગુણ નર ! આહે નિકલવું
નવેહ તે ત્રીજું લક્ષણુ મમ'. મું શ્રી જિન૦ ૪૩ દ્રવ્યથકી દુઃખિયાની જે દયા, ધમ'-
હીણાની રે ભાવ; મું ચોથું લક્ષણુ અનુકંપા કહી, નિજ શકતે' મન ભાવ મું શ્રી
જિન૦ ૪૪ જે જિનભાખ્યું તે નહિ અન્યથા, એહવો જે દેહ રંગ; મું તે આસ્તિ-
કતા લક્ષણુ પાંચમ, કરે કુમતિનો એ ભાંગ. મું શ્રી જિન૦ ૪૫.

ઢાળ નવમી

છ યત્નાં :-પરતીર્થી પરના મુર તેણે, ચૈત્ય ગ્રહાં વળી જેહ, વંદન પ્રમુખ
તિહાં નવિ કરવૂં, તે જયણા પદ લેયરે; ભવિકા ! સમકિત યતના કીજે. એ આંકણી.
૪૬ વંદન તે કર્યોજન કહિએ, નમન તે શીશ 'નમાર્યે; કાન છંદ અજ્ઞાદિક દેવૂં,
ગૌરવ ભગતિ દેખાડયેરે ભવિકા ! ૪૭ અનુપ્રદાન તે તેહને કહીએ, વાર વાર જે કાન;
દોષ કુપાત્રે પાત્રમતિએ, નહિ અનુકંપા માનરે ભવિકા ! ૪૮. અણુબોલાયે જેહ

એહો રે. વીર૦ ૧૨. આહે અકાર તે અંદને, મધુકર માલતી ભોગીરે; તિમ ભવિ સહજ ગુણે હોયે, ઉત્તમ નિમિત્ત સંયોગી રે વીર૦ ૧૩. એહ અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવતે રે; સાધુને સિદ્ધ દશા સમું. ખીજતુ ચિત્ત પ્રવતે રે વીર૦ ૧૪. કરણ અપૂર્વના નિકટથી, જે પહેલું ગુણહાણુ રે; મુખ્યપણે તે ઇહાં હોયે, મુજસ વિલાસનુ ટાણું રે. વીર૦ ૧૫.

ઢાલ ખીજ

ખીજ તારા દષ્ટિ-વિચાર :-દર્શન તારા દષ્ટિમાં, મન મોહન મેરે; જોમય-અગનિ સમાન. મં શૌચ સંતેષ ને તપ ભલા, મં સઝાય ઇશ્વરધ્યાન. મં ૧. નિયમ પંચ ઇહાં સંપજે, મં નહિ ક્રિયા-ઉદ્દેગ; મં જિજ્ઞાસા ગુણતત્ત્વની, મં પણ નહિ નિજ હઠ ટેગ. મં ૨. એહ દષ્ટિ હોય વરતતાં, મં યોગ કથા બહુ પ્રેમ; મં અનું-ચિત્ત તેહ ન આચરે, મં વાદ્યે વલે જિમ હેમ. મં ૩. વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મં જેને નિજ ગુણ-હાણિ; મં ત્રામ ધરે ભવ ભય થકી. મં ભવ માને દુઃખ-ખાણુ મં ૪. શાસ્ત્ર ઘણાં મતિ થોડલી, મં શિષ્ટ કહે તે પ્રમાણ; મં મુજસ લહે એહ ભાવથી, મં ન કરે જૂઠું દેહાણુ. મં ૫.

ઢાલ ત્રીજ

ત્રીજ બલા દષ્ટિ-વિચાર :-ત્રીજ દષ્ટિ બલા કહીજી, કાષ્ટ-અગનિ સમ જોધ; ક્ષેપ નહિ આસન સધેજી, શ્રવણ સમીહા શોધ રે જિનજી. ધન ધન તુજ ઉપદેશ. ૧. તરણ મુખી સી પરિવરેજી, જિમ આહે મુરગીત; સાંભલવા તિમ તત્ત્વનેજી, એ દષ્ટિ મુવિનીત રે. જિનજી. ધં ૨ સરિ એ જોધ-પ્રવાહનીજી, એ વિષ્ણુ શ્રુત થલ કૂપ; શ્રવણ સમીહા તે કિસીજી, ચયિત મુણે જિમ ભૂપ રે જિં ૩. મન રીઝે તનુ ઉદ્દેસેજી, રીઝે ખુઝે એક તાન; તે ઇચ્છા વિષ્ણુ ગુણ-કથાજી, બહિરા આગલ ગાન રે જિં ૪. વિધન ઇહાં પ્રાયે નહિજી, ધર્મ-હેતુ માંહે કાય; અનાચાર-પરિહારથીજી, મુજસ મહોદય હોય રે. જિં ૫.

ઢાલ ચોથી

ચોથી દીપ્તા દષ્ટિ-વિચાર :-યોગ દષ્ટિ ચોથી કહીજી, દીપ્તા તિહાં ન ઉત્થાન; પ્રાણાયામ તે ભાવથીજી, દીપ-પ્રભાસમ જ્ઞાન. મન મોહન જિનજી. મીઠી તાહરી વાણિ ૧ બાહ્ય ભાવ રેચક ઇહાંજી, પૂરક અંતર ભાવ; કુલક ચિરતા ગુણે કરીજી, પ્રાણાયામ સ્વભાવ. મં ૨. ધર્મ અરથે ઇહાં પ્રાણુનેજી, છાંડે પણ નહિ ધર્મ; પ્રાણુ અરથે સંકટ પડેજી, જૂઓ એ દષ્ટિનો મર્મ. મન ૩. તત્ત્વશ્રવણ મધુરોદકેજી, ઇહાં હોયે ખીજ-પ્રદોહ; ખાર ઉદકસમ ભવ ત્યજેજી, ગુરૂભગનિ અદ્રોહ, મન ૪. સૂક્ષ્મ જોધ તો પણ ઇહાંજી, સમકિત વિષ્ણુ નવિ હોય; વેદ સંવેદપદે કહોજી, તે ન અવેદે. જોય મન ૫ વેદ જોધ શિવહેતુ છેજી, સંવેદન તસ નાણુ; નય-નિભેપે અતિ ભલુંજી, વેદ સંવેદ પ્રમાણ. મન ૬. તે પદ અંધિ-વિરોધથીજી, છેહલી પાપ—પ્રવૃત્તિ; તમ દોહ પદ ધૂનિ સમીજી, તિહાં હોયે અંને નિવૃત્તિ મન ૭ એહ થકી વિપરીત છેજી, પદ જે અવેદ સંવેદ; ભવ-અભિનંદી જીવનેજી, તે હોયે વજ અભેદ મન ૮. લોલી-કૃપણ કથા-

‘નિત્ય આત્મા,’ જે અનુભૂત સંભારે રે; બાળકને સ્તનપાનવાસના, પૂરવ ભવ અનુસારે રે; જેવ મનુજ નરકાદિક તેહના, છે અનિત્ય પર્યાયા રે; દ્રવ્યથક્રી અવિચલિત અખંડિત, નિજશુષ્ક આત્મનાયા રે. ૬૩ ત્રીભુ સ્થાનક ‘ચેતન કર્તા,’ કર્મતણે છે યોગે રે; કુલકાર જિમ કુલતણો જગ, ઇંદ્રિકસ યોગે રે; નિશ્ચયથી નિજ શુષ્કનો કર્તા, અનુપચરિત વ્યવહારે રે; દ્રવ્યકર્મનો નગરાદિકનો, તે ઉપચાર પ્રકારે રે. ૬૪. ચોથું થાનક ‘ચેતન લોકતા,’ પુણ્ય પાપ ફલકેરે રે; વ્યવહારે નિશ્ચય નય દૃષ્ટે, ભુજે નિજ શુષ્ક નેરે રે; પાંચમું થાનક ‘છે પરમ પદ,’ અચલ અનંત સુખવાસો રે; આધિ વ્યાધિ તન મનથી લહિયો, તસ અભાવે સુખ ખાસોરે. ૬૫. છઠું થાનક ‘મોક્ષ’તણો છે, સંજ્ઞમ જ્ઞાન ઉપાયો રે; જે સહજે લહીયો તો સઘળે, કારણ નિર્મલ થાયો રે; કહે જ્ઞાનનય જ્ઞાનજ સાચુ, તે વિષુ બહી કિરિયા રે; ન લહે રૂપુ રૂપુ બણી, સીપ બણી જે કિરિયા રે. ૬૬. કહે ક્રિયા નય ‘કરિયા વિષુ જે, જ્ઞાન તેહ શુ કરસ્યે રે ? જલ પેસી કર પદ ન હલાવે, તારૂ તે કિમ તરસ્યે રે ?’ દ્રવ્ય બૂધણ છે ઇહાં બહુલાં, નય એકેકને વાહે રે; સિદ્ધાંતી બિહુ નય સાધે, જ્ઞાનવંત અપ્રમાદે રે. ૬૭. ઇષ્ટિ પરે સહસ્રં બોલ વિચારી, જે સમકિત આશહે રે; રાગદ્વેષ ટાલી મન વાલી, તે શમ સુખ અવગાહે રે; જેહનુંમન સમકિતમાં નિશ્ચલ, કંઈ નહીં તસ બોલે રે; શ્રીનયવિજય વિગુધપથસેવક, વાચક જસ ઇમ બોલે રે. ૬૮

ઇતિ શ્રી સમકિતના સહસ્રં બોલની સંજ્ઞાયા સંપૂર્ણ.

મહોપાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજયજીકૃત આઠ યોગ-દૃષ્ટિની સંજ્ઞાયા

ઢાલ પહેલી

પ્રથમ મિત્રા દૃષ્ટિ-વિચાર :-શિવ સુખ કારણ ઉપદિશી, યોગ તણી અહ દિટ્ટી રે; તે શુષ્ક શુષ્કી જિન વીરનો, કરશ્યું ધર્મની પુટ્ટી રે. વીર જિથેસર દેશના ૧. સઘન અઘન દિન રચણિમાં, બાલ વિકલ ને અનેરા રે; અરથ જોયે જિમ ભૂભૂઆ, ઝોધ નજરે તિમ ફેરા રે. વીરં ૨. દશન જે હૂઆં ભૂભૂઆં, તે ઝોધ નજરને ફેરે રે; લેહ ચિરાદિક દૃષ્ટિમાં, સમકિતદૃષ્ટિને હેરે રે. વીરં ૩. દશન સકલના નય શહે, આપ રહે નિજ ભાવે રે; હિતકરે જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવે, રે. વીરં ૪. દૃષ્ટિ ચિરાદિક ચારમાં, મુજતિ પ્રયાણુ ન બાળે રે; રચણિ શયન જિમ જમ હરે, સુરનર સુખ તિમ છાળે રે. વીરં ૫. એહ પ્રસંગથી મેં કહ્યું, પ્રથમ દૃષ્ટિ હવે કહિયે રે; જિહાં મિત્રા તિહાં બોધ જે, તે તૃણ અગનિસ્યો લહિયે રે. વીરં ૬. પ્રત પણુ ચમ ઇહાં સંપળે, એહ નહિ શુભ કાળે રે; દ્વેષ નહિ વહી અવરશ્યું, એહ શુષ્ક અંગે વિરાળે રે. વીરં ૭. યોગનાં બીજ ઇહાં શહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામો રે; ભાવાચારજ-સેવના, ભવ-ઉદ્વેગ સુકામો રે. વીરં ૮. દ્રવ્ય અભિગ્રહ પાલવા, ઔષધ પ્રમુખને દાને રે; આહર આગમ આસરી, લિખનાદિક બહુમાને રે. વીરં ૯. લેખન પૂજન આપવું, શ્રુતવાચન ઉદ્યાહો રે; ભાષ વિસ્તાર સંજ્ઞાથી, ચિંતન ભાવન ચાહો રે. વીરં ૧૦. બીજ કથા લલી સાંભલી, રામાંચિત હુએ દેહ રે; એહ અવચક યોગથી, લહિયે ધરમ-સનેહેરે. વીરં ૧૧. સદગુરૂ યોગ વંદન ક્રિયા, તેહથી ફલ હોએ જેહોરે; યોગ-ક્રિયા-કુલ લેહથી, ત્રિવિધ અવચક

જામ કંઈનો દે દંદ અધ્યાના, નનપ્રિયતા હોય નિત્ય. ધન ૨. નાશ દોષનો દે તૃપ્તિ
પરમ તહે, મનના ઉચ્ચિત સંયોગ; નાશ તયરની દે બુદ્ધિ શતભરા એ નિષ્પન્નહ યોગ.
ધન ૩. ગિન્દ યોગનાં દે એ પરમથમાં, યોગાચાર્ય દિકું; પંચમ દૃષ્ટિ થકી સવિ
ભેદીએ, એકના નેદ ગરિકું. ધન ૪. છકું કિકું દે હવે કાંતા કરું, તિહાં તારાભ-પ્રકાશ;
નન્વમીમાંનારે દૃઢ હોયે ધારણા, નહિ અન્ય શ્રુત વાસ. ધન ૫. મન મહિલાનું દે
નદાતા ઉપદે, ખીન્ત કામ કરંત; તિમ શ્રુતધર્મે દે એકમાં મન ધરે, જ્ઞાનાશ્વેપકવંત.
ધન ૬. ગેદરે જ્ઞાનેરે વિધન-નિવારણે, ભોગ નાહ ભવ હેત; નવિ ગુણ દોષ ન વિષય
મયરૂપની, મનગુણ અવગુણ જોન ધન ૭. માયા પાણી દે બાણી તેહને, લંઘી બાણે
અકેસા સાચું નાણી દે તે ખીલતો રહે, ન અલે હમાડોલ. ધન ૮. ભોગ તત્ત્વને દે મમ ભય
નનિ દેસે, મૂકા બાણે દે ભોગ; તે એ દૃષ્ટિ ભવસાયર તરે, લહે વહી મુજસ સંયોગ ધન ૯.

ઢાલ સાતમી

જ્ઞાનમી પ્રભાદૃષ્ટિ-વિચાર:-અર્ક-પ્રભાસમ બોધ પ્રભામાં, ધ્યાન-પ્રિયા એ
ગિરિ. નત્તનળી પ્રતિપત્તિ ધક્કાં વહી, રોગ નહી સુખ-પુકું દે. બવિકા! વીર-વચન
નિન ધરીએ. એ આંકળી. ૧. સમ્યું પરવશ તે દુઃખ લક્ષણ, નિજવશ તે સુખ
વલિએ; એ દૃષ્ટે આતમગુણ પ્રગટે, કહો સુખ તે કુણ કલિએ દે? ભન ૨.
નાગર-પ્રામ પામર નવિ જાણે, વલ્લમ-સુખ ન કુમારી; અનુભવ વિષુ તિમ ધ્યાન તણું સુખ,
દુઃખ, જાણે નર નારી દે? ભન ૩. એક દૃષ્ટિમાં નિમલ બોધે, ધ્યાન સદા હોએ સાચું; ફલ
નારે નિરંતર જ્યોતિએ, રતન તે દીપે જાણું દે. ભન ૪. વિષભાગક્ષય શાંતવાહિતા,
ગિરનારગ મુવ નામ; કહે અસંગ ક્રિયા ધક્કાં યોગી, વિમલ મુજસ પરિણામ દે. ભન ૫.

ઢાલ આઠમી.

આઠમી પરા દૃષ્ટિ-વિચાર:-દાબટ આઠમી સાર સમાધિ, નામ પરા તસ
નડુંજ, આપ સ્વભાવે પ્રવૃત્તિ પૂરણ, શશિસ્રમ બોધ વખાણુંજ; નિરતિચારપદ એકમાં
યોગી, કલિયે નહિ અતિચારીજ; આરોહે આરૂટે ગિરિને, નિમ એકની ગતિ ન્યારીજ. ૧.
જન ગંધ સમાન ખિમા ધક્કાં, વાસકને ન ગવેયેજ; આસંગે વજિંત વહી એકમાં,
ગિરિયા નિજ ગુણ લેએજ; શિક્ષાથી જિમ રતનનિયોગન, દૃષ્ટિ ભિન્ન તિમ એહોજ; તાસ
નિર્વાણે કરણ અપૂર્વે, લહે મુનિ કેવલ-ગેહોજ. ૨. ક્ષીણદોષ સર્વજ મહામુનિ, સર્વ લખિધ
: ૧ એ.જોજ પર ઉપગાર કરીશિવસુખ તે, પામે યોગ અયોગેજ. સર્વ શત્રુક્ષય સર્વ વ્યાધ-
તપ, પૂર્ણ; સર્વ સમીક્ષાજ; સર્વ અરથ યોગે સુખ તેહથી, અનંત ગુણુક નિરીક્ષાજ. ૩.

ઉપસંહાર :-એ આ દિકું કહી સંજોષે, યોગશાસ્ત્ર સંકેતેજ, કુલયોગીને પ્રવૃત્ત-
ના ને. નેદ નળે કિત લેનેજ; યોગી કુલે જાયા તસ ધર્મે, અનુગત તે 'કુલયોગી'જ;
અર્કની ગુરૂ-દેવ-દિજ-પ્રિય, હયાવંત ઉપયોગીજ ૪. શુશ્રૂષાદિક (અડ) ગુણ સંપૂર્ણ,
'પ્રવૃત્તચક્ર' તે કલિયેજ. યમદ્રવ-લાખી પરદુગ અર્થા, આપ અવગક લલિયેજ; ચાર
અલિસારિ યમ દ્રવ્ય, પ્રવૃત્તિ ધિર સિદ્ધિ નામેજ; શુદ્ધ રૂચે પાદ્યે અતિચારક, ટાલે
દક્ષ પરિણામેજ. ૫. કુલ-યોગી ને પ્રવૃત્તગકને, અવધુ મુદિ પ્રપાતજ યોગદૃષ્ટિ અર્થે

મણેાલ, -માયી-મચ્છર ઠણ; ભવ-અભિનંદી ભયભયેાલ, અદ્ભુત આરંભ અચાણ. મનં ૬. એહવા અવશુણવંતનુલ, પદ જે અવેલ કઠોર; સાધુ સંગ આગમ તણેાલ, તે જીતે ધરિ ભેર. મનં ૧૦. તે જીતે સહજે ટલેલ, વિષમ કુતકં પ્રકાર; દૂર નિકટ હાથી હણેલ, જિમ એ અઠર વિચાર. મનં ૧૧ 'હું' પાચેા સ શય નહીલ, મૂરખ કરે એ વિચાર; આલસુઆ શરૂ શિબ્યનાલ, તે તો વચન પ્રકાર. મનં ૧૨. ધીજે તે પતિઆવવુંલ, આપ-મતે' અનુમાન, આગમને અનુમાનથીલ, સાચુ લહે સુજ્ઞાન. મનં ૧૩. નહિ સવંજ તે જૂનૂઆલ, તેહના જે વલી ઢાસ; ભગતિ દેવની પણ કહીલ, ચિત્ર અચિત્ર પ્રકાશ. મનં ૧૪ દેવ સંસારી અનેક છેલ, તેહની ભક્તિ વિચિત્ર; એક રાગ પર દ્રેષથીલ, એક મુગતિની અચિત્ર. મનં ૧૫. ઇંદ્રિયાચંગત ખુદિ છેલ, જ્ઞાન છે આગમ હેત; અસંમોહ શુભ કૃતિ શુણેલ, તેણે દલ ભેદ સકેત. મનં ૧૬. આદર ક્રિયા-રતિ ઘણીલ, (વધન ટલે મિલે લાચ; જિજ્ઞાસા ખુધ-સેવનાલ, શુભ કૃતિ ચિન્હ પ્રત્યાચ મનં ૧૭ ખુદિ ક્રિયા ભવ દલ દિએ, જ્ઞાન ક્રિયા શિર અંગ; અસંમોહ ક્રિયા દિએલ, શીઘ્ર મુગતિ દલ અંગ. મનં ૧૮. પુદ્ગલ રચના કારમીલ, તિહાં જસ ચિત્ત ન લીન; એક માગ તે શિવ તણેાલ, ભેદ લહે જગ દીન મનં ૧૯. શિબ્યભણી જિન દેશનાલ, કે જન પરિણુતિ ભિન્ન; કે મુનિની નય દેશનાલ, પરમાર્થથી અભિન્ન. મનં ૨૦. શબ્દ-ભેદ-ઝઘડો કિસેાલ ? પરમાર્થ જે એક; કહો ગંગા કહો સુરનદીલ, વસ્તુ કિરે નહિ છેક. મનં ૨૧. ધમ ક્ષમાદિક પણ મિટેલ, પ્રગટે ધર્મ-સંન્યાસ, તો ઝઘડા ઝોંટા તણેાલ, મુનિને કવણ અભ્યાસ ? મનં ૨૨ અભિનિવેશ સઘલો ત્યજીલ, ચાર લહી જેણે દષ્ટિ; તે લહસ્યે હવે પાંચમીલ, સુજસ અમૃત ધન વૃદ્ધિ. મનં ૨૩

ઢાલ પાંચમી

પાંચમી સ્થિરા દૃષ્ટિ-વિચાર :-દૃષ્ટિ ચિરા માંહે દર્શન નિત્યે, રત્ન-પ્રભા સમ બણેા રે; જ્ઞાંતિ નહિ વલી યોધ તે સૂક્ષ્મ, પ્રત્યાહાર વખાણેા રે. ૧. એ શુણ વીર તણેા ન વિસાડું, સંભાડું દિન રાત રે; પશુ ટાલી સુરરૂપ કરે જે, સમકિતને અવદાત રે. એ શુણ વીર તણેા ન વિસાડું-આંકણી ૨. બાલ ધૂલિ ધર લીલા સરિખી, ભવ-ચેષ્ટા ઇહાં ભાસે રે; ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ઘટમાં સવિ પ્રકટે, અષ્ટ મહા-સિદ્ધિ પાસે રે. એ શુણ ૩. (વષય વિકારે ન ઇંદ્રિય ભેડે, તે ઇહાં પ્રત્યાહારે રે; કેવલ જ્યોતિ તે તત્ત્વ પ્રકાશે, શેષ ઉપાય અસારેરે. એ શુણ ૪. શીતલ ચદનથી પણ ઉપન્યે, અગનિ હહે જિમ વનને રે; ધર્મ-જનિત પણ લોચ ઇહાં તિમ, લાગે અનિષ્ટ તે મનને રે. એ શુણ ૫. અંશે હોએ ઇહાં અવિનાશી, પુદ્ગલબલ તમાસી રે; ચિદાનંદધન સુજસવિલાસી, કિમ હોય જગનેા આશી રે ? એ શુણ ૬.

ઢાલ છઠી

છઠી કાંતા દૃષ્ટિ-વિચાર :-અચપલ રોગ રહિત (નખૂર નહિ, અદ્ય હોય દોય નીતિ; ગંધ તે સારેરે કાંતિ પ્રસન્નતા, સુસ્વર પ્રથમ પ્રવૃત્તિ. ધન ધન શાસન શ્રી જનવરતણું.-એ આંકણી. ૧. ધીર પ્રભાવી રે આગલે યોગથી, મિત્રાદિક સુત ચિત્ત;

રહ્યું-રાખ્યું-હો. થાપણ ક્યું જેહ કે; તુષ-તુસ માત્ર ન લીજીયે, અણદીધું હો કિહાં કોઇનું તેહ કે. ચોરીં ૪. ફરે અનર્થ સકલ ટલે, મિલે વાહલાહો સઘલે જસ થાય કે; સુર સુખનાં હુએ લેટણાં, મત ત્રીજી હો આવે જસ હાય કે ચોરીં ૫ તજી ચોરપણું ચોરતાં, હુએ દેવતા રોહિણીયો જેમ કે; એહ મતથી સુખ જસ લહે, વલી પ્રાણી હો વહે પુણ્યક્યું પ્રેમ કે. ચોરીં ૬.

૪ અપ્રહાયર્થ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક યોથું વર્જિએ, દુર્ગતિ મૂલ અખંભ; જગ સવિ મૂળ્યો છે એહમાં, છાંડે તેહ અચંભ. પાપં ૧. રૂડું લાગે રે એ ધુરે, પરિણામે અતિ અતિ કર; ફલ કિંપાકની સારિખું, વરજે સંજ્ઞન ફર પાપં ૨ અધર વિક્રમ સિમત ફૂલમાં, ફેચ ફલ કઠિન વિશાલ; સમા દેખી ન સચિયે, એ વિષવેલિ રસાલ. પાપં ૩. પ્રભલ જવલિત અય-પૂતલી, આલિંગન ભલું તંત; નરક-હવાર નિતાંખિની, જઘન-સેવન તે દુરંત. પાપં ૪. હાવાનલ ગુણ-વન તણો, કુલ-મશીકૂચંક એહ; રાજધાની મોહરાયની, પાતક-કાનન-મેહ. પાપં ૫ પ્રભુતાયે હરિ સારિખો, રૂપે મયણ અવતાર; સીતાએ રે રાવણ યંથા, છાંડવો પરનર નારિ. પાપં ૬. દશ શિર રજમાંહે રોલીયાં, રાવણ વિવશ અખંભ; રામે ન્યાયે રે આપણો, રોખો જગિ જય-થંભ. પાપં ૭ પાપપ્રધાએ રે અતિ ઘણાં, સુકૃત સકલ ક્ષય જાય; અપ્રહાયારીનું ચિંતંબુ, કદિય સફલ નવિ થાય. પાપં ૮. મંત્ર ફેલે જગિ જસ વધે, દેવ કરે રે સાનિધ; પ્રહાયર્થ ધરે જે નરા, તે પામે નવનિધ. પાપં ૯. શેઠ સુદશનને ટલી, શૂલિ સિંહાસન હોય; ગુણ ગાયે ગગને દેવતા, મહિમા શીલનો બોય. પાપં ૧૦. મૂલ ચારિત્રનું એ ભલું, સમકિત-વૃદ્ધિ-નિહાન; શીલ સલિલ ધરે જિકે, તસ હુએ સુજસ વખાણ. પાપં ૧૧.

૫ પરિગ્રહ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પરિગ્રહ મમતા પરિહરો, પરિગ્રહ દોષનું મૂલ; સલ્લેખે પરિગ્રહ જેહ ધરે ઘણો, તસ તપ-જપ પ્રતિકૂલ. સલ્લેખે. ૧. પરિગ્રહ મમતા પરિહરો એ આંકણી નવિ પલટે મૂલ રાશિથી, માર્ગી કદિય ન હોય; સલ્લેખે, પરિગ્રહ-ગ્રહ છે અભિનવો, સહુને દિએ દુઃખ સોય. સલ્લેખે, પરિગ્રહ ૨. પરિગ્રહ મદ ગુરૂઅત્તણે, ભવ માંહિ પડે જંત; સલ્લેખે યાનપાત્ર જિમ સાયરે, ભારાકાંત અત્યંત. સલ્લેખે પરિગ્રહ ૩. જ્ઞાન-ધ્યાન હય-ગયવરે, તપ-જપ-શ્રુત પરિતંત; સલ્લેખે છેડે પ્રથમ પ્રભુતા લહે, મુનિ પણ પરિગ્રહવંત સલ્લેખે. પરિગ્રહ ૪. પરિગ્રહ-ગ્રહવશે લિંગિયા, લે કુમતિ-રજ સીસ; સલ્લેખે જિમ તિમ જગિ લવતા ફિરે, ઉત્તમત્ત હુક નિસહીસ. સલ્લેખે પરિગ્રહ ૫. તૃપ્તો ન જીવ પરિગ્રહે, ઇંધણથી જિમ આગ; સલ્લેખે. તૃષ્ણા-હાહ તે ઉપસમે, જલસમ જ્ઞાન વૈરાગ. સલ્લેખે પરિગ્રહ ૬. તૃપ્તો સગર સુતે નહિ, ગોધનથી ફૂચીકણું; સલ્લેખે તિલક શેઠ વલી ધાન્યથી, કનકે નંદ સકણું, સલ્લેખે પરિગ્રહ ૭. અસંતુષ્ટ પરિગ્રહ ભર્યા, સુખીયા ન ઈંદ-નરિંદ; સલ્લેખે સુખી એક અપરિગ્રહી, સાધું સુજસ સમ-કંદ. સલ્લેખે પરિગ્રહ ૮

હિત હોવે, તેણે કહી એ વાતણ; શુદ્ધ ભાવ ને સૂની કિરિયા, એકુમાં અંતર કેતોણ ?
ઝલકલતો સૂરજ ને ખભૂઓ, તાસ તેજમાં જેતોણ. ૬. શુદ્ધ ભાવ એ તેહને કહિયે, જેહયું
અંતર ભાંજેણ; જેહયું ચિત્ત પટ'તર હોવે, તેહયું શુદ્ધ ને છાજેણ, યોગ્ય અયોગ્ય
વિભાગ અલહને, કહસ્યે મોટી વાતોણ; ખમસ્યે તે પંડિત-પરવહમાં, મુઠિ-પ્રહાર ને
લાતોણ. ૭ સભા ત્રણ શ્રોતા ગુણ અવગુણ, નંદી સૂત્રે ઢીસેણ; તે જાણી એ પ્રથ
યોગ્યને, દેભે મુગુણ જગીશેણ; દોઢ પૂરબે નિજ નિજ ઇચ્છા, યોગ ભાવ ગુણ રચણેણ;
શ્રી નયવિજય વિબુધ પથ સેવક, વાચક જસને વચણેણ. ૮.

કૃતિ શ્રીમદ્ યશોવિજય વાચક વિરચિત આઠ યોગદષ્ટિ સંજ્ઞાચ સંપૂર્ણ
સકલ પાંડિત શિરોમણિ મહે:પાધ્યાય શ્રીમદ્ યશોવિજય વાચક વિરચિત

આદાર-પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ

૧ હિંસા પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ

પાપસ્થાનક પહિલું કહ્યું રે, હિંસા નામે દુરંત; મારે જે જગ-ભવને રે, તે હલે
મરણ અનંત રે. ૧. પ્રાણી ! જિનવાણી ધરો ચિત્ત-એ આંકણી. માતપિતાદિ અનંતનાં
રે, પામે વિયોગ તે મંદ; કારિદ્ર દોહગ નવિ ટલે રે, મિલે ન વલ્લભ-વૃંદરે. પ્રાણી !
૨. હોએ વિપાકે દશગણું રે, એક વાર કિયું કરમં; થત સહસ્ર કોડિ ગમે રે, તીજ ભાવના
મમં રે. પ્રાણી ! ૩. 'મર' કહેતાં પણ દુઃખ હુવે રે, મારે કિમ નવિ હોય ? હિંસા
ભગિની અતિ ખૂરી રે, વૈશ્વાનરની ભેચ રે. પ્રાણી ! ૪. તેહને ભેરે જે હુઆ રે, શૌર-ધ્યાન
પ્રમત્તા; નરક-અર્પિય તે નૃપ હુઆ રે, જિમ મુખમ પ્રસન્ન રે. પ્રાણી ! ૫. શય વિવેક
કન્યા ક્ષમારે, પરણાવે જસ સાચ; તેહ થકી દૂરે ટલેરે, હિંસા નામ બલાચ રે. પ્રાણી ! ૬.

૨. મૃપાવાદ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ.

ખીલું પાપનું સ્થાન, મૃપાવાદ દુષ્કાર; આજહો છોડે ભવિ ! મંડો ધર્મયું
પ્રીતડીણ, ૧. વૈર-ખેદ-અવિશ્વાસ, એહથી દોષ અભ્યાસ; આજ હો થાયે રે, નવિ જાએ
બ્યાધિ અપથ્યથીણ. ૨ રહિયું કાલિક-સૂરિ, પરિજન વચન તે ભૂરિ; આજ હો સહયું
રે, નવિ કહયું જૂઠું ભયાદિકેણ. ૩. આસન ધરત આકાશ, વસુ નૃપ હુઓ મુપકાશ;
આજ હો જૂઠું રે, સુર રૂઠે ભાલ્યો રસાતલેણ. ૪. જે સત્ય વ્રત ધરે ચિત્ત, હોય જગ-
માર્હિ પવિત્ત; આજ હો તેહને રે, નવિ ભય સુર-અંતર-ચક્ષુથીણ. ૫. જે નવિ ભાષે
અલીક, બોલે ધવું ઠીક; આજ હો ટેકેરે, મુવિવેકે મુજસ તે મુખ વરેણ. ૬.

૩. અદત્તાદાન પાપસ્થાનક સંજ્ઞાચ.

ચોરી વ્યસન નિવારીયે, પાપસ્થાનક હો ત્રીલું કહ્યું ચોર કે; ઇહભવિ પરભવિ દુઃખ
ધણાં, એહ વ્યસને હો પામે જગ ચોરકે. ચોરી ૧. ચોર તે પ્રાયે હરિદ્રી હુયે, ચોરીથી
હો ધન ન હલે નેટ કે; ચોરનો કોઈ ધણી નહિ. પ્રાયે બૂખ્યું હો રહે ચોરનું પેટ કે.
ચોરી ૨. જિમ જલમાંહે નાખીઓ, તલે આવે હો જલને અયગોલ કે; ચોર કોર
કરમ કરી, જાયે નરકે હો તિમ નિપટ નિટોલ કે. ચોરી ૩. નાહું-પદમું-વલી વીસમું,

ભવ દુસ્તર કહે, સુષોભી બીજાને કહે વલી તાગ. શુષુ ૬. વિધિ નિષેધ નવિ ઉપદેશો, સુષોભી એકાંતે ભગવંત; શુષુ ૭ કારણે નિઃકપટી હવું, સુષોભી એ આજ્ઞા છે તંત, શુષુ ૭. માયાથી અલગા ટલો, સુષોભી જિમ મિલો મુગતિશ્યું રંગ; શુષુ ૮ સુજસ વિલાસ સુખી રહો, સુષોભી લક્ષણ આવે અંગ. શુષુ ૯.

૯ લોભ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

ભરે મારે, લોભ તે દોષ અથોભ, પાપસ્થાનક નવમું કહ્યું; ભરેભ. ભરેમારે, સર્વ વિનાશનું મૂલ, એકથી કુણે ન સુખ લહ્યું. ભરેભ. ભ ૧. ભરેમારે, સુષુભી બહુ લોભાંધ, ચકવર્તી હરિની કથા; ભરેભ. ભરેમારે, પામ્યા કટુક વિપાક, પીવત રક્તજ લો યથા. ભરેભ. ૨. ભરેમારે, નિધનને શત ચાહ, શત લહે સહસ લોભિઓ; ભરેભ. સહસ લહે લખ લોભ, લખ લાભ્યે મન કોડીએ ભરેભ. ૩. ભરેમારે, કોટીશ્વર નૃપ ઋદ્ધિ, નૃપ ચાહે ચક્રીપણું; ભરેભ. ચાહે ચક્રી મુરલોગ, મુર ચાહે મુરપતિપણું. ભરેભ. ૪. ભરેમારે, મૂલે લઘુપણે લોભ, વાધે સરાવ પરિ ચહી; ભરેભ. ભરેમારે, ઉત્તરાધ્યયને અનંત, ઇચ્છા આકાશ સમી કહી. ભરેભ. ૫. ભરેમારે, સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર, કોઈ જે અવગાહી શકે; ભરેભ. ભરેમારે, તે પણ લોભ-સમુદ્ર, પાર ન પામે બલ થકે. ભરેભ. ૬. ભરેમારે, કોઈક લોભને હેત, તપ શ્રુત જે હારે જસ; ભરેભ. ભરેમારે, કાગ-ઉલ્લવણ હેત, મુરમણિ નાંખે તે ખસ. ભરેભ. ૭. ભરેમારે, લોભ ત્યજે જે ધીર, તસ સવિ સંપતિ કંકરી; ભરેભ. ભરેમારે મુજસ સુપુણ્ય વિલાસ, ગાવે તસ મુરમુંદરી. ભરેભ. ૮.

૧૦. રાગ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક દશમું કહ્યું રાગ રે, કુણહિ ન પામ્યો તેહનો તાગ રે; રાગે વાદ્યા હરિ હર બંભારે, રાગે નાચે કરે ય અચંભા રે. ૧. રાગ કેસરી છે વહસાભ રે, વિષયાભિલાષ તે મંત્રી તાભ રે; જેહના છોડ ઇદ્રિય પંચોરે, તેહનો કીધો એ સકલ પ્રપંચો. રે. ૨. જેહ સદાગમ વશ હુઈ જાણ્યે રે, તે અપ્રમત્તતા શિખરે વાણ્યે રે. અરણ્યધમ-નૃપ શૈલ-વિવેકે રે, તેહશ્યું ન ચલે રાગી ટેકે રે ૩ બીજા તો સવિ રાગે વાદ્યા રે, એકા દશ શુષુઠાણે ઉમાદ્યા રે; રાગે પાડ્યા તે પણ ખૂતારે, નરક નિગોદે મહા દુઃખ જુતા રે. ૪. રાગ-હરણ તપ-જપ શ્રુત ભાખ્યા રે, તેહથી પણિ જેણે ભવ-દલ આખ્યા રે; તેહનો કોઈ ન છે પ્રતિકારો રે, અભિય હુવે વિષ તિહાં રથો. આરો રે? ૫. તપ બલે છૂટા તરણું તાણી રે, કંચન કોડી આપાહભૂતિ નાણી રે; નંદિવેણ પણ રાગે નહિયા રે, શ્રુત-નિધિ પણ વેશ્યાવશ પશ્ચિયા રે. ૬. બાવીસ જિન પણ રહી ધરવાસે રે, વરત્યા પૂરવ રાગ-અભ્યાસે રે; વજ્ર બંધ પણ જસ બલે ત્રુટે રે, નેહ-તાંતુથી તેહ ન છૂટે રે. ૭. દેહ-ઉચ્ચાટન અભિયું દહવું રે, ઘણ-કુદન એ સવિ દુઃખ સહવું રે; અતિ ઘણું રાતી જે હોય મજિઠરે, રાગ તણો શુષુ ચોહજ હિંદુ રે ૮. રાગ ન કરજો કોઈ નર કિણુશ્યુ રે, નવિ રહેવાય તો કરજ્યો મુનિશ્યુ રે; મણિ જિમ દણિ-વિષનું તિમ તેહો રે, રાગતુ લેપજ સુજસ સનેહો રે. ૯.

૬. ક્રોધ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાયા.

ક્રોધ તે ક્રોધ-નિરોધ છે. ક્રોધ તે સંયમ-ઘાતીરે; ક્રોધ તે નરકનું આરણ્ય, ક્રોધ દુરિત-પક્ષપાતીરે ૧. પાપસ્થાનક છઠું પરિહરો, મન ધરી ઉત્તમ ખંતીરે; ક્રોધ-બુદ્ધિ-ગની જા'શુદ્ધી, એક કહી જાયવંતીરે. પાપ ૨. પૂરવ કાઠિ ચરણ-શુભે, બાળ્યે છે આતમા જેણેરે; ક્રોધ વિવશ હુતાં હોય ઘડી, હારે સવિકલ તેણેરે. પાપ ૩. બાલે તે આશ્રમ આપણે, બજનાં અન્યને ઢાલેરે; ક્રોધ કુશાનુ સમાન છે, ટાલે પ્રથમ પ્રવાહે'રે, પાપ ૪ આક્રોશ-તર્જના-ઘાતના, -ધર્મ'બ્ર'શને ભાવેરે; આશ્રમ અગ્નિમ વિરહથી, લાભ તે શુદ્ધ સ્વભાવેરે પાપ ૫ ન હોય, ને હોય તો ચિર નહિ, ચિર રહે તો ફલ-છેલોરે; સંજ્ઞન ક્રોધ તે એકવો, જેકવો દુરજન-નેહોરે. પાપ ૬ ક્રોધી સુખે કહુ બોલણા, કંટકિઆ કુદ સાખીરે; અહીં કલ્યાણકરા કલ્યા; દોષતરૂ સત-શાખીરે. પાપ ૭. કુરગડુ ચઉતપ-કરા, ચરિત સુધી શમ આણેરે; ઉપશમ સાર છે પ્રવચને, સુજસ વચન એ પ્રમાણેરે. ૮

૭. માન પાપસ્થાનક સંજ્ઞાયા.

પાપસ્થાનક કહે સાતમું. શ્રી જિનરાજ એ, માન માનવને હોય દુરિત-શિરતાજ એ; આઠ શિખર ગિરિરાજ તણાં આઠાં વલે, નાવે વિમલાલોક તિહાં કિમ તમ ટલે ? ૧ પ્રજ્ઞા-મહ તપ-મહ વલી ગોત્ર-મહે ભાર્યા, આજીવિકા-મહવંત ન સુકિત અંગી કર્યા; કથોપશમ અનુસારે જો એક શુભ વલે, રયો મહ કરવો એકમાં ? નિર્મલ સુખ લહે. ૨ ઉચ્ચ ભાવ દગ દોષે મહ-જવર - આકરો, હોય તેહનો પ્રતિકાર કહે મુનિવર ખરો; પૂર્વ-પુરુષ સિંધુરથી લઘુતા ભાવવૂ, શુદ્ધ-ભાવન તે પાવન શિવ-સાધન નવું. ૩ માને ખોયું રાજ્ય લંકાનું રાવણે, નરનુ માન હરે હરિ આવી ઐરાવણે; સ્થૂલિભદ્ર શ્રુત-મદથી પામ્યા વિકાર એ, માને જીવને આવે નરક અધિકાર એ. ૪. વિનય -શ્રુત-તપ-શીલ-ત્રિવર્ગ હણે સવે, માન તે જ્ઞાનનો ભંજક હોવે ભવોભર્વે; લૂંપક છેક રિવેક-નયનનો માન છે, એક જે છાડે તાસ ન દુઃખ રહે પછે. ૫. માને બાહુબલિ વરસ લગે કાઉસ્સગ રહ્યા, નિર્મલ ચક્રી સેવક હોય મુનિ સમ કલ્યા; સાવ-ધાન ત્યજ માન જે ધ્યાન ધવલ ધરે, પરમા સુજસ-રમા તસ આલિંગન કરે. ૬.

૮ માયા પાપસ્થાનક સંજ્ઞાયા

પાપસ્થાનક અઠમ કહ્યું, સુણો સંતાણ ! છાંડો માયા મૂલ, શુભવતાણ ! કષ્ટ કરે તત આહરે, સુણો માયાએ તે પ્રતિકૂલ શુભ ૧ નગન માસ ઉપવાસીયા, સુણો સીથ લીયે કૃષ અન્ન, શુભ ૨ ગર્મ અનતા પામશે, સુણો જો છે માયા મજ્જ શુભ ૩. કેશ-લોચ મલ-ધારણા, સુણો ભૂમિ-શમ્યા તત યાગ; શુભ ૪ સુકર સકલ છે સાધુને, સુણો દુષ્ટર માય-યાગ શુભ ૫ નયન-વચન-આકારનું સુણો ગોપન માયાવંત; શુભ ૬ જેક કરે અસતીપરે, સુણો તે નહિ કિતકર તંત શુભ ૭ કુસુમપુરે ધરે શેઠયે, સુણો હેઠે રહ્યો સવિજ્ઞ. શુભ ૮ ઉપરિ તસ ખીલે રહ્યો, સુણો સુતકલં પણ સુશુભ શુભ ૯ ૬ લી એક નિંદા કરે, સુણો ખીલે ધરે શુભ શગ; શુભ ૧૦ પહેલાંને

૧૪ પૈશુન્ય પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

પાપસ્થાનક હો કે ચોરસું આકરું, પિશુનપણું હો કે અસન છે અતિ ભુરું; અશન માત્રનો હો કે શુનક કૃતસ છે, તેહથી ભૂડો હો કે પિશુન હવે પછે. ૧. ખડું ઉપકરિયે હો કે પિશુનને પરિ પરિ, કલહનો દાતા હો કે હોય તે ઉપરિ; દૂધે ધોયો હો કે વાયસ ઉજલો, કિમ હોય પ્રકૃતે હો કે જે છે સામલો ? ૨. તિલહ તિલત્તણ હો કે નેહ બે ત્યાં લગે, નેહ વિણુકે હો કે ખલ કહીયે જગે; ઇમ નિઃસ્નેહી હોકે નિરહ્ય હૃદયથી, પિશુનની વાર્તા હો કે નવિ જાયે કથી. ૩. આડી કરતાં હો વાડી શુણ તણી, ચૂકે ચૂકે હો કે ખેતી પુણ્ય તણી; કોઈ નવિ જેમે હો કે વહન તે પિશુન તણું, નિરમલ કુંલને હો કે દિયે તે કલંક ધણું. ૪. જિમ સંજ્ઞન શુણ હો કે પિશુનને પ્રિયે, તિમ તિણે સહજે હો કે ત્રિભુવન ભૂપિયે; ભસ્મે માંજયો હો કે કપંથ હોય ભલો, મુજસ સવાઈ હો કે સંજ્ઞન સુકલ-તિલો. ૫.

૧૫ રતિ અરતિ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય

જિહાં રતિ કોઈક કાણેણ, અરતિ તિહાં પણ હોય; પાપસ્થાનક તે પનરખું, તિણે જો જોકજ ભય. ૧. મુશુણ નર । સમજો ચિત્તમઝાર.—એ આંકણી. ચિત્ત અરતિ રતિ પાંખશુણ, ઉડે પંખીરે નિત; પિંજર શુદ્ધ સમાધિમેણ, ફંધ્યો રહે તે મિત્ત મુશુણ. ૨. મન-પારક ઉડે નહિણ, પાંખી અરતિ-રતિ આગ; તો હુયે સિદ્ધિ કથ્યાણનીણ, ભાવક જાયે ભાગ. મુશુણ. ૩. રતિ વશે અરતિ કરીણ. ભૂતારત હોય જેહ; તસ વિવેક આવે નહીણ, હોય ન ફાંખનો છેહ. મુશુણ. ૪. નહી રતિ-અરતિ છે વસ્તુથીણ, તે ઉપજે મન માંહિ; અંગજ વલ્લભ મુત હુઓણ, ચૂકાદિક નહિ કાંઈ મુશુણ. ૫. મનકલિપત રતિ-અરતિ છેણ, નહિ સત્ય પચાંચ; નહિ તો વેચી વસ્તુમાંણ, કિમ તે સવિ મિટિ જાય ? મુશુણ. ૬. જેહ અરતિ-રતિ નવિ જણેણ, મુખ ફાંખ હોય સમાન; તે પામે જસ જાંપ-દાણ, વાધે જગિ' તસ વાન. મુશુણ. ૭.

૧૬. પર-પરિવાદ પાપસ્થાનક સંજ્ઞાય.

સુંદર ! પાપસ્થાનક તમે સોલસું-પર-નિંદા અસરાલ હો; સુંદર ! નિંદક જે સુખરી હુવે, તે ઓથો ચંદાલ હો. સુંદર ! ૦૧ સું. જેહને નિંદાનો દાલ છે, તપ-કિરિયા તસ શેક હો, સું. દેવ કિલિખ તે ઉપજે, જોહ ફલ શેકારોક હો. સુંદર ! ૨. સું. કોખ અછરણ તપતણું, જ્ઞાન તણું અહંકાર હો; સું. પરનિંદા કિરિયા તણું, વમન અછણું આહાર હો સું. ૩. સું. નિંદકનો જેહ સ્વભાવ છે, તાસ કથન નવિ નિંદ હો; સું. નામ ધરી જે નિંદા કરે, તેહ મહા મતિમંદ હો સું. ૪. સું. રૂપ ન કોઈનું ધારીયે, દાળીયે નિજ નિજ રંગ હો; સું. તેહમાંહિ કોઈ નિંદા નહિ, ઓલો બીજું અંગ હો સું. ૫. સું. 'જોહ કુશીલને' ઇમ કહે 'કોપ હુઓ' જેહ બાળે હો; સું. તેહ વચન નિંદકનો તણું, દશવૈકલિક સાળે હો. સું. ૬. સું. કોપ-નજરથી નિંદા હુજો, શુણ-નજરે હુજો રાગ હો; સું. જગ સવિ આલે માદલ-મદયો, સર્વ-શુણી વીતરાગ હો. સું. ૭. સું. નિજ સુખ કનક-કયોલડે, નિંદક પરિમલ લેઈ હો; સું. જેહ મણા પર-શુણ અહે, સંત જો

૧૧. દ્રેષ પાપસ્થાનક સબજ્ઞાય.

દ્રેષ ન ધરિયે લાલન ! દ્રેષ ન ખારિયે, દ્રેષ તજ્યાથી લાલન ! શિવસુખ વરિયે. લાલન ! શિવસુખ વરિયે. પાપસ્થાનક એ ઇચ્છારમુ કુડું; દ્રેષરહિત ચિત્ત, હોએ સવિ રૂડું. લાલન હોય સવિ ૧. અરણ્ય કરણ શુણ્ય બની ચિત્રશાલી; દ્રેષ ધૂમેં હોય, તે સવિ કાલી લાં તે સાવ ૨. દોષ-ખેતાલીસ શુદ્ધ-આહાર; ધૂમ્ દોષે હોય, પ્રબલ વિકારો. લાં પ્રબલ ૩. ઉંઘ વહાર ને-તપ-જપ-કિરિયા; કરતાં દ્રેષે તે; ભવ માંહે કિરિયા લાં ભવે ૪. યોગનું અંગ અદ્રેષ છે પહિણ; સાધન સવિ લહે, તેહથી વહેણું. લાં તેહથી ૫. નિરશુણ્ય તે શુણ્યવંત ન બણે; શુણ્યવંત તે શુણ્ય; દ્રેષમાં તાણે. લાં દ્રેષ ૬. આપ શુણીને વલી શુણરાગી; જગમાંહે તેહની કીરતિ બાંધી. લાં કીરતિ ૭. રાગ ધનિ-જિહ્વા શુણ્ય લહિયે; નિરશુણ્ય ઉપરે, સમચિત્ત રહિયે. લાં સમ ૮. ભવ-ચિત્તિ ચિત્તન સુખેસ વિલાસે; ઉત્તમના શુણ્ય, એમ પ્રકાશે. લાં એમ ૯.

૧૨. કલહ પાપસ્થાનક સબજ્ઞાય.

કલહ તે બારમું પાપનું સ્થાન, દુર્ગતિ-વનનું મૂલ નિહાન; સાબન ! સાંભલો; મહોટો રાગ કલહ કમલો—એ આંકણી. કંત-કલહ જે ધર માંહે હોય, લગ્ની-નિવાસ તિહાં નવિ ભેય. સાબન ! ૧. 'શું સુકરી ! તું ન કરે સાર ?' 'ન કરે નાપે કાંઈ ગમાર ?' સાબન ! કોષ સુખી તું તુજને પિછાર ! 'તુજથી અધિકો કુણ્ય કલિકર ?' સાબન ! ૨. સાહમું બોલે પાપિણી નિત્ય, 'પાપી તુજ પિતા બુઝો ચિત્ત' સાબન ! કંત-કલહ ઈમ જેહને થાંય, તે કંપતિને સુખ કુણ્ય કાંય ? સાબન ! ૩. કટિ કટિ થાંયે વાહ, બોલે બોલે વાપે રાહ; સાબન ! બાણીને મૌન ધરે શુણ્યવંત, તે સુખ પામે અતુલ અનંત. સાબન ! ૪. નિત્યે કલહણ-કેહણીથી, બંધણીથી વિવાદ ન સીલ; સાબન ! ચિત્ત ઉતાપ ધરે જે ઝોંઝ, સંયમ કરે નિરંધક તેમ. સાબન ! ૫. કલહ કરીમે ખપાવે જેહ, લણુ શુર આશયક હોય તેહ; સાબન ! કલહ સમાવે તે ધન ધન, ઉપશંભ સાર કહું સામજ સાબને ! ૬. નારક નારી નિદંધ-ચિત્ત, કલહ ઉદીરે ત્રિણે નિત્ય; સાબન ! સબજન-સુજસ-સુશીલ મહંત, વારે કલહ સ્વભાવે સંત. સાબન ! ૭.

૧૩. અભ્યાખ્યાન પાપસ્થાનક સબજ્ઞાય

પાપ સ્થાનક તે તેરમું છાંડીયે, અભ્યાખ્યાન દુર તોણ; અછતાં આલ જે પરનાં ઉચરે, દુઃખ પામે તે અનંતોણ. ૧. ધન ધન તે નર જે જિનમત ધરે—એ આંકણી. અછતે દોષે રે અભ્યાખ્યાન જે, કરે ન પૂરે કણોણ; તે તે દોષે રે-તેહને દુઃખ હોવે, ઈમ લાંખે જિન-ભાણોણ. ધન ૨. જે બહુ-સુખરીરે વળી શુણ્ય-મતસરી, અભ્યાખ્યાની હોયણ; પાતક લાગેરે અણકીમાં સહી, તે કીધું સવિ ખોયણ ધન ૩. મહંયામતિનીરે કથ સંજાં જિહે, અભ્યાખ્યાનના લેહોણ; શુણ્ય અવશુણ્યોરે જે કરે પાંહેટો, તે પામે બહુ ખેડોણ. ધન ૪. પરને દોષ ન અછતાં લીજિયે, પીણ્યે જે જિન-ભાણીણ; ઉપશંભ-રસશુરે ચિત્તમાં લીણ્યે, કીણ્યે સુખેસ કમાણીણ. ધન ૫.

નિઘ્યાત્વ તે જગ પરમ રોગ છે, વલીય મહા અંધારોણ, પરમ શત્રુને પરમ શસ્ત્ર તે, પરમ નરક-સંચારોણ; પરમ દોહગ ને પરમ દરિદ્ર તે, પરમ સંકટ તે કહીયેણ, પરમ કંતાર પરમ દુર્ભિક્ષ તે, તે છાંડે મુખ લહીયેણ. ૭. જે નિઘ્યાત્વ લવલેશ ન રાખે, શૂંધો મારગ ભાખેણ, તે સમકિત-મુરતરૂ-ફલે ચાખે, રહે વલિ અણીયે આંખેણ; મ્હોટાઈ શી હોય ગુણ પાખે?, ગુણ પ્રભુ સમકિત દાખેણ, શ્રી નયવિજય વિષુધપયસેવક, વાચક જસ ઇમ ભાખેણ. ૮.

ધૃતિ સકલ પડિત શિરોમણિ મહોપાધ્યાય શ્રી-મશેાવિજય વાચક વિરચિત-
શ્રી અષ્ટાદશ પાપસ્થાનકે-સંજ્ઞાન સંપૂર્ણ.

અમૃતવેલિની નાની સંજ્ઞાન.

ચેતન ! જ્ઞાન અભુઆલને, ટાલને મોહ સંતાપ દે, દુરિત નિજ સંચિત ગાલને, પાલને આહરું આપ દે; ચેતન ! જ્ઞાન અભુઆલને. ૧. ખલ તણી સંગતિ પરિહરે, મત કરે કોઈસ્થૂ-કોધ દે; શુદ્ધ સિદ્ધાંત સાંભરને, ધારને મતિ પ્રતિગોષ દે. ચેતન ! ૨. હરખ મત આણુને તૂસંચો, દૂહલ્યો મત ધરે ખેડ દે; રાગ દ્વેષાદિ સધિ (સંઘે)રહે, મનિ વહે ચાડ નિવેંક દે ચેતન ! ૩. પ્રથમ ઉપકાર મત અવગણે, તૂં ગણે શુદ્ધ શુણ શુદ્ધ દે; જિહાં તિહાં મત ફરે ફૂલતો, બૂલતો મમ રહે મુદ્ધ દે ચેતન ! ૪. સમકિત-રાગ ચિત્ત રંજને, અંજને નેત્ર વિવેક દે; ચિત્ત મમકાર મત લાવને, ભાવને આતમ ઝોક દે. ચેતન ! ૫. ગારવ-પંકમાં મમ હુલે, મત ભલે મચ્છર ભાવ દે; પ્રીતિ મ ત્યજે શુણવંતની, સંતની પંતિમાં આદિ દે ચેતન ! ૬. ખાલ ક્રિયા કપટ તું મત કરે, પરિહરે આત્મધ્યાન દે; મીઠડો વડને મને મેલડો, ઇચ્છા કિમ તું શુભજ્ઞાન દે ? ચેતન ૭. ચાલતો આંપછંદે રખે, મત ભાખે પુઠનો મંચ દે; કથન શુદ્ધનું સદા ભાવને, આપ શોભાવને વંશ દે. ચેતન ! ૮. હઠ પડ્યો ખોલ મત તાણુને, આણુને ચિત્તમાં સાંન દે; વિનયથી દુઃખ નવિ બાંધસ્યે, વાધસ્યે જગતંમાં માંન દે. ચેતન ! ૯. કોકવારે તુઝ લેલંચે, ઝોલવે ધમનો પંથ દે; શુદ્ધ-વચન-દીપ તો કરિ ધરે, અનુસરે પ્રથમ નિઝંથરે. ચેતન ! ૧૦. ધારને ધ્યાનની ધારણા, અમૃતરસ પારણા પ્રાય દે; આલસ અંગનું પરિહરે; તપ કરી ભૂષને કાય દે. ચેતન ! ૧૧. કલિ-ચરિત દેખિ મત ભાલંને, અઠકને મત શુભ યોગ દે; સૂંખડી નવમ રસ પાવના, ભાવના આણુને લોગ દે. ચેતન ! ૧૨. લોકભયથી મન ગોપવે, રોપવે તું મહાદોષ દે; અવંર સુકૃત કીધા વિના, તુઝ હિન જતિ શુભ શોષદે. ચેતન ! ૧૩. લોક સત્તાવમાં ચતુર તું, કાંઈ અછતું નવિ ખોલ દે; ઇમતુઝ મુગતિસ્થુ બાઝસ્યે, વાંસસ્યે જિમ શ્રદ્ધી (શૂદ્ધી) મોલ દે. ચેતન ! ૧૪. જ્ઞાન-કશન-ચરણુ શુણુ તણા, અતિ ઘણો ધરે પ્રતિગંધ દે; તન મન વચન સાચો રહે, તું વહે સાચલી સંધ દે. ચેતન ! ૧૫. પોપટ જિમ પડ્યો પાંજરે, મનિ ધરે સખલ સંતાપ દે; તિમ પડે મત પ્રતિગંધ તું, સંધિ સંભાલને આપ દે. ચેતન ! ૧૬. મન રમાડે શુભ અંથમાં, મત ભમાડે ભ્રમ-પાશરે; અનુભવ રસવતી ચાખને, રાખને સુશુદ્ધની આશ દે. ચેતન ! ૧૭. આપ સમ સકલ જગ લેખવે, શીખવે લોકને તત્ત્વ દે.

વિરલા કોઈ હો. સું ૮. સું ૦ પર-પરિવાદ બ્યસન તમે, મં કરો નિજ-ઉત્કર્ષ હો; સું ૦ પાપ-કરમ ઇમ સવિ ટલે, પામે મુજસ તે હર્ષ હો સું ૦ ૬.

૧૭. માયા-મૃષાવાદ પાપસ્થાનક સંજ્ઞામ

સત્તરમું પાપનું કામ, પરિહરને સદશુષ્ઠ ધામ; જિમ વાધે જગમાં મામ હો લાલ, માયા-મોસ નાંવ કીણ્યે-એ આકિણી. ૧. એ તો વિષને વલીય વધાયું, એ તો શસ્ત્રને અવહું ધાયું; એ તો વાઘનું બાલ વધાયું હો લાલ. માયા ૦ ૨. એ તો માયીને મોસાવાઈ, થઈ મોટા કરે ચ કગાઈ; તસ હેઠે ગઇ ચતુરાઈ હો લાલ. માયા ૦ ૩. જગલાં પરે પગલાં કરતાં, થોડું બોલે બણે મરતાં; જગ ધધે લાલે ફિરતાં હો લાલ. માયા ૦ ૪. જે કપટી બોલે જૂઠું; તસ લાગે પાપ અપૂઠું; પંડિતમાં હોય મુખ જૂઠું હો લાલ. માયા ૦ ૫. કંબીનું જૂઠું મીઠું; તે નમ્રી-ચરિત્રે લીઠું; પશુ તે છે દુર્ગતિ-ચીઠું હો લાલ. માયા ૦ ૬. જે જૂઠો દિએ ઉપદેશ, જનરંજને ધરે વેશ; તેહનો જૂઠો સકલ કલેશ હો લાલ. માયા ૦ ૭. તેણે ત્રીજે મારગ ભાખ્યો, વેષ નિંદે કંલે શખ્યો; શુદ્ધ-ભાષકે શમ-મુખ આખ્યો હો લાલ. માયા ૦ ૮. જૂઠું બોલી ઉદર જે ભરવું, કપટીને વેષે ફરવું; તે જમવારે ચું કરવું? હો લાલ. માયા ૦ ૯. પંડે બણે તો પશુ-હલો, માયા-મોસને અધિક અચલો; સમકિતદૃષ્ટિ મન ઘલો હો લાલ. માયા ૦ ૧૦. શ્રુત-મર્ચાદા નિરધારી, રહ્યા માયા-મોસ નિવારી, શુદ્ધ-ભાષકની બલિહારી હો લાલ. માયા ૦ ૧૧. જે માયાએ જૂઠું ન બોલે, જગ નહિ કોઈ તેહને તોલે; તે રાજે મુજસ અમોલે હો લાલ. માયા ૦ ૧૨.

૧૮. મિથ્યાત્વશલ્ય પાપસ્થાનક સંજ્ઞામ

અઠારમું જે પાપનું ધાનક, -તે મિથ્યાત્વ પરિહરીયેલ, સત્તરથી પશુ તે એક : ભારી, હોય તુલાયે જે ધરીયેલ; કષ્ટ કરો પરિ પરિ દમો અપ્પા, ધમ અત્રે ધન ખર-ચોલ, પશુ મિથ્યાત્વ છતે તે જૂઠું; નિષે તેહથી તુમે વિરચોલ. ૧ કિરિયા કરતો લજતો પરિજન, દુઃખ સહતો મન રીઝેલ, અધ ન છતે પરની સેના, તિમ મિથ્યાદૃષ્ટિ ન ચીઝેલ; વીરસેન શુરસેન દૃષ્ટાંતે; સમકિતની નિચુકતેલ, નોહને બલી પરે મન ભાવો, એહ અરથ વર શુકતેલ. ૨. ધરમે અધરમ-અધરમે ધરમહ, સત્તા મળે ઉમંગાલ, ઉન્માળે મારગતી સત્તા, -સાધુ અસાધુ સંલગાલ; અસાધુમાં સાધુની સત્તા, જીવે અજીવ અજીવે જીવ વેહોલ, સુત્તે અસુત્ત અસુત્તે સુત્તિહ, સત્તા એ હથ લેહોલ. ૩. અભિગ્રહિક નિજ નિજ મતે અભિગ્રહ, અનભિગ્રહિક સહુ સરિખાલ; અભિનિવેશી બણતો કહે જુઠું, કરે ન તત્ત્વ-પરિખાલ; સંશય તે જિન-વચનની શંકા, અવ્યકતે અનાલોગાલ, એ પશુ પાંચ લેહ છે વિશ્રુત, બણે સમજી લેગાલ. ૪. લોક લોકોત્તર લેહ એ પદવિધ, દેવ શુદ્ધ વલી પવંલ, સંગતિ-તિહાં લૌકિક ત્રિષુ આકર, કરતાં પ્રથમે તે ગવંલ; લોકોત્તર દેવ માને નિયાણે, શુદ્ધ જે લક્ષણ-લીણાલ, મવં નિષ્ટે છહ લોકને કાળે; માને શુદ્ધ-લીનાલ. ૫. ઈમ એકવીશ મિથ્યાત્વ ત્યજે જે, ભાળે અરણ્ય શુદ્ધ કેરાલ, સજે ન પાપે રજે ન રાજે; મત્સર-દ્રોહ અનેશાલ; સમકિત-ધારી શ્રુત-આચારી, તેહની જગ બલિહારીલ, શાસન સમકિતને આધારે તેહની કરો મનોહારીલ. ૬.

નય લાવના, પાવનાશય તણું કામરે. એં ૨૩. દેહ મન વચન પુદ્ગલ થકી, કમ'થી ભિન્ન તુજ રૂપ રે; અક્ષય અકલ'ક છે જીવનું, જ્ઞાન આનંદ સરૂપ રે; એં ૨૪. કમ'થી કલ્પના ઉપજે, પવનથી જેમ જલધિ-વેલ રે; રૂપ પ્રગટે સહજ. આપણું, દેખતાં દૃષ્ટિ સ્થિર મેલરે. એં ૨૫. ધારતાં ધમ'ની ધારણા, મારતાં મોહ વડ્યોર રે; જ્ઞાન રૂચિ વેલ વિસ્તારતાં, વારતાં કમ'નું ભેરરે. એં ૨૬. રાગ વિષ દોષ ઊતારતાં, ભરતાં દ્રેષ રસ શેષ રે; પૂર્વ મુનિ વચન સંભારતાં, વારતાં કમ' નિઃશેષ રે. એં ૨૭. દેખિયે માર્ગ શિવ-નગરનો, જે ઉદ્ધાસીન પરિણામ રે; તેહ અણુ છેડતાં ચાલિયે, પામીએ જિમ પરમ ધામ રે. એં ૨૮. શ્રી નયવિજય ગુરૂં શિવની, શીખડી અમૃત-વેલ રે; જોહ જે ચતુર નર આકરે; તે લહે સુજસ રંગ રેલરે. એં ૨૯.

સ્થાપના કલ્પની સંજ્ઞાયા

પૂરવ નવમથી ઉદ્ધરી, જિમ ભાષે શ્રી ભદ્ર બાહુ રે; સ્થાપનાકલ્પ અહો કહું, તિમ સાંભલયો સહુ સાહુરે. ૧. તિમ સાંભલયો સહુ સાહુ પરમગુરૂ-વચણકે મનિ લીજઈરે; મનિ લીજઈ પરમગુરૂ-વચણકે, તે શિવસુરભતાદલ લીજઈરે. —આંકણી. ૧. લાલ વરણ જેહ યાપના, માંહિ રેખા સ્થામૃ તે ભેઈ રે; આયુ જ્ઞાન બહુ મુર વહી, તેતો નીલકંઠ સમ હોઈ રે. ૨. તેતો નીલકંઠ પીત વરણ જેહ યાપના, માંહિ હીસઈ બિંદુ રવેતરે; તેહ પખાલી પાઇઈ, સવિ રોગ-વિલયનો હેતરે, સવિં ૩. રવેતવરણ જેહ યાપના, માંહિ પીતબિંદુ તંત્ર નીર રે, નયન રોગ છાંટિ દલઈ, પીતાં દલઈ શલ શરીરિરે. પીતાં ૪. નીલવરણ જેહ યાપના, માંહિ પીલો બિંદુ તે સારરે; તેહ પખાલી પાઇઈ, હોઈ અહિ-વિષનો ઉત્તારરે. હોઈ ૫. દાલઈ રોગ વિસ્મૃતિ, ધત લાલ હીઈ ધૂત વજરે; રકત વરણ પાસઈ રહ્યો; મોહઈ માનિનિ કેસ મજરે. મોહઈ ૬. શુદ્ધ રવેત જે યાપના, માંહિ હીસઈ રાતી રેખરે; કંઠ થકી વિષ ઉતરઈ, વહી સીઝઈ કાય અશેખરે; વહી ૭ અધ્ધ રકત જે યાપના વહી અધ્ધ પીત પરિપુષ્ટરે; તેહ પખાલિ છાંટિઈ, હરઈ અક્ષરોગ નઈ. કુંડરે. હરઈ ૮. જંબૂ વરણ જે યાપના, માંહિ સર્વ વણના બિંદુરે; સર્વ સિદ્ધિ તેહથી હોઈ; મોહઈ નરનારીના વૃંદરે. મોહઈ ૯. ભતિ પુષ્પ સમ યાપના, મુત વંચ વધારઈ. તેહરે; મોર પિચ્છ સમ યાપના; વંછિત હિઈ નવિ સંદેહરે. વંછિત ૧૦. સિદ્ધિ કરઈ ભય અપહરઈ, પારક સમ બિંદુ તે સ્થામરે; મૂષક સમ જેહ યાપના, તે દાલઈ અહિવિષ કામરે. તે દાલઈ ૧૧. એક આવત્તઈ ગલ હિઈ, ચિહું આવત્તઈ સુખાભામરે, ત્રિહું આવત્તઈ માન હિઈ, ચિહું આવત્તઈ નહી રંગરે; ચિહું ૧૨. પંચ આવત્તઈ ભય હરઈ, છહિ આવત્તઈ હઈ રોગરે; સાતો આવત્તઈ સુખ કરઈ, વહિ દાલઈ સ્રવણ સોમરે. વહિ ૧૩. વિષભાવત્તઈ ફલ ભલું, સમ આવત્તઈ ફલ હીનરે; ધમ'નાશ હોઈ છેદથી, ધમ ભાખઈ તરવ-પ્રવીન રે. ધમ ૧૪ જેહ વસ્તુ યાપિઈ, દક્ષિણ આવત્તઈ તેહરે; તે અખૂટ સમલું હોઈ, ધમ ભણીજઈ શુભગેહરે. કહઈ વાચક જસ શુભ ગેહરે. ૧૫.

માર્ગ કહેતો મન હારજે, પારજે તું હું સત્ત્વ-રે. ચેતન ! ૧૮. શ્રી નયવિજય શુદ્ધ સીસની, સીખડી અમૃતવેલ રે; સાંભલી જેહ જો અનુસરે, તે લહે જસ રંગરેલ રે. ચેતન ! ૧૯.

૫. શ્રી અમૃતવેલિની મોટી સજ્જ્ઞાન

ચેતન ! જ્ઞાન અભ્યુપાસીએ, ટાલીએ મોહ-સંતાપ રે; ચિત્ત હમડોલતું વાલીએ, પાલીએ સહજ શુષ્ક આપરે. ચે૦ ૧. ઉપશમ અમૃત-રસ પીછએ, દીછએ સાધુ-શુષ્ક જ્ઞાન રે; અધમ વચ્ચે નવિ ખીછએ, દીછએ સજ્જ્ઞાનને માનરે. ચે૦ ૨. કોધ-અનુબંધ નવિ રાખીએ, ભાંખીએ વચ્ચે મુખે સાચ રે; સમકિત-રત્નરૂચિ બેડીએ, છોડીએ કુર્માત મતિ-કાચ રે. ચે૦ ૩. શુદ્ધ પરિણામને કારણે, ચારનાં શરણુ ધરે ચિત્ત રે; પ્રથમ તિહાં શરણુ અરિહંતનું, જેહ જગદીશ જળ-મિત્તરે. ચે૦ ૪. જે સમોસરણુમાં રાજતા, ભાંજતા ભવિક-સંદેહ રે; ધર્મનાં વચન વરસે સદા, પુષ્કરાત્તં જિમ મેહ રે. ચે૦ ૫. શરણુ ખીલું ભજે સિદ્ધનું, જે કંરે કર્મ ચક્રચર રે; લોગવે રાજ શિવ-નગરનું, જ્ઞાન આર્જનું ભરપૂરરે. ચે૦ ૬. સાધુનું શરણુ ત્રીલું ધરે, જેહ સાધે શિવ-પંથ રે; મૂલ ઉત્તર શુષ્ક જે વર્ચા, ભવ તર્ચા ભાવ-નિશ્ચયરે. ચે૦ ૭. શરણુ યોગ્યું કરે ધર્મનું, જેહમાં વરદેયા-ભાવ રે; જેહ મુખ-હેતુ જિનવર કથું, પાંચજલ તારવા નાવરે. ચે૦ ૮. ચારનાં શરણુ જો પડિ-વજે, વલી ભજે ભાવના શુદ્ધ રે; દુરિત સવિ આપણાં નિહિએ, જિમ હોયે સંવર વૃદ્ધરે. ચે૦ ૯. ઇહભવ પરભવ આચર્યાં, પાપ-અધિકરણ મિથ્યાત રે; જે જિનાશાતનાંદક ઘણાં, નિહિએ તેહ શુષ્ક-ઘાતરે. ચે૦ ૧૦. શુદ્ધ તણાં વચન તે અવગુણી, શુદ્ધિયા આપાંમતી-ભલ રે; જહુ પરે લોકને લોલભા, નિહિએ તેહ જંભલ રે. ચે૦ ૧૧. જેહ હિંસા કરી-આકરી, જેહ જોલ્યા મુખવાદ રે; જેહ પરધન દુરિ દુરખિયા, કીધલો કર્મ-ઉનમાદરે. ચે૦ ૧૨. જેહ ધન માન્ય મૂંઝાં ધરી, સેવિયા આર કપાય રે; રાગને દેખને વશ હુવા, જે ક્રિયા કલહ-કંપાય રે. ચે૦ ૧૩. જૂઠું જે આલ પરને દિયાં, જે કયાં પિશુનતા પાપ રે; ધતિ અરતિ નિંદ માયા મુખા, વલિય મિથ્યાત્વ-સંતાપરે. ચે૦ ૧૪. પાપ જે જોહવાં સેવીયો, તેહ નિહિએ ત્રિહુ કાલરે; મુકુત અનુમોદના કીજિએ, જિમ હોય કર્મ વિસં-શલ રે. ચે૦ ૧૫. વિશ્વ-ઉપકાર જે જિન કરે, સાર જિન નામ સચોગ રે; તેહ શુષ્ક તાસ અનુમોદિએ, પુણ્ય-અનુબંધ શુભ યોગરે. ચે૦ ૧૬. સિદ્ધની સિદ્ધતા કર્મના, કથે થકી ઊપની જેહ રે; જેહ આચાર આચાર્યનો, અરણ્યવન સિંચવા મેહરે. ચે૦ ૧૭. જેહ ઉવઝાયનો શુષ્ક ભલો, સૂત્ર સજ્જ્ઞાન પરિણામ રે; સાધુની જેહ વલી સાધુતા, મૂલ ઉત્તરે શુષ્ક-ધાગરે. ચે૦ ૧૮. જેહ વિરતિ-દેશ આવક તણી, જે સમકિતે સહાચાર રે; સમકિત દૃષ્ટિ સુરનર તણો, તેહ અનુમોદિએ સાર રે. ચે૦ ૧૯. અન્યમાં પણ દયાદિક શુષ્કો, જેહ જિન-વચન અનુસાર રે; સર્વ તે ચિત્ત અનુમોદિએ, સમકિત-જીજ્ઞાનિરધારરે. ચે૦ ૨૦. પાપ નાંવ તીવ્ર ભાવે કરે, જેહને નવિ ભવ-રાગ રે; ઉચિત સ્થિતિ જેહ સેવે સદા, તેહ અનુમોદવા-લોગરે. ચે૦ ૨૧. થોડલો પણ શુષ્ક પરતણો, સાંભલી હપ મન આણુ રે; દોષ લવ પણ નિજ દેખતાં, નિજ શુષ્ક નિભતમા-ભણુરે. ચે૦ ૨૨. ઉચિત અવહાર અવલંબને, ઈશ કરી સ્થિર પરિણામ રે; ભાવિયે શુદ્ધ-

પાત્રી યૌવન વેષરે; પાંચ પાંચે તે વરીછ, હુધ હુધ દ્રૌપદી એવરે; સાધુ ૬. તે મનુષ્ય જન્મ પાત્રી કરીછ, દેશે દેશે ચારિત્ર નિરધારરે; કેવળ જ્ઞાન પાત્રી કરીછ, જશ કહે બીશે બીશે સુકિત મોહારરે; સાધુ ૧૦.

ચાર આહારની સંજ્ઞાય. અથવા આહાર-અણાહારની સંજ્ઞાય.

સમરૂં ભગવતી ભારતી, પ્રભુમી શુર શુભવંતોરે, સ્વાદિમ જેહ દુર્વિહારમાં, સૂરે તે કહું કંતોરે. ૧. શ્રી જિનવચન વિચારીએ, કીલએ ધર્મનિઃસંગોરે; મત પચ્ચ-ખાણુ ન ખંડીએ, ધરીએ સંવર રંગોરે. શ્રી જિન ૨. પીંપર સુકં તીખા બલા, હરકે છરૂ તે સારરે; ભવંત્રી-ભયકલ-એલચી, સ્વાદિમ ઈમ નીરધારરે; શ્રી જિન ૩. કાઠ-કુલજર-કુમકા-ચણીકખાવા-કચૂરોરે; મોથ ને કંટાસેલિયો, પોહોકર-મૂલ કપૂરોરે. શ્રી જિન ૪. હીંગલા અબટક-ખાપચી, બૂકી-હિંશુ ત્રેવીસોરે, બલવણ-સંચલ સૂજતાં, સંભારો નિસહિસોરે. શ્રી જિન ૫. હરકા-બેહકા વખાણીએ, કથો-પાન-સોપા રીરે; અજ અજમોહ અજમો બલો, ખેરવહિ નિરધારરે. શ્રી જિન ૬. તજ ને તમાલ લવીંગસું, જેઠીમધ ગણો લેલોરે; પાન વલી તુલસી તણાં, દુર્વિહારે લેલ્યો હેલોરે. શ્રી જિન ૭. મૂલ જવાસના બણીએ, વાવહિંગ કસેલોરે; પીપલીમૂલ બેઈ લીલએ, રાખજો મત વેલોરે. શ્રી જિન ૮. ખાવલ ખેર ને ખેજડો, છાલી ધવાદિક બણોરે; કુસુમ મુગધ સુવાસિયો, વાચી પૂનિતસ્યો પાણીરે; શ્રી જિન ૯. એહવા લેહ અનેક છે, ખાદિમ નીતિ મહિરે; છરૂ સ્વાદિમ કહું ભાખમાં, ખાદીમમાં બીજે કામેરે. શ્રી જિન ૧૦. મધુ ગોલ પ્રમુખ જે અંધમાં, સ્વાદિમ ભતિમાં ભાખ્યોરે; તે પણુ તૃસિને કારણે, આવરણાએ નવિ રાખ્યોરે; શ્રી જિન ૧૧. હવે અણાહાર તે વણુલું, જે ચૌવિહારમાં સૂરેરે; લીંબ પંચાગ ગલો કહું, જેહથી મતિ નવી મૂંઝેરે; શ્રી જિન ૧૨. રાખ ધમાસો ને રોહણી, મુખક ત્રીફલાં વખાણોરે; કીરયાતો અતિવિષ એલીયો, રીંગણી પણુ તિમ બણોરે; શ્રી જિન ૧૩. આછી આસંધ ચીતરો, ગૂગલ હરકાં હલોરે; બોણુ કહી અણુહારમાં, વળી મજક નિહાલોરે. શ્રી જિન ૧૪. કથોરનાં મૂલ પુંવાડીયા, બોલળીયો તે બણોરે; હલહર સૂજે ચૌવિહારમાં, વળી ઉપલેટ વખાણોરે. શ્રી જિન ૧૫. ચોપચીની વજ બણીએ, બોરડી મૂલ કંચેરીરે; ગાય ગોમત્ર વખાણીએ, વલી કુવાર અનેરીરે. શ્રી જિન ૧૬. કંઠર વહકુમ્મ બલા, તે અણુહારમાં કહીએરે; એહવા લેહ અનેક છે, પ્રવચનથી સર્વી લહીએરે. શ્રી જિન ૧૭. વસ્તુ અનિષ્ટ ઈચ્છા વિના, તે મુખમાં ધરીએરે; ચાર આહારથી બહિરો, તે અણુહાર કહીએરે. શ્રી જિન ૧૮. એહ ભુગત શું જે લહી, મત પચ્ચખાણુ ન ખંડેરે; તેહશું શુષ્ક અનુરાગીણી, શિવ લચ્છિ રતિ મંડેરે. શ્રી જિન ૧૯. શ્રી નયવિજય મુશ-રેતણા, લેઈ પસાય ઉહારરે; વાંચક જસવિજય કલો, એહ વિશેષ વિચારરે. શ્રી જિન ૨૦.

ખીજની સંજ્ઞાય

ખીજ કહે ભવ્ય જીવનેરેલો, નિસુણો આણી ઉમંગરે; મુશુણનર. મુકુત કરણિ જેતમેરે લો, વાવો સમજિત ખીજરે મુશુણનર. ધરજ્યો ધર્મસ્થુ પ્રિતડીરે લો, કરી નિત્યે ભવહારરે. સુ ૭ હલવે પરલવે લવોલવેરે લો, હોવે જયું જગ જયકારરે. સુ ૦

સમકીત સુખલડીની સંજ્ઞા

આખો નર સમકીત સુખલડી, કુઝ બૂખડલી ભાળે, આર સદ્ગુણ લાડુ સેવ-
ધ્યા, ત્રિષુ લિંગ દેણાં છાળે-આખો. ૧. હથ વિનયના હડુકા ? (હડીથરા) મીઠા, ત્રિષુ
શુદ્ધિ સખર સુહાળીરે; આઠ પ્રભાવક જતને રાખી, પશુ દૂષણ તે ગાળીરે-આં ૨.
બૂષણ પાંચ જલેળી કુપલી (કુમળી), છઠ્ઠ વિધ જયણા ખાળે; લખણ પાંચ મનોહર
ચેળર, છ ઠાણુ ગુંદવડા તાળે-આં ૩. છ આગાર નાગોરી પીઠા, છ ભાવના પશુ
પૂરીરે; સઠસઠિ લેહે નવ નવ વાની, સમકીત સુખલડી રૂડીરે-આં ૪. શ્રી જિનશાસન
ચઉહટે લીડી, સિદ્ધાંત થાલે સારીરે; એ આખે અજરામર હોવે મુનિ હરથમે ખ્યારીરે-
આં ૫. એ નિમ્રચે જીવ અણાહારી, સંતુષ્ટ પુદ્ગલ વીવહારીરે; વાચક જશ કહે
આગળ માને (માં તે) વાત પ્રમાણે પ્રકાશીરે-આં ૬.

ગુણસ્થાનક સંજ્ઞા

હોયે મિથ્યાત્વ અભવ્યને, કાળ અનાદિ અનંતોરે; તેહ અનાદિ શાંત છે, પ્રાણી
ભવ્યને તંતોરે. શ્રી જિનવચન વિચારીએ-૧. આવલી પટ સાસાયણે, યોધુ અમર તે
મીસોરે; મનુજભવાદિક સુરભવે, ઇમ ભાખે જગદીશોરે. શ્રી જિનં ૨. પૂરવ કોડી છે
પાંચમો, તેરમું દેશથી ઉણોરે; કાલ અવર ગુણ બાણવો; અંતમુંદૂત સહુનોરે. શ્રી
જિનં ૩. સાધુ છે અને સાતમે, મીઠી રહે પૂરવ કોડીરે; અધિક વધે હોય કેવલી,
કઠીન કમંદલ મોડીરે. શ્રી જિનં ૪. જે જેના બ્યવહારમાં, તેહને તેહ કહેવાયરે;
નિશ્ચયથી ગુણઠાણે, અંતર ગતિ પલટાયરે શ્રી જિનં ૫, ઉચીત ક્રિયા અધિગ-
મથકે, અછતો પશુ ગુણ આવેરે; છતો હોય તે ધિર રહે, એ જિનવચન સુહાવેરે.
શ્રી જિનં ૬ જે ગુરૂચરણ ઉપાસતે, ઇમ ગુણઠાણે વિચારે; તે લહે સુજશ
સંપદા, નિશ્ચય ને બ્યવહારે. શ્રી જિનં ૭.

કંડવા તુંખડાની સંજ્ઞા

સાધુજીને તુંખડું વહોરાવીયુંજી. કરમે હલાહલ થાયરે; વિપરીત આહાર વહોરા-
વીઓજી, વધાર્યો અનંત સંસારરે; સાધુજીને તુંખડું વહોરાવીયુંજી-એ આંકણી. ૧ આહાર
લેધ મુનિ પાછા વસ્યાજી, આંબ્યા ગુરૂજીની પાસરે; ભાત પાણી આલોવીયાજી, 'એ
આહાર નહીં તુજ લાગરે; સાધું ૨. નિરવંધ કામે જઈને પરઠવોજી, તુમે છે ક્યાના
ભણરે; ખીજો આહાર આણી કરીજી, તુમે કરો નિરધારરે; સાધું ૩. ગુરૂ-વચન શ્રવણે
સુણોજી, પહોંચ્યા વન મોઝારરે; એકજ ખિંદુ તિહાં પરઠવોજી, લીકા લીકા જીવના
સંહારરે; સાધું ૪ જીવહયા મનમાં વસીજી, આવી કરૂણા સારરે; માસખમણને પારણેજી,
પડીવળ્યાં શરણાં ચારરે; સાધું ૫ સંથારે ખેસી મુની આહાર કર્યોજી, ઉપજી ઉપજી
ઠાહ જવાળરે; કાળ કરી સર્વાથિ સિધ્ધિજી. પહોંચ્યા સ્વર્ગ મોઝારરે; સાધું ૬ કુઝણી
કોલાગણી પ્રાણણીજી, તુંખડા તણે અહુસારરે; -કાળ અનંતા તે ભમીજી, રૂલિ રૂલિ
તિયંચ મોઝારરે; સાધું ૭. સાતે નરકે તે ભમીજી, પામી પામી મનુષ્યની રેહરે; આરત્ર
સર્પ તપસ્યા કરીજી, બાંધ્યું નિયાણું તેહરે; સાધું ૮ કુપદ રાજા ઘરે ઉપજીજી, પામી

તે આતમ અવલંબે કારજ કર્યો રે લોલ. ૨. હરિ મારે દેવ ધરી તુમ કુખે વિશે
અવતારને, સાંભળી રાહીણી જ્ઞાન આરાધન ફલ વણાં રે લોલ; હરિ મારે ચાર ચતુરા
વિનય વિવેક વિચારને; શુષ્ક કેટલા લખાયે તુમ પુત્રી તણારે લોલ. ૩.

હાલ ૫ :- જ્ઞાનીને વચણથી ચારે બેઠેની, જાતિ સમરણ પામીરે; જ્ઞાની શુષ્ક-
વંતા; ત્રીજા ભવમાં ધારણા કીધી, સિદ્ધાં મનમાં કામો રે. જ્ઞાની ૦ ૧, શ્રી જિનમંદિર
પંચમનોહર, પંચવરણી જિન પદિમા રે; જ્ઞાન જિનવર આગમને અનુસારે, કરી ઉજ-
મણનો મહિમા રે. જ્ઞાની ૦ ૨. પંચમી તિથિ આરાધન પંચમ, કેવલનાથિ તે યાચરે;
જ્ઞાની ૦ શ્રીવિજય લક્ષ્મીસૂર અનુભવ નાથે, સંઘ સકલ મુખદાય રે. જ્ઞાન ૩.

૪. શ્રી આઠ મહાની સંજ્ઞાય.

મહ આઠ મહા મુનિ વારિયે, બે દુર્ગતિના કાતારે રે; શ્રી વીર જિજ્ઞેસુર ઉપ-
દિશે, ભાષે સોહમ ગણધારે રે. મહ ૦ ૧. હાંજી જાતિનો મહ પહેલો કલો, પૂર્વે
હરિ કેશીયે કીધેરે; અંકાળતણે કૂળ ઉપ-યો, તપથી સાવ કારજ રીધેરે. મહ ૦ ૨. હાંજી
કુળમહ બીજો કાખિયો, મરિચી ભવે કીધો પ્રાણીરે; કાઠાકોઠિ સાગર ભવમાં ભર્યો, મહ
મ કરો ઇમ મન બણીરે. મહ ૦ ૩. હાંજી બળમહથી દુઃખ પામીયા, શ્રેષ્ઠિક વસુભૂતિ
જીવેરે; જઈ લોગવ્યાં દુઃખ નરકતણાં, મુખ પાકતા નિત રીવેરે. મહ ૦ ૪. હાંજી
સનતકુમાર નરેસર. સુર આગળ રૂપ વખાણ્યું રે; રામ રામ કાયા બગડી ગઈ, મહ
ચોથાતું એ ટાણું રે. મહ ૦ ૫. હાંજી મુનિવર સંયમ પાળતા; તપનો મહ મનમાં
આયેરે; થયા દૂરગદુ ઋષિ રાજ્યા, પામ્યા તપનો અંતરયેરે. મહ ૦ ૬. હાંજી દેશ
દશારણનો ધણી, રાય દશાણુભદ્ર અભિમાનીરે; ઈન્દ્રની ઋદ્ધિ દેખી બુઝીયો, સંસાર તણ
થયો જ્ઞાની રે. મહ ૦ ૭. હાંજી સ્થુળભદ્રે વિદ્યાનો કર્યો, મહ સાતમો બે દુઃખદાઈરે; શ્રુત
પુરણ અર્થ ન પામીયા, બુઝ્યો માનતણી અધિકાઈરે. મહ ૦ ૮. રાય મુભૂમ પદ્મખંડનો ધણી,
લોખનો મહ કીધો અપારરે; હવ ગય રથ સજ સાચર ગયું, ગયો સાતમી નરક મોઝારરે.
મહ ૦ ૯. ઇમ તન ધન જોબન રાજ્યનો, મ ધરો મનમાં અહંકારેરે; એ અથિર અસત્ય
સવિ કારકું, વિષુસે ક્ષણમાં બહુ વારેરે. મહ ૦ ૧૦. મહ આઠ નિવારો વ્રતધારી, પાળો
સંયમ મુખકારીરે; ઠહે ભાનાવજ્ય તે પામશે, અવિચળ પદવી નર નારી રે. મહ ૦ ૧૧.

૫. શ્રી મૌનએકાદશીની સંજ્ઞાય.

આજ મહારે એકાદશીરે, નણહલ મૌન કરી મુખ રહીએ; પૂછ્યાનો પડુતર
પાછો, કેહને કાંઈ ન કહીએ. આજ ૦ ૧. મહારો નણદોષ તુજને ંહાલો, મુજને તહારો
વીરો; ધૂમાઠના બાચક ભરતાં હાથ ન આવે હીરો. આજ ૦ ૨. ઘરનો ધંધો ધણે કર્યો
પણ, એક ન આંચો આઠો; પરભવ જતાં પાલવ ંહો, તે મુજને દેખાડો. આજ ૦ ૩.
માગસુર શુદ્ધિ અગીયારશ મ્હોટી, નેવું જિનનાં તિરખે; દોઢસો કલ્યાણક મ્હોટાં, પોથી
જોઈ જોઈ હરખો. આજ ૦ ૪. સુવ્રત શેક થયો શુદ્ધ આવક, મૌન ધરી મુખ રહીયો; પાવક
પુર સવળો પરમળ્યો, એહનો કાંઈ ન કહીયો. આજ ૦ ૫. આઠ પહોર પોસહ તે
કરીએ, ધ્યાન પ્રણામ ધરીએ; મન વચ કાયા જે વશ કરીએ, તે ભવસાગર તરીએ.

ધરણ્યો ૧ કિરયા તે ખાતર નાંખીયેરે લો, સમતા દિને ખેડે; સુ ૦ ઉપશમ નીરે સિંચ્યોરે લો, ઉગે જ્યું સમકિત છોડે. સુ ૦ ધરણ્યો ૨. વાડી કરો સંતોષનીરે લો, તસ પાવિલી ચિહું છોરે; સુ ૦ મત પચ્યાખાણુ ચોકી ઠવોરે લો, વારે યું કમનો ચોરે. સુ ૦ ધરણ્યો ૩. અનુભવ કેરે કુલડેરે લો, મોહ હરે સમકિત વૃક્ષરે; સુ ૦ શ્રુત ચારિત્ર કળ ઉતરેરે લો, તે કળ ચાંખો શિક્ષરે. સુ ૦ ધરણ્યો ૪. જ્ઞાનામૃત રસ પિણ્યેરે લો, સ્વાદ લ્યો સામ્ય તાંબૂલરે; સુ ૦ ઇણ રસે સંતોષ પામસોરે લો, લહે જો ભવનિધિ ફળરે. સુ ૦ ધરણ્યો ૫ ઇણ વિધ ધીજ તુમે સદ્દેરે લો, છાંડી રાગ ને દ્રેષરે; સુ ૦ કેવળ કમળા પામીયેરે લો, વરિયે સુકિત વિવેકરે. સુ ૦ ધરણ્યો ૬. સમકિત ધીજ તે સદ્દેરે લો, તે ટાળે નરક નિગો-દરે; સુ ૦ વિજય લખિ નિત સદા લહેરે લો, નિત વિવિધ વિનોદરે લો. સુ ૦ ધરણ્યો ૭.

૩. શ્રી જ્ઞાન પંચમીની સંજ્ઞાયા.

હાલ ૧ :-શ્રી વાસુપૂત્ય જિનેસર વેણથી રે, રૂપકુંભ વચન કુંભ સુનિ હોય; રાહીણી મંદિર સુંદર આવિયા રે, નમી ભવ પુછે કંપતિ સોય; ચઉનાણી વયણે કંપતિ મોહિયારે ૧. રાજા રાણી નિજ સુત આઠનું રે તપ દલ નિજ ભવ ધારી સંખંધ; વિનયે કરી પુછે મહારાજને રે, ચાર સુતાના ભવ પ્રભંધ. ચઉ ૦ ૨. રૂપવતી શીળવતી ને શુણવતી, સરસ્વતી જ્ઞાનકલા ભંડાર; જન્મથી રોગ સોગ દીકો નથી રે, કુણ પુન્યે લીધો રે જોહુ અવતાર. ચઉ ૦ ૩.

હાલ ૨ :-શુર કહે વૈતાલ્ય ગિરિવરે રે, પુત્રી વિદ્યાધર ચાર; નિજ આયુ જ્ઞાનીને પૂછીયું રે, કરવા સદ્ગુણ અવતાર; અવધારો અમ વિનતિ રે. ૧. શુર કહે જ્ઞાનોપયોગથી રે, જોકે દિવસ તુમ આય; ધર્મ આરાધો. દેવાનુપ્રિયા રે, જેહથી શીવ સુખ થાય. અવ ૦ ૨. થોડામાં કાય ધર્મનાં રે, કિમ ઠરીએ સુનિરાજ; શુર કહે યોગ અસંખ્ય છેરે, જ્ઞાનપંચમી તુમ કાજ. અવ ૦ ૩. ક્ષણ અર્ધે સર્વ અલ ટળે રે, શુભ પરિણામે સાધ્ય; કલ્યાણક જિન તણા નેવું રે, પંચમી દિવસે આરાધ્ય અવ ૦ ૪.

હાલ ૩ :-ચૈત્ર વહિ પાંચમ દિને, સુષો પ્રાણીછરે, અવિયા અંદ્રપ્રભુ સ્વામ, લહી સુખકામ; સુ ૦ અજિત સંભવ અનંતજ, સુ ૦ ચૈત્ર શુદિ પંચમી શિવ ધામ, શુભ પરિણામ. સુ ૦ ૧. વૈશાખ વહિ પંચમી દિને, સુ ૦ સંજમ લિયે કુશુનાથ, બહુ નર સાથ; સુ ૦ જેટ શુદિ પંચમી વાસરે, સુ ૦ સુકિત પામ્યા ધર્મનાથ, શિવપુર સાથ. સુ ૦ ૨. શ્રાવણ શુદિ પંચમી દિને, સુ ૦ જન્મ્યા નોમસુરંગ, અતિ ઉછરંગ; સુ ૦ માગસર વહિ પંચમી દિને, સુ ૦ સુવિધિ જન્મ સુખસંગ, પુન્ય અભગ. સુ ૦ ૩. કાર્તિક વહિ પંચમી દિને, સુ ૦ સંભવ કેવળજ્ઞાન, ઠરો બહુ માન; સુ ૦ ફસ ક્ષેત્રે નેઉ જિન સુષો, સુ ૦ પંચમી દિનનાં કલ્યાણ, સુખ નિધાન. સુ ૦ ૪.

હાલ ૪ :-હરિ મારે જ્ઞાન શુરના વયણ સુણી હિતકારને, ચાર વિદ્યાધરી પંચમી વિધિ તે આચરેરે લોલ; હરિ મારે શાસન દેવ પંચ જ્ઞાન મનોહારને, ટાંગીરે અશ્વાતના દેવ વંદન સદારે લોલ. ૧. હરિ મારે તપ પૂરણથી ઉજમણાનો ભાવળો, જોહુવે વિદ્યુત યોગે સુરપદ વિવર્યાં રે લોલ; હરિ મારે ધર્મ મનોરથ આળસ તજતાં હોય જો, ધન્ય

અથિર તે અથિર તું અથિર તનું અવિત', લાભ મન મગન હરિ આપ પેખી. મુંઝ૦ ૧. લગ્નથી સ્થિતિ પડે, એક ઘર નવિ રહે, દેખતાં બય પ્રભુ એવ દેતિ; અથિર સળ વસ્તુને, કાજ મૂઠો કરે, એવડો પાપની કોડિ કેતી. મુંઝ૦ ૨. ઉપની વસ્તુ સવિ કારમી નવિ રહે, જ્ઞાન શું ધ્યાનમાં જો વિચારી; ભાવ ઉત્તમ હયાં અધમ સળ ઉદ્ધર્મા, સંહરે કાળ દિન શતી ચાલી. મુંઝ૦ ૩. દેખ કહિ કૂતરો સર્વ જગને ભણે, સંહરિ ભૂપ નર કોટિ કોટિ; અથિર સંસારને થિરપણે જો બણે, બાણી તસ મૂઠની બુદ્ધિ ખોટી. મુંઝ૦ ૪. રાત્ર મમરાજની ઋદ્ધિ શું પરવર્યો, અંતે સવિ રૂદ્ધિ વિશરાળ હોશે; ઋદ્ધિ સાથે સળ વસ્તુ મૂકી જતે, દિવસ દો તીન પરિવાર રોશે. મુંઝ૦ ૫. કુસુમ પરે ચૌવનં જલિનિદ્રુ અવિત', ચંચળં નર સુખં દેવ ભોગો; અવધિ મન કેવળી સુકવિ વિધાધરા, કળિયુગે તેહનો પણ વિચોગો. મુંઝ ૬. ધન્ય અનિકા સુતો ભાવના ભાવતો, કેવળ સુરનદી માંહે લીધે; ભાવના સુરલતા જેણે મન રોપવી, તેણે શિવનારી પરિવાર રૂંધે. મુંઝ૦ ૭.

અશરણુ ભાવના સ ઝાય

ઢાલ યોથી :-કો નાંવ શરણુ, કો નવિ શરણુ, મરતાં કુણને પ્રાણી રે, પ્રાણહત મરતો નવિ રાખ્યો, જસ હય ગય બહુ રાણી રે, જસ નવનિધિ ધન ખાણી રે. કો નવિ૦ ૧. માતા પિતાદિક ટમમગ ભેતાં, યમ દે જનને તાણી રે; મરણ થકી સુરપતિ નવિ છૂટે, નવિ છૂટે ઈંદ્રાણી રે. કો નવિ૦ ૨. હય ગય રથ નર કોડિ વિદ્યાધર, રહે ન નિત્ય રાયાં રાય રે; બહુ ઉપાય તે એવન કાળે, કરતાં અશરણુ ભય રે. કો નવિ૦ ૩. મરણથી ભીતિ કદા ચિત્ત એવો, જો પેશે પાતાળે રે; ગરિ દરી વન અંબુધમાં ભવે, તોભિ હટીએ કાળે રે. કો નવિ૦ ૪. અઘટાપદ જેણે બળે ઉપાડ્યો, સોહશ સુખ સંહરિયો રે; કો જગ ધર્મ વિના નવિ તરીયો, પાપી કો નવિ તરીયો રે, કો નવિ૦ ૫. અશરણુ અનાથ એવહુ એવન, શાંતિનાથ જગ ભણે રે, પારેવો જેણે શરણે રાખ્યો, મુનિ તસ ચરણે વખાણ્યો રે. કો નવિ૦ ૬. મેઘકુમાર એવ ગજ ગતિમાં, સસલો શરણે રાખ્યો રે; વીર પાસે જેણે ભવ ભય કચર્યો, તપ સંયમ કરી નાંખ્યો રે; કો નવિ૦ ૭. મત્સ્યપરે રોગી તરહસતા, કોણે નવિ સુખ કરીએ રે; અશરણુ અનાથ ભાવના ભરિયો, અનાથ મુનિ નિસર્યો રે. કો નવિ૦ ૮.

સંસાર ભાવના સજ્ઞાય.

ઢાલ પાંચમી :-સર્વ સંસારના ભાવ તું, સર્વ ધરી એવ સંભારી રે; તે સર્વ તેં પણ અનુભવ્યો, હૃદયથી તેહ ઉતારી રે. સ૦ ૧. સર્વ તનુમાં વસી નિસર્યો, તે લીયા સર્વ અધિકાર રે; ભતિ ને યોનિ સળ અનુભવી, અનુભવ્યા સર્વ આહાર રે. સ૦ ૨. સર્વ સંયોગ તેં અનુભવ્યા, અનુભવ્યા રોગ ને શોગ રે; અનુભવ્યા સુખ દુઃખ કાળ તે, પણ લિયો નવિ એન યોગ રે. સ૦ ૩. સર્વ જન નાતરાં અનુભવ્યા, પહેરિયા સર્વ શણગાર રે; પુદ્ગળ તે પરાવતિયા, નવિ નમ્યા એન અણગાર રે. સ૦ ૪. પાપના શ્રુત પણ તેં ભણ્યા, તેં કર્યા મોહનાં માન રે; પાપના દાન પણ તેં દિયા, નાંવ દિયા પાત્રના દાન રે. સ૦ ૫. વેદ પણ તીન તેં અનુભવ્યા, તે ભણ્યા પરતણા

આજ્ઞા ૬. ધર્મસમિતિ ભાષા ન જોલે, આહુ' અવળું પેજે; પઠિકમણાશું પ્રેમ ન રાજે, કહો કેમ લાગે લેજે. આજ્ઞા ૭. કર ઉપર તો માળા ફરતી, જીવ ફરે વનમાંડી; ચિત્તડું તો ચિહ્નું દિગિયે ડાલે, ઇષ્ટ ભજને મુખ નાહિ. આજ્ઞા ૮. પૌષધશાળે લેગાં ચંદને, ચાર કથા વળી સાધે; કાંઈક પાપ મિટાવણુ આવે, ખારગણું વળી આંધે આજ્ઞા ૯. એક ઉઠતી આળસ મોઢે, બીજી ઉઠે બેઠી, નદીયોમાંથી કાંઈક નિસરતી, જઈ દરિયામાં પેઠી. આજ્ઞા ૧૦. આઈ બાઈ નણુનક લોભાઈ, ન્હાની મ્હોટી વહુને; સાસુ સસરા મા ને માસી, શિખામણ છે સહુને. આજ્ઞા ૧૧. ઉદયરતન વાચક ઉપદેશે, જે નર નારી રહેશે; પોસામાંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચળ લીલા લહેશે. આજ્ઞા ૧૨.

૬. ઉપાધ્યાય શ્રી સકળચંદ્ર કૃત પાર ભાવનાની સંજ્ઞા ય.

વિમળ દૂલ કમળના હંસ ટું જીવડા, ભુવનના ભાવચિત્ત એ વિચારી; જેણે નર મનુજગતિ રત્ન નવિ કેળવ્યું, તેણે નર નારી મણિ કાઢિ હારી. વિં ૧. જેણે સમક્ષિત ધરી મુકુતમતિ અનુસરી, તેણે નર નારી નિજ ગતિ સમારી; વિરતિનારી વરી કુમતિ મતિ પરિહરી, તેણે નર નારી સળ કુગતિ વારી. વિં ૨. જૈન શાસન વિના, જીવ-ચતના વિના, જે જના જગ ભમે ધર્મહિના; જૈન મુનિ દાન બહુ માન હીણા નરા, પશુ પરે તે મરે ત્રિજગ દિના. (વં ૩. જૈનના દેવગુરુ ધર્મગુણ ભાવના, ભાવિ નિતુ જ્ઞાન દોષન વિચારી; કર્મભર નાશની ખાર વરભાવના, ભાવિ નિત ટું આપ તારી. વિં ૪. સર્વ ગતિ માંડીવર નરભવ દુલ્લેહ. સર્વ ગુણ રત્નનો શોધિકારી; સર્વ જગ જંતુને જેણે હિત કીજીયે, સોઈ મુનિ વંદીયે શ્રુત વિચારી. વિં ૫.

હાલ બીજી :-ભાવના માલતી ચૂશીયે, બ્રમર પેરે જેણે મુનીરાજ રે; તેણે નિજ આતમા વાશીયે, ભરત પેરે મુક્તિનું રાજ રે. ભાં ૧. ભાવના કુસુમ શું વાસિયા, જે કરે પુષ્પના કાજ રે; તે સર્વ અમર તરૂં પરે ફળે, ભાવના દિયે શિવરાજ રે. ભાં ૨. ભૂમિ જનની થકી ઉપના, મુતપરે જે જગે ભાવ રે; તે સર્વ ભૂજંગી ગલે, જેમ ગળે વનતરૂં હાવ રે. ભાં ૩. ભૂમિના વર અનંતા ગયા; ભૂમિ ન ગઈ કિણુ સાથ રે; રૂઢિ બહુ પાપી જે તસ મળી, તે ન લીધી કેણુ સાથ રે. ભાં ૪. ગઈ એ દ્વારા હારિ ગયો, અથિર સળ દોકની રૂઢિ રે; સૂણી એમ પાંડવા મુનિ હુવા, તેણે વરી અચળ પદ સિદ્ધિ રે. ભાં ૫. રાત્ર્યનો પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ પરિણામ રે; ભરત ભૂપતિ પરે તેહને, ભાવના પુષ્પના ગામ રે. ભાં ૬. રાત્ર્યના પાપ ભર શિર થકે, જશ હુવા શુદ્ધ મન ભાવ રે; ભાવના સિંધુમાં તે વળે, ઉતરે મોહમહ તાવ રે. ભાં ૭. જે પદ્મથં તુજ આપણો, નવિ ગણે પ્રેમ રતિ અંધ રે; એ ગણે તે હૃદય આપણું, જીવ હૃદિ મતિ અંધ રે. ભાં ૮. કુણુ લેશ્યા વશે કિજીયે, કર્મ જે રોદ્ર પરિણામ રે; તે સર્વિ ધર્મ નાંવ જણીયે, શુભ હવે શુદ્ધ પરિણામ રે. ભાં ૯. જે જગ આશ્રવ જીણે ભણ્યા, તે સર્વ સંવર હોય રે; ધર્મ જે અશુભ ભાવે કરે, તે તસ આશ્રવ જોય રે. ભાં ૧૦.

અનિત્ય ભાવના સંજ્ઞા ય

હાલ બીજી :-મુંબમાં મુંબમાં મોહમાં જીવ ટું, શબ્દ વર રૂપ રસ અંધ દેખી;

કુલ પરે ભાવિયે, અંતે દિયે જીવને છેડ રે. માંસ ૧. અશુભ બહુ રોગ કંઈ નિતુ વહે, એ ભણે ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય રે; દેહને જાણી ભોખમ ઘણા, દેહ બહુ જીવનો ભક્ષ્ય રે. માંસ ૨.

આશ્રિત ભાવના સંજ્ઞાય.

હાલ નવમી :-જગ શુભાશુભ જેણે કર્મતતિ વેલી જે, શુભ અશુભાશ્રિત તે વખાણો; જળ ધરો જેમ નદિવર સરોવર ભરે, તેમ ભરે જીવ બહુ કર્મ જાણો. જગ ૧. મમ કરે જીવ તું અશુભ કર્મદારા, વાસવા પણ સકર્મા ન છૂટે; જેણે જગ દાન વર પુણ્ય નવિ આદર્યા, તે કૃપણ નિર્ધના પેટ ફૂટે. જગ ૨. મન વચન કાય વિષય કષાયા તથા, અવિરતિ અશુભ ધ્યાન પ્રમાદો; મૂકે મિથ્યામતિ વર ઉપાસક ગતિ, જગ શુભાશ્રિત થકીનો વિષાદો. જગ ૩. રાત્ર મમ જીવ તું કુટુંબ આહંભરે, જળ વિના મેઘ જેમ ફેંકે ગાળે; ધર્મના કાજવિણ મકર આરંભ તું, તેણે કરી જીવ સંવર વિશાળ. જગ ૪.

નિર્જરા ભાવના સંજ્ઞાય

હાલ દશમી :-તાપે મીઠુ ગળે જીમ માંખણ, તથા કર્મ તપતા પેરે; કંચન કાટ ગળે જેમ આગે, પાય ગળે જીવ જાપે રે. તા ૧. તે તપ બાર લેહ શું કીજે, કર્મ નિર્જરા હોવે રે; સો મુનીવરને હોય સકામા, અપર અકામા જોવે રે. તા ૨. અણુશણ ઉણાદરી રસ ત્યાગો, કીજીએ વૃત્તિ સંક્ષેપો રે; સંલીનતા કરી કાય કિલેશો, ટળે કર્મના લેશો રે તા. ૩. પ્રાયશ્ચિત વિનય વૈયાવચ્ચ, સંજ્ઞાયો વર જાણે રે; કાઉસખ કીજે જેણે ભવિજન, તસ તપ મુક્તિ નિદાન રે. તા ૪.

ધર્મ ભાવના સંજ્ઞાય

હાલ અગ્યારમી :-ધર્મથી જીવને જય હોવે, ધર્મથી સવિ દુઃખ નાશો રે; રાગ ને શોક ભય ઉપશમે, ધર્મથી અમર ઘર વાસ રે ધર્મ ૧. દુર્ગતિ પાપથી જીવને, ધર્મ વિણ નવિ ધરે કાંઈ રે; વાંછિત દિયે સુર તડ પરે, દાન તપ શીલથી ભેધ રે. ધર્મ ૨. ધર્મવર સાધુ શ્રાવક તણો, આચાર્યો ભાવ શું જેહ રે; સર્વ મુખ સર્વ મંગળતણું, આહર્યું કારણ તેહ રે. ધર્મ ૩.

દાન ભાવના સંજ્ઞાય

હાલ બારમી :-જે નર સાધુ આધાર વર દાયકા, તે નર ધન્ય જગ વિબુધ ગાયા; જે છતે યોગવર સાધુને નવિ દીયે, તે કાશ કુસુમ પરે ફેંકે ભય. જે ૧. નિર્મળા મુક્તિનો ભાગ જીવ શાસન, સાધુ વિણ ક્ષણ ન ચાલે; પામતો મનુજ જે સાધુને નવિ દીયે, સો કરો કપિલ દાસીય વાલે. જે ૨. અઠલતું હાર નર મુક્તિની વાર નર, નાટવું મકર તપ પુણ્ય ફેરો; કર્મને કાટ ઉતાર નર ભવ લહી, ખીકમ જોલ ભવ વારિ ફેરો જે ૩. જ્ઞાન વિજ્ઞાન આચાર પદ નર ભવો, પામીયો પૂર્વભવ પુણ્ય યોગે; પુણ્ય વિણ પશુભાવે જીવ પરવશ પડ્યો, શસ્ત્ર શું મારિયો અધમ લોકે. જે ૪. જીવ તે નરભવે અશુભભાવે પશુપણે, જીવતાં જીવની કોઠિ મારી; પુણ્ય વિણ પશુ રાશભ ઉકરડે, ભલ-ભણે પૂંઠ તણુ શુણુ ધારી. જે ૫. જીવ હિંસા સર્વિ પાપ એ જીવને, પાપીએ આદર્યા જીવ

વેદ રે; સર્વ પાપાં તે અનુભવ્યા, તિહાં ન સંવેગ નિવેદ રે. સં ૬. રહવડયો જીવ મિથ્યામતિ, પશુ હણ્યા ધર્મને કાજ રે; કાજ કીધાં નવિ ધર્મના, હરખિયો પાપને કાજ રે. સં ૭. કુશુરની વાસના હાકિણી, તિથે હમ્યા જીવ અનંત રે; તિહાં નવિ સુક્રિત પંથ જોળખ્યો, તેથે નવિ હોવો ભવ અંત રે સં ૮.

એકત્વ ભાવના સંભળાય.

હાલ છઠી :-એ તુંહિ આપકું તુંહિ ધ્યાયોજી, ધ્યાન જ્ઞાન અકેલા; જીહાં તિહાં તું જાયા અકેલા, જાવેગા અકેલા. એ તુંહિં ૧ હરિહર પ્રમુખા મુરનર જાયા, તેમી જગ અકેલા; તે સંસાર વિવિધ પર ખેલી, ગયા તે ભી અકેલા. એ તુંહિં ૨. કોલી લીના સાથ ન તેથે, રુદ્ધિ ગઈ નવિ સાથે; નિજ નિજ કરણી લેઈ ગયા તે, ધન વિષુ કાલે હાથે એ તુંહિં ૩. બહુ પરિવારે મ રાચો લોકા, મુખા મળ્યો સખ સાથે; ઋદ્ધિ મુખા હાંસે સખ ચિંતો, ગગનતણી જીમ જાથે એ તુંહિં ૪. શાન્તી મુખારસ રસમાં ઝીલો, વિષય વિષય નિવારો; એકપણું શુભધ્યાને ચિંતી, આપ આપકું તારો. એ તુંહિં ૫. હિંસાદિક પાપે એ જીવો, પામે બહુવિધ રોગો; જળ વિષુ મત્સ્ય એકલો, પામે દુઃખ પર લોગો. એ તુંહિં ૬. એક પણું ભાવિ નમિરાજ, મૂકી મિથીલા રાજ; મૂકી નર નારી સંવિ સંગતિ, પ્રભુમે તસ સૂર રાજ. એ તુંહિં ૭.

અન્યત્વ ભાવના સંભળાય.

હાલ સાતમી :-ચેતના જગી સહચારિણી, આજસ જોડકું નાંખી રે; હૃદય જ્ઞાન હીવો કરે, સુમતિ ઉઘાડી નિજ આંખ રે. ચેં ૧. એક રાત અધિક અઠાવના, મોહિ રણિયા ધરખારી રે; હું સહા તેહ વિંટયો રહું, તુજ ન ચિંતા કિસી માહરી રે. ચેં ૨. જઈ મુજ તે અળગો કરે, તો રમું હું તુજ સાથે રે; તેહથી હું અળગો રહું, જો રહે તું મુજ હાથે રે. ચેં ૩. મન વચન તનુ સવે ધંદિયા, જીવથી જીજીઆ હોય રે; અપર પરિવાર સખ જીવથી, તું સહા ચેતના જોય રે. ચેં ૪. (પાકાંતરે) તનુ વચન સવે ધંદિયા, જીવથી જીજીઆ જોય રે; જો રમે તુ ઈચ્છે ભાવના, તો તુજ કેવળ હોય રે. ચેં ૪. સર્વ જગ ગણી જીજીઆં, કોઈ કુણનો નવિ હોય રે; કમં વશે સર્વ નિજ નિજ તણો, કમંથી નવિ તરો કાય રે. ચેં ૫. દેવ શુરુ જીવ પથે જીજીઆ, જીજીઆ ભગતના જીવ રે; કમં વશ સર્વ નિજ નિજ તણો, ઉદમ કરે નવિ કિલ બરે. ચેં ૬. સર્વ શુભ વસ્તુ મહિ માહરે, કળિયુગો દુષ્ટ ભૂપાળ રે; તમ દુકાળોપિ જનને હરે, અપરાની આશ મન વાલ રે. ચેં ૭. ચિંતા કરે આપ તું આપણી, મમ કરે પરતણી આશ રે; આપણું આચરું અનુભવું, વિચરી પર વસ્તુ ઉઠાસ રે. ચેં ૮. કોકીણે જગ નવિ ઉદરો, ઉદરે આપણો જીવ રે; ધન્ય જે ધર્મો આદર દિયે, તે વસે ઈંદ્ર સગી વરે ચેં ૯. જો જીજીઆ જીજીઆ આતમા, દેહ ધન જન કથી ધ્યાન રે; તે ગઈ દુઃખ નાવ ઉપજે, જેહને મન જીન જ્ઞાન રે. ચેં ૧૦.

અશુચી ભાવના સંભળાય.

હાલ આઠમી :-માંસ મળ મૂત્ર રૂધિર ભયાં, અશુચિ નર નારીના દેહ રે; વાઙ્ણી

જો નવિ મળે; તો પાસેનું પરજાળે. કં ૪. કેધતણી ગતિ એહવી, કહે કેવળનાણી; હાથ કરે જે હેતની, જાળવજો એમ જાણી. કં ૫. ઉદયરતન કહે ક્રેધને, કાઢજો ગળે સાહી; કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. ૬.

૯. માનની સંજ્ઞાય.

રે જીવ માન ન કીજીયે, માને વિનય ન આવે રે; વિનય વિષ્ણુ વિદ્યા નહિ, તો કિમ સમકિત પાવે રે. રે જી ૧. સમકિત વિના ચારિત્ર નહી, ચારિત્ર વિષ્ણુ નહિ સુકિત રે; સુકિત વિના સુખ શાશ્વતાં, તે કેમ લહિયે સુકિત રે. જી ૨. વિનય વડો સંસારમાં, જે શુભમાંહે અધિકારી રે; માને શુભ જામે ગળી, ચિત્ત જૂઓ વિચારી રે. રે જી ૩. માન કરયું જો રાવણે, તે તો રામે મારયો રે; દુર્યોધન ગવે કરી, અંતે સવિ હાર્યો રે. રે જી ૪. સૂકાં લાકડાં ચારિણો, દુઃખદાયી એ ખોટો રે; ઉદયરતન કહે માનને, જેને હેશવટોરે. રે જી ૫.

૧૦. માયાની સંજ્ઞાય.

સમકિતનું જીજ્ઞાસીયે જી, સત્ય વચન સાક્ષાત; સાચામાં સમકિત વસેજી, માયામાં મિથ્યાત્વ રે; પ્રાણી મ કરો માયા લગાર. ૧. સુખ મીઠો જુઠો મનેજી, દૂધ કપટનો રે કોટ; જીભે તો જી જી કરેજી, ચિત્તમાં તાકે ચોટ રે. પ્રાણી ૨. આપ ગરજે આધો પડેજી, પશુ ન ધરે વિશ્વાસ; મેલ ન છડે મન તણેજી, એ માયાનો પાસ રે. પ્રાણી ૩. જેહું માંહે પ્રીતકી જી, તેહું રહે પ્રતિકુળ; નવિ મૂકે મન આમણેજી, એ માયાનું મૂળ રે. પ્રાણી ૪. તપ કીધો માયા કરી જી, મિત્રયં રાખ્યો રે ભેદ; મદિલ જિનેશ્વર જાણજો જી, તે પામ્યા સ્ત્રી વેદ રે. પ્રાણી ૫. ઉદય રતન કહે સાંભળો જી, મૂકો માયાની યુદ્ધ; સુકિતપુરી જાવા તણે જી, એ મારગ છે શુદ્ધ રે. પ્રાણી ૬.

૧૧. લોભની સંજ્ઞાય.

તમે લક્ષણ જોજો લોભનાં રે, લોભે મુનિજન પામે થોભના રે; લોભે ડાહ્યા મન ડોહ્યા કરે રે, લોભે દુધ'ટ પ'થે સંચરે રે. તં ૧. તને લોભ તેહનાં લેઈ ભામણાં રે, વળી પાપ નમીને કઈ ખામણાં રે; લોભે મર્યાદા ન રહે કેહની રે, તમે સંગત મૂકો તેહની રે. તં ૨. લોભે ઘર મૂકી રણમાં મરે રે, લોભે ઉચ તે નીચું આદરે રે. લોભે પાપ જાણી પગલાં ભરે રે, લોભે અકાય કરતાં ન ઓસરે રે. તં ૩. લોભે મનડું ન રહે નિર્મળું રે, લોભે સગપણ નાસે વેગળું રે; લોભે રહે પ્રીતિને પાવડું રે, લોભે ધન ન મળે એકડું રે. તં ૪. લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણે રે, લોભે હુલ્યા પાતક નવિ ગણે રે; તે તો હામતણે લોભે કરી રે, ઉપર મણિધર થાયે તે મરી રે. તં ૫. જોતાં લોભનો થોભ દીસે નહી રે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહી રે; લોભે ચક્રી સુભ્રમ નામે જુઓ રે, તે તો સમુદ્ર માંહે ડૂબી મૂઓ રે. તં ૬. એમ જાણીને લોભને છડંબ્યો રે, એક ધર્મ શું મમતા મંડળ્યો રે; કાંવ ઉદયરતન ભાળે મુદ્ધ રે, વંદુ લોભ તને તેહને સદા રે. તં ૭.

૧૨. શાંતસુધારસની સંજ્ઞાય

શાંત સુધારસ કુંડમાં ટું રમે મુનિવર હંસ રે; ગારવ રેણુશ મત રમે, મૂકજો

સાટે; ખાટકી હાટ તે વિવિધ પરે કાટીએ, અગ્નિમાં કાટીએ પાપ માટે. જે ૦ ૬. પુણ્યથી દેવે તુજ દેહ કંઠો ઘડ્યો, આણિયે જૈન કૂળ પુણ્ય કાળે ધર્મ નર જન્મ. જો એવ હારી તું, ઘસીસ નિજ હાથ અશુભ સળે. જે ૦ ૭. કાન તપ શિળ સંયમ કયા ધર્મથી સર્વ સુખ રૂઢિ જો તું વિચારી; સર્વ શુભયોગ હારીશ જો તું પછી, ઘસીસ એમ હાથ હાર્યો ભુગારી. જે ૦ ૮. અસિય શુષ્કિ તણી ખાસ સાધારણી, તિસીય મિત્યામતિ જગે ન રહા; ત્વજી હાસા કુધર્મા દિસવિ પાપ, તુ વિશ્વમાં મોકલે કીર્તિ' રહી. જે ૦ ૯. પાર મમ રાખ જે પાપ આચારનો, કાટ મ પાડજે ધર્મ વાટે; બાટ પરે અણુ વિમાશ્યું કિયું મમ કરે, ખોટ કામ મમ પાડજે ધર્મ હાટે. જે ૦ ૧૦. જો તુજ સુખ ગમે સર્વ દુઃખ નવિ ગમે, વિષય સો વીર રસ ત્વજીય; આત્મ અધ્યાત્મ વર ધ્યાન કુજે રમી, ધર્મવર ભાવના ખાટો અમૃત આહો. જે ૦ ૧૧.

સમરસ ભાવના સંજ્ઞાયા.

હાલ તેરમી :-ભવિક એવ પૂછે નિજ શુરૂને, અશુભ કર્મ કિમ કાટે; મમણે ધર્મની સંજ્ઞિએ, જો સમતા રસ આજે શો ભવિકા સમરસ અમૃત આજે. ૧. સમરસ અમૃત આજે, કુલ્યશન મૂકો મનનો આટો; સ્વદોષ પિંડે મ ભરો કાંઠો, સખ પર સુખે મમ વિષ વાટો રે. ભ ૦ ૨. વિ'ધ્યો એવ કર્મ વિષ કાટે, પીડ્યો આર ગતિ કાટે; શુભ ભાવે દેતાં દહ પારે, કર્મ શુંબડું કાટે રે. ભ ૦ ૩. પાપ પિંડ અસત્યજ્ઞ દુલો, જો કષાય મદ કાટે; નિખીલ પાપ નિસંગી' એવો, રહેતો સમ દુઃખ કાટેરે. ભ ૦ ૪. જનના સુખ શુભ ધ્યાન સુલેશ્યા, દુકાળ સુંસા કાટે; કાન પુણ્ય જનના સખ તેણે, વાહળ પેરે સખ કાટે, ભ ૦ ૫. રોગ સર્મે જેમ અમૃત છાંટે, હૃદય પડી નવિ આટે રે; ધર્મ કરતા ભવિક એવને, શિવ સુખ આવે આટે રે. ભ ૦ ૬. શુણુ વિણુ કિમ શિવ ગિરિ પર ચઢીએ, હિણુ પુણ્ય જન સળે; એસે જો એન શુણુ મણિ સારે, તો સખ ભવ દુઃખ કાટે રે. ભ ૦ ૭.

લોક ભાવના સંજ્ઞાયા.

હાલ ચૌદમી :-જ્ઞાન નયન મહિ ત્રિભુવન રૂપી, જેણે એવ દીઠો લોગે; ધણી આંચો પટ દ્રવ્ય રૂપો, પ્રણમો તસ એન યોગે. ૧. મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દીવ લોગો, એહા એન મુનિવર સિદ્ધ અનંતા; તિહાં નાહ જ્ઞાન વિયોગો, મુનિવર ધ્યાવો અઢીય દિવ લોગો. ૨. આપે સીધો કેણે ન કીધો, લીધો કેણે નવિ ભવે; આદિ નહિ જસ હોયે તો, કેવળ નાણી ભાવે. ૩. અધોલોક છત્રાસન સમ વડે, તિછોં જલ્લાહી ભણો; ઉર્ધ્વલોક મુદંગ સમાણો, સકળ મુનિ ચિત્ત આણો. ૪.

૮. શ્રી કૌંધની સંજ્ઞાયા

કરવાં કૂળ છે કૌંધના, જ્ઞાની એમ બોલે; રીસ તણો રસ ભણીએ, હુળાહળ તોલે. ક ૦ ૧. કેધે કેરપૂરવ તણું, સંયમ કૂળ ભય; કૌંધ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેજે ન થાય. ક ૦ ૨. આણુ ઘણો તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ; શિષ્યના કૌંધ થકી થયો, ચંદ્રકોશિયો નાગ. ક ૦ ૩. આગ ઉઠે જે ઘર થકી, તે પહેલું ઘર બાળે; જાગે જોગ

શુદ્ધ શુદ્ધ દેવ પયં સેવ કરવા બાણી, આપણી ખાતે કરી મ કર' હોરા. પુન્ય ૪. શેલડી સરસ સાકર સમ વચણ મુણી, આપણે મન કર્યો મુકિત વરવા; કાયા. કામિની તણી શિખ સંભારતો, પ્રાણીઓ ધસ મર્યો ધમ' કરવા. પુન્ય ૫ ઉગતે ભાંણ મુવખાણ સદ્ગુરુ તણી, વાણી હિત લાઈ ચિત્ત કાન ચાખે; ઉંધ આળસ હરે જીવડો ભવ તરે, પરમ પદવી વરે પ્રીતિ બાખે પુન્ય ૬.

૧૪. પરનિંદા વારક હિત શિખામણની સંજ્ઞાય.

મ કર હો જીવ પરતાંત દિન રાત તું, આપણે વાંક નયણે ન દેખે; તિલ સમ પારકા દોષ હોવે જીકે, તેહ કરી દાખવે મેડુ લેખે. મ કર ૧. કેા કરે પર તણી અતિહી નિંદા ધણી, તેહ તો તેહનો મેલ ધોવે; તાસ ઉજવલ કરે પિંક પાપે ભરે, મૂક તે માનવી મુશુણ ખોવે. મ કર ૨. બહુલ મચ્છરપણે શુણ તણ પર તણા, સંત અણુસંત જે દોષ બાખે; બાપડો જીવડો તેહ મૂરખપણે, ગજ પર નિજ શિરે ધુળ નાંખે. મ કર ૩. દ્રાક્ષ સાકર સરસ વસ્તુ સવિ પરિહરિ, કાક જેમ બાંચશુ' મેલ ચૂંચે; નિંદકી તેમ જીણ કોડિ છોડી કરી, ચિત્તમાં પર તણા દોષ ગૂંચે. મ કર ૪. અંગ જેમ ગોપવી મીનને મારવા, બગ રહે તાકી જીમ નીર નાકે; નીચ તેમ છિદ્ર ગોપવી કરી આપણાં, રાત દિન પારકા છિદ્ર તાકે. મ કર ૫. નિપટ લંપટ પણે લંપટી કૂતરો, વમન દેખી કરી નફ્ટ નાચે; દોષ લવણે પામી તથા પાતકી, અધમ જન સળલ મન માંહિ માચે. મ કર ૬. એક સંજ્ઞન હોયે સેલડી સારિખા, ખંડ ખંડે કરી કોઈ કાપે; તોહિ પણ પીડતાં આપ ઉત્તમપણે, સરસ રસ વસ્તુનો સ્વાદ આપે. મ કર ૭. કોઈ અવગુણ પણ છોડી જે શુણ મહે, દેશ પરદેશ તે મુખ પાવે; દેખ પ્રત્યક્ષપણે કુણપરે તેહનાં, દેવ રાજેન્દ્ર પણ મુચશ ગાવે. મ કર ૮. દેવ ગુરુ ધમ' આરાધ શુદ્ધ મને, પારકે પેશમાં મૂક કાને; સકલ મુખ કારિણી દ્વારત દુઃખ વારિણી, ભાવના એહ હિતશિખ માને. મ કર ૯.

૧૫. જીભત્રડીની સંજ્ઞાય.

બાપલડીરે જીભલડી તું, કાં નવિ બોલે મીઠું; વિદ્વાં વચન તણાં ફલ વિદ્વાં, તે શું તે' નવિ હીઠું રે. બા ૧. અજ ઉઠક અણુગમતાં તુજને, જે નવિ કચે અનીકાં; અણુ બોલાઓ તું શા માટે, બોલે કુવચન, ધીકાં રે. બા ૨. અગ્નિ દાઢયો તે પણ પાળે, કુવચન દુર્ગતિ ધાલે; અગ્નિ થકી અધિકું તે કુવચન, તે તો કણ કણ ચાલે રે. બા ૩ તે નર માન મહોખત નવિ પામે, જે નર' હોય મુખરોગી; તેહને તો કોઈ નવિ બોલાવે, તે તો પ્રત્યક્ષ સોગી રે. બા ૪. ક્રોધ બચો ને કહવું બોલે, અભિમાને અણુગમતે; આપ તણાં અવગુણ નવિ દેખે, તે કેમ બાશે મુગતે રે. બા ૫. જનમ જનમની પ્રીતિ વિણાયે, એકણ કડુવે બોલે; મીકાં વચન થકી વિણ ગરથે, લેવો સળ જગ મોલે રે. બા ૬. આગમને અનુમારે હિતમનિ, જે નર રડું બાખે; પ્રગટ થઈ પરમેશ્વર તેહની, લજ્જા જગ માંહિ રાખે રે. બા ૭. મુવચન કુવચનનાં ફળ બાણી, શુણ અવગુણ મન આણી; વાણી બોલે અતીવ સમાણી, લાંબ કહે મુણે પ્રાણી રે. બા ૮.

શિથિલ મુનિ ચ'ગ રે. શાં ૧. સ્વહિત કરમ કર ભવપૂરણ, મ કર તું ધર્મ'માં દૂદ રે; લોક રંજન ઘણું મમ કરે, જાણતો કયું હોયે મૂક રે. શાં ૨. જો યતિવર થયો જીવતા, પ્રથમ તું આપને તાર રે; આપ સાથે મુનિ જો તયો, તો પછી લોકને તાર રે. શાં ૩. તુજ શુભવંત જાણી કરી, લોક દિયે આપણા પુત્ર રે; અસન વસનાદિક ભરી દીયે, ખોટડું મ ધર મુનિ મુત્ત રે. શાં ૪. નાણુ કંસણ ચરણ શુભ વિના, તું કેમ હોય મુપાત્ર રે; પાત્ર જાણી તુજ લોક રે, મ ભર તું પાપે નિજ ગાત્ર રે. શાં ૫. સુધીય મુમતિ શુભિ નહિ, નહિ તપ એપણા શુદ્ધિ રે. મુનિ શુભવંતમાં મૂળગો, કેમ હોયે લખિની સિદ્ધિ રે. શાં ૬. બાપ માંયો ઘણો શુભ વિના, ભૂરિ આઠંબર ઈચ્છ રે; ધર તણ માન માયા પડ્યો, કેમ હોયે સિંહ ગતિ રીંછ રે. શાં ૭. ઉપશમ અંતરંગે નહિ, નહિ તુજ આક નિવેંદ રે; નતિ મુનિ પૂજ્ય તું અભિલષે, મ કર અણમાનીયો ખેદ રે. શાં ૮. ઉઠર ભરણાદિ ચિંતા નહિ, સંજ્ઞન મુત કલત્ર ભર ભાર રે; રાજ ચોરાદિ ભય તુજ નહિ, તોહી તુજ શિથિલ આચાર રે. શાં ૯. વિવિધ દુઃખ દેખી તું લોકના, તુજ કિસે ચિંતા મુનિરાજ રે; તું જના વજ્જ'નાદિક પડ્યો, ચૂક મ આપણું કાજ રે. શાં ૧૦. આપણું પારકુ મ મ કરે, મૂક મમતા પરિવાર રે; ચિત્ત સમતારસે ભાવજે, મ કર બહુ ખાલ વિસ્તાર રે. શાં ૧૧. લોક સત્કારે પૂજે સ્તવે, મુજ મળી લોકના વૃંદ રે; મુજ યશ નામ જગ વિસ્તર્યું, ઇશ્યો અભિમાન મુશ્કિલ રે. શાં ૧૨. પૂરવ મુનિ સારિખી નહિ કીસી, આપણી લખિ ને સિદ્ધિ રે; અતિશય શુભ કિશ્યે તુજ નહિ, તો નહિજ માનની મુદ્ધિ રે. શાં ૧૩. પૂવે પ્રભાવક મુનિ હુઆ, તેહને તું નહી તોલ રે; આપ હીણું ઘણું ભાવજે, મુખ વાણું ઘણું અ મ જોલ રે. શાં ૧૪. નિયતી કરી જે જન રંજયા, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; પૂંઠ દીધે ન તે તાહરાં, બહી મુનીના તર ફોક રે. શાં ૧૫. શુક પ્રસાદે શુભહીનને, હોવે છે તું શુભ ઋદ્ધિ રે; તું શુભ મત્સરી મત હોયે, નિજ જીવની શુદ્ધિ રે. શાં ૧૬. સંયમ યોગ મૂકી કરી, વશ કર્યા જેહ બહુ લોક રે; શિભ્ય શુદ્ધ ભક્ત પુસ્તક ભર્યાં, અંતે દીયે સમ વિણું શોક રે. શાં ૧૭. પ્રથમ સમતા મુખ જળાધિમાં, મુર નર મુખ એક જુદ રે; તેણે તું ચિંત્ય સમવેલડી, મૂકી દે અવર સખ છંદ રે. શાં ૧૮. એક ક્ષણ વિચિત્ર'તુ પડે, તું વસી જીવ સમભાવે રે; સર્વ મૈત્રી સુધાપાનપે, સકળ મુખ સન્મુખ લાવે રે; શાં ૧૯. આપ શુભવંત શુભ રંજીઓ, કીન દુઃખ દેખી દુઃખ ચુર રે; નિશુ'ણી દેશ વિરતી રહી, સકળ મુનિ મુખ શુભિ પૂર રે. શાં ૨૦.

૧૩. પુણ્યની સંજ્ઞાયા.

પુણ્ય કર પુણ્ય કર પુણ્ય કર પ્રાણીઆ, પુણ્ય કરતાં સયલ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કનકની ફાડી; કર જોડી કાયા કહે, લખી લીલા લહે ધર્મ' મુદ્ધિ. પુન્ય ૧. આહટ દોહટ ઓડી ઓઠરપણું, અંત ઘણું મન તણું ઓડી પાપ; પાપ સંતાપ આલાપ પરહર પીયુ, પંચ પરમેષ્ટિપદ સમર ભાપ. પુણ્ય ૨. તું મુજ કંત હું કામિની તાહરી, માહરી, શિખ સુણી કાન જાગે; શુભ મતિ માંડતાં અશુભ ગતિ છાંડતાં, ધર્મ' કરતાં કીસી લાજ લાગે. પુન્ય ૩. મુજ મતિ વાહલા ધૈર્મ' ધર નાહલા, ચોહલા વચણ અવધાર મોરા;

કમં ચૂરી, સહેજે સોહે મન રૂલી, કહે કવિઅણુ સુણો લોકો, આશયો એક મન વલી. ૯.

૨૦ પ્રતિ મણાની સંજ્ઞાય.

ગૌતમ પૂછે શ્રી મહાવીરને, ભાષો ભાષો પ્રભુ સંબંધરે; પડિલ્લમણું કરતાં પ્રભુ શુ ફલ પામીએ, શું શું ફલ થાયે પ્રાણીને બંધરે. ગૌતમ ૧. સાંભળ ગૌતમ તે કહું રે. પડિલ્લમણું કરતાં ફલ થાય રે; તેથી ઉત્તરોત્તર સુખ લોગવીરે, અનુક્રમે શીવપુર ભયરે. ગૌતમ ૨. ઇચ્છા પડિલ્લમણું કરીને પામીએ, થાય પ્રાણીને પુન્ય બંધરે; પુન્યની કરણી જે ઉવેળશે, પરભવ થયે અધોઅંધરે. ગૌતમ ૩. પાંચ હજાર ઉપર પાંચસેરે, દ્રવ્ય ખરચી લખાવે જેહરે; જીવ ભગવર્ધ પત્રવણા, સૂત્રમાંરે મુકે કાંઠારે પૂન્ય થાયરે. ગૌતમ ૪. પાંચ હજાર ઉપર પાંચસેરે, ગાયો ગભંવતી જેહરે; તેન અભયદાન દેતાં થકારે, મુહપત્તિ આપ્યાનું ફળ એહરે. ગૌતમ ૫. દશ હજાર ગાયો ગોકુળ તણીરે, અકેકું દશ હજાર પ્રમાણરે; તેને અભયદાન દેતાં થકારે, પરને ઉપદેશ દીધાનું ભણરે. ગૌતમ ૬. તેહથી અધિકું ઉત્તમ ફલ પામીએ, પરને ઉપદેશ દીધાનું ફલ ભણરે; ઉપદેશ થકી સંસાર તરેરે, ઉપદેશથી પામે કેવળ-જ્ઞાનરે. ગૌતમ ૭. શ્રી. જિન પ્રતિમા આભનવ શોભતારે, સહસ્ર પચીસ શીખર કરાવે જેહરે; અકેકું મંદપ ભાવન ચૈત્યનું રે, ચરવલો આપ્યાનું ફલ એહરે ગૌતમ ૮. માસખમણની તપસ્યા કરેરે, અથવા પીંજર કરાવે એકરે; એવા કોઠ પીંજર કરાવતાં થકારે, કામલી આપ્યાનું ફલ એહરે. ગૌતમ ૯. સહસ્ર અઠ્યાસી દાન શાલા તણારે, જે ઉપજે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે; તેહ થકી સઘ શુરૂને વંદણા કરીને, થાયે પ્રાણીને પુન્યનો બંધરે. ગૌતમ ૧૦. શ્રી જિન પ્રતિમા અભિનવ શોભતારે, સહસ્ર અઠ્યાસીનું પ્રમાણરે; અકેકી પ્રાતમા પાંચસેરે ધનુષનીરે, ધરીયાવહી પડિલ્લમતાં ફલ ભણરે. ગૌતમ ૧૧. આવશ્યસૂત્રની રૂબુગતિ સૂત્રમાંરે, ભાષ્યો શુદ્ધ પ્રતિક્રમણનો સંબંધરે; જીવાભિગમ રૂબુગતિ ભણરે, સ્વયંમુખે ભાષે શ્રી વીર જિણુંદરે. ગૌતમ ૧૨. વાચક જશ કહે શ્રદ્ધા ધરેરે, પાલે શુદ્ધ પડિલ્લમણાનો વહેવારરે; અનુત્તર અસ્રમ સુખ પામે મોટકારે, ભાવજન પામશે ભવનો પારરે. ગૌતમ ૧૩.

૨૧ વણુઝારાની સંજ્ઞાય

નરભવ નગર સોહામણું વણુઝારા રે, પામીને કરજે વ્યાપાર, અહો મોરા નાયકરે; સત્તાવન સંવર તણા, વ૦ પોઠી ભરજે ઉદાર. અ ૦ ૧. શુભ પારિણામ વિચિત્રતા વ૦ કરિયાણાં બહુ મૂલ; અ ૦ મોક્ષનગર ભવા ભણી, વ૦ કરજે ચિત્ત અનુકૂળ. અ ૦ ૨. કોધ દાવાનળ જોલવે, વ૦ માન વિષમ ગિરિરાજ; અ ૦ જોલવે હળવે કરી, વ૦ સાવધાન કરે કાજ. અ ૦ ૩. વંશજાળ માયા તણી, વ૦ નવિ કરજે વિશરામ; અ ૦ ખાડી મનોરથ લાટતણી, વ૦ પૂરણનું નહી કામ. અ ૦ ૪. રાગ દ્વેષ દોષ ચોરટા, વ૦ વાટમાં કરશે હેરાન; અ ૦ વિવિધ વીચં ઉદ્ધાસથી, વ૦ તું હણજે તે સ્થાન. અ ૦ ૫. એમ સવિ વિધન વિદારીને, વ૦ પહોંચજે શિવપુર વાસ; અ ૦ ક્ષય ઉપશમ જે ભાવના, વ૦ પોઠે ભયાં ગુણરાશ. અ ૦ ૬. ખાચક ભાવે તે થવે, વ૦ લાભ હોશે તે અપાર; અ ૦

૧૬. ચેતનને શિખામણની સંજ્ઞાયા.

ચતુર તું આખ સુખ હિત શીખ સુખડી, બાપસા (વિષય કાં મૂક મ'ડે; વિષય લ'પટપણે રાત-દિન નવિ બણે, ક્રેધ મહ માન માયા ન છ'ડે ચં ૧. સદન ધન સ્વજન જન, નિરખી નિજ વશ અરે, માહરૂં માહરૂં મ કર લેળા; તાહરૂં તેહ જે સુકૃત સંચય કરે, પિંહ પાપે ભરી કરીય શેલા. ચં ૨. કાલ અહ'ટ શરી સુર વૃષ ભેહલું, દિવસ ને નિશી અતિ ઘડીય માલ; નિરખી નિજ આઉણુ નીર ઉલેચતાં, કાં ન છ'ડે હજી મોહ ભલ' ચં ૩. સકલ શુભ કાળની આજ વેલા લહી, મોહે મુઝ્યો હજી શું વિમાસે; સકલ સુખ તુજ ગમે, દેહે દુઃખ નવિ ખમે, કરણી વિષુ મુક્તિ રતિ કેમ કરાશે. ચં ૪. અધિર સંસારમાં સાર નવકારનું, ધ્યાન ધરતાં સદા હૃદય રીઝે; એહથી ભવ તરે મેઠ મહિમા ધરે, રિહિ વિજવાદી સુખ સકલ સીઝે. ચં ૫.

૧૮ વૈરાગ્યની સંજ્ઞાયા

છિંચાં તે મંદિર માળીયાં, સોહ વાળીને સૂતે; કાઠે કાઠોરે એને સહુ કહે, બણે જન્મ્યોજ ન્હોતો ૧. એક રે દિવસ એવો આવશે, મન સળળોલ સાલે; મંત્રી મળ્યા સવે' કારમા, તેનું કાંઈ નવ ચાલે. એક રે ૨. સાવ સોનાનાં રે સાંકળાં, પહેરણુ નવા નવા વાધા; ધોળું રે વસા એના કમનું, તે તો શોધવા લાગ્યા એક રે ૩. અરૂ ઠકાઈયા અતિ ઘણા, ખીજનું નહીં લેખું; જોખરી હાંડી એના કમની, તે તો આગળ દેખું. એક રે ૪. કેનાં છોડે ને કેનાં વાછડે, કેનાં માય ને બાપ; અંતકાળે જવું (જીવને) એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ. એક રે ૫. સગી રે નારી એની કામિની, ઊભી ટગમગ બુવે; તેનું પણ કાંઈ ચાલે નહીં, મુસકે મુસકે રૂવે. એક રે ૬. બહાલાં તે બહાલાં શું કરો, બહાલાં વેળાવી વળશે; બહાલાં તે વનનાં લાકડાં, તે તો સાથેજ બળશે. એક રે ૭. નહિ ત્રાપો નહિ તુંબડી, નથી તરવાનો આરો; ઉઠ્યરતન મુનિ ઈમ બણે, પ્રભુ મને પાર ઉતારો. એક રે ૮.

૧૯ શ્રી નવકારવાલીની સંજ્ઞાયા

(હાળ)-એક નારીરે, ધમ' તણો પુર બહિયે, તસ મહિમારે, મન ર'જે વખા-
ણિયે; તેહ નારીરે, આપણુડે મન આણિયે, ખટ દશની રે, તે પણુ સઘળે માનિયે. ૧. (ત્રેટક)-માનીએ પણુ નારી રૂડી, નહિ કુડી તે વઢી, કર કમલ કીજે કાજ સીઝે ધ્યાને ધરિયે મન રૂઢી; ત્રિભુવન સોહે રૂપ મોહે, દેવ દાનવ કર ચડી, નોકારવાલી મુહૂંપતિને, આદિ પુરૂષે ઓહરી. ૨. (હાળ)-જિન શાસનરે, નોકારવાલી સહુ કહે, પર શાસનનીરે. જપ માલી કહી સરિ બણે; તુરકો પણુરે, તસળીર બોલે પણુ રૂઢી, અક્ષમાલારે, નામ કહિયે ચોથું વલી. ૩. (ત્રેટક)-તસ નામ લીજે કામ સીઝે. લોક ખૂઝે અતિ ઘણાં, કરશન હીકે દુઃખ નાકે, પાપ બયે ભવ તણુ; હરિહર પુરંહર સકલ મુનિવર, હાથે રૂડી હીસે એ, નોકારવાલી હાથ લેતાં, દેવ દાનવ તૂસે એ. ૪. (હાળ)-એક સોહરે, મૂ તિ મોહન વેલડી, સોહામણીરે, ચતુર પણે તે ગુણે ચડી; દોય ચોપનરે, મલી કરી અટો-
તરી, ધ્યાન ધરિયેરે, તરિયે ભવસાયર વલી, ૫. (ત્રેટક)-સંસાર તરીએ ધ્યાન ધરિયે, તરિયે ભવસાયર વલી, નોકારવાલી ધ્યાન ધરતાં, મુક્તિ પામે કેવલી; સવિ આશ પુરી

વેગલા; અપવાહ માથે ચઢે મોટા, નરકે ચઢે દોહિલા; ધન્ય ધન્ય તે નર નારી જે
હઠ, શીયલ પાલે કુલ તિલો; તે પામશે ચચ જગત માંહિ, કુમુદ ચંદ સમ ઉજલો ૧૦.

૨૩. શીયલ વિષે સ્ત્રીને શિખામણની સંજ્ઞાય.

(આલ) એક અનુપમરે, શિખામણ ખરી; સમજી લેજોરે, સઘળી સુંદરી. (ઉથલો)
સુંદરી સહેજે હુલ્ય હેજે, પર સેજે નાંવ બેસીએ; ચિત્ત થકી ચૂકી લાજ મૂકી, પર મહિર
નવિ પેસીએ; બહુ ઘેર હીંડે નારી નિલંબ, શાએ પણ ત્યજતી કહી; જેમ પ્રેત દૃષ્ટિએ
પડ્યું ભોજન, જમવું તે ભુગતું નહિ. ૧. (આલ) પર શું પ્રેમે રે, હસીય ન બોલીએ;
હાંત દેખાડી રે, શુદ્ધ ન બોલીએ; (ઉથલો) શુદ્ધ ઘરનું પરની આગે, કહેને કેમ પ્રકા-
શીએ; વળી વાત જે વિપરીત ભાસે, તેહથી દૂર નાશીએ; અમુર સવારા અને અગોચર,
એકલકાં નવિ જાણે; સહસાત્કારે વાત કરતાં, સહેજે શીયળ ગુમાવીએ. ૨. (આલ)
નટ વિટ નરશું રે, નયણ ન ભેડીએ; માગં ભતાં રે, આણું ઓઢીએ. (ઉથલો) આણું
તે ઓઢી વાત કરતાં, ઘણાંજ રૂંડાં શોભીએ; સાસુ અને માના જાણ્યા વિણ, પલક પાસ
ન શોભીએ; સુખ-દુઃખ સરજ્યું પામીએ, પણ કુળાચાર ન મૂકીએ; પરવશ વસતાં
પ્રાણ ભતાં, શીયળથી નવિ ચૂકીએ. ૩. (આલ) વ્યસની સાથેરે; વાત ન કીજીએ;
હાથે હાથેરે, તાળી ન લીજીએ. (ઉથલો) તાળી ન લીજે નજર ન લીજે અંચલ
આલ ન આલીએ; એક વિષય બુદ્ધે વસ્તુ કેહની, હાથ પણ નવિ ઝાલીએ; કોટિ
કંદપં રૂપ સુંદર, પુરૂષ પેળી ન મોહીએ; તણખલા ગણી તેહને, ફરીય સાસુ ન
ભેળે. ૪. (આલ) પુરૂષ ખ્યારેરે, વળી ન વખાણીએ; વૃદ્ધ તે પિતારે, સરખો ભણીએ.
(ઉથલો) ભણીએ પિયુ વિણ પુરૂષ, સઘળાં સહોદર સમોવડે; પતિવ્રતાનો ધર્મ ભેતાં,
નાવે કાષ્ઠ સમોવડે; કુરૂપ કુષ્ટિ કુખડો ને, દુષ્ટ દુર્બળ નિશુંજો; ભરતાર પામી ભામિની
તે ઈન્દ્રથી અધિકો ગણો. ૫. (આલ) અમરકુમારે, તણ સુરસુંદરી; પવનજયેરે,
અંજના પરિહરી. (ઉથલો) પરિહરી સ્ત્રીતા રામે વનમાં, નળે હમયંતી વળી; મહાસતી
માથે કાંટ પડ્યાં પણ, શીયલથી તે નવિ ચળી; કસોટીની પરે કસીય ભેતાં, કંત
શું વિહરે નહીં; તન મન વચને શીયલ રાજે, સતી તે જાણો સહી. ૬. (આલ) રૂપ
દેખાડીરે, પુરૂષ ન પાડીએ; આકુળ થઈનેરે, મન ન જગાડીયે. (ઉથલો) મન ન જગાડીયે
પર પુરૂષનું, જોગ ભેતાં નવિ મળે; કલંક માથે ચઢે ફૂંડાં, સગાં સહુ દૂર ટળે; અણ-
સભ્યો ઉચાટ થાએ, પ્રાણ તિહાં લાગી રહે; ઈહ લોક પામે આપહા, પર લોક પીડા
બહુ સહે. ૭. (આલ) રામને રૂપેરે. સુપનંખા મોહી; કાજ ન સિધ્યું રે, વળી ઇજત
જોઈ. (ઉથલો) ઇજત જોઈ દેખ અભયા, શેક સુદર્શન નવિ અળ્યો; ભરતાર આગળ પડી
લોંડી, અપવાહ સઘળે ઉછળ્યો; કામની બુદ્ધે કામિનીએ, વંકચૂળ વાહ્યો ઘણું; પણ શીયલથી
ચૂક્યો નહીં, દ્રષ્ટાંત જોમ કહેતાં જાણું. ૮. (આલ) શીયલ પ્રભાવેરે, ભૂંજો સોળે સતી; ત્રિભુવ-
નમાંહિરે, જે જે થઈ છતી. (ઉથલો) છતી થઈ તે શીયલ રાખ્યું, કલ્પના કીધી નહીં; નામ
તેહના જગત જાણે, વિશ્વમાં ઉગી રહી; ત્રિવિધ રત્ને જડિત ભૂષણ, રૂપ સુંદર કિન્નરી
એક શીયલ વિણ શોભે નહીં, તે સત્ત્વ ગણ્યો સુંદરી. ૯. (આલ) શીયલ પ્રભાવેરે, અહુ સેવા

ઉત્તમ વણજ જે એમ કરે, વ૦ પક્ષ નમે વારંવાર. અ૦ ૭.

૨૨ શીયત્ર વિષે પુરૂષને શિખામણની સનઝાય

(આલ) સુષુ સુષુ કતા રે, શીખ સોહામણી; પ્રીત ન કીજે રે, પરનારી તણી. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રીત (પઉલ, કહો) કિણુ પર કીલયે; ઉલ વેચી આપણી, ઉભગરો કેમ લીલયે; કાછડી છુટો કહે લ'પટ, લોક માંહે લાલયે; કુલ વિષય ખંપણુ રખે લાગે, સગામાં કેમ ગાલયે. ૧ (આલ) પ્રીતિ કરતાં રે, પહેલાં ખીલીલયે; રખે કાઈ જાણે રે, મન શુ ધ્રુલયે. (ઉથલો) ધ્રુલયે મનશુ જૂરીયે પણ, જોગ મલવો છે નહીં; રાત દિન વિલપતાં જાણે, અવટાઈ મરવું સહી; નિજ નારીથી સંતોષ ન વલ્યો, પરનારીથી કહો શું હશે; જો ભયેં જાણે તૃપ્તિ ન વલી તો, એક ચાટે શુ હશે. ૨. મુગ તૃષ્ણાથી રે, તૃષ્ણા નવિ ટલે; વેલુ પીલ્યાં રે, તેલ ન નીસરે. (ઉથલો) ન નીસરે પાણી વલોવતાં, લવલેશ માંખણનો વલી; ખૂસતાં ખાચક ભરીયાં પાણી તે, તયાં વાત ન સાંભલી; તેમ નાર રમતાં પર તણી, સંતોષ ન વલ્યો એક ઘડી; ચિત્ત ચટપટી ઉચ્ચાટ લાગે, નયણે નાવે નિંદ્રડી. ૩. (આલ) જેવો ખોટો રે, રંગ પતંગનો; તેવો ચટકો રે, પરસી સંગનો. (ઉથલો) પરનારી સાથે પ્રેમ પિઉલ, રખે તું જાણે ખરો; દિન ચાર રંગ સુરંગ રૂઠો, પછી નહીં રહે નિષંદો; જે ઘણા સાથે નેહ માંહે, છાંડ તેહશું પ્રીતડી. એમ જાણી મ મ કર નાહલા, પરનારી સાથે પ્રીતડી; ૪. (આલ) જે પતિ વહાલો રે, વંચે પાપિણી; પર શું પ્રેમે રે, રાચે સાપિણી. (ઉથલો) સાપિણી સરખી વચણુ નીરખી, રખે શીયલ થકી ચલે; આંખને મટકે અંગ લટકે, હેવ હાનવને છલે; જો માંહે કાલી અતિ રચાલી, વાણી મીઠી શેલડી; સાંભલી રે લોલા રખે જૂલો જાણજો (વિષ વેલડી ૫. (આલ) સંગ નિવારો રે, પરરામા તણો; શોક ન કીજે રે, મન મિલવા તણો. (ઉથલો) શોક ચાને કરો ફોગટ, હેખણું પણ હોહિલુ; કણુ મેડીએ કણુ શેરીએ, ભમતાં ન લાગે સોહિલુ; ઉચ્ચાસ ને નિચ્ચાસ આવે, અંગ ભાંજે મન ભમે; વલી કમિની ફેખી હેહ હાજે, અમ્મ લીડું નવિ ગમે. ૬. (આલ) જાણે કલાલે રે, મનશુ કલસલે; ઉન્નમત થઇને રે, અલલ પલલ લવે. (ઉથલો) લવે અલલ પલલ જાણે, મોહ ગતિલા મન રહે; મહામહન વેદન કઠિન કારી; મરણુ વાડુ ત્રેવડે; જો હથ અવસ્થા કમ કેરી, કંત કયાને હહે; એમ ચિત્ત જાણી તને રાણી, પારકી તે સુખ લહે. ૭. (આલ) પરનારીના રે, પરાભવ સાંભલો; કંતા કીજે રે; ભાવ તે નિમંલો, (ઉથલો) નિમંલો ભાવે નહિ સમજો, પરવધૂ રસ પરિહરો; આંખીઓ કીચક લીમસેને, શિલા હેઠલ સાંભલો; રણ પહ્યાં રાવણુ હશે મસ્તક, રહવળ્યાં ગ્રંથે કલાં; તેમ મૂંજપતિ દુઃખપુજ પારખો, અપજશ જગ માંહે લલો ૮. (આલ) શીયલ સલણુ રે, માણસ સોહીએ; (વણુ આભ-રણે રે; જગ મન મોહીએ. (ઉથલો) મોહીએ સુર નર કરે સેવા, વિષ અમિય થઈ સંચરે; કેસરી સિંહ શિયાલ થાયે, અનલ તિમ શીતલ કરે; સાપ થાયે ફૂલમાલા લગ્ગી ઘરે પાણી ભરે; પરનારી પરિહરી, શીયલ મન ધરી, સુક્રિતવધૂ હેલા વરે. ૯ (આલ) તે માટે હું રે, વાલમ વિનવું; પાયે લાગીને રે, મધુર વચણે સ્તવું. (ઉથલો) વચણુ મહાડું આનીયે, પરનારીથી રહે

કૌતુકી હામ ચલાવશે, અમં તણાં તે ભેયરે; ચોથ દેશે ભિક્ષા તણી, મહા આક્રમ કર હોયરે. વીરં ૧૧. ઇન્દ્ર અવધિએ ભેયતાં, દેખશે એહ સ્વરૂપરે; દ્વિજ રૂપે આવી કરી, હણુશે કલંકી ભૂપરે. વીરં ૧૨. હત્તને રાજ્ય સ્થાપી કરી, ઇન્દ્ર સુરલોકે ભય રે; હત્ત ધર્મ પાળે સદા, ભેટશે શેત્રુંજ્ય ગિરિરાયરે. વીરં ૧૩. પૃથિવિ જિનમંદિત કરી, આપશે સુખ અપારરે; દેવલોકે સુખ ભોગવે, નામે જય જયકારરે. વીરં ૧૪. પાંચમા આરાને છેડલે, ચતુર્વિધ શ્રીસંધ હોશેરે; છઠ્ઠો આરો ખેસતાં, ભનધર્મ પહિલો જશેરે. વીરં ૧૫. ખીજે અગની જાગશે, ત્રીજે રાય ન ઠાયરે; ચોથે પ્રહાર લોપના, છઠ્ઠો આરે તે હોય રે. વીરં ૧૬.

દોહા—છઠ્ઠો આરે માનવી, બિલવાસી સવિ હોય; વીસ વરસનું આઉખું, ૫૮ વરસે ગર્ભજ હોય ૧૭. સહસ્ર ચોરાશી વર્ષપણે, ભોગવશે ભવિકર્મ; તીથંકર હોશે ભલો, શ્રેણિક છવ મુધર્મ. ૧૮. તસ ગણધર અતિ સુંદર, કુમારપાળ ભૂપાળ; આગમ વાણી ભેધને, રચીયાં વચણ રસાળ. ૧૯. પાંચમા આરાના ભાવ એ, આગમે ભાખ્યા વીર; શંથ ગોલ વિચાર કહ્યા, સાંભળને ભવિ ધીર. ૨૦. ભણતાં સમક્ષિ સંપળે, સુણતા મંગળ માળ; જિનહરે કહી ભેદ એ, ભાખ્યાં વચણ રસાળ. ૨૧.

૨૬. ધોખીડાની સંજ્ઞાય

ધોખીડા તું ધોજે મનનું ધોતીયું રે, રખે રાખતો મેલ લગારરે; એણે રે મેલે જગ મેલો કર્યો રે, અણુધોયું ન રાખે લગારરે; ધોં ૧. જિનશાસન સરોવર સોહામણું રે, સમક્ષિ તણી રૂડી પાળ રે; દાનાદિક આરે ખારણું રે, માંહી નવતત્ત્વ કમળ વિશાળરે. ધોં ૨. તિહાં ઝીલે મુનિવર હંસલા રે, પીયે છે તપ જપ નીર રે; શમ હમ આદે જે શિલારે, તિહાં પલાળે આતમ ચીરરે ધોં ૩. તપવળે તપ તડકે કરી રે, જાળવળે નવપ્રહ વાર રે; છાંટા ઊઠાડે પાપ અઠારનારે, એમ ઉજળું હોશે તતકાળરે. ધોં ૪. આળોયણ સાળૂડો સૂધો કરે રે, રખે આવે માયા શેવાળ રે; નિશ્ચે પવિત્રપણું રાખજેરે; પછે આપણા નિયમ સંભાળરે. ધોં ૫. રખે મૂકતો મન મોકળું રે, પદ મેલીને સંકેલ રે; સમયસુંદરની શીખડી રે, સુખડી અમૃતવેલ રે. ધોં ૬.

૨૭. શ્રી સહજનંદીની સંજ્ઞાય

સહજનંદી રે આતમા, સૂતો કાંઈ નિશ્ચિત રે; મોહ તણા રણીયા ભમે, જાગ જાગ મતિવંત રે; લૂટે જગતના જંત રે, નાખી વાંક અત્યંતરે; નરકાવાસ ઠવંત રે, કોઈ વિરલા ઉગરંત રે. સં ૧. રાગ દ્વેષ પરિણતિ ભણ; માયા કપટ કરાય રે; કાશ કુશુમ પરે છવડો. ક્ષેગટ જનમ ગમાય રે; માથે ભય જમરાય રે, રથો મન ગર્વ ધરાય રે; સહુ એક મારગ જાય રે, કોણ જગ અમર કહાય રે. સં ૨. રાવણ સરિખા રે રાજવી, નાગા ચાલ્યા વિણ ધાગ રે; હશ માયાં રણ રહવડ્યાં, ચાંચ દીએ શિર ઠાગ રે; દેવ ગયા સવિ ભાગ રે, ન રહ્યા માનનો ખાગરે; હાર હાથે હણ્યોનાગ રે, ભેભે ભાધ્યોના રાગ રે. સં ૩. કેઈ ચાલ્યા કેઈ ચાલશે, કેતા ચાલણહાર રે; મારગ વહેતો રે નિત્ય પ્રત્યે, ભેતાં લસ હજાર રે; દેશ વિદેશ સધાર રે, તે નર ઇણે સંસાર રે; જાતાં જમ દરખાર રે, ન જુએ વાર કુવાર રે. સં ૪. નારાયણપુરી દારિકા, ખલતી મેલી

કરે; નવ વાઢેર, જેહ નિર્મળ ધરે. (ઉથલો) ધરે નિર્મળ શીયલ ઉજવળ, તાસ કીર્તિ
જળહળે; મનઃકામના સવિ સિદ્ધિ પામે, અષ્ટ ભય દૂર ટળે; ધન્ય ધન્ય તે જાણો નરા, જે
શીયલ ચોકખુ' આદરે; આનંદના તે ઓધ પામે, ઉદય મહાજસ વિસ્તરે. ૧૦.

૨૪ સ્ત્રોતે શિખામણની સંજ્ઞાયા

નાથ કહે તું સુણને નારી, શિખામણ છે સારીછ; વચન તે સઘળાં વીણી લેશે,
તેહનાં કારજ સરશે. શાણા થઈએછ. ૧. જાત્રા જાગરણ ને વિવાહમાં, માતા સાથે રહી-
એછ; સાસરીયામાં જળ ભરવાને, સાસુ સાથે જઈ એ શાં ૨. હથા અધારી ને ચોક-
લકાં, માગમાં નવિ જઈએછ; ચોકલી જાણી આળ ચલાવે, એવડું શાને કરીએ. શાં ૩.
બહાણામાં બેઠેલેરા ઉઠી, ઘરનો ધંધો કરીએછ; નણંદ-જેઠાણી પાસે જઈને, સુખ-કુખ
વાત ન કરીએ. શાં ૪. ચોકમાં ચતુરાઈએ રહીએ, રાંધતાં નવિ રચીએછ; સહુકેને પ્રસાદ
કરાવી. પાછળ પોતે જમીએ. શાં ૫. ગઠિ પહેરી ઘરમાં રહીએ, બહાર પગ નવિ
ભરીએછ; સસરા-જેઠની લાજ કરીનેરે, મ્હેં આગળથી ખસીએ. શાં ૬. છુટે કેશે
શિર ઉધાડે, આંગણમાં નવિ જઈએછ; પુરૂષ તણે પડછાયો ડેખી, મ્હેં આગળ નવિ
રહીએ. શાં ૭. ચોકતે દિયરીયા સાથે, હાથે તાળી ન લઈએછ; પ્રેમ તણી જો વાત
કરે તો, મ્હેં આગળથી ખસીએ. શાં ૮. આભરણ પહેરી અંગ શોભાવી, હાથે હપંજી
ન લઈએછ; પિયુડા જો પરદેશ સધાવે, તો કાજળ રેખ ન હપંજી. શાં ૯. પિયુડા
સાથે ક્રોધ ન કરીએ, રીસાઈ નવી રહીએછ; છેયા-છોટું છોકરાંને, તાલન કલ્પિય ન કરીએ.
શાં ૧૦. ઉજજ્જ મંદિર માંહિ ક્યારે, ચોકલકાં નવિ જઈએછ; ચોકલી જાણી આળ
ચલાવે, એવડું શાને કરીએ. શાં ૧૧. ફિરિયલ નારીનો સંગ ન કરીએ, તસસંગે નાંવ
કરીએછ; મારગ ભતાં વિચાર કરીને, ઉઠો પાવ ન ધરીએ. શાં ૧૨. ઉદયરત્ન વાચક
ધમ જાણે, જે નર નારી બણશેછ; તેહનાં પાતક દૂરે ટળશે, સુખિપૂરીમાં મળશે. શાં ૧૩.

૨૫ શ્રી પાંચમા આરાની સંજ્ઞાયા

વીર કહે ગૌતમ સુણો, પાંચમા આરાના ભાવરે; દુઃખીયા પ્રાણી આંત ધણા,
સાંભળ ગૌતમ સુભાવરે. વીરં ૧. શહેર હોશે તે ગામડાં, ગામ હોશે સ્મથાનરે; વિષ્ણુ
જોવાળે રે ધણુ ચરે, જ્ઞાન નહિ નિરવાણરે. વીરં ૨. મુજ કેહે કુમતિ ધણા, હોશે તે
નિરવાહરે; જિનમતની રૂચિ નવિ મમે, આપશે નિજ મતિ સારરે. વીરં ૩ કુમતિ
ઝાઝા કહામહી, આપશે આપણા બોલરે; શાસ્ત્રમાગં સવિ મૂકશે, કરશે જિનમત બોલરે.
વીરં ૪. પાખંડી ધણુ જાગશે, ભાંગશે ધર્મના પંથરે; આગમમત મરડી કરી, કરશે નવા
વળી અંથરે. વીરં ૫. ચારણીની પરે આળશે, ધર્મ ન જાણે લેશરે; આગમ સાખાને ટાળશે,
આપશે નિજ ઉપદેશરે. વીરં ૬. ચોર ચરક બહુ લાગશે, બોલી ન પાળે બોલરે; સાધુ જન
સિદ્ધાયશે, દુજન બહુ લા મોલરે. વીરં ૭. રાજા પ્રભાને પીડશે, હિંદશે નરધન લોકરે; આગ્યા
ન વરસે મેહુલા, મિથ્યાત્વ હોશે બહુ થાકરે. વીરં ૮. સંવત યોગણીશ ચૌદોતરે, હોશે
કલંકી રાયરે; માત પ્રાણી જાણીએ, બાપ અંદાલ કહેવાયરે. વીરં ૯. છયાસી વરસનું
આઉખું, પાટલીપુરમાં હોશેરે; તસ સુત દત્ત નામે ભલો, આવકકુળ શુભ પોષરે. વીરં ૧૦.

થઈ આકુળી. ૩. (ઉથલો) આકુળી થઈ તવ ભગિનિ, વિષય વિરક્ત તે થઈ; સાધ્વી પાસે
 થઈ સંજન, અવધિનાથી સા થઈ; વ્યવસાય કાળે કુળેરહત્ત, હવે અનુક્રમે મથુરા
 ગયો; વળી કમથોગે વેષ ભોગે, વિલસતાં અંગજ થયો. ૪. (આલ) નનજ બંધવ રે,
 પ્રતિબોધનને સાહુણી; વેશ્યા ઘર રે. આવીને સા સાહુણી; ધમંશાળા રે, પારણાને પાસે
 રહી; હુલરાવે રે, બાળકને સાધમ કહી ૫. (ઉથલો) ધમ કહી પુત્ર ભગીજ બંધવ,
 દેવર કાકો પોતરો; ધમ નાતરા પટ તુજ સાથે, રૂઠન કરતી ઉચ્ચરો; પતિ પિતા બંધવ
 જોઈ, સુમરો પિતરિયો ઇચ્છી ગરે કહી; કુળેરહત્ત સુ સાધવી પટ, નાતરા ઇચ્છી પરે
 લહી. ૬. (આલ) લોભાઈ રે, શોક માતા સાસુ વહુ; બહી માતા રે, ઇચ્છી પરે પટ
 સગપણ લહુ; તવ ભાષે રે, સાધ્વીને વેશ્યા ઇશું; અસમજસ રે, શું ભાષે છે એ કિશું.
 ૭. (ઉથલો) કિશુ ભાષે લાજ ન રાખે, સાધ્વી વેશ્યા કહે; મંબુષ માંહી કવિય એલ્યા,
 તેહ વિતક સગ કહે; ધમ સુણીય ગણિકા લીયે સંજન, પાર પામી ભવ તણો; સાધ્વી
 ધમ ઉપદેશ લીધો, કરી ઉપકાર અતિ ઘણો. ૮. (આલ) સુણી પ્રભાવ રે, ઇચ્છી પરે સહુ
 સંસારમે; એકેકે રે, સગપણ દશ અઠ ધમ કહ્યા; ચિહુ જણના રે, ગણતા ધમ બહુતર
 થયા. ૯. (ઉથલો) થયા બહુતર ધમ પડુતર કહે જાનુકમાર એ; સંસાર વિષમવિકાર
 ગિરના, કુઝાના ભંડાર એ; તેહ ભણે સંજન એ, પ્રભવો સુખ તિણ પરે હુલસે;
 કવિરાજ ધીર વિમળ સેવક, નયવિમળ ઉપદિશે. ૧૦.

૩૦ અઠાર નાતરાની સંજન

હાળ પહેલી :- પહેલા તે સમરુ પાસ પંચાસરો, સમરી સરસતી માય; નિજશુર
 કેશરે ચરણ નમી કરી રે, રચશુ રંગે સંજન. ભવિ તુમે જો જો રે સંસાર નાતરા રે ૧.
 એક ભવે હુઆરે અહાર, એહવું જાણીને દૂરે નિવારભરે; જિમ પામો સુખ અપાર.
 ૨. નગરમાં મોટુ મથુરા જાણીએ રે, તિહાં વસે ગણિકા એક; કુળેરસેના રે નામ
 છે તેહનું રે; વિલસે સુખ અનેક ૩. એક દિન રમતાં પર શું પ્રેમમાં રે, ઉઠે
 રથું બોધાન; પૂરણ માસે પ્રસન્નું જોહું રે, બેટો બેટી સુભણ. ૪. વેશ્યા
 વિમાસે આપણે ઘરે રે, કુણ જાળવશે એ બાળ; કુણ કુણ જોવાં-ધોવાં ને ધવરાવવાં
 રે, કુણ કરે સાર-સંભાળ ૫. એહવું વિમાસી રે પેટીમાં લઈ રે, ઘાલ્યાં બાળક
 હોય; માંહે તે મેલી નામાંકિત મુદ્રિકા રે, નદીમાં ચલાવે સોય. ૬ જમુનામાં વહેતી
 રે આવી શૌરીપુરે રે વાણુરે વાણું તે વાર; તવ તિહાં આવ્યાં રે હોય વ્યહવારીયા રે;
 નદી કાંઠે હવં અપાર. ૭. દૂરથી હીઠી પેટી આવતી રે, હૈડે વિમાસે હોય; એહમાં
 જે હોશે તે આપણુ બહુ રે, ંહેચી લેશું સોય. ૮. બોલ બન્ધ કીધા વ્યહવારીએ
 રે; કાઠી પેટી તે બાર, પેટી ઉપાડી રે છાની સોડમાં રે, લેઈ આવ્યા નગર મોઝાર. ૯.
 પેટી ઉપાડી રે તેમાં નિહાળતાં રે, લીકાં બાળક હોય; મનમાં વિચારે રે હોય વ્યવ-
 હારીયા રે, શું જાણે પુર કોય. ૧૦. જેને સુત નહિ હવે તેણે બેટો લીધો રે, બીજો
 બેટો હો લીધ; મુદ્રિકા મેળે રે નામ કુળેરહત્ત દિયો રે, કુળેરહત્તા વળી લીધ. ૧૧.
 અનુક્રમે વાધ્યાં રે હોય ભણ્યાં ગણ્યાં રે. પામ્યા જોખન સાર; માત તાતે જોખને

નિરાશ રે; રોતાં રણમાં તે એકલા, નાકા દેવ આકાશ રે; કિહાં તરૂં છાયા આવાસ રે, જલ જલ કરી ગયો સાસ રે; બલભદ્ર સરોતર છાસ રે, સુષી પાંડવ શિવ-વાસ રે. સં ૫. ગાઝ ગાળને બોલતા, કરતા હુકમ હેરાન રે; પોઠયા અગ્નિમાં એકલા, કાયા રાખ સમાન રે; બ્રહ્મદત્ત નરક પ્રયાણ રે, એ ઋદ્ધિ અધિર નિદાન રે; જેવું પીંપલ પાન રે, મ ધરો જૂઠું શુભાન રે. સં ૬. વાલેસર વિના એક ઘડી, નવિ સહારું લગાર રે, તે વિના જનમારો વહી ગયો, નહીં કાગલ સમાચાર રે; નહીં કોઈ કેઈનો સંસાર રે, સ્વાસ્થીયો પરિવાર રે; માતા મરૂંદેવી સાર રે, પહોતાં મોક્ષ મોઝાર રે. સં ૭. માતા પિતા મૃત બાંધવા, અધિક રાગ વિચાર રે; નારી અસારી રે ચિત્તમાં, વંછે વિષ ઢેલી ભરતાર રે; નૃપ જિનધર્મ આધાર રે, સજ્જન નેહ નિવાર રે. સં ૮. હસી હસી રેતાં રે તાલીયો, શમ્યા કુસુમની સાર રે; તે નર અતે માટી થયા, લોક ચણે ધરખાર રે, ઘડતા પાત્ર કુંભાર રે, એહવું જાણી અસાર રે; એહયો વિષય વિહાર રે, ધન્ય તેહનો અવતાર રે. સં ૯. શાવન્નાસુત શિવ વયાં, વહી એલાચી કુંભાર રે; ધિક્ ધિક્ વિષયા રે જીવને, લઈ વૈરાગ્ય રસાલ રે; મેહેલી મોહ-જ'બલ રે, ધર રમે કેવલ બાલ રે; ધન્ય કરકંડુ ભૂપાલ રે. સં ૧૦. શ્રીશુભવિજય મુશુર લહી, ધર્મ'સ્થલ ધરો છેક રે; વીર વચન રસ શેલડી, આજે અતુર વિવેક રે; ન મમે તે નર લોક રે, ધરતા ધર્મ'ની ટેક રે, ભવજલ તરીયા અનેક રે. સં ૧૧

૨૮ શ્રી આપસ્વભાવની સંજ્ઞાયા

આપ સ્વભાવમાં રે, અબધુ સદા મગનમે' રહેના; જગત જીવ હે કરમાધીના, અચરિત્ત કષ્ટાન ન લીના. આં ૧. તુમ નહી કેરા કોઈ નહી તેરા, કયા કરે મેરા મેરા; તેરા હે સો તેરી પાસે, અવર 'સખ અનેરા આં ૨. વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અબ હે ધનકું વિલાસી; વપુ સં'ગ જળ દૂર નીકાસી, તબ તુમ શિવકા વાસી. આં ૩. રાગ ને રીસા હોય ખવિસા, એ તુમ હું'ખકા હીસા; જળ તુમ ઉનકું દૂર કરીસા, તબ તુમ જગકા ધંસા. આં ૪. પારકી આશા સદા નિરાશા, એ હે જગજન પાસા; તે કાટનકું કરો અભ્યાસા, લહો સદા મુખ વાસા આં ૫. કળહીક કાલ કળહીક પાલ, કળહીક હુજો અપબાલ; કળહીક જગમે' કીતિ' ગાલ, સખ પુદ્ગળકી બાલ. આં ૬. શુદ્ધ ઉપયોગને સમતાધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી; કર્મ કલકું દૂર નિવારી, જીવ વરે શિવ નારી. આં ૭.

૨૯ અઢાર નાતરાની સંજ્ઞાયા

મથુરા નગરી રે, કુબેરસેના ગણિકા વસે; મનહરણી રે, તરૂણી શુશુથી ઉલ્લસે; તિલુ બયો રે, યુગલ ઇંક મુત ને મુતા; નામ લીધો રે, કુબેરદત્ત કુબેરદત્તા. ૧ (ઉચ્ચલો) સુદ્રાલંકૃત વસ્ત્ર વિંદી, યુગલ પેટીમાં કંચો; એક રાત્રિ માંહી નદી પ્રવાહે, જમુના જળમાં વહી; સોરિયપુર પ્રભાત શેઠે, સંઘડી ંહે'ચી કરી; એક પુત્રને પુત્રોય બીજો, રાખતાં હરખે ધરી. ૨. બિહુ શેઠે રે, ઓઝવ ક્રીયો આત ઘણો; કર્મ યોગે રે, મળીયો વિવાહ બિહુ તણો; સારી પાસા રે, રમતાં બિહુ સુદ્રા મિલી; નિજ બંધવ રે, જાણીને

રે કાંઈ, સંયમ લીધો તેણી વાર; તુમેં સંયમ લેઈ તપ આહરી રે કાંઈ, દેવલોકે પહોંચ્યા સાર રે, મન રંગીલા ૮. તપથી સવિ મુખ સંપન્ને રે કાંઈ, તપથી પામે જ્ઞાન રે, તપથી કેવળ ઉપજે રે કાંઈ, તપ મહોદું વરદાન રે, મ. ૬. તપગચ્છપતિ શુભ ગાવતાં રે કાંઈ, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ધર થાય; મં ૫. હિત જ્ઞાનવિજય તથો રે કાંઈ, હેતવિજય શુભ ગાય. મં ૧૦.

૩૧ શ્રી ભવદેવ-નાગીલાની સંજ્ઞાય.

ભવદેવ ભાઈ ઘેર આવીયારે, પ્રતિજ્ઞાધવા મુનિરાજરે; હાથમાં તે લીધું ધૂતનું પાતડું રે, ભાઈ મુને આવેરો વળાવરે; નવિ રે પરણ્યા તે ગોરી નાગીલા રે. ૧. એમ કરી શુરુ પાસે આવીયા રે, શુરુ પૂછે દીક્ષાના કાંઈ ભાવ રે; લાગે નાકારો તેમણે નાંવ કહ્યો રે, દીક્ષા લીધી શુરૂની પાસ રે. નવિ ૨. ખાર વધં સંજ્ઞામે રહ્યા રે, મનમાં ધરતો નાગીલાનું ધ્યાન રે; હા! હા! મૂખં! મેં આ થુ કયું રે, નાગીલા તણ જીવન-પ્રાણ રે. નવિ. ૩. માત ને પિતા તેહને નથી રે, એકલકી અખળા આળ રે; સોલ વધંની સુંદરી રે, સુંદર તનુ સુકુમાર રે. નાવ. ૪. શરી વહની મૃગલોચણી રે, વલવલંતી મૂંઝી ધરની નાર રે; મુજ ઉપર અનુરાગીણી હશે રે, હવે લેહું તેહની સંભાળ રે. ન. ૫. ભવદેવ ભાંગે ચિતે આવીયા રે, વિષુ ઓળખી પૂછે ધર નાર રે; કોઈએ નીકરી ગોરી નાગીલા રે, અમે આવ્યાછી વ્રત છોડનહાર રે. ન. ૬. અમર લોક તણ કરી રે, નરક થકે કોણ હાથ રે; પાત્રી મુખ તણ કરી રે, હા હા પડીયો કષ્ટ જંભાળ રે. ન. ૭. નારી ભણે રે મુણો સાધુજી રે, વચ્ચે ન લેવે કોઈ આહાર રે; હસ્તિ છંડી ને ખર કોઈ નાંવ થકે રે, તુમે છો જ્ઞાનના ભંડાર રે. ૮. ઉઠક વામે લીએ આહારને રે, નહિ માનવનો આચાર રે; તમે જે ધર તરૂણી તજ્યા રે, હવે શી તેહની સંભાળ રે. ૯. નારી નરકની ખાણ છે રે, નરકની દીવી છે નાર રે; તમે તો મહા મુનિરાજ છો રે, જેમ પામે ભવનો પાર રે. ન. ૧૦. અકુશે ગજ વશ્ય આણ્યો રે, રાજમતિએ રહનેમ રે, વચન અંકુશે વાળીઓરે નાગીલાએ ભવદેવ તેમ રે. ન. ૧૧. નાગીલાએ નાથ સમભાવીઓ રે, ફરી લીધો સંજ્ઞાભાર રે; ભવદેવ દેવલોકે ગયા રે, હુવા છે શિવકુમાર રે. ૧૨. ત્રીજે ભવે જંખૂસ્વામીજી રે, પરણ્યા પદ્મણી આઠ રે; ક્રેક નવાણું કંચન લાવીયા રે, તે છે સિદ્ધાંતનો પાઠ રે. ન. ૧૩. પ્રભવાદિક ચાર પાંચશે રે, પદ્મણી આઠે નાર રે; કમં ખપાવી મુકતે ગયા રે, સંઘ વિજય (સમયસુંદર) મુખકારરે. ન. ૧૪.

૩૨ શ્રી મૃગાપુત્રની સંજ્ઞાય.

હુલા:-પ્રણમી પાશ્વિજ્યુદને, સમરી સરસ્વતી માય; નનજ શુરુચરણ નમી કરી, ભણ્યું મહા મુનિરાય. ૧. રાજઋદ્ધ લીલા પરિહરિ, લીયો સંયમભાર; તેહ મૃગાપુત્ર ગાયશું, મુથુએ સહુ નર-નાર. ૨. સંકેપે કરી વણવું, સૂત્રે છે વિસ્તાર; ભણતાં-મુણતાં ધ્યાવતાં, લહીએ ભવનો પાર. ૩. લોગી નરમાં ભમરલો, ઋષિમાંહી શિરદાર; તસ શુભ વણવતાં થકાં, તુટે કમં અપાર. ૪.

હાળ :-સુથવનગર સોહામણુજી બલભદ્ર તિહાં રાય; તસ ધર ધરણી મૃગાવલીજી, તસ નંદન જીવરાય, હો માહી, કણ લાખેણી રે નાય ૧. બળ શ્રી નામે

પરણાવીયાં રે, વિલસે સુખ અપાર. ૯૦ ૧૨.

ઢાળ બીજી :-એક દિન બેઠા માળીયે રે લાલ નરનારી મળી રંગ રે; રંગીલા કંત, સાર પાસે રમતાં સોઝઠે રે લાલ, આણી મનમાં ઉમંગરે. રં. ૧. આવોને પિયુષ આપણુ જેલીએ રે, કહું છું ઘણી મનોહાર રે રં. હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણાં રે લાલ, માને ધન્ય અવતાર રે, રં. આ. ૨. રમત રમે ખુશીમાં ઘણાં રે લાલ, દવ નાખે ભરતાર રે; રં. હીડી નામાંકિત મુદ્રિકા રે લોલ, હૈંડે વિમાસે નાર રે. રં. આ. ૩. બેહુ રૂપે બેહુ સરીખાં રે લાલ, સરખાં વીટીમાં નામ રે. રં. નારી વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, મેં એ કીધો અકામ રે. રં. આ. ૪. રમત મેલી પિયરમાં ગઈ રે લાલ. પૂછે માતાને વાત રે; રં. માત કહે હું બાણુ નહીં રે લાલ, બણે તાહરે તાત રે. રં. આ. ૫. તાત કહે મુણને સુતા રે લાલ, સંજોપે સઘળી વાત રે; રં. પેટીમાંથી બહેંચીયાં રે લાલ; બાળક દોય વિખ્યાત રે. રં. આ. ૬. કુબેરદત્તા મન ચિંતવે રે લાલ મેં કીધો અપરાધ રે, રં. ભાઈ વયોં ને ભાઈ ભોગવ્યો રે લાલ, એ સવિ કર્મની વાત રે રં. આ. ૭. એમ ચિંતવીને સંયમ લીયો રે લાલ, પાળે પંચાચાર રે; રં. સમિતિ ગુપ્તિને અપ કરે રે લાલ, છ કાય રક્ષા સાર રે. રં. આ. ૮. કુબેરદત્ત મન ચિંતવે રે લાલ, એ નગર માંહે ન રહેવાય રે; રં. ખડેન વરીને ખડેન ભોગવી રે લાલ, ઘર ઘર એ કહેવાય રે. રં. આ. ૯. કુબેરદત્ત તિહાંથી આવ્યો રે લાલ, આવ્યો મથુરા માંય રે; રં. વેશ્યા મન્દિર આવીયો રે લાલ, કરે વેશ્યા શુ અન્યાય રે. રં. આ. ૧૦. કુબેરદત્ત નિજ માત શુ રે લાલ, સુખ વિલસે દિન-રાત રે; રં. એમ કરતાં સુત જનમીયો રે લોલ, એ સવિ કર્મની વાત રે. રં. આ. ૧૧. તપ-જપ-સંયમ સાધતા રે લાલ, પાળતાં કીરિયા સાર રે; રં. કુબેરદત્તાને અવધિ ઉપન્યું રે લાલ, દેવે તિહાં જ્ઞાનવિચાર રે. રં. આ. ૧૨. અર્વાધજ્ઞાને સાધવી રે લાલ, દેખે મથુરા મોહાર રે; રં. નિજ જનનથી સુખ વિલસતો રે લાલ, ધિકધિક તસ અવતાર રે. રં. આ. ૧૩. ગુરૂણીને પૂછી કરી રે લાલ, આવી મથુરા ગામ રે; રં. વેશ્યા મન્દિર જઈ ઉતરી રે લાલ, કરવા ધર્મનું કામ રે. રં. આ. ૧૪.

ઢાળ ત્રીજી :-ધણુ અવસર નાનો બાહુડો રે કાંઈ, પારણે પોઠ્યો બેઠું; ગાઈ હાલરૂઆં હાલો હાલો કહી હુંલરાવતી રે કાંઈ; સાધવી ચતુર સુબણ. ગા. ૧. સગપણ છે તાહરે માહરે રે, કોઈ દીકરો દેવર ભાઈ. સુ. ૨. સગપણ છે તાહરે માહરે રે કાંઈ, ખટ બીજાં કહું તેહ, શુ. ૩. બન્ધવ પિતા વહવો રે કાંઈ, સસરો સુત ભરતાર. સુ. ૩. સગપણ છે તાહરે માહરે રે કાંઈ, ખટ બીજાં કહું તેહ, સુણ તું માતાજી. માતા કહું સાસુ કહું રે કાંઈ, વળી કહું શોક્ય ભોભાઈ. સુ. માતાજી. ૪. વડીઆઈ વળી પુત્રવધુ કહું રે કાંઈ તુજ મુજ સગપણ એહ; સુ. માતાજી. એહ સંજાંધ સવિ સાંભળી રે કાંઈ, ઘરમાંથી આવ્યાં દોય, સુણ તું શ્રમણીજી. ૫. અછતાં આળ ન દિલ્યે રે કાંઈ, તુમ મારગ નહિ એહ; સુ. શ્ર. શ્રમણી કહે સુણો દોઈ જણાં રે કાંઈ, જોડું નહિય લગાર; તુમે સાંભળજો. ૬. પેટીમાં ઘાલી મૂક્યાં રે કાંઈ, જમુનાયે વહેતી જોગ, તુમે સાંભળજો. શૌરીપુર નગર તિહાં વળી રે કાંઈ, પેટી કાઢી સોચ. ૭. ધર્મ નિસુણી તે દોય જણે

દે માયઃ દુક્કર ચારિત્ર દાખિયુંજી, કાયર પુરૂષને થાય. દે જાયા. ૨૭. કુમાર ભણે સુષુ માયડીજી, સંયમ સુખ ભંડાર; ચૌદરાજ નગરી તણાજી, ફેરા તે ટાળણહાર. હો માડી. ૨૮. અનુમતિ તો હો આપું ખરીજી, કુણુ કરશે તુજ સાર; રોગ જળ આવી લાગશેજી, નહિ ઔષધ ઉપચાર. દે જાયા. ૨૯. વનમાં રહે છે મૃગલાંજી, કુણુ કરે તેહની સાર; વનમૃગની પરે વિચરજી, એકલકા નરધાર. હો માડી. ૩૦. અનુમતિ આપે માયડીજી, આવ્યા વનહ મઝાર; પંચ મહાવ્રત આદર્યાંજી, પાળે સંયમ ભાર. મુનીશ્વર ધન ધમ તમ અવતાર. ૩૧. મૃગપુત્ર ઋષિ રાજ્યોજી, પટકાયના ગોવાળ, એ સમ નહિ વંશગીયોજી, જિણે ટાલ્યો આતમ સાલ. મુનીશ્વર. ૩૨. ભણ્યો અધ્યયન યોગણી-સમેજી, મગાપુત્ર અધિકાર; તપ-જપ-કીરિયા શુદ્ધ કરીજી, આરાધી આચાર. મુનીશ્વર. ૩૩. સંયમ દુક્કર પાળયુંજી, કરી એક માસ સંચાર; કર્મ ખપાવી કેવલ લહીજી, પહોંચ્યા મુક્તિ મઝાર મુનીશ્વર ધન ધન તુમ અવતાર. ૩૪.

૩૩. શ્રી દેવાનંદાની સંજ્ઞાય.

જિનવર રૂપ દેખી મન હરખીત, સ્તનસે દૂધ ઝરાયા; તવ ગૌતમકું જાયા અચંબા, પ્રશ્ન કરનકું આયા. હો ગૌતમ એ તો મેરી અંબા. ૧. તસ કૂખે તુમ કાં એક વસીયા, કવણ કીયા એણે કર્મ; તવ શ્રી વીરજણુંદ એમ બોલે, એઈ કીયા એણે કર્મ. હો ગૌતમ ૨. ત્રિસલાદે દેરાણી હુતી, દેવાનંદા જેઠાણી; વિષય લોક કરી કાંઈ ન જણ્યો, કપટ વાત મન આણી. હો ગૌતમ ૩. દેરાણીકી રતન કામડી, બઉલાં રતન ચોરાયાં; જગડો કરતાં ન્યાય જળ હુવો, તળ કહું નાણાં પાયાં. હો ગૌતમ ૪. એસા શ્રાપ દીયા દેરાણી, તૂજ સંતાન મૂજ હોજો; કર્મ આગળ કાંઈ ન ચાલે, ઇંદ્ર ચક્રવર્તિ જેલો. હો ગૌતમ ૫. ભરત રાય જળ રૂપભને પૂછે, એહમાં કોઈ જિણુંદા; મરિચી પુત્ર ત્રિદંડી તેરો, ચોવિસસો જણુંદા. હો ગૌતમ ૬. કૂળનો ગવં કિયો મેં ગૌતમ. ભરતરાય જળ વંદા; મન વચન કાયાએ કરીને, હરખ્યો અતિ આણુંદા. હો ગૌતમ ૭. કર્મ સંજોગે બિશુક કૂળ પામ્યા, જનમ ન હોવે કબહુ; ઇંદ્ર અવધે ભેતા અપહર્યો, દેવ બૂજંગમ બાંહે હો. ગૌતમ ૮. ખ્યાશી દિવસ તિયાં કણે વશીયા, હરિણ ગમેપિ જળ આયા; સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, તસુ કૂખે છટકાયા. હો ગૌતમ ૯. સિદ્ધારથ ત્રિસલા દેરાણી, અચ્યુત દેવલોક જાશે; બીજે અંગે આચારાગે, તે સૂત્રે કેહેવાશે. હો ગૌતમ ૧૦. રિખવદત્તને દેવાનંદા, લેશે સંજમ ભારા; તવ ગૌતમ એ મુકતે જાશે, ભગવતી સૂત્ર વિચાર. હો ગૌતમ ૧૧. તપ ગચ્છ શ્રી હીરવિજયસૂરી, દીયો મનોરથ વાણી; સકળચંદ પ્રભુ ગૌતમ પૂછે, ઉલટ મનમાં આણી. હો ગૌતમ ૧૨.

૩૪. વિજય શેઠ વિજયા શેઠાણીની સંજ્ઞાય.

દાળ પહેલી:-પ્રહ ઉડી દે પંચ પરમેષ્ઠિ સદા નમું, મન શુદ્ધે દે તેહને ચરણે હું નમું; ધુર તેહમાં દે અરિહંત સિદ્ધ વખાણિએ, આચારજ દે ઉપાધ્યાય મન

લલોલ, મૃગાપુત્ર પ્રસિદ્ધ; માતાને નામે કરીલ, શુષ્ક નિષ્પન્ન તસ દીધ. હો માડી. ૨. લક્ષ્મી-ગણી પંડિત થયેલ, જોળનવય જળ આય; સુંદર મંદિર કરાવીયાંલ, પરણાવે નિજ માય. હો માડી. ૩. તવ વય રૂપે સારિખીલ, પરણ્યા બત્રીશ નાર; પંચ વિષયસુખ ભોગવેલ, નાટકના ધમકાર. હો માડી ૪ રત્ન જડિત સોહામણાલ, અદ્ભૂત ઉચા આવાસ, દેવ દોશુ'દકની પરેલ, વિલસે લીલ-વિલાસ. હો માડી. ૫. એક દિન બેઠાં માળીયેલ, નાર ને પરિવાર; મસ્તક પગ દાઝે તળાલ, દીઠાં શ્રી અણુગાર. હો માડી. ૬. મુનિ દેખી લવ સાંભર્યોલ, વસીયો મન વૈરાગ્ય ઉતર્યો આમણુ દુમણોલ, જનનીને પાયે લાગ. હો માડી. ૭. પાય લાગીને વિનવેલ, મુણુ મુણુ મોરી માય; નદુવાની પર નાચીયેલ, લાખ ચોરાશીમાંય. હો માડી. ૮. પૃથ્વી-પાણી-તેમ-તેઉમાંલ, ચોથી રે વાઉકાય; જન્મ-મરણુ દુઃખ ભોગવ્યાંલ, તેમ વનસ્પતિમાંય હો માડી ૯. વિકલે'દ્રિય તિય'ચમાંલ, મનુષ્ય દેવ મઝાર; ધર્મ વિદુણો આતમાલ, રહવડીયો સંસાર હો માડી. ૧૦. સાતે નરકે હું લખ્યોલ, અન'તી અન'તી રે વાર; છેદન-લેદન ત્યાં સદ્યાંલ, કહેતાં ન આવે પાર. હો માડી. ૧૧. સાયરના જળથી ઘણાંલ, મેં પીધાં માતાનાં થાન તુમિ ન પામ્યો આતમાલ, અધિક આરોગ્યા ધાન. હો માડી. ૧૨ ચારિત્ર ચિંતામણિ સમોલ. અધિક મ્હારે મન થાય; તન-ધન-જોળન કારમાંલ, કણ કણ ખુટે આય. હો માડી. ૧૩. માતા અનુમતિ આપીયેલ, લેઈશું સંચમભાર; પંચ રત્ન મુજ સાંભર્યાંલ, કરીશું તેહની સાર. હો માડી. ૧૪. વયણુ મુણી બેટા તણાલ, જનની ધરણી હળંત; ચિત્ત હળ્યું તવ આરહેલ, નયણે નીર ઝરંત રે જાયા, તુજ વિણુ ઘડી રે છ માસ. ૧૫. વળતી માતા ઈમ લણેલ, મુણુ મુણુ મેશ રે પુત્ર; મનમોહન ટું વાલેહોલ; કાંઈ ભાંગે ધર સૂત્ર રે. જાયા. ૧૬. મ્હોટાં મંદિર માળીયાંલ, શન સમોવડ થાય; તુજ વિણુ સહુ અળખામણાંલ; કિમ જાએ દિન-રાત. રે જાયા. ૧૭. નવ માસ વસ ઉદર ધર્યોલ, જન્મ તણાં દુઃખ દીક; કનક ક્યોળે પોષીયોલ, હવે હું થઈ અનીક રે જાયા. ૧૮. જોળ-નવય નારી તણાલ, ભોગવો બહોળા રે ભોગ; જોળનવય વિલા પછીલ, આદરજો તપ જોગ. રે જાયા. ૧૯. પડ્યો અભડી (ખાડા) જિમ હાથીચોલ, મૃગલો પડીયો રે પાસ; પંખી પડ્યો જિમ પાંજરેલ, તેમ કુંવર ધરવાસ. રે જાયા. ૨૦. ઘર ઘર બીડા ભાગ-વીલ, અરસ વિરસ હોય આહાર; ચારિત્ર છે વચ્છ હોહિલુંલ, જેની ખાંડની ધાર. રે જાયા. ૨૧. પંચ મહાન્નત પાળવાલ પાળવા પંચ આચાર; દોષ જો'તાલીશ ટાળીનેલ; લેવો મુઝતો આહાર. રે જાયા. ૨૨. વીણુ કાંતે લોહમય ચણાલ, કિમ ચાવીશ કુમાર; વેલુ સમોવડ કાળીયાલ, જિને કલ્લો સંચમભાર. રે જાયા. ૨૩. પલંગ તળાઈએ પોહ-તોલ, કરવો ભૂમિ સંથાર; કનક ક્યોળાં છાંડવાંલ, કાચલીયે વ્યવહાર. રે જાયા. ૨૪. માથે લોચ કરાવવાલ, ટું સુકુમાલ અપાર; જાવીશ પરિપહુ છતવાલ, કરવા ઉચ વિહાર. રે જાયા. ૨૫. પાચ અણુવાણે ચાલતુંલ, શિયાળે શીત વાય; ચોમાસું વચ્છ દેહિલુંલ; ઉનાળે લૂ વાય. રે જાયા. ૨૬. ગંગા સાયર આદિ કરીલ, ઉપમાં દેખાડી

સાધુનાં, પારણાનો ફળ લેઈ રે. ધન૦ ૧૮. માતપિતા જળ પુછિયું, તેહનું શીયળ વખાણે રે; કેવલિ મુખે જેમ મુણે, તેમ કહે તેહ સુખણ રે. ધન૦ ૧૯. કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ રે; હંપતી, લોજન હે કાઈ ભાવે રે; સહસ યોગશી સાધુનાં, પારણાનો ફળ પાવે રે. ધન૦ ૨૦. માતપિતા જળ બાણીયો, પ્રગટ એહ પ્રબન્ધ રે; શેઠ વિજય વિજયા વળી, ચારિત્ર લે અપ્રતિબન્ધ રે. ધન૦ ૨૧.

કથાશ :—કેવલિની પાસે, ચારિત્ર લેઈ ઉદાર, મન મમતા મુકી, પાલે નિરતિચાર; અષ્ટકમં ખપાવી, પામ્યા કેવળ જ્ઞાન, તે મુક્તિ પોતા, હંપતી મુશુષ્ણ સુખણ. ૧. તેહના શુભ ગાવે, ભાવે જે નર નાર, તે શિવ મુખ પામે, પહેચે ભવને પાર; નાગોરી તપ-ગમ્મ, શ્રી ચંદ્રકિર્તિ સૂરિશય, શ્રી હર્ષકીર્તિસૂરિ, જપે તાસ પસાય. ૨. જીમ કૃષ્ણ પક્ષે શુકલ પક્ષે, શીયળ પાળ્યો નિર્મલો, તે હંપતીના ભાવ શુદ્ધે, સદા સદશુરે સાંભલો; જેમ દુરિત દોહગ દૂર ભયે, મુખ થાયે બહુ પરે, વળી ધવલ મંગલ આવે વાંછિત, મુખ કુશળ ધર અવતરે. ૩.

૩૫. રહનેમીની સંજાયા.

કાલિસ્સગ ક્યાને સુનિ રહનેમી નામે, રહ્યા છે શુક્રમાં શુભ પરિણામ રે; દેવરિયા સુનિવર ધ્યાનમાં રહેજો, ધ્યાન થકી હોય ભવનો પાર રે; દેવ૦ વરસાદે બીના ચીવર મોકલાં કરવા, રાત્રીલ આવ્યા તેણે કામ રે. દેવ૦ ૧. રૂપે રતિ રે વસ્ત્રે વર્જિત બાલા, દેખી ખોલાણો તેણે કામ રે; દેવ૦ દિલડું ખોલાણું બાણી રાત્રીલ બાણે, રાખો સ્થિર મન શુષુના ધામ રે. દેવ૦ ૨. ભદ્રવ કુલમાં જનજી નેમ નગીનો, વમન કરી છે મુજને તેણ રે; દેવ૦ બંધવ તેહના તમે શિવાદેવી બયા, એવડો પટંતર કારણ કેણ રે. દેવ૦ ૩. પરદાસ સેવી પ્રાણી નરકમાં ભય, દુર્લભખોધિ હોય પ્રાય રે; દેવ૦ સાધવી સાથે ચૂકી પાપ જે બાધે, તેહનો છુટકારો કહીય ન થાય રે. દેવ૦ ૪. અશુચિ કાયા રે મલ મૂત્રની કચારી, તમને કેમ લાગી એવડી ખ્યારી રે; દેવ૦ હું રે સંયમી તમે મહામત ધારી, કામે મહામત ભયો હારી રે. દેવ૦ ૫. લોગ વચ્ચા રે સુનિ મનથી ન હન્યે, નાગ અગધન કૂલની જેમ રે; દેવ૦ ધિક્ કુલ નીચા થઈ નેહથી નિહાલે, ન રહે સંયમ શોભા એમ રે. દેવ૦ ૬. એહવાં રસીલાં રાત્રીલ વચણ સુણીને, ખૂલ્યા રહનેમી પ્રભુજી પાસ રે; દેવ૦ પાપ આલોઈ કરી સંજમ લીધું, અલુકમે પામ્યા શિવ આવાસ રે. દેવ૦ ૭. ધન્ય ધન્ય જે નર નારી શીયલને પાલે, સમુદ્ર તર્યા સમ મત છે એહ રે; દેવ૦ રૂપ કહે તેહના નામથી હોવે, અમ મન નિર્મલ સુંદર દેહ રે. દેવ૦ ૮.

૩૬ શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની સંજાયા

પ્રભુમું તમારા પાય, પ્રસન્નચંદ્ર પ્રભુમું તમારા પાય, રાજ છોડી રણીયામણું રે, બાણી અધિર સંસાર વૈરાગે મન વાળીયું રે, લીધા સંયમભાર પ્રસન્ન. ૧. સમજાને કાઉ સ્સગ રહી રે, પગ ઉપર પગ ચઢાય, બાહુ બે ઉંચા કરી રે, સુરજ સામી દ્રવિ

આણીએ. ૧. આણીએ મન ભાવ શુદ્ધિ, ઉપાધ્યાય મન ફુલી, જે પન્નર કમ' ભૂમ માંહિ, સાધુ પ્રણયુ' તે વલી; જેમ કૃષ્ણ પક્ષે શુકલ પક્ષે શીયલ પાલ્યું નિમ'લ, ભરથાર ને સ્ત્રી બે'ને તેહનું ચરિત્ર ભાવે લાણુ'. ૨. ભરત ક્ષેત્રમાં રે સમુદ્ર તીરે દક્ષિણ દિશે કન્ધ દેશે રે શેઠ વિજય શ્રાવક વસે; શીલવ્રત શું રે અંધારા પક્ષનો લિયો, મત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૩. બાલપણે તેણે કીયો નિશ્ચય કૃષ્ણ પક્ષ મત પાળશું, એહ નિશ્ચય એણી રીતે વિષય સેવા ટાળશું; છે એક સુંદર રૂપ વિજયા નામે કન્યા તિહાં વળી, તેણે શુકલ પક્ષનો નિયમ લીધો મુશુરુ ભેગે મન ફુલી. ૪. કમ' ભેગેરે મહિમાંહે તે બેડ તણો, શુભ દિવસરે હુઓ વિવાહ સોહામણો; તવ વિજયારે સોળ શણગાર સજી કરી, પિયુ મહિર રે પહોંચી ઉલટ મન ધરી. ૫. મન ધરી ઉલટ અધિક પહોંચી, પિયુ પાસે સુઢરી, તે દેખી હરખી શેઠ ભાળે, આજ તો છે આખરી; મુજ શીયલ નિયમ છે પક્ષ અંધારે તેહના દિન ત્રણ છે, તે નિયમ પાળી શુકલ પક્ષે ભોગ ભોગવશું પછે ૬. એમ સાંભળી રે તવ વિજયા વિલખી થઇ, પિયુ પુછે રે કાં ચિંતા તુજને હુઇ; તવ વિજયા રે કહે શુકલ પક્ષનો મે' લીયો, મત ચોથું રે બાલપણે નિશ્ચય કીયો. ૭. બાલપણે મે' કીયો નિશ્ચય, શુકલ પક્ષ મત પાળશું, ઉભય પક્ષ હવે શીયળ પાળી, નિયમ દુષણ ટાળશું; તો તુમે પરણી અવરનારી શુકલપક્ષ સુખ ભોગવો, કૃષ્ણપક્ષે નિજ નિયમ પાળી. અભિગ્રહ એમ ભેગવો. ૮. તવ વળતું રે તસ ભરથાર કહે ઇચ્છું, વિષયા રસ રે કલકૂટ હોયે નિચ્છું; તેહ છાંડીને શીયળ સખળ અમે પાળશું, એહ વારતારે માતપિતાને ન જણાવશું. ૯. માતપિતા જળ બાણશે તળ દીક્ષા લેશું ધરી કયા, એમ અભિગ્રહ લેઈને તે ભાવ ચારત્રીયા થયા; એકત્ર શય્યા શયન કરતાં ખડગ ધારા મત ધરે, મન વચન કાયા ધરિય શુદ્ધ શીયલ બેડ આચરે. ૧૦.

દાળ ત્રીજી :-વિમલ કેવલિ તામ, ચંપા નયરીએ; તતક્ષણ આવી સમો-સર્થા એ, આણી અધિક વિવેક, શ્રાવક છનદાસ; કહે વિનય શુણે પરિવર્યો એ. ૧૧. સહસ ચોરાશી સાધુ, મુજ ઘરે પારણું; કરે મનોરથ તો ફળે એ, કેવલિ જ્ઞાન અગાધ, કહે શ્રાવક સુણો, એહ વાત તો નવિ બને એ ૧૨ કિહાં એટલા અણગાર, કિહાં વલી સુખતો; ભાત પાણી હુવે એટલો એ, તો હુવે તેહ વિચાર, કરો તુમે છમ તિમ; ફળ હુવે તેટલો એ ૧૩ છે એક કન્ધ દેશ, શેઠ વિજય વળી; વિજયા ભાર્યા તસ ધરે એ, ભાવયતિ ગ્રહિ ભેખ, તેહને ભોજન લીધે; ફળ હુવે એટલો એ. ૧૪. છનદાસ કહે ભગવ ત તિહાં, માંહે એટલા; કુણુ શુણુ કુણુ મત છે ઘણા એ, કેવલિ કહે અનંત, શુણુ તસુ શીયળના, કૃષ્ણ શુકલ પક્ષ મત તણા એ. ૧૫.

દાલ ત્રીજી :-કેવલિ મુખે સાંભળી. શ્રાવક તે છન દાસો રે; કન્ધ દેશે હવે આવિયો, પુરે મનની આશો રે ધન ધન શીયળ સોહામણો ૧૬. ધન ધન શીયળ સોહામણો, શીયળ સમો નહિ કોય રે; શીયળે સુર સાનિધ્ય કરે, શીયળે શિવસુખ કોય રે ધન ૧૭. શેઠ વિજય વિજયા ભણી, ભક્તિ શું ભોજન દેય રે; સહસ ચોરાશી

વિષ વિષ પદે; જઈ પૂછ્યો છે. શાળિભદ્રને મંદિરે છે. ૩. શેઠાણી સુભદ્રા નિરખે છે, રત્નકંબળ લેઈ પરખે છે; લેઈ પહોંચાડી છે; શાળિભદ્રને મંદિરે છે, ૪. તેઠાંયે ભંડારી છે; વીશ લાખ નિરધારી છે; ગણી દેજ્યો છે, એહને ઘર પહોંચાડ્યો છે, ૫. રાણી કહે સુણો રાજ છે. આપણું રયેં કાજ છે; સુજ કાજે છે, એક ન લીધી લેખડી છે. ૬. સુણ હો ચેલણ રાણી છે, એહ વાત મેં જાણી છે, પિછાણી છે. એ વાતનો અચંખો ઘણો છે ૭. દાતણ તો જળ કરશું છે, શાળિભદ્ર સુખ ભેશું છે; શણગારે છે. ગજ રથ ઘોડા પાલખી છે. ૮. આગળ કોતલ હીંચાવતા, પાછળ પાત્ર નચાવતા; રાય શ્રેષ્ઠિક છે, શાળિભદ્ર ઘેર આવીયો છે. ૯. પહેલે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા, કાંઈ ભેળ્યો છે, આ ઘર તો ચાકર તણાં છે, ૧૦. ખીજે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકીયા કાંઈ ભેળ્યો છે આ ઘર તો સેવક તણાં છે. ૧૧. ત્રીજે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઈ ભેળ્યો છે. આ ઘર તો દાસી તણાં છે. ૧૨. ચોથે ભુવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયા; કાંઈ ભેળ્યો છે, આ ઘર તો શ્રેષ્ઠિક છે. ૧૩. રાય શ્રેષ્ઠિકની સુદ્રિકા, ખોવાઈ ખોળ કરે છકા; માય ભદ્રા છે, થાળ ભરી તવ લાવીમાં છે. ૧૪. જાગો જાગો મોરા નંદલ, કેમ સૂતા આણુંક છે, કાંઈ આંખણે છે, શ્રેષ્ઠિક રાય પધારીયા છે. ૧૫. હું નવિ જાણું માતા બેલમાં, હું નવિ જાણું માતા તોલમાં; તુમે લેજ્યો છે, જિમ તુમને સુખ ઉપજે છે. ૧૬. પૂવેં કહી પૂછતાં નહીં, તો આમાં શું પૂછો સહી; મોરી માતલ; હું નવિ જાણું વણજમાં છે. ૧૭. રાય કરિયાણું લેજે છે, સુહ માગ્યા દામ દેજે છે; નાણાં ચુકવી છે, રાય ભંડારે નંખાવી દીયો છે. ૧૮. વળતી માતા ઇમ કહે, સાચી નંદન સહકે; કાંઈ સાથે છે, શ્રેષ્ઠિક રાય પધારીયા છે. ૧૯. કણમાં કરે કાંઈ રાણ્યો, કણમાં કરે ઘેરાણ્યો; કાંઈ કણમાં છે, ન્યાય અન્યાય કરે સહી છે. ૨૦. પૂવેં સુકૃત નવિ કીધાં, સુપાત્રે દાન નવિ કીધાં; સુજ માથે છે, હજી પછી એહવા નાથ છે છે. ૨૧. અળ તો કરણી કરશું છે, પંચ વિષય પરિહરશું છે; પાળી સંચમલ, નાથ સનાથ થાશું સહી છે. ૨૨. ઇંદુવત અંગ તેજ છે, આવે સહુને હેજ છે; નખ શિખ લગી છે, અંગોપાંગ શોભે ઘણાં છે. ૨૩. સુક્રતાફળ જિમ ચળકે છે. કાંને કુંડળ અળકે છે; રાજા શ્રેષ્ઠિકે છે, શાળિભદ્ર ખોળે લીયો છે. ૨૪ રાજા કહે સુણો માતાજી, તુમ કુમર સુખશાતા છે, હવે એહને છે, પાછો મંદિર મોકલો છે. ૨૫. શાળિભદ્ર નિજ ઘર આવ્યા છે, રાયશ્રેષ્ઠિક ઘેર સિધાવ્યા છે; પછી શાળિભદ્ર છે, ચિંતા કરે મનમાં ઘણી છે. ૨૬. શ્રી જિનનો ધર્મ આકરૂ, મોહ માયાને પરિહરૂ; હું છાંડું છે, ગજ રથ ઘોડા પાલખી છે. ૨૭. સુણીને માતા વિલખે છે, નારિયો સઘળી તળખે છે; તિલ્હિ વેળા છે. અશાતા પાંચાં ઘણી છે. ૨૮. માત પિતા ને ભાતલ, સહુ આળ પંપાળની વાતલ; ઇલ જગમાં છે, સ્વાર્થનાં સવેં સગાં છે. ૨૯. હંસ વિના શાં સરોવરિયાં, પિયુ વિના શાં મંદીરિયાં, મોહ વશ થકાં છે, ઉચાટ જોમ કદે ઘણાં છે. ૩૦. સર્વ નીર અમૂલ્ય છે, વાટકકે તેલ કુલેલ છે; શાહ ધન્ને છે, શરીર સમારણ માંડીઓ છે. ૩૧. ધન્ના ઘેર સુભદ્રા નારી છે, બેઠી મહોલ મોઝારી છે; સમારંતા છે,

લગાય પ્રસન્ન ર હુમુખ હૃત વચન સુણી રે, કૌપ ચક્રો તત્કાળ, મનશુ' સંઘામ માંડીયો રે, જીવ પહો જાનળ પ્રસન્ન. ૩. શ્રેણીક પ્રસ પૂછે તે સમે રે, ફવામિ એહની કુણુ ગતિ થાય, ભગવંત કહે હુમણાં મરે તો, સાતમી નરકે જાય, પ્રસન્ન. ૪. કણુ એક આંતરે પૂછીયું રે, સ્વાથ' સિદ્ધ વિમાન વાળી દેવની હુંદલિ રે, ઋષિ પામ્યા કેવળ જ્ઞાન, પ્રસન્ન. ૫. પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિ મૂકતે ગયા રે, શ્રી મહાવીરના શિષ્ય રૂપવિજય કહે ધન્ય એ દીઠા, સૂત્રમાંહે પ્રત્યક્ષ પ્રસન્નચંદ્ર. ૬.

૩૭ શ્રી બલભદ્રમુનિની સંજ્ઞાયા

શા માટે બંધવ મુખથી ન બોલો, આંધુડે આનન ધોતાં મોરારી રે; પુન્ય જોગે દહીયો એક પાણી, જહ્યો છે જાગલ જોતાં મોરારી રે. શા. ૧. ત્રીકમ રીસ ચઢી છે તુજને, વન માંહે વનમાળી મોરારી રે; વડીરે વારનો મનાવું છું બહાલા, તું તો વચન ન બોલે ફરી વાળી મોરારી રે. શા. ૨. નગરી રે દાઝીને શુદ્ધિ ન લીધી, મહારી વાણી નિમુણુ બહાલા મોરારી રે; આ વેળામાં લીધો અબોલો, કાનજી કાં થયા કાલા મોરારી રે. શા. ૩. શી શી વાત કહું શામળીયા, વિઠ્ઠલજી આ વેળા મોરારી રે; શાંને કાળે મુજને સંતાપો, હરિ હસીને બોલોને હેલાં મોરારી રે. શા. ૪. પ્રાણુ હમારા જયો પાણી વિષુ, અધધડીને અણુબોલે મોરારી રે; અરતિ સઘળી જાયે અળગી, બંધવ જો તું બોલે મોરારી રે. શા. ૫. પટ માસ લગે પાળ્યો છળીલો, હૈયા ઉપર અતિ હેતે મોરારી રે; સિન્ધુ તટે સુરને સંકેતે, કરિ હઠન ક્રિયા શુભ રીતે મોરારી રે. શા. ૬. સંયમ લઈ ગયો દેવલોકે, કવિ ઉદયરતન જોમ બોલે મોરારી રે; સંસાર માંહે બળદેવ મુનિને કાંઈ નવ આવે તોલે મોરારી રે. શા. ૭.

૩૮ સામાયિક લાભ સંજ્ઞાયા

કર પશ્ચિમમણ્ડુ ભાવશું, હોય ઘડી શુભ ધ્યાન લાલ રે, પરભવ જાતાં જીવને, સંખળ સાચું જાણુ લાલ રે, કરં ૧. શ્રીમુખ વીર ઈમ ઉચ્ચરે, શ્રેણીકરાય પ્રતે જાણુ લાલ રે, લાખ ખાંડી સોના તણી. હીયે દિન પ્રત્યે જ્ઞાન લાલ રે. કરં ૨. લાખ વર્ષ લગે' તે વળી, જોમ હીયે' દ્રવ્ય અપાર લાલ રે, એક સામાયીકને તોલે, નાવે તેહ લગાર લાલ રે, કરં ૩. સામાયિક ચઉવિસત્યો, બહુ વંકન હોય હોય વાર લાલ રે. મત સંભારે રે આપણા, તે ભવ કમ' નિવાર લાલ રે, કરં ૪. કર કાઝિસગ્ગ શુભ ધ્યાનથી, પચ્ચખાણુ સૂધું વિચાર લાલ રે, હોય સંજ્ઞાયે તે વળી, ટાળો ટાળો અતિચાર લાલ રે. કરં ૫. શ્રી સામાયિક પ્રસાદથી, લહીયે અમર વિમાન લાલ રે. ધર્મસિંહ મુની જોમ બણે, જો છે મુક્તિ નિહાન લાલ રે. કર. ૬.

૩૯ શ્રી શાલિભદ્રની સંજ્ઞાયા

રાજગૃહી નયરી મોઝાશે જી, વણુભારા દેશાવર સારો જી; ઈણુ વણુજેજી, રંતન-કંબળ લેઈ આવીયા જી. ૧. લાખ લાખની વસ્તુ લાખેણી, જો વસ્તુ છે અતિ એણી; કાંઈ પરિમલ જી, ગઠ મઠ મંદિર મરસરી જી, ૨. પૂછે ગામને ચોતરે, લોક મદ્ય

જાણે તેહ સિદ્ધ પાટડું વીરજી, અવિતથ્ય લાંબું એહો રે પુ. ૧૧. છકુ તણો તપ હોત જીરે, તો પહોંચત નિરવાણ સિદ્ધસિદ્ધા તિહાંથી અછે રે, જોજન ખાર પ્રમાણો રે પુ. ૧૨. તે માહે ઇહાં અવતરી રે, દીક્ષાગ્રહી ગુરૂ પાસ કેવળજ્ઞાન લહી કરી રે, પહોંચે શિવશુભ વાસારે પુ. ૧૩. તેત્રીશ સહસ વરસ પછી રે, જૂળ તણી રૂચી હોય તરત અમૃતમય પરગમેરે લવસમ સુર જોયો રે પુ. ૧૪. પુણ્યે શિવપદો રે. પુણ્યે લીલ વિલાસ ગુણવિજય પ્રભુ શું કહે રે, પુણ્ય થંકી કળે આશો રે પુ. ૧૫. અતિ.

૮૧ જંબુકુમારની ચાર ઢાલની સંજ્ઞાવ

(ઢાલ)-ઢાળ પહેલો:-ચરસતી પદ્યકજ નમી, પામી સુશુર પસાય; ગુણ ગાતાં જંબુસ્વામિના, સુજ મન હર્ષ ન માય-૧ યૌવનવય વૃત આદરી, પાળે નિર-તિચાર; મન વચ કથા શુદ્ધશું જઈ તસ ખાલહાર-૨

રાંજગૃહી નયરી લલી રે લાલ, ખાર યોજન વિસ્તારરે; ભવિકજન; શ્રેણિક નામે નરેસરુ રે લાલ, મંત્રી અભયકુમાર રે ભ. ૧. ભાવધારી નિત્ય સાંભળો રે લાલ, ઋષભહત અંબહારીયો રે લાલ, વસે તિહાં ધનવંત રે; ભ. ભાવ ૨. ધારણી તેહની ભારજ રે લાલ, શ્રીલાલિકે ગુણવંત રે; ભ. ભાવ ૨, સુખ સંસારનાં વિલસતાં રે લાલ, ગભ રહો શુભ દિન રે; ભ. સુપત લહી જંબુવૃક્ષનું રે લાલ; જન્મ્યો પુત્ર રત્ન રે; ભ. ભા. ૩. જંબુકુમાર નામ સ્થાપિયું રે લાલ, સ્વપ્નતણે અનુસાર રે; ભ. અનુક્રમે યૌવન પામીયો રે લાલ, હુઓ ગુણભંડારરે ભ. ભા. ૪. આમાતુઆમે વિચરતા રે લાલ, આવિયા સોહમ-સ્વામિ રે; ભ. પુરજન વાંદવા આવિયા રે લાલ; સાથે જંબુ ગુણધામરે ભ. ભા. ૫. ભવિક જનના હૃતભણી રે લાલ. દીઓ દેશના ગુણધાર રે; ભ. ચારિત્ર ચિંતામણી સારિયું રે લાલ, ભવહંખ વ.રણહાર ભ. ભા. ૬. દેશના સુણી જંબુ બુઝીયારે લાલ, કહે ગુરુને કરજોડિરે; ભ. અનુમતિ લેઈ માત તાતનીરે લાલ, સંયમલિયોમનકોહરે ભ. ભા. ૭.

ઢાળ બીજી:-શુરૂ વાંદી ઘર આવીયા રે, પામી મન વૈરાગ, માંત પિતા પ્રત્યે વિનવે રે; કરશું સંસારનો ત્યાગ-૧ માતાજી અનુમતિ. ઘો સુજ આજ, જેમ સીજે વંછિત કાજ; માતાજી અનુમતિ. ચારિત્ર પંથ છે દોહિલો રે. મત છે ખાંડાની ધાર, લઘુ વય છે વત્સ તુમ તણું રે, કેમ પળે પંચાચાર; કુમરજી, મતની મ કરો વાત, તું સુજ એક અંગજાત. કુમરજી. વૃ-૨ એકલવિહારે વિચરવું રે, રહેવું વન-ઉવાન; ભૂમિ સંધારે પોહવું રે, ધરવું ધર્મનું ધ્યાન, કુમ મત-૩ અઠવાણે પળે આલવું રે, કરવું દેશ વિદેશ નિરસ આહાર લેવો સહારે, પરિષદ કેમ સહેશ કુમ મત.-૪ કુમર કહે માતા પ્રત્યે રે, એ સંસાર, અસાર તન ધન યૌવન કારનું રે, જાતા ન લાગે વાર. માતા.-૫. માતા કહે આલહાલથી રે, વત્સ પરણો શુભ નાર; યૌવન વય સુખ ભોગવી રે, પછી લેજો સંયમ ભાર. કુમ. મત. ૬. માંત પિતા આગ્રહ કરી રે, પરણાવી આઠે નાર; જળથી કમળ જેમ ભિભ રહે રે, તેમ રહે જંબુકુમાર. કુમ. મત ૭.

ઢાળ ત્રીજી:-સનેહી પ્રીતમને કહે કામિની કામિની, સુણો સ્વામી અરહાસ સુગેષ્ટિજન સાંભળો, સનેહી અમૃત સ્વાદ મૂકી કરી; મૂ. કહો કોણ પીવે છાશ સુ.

એકજ આંસુ જેરીયું. ૩૨. ગૌભદ્ર શેકની ખેટી, ભદ્રાખાઈ તોરી આવડી; સુષુ
 સુંદરી. તે' કેમ આંસુ જેરીયું. ૩૩. શાળિભદ્રની બેનડી, બત્રીશ લોભધની નણુ-
 દલી; તો તાહરે, શા માટે રાતું પડે. ૩૪. જમમાં એકજ ભાઈ માહરે, સંયમ
 લેવા મન કરે; નારી એક એકજ, દિન દિન પ્રત્યે પરિહરે. ૩૫. એ તો મિત્ર કાયર,
 શું લે સંયમ ભાયરું; જીભલી, મુખ માથાની જુદી જાણવી. ૩૬. કહેવું તો
 ધણુ સોહેલું, પણ કરવું અતિ દોહેલું; સુષો સ્વામી, એહવી ઋદ્ધિ કુષુ પરિહરે.
 ૩૭. કહેવું તો ધણુ સોહેલું, પણ કરવું અતિ દોહેલું, સુષુ સુંદરી. આજથી ત્યાગી
 તુજને. ૩૮. હું તો હસતી મલકીને. તુમેકિયો તમાસો હલકીને સુષો સ્વામી, અખ
 તો ચીંતા નવિ ધરે. ૩૯. મોટા અબોહો વાળીને, શાહુચનો ઉઠ્યા માલીને કાંધ
 આવ્યા. શાળિભદ્રને મંદીરે. ૪૦. ઉઠો મિત્ર કાયર, સંયમ લઈએ ભાયરું આપણુ
 દોય જણા. સંયમ શુદ્ધ આરાધીએ. ૪૧. શાળિભદ્ર વૈરાગીયા, શાહુ ધનો અતિ
 ત્યાગીયા હોતુ રાગીયા. શ્રીવીર સમીપે આવીયા. ૪૨. સંયમ મારગ લીનો. તપશ્યાએ
 મન લીનો. શાહુ ધનો. માસ ખમણુ કરે પારણા. ૪૩. તપ કરી કેહને જાણી. દુષણ
 સઘળાં ટાળી. વૈભાસજિરિ. ઉપર અણસણ આદર્યો. ૪૪. ચહતે પરિણામે સોયજ, કાળ
 કરી જણુ દોયજ દેવગતિયે. અનુત્તર વિમાને ઉપન્યા. ૪૫. સુર મુખને તિહાં લોગવી,
 ત્યાંથી દેવ હોતું ચવી વિદેહે. મનુષ્ય પણુ તપ પામશે. ૪૬. મુધા સંયમ આદરી, સકળ
 કમને ક્ષય કરી લહી કેવળજ મોક્ષ અતિને પામશે. ૪૭. જ્ઞાન તણાં ફળ દેખો, ધનો
 શાળિભદ્ર પેખો. નહિ લેખો. અતુલ મુખ તિહા પામશે. ૪૮. ધંમ જાણી મુપાત્રને
 પેખો, જિમ વેગે પામો મોક્ષજ નહી એખો. કહીયે જવને ઉપજે. ૪૯. ઉતમના
 શુષુ ગાવે, મનવંછિત મુખ પાવે. કહે કવિજન. શ્રોતાજન તુમ સાંભળો. ૫૦.

૪૦ શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સંજ્ઞાપ

જગજ્ઞાન'કન વીનવું રે, ત્રિસલા નંદન વીર, છોડની પરે શીખવેરે, પુણ્ય કરે.
 નિશ દીશેરે પુણ્ય ન મુકીએ જેહથી શિવ મુખ હોય રે, તે કેમ ચૂકીએ. ૧. સર્વાર્થ
 સિદ્ધે અછે રે, સુરને મુખ અનેક તે વિવરીને હું કહું રે, સાંભળને સુવિવેકારે, પું ૨.
 સર્વાર્થસિદ્ધે અછેરે, અંદરુઓ એસાળ મોતી સુમળો તિહાં વહોરે, એપે વાકલમાળો
 રે પું ૩. એક વચ્ચે મોતી વડું રે, એસકમણું માન ચાર મોતી તસ પાખતી રે,
 બત્રીસ મણનાં પ્રધાનોરે પું ૪. સોળમણાં વળી સોભતા રે, અઠ મુકતા ફળ મંગ આઠ-
 મણાં સોળજ સુષો રે, આણી રંગ અભંગો રે પું ૫. ચારમણાં વળી ચિત્તહર્ષ રે
 મુકતાફળ બત્રીશ બે' મણુ કેરાં મનો હર્ષ રે, એસક કહે જમ દીશે રે પું ૬. એક
 મણાં વળી જાણુનેરે, એકસોને અઠવીશ તેહતુ વણું ન સાંભળી રે, કેણુ ન ધૂણે શીશે
 રે પું ૭. સરવાળે સઘળાં મળી રે. દોયશે ત્રેપન હોય, વલયાકારે જાણુને રે, તે મોતી
 સહુ કોયરે પું ૮. પવન લહે પરોવયાં રે સમકાળ તે જાણુ મુખ્ય મોતીશુ' આફળે
 રે રમણુ જણુણુ તામો રે પું ૯. તે માહે તિહા દેવતારે, અહિ મુખીયા પુણ્યવંત તિણે
 નાદે લીલાલહે રે, માને મુખ અનંતો રે પું ૧૦. તેત્રીશ સાગર આઉણું રે, જાતું ન

લગે' હીધાં ફૂંઠાં કલંક અપાર. એક વાર શીલ ખંડવા જેવો અનર્થનો વિસ્તાર રે પ્રાં ૬. એક શો નવાણું ભવ લગે' ખંડ્યા, શીયલ વિષય સંખંધ તેહવો એક રાત્રિભોજનમાં, કમ' નિકાચિત ખંધરે પ્રાં ૧૦. રાત્રિભોજનમાં ડોષ ઘણા છે રથો કહીયે' વિસ્તાર. કેવલી કેહતાં પાર ન પાવે, પૂરવ કોડી મઝાર રે. પ્રાં ૧૧. એવું જાણીને ઉત્તમ પ્રાણી નિત્ય ચોવિહાર કરીને. માસે' માસે' પાસખમણનો લાભ એણે વિધે' લીને' રે. પ્રાં ૧૨. મુનિ વસતાની એહ શિખામણુ જે પાલે નર નારી. મુરનર મુખ વિલસીને' હોવે, મોક્ષતણા અધિકારી રે. પ્રાં. ૧૩.

૪૩ શ્રી જંબૂસ્વામીની સંજ્ઞાયા

રાજગૃહી નયરી વસે, ઋષભદત્ત વ્યવહારીરે, તમુસુત જંબૂકુમાર નમું, ખાલપણે બ્રહ્મચારી રે. ૧૦. જંબૂ કહે જનનીમુણે, સ્વામી મુખમાં આયા રે; હીક્ષા લેશું તે કને, અનુમતિ લો મોરી માયા રે. જંબુ ૨. માય કહે મુણે બેટકા, વાત વિચારી કીને રે; તરુણપણે તરુણી વરી, છાંડી કેમ છૂટીને રે. માય ૩. આગે અરણિક મુનિવરા, ફરી પાછા ઘરે આયા રે; નાટકણી નેહે કરી, આધારભૂતિ લોલાયા રે. માય ૪. વેસ્યા વશ પડીયા પછી, નંદીવેણુ નગીનો રે; આદ્રંદેશનો પાટવી, આદ્રંકુમાર કાં કીનો રે. માય ૫. સંહુસ વરસ સંયમ લીયો, તોહી પાર ન પાયા રે; ફૂંકને કરમે કરી, પછી ઘણું પછતાયા રે. માય ૬. મુનિવરૂ શ્રીરહનેગીણ, નેમિ જિનેસર ભાઇ રે; રાણમતી દેખી કરી, વિષય તણી મતિ આઇ રે. માય ૭. હીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, પાલવી ખાંડની ધારે રે; સરસ નીરસ અજ જિમવું, સવું કાલ સંથાર રે. માય ૮. હીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, કલો અમારો કીને રે; પરણે પનોતા પદમણિ, અમમ મનોરથ પૂરીને રે. માય ૯. જંબુ કહે જનની મુણે, ધન્ય ધત્તો અણુગારો રે; મેધ મુનીશ્વર મોટકો, શાલિભદ્ર સંભારો રે. જંબુ ૧૦. જજ મુકુમાલ ગુણે ભર્યો, આતમ સાધન કીધો રે; પદ્માસી તપ પારણે, ઠંઠણે કેવલ લીધો રે. જંબુ ૧૧. દશાણુભદ્ર કેવલ લહી, પાવ લગાડ્યો ઇહો રે, પ્રસન્નચંદ્ર કેવલ લહી, પામ્યો છે પરમાનંદો રે. જંબુ ૧૨. એમ અનેક મુનિવર હુવા, કહેતાં પાર ન પાવ રે; અનુમતિ લો મોરી માતાણ, કણુ લાખીણે ભય રો જંબુ ૧૩. પાંચસે' સત્તાવીસશ, જંબુકુમાર પરવરીયો રે; પંચ મહાવત ઉચ્ચરી, ભવજલ સાયર તરીયો રે જંબુ ૧૪. જંબુ ચરમજ કેવલી, તાસ તણા ગુણ આયા રે; પંડિત લલિતવિજય તણો, હિતવિજય મુપસાયા રે. જંબુ ૧૫.

૪૪ શ્રી મનકમુનિની સંજ્ઞાયા

નમો નમો મનક મહામુનિ, ખાળપણે વ્રત લીધારે; પ્રેમ પિતાશુ' રે પરહીઓ, માયશું મોહ ન કીધારે. નં ૧. પૂરણ ચૌક પૂરવ ધણી, સિલજંભવ જશ તાતોરે; ઘોઘો પટોધર વીરનો, મહીઅલ મહિ વિખ્યાતોરે. નં ૨. શ્રી સિલજંભવ ગણધરે, ઉદેશી નિજ પુત્રોરે; સચલ સિદ્ધાંતથી ઉદ્ધરી, દશવૈકલિક સૂત્રોરે. નં ૩. માસ છબો પૂરણ ભણ્યો, દશ અધ્યયન રસાલોરે; આળસ અંગથી પરિહરી, ધન ધન કો મુનિ આપોરે. નં ૪. ચારિત્ર પદ માસ વાહલે, પાળી પુણ્ય પવિત્રરે; સ્વર્ગે સમાધિ કો

સનેહી કામકળા રસ કેળવે; કે. ૧. મૂકાણ વૃત્તનો ધંધ; સુ. સનેહી પરણીને શું પરિ-
હરે; પરિ. હથ મેલ્યાનો સંબંધ; સુ. સનેહી ચારિત્ર વેળુકવળ બિશ્યું; કવ. ૨. તેમાં
કિશ્યો સવાહ; સુ. સનેહી લોભ્ય સામગ્રી પામી કરી; પા. લોગવો લોગ આલ્હાહ; સુ.
સનેહી લોગ તે રોગ અનાદિનો; અ. ૩. પીટે આતમ અંગ; સુ. સનેહી તે રોગને
શમાવવા; શ. ચારિત્ર છે જે રસાંગ, સુ. સનેહી કિંપાકરણ અતિ કુટલ. ૪. ભખતાં
લાગે મિષ્ટ; સુ. સનેહી વિષ પસરે જળ અંગમાં, અ. ત્યારે હોવે અનિષ્ટ સુ. સનેહી
દીપ ગ્રહી નિજ હાથમાં; હા. ૫. કોણુ જંપાવે કુપ; સુ. સનેહી નારી તે વિષ-વૈલડી;
વિ. વિષયક્ષ વિષમ વિરૂપ; સુ. સનેહી જોહવું બાણી પરિહરે; ૬. સંસાર માયા જાળ;
સુ. સનેહી જો સુજશું તુમ નેહ છે જે. તો વૃત્ત દ્યો થઇ ઉજમાળ, સુ. ૭.

લાળ ચોથી:—જોહવે પ્રભવો આવીઓ, પાંચસે ચોરની સંગરે; વિદ્યાયે તાળાં
ઉધાડ્યાં, ધન લેવાતે ઉમગ જે. ૧. નમો નમો જળુસ્વામીને જળુએ નવપદ ધ્યાનથી,
થંભાવ્યા સવિ ઠંભ રે; થંભ તણી પરે સ્થિર રહ્યા, પ્રભવો પામ્યો અથંભરે. નમો.
૨. પ્રભવો કહે જળુપ્રત્યે, હો વિદ્યા સુજ જોહ રે; જળુ કહે કે ગુરુ કને, છે વિદ્યાનું
જેહ રે નમો. ૩. પશુસય ચોર તે જુલવી, જુલવ્યાં મામ ને તાય રે; સામુ સસરા નારી
જુલવી, સંયમ લેવા જાય રે. નમો. ૪. પંચસયાં સત્તાવીશશું; પરવરયો જળુકુમાર રે;
સોહમ ગજુધરની કને, લીજો ચારિત્ર ઉદાર રે. નમો.—૫. વીરથી વીશમે વરસે, જીજા
સુગ પ્રધાનો રે; ચૌક પૂર્વ અવગાહીને, પામ્યા કેવળજ્ઞાન રે. નમો—૬. વરસ ચોક્કઠ
પદવી લોગવી, સ્થાપી પ્રભવ સ્વામી રે; અષ્ટ કર્મનો ક્ષય કરી, થયા શિવગતિગામી રે.
નમો—૭. સવંત અહાર તેસેતરે, રહ્યા પાટણ ચોમાસ રે; ગરમ કેવળીને ગાવતાં, હોંચે
લીલ વિલાસ રે નમો—૮. મહિમા મહિમા સદશુર, તાસ તણે મુપસાય રે; જળુસ્વામી
શુષ્ક ગાઇયા, સૌભાગ્યે ધરિય ઉત્સાહ રે—૬.

૪૨ અથ રાત્રિભોજનની સનગ્રામ

પુણ્ય સંભોગે નરભવ લાધો, સાધો આતમ કાજ, વિષયા રસ જાણો વિષ સરખો.
એમ ભાંખે જિનરાજ રે. પ્રાણી. રાત્રિભોજન વારો. આગમ વાણી સાચી જાણી, સમકિત
શુષ્ક સહી નાણી રે. પ્રાણી. રાત્રિ ૧. જો આંકણી. અભક્ષ્ય ખાવીશમાં રચણીભોજન,
રોષ કલ્યાં પરધાન. તેણે કારણુ રાતે મત જમજો. જો હુવે હાલે જ્ઞાન રે. પ્રાં ૨.
દાન સ્નાન આશુધને ભોજન એટલાં રાતે ન કીજે. એ કરવાં સૂરજની સામે નીતિવચન
સમજીજે રે. પ્રાં ૩. ઉત્તમ પશુ યંખી પશુ રાતે ટાલે ભોજન ટાણો. તુમે તો માનવી
નામ ધરાવો, કિમ સંતોષ ન આણો રે. પ્રાં ૪. માખી જૂ કીલી કોલીઆવડો. ભોજનમાં
જો આવે. કોઈ જલોદર વમન વિકલતા એવા રોગ ઉપાવે રે પ્રાં ૫. છનું ભવ જીવ-
હત્ય કરતાં પાતક જેહ ઉપાયું. એક તલાવ ફાંડતાં તેટલું દ્રવણુ મુશુર ખતાવું રે પ્રાં
૬. એકલોત્તર ભવસર ફોડ્યા સમ એક દવ દેતાં પાપ. એકલોત્તર ભવ દવ દીધા જિમ
એક કુવણિજ સંતાપ રે પ્રાં ૭ એક શો ગુરુઆલીશ ભવ લોગે કીધા, કુવણિજના જે
કોપ. ફૂડું એક કલંક દિયાંતાં, તેહવો પાપનો પોષ રે. પ્રાં ૮. એક શો એકાવન ભવ

(થવસુખ હોયે આણુંદી રે. અં ૧૧. ભવિષ્ય જોડવા મુનિવર વંદી, માનવભવ દહી લીને રે; કર જોડી મુનિ મોહન વિનવે, સેવક સુખીયા કીને રે. અં ૧૨.

૪૬ શ્રી અર્ધમત્તામુનિની સંજ્ઞાય

વીર જિજ્ઞાસુ વાંદીને ગૌતમ, ગોચરીયે શંચરીયા; રાજગૃહી નમ્રરી માંહે ગૌતમ, ધરધર આંગણુ દરીયા. આઘા આમ પધારો પૂજ્ય. મુજ ધર વહોરણુ વેળા. ૧. ઇષ્ટે અવસર અર્ધમત્તે રમતા, મનઝંમતા મુનિ દીઠા; કંચનવરણી કાયા નિરખી, મનમાં લાગ્યા મીઠા. આઘાં ૨. જોડ્યો કુવર અમીરસ વાણી, એક કહેઠો અભિરામ; ખરે ખપોરે પાય અણુવાણે, ભમવો તે કણ કામે આઘાં ૩. સાંભળ રાજકુવર સોભાગી. શુદ્ધ ગવેષણા કીજે; નિહંવણુ ને નિરતિઆરે, ધર ધર ભિક્ષા લીજે. આઘાં ૪. આવો આજ અમારે મંદિર, કહીશો તે વિધ કરશું; જે જૂએ તે જુગતે કરીને, ભાવંશું ભિક્ષા ઈર્ષ્યું. આઘાં ૫. ઇમ કહી ઘેર તેડી ચાલ્યો, આવ્યા મુનિ આનંદે; અર્ધમત્તા રાણી દેખીને, વિધિશું ગૌતમ વાંદે. આઘાં ૫. આજ હમારે રત્નચિંતામણી, મેહ અમીરસ વુઠા; આજ અમ આંગણુ મુરતરૂ દળીયો, જે ગૌતમ નયણે દીઠા. આઘાં ૭. રે બાહુક બહુ બુદ્ધિવંતા, ગણધર ગૌતમ આવ્યા; થાળ ભરીને મોઢક મોટા, ભાવે શું વહોરવ્યા. આઘાં ૮. વાંદી પાય કુવર મુનિવરના, હાથ મેલાવ્યો માથે; વેળાવું કહીને મુનિને, ઇમ કહી ચાલ્યો સાથે. આઘાં ૬. કુવર કહે આ ભાજન આપો, ભાર ધણો પ્રભુ પાસે; ગૌતવ કહે હું તેહને આપું. ચારિત્ર લીયે ઉદ્ધારો. આઘાં ૧૦. ચારિત્ર લેઈશું હું તુમ પાસે, જોળી દીયે મુજ હાથે; ગૌતમ પૂછે અનુમતિ કેહની, માય મોકલ્યો તુમ સાથે. આઘાં ૧૧. ગુરૂ જ્ઞાની ગૌતમ મન આણી, દીક્ષા દીધી તેહને; વૃદ્ધમુનિને ભજાવી દીધા, મુનિ મારગ દીયો તેહને. આઘાં ૧૨. તે સંગાતે અર્ધમત્તા ચાલ્યા, સાધુ સંગાતે વનમાં; નાનું સરોવર નીરે ભરીયું, તે દેખી હરખ્યા મનમાં. આઘાં ૧૩. નાનું સરોવર નાનું ભાજન, નાવ કરી અર્ધમત્તા; વળતાં સાધુજી દેખીને, બાળક રમત કરતાં આઘાં ૧૪. જોલાવી મુનિ બાળકને, એ આપણે નવિ કીજે; છકાય જીવની વિરાધના કરતાં, દુર્મતિનાં ફળ લીજે. આઘાં ૧૫. લાજ ધણી મનમાંહી ઉપની, સમવસરણુમે આવ્યા; ઇચ્છિવાહી પરિક્ષમતાં અર્ધમત્તા, ધ્યાન શુકલ મન લાગ્યા. આઘાં ૧૬. કેવલજ્ઞાન તિહાં ઉપન્યે; ધન ધન મુનિ મુક્તે પહોંચ્યા આઘાં ૧૭ ગૌતમ આદિ અર્ધમત્તા સરિખા, શુણ્ણવંતા ઋષિરાયા; લક્ષિમરત્ન કર જોડી વંદે, તે મુનિવરના પાયા આઘાં ૧૮.

૪૭ શ્રી સ્થુલિભદ્રજીની સંજ્ઞાય.

આંખો મોરયો હે આંગણે, પરિમલ પુહવી ન માય; પાસે કુલી હે કેતકી, બ્રમર રહ્યો હે હુભાય. આંખોં ૧. આવો સ્થુલિભદ્ર વાલહા, લાછલહેના હો નંદ; તુમશું મુજ મન મોહીયું, જીમ સાયર ને ચંદ. આંખોં ૨. સુશુણ સાથે પ્રીતડી, હિન હિન અધિકી હો થાય; ખેઠો રંગ મજીકનો, કહીયે ચટક ન જાય. આંખોં ૩. નેહ વિહુણા રે માણસા, નેહવા આવળ કુલ; હીસંતા રળીયામણા, પણ નાવ પામે હો મૂલ્ય. આંખોં ૪. કાચ-લડી ટહુકા કરે, આંખે લેકે લૂંબ; - સ્થુલીભદ્ર મુરતરૂ સારિખા, - કોરયા કણ્ણવર

સીધાવીયો, કરી જગ જનને મિત્રરે. નં ૫. પુત્ર મરણ પામ્યા પછી, સિન્નજ'ભવ ગણધારે રે; બહુ શ્રુત દુઃખ મનમાં ધરે, તિમ નયણે જલધારે રે. નં ૬. પ્રભુ તુમ્હે બહુ પડિઓધીઆ, સમ સ'વેગીયા સાધુરે; અમે આંસુ નવિ હીઠાં, તુમ નયણે નિરાખાધ રે. નં ૭. શુ' કહીએ સંસારીને, એ એકવી સ્થિત હીસે રે; તન હીઠે મન ઉલ્લાસે, ભેતાં હીચકું હીસે રે. નં ૮. અમને એ મુનિ મનકલો, મુત સંબંધથી મલીયો રે; વિશેષ અરથ કહ્યા થકાં, પણ કેણે નવી કલીયો રે. નં ૯. લખિ કહે ભવિષ્ય તુમ્હે, મ કરે મોહ વિકારે; તો તુમ્હે મનક તણી પેરે, પામે સદગાત સારે. નં ૧૦.

૪૫ શ્રી ખંધકમુનિની સંજ્ઞાન

હાલ પહેલી :-નમો નમો ખંધક મહામુનિ, ખંધક ક્ષમા ભંડાર રે; ઉમ વિહાર મુનિ વિચરતા, આરિત્ર ખડગની ધાર રે. નમો ૧. સમિતિ શ્રુતિને ધારતો, જિતશત્રુ રાખનો નંદ રે; ધારણી ઉઠે જનમીઓ, દશન પરમાનંદ રે. નમો ૨. ધમધામ મુનિ દેશના, પાત્રીયો તેણે પ્રતિબોધ રે; અનુમતિ લેઈ માત તાતની, કમંશુ' મુદ્દ અઈ મોધ રે. નમો ૩. છઠુ અઠમ આદિ ધણા, દુઝર તપે તનુ શોષ રે; રાત દિવસ પરિવહ સહે, તો પણ મન નહિ રોષ રે. નમો ૪. કવ હીધા ખીજ્યા હેઠમાં, આલતાં ખડખડે હાઠ રે; તો પણ તપ તપે આકરા, બણતો અધિર સંસાર રે. નમો ૫. એક સમે ભગનીપુરી પ્રત્યે, આવીયા સાધુણ સોચ રે; ગોખે બેઠી ચિંતે બેનડી, એ મુજ ખંધવ હોય રે. નમો ૬. બેનને ખંધવ સાંભર્યો, ઉલ્લઓ વિરહ અપાર રે; છાતી લાગી છે કાટવા, નયણે વહે જેમ નીર રે. નમો ૭. રાચ ચિંતે મનમાં ધર્યું, એ કોઈ નારીનો ભર રે; સેવકને કહે સાધુની, લાવેલ ખાલ ઉતાર રે. નમો ૮.

હાલ બીજી :-રાચ સેવક કહે સાધુને, ખાલડી જીવથી હણ્યુ રે; અમ કાકુરની એ છે આણુ, તે અમે આજ કરેશુ' રે. અહો અહો સાધુણ સમતા વરીયા. ૧. મુનિવર મનમાંહિ આણુ'યા, પરિસહ આંચે બાણી રે; કમ' ખપાવાનો અવસર આવો, કરી નહિ આવે પ્રાણી રે. અં ૨. એ તો વળી સખાઈ મીલીઓ, ભાઈ થકી ભલેરો રે; પ્રાણી કાચરપણું પરિહરજે, જિમ ન થાયે ભવ ફેરો રે. અં ૩. રાચ સેવકને મુનિવર કહે, કંઠણું ફરજ મુજ કાયા રે, ખાધા રખે તુમ હાથે થાયે, કહે તિમ રહીએ ભાયા રે. અં ૪. ચારે ચરણા ચતુર કરીને, ભવ ચરમ આવતે રે; શુકલધ્યાન શુ' તાન લગાવ્યું, કાયાને વોસિરાયતે રે. અં ૫. ચઠચઠ આમડી તેહ ઉતારે, મુનિ સમતા રસ ઝીલે રે; ક્ષપકમેણિ આરોહણ કરીને કરમ કંઠણને પીલે રે. અં ૬. ચોથું ધ્યાન ધરતાં અંતે, કેવલ લઈ મુનિ સિંધાં રે; અજર અમરપદ મુનિવર પામ્યા, કારજ સઘળાં સિંધાં રે. અં ૭. હવે મુહપત્તિને, લોહીએ ખરડી, પ'ખીડે આગિય બાણી રે; રાજદારે તે લઈ નાંખી, સેવકે લીધી તાણી રે. અં ૮. સેવક મુખથી વાતજ બાણી, ખેંદેને મુહપત્તિ હીડી રે; નિસે ભાઈ હણીઓ બાણી, હૈયે ઉઠી અંગીડી રે. અં ૯. વિરહ વિલાપ કરે રાચ રાણી, સાધુની સમતા વખાણી રે; અધિર સંસાર સ્વરૂપ તવ બાણી, સંજમ હયે રાચ રાણી રે. અં ૧૦. આલોઈ પાતક સવિ છંડી, કરમ કંઠણને નીંડી રે; તપ દુઝર કરી કાયા ગાળી,

તુમ પતિ તુમ મન વલ્લભ, વીર જિજ્ઞેસુર આન્યા; સાત આઠ પગ સામો જઈને,
ભાવે વંદન કીધું; અંગ વિભૂષણ સોવન રસનાં, લાખ દાન તસ કીધું. ૪. હવે રાજ
ચિંતે, મુજ સમ અવર ન કોય; હય ગય રથ પયક, મણિ માણિક રિદ્ધિ હોય;
તેણી પરે કરી વંદું, જિમ નવિ વંદા કેણે; અભિમાન ધરીને, પહલ વળવ્યો તેણે.
૫. તેણે નયરી પહલ વળવ્યો, વેગે કરો સજાઈ; વાહન અંગ સચલ સણુગારો, ભેઈએ
તે લે ભાઈ; સોના રૂપા ઘાટ સામટા, સખલ સજાઈ કીજે, આથર દ્રવ્ય એ સાસય મુખ
જે, જિનવર વંદી લીજે. ૬. ભદ્ર ભત સરિખા, હાથી સહજ અઢાર; વરહય પાખરીયા,
ચોવીસ લાખ ઉઢાર; વર રથ ભેતરીઆ, દ્રઢ એકવીશ હજાર; એક સહસ મુખાસન,
અંતે ઉરી પરિવાર. ૭. અંતે ઉરીસય પંચ મનોહર, સોલ સહસ રાજન; સેવા સારે
કોડી એકાણું, પાયક ભીમ સમાન; સોલ હજાર ધજા લહકંતી, આમર ચીઉં પખે સોહે;
મેઘાહંબર છત્ર બિરાજે, ભવિજનનાં મન મોહે. ૮. ભલી કરીય સજાઈ, પુલ બાહિર જળ
આવે; પટરાય વર ચઢીઓ, રાજા ઈમ ભાવે; ચતુરંગી સેના, રિદ્ધિ દેખી ઈમ બોલે;
મહારી રિદ્ધિ આગળ, અવર સહુ તૃણ તોલે. ૯. તૃણ તોલે મુજ આગળ સહુ એ,
એમ અભિમાને હરખે; પહેલે કલ્પે ઇંદો બેઠો, અવધિ જ્ઞાને નિરખે; જિનવર ભક્તિ
કરે ખહુ રાજ, પણ અભિમાને ચઢીઓ; જિનવર ભક્તિ કરી કોણુ પૂજે, ત્રણ જગ આવે
જડીઓ. ૧૦. એમ ચિંતી ઇંદો, ઐશવણ સુર તેઓ; તે હરખે અંબલી, ભેડી ઉભો
નેડો; જિન વંદન જાણું, માન ઉતારણુ કાજ; ઐશવણ સરિખા, સહસ ચોસઠ ગજરાજ.
૧૧. ગજરાજ એક એકને મસ્તકે, સોહે પાંચસે બાર; મસ્તકે મસ્તકે આઠ હંતુસળ,
સોહે અતિહી રક્ષાર; હંતહંત પ્રત્યે આઠ આઠ વાવી, વાવે આઠ આઠ કમલ; કમલે કમલે
લાખ પાંખડી, લાખ નાટક તિહાં વિમલ. ૧૨. ડોહા વિચે વિચે એક એક, કમલ પ્રત્યે
પ્રાસાદ; અથ મહિષિ આઠ આઠ, સાથે ઈંદ્ર આદ્ધાદ; પ્રતિ કમલે બેઠો, ઇંદો આવે
જમ; બત્રીસ બદ્ધ નાટક, જમક હુવો તામ. ૧૩. તામ વીર વાંદીને બેઠો, હશાણુંભદ્ર
નરેશ; શુભ ઉજવલ ગજ ઘટા સંઘાતે, ઇંદ્રે કીઓ પ્રવેશ; ઉચું વદન વિલોકે રાજ,
બહોલી રિદ્ધિ પ્રમાણ; માહરે મદ એણે ઉતાર્યો; તો જીવ્યું અપ્રમાણ ૧૪. મેં રિદ્ધિનો
ગરવ, ફેકટ કીધો આજ; ઇંદ્રની રિદ્ધિનો આગળ એ, આવે કુણ કાજ; હવે ભે હું
છાંડું; તો હારે સ્વર્ગવાસી; તવ જિનવર પાસે, જયો ઇંદ્યુ વિમાસી ૧૫. ઇંદ્યુ વિમા-
સીને અભિમાને, રાયે ચારિત્ર લીધું; ઇંદ્ર કહે હવે મેં નવિ થાએ, તેં જોલ્યું તે કીધું;
મેં જે હોલ કરી તુમ સાથે, તે ખમજો રિષિગય; મુજમાં શક્તિ ઘણી છે બીજી, પણ
મુજથી એ નવિ થાય. ૧૬. ઇંદ્ર વાંદી બોલે, ધન માનવ અવતાર; અભિમાન કરીને,
નૃપ પાખો ભવપાર; હવે વીર પયપે, માન માનવને હોય; ઇંદ્ર પાય લગાવ્યો, એ સમો
અવર ન કોય. ૧૭. એ સમો અવર ન કોઈ ખૂણ્યો, જુઝ્યો કર્મ સઘાતે; કેવલ પાત્રી
મુકતે પોહોતો, મંગલિક હવે ઇંદ્યુ વાતે; પહતાં ગુણતાં ઉત્તમના ગુણ, પોહોચે સચલ
જગીશ; દુષકવિજય પંડિત શિષ્ય પ્રણમે, લાલવિજય નિશ દિશ. ૧૮.

ક'બ. આખિાં ૫. સ્થુલિભદ્રે ક્રેશ્યાને ભુલવી, દીધો સમકિત સાર; કપ વિજય
કહે શીલથી, લહીએ સુખ અપાર. આખિાં ૬.

૪૮ શ્રી સ્થુલિભદ્રણની સંજ્ઞામ

શ્રી સ્થુલિભદ્ર મુનિગણમાં શિરદાર બે, ચોમાસું આવ્યા ક્રેશ્યા આગારને,
[અન્નામણ શાળાએ તપ જપ આદ્યાં બે. ૧. આદરીયા વ્રત આવ્યા છે અમ ગેહ બે,
સુંદરી સુંદર અ'પક વરણી હેહ બે; અમ તુમ સરિખો મેળો આ સંસારમાં બે ૨.
સંસારે મેં બેયું સકળ સ્વરૂપ બે, દર્પણની છાયામાં બેવું રૂપબે, સુપનાની સુખલહી
ભૂખ ભાંગે નહિ બે. ૩. ના કહેયો તો નાટક કરથું આવબે, બાર વર્ષની માયા છે મુનિ-
રાજ બે, તે છોડી કેમ બાઉ હું આશા ભરી બે. ૪. આશા ભરીયો ચેતન, કાળ અના-
દીબે, ભમીયો ધમને હિલુ થયો પરમાદિ બે, ન બાણી મેં સુખની કરણી ભેગની બે.
૫. ભેગી તો જ'ગલમાં વાસો વસીયાબે, વેશ્યાને મંદિરીયે લોજન રસીયા બે, તુમને
હીકા એવા સંયમ સાધતા બે. ૬. સાધથું સંયમ ઇચ્છારોધ વિચારી બે, કુર્માપુત્ર થયા
નાણી ધરખારી બે, પાણીમાંહે પ'કજ ક્રેશ' બાણીએ બે. ૭. બાણીએ તો સઘળી તુમારી
વાત બે, મેવા મીકા રસવંતા બહુ બાત બે, અમર ભૂષણ નવ નવલી ભાતે લાવતા
બે. ૮. લાવતા તો તું હેતી આદર માન બે, કાયા બાહુ રંગ પતંગ સમાન બે, કાલીને
શી કરવી એવી પ્રીતલી બે. ૯. પ્રીતલી કરતાને રંગ ભર સેજબે, રમતાને દેખાડતા
વણુ હેત બે, રિસાણી મનાવી સુજને સાંભરે બે. ૧૦. સાંભળે તો મુનિવર મનડું વાળે
બે, કાંકયો અગ્નિ ઉઘાડ્યો પરજવાળે બે, સંયમમાંહિ એ છે દૂષણ મોટકું બે. ૧૧.
મોટકું આવ્યું રાજ નંદનું તેડું બે, બાતાં ન વહે કાંઈ તમારું મનડું બે, મે તુમને તિહાં
કેલ કરીને મોકલ્યા બે. ૧૨. મોકલ્યા તો મારજ માંહિ મળીયા બે, સંભૂતિ આચારજ
જ્ઞાને બળીયા બે, સંયમ હીપું સમકિત તેણે શીખવ્યું બે. ૧૩. શીખવ્યું તો કહી દેખાડે
અમને બે, ધમ કરતા પુણ્ય વડેઈ તમને બે, સમતાને ઘેર આવી વેશ્યા એમ વહે
બે. ૧૪. વહે મુનિધર શકાને પરિહાર બે, સમકિત મૂળે આવકનાં વ્રત બારબે. પ્રાણ-
તિપાતાલિકે સ્થલથી ઉચ્ચરે બે. ૧૫. ઉચ્ચરે તો વિત્યું છે ચોમાસું બે, આણા લેધને
આવ્યા ગુરૂની પોસે બે, શ્રુતનાણી કહેવાણા ચૌદેપૂર્વી બે. ૧૬. પૂર્વી થધને તાર્યા પ્રાણી
થોક બે, ઉજવળ ક્યાને તેહ ગયા દેવલોક બે, ક્રુપમ કહે નિત્ય તેહને કરીએ વંદના બે. ૧૭.

૪૯ શ્રી દશાણુભદ્રની સંજ્ઞામ

શારદ ભુવદાઈ, સેવક નયણાનંદ; પ્રણમું હું નિજ શુક, ભવિક વિકાસન વૃંદ;
વંદુ શાસન પતિ, સાચો વીર છણુંદ; ગાઈશિ હું ભગ્તે, દશાણુભદ્ર મુર્ખીંદ ૧ દશાણુ-
ભદ્ર દેશ અતિ ઉત્તમ, દશાણુભદ્ર પુર સોહે; દશાણુભદ્ર રાજ અતુલી બલ, ભવિજનનાં
મન મોહે; ન્યાયે રાજ પ્રભપતિ પાલે, ટાલે પરદલ પીડા; વ્યસન નિવારે ધમ વિચારે,
કરે રંગ રસ કીડા. ૨. ઇણુ અવસરે અનુક્રમે, [જનવર વિહાર કરતા; પહેતા તિણે
નયરી, સમોવસરણુ વિચરતા; ગણધરને મુનિવર, ખેચર ભૂચર વૃંદ; કિન્નરને સુરવર,
પામ્યા પરમાણુંદ. ૩. પરમાણુંદ પામ્યા વન પાલક, રાચને જઈ વધાવ્યા; સ્વામી

સાધુ સુકોચલ સાર; કેવલ લહી મુગતે ગયાજી, એમ અરણીક અણુગાર. મેતારજી ૬. પાપી પાલકે પીલીયાજી, ખંધક સુરીના શિખ્ય; અંબડ ચેલા પાંચશેજી, નમો નમો તે મુનિ શિખ્ય. મેતારજી ૧૦. એહવા પુરુષ સંભારતાજી, મેતારજી ઋષિરાય; અંતગઢ હુઆ કેવલીજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજી ૧૧. ભારી કાઠની સી તિહાંજી, લાવી નાંખી તેણી વાર; ધબકે પંખી ભગીયોજી, જવલા કાઢ્યા તિણે સાર. મેતારજી ૧૨. દેખી જવલા વીટમાંજી મનમાં લાજ્યો સોનાર; યોધો મુહપતિ સાધુનોજી, લેઈ થયો અણુગાર. મેતારજી ૧૩. આતમ તાર્યો આપણોજી, થીર કરી મન વચ કાય; રાજવિજય રંગે ભણેજી, સાધુ તણી એ સંજ્ઞાય. મેતારજી ૧૪.

૫૨ શ્રી મેઘરથ રાજની સંજ્ઞાય

હથમે ભવે શ્રી શાંતિજી, મેઘરથ જીવડો રાય; રૂઝ રાજ પોસહશાળામાં એકલા, પોસહ લીયો મન ભાય; રૂઝ રાજ ૦ ધન્ય ધન્ય મેઘરથ રાયજી, જીવહયા ગુણ ખાણ; ધર્મી રાજ ધન્ય. ૧. ઇશાનાધિપ ઇંદ્રજી, વખાણ્યો મેઘરથ રાય; રૂઝ ધર્મે અણાંયો નવિ ચળે, ભાસુર દેવતા આય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૨. સીંચાણો મુખે અવતરી, પડીયું પારેવું ખોળા માંચ; રૂઝ રાખ રાખ મુજ રાજવી, મુજને સીંચાણો ખાય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૩. સીંચાણો કહે રાજવી, એ છે મારો આહાર; રૂઝ મેઘરથ કહે મુણ પંખીયાં; હસાથી નરક અવતાર. રૂઝ પંખી ૦ ૪. શરણે આંચું રે પારેવડું, નહી આપું નિર્ધાર; રૂઝ માટી મંગાવી તુજને દેહાં, તું તેનો કર આહાર. રૂઝ ધન્ય ૦ ૫. માટી ખપે મુજ એહની, કાં વળી તાહરી દેહ; રૂઝ જીવહયા મેઘરથ વસી, સત્ય ન મહેલે ધર્મી તેહ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૬. કાટી લેઈ પિંડ કાપીને, લે માંસ તું સીંચાણ; રૂઝ ત્રાણુયે તોળાવી મુજને લીચો, એ પારેવા પ્રમાણ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૭. ત્રાણુઆં મંગાવી મેઘરથ રાયજી, કાપી કાપી મૂકે છે માંસ; રૂઝ દેવમાયા ધારણુ સગી, નાવે એકણુ અંશ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૮. ભાઈ મુત રાણી વલવલે, હાથ જાલી કહે તેહ; રૂઝ એક પારવાને કારણે, શું કાપો છે દેહ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૯. મહાજન લોક વારે સહુ, મ કરો એ વડી વાત; રૂઝ મેઘરથ કહે ધર્મકેળ ભલાં, જીવહયા મુજ ધાત. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૦. ત્રાણુએ એકા રાજવી, જે ભાવે તે ખાય; રૂઝ જીવથી પારેવો અધિક ગણ્યો, ધન્ય પિતા તુજ માય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૧. ચક્રે પરિણામે રાજવી, સુર પ્રગટ્યો તિહાં આય; રૂઝ ખમાવે બહુ વિધે કરી, લળી લળી લાગે પાય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૨. ઇંદ્રે પ્રશંસા તાહરી કરી, તેહનો તું છે રાય; રૂઝ મેઘરથ કાયા સાજી કરી, સુર પહોત્યો નિજ કાય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૩. સંયમ લીયો મેઘરથ રાયજી, એક લાખ પૂરવડું આય; રૂઝ વીશ સ્થાનક વિધે સેવીયાં, તીર્થકર ગોત્ર ખંધાય. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૪. અચારમે ભવે શ્રી શાંતિજી, પહોત્યા સર્વાથ સિદ્ધ; રૂઝ તેત્રીશ સાગર આઉપુ, મુખ વિલસે સુર ઝહ; રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૫. એક પારેવાની હયા થકી, જે પદવી પામ્યા નરેશ, રૂઝ પાંચમા ચક્રવર્તિ ઉપન્યા, સોળમા શાંતિ જિનેશ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૬. લાખ વર્ષ આમુ શાંતિજી, પહોત્યા શિવપુર વાસ; રૂઝ જીવહયા પરસાહથી, રૂળે સહુ મનની આશ. રૂઝ ધન્ય ૦ ૧૭. હયા થકી નવનિધિ હોવે, હયા તે

૫૦ શ્રી વયર સ્વામિની સંજ્ઞાપ

સાંભળને તુમે અહલુત વાતો, વયર કુમાર મુનિવરની ખટ મહિનાના ગુરૂ
નેળીમાં, આવે કેલ કરતા; તથા વરસના સાધવી મુખથી, અંગ અગ્યાર ભણતા રે.
સાંભળને ૧. રાજ સભામાં નહિ કોભાણુ, માત મુખરલી દેખી; ગુરૂએ દીધો ઓઘો
મુહપાત્ત, દીધો સ્વં ઉવેખી રે. સાંભળને ૨. ગુરૂ સંધાતે વિહાર કરે મુનિ, પાળે
શુદ્ધ આચાર; બાલપણથી મહા ઉપયોગી, સ્વેગી શિરદાર રે. સાંભળને ૩. કોળાપા-
કને વેળર ભિક્ષા, દોય કામે નવિ દીધી; ગગન ગામિની વૈકીય લખિધ, દેવે જેહને
દીધી રે. સાંભળને ૪. દશ પૂરવ ભણીયા જે મુનિવર, ભદ્ર ગુપ્ત ગુરૂ પાસે; ખીરાસવ
પ્રમુખ જે લખિધ, પ્રગટ ભસ પ્રકાસે રે. સાંભળને ૫. કોડી સૈકડા ધનને સંચે, કન્યા
રૂકિમણી નામે; શેઠ ધનાવો દીધે પણ ન દીધે, વધતે શુભ પરિણામે રે. સાંભળને ૬.
દેષ ઉપદેશને રૂકિમણી નારી, તારી દિક્ષા આપી; યુગ પ્રધાન જે વિચરે જગમાં, સૂરજ
તેજ પ્રતાપી રે. સાંભળને ૭. સમકિત શિયળ તુંબ ધરી કરમાં, મોહ સાચર કયો
છોટો; તે કેમ ખૂડે નારી નદીમાં, એ તો મુનિવર મોટો રે. સાંભળને ૮. જેણે દુર્ભિક્ષ
સંઘ લેધને, મૂક્યો નયર મુગાલ; શાસન શોભા ઉત્તતિ કારણ, પુત્ર પક્ષ વિસાલ રે.
સાંભળને ૯. બોધરાયને પણ પ્રતિ બોધ્યો, કીધો શાસન રાગી; શાસન શોભા જય
પતાકા, અંબર જધને લાગી રે. સાંભળને ૧૦. વિસર્થે મુંઝે ગાંઠીયો કાને, આવશ્યક
વેળા ભણ્યો; વિસરે નહિ પણ એ વિસરીયો, આચુ અદ્ય પીછાણ્યો રે. સાંભળને
૧૧. લાખ સોનેયે હાંડી ચડે જિમ, ખીજે દિન મુગાલ; એમ સંભળાવી વયરસેનને,
ભણી અણસણ કાલ રે. સાંભળને ૧૨. રથાવત પવત જધ અણસણ કીધું, સોહમ
હરિ તિહાં આવે; પ્રકશિણ પવતને દેધને, મુનિવર વંદે ભાવે. સાંભળને ૧૩. ધન-
સીંહગિરિ સૂરિ ઉત્તમ, જેહના એહ પટધારી રે; પક્ષવિજય કહે ગુરૂ પદ પંકજ,
નિત્ય નચીયે નર નારી રે. સાંભળને ૧૪.

૫૧ શ્રી મેતારજ મુનિની સંજ્ઞાપ

સમ હમ ગુણના આગરુણ, પંચ મહાવ્રત ધાર; માસ ખમણને પારણેણ, રાજગ્રહી
નગરી મઝાર; મેતારજ મુનિવર, ધન ધન તુમ અવતાર. ૧ સોનીને ઘરે આવીયાણ, મેતા-
રજ ઋષિરાય; જવલા ઘડતો ઉઠીયોણ, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ ૨. આજ દહ્યો
ઘર આગણેણ, વિણ કાલે સહકાર, હ્યો ભિક્ષા છે સુજતીણ, મોહક તણો એ આહાર.
મેતારજ ૩. કોંચ છવ જવલા ચર્ચોણ, વહોરી આલ્યા રિષિરાજ; સોની મન શંક
ચધણ, સાધુ તણા એ કાજ. મેતારજ ૪. રીશ કરીને રૂપિને કહેણ, ઘો મુજ જવલા
આજ, વાઘરશિવે ખાંધીયાણ, તડકે રાખ્યા મુનિરાજ. મેતારજ ૫. દંડ દંડ ફૂટે
હાંકાંણ, તટ તટ ત્રુટે ચામ; સોનીકે પરિસહ દીયોણ, સાધુ રાખ્યો મન કામ. મેતા-
રજ ૬. એહવા પણ મોટા જતિણ, મજ ન આણે રોષ; આતમ નિંદે આપણેણ,
સોનીનો ર્યો દોષ. મેતારજ ૭. ગજ મુકુમાલ સંતાપીયાણ, ખાંધી માટીની પાળ;
ખેર અંગારા શિરે ધર્યાણ, મુખતે ગયા તડકાલ. મેતારજ ૮. વાઘણ શરીર વહુરીમુંણ,

જાણ્યું, બે સહેલો તસ હત્ય. ૫. સુણતા મંત્રી વચણ ધમ, ચક્રી હુવો સતેગ; બાહુબળિ બાણી મોકલ્યો, નામે ફત સુવેગ. ૬. ભટ રથ હયવર કાંકશું, ફતે કીધ પ્રયાણ; શુકન હુવા બહુ વંકડા, પિણુ સ્વામીની આણ. ૭. ધસ ઓલંધી અતી ઘણી, આંચો બહોળી દેશ; જિહાં કોઈ બાહુબળિ વિના, બણે નહી નરેશ. ૮. તર્કાશલા નગરી જિહાં, બાહુબળિ ભૂમિદ; ફત સુવેગ જઈ તિહાં, પ્રણયો પય અરવિંદ. ૯. બાહુબળિ પૂછે કુશળ, ભરત-તણે પરિવાર; ચતુરાઈ શુ ફત તવ, બોલે બોલ વિચાર. ૧૦. આસન અધુ' બેસવા, આપે મુરપતિ બસ; લક્ષ જક્ષ સેવા કરે, જગત કરે જસ આશ. ૧૧. હેલે છલ્યા ખંડ પટ, ખેડ ન હતો કોય; ઋષભદેવ સાનિધ્ય કરે, તસ કિમ કુશળ ન હોય. ૧૨. પણુ પ્રભુ તુમ આવ્યા વિના, માને સકળ નિરથ; કામ નહી હવે ઢીલનો, સેવો પ્રભુ સમથ. ૧૩. નહિ તો બે તે કોપશે, કોઈ ન રહેશે તીર; તસ લુજ ઠંડ પ્રહાર એક, રહેશે તુજ શરીર. ૧૪. એ સેના વળી એ ઋષિ, તિહાં લગે બણો સર્વ; જિહાં લગે એ કોપ્યો નહી, મૂકો તે બાણી ગર્વ. ૧૫.

હાળ પહેલી :-બ રે શું તુજ માફ ફત, બાહુબળિ બોલે થઈ ભૂત; રાજા નહી મમે; કોપે ચઢ્યો હું ત્હારે નાહિ, એક મૂકિયે ધરં ધરતીમાંહિ. રાજા ૧. હું તો બણુતો તાતલ જેમ, બાઈપણનો હવે બણ્યો પ્રેમ; રાજા એહજ માફરી કહેજે શુભજ, અ બળ હોય તો કરજે બુજ. રાજા ૨. દેઈ ચપેટા કાઢ્યો ફત, વિલખો થઈ વિનિતાયે પહુત; રાજા સંભળાંચો સઘળો વિરતાંત, કોપ્યો ભરતપાંત જેમ કૃતાંત. રાજા ૩. રણુ હુંહલી વજસવી ભમ, સેના સજ હુઈ સઘળી તામ; રાજા કોઠ સવા નિજ પુત્ર સંકળજ, રણુના રસિયા હુવા સભજ. રાજા ૪. લાખ ચોરાશી વર ગજરાજ, ઘોડા લાખ ચોરાશી સાજ; રાજા લાખ ચોરાશી રથ વળી બણુ, લાખ ચોરાશી ધુરે નિશાણુ. રાજા ૫. પાયકે છનું કોઠિ શુંઝાર, વિલાધર કિજર નહી પાર; રાજા એમ સુંભટની કોઠ કોઠ, રણુદસે બાંધી હોડા હોડ. રાજા ૬. પૃથ્વી કંપી સેનાને પૂર, રજશું છાયો અંબસ્તૂર; રાજા સોળ લાખ વાજે રણુતૂર, ચક્રી આલ્યો સેનાને પૂર. રાજા ૭. પહોલ્યો બહોળી દેશની સીમ, સુણી બાહુબળિ થયો અતિ ભીમ, રાજા ત્રણ લાખ બાહુબળિના પૂત; કોધે ચઢ્યા બણે જમ ફત. રાજા ૮. સેના સમુદ્ર તણે અનુહાર, કહેતાં કિમહી ન આવે પાર; રાજા ચક્રીશ્વરની સેના સર્વ, તૃણ જેમ ગણુતો મ્હોટે ગર્વ રાજા ૯. પહેરી કવચ અસવારી કીધ, બાહુબળિ રણુકંઠા કીધ; રાજા ભરતે પહેર્યો વજસનાંક, ગજરતને ચઢ્યો આધક ઉચ્છાહ. રાજા ૧૦. બેહુ સામાં આંચ્યાં સેન, કંચ્યા ગગન દિને પૃથ્વી જેણુ; રાજા ઘોડેઘોડા ગજે ગજરાજ, પાળે પાળા અટે રણુ કાજ. રાજા ૧૧. ઝળકે લાલા ભીમ ખડગ, તીરે છાયો ગગનનો મગ; રાજા શૂર સુભટ લિટે છે તેમ, નાંખે ઉલાળી ગજ કાંકરી જેમ. રાજા ૧૨. રૂધિર નહીયો વહે કામો કામ, બાર વરસ એમ કીધો સંગ્રામ; રાજા બેહુમાં કોઈ ન હાર્યા ભમ, ચમર સુધમે'દ્ર આવ્યા તામ. રાજા ૧૩. તાતલ સઘિ કરી છે એહ, કોઈ પમાડો તેહના છેહ; રાજા લાઈ હોય મ્હો રણુ ભાર, જેમ ન હોય જતનો સહાર. રાજા ૧૪. માન્યું વચન બે

સુખની ખાણ; ૩૦ કોઠ ભવાંતરની સગી, હયા માતા તે બાણ; ૩૦ ધન્ય ૧૮. ગજ ભવે શશલો રાખીયો, મેઘકુમાર શુભે બાણ; ૩૦ શ્રેણિકરાય સુત સુખ લલાં, પહોત્યા અનુત્તર વિમાન ૩૦ ધન્ય ૧૬. એમ બાણી ભવિ હયા પાળજ્યો, છાંયની સુખદાય; ૩૦ નવાનગર માંહે ખંતશુ, કહી મેઘરથ સંજ્ઞાયા. ૩૦ ધન્ય ૨૦. સંવત સત્તર સત્તાણુંજો, માસખમણ દિન બાણ; ૩૦ ઋષિ ગોવર્દન પસામથી, કહે રાયચંદ શુભ વાણ. ૩૦ ધન્ય ૨૧.

૫૩. મેઘકુમારની સંજ્ઞાયા

ધારણી મનાવે રે મેઘ કુમારને રે; તું સુજ એકજ પુત્ર; તુજ વિષ્ણુ બચારે, મુનાં મંદિર માળીયાં, રાખો રાખો ઘર તણાં સૂત્ર. ધારણી ૧. તુજને પરણાવુરે આઠ કુમારિકારે, સુંદર અતિ સુકુમાળ; મલ પાંત આલે રે જેમ વન હાથણીરે, નયણ વચન સુવિશાળ ધારણી ૨ સુજ મન આશા રે પુત્ર હટી ઘણી રે, રમાલીશ વહુનાંરે બાળ; દેવ અટારો રે દેખી નવિ શક્યોરે, ઉપાયો એહ જ'બાળ. ધારણી ૩. ધન કણ કંચનરે ઋદ્ધિ ઘણી અછે રે; લોગવો લોગસંચાર; છતી ઋદ્ધિ વિલસો રે બાચા ઘર આપણેરે, પછી લેજો સંચમ ભાર, ધારણી ૪. મેઘ કુમારે રે માતા ખૂઝવીરે, લીલા લીધી બીરજની પાસ; પ્રીતિવિમળ રે હાંચુપરે ઉચ્ચરે રે પહોતી મ્હારા મનહાની આશ. ધારણી ૫.

૫૪. રોહિણીની સંજ્ઞાયા

શ્રી વાસુપૂજ્ય શુભંદતા જો, મધવા સુત મનોહર, જ્યો તપ રોહિણી જો; રોહિણી નામે તસ સુતા જો, શ્રીદેવી માતા મહાર; જ ૦ ૧. કરે તસ ધન અવતાર; જ ૦ ૫૪ પ્રભુના વચણથી જો, દુર્ગંધા રાજકુમાર; જ ૦ રોહિણીતપ થાતે ભવે જો, સુખસ સુમંધ વિસ્તાર; જ ૦ ૪૦ ૨. નરદેવ સુરપદ લોગવી જો, તે થયો અશોક નરિંદ; જ ૦ રોહિણી સણી તેહની જો; દોચને તપ સુખ કંદ. જ ૦ ૪૦ ૩. દુરભિગંધા કામિની જો, શુર ઉપદેશ સુભંત; જ ૦ રોહિણી તપ કરી દુઃખ હરી જો, રોહિણી ભવ સુખવંત. જ ૦ ૪૦ ૪. પ્રથમ પારણદિન ઋષભનો જો, રોહિણી નક્ષત્ર વાસ; જ ૦ દુવિધે કરી તપ ઉચ્ચરે જો, સાત વરસ સાત માસ જ ૦ ૪૦ ૫. કરે ઉજમણું પૂજું તપે જો, અશોકતરૂ તલ કાય; જ ૦ ગિંબ રચણ વાસુપૂજ્યે જો, અશોક રોહિણી સમુદાય. જ ૦ ૪૦ ૬. એકસો એક મોહકે ભલા જો, રૂપા નાણાં સમેત; જ ૦ સાત સત્યાવિશ ક્રીજો જો, વેશ સંધ ભક્તિ હેત જ ૦ ૪૦ ૭. આઠ પુત્ર ચારે સુતા જો, રોગ સોગ નવિ લીક; જ ૦ પ્રભુ હાથે સંચમ લણું જો, કંપતી કેવળ લીક. જ ૦ ૪૦ ૮. કાંતિ રોહિણી પતિ બિચી જો, રોહિણી સુત મમ રૂપ; જ ૦ જો તપ સુખ સંપદ લીચે જો, વિજયલક્ષ્મી સૂરિ ભૂપ. જ ૦ ૪૦ ૯.

૫૫. શ્રી ભરત બાહુબલીની સંજ્ઞાયા

દોહા :-સ્વાસ્ત શ્રી વરવા ભણી, પ્રભુમી શ્રી બિણંદ; ગાશું તસ સુત અતિભળી, બાહુબળી સુનિચંદ. ૧. ભરતે સાઠ સહસ વરસ, સાધ્યા પદ ખંદ દેશ; અતિ ઉચ્છ્રમ આણુંદશુ, વનિતા કીધ પ્રવેશ. ૨. ચક્રરત્ન આવે નહિ, આસુદ્ધશાળા માંહિ; મંત્રીશ્વર ભરતને તહા, કહે સાંભળ તું નાહ. ૩. સ્વામી તે નિજ બળે, વશ કીધા પદ ખંદ; પણ બાહુબળિ જાતનો, નવિ લીકો ભુજ કંદ. ૪. સુર નર માંહે કે નહિ, તસ છતણ સમથ; તો પ્રભુ તુમ

૫૬ શ્રી અરણિકમુનિની સંજ્ઞાય

અરણિક મુનિવર આલ્યા ગોચરી, તરકે દાઝે રીશો. ૭; પાચ અહવાણે રે વેળુ પરજળે, તન સુકુમાળ મુનીશો. ૮. અં ૧. મુખ કરમાણું રે માલતી ફૂલ જ્યું, બિલો ગોખની હેઠો. ૨; ખરે ખપોરે રે દીઠે ઝોકલો, મોહી માનની ઝો દીઠો. ૩. અં ૨. વચણ રંગીલી રે નચણે વીંધીયા, ઋષિ થંબ્યા તેણે ઠાણો. ૪; દાસીને કહે જા રે ઉતાવળી, ઋષિ તેહી ઘર આણો. ૫. અં ૩. પાવન કીજે રે ઋષિ ઘર આંગણું, વોહરો મોહક સારો. ૬; નવ જોખન રસ કાયા કાં દહો, સફલ કરો અવતારો. ૭. અં ૪. અંદ્રવદનીયે આરિત્રથી ચુક્યા, મુખ વિલસે હન સતો. ૮; બેઠો ગોખે રે રમતો સોગઠે, તવ દીઠી નિજ માતો. ૯. અં ૫. અરણિક અરણિક કરતી મા કરે, ગલિયે ગલિયે બળારો. ૧૦; કહે છે દીઠો રે મહારો અરણીલો, પૂંઠે લોક હજારો. ૧૧. અં ૬. હું કાયર છું રે મહારી માવહી, આરિત્ર ખાંડાની ધારો. ૧૨; ધિજ ધિજ વિખયા રે મહારા જીવને, મેં કીધો અવિચારો. ૧૩. અં ૭. ગોખથી ઉતરી રે જનનીને પાચ પડ્યો, મનશું લાજ્યો અપારો. ૧૪; વત્સ તુજ ન થટે રે આરિત્રથી ચૂકવું, જેહથી શિવમુખ સારો. ૧૫. અં ૮. એમ સમજાવી રે પાછે વાળીયો, આશયો શુરની પાસો. ૧૬; સદશુર દીઝે રે રીખ બલી પડે, વૈરાગ્યે મનવાસો. ૧૭. અં ૯. અગ્નિ ધમતી રે, શિલા ઉપરે, અરણિકે અણસણ કીધું. ૧૮; રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવર, જેણે મનવંછિત લીધું. અરણિક મુનિવર આલ્યા ગોચરી. ૧૯.

૫૭ અરણિક મુનિની સંજ્ઞાય

મુનિ અરણિક આલ્યા ગોચરીરે. વનના વાસી એનું રવિ તપેરે લલાટ, મુનિવર વૈરાગી મુનિ ઉઘા મંદીર વેશ્યા તણારે. વનના વાસી. જઈ ઉભા રહ્યા ગોખની હેઠે, મુનિવર વૈરાગી. ૧. વેશ્યાએ દાસીને મોહલી ઉતાવળીરે. વનના વાસી પેલા મુનિને અહીં તેહી લાવ, મુનિવર વૈરાગી, મુનિ મંદિરે તે આલ્યા ઉતાવળારે. વનના વાસી ત્યાં જઈ દીધો ધમંદાલ, મુનિવર વૈરાગી. ૨. મુનિ પંચરંગી ખાધો પાવહીરે. વનના વાસી, તુમે મેલો હળકતા તાર, મુનિવર વૈરાગી; મુનિ નવા નવા લેઉં વારણારે, વનના વાસી, તમે જમે મોહકના આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૩. મુનિની માતા હીંદે શેરી શોધતારે. વનના વાસી ત્યાં તો બેવા મલ્યા બહુલોક, મુનિવર વૈરાગી કોઇએ દીઠો મારો અરણીકારે. વનના વાસી એતો લેવા ગયો છે આહાર, મુનિવર વૈરાગી. ૪. ગોખે તે બેઠા રમે સોગઠેરે. વનના વાસી, ત્યાં તો સાંભલ્યો માતાજીનો શોર, મુનિવર વૈરાગી ગોખેથી હેઠો ઉતરેરે, વનના વાસી જઈ લાગ્યો માતાજીને પાચ, મુનિવર વૈરાગી. ૫. મુનિ નહી કરવાના કામ તમે ક્યાં, વનના વાસી તમે થયા આરિત્રના ચોર, મુનિવર વૈરાગી, અમે સીલા ઉપર જઈ કરશું સંથારોરે, વનના વાસી, મને આરિત્રથી અધિક સુહાય. મુનિવર વૈરાગી. ૬. મુનિએ સીલા ઉપર જઈ ક્યાં સંથારોરે. વનના વાસી; ત્યાં તો ઉપન્યું છે કેવલજ્ઞાન, મુનિવર વૈરાગી. શ્રી હીર વિજય શુર હીરલોરે, વનના વાસી, લગ્નિધ વિજય શુણ્ણાય મુનિવર વૈરાગી. ૭.

૫૮ શ્રી ધન્નાજીની સંજ્ઞાય

શીયાળામાં શીત વણી રે ધન્ના, ઉનાળે લજ્જાળ; એમાસે જળ વાહળારે ધન્ના, એ

ભાઈએ જામ, દેવે આખ્યા ત્યાં પાંચ સંગ્રામ; રાજાં હાંધે વચન બાહુ મૂકી ને દંડ, બેહુ ભાઈ કરે મુદ્દ પ્રથંડ. રાજાં ૧૫.

હોહા :-અનિમિષ નયણે બેવતાં, ઘડી એક ઘડ જામ; ચક્રીને નયણે તુરત, આંખ્યાં આંસુ તામ. ૧. સિંહનાદ ભરતે કર્યો, બાણે ફૂટ્યો પ્રહાર; ખેડા નાદ બાહુબળે, તે ઠાંક્યો અતિ અંડ. ૨. ભરતે બાહુ પસારિયો, તે વાળ્યો જિમ કંબ; વાનર જિમ હોંચે ભરત, બાહુ બળિ ભુજ હંબ. ૩. ભરતે મારી મુષ્ટિક; બાહુબળિ શિર માંચ; જાતુ લગે બાહુબળિ, ધરતી માંહે જામ. ૪. ગગન ઉછાળી બાહુ બળે, મૂકી એહવી મૂક; પેડા ભરતેશ્વર તુરત, ધરતી માંહે અકંઠ. ૫. ભરત ફાંટે બાહુવણે, ચૂર્યો મુગટ સનૂર; ભરત તણા બાહુબળે, કિથો કવચ ચકચૂર. ૬. બોલ્યા સાખી દેવતા, હાયાં ભરત નરેશ; બાહુ બળિ ઊપર થઈ, ફૂલ વૃષ્ટિ મુવિશેષ. ૭. ચક્રી અતિ વિલખો ઘયો, વાચા ચૂક્યો તામ; બાહુબળી ભાઈ ભણી, મૂક્યું ચક્ર ઉદામ ૮. ઘરમાં ચક્ર કરે નહિ, કરી પ્રહસિણ તામ; તેજે ઝળહળતુ. ચક્ર, આંચુ ચક્રી પાસ. ૯. બાહુબળી ઠોપે ચઢ્યા, બાણે કંઈ ચકચૂર; મૂકી ઉપાડી મારવા, તવ ઉંચો હયા અંકૂર. ૧૦. તામ વિચારે ચિત્તમે, કિમ કરી માકં જાત; મૂકી પણ કિમ અંકૂર, આવી બની દોઈ વાત. ૧૧. હસ્તી ફાંડે નીકળ્યા. તે કિમ પાછા જાય, ધમ જાણી નિજ કેશનો, લોચ કરે નરરામ. ૧૨.

હાસ બીજ :-તવ ભરતેશ્વર વિનવે રે ભાઈ, ખમો મુજ અપરાધ; હું જોછો ને ઉછાછળો રે ભાઈ, તું છે અતિહે અગ્રાધ રે; બાહુબળિ ભાઈ, યું કયું કીજે બાં ૧. તું મુજ શિરનો શેહેરો રે ભાઈ, હું તુજ પગની રે ખેડ; એ સવિરાજ્ય છે તાહરું રે ભાઈ, મન માને તસ હેય રે. બાં ૨. હું અપરાધી પાપીયો રે ભાઈ, કીધાં અનેક અકાજ; લોભ વશે મૂકાવિયાં રે ભાઈ, ભાઈ અઠાણના રાજ રે. બાં ૩. એક બંધવ તું માહરે રે ભાઈ, તે પણ આહરે જોમ; તો હું અપજશ આગળો રે ભાઈ, રહેશું જગમાં કેમ રે. બાં ૪. કોઠ વાર કહું તુજને રે ભાઈ, તાતણ ઋષભની આણ; એક વાર હસી બોલને રે ભાઈ, કર મુંજ જન્મ પ્રમાણ રે. બાં ૫. ગુન્હો ઘણો છે માહરો રે ભાઈ, બક્ષીસ કરીય પસાય; રાખો રખે દૂભણ કિશીરે ભાઈ, લળિ લળિ લાણું છું પાયરે. બાં ૬. ચક્રીને નયણે ઝરે રે ભાઈ, આંસૂડાં કેરી ધાર; તે હુઝ બાણે તે ઉરે રે ભાઈ, કે બાણે કીરતાર રે. બાં ૭. નિજ નયરી વિનિતા ભણી રે ભાઈ, જાતાં ન વહે પાય; હા ! મૂરખ મે' શુ કિયું રે ભાઈ, કેમ ભણો પસ્તાય રે. બાં ૮. વિવિધ વચન ભરતેશનાં રે ભાઈ, મુષ્ટિ નવિ રાચ્યા તેહ; લીધું જત તે કયું કિરે રે ભાઈ, જેમ ક્યે-બીમાં રેહરે. બાં ૯. કેવળ લહી મુગતે ગયા રે ભાઈ, બાહુબળિ અણગાર; પ્રાતઃ સમય નિત્ય પ્રણમીએ રે ભાઈ, જિમ હોય જય જયકાર રે. બાં ૧૦.

કળશ :-શ્રી ઋષભ જિન સુપસાય ઇંચ પડે, સંવત સત્તર ઇંકોતેરે; બાદ્રવા શુદ્ધ પડવાતણે દિને, રવીવાર ઉલટ ભરે; વિમળવિજય ઉવજ્જાય સહશુર, શીંગ તસ શ્રી શુભવરે; બાહુબળિ મુનિરાજ ગાતાં, રામવિજય જયશ્રી વરે ૧૧.

કરણી કરે રે માતા, તિન તેમાં ફળ હોય; હયા ધર્મ સંયમ વિના રે માતા શિવસુખ પામે ન હોય. રે હો જનની લેશું ૨૩.

૫૯ શ્રી અનાથીમુનિની સજ્જાય

શ્રેષ્ઠિક રમવાડી ચર્યો, પેળીયો મુનિ એકાંત; વરરૂપ કાંતે મોહિયો, શય પૂછે રે કહોને વિરતાંત; શ્રેષ્ઠિકરાય, હું રે અનાથી નિર્મય; તણે મેં લીધોરે સાધુજનો પંથ. શ્રેષ્ઠિક૦ ૧. ઇણે કોસંખી નયરી વસે, મુજપિતા પરિણ જન્ન; પરિણર પૂરે પરિવર્યો, હું છું તેહનો રે પુત્ર રતન્ન શ્રે૦ ૨. એક દિવસ મુજને વેહના, ઉપની તે ન ખમાય; માત પિતા જૂરી રહ્યા, પણ કિણુદિ રે તે ન લેવાય. શ્રે૦ ૩. ગોરડી શુણ્મણિ ગોરડી, મોરડી અખંળા નાર; કોરડી પીડા મેં સહી, ન કોણે કીધીરે મોરડી સાર. શ્રે૦ ૪. બહુ રાજવૈદ્ય જોલાવીયા, કીધલા કોડી ઉપાય; ખાવનાચંદન ચરચીયા, પણ તોહીરે સંમાધિ ન થાય શ્રે૦ ૫. જગમાં કો કેહનો નહિ, તે લાણી હું રે અનાથ; ત્રીતરાગના ધર્મ સારિજો, નહી કોઈ ખીજે રે મુગતિનો સાથ. શ્રે૦ ૬. જો મુજ વેહના ઉપશમે, તો લેઉં સંયમ ભાવ; ઇમ ચિંતવતાં વેહના ગર્હ, તત લીધું મેં હવં અપાર. શ્રે૦ ૭. કરં જોડી રાજા શુણ્મણિ રતવે, ધન ધન એહ અણુગાર; શ્રેષ્ઠિક સમકિત પામીયા, વાંદી પહોત્યો રે નગર મજાર. શ્રે૦ ૮. મુનિ અનાથી શુણ્મણિ ગાવંતા, ત્રુટે કમની કોલ; ગણિ સમયસુંદર તેહના, પાય વંદે રે જો કર જોહ. શ્રે૦ ૯.

૬૦ શ્રી મનોરમા સતીની સજ્જાય

મોહનગારી મનોરમા, શેઠ સુદશન નારીરે; શીંગ પ્રભાવે શાસન સુરી, થઈ જસ સાન્નિધ્ય કારીરે. મો૦ ૧. હાંધવાહન નૃપની પ્રિયા, અભયા દીએ કલંકરે; કોપ્યો અંપાપતિ કહે, શૂળી રોપણ વંકરે. મો૦ ૨. તે નિમુણીને મનોરમા, કરે કાઉસંગ ધરી ધ્યાનરે; હંપતિ શીંગ જો નિમંળું, તો વધો શાસન માનરે. મો૦ ૩. શૂળી સિંહાસન થઈ, શાસનહેવી હજુરરે; સંયમ ગ્રહી થયાં કેવળી, હંપતી દોયે સનૂરરે. મો૦ ૪. જ્ઞાનવિમળ શુણ્મણિ શીંગથી, શાસન શોભ ચહાવેરે; સુર નર તસ કિંકરા, શિવસુંદરી તે પાવેરે. મો૦ ૫.

૬૧ જીવન ગાડી સ્વરૂપની સજ્જાય

મૂરજો ગાડી ફેળી મલકવે, ઉમર તારી રેલ તણી પેર જાવે. સંસાર રૂપી ગાડી ખનાવી, રાગ દ્વેષ હોનું પાટા; દેહ હોને પળે પળે પૈડાં, એમ કરે આવખાનાં આંટા. મૂરજો૦ ૧. કમં અંજનમાં કપાય અગ્નિ; વિષ વારી માંહિ ભરીયું, તુષ્ણાબૂંગળું આગળ કરીને ચાર ગતિમાં ફરીયું. મૂરજો૦ ૨. પ્રેમરૂપી આંકઠા વળગાડ્યા, હપ્પે હપ્પા જોડ્યા ભાઈ; પુવં ભવની ટિકિટ લઈને, ચેતન જેસાઈં જેહા માંહી. મૂરજો૦ ૩. કોઈએ ટિકિટ લીધી નકં તિયંચની, કોઈએ લીધી મનુષ્ય દેવા; કોઈએ ટિકિટ લીધી સિદ્ધ ગતિની; તેને પામવા અમૃત મેવા. મૂરજો૦ ૪. ઘડી ઘડી ઘડીઆળ વાગે, નિશ્ચીન એમ વહિ જાય; વાગે સીટીને ઉપડે ગાડી, આઠા અવળા મહેલ થાય. મૂરજો૦ ૫. જાણી નકંમાં યમરાય પાસે, જઈને સાંચો તતકાળ; અરંભ કરીને આંચો પકણો, તેને ફૂંલી તે પાક મહિ ગાલ્યો. મૂરજો૦ ૬. લાખં ચોરાશી જીવાં યોનીમાં, જીવડો રૂઢે વારંવાર;

દુઃખ સર્જું ન જાય; હું તો વારી રે ધનજી આજ નહિ સો કાળ. ૧. વનમે' તો રહેવું
 એકેલું રે ધન્યા, કોણ કરે તારી સાર; જૂળ પરિષદ કોહિલો રે ધન્યા, મત કરે એસી
 વાત. રે હો ધનજી; મત લીધો સચમ ભાર. ૨. વનમે' તો મૃગ એકલો રે માતા, કોણ
 કરે કનકી સાર; કરણી તો જેસી આપકી રે માતા, કોણ બેટો કુણ બાપ. રે હો જનની;
 હું લેઉં સંયમ ભાર. ૩. પંચ મહાવ્રતકો પાળવા રે ધન્યા, પાંચ મેરૂ સમાન; બાવીસ
 પરિષદ છતવારે ધન્યા, સંયમ ખાંડાકી ધાર. રે હો ધનજી; મત ૪. નીર વિનાની નહી
 કીસી રે ધન્યા, અંદ વિના કેસી શત, પિયુ વિના કેસી કામિની રે ધન્યા, વહનકમળ
 વિલખાય. રે હો ધનજી; મત ૫. દિપક વિના મંદિર કિશ્યાં રે ધન્યા, કાન વિના કેસો
 રાગ; નયણ વિના કિશ્યું નિરખવું રે ધન્યા, પુત્ર વિના પરિવાર. રે હો ધનજી; મત ૬.
 તું ઝુજ અંધાલાકડી રે ધન્યા, શો કોઈ ટેકો રે હોય; બે લાકડી તોડશે રે ધન્યા, અંધો
 હોશે ખુવાર. રે હો ધનજી; મત ૭. રત્ન જહિતકો પિંજરો રે માતા, તે સૂઝો બણે
 બંધ; કામ લોગ સંસારના રે માતા, જ્ઞાનીને મન કંઈ રે જનની; હું લેઉં સંયમ ભાર.
 ૮. આશુ તો કંચન ભયોં રે ધન્યા, રાધ પરણત જેમ સાર; મગર પચ્ચીશી અસતરી રે
 ધન્યા, નહિ સંયમકી વાત. રે હો ધનજી; મત ૯. નિત્ય ઉઠી ઘોડલે ફિરતો રે ધન્યા,
 નિત્ય ઉઠી બાગમે' જાય; એસી ખુળી પરમાણે રે ધન્યા, અમર ઢોળાયાં જાય. રે હો
 ધનજી; મત ૧૦. ચોડી પાલખીયે પોહતો રે ધન્યા, નિત્ય નહં ખુળી માણ; એ તો બત્રીસ
 કામિનીરે ધન્યા, ઉભી કરે અરહાસ. રે હો ધનજી; મત ૧૧. નાયંસકાસ હું ગયો રે
 માતા, કાને આયો રાગ; મુનિશ્વરની વાણી સુણી રે માતા, આ સંસાર અસાર. રે
 હો જનની; હું લેઉં ૧૨. હાથમે' લેનો પાતરો રે ધન્યા, વેર વેર માંગવી લીખ;
 કોઈ ગાળજ દેઈ કહશે રે ધન્યા, કોઈ દેવે'જે શીખ. રે હો ધનજી; મત ૧૩.
 તજ દિયા મંદિર માળીયાં રે માતા, તજ દિયો સખ સંસાર; તજ લીની ધરકી
 નારીયો રે માતા, છોડ આલ્યો પરિવાર. રે હો જનની; હું લેઉં ૧૪. જૂઠાં તે
 મંદિર માળીયાં રે માતા, જૂઠો તે સખ સંસાર; છવતાં ચૂટે કાળજૂ રે માતા, મુવા
 નરક લેઈ જાય. રે હો જનની; હું લેઉં ૧૫. રાત્રિ લોજન ઓઠો હો ધન્યા, પરનારી
 પચ્ચખાણ; પરધન શું દૂર રહો રે ધન્યા, એહજ સંયમ ભાર. રે હો ધનજી; મત ૧૬.
 માતા પિતા વરલો નહિ રે ધન્યા, મત કર એસી વાત; એહ બત્રીશે કામિની રે ધન્યા,
 એસી દેગી શાપ. રે હો ધનજી; મત ૧૭ કમ' તણા દુઃખ મે' સહ્યાં રે માતા, કોઈ
 ન બણે લેઈ; રાગ દ્વેષકે પુંછડે રે માતા, વાધ્યાં વેર વિરોધ. રે હો જનની; હું ૧૮.
 સાધુપણમે' સુખ ધણાં રે માતા, નહિ દુઃખનો લવ લેશ; મળશે સોઈ આવશું રે માતા,
 સોઈ સાધુ ઉદેશ. રે હો જનની; હું ૧૯. એકલો ઉડી જાયશે રે માતા, કોઈ ન રાખણ-
 હાર, એક છવકે કારણે રે માતા, કયું કરે એ તો વિલાપ. રે હો જનની; હું લેઉં ૨૦. ન
 કોઈ ધન્યો મર ગયો રે માતા, ન કોઈ ગયો પરદેશ; ઉગ્યા સોઈ આથમે રે માતા, ફૂલ્યા
 સો કરમાય રે હો જનની; હું લેઉં ૨૧. કાળ યોગિતો મારશે રે માતા, કોણ છોડાવણ
 હાર; કમ' કાટ મુકતે ગયા રે માતા, દેવલોક સંસાર રે હો જનની; હું ૨૨. જે જેસી

૨૧. જીભુ ને ફહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનખાળ, તમે એને લાડવથી કરીને મેલી એતો કહું ન માને લગાર હો સ્વામી. ૨૨. ત્રીભુ ને ફહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનખાળ, તમે એને મૂઠે ચઢાવી મેલી, એ તો સાતાર માને લગાર હો સ્વામી. ૨૩. ચોથુ ને ફહાડું ક્યાં થયું, ક્યાં ગઈ તે અંદનખાળ, શેઠે કટારલો કાઢ્યો હતો મારીશ તારે પેટ હો સ્વામી, મૂળા નાથી ગઈ તે તત્કાળ હો સ્વામી. ૨૪. શેઠે તે પાડોસને પુછીયું ક્યાં ગઈ તે અંદનખાળ હાથે તે ઘાલ્યા કશકલા પગે તે ઘાલી ગેઠ, મસ્તક મુઠ્યારે વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યા શુભ દુવાર હો સ્વામી. ૨૫. શેઠે તે તાળાં ભાગીયા કાંઠ્યાં તે અંદનખાલ એમને ખેસાડ્યા ઉમરઠ માંદી હો સ્વામી, મુપડ. ખુણે ખાકુળાં શેઠજી ભય તે લવારને તેડવા હો સ્વામી. ૨૬. છ માસીના પારણે મુની ભમંતા ઘેર ઘેર ખાર સઘળી જોગવાઈ તિહાં મળી, ત્યાં તો ન દીડી આંમુની ધાર હો સ્વામી. ૨૭. ત્યાંથી મુની ખજા વળ્યાં ચિંતવે તે અંદનખાલ, મારો ભટ્ટ અવતાર હો સ્વામી, મેં શા ક્યાં પાપ હો સ્વામી, મેં ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મેં ન સમર્યા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૨૮. પાછું તે વાળી મુની જોવંતા દીડી તે આંમુની ખાર સઘળી જોગવાઈ તિહાં મળી અકુમ ફેરે પારણે વોરાવે અંદન ખાળ વોરાવી કરે તુમે પારણ, તમારો સફળ કરે અવતાર જો સ્વામી. મારો સફળ થયો અવતાર હો સ્વામી, ૨૯. હાથે તે થયો સોના ચૂડો, પગે તે થઈ રૂપાગેઠ, મસ્તક થયા વેણીના કેશ હો સ્વામી, સેથો થીયો તે મોતીની સેર હો સ્વામી. ૩૦. શેઠે લવારને તેડી આવ્યા, આ શુ થયુ તે અંદન ખાલ, પિતા તુમારે પસાય હો સ્વામી. એટલે આવ્યા મુળામાય હો સ્વામી, આશું થયું અંદનખાલ હો સ્વામી, માતા તુમારે પસાય હો સ્વામી. ૩૧. દેસ દેશના રાજવી અંદનખાલાને વાંઢવા ભય ત્યાં તો ખારઝોઝ બત્રીશની વૃષ્ટિ હો સ્વામી, ત્યાં તો અઠાવીશ જોન્ધવ થાય હો સ્વામી, ત્યાં તો નાટારંભ થાય હો સ્વામી ત્યાં તો દેવતાઈ વાળ વાગે હો સ્વામી, ત્યાં તો લગ્નિ વીજ્ય શુભ ગાય હો સ્વામી. ૩૨.

૬૩ કામલતાની કર્મકહાણીની સંજ્ઞાય

શી કહું કથની મારી રાજ, શી કહું કથની મારી, મને કર્મે કરી મહીયારી. રાજ શીં ૧. શિવપુરના માધવ દિવની, હું કામલતાવિધ નારી, રૂપ કળા ભરજોખન ભારી, ઉરવશી રંભા હારી. રાજ શીં ૨. પારણે કેશવ પુત્ર પોઠાડી, હું ભરવા ગઈ પાણી શિવપુરી દુરમન રાયે ઘેરી, હું પાણીયારી હુંટાણી રાજ. શીં ૨. મુલટોએ નિજ રાય ને સોંપી, રાયે કરી પટરાણી, સ્વર્ગના મુખથી પણ પતિ માધવ, વિસરી નહી શુભખાણી, રાજ શીં ૪. વરસ પંદરનો પુત્ર થયો તવ, માધવ દિવ મુજ માટે, ભમતો યોગીસમ જોખેથી, દીઠો જતાં મેં વાટે રાજ શી. ૫. હાસીદાર દિવને જોલાવી દ્રવ્ય દેઈ હુંખ કાપ્યું ચૌદશ નિશી મહાકાલી મંદિર મળ્યું વચન મેં આપ્યું. રાજ શીં ૬. કારમી ચુકે ચીસ પોઠારી, મહીપતિને મેં કીધું, એકાકી મહાકાલી જાવા, તુમ હુંખે મેં વ્રત લીધું, રાજ શીં ૭. વિસરી ખાધા કોપી કાળી, પેટમાં પીડ થઈ ભારી, સય ફહે એ ખાધા કરશું, નિશ્ણ ચુક મટી મારી, રાજ. શીં ૮. ચૌદશને દિન-રાજ રાણી,

સત્તગુરુ સીજે ધર્મ આરાધે, તો પામે સુક્રિનો દ્વાર. મુરખો ૧૦ ૭. અને ૧૮૮૬ ના વર્ષે, આત્મ ધ્યાન લગાઈ, ગોપાળ ગુરુના પૂન્ય પસાએ, મોહન ગાએ ભાવગારી મુરખો ૧૦ ૮.

૬૨ શ્રી ચંદનખાળાની સંસ્કૃતિ.

કૌશાળી નગરી તે પધાર્યા, વહોરવાને શ્રી મહાવીર, અભિશ્રદ્ધા તે એને ચિંતયે તમે શુ' ભણ્યો જગદીશ હો સ્વામી, પ્રાદ્યક્ષીએ ભવું સત્તગુરુ. ૧. ચોરતા નિજ ઘરડે મુની, ભમતા ઘેર ઘેર, ખાર મુખડી ઘેર ઘેર કાંઠી મેલ્યાં, એ તો મનમાં નઆણે લંગાર હો સ્વામી. ૨. રાજના મહેલે હુંટાઈ ગયા, હુંટી તે ચંપા પોળ, સઉ પાપકુ મેલી ચડ્યા ત્યાં તો હાથી ઘોડાના ગંજ હો સ્વામી. ૩. રાજના મહેલે હુંટાઈ ગયાં, હુંટી કરી સૌ ભય, સૌ પાપકુ મેલી ચડ્યાં, ત્યાં તો ફીકા છે ચંદનખાલ હો સ્વામી. ૪. ચંદનખાલ ધારણી, હેકા ઉતાર્યા તેણી વાર, ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો એ તો બોલે કડવા બોલે હો સ્વામી. ૫. તુમારે ઘેર બાઈ ગોરંડી. હું છુ તારો નાથ, એવા વચન જેને સાંભળ્યા, ત્યારે ધારણીએ કીધો કાળ. ૬. છલ કચરી મરી ગયા મરતા ન લાગી વાર, એ તો મરી ગયા તત્કાળ હો સ્વામી. ૭. ખંધેથી હેકા પડ્યા, ટળવળે તે ચંદનખાલ, બાઈ તું મારે ઘેર બેટલી, હું છું તારો તાત, બાઈ ન કરીશ આપઘાત હો સ્વામી. ૫. (૮) ખંધે તે ચઢાવીને લઈ ગયો, ઘેર છે ચેતાનાર, ભજો રે બજારમાં વેચવા, નહિતર કરીશ સરાજ રાજ પોકાર હો સ્વામી. ૯. ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો, વેચે તે બજારમાં, ચઉ-ટામા ઉભી કરી, એને મુલવે કૌશ્યાનાર હો. સ્વામી. ૧૦. લાખ ટકાના બાઈને મુલવ્યા, મોં માગ્યા તે આખ્યાં મૂલ, લાખ ટકાના બાઈ અધ લખા, બાઈ તમ ઘેરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૧. રામ કાઠે બનાવવા કરવા તે સોળ શણગાર, હિચોળા ખાટ બાઈ હિચવા, અમ ઘેર ચાલ્યા ચેલેયા પાન હો સ્વામી. ૧૨. મારો ભટ્ટ પડ્યો અવતાર હો સ્વામી, મેં શા ક્યાં પાપ હો સ્વામી, મેં ન આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મેં ન સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં તોડી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૩. આકાશે ઉભા દેવતા સાંભળે એવા બોલ, કાન નાકે વહુરીયું કોશા તે નારી ભય ત્યાંકે ઉલટયા વંદર વાંક હો સ્વામી. ૧૪. ખંધે ચઢાવીને લઈ ગયો, વેચે તે બજારમાં ચૌટામાં ઉભી કરી એને મુલવે ધનાવહ શેઠ હો સ્વામી. ૧૫. લાખ ટકાના બાઈને મુલવે મોં માગ્યા આખ્યા તે મુલ લાખ ટકાના બાઈ સવા લાખ, તમ ઘેરે કેવો આચાર હો સ્વામી. ૧૬. પોસા પઠિકમણા અતિ ઘણા આંખીલનો નહિ પાર ઉપવાસ એકાસણા નિત્ય કરો અમ ઘર પાણી ગળો ત્રણ ટંક હો. સ્વામી. ૧૭. મારો સફળ થયો અવતાર હો સ્વામી, મેં આરાધ્યા અરિહંત હો સ્વામી, મેં સમરયા ભગવંત હો સ્વામી, મેં બાંધી પુણ્યની પાળ હો સ્વામી. ૧૮. શેઠ વખારેથી આગ્યા ચંદનખાળ તે ધુએ શેઠના પાપ, મૂળાએ મનમાં ચિંતવ્યું, એ તો નાર કરી ઘેર રાખી હો સ્વામી. ૧૯. હાથે તે ઘાલ્યા કચકલા પગ તે ઘાલી ગેઠ, મસ્તક મૂડ્યાં વેણીના કેશ હો સ્વામી, એમને ઘાલ્યા શુભા દ્વાર હો સ્વામી. ૨૦. પહેલું ને હઠાડું કયા થયું, ક્યાં ગઈ તે ચંદનખાળ, તમે એને મૂઠે ચઢાવી મેલી, એ તો ઘરમાં ન આવે લંગાર હો સ્વામી.

વર્ત્યો છે જય જયકાર. મરૂદેવી. ૭

૬૫ શ્રી એલાઈચી કુમારની સનઝાય

નામ એલાઈચી પુત્ર જાણીએ, ધનદત્ત શેઠનો પુત્ર; નટડી દેખીને મોહીયો, નવિ રાખ્યું ઘરનું સૂત્ર. ૧. કમ' ન છુટે રે પ્રાગીયા પૂરવ નેહ વિકાર; નિજ કુલ છંડીરે નટ થયો નાવી શરમ લગાર. ૨. કમ'. માતપિતા કહે પુત્રને, નટ નવિ થઈએ રે જાત; પુત્ર પરણાવું રે પદમણી, સુખ વિલસો સંઘાત. કમ'. ૩. કહેણુ ન માન્યું રે તાતનું, પૂર્વ કમ' વિશેષ; નટ થઈ શીખ્યો રે નાચવા, ન મટે લખ્યા રે લેખ કમ'. ૪. એક પૂર આંચો રે નાચવા, ઉંચો વંશ વિશેષ; તિહાં રાય જોવાને આવીયો, મલીયા લોક અનેક. કમ'. ૫. ઢાલ ખળવે રે નટવી, ગાવે કિન્નર સાહ; પાય તળ ધુધરા રે ધમધમે, ગાળે અંબર નાહ. કમ'. ૬. હોય પગ પહેરી રે પાવડી, વંશ ચઢ્યો ગજ ગેલ; નોંધારો થઈ નાચતો, ખેલે નવનવા ખેલ. કમ'. ૭. નટડી રંભા રે સારિખી, નયણુ દેખે રે જામ; જો અંતેઉરમાં એ રહે, જનમ સફલ સુઝ તામ, કમ'. ૮. તવ તિહાં ચિંતે રે ભૂપતિ, હુખ્યો નટવીની સાથ; જો નટ પડેરે નાચતો, તો નટવી કઈ સુજ હાથ કમ'. ૯. કમ'વશેરે હું નટ થયો, નાચું છું નિરાધાર; મન નવિ માને રે રાયનું. તો કોણ કરવો વિચાર. કમ'. ૧૦. દાન ન આપે રે ભુપતિ, નટે જાણી તે વાત; હું ધન વાંછું છું રાયનું, રાય વંછે મુજ ઘાત. કમ'. ૧૧. દાન લઈ જો હું રાયનું, તો મુજ જીવિત સાર; એમ મન માંહે રે ચિંતવી, ચઢીઓ ચોથી રે વાર. કમ'. ૧૨. થાલ ભરી શુદ્ધ મોહકે, પદમણી ઉભી છે ખાર; હ્યો હ્યો કહે છે લેતાં નથી. ધન ધન મુનિ અવતાર. કમ'. ૧૩. એમ તિહાં મુનિવર વહોરતાં, નટે દેખ્યા મહાભાગ; [ધગ્ ધગ્ વિષયારે જીવને એમ નટ પામ્યો વૈરાગ. કમ'. ૧૪. સંવર ભાવે રે કેવલી, થયો તે કમ' ખપાય; કેવલિ મહિમા રે સુર કરે, લાખધવિજય ગુણ ગાય કમ'. ૧૫.

૬૬ અથ શ્રી રૂકમણીની સનઝાય

વિચરંતા ગામેગામ, નેમિ જિનેશ્વર સ્વામ; આછે લાલ, નયરી દ્વાશમતી આવીયાળ. ૧. વનપાલક સુખદાય, દીયો વધામણી આય, આછે લાલ, નેમિ જિણુંક પધારીયાળ. ૨. કુણ્ણદિક નરનાર, સહુ મળી પર્વદા ખાર; આછે લાલ, નેમિ વંકણુ તિહાં આવીયાળ. ૩. દીએ દેશના જિનરાય, આવે સહુને હાય. આછે. રૂકમિણી પૂછે શ્રી નેમિનેળ. ૪. પુત્રને મ્હારે વિયોગ, શો હશે કમ' સંયોગ. આછે. ભગવન્ત મુજને તે કયોળ. ૫. લાખે તવ ભગવન્ત, પૂર્વભવ વીર તંત, આછે લાલ, ક્રીધા કરમ નવિ છૂટીયેળ. ૬. હું હની નૃપની નાર, પૂર્વભવ કોઈ વાર, આછે. ઉપવન રમવાને સંચર્યાળ. ૭. કરતાં વનમોઝાર, દીઠો એક સહકાર. આછે. મોરલી વિચાણી તિહાં કણેળ. ૮. સાચે હતો તમ નાય ધન્ય જાલ્યાં હાય, આછે. કુકુમવણાં તે થયાંળ. ૯. નવિ જોલખે તિહાં મોર, કરવા લાગી શોર, આછે. ચૌદિશી ચમકે વિજળીળ. ૧૦. પછી વુઠ્યો તિહાં મેહ, ધન્યા ધોવાણાં તેહ, આછે. સોલ ઘડી પછી સેવીયાંળ. ૧૧. હસતાં તે બાંધ્યાં કમ', નવિ જોલખ્યો જિનધમ', આંછે, રેતાં ન છુટે પ્રાણીયાળ. ૧૨. તિહાં બાંધી અન્તરાય,

એકાકી પગ પાળે મહિપતિ આગળ ને હું પાછળ, પોત્યા બેઠે મહાકાળી, રાજ શીં
૬. રાજાએ નિજ ખડગ વિશ્વાસે, મારા કરમાં આપ્યું, જળ નૃપ મંદિર માંહી પેસે,
તવ મેં તસ શીશ કાપ્યું. રાજ શીં ૧૦. રાયને મારી પતિને જગાડું, ઠંઠાળતાં નવી
જાગે; નાગ ઠસ્યો પતિ મરણ ગયો તવ, ઉભય બ્રહ્મ થઇ ભાગી. રાજ. શીં ૧૧. નાહી
વનમાં ચોરે હુંડી, શુણકાને ઘેર વેચી; બાર પુરુષથી બારી રમતાં કમની વેલ મેં ચીચી.
રાજ. શીં ૧૨. માધવ સુત કેશવ પિતુ શોધે, લમી શુણકાને ઘેર આવે; ધન દેખી
જેમ દ્રુધ માંભરી, શુણકાના મન ભાવે રાજ શીં ૧૩. શુણકાએ નિજ મુજને સોખ્યે
ભણ્યું ન મેં લલચાવ્યો, ધિક ધિક પુત્રથી બારી ખેલું, કમેં નાચ નચાવ્યો રાજ શીં
૧૪. બારી રમતાં કાળ વિત્યો કંઈ, એક દિન કીધી મેં હાંશી, કયાંના વાસી
કયાં જવાના તવ તેણે અથ ઇત પ્રકાશી રાજ શીં ૧૫. દ્રુધ મન રાખી વાત મુણી મેં,
શુણ મેં રાખી મારી; પુત્રને કહ્યું તમે દેશ સિધાવો, મેં દુનિયા વિચારી રાજ. શીં
૧૬. પુત્રને વળાવી કહ્યું શુણકાને, હા હા ધિક મુજ તુજને, મહા પાતિકની શુદ્ધિ
માટે, અગ્નિનું શરણ હો મુજને રાજ. શીં ૧૭. સરિતા કાંઠે ચેહ સળગાવી,
અગ્નિપ્રવેશ મેં કીધો, કમેં નહીના પુરમાં તણાણી, અગ્નિએ લોગ ન લીધો રાજ શીં
૧૮. જળમાં તણાણી કાંઠે આવી, આહિરે ઇવલી કાલી, મુજ પાપીણીને સંઘરી ન
નહીએ; આહિરે કરી ભરવાડી રાજ. શીં ૧૯. તે ભરવાડણુ ઠહીં દ્રુધ લઇ, હું વેચવા
પુરમાં પેઠી, ગજ છુટ્યો ઠેલાહલ મુણીને પાણીયારીને હું નાહી રાજ. શીં ૨૦.
પાણીયારીહું કુટ્યું બેડું, પ્રસન્ન રેવા લાગી, ઠહીં દ્રુધની મદુસી મમ ફૂટી, હું તો હસવા
લાગી રાજ. શીં ૨૧. હસવાનું કારણ તે પુછ્યું, વીરા અથ ઇતિ તે મેં કીધું, કેને
જેલ ને કેને રોઈ, હું દેવે દુઃખ મને લીધું રાજ. શીં ૨૨. મહીયારીની દુઃખની કહાણી
મુણી મૂઝાં થઈ દિજને, મૂઝાં વળી તવ હા હા ઉચરે દિજ કહે ધિક ધિક મુજને રાજ.
શીં ૨૩. મા દીકરો બેઠે પસ્તાવો કરતાં, જ્ઞાની ગુરૂને મળીયા, ગુરૂની લીક્ષા શિક્ષા
પાળી ભવના ફેરા ટળીયા રાજ. શીં ૨૪. એક ભવે ભવ બાણ રમતાં, ઉલટ મુલટ
પડે પાસા, નાનાવિધ ભવોભવ સાંકળચંદ, ખેલે કમ તમાસા રાજ. શીં ૨૫.

૬૪ શ્રી મરૂદેવી માતાની સંજ્ઞાયા

મરૂદેવી માતા એમ ભણે, ઋષભાણ આવોને ઘેર—૨; હવે મુજ ધરપણ છે ભણુ,
મળવા પુત્ર વિશેષ. ૨. મરૂદેવી. ૧. વચ્ચ તુમે વનમાં જઈ શું વસ્યા, તુમારે જોઈ
શું આજ—૨, સવે ઇન્દ્રાદિક દેવતા, સાધ્યા ખટખટ સજ—૨. મરૂદેવી. ૨. સાચું
સગપણ માતનું, બીજા કરમા લોક. ૨; રહતા પડતા મેલો નહિ, હૃદય વિમાસીને ભોય.
૨. મરૂદેવી. ૩. ઋષભાણ આવી સમોસયા, વિનિતા નગરી મોઝાર. ૨; હરખે દેવેર
વધામણાં, ઉઠી કંઈ રે ઉલ્લાસ. ૨. મરૂદેવી. ૪. આઈ બેઠાં ગજ ઉપરે, ભરતણ વાંદવા
ભય. ૨; દ્રુધથી વાળરે વાગીયાં, હૈઠે હરખ ન માય ૨. મરૂદેવી. ૫. હરખનાં આંસુ ફે
આવીયાં, પહલ તે દ્રુધ પલાય. ૨; પરખલ ઘીડી રે પુત્રની, ઉપન્યું કેવલજ્ઞાન. ૨.
મરૂદેવી. ૬. ધન્ય માતા ધન્ય બેટકો, ધન્ય તેનો પરિવાર. ૨? વિનયવિનય ઉર્વશ્યાને,

નેપાળ દેશનો નરપતિ, નામે જીતશત્રુ રાય હો નં શીં ૩. જયસેન વિજયસેન સુત
 બહા, કલાવતી પુત્રી ઉદાર હો નં માલવપતિ શંખરાયને, પરણાવી પ્રેમ અપાર હો નં શીં
 ૪. પંચ વિષયસુખ વિલસતાં, કળાવતી રાય સંઘાત હો નં ગભં રહ્યો પુણ્ય યોગથી, હરખ્યો
 નૃપ સાતે ધાત હો નં શીં ૫. અઘરણી ઓમ્મશ્વ માંડિયો, ગીત આવે બહુ મળી નાર હો
 નં પેટી આવી પીયર થકી, કળાવતીને તેણીવાર હો નં શીં ૬. શંકાતી બહુ શોકયથી, લેઈ
 ગોપવી ગોઠણ હેઠ હો નં એકાંતે ઉકેલતાં, દોય બેરખા કીકા રૂઢ હો નં શીં ૭.
 નંગ જડયાં માહે નિમંળા, અધારે કરે ઉજવાસ હો નં નામાંકિત બિહું બ્રાતના,
 પહેરીરે પામી ઉદાસ હો નં શીં ૮. ખાટ હિંદોળે હીંચતાં, બેરખા, ઝખૂંદે જેમ
 વીજ હો નં દાસી લીલાવતી તણી, દેખી ધરે દિલમાં ખીજ હો નં શીં ૯. કહો
 બાઈ એ કાણે કીધાં, આબૂપણ દોય અમૂલ્ય હો નં સુજને જે ઘણો વાહલો, તેણે કીધા
 બહું સુલ હો નં શીં ૧૦. દાસી લીલાવતી બણી, ભાખ્યો તે સઘળો લેક હો નં
 સાંભળી કોધાતુર થઈ, ઉપજ્યો ચિત્તમાં બહુ ખેડ હો નં શીં ૧૧. રાણી પ્રતે મહીપત
 કહે, કેણે ફૂલ્યાં તુમને આજ હો નં બહુ ખૂલા તમે બેરખા, કેમ કીધાં કળાવતી
 કાજ હો નં શીં ૧૨. મેં ન ઘસાવ્યા બેરખા, તસ બખર નહીં સુજ કાય હો નં પૂછી
 નિરતિ કરો તુમે, સુણી લીલાવતી તિહાં બાય હો નં શીં ૧૩. રાય છાનો ઊલો રહ્યો,
 તવ પૂછે લીલાવતી તેહ હો નં સાચું કહો બાઈ કળાવતી, કેણે કીધા બેરખા એહ હો
 નં શીં ૧૪. હું ઘણી જેહને વાલહી, તેણે મોકલ્યા સુંજને એહ હો નં રાત દિવસ
 સુજ સાંભરે, પણ ભાધ ન દ્યો તેહ હો નં શીં ૧૫. રાજા કોધાતુર થયો સુણી કળાવતીનાં
 વચન હો નં પ્રીતિ પૂરવલા પુરૂષ મૂક્યા એ તેણે પ્રમ્છન હો નં શીં ૧૬. કોલ
 દિયો લીલાવતી બણી, દોય બેરખા સેંતી બાંહ હો નં છેકાવી તુજને કીજી, સુણી
 પામી પરમ ઉત્સાહ હો નં શીં ૧૭.

ઢાલ બીજી :- રાય હુકમ એહવો કર્યોજી, અંઠાળને તેણી વાર, કળાવતી કર
 કાપીને જી, આણી દ્યો એણીવાર; સુણ સુણ રે પ્રાણી, કર્મતણાં ફળ એહ. ૧. જન્માંતર
 જીવે ક્યાં જી. આવે ઉદય સહિ તેહ. સુણ સુણ રે પ્રાણી કર્મં ૨. સાંભળી અલંબ
 થરહરયો જી, અંઠાળીને કહે તેહ, રાય હુકમ રૂઢો નહીંજી, મુંકીયે નગરી એહ સુણ
 કર્મં ૩. પાપિણી કહે તું ચું બીહે જી, એ છે માહરું કામ, શિર નામી ઉભી રહીજી,
 રાયે ખડગ કીયો તામ તું કર્મં ૪. રથ ભેડી રંઘ કહેજી, બેસો બાઈ ઇણ માંહ; પીયર
 તુજને મોકલેજી, રાય ધરી બહુ ચાહ સું કં ૫. ગળીયલ માફા કહેવાજી, સ્યામ વૃષભ
 વળી કેમ; પુત્ર રહે નહીં રાયનેજી, કીધો કારણ એમ. સુ ક. ૬. રથ બેસારી રાનમાંજી,
 ચાલી ઉજજડ વાટ; સૂકે વને રથ ઓડીયોજી, રાણી પામી ઉચાટ, સુ. ક. ૭. પીયર
 માર્ગ એ નહીંજી, અંઠાળી કહે તામ; રાયે સુંજને મોકલીજી, કર કાપણને કામ. સુ. ક.
 ૮. જમણો પોતે છેડીયોજી, રાખો અંઠાળિયે લીધ; બેરખા સહિત બેહુ કર ગ્રહીજી,
 આણી રાયને કીધ. સુ. ક. ૯. નારીબ્રાત નામ નિરખતાંજી, મુંઝાણો તતકાળ; શીતળ બાયે
 રૂબરૂ કર્યોજી, રોવે તવ મહીપાળ. સ. ક. ૧૦. કિસી કુમતી સુંજ ઉપનીજી, કીધો

ભાષે શ્રી જિનરાય, આછે. સોલ વડીનાં વખં સોલ થયાં. ૧૩. દેશના મુણી અભિરામ રૂમિણી રાણીએ તામ, આછે. શુદ્ધ તે અંચમ આદર્યો. ૧૪. સ્થિર રાખ્યાં મન વચન કાય, કેવલનાથ ઉપાય, આછે. કમં ખપાવી મુકતે ગયા. ૧૫ તેહનો છે વિસ્તાર, અંતગદસૂત્ર ચોઝાર, આછે રાજવિજય રંગે ભણે. ૧૬.

૬૭ શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્ર દશમાધ્યયનની સંજ્ઞાયા

તે મુનિ વંદો, તે મુનિ વંદો, ઉપશમ રસનો કંદો રે; નિર્મલ જ્ઞાન ક્રિયાનો અંદો, તપ તેજે જેહ દિણ્દો રે. તે. ૧. પંચાશ્રવનો કરી પરિહાર, પંચ મહાવ્રત ધારો રે; પટલવ તણો આધાર, કરતો હ્રદય વિહારો રે. તે. ૨. પંચ સમિતિ ત્રણ શુભ આશયે, ધમં ધ્યાન નિરાખાય રે; પંચમ ગતિનો મારગ સાધે, શુભ શુભ તો ધમ વાધે રે. તે. ૩. ક્ય વિહય ન કરે વ્યાપાર, નિર્મમ નીરહંકાર રે; આરિત્ર પાળે નિરતિઆ રે, આલંતો ખડગની ધાર રે. તે. ૪. ભોગને શેગ કરી જે ભણે, આપે પુણ્ય વખાણે રે; તપ શ્વતરુપનો મહ નવિ આણે, ગોપવી અંગ ઠેકાણે રે. તે. ૫. છાંડી ધન-કણ-કંચન ગેહ, થઈ નિઃસ્પૃહી નિસ્નેહ રે; ખેહ સમાણી બાણી દેહ, નવિ પોસે પાપે જેહ રે. તે. ૬. દોષ રહિત આહાર જે પામે, જે હુખે પરિણામે રે. લેતે દેહનું મુખ નવિ કામે. ભગતો આઠેય ભમે રે. તે. ૭. રસના રસ રસીયો નવિ થાવે, નિર્લોભી નિર્ભયા રે; સહે પરિપક્વ સ્થિર કરી કાયા, અવિચલ જિમ ચિરિરાયા રે. તે. ૮. શતે કાઉસગ કરી સમશાને, જો તિહા પરિપક્વ બાણે રે; તો નવિ ચૂકે તેહવે ટાણે, ભય મનમાં નવિ આણે રે. તે. ૯. કોઈ ઉપર ન ધરે ક્રોધ, દિયે સહુને પ્રતિજોધ રે; કમં આઠ કીપવા જોહ, કરતો સંયમ શોપ રે. તે. ૧૦. દશવૈકાલિક દશમાધ્યયને એમ ભાખ્યો આચાર રે. તે શુભ લાભવિજયથી પામે, વૃદ્ધિવિજય જયકાર રે. તે. ૧૧.

૬૮ સમકિતની સંજ્ઞાયા

સમકિત નવિ લક્ષું રે, એ તો રૂઢ્યો ચતુર ગતિ માંહે; તસ થાવરકી જમણા કીની, છવ ન એક વિરાધ્યો; તીનકાલ સામાયિક કરતાં શુદ્ધ ઉપયોગ ન સાધ્યો. સમ૦ ૧ જૂઠં ખોલવાકો વ્રત લીનો, ચોરીકો પણ ત્યાગી; વ્યવહારાદિક નિપુણ ભયો પશું, અંતર દષ્ટિ ન જાગી. સમ. ૨. ઉત્તરં ભૂમ કરી ઉધો લટકે, ભસ્મ ચોળી ધૂમ ખટકે; જટા-જૂટ શિર-મૂઠે જૂઠો વિષ્ણુ શ્રદ્ધા ભવ ભટકે. સમ૦ ૩. નિજ-પરનારી ત્યાગજ કરકે, પ્રહાર્યારી વ્રત લીધો; સ્વર્ગાદિક ફલ પામી, નિજ કારજ નવી સિધ્યો. સમ૦ ૪. ખાદ્યક્રિયા સખ ત્યાગ પરિગ્રહ. દ્રવ્યલિંગ ધર લીનો, દેવચંદ્ર કહે ચા વિધતો હમ, બહોત વાર કર લીનો. સમ૦ ૫.

૬૯ શ્રી કલાવતીની ચાર ઢાળની સંજ્ઞાયા

હાલ પહેલી :-માળવ દેશ મનોહર, તિહાં નયરી ઉજળેણી નામ હો નરિંહ શંખરાજ તિહાં ચોલતા, સહુ શુભ શુભ કેરા ધામ હો નરિંહ, શિળયતણા શુભ સાંભળો. ૧. શિયળે લહિયે બહુ માન હો નરિંહ, શિયળે સતીય કળાવતી, જેમ પામી મુખ પ્રધાન હો ન. શી૦ ૨. ત્રણસો સાઠ માંહે વડી, લીલાવતી પટરાણી કહાય હો ન૦

ડિયો; પોપટ તવ નીકળીયો; વનમાં તરૂં શાખાએ બેઠો, મનવંછિત સવિ ફળિયો, બ. ૮. સુલોચના સૂડાને વિરહે, તતક્ષણ મૂર્ચ્છિત થાવે; રાજા પાસ નખાવી સૂડો, બંધાવીને લાવે; ૭૦ ૬. રીસાણી સૂડાનું કુમરી, પાંખો બેઠું તસ છેદે; સૂડો પણ તનુ મોહ તળને, ભૂખ તૃષા બહુ વેદે. ૭૦ ૧૦ શુભ પરિણામે સૂડો ચવિરે, સુરલોકે સુર થાવે; કુમરી તસ વિરહે તનું તળને; દેવાંગના પદ પાવે. ૭૦ ૧૧. સુરલોકે સુર સુખ વિલસીને, ઇંદાં કણે રાજા હુવો; દેવી પણ તે ત્યાંથી ચવીને હુધ કલાવતી જીયો. ૭૦ ૧૨. પૂરવ વૈર ઇંદાં તજ પ્રગટ્યું, તિજ કારણ કર છેલા. જન્માંતર ક્રીધા જે જીવે, નવી છુટે વિજય વેદાં ૭૦ ૧૩ રાજા રાણી સુધીને તતક્ષણ, ભતિ-સ્મરણ જ્ઞાનેણ પુરવ ભવ સંપૂર્ણ પેષે તદ્વત્તિ કરીને માને ૭૦ ૧૪. કર્મતણી મતિ વિરૂધ્ધ બણી, વધરાં મન બીનો. રાજા રાણી નિમંણ ભાવે સંયમ માર્ગ લીનો ૭૦ ૧૫. તપ બલ ધ્યાન શુકલ આરાધી, ભવમંધન સવિ છોડ્યાં. રાજા રાણી કેવળ પામી, શિવરમણી સુખ ભેજ્યાં. ૭૦ ૧૬.

(કેળશ) ઇંદાં દુરિતખંડણ શીયળમંડણ, આરાધી શિવપદ લલો, સંવત ખસાર પાંત્રીશ આવણ શુકલ પંચમી દિન કલો; લોકાક્રપી શ્રી કરમશી તસ શિશ્ય રંગે ઉચ્ચરે, સુબ્બનગર ભાવે રહી ચોમાસું, માનસિંહ જય જયવરે. ૧૭.

૭૦ શ્રી મરુ દેવી માતાની ચાર ઢાળની સંજ્ઞાય.

ઢાલ પહેલી : માતાજી મરુદેવીરે ભરતને ઇંદાં કહે, મન મન પુત્ર સુખ કુળ તુજ અવતાર જો, પણ દાંદીનાં દુખમાં તે નવિ ભણ્યાં, કેઈ વિધ કરી તુજ આગળ કરું પોકારજો. માતાજી મરુદેવીરે, ભરતને ઇંદાં કહે ૧. જે દિનથી ઋષભજીએ દીક્ષા આદરી, તે દિનથી સુખ આ સંધ્યું ન ખમાય જો; આંખલડી અલ્પણીરે થઈ ઉભાગરે, રાત દિવસ સુખ નિદ્રા વિહુણા જાય જો. માતાં ૨. તુજ સરિણો કાંઈ પુત્રજ માહરે લાડકો, તાતની ખબર ન લેતો દેશ પરદેશ જો; અનેક સુખ વિલસે તું રંગ મહોલમાં, ઋષભજી તો વનમાં વિરૂંચે વેષ જો. માતાં ૩. ખરા રે બપોરે રે ફરતા ગૌચરી, શિર ઉઘાડે પાય અડવાણે જોય જો; અરસ નિરસ ઉના જળ મેલાં કપડાં, ઘર ઘર આંગણ ફરતો હીંડે સોય જો. માતાં ૪. બાળ લીલા મંદિરિયે રમતો આંગણે, ચક્ષુ વિલાસર સોહમ ઇંદ્રને સંગ જો; હું દેખી મનમાંથી હૈંડે હીસતી, ચોશક ઇંદ્ર આવી કરતા ઉલંગ જો. માતાં ૫. મહારાં રે સુખમાં તે સુત સાથે ગયાં, દુઃખનાં હૈંડે ચઢી આગ્યાં છે પૂર જો; પૂરવની અંતરણ્ય તે આજ આવી નડી, કેઈ વિધ કરીને ધીરજ રાખ્યું ઉર જો. માતાં ૬. પુરી અયોધ્યા કેરો સુત તું રાજ્યો, રાજા ઋદ્ધિ મંદિર બહોળો પારવાર જો; રાજ-ધાનીના સુખમાં વાત ન સાંભરે, રાત દિવસ રહેતો રંગ મહોલ મોઝાર જો. માતાં ૭. સહસ વરસ ઋષભજીને ફરતાં વહિ ગયાં, હજૂ ખબર નહિ સંદેશો નહિ નામ જો; જોવું ને કંઠણ રે હૈંડું કેમ થયું, સુગુણ સુતનાં જોહવાં નવિ હોય કામ જો. માતાં ૮. ખબર કલાવો સુભટ બહુધા મોકલી, જીઓ તાવતણી ગતિ શી શી હોય જો, સેવકના સ્વામી રે જોહવું કહાવજો. નિજ માતા દિન દિન વાટલડી જોય જો માતાં ૯.

સખળ અન્યાય, એ જીવું કોણ કામનુંજ, રાજ રમણી ન સુવાય સુ ક. ૧૧. ચય રચાવી
અંદનેજ, જળવાને તિહાં જાય; દોઢ મળી વારે ઘણુંજ, વચન ન માને રાય સુ ક. ૧૨.

હાલ ત્રીજી :-કળાવતીને જે થયો, તે સુણો પ્રતિકાર; ભવિ પ્રાણી. કર છેદન
વેદન થકી, સુત જન્મે તેણીવાર, ભવિ પ્રાણી. ૧. શીયળનો મહિમા બહીયે શીયળે સંપત્તિ
થાય; ભ૦ વિધન વિષમ ફરે ટળે સુર નર પ્રભુમે પાય. ભ૦ શી૦ ૨ પુત્ર પ્રત્યે કહે પદનિહી,
યું કરે તાહરી સાર; ભ૦ માહરી કૂળે અવતર્યો, તું નિર્ભાગ્ય કુમાર ભ૦ શી૦ ૩ અશુ-
ચિપણું કેમ ટાળશું, પાગશું એ કેમ ખાળ; ભ૦ શોચ કરે શેવે વળી, વન મ્હોરયો.
તતકાળ: ભ૦ શી૦ ૪. (શયળે સૂત્રી નદી વહી, પાણી આંચું નજીક; ભ૦ જાણે કે જળ
દેઈ જાયશે, વચ્ચે બેઠી નિર્ભીક ભ૦ શી૦ ૫. આટો દેઈ બિહું ઢિશે, નદી વહી દોય
ધાર; ભ૦ બોળે બાંક નીચી કરી. જળમાંહે તેણી વાર. ભ૦ શી૦ ૬ નવપણવ નવત્રી થઈ,
બેરખા સેતી બાંક; ભ૦ બીજી પણ નિમહિજ થઈ, ખમી પદમ ઉત્સાહ. ભ૦ શી૦ ૭.
અચરિજ દેખી આવિયો, તપાસ એક તેણીવાર; ભ૦ જનકનો ભ્રમ બહી કરી, બોલાવે
સુરિઆર. ભ૦ શી૦ ૮. રે પુત્રી ! તપસ કહે, એકલી અટવી મઝર, ભ૦ કેમ આવી
મુજને કહે, તવ ભાંખ્યો સધળો વિચાર. ભ૦ શી૦ ૯. કોખ્યો તપસ એમ કહે. રાજને
કરૂં ઉત્પાત; ભ૦ કળાવતી તવ વીનવે, કોપ ન કરે મુજ તાત. ભ૦ શી૦ ૧૦. તપયે
તિહાં વિદ્યા બળે, અવલ રમ્યો આવાસ; ભ૦ કળાવતી સુત યું નિહાં અહોનિશ રહે
ઉદ્યાસ, ભ૦ શી૦ ૧૧. ઠડિયાર તેણે અવમર, દેખી એક વિચાર; ભ૦ દેખ્યા દેવા
વધામણી રાજને તેણીવાર ભ૦ શી૦ ૧૨. મંત્રી અરજ કરે નિસે, સુણો રાજન સુકુમાળ;
ભ૦ અવધિ દીયો એક માસની, ખમર કરૂં તતકાળ. ભ૦ શી૦ ૧૩. એમ કહી શોધ કરજ
થકે, એકલે આત્મા કઠિયાર; ભ૦ રાણીની વિગત કહી સવે, હરખ્યો ચિત મઝાર. ભ૦
શી૦ ૧૪. સૂકું વન સવિ મોરિયું, સૂત્રી નદી વહે પૂર; ભ૦ રાણીયે સુત નિહાં જનનિયો,
કર ભિયા સસનુર. ભ૦ શી૦ ૧૫. રાણીને જઈ વીનયો, પાખ્યો હૃદય નિશાળ; ભ૦
રાણીને તેહના મોકલ્યો, મંત્રીને તતકાળ ભ૦ શી૦ ૧૬. રાય રાણી મન રગશું, આંખ્યાં
નમર મઝાર; ભ૦ ઉત્સવ રંગ વધામણાં, હુણ્યો તે જય જયકાર, ભ૦ શી૦ ૧૭.

હાલ ચોથી :-એક દિન રાય રાણી મન રંગે, વનમાં ખેલણ જાવેજ; તવ
તિહાં સાધુ ધર્મ પુરંધર, તેહના દશન પાવેજ. ૧. ભવિયણ ધર્મ કરેા મન
શુધે, ધર્મે સંપત્તિ થાયજ; ધર્મે મનવંજિત સવિ હોવે, ધર્મે પાપ પલાયજ.
ભ. ૨. પય પ્રભુમી સધુને પૂછે, ભગવંત મુને બાખોજ; રાણી કર છેદા
ધિજી કારણ, તેહનો ઉત્તર કાખોજ. ભ. ૩. સાધુ જ્ઞાની એણીપેરે બોલે, મહાવિદેહમાં
રહેતાજ; માંહેદ્રપુરી નયરી ભૂપ વિક્રમ, લીલાવતી વિલસતાજ. ભ૦ ૪. પુત્રી પ્રસવી
રૂપ અનોપમ, સુલોચના ગુણ બાણીજ; વિધાવંત વિદેશી સૂડો વહતે અમૂન બાણીજ.
ભ. ૫. સુલોચના સોવન પિંજરમાં, સૂડો બાલી રાખેજ; ગાહા ગૂઢા નવલા આવે, મનો-
હર મેવા ચાખોજ ભ૦ ૬. મનમાં કીર વિમસે એકવું પિંજર બંધન રહેવાજ, આશ
પશઈ કરવી અહોનિશ પરવશ મુખ ન લહેવોજ. ભ૦ ૭. એક દિન પિંજર બાર ઉઘ-

સાર ને; બહુ મૂકાં આભરણ તે વસજ પહેર્યાં, સારી સખી વળી મુભટ ને અસવાર ને નં ૮. બહુ આઠંબરે વંદન કારણ સંચર્યા, પંચ શબ્દ તણા આગળ હોય અવાજ ને; એક જીભે મુખથી કેમ ભયો વણ્યા, ધન્ય જેણે તે નિરખ્યા સર્વે સાજ ને. નં ૯. ભાવે ચક્ર્યાં માતાજી ચહતે પરિણામશઃ, તુઝી ભગી કમંતણો જે ભૂર ને; દ્વિતી ત્રિતડું રે નયણે નિરખતાં કેવળ લક્ષ્મી જેમ ઉગ્યો અંબર સૂર ને. નં ૧૦. જન્મ મરણનાં દુઃખનાં રે સર્વ મટી ગયાં, શાન્તતાં મુખ મુગતિકેરાં પામ ને; શુભી પુરુષના શુભ ગાવે શુદ્ધ ભાવથી ઋષિ રાયચંદ વહે તેહ મુગતિ ભય ને. ૧૧.

ઠાક્ર ચોથી :- જ'બૂદીપે હો ક્ષેત્ર ભરતમાં, વિરહો મુગતિનો હોય; અઠાર કોસ કોડી હો સાગર માઠેરો કહ્યો, મુગતિ ગયા નહિ કોય; માતાજી મરૂદેવી હો મુગતીનો ખોદ્યો ખારણો. ૧. પહેલાં પહોત્યાં નિર્વાણ, અંતક્રિયા તિહાં જાળી હો સૂત્ર કાણા-ગમાં, આગમ વચન પ્રમાણ. માતાજી ૨. કોઠપૂરવ લગે હો મુવાસણ રહ્યાં સતી, નિન નિત નવલા રે વેષ; ભરજોવન માંહી રહ્યાં હો માતાજી જ્યાં લગે, કળા ભમર રણા કેશ. માતાજી ૩. કેળ સરખી કાયા હો ઉચી ધનુષ પાંચશે, સોવન વણુ શરીર; મુપનાની માંહી હો કદિય ન ભણ્યું સાસરું, નહિ કોઈ ભણ્યું પીયેર. માતાજી ૪. ઔષધ એક ન લીધું હો માજી. જ્યાં જ્યાં લગે, કદિ કસર ન હૂઈ પેટ; માથું હાથ પગ હો પલક એક દુખ્યાં નહિ, કોઠ પૂરવ લગે કોઠ માતા ૫. ચોથાં હજાર પહેડી હો નજરે નિરખી આપણી હાલીજીએ હીધાં નામ; એકહિ મૂવો કાને હો કોઈ નવિ સાંભળ્યો, મુખ હીઠો સવિ કમ. માતાજી ૬. કોઠ પૂરવ માંહી હો એકજ જણીયું જોડણું, શ્રી મરૂદેવીજી માતા; તુજ સરીખા બેઠા હો કિણહિએ જનમ્યા નહી, તીન ભુવનકે નાથ. માતાજી ૭. હોય તો મુંઠર હો સોવન વરણી શોભતી, પરણી ઋષભ જિણુંદ; ભરતક્ષેત્ર માંહી હો વિવાહ પહેલો હુઓ, સૂત્રમાં સર્વ સંખ'ધ માતાજી ૮. એકસો પુત્રો હો હાલીએ નયણે નિરખીયા, બ્રાહ્મી મુંદરી હોય; સર્વ કળીલો મુખીયો હો દુઃખીયો એક ન દેખીયો, એકલું પુણ્ય કેહવું ન હોય. માતાજી ૯. પટખંડ કેરો સ્વામી હો ભરત ભરતનો ધણી, અરજ કર કરજોડ; હાલીને પાયે લાગે હો મુજરો લેજ્યો માહરો, મુખ આગે મન મોહ. માતાજી ૧૦. હક્તી હોદે બેઠાં હો નજરે નિરખી પુત્રને હરખે ઋષભને જોય; મરૂદેવી માતા હો મનશું જીત્યાં મોહની, કેહવું સજું નહિ કોય. માતાજી ૧૧. કેવળ પામી હો માતાજી મુગતે ગયાં, હસ્તિ હોદે વીતરામ, પછે શિવ પહોત્યા હો અસંખ્યાતા કેવળી; ખોદ્યો મુગતીનો માગ. માતાજી ૧૨. સાધુ સાધ્વી હો તીથ'કર ચોવીશના, પહોત્યા મુગતિ મોઝાર; મરૂદેવી માતા હો મુગતિનો ખોદ્યો ખારણો, જલ્યો જ'બૂકમાર માતાજી ૧૩. તીથ'કરચક્રી હો હળપર કેશવા, વળી શણાને રાય; એકવી માતા હો સી ન હૂઈ ભરતમે, એક ચોવીશની માંય. માતાજી ૧૪. માજી સરીખાં મુખીયાં હો કાને કોઈ ન સાંભળ્યાં, ભેયું સૂત્રે ઠેર ઠેર; ઋષિ રાયચંદજી હો હાળો ભેડી જુગતિયું, અ.છો શહેર અજમેર. માતાજી ૧૫. સંવત અઠારશે હો વરસ પંચાવને, શ્રીમ જેજ માસ; પૂજ્ય જેમલજી હો પુન્ય પચાસથી, ત્રીધો જ્ઞાન અભ્યાસ. માતાજી ૧૬.

હાલ બીજી : યોલ્લો એહિ વિધ સુણી દાદી તણા; ભરમ લળી લળી બોલે મધુરી વાણુ ને; તુજ સુતની વાતો રે દાદી શી કહું, કેમ વિધ કરી હું સુખથી કરું વખાણુને, યોલ્લો એહિ વિધ સુણી દાદી તણા. ૧. પંચ મહાનત સુધાં તુજ સુતે આદર્યાં, ટાળ્યા મનના કોલાહલે જે ચાર ને; વૈર વિરોધ ઇંદ્રિ રે પાંચે વશ કરી, નવવાડે શુદ્ધ પાળે છે પ્રદાચાર ને યો. ૨. પંચ આચાર ને વળી પંચ સુમતી થઈ, ત્રણ શુદ્ધિ આતમ વશ કીધો સોય ને; સત્તાવીશ શુભેરે કરીને શોભતા, નિર્દોષી અણુગાર મુનીશ્વર હોય ને, યો. ૩. બારે ને મસવાડા તપ પૂરો તપ્યા, સંચિત કમ કર્યા તે સઘળાં ચૂરણુ ને; મોહ માયાનાં દળ સઘળાં ચૂરણુ કર્યા, ચકતે પરિણામે લલિયા જે રણુશૂરને યો. ૪. સન્યાસ કુટુંબનીં તેહને મન ઇચ્છા નહી; રાજ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ તસ સકળ અકામ ને; અંતે તે અળગું એ સઘળું બંધિયું, તે છાંદિ જઈ વિચર્યા અનેરે ધામ ને. યો. ૫. ધન તે દેશને ધન તે નગર સોહામણું, ધન તેહની વન વાડી ધન શુભ કામ ને; ધન્ય ભૂતી બિહાં પ્રભુજી પગ માંડતાં, જેણે વાંધાં તેનાં સિદ્ધ હુઆં સવિ કામ ને યો. ૬. ઋદ્ધિ અનંતી આગળ તુમ સુત પામશે, શાશ્વતાં સુખ સુક્રિત કેરાં ભોય ને; યોલ્લો રે દહાડામાં દાદી બંધુને, કેવળ મહોત્સવ તુમ સુતકેરો હોય ને. યો. ૭. ઇમ દાદીને ધીરજ દેનો દિન પ્રતે, સુણી સુણી દાદી ધીરજ ધરતી મન ને; આશાને વિદ્યુદિ રે માહી નિત રહે, રાત્રી ઋષભનું ધ્યાન સુમન ને તન ને. યો. ૮. સહસ વરસ કરતાં ઇમ ઇંદ્ર વિધે થયાં, કમ ખપાવી સમવસરયા ઉદ્યાન ને; ઉગમતે સૂરે રે કંખ તળે ઉપન્યું, જળોમળ જ્યોતિ નિમળ કેવળ જ્ઞાન ને. યો. ૯. ઇંદ્ર અવસરમાં ભરત સભામાં વધામણી, પુરિમતાળે પિતાને કેવળનાણુ ને, કરનેડી સેવક જન માંગે વધામણી, ભવજંધનથી એડી કરો નિર્વાણુ ને. યો. ૧૦.

હાલ ત્રીજી :—નગરી અયોધ્યામાં રે આણું ઉપન્યો, સુણી સુણી શ્રી આદીશ્વર સમવસરણુ ને, ભસ્તેશ્વરે દાદીને જઈ વધાવીયાં, સુખથી કહેતા મીઠી અમૂત વાણુ ને, નગરી અયોધ્યામાં રે આણું ઉપન્યો. ૧. સુણો દાદી વધાઈ આજ છે મહારી, પુરિમતાળે (સુજ) પિતાને કેવળ જ્ઞાન ને, ત્રિજગુ રે રચિયું મળી ચોશઠ દેવતા, ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી ગંધર્વ કરતા ગાન ને, નં. ૨. ચોશઠ ઇંદ્ર ત્રિજગે જિન પદ સેવતા દેવ હુંદુબીના નાદ હુવે છે રસાળ ને, દેવ ઘંટા ઝણકારની આવે ગજના, છપ્પન કુમારી મંગળ બોલે વિશાળ ને. નં. ૩. ત્રિગદા કેરી રચના દાદી શી કહું, જોજનમાંહી હીસે અકળમાળ ને, સોવ નમય કોશીયાં રત્ન હીરે જડયાં, રત્ને તોરણુ હીસે રગ રસાળ ને. નં. ૪. કનક સિંહાસન મધ્યે મણિરત્ને જડયું, તિહાં બીરજે ત્રિભુવન કેરાનાથ ને બારે ને પવંદા મિલી કાંઈ જોકહી, નાચે અપસરા ઉત્સવ હુવેકાં ને. નં. ૫. માતાજી વધાઈ ઇંદ્ર વિધ સાંભળી, આરતિ છાંડી ઉલટ હેડે થાય ને; સાત આઠ પગ રહ્યામાં જઈ નીચે નમી, લળિ લળિ વાંદે ઋષભ જણુંદના પાય ને. નં. ૬. સહસ વરસનાં હુખાં સર્વ મટી ગયાં, ઉમંગ અંગ અંગે આનંદ રંગના રોળ ને; ભસ્તેશ્વરનાં દાદી લેતાં વારણાં પુત્ર હુજો એ સાચે તોહરો બોલ ને. નં. ૭. માતાજી વંદન ઋષભ જિન કારણે, પાપરથો અરાવત હસ્તિ

ધરતાં થકાં દેવ સિંહાસન ક'યોરે; ચાલી આંચો ઉતાવળો, છતાં છે બાલકુવારોરે. કમં. ૨૮. અગ્નિ જવાલા કંડી કરી ક્રીધો સિંહાસન ચ'ગોરે; અમર કુવરને બેસારીને, દેવ કરે ગુણગામોરે. ૨૯. રાભને ઉધો નાંખીઓ, મુખે છુટ્યાં લોહીરે; પ્રાણજ્ઞ સહુ લાંબા પહયા, બણે મુકાં કાઠરે કમં. ૩૦. રાજસભા અચરિજ થઈ, એ બાલક કોઈ મોટોરે, પગ પૂજી જે એહના, તો એ મુવા ઉઠેરે. કમં. ૩૧. બાલકે છટી નાંખીઓ, ઉઠયો શ્રેણીક રાભરે, અચરિજ દીઠો મોટકો, આ શું હુવો કાળે રે. કમં. ૩૨. પ્રાણજ્ઞ પાંડ્યાદેખીને લોક કહે પાપ જુઓરે, બાલકુત્યા કરતાં થકા તેહના કળ છે એહોરે. કમં. ૩૩. પ્રાણજ્ઞ સહુ લેળા થયાં; દેખે એમ તમાસોરે, કનક સિંહાસન ઉપરે બેઠો અમરકુમારોરે. કમં. ૩૪. રાભ સહુ પરિવાર શું, ઉઠયો તે તત્કાળોરે, કર બેડી કુવરને એ રાજ્યઝલ્લિ સહુ ત્હારીરે કમં. ૩૫. અમર કહે મુણે રાજવી રાજ શું નહિ મુજ કાળે રે; સંજમ લેશ સાધનો, સાંભળો શ્રી મહારાજોરે. કમં. ૩૬. રાય લોક સહુ ઈમ કહે, ધન ધન બાલકુમારોરે; ભટ્ટણ પણ સાબ હુઆ, લાંબા તે પણ માંહિરે. કમં. ૩૭. જયજયકર હુઓ ઘણો, ધમં તણે પ્રસાદોરે; અમરકુમાર સંજમ લીયો, કંદે પ'ચંમુઠિ લોચરે, ૩૮. બાહિર સ્મશાન કને, કાઉસગ રહ્યાં શુભ ધ્યાનોરે કમં. ૩૯. માતાપિતા બાહિર જઈ, ધન ધરતમાહિ ઘાલ્યોરે; કાંઈક ધન ંહે'ચી લીએ બણે વિવાહ માંહણોરે. કમં. ૪૦. એટલે દોડતો આવીઓ, કોઈક બાલકુવારોરે; માતાપિતાને એમ કહે, અમરકુમારની વાતોરે. કમં. ૪૧. માતાપિતા વિલખા થયા, બુંડો થયો એ કામોરે; ધન રામ લેયો સહુ, કાંઈક કરીએ ઉપાયોરે. કમં. ૪૨. ચિંતાતુર થઈ અતિ ઘણી, રાત્રે નિંદ ન આવેરે; પૂર્વવેરં સંભારતી, પાપિણી ઉઠી તેની વારોરે કમં. ૪૩. શસ હાથ લઈ કરી, આવી બાલક પાસેરે; પાલીએ કરીને પાપિણી, માર્યો બાલકુમારોરે; કમં. ૪૪. શુકલ ધ્યાને સાધતો, શુભ મન આણી ભાવોરે; કાળ કરીને અવતર્યો, બારમા સ્વર્ગ મઝારોરે. કમં. ૪૫. બાવીશ સાગર આઉઓ, લોગવી વંછિત લોગો રે મહાવિદેહમાં સીજ્યો, પામયો કેવલનાણોરે, કમં. ૪૬. હવે તે માતા પાપિણી, મનમાંહિ હરખ અપા રોરે; ચાલી જાય આનંદમે, વાઘણી મળી તે વારોરે. કમં. ૪૭. કંદેણી નાંખી તે વારે, પાપિણી, મુઠ તીજુ વારો રે; છઠી નરકે ઉપજી, બાવીશ સાગર આયુરે. કમં. ૪૮. જુઓ જુઓ મંત્ર નવકારથી; અમરકુમાર શુભ ધ્યાનેરે; સુર પહવી લહી મોટકી, ધમં તણે પ્રસાદોરે. કમં. ૪૯. નરભવ પામી છવસ, ધમં કરો શુભ કારીરે; તો તમે અમર તણી પરે સિદ્ધિગત લેશો સારીરે. કમં. ૫૦. કર બેડી કવિઅણુ ભણે, સાંભલો ભવિ-જન લોકોરે; વેર-વિરોધ કોઈ મત કરો છમ પામી ભવપારોરે. કમં. ૫૧. શ્રી જિન ધમં સુરતરુ સમો, જેની શિતલ છાંયરે; બેહ આરાધે ભાવશું, થાયો મુક્તિના સમારે. કમં તણી ગતિ સાંભળો. ૫૨.

૭૨. શ્રી અવંતી સુકુમારની સંબંધાય

મનોહર માળવ દેશ, તિહાં ગહુ નયર નિવેશ, આજ હો આછેરે ઉજેણી નયરી ચોહંતીછ. ૧. તિહાં નિવસે ધન શેઠ લગ્નથી કરે જસ વેઠ, આજ હો ભગ્નરે તસ

૭૧ શ્રી અમરકુમારની સંજ્ઞાય.

રાજગૃહી નવરી લલી, તિહાં શ્રેષ્ઠિક રાજારે; જિનધર્મને પરિચય નહિ. મિત્રા-
મત માંહે રાખ્યા રે. કમ' તણી ગાંત સાંભળો. ૧. કમ' કરે તે હોય રે, સવારથના
સહુ કો સગા, વિષુ સવારથ નહિ કોઈ રે. કમ' તણી. ૨. રાજા શ્રેષ્ઠિક જોકલા, ચિત્ર-
શાળા કરાવેરે, અનેક પ્રકારે મ'હણી. રેખતા મનમોહરે કમ'. ૩. ફરવાળે ગિરગિર
પડે, રાજા મન પસ્તાવે રે, પૂછે ભેળી-પ'ડિતો, બ્રાહ્મણ ધર્મ બતાવેરે. કમ'. ૪. બાલક
ભત્રીયા લક્ષણો, હોમી જે ધણુ માંહેરે: તો જોહ મહેલ પડે નહિ ધર્મ ભાંજે વચણુ
અભણોરે. કમ'. ૫. રાજા હંઠેરો ફેરવે, જે આપે બાલકુંવારોરે, તોલી આપુ'
બરેબરી, સોનૈઆ ધનસારોરે, કમ'. ૬. ઋષભકત બ્રાહ્મણ તિહાં વસે; ભદ્રા તત્ત
ધરની બાણોરે, પુત્ર ચાર સોહામણ; નિધનીઓ પુત્ર હીણોરે. કમ' ૭. ઋષભકત
કહે નારને; આપો જોક કુંવારોરે; ધન આવે ઘેર આપણે, આપણુ મુખીયાં આરોરે;
કમ'. ૮. નારી કહે વેગે કરો, આપો અમરકુમારોરે; મ્હારે મન અણુભાવતો,
આંખથી કરો નિરાળો રે. કમ', ૯. વાત જણાવી રાયને, રાજા મનમાં હરખ્યો. જે
માગે તે આપીને, લાવો બાલકુંવારો રે. કમ'. ૧૦. સેવક પાછા આવીયા, ધન આપે
મન માન્યોરે, અમર કહે મોરી માતાણ, મુને મત આપીજેરે. કમ' ૧૧. માતા કહે
તુને શું કહું, મ્હારે મન તું મુવોરે; કામકાજ કરે નહિ, બાવામાં છે તું શૂરોરે. કમ'.
૧૨. આંખે આંસુ નાખતો, બોલ બોલે કુવારોરે સાંભલો મોરા તાતણ, તમે મુજને
રાખોરે. કમ'. ૧૩. તાત કહે હું શું કહું મુજને તો તું ખારો રે, માતા વેચે તાહરી,
મ્હારો નહિ ઉપાયો રે. કમ' ૧૪. કાકો પણ પાસે હતો, કાકી મુજને રાખોરે; કાકી કહે
મ્હારે, તું શું લાગેરે. કમ'. ૧૫. બાલક ચેતો સાંભરી, કુવા તે આવેરે, બહેન પણ બેઠી
હતી, કોઈ મુજને રાખો રે, કમ', ૧૬. ભે ભે ધન અનથ' કરે, ધન પસવે બાટે રે,
ચોરી કરે ધન હોલીઓ, મરીને દુગંતિ બાય રે, કમ', ૧૭. હાથ પકડીને લઈ આવ્યા,
કુવર રોવણુ લાગે રે, મુજને રાજા હોમશે, ધર્મ બાલક બહુ ઝુરેરે, કમ'. ૧૮. બાલકને
તવ લેઈ આવ્યા આંખ્યા ભર બભાર રે, લોક સહુ હા હા કરે, વેચ્યો બાલ અંદાલરે,
કમ'. ૧૯. લોક તિહાં બહુલા મલ્યા, ભુજે બાલ કુવારોરે; બાલ કહે મુજ રાખી લ્યો
થાશું હાસ તુમારોરે, કમ'. ૨૦. શેઠ કહે રાખૂં સહી ધન આપી મુખ માગ્યો રે, રાયે
મંગાળ્યો હોમવા, તે તો નહિ રખાએ રે, કમ'. ૨૧. બાલકને તે લઈ ગયા, રાજાણી
પાસરે, ભટ્ટણ પણ બેઠા હતા, વેઠ શાસ્ત્રના બાણુ રે, કમ'. ૨૨. ભટ્ટણને રાજા કહે,
રેખો બાલકુવારોરે, બાલકને શો રેખવો કામ કરો મહારાજારે, કમ'. ૨૩. બાલક કહે
કરબેડીને, સાંભલો શ્રી મહારાજારે, પ્રભાતા પ્રિય છે તુમે, મુજને કિમ હોમીજેરે. કમ'. ૨૪.
રાજા કહે મેં મૂલ લીધો, મ્હારો નહિ અન્યાયરે; માતાપતાએ તુને વેચીયો, મેં હોમવા
કાજ આણ્યોરે. કમ'. ૨૫ ગંગોદકે નવરાવીને, બળે બાલી કુલની માળારે; કેસર-ચંદન
ચરચીને, બ્રાહ્મણ લણુતાં તવ વેઠોરે. કમ' ૨૬. અમરકુમાર મન ચિંતવે, મુજને શીખ-
વીઓ આધુરે; નવકર મંત્ર છે ચોટકો સંકટ સહુ ટળી બચેરે. કમ'. ૨૭. નવપદ આન

૩૩. સુરભિ કુમુદમલ વૃષ્ટિ, સુર કરે સમકિત દ્રષ્ટિ, આજહો મહિમારે તે હાથે સુખળો સાચવેજી. ૩૪. ભદ્રાને શવિ નાર, પ્રભાતે તિલુવાર, આજહો આવી ગુરુને વાંદી પૂછે વાતહીજી. ૩૫. ગુરુ કહે એક સતમાંહ સાધ્યા મનના ઉત્સાહ આજહો સુખી રે હુંઃખ વારે સંયમ આદરેજી. ૩૬. ગર્ભવંતી એક પુત્ર તેણે રાખ્યું એક સુત્ર, આજહો થાપેરે મુનિ કાઉસગ્ગ હાથે સુદંડજી. ૩૭. તે મહાકાળ પ્રસાદ આજ હાથે જસવાદ, આજહો પાસ જીનેશ્વર કેરો રૂપડો તિહાંજી. ૩૮. ખન ખન તે મુનિરાજ, સાધ્યા આતમ કાજ, આજહો વરસે રે શિવરમણિ બવને આંતરોજી. ૩૯. ખીર વિમલ કરિ શિખ લળી લળી નામે શીશ આજહો તેહરે નયવિમળ આવે શુભોજી. ૪૦.

૭૩ સમાધિ પરચીશીની સંજ્ઞા

અપૂર્વ જીવ જિનધર્મને પામ્યો, જ્યારે કમિય રહી નહિ ક્યારે. પ્રા. ૧ કલ્પવૃક્ષ તસ આંગણે ઉઘ્યો, મનવંછિત ફળ પાવ રે. પ્રાણી ચિત્ત સમાધી હુવે દશ બેલે ૧. ભાળી ગયા જમ તાત રે; પ્રા. ૨ લીલ વિલાસ સદા શાતામાં, જ્યારે સુખ માંહે દિન ભતરે પ્રા. ચિ. ૨. જીજે બોલે ભતિસમરણ પામે પુણ્ય પ્રમાણે રે; પ્રા. પુરવણા બવ દેખે ભલી પડે, સમજે ચતુર સુખણુ રે પ્રા. ચિ. ૩. ઉત્કૃષ્ટા નવસે બવ લમતા, દેખે સંજ્ઞી પચેદ્રિય ઠીક રે; પ્રા. આયુધ્ય ભણે આપ પરાયો, મતી મંગળીક રે. પ્રા. ચિ. ૪. મુખપુત્ર મહોલમાં બેઠા, મુનીવર મેલકુમાર રે; પ્રા. મલિહનાથ તણાં છએ મંત્રી, પામ્યો દેહકો સમકિત સારરે. પ્રા. ચિ. ૫. સુત્રિ નામે રાજ ઋષિશ્વર, વળી મુદ્ધશંન ચેક રે; પ્રા. નમિશયે સંયમ આદરીયો તે તો પહોત્યા મુક્તિ ઠેક રે. પ્રા. ચિ. ૬. ભૂગુ બ્રાહ્મણ દોઢ બાળક તેતળી પ્રધાન રે; પ્રા. ભતિસમરણથી સુખ પામ્યા, સુખતાં આવે જ્ઞાન રે. પ્રા. ચિ. ૭. ત્રીજે બોલે મથાતમ્ય સુપનો, જીવ રાજી હુવે દેખ રે; પ્રા. ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ પામે તે પ્રભાતે, જોહના અર્થ અનેક રે. પ્રા. ચિ. ૮. હંણુ હીજ બવે કમ્પ મુગતિ સિધાયા, જોહેવો સુપનો મીકાર રે; પ્રા. અરિહંતાદિકની માથ દેખે, ભગવતિમાં અધિકર રે. પ્રા. ૯. ચોથે બોલે દેવનો દશન, જેહ હીઠે ઠરે નેણુ રે; પ્રા. જગમગ જ્યોત ઉદ્યોત તિરાજે, વળી સમહિટ્ટિનાં સેણુરે પ્રા. ચિ. ૧૦. સોમલ બ્રાહ્મણને સમજાયો, સમજટદેવે આથ રે; પ્રા. સમકિત માંહી કરી દિયો સેઠો, સૂત્રનિરચાવગિકામાંયરે. પ્રા. ચિ. ૧૧. શકરાજ નામે કુભારની પાસે, સુર આપ્ત ઉસો સાક્ષાત રે; પ્રા. વીરજિણુદશ કરી દિયો લેટો, હુવે આવક મેટિ મિથ્યાતરે. પ્રા. ૧૨. પાંચમે બોલે અર્વાધ જ્ઞાની, સૂત્ર નંદીમાં વિસ્તાર રે; પ્રા. આનંદ આવક જિમ સુખ પાચો, સમજણ કેરીકુમારરે. પ્રા. ચિ. ૧૩. સર્વાર્થસિદ્ધિના દેવતા દેખે, તીહાં બેઠા થકા લોકનાજ રે; પ્રા. અરિહંત દેવને પ્રસન્ન પૂછે, ઉત્તર દેવે દીનદયાલ રે. પ્રા. ચિ. ૧૪. અર્વાધ લહી અરિહંત દેવે આવે, માતાના ગર્ભ માંય રે; પ્રા. પેટમાં પોહ્યા ફુનિયા દેખે, પૂરાં પુણ્યસંચ્યાં જિનશયરે. પ્રા. ચિ. ૧૫. છઠે બોલે અવધિદશન, દેખે રાંધ સંસાર રે; પ્રા. સાતમે બોલે મુણુજે હો જ્ઞાની, મનઃપર્થવ વિસ્તાર રે. પ્રા. ચિ. ૧૬. દોઢ સમુદ્રને દ્વીપ અઠાઈ, તેમાં સંજ્ઞી પચેદ્રિય હોય રે; પ્રા. તેહ જીવોના મનની વાતો, છાની ન રહે હોય રે; પ્રા. ચિ. ૧૭. મનઃપર્થવ જ્ઞાની હોવે મુનિવર, વળી

ધરણી મનડુ મોહીતલ ૨. પૂરવ ભવે ઝખં એક, શંખ્યો 'ધરીય' વિવેક, આજહો પાચ્યે
 રે તેહ પુન્યે સોહમ કદપમાલ. ૩. નલિની ગુહમ વિમાન ભોગવી સુખ. અભિરામ,
 આજહો તે ચવી ઉપન્યો ભદ્રા કુખેલ. ૪. અવંતી સુકુમાર, નાને અતિ સુકુમાર,
 આજ હો; હીખે રે નિજરુપે ઝીપે રતિ પતીલ. ૫. રંભાને અનુકાર પરણ્યો ખત્રીસ
 નાર, આજ હો ભોગી રે ભામીનીશુ' ભોગજ ભોગવેલ. ૬. નીત્ય નવલા શણુગાર, સોવન
 જડીત સફાર, આજહો પહેરેરે સુવાળુ ચીવર સામડું' લ ૭. નિત્ય નવલાં તંભોળ,
 ચંદન કેશર છોળ, આજહો ચરચેરે જસ અંગે આંગી ફુટડીલ. ૮. એક પખાળે અંગ,
 એક કરે નાટક અંગ, આજહો એકરે સુવાળી સેજ સમારતીલ. ૯. એક બોલે સુખ
 પાખ, મીઠી જાણે દ્રાખ, આજહો લાવણ્યે લટકાળા રૂપ બોલસાલ. ૧૦. એક કરે નયન
 કટાક્ષ, એક કરે નખરા લાજ, આજહો પ્રેમેરે પનોતી પિયુ ઉચ્ચરેલ. ૧૧. એક પીરસે
 પકવાન, એક સમારે પાન, આજહો પીરસેરે એક સારા ખરાં સાલણાલ. ૧૨. એક વળી
 ગુંચે ફુલ, પંચ વરણ બહુ મૂલ, આજહો કેશરીએ જામે કસ એક બાંધતીલ. ૧૩.
 એક કહે છુછકાર, કરતી કામ વિકાર; આજહો રૂઢીરે રઢીયાળી વીણા વજાવતીલ. ૧૪.
 હંતાદીક બહુ ભોગ, નારી સંયોગ, આજહો જાણે દોશુ'કક પૃથ્વી મંડલેલ. ૧૫. એવે
 સમે સમતા પુર, શ્રીઆય' મહાગિરિ સુર, આજહો આબારે ઉજેણીપુરને પરિસરેલ.
 ૧૬. વસતિ અનુગ્રહ હેત; ચેલા ચતુર સંકેત, આજહો મેલેરે ભદ્રાધર સ્થાનક ચાચ-
 વાલ. ૧૭. વાઙ વાહન શાળ પ્રોઠી વળી પટશાળ, આજહો આપેરે ઉંતરવા કાળે
 સાધુનેલ ૧૮ શિષ્ય કથન મુણી એમ, સપરિવારે ધરી પ્રેમ, આજહો પુન્યેરે પદ-
 શાળે, આવી ઉતયાંલ ૧૯. સકળ મુનિ સમુદાય, કરે પોરિસ સન્ન્યાસ, -આજહો
 મુણીયારે અવણેરે સુખ નલિનિ ગુહમનાલ. ૨૦. તેહ મુણી વૃતાંન, જાતરમંરણ વંતે,
 આજહો ચિંતેરે ચિન્તમાંહી જો કેમ પામીએલ ૨૧, પુછે શુરને નેહ, કેમ લહીએ,
 સુખ, એહ, આજહો બાંખેરે ગુરુ'તવ વચણ સુધારસેલ. ૨૨. ચારિત્રથી નીત્યે મોક્ષ
 જો પાળે નિર્દોષ, આજહો અથવારે સમગે, વૈમાનીકપણુ'લ. ૨૩. કહે શુરને હીયો
 હીખ, ગુરુ કહે બિના માય શીખ, આજહો ન હુવે અનુમતિ વિષુ સચમ કામનાલ.
 ૨૪. તિહાં કરે માતા આઘાપ નારીના વિરહ વિલાપ, આજહો કહેતારે તે સધળો
 પાર ન પામીએલ ૨૫. આપે પહેરે વેશ, લહી આગ્રહ સુવિવેષ, આજહો ધારેરે તિહાં
 પંચમહાવ્રત ગુરુ કનેલ. ૨૬. જીમ કમ' ખેડ થાય, દાખો તેહ ઉપાય, આજહો
 આપેરે ઉપયોગી ગુરુ પરિસહ તિહાંલ, ૨૭ કંથેરી વન માંહી' પહો'ત્યો મન ઉત્સાહી,
 આજ હો કરેરે કાઉસજ કમ'ને તોડવાલ ૨૮. માછી ભવની નાર. કરી ભવ બ્રમણ
 અપાર આજહો થઈ તે શીયાલણી વાઘણી પડેલ, ૨૯. નવ પ્રસુતિ વિકરાળ, આવી
 તે વનમાં વિચાલ, આજહો નીરખીરે મુનિને રીધે ધડહડેલ. ૩૦. નિશ્ચલ મને મુનિ
 તામ, કમ' હંકનને કામ, આજહો જૂખે ભડમડતી મુનિ ચરણે અડેલ. ૩૧. ચાર પહેર
 નિશિ જોર, સહયો પરિસહ ઘોર, આજહો કરડીરે શીયાલણે શરીર વહોરીયું'લ. ૩૨.
 ધરતો ધર્મ'નું' ધ્યાન નલિનિ ગુહમ વિમાન, આજહો પહેત્યો પુન્ય પ્રભાવથીલ.

રોહિતાશ્વને, વિષ્ણુદેવ કયે તારામતિથી રાયજો. સત્ય. ૧૧. મૃતક અંબર લેવા પ્રેત વને ગયો, અંદાગના કા વાથી નોકર રાયજો, આવી સુતારા કુમાર મૃતકને ઉંચકી, હાન ક્રિયા કરવા મૂંડી કાયજો. સત્ય. ૧૨. રૂઢન કરતી છાતીકાટને કુટતી, ખોળામાં લઈને બાલક ઉપર પ્રેમજો, એટલામાં હરિ આવ્યો દોહતો આગળે, ઓળખી રાણીને પૂછે છે કુશળ શેમજો, સત્ય. ૧૩. સુતારા કહે પુત્ર મરણની આ દશા, અંદાળ થઈને મને વેચી દિવ દેરજો, રાજ્ય પાટ ગયું કુટુંબ કળીલો વેગલો, પુત્ર મરણથી વત્યો કાળો ફેરજો. સત્ય. ૧૪. બાર વરસ લગે ભાંગી પડું આપે કયું, આકરડી પહું થયું મારે શિર તેમજો, કુવર હસાયો વનમાં કાષ્ટ લેવા જતાં, સ્વામી હવે શું પુછો છો કુશળ શેમજો સત્ય ૧૫. પ્રભુ હવે તો દુઃખની હદ આવી રહી, શિર પર ઉગવા બાકી છે હવે તો તૃણ જો, દુઃખ લખ્યું હશે કેટલું આપણા ભાગ્યમાં નાથ હવે તો માગું છું હું મરણ જો. સત્ય. ૧૬. ગભરાયો નૃપ રાણીની વાતને સાંભળી, ધીરજ ધારી કયું હૃદય કઠીન જો, સહન કરીશ હું જેટલું જે દુઃખ આવશે, પણ સુયંત્રી થાશે નહિ કઠી દીનજો. સત્ય. ૧૭. આટલું બોલી પ્રેમનું બંધન તોડીને, સુખ ફેરવી માગ્યું મૃતકનું વચ્ચળે, રાયની સમસ્યા સુતારા સમજી નહિ, ફરી ફરી નૃપના હાથમાં દે છે પુત્રજો. સત્ય. ૧૮. પુત્રના સબનું કામ નથી હવે માહરે, ત્યારે શું કહો છો બોલો થઈ સનમુખજો, લાજ સુકી અશ્રુથી નેત્રો ભરી, નૃપે માગ્યું અંબર મૃતકનું કરી ઉન્મુખજો, સત્ય. ૧૯. એટલામાં કરી દેવે વૃષ્ટિ પુખ્તની, સત્યવાદી તમો જય પામો મહારાજજો, કસોટી કીધી દુઃખમાં નાંખી આપને, ક્ષમા કરો તે સત્યતણા શિરતાજજો. સત્ય. ૨૦. હીધુ વરદાન દેવે રાજ્ય આબાદનું સંજીવન કરી પુત્રને ગયા દેવલોકજો, મંત્રીશ્વર અંગરક્ષક બંને આવીયા પ્રલાપા થઈ છે નૃપની ત્રણે લોકજો. સત્ય. ૨૧. ધન્ય છે ધન્ય છે સત્ય શિરોમણી રાયને, જેમ જેમ કસીયે તેમ તેમ કંચનવાનજો, સુરપતિ આગળ સ્તુતિ કરે હરિશ્ચંદ્રની, દીઠો ન જગમાં ધૈર્યમાં મેરૂ સમાનજો. સત્ય. ૨૨. વિચરતા પ્રભુ શાન્તિ જિતવર આવીયા, રાયને રાણી વંદન અથે જાયજો, દેશનાંતે હરિશ્ચંદ્રે પૂરવ ભવ પૂછીયો, શ્યા કારણથી ભાંગીપણું મુજ થાયજો સત્ય. ૨૩. બાર વરસ લગે દુઃખના કુંગર દેખીયા, સુતારા શિરપર આંચું મહાન કલંકજો, વિષ્ણુદેવ કયે પુત્રને રાણીથી મુજને, કારણ વિષુ કહી કાય બને ન નિઃશંકજો, સત્ય ૨૪. પ્રભુ કહે રાય રાણી તમે પૂર્વે હતા સાથે સાથે જેમુનિ આવ્યા તુમ ગામજો, રૂપ દેખીને રાણી વીંધાણી કામથી બોલાવે દંભથી દાસી દ્વારા ભીડી હામ જો. સત્ય. ૨૫. હાવ ભાવ દેખાડયા બહુ એકાંતમાં પણ મુનિ કહે છે ભસ્મ થયો અમ કામજો, તેથી અમારો કામ હવે નથી જાગતો, વળી મળામૂત્રની કુડી કંયા છે ઉદામ જો. સત્ય. ૨૬. નિગશ થઈ રાણી નૃપ કને જઈ આળ ચડાવ્યું મુનિ ઉપનિરધાર જો. તાહના પૂર્વક બ ખીખાને નંખાવીયા, માસાંને રાય કરે પસ્તાવો અપારજો. સત્ય ૨૭. દોષ ખમાવી મુનિથી સમક્ષિત પામીયા મુનિવર બંને કાળ કરી દેવ લોકજો, કસોટી મીચથી વૈર પુરવ તેણે વાગીયું, સુખદુઃખ નિમિત્ત કમ જાણી તજો. શોકજો. સત્ય. ૨૮. રાયને રાણી ભતિ મરણ પાનિયાં અદ્ય નિદાનને દીઠો વપાક

લઘિવંત અણુગાર રે; પ્ર. સત્ય પુરૂષ જેણે સુત્રને શુદ્ધ્યાં, ચૌનાણી ગણધાર રે. પ્રા. ચિ. ૧૮. કેવળજ્ઞાની આઠમે યોદ્ધે, નવમે કેવળ દશનની આણુ રે; પ્ર. ચૌદેરાજ રદ્યા છે દેખી, સર્વે વાતોના જાણુ રે. પ્રા. ચિ. ૧૯. લોકમાંહી ઉદ્યોતજ ક્રીધા, કેવળી હુવા ચોવીસ રે, પ્રા. તીરથ થાખ્યાં, કર્મને કાખ્યાં જગતારણુ જગદીશ રે. ચિ. ૨૦ જઘન્ય તીર્થકર વીશ બિરાજે; ઉત્કૃષ્ટ સચને સાઠ રે; પ્રા. ગણધર સાધુ નમું શિર નામી, કેવળી પાટોપાટ રે પ્રા. ૨૧ દશમે યોદ્ધે કેવળ મરણો, તે પહોંચે નિરવાણુ રે; પ્રા. એ દશ યોદ્ધ હુવા સંપૂર્ણ શ્રી વીર વચન પ્રમાણુ રે. પ્રા. ચિ. ૨૨. નેતું જણનાં નામજ આલ્યાં, કલ્પો અતગઠમાંહી અંત રે; પ્રા. કેવળ મરણુણે મુકતે સિધાયા, સહુ સિદ્ધ થયા બળવતરે પ્રા. ૨૩. દશા શ્રુતસ્કંધ માંહે આલ્યા, વળી સમવાયાંગની સામે રે; પ્રા. સમાધિપત્નીશી હુઈ સંપૂર્ણ, ઋષિરાયચંદણ એમ બામે રે. પ્રા. ચિ. ૨૪ પ્રસાદ પૂજ્ય જેમલણ કેરો, કર્યો જ્ઞાનતણો અભ્યાસ રે; પ્રા. સંવત અદારશે વર્ષ તેત્રીશે, મેહતા નગર ચોમાસ રે. પ્રા. ચિ. ૨૫.

૭૪ શ્રી હરિશ્ચંદ્ર નૃપની સંજ્ઞાયા

હોહરો :-શ્રી ગુરુપદ પંકજ નમી, સમરી સારહમાય સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્રની ઉત્તમ કહું સંજ્ઞાયા. ઠાલ-સત્ય શિરોમણી હરિશ્ચંદ્ર પૃથ્વીપતિ, નગરી અયોધ્યા જેની સ્વર્ગ સમાનજો, સુરગુરુ સમ વસુભૂતિ મંત્રી જેહનો, રાણી સુતાશને કુમાર દેવ સમાનજો સત્ય. ૧. અવસર જાણી સુરપતિ એક દિન ઉચ્ચરે, હરિશ્ચંદ્રના શુદ્ધ દેવને કરે જાણુજો પ્રાણુ જતાં પણુ સત્ય પણુ છોડે નહિ, મનુષ્ય છતાં પણુ કેટલાકફં વખાણુ જો. સત્ય ૨. સ્વામી વચને શ્રદ્ધા નહિ જો દેવને. તેણે વિકુળ્યાં તાપસો પુરની બાહારજો. સુવર થઈને નાશ કર્યો આરામનો પોકાર કરતો ગયો. તાપસ પુરમાંય જો સત્ય ૩. સાંભળી નૃપતિ આલ્યો તાપસ આશ્રમે, હાથમાં લઈને જોચ્યું તાણી તીર જો. ગભાંડી હરણીને વચમાં લાગી મથું, હરણી મરતાં કુલપતી કુટે સીર જો. સત્ય ૪ પશ્ચાતાપની સીમા ન રહી રાયને કુલપતિ પાસે નૃપ નમાવી કાય જો, પ્રાયશ્ચીત માટે રાજ્ય પાટ ફેંકે આપને, પાપ હત્યા જો લાગેલી મુજ જાયજો સત્ય. ૫ ઉપર લાખ સોનૈયા આપુ તુજને પુત્રીને પોષેલી મૃગશી જેણે કિવસને રાત જો; કુલપતિ કહે હું રાજ આજથી પુરનો લાખ સોનૈયા લો વેચી તુમ જાત જો સત્ય. ૬ રાજ્યને તજતાં આડો મંત્રી આવીઓ ત્યારે તાપસે ક્રીધો મંત્રી કીર જો કપિજલ અગ રક્ષક વચમાં યોદ્ધીઓ તેને પણુ ક્રીધો જ'ણુક છાંટી નીર જો. સત્ય. ૭. કસોટી ક્રીધી દેવે રાજ્ય તળવીયું, તો પણુ સત્યમાં અડગ રદ્યા છે ભુપજો, કાશી નગરીમાં જઈ ચૌટામાં રહી વેચાણુ માટે ગણે ઉભા ચુપજો. સત્ય. ૮. વેચાણુ લીધી રાણીને એક બ્રાહ્મણે, કુમારને પણુ વેચ્યો બ્રાહ્મણુ ઘેરજો, પોતે પણુ વેચાણુ લાગીના ઘરે, કર્મ રાજ્યો ક્રીધો કાળો ફેરજો. સત્ય ૯. જળ વહન કયું બાર વરસ લગે નીચતું, નોકર થઈને વત્યો ચંદ્રણ ઘેરજો. દુઃખ સહન કરવામાં મણા રાખી નહિ, તો પણુ કર્મે જરા ન ક્રીધી મહુરજો. સત્ય ૧૦. રાક્ષસી-રૂપ કરાવી ક્રીધી વિટળના, તારામતિને ભરી સલાની માંયજો, નાગ હસાવી મરણુ કર્યો

૭૬ અથ કમ પચીસીની સનન.

દેવ-દાનવ-તીર્થ-કર ગણધર, હરિહર નર વર સનન; કમ સંયોગે સુખ-દુખ પામ્યા, સનને હુઆ મહા નળગારે, પ્રાણી કમ સમો નહિ કોય, કીધાં કમ વિના ભોગવીયાં, છુટકપારો ન હોયરે પ્રાણી. એ આંકણી. ૧. આદીશ્વરને અંતરાય વિટંબો, વર્ષ દિવસ રહ્યા ભુખે; વીરને બાર વરસ દુઃખ કીધું, ઉપન્યા પ્રાણી કુખેરે પ્રાણી. ૨. સાઠ સહસ્ર સુત એક દિન મૂઆ, સામંત શુરા જેસા; સગર હુઓ મહા પુત્રે દુઃખીયો કમ તણા કળ એ સારે, પ્રાણી ૩. બત્રીશ સહસ્ર દેશનો સાહેબ, ચક્રી સનત-કુમાર; સોલ રોગ શરીરે ઉપન્યા, કમે કયા તસ ખુવારે, પ્રાણી ૪. સુભૂમ નામે આઠમો ચક્રી, કમે સાયર નાંખ્યો; સોલ સહસ્ર યજ્ઞે ઉભાં કીઠો, પણ કિણ્હી નાંવ રાખ્યો રે. પ્રાણી. ૫. બ્રહ્મદત્ત નામે બારમો ચક્રી, કમે કીધો અંધો; એમ બાણી પ્રાણી વિષુ કામે, કોઈ કમ મત બાંધેરે પ્રાણી. ૬. વીસ ભુજ દશ મસ્તક હુતા લક્ષ્મણે શવણ માર્યો; એકલકે જગ સહુને ભૂત્યો, કમથી તે પણ હાર્યો પ્રાણી. ૭. લક્ષ્મણ-રામ મહા બલરતા, વળી સત્યવંતી સીતા, બાર વરસ લગે વનમાંહે ભમીયા, વિતક તસ બહુ વિત્યારે પ્રાણી ૮. છપ્પન દોઢ બલવનો સાહેબ કૃષ્ણ મહા બલી બાણી; અટવી માંહિ એકલકો મૂઓ, વલવલતો વિષુ પાણી રે. પ્રાણી. ૯. પાંચ પાંડવ મહા બુઝારા, હારી દ્રૌપદી નારી; બાર વરસ લગે વનદુઃખ કીઠાં, ભમીયા જેમ ભિખારી પ્રાણી. ૧૦. સતીઅ શિશમણી દ્રૌપદી કહીયે, પાંચ પુરૂષની નાર; સુકુમાલિકા ભવે બાંધ્યું નિયાણું પામી પાંચ ભરતારે. પ્રાણી. ૧૧. કમે હલકો કીધો હરિશ્ચંદ્રને, વેચી તારા રાણી; બાર વરસ લગે માથે આણ્યું, કુળ તણે ઘેર પાણી રે પ્રાણી. ૧૨. હાંધ-વાહન રાજની બેટી, ચાવો ચંદનબાળા; ચૌપદની પરે ચૌટે વેચાણી, કમ તણા એ ચાળા રે. પ્રાણી. ૧૩. સમકિતધારી શ્રેણિક રાજા, બેટે બાંધ્યો સુસકે; ધર્મી નરપાત કમે હબાણા, કમથી ભેર ન કિસકારે. પ્રાણી. ૧૪. ઇશ્વરદેવ અને પાવંતી રાણી કરતા પુરુષ કહેવાય; અહોનિશ સ્મશાન માંહે વાસો, ભિક્ષાભોજન ખાયરે, પ્રાણી. ૧૫. સહસ્ર કિરણ સૂરજ પ્રતાપી, રાત-દિવસ રહે ભમતો; સોળ કળા શશીહર જગ ચાવો, દિન દિન બાયે ઘટતોરે. પ્રાણી. ૧૬. નળરાજ પણ બુગટે રમતાં અરથ ગરથ રાજ્ય હાર્યો બાર વરસ લગે વનદુઃખ કીઠાં, તેને પણ કમે ભમાડ્યો રે. પ્રાણી ૧૭. સુદર્શનને શુળીએ કીધો, મુજસજે માંગી લીખ તમસ ગુફા સુખ કૈણિક બળીયો, માની ન કોઈની શિખ રે, પ્રાણી ૧૮. ગજ સુકુમાર શીર સગડી મૂકી, સોમીલે, બાળ્યું શિશ; મેનારાજ વાઘરે વિંટાણા, કણ ન આણી રીસરે. પ્રાણી. ૧૯. પાંચસેં સાધુ ઘાણીમાં પીલ્યા. રોશ ન આણ્યો લગાર; પૂર્વકમે ઠંઠણુ ઋષિને, ષટમાસ ન મળ્યો આહારરે. પ્રાણી ૨૦. ચૌદ પૂર્વધર કમ તણે વશ, પડ્યા નિગોહ મગાર; આદ્રકુમાર અને નંદિપેણે, ફરી વાશ્યે ઘરવાસરે. પ્રાણી. ૨૧. કળાવતીના કર છેદાણા, સુભદ્રા પામી કલંક; મહાબળ મુનિનું ગાત્ર પ્રજાળ્યું; કમ તણાં એ વંકરે. પ્રાણી. ૨૨. દ્રૌપદી હેતે પદ્મનાભનું, ફેડ્યું કુખે કામ; વીરના કાને ખીલા ઠોકાણા, પગે રાંધી ખીર તામરે. પ્રાણી.

મહાન જો જગતની વિચિત્રતા સર્વે અનુભવી કર્મભંધનના છોડ્યાં સકળ નિદાન જો.
સત્ય ૨૬. સાકેતપુરનું રાજ્ય હર્ષ રાહિતાશ્વને દિક્ષા લીધી સોળમા જિનવર પાસ જો
કેવળ પામી શિવપુરમાં સીધાવીયા, નીતિ ઉદયનો કરજો શિવપુર વાસ જો સત્ય. ૩૦.

૭૫ શ્રી સુમાહુકુમારની સંજ્ઞાયા

હવે સુમાહુકુમાર એમ વિનવે, અમે લેઈશું સંજ્ઞાભાર; માડી મારીરે, મા
મે' નીર પ્રભુની વાણી સાંભળી; તેથી જાણ્યો અથિર સંસાર. માડીરે, હવેરે નહિ રાત્રું
રે સંસારમાં. ૧. અરે જાયા, તુજ વિના સુના મંદિર માળીયાં; તુજ વિના સુનારે સંસાર,
જાયારે મોરારે કાંઈ માણેક-મોતી-મુદ્રિકા, કાંઈ જાદુ તથો નહિ પાર; જાયા રે મોરારે,
તુજ વિના ઘડી એક ન નિસરે. ૨. અરે માડી તન ધન-જોળન કારમું, કારમો કુટુંબ
પરિવાર; માડીરે, કારમા સગપણમાં રહે, એ તો જાણ્યો અથિર સંસાર. માડી મોરીરે.
૩. અરે જાયા, સંયમ પંથ ધણો આકરો; જાયા વ્રત છે ખાંડની ધાર, જાયા મોરારે,
ખાવીશ પરિષદ છૂતવા, રહેવું છે વનવાસ. જાયારે મોરારે, તુજ. ૪. અરે માણ, વનમાં
રહે છે મુગલાં; તેની કાણુ કરેરે સંભાળ, માડીરે મોરીરે વનમુગલાં પેરે આલશ્ય; એમ
એકલસ નીરધાર. માડીરે મોરીરે, હવે. ૫. હાં રે માણ નરકનિગોહમાં હું ભમ્યો અનંતી
અનંતી વાર; માડીરે મોરીરે છેલન-લેલન મે' ત્યાં સઘાં, તે કહેતાં નાવે પાર. માડીરે
મોરીરે. હવે. ૬. અરે જાયા તુજને પરજાવી પાંચસે નારીઓ, રૂપે અપસરા સમાન;
જાયારે મોરારે ઉંચા કુલમાં ઉપની રહેવા પાંચસે મહેલ, જાયારે મોરારે, તુજ. ૭. હાં
રે માડીરે ઘરમાં જો એક નીકળી નાગણી, મુખે નિદ્રા ન લગાર; માડીરે મોરીરે. પાંચસે
નાગણીઓમાં કેમ રહું, મારું મન આકુલ-આકુલ થાય. માડીરે મોરીરે, હવે. ૮. હારિ
જાયા આટલા દિવસ હું તો જાણતી, રમાડીશ વહુનારે જાળ; જાયારે મોરારે, કેવ
અટારો હવે આવીયો તું તો લે છે સંજ્ઞા ભાર. જાયારે મોરારે, તુજ. ૯. હારિ માણ
સુસાકર આબ્યો કાંઈ પડુણ્ણો, ફરી ભેગો થાય ન થાય; માડીરે મોરીરે. એમ મનુષ્ય-
ભવ પામવો ડોહુલો, ધર્મ વિના દુર્ગતિ જાય. માડીરે મોરીરે. હવે ૧૦. હવે
પાંચસે વહુરો એમ વિનવે, તેમાં વઢેરી કરેરે જવાળ; બહાલમ મોરારે, તુમ તો સંજ્ઞા
લેવા સંચાર્યા, સ્વામી અમને કોનો છે આધાર; બહાલમ મોરારે બહાલમ વિના કેમ રહી
શકું. ૧૧. હારિ માત-પિતા-ભાઈ-બેનડી, નારી-કુટુંબ ને પરિવાર; માણ મોરીરે અંત
વેલાએ સહુ અળગા રહે, એક જિનધર્મ તરણ તારણહાર. માડી મોરીરે, હવે. ૧૨.
હારિ માણ કાચી કાયા તે કારમી, ચડી પડી વિણસી જાય; માડીરે મોરીરે, છવડો જાય
ને કાયા પડી રહેશે. સુવા પછી કરે જાળી રાખ, માડીરે મોરીરે, હવે. ૧૩. હવે માતા
ધારણી એમ ચિંતવે, આ પુત્ર નહિ રહેરે સંસાર, ભવિક જનોરે, એક દિવસ રાજ્ય
ભોગબુધ, લીધો સંજ્ઞા શ્રી મહાવીરસ્વામીની પાસ. ભવિક જનોરે, સોભાગી કુંવરે
સંજ્ઞા આહુધું ૧૪. હારિ માડી તપજપ કરી કાયા શોષવી, આરાધી ગયા દેવ-
લોક; ભવિક જનોરે, પંદર ભવ પૂરાં કરી; જાણે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મોઝાર. ભવિક જનોરે
સોભાગ્યવિજય શુભ એમ કહે. ૧૫.

૭૮ શ્રી ખડક કુમારની સંજ્ઞાય

અવંતી તે નગરી સોહામણીરે, રાજા કેતુરે રાય, વન ગયા મુનિ વાંદવાણરે, મન વસીઈ વૈરાગ, મુનીશ્વર જીઓ ભગવંતનારે કેણુ. ૧. ઘરે આવીને કહ્યું માતનેરે, અમે લલથું સંજમભાર મારો તે કુવર નાનકોરે, એ અણુ ઘટતું થાય. મુનિશ્વર ૨. વાઘણુ સિંહ વાહર વસેરે, ખડક કુવર કેમ જાય પાંચશે જન આગળ ક્યારે, મુકયા કુવરની પાસ. મુનિશ્વર ૩. સાવકથી નગરીમાં આવીયાણ, શ્રાવક હરખ અપાર. આ નગરી બનેવી તણીરે, તીહાં આહાર અપાર. મુનિશ્વર ૪. જન સઘળા જમવા ગયારે, મેલ્યા એકીલા અણુગાર. આહાર લેવા મુનિ ઉઠીયારે, સાવકથી નગરી મોઝાર. મુનિશ્વર ૫. આંચો તે મારો ખંધવોરે, નયણે વધુટયારે નીર રાણી તે ફેળી હરખતીરે, રાજા કોખે અધીર. મુનિશ્વર ૬. રાજાએ સેવક બોલાવીયારે સાધુને ઘો પરિહાર. સેવક જઈ મુનિને મલ્યારે, વચને ઝાલ્યો હાથ. મુનિશ્વર ૭. મસાણુ ભૂમિમાં લલ ગયા રે. કંખ્યા નહિ લગીર. ત્વચા ઉતારી જીવતાં રે, પછી જાણ્યો એ રાણીનો વીર. મુનિશ્વર ૮. જન જમીને ત્યાં આવીયા રે. શોધવા લાગ્યારે ભાય. તે નજરે પડતા નથી રે, હુકા કાટી જાય. મુનિશ્વર ૯. રાજાએ જનને બોલાવીયારે, નુપતિ પૂછે રે વાત. કઈ નગરીના કોણુ હતા રે. કઈ તેઓની જાત. મુનિશ્વર ૧૦. અવંતી નગરી સોહામણી રે; સ્વામી કેતુરાય, ખડક કુવરે લીલા લીધી રે, હતા અમારી પાસ. મુનિશ્વર ૧૧. આહા અનથ મેં ક્યો રે, હણતા ન ક્યો વીચાર. અણુવીચારું મેં ક્યું રે હણીયો નાનો બાળ. મુનિશ્વર ૧૨. રાણીએ સંજમ આહ્યો રે; રાજાને જંપ ન થાય; ઘેર જવું ઘટતું નથી રે, લીયે તે સંજમ ભાર, મુનિશ્વર ૧૩. રાજા રાણી યે સંજમ આહ્યો રે. ઉતાર્યો મોહ જંજળ, તપ કરતા અતિ આકરાંરે, કરતા ઉશ્ર વિહાર મુનિશ્વર ૧૪. મુલટ પાંચસો લેગા થાને, ક્યો એક વીચાર; ઘેર જવું જીગતું નથી રે, સંજમ લીયે મુખકાર, મુનિશ્વર ૧૫. પંચ સમિતિ ત્રણુ શુસિણરે. પાળે પંચાચાર. કમં ખપાવી થયા કેવલીરે પોખ્યા મુક્તિ મોઝાર. મુનિશ્વર ૧૬. શ્રીહીર વિજયની વિનતીરે, લાંબ વિજયનીરે જોડ, સંજ્ઞાય સાંભળતા થકાં રે, સહેજે કમેનિ ઝોડ, મુનિશ્વર ૧૭.

૭૯ દેવલોકની સંજ્ઞાય

સુધરમાં દેવલોકમાં રે વૈમાન બત્રીશ લાખ, કેઈ લોખા શંકા કરેરે એતો સૂત્ર ભગવતિની શાખરે, પુણ્યનાં ફળ જોજ્યો. ૧. સુધરમાં દેવલોકમાં રે પાંચશે જોજન મેહેલ, સત્તાવીશે જોજન ભુધંતળારે ભાધ, એ સુખ તો નહિ સેહેલરે. પુ. ૨. વેગ ગતિ ચાલે દેવતારે લાખ જોજન કરે દેહ એકેકા (વમાનનોરે ભાધ, નાવે છઠે મહિને છેદરે. પુ. ૩. હાવ ભાવ કરતી થકી રે, દોવજો આવે હજુર, આ ઠામે આવી ઉપન્યા, સ્વામિ શાં કીધાં પુણ્ય પૂરરે. પુ. ૪. નામ બતાવો શુણુ તણોરે, નિર્લોભી રુચિરાય, ભવસાગરમાં ઘુસતાંરે તુમ હાથ લેયો સંખાયરે. પુ. ૫. નિર્લોભી નિર્લાલચીરે, માગી બહામ ન એક, ફગંતિ પડતાં રાખીયોરે, મને મોકલીયો દેવલોકરે. પુ. ૬. દેવ પ્રત્યે દેવિયો કહેરે, મુણો વલલભ મોરા નાથ, નાટક જીઓ એક અમતણું રે, પછી જઈ કહેજો સર્ગાને

૨૩. કમ'થી નાકા બય પાતાળે, પેસે અગ્નિ મહાર, મેરુશિખર ઉપર ચઢે પશુ કમ' ન મૂકે લગાર રે પ્રાણી ૨૪. એવાં કમ' જ્યાં નર-નારી, પહોંચ્યા શિવ ઠાય; પ્રભાતે ઉઠી નિત નિત વંદે, ભક્તિએ તેહના પાયરે. પ્રાણી. ૨૫. એમ અનેક નર ખંડ્યા કમો' બલ બલેરા જેસા, ઋદ્ધિદુષ' કરજોડી કહે, નમો નમો કમ'રાજ એસારે પ્રાણી. ૨૬.

૭૭ શ્રી થાવચ્યાકુમારની સંજ્ઞાયા

શ્રી આદીશ્વરને રે પાય પ્રણમી કરી, વહી નમી નિજ શુરુ પાયેજી; થાવચ્યાનો રે નંદન ગાંધએ, નામે નવનિધિ થાયેજી. ૧. ભાવે વંદે રે થાવચ્યા મુનિ. નેમી જીનેશ્વર શિખેજી, શ્રી શેત્રુઙ્ગ ઉપર સિદ્ધ થયા; હું' પ્રણમું નિશ્ચિયેજી. ભા. ૨. દ્વારિકા નગરી રે કૃષ્ણ નરેશ્વર, થાવચ્યો ધનવંતોજી; ખડુ ધન ખર્ચી રે સુત પરણ્યાવીયો, નારી બત્રીશ ગુણવંતજી. ભા. ૩ ગદ ગિરનારની પાસે બણીએ, નંદનવન અભિશમોજી; ખડુ પરિવારે રે નેમિ સમોસચ્યા, હરિ મન હરખ્યા તામજી. ભા. ૪. વંદન આવે રે સખલ આહ-ખરે, બહવનો પરિવારોજી, કુમાર થાવચ્યો રે તિહાં વહી આવીયો સુરનરનો નહિ પારોજી. ભા. ૫ વાણી મુણીને રે મન વૈરાગીયો, થાવચ્યો નિજ ગેહેજી; તિહાંથી આવી રે માયને પાય પહો, માત મુણે સસનેહોજી. ભા. ૬. એ સસાર અસાર તે બણીએ, અનુમતિ દો મોરી માતજી, જિમ હું સંજમમાગ' આવ્યું, કષ્ણ લાખેણી બયેજી. ભા. ૭. વચણ મુણીને હૈડે હહહહી, આંમુહાં ઉભરાયોજી; સંજમમાગ' બેટા હોહિલો, તું છે કુમળી કયોજી. ભા. ૮. ધન-કણ-કથન માલ અછે ઘણો, વળી બત્રીશ વહુનારોજી; લોગ સંયોગ વચ્ચ તુમે લોગવો, પછી તમે સંસારોજી. ભા. ૯. થાવચ્યો કહે મુણે મોરી માવડી, વચન કહું વિશાલોજી; તન ધન જોળન એ કરનું, બણે સુપન જ'બલોજી. ભા. ૧૦. જીજ કરતો રે દિનકર આથમે, કિમ ખમશેા હુંકારોજી; ખીણ ખીણ લોજન કુણ એ પૂછશે, અરસ નિરસ વળી આહારોજી. ભા. ૧૧. જંગલ મહિરે મુણ મોરી માવડી, ભુખ તરસ સહે અપારોજી; પાણી લોજન કહે એકુણ કદે, વનવ-ગડની સારોજી. ભા. ૧૨. નારી બત્રીસે રે વળી વળી વિનવે, અલવેસર અવધારોજી; અવગુણ અમને રે કુણ કહે બહાલમા, કાં મેલો નિરધારોજી. ભા. ૧૩. પહોંચે સ્વારથ જ્યાં લગે જેહનો, કુણ નારી કુણ માતોજી; સ્વારથ વિણસે રે કો કેહનો, નહિ માનો માતુની વાતોજી. ભા. ૧૪. જળ લગે જીવું રે મુણ મોરા નાનસ, મ કરીશ વ્રતની વાતોજી, વલતું સંજમ તુજને જો રૂચે, તો લેજે બલી ભાતોજી. ભા. ૧૫. પહેલાં પૂઠે રે ખખર ન કો પડે, તું છે લોલી માતાજી; હાલ આણી જલ ચંચલ આવજું, ખીણમે વિણચી બજોજી. ભા. ૧૬. લેઈ અનુમતિ રે કુમર હજાર શુ નેમિ જિનેશ્વર શિખેજી; સંજમ પાળી રે તન મન વશ કરી, છોડી તન ધન સારોજી. ભા. ૧૭. પાળે સંજમ સાધુકિયા કરી, બણીયા અંગ અગીયારોજી; અવસર બણી રે અણસણ આહરે, સાથે સાધુ હજારજી. ભા. ૧૮. શ્રી શેત્રુઙ્ગ ઉપર સિદ્ધ થયા, મુકતે ગયા હુંખ છોડી જી; (વણુદ શિશમણિ દીપવિજય તણો, ધીર નમે કરજોડી જી. ભા. ૧૯.

જ્યવિજ્ય ગુરુ શિષ્ય, તસ હૃષ' નમે નિશ્ચિન હો; મુ. મેરુવિજ્ય એમ બોલે,
એહવા ગુરુની કોણુ તોલે હો. મુ. ૬.

૮૧ શ્રી સનતકુમાર ચક્રવર્તિની સંજ્ઞા

સરસતી સરસ વચન માગુ', તોરે પાચે લાગુ'; સનત કુમાર ચક્રી ગુણ ગાઉ,
જિમ હું નમં'ળ થાઉં. રંગીલા રાણા રહો, જીવન રહો રહો; મેરે સનતકુમાર વિનવે
સવિ પરિવાર. ૧. રૂપ અનુપમ ઇન્દ્રે વખાણ્યું, સુર એ જાણી સુણી ઈમ માયા પ્રાણ
રૂપ કરી દોય આયા, ફરી ફરી નરખત કાયા. ૨. જી. મે. ૨. જેહવો વખાણ્યો
તેહવો દીઠો, રૂપ અનુરૂપ ભારી; સ્તવના સાંભળી મનમાં હરખ્યો, આણ્યો ગવ' અપાણી.
૨. જી. મે. ૩ અખ શું નિરખો લાલ રંગીલે, જેળ ભરી મુજ કાયા, નહિ ધોઈ જળ છત્ર
ધરાવું, તખ જોજ્યો મોરી કાયા. ૨. જી. મે. ૪. મુગટ-કુંડલ હાર મોતીના, કરી શણગાર
ખનાયા; છત્ર ધરાવી સિંહાસન ખેઠા, તખ ફરી પ્રાણણ આયા. ૨. જી. મે. ૫. દેખી રૂપ
પલટાણું મુણ હો ચક્રી રાયા; સોળ રોગ તેરી દેહમાં ઉપન્યા, ગવ' મ કર (કાચી) ફૂડી
કાયા; ૨. જી. મે. ૬. કંગાકળીયો ઘણું ચક્રી મનમાં સાંભળી દેવની વાણી; તુરત તંબોળ
નાંખીને જોવે; રંગભરી કાયા પલટાણી. ૨. જી. મે. ૭. ગઠ મઠ મન્દિર માળિયાં મેલ્યાં
મેલી તે સવિ ઠકુશઠ નવાનધિ ચૌદ રતન સવિ મેલ્યાં; મેલી તે સયળ સભાઈ ૨૦ જી
મે. ૮. હૃય ગય રથ અંતે ઉર મેલી, મેલી તે મમતા માયા એકલકા સંયમ લઈ
વિચરે દેહ ન મેલે રાણા રાયા. ૨૦ જી. મે. ૯. પાચે ધુધરી ધમધમ વાજે, ઠમઠમ
કરતી આવે હથ આંગુળિયે જે કર જોડી વીનતી ઘણીય કરાવે ૨૦ જી. મે. ૧૦. તુમ
પાખે મોઈ દિલડું દાઝે, દિન કેહી પેરે જાશે એક લાખને બાણું સહસ્ર, નયણે કરી
નિરખીજે ૨૦ જી. મે. ૧૧. માતા પિતા હેને કરી જુરે, અંતે ઉર સવિ રેવે એકવાર
સન્મુખ જીઓ ચક્રી, સનતકુમાર નવિ જોવે ૨૦ જી. મે. ૧૨. ચામર ધરાવો છત્ર
ધરાવો, રાજ્યમે' પ્રતાપો રૂઝ, છ ખંડ પૃથ્વી આણ મનાવો, તે કિમ જાણ્યા કુઠાં ૨૦
જી. મે. ૧૩. છત્રધરે શિર ચામર ઢાળે, રાજન પ્રતાપો રૂઝે, છ ખંડે પૃથ્વી રાજ્ય
ભોગવો, છમાસ લગે' ફરે કેટે ૨૦ જી. મે. ૧૪. તવ ફરી દેવ છળવા કારણુ વૈધ રૂપ
લહી આવે તપ શક્તિયે કરી લખિંધ ઉપની, શુ કે કરી રોગ સમાવે ૨૦ જી. મે. ૧૫.
જે લાખ વરસ મહાગીક ચક્રી, લાખ વરસની દીક્ષા. પંદરમાં જિનવરને વારે, નરદેવ
કરે જીવરક્ષા ૨૦ જી. મે. ૧૬. શ્રી [વજ્યસેન સુરીશ્વર વાણી તપગચ્છ રાજે જાણી,
વિનયકુશળ પંદિત વર જાણી, તસ ચરણે ચિત્ત આણી ૨૦ જી. મે. ૧૭, સાતસે' વરશે
રોગ સમાયો, કંચન સરખી કાયા, શાંતિ કુશળમુનિ એમ પજ'પે, દેવ લોક
ત્રીજા પાયા ૨૦ જી. મે. ૧૮. ઇતિ.

૮૨ શ્રી ઇષુકાર કમલાવતીની સંજ્ઞા

મહેલે તે બેઠાં રાણુ કમળાવતી, ઉઠે છે એથેરી જેહ સાંભળ હો દાસી. જોઈને
તમાસો ઇષુકાર નગરીનો, મનમાં તે ઉપન્યો સંદેહ. સાંભળ હો દાસી, આજ રે
નગરીમાં ખેપટ અતી ઘણી. ૧. કંતો દાસી પ્રધાનનો કંઠ લીયો કાં છુટયાં રાજાએ

વાતરે. પુ. ૭. એક નાટક કરતાં થકારે, ગયાં વર્ષ દોષ હજાર, દેવતા મનમાં ચિંતવેરે, હવે કરવો કવણ વિચારે. પુ. ૮. સઘલો કુટુંબ પુરો થયો રે, હવે કહેશું કેહને જાય, હુગંધ ઉઠે મનુષ્ય લોકનીરે, હવે જાય અમારી બલાયરે. પુ. ૯. ઉદયરતન વાચક કહેરે, દેવલોકની સનઝામ, બણે ગણેને સાંભળે, તેનાં પાતક દૂર પલાયરે. પુ. ૧૦.

૮૦ અથ શ્રી નંદિષેશુમુનિનું ત્રિઢાલીયું

ઢાલ પહેલી :-રાજગૃહી નગરીનો વાસી, શ્રેષ્ઠિક સુત સુવિદ્યાસી હો; મુનિવર વૈરાગી નંદિષણ દેશના સુષી લીનો, નાના કહેતા મત લીનો હો. મુ. ૧. ચારિત્ર નિત્ય ચોકણું પાળે, સંયમ રમણીય મ્હાલો હો; મુ એક દિન જિન પાથે લાગી, ગોચરીની અનુમતિ માગી હો. મુ. ૨. પાંગરીયો મુનિ વહોરવા ક્ષુધાવેદની કર્મ દરવા હો, મુ. ઉચનીચ મધ્યમ કુળ મ્હોટા, અટતો સંયમ-રસ લોટા હો. મુ. ૩ એક ઉચું ધવળ ઘર દેખી, મુનિવર પેઠો શુદ્ધ ગવેખી હો. મુ. તિહાં જઈ લીધો ધર્મલાભ, વેશ્યા કહે ધંહાં અથલાભ હો. મુ. ૪. મુનિ મન અભિમાનજ આપી, ખરડ કરી નાંખ્યો તરણુ તાળી હો; મુ. સોવન વૃષ્ટિ હુધ બાર કોડી, વેશ્યા વનિતા કહે કરભોડી હો. મુ. ૫.

ઢાલ બીજી :-થે'તો ઉભા રહીને અરજ અમારી સાંભળો સાધુજી, થે'તો મ્હોટા કુળના જાણી મૂકી ઘો આમળો સાધુજી; થે'તો લેઈ જાઓ સોવન કોડી ખાડાં ઉટે ભરી સાધુજી, નહિ આવે અમારે કામ અહો પાછા ફરી સાધુજી ૧ થારાં ઉજવલ દેખી વસ મોઢે મન માહકું સાધુજી, થારો સુરપતિથી પણ રૂપ અધિક છે વાહરૂ સાધુજી; થારાં મૃગસમ મુન્દર નેત્રદેખી હૃષં લાગણો સાધુજી, થારો નવલો જોળન વેષ વિરહ દુઃખ ભાંજણો સાધુજી; ૨, એ'તો જન્મ જડિત કપાટ કુચી મેં કર ગૃહી સાધુજી, મુની વળવા લાગ્યો જામ કે આડી ઉભી રહી સાધુજી; મેં'તો ઓછી સ્ત્રીની જાતિ મતિ કહી પાછળે સાધુજી; થે'તો મુગુણ ચતુરમુજાણ વિચારો આગળે સાધુજી. ૩. થે'તો લોગ પુરન્દર હું પણ મુંદરી સારી સાધુજી, થે'તો પેશ નવલા વેશ ધરાણાં જરતારી સાધુજી. મણિ મુક્તાકળ સુગટ ખીશને હેમના સાધુજી અમે સજીએ સોળ સણગાર કે પિયૂ રસ અંગના સાધુજી ૪. જે હોય ચતુર સુજણ તે કહીય ન ચૂક્યો સાધુજી, એહવો અવસર સાહિબ કહિય ન આવશે સાધુજી એમ ચિંત ચિતે મોઝાર કે નન્દીષેણ વાહલો સાધુજી; રહેવા ગણોકાને ધામ કે થઈને નાહલો સાધુજી ૫.

ઢાળ ત્રીજી :-લોગ કરમ ઉદય તસ આબ્યો, શાસન દેવીએ સંભળાવ્યો હો; મુનિવર વૈરાગી, રદ્ધા બાર વર્ષ તસ આવામે, વેશ મેલ્યો એકણ પાસે હો. મુ. ૧. દશેનર દિન પ્રતે પ્રતિબુઝે, દિન એક મૂરખ નાહ બુઝે હો; મુ બુઝવતાં હુઈ બહુ વેળા લોજ નની થઈ અવેળા હો. મુ. ૨ કહે વેશ્યા ઉઠો સ્વામી, એ દશમે ન બુઝે કામી હો. મુ. વેશ્યા વનિતા કહે ધસમસતી, આજે દશમા તુમે હીજ હસતી હો. મુ. ૩. એહ વયણ સુષીને આલ્યે, ફરી સંયમ શું મન વાળ્યો; મુ ફરી સંયમ લીધો ઉદલાસે, વેશ લઈ ગયો જિન પાસે હો. મુ. ૪ તપ જપ સંયમ કીરિયા સાધી, ઘણા જીવને હી પ્રતિભોધી હો; મુ. ચારિત્ર નિત્ય ચોકણું પાળી, દેવલોકે ગયો દેઈ તાળી હો; મુ. ૫.

મત આદરે. ૧૭. એવા વયણ સમજાવતાં, રાણી વૈરાગ્યનાં આય સાંભળ હો રાજ સંયમ લેવાને ઉતાવળી, આકૂળ આકૂળ થાય. સાંભળ હો રાજ આજ્ઞા આપો સંયમ આદરું. ૧૮. હાથી રે જિમ બંધન તને, તિમ તનું કુટુંબ પરિવાર સાંભળ હો રાજ જો અનુમતી ઘો રાજવી ઢીલ ન ક્ષણ લગાર. સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૧૯. રત્નજડીત રાય તારું પોંજરું, માંહી સૂઝેલો મને જાણ સાંભળ હો રાજ. હું રે બેઠી તીમ ત્હારા રાજમાં રહેતાં ન પામું કલ્યાણ, સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૨૦. મેળવું ધન રહેશે ઇંદા, થોડું પણ આવે ન સાથ. સાંભળ હો રાજ. આગળ જોશો તો પાધરું, સંભળ લેજો રે સાથ. સાંભળ હો રાજ, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરું. ૨૧. રાણીનાં વયણ સુણી કરી, બુઝ્યા કઈ ઇંદુકાર. સાંભળી એક ચિતે. તન ધન જોખન જાણ્યાં કારમાં જાણ્યો સંસાર અસાર. સાંભળીં છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૨. ભૂગુ પુરોહિત જસા ભારજ, વળી તેહનાં હોય કુમાર. સાંભળો એક ચિતે. રાજ સહિત રાણી કમળાવતી. લીધો કાંઈ સંયમ ભાર સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે સંયમ આદર્યો. ૨૩. તપ જપ કરી સંયમ પાળતા, કરતા કાંઈ ઉગ્ર વિહાર, સાંભળો એક ચિતે કમ ખપાવી કેવળ પામીયા, પહેલ્યા કાંઈ મુગતિ મોઝાર, સાંભળો એક ચિતે, છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો. ૨૪ ઇતિ.

૮૩ શ્રી ગજસુકુમારનું દ્વીઢાળીયુ સજ્જાય

લાલ ૧ લી :-સરસતિ સમરૂં શારદારે, પભાણુ મુશુર પસાય ગજસુકુમાળ ગુણે ભયાં રે. ઉલટ અંગ સવાય, મોરા જીવન, ધર્મ હૈયામાં ધાર. ૧. એ આંકણી. દીપે નગરી દ્વારિકા રે, વસુદેવ નરપતિ અંદ. શ્રી કૃષ્ણ રાજ્ય કરે તિહાં રે પ્રગટયો પૂનમ-અંદ. મોં ૨. ન્યાયવંત નગરી ઘણી રે, બળીયો બળભદ્ર વીર, કાંઈ કળા ગુણે કરી રે; આપે અતિ મન ધીર, મોં ૩. સ્વામી નેમિ સમોસર્યા રે, સહસા વન મોઝાર. બહુ પરિવારે પરવર્યા રે, ગુણ મણિના ભંડાર મોં ૪. વંદન આવ્યા વિવેકથી રે, કૃષ્ણાદિક નર નાર, વાણી સુણાવે નેમિજી રે, બેઠી પર્વદા બાર. મોં ૫. ગજસુકુમાળ ગુણે ભયાં રે, આવ્યા વંદન એહ. વિનય કરીને વાંદીયા રે, ત્રિકેરણ કરીને તેહ. મોં ૬. લે દેશના પ્રભુ નેમિ જીરે, આ છે અથિર સંસાર એક ઘડીમાં ઉઠ ચલે રે, કાંઈ નહીં રાખણહાર. મોં ૭. વિધ વિધ કરીને વીનવું રે, સાંભળો સહુ નર નાર અંતે કાંઈ કેહનું નહિરે આખર ધર્મ આધાર મોં ૮. સ્વામીની વાણી સાંભળી રે, ગજસુકુમાળ ગુણવંત. વૈરાગ્યે મન વાળીયું રે, આણવા ભવનો અંત, મોં ૯. આવ્યા ઘેર ઉતાવળા રે ન કર્યો વિલંબ લગાર. માતા મુજ અનુમતિ દિયો રે, લેશું સંયમ ભાર. મોં. ૧૦.

લાલ ૨ જી :-કહે માતા કુમારને રે લાલ, સાંભળો ગજસુકુમારે. પ્રવીણ પુત્ર. દીક્ષા દુક્કર પાળવી રે લાલ. તું છે ન્હાનો બાળ રે. પ્રં. અનુમતિ હું આપું નહિ રે લાલ. ૧. સાંભળો સુત સુખ ભોગવો રે લાલ, જીણિ મણિ માણેક ભંડાર રે. પ્રં. સુખ ઇંદાં છે સુણો હાથમાં રે લાલ, તુમે પરિહરો કવણ પ્રકાર રે. પ્રં અં ૨. ચાર મહાવ્રત હંદાં નેમિજી રે લાલ, મોંમાં મૂલ્ય જેવાં હોય હો. મોરી માત, નાણાં દિયે તે નહીં મળે

ગામ સાંભળ હો દાસી. કાં કહેનાં ધનના ગાહા નીસર્યાં, કાં કોઈની પાડી રાજાએ મામ. સાંભળ હો દાસી, આજરે નગરીમાં જેપટ અતી ઘણી. ૨. નથીરે બાઈલ, પ્રધાનનો કંઠ લીયો, નથી હુટયાં રાજાએ ગામ સાંભળ હો બાઈલ, નથી કહેનાં ધનનાં ગાહાં નીસર્યાં, નથી કોઈની પાડી રાજાએ મામ. સાંભળ હો બાઈલ, હુકમ કરો તો ગાહાં અહિં ધરૂં. ૩. ભગુ પુરોહિતનો જસા ભારણ, વળી તેહના દોય કુમાર સાંભળ હો બાઈલ. સાધુ પાસે જઈ સંયમ આદરે, તેહનો ધન લાવે છે આજ, સાંભળ હો બાઈલ, હુકમ કરો ગાહાં અહિં ધરૂં. ૪. વયણુ મુણીને માથુ ધુણાવીયું પ્રાદાણુ પામ્યો વૈરાગ્ય સાં ૬૦ તેહની ઋદ્ધિ લેવી જુગતી નાહ; રાજાના મોટા છે ભાગ્ય. સાંભળ હો દાસી, રાજાનો મત એહ જુગતો નહી. ૫. મહોલેથી ઉતર્યા રાણી કમળાવતી, આવ્યા ત્યાં ઠેક હજુર સાંભળ હો રાજા. વચન કહે છે ધણાં આકરાં જિન કોપેથી બોલે ચઢીયો સુર. સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૬. વચ્ચા તે આહારની ઇચ્છા કુણુ કરે, કરે વળી જ્ઞાન ને કાગ. સાંભળ હો રાજા પહેલું જે દાન દીધું હાથ શું, તે પાછુ ન લેતાં આવે લાજ. સાંભળ હો રાજા, પ્રાદાણુની છંડી કુદ્ધિ મત આદરો, ૭. કાંતો રાણી તને ઓલો લાગીયો, કાં કોઈએ દીધી મતવાળ સાંભળ હો રાણી. કાં કોઈએ ભૂત વ્યંતરે છળી, કાં કોઈએ કીધી વીકરાળ. સાંભળ હો રાણી. રાજાને કંઠુ વયણુ નવિ કીજીએ. ૮. નથી રે મહારાજા ઓલો લાગીયો, નથી કોઈએ કીધી મતવાળ સાંભળ હો રાજા નથી કોઈ ભૂત વ્યંતરે છળી નથી કોઈએ કીધો વીકરાળ. સાંભળ હો રાજા. પ્રાં ૯. જગ સપ્તજાનું ભેળું કરી; લાવે તોરા ઘર માંય. સાંભળ હો રાજા. તે પણ તૂણુ છીયે નહી એક ત્હારે ધર્મ મુહાય. સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૦. અગ્ની થકી વન પરજળે. પશુ બળે તેહને માંયે, સાંભળ હો રાજા, હુટ પળી એમ ચિંતવે, આહાર કરે ચિત્ત લાય. સાંભળ પ્રાં ૧૧. એમરે અજ્ઞાની આપશું, રાજ દેષ ચિત્ત લાય. સાંભળ હો રાજા. ક્ષમ લોગને વશ થઈ, ધન લેવા લપટાય, સાંભળ હો રાજા. પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૨. એક દિન એહ ધન છાંડવું, પરભવ સશું નહી કોય. સાંભળ હો રાજા, પરભવ ભતાં ઇણુ જીવનને, ધર્મ સખાઈજ હોય. સાંભળ હો રાજા, પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૩. તન ધન જોવન થીર નહિ, ચંચળ વીજળી સમાન. સાંભળ હો રાજા ક્ષણમારે આઉંયું ઘટે જિહાં સુરખ કરેરે શુમાન. સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૪. ખગ મુખ માંસ લેઈ નીસરે, ઇંધ્યાં કરે ખગ તામ સાંભળ હો રાજા, તિમ પરધન ઋદ્ધિ દેખીને, લોભી ચિત્ત ધરે રે શુમાન. સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરો. ૧૫. ગરુડ દેખી જીમ સર્પહી, ભયે સંકોચેરે દેહ. સાંભળ હો રાજા તેમ અનિલ ધન બાણીને, લાલચ છંડારે એહ. સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની ઋદ્ધિ છંડી મત આદરો. ૧૬. અરે સંસાર અસાર છે, કાળ ચપેટારે દેત. સાંભળ હો રાજા એચિંતાનો લેઈ ભયશે ચેતી શકે તો ચેત, સાંભળ હો રાજા પ્રાદાણુની છંડી ઋદ્ધિ

જેહરે સોં ધં ૨૩. આજ્ઞા આપો જો નેમિજી રે લાલ, કાઉસગ કડ સમશાન રે
સોં મન થિર રાખીશ માહરું રે લાલ ખમું પદ નિરવાણુ રે. સોં ધં ૨૪. આજ્ઞા
આપી નેમિજી રે લાલ, આવ્યા જિહાં સમશાન રે સોં મન થિર રાખી આપણું રે,
લાલ, ધરવા લાગ્યા ધ્યાન રે, સોં ધં ૨૫ સોમલ સમરે દેખીયા રે લાલ;
ઉપન્યું મનમાં પૂરવ વેર રે સોં કુમતિ સોમલ કોધે ચડ્યો રે લાલ, મનમાં ન આણી
મહેર રે, સોં ધં ૨૬. શિર ઉપર ખાંધી સુણો રે લાલ, માટી ઠેરી પાળ રે સોં
જેર અંજારા ધખધખ્યા રે લાલ, તે મૂક્યા તત્કાળ રે, સોં ૨૭, ફટ ફટ ફુટે
હાહકાં રે તટ તટ ત્રુટે આમરે સોં સંતોષી સચરો મહ્યો રે લાલ, તુરત સાચું તેનું
કામ રે સોં ધં ૨૮. સોલાળી સુકલ ધ્યાને ચડ્યા રે લાલ, ઉપન્યું કેવળ નાણુ
રે સોં ક્ષણમાં કમં ખપાવીને રે લાલ, મુનિ મુગતે ગયા જાણું રે સોં ૨૯. ગજ-
સુકુમાળ મુગતે ગયા રે લાલ, વંદુ વારંવાર રે. સોં મન થિર રાખ્યું આપણું રે લાલ,
પામ્યા ભવનો પાર રે. સોં ધં ૩૦. શ્રી વિજયધમં સુરી તણો રે લાલ. રાજવિજય
ઉવઝાય રે સોં તસ શિષ્ય લક્ષણ ગુણે કરી રે લાલ, પમણી તે સુગરૂ પસાય રે. સોં
ધં ૩૧. સોળસેને બાસઠ સમેરે લાલ, સાંગાનેર મઝાર રે. સોં ગુણ ગાયા માસ
કાગુણે રે લાલ, શુકલ છઠ સોમવાર રે સોં ધં ૩૨. કહે મકન મોહનતણો રે
લાલ, સાધુ તણી સજ્જાય રે. સોં ભણુજો ગણુજો ભલિ ભાતરું રે લાલ, પામજો
ભવનો પાર રે સોં ધં ૩૩. ઇતિ.

૮૮ ઝાંઝરીયા મુનિની સજ્જાય

મહિયલમાં મુનિવર કહુંજી, કહેશું તુમ તણારે વખાણુ; મુનિવર રૂપ કલેવરૂજી,
આરાધ્યું છે કેવલનાણુ ઝાંઝરીયા મુનિવર ધન ધન તુમ અવતાર. ૧. પેઠાણુપુર પાટણુ
ધણીજી. મહેટોરે મકરધ્વજ રાય; મહનપ્રહ્લ તસ જેટડોજી, સહેજ સુકોમલ કાય. ઝાંઝ-
રીયા. ૨. એક દિન કીડા કારણેજી, કુમાર વનાંતર જાય; પહોંતો તિહાં મુનિવર મિલ્યોજી,
વંદ્યા ચરણ ઉત્સાહ ઝાંઝરીયા. ૩. તાસ વયણુ શ્રવણે સુણીજી, બુઝ્યો મનમાંકે
અપાર; માતાપિતા સુત સુંદરીજી. સચલ સંસાર અસાર. ઝાંઝરીયા. ૪. ઇમ જાણી
સંયમ લઈજી, મહિયલ કરે રે વિહાર; સમતા રસ ગુણ આગરૂજી, રૂપેરે મયણુ અવ-
તાર. ઝાં. ૫. વિચરંતા ત્રંભાવતીજી, આવ્યાં અવસર એણુ; વિરહણી કોઈ કામિનીજી,
પેખી ગહીગહી એણુ. ઝાં. ૬. સુંદરી કહે સખી સાંભળોંજી, જો તેડી આવો રૂપિરાય
ઉયો ઘરની છાંયડીજી, પગે ઢાંઝે કોમલ કાય. ઝાં. ૭. સુણીય સખી ઋષિ કને જઈજી,
કહેતીરે ઋષિરાજ, વહોરણુ વેળા વહી ગઈજી, આવોરે અમ ઘરે આજ, ઝાં. ૮. સ્વામિ-
નીને સખી વિનવેજી, હું તેડી આવી અણુગાર; તે તતક્ષણ પાછી વળીજી, દીધા જેહ ઘરના
બાર. ઝાં. ૯. ભાગ્યયોગ ભગવન્ મિલ્યાજી, તુમે આવ્યા દેવ સમાન; કે વહેરાવું લાહ-
વાજી, કે વહેરાવું અમૃતપાન, ઝાં. ૧૦. પદમણી પોયણુ પાતલીજી, ચંપા વરણી ઢિસે
હેહ; રૂપે રંભા હરાવતીજી, બોલી રે આણી નેહ ઝાં. ૧૧. અવર નહિ કાંઈ સુગતોજી,
મુનિ તુમ સરિખો આહાર દોષ રહિત હું કામિનીજી. કરો કર ગહીને નિસ્તાર. ઝાં.

રે લાલ, સુવ્યા અવલ સુજ એહ હો. મોં દિયો અનુમતિ દીક્ષા લઉ રે લાલ ૩. સાંભળો સુત સંયમ ભણી રે લાલ, પંચ પારાધી જેહરે. પ્રં આઠ કરમ આવી નહે રે લાલ, તેહને તું કેમ જીતેશ રે. પ્રં. અં. ૪. મન નિર્મળ નાળે કરૂં રે લાલ, જ્ઞાનના ગોળા જેહ હો મોં ઉપસર્ગ અગ્નિ ઢાડૂં દિયું રે લાલ. ઉઠાડી દેઉ એહ હો મોં દિં ૫. ચાર ચોર અતિ આકરા રે લાલ, લોંઠા લુંટી જાય પ્રં, કશ દુશ્મન વળી તાહરા રે લાલ, આઠ દેવે ઘાય રે, પ્રં. અં ૬. જેમ ખબનો માહરો રે લાલ, લૂંચો કેણે ન લુંટાય હો. મોં શિયળ સેના કરૂં રે લાલ, મહારા દુશ્મન દુરે જાય હો. મોં દિયોં. ૭. મોહ મહિપતિ જે મોટકો રે લાલ, ધીરજ કેમ ધરીશ રે, પ્રં જલમ એ જીગતે નહે રે લાલ, તેહરે તું કેમ જીતીશ રે, પ્રં અં. ૮. કોમળ મન કમાનથી રે લાલ. ભવ ભાથો ભરપૂર હો. મોં. ત્રિકરણ મન તીરજ કરૂં રે લાલ, મોહ મહિપતિ કરૂં દુર હો. મોં દિયોં. ૯. લોજન ભલિ ભલિ ભાતનાં રે લાલ, સુખડી સાથે ભાત રે. પ્રં. સરસ નિરસ આહાર આવશે રે લાલ તે ખાશે કેમ કરી ખાંત રે. પ્રં. અં ૧૦. સમકિત સાતે સુખડી રે લાલ, મન ચિર મોતીચુર હો મોં ગગન ગાંઠીયા જ્ઞાનના રે લાલ, ભાવ ભલો ભરપૂર હો મોં દિયોં ૧૧. સોવન થાળ સોહામણો રે લાલ, શાળ ઢાળ ધૂત ગોળ રે પ્રં સરણે લોજન મન માનતાં રે લાલ, ઉપર સુખ ત'ગોળ રે પ્રં અં ૧૨. કચન થાળી કાચલી રે લાલ, સમતા શાળ ધૂત ગોળ હો. મોં સરસ લોજન સંતો વનાં રે લાલ, સ્થિર મન સુખ ત'ગોળ હો. મોં દિયોં ૧૩. ઉપસર્ગ તુજને આંત ઘણેરે લાલ વળી પરિસહ બાવીશ રે, પ્રં ખમી ન શકે તું ખરો રે લાલ, પછી પસ્તાવો કરીશરે, પ્રં અં ૧૪. ઉપસર્ગ જે સુખ ઉપજે રે લાલ, તે ક્ષમાયે કરીને ખમાય હો. મોં પ્રીતે કરી પરિસહ સહુ રે લાલ, બળીયા જે કોઇ બાવીશ હો, મોં દીયોં ૧૫. વચન સુણી વૈરાગ્યનાં રે લાલ. મૂર્છાણી તવ માત રે, પ્રં નયણે તે આંસુ નીતરયાં રે લાલ, સાંભળ સુત સુખત રે. પ્રં અં ૧૬. માન વચન માતતણાં રે લાલ; તુજને કહું છું છું એહ રે, સોભાગી સુંદર, સુગુણ સુતા શોભલ તણી રે લાલ. પરણે પનોતા એહરે. સોં ધર્મ હૈયામાં શું ધરોરે લાલ, સોં ધરે ૧૭. માત મનોરથ પૂરવારે લાલ ન કરશે સુખ નાકારરે. સોં ઓચ્છવ મહોચ્છવ કરી ઘણા રે લાલ, પરણાવુ પુત્ર કુમાર રે; સોં ધર્મ. ૧૮. કહે કુમાર માતા ભણી રે લાલ, સાંભળો મોરી માય હો, મોરા માત. મન મહારૂં વૈરાગ્યમાં રે લાલ, એક ક્ષણ લાખેણી જાય હો મોં દિયોં ૧૯. માતા વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, રાખ્યો ન રહે એહ રે. પ્રં આશિષ આપી અતિ ઘણી રે લાલ. લિયો દીક્ષા ધરી નેહ રે પ્રં ધર્મ હૈયા માંહી ધરો રે લાલ. સોં ધર્મ ૨૦. બેસાર્યા સેવકે સુત ભણી રે લાલ. ઓચ્છવ કીધો અપાર રે. સોં આબ્યા નેમિછ આગળે રે લાલ, ભાવે લે સંયમ ભાર રે, સોં ધં ૨૧. માતા કહે નિજ પુત્રને રે લાલ, સાંભળ સુત સુખણરે. સોં સંયમ સુધો પાળજો રે લાલ, પામજો પદ નિર્વાણરે. સોં ધં ૨૨. એમ આશિષ માતા દિયે રે લાલ, આબ્યા સહુ ઘેર એહ રે સોં આબ્યા નેમિછ આગળે રે લાલ, ગજસુકુમાળ ગુણ

૮૫ સમુચ્છિંમ મનુષ્ય જીવોને ઉપજવાના ચૌદ સ્થાનકોની સમજૂતિની સંજ્ઞા

આલો સહિયરો મંગળ ગામજો, લહીજો પ્રભુનાં નામરે; પહેલું મંગળવીર પ્રભુનું, બીજું જૌતમ સ્વામીરે; ત્રીજું મંગળ સ્થૂલિભદ્રનું, ચોથું મંગળ ધમરે. આલો ૧. જીવની જયજ્ઞા નિત્યજ કરીજો, સેવીજો શ્રી જિનધમરે; જીવજીવને જોળખીજો, તો પામીજો સમકિત મમરે. આલો ૨. છાણાં ઇંધણાં નિત્ય પશુંબિજો, ચુલે ચંદરવો ખાંધી રે, પોજો હાથે વાસીંદુ વાળીજો, દીવે ઠાંકણુ ઠાંકી રે-આ ૩. શિયાળે પક્વાજ દીન તીશ, ઉનાળે દિન વીશ રે, ચોમાસે પંદર દિન માન, ઉપર અભક્ષ્ય ઇશ રે-આ ૪. ચૌદ સ્થાનકીયા જીવ જોળખીજો, પન્નવજ્ઞા સૂત્રની જાણેરે, વડીનીતિ, લઘુનીતિ, ખડખા માંહે અંત-મુંદૂત પાણેરે-આ ૫. શરીરનો મેલ, નાકનો મેલ, વમન, પિત્ત સાતમે રે; શુક્ર, શોષિત, મૃતકલેવર, લીનું કલેવર અચારમે રે-આ ૬. નગરનો ખાળ, અશુચિસ્થાન, સ્ત્રી પુરુષ સંગમે રે; ઉપજે ત્યાં મનુષ્ય સમુચ્છિંમ, સ્થાનક જાણો ચૌદમેરે-આ ૭. અસં-ખ્યાતા અંતમુંદૂત આઉજો, બીજનો નહીં પાર રે; ખાવીશ અભક્ષ્ય, ખત્રીશ અનંત-કાય, વળે નર ને નારરે-આ ૮. આપવેદના પરવેદના સરખી, લેખવીજો આઠે જામ રે; પન્નવિજય પસાયથી પામે, જીન તે ઠામો ઠામ રે-આ ૯.

૮૬ શ્રી ઢંઢણુ ઋષિની સંજ્ઞા

ઢંઢણુ ઋષિને કરું વંદના હું વારી લાલ, ઉત્કૃષ્ટો અણુગાર રે હું વારી લાલ, અલિખિત લીધો આકરો હુંવારી. લખે લેખું આહાર રે. હુંવારીલાલ ઢંઢણુ ૧. દિન પ્રત્યે જાવે ગોચરી હુંવારીલાલ ન મલે શુદ્ધ આહાર રે હું ન લીજો મૂલ અસૂજતો હું પીંજર હુઓ ગાત રે હું ૬. ૨. હરિ પુછે શ્રીનેમને હું મુનિવર સહસ્ર અઠાર રે હું ઉત્કૃષ્ટો કોણુ એહમાં હું મુજને કહો વિચાર રે હું ૬. ૩. ઢંઢણુ અધિકો ઢાખીયો હું શ્રીમુખ નેમિ જિણુંદ રે હું કૃષ્ણ ઉમાદ્યો વાંદા હું ધન્ય જઠવ કુલચંદ રે હું ૬. ૪. ગલીયામાં મુનિવર મહ્યા હું વાંદેકૃષ્ણ નરેશરે હું કુણુ હી મિશ્યાત્વીજો દેખીને હું આંચો ભાવ વિશેષ રે હું ૬. ૫. આવો અમઘર સાધુજી હું દ્યો મોહક છે છે શુદ્ધ રે હું ઋષણુ લેખ આવીયા હું પ્રભુજી પાસ વિશુદ્ધ રે હું ૬. ૬. મુજ લખે મોહક મળ્યા હું મુજને કહો કૃપાલ રે હું લખિ નહિ વત્સ તાહરી હું શ્રીપતિ લખિ નિહાલ રે હું ૬. ૭. તો મુજને લેવો નહિ નહીં હું આલ્યો પરઠણુ કાજરે હું ઇંટ નીમાડે જાળને હું ચૂરે કમ સમાજ રે હું ૬. ૮. આપી શુદ્ધિ ભાવના હું પાચો કેવલ જ્ઞાન રે હું ઢંઢણુ ઋષિ મુગતે ગયા હું કહે જિન હર્ષ મુજાણુ રે હું વારીલાલ ઢંઢણુ ઋષિને કરું વંદના. ૯.

૮૭ શ્રાવકની કરણીની સંજ્ઞા

શ્રાવક તું ઉઠે પરભાત, ચાર ઘડી રહે પાછલી રાત; મનમાં સમરે શ્રીનવકાર, જિમ પામે ભવસાયર પાર. ૧. કવણુ દેવ કવણુ ગુરુ ધર્મ, કવણુ અમારુ છે કુલકર્મ

૧૨. સુંદરી સુજને મૂકીએલ, સુજ મત કરો રે પરાણ; શિયલ સજ્જા મે'પેરીઉલ.
તુમ તીખાં નવિ લાગે બાણ. ૧૩. હાવભાવ કામિની તણાલ, બાણી મુનિ ચકોર
બામ; વિરહ વિદુધી કામિનીલ આલિંગે મુનિ તામ. ૧૪. પગે આંટી દીયે કામિ-
નીલ નાંખે ભૂંધ કર સહિ; ચરણે ચરણુ બરાવતીલ, ઝાંઝરીઉં આંચુ' પગ માહિ,
ઝાં, ૧૫ માનની સુજ કેડે રજેલ, આવેરે અચિંતી આજ, તિણુ કારણ મુનિ પાંગયોલ,
રાખી રે સકુલ તણી લાજ, ઝાં, ૧૬. અનુકમે ઉજેલી ગયોલ, વહોરણુ પોતો બામ;
ધર ધર મુનિ બમંતોલ, રાય-રાણી દીકોરે તામ, ઝાં ૧૭. ચાકત હુધ રાણી જુધલ,
એથુ' મુનિપુંગવ હોય, સારિ પાસા રમતી રહીલ, મનડુ' મનાઈ મુનિસોય. ઝાં. ૧૮.
રાજા મનમાં ચિંતવેલ, ઋષિ રૂપે મોહી નાર; જો એ ઋષિ જીવતો રહેલ, તો ભેટે
કામિની અણુગાર. ઝાં. ૧૯. તેહ સંકેત સેવક પ્રત્યેલ, ભૂપાત દીયેરે આદેશ; એ ઋષિને
તમે મારજોલ, નહિ મારો તો તુમને વધેશ. ઝાં. ૨૦. માની વચણુ સેવક મુણીલ,
આવ્યા જીહાં ઋષિ રાય; ભક્ત ભાવ કરી ભેટીયાલ, મહનપ્રદા કરા પાય. ઝાં. ૨૧.
આજ અમારે ગોઠડીલ, પૂર બાહિર છે અણુગાર; તિણે કારણ તુજ સુજતોલ, દોષ
રહિત મિલે અહાર. ઝાં, ૨૨. રાજપુરખ અપરાધથીલ, કપટ રહિત બાણી ભેદ; તે
મુનિવર વધ સ્થાનકેલ. જોલે પણુ મન ખેદ. ઝાં, ૨૩. એક એક સન્મુખ ભેઠલ, એ
તુમ સરીખું કામ, મુનિવર નયણે ભેઠલ, તવ મુખ દીકો રે સ્થામ. ઝાં, ૨૪. મુનિ
બણે બાઈ તુમ તણીલ, ઝાંખી હિસે દેહ; વળતું તે મુનિ પ્રત્યે બણેલ, રાય ફકેયો તમ પર
એહ. ઝાં. ૨૫. એ ઋષિને તુમે મારજોલ, નાંહ તો તુમ તણી હાણ; ધંધ દેવ આરા
ધજોલ, એવું કહું છે શુણવાણ. ઝાં, ૨૬. શરણુ એક અરિહંતનુંલ, કાઉસગ્ગ ધ્યાન
મનમાંહિ; મૌન કરી મુનિવર રહોલ, ભાવે તે કશેરે ઉછાહિ. ઝાં. ૨૭. દુભાર ઉદરને
કરણેલ, મૂક્યો ફળ તણો રે આચાર; ક્ષમાવંત અણુગારનેલ, પાપી તેણે દીધો રે
પ્રહાર. ઝાં. ૨૮. ક્ષપકશ્રેણિ પાત્રી ચલ્યાલ, પામ્યા રે સુક્તિનું રાજ; મુનિ મહન-
પ્રદાના તણાલ, સિંધ્યા રે જનમના કાજ. ઝાં, ૨૯. ઋષિરક્ત રાતો હુવોલ, જોલો
આમિષ સમાન; સમળી સંઘરતાં તે પક્યોલ, રાય-રાણી રમે તિણુ કામ. ઝાં. ૩૦.
ચકિત થઈ રાણી કહેલ; સેવક રચું બેય રે હંદોલ; ધર્મોપકરણુ ઊડતાલ, દીડી રે
અક્ષર તણી ઓળ. ઝાં. ૩૧. પેઠાણુપુર પાટણુ તણોલ, મહોટો રે મકરંબજ ભૂપ; તસ
મુત મહનપ્રદા તણોલ, જોલો વળી એહ અનુપ. ઝાં. ૩૨. કરણુ શૂલ અક્ષરો થયાલ,
ભાંગી સુજ પીયરની વાટ; એ તુજ હણવા શું થયોલ, વિલવંતી મૂકી રે આરાટ. ઝાં.
૩૩. રાજા મનમાં લાજ્યોલ, ઘોર કમંથી થયો સશંક; જ્યાં ઋષિ હણ્યો તિહાં ગયોલ,
રાજા પાય પડે જેમ રંક. ઝાં. ૩૪. તાર તાર મુનિ તારકાલ, હું અપરાધી તાહેરો
એહ; ભવસાગર સુજ મલ્યોલ, નાવ સમાન તાહરો દેહ. ઝાં. ૩૫. ધમ બહુ ભાવે
ખમાવતાંલ, કલેવરથી લહું કેવલ નાણુ; રાજા મુનિ સુક્તિ ગયાલ, ભાવતણા જીવોરે
પરિમાણુ. ઝાં. ૩૬. ઝાંઝરીઆ ઋષિરામનોલ બણે સહુ સંજ્ઞાય; શુણુ હમં કવિસરૂલ
લાખ વિજય શુણુ ગાયલ, ઝાં. ૩૭.

રહ્યા, શીત તાપથી સુકાણારે; પંખીડે માળા ઘાલીયા, વેલડીયે વીંટાણારે. વીરા. ૪. સાધવીનાં વચન સુણી કરી, અમકયો ચિત્ત-મોઝારે. હય-ગય-રથ-સહુ-પરિહયાં, વળી આંચો અહંકારે વીરા. ૫. 'રાંચે મન વાળીયું, મુકયો નિજ-આલમાનરે; પગ ઉપાડ્યોરે વાંદવા, ઉપન્યું કેવળજ્ઞાનરે વીરા. ૬. પહોંત્યા તે કેવળ-પરપદા, બાહુ-બલિ મુનિશયરે; અજરા-ડમર-પદવી લહી, સમય-સુંદર વંદે પાયરે. વીરા. ૭.

૮૯ શ્રી સીતાજીની સંજ્ઞાય

જનક સુતા હું નામ ધરાવું, રામ છે અંતરભાગી પાલવ હમારો મેલને પાપી, કુળમાં લાગે છે ખામી અડશે માંજે માં, જો, માં, જો, માં, જો, અ માં. મ્હારો-નાવલીયો દુહવાય અં મને સંગ કોનો ન સુહાય અ. મ્હારૂ મન માંહેથી અકળાય અ. માં-૧ (આંકણી) મેરૂ મહીધર કામ તજે જો, પત્યર પંકજ ઉગે, જો જલધિ મયાદા મુકે, પાંગળો અંબર પુગે. અં ૨. તોપણ તું સાંભળને રાવણ ? નિરથે શિયળ ન ખંડું; પ્રાણ હમારા પરલોકે જાયે, તોપણ સત્ય ન છંડું અં ૩. કુણ મણિધરની મણી લેવાને, હૈડે ઘાલે હામ; સતી સંગાયે સનેહ કરીને, કહો કેણે સાધ્યું કામ ? અં ૪. પરદારાનો સંગ કરીને, આખર કોણ ઉગરીયો; ઉડું તો તું જોને આલોચી, સહિ ટુંજ દહાડો ફરીયો અ. ૫. જનકસુતા હું જગ સહુ જાણે, ભામંડલ છે ભાઈ; દશરથનંદન શીર છે સ્વામિ, લક્ષ્મણ કરશે લક્ષાઈ અં ૬. હું ધણિયાતી પિયું-શુણ રાતી, હાથ છે મારે છાતી; અળગો રહે ટુંજ વયથે નયણું, કાં કુળ વાયે છે કાતી. અં ૭. ઉદયરતન કહે ધન્ય એ અળખા ? સીતા જેહનું નામ; સતીયો મહિ શિરોમણી કહીયે, નિત્ય નિત્ય હોજો પ્રણામ અં ૮.

૯૦ છટ્ટા આરાની સંજ્ઞાય

છટ્ટો આરો એવો આવશે, જાણશે જિનવર દેવ; પૃથ્વી પ્રલય થાયશે, વરસસે વિરુઆ મેહ રે. જીવ ! જિનધર્મ કીજીએ. ૧. તાવડે ડુંગર તરડશે, વાંચે ઉડી ઉડી જાય; ત્યાં પ્રભુ ગૌતમ પુછીઓ, પૃથ્વી ખીજ કેમ થાય રે. જીવ ! ૨. વૈતાલગિરિ કામે શાશ્વતી, ગંગા સિંધુ નદી નામ; તેને જે કેડે જોહું લેખકા, બહોંતેર ખીલની ખાણું રે જીવ ! ૩. સર્વે મનુષ્ય તિહાં રહેશે, મનખા ફેરી ખાણ, સોળ વર્ષનું આવખું સુઠા હાથની કાય, રે જીવ ! ૪. છ વર્ષની સ્ત્રી ગભાં ધરે, દુઃખી મહા દુઃખી થાય; રાત્રે ચરવા નીકળે, કિવસે ખીલમાં જાય રે. જીવ ! ૫. સર્વ લખી સર્વે માછલાં, મરી મરી દુર્ગતિ જાય; નર નારી હોશે બહુ, દુર્ગંધી તસ કાય રે જીવ ! ૬. પ્રભુ ! બાળની પેરે વિનવું, છટ્ટે આરે જન્મ નિવાર; કંતિવિજય કવિશયનો, મેઘ લાણે મુખ માલ રે જીવ ! ૭.

૯૧ આઠમની સંજ્ઞાય

અષ્ટકમં ચૂરણ કરી રે લાલ આઠ ગુણે પ્રસિદ્ધ મેરે ખ્યારે રે; ક્ષાયિક સમક્તિ ધણી રે લાલ વંદુ વંદુ એવા સિદ્ધ મેરે ખ્યારે રે. અષ્ટં ૧, અનંત જ્ઞાન દર્શન ધરા રે લાલ, ચોથું વીચું અનંત મેરે ખ્યારે રે; અગ્રુ લઘુ સુખમય કહ્યા રે લાલ, અન્યા બાધ મહંત મેરે ખ્યારે રે અષ્ટં ૨. જેહની કાયા જેહવી રે લાલ

કવણુ અમારે છે વ્યવસાય. એમ ચિંતવજે મનમાંહિ. ૨. સામાયિક લેજે મન શુદ્ધ, ધર્મતણી હૈડે ધરી ભુદ્ધ; પશ્ચિમણ કરી રચણી તણો, પાતિક આલોચે આપણો. ૩. કાયાચકિત કરે પચ્ચકખાણુ, શુદ્ધિ પાળે જિનવર આણુ, લાણુજે શુણુજે સ્તવન સનઝાય જિણુહુંતી નિસ્તારો થાય. ૪. ચિત્તારે નિત ચઉદ્ધ નીમ, ાળે કયા જીવેની સીમ; દેહરે બઈ જીહારે દેવ, દ્રવ્યતઃ ભાવતઃ કરજે સેવ. ૫ પૂજા કરતાં લાભ અપાર, પ્રભુજી મહોટા સુકિત દાતાર; જે ઉત્થાપે જિનવર દેવ તેહને નવ કંઠકની ટેવ. ૬. પોસાલે શુરૂવંદને બઈ, સુણે વખાણુ સદા ચિત્ત લાઈ, નિરૂપણુ સુજતો આહાર, સાધુને દેજે સુવિચાર. ૭. સાહમીવત્સલ કરજે ઘણાં, સગપણુ મોટાં સાહમીતણાં, દુઃખીયા હીણા હીણા દેખ, કરજે તાસ કયા સુવિશેષ. ૮. ઘર અનુસારે દેજે દાન, મોટાસ્થુ મકરે અભિ માન; શુરૂને સુખ લેજે આખડી, ધર્મ ન મેલીશ એકે ઘડી. ૯. વારુ શુદ્ધ કરે આપાર ઝોછા અધિકનો પરિહાર; મ ભરે કેહની કૂડી સાખ, કૂડાશું કથન મત ભાખ. ૧૦. અર્નતકાય કહી બત્રીશ, અભક્ષ બાવીશે વિશ્વાવીશ; તે ભક્ષણુ નવિ કીજે કીમે, કાયા કુણાં ફળ મત જમે. ૧૧. રાત્રિ-સોજનનાં બહું દોષ, બાણીને કરજે સંતોષ; સાજી સાખુ લોહને ગળી, મધુ ધાવડીયા મત વેચાશ વળી. ૧૨. વળી મ કરાવે રંગણુ પાસ, દોષ ઘણા કદા છે તાસ; પાણી ગળજે બે બે વાર, અળગણુ પીતે દોષ અપાર. ૧૩. જીવા-ણીના કરજે જતન; પાતિક છંડી કરજે પુણ્ય, છાણાં ઈંધણુ ચૂલે જોઈ, વાવરજે જિમ પાપ ન હોઈ. ૧૪. ધૃતની પરે વાવરજે, નીર અણુગળ નીર મ ધોઈશ ચીર; બ્રહ્મવત સુધા પાળજે, અતિચાર સઘળા ટાળજે. ૧૫. કહીઆ પનહર કમંદાન, પાપતણી પરહ-રજે ખાણુ, શીશ મ લેજે અનરથદંડ, મિથ્યા મેલ મ ભરજે પિંડ, ૧૬. સમક્ષિત શુદ્ધ હૈડે રાખજે, બોલ વિચારીને ભાખજે; ઉત્તમ કામે ખરથે વિત્ત, પર ઉપકાર કરે શુભ ચિત્ત. ૧૭. તેલ તક ધૃત દૂધ ને કહી, ઉધાકાં મત મેલે સહી; પાંચ તિથિ મ કરજે આરંભ, પાળે શીલ તજે મન કંભ. ૧૮. દિવસચરિમ કરજે ચોવિહાર, ચારે આહાર-તણો પરિહાર, દિવસતણાં આલોચે પાપ, જિમ ભાંજે સઘળા સંતાપ. ૧૯. સંધ્યા આવશ્યક સાચવે, જિનવર ચરણુ શરણુ ભવભવે; ચારે શરણુ કરી દહ હાથે સાગારી અણુસણુ લે સૌએ. ૨૦. કરે મનોરથ મન એહવા, તીરથ શેત્રુંજે ભયવા, સમેતશિખર આળુ ગિરનાર, લોટી સહુ ધનધન અવતાર. ૨૧. શ્રાવકની કરણી છે એહ, જેહથી થાયે ભવનો છેહ; આઠેકરમ પડે પાતળાં, પાપતણુ છૂટે આમળા. ૨૨. વારુ લહીએ અમર વ્રમાન, અનુકેમે પામે શિવપુર સ્થાન; કહે જિનહુષં ઘણે સસનેહ. કરણી દુઃખ હરણી છે એહ.

૮૮ શ્રી ખાહુબલિજીની સનઝાય

રાજતણારે અતિ-લોભિયા, ભરત-ખાહુ-બલિ જીએરે, મૂઠી ઉપાડીરે મારવા, ખાહુ-બલિ પ્રતિજીએરે. વીરા ! મેરા ગજથકી ઉતરો, ગજથકીએ કેવલ ન હોયરે વીરા. ૧. ઋષભદેવ તિહાં મોકલે, ખાહુ-બલિજીની પાસેરે; બંધવ ! ગજથકી ઉતરો, ખાહી-સુદરી એમ ભાખેરે વીરા. ૨. લોચ કરીને ચારિત્ર લીચો, વલી આળ્યો અભિમાનરે; લધુ-બંધવ વાંહુ નાહ, કાઉસ્સગ રહ્યા શુભ-ધ્યાનરે વીરા. ૩. વરસ દિવસ કાઉસ્સગે

સુખાણુએ ૨. ગરજ પડે થાઈ ઘેહુલી બોલે હસી હસી, વિલુગરજે વિકરાલ પ્રત્યક્ષ જાણે રાક્ષસી, આપપડે દુરગતિમાં પરને પાડતી, કરિ અનાચાર અને પતિને પાય લગાડતી ૩. ખાચેરે બુઢા સમને ભાંજે તણખલાં, ત્રોડેરે હાંરા હાંતમે' ઘાલે હાંખલાં એકને ધીરજ કરદેઈ એક એકરચુ' રમે, તે નારીનુ'રે મુખડું દીકું કિમ ગમે ૪. અનેક પાપની રાશિકે નારીપણું લહે, મહાનિશીથેરે વીરજિણેસર એમ કહે. આત અપજશનો કામ નારીનો સંગ એ, તે ઉપર કિમ ધરીયે' ચેલા રંગએ ૫. એમ ગુરૂની શીખા-મણુ ન ધરી કાન સારએ, તવ ગુરૂ તેહને મદિર માંસ નિવારએ, નાટકણીને ધરિ તિહાંથી આવીયો, પરણ્યો નારી દોય અભક્ષ નિવારીયો. ૬. વિલસે ભોગ જેમ ભુખ્યો જમે ઉતાવળે, ધન ઉપાવે વિવધ વિદ્યા નાટિકા બળે; મત છાંડવિયો બુઢો બુઢો, ભાવરતન કહે નારિ અથાગ કપટ કુઓ. ૭.

ઠાળ ૪ :-સુખ વિલસતાં એક દિને, નાટકીયા પરદેશી રે. આવી સિંહરથ ભૂપને, વાત કહે ઉદેશીરે, સું ૧. છત્યા નટ અનેક અમે, બાંધ્યા પુતલા એહોરે. તુમ નટ હોય તો તેડીયે', અમરચું વાદ જે હોયરે. સું ૨. રાયે અપાઠો તેડીયો, છત્યા તે સઘલા નટોરે. છોડાબ્યાં તસ પુતળાં ધર આબ્યા ઉદભટોરે. સું ૩. ઠંડેથી નારીયે ક્યો, મદિરા-માંસનો આહારો રે. નયન પડી વમન કરી, માંખીનો ભણુકારોરે સું ૪. કેખી અપાઠો ચિંતવે, અહો અહો નારી ચરિત્રોરે, ગંગાયે ગદ્ય ગદ્યબી ન હોયે કહીયે પવિત્રોરે સું ૫. ધરથી એક ધડી ગયો, તવ એહના એઠંગો રે નારી ન હોયે ઠંડની, ગુરૂવચણે ધરી રંગોરે સું ૬. નૃત્ય દેખાડી રાયને, સસરાને ધન આલ્યો રે ભાવરતન કહે સાંભળો, આપાઠે મન વાલ્યોરે સું ૭.

ઠાળ ૫ :-પાંચસે' કુમર તે મેલીયારે, નાટક કરતાં રે જેહ. લેખ અપાઠો આવી-યોરે, ગુરૂ પાસે ગુણગેહરે. ૧. ગુરૂ આજ્ઞા ધરો, માયાપિંડ નિવારોરે, મમતા પરિહરો, આપાઠે મત આલ્યો રે, પાંચસે' વળીરે કુમાર, દીયે ભવિષ્યને દેશનારે વિચરે દેશ મોઝાર રે સું ૨. પાંચસે' મુનિશ્યુ' પારવર્યો રે, તપ જપ કરે વિશેષે; પાપ આલોએ આપણાં રે ટાલે કમ' અશેષો રે સું ૩. અણસણુ લેખ આનિસિધ થયોરે, અપાઠો મુનિ તેહ પિંડ વિશુદ્ધિની વૃત્તિમારે, એમ સંબંધ છે એહોરે સું ૪. માયાપિંડ ન લીછયેરે, ધરીયે' ગુરૂનાં વચણુ બુઢો અપાઠાની પરે' રે, ફરી લહે મત રચણોરે સું ૫. શ્રીપુનિ-મગચ્છ ગુણનિલોરે, પ્રધાન શાખા કહિવાય; શ્રુત અભ્યાસ પરંપરારે, પુસ્તકના સંપ્ર-કાયારે સું ૬. વિચક્ષણુ શ્રાવક શ્રાવિકારે, સાંભળે શ્રુત નિશ્ચિન શ્રી માહુમા પ્રભ-સૂરિનોરે, ભાવરતન સુજગીશો રે સું ૭. ઇતિ

૯૩ શ્રી દેવચંદ્રજી કૃત પ્રભંજનાની સંજય

ગિરિવૈતાલ્યને ઉપરે, ચક્રાંકા નયરીરેલો અહો ચક્રાંકા નયરીરેલો ચક્રાચુધ રાજા તિહાં, છત્યા સવિ વયરી રે લો. અહો ૧. મદનલતા તસ મુંદરી, ગુણશીલ અચંભારે લો. અં ૨. પુત્રી તાસ પ્રભંજના, રૂપે રાંત રંભારે લો. અં ૩. વિદ્યાધર ભૂચરસૂતા, બહુગિહી એક પંથેરે લો. અં ૪. રાધાવેધ મંદાવીયો, વર વરવા ખંતે રે લો, અં ૫. ૩. કન્યા એક

ઉણી ત્રીજે ભાગ મેરે ખ્યારે રે; સિદ્ધ શિલાથી જેમણે રે લાલ અવગાહના વીતરાગ મેરે ખ્યારે. અબંટ ૩. સાદિ અનંતા તિહા ઘણા રે લાલ સમય સમય તેહ જાય મેરે ખ્યારે રે; મંદીર માંહિ હીપાલિકા રે લાલ, સવળા તેજ સમાય મેરે ખ્યારે રે અબંટ ૪. માનવ ભગથી પામીએરે લાલ, સિદ્ધ તણાં મુખસંગ મેરે ખ્યારે રે; એહનું ધ્યાન સદા ધરો રે લાલ; એમ જોલે ભગવતી અંગ મેરે ખ્યારે રે અબંટ ૫. શ્રી વિજયદેવ પદ્મ ધરુ રે લાલ, શ્રી વિજય સેન સૂરીશ મેરે ખ્યારે રે સિદ્ધતણા ગુણ એ કહ્યારે લાલ, દેવ હીએ આશિષ મેરે ખ્યારે રે અબંટ ૬.

૯૨ શ્રી ભાવરતનજ કૃત આષાઠભુતિની સંજ્ઞા

ઢાળ ૧ :-શ્રી કૃતદેવી હિયે ધરીરે સદગુરને મુપસાયરે સાધુજી માયાપિંઠ દેતાંયકારે આષાઠભૂતિ સંવાદરે સાધુજી ૧. માયાપિંઠ ન લીજીયેરે વછપાટણુમાંહિ વસેરે, શેઠ કમળ મુવભૂતરે સાં તાસ યથોક્ત ભારમરે, તસ મુત આષાઠભૂતરે સાં માં ૨. વધં ઇચ્છારમે વ્રત ગ્રહ્યોરે, ધમં રુચિ શુરુ પાસરે સાં ચારિત્ર ચોખું પાળતોરે, કરતો જ્ઞાન અભ્યાસરે સાં માં ૩. મંત્રયંત્રમણિઓષધિ રે, તેહમાં યથા મુનિજણુરે સાં વિહાર કરતાં આવિયારે, રાજગૃહી મુઠાણુ રે સાં માં ૪. શુરને પૂછી જોયરી ગયોરે, આષાઠભૂતિ તેહરે સાં ભમતાં ભમતાં આવીયોરે, નાટકીયાને ગેહરે સાં માં ૫. લાડુ વોહરી આવીયો રે, ઘર બાહિર સમક્ષરે સાં લાડુ એ શુરને હોસ્યે રે, સાહમુ જોશે શિખરે સાં માં ૬ રૂપ વિદ્યાયે ફેરંયુ રે, લાડુ વોહર્યા પંચરે સાં જોખે બેઠાં નિશ્ચિયોરે, નાટકીયે સવિ સચરે સાં માં ૭ પગે લાગીને વિનવેરે અમ ધરે આવળે નિતરે સાં લાડુ પંચ વોહરી જાએરે ન રાખો મનમાં લીનરે સાં માં ૮. લાલચ લાગી લાડુએરે દિનવ્રતે વોહરવા જાયરે સાં ભાવરતન કહે સાંભલોરે, આગલ જે હવે થાયરે સાં માં ૬

ઢાળ ૨ :-નજ પુત્રીઓને કહેરે, નાટકીયો નિરધારરે મોહનીયા ચિંતામણીસમ છે યતીરે કરો તુમે ભરતારરે મોં ૧ મધ્યાન્હે મુનિવર આવીયારે, લાડુ વોહરણુ કાજરે મોં તાત આદેશે ક્યારે, સવિ સિણુગારને સાજરે મોં ૨ ભુવનમુંદરી જયમુંદરીરે, રુપયૌવન વયમાંહિરે મોં મુનિવરને કહે મલપતી આ સોંપી તુમને દેહરે મોં ૩ ઘરઘર ભિક્ષા માંગવી, સહેવાં હુઃખ અસરાલ મોં કુમલિ કાયા તુમ તણી, દોહિલે હુઃખજ ઝાલ રે મોં ૪ મુખમરકલકે બોલતીરે નયણુ વચણુ ચપલાસિરે મોં ચારિત્રથી ચિત્ત ચુકંયો, વ્યાખ્યો વિષય વિલાસરે મોં ૫. જલ સરીખો જગમાં બુજોરે, પાટે પહાડમાં વાટરે. મોં તિમ અબળા લગાડતીરે, ખીરાને પરાણુધાઠરે. મોં ૬. મુનિ કહે મુઝ શુરને કહિરે, આવીશ વહેલો આંહિરે મોં ભાવરતન કહે સાંભળોરે, વાટ જુવે શુર ત્યાંહીરે ૭.

ઢાલ ૩ :-શુર કહે એવડી વેલા કે ચેલા કિહાં થઈ, ત્રટકી બોલ્યો તામ તે ભાષાસ-મિત ગઈ ધર ધર ભિક્ષા માંગવી હુઃખ અપારએ ચારિત્ર પાલવો તેહ (ઉપર તુમ વચન) ખાંડાની ધાર એ ૧. આજ નાટકણી જે મળી મુઝ જાણુ તિહાં, તુમચી આણુ લેવાને હું આંચો ઈહાં શુર કહે નારી કુલ કપટની ખાણુ એ, કિમ રાચ્યો તુમે એહને વચણુ

તેહ નિવારો સ્વપદેરે અં, રમતા શુદ્ધ વ્યવહારે સું. ૧૫. વ્યવહારે સમરે થકીરે અં, સમરે નિશ્ચય તિવાર; પ્રવૃત્તિ સમારે વિકલ્પનેરે અં, તેહથી પરિણતિ સારે સું. ૧૬. પુદ્ગલને પરણવથીરે અં, કીધો લેહ વિજ્ઞાન બાધકતા દ્રરે ટળીરે અં, હવે કુણ રોકે ધ્યાનરે સું. ૧૭. આલંબનભાવ ન વિસરેરે અં, ધર્મધ્યાન પ્રગટાય; દેવચંદ્ર પદ સાધવારે અં, એહીજ શુદ્ધ ઉપાયરે સું. ૧૮. રાગ ધન્યાશ્રી ત્રુલ્યો ત્રુલ્યો રે વામાકો.

ઠાલ ૩૭ :-આયો આયોરે અનુભવ આતમચો આયો, શુદ્ધ નિમિત્ત આલંબન ભજતાં, આત્માલંબન પાયોરે અં. ૧. આતમખેત્રે ગુણ પરબયવિધ, તિહાં ઉપયોગ રમાયો પરપરિણત પરરીતે જણી, તાસ વિકલ્પ ગમાયોરે અં. ૨. પૃથક્ત્વ વિતર્ક-શુકલ આરોહી, ગુણ ગુણી એક સમાયે. પરબય દ્રવ્ય વિતર્ક એકતા, દુધંર મોહ ખમાયોરે અં ૩ અનંતાનુબંધી સુભટને કાઢી, હરસન મોહ ગમાયો તિરિગતિ હેતુ પ્રકૃતિ ક્ષય કીધી, થયો આતમરસરાયોરે અં ૪. દ્વિતિ તૃતીયા ચોકડી ખપાવી, વેદગુણ ક્ષય થાયો; હાસાદિક સત્તાથી ધસીયા, ઉદય (ઉદિત) વેદ મિટાયો અં ૫ થયા અવેદિને અવિકારી, હુણ્યો સંજલનો કસાયો માર્યો મોહચરણુક્ષાયિકસું, પૂરણ સમતા સમાયો અં ૬ ધનધાતિત્રિક ભેદા લડીયા, ધ્યાન એકત્વને ધ્યાયો જ્ઞાનાવરણાદિક ભટ પડિયા છત નિસાણુ ધુરાયો અં ૭ કેવલજ્ઞાનદર્શનગુણ પ્રગટયા, મહારાજપદ પાયો શેષ અઘાતીકમંક્ષીણુ હલ, ઉદય અબંધ દેખાયો અં ૮ સજોગ કેવળી થયાં પરમંજના, લોકલોક જણાયો તીન કાલની ત્રિવિધ વરતના, એક સમે ઓલખાયો અં ૯. સરવ સાધવીયે વંદના કીધી, ગુણી વિનય ઉપજાયો દેવદેવી તવ સ્તવે ગુણ સ્તુતિ, જગ જયપહલુ બજાયોરે અં. ૧૦. સહસ કન્યકાને હીક્ષા હીધી, આશ્રવ સર્વ તબયો જગ ઉપગારી દેશવિહારી, શુદ્ધ ધરમ હીપાયોરે અં. ૧૧. કારણ ભોગે કારજ સાધે, તેહ ચતુર ગાઇને આતમ સાધન નિરમલ સાધે, પરમાનંદ પાઈજેરે અં. ૧૨. એ અધિકાર કહ્યો ગુણરંગે વૈરાગ્યે મન ભાળ્યો વસુદેવહિંસતણે અનુસારે, મુનિગુણ ભાવના ભાળ્યો રે અં. ૧૩. મુનિગુણ સુણતાં ભાવવિશુદ્ધે, ભાવ વિચ્છેદ ન થાવે પૂણાનંદ ઇહાંથી ઉલસે, સાધન શક્તિ જમાવેરે અં. ૧૪. મુનિગુણ ગાવો ભાવો ભાવના, ધ્યાવો સહજસ-માધિ રત્નત્રયી એકત્વે ખેલો, મેટી ઉપાધિ અનાદિરે અં ૧૫. રાજસાગર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાન ધરમ હાતારી હીપચંદ્ર પાઠક ખરતરવર, દેવચંદ્ર સુખકારી રે અં ૧૬. નયર હીંબડીમાંહિ રહીને, વાચયમ સ્તુતિ ગાઇ. આતમરસિક શ્રોતાજન મનને, સાધન રુચિ ઉપજાઇ રે. અં ૧૭. એમ ઉત્તમ ગુણમાળા ગાઓ, પાવો હરખ વધાર્ધ જૈનધર્મ મારગ રૂચિ કરતાં, મંગળલીલ સદાર્ધ રે અં ૧૮. ઇતિ.

૯૪ શ્રી કેશી ગૌતમ ગણધરની સંજ્ઞા

એ દોય ગણધર પ્રણમીએ, કેશી ગોયમ ગુણવંત હો મુર્ખાંદ, બહુ પરિવારે પરિવર્યા, ચઉનાણુ ગુણ ગાજંત હો મુર્ખાંદ; એ દોય. ૧. સંઘાડા દોય વિચરંતાં, એકલા ગોચરીએ મિલંત હો, પૂછે ગૌતમ શિષ્ય તિહાં, તુમે કોણુ ગચ્છના નિર્ગંથ હો મુર્ખાંદ. ૨. એ અમશુર કેશી ગણધર, પ્રભુ પાસતણા પટોધાર હો સાવચથી પાસે સમોસર્યા,

હજારથી, પરભંજના ચાલીરે લો. અં ૫૦ આય' ખંડમે' આવતાં, વનખંડ વિચાલી રે લો. અં ૫૦ ૪. નિમ'થી સુપ્રતિસુતા, બહુગુણ નીસ'ગે રેલો. અં ૫૦ સાધુ વિહારે વિચરતાં, વંદે મનરંગેરે લો. અં ૫૦ ૫. આરભ્યા પુછે એવડો, ઉમાદ્યો રયો છેરેલો. અં ૭૦ વિનયે કન્યા વિનવે, વર વરવા ઇચ્છેરે લો. અં ૫૦. ૬. ઇચ્છો હિત ભણ્યો તુમે, એહથી નવિ સિદ્ધિરે લો. અં એં વિષય હલાહળ વિષ જિહાં, શી અમૃત બુદ્ધિરે લો. અં શીં. ૭. ભોગસંગ કારમા કહ્યા, જિન રાજ સહાધરે લો. અં જિં રાગદ્રેષ સંગે વધે, લવભ્રમણ સહાધરે લો. અં ભં ૮. રાજમુતા કહે સાચ એ, જે ભાંખે વાણીરે લો. અં જે પણ એ ભૂલ અનાદિની, કિમ ભાંખે છંદાણીરે લો. અં કિં. ૯. જેહ તજે તે ધન્ય છે, સેવક જનભનારે લો. અં સેં અમશત (નાહક) પુહગલરશ રમ્યા, મોહે લયલાનારે લો. અં મોં. ૧૦. અધ્યાતમરસપાનથી, ભીના મુનિશયારેલો. અં ભીં તે પરપરિણતિ રતિ તણ, નિજ તત્વ સમાચારે લો. અં નિં. ૧૧ અમને પણ કરવો ઘટે, કારણ સંભોગે રે લો. અં કાં પણ ચેતનતા પરણમે, જડ પુહગલ ભોગેરે લો. અં જં ૧૨. અવર કન્યા પણ ઉચરે, ચિંતીત હવે કીજેરે લો. અં ચિં પછી પરમ પદ સાધવા, ઉદ્યમ સાધીજેરે લો. અં ઉં. ૧૩. પ્રભંજના કહે હે સખિ, એ કાયર પ્રાણીરે લો. અં એં ધમ' પ્રથમ કરવો સદા, દેવચંદ્રની વાણીરે લો. અં દેં. ૧૪.

ઢાળ ૨:-કહે સાહુણી સુષય કન્યકરે ધન્ના, એ સંસાર કલેશ. એહને જે હિત કારી ગણેરે ધન્ના, તે મિથ્યા આવેશરે સુજ્ઞાની કન્યા, સાંભળ હિત ઉપદેશ ૧. જગહિતકારી જિનેશરે સું કીજે તસુ આદેશરે સુણે સાં ૨. ખરડીને જે ધાયલુ'રે કન્યા, તેહ ન શિષ્ટાચાર. રન્નત્રયી સાધન કરોરે કન્યા, મોહાધીનતા વારરે. સું ૩. જે પુરૂષવરવા-તણીરે કન્યા, ઇચ્છા છે તે જીવ રયે સંબંધપણે ભણોરે કન્યા, દ્વારિ કાલ સદૈવરે સું ૪. તવ પ્રભંજના ચિંતવેરે અપ્પા, તું છે અનાદિ અનંત. તે પણ મુઝ સત્તાસમોરે અપ્પા, સહજ અકૃત મહંતરે સું ૫. ભવ ભમતાં સવિ જીવથીરે અપ્પા, પામ્યા સવિ સંબંધ. માતા પિતા બ્રાતા મુતારે અપ્પા, પુત્ર વધૂ પ્રતિબંધરે સું ૬. રયો સંબંધ કહું ઈહારે અં, શત્રુ મિત્ર પણ થાય. મિત્ર શત્રુતા વળી લહેરે અં, એમ સંસાર સ્વભાવરે સું ૭. સત્તાસમ સાંવ જીવ છે રે અં, ભોતાં વસ્તુ સ્વભાવ. એ માહરો એ પારકોરે અં, સવિ આરોપિત ભાવરે સું. ૮. ગુરૂણી આગળ એહલુ' રે અં, બુદ્ધ' કિમ કહેવાય. સ્વપર વિવેચન કીજતાં રે અં, માહરો કો નવિ થાયરે સું ૯. ભોગપણે પણ ભૂલથી રે અં, માને પુહગલ બંધ; હું ભોગી નિજ ભાવનો રે અં, પરથી નહિ પ્રતિબંધરે સું. ૧૦. સમ્યજ્ઞાને વહેંચતાંરે અં, હું અમૂતિ' ચિત્તરૂપ; કર્તા ભોકતા તત્વનોરે અં; અક્ષય અક્ષય અનૂપરે સું. ૧૧. સર્વ વિભાવથકી બુદ્ધોરે અં, નિશ્ચય નિજ અનુભૂત પૂર્ણાનંદી પરણમેરે અં, નહિ પરપરિણતિ રીતરે સું ૧૨. સિદ્ધ સમો એ સંબંધેરે અં, પરરંગે પલટાય સંગાગી ભાવે કદીરે અં, શુદ્ધ વિભાવ અપાયરે સું. ૧૩. શુદ્ધ નિશ્ચય નયે કરીરે અં, આતમ ભાવ અનંત તેહ અશુદ્ધનયે કરીરે અં, દૃષ્ટ વિભાવ મહંતરે સું ૧૪. દ્રવ્ય કરમ કરતાં થયોરે અં, નય અશુદ્ધ બ્યવહાર

પતિસાહુ રાઉ રે; ભમત ભમત ભવજલધિ પાયકે, ભગવંત ભજનવિન ભાજી નાઉ રે. ૨. કહા વિલંબ કરે અબ બાઉ રે, તરી ભવજલનિધિ પાઉ રે; આનંદધન ચેતનમય મૂરતિ, શુદ્ધ નિરંજન દેવ ધ્યાઉ રે કયાં ૩.

પદરત્ન ૨ જુ' રાગ-વેલાવલ-એકતાલી

રે ઘરિયારી બાઉ રે, મત ઘરીય બબલે; નર શર બાંધત પાધરી, તું કયા ઘરીય બબલે. રે ઘરિયાં ૧. કેવલ કલ કલા કલે, વૈ તું અકલ ન પાવે; અકલ કલા ઘટમે ઘરી, મુજ સો ઘરી ભાવે. રે ઘરિયાં ૨. આતમ અનુભવ રસ ભરી, યામે' ઔર ન માવે; આનંદધન અવિચલ કલા, વિરલા કોઇ પાવે. રે ઘરિયાં ૩

પદરત્ન ૩ જુ' રાગ-વેલાવલ-તાલબતી

શુભ ભને મેરી સફલ ઘરીરી; શુભં સુત વનિતા યૌવન ધન માતો, ગભંતણી વેદન વિસરીરી શુભં ૧. સુપનકો રાજ સાચ કરી માનત, રાચત છાંહ ગગન બહરીરી; આઈ અચાનક કલ તોપચી, ગહેગો જ્યું નાહર બકરીરી. શુભં ૨. અજહુ ચેત કષુ ચેતત નાંહિ, પકરી ટેક હારિલ લકરીરી; આનંદધન હીરા જન છાંડી નર મોહો માય કકરી રી. શુભં ૩.

પદરત્ન ૪ થું રાગ-વેલાવલ

સુહાગણુ ! ભગી અનુભવ પ્રીત; સુહાગણુ નિંહ અનાદિ અજ્ઞાનકી મિટ ગઇ નિજ રીત. સું ૧. ઘટમંદિર દીપક કિયો, સહજ સુજયોતિ સરૂપ; આપ પરાઈ આપુહી, કાનત વસ્તુ અનૂપ. સું ૨. કહા દિખાવું ઔરકું, કહાં સમભઈ હોર; તીર અચૂક હૈ પ્રેમકા, લાગે સો રહે ઠોર. સું ૩. નાહ વિલુધો પ્રાણુકું ગિને ન તૃણ મૃગ-લોચ; આનંદધન પ્રભુ પ્રેમકી, અકથ કહાની હોચ. સું ૪.

પદરત્ન ૫ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ નટ નાગરકી બાણ, બણે ન બાંભણ કાણ; અવધૂં થિરતા એક સમયમે' કાને, ઉપજે વિલુસે તળહી; ઉલટ પલટ ધ્રુવસત્તા રાખે, યા હમ સુની ન કબહી. ૧ અવધૂં એક અનેક અનેક એક કુની, કુંહલ કનક સુભાવે; જલતરંગ ઘટમાટી રવિકર, અગનિત તાંહ સમાવે. અવધૂં ૨. હૈ નાંહી હૈ વચન અગોચર, નય પમાણુ સતભંગી; નિરપખ હોય લખે કોઇ વરલા, કયા દેખે મત જંગી. અવધૂં ૩. સર્વમથી સર્વગી માને, ન્યારી સત્તા ભાવે; આનંદધન પ્રભુ વચનસુધારસ, પરમારથ સો પાવે. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૬ દું. સાખી

આતમ અનુભવ રસિક કો, અજબ સુન્યો વિરતંત; નિવેંદી વેદન કરે, વેદન કરે અનંત. ૧.

રાગ-સામગ્રી :- માહરો બાહુકો સંન્યાસી, દેહ દેવલ મઠવાસી. મહારો ૧. ઇંકા પિંગલા મારગ તણ યોગી, સુખમના ઘરવાસી; પ્રદારંધ્ર માંધ આસન પૂરી બાણુ, અનહં તાન બજાસી. મહારો ૨. યમ નિયમ આસન જ્યકારી, પ્રાણાયામ અભ્યાસી; પ્રત્યાહાર ધારણા ધારી, ધ્યાન સમાધિ સમાસી. મહારો ૩. મૂલ ઉત્તરશુભ સુદ્રાધારી, પયંકાસન ચારી;

તેહાં તિંદુક વન મનોહર હો એ. ૩. ચાર મહાવ્રત અમતણા, કરણે પઠિલમણા હોય હો રાતા પીળાં વસ વાપરું, વળી પંચવરણ જે હોય હો એ. ૪. શુદ્ધ મારગ છે મુક્તિનો, અમને કલ્પે રાજ પિંડ હો ધામ જિણેસર ઉપાદેશો, તુમે પાળો ચારિત્ર અખંડ હો એ હોય. ૫. ગૌતમ શિષ્ય કહે સાંભળો, અમે પંચ મહાવ્રત ધાર હો પઠિલમણાં પંચ અમ સહિ, વસ સ્વેતવરણ મનોહાર હો એ હોય. ૬. રાજપિંડ કલ્પે નહિ, ભાળે વીરજન પરપદા માંહી હો એક મારગ સાધે જેહુ જણા, તો એવડું અંતર કાંઈ હો એ હોય. ૭. શંશયવંત મુનિ જે થયા, જઈ પૂછે નિજ ગુરુ પાસે હો ગૌતમ કોઠક વન થકી, આવે કેશી પાસે ઉદલાસ હો. એ હોય. ૮. કેશી તવ સામ્હા જઈ, ગૌતમને દીયે બહુ માન હો કામુપરાલ તિહાં પાથરી બિહુ બેઠા બુદ્ધિ નિધાન હો એ હોય. ૯. ચર્ચા કરે જન ધર્મની, તિહાં મળીયાં સૂરનર વૃંદ હો ગણધર સોહે અતિ ભલા, જણે એક સૂરજ બીજો અંદ હો એ હોય. ૧૦. એક મુક્તિ બહુ બિહુ તણે, તો આચારે કાં ? લેહ હો જીવ વિશેષે જણાવ્યો, ગૌતમ કહેમ કરો ખેદરે એ હોય. ૧૧. સંસય ભાંજવા સહુતણા, કેશી પૂછે ગુણખાણ હો ગૌતમ ભવિ જીવહિત ભણી, તવ બોલ્યા અમૃત વાણ હો એ હોય. ૧૨. વક જડ જીવ ચરમના, પ્રથમના ઋણ મૂરખ જણ હો સરલ મુખુદ્ધિ ખાવીસના, તણે જુજુઓ આચાર વખાણ હો એ હોય. ૧૩. ધર્મ કેશીયે પ્રભુ જે પૂછીયા, તેના ગૌતમે યાખ્યા સંદેહ હો ધન ધન કેશી કહે ગોચમા તુમે સાચા ગુણમણી જેહુ હો એ હોય. ૧૪. મારગ ચરમ જિણુંદનો, આદરે કેશી તેણી વાર હો કેશી ગાતમ ગુણ જપે, તે પામે ભવજલ પાર હો એ હોય. ૧૬. ઉત્તરાધ્યયન ત્રેવીસમે, એમ ભાંજે શ્રી જીનરાય હો; શ્રી વિનય-વિજય ઉવજાયાનો, શિષ્યરૂપ વિજય ગુણગાય હો; એ હોય ગણધર પ્રણમીએ. ૧૬.

૯૫ ઉપદેશક પદ સંજ્ઞાચ

જેના ઘરમાં અધર્મી નાર તેનો ભુટે જણો સંસાર સાત આઠ વાગે ઉઘમાંથી ઉઠીને ધસી ચુલા પાસે જાય દશન ક્યાં વિના ખાંડને ખાખરા ધીમાં ગલોળી ખાય જેના ઘરમાં. ૧. ધર્મ કીયા સળી નેવે મુકીને જોલે પેલે ઘરે જાય. નિંદાથી નવરી ઉંચી ન આવે દુર્ગંતી ભાતા ખંધાય જેના ઘર ૨. લોકમને છાણા પુજ્યા વના એ ચુલામાં નાખતી જાય વાસી રોટલા પડી રહેને હીંચકે હીંચકા ખાય જેના ઘરમાં ૩. દેખી સાધર્મી આંખજ કાઠે. હૈયે કરે હાય હાય પવંતીથી પ્રણયય ન પાળે કાંઠા બટાટા ખાય જેના ઘરમાં ૪. ચીંતામણી દાદાની સેવા કરતાં સઘળાએ પાપ પલાય પ્રભુ શાશન મને ભવોભવ મલને લળી લળી પાણું પાય જેના ઘરમાં ૫. એ ઉપદેશ નરને પણ લાગે જાગે તો સંસાર લાગે સંસાર મુખો બે કડવાં લાગે તો મુક્તિ આવે આત્મ લાગે જેના ઘરમાં. ૬.

શ્રી આનંદધન પદ્યાવલિ.

પદ્યરત્ન ૧ હ્ર. રાગ-વેલાવલ

કયા સોવે ઉઠ જાગ ખાઉ રે, કયાં એ આંકણી; અંજલિ જલ જયું આશુ મટત હે, હેત પહોરીયાં ધારય ઘાઉ રે. કયાં ૧. ઇંદ્ર અંદ્ર નાગિંદ્ર મુનિંદ્ર ચલે, કોણ રાજ

આનંદધન સર્વંગ ધરીરી. આ. ૩.

પદરતન ૧૨ મું. સાખી

કુબુદ્ધિ કબરા કુટિલ ગતિ, સુબુદ્ધિ રાધિકા નારી; થોપર ખેલે રાધિકા, છતે કુબળહારી ૧.
રાગ રામગ્રી:-ખેલે ચતુર્ગતિ ચોપર, પ્રાણી મેરો ખેલેચતુર્ગતિ ચોપર.
નરક ગંજી, કૌન ગિનત હૈ, માને ન લેખે બુદ્ધિવર. પ્રાણી ૧. રાગ દોષ મોહકે
પાસે, આપ બનાએ હિતકર; જૈયા હાવ પર પાસેકા, સારી ચલાવે ખિલકર. પ્રાણી ૨.
પાંચ તલે હૈ દુઆભાઈ, છક્કા તલે હૈ એકા; સખ મિલ હોત બરાબર લેખા, થહ
વિવેક ગિનવેક્ષ. પ્રાણી ૩. ચઉરાશી માહે ફિર નીલી, સ્યાહ ન તોરી ભેરી; લાલ
જરફ ફિર આવે ઘરમેં, કબહુક ભેરી (વજોરી પ્રાણી ૪. ભાવ વિવેકકે પાઉ ન આવત,
તબ લગ કચીખાણ; આનંદધન પ્રભુ પાઉ દેખાવત, તો છતે છય ગાણ. પ્રાણી ૫.

પદરતન ૧૩ મું. રાગ-સારંગ.

અનુભવ હમ તો રાવરી હાસી. અનુ ૦ આઈ કહાં તેં માયા મમતા, બાનું ન
કહાંકી વાસી. અનુ ૧. રીજ પર વાંકે સંગ ચેતન તુમ કયું રહત ઉદાસી; વરજ્યો ન
બાય એકાંત ક'થકો, લોકમેં હોવત હાંસી. અનુ ૨. સમજત નાંહી નિહુર પતિ એતિ,
પલ એક બત છમાસી; આનંદધન પ્રભુ ધરકી સમતા, અટકલી ઔર લખાસી. અનુ ૩.

પદરતન ૧૪ મું. રાગ-સારંગ

અનુભવ તું હૈ હેતુ હમારો; અનુભવ ૦ આય ઉપાય કરો ચતુરાઈ, ઔરકો સંગ
નિવારો. અનુ ૧. તૃષ્ણા રાંક ભાંકી બાઈ, કહાં ધર કરે સવારો; શક ઠગ કપટ કુટું-
બહી પોખે, મનમેં કયું ન વિચારો. અનુ ૨. કુલટાકુટિલ કુબુદ્ધિસંગ ખેલકેં, અપની
પત કયું હારો; આનંદધન સમતા ધર આવે, વાજે જિત નગારો. અનુ ૩.

પદરતન ૧૫ મું. રાગ-સારંગ

મેરે ઘટ આન બાનુ ભયો હોર. મેરે ૦ ચેતના ચકવા ચેતના ચકવી, લાગો વિર-
હકો સોર. મેરે ૧. ફેલી ચિહુંદિસ ચતુરા ભાવરૂચિ, મિત્રો ભરમ તમ ભેર; આપકી
ચોરી આપહી બનત, ઔર કહત ન ચોર. મેરે ૨. અમલ કમલ વિકચ ભયે ભૂતલ,
મંદવિષય શશિકોર; આનંદધન એક વલ્લભ લાગત, ઔર ન લાખ કિરોર. મેરે ૩.

પદરતન ૧૬ મું. રાગ-મારૂ

નિશદિન ભેલ તારી વાટહી, ઘરે આવો રે ઢાલા; નિશદિન ૦ સુખ સારખી તુજ
લાખ હૈ, મેરે તૂહી મમોલા નિશદિન ૧. જવહરી મોલ કરે લાલકા, મેરા લાલ
અમોલા; જ્યાંકે પટંતર કો નહીં, ઉસકા કયા મોલા. નિશદિન ૨. પથ નિહારત દોયથેં,
દ્રગ લાગી અઢોલા; ભેગી સુરત સમાધમેં, સુનિ ધ્યાન બઢોલા. નિશદિન ૩. કૌન સુને
કિનકું કહૂં, કિમ માંહું મેં ખોલા; તેરે સુખ દીઠે ટલે, મેરે મનકા ચોલા. નિશદિન ૦ મિત
વિવેક વાતોં કહેં, સુમતા સુનિ ગોલા; આનંદધન પ્રભુ આવશે સેજડી રંગ રોલા. નિશદિન ૫.

રેચક પૂરક કુલક સારી, મન ઈદ્રિય જયઝરી મહારોં ૪. ધિરતા જોગ જુગતિ અનુઝરી,
આપોઆપ વિમાસી; આતમ પરમાતમ અનુસારી, સીજે કાજ સમાસી. મહારોં ૫

પદરત્ન ૭ મું. સાખી

જગ આશા જંજીરકી, ગતિ ઉલટી કુલ મોર; ઝકચોં ધાવત જગમેં, રહે છૂટો ઈકે ઠોર.

રાગ-આશાવરી :-અવધૂ કયા સોવે તન મઠમેં, જાગ વિલોકન ઘટમેં. અવધૂં
તન મઠકી પરતીત ન કીજે, હદિ પરે એક પલમેં; હલચલ મેટ ખખર લે ઘટકી,
ચિન્હે રમતા જલમેં. અવધૂં ૧. મઠમે પંચબૂતકા વાસા, સાસા ધૂત ખવીસા;
છિન છિન તોહી છેલનકુ ચાહે, સમજે ન ખૌરા સીસા. અવધૂં ૨ શિરપર પંચ
વસે પરમેશ્વર, ઘટમેં સૂછમ ખારી; આપ અભ્યાસ લખે કોઇ વિરલા, નિરખે ક્રુકી
તારી અવધૂં ૩. આશા મારી આશન ધરી ઘટમેં, અજપા જાપ જગાવે; આનંદધન
ચેતનમય મૂરતિ, નાથ નિરંજન પાવે. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૮ મું. સાખી

આતમ અનુભવ કુલકી, નવલી કોઠી રીત, નાક ન પકરે વાસના, કાન ગ્રહે પ્રતીત. ૧.

રાગ-ધન્યાશ્રી વા સારંગ :-અનુભવ નાથકુ કચું ન જગાવે મમતા સંગ સો
પાય અજગલ, થનતેં દૂધ દહાવે અનુભવં ૧ મૈરે કહેતેં ખીજ ન કીજે, તું ઐસીહી શિખાવે,
ખહોત કહેતેં લાગત ઐસી, અશુલી સરપ દિખાવે. અનુભવં ૨. ઔરન કે સંગ રાતે
ચેતન, ચેતન આપ ખતાવે; આનંદધનકી મુમતિ આનંદા, સિદ્ધ સરૂપ કહાવે. અનુભવં ૩.

પદરત્ન ૯ મું. રાગ-સારંગ

નાથ નિહારો આપમતાસી. વંચક શક સંચક શી રીતેં, ખોટો ખાતો ખતાસી.
નાથં ૧. આપ વિગૂવણુ જગકી હાંસી, સિયાનપ કૌન ખતાસી; નિજજન મુરિજન મેલા
ઐસા, જૈસા દૂધ પતાસી. નાથં ૨. મમતા હાસી અહિતકરિ હરવિધિ, વિવિધ ભાતિ
સતાસી; આનંદધન પ્રભુ વિનતિ માનો, ઔર ન હિતુ સમતાસી. નાથં ૩.

પદરત્ન ૧૦ મું. રાગ-ટોડી

પરમ નરમ મતિ ઔર ન આવે; પરમં મોહન શુનરોહન ગતિ સોહન, મેરી
વૈરન ઐસેં નિહુર દિખાવે. ૫૦ ૧ ચેતન ગાત મનાત એતેં, મૂલ વસાત જગાત ખલાવે;
કોઈ ન ફતી હલાલ વિચીઠી, પારખી પ્રેમ ખરીફ બનાવે, ૫૦ ૨. જાંઘ ઉધારી
અપની કહા એતે, વિરહજાર મિસ મોહી સતાવે, એતી મુની આનંદધન નાવત,
ઔર કહા કોઈ કુંદ ખલાવે પરમં ૩.

પદરત્ન ૧૧. મું. રાગ-માલકોશ, વેલાવલ, ટોડી.

આતમ અનુભવ રીતે વરી રી આતમં એ આંકણી. મોર ખનાએ નિજરૂપ
નિરૂપમ, તિચ્છન રૂચિ કર તેગ ધરીરી આં ૧ ટોપ સજાહ શૂરકો ખાનો, એકતારી
એરી પહિરીરી; સત્તા થલમે મોહ વિદ્યરત, ઐ ઐ મુરિજન મુહ નિસરીરી આં ૨
કેવલ કમલા અપછર સુંદર, ગાન કરે રસરંગ લીરીરી; છત નિશાન ખજાધ વિરાજે,

પદ્યરત્ન ૨૨ મું. રાગ-ગોડી

વિચારી કહ્યા વિચારે રે, તેરો આગમ અગમ અથાહ. વિચારીં બિનુ આધે આધા નહી રે, બિન આધેય આધાર; સુરગી બિનુ' ઈંડા નહીં ખ્યારે, યા બિન સુરગકી નાર. વિચારીં ૧. ભુરટા બીજ વિના નહીં રે, બીજ ન ભુરટા ટાર; નિસિ બિન દિવસ ઘટે નહીં ખ્યારે, દિન બિન નિસિ નિરધાર. વિચારીં ૨. સિદ્ધ સંસારી બિનુ' નહીં રે, સિદ્ધ બિના સંસાર; કરતા બિન કરણી નહીં ખ્યારે, બિન કરની કરનાર વિચારીં ૩. જનમ મરણ બિના નહીં રે, મરણ ન જનમ વિનાશ; દીપક બિનુ' પરકાશતા ખ્યારે, બિન દીપક પરકાશ. વિચારીં ૪. આનંદદધન પ્રભુ બચનકી રે, પરિણતિ ધરો રૂચિવંત શાશ્વત ભાવ વિચારકે ખ્યારે, ખેલો અનાદિ અનંત. વિચારીં ૫.

પદ્યરત્ન ૨૩ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ અનુભવ કલિકા ભાગી, મતિ મેરી આતમ સમરન લાગી; અવધૂં બાયે ન કબહુ ઔર દિગ. નેરી, તેરી વનિતા વેરી; માયા ચેડી કુટુંબ કરી હાથે, એક દેહ દિન ઘેરી. અવધૂં ૧. જનમ જરા મરણ વસી સારી, અસર ન દુનિયાં જેતી; દેહ વ-કાય નવા ગમે' મીયાં, કિસપર મમતા એતી. અવધૂં ૨. અનુભવ રસમે' રાગ ન સોગા, લોકવાદ બસ મેટા; કેવળ અચલ અનાદિ અબાધિત, શિવ શંકરકા લેટા. અવધૂં ૩. વર્ષા છુંદ સમુંદ સમાની, ખબર ન ખવે કોઇ, આનંદદધન જુએ જ્યોતિ સમાવે, અલખ કહાવે સોઇ. અવધૂં ૪.

પદ્યરત્ન ૨૪ મું. રાગ-સામગ્રી

સુને મહારો કબ મિલસે મનમેલું; સુનેં મનમેલુ વિષુ કેલિ ન કલિયે; વાલે કવલ કોઇ વેલુ. ૧. આપ મિલ્લાથી અંતર રાખે, સુમનુખ્ય નહી તે લેલુ; આનંદદધન પ્રભુ મન મળિયા વણિ, કો નવિ વિલગે ચેલુ. ૨.

પદ્યરત્ન ૨૫ મું. રાગ-રામગ્રી

ક્યારે સુને મિલશે માહરો સંત સનેહી; ક્યારેં સંત સનેહી સુરિજન પાખે, રાખે ન ધીરજ દેહી. ક્યારેં ૧. જન જન આગલ અંતર ગતની, વાતકલી કહું કેહી; આનંદદધન પ્રભુ વૈદ વિયોગે, કિમ જીવે મધુમેહી. ક્યારેં ૨.

પદ્યરત્ન ૨૬ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ કયા માણું શુનહીના, વે શુન ગનિ ન પ્રવીના. અવધૂં આંકણી. ગાય ન જાનું બજાય ન જાનું, ન જાનું સુર લેવા; રીઝ ન જાનું રીઝાય ન જાનું પદ સેવા. અવધૂં ૧. વેદ ન જાનું, કિતાબ ન જાનું ન લક્ષન છંદા; તરકવાદ લવાદ ન જાનું, ન જાનું કવિ ફંદા. અવધૂં ૨. જાપ ન જાનું જીવાળ ન જાનું, ન જાનું કથાવાતા; ભાવ ન જાનું ભગતિ ન જાનું, જાનું ન સીરા તાતા. અવધૂં ૩. ગ્યાન ન જાનું વિગ્યાન ન જાનું, ન જાનું ભજનામાં; આનંદદધન પ્રભુ કે ધરદારે, રટન કરું શુણુ ધામ્મા. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૧૭ મું રાગ-સૌરઠ

છોકરાને ક્યું મારે છે રે, જાએ મઠ્યા ડેણુ; છોરો છે મહારો બાલો લોલો, બોલો છે અમૃત વેણુ. ઓરાને ૦ ૧. લેય લકુટિયાં ચાલણુ લાગો, અખ કાંઈ ફૂટા છે નેણુ; તું તો મરણુ સિરાણે' સુતો, રોટી દેસી કાણુ ઓરાને ૦ ૧. પાંચ પચીસ પચાસાં ઉપર, બોલો છે મુખાં વેણુ; આનંદધન પ્રભુ હાસ તુમારો, જનમ જનમકે સેણુ. ઓરાને ૦ ૩.

પદરત્ન ૧૮ મું. રાગ-માલકોશ, રાગણી-ગોાડી

રિસાની આપ મનાવો રે, ખ્યારે વિચ્ય વસીક ન ફેર. રિસાની ૦ સૌદા અગમ હૈ પ્રેમકા રે. પરખ ન બૂઝે કોય; લે હે વાહી ગમ પડે ખ્યારે, ઔર હલાલ ન હોય. રિસાની ૦ ૧. હો બાતાં છયકી કયે રે, મેટો મનકી આંટ; તનકી તપત બૂઝાઈયે' ખ્યારે, વચન સુધારસ છાંટ. રિસાની ૦ ૨. નેક નજર નિહારીયે' રે, ઉજર ન કીજે નાથ; તનકે નજર સુજરે મલે ખ્યારે, અજર અમર સુખ સાથ. રિસાની ૦ ૩. નિસિ અ'ધચારી ધનધટા રે, પાઉ ન વાટકો ફંદ, કરૂણા કરો તો નિરવહું' ખ્યારે, દેખુ તુમ સુખ ચંદ, રિસાની ૦ ૪. પ્રેમ જિહાં દુવિધા નહીં રે, મેટ કકુરાઈત રેજ; આનંદધન પ્રભુ આય બિરાજે, આપહી સમતા સેજ. રિસાની ૦ ૫.

પદરત્ન ૧૯ મું રાગ-વેલાવલ

હલહ નારી તું બડી બાવરી, પિયા જાગે તું સોવે; પિયા અતુર હમ નિપટ અગ્યાની, ન જાનું કયા હોવે. હલહ ૦ ૧. આનંદધન પિયા હરસ પિયાસે, ખોલ ધુંધટ સુખ જોવે હલહ ૦ ૨.

પદરત્ન ૨૦ મું. રાગ-ગોાડી-આશાવરી

આજ સુહાગન નારી, અવધૂ આજ સુહાગન નારી; મેરે નાથ આપ સુધ લીની કીની નજ અગચારી. અવધૂ ૦ ૧. પ્રેમ પ્રતીત રાગ રૂચિ રંગત, પહિરે છની સારી; મહિંદી ભક્તિ રંગકી રાચી, ભાવ અંજન સુખકારી. અવધૂ ૦ ૨. સહજ સુભાવ ચૂરી મે' પેની, ધરતા કંકન ભારી; ક્યાન ઉરવશી ઉંરમે' રાખી, પિય શુનમાલ આધારી. અવધૂ ૦ ૩. સુરત સિંદૂર માંગ રંગ રાતી, નિરતે' વેની સમારી; ઉપછ જયોત ઉલોત ઘટ ત્રિભુવન, આરસી કેવલ કારી. અવધૂ ૦ ૪. ઉપછ ધુનિ અજપાકી અનહદ, છત નગારે વારી; ઝડી સહા આનંદધન બરખત, બિન મોર જોકન તારી. અવધૂ ૦

પ રત્ન ૨૧ મું. રાગ-ગોાડી.

નિશાની કહા બતાવું' રે, તેરો અગમ અગોચર રૂપ. રૂપી કહું તો કહું નહીં રે, બંધે કૈસે અરૂપ; રૂપારૂપી જો કહું' ખ્યારે જૈસે' ન સિદ્ધ અનૂપ નિશાની ૦ ૧. શુદ્ધ સનાતન જો કહું' રે, બંધ ન મોક્ષ વિચાર; ન ઘટે સંસારી દશા ખ્યારે, પુણ્ય પાપ અવતાર. નિશાની ૦ ૨. સિદ્ધ સનાતન જો કહું' રે, ઉપજે વિણસે કૌન; ઉપજે વિણસે જો કહું' ખ્યારે, નિત્ય અખાંધત ગૌન. નિશાની ૦ ૩. સર્વાંગી સખ નય ધણી રે, માને સખ પરમાન; નયવાત્રી પદલો ગહી ખ્યારે, કરે લરાઈ કાંન. નિશાની ૦ ૪. અનુભવજોચર વસ્તુકો રે, જાણવો યહી ઈલાજ; કહન સુનનકો કહું નહી ખ્યારે, આનંદધન મહારાજ. નિશાની ૦ ૫.

ભવ અમૃતપાન; આલિ કહે સમતા ઉત દુઃખ અનંત, ધૃત ખેલે આનંદધન વસંત. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૨ મું. રાગ-સામેરી

પીયા તુમ, નિકુર ભયે કયું એસે, નિકુરં એ આંકણી. મેં તો મન વચ કમ કરી રાઉરી, રાઉરી રીત અનેસે. ૧. કૂલે કૂલે લમર કીસી બાઉરી ભરત હું, નિવહે પ્રીત કયું એસે; મેં તો પીયુતે એસી મીલિ આલી, કુસુમ વાસ સંગ જૈસે. ૨. એઠી જાન કહા પરે એતી. નીર નિવહિયે હૈસે, શુન અવશુન ન વિચારો આનંદધન કિજિયે તુમ હો તૈસે. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૩ મું. રાગ-ગોડી

[મલાપી આન મિલાવો રે, મેરે અનુભવ મીઠડે મિત્ત; મિં ચાતક પીઉ પીઉ રટે રે, પીઉ મિલાવે ન આન. જીવ જીવન પીઉ પીઉ કરે ખ્યારે, જીઉ નીઉ આન એ આન. મિં ૧. દુઃખચારી નિસદિન રહુ રે, ફિરં સખ સુધબુદ્ધ ખોય; તનકી મનકી કવન લાહે ખ્યારે, [કસેં દિખાઉ રાય. મિં ૨. નિસિ અધિચારી મોહિ હસે રે, તારે હાંત દિખાઈ; ભાદો કાદો મે કીયો ખ્યારે, અસૂઅન ધાર વહાઈ. મિં ૩. ચિત્ત ચાતક પીઉ પીઉ કરે રે, પ્રાણમેં દો કર પીસ; અળલાસેં જોરાવરી ખ્યારે, એતી ન કીજે રીસં મિં ૪. આતુર આતુરતા નહીં રે, મુનિ સમતા હુંક વાત; આનંદધન પ્રભુ આય મિલે ખ્યારે, આજ ઘરે હર ભાત મિં ૫.

પદ્યરત્ન ૩૪ મું. રાગ-ગોડી

હેખો આલી નટ નાગરકો સાંગ; હેખોં ઔરહી ઔર રંગ ખોલત તાતેં; કીકા લાગત અંગ. હેખોં ૧. ઔરહાનો કહા હીજે બહુત કર, જીવિત હૈ ઇહ ઠંગ; મેરા ઔર [વચ અંતર એ તો, જૈતો રૂપેઈ રાંગ. હેખોં ૨. તનુ શુદ્ધ ખોય ધૂમત મન એસેં, માનું કુછ ખાઈખાંગ; એતે પર આનંદધન નાવત, ઔર કહા ઔર હીજે ખાંગ. હેખોં ૩.

પદ્યરત્ન ૩૫ મું. રાગ-દીપક, કાન્હરો

કરે જરે જરે જરે જ. કરેં સજી સજીગાર બનાયે આભૂષણ, ગઈ તબ સૂની સેજ. ૧. વિરહબંધા કહુ એસી બ્યાપતિ, માનું કોઈ ભારતી બેજ; અંતક અંતક કહાતુ લેગો ખ્યારે, આહે જીવ તું લેજ. ૨. કોઠિલ કામ અંદ્ર ચૂતાલિક એતન મત હૈ બેજ; નવલ નાગર આનંદધન ખ્યારે, આઈ અમિત સુખ હેજ. ૩.

પદ્યરત્ન ૩૬ મું. રાગ-માલસિરિ

વારે નાહ સંગ મેરા, યુંહી જોવન જાય; એ દિન હસન ખેલનકે સજની, રાતે રેન વિહાય. વારેં ૧. નગ ભૂષણસેં જરી જાતરી, મોતન કહુ ન સુહાય; ઇંક બુદ્ધિ જીયમેં એસી આવત હૈ, હીજેરી વિષ ખાય. વારેં ૨. ના સોવત હૈ લેત ઉચાસ ન, મનહીમેં પિછતાય; યોગિની હુયકેં નિકસુ ઘરતૈં, આનંદધન સમજાય. વારેં ૩.

પદ્યરત્ન ૩૭ મું. રાગ-વેલાવલ

તા જોગે ચિત્ત લ્યાઉરે વહાલા; તાં સમાકિત દોર શીલ લંગોટી, ઘુલધુલ ગાંઠ

પદરત્ન ૨૭ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ રામ રામ જગ ગાવે, વિરલા અલખ લખાવે. અવધૂં મતવાલા તો મતમે' માતા, મઠવાલા મઠરાતા; જટા જટાધર પટા પટાધર, છતા છતાધર તાતા. અવધૂં ૧. આગમ પાંઠ આગમધર થાકે, માયાધારી છાકે; દુનિયાદાર દુનીસે' લાગે, હાસા સખ આશાકે. અવધૂં ૨. બહિરાતમ મૂઠા જગ જેતા, માયાકે ફંદ રહેતા; ઘટ અંતર પરમાતમ ભાવે, દુલ્હન પ્રાણી તેતા. અવધૂં ૩. ખગપદ ગગન મીનપદ જલમે', જો ખોજે સો ખૌરા; ચિત પંકજ ખોજે સો ચિન્હે, રમતા આનંદ ભૌરા. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૨૮ મું રાગ-આશાવરી

આશા ઔરનકી કયા કીજે, આન સુધારસ પીજે; આશાં ભટકે દ્વાર દ્વાર લોકન કે, ફૂકર આશાધારી; આતમ અનુભવ રસકે રસીયા, ઉતરે ન કબહુ ખુમારી. આશાં ૧. આશા હાસીકે જે ભયે, તે જન જગકે હાસા; આશા હાસી કરે જે નાયક, લાયક અનુભવ ખ્યાસા. આશાં ૨. મનસા ખ્યાલા પ્રેમ મસાલા, પ્રદા અગ્નિ પરબલી; તન ભાઠી અવટાઇ પિયે કસ, જાગે અનુભવ લાલી. આશાં ૩. અગમ પીયાલા પીયો મતવાલા, ચીન્ને અધ્યાતમવાસા; આનંદધન ચેતન હૈ ખેલે, હેખે લોક તમાસા. આશાં ૪.

પદરત્ન ૨૯ મું રાગ-આશાવરી

અવધૂ નામ હમારા રાખે, સો પરમ મહારસ આખે. અવધૂં નહીં હમ પુરુષા નહીં હમ નારી, વરન ન ભાત હમારી; જાતિ ન પાંત ન સાધન સાધક, નહીં હમ લધુ નહીં ભારી. અવધૂં ૧. નહીં હમ તાતે નહીં હમ સીરે, નહીં હીધં નહીં છોટા; નહીં હમ ભાઈ નહીં હમ ભગિની, નહીં હમ બાપ ન બેટા. અવધૂં ૨. નહીં હમ મનસા નહીં હમ શબદા, નહીં હમ તનકી ધરણી; નહીં હમ ભેજ ભેખધર નાંહી, નહીં હમ કરતા કરણી. અવધૂં ૩. નહીં હમ ફરસન નહીં હમ પરસન, રસ ન ગંધકધુ નાંહી; આનંદધન ચેતનમય મૂરતિ, સેવકજન બલિ બહી. અવધૂં ૪.

પદરત્ન ૩૦ મું રાગ-આશાવરી

સાધો ભાઈ! સમતા રંગ રમીજે', અવધૂ મમતા સંગ ન કીજે; સાં સંપત્તિ નાંહિ નાંહિ મમતા મે', મમતામાં મિસ મેટે; ખાટ પાટ તણ લાખ ખટાઉ, અંત ખાખમે' લેટે. સાધોં ૧. ધન ધરતીમે' ગાઠે ખૌરે, ધૂર આપ મુખ દયાવે; મૂષક સાપ હોવેગો આખર, તાતે અલગ્નિ કહાવે સાધોં ૨. સમતા રતનાકરકી ભાઈ, અનુભવ અંદ મુભાઈ; ઠાલકૂટ તણ ભાવમે' શ્રેણી, આપ અમૃત લે આઈ. સાધોં ૩. લોચન ચરન સહસ અતુરાનન, ઈંતતે બહુત હરાઈ; આનંદધન પુરુષોત્તમ નાયક, હિત કરી કંઠ લગાઈ સાધોં ૪.

પદરત્ન ૩૧ મું. શ્રીરાગ

કિત જનમતે' હો પ્રાણુનાથ, ઇત આય નિહારો ઘરકો સાથ. ૧. ઉત માયા કાયા કળ ન જાત, ચહુ જડ તુમ ચેતન જગ વિખ્યાત; ઉત કરમ ભરમ વિષ વેલિ સંગ, ઇત પરમ નરમ મતિ મેલિ રંગ. ૨. ઉત કામ કપટ મદ મોહ માન, ઇત કેવળ અનુ-

દેહુ ધરે'ગે. અખ૦ ૧. રાગ દોસ જગ બંધ કરત હૈ, ઇનકો નાસ કરે'ગે; મયોં અનંત કાલતો પ્રાની, સો હમ કાલ હરે'ગે. અખ૦ ૨. દેહુ વિનાશી હું અવિનાશી, અપની ગતિ પકરે'ગે; નાસી જાસી હમ ધિર વાસી, ચોખે બૈ નિખરે'ગે. અખ૦ ૩. મયોં અનંતવાર બિન સમજ્યો, અખ સુખદુઃખ વિસરે'ગે; આનંદદધન નિપટ નિકટ અક્ષર દો, નહીં સમરે સો મરે'ગે. અખ૦ ૪.

પદ્યરત્ન ૪૩ મું. રાગ-ટોડી

મેરી તું મેરી તું કાહે હરેરી, મેરીં કહે ચેતન સમતા સુનિ આખર, ઔર ઠેક દિન જૂદી હરેરી. ૧. એતી તો હું જાનું નિહચે, રીરી પર ન જરાઉ જરેરી; જબ અપનો પદ આપ સંભારત, તબ તેરે પરસંગ પરેરી. ૨. ઔસર પાઇ અધ્યાતમ સૈદ્ધી, પરમાતમ નિજયોગ ધરેરી; સક્તિ જગાઇ નિરૂપમ રૂપકી આનંદદધન મિલિ કેલિ કરેરી. ૩.

પદ્યરત્ન ૪૪ મું. રાગ-ટોડી

તેરી હું તેરી હું એતી કહુરી, તેરીં ઇન ખાતનમે' હગો તું જાને, તો કરવત કાસી જાય ગહુરી. ૧. વેદ પુરાણ કિતાબ કુરાનમે', આગમ નિગમ કછુ ન હહુરી; વાચા રે ક્ષેર સિખાઇ સેવનકી, મેં તેરે રસ રંગ રહુરી. ૨. મૈરે તો તું રાજી અહિચે, ઔર કે જોલ મેં લાખ સહુરી; આનંદદધન પિયા વેગ મિલો પ્યારે, નહીં તો ગંગ તરંગ વહુરી. ૩.

પદ્યરત્ન ૪૫ મું. રાગ-ટોડી

હગોરી હગોરા હગોરી જગોરી, મમતા માતા આતમ લે મતિ, અનુભવ મેરી ઔર હગોરી. ૧. ખાત ન તાત ન માત ન જાત ન, ગાત ન વાત ન લાગત ગોરી; મૈરે સબ દિન કરસન પરસન, તાન સુધારસ પાન પગોરી. ૨. પ્રાણનાથ વિષ્ણુકી વેદન, પાર ન પાવું અથાગ થગોરી; આનંદદધન પ્રભુ હશન ઔઘટ, ઘાટ ઉતારન નાવ મગોરી. ૩.

પદ્યરત્ન ૪૬ મું. રાગ-ટોડી

ચેતન અતુર યોગાન હરીરી; ચેતનં છત હૈ મોહરાયકો લસકર, મિસકર છાંદ અનાદિ ધરીરી. ૧. નાંગી કાઠલ તાઠ હૈ દુશ્મન, લાગે કાચી દોય ધરીરી; અચલ અખાધિત કેવલ મનસુદ્ધ, પાવે શિવ હરગાહ હરીરી. ૨. ઔર હરાઇ હરે સો ખાવરા, સૂર પછાડે ભાઉ અરીરી; ધરમ, મરમ કહા ખૂઝે ન ઔરે, રહે આનંદદધન પદ પકરીરી. ૩.

પદ્યરત્ન ૪૭ મું રાગ-ટોડી

પિય બિન નિશકિન જુઝં ખરીરી. પિયં લહુડી વડીકી કહાની મિટાઇ, દ્વારતોં આંખે કળ ન ટરીરી. ૧. પટ જૂખન તન લોક ન ઓઢે, ભાવે ન ચોંકી જરાઉ જરીરી; શિવકમલા આલી સુખ નઉ પાવત, કૌન ગિનત નારી અમરીરી. ૨. સાસ ઉસાસ વિસાસ ન રાખે, નિષ્ણદ નિગોરી હોર હરીરી; ઔર તબીબ ન તપત ખુલાવત, આનંદદધન પીયુષ ઝરીરી. ૩.

પદ્યરત્ન ૪૮ મું રાગ-મારૂ, જંગલો

માયકી સુને નિરપખ કિણહી ન મૂકી, નિરપખં નિરપખ રહેવા ઘણુંહી જુરી, ધીમે નિજ મતિ કુંહી માં ૧. ચોગીયે મલીને ચોગણ કીની, યતિયે કીની યતણી;

ધુલાઈ; તત્ત્વ શુદ્ધિમેં દીપક ભેઈ, ચેતન રતન જગાઈ રે. વહાલા. ૧. અષ્ટ કરમ કઠેકી ધૂની, ધ્યાના અગન જગાઈ; ઉપશમ છનને ભસમ છણાઈ, મલીમલી અંગ લગાઈરે. વહાલા. ૨ આદિ ગુરુકા ચેલા હો કર, મોહકે કાન ફરાઈ; ધરમ શુદ્ધ હોય મુદ્રા સોલે, કર્ણનાદ બળાઈ રે વહાલા. ૩. ધણ વિષ યોગસિંહાસન બેઠા, સુગતિપુરીકું ધ્યાઈ; આનંદધન દેવેંદ્રસેં ભેગ, બહુર ન કલમેં આઈરે. વહાલા. ૪.

પદરત્ન ૩૮ મું. રાગ-મારૂ

મનસા નટનાગરસૂં ભેરી હો; મનસાં મનસા નટનાગરસૂં ભેરી સખી હમ, ઔર સખનસેં તોરી હો. મં ૧. લોક લાજસૂં નાંહી કાજ, કુલ મયાંદા ઔરી હો; લોક બટાઈ હસો વિરાનો, અપનો કહત ન કોરી હો. મં ૨. માત તાત અરૂ સજ્જન ભતિ, વાત કરત હૈ ભોરી હો; આખે રસકી કચુ કરી છૂટે, સૂરિજન સૂરિજન ટોરી હો. મં ૩. ઔરહનો કહા કહાવત ઔરપેં, નાંહિ ન કીની ચોરી હો; કાછ કછયે સો નાચત નિવહે, ઔર આચરી ચરી ફોરી હો. મં ૪. જ્ઞાનસિંધુ માથિત પાધ, પ્રેમ પીચુપ કટોરી હો; મોહત આનંદધન પ્રભુ શશિધર, દેખત દુષ્ટિ ચકોરી હો. મં ૫.

પદરત્ન ૩૯ મું. રાગ-જયજયવંતી.

તરસકી જર્ધ કઈકૌ કઈકી સવારી રી; તીક્ષણ કટાક્ષ છટા લાગત કટારીરી. તરસકીં ૧. સાયકે લાયકે નાયકે પ્રાનકૌ પહારીરી; કાજર કા જન લાજ વાજન કહું વારીરી. તરસકીં ૨. મોહની મોહન ઠગ્યે જગત ઠગારીરી, દીછયે આનંદધન ફાહ હમારીરી તરસકીં ૩.

પદરત્ન ૪૦ મું. રાગ-આશાવરી

મીઠો લાગે કંતસે ને, ખાટો લાગે લોક; કંત વિહૂણી ગોઠી, તે રણમહિ પોક. મીઠો ૧. કંતસમેં કામણ, લોકસમેં ચોક; એક કસમેં કેમ રહે, દૂધ કાંછ ચોક. મીઠો ૨. કંતવિણ અઉગતિ, આણું માનું ફોક; ઉવશણી સિરહ ફિરહ, નાણું માનું ફોક; મીઠો ૩. કંત વિના મતિ મારી, અવાસની યોક; ધોક ધું આનંદધન અવરને ટોક. મીઠો ૪.

પદરત્ન ૪૧ મું. રાગ-વેલાવલ

પીયા બિનુ શુદ્ધ બુદ્ધ બૂલી હો; આંખ લગાઈ દુઃખ મહેલકે, જરૂંએ ચૂલી હો. પીયાં ૧. હસતી તબહુ વિરાનીયા, દેખી તન મન છીજ્યો હો; સમજી તબ એતી કહી, કોઇ નેહ ન છીજ્યો હો. પીયાં ૨. પ્રીતમ પ્રાણપતિ વિના, પ્રિયા કૈસેં જીવે હો; પ્રાણ પવન વિરહા દશા, ભુયંબનિ પીવે હો. પીયાં ૩. શીતલ પંખા કુમકુમા, ચંદન કહા લાવે હો; અનલ ન વિરહાનલ ય હૈ, તન તાપ બઠાવે હો. પીયાં ૪. ક્ષણ અચર એક નિસા, હોરી સિરખાની હો; મૈરે મન સખ કિન જરૈ, તનખાખ ઉઠાની હો. પીયાં ૫. સમતા મહેલ બિરાજ હૈ, વાણી રસ રેભા હો; બહિ ભઈ આનંદધન પ્રભુ, એસેં નહુર ન બહેભ હો. પીયાં ૬.

પદરત્ન ૪૨ મું. રાગ-સારંગ વા આશાવરી

અળ હમ અમર ભયે ન મરેગે, અળં યા કારન મિથ્યાત લીયો તબ, કચું કર

પદરતન ૫૪ મું. રાગ-પ્રભાવતી આશાવરી

મૂલડો થોડો બાઈ બ્યાજડો ઘણો રે, કેમ કરી હીધો રે જાય, તલપદ પૂંછ મેં
આપી સઘલીરે, તોહે બ્યાજ પૂરું નાંવ થાય. ૧. બ્યાપાર ભાગો જલવટ થલ વટે' રે,
ધીરે નહીં નીસાની માય; બ્યાજ છોડાવી કોઈ ખંદા પરવટે રે, તો મૂલ આપું સમ
ખાય. ૨. હાટડું માંડું માણેકચોકમાં રે, સાજનીયાનું મનડું મનાય; આનંદધન
પ્રભુશેઠ શિશેમણિ રે, ખાંહડી ઝાલજે રે આય. ૩.

પદરતન ૫૫ મું. રાગ-ધન્યાશ્રી

ચેતન આપા કેસે' લહોઈ, ચેતન૦ સત્તા એક અખંડ અખાધિત, ઇંદુ સિદ્ધાંત
પખ જોઈ. ચે૦ ૧. અન્વય અરૂ બ્યતિરેક હેતુકો, સમજ રૂપ ભ્રમ જોઈ; આશાપિત
સર્વ ધર્મ' ઔર હૈ, આનંદધન તત સોઈ. ચે૦ ૨.

પદરતન ૫૬ મું. રાગ-ધન્યાશ્રી

ખાહુડી અખલા જોર કિશ્યુ કરે, પીઠડો પર ઘર જાય; પૂરવહિસિ પચ્છિમહિસિ
રાતડો, રવિ અસ્તંગત થાય. ખા૦ ૧. પૂનમ સસી સમ ચેતન જાણીયે', ચંદ્રાતપ સમ
ભાણ; વાહલ ભર જમ દલથિતિ આણીયે', પ્રકૃતિ અનાવૃત જાણ. ખા૦ ૨. પર ઘર
ભમતાં સ્વાહ કિયો લહે, તન ધન યૌવન હાણ; દિન દિન હીસે અપયથ વધતો, નિજ
જન ન માને કાણ. ખા૦ ૩. કુલવટ છાંડી અવટ ઊવટ પડે મન મેહુવાને ઘાટ; આધે
આધે મિલે જે જણ, કોણ દેખાડે વાટ. ખા૦ ૪. ખંધુ વિવેકે' પીઠડો ખૂઝ્યો, વાર્યો
પર ઘર સંગ; આનંદધન સમતાઘર આણે, વાધે નવ નવ રંગ. ખા૦ ૫.

પદરતન ૫૭ મું. રાગ-આશાવરી

દેખો એક અપૂરવ જેલા, આપહી ખાલ આપહી ખાલજર; આપ શુક આપ
જેલા. દે૦ ૧. લોક અલોક બિચ આપ બિશજિત, બ્યાન પ્રકાશ અકેલા; ખાલ છાંદ
તહાં અક જૈઠે, જિહાં સિંધુકા મેલા. દે૦ ૨. વાગ્વાહ ખટનાહ સહુમે, કિસકે કિસકે
જોલા; પાહાણુકો ભાર કાંહી ઉઠાવત, એક તારેકા ચોલા. દે. ૩. પટ્પદ પદકે જોમસિરિખસ,
કયોંકર ગજપદ તોલા; આનંદધન પ્રભુઆય મિલ્યો તુમ, મિટ જાય મનકા જોલા. દે૦ ૪.

પદરતન ૫૮ મું. રાગ-વસંત

ખ્યારે આય મિલો કહાયે'તે' જાત, મેરો વિહર અથા અકુલાત ઘાત ૧. એક
પેસાભર ન ભાવે નાજ, ન ભૂષણ નહી પટ સમાજ. ખ્યારે૦ ૨. મોહન રાસ ન દ્રસત
તેરી આસી, મદનો ભય હૈ ઘરકી હાસી. ૩. અનુભવ જાહુકે કરો વિચાર, કહ દેખે દૈ
વાકી તનમે' સાર. ૪. જાય અનુભવ જઈ સમજાયે કંત, ઘર આયે આનંદધન ભયે વસંત ૫.

પદરતન ૫૯ મું. રાગ-કલ્યાણ

મોહું કોણ કેસી હૂતકો, મેરે કામ એક પ્રાન જીવનસૂં; ઔર ભાવે સૌ ખકો.
મો૦ ૧. મે' આયો પ્રભુ સરન તુમારી, લાગત નાહી ધકો; બુજ ન ઉઠાય કહું જોરનસૂં
કરહું જકરહી સકો. મો૦ ૨ અપરાધિ ચિત્ત ઠાન જગત જન, કોરિક ભાંત ચકો; આનં-

ભગતેં પઠડી ભગતાણી કીની, મતવાલે કીની મતણી. માં ૨. કેણે મૂંડી કેણે લૂંચી, કેણે કેશ લપેટી; એકપણે મેં કોઈ ન દેખ્યો, વેદના કિણુહી ન મેટી. માં ૩. રામ ભણી રહીમાન ભણાવી, અરિહંત પાઠ પઠાઈ; ઘરઘરને હું ધંધે વળગી, અલગી છવ સગાઈ. માં ૪. કેણે થાપી કેણે ઉથાપી, કેણે અલાવી કિણુ રાખી; કેણે જગાડી કેણે સૂઆડી, કોઈનું કોઈ નથી સાખી. માં ૫. ધીંગો દુખળને ઠેલીને, ઠીંગો ઠીંગો વાળે; અખળા તે કેમ જોલી શકિયે, વહ ચોદાને રાળે. માં ૬. જે જે કીધું જે જે કરાવ્યું, તે કહે હું લાભું; થોડે કહે ઘણું પ્રીછી લેજો, ઘર સુતર નહીં સાભું. માં ૭. આપ વીતી કહેતાં રીસાવે, તેથી જોર ન ચાલે; આનંદધન પ્રભુ ખાંહડી ઝાલે, ખાંછ સઘળી પાલે. માં ૮.

પદરત્ન ૪૯ મું. રાગ-સૌરઠ

કંચન વરણો નાહ રે, મુને કોઈ મિલાવો; કંચનં અંજન રેખ ન આંખડી ભાવે, મંજન શિર પડો ઢાહ રે. મું ૧. કૌન સેન બને પર મનકી, વેદન વિરહ અથાહ; થરથર ધ્રુવે દેહડી મારી, જમ વાનર ભરમાહ રે. મું ૨. દેહ ન ગેહ ન નેહ ન રેહ ન, ભાવે ન ફેહ ગાહ; અનંદધન વાલો ખાંહડી ઝાલે, નિશદિન ધરૂં ઉમાહ રે. મું ૩.

પદરત્ન ૫૦ મું. રાગ-ધન્યાશ્રી

અનુભવ પ્રીતમ કેસે મનાસી; અનુભવં છિન નિધનં સધન છિન નિમંલ, સમલ રૂપ બનાસી. અં ૧. છિનમેં ચક તક કુનિ છિનમેં, દેખું કહત અનાસી; વિરચન વિચ્ચ આપ હિતકારી, નિધનં બહુ ખતાસી. અં ૨. તું હિતું મૈશ મૈ હિતું તેરી, અંતર કહિ જનાસી; આનંદધન પ્રભુ આન મિલાવો નહિતર કેસે ધનાસી. અં ૩.

પદરત્ન ૫૧ મું. રાગ-ધમાલ

ભાંહડી રાતિ કાતીસી વહુ, છાતીય છિન છિન છીના. ભાં ૧. પ્રીતમ સખ છળી નિરખકે હો, પીઉ પીઉ પીઉ કીના; વાહી બિચ આતક કરે હો, પ્રાનહરે પર-વીના. ભાં ૨. એક નિસિ પ્રીતમ નાઉકી ૧, વિસર ગઈ મુધ નાઉ; આતક અતુર વિના રહી હો, પીઉ પીઉ પીઉ પીઉ પીઉ ભાં ૩ એક સમે આલાપકે હો, કોને આસને ગાન; મુધર અપીહા સુર ધરે હો, દેન પીઉ પીઉ તાન. ભાં ૪. રાત વિલાવ વિલાત હૈ હો, ઉદિત મુલાવ મુલાન; સુમતાસાય મતે મિલે હો, આએ આનંદધન માન. ભાં ૪

પદરત્ન ૫૨ મું. રાગ-જયજયવંતી

મેરે પ્રાન આનંદધન, તાન આનંદધન માત આનંદધન, તાત આનંદધન; જાત આનંદધન, લાજ આનંદધન કાજ આનંદધન; સાજ આનંદધન, આજ આનંદધન. આલ આનંદધન, ગાલ આનંદધન; નાલ આનંદધન, લાલ આનંદધન

પદરત્ન ૫૩ મું. રાગ-સૌરઠ મુલતાની નટરાગિણી સહેલી.

સારા દિલ લગા હૈ, બંસીવારેસૂં બંસીવારેસૂં. પ્રાન ખ્યારેસૂં; સાં મોર મુકુટ મકરાકુટ કુહલ, પીતાંબર પટવારેસૂં. સારાં ૧ અંક ચકોર ભયે પ્રાન પપછયા, નાગર-નંદ ફેલારેસૂં; સારાં ૨ન સખીકે શુન ગંદ્રપ ગાવે. આનંદધન ઉભયારેસૂં. સારાં ૨.

રાખો મત, યા વરી વિચારું. મજનાથસેં ૦ ૧૨. ગઈ સો તો ગઈ નાથ, ફેર નહિ કીજે; દારે રહ્યો હીંગ દાસ, અપનો કરી લીજે. મજનાથસેં ૦ ૧૩. દાસકોં સુધારી લેહુ, બહુત કહા કહિયે; આનંદધન પરમ રીત, નાઓકી નિવહિયે. મજનાથસેં ૦ ૧૪.

પદ્યરત્ન ૬૪ મું. રાગ—વસંત

અખ જગો પરમગુરુ પરમદેવ ખ્યારે, મેટહું હમ તુમ બિચ લેહ. ૧. આલીલાજ નિગોરી ગમારી જાત, મુહિ આન મનાવત વિવિધ ભાત. ૨. અલિ પર નિમૂંલી કુલટી કાન, મુનિ તુહિ મિલન બિચ દેત હાન. ૩. પતિ મતવારે ઔર રંગ, રમે મમતા ગણિકાકે પ્રસંગ. ૪. જળ જડ તો જડ વાસ અંત, ચિત્ત કુલે આનંદધન ભય વસંત ૫.

પદ્યરત્ન ૬૫ મું. રાગ—સાખી

રાસ સસી તારાકસા, જોસી જોધને જોસ. રમતા મુમતા કળ મિલે, ભાંગે વિરહા સોસ. ૧. ગોટી રાગમાં:—પીયા બિન કૌન મિટાવે રે, વરહવ્યથા અસરાલ. પીં ૧. નિદ નીમાણી આંખ તેરે, નાહી મુજ દુઃખ દેખ; દીપક શિર ડાલે ખરો ખ્યારે, તન થિર ધરે ન નિમેષ. પીં ૨. સસિ સુરિષ તારા જગી રે, વિનગી દામિની તેગ; રચણી દયણુ મતે દગો ખ્યારે, મયણુ સયણુ વિનુ વેગ. પીં ૩. તનપિજર બૂરે પયો રે, જોડી ન સકે જીવ હંસ; વિરહાનલ જાલા જલ્લી ખ્યારે, પંખ મૂલ નિરવંસ. પીં ૪. ઊસાસાસેં વઢાજોકોં રે, વાદ વહે નિશિ રાંડ; મન મને ઊસાસા મની ખ્યારે, હટકે ન રચણી માંડ. પીં ૫. ઈહ વિધિ છે જે ધરધણીરે, ઉસમુ રહે ઉદાસ; હરવિધ આપ પૂરી કરે ખ્યારે, આનંદધન પ્રભુ આશ. પીં ૬.

પદ્યરત્ન ૬૬ મું. રાગ—આશાવરી

સાધુ ભાઈ અપના રૂપ જળ દેખા; સાધું કરતા કૌન કૌન ઝુની કરની, કૌન માગેગો લેખા. સાં ૧. સાધુસંગતિ અરુ ગુરૂકી કૃપાતૈ, મિટ ગઈ કુલકી રેખા; પ્રભુ આનંદધન પરચો પાયો, ઊતર ગયો દિલ લેખા. સાં ૨.

પદ્યરત્ન ૬૭ મું. રાગ—આશાવરી

રામ કહો રહેમાન કહો કોઈ, કાન કહે મહાદેવરી; પારસનાથ કહો કોઈ બ્રહ્મા; સકલ બ્રહ્મ સ્વયમેવરી. રામં ૧. ભાજન લેહ કહાવત નાના, એક મૃત્તિકા રૂપરી; તૈસે ખંડ કટપના દોપિત, આપ અખંડ સરૂપરી. રામં ૨ નિજપદ રમે રામ સો કહિયે, રહિમ કરે રહેમાનરી; કરશે કરમ કાન સો કહિયે, મહાદેવ નિર્વાણરી. રામં ૩. પરસે રૂપ પરમ રૂપ સો કહિયે, બ્રહ્મ ચિહ્ને સો બ્રહ્મરી. ઈહ વિધ સાધો આપ આનંદ-ધન ગેતનમય નિઃકર્મરી રામં ૪.

પદ્યરત્ન ૬૮ મું. રાગ—આશાવરી

સાધુસંગતિ બિનુ કૈસે પૈયે, પરમ મહારસ ધામરી; એ આંકણી. કોટિ ઉપાય કરે જે જોરો, અનુમતકથા વિશ્રમગી ૧ શીતલ સદલ સંત સુરપાદપ, એવે સદા મુછાં-દગી; વહિન કૈયે કૈયે અનવહિત, ભવસંતાપ યૂનકરી ૨ અતુરવિરથી વિરજન આહે,

દધન પ્રભુ નિહચે માનો, ઈહ જન રાવરો થકો. મોં ૩.

પદરત્ન ૬૦ મું. રાગ--સારંગ

અબ મેરે પતિ ગતિ દેવ નિરંજન; અં બટકું. કહા સિર પટકું, કહા કરું જન રંજન. અં ૧. ખંજન હગન હગન હગાવું, ચાહું ન ચિતવન અંજન; સંજન ઘટ અંતર પરમાત્મ. સકલ દુરિત ભયભંજન. અં ૨. એહ કામગવિ એહ કામઘટ, એહી સુધારસ મંજન; આનંદધન પ્રભુ ઘટવનકે હરિ, કામ મતંગ ગજ ગંજન. અં ૩.

પદરત્ન ૬૧ મું. રાગ--જયજયવંતી

મેરી મું તુમતે જુ કહા, ફરીકે હોનેં સજૈરી રી. મેરીં ૧. ફૂકેસેં દેખ મેરી, મનસા દુઃખ વેરી રી; જાકે સંગ ખેલો સોતો, જગતકી ચેરી રી. મેરીં ૨ શિરછેલી આંગેં ધરે, ઔર નહીં તેરી રી; આનંદધન કીસો કહું, જો કહું હું અનેરી રી. મેરીં ૩.

પદરત્ન ૬૨ મું. રાગ--મારૂ

પીયા બિન મુખબુદ્ધ ખૂંદી હો, વિરહ ભુયંગ નિસા સમે, મેરી સેજકી ખૂંદી હો. પીં ૧. ભોયણ પાન કથા મિટી, કિસકું કહું સૂધી હો; આજ કાલ ધર આનકી, જીવ આસ વિહુદી હો. પીં ૨. વેદન વિરહે અથાહ હૈ, પાણી નવ નેળ હો; કૌન હુખીબ તળીબ હૈ, ટારે કર કરેલ હો. પીં ૩. ગાલ હથેલી લગાયકેં, મુરસિંધુ સમેલી હો; અમુઅન નીર વહાયકેં, સિંચું કર વેલી હો. પીં ૪. આવણુ ભાડું ઘનઘટા, વિચ વીજ અબૂકા હો; સરિતા સરવર સખ ભરે, મેરા ઘટસર સખ સૂકા હો. પીં ૫. અનુભવ બાત બનાયકેં, કહે જૈસી ભાવે હો; સમતા ટુક ધીરજ ધરે, આનંદધન આવે હો. પીં ૬.

પદરત્ન ૬૩ મું. રાગ--મારૂ

મજનાથસેં મુનાથ વિષુ, હાથો હાથ વકાયો; વિચકોં કોઈ જનકૃપાલ, સગ્ન નજર નાયો. મજનાથસેં ૧. જનની જહું જનકે કહું, મુત મુતા કહાયો; ભાઈ કહું ભાગની કહું, મિત્ર થતુ ભાયો. મજનાથસેં ૨ નમણી કહું રમણુ કહું, રાઉ રજ ઉતાયો; દવક-પતિ ઈંદ અંદ, કીટ ભૂંગ ગાયો. મજનાથસેં ૩. કામી કહું નામી કહું, રોગ માયો; નિશપતિધર હેહ ગેહધરિ, વિવિધ વિધ ધરાયો. મજનાથસેં ૪ વિધિનિધેધ નાટક ધરી, ભેખ આઠ છાયો; ભાષા પટ વેદ ચાર, સાંગ શુદ્ધ પઠાયો. મજનાથસેં ૫. તુમસેં ગજરાજ પાય, ગદંભ ચલી ધાયો; પાયસ મુગ્ધકા વિસારી, લીખ અનાજ ખાયો. મજનાથસેં ૬. લીલાભુ હટકે ન ચાય, કહેળુ દાસ આયો; રામરામ પૂલકિત હું, પરમ લાલ પાયો. મજનાથસેં ૭ એરિ પાતલકે ઉધારન તુમ, કહિસો પીવત મામી; મોમું તુમ કબ ઉધારો, ફૂર કુટિલ કામી. મજનાથસેં ૮. ઔર પતિત કેઇ ઉધારે, કરણી બિનું કરતા; એક કાહી નાઉ લેઉં, જૂઠે બિરુદ ધરતા. મજનાથસેં ૯. કરની કરી પાર ભઓ, બહોત નિગમ સાખી; શોભા હઇ તુમકું નાથ, અપની પત રાખી. મજનાથસેં ૧૦. નિપટ અજ્ઞાની પાપકારી, દાસ હૈ અપરાધી; જાનુ જો સુધાર હો, અબ નાથ લાજ સાધી. મજનાથસેં ૧૧. ઔરકો ઉપાસકે હું, કૈસેં કોઇ ઉધારું; દુવિધા થહ

પદ્યરત્ન ૭૩ મું. રાગ-કેદારો

ભોલે લોગા હું રહું તુમ લાલા હાંસા, સલ્લણે સાજન વિષુ કૈસા ધરવાસા. સેજ સુંહાલી આંદરાણી રાત, ફૂલડી વાડી ઔર સીતલ વાત, સઘલી સહેલી કરે સુખ સાતા, મૈરા તન તાતા મૂઆ વિરહા માતા. ફિરફિર જોઈ ધરણી અગાસા, તેરા છિપણુ ખ્યારે લોક તમાસા; ન વલે તનતે લોહી માંસા, સાંઘડાની જે ધરણી છોડી નિરાસા. વિરહ કુભાવસોં સુજ કીયા, ખખર ન પાવો તો ધિક મેરા જીયા; દહી વાથદો જો ખતાવે મેરા પીયા, આવે આનંદધન કંઈ ધર લીયા.

પદ્યરત્ન ૭૪ મું. રાગ-વસંત

યા કુબુદ્ધિ કુંમરી કૌન જાત, જહાં રીજે ચૈતન આન ગાત. ૧. કુત્સિત સાખ વિશેષ પાથ, પરમ સુધારસ વારિ જાય. ૨. જીયા શુન જાનો ઔર નાંહી, ગલે પડેંગી પલક માંહિ. ૩. રેખા છેદે વાહી તામ પલીયે મીઠી સુગુણ ધામ. ૪. તે આંગે અધિકેરી તાહી, આનંદધન અધિકેરી આહી. ૫.

પદ્યરત્ન ૭૫ મું. રાગ-વસંત

લાલન બિન મેરા કુન હવાલ, સમજે ન ઘટની નિહુર લાલ. ૧. વીર વિવેકભું માંજ માંયિ, કહા પેટ ઘઈ આંગે છિપાઇ. ૨. તુમ લાવે જો સો કીજે વીર, સોઇ આન મિલાવો લાલન ધીર. ૩. અમરે કરે ન જાત આધ, મન અંચલતા મિટે સમાધ. ૪. જય વિવેક વિચાર કીન, આનંદધન કીને અધીન. ૫.

પદ્યરત્ન ૭૬ મું. રાગ-વસંત

ખ્યારે પ્રાન જીવન જો સાચ જાન, ઉત ઝરકત નાંહી ન તિલસમાન. ઉનસે ન માંશુ દિન નાંહિ એક, ઇત પકરિ લાલ છરિ કરિ વિવેક. ઉત ચકતા માયા માન હુંખ, ઇત રૂબુતા મૃદુતા જાનો કટુંખ. ઉત આસા તૃણુ લોલ કોહ, ઇત શાંત હાંત સંતોષ સોહ. ઉત કલા કલકી પાપ આપ, ઇત ખેલે આનંદધન જૂપ આપ.

પદ્યરત્ન ૭૭ મું. રાગ-સાણૂગ્રી

હમારી લય લાગી પ્રભુ નામ; હમારીઁ અળ ખાસ અરુ ગોસલ ખાને, હર અલાલત નહીં કામ. ૧. અંચ પચીશ પચ્યાસ હજારી, લાખ કિરોરી કામ; ખાથ ખરચે લીયે વિનુ જાત હૈ, આનન કર કર રયામ. ૨. ઇનકે ઉનકે શિવકે ન જીઉકે, ઉરજ રહે વિનુ કામ; સંત સયાને કોચ ખતાવે, આનંદધન શુનધામ. ૩.

પદ્યરત્ન ૭૮ મું. રાગ-રામગ્રી

જગત શુર મેરા મેં જગતકા ચેરા, મિટ ગયા વાહ વિવાહકા ઘેરા. શુર કે ધરમે નવનિધિ સારા, ચેલેકે ધરમે નિપટ અધેરા; શુર કે ધર સળ જરિત જરાયા, ચેલેકી મઢીયાંમે છપર છાયા. શુર મોહી મારે શબ્દકી લાઠી, ચેલેકી મતિ અપરાધની કાઠી; શુર કે ધરમ મરમ ન પાયા, અકથ કહાંની આનંદધન લાયા.

ચરણકમલ મકરંદરી; કો હાર ભરમ વિહાર દિખાવે, શુદ્ધ નિરંજન ચંદરી ૩. દેવ અસુર ઈંદ્ર પદ ચાહુ ન, રાજ ન કાજ સમાજરી; સંગતિ સાધુ નિરંતર પાવું, આનંદધન મહારાજરી. ૪.

પદરત્ન ૬૯ મું. રાગ અલહિયો, વેલાવલ.

પ્રીતકી રીત નહી હો પ્રાતમ, પ્રીતકીં મેં તો અપનો સરવ શૃંગારો, ખ્યારેકી ન લઈ હો. પ્રીં ૧. મેં વસ પિયકે (પય સંગ ઔરકે, યા અતિ કિન સીખાધ; ઉપગારી જન જાય મનાવો, જો કછુ લઈ સો લઈ હો. પ્રીં ૨. વિરહાનલજલા અતિહિ કહિન હૈ, મોસેં સહી ન ગઈ; આનંદધન ચું સધન ધારા, તબહી દે પઠઈ હો. પ્રીં ૩.

પદરત્ન ૭૦ મું.

સાખી :-આતમ અનુભવ રસ કયા, ખ્યાલા પિયા ન જાય; મતવાલા તો ઠાંહુ પરે, નિમતા પરે પચાય. ૧.

રાગ-વસત, ધમાલ :-છબિલે લાલન નરમ કહે, આલી ગરમ કરત કહા ખાત. ટેક. માંકે આગે માસુકી કોઈ, વરનન કરય ગિવાર; અજ હૂ કપટકે કોથરી હો, કહા કરે સરધા નાર. છં ૧. ચઉગતિ મહેલ ન છારિહી હો, કેસેં આત ભરતાર, ખાનો ન પીનો ધન ખાતમેં હો, હસત ભરતાર; ખાનો ન પીનો ધન ખાતમેં હો, હસત લાનન કહા હાહ. છં ૨. મમતા ખાટ પરે રમેં હો, ઔર નિંદે કિન રાત; દૈનો ન દેનો ધન કયા હો, ભારહી આવત જાત. કહે સરધા સુનિ સામિની હો, એતો ન કીજે ખેદ; હેરે હેરે પ્રભુ આવહી હો, વહે આનંદધન મેદ. છં ૪.

પદરત્ન ૭૧ મું. રાગ-મારૂ

અનંત અરૂપી અવિમત સાસતો હો, વાસતો વસ્તુ વિચાર; સહજ વિલાસી હાસી નવી કરે હો, અવિનાશી અવિકાર. ૧. જ્ઞાનાવરણી પંચ પ્રકારનો હો, દરશનના નવ ભેદ; વેદની મોહની દોય દોય જાણીયે હો, આયણું ચાર વિચ્છેદ. ૨. શુભ અશુભ દોય નામ વખાણીયેં હો, નીચ ઉચ દોય ગોત; વિંન પંચક નિવારી આપથી હો, પંચમ ગતિ પતિ હોત. ૩. યુગપદભાવિ શુષ્ક ભગવંતના હો, એકત્રીશ મન આણુ; અવર અનંતા પરમાગમથકી હો, અવિરોધા શુષ્ક જાણુ. ૪. સુંદર સરૂપી સુભગ શિરોમણિ હો, સુષ્ક સુજ આતમરામ; તન્મય તણ્ય તમ્મ ભકતે કરી હો, આનંદધન પદ ઠામ. ૫.

પદરત્ન ૭૨ મું. રાગ-કુંહારો

મેરે માણ મણહી મુષ્ક એક વાત, મીઠકે લાલન વિન ન રહુ રલિયાત. રંગીત ચૂંદડી લડી ચીસ, કાથા સોપારી અરુ પાનકા ખીસ; માંગ સિંહર સફલ કરે પીસ, તન કંઠા ઠાકોરે વિરહા કીસ. જહાં તહાં હુંડું ઢોલન મિત્તા, પણુ ભોગી નર વિષ્ણુ સજ યુગ રીતા; રયણી વિહાણી દહાડા થીતા, અજહૂ ન આવે મોહિ છેહા દીતા. તનરંગ ફૂંદ ભરમલી ખાટ, ચુન ચુન કલીયાં વિવું ઘાટ; રંગ રંગીલી ફૂલી પહેરુંગી નાટ, આવે આનંદધન રહે ઘર ઘાટ.

પદરત્ન ૮૪ મું. રાગ-ધમન

લાગી લગન હમારી, જિનરાજ સુજસ સુન્ધો મે'. લાગીં કાહૂં કે કહે કમહૂં નહિ છૂટે, લોક લાજ સખ ઠારી; જૈસે અમલિ અમલ કરત સમે, લાગ રહી જયું ખુમારી જિં ૧. જૈસે યોગી યોગ ધ્યાનમે', મુરત ટરત નહીં ટારી; તૈસે આનંદધન અનુહારી, પ્રભુ કે હું બલહારી જિં ૨.

પદરત્ન ૮૫ મું. રાગ-કાર્કી

વારી હું બોલડે મીઠડે, તુજવિન સુજ નહિ સરે રે સૂરિજન, લાગત ચોર અનીઠડે; વાં ૧. મેરે મનકૂ જક ન પરત હૈ, બિનુ તેરે મુખ ઘીઠડે; પ્રેમ પીયાલા પીવત, લાલન સખદિન નીઠડે. વાં ૨. પૂછું કૌન કહાલું હુંડું કિસકું લેખું ચીઠડે; આનંદધન પ્રભુ સેજડી પાઈ તો, ભાગે આન વસીઠડે. વાં ૩.

પદરત્ન ૮૬ મું. રાગ-ધમાલ

સલુણે સાહેબ આવેગે મેરે, આલીરી વીરવિવેક કહો સાચ; સલુણેં મોતું સાચ કહો મેરેમું, મુખ પાયો કે નહિ; કહાંની કહાં કહું ઊહાકી, હિંડોરે અતુરગતિ માંહિ. સલુણેં ૧. ભલી ભઇ ઇતિ આવહી હો, પંચમ ગતિકી પ્રીત; સિદ્ધ સિદ્ધંત રસ પાકી હો, દેખે અપૂરવ રીત. સલુણેં ૨. વીર કહે એતી કહું હો, આયે આયે તુમ પાસ; કહે સમતા પરિવારમું હો, હમ હૈ અનુભવદાસ. સલુણેં ૩. સરધા સુમતા ચેતના હો, ચેતન અનુભવ આંહિ; સગતિ ફેરવે નિજ રૂપકી હો, લીને આનંદધન માંહિ સલુણેં ૪.

પદરત્ન ૮૭ મું. રાગ-ધમાલ

વિવેકી વીરા સહો ન પરે, વરજો કયું ન આપકે મિત્ત વિવેકીં કહાં નિગોડી મોહની હો, મોહત લાલ ગમાર; વાકે પર મિથ્યા સુતા હો, રીજ પડે કહા ચાર. વિવેકીં ૧. ક્રોધ માન બેટા ભયે હો, દેત અપેટા લોક; લોક જમાઈ માયા સુતા હો, એક અલ્યો પર મોક વિવેકીં ૨. ગર્હ તિથિયું કહા બંભણા હો, પૂછે સુમતા ભાવ; ઘરકો સુત તેરે મતે હો, કહાલો કરત બઠાવ. વિવેકીં ૩. તવ સમત ઉદમ કીયો હો, મેટયો પૂરવ સાજ; પ્રીત પરમમું ભેરિકે હો, લીને આનંદધન રાજ. વિવેકીં ૪.

પદરત્ન ૮૮ મું. રાગ-ધમાલ

પૂછીયેં આંલી ખમર નહીં, આયે વિવેક વધાય. પૂછીયેં મહાનંદ સુખકી વરનીકા, તુમ આપત હમ ગાત; પ્રાનજીવન આધારકી હો, જેમકુશલ કહે ભાત. પૂછીયેં અચલ અખાધિત દેવકું હો, જેમ શરીર લખંત; વ્યવહારિ ઘટવધ કથા હો, નિહયેં સરમ અનંત. પૂછીયેં ૨. બંધમોખ નિહયેં નહી હો, વિવહારે લખ દોય; કુશલ જેમ અનાતિહી હો, નિત્ય અખાધિત હોય. પૂછીયેં ૩. સુન વિવેક સુખતે નહીં હો, બાની અમૃત સમાન; સરધા સમતા હો મિલી હો, લ્યાઇ આનંદધન તાન પૂછીયેં ૪.

પદરત્ન ૮૯ મું. રાગ ધન્યાશ્રી

ચેતન સકલ વિચાપકે હોઈ, સકલં સત અસત શુન પરજય પરનતિ, ભાવ

પદરત્ન ૭૯ મું. રાગ-જય જયવંતી

એસી કેસી ધરવસી, જિનસ અનેસી રી; યાહી ધર સહિસેં જગવાહી, આપદ હૈ ઇસી રી એસીં ૧. પરમ સરમ દેસી, ધરમેઉ પેસી રી; યાહી તેં મોહની મૈસી, જગત સગૈસી રી. એસીં ૨. કૌરીસી ગરજ નેસી, ગરજ ન ચખેસી રી; આનંદધન મુને સીખંદી, અરજ કહેસી રી. એસીં ૩.

પદરત્ન ૮૦ મું. રાગ-સારંગ

ચેતન શુદ્ધાતમકું ધ્યાવો, પર પરમેં ધામધૂમ સદર્ધ; નિજ પરમે મુખ પાવો. ચેતન ૧. નિજધરમેં પ્રભુતા હૈ તેરી, પરસંગ નીચ કહાવો; પત્યક્ષ રીત લખી તુમ એસી, ગહિયેં આપ મુહાવો. ચેતન ૨. યાવત્ તુષ્ણા મોહ હૈ તુમકો, તાવત્ મિથ્યા ભાવો; સ્વસંવેદ ગ્યાન લહી કરિવો, છડો ભ્રમક વિભાવો. ચેતન ૩. મુમતા ચેતન પતિકું ઇષ્ટવિધ, કહે નિજ ધરમેં આવો; આતમ ઉઠ મુધારસ પીયે, મુખ આનંદ પદ પાવો ચેતન ૪.

પદરત્ન ૮૧ મું. રાગ-સારંગ

ચેતન એસા ગ્યાન વિચારો, સોહં સોહં સોહં; સોહં અણું ન ખીયા સારો. ચેતન. ૧. નિશ્ચય સ્વલક્ષણ અવલંબી, પ્રજ્ઞા છેની નિહારો; ઇહ છેની મધ્યપાતી હુવિધા, કરે જહ ચેતન કારો. ચેતન ૨. તસ છેની કરગહીયેં જો ધન, સો તુમ સોહ ધારો; સોહ જાનિ દટો તુમ મોહં બૈ હૈ સમકો વારો. ચેતન ૩. કુલટા કુટિલ કુખુલ કુમતા, છડો બૈ નિજ ચાચો; મુખ આનંદ પદે તુમ ખેસી, સ્વપરકું નિસ્તારો ચેતન ૪.

પદરત્ન ૮૨ મું. રાગ-સૂરત ટોડી

પ્રભુ તો સમ અવર ન કોઈ ખલકમેં, હરિહર પ્રજ્ઞા વિગૂતે સોતો; મહન છલો તેં પલકમેં. પ્રભુ ૧. જ્યો જલ જગમેં અગન બૂળવત, વહવાનલસો પીયે પલકમેં; આનંદધન પ્રભુ વામા રે નંદન, તેરી હામ ન હોત હલકમેં. ૨.

પદરત્ન ૮૩ મું. રાગ-મારૂ

નિરુદ્ધ દેશ સોહામણો, નિર્ભય નગર ઉદાર હો; વસે અંતરજામી; નિર્મલ મન મંત્રી વડો, રાજ વસ્તુવિચાર હો. વસે ૧. કેવલ કમલા ગાર હો. મુણ મુણ શિવગામી; કેવલ કમલાનાથ હો, મુણ મુણ નિઃકામી; કેવલ કમલાવાસ હો, મુણ મુણ મુલગામી; આતમા તું ચૂકીશમાં, સાહેબા તું ચૂકીશમાં, રાજિદા તું ચૂકીશમાં, અવસર લહી છ. એ આકળી. દહસંતોષ કામા મોહસા, સાધુ સંગત દહ પોલ હો; વસે પોલિયો વિવેક મુળગતો, આગમ પાયક તોલ હો વસે ૨. દહ વિશ્વાસ વિતા ગરો, મુવિનોદી વ્યવહાર હો; વસે ભ્રમ વૈરાગ વિહરે નહી, કીસ મુરતિ અપાર હો. વસે ૩. ભાવના ખાર નહી વહે, સમતા નીર ગંભીર હો; વસે ધ્યાન ચહિવચો ભર્યો રહે સમપન, ભાવ સરીર હો. વસે ૪. ઉચાલો નગરી નહીં, દુષ્ટદુઃકાલ ન યોગ હો; વસે ઇતિ અનીતિ આપે નહી, આનંદધન પદ ભોગ હો. વસે ૫.

વિષ્ણુ અવધે' અતિ ઝૂંઝૂં; આનંદધન પ્રભુ વેગે પધારો, જિમ મન આશા પૂરૂં. સ્થાં ૧.

પદ્યરત્ન ૯૫ મું. રાગ-અલધયો વેલાવલ.

એસે જિનવરને ચિત્ત દયાઈ રે મના, એસે અરિહંતકે શુન ગાઈ રે મના. એસે જનવરને ચિત્ત દયાઈ રે મના. ઉઠર ભરનકે કારણે રે, ગૌઆં વનમે' જાય; ચાર ચરે ચિહુંદિશ કરે, વાઠી મુરતિવાછરુઆમાંહે રે. એસે ૧. સાત પાંચ સાહેલીયાં રે, હિલ-મિલ પાણી જાય; તાલી દીયે ખડખડ હસે રે, વાઠી મુરતિ ગગરુઆમાંહે રે. એસે ૨. નટુઆ નાચે ચોકમે' રે, લોક કરે લખ સોર; વાંસ ગ્રહી વરતે' ચઢે, વાકો ચિત્ત ન ચલે કહું' ઠોર રે. એસે ૩. જૂઆરી મનમે' જૂઆ રે, કામીકે મન કામ આનંદધન પ્રભુ યું કહે, તુમે દયો ભગવંતકો નામ રે. એસે ૪.

પદ્યરત્ન ૯૬ મું. રાગ-ધન્યાશ્રી

અરી મેરો નાહેરી અતિવારો, મે' હે જોખન કિત જાઈ; કુમતિ પિતા ખંભના અપરાધી, નહિવાહૈ વ જમારો. અં ૧. ભલો જાનીકે સગાઈ કીની, કૌન પાપ ઉપજારો; કહા કહિયે' ધન ધરકે કુટુંબ તે, જિન મેરો કામ બિગારો. અં ૨.

પદ્યરત્ન ૯૭ મું. રાગ-કલ્યાણ

યા પુદ્ગલકા કયા વિસવાસા, હે સુપને કા વાસારે. યાં ચમતકાર વિજલી હે જોસા, પાની બિચ પતાસા; યા દેહીકા ગર્વ ન કરના, જંગલ હોયગા વાસા. યાં ૧. જૂઠે તન ધન જૂઠે જોખન, જૂઠે હૈ ધર વાસા; આનંદધન કહે સખરી જૂઠે, સાચા શિવપુર વાસા. યાં ૨.

પદ્યરત્ન ૯૮ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ સો જોગી શુર મેરા, ધન પદકા કરે રે નિવેડા. અવધૂં તરુવર એક મૂલ બિન છાયા, બિન કુલે' ફલ લાગા; શાખા પત્ર નહીં કછૂ ઉનકું, અમૃત ગજને' લાગા. અં ૧. તરુવર એક પંછી હોઈ બેઠે, એક શુર એક ચેલા; ચેલેને જુગ ચુષ્ણ ચુષ્ણ ખાયા, શુર નિરંતર ખેલા. અં ૨. ગજન મંડલકે અધબિચ ફવા, ઉહાં હે અમીકા વાસા; સશુરા હોવે સો ભર ભર પીવે, નશુરા બવે ખ્યાસા. અં ૩. ગજન મંડલમે' ગઈઆં બિહાની, ધરતી દ્રવ જમાયા; માખન થા સો વિરલા પાયા, છાસે' જગત ભર-માયા. અં ૪. થડ બિનું પત્ર પત્ર બિનું ટુંબા, બિન જીવ્યા શુષ્ણ ગાયા; ગાવન વાલેકા રૂપ ન રેખા, સુશુર સોહી બતાયા. અં ૫. આતમ અનુભવ બિન નહીં જાને, અંતર-જ્યોતિ જગાવે; ઘટ અંતર પારખે સોહી મૂરતિ, આનંદધન પદ પાવે અં ૬.

પદ્યરત્ન ૯૯ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ એસો જ્ઞાન વિચારી, વામે'કોણ પુરુષ કોણ નારી. અવધૂં બચ્ચનકે ધર નહાતી ધોતી, જોગીકે ધર ચેલી; કલમા પદ પદ ભઈ રે તુરકડી તો, આપહી આપ અકેલી. અં ૧. સસરો હમારો ખાલો લોલો, સાસુ ખાલ કુવારી; પીપુજી હમારો ખેલો પારણીએ તો, મે' હું છુલાવન હારી. અં ૨. નહીં હું પરણી નહીં હું કુવારી, પુત્ર જણાવન હારી; ફાલી ફાલીકે મે કોઈ નહીં છોડ્યો તો, હજીએ હું ખાલકુવારી. અં ૩.

સુભાવ ગતિ હોઈ; ૧. સ્વ પર રૂપ વસ્તુકી સત્તા, સીઝે એક ન હોઈ; સત્તા એક અખંડ અભાષિત, ચક્ર સિદ્ધાંત પણ હોઈ. ૨. અનવય વ્યતિરેક હેતુકો, સમજી રૂપ જમ ખોઈ આરોપિત સખ ધર્મ' ઔર હૈ, આનંદધન તત સોઈ. ૩.

પદરત્ન ૯૦ મું. રાગ-સૌરઠ

સાખી:-અણુ ભેવતાં લાખ, તો એકે નહીં; લાખી ભેવન સાખ, વહાલા વિણુ એલે' ગઈ. મહોટી વહુયે મન ગમતું કીધું; મહોટીં પેટમાં પેસી મસ્તક રહે'સી, વેરી સાહી સ્વામીજીને લીધું મં ૧ ખોળે બેસી મીઠું બોલે, કાંઈ અતુલવ અમૃત જલ પીધું; છાની છાની છરકસ કરતી, છરતી આંખે મનડું વીંધું. મં ૨. લોકલોક પ્રકાશક છેયું, જણતા કારજ સીધું; અંગે અંગે રંગભર રમતાં, આનંદધન પદ લીધું મં ૩.

પદરત્ન ૯૧ મું. રાગ-મારૂ

વારો રે કોઈ પરધર રમવાનો હાળ, ન્હાની વહુને પરધર રમવાં પરધર રમતાં થઈ જૂઠા બોલી, દેશે ધણીજીને આલ. વારો ૧. અલવે ચાલા કરતી હીંદે, લોકકાં કહે છે છીનાલ; ઓલંબડા જણ જણના લાવે, હૈડે ઉપાસે શાલ વારો ૨. ખાઈ રે પડોસણુ બુઓને લગારેક, ફોકટ ખાશો ગાલ; આનંદધન પ્રભુ રંગે રમતાં, ગોરે ગાલ જખૂંકે ઝાલ. વારો ૩.

પદરત્ન ૯૨ મું. રાગ-કાનડો

હરિસન પ્રાનજીવન મોઢે લીજે', બિન હરસન મોહિ કલ ન પરતુ હૈ તલક તલક તન છીજે. હં ૧. કહા કહું કહુ કહત ન આવત, બિન સેજ કયું જીજે; સોહું ખાઈ સખી કાહું મનાવો, આપહી આપ પતીજે હં ૨. દેઉર દેરાની સામુ જેઠાની, ચુંહીં સખ મિલ જીજે; આનંદધન વિન પ્રાન ન રહે છિન, કોડી જતન બે કીજે. હં ૩.

પદરત્ન ૯૩ મું. રાગ-સૌરઠ

મુને મહારા નાહલીયાને મળવાના કોઠ; હું રાખું માડી કોઈ મુને ખીજે વલેગો ઝોઠ. મું ૧. મોહનીયા નાહલીયા પાળે મહારે, જગ સવિ બિજક બોઠ; મીઠા બોલા મન ગમતા નાહજી વિણુ, તન મન થાયે ચોઠ. મું ૨. કાંઈ ઠેલીયો ખાટ પછેડી તલાઈ, લાવે ન રેસમ સોઠ; અવર સખે મહારે ભલારે ભલેરા, માહરે આનંદધન શરમેઠ મું ૩.

પદરત્ન ૯૪ મું. રાગ-સૌરઠ

નિરાધાર કેમ મૂકી શ્યામ મુને નિરાધાર કેમ મૂકી; કોઈ નહી હું કોણુ જોલું, સહુ આલખન દૂકી શ્યાં ૧. પ્રાણનાથ તુમે' દૂર પધારયા, મૂકી નેહ નિરાશી; જણુ-જણુના નિત્ય પ્રતિ ગુણગાતાં, જનમારો કિમ બસી. શ્યાં ૨ જેહનો પક્ષ લહીને જોલું, તે મનમાં મુખ આણે; જેહનો પક્ષ મૂકીને જોલું, તે જનમ લગે ચિત્ત તાણે શ્યાં ૩. વાત તમારી મનમાં આવે, કોણુ અલગ થઈ જોલું; લલિન ખલિત ખલ બે તે દેખું, આમ માલ ધન જોલું. શ્યાં ૪. ઘટે' ખટે' છો અંતરબસી, મુજમાં કાં નવિ દેખું; જે દેખું તે નજર ન આવે, ગુણકર વસ્તુ વિશેષું શ્યાં ૫. અવધે કેહની વાટડી બેઈ,

ખાઈ, સુખ દુઃખ દોનો ભાઈ; કામ ક્રોધ દોનોકુ ખાઈ ખાઈ તરૂણા ખાઈ. અં ૧. દુર્મતિ
હાદી મત્સર દાદા, સુખ દેખતહી મૂઆ; મંગલરૂપી બધાઈ વાંચી એ જળ ખેટા હૂળ
અં ૨. પુણ્ય પાપ પાડોશી ખાએ, માન કામ દોઉ મામા; મોહ નગરકા રાજા ખાયા,
પીછેહી પ્રેમ તે ગામા. અં ૩. ભાવ નામ ધર્યો ખેટાકો, હુમા વરણ્યો ન ભાઈ;
આનંદધન પ્રભુ ભાવ પ્રગટ કરો, ઘટ ઘટ રહ્યો સમાઈ. અં ૪.

પદરત્ન ૧૦૬ મું. રાગ-નટ

કિનશુન ભયો રે ઉઠાસી, ભમરા; કિનં પંચ તેરી કારી સુખ તેરા પીરા, સળ
ફૂલનકો વાસી. ભમરાં ૧. સળ કલિયનકો રસ તુમ લીનો, સો કયું ભય નિરાસી.
ભમરાં ૨. આનંદધન પ્રભુ તમારે મિલનકું, ભય કરવત લ્યું કાસી. ભમરાં ૩.

પદરત્ન ૧૦૭ મું. રાગ-વસંત

તુમ જ્ઞાન વિશો ફૂલી બસંત, મન મધુકરહી સુખસોં રસંત. ૧. હિન બહે ભયે
વૈરાગભાવ, મિથ્યામતિ રજનીકો ઘટાવ. ૨. બહુ ફૂલી ફેલી સુરૂચિ વેલ, ગ્યાતાજન
સમતા સંગં કેલ. ૩. ધાનત બાની પિક મધુરરૂપ, સુર નર પશુ આનંદધન સરૂપ. ૪.

પદરત્ન ૧૦૮ મું. રાગ-વેલાવલ

અખં અલો સંગ હુમારે, કાયા અખ અલો સંગ હુમારે; તોયે ખોત યતન કર
રાખી. કાયાં ૧. તોં યે કારણ મેં જીવ સંહારે, ખોલે જૂઠં અપારે; ચોરી કર પરનારી સેવી,
જૂઠં પરિભ્રમ ધારે. કાયાં ૨. પટ આભૂષણું સુંધા ચૂઆ, અશન પ્રાન નિત્ય ન્યારે; ફેર હિન ષટ્સ
તોંએ સુંદર, તે સખં મલ કર કારે. કાયાં ૩. જીવ સુણો યા રીત અનાદિ, કહાં કહત વારંવારે;
મેં ન અલુંગી તોરે સંગ ચેતન, પાપ પુન્ય દો લારે. કાયાં ૪. જિનવર નામ સાર ભજ
આતમ, કહાં ભરમ સંસારે; સુશુર વંચન પ્રતીત ભયે તખ, આનંદધન ઉપકારે. કાયાં ૫.

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત

૧૦૯ પદ ૧ હું. પ્રભુ ભજન

ભજન બિનું જીવિત જેસે પ્રેત, મલિન મંદમતિ ડોલત ઘર ઘર, ઉદર-ભરનકે હેત
ભજન. ૧. દુસુખ વચન બક્ત નિત નિંદા, સજ્જન સકલ દુઃખ હેત; કબહું પાપકો
પાવત પૈસો, ગાઢે ધુરિમેં હેત. ભજન. ૨. ગુરૂ પ્રદાન અચ્યુત જન સજ્જન. ભત ન કવણ
નિવેત; સેવા નહીં પ્રભુ તેરી કબહું, ભુવન નીલકો ખેત ભજન. ૩. કયે નહીં શુન ગીત
સુજસ પ્રભુ, સાધન દેવ અનેત; રસના-રસ બિગારો કહાં લોં, ખૂટત કુટુંબ સમેત. ભજન. ૪.

૧૧૦ પદ ૨જી. પ્રભુનું સાચું ધ્યાન રાગ-ધન્યાશ્રી

પરમ પ્રભુ સખ જન શબ્દે ધ્યાવે, જળ લગ અંતર ભરમ ન ભાંજે, તખ લગ
કોઉ ન પાવે, પરમ પ્રભુ સખજન શબ્દે ધ્યાવે. ટેક ૧. સકલ અંસ દેખે જગ જોગી,
જો બિનુ સમતા આવે; મમતા-અધન દેખે યાકો, ચિત્ત ચિહું ઓરે ધ્યાવે. પં ૨. સહજ
શક્તિ અરૂ ભક્તિ સુશુદ્ધી, જો ચિત્ત જોગ જગાવે; શુન પર્યાય દ્રવ્યસુ અપને, તો લઈ

અલીદ્રીપમે' ખાટ ખટલી, ગગન ઓશીકું તલાઈ; ધરણીકો છેડો આલકી પીછાડી, તોય ન સોઠ ભરાઈ અં ૪. ગગનમહલમે' ગાય વીઆણી, વસુધા ક્ષધ જમાઈ; સઉરે સુનો ભાઈ વલોણું વલાવે તો, તત્ત્વ અમૃત કે.ધ પાઈ. અં ૫. નહીં જાઈ સાસરીયે ને નહીં જાઈ પીયરીયે, પીયુછકી સેજ ગિછાઈ; આનંદધન કહે સુનો ભાઈ સાધુ તો, જ્યોતસે' જ્યોત મિલાઈ. અં ૬.

પદ્યરત્ન ૧૦૦ મું. રાગ-આશાવરી

ઘેઘેર ઘેઘેર નહી આવે, અવસર ઘેઘેર ઘેઘેર નહીં આવે; જ્યું જાણે ત્યું કર લે લલાઈ, જનમ જનમ સુખ પાવે. અં ૧. તન ધન જોળન સખહી જૂઠો, પ્રાણ પલકમે' જાવે. અં ૨. તન છૂટે ધન કૌન કામકો, કાયકું કુપણ કહાવે અં ૩. જાકે દિલમે સાચ ખસત હે, તાકું જૂઠ ન લાવે. અં ૪. આનંદધન પ્રભુ ચલત પ'થમે', સમરી સમરી શુભ ગાવે અં ૫.

પદ્યરત્ન ૧૦૧ મું. રાગ-આશાવરી

મનુષ્યારા મનુષ્યારા શિવભદેવ મનુષ્યારા; જો આંકણી. પ્રથમ તીથ'કર પ્રથમ નરસર, પ્રથમ યતિમનધાગ. રિં ૧. નાભિરાયા મરૂદેવીકો નંકન, જુગલાધમ' નિવાસ. રિં ૨. કેવલ લઈ પ્રભુ મુગતે' પોહોતા, આવાગમન નિવાસ. ૩. આનંદધન પ્રભુ ઇંતની વિનંતી, આ ભવ પાર ઉતારા. રિં ૪.

પદ્યરત્ન ૧૦૨ મું. રાગ-ઠાકી

જો જિનકે પાય લાગેરે, તુને કહીયે' કે તો; જો જિનકેં આઠોઈ જામ ફિરે મહમાતો, મોહ નિંકરીયાયું જાગ રે. ૧. પ્રભુજી પ્રીતમ વિન નહીં કેધ પ્રીતમ, પ્રભુજીની પૂજા ઘણી માગ રે. ૨. ભવકા ફેરા વારી કરો જિનજંઠા, આનંદધન પાય લાગ રે ૩.

પદ્યરત્ન ૧૦૩ મું. રાગ-કુરખો

પ્રભુ ભજ લે મેરા લીલ રાણ રે. પ્રભુ આઠ પોહોરકી ચોથઠ ઘડીયાં, દો ઘડીયાં જિન સાણ રે. પ્રં ૧. કાન પુણ્ય કહુ ધમ' કર લે, મોહ માયાકુ ત્યાણ રે. પ્રં ૨. આનંદધન કહે સમજ લે, આખર ખોવેગા જાણ રે પ્રં ૩.

પદ્યરત્ન ૧૦૪ મું. રાગ-આશાવરી

હકિલી આખ્યાં ટેક ન મેટે, ફિર ફિર દેખણ જાઈ. હકિલીં છયલ છળીલી પ્રિય છબિ, નિરખિત તૃપતિ ન હોઈ; નટ કરિંકક હટકુ કલ્પી, દેત નગોરી રોઈ હકિલીં ૧. માંગર જ્યો ટમાકે રહી, પીપ સળીકે ધાર; લાજ હાંગ મનમે' નહીં, કાને પછેશ ધર. હકિલીં ૨ અટક તનક નહીં કાહૂકા, હટક ન ઇક તિલ કોર; હાથી આમ મને અરે, પાવે ન મહાવત જોર. હકિલીં ૩. સુન અનુભવ પ્રીતમ જિના, પ્રાણ જાત ઇંદુ ઠાંકિ; હૈ જન આતુર આતુરી, ફર આનંદધન નાંકિ. હકિલીં ૪.

પદ્યરત્ન ૧૦૫ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ વૈરાગ ઘેટા જાયા, વાને જોજ કહુંજ સજ ખાયા. જેણે મમતા માયા

હે, સમતા નહી તરંગ, અંગહી ઉપંગ અંગ, મજ્જન પ્રસંગ રંગ, અંગ ગમમગે હે. ધર્મકે ૧ કમકે સંશ્રામ ઘોર, હરે મહામોહ ઘોર, ભોર તાકો તોરવેકું, સાવ-ધાન જગે હે, શીલકો ધરી સન્નાહ, ધનુષ મહા ઉત્સાહ, જ્ઞાન બાનકે પ્રવાહ, ભાવ અરિ ભગે હે. ધર્મકે ૨ આયો હે પ્રથમ સેન, કામકો ગયો હે રેન, હરિ હર પ્રદા જેજે, જોકલેને ઠગે હે, કાષ માન માયા લોભ, મુલટ મહા અગોભ, હારે સોય છોડ થોભ, મુખ દેખ ભગે હે. ધર્મકે ૩ નોકપાય ભયે ખીન, પાપકો પ્રતાપ હીન, જોર ભટ ભયે હીન, તાકે પગ ઠગે હે, કેઈ નહીં રહે કાઠે, કમ જો મિલે તે ગાઠે, ચરનકે જિહ્વા કાઠે, કરવાલ નગે હે ધર્મકે ૪. જગત્રય ભયો પ્રતાપ, તપત અધિક તાપ, તાતે નાહિ રહી આપ, અરિ તગતગે હે, મુજસ નિસાન સાજ, વિજય વધાઈ લાજ, એસે મુનિરાજ તાકું હમ પાય લગે હે. ધર્મકે ૫.

૧૧૫ પદ ૭ મું. સાચા મુનિ

૨

પવનકો કરે તોલ, ગગનકો કરે મોલ; રાવકો કરે હિંડોલ, ઐસો કોઈ નર રે ? પથરકો કાંતે સૂત, વંધ્યાકું પડાવે પૂત, ઘટમે જોલત બૂલ, વાકે કિન ધર રે પવનકો ૧. ખીજલીસે કરે જ્યાહ, ધુકું ચલાવે રાહ, ઉદાધમે ઠકાવે દાહ, કરત ભરાભર રે, ખડો દિન ખડી રાત, વાકી કૌન માત તાત, ધતની ખતાવે વાત, જસ કહે મેરા શુર રે. પવનકો ૨.

૧૧૬ પદ ૮ મું. સાચો જૈન રાગ-ધન્યાશ્રી

જૈન કહો કયો હોવે, પરમ શુર ! જૈન કહો કયો હોવે ? શુર ઉપદેશ બિના જન મૂઠા, દશન જૈન વિગોવે; પરમ શુર ! જૈન કહો કયો હોવે ? ટેક. ૧. કહત કૃપાનિધિ સમ-જલ ઝીલે, કમ-મયલ જો ધોવે; બહુલ પાપ-મલ અંગ ન ધારે, શુદ્ધ રૂપ નિજ જોવે. પરમ. ૨. સ્યાદવાદ પૂરત જો બને, નયગભિંત જસ વાચા; શુન પર્યાય દ્રવ્ય જો ખૂંડે, સોઈ જૈન હે સાચા. પરમ. ૩. ક્રિયા મૂકમતિ જો અજ્ઞાની, ચાલત ચાલ અપૂરી; જૈન દશા ઉનમેંહી નાહી, કહે સો સખહી જૂહી. પરમ. ૪. પર પરિનતિ અપની કર માને, કિરિયા ગવે ગાહલો; ઉનકું જૈન કહો કયું કહિયે સો મૂરખમે પહિલો પરમ. ૫. જૈન ભાવ-જ્ઞાને સખમાંહી, શિવ સાધન સદહિયો; નામ વેષસુ કામ ન સીડે, ભાવ-ઉદાસે રહીયો. પરમ. ૬. જ્ઞાન સકલ નય સાધન સાધો, ક્રિયા જ્ઞાનકી દાસી; ક્રિયાં કરત ધરતુ હે મમતા, યાહી ગલમેં ફાંસી. પરમ. ૭. ક્રિયા વિના જ્ઞાન નાહી કખહું, ક્રિયા જ્ઞાન બિનુ નાહિ; ક્રિયા જ્ઞાન હોઈ મિલત રહતુ હે, જ્યેાં જલ-રસ જલમાંહી; પરમ. ૮. ક્રિયા-મગનતા બાહિર હીસત, જ્ઞાન શક્તિ જસ ભાંજે; સદશુર શીખ મુને નહી કખહું, સો જન જનતે લાજે. પરમ. ૯. તત્ત્વ-બુદ્ધિ બિનકી પરિણતિ હે, સકલ સૂત્રકી ફૂંચી; જગ જસવાદ વહે ઉનહીકો જૈન દશા જસ ઉચી. પરમ. ૧૦.

૧૧૭ પદ ૯ મું. સજ્જન-રીતિ

સજ્જન રાખત રીતિ ભલી બિનુ, કારણ ઉપકારી ઉત્તમ, બાઈ સહજ

કેઈ લગાવે. ૫૦ ૩. પદત પુરાન વેદ અરૂ ગીતા, મૂરખ અર્થ ન લાવે; ઈતિ ઉત ફિરત ગ્રહત રસ નાંહી, જ્યો પશુ અવિત આવે. ૫૦ ૪. પુદ્ગલસે ન્યારો પ્રભુ મેરો, પુદ્ગલ આપ છિપાવે; ઉનસે અંતર નાહી હમારે, અળ કહાં ભાગો ભાવે. ૫૦ ૫ અકલ અલખ અજ અજર નિરંજન, સો પ્રભુ સહજ સુહાવે; અતરયામી પૂરન પ્રગળ્યો, સેવક જસ્ય શુન આવે. ૫૦ ૬.

૧૧૧ પદ ૩ જુ. સાચા પ્રભુની પ્રાપ્તિ રાગ-દેશાખ

અખ મેં સાચો સાહિબ પાચો. ટેક. ચાકી સેવ કરતહું ચાકુ મુજ મન પ્રેમ સુહાચો. અં ૧. કાકુર ઓર ન હોવે અપનો, જો દીજે ઘર માયો; સંપતિ અપની ખિનુમે દેવે, વેતો દિલમે ધ્યાયો. અં ૨. ઓરનકી જન કરત ચાકરી, ફર દેશ પાય ઘાસે; અંતરયામી ધ્યાને દીસે, વે તો અપને પાસે. અં ૩. ઓર કળહું કોઈ કારન કોખો, ખહોત ઉપાય ન તૂસે; ચિદાનંદમે મગન રહતુ હે, વે તો કળહું ન રૂસે. અં ૪. ઓરનકી ચિંતા ચિતિ ન મિટે, સખ દિન ધધે ભવે; ચિરતા શુન પૂરન મુખ ખેલે, વે તો અપને લાવે. અં ૫. પરાધીન હે લોગ ઓરકો, તાતે હોત વિયોગી; સહા સિદ્ધ સમ શુદ્ધ વિલાસી, વે તો નિજ શુન લોગી. અં ૬. જ્યો બને ત્યો જગ જન બનો, મેં તો સેવક ઉનકો; પક્ષપાત તો પરસૂં હોવે, રાગ ધરત હું શુનકો. અં ૭. ભાવ એક હે સખ જાનીકો, મૂરખ લેહ ન લાવે; અપનો સાહિબ જો પહિચાને, સો જસ્ય લીલા પાવે. અ. ૮.

૧૧૨ પદ ૪ થુ. વીરોની પ્રભુભક્તિ

જો જો દેખે વીતરાગને, સો સો હોશે વીરાદે; ખિન દેખે હોશે નહીં કોઈ, કાંઈ હોય અધીરાદે. જો ૧. સમય એક નહીં ઘટસી જો, મુખ દુઃખકી પીરાદે; તું કયું સોચ કરે મન ! હા, હોવે વજ જો હીરાદે. જો ૨. લગે ન તીર કમાન બાન, કયું મારી સકે નહિ મીરાદે; તું સંભારે પુરૂષ-બલ અપનો, મુખ અનંત તો પીરાદે. જો ૩. નયન ધ્યાન ધરો વો પ્રભુકો, જો ટારે ભવ-ભીરાદે; સજ સચેતન ધરમ નિજ અપનો, જો તારે ભવ-તીરાદે. જો ૪.

૧૧૩ પદ ૫ મું. પંચમહાવ્રત ઝહાજ

વાહ વાહીસર તાજ, શુરૂ મેરો ગચ્છ રાજ; પંચ મહાવ્રત ઝહાજ, મુધર્મા જ્યું સવાયો હે. વાહ ૧. વિદ્યાકો વડો પ્રતાપ સંગ, જલ જ્યું ઉકત તરંગ; નિરમલ જેસો સંગ, સમુદ્ર કહાયો હે. વાહ ૨. સત્ત સમુદ્ર ભર્યો, ધરમ પોત તારો તર્યો; શીલ મુક્ત વાલમ, ક્ષમા લંગર હાર્યો હે. વાહ ૩. સહક (શક) સંતોષ કરી, તપતો તપીદા ભરી, ધ્યાન રંજક ધરી દેત, મોલા ગ્યાન ચલાયો હે. વાહ ૪. એસો ઝહાજ ક્રિયા રાજ, મુનિરાજ સાજ સજો; દયા મયા મહિ માણિક, તાહિમેં ભરાયો હે. વાહ ૫. પુણ્ય પવન આયો, મુજસ જહાજ ચલાયો; આણુવન એસો માલ, ઘર જેઠે પાયો હે. વાહ ૬.

૧૧૪ પદ ૬ હું. સાચા મુનિ રાગ-જયજયવંતી

ધર્મ કે બિલાસ વાસ, જ્ઞાનકે મહા પ્રકાસ, દાસ ભગવંતકે, ઉદાસ ભાવ લગે

વિજય કહે, હિત-શીખ મન ધરજો. દૃષ્ટિ ૧૧.

૧૨૦ પદ ૧૨ મું. પરભાવમાં લગની-રાગ-સારંગ

જિહ લાગી રહ્યો પરભાવમે, (ટેક) સહજ સ્વભાવ લિખે નહિ અપનો, પરિયો મોહકે હાઉમે. જિહ ૧. વંછે મોક્ષ કરે નહિ કરની, ડોલત મમતા વાઉમે; અહે અંધ જિહ જલનિધિ તરવો, બેઠો કાણી નાઉમે. જિહ ૨. અરતિ-પિશાચી પરવશ રહેતો, ખિનહું ન સમર્યો આઉમે; આપ બચાય સકત નહિ મૂરખ, ઘોર વિષયકે ઘાઉમે. જિહ ૩. પૂરવ પુણ્ય-ધન સબહિ અસત હે, રહેત ન મૂલ વટાઉમે; તામે તુઝ કેસે બની આવે, નય વ્યવહારકે હાઉમે. જિહ ૪. જસ કહે અબ મેરો મન લીનો, શ્રી જિનવરકે પાઉમે, ચાહિ કલ્યાણ-સદ્ધિકો કારન, જયુ વેધક રસ ઘાઉમે. જિહ ૫

૧૨૧ પદ ૧૩ મું. મોહત્યાગ અને જ્ઞાનસુધા રાગ-આશાવરી

ચેતન! મોહકો સંગ નિવારો, આન સુધારસ ધારો, ચેતન! ૧. મોહ મહા તમ મલ દૂરે રે, ધરે સુમતિ પરકસ; સુકિત પંથ પરગટ કરે રે, હીપક જ્ઞાન વિલાસ. ચેતન! ૨. જ્ઞાની જ્ઞાન મગન રહે રે, રાગાદિક મલ ખોય; ચિત્ત ઉઠાસ કરની કરે રે, કમં બંધ નહિ હોય. ચેતન! ૩. લીન બયો વ્યવહારમે રે, સુકિત ન ઉપજે કોય; લીન બયો પ્રભુ પદ જપે રે, સુગતિ કહાંસું હોય. ચેતન! ૪. પ્રભુ સમરો પૂલો પઠો રે, કરો વિવિધ વ્યવહાર; મોક્ષ સ્વરૂપી આતમા રે, આન ગમન નિરધાર. ચેતન! ૫. જ્ઞાન કલા ઘટ ઘટ વસે રે, ભેગ ભુગતિકે પાર; નિજ નિજ કલા ઉઘોત કરે રે, સુગતિ હોય સંસાર ચેતન! ૬. બહુવિધ ક્રિયા કલેશસું રે, શિવપદ ન લહે કોય; જ્ઞાન કલા પરમાસસો રે, સહજ મોક્ષપદ હોય. ચેતન! ૭. અનુભવ ચિંતામણિ રતન રે, જાકે હૃદયે પરકસ; સો પુનીત શિવપદ લહે રે, હહે ચતુર્ગતિ વાસ. ચેતન! ૮. મહિમા સમ્યક્ જ્ઞાનકી રે, અરૂચિ રાગ બલ ભેમ; ક્રિયા કરત ફલ ભુજતે રે, કમં બંધ નહિ હોય. ચેતન! ૯. ભેદ જ્ઞાન તબલોં બલો રે, જબલોં સુકિત ન હોય; પરમ જ્યોતિ પરગટ જહાં રે, તિહાં વિકલ્પ નહિ કોય. ચેતન! ૧૦. ભેદ જ્ઞાન સાચુ બયો રે, સમ-રસ નિર્મલ નીર; ધોખી અંતર આતમા રે, ધોવે નિજ ગુણ ચીર. ચેતન! ૧૧. રાગ વિરોધ વિમોહ મલી રે, જોહી આશ્રવ મૂલ; જોહી કરમ બહાયકે રે, કરે ધર્મકી ભૂલ. ચેતન! ૧૨. જ્ઞાન સરૂપી આતમા રે, કરે ગ્યાન નહિ જોય; દ્રવ્ય કમં ચેતન કરે રે, જોહ વ્યવહારકી દોર. ચેતન! ૧૩. કરતા પરિણામી દ્રવ્ય રે, કમંરૂપ પરિણામ; કિરિયા પરજયકી ફિરત રે, વસ્તુ જોક ત્રય નામ. ચેતન! ૧૪. કરતા કમં ક્રિયા કરે રે, ક્રિયા કરમ કરતાર; નામ ભેદ બહુવિધ બયે રે, વસ્તુ જોક નિર્ધાર. ચેતન! ૧૫. જોક કમં કરત્યાતા રે, કરે ન કરતા હોય; તેસે જસ સત્તા સધી રે, જોક ભાવકો હોય. ચેતન! ૧૬.

૧૨૨ પદ ૧૪ મું. જ્ઞાનદૃષ્ટિ અને મોહદૃષ્ટિ. રાગ-ધન્યાશ્રી અથવા મલહાર

ચેતન! જ્ઞાનકી દૃષ્ટિ નિહાલો, ચેતન! ટેક. મોહ-દૃષ્ટિ દેખે સો બાઉચો, હોત મહા મતવાલો ચેતન! ૧. મોહ-દૃષ્ટિ અતિ અપલ કરતુહે, ભવ વન વાનર ચાલો; યોગ

મિલિ; દુર્જનની મન પરિનતિ કાલી, જેથી હોય ગલી સં ૧. યોરનકો દેખત શુન જગમે' દુર્જનને ભયે બલી; ફેલાવે શુન શુનકો જ્ઞાતા; સત્યજન હેજે હલા. સં ૨. ઉંચ ધતિ પદ ગેઠો દુર્જન, ભયે માહિં બલી; નૃપગૃહ ઉપર ગેઠી મીની, હોત નહીં ઉબલી. સં ૩. વિનય વિવેક વિચારત સત્યજન, ભદ્રક ભાવ બલી; દોષ દેશ ને દેખે કબહું, ચાલે ચતુર ટલી. ૪. અખમે' એસો સત્યજન પાયો, ઉત્તરી રીતિ બલી; શ્રી નય-વિનય મુશુર સેવાતે, મુજસ રંગ રલી. સં ૫.

૧૧૮ પદ ૧૦ મું. સાચો ધર્મ

શિવ મુખ આહે તો, ભજો ધરમ જૈનકો સાર; આનવંત શુર પાયકે, સદૃશ કરો અવતાર. ૧. ચિત તું ચેતિ મહાસુન રાખ, જુઠા કહિ દિવાની; સંજમ વિષુ કરણી તુજ ખોટી, જિહં મોટી વિષદૃશકી ગોટી. ૨. ચ્યાર પાંચ મિલિ મોટો કીધો, તિહં તિં ગારવરસ-મધુ પીધો; જે તુજ પાધ્ય અવિરતિ લોલક, તે તો મેરૂ ચઢાવિ ઢાલે ૩. ખલ વાંચી તુજ મીઠી લાગે, જિન-વચણે સૂતો નવી ભાગે; ને તું પકસી પ્રમાદે લોલા, સેવિસિ બહુત નિગોહક ગોલા. ૪. તું બહુ જન સેવાઈ રાચઈ, છાંડી મારગ કરમ નીકાચઈ, નિશુંબ પરશુબ કીઈ ગોપઈ, પરશુબ નિસુબી કિઈ મન કોપઈ? ૫. તું પદિઓ ગારવને ધંધે, ભગતિ લોક તુજ અંધો-અંધે, જે મારગે તું ચાંચ્યો તારો, તિહાં તો તું કીસઈ વટ ખ્યારો. ૬. પક્ષ કરો શુનવંતક કરો, નિશુંબ લોક ન રાખો નેરો, ધંધું કરતાં તુમ મુજસ લહોગે, ને જિન વચનઈ સુદહ રહોગ. ૭. ને હિતવચન તુમ નહીં માનો, તો પિણુ હિતું ન રહે જાનો; ને કીચે બહુ માયા જોલી, શુધ ભતિ નહીં તે સહી ગોલી. ૮. જેહને અંતર હિત આહીજઈ, ધર્મ ઉપક્રમ તેહનઈ કીજઈ, શ્રી નયવિનય વિશુધ પદ સેવી, જસ જોલઈ તસ એ મલી દેવી. ૯.

૧૧૯ પદ ૧૧ મું. દંષ્ટિરાગ રાગ-પ્રભાતી

દંષ્ટિરાગે નાંવ લાગીયે, વલી ભગીયે ચિત્તે; માગીયે શીખ જ્ઞાની તણી, હંક ભાંગીએ નિતે. દંષ્ટિ ૧. જે છતા દોષ દેખે નહિ, જિહાં જિહાં અતિરાગી; દોષ અછતા પણુ દાખવે, જહાંથી રૂચિ ભાગી. દંષ્ટિ ૨. દંષ્ટિરાગ ચલે ચિત્તથી, ફરે નેત્ર વિકરાલે; પૂર્વ ઉપકાર ન સાંભલે, પડે આધક જ'ભલે. દંષ્ટિ ૩. વીર જિન જબ હુતા વિચરતા, તવ મ'ખલી-પુત્તો; જિન કરી જક જને આહયો, ઇહાં મોહ અતિ ખૂતો. દંષ્ટિ ૪. ઋદ્ધિ ભંડાર રમણી તણ, ભણ આપ-માત-રાગો; દંષ્ટિરાગે જમાલ લહો, નવિ ભવજલ તાગો. દંષ્ટિ ૫. વલી આચાર્ય સાવલ જે, હુઓ અનંત સંસારો; દંષ્ટિરાગ સ્વમતે થયો, મહાનિશીથ વિચારો. દંષ્ટિ ૬. હુવે જિન-ધર્મ-આશાતના, અભણ્યું કહે ર'જે; મ'હુ આગલે જિનવરે, વહિઈ ભગવઈ અંજે. દંષ્ટિ ૭. આમના નટને મૂખ'નો, મિલ્યો જેહવો, ભેગો; દંષ્ટિરાગ મિલ્યો તેહવો, કચક સેવક લોગો. દંષ્ટિ ૮. આપણુ ગોઠડી મીઠડી, હઠીને મન લાગે; જ્ઞાની શુર વચન રલિયામણાં, કટુક તીરસ્યાં વાગે. દંષ્ટિ ૯. દંષ્ટિ-રાગે ભ્રમ ઉપજે, વધે જ્ઞાન શુણુ-રાગે; એહુમાં એકે તુમે આહરો, બલો હોય જે આગે. દંષ્ટિ ૧૦. દંષ્ટિ-રાગી કદા મત હુને, સદા મુશુર અનુસરને; વાચક જસ-

સમતા, ભવજલ વિષય ખટે. ચેતન ! ૨. ભવોદધિ ભિચિ રહે તુમ જોસે, આવત નાહિ તટે; જિહાં તિમિંગલ ઘોર રહતુહે, ચાર કથાય કટે. ચેતન ! ૩. વર વિલાસ વનિતા નયનકે, પાસ પડે લપટે; અખ પરવશ ભાગે કિહાં જાઓ, જાલે' મોહ-ભટે. ચેતન ૪. મન મેલે કિરિયા જે કીની, ઠગે લોક કપટે; તાકે ફલખિનુ લોગ મિટેગો, તુમકુ' નાહિ રટે. ચેતન ! ૫. સ્ત્રીખ મુની અખ રહે સુશુરકે, ચરણ-કમલ નિકટે; ધતુ કરતે તુમ સુજશ લહોગે, તત્વ-જ્ઞાન પ્રગટે. ચેતન ! ૬.

૧૨૬ પદ ૧૮ મું. આત્માને ચેતવણી રાગ-ધ્રુપદ

કેસે હેત કમનકુ' કોસ ? મન નિવહે વેહે આપુકાનો, અહે રાગ અરૂ કોષ. કેસે ૧. વિષયકે રસ આપ બૂલો, પાપસો તન છોસ. કેસે ૨. દેવ ધમ' ગુરૂકી કરી નિંદા, મિથ્યા મતકે જોસ. કેસે ૩. ફલ ઉદય ભઈ નરક પહવી, ભજોગે કેકો સંગ કેસે ૪. કિઓ આપુ કમ' જુગતે, અખ ઠહા કરો સોસ. કેસે ૫. દુઃખ તો બહુ કલ વીત્યો, લહેન મુખ જલ જોસ. કેસે ૬. કોધ માન માયા લોભ, ભયો' તન ઘટ કોસ. કેસે ૭. ચેત ચેતન પામ સુજસ, મુગતિ પંથ સો પોસ. કેસે ૮.

૧૨૭ પદ ૧૯ મું. મનઃ સ્થિરતા રાગ-ધન્યાશ્રી

જખ લગ આવે નહિ મન ઠામ. ટેક. તખ લગ કબટ કિયા સવિ નિશ્ચલ, જ્યો ગગને ચિત્રામ. જખ લગ ૧. કરની ખિન તૂં કરેરે મોટાઈ, બ્રહ્મવતી તુજ નામ; આખર ફલ ન લહેગો જ્યો જિ, વ્યાપારી ખિનુદામ. જખ લગ ૨. મુંક મુંકાવત સખહિ ગરિયા, હરિષુ રોઝ વન ધામ; જટા ધાર વટ-ભરમ લગાવત, રાસલ સહતુ હે ધામ. જખ લગ ૩. એતે પર નહીં યોગકી રચના, જો નહિ મન વિશ્રામ; ચિત અંતર પરકે છલ ચિતવિ, કહા જપત મુખ રામ. જખ લગ ૪. વચન કામ કોપે ફલ ન રહે, ચિત્ત તુરંગ લગામ; તામે' તૂં ન લહે શિવ-સાધન, જિઉ કણુ સૂને' ગામ. જખ લગ ૫. જ્ઞાન ધરો સંજમ કિરિયા, ન કિશવો મન ઠામ; ચિદાનંદ-ધન સુજસ વિલાસી, પ્રગટે આતમશમ જખ લગ ૬.

૧૨૮ પદ ૨૦ મું. સમતા અને મમતા રાગ-નાયકી કનડો અથવા ટોડી

ચેતન ! મમતા છારી પરીરી, દૂર પરીરી. ચેતન ૦ ટેક. પરમનીસું પ્રેમ ન કીજે, આહરી સમતા આપ વરીરી. ચે ૧. મમતા મોહ-ચંડાલકી ખેટી, સમતા સંયમ-નૃપ-કુમરીરી; મમતા મુખ દુગંધ અસત્યે, સમતા સત્ય મુગંધી-ભરીરી. ચે ૨. મમતાસે' લરતે હિન જાવે, સમતા નહિ કોઈ સાથ લરીરી; મમતા હેતુ બહુત હૈ દુશ્મન, સમતાકે કોઈ નાહિ અરિશ. ચે ૩. મમતાકી દુર્મતિ હે આલી, સકિની જગત અનથ-કરીરી; સમતાકી શુભ મતિ હૈ આલી, પર ઉપગાર ગુણે' સમરીરી. ચે ૪. મમતા-પૂત ભજો કુલખંપન, સોક બિયોગ મહા મચ્છરીરી; સમતા-મુત હોવેગો કેવલ, રહેગો દિવ્ય નિશાન ધુરી. ચે ૫. સમતા-મગન રહેગો ચેતન, જો એ ધારે શીખ ખરીરી; સુજસ વિલાસ લહેગો તો તૂં, ચિદાનંદ ધન પહવી વરીરી. ચે ૬.

૧૨૯ પદ ૨૧ મું. સમતાનું મહત્ત્વ રાગ-ગોડી

જખ લગે' સમતા સજ્જ નહિ આવે, જખ લગે' કોધ વ્યાપક હે અંતર; તખ લગે'

વિયોગ દાવાનલ લાગત, પાવત નાહિ વિચારો. ચેતન । ૨. મોહ-દૃષ્ટિ કાયર નર રૂપે', કરે અકારન ટાલો; રન-મેદાન લરે નહીં અરિસું, શૂર લરે બિઉ પાલો. ચેતન । ૩ મોહ-દૃષ્ટિ જન જનકે પરવશ, હીન અનાથ દુખાલો; માગે લીખ કિરે ઘરિ ઘરિસું, કહે 'મુઝકું કોઉ પાલો.' ચેતન । ૪. મોહ-દૃષ્ટિ મહ-મદિશ-માતી, તાકો હોત ઉછાલો; પર-અવશુન સચે સો અહનિશિ, કાગ અશુચિ જ્યો કાલો. ચેતન । ૫. જ્ઞાન દૃષ્ટિમાં દોષ ન ઓતે, કરો જ્ઞાન અબુઆલો; ચિદાનંદ-ધન મુજસ વચન રસ, સજ્જન હૃદય પખાલો. ચેતન । ૬.

૧૨૩ પદ ૧૫ મું. ચેતન અને કર્મ રાગ-ધન્યાશ્રી અથવા આશાવરી

ચેતન જો । તું જ્ઞાન અભ્યાસી. આપહી બાધે આપહી છોડે, નિજ મતિ શક્તિ વિકાસી ચે ૧. જો તું આપ સ્વભાવે જોલે, આસા છોરી ઉઠાસી; સુર-નર-કિશર-નાયક-સંપતિ, તો તુજ ધરકી હાસી ચે ૨ મોહ-ચોર જન-શુન-ધન લૂસે, હેત આસગલ-હાંસી; આસા છોર ઉઠાસ રહે જો, સો ઉત્તમ સન્યાસી ચે ૩. જોગ લઈ પર આસ ધરતુ હે, યાહી જગમે હાંસી; તું જાને મેં શુનકું સંચુ, શુન તો જાએ નાસી. ચે ૪. પુદ્ગલકી તું આસ ધરત હે, સો તો સખહી વિનાસી; તું તો બિજરૂપ હે હનતે, ચિદાનંદ અવિનાસી. ચે ૫. ધન ખરચે નર બહુત શુમાને, કરવત લેવે કાસી; તોભી દુઃખકો અંત ન આવે, જો આશા નહીં ધાસી. ચે ૬. સુખ જલ વિષમ વિષય મુગતુષ્ણ, હોત મૂઝમતિ ખ્યાસી; વિષમ ભૂમિ બઈ પર-આશી, તું તો સહજ વિકાસી. ચે ૭. યાકો પિતા મોહ દુઃખ જાતા, હોત વિષય-રતિ માસી; ભવ મુત ભરતા અવિરતિ પ્રાણી, મિથ્યામતિ ઓ સાસી. ચે ૮. આશા છોર રહે જો જોગી, સો હોવે શિવ-વાસી; ઉનકો મુજસ જખાને જાતા, અંતર દૃષ્ટિ પ્રકાસી. ચે ૯.

૧૨૪ પદ ૧૬ મું. જ્ઞાન અને ક્રિયા રાગ-ખિહાગડો

સખલ યા છાક મોહ-મદિરાકી. ટેક. મિથ્યામતિકે જોરે શુદ્ધકી, વચન શક્તિ બિહાં થાકી. સ ૧. નિકટ કશા છાકિ જહ ઉંચી, દૃષ્ટિ હેત હે તાકી; ન કરે મિરયા જનકું ભાખે, 'નહિ ભવ-ચિતિ પાકી' સ ૨. ભાજન-ગત લોજન કોઉ છાંડી, દેશાંતર બિઉ હોરે; ગહત જ્ઞાનકું કિરિયા ત્યાગી, હોત ચોરકી ચોરે. સ ૩ જ્ઞાન ખાત નસુની સિર ધૂને, લાગે નિજ મતિ મીઠી; જો કોઉ જોલ કહે કિરિયાકો, તો માને નૃપ-ચીઠી. સ ૪. જયુ કોઉ તારૂ જલમે પેસી, હાથ પાઉ ન હલાવે; જ્ઞાન સેતી કિરિયા સખ લોપી, ત્યું અપનો મત ગાવે સ ૫. જૈસે પાગ કોઉ શિર બાધે, પહિરન નહિ લંગોટી સદશુદ્ધ પાસ ક્રિયા બિનુ સીખે, આગમ ખાત ત્યું ખોટી. સ ૬. જૈસે ગજ અપને સિર ઉપર, ધાર અપની હારે, જ્ઞાન ગહત ક્રિયા તિઉ છારત અલપ-ખુદ્ધિ કલ હારે. સ ૭. જ્ઞાન ક્રિયા કોઉશુદ્ધ ધરે જો, શુદ્ધ કહે નિરધારી; જસ પ્રતાપ શુન-નિધિકી જાઉં, ઉનકી મેં બલિહારિ સ ૮.

૧૨૫ પદ ૧૭ મું. ખોટો છોડી સાચો પંથ લ્યો રાગ-પરજ

ચેતન । શહ ચલે ઉલટે નખ-શિખલોં જ'ધનમે' જોઠે, કુશુદ્ધ વચન કુલટે. ચેતન । ૧. વિષય વિપાક લોગ સુખ કારન, છિનચે તુમ પલટે; ચાખી છોર સુધારસ

સમભિરૂઢ નય સાખી; કેવલજ્ઞાન દશાથિતિ ઉનકી, એવં ભૂતે ભાખી. ચતુર નર ! ૬. સામાયિક નય જો નહુ જાને, લોક કહે સો માને; જ્ઞાનવંતકી સંગતિ નાહી, રહિયો પ્રથમ ગુન ઠાને. ચતુર નર ! ૭. સામાયિક નય અંતર-દૃષ્ટે, જો દિન દિન અભ્યાસે; જગ જસવાદ લહે સો ગૈઠો, જ્ઞાનવંતકે પાસે. ચતુર નર ! ૮.

૧૩૨ પદ ૨૪ મું. સુમતિને ચેતનનો વિરહ

‘કળ ધર ચેતન આવે’ગે ? મેરે કળ ધર ચેતન આવે’ગે ? ટેક. સખિરિ ! લેવું ખલેયા ખાર ખાર,—મેરે કળ ધર ચેતન આવે’ગે ?’ રેન દીના માતુ ધ્યાન વું સાઠા, કળહુંકે દરસ દેખાવે’ગે ? મેરે કળ ૧. વિરહ-દીવાની ફિરં દુંદતી, પીઉ પીઉ કરકે પોકારે’ગે; પિઉ જાય મેલે મમતાસે, કાલ અનંત ગમાવે’ગે. મેરે કળ ૨. કંઈ એક ઉપાય મેં ઉદમ, અનુભવ મિત્ર ખોલાવે’ગે; આય ઉપાય કરકે અનુભવ, નાથ મેરા સમજાવે’ગે. મેરે કળ ૩. અનુભવ મિત્ર કહે ‘સુનો સાહિબ !, અરજ એક અવધારે’ગે; મમતા ત્યાગ સમતા ધર અપનો, વેગે જાય મનાવે’ગે. મેરે કળ ૪. અનુભવ ચેતન મિત્ર મિલે દોઉ, સુમતિ નિશાન ધરાવે’ગે; વિલસુત સુખ જસ લીલામેં, અનુભવ પ્રીતિ જગાવે’ગે. મેરે કળ ૫.

૧૩૩ પદ ૨૫ મું. ચેતના રાગ-સારંગ

‘કંત બિનુ કહો કૌન ગતિ નારી, ટેક. સુમતિ સખી ! જઇ વેગે’ મનાવો,’ કહે ચેતના ખ્યારી. કંત ૧. ‘ધન કન કંચન મહોલ માલિએ’, પિઉ બિન સખાહ ઉઝારી, નિદ્રા યોગ લહું સુખ નાહી, પિયુ વિયોગ તનુ જારી. કંત ૨. તોરે’ પ્રીત પરાઇ દરજન, અછતે’ દોષ પુકારી; ધર-ભંજન કે કહન ન કીજે, કીજે કાજ વિચારી. કંત ૩. વિજમ મોહ મહા મહ બિભુરી, માયા રેન અંધારી; ગર્જિત અરતિ લવે’ રતિ હાદુર, કામકી ભઈ અસવારી. કંત ૪. પિઉ મિલવેકું મુઝ મન તલફે, મે પિઉ-ખિજમતગારી; ભુરકી દેઈ ગયો પિઉ મુઝકું, ન લહે પીર પિયારી. કંત ૫. સંદેશ સુની આયે પિઉ ઉત્તમ, ભઈ બહુત મનુહારી; ચિદાનંદ ધન સુજસ વિનોદે, રમે રંગ અનુસારી. કંત ૬.

૧૩૪ પદ ૨૬ મું. આત્મદર્શન રાગ-કાફી જંગલો

ચેતન ! અખ મોહિ દર્શન દીજે, ટેક. તુમ દર્શને’ શિવ સુખ પામીજે, તુમ દર્શને’ ભવ છીજે. ચેતન ૧. તુમ કારન તપ-સંયમ-કિરિયા, કહો કહાંલોં કીજે; તુમ દર્શન બિનુ સળ યા જૂડી, અંતર ચિત્ત ન લીજે. ચેતન ૨. ક્રિયા મૂઢમતિ હે જન કેઇ, જ્ઞાન ઓરકું ખ્યારો; મિલિત ભાવ રસ દોઉ ન આખે, તૂં દોનુતે’ ન્યારો. ચેતન ૩. સખમે’ હે ઓર સખમે’ નાહી, તૂં નટ રૂપ અકેલો; આપ સ્વભાવે વિભાવે રમતો, વું ગુર અરૂ તૂં એલો. ચેતન ૪. જોગી જંગમ અતિથિ સંન્યાસી, તુઝ કારણે બહુ જોજે; તૂંતો સહજ શક્તિચું પ્રગટે, ચિદાનંદકી મોજે. ચેતન ૫. અકલ અલખ પ્રભુ વું બહુ રૂપી, તૂં અપની ગતિ જાને; અગમ રૂપ આગમ અનુસારે, સેવક સુજસ બખાને ચેતન ૬.

૧૩૫ પદ ૨૭ મું. પૂર્ણાનંદધન પ્રભુ-રાગ-ધન્યાશ્રી

પ્રભુ મેરે ! તૂં સળ વાતે પૂરા, પરકી આશ કહા કરે પ્રીતમ ! એ કિણુ વાતે

ભેગ ન સોહાવે. જળ૦ ૧. બાહ્ય ક્રિયા કરે કપટ કેલવે, ફરકે મહંત કહાવે; પક્ષપાત કબહુ નહિ ઊઠે, ઉનકું કુગતિ બોલાવે. જળ૦ ૨. જિન ભેગીને ક્રોધ કિહાતે, ઉનકું સુગુર બતાવે; નામ ધારક ભિન્ન ભિન્ન બતાવે, ઉપશમ વિનુ દુઃખ પાવે જળ૦ ૩. ક્રોધ કરી ખંધક આચારજ, હુઓ અસિકુમાર; ઠંઠકી નૃપનો દેશ પ્રબલ્યો, ભમિયો ભવ મોઝાર. જળ૦ ૪. સંખ પ્રલુપ્ત કુમાર સંતાપ્યો કષ્ટ દીપાયન પાય; ક્રોધ કરી તપનો ફલ હાથે, કીધો ક્ષારિકા દાહ. જળ૦ ૫. કાઉસગમાં ચલ્યો અતિક્રોધ, પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિસય; સાતમી નરક તણાં ફલ મેલી, ઠહવાં તે ન ખમાય. જળ૦ ૬. પાચનાથને ઉપસગ કીધો, કમઠ ભવંતર પીઠ; નરક તિય અનાં દુઃખ પામી, ક્રોધ તણાં ફલ ફીઠ. જળ૦ ૭. એમ અનેક સાધુ પૂવંધર, તપિયા તપ કરી જેહ; કારજ પડે પશુ તે નાંવ ટકિયા, ક્રોધ તણું બલ એહ. જળ૦ ૮. સમતા-ભાવ વલિ જે મુનિ વરિયા, તેહનો ધન્ય અવતાર; ખંધક ઋષિની ખાલ ઉતારી, ઉપશમે ઉતર્યો પાર. જળ૦ ૯. ચંડરૂદ્ર આચારજ ચલતાં, મસ્તકે દીયા પ્રહાર સમતા કરતાં કેવલ પાચ્યા, નવ દીક્ષિત અણુગાર જળ૦ ૧૦. સાગરચંદનું શીસ પ્રબલ્યું. નભસેન નરેંદ; સમતા-ભાવ ધરી સુરલોકે, પોતા પરમ આનંદ. જળ૦ ૧૧. ક્ષમા કરતા ખરચ ન લાગે, ભાંગે કાંઠ કલેશ; અરિહંત દેવ આરાધક થાયે વાધે સુજસ પ્રવેશ જળ૦ ૧૨.

૧૩૦ પદ ૨૨ મું. ઉપશમ અને શ્રમણત્વ રાગ-ધન્યાશ્રી

જળ લગ ઉપશમ નાહિ રતિ, તળ લગે ભેગ ધરે કયા હોવે ? નામ ધરાવે 'જતિ.' જળ૦ ૧. કપટ કરે તું બહુ વિધ ભાતે, ક્રોધે જલે'ય છતી; તાકો ફલ તું કયા પાવેગો ? જ્ઞાન વિના નાહિ બતી. જળ૦ ૨. ભૂખ તરસ ઓર મૂપ સહતુ હે, કહે તું 'બ્રહ્મવતી;' કપટ કેલવે માયા મંડે, મનમે' ધરે વ્યક્તિ. જળ૦ ૩. ભસ્મ લગાવત કાઠો રહેવે, કહે'ત હે હું 'વરતી;' જંત્ર મંત્ર જહીખૂટી લેખજ, લોભવશ મૂઢમતિ. જળ૦ ૪. ખડે ખડે બહુ પૂવંધારી, જિનમે' શક્તિ હતી; સો ભી ઉપશમ છોડિ બિચારે, પાયે નરક ગતિ. જળ૦ ૫. કાઉ ગૃહસ્થ કાઉ હોવે વૈરાગી, ભેગી ભમત જતિ; અધ્યાતમ-ભાવે ઉઠાસી રહેગો, પાવે'ગો તબહી સુગતિ. જળ૦ ૬. શ્રી નયવિજય વિબુધ વર રાજે, ગાજે' જગ કીરતિ; શ્રી જસવિજય ઉવજાચ પસાયે, હેમ પ્રભુ સુખસંતતિ. જળ૦ ૭.

૧૩૧ પદ ૨૩ મું. નયની અપેક્ષાએ સામાયિક રાગ-સોરઠ, અથવા

જયતસિરિ ધન્યાશ્રી

ચતુર નર ! સામાયિક નય ધારો. લોક-પ્રવાહ છાંદ કર અપની, પરિણતિ શુદ્ધ વિચારો. ચતુર નર ! ૧. દ્રવ્ય અખય અલંગ આતમા, સામાયિક નિજ જાતિ; શુદ્ધ રૂપ સમતા-મય કહીએ, સંશુદ્ધ નયકી ખાતિ. ચતુર નર. ૨. અળ વ્યવહાર કહે મું સખજન, સામાયિક હુઈ જાએ; તાતે આચરના સો માને, ઐસા નૈગમ ગાએ. ચતુર નર ! ૩. આચરના જાણુસૂત્ર શિથિલકી, બિનુ ઉપયોગ ન માને; આચારી ઉપયોગી આતમ, સો સામાયિક જાને ચતુર નર ! ૪. શબ્દ કહે સંજત જો ઐસો, સો સામાયિક કહીએ; ચોથે શુનકાને આચરના, ઉપયોગે' ભિન્ન લહિયે. ચતુર નર ! ૫. અપ્રમત્ત શુણ્ઠકણે ધ્યકિ, અપ્રમત્ત શુણ્ઠકણે ધ્યકિ,

નાસીકી સેજેરે. મનં ૧. અંગ અંગ સુનિ પિઉ-શુન હરખે, લાગોરંગ કરેજેરે; એ તો ફીટાયો નવિ ફીટે, કરહુ જોર જો રેજેરે. મનં ૨. યોગ અનાલંબ નહિ નખલ, તીર લગો જયું વેજેરે; અખ તો લેલ નિમર મોહિ લાગો, પૂરન પ્રલમ્બી સેજેરે. મુજસ પ્રલકેતેજેરે. મનં ૩.

૧૪૦ પદ ૩૨ મું. હે રી-ગીત રાગ-કાફી તાલ દીપચંદી

અયસો દાવ મીલ્યોરી, લાલ કયું ન ખેલત હોરી. અયસોં માનવ જનમ અમોલ જગતમે, સો ખહુ પુણ્યે લલોરી; અખતો ધાર અધ્યાતમ શૈલી, આયુ ઘટત થોરી થોરી; વૃથા નિત વિષય ઠગોરી. અયસોં ૧. સમતા સુરંગ સુરચિ પીચકારી, જ્ઞાન શુલાલ સજોરી; ઘટપટ ધાય કુમતિ કુલટા ગહો, હલીમલી શિથિલ કરોરી; સદા ઘટ ક્ષમ રયોરી. અયસોં ૨. શમ હમ સાજ બળય સુઘટ નર, પ્રભુ શુન ગાય નયોરી; મુજસ શુલાલ મુગંધ પસારો, નિશુંબુ ધ્યાન ધરોરી; કહા અલમસ્ત પરોરી. અયસોં ૩.

૧૪૧ પદ ૩૩ મું. માયાની ભયાનકતા

માયા કારમીરે, માયા મ કરો અતુર સુજન-એ ટેક. માયા વાલો જગતવિલુપો, હંખિયો થાય અજન; જે નર માયા એ મોહી રહ્યો, તેને સુપને નહિ સુખ ઠાણ. માયાં ૧. નાના મોટા નરને માયા, નારીને અધિકેરી; વળી વિશેષે અધિકી માયા, ઘરડાને ઝાઝેરી. માયાં ૨. માયા કામણ માયા મોહન, માયા જગ કુતારી; માયાથી મન સહુનું ચળીયું, લોભીને ખહુ ખ્યારી. માયાં ૩ માયા કારન દેશ દેશાંતર, અટવી વનમાં જાય; ગહાજ ખેસીને દ્વિપ-દ્વિપાંતર, જઈ સાયર ઝંપલાય. માયાં ૪. માયા મેલી કરી ખહુ લેલી, લોભે લક્ષણ જાય; ભયથી ધન ધરતીમાં ઘાલે, ઉપર વિષ-ધર થાય. માયાં ૫. ભોગી-જતિ-તપસી-સંન્યાસી, નગન થઈ પરવરિયા; ઉંધે મસ્તક અમિ તાપે, માયાથી ન ઉગરિયા. માયાં ૬. શિવભૂતિ સરિખો મત્યવાદી, સત્ય ધોષ કહેવાય; રત્ન દેખી તેહનું મન ચળિયું, મરીને દુગંતિ જાય. માયાં ૭. લખિધદત માયાએ નહીયો, પડીયો સમુદ્ર મોઝાર; મચ્છ માખનીઓ થઈને મરીયો, પોતો નરક મોઝાર. માયાં ૮. મન-ચચન-કાયાથી માયા, મૂકી વનમાં જાય; ધનધન તે સુનીવર રાયા, દેવ ગાંધર્વ જસ ગાય. માયાં ૯.

શ્રીચિદાનંદશ્લોકૃત પદ સંગ્રહ

૧૪૨ પદ પહેલું રાગ-મારુ

પિયા પરધર મત જલો રે, કરી કરુણા મહારાજ. પિયાં કુળ મરજાદા લોપકે રે, જે જન પરધર જાય; તિણકું ઉભય લોક સુણ ખ્યારે, રંચક શોભા નાંચ. પિ. ૧. કુમતા સ ગે તુમ રહે રે, આગે કાળ અનાહ; તામે મોહ લીખાવહુ ખ્યારે, કહા નીકાલ્યો સ્વાહ. પિ. ૨. લગત પિયા કંઠો માહરો રે, અશુભ ટુમારે ચિત્ત; પણ મોથી ન રહાય પિયા રે, કહા વિના સુણ મિત્ત. પિ. ૩. ઘર અપને વાલમ કહો રે, કોણ વસ્તુકી ખોટ; દોગટ તક કિમ લીજીએ ખ્યારે, શીશ ભરમકી પોટ. પિ. ૪. સુની સુમતાકી વિનતિ રે, ચિદાનંદ મહારાજ; કુમતાનેહ નિવારકે ખ્યારે, લીનો શિરપુર રાજ. પિ. ૫.

અધૂરા. પ્રભુ ૧. પરબસ બસત લહત પરતક્ષ દુઃખ, સખહી બાસે સનૂરા; નિજ ઘર આપ સંભાર સંપદા, મત મન હોય સનૂરા. પ્રભુ ૨. પરસંગ ત્યાગ લાગ નિજ રંગે, આનંદ વેલી અંકુરા; નિજ અનુભવ રસ લાગે મીઠા, જ્યુંં વેવરમેં છૂરા. પ્રભુ ૩. અપને ખ્યાલ પલકમેં ખેલે, કરે શત્રુકા ચરા; સહજાનંદ અચલ સુખ પાવે, ધૂરે જગ જગ્ગ નૂરા. પ્રભુ ૪.

૧૩૬ પદ ૨૮ મું. ચિદાનંદધન પ્રભુની જોડી રાગ-જયજયવંતી

પદપદ્ધી ગીત

અજબ બની હે જોરી, અધંગ ધરી હે ગોરી; શંકર શંક હિ છોરી, ગંગ સિર ધરી હે. અં ૧. પ્રેમકે પીવત ખ્યાલે, હોત મહા મતવાલે; ન ચલત તિહુ પાલે, અસવારી ખરી હે. અં ૨. જ્ઞાનીકો એસો ઉત્સાહ, સમતાકે ગલે બાંહ; શિરપર જગનાહ-આણુ, સુર-સરી રહે. અં ૩. લોકકે પ્રવાહ નાંહિ, મુજસ વિલાસ માંહિ; ચિદાનંદ-ધન છાંહિ, રતિ અનુસરી હે. અં ૪.

૧૩૭ પદ ૨૯ મું. ચિદાનંદધનનું સ્વરૂપ રાગ-કાનડો

અજબ ગતિ ચિદાનંદ-ધનકી, (ટેક) ભવ-જંભલ શક્તિસું હોવે, ઉલટ પુલટ જિનકી. અજબ ૧. લેહિ પરિણતિ સમાકિત પાચે, કમ-વજ-ધનકી; એસી સખલ કહિનતા હીસે, કોમલતા મનકી. અજબ ૨. ભારી ભૂમિ ભયંકર ચૂરી, મોહ રાય રનકી; સહજ અખંદ અંદતા ચાકી, ક્ષમા વિમલ શુનકી. અજબ ૩. પાપ વેલી સખ જ્ઞાન હહનસેં, બલી ભવ વનકી; શીતલતા પ્રગટી ઘટ અંતર, ઉત્તમ લગ્નનકી. અજબ ૪. ઠકુરાઈ જગ જનતેં આધકી, ચરન કરન ધનકી; ક્ષદ્ધિ વૃદ્ધિ પ્રગટે નિજ નામે, ખ્યાતિ અર્કિચનકી. અજબ ૫. અનુભવ બિનુ ગતિ કોઉ ન જાનેં, અલખ નિરંજનકી; જસગુન ગાવન પ્રીતિ નિવાહો, ઉનકે સમરનકી. અજબ ૬.

૧૩૮ પદ ૩૦ મું. અવિનાશી ચિદાનંદ રાગ-સોહની અથવા કાફી

ચિદાનંદ અવિનાસી હો, મેરો ચિદાનંદ અવિનાસી હો. ટેક. કોર મરોરિ કરમકી મેરે, સહજ સ્વભાવ-વિલાસી હો. ચિદાં ૧. પુદ્ગલ ખેલ મેલ જો જગકો, સો તો સખહી વિનાસી હો; પૂરન શુન અધ્યાતમ પ્રગટે, જાગે જોગ ઉઠાસી હો. ચિદાં ૨. લિંગ વેષ કિરિયાકું સખહી, દેખે લોક તમાસી હો; ચિન મૂરતિ ચેતન શુન ચિન્હે, સાચો સોઉ સંન્યાસી હો. ચિં ૩. કોર દેવાલકી કેતિ દોરે, મતિ વ્યવહાર પ્રકાસી હો; અમમ અગોચર નિશ્ચય નયકી, દોર અનંત અગાસી હો. ચિદાં ૪. નાના ઘટમેં એક પિછાને, આતમશમ ઉપાસાં હો; લેહ કલ્પનામેં જડ ભૂલ્યો, લુપ્તો તૃષ્ણા દાસી હો. ચિદાં ૫. પરમ સિદ્ધ નવ નિધિ હે ઘટમેં, કહા હુંહત જઈ કાશી હો; જશ કહે શાંત-મુધારસ ચાખો, પૂરણ પ્રદા અભ્યાસી હો. ચિદાં ૬.

૧૩૯ પદ ૩૧ મું. અવિનાશીમાં મગ્નતા. રાગ-ભીમપલાસી

મન કિતહી ન લાગે હેજે રે, મન ટેક. પૂરન આસ ભઈ અલી ! મેરી, અવિ-

૧૪૭ પદ છઠું. રાગ-કાફી-વેરાવલ

અકલ કળા જીગજીવન તેરી (એ આંકણી) અંત ઉદ્ધીથી અનંતગણો તુજ; જ્ઞાન મહા લઘુજીવિજ્યું મેરી. અકળ૦ ૧. નય અરુ ભંગ નિષેપ વિચારત, પૂરવધર થાકે શુણ્ઢેરી, વિકલપ કરત થાગ નવી પામે, નિવિંકલપતે હોત ભયેરી. અકળ૦ ૨. અંતર અનુભવ વિષુ તુજ પદમે, શુક્તિ નહિ કાઉ ઘટત અનેરી; ચિદાનંદ પ્રભુ કરી કીરચા અખ, દીજે તે રસ રીઝ ભલેરી. અકળ૦ ૩.

૧૪૮ પદ સાતમું. રાગ-કાફી

જૌં લૌં તત્ત્વ ન સૂજ પઠેરી. એ-આંકણી) તૌં લૌં મૂઠ ભરમવશ ભૂલ્યે; મત મમતાઘડી જગથી લઢેરી. જ્યૌં લૌં ૧. અકર રોગ શુભ કંપ અશુભ લખ, ભવસાગર ધણુભાંત રઢેરી; ધ્યાન કાજ જિમ મુરખ ખીતહહ ઊખર ભૂમિકે ખેત ખઢેરી જૌં લૌં ૨. ઉચિત રીત યોગખ વિષુ ચેતન, નિશદિન ખોટો ઘાટ ઘઢેરી; મસ્તક મુકુટ ઉચિત મણિ અતુપમ. પગ ભૂષણ અજ્ઞાન જઢેરી. જૌં લૌં ૩. કુમતી વશ મન વકે તુરંગ જિમ ઘડી વિકલપ મગમાહિ અઢેરી; ચિદાનંદ નિજ રૂપ મગન ભયા, તખ કુતકે તોહે નાહિં નઢેરી. જૌં લૌં ૪.

૧૪૯ પદ આઠમું. રાગ-કાફી

આતમ પરમાતમ પદ પાવે, એ પરમાતમથું લય લાવે. આતમ૦ સુણકે શબ્દ કીટ બ્રંગીકે, નિજ તન મનકી સુધ ખિસરાવે; દેખ હુ પ્રગટ ધ્યાનકી મહિમા, સોધ કીટ બ્રંગી હો ભવે. આતમ૦ ૧. કુસુમ સંગ તિલ તેલ દેખ કુનિ, હોય મુગંધ કુલેલ કહાવે; શુક્તિ ગમં ગત સ્વાતિ ઉઠક હોય, મુક્તાફલ અતિ દામ ધરાવે, આતમ૦ ૨. પિન પિયુમંદ પલાશાદિકમે, અંદનતા જ્યું મુગંધથી આયે; ગંગામે જળ આણુ આણુકે, ગંગોદકકી મહિમા ભાવે. આતમ૦ ૩. પારસકે પરસંગ પાય કુનિ, લોહા કનક સ્વરૂપ લિખાવે; ધ્યાતા ધ્યાન ધરત ચિત્તમે ઈમ, દ્યેવસ્વરૂપમે જાય સમાવે. આતમ૦ ૪. ભજ સમતા મમતાકુ તજ જન, શુદ્ધ સ્વરૂપથી પ્રેમ લગાવે, ચિદાનંદ ચિત્ત પ્રેમ મગન ભયા, હુવિધા ભાવ સકળ મિટ ભવે. આતમ૦ ૫.

૧૫૦ પદ નવમું. શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથનું સ્તવન. રાગ-કાફી તથા વેલાઉલ અરજ એક ગવડીચા સ્વામી, સુણહુ કૃપાનિધિ અંતરભામી. આંકણી. અતિ આનંદ ભયો મન મેરો, અંદવદન તુમ દર્શન પામી; હું સંસાર અસાર ઉદધિ પડયો, તુમ પ્રભુ ભયે પંચમ ગતિગામી. અરજ૦ ૧. હું રાગી તું નિપટ નિરાગી, તુમ હો નિરીહ નિમંજ નિષ્કામી; પણુ તોહે કારણરૂપ નિરખ મમ, આતમ ભયો આતમ-શુણુરામી. અરજ૦ ૨. ગોપે વિરહ નિરખમકે માહણુ, પ્રગટ ધર્યો તુમ ત્રિભુવન નામી; તાંતે અવશ્ય તારણોમોકુ, ઈમ વિલોકી ધીરજ ચિત્ત ઠામી. અરજ૦ ૪. યુગ પૂરણ નિધાન શશી (૧૬૦૪) સંવત, ભાવનગર ભેટે શુણુધામી; ચિદાનંદ પ્રભુ તુમ કિરપાથી અનુભવ સાયર સુખ વિસરામી. અરજ૦ ૪.

૧૪૩ પદ ખીજી રાગ-માર

પયા નિજ મહેલ પધારે રે, કરી કરુણા મહારાજ. પિયાં તુમ ખન સુંદર સાહિબા રે, મો મન અતિ દુઃખ થાય; મનકી બધા મનહી મન જાનત, કેમ સુખથી કહેવાય. પિ. ૧. ખાલભાવ અળ વિસરી રે, ગ્રહો ઉચિત મરજક; આતમ સુખ અનુભવ કરે ખ્યારે, ભાંગે સાદિ અનાદ. પિ. ૨. સેવકકી લજા સૂધી રે, દાખી સાહેબ હાથ; તો શી કરો વિમાસણ ખ્યારે, અમ ઘર આવત નાથ. પિ. ૩. મમ ચિત્ત ચાતકે ઘન તુમે રે, ઇસ્થો ભાવ વિચાર; ચાચકે દાની ઉભય મિદયા ખ્યારે, શોમે ન લીલ લગાર. પિ. ૪. ચિદાનંદ પ્રભુ ચિત્ત ગમી રે, સુમતાકી અરહાસ; નિજ ઘરઘરણી જાણુકે ખ્યારે, સદેલ કરી મન આસ. પિ. ૫.

૧૪૪ પદ ત્રીજી રાગ-માર

સુખપયા આપ વિચારે રે, પરપખ નેહ નિવાર-સુખ એ આં પરપરિણતિ પુદ્ગલ કિસા રે, તામે નિજ અભિમાન; ધારત જીવ એહી કલ્પો ખ્યારે, બંધહેતુ ભગવાન. સુ. ૧. કનકે ઉપલમે નિત રહે રે, દૂધમાંહે કુની ઘીવ; તિલ સંગ તેલ સુવાસ કુસુમ સંગ, દેહ સંગ તેમ જીવ. સુ. ૨. રહત હુતાસન કાન્ટમે રે, પ્રગટે કારણ પાય; લહી કારણ કારજતા ખ્યારે, સહેજે સિદ્ધિ થાય. સુ. ૩. ખીર નીરકી ભિજતા રે, જોસે કરત મરાળ; તૈસે લેહ જ્ઞાની લલા ખ્યારે, કટે કમંકી જાળ. સુ. ૪. અજકુલવાસી કેસરી રે, લેખ્યો જીમ નિજ રૂપ; ચિદાનંદ તિમ તુમહુ ખ્યારે, અનુભવ શુદ્ધ સ્વરૂપ. સુ. ૫.

૧૪૫ પદ ચોથું રાગ-માર

બંધ નિજ આપ ઉદીરત રે, અભકુપાણી ન્યાય. બંધં બકળ્યા કિણે તોહે સાંકળા રે, પકળ્યા કિણે તુજ હાથ; કોણ બૂપકે પહુચે ખ્યારે, રહત તિહારે સાથ. બંધં ૧. ખાંદર જેમ મહિરા પીએ રે, વીંધુ ઠંકિત ગાત; ભૂત લગે કૌતુક કરે ખ્યારે, તિમ જમકો ઉતપાત. બંધં ૨. કીર બંધા જીમ દેખીએ રે, નલિની જમરસ'યોગ; ઇણુવિધ લયા જીવકુ ખ્યારે, બંધનરૂપી રોગ. બંધં ૩. જમ આરોપિત બંધથી રે, પરપરિણતિ સંગ એમ; પરવશતા દુઃખ પાવતે ખ્યારે, મકંટ સુઠી જેમ. બંધં ૪. મોહ હયા અળગી કરે રે, ધરો સુસંવરલેખ; ચિદાનંદ તબ દેખીએ ખ્યારે, શરી સ્વભાવકી રેખ. બંધં ૫.

૧૪૬ પદ પાંચમું. રાગ-કાર્કી

મતિમત એમ વિચારે રે, મત મતીચનક ભાવ. મતિં વસ્તુગતે વસ્તુ લહે રે, વાદ વિવાદ ન કોઈ; સૂર તિહાં પરકાશ પીયા રે, અંધકાર નવિ હોય. મતિં ૧. રૂપ રેખ તિહાં નવિ ઘટે રે, સુદ્રા લેખન હોય; લેહ જ્ઞાન દ્રષ્ટિ કરી ખ્યારે દેખો અંતર જોય. મતિં ૨. તનતા મનતા વચનની રે, પરપરિણતિ પરિવાર; તન મન વચનાતીત લીયા રે, નિજ સત્તા સુખકાર. મતિં ૩. અંતર શુદ્ધ સ્વભાવમે રે, નહીં વિભાવ લવલેશ; જમ આરોપિત લક્ષથી ખ્યારે, હંસા સહત કલેશ. મતિં ૪. અંતરગત નિહ્યે ગહી રે, કાયાથી બધવહાર; ચિદાનંદ તવ પાચીએ ખ્યારે, ભવસાગરકો પાર. મતિં ૫.

રચના હલ શોખ અમંદ. ગાં ૨. કયું મીવ બુજ કમલનાલ કર, રક્તોત્પલ અનુચંદ; હૃદય વિશાળ શાળ કટિ કેસરી. નમિ મદોતર ખંદ. -૧૦ ૩. કદલી ખંભ ગુગ ગરનમદોત જસ, નિશકિન ત્રિભુવન વંદ; ચિદાનંદ આનંદ મૂરતિ એ શિવાદેવીનંદ. અં ૪.

૧૫૭ પદ ૧૬ મું. રાગ-ભૈરવ

નિર્યા જન્મ ગમ્યો મૂરખ ! વિરધાં એ આંકણી, રંચક સુખરસ વશ હોય એનન, અપનો મૂલ નસાયો; પાંગ મિથ્યાન ધાર તું અજહું, સાચ ભેદ નવિ પ્યો. મૂરખ ૧. કનક કમિની ચારુ એદથી, નેહ નિરંતર લાગો; તાદુથી તું ફિરત મુરાનો, કનક શીજ માનુ ખાયો. મૂરખ ૨. જનમ જરા મરણાદિક હુઃખમે, કાળ અનંત ગમ્યો; અરહટે મટિકા જિમ કલો યાકો, અંત અજહું નવિ આયો. મૂરખ ૩. લખ શોશરી પંદ્યાં ચોલના, નવ નવ રૂપ બનાયે; બિન સમકિત સુધારસ આખ્યા, ગિણી કોઈ ન ગિણ્યો. મૂરખ ૪. ચોતી પર નવિ માનત મૂરખ, એ અચરિજ ચિત આયો; ચિદાનંદ તે ધન્યજગતમે, જિહો પ્રભુશું મન લાયો. મૂરખ ૫.

૧૫૮ પદ ૧૭ મું. રાગ-ભૈરવ

જગ સપનેરી માયા દે નર ! જગ સપનેરી માયાં એ આંકણી. સપને રાજ પાય કોટિ રંક જગુ, કરત કલ મન ભાયા; ઉધરત નયન હાથ લખ ખપ્પર, મન હું મન પછતાયા. દે નર ! ૧. ગપળા અમકાર જિમ ગંચળ, નર ભવ સુત્ર બતાયા; અંજલી જગ સમજગપતિ જિનવર, આગુ અધિગ દરશાયા. દે નર ! ૨. યોવન સધારાગ રૂપ કુનિ, મળા મલિન અનિ કાયા; વિગમત જસ વિલંબ નરંગક, જિમ તરુખરી છાયા. દે નર ! ૩. ગરિતાયેગ સમાન જગુ સંપતિ, સ્વારથ મુન મિન જયા; આમિયલુખ મીન જિમ તિન સંગ, શોહજળા બધાયા દે નર ! ૪ એ સંસાર અસાર સાર પિણુ, યામે જનતા પયા; ચિદાનંદ પ્રભુ સુમરનસેતિ, ધરિયે નેહ સવાયા. દે નર ! ૫.

૧૫૯ પદ ૧૮ મું. શ્રી ઋષભજિન રતવન રાગ-પ્રભાતી

માન કદા ગળ મેગ મધુર ! માનં એ આંકણી. નામિનંદકે ચરણ મદોતમે, હંમે અમલ જમેરા દે; પરિનત તાસ કલન તન સહેજે, ત્રિવિધ તાપ કોરેરા દે. માનં ૧. રંગ નિરંતર જાનબાન જિહાં, નિદા ન મિથ્યાત્વ અધેરા દે; અંપુટ હોન નહીં માને કદા. માંજ કદા અવેરા દે માનં ૨ નહીંતર પછાવોગે આખર, વીત ગય નેંદર દે. ચિદાનંદ પ્રભુ પદ્મજ સેવન, બહુરી ન હોય જગ દેગ દે માનં ૩.

૧૬૦ પદ ૧૯ મું. રાગ-ધનાશરી

જગેશ રમન કદા ને અનન ! બૂદોં એ આંકણી. અંત પંપાલ સૂક્ષ્મ તજ મૂરખ, જન માનુસરસ પાન મૂરખ ૧. સાચ કૃપાંત મરેતો કંક દિન, હરિ મગ જેમ નગાન; દે. પંડે. પદ-પગ્યો તું ન્યાદો. જે ન પડો તરુપાન. મૂરખ ૨. માન તાન તરુણી સુખમેરી, મરજ ન સન નિદાં; ચિદાનંદમે વચન હંમેર. ધરણો પ્યાદે કન. બૂદ્યોં ૩.

૧૫૧ પદ દશમું. રાગ-એલાહિલ

મંદ વિષયશાશી હીપતો, રવિતેજ ધનેરો; આતમ સહજ સ્વભાવથી, વિભાવ અંધેરો. મંદ ૧. જગ જીયા જળ પરિહરો, ભવવાસ વસેરો; ભવવાસી આશા ગ્રહી, ભયો જગતકો ચેરો. મંદ ૨. આશ તણ નિરાશતા, પદ શાશતા હેરો; ચિદાનંદ નિજ રૂપકો, સુખ જાણુ ભલેરો. મંદ ૩.

૧૫૨ પદ અગ્યારમું. રાગ-ઉપરનો

જોગ જીગતિ જાણ્યા વિના, કહા નામ ધરાવે; રમાયતિ કહે રંકકું, ધન હાથ ન આવે જોગ ૧. લેખ ધરી માયા કરી, જગકું ભરમાવે; પૂરણ પરમાનંદકી, સૂધી રંચ ન પાવે. જોગ ૨. મન સુંડયા બિના મુંડકું, અતિ ઘેટ મુંડાવે; જટાનૂટ શિર ધારકે, કોઈ કાન ફરાવે જોગ ૩. ભિવંબાહુ અધોમુખે, તન તાપ તપાવે; ચિદાનંદ સમજ્યા બિના, ગિણુતી નવિ આવે. જોગ ૪.

૧૫૩ પદ બારમું. રાગ-ઉપરનો

આજ સખી મેરે બાલમા, નિજ મંદિર આયે; અતિ આનંદ હિયે ધરી, હસી કંઠે લગાયે. આજ ૧. સહજ સ્વભાવજળે કરી, રુચિધર નવરાયે; થાળ ભરી ગુણ-સુખડી, નિત હાથ જિમાયે. આજ ૨. સુરભી અનુભવ રસ ભરી, બીડી ખવરાયે; ચિદાનંદ મિલ કંપતી, મનોવાંછિત પાયે. આજ ૩.

૧૫૪ પદ તેરમું. રાગ-વિભાસ

જીહી જગ માયા નરકેરી કાયા, જયુ' બાહરકી છાય માઈરી; જ્ઞાનાંજન કર ખોલ નયન મમ, સદગુરુ ઇંજીવિધ પ્રગટ લખાઈરી. ૧. મૂલ વિગત વિષવેલ પ્રગટી ઇંક, પત્ર રહિત ત્રિલુવનમે' છાઈરી; તાસ પત્ર ચૂણ ખાત મિરગલા, સુખ વિન અચરિજ દેખુ' હું આઈરી. ૨. પુરુષ એક નારી નિપજાઈ, તો તો નપુંસક ઘરમે સમાઈરી; પુત્ર જીગલ જાયે તિણુ બાલા, તે જગમાંહે અધિક દુ.ખહાઈરી. ૩. કારણ બિન કારજકી સિદ્ધિ, કેમ ભય સુખ કહી નવ જાઈરી; ચિદાનંદ એમ અકળ કળાકી, ગતિ મતિ કોઈ વિરલે જન પાઈરી ૪.

૧૫૫ પદ ચૌદમું રાગ-વિભાસ

હેજો ભવિ જિનજીકે યુગ, ચરનકમલ નીકે-હેજો ૦ આંકળી જિમ ઉદયાચળ ઉદય ભયો રવિ, તિમ નખ માનકકે-હેજો ૦ ૧. નીલોત્પલ સમ શોભ ચરણ છબિ, શિષ્ટ રતનહુકે-હેજો ૦ ૨. સુરભિ સુમનવર ચક્ષુકંઠમ કર, અચિંત દેવનકે-હેજો ૦ ૩. નિરખ ચરન મન હરખ ભયો અતિ, વામાનકનકે-હેજો ૦ ૪. ચિદાનંદ અખ સકલ મનોરથ, સદ્ગુણ ભયે મનકે-હેજો ૦ ૫.

૧૫૬ પદ પંદરમું. રાગ-ફેરખો

અખિયાં સદ્લભઈ, અલિ ! નિરખત નેમિજિનંદ અં આંકળી. પદ્માસન આસન પ્રણુ સોહત. સોહત સુર નર ઇંદ; ધુધરવાલા અલખ અનોપમ, સુખમાનુ પૂનમચંદ. અં ૧. નયન કમળહલ, શુકમુખ નાસા, અધર બિંબ સુખકંઠ; કુંકહલી જયુ' કંતિપતિ

છિનમે' તાકું આજ હહીરી. અખં ૨. વિરહે વ્યથા આપત નહીં આલી, પ્રેમ ધરી પિયુ અંક ગહીરી ? ચિદાનંદ કે કેમ આતુર, એસો અવસર સાર લહીરી. અખં ૩.

૧૬૬ પદ ૨૫ મું. રાગ-ટોડી

પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ પ્રીતમ, પ્રીતમ પ્રીતમ કરતી મેં હારી. એ આંકણી. એસે' નિહુર ભયે તુમ કેસે ? અજહું ન લીની ખખર હમારી; કવણુ ભાત તુમ રીઝત મોપે', લખ ન પરત ગાંત રંચ નિહારી. પ્રીતમં ૧. મગન ભયે નિત્ય મોહસુતા સંગ, વિચરત હો સ્વછંદવિહારી; પણુ ધણુ વાતનમે' સુણ વાલમ, શોભા નહીં જગમાંહી તિહારી. પ્રીં ૨. જો એ વાત તાત મમ સુણીએ, મોહરાયકી કરી હે ખુવારી; મમ પીયર પરિવારકે આગળ, કુમતા કહા તે રંક વિચારી. પ્રીં ૩ કોટિ જતન કરી ધોવત નિશદિન, ઉજરી ન હોવત કામર કારી; તિમ એ સાચી શિખામણુ મનમાં, ધારત નાંહી નેક અનારી. પ્રીં ૪. કહત વિવેક, સુમતિ ! સુણુ જિમતિમ, આતુર હોય ન બોલત ખ્યારી; ચિદાનંદ નિજ ઘર આવે'ગે હોય દિનોમે' ઉમ્મર સારી. પ્રીં ૫.

૧૬૭ પદ ૨૬ મું. રાગ-આશાવરી તથા ગોડી

અખધુ નિરપક્ષ વીરલા કોઈ, દેખ્યા જગ સહુ ભોઈ; અં સમરસ ભાવ ભલા ચિત્ત ભકે, થાપ ઉથાપ ન હોઈ; અવિનાશીકે ધરકી ખાતાં, બનેગે નર સોઈ. અં ૧. રાય-રંકમે' ભેદ ન બને, કનક ઉપલ સમ લેખે; નારી નાગણીકો નહીં પરિચય, તો શિવમંદિર દેખે. અં ૨. નિંહા સ્તુતિ શ્રવણુ સુણીને, હૃષ' શોક નવિ આણે; તે જગમે' જોગીસર પૂરા, નિત્ય ચહતે ગુણકાણે. અં ૩. ચંદ્ર સમાન સૌમ્યતા બકી, સાયર જેમ ગંભીરા; અપ્રમત્ત ભારકપરે નિત્ય, સુરગિરિસમ શુચિધીરા. અં ૪. પંકજ નામ ધરાય પંકશ્યુ, રહત કમળ જિસ ન્યારા; ચિદાનંદ ધર્યા જન ઉત્તમ, સો સાહિબકા ખ્યારા. અં ૫.

૧૬૮ પદ ૨૭ મું. રાગ-ખિહાગ અથવા ટોડી

લઘુતા મેરે મન માની, લઈ શુરુગમ જ્ઞાન નિશાની. લં મહ અષ્ટ જિનોને ધારે, તે દુર્ગતિ ગયે બિચારે; દેખો જમતમે' પ્રાની, દુઃખ લહત અધિક અભિમાની. લં ૧. શશિ સુરજ ખડે કહાવે, તે રાહુકે વશ આવે; તારાગણુ લઘુતા ધારી સ્વભાનુ ભિતિ નિવારી. લં ૨. છોટી અતિ જોયણુગંધી, લહે ખટરસ સ્વાદ સુગંધી; કરટી મોટાઈ ધારે, તે છાર શિરપર ઠારે. લં ૩. જળ બાળચંદ હોઈ આવે, તળ સહુ જળ દેખણુ ધાવે; પુનમ દિન બસ કહાવે, તવ ક્ષીણ કળા હોઈ ભાવે. લં ૪. શુરુબાઈ મનમે' વેદે, નૃપ શ્રવણુ નાસકા છેદે; જગમહિ લઘુ કહાવે, તે કારણ ચરણ પૂજાવે. લં ૫. શિશુ રાજધામમે' ભાવે, સખી હીલમીલ ગોઠ ખીલાવે; હોય બસ બાણુ નવિ પાવે, ભાવે તો શીશ કટાવે. લં ૬. અંતર મહભાવ વહાવે તળ ત્રિભુવનનાથ કહાવે; ઇમ ચિદાનંદ એ આવે; રહણી વિરલા કોઈ પાવે લં ૭.

૧૬૯ પદ ૨૮ મું. રાગ-ટોડી

કથણી કથે સહુ કોઈ, રહણી અતિ દુલ્હા હોઈ. આંશુક રામકો નામ બખાણે

૧૬૧ પદ ૨૦ મું. રાગ-ધનાશ્રી

સંતો ! અચરિજ રૂપ તમાસા. સંતોં એ આંકણી. કીડીકે પગ કુજર ખાંધ્યો, જળમે' મકર પીયાસા. સંતોં ૧. કરત હુલાહલ પાન રુચિધર, તજ અમૃતરસ ખાસા; ચિંતામણિ તજ ધરત ચિત્તમે', કાચ શકલકી આસા. સંતોં ૨. બિન બાહર વરસા અતિ બરસન, બિનાદગ બહુત બતાસા; વજ ગલત હમ દેખા જલમે', કૌરા રહત પતાસા. સંતોં ૩. વેર અનાદિ પણ ઉપરથી, દેખત લગત બગાસા; ચિદાનંદ સોહી જન ઉત્તમ, કાપત ચાકા પાસા. સંતોં ૪.

૧૬૨ પદ ૨૧ મું. રાગ-ધનાશ્રી

કર લે ગુરુગમ જ્ઞાન વિચારા- કર લેં આંકણી, નામ અધ્યાતમ કવણુ દ્રવ્યથી, ભાવ અધ્યાતમ ન્યારા-કર લેં ૧. એક બુદ્ધ જળથી એ પ્રગટ્યા, શ્રુતસાગર વિસ્તારા; ધન્ય જિન્હોંને ઉલટ ઉઠધિકુ એક બુદ્ધમે' ઠારા-કર લેં ૨. બીજરુચિ ધર મમતા પરિહર, લહી આગમ અનુસારા; પરપબથી લખ ઇચ્છવિધ અખા, અહિ કંચુક જિમ ન્યારા-કર લેં ૩. માસ પરત બ્રમ નાસહુ તાસહુ, મિથ્યા જગત પસારા; ચિદાનંદ ચિત્ત હોત અચળ ઈમ, જિમ નમ ક્રુકા તારા-કર લેં ૪.

૧૬૩ પદ ૨૨ મું. રાગ-ધનાશરી

અથ હમ એસી મનમે' જાણી અખં આંકણી. પરમારથ પંથ સમજ વિના નર, વેદ પુરાણ કહાણી. અખં ૧. અંતર ભક્ષ વિગત ઉપરથી, કષ્ટ કરત બહુ પ્રાણી; કૌટિ થતન કર તુપ લહત નહીં. મથતાં નિશદિન પાણી. અખં ૨. લવણ પુતળી થાહ લેણુકું; સાયરમાંહી સમાણી; તામે' મિલ તદુપ ભઈ તે, પલટ કહે કોણ વાણી ? અખં ૩. ખટમત મિલ માતંગ અંગ ખલ, યુક્તિ બહુત વખાણી; ચિદાનંદ સરવંગ વિદોહી તત્ત્વારથ હયો તાણી. અખં ૪.

૧૬૪ પદ ૨૩ મું. રાગ-ટોડી

સોહં સોહં સોહં સોહં; સોહં સોહં રટના લગીરી-સોં આંકણી. ઇંગલા પિંગલા સુખમના સાધકે, અરુણ પ્રતિથી પ્રેમ પગીરી; વંકનાલ ખટચક લેકકે, હશમદ્વાર શુભ જ્યોતિ જગીરી. સોહં ૧. ખુલત કપાટ ઘાટ નિજ પાયો, જનમ જરા ભય ભીતિ ભગીરી; કાચ શકલ દે ચિંતામણિ લે. કુમતા કુટિલકુ સહજ ઠગીરી. સોહં ૨. વ્યાપક સકલ સ્વરૂપ લખ્યો ઇમ, જિમ નભમે' મગ લહત ખગીરી; ચિદાનંદ આનંદ મૂરતિ, નિરખ પ્રેમભર બુદ્ધિ થગીરી. સોહં ૩.

૧૬૫ પદ ૨૪ મું. રાગ-ટોડી.

અખ લાગી, અખ લાગી, અખ લાગી, અખ લાગી, અખ લાગી, અખ લાગી, અખ પ્રીત સહીરી. અખં આંકણી. અંતર્ગતકી ખાત અલી સુન, સુખથી મોપે ન ભત કહીરી; અંદ્ર અકોરકી ઉપમા ઇણ સમે, સાચ કહુ તોહે ભત વહીરી. અખં ૧. જલધર બુદ્ધ સસુદ્ર સમાણી, બિજ કરત કોઈ તાસ મહીરી; દેવ ભાવકી દેવ અનાદી,

૧૭૪ પદ ૩૩ મું. રાગ-આશાવરી

મારગ સાચા કોઈ ન બતાવે, જાકું જાય પૂછીયે તે તો અપની અપની ગાવે. મારગ૦ આંકણી. મતવારા મતવાદ વાદધર, થાપત નિજ મત નીકા; રયાદવદ અનુ-ભવાવન તાકા, કથન લગત મોઢે ફીકા. મારગ૦ ૧. મત વેઢાંત પ્રહાપદ ધ્યાવત, નિશ્ચય પખ ઉર ધારી; મીમાંસક તો કમ પદે તે, ઉદય ભાવ અનુસારી. મારગ૦ ૨. કહત બૌધ તે બુદ્ધદેવ મમ, ક્ષણિક રૂપ દરસાવે; નૈયાયિક નયવાદ થઈ તે, કરતા કોઈ ઠેરાવે. મારગ૦ ૩. ચારવાક નિજ મનઃકંપના, શૂન્યવાદ કોઈ ઠાણે; તિનમે' ભયે અનેક ભેદ તે, અપણી અપણી તાણે. મારગ૦ ૪. નય સરવંગ સાધના જામે', તે સરવંગ કહાવે; ચિદાનંદ એસા જિન મારગ, ખોણ હોય સો પાવે. મારગ૦ ૫.

૧૭૫ પદ ૩૪ મું. રાગ-આશાવરી

અબધુ ખોત્રી નયન જળ જોવો ! દ્રગ્ધુદ્રિત કયા સોવો. અબધુ૦ આંકણી. મોહ નિંદ સોવત તું ખોયા, સરવસ માલ અપાણા, પાંચ ચોર અજહુ તોય હુંદત, તાસ મરમ નહિ જણા. અબધુ૦ ૧. મળી ચાર ચંદ્રાલ ચોકડી, મંત્રી નામ ધરાયા; પાઈ કેદ પીયાલી. તોડે, સકલ મુલક ઠગ ખાયા. અબધુ૦ ૨. શત્રુ રાય મહાબલ જોદા, નિજ નિજ સેન સજાવે; ગુણઠાણામે' બાંધ મોરચે, ઘેર્યા તુમ પુર આયે. અબધુ૦ ૩. પરમાદી તું હોય પિયારે, પરવશતા હુઃખ પાવે; ગયા રાજ પુરસારથસે'તી, ફિર પાછા ધર આવે. અબધુ૦ ૪. સાંભલી વચન વિવેકમિત્તકા, છિનમે' નિજ બળ જોડ્યા; ચિદાનંદ એસી રમત રમંતા પ્રહા બંકા ગઢ તોડ્યા અબધુ૦ ૫.

૧૭૬ પદ ૩૫ મું. રાગ-પ્રમાતી

વસ્તુગતે વસ્તુકા લક્ષણ, શુરુગમ વિષુ નવિ પાવે રે; શુરુગમ લવન નવિ પાવે કોઈ, ભટક ભટક ભરમાવે રે. વસ્તુ૦ ૧. ભવન આરીસે શ્વાન કુકડા, નિજ પ્રતિબિંબ નિહારે રે; ઇંતર રૂપ મનમાંડે લચારી, મહા જુદ વિસ્તારે રે. વસ્તુ૦ ૨. નિર્મળ ક્રટિક શિલા અંતર્ગત, કરિવર લખ પરછાંદી રે; દર્શન તુરાય અધિક હુઃખ પાવે, દ્વેષ ધરત દિલમાંહિ રે. વસ્તુ૦ ૩. સસલે જાય સિહકું પકડ્યો, હુજો હીયો હીખાઈ રે; નિરખ હરિ તે જાણુ હુસરો, પડ્યો અંપ નિહાં ખાઈ રે. વસ્તુ૦ ૪. નિજ છાયા વેતાળ ભરમ કર, ઠરત બાલ દિલમાંહિ રે; રજગુ સર્પ ઠરી કોઈ માનત, જોઈલાં સમજત નાંહિ રે. વસ્તુ૦ ૫. નલિની બ્રમમકંટ મુઠી જિમ, બ્રમવશ અતિ હુઃખ પાવે રે; ચિદાનંદ ચેતન શુરુગરાવિન, મૃગતૃષ્ણા ધરી ધાવે રે. વસ્તુ૦ ૬.

૧૭૭ પદ ૩૬ મું. રાગ-ભૈરવ

લાલ ખ્યાલ દેખ તેરે, અચરિજ મન આવે. આંઠ ધારે બહુરૂપ છિન્ન-માંડે હોય રંક ભૂપ; આપ તો અરૂપ સહુ જગમે' કહાવે. લાલ૦ ૧. કરતા અકરતા હું, કરતા કે ભરતા જ્યું; એસા હે જો કોણુ તોડે, નામ લે બતાવે. લાલ૦ ૨. એકહુંમે' એક હૈ, અનેક હું અનેકહુંમે'; એક ન અનેક કહ્યું, કહ્યો નહીં જાવે. લાલ૦ ૩. ઉપજે ન ઉપજત, મુખોં ન મરત કહ્યું; ખટરસ લોગ કરે, રંચહુ ન ખાવે. લાલ૦ ૪. પર પર-

નવિ પરમારથ તસ બલે; યા વિધ લક્ષી વેદ સુણાવે, પણ અકળ કળા નવિ પાવે. ૧. પટત્રિશ પ્રકાર રસોઈ, મુખ ગણતાં તુરિ ન હોઈ; શિશુ નામ નહીં તસ દેવે, રસ સ્વાસ્થ સુખ અતિ દેવે. ૨. બંદીજન કહ્યા આવે, સુણી શૂરા શીશ કટાવે; જળ કંઠમુંડતા ભાસે, સહુ આગળ ચારણ નાસે. ૩. કહણી તો જગત મજુરી, રહણી હે બંદી હજુરી, કહણી સાકર સમ મીઠી, રહણી આંત લાગે અનીઠી. ૪. જળ રહણીકા ઘર પાવે, કથણી તળ ગિણીતી આવે, અળ ચિદાનંદ ઇમ ભોઈ, રહણીકી સેજ રહે સોઈ. ૫.

૧૭૦ પદ ૨૯ મું. રાગ-આશાવરી

જ્ઞાનકળા ઘટ ભાસી, ભકુ જ્ઞાનકળા ઘટ ભાસી. એ આંકણી. તન ધન નેહ નહિ રહ્યો તાકુ; છિનમે' ભયો ઉઠાસી. ભકું ૧. હું અવિનાશી, ભાવ જગતકે, નિત્રે' સકલ વિનાશી; એહવી ધાર ધારણા શુભગમ, અનુભવ મારગ પાસી. ભકું ૨. મે' મેરા એ મોહજનિત જસ, એસી બુદ્ધિ પ્રકાશી; તે નિઃસંગ પગ મોહ સીસ દે, નિત્રે' શિવપુર જાસી. ભકું ૩. સુમતા ભઈ મુખી ઇમ મુનકે, કુમતા ભઈ ઉઠાસી; ચિદાનંદ આનંદ લલ્યો ઇમ, તોરે કરમકી પાસી. ભકું ૪.

૧૭૧ પદ ૩૦ મું. રાગ-આશાવરી

અનુભવ આનંદ ખારો, અળ મોહો અનુભવ આનંદ ખારો; એહ વિચાર ધાર તું જકથી, કનક ઉપલ જિમ ન્યારો. અળ ૧. બંધહેતુ રાગાદિક પારણતિ, લખ પરપખ સહુ ન્યારો; ચિદાનંદ પ્રભુ કર કિરપા અળ, ભવસાગરથી તારો. અળ ૨.

૧૭૨ પદ ૩૧ મું. રાગ-આશાવરી

ઓ ઘટ લવણસત વાર ન લાગે. ઓ ઘટ-આંકણી. ચાકે સંગ કહા અળ મૂરખ, છિનછિન અધિકો પાગે. ઓ ૧. કાચા ઘસ કાચકી શીશી, લાગત કણકા ભાગે, સરણ પદણ વિશ્વંસ ધરમ જસ તસથી નિપુણ નીશગે. ઓ ૨. આધિ આધિ વ્યથા દુઃખ ઇણ ભવ, નરકાદિક કુનિ આગે; હગહુ ન ચલત સંગ વિણપોખ્યા, મારગદુર્ગે ત્યાગે. ઓ ૩. મહછક-છાક ગહેલ તજ વિરલા, શુરુ કિરપા કોઈ જાગે, તન ધન નેહ નિવારી ચિદાનંદ, અલિયે તાકે સાગે ઓ ૪.

૧૭૩ પદ ૩૨ મું. રાગ-આશાવરી

અળધુ પિયો અનુભવરસ ખ્યાલા, કહત પ્રેમ મતિવાલા. આંકણી. અંતર સમઘાત રસલેલી, પરમ પ્રેમ ઉપજાવે; પૂરવ ભાવ અવસ્થા પલટી, અજળ રૂપ દરસાવે. અળધુ ૧. નખશિખ રહત ખુમારી ભકી, સજળ સઘન ધન જૈસી; જિને એ ખ્યાલા પિયા તિનકુ, ઔર કેદ રતિ કેસી. અળધુ ૨. અમૃત હોય હલાહલ ભકે, રોગ શોક નવિ બ્યાપે; રહત સદાગરકાવ નસામે. બંધન મમતા કાપે. અળધુ ૩. સત્ય સંતોષ હીયામે' ધારે, આતમ કાલ સુધારે, દીનભાવ હિરદે નહી આણે, અપનો બિરુદ સંભારે. અળધુ ૪. ભાવ હયા રણથંભ રોપકે, અનહદ તુર જાગવે; ચિદાનંદ અતુલિયલ રાગ, છત અરિ ઘર આવે. અળધુ ૫.

જે તેના સ્વામી કહેવાય છે તે વિરતિધારી જ તેના પિતા પણ છે-તેને જન્મ આપનાર છે. વિરતિ ધારણ કરનાર પોતામાંથી જ તેને પ્રગટાવે છે. વળી તે વિરતિધારી આખા જગતના સર્વ પ્રાણીના હિતેચ્છુ હોય છે

હવે તે બાળા (વિરતિ)ને આઠ દીકરી-પાંચ સમિતિ ને ત્રણ શુદ્ધિરૂપ-ચક્ર, છતાં તે સ્વભાવે બ્રહ્મચારિણી જ કહેવાય છે તે આઠ પુત્રીને પૂણ્યચંદ્ર જે શુદ્ધસ્વરૂપી આત્મા તેની સાથે પરણ્યાવી છે, તેણે તેને પોતાની કરીને સ્વીકારી છે, પણ તેઓ એક શય્યા ઉપર સૂતા નથી. સહજ માત્ર પણ પ્રમાદ સેવતા નથી અથવા એક શય્યાએ શયન કરવાનું તે આઠ પ્રવચન માતા કહેવાતી હોવાથી તેનું કામ પણ નથી. (૨)

હવે તે આઠ કન્યાઓને બાર પુત્ર (બાર પ્રકારની અવિરતિના ત્યાગરૂપ) થયા પરંતુ તે પુત્રો અજન્મા કહેવાય છે; કારણ કે તેનો કર્તા કોઈ નથી. તેઓ પોતેજ આત્મારૂપ છે. (૩)

આ માતા, પિતા ને પુત્ર એક દિવસના જન્મેલા છતાં નાના મોટા કહેવાય છે એટલે તેઓ આત્માના શુદ્ધરૂપ હોવાથી તેનો જન્મ સાથે જ કહી શકાય, છતાં પ્રથમ વિરતિધારક ને પછી તેની આઠ પુત્રી ને પછી બાર પુત્ર એમ નાના મોટા કહી શકાય છે. તે બધાનું મૂળ પરમાત્મા અથવા તેમની વાણી છે એમ સૌ જાણે છે, છતાં તેની બધી આશા ને બધા ભેદ કોઈ હ્રસ્વ મનુષ્ય જાણી શકતો નથી. (૪)

હવે જે એના કુળની બધી શાખા જાણે છે એટલે કેવળજ્ઞાની થાય છે તે તે પછી જોજ્ઞ-રૂપ જે મતિશ્રુતજ્ઞાન તેને ગુમાવે છે, પરંતુ જોજ (મતિશ્રુત) ગુમાવ્યા છતાં કેવળજ્ઞાની થવાથી તે સૌથી મોટા (શ્રેષ્ઠ) કહેવાય છે. (૫)

આ 'વિરતિ' નર, નારી ને નપુંસક સૌની માતા છે. ત્રણે પ્રકારના વેદવાળા (અમુક ભેદ સિવાય) તેને ધારણ કરી શકે છે. અને-આ સમતા અથવા વિરતિને જોએ મતવાળા બાળકુમારી એટલે એક સ્વામી ધારણ કર્યા વિનાની કહે છે તે આશ્ચર્યની વાત છે, કેમ કે બ્યક્તિગત તેના સ્વામી ધણા છે. (૬)

લૌકિકમાં કે લોકોત્તરમાં-સર્વ કાર્યમાં તે સમતા વિના ચાલતુ નથી. ત્રિદાનંદ મહારાજ કહે છે કે-આ વિરતિ અથવા સમતારૂપ સ્ત્રી સાથેનું રમણ-તેની સાથે રહી આનંદ મેળવવો તે મુનિમહારાજ મનમાંથી કોઈ પણ વખત શ્વણવાર પણ વિસરતા નથી. (૭)

૧૮૨ પદ ૪૧ મું. રાગ-પ્રભાતી

હૃદયને મોરા આતમશમ, જિનસુખ ભોવા જઈએ રે-એ દેશી. વિષય વાસના ત્યાગો ચેતન, સાથે મારગ લાગો રે; આંકણી તપ જપ સંજમ દાનાદિક સહુ, ગિણતિ એક ન આવે રે; ઈન્દ્રિય 'સુખમે' જોલોં એ મન, વક્ર તુરંગ જિમ ધાવે રે. વિષય ૦ ૧. એક એક કે કારણ ચેતન, બહુત બહુત દુઃખ પાવે રે; દેખે પ્રગટપણે જગદીશ્વર, ઇંદ્રવિધ ભાવ લિખાવે રે. વિષય ૦ ૨. મનમથવશ માતંગ જગતમે, પરવશતા દુઃખ પાવે રે, રસના દુષ્પથ હોય ઝખ મૂરખ. બળ પડ્યો પિછતાવે રે. વિષય ૦ ૩. પ્રાણ સુવાસ કાજ સુન ભમરા, સંપુટ માંહે બંધાવે રે; તે સરોજસંપુટ સંયુત ફૂન, કરટીકે સુખ જાવે રે. વિષય ૦ ૪. રૂપ મનોહર દેખ પતંગા, પડત દીપમાં જાઈ રે. દેખો યાકું દુઃખ કારનમે, નયન ભયે હૈ સહાઈ રે. વિષય ૦ ૫. શ્રોત્રેન્દ્રિય આસક્ત મિરગલા છિનમે શીશ કટાવે રે; એક એક આસક્ત જીવ એમ, નાનાવિધ દુઃખ પાવે રે. વિષય ૦ ૬. પંચ

હિત સંગ, કરત અનેએ રંગ; ચિદાનંદ પ્યારે; નટખા છસી દિખાવે. લાલ ૫.

૧૭૮ પદ ૩૭ મું. રાગ-ભરવ

જાગ રે બટાઉ ! અખ બધ ભોર વેસ. જાગ રેઠાં આંકણી. ભયા રવિકા પ્રકાશ, કુમુદહુ થયે વિકાસ; ગયા નાશ પ્યારે મિથ્યા-રેનકા અધેશ. જાગ રે ૧. સૂતાં કેમ આવે ઘાટ, આલવી જરૂર વાટ; કોઇ નાંહી મિત્ત પરદેશમે જ્યું તેરા. જાગ રે ૨. અવસર વીત જાય, પીછે પછતાવો થાય; ચિદાનંદ નિહચે એ માન કહા મેરા. જાગ રે ૩.

૧૭૯ પદ ૩૮ મું. રાગ-ભરવ

ચલના જરૂર જાકું તાકું કેસે સોવના-આંકણી. ભયે જખ પ્રાતઃકાલ, માતા ધવરાવે બાલ; જગજન કરત સકલ મુખ ધોવના. ચલના ૧. સુરભિકે બંધ છૂટે, ધ્રુવહ ભયે અપૂરે; ગ્યાલબાલ મિલકે વિદોવતે વિદોવના. ચલના ૨. તજ પરમાદ જાગ, તું બી તેરે કાજ લાગ; ચિદાનંદ સાથ પાય, બિરથા ન ખોવના. ચલના ૩.

૧૮૦ પદ ૩૯ મું. રાગ-ભરવ

જાગ અવલોક નિજ શુદ્ધતા સ્વરૂપકી-જાગઠાં આં જામે રૂપ રેખ નાંહી, રંગ પરપંથ નાંહી; ધારે નહીં મમતા-સુગુણ ભવરૂપકી. જાગ ૧. જાકો હૈ અનંત જયેત, કમહુ ન મંદ હોત; આર જ્ઞાન તાકે સોત, ઉપમા અનુપકી. જાગ ૨. ઉલટ પલટ ધ્રુવ જાન, સત્તામે ખીરાજમાન; શોભા નાંહી કહી જાત, ચિદાનંદ મૂપકી. જાગ ૩.

૧૮૧ પદ ૪૦ મું. રાગ-પ્રભાતી

એસા જ્ઞાન વિચારે પ્રીતમ ! શુકગમ શૈલી ધારી રે. આં સ્વામીકા શોભા કરે સારી, તે તો બાળકુમારી રે; જે સ્વામી તે તાત તેહનો, કહ્યો જગત હિતકારી રે. એસા ૧. અષ્ટ હીકરી બધ બાળા, પ્રદ્યાચારિણી ભોવે રે; પરણાવી પૂરણ ચંદા થી, એક સેજ નવિ સોવે રે. એસા ૨. અઠ કન્યાકા સુત વળી જાયે, દ્વાદશ તે વળી સોધ રે; તે જગ માંહે અજન્મા કહીએ, કરતા તાસ નહીં કોઇ રે. એસા ૩. માત તાત સુત એક દિન જનમે, છોટે બડે કહાવે રે; મૂળ તિનોકા સહુ જગ જાણે, શાખા ભેદ ન પાવે રે. એસા ૪. જો ઇચ્છકે કુળકેરી શાખા, જાણે ખોજ ગમાવે રે; ખોજ જાય જગમે તો પણ તે, સહુથી બડે કહાવે રે. એસા ૫. અથવા નર નારી નપુંસક, સઉકી એ છે માતા રે; પદ્મત બાલકુમારી બોલત, એ અચરિજકી બાતાં રે. એસા ૬. લોક લોકોત્તર સહુ કારજમે, યાવિન કામ ન આલે રે; ચિદાનંદ એ નારીશ રમણ, મુનિ મનથી નવિ ટાળે રે. એસા ૭.

અર્થ—હે પ્રીતમ ! હે શુદ્ધ ચિદાનંદસ્વરૂપી આત્મા ! શુકગમથી શૈલી સમજને હું હવે પછી કહું છું તેના જ્ઞાનનો વિચાર કરો.

એક સ્ત્રી છે તે બાળકુમારી છે, છતાં સ્વામીની શોભા કરે છે-સ્વામીને શોભાવે છે, અને તેનો જે સ્વામી છે તે જ તેનો પિતા છે અને તેને જગતનો હિતકારી કહ્યો છે. (૧)

આ સ્ત્રી સમતા અથવા વિરતિ સભાવે છે કે જે તેના સ્વામી વિરતિ ધારણ કરનારી શોભા વધારે છે. વળી તે બાળકુમારી છે, તેણે એક નાથ સ્વીકારેલો નથી. તેના તો અનેક નાથ છે તેમજ

૧૮૮ પદ ૪૭ મું. રાગ-જ'ગલો કાફી

જગમે' ન તેરા કોઈ, નર દેખહુ નિહચે' ભોઈ. આઠ સુત માત તાત અરુ નારી,
સહુ સ્વાસ્થકે હિતકારી; બિનસ્વાસ્થ શત્રુ સોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૧. ટું ફિરત મહા
મહમાતા, લવચન સંગ મૂરખ રાતા; નિજ અંગકી સુધબુધ ખોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ.
૨. ઘટ જ્ઞાનકલા નવ બાકું, પર નિજ માનત સુન તાકું; આખર પછતાવા હોઈ, જગમે'
ન તેરા કોઈ. ૩. નવિ અનુપમ નરભવ હારો, નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ નિહારો; અંતર
મમતામલ ધોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ. ૪. પ્રભુ ચિદાનંદકી વાણી, ધાર ટું નિશ્ચે જગ
પ્રાણી; જિમ સદેલ હોત ભવ દોઈ, જગમે' ન તેરા કોઈ.

૧૮૯ પદ ૪૮ મું. રાગ-જ'ગલો કાફી

જુડી જુડી જગતકી માયા, જિને બાણી લેક તિને પાયા. જુડીઠ આંકણી. તન
ધન ભોવન સુખ જેતા, સહુ બાણ અધિર સુખ તેતા; નર જિમ બાહલકી છાયા, જુડી
જુડી જગતકી માયા. ૧. જીમ અનિત્ય ભાવ ચિત્ત આયા, લખ ગલિત વૃષભકી કાયા;
જુએ કરકંડુ રાયા, જુડી જુડી જગતકી માયા. ૨. હમ ચિદાનંદ મનમાંહી, કહુ કરીએ
મમતા નાંહી; સદ્ગુરુએ લેક લખાયા, જુડી જુડી જગતકી માયા. ૩.

૧૯૦ પદ ૪૯ મું. રાગ-સૌરઠ

આતમ ધ્યાન સમાન, જગતમે' ? સાધન નાંવ કોઈ આન. જગતમે'ઠ એ આંકણી,
રૂપાતીત ધ્યાનકે કારણ, રૂપસ્થાદિક જાન; તાહુમે' પિંડસ્થ ધ્યાન કુન, ધ્યાતાકું પરધાન
જઠ ૧. તે પિંડસ્થ ધ્યાન કિમ કરિયે, તાકો એમ વિધાન; રેચક પૂરક કુભકે શાંતિક,
કર સુખમન ધર આન-જગતમે'ઠ ૨. પ્રાન સમાન ઉદાન વ્યાનકું, સમ્યક્ ગ્રહહું અપાન;
સહજ સુભાવ સુરંગ સભામે', અનુભવ અનહદ તાન-જગતમે'ઠ ૩. કર આસન ધર
શુચિતમ મુદ્રા, ગ્રહી ગુરુગમ એ જ્ઞાન; અજપા બપ સોહું સુસમરન કર અનુભવ
રસપાન-જગતમે'ઠ ૪. આતમ ધ્યાન ભરત ચક્રી લલો, ભવન આરિસા જ્ઞાન; ચિદાનંદ
શુભ ધ્યાન ભોગ જન, પાવત પદ નિરવાણ, જગતમે'ઠ ૫.

અર્થ-આ જગતમા આતમધ્યાન સમાન બીજી કોઈ મોક્ષનુ સાધન નથી એમ હે ભલ
જીવ ! તુ જાણ

ધ્યાન ત્રણ પ્રકારનું છે. ૧ રૂપસ્થ ૨ રૂપસ્થ અને ૩ પિંડસ્થ; તેમાં રૂપાતીત ધ્યાનને માટે
રૂપસ્થાદિક ધ્યાન કરવાના છે તેમાં પછી નવીન ધ્યાતાને પ્રથમ પિંડસ્થ ધ્યાનની પ્રધાનતા છે અર્થાત્
પ્રથમ તે ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે (૧) (પિંડસ્થનો રૂપસ્થમાં સમાવેશ છે)

હવે શે પિંડસ્થ ધ્યાન શી રીતે કરવું ? તેનો વિદ્યાન આ પ્રમાણે છે -પ્રથમ રેચક, પૂરક,
કુભક અને શાંતિક કરીને સુખમના જે મધ્ય નાહી, તેને તેના ધરમાં લાધવી. પછી પ્રાણ, સમાન
ઉદાન, અપાન અને અન્ય વ્યાન એ પાંચે પ્રકારના વાયુને કબજે કરવા-પોતાને સ્વાધિન બનાવવા,
એટલે સહજ સ્વભાવ રૂપ સુરંગ સભામાં અનહદ તાન અથવા અનાહત નાદનો અનુભવ થશે. (૨-૩.

ઉપર પ્રમાણે કરવામાં ધ્યાનને યોગ્ય આસન કરી, પવિત્ર એવી સમમુદ્રા ધારણ કરવી; આ
પ્રમાણે ગુરુગમથી જ્ઞાન મેળવીને નવોગ્ય પ્રવૃત્ત કરી અજપા બપ જે 'સોહું' તેને સભારવો-ને

પ્રબલ વતે' નિત્ય બાકું, તાકું કહાં બધું કહીએ રે; ચિદાનંદ એ વચન સૂણિને,
નિજ સ્વભાવમે' રહીએ રે. વિષય ૭.

૧૮૩ પદ ૪૨ મું. રાગ-કાફી

જોલોં અનુભવ જ્ઞાન, ઘટમેં પ્રગટ ભયો નહીં. જોલોં આં તોલો મન થર
હોત નહીં છીન, જિમ પીપરકો પાન; વેદ ભણ્યો પણુ લેદ બિના શક, પોથી થોથી
બણુ રે. ઘટમેં ૧. રસ ભાજનમે' રહત હવીં નિત, નહિં તસ રસ પહિયાન; તિમ
શ્રુતપાઠી પંડિતકું પણુ, પ્રવચન કહત અજ્ઞાન રે, ઘટમેં ૨. સાર લલ્લા વિન ભાર કલો
શ્રુત, ખર દર્ષાત પ્રમાણુ; ચિદાનંદ અધ્યાતમ શૈલી, સમજ પરત એક તાન રે. ઘટમેં ૩.

૧૮૪ પદ ૪૩ મું. રાગ-કાફી

અકથ કથા કુણુ બણે હો તેરી અતુર સનેહી ! અકથં નયવાદી નયવાદ અહીને,
બૂઠા ઝગડા ઠાણે; નિરપખ લખ અખ સ્વાદ મુધાકો, તે તો તનક ન તોણે હો. તેરીં
૧. છિનમે' રૂપ રચત નાના વિધ. આપ અરૂપ વખાને; છિન મૂરખ જ્ઞાની હોય
છિનમે', ન્યાય સઠળ છિન બણે હો. તેરીં ૨. ચોર સાધ કમુ કલો ન પરતુ હૈ, લખ નાના
ગુણઠાણે; જોસો હેતુ તોસો ચિદાનંદ, ચિત્ત શ્રદ્ધા ઇમ આણે હો. તેરી અકથ કથા કુણુ બણે. ૩.

૧૮૫ પદ ૪૪ મું. રાગ-કાફી

અલખ લખ્યા કિમ બલે હો, એસી કોઈ બુગતિ બતાવે; અલખ લખ્યા કિમ
બલે આંકણી. તનમન વચનાતીત ધ્યાન ધર, અજપા બપ બપાવે; હોય અલેલ લોલતા
ત્યાગી જ્ઞાનસરોવરે ન્હાવે હો. એસીં ૧. શુદ્ધ સ્વરૂપમે' શાક્ત સંભારત, મમતા ફર
વહાવે, કનક ઉપલ મલ મિલતા કાળે, ભોગાનળ સળગાવે હો. એસીં ૨ એક સમય સમ શ્રેણી
રોપી, ચિદાનંદ ઇમ ગાવે; અલગ રૂપ હોઈ અલખ સમાવે, અલખ લેદ ઇમ પાવે હો. એસીં ૩.

૧૮૬ પદ ૪૫ મું. રાગ-કાફીની હોરી

અનુભવ મિત ! મિલાયદે મોકું, શ્યામસુંદર વર મેરા રે. આંકણી. શિયલ કાગ
પિયાસંગ રમુગી, ગુણુ માતુંગી મે' તેરા રે; જ્ઞાન ગુલાલ પ્રેમ પીચકારી, શુચિ શ્રદ્ધા
રંગ લેરા રે. અનું ૧. પંચ મિશ્ર્યાત નિવાર ધરુગી મે', સંવર વેષ લલેરા રે;
ચિદાનંદ એસી હોરી ખેલત બહુરિ ન હોય ભવ ફેરા રે. અનું ૨.

૧૮૭ પદ ૪૬ મું. રાગ-કાફીની હોરી

એરી મુખ હોરી ગાવોરી, સહજ શ્યામ ધર આય સખી ! આંકણીં લેદજ્ઞાનકી
કુંજગલનમે' રંગ રચાવોરી. સખીં ૧. શુદ્ધ શ્રદ્ધાન સુરંગ ફૂલકે, મંડપ છાવોરી;
એરી ઘરમંડપ છાવોરી. સખીં ૨. વાસ અંકન શુભભાવ અરગળ, અંગ લગાવોરી;
એરી પિયા અંગ લગાવોરી. સખીં ૩ અનુભવ પ્રેમ પીયાલે પ્યારી, ભરભર પાવોરી;
કંતકું ભરભર પાવોરી સખીં ૪. ચિદાનંદ સમતારસ મેવા, હિલમિલ ખાવોરી; સહજ
શ્યામ ધર આયે સખી મુખ હોરી ગાવોરી. ૫.

ચિદાનંદ સેવક જિન સાહેબ, નીકો બન્યો હે સમાજ; દીનાનાથ ! અબ મોહે તારોજી રાજ૦ ૫.

૧૯૩ પદ ૫૨ મું. રાગ-સૌરઠ

આવોજી રાજ આવોજી રાજ, સાહેબા થે' મહારે મહોલે આવોજી રાજ. એ આંકણી. સીસ નમાય કરજોઠ કહત હું, જરતેકોં ન જરાવો; હસ હસ નાથ જરે પર અબ તુમ, કાહેકું લૌન લગાવો. સાં ૧. હમકું ત્યાગ પિયા શીકય સદન તુમ, બિના જોલાયે જાવો; જા કારનહી મહેર ન આવત, તે કોઈ ચૂક ડિખાવો. સાં ૨. કુમતા કુટિલકે બસ ધમ સાહેબ, કાહેકું લોક હસાવો, તુમકું કવન શીખવે તુમ તો, ઔરનકું સમજાવો. સાં ૩. વાકે વસવસતી તુમ નામક, જે જે વિધ હુઃખ પાવો; તે સહુ છાનો નહીં કોઈ મોથી, કાહેકું પ્રગટ કરાવો. સાં ૪. ચિદાનંદ સુમતાકે વચન સુન, લેજ્યો હે હરખ વધાવો; તુમ મંદિર આવત પ્રભુ ખ્યારી, કરીએ ન મન પછતાવો સાં ૫.

૧૯૪ પદ ૫૩ મું. રાગ-સૌરઠ

ગઠ ગિરનાર રૂઠો લાગે છે જી, થાકો ગઠ ગિરનાર રૂઠો લાગે છે જી. આંકણી૦ બાર અઠાર અપાર કિયો તિહાં, વનરાજી વિસ્તાર; નિર્મળ ગીર સુમીર વહત નિત્ય, પથિક જન મનોહાર.-રૂઠો ૧. શુદ્ધ સમાધિ, વિગત ઉપાધિ ભેગીસર ચિત્ત ધાર; કરત ગંભીર શુદ્ધામે' નિશ્ચિન શુરુગમ જ્ઞાન વિચાર.-રૂઠો ૨. કલ્યાણક હુઆ ત્રણ તિહાં રે, શોભત જગદાધાર; ચિદાનંદ પ્રભુ અબ મોહે તારો, જિમ તારી નિજ નાર.-રૂઠો ૩.

૧૯૫ પદ ૫૪ મું. રાગ-સોહિણી

અનુભવ જ્યોતિ જગી છે હૈયે અમારે બે, અનુભવ જ્યોતિ જગી છે. એ આંકણી. કુમતા કુટિલ કહા કરિહા, સુમતા અમારી સગી છે. અં ૧. મોહ મિથ્યાત્વ નિકટ નવિ આવે, ભવપરિણત જયું પગી છે. અં ૨. ચિદાનંદ ચિત્ત પ્રભુકે ભજનમે', અનુપમ અચળ લગી છે. અં ૩.

૧૯૬ પદ ૫૫ મું. શ્રી ચંદ્રપ્રભુનું સ્તવન રાગ-સોહિણી

સરણ તિહારે ગહી છે, ચંદા પ્રભુજી બે; સરણ તિહારે ગહી છે. એ આંકણી. જનમ જરા મરણાદિકે કેરી, પીડા બહુત સહી છે. ચંદા પ્રભુ ૧ પરહંખભંજન નાથ બિરુદ તુમ, તાતે' તુમકું કહી છે. ચંદા પ્રભુ ૨. ચિદાનંદ પ્રભુ તુમારે હરસથી, વેદના અશુભ હહી છે. ચંદા પ્રભુ ૩.

૧૯૭ પદ ૫૬ મું. રાગ-કૈરવો

સમજ પરી મોહે સમજ પરી, જગમાયા સબ બુઠી, મોહે સમજ પરી. એ આંકણી. મલ કાલ તું કયા કરે મૂરખ, નાંહી ભરુંસા પલ એક ઘડી. જગ ૧. ગાફિલ છિન ભર નાંહી રહો તુમ, શિરપર ઘુમે તેરે કાલ અરી. જગ ૨. ચિદાનંદ એ બાત હમારી ખ્યારે, જાણો મિત્ત મનમોહે ખરી જગ ૩.

૧૯૮ પદ ૫૭ મું. રાગ-કૈરવો

હારે ચિત્તમે' ધરો ખ્યારે ! ચિત્તમે' ધરો, એતી શીખ હમારી ખ્યારે ! ચિત્તમે'

જાળ કરવો અને આત્મિક અનુભવના રસનું પાન કરવું (૪)

ઉપર જણાવેલું આત્મધ્યાન કારત્ત યકત્તીએ આરિસા લૂવનમાં પ્રાપ્ત કયું, અને કેવળજ્ઞાન મેળવ્યું, શ્રી ચિદાનંદ મહારાજ કહે છે કે-શુભ ધ્યાનના યોગે ભવ્ય જીવ નિર્વાણ પદને મેળવે છે, પ્રાપ્ત કરી શકે છે, રેચકદિ ૪ પ્રકારનું. પ્રાણાદિ. ૫. પ્રકારના વાયુનું. અને પિંડસ્થાદિ ધ્યાનનું સ્વરૂપ આ નીચે આપેલું છે યોગશાસ્ત્ર, ધ્યાન દિપીકા વગેરેમાંથી લીધેલ છે

પાંચ પ્રકારના વાયુ-૧ ઉશ્વાસ-નિઃશ્વાસ-આદિ-“પ્રાણવાયુ”, ૨-સુત્રાદિકને બહાર લાવનાર “અપાનવાયુ” ૩-અનાજને પચાવીને યોગ્ય સ્થાને પહોંચાડનાર “સમાનવાયુ” ૪-રસાદિકને ઉચે લઇ જનાર ઉદ્ધાનવાયુ ૫-આખા શરીરમાં આપીને રહે. તે ‘બ્યાન વાયુ.’ રેચકાદિકનું સ્વરૂપ-નાસિકા, બ્રહ્મરંધ્ર કરીને બહાર કાઢવો, તે રેચક. બહારથી પવનને એનીને અપાન પદ્ધતિ કોઠામાં પુરવો તે પૂરક. વાયુને નાભિકમલમાં સ્થિર કરીને તેને રોકવો તે કુંભક. તાળવું, નાસિકા, અને મુખરૂપ દ્વારોથી વાયુને નિરોધક કરવો તે શાંતિક. પિંડ સ્થાનાદિક ધ્યાનનું સ્વરૂપ-પિંડ જે શરીર, તેમાં રહેલા આત્માનું ધ્યાન કરવું તે પિંડસ્થ ધ્યાન શરીરના જુદા જુદા ભાગમાં જુદી જુદી માનસિક કલ્પના કરી મનને તે તે પ્રકારે સ્વેચ્છાથી જમતિ પૂર્વક પરિણમાવવું અથવા આત્મ ઉપ-યોગને તે તે પ્રકારે પરિણમાવવું તે ‘પિંડસ્થ ધ્યાન’ પરમાત્માના નામ સાથે સંબંધ ધરાવનાર પવિત્ર પદોનું (મંત્રોનું) ધ્યાન કરવું તે પદસ્થ ધ્યાન સ્થુળ રૂપવાળા અને સાક્ષાત્ સમવસરણમાં બિરાજેલા, સજીવન મૂર્તિ એવા તિર્થંકરોના શરીરને અથવા પાપાણાદિકની મૂર્તિઓને ધ્યેય તરીકે રાખી મનની તેમાં એકાગ્રતા કરવી તે રૂપસ્થ ધ્યાન, જેમાં કોઇ પ્રકારના સ્થૂલ રૂપાદિ લક્ષણો નથી એવા આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપનું લક્ષ લઇ તેમાં મનોવૃત્તિના-અખંડ પ્રવાહને વાળી કાઢી આત્મસ્વરૂપ અનુભવવું તે રૂપાતીતધ્યાન. સ્થુળધ્યાન સિદ્ધ કર્યા વગર સૂક્ષ્મ નિરાકાર રૂપાતીત આત્મ સ્વરૂપનું ધ્યાન થઇ શકે નહીં તેથી પ્રથમ રૂપવાળા સ્થૂલ ધ્યાન કરવા તે ઉપયોગી છે તેના વડે રૂપાતીત ધ્યાને પહોંચી શકાય છે

આ ચારે ધ્યાનનું વિશેષ અને સ્પષ્ટ સ્વરૂપ જણાવના હ્રદયકે યોગશાસ્ત્ર ભાષાંતરના ૭-૮-૬-૧૦ એ ચાર પ્રકરણ વાંચવા. અહીં તો અતિ સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ આપેલું છે

૧૯૧ પદ ૫૦ મું. રાગ-સૌરઠ-ગિરનારી

પ્રભુ મેરો મનડો હટકયો ન માને. પ્રભુ ઓં જહુંત ભાંત સમજાયો ચાકું, ચોડે હું અરુ છાને; પણ ઇચ શિખામણ કણ રંચક, ધારત નવિ નિજ કાને. પ્રભુ ૧. છિનમેં રુષ્તુ હોય છિનમેં, રાય રંક છિનમાંહી; ચંચળ જેમ પતાકા અંચળ, નેહુ જિગત ઇચમાંહી. પ્રભુ ૨. વક તુરંગ જિમ સુલટી શિક્ષા, તજ ઉલટી હું કાને; વિષમ ગતિ અતિ ચાકી સાહેળ, અતિચયધર કોઉ જાને. પ્રભુ ૩. અતિ ઉગનિયે કેહું હું તુમથી, તુમવિન કોઉ ન સિયાને; ચિદાનંદ પ્રભુ એ વિનતિ કી, અળ તો લાજ છેયાને પ્રભુ ૪.

૧૯૨ પદ ૫૧ મું. રાગ-સૌરઠ-મલહાર

તારોજી રાજ તારોજી રાજ, દીનાનાથ । અળ મોહે તારોજી રાજ. એ આંકણી. પૂરવ પુણ્ય ઉદય તુમ લેટે, તારણ તરણ જહાજ-દીના ૧. પતિત ઉદ્ધારણ તુમ પણ ધાર્યો, હું પતિતન સિરતાજ-દીના ૨. આગે અનેક ઉગારે તહપિ ન, કહિન તો મળ્યો આજ-દીના ૩. ઇચે અવસર જિમતિમ કરી રખીએ, બિરુદ અહેકી લાજ-દીના ૪.

તેહિ જ જાને; જિનભક્તિ હરદેમે' કાને, ચિદાનંદ મન આનંદ જાને. લાં ૫.

૨૦૪ પદ ૬૩ મું.

હો પ્રીતમજી ! પ્રીતકી રીત અનિત તજી ચિત્ત ધારીએ; હો વાલમજી ! વચનતણે અતિ જડો મરમ વિચારીએ. એ આંકણી. તુમે કુમતિકે ઘર જાઓ એ; નિજ કુળમે' ખોટ લગાવો એ; ધિક્ જોઈ જગતની ખાવો એ, હો પ્રીતમજી ! ૦ ૧. તમે ત્યાગ અમી વિષ પીયો એ, કુગતિનો મારગ લીયો એ; એ તો કાજ અભુગતો કીયો એ. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૨. એ તો મોહરાયકી ચેટી છે, શિવસંપત્તિ એહથી છેટી છે; એ તો સાકર તેગ લપેટી છે. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૩. એક શંકા મેરે મન આવી છે, કિણુ વિધ એ તુમ ચિત્ત લાવી છે ? એ તો ડાકણુ જગમે' આવી છે. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૪. સહુ શુદ્ધિ તુમારી ખાઈ છે, કરી કામણુ મતિ ભરમાઈ છે; તુમે પુણ્યયોગે એ પાછ છે. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૫. મત આંખકાજ ખાવલ યોવો, અતુપમ ભવ વિરથા નવી યોવો; અખ યોલ નયન પરગટ જોવો. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૬. ઇણુવિધ સુમતી બહુ સમજાવે, શુણુ અવગુણુ કરી બહુ દરસાવે; સુણી ચિદાનંદ નિજ ઘર આવે. હો પ્રીતમજી ! ૦ ૭.

૨૦૫ પદ ૬૪ મું. ગહુલી

અંદ્રવદની મૃગલોચણી, એ તો સજી સોળ શણુગાર રે; એ તો આવી જગજુલ વાંદવા, ધરી હ્રયડે હરખ અપાર રે. અં ૦ ૧. હાં રે એ તો સુકતાક્ષણ સુઠી ભરી, રથે ગહુલી પરમ ઉદાર રે; જીહાં વાણી યોજનગામિનો, ઘન વરસે અખંડિત ધાર રે. અં ૦ ૨. હાં રે જીહાં રજત કનક ને રત્નના, સુરચિત ત્રણ પ્રાકાર રે; તસ મધ્ય મણિ સિંહાસને, શોભિત શ્રી જગદ્ધાર રે. અં ૦ ૩. હાં રે જીહાં નરપતિ ખગપતિ લખપતિ, સુરપતિયુત પરખદા ખાર રે; લખિધ નિધાન શુણુ આગર, જિહાં ગૌતમ છે ગણુધાર રે. અં ૦ ૪. હાં રે જિહાં જીવાદિક નવતત્ત્વનો, પદ્મવ્ય લેહ વિસ્તાર રે; એ તો શ્રવણુ સુણી નિર્મળ કરે, નિજ યોધાખીજ સુખકાર રે. અં ૦ ૫. હાં રે જિહાં ત્રીન છત્ર ત્રિભુવન ઉદિત, સુર કાળત આમર ચાર રે; સખી ચિદાનંદકી ખંદના, તસ હોળે વારંવાર રે. અં ૦ ૬.

૨૦૬ પદ ૬૫ મું.

પૂરવ પુન્ય ઉદયકર ચેતન ! નીક નરભવ, પાયા રે. પુ ૦ આંકળી ૦ દીનાનાથ દયાળ દયાનિધિ, દુર્લભ અધિક બતાયા રે; દશ દ્રષ્ટાંતે દોહિલો નરભવ, ઉત્તરધ્યયને ગાયા રે. પુ ૦ ૧. અવસર પાય વિષયરસ રાચત, તે તો મૂઠ કહાયા રે; કાજ ઉદાવણુ કાજ વિમ્બ જિમ, ઠાર માણુ પછતાયા રે. પુ ૦ ૨. નદી ઘોળ પાપાણુ ન્યાય કર, અર્ધ વાટ તો આયા રે; અર્ધ સુગલ આગે રહી તિનકું, જિને કણુ મોહ ઘટાયા રે. પુ ૦ ૩. ચેતન ! ચાર ગતિમે' નિશ્ચે, મોક્ષદ્વાર એ કાયા રે; કરત કામના સુર પણુ ચાકી, જિસકું અનર્ગળ માયારે. પુ ૦ ૪. રોહણુગિરિ જિમ, રત્નખાણુ તિમ, શુણુ સહુ યામે' સમાયા રે; મહિમા સુખથી વરણુત જાકી, સુરપતિ મન ચંકાયા રે. પુ ૦ ૫. કલ્પવૃક્ષસમ સંયમ કેરી, અતિ શીતળ જ્યાં છાયા રે; ચરણુ કરણુ શુણુ ધરણુ મહામુનિ, મધુકર મન

ધરો. એ આંકણી. થોડાસા જીવન કે કાજ અરે નર ! કાહેકું છલ પરપંચ કરો. એતીં હરિ કું કપટ પરદ્રોહ કરત તુમ, અરે નર પરસવથી ન કરો. એતીં ૨. ચિદાનંદ જો એ નહીં માનો તો, જનમ મરણ ભવદુઃખમેં પરો. એતીં ૩.

૧૯૯ પદ ૫૮ મું. રાગ-મલહાર

ધ્યાનઘટા ઘન છાયે, સુદેખો માઈ ! ધ્યાનઘટા ઘન છાયે, એ આંકણી. હમ દામિની હમકતિ હહુંદિસ અતિ, અનહદ ગરજ સુનાયે, સું ૧. મોટી મોટી બુંદે ગિરત વસુધા શુચિ, પ્રેમ પરમ જર લાયેં સું ૨. ચિદાનંદ આતક અતિ સલસત, શુદ્ધ સુધાજલ પાયે. સું ૩.

૨૦૦ પદ ૫૯ મું. રાગ-મલહાર

મત જવો જોર બિજોર, વાલમ અખ મત જાઓ, એ આંકણી. પીઉ પીઉ પીઉ રટત બપૈયા, ગરજત ઘન અતિ ઘોર. વાલમં ૧. ચમ ચમ ચમ ચમકત અપલા, મોર કરત મિલ સોર. વાલમં ૨. ઉઠી અટારી રચણ અંધારી, વિરહી કરત અકજોર. વાલમં ૩. ચિદાનંદ ત્રણ એક બાર કહ્યો, જાણો વાર કરોર. વાલમં ૪.

૨૦૧ પદ ૬૦ મું. રાગ-બિહારી

પીયા પીયા પીયા, જોલ મત પીયા પીયાપીયા. આંં દે આતક તુમ શબ્દ સુણત મેરા, વ્યાકુળ હોત હે જીયા; કુટત નાંહી કહિન અતિ ઘન સમ, નિહુર લયા હે હીયા. જોલં ૧. એક શોકય દુઃખદાયી કંત જિને, કર કામણ બસ લીયા; ફૂળે જોલ જોલ ખગ પાપી, તું અધિકા દુઃખ લીયા. જોલં ૨. કણુ પ્રવેશ ઉઠી હોઈ વ્યાકુળ, વિરહાનળ જલતિયા; ચિદાનંદ પ્રભુ ઇન અવસર મિલ, અધિકે જગત જસ લીયા. જોલં ૩.

૨૦૨ પદ ૬૧ મું. શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તવન

શ્રી શંખેશ્વર પાસ જિનંદકા-ચરણકમલ ચિત્ત લાઈગી; મુણ્જો રે સત્જન નિત્ય ધ્યાઈગી. આંં એહવા પણ દહ ધારી હિયામે, અન્ગ દ્વાર નહીં જાઈગી; સું ૧. સુંદર સુરત સલ્કની મૂરત, નિરખ નયન સુખ પાઈગી. સું ૨. ચંપા ચંખેલી આન મોગરા, અંગીયા અંગ રચાઈગી. સું ૩. શીલાદિક શણુગાર સજી નિત્ય, નાટક પ્રભુકું દેખાઈગી. સું ૪.

૨૦૩ પદ ૬૨ મું.

લાગ્યા નેહ જિન ચરણ હમારા, જિમ ચકોર ચિત્ત ચંદે પિયારા. લાગ્યા નેહં આંકણી. સુનત કુરંગ નાહ મન લાઈ, પ્રાણ તજે પણ પ્રેમ નિભાઈ; ઘન તજ પાન ન જવતજાઈ, એ ખગ આતકકેરી બસાઈ. લાં ૧. જલત નિઃશંક લીપકે માંહી, પીર પતંગકું હોત કે નાહી ? પીલ હોત તહ પણ તિહાં જાહી, શંક પ્રીતિવશ આવત નાંહી. લાં ૨. મીન મગન નવી જળથી ન્યારા, માન સરોવર હંસ આધારા; ચોર નિરખ નિશિ અતિ અધિયારા, કેકી મગન સુન કું ગરજારા. લાં ૩. પ્રણવ ધ્યાન જિમ જોગી આરાધે, રસ રીતિ રસસાધક સાધે; અધિક સુગંધ કેતકીમેં લાધે, મધુકર તસ સકટ નવિ વાધે. લાં ૪. જાકા ચિત્ત જિહાં ચિરતા માને, તાકા મરમ તો

આતમં ૨. જ્ઞાનાદિક શુભ રંગ ધરીને, કર્મકો સંગ વસો; આતમ અનુભવ ધ્યાન ધરતા, શિવ રમણીયું રમો. હો ચેતન આતમં ૩. પરમાતમનું ધ્યાન કરતા, ભવ સ્થિતિમાં ન ભસો; દેવચંદ્ર પરમાતમ સાહિબ, સ્વામી કરીને નમો. હો ચેતન આતમં ૪.

૨૧૩ પદ ૭૨ મું. નિંદ્રા ઉપર

સોઈ સોઈ....સારી રેન શુભાધ, ઘેરન નિંદ્રા તું કહાંસે રે આધ સોઈ. ૧. નિંદ્રા કહે મેં તો બાલી રે બોલી, બઠે બઠે મુનિજનકું નાખુ ઢોલી. સોઈ....૨. નિંદ્રા કહે મેં તો જમકી દાસી, એક હાથ મુક્તિ ઔર હુસરે હાથ ફાંસી સોઈ....૩. સમયસુંદર કહે મુનો ભાઈ બનીયા આપ મુએ સારી રૂબરૂ ફનીઆ, સોઈ....૪.

૨૧૪ પદ ૭૩ મું. રાગ-આશાવરી

સાધુભાઈ સોહૈ જૈનકા રાગી, બકી સુરત મૂલધૂન લાગી. સાધુભાઈં ટેક સો સાધુ અષ્ટ કરમકું ઝગડે, શુન્ય બાંધે ધર્મશાલા; સોહૈ' શબ્દકા ધાગા સાંધે, જપે અજપામાલા. સાધું ૧. ગંગા યમુના મધ્ય સરસ્વતી, અધર વહે જલધારા; કરીય જ્ઞાન મગન હુએ જૈઠે, તોહ્યા કર્મહલ બારા. સાધું ૨. આપ અક્યંતર જ્યોતિ વિરાજે, બંક નાલ ગહે મૂલા; પશ્ચિમ દિશાકી બકી જોલો, તો બાજે અનહદતૂરા. સાધું ૩. પંચ ભૂતકા ભરમ મિટાયા, છઠ્ઠામાંહિ સમાયા; વિનય પ્રભુ શુ જ્યોતિ ભિલિજબ, ફિર સંસાર ન આયા. સાધું ૪.

૨૧૫ પદ ૭૪ મું.

એકજ તારી આશ જિનેશ્વર એકજ તારી આશ. માશુકું પ્રેમ પ્રકાશ, જિનેશ્વર એકજ તારી આશ. ૧. અંધાર થેયાં અંતરમાંહી પુરજો નાથ ઉમરા. જિનેં ૨. આવું તરીને તુજ કને હું, ઉરતણી અભિલાષ. જિનેં ૩. મુખને શોધું મુખ મળેના, કેવળ હીસે આભાસ. જિનેં ૪. કેમ વિસાડું દેવ જિનેશ્વર, જ્યાંલગી શ્વાસો શ્વાસ. જિનેં ૫.

૨૧૬ મહાવીરસ્વામી પદ ૭૫ મું.

બલીહારી-બલીહારી બહિં વારી મહાવીર તોરા સમવસરણી બલીહારી. ત્રણ ગઠ ઉપર તખ્ત ખીરાજે, બેઠી પરબદા બારી, મહાવીર તોરાં ૧. જોજનવાણી સહુકો સાંભળે, તાર્યાં નર ને નારી, મહાવીર તોરાં ૨. આનંદધન પ્રભુ એણી પેરે બોલે, આવા ગમન નિવારી મહાવીર તોરાં ૩.

૨૧૭ પદ ૭૬ મું. રાગ-તિલંગ-ત્રિતાલ

પ્રભુ મોહે એસી કરો બક્ષીસ. પ્રભું દ્વાર દ્વાર નહીં બટકું નમું કીસીઅનસીશ. પ્રભું શુદ્ધ આત્મકલાહી પ્રગટે, ઘટે રાગને રીશ. પ્રભું શુભવિલાસકી આશા પૂરો હે જગપતિ જગદીસ પ્રભું

૨૧૮ પદ ૭૭ મું. રાગ-કાફી તાલ ત્રિતાલ

નાવરીયા મોરા કૌન ઉતારે બેઠાપાર. નાવં ૧. ઇંહ સંસાર સમુદ્ર ગંભીરા, કીસ વિધ ઉતરુંગા પાર. નાવ. ૨. રાગદ્રેષ દોનું નદીયા બહતડૈ, જમન કરત ગતિ

લોભાયા રે. પુ૦ ૬. યા તનવિષ્ણુ તિહું કાળ કહો (કિને, સાચા સુખ ઉપજાયા રે; અવસર પાવ ન ચૂક ચિદાનંદ, સદ્ગુરુ થું હરસાયા રે. પુ૦ ૭.

૨૦૭ પદ ૬૬ મું. રાગ-સૌરઠ

કયા તેરા કયા મેરા, ખ્યારે સહુ પક્ષ ઈહેગા, કયા તેરાં આંકણી. પ'છી આપ (કરત ચિહું દિશથી તરુવર રેન વસેરા; સહુ આપણે આપણે મારગતે, હોત ભેરકી વેરા. ખ્યારે૦ ૧. ઇંદ્રજાળ ગ'ધર્વ' નગર સમ, ઠેક દિનકા વેરા; સુપન પદારથ નયન ખુલ્યા જીમ, જરત ન બહુવિધ હેયાં. ખ્યારે૦ ૨. રવિસુત કરત શીશ પર તેરે, નિશદિન છાના ફેરા; ચેત શકે તો ચેત ચિદાનંદ, સમજ શબ્દ એ મેરા. ખ્યારે૦ ૩.

૨૦૮ પદ ૬૭ મું. રાગ-પીલું-ત્રિતાલ

મુસાફીર ! રેન રહી અળ યોરી. એ ટેક. બગ બગ રું નિંદ ત્યાગ દે, હોત વસ્તુકી યોરી, મુસાફીર૦ ૧. મંજીલ દૂર ભર્યો ભવસાગર, માન ઉર, મતિ મોરી. મુસાફીર૦ ૨. ચિદાનંદ ચેતનમય સુરત, દેખ હૃદયદ્રગ ભેરી. મુસાફીર૦ ૩.

૨૦૯ પદ ૬૮ મું. પંચેન્દ્રિય વિષયત્યાગ

વિષયનકે પરસંગ ચેતન છોડ દે, ગિચેઈ ફીરત વિલાલત ફેરશ વશ બ'ધોઈ ફીરત માતંગ. ચેતન૦ ૧ કંઠ છિદાયો મીન આપણો રસનાકે પરસંગ. ચેતન૦ ૨. ખટપટ જલજમાંહે ફસ મૂરખ, જોયો અપનો અંગ; વિષુ શબ્દ સુષુ શ્રવણુ તતખિણુ, મોહી ભયો રે કુરંગ. ચેતન૦ ૩. એકએક ઇંદ્રી ચલત બહુ દુઃખ, પાયો હે સરભંગ; પાંચો ઇંદ્રી ચલત મહાદુઃખ, ઈમ ભાખત દેવચંદ. ચેતન૦ ૪.

૨૧૦ પદ ૬૯ મું. રાગ-હોરી

અજિતનાથ અરણુ તોરે આયો, અજિત૦ રું મનમોહન નાથ હમારો, ત્રિભુવન જનહું સુખ ખ્યારો અરી અરી લાલા ત્રિભુવન૦ તુષ્ણા તાપ નિવારણુ વારો, બાવના ચંદનસે અતિ ખ્યારો અરિ૦ લાલા૦ ૧. મહા મહાંગ રક્તંગ કરીરો, તસ લેહનકું મજ અટારો અરી૦ લાલા૦ પ્રાંગપ્રાપુરમાં મનોહારો, પ્રાસાદ બન્યો અતિસારો. અરી૦ લાલા૦ સમતા રસ વરસીત ઘન ધારો, સમાકત બીજ ઉપાવત ક્યારો. અરી૦ લાલા૦ દેવચંદ્ર ગુણિ ગુણુ સંભારો, એહી અશરણુ શરણાગતી ઉદારો. અરી૦ લાલા૦

૨૧૧ પદ ૭૦ મું.

અહો ! જનવરણુ નિકે નયણુ નિહારે પામે કેવલ દશન ઝલકત, અતિ તિજે અગીહારે. અહો૦ ૧. સુમતા સોહન કુમતા જોપન ભવિકું લાગત ખ્યારે, અહો૦ ૨. દેવચંદ્ર જૈસે પ્રભુ નિરખત, નિજ નિજ જનમ સુધારે. અહો૦ ૩.

૨૧૨ પદ ૭૧ મું. રાગ-દુપદ

આતમ ભાવે રમો હો ચેતન, આતમ ભાવે રમો. (એ આંકણી). પરભાવે રમતાં તે ચેતન, કાળ અનંત ગમો. હો ચેતન આતમ૦ ૧. રાગાદિકે શું મલીને ચેતન, પુદ્ગલ સંગ ભમ્યો; ચઉગતિમાંહે ગમન કરતા, નિજ આતમને દમો. હો ચેતન

૨૨૪ પદ ૮૩ મું. રાગ-આશાવરી

મહાવીર તમારી મનહર સુરતિ, દેખી મન હરખાય. પ્રભુ ત્રિશલામાતાના બાયા, સિદ્ધારથ નૃપ કુલ આયા; ઈંદ્રાણી મળી હુલસાયા, તારી કંચન વરણી કાયા-મહાં ૧. જળકળશભરી નહવરાવું, પૂજન કરી અતિ હરખાઉં; ભવભવનાં દુઃખ ગમાવું, સુખ જન્મ કૃતારથ થાય-મહાં ૨. વળી સુંદર પુષ્પ મંગાવું, તેની ગૂંથી માળ બનાવું; લઈ પ્રભુ કંઠે પહેરાવું, તારા સુરનર સેવે પાય-મહાં ૩. ભક્તિભરી ભાવના ભાવું, શુણ્ણગાનથી પાવન થાઉં; નિશ્ચિન તુમ ધ્યાન ધરાવું, જેથી હૃલ્લસ સમકિત થાય-મહાં ૪.

૨૨૫ પદ ૮૪ મું.

ધનધન નેમિનાથ ભગવાન, ભવોર્ધાધ પાર લગાનેવાલે. રૈવતકાચલ-સિરહાર, તુમે ત્યાગી રાબુલનાર, ઝટ ત્યાગ દીયો સંસાર પશુગણુ બન બચાનેવાલે-ધન. પ્રભુ નેમિ બાલ કુમાર, દીયો બચપણુસે બ્રહ્મધાર; દીયો આવાગમન નિવાર, તરણુ તારણુ પદ પાનેવાલે-ધન. દીક્ષા અરુ કેવલ જ્ઞાન, હુઓ સહસ્રાવન-મૈદાન; બિર્જિજતશિખર નિર્વાન, તીર્થ ગિરનાર વસાને વાલે-ધન. તિરથ યાત્રા શુણ્ણખાન, આતમ લક્ષ્મીકા નિદાન; પૂલે હૃષે ભગવાન, પ્રભુ વલ્લભ શુણ્ણ ગાનેવાલે-ધન.

૨૨૬ પદ ૮૫ મું.

હું તો બૂલી ગયો અરિહંતને જો. તારે નારી દોલતને દીકરાજો, તારે વાડી ઘોડાને હરખારજો. હું તોં ૧. તું તો ધન દેખીને નીચે નમ્યો જો, તને આવડો શો અભિમાન જો. હું તોં ૨. જીરે કાચા તે કુલ જળેં ભર્યો જો, તેને ઝરતા ન લાગે વાર જો. હું તોં ૩. તું તો મૂખં કંઈ નથી જાણુતો જો, આગળ ઘોર અંધારી રાતજો. હું તોં ૪. તું તો હીરવિજય શુર હીરલો જો, તારો મોહ માયા પદ છાંડ જો. હું તોં ૫.

૨૨૭ પદ ૮૬ મું.

જાગે સો જિન ભક્ત કહાવે, સોવે સો સંસારી હે; ત્રસ જીવકી હત્યા ન કરે, થાવર કરુણાકારી હે. જાગેં ૧. થાપણુ મોસો અહત ન લેવે, ચોરી મારી વારી હે; પંચની શાખે પાણી બ્રહ્મણુ કરતા, અવર સ્ત્રી બ્રહ્મચારી હે. જાગેં ૨. સ્નાન પ્રમિત જલ જિનકી સેવા, પરિબ્રહ્મ સંખ્યા ધારી હે; રૂપચંદ સમકિત કે લગ્નન, તાકું વંદના હમારી હે. જાગેં ૩.

૨૨૮ પદ ૮૭ મું. રાગ-પ્રભાતી

મેં નહી જાણ્યો નાથજી, મોસેં દૂર પડાજો; પીછેશું વધંમાનજી, શિવ મહેલ સધાજો. મેં ૧. વચન તુમારો માન કે, મેં દીક્ષા લીની; લોક લાજ સખ ત્યાગ કે, ઘર ઘર લીક્ષા કીની. મેં ૨. હરસ તુમારો દેખ કે, રહેતો રંગ રાતો; વચન તુમારો શિર ધરી, શુણ્ણ તોરા ગાતો. મેં ૩. જીહાં જીહાં સંશય ઉપજો, તો શું પૂછી લીજો; જ્ઞાન સુધારસકી કથા, કહો કોણુ શું કીજો. મેં ૪. સહિ સહિ તું વીતરાગ હે, નહી રાગકી રેખા; શત્રુ મિત્ર રેરે સમ ભજો, સો મેં નજરેં દેખા. મેં ૫. પૂરણુ બ્રહ્મ

ચાર. નાવ૦ ૩. '૧૨૫ભદ્રાસકો' દરિયાન ચાહીયે' એહી બિનતી અવધાર. નાવ૦ ૪.

૨૧૯ પદ ૭૮ મું. રાગ-સોહિની-ત્રિતાલ

કયુંકર ભક્તિ કરું પ્રભુ તેરી કયુંકર૦ કામ ક્રોધ મદ માન વિષય રસ, છોડત ગેલ ન
તેરી કયુંકર૦ ૧. કર્મ નચાવત તિમ હી નાચત, માયા બસ નટ ચેરી; દષ્ટિરાગ દ્રઢ
બધન બાંધ્યો, નીકસત નર હી સેરી કયુંકર૦ ૨. કરત પ્રશંસા સબ મીલ અપની,
પર નિંદા અધિકેરી; કહત માન જિન ભાવ ભજન ખીન, શિવગત હોત ન નેરી કયુંકર૦ ૩.

૨૨૦ પદ ૭૯ મું.

પ્રભુ પદપંકજ સમિ હોત રહીયો, તો ભવ જમણા નહી સમી ખરીરી. પ્રભુ૦ ૧.
મનમંદિર મહારાજ પધારો, તો હરી ઉદયે ન વિભાવરી. પ્રભુ૦ ૨. સારંગમાં ચંપા
જયું બલકત, ધ્યાન અનુભવ બે લહરીરી. પ્રભુ૦ ૩. કેશર ચંદન ઘોલી પૂજે રે કુસુમે
હરી દુઃખ હરી સત્તા વરીરી. પ્રભુ૦ ૪. શ્રીગુણ વીરવિજય શિવ વહુ ધર તેડતા,
વારન લાગે દોય ધરીરી. પ્રભુ૦ ૫.

૨૨૧ પદ ૮૦ મું. રાગ-ભૈરવ

યોગાનંદ આદર કર સંતો, અરુણ દ્યુતિ લય લાગોરે; યોગ૦ ટેક. અંતર પદ્યક
શોધન કરકે, બંકનાલ કર ભાવો; યોગ૦ ૧. ચંદ્ર સૂરજ મારગ જુગત જ કર; સુખ-
મન પરવાહુ જાનો યોગ૦ કુભક રેચક યોગા ભાવે, પ્રત્યાહાર પ્રમાણો. યોગ૦ ૨.
ધારણા ધ્યાન સમાધિ સમમ, શ્વાસ રોધ કરતાનો, યોગ૦ અનુપમ અનહદ ધુની
અનુયોગે, સોહક સોહક ગાનો. યોગ૦ ૩. સોહક સોહક રટના રટતા, નવનિધ સંયમ
માયો; યોગ૦ જ્ઞાનાનંદ પરમાતમ રાચી, કેખત હરખ લહાયો. યોગ૦ ૪.

૨૨૨ પદ ૮૧ મું. રાગ-ભૈરવી

ગગન મંડલ ગત પરમ અરુણ ચિ ભાયો રે ગગન૦ ટેક ચંદ કહું તો ચંદ ન
નીરખું, તરણી પણ ન જાણાયો રે. ગગન૦ તેલ શિખા ખીન હીપન નીરખું, જગમગ
રૂચિ સુખદાયો રે. ગગન૦ ૧. ઘન સમીર પરમુખ ઉપાધિ, રક્તિ રૂચિ દરસાયા રે.
ગગન૦ સબ જગત્યાપી પાંચ હિ જાતે, પણ નહિ ભાવ રમાયો રે ગગન૦ ૨ પંડિત
યોગી સઘલે થાકે, નિજહુ પખ લપટાયોરે; ગગન૦ આપહી નીરખે આપહી જાને,
સહજ સમાધિ જગાયોરે. ગગન૦ ૩ તબ ધર ધરકી ભરમના મેટી સહજરૂપ પરખાયારે;
ગગન૦ નિધિ સંયમ સંયમ જ્ઞાનાનંદ યોગી, જયોતિ નિરખ હરખાયો રે. ગગન૦ ૪.

૨૨૩ પદ ૮૨ મું. રાગ-હલ્યાણ

ૐ શ્રી શાંતિનાથ સમરીએ૦ વિશ્વસેન નૃપ અચિરાનંદન, નમન પૂજન, સેવન
કરીએ ૧. પારંગતનું શરણુ અહીને, માનવદેહ સદ્ગ કરીએ ૐ શ્રી. ૨. શાંતિ વિધાયક
નામ રટનથી, પરમશાંતિપદ ઝટ વરીએ ૩. ભક્તવત્સલ ભવસંતતિ છેદક, યાન પાત્ર-
સમ ભવહરીએ ૐ શ્રી. ૪ નાહ નતુ મમ મંત્ર જપીને, પુનિન પ્રભુ પગલે ચરીએ
ૐ શ્રી. ૫. ફલંભ જિનશુણ અંગી કરીને, જધ વસીએ શિવમંદિરીએ. ૐ શ્રી. ૬.

૨૩૪ પદ ૯૩ મું.

કરે મંદોદરી રાણી નાટક, રાવણ તંત બળવે; માહલ વીણા તાલ તંબુરે,
પગ રવ ઠમ ઠમકાવે. કરે ૧. ભક્તિ ભાવ નાટક એમ કરતાં, ત્રુટી તાંત વિચારે; સાધી
આપ નસા નીજ કરથી, લઘુ કલા તરકાવે. કરે ૨. દ્રવ્યભાવ ભક્તિ નવી ખંડી, તે અક્ષય
પદ સાધ્યું; સમકિત સુરતરૂ ફલ પામીને, તીર્થ'કર પદ ખાંધ્યું. કરે ૩. એણી પેરે
જે ભવીજન જિન આગે, ભલી પરે ભાવના ભાવે; જ્ઞાનવિમલ શુષ્ક તેહના, અહનીશ
સુરનર નાયક ગાવે. કરે ૪.

૨૩૫ પદ ૯૪ મું. પ્રભાતી-રાગ

ભગ ભગ જીવ તું, ઉઠ થયો પ્રભાત રે; પ્રભુજીને નામ ભજ, પાવે જ્યુ' શિવ
શાત રે. ૧. પૂર્વ દિશી ઉઠીત સૂર, ધરી પ્રવાળ રંગ રાત રે. વિબુધ વૃંદ પઠત પાઠ,
નામ ગદ્ય છે રાત રે. ભગ ૨. મોહ ગયેલી નિંદ છાંડી, દૂર કરી મિથ્યાત રે; સુશુર
વચન બોધ કરી, ધર્મ' શુ' ધરી ધ્યાન રે. ભગ ૩. દાન શીયલ તપો ભાવ, ભાવન
શુ' બહુ ભાત રે; આર મંગળ આર ભુદ્ધિ, હોત નામથી વિજ્યાત રે. ભગ ૪. પંચ
પદકો ધ્યાન કરી, શુષ્કીયલ શુષ્ક ગાત રે; આપહિ મેં દોષ દેજો, ટાળ પરાઈ રે તાંત
રે. ભગ ૫. અરણ્ય કરણ વિવેક શુદ્ધ, મનડું કરી થીર શાંત રે; કહત સુનિ
મહુકચંદ, હોતા સદા સુખ શાંત રે. ભગ ૬.

૨૩૬ પદ ૯૫ મું. રાગ-ગરખીની દેશી

અવિનાશીની સેજડીયે, રંગ લાગ્યો મોરી સજની; કેલી કરતાં ગઈ નવ બાણી
સજની રજની, અવિનાશી ૧. માન સચેવર હંસ તણી પરે, સુક્તિ તણા શુષ્ક ચુગ-
તાંતાં; જ્ઞાન ધ્યાનકી કુંજ ગલનમે, આતમરામ રમતાંતાં. અવિનાશી ૨. સાસુ દુર્મતિ
કમણગારી, સસરો દોલ ધૂતાચેજી; પિતા મોહ છે મહા પાપી, માયા માત ઠગારીજી,
અવિનાશી ૩. ક્રોધ પાલેસણ કેક ન મેલે, કંઠપં દેવર મીઠાજી; લવચ વાસના ગઈ
દેશણી, તિહાં અવિનાશી દીકાંજી અવિનાશી ૪.

૨૩૭ પદ ૯૬ મું. રાગ-સરકારી કાનડો

હરમતિ હાર દે મેરે પ્રાણી. બૂઠી સખ સંસારકી માયા, બૂઠી ગરવ શુમાની,
હરમતિ ૧. આપ બૂઝે મોહ નિંદસું, ડાલે દુનિયા દિવાની; વીતરાગ દુઃખ હારણ
લિલસું, વિનય જપો શુદ્ધ જ્ઞાની. હરમતિ ૨.

૨૩૮ પદ ૯૭ મું. રાગ-આશાવરી

કહા કહે મંદિર કહા કહે હમરા, ન બાનુ' કહાં ઉઠ બેઠેગા ભમરા; જોરી જોરી
ગયે છોરી હુમાલા, ઉઠ ગયે પંખી પદ રદા માલા કહા ૧. પવનકી ગઠરી કેસે
ઠરાઉ, ઘર ન બસત આય બેઠે બટાઉ; અગની પુઝાની કાહેકી ઝારા, દીપ છીપે તળ
કેસે ઉભારા. કં ૨. ચિત્રકે તરવર કળહું ન મોરે, માટિકા ઘોરા કેતેક દોરે; ધુએકી
ઠેરી તૂરકા થંભા, ઉહાં બેલે હંસા દેજો અચંભા. કં ૩. ફિરિ ફિરિ આવત ભત

પ્રગટ ભયા, નવિ ભય છિપાયા; રૂપચંદ્ર ભકતે કરી, ચરણે શિર લાયા. મેં ૦ ૬.

૨૨૯ પદ ૮૮ મું.

વાણી હે વિલાસ તેરી, અગમ અજોચરી; દશમે દ્વાર એસે, ઝોંકાર ધ્વનિ ઉચરી. વાણી ૦ ૧. શબ્દ એક અનેક અર્થ, યુજત હે અક્ષરી; ચઉદ રાજ લોક માંહે, ધોર ધાર વિસ્તરી. વાણી ૦ ૨. નગર મધ્યે નદી વહે, ભરી લીયો જલ ગગરી; મત મતાંતર એસે ભયે, એક અંગ અનુસરી. વાણી ૦ ૩. બીજ તેસો વૃક્ષ ભયો, ખરખા ખરખત જુરી; રૂપચંદ્ર આત્મ યુદ્ધિ, તેસી સમજણ પડી. વાણી ૦ ૪.

૨૩૦ પદ ૮૯ મું. રાગ-પ્રભાત

પ્રભુ તોરી કંકુશકું, ગહ તીન બિરાજે; રત્ન રચીત માનું દેહકી, હંદુભિ મહલ લાજે. પ્રભુ ૦ ૧. ઝલકત હલો દિશી તેજમે, બિચ કંચન કોટા; તેરે પ્રભલ પ્રતાપક, માનું મહલ મોટા. પ્રભુ ૦ ૨. અતી ઉજવલ રૂપે બન્યા, તીજ ગહ તેરા; તીન ભુવનમેં વિતાર્યા, જશુ સુજશ ધણેરા. પ્રભુ ૦ ૩. વામાનંદ જિણુંદકી, કાહા રે કહું બહાઈ; આનંદ વહત હથુ યુદ્ધિપે, છબી ખરની ન ભાઈ. પ્રભુ ૦ ૪.

૨૩૧ પદ ૯૦ મું. રાગ-ભૈરવ

ઉઠ પ્રભાત નામ, જિનશકે ગાઈયે. નાભિશકે નંદકે, ચરણ ચિત્ત લાઈયે. આનંદકે કંદ બકું, પૂજિત સુરિંદ વૃંદ; એસે જિનરાજ એક, ચોરકું ન બ્યાઈયે. ઉઠત ૦ ૧. નયરી અયોધ્યા ઠામ, માતા મરુદેવા નામ; લંછન વૃષભ બાંકે, ચરણાં સુહાઈયે. ઉઠત ૦ ૨. પાંચસે ધનુષ્ય માન; હીપત કનક વાન; ચોરાશી પૂર્વ લક્ષ, આયુચિત પાઈયે. ઉઠત ૦ ૩. આદીનાથ આદીદેવ, સુરનર સારે સેવ; દેવનકે દેવ પ્રભુ, સખે સુખ હાઈયે. ઉઠત ૦ ૪. પ્રભુ કે પાહારવિંદ, પૂજક હરખચંદ; મિટો હુખ કંદ, સુખ સંપદા વધાઈયે. ઉઠત ૦ ૫.

૨૩૨ પદ ૯૧ મું. રાગ-ભૈરવ

બીના પ્રભુ ખરકે દેખે, મેરે દીલ બે કરારી હે. ચોરાશી લાખમેં ભટકયો, બહુતસી દેહ ધારી હે; ઘેરા સુબે કરમ આઠોને, ગળે જંઝીર ઠારી હે. બીના ૦ ૧. હુનીકે દેવ સખ દેખે, સખીકે લોભ ભારી હે; કોઈ કોધી કોઈ માની, ક્રીસીકે સંગ નારી હે. બીના ૦ ૨. સુસીખત બે પડી હમપે, ઉસીને ખુદ નીહારી હે; પન્નાકું કુગતીસે તારો, એહી બીનતી હમારી હે. બીના ૦ ૩.

૨૩૩ પદ ૯૨ મું.

અખ મોહે તારો દીન હયાલ, મત મત મેં સખહી દેખે; ચિત્ત ચિત્ત તુમ નામ રસાળ, અખ મોહે તારો દીન હયાળ. ૧. આદિ અનાદિ પુરુષ હો તુમહી, તુમહી વિષ્ણુ ગોપાલ; શિવશંકર પ્રદા ઈશ્વર હંદી, ભાંગી ગઈબ્રમ ભલ. અખ ૦ ૨ મોહ નિકલ ભૂલ્યો ભવ માંહી, દીયો અનંતો કાળ; શુભ વિલાસ શ્રી આદી જિનેશ્વર, મેરી કરો પ્રતિપાળ અખ ૦ ૨.

લાવણી સંગ્રહ.

૧. શ્રી અજિતનાથ લાવણી

શ્રી અજિતનાથ મહારાજ, ગરીબ નિવાજ, જરૂર જિનવરણ; (જરૂર) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરણ કર માફ મારો વાંક, રઝળીયો રાંક, અનંતા લવમે; (બે વાર.) આભ્યે છું તહારે શરણ, બળી દુઃખ દવમે. અજિત ૧. કોધાદિક દુકતા ચાર ખરેખર ખાર, લાગ્યા મુજ કેદે (બે વાર.) વળી પાપી મારો નાથ છેક છ'છેકે; આ મુજરો મુજ ભગવાન, કરું ગુણગાન, ધ્યાનમાં ધરણ, (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરણ અણત ૨. મેં પૂરણ કર્યા છે પાપ, મુણ્ણો આપ, કહું કર ભેડી; (બે વાર.) મુજ ભુઠામાં ભગવાન, ભૂલ નહી થોડી; જીવ હસ્યા અપરંપાર કરી કિરતાર, હવે શું કરવું; (બે વાર.) બૂઠું બહુ બોઢી, સાચને શું હરવું; તુજ ખોલામાં મુજ શીશ, જણ જગદીશ, ગમે તે અરણ (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરણ. અજિત ૩. મેં કર્યા બહુ કુકર્મ, ધર્યો નહી ધર્મ, પૂરણ હું પાપી; (બે વાર.) અવલો થઈ તારી આણ, મેંજ ઉથાપી; મેં મૂરખ નિંદા ઘણી, મુનીવર તણી, કરી હરખાયો; (બે વાર.) પરકારા દેખી લખાડ, હું લલચાયો; કંકર કહે કેશવલલ, આણીને વહાલ, દુઃખ હું હરણ; (બે વાર.) સેવક શિરનામી, તને ઉચારે અરણ. અજિત ૪.

૨. ચેતન ને શિખામણી લાવણી

ચલ ચેતન અમ ઉઠ કર અપને જિન મંદિર જઈએ; કિસીકી ખુસી ના કહીએ, કિસીકી બુઢી ના કહીએ ચલ ૦ ચરણ જીનવરણકા લેટયા રે, ચરણ જીનવરણકા લેટયા; ભવ ભવ સંચિત પાપ કર્મ સળ, તન મનકા ભેટ્યા; સુકૃત કીજે મહારાજ સુકૃત કીજે; જીનવરકા ગુણ લજ લીજે, સમકિત અમૃત રસ પીજે, લાલ જિન ભક્તિકો લહીરે, લાલ જિન ૦ ચ ૦ ૧. કરોજી મતમુખસે બહાઈ, (બે વાર.) તજ તામસ તન મનકી સુમતાએ રહેના ભાઈ; રીતસે બોલો મેરી જાન રીતસે બોલો, આતમ સમતા મે તોલો, મત મરમ પારકા બોલો; મૌન કર તન મનસે રહીએ, મૌન કર તન મનસે રહીએ. ચલ ૦ ૨. જોખન દિન ચાર તણો સગી, (બે વાર.) અંત સમય ચેતન ઉઠ ચાલે કાયા પડી નંગી; પ્રિત સળ તૂટી મેરી જાન પ્રિત સળ તૂટી, આઉખાકી ખરચી ખુટી; મોહ જળ સળહી જૂહી, ચેતનસે કાયા રૂઢી; સુખ દુઃખ આપ કીયા સહીએ રે સુખ દુઃખ. ચલ ૦ ૩. જગતસે રહેના ઉઠાસી, (બે વાર.) પરખ્યા મેં જિનરાજ હરો મેરી દુર્ગતકી ફાંસી; લજે સળ ધંધા મેરી જાન, લજે સળ ધંધા; જિનવર મુખ પુનમ અંકા, જિનદાસ તેરા બંદા; મેરે જોક જિન દર્શન ચહીએરે, મેરે ૦ ચ ૦ ૪.

૩ શ્રી પાર્શ્વનાથ મહિમા લાવણી

હું અકલંકી રૂપસરૂપી; પરમાનંદ પદ હું ઢાઈ; હું ચંકર પ્રહા જગદીશ્વર વીતરાજ હું નિરમાઈ. હું ૦ ૧. અનોપમ રૂપ દેખી તુજ રીજે, સુર નરનારીકે વૃંદા; નમો નિરંજન દક્ષિપતિ સેવિત, પાસ ગોડીયા સુર કંદા. હું ૦ ૨. કાને કુંડળ શિર છત્ર બિરાજે, ચક્ષુ

ઉસાસા, લાંપરે તારેકા કંઈસા વિશ્વાસા; યા દુનિયાકી બૂઠી હે ચારી, જઈસી બનાઈ બાજીગર ખારી. કં ૪. પરમાત્મ અવિચલ અખિનાસી, સોહે શુદ્ધ પરમપદ વાસી; વિનય કહે વે સાહિબ મેરા, ફિર ન કંઈ આ દુનિયામે' ફેરા. કં ૫.

૨૩૯ પદ ૯૮ મું. રાગ-વેલાવલ

સાધો ભાઇ દેખો નાયક માયા. સાં પાંચ બતકા વેષ પહિરાયા, બહુ વિધ નાટક ખેલ મચાયા સાં ૧. લાખ ચૌરાશી યોનિ માંહે, નાના રૂપે નાય નચાયા; ચઉદહ રાજલોક ગતકુલમે', વિવિધ ભાતિ કર ભાવ દિખાયા. સાં ૨. આજ તક નાયક ધાયો નાહિ, હાર ગયો કહું કુનસે' ભાયા; યાતે નિધિ ચારિત્ર સહાયે, અનુપમ જ્ઞાનાનંદ પદ પાયા. સાં ૩.

૨૪૦ પદ ૯૯ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ સુતા ક્યા ઇસ મઠમે'. અં ૧ ઇસ મઠકા હે કવન ભરોંસા, પદ બવે ચટ-પટમે; છિનમે' તાતા છિનમે' શીતલ, રોગ રોગ બહુ મઠમે'. અં ૧. પાની કિનારે મઠકા વાસા, કવન વિશ્વાસ એ તટમે'; સૂતા સૂતા કાલ ગમાયો, અજહું ન જાગ્યો તું ઘટમે'. અં ૨. ઘરટી ફેરી આટો ખાયો, ખરચી ન બાંધી વટમે; ઇતની સુની નિધિ ચારિત્ર મિલ કર, જ્ઞાનાનંદ આજો ઘટમે'. અં ૩.

૨૪૧ પદ ૧૦૦ મું. રાગ-આશાવરી

અવધૂ વહ જોગી હમ માને, જો હમકું સળગત બને; પ્રહ્લા વિષ્ણુ મહેસર હમહી, હમકું ઇસર માને. અં ૧. ચક્રી બલ વાસુદેવ જે હમહી, સળ જળ હમકું બને; હમસે' ન્યાસ નહિ કોઈ જગમે', જગ પરમિત હમ માને. અં ૨. અજરામર અઠલંકતા હમહી, શિવવાસી જે માને; નિધિ ચારિત્ર જ્ઞાનાનંદ સોગી, ચિદ્ધ ધન નામ જે માને અં ૩.

૨૪૧ પદ ૧૦૧ મું. રાગ-આશાવરી

સાધો ભાઇ નહિ મિલિયા હમ મીતા. સાં મીતા ખાતર ઘર ઘર બટકી, પાયો નહિ પરતીતા; જહાં બઈ તાહાં અપની અપની, મત પપે ભાંખે રીતા. સાં ૧. સંશય કંઈ તો કહે છિનાલા, વહલ રૂસે નીતા; ઇસ ઉતસે' અધ વિચમે' બૂલી, કૈસે કર દિન વીતા. સાં ૨. આગમ દેખત જગ નવિ દેખું, જિમ જલ જખ પગ રીતા; તિનથી અખ અમ નિધિ ચારિત્ર શુત, ઇંત્ર જ્ઞાનાનંદ મીતા. સાં ૩.

૨૪૩ પદ ૧૦૨ મું. રાગ-પ્રભાતી

જખ જિનરાજ કૃપા કરે, તવ શિવ સુખ પાવે; અખય અનોપમ સંપદા, નવનિધિ ઘરે આવે. જખ ૧. એસી વસ્તુ ન જગતમે', દિલ શાતા આવે; સુરતરૂ રવિ શશિ પ્રમુખ જે, જિન તેજે છિપાવે. જખ ૨. જનમ જશ મરણ તણાં, દુઃખ દૂર ગમાવે; મન વનમાં જિન ધ્યાનનૌ, જલધર વરસાવે. જખ ૩. ચિંતામાંણુ રથણુ કરી, કોણુ કાગ ઉઠાવે; તિમ મૂરખ જિન છોડીને, ચોરનકું ધ્યાવે. જખ ૪. ઇલીકા ભમરી સંગથી, ભમરી પદ પાવે; તિમ જ્ઞાન વિમળ પ્રભુ ધ્યાનથી, જિન ઉપમા આવે. જખ ૫.

અંતસમે, નેણ માર્હિ નીર ભર ભર અતી રેવેગો; જાન કે જગત રાસો જ્ઞાનિ ન મગન હોત; અંખખાયા ચાહે તે તો ખાઉલ ન જોવેગો. ૭.

સવૈયા એકવીસા :-આપકું આપ કરે જ્યું, આપકું આપ સુમારગ આણે; આપકું આપ કરે સ્થિર ધ્યાન મેં, આપકું આપ સમાધિ મેં તાણે; આપકું આપ લખાવે સ્વરૂપશું, લોગનકી મમતા નવિ ઠાણે; આપકું આપ સંભારત ચાવધ, આપણો લેલ તો આપહિ જાણે. ૮. આપ થઇ જગ જળથી ન્યારો જ્યું, આપ સ્વરૂપ મેં આપ સમાવે; આપ તજે મમતા સમતા ધર, સીલસું સાસો સ્નેહ જગાવે; આપ અલેખ અલેખ નિરંજન, પરિજન અંજન દૂર બહાવે; ચા વિધ આપ અપૂરવ ભાવથી, આપણો મારગ આપહી પાવે. ૯. વેદ ભણો જ્યું કિતાબ ભણો અરૂ, દેખો જિનાગમકું સુભ જોઈ; દાન કરો અરૂ સનાન કરો ભાવે, મૌન ધરો વનવાસી જ્યું હોઈ તાપ તપો અરૂ જાપ જપો કોઈ, કાન ફિરાઈ ફિરો કુનિ દોઈ; આતમ ધ્યાન અધ્યાતમ જ્ઞાન, સમો શિવ સાધન યોર ન કોઈ. ૧૦. જે અરિ મિત્ત બરાબર જાનત, પારસ યોર પાષાણ જ્યું દોઈ; કંચન કિચ સમાન અહે જસ, નિચ નરેશમે લેલ ન કોઈ; માન કહા અપમાન કહા મન, એસો બિચાર નહિ તસ હોઈ; રાગ અરૂ રોષ નહિ ચિત્ત જાકે જ્યું, ધન્ય અહે જગમેં જન સોઈ. ૧૧. જ્ઞાની કહો જ્યું અજ્ઞાની કહો કોઈ, ધ્યાની કહો મત માની જ્યું કોઈ; જોગી કહો ભાવે ભોગી કહો કોઈ, જાકુ જિરયો મન ભાસત હોઈ; દોખિ કહો નિરદોખિ કહો પિંડ, પોખી કહો કે ઓગુન જોઈ; રાગ અરૂ રોષ નહિ સુન જાકે જ્યું, ધન્ય અહે જગમેં જન સોઈ. ૧૨. સાધુ સુસંત મહંત કહો કોઈ, ભાવે કહો નિગરંથ પિયારે; ચોર કહો ચાહે ઠોર કહો કોઈ, સેવક હો કોઈ જાન દૂલારે; બિનય કરો કોઈ ઉચે બેઠાવ જ્યું, દૂરથી દેખ કહો કોઈ જારે; ધારે સદા સમભાવ ચિદાનંદ, લોક કહાવતરું નિત ન્યારે. ૧૩. માનીકું હોય ન મદવતા ગુણ, મદવતા તખ કાહેકો માની; દાની ન હોય અદત્ત જિકો જ્યું, અદત્ત ભયો તે તો કાહે કે દાની; ધ્યાનીકું અંચલતા નહિ આપત, અંચળતા તલ કાહેકો ધ્યાની; જ્ઞાની ન હોય શુમાની સુણો નર, માન અહે તલ કાહેકો જ્ઞાનિ. ૧૪. જોગન સંધ્યાકે રાગ સમાન જ્યું, મૂઠ કહા પરમાદકું સેવો; સંપત તો સરિતાકો પૂર જ્યું, દાન કરી ફલ યાકો જ્યું લેવો; આયુ તો અંજલી કે જલ જ્યું નીત, ઊજત હૈ લખ એસો જ્યું લેવો; દેહ અપાવન જાન સદા તુમ, કેવળી ભાષિત મારગ સેવો. ૧૫. સંસાર અસાર ભયો જિનકું, મરવેકો કહા તિનકું હર હે; તે તો લોક દેખાવો કહા જ્યું કહો, જા કે હિયે અંતર થીતરહે; જિને મુંડ મુંડાય કે ભેખ લીયો, તિન કે શિર કૌન રહી કરહે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૬. શુભ સંવર ભાવ સદા વરતે મન આશ્રવ કેરો કહા હર હે; સહુ વાલ વિવાલ વિસાર અપાર, ધરે સમતા જે ઇસો નર હે; નિજ શુદ્ધ સમાધિ મેં લીન રહે, શુર જ્ઞાનકો જાકું લીયો વર હે; મન હાથ સદા જિનકું તિનકે, ઘરહિ વનહે વનહિ ઘરહે. ૧૭. મમતા લવલેશ નહિ જિનકે ચિત્ત, છાર સમાન સહુ ધન હે; જાકું લેલ વિજ્ઞાનકી દ્રષ્ટિ કરી, અહી કંચૂકી જિમ જૂદો તન હે; વિષયાદિક પંક

ટીકા નિરધારી; હસ્ત બિભેરૂં હાથ સોહીએ, તુમ વંદે સહુ નર નારી. તું ૩. અગ્નિ કાષ્ટે' સપ' નિકાલ્યા, મત્ર સુનાયા બહુ ભારી; પૂર્વ જન્મકા વૈર ખોલાયા, જળ ખરસાયા શિરધારી. તું ૪. જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીયા, આસન ઠંખ્યા નિરધારી; નાગ નાગણી છત્ર ધરે છે, પૂર્વ જન્મકા ઉપકારી. તું ૫. રૂપવિજય કહે સુષુ મેરી લાવણી, એસી જોભા બહુ સારી; માત પિતા ખાંધવ સહુ સાથે, સંજમ લીધા નિરધારી તું ૬.

શ્રી સવૈયા સંગ્રહ

શ્રી ચિદાનંદજી કૃત સ યા

સવૈયા એકત્રીસા :-ઈંકાર અગમ અપાર પ્રવચન સાર, મહા બીજ પંચ પદ ગરભિત બાણીએ; જ્ઞાન ધ્યાન પરમ નિધાન સુખયાનરૂપ, સિદ્ધિ બુદ્ધિદાયક અનુપ એ વખાણીએ; શુષ્ક દરિયાવ ભવ જળ નિધિ માંહે નાવ, તરવકો દિખાવ દિયે જોતિ રૂપ ઠાણીએ; કીનો હે ઉચ્ચાર આદ આદિનાથ તાતે યાકો, ચિદાનંદ ખ્યારે ચિત્ત અનુભવ આણીએ. ૧. નમત સકલ ઇંદ્ર અંદ બાકું' ધ્યેયરૂપ, જાન કે સુનીંદ યાકુ ધ્યાન મઝ ધારાંહ; સુસ્તિ નિરતિ મે' સમાય રહે આહુ જામ, સુરભિ ન જિમ નિજ સુતકુ વિસારહિ; લીનો હોય પીનતા પ્રણવ સુખકારી લહે, હહેભવ બીજ વિષે વાસ પર ભરહિ; ચિદાનંદ ખ્યારે શુભ ચેતના પ્રગટ કર, એસો ધ્યાન ધર મિથ્યા ભાવકું' વિસારહિ. ૨. સુખ માંહિ રામપે હસમ માંહિ મન ફિરે, ગીરે ભવ કૂપ માંહિ કર લીપ ધારકે; વિષમ વિકાર માંહિ રાગી સુખ ધમિ કહે, મે' તો હું વૈરાગી માલા તિલક જ્યું ધારકે; જોગનકી જુગતિ બિના બને જો કહાવે જોગી, ગલા માંહિ ચૈલી અરૂ કાલી કંતા ઠારકે; બિના શુરૂમમિથ્યા જ્ઞાન ભમે ષણુ વિધ, ફેકટ જ્યું જાવે એ અનુભવ ભવ હારકે. ૩. શિરપર ચત કેશ ભયા તો હું નાંહિ ચેત, ફીરત અચેત ધન હેત જ્યું પ્રદેશ મે'; મેરો મેરો કરત ન ધરત વિવેક દિયે, મોહ અતિરેક ધર પરત કિલેશમે'; પહયો નાના વિધ ભવકૂપ મે' સહત દુઃખ, મગન ભયો હે મધુર્નિદુ લવલેશમે'; આત પત્ર-છાયો સોઈ મનહું'ત ભયો અળ, ચિદાનંદ સુખ પાયો સાધુ કે સુવેશ મે'. ૪. ધન અરૂ ધામ સહુ પહયોહિ રહેગો નર, ધારકે ધરામે' તું તો ખાલી હાથ જાવેગો; દાન અરૂ પુન્ય નિજ કરથી ન કર્યો કધુ, હોય કે જમાઇ કોઈ દુસરો હિ ખાવેગો; દૂહઓ કપટ કરી પાપખંધ કીનો તાતે ઘોર નરકહિ દુઃખ તેરો પ્રાણી પાવેગો; પુન્ય વિના દુસરો ન હોયગો સખાઈ તળ, હાથ મલ મલ માખી જમ પીસતાવેગો. ૫. અગમ અપાર નિજ સંગતિ સંભાર નર, મોહકું' બીકાર આપ આપ જોજ લીલ્યે' અચળ અખંદ અલિપ્ત પ્રહમંદ માંહિ, આપક સ્વરૂપ તાકો અનુભવ કીલ્યે; ખીર નીર જિમ પુદ્ગલસંગ એકી ભૂત, અંતર સુદ્રઢી જોજ તાકે લવ લીલ્યે; ધાર એસી રીત હીએ પરમ પુનીત ધમ, ચિદાનંદ ખ્યારે અનુભવ રસ પીલ્યે. ૬. આયકે અચાણુક કૃતાંત જ્યું ગહેગો તોહે', તિહાં તો સખાઈ કોઈ દુસરો ન હોવેગો; ધરમ વિના તો જોર સકળ કુંદળ મિલી; જાનકે પરેતાં કોઈ સુપને ન જોવેગો; લટક સલામ કે સખાઈ વિના

૨૯. તું તો અવિનાશી કાયા પ્રગટ વિનાશી અરૂ, તું તો હે અરૂપી એ તો રૂપી વસ્તુ જોઈએ; મલ કેરી ક્યારી મોહરાયકી પિયારી એતો, હોયગી નીયારી એતો તથા ભાર ટાંઈએ; મહા હુઝ બાંની દુરગતિકી નીસાની તાતે, યાકો તો ભરસો નિહિચિત નાહિ સોઈએ; ચિદાનંદ તપ જપ કીરીયાકો લાહો લીજે, નીકો નરભવ પાય વીરથા ન જોઈએ.

૩૦. થીર કરી પંચ બીજ વાયુકો પ્રચાર કરે, લેહે ખટ ચકરકો ગતિ પાઈકે; પ્રાણાયામ જોગ સમ લેહકો સ્વરૂપ લહી, રહત અડોલ બંક નાલમે સમાયકે; દેહિકે વિચાર ભાન દ્રઢ આત ધાર જ્ઞાન, અનહદ નાદ સુણો અતિ પ્રીય લાયકે; સુધા સિંધુરૂપ પાવે સુખ હોય જાવે તખ, સુખથી બતાવે કહા શુંગા ગોલ ખાયકે. ૩૧. ધરમ શુકલ ધ્યાન હિરદમે ધારીયે જયું, આરત ઉઠર દોહ ધ્યાનકું નવારીયે; પ્રથમ પ્રથક અચાર અચાર અચાર પાયકે જયું, તાકો તો સરૂપ ગુરૂગમથી વિચારીયે; એસો ધ્યાન અગની અભર કાયા કુંડ બીચ, કર્મ કાષ્ટ કેરી જયું આહુતિ તામે ઠારીયે; દૂર ધ્યાન દૂર હોએ આપ ધ્યાન ભૂરી ભયે, શુદ્ધ સ્વરૂપ નિજ કર થીર ધારીયે. ૩૨. ભૂલ્યો ફિરે ફૂલ્યો મોહ મહિરાકી છાક માહિ, ધાયો નાહિ આતમ અધ્યાતમ વિચારકું; પંઠિત કહાયો બહુ અંથ પદી આયો, નાહિ સાચો લેહ પાયો અરૂ ધાયો હે વિકારકું; પ્રભુતાઈ ધારે નવિ પ્રભુકું સંભારે સુખ, જ્ઞાન તો ઉચારે નવિ મારે મન ભરકું; જોટો ઉપદેશ દેવે અતિ અનાચાર સેવે, તે તો નવિ પાવે ભવ ઉદ્ધિક પારકું. ૩૩. બગ ધરે ધ્યાન શુક કથે સુખ જ્ઞાન મમ્હ, કમ્હા અસનાન પય પાન શિશુ જાણીયે, ખર અંગ ધાર છાર ફણિ પૌનકો આહાર, દીપ સીખા અંગ ભર સલભ પીછાણીયે; લેહ મૂલ આવે લઠ પશુઅન પટા અરૂ, ગાહર મૂંઠાવે મૂંઠ જોત કહા વખાણીયે; જટા ધાર વટ કેરી વૃક્ષ જયું વખાણે તાકી, ઇત્યાદિક કરણી ન ગિણતીમે આણીયે. ૩૪. છાંડ કે કુસંગત સુસંગથી સનેહ કીજે, શુણ ગહિ લીજે અવશુણ દ્રગિટ ટારકે; લેહ જ્ઞાન પાયા જોગ જવાલા કરી સિન કીજે, કનક ઉપલકું વિવેક ખાર ઠારકે; જ્ઞાની જો મિલે તો જ્ઞાન ધ્યાનકો વિચાર કીજે, મિલે જો અજ્ઞાની તો રહીજે મૌન ધારકે; ચિદાનંદ તત્ત્વ એહી આતમ વિચાર કીજે, અંતર સકલ પરમાદ ભાવ ગારકે. ૩૫. જૂઠો પક્ષ તાણે વિના તત્ત્વકે પીછાણ કહે, મોક્ષ જથ ઇસ અવતાર આઈ લીનો હે; ભયે હે પાપાણ ભગવાન શિવજી કહાત, બિદા કૌપ કરકે સરાપ જખ દીનો હો; તિહું લોઠ માહિ શિવલિંગ વિસતાર ભયો, વળિ વળ કરી તાકું ખંડ ખંડ કીનો હે; ચિદાનંદ એસો માનવ ધાર મિથ્યા મતિ, મોક્ષ માર્ગ જણયા વિણ મિથ્યા મતિ ભીનો હે. ૩૬. રામ રામ દીઠ પોણે જો જો રાગ તન માહિ, સાહેતિન કોઠ રામ કાયામે સમાયે હે; પાંચ કોઠ અહસઠ લાખ નિન્નાણું હજર, છસેથી અધિક પંચ તાલી રાગ ગાયે હે; એસો રાગ સોગ ઔ વિજોગકો સદન જામે, મૂઢ આત મમતાકું ધારકે લોભાયો હે; ચિદાનંદ યાકો રાગ ત્યાગકે સુજ્ઞાની જીવ, સાચો સુખ પાય અવિનાશી જયું કહાયો હે. ૩૭. ચોહિ આજ કલ તોહે કરત જનમ ગયો, લલો ન ધરમકો મરમ ચિત્ત લાયકે; શુદ્ધ બુદ્ધ જોઈ એસે માયામે લપટ રહ્યો, ભયો હે દિવાનો તું ધત્તરો માનું ખાયકે; ગહેગો અચાંન

નહિ હીક બહુ જ્યુ, પંકજ જિમ જિકા જન હે; મન હાય સદા જિનકું તિનકે, વનહિ ઘરહે ઘરહિ વન હે. ૧૮. માંખી કરે મધ ભેરો સદા, તે તો આન અચાનકે ઝોરહિ આવે; કીડી કરે કણકું જિમ સંચિત, તાહુકે કારણ પ્રાણ ગમાવે; લાખ કરો-રકું ભેર અરે નર, કાહેકું મૂરખ સુમ કહાવે; ધર્યોહિ રહેગો ઇહાંકો ઇહાં સહુ, અંત સમે કણ સાથ ન આવે. ૧૯. રચકે ખીજ ધરા માંહે યોવત, તાકો અનેક શુભો ફિર પાવે; કાલ વસંતકું ભચકે જાનકે, પાન દિયે તિનકું નવ આવે; જાણ અનિત સુભાવ વિવેકીસું, સંપત-પાય સુમારણ લાવે; કીરતિ હોગી ઉનોકી દશોદિશ, બેઠ સલામે કાતાર કહાવે. ૨૦. માટિકા ભંડ હોવે સત ખંડ જ્યુ, લાગત જાસ જશ કણકા; ઇમ જાણ અપાવનરૂપ અરે નર, નેહ કહા કરીયે તનકા; નિજ કારજ સિદ્ધિ ન હોય કણ, પર રંજન સોભ કરે ગણકા; ચિદાનંદ કહા જપ માલકું ફેરત, ફેર અરે મનકે મણકા. ૨૧. જ્ઞાન રવિકા ઉધાત લયા તળ, દૂર ગયા જમ લાવ અધેરા; આપ ક્વરૂપકું આપ નિહારત, જૂઠા ક્વરૂપ લખ્યા જગ કેરા; માયાસે તોર અરૂ ધ્યાનકે ભેર કે, પાયા જિનુને સુવાસ વસેરા; આવિષ ભાવ વિચાર ચિદાનંદ, સોષ સુસંત અહે શુરૂ મેરા. ૨૨. કાહેકું દેશ વિદેશ ફિરે નર, કાહેકું સાચરકું અવગાહે; કાહેકું આશ કરે પરકી સઠ, નિચ નરેશકી ચાકરી ચાહે; કાહેકું સોચ ખિચાર કરે તન, અંતર તાપથી કાહેકું ઢાહે; હીનો અહે અવતાર તો હે જિણ, તાકો તો ભાર સું તેહું નવા હે. ૨૩. કાહેકું જંતર મંતર સાધત, કાહેકું નિસા મસાણમે જાવો; કાહેકું દેવકી સેવ કરો તુમ, કાહેકું આક ધતુર જ્યુ આવો; રચકે વિત્ત અસારકે કારન, કાહેકું ઝોરકે દાસ કહાવો; આશ કહા કરીયે પરકી નર, હોઇ નિરાશ નિરંજન ધ્યાવો. ૨૪. સૂતો કહા પરમાદ મેં ખ્યારે તું, સાથ મેં તેરે તો ચોર લગેરે; માતરૂ તાતરૂ બ્રાતરૂ લામિની, સ્થાવરકે સહુ જાન સગેરે; કુણકો સંગી સનેહી અહે તું જો, કુણ અહે જગ માંહે જ્યુ તેરે; આયો કિહાંથી કિહાં પુનિ જાવેગો, એસો વિચાર કરો મનમે રે. ૨૫. નંદ મહાનિધિ સિદ્ધિ કહા કરું, કહા કરું સુખ દેવ ગતીકો; કહા કરું મણિ માણેક મોલી જ્યુ, કહા કરું તેરો રાજ કોટીકો; કહા કરું જન રંજન વેશકું, કહા કરું મત ધાર મતિકો; એક નિરંજન નામ વિના જગ, ઝોર સહુ મોહે લાગત ફીકો. ૨૬. કુલકે સગ કુલેલ લયો તિલ, તેલ તે તો સહુ કે મન લાવે; પારસ કે પરસંગથી દેખીયે, લોહા જ્યુ કંચન હોય ખિત્તવે; ગંગામે જાય મિલ્યો સરિતાજળ, તે હુ મહાજળ ઓપમા પાવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉચ કહાવે. ૨૭. નલિનીદલમેં જલ ધુંદ તે તો, મુગતા ફળ ફેરી ઓપમા પાવે; મલયાગર સંગ પલાસ તરૂ લખ, તાહુમેં ચંદનતા ગુન આવે; મુગંધ સંજોગ થકી મૃગ કોમલ, ઉત્તમ લોક સહુ મિલ આવે; સંગતકો ફળ દેખ ચિદાનંદ, નીચ પદારથ ઉચ કહાવે. ૨૮.

સુવૈયા એકત્રીશા :—દ્રવ્ય અરૂ ભાવના કરમથી નીચારો નિત, લેશ્યા ગતિ ભેગકો સંજોગ નહિ પાછએ; કોઇથી ન કહ્યો જાય કરથી ન અહ્યો જાય, રહ્યો હે સમાય તાકું કેસેકે બતાઇએ; નય અરૂ લંગ ન નિખેપકો પ્રવેશ જિહાં, ઉગતિ જુગતિ તામે કોન ભાત લાઇએ; ચિદાનંદ નિયત સરૂપ નિજ રૂપ એસો, ધાર વિવહાર નાના ભેદ દરસાઇએ.

ધીરજ ઠાણો. ૪૭. એક અનિષ્ટ લયે અતિ દેખત, એક લંગે સહુકું અતિ ખ્યારા; એક ફિર નિજ પેટકે કારણ, એકકું હોય લખ કોટિ આધાર; એકન કુપ નહિ નહિ પાવત, એકનકે શિર છત્ર જયું ધારા; દેખ ચિદાનંદ હે જગમે' ઇમ, પાપ અરુ પુન્યકા લેખાહી ન્યારા. ૪૮. પાપ અરુ પુન્યમે' ભેદ નહિ કછુ, બંધન રૂપ દોઉ તુમે જાણો; મોહિની માતા અરુ તાત દોઉ કે જયું, મોહ માયા બળવંત વખાણો; બેડી તો કંચન લોહમર્ધ દોઉ, યાવિધ ભાવ હીયે નિજ આણો; હંસ સ્વભાવકું ધાર કે આપણો, દોઉથી ન્યારો સ્વરૂપ પીછાનો. ૪૯. પૂજત હે પદપંકજ તાકે જયું, ઈંદ નરિંદ સહુ મિલ આપ; આ નિકાય કે દેવ વિને ચુત, કષ્ટ પડે બહુ હોત સહાય; ઉરધ ઓર અલોગતિ સખ, વસ્તુ અગોચર દેત લખાઈ; દ્વલંભ નાંહિ કછુ તિનકું નર, સિદ્ધિ મુદ્ધાનમર્ધ જિણે પાઈ. ૫૦ જાણુ અજાણુ દોઉમે' નહિ જક, પ્રાણી એસો દુર્વિદગ્ધ કહાવે; વિરચ સમાન ગુરુ જો મિલે તોહી, બ્યાલ તણી પડે વાંકોહી જાવે; જાણુ વિના એકાંત ગહે સખ, આપ તપે પરકું જયું તપાવે; વાહ વિવાહ કહા કરે મૂરખ, વાહ કીયે કછુ હાય ન આવે. ૫૧. વેલકું પીલત તેલ લહે નહિ; તુપ લહે નહિ તોય પિલોયા; સિંગકુ દ્વલંભ દ્વલંભ લહે નહિ, પાત લહે નહિ ઓખર બોયા; બાઉલ બોવતા અંબ લહે નહિ, પુન્ય લહે નહિ પારકો તોયા; અંતર શુદ્ધતા વિષ્ય લહે નહિ, ઉપરથી તનકું નિત્ય ધોયા પર.

શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પુદ્ગલગીતા.

સંતો દેખીયે જે, પરગટ પુદ્ગલ જલ તમાસા. પુદ્ગલ ખાણુ પુદ્ગલ પીણુ, પુદ્ગલ હુથી કાયા; વણું ગંધ રસ કરસ સહુ એ, પુદ્ગલ હુકી માયા. સં ૧. ખાન પાન પુદ્ગલ બનાવે, નહી પુદ્ગલ વિષ્ય કાય; વર્ણાદિક નહીં જીવમે' જે, દીનો ભેદ બતાય. સં ૨. પુદ્ગલ કાળા નીળા રાતા, પીળા પુદ્ગલ હોય; ધવલા ચુત એ પંચવરણુ શુણુ, પુદ્ગલહુકા જોય. સં ૩. પુદ્ગલ વિષ્ય કાળા નહિ, જે નીલ રકત અરુ પીત; રવેત વણું પુદ્ગલ બિના જે, ચેતનમે' નહીં મીત. સં ૪. સુરભિગંધ દુરગંધતા જે, પુદ્ગલહુકા હોય; પુદ્ગલકા પરસંગ વિના તે, જીવમાંહે નવિ હોય. સં ૫. પુદ્ગલ તીખા કઠવા પુદ્ગલ, કુનિ કસાયલ કહીયે; ખાટા મીઠા પુદ્ગલ કેરા, રસ પાંચુ સહીયે. સં ૬. શીત ઉષ્ણ અરુ કાઠા કોમલ, હલુવા ભારી સોય; ચિકણા રૂખે આઠ કરસ એ, પુદ્ગલહુકા હોય. સં ૭. પુદ્ગલથી ન્યારા સદા જે જાણુ અકરસી જીવ; તાકા અનુભવ ભેદ જ્ઞાનથી, શુદ્ધગમ કરો સદીવ. સં ૮. કોધી માની માયી લોલી, પુદ્ગલ રાગે હોય; પુદ્ગલસંગ વિના ચેતન એ, શિવનાયક નિત જોય. સં ૯. નર નારી નપુંસક વેદી, પુદ્ગલકે પરસંગ; જાણુ અવેદી સદા જીવ એ, પુદ્ગલ વિના અભંગ. સં ૧૦. બૂઠા બાલા તરુણ થયા તે પુદ્ગલકા સંગ ધાર; ત્રિહું અવસ્થા નહીં જીવમે', પુદ્ગલસંગ નિવાર. સં ૧૧. જન્મ જરા મરણા દિકા ચેતન, નાનાવિધ દુઃખ પાવે; પુદ્ગલ સંગ નિવારત તિણુ દિન, અજરામર હોય જાવે. સં ૧૨. પુદ્ગલ રાંધ કરી ચેતનકું, હોત કમકો બંધ; પુદ્ગલ રાગ વિસારત મનથી, નીરાગી નિબંધ. સં ૧૩. મન વચ કાય જોગ પુદ્ગલથી, નિપજાવે નિતમેવ;

જેસે લવાકુ સેચાન તેસે, ધરી પલ છિનંમાંજ રવિ સુત આય કે; ચિદાનંદ કાચકે સકળ કાજ ખોયો ગાઢ, નરભવરૂપ રૂઝો ચિંતામણુ પાય કે. ૩૮. લવ સમ્પત્તિક દેવ જાણે ખટ દ્રવ્ય લેઈ, પરકી ન કરે સેવ એસો પદ પાયો હે; સાગર પ્રમિત હે તેત્રીસ જાકી આયુ થિતિ, યોધરૂપ અંતર સમાધિ લક્ષ લાયો હે; અદપ હે વિકાર અરુ મુખહે અનંત જાકું. સૂત્ર પાઠ કરી એસો પ્રગટ બતાયો હે; ચિનાનંદ એસો મુખ તેહુ જિનરાજ દેવ, ભાવના પ્રથમમેં અનિત્ય દરસાયો હે ૩૯. વનિતા વિલાસ દુઃખકો નિવાસ ભાસ પયો, જ'બુસ્વામિ ધયો તાતે મનમેં વિરાગે-જ્યુ; વનિતા વિલાસી નાના વિધ દુઃખ પાવે એસે, આમિષ અસકત કબ્દ લક્ષા જેસે કાગ જ્યુ; નવ પરિણીત વસુ નાર ધનધામ ત્યાગ, છિનમાંજ લહે ભવ ઉદધિકે પાર જ્યુ; ચિદાનંદ નરક દુવાર હે પ્રગટનાર, જ્ઞાન હીન કરે તેથી અતિ અનુરાગ જ્યુ. ૪૦. સુણી જાગી કેરો શબ્દ કીટ કીટ જાગ થયો, લોહાકો વિકાર ગયો પારસ દરસથી, કુલકે સંભોગ તીલ તેલ હું બયો ફૂલેલ, તરુ બયે અંદન સુવાસ કે દરસથી; મુકતાફલ સ્વાંત કે ઉદક બયો સીપ સંગ, કાબટ હું પાપાણુ જ્યુ સીલોદક સરસથી; ચિદાનંદ આતમ પરમાતમ સરૂપ થયો, અવસર પાય લેઈ જ્ઞાન કે દરસથી. ૪૧ ખટકાયમજ ધાર ચોલણે ચોરાસી લાખ, નાનારૂપ સજ જહુ વિધ નાટ કીનોહે; પંચ જો મિથ્યાતરૂપ સજ સીલુગાર અંગ, મોહમથી મદિરાકો કેફ અતિ પીનો હે; કુમતિ કુસંગ લીયો ઉદ ભટ વેપ કીયો, ફિરત મગન ક્રોધ માનરસ લીનો હે; ચિદાનંદ આપકો સરૂપ વિસરાય એસે, સંસારીક જીવકો બિરુદ મોટો લીનો હે. ૪૨. શિવ મુખ કાજ ધમ' કહ્યો જિનરાજ દેવ, તાકે વ્યાર લેઈ જ્યુ આચારાદિ જાણીયે; જ્ઞાન શીળ તપ ભાવ હે નિમિત્તકો લખાવ, નિહિચે વ્યવહારથી દુવિધ મન આણીયે; સ્યાદ્વાદરૂપ અતિ પરમ અનુપ એસો, દયા રસ કૂપ પરતક્ષ પૈઆણીયે; ચિદાનંદ શંકતાદિ દ્રવ્યજી નિવાર સહુ, ધરમ પ્રતીત ગાદિ ચિત્ત માંહિ ઠાણીયે. ૪૩. હંસકો સુભાવ ધાર કિજો શુણુ અગીકાર, પત્તગ સુભાવ જોકે ધ્યામેં સુણીજીયે; ધારકે સમીરકો સુભાવ જ્યુ મુગંધ યાકી, કોર કોર જ્ઞાતા વૃંદમેં પ્રકાશ કીજીયે; પર ઉપગાર શુણુવંત વિનતી હમારી, હિરદમેં ધાર ચાકુ થીર કરી લીજીયે; ચિદાનંદ કહેવે અરૂ સુણુવેકો સાર એહી, જિન આજ્ઞાધાર નરભવ લાહો લીજીયે. ૪૪.

સૂવૈયા એકવીસા :-ધીર વિના ન રહે પુરુષારથ, નીર વિના તરખા નહિ જાવે; ભૂપ વિના જગ નિતિ રહે નહી, રૂપ વિના તન શોભા ન પાવે; દીન વિના રજની નવિ ફિટલ, જ્ઞાન વિના ન કાતાર કહાવે; જ્ઞાન વિના ન લહે શિવ મારગ, ધ્યાન વિના મન હાથ ન આવે. ૪૫. પંથિક આયમિલે પથમેં ઇમ, દોય દિનોકા ચહે જગ મેલા; નાહિ કિમ્બુકા રહ્યા ન રહેગા, કોન શુરુ અરૂ કોનકા ચેલા; સાસા તો છીજત હે સુણુ એસે જ્યુ, જાત વહ્યા જેસા પાણીના રેલા; રાજ સમાજ પડયાહી રહે સહુ, હંસતો આખર જાત એકીલા. ૪૬. ભૂપકા મંડન નીતિ વહે નીત, રૂપકા મંડન શિલસું જાણો; કાયાકા મંડન હંસજ હે જગ, માયાકા મંડન જ્ઞાન વખાણો; ભોગીકા મંડન હે ધનથી પુન, જ્યોગીકા મંડન ત્યાગ પીછાનો; જ્ઞાનીકા મંડન જાણુ ક્ષમા શુણુ, ધ્યાનીકા મંડન

તસ જાણે. સં' ૩૬. ફલ કિંપાકચકી એકજ ભવ, પ્રાણ હરણ હુઃખ પાવે; ઇંદ્રિય જનિત વિષયરસ તે તો, ચિહ્ન ગતિમે' ભરમાવે. સં' ૪૦. એહવું જાણિ વિષયસુખસેંતી, વિમુખ રૂપ નિત રહીયે; ત્રિકરણ યોગે શુદ્ધ ભાવધર, લેહ યથારથ લહીયે. સં' ૪૧. પુણ્ય પાપ ફોય સમ કરી જાણો, લેહ ન જાણો કોઈ; જિમ બેડી કંચન લોહાની, બંધન રૂપી દોઈ. સં' ૪૨. નલ બલ જલ જિમ દેખો સંતો, ઉંચા ચઢત આકાશ; પાછા ઢલિ ભૂમિ પડે તિમ, જાણો પુણ્ય પ્રકાશ. સં' ૪૩. જિમ સાણસી લોહનીરે, કણ પાણી કણ આગ; પાપ પુણ્યનો ઇણિ વિધ નિશ્ચે, ફલ જાણો મહાભાગ. સં' ૪૪. કંપ રોગમે' વત્તમાન હુઃખ, અકરમાહિ આગામી; ઇણવિધ દોઈ હુઃખના કારણ, ભાજે અંતરજામી. સં' ૪૫. કોઈ કૂપમે' પડિ મુવે જિમ, કોઈ ગિરિ ઝંપા ખાય; મરણ બે સરિખા જાણિયે' પણ, લેહ દોઈ કહેવાય. સં' ૪૬. પુણ્ય પાપ પુદ્ગલ દશા ઇમ, જે જાણે સમ તુલ; શુભ કિરિયા ફલ નવિ ચાહે એ, જાણુ અધ્યાતમ મૂલ. સં' ૪૭. શુભકિરિયા આચરણુ આચરે, ધરે ન મમતા ભાવ; નુતન બંધ હોય નહીં ઇણુ વિધ, પ્રથમ આરિ શિર ધાવ. સં' ૪૮. વાર અનંત ચૂકીયા ચેતન, ઇણુ અવસર મત ચૂક; માર નીશાના મોહરાયકી, છાતીમે' મત લોક સં' ૪૯. નદી ગોલ પાવણુ ન્યાય કરી, ફલંબ અવસર પાથો; ચિંતામણી તજ કાચ સકલ સમ, પુદ્ગલથી લોભાયો. સં' ૫૦. પરવસતા હુઃખ પાવત, ચેતન પુદ્ગલથી લોભાય; જમ આરોપિત બંધ વિચારત, મરકટ મૂઠી ન્યાય. સં' ૫૧. પુદ્ગલ રાગ ભાવથી ચેતન, ચિર સરૂપ નવિ હોત; ચિહ્ન ગતિમાં ભટકત નિશ દિન ઇમ, જિમ ભમરિ બિચ પોત. સં' ૫૨. જડલક્ષણુ પરગટ જે પુદ્ગલ, તાસ મમ' નવિ જાણે; મદિરાપાન છકયો જિમ મધપ, સ્વપર નવિ પીછાણે. સં' ૫૩. જીવ અરૂપી રૂપ ધરત તે, પરપરણુતી પરસંગ; વજ્રરત્નમાં ઠંક યોગ જિમ, દર્શિત નાનારંગ. સં' ૫૪. નિજશુણુ ત્યાગ રાગ પરથી ચિર, ગહત અશુભહલ થોક; શુદ્ધ કૃપર તજ ગંધો લોહી, પાન કરત જિમ જોક. સં' ૫૫. જડ પુદ્ગલ ચેતનકું જગમે' નાના નાચ નચાવે; છાલી ખાત વાલકું ચારો, એ અચરિજ મન આવે. સં' ૫૬. જ્ઞાન અનંત જીવનો નિજશુણુ, તે પુદ્ગલ આવરિયો; જે અનંત શક્તિનો નાયક, તે ઇણુ કયર કરિયો. સં' ૫૭. ચેતનકું પુદ્ગલ ચે નિશ દિન, નાનાવિધ હુઃખ ધાલે; પણ પિજરગત નાહરની પદે, જોર કછુ નવિ ચાલે. સં' ૫૮. ઇતને પરબી જો ચેતનકું, પુદ્ગલ સંગ સોહાવે; રોગી નર જિમ કુપય કરીને, મનમાં હુષિત થાવે. સં' ૫૯. જાત્યપાત્ય કુલ ન્યાત ન જાકું; નામ જામ નવિ કોઈ; પુદ્ગલ સંગત નામ ધરાવત, નિજશુણુ સધલો જોઈ. સં' ૬૦. પુદ્ગલકે વસ હાલત ચાલત, પુદ્ગલકે વસ જોલે; કહુંકે બેઠા ટકટક જૂએ, કહુંકે નયણુ ન જોલે. સં' ૬૧. મન ગમતા કહું, લોગ લોગવે, સુખ સંજ્ઞામે' સોવે; કહુંકે જૂળ્યા તરસ્યા બહાર, પડ્યા ગલીમે' રાવે. સં' ૬૨. પુદ્ગલ વશ એકેંદ્રિક બહુ, પંચેંદ્રી પણ પાવે; લેશ્યાવંત જીવ એ જગમે', પુદ્ગલ સંધ કહાવે. સં' ૬૩. ચઉદે શુણુથાનક મારગણા, પુદ્ગલ સંગે જાણો; પુદ્ગલ ભાવ વિના ચેતનમે', લેહ ભાવ નવિ જાણો. સં' ૬૪. પાણીમાંડે ગલે જે વસ્તુ, જલે

પુદ્ગલ સંગ વિના અયોગી, થાય લહી નિજમેવ. સં ૦ ૧૪. પુદ્ગલ પિંડ થકી નિપજાવે, લલા લયંકર રૂપ; પુદ્ગલકા પરિહાર ક્રિયાથી, હોવે આંપ અરૂપ. સં ૦ ૧૫. પુદ્ગલ રાગી થઈ ધરત નિજ, દેહગેહથી નેહ; પુદ્ગલ રાગ ભાવ તજ દિલથી, છિનમેં હોત વિદેહ સં ૦ ૧૬. પુદ્ગલ પિંડ લોહુપી ચેતન, જગમેં રાંક કહાવે; પુદ્ગલ નેહ નિવાર પલકમેં, જગપતિ બિરૂદ ધરાવે. સં ૦ ૧૭. પુદ્ગલ મોહ પ્રસંગે ચેતન, ચરૂગતિમેં ભટકે; પુદ્ગલ નેહ તણ શિવ ભોતાં, સમયમાત્ર નહિ અટકે સં ૦ ૧૮. પુદ્ગલ રસ રાગી જગ ભટકત કાલ અનંત ગમાયો; કાચી હોય ઘડીમેં નિજ ગુણ, રાગ તણ પ્રગટાયો. સં ૦ ૧૯. પુદ્ગલ રાગે વાર અનંતી, તાત માત સુત થઈયા; કિસકા બેટા કિસકા બાબા, લેહ સાચ જળ લહીયા. સં ૦ ૨૦. પુદ્ગલ સમ નાટકે બહુ નટવત, કરતાં પાર ન પાયો; ભવ સ્થિતિ પરિપક્વ થઈ તળ, સહેજે મારગ આયો. સં ૦ ૨૧. પુદ્ગલ રાગે દેહાદિક નિજ માન મિથ્યાત્વી સોય; દેહ ગેહનો નેહ તણને, સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ હોય. સં ૦ ૨૨. કાલ અનંત નિગોહ ધામમેં, પુદ્ગલ રાગે રહિયો; દુઃખ અનંત નરકાદિકથી તુ; અધિક બહુવિધ સહિયો. સં ૦ ૨૩. પાપ અકામ નિજ રાકો બલ, કિંચિત હોય આયો; બાહરમાં પુદ્ગલ રસ વશથી, કાલ અસખ ગમાયો સં ૦ ૨૪. લહી ક્ષયોપશમ મતિજ્ઞાનકો, પયોદ્રિય જળ લાધી; વિષયાસક્ત રાગ પુદ્ગલથી, ધારત નરક ગતિ સાધી. સં ૦ ૨૫. તાડન મારન છેદન લેહન, વેદન બહુ વિધ પાછ; ક્ષેત્ર વેદના આદિ હધને, વેદ લેહ હરસાઈ. સં ૦ ૨૬. પુદ્ગલ રાગે નરક વેદના, વાર અનંતી વેદી; પુણ્ય સંયોગે નરભવ લાધો, અશુભ યુગલગતિ લેદી. સં ૦ ૨૭. અતિ દુહંભ દેવનકુ નરભવ, શ્રીજિનદેવ વખાણે; શ્રવણ સુણી તે વચન સુધારસ, ત્રાસ કેમ નવિ આણે. સં ૦ ૨૮. વિષયાસક્ત રાગ પુદ્ગલકો, ધરિ નર જન્મ ગમાવે; કાગ લેલાવણ કાજ વિગ્ર જિમ, હાર મણિ પછતાવે. સં ૦ ૨૯. હથ દ્રષ્ટાંતે હોહિલો નરભવ, જિનવર આગમ ભાખ્યો; પણ તિણકું કિમ ખખર પડે જિમ, કનક બીજ રસ ચાખ્યો. સં ૦ ૩૦. હારત વૃથા અનોપમ નરભવ, ખેલ વિષય રસ જૂઆ; પીછે પછતાવત મનમાંહી, જિમ સિંમલકા સુઆ. સં ૦ ૩૧. કોઈક નર ઇમ વચન સુણીને, ધર્મથકી ચિત્ત લાવે; પણ જે પુદ્ગલ આનંદી તસ, સ્વર્ગ તણાં સુખ ભાવે. સં ૦ ૩૨. સંજમ કેરાં ફલ શિવ સંપત, અલપમતિ નવિ બાણે; વિન બાણે નિયાણાં કરીને, ગળ તજ રાસલા આણે. સં ૦ ૩૩. પૌદ્ગલિક સુખરસ રસિયાં નર, દેવનિધિ સુખ દેખે; પુણ્યહીન થયાં દુર્ગતિ પામે, તે લેખાં નવિ લેખે. સં ૦ ૩૪. દેવતણાં સુખ વાર અનતી, જીવ જગતમેં પાયા; નિજ સુખ વિણ પુદ્ગલ સુખસેંતી, મન સંતોષ ન આયા. સં ૦ ૩૫. પુદ્ગલ સુખ સેવત અહનિશ, મન ઈંદ્રિય ન ધાવે; જિમ ધૃત મધુ આહૂતિ દેતાં અગ્નિ શાંત નવિ થાવે, સં ૦ ૩૬. જિમ જિમ અધિક વિષયસુખ સેવે, તિમ તિમ તૃણા હીપે; જિમ અપેય જલ પાન ક્રિયાથી, તૃણા કહો કિમ છીપે. સં ૦ ૩૭. પુદ્ગલિક સુખના અસ્વાદી, એહ મરમ નવિ બાણે; જિમ બાલ્યંધ પુરૂષ દિનકરનું, તેજ નવિ પહિચાણે. સં ૦ ૩૮. ઇંદ્રિય જનિત વિષયરસ સેવત, વત્તમાન સુખ કાણે; પણ કિંપાક તણાં ફલની પરે, નવિ વિપાક

ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે ઘટ સમતા આણે; વાદવિવાદ હીયે નવિ ધારે, પરમારથ પંથ જાણે. સં ૦ ૬૨. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જે શુદ્ધ વચન વિચારે; અષ્ટદ્યાના મમં લહીને, આતમ કાજ સુધારે સં ૦ ૬૩. ધન્ય ધન્ય જગમાં તે પ્રાણી, જેહ પ્રતિજ્ઞા ધારે; પ્રાણુ જય પશુ ધર્મ ન મૂકે, શુદ્ધ વચન અનુસારે. સં ૦ ૬૪. ઇમ વિવેક હિરિદ્યેમે ધારી, સ્વપર ભાવ વિચારો, કાયાં જીવ જ્ઞાનદગ દેખત, અહિ કચુંકી જિમ ન્યારો. સં ૦ ૬૫. ગભાદિકે દુઃખ વાર અનંતી, પુદ્ગલ સંગે પાયા; પુદ્ગલ સંઘ નિવાર પલકમે, અજરાવમર કહવાયે. સં ૦ ૬૬. રાગ ભાવ ધારત પુ ગલથી. જે અવિવેકી જીવ; પાથ વિવેક રાગ તજી ચેતન, અધણુ વિગત સદીવ. સં ૦ ૬૭. કમં બંધનો હેતુ જીવકું, રાગ દ્વેષ જિન ભાખે; તજી રાગ અર્જ રોષ હિયેથી, અનુભવ રસ કોઈ આખે. સં ૦ ૬૮. પુદ્ગલ સંગ વિના ચેતનમે, કમં કલક ન કોય; જીમ વાયુ સંયોગ વિના જલ, માંહી તરંગ ન હોય. સં ૦ ૬૯. જીવ અજીવ તત્ત્વ ત્રિભુવનમે, યુગલ જિનેશ્વર ભાખે; અપર તત્ત્વ જે સમ રહે તે, સંયોગિક જિન કાખે. સં ૦ ૧૦૦. શુણુ પર્યાય દ્રવ્ય દોઉકે, બુદ્ધિ બુદ્ધિ દરસાયે; એ સમજણુ જિણુકે હિય ઉતરી, તેતો નિજ ધર આયે. સં ૦ ૧૦૧. ભેદ પંચશત અધિક તિરેશક, જીવ તણા જે કહીયે; તે પુદ્ગલ સંયોગ થકી સહુ, વ્યવહારે સરકહીયે. સં ૦ ૧૦૨. નિહચે નય ચિદ્રૂપ દ્રવ્યમે, ભેદ ભાવ નિહ કોય; અધ અબંધકતા નય પખથી, ઇણુ વિધ જાણો હોય. સં ૦ ૧૦૩. ભેદ પંચશત ત્રીશ અધિક, રૂપી પુદ્ગલકે જાણો; ત્રીસ અરૂપી દ્રવ્ય તણે જિન આગમથી મન આણો. સં ૦ ૧૦૪. પુ ગલ ભેદ ભાવ ઇમ જાણી, પરપખ રાગ નિવારો; શુદ્ધ રમણતા રૂપ યોધ, અંતર્ગત સદા વિચારો. સં ૦ ૧૦૫. રૂપ રૂપ રૂપાંતર જાણી, આણી અનુલ વિવેક; તદ્ગત લેશ લીનતા ધારે, સો જ્ઞાતા અતિરેક. સં ૦ ૧૦૬. ધાર લીનતા લવલવ લાઈ, અપલભાવ વિસરાઈ; આવાગમન નહી જિણુ થાનક, રહિયે તિહાં સમાધ. સં ૦ ૧૦૭. બાલ ખ્યાલ રચિયો એ અનુપમ, અલપમતિ અનુસાર; બાલ જીવકું અતિ ઉપગારી, ચિદાનંદ સુખકર. સં ૦ ૧૦૮.

૨ શ્રી ચિદાનંદજી કૃત પરમાત્મ છત્રીશી

(દુહાં)-પરમ કેવ પરમાત્મા, પરમ જ્યોતિ જગદીશ; પરમ ભાવ ઉર આનંદે, પ્રણમત હું નિસ દીસ. ૧. એક જ્યું ચેતન દ્રવ્યહે, તામે તિન પ્રકાર; બહિરાતમ અંતર કહી, પરમાત્મ પદ સાર. ૨. બહિરાતમ તાકું કહે; લખે ન પ્રજ્ઞા સ્વરૂપ; મગન રહે પર દ્રવ્યહે, મિથ્યાવંત અનુપ. ૩. અંતર આત્મ જીવસો, સમ્યક દ્રષ્ટિ હોય; ચોથે અર્જ કુનિ બારમે, જીણુ થાનક લોં સોય. ૪. પરમાત્મ પદ પ્રજ્ઞાકો, પ્રગળ્યો શુદ્ધ સ્વભાવ; લોહલોહ પ્રમાણુ સંખ; બલકે તિનમે આય. ૫. બહિર આત્મ ભાવ તજ, અંતર આત્મ હોય; પરમાત્મ પદ ભજ તુહે, પરમાત્મ વહે સોય. ૬. પરમાત્મ સોધ આત્મા, અવર ન હુને કોય; પરમાત્મકું ધ્યાવતે, એહ પરમાત્મ હોય. ૭. પરમાત્મ એહ પ્રજ્ઞાકે, પરમ જ્યોતિ જગદીશ; પરમુ ભિન્ન નિહારીયે, ભેદ અલખ સોઈ ઇસ. ૮. જે પરમાત્મ સિદ્ધમે, સોહી આત્મ માંહિ; મોહ મયલ દ્રગ લગ રહ્યો, તામે સુજત નાંહિ ૯. મોહ મયલ રાગાદિકે, જા છિન કીજે નાસ; તા છિન એહ પરમાત્મા, આપહી લહે

અગનિ સયોગ; પુદ્ગલપિંડ જાણુ તે ચેતન ત્યાગ હરખ અરૂ સોગ. સં ૬૫. છાયા આકૃતિ તેજ ઘુતિ સહુ, પુદ્ગલકી પરજય; સહન પહન વિધ્વંસ ધર્મ એ, પુદ્ગલકો કહેવાય સં ૬૬. મહ્યા પિંડ જેહને બધે બે, કાલે વિખેરી જાય; ચરમ નયણુ કરી દેખીયે તે, સહુ પુદ્ગલ કહેવાય. સં ૬૭. ચૌદેશજ લોકધૃતઘટ જિમ, પુદ્ગલ દ્રવ્યે ભરિયા; ખ ધ દેશ પરદેશ લેક તસ, પર માણુ જિન કરિયા. સં ૬૮ નિત્ય અનિત્યાદિકે જે અંતર, પક્ષ સમાન વિશેષ; સ્યાદ્વાદ સમજણની શૈલી, જિનવાણીમે દેખ. સં ૬૯. પૂરણુ ગલન ધર્મથી પુદ્ગલ, નામ જિણું વખાણુ; કેવલ વિષુ પરજય અનંતી, ચાર જ્ઞાન નવિ જાણુ. સં ૭૦ અશુભ અશુભથી જે શુભ, મૂલ સ્વભાવે થાય; ધર્મપાલ ટણુ પુદ્ગલનેા મંમ, સતશુદ્ધ હીયો બતાય સં ૭૧. અષ્ટવર્ગણા પુદ્ગલ કેરી, પાત્રી તાસ સંયોગ; ભયો છવકું એમ અનાદી, બંધણુરૂપી રોગ સં ૭૨. ગહત વરગણા શુભ પુદ્ગલકી, શુભ પરિણામે છવ; અશુભ અશુભ પરિણામ યોગથી, જાણુ એમ સહીવ. સં ૭૩ શુભ સંયોગે પુણ્ય સંચલે, અશુભ યોમથી પાપ; લહત વિશુદ્ધભાવ જળ ચેતન, સમજે આપો આપ. સં ૭૪. તીન ભુવનમે દેખીયે સહુ, પુદ્ગલકા વિવહાર; પુદ્ગલ વિષુ કોઉ સિદ્ધરૂપમે દરસત નહિ વિકાર. સં ૭૫. પુદ્ગલ હુંકે મહેલ માલીયે, પુદ્ગલહુંકી સહેજ; પુદ્ગલ પિંડ નારકો તેથી સુખ વિલસત ધરિ હેજ. સં ૭૬ પુદ્ગલ પિંડ ધારકે ચેતન, ભૂપતિ નામ ધરાવે; પુદ્ગલબલથી પુદ્ગલ ઉપર, અહનિશ હુકમ ચલાવે. સં ૭૭. પુદ્ગલહુંકા વસ આભૂષણુ, તેથી ભૂષિત કાયા; પુદ્ગલહુંકા આમર છત્ર સિંહાસન અજળ બનાયા. સં ૭૮. પુદ્ગલહુંકા કિલા કોટ અરૂ, પુદ્ગલહુંકી ખાઈ; પુદ્ગલ હુંકા હાક ગોલા, રવ્ય પચતોપ બણાઈ. સં ૭૯ પુર પુદ્ગલ રાગી મધ ચેતન કરત મહા સંભામ; છલબલ કલ કરી એમ ચેતવે, રાખું આપણું નામ. સં ૮૦ રૂદ્ધિસિદ્ધિ બંકે ગહ તોડી, જોડી અગમ અપાર; પણુ તે પુદ્ગલ દ્રવ્ય સ્વભાવે, વિષુસત લગે ન વાર. સં ૮૧. પુદ્ગલકે સંયોગ વિયોગે, હરખ શોક ચિત્ત ધારે; અથિર વસ્તુ ચિર હોઈ કહો હિમ, ઇણિવિધ નહીય વિચારે. સં ૮૨. જા તનકો મન ગર્વ ધરત હે, છિન છિન રૂપનિહાર; તે તો પુદ્ગલ પિંડ પલકમે, જલ બલ હોવે છાર. સં ૮૩ ઇણુ વિધ જ્ઞાન હીયેમે ધારી, ગર્વ નકીજે મિત્ત; અથિર સ્વભાવ જાણુ પુદ્ગલકો, તજો અનાદી રીત સં ૮૪. પરમાતમથી નેહ નિરંતર, લાવો ત્રિકરણુ શુદ્ધ; પાવો શુરુગમ જ્ઞાન સુધારસ, પુરવપર અવિરુદ્ધ સં ૮૫. જ્ઞાન ભાન પુરણુ ઘટ અંતર, થયા જિહાં પરગાસ; મોહ નિસાચર તાસ તેજ લખ નાકા થઈ ઉઠાસ. સં ૮૬. લેક જ્ઞાન અંતર હગધારી, પરિહર પુદ્ગલ જાલ; ખીરનીરકી ભીજતા જિમ, છિનમે કરત મરાલ. સં ૮૭. એહવા લેક લખી પુદ્ગલકા, મન સંતોષ ધરીજે; હાણુ લાલ સુખ દુઃખ અવસરમે, હપ્ શોક નવિ કીજે. સં ૮૮. જો ઉપજે સો તું નહિ અરૂ, વિણુસે સોતું નાહિ; તુંતો અચલ અકલ અવિનાશિ, સમજ દેખે દિલમાહિ. સં ૮૯. તન મન વચન પણુ જે પુદ્ગલ, વાર અનંતી ધાર્યા; વચ્યા આહાર અજ્ઞાન ગહલથી, ફિર ફિર લાગત પ્યારા. સં ૯૦. ધન્ય ધન્ય જગમે તે પ્રાણી, જે નિત રહત ઉઠાસ; શુદ્ધ વિવેક હીયેમે ધારી, કરે ન પરકી આશ. સં ૯૧. ધન્ય.

ચિત્ત અભિલાષકું, કહત સુમતિ શુભ ધામ. ૫. ઇંદ્ર લોકકું કહત શિવ, જે આગમ દ્રગ હીણ; બંધ અભાવ અચલ ગતિ, બાબત નિત પરવીન. ૬. ઇંમ અધ્યાતમ પદ લખી, કરત સાધના જેહ; ચિદાનંદ નિજ ધર્મનો, અનુભવ પાવે તેહ. ૭. સમય માત્ર પરમાદ નિત, ધર્મ સાધના માંહિ; આથર રૂપ સંસાર લિખ, રે નર કરિયે નાંહિ. ૮. છીજત છિન છિન આઉખો, અંબલિ જલ જીમ મીત; કાલ ચક્ર માથે ભમત, સોવત કહા અલીત. ૯. તન ધન ભોજન કારિમા, સધ્યા રાગ સમાન; સકલ પદારથ જગતમે, સુપન રૂપ ચિત્ત જાન. ૧૦. મેરા મેરા મત કરે, તેણ હૈ નહિ કોય; ચિદાનંદ પરિવારકા, મેલા હે દિન દોય ૧૧. એસા ભાવ નિહારી નિત, કીજે જ્ઞાન વિચાર; મિટે ન જ્ઞાન વિચાર બિન, અંતર ભાવ વિકાર. ૧૨. જ્ઞાન રવિ વૈરાગ જસ, હીરદે ચંદ્ર સમાન; તાસ નિકટ કહો કિમ રહે, મિથ્યાતમ દુઃખ જાન. ૧૩. આપ આપણે રૂપમે, મગન મમત મલ ખોય; રહે નિરંતર સમ રસી, તાસ બંધ નવિ કોય. ૧૪. પર પરિણુતિ પર સંગમ; ઉપજત વિષુ સત જીવ; મિટયો મોહ પર ભાવકે, અચલ અખાધિત શિવ. ૧૫. જૈસે કંચુક ત્યાગથી, વિષુસત નહી કુચંગ, દેહ ત્યાગથી જીવ પણ, તૈસે રહત અભંગ. ૧૬. જે ઉપજે સો તું નહી, વિષુસત તે પણ નાંહિ; છોટા મોટા તું નહી, સમજ દેખ દિલ માંહિ. ૧૭. વરણ ભાતિ તોમે નહી, જાત પાત કુલ રેખ; રાવ રંક તું હૈ નહી, નહી બાબા નહી લેખ, ૧૮. તું સહમે સહુથી સદા, ન્યારા અલખ સરૂપ; અકથ કથા તેરી મહા, ચિદાનંદ ચિદ્રૂપ. ૧૯. જન્મ, મરણ જીહાં હૈ નહી, ઇંવ ભિત લવલેશ; નહીં શિર આણુ નરિંદકી, સોહી આપણા દેશ ૨૦. વિનાશિ પુદ્ગલ દશા, અવિનાશી તું આપ; આપા આપ વિચારતાં મિટે પુન્ય અરૂ પાપ. ૨૧. બેડી લેહ કનક મથી, પાપ પુન્ય યુગ જાણુ; દોઉથી ન્યારા સદા, નિજ સરૂપ પહિછાણુ. ૨૨. ભુગલ ગતિ શુભ પુણ્યથી, ઇતર પાપથી ભેય; ચાડું ગતિ નિવારીયે, તબ પંચમ ગતિ હોય. ૨૩. પંચમ ગતિ વિષુકું, સુખ તિહું લોક મજાર; ચિદાનંદ નવિ જાણુને, જે મહોટો નિરધાર. ૨૪. ઇંમ વિચાર હીરદે કરત, જ્ઞાન ધ્યાન રસ લીન; નિરવિકલ્પ રસ અનુભવી, વિકલ્પતા હોય છીન ૨૫. નિરવિકલ્પ ઉપયોગમે, હોય સમાધિ રૂપ; અચલ જ્યોતિ ઝલકે તિહાં, પાવે હરસ અતુપ. ૨૬. દેખ હરસ અદ્ભુત મહા; કલ ગ્રાસ મિટ જાય; જ્ઞાન યોગ ઉત્તમ કિયા; સદ્ગુરૂ દીયે જતાય. ૨૭. જ્ઞાના લંબત દ્રઢ ગ્રહી, નિરલંબતા ભાવ; ચિદાનંદ નિત આદરો, એહિજ મોક્ષ ઉપાય. ૨૮. થોડા સામે જાણુને, કારજ રૂપ વિચાર; કહત સુષુત ગત જ્ઞાનકા, કળહું ન આવે પાર. ૨૯. મેં મેરા એ જીવકું, બંધન મહોટા જાન; મેં મેરા જાકું નહી, સાચી મોક્ષ પીછાન. ૩૦. મેં મેરા એ ભાવથી, વધે રાગ અરૂ શેષ; રાગ રોષ જાંલોંહિયે, તોલોં મિટે ન દોષ. ૩૧. રાગદ્વેષ જાકું નહીં, તાકું કલ ન જાય; કલજીત જગમે રહે, મહોટા બિરૂદ ધરાય. ૩૨. ચિદાનંદ નિત કીજો, સમરણ શ્વાસોશ્વાસ; વૃથા અમૂલક જાત હૈ, શ્વાસ ખખર નહી તાસ. ૩૩. આર અખજ કોડી સસ, પુનઃ અસ્તાલીશ લાખ; રનાસ સહસ આલીસ સુધિ, સો વરસામે જાખ. ૩૪. વસ્ત્રમાન એ કલમે, ઉત્કૃષ્ટિ થિતિ ભેય; એકશત સોલે વર્ષની, અધિક ન

પ્રકાશ. ૧૦. આત્મ સો પરમાત્મા, પરમાત્મ સોઈ સિદ્ધ; બિચક્રી દુષ્ટિધા મિટ ગઈ, પ્રગટ ભઈ નિજ રિદ્ધ. ૧૧. મેંહિ સિદ્ધ પરમાત્મા, મેંહિ આત્મરામ; મેંહિ ધ્યાતા ધ્યેષ્ટકો, ચેતન મેશ નામ. ૧૨. મેંહિ અનંત સુખકો ધની, સુખમેં મોહિ સોહાય; અવિ-નાશી આણુંદમય, સોહં ત્રિભુવન રાય. ૧૩. શુદ્ધ હમારો રૂપહે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; શુભ અનંત કરી સંચુત, ચિદાનંદ ભગવાન. ૧૪. જેસે શિવપે તહિ વસે, તેસે યા તન માંહિ; નિશ્ચય દ્રષ્ટિ નિહારતાં, ફેર રંચ કધુ નાંહિ. ૧૫. કરમ ન કે સંભોગ તેં, ભયો તીન પ્રકાર, એકે આત્મ દ્રવ્યકુ, કમં નટાવણુ હાર. ૧૬. કમં સંધાતે અનાદિકે, ભેર ન કધુ બસાય; પાઈ કલા વિવેકકી, રાગ દ્વેષ છિન જાય. ૧૭. કરમનકી જર રાગહે, રાગ જરે જર જાય; પરમ હોત પરમાત્મા, ભાઈ સુગમ ઉપાય. ૧૮. કોહેકુ ભટકત ફિરે, સિદ્ધ હોનકે કાજ; રાગ પકું ત્યાગ દે, ભાઈ સુગમ ઈલાજ, ૧૯. પરમાત્મ પદકો ધની, રંક ભયો વિલ લાય; રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ સૌં, જન્મ અકારથ જાય. ૨૦. રાગ દ્વેષકી પ્રીતિ તુમ, ભુલે કરો જન રંચ; પરમાત્મ પદ ઠાંકકે, તુમહિ કિયો તિરચંચ. ૨૧. તપ જપ સંજમ સખ ભલે, રાગ દ્વેષ ભે નાંહિ; રાગ દ્વેષ કે જગતે, એ સખ ભયો ભાંહિ. ૨૨. રાગ પકે નાસતે, પરમાત્મ પરકાસ; રાગ દ્વેષકે ભાસતે, પરમાત્મ પદનાસ. ૨૩. જે પરમાત્મ પદ ચહે, તો તું રાગ નિવાર; દેખી સંભોગ સામીકો, અપને હિયે બિચાર. ૨૪. લાખ ખાતકી ખાત ચહ, તોકુ દેઈ ખતાય; જે પરમાત્મ પદ ચહે, રાગ દ્વેષ તજ ભાય. ૨૫. રાગ દ્વેષ ત્યાગે બિનુ, પરમાત્મ પદ નાંહિ; કોટિ કોટિ તપ જપ કરે, સખ આકારથ જાય. ૨૬. દોષ આત્મકું ચહ, રાગ દ્વેષકો સંગ; જેસે પાસ મજિઠમેં, વસ્ત્ર ઝોરહિ રંગ. ૨૭. તેસે આત્મ દ્રવ્યકુ, રાગ દ્વેષકે પાસ; કમં રંગ. લાગત રહે, કેસે લહે પ્રકાશ ૨૮ ઇણુ કરમનકો જીતવો, કઠીન ખાત હે વીર; જર ખોદે બિનુ નહિ મિટે, દુષ્ટ જાત બે પીર. ૨૯. લલ્લો પતોકે કીયે, એ મિટવે કે નાંહિ; ધ્યાન અગની પરકાશકે, હોમ દેહિ તે માંહિ ૩૦. જયુ કારકે ગંજકું, નર નહિ શકે ઉઠાય; તનક આગ સંભોગ તે, છિન એકમેં ઉઠ જાય. ૩૧. દેહ સહિત પરમાત્મા એહ અચરીજકી ખાત; રાગ દ્વેષકે ત્યાગ તેં, કમં શકિત જરી જાત. ૩૨. પરમાત્મકે લેદ દ્રવ્ય, નિકલ સકલ પરવાન; સુખ અનંતમેં એકસે, કહેવે કે દ્રવ્ય થાન ૩૩. ભાઈ એહ પરમાત્મા, સોહે તુમ ચેં યાહિ; અપણી શક્તિ સંભારકે, લિખાવત દે તાંહિ. ૩૪. રાગ પકું ત્યાગ કે, ધરી પરમાત્મ ધ્યાન; યુ પાવે સુખ શાશ્વત, ભાઈ ઇમ કલ્યાણ. ૩૫. પરમાત્મ છત્રીશીકો, પઠિયો પ્રીતિ સંભાર; ચિદાનંદ તુમ પ્રતિ લખી આત્મકે ઉદ્ધાર. ૩૬.

૩. ચિદાનંદજી કૃત હિત શિક્ષા. (આયુર્વર્ધન ક્રિયા)

(હુહા)–અવસર નિકટ મરણુ તણો, જખ જાણે યુધ ડોય; તખ વિશેષ સાધન કરો, સાવધાન અતિ હોય. ૧. ધમં અર્થ અરૂ કામ શિવ, સાધન જગમેં ચાર; વ્યવહારે વ્યવહાર લખ, નિહયે નિજ શુભ ધાર. ૨. મૂરખ કુલ આચારકુ, જાણુત ધરમ સદીવ; વસ્તુ સ્વભાવ ધરમ શુદ્ધ, કહત અનુલવી જીવ. ૩. એહ ખજાનાકું અરથ, કહત અજ્ઞાની જીવ; કહત દ્રવ્ય દરસાવકું, અર્થ સુજ્ઞાની ભીહ. ૪. દ પતિ રતિકીઠા પ્રત્યે, કહત હુમંતિ કામ; કામ

યહ સુકૃમકેા જ્ઞાન. ૨૪. જાને માને અનુભવે, કરે ભક્તિ મન લાય. પર સંગત આશ્રવ સધે, કમં બંધ અધિકાય. ૨૫. કમં બંધ તે જમ બઢે, જમ તે લખે ન બાટ; અંધ-રૂપ ચેતન રહે, બીના સુમતિ ઉદ્ધાટ. ૨૬. સહજ મોહ જળ ઉપશમે, રૂચે સુશુક ઉપદેશ; નવ નિભાવ ભવ થિતિ ઘટે, જગે જ્ઞાન શુન લેશ. ૨૭. જ્ઞાન લેશ સોહે સુમતિ, લખે મુક્તિકી લીક; નિરખે અંતર દ્રષ્ટિસોં દેવ ધમં શુર ઠીક. ૨૮. જ્યોં સુપ-રિક્ષક જો હાર, કાચ હારી મણિ લખ; ત્યું સુબુદ્ધિ મારગ શહે, દેવ ધમં શુર સેઈ. ૨૯. દશન જ્ઞાન આરિત્ર શુન, દેવ ધમં શુર શુદ્ધ; પરખે આતમ સંપદા, તજે સ્નેહ વિરૂદ્ધ. ૩૦. અયેં દશન દેવતા, અયેં આરિત્ર ધમં; દહ પરિચય શુર જ્ઞાનકો, યહે સુમતિકો કમં. ૩૧. સુમતિ કમં શિવ સધે, ઓર ઉપાય ન કોય; શિવ સ્વરૂપ પર-કશસોં, આવાગમન ન હોય. ૩૨. સુમતિ કમં સમાકત સહિત, દેવ ધમં શુર ધાર; કહત બનારસી એહ તત, લહિયાવે ભવપાર. ૩૩.

૫ શ્રી બનારસીદાસ કૃત જ્ઞાન પરચીશી (દોહા)

સુરનર તીરિ જગ જોનીમે, નર નિગોહ ભમંત; મહા મોહકી નિંદમે, સોજો કાલ અનંત ૧. જેસે જવરકે જોરસે, લોજનકી રૂચી ભાય; તેસે કુકમંકે ઉદયસે, ધમં વચન ન સુહાય. ૨. લખે જૂળ જવરકે ગયે. રૂચિશું લેત આહાર; અશુભ હીન શુભ મયિજગે, જાને ધમં વિચાર. ૩. જેસે પવન ઝંકારથે, જલમેં ઉઠે તરંગ; ત્યું મનસા અંચલ ભષ, પરિશ્રુકે પરસંગ. ૪. જિહાં પવન નહિ સંચરે, તિહાં નહિ જલ કલ્લોલ; ત્યું સખ પરિશ્રુ ત્યાગથે, મનસી હોઈ અટોલ. ૫. જ્યું કાહુ વિષધર રસે, રૂચિશું નિંખ થવાય; ત્યું મમતાશું તુમ મઢે, મગન વિષય સુખ પામ. ૬. નિંખ રસ કરસે નહિ, નિર વિખ તન જળ હોય; મોહ ઘટે મમતા મિટે, વિષય ન વંછે કોય. ૭. જ્યું સમ્પિદ્ર નૌકા ચઢે, ખૂઠે અંધ દેખત; ત્યું તુમ ભવજલમેં પરે, બીન વિવેક ધરી ભેખ. ૮. જિહાં અખંડિત શુષ્ક લગે, ખેવટ શુદ્ધ વિચાર; આતમ રૂચિ નૌકા ચઢે, પાવે ભવજલ પાર. ૯. જ્યું અંકુશ માને નહિ, મહા મતંગજ રાજ; ત્યું મન તૃષ્ણામે ફિરે, ગિને ન કાજ અકાજ. ૧૦. જ્યું નરદાય ઉપાય કર, ગહિયાને ગજ સાધ; ત્યું યા મન વશ કરનકો, નિર્મલ ધ્યાન સમાધ. ૧૧. તિમિર રોગસે નયન જ્યું, લખે ઓરકી ઓર; ત્યું મન સંશયમે ફિરે, મિથ્યામતકી દોર. ૧૨. જ્યું ઔષધ અંજન કિયે, તિમિર રોગ મિટ જાય; ત્યું સદ્ગુર ઉપદેશસે, સંશય વેગ પલાય. ૧૩. જેસે સખ બહુજરે, દ્વારામતિકી આગ; તિમ માયામેં તુમ પરે, કિહાં જાઓગે ભાગ. ૧૪. દ્વિપાયનસે તે બયે, જે તપસી નિત્રંથ; તજી મમતા સમતા શહે, ઇહે મુગતિકો પંથ ૧૫ જ્યું કુધાતુકે ફેટસે, ઘટી વિષ કંચન કાંતિ; પુન્ય પાપ કરી. ત્યું, ભયે મૂઢતંમ બહુ ભાંતિ. ૧૬. કંચન નિજ શુષ્ક નહિ તજે, વાન હીન ન હોત; ઘટ ઘટ અંતર આતમા, સહજ સ્વભાવ ઉઘોત. ૧૭. પન્નાયિક પક્ષએ, શુદ્ધ કનકે જ્યું હોય; ત્યું પરગટ પરમાતમા, પુન્ય પાપ મલ જોઈ. ૧૮. પવં રાહુકે શહન જ્યું, સૂર સોમ છળિ છિન્ન; સંગત પાઈ કુસાધુડી, સજ્જન હોયે મલીન ૧૯. નિંખાદિક અંદન કરે, મલયા

છવે કાચ. ૩૫. સોપકમ આયુ કહ્યો, પંચમકાલ મળાર; સોપકમ આયુ વિષે, ઘાત અનેક વિચાર. ૩૬. મંદ સ્વાસ સ્વરમે' ચલત, અદ્ય હિમર હોય ખીણ; આધક સ્વાસ ચાલત અધિક, હીણ હોત પરવીણ. ૩૭. ચાર સમાધિ લીન નર, ૫૮ શુભ ધ્યાન મળાર; તૃણા ભાવ બેઠા જ્યુ' દસ, બોલત દ્વાદશ વાર. ૩૮. ચાલત સોલસ સોવતાં, ચલત સ્વાસ બાવીશ; નારી ભોગવતાં બાણભે, ઘટત સ્વાસ છત્રીશ. ૩૯. થોડી વેલા માંહે જસ, વહત અધિક સ્વર શ્વાસ; આયુ છીને બલ ઘટે, શેગ હોય તન તાસ. ૪૦. અધિકા નાંહિ બોલીયે', નહી રહિયે પદ સોય; અતિ શીઘ્ર નવિ ચાલીયે', જો વિવેક મન હોય. ૪૧.

૪. શ્રી બનારસીદાસ કૃત અધ્યાત્મ બત્રીશી (દોહા)

શુદ્ધ વચન સદશુર કહે, કેવલી ભાખીત અંગ; લોક પુરુષ પરવાન સખ, ચૌદક રત્નજી ઉત્તંગ. ૧. ધન ઘટ પુરીત લોકમે, ધર્મ અધર્મ આકાશ; કાલ છવ પુરુષલ સહિત છહું દ્રવ્યકા વાસ. ૨. છહું દ્રવ્ય ન્યારે સદા, મિલે ન કાહું કોય; ખીર નીર જ્યુ' બીલી રહે, ચેતન પુરુષલ હોય. ૩. ચેતન પુરુષલ શું મિલે, જ્યુ' તિલમે' ખલતેલ; પ્રગટ એકસે દેખીયે, ચહ અનાદિકો ખેલ. ૪. વહ વાંકે રસ શું રમે, વહ વાં શું લપટાય; ચુંબક કષે' લોહ જ્યુ', ધોહ લગે તિહીં ધાવ. ૫. જહ પરગટ ચેતન શુપત, દુવિધા લખે ન કોય; ચહ દુવિધા સોઈ લખે, જે સુવિચચ્છન હોય. ૬. જ્યુ' સુવાસ ફલ ફલમે', ફહી દ્રુધમે' ધીઈ; પાવક કાઠ પાપાણમે', ત્યુ' શરીરમે' છઉ'. ૭. કમ' સ્વરૂપ કમ'મે', ઘટાકાર ઘટ માંહિ; શુણ પ્રદેશ પ્રચ્છન સખ, ચાતે પરગટ નાંહિ. ૮. સહજ શુદ્ધ ચેતન ખસે, ભાવ કમ'કી જોટ; દ્રવ્ય કમ'નો કમ' શું, બંધી પીંડકી ચોટ. ૯. જ્ઞાનરૂપ ભગવાન શીવ, ભાવ કમ' ચિત ભમ'; દ્રવ્ય કમ' તનકારમન, ચહ શરીર નોકમ'. ૧૦. જ્યુ' કોઠીમે' ધાનમે, ચમી માંહિ કણ ખીચ; ચમીધોઈ કન પરખીએ, કોઠી ધોયે કીચ. ૧૧. કેઠી સમ નોકમ' મલ, દ્રવ્ય કમ' જ્યુ' ધાન; ભાવ કમ' મલ જ્યુ' ચમી, કણ સમાન. ભગવાન. ૧૨. દ્રવ્ય કમ' નોકમ' મલ, હોઈ પુરુષલ ભલ; ભાવ કમ'ગતિ જ્ઞાનમતિ, દુવિધ પ્રહાકી ચાલ. ૧૩. દુવિધ પ્રહાકી ચાલસો, દુભિધ ચક્રકો ફેર; એક જ્ઞાનકો પરિણમન, એક કમ'કો ઘેર. ૧૪. જ્ઞાનચક્ર અંતર શુપત, કમ' ચક્ર પ્રત્યક્ષ; હોઈ ચેતન ભાવ જ્યો, શુકલ પક્ષ તમ પક્ષ. ૧૫. નિજ શુણ નિજ પર્યાયમે', જ્ઞાન ચક્રકી ભૂમિ; પરશુણ પર પર્યાય શું, કમ' ચક્રકી ધૂમિ. ૧૬. જ્ઞાન ચક્રકી ધરનીમે', સજગ ભાતિ સખ ઠોર; કમ' ચક્રકી નિંદશું, સુખા સુપનકી દોર. ૧૭. જ્ઞાન ચક્ર જ્યુ' દશની, કમ' ચક્ર જ્યુ' અંધ; જ્ઞાન ચક્રમે' નિજજ'રા, કમ' ચક્રમે' બંધ. ૧૮. જ્ઞાન ચક્ર અનુસરનકો, દેવ ધર્મ શુરદ્વાર; દેવ ધર્મ શુર જે લખે, તે પામે ભવપાર. ૧૯. ભવવાસી બને નહિ, દેવ ધર્મ શુર લેહ; પરચો મોહકે ફંદમે', કરે મોહકો ખેદ. ૨૦. ઉદે કુકમ' સુકમ'કે, રૂઢે ચતુર્ગિ માંહિ; નિરખી બાહિજ દ્રષ્ટિસો, તિહીં શિવ આરગ નાંહિ. ૨૧. દેવ ધર્મ શુર હે નિકટ, મૂઠ ન બને ઠોર, બાંધ્યા દ્રષ્ટિ મિથ્યાતસો, લખે ઝોરકી ઝોર. ૨૨. લેખ ધારકો શુર કહે, પુન્યવંત કો દેવ; ધર્મ કહે કુલ રીતિકો, ચહ કુકમ'કી ટેવ. ૨૩. દેવ નિરંજન કો કહે, ધર્મ વચન પરમાન; સાધુ પુરુષકું શુર કહે,

સવૈયા એકત્રીસા

જાકે ઘટ પ્રગટ વિવેક ગણધર કૌસો દિરદૈ હરખિ મહામોહકો હરતુ હૈ. સાચો સુખ માને નિજમહિમા અહોલ જાને આપુહીમે આપનો સુભાઉ લે ધરતુ હૈ. જૈસે જલ કદંભ કતકદ્દલ ભિન્ન કરૈ, તેસે જીવ અજીવ વિલછતુ કરતુ હૈ આતમ સકતિ સાધે ગ્યાનકો ઉઠો આરાધે, સોઈ સમક્રિતી ભવસાગર તરતુ હૈ. ૭.

અનુભવનું વર્ણન - દોહરો

કહો' સુદ્ધ નિહૌકયા, કહો' સુદ્ધ વિવહાર; મુકતિપંથકારન કહો' અનુભોકો અધિકાર. ૮.

- અનુભવનું લક્ષણ -

વરતુ વિચારત કયાવતૈ. મન પાવૈ વિશ્રામા, રસ સ્વાદત સુખ ઉપજૈ, અનુભો યાકો નામ ૬.

- અનુભવનો મહિમા -

અનુભવ ચિંતામની રતન, અનુભવ હૈ રસ કુપ; અનુભવ મારગ મોખકો, અનુભવ મોખ સરૂપ ૧૦.

- સવૈયા મનહર -

અનુભોકે રસકો' રસાયન કહત જગ, અનુભો અભ્યાસ યહુ તીરથકી કોર હૈ, અનુભોકી ને રસા કહાવૈ સોઈ પોરસા સુ અનુભો અધોરસાસો' ઉરધકી કોર હૈ; અનુભોકી કેલિ યહૈ કામધેનુ ચિત્રાવેલિ. અનુભોકો સ્વાદ પંચ અમૃતકો કોર હૈ. અનુભો કરમ તોરૈ પરમસો' પ્રીતિ જોરૈ. અનુભો સમાન ન ધરમ કોઈ ઓર હૈ. ૧૧.

જીવદ્રવ્યનું સ્વરૂપ - દોહરો

ચેતનવંત અનંત શુન, પરજૈ સકતિ અનંત. અલખ અખરિત સર્વંગત. જીવ હરખ વિરતંત ૧૨.

પુદ્ગલ દ્રવ્યનું લક્ષણ

ફરસ-વરન-રસ-ગંધ મય, નરહ-પાસ-સંકાન; અનુરૂપી પુદ્ગલ હરખ, નકા-પ્રદેશ-પરવાન ૧૩.

જીવનું વર્ણન

સમતા-રમતા ઉરધતા, ગ્યાયકતા સુખભાસ; વેદકતા જૈતન્યતા, એ સખ જીવ વિલાસ ૧૪.

અજીવનું વર્ણન

તનતા મનતા વચનતા, જંડતા જહ સમ્મેલ; લઘુતા શુરુતા ગમનતા. એ અજીવકે ખેલ ૧૫.

. શુદ્ધ જીવદ્રવ્યનાં નામ-સવૈયા એકત્રીસા

પરમપુરૂષ પરમેશ્વર પરમજ્યોતિ, પરબ્રહ્મ પૂરન પરમ પરધાન હૈ. અનાદિ અનંત અવિગત અવિનાશી અજ, નિરહંક મુકત મુકુંદ અમલાન હૈ. નિરાળાધ નિગમ નિરંજન નિરવિકાર, નિરાકાર સંસાર સિદ્ધેશ્વરિ મુળન હૈ. સરવહરસી સરવજ્ઞ સિદ્ધ સ્વામી સિવ, ધની નાથ ઇસ જગદીસે ભગવાન હૈ. ૧૬.

અલકી ખાસ; દુરજન તે સત્જન બચે, રહત સાધુકે પાસ. ૨૦. જેસે તલાવ સદા ભરે; જલ આવે ચિહ્ન ઓર; તેસે આશ્રવ દ્વારસે, કર્મ બંધકે ભર. ૨૧. જથું જલ આવગ મુંદિયે, સૂકે સરવર પાન; ત્યું સંજમ સંવર કીયે, કર્મ નિજંરા જાન. ૨૨. જથું ખૂટી સભોગથે, પાસ મૂઠિંત હોય; ત્યું પુદ્ગલ શું તુમ મિલે, આતમ શક્તિ સમોય. ૨૩. મેહેલી ખટાઈ માંજીયે, પાસ પરગટ રૂપ; શુકલ ધ્યાન અભ્યાસથે, દર્શન જ્ઞાન અનુપ. ૨૪. કહે ઉપદેશ બનારસી, ચેતન અળ કમ્પુ ચેત; આપ ખૂળવત આપકું, ઉદય કરનકે હેત ૨૫.

૬ સ્વ. પં. કવિવર બનારસીદાસ “સમયસાર નાટક”

મંગળાચરણ-દોહરા

નિજ સ્વરૂપકૌ પરમ રસ, ભામે ભરૌ અપાર. બન્દૌં પરમાન્દ મય, સમયસાર અવિકાર ૧.

સવૈયા એકત્રીસા

જિન્હકે વચન ઉર ધારત જુગલ નાગ, ભયે ધરાનહ પદભાવતિ પલકમૈં. ભકી નામ મહિમાસૌં કુધાતુ કનક કરૈં, પારસ પખાન નામી ભયૌ હે ખલકમૈં; જિન્હકી જનમપુરી-નામકે પ્રભાવ હમ, અપનૌ સ્વરૂપ લખ્યૌ ભાતુસા ભલકમૈં. તેહ પ્રભુ પારસ મહારસકે દાતા અબ, દીજૌ મોહિ સાતા દગલીલાકી લલકમૈં. ૨.

શ્રી સિદ્ધસ્તુતિ-અરિદ્ધ

અવિનાસી અવિકાર પરમરસ ધામ હૈં. સમાધાન સર્વંગ સહજ અભિરામ હૈં. સુદ્ધ શુદ્ધ અવિરૂદ્ધ અનાદિ અનંત હૈં. જગત શિરોમનિ સિદ્ધ સદા જયવંત હૈં. ૩.

શ્રી સાધુ સ્તુતિ-સવૈયા એકત્રીસા

ગ્યાનકૌ ઉભાગર સહજ-સુખસાગર સુશુન-રતનાગર વિરાગ-રસ ભયૌં હૈ. સરનકી રીતિ હરે મરનકો ન લૈ કરૈ, કરનસૌં પીઠિ કે ચરન અનુસયૌં હૈ; ધરમકૌ મંદન ભરમકૌ વિહંડન હૈ, પરમ નરમ હૂવૈકે કરમસૌં લયૌં હૈ, ઐસૌ મુનિરાજ ભુવલોકમૈં વિરાજ-માન, નિરખિ બનારસી નમસ્કાર કયૌં હૈ. ૪.

સમ્યગ્દષ્ટિની સ્તુતિ-સવૈયા

લેહવિજ્ઞાન જથૌ જિન્હકે ઘટ, સીતલ ચિત્ત ભયૌ જિમ ચંદન, કેલિ કરૈ સિવ મારગમૈં, જગમાહિં જિનેસરકે લઘુ નંદન, સત્યસરૂપ સદા જિન્હકૈ, પ્રગટયૌ અવદાત મિથ્યાત-નિકંદન; સાંતલસા તિન્હકી પહિચાનિ, કરૈ કર જોરિ બનારસિ વંદન. ૫.

સવૈયા-એકત્રીસા

સ્વારથકે સાથે પરમારથકે સાથે ચિત્ત. સાથે સાથે યૈન કહેં સાથે જૈનમતી હૈં. કાહૂંકે વિરૂદ્ધિ નાહિ પરબય-બુદ્ધિ નાહિ, આતમગવેષી ન ગૃહસ્થ હૈ ન જતી હૈં સિદ્ધિ રિદ્ધિ વૃદ્ધિ દીસૌં ઘટમૈં પ્રગટ સદા, અંતરકી લચ્છિસૌં અબગી લચ્છપતી હૈં. દાસ ભગવંતકે ઉદાસ રહે જગતસૌં સુખિયા સદૈવ ઐસે શુભ સમકિતી હૈં. ૬.

શ્રી ગુરૂની પારમાર્થિક શિખામણી—

લૈયા જગવાસી તૂ ઉદાસો બૈ જગત સૌ એક છ મહીના ઉપદેસ મેરો માતુ રે
ઔર સંકલપ વિકલપકે વિકાર તજિ, જૈઠિયે એકંત મન એક કૌરુ આતુ રે; તેરો ઘટ
સર તામેં તૂહી હૈ કલમ તાકૌ, તુહી મધુકર બૈ સુવાસ પહિચાતુ રે, પ્રાપતિ ન બૈ હૈ
કહુ એસો તુ વિચારતુ હૈ, સહી બૈ હૈ પ્રાપતિ સરૂપ ચૌંહી જાતુ રે ૨૪.

ભેદત્વજ્ઞાનનું પરિણામ

જેસે કરવત એક કાઠ ખીચ ખંડ કરે, જેસે શબ્દસ નિરવારે દ્રવ્ય જલકૌ.
તેસે ભેદગ્યાન નિજ ભેદક-સકતિસેતી, સિત્ત સિત્ત કરે ચિદાનંદ પુલ્કલકૌ. અવધિકૌ
ધાવે મનપચેકી અવસ્થા પાવે, ઉમગિકે આવે પરમાવધિકે થલકૌ. યાહી ભાંતિ પૂરન-
સરૂપકૌ ઉદોત ધરે, કરે પ્રતિબિંબિત પદારથ સકલકૌ. ૨૫.

જીવ નિશ્ચયથી અકર્તા અને વ્યવહારથી કર્તા છે.

વિવહાર-દૃષ્ટિસે વિદોક્તબંધ્યોસૌ હીસે, નિહચે નિહારત ન બાંધ્યો યહ કિનહી; એક
પચ્છ બંધ્યો એક. પચ્છસૌ અબંધ સદા, દોભિ પચ્છ અપને અનાદિ ધરે ધનિહી. કોભિ
કહે સમલ વિમલરૂપ કોભિ કહે ચિદાનંદ તેસો ધ બખાન્યો જેસો જિનિહિ. બંધ્યો
માને ખુલ્યો માને દોભિ તૈકૌ લેહ જાને, સોધ ગ્યાનવંત જીવ તત્ત્વ પાયો તિનિહી. ૨૬.
નયજ્ઞાન દ્વારા વસ્તુ સ્વરૂપ જાણીને સમસ્ત ભાવમાં રહેનારાઓની પ્રશંસા
સવૈયા એકત્રીસા.

પ્રથમ નિયત નય દ્વજી વિવહાર નય, ફહૂકૌ ફલાવત અનંત લેહ ફલે હૈ. જયૌ
જયૌ નય ફલેલૌ લૌ મનકે કલોલ ફલે, અંચલ સુભાવ લોકલોકલૌ ઉછલે હૈ. જૈસી
નયકલ તાકૌ પક્ષ તજી ગ્યાની જીવ. સમરસી ભયે એકતાસૌ નહિ ટાલે હૈ મહાભાહ
નાસિ મુદ્ધ-અનુભૌ અભ્યાસિ નિજ બલ પરમાસિ સુખરાસિ માંહિ રલે હૈ. ૨૭.

શિષ્ટપની શંકાનું સમાધાન

પૂરવ અવસ્થા જે કરમ-બંધ કીને અબ, તેક ઉઈ આજ નાના ભાંતિ રસ દેત
હૈ. કેઈ સુભ સાતા કેઈ અસુભ અસાતારૂપ. ફહૂસૌ ન રાગ ન વિરોધ સમચેત હૈ
જથાભેગ ક્રિયા કરે ફલકી ન કંચા ધરે, જીવન મુક્તિકૌ બિરહ ગહિ લેત હૈ. યાતે
ગ્યાનવંતકૌ ન આસીવ કહત કોભિ, મુદ્ધતાસૌ ન્યારે ભયે મુદ્ધતા સમેત હૈ. ૨૮.

મોક્ષનું મુળ ભેદ વિજ્ઞાન—છપ્પય

પ્રગટિ લેહ વિગ્યાન આપણન જાને. પર પરનતિ પરિયાગ, મુદ્ધ અનુભૌ થિતિ
કાને. કરિ અનુભૌ અભ્યાસ, સદ્બ સંવર પરમાસૌ. આસવ દ્વાર નિરોધિ કરમભન-
તિમિર વિનાસૌ. ક્ષય કરિ વિભાવ સમભાવ બજિ નિરવિકલપ નિજ પદ ગહે. નિર્મલ
વિમુદ્ધ સામુત સુધર, પરમ અર્તીદ્રિય મુખ લહે. ૨૯.

ચોપાઈ :-જે બિનુ ગ્યાન ક્રિયા અવગાહે, જે બિનુ ક્રિયા મોખપદ ચાહે, જે
બિનુ મોખ કહે મૌ મુખિયા, સો અજન મૂઢનિ મૌ મુખિયા ૩૦.

ચિદાનંદ ભગવાનની સ્તુતિ-દોહરા

શોભિત નિજ અનુભૂતિ, ભુત ચિદાનંદ ભગવાન; સાર પદારથ આતમા, સકલ પદારથજનન. ૧૭.

જીવદ્વાર વર્ણન-સિદ્ધ ભગવાનની સ્તુતિ-સવૈયા એકત્રીસા

જો અપની દુતિ આપ વિરાજત, હૈ પરધાન પદારથ નામી. ચેતન અંક સદા (નકલ)ક મહા સુખ સાગરકૌ વિચરામી. જીવ અજીવ જિતે જગમેં તિનકૌ જ્ઞાયક અંતરજામી; સો સિવરૂપ બસે સિવ થાનક, તાહિ વિલોકિ નમે સિવગામી. ૧૮.

અનુભવની દશામાં સૂર્યનું દ્રષ્ટાંત

સવૈયા એકત્રીસા :-જેસે રવિ-મંડલકે ઉદે મહિ-મંડલ મે, આપત અટલ તમ પટલ વિલાતુ હૈ, તેસે પરમાતમા કૌ અનુભૌ રહત બૌલૌ, તેલૌ કહું દુવિધા ન કહું પચ્છપાતુ હૈ. નયકૌ ન લેસ પરવાનકૌ ન પરવેસ, નિચ્છેપકે વંસકૌ વિધુસ હોત જાતુ હૈ, જે જે વસ્તુ સાધક હૈ તેજી તહાં બાધક હૈ. બાકી રાગદોષકી કૌન બાતુ હૈ. ૧૦. સદગુરુ કહે ભવ્ય જીવ નિસૌ, તોરહુ તુરિત મોહકી જેલ. સમકલરૂપ ગહૌ અપનોશુન, કરહુ સુદ અનુભવકૌ ખેલ; પુદ્ગલપિંડ ભાવ સગાદિક; ધનસૌ નહિ તુમ્હારૌ મેલ. જો જડ પ્રગટ શુપત તુમ ચેતન, જેસે ભિન્ન તોય અરુ તેલ. ૧૬.

દ્રવ્ય અને ગુણપર્યાયિની ભેદ વિવક્ષા-કવિત

દરજન-આન-અરન ત્રિશુનાતમ, સમલરૂપ કહિયે વિવહાર, નિહચે-દ્વંદ્વ એકરસ ચેતન, લેહરહિત અવિચલ અવિકાર. અચ્ચક્કસા પ્રમાન ઉલૌ નય, નિર્મળ સમલ એકહીબાર. યૌ સમકાલ જીવકી પરિનતિ. કહે જિનેંદ ગહે જનધાર. ૨૦.

શુદ્ધ અનુભવની પ્રશંસા-સવૈયા એકત્રીસા

જાકે પદ સોહત સુલભન અનંત આન, વિમલ વિકાસવંત જયોતિ લહલહી હૈ. યધપિ ત્રિવિધરૂપ વિવહારમે તથાપિ, એકતા ન તજે યૌ નિચત અગ કહી હૈ; સો હૈ જીવ કૈસીહૂં જગતિકૈ સદીવ તાકે, ધ્યાન કરીખેકૌ મેરી મનસા ઉનહી હૈ, જાતે અવિચલ રિદ્ધિ હોત ઔ ભાતિ સિદ્ધિ, નાહી નાહી નાહી ચામેં ધોખો નાહી સહી હૈ. ૨૧.

જ્ઞાતાની અવસ્થા

કે અપનો પદ આપ સંભારત, કે શુરુકે સુખકી સુનિ બાની, લેહ વિગ્યાન જયૌ જિન્હિકે, પ્રગટી સુવિવેક-કલા-રજધાની; ભાવ અનંત ભયે પ્રતિબિંબિત જીવન મોખ દસા કહરાની. તે નર દયન જયૌ અવિકાર. રહેં ચિરરૂપ સદા સુખદાની. ૨૨.

પરમાર્થની શિક્ષા-

બાનારસી કહે ભૈયા ભવ્ય સુનો મેરી સીખ; કૈહું ભાતિ કૈસે હું કે ઔસૌ કાળુ કીજિયે. એકહુ મુહૂરત મિથ્યાતકૌ વિધુસ હોઈ, આનકૌ જગાઈ અંસ હંસ ખોજી લીજિયે; વાહીકૌ વિચાર વાકૌ ધ્યાન ચહે કૌતુહલ ચૌહી ભરી જનમ પરમ રસ પીજિયે તજી ભવ-વાસકૌ વિલાસ સવિકારરૂપ, અંતકરિ મોહકૌ અનંતકાલ કીજિયે ૨૩.

આત્માનુભવ કરવાનો વિધિ-સવૈયા એકત્રીસા

પ્રથમ સુદ્રિષ્ટિસૌં સરીરરૂપ કીલે બિન્ન, તારે ઔર સૂચ્યમ સરીર બિન્ન માનિયે. અષ્ટ કર્મ ભાવકી ઉપાધિ સોબી કીલે બિન્ન, તાહુમૈં સુબુદ્ધિકૌ વિલાસ બિન્ન બાનિયે. તારે પ્રભુ ચેતન વિરાજિત અખંડરૂપ વહે શ્રુત ગ્યાનકે પ્રવાન ઉર આનિયે. વાહીકૌ વિચાર કરિ વાહીમૈં મગન હૂલે, વાકૌ પદ સાધિબેકૌ એસી વિધિ ઠાનિયે. ૪૦.

આત્માનુભવથી કર્મબંધ થતો નથી-ચોપાધ

ઇહિ વિધિ વસ્તુ વ્યવસ્થા બને, રાગાદિક નિબ રૂપ ન માને; તારે ગ્યાનવંત જગમાંહી. કરમ બંધકૌ કરતા નાંહી. ૪૧.

નવભક્તિનાં નામ-દોહરા

શ્રવન કીરતન ચિંતવન, સેવન બંદન ધ્યાન. લઘુતા સમતા એકતા, નૌધા ભક્તિ પ્રવાન. ૪૨.

મોક્ષમાર્ગી જીવોની પરણતિ-સવૈયા ત્રેવીસા.

ચેતન મંડિત અંગ અખંડિત, સુદ્ધ પવિત્ર પદારથ મેરો, રાગ વિરોધ વિરોધ હસા. સમુએ જમ નાટક પુદ્ગલ કેરો, ભોગ સંયોગ વિયોગ બિથા અવલોકિ કહે પદ કર્મજ મેરો, હે જિન્હકૌ અતુલૌ ઇહ ભાંતિ, સદા તિનકૌ પરમારથ મેરો. ૪૩.

સમાધિ વર્ણન-દોહરા.

રામ-રસિક અર રામ-રસ, કહન સુનનકૌ દોષ, જળ સમાધિ પરગટ ભઇ, તળ હબિધા નહિ કોઈ. ૪૪.

મોક્ષ પ્રાપ્તિનો કર્મ-છાપ્પય.

ભયૌ સુદ્ધ અંકૂર, ગયૌ મિથ્યાત મૂર નસિ, કર્મે કર્મ હોત ઉદોત, સહજ જિમ સુકલ પક્ષ સસિ; કેવલ રૂપ પ્રકાસિ ભાસિ સુખ રાસિ ધરમ ધ્રુવ, કરિ પૂરન ચિતિ આઉ, ત્યાગિ ગત લાભ પરમ હુવ, ઇહ વિધિ અનન્ય પ્રભુતા ધરત પ્રગટિ ખૂંદિ સાગર થયૌ, અવિચલ અખંડ અનુભવ અખય, જીવ દરબ જગ મંદિ જયૌ ૪૫.

આઠ કર્મો નષ્ટ થવાથી અઠ ગુણે નું પ્રગટ થવું-સવૈયા એકત્રીસા

ગ્યાના વરની કે ગયે બાનિયે જુ હે સુ સખ, હસનાવરનકે ગયેતેં સખ દેખિયે, વેદની કરમ કે ગયેતેં નિરાખાધ સુખ; મોહનીકે ગયે સુદ્ધ ચારિત વિસેખિયે; આઉ કર્મ ગયે અવગાહના અટલ હોઈ; નામ કર્મ ગયે તૌ અસુરતીક પેખિયે. અશુર અલધુરૂપ હોત ગોત્રકર્મ ગયે અંતરાય ગયે તૌ અનંત બલ દેખિયે. ૪૬.

જ્ઞાનીની આત્માચના-દોહરા.

ગ્યાનવંત અપની કથા, કહે આપસૌ આપ. મૈ મિથ્યાત હસાવિષે, કીને બહુ વિધ પાપ. ૪૭.

સવૈયા એકત્રીસા

હિરદૈં હમારે મહા મોહકી વિકલતાઈ; તારે હમ કરના ન કીની જીવદાતકી. આપ પાપ કી નૈ ઔરનિકૌ ઉપદેસ દીને, હુતી અનુમોદના હમારે ચાહી ખાતકી.

આત્માનુભવ ગ્રહણ કરવાની શિખામણી — દોહરા

જો પદ ભૌપદ ભય હરે, સો પદ સેઉ અનુપ, જિહ્વિ પદ પરસત ઔર પદ, લગો
આપઠાણ ૩૧.

અનુભવની પ્રશંસા—કુંડલિયા

અનુભવ ચિંતામનિ રતન, જાકે હિય પરગાસ, સો પુનીત શિવપદ લહે, હહે
અતુરગતિવાસ, હહે અતુરગતિવાસ, આસ ધરિ ક્રિયા ન મંડુ, તુતન બંધ નિરોધિ પુખ્ત
કૃત કમં વિહંડે, તાકે ન ગતુ વિકાર ન ગતુ બહુ ભાર ન ગતુ ભવ, જાકે હિરદે માંહિ
રતત ચિંતામનિ અનુભવ ડર.

વિષય વાસનાઓથી વિરકત રહેવાનો ઉપદેશ—સવયા એકત્રીસા

જેલોં બ્યાનકો ઉદોત તોલોં નહિ બંધ હોત, બરતો મિથ્યાત તળ નાના બંધ હોહિ હે
એસો-લેહ મુનિ કૃ લયો તુ વિષે લોગનિસોં, જોગનિસોં ઉદ્ભવી રીતિ તે બિછોહિ હે,
મુતુ લોયા સંત તુ કહે મોં સમકિતવંત, યહુ ત એકંત ભગવંતકો દિશેહિ હે, વિષેસોં
વિમુખ હોહિ અનુભો દસા અરોહિ, મોખ મુખ ટોહિ તોહિ એસી મતિ સોહિ હે ડઠ.

જ્ઞાની જીવ વિષયોમાં નિરંકુશ નથી રહેતો.

ઓપાઠ :-બ્યાનકલા જિનકે ઘટ જગી, તે જગમાંહિ સહજ વૈરાગી, બ્યાની
મગન વિષે મુખમાંહી, યહુ વિપરીતિ સંભવે નાંહી. ૩૪.

જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય એક સાથે જ થાય છે—દોહરા.

બ્યાન સકતિ વૈરાગ્ય બલ, સિવ સાધે સમકાલ, જ્યોં લોચન ન્યારે રહું, નિરજો
દોહી નાલ. ૩૫.

મૂઢ મનુષ્ય વિષયોથી વિરકત નથી હોતા—સવૈયા એકત્રીસા.

રવિકે ઉદોત અસ્ત હોત દિન દિન પ્રતિ, અંબુલિકે જીવન જ્યોં જીવન ઘટતુ
હે, કાલકે અસ્ત છિન છિન હોત છિન તન, આરેકે ચલત માનો કાઠ સો કટતુ હે,
એતે પરિ મુરખ ન જોલે પરમાયકોં, સ્વારથકે હેતુ જમ ભારત કટતુ હે, લગો ફિરે
લોગનિસોં પચો પરે જોગનિસોં, વિષેરસ લોગનિસોં નેકુ ન હટતુ હે. ૩૬.

આત્મવિલાસ જણવાનો ઉપદેશ સવૈયા ત્રેવીસા

રે રુચિવંત પચારિ કહે શુર. તુ અપનો પદ બૂઝત નાંહી. જોબુ દિયે નિજ
ચેતન લગ્ગન, હે નિજમેં નિજ શુઝત નાંહી. મુદ્ધ મુદ્ધંદ સદા અતિ ઉજજલ. માયા કે
ફંદ અજ્ઞત નાંહી; તેરો સજ્જ ન ફંદકી દોહીમે, તાહીમેં હે તોહિ મુઝત નાંહી. ૩૭.

મનની સ્થિરતાનો પ્રયત્ન—દોહરા

જો મન વિષે કષાયમેં, બરતે અંચલ સોધ. જો મન ધ્યાન વિચારસોં, રુકે મુ
અવિચલ હોઈ. ૩૮

દોહરા :-તાતે વિષે કષાયસોં ફિરિ મુ મનકી ખાંન. મુદ્ધાતમ અનુભોવિષે, કીજો
અવિચલ આનિ. ૩૯.

જાય મિટી ભવ વાસ વસેરો; ત્યાગી વિભાવ શુદ્ધાત્મ દેખત, પાપ અનુભવ આતમ કેરો. ૨. બાહ્ય દ્રષ્ટિ ધરે જળ આતમ, તો નિજ ભાવ લખે નવિ કયુંહિ; ખોજ હિયે શિખ માની લે ચેતન, રાયક રૂપ સદા 'તુજ માંહિ; જે સમભાવ થહે યહ આતમ, રાગ વિરોધ રિમોહ મિટાઈ; સમ્યગ્ભાવ લહિ અપનો પદ, શાશ્વત સુખ સમાધિ સદાઈ. ૩. આપરમેં નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, ચહેન વિભાવ ગહે ન અનિતી; ચેતન રાગ વિયોગ કેા કારણ, યામેં વસંત રહે ભવભિતી; ચેત. ચિદાનંદ ચેતનકો યહ, આસર આપ મિળ્યો તુજ સેતી; છોડી કે નિંદ પ્રમાદ દશા અળ, જાગ કહે ગુરુ શિખ મુનેંકી. ૪. ચાહકી હાહરો કાહે જરે અળ, મૂત્રી નિભમત રિદ્ધિ સ્વતંત્રી; ઈંદ્રીય લોગ વિકાર વિષે રસ, ત્યાગત જાગત જ્યોતિ અનંતી; શુદ્ધ સ્વભાવ રમે નગમે, વિષયા રસ લોગ વિલાસ વિપત્તી; યા તેં સુ સમ્યગ્ પ્રાકમ ફૌરત, મૃગમદ તોરત સર્વ વિપત્તી. ૫.

૮. મુનિ બુદ્ધિસાગર કૃત અધ્યાત્મિક હિતોપદેશ-સવૈયા મનહર ચાલમાં

મન માને તેવું ખાવો પીવો દુનિયામાં, જેવી જેવી ક્રિયા તેવો કર્મનો તો બંધ છે; મન મલકાઈ અરે ફૂલણ ફેળેતી કરી, અંતરના જ્ઞાન વિષુ દેખતા તો અંધ છે; ચેતનનો બોધ કરે ધન ધાતીયા તો, ચેતન પ્રકાશ થકી સુગતિ પમાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ સત્યવાન બાણવાથી, અલખ અલખ સુખ યોગિયો તો ગાય છે. ૯. મ્હાંરં અને તારં એમ બેઠ પાડી ભૂલ કરે, ચેતનના બોધ વિષુ જીવલ કૂટાય છે; ચાર ગતિ માંહે ભમી ભમીને તો દુઃખ લદ્દા, અંતરની ભૂલ થકી ભવમાં ભમાય છે; ચેતનના બોધ વિષુ ચેતન તો જડ જેવો, ચેતનના બોધ વિષુ ચેતન ચૂકાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતને ચતુર જન, ઘડી સંવાલાખની તો ભેતા માંહિ જાય છે. ૭. કરીને વિચાર ભાઈ દુનિયામાં દેખી લેજે, ગાડી વાડી લાડી સહુ માયાની જંગલ છે; ધનપતિ નરપાત સુરપતિ સુખ સહુ, અજ્ઞાનથી માની લે છે મોઢા જીવ બાલ છે; શોધ કર બોધ કર ચિત્તમાં ચતુર જન, પ્રમદાના પાસ માંહિ શાને પકડાય છે; જાગ જાગ જીવ જશ જ્ઞાનથી વિચારી ભેને, નિત્ય એક ચેતન છે સત્ય સમજાય છે. ૮. જરૂર જરૂર જીવ ભેને જશ અંતરમાં, અંતરના જ્ઞાન થકી દોષ સહુ જાય છે; શાતા અશાતા વેદનીને સમભાવ વેદી લે જે, અંતરના જ્ઞાન થકી સમ ભાવથાય છે; શ્વાસને ઉચ્છવાસ માંહિ જીવન વહે છે જીવ, લોક કહે મોટો ત્હને ન્હાનો થઈ જાય છે; ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતન તું ચેતી લેજે, જિંનવાણી ગુણ ખાણી શરણ સદાય છે. ૯. અરે જીવ જશ ચિત્ત માંકે વિચારી ભેને, જનમ મરણ દુઃખ શાને તેહ થાય છે; કર્મ છે કારણ તેનું કર્મનો વિનાશ કર, કર્મના દલિકરતા દેષ થકી આય છે; રાગ અને યે ભાવ કર્મના વિનાશ થકી, નાશ દ્રવ્ય કર્મ તણે પલકમાં થાય છે; જીવતા મરણ જેનું જીવતા તે જગ માંહિ, જાગ જાગ દિલ માંહિ ચતુર ચુકાય છે. ૧૦. અંતરના જ્ઞાન માટે ગુરુનું શરણ કર, ગુરુગમ સેવનાથી સત્ય તો જણાય છે; જ્ઞાની ધ્યાની મુનીગુરુ શરણ શરણ શરણ કર, ચેતન સ્વરૂપ મુનિ કરૂણાથી પાય છે; જડમાં જગત સહુ જકડાણુ બાણી લેઈ, સુખની તો આશા એક ચેતનામાં ધારજે; ધીનિધિ કહે છે એમ શિવ સુખ પામવાને,

મન વચ કયા મેં મગન હૂવે કમાયે કમ', ધાયે જમ બલમે કહાયે હમ પાતકી.
આન કે ઉદય ભયે હમારી દયા એસી ભધ જૈયેં બાનુ ભાસત અવસ્થા હોત પ્રાતકી ૪૮.

સાત વ્યસનનાં નામ

એપાઈ:-ભવા આમિષ મદિરા દારી. આખેટક ચોરી પરનારી. એઈ સાત વિસન
હુખદાઈ. દુરિત મૂલ દુર ગતિકે ભાઈ. ૪૯.

સાત ભાવ વ્યસનોનું સ્વરૂપ સવૈયા એકત્રીસા

અશુભમે હારિ શુભજીતિ ચહે દ્રવ કમ', દેહકી મગનતાઈ ચહેં ગાંસ બખિવૌ.
મોહકી ગહલસૌં અજન ચહેં સુરાપાન, કુમતિકી રીતિ ગનિકાકૌ રસ અખિવૌ નિરહે
હવે પ્રાનઘાત કરવૌ ચહે સિકાર, પરનારી સંગ પરબુદ્ધિકૌ પરખિવૌ; ધ્યારસૌં પરાઈ
સૌજ ગહિવેકી આહ ચોરી, એઈસાતૌં વિસન બિકારેં બ્રહ્મ લખિવૌ. ૫૦.

મંગલા ચરણ દોહરા

જિન-પ્રતિમા જિન-સારણી નમેં બનારસિ તાહિ. બકી ભક્તિ પ્રભાવસૌં, કીનો
અંથ નિવાહિ. ૫૧.

જિન પ્રતિબિમ્બનું માહાત્મ્ય-સવૈયા એકત્રીસા

બકે સુખ દરસસૌં, બગતકે નૈનનિકૌ. ચિરતાકી બાનિ બહે, અંચલતા જિનસી.
સુદ્રા દેખિ કેવલીકી સુદ્રા યાહ આવેં જહાં બકે આગે ઈંદ્રકી વિભૂતિ કીસેં તિનસી. બકૌ
જસ જપત પ્રકાસ જગેં હિરદમેં. સોઈ સુદ્ધમતિ હોઈ હુતીબુ મલિનસી, કહત
બનારસી સુમહિમા પ્રગટ બકી, સોહે જિનકી છબિ સુવિધમાન જિનસી. ૫૨.

જિન-મૂર્તિપૂજકોની પ્રશંસા-સવૈયા એકત્રીસા.

બકે ઉર અંતર સુદ્રિષ્ટિકી લહર લસી, જિનસી મિથ્યાત મોહ-નિદ્રાકી મમારખી,
સૈલી જિનશાસનકી દૈલી બકેં ઘટ ભયૌ, ગરબકૌ ત્યાગી પટ-દરબકૌ પારખી; આગમકે
અમ્બર પરે હે બકે અવનમેં. હિરદે-ભંઘરમે સમાની વાની આરખી, કહત બનારસી
અલપ ભવ થિતિ બકી, સોઈ જિન પ્રતિમા, પ્રવાનેં જિન સારખી. ૫૩.

દોહરા :-સમયસાર નાટક અકથ કવિકી મતિ લઘુ હોઈ, તાતે કહત બનારસી
પૂરન કયેં ન કોઈ ડ. ઘટ ઘટ અંતર જિન બસૌ ઘટ ઘટ અંતર જૈન; મતિ મદિરા કે
પાન સૌં, મતવાલા સસુજૈન ૩૧. સમયસાર આતમ દરવ, નાટકે ભાવ અનંત; સો હે
આગમ નામ મૈ, પરમારથ વિસ્તંત ૫૪.

૭. પાઈ કરતુરાં કૃત, આત્મખોધ (સ. ત્રેવીસા)

મોહ મહામહ છાય રહ્યો નિજ, રિદ્ધિ વિસારહ ઔરકું દ્યાયો; તા મહિ સ્વાહ
લખ્યો નહિ ચેતન, આપ લખી અપને ઘર આયો; વાર અનેક પસારિ કહું નિજ, જ્ઞાન
વિના સમ સુખ ન પાયો; તાતે કહ્યો અબ માન ચિદાનંદ ધાર તું સદ્ગુણ સદાયો
૧. આપ વિસારકે બો દુઃખ પાવત, સો દુઃખ જાનત સુખ ઉચારી; તાતે સુજ્ઞાન
ધરો અપને ચિત્ત, જ્ઞાન અસ્તિ થહી મોહ વિહારી; દ્યાન ધરો નતિ શુદ્ધ સ્વરૂપકો,

ભાવે જ્યારે તો વેદાય છેજ, ત્યારે સત્ય સુખનું તો જ્ઞાન હીલ થાય છે; ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ સેવના પમાય જ્યારે, ત્યારે જન્મ જરા લય આધિ વ્યાધિ ભય છે. ૨૦. મહા દુઃખદાઈ ભવ દાવાનળ જળ માંદિ, પદ્યા દુઃખ પામ્યા અને પાછાં કોઈ પામશે; કોષ માન માયા લોભ માંદિ નથી સુખ લેશ, અંતરમાં સુખ આશ થકી સુખ જામશે; અચિર અચળ બાહ્ય વિષયમાં સુખ નહિ, નિત્ય સુખ અંતરમાં અનુભવી જાણશે; દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયનું સ્વરૂપ સમજી જીવ, અનંત અખંડ ત્રિદેવન ચિત્ત આણશે. ૨૧. દેખી દેખી જીવો ત્યારે દેખવાનું બાહ્ય નહિ, જાણી જાણી જાણો ભાઈ જાણવું અનંત છે; આદેય આદેય એ ચેતન આદેય સદી, શોધીને શોધીને જીવો ચેતન હિસંત છે; જિન-વરની કથિત સમય સમય સત્ય, સમક્ષિ સુધારસ પાન સુખકાર છે; અમૂલ્ય સમયસુખ સમાધિમાં ગાળ જીવ, ધીનિધિ વિચાર સાર ધન્ય અવતાર છે. ૨૨.

૯. શ્રીયતિધર્મ સંજ્ઞમ ખત્રીશી

ટોહા : ભાવ જાત તેહને કહો, જહાં દશવિધ જતિ ધર્મ; કપટ ક્રિયાસાં માહાલતા, મહીયા બાંધે કર્મ. ૧. લૌકીક લોકોતર ક્ષમા, દુવિધ કહી ભગવંત; તેહમાં લોકોતર ક્ષમા, પ્રથમ ધર્મ એ તંત. ૨. વચન ધર્મ નામે કહ્યો, તેહના પણુ જેઉ લેહ; આગમ વચણે જે ખીમા, પ્રથમ લેહ અપખેદ. ૩. ધર્મ ક્ષિમાનીજ સહેજથી, અંદન ગંધ પ્રકાર; નિતિ-ચાર પણે જાણીયે, પ્રથમ સુક્ષ્મ અતિચાર ૪ ઉપકારે અપકારથી, લૌકીક વળી વીવાંગ; બહુ અતિચાર ભરીક્ષમા, નહી સંજમને લાગ. ૫. ખાર કષાય ક્ષય કરી, જે મુનિ ધર્મ લહાય; વચન ધર્મ નામે ક્ષમા તે જેહુ તિહાં કહાય. ૬. મધવ અજજવ મુત્તિંતવ, પંચ લેહ ઈમ જાણુ; તિહાં પણુ ભાવ નિયંઠને, ચરમ લેહ પ્રમાણુ. ૭. ઈહુ, લોકાદિક કામના, વિષ્ણુ અણુ-સણુ સુખ જોગ; શુદ્ધ નિજંશ ફલ કહ્યો, તપ શિવ સુખ સંજોગ. ૮. આશ્રવ દ્વારને રૂંધીયે, ઇંદ્રિયદંડ કષાય; સમર લેહ સંજમ કહ્યો, એહજ મોક્ષ ઉપાય ૯. સત્ય સૂત્ર અવિરૂદ્ધ જે, વચન વિવેક વિશુદ્ધ; આલોચણુ જલ સોધતા, સૌચ ધર્મ અવિરૂદ્ધ. ૧૦. ખગ ઉપાય મનમે ધરો; ધર્મોપગરણુ જેહ; વરજીત ઉપાધિ ન આહરે, ભાવ અકિંચન તેહ. ૧૧. શીલ વિષ મન વૃત્તિજે, ખંભતેહ સુપવિત્ત; હોય અનુત્તર દેવને, વિષય ત્યાગનું ચિત્ત. ૧૨. એહ દશ વધિ જતિ ધર્મ જે આરાધે નિત્ય મેવ; મૂલ ઉત્તર શુણુ ચત્તથી, કીજે તેહની સેવ. ૧૩. અંતર જતના વીણુ કિસ્થો, વામ ક્રિયાનો લાગ; કેવલ કંચુક પરિહરે, નિર-વિષ ન હુવે નાગ. ૧૪. દોષ રહિત આહાર લીયે, મનમાં ગૌરવ રાખ; તે કેવલ આજી-વિકા, સુયગડાંગની સાખ. ૧૫. નામ ધરાવે ચરણનું, વગર ચરણુ શુણુ ખાણુ; પાપ શ્રમણુ તે જાણીયે, ઉત્તરાધ્યયન પ્રમાણુ. ૧૬. શુદ્ધ ક્રિયા જો ન કરી ચકે, તો પું શુદ્ધ ભાખ; પ્રરુપકહું એ કરી, જીન શાસન થિતિ રાખ. ૧૭. ઉચ્ચન્નો પણુ કર્મ રજ, ટાલે પાલે બોધ; ચરણુ કરણુ અનુમોહતાં, જ્ઞાનાચારે શોધ. ૧૮. હીણો પણુ જ્ઞાને અધિકે, મુંદર મુરૂચી વિશાલ; અદ્વાયમ મુનિ નહિ ભલો, બોલે ઉપદેશ માલ ૧૯. જ્ઞાનવંતને કેવલી, દ્રવ્યાદિક અહિનાણુ; વૃહત કદપ ભાપે વલી, સરખા ભાખ્યા જાણુ. ૨૦. જ્ઞાનાદિક શુણુ મન્છરી, કટ કરે તે ફેક; અંચી લેહ પણુ તસ નહિ, બૂલે લોહા લોક. ૨૧. જોડ્યો

રાગને દ્વેષ દોષ ચિત્તમાંથી વારજો. ૧૧. લટપટ લટપટ ઝટપટ તણુ છવ, શુદ્ધ પુદ્ધ રૂપ ત્હારું સ્થિર ચિત્ત ધ્યાવજો; ફરી ફરી નહિ મળે સમય મુજબ અરે, સાતાએ રહેલી શુદ્ધ પુદ્ધતાને પાવજો; અશુદ્ધ ચેતન ટુંદિ ચાર ગતિ રૂપ છેજ, ચેતનની શુદ્ધતાથી લેહ ભાવ જાય છે; સિદ્ધાંતનો સાર સત્ય સમજ ચેતન એજ, ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ ક્રોધ જન પાય છે. ૧૨. જનની સમાન સહુ લલનાને માની લેજો, પર ધન પત્યર સમાન ચિત્ત ધારજો; પોતાના ચેતન સમ સહુ છવ ગણી લેઈ, મન વચ કાય થકી ક્રોધને ન મારજો, વંદક નિંદક પર ચિત્તને સમાનતાજ, અશુભ વિચાર થકી ચેતનને વારજો, ખેલી નિજ રૂપ માંહિ શુભ વીર થઈ છવ, લવોદધિ થકી ઝટ પોતાને ટું તારજો. ૧૩. લપછપ ગપછપ તણુને ચેતન હવે, સ્થિર યોગ થકી એક આત્મને ધ્યાવજો; પરમાં પ્રવેશ થકી ચિત્તડું અંચળ થાય, માટે કિત શિખ હવે ધ્યાન માંહિ લાવજો; ભૂલી સહુ દુનિયાનું જ્ઞાન એક ધ્યાન થકા, સાધ્ય માંહિ સુરતાની લીનતા લગાડજો; ધીનિધિ કહે છે શુભ વીર થઈ છવ હવે, વિજય વાઘ વેગથી વગાડજો. ૧૪. જ્ઞાન અને ક્રિયા થકી મોક્ષનો તો પંથ મહે, જરૂર સમય વેળુ દિલમાં વિચારજો; જિન વાણી સત્ય જાણી સદહુણા કર ભવી, રત્ન ત્રયી મૂકી છવ પોતાને ટું-તારજો; અઠ સિદ્ધિ નવ નિધિ રૂદ્ધિનો ભંડાર ટુંદિ, અનંત અનંત જોય જ્ઞાનથી જણાય છે; ધીનિધિ ચેતન ઝટ ચિત્ત માંહિ ચેતી લેજો, અનંત અનંત સુખ તુજમાં સમાય છે. ૧૫. પામીને મનુષ્ય ભવ પાપ કર્યા લાખો ગમે, તેની યાદી કરી છવ પ્રશ્નતાપ કીછયે; હવેથી ન પાપ થાય એવું તો વર્તન રાખ, નિજમાં રમણતાથી શિવ સુખ લીછયે; ભૂથો ત્યાંથી ફેર ગણુ હવેથી ન ભૂલ થાય, સ્મૃતિ એવી ખાતા પીતાં ચાલતાં ટું રાખજો; વિચારીને વેળુ બાલ વિવેકથી સત્ય તોલ, ધ્યાનામૃત સ્વાદ ભવિ પ્રેમ ધરી આખજો. ૧૬. ચેત અરે છવ જશ ચિત્તમાં વિચારી જોને, જડમાં રમણતાથી જડ જેવો થાય છે; મોતી ચારો હંસ અરે વખટાથી ન પ્રેમ ધરે, અરે હંસ કેમ વિદ્યામાં મૂંઝાય છે; ભતિ છવ ત્હારી તેવી રીતિ તો અંતર રાખ, ચેતન સ્વરૂપ માંહિ ચેતના સમજાવજો; ધીનિધિ ચેતન રૂપ પડ નહિ ભવ કૂપ, પરમ સ્વરૂપ માંહિ ચેતના રમાવજો. ૧૭. જડ અને છવ દોષ પરિણમ્યાં પિંહ માંહિ, લેહ જ્ઞાન દ્રષ્ટિ થકી ભિન્નતાને ધારજો; પય જળ મિલ્યા હંસ અચુ થકી ભિન્ન કર, વિવેકથી છવ હંસ કમને વિહારજો; કમનો સંયોગ તેને અતિ જે વિયોગ થાય, સત્ય મોક્ષ દિલ માંહિ ચેતન વિચારજો; ચેતનનું રૂપ જપે કમ તો અનંત ખપે, દશનની શુદ્ધતાથી સ્વરૂપ નિહારજો. ૧૮. દુનિયાના પ્રેમ ભાવ વિષના ભરેલા સહુ, જાણી છવ શુદ્ધ પ્રેમ અંતરમાં ધારીયે; આધિ વ્યાધિ ઉપાધિથી ભરેલ ભવાધિ આતો અરણુના યાન થકી ચેતનને તારીયે; પોતે તો પોતાને કહું ચેત ઝટપટ અરે, વિતી વેળા ફરી કદી લેશ નહિ આય છે; ધીનિધિ ચેતન હવે વાર ન લગાડ કોઈ, ખરા તો ખપોરે ચોટા માંહિ લૂંટાય છે. ૧૯. શાતા ને અશાતા દોષ વેદનીના ખંધ છેજ, ખંધ માંહિ અંધ જને મોહિની સખંધ છે; ધનની મોટાઈ એ તો મોહ મૂળ જાણુ અહો, જિન વાણી જાણ્યા વિનાં દેખતા તો અંધ છે; સુખ દુઃખ સમ-

લક્ષ્મી, વળી એ આરજ ખેત; માનવ ભવ તે દેહિલો, ચેતી શકે તો ચેત ૨૦. ૫૫ પાપ ન કીજિયે, અલગા રહેતો આપ; જો કરશે સો પાવશે, કુલુ ખેટા કુલુ આપ ૨૧. દ્વંદ્વ દેર ન કીજિયે, ખાન પાન ધન ધામ; દેર કિયો કીકો પડે, સીજે ન કોઈ કામ. ૨૨. બળ્યા બાઈ મુક્તિનું, કીજે ધર્મ શું હેત; બીજાં બારાં સહુ તજે, પામે શિવપુર ખેત. ૨૩. લક્ષ્મી ભર જોવન સમે, મનસા રાખો ઠાણ; શીળ રત્ન ધર્મ ગાંઠડી, વશ કર ઇન્દ્રિય ત્રણ. ૨૪. મમ્મા માયા પરિહરો, મમતા મૂકો દૂર; નંદરાય મમતા ધકી, પહોત્યો નરક હુબૂર. ૨૫. યથ્યા યુદ્ધ ન કીજીએ, યુદ્ધે યોદ્ધ વિનાશ; હુર્યોધન એ યુદ્ધથી, ભવ કીધો કુલ નાશ. ૨૬. રરા રીસ ન કીજિયે; રીસ કીયે તન હાણ; રીસ કટારી લઈ મરે, કિત અહિત નવિ જાણ. ૨૭. લક્ષ્મી લાલચ પરિહરો, ખાન પાન વશ દેવ; લાલચ લાગ્યા છવડા શિવપુર કલિય ન હુંવ. ૨૮. વળ્યા વ્રત ધરો સદા, વ્રતથુ કીજે હેન; મુવ્રતને પાળી કરી, પામે શિવપુર ખેત. ૨૯. શશ્વ શીયળ પાળીયે શીયળ રથ શણગાર; શીયળ આભૂષણે શોભતી, અંદના મતિ નિરધાર. ૩૦. પળ્યા ક્ષમાજ કીજિયે, કિણહી ન કહીયે કુબોલ; અજુન માળીની પદે, જગમાં તો વધે તોલ. ૩૧. સસ્સા સાંસો મત કરો જિન ભાંખ્યો પરિણામ; સાંસા માંહે જે પડ્યા, જ્ઞાન વિના તે જાણ. ૩૨. હ હા કિત વંછે. સદા, પટ જીવને કિતકાર; કિત થકી કિત ઉપજે, આખે સહુ સંસાર. ૩૩. અક્ષર બત્રિશી એ કહી, સંબોધન અધિકાર; દોહા અર્થ વિચારશે, પામે ભવ તણો પાર. ૩૪. સંવત સત્તર પચ્ચાસમાં, સમક્તિ ક્યો વખાણ; ઉદ્યાપુરે ઉદયમ કિયો, તે મુનિ હિમ્મત જાણ. ૩૫.

૧૧. સાર ખોલ (કાવ્ય) ચોપાઈ

ભગવતિ ભારતિ ચરણ નમેવિ, સદગુરૂ નામ સદા સમરેવિ, બોલીશ ચોપાઈએ આચાર, જોઈ લેજો જાણ વિચાર. ૧. પડિત તે જે નાણે ગર્વ, જ્ઞાની તે જે જાણે સર્વ; તપસી તે જે ન ધરે ક્રોધ, કરમ આઠ જીતે તે જોધ. ૨. ઉત્તમ તે જે બોલી ન્યાય, ધર્મ તે જે મન નિર્માય; ઠાકુ તે જે પાલે વાય, ધર્મને જે ભાખે સાચ. ૩. ગિરૂએ તે જે ગુણે આગલો, સ્ત્રી પરિહાર કરે તે ભલો; મેલો તે જે નિંદા કરે, પાપી તે જે હિંસા કરે. ૪. માતા તે જે જિનવર તણી, કીરતી તે જે ખીજે સુણી; લખિય તે જે ગૌતમ ગણધાર, બુદ્ધિ અધિકો અસય કુમાર. ૫. શ્રાવક તે જે લહે નવ તત્વ, કાયર તે જે મૂકે સત્વ; મંત્ર ખરો તે શ્રી નવકાર, દેવ ખરો તે મુક્તિ દાતાર. ૬. પદવી તે નિર્ધાર તણી, મતિ તે જે ઉપજે આપણી; સમક્તિ તે જે સાચું ગમે, મિથ્યાતી તે ખૂલો ભમે. ૭. મોટા તે જે જાણે પરપીઠ, ધનવંત તે જે ભાજે ભીડ; મન વશ આણે તે ગલવંત, અગસથી અધિકો પુન્યવંત. ૮. કામી નર તે કહીયે અંધ, મોહ જળ તે મોટો દંધ; દારિદ્ર તે જે ધર્મ કિણ, દુરગતમાં રૂઝે તે દીણ. ૯. આજ્ઞા તે જીહાં બોલી દયા, મુનિવર તે જે પાલે ક્રિયા; સંતોષી તે જે મુખીયા ઘયા, દુખીયા તે જે લોભે ચંદા. ૧૦. તે નારી જે હોવે સતિ, દરશન તે આધો મુહપત્તિ; રાગ દ્વેષ ટાળે જે યતિ, સુધિ જાણે તે જિન મતિ. ૧૧. કાયા તે જે શીલ પવિત્ર, માયા રહિત તે હોયે મિત્ર; વડિલ પણ પાલે તે પુત્ર, ધરમ કાઢી પાડે તે શત્રુ. ૧૨. વૈરાગી તે વીરમે રાગ,

હાર જવેહરી, જ્ઞાને જ્ઞાની તેમ; હીણાધિક જાણે ચતુર, મૂરખ જાણે કેમ. ૨૨. આદર કીધે તેહને, ઉન્મારગ થિર હોય; બાદ્ય ક્રિયા મત રાચજો, પંચાસક અવલોચ. ૨૩. જેહથી મારગ પામીયો, તેહની સામે થાય; કૃતમિ તે પાપીયો, નિશ્ચય નરકે જાય, ૨૪. સુંદર ભુલપણે કયો, સુંદર શ્રવણ થાય; જ્ઞાનાદિક વચને કરી, મારગ ચાલ્યો જાય. ૨૫. જ્ઞાનાદિક વચને શ્રદ્ધા, સાધે જે શિવ પંથ; આતમ જ્ઞાને ઉજલો, તેહ ભાવ નિશંથ ૨૬. નિંદક નિશ્રે નાટકી, બાદ્યથી મતિ અંધ; આતમ રામે જે રમે, તેહને તો નહીં બંધ. ૨૭. આતમ સામે ધર્મ જે, તિહાં જનનું શુ કામ; જન મન રંજન ધર્મનું, મૂલ ન એક બદામ. ૨૮. જગમાં જન છે બહુ સુખી, રુચી નહીં કે એક; નિજ હિત હોય તીમ કીજીયે, અહીં પ્રતિજ્ઞા ટેક. ૨૯. દુર રહી જે વિષયથી; કીજે શ્રુત અભ્યાસ; સંગતિ કીજે સંતની, થક્યો તેહના દાસ. ૩૦. સમતાસે લય લાઈએ, ધરી અધ્યાતમ રંગ; નિંદા તણ્યો પરતણી, બણ્યો સંજમ અંગ ૩૧. વાચક જસ વિજયે કહી, એહ મુનિ કીતવાત; એહ ભાવ જે મન ધરે, તે પામે શિવ સાથ. ૩૨.

૧૦. આત્મહિતશિક્ષારૂપ શ્રી કક્કાદી અક્ષર ખત્રોશી.

કક્કા તેં કિરિયા કરો, કર્મ કરો ચકચુર; કિરિયા વિણુ રે શુભ, શિવ નગર છે દૂર. ૧. ખખખા કર્મજ ક્ષય કરો, ક્ષમા કરો મન માહિ; ખાત કરી સેવો સદા, શ્રી જિન દેવ ઉછાહિ. ૨. ગગ્ગા ગર્વ ન કીજીયે, સર્વ કિયે જસહાણુ; ગર્વ કિયાથી શુણુ ગળે, ગર્વ મ કરો અભાણુ. ૩. ધંધા ધર ધરણી તમે, ઘટ ઘટ રાખો ખ્યાલ; કુટુંબ સહુ સ્વારથ લગે, જિણુસેતિ વ્યવહાર. ૪. જુણા નમણુ કરો સદા, નમતાં નવનિધિ હોય; દેવશુર માતા પિતા, હિત ધરીને સહુ કોય. ૫. ચમ્ચા ચોરી પરહરો, ચોરી કર્મ અંદાણ; વિજય ચોર ચોરી થકી, નરક ગયો તતકાળ. ૬. છમ્છા છળ નવિ કીજીયે, છળ માયાનું મૂળ; છળે કરી સીતા હરી, હથ શીર છેલાં શૂળ. ૭. જળજાળ જોર ન કીજીયે, જોર કરે જસ હાણુ; જોર કિયા જુગતો નહિ, આખે દુનિયા જાણુ. ૮. જાણું જૂઠું ન જોલિયે, જૂઠું અપજસ હોય; વસુરાજા જૂઠું થકી, દુર્ગતિ જાતો જોય. ૯. જાણું વરત કરો સદા, વરત ધરો મન સોય; વ્રત વિના રે પ્રાણિયા, સુખિય ન હીકા કોય. ૧૦. ટટ્ટા ટેક ન છાંડિયે, ધર્મ ધ્યાન એહ રીત; કામદેવ ટેકે કરી, દેવે પરિક્ષા હીક. ૧૧. ઠઠ્ઠા ઠીક મહિ રહો, ઠીક વિણુ કામ ન હોય; ઠીકથી ચુક્યા શુભ, શિવપુર કહિય ન હોય. ૧૨. ઢઢા ઢાયણુ રાખસી, તુળ્યા તે ઘરમાંય; તુળ્યાએ નવિ રાગિયા, તે સ્વર્ગપુરીમાં જાય. ૧૩. ઢઢા ઢાંકણુ જગતનો, જયશુર માયા રાખ; પરદેશી શુરની પરે, રાય પસેણી સાખ. ૧૪. બુણ્યા નિત નવકાર શુણુ, ચૌદ પૂરવનો સાર; સુદર્શન નવકારથી, શેઠ કુલે અવતાર. ૧૫. તત્તા તીનજ આદરો, ત્રણ તત્ત્વ શિરદાર; દેવશુર ધર્મ નમંજો, રાખો હિયા મઝાર. ૧૬. થથથ થિર મન રાખિયે, આતમ વિષે અભિરામ; વ્યસનજ સાતે પરહરો, પામો શિવપુર કામ. ૧૭. હહા હાનજ હીજીયે, હથા ધરો ચિત્ત ધાર; ગજ બવે સસલો રાખિયો, મેલકુમાર અવતાર. ૧૮. ધંદા ધર્મજ કીજીયે, ધર્મ થકી ધન હોય; ધર્મ વિના રે પ્રાણિયા; સુખી ન હીકા કોય. ૧૯. નજા નર ભવ તે

ત્રણ ખંડ જેણે જીત્યા કામ; વીર જીવ ત્રયમ ત્રિપૃષ્ઠ, ખીલે નૃપ બાણે દ્વિપૃષ્ઠ. ૨૦. સ્વયંજી
પુરુષોત્તમ મહારાય, પુરુષર્ષિહ પુરુષ પુંડરીક રાય; દત્ત નારાયણ કૃષ્ણ નરેશ, એ નવ હવે
બળદેવ વિશેષ ૨૧. અચલ વિજય ભદ્ર સુપ્રભ ભૂપ, સુદર્શન આનંદ નંદન રૂપ; પદ્મ રામ
એ નવ બળદેવ, પ્રતિશત્રુ નવ પ્રતિ વાસુદેવ. ૨૨. અશ્વ તારક રાજેન્દ્ર, મેરક મધુ
નિશુંભ બલેન્દ્ર; પ્રહલાદને રાવણ જરાસંઘ, જીત્યા ચક્ર બલે તસ સંઘ. ૨૩. તનુ એંસી
સિત્તેર આઠ પચાસ, પિસ્તાલી ઓગણત્રીસ છવીસ ખાસ; સોલ દશ હરિનું તન માન,
તેહથી બળદેવ વિશેષ કંઈ બાણ. ૨૪. હરિ પરે પ્રતિહરિનું ધાર, હવે તસ આયુષમાન
વિચાર; લાખ ચોરાશી બહોતેર સઠ, ત્રીસ દસ લક્ષ સહસ પાંસઠ. ૨૫. છપ્પન ખાર
ને એક હબાર, અનુક્રમે એ હરિ આય નિરધાર; તેમ પ્રતિહરિનું બાણ સમાન, બળદે-
વનું હરિથી વિશેષ પ્રમાણ. ૨૬. શ્રી શ્રેયાંસથી ધર્મજન દેવ, વારે પ્રથમ પાંચ વાસુ
દેવ; છઠો સાતમો શ્રી અરજન સમે, મુનિમુવત વારે લખમણજી ગમે. ૨૭. શ્રી નેમ
વારે કૃષ્ણને બાણ, પ્રતિહરિ બળદેવ બમકાલે વખાણ; ત્રેસઠ સંખ્યા પદવી કહી, માતા
સાઠ તે અંથે લહી. ૨૮. પિતા બાવનને સાઠ શરીર, ઓગણસાઠ જીવ મહાધીર, પંચ
વરણ તીર્થંકર બાણ, ચક્રી સોવન વાત વખાણ. ૨૯. વાસુદેવ નવ શામળવાન, ઉજ્જ-
વલ તનુ બળદેવ પ્રધાન; તીર્થંકર સુકિત પદ વર્ધા, આઠ ચક્રી સાથે સંચર્ધા. ૩૦.
બલદેવ આઠ વલી તેની સાથ શિવપદ લીધું હાથોહાથ; મધવા સનત કુમાર મુરલોક,
ત્રીજે સુખ વિલસે ગત શોક. ૩૧. નવમો બળદેવ પ્રહ્લ નિવાસ, વાસુદેવ સહુ અધોગતિ
વાસ; અષ્ટમો ખારમો ચક્રી સાથ, પ્રતિ વાસુદેવ સમાનર નાથ, ૩૨. મુરવર
સુખ સાતા ભેગવી, નારકી દુઃખ વ્યથા અનુભવી, અનુક્રમે કર્મ સૈન્ય જય કરી, નરવર
ચતુરંગી સુખ વરી. ૩૩. સદગુરુ ભેગે ક્ષાવિક ભાવ દર્શન જ્ઞાન ભવોદધિ નાવ,
આરોહિ શિવ મંદિર વિષે, અનંત ચતુષ્ઠય તવ ઉદલસે ૩૪. લેશે અક્ષય પદ
નિર્વાણ, સિદ્ધ સવે મુજ ધી કલ્યાણ; ઉત્તમ નામ જપો નરનાર, સ્વરૂપચંદ લહે જય
જયકાર. ૩૫. ત્રિપઠિ શલાકા છત્રીશી, સ્મરણાયે કહી મન ઉદ્ધસિ; ઉત્તમ શુણ
સંભારે જેહ, ઉત્તમતા વાઘે તસ દેહ. ૩૬.

૧૩. પંડિત શ્રી વીરવીજળ કૃત હિત શક્ષા છત્રીશી

સાંભલરે તું સજ્જની મોરી—એ દેશી.

સાંભલને સજ્જન નરનારી, હેત શિખામણ સારીજી; રીસ કરે દેતાં શિખામણ,
ભાગ્યદશા પરવારી. સુણને સજ્જનોરે, લોક વિરૂદ્ધ નિવારા સુઠ જગત વડો વ્યવહાર.
સુઠ ૧. આંકણી. મુરખ બાલક બચક વ્યસની, કાઝને વલી નાઝજી; ભે સંસાર સદા
સુખવછો, ચોરની સંગતીવારો. સુઠ ૨. વેશ્યા સાથે વણજ ન કરિએ, નીચશું નેહ ન
કરિએજી; ખાપણ આવે ઘર ધન બલે, જીવિતને પરિહરિએ. સુઠ ૩. કામ વિના પરધર
નવિ જઈએ, આવે ગાળ ન દીજેજી; બલિઆ સાથે બાથ ન ભરિએ, કુટુંબ કલહ નાંવ
કીજે. સુઠ ૪. દુશ્મનશું પરનારી સાથે, તણએ વાત એકાંતેજી; માતા બહેન શું
મારગ બતા, વાત ન કરિએ રાતે. સુઠ ૫. રાજ રમણી ઘરનો સોની; વિશ્વાસે નવિ

તાડ તે ભવ તરે અથાગ; રૌરવ નરક તણો એ માગ, છાગ હણી જે મ'ડે જાગ ૧૩. દેહ માંહે સાર તે જીહ, ધર્મ થાય તે લેજો ઠીહ; રસ માંહિ ઉપસમ રસ લીહ, શુભીભદ્ર મુનિ માંહે સિંહ. ૧૪ સાચું જપે તે જિનનું નામ, યોગી તે જે જીતે કામ; ન્યાયવંત કહીએ તે રામ, જિન ધરમી વસે તે ગામ. ૧૫. એહ જોલ જોલ્યા મેં ખરા, સાર નથી એહ ઉપરા; કહે પંડિત લખમી કલ્લોલ, ધરમ રંગ મન ધરજો ચોલ. ૧૬.

૧૨. ત્રિપષ્ઠિ શલાખા છત્રીશી

ચોપાઈ:-પ્રહ સમે પ્રભુસુ સરસતીમાય, વલી સહશુરકે લાશુ' પાય; ત્રેસઠ શિલાકાનાં કહું નામ, નામ જપંતા સીજે કામ. ૧. પ્રથમ ચોવિશ તીથંકર જાણ, તેહ તણે હું કરીશ પ્રણામ; રીખલ અજીતને સંભવ સ્વામ, ચોથા અભિનંદન અભિરામ. ૨. સુમતી પદ પ્રભુ પૂરે આસ, મુપાન્ધ' અંદ્રપ્રભુ દે મુખવાસ; મુવિધી ચિતલને શ્રેયાંસનાથ, એ છે સાચા શિવપુર સાથ. ૩ વાસુપુજ્યજિન વિમળ અનંત, ધર્મ શાંતી કુંથુ અરિ-હંત; અર મહી મુનિસુવ્રત સ્વામ, એહથી લહિયે મુક્તિ મુ કામ. ૪. નમીનાથ નેમીસર દેવ, જસ સુરનવનીત સારે સેવ; પાન્ધનાથ મહાવીર પ્રસિદ્ધ, તુઠા આપે અવિચળ રિદ્ધ. ૫. ચોરાશી બહુતેર સાઠ પચાસ, ચાલીશ ત્રીશ વીશ દશ ખાસ; જે લાખ એક લાખ પૂરવ સવી જાણ, ચોરાશી બહુતેર સાઠ પ્રમાણ ૬. ત્રીશ દશ એક લાખનું માન, વર્ષાંચુ શાંતિ તાઈ વખાણ; પંચાણું ચુલસી પંચાવન ત્રીશ, દશ એક અઢીશે બહોતેર કરીશ. ૭ ધણુશય પંચને સાઠાચાર, ચાર શાધંત્રણુ ત્રણુશે અઢીશે ધાર; હોસત શાધંસત ને સત એક, આગે દશ દશ ઉણા પચાશે છેક ૮. ત્યાંથી પંચ પચ ઉણા ગણીએ એમ, દસ ધનુષ મુધી પ્રભુ જાણો નેમ; હવે નવને સાત હાથ પ્રમાણ, અનુક્રમે પાસને વીરનું જાણ ૯ એમ સતિ જિનને આયુ તનુમાન, જાણી કરો પ્રભુનું શુભગાન; જિનનું જ્ઞાન ધ્યાન બહુમાન, કરતા લહીએ અવિચલ ધાન ૧૦. હવે નામ ચક્રવર્તિ' તણાં, ખાર ચક્રી જે શાએ ભણ્યાં; પહેલો ચક્રી ભરત નરેશ, મુખે સાધ્યા જીજ્ઞે ખટ ખંડ દેશ. ૧૧. ખીજો સગર નામે ભૂપાલ, ત્રીજો મધવરાય મુવિશાલ; ચોથો કહીયે' સતન કુમાર, દેવ પદવી પામ્યા છે સાર. ૧૨, શાંતિ કુંથુ અર ત્રણે રાય, તીથંકર પણ પદ કહેવાય; સુભૂમ આઠમેાં ચક્રી થયો, અની લોભે કરી નરકે ગયો ૧૩. મહાપદ રાય બુદ્ધિ નિધાન, હરિષેણુ દશમેા રાજન; અગ્યારમેા જય નામ નરેશ, ખારમેા બ્રહ્મહત્ત ચક્રેશ. ૧૪. એ ખારે ચક્રીસર ઠઠા, સૂત્ર સિદ્ધાંત થકી મેં લઠા; તનુ શત પંચ અને સાઠાચાર, ખેતાલી એકતાલી પર અર્ધા વિચાર. ૧૫ ચાલીસ પણુતીસ તીશ અઠવીશ, વીશ પત્તર ખાર અને સાત ગણીશ; ધનુષ માન સતિ ચક્રી તણાં, અનુક્રમે લેહેજો તસ નામનાં. ૧૬. ચોરાશી બહોતેર પૂરવ લાખ; પાંચ ત્રણુ વલી એક લાખ; પંચાણું ચોરાશી સાઠ અને ત્રીશ, દશ ત્રણુ હજાર સાત સાત લડીશ ૧૭. આયુમાન ચક્રીનાં ભણ્યાં, રિષભ અજિતવારે પહેલા ખે મુણ્યાં; ધર્મનાથ વારે મધવા સનત, શાંતિ કુંથુ અરદો પદવી લહત. ૧૮. અરનાથ પછી સુભૂમ ચક્રીશ, મુનિસુવ્રત વારે મહાપદ જગીશ; નમિનાથ વારે હરિષેણુને જય, શ્રીનેમવારે બ્રહ્મહત્તનો વિલય. ૧૯. હવે વાસુદેવ કહું નવ નામ,

હિંસા. જો વલી નરભવ સરજો સું ઉર. તત પચખખાણુ ધરી શુર હાથે. તીરથ યાત્રા કરીએછ. પુન્ય ભદ્ર્ય જો મોટો પ્રગટે. તો સંઘવી પદ ધરીએ. સુ. ઉઠ. મારગમાં મન મોકલું રાખી, બહુવિધ સંઘ જમાડાછ. સુરલોકે સુખ સઘલાં પામે. પણ નહિ એવો દહાડો સુ. ઉઠ. તીરથ તારણ સિવમુખ કારણ. સિદ્ધાચલ ગિરિનારછ. પ્રભુ ભક્તિ શુભ-શ્રેણે ભવજલ. તરીએ એક અવતારે. સું ઉપ. લોકીક લોકોત્તર હિતસિક્ષા. છત્રીસીએ જાલીછ પંડિત શ્રી શુભવીરવિજય મુખ. વાણી મોહન વેલી. સું ઉઠ.

હરિયાલી (૧)

કહીયો પંડિત ! કેણુ એ નારી ? વીસ વરસની અવધ વિચારી કહીયોં ૧. દોય પિતાએ એહ નિપાઈ, 'સંઘ ચતુવિધ મનમે' આઈ. કહીયોં ૨. કીડીએ એક હાથી જાયો, હાથી સાહમો સસલો ધાયો. કહીયોં ૩. વિણુ દીવે' અજવાળું' થાયે, કીડીના દરમાંહિ કુંજર જાયે. કહીયોં ૪. વરસે અગ્ની ને પાણી દીપે, કાચર સુભટ તણા મદ છપે. કહીયોં ૫. તે બેટીએ બાપ નિપાયો, તેણે તાસ જમાઈ જાયો. કહીયોં ૬. મેહ વરસતાં બહુ રજ ઉડે, લોહ તરે ને તરણુ બુડે. કહીયોં ૭. તેલ ફિરે ને ઘાણી પીલાએ, ધરંટી દાણે' કરીય દલાયે. કહીયોં ૮. ખીજ ફલે ને શાખા ઉગે, સરોવર આગે' સમુદ્ર ન પૂગે. કહીયોં ૯. પંક ઝરે ને સરવર જામે, ભમે માણસ તિહાં ધણે વીસામે. કહીયોં ૧૦. પ્રવહણુ ઉપરિ સાગર આવે, હરિણુ તણે બળે' ડુંગર હાલે. કહીયોં ૧૧. એહનો અર્થ વિચારિ કહીયો, નહિતર ગર્વ મ કેઈ ધરિયો. કહીયોં ૧૨. શ્રીનયવિજય વિબુધને શિખે, કહી હરિયાલી મનહ જગીશે. કહીયોં ૧૩. એ હરયાલી જે નર કહેશે વાચક જશ જ'પે તે સુખ લહેશે. કહીયોં ૧૪.

હરિયાલી (૨)

સખીરે મે'તો કૌતુક લીકું, સાધુ સરોવર ઝીલતારે; સં નાકે રૂપ નિહાલતારે, સં લોચનથી રસ જણતારે. સં ૧. મુનિવર નારી શું રમેરે, સં નારી હિંચોળે કંતનેરે; સં કંત ઘણા એક નારીનેરે, સં સદા યૌવન નારી તે રહેરે. સં ૨. વેશ્યા વિહુદા કેવલીરે, સં આંખ વિના દેખે ઘણું રે; સં રથ બેઠા મુનિવર ચલેરે, સં હાથ જળે હાથી ડુખીયોરે. સં ૩. કૂતરીયે કેશરી હુણ્યોરે, સં તરસ્યો પાણી નવિ પીયોરે; સં પગ વિહૂણો મારગ ચલેરે, સં નારી નપુંસક લોગવેરે. સં ૪. અંખાડી ખર ઉપરેરે, સં નર.એક નિત્ય ઉલો રહેરે; સં બેઠો નથી નવિ બેસશેરે; સં અધર ગગન વિચતે રહેરે. સં ૫. માકલ મહાજન બેરીયોરે, સં ઉંદરે મેઢુ હલાવીયોરે; સં સૂરજ અજવાળું નવિ કરેરે, સં લણુ બંધવ બત્રીશ ગયારે. સં ૬. શોકે ઘડી નહી બેનડીરે, સં શામલો હંસ મે' પેખીયોરે; સં કાંટ વલ્યો કંચન ગિરિરિ, સં અંજન ગિરિ ઉજળા થયારે. સં ૭. વયર સ્વામિ સૂતા પારણેરે, સં શ્રાવિકા ગાવે હાલકારે; સં મોટા અર્થ તે કહેજોરે, સં શ્રી શુભવીરના વાલકારે. સં ૮.

હરિયાલી (૩)

ચેતન ચેતો ચળેલા, ચતુર ચ બોલે જે નર ખીજે; મૂરખ વાતે હૈયડું રીજે,

રહિયેછ; માત પિતા ગુરુવિષ્ણુ ખીજાને, ગુદાની વાત ન કહિયે. સું ૬. અભય્યા
 શુંગામ ન જઈએ ઝાઝ તળે નાંવ વસીયેછ. હાથી ઘોડા ગાડી જાતાં, દુરજનથી દુર
 ખસીયે. સું ૭. રમત કરતા રીસ ન કરીયે. લાય મારગ નવિ જઈયેછ. બેજણ
 વાત કરે જિહાં છાની, નિહાં ઉશા નવિ રહિયે. સું ૮. હુંકારા વિષ્ણુ વાત ન કરિયે.
 ધનછા વિષ્ણુ નવિ જમીયેછ. ધન વિધાનો મહ પરિહરિયે, નમતા સાથે નમિયે. સું
 ૯, મુરખ જોગી રાજ પંડિત. હાંસિ કરી નવિ હસિયેછ. હાથી વાઘ સરપ નર વઠતાં.
 દેખીને દૂર ખસિયે. સું ૧૦. કુવા કાંઠે હાંસિ ન કરીયે કેદ કરી નવી બમીયેછ.
 વરો ન કરીયે ઘર વેચીને. જુગટડે નવિ રમીયે. સું ૧૧. બણતાં ગણતાં આલસ તણ્યે.
 લખતાં વાર ન કરિયેછ પર હુને પરદેશ હુકાને આપણું નામ નધરિયે. સુ ૧૨.
 નામું માંડે આળસ છાંડી દેવાદાર ન થઈયે છ કષ્ટ બયાદિક થાનક વરછ. દેશાવર જઈ
 રહિયે. સું ૧૩ ધનવંતોને વેશ મલિનતા. પગથુ પગ ઘસિ ધોવેછ. નાપિક ઘર જઈ
 શિર મુંઠાવે. પાણીમાં મુખ જોવે. સું ૧૪. નાવણુ ઢાતણુ મુદર ન કરે. બેઠો તરણુ
 તોડેછ. જુએ ચિત્રામણુ નાગો મુએ. તેને લક્ષ્મી છોડે. સું ૧૫. માતા ચરણે શિશ નમાવી.
 બાપને કરીયે સલામોછ દેવ ગુરૂને વિધિયે વાંદી. કરે સંચારતુ કામ. સું ૧૬. બે હાથે
 માથું નવી ખણીયે કાન નવિ ખેતરિયેછ. ઊભાં કેડે હાથ ન ફીળે. સામે પુરે નવિ
 તરિયે. સું ૧૭. તેલ તમાકુ દુરે તણ્યે. અણુગલ લલ નવિ પીજેછ. કુલવંતી સતિને
 સિખામણુ. હવે નર ભોગી ફીળે. સું ૧૮ સસરો સામુ જેઠ જેઠાણી નણ્ઠી વિનય મ
 મૂકેછ. શાણપણે સેરી સંચરતાં. ચતુરા ચાલિ મચૂકે. સું ૧૯ નીચ સાહેલી સંગ ન
 ફીળે. પરમંદિર નવિ બમીયેછ. રાત્રી પડે ઘર બાર ન જઈયે. સહુને જમાડી જમીયે.
 સું ૨૦. ધોળણુ માલણુને કુભારણુ. યોગણુ સંગ ન કરિયેછ સહેજે કોઈક આલ
 ચઢાવે. એવડું શેને કરિયે, સું ૨૧. નિજ ભરતાર ગયો દેશાવર. તવ શણુગાર ન
 ધરિયેછ જમવા નાતિ વચે નવિ જઈયે. દુરજન દેખી હરિયે. સું ૨૨ પરસેરી
 ગરબો ગાવાને. મેલે ખેલે ન જઈયેછ. નાવણુ ધોવણુ નદી કીનારે જાતા નિરલજ થઈયે
 સું ૨૩. ઊપડતે પગે ચાલિ આલીજે. હુન્નર સહુ સીખીજેછ સ્નાન મુવસ્ત્રે રસોઈ કરીને
 ઢાન મુપાત્રે ફીળે. સું ૨૪. શોક તણાં લઘુ બાલક દેખી. મ ધરો ખેદ હિયામેછ.
 તેહની મુખ શીતલ આશીસે. પુત્ર તણા ફલ પામે મ. ૨૫. બાર વરસ બાળક મુર પડિમા.
 એ બે સરિખા કહિયેછ. ભક્તિ કરે મુખ લીલા પામે ખેદ કરે હુખ લહિયે મ ૨૬.
 નર નારી બેહુને સિખામણુ. મુખ લવરી નવિ હસિયેછ. નાતિ સગાના ઘર છાંડીને
 એકલકા નવિ વસિયે મ. ૨૭. વમન કરીને ચિતા ઝાલે. નળલે આસન બેસીછ વિદિશે
 દક્ષણ દિશ અધારે. બોટયું પથ્યે પેસી. ૨૮. અણુબણે રૂતુવંતિ પાત્રે પેટ અબિરણુ
 વેલાછ. આકાશે ભોજન નવિ કરિયે. બે જણુ બેસી લેલા મ ૨૯. અનિસે ઉતુ ખાઈ
 ખાટું. શાક ઘણું નત્રી ખાવુંછ. મૌનપણે ઊડી ગણુવરછ. જમવા વેલા નાહવું. મ ૩૦.
 ધાન વખાણી વખોડી ન ખાવું. તઠકે બેસી ન જમવુંછ. માંદા પાસે રાત રહીને નરણાં
 પાણી ન પીવું. સું ૩૧. કંઈમુલ અલક્ષને બોળો, વાસી વિદલ તે વરજેછ. જુઠ તજો પર નિંદા

ૐ ક્ષી
અર્હ નમઃ

શ્રી
સજ્જન સન્મિત્ર
પૃષ્ઠ મહાનિધિ
વિધિ સંગ્રહ
પ્રભાતના પરચક્રખાણી

૧ નમુક્કારસહિત્યં મુદ્ધિસહિત્યંતુ પરચક્રખાણી

ઉગ્ગચે સૂરે, નમુક્કારસહિત્યં મુદ્ધિસહિત્યં પરચક્રખાણી ચઉન્નિહિપિ આહાર-અસણું, પાણું, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્યણાભોગેણું, સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસ-માહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

૨ પોરિસિ-સાડપોરિસિનુ પરચક્રખાણી

ઉગ્ગચે સૂરે, નમુક્કારસહિત્યં પોરિસિ. સાડપોરિસિ, મુદ્ધિસહિત્યં પરચક્રખાણી. ઉગ્ગચે સૂરે, ચઉન્નિહિપિ આહાર, અસણું, પાણું, ખાઇમં, સાઇમં-અન્નત્યણાભોગેણું, સહસાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિશાં મોહેણું, સાહુવયેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસ-માહિવત્તિયા ગારેણું વોસિરે.

૩ પુરિમટ્ટ-અવનુ પરચક્રખાણી

સૂરે ઉગ્ગચે, પરિમટ્ટ અવનુ મુદ્ધિસહિત્યં પરચક્રખાણી ચઉન્નિહિપિ આહાર, અસણું ખાઇમં સાઇમં અન્નત્યણા ભોગેણું સહસા ગારેણું પચ્છન્નકાલેણું દિશા મોહેણું સાહુ વયણેણું મહત્તરા ગારેણું સંવસમાહિવત્તિયા ગારેણું વોસિરે.

૪ યેઆસણા-એકાસણા એકલ ઠાણાનુ પરચક્રખાણી

ઉગ્ગચે સૂરે, નમુક્કારસહિત્યં, પોરિસિ મુદ્ધિસહિત્યં પરચક્રખાણી. ઉગ્ગચે સૂરે, ચઉન્નિહિપિ આહાર-અસણું, પાણું ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્યણાભોગેણું, સહસાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિશામોહેણું, સાહુવયણેણું, મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, વિગઇઓ પચ્છક્રખાણી, અન્નત્યણાભોગેણું, સહસાગારેણું, લેવાલેવેણું, ગહત્યસંસદેણું, ઉદ્ધિખત્તવિવેગેણું, પડુચ્ચમક્રિખએણું. પારિદ્વાવણ્યાંગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, બિયાસણું એકાસણું, એકલકાણું પરચક્રખાણી તિવિહિપિ આહાર.

તેહને શી શાખાશી દીળે. ચેતન ૧. પાથે જોટે મહેલ ચણાવે, થંભ મલોજે માળ જહાવે; વાઘની જોલે બાહાર મૂકાવે, વાંદરા પાસે નેવાં ચરાવે. ચેતન ૨ નારી મોટીને કંથ છે છોટો, નાવડે ભરતા પાણી લોટો; પુંજી વિના વેપાર છે મોટો; કહો કેમ ઘરમાં નાવે ટોટો. ચેતન ૩. બાપ થઈ જોટીને ધાવે, કુળવંતી નારી કંત નચાવે; વરણ અદારનું એકું ખાવે, નાગર આદણ તે કહેવાવે. ચેતન ૪. મેરૂ ઉપર એક હાથી ચડીયો, કીડીની કુંકે હેઠે પડીયો; હાથી ઉપર વાંદરો બેઠો, કીડી કરમાંહિ બધ પેઠો. ચેતન ૫. ઠાંકણીએ કુભારજ ઘડીયો, લંગડા ઉપર ગદંભ ચડીયો; આંધળો દર્પણમાં મુખ નિરજે, માકડું બેકું નાણું પરજે. ચેતન ૬. સૂકે સરોવર હંસ તે માહાલે, પવંત ઉડી ગગને ચાલે; છાંદરથી વાઘજ ભાકયો, સાચર તરતા ચાંચુળે અટકયો. ચેતન ૭. સૂતર તાંતણે સિંહ બંધાણો, છીંદર જલમાં તારૂં મુંઝાણો; ઉંઘણ આળસુ ધણું કમાયો, કીડીએ એક હાથી બંધો. ચેતન ૮. પંડિત એકને અર્થજ કહેજો, નહિતર બહુશ્રુત ચરણે રહેજો; શ્રી શુભવીરનું શાસન પામી, ખાવા પીવામાં મ કરો ખામી. ચેતન ૯.

ગહેલ રાગ (રૂમઝુમ બાળે પાપલવા)

આવક વિનવે સુની મનવા-ગૌચરી લાલ અપાવો ઓ સુનિ આવો આવો અમ ઘેર આવો-આવક ત્રણ ઉકાળે જળ ઉકાળી ઠારી આ ઠારીમાં નથી અહ્યા અગ્નિની જ્યોતે ગાળીમાં ગાળીમાં અંદરવો છે બાંધ્યો રે ચુલો નથી અંગારો-ઓ સુની મુજ કુટુંબીજનને કાળે લોજનીમાં નથી તમારા નિમિત્તે ઠાંઈ રાંધીમાં રાંધીમાં દોશ વગરનો આહારજ રે. વહોરવા પાત્રજ લાવો ઓ, સુની સોળ આશ્રયજ ઉદ્ગમ દોરો જાણીયા જાણીયા વિવેક ધરી સાધુને વહોરાવો પ્રાણીયા પ્રાણીયા ધર્મ લાભને પગલે રે-સંધને પુણ્ય અપાવો.

શ્રી જેન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાયટી

પ્રથમ “શ્રી ધાર્મિક શિક્ષણ ટ્રસ્ટ ફંડ” એવું જે નામ હતું તે હવે ઉપરના નામથી આખા હિંદુસ્થાનમાં ધાર્મિક શિક્ષણનું કામ વ્યવસ્થાપૂર્વક કરશે આ સંસ્થા સોસાયટીના કાયદા ૨૧-૧૮૬૦ મુજબ રજીસ્ટર થયેલ છે. તેની કાયવાહક કમીટીનાં નામે નીચે મુજબ છે.

૧ શ્રી પોપટલાલ બીખાચંદ અવેદી પ્રમુખ તથા ટ્રસ્ટી	૧૧ શ્રી ભોગીલાલ લહેરચંદ	મેંબર
૨ શ્રી રમણલાલ નગીનદાસ પરિખ ઉપ-પ્રમુખ	૧૨ શ્રી માણેકલાલ ચુનીલાલ	”
૩ શ્રી વિનયચંદ્ર પોપટલાલ દોશી ખજાનચી	૧૩ શ્રી મોહનલાલ ભાણુજીભાઈ સાપરીઆ	”
૪ શ્રી ચંપકલાલ ડાહ્યાભાઈ શાહ સેક્રેટરી	૧૪ શ્રી નરોત્તમદાસ ગોદાજી ડોસજી	”
૫ શ્રી પોપટલાલ કેશવજી દોશી ટ્રસ્ટી તથા સેક્રેટરી	૧૫ શ્રી જ્ઞેશંગલાલ લક્ષ્મીભાઈ અવેરી	”
૬ શ્રી પ્રાણજીવનદાસ હરગોવિંદ ગાંધી સેક્રેટરી	૧૬ શ્રી રતીલાલ ચીમનલાલ કુસુમગર	”
૭ શ્રી રસીકલાલ નાથાલાલ કોરા, સેક્રેટરી	૧૭ શ્રી તારાચંદ ધનજીભાઈ	”
૮ શ્રી જયંતિલાલ રતનચંદ શાહ ટ્રસ્ટી	૧૮ શ્રી સુરેશભાઈ પોપટલાલ	”
૯ શ્રી કાંતિલાલ હીરાલાલ કુસુમગર	૧૯ શ્રી હીરાલાલ હાલચંદ દલાલ ખેરીસ્ટર	”
૧૦ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ મનસુખલાલ શાહ	૨૦ શ્રી ભાષ્યચંદ નગીનભાઈ અવેરી	”
	૨૧ શ્રી નાનચંદ જુઠાભાઈ મહેતા	”
	૨૨ શ્રી તલકચંદ કાનજી કપાસી	”
	૨૩ શ્રી જલ્દજી સોમચંદ મહેતા	”

૧૦ ચૌદનિયમ ધારનારે કરવાનું દેશાવગાશિકનું પચ્ચક્રખાણું
દેસાવગાસિઅં ઉવલોગં પરિલોગં પચ્ચક્રખાઈ-અન્નતથણ્ણલોગેણું, સહસાગારેણું,
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, વેસિરે.

૩ સામાયિક લેવાનો વિધિ

પ્રથમ ઉચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મૂકીને-આવક આવિકા, કટાસણું, મુહપત્તિ, ચરવાળો લઈ, શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી, જમ્યા પુંજ કટાસણા ઉપર બેસી, મુહપત્તિ હાથા હાથમાં મુખ પાસે રાખી, જમણે હાથ સ્થાપનાજી સન્મુખ રાખવો. પછી એક નવકાર ગણી, પચિંદિઅ કહી, સ્થાપનાજી સ્થાપવા. પછી ખમાસમણ હઈ, ઇરિયાવહિયં, તસ્સ ઉત્તરીં અન્નતથ કહી, એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણ હઈ, ઇન્ધાકારેણું સંદિસહ ભગવન્! સામયિક મુહપત્તિ પઠિલેહું? ઇન્ધં એમ કહી મુહપત્તિના પચાસ બોલ કહી, મુહપત્તિ પઠિલેહીએ. પછી ખમાસમણ હઈ ઇન્ધાકારેણું સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું? ઇન્ધં-ઇન્ધા કારેણું સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક હાઈ ઇન્ધં કહી, બે હાથ બેડી એક નવકાર ગણી ઇન્ધકારી ભગવાન પસાય કરી સામાયિકદંડક ઉચ્ચરાવોજી કહીએ. વહિલ હોય તે કરેમિ ભંતે કહે. પછી ખમાસમણ હઈ ઇન્ધાં બેસણે સંદિસાહું? ઇન્ધં ખમાં ઇન્ધા. બેસણે હાઈ ઇન્ધં. ઇન્ધા સજ્જાય સંદિ સાહું ઇન્ધં ઇન્ધાં સજ્જાય કરું? ઇન્ધં એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી બે થડી સજ્જાય ધર્મ ધ્યાન કરવું.

૪ સામાયિક પારવાનો વિધિ

ખમાસમણ હઈ, ઇરિયાવહિ પઠિક્કમવાથી માંડીને પ્રગટ લોગસ્સ મુખી કહેવું. પછી-ખમાં ઇન્ધાં મુહપત્તિ પઠિલેહું? ઇન્ધં કહી, મુહપત્તિ પઠિલેહવી, ખમાસણું હઈ, ઇન્ધાં સામાયિક પાઈં યથાશક્તિ વળી ખમાસણું હઈ ઇન્ધાકારેણું સામાયિક પાચું તહત્તિ કહી એક નવકાર ગણી, જમણે હાથ ચરવલા અથવા કટાસણા ઉપર સ્થાપી નવકાર ને સામાયિક-વચજુત્તો કહીએ. પછી જમણે હાથ સ્થાપનાજી સામે સવળી રાખીને એક નવકાર ગણવો.

૫ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણનો વિધિ

પ્રથમ સામાયિક લીએ. પછી પાણી વાંવચું હોય તો મુહપત્તિ પઠિલેહવી, અને આહાર વાવયો હોય તો વાંદણા બે દેવાં; તિહાં બીજા વાંદણામાં આવસિયાએ એ પાઠ ન કહેવો. પછી-ઇન્ધકારી ભગવન પસાય કરી પચ્ચક્રખાણુંનો આદેશ દેશોજી કહી, યથાશક્તિ પચ્ચક્રખાણું કરવું. પછી-ખમાસમણ હઈ, ઇન્ધાં ચૈત્યવંદન કરું? ઇન્ધં, કહી, વડેરાએ અથવા પોતે ચૈત્યવંદન કહેવું. જંકિચિ નમુત્થણુંં કહી ઉભા થઈ અરિહંતચેમયાણું અન્નતથં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારીને નમોહંતં કહી પ્રથમ થાય કહેવી. પછી-લોગસ્સં સંવલોએ અરિહંત ચેમયાણુંં અન્નતથં કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારી, બીજી થાય કહેવી. પછી પુદ્ધઅરવલીં સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગં વંદણુંં અન્નતથં કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ કરી, પારીને ત્રીજી થાય કહેવી. પછી સિદ્ધાણુંં પુદ્ધાણુંં કહી, વેયાવચ્ચગરાણુંં કરેમિ કાઉસ્સગં, અન્નતથં કહી,

અસણું, ખાઇમં, સાઇમં અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણુ-
પસારેણું, ગુરુઅખલુદ્ગણેણું, પારિદ્વાવણિયા ગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયા-
ગારેણું, પાણુસ્સ લેવેણુ વા, અલેવેણુ વા, અન્ધેણુ વા, બહુલેવણુ વા, સસિત્થેણુ વા,
અસિત્થેણુ વા, વેસિરથ.

૫ આયંખિલ-નિવિગ્ધનુ પચ્ચક્ખાણુ

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કરસહિઅં, પોરિસિં, સોહપોરિસિ મુદ્દિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ. ઉગ્ગએ
સૂરે, ચઉવિહં પિ આહારં, અસણું, પાણું, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહ-
સાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિસા મોહેણું, સાહુવયણેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિ-
વત્તિયાગારેણું, આયંખિલ નિવિગ્ધનુ પચ્ચક્ખાઇ અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું
લેવાલેવણું ગિહ્તયસ ચટ્ટેણું, ઉક્ખિત્તવિવેગેણું, પારિદ્વાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, યોગાસણું પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહં પિ આહારં અસણું, ખાઇમં,
સાઇમં, અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણુપસારેણું, ગુરુઅખલુ-
દ્ગણેણું, પારિદ્વાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, પાણુસ્સ લેવણુ
વા, અલેવેણુ વા, અન્ધેણુ વા, સસિત્થેણુ વા, અસિત્થેણુ વા વેસિરથ.

૬ ચઉવિઆહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ અખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ-ચઉવિહં પિ આહારં; અસણું, પાણું,
ખાઇમં સાઇમં-અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું, પારિદ્વાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું,
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વેસિરથ.

૭ તિવિઆહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ, અખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ, તિવિહં પિ આહાર-અસણું, ખાઇમં,
સાઇમં-અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું, પારિદ્વાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમા-
હિવત્તિયાગારેણું; પાણુહાર પોરિસિં, સાહ પોરિસિ મુદ્દિસહિઅં; પચ્ચક્ખાઇ-અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું,
સહસાગારેણું, પચ્છન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાહુવયણેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમા-
હિવત્તિયાગારેણું; પાણુસ્સ લેવેણુ વા અલેવેણુ વા અન્ધેણુ વા બહુલેવેણુ વા, સસિત્થેણુ
વા, અસિત્થેણુ વા વેસિરથ.

૮ ચઉત્થમત્તં-છટ્ઠમત્તં, અટ્ઠમત્તં અખલત્તદ્દંનું પચ્ચખખાણુ

સૂરે ઉગ્ગએ ચઉત્થમત્તં છટ્ઠમત્તં, અટ્ઠમત્તં અખલત્તદ્દં પચ્ચક્ખાઇ તિવિહં પિ
આહારં અસણું સાઇઅં (પછીના આગારો ઉપરના તિવિહારે ઉપવાસ પ્રમાણેના યોદાવા.)

૯ ચઉવિઆહાર તિવિહાર, દુવિહારનું પચ્ચક્ખાણુ

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ-ચઉવિહં પિ આહાર-તિવિહં પિ આહારં, દુવિહં પિ
આહારં અસણું, પાણું, ખાઇમં, સાઇમં-અન્નત્યજ્ઞાભોગેણું, સહસાગારેણું, મહત્તરાગારેણું,
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વેસિરે.

કૃપ્યકૃમકૃપ્ય નિમિત્ત' કાઉસગ્ગ કરું ? ઇત્થ' દુક્ખકૃપ્યકૃમકૃપ્યનિમિત્ત' કરેમિ કાઉસગ્ગ' અન્નત્યં કહી, સ'પૂણ્ણ' ચાર લોગસ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પછી વડીલે અથવા પોતે પારીને નમોઽહંત્તં કહી લઘુ શાંતિ કહી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉતરી અન્નત્યં કહી, એક લોકસ્સનો કાઉસગ્ગ કરા, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇરિયાવહિં તસ્સ ઉતરી અન્નત્યં કહી એક લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ચઉક્કસાય નમુત્થુણ્ણં કહી જાવ'તિ ચેઈઆઈ કહી ખમાસમણુ દર્ધ જાવ'તકેવી સાહુકહી નમોઽહંત્તં ઉવસગ્ગ હરં જય વીયસયં કહેવા. પછી ઇત્થાં મુહપત્તિ પઠિલેહુ ? ઇત્થ', કહી મુહપત્તિ પઠિલેવી. પછી સામાયિક પારવાના વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું.

૬. રાધઅ પ્રતિક્રમણુ વિધિ

પ્રથમ-પૂવ'ની રીતે સામાયિક લેવું. પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇત્થાં સ'હિં કુસુ-
મિણુ દુસુમિણુ ઉઠાવણી રાધઅપાયચ્છિત્ત વિસોહણુત્યં કાઉસગ્ગ કરું ઇત્થ' કુસુમિણુ
દુસુમિણુ રાધઅ ઉઠાવણી પાયચ્છિત્તવિસોહણુત્યં કરેમિ કાઉસગ્ગ' અન્નત્યં કહી ચાર
લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કરી, પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમણુ દર્ધ ઇત્થાં
ચૈત્યવંદન કરું ? ઇત્થ' કહી, જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન જયવીયસય મુખી કહેવું.
પછી ચાર ખમાસમણુ દેવા પૂવ'ક ભગવાન્હં આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં, અને સર્વ સાધુહં કહી
વાંદવા. પછી ખમાસમણુ દર્ધ, ઇત્થાં સ'હિં ભગવાન સઝાય સંહિસાહુ કહી ખમાસ-
મણુ દર્ધ ઇત્થાં સ'હિં સઝાય કરું ઇત્થ' ભરહેસરની સઝાય, નવકાર ગણી ઇત્થકાર મુહરાંધિને
પાઠ કહેવો. પછી ઇત્થાં સ'હિં રાધઅ પાંદક્રમણુ કાઉ ? ઇત્થ' કહીને જમણો હાથ
ઉપાંધ ઉપર સ્થાપી ને સંવસ્સવિ રાધઅ દુચ્ચતિઅં કહી નમુત્થુણ્ણં તથા કરેમિ ભંતે
કહી, ઇત્થામિ હામિ કાઉસગ્ગં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્યં કહી એક લોગસ્સ, અથવા
ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી સંવલોએ અરિહંતં
અન્નત્યં કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો તે પારી પુક્રખર
વરહીં સુઅસ્સં અન્નત્યં કહી અતિચારની આઠ ગાથાનો અથવા તે ન આવડે તો
આઠ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો તે પારી સિદ્ધાણ્ણુ યુદ્ધાણ્ણુ કહીને ત્રીજા આવશ્યકની
મુહપત્તિ પઠિલેહીને વાંદણા બે દેવાં. તિહાંથી તે અબ્બુદ્ધિઓ ખામી વાંદણા બે દીલે,
તિહાં મુખી દેવસિઅની રીતે જાણવું; પણ જે ઠેકાણે દેવસિઅ આવે તે ઠેકાણે રાધઅ
કહેવું. પછી આચરિઅ ઉવજ્જાએ કરેમ ભંતે ઇત્થામિ હામિ તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્યં
કહી, તપ ચિંતવણી કરતાં ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો, તે પારીને
પ્રગટ લોગસ્સ કહી, છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પઠિલેહીને વાંદણા બે દેવાં. પછી સકલ-
તીથ' વંદન કરવું. પછી ઇત્થકારી ભગવાન્ પસાય કરી પચ્ચક્રખાણુનો આદેશ દેશેણ
કહી યથાશક્તિએ પચ્ચક્રખાણુ કરવું. પછી સામાયિક, ચઉબ્બિસત્યઓ વાંદણાં, પઠિ-
મણ્ણુ, કાઉસગ્ગ, પચ્ચક્રખાણુ કયું છે એમ કહી છ આવશ્યક સંભારવાં. તેમાં
પચ્ચક્રખાણુ કયું હોય તો કયું છે એ કહેવું, અને ધાયું હોય તો ધાયું છે એમ

એક નવકારનો કાઉચ્છગ કરી, પારીને, નમોઽહંત્ કહી થોથી થાય કહેવી પછી બેસીને નમુત્યુષ્ કહેવું, પછી ચાર ખમાસમણ દેવા પૂર્વક ભગવાનહં, આઆયહં, ઉપાધ્યાયહં, સર્વ સાધુહં પ્રત્યે થોભવંદન કરીએ. પછી ઇચ્છાકારી સમસ્ત આવકને વંદુ કહેવું. પછી ઇચ્છાકારેણું દેવસિચ્ પઠિકમણે હાઉં ? ઇચ્છા, કહી, જમણો હાથ ચરવળા અથવા કટાસણા ઉપર સ્થાપીને સંવચ્સવિ દેવસિચ્ચં કહેવું પછી ઉભા થઈ કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ હામિ કાઉચ્છગં જો મે. દેવસિચ્ચોં તસ્મ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહીને અતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉચ્છગ કરવો. એ આઠ ગાથા ન આવડે, તો આઠ નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો, કાઉચ્છગ પારીને લોગચ્સ કહેવો. પછી બેસીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પઠિલે-હીને વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઉભા થઈને ઇચ્છાકારેણું દેવસિચ્ આલોઉં ? ઇચ્છા આલોએમિ જો મે દેવસિચ્ચોં કહીને સાત લાખ કહેવા, પછી-અહાર પાપસ્થાનક આલોઈને સંવ-ચ્સવિ દેવસિચ્ચં પાઠ કહીને બેસવું. જમણો પગ ઉભો કરી એક નવકાર, કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ પઠિકમિઉં કહીને વંદિતા-સૂત્ર કહેવું પછી વાંદણાં બે દેવાં, ઇચ્છાં અખુકિઓમિ અભિતર દેવસિચ્ એમ કહી અખુકિઓ આમવા પછી વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઉભા થઈ આચરિચ્ ઉવજ્જાએ કહીને કરેમિ ભંતેં ઇચ્છામિ હામિં તસ્મ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહી, બે લોગચ્સ અથવા આઠ નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો. તે પારીને લોગચ્સ કહી, સંવલોએ અરિહંત ચેધ્યાણું અન્નત્થં કહી એક લોગચ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો તે પારી પુરુષવરદીં સુઅચ્સ ભગવચો કરેમિં અન્નત્થં કહીને એક લોગચ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો તે પારીને સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહી, સુઅદેવચાએ કરેમિ કાઉચ્છગં અન્નત્થં કહી એક નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો. તે પારી નમોઽહંત્ કહી પુરુષે સુઅ દેવચાની અને સ્ત્રીએ કમલલલની થોથ કહેવી. પછી ખિત્તદેવાયાએ કરેમિ કાઉચ્છગં અન્નત્થં કહી, એક નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો. તે પારી, નમોઽહંત્ કહી ક્ષેત્રદેવતાની થોથ સ્ત્રીએ તથા પુરુષે બન્નેએ કહેવી, પછી એક નવકાર પ્રગટ ગણી, બેસીને છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પઠિલેહીને બે વાંદણાં દેવાં. પછી સામાયિક અઉવિ-સત્થો, વદનક, પઠિકમણું, કાઉચ્છગ પચ્ચકૂખાણુ ઠયું છે જ એમ કહી, છ આવશ્યક સંભારવાં પછી ઇચ્છામે અણુસદ્દિ, નમો ખમાસમણાણું નમોઽહંત્ કહીને પુરુષ નમોઽસ્તુ વદ્ધમાનાય કહે, અને સ્ત્રી સંસારદાવાની ત્રણ થોથ કહે, પછી નમુત્યુષ્. કહી ઇચ્છાં સંદિસહ ભગવન્ સ્તવન ભણું ? ઇચ્છા કહી સ્તવન કહેવું. પછી વરકનક કહી ભગ-વાનહં આદિ ચાર ખમાસમણ દેવાં પછી જમણો હાથ ઉપધિ ઉપર સ્થાપી અઠ્ઠાઈજેમુ કહેવું. પછી ઇચ્છાં સંદિ ભગવન્ દેવસિચ્ચાયાચિત્તવિસોહણુત્થં કાઉચ્છગ કરું ? ઇચ્છા દેવસિચ્ચાયાચિત્તવિસોહણુત્થં કરેમિ કાઉચ્છગ અન્નત્થં કહી ચાર લોગચ્સ અથવા સોળ નવકારનો કાઉચ્છગ કરવો, તે પારી પ્રગટ લોગચ્સ કહેવો. પછી બેસીને ખમાસમણ હઈ ઇચ્છાં સંદિ ભગવન્ સજાય સંદિં કહી ખમાસમણ દેવું પછી ઇચ્છા સંદિં સજાય કરું એમ કહી સજાયાનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણી સજાયા કહી. પછી એક નવકાર કહેવો ખમાસમણ હઈ ઇચ્છાં સંદિં ભગવન્ હંકખ-

વયાની થાય કહેવી. પછી નીચે બેસી, જમણેા હાથ ઉભો રાખી, એક નવકાર ગણી કરેમિ ભાતેં ઇચ્છામિ પડિં કહી વંદિતુ કહેવું. પછી કરેમિ ભાતેં ચચ્છામિ કમિ કાઉચ્છગ્ગ' ભે મે પક્ષિખચોં તસ્સ ઉત્તરીં અન્નત્થં કહીને ખાર લોગસ્સનેા કાઉચ્છગ્ગ કરવેા, તે લોગસ્સ ચ'હેસુ નિમ્મલ્લયરા સુધી કહેવા અથવા અઠતાલીશ નવકારનેા કાઉચ્છગ્ગ કરી પારવેા. પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવેા. પછી સુહપત્તિ પડિલેહને વાંદણાં બે દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણં અખ્ખુદ્ધિચોમિ સમત્તખામણેણં અખ્ખિતર પક્ષિખચ' ખામેઉ ? ઇચ્છ' ખામેમિ પક્ષિખચ' પનરસ દિવસાણં પનરસ ચાઈઆણં જ'કિંચિ અપત્તિઅં' કહેવું. પછી ખમાસમણ હમને ઇચ્છાકાં પક્ષિખખામણાં ખામુ ? ઇચ્છ' એમ કહી ખામણાં ચાર ખામવાં. (ખમાં હઈ ઇચ્છામિ ખમાસમણેા બોલી નવકાર ગણી સિરસા મણસા સત્થએણ વંદામિ કહેવું બીજે અને ચોથે ખામણે પણ એમજ કહેવું. ત્રીજે ખામણે છેલ્લે તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કં એમ' કહેવું.) પછી ઇચ્છામેા અણ્ણસદ્ધિ પક્ષિખચ' (સમાપ્ત.) દેવસિઅ' ભણામિ કહેવું. પછી દેવસિપ્રતિક્રમણમાં વંદિત્ત' કહ્યા પછી બે વાંદણાં હમએ તિહાંથી ને સામાયિક પારીએ તિહાં સુધી સવ' દેવસિની પેઠે બણવું, પણ સુઅદેવયાની થાયેને ઠેકાણે જ્ઞાનાદિની થાયેા કહેવી. સ્તવન અજિત શાંતિનું કહેવું. સજ્જાયને, ઠેકાણે-ઉવચ્છગ્ગહર' તથા સંસારદાવાની થાયેા ચાર કહેવી અને લઘુ શાંતિને ઠેકાણે મ્હોટી શાંતિ કહેવી.

૮ ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ વિધિ

એમાં ઉપર લખ્યા મુજબ (પક્ખીના વિધિ પ્રમાણે) કહેવું, પણ એટલું વિશેષ જે ખાર લોગસ્સના કાઉચ્છગ્ગને ઠેકાણે વીશ લોગસ્સનેા કાઉચ્છગ્ગ કરવેા, અને પક્ખીના આગાર ઠેકાણે ચઉમાસીના આગાર કહેવા તથા તપને ઠેકાણે છઠ્ઠણ, બે ઉપવાસ, ચાર આંગિલ, છ નીવી, આઠ એકાસણાં, સોલ બેઆસણાં, ચાર હજાર સજ્જાય એ રીતે કહેવું.

૯ સવંત્સરી પ્રતિક્રમણ વિધિ

એમાં પણ ઉપર લખ્યા મુજબ (પક્ખીની વિધિ પ્રમાણે) કરવું પણ ખાર લોગસ્સના કાઉચ્છગ્ગને ઠેકાણે ચાલીશ લોગસ્સ ને એક નવકાર અથવા એક સો એકસઠ નવકારનેા કાઉચ્છગ્ગ કરવેા અને તપને ઠેકાણે અકુમ ભત્તાં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આંગિલ, નવ નીવી, ખાર એકાસણાં, ચોવિશ બેઆસણાં અને છ હજાર સજ્જાય એ રીતે કહેવું, પક્ખીના આગારને ઠેકાણે સવંત્સરીના આગાર કહેવા. ૮૩.

૧૨ ગુરુવંદન કરવાનો વિધિ

પ્રથમ બે ખમાસણ દેવાં. પછી ઇચ્છકર સુહરચઈનેા પાઠ કહેવેા પછી અખ્ખુદ્ધિચો ખામવેા.

૧૩ ચૈત્યવંદન કરવાનો વિધિ

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણ દેવાં. પછી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કહેવું. પછી જ'કિંચ કહી, બે હાથ બેડી, નાસકા સુધી ઉંચા રાખોનસુતથુણં બવંતિ એઈઆઈ કહી, ખમાસમણ બવંત કેવિ સાદ્દ નમોઽહંત કહી પૂર્વાચાર્યનું રચેલું સ્તવન

કહેવું. પછી ઇછાએ અભ્યુસાદિત્તં નમો ખમાસમણાણં નમોડહત્તં કહીને વિશાલ-
લોચનં નમુત્થણં અરિહંતં ચેધ્યાણં અન્નતથ કહી, એક નવકારનો કાઉસસંગ કરી,
પારી, નમોડત્તં કહી, કલ્લાકંઠની પ્રથમ થોય કહેવી, પછી લોગસસં પુકખરવરદીં
સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં કહી અનુક્રમે ચાર થોયો કહીએ છીએ તિહાં સુધી કહેવું, પછી
નમુત્થણં કહી ભગવાન્ આદિ ચારને ચાર ખમાસમણે વાંઢવા, પછી જમણો હાથ
ચરવળા ઉપર સ્થાપી અઠ્ઠાઈજેસુ કહેવું. પછી ખમાસમણ હઈ, શ્રી સીમંધરસ્વામીનું
ચૈત્યવંદન, સ્તવન, જય વીયરાય, કાઉસસંગ થોય પચત કહીએ છીએ તિહાં સુધી
કહેવું. પછી ખમાસમણ દેવા પૂવંક શ્રી સિદ્ધાચળજીનું ચૈત્યવંદન સ્તવન, જય વીય-
રાય કાઉસસંગ અને થોય કહીએ છીએ, તિહાં સુધી કહેવું. પછી સામાયિક પારવાની
વિધિની રીતે સામાયિક પારવા સુધી પ્રથમ પ્રમાણે કહેવું.

૭ પદ્ધિ પ્રતિક્રમણ વિધિ

પ્રથમ દેવસિક પ્રતિક્રમણમાં વંદિતું કહી રહીએ તિહાં સુધી સવં કહેવું. પણ ચૈત્ય
વંદન સંકલ્પાદત્તં કહેવું, અને થોયો સ્નાતસ્થાની કહેવી. પછી ખમાસમણ હઈને દેવસિચ
આલોઈઅ પઠિહંતા ઇચ્છાકારેણ પદ્ધિમુદ્ધપપત્તિ પઠિદેહું? ઇચ્છા એમ કહી મુદ્ધપત્તિ
પઠિદેહીએ પછી વાંઢણાં બે દીને. પછી ઇચ્છાકારેણ સંબુદ્ધાખામણેણ અપ્પહુઓમિ
અપ્પિતર પદ્ધિઅ ખામેઈ? ઇચ્છા ખામેમિ પદ્ધિઅ, પનરસ દિવસાણ, પનરસ
રાઈઆણ, જંકિચિ અપત્તિઅં કહી ઇચ્છાકારેણ સંદિં પદ્ધિઅ આલોઈ? ઇચ્છા
આલોએમિ બે મે પદ્ધિઓ અઈઆરે કઓં કહી ઇચ્છાકારેણ સંદિં પદ્ધિઅતિચાર
આલોઈ? ઇચ્છા એમ કહી અતિચાર કહીએ. પછી એવંકારે આવકતણે ધમે શ્રીસમ-
કિતમૂળ ખાર વત એક સો થોવીસ અતિચાર માંહે, અનેરો બે કોઈ અતિચાર પક્ષ
દિવસમાંહે સૂક્ષ્મખાદર બણતાં અબણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ
કરીમિચ્છામિ હુક્કં કહેવું સંવસ્થાવિ પદ્ધિઅ દુચ્ચિતિઅ, દુખસાસિઅ, દુચ્ચિદુઅ,
ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન? ઇચ્છા તસ મિચ્છા મિ હુક્કં કહેવું પછી ઇચ્છાકારી
ભગવન્ પસાય કરી પદ્ધિઅતપપ્રસાદ કરશેજી એમ ઉચ્ચાર કરીને આવી રીતે કહીએ:-
ચઉત્થેણ, એક ઉપવાસ, બે આંબિલ, ત્રણ નીવી, ચાર એકસણા, આઠ બેઆસણાં બે
હજાર સજ્જાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો તે વખતે પ્રવેશ કર્યો હોય તો પદ્ધિઓ
કહીએ અને કરવો હોય તો તહત્તિ કહીએ. તથા ન કરવો હોય તો અણુબોદ્યા રહીએ.
પછી વાંઢણાં બે દીને. પછી ઇચ્છાકાં પતેઅખામણેણ અપ્પહુઓમિ અપ્પિતર
પદ્ધિઅખામેઈ? ઇચ્છા, ખામેમિ પદ્ધિઅ, પનરસ દિવસાણ, પનરસ રાઈઆણ,
જંકિચિ અપત્તિઅં કહી પછી વાંઢણાં બે દીને. પછી દેવસિચ આલોઈઅ પઠિહંતા
ઇચ્છાકાં ભગવન્ પદ્ધિઅ પઠિહંમાવેહ કહી, સમ્મંપઠિહંમામિ કરેમિ બંતે સામા-
ઈઅં કહી, ઇચ્છામિ પઠિહંમિઈ બે મે પદ્ધિઓં કહેવું પછી ખમાસમણ હઈ ઇચ્છા-
કારેણ સંદિં પદ્ધિસૂત્ર પહું? ઇચ્છા એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણી, સાધુ હોય તો
પદ્ધિસૂત્ર કહે અને સાધુ ન હોય તો નવકાર ગણીને આવક વંદિતું કહે પછી સુઅદે-

કરવાં, જેણે પ્રતિક્રમણ ન કર્યું હોય તેણે છેવટે દેવ વાંધા પહેલાં તો કરી લેવું જોઈએ. પછી પોસહ લેવો તે આ પ્રમાણે. પ્રથમ ખમાસમણ દેઈ, પ્રગટ લોગરસ કહેવા સુધી ધરિયાવહિ પરિક્ષીને, પછી ઇન્છાં પોસહ મુહપત્તિ પરિલેહું ? ઇન્છાં, એમ કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી; પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં પોસહ સંદીસાહું ? ઇન્છાં, પછી ખમાસમણ દેઈ ઇન્છાં પોસહ ઠાઉં ? ઇન્છાં કહીને, જો હાથ લેડી, મનમાં એક નવકાર ગણી, ઇન્છકારી ભગવન્ પસાયે કરી પોસહ ઈંઠક ઉચ્ચરાવોળ; તે વારે શુદ્ધ અથવા વડીલ પોસહ ઈંઠક આ પ્રમાણે ઉચ્ચરાવો:

પોસહનું પરચક્રખાણ અને પોસહ વિધિ

કરેમિ ભંતે પોસહ આહાર પોસહદેસઓ સંવઓ, શરીર સક્કાર પોસહ સંવઓ ખંભચર પોસહ સંવઓ; અંવાવાર પોસહ સંવઓ, ચઉવીહે પોસહ ઠામિ, ભવ, દીવસ; પંજળવાસામિ દુવિહં, તિવિહેણું, મણેણું, વાયાયે કાયેણું, નકરેમિ નક્કરવેમિ તસ્સભંતે, પરિક્ષકમામિ, નિંદામિ; ગરિહામિ, અપાણું વોસિરામિ. (જો દિવસનોજ ચાર પહોરનોજ કરવો હોય તો દીવસ કહેવું, અને રાત દીવસ મલી આઠ પહોરનો કરવો હોય તો અહોરત્ત કહેવું;) અને એકલા રાત પોસહ માટે શેષ દીવસ અહોરત્ત કહેવું.) પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં સામાયિક મુહપત્તિ પરિલેહું ? ઇન્છાં, કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી; પછી ખમાસમણ દેઈ ઇન્છાં સામાયિક સંદીસાહું ? ઇન્છાં, વલી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં સામાયિક ઠાઉં ઇન્છાં, કહી જો હાથ લેડીને એક નવકાર ગણી, ઇન્છકારી ભગવન્ પસાય કરી, સામાયિક ઈંઠક ઉચ્ચરાવોળ, પછી વડીલ કરેમિભંતે ઉચ્ચરાવે, અહિયાં ભવ નિયમને બદલે ભવ પોસહ કહેવું. એમ કહી ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં એસણે સંદીસાહું ? ઇન્છાં, વલી ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં એસણે ઠાઉં ? ઇન્છાં. વલી ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં સજ્જાય સંદિસાહું ? ઇન્છાં, વલી ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં સજ્જાય કરું ? ઇન્છાં, કહી ત્રણ નવકાર ગણીને, ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં કારેણ સંદિસહ ભગવન્ બહુવેલ સંદિસાહું ઇન્છાં ઇન્છાં બહુવેલ કરશું ? ઇન્છાં કહીને પરિલેહણું ન કર્યું હોય તો હવે ઉપર કહ્યું તેવી રીતે પરિલેહણું કરવું. તેમજ પ્રતિક્રમણ ન કર્યું હોય તો, અહિં આ આદેશથી તમ પ્રતિક્રમણ કરીને, પછી પરિલેહણું પાંચ વાનાનું કરવું, પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છકારી ભગવન્ પસાય કરી, પરિલેહણું પરિલેહાવોળ, એમ કહી આચાર્યજી, એટલે આપનાજીની પરિલેહણું કરવી. તેમાં તેર જોલ જોલવા. આવકે વડીલનું વિનય અથે; એક વસ ઉત્તરાસંજ પરિલેહવું, પછી ધરિયા વહિય કરી પ્રગટ લોગરસ કહેવો. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં ઉપાધિ મુહપત્તિ પરિલેહું ? ઇન્છાં, કહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી, પછી ખમાં ઇન્છાં ઉપાધિ સંદીસાહું ? ઇન્છાં, ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં ઉપાધિ પરિલેહું ? ઇન્છાં, એમ કહી જાકીનાં વસો પરિલેહવાં. પછી ચત્નાપૂર્વક કાળે લેધને, આપનાચાર્યજી મહારાજ સામે ઉભરક બેસીને, ધરિયા વહિય પરિક્ષકીને કાળને શુદ્ધ દ્રાષ્ટએ જોઈ કરી

કહેવું, પછી બે હાથ ભેડી, લલાટે લગાડી જય વીયરાય કહેવા. આભવમખંડા સુધી કહ્યા પછી હાથ નીચે ઉતારી લેવા. પછી ઉભા થઇ અરિહંતચૈધ્યાણુ, અન્નતથ કહી એક નવકારનો ઠાઉસ્સંગ કરી, પારી, નમોઽહત્ કહી થાય કહેવી.

૧૫. શ્રાવક પૌષધ સામાયિક વ્રત સંબંધી સામાચારી વિધિ.

પોસહ સ્વરૂપ

પોસેઈ સુદમાષે અસુદાઈ સર્વેઈ નથિ સંદેહો

હિજઈ નરય તિરિય ગઈ, પોસહવિદિ અપ્પમત્તોય ।

જે પ્રાણી પોતાના આત્માને પૌષધ એટલે શુભ ભાવે કરીને પોસે, તે અશુભ કર્મોને ખપાવે તેમાં સંદેહ નથી, વળી જે અપ્રમત્તપણે પોસહ વિધિ પૂર્વક કરે તે નરક તિથિ અગતિને છેલી નાંખે. ૧. પૌષધ એટલે જે વ્રત કરવાથી આત્મધર્મની પુષ્ટિ થાય, અર્થાત્ આત્મા નિર્મલતાએ પોસાય તેને પોસહ કહીએ. શ્રાવકના ખાર વ્રતમાં એ અગ્યારમું વ્રત છે, અઠમી ચતુર્દશી વિગેરે પર્વ તિથિને વિષે, એ વ્રત ચાર પહોરનું અથવા આઠ પહોરનું કરવામાં આવે છે, એના મુખ્ય ચાર ભેદ છે. ૧. આહાર ત્યાગ પોસહ દેશથી કે સર્વથી. ૨. શરીર સત્કાર ત્યાગ પોસહ સર્વથી. ૩. પ્રજ્ઞાચય પોસહ એટલે, અપ્રજ્ઞાનો ત્યાગ સર્વથી. ૪. અગ્રાપાર પોસહ સર્વથી, અર્થાત્ સંસાર ત્યાગ-રાહિ સર્વ સાવધ કાર્યનો પરિત્યાગ.—સૂચના દેશથી એટલે થોડે ભાગે ત્યાગ, અને સર્વથી એટલે સર્વથા ત્યાગ. જેમકે, આહાર પોસહમાં ચૌવિહાર ઉપવાસ કરવો તે સર્વથી ભણવો; અને તિવિહાર ઉપવાસ, આંબિલ, નીવી, અને છેવટ એકાસણુ, એ સર્વ તપ, દેશ થકી એટલે થોડે ભાગે ભણવા. હવે પોસહ કરનારે તે દિવસે ઓછામાં ઓછો, એકાસણુ સુધીનો તપ તો અવશ્ય કરવોજ નોંધવો.

પોસહ કરનારને ખાસ સૂચના

પોસહ કરવાને ઇચ્છનારે, પ્રભાતમાં વહેલા ઉઠીને, રાઈ પ્રતિક્રમણ જરૂર કરવું નોંધવો. પછી પડિલેહણ કરવું, તે સવારના પડિલેહણ કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે:—પ્રથમ ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને, ખમાસમણ દેઇ, ઇચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન્ પડિલેહણ કરું ? ઇચ્છ', કહી સવારે પહેલાં મુહુપત્તિ, ચરવલો, અને પછી કટાસણુ, (ખપોરના પડિલેહણમાં પ્રમથ મુહુપત્તિ, પછી કટાસણુ અને પછી ચરવલો પડિલેહવો, એટલો ફેર છે.) પછી સઘળાં વસ્ત્રો એટલે ધોતીયું, માત્રીયું, અને ઉત્તરાસંગ વિગેરે વસ્ત્રો પડિલેહવા, અને તે પડિલેહતી વખતે, મુહુપત્તિના અગ સહિત પચાસ બોલ, કટાસણુના પચ્ચીશ, તથા ચરવલાના દશ બોલ, અને ધોતીયાના પચ્ચીશ બોલ, અને શેષ વસ્ત્રો ઉત્તરાસંગ વિગેરે પહેલા દશ બોલ મુહુપત્તિઆદિના ૫૦ બોલ મનમાં ચિંતવતાં થકાં પડિલેહવાં, પછી કટાસણુથી, અથવા ચરવલાથી કાળે લેઈને ત્રણ પૂંજ કરી, તેમાં સચિત્ત, અચિત્ત, મિશ્ર, દ્રષ્ટિએ પડિલેહી, જીવાહિકને જતનાપૂર્વક પરઠવી કાળે શુદ્ધ કરી, ત્યાંજ ઇરિયાવહિ પડિક્કમીને વિધિપૂર્વક પરઠવવો; અને ત્યાર પછી જિન મંદિરે જઈને, પૂજા કરવી, અને પછી ઉપાશ્રયે આવી ઘેરે જો પ્રતિક્રમણ ને પડિલેહણ કર્યું હોય તો અહીં ઉપાશ્રયે ન

કરવું. પછી રાત પોસાતીયે, એક પહોર સુધી, સજ્જાય ધ્યાન કરવું. પછી વિધિપૂર્વક સંથારો પાથરીને, સંથારા ઉપર બેસીને, ઇસ્તિયાવહિય પડિક્કમીને ચઉક્કસાયથી, જય-વીયરાય સુધી ચૈત્યવંદન કરીને, ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં સંથારા પોરિસિ ભણવા મુહ-પત્તિ પરિલેહુ ? ઇન્છાં, ઠહીને મુહપત્તિ પરિલેહવી. પછી ખમાસમણ દેઈ, સંથારા પોરિસિ ભણવી. અને પછી શરીરે શુદ્ધ થઈ, કાનમાં કુંદન રાખીને માતરિયું પહેરીને, વિધિપૂર્વક જનતાથી શયન કરવું, અને છ ઘડી રાત્રી રહેતાં સાવધાન થઈ, ઉપયોગ પૂર્વક ઇસ્તિયાવહિય પડિક્કમી, ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ કરવો, પછી સજ્જાય ધ્યાન કરીને, અવસર થયે, રાઈ પ્રતિક્રમણ કરવું, અને પછી પરિલેહુ કરી દેવ વાંદીને પોસહ પારવો.

રાત પોસાતી માટે વિશેષ વિધિ તથા સુચના

માત્ર રાત્રીના ચાર પહોરનો પોસહ કરવો હોય, તેણે પરિલેહુ દેવ વંદન વગેરે વિધિ, દિવસ છતાં કરવાની હોવાથી, વહેલાં આવવું જોઈએ અને તે દિવસે યોછામાં યોછા એકાસણનો તપ કરેલો હોવો જોઈએ. તેણે કરવાની વિધિ આ પ્રમાણે પ્રથમ ખમાસમણ દેઈ, ઇસ્તિયાવહિ પડિક્કમીને પરિલેહુ કરવું. તે પરિલેહુની વિધિ પ્રમાણે કરે, પછી ખમાસમણ દેઈને, ઇસ્તિયાવહિ પડિક્કમવાથી માંડીને, ચાવત બહુવેલ કર્યું પચંત સવારના પોસહ લેવાની વિધિ પ્રમાણે કરે, અને ત્યાર પછી સાંજની પરિલેહુમાં ખમાસમણ દેઈ, પરિલેહુ કરે, આદેશ માગવાનો છે, ત્યાંથી ઉપધિ પરિલેહુનો આદેશ માગવા પચંત, તે પ્રમાણે વિધિ કરે. પોસહના પચ્ચખાણમાં શેવ દિવસ, અહોરત કહેવું. ખીલે કાંઈ ફેરફાર નથી. પછી દેવ વાંદે, તથા ચોવીશ માંડલા કરે. તે પછી પડિક્કમણ કરે બાકીનો વિધિ ઉપર લખ્યા પ્રમાણે બહુવો.

સંથારા વિધિ

પ્રથમ પરિલેહુલી જગ્યાએ સંથારીયું પાથરે, તેના ઉપર કામલી, અને પગની બાજુએ કટાસણ પાથરીને, અંતરપદ એટલે સુતરાઉ આદર પાથરે, મુહપત્તિ કેટ બરાવે ચરવલો પંડળે મૂકે, અને માતરીયું પહેરીને, હાથે પડળે હાંથનું ચોશીકું કરીને સૂવે. રાત્રે ચાલવું પડે તો હંડસણ વડે પરિલેહીને ચાલવું, માત્રાના ખપમાં આવતા પાણીમાં રાત્રે ચુનો નાંખી મૂકવો, તથા કામલીનો કાલ, ઉનાળામાં બે ઘડી; તથા ચોમાસામાં ચાર ઘડી અને શિયાળામાં છ ઘડીનો છે. તે પ્રમાણે લક્ષમાં રાખીને, કાળ વિત્યા બાદ, માત્રા પ્રસુખ માટે ઉપાશ્રય બહાર જવું પડે તો, કામળી એટલી માથે કટાસણ રાખીને જવું વરસાદના છાંટામાં જવું પડે તો પણ એવીજ રીતે કરવાનું છે, ઉપાશ્રય બહાર જતાં ત્રણવાર આવસ્સહિ, અને પેસતાં ત્રણવાર નસ્સીહિ કહેવી પાછલી રાત્રે જાગીને નવકાર સંભારી ભાવના ભાવી, માત્રાની બાધા ટાલી આવે, અને કુસુમિણ હસમિણનો કાઉસ્સગ ચાર લોગસ્સનો સંપૂર્ણ કરવો.

૧૦ પોસહ પારવાની વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણ દેઈને, ઇસ્તિયાવહિ પડિક્કમીને, ખમાસમણ દેઈને, ઇન્છાં પોસહ

યથાયોગ્ય સ્થાનકે, અણુઅણુ જન્મગો કહીને પરઠવે, અને પરઠ્યા પૂઠે, ત્રણવાર વોસિરે વોસિરે કહેવું, પછી સવારના દેવ વાંઢવાં, (સૂચના) જેણે ઘેરે પાંડકમણું કયું હોય તેણે ઉપાશ્રયમાં, રાઈ સુહપત્તિ પરિલેહવી, તથા જે વાંઢણા દેઈને, ઇન્છાં રાધયં આલોઈ ? ઇન્છાં, આલોએમિ ભોમે ઇત્યાદિક પાઠ કહેવો, પછી ઇન્છાકાર સુહસઈનો પાઠ કહી અણુહીઓ ખામવો. એટલે ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, મસ્તક નમાવી, જ કિચિ અપત્તીયનો પાઠ કહેવો, પછી જે વાંઢણાં દેવાં, પછી દેવ વંદન કર્યા પછી ખમાસમણ દેઈને ઇન્છાં સજ્જાય કડું ? ઇન્છાં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભરક જેસી, વડીલ અથવા પોતે મન્હ જિણાણુની સજ્જાય કહેવી પછી ખમાસમણ દેઈ. ઇન્છાં બહુ પડી પુત્રા પોરિસિ તહત્તી કહીને ખમાસમણ દેઈ ઇન્છાકારેણું ઇરિયાવહિયં પરિક્રમું ? ઇન્છાં, કહી ઇરિયાવહિ પાંડકમીને, ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં પરિલેહણુ કડું ? ઇન્છાં, કહી સુહપત્તિ પરિલેહીને, ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાકારી ભગવાન પસાય કરી પચ્ચખખાણુનો આદેશ દેશે, એમ કહી યથાશક્તિ ઉપવાસાદિક પચ્ચખખાણુ વડીલ પાસે કરવું.

સાંજની પરિલેહણુ વિધિ

પ્રથમ ખમાસમણ દેઈને, ઇન્છાં બહુપરિ પુત્રા પોરિસી, તહત્તી કહીને, ખમાસમણ દેઈને, ઇન્છાં ઇરિયાવહિયં પરિક્રમામિ ? ઇન્છાં, કહી પછી ખમાસમણ દેઈને, ઇન્છાં ગમણા ગમણે આલોઈ ? ઇન્છાં, કહીને ઇરિયા સમિતિ, ભાષા સમિતિ, એવણા સમિતિ, આદ્યન ભંડમત્ત નિખેણવા સમિતિ, પારિષાપનીકા સમિતિ, મન શુષ્તિ, વચન શુષ્તિ, કાયશુષ્તિ, એ પાંચ સમિતિ, ત્રણ શુષ્તિ એ અષ્ટ પ્રવચન માતા, આવક તણે ધરે, કહી પેરે પાલી નહી, ખંડણા વિરાધના, હુઈ હોય, તે સર્વે હું મન વચન કાયાએ કરી, મિન્છામિ દુક્કં. ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં પરિલેહણુ કડું ? ઇન્છાં, કહી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં પોસહશાળ પ્રમાણું ? ઇન્છાં, કહીને સુહપત્તિ, પછી કટાસણું, અને છેલ્લે ચરવલો, પરિલેહવો. અને પાણી પીધું કે વાપયું હોય તો, ધોતીયું અને કંઠોરો મલીને, પાંચ વાનાં પરિલેહવાં પાંચનું પડીલેહણુ કરનારે ઇરિયાવહિયં કરી. પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી ખમાસમ દેઈને, ઇન્છાકારી ભગવન્ પસાય કરીને, પરિલેહણુ પરિલેહવો એમ કહીને, આચાર્યશ્રીની પરિલેહણુ કરવી. અને વડીલનું એક વસ્ત્ર ઉત્તરાસંગ પરિલેહવું. પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં ઉપાધ સુહપત્તિ પરિલેહું ? ઇન્છાં, કહીને સુહપત્તિ પરિલેહવી. પછી ખમાસમણ દેઈને ઇન્છાં સજ્જાય કડું ? ઇન્છાં, કહીને એક નવકાર ગણી, ઉભરક જેસીને, મન્હ જિણાણુની સજ્જાય કહેવી, પછી એકાસણુ વાળાએ જે વાંઢણાં દેવાં પછી ખમાસમણ દેઈને, ઇન્છાકારી ભગવન્ પસાયે કરી, પચ્ચખખાણુનો આદેશ દેશે. એમ કહી પચ્ચખખાણુ કરવું; અને કયું હોય તો કયું છેલ્લું કહેવું, પછી ખમાસમણ દેઈ, ઇન્છાં ઉપધી સંઢીસાહું ? ઇન્છાં, પછી ખમાસમણ દઈ ઉપધી પડીલેહું ઇન્છાં એમ કહી બાકીનાં સર્વ વસ્ત્ર પરિલેહવાં; એવી રીતે પરિલેહણુ કરીને, કાલે લેઈ શુદ્ધ કરી, પૂર્વે કયું તેવી રીતે, વિધિ-પૂર્વક પરઠવીને, પછી સાંજના દેવ વાંઢવા. પછી, ઇરિયાવહિ પરિક્રમીને પ્રતિક્રમણુ

ઝોધ આપી મુધારે છે, તેવા મુન મહાત્માનેજ શુદ્ધ શુર માનું અને પ્રતિદિન ભોગ હોય ત્યાં મુધી તેમને શુદ્ધ ભાવથી વંદન કરી તેમના વચનામૃતનું પાન કરે. ૩. સદ્-શુરની અમૃત તુલ્ય વાણી સાંભળી મારી છતી શક્તિ ઘોષવ્યા વગર બની શકે તેટલી ગૃહસ્થ યોગ્ય ધર્મ કરણી કરવા નિરંતર ખપ કરે; દાન, શીલ, તપ અને ભાવનારૂપ ધર્મની શ્રદ્ધા રાખી યથાશક્તિ તેનો આદર કરે; સમ્યગ્જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ ધર્મનો મને યથાર્થ ઝોધ થાય, તેની યથાર્થ પ્રતીતિ થાય અને અનુક્રમે તેની પ્રગટ પ્રાપ્ત થાય, તેવા લક્ષથી સદ્શુરની આજ્ઞાને આધીન રહી તેમણે આત્મ-કલ્યાણાર્થે આપેલી રૂઢી શિખામણને ધ્યાનમાં રાખી કાળજીથી અનુસરે, પ્રમાદવશપણથી મૂલ પડે તો શુરમહારાજને નિષ્કપટપણે નિવેદન કરી, ક્ષમા માગી ફરી ભૂલ ન કરવા વિશેષે કાળજી રાખું, તેમની પવિત્ર આજ્ઞાનુસાર પ્રતિવર્ષ શ્રી શત્રુજ્યાદિકે તીર્થની યાત્રાદિક કરે; અને આશાતનાદિકે દોષને ટાળી, દેવશુર સંઘ-સાધર્મિક ભક્તિનો બની શકે તેટલો લાભ લઉં, અને વ્રત-પચ્ચખખાણનો ભાવ રાખું.

૧. સ્થુલ પ્રાણાતિપાત વિવરણુ વ્રત (પહેલું અણુ વ્રત.)

૧. મરણાદિક મહા ભયથી પ્રગટ પણે કંપતા ત્રાસ પામતા કોઈ પણ નિરપરાધી જીવને કંઈ પણ પ્રબળ કારણ વગર તેના પ્રાણ નીકળી બાય તેમ બાણી બુઝીને મારા મન, વચન અને કાયાથી હું બંધે હણું નહિં તેમ જે અન્યકને હણાવું નહિ. ૨. માંસ, ઢાક, શિકાર, મધ, માખણ, રાત્રી સોજન પ્રમુખ અભક્ષ્ય અને ડુંગળી, લસણ, ગાજર, બટાટા પ્રમુખ જમીન કંઈ વિગેરે અનંત કાય ભક્ષણ કરવાનો ત્યાગ કરું છું.

૨. સ્થુલ મુષાવાદ વિરમણુ વ્રત (બીજું અણુ વ્રત)

આ વ્રતમાં કન્યાદિક વિગેરે પાંચ મહોટા બૂઠાણાનો સદાય ત્યાગ કરે છું અને જિન વચનથી વિપરીત બાણતાં થકાં ઘોલવાનો ત્યાગ કરે છું.

૩. સ્થુલ અદત્તાદાન વિરમણુ વ્રત (ત્રીજું અણુ વ્રત.)

આ વ્રતમાં કોઈ પણ પ્રકારની ચોરી, વિધાસઘાત, ઢાણ ચોરી, ખોટી દેવદ દેવદ, દગાખોર લેળસેળ, વિગેરે ધર્મને કલંક લાગે તેવું કંઈ પણ અપ્રમાણિક વર્તન કરે નહિં.

૪. સ્વદારા સંતોષ અથવા સ્થુલ મૈથુન વિરમણુ વ્રત (ચોથું અણુ વ્રત.)

૧. સ્વસ્રી કે સ્વપતિ સિવાય દેવ મનુષ્ય કે તિર્થ સંબંધી વિષયભોગ સર્વથા ત્યાગ કરે છું.

પરિશ્ક પ્રમાણુ વ્રત (પાંચમું અણુ વ્રત.)

ધન, ધાન્ય, ક્ષેત્ર, વાસ્તુ, સોનું, રૂપું, અન્ય ધાતુ, ઢાસ, ઢાસી અને ગાય, બેલ, હાથી, ઘોડા પ્રમુખ ચતુષ્પદ જોમ નવ પ્રકારના બાણ પરિશ્કનું જૂઠું જૂઠું પ્રમાણ કરી તેથી અધિક દ્રવ્યની પ્રાપ્ત થતાં તત્કાળ તેનો સદુપયોગ પરમાર્થ માગે કરે, પરંતુ પ્રમાણથી અધિક થયેલું દ્રવ્ય જેથી સ્વનિયમ બગાડું નહિં.

૬ દિશપરિમાણુ વ્રત (પહેલું શુણ્ણ વ્રત.)

ચાર દિશા, ચાર વિદિશા તેમજ ઉચે અને નીચે જોમ દશે દિશામાં સ્વાર્થવશ

પારવા મુહુર્ત પડિલેલું ? ઈન્છા, એમ કહી મુહુર્ત પડિલેલું, (અહીંયા પોષાતીએ, લીધેલા કુંડી પ્રમુખ સર્વ જાયેલી વસ્તુ છુટા ગૃહસ્થને લાગાવે) પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇન્છાં પોષહ પારુ ? યથાશક્તિ, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇન્છાં પોસહ પાર્યે ? તહત્તી એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ઘુંટણીયે પહી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખી, મસ્તક નમાવીને પોસહ પારવાનો પાઠ બોલવો, તે આવી રીતે સાગર ચંદો કામો, ચંદવડીસો સુંદસણો ધન્નો; જેસિં પોસહ પડિમા, અખડીયા જીવિયંતેવી; ધન્ના સદલાહણીજી, સુલસા આણુદ કામદેવાય; જાસ પસંસઈ લયવં, હૃદયં તં મહાવીરો. પોસહવિધિ લીધું, વિધિ પાચું વિધિ કરતાં જે કોઈ અનિધિ હુઓ હોય, તે સવે હું મન વચન કાયાએ કરી તસ્મિન્નિન્છામિ હુકકકં પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇન્છાં મુહુર્ત પડિલેલું ? ઈન્છા એમ કહી મુહુર્ત પડિલેલી ખમાસમણુ દેઈ, ઇન્છાં સામાયિક પાઠ યથાશક્તિ, પછી ખમાસમણુ દેઈ, ઇન્છાં સામાયિક પાચું ? તહત્તી, એમ કહીને એક નવકાર ગણી, ચરવલા ઉપર હાથ રાખીને, સામાયિક વચ જુતોનો પાઠ કહીને, સામાયિક પારવું.

૧૧ સામાયિકના ૩૨ દોષના ફૂલ

રાષ સહિત અવિવેકથી કરે, ન અર્થ વિચાર, મન ઉદ્દેગે જશ ઇન્છા, વિનય સહિત લય ધાર. ૧. આપાર ચિંતન ફલ સંદેહ, નિયાણા મોહ વશ; સામાયિકમાં મન તણા, ટાળો દોષએ હશ. ૨. કુવચન હુકારો કરે, દીયે સાવલ આદેશ; લવલવતો વહવાહને, દીયે આવકાર વિશેષ. ૩ ગાત્ર દીયે વલી મોહ વશે, હુલરાવે લઘુ બાળ; કરતો વિકથા હાસ્ય એ, વચન દોષ હશ ટાળ. ૪. ચપલાસન ચિહ્ન દિશિ જૂવે, સાસલ કામ સંધટ; ઓઠિ ગી અવિનીતપણે, ખેસે જે ઉદ્ભટ્ પ. આળસ મોડે મેલ ખાજખણે, પાચપર રાખે પાચ; અતિ પ્રગટ કે ગોપવે, નિદ્રા સહિત નિજ કાચ. ૬. ખાર દોષ એ કાચના, મન વચના થયા વીશ; સામાયિકમાં સવે મળી, ટાળો દોષ ખત્રીશ. ૭.

૮ સમક્ષિત સાહિત પાર વ્રતની સંક્ષેપ ટીપ

[સમક્ષિત]

૧. રાગ દ્વેષાદિક દોષ થકી સંપૂર્ણ મુક્ત થયેલા સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી અરિહંત પરમાત્માનેજ, શુદ્ધ દેવ માનું, અને જગત્ માત્રને પાવન કરનારા તેમનાં પવિત્ર નામ, સ્થાપના [પ્રતિમા] દ્રવ્ય અને ભાવનું સદાય રટણ કરું, નિરંતર અમુક વખત યોજખાઈ રાખી શ્રી જિન મહિરે જઈ ત્યાં સ્થિર ચિત્ત રાખી પ્રભુના અદ્ભૂત જ્ઞાન, ક્ષમા, ગંભીરતા પ્રમુખ ઉત્તમોત્તમ ગુણ સભારી મારા અત્મામાં તેજાજ ગુણો પ્રગટાવવા નિમિત્તે પ્રભુનાં હર્શન, પૂજા અને ચૈત્યવદન કરું અથવા નવકાર મંત્રનો સ્થિર ઉપયોગ રાખી ૧૦૮ વાર જાપ કરું. ૨. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા અનુસારે જ્ઞાન વૈરાગ્ય જગવાથી સદ્ગુરુ સપીપે જઈ જેમણે મેરુ પર્વત જેવા ભારે પાંચ મહાવ્રત ઉચ્ચરેલાં છે, અને મહાવ્રતોને જે ફડી રીતે ગુરુમહારાજની આજ્ઞામાં રહીને પાળે છે, કંચન કામનીથી જે સદય દૂર રહે છે, જયણથી સઘળી પ્રત્યેક કરણી સાધે છે અને ભગ્ય જનોને સારો

(હરેક સંઘ્યા વખત, મધ્યાહ્ન સમય તથા મધ્ય રાત્રી સમય) વળી યોગ્ય અવસરેજ બાણુવાં ગણુવાં. ૨. ધર્મશુર અને વિદ્યાશુરનો ઉચિત વિનય સાચવીનેજ બાણુવું ગણુવું. ૩. જ્ઞાન-જ્ઞાનીનો યોગ્ય સત્કાર કરી શુદ્ધ પ્રેમભાવથી બાણુવું. ગણુવું. ૪. શાસ્ત્ર બાણુવા માટે યોગ્યતા મેળવવા સારુ યોગ ઉપાધન કરીને તેનું પઠન પાઠન કરવું. ૫. જેમની પાસેથી આપણને જ્ઞાનનો લાભ થયો હોય તેનું નામ કેઈ પુછે તો તરત જાહેર કરવું, પરંતુ લય કે લજ્જાભક્તિ કલ્પિત કારણોથી તે છુપાવવું નહિ કે બીજી બલતુંજ કહેવું નહિ. ૬. જે શાસ્ત્ર બાણુવું તે અક્ષર કાના માત્રે અન્યુનાધિક બાણુવું. ૭. તે શાસ્ત્રના અર્થ શુદ્ધ રીતે શુર મહારાજ પાસે ધારી લઈને બાણુવા. ૮. તે શાસ્ત્રનું મૂળ તથા તેના અર્થ શુદ્ધ શુરગમે ધારી પકકા કરી લેવા પણ આગમત્યા થઈ, શુરનો અનહર કરીને સ્વચ્છંદીપણે અભિમાનથી કે મદથી, બિનાગમ કે અવર કોઈ પણ જ્ઞાનાભ્યાસ કરનારને યથાર્થ જ્ઞાન થવું તો હર રહ્યું પણ ઉલટું જ્ઞાનાવરણીય કર્મનો ગાઢ બંધ થવાનો સંભવ છે; માટે શુરગમ વિના સર્વ અભ્યાસ જરૂર પુરૂષથી રહેલ કીના ગભાં સમાન છે. દર્શનાચાર:- ૧ સર્વથા રાગદ્વેષાદિક દોષ વર્જિત સર્વજ્ઞ વીતરાગનાં વચન સંપૂર્ણ સાચાંજ માનવાં. ૨. ઉક્ત સર્વજ્ઞ પરમાત્માના પવિત્ર શાસનમાંજ રસિક થાવું બીજા અન્ય મતની ઈચ્છા કરવીજ નહિ. ૩. સર્વજ્ઞ ભગવાને ભાષેલા કાનાદિક ધર્મના ફળનો સંદેહ કરવોજ નહિ. ૪. અન્ય મમતા ક્રોધ, મંત્ર અમત્સર કે પુણ પ્રભાવના દેખી મૂઠદ્રષ્ટિ બનવું નહિ. ૫. સમ્યગદ્રષ્ટિ જનોની શુભ કરણી દેખી તેનું અનુમોદન કરવું [પ્રશંસા કરી તેને પુષ્ટિ આપવી] ૬. સીદ્ધતા સાધર્મી જનોને હરેક રીતે ટેકો આપી ધર્મમાં સ્થિર કરવા. ૭. સાધર્મી બંધુઓની ઉમદા ભાવથી સેવા ભક્તિરૂપ “સાહચર્ય” કરવું. ૮. પવિત્ર જિનશાસનની જાહેજલાલી વધે તેવાં સત્કાર્યો સમજ મેળવીને કરવાં. તેમાં પણ સદ્શુરગમ અભ્યાસ કરનારા સદાચારી શ્રદ્ધાળુ વિદ્યાર્થીઓ જેઓ નિરંતર જિનાજ્ઞાનાનુસાર સામાધિકાદિ વ્રત વિનયપૂર્વક જ્ઞાનાભ્યાસના પરમ અર્થી હોય તેવા જ્ઞાની તથા જ્ઞાનાર્થીઓને અનેક રીતે તન મન ધનથી સહાય કરવી. ૩. ચારિત્રાચાર-પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિને સમ્યક્ પ્રકારે સંપૂર્ણ જિન વચનાનુસાર પાળવાનો ખપ કરવું. ૪. તપાચાર-અન્તરંગ તથા બાહ્ય એમ બાર પ્રકારના ઈચ્છા નિરોધરૂપ તપને યથાશક્તિ કરવાનો આદર રાખવું. વીર્યાચાર-૧. ધર્મ કામમાં પોતાનાં મન, વચન અને કાયાના છતાં બળ-વીર્યને ગોપવ્યા વગર યથાશક્તિ તેનો સદ્વપયોગ કરવું. મતલબ કે સાધુ સાધ્વીએ સ્વસ્થમ કરણી, પાચ મહાવ્રતનું પાલન, પાચે ઇંદ્રિયોનું દમન, ચાર કપાયનું જીવન, અને મન, વચન કાયાની શુદ્ધિ કરવામાં પોતાનું છતું બળ-વીર્ય ગોપવવું નહિ તેનો કોઈ રીતે ગેરઉપયોગ નહિ કરતાં સદાય સદ્વપયોગ કરવા જીવલક્ષ રાખવું. તેમજ શ્રાવક શ્રાવિકાએ પણ સ્વગૃહસ્થ ધર્મનું આરાધન કરવા સદ્શુરનાં અમૃત વચનનું આદર સહિત શ્રવણ કરી, સ્વશક્તિ અનુસાર પોતાનાં તમ, મન, વચન અને ધનનો સદ્વપયોગ કરી લેવા ચુકવું નહિ. પોતાની છતી શક્તિનો જે સદ્વપયોગ થાય તેજ સાર્થક, બાકી જે તેનો ગેરઉપયોગ થાય તે તો સંસાર વૃદ્ધિ માટે જ સમજવો.

વ્યાપારાદિક કારણે જવા આવવા માટે અસુકે મર્યાદા બાંધવી, કેવળ પરમાર્થ દાવે ગમે તેટલે દૂર જવા આવવાની જયણ રાખી શકાય.

૭ ભોગોપભોગ વિરમણ મત (ખીજી શુષ્ક મત.)

એકજ વાર ભોગવ્યા બાદ નિર્માદ્ય થઈ જાય, એવા પુષ્પ ભોજન, પ્રમુખ ભોગમાં લેખાય છે; અને વારંવાર જેનો ઉપયોગ કરી શકાય તે સ્ત્રી, મહેલ પ્રમુખ ઉપભોગમાં ગણાય છે, તે ભોગ તથા ઉપભોગ વસ્તુઓનું પૂર્વોક્ત ચૌદ નિયમાનુસારે પરિમાણ કરે છે, સંક્ષેપું છે, અને એ રીતે સંતોષ વૃત્તિમાં વધારો કરી, પંદર કર્મદાનના મહા પાપ વ્યાપારનો પણ ત્યાગ કરે છે.

૮ અનર્થ દંડ વિરમણ મત (ત્રીજી શુષ્ક મત.)

જેમાં પોતાનો કે પોતાના સ્વજન કુટુંબાદિકનો નિકટ સ્વાર્થ ન હોય, તેવી નકામી બાબતમાં નાહક પોતાના મન, વચન કાયા અને ધનનો ગેરઉપયોગ કરવો તે અનર્થ દંડ છે એમ સમજી આતસબાજી, વેશ્યાનો નાચ, નાટક ચેટક તેમજ લોકરજનાથેજ કરવામાં આવતા ખીજા અનેક વગર જરૂરના ઉડાઉ કાર્યોની નિવૃત્તિ, સ્વદ્રવ્યાદિકનો જેમ બને તેમ સદુપયોગજ કરવો યુક્ત છે, વસ્ત્રી જુગાર પ્રમુખ દુર્વ્યસનો વિકથાધિક પ્રમાદ અને શસ્ત્રાદિકનો દુરુપયોગ પણ વળ્ય છે. ટૂંકમાં જેથી પરણામ મલીન થાય તેવા આચાર વચાર તજવાનો ઉપભોગ રાખું.

૯ સામાયિક મત (પ્રથમ શિક્ષા મત.)

પ્રતિદિન નિયમસર એક કે વધારે વખત મન, વચન, કાયાનો દુષ્ટ વ્યાપાર સંવરીને શગ દ્રેષાદિક વિકાર દૂર કરી, સમભાવની વૃદ્ધિ થાય તેવા શુભ જ્ઞાન ધ્યાન પ્રમુખ ઉત્તમ આલંબન સેવવારૂપ બે ઘડીનું સામાયિક શાંતપણે સ્થિરતાથી સદશુરૂ સમક્ષ કરે.

૧૦ દેશાવગાશિક મત (ખીજી શિક્ષા મત.)

છઠ્ઠા દિગ્ પ્રમાણ મતમાં રાખેલી મોકળાશનો અત્રે યથાશક્તિ સંક્ષેપ કરે છે તેમજ પૂર્વોક્ત ચૌદ નિયમોને પણ વિશેષ પ્રકારે ધારણ કરે.

૧૧ પૌષધ મત (ત્રીજી શિક્ષા મત.)

દરેક આઠમ ચૌદશ પ્રમુખ પર્વ દિવસે પૂર્વોક્ત ચારે પ્રકારનો પૌષધ ચાર કે આઠ પ્રહર પર્યાંત અંગીકાર કરી પ્રમાદ રહિત તેનું આરાધન કરે. વિકથાદિક વડે તેનું વિરાધન કરે નહિ.

૧૨ અતિથિ સંવિભાગ મત (ચોથી શિક્ષા મત.)

તિથિવાર, પ્રમુખની દરકાર રાખ્યા વગર નિદ્રા પ્રમાદ રહિત આત્મ સાધનમાંજ ઉજમાલ મુનિજનો અતિથિ ઠહેવાય છે, તેવા મહાત્મા સાધુ જનોને સ્વકુટુંબાદિક નિમિત્તે કરેલ નિર્દોષ પ્રાશુક આહાર પાણી હરહંમેશ કે છેવટ પૌષધ મતને પાસે શુદ્ધ ભક્તિ ભાવથી કેવળ કલ્યાણાર્થે વહેરાવી પછી પોતે જમવાનો ઉપયોગ બનતા સુધી રાખું.

૧૮ પંચાચાર પાલન ટુંક સ્વરૂપ

૧. જ્ઞાનાચાર :—૧. જે જે ધર્મશાસ્ત્ર લખેલાં ગણેલાં, તે બધા અકાળ વેળા

પ્રતિમા બાણવી. ૧૦. સ્વનિમિત્ત અશ્વનાદિ વર્જન પ્રતિમા - દશ માસ પર્વત પોતાના નિમિત્તે કરેલું લોજન પણ ગ્રહણ કરાય નહીં, વળી તેણી કેઈકે તો ખુર મુંઠન કરાવે અથવા તો કેઈકે શિખા ચોટલી ધારણ કરે, પુર્વ પ્રતિમાઓની સર્વ મર્યાદા સાથે જ પાળે તે દશમી પ્રતિમા. ૧૧. શ્રમણભૂત વર્તન પ્રતિમા - ખુર મુંઠન અથવા કેશ લોચન કરવા વડે, રજોહરણ અને પાત્રાં પ્રમુખ સાધુ યોગ્ય સર્વ ઉપકરણો ગ્રહણ કરી ઉત્કૃષ્ટ અગીયાર માસ પર્વત સાધુ મુનિરાજની પેઠે વીચરે તે અગીયારમી પ્રતિમા બાણવી મતાંતર-ઉક્ત પ્રતિમાઓ પૈકી પહેલાની ૪ સિવાય બીજી પ્રતિમાઓ આશ્રી શ્રી આવશ્યક ચુષ્ટિમા અવો લેખ છે કે: પાંચ માસ પર્વત રાત્રિ લોજનનો પરિત્યાગ કરવો, તે પાંચમી પ્રતિમા. સચિત આહાર પરિત્યાગ રૂપ છઠી. દિવસે પ્રહ્લ્યાય પાળવું અને રાત્રે તેનું પ્રમાણ કરવા રૂપ સાતમી. રાત દિવસ સર્વથા પ્રહ્લ્યાયને દ્રવ્ય સ્નાન ત્યાગ કેશ નખ રોમ પ્રમુખ સમારવા સંબંધી ઉપેક્ષા રૂપ આઠમી. સ્વયં આરંભ પરિત્યાગ રૂપ નવમી. પ્રેમ્ય (દાસ પ્રમુખ પાસે પણ) આરંભ વર્જનરૂપ દશમી. ઉદ્દિષ્ટ ભક્ત (પોતાના નિમિત્તે કરે લોજન) વર્જનરૂપ શ્રમણ ભૂત પ્રતિમા અગિઆરમી. જોવી રીતે મતાંતર બાણવો.] આ પદ્ધિમાઓનું વહન તથા બીજા અભિગ્રહ, નિયમાદિકનો અભ્યાસ તુલના-રૂપેજર કરવા યોગ્ય છે, કાયર માણસનેજ બધું કઠણ લાગે છે, પુરુષાથી જનોને તે તેવું કઠણ લાગતું નથી, તે તો ચક્ર સત્કાયમાં સદા ઉજમાળ જ રહે છે, અને તેને ખંતથી આરાધી અનુક્રમે અખંડ આનંદ મેળવે છે.

૨૦ શ્રાવકના એકવીશ ગુણોનું વર્ણન.

આ ભયંકર અને પારાવાર સંસાર જ્રમણમાં ભમતાં યજ્ઞ જીવને મનુષ્ય જન્માદિ ઉત્તમ સામગ્રી મળવી અતિ દુર્લભ છે, કદાચ તે મળે તો પણ શુદ્ધ ધર્મની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થવી બહુજ મુશ્કેલ છે, તો પછી શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિની દુર્લભતાનું તો કહેવુંજ શું? માટે જ્ઞાની મહારાજ ધર્મની યોગ્યતા પામવાના શ્રાવકના એકવીશ ઉત્તમ લક્ષણ-રૂપ એકવીશ ગુણોનું કંઈકે કંઈકે સ્વરૂપ બતાવે છે

૨૧ ગુણોનાં નામ તથા અર્થ.

૧. હ્રદ્ર નહિ- અહ્રદ્ર ગંભીર આશયવાળો, સુક્ષ્મ રીતે વસ્તુ તત્ત્વનો (વચાર કરવાને શક્તિ ધરાવનાર સમર્થ જીવ વિશેષ ધર્મ રત્નને પામી શકે. ૨. રૂપનિધિ- પ્રશસ્ત રૂપવાળો, પાંચે ઇદ્રિયો જેને સ્પષ્ટ રીતે પ્રાપ્ત થયેલ છે એવો, અર્થાત શરીર સંબંધી સુંદર આકૃતિને ધારનાર આત્મા. ૩. સૌમ્ય-સ્વભાવેજ પાપ દોષ રહિત શીતળસ્વભાવવાન આત્મા. ૪. જન પ્રિય-સદાચારને સેવનાર લોકપ્રિય આત્મા. ૫. કૂર નહિ-કૂરતા યા નિહુરતા વડે જેનું મન મલીન થતુ નથી એવો અકિલ્લ યાને પ્રસન્ન ચિત્ત સુકંત શાંત આત્મા. ૬. ભીરૂ- આ લોક સંબંધી તથા પરલોક સંબંધી અપાયથી ડરવાવાળો અર્થાત અપવાદ ભીરૂ તેમજ પાપ ભીરૂ હોવાથી બધી રીતે સંભાળીને ચાલનાર ઉભયલોક (વરુદ્ધ કાર્ય)નો અવશ્ય પરિહાર કરનાર આત્મા, ૭. અશઠ - છળ

૧૯ શ્રાવક યોગ્ય અગિયાર પડિમાનું ટુંક સ્વરૂપ

૧૧ પ્રતિમાનાં નામ તથા ટુંક શબ્દાર્થ—ચુક્ત ખુલાસો.

૧. દર્શન (સમક્ષિત) પ્રતિમા, ૨. વ્રત પ્રતિમા, ૩. સામાયિક પ્રતિમા, ૪. પૌષધ પ્રતિમા, ૫. કાર્યોત્સર્ગ પ્રતિમા, (અભિગ્રહ વિશેષરૂપ) ૬. મૈથુન વર્જન પ્રતિમા, ૭. સચિત્ત વર્જન પ્રતિમા, ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૯. પ્રેમ્ય (અન્ય સેવકાદિક પાસે પણ) આરંભ વર્જન પ્રતિમા, ૧૦. પોતાને નિમિત્તે કરેલું લોજન અશનાદિક વર્જન પ્રતિમા, ૧૧. શ્રમણ ભૂત સુનિવૃત્ત વર્તન પ્રતિમા. પ્રતિમા શબ્દથી અનુક્રમ અભિગ્રહ્યા નિયમ વિશેષ જાણવો. હવે દરેક પ્રતિમાનું અનુક્રમે કંઈક વિસ્તારથી કથન કરવામાં આવે છે. ઉક્ત દરેક પ્રતિમાનું કાલ માન તેની સંખ્યા પ્રમાણુ તેટલા માસનું છે, (એટલે કે પહેલી પ્રતિમા એક માસની, બીજી બે માસની, ત્રીજી ત્રણ માસની એમ અનુક્રમે અગિયારમી અગીયાર માસની સમજવી) ૧. દર્શન પ્રતિમા—શ્રમ, સંવેગ, નિવેદ, અનુકંપા અને આસ્તિકતા ગુણ સહિત તથા કદાચ અને શકાદિક શબ્દથી સર્વથા રહિત નિર્દોષ સમક્ષિતને યથાસ્થિત પાળવામાં આવે તે પહેલી દર્શન પ્રતિમા કહેવાય છે. ૨. વ્રત-પ્રતિમા—શ્રાવક યોગ્ય પાંચ અભ્યુવૃત્ત તેમજ ત્રણ ગુણવૃત્ત અને ચાર શિક્ષા વૃત્તને કંઈ પણ અતિચાર પ્રમુખ દ્રવ્ય લગાડ્યા વગર બે માસ પયંત પ્રથમ પડિમામાં જણાવેલી નિર્દોષ સમક્ષિત ગુણ સહિત સેવવાં તે બીજી વ્રત પ્રતિમા જાણવી. ૩. સામાયિક પ્રતિમા—મન, વચન અને કાયા સંબંધી પાપવ્યાપારને વળું નિષ્પાપ નિર્દોષ વ્યાપારને સેવવારૂપ સામાયિક પ્રતિદિન ઉભય કાળ અતિચારાદિક દ્રવ્ય રહિત ત્રણ માસ પયંત કરવામાં આવે તે ત્રીજી સામાયિક પ્રતિમા જાણવી. ૪. પૌષધ પ્રતિમા—દરેક અષ્ટમી, ચતુર્દશી પ્રમુખ પવં દિવસે સર્વથા આહાર ત્યાગ, શરીર સત્કાર ત્યાગ, મૈથુન ત્યાગ અને પાપ વ્યાપાર ત્યાગ એમ ચાર પ્રકારનો પૌષધ, અતિચાર દ્રવ્ય રહિત ચાર માસ પયંત પાળવામાં આવે તે ચોથી પૌષધ પ્રતિમા છે. ૫. કાર્યોત્સર્ગ પ્રતિમા—પુર્વેક્ત પ્રતિમાઓમાં દર્શાવ્યા મુજબ સમ્યક્ત્વ અભ્યુવૃત્ત, ગુણવૃત્ત અને શિક્ષા વૃત્ત ચુક્ત છતો, સ્થિર, સત્યવંત અને સુનિપુણ શ્રાવક દરેક અષ્ટમી અને ચતુર્દશીના દિવસે પૌષધ ગ્રહી રાત્રીભર શુન્ય ગ્રહાદિકમાં કાઉસ્સગ (કાર્યોત્સર્ગ) મુદ્રાએ સ્થિત રહે—ઉપસર્ગ પરિસહાદિકથી દરે નહિ, નિશ્ચળ રહે. ૬. બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા—શૃંગાર, કથા, સ્નાન, વિલેપન પ્રમુખ વિભૂષા સંબંધી ઉત્કર્ષ અને સ્ત્રી કથા (સ્ત્રી સંબંધી અથવા સ્ત્રી સાથે એકાન્તમાં સરાગ વર્તાવાપ) નો ત્યાગ કરતો હતો. શ્રાવક એક અબ્રહ્મ સેવાનો છ માસ પયંત સર્વથા ત્યાગ કરે તે છઠી બ્રહ્મચર્ય પ્રતિમા જાણવી. ૭. સચિત્ત ત્યાગ પ્રતિમા—સાત માસ મુધી સચિત્ત લોજનનો સર્વથા ત્યાગ કરે. તેમજ પુર્વેક્ત પાછલી પ્રતિમાઓમાં સેવન કરવા યોગ્ય સર્વ અનુષ્ઠાનનું પણ સાથે જ સેવન કરે તે સાતમી પ્રતિમા જાણવી. ૮. સ્વયં આરંભ વર્જન પ્રતિમા—આઠ મહિના મુધી પોતે જાતે કંઈ પ્રકારના પાપ આરંભ કરે નહિ તે આઠમી પ્રતિમા જાણવી. ૯. અન્ય (પ્રેમ્ય) આરંભ વર્જન પ્રતિમા—નવ માસ મુધી અન્ય દાસ પ્રમુખ પાસે પણ પાપારંભ ન કરાવવારૂપ નવમી

ધારકાય નમઃ ૬ પ્રકૃતિ. ૩ શ્રી અવ્યાભાષ શુભ ધારકાય નમઃ ૨ પ્રકૃતિ. ૪ ક્ષાયિક સમ્યત્વ શુભ ધારકાય નમઃ ૨૮ પ્રકૃતિ. ૫ અક્ષયસ્થિતિ શુભ ધારકાય નમઃ ૪ પ્રકૃતિ ૬ અમૂર્ત શુભ ધારકાય નમઃ ૧૦૩ પ્રકૃતિ. ૭. અશુદ્ધિ શુભ ધારકાય નમઃ ૨ પ્રકૃતિ. ૮ અનન્ત વીર્ય શુભ ધારકાય નમઃ ૫ પ્રકૃતિ.

કાયોત્સર્ગ, સાથીયા, તથા ખમાસણા કર્મ પ્રકૃતિ પ્રમાણે કરવા. જે દીવસે જે કર્મનો તપ ચાલતો હોય તે દીવસે તે કર્મની પૂળમાંથી એક ઢાળ અનુક્રમે લણાવવી. ઉજમણામાં આઠ કર્મની ૧૫૮ પ્રકૃતિ સૂચવનાર આઠ શાખાને ૧૫૮ પત્રોવાળું રૂપાનું વૃક્ષ અને કર્મવૃક્ષના છેદને માટે તેના મૂળમાં મૂકવાનો સોનાનો કુહાડો તથા ચોસઠ મોદક જ્ઞાનની પાસે મુકવા. જ્ઞાનની પૂળ કરવી તથા હાન દેવું. મોટી દનાત્રવિધિએ જિનપૂળ કરવી. સંઘવાત્સલ્ય કરવું. એ રીતે પ્રથમ ઓળી થઇ. એવીજ આઠ ઓળી કરવી. એટલે ૬૪ દીવસે કર્મસૂદન તપ પૂર્ણ થાય.

૨. એકસોવીશ કલ્યાણુક તપ.

જે દીવસે તિથિ કર પરમાત્માનો જર્ણવતાર, જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ થયો હોય તે દીવસે જે તપ કરાવો તે કલ્યાણુક તપ કહેવાય. જે દીવસે એક કલ્યાણુક હોય ત્યારે એકાસણુ, બે કલ્યાણુક હોય તો નીવી, ત્રણ હોય તો આંખીલ, અને ચાર હોય તો ઉપવાસ કરવો. પાંચ કલ્યાણુક હોય તો એકસણુ પુવંક ઉપવાસ કરવો. ચોવીશ તિથિ કરના અયવન વિગેરે પાંચ કલ્યાણુકના ૧૨૦ દિવસોને વિષે ઉપવાસાદિક તપ કરવો. એકાસણુથી જે પાંચ કલ્યાણુક આરાધે તે માગશર સુદિ ૧૦ નું આંખીલ કરે તે માગશર સુદ ૧૧ નો ઉપવાસ કરી ૬ કલ્યાણુક આરાધે, અને ઉપવાસથી પાંચ-કલ્યાણુક આરાધે તે માગશર સુદિ ૧૦ ને અચારસનો પ્રથમ છઠ્ઠ કરી શરૂ કરે તો પાંચ વર્ષે કલ્યાણુક તપ પુરો થાય. ઉજમણામાં કનકસિંહ રાજની જેમ ચોવીશ જિનેશ્વરોની પ્રતિમા ભરાવવી. તિલક ૨૪ તેમજ પુળના ઉપકરણો દરેક ચોવીશ ચોવીશ મૂકવા, અયવન કલ્યાણુકે 'પરમેષ્ઠિને નમઃ' જન્મ કલ્યાણુકે 'અહુતે નમઃ' દીક્ષા કલ્યાણુકે 'નાથાય નમઃ' કેવળ જ્ઞાન કલ્યાણુકે 'સર્વજ્ઞાય નમઃ' નિર્વાણ કલ્યાણુકે 'પારંગતાય નમઃ' એવો બે હજાર પ્રમાણુ ભપ કરવો એટલે ૨૦ નોકારવાળી ગણવી. જે ઉપવાસથી આ તપ કરે તેણે દરેક કલ્યાણુકે ઉપવાસ કરવો. વધારે કલ્યાણુક એક દિવસે હોય તો બીજા વર્ષમાં આરાધન કરવું. જ્યાં ભગવંતની કલ્યાણુક ભૂમિ હોય ત્યાં મોટા મહોત્સવ પુવંક સંઘ સહિત યાત્રા કરવા જવું તથા સર્વ ભગવંતોનો પાંચ કલ્યાણુકોનો ઉત્સવ કરવો. કલ્યાણુકોના દીવસો શુદ્ધમહારાત્રિક થકી ભણી લેવા.

૩. અગિયાર અંગ તપ.

શુકલ એકાદશીથી આરંભીને અચાર માસની એકાદશીએ યથાશક્તિ તપ કરવાથી અંગ તપ પુર્ણ થાય છે. આચારાંગ વિગેરે અગિયાર અંગનો આ તપ હોવાથી અંગ તપ કહેવાય છે. તેમાં શુકલ એકાદશીને દીવસે યથાશક્તિ એકાસણુ, નીવી આંખીલ

પ્રપંચ વડે પરને પાસમાં નાખવાથી દૂર રહેનાર. ૮. સુદખિન્ન-શુભ દાક્ષિણાવંત ઉચિત પ્રાર્થનાનો ભંગ નહિ કરવાવાળો. સમય ઉચિતવતી સામાનું દિલ પ્રસન્ન કરનાર. ૯. લજ્જાલુએ લજ્જાશીલ, અકાય' વળ' સત્કાર્યમાં સહેજે બેઠાઈ શકે એવો. મર્યાદા શીલ પુરૂષ ૧૦ કથાલુઓ-સર્વ કોઈ પ્રાણી વગ' ઉપર અનુકંપા રાખનાર. ૧૧. સોમ-દિહિ મજ્જથ-રાગેષ રહિત નિષ્પક્ષપાતપણે વસ્તુ તત્ત્વને યથાર્થ રીતે જોળખી મધ્યસ્તતાથી દોષને દૂર કરનાર. ૧૨ ગુણરાગી-સદ્ગુણીનોજ પક્ષ કરનાર ગુણનોજ પક્ષ લેનાર. ૧૩ સત્કથ-એકાંત હિતકારી એવી ધર્મ કથા જેને પ્રિય છે એવો. ૧૪. સુપજ્જ-સુશીલ અને સાતુકુળ છે કુટુંબ જેનું એવો સુભાગ્યવંત. ૧૫. દીર્ઘદર્શી-પ્રથમથી સારી રીતે વિચાર કરીને પરિણામે જેમાં લાભ સમાયો હોય એવાં શુભ કાર્ય'નેજ કરવાવાળો. ૧૬. વિશેષજ્ઞ-પક્ષપાત રહિતપણે ગુણ દોષ, હિત અહિત, કાર્ય' અકાર્ય'. ઉચિત અનુચિત, ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય, પેય અપેય, ગમ્ય અગમ્ય વિગેરે વિશેષ વાતનો જાણુ. ૧૭. વૃદ્ધાનુગત-પરિપક્વ બુદ્ધિવાળા અનુભવી પુરૂષોને અનુસરી ચાલનાર, નહિ' કે જેમ આંખું તેમ ઉમ્મ'ખલપણે ઇન્દ્રિયા મુજબ કામ કરનાર. ૧૮. વિનયવંત-ગુણાધિકનું ઉચિત ગૌરવ આચવનાર સુવિનીત. ૧૯. કૃતજ્ઞ-ખીનએ કરેલા ગુણને કદાપિ નહિ વિસરી જનાર. ૨૦. પરહિતકારી-સ્વતઃ સ્વાર્થ વિના પરોપકાર કરવામાં તત્પર, દાક્ષિણતાવંત તો જ્યારે તેને કોઈ પ્રેરણા અથવા પ્રાર્થના કરે ત્યારે પરોપકાર કરે, અને આતો પોતાના આત્માનીજ પ્રેરણાથી સ્વકર્તવ્ય સમજીનેજ કોઈની કંઈ પણ અપેક્ષા રાખ્યા વિનાજ પરોપકાર કર્યા કરે, એવા ઉત્તમ સ્વભાવને સ્વાભાવીક રીતે ધારનાર ભગ્યાત્મા. ૨૧. લબ્ધ લક્ષ-કોઈ પણ કાર્ય'ને સુખે સાધી શકે એવો કાર્ય'લક્ષ.

૨૧ કેટલાક પ્રચલિત તપની વિધિ

૧ અષ્ઠ કર્મ સૂદન તપ

આઠ કર્મ'નો ક્ષય કરવા માટે આ પ્રમાણે આ તપ કરવો. પહેલે દીવસે ઉપવાસ, બીજે દીવસે એકાસણુ, ત્રીજે દીવસે એક દાણો કામ ચોવીહાર આંબેલ, ચોથે દીવસે એકલદાણુ, (કામ ચોવીહાર એકાસણુ) પાંચમે દીવસે કામ ચોવીહાર એકદત્તી (એક વખતે પાત્રમાં પહેલું જ વાપરવું) છઠ્ઠે દીવસે હુખીનીવી કરવી, સાતમે દીવસે આંબેલ કરવું, આઠમે દીવસે આઠ કોળીયાનું એકાસણુ કરવું. એ આઠ દીવસે ગણણું વિગેરે નીચે પ્રમાણે કરવું.

૧ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ'ક્ષયે શ્રી અનંત જ્ઞાન સંયુતાય નમઃ, ૨ દર્શનાવરણીય કર્મ'ક્ષયે શ્રી અનંત દર્શન સંયુતાય નમઃ, ૩ વેદનીય કર્મ'ક્ષયે શ્રી અભ્યાસાધ શુભ સંયુતાય નમઃ, ૪ મોહનીય કર્મ'ક્ષયે શ્રી અનંત આરિત્ર શુભ સંયુતાય નમઃ, ૫ આયુઃ કર્મ'ક્ષયે શ્રી અક્ષય સ્થિતિ શુભ સંયુતાય નમઃ, ૬ નામ કર્મ'ક્ષયે શ્રી અરૂપિ નિરંજન શુભ સંયુતાય નમઃ, ૭ ગોત્ર કર્મ'ક્ષયે શ્રી અગુરુલુ શુભ સંયુતાય નમઃ, ૮ અંતરાય કર્મ'ક્ષયે શ્રી અનંત વીર્ય શુભ સંયુતાય નમઃ, અથવા નીચે પ્રમાણે ગણવું—

૧ શ્રી અનંત જ્ઞાન શુભ ધારકાય નમઃ ૫ પ્રકૃતિ. ૨ શ્રી અનંત દર્શન શુભ

ગણધરાય નમઃ'ની ૨૦ ગણવી. પહેલો છઠ્ઠો-‘શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. બીજો છઠ્ઠો-‘શ્રી વિમલ ગણધરાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. ત્રીજો છઠ્ઠો-‘શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર ગણધરાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. ચોથો છઠ્ઠો-‘શ્રી હરી ગણધરાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. પાંચમો છઠ્ઠો-‘શ્રી વજ્રવદલીનાથાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. છઠ્ઠો છઠ્ઠો-‘શ્રી સહસ્રાદિ ગણધરાય નમઃ’ની ૨૦ ગણવી. સાતમો છઠ્ઠો-‘શ્રીસહસ્રકમલાયનમઃ’ની ૨૦ દીન પ્રત્યેકે ૨૧ લોગ-સ્સનો કાઉસંગ ૨૧ ખમાસમણ, ૨૧ સાથીયા, ૨૧ ફળ ચઠાવવા.

૨૩ ચૌદ પૂર્વે તપની વિધિ

પ્રથમ દ્રવ્ય તથા વાસદેવથી જ્ઞાન પૂર્ણ કરવી. ચૌદ શુકલ ચતુર્દશી પર્યંત એકેક ઉપવાસ કરવો. મહીને મહીને જ્ઞાન અને જ્ઞાનવંતની પૂર્ણ કરીએ એમ ચૌદ માસ તપ કરવો અથવા એકાસણાં દિન ચૌદ સુધી ૧૪ કરવાં. ૧. શ્રી ઉત્કળાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૨. શ્રી અગ્રાયણી પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૫. શ્રી જ્ઞાનપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૬. શ્રી સત્યપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪ ૭. શ્રી આત્મપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૮. શ્રી કર્મપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૯. શ્રી પ્રત્યાખ્યાનપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૦. શ્રી વિદ્યાપ્રસાદ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૧. શ્રી કલ્યાણનામધ્યેયપ્રવાહ પૂર્વાય નમઃ ૧૪. ૧૨ શ્રી પ્રાણાવાયપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૩. શ્રી ક્રિયાવિશાલપ્રવાહ પૂર્વાયનમઃ ૧૪. ૧૪. શ્રી લોકબિન્દુસાર પૂર્વાયનમઃ ૧૪.

૨૪ શ્રી ખાવન જિનાલય તપનું ગુણુ.

અધારી અષ્ટમીએ- “ શ્રી ચન્દ્રાનન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ”- નો ૨૦ ૨. શુદ્ધીપક્ષની અષ્ટમીએ - શ્રી “ ઋષભાનન શાશ્વત જિનાયનમઃ” નો ૨૦ ૩ શુદ્ધી-પક્ષની ચતુર્દશીએ- શ્રી વર્ધમાન સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ- નો ૨૦. ૪ કૃષ્ણપક્ષની ચતુર્દશીએ શ્રી વારિષેષ સ્વામિ શાશ્વત જિનાયનમઃ”- નો ૨૦ એ ચાર તિથિના ઉપવાસ કરીને ગુણુ ગણવું એ તપ અષાઠ શુદ્ધ ચૌદશથી ગ્રહણ કરવો અને ચૌદશ પુનમનો છઠ્ઠો કરવો. એ તપ બાર માસે પુણ્ય થાય. દર ચૌમાસે છઠ્ઠો કરવો. ૧૨ સાથીયા કાઉસંગ ખમાસમણ હેવા.

૨૫ શ્રી અષ્ટ સિદ્ધિ તપનો વિધિ.

પ્રથમ એક ઉપવાસ કરવો, પારણે એસણું પછી બે ઉપવાસ કરવા, પારણે એસણું પછી ત્રણ ઉપવાસ કરવા; પારણે એસણું. એવી રીતે આઠ ઉપવાસ સુધી કરવું તેનું ગુણુ નીચે પ્રમાણે. ૧. શ્રી અનન્તજ્ઞાન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૨ શ્રી અનન્ત હર્શન સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૩. શ્રી અન્યાબાધગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮ ૪. શ્રી અન્ત ચારિત્ર સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮ ૫. શ્રી અક્ષય સ્થિતિગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮ ૬. શ્રી અરુપિ નિરંજન ગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. ૭. શ્રી અગુર લઘુગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ ૮. શ્રી અનન્ત વીર્યગુણ સંયુક્તાય સિદ્ધાયનમઃ

૨૬ શ્રી દીવાલી પર્વનું ગુણુ.

શ્રી મહાવીર સર્વજ્ઞાયનમઃ નો ૨૦ એ પહેલી રાત્રે આઠ વાગે ગુણુ ગણવાનું

કે ઉપવાસ કરવો. તે અગ્નીઆર માસે પુણ્ય થાય છે, ઉપાપનમાં ૧૧ વસ્તુઓ સુકવી. ગુણુ ૪૫ આગમ તપમાંથી ભેઈ લેવું. ૧. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨. શ્રી સુયગ ઠાંગ સૂત્રાય નમઃ ૩. શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રાય નમઃ ૪. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ ૫. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ ૬ શ્રી જ્ઞાતાધર્મ કથાંગ સૂત્રાય નમઃ ૭. શ્રી ઉપાસક દશાંગ સૂત્રાય નમઃ ૮. શ્રી અંતકૃત દશાંગ સૂત્રાય નમઃ ૯. શ્રી અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાય નમઃ ૧૦ શ્રી પ્રશ્ન વ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ ૧૧ શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ

૪. પિસ્તાળીશ આગમ તપનો વિધિ.

એ તપમાં ૪૫ એકાસણાં કરવાં. ૪૫ દીવસ લાગટ ગુણુ ગણે. પિસ્તાળીશ આગમમાં નંદીસૂત્ર તથા ભગવતી સૂત્ર રૂપામહોરે તથા સોના મહોરે પૂજવું. અને ખીજ આગમો વાસુકેપ તથા પૈસાથી પૂજવા. તપ પૂરો થયે શુદ્ધ પૂજન કરવું. તેવું ગુણુ નથે પ્રમાણે:—૧. શ્રી નન્દી સૂત્રાય નમઃ ૫૧. ૨. શ્રી અનુયોગ દ્વાર સૂત્રાય નમઃ ૬૨. ૩. શ્રી દશવૈકલિક સૂત્રાય નમઃ ૧૪. ૪. શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રાય નમઃ ૩૬. ૫. શ્રી ઓષ નિયુક્તિ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૬. શ્રી આવશ્યક સૂત્રાય નમઃ ૩૨. ૭. શ્રી નિશિથ ઋષેહ સૂત્રાય નમઃ ૧૬ ૮. શ્રી વ્યવહાર કલ્પ સૂત્રાય નમઃ ૨૦. ૯. શ્રી દશાશ્વત્થ સ્કંધ સૂત્રાય નમઃ ૧૬. ૧૦ શ્રી પંચકલ્પ ઋષેહ સૂત્રાય નમઃ ૧૬. ૧૧. શ્રી જિતકલ્પ ઋષેહ સૂત્રાય નમઃ ૩૫. ૧૨ શ્રી મહાનિશીથ ઋષેહ સૂત્રાય નમઃ ૪૨. ૧૩. શ્રી અઉસરણ પચન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૪. શ્રી આઉર પચ્ચખાણુ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૫ શ્રી ભત્ત પરિજ્ઞા સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૧૬ શ્રી સંથાશ પચન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૭. શ્રી તંદુલ વેયાલિય સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૧૮. ચન્દાવિજય પચન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૧૯ શ્રી દેવિંદ શુભ પચન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૦. શ્રી મરણુ સમાધિ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૧. શ્રી મહાપચ્ચખાણુ સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૨૨ શ્રી ગણિવિજ્ઞા પચન્નો સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૩. શ્રી આચારાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨૫. ૨૪ શ્રી સુયગઠાંગ સૂત્રાય નમઃ ૨૩. ૨૫ શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૨૬. શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ ૧૦૪. ૨૭. શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ ૪૨ ૨૮. શ્રી જ્ઞાતા ધર્મકથા સૂત્રાય નમઃ ૧૬ ૨૯. ઉપાસકદશાજ્ઞ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૦ શ્રી અંતગઠ્ઠ સૂત્રાય નમઃ ૧૬ ૩૧. અનુત્તરોવવાઈ સૂત્રાય નમઃ ૩૩ ૩૨. શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૩ શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ ૨૦ ૩૪. શ્રી ઉવવાઈ સૂત્રાય નમઃ ૨૩ ૩૫ શ્રી રાયપસેણી સૂત્રાય નમઃ ૪૨. ૩૬. શ્રી જિવાભિગમ સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૩૭ શ્રી પન્નવણા ઉપાજ્ઞ સૂત્રાય નમઃ ૩૬ ૩૮ શ્રી સુયંપન્નતિ સૂત્રાય નમઃ ૫૭ ૩૯. જળુદીપ પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ ૫૦ ૪૦. શ્રી ચંદ પન્નતિ સૂત્રાય નમઃ ૫૦. ૪૧ શ્રી કપ્પવહિસયા સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૪૨. શ્રી નિરીયાવદી સૂત્રાય નમઃ શ્રી પુષ્કયુલિયા સૂત્રાય નમઃ ૧૦. ૪૪. શ્રીવહ્નિશોપાજ્ઞ સૂત્રાય નમઃ ૧૦ ૪૫ શ્રી પુષ્કયા ઉપાજ્ઞ સૂત્રાય નમઃ ૧૦.

૨૨ શ્રી સિદ્ધાન્તલજ્ઞના યે અકુમ તથા સાત છઠનું ગુણુ

પહેલો અકુમ—શ્રી પુષ્કરીક ગણધરાય નમઃની ૨૦ ગણવી. બીજો અકુમ—શ્રી કદમ્બ

શ્રી મહાવીર સ્વામિ પારગતીયનરા: નોં ૨૦ રાત્રિના ત્રીજા પહેરે ગુણ્ણુ ગણ્ણુ અને પછી મહાવીર નિર્વાણના દેવવાંદવા. શ્રી ગૌતમસ્વામિ સર્વજ્ઞાયનમ નોં ૨૦ સવારે ગણ્ણુવાનું અને પ્રભાતે ગૌતમસ્વામિના દેવવાંદવા. જે દિવસે લોકમાં દીવાલી પર્વ ઉજવાય તેજ રાત્રે ઉપર મુજબનું ગુણ્ણુ ગણ્ણુ.

૧૦. અક્ષયનિધિ તપની વિધિ.

અક્ષયનિધિ તપ શ્રાવણ વદિ ચોથને દિવસે આદરવું. એક કુંભ મુવણું તથા રૂપાનો તથા એક રત્નનો શક્તિ પ્રમાણે આસામી દિઠ એક કુંભ શુદ્ધભૂમી ઉપર સ્થાપીએ. તેની નીચે હાંગરનો ઢગલો રાખવો. તે કુંભ ઉપર શ્રીફળ એક મુકીએ પછી પીઠિકા એક રચીએ. તે ઉપર સૂત્રની પ્રત રૂમાલે વીંટીને મુકીએ. પછી ધુપદીપ કરીએ. જ્ઞાનની પુજા ભણાવીએ. નવપદ મધ્યેની 'અન્નાણુ સન્મોહતમોહરસ્સ' એ પુજા સંપુર્ણ ભણાવવી. પછી વાસકોપથી કલ્પસૂત્રની પુજા કરવી. તે પીઠિકા ઉપર અંદરવો તોરણ સહિત બાંધવો. પછી નિમંળ થોખા જે હાથે પસલી ભરીને ઉપર સોપારી એક મુકવી. કુંભના સન્મુખ રહી તે જ્ઞાનની સ્તુતિ કરી તે ઘડમાં નાંખીએ. પછી વીસ ખમાસમણ દેવાં; ગાથા કહેવી તે ગાથા લખીએ, છીએ શ્રી તજ્ઞાનને નિત્ય નમુ, ભાવ મંગલને કાજ; પુજન અર્ચન દ્રવ્યથી, પામું અવિચલ રાજ. ૧. એ દુહો પ્રત્યેક ખમાસમણ દીઠ કહેવો. એ સીતે ખમાસમણ વીસ દેવા. પછી શ્રુતદેવી આરાધનાથ કૈમિ કાઉસગ્ગ ઇન્દ્ર કૈમિ કાઉસગ્ગ, અન્નથં આખું કહીને એક નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પછી મુખ દેખ્યા ભગવંત એ થોય કહેવી. પછી જ્ઞાન નમો નાણસ્સ એ પદની નોકર વાલી વીસ ગણવી છેદલે દિવસે રાત્રિ ભાગરણ કરવું પ્રભાવના પુજા કરાવે પારણને દિવસે મોટા આઠંબરથી વરઘોડો ચઢાવવો. મુખ્ય જે હોય તેનાં ઘરના છોકરાને ઘોડા હાથી ઉપર બેસાડીએ હાથમાં પુસ્તક આપીએ, તથા નૈવેદ્ય શક્તિ પ્રમાણે આપીએ અને જ્ઞાનના આગલ પણ નૈવેદ્ય મુકીએ. પછી પોતપોતાના કુંભ ઉપર છેદલે દિવસે થોખા નાખીને સંપુર્ણ ભરવો. તેના ઉપર લીલો તથા પીળો તાસ્તો નાઠાછડીથી બાંધવો કુંભની માળા કુંભ ઉપર પહેરાવવી. સૌભાગવંતી સ્ત્રી પાસે શણગાર પહેરીને કુંભ ઉપસવી તે વરઘોડા સાથે ફરી શ્રી દેગસર જઇને કુંભ મુકવો. એ કુંભવાલી સ્ત્રી પ્રભુને પ્રદક્ષિણા ત્રણ દહને નૈવેદ્ય પ્રભુ આગળ મૂકે પુસ્તક ગુરુને ઠેકાણે પધરાવવું, શરૂતું પુજન કરવું. શ્રાવણ વદી ચોથથી તે સાદરવા શુદ્ધ ૪ સુધી એકાસણું કરીને એ પ્રત કરે. પ્રતિક્રમણ જે ટંકના કરવાં, ભૂમી સંધારો કરવો, શીયલ પાલવું, મોટા કુંભને ચિત્રામણ કઢાવીએ. એવી રીતે ચાર વર્ષ પર્વ તકરવું એટલે ૬૪ દિવસે એ તપ પુર્ણ થાય.

૧૨ પૌષ દશમી વિધિ તથા ગણ્ણુ

પૌષ દશમી એટલે માગશર વદી દશમીને દિવસે શ્રી પાશ્વિનાથ ભગવાનનો જન્મ કલ્યાણક દિવસ છે. તેથી આગળના નોમને દિવસે સાકર અથવા ખાંડનું ઉજી પાણી કરીને તેનું પાન કરવું, એકાસણું કરી પ્રત યુક્ત થઇને દશમીને દિવસે એક ઠામે

પ્રતિક્રમણ તથા પહિલેહણ. ત્રણ વખત દેવવંદન કરવું કાઉસગ, ખમાસમણ. ૨૦ માળા વિગેરે ગણવી. અષ્ટાપ્રકારી જિનપુત્ર કરવી. શુદ્ધવંદન કરી પચ્ચખાણ લેવું. બ્રહ્મચર્ય પાળવું તથા તપ પુણ્ય થયે તેનું ઉદ્ધાપન મહોત્સવપુવંક વિસ્તારથી કરવું.

સૂતક વિચાર

ઋતુવંતી સ્ત્રી સંબંધી સૂતક

૧. દિન ૩ સુધી ભાંડાકિકને અડકે નહીં, દિન ચાર લગી પહિલ્લમણાકિક કરે નહીં, પણ તપસ્યા કરે તે લેખે લાગે, દિન ૫ પછી જિન પૂજા કરે. રોગાદિક કારણે ૩ દિવસ વીત્યા પછી પણ રૂધિર દીઠામાં આવે તો તેનો દોષ નથી. વિવેકે કરી પવિત્ર થઈ દેવદશન અને જિન પ્રતિમાદિકની અગ્રપુત્રાદિક કરે, તથા સાધુને પહિલાભે, પણ જિન પ્રતિમાની અંગ પુજા ન કરે.

ઘેર જન્મ મરણ થાય તે વિષે સૂતક વિચાર

૨. પુત્ર જન્મે ત્યારે દિન ૧૦ નું તથા પુત્રી જન્મે દિન ૧૧. અને શત્રે જન્મે તો દિન ૧૨ નું સૂતક. ૩ ન્યાસ (બુદ્ધ) જમતા હોય, તો ખીખના ઘરના પાણીથી જિન પુજા કરે અને સુવાવઠ કરનારી તથા કરાવનારીને તો નવકાર ગણવો પણ સૂઝે નહીં. ૪. પ્રસવ વાળી સ્ત્રી માસ ૧ સુધી જિન પ્રતિમાના દશન કરે નહીં અને સાધુને પણ વહોરાવે નહીં. ૫. ઘરના માણસોને દિન ૧૨ નું સૂતક લાગે પુજા ન કરે. ૬. ખીખના ભોજન કરતા હોય તો ત્યાંના પાણીથી શુદ્ધ થઈ પુજા કરી શકે. ૭. જેને ત્યાં મરણ થાય તેને બાર દિવસનું સૂતક. ૮. સૂતકને અડકનાર ત્રણ દિવસ પુજા ન કરે. ૯. રમશાનમાં સાથે જનાર એક દિવસ પુજા ન કરે. ૧૦. સૂતકને અડકનાર જે દિવસ સુધી ઉચ્ચારીને પાકેલું ન કરે. મનમાં કે સાંભળી શકે. ૧૧. ઘરના ગોત્રીને પાંચ દિવસ સુધી મરણનું સૂતક લાગે. ૧૨. જન્મે તેજ દિવસે મરે, અથવા દેશાંતરમાં મરે તો એક દિવસ સૂતક લાગે. ૧૩. આઠ વર્ષથી નાનો બાળક મરે તો આઠ દિવસનું સૂતક લાગે. ૧૪. ઋતુવંતી સ્ત્રી પાંચ દિવસ પછી પુજા કરી શકે. ૧૫. ઘોડો, ભેંસ, ઊંટ ઘરમાં પ્રસવે તો દિન જે ને બહાર પ્રસવે તો દિન એકનું સૂતક. ૧૬. ગાય વિગેરેનું મરણ થાય તો કલેવર ઘરથી બહાર ન બાય ત્યાં સુધી સૂતક. ૧૭. પોતાને આશ્રિત દાસ દાસીનું મૃત્યુ કે જન્મ થાય તો ત્રણ દિવસનું સૂતક લાગે. ૧૮. જેટલા માસનો ગર્ભ પડે. તેટલા દિવસનું સૂતક લાગે. વીઆયલી ભેંસનું દૂધ પંદર દિવસ પછી ખાય. ૨૦. વીઆયલી ગાયનું તથા ઉટડીનું દૂધ દશ દિવસ પછી ખાય. ૨૧. વીઆયલી બકરીનું દૂધ આઠ દિવસ પછી ખાય. ૨૨. ગાયના મૂત્રમાં ચોવીશ પહોર પછી સમૂર્ષિમ ભવે ઉપજે. ૨૩. ભેંસના મૂત્રમાં સોઢ પહોર પછી સમૂર્ષિમ ભવે ઉપજે. ૨૪. બકરીના મૂત્રમાં બાર પહોર પછી સમૂર્ષિમ ભવે ઉપજે. ૨૫. ગાદરના મૂત્રમાં આઠ પહોર પછી સમૂર્ષિમ ભવે ઉપજે. ૨૬. નરનારીના મૂત્રમાં અંતર સુહૃતમાં સમૂર્ષિમ ભવે ઉપજે.

૧૮. અણાહારી વસ્તુના નામ

૧ લીમડાના પાચે અંગ. ૨. હરણ, બેણ, આમલા ત્રણ સાથે સુરખા પ્રમાણમાં

જીન પ્રતિમા જીન મંદીરા, ઠચનના કરે જોડું. પ્રદક્ષિણ પહું ફળ લઈ, નમો નમો શિયળ સુદેહ. ૧૨. આત્મ યોધ વિષુ જે ક્રિયા, તે તો ખાળક ચાલ; તત્વા-રથથી ધારીયે, નમો નમો ક્રિયા સુવિશાળ. ૧૩. કમ' ખપાવે ચીકણાં, ભાવ મંગળ તપ જાણ, પચ્ચાસ લખિંધ ઉપજે, જય જય તપ ગુણ ખાણ. ૧૪. છઠું તપ કરે પારણું ચઉ નાણી ગુણ ધામ; એ સમ શુભ પાત્ર કૈા નહી, નમો નમો ગોયમ સ્વામ. ૧૫. દોષ અઠારે ક્ષય થયા, ઉપન્યા ગુણ જસ અંગ; વૈયાવચ્ચ કરીયે મુદા, નમો નમો જિન પદ સંગ. ૧૬. શુદ્ધાતમ ગુણમે' રમે, તજી ઇંદ્રિય આશંસ; ચિર સમાધિ સંતોષમાં, જય જય સયમ વંશ ૧૭. અભિનવ જ્ઞાન સેવો ભવિક, ચારિત્ર સમકિત મુળ; અજર અમર પદ ફળ લહો, જિનવર પદવી કુંભ. ૧૮. વક્તા શ્રોતા યોગથી, શ્રુત અનુભવ રસ પીત; ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, જય જય શ્રુત મુખલીન. ૧૯. તીર્થ યાત્રા પ્રભાવ છે. શાસન ઉન્નતિ કાજ; પરમાનંદ વિલાસતાં, જય જય તીર્થ જહાજ ૨૦. નોટ-તપસ્યા કરનારે પદના કાઉસગ પ્રમાણે દરેક વખતે હુંહા બોલી ખમાસમણ આપવા.

૧૬. વીશસ્થાનક પદના જાપ, કાઉસગ, ખમાસમણા વિગેરેનું યંત્ર.

જા.ય	માળા	કાઉ.	ખમા.	વિધિ - ઉપવાસ,
૧ ઈં જી નમો અરિહંતાણું	૨૦	૨૪	૨૪	આંખીલ અથવા એકાસ-
૨ ઈં જી નમો સિદ્ધાણું	૨૦	૧૫	૧૫	ણાથી, ઓળી શરૂ કરી,
૩ ઈં જી નમો પવયણુસ	૨૦	૪૫	૪૫	છ મહીનામાં એક અને
૪ ઈં જી નમો આચરિયાણું	૨૦	૩૬	૩૬	હશ વખે' ૨૦ એમ પુરી
૫ ઈં જી નમો ચેરાણું	૨૦	૧૦	૧૦	કરવી. આ મર્યાદા ઉત્કૃષ્ટ
૬ ઈં જી નમો ઉવજાયાણું	૨૦	૨૫	૨૫	છે. શકિત હોય તો જલદી
૭ ઈં જી નમો લોએ સંવસાદુણું ૨૦	૨૦	૨૭	૨૭	પણ પુરી થઈ શકે છે.
૮ ઈં જી નમો નાણુસ	૨૦	૫	૫	ખમાસમણ આપી ઇરિયા-
૯ ઈં જી નમો હંસણુસ	૨૦	૬૭	૬૭	વહી કહી ઇંછાકારેણુ
૧૦ ઈં જી નમો વિણુયસ	૨૦	૧૦	૧૦	સંદિસહ ભગવાન "અમુક
૧૧ ઈં જી નમો ચારિત્રસ	૨૦	૭૦	૭૦	પદ" આરાધન નિમિત્ત
૧૨ ઈં જી નમો ખંભવયધારિણું	૨૦	૬	૬	કાઉસગ કઈ? ઇંછાં
૧૩ ઈં જી નમો કિરિયાણું	૨૦	૨૫	૨૫	"અમુક પદ" આરાધના
૧૪ ઈં જી નમો તવસ	૨૦	૧૨	૧૨	નિમિત્ત કરેમિ કાઉસગ
૧૫ ઈં જી નમો ગોયમસ	૨૦	૨૮	૨૮	વંદણવત્તિઆ અન્નથં
૧૬ ઈં જી નમો જિણાણું	૨૦	૨૦	૨૦	કહી લોગસનો કાઉસગ
૧૭ ઈં જી નમો સયમધારિણું	૨૦	૧૭	૧૭	કરવો. કારણને લીધે રહેલી
૧૮ ઈં જી નમો અભિનવનાણુસ	૨૦	૫૧	૫૧	ક્રીયા સ્ત્રીઓએ શુદ્ધ થયા
૧૯ ઈં જી નમો નમો સુયસ	૨૦	૧૨	૧૨	પછી પણ પુરી કરી દેવી.
૨૦ ઈં જી નમો નમો તથ્યસ	૨૦	૫	૫	દરેક તપમાં બે વખત

શ્રી નવપદની અનાનૂપૂર્વિક

૧ ૬ ૫ ૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭
૬ ૨ ૭ ૧ ૬ ૫ ૮ ૪ ૩
૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૧ ૬ ૫
૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧
૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
૫ ૧ ૬ ૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨
૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૬ ૩ ૮ ૪
૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૬

૨ ૬ ૭ ૬ ૧ ૫ ૮ ૩ ૪
૬ ૧ ૫ ૪ ૮ ૩ ૬ ૭ ૨
૪ ૮ ૩ ૨ ૬ ૭ ૧ ૫ ૬
૧ ૫ ૬ ૬ ૭ ૨ ૩ ૪ ૮
૮ ૩ ૪ ૧ ૫ ૬ ૭ ૨ ૬
૬ ૭ ૨ ૮ ૩ ૪ ૫ ૬ ૧
૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૬ ૧ ૫
૩ ૪ ૮ ૫ ૬ ૧ ૨ ૬ ૭
૫ ૬ ૧ ૭ ૨ ૬ ૪ ૮ ૩

૩ ૮ ૪ ૫ ૧ ૬ ૭ ૬ ૨
૫ ૧ ૬ ૭ ૬ ૨ ૩ ૮ ૪
૭ ૬ ૨ ૩ ૮ ૪ ૫ ૧ ૬
૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧
૮ ૪ ૩ ૧ ૬ ૫ ૬ ૨ ૭
૧ ૬ ૫ ૬ ૨ ૭ ૮ ૪ ૩
૬ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૧ ૬ ૫

૪ ૨ ૬ ૩ ૭ ૫ ૮ ૬ ૧
૩ ૭ ૫ ૮ ૬ ૧ ૪ ૨ ૬
૮ ૬ ૧ ૪ ૨ ૬ ૩ ૭ ૫
૬ ૧ ૮ ૨ ૬ ૪ ૫ ૩ ૭
૨ ૬ ૪ ૭ ૫ ૩ ૧ ૮ ૬
૭ ૫ ૩ ૬ ૧ ૮ ૬ ૪ ૨
૫ ૩ ૭ ૬ ૪ ૨ ૬ ૧ ૮
૧ ૮ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૬ ૪
૬ ૪ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૫ ૩

૫ ૧ ૬ ૩ ૮ ૪ ૬ ૨ ૭
૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૧ ૬ ૫
૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૬ ૮ ૪ ૩
૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧
૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
૧ ૬ ૫ ૮ ૪ ૩ ૭ ૬ ૨
૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૫ ૧ ૬
૬ ૨ ૭ ૧ ૬ ૫ ૩ ૮ ૪

૬ ૨ ૭ ૧ ૬ ૫ ૩ ૮ ૪
૮ ૪ ૩ ૬ ૨ ૭ ૫ ૧ ૬
૧ ૬ ૫ ૮ ૪ ૩ ૭ ૬ ૨
૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮
૨ ૭ ૬ ૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧
૪ ૩ ૮ ૬ ૫ ૧ ૨ ૭ ૬
૭ ૬ ૨ ૫ ૧ ૬ ૮ ૪ ૩
૩ ૮ ૪ ૭ ૬ ૨ ૧ ૬ ૫
૫ ૧ ૬ ૩ ૮ ૪ ૬ ૨ ૭

૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૫ ૬ ૧
૩ ૪ ૮ ૫ ૬ ૧ ૭ ૨ ૬
૫ ૬ ૧ ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮
૧ ૫ ૬ ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨
૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૬ ૮ ૩ ૪
૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૬
૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩ ૬ ૧ ૫
૪ ૮ ૩ ૬ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭
૬ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩

૮ ૩ ૪ ૨ ૬ ૭ ૫ ૬ ૧
૬ ૭ ૨ ૬ ૧ ૫ ૩ ૪ ૮
૧ ૫ ૬ ૪ ૮ ૩ ૭ ૨ ૬
૩ ૪ ૮ ૧ ૫ ૬ ૬ ૭ ૨
૭ ૨ ૬ ૮ ૩ ૪ ૧ ૫ ૬
૫ ૬ ૧ ૬ ૭ ૨ ૮ ૩ ૪
૬ ૧ ૫ ૭ ૨ ૬ ૪ ૮ ૩
૪ ૮ ૩ ૫ ૬ ૧ ૨ ૬ ૭
૨ ૬ ૭ ૩ ૪ ૮ ૬ ૧ ૬

૬ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૬
૪ ૮ ૩ ૬ ૧ ૫ ૨ ૬ ૭
૨ ૬ ૭ ૪ ૮ ૩ ૬ ૧ ૫
૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૬
૬ ૭ ૨ ૧ ૫ ૬ ૮ ૩ ૪
૧ ૫ ૬ ૮ ૩ ૪ ૬ ૭ ૨
૫ ૬ ૧ ૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮
૩ ૪ ૮ ૫ ૬ ૧ ૭ ૨ ૬
૭ ૨ ૬ ૩ ૪ ૮ ૫ ૬ ૧

૧ ૬ ૫ ૩ ૪ ૮ ૬ ૨ ૭
૮ ૪ ૩ ૭ ૨ ૬ ૧ ૬ ૫
૬ ૨ ૭ ૫ ૬ ૧ ૮ ૪ ૩
૨ ૭ ૬ ૮ ૩ ૪ ૬ ૫ ૧
૪ ૩ ૮ ૧ ૫ ૬ ૨ ૭ ૬
૬ ૫ ૧ ૬ ૭ ૨ ૪ ૩ ૮
૭ ૬ ૨ ૬ ૧ ૫ ૩ ૮ ૪
૫ ૧ ૬ ૪ ૮ ૩ ૭ ૬ ૨
૩ ૮ ૪ ૨ ૬ ૭ ૫ ૧ ૬

૩ ૫ ૭ ૬ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧
૮ ૧ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૪ ૬
૪ ૬ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૩ ૫
૨ ૪ ૬ ૬ ૧ ૮ ૫ ૭ ૩
૬ ૮ ૧ ૭ ૫ ૩ ૬ ૨ ૪
૭ ૩ ૫ ૨ ૬ ૪ ૧ ૬ ૮
૫ ૭ ૩ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧ ૬
૧ ૬ ૮ ૩ ૭ ૫ ૪ ૬ ૨
૬ ૨ ૪ ૮ ૬ ૧ ૩ ૫ ૭

૬ ૨ ૪ ૮ ૬ ૧ ૩ ૫ ૭
૧ ૬ ૮ ૩ ૭ ૫ ૪ ૬ ૨
૫ ૭ ૩ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧ ૬
૭ ૩ ૫ ૨ ૬ ૪ ૧ ૬ ૮
૬ ૮ ૧ ૭ ૫ ૩ ૬ ૨ ૪
૨ ૪ ૬ ૬ ૧ ૮ ૫ ૭ ૩
૪ ૬ ૨ ૧ ૮ ૬ ૭ ૩ ૫
૮ ૧ ૬ ૫ ૩ ૭ ૨ ૪ ૬
૩ ૫ ૭ ૬ ૪ ૨ ૬ ૮ ૧

હોય તો. ૩. કડુ. ૪. કરીયાતુ. ૫. ગલો. ૬. નાહીયો. ૭. ધમાસો. ૮. કરોડા મૂળ. ૯. ખોરડી છાલ મૂળ. ૧૦. બાવળની છાલ. ૧૧. કંથેરલી મૂળ. ૧૨. ચિત્રો. ૧૩. ખેરસાલ, સુખડ, મલયાગરુ, અગર, આડી, અંબર, કસ્તૂરી, રાખ, ચુનો, રોહીણી, હળધર, (સુકી) પાતલી, આસગંધી, કુંદરૂ, ગડુચી, ચુકડી, ડીકામારી, ખોરખીયુ, સંધી લીંગરી, રીંગણી, અફીણ આદિ સર્વ જાતના વિષો, સાંછખાર, છોકો, ઉપલેટ, ગુગલ, અતિવિષકલી, પુંઆડ એલીઓ, ચુણીફલ, સુરોખાર, ટંકણખાર, ગોસુત્ર આદિ બધા અનિષ્ટ મૃતો, ખોલમણટ, કણીયરના મૂળ કુઆરા, ખોર, પંચમૂત્ર, ખારો, ફટકડી, ચીમેડ, હરડેલ બધી જાતની ભસ્મો, બુજગણ, ઝેરી કોપરું પણ વાપરવામાં આવે છે.

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ અનાનૂપૂર્વિ

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૩ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪ ૫	૧ ૩ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫	૧ ૨ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪	૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૨ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩ ૫	૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨ ૫
૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૩ ૪	૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૪	૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪	૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩	૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩
૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૫ ૩	૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૩	૧ ૩ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨	૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨	૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨
૩ ૪ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૨ ૩ ૫ ૧ ૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૨	૨ ૩ ૪ ૫ ૧ ૩ ૨ ૪ ૫ ૧ ૨ ૪ ૩ ૫ ૧ ૪ ૨ ૩ ૫ ૧ ૩ ૪ ૨ ૫ ૧ ૪ ૩ ૨ ૫ ૧	૨ ૩ ૫ ૪ ૧ ૩ ૨ ૫ ૪ ૧ ૨ ૫ ૩ ૪ ૧ ૫ ૨ ૩ ૪ ૧ ૩ ૫ ૨ ૪ ૧ ૫ ૩ ૨ ૪ ૧	૨ ૪ ૫ ૩ ૧ ૪ ૨ ૫ ૩ ૧ ૨ ૫ ૪ ૩ ૧ ૫ ૨ ૪ ૩ ૧ ૪ ૫ ૨ ૩ ૧ ૫ ૪ ૨ ૩ ૧	૩ ૪ ૫ ૨ ૧ ૪ ૩ ૫ ૨ ૧ ૩ ૫ ૪ ૨ ૧ ૫ ૩ ૪ ૨ ૧ ૪ ૫ ૩ ૨ ૧ ૫ ૪ ૩ ૨ ૧

૭ જન્મભગરી કાશકદેશ	૮ જન્મભૂમિ મંદવાકુભૂમિ	૯ પૂર્વભવ વજનાભ	૧૦ પૂર્વભવે ગુરુ વજસેન	૧૧ પૂર્વભવે સ્વર્ગ સર્વાથિસિદ્ધ	૧૨ ભવ ૧૩	૧૩ પારણાં હસ્તીનાપુર
"	અયોધ્યા	વિમલવાદન	અરિદમન	વિજય	૩	અયોધ્યા
કુમ્ભાકદેશ	શ્રીવરતી	વિપુલબલ	સંભ્રાંત	ઐવેયક	૩	શ્રીવરતી
કાશકદેશ	અયોધ્યા	મદાબલ	વિમલવાદન	જય ત	૩	અયોધ્યા
"	કૌશાળી	આતિબલ	સીમ ધર	"	૩	વિજયપુર
વચ્છદેશ	વાળારસી	અપરાજીત	પિહિતાશ્રવ	ઐવેયક	૩	બ્રહ્મસ્થળ
કાગદેશ	ચ દ્રુપદી	નંદીપેણુ	અરિદમન	"	૩	પાટલીખંડ
પૂર્વદેશમાં	કાકંદી	પદ્મ	યુગ ધર	વૈજયંત	૭	પદ્મખંડ
કાશકદેશ	ભદ્રકપુર	મહાપદ્મ	સત્રંગ- ગદાન દ	આનંત દેવલોક	૩	જેતપુર
મલ્લપદેશ	સિ હપુર	પદ્મ	સસ્તાધ	પ્રાણુત	૩	રિષ્ટપુર
કાગદેશ	ચંપા	નલિનીગુહ્ય	વજ્રહત	અચ્યુત	૩	સિદ્ધાથપુર
અ ગંદશ	કાંપિસ્થનગર	પશોત્તર	વજ્રનાભ	પ્રાણુત	૩	મહાપુર
પંગાકદેશ	અયોધ્યા	પદ્મસેન	સત્રંગુપ્ત	સહસ્તાર	૩	ધાન્યકટક
કાશકદેશ	ગરુડપુર	પદ્મરથ	ચિત્રરથ	પ્રાણુત	૩	વદ્ધ'માનપુર
ઉત્તર કૌશકદેશ	ગજપુર (હરિનાપુર)	દહરથ	વિમલવાદન	વિજય	૩	સૌમનસપુર
કરદેશ	"	મેધરથ	ધનરથ	સર્વાથિસિદ્ધ	૧૨	મ દિરપુર
"	"	સિંહાવહ	સંવર	"	૩	ચક્રપુર
"	"	ધનપતિ	સાધુસંવર	"	૩	રાજપુર
નિરેદ	મિથિલા	ચંદ્રમણુ	વરધમં	જયંત	૩	મિથિલા
મમપ	રાજગૃહ	શ્રીવર્મા	સુનંદ	અપરાજીત	૯	રાજગૃહ
નિરેદ	મિથિલા	સિદ્ધાથ	નંદ	પ્રાણુત	૩	વીરપુર
સાનંદેર	મોયંપુર	મુખાનંદ	અતિયશ	અપરાજીત	૯	દારકા
કાગદેશ	વાળારસી	આનંદ	દામોદર	પ્રાણુત	૧૦	કાપકટક
કુલંદેર	મનિવદ્ધંપુર	નંદન	પોદ્દિકાચાથ	"	૨૭	કાશ્વક (સ નિવેશ)

૧	૧ તિથિ ક્રમે ઋષભદેવ	૨ માતા મરદેવી	૩ પિતા નાભિરાજ	૪ લાંછન જાળ	૫ ગણધરો પુરુષિક	૬ ગણ ૮૪	૭ ગણધર ૮૪
૨	અણ્ણનાથ	વિજયાદેવી	જીતરાજ	હસ્તી-હાથી	સિંહસેન	૧૦૨	૧૦૨
૩	સ ભવનાથ	સેના	જિતારીરાજ	અમ્મ	ચાર	૧૦૨	૧૦૨
૪	અભિન દન	સિદ્ધાર્થ	સંવરરાજ	વાનર	વજ્રનાભ	૧૦૦	૧૦૦
૫	સુમતિનાથ	મ ગલા	મેધરાજ	કૌચ સારસપક્ષી	ચમરગણી	૧૧૬	૧૧૬
૬	પદ્મપ્રભુ	સુસીમા	શ્રીધરરાજ	લાલકમલ	સુધોત	૧૦૭	૧૦૭
૭	સુપાશ્વનાથ	પૃથ્વીમાતા	પ્રતિજ્ઞરાજ	સ્વરિતક સાથીઓ	વિદ્વાન	૬૫	૬૫
૮	ચંદ્રપ્રભુ	લક્ષ્મણદેવી	મહસેન	સશી-ચંદ્ર	દિનગણિ	૮૮	૮૮
૯	સુવિધિનાથ	રામાદેવી	સુગ્રીવ	મકર-મધર	વરાહગણી	—	—
૧૦	શીતલનાથ	ન દાદેવી	દ્વંદ્વ	શ્રીવત્સ	ન દ	૮૧	૮૧
૧૧	શ્રેયાસનાથ	વિષ્ણુદેવી	વિષ્ણુરાજ	ખડ્ગી (ગેડા)	કારતુલ	૭૬	૭૬
૧૨	વાસુપૂજ્ય	જયા	વસુપૂજ્ય	મહિપ-પાડો	સુભ્રમ	૬૬	૬૬
૧૩	વિમલનાથ	સ્વામાદેવી	કૃતપર્મા	વરાહ-કુમર	મ દરગણી	૫૭	૫૭
૧૪	અનંતનાથ	સુચરાદેવી	સિંહસેન	સેન- સિંચાણો	મગ્ગોગણી	૫૦	૫૦
૧૫	ધર્મનાથ	સુપ્રતાદેવી	ભાનુરાજ	વજ્રનું (લાંછન)	અદિષ્ટ	૪૩	૪૩
૧૬	શાંતિનાથ	અગિરાદેવી	વિશ્વસેનરાજ	હરિણ-મૃગ	ચક્રાયુધ	૩૬	૩૬
૧૭	કુંથુનાથ	બ્રહ્મદેવી	સુરરાજ	છાગઅજ- બકરો	શંભગણી	૩૫	૩૫
૧૮	અરનાથ	દેવીમાતા	સુશંનરાજ	ન દાવત-સા થીયો-ન દાવત	કુભગણી	૩૩	૩૩
૧૯	મદ્વિનાથ	પ્રભાવતી	કુભરાજ	દલસ કુભ	ભિપજગણી	૨૮	૨૮
૨૦	મુનિ સુપ્રતસ્વામી	પદ્માવતી	મુમિત્રરાજ	કચ્છપ- કાચળો	મદ્વિગણી	૧૮	૧૮
૨૧	નમિનાથ	વપ્રાદેવી	વિજયરાજ	નીલકમલ	શુભગણી	૧૭	૧૭
૨૨	નેમિનાથ	શિવા	સમુદ્રવિજય	શંખ	વરદતગણી	૧૧	૧૧
૨૩	પાશ્વનાથ	વામા	અશ્વસેનરાજ	કર્ણધર- નાગેન્દ્ર-સપ	આયંદતગણી	૧૦	૧૦
૨૪	મહાવીરસ્વામી	ત્રિશક્તાદેવી	સિદ્ધાધરાજ	સિંહ	ધૈર્યભૂતિ	૧૧	૧૧

૨૧ નામુદેવો	૨૨ ચક્રિના ભરત	૨૩ જાનનગરી પુરિમત લ	૨૪ દીક્ષાનગરી નિનિતા	૨૫ ભા. નિર્થકર પદ્મનાભ	૨૬ કોનો જીવ શ્રેણિકરાજ	૨૭ હાલ ક્યાંક પહેલી નરકે
—	સગર	અયોધ્યા	અયોધ્યા	મૂંદેવ	વીરપીતરાહ	બીજા
—	—	સાવથી	સાવથી	સુયાશ્ર	કાકા પાશ્વ'શ્રા	દેવલોકે
—	—	અયોધ્યા	અયોધ્યા	સ્વય પ્રભ	કેશિકપુત્ર	ત્રીજા
—	—	"	"	સ્વય પ્રભ	જિહ્વાયિ	"
—	—	"	"	સ્વય પ્રભ	વીરના પોદિલ	ચોથા
—	—	"	"	સ્વય પ્રભ	આવક	"
—	—	કૌસંબી	કૌસંબી	સર્વાનુભૂતિ	દ્રદાપુષ્પ	બીજા
—	—	વણારસી	વણારસી	દેવશ્રુત	કાતિ'ક શેઠ	પહેલા
—	—	ચંદ્રપુરી	ચંદ્રપુરી	જિહ્વાપ્રભ	વીરનાશંખ	બારમા
—	—	કાકંદી	કાકંદી	પેદાલ	આવક	"
—	—	ભદ્રિપુર	ભદ્રિપુર	પેદાલ	આનંદમુનિ	પહેલા
—	—	સિંહપુરી	સિંહપુરી	પોટલ	સુનંદ(જેદેવતા- ઓથીસેવાયાતે	પાંચમા
—	—	ચંપાપુરી	ચંપાપુરી	શનકાતિ'	શનક આવક	ત્રીજા નરકે
—	—	કપિલપુર	કપિલપુર	શ્રીસુમત	દેવકી (કૃષ્ણ- માતા)	આઠમા
—	—	અયોધ્યા	અયોધ્યા	અમમ	કૃષ્ણવાસુદેવ	દેવલોકે
—	—	ગજપુર	ગજપુર	નિષ્કપાય	સત્યકી-વિધા- ધર(મહાદેવ)	ત્રીજા નરકે
—	—	"	"	નિષ્પુલાક	બળદેવ	"
—	—	"	"	નિમંમ	(કૃષ્ણ બંધુ)	"
—	—	"	"	ચિત્રગુપ્ત	સુલસા આવિકા	પાંચમા
—	—	"	"	સમાધિ	રેહિણી (બળ- દેવની માતા)	બીજા દેવલોકે
—	—	"	"	સંવર	રેવતી	બારમા
—	—	"	"	યશોધર	આવિકા	"
—	—	"	"	વિજય	સતાલિ	બારમા
—	—	"	"	મલ્લજિન	(કૃષ્ણ)	અગ્નિકુમાર
—	—	"	"	દેવજિન	દ્વીપાયન	ભુવને
—	—	"	"	(વિમળ)	કરણનો	બારમા દેવલોકે
—	—	"	"	અનંતવીર	નારદ	પાંચમા
—	—	"	"	ભદ્રંકર	વિદ્યાધર	"
—	—	"	"	"	અંબક આવક	બારમા
—	—	"	"	"	અમર	નવમા
—	—	"	"	"	રત્નાતિશુદ્ધ	ત્રેયેકે
—	—	"	"	"	"	સ્વાયંસિદ્ધ

૧૪ પા.કરાયનાર શ્રેયાસિકુમાર	૧૫ વિહારભૂમિ આય' તથા અનાય'	૧૬ કેવલવૃક્ષો વડ	૧૭ મુખ્યસાધ્વી બાહી	૧૮ યક્ષ ગોમુખ	૧૯ શામનદેવી ચક્રશરી	૨૦ રૂદ્રો બીમાવત્રા
બ્રહ્મદત્ત	આય'	સમપણ'	ફાદમુની	મરાવડા	અડના	જિન' મુ
મુરેન્દ્રદત્ત	આય'	સાલ	ગ્યામા	ત્રેમુખ	ફુનિતારી	—
ઈન્દ્રદત્ત	આય'	પ્રિપાલ	અજીતા	યક્ષેશ	કાત્રી	—
પદ્મ	આય'	પ્રિય મુ (રાયણુ)	કાગ્યપી	નુંભુર	મદ કંડી	—
મોમદેવ	આય'	છત્રાલ	રતિ	કુસુમ	અમ્યુતા	—
મહેન્દ્ર	આય'	ચિગિપ	સોમા	માતંગ	શાન્તા	—
સોમદત્ત	આય'	નાગ (નાગકેસર)	સુમના	વિજય	જવાલા	—
પુષ્પ	આય'	મસ્લી	વારણી	અજીત	સુતારકા	રૂદ્ર
પુનરંસુ	આય'	પિલુખ	સુયશા	બ્રહ્મા	અશોકા	વિશ્વાનલ
નંદ	આય'	નિ દુક	ધારિણી	મનુજેવર	શ્રીવત્સા	સુપ્રતિષ્ઠ
સુનંદ	આય'	પાટલાક	ધરણી	કુમાર	પ્રવરા (ચંડા)	અચલ
જય	આય'	જંભુ (જાંબુ)	ધરા	પામુખ	વિજયા	પુરૂરીક
વિજય	આય'	અશ્વત્થ પિપ્પળા)	પદ્મા	પાનાલ	અંકુશા	અગ્નિતધર
ધર્મસિંહ	આય'	દ્વિપણુ'	આપાશિવા	કિન્નર	પ્રગમિ	અગ્નિતનામ
સુમિત્ર	આય'	નંદી	શ્રુતિ	ગરુડ	નર્તણી	પેદાશ
વ્યાઘ્રસિંહ	આય'	તિલક	દામિની	ગંધર્વ	અમ્યુતા	—
અપગાગ્રી	આય'	આમક (આમ્ર)	રક્ષિતા	યક્ષેન્દ્ર	ધરણીદેવી	—
વિશ્વસેન	આય'	અશોક	અંધુમની	કુબેર	વેદોદયા	—
બ્રહ્મદત્ત	આય'	ચંપક	પુષ્પવતી	વરણ	દત્તા	—
દિન	આય'	અકુચ	અનીલા	બ્રહ્મટી	ગાંધારી	—
વરદિન	આય' તથા અનાય'	વેનસ	યક્ષદત્તા	ગોમેધ	અર્ચિકા	—
ધન્ય (વણિક)	આય' તથા અનાય'	ધાતકી (ધાવડી)	પુષ્પચૂલા	પાવ'	પદ્માવતી	—
અકુચ (બ્રાહ્મણ)	આય' તથા અનાય'	શાલવૃક્ષ	ચંદન માળા	માતંગ	સિદ્ધા (સિદ્ધાધિકા)	સત્યાંક (મહાદેવ)

ૐ ક્ષી

અર્ચે નમઃ

શ્રી

સન્નિવ સન્નિવ

સમં મહાનિધિ

સમ્યક્ત્વાદિ પુષ્ટિ

સંગ્રહ

પંચવિંશતિ પ્રકરણુ સાનુવાદ.

૧ શ્રીસમ્યક્ત્વસ્વરૂપ

મંગલચરણ.

શ્રીમદ્વીરંજન નત્વા, ગુરુ શ્રીજ્ઞાનસાગર; શ્રીસમ્યક્ત્વસ્વાર્થ, લિખામિ લોકભાષયા. ૧. ગુરુપદ્દેશનઃ સમ્યક્, કિંચિત્ શાસ્ત્રાનુસારતઃ; વૃદ્ધપરંપરાં જ્ઞાત્વા, કિયતે યોધિસંગ્રહ. ૨.

ભાવાર્થ—શ્રીમદ્વીર પરમાત્માને નમસ્કાર કરીને તથા જ્ઞાન દ્રાક્ષિના હાતા, પરમોપકારી શ્રીગુરુના ચરણાવિંદને નમસ્કાર કરીને પૌદ્ગલિક સુખ તથા આત્મિક સુખને ભિન્ન ભિન્ન દર્શાવનારો, એહવો શ્રીસમ્યક્ત્વશુભ, તેની મુલોત્પત્તિ, સપ્રભેદ કહેનારું સમ્યક્ત્વ પંચવીસીનામે પ્રકરણુ, તેનો અર્થ, શ્રીગુરુઉપદેશથી તથા કાંઈક શાસ્ત્રાનુસારથી તથા કાંઈક વૃદ્ધપરંપરાથી એટલે બહુશ્રુતોની વાતો સાંભળીને મારી ખુદને અનુસારે, કિંચિત્ માત્ર સંક્ષેપથી લોકભાષામાં વાર્તાકરૂપે કહું છું.

જહ સમ્મતસરૂપ, પંચવિંશ વીંજણુવરિદેણુ;

તહ કિત્તાણેણુ તમહં, થુણામિ સમ્મતસુદ્ધિકથે. ૩.

ભાવાર્થ—જેમ ઉપશમ, ક્ષાયોપશમાદિ પ્રકારે સમ્યક્ત્વનું સ્વરૂપ શ્રીવીર બન-વરેદ્રે પ્રકરૂં છે, ગણધરાદિકને ઉપદેશુ છે. તેમ ક્રીતાન કરવે કરીને એટલે જે રીતે શ્રીવીર પરમેશ્વરે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિની પ્રણાલિકા ઉપદેશી, તેજ પ્રણાલિકાગાભંત (વનંતિયે કરીને શ્રીવીર પરમાત્માને સ્તવીય એ રીતે પ્રકરણુકતાયે વસ્તુનિર્દેશાત્મકરૂપ મંગલ કથું; હવે પ્રકરણુ કરવાનું પ્રયોજન કહે છે, એ પ્રકરણુ શા વાસ્તો કરે છે, કે સમ્યક્ત્વની

બાર માસમાં ચો. જીનના ૧૨૦ કલ્યાણક્રો

કાર્તિક માસે ૬ કલ્યાણક્ર

સુ. ૩ સુત્રેધિ કેવળ વ. ૬ સુવિધિ દીક્ષા
 „ ૧૨ અરનાથ કેવળ „ ૧૦ મહાવીર દીક્ષા
 વ. ૫ સુવિધિ જન્મ „ ૧૧ પદ્મપ્રભ મોક્ષ

માગશર માસે ૧૪ કલ્યાણક્ર

સુ ૧૦ અરનાથ જન્મ સુ. ૧૪ સંભવનાથ જન્મ
 „ ૧૦ અરનાથ મોક્ષ „ ૧૫ „ દીક્ષા
 „ ૧૧ અરનાથ દીક્ષા વ ૧૦ પાશ્વનાથ જન્મ
 „ ૧૧ મહિનાથ જન્મ „ ૧૧ „ દીક્ષા
 „ ૧૧ „ દીક્ષા „ ૧૨ ચંદ્રપ્રભ જન્મ
 „ ૧૧ „ કેવળ „ ૧૩ „ દીક્ષા
 „ ૧૧ નમિનાથ કેવળ „ ૧૪ શીતળનાથ કેવળ

પોષ માસે ૧૦ કલ્યાણક્ર

સુ. ૬ વિમળનાથ કેવળ વ ૬ પ્રદ્યુમ્ન વ્યવન
 „ ૬ શાંતિનાથ કેવળ „ ૧૨ શીતળનાથ જન્મ
 „ ૧૧ અજિતનાથ કેવળ „ ૧૨ „ દીક્ષા
 „ ૧૪ અભિનંદન કેવળ „ ૧૩ આદિનાથ મોક્ષ
 „ ૧૫ ધર્મનાથ કેવળ „ ૦)) શ્રેયાસનાથ કેવળ

મહા માસે ૧૬ કલ્યાણક્ર

સુ. ૨ અભિનંદન જન્મ વ. ૭ સુપાશ્વનાથ મોક્ષ
 „ „ વાસુપૂજ્ય કેવળ „ „ ચંદ્રપ્રભ કેવળ
 „ ૩ ધર્મનાથ જન્મ „ ૬ સુવિધિનાથ વ્યવન
 „ ૩ વિમલનાથ „ „ ૧૧ આદિનાથ કેવળ
 „ ૪ „ દીક્ષા „ ૧૨ શ્રેયાસનાથ જન્મ
 „ ૮ અજિતનાથ જન્મ „ „ મુનિસુવ્રત કેવળ
 „ ૬ „ દીક્ષા „ ૧૩ શ્રેયાસનાથ દીક્ષા
 „ ૧૨ અભિનંદન દીક્ષા „ ૧૪ વાસુપૂજ્ય જન્મ
 „ ૧૩ ધર્મનાથ દીક્ષા „ ૦)) વાસુપૂજ્ય દીક્ષા
 „ ૬ સુપાશ્વનાથ કેવળ

ફાલ્ગુન માસે ૧૦ કલ્યાણક્ર

સુ ૨ અરનાથ વ્યવન વ ૪ પાશ્વનાથ વ્યવન
 „ ૪ મહિનાથ „ „ ૪ પાશ્વનાથ કેવળ
 „ ૮ સંભવનાથ „ „ ૫ ચંદ્રપ્રભ વ્યવન
 „ ૧૨ મહિનાથ મોક્ષ „ ૮ આદિનાથ જન્મ
 „ ૧૨ મુનિસુવ્રત દીક્ષા „ „ દીક્ષા

ચૈત્ર માસે ૧૭ કલ્યાણક્ર

સુ. ૩ કુચનાથ કેવળ વ. ૨ શીતળનાથ મોક્ષ

„ ૫ અજિતનાથ મોક્ષ „ ૫ કુચનાથ દીક્ષા
 „ „ સંભવનાથ „ „ ૬ શીતનાથ વ્યવન
 „ „ અનંતનાથ „ „ ૧૦ નમિનાથ મોક્ષ
 „ ૬ સુમતિનાથ „ „ ૧૩ અનંતનાથ દીક્ષા
 „ ૧૧ સુમતિનાથ કેવળ „ ૧૪ „ જન્મ
 „ ૧૩ મહાવીર જન્મ „ „ કેવળ
 „ ૧૫ પદ્મપ્રભ કેવળ „ „ કુચનાથ જન્મ
 વ ૧ કુચનાથ મોક્ષ

વૈશાખ માસે ૧૪ કલ્યાણક્ર

સુ ૪ અભિનંદન વ્યવન સુ. ૧૩ અજિતનાથ વ્યવન
 „ ૭ ધર્મનાથ „ વ. ૬ શ્રેયાસનાથ „
 „ ૮ અભિનંદન મોક્ષ „ ૮ મુનિસુવ્રત જન્મ
 „ ૮ સુમતિનાથ જન્મ „ ૬ „ મોક્ષ
 „ ૬ સુમતિનાથ દીક્ષા „ ૧૩ શાંતિનાથ જન્મ
 „ ૧૦ મહાવીર કેવળ „ ૧૩ „ મોક્ષ
 „ ૧૨ વિમલનાથ વ્યવન „ ૧૪ „ દીક્ષા

જેઠ માસે ૭-કલ્યાણક્ર

સુ ૫ ધર્મનાથ મોક્ષ વ ૪ આદિનાથ વ્યવન
 „ ૬ વાસુપૂજ્ય વ્યવન „ ૭ વિમળનાથ મોક્ષ
 „ ૧૨ સુપાશ્વનાથ જન્મ „ ૬ નમિનાથ દીક્ષા
 „ ૧૩ „ દીક્ષા

અષાઢ માસે ૭ કલ્યાણક્ર

સુ. ૬ મહાવીર વ્યવન વ ૭ અનંતનાથ વ્યવન
 „ ૮ નેમિનાથ મોક્ષ „ ૮ નમિનાથ જન્મ
 „ ૧૪ વાસુપૂજ્ય મોક્ષ „ ૬ કુચનાથ વ્યવન
 „ ૩ શ્રેયાસનાથ મોક્ષ

શ્રાવણ માસે ૮ કલ્યાણક્ર

સુ ૨ સુમતિનાથ વ્યવન સુ ૧૫ મુનિસુવ્રત વ્યવન
 „ ૫ નેમિનાથ જન્મ વ ૭ શાંતિનાથ „
 „ ૬ „ દીક્ષા „ „ ચંદ્રપ્રભ મોક્ષ
 „ ૮ પાશ્વનાથ મોક્ષ „ ૮ સુપાશ્વનાથ વ્યવન

ભાદ્રપદ માસે ૨ કલ્યાણક્ર

સુ ૬ સુવિધિનાથ મોક્ષ વ. ૦)) નેમિનાથ કેવળ

આસો માસે ૬ કલ્યાણક્ર

સુ. ૧૫ નમિનાથ વ્યવન વા ૧૨ નેમિનાથ વ્યવન
 વ. ૫ સંભવનાથ કેવળ „ ૧૩ પદ્મપ્રભ દીક્ષા
 „ ૧૨ પદ્મપ્રભ જન્મ „ ૦)) મહાવીર મોક્ષ

પ્રસાદે ક્ષાયિકાદિકની પરે વિશિષ્ટ તો નહિ પણ સામાન્ય પણે અદ્યપકાલીન ઉપશમનામા સમક્ષિત પામે, તે શી રીતે પામે, તેની ઉપમા કહે છે જેમ સુષ્ટ હોય, તે રણને વિષે વેરીને છતવાથી પરમાનંદ પામે, તેમ અનાદિના જે રાગદ્વેષરૂપ મહોટા શત્રુ, તન્નનિત ગુરુ કર્મ સ્થિત્યાદિ અનંતાનુબંધિયા ચાર વૈરીને છતવાથી પરમાનંદ સરિખું સમ્યક્ત્વ જીવ પામે. અહિંયાં અંતરથી પૂર્વોક્ત જીવ અંતરકરણમાં પહોંચતા કેવો આનંદ પામે, તેની ઉપમા પ્રકારાંતર કહી દેખાડે છે :— જેમ કોઈક પંથીજન ગ્રીષ્મકાલમાં મધ્યાહ્ન સમયે [નજીગ વનમાં સુર્યાના પડેલા કિરણને પરિતાપે પડેલા લૂના સખત તાપે કરી અતિ વ્યાકુલ થયો હોય, તેને કોઈ શીતળ સ્થાનક મળે, વળી તિહાં કોઈ બાવનાચંદનનો રસ છાંટે, તેવારે તે પંથી શાતા પામે, તેવો આનંદમગ્ન હોય જ. હવે સમ્યક્ત્વ કેટલે લેહે હોય, તે આગમની ગાથાએ કહે છે.

તં ચેંગવિહં, દુવિહં, તિવિહં તહ ચર્ચિવિહં ચ પંચવિહં;

તથ્યેંગવિહં જં તુહ, પણીયભાવેસુ તત્તરધં. ૮.

ભાવાર્થ—એક પ્રકારે, બે પ્રકારે, ત્રણ પ્રકારે, ચાર પ્રકારે, અને પાંચ પ્રકારે પણ આગમમાં સમ્યક્ત્વ કહ્યું તે લેહોત્તર સ્વરૂપ વિવરીને કહે છે: તિહાં એકવિધ સમ્યક્ત્વ તે, જે હે પરમેશ્વર! તાહરા પ્રકાર્યા જે જીવાદિકભાવ-પદાર્થો, તેને વિષે તત્ત્વરૂચિ હોય, અર્થાત્, પરમાર્થબુદ્ધિ હોય, તે તત્ત્વરૂચિ શ્રદ્ધાન મિશ્ર્યાત્વલક્ષના રસની મંદતાએ ભતિસ્મરણાદિક નિમિત્તે, ઉહાપોહ કરતાં કરતાં સહેજે પોતાની મેલે તત્ત્વશ્રદ્ધાન પામે, તે નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ કહેવાય; અથવા શુદ્ધશુદ્ધની ઉપાસના કરતાં, સિદ્ધાંતવાણી સાંભળતાં, જે પામે, તે ઉપદેશિક શ્રદ્ધાન કહિયે; ઇત્યાદિક લક્ષણ જે તત્ત્વરૂચિ તે એકાવધ સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૮.

હવે દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ ત્રણ પ્રકારે કહે છે.

દુવિહં તુ દંબભાવા, નિચ્છય વવહારયો વિ અહુવાવિ;

નિરસગ્ગુવએસાઓ, તુહવયણુ વિર્ચિહં નિર્દિદ્ધં. ૯.

ભવાર્થ—હે જીનેશ્વર, તાહરા ભાખ્યાં જે દ્વાદશાંગ, તેના જાણુ એહવા જે પ્રવિણ પુરૂષો, તેણે એક દ્રવ્યસમ્યક્ત્વ, અને બીજુ ભાવસમ્યક્ત્વ, એ બે પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે; અથવા એક નિચ્છય સમ્યક્ત્વ, અને બીજું વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, તથા વળી એક નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ, એ રીતે પણ બે પ્રકાર કહ્યા છે, એમ ત્રણ પ્રકાર દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વના તાહરાં વચનવેત્તા એટલે આગમાર્થના જાણુ પુરૂષે દેખાડ્યા છે. ૯.

હવે ત્રણ પ્રકારે દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ કહ્યું, તેના લક્ષણ કહે છે.

તુહ વયણુ તત્તરધં, પરમથમભજણુઓ વિ દંબગયં;

સમ્મં ભાવગયં પુણુ, પરમથય વિયાણુઓ હોઈ. ૧૦.

ભાવાર્થ—હે પ્રભુ, તાહરાં વચનનો પરમાર્થ જે રહસ્ય, તેનો અજાણુ છે, તાહરાં વચનને વિષે તત્ત્વરૂચિ છે, કેમકે જે, રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, એ ત્રણહોષનો નાશ થવાથી

શુદ્ધ થવાને અર્થે, એટલે ક્ષાયિકભાવે સમ્યક્ત્વ શુદ્ધિ પામવાને અર્થે કરે છે. ૧.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિની અગાઉ જેવી જીવની અવસ્થા હોય. તે વ્યતિકરગભિંત બીજી ગાથાએ સ્તુત કરે છે.

સામિ ! અણામ અણુ તે, ચઉગમ સંસાર ધોર કંતારે;

મોહામ કમ્મ ગુરૂઠમ, વિવાગવસંચો ભમમ જીવો. ૪.

ભાવાર્થ—હે સ્વામિ, મારા સરિખા સંસારી જીવ, તે જેની આદિ પણ ન પામીયે તેને અનાદિ અનંત કહીયે, એટલે જેની આદિ અંત નથી, એવો ચતુર્થાંતિ ભ્રમણરૂપ સંસાર તેહિજ બહિયે એક ધોર કંતાર એટલે ભયાનક અટવી, તેહને વિષે મોહનીયાદિક આઠે કમની ઉત્કૃષ્ઠ સ્થિતિના વિષાક વેદવાના પરવશપણા થકી આ જીવ ભ્રમણ કરે છે.

હવે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે

પલ્લોવલમામ અહા—પવિત્તકરણેણ કોવિ જમ કુણ્ણમ;

પલિઆ અસંખભાગુણ; કોડિકોડિઅર ઠિમ સેસ. ૫.

ભાવાર્થ—પાલા તથા નદીના પાષાણાદિ (આઠ) દ્રવ્યોત્કૃષ્ઠ—ન્યાયવડે જે કોઈ ભવ્ય પ્રાણી સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિના કારણપણે ત્રણ પરિણામરૂપ યથાપ્રવૃત્તિઆદિ, ત્રણ કરણ છે, તેમાંથી પ્રથમ જે યથાપ્રવૃત્તિકરણ, તેના પરિણામવડે આયુષ્યજીને શેષ સાત કર્મોની એક કોહાકોહી સાગરોપમમાં એક પલ્લોપપના અસંખ્યાત ભાગે ન્યૂત સ્થિતિ કરે.

તથાવિ ગંઠિ ધણુ રાગ—દોસ પરિણમમયં અભિંદંતો;

ગંઠિય જીવોવિ હહા, ન લહમ તુહ દંસણં નાહ !. ૬.

ભાવાર્થ—તિહાં પણ કંઠ ઉણી એક કોહાકોહી સ્થિત શેષ સાત કમની કીધી, તો પણ અભવ્ય અથવા દુર્ભવ્યવાદિક દ્રવ્યજીને લીધે હાહા ઇતિએદો રાગ દ્રેષ પરિણામ-મય ગ્રંથી દેશગત જીવ પણ ગ્રંથીને અણુલેહતો થકો હે નાથ ! તાહરું દશન જે શ્રીમુખે કહેલું સમ્યક્ત્વ, તે પામી શકે નહી. ૪.

હવે જીવ જે રીતે ગ્રંથી ભેદે તે રીત કહે છે

પહિલય પિવિલિયનાએણ, કોવિ પજજત્ત સન્નિપંચિંદી;

ભવ્વો અવહુ પુગ્ગલ, પરિયટ્ટવસેસ સંસારો. ૭.

ભાવાર્થ—ઈહાં ગ્રંથીદેશ પામ્યા પછી કોઈક જીવ અપૂર્વકરણ કરે, તે પંથી જે વટેમાણું, તથા પિપિલીકા જે કીડી, તેને ન્યાયે, (દ્રવ્યોત્કૃષ્ઠ) કરે, તેણે કોઈ સંજી પચાંતો પચેંદ્રી ભવ્યજીવ સુક્તિ ભવા યોગ્ય હોય, જેને માત્ર અર્ધ પુરુષ પરાવર્તે શેષ સંસાર ખાકી રહ્યાં હોય, એહવો, એટલા લક્ષણે પૂરણ જે જીવ હોય તે જીવ કરે, તે હવે આગલી ગાથાએ કહે છે. ૫.

હવે પૂર્વોક્ત લક્ષણવંત જીવ તે ગ્રંથીદેશ સુધી આવે, તિહાં પરિણામ ભ્રમણતાની વદ્ધિ હોય તે કહે છે.

ઔષધ કર્યા વિનાજ પોતાની મેળે જતો રહે, અને કોઈકને તો ઔષધ ચૂણું, ધાગાદિ કરવાથી જવર ભય છે, તથા કોઈને તો અસાધ્ય જવર કોઈ રીતે ભયજ નહિ. એ રીતે એ બે દ્રવ્યોંત સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ વિષે જોડવા. તે આવી રીતે, કંઈક શુદ્ધપક્ષી, કાલાદિક કારણ પરિપાકવંત ચરમાવર્તિ, ચરમ કરણી, એવો ભવ્યજીવ, તે સહેજે આપોઆપ વિચારતે થકે સમ્યક્ત્વ પામે, તે નિસર્ગ સમ્યક્ત્વ કહિયે, તથા કોઈક જીવ પૂર્વોક્ત કાલાદિક યોગ્યતાવંત હોય, પણ સદ્ગુણને યોગે ઉપદેશ સાંભળી અનાદિની ભૂલ મટાડી દેવ, ગુરુ, ધર્મ સદ્ગુણરૂપે સમ્યક્ત્વ પામે, તેને ઉપદેશ સમ્યક્ત્વ કહિયે. એ રીતે એ, ન્યાયદ્વારાએ સમ્યક્ત્વ. તે હે પ્રભુ! તુમે કહ્યું, પ્રકૃષ્ટું, તે માટે પરમોપકારી એહવા તુજને મહારો નમસ્કાર થાઓ. ૧૨.

હવે ત્રણ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે.

તિવિહં કારગ રોઅગ-દીવક ભેએહિં તુહ મયવિહિં;

પુએવસમેવસમિય-ખાધ અભેએહિં વા કહિયં. ૧૩

ભાવાર્થ—હે નાથ! ત્હારા મતના વેત્તા જે ગણધરાદિક તેણે કારક, રાચક, અને દીપક, એમ તિવિહ-ત્રણ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે. વા અથવા ક્ષાયોપશમિક, ઉપશમ અને ક્ષાયિક, એ રીતે પણ ત્રણ ભેદે સમ્યક્ત્વ કહ્યું છે. ૧૩.

હવે કારકાદિક સમ્યક્ત્વનાં લક્ષણ કહે છે.

જં જહુ ભણિયં તુમએ, તં તહ કરણુંમિ કારગો હોધં;

રોઅગ સમ્મત્તં પુણુ, રુધમિત્તકર તુ તુહ ધમ્મે. ૧૪

ભાવાર્થ—હે નાથ, જેમ યથાર્થભાવે વિધિમાનું તુમે પ્રકાર્યો, તે તેમજ આજ્ઞાને અનતિક્રમતો થકો, એટલે તમારી આજ્ઞા સહિત, આગમોક્ત શૈલીપૂર્વક યથાશક્તિએ જ્ઞાન, પૂજા, વ્રત, નિયમાદિક કરે, તેને કારક સમ્યક્ત્વ કહિયે, તથા વહી જીભું રાચક સમ્યક્ત્વ, તે ત્હારા ધર્મને વિષે રૂચિમાત્ર કરે, શ્રીજિનોક્ત ધર્મ કરવાની ઇચ્છા રહે, શુદ્ધ શ્રદ્ધા રાખે, કોઈને ધર્મ પ્રવૃત્તિ કરતો દેખીને રડું માને, પરંતુ પોતે ભારે કર્મી, માટે ક્રિયાનુષ્ઠાનાદિક કરી શકે નહિ, તેને રાચક સમ્યક્ત્વ કહિયો. ૧૪.

હવે દીપક સમ્યક્ત્વ કહે છે:—

સયમહિ મિચ્છાદહી, ધમ્મ કહાધિં દીવક પરસ્સં;

દીવગ સમ્મત્તમિણું, ભણુંતિ તુહ સમયમઘણો. ૧૫

ભાવાર્થ—સ્વયં—પોતે તો મિચ્છાદ્રષ્ટિ, અભવ્ય, દુર્ભવ્ય હોય, પણ અંગાર મહંકાર્યાની પેરે ધર્મંકથાદિકે કરી, તથા કંભારચના વિશેષે કરી પર, જે ગ્રીજા ભવ્ય ભદ્રક જીવો હોય, તેને ધર્મે કરી દીપાવે, એટલે આગલા જીવોના ઘટમાં પ્રકાશ કરાવે, પરંતુ પોતાને અંતરંગ પરિણામે શ્રદ્ધા ન હોય. એહવાને હે પ્રભુ! ત્હારા સમય જે સિદ્ધાંત, તેના જાણુ પુરુષો દીપકસમ્યક્ત્વ કહે છે. ૧૫.

હવે જીજી રીતે પ્રકારાંતરે ત્રણ ભેદ સમ્યક્ત્વના કહે છે:—

વિતરાગ થયા, તે અસત્ય ભાવણ કરે નહીં, એટલે શ્રીજિનભાષિત વચન સર્વ સત્ય છે. એમ તે જાણે છે, તે એવી જે તત્વરૂપિ, તે દ્રવ્યગત સમ્યક્ત્વ કહિયે; ખીન્ન ભાગવત સમ્યક્ત્વ, તે પરમાર્થના જાણ પુરૂષને હોય, માટે જે બબ્બેજીવ જીવાદિક નવે પદાર્થને સમસ્તનય, ગમ, ભંગ નિષેધ પ્રમુખ સ્યાદ્વાદ શૈલીપુર્વક જાણે, સદેહે, તે બબ્બેજીવને ભાગવત સમ્યક્ત્વ કહિયે; એમ દ્વિવિધ સમ્યક્ત્વ કહ્યું. ૧૦.

હવે નિશ્ચય વ્યવહાર રીતે બે પ્રકારના સમ્યક્ત્વનું લક્ષણ કહે છે.

નિચ્છયગ્મે સમ્મત્તાં, નાણાધ મયપ્પસુહ પરિણામે;

ધરં પુણુ તુહ સમગ્ગે, ભણિયં સમ્મત્ત હેઉહિં. ૧૧.

ભાવાર્થ—જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્રરૂપ શુદ્ધ શ્રદ્ધા, સાસન, રમણતાપુર્વક રત્નત્રયીરૂપ આત્માના જે શુદ્ધ પરિણામ, તેને નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે, એટલે આત્માનેજ નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે. કેમકે આત્માને આત્માના ગુણ તે કાંઈ જૂઠા નથી; પરિણામે અનન્ય છે, એક છે, ગુણગુણીભાવે અલેહેજ રહ્યા છે, કેમકે અલેહપરિણામે પરિણામો જે આત્મા, તે તદ્ગુણરૂપજ કહેવાય. પ્રાપ્તે અપ્રમત્ત સાધુને નિશ્ચયનયે સમ્યક્ત્વ પુણું કહેવાય છે, કેમકે જેવું જાણ્યું તેવોજ ત્યાગભાવ છે, અને શ્રદ્ધા પણ તદ્ગુણરૂપ છે માટે સ્વરૂપોપયોગી જીવને આત્મા તેહિજ જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર છે. કારણ કે, આત્મા રત્નત્રયાત્મક અલેહ ભાવે શરીરમાં રહ્યો છે, માટે રત્નત્રયીને શુદ્ધોપયોગે વર્તતા જીવને નિશ્ચય સમ્યક્ત્વ કહિયે. ખીન્ન વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ છે, તે હે પ્રભુ! તારા સિદ્ધાંતને વિષે સમ્યક્ત્વના હેતુ, જે મિથ્યાત્વીનું સંસ્તવ, પરિચય પ્રમુખ, જે અતિચારાદિક દોષો છે, તેના ત્યાગથી થાય, તથા દેવ ગુરુભક્તિ બહુમાનસહિત, ભક્તિ કરે, શાસનોન્નતિ કરે, અવિવર્ત ગુણકણે રહ્યો થકે પણ આગમોક્તા વિધિ માર્ગે નિરાતચાર સમ્યક્ત્વ પ્રવૃત્તિસહિત હોય તેને વ્યવહાર સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૧૧.

હવે ત્રીજા બે પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે, તેમાં એક નિસર્ગ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ, અને બીજી ઉપદેશજન્ય સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ. ઇહાં શિષ્ય પૂછે કે, સહેજે સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ કેવી રીતે થાય? તેવારે શુરુ દ્રઢાંતગર્ભિત સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

જલ વથ મગ્ગ કુદ્ધવ-જરાધનાએણુ જેણુ પજ્જતં;

નિરસગ્ગુવએમ્ભવં, સમ્મત્તાં તરસં તુજ્ઞં નમો. ૧૨

ભાવાર્થ—આ ગાથામાં પાંચ દ્રઢાંત, કહ્યાં છે, તેમાં જલનો, વસ્ત્રનો અને કોદ્રવનો, એ ત્રણ દ્રઢાંત, આગલ પુંજત્રય ભાવનાવસરે કહી બતાવશે, અને માર્ગનો, તથા જવરનો, એ બે પ્રસ્તુત છે, તે છે—જેમ કોઈક પંથી માર્ગમાં ભ્રષ્ટ થયા પછી બીજા કોઈનો ઉપદેશ પામ્યા વિનાજ ભમતો ભમતો પોતાની મેલે સહેજે માર્ગ ચઢે, અને પંથ ભ્રષ્ટ થયેલો પંથી તથાવિધ પાપના ઉદયથી કોઈ સજ્જનનો ભેગ ન મલવાથી માર્ગ પામેજ નહિ, તિહાંનો તિહાંજ રહે, અને ત્રીજો પુરૂષ બીજાને પૂછી માર્ગ પામે. વલી જવરનો દ્રઢાંત કહે છે :—જેમ કોઈને તાપ, જવર આવ્યો, તે કોઈને

પણ બે માગ' કહ્યા; એટલી વાત પ્રસંગથી કહી. ૧૬.

હવે કમ'ગ'થની શૈલીએ ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિનો ઉપાય કહે છે.

અક્યતિપુંબે ઉસરદવ-ધલિય દઢુ રૂખખનાઓણું;

અંતરકરણુવસમિઓ, ઉવસમિઓ વા સસેણિગઓ. ૧૭.

ભાવાર્થ—જેણે ત્રણપુંજ પૂર્વે કર્યા નથી, એટલે પુંજ કર્યાથી આગલ જેમ વનમાં દાવાનલ બલતો હોય, ઉખરભૂમિ એટલે ખરી જમીન રણરૂપ હોય, અથવા કેવલ વેલુ એટલે રેતીની ભૂમિ હોય, સૂકી નદી પ્રસુખની. તેને ઉખર ભૂમિ કહિયે, તથા જે ભૂમિ ઉપર પૂર્વે દવ લાગી ગયો હોય, અને ઘાસ, લાકડી તથા ઝાડ પ્રમૂખ બળી સાફ થઈ ગયા હોય, તે દવદગ્ધ ભૂમી કહિયે, એકલે એક ઉખર ભૂમિ અને બીજી દવદગ્ધ ભૂમિ, એ બે ઠેકાણા બે બળતી અગ્નિ પામે, તો પોતાની મેલે ઓલવાઈ જાય, એ ન્યાયે (મથ્યાત્વ-વેદનરૂપ જે દાવાનલ, તે અંતરકરણુરૂપ ઉખર ક્ષેત્ર પામીને સહેજે પોતાની મેળે ઉપશમી જાય, ઓલવાઈ જાય. તેથી જીવ ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામે. એટલે અંતરકરણુગત ઉપશમસમ્યક્ત્વ કહ્યું. વા અથવા ઉપશમસમ્યક્ત્વ સ્વશ્રેણીએ એટલે ઉપશમશ્રેણી ચઢતાં પણ હોય. ૧૭.

હવે ક્ષપકશ્રેણીનું સ્વરૂપ કહે છે. પ્રથમ ક્ષાયકની અનુક્રમણિકા કહે છે.

મિચ્છાઈ ખચે ખઈઓ, સો સત્તાગખખીણિ ઠાઈ બદ્ધાણિ;

ચઉ તિ ભવભાવિ મુખ્ખો, તલભવ સિદ્ધિ વિ ઇયરો વા. ૧૮.

ભાવાર્થ—પૂર્વે સિદ્ધાંતાભિપ્રાયે અપૂર્વકરણે કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ શુદ્ધ પુંજોદયે વત્તતો, યથા કમ'ગ'થાભિપ્રાયે અંતરકરણુગત ઉપશમ બલ કર્યા છે ત્રણપુંજ જેણે, તે જીવ જેવારે શુદ્ધ વિપાકોદય વેદતો એટલે ક્ષાયોપશમસમ્યક્ત્વે વત્તતો થોથા શુષ્કઠાણથી માંડીને ક્ષાયિક પ્રારંભે, તિહાં પ્રથમ અનંતાનુબંધી ચાર કષાય તથા મિથ્યાત્વ મોહનીવ પુંજ, મિશ્ર મોહનીયપુંજ અને સમ્યક્ત્વ મોહનીયપુંજ, એ ત્રણપુંજ અને પૂર્વોક્ત ચાર કષાય એ સાતે પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે, તેવારે ક્ષાયક સમ્યક્ત્વી થાય, તેના બે ભેદ છે, એક બદ્ધાચુ ક્ષાયિક સમકત્વી, બીજો અબદ્ધાચુ ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વી, તિહાં જે અબદ્ધાચુ એટલે જે જીવે આગલા ભવનું આચુ ખાંધું નથી, એવો ક્ષાયકસમ્યક્ત્વી જીવ તો તદ્ભવેજ મોક્ષે જાય, અને જેણે આવતા ભવનું આચુ ખાંધીને પછી સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ પામ્યો, તે જીવ ત્રણભવે અથવા ચારભવે મોક્ષે જાય; ઇહાં આચુ ખાંધ્યા પછી કોઈ જીવે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પામ્યું, તો તે જીવે સાત પ્રકૃતિ ક્ષય કરી છે એટલેજ રહે. પણ આગલ ક્ષપકશ્રેણીએ ચઢે નહી, તે ભવે તો ક્ષાયિકમાત્રેજ રહે, પછી પૂર્વોક્ત રીતે ત્રીજો ભવે અથવા ચોથો ભવે સિદ્ધિ વરે. આટલી વાત પ્રસંગથી કહી છે. હવે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે;—

ચઉહાઓ સાસાણું, ગુડાઈ વમણુવ્વ મોલપડણુવ્વ;

ઉવસમિઓ ઉ પડંતો, સાસાણો મિચ્છમખ્પત્તો. ૧૯.

ભાવાર્થ—ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ હોય, તે આવી રીતે;—કે ત્રણ સમ્યક્ત્વ તો પૂર્વે

અપુવ્વકય તિપુંજે, મિચ્છમુદ્ધનં ખવિત્તુ એણુકંતં;

ઉવસામિય અનિયદ્દી-કરણાએા પરં ખએોવસમી. ૧૬

ભાવાર્થ—અપૂર્વ કરણે કયાં છે ત્રણ પુંજ જેણે, મિચ્છાત્વ, તેના દલ ઉદય આવ્યા, તેને ક્ષેપવીને-ક્ષયકરીને અને ઉદય ન આવ્યા જે મિચ્છાત્વના દલ, તેને ઉપશ-માવીને અનિવૃત્તિકરણથી આગલ ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામે:—અહિંયાં પ્રકરણકારે સિદ્ધાંત તથા કમં અધિક, એ બેઉના અભિપ્રાય ગ્રહણ કરી પ્રકરણ રચના કરી છે, તેમાં સિદ્ધાંતકારનો એ આશય છે જે, અનાદિ મિચ્છાદૃષ્ટિને કોઈ તથાવિધ સામગ્રીનો સદ્ભાવ, એટલે પ્રાપ્તિ થઈ, યથાપ્રવૃત્તિ પ્રમુખ ત્રણ કરણ કરતાં અપૂર્વકરણના અધ્ય-વસાયથી ગ્રંથી લેલી શેષ મિચ્છાત્વ સ્થિતિના ત્રણ પુંજ કરી પ્રથમ શુદ્ધ પુદ્ગલને વેદે, તે કારણથી ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામ્યા વિનાજ પ્રથમ ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામે, તથા વલી કોઈક લબ્ધ જીવ યથાપ્રવૃત્ત્યાદિક કરણત્રણ અનુક્રમે પૂર્વેક્રિત વિધિયે કરી અતકરણને પ્રથમ સમયે ઉપશમસમ્યક્ત્વ પામે, પણ ઉપશમે રહ્યો પુંજ કરેજ નહીં, અંતરમુદ્ધૂત કાલ પ્રમાણ શુદ્ધ-નિમંલ અપૌદ્ગલિક ઉપશમ ભાવ વેદી, તિહાંથી ચલાયમાન થયે થકે અવશ્ય મિચ્છાત્વે જાય, અપર પુંજ તો છે નહિ, માટે ઇલ્લિકને દબાંતે કરી પાછો મિચ્છાત્વ સ્થાનકથી આવ્યો, તે કરી મિચ્છાત્વેજ જાય, એ સિદ્ધાંતિકનો અભિપ્રાય છે. તથા કમંઅથવાલા એમ માને છે કે, જે કોઈ અનાદિ મિચ્છાદૃષ્ટિ સંસારી જીવ, જેવારે ચરમાવત્તં તથા ચરમકરણ કરવાને અવસરે પહેલા સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિકાલેજ યથાપ્રવૃત્ત્યાદિ કરણત્રણ કરવા પૂર્વકજ અંતરકરણ કરે, તિહાં ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પામી અવશ્ય ત્રણપુંજ કરે, તેનું સ્વરૂપ આગ્રંથમાં પૂર્વે કહેલ તે પ્રમાણે જાણી લેવું. હવે તે ત્રણ પુંજના ત્રણ નામ થયા, તેમાં પહેલો શુદ્ધપુંજ, તે દર્શન મોહનીય કહિયે: હવે તે જીવ અંતર-કરણગત ઉપશમકાલ પૂરો થયે થકે, એટલે જેટલો વખત અંતરકરણનો તેટલોજ વખત ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો છે. તે ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો કાલ અંતરમુદ્ધૂત પ્રમાણ પૂરો થયે થકે જે પરિણામની વિશુદ્ધિ રહે, તો શુદ્ધ પુંજનો ઉદય થાય, તેનું નામ ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ કહિયે, તિહાં ત્રિપુંજ તે સમગ્ દર્શની, દ્વિપુંજ તે નિશ્ચદર્શની, અને એક પુંજ મિચ્છાદૃષ્ટિ હોય, તથા ઉપશમ સમ્યક્ત્વથી આગલ જે કાંઈક ઉજ્જવલ, કાંઈક મલીન, એહવા મિશ્ર પારણામ થાય, તો મિશ્રમોહનીયનો ઉદય થાય, એટલે મિશ્રપુંજનો ઉદય આવે, અને જે અનંતાનુબંધીના ઉદય બલથકી અતિ મલીન પરિણામ થાય તો, મિચ્છાત્વ મોહનીયનો ઉદય થાય. એટલે અશુદ્ધપુંજનો ઉદય આવે; એ રીતે સંસારમાં કેટલાક ત્રિપુંજ, કેટલાક દ્વિપુંજ, કેટલાક એકપુંજ, તેમાં ક્ષયોપશમી ત્રિપુંજ હોય તથા મિચ્છાત્વ ક્ષય કરવાને સમ્યક્ત્વ મોહનીયની ઉજ્જવલતા કરે, તેવારે દ્વિપુંજ હોય, અથવા અપુંજ એટલે પુનરહિત પણ ક્ષાયક સમ્યક્ત્વી હોય, તથા જે વારે મિશ્ર ઉવેલન કરે, અથવા ક્ષેપવે, તેવારે એકપુંજજ હોય. એ રીતે કમંઅધિક મતે પ્રથમ ઉપશમ સમ્યક્ત્વજ પામે અને તે ઉપશમી નીચમા ત્રણપુંજ કરે. એ રીતે સિદ્ધાંતિક. તથા કમંઅધિક. બેઉએ મલી ઉપશમ સમ્યક્ત્વ પામવાના બે માર્ગ કહ્યા; તથા ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વ પામવાના

અને મનુષ્યભવે અધિક હોય તેથી ઉપરાંત સિદ્ધજ થાય. એમ પાંચે સમ્યક્ત્વનો કાળ કહ્યો. વિશેષ સ્વરૂપ અર્થાતરથી જાણવું. ૨૧.

હવે સંસારમાં જામણ કરતાં જીવ એ પાંચે સમ્યક્ત્વમાં કયું કયું સમ્યક્ત્વ કેટલી વાર પામે ? તે કહે છે:—

ઉકડેાસ સાસયણુ, ઉવસમિયા હુંતિ પંચવારંઓ;

વેયગ ખય ઇક્કસી, અસંખવારા ખઓવસમે. ૨૨.

ભાવાર્થ—ઉત્કૃષ્ટો મોક્ષાવધિ મુધી સંસારમાં જામતાં જામતાં જીવ સાસ્વાદન તથા ઉપશમિક સમ્યક્ત્વ પાંચ વાર પામે તેમાં એક તો પ્રથમ સમ્યક્ત્વ લાભ કાળે અતર-કરણગત ઉપશમિક હોય, અને ઉપશમશ્રેણી ચાર વખત પામે, તિહાં ચાર વખત ઉપશમનો લાભ હોય; તથા વેદકસમ્યક્ત્વ અને ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ એ બે એકજ વાર પામે, અને ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ તો મોક્ષાવધિ સંસાર જામતાં અસંખ્યાતિવાર પામે, એ રીતે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિની સંખ્યા કહી. હવે કેટલીક વાત પ્રસંગે કહીએ છીએ:—એક જામતાં જીવને કેટલા આકર્ષ કરે, તે કહે છે; તિહાં આકર્ષ એટલે ઉત્તરોત્તર ગુણની ફરસના કરીને વળી તે ગુણથી મંદતા થાય, વળી તે ગુણની ફરી સાવધાનતા થાય, એમ મુકી મુકીને ગ્રહણ કરવું, એવી જે પરિણામની હીલચલ, તેને આકર્ષ કહીએ; તે આકર્ષ એક શ્રુતસામાયિક, બીજું સમ્યક્ત્વ સામાયિક, અને ત્રીજું દેશવિરતિ સામાયિક. એ ત્રણ ગુણની સ્પર્શનામાં જીવને જામતાં ઉત્કૃષ્ટ સહસ્ર પૃથક્ત્વ, એટલે બે હજારથી નવ હજાર વાર હોય; તથા સર્વવિરતિમાં બસોથી નવસો વાર હોય, અને જઘન્યથી એકજ હોય, એ તો એક જામ આશ્રીને જાણવું, અને અનેક જામ આશ્રયી શ્રુતસામાયિક, સમ્યક્ત્વસામાયિક, અને દેશવિરતિસામાયિક એ ત્રણમાં ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતા હજાર આકર્ષ હોય, સર્વવિરતિમાં નાના જામમાં મોક્ષ જાતાં મુધીમાં બે હજારથી નવ હજાર મુધી આકર્ષ હોય. એ રીતે સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ સંખ્યાને પ્રસંગે આકર્ષસંખ્યા કહી. ૨૨.

હવે કયા ગુણઠાણે કયું સમ્યક્ત્વ હોય ? તે કહે છે:—

ખય ગુણે સાસાણો, તુરિઆઈસુ અહુગાર ચઉ ચઉસુ;

ઉવસમગ ખઘગ વેયગ, ખઓવસમા કમ્મા હુંતિ. ૨૩.

ભાવાર્થ—સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ તે બીજા સાસ્વાદન ગુણઠાણામાંહેજ હોય પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ઉપશમસમ્યક્ત્વ તે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડી આઠમા ગુણઠાણા મુધી હોય. પણ અન્ય ગુણસ્થાનકે ન હોય, અને ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ અગ્યાર ગુણઠાણે હોય, એટલે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડીને ચૌદમા અથોગી ગુણઠાણા મુધી હોય, અને ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ તથા વેદક સમ્યક્ત્વ, એ બે અનુક્રમે ચાર ચાર ગુણઠાણાની સંખ્યા મુધી પામીએ, અર્થાત્ વેદક, અને ક્ષયોપશમ, એ બે ચોથા ગુણઠાણાથી માંડીને સાતમા અપ્રમત્ત ગુણઠાણા મુધીજ હોય, પણ અન્ય ગુણઠાણે ન પામીએ, એ વાત સત્તા આશ્રી જાણવી, પણ પરમાર્થે તો વેદક સમ્યક્ત્વ અને ક્ષયોપશમસમ્યક્ત્વ એ બે એકજ કહ્યા

કહ્યા. અને જેવારે તેની સાથે સાસ્વાદન સમ્યક્ત્વ લેળીયે, તેવારે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ થાય. ઉપશમ સમ્યક્ત્વનો કાલ અંતરમુહૂર્ત છે, તેમાંથી જેવારે કૌંઠક જીવને લલિત-વ્યતાના થોગે મિથ્યાત્વે અવશ્ય જાવું છે, તેવારે ઉપશમકાળમાં ઉત્કૃષ્ટ છ આવલિકપ્રમાણ કાલ બાકી શેષ રહ્યો હોય. અને જઘન્યથી એક સમય રહ્યો હોય, અથવા તેની વચમાંનો જે જે રહે, તે મધ્યમકાલ કહિયે એટલે ઉપશમસમ્યક્ત્વનો કાલ શેષ રહે, તેવારે ઉપશ-માવેલા જે અનંતાનુબંધી કથાયના દલ, તેનો ઉદય થાય, તે જીવને સમ્યક્ત્વ થકાં ગોળના વમનની પરે, તથા માલપતનનીપરે, એટલે જેમ ગોળનું વમન થતાં જીવને કંધક ગળછટો પણ અનિચ્છિત સ્વાદ લાગે, તેમ ઉપશમથી પરતાં મિથ્યાત્વે જતાં વચમાં જે આવી નિરસ તત્ત્વરુચિ રહે, તે સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વ જાણવું, અને તેમાં માલપતન એટલે કૌંઠ માળેથી પરતો ભૂમિએ જેટલી વારમાં ખેંચાયે, તેટલી વારમાં તેવી સ્થિતિયે, તેવા વેગે સમ્યક્ત્વ વમતો જીવ સાસ્વાદની થઈ મિથ્યાત્વે જાય. અહિંયાં સાસ્વાદન શબ્દનો અર્થ કરે છે:—સાસ્વાદન એટલે સહ આસ્વાદન વતંતે ઇતિ સાસ્વા-દન, અર્થાત્ સમ્યક્ત્વનો આસ્વાદ માત્ર રહે, તેથી સાસ્વાદન કહીએ; અથવા આ કેં સમસ્તપણે શાતન કરે, પાતન કરે, મુક્તિમાગથી બ્રહ્મ કરે, તેને આશાતન કહિયે. અહિં સમ્યક્ત્વથી બ્રહ્મતારૂપ આશાતન છે, તેને સહ જોડીએ ત્યારે સાશાતન કે સાસાયણ એટલે સાસ્વાદન કહીયે, એ રીતે ચાર પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહ્યું. ૧૬.

હવે પાંચ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ કહે છે:—

વેયગજુઅ પંચવિહં, તં ચતુ દુપુંજખખયમિ તધ્યસ્સ;

ખય કાલ ચરમ સમયે, સુદ્ધાણુ વેયગો હોઈ. ૨૦.

ભાવાર્થ—પૂર્વે કહ્યાં જે ચાર સમ્યક્ત્વ તેની સાથે વેદક સમ્યક્ત્વ મુકત કરીયે, તે વારે પાંચ પ્રકારે સમ્યક્ત્વ હોય. તે વેદકનું સ્વરૂપ કહે છે:—જે સમ્યક્ત્વના અત્યંત શુદ્ધ પુદ્ગલને વેદીયે, અનુભવિયે, તે વેદક સમ્યક્ત્વ કહિયે. તે પરમાર્થે ક્ષયોપશમ સમ્યક્ત્વજ છે, કેમ જે સમસ્ત મિથ્યાત્વમોહનીય ક્ષય કરવાના કાળનો જે ચરમ સમયમાત્ર તે વેદક સમ્યક્ત્વ કહિયે. ૨૦.

હવે એ પાંચે સમ્યક્ત્વનો કાળ કહે છે.

અંતમુહૂર્તોવસમો, છાવલિય સાસણ વેયગો સમઝો:

સાહિય તિત્તીસાયર, ખમઝો દુગુણો ખઝોવસમો. ૨૧.

ભાવાર્થ—ઉપશમસમ્યક્ત્વનો કાલ ઉત્કૃષ્ટો અંતરમુહૂર્ત છે, અને સાસ્વાદનનો કાળ ઉત્કૃષ્ટો છ આવલિનો છે તથા વેદકસમ્યક્ત્વનો કાળ એક સમય છે, અને ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વનો ઉત્કૃષ્ટો કાળ સર્વાર્થસિદ્ધિની અપેક્ષાએ મનુષ્ય લવસહિત ગણુતાં સાધિક તેત્રીશ સાગરોપમ છે. એક જીવ આશ્રી અથવા અનેક જીવ આશ્રી, સમ્યક્ત્વનો જઘન્યથી અંતરમુહૂર્તજ હોય, અને ક્ષયોપશમરૂપ સમ્યક્ત્વની લપ્ધિ તો એક જીવને જઘન્ય અંતરમુહૂર્ત અને ઉત્કૃષ્ટી તો ક્ષાયકચક્રી ખમણે છાસક સાગરોપમ

શ્રતધર્મ તથા ચારિત્રધર્મને બાહ્ય તથા અંતરંગ જિનોકત ભાગે સદેહે, આત્માના નિર્મલ પરિણામરૂપ ધર્મ ઉપર દૃઢ ધર્મબુદ્ધિ હોય, અને તેનીજ ગવેષણા તથા ચાહના તીવ્ર હોય, તે ધર્મરૂચિ બાણવી એ રીતે સમ્યક્ત્વની દશ રુચિનું સ્વરૂપ કહ્યું; આ સમ્યક્ત્વરત્ન, જીવને અનાદિકાલની વપર્યાસ હઠવાસનારૂપ, પર પુદ્ગલિક પદ્ધતિને વિષે મારાપણાની બુદ્ધિરૂપ. મોહની વિકલતાએ થયેલ મિથ્યાત્વમોહનીના ક્ષય વિનાં પ્રાપ્ત થાય નહિ; માટે ઉત્તમ જીવોએ સદ્ગુરુના સમાગમમાં રહી, શુદ્ધ દેવ-ગુરુ, ધર્મ ઉપર બહુમાનની પરિણતિતન્મય ધારણા કરવી; જેથી પરમ પ્રભુ શ્રીજિનેશ્વર ભગવંતની કૃપાથી, એ મિથ્યાત્વરૂપ જે પરમશત્રુ, પરમરોગ, પરમહિંસા, પરમહરિદ્રતા, પરમનર્ક, પરમદ્વેષી, પરમદુર્ગતિ, તથા પરમ ઘાતકશસ્ત્ર, અને પરમવ્યાધિનો સદંતર નાશ થઇને જીવ સકલ કર્મકલંકથી મુક્ત થયો થકો, સહેજવારમાં સુખપૂર્વક અનંતસુખમય શિવપદને વરે. ૨૩.

હવે શ્રી સમ્યક્ત્વના સઠસઠ લેહ (વશુદ્ધ વ્યવહારથી કહે છે.

તિસુદ્ધિ લિંગ લખખણ, દ્વસણ ભૂસણ પભાવગાગારા;

સદહણ જયણ ભાવણ, ઠાણવિણ્યો ગુરુ ગુણાધ્યં. ૨૪.

ભાવાર્થ-ત્રણ શુદ્ધિ, ત્રણ લિંગ; પાંચ લક્ષણ, પાંચ દ્વષણ, પાંચ ભૂષણ, આઠ પ્રભાવક, છ આગાર, ચાર સદહણ, છ જયણ, છ ભાવના, છ સ્થાનક, અને ગુણવંત એવા શુર્વાદિકનો દશપ્રકારે વિનય કરવો; એ સઠસઠ બોલનું સ્વરૂપ મહોપાધ્યાયજી શ્રીયશોવજીજીકૃત સમકિતની સઠસઠ બોલની સજ્જાયથી ગુરુગમથી યથાર્થ બાણવું. અહિં વિસ્તાર થાય માટે લખ્યું નથી. ૨૪.

હવે પ્રકરણકર્તા પ્રભુની પ્રાર્થનાપૂર્વક આશીષ આપે છે.

વિશ્વારં તુહ સમયા, સયા સરંતાણુ ભવજીવાણુ;

સામિય! તુહ પ્પસાયા, હવેજી સમ્મત્ત સંપત્તિ. ૨૫.

ભાવાર્થ-હે સ્વામિન ! તહારા પ્રજ્ઞા સિદ્ધાંતનો વિસ્તાર સદાકાલ અનુસરતા, અધ્યાસ કરતા એવા ભવ્યજીવોને તહારા પસાયથી સકલ સિદ્ધાંતનો પાર એવું જે સમ્યક્ત્વ, તેની પ્રાપ્તિ તે સમ્યક્ પ્રકારે નિરાવરણ ભાવે થાઓ, એ પ્રકરણ કરનારની આશીષ છે.

હવે આ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિની યોગ્યતા થવામાં જીવની પૂર્વ અવસ્થા કેવી હોય છે, અને તેવાર પછી તે કેવે અનુક્રમે યોગ્યતાની સન્નુષ્ઠ થતો બય છે, તેનું કિચિત્ સ્વરૂપ વિચારે છે. જે ભવ્યજીવ છે, તેને ભવ્યતાના ઉદયે કરી અકામનિર્જરાયે કર્મ ખપાવતાં પાંચ કરણની અનુકૂલતાયે કરી એ પુદ્ગલ પરાવર્ત શેષ સંસાર રહે, તેવારે, ધર્મશબ્દ સામાન્યે સદેહે, જે ધર્મશબ્દ સાંભલવા સન્નુષ્ઠ નિર્વિવેક પણે હોય, તેને શ્રવણ સન્નુષ્ઠી ભાવ કહિયે, પણ તથાવિધ આદર પિપાસા કાંઈ હોય નહીં, પણ સહજ (મલે તો વિમુખ નહી, પછી તિહાંથી સંસાર પરિબ્રમણ કરતો જીવ, ઉચ્ચભાવમાં આવે, તેવારે દોઢ પુદ્ગલ પરાવર્ત રહે. માર્ગગવેષણા, માર્ગશ્રવણ, માર્ગસન્નુષ્ઠ, માર્ગાનુસારી, માર્ગપ્રાપ્તિ, ઇત્યાદિક નામ, ઇહાંથી આગે થાય. ધર્મ બાણી ધસે, જિનોકા

છે હવે સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછી દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ. ક્ષાયિકભાવે ક્યારે પ્રાપ્ત થાય, તે કહે છે:- પુર્વોક્ત ભગ્ય જીવ જેવારે અતીલેહ કરી સમ્યક્ત્વ પામે, તે પછી અતઃ કોણકોડી સાગરોપમનો સ્થિતિબંધ છે, તેમાંથી પૃથક્ત્વ પદ્યોપમ એટલે બેથી માંડીને નવ પદ્યોપમ સુધી ઓછી કરે, એટલે કોઈક બે પદ્યોપમ ઓછી કરે, કોઈક ત્રણ, એમ યાવત્ કોઈ નવ પદ્યોપમ જેટલી સ્થિતિ અતઃ કોણકોડીમાંથી ઓછી કરે, તેવારે દેશવિરતિ ગુણસ્થાનકનો ક્ષયોપશમ થાય, એટલે ભાવથી દેશવિરતિ ગુણ પ્રાપ્ત થયો છે, તે સ્થિતિમાંથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ ઓછી કરે, એટલે સર્વવિરતિવંત સ્થિતિ બાંધે તો અતઃ કોણકોડી નવપદ્યોપમે ન્યુન જે દેશવિરતિની સ્થિતિ છે, તેથી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમ ઓછી બાંધે, એવા અધ્યવસાયે કષાયની મંદતા હોય, તેવાર પછી સંખ્યાતા સાગરોપમ અપવાથી ઉપશમશ્રેણી પડીવળે, તેવાર પછી પણ સંખ્યાતા સાગરોપમની સ્થિતિ અપવાથી ક્ષપકશ્રેણી પડીવળે. હવે જે જીવ સમ્યક્ત્વ પામીને પાછો પડી મિથ્યાત્વે ગયો, તે ફરી સમ્યક્ત્વ કેવારે પામે? કેટલો અંતર હોય? તે કહે છે:-સમ્યક્ત્વજીવ આંતરૂં જન્મ્યથી તો અંતરમુહુતં છે, કેમકે કોઈક જીવે સમ્યક્ત્વ પામીને પાછો પરિણામની નિમંલતાને યોગે તદાવરણ ક્ષયોપશમથી અતંર મુહુતંને આંતરે ફરી સમ્યક્ત્વ પામે, તથા જે બહુલકર્મી, તીર્થકરાદિકની પ્રચુર આશાતના કરે, તે જીવ અર્ધપુદ્ગલ સુધી સંસારમાં પ્રવર્તે, સંસારમાં જન્મ મરણ કરે, પછી અર્ધપુદ્ગલ ગયે ફરી સમ્યક્ત્વ પામે, એટલે ઉત્કૃષ્ટ આંતરૂં અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તે છે. હવે સમ્યક્ત્વની દશરૂચીના નામ તથા ટુંક સ્વરૂપ લખીએ છીએ: ૧ નિસર્ગરૂચિ, એટલે પુર્વભવના ગાઠ અવ્યાસને લીધે જાતિસ્મરણાદિ જ્ઞાન પામીએ બોધ થયે તત્ત્વરૂચિ થાય તે. ૨ ઉપદેશરૂચિ તે સત્સંગે ગુરુવાદીના ઉપદેશવડે જે તત્ત્વરૂચિ પ્રગટે તે ૩ આજ્ઞારૂચિ તે, શગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન, મોહાદિ દોષો જેના ગયા છે તેને જુહું બોલવાનો કંઈ પણ સ્વાર્થ ન હોય, માટે શ્રીવીતરાગભાવિત વચન એકાંત સત્ય છે, એવી દ્રઢ શ્રદ્ધા, તે આજ્ઞારૂચિ ૪. સૂત્રરૂચિ તે, સૂત્ર, સિદ્ધાંત, પ્રકરણાદિ ભણવા સાંભલવાની દ્રઢ આહુના તે. ૫ બીજરૂચિ તે, જેમ તેલનું બીંદુ પાણીમાં વિસ્તાર પામે છે, તેમ ગુર્વાદિકના સુખચક્રી એકાદાપદથી વાક્ય સાંભલતાં સમસ્તભાવ તથા મમને વિસ્તારપણે જાણી જાય, એવી કુશાચ્છુદ્ધિ તત્ત્વ જાણવા ઉપર હોય તે ૬. અભિગમરૂચિ તે અંગ, ઉપાંગ, દષ્ટિવાદાદિક ગહનશાસ્ત્રોના અર્થ સાંભલવાની, જાણવાની. મનન કરવાની તીવ્રઆહુના હોય તે. ૭. વિસ્તાર રૂચિ તે, ખટ દ્રવ્ય, નવતત્ત્વ, ઠમસ્વરૂપ, ઇત્યાદિ જીવાજીવાદિક પદાર્થોને સુક્ષ્મશુદ્ધિપુર્વક નય,ગમ, પ્રમાણ, નિષ્કેપ, આદિ અનેક લેહલેહાંતરસહિત જાણવાની બહુ આહુના તે. ૮. ક્રિયારૂચિ તે જેને દર્શન જ્ઞાન, ચારિત્ર, તપ, વિનય, સમિતિ, શુભ, બાહ્યક્રિયા ઉપર ઘણો રંગ હોય, એમ ક્રિયાભાવમાં ઘણી આહુના હોય તે. ૯. સંશોધરૂચિ તે, કુમતિ, કદાશ્રહ રહિત, સરલ, કાદ્રિક જીવને પ્રવચન જે શાસ્ત્ર, તેને વિષે બહુ નિપુણપણ ન હોય, તે પણ મધ્યસ્થપણના ગુણશ્રાહક સ્વભાવને લીધે થોડું કે ઘણું સમજવામાં આવે તે. ૧૦ ધર્મરૂચિ તે, પંચાસ્તિકાય સ્વરૂપને યથાર્થ જાણતાં થકાં હેયોપદેય શુદ્ધિપુર્વક

છે, તે લઘુકર્મી પણાના યોગે સૂક્ષ્મનિગોદથી નીકળીને બાહરનિગોદમાં આવે તિહાં આયુ-
કર્મ સ્થિત્યાદિકની વૃદ્ધિ થાય, કોઇક રીતે બીજા જીવોને દ્રષ્ટિગોચર પણ આવે એહવે
થાય બાહર શરીર છે, માટે સ્વકાય, પરકાયશસ્ત્રથી છેદન લેદનયોગે જો અકામ નિર્જરા
થવા લાગી, તે તેના યોગથી બેધદ્રિયાદિકમાં આવે. તિહાં વળી પ્રાણ અને પર્યાપ્તિ તથા
ઇન્દ્રિય અને શરીરની વૃદ્ધિ થાય. ઇહાં કર્મબંધ વધતો થાય, કેમકે જિહાં ઇન્દ્રિય તથા
બાષા, અનેક રસ આસ્વાદના સિંધાપી જિહ્વા થાય, વળી અનેક જીવને દુઃખદાયી, મહો-
દામાં મહોદુઃખાર યોજનનું શરીર થાય, ઉત્કૃષ્ટ આયુ બાર વર્ષનું થાય, તેણે કરી
શુભાશુભ અધ્યાવસાયની પણ તરતમતા થાય, તે તિહાં પણ અકામ નિર્જરાની
લતા હોય તો, ઉચો તેઇન્દ્રિયાદિકમાં આવે, અને જો અધિકરણના યોગે હિંસાદિક દોષની
ખહુલતા થાય તો કરી એકેન્દ્રિયમાં પણ જાય. તિહાં વળી એકેન્દ્રિયમાં પણ ઉત્કૃષ્ટો
અનંતકાળ રહી કરી કોઈ કોઇકવારે કોઇક અકામ નિર્જરાના યોગથી વિકલેન્દ્રિયમાં
આવે તિહાં બેઇન્દ્રિ, તેઇન્દ્રિ, ચૌરેન્દ્રિ એ ત્રણે વિકલેન્દ્રિય કહિયે ઇહાં જેમજેમ ઇન્દ્રિય
પ્રાણ અને પર્યાપ્તિ વધે, તેમ તેમ અધિકરણ વધે હવે તિહાં જો હિંસાદિક કારણોની વૃદ્ધિ થાય
તો પાછો પડી એકેન્દ્રિયાદિકમાં આવી જાય, અને જો સામાન્યે રહે, તે પોતાની કાય, સ્થિતિ
પ્રમાણ દ્વીન્દ્રિયાદિકભાવેજ રહે, અને જો છેદન લેદનરૂપ અકામ નિર્જરા થાય, તે તેને
યોગે ઉચો પણ આવે. ઇહાં વિકલેન્દ્રિયથી એકેન્દ્રિયમાં પણ જાય, અને એકેન્દ્રિયથી
વિકલેન્દ્રિયમાં જાય. એ રીતે અનંતા ફેરા થાય. તિહાં એકેકા ફેરામાં પ્રાયે અનંતો કાલ
પણ વહી જાય. એ રીતે કરતાં વિકલેન્દ્રિયથી અકામ નિર્જરાના યોગે પ્રાયે તિયંચ
પંચેન્દ્રિય થાય. તે તિયંચ પંચેન્દ્રિયના બે લેદ છે. એક ગર્ભજ અને બીજા સમૂર્ષિમ.
તેમાં સમૂર્ષિમને મન ન હોય, તે પણ તેમાં શરીર, પ્રાણ, પર્યાપ્તિ, આયુ પ્રમુખ
અધિકરણની વૃદ્ધિ થાય. તેથી જો હિંસાદિક અધિકરણની ખહુલતા યઈ, તે પહેલી નરકે
જવું પડે, અથવા પાછો પડી એકેન્દ્રિયાદિકમાં પણ જાય. જો નરકે જાય, તે ઉત્કૃષ્ટ
અસંખ્યાતા કાલ સુધી ક્ષેત્રવેદના, પરમાધારીકૃત તીવ્ર દુઃખ તથા પરસ્પરકૃત તીવ્રદુઃખ
અનુભવે, તથા એકેન્દ્રિયાદિકમાં ગયો તે કરી છેદનાદિક અનેક દુઃખ સહન કરે. કરી
અનંતકાલ ભમે. કદાચ જો સમૂર્ષિમ પંચેન્દ્રિમાં છેદન લેદન શીત, તાપાદિક, મહાદુઃખ
સહનથી અકામ નિર્જરાને યોગે ગર્ભજ મનુષ્ય થાય અથવા ગર્ભજ તિયંચ પંચેન્દ્રિય
થાય. તે જેવારે ગર્ભજ પંચેન્દ્રિતિયંચ અથવા ગર્ભજ મનુષ્ય થાય, તેવારે પ્રબલ
અધિકરણી થયો. તિહાં પાંચે આશ્રવ પ્રબલપણે સેવે, તિહાં પ્રાણ તથા પર્યાપ્તિ પૂરણ
હોય, તેને લીધે ત્રિકાલ વેદન સ્વકીય પરકીયના વિકલપ બલમાં પડે, તેથી ઉત્કૃષ્ટ
કર્મસ્થિતિનો ધણી થાય. આત્ત, રૌદ્ર ધ્યાનની પ્રબલતા થાય, તે દુધ્યાનના યોગે કર્મ-
સ્થિતિ લીધ કરે. ઇહાં કોઇક જીવ પ્રબલ હિંસાદિક કારણને યોગે સાતે નરકોને વિષે
જાય તિહાં અનંત કાલ રહે, અથવા કેવારેક છેદન, લેદન, તાહન, તજન, શીત,
તાપાદિક સહન કરતો જાતે સરલપરિણામી માટે તીવ્ર સંકલેશ ન કરે, તે અકામ
નિર્જરા કરી કોઇક જીવ દેવગતિ પામે, અથવા કોઈ મનુષ્ય થાય. તેમાં જો

માર્ગનું શ્રવણ હોય, કોઈક રીતે રૂચિ થાય, પણ તીવ્રભાવે ગવેષણા ન હોય, એને માર્ગપતિત કહિયે, એટલે માર્ગે પહોંચે કોઈ ભવે એવી રૂચિ થઈ પડી, સંસાર પરિબ્રમણ કરતાં એક પુદ્ગલ પરાવર્તન રહે, તેવારે જિનમાર્ગાનુસારીપણ શુદ્ધ શુદ્ધની ગવેષણામાત્ર હોય, એ રીતે કરતાં ઇહાં ધર્મયૌવનકાલ આવે. ન્યાયસંપન્ન વિભવપ્રમુખ પાંત્રીસ ગુણ પામે, મિત્રાદિકદ્રષ્ટિ પામવાનો અવસર હોય, એહને માર્ગાનુસારી કહીયે; ઇહાં ષટ્કર્મની ભિન્નતા જાણે, જિનોકત માર્ગે વ્યવહારે પ્રવર્તે, ઇહાંથી મિથ્યાત્વ મંદ પડ્યું તેથી વ્યવહારે દ્રવ્યધર્મ પણ પામે, પણ સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ ન થાય. ઇહાં પહેલાં ત્રણ અનુષ્ઠાનની પ્રબલતા હોય, સર્વક્રિયા કરે તે દેખી બીજા અનેક જીવ ધર્મ પામે, પણ પોતાને ન હોય તે ક્રિયાનું ફલ સ્વર્ગાદિક થાય, પણ નિર્જરા અર્થે ન થાય, માટે ઉત્તમ જીવોએ સર્વ આહુટ, દોહુટ, આત્મ પંપાલરૂપ, મોહોદયવંત ભવવાસનાનો ત્યાગ કરીને આત્માથી સદ્ગુણના ચરણકમલમાં ભ્રમરપેઠે સેવનારૂપ નિવાસ કરતાં થકાં શુદ્ધદેવ, ગુરુ, અને ધર્મની અત્યંત આદર ભક્તિ સહિત વૈરાગ્યવાસનાએ ચેતનાને વાસિત કરી, સત્સંગમાં તેને કામલતાને પમાડીને વસ્તુ ધર્મ ઉપર તથા તેના સાધનો-કારણો ઉપર તન્મય, બહુમાન પરિણતિયે અમુલ્ય બોધિબીજરૂપ સમ્યક્ત્વવરત્નની પ્રાપ્તિને માટે સર્વ પ્રકારે, સર્વ ઉપાયે કરીને નિર્જ-તર શુદ્ધ સાધ્ય દ્રષ્ટિએ સાવધાનપણે ઉદ્યમવંતા થવું, અને શુન્યતા તથા મંદતા, જડતાદિ દૂષણોનો ત્યાગ, ગુર્વાદિકના વિનયવડે કરવો, એવી સ ગુરુ મહારાજની હિત શિક્ષા છે.

શિષ્ય-હું ભગવન્ આ જીવે આ પારાવાર, અનાદિ, અનંત, અતુલગતિભ્રમણરૂપ, સંસારને વિષે કેવી રીતે જ્ઞાને લીધે પરિબ્રમણ થયું. તેનું મારા ઉપર કૃપા કરીને કિંચિત્ સ્વરૂપ કહો.

ગુરુ—હું વત્સ! આ તારો પ્રશ્ન બહુ ઉપયોગી છે, તો સર્વજ્ઞશ્રી શ્રીજિનેશ્વર પરમાત્માએ પોતાના જ્ઞાનમાં જેવું દીકું, તેવું પ્રકાશ્યું છે, તે હું કહું છું તે તું જાન દઇને ઉપયોગ પૂર્વક સાવધાનપણે સાંભળ. સર્વ જીવોની મુળ સ્થિતિ એહવી છે કે, અનાદિ નિગોહ જે મુક્તમવનરૂપતિકાય બિનિનિગોહ, તેમાં ખાણ સંપન્ન કનકોપલ ન્યાયે અનાદિના રહે છે, એ સર્વ જીવોની મુળસ્થિતિ છે, તેમાં અશુદ્ધને અસંજ્યાતમે ભાગે શરીર હોય, અને ખસો છપ્પ આલોકિકાનુ આયુ હોય, એટલે રોગરહિત મનુષ્યના એક શ્વાસોશ્વાસમાંહે સત્તર ભવ ઝાઝેરા કરે, એમ કેવલ તુચ્છ આયુષ્યવેદતાં ખુલક-ભવરૂપે અનાદિ નિગોહમાં અથ ઉપચય એટલે તિહાંજ જન્મ મરણ કરતા રહે છે. એ રીતે સર્વ સંસારી જીવોને નિગોહમાં ભટકતાં અનંત તાનંત પુદ્ગલ પરાવર્તન વીતી ગયા તિહાં રહેતાં થકાં કોઈ ધુણીક્ષરન્યાયે નિયત કરણના પરિપાક થવાથી કોઈ સમયે એકાદિકમ જે અધ્યવસાયનાં તારતમ્યોગથી તત્તુલ્ય હલુકમી થાય, એટલે જેમ અક્ષર ગુણતાં ગુણતાં કોઈ સમયે અચાનક કાંઈ નિયમ સિદ્ધ થઈ જાય છે, એમ નિયતકારણના પરિપાક થવાથી તે જીવ એક જે ઈત્યાદિક, આત્માના અધ્યવસાયની તારતમ્યસહિત ધયો થકો તે અધ્યવસાયના જેવા પરિણામ હોય, તેવા પરિણામ તુલ્ય હલુકમી થાય

ૐ શ્રી અહં નમઃ

ચિરંતન આચાર્યકૃત પંચસૂત્રમધ્યે પ્રથમ

પાવપરિધાય ગુણ બીજ હાણસુતં

(પાપપ્રતિધાત અને ગુણબીજ આધાન પ્રથમ સુત્ર)

ભુમે વીઅરાગાણં મધ્વન્તુણં દેવિંદ્રપૂઢ્યાણં જહલ્કિઅવત્થુવાઈણં તેલુકક
ગુરૂણં અરૂંતાણં ભગવંતણં જે એવમાઈ કખંતિ-ઈહ ખલુ અણાઈ જીવે,
અણાઈ જીવરસ મયે, અણાઈ કમ્મસંજેગ નિવ્વત્તિએ દુકખરૂવે, દુકખરૂવે
દુકખાણુમન્ધે. એઅરસણં વુચ્છિત્તો સુદ્ધધમ્મસંપત્તી પાવકમ્મ વિગમાઓ
પાવકમ્મવિગમે તહાભવ્વત્તાઈ ભાવઓ

અર્થ:-વીતરાગ, સર્વજ્ઞ, સુરેન્દ્રપૂજિત, યથાસ્થિત વસ્તુ-તત્ત્વવાદી અને ત્રૈલોક્ય-
શુરૂ એવા અરૂંત ભગવંતોને નમસ્કાર હો તેઓ એમ આખ્યાન કરે છે કે 'નિશ્ચે આ
લોકમાં અનાદિ જીવાત્મા છે તથા અનાદિ કમંસંયોગ જનિત જન્મ, જરા, મરણ, રોગ,
શોક લક્ષણ, દુઃખરૂપ, દુઃખરૂલવાળો, અને દુઃખની પરંપરાવાળો અનાદિ સંસાર છે.
એ અનાદિ સંસાર-જમણનો અંત શુદ્ધજ્ઞાન, દર્શન અને આરિત્ર રૂપ ધર્મનું ઔચિત્ય-
વડે સતત સત્કાર અને વિધિપૂર્વક સેવન કરવાથી થાય છે. ઉક્ત શુદ્ધ ધર્મની સંપ્રાપ્તિ
મિથ્યાત્વમોહનીય પ્રમુખ પાપકર્મનો વિનાશ થવાથી થાય છે અને તે પાપકર્મનો વિનાશ
તથાવિધ ભવ્યત્વ, કાળ, નિયતિ કર્મને પુરૂષાર્થવડે થવા પામે છે.

તસ્સ પુણુ વિવાગસાહણાણિ ચઉસરણુગમણું દુકકડ ગરિહા સુકડાણા
સેવણું, અઓ કાયવ્વમિણું હોઉકામેણું સયા સુપ્પણિહાણું ભુંજે ભુંજે
સંકિલેસે તિકાલમસંકિલેસે. જવજ્જીવં મે ભગવંતો પરમતિલોગનાહા,
આણુત્તર પુણુસંભારા, ખીણુરાગદોસમોહા, અચિંત ચિંતામણી ભવજલ-
હિપોઆ, એગંતમરણા અરહંતા સરણું. તહા પહીણુજરમરણા અવેઅ
કમ્મકત્તંટા, પણ્હવાખાહા! કેવલનાણુ દંસણા, સિદ્ધિપુરનિવાસી નિરૂપમસૂહ-
સંગયા, રાવ્વહાકયકિચ્ચા સિદ્ધાં સરણું.

અર્થ:-તથાવિધ ભવ્યત્વ પરિપાકનાં સાધન અરિહંતદિક આર શરણુ દુષ્કૃતનિંદા
ગર્હા અને સુકૃત કરણીનું અનુમોદન કરવારૂપ થયા છે, તેથી મોક્ષાથી જનોએ સદા
સુપ્રતિધાન સંકલેશ સમયે વારંવાર અને અસંકલેશ સમયે સામાન્ય રીતે ત્રિકાળ કર્યા
કરવું પરમ ત્રિલોકીનાથ પ્રધાન પુણ્યતા ભંડાર રાગદ્વેષ મોહથી સર્વથા રહિત અચિન્ત્ય
ગિનામણીરૂપ ભવસાગરમાં પોત સમાન અને એકાન્ત શરણુ કરવા યોગ્ય એવાં
અરહંત ભગવંતોનું મ્હારે જીવિત યયંત શરણુ હો તથા જન્મ જરા મરણથી મુક્ત
અજરામર કર્મ કતંક રહિત સર્વ પ્રકારતી પીડા રહિત કેવલજ્ઞાન દર્શનચુકત શિવપુર
નિવાસી નિરુપમ સુખ સંચુકત અને સર્વથા કૃતકેત્ય એવા સિદ્ધોનું મને શરણુ હો.

દેવ થયો તો અતિશય વિષયાસક્તિમાં માચીને તીવ્ર સંકલેશે (વિષયાસક્ત થકો મરીને પ્રાપ્તિ થયે તિય'અ પ'ચે'દ્રિ ગભ'જ થાય. તિહાં બહુલ ક્રિ'સાદિક સેવન કરી નરકે જાય, અથવા પાછો પડી એકે દ્રિય ચક્રમાં જાય ફરી તિહાંથી નીકલી પ'ચે'દ્રિયપણુ પામતાં ઉત્કૃષ્ટ કાયસ્થિતિયોગે અસંખ્ય પુદ્ગલ પરાવર્ત' વીતી જાય, અથવા કોઈ દેવ મરી મનુષ્ય થાય. તિહાં કારણ અપરિપાકપણાથી બહુલતાયે અનાય' કુલમાં ઉપજે. (તિહાં પ્રબલ કષાય વિષયાદિક અશુદ્ધ હેતુના યોગે અઠારે પાપસ્થાનક સેવી કેવારે સાતે નરકોને વિષે, જેવા જેવાં કર્મ' બાંધે તેવાં તેવાં કર્મ'નુસારે તે તે નરકમાં જઈ ઉપજવું થાય, એમ યથા બ ધે ઉપજે. તિહાં નરક સંબંધી આકરા દુઃખ અસંખ્ય કાલ પથ'ત સહન કરે, અથવા કોઈ તો અનુભવશય પામી ધરકુટુંબની તીવ્ર મૂર્છામાં મૂર્છિ'ત થકો અજ્ઞાનયોગે પરિણમ્યો, તો ફરી તિય'અગતિ યાવત્ એકે દ્રિય ચક્રમાં પડે. વળી તે કશા પામતાં અનંતાનં'ત કાલ વ્યતિક્રમી જાય, તથા કોઈ મનુષ્ય વિશિષ્ટ જ્ઞાન વિના મૂઢ ચેતનાવંત પ્રકૃતિયે સરલ થકો સહેજે કષાયની મંદતાયે મનુષ્ય પણ થાય તિહાં વળી કાલ પરિપાક વિના અશુદ્ધ હેતુની પુષ્ટતાયે કર્મ'સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટી કરે. તે કર્મ' બાંધવાના ચાર હેતુ છે. મિથ્યાત્વ અવિરતિ, કષાય અને યોગ એ ચાર હેતુની પ્રબલતાયે કર્મ'સ્થિતિ ઉત્કૃષ્ટી બાંધે છે. તિહાં સર્વ'કર્મ'નો ઉત્પાદક પોષક મોહનીય કર્મ' છે. જેમ ઈંદ્રથી મુરગી અને મુરગીથી ઇંડુ, તેમ મોહનીય કર્મ'ની પુષ્ટિ કરે માટે મોહનીયકર્મ'ની મુખ્યતા કહી. મોહનીયકર્મ'ને રાજપદની ઉપમા કહી, તે મોહનીય કર્મ'ની અકુલીશ પ્રકૃતિમાં મિથ્યાત્વ મોહનીય એકવાર બાંધ્યું. ઉત્કૃષ્ટો સિત્તેર કોઠાકોઠી સાગરોપમ સુધી વિપાક આપે. તેહનો વિપાક અત્યંત મહિમાપાનની ધુમી સરિખો છે. જેમ મહિરાત્ર પાન કરનાર પુરૂષ મિત્રને શત્રુ બુદ્ધિયે મારવા દોઢે અને શત્રુને હસી હસી મળવા દોઢે, તેમ તીવ્ર મોહના ઉદયથી જીવને અજીવ બાણે અને અજીવને જીવ બાણે, તથા ધર્મ'ને અધર્મ' બાણે, અધર્મ'ને ધર્મ' બાણે, માગ'ને ઉન્માગ' બાણે, ઉન્માગ'ને માગ' બાણે. સાધુને અસાધુ બાણે, અસાધુને સાધુ બાણે, મુક્તને અમુક્ત બાણે, અમુક્તને મુક્ત બાણે, એ હશ પ્રકારે મિથ્યાત્વ વિપાક આપે, એ રીતે આઠે કર્મ'ની પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ અને પ્રદેશ બંધના પરવશપણે અનંતાનં'ત પુદ્ગલ પરાવર્ત' થયા જન્મ મરણાદિ રૂપ લીપણુ અટવીમાં લમ્યો. એમ લમતાં લમતાં કોઈકે વાર ફલ'લ મનુષ્ય ભગાદિ નામથીનો યોગ મળ્યો, પણ મિથ્યાત્વની પ્રબળતાના હેતુએ. અથવા પાપ કારણના પગિષાક વિના કયાંય પણ સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ ન થઈ. કેવળ મનુષ્ય ભવ પૂણું થયો. એમ હે વત્સ ! એમ આ જીવે પૂર્વે અજ્ઞાન અવસ્થામાં અનંતકાલ રુદ્યો, માટે દવે સમ્યક્જ્ઞાને ભગૃત થઈ, સત્સંગમાં રહી, સન્માગ'ના સેવન વડે સ્વસ્થાનકે શીઘ્ર પહોંચવાનો પૂણું પ્રયત્ન ઉત્તમ જીવે રાખવો જરૂરનો છે. કિં બહુના ! ! !

એ છંડા યોગ્ય હૃદયને નિંદ-ગહુ' છું એ સંબંધે કરેલું પાપ મિથ્યા થાયો મિથ્યા થાયો, મિથ્યા થાયો ! અર્થાત મારાં પાપ નિવેદન કરી તેની માફી માગું છું.

હોઉ મે એસા સમ્મં ગરિહા, હોઉમે અકરણ નિઅમો, બહુમયં મમે અં તિ ઇચ્છામિ આણુસહિં અરહંતાણું ભગવંતાણું, ગુરૂણં-કલ્લાણુમિત્તાણું તિ હોઉમે એએહિં સંનેગો, હોઉમે એસા સુપત્થણા, હોઉમે ઇત્થ બહુમાણો હોઉમે ઇચ્છો મોઠખખીઅંતિ પત્તેસુ એએસુ અહં સેવારિહે સિઆ, આણુરિહે સિઆ, પડિવત્તિજુત્તે સિઆ, નિરમ્મઆરપારગે સિઆ.-સંવિગ્ગો જહા-સત્તીએ એવેમિ સુકકડં. આણુમોએમિ સવ્વેસિં અરહંતાણું આણુહાણું, સવ્વેસિં સિદ્ધાણું સિદ્ધભાવં, સવ્વેસિં આયરિયાણું આયરં, સવ્વેસિ ઉવ-જ્ઞાણું સુતપ્પયાણું સવ્વેસિં સાહૂણું સાહુકિરિઅં સવ્વેસિં સાવગાણું મે.ખસાહણુનેગે, સવ્વેસિં દેવાણું સવ્વેસિં જીવાણું હે.ઉકામાણું કલ્લાણા-સયણું મગ્ગસાહણુનેગે.-હોઉ મે એસા આણુમોઅણા સમ્મં વિહિપુવ્વિઆ, સમ્મં સુદ્ધાસયા સમ્મં પડિવત્તિરૂપા સમ્મં નિરમ્મઆરા પરમગુણ જુત્ત અરહંતાઇ સ્થામચ્છો, અત્થિંતસત્તિજુત્તા હિ તે ભગવંતો વીઅરાગા સવ્વન્નૂ, પરમ-કલ્લાણા, પરમકલ્લાણુ હેઉ સત્તાણું, મૂઢે અમ્મિહ પાવે, અણાઇ મોહવાસિએ, અણુભિન્ને ભાવએ, હિઆહિઆણું અભિન્ને સિઆ અહિઅં નિવિત્તે સિઆ, હિઅપવિત્તે સિઆ, આરાહગે સિઆ, ઉચિઅ પડિવત્તીએ સવ્વસત્તાણું સંહઅંતિ, ઇચ્છામિ સુકકડં ઇચ્છામિ સુકકડં ઇચ્છામિ સુકકડં.

અર્થ:-ઉક્ત પાપની આલોચના માટે ભાવ રૂપ થાયો ફરી ફરી તેવાં પાપ ન થવા પામે એમ બનેા એ બંને વાત મને બહુ પસંદ પડી છે તેથી અરિહંત ભગવંતો તથા કલ્યાણુમિત્ર એવા ગુરૂમહારાજની હિનશિક્ષાને ઇચ્છું છું મને એમની જોડે ઉચિત યોગરૂપ સમાગમ થાયો. મને એવી રૂઢી પ્રાર્થના કરવાનું પ્રાપ્ત થાયો એ પ્રાર્થના કરતાં મને હૃદયપ્રેમ જાગે અને એ પ્રાર્થનાથી મને મોક્ષખીજ (કલ્યાણકારક સફળ સાધન માર્ગ) પ્રાપ્ત થાયો ! અરિહંતાદિકનેા સુયોગ પ્રાપ્ત થયે છતે હું તેમની સેવા કરવા લાયક થાઉં આજ્ઞા પાળવા લાયક થાઉં, ભક્તિયુક્ત થાઉં અને દોષ રહિત તેમની આજ્ઞાનેા પારગામી થાઉં અથાત્ તેમની આજ્ઞાને ચથાર્થ રીતે પાળી પાર ઉતરી શકું. સુમુહુ-દેવળ મોક્ષાર્થી છતો, શક્તિને ગોપવ્યા (હુપાવ્યા) વગર સુકૃત્યને હું સેવું. સર્વે અરહંતો સંબંધી અનુષ્ઠાન ધર્મદેશનાદિકને અનુમોહું છું તેમજ સર્વ સિદ્ધોના સિદ્ધ-ભાવને, સર્વ આચાર્યોના આચારને, સર્વ ઉપાધ્યાયોના સૂત્ર પ્રદાનને, સર્વ સાધુજનોની સાધુ ક્રિયાને સર્વ શ્રાવકોના મોક્ષ સાધન યોગોને તેમજ ઇન્દ્રાદિક સર્વ દેવોના અને નિકટ ભાવિ એવા શુદ્ધ શયવાળા સર્વજીવોના માર્ગસાધનયોગો (માર્ગોત્તુ સારીપણી)ને

તહા પસંનગંલીરાસયા, સાવજ્જભેગ વિરયા, પંચવિહારજાણુગા, પરો-
વયારનિરયા, પઉમાધ નિદંસણા, જાણુજયણુસંગયા, વિસુજઝમાણુભાવા
સાહૂ સરણુ, તહા સુરાસુરમાણુઅપુઠ્ઠો, મોહતિમિરંસુમાલી, રાગદોસ-
વિસપરમમંતો, હેઉસયલકલ નાણાણુ કમ્મવણુ વિહાવસૂ, સાહગો સિદ્ધભાવરસ
કેવલિ પત્તતો ધમ્મો જવજ્જવં મે ભગવં સરણુ સરણુ સુવગચ્છોઅ એએસિં
ગરહામિ દુકકડં. જંણુ અરહંતેસુવા સિદ્ધેસુ વા આયરિયેસુ વા, ઉવજઝા-
એસુ વા સાહસુવા, સાહુણીસુ વા, અન્નેસુ વા ધમ્મઠ્ઠાણેસુવા, માણુણિજ્જેસુ,
પુઅણિજ્જેસુ, તહા માધસુ વા પિઠંસુ વા ખંધુસુ વા.

અર્થ:-તથા પ્રશાન્ત ગંલીર આશયવંત સાવધ (પાપ) વ્યાપારથી વિરમેલા
પાંચ પ્રકારના આચારમાં કુશળ, પરોપકારમાં રક્ત (ઉજ્જમાળ) પક્કમળ જેવા નિર્લેપ
શરદ્ધળ જેવા સ્વચ્છ હૃદયવાળા, જ્ઞાનધ્યાનમાં સાવધાન અને વિશુદ્ધમાન પરિણામવાળા
સંતસાધુઓનું મને શરણુ હો, તથા સુર અસુર મનુષ્યો વડે પૂજિત મોહ, અધકારને
ટાળવા સૂચંસમાન રાગદ્વેષરૂપ વિષને ટાળવા પરમમંત્ર સમાન, સમસ્ત કલ્યાણના
હેતુરૂપ, કમંવનને બાળવા અગ્નિ સમાન અને પરમ મોક્ષરૂપ, સિદ્ધિ સાધક સર્વજ્ઞ
પ્રણીત ધર્મનું મને જાવજ્જવ શરણુ હો. ઉક્ત ચારે શરણો આકરી હું દુષ્કૃત્ય (પાપ)ની
નિંદા કરું છું. અરિહંતો, સિદ્ધો, આચાર્યો, ઉપાધ્યાયો, સાધુઓ, સાધ્વીઓ, કે બીજા
અનેશ પૂજનીય માનનીય શુણ્યાધિક આત્માઓ વિષે તથા માતા, પિતા, ખંધુઓ.

મિત્તેસુવા ઉવચારીસુ વા ઓહેણુ વા જીવેસુ મગ્ગઠ્ઠિએસુ, અમગ્ગઠ્ઠિએસુ,
મગ્ગસાહણેસુ, અમગ્ગસાહણેસુ, જંઠિયિ વિતહમાઅરિઅં અણાચરિઅવ્વં
અણિચ્છિઅવ્વં, પાવં પાવાણુખંધિ સુહુમંવા, ખાયરંવા, મણેણુ વા, વાયાએ
વા, કાએણુ વા, કયંવા, કારાવિઅંવા, અણુમોઘંવા, રાગેણુ વા, દોસેણુ વા,
મોહેણુ વા, ઇત્થવા જન્મે જન્મંતરેસુવા, ગરહિઅમેઅં, દુક્કડમેઅં, ઉજ્જઝ-
અવ્વમેઅં, વિઆણિઅંમએ, કલ્લાણુમિત્તશુરૂ ભગવંતવયણુઓ, એવમેઅ તિ
રોઘં સદ્ધાએ અરિહંત સિદ્ધસમખં, ગરહામિ અહમિણુ દુક્કડમેઅં
ઉજ્જઝઅવ્વમેઅં ઇત્થ મિચ્છામિ દુકકડં મિચ્છામિ દુકકઠં મિચ્છામિ દુકકડં.

અર્થ-(મત્રો કે ઉપકારી જનો વિષે અથવા ઓછે (સામાન્યતઃ) સમક્ષિતાદિ શુક્ત
કે તેથી રહિત જીવો વિષે પુસ્તકો વિગેરે કે ખડ્ગાદિ વિષે મેં જે કંઈ વિપરીત અવિદ્ધિ
લોગાદિકવડે નહિ આચરવાયોઅ નહિ ઇચ્છિવા યોગ્ય પાપાનુખંધિ પાપ-સુક્ષ્મકે સ્થુલ
મન વચન કે કાયા વડે, રાગ દ્વેષ કે મોહવડે આ જન્મ કે અન્ય જન્મોમાં કયું,
કરાંચું કે અનુમોદનું હોય તે દુષ્કૃત્ય કલ્યાણ મિત્ર શુરૂ-દેવતાં વચનથી નિંદાગર્હ યોગ્ય
અને છંદવા યોગ્ય જણ્યું. શ્રદ્ધાવડે એ વાત મને ગમી એટલે અરિહંત સિદ્ધની સમક્ષ

શુભાધિક આચાર્યાદિક પ્રત્યે નમસ્કાર હો ! સર્વજ્ઞ શાસન જયવંત વર્તો ! પરમસંયોધિ-
વર યોધિના લાભવડે મિથ્યાત્વ દોષની નિવૃત્તિ યોગે પ્રાણીઓ સુખી થાઓ ! સુખી થાઓ !
સુખી થાઓ ! છતિ. પાપ પ્રતિધાત શુભુખીબધાન સૂત્ર.

શ્રીસિદ્ધસેનદિવાકરવિરચિતા

વર્ધ્ધમાનદ્વાત્રિંશિકા ।

(ભુજંગપ્રયાતમ)

સદા યોગસાત્મ્યાત્સમુદ્ભુતસામ્યઃ પ્રભોત્પાદિતપ્રાણિ પુણ્યપ્રકાશઃ;
ત્રિલોકીશવંધસ્ત્રિકાલજ્ઞનેતા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧

ભાવાર્થઃ—શ્વાયિક ભાવથી ઉત્પન્ન થયેલા જ્ઞાન-દર્શન-આરિત્રરૂપ યોગના તાદાત્મ્ય
પણાના અનુભવથી જેમનામાં હૃદયમાં સમપાણું રહેલું છે અને જેઓએ કેવળજ્ઞાન અને
કેવલ -દર્શનની પ્રભાથી પોતાના શાસનમાં રહેલા પ્રાણીઓનો ધર્મનો ઉદ્ધોત કરેલો
છે, જે દેવેન્દ્ર, ભૂમીન્દ્ર અને અમરેન્દ્રાને વાંઢવા યોગ્ય છે, અને માત, શ્રુત, અવધિ તથા
મનઃપર્યાયજ્ઞાનવાલા પુરૂષોના સ્વામી છે એવા સામાન્ય કેવલીઓના ઇન્દ્ર પરમાત્મા શ્રી
વર્ધ્ધમાનસ્વામી એકજ મારી ગતિ-શરણ થાઓ. ૧.

શિવોડ્યાદિસંખ્યાય બુદ્ધઃ પુરાણાઃ પુમાનપ્યલક્ષ્યોડ્યનેકોડ્યથૈકઃ;

પ્રકૃત્યાત્મવૃત્ત્યાપ્યુપાધંસ્વભાવઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨

ભાવાર્થઃ—ઉપદ્રવ રહિત, પોતાના તીથની આદિના કરનાર, તત્ત્વના બાધુનાર,
નહિ વૃદ્ધ, સર્વ જીવોનું રક્ષણ કરનાર, ઇન્દ્રિયજન્ય જ્ઞાનથી અલક્ષ્ય અનંત પર્યાયાત્મક
વસ્તુના જ્ઞાતા હોવાથી અનેક, નિશ્ચયનયથી એક, કર્મપ્રકૃતિ વગેરેના પરિણામથી ઉપા-
ધિરૂપ છતાં આત્મવૃત્તિવડે સ્વભાવમય એવા તે જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ હો. ૨.

ભુગુપ્સાભયાજ્ઞાનંનદ્રાવરત્યંગ વહાસ્યશુદ્ધેષમિથ્યાત્વરાગૈઃ !

ન યો રત્યરત્યન્તરાયૈઃ સિધેવે સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૩

ભાવાર્થઃ—નિંદા, ભય, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરતિ, કામાભિલાષ, હાસ્ય, શોક, દ્વેષ,
મિથ્યાત્વ, રાગ, રતિ, અરતિ, દાનાંતરાય, લાભાંતરાય, ભોગાંતરાય, ઉપભોગાંતરાય અને
વીર્યાંતરાય એ પ્રમાણેનાં અઠાર દોષો જેને સેવતાં નથી તેવા એક જ પરમાત્મા
જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ હો. ૩.

ન યો બાહ્યસત્ત્વેન મૈત્રી પ્રપન્નસ્તમોભિર્ન નો વા રજોભિઃ પ્રણુન્નઃ;

ત્રલોકી પરિત્રાણાંનસ્તંદ્રમુદ્રઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૪

ભાવાર્થઃ—જે પ્રભુ લૌકિક સત્ત્વશુદ્ધની સાથે મૈત્રીને પ્રાપ્ત થયા નથી, જે અજ્ઞાન-
રૂપ અંધકારથી અને રજોશુદ્ધથી પ્રેરાયેલા નથી અને ત્રણ લોકની રક્ષા કરવામાં જેની
મૂર્તિ આલક્ષ્ય રહિત છે, તે એક જ શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૪.

હું અનુમોદું છું પ્રશંસું છું ઉક્ત સુકૃત-અનુમોદના મારે સમ્યગ વિધિપૂર્વક (સૂત્રાનુસારે) ખરા શુદ્ધ આશયવાળી, આચરણરૂપે યથાર્થ પાલન કરવારૂપ, તેનો યથાર્થ નિર્વાહ કરવા વડે નિરનિવાર ભાવે પરમશુભ્યુક્ત અરિહંતાદિકના પ્રભાવથી હો કેમકે અચિન્ત્ય શક્તિવાળા તે ભગવંતો વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમ કલ્યાણરૂપ હોઈ જીવ્યજનોને પરમ કલ્યાણના હેતુભૂત થાય છે મૂઠ પાપી, અનાદિ મોહવાસિત વસ્તુતાઃ હિતાહિતનેા અભણ એવો હું હિતાહિતને અસમજતો થાઉં અહિતથી નિવૃત્ત થાઉં. હિત માર્ગમાં પ્રવૃત્ત થાઉં અને સર્વ સત્ત્વ-પ્રાણીવર્ગ સખધી ઉચિત્ત સેવાવડે આરાધક થાઉં (સ્વહિતરૂપ) સુકૃત (અનુમોદના)ને અંતઃકરણથી ઈચ્છું છું ઈચ્છું છું—

એવમેથં સમ્મં પદમ.ણુરસ મુણમાણુરસ આણુપ્પેહમાણુરસ સિદ્ધિલીભવંતિ પરિહાયંતિ ખિન્નજંતિ ચ.સુહ કમ્માણુબંધા, નિરણુબંધે વાહસુહકમ્મે ભગ્ગ-સામથ્યે સુહ પરિણામેણં કડગબ્બે વચ્ચવસે અપ્પકલ્લે સિઆ, સુહા-વણિજ્જે સિઆ, અપુણભાવે સિઆ; તહા આસગલિજ્જ નિ, પરિપેસિજ્જંતિ, નિમ્માવજ્જંતિ, સુહકમ્માણુબંધા, સાણુબંધં ચ સુહકમ્મં, પગિહં પગિહં ભાવજ્જથં નિયમકલ્લયં સુપ્પઉત્તે વિચ મહાગચ્ચે, સુક્લેસિઆ, સુહપવત્તગે સિઆ, પરમ સુહસાહગે સિઆ, અચ્ચે અપડિબંધ મેચં અસુહભાવ નિરોહણં સુહભાવ ખીચંતિ સુપ્પણિહાણં સમ્મં પઢિચ્ચવ્વં, સોચ્ચવ્વં, આણુપ્પેહિ-અવ્વંતિ. નમેા નામચ નમિઆણં પરમણુર વીચારાગાણં નમેા સેસનમુકકા-રારહાણં, જયઉ સવ્વન્તુ સાસણં, પરમ સંખોહીચ્ચે, સુહિણેા ભવંતુ જવા, સુહણેા ભવંતુ જવા, સુહિણેા ભવંતુ જવા.

અર્થ:-એ રીતે આ સૂત્રને જીવ વૈશ્યપૂર્વક ભણનાર સાંભળનારને ચિંતવનારનાં અશુભ કર્મના અનુબંધ ઢીલા પડે છે, ઝોછા થાય છે ને ક્ષીણ થાય છે, અથવા ઉક્ત સૂત્ર અભ્યાસજનિત શુભ પરિણામવડે બાકી રહેલાં અશુભ કર્મ અનુબંધ રહિત ફળ પરંપરા આશ્રીને આમથ્ય (સત્ત્વ) વગરના થઈ જાય છે. મંત્રના સામથ્યવડે કટક-બદ્ધ વિષની પેરે અદ્ય વિપાકવાળાં સુખે ટાળી શકાય એવાં અને ફરી પાછાં ન બંધાય એવાં થવા પામે છે. તથા શુભ કર્મના અનુબંધ સહેજે એકચ થવા પામે છે ભાવની વૃદ્ધિવડે ખૂબ દ્રઢ અને સંપૂર્ણ થવા પામે છે તથા પ્રધાન શુભભાવોન્નિત, નિશ્ચય ફલદાયી સાનુબંધ શુભકર્મ સારીરીતે પ્રયોજેલા મહોપધની પેરે એકાંત કલ્યાણકારી શુભ પ્રવર્તક અને પરંપરાચ્ચે પરમશુભ-મોક્ષસાધક થાય છે. આ કારણથી પ્રતિબંધ રહિત નિયાણા રહિત અશુભ ભાવના નિરોધવડે શુભ ભાવનાના ખીજરૂપ બાણીને આ સૂત્રને પ્રશાન્ત આત્માચ્ચે ફક્ત એકાગ્રતા-સ્થિરતાથી સારી રીતે ભણવું. આખ્યાન વિધિવડે સાંભળવું, અને તેના અર્થ રહસ્યનું ચિંતવન કરવું. દેવર્ષિવંદિત એવા પરમશુભ વિતરાગ પરમાત્માચ્ચોને નમસ્કાર હો. તેમજ શેષ નમસ્કાર કરવા ચોચ

રહ્યાં નથી અને જેના વક્ષસ્થલમાં લક્ષ્મી રહેલાં નથી, તેમજ ઇચ્છાઓથી મુક્ત એવા જે પ્રભુને મોક્ષલક્ષ્મી લાગે છે તે શ્રી જિનેન્દ્રપ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૧૦.

જગતસંભવરથેમવિધ્વંસરુપૈ-રહાકિન્દ્ર જલૈર્નયૈઃ જીવલોકમ્ ।

મહામોહકપે નિચિક્ષેપ નાથઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૧ ॥

ભાવાર્થ:-જે પ્રભુએ જગતની ઉત્પત્તિ, સ્થિરતા અને નાશરૂપ જોટા ઇન્દ્રજાળો વડે આ લોકને મહામોહરૂપી કૂવામાં નાંખ્યો નથી, તે એકજ પરમાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૧૧.

સમુત્પત્તિવિધ્વંસનિત્યસ્વરૂપા યદુત્થા ત્રિપદેવ લોકે વિધિત્વં ।

હરત્વં પ્રપેદે સ્વભાવૈઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૨ ॥

ભાવાર્થ:-જે તીર્થંકર પ્રભુથી પ્રગટ થયેલી ઉત્પત્તિ, વિનાશ અને નિત્યત્વ (ધ્રુવત્વ)રૂપ ત્રિપદી આ લોકમાં સ્વભાવથી પ્રજ્ઞપણાને, શિવપણાને અને વિષ્ણુપણાને પ્રાપ્ત થયેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૧૨

ત્રિકાલ ત્રિલોકત્રિશક્તિ ત્રિસંધ્ય-ત્રિવર્ગત્રિદેવત્રિગત્નાદિ ભાવૈઃ;

યદુક્તતા ત્રિપદેવ વિશ્વાનિ વત્રે, સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૩ ॥

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતે પ્રતિપાદન કરેલી ત્રિપદી ત્રિકાલ, ત્રિલોક, ત્રિશક્તિ, ત્રિસંધ્યા, ત્રિવર્ગ ત્રિદેવ અને ત્રિગત વગેરે ભાવોથી સર્વ વિશ્વને વરેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૧૩.

યદાજ્ઞા ત્રિપદેવ મન્યા તતોઽસૌ તદસ્ત્યેવ નો વસ્તુ યન્નાગ્નિતૈષ્ઠા ।

અતો ધ્રુમહૈ વસ્તુ યત્તદ્દીય, સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૪ ॥

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતની આજ્ઞા તે ત્રિપદીજ છે, તેથી એ ત્રિપદી માનવા યોગ્ય છે. જે વસ્તુ ત્રિપદીથી વ્યાપ્ત છે તે વસ્તુ છે અને જે ત્રિપદીથી અધિષ્ઠિત નથી તે વસ્તુ પણ નથી. એ માટે એમ કહીએ છીએ કે, જે વસ્તુ છે તે ત્રિપદીમય છે. એવા શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એકજ મારી ગતિ હો. ૧૪.

ન શબ્દો ન રૂપં રસો ન પિ ગંધો ન વા સ્પર્શક્ષેત્રો ન વર્ણો ન ત્રિગમ્,

ન પૂર્વાપરત્વં ન યસ્યાસ્તિ સંજ્ઞા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧૫

ભાવાર્થ:-જે જિનેન્દ્ર પ્રભુને શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ-એ પાંચ વિષયો નથી. જે પ્રભુને પ્રવેતાદિ વર્ણ નથી, જેમને સ્ત્રી. પુરુષ કે નપુંસકલિંગ નથી અને આ પહેલો, આ બીજો એવી સંજ્ઞા નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ હો. ૧૫

છિન્ન નો મિદ્ધા નો ન કલ્લેદો ન ખેદો ન શેષો ન દાહો ન તાપાદિરાપત્ત

ન સૌખ્યં ન દુઃખં । યસ્યાસ્તિ વાંછા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્ર ૧૬

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતને શસ્ત્રાદિકથી છેદ નથી, કરવત વગેરેથી લેદ નથી, જલાદિકથી કલેશ નથી, ખેદ નથી, શોષ નથી, દાહ નથી, તાપ વગેરે આપત્તિ નથી, સુખ

હપીકેશ ત્રણે જગન્નાથ જણે મુકુંદાચ્યુત શ્રીપતે વિશ્વરૂપ;

અનંતેનિ સંબોધિતો થો નરાશૈઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૫

ભાવાર્થ:-હે ઈંદ્રિયો . નયંતા, હે લોકલોકમાં વ્યાપ્ત જ્ઞાનવાલા, હે જગતમાં ભવ્ય પ્રાણીઓના નાથ, હે રાગદ્વેષને જિતનાર, હે પાપથી મુક્તનાર, હે સખલના રહિત, હે કેવલ જ્ઞાનરૂપ લક્ષ્મીના પતિ, હે અસંખ્યાત પ્રદેશે અનાવૃત સ્વરૂપવાળા, હે અનંત ! આ પ્રમાણે સંબોધન આપી આશ્વાસિત (નિષ્કામ) એવા પુરુષોએ જેપ બોધત કરેલા છે એવા તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ હો. ૫.

પુરાનંગકાલારિરાકાશ કેશઃ કપાલી મહેશે મહાપ્રત્યુમેશઃ ।

મતો યોજ્યમૂર્તિઃ શિવો ભુતનાથઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ:-પૂર્વે ક્ષપકશ્રેણીમાં આરૂઢ થયા ત્યારથી જે કામદેવરૂપી મલિન શત્રુના વૈરી છે, લોકાકાશરૂપી પુરુષાકારના મસ્તકે રહેલી સિદ્ધશિલા ઉપરસ્થાન કરનારા, પ્રહાયકને પાલનારા, મહત્ ઐશ્વર્યના લોકતા, જે મહામત ધરાવનારા, કેવલજ્ઞાન-કેવલદશનરૂપ પાવંતિના પતિ, અષ્ટકર્મના ક્ષયથી અષ્ટગુણરૂપી મૂર્તિઓવાળા, કલ્યાણરૂપ અને સર્વ પ્રાણીઓના નાથ છે તે પરમાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિ હો. ૬.

ત્રિવિપ્રલ્લોકેશશંભુ સ્વયંભૂ ચતુર્વકત્ર મુખ્યાભિધાનાં ભિધાનમ્ ।

ધ્રુવોઽયો ય ઉચ્યે જગત્સર્ગહેતુઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૭ ॥

ભાવાર્થ:-જગતના ભવ્ય પ્રાણીઓને મોક્ષમાર્ગ આપવામાં નિશ્ચળ હેતુરૂપ એવા જે પ્રભુ, વિધિ, પ્રદા, લોકેશ, શંભુ સ્વયંભૂ અને ચતુર્મુખ વગેરે નામોના કરણરૂપ છે તે જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૭.

ન શુભં ન આપં ન ચક્રાદિ હસ્તે ન હારયં ન લારયં ન ગીતાદિ યરય ।

ન નેત્રે ન ગાત્રે ન વકત્રે વિકારઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૮

ભાવાર્થ:-જેના હાથમાં ત્રિશૂલ, ધનુષ્ય અને ચક્રાદિ આયુધો નથી જેને હાસ્ય, નૃત્ય અને ગીતાદિનું કરવાપણું નથી અને જેના નેત્રમાં ગાત્રમાં અને મુખમાં વિકાર નથી, તે પરાત્મા શ્રી જિનેન્દ્ર એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૮.

ન પક્ષી ન સિંહો વૃષો નાપિ આપં ન રોષપ્રસાદાદિજન્ગા ભિદમ્પઃ ।

ન નિર્દંશ્ચરિત્રેર્જને યન્ય કંપઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૯

ભાવાર્થ:-જે લગવતને પક્ષી, સિંહ નથા વૃષભના વાહન નથી, પુષ્પનું પણુ ધનુષ્ય નથી જેમને રોષ તથા પ્રસન્નતાથી થયેલી વિડંબના નથી, નિંદવા યોગ્ય ચરિત્રાથી જેમનો લોકમાં ભય નથી તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ હો. ૯.

ન ગૌરી ન ગંગા ન લક્ષ્મીર્યદીયં વપુર્વા શિરો વાપ્યુરો વા જગાહુ । યમિચ્છા

ત્રિમુક્તં શિવશ્રીસ્તુ ભેજે સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥ ૧૦ ॥

ભાવાર્થ:-જેના શરીર ઉપર ગૌરી , પાર્વતી; બેઠાં નથી, જેના મસ્તકમાં ગંગા

અવત્યેવ પાતાલજંખાલપાતાત્ત્વધાયાપિ સર્વજ્ઞલક્ષ્મીનિવાસાન્

યદાજ્ઞા વિદિત્સાશ્રિતાનંગભાજઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૩.

ભાવાર્થઃ:-શરીરને નહીં ભજનારા એવા સિદ્ધ કરવાની ઇચ્છાને આશ્રિત રહેલી અર્થાત્ સિદ્ધ (મુક્ત) કરવાને ઇચ્છતી એવી અથવા સિદ્ધોએ પણ જે આજ્ઞાનો આશ્રય ઇચ્છ્યો હોતો એવી જે ભગવંતની આજ્ઞા ભવ્ય પ્રાણીઓને સર્વજ્ઞ લક્ષ્મીના નિવાસરૂપ બનાવીને નરકનિગોદાદિ કાલવમાં પડવાથી બચાવે છે, તે શ્રી સર્વજ્ઞ પરમાત્મા પ્રભુ મારી ગતિ થાઓ. ૨૩.

સુપર્વદ્રુચિંતામણીકામધેનુ પ્રભાવા નૃણાં નૈવ દૂરે ભવન્તિ ।

ચતુર્થે યદુત્યે શિવે ભક્તિભાજનં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૪ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતથી પ્રગટ થયેલા એવા લોકોત્તર કલ્યાણને વિષે, ભક્તિવન્ત એવા ભવ્ય પ્રાણીઓને કલ્પવૃક્ષ, ચિંતામણી અને કામધેનુના પ્રભાવો પણ દૂર નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૨૪,

કલિવ્યાલવહ્નિગ્રહવ્યાધિચૈર-વ્યથાવારણ વ્યાધિવીથ્યાદિ વિઘ્નાઃ ।

યદાજ્ઞાનુષાં યુગ્મિનાં જાતુ ન સ્યુઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૫ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતની આજ્ઞાને સેવન કરનારા સ્ત્રી પુરુષોને કલેશ, સપંભય, અગ્નિભય, ગ્રહપીડા, રોગ, ચોરનો ઉપદ્રવ, હુકતીનો ભય, અને વ્યાધિની શ્રેણીનો ભય ઇત્યાદિ વિઘ્નો કદિપણ થતા નથી, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એકજ મારી ગતિ હો. ૨૫. અબંધસ્તથૈકઃ સ્થિત્રો વાક્ષયી વાખ્ય સદ્ધા મતો યૈર્જૈઃ સર્વથાત્મા ।

ન તેષાં વિમૂઢાત્મનાં ગોચરો યઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૬ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે જસ આત્માને સર્વથા કર્મના બંધરહિત, એક, સ્થિર, વિનાશી અને અસત્ માને છે, તેવા મૂઢ પુરુષોને જે ભગવન્ત ગોચર (જ્ઞાનવિષયી) થતા નથી, તે જિનેન્દ્ર પરમાત્મા મારી ગતિ થાઓ. ૨૬.

ન વા દુઃખગર્ભે ન વા મોહગર્ભે સ્થિતા જ્ઞાનગર્ભે તુ વૈરાગ્યતત્ત્વે ।

યદાજ્ઞાનિલીના યર્યુજન્મપારં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૭ ॥

ભાવાર્થઃ:-જે ભગવંતની આજ્ઞા દુઃખગર્ભિત વૈરાગ્ય કે મોહગર્ભિત વૈરાગ્યમાં રહી નથી પણ તે જ્ઞાનગર્ભિત વૈરાગ્ય (તત્ત્વ)માં રહેલી છે, વળી જેમની આજ્ઞામાં લીન થયેલા પુરુષો જન્મમરણરૂપ સંસારસમુદ્રના પારને પામી ગયા છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવંત મારી ગતિ હો. ૨૭.

વિહાયાશ્રવં સંવરં સંશ્રયૈવ યદાજ્ઞાપરાભાજિ યૈર્નિર્વિશેષૈઃ;

સ્વકરતૈરકાર્યૈવ મોક્ષો ભવો વા સં એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૮.

ભાવાર્થઃ:-જે નિર્વિશેષ (સામાન્ય આશ્રય કરનારી) એવી જે ભગવંતની ઉત્કૃષ્ટ આજ્ઞાને સેવેલી છે, તે પુરુષોએ પોતાનો ભવ મોક્ષરૂપ કર્યો છે. એવા તે શ્રી જિનેન્દ્ર

નથી, દુઃખ નથી અને વાંછા નથી તે એક જ શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૧૬.
ન યોગા ન રોગા ન ચોદ્દેગવેગાઃ સ્થિતિર્નો ગતિર્નો ન મૃત્યુર્ન જન્મ;
ન પુણ્ય ન પાપ ન યસ્યાસ્તિ બંધઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૧૭.

ભાવાર્થ:-જે પ્રભુને મન વચન કાયાના યોગ નથી, જવરાદિ રોગો થતા નથી, ચિત્તમાં ઉદ્દેગનાવેગ થતા નથી. વળી જેની આયુધ્યની સ્થિતિ (મયંદા) નથી, પરબવમાં ગતિ (ગમન) નથી, મૃત્યુ નથી, ચોરાશી લાખ જીવયોનીમાં જન્મ નથી, અને પુણ્ય, પાપ તથા બંધ નથી તે શ્રી જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૧૭.

તપઃ સંયમઃ સૂનૃતં પ્રહ્લ શૌચં મૃદુત્વાર્જવાકિંચનત્વાનિ મુક્તિઃ;
ક્ષમેવં યદુક્તો જયત્યેવ ધર્મઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૧૮.

ભાવાર્થ:-જેમનો ઉપદેશલો તપ, સંયમ, સત્ય વચન, પ્રહ્લચય, અચૌચતા, નિરભિમાનીપણું, આર્જવ (સરલતા) અપરિગ્રહ, મુક્તિ (નિર્લોભતા) અને ક્ષમા-આદ્ય પ્રકારનો ધર્મ જયવંત વતે છે તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૧૮.
અહો વિષ્ટપાધારભૂતા ધરત્રી નિરાલંબનાધારમુક્તા યદાસ્તે;

અચિંત્યેવ યદ્ધર્મશક્તિઃ પરા સા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૧૯.

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતના ધર્મની શક્તિ અચિંત્ય અને ઉત્કૃષ્ટ છે કે જેનાથી સર્વ ત્રેલોક્ય જનના આધારરૂપ આ પૃથ્વી આલંબન વગર અને આધાર વગર રહેલી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૧૯.

ન ચાંભોધિરાદપાવયેત ભૂતધાર્ત્રી સમાશ્વાસયત્યેવ કાલેંડ્યુવાહઃ;

યદ્ભૂતસદ્ધર્મસામ્રાજ્યવશ્યઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨૦.

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતથી પ્રગટ થયેલા સદ્ધર્મના સામ્રાજ્યને વશ થયેલો સમુદ્ર આ પૃથ્વીને ડુબાવતો નથી, અને મેઘ યોગ્ય કાળે આવ્યા કરે છે તે શ્રી જિનેન્દ્ર પ્રભુ એક જ મારી ગતિ થાઓ. ૨૦.

ન તિર્યગ્ જવલત્યેવ યત્ જ્વાલજિહ્વો યદ્ધર્વે ન વાતિ પ્રચંડો નભસ્વાનૃ

સ જગતિ યદ્ધર્મરાજપ્રતાપઃ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૧.

ભાવાર્થ:-જે ભગવંતના ધર્મરાજનો પ્રતાપ તેવો જગૃત છે કે જેથી અગ્નિ તિરછો પ્રજ્વલિત થતો નથી અને પ્રચંડ વાયુ જિહ્વ ભાગે વાતો નથી તે શ્રી ભગવંત જિનેન્દ્ર મારી ગતિ હો. ૨૧.

ધૃમૌ પુષ્પદંતૌ જગત્યત્ર વિશ્વોપકારા દિષ્ટયોદ્યેતે વહંતૌ

ઉગ્રીકૃત્ય યતુર્ચલૈકોત્તમાજ્ઞાં સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૨૨.

ભાવાર્થ:-જે લૈકોત્તમ પ્રભુની આજ્ઞાને અંગીકાર કરી વહન કરતાં આ સૂર્ય, ચંદ્ર આ જગતમાં વિશ્વના ઉપકારને માટે હૃષથી ઉદય પામે છે તે એક જ પરમાત્મા પ્રભુ મારી ગતિ થાઓ. ૨૨.

પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધસેન દલાકર વિરચિત જ્ઞાત્રિશિકાઓમાંથી ૨લોકો.

(અંબુવાદ : પૂ. પ. શ્રી સુશીલ વિ. ગણિવર)

સ્વયમ્ભુવં જનસહસ્રનેત્ર મનેકમેકાક્ષર ભાવલિંગમ્;

અવ્યક્તમવ્યાહત વિશ્વેત્રોક મનાદિ મધ્યાન્ત પુણ્ય પાપમ્. ૧.

સ્વયં જોધ પામેલા, સર્વોત્તમ તીર્થ કરના નામ કર્મના પુણ્ય દળને ધારણ કરનાર (અર્થાત્ તીર્થ કર જોવા) કેવલજ્ઞાન અને કેવલ દર્શન સ્વરૂપે વીતરાગ દશામાં વર્તતા, પ્રજ્ઞાના ઉપાસકોને પણ ઉપવાસના કરવા લાયક, હિતાહિતના દર્શક હોવાથી પ્રાણિ-ગણના નયનસમા, નિખિલ પ્રાણીઓના નયન જ્યાં કરે છે, આખલ પ્રાણીઓ જેને આપ્ત પુરૂષ તરીકે માને છે વિશ્વની સત્વશાળી ઇન્દ્રાદિ સકલ વિભૂતિ જેમણે અનુભવી છે. ઇન્દ્રાદિ દિગ્પાલના પૂજકોને પણ પૂજનીય વૈષ્ણવોને પણ ઉપાસનીય. શિવના ઉપાસકોને પણ સેવનીય દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્રાદિ ગુણગણથી અલંકૃત કેવલજ્ઞાનાદિની અનન્તા પર્યાય દ્વારા વિશ્વના આપક શુદ્ધ ઉપયોગવાળા આ વર્ધમાન વિભુ છે એ રીતે જગત્ જેને જાણે છે. ઓમકાર રૂપ એક અક્ષરમાં સમાવેશ પામેલ જે 'અ' તે એકાક્ષરી નિયુ-ક્તને અનુસારે જેનો વાચક છે હરિહર અને પ્રજ્ઞાથી વિશિષ્ટ ચતુર્થ પ્રજ્ઞરૂપ જે સદાશિવ તેના સેવકોને પણ સેવનીય ચમંચક્ષુને અગોચર, ચમંચક્ષુને અગોચર જે અનુપમ ગુણો તેના ધામ, અવ્યક્ત જે પ્રકૃતિ તેના ઉપાસક સાંખ્યને પણ ઉપાસનીય. સકલ વસ્તુને પ્રકાશિત કરવામાં અશ્વલિત પ્રચારવાળું જે કેવલજ્ઞાન તેને ધારન કરનારા લોકાત્રયતી મુક્તિ ધામને પામેલા ઉપયોગ સ્વરૂપે સર્વદા સ્થાયિપણુ હોવાથી આદિ મધ્ય અને અંતથી રહિત. પુણ્યકર્મ અને પાપકર્મ પૈકી કોઈપણ જાતનું જેને કર્મ નથી જોતું.

સમન્તસર્વાક્ષગુણું નિરક્ષં સ્વયમ્પ્રભં સર્વગતાવભાસમ્

અતીતસંખ્યાનમનન્ત કલ્પમચિન્ત્યમહાત્મ્યમ લોકલોકમ્ ૨

સર્વાંશે સકલ જીવના ગુણવાળા આવિર્ભાવે આત્માના સકલ ગુણના ધારક સયોગી કેવલી અવસ્થામાં-કેવલજ્ઞાનથી જ સકલ વસ્તુના જાણકાર હોવાથી ઇન્દ્રીયની અપેક્ષા રહિત ભોક્ષકશામાં શરીર નહિ હોવાથી ઇન્દ્રીય રહિત સર્વદા અવિચલિત સ્વભાવવાળા સ્વયં નિરૂપમ પ્રકાશવાળા સકલ પર્યાયે કરીને સહિત જે સકલ પદાર્થ તેને જાણનારા અજ્ઞિત લોકોત્તર ગુણના નિધાન કૃતકૃત્ય, સર્વાંશે યોગિજનને પણ અગમ્ય. શિવ, વિષ્ણુ, પિતામહ, બ્રહ્મા, કર્મ, જગત્કર્તા, અને અહંન્ વગેરે વિવિધ શબ્દોથી વિશ્વ જેને સંજોધી રહ્યું છે જોવા અને યુગોના યુગો સુધી રહેનારા. અચિન્ત્ય માહાત્મ્યશાલી. અલોકાકાશનું પણ અવલોકન કરનારા સામાન્ય જીવોને અગોચર, ચમંચક્ષુને અગોચર સ્વર્ગાપવર્ગાદિ જે નિખિલ વસ્તુ તેના પણ જાણનારા લોક અને અલોકનું નિરિક્ષણ કરનારા.

કુંહેતુતર્કોપરત પ્રપંચ સદ્ભાવ શુદ્ધા પ્રતિવાદ વાદમ્ ।

પ્રણામ્ય સચ્છાશન વર્ધમાનં, રતોષ્યે યતીન્દ્રં જનવર્ધમાનમ્ ॥૩॥

કુંહેતુ અને કૃતકર્થી રહિત, જગતની વાસ્તવિક અસ્તિતાને જણાવનારા, તથા

ભગવંત એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૨૮.

શુભધ્યાનનીરેરુરીકૃત્ય શૌચં સદાચારદિવ્યાંશુકૈર્ભૂષિતાંગાઃ;

બુધાઃ ક્રુચિદ્દર્હંતિ યં દેહગેહૈ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ. ૨૯.

ભાવાર્થ:-કેટલાએક વિદ્વાનો શુભ ધ્યાનરૂપ જળથી પવિત્ર થઈ અને સદાચાર-રૂપી દિવ્ય વસ્ત્રોથી અગને અલંકૃત કરી પોતાના શરીરરૂપ મંદિરમાં જે ભગવંતના સ્વરૂપની પૂજા કરે છે, તે એકજ જિનેન્દ્ર મારી ગતિ થાઓ. ૨૯.

દયાસુનૃતાસ્તેયનિઃસંગમુદ્રા તપોજ્ઞાનશીલૈર્ગુરુપાસ્તિમુખ્યૈઃ

સુમૈરષ્ટભિર્યોજ્યર્થે ધામ્નિ ધન્યૈઃ સ એક પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ૩૦.

ભાવાર્થ:-ધન્ય એવા પુરુષો, દયા, સત્ય, અચૌય, નિઃસંગ, મુદ્રા, તપ, જ્ઞાન, શીલ અને ગુરુની ઉપાસના પ્રમુખ આઠ પુખ્યોથી જે ભગવંતનું જ્ઞાનજ્યોતિમાં પૂજન કરે છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર પરમાત્મા એક જ મારી ગતિ હો. ૩૦.

મહાશ્ચિર્ધનેશો મહાજ્ઞા મહેન્દ્રો મહાશાંતિભર્તા મહાસિદ્ધસેનઃ ।

મહાજ્ઞાનવાન્ પાવનીમૂર્તિરર્હન્ સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥૩૧॥

ભાવાર્થ:-હે અહંન્! પરમાત્મા પરમ જ્યોતિવાળા, કુબેરરૂપ, મહાન્ આજ્ઞાવાળા મહેન્દ્રરૂપ, મહાશાંતરસના નાયક મહાન્ સિદ્ધોની સંતતિવાળા, મહાજ્ઞાની અને પવિત્ર મૂર્તિવાળા છે, તે શ્રીજિન્દ્ર પ્રભુ મારી ગતિરૂપ થાઓ. ૩૧

મહાપ્રહ્લયોનિર્મહાસત્ત્વમૂર્તિર્-મહાહંસરાજો મહાદેવ દેવઃ ।

મહામોહજેતા મહાવીરનેતા સ એકઃ પરમાત્મા ગતિર્મે જિનેન્દ્રઃ ॥૩૨॥

ભાવાર્થ:-જે ભગવંત પરપ્રહ્લના ઉત્પત્તિસ્થાન છે, જે મહાન્ ધૈર્યની મૂર્તિ છે, મહાન્ ચૈતન્યના રાજા છે, જે આર પ્રકારના કર્મોપાધિવાળા મહાન્ દેવોના પણ દેવ છે, જે મહામોહને જિતનારા છે અને જે મહાવીર-(કર્મને હણવામાં મુલક)ના પણ સ્વામી છે, તે શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવાન્ એકજ મારી ગતિ થાઓ. ૩૨.

અથ પ્રશસ્તિકાવ્યમ્. (શાદ્ધંભવિકીકૃતમ્.)

ઇત્યથે પરમાત્મરૂપમનિશં શ્રીવર્ધમાનં જિનમ્; વંદંતે પરમાર્હતાસ્ત્રિભુવને
શાંતં પરં દૈવતમ્; તેષાં સમ્પ્રભયઃ ક્વ સન્તિ દક્ષિતં દુઃખં ચતુર્ધાપિતૈર્મુકતૈર્યત્
સુગુણાનુપેત્ય વૃણતે તાશ્ચક્રિશક્રશ્રિયઃ. ૧. ઇતિવર્ધમાનદ્વાત્રીશિકા સાર્થા.

ભાવાર્થ:-આ પ્રમાણે (આ વર્ધમાનદ્વાત્રીશિકાને પાઠ કરી) જે પરમ શ્રાવકો હુ મેશા ત્રણ ભુવનમાં શાંત પરમાત્મરૂપ અને પરમદૈવત એવા શ્રી વર્ધમાન પ્રભુને વંદના કરે છે તે શ્રાવકોને સાત પ્રકારના ભય તો ક્યાંથી જ રહે? પણ તેઓ મુક્ત થઈ આર પ્રકારના દુઃખને દળી નાખે છે અને અનંત ચતુષ્પાદિ ઉત્તમ શુભોને પ્રાપ્ત કરાવીને તેમને ચક્રવર્તી અને મોક્ષની લક્ષ્મીઓ વરે છે. ૧.

શરણાગત વત્સલ હે વીર વિભુ! માનસિક વાચિક અને કાચિક કર્મ અત્યંત શુભ ફળવાળું અથવા અત્યંત અશુભ ફળવાળું જ હોય એવો કોઈ નિયમ નથી. કિન્તુ આત્માની પરિણતિને અનુસારે શુભાશુભ ફળની તરતમતાવાળું હોય છે. આ રીતે આપ જે પ્રકારે કહો છો તેજ પ્રકારે આપને નાથ ગણતા સજ્જનો વિચારપૂર્વક કાર્ય કરનારા હોય છે.

ક્રિયાં ચ સંજ્ઞાનવિયોગ નિષ્કલાં, ક્રિયાવિહીનાં ચ વિષોધ સંપદમ્ ।

નિરસ્યતા કલેશસમૂહ શાન્તયે, ત્વયા શિવાયાલિખિતેવ પદ્ધતિઃ ॥૧૦॥

હે વીર વિભુ! જ્ઞાનરહિત ક્રિયા અને ક્રિયારહિત જ્ઞાન કલેશ ગણની શાન્તિને અર્થે થતા નથી. કિન્તુ પરસ્પર મિલિત જે જ્ઞાન અને ક્રિયા તેજ સકલ કલેશની શાન્તિને અર્થે થાય છે. આ રીતે નિરૂપણ કરતા આપે મુક્તિનો માર્ગ સ્પષ્ટ કરેલ છે.

સુનિશ્ચિતં નઃ પરતન્ત્રયુક્તિષુ, સ્ફુરન્તિ યાઃ કાશ્ચિન સૂક્ત સંપદઃ ॥

તવ તાઃ પૂર્વમહાર્ણવોત્થિતા, જગત્પ્રમાણું જનવાક્ય વિપ્રુષઃ ॥૧૧॥

હે વીર વિભુ! આ વસ્તુ તો અમારે મન નિષ્ણીતજ છે કે-અન્ય કશનીયની યુક્તિઓમાં જે કંઈ સુભાષિત સંપત્તિઓ જળકે છે તે આપનાજ પૂર્વોદ્ગમી મહા-સાગરમાંથી ઉછળેલા વચનરૂપી બિન્દુઓજ છે કે જે જગતને પ્રમાણરૂપ છે.

જગન્નૈકાવસ્થં યુગપદ્માખલાનન્તવિષયં, યદેતત્પ્રત્યક્ષં તવ ન ચ

ભવાન્ કસ્યચિદ્દપિ; અનેનૈવાચિન્ત્ય પ્રકૃતિરસસિદ્ધેસ્તુ વિદુષાં,

સમીક્ષ્યૈતદ્દ્વારં તવ ગુણકથૌત્કા વયમાપ ॥૧૨॥

હે વીર વિભુ! અનેક અવસ્થાવાળું અને પરિપૂર્ણ અનન્ત ભોગના સાધનભૂત પદાર્થવાળું આ જગત આપને તો પ્રત્યક્ષજ છે. કિન્તુ અમને આપ પ્રત્યક્ષ નથી કે જેથી કરીને આપના કશનાદિકથી અચિન્ત્ય સ્વભાવવાળા આનન્દગુની સિદ્ધિ મેળવી શકીએ હવે તો વિદ્વાનોને અચિન્ત્ય સ્વભાવવાળા આનન્દની સિદ્ધિનું દ્વાર આપનું ગુણ-જ્ઞાન જ છે. એમ સમજીને આપના ગુણજ્ઞાનમાં અમે પણ ઉત્સુક બન્યા છીએ.

પરસ્પરવિલક્ષણાશ્ચ ન ચ નામ રૂપાદયઃ, ક્રિયાપિ ચ ન તાનતીત્ય નચતે ક્રિયૈકાન્તતઃ; નિરોધગતયસ્ત એવ ન ચ વિક્રિયા નિશ્ચયા, નિમીલિનવિલોચનં

જગદ્દેહં ત્વયોન્મીચિતમ્ ૧૩

નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવ એ ચાર વસ્તુ પરસ્પર એકાન્તાભિન્ન નથી પરંતુ કથંચિત તાદાત્મ્યને પામેલી છે. નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવવિના ક્રિયા પણ હોઈ શકતી નથી અર્થાત્ ક્રિયાને પણ તેની સાથે કથંચિત તાદાત્મ્ય છે. નામ સ્થાપના દ્રવ્ય અને ભાવ કેવલ ક્રિયાથી જ છે. એમ નહીં કિન્તુ જ્ઞાન સહકૃત ક્રિયાથી છે. કેવલ સક્રિય એવા નામાદિ કર્મને શેકનાર નથી અર્થાત્ જ્ઞાન સહિત હોય તોજ કર્મને શેકે છે. ક્રિયા વિનાનું જ્ઞાન કર્મને શેકી શકતું નથી અર્થાત્ જ્ઞાન અને ક્રિયા બંને મળે તો જ

જેનો પ્રતિષ્ઠાતક અપર કોઈ વાદ નથી એવો જે સ્વાદ્વાદ તેને પ્રતિષ્ઠાદન કરનારા. નિર્દોષ પ્રવચનદ્વારા સર્વ દશનીઓમાં અગ્રસ્થાન ભોગવતા. મુનિરૂપ દેવામાં ઇન્દ્રસમાન.

ન કાવ્ય શકતેર્ન પરસ્પરેર્થયા, ન વીર કીર્તિ પ્રતિષ્ઠાધનેચ્છયા

ન કેવલં શ્રાદ્ધં તથૈવ નયસે ગુણજ્ઞ પૂજ્યોઽસ યતોઽય માદરઃ. ૪.

હે વીર વિભુ ! મારામાં કાવ્યશક્તિ છે માટે હું આપને સ્તવું છું એમ નહીં. અન્ય દશનીઓમાં આપની અથવા મારી કીર્તિ ફેલાઈ એ ઇચ્છાથી સ્તવું છું એમ નહીં. કેવલ શ્રદ્ધાભાવથી આપને સ્તવું છું એમ પણ નહિ. કિન્તુ ગુણજ્ઞ એવા ઇન્દ્રાદિકો આપને અનુપમ ગુણવાળા સમજીને પૂજે છે માટે આપના પ્રત્યે આ મારો સ્તુતિનો પ્રયત્ન છે, યથાર્થ હું પણ આપને ગુણવન્ત સમજીને સ્તુતિ કરું છું.

પરસ્પરં ક્ષુદ્રજનઃ પ્રતીપગા નિહૈવ દણ્ડેન યુનક્રિત વા નવા ।

નિરાગસ્સ્ત્ય પ્રતક્ષ્ણાદિનો, દહન્ત્યમુત્રેહ ચ જલમવાદિનઃ ॥ ૫ ॥

હે વીર વિભુ ! ક્ષુદ્ર પ્રાણી પોતાના પ્રતિપક્ષીને આલોહ પુરતોજ યદ્દિપ્રહાર કરે આ ન પણ કરે, કિન્તુ મૂખ એકાન્તવાદીઓ આપનું વિપરીત બોલીને નિરપરાધી એવા અમોને આ જવ અને પરભવને વિષે પણ સંતાપે છે.

ય એષ ષડ્ જીવાનકાય વિસ્તરઃ; પરૈર નાલીઢપથસ્ત્વયોદિતઃ ।

અનેન સર્વજ્ઞ પરીક્ષણ ક્ષમાસ્ત્વયિ પ્રસાદોદયસોત્સવાઃ સ્થતાઃ ॥ ૬ ॥

હે વીર વિભુ ! અન્ય તીથીઓ જેનો માર્ગ સ્પર્શી શક્યા નથી એવું આ ષડ્ જીવનીકાયનું વિસ્તૃત ગહન સ્વરૂપ આપે જે પ્રતિષ્ઠાદન કર્યું છે તેથી સર્વજ્ઞની ખીછાણ કરવામાં કુશલ એવા પરીક્ષકો આપને સર્વજ્ઞ સમજે છે, અને પ્રભુની અમારી પર કેવી મહેર કે આવા ભાવો અમને બતાવ્યા એમ સમજી અત્યન્ત હર્ષિત થાય છે.

નિસર્ગ નિત્યક્ષણિકાર્થવાદિન સ્તથા મહત્સુક્ષ્મ શરીરદર્શિનઃ;

યથા ન સમ્યક્મતયસ્તથા મુને ! ભવાનનેકાન્ત વિનીતમુકતવાન્. ૭.

હે વીરવિભુ ! સત્યવાદી એવા આપે પ્રત્યેક વસ્તુને અનેકાન્ત સ્વરૂપવાળી પ્રતિષ્ઠાદન કરી છે. આની આગળ વસ્તુ નિત્ય જ છે ક્ષણિકજ છે. શરીર વિશાળજ છે સૂક્ષ્મજ છે. આ રીતે એકાન્ત કથન કરતા એવા પરવાદીઓ વમળ બુદ્ધિવાળા હોઈ શક્તા નથી.

તપોભરેકાન્ત શરીર પીડનૈર્પ્રતાનુ બન્ધૈઃ શ્રતસંપદાપિવા

ત્વદીયવાક્યપ્રતિષ્ઠાધપેલવૈરવાખ્યતે નૈવશિવ ચરાદપિ ૮

હે વીરવિભુ ! ભલે તપતપી શરિરનું શોષણ કરે કઠીન વ્રતોનું પરિપાલન કરે, અથવા વિવિધ શાસ્ત્રોનું અધ્યયન કરે છતાં પણ આપના વચનરહસ્યને નહિ સમજતા જીવો ચીરકાળે પણ મુક્તિને પામી શક્તા નથી.

ન માનસં કર્મ ન દેહવાદ્મયં શુભાશુભ જ્યેષ્ઠકૂલં વિભાગશઃ ।

યદાત્ય તેનૈવ સમીક્ષ્યકારિણ; શરણ્ય! સન્તસ્ત્વયિ નાથ બુદ્ધયઃ ॥ ૯ ॥

અત્યંત જગનારને સૂનાર અત્યંત સૂનારને જગનાર, સંજ્ઞાવાળાને (નામવાળા-જ્ઞાનવાળા-અને ચેષ્ટાવાળાને) સંજ્ઞારહિત અતિ મોહવાળાને (મૂર્છાવાળાને) સચેષ્ટ, આત્માસ્લાધામાં વાચાલને ભાષણરહિત, અને મુંગાને વાચાળ, એ રીતે આપ કહો છો. તેને અસમ્બદ્ધ જે માને છે તે. આપના મતને-અનેકાન્તવાદને તે જ આપના મતને (ગંભીર સ્યાદવાદને) સમજી શક્યો છે.

આનો ભાવ નીચે પ્રમાણે છે.

૧ આત્મકલ્યાણની દ્રષ્ટિએ અત્યંત જગનાર તે જગતના દ્રષ્ટિએ સૂનાર છે. ૨ દુનીયાની દ્રષ્ટિએ અત્યંત ઉદ્ધનાર તે આત્મકલ્યાણ દ્રષ્ટિએ જગનાર છે. ૩ વ્યવહારની દ્રષ્ટિએ જે નામવાળો છે તે નિશ્ચયની દ્રષ્ટિ નામ રહિત છે. ૪ મોહમદિરાથી જે મૂર્છિત છે તે દુન્યથી પ્રવૃત્તમાં સચેષ્ટ-ચેષ્ટાવન્ છે ૫ આત્માની પ્રલાધા-પ્રશંસા કરનાર પરશુણને કહેવામાં ભાષણ રહિત છે. ૬ પરદૂષણ કહેવામાં મૌન પકડનાર પરશુણ કહેવામાં વાચાળ છે. આ રીતે અપેક્ષા ભેદથી મનેહર એવો આપનાર સ્યાદ્વાદ જગતમાં જયવંતો વર્તે છે.

યદનામ જગીષયાપિ તે નયતેયુર્ગચનેષુ વાદિન; ।

ચિરસંગતમન્ય સંશયં. ક્ષિણયુર્માન મનર્થ સંચયમ્ ॥૧૮॥

(હે વીર વિભુ!) ભલે એકાન્તવાદીઓ છૂતવાની ઇચ્છાથી (જિનમતને નહીં ભણ્યો હોય તો તે કંઈ રીતે છૂતી શકીશું એ ભાવનાથી) આપના વચનોનું અવગાહન કરે પરંતુ તેથી તેઓ ચિર સંચિત આભમાન અને અનર્થના સંચયનો જરૂર વનાશ કરશે.

ઉદ્ધવાવિવ સર્વાસન્ધવ; સમુદીર્ણસ્ત્વયિ: સર્વદેષ્ટય; ।

ન ચ તાસુ ભવાનુદીક્ષ્યતે, પ્રાવભકતાસુ સરિસ્ત્વિવોદધિ: ॥૧૯॥

સર્વ નદીઓ જેમ મહાસાગરમાં જઈને મળે છે. પરંતુ છૂટી છૂટી રહેલી નદીઓમાં મહાસાગર દેખાતો નથી તેમ સર્વદર્શનરૂપી નદીઓ આપના સ્યાદ્વાદરૂપી મહાસાગરમાં (નયભેદથી) સંભવિત થાય છે. પરંતુ એકાન્તવાદથી પૃથગ્ પૃથગ્ રહેલ તે તે દર્શનરૂપી નદીઓમાં આપનો સ્યાદ્વાદરૂપી મહાસાગર દ્રષ્ટિએચર થતો નથી તેજ ખરેખર આપની વિશિષ્ટતા છે

ન પરોડસ્તિ ન ચાપરસ્ત્વયિ પ્રતિબુદ્ધપ્રતિભસ્યકુશ્ચન;

ન ચ તાવત્રિભજ્ય પર્યતિ, પ્રતિસંખ્યાન પદાતિ પૂરૂષ: ॥૨૦॥

હે વીર પ્રભુ! આપને વિષે-આપના જિનસ્વરૂપને વિષે જેની પ્રતિભા આવિર્ભાવને (પ્રગટપણને) પામેલી છે. એવા ઉત્તમજનને કોઈ પર-ઉત્કૃષ્ટ નથી અને અપર-અપદૃષ્ટ (જધન્ય) નથી અર્થાત્ નિશ્ચયનયની દ્રષ્ટિએ સર્વને સમાન ગણે છે. વ્યવહારનયની દ્રષ્ટિએ તો પદે પદે આજીવ છે. આજીવ છે. ઇત્યાદિ વિચારીને પગલું ભરનાર ઉપર જણાવેલ પ્રતિભાસંપન્ન જીવ પર અને અપરના વિવેકને ભૂલીને જોતો નથી. અર્થાત્

કર્મ' શેકી શકાય છે. હે ભગવન્ આ રીતે ઉપદેશ આપીને બંધ નયનવાળું જગત્ આપે ખુલ્લા નયનવાળું કર્યું.

મમાહુમિનિ ચૈષ યાવદ્ભિમાનદાહજ્વરઃ; કૃતાન્તમુખમેવ તાવદ્ભિ
ન પ્રશાન્ત્યુત્તય; યશઃ સુખપિપાસિ તૈરયમસાવનર્થોત્તરૈઃ
પરૈરપસદઃ કુતોડાપ કથમપ્યપા કૃષ્યતે? ॥૧૪॥

હે ભગવન્! જ્યાં સુધી મારો અને હું એવા પ્રકારનો અભિમાનરૂપી દાહજ્વર છે ત્યાં સુધી પરમ શાન્તિનો ઉદય નથી. યશ અને સુખના પિપાસુ તથા ભાવી અનર્થવાળા એવા પરવડે કરીને અધમ એવો તે આ અભિમાન જ્વર કોઈપણ રીતે દૂર કરી શકાય ખરો? અર્થાત્ દૂર કરી શકાતો નથી.

ન દુઃખસુખકલ્પના મલિન માનસઃ સિદ્ધતિ, ન આગમસદાદરૌ ન ચ
પદાર્થ ભક્તીશ્વરઃ; । ન શુન્યઘટિતસ્મૃતિર્ન શયનોદરસ્થૌ ન વા,
યથાત્થ ન તતઃ પરં હુત પરીક્ષકૈ મન્યતે ॥૧૫॥

હે હિતકારી ભગવન્! સુખદુઃખની કલ્પનાથી જેનું માનસ મલીન છે, એવો પ્રાણી સિદ્ધ થતો-મોક્ષને પામી શકતો નથી. આગમમાં ઉત્તમ આદરવાળો સિદ્ધ થતો નથી પદાર્થના વર્ગીકરણમાં કુશળ એવો પ્રાણી સિદ્ધ થતો નથી. નિરાકાર અથવા બ્રહ્મસ્વરૂપ જગતને માનનાર સિદ્ધ થતો નથી. નિદ્રા એ મોક્ષસુખનો નમુનો છે એમ સમજી ઉઘનાર સિદ્ધ થતો નથી પરંતુ જે રીતે આપ કહો છો તે રીતે હિતના પરીક્ષકો મનન કરીને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

ત્વમેવ પરમાસ્તિકઃ પરમશૂન્યવાદી ભવાન્ ત્વમુ જવલત્પાનર્શુયોડ્યવચનીયં
વાદઃ પુનઃ, પરસ્પરવિરુદ્ધત્વ સમયશ્ચ સુશ્લિષ્ટવાક્, વમેવ ભગવન્નકપ્યસુનયૌ
યથા કસ્તથા? ૧૬

હે ભગવન્! આપજ પરમ આસ્તિક છો, કારણ કે ધર્માસ્તિકાયાદિકની પણ અસ્તિતા આપે જ સ્વીકારી છે (છતાં પણ) હે ભગવન્! આપજ પરમશૂન્યવાદી છો. કારણ કે-વિશ્વની નિખિલ વસ્તુને પરદ્રવ્યાદિ સ્વરૂપે આપ અસદ્-એટલે નથી એમ કહો છો હે ભગવન્! આપ જ પ્રકાશમાન એવા ઉત્તમ નિષ્કલંચવાળા છો. છતાં પણ અવચનીય-અકથનીય વાદવાળા છો (જેનું વણું ન થઈ શકે એવા સુંદર સ્યાદવાદવાળા છો અથવા અનિન્દનીય એવા સ્યાદ્વાદનાજ્ઞાયક છો) પરસ્પર (વિરુદ્ધ એવા સત્વ અને અસત્વ વગેરે જે તરવો તેને (સમન્વય દૃષ્ટિથી) જણાવનાર આગમના પ્રભુતા છો. છતાં પણ સારી રીતે સંગત છે. (એટલે વિરોધથી રહિત છે, વાણી જેની એવા આપજ છો. હે ભગવાન્! આપ જેવા અભાધ્યા સુંદર નયની ઘટનાવાળા છો તેવો વિશ્વમાં ખીજો કોણ છે? અર્થાત્ ખીજો કોઈ છે જ નહીં.

શયાનમતિ ભગરૂકમતિ શાયિનં ભગરં સસંજ્ઞમપિ વીતસંજ્ઞમથ મોમુહં સંજ્ઞિનમ્,
વિકત્યનમ ભાગિણું વચનમૂકમાભાષિણું દુરૂદ્રતમિવ મન્યતે ન નવયૌ મનં મન્યતે. ૧૭

કવ સિદ્ધસેનસ્તુતયો મહાથો, અશિક્ષિતાલાપકલા કવ ચૈષાઃ તથાપિ

યૃથાધિપતેઃ પથસ્થઃ, સખલદ્ગતિસ્તસ્ય શિશુર્નશોચ્યઃ. ૩.

ભાવાર્થ:-શ્રી સિદ્ધસેન દિવાકરજી કૃત મહાન્ અર્થ ગર્ભિત સ્તુતિયોની અદ્ભૂત રચના ક્યાં! અને જેને હજી પૂરું જાણતાં પણ આવડતું નથી, એવો જે હું હેમચંદ્રસૂર તેની આ અશિક્ષિત વાક્યરચનારૂપ અપૂર્ણ કલા તે ક્યાં; તો પણ, હે ભગવન; જેમ હાથીઓના યુદ્ધનો અધિપતિ માર્ગમાં અગ્રેસરી થઈને ચાલે છે તે વારે તેનું બચ્ચું લક્ષ્યરૂપ થકું પણ તે મહાન્ હાથીની પછવાડે માર્ગમાં ચાલતાં થકાં, કાંઈ પણ ખેદને પામતું નથી, તેમ હું પણ તે મહાન્ શ્રી સિદ્ધસેનજી મહારાજની રાહેજ પ્રવર્તી થકો શોચના પ્રત્યે પામતો નથી ૩.

હવે ગ્રંથકર્તા અયોગ વ્યવચ્છેદ પૂર્વક પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે:-

જનેન્દ્ર! યાનેવ વિખાધસેસ્મ, દુરંત દોષાન્ વિવિઘ્નરૂપાયૈઃ;

ત એવ ચિત્રં ત્વદસૂચયેવ, કૃતાં: કૃતાર્થા: પરતીર્થ નાથૈ: ૪

ભાવાર્થ:-હે (જનેન્દ્ર ભગવંત, જે રાજ, દ્વેષાદિ મહા દૂષંત દોષો ને આપે અનેક પ્રકારના ઉપાયોએ કરીને અત્યંત બાધક રૂપ જાણી નિષેધ ક્યાં છે, તેજ દૂષણો આપની નિંદા કરતા એવા જે પરતીર્થીઓ, તેમના વડે સાદૃશ્યતાને પામ્યા છે, એ મ્હોડું આશ્રય છે.

હવે સ્તુતિકાર, અસત્ ઉપદેશનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છે:-

યથાસ્થિતં વસ્તુ દિશન્નધીશ!, ન તાદૃશંકૌશલ માશ્રિતોસિ,

તુરંગ શ્રૃંગાણ્યુપપાદ્યદ્ભયો, નમઃ પેરેભ્યો નવપંડિતેભ્ય. ૫.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામીન, આપે વસ્તુ સ્વરૂપનું પ્રતિપાદન કરતાં કોઈ પણ પ્રકારની નવીન કુશળતા કે ચતુરાઈનો આશ્રય કર્યો નથી; પરંતુ વસ્તુ યથાવસ્થિત જેવી જગતમાં છે, તેવીજ તાદૃશ વર્ણવી છે, અર્થાત્ અનંત તીર્થકરોએ જેમ કહ્યું છે, તેમજ આપે પણ વસ્તુનું સત્ય સ્વરૂપ કહ્યું છે, કાંઈ પણ વિશેષ મિથ્યા પાંક્તિપણું દાખવ્યું નથી, તેમ દાખવવાનો પ્રયત્ન પણ કર્યો નથી; પરંતુ અન્ધ શૃંગ ઉત્પાદનરૂપ, એટલે ઘોડાને શી ગડાની ઉત્પત્તિ માનવા સમાન નવીન સ્વકપોલકલ્પિત કથન કરનારા હોઠ ચતુર, અન્યતીર્થીઓ રૂપ નવિન પંડિતોને અમારો નમસ્કાર છે. ૫.

હવે સ્તુતિકાર, ભગવંતને વ્યર્થ દયાળુપણાનો વ્યવચ્છેદ કરતાં થકાં કહે છે-

જગત્યનુકંથાનપક્ષેન શશ્વત. કૃતાર્થયત્સુ પ્રસભં ભવત્સુ;

કિમાશ્રિતોઽન્યૈઃ શરણંત્વદન્યઃ, સ્વભાંસદાનેન વૃથા કૃપાલુઃ. ૬.

ભાવાર્થ:-હે ભગવંત, આપ જગતમાં ધર્મદેશના રૂપ મહા ઉપગારના બળે કરીને ભવ્ય પ્રાણીઓનો અતિશય પ્રયત્ન પૂર્વક મોક્ષ માર્ગને વિષે પ્રવૃત્તિ કરાવીને કૃતાર્થ કરતા થકા દયાળુપણાનું ખરેખરું બિરુદ ધરાવો છે, અર્થાત્, આપજ ખરેખરા એક તત્ત્વ તારણ. કૃપાળુ પ્રભુ છો, તો પછી આપને છેડીને અન્ય જે, સ્વભાંસના, દાન

શુભ્રવંત હોય તેને પર સમજીને નમન કરવું અને શુભ્રવિકળ હોય તેને અપર સમજીને નમન ન કરવું ઇત્યાદી વ્યવહાર માર્ગનું પરિપાલન કરે છે.

૨-૧૫ મહામનિધાતુ મીશ્વરઃ કષ્ઠવ યથા તવ વક્તુમીશ્વરઃ;

ત્વયિ તુ ભવસહસ્રદુર્લભે, પરિચય એવ યથા તથાસ્તુરનઃ ॥૨૧॥

ભણેલી વસ્તુને સંપૂર્ણરૂપે કહેવાને માટે જગતમાં કયો પ્રાણી સમર્થ છે? કે જેની જેમ આપની સ્તુતિને કહેવાને માટે તે રીતે હું સમર્થ થાઉં અર્થાત આપની યથાર્થ સ્તુતિ તો મારા વડે અશક્ય છે. છતાં પણ આપની મેં જે આ સ્તુતિ કરી છે તે હજારો ભવમાં દુર્લભ એવા આપને વિષે કંઈ પણ રીતે અમારોપરિચય થાય એ બુદ્ધિથી મેં (સિદ્ધસેન દિવાકરે) આ સ્તુતિ કરી છે. અર્થાત આપનું સમસ્ત અહનિશ તાબું રહે એ ઇચ્છથી આ સ્તુતિ કરી છે.

શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજી વિરચિત

અયોગ વ્યવરહેદ દ્વાત્રિંશિકા નામક શ્રીવર્ધમાન સ્તુતિસાર્થ

ઉપભતિવૃત્તમ્.

અગમ્ય મધ્યાત્મવિદ્યા મવાચ્યં, વચ્ચસ્વના મક્ષવતાં પરોક્ષમ્;

શ્રીવર્ધમાનાભિધમાત્મરૂપ-મહંસ્તુતેર્ગોચર માનાયામિ. ૧.

ભાવાર્થ:-હું હેમચંદ્ર સૂરિ, અધ્યાત્મવેત્તાઓને અગમ્ય, તથા નિષ્પાપ, વાક્ય પદ્મ, વાણી વિદ્યાસી, બને નિપુણ પંક્તિ એવા પુરૂષોને અવાચ્ય, અગમ્ય, તેમજ અમંચક્ષુવંત પ્રાણીઓની દ્રષ્ટિને અગોચર એવું શુદ્ધાત્મ રૂપ, ચરમ તીર્થકર શ્રી વર્ધમાન સ્વામિ મહારાજનું અદ્ભુત સ્વરૂપ સ્તુતિ ગોચર કરૂં છું, અર્થાત્, તે પરમાત્માના શુભ્ર વર્ણન કરવાનો કિંચિત્ પ્રયત્ન કરું છું. ૧.

હવે સ્તુતિકાર, પોતાની હથુતા પૂર્વક આ સ્તોત્ર રચવામાં પોતાની કિંચિત્ યોગ્યતાનો હેતુ દર્શાવતા થકાં કહે છે:-

સ્તુતાવશકિતસ્વ યોગિનાં ન કિં, શુભ્રાનુરાગસ્તુ મમાપિ નિશ્ચલ, ઇદં

વિનિશ્ચિત્ય તવ સ્તવં વદ-ન્ન, ખાલિશેઽપ્યેષ જનોઽપરાધ્યાતિ. ૨.

ભાવાર્થ:-હે ભગવન્, મન, વચન, કાયાના યોગ આત્મ સ્વરૂપને વિષે જેમના નિશ્ચલ થયા છે, તેવા મહાત્મા યોગી પુરૂષો પણ આપનું શુભ્ર વર્ણન કરવાને શું સમર્થ થાય છે? અપિતુ, નહિજ; તોપણ તેઓનો આપમાં શુભ્રાનુરાગ સંપૂર્ણ, દ્રઢ હોવાથી તેઓ આપની સ્તુતિ કરવાને શક્તિમાન થાય છે, એમ નિશ્ચય પૂર્વક ચિંતવન કરીને હું-જહમતિ, અહય બુદ્ધિમાન, મૂખ થકાં પણ-મહારો પણ આપમાં શુભ્રાનુરાગ નિશ્ચલ હોવાથી, આપની સ્તુતિ કરવાને પ્રવૃત્ત છું, તેથી હું પણ કંઈ અપરાધ કરતો નથી. એમ માનું છું. ૨.

હવે ગ્રંથ કર્તા પોતાની હથુતા, અને પૂર્વના મહાત્માઓનું બહુમાન દર્શાવતા થકાં કહે છે:-

ત્યાગ કરે છે, તેમ અજ્ઞાની, કહાઅહી, આપ મતિ પ્રાણીઓ પણ તારા મહા પરમાર્થીક, એકાંત હિતકારી, શિક્ષા વચન રૂપ શાસનને અવગણીને ભવ કૃપમાં પડે છે, તે મહા ખેટની વાત છે. ૬.

હવે સ્તુતિકાર અન્ય આગમો અપ્રમાણ શા માટે છે, તે દેખાડતાં થકાં કહે છે:-

હિંસાધસત્કર્મપથોપદેશા-દસર્વાવિન્મૂલતયા પ્રવૃત્તેઃ;

નૃશંસદુર્ણુદિપરિગ્રહાચ્ચ, બ્રહ્મરત્વદન્યાગમમપ્રમાણમ્. ૧૦.

ભાવાર્થ:-હે જીનેન્દ્ર, આપ પ્રણિત આગમો થકી અન્ય વેદાદિક આગમ, પૂરાણાદિ અપ્રમાણ છે; કારણ કે, તેઓ હિંસાદિ, અસત્કર્મોના ઉપદેશક છે, વળી અસર્વજ્ઞ, અજ્ઞાની, મોહી, પક્ષપાતિ મત્સરી, એવા દુર્ણુદિ, માયાવી જીવો થકી તો જેઓની મૂલ ઉત્પત્તિ છે, અર્થાત્. તેઓએ કયન કરેલા છે; એટલુંજ નહિ પણ મહાહિંસક, અસત્યવાદી, ચોર, પરસ્ત્રી લંપટ, અત્યંત પરિગ્રહી, તથા મહા આરંભી, એવા મતિહીન, દૂરાઅહી, જલ પ્રાણીઓથી ગ્રહણ કરેલા હોવાથી, તે અન્ય આગમો સર્વથા અપ્રમાણ છે, એમ અમે કહીએ છીએ ૧૦. હવે શ્રી જીનેન્દ્ર પ્રણિત આગમ પ્રમાણમૂલ કેવી રીતે છે, તે દેખાડે છે:-

હિતોપદેશાત્સકલજ્ઞકલૃપ્તે-ર્મુમુક્ષુસત્સાધુપરિગ્રહાચ્ચ;

પૂર્વાપરાથેષ્ય વિરોધાસધ્યેન્સત્વદાગમા એવ સતાં પ્રમાણમ્ ૧૧.

ભાવાર્થ:-હે પરમાત્મન, આપ પ્રણીત દ્વાદશાંગી રૂપ જે સિદ્ધાંત તેજ સત્પુ-રૂપોને પ્રમાણ છે, અન્ય નહિ; શા માટે જે, તે આગમ, અર્થાત, તારૂં વચન સર્વત્ર એકાંત હિતકારી, પૂર્વાપર અર્થ વિરોધે કરીને રહિત, સાપેક્ષ સંબંધ યુક્ત છે; એટલુંજ નહિ પણ એક સમયમાં ત્રણે કાળના સર્વ જગત્ ભાવને સમકાળે જાણનાર તથા દેખનાર એવા શુદ્ધ, સાકારી પણ નિર્વિકારી, નિર્મોહી, શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત થએલા, તેવા સર્વજ્ઞોથી કયન કરેલા છે, અને ગણધરાદિ સર્વ મોક્ષાર્થી સાધુ મહાત્માઓથી ગ્રહણ થએલ છે માટે હે વીતરાગ પ્રભુ, આપના શિક્ષાવચનરૂપ શાસ્ત્રોજ સમસ્ત સંત પુરૂષોને પ્રમાણમૂલ છે. ૧૧.

હવે ભગવંત કથિત શાસ્ત્ર, પરદર્શનીઓથી કોઈ પણ રીતે ખંડન ન થઈ શકે એવું છે, તે દેખાડે છે.

ક્ષિપ્યેત વાન્યૈઃસદૃશી ક્રિયેત વા, તવાંધિપીઠે લુઠનં સુરેશિતુઃ;

ઈદં યથાવસ્થિતવસ્તુદેશનં, પરૈઃ કથંકારમપાકરિષ્યતે. ૧૨.

ભાવાર્થ:-હે ભગવંત, આપના આગમન વિષે જે યથાર્થ કથન છે, કે શ્રી વર્દમાનાદિ પ્રભુઓનાં ચરણ કમળને વિશે ઇદ્રાદિ દેવો પણ મસ્તક નમાવીને સેવા માગી રહ્યા હતા, એવું જે કથન છે, તેને અન્ય ખોટાદિ મત ધારકો કોઈ પણ રીતે અન્યથા કે અસત્ય કરી શકે તેમ નથી; તેમ એક શબ્દ માત્ર પણ ફેરફાર કરીને કે કહીને ખંડન કરવાને અસમર્થ છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ સદશપણુ એટલે સમાન કથન જે ગૌતમ બુદ્ધાદિ દેવોની આગળ પણ સુરેન્દ્રો નમસ્કાર કરી રહ્યા હતા, એમ પણ

વડે કરીને વ્યથા કૃપાળુ તારક કહેવાતા પરતીર્થીઓના શરણુને અન્ય જીવો કેમ આશ્રય કરી રહ્યા હશે? ૬.

હવે શ્રીઆચાર્ય ભગવંત અમૃતપક્ષપાતીયોનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં કહે છે :—

સ્વયં કુમાર્ગં લપતાંનુ નામ, પ્રલમ્ભમન્યાનપિ લમ્ભયન્તિ;

સુમાર્ગગં તદ્વિદમાદિશન્ત-મસુયયાઽન્ધા અવમન્વ તે ચ. ૭.

ભાવાર્થ—હે ભગવન્. પરનિદાએ કરીને અંધ થયેલા, અર્થાત, સુમાર્ગની નિંદા શુણીજનો ઉપર મત્સર, દ્વેષ, ઇર્ષ્યા, ઇત્યાદિકે અનેક દોષોએ કરીને યુક્ત પોતે પોતાના પ્રબલ દુર્ભાગ્યોદયને લીધે કુમાર્ગ મત્સર પામેલા છે, અને વળી બીજા જગત્વાસી જનોને અનેક પ્રકારના માયાવિ વચનોએ કરીને, અર્થાત, અજ્ઞાન, મોહ અને મિથ્યાત્વાદિકેને બેરે અનેક કુચુકિતઓ વડે મુગ્ધ જનોને કુમાર્ગને વિષે પ્રવર્તાવે છે; એટલુંજ નહિ પરંતુ, તે ભારે કર્મી જીવો, તારા સુમાર્ગને, તથા તારા સુમાર્ગના ઉપદેશકોને, અને તારા સુમાર્ગે વતનારા ભવ્ય પ્રાણીઓની અવગણના કરે, એ મહોટા ખેદની વાત છે. ૭.

હવે ભગવંતના શાસનની મહત્વતા દેખાડતાં થકાં કહે છે:—

પ્રાદેશિકેભ્યઃ પરશાસનેભ્યઃ, પરાજયો યત્તવ શાસનસ્ય;

ખલોતપોતદ્યુતિઽમરેભ્યો, વિઽમ્બનેયં હરિમંડલસ્ય. ૮.

ભાવાર્થ:—હે પરમાત્મન, એક નયના ઔસને એકાંતપણે માનનારા, એકાંત નયાભાસિ પરતીર્થી, જેવો વિશ્વને, કાં તો એકાંત નિત્ય, અગર એકાંત અનિત્ય, એકાંત સત્ય, વા એકાંત અસત્ય, ઇત્યાદિકે એકાંત મત ધારક અન્ય દર્શનિયો, જે તારા શાસનનો પરાજય કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે; તે કેવું કરે છે, તો કે, છે, તો કે, જેમ ખલોત, એટલે આગીઓ કીડો, તેતુ ખચ્ચું પોતાની પાંખોના પ્રકાશ વડે જેમ સૂર્ય મંડલના પ્રકાસને ઝાંખો કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે, તેમ જાણવું; અર્થાત, શુ ખલોતના ખચ્ચાંની પાંખોના પ્રકાશ કરીને સૂર્યનો પ્રકાશ કાંઈ પણ રીતે લેશ માત્ર પણ નિસ્તેજ થઈ શક્યો? કદાપિ નહિ; તેમ હે પ્રભુ, આપના અનંત નયાત્મક સ્વાદ્વાદ સ્વરૂપી શાસનને એકાંતવાસી પરતીર્થીઓનો કરવામાં આવતો પરાજય તેવોજ નિર્માલ્ય જાણવો. ૮.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુના શાસનને વિષે સંદેહ તથા વિવાદ કરનારને દ્રષ્ટાંત પૂર્વક હિતોપદેશ કરે છે.

શરણ્ય ! પુણ્યે તવ શાસનેઽપિ, સંદેગ્ધિયો વિપ્રતિપદ્યતે વા;

સ્વાદૌ સ તથ્યે સ્વહિતે ચ પથ્યે, સંદેગ્ધિ વા વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૯.

ભાવાર્થ:—શરણ કરવા યોગ્ય તથા મહાપવિત્ર એવા તારા શાસન વિષે હે પ્રભો, જે પ્રાણીઓ સંદેહ કે વિવાદ કરે છે, કે વિપર્યાસ બુદ્ધિ ધારણ કરે છે, તેઓ કેવું કરે છે? તો કે જેમ સ્વાદિષ્ટ, પથ્ય, આરોગ્યવંત, હિતકારી, ઉત્તમ ભોજનને વિષે મૂઢ બુદ્ધિ જન દૂષણ દેખીને, તેનો ત્યાગ કરે છે, તેમ જાણવું; અર્થાત, આ ભોજન સાફ હશે કે માફું, અથવા તો આ ભોજન બિલકુલ નિશુદ્ધી છે, નિઃસાર છે, ઇત્યાદિ રીતે નિંદીને

શેષ તમામ કલ્પના છે, માયામય છે, બુદ્ધિની મંદતા તથા જડતાનું પરિણામ છે. એવા, હીન મતિઓ રૂપ કાકની ચાંચ પણ આપના, કેસરિસહ સમાન સ્યાદ્વાદી દેહને સ્પર્શ કરવાને પણ અશક્ત છે. ૧૫.

હવે પરમતોને વિષે જે ઉપદ્રવો થાય છે, તેવા જીન શાસનને વિષે થયા નથી; તે દેખાડે છે:-

યદ્દાજ્જવાદુકતમયુકતમન્યૈ-સ્તદન્યથાકારમકારિ શિષ્યૈ;

ન વિપ્લવેઽયં તવ શાસનેઽભૂ-દ્દહો અ ખ્યા તવ શાસન શ્રી: ૧૬.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર, અન્ય વેદાદિક શાસ્ત્રને વિષે જેવી રીતની વિક્રિયા, અર્થાત્, એક બીજાથી વિરોધ કથન તથા ફેરફાર જે તેઓના શિષ્ય પ્રશિષ્યોએ કરેલ છે, તેવું કાંઈ પણ આપના શાસનને વિષે કોઈથી કાંઈ પણ થઈ શક્યું નથી. દેશ નિન્હવ, તથા સર્વ નિન્હવો થયા, તે પણ શાસન બહાર થયા, પણ આપનું શાસન તો અસ્ખલિત પ્રવાહે એક સરખુંજ આલ્યું આવે છે, તે મહા આશ્રયની વાત છે, પણ સત્ય છે, કેમકે, આપની શાસનરૂપ લક્ષિમ અદ્રષ્ટ છે, અભૂત છે, અખંડિત છે, અવિનાશી છે, અચલ છે. ૧૬. હવે પરવાદીઓના દેવ સંબંધી કથનને વિષે જે જે વિષમવાદ છે, તે તે સ્તુતિકાર દેખાડે છે:-

દેહાધયોગેન સદાશિવત્વં, શરીરયોગાદુપદેશકર્મ;

પરસ્પરસ્પર્ધિ કથં ઘટેત ?; પરોપકલ્પતેષ્વધિવતેષુ. ૧૭.

ભાવાર્થ:-દેહાદિક ઉપલક્ષણથી કર્મ જનિત રાગ દ્વેષાદિ સર્વ બાધા અને અભ્યંતર ઉપાધિથી રહિત, એવું નિરંતર શિવ સ્વરૂપ છે, એમ છતાં, વળી કહે છે કે, દેહાદિકના સંભોગેજ ઉપદેશ રૂપ ક્રિયા થઈ શકે; આવી રીતે, નિરપેક્ષ, પરસ્પર વિરોધિ, એકાંત નય વાચક કથન વડે પરવાદિઓએ, માનેલા દેવોનું દેવાધિષ્ઠીતપણું સિદ્ધ થઈ શકે ? કદાપિ નહિ; માટે જૈન મત અનુસારેજ સ્યાદ્વાદ રીતે સાકારી તથા નિરાકારી, દેવજ યુક્તિમાન છે. ૧૭.

હવે સ્તુતિકાર શ્રી વીર પરમાત્મા થકી અયોગ બ્યવચ્છેદ કરતાં કહે છે:

પ્રાગેવ દેવાંતર સશ્રિતાનિ; રાગાદિ રૂપાણ્યવમાંતરાણુ;

ન મોહજન્યાં કરુણામખીશ, સમાધિમાસ્થાય યુગાશ્રિતોઽસિ. ૧૮.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર, રાગ, દ્વેષાદિ, અર્થાત્, મોહ, અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વ, કામ, મદ, માયાદિ દ્રવ્યો આપનાથી ભય પામીનેજ, બાણે હોય નહિ, તેમ આપ થકી ફર થઇને અન્ય પરવાદિ કથિત હરિહરારાદિ દેવોને વિષે નિર્ભયસ્થાન બાણીને અપ્રતિહતપણે, અર્થાત્, પોતાનીજ સંપૂર્ણ શક્તિને દાખવતાં થકાં રહ્યાં છે; વળી હે પ્રભુ, આપમાં તે મોહજનિત રાગ દ્વેષાદિ દ્રવ્યો નથી, એટલુંજ નહિ પરંતુ, પરવાદીઓના દેવોની પેઠે મોહજનિત કરુણાએ કરી જગત્ જીવોના ઉદ્ધાર માટે યુગયુગને વિષે ફરી ફરી અવતાર પણ ધારણ કરતા નથી, અપિતુ, આપ સમસ્ત પ્રકારે નિર્દોષિત, નિરૂપાધિક સહજ સ્વાભાવિક દયામય મૂર્તિ છે. ૧૮.

હવે જિન ભગવંતને વિષે જેવી કલ્યાણકારી ઉપદેશ શક્તિ છે, તેહવી અન્ય

કહેવાને અસમર્થ છે, કેમકે સત્ય, યથાર્થ, યથાવસ્થિત પદાર્થ સ્વરૂપના કથનને કોઈ પણ જગત્તુલ્ય અસત્ય અન્યથા કહેવાને કે કરવાને સમર્થ થઈ શકે? કદાપિ નહિ ૧૨.

હવે જે પ્રભુનુ-શાસન કોઈથી પણ સંપૂર્ણ રીતે અરુખિત છે, તો પછી અન્ય મતાવલંબીઓ તેની ઉપેક્ષા કેમ કરે છે? તેનો ઉત્તર હવે કર્તા શ્રી હેમચંદ્રસૂરી મહારાજ આપે છે.

તદુઃખમાકાલ ખલાયિતંવા, પચૈલિમં કમ' ભવાનુકુલમ્;

ઉપેક્ષતે યત્તવ શાસનાર્થ—મયં જને! વિપ્રતિપદ્યતે વા. ૧૩.

ભાવાર્થ—હે જિનેન્દ્ર, જે જીવો, આપના સત્ય, યથાર્થ સમસ્ત પ્રકારે, સાપેક્ષ અનુભવ સિદ્ધ, એકાંત પરમાર્થી, એવા અનેકાંત દર્શનને અવગણે છે, નિંદે છે, શત્રુ-પણુ હાખવે છે, તેઓ કાંતો; આ મહા વિષમ પંચમ કાળનું મહાત્મ્ય દર્શાવે છે, વા તો, મિથ્યાત્વ મોહનિયાદી ક્ષિણ ક્ષેત્રોને તેઓને ગ્રાહ ઉદય હોવાથી, તેમનું ભારે કમીપણુ. બહુલ સંસારીપણુ સૂચવે છે; જેમ ઉટને દ્રાક્ષ અરુચિકર છે, અને ગધંબને શાકર અપચકારી છે; તેમ બહુવું. ૧૩.

હવે તપસ્યા, યોગાભ્યાસ, આદિ કરવાથીજ મોક્ષ પમાય છે, તો પછી જન શાસનના અવલંબનનું શું પ્રયોજન છે? એમ જેઓ કહે છે, તેઓને શુદ્ધમહારાજ ઉત્તર આપે છે.

પરે: સહસ્રા: શરદ્સ્તપાંસિ, યુગાંતરં યોગમુપાસતાં વા:

તથાપિ તે માર્ગમનાપતન્તો, ન મોક્ષ્યમાણા અપિયાન્તિ મોક્ષમ્ ૧૪.

ભાવાર્થ—હે રવામિન્, આહે તો હજારો વર્ષ પર્વત કોઈ તપ કરો, અથવા તો ભવ યુગાંત પર્વત, યોગાભ્યાસને વિષે લીન રહો, તથાપિ આપના શુદ્ધ, નિપૂણ, હયામય, ધર્મમાર્ગ પ્રાપ્ત થયા વિના કોઈ પણ પ્રાણી મોક્ષ પામવાને અસમર્થ છે; કેમકે સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ જ્ઞાન, અને સમ્યક્ આરિત્ર પરિચિત, વિના જીવની સુક્તિ નથી; અને તે સમ્યક્ દર્શનાદિ રત્નત્રયિની પ્રાપ્તિ તો આપના નિર્મળ સ્વાદ્વાદમય, જનશાસનને વિષેજ છે, માટે તે શાસનની પ્રાપ્તિ વિના મોક્ષની પ્રાપ્તિ કદાપિ કાળે થાય નહિ; અહિંયા દ્રવ્ય યમ્ની-પ્રાપ્તિ હો, વા ન હો, પરંતુ ભાવ જૈનપણુ તો અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય છે.

હવે પર મતાવલંબીઓનો ઉપદેશ જન શાસનને વિષે કિંચિત્ માત્ર પણ આકોશ કે ખંડનાદિ કરવાને અસમર્થ છે, તે દેખાડે છે:—

અનાપ્ત બહ્યાદિ વિનિર્મિતિત્વ—સંભાવનાસંભવિવિપ્રલમ્ભા:;

પરોપદેશા: પરામાપ્તકલૃપ્ત—પથોપદેશી કિમુ સંરભન્તે? ૧૫.

ભાવાર્થ:—હે જિનેન્દ્ર, પરતીર્થીઓનો ઉપદેશ શ્રી પરમાત્મ કથનને વિષે લેશ પણ આકોશાદિ કરવાને અશક્ય છે, જેમ ખજુવો શું સૂચં મંડલને કોઈ પણ પ્રકારે વિહંબના કરવાને સમર્થ થાય? કદાપિ નહિ; તેમ સુક્તિહીન, કદાચહી, માયાવી, અનામ પુરૂષોના સ્વકપોળકલ્પિત કથનો આપના શાસનને લેશ માત્ર ખેદ પમાડી શકે તેમ નથી; જે કોઈ પણ સુક્તિ પૂર્વકનું સત્ય કથન તેઓના શાસનને વિષે, કવચિત્ દ્રાષ્ટ ગોચર થાય છે, તે પણ આપના સ્વાદ્વાદ સમુદ્રમાંથીજ અહુષ્ય કરેલા અમૂક બિંદુ રૂપ છે;

કથન જેવું સમ્યક્ પ્રકારે આપવું છે, તેવું બીજું જગતમાં કયાંઈ પણ નથી; અને બીજું એ કે જેવું અસમજશ, અસત્ય, સ્વકપોળકલ્પિત, જેમ આવે તેમ ગોળા અળસાવવા જેવું, ગપાળિક કથન અન્ય મતાવલંબીઓનું છે, તેવું અસમ્યક્ કથન પણ જગતમાં બીજા કોઈનું નથી, માટે એ બે વાત અનોપમ છે. ૨૨.

હવે સ્તુતિકાર અજ્ઞાની જીવોને પ્રતિજ્ઞા કરવામાં પોતાની અસમર્થતા દેખાડતા થકાં કહે છે:-

અનાદિવિદ્યોપનિષદ્વિષ્ણૈર્-વિશુંખલૈશ્ચાપલમાચરદ્દભા;

અમૂઢલક્ષ્યોપિ પરાક્રિયે યત્ ત્વત્કંકરઃ કિં કરવાણિ દેવ!. ૨૨.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામીન, અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિ દોષોએ આવરિત છે નેત્રો તે જેમનાં, એવા, કદાચહ, મતિઅંધ, સ્વચ્છંદી, નિરંકુશિત, અપ્રમાણિક, આચરણ છે જેમનું, તથા મિથ્યાવાગ્જાળે કરી આગમના રહસ્યો સમજાવામાં મૂઢ અજ્ઞાની જીવોને અમૂઢ લક્ષ, અર્થાત, નિષ્પક્ષપાતિ, પરમાર્થીક, સત્ય સ્વરૂપના કથન કરનાર એવા જે આપ, તેમનો ઉપદેશ નિષ્કલ થાય, તથા તેઓ આપનો તિરસ્કાર કરે, તેમાં આપનો કે આપના શાસનનો કાંઈ પણ દોષ નથી; જેમ જાત્યંધ પુરુષને સૂર્યનો પ્રકાશ ન જણાય તો તેમાં સૂર્યનો શો દોષ? કાંઈ પણ નહિ; વળી જન્માંધ પ્રાણીને ગમે તેવાં ફુશીયાર નેત્ર વૈદ્યથી કાંઈ પણ શુભ ન થાય તેમાં પણ નેત્ર વૈદ્યનો શો દોષ? કાંઈ નહિ; તેવીજ રીતે સ્વ સ્વરૂપને વિષે રમણ કરનાર એવા જે આપ વીતરાગ પરમાત્મ પ્રભુ; તેનો જે હું કંકર, તે પણ આવા પૂર્વોક્ત અજ્ઞાની જીવોને કેવી રીતે સદ્ગોષ કરી શકું? ૨૩.

હવે સ્તુતિકાર પ્રભુની દેશનાભૂમિની સ્તવના કરે છે:-

વિમુક્તવૈરવ્યસનાનુબંધાઃ, શ્રયાંતિ યાં શાશ્વત વૈરણોપિ;

પરૈરગમ્યાં તવ યોગિનાથ!, તાં દેશનાભૂમિમુપાશ્રયેઽહમ્. ૨૪.

ભાવાર્થ :-હે યોગિન્દ્ર, જેમની દેશનાભૂમિના સ્પર્શ માત્રે કરીને અર્થાત, જેમના ઉપદેશ વચનના શ્રવણ માત્રે અનાદિ જાતિ વૈરવાળા પ્રાણીઓ જેવાં કે ઉંદર ને બિલાડી, વાઘ ને ગાય, સિંહ ને ં કરી, નોળીઓ ને સર્પ, હંસ ને બિલાડી, ઇત્યાદિ, પરસ્પર કાયમ વૈરવાળાં પ્રાણીઓ પણ પોતાનો વૈરભાવ, આપના વચનના અતિશયના પ્રતાપે તથા શાંતતાના પસાપે છોડી દઈ, એકત્ર થઈ, આપની સન્મુખ શાંતપણે આશ્રય કરી રહે છે, એવી જે આપની દેશનાભૂમિ, જે મિથ્યાત્વી, અજ્ઞાની, અન્ય દેશનીઓને અગમ અગોચર છે, તે દેશનાભૂમિનો આશ્રય, આપના આ કંકર; અને સદા હો, શરણુભૂત હો, જેથી આ આપના સેવકનો પણ દૈરભાવ સમસ્ત પ્રકારે સમસ્ત જગતજીવો સાથેથી છૂટે. ૨૪.

હવે સ્તુતિકાર પરદેવોનું સામ્રાજ્ય વૃથા સિદ્ધ કરે છે:-

મદેન માનેન મનોભવેન, ક્રોધેન દોભેન ચ સંમદેન;

પરાજિતાનાં પ્રસભં મુરાર્ણાં, વૃથૈવ સામ્રાજ્યરુજ પરેષામ્. ૨૫.

ભાવાર્થ :-હે ભગવન, મદ, અભિમાન, ક્રોધ, દોષ, માયાદિ મહા દોષો જે આત્માને અત્યંત મલીન કરીને દુર્ગતિના વિવિધ દુઃખ સમુદાયને આપનારા છે, તે

દેવોને વિષે નથી, તે દેખાડે છે:-

જગન્તિ ભિન્દન્તુ સૃજન્તુ વા પુન-યથા તથા તથા વા પતયઃ પ્રવાહિનામ્;
ત્વદેકનિષ્ઠે ભગવન્ ! અવક્ષય-ક્ષમોપદેશે સુ પર તપસ્વિનઃ ૧૯.

ભાવાર્થ-હે સ્વામીન, પરવાદિ કથિત હરિહરાદિ દેવો ભલે સુષ્ટિનો સંહાર કરે, વા નવીન ઉત્પન્ન કરે, વા સૂક્ષ્મ સ્વરૂપે પ્રભુભાવીને પોતાને વિષે લીન કરે, ઈત્યાદિ શક્તિયોત્તુ કલ્પિત ઉપદેશ કયન પરવાદિયો કૃત ગમે તેમ પ્રવર્તો; પરંતુ હે નાથ, ચતુર્ગતિ ભ્રમણરૂપ, વિષય, કમાયાદિ વિકારોનાં ભૂળ રૂપ, જે આ અનાદિ, અનંત ભયંકર સંસાર, તેનો ક્ષયક્ષરી ઉપદેશ કરવાની શક્તિ તો એક આપનેજ વિષે છે. ૧૯.

હવે અન્ય હરિહરાદિ દેવોએ શ્રી જીને દ્રુમુદ્રાનો પણ અભ્યાસ કરેલો દેખાતો નથી, તે દેખાડે છે:-

વપુશ્ચ પર્યંકશયં સ્થયં ચ, દૃશૌ નાસાનિયતે સ્થિરે ચ;

ન શિક્ષિતેયં પરતીથં નાથ-જનંદ્ર-મુદ્રા-પિ તવાન્યાદસ્તામ્. ૨૦.

ભાવાર્થ-હે ભગવંત, પર્યંકાશને સ્થિર, શાંત, ધિરભાવ યુક્ત, દ્રઢ, નિશ્ચલ વિશ્રાંતિ પદને પ્રાપ્ત થએલ છે શરિર સ્વરૂપ તે જેમનું, વળી નાસાગ્રે દ્રઢિ સ્થાપન કરીને મહાસમાધિ મય, શુકલ ધ્યાન યોગ રૂપ. દેહ સ્થાપનાવંત મુદ્રાએ જે આપ બિરાજે છો, તે શાંત મુદ્રાનો પણ અભ્યાસ અન્ય તીથ દેવોએ કરેલ હીસતો નથી, તો પછી આપના અનંત શુભો માંહેલા કેઈએકનું પણ ધારણ કરવાની તો વાતજ શી! ૨૦

હવે સ્તુતિકાર શ્રી પરમાત્મ શાસનની સ્તવના કરતાં થઈ કહે છે:-

યદીયસમ્યક્ત્વ ખલાત્ પ્રતીમો, ભવાદ્દેશાનાં પરમસ્વભાવમ્;

કુવાસનાપાશ વિનાશનાય, નમોરતુ તસ્મૈ તવ શાસનાય ૨૧.

ભાવાર્થ-હે પરમાત્મન આપ સંબંધી તથા આપ પ્રણિત આગમ સંબંધી થયું જે સમ્યક્ જ્ઞાન, તેના બળે કરીને આપનો શુદ્ધ પરમાત્મ જીવન યુક્ત નિરૂપાધિક નિષ્કલંક, એકાંત કલ્યાણકારી સ્વભાવને બાણવાને અમે સમર્થ થયા છીએ; જે આપના શાસન રૂપ શિક્ષા વચન અમારા શ્રવણ ગોચર થયાં ન હોત, તો આ જ્ઞાન કયાં થકી થઈ શક્ત? માટે આવું મહા પ્રભાવિક જે આપનું શાસન, તેને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર હો, અને તેનુંજ અમને અદ્વ શરણ હો, કેવું છે તે શાસન? તો કે, જેણે મહા મમતા અને ગાઢ મિત્રતાવાદિ અનાદિ કાળની જીવને લાગેલી જે કુવાસના, તેના નિર્વિઠ પાસને લીલા માત્રમાં તોહનાર છે, એવા આપના સર્વોત્તમ શાસનને અમારો ત્રિકરણશુદ્ધિએ નમસ્કાર છે. ૨૧.

અપક્ષપાતેન પરિક્ષમાણા, દ્વયં દ્વયસ્થાપ્રતિમં પ્રતીમઃ;

યથાસ્થિતાર્થપ્રથનં તવૈત-સ્થાન નિર્ભંધરસં પરેષામ્. ૨૨.

ભાવાર્થ-હે ભગવન્ અપક્ષપાતપણે વસ્તુનો નિર્ણય કરતાં અમને જે જણાવી જે અનોપમ વાત દ્રઢિ ગોચર થાય છે, એક તો એ કે, યથાવસ્થિત વસ્તુ સ્વરૂપનું

ભાવાર્થ:-હે વીર પરમાત્મનું કેવળ શ્રદ્ધા માત્રે કરીનેજ, અર્થાત્ આપ અમારા દેવ છે, એવા સ્વપક્ષપાતે કરીનેજ આપને વિષે અમારો રાગ થયો નથી; તેમજ અન્ય હરિહરાદિ દેવોને વિષે, તથા કપિલાદિ મતધારીયો પ્રત્યે કેવળ દ્વેષ માત્રે કરીનેજ અમારી અરૂચી નથી, પરંતુ, તથાવિધ આત્મપણાની પરિક્ષા કરવે કરીનેજ, અર્થાત્, યથાર્થ સર્વજ્ઞપણું, નિર્દોષપણું, સુક્તિવત્ વચન, વચન અનુસારે આરિત્ર, અને વચન અને આરિત્રને અનુસારેજ સુદ્રા, ઇત્યાદિ સર્વ યથાયોગ્ય સ્વરૂપની સમ્યક્ પ્રકારે પરિક્ષા કરીનેજ, હે પ્રભો, અમે આપને સત્ય દેવ પછે સ્વીકારીને આપનો આશ્રય કર્યો છે. ૨૬.

હવે સ્તુતિકાર પરમાત્માની વાણીની સ્તવના કરે છે:-

તમઃસ્પૃશામપ્રતિભાસભાજં, ભવન્ત મખ્યાશુ વિવિન્દતે યાઃ;

મહેમ ચન્દ્રાંશુદશાવતા-સ્તસ્તર્કપુણ્યા જગદીશવાચઃ ૩૦.

ભાવાર્થ:-હે ભગવન્, અજ્ઞાનરૂપ અધકારે કરીને આચ્છાદિત થએલા અજ્ઞાની પ્રાણીઓને પણ જે વાણીએ આપના સ્વરૂપનો વથાર્થ પ્રતિભાસ કરાવ્યો છે, તેઓના અજ્ઞાનનો નાશ કરીને સુજ્ઞાનવંત બનાવ્યા છે, એવી અંદ્ર કિરણ સમાન શીતળ ઉજ્જવળ જ્ઞાનોદ્યોત તથા વિવિધ પ્રકારના તર્કે કરીને મહા પવિત્ર એવી જે આપની અત્યુત્તમ વાણી, તેને હું હેમચંદ્રસૂરી અત્યંત ભક્તિ, આદર સહિત, બહુ માન-પૂર્વક ત્રિકરણ શુદ્ધિએ પૂજું છું. ૩૦.

હવે સ્તુતિકારનામે કરીને નહિ, પણ શુભેકરીને વિશિષ્ટ પરમાત્માની સ્તવના કરે છે:-

યત્ર તંત્ર સમયે યથા તથા, યોઽસિ સોઽસ્યભિધયા યયા તયા;

વીતદોષકલુષઃ સ ચેદ્ભવાડનેક એવ ભગવન્નમોઽસ્તુતે ૩૧.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન, જે જે મતને વિષે, જે જે શાસ્ત્રને વિષે, જે જે પ્રકારે કરીને, જે જે નામે કરીને, જ્યાં જ્યાં આપતું વણું, સ્તુતિ, પ્રાર્થનાદિ કરવામાં આવે છે, ત્યાં ત્યાં, સર્વત્ર હે ભગવાન, પરમાર્થે એક ઇંજ છે; જે જે સિદ્ધાન્તોને વિષે રાગ, દ્વેષ, મોહાદિ દ્વંષણોએ કરીને રહિત, નિષ્કલંક, નિર્દોષિત, સર્વજ્ઞ, સર્વ શક્તિમાન, સર્વ-દર્શિ. સર્વ વ્યાપક, શાશ્વત, અવિનાશી, સમ્યક્જ્ઞાન-દ સ્વરૂપી, પૂર્ણાનંદી, બ્રહ્મ સ્વરૂપી, ઇત્યાદિ વિશેષણોએ યુક્ત કથન છે, ત્યાં ત્યાં સર્વત્ર હે પ્રભો, ઇંજ છે; એવા હે અનંતજ્ઞાનિ, પરમ પવિત્ર, પદ્મપત્રી જગત્તત્સર્વ વીર પ્રભુ, આપને અમારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ સદા નમસ્કાર હો. ૩૧.

હવે સ્તુતિકાર અર્થનો ઉપસંહાર કરતાં આ સ્તુતિનો પ્રભાવ વણુંવે છે.

ઈદં શ્રદ્ધામાત્રં તદ્વથ પરિનિન્દાં મૃદુધિયો, વિગાહન્તાં હન્ત

પ્રકૃતિપરવાદવ્યસનિનઃ; અરકતદ્વિષ્ટાના જિનવર! પરીક્ષા

ક્ષમધિયા-મયંતત્વાલોકઃ સ્તુતિમયમુપાધિં વિધૃતવાન્. ૩૨.

ભાવાર્થ:-જે સુગ્ધ, ભદ્રિક પરિણામી, મૃદુબુદ્ધિવાળા છે, અને જેઓને જિન મત ઉપર એવો રાગ છે, એવા ભદ્રિક ભવ્ય પ્રાણીઓ ભલે શ્રદ્ધાએ કરીનેજ આ

દ્રુષણોએ કરીને અતિશય પરાભવને પામતા એવા જે હરિહરાદિ અન્ય દેવો છે, તેઓનું જગત પિતામહપણું, સૃષ્ટિ કર્તાપણું, તથા અનેક પ્રકારના આયુધાદિ વિભૂતીઓનું જે સામ્રાજ્ય છે તે વૃથા છે, અર્થાત્, તે સામ્રાજ્ય નથી, પણ આત્માને નિરંતર પરવશ-પણામાં રાખનાર અતિશય મલિનતા રૂપ દુષ્ટ પિંડે કરીને ભારભૂત વિદંબના છે. ૨૫.

હવે સ્તુતિકાર અસત્વાદી તથા નામધારી પંડિતો જે પંડિતાભાસો છે, તેના અને સત્ય પંડિતોના લક્ષણો ભિન્ન ભિન્ન દેખાડે છે:-

સ્વકલ્પકીંઠે કંડિનં કુઠારં, પરે કિરન્તઃ પ્રલપન્તુ કિચિત્;

મનીષિણા તુ ત્વયિ વીતરાગ!, ન રાગ માત્રેણ મનોનુરકતમ્. ૨૬.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્ પોતાના કંઠ પીઠને વિષે અતિ તીક્ષ્ણ, કઠીણ કૃવચન બોલવારૂપ, દુષ્ટ કુહાડાને ધારણ કરીને ચઢ્યા તદ્વા ગમે તેમ અસમજસ બોલો, લવારો કરો, વૃથા પાંડિત્યપણાનો ડોળ ધારણ કરીને અનેક પ્રકારની મૃષાવાગબળ વિસ્તારો, પરંતુ હે પ્રભો, સત્ય, પ્રમાણિક, વાસ્તવિક પંડિતો તો આપને વિષે કાંઈ રાગ માત્રે કરીને નહિ, અર્થાત્, સ્વમત પક્ષપાતે કરીને નહિ, પણ યુક્તિવંશ, અવરોધિ વચનની, ન્યાય પૂર્વક પરિક્ષા કરીનેજ અનુરાગી થાય છે

હવે જેઓ મધ્યસ્થપણાનું બિરૂદ ધારણ કરે છે, પણ ખરી રીતે મત્સરી છે, તેનું સ્વરૂપ દેખાડતાં થકાં શુરૂ મહારાજ કહે છે:-

મુનિશ્ચિતં મત્સરિણો જનસ્ય, ન નાથ! મુદ્રામતિશેરતે તે;

માધ્યસ્થ્યમાસ્થાય પરીક્ષકા યે, મણિા ચ કાચે ચ સમાનુબન્ધાઃ. ૨૭.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્, જે પુરૂષો પોતાને વિષે રાગ, દ્વેષાદિ રહિતપણા રૂપ મધ્યસ્થતા ધારણ કર્યાનો ડોળ કરે છે, તેઓ ખરી રીતે મધ્યસ્થ નથી, સત્ય પરિક્ષક નથી, કેમકે, કાચ અને મણિરત્નને સરખી રીતે માનવા પ્રમાણે, સરાગી તથા નિરાગી દેવને એક સરખા માને છે, નિશુષ્ણી તથા શુષ્ણીને તુલ્ય ગણે છે, એવા અજ્ઞાની મનિહીન પ્રાણીઓ બહાર થકી સમતાનો ડોળ રાખીને પોતાને મધ્યસ્થ કહેવડાવે છે, તેઓ ખરેખર સમવૃત્તિવાળા નથી, પરંતુ મત્સરી કેતાં શુષ્ણ અને શુષ્ણીના દ્વેષી છે ૨૭.

હવે સ્તુતિકાર પ્રતિપક્ષી જનોની આગળ બહેર ઉદ્વેષોપણા કરે છે:-

ઇમાં સમક્ષં પ્રતિપક્ષસાક્ષિણા-મુદારધે પામવધોષણાં પુવે;

ન વીતરાગાત્પરમસ્તિ દૈવતં, નચાપ્યનેકાન્તમૃતે નય સ્થિતિઃ. ૨૮.

ભાવાર્થ:-હું હેમચંદ્રસૂરિ, પરવાદીયો રૂપ પ્રતિપક્ષી સાક્ષીઓ સમક્ષ પુલ્લી રીતે બહેર ઉદ્વેષોપણા કરું છું કે, શ્રી વીતરાગ જીને દ્રદેવ વિના અન્ય કોઈ પણ દેવ, સત્ય દેવ છેજ નહિ; તેમજ અનેકાંત કથન રૂપ સ્યાદવાદ સિવાય અન્ય કોઈ નય સ્થિતિ નથી ૨૮.

હવે સ્તુતિકાર પોતાનું અપક્ષપાતિપણું સિદ્ધ કરતાં થકાં કહે છે:-

ન શ્રદ્ધયૈવ ત્વયિ પક્ષપાતો, ન દ્વેષમાત્રાફરુચિઃ પરેપુ;

યથાવદાસત્ત્વ પરીક્ષયા તુ, ત્વામેવ વીગ્રપ્રભુમાશ્રિતાઃ સ્મઃ. ૨૯

સ્વરૂપી એવા આત્માના પ્રગટ અનુભવ વડે કરીનેજ જે આત્માને ગમ્ય છે, એટલે જણાય છે, તે પરમાત્મ સ્વરૂપી દેવને નમસ્કાર થાઓ. ૪.

ન સ્પર્શો યસ્ય નો વર્ણો, ન ગંધો ન રસશ્રુતિઃ;

શુદ્ધ ચિન્માત્ર ગુણવાન્, પરમાત્મા સ્ત ગીયતે. ૫.

શબ્દાર્થ:-જેને વિષે કોઈ પણ પ્રકારનો સ્પર્શ, વર્ણ કેતાં રૂપ રંગ, કે રસાદિક કાંઈ નથી, માત્ર શુદ્ધ, એક જ્ઞાનાનંદમયજ, નિર્મળ ગુણવાન આત્મા થયો છે જેનો, એવા નિર્વિકારી, સર્વ ગુણી આત્માને પરમાત્મા કહીએ. ૫.

માધુર્યાતિશયો યદ્વા, ગુણૌઘઃ પરમાત્મનઃ,

તથા ખ્યાતું ન શક્યોઽપિ, પ્રત્યાખ્યાતું ન શક્યતે. ૬.

શબ્દાર્થ:-અતિમાધુર્ય વચન બોલવાના અતિશય ગુણવાલા પુરૂષથી પણ જે મહાત્માના અનંત ગુણોના સમુદ્ધોનું વર્ણન થવું અશક્ય છે, તેમજ તેનું સ્પષ્ટ નિરાકરણ એટલે પ્રતિભાસન પણ થવું મહા અશક્ય છે, એવા વળી. ૬.

બુદ્ધો જિનો હૃષીકેશઃ, શંભુર્બ્રહ્મહિપુરૂષઃ;

ઇત્યાદિનામભેદેઽપિ નાર્થતઃ સ નિર્મલતે ૭.

શબ્દાર્થ:-બુદ્ધ, જીન, ઋષિકેશ એટલે મુનીશ્વર અથવા યોગીશ્વર, શંભુ, બ્રહ્મા, આદિનાથ ઇત્યાદિક અનેક નામોના લેહ હોવા છતાં, તે સર્વ નામો, ગુણ નિષ્પન્ન, સિદ્ધ અર્થવાળા હોવાથી પરમાત્માના ભાવ સ્વરૂપમાં અર્થ કરીને કોઈ પણ લેહ પડતો નથી, એવું પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે. ૭.

ધાવંતોઽપિ નયા નૈકે, તત્ સ્વરૂપં સ્પૃશન્તિ ન;

સમુદ્રા ઇવ કલ્લોલૈઃ; કૃતપ્રતિનિવૃત્તયઃ. ૮.

શબ્દાર્થ:-નાના પ્રકારના અર્થમાં પ્રવૃત્તિ કરનારા એવા નૈગમદિ અનેક પ્રકારના નયો પણ જે પરમાત્મ સ્વરૂપને સ્પર્શ કરી શકતા નથી, અર્થાત્ તે નયોએ પણ, તથા ભંગ પ્રમાણુદિ કથનોને પણ જે સ્વરૂપ અગમ અગોચર છે, તે જેમ પરાવર્તન કરનારા એવા સમુદ્રના કલ્લોલો એટલે મોળાઓ જેમ મૂલ સમુદ્રનું સ્વરૂપ સ્પર્શતા નથી, તેની પેઠે મન વાગ્જાગ કેતાં વચન કથનીને પરમાત્મ સ્વરૂપ અલબ્ધ છે. ૮.

શબ્દોપરકતનદ્રુપ-બોધકૃત્રયપદ્ધતિઃ;

નિર્વિકલ્પં તુ તદ્રુપં, ગમ્યં નાનુભવં ત્રિના. ૯.

શબ્દાર્થ:-સાત નયની પદ્ધતી વડે, એટલે જીન વચનાનુસાર, શબ્દાર્થ પર્યાયાત્રાચન રૂપ, કથનવડે પરમાત્મ સ્વરૂપ સવિકલ્પ ધ્યાન રૂપ પ્રાપ્ત થાય છે, સ્વારાંશ કે, પરમાત્માનું સવિકલ્પ રૂપ, સ્પૃષ્ટ નયોના સંપૂર્ણ મિલન વડે બોધગમ્ય છે, અને નિર્વિકલ્પ પરમાત્મ સ્વરૂપ તો અનુભવ જ્ઞાન વિના જણાતું નથી, અર્થાત્, પરમાત્મ સ્વરૂપી ધર્મને પરમાત્માને આરાધે તોજ શુદ્ધ પરમાત્મ દશાને આત્મા અનુભવે છે. ૯.

સ્તુતિનું અવગાહન કરો; તથા જેઓને પોતે ગ્રહણ કરેલા દેવને વિષે સ્વપક્ષપાત આગ્રહ છે, કે અમારે તો આજ કબૂલ છે એવા આગ્રહી જનો, આ સ્તુતિને પર દેવ નિંદક સ્તુતિ માનીને નિંદા કરો, અવગણના કરો, તથા સત્ય પરિક્ષા કરવામાં સમર્થ બુદ્ધિમાન, રાગ, દ્વેષે રહિત, અપક્ષપાતિ, મધ્યસ્થ પરિણામી, સદ્ અસદ્ વસ્તુનો નિષ્કલ્પ કરવામાં સમ્યક્ વિવેકવાન સર્જનો, આ તત્ત્વ પ્રકાશક સ્તુતિને ધર્મ ચિંતવનરૂપ કાય' પ્રવૃત્તિ વિષે ધારણ કરો; તથાસ્તુ. ૩૨.

૫. શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત

શ્રી પરમાત્મ દર્શન પંચવિંશતિ સાર્થ

અનુષ્ટુપ વૃત્તમ્

પરમાત્મા પરંજયોતિઃ, પરમેષ્ઠિ નિરંજનઃ;

અજઃ સનાતનઃ શંભુઃ, સ્વયંભૂજયતાન્નિજનઃ. ૧.

શબ્દાર્થઃ—સર્વ આત્માઓને વિષે સંપૂર્ણ નિર્મળ આત્મા હોવાથી સર્વેક્રિષ્ટ, સર્વશુભી મહાત્મા, એવા હે પરમાત્મા, હે પરમ જ્ઞાનજયોતિ સ્વરૂપી, હે ઉત્કૃષ્ટ પદને વિષે બિરાજમાન, સર્વ ક્ષિપ્ટ કર્મ રૂપી અંજને કરીને રહિત, હે અજરામર પ્રભુ, હે અનાદિ અનંત એક સ્વરૂપી, સર્વ જગદુપ દાતા એવા હે શંભુ, પોતાની મેળેજ પરમાત્મ સ્વરૂપને પામેલા, સ્વરૂપમાંજ રમનાર, એવા હે રાગ, દ્વેષાદિ શત્રુઓના છત-નાર, સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શી, અનંત બલી છતાં અત્યંત સમતાવંત, હે ચિદાનંદ પરમાત્મા તમે જયવતા વર્તો. ૧.

નિત્યં વિજ્ઞાન માનંદં, બ્રહ્મ યત્ર પ્રતિષ્ઠિતં;

શુદ્ધબુદ્ધરવભાવાય, નમસ્તસ્મૈ પરાત્મને. ૨.

શબ્દાર્થઃ—જ્યાં નિત્ય શાશ્વત વિજ્ઞાન રૂપ આનંદ એટલે જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી, બ્રહ્મ સ્વરૂપજ પ્રકાશી રહ્યું છે, એવા શુદ્ધ બુદ્ધ સ્વભાવવાળા પરમાત્માને નમસ્કાર થાઓ. ૨.

અવિદ્યાજનિતૈઃ સર્વૈર્વિકારૈરનુપદ્રુતઃ;

વ્યકત્યા શિવપદસ્થોઽસૌ, શકૃત્યા જયતિ સર્વગઃ. ૩.

શબ્દાર્થઃ—અજ્ઞાન જનિત સર્વ પ્રકારના વિકારોથી જે હણાયા નથી, તથા જે વ્યક્તિરૂપે એટલે પ્રગટ પ્રત્યક્ષપણે સ્વસ્વરૂપે જે મોક્ષ સ્થાનમાં બિરાજે છે, અને શક્તિ-રૂપે એટલે સત્તાએ કરી સર્વ જીવ દ્રવ્યમાં રહેલ હોવાથી યોગ્ય ભાવ્ય જીવને યોગ્ય ઉપાય સાધન વડે સાધતાં પ્રાપ્ત થાય છે, તે પરમાત્મા હેવનું યથાર્થ સ્વરૂપ બહુવું. ૩.

યતા વાચો નિવર્તન્તે, ન યત્ર મનસો ગતિઃ;

શુદ્ધાનુભવસંવેદં, તદ્વૃપં પરમાત્મનઃ. ૪.

શબ્દાર્થઃ—જ્યાં વાણી એટલે સર્વ પ્રકારના વચનોનું બોલવું પાછું પડે છે, અર્થાત્ જ્યાં કોઈ પણ વાણીનું પ્રયોજન નથી, જ્યાં મનની ગતિ લેશ માત્ર પણ પ્રવૃત્તિ તકરી શકતી નથી, અર્થા જ્યાં મન પણ નિરર્થક છે, કેવળ શુદ્ધ નિર્મળ ચિદાનંદ

શબ્દાર્થ:-જેને અંતરાય નથી, મિથ્યાત્વ નથી, હાસ્ય, રતિ અરતિ નથી, ભય નથી, બુધ્ધિ નથી, એવા પરમાત્માનું મને શરણ થાઓ. ૧૫.

ન શોકો યસ્ય નો કામો, નાજ્ઞાનાવિરતિ સ્તથા;

નોડ્વકાશશ્ચ નિદ્રાયાઃ, પરમાત્મા સ મે ગાતાઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થ:-જેને શોક નથી, કામ નથી, અજ્ઞાન નથી, અવિરતિ (અમત) નથી, તથા નિદ્રાનો અવકાશ નથી, તે પરમાત્માનું મને શરણ થાઓ. ૧૬.

રાગપૌ હૃતો યેન, જગત્ત્રયભયંકરૈ;

સા ત્રાણં પરમાત્મા મે, સ્વપ્નેડપિ જગરેડપિ વા, ૧૭.

શબ્દાર્થ:-આ જગતને મહા વિટંબના પમાડનાર એવા મહા ભયંકર, આત્માના બે મુખ્ય શત્રુઓ જે રાગ દ્વેષ છે, તેને જેણે મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યા છે, એવા વીતરાગ પરમાત્મા મને સ્વપ્નાવસ્થામાં તેમજ જાગૃત દશામાં સાદાકરી થાઓ. ૧૭.

ઉપાધિજનિતા ભાવા, યે યે જન્મજરાદિકાઃ;

તેષાં તેષાં નિષેધેન, સિદ્ધં રૂપં પરાત્મનઃ. ૧૮.

શબ્દાર્થ:-રાગ દ્વેષાદિની ઉપાધિથી ઉત્પન્ન થયેલા અઘટ કર્મ વિકાર ભૂત જન્મ, જરા, અને મરણ, રોગ, શોગ, સંજોગ, વિજોગ, આધિ, વ્યાધિ, સંતાપાદિક, સર્વ પર પુરુષોત્તિ ભાવ એટલે જહાવા માત્રથી રહિત એવું શુદ્ધ નિષ્પન્ન પરમાત્મ સ્વરૂપ છે. ૧૮.

અતદ્વ્યાવૃત્તિતો ભીતં, સિદ્ધાન્તાઃ કથયન્તિ તમ;

વસ્તુતત્સ્તુ ન નિર્વાચ્યં, તસ્ય રૂપં કથંચન. ૧૯.

શબ્દાર્થ:-સિદ્ધાંતો જાણે ભય પામ્યા હોય તેવી રીતે તે પરમાત્માનું સ્વરૂપ કહે છે; વસ્તુતા પરમાત્મ સ્વરૂપ વચનને કંથયિત્ આગોચર છે; સારાંશ કે, શાસ્ત્ર તો માત્ર દિશિના દેખાડનાર છે, અને અનુભવજ ખરું કામ કરી આપે છે. ૧૯.

જનન્નાંપિ યથા મ્લેચ્છો, ન શક્નોતિ પુરીગુણાન;

પ્રવક્તુમુપમાડ્ભાવા-તથા સિદ્ધસુખજનઃ. ૨૦

શબ્દાર્થ:-નગરીના શુણેને જાણતો છતો પણ મ્લેચ્છ, એટલે ગામડીઓ બિલક જેમ ઉપમાને અભાવે નગરીનું વર્ણન યથાર્થ કરી શકતો નથી, તેમ જ્ઞાની પુરૂષ પણ પરમાત્મ સ્વરૂપને જાણતા તથા અનુભવતા થકા પણ સંસારમાં સિદ્ધના સુખની યથાર્થ ઉપમા દેવા યોગ્ય કોઈ પણ વસ્તુ ન હોવાથી સિદ્ધનું સુખ કહેવાને અસમર્થ છે. ૨૦.

સુરાસુરાણાં સર્વેષાં, યત્સુખં પિડિતં ભવેત;

એકત્રાપિ હિ સિદ્ધસ્ય, તદનન્તતમાંશગમ્. ૨૧.

શબ્દાર્થ:-દેવો અને અસુરો સર્વેના સુખને લેશું કરીએ, અને એક તરફ સિદ્ધનું સુખ લેશું કરીએ તે તે સિદ્ધના સુખના અનંતને ભાગે પણ દેવોનું ઉત્કૃષ્ટ સુખ આવી શકતું નથી; કેમકે પરમાત્મ સ્વરૂપના અનુભવનું સુખ તે તમામ જહ પુરુ-

ક્રુષા ન કલ્પનાદર્વી, શાસ્ત્રક્ષીરાન્નગાહિની?;

સ્તોકાસ્તત્ત્વરસારવાદ વિદ્વોડ્નુભવજિવ્હયા. ૧૦.

શબ્દાર્થ:-કયા પુરુષોની કલ્પના રૂપ કહી, શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરના પાત્રમાં પ્રવેશ કરતી નથી? અર્થાત્, સર્વેની કરે છે, પરંતુ અનુભવ જીવ્હા વડે તત્ત્વ રસનું આસ્વાદન કરનાર તો કોઇ વીરલાજ હોય છે ૧૦.

જિતેન્દ્રિયા જિતક્રોધા, દાન્તાત્માનઃ શુભાશયા:;

પરમાત્મગતિં યાન્તિ, વિભિન્નૈરપિ વર્તર્મભિઃ. ૧૧.

શબ્દાર્થ:-જેઓએ ઇંદ્રીઓને જીતી છે, ક્રોધાદિ ક્રોધાચને જીત્યા છે, અને ભલે પ્રકારે આત્માને હમ્યો છે, એટલે પોતાને વશવર્તી રાખ્યો છે, એવા શુભ પરિણામવાળા મહાત્માઓ વિવિધ પ્રકારના માર્ગો વડે પણ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૧.

નુનં મુમુક્ષવઃ સર્વે, પરમેશ્વરસેવકા;

રાસન્નાદિભેદરતુ, તદ્ભૂત્યત્ત્વં નિહન્તિ ન. ૧૨.

શબ્દાર્થ:-સર્વે મુમુક્ષુઓ એટલે મુનીયો, અર્થાત્, શાંત, દાંત, જ્ઞાની મહાત્માઓ ખરેખર પરમેશ્વરના સેવકો છે, દુર્ભાવી અને આસન્નભાવીના ભેદોને પણ પરમાત્માનું સેવકપણું દૂર નથી, અર્થાત્, તેઓ પણ તેમના સેવકજ છે, પણ એમાં એટલું વિશેષ જે વિમુખીભાવપણું ટળીને સન્મુખીભાવપણું અનુક્રમે થશે, તેથી તેઓ પણ પરમાર્થ સેવક જ છે. ૧૨.

નામ માત્રેણ યે હંપ્તા, જ્ઞાનમાર્ગાવિવર્જિતા:;

ન પર્યન્તિ પરમાત્માનં, તે ધૂકા હવં ભાસ્કરમ્. ૧૩.

શબ્દાર્થ:-જેઓ પરમાત્માના નામ માત્રથી ગર્વિષ્ટ થયેલા છે, અને જ્ઞાન માર્ગ થકી શૂન્ય છે, તેઓ પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિમાં ધૂવડ સમાન છે, અર્થાત્, જેમ ધૂવડ સૂર્યને ફેળી શકતા નથી, તેમ કેવળજ્ઞાન જ્યોતિ સ્વરૂપી, નિરાવરણી, નિર્મળ એવું જે શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ, તેને તેવા મિથ્યાહંખરી નામધારીઓ ભેઈ શકતા નથી ૧૩.

શ્રમઃ શાસ્ત્રાશ્રયઃ સર્વો, યજ્ઞજ્ઞાનેન ક્લેગૃહિ:;

ધ્યાતવ્યોઽયમુપાસ્યોઽયં, પરમાત્મા નિરંજનઃ. ૧૪.

શબ્દાર્થ:-જ્ઞાન વડે જે જ્ઞાનનું ફલ ગ્રહણ ન થયું, તો શાસ્ત્ર આશ્રિત કરેલો સર્વ અભ્યાસ, શ્રમ કેતાં કષ્ટ એટલે વેઠ રૂપ ભણવો; અને તેજ જ્ઞાનનું ફલ જે વિરતિ છે, તેને ગ્રહણ કરનારજ પરમાત્માનું ધ્યાન કરવાને, એટલે ઉપાસના કરવાને યોગ્ય છે, સારાંશ કે, સંસાર થકી પરાહુખ એવા સમ્યગ્દ્રષ્ટિ વિરતિવંત આત્માઓજ પરમાત્માની ભક્તિને યોગ્ય છે. ૧૪.

નાન્તરાયો ન મથ્યાત્વં, હાસ્યો રત્યરતી ચ ન;

ન ભીર્યસ્ય જુગુપ્સા નો, પરમાત્મા સ મે ગતિઃ. ૧૫.

ચિદાનંદમનસ્વરૂપી જ્યોતિને અમે સ્તવીયે છીએ ૧.

હવે પરમ જ્યોતિનો પ્રકાશ કેટલો વિસ્તારવાળો છે, તે કહે છે.

પ્રભા ચદ્રાકંભાદીનાં, મિતસંત્રપ્રકાશિકા;

આત્મવસ્તુ પરં જ્યોતિ-લોકાલોક પ્રકાશકં. ૨.

શબ્દાર્થ:-ચદ્ર, સૂર્ય, ચક્ર, નક્ષત્ર, તારાદિકની જ્યોતિ તો પરિમિત એટલે અમુક પ્રમાણ વાલા ક્ષેત્રમાંજ એટલે માપેલી જગ્યામાંજ પ્રકાશે છે; પરંતુ શુદ્ધ આત્મ સ્વરૂપની લોકોત્તર જ્યોતિ તો સર્વ લોક અને અલોકને વિષે વિસ્તારને પામી રહી છે ૨.

હવે પરમાત્મિક જ્યોતિનું સ્વરૂપ વર્ણવે છે.

નિરાકૃત્યં નિરાકારં, નિર્વિકલ્પં નિરામયં;

આત્મનઃ પરમં જ્યોતિ-નિર્મુખાધિનિરંજનં ૩.

શબ્દાર્થ:-સર્વ આકાંક્ષા રહિત, અર્થાત્, કોઈનો પણ આશ્રય નહિ કરનારી એવી સ્વતંત્ર, સમસ્ત સંકલ્પ વિકલ્પથી મુક્ત, અને સર્વ આધિ અને વ્યાધીથી રહિત, સર્વ કમંડૂપી અંજન કેતાં આવરણ, તથા કલેશ રહિત શુદ્ધાત્મ જ્યોતિ સદાકાળ નિરાખાધ પછે જ્યવંતી વર્તે છે. ૩.

હવે આત્માની જ્ઞાન જ્યોતિ, પરવસ્તુની અપેક્ષા રહિત, સ્વાધિન પ્રકાશે છે તે કહે છે

દીપાદિપુદ્ગલાપેક્ષં, સમલં જ્યોતિરક્ષણં;

નિર્મલં કેવલં જ્યોતિ-નિરપેક્ષમતિદ્રિયં. ૪.

શબ્દાર્થ:-પ્રાણીઓની અણુમાં રહેલો પ્રકાશતો દીવા પ્રમુખ પુદ્ગલિક પદાર્થોની અપેક્ષા રાખવાવાલો પરાધિન મલીન છે; પરંતુ આત્માની સંપૂર્ણ જ્ઞાન જ્યોતિ તો સદાકાળ સર્વ પરવસ્તુની અપેક્ષાએ રહિત તેમજ સર્વ ઇન્દ્રિયોની પશુ સહાયતા વિનાજ સ્વાધિનપછે મહા નિર્મળ પ્રકાશે છે. ૪.

હવે આત્મા સદાકાળ જગત્માં સાક્ષીરૂપ, સ્વતંત્ર, સ્વામિપછે વર્તિ રહ્યો છે તે દેખાડે છે.

કર્મણઃ કર્મ માનેષુ, જગદ્દેખ્યપિ પ્રભુઃ;

તમસાડનાવૃતઃ સાક્ષી, સ્ફૂર્તિ જ્યોતિપા રવયં ૫.

શબ્દાર્થ:-જ્ઞાનાવર્ણાદિ કર્મના ઉદ્દયીક ભાવને વિષે આત્મા સદાકાળ સાક્ષી ભૂત તટસ્થ નિર્લેપપછે સ્વસ્વરૂપેજ સર્વ જગ ભાવનો સ્વતંત્ર માલિકપછે પ્રવર્તે છે, તે કદાપી કાળે પશુ કોઈ પણ અજ્ઞાન, મોહ, મિથ્યાત્વાદિક અધકારવડે ઢંકાતોજ નથી, પણ સદા તંત્રેમય સ્વરમણમાંજ વિલસે છે. ૫.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિ, અન્ય સર્વ આત્મિક શક્તિઓની વૃદ્ધિનું કારણ છે, તે દેખાડે છે.

પરમજ્યોતિપઃ સ્પર્શા-દપરં જ્યોતિરેધતે;

યથા સૂર્યઠરરૂપર્શાત, સૂર્યકાંતરિથતોડનલઃ. ૬.

શબ્દાર્થ:-જેમ સૂર્યઠરણના સ્પર્શથી સૂર્યકાંતમણિમાં ગુપ્ત રહેલો અગ્નિ વૃદ્ધિ

ગલિક ભાવથી અલગ છે, માટે નિરુપમ છે; અને અગમ અગોચર છે, જ્યારે સર્વ સંસારીક સુખો જડભાવજનિત, પુદ્ગલિક, પરાધીન સુખ છે, તે પરામાર્થ સુખજ નથી, તો પછી ખરા સુખને સુકાળલે તો તે ક્યાંથીજ આવે. ૨૧.

અદેહા દર્શનજ્ઞાનો—પયોગમયમૂર્તયઃ;

આકાશં પરમાત્મનઃ સિદ્ધાઃ સન્ત નિરામયાઃ. ૨૨.

શબ્દાર્થઃ—અશરિરી, અરૂપી, નિરંજન નિરાકાર એવી, અને સદાકાળ કેવળજ્ઞાન તથા કેવળદર્શનના ઉપયોગ મય છે ચિદાનંદ મય મૂર્તિ જેમની એવા, તથા સર્વ કર્મથી મુક્ત, સ્વ સ્વરૂપે, સાદિ અનંત ભાંગે સદા કાળ નિરાબાધપણે સિદ્ધ પરમાત્માઓ લોકાત્ર ભાંગે વર્તી રહ્યા છે, તેઓને મારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર હો. ૨૨.

લોકાત્રિશિખરારૂઢાઃ, સ્વભાવસમવવસ્થિતાઃ;

ભવપ્રપંચાનર્મુકતા, યુક્તાનન્તાવગાહનાઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થઃ—લોકના અત્ર ભાગ ઉપર રહેલા સ્વસ્વરૂપમાં રમતા, ભવ પ્રપંચથી રહિત, અને અનંત અવગાહનાએ સહિત, એવા સિદ્ધ પરમાત્મા છે. (તેને મારો સદા નમસ્કાર હો.) ૨૩.

ધ્વનિકા ભ્રમરીધ્યાનાદ્, ભ્રમરીત્વં યથાઙ્ગનુતે;

તથા ધ્યાયન્ પરાત્માનં, પરમાત્મત્વમાપ્નુયાત્. ૨૪.

શબ્દાર્થઃ—જેમ ધ્વનિ ભ્રમરીનું એકાગ્ર ધ્યાન કરતી છતી, પોતે ભ્રમરીપણું પામે છે; તેમ ભગ્યાત્મા સિદ્ધ પરમાત્માનું તન્મય ધ્યાન કરતો છતો પરમાત્મ દશાને પામે છે. ૨૪.

પરમાત્મ ગુણાનેવં, યે ધ્યાયન્તિ સમાહિતાઃ;

લભન્તે નિભૃતાનંદા—સ્તે યશોવિજય શ્રિયમ્. ૨૫.

શબ્દાર્થઃ—જે ભવ્ય પ્રાણીઓ પૂર્વોક્ત રૂઢોકમાં વણાવેલા, શુદ્ધ, નિરાવણું, સચ્ચિદાનંદધન સ્વરૂપી પરમાત્મ સ્વરૂપનું અતિ સાવધાનપણે નિર્મળ ઉપયોગપૂર્વક સ્થિરતાએ એકાગ્રપણે ધ્યાન કરે છે, તેઓ અત્યંત આનંદમાં મગ્ન થઈ, યશનો કર્થો છે (વજયતે જેમણે, એવા શ્રી યશોવિજયજી પ્રભુની અનંતી શાશ્વતી જ્ઞાનાદિક ગુણોની જે અખૂટ લક્ષ્મી, તેના ભોક્તા થાય છે. ૨૫.

૬. શ્રીમદ્ધ્યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજી કૃત શ્રી પરમાત્મ જ્યોતિ પંચવિંશતિ

પરમાત્મા દર્શનનું મહાત્મ્ય વખાણું છે.

ઐન્દ્રં તત્પરમં જ્યોતિ—રૂપાધિરહિતં સ્તુમઃ:

ઉદીતે સ્યુર્યદંશેર્કપિ, સંનિધૌ નિધયૌ નવ. ૧.

શબ્દાર્થઃ—અનંત જ્ઞાનાદિ ગુણની સમૃદ્ધિએ ભરપૂર એવો જે અનંતબળી આત્મા, તેની સર્વોત્કૃષ્ટ કેવળજ્ઞાનરૂપ જ્યોતિ જે સર્વ રાગ, દ્વેષાદિ કર્મ જનીત ઉપાધિથી રહિત છે, તે આત્માની જ્યોતિના અંશ માત્ર પ્રકાશ થયે છતે આત્માને પોતાની સમીપેજ નવેનિધિ અને સર્વે સિદ્ધિ પ્રત્યક્ષ પ્રકાશે છે, તે આત્મિક, નિરાવણું, શુદ્ધ

નિધિમિર્નવભીરુને-શ્વતુર્દશભિરપ્યહો;

ન તેજશ્ચક્રિણાં યત્સ્યા, ઘટાત્માધીનમેવાહિ. ૧૧.

શબ્દાર્થ:-અહો ઇતિ આશ્ચર્યે, એટલે આ કેવી અદ્ભૂત ચમત્કારી બીના છે, કે જે પ્રકાશ સુખ એટલે સ્થિરતારૂપ, આનંદનું સુખ, ચક્રવર્તીને તેના નવ નિધાન, અને ઔઠ રત્નોગ્રી પણ પ્રાપ્ત થઈ શકતું નથી; તે જ્ઞાનાનંદ પ્રકાશ સુખ, સહેજ આત્માને સ્વાધિનપણે સમીપેજ વતે છે ૧૧.

હવે મુનિ મહાત્માઓ ઇંદ્રોથી પણ અધિક શોભી રહ્યા છે, તે બતાવે છે.

દંભપર્વતદંભોલિ-જ્ઞાનધ્યાનધનં સદા;

મુનયો વાસવેભ્યોપિ, વિશિષ્ટં ધામ બિભ્રતિ. ૧૨.

શબ્દાર્થ:-દંભ કેતાં મિથ્યાહંખર, કપટ, વા માયારૂપી, પર્વતને તોલ્લામાં વજ્ર સમાન, જ્ઞાન ધ્યાનમાંજ સદાકાળ રમતા, દેવેંદ્રોથી પણ અધિક સુખના ભોક્તા, એવા વિશિષ્ટ શુણના ધામરૂપ મુનિ મહાત્માઓ શોભે છે. ૧૨.

હવે એક વર્ષ સુધીના દિક્ષા પર્યાય અવસ્થામાં કેવું આત્મસુખ પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

શ્રમણે વર્ષં પર્યાયાત્, પ્રાપ્તે પરમશુકલતાં;

સર્વાર્થસિદ્ધિદેવેભ્યો-ડપ્યધિકં જ્યૈનિસલ્લસેત. ૧૩.

શબ્દાર્થ:-માત્ર એક વર્ષના દીક્ષા પર્યાયથી, પરમ વિશુદ્ધિને પામેલા, સાધુ પરબુદ્ધિમાં, સર્વાર્થ સિદ્ધિ વિમાનવાસી દેવોના સુખ કરતાં પણ અધિક ચિત્ત સુખ લાભ આશયરૂપ અત્યંત આત્મિક આનંદ જ્યૈતિ વિસ્ફુરે છે. ૧૩.

હવે જીવનમુક્ત મહાત્માઓની દશાનું સ્વરૂપ વખાણે છે.

વિસ્તારી પરમજ્યૈતિ,-દ્યૌતિતાભ્યંતરાશયા;

જીવન્મુક્તા મહાત્માનો, જયંતે વિગતસ્પૃહા:. ૧૪.

શબ્દાર્થ:-અત્યંત વૃદ્ધિને પામતી, એવી અંતરંગ શુદ્ધાત્મિક, નિર્મળ જ્ઞાન પન્થિનિના પ્રકાશવટે જેમના બાહ્યભ્યંતર આશયો મહા ચિત્ત સુખ લાભરૂપ વર્તી રહ્યા છે, એવા જીવનમુક્ત મહાત્માઓ જગતની પરપુદ્ગલિક ભાવની મૂર્ખાઓ સદિત, સદા નિસ્પૃહી હોય છે ૧૪.

હવે આત્મભાવમાં સદા જગૃત કોણ હોય? તે કહે છે.

જગૃત્યાત્માનિ તે નિત્યં, બહિર્ભાવેપૃ શેરતે;

ઉદાસ્તેયે પરદ્રવ્યે. ત્રિંગંતે સ્વગુણામૃતે. ૧૫.

શબ્દાર્થ:-જે બહિરાત્મ ભાવમાંજ પોતાપણુ માની પુદ્ગલિક પરધિન પદાર્થોમાં સુખના જગે લીન થઈ સૂતા છે, તે તો મૂઢ આત્મા જગતા છતાં સૂતાજ જાણવા; પરંતુ જે આવા બહિરાત્મ ભાવનો ત્યાગ કરીને પોતાના સત્ય આત્મ સુખમાંજ રમતા રહે છે તે મુનિ છતાં પણ જગતા છે, એવા મહાત્માઓ પરદ્રવ્યમાં ઉદાસીન રહી, સ્વસ્વરૂપ

પામે છે, તેમ આત્માની શુદ્ધ સર્વોત્કૃષ્ટ જ્ઞાન જ્યોતિનો પ્રકાશ થતાં, અન્ય સર્વ આત્મિક જ્યોતિ રૂપ શક્તિઓ પણ પોતાના પ્રકાશમાં વૃદ્ધિગત્ બળને પામે છે, અર્થાત્ આત્માની તીવ્ર જ્ઞાનદશામાં આત્માની સર્વ સમૃદ્ધિઓ સમકાળે સ્ફુરણમાન થાય છે, અને સર્વ પ્રકારનું સુખ આત્માને અનુભવાવે છે. ૬.

હવે પરમ જ્યોતિ (વિવેકને દર્શાવનાર છે તે કહે છે.

પૂગ્યન્ન પરમં જ્યોતિ—વિવેકાદ્રેઃ પતત્યધઃ;

પરમં જ્યોતિરતિવચ્છન્ન, નાવિવેકે નિમજ્જતિ. ૭.

શબ્દાર્થઃ—આત્મિક જ્ઞાન જ્યોતિને દેખતો થકો પ્રાણી કદી પણ વિવેક રૂપી પર્વતથી નીચે પડતો નથી, અર્થાત્, મહા વિવેકે વર્તે છે, એટલે કૃત્યાકૃત્ય, ક્ષિત્ક્ષિત, લાભલાભ, લક્ષ્યાલક્ષ, પેચાપેચ, આદિ સર્વમાં મહા વિવેક ચક્ષુ વડે જોઇને પ્રવર્તે છે; તેથી ક્યાંઈ પણ ઠોકર ખાતો નથી; અને પરમ જ્યોતિને નહિ જોતો, આખો મીચીનજ આલનાર અવિવેકી પ્રાણી અવિવેકમય ભવકૂપમાં રૂળી મરે છે. ૭

હવે શુદ્ધ પરમ જ્યોતિનેજ નમસ્કાર કરે છે.

તસ્મૈ વિશ્વ પ્રકાશાય, પરમ જ્યોતિપે નમઃ;

કેવલં નૈવ તમસઃ; પ્રકાશાદપિ યત્પરં. ૮.

શબ્દાર્થઃ—જે પુદ્ગલિક અધિકાર માત્રથીજ નહિ, પરંતુ સર્વ પુદ્ગલિક અજ્ઞાનાથી પણ ન્યારી છે, એવી આખા વિશ્વના સમસ્ત ભાવોને તથા ધર્મોનં પ્રદાન કરનારી, અર્થાત્ યથાર્થ રીતે દેખાણી આપનારી સર્વોત્કૃષ્ટ લોકોત્તર કેવળજ્ઞાન જ્યોતિ અમારો ત્રિકરણ શુદ્ધિએ નમસ્કાર છે ૮.

હવે કર્તા કેવી જ્યોતિનો પ્રકાશ આગે છે તે કહે છે

જ્ઞાનદર્શન સમ્યક્ત્વ, ચારિત્રસુખવીર્યભૂઃ;

પરમાત્મપ્રકાશો મે, સર્વોત્તમ કલામયઃ. ૯.

શબ્દાર્થ—સમ્યક્ જ્ઞાન, સમ્યક્ દર્શન, સમ્યક્ ચારિત્ર રૂપ અખંડ સુખ, અને અખંડ વીર્યરૂપ અનંત ચતુષ્ક લક્ષ્મીની ભૂમિભૂત, સર્વથી ઉત્તમ કલાવાન, સર્વોત્કૃષ્ટ, શુદ્ધ, નિરાવણું પરમાત્મ સ્વરૂપની જ્યોતિનો પ્રકાશ મને હો ૯.

હવે આત્મિક જ્ઞાનકળા વિના બીજી સર્વ કળાઓ નિષ્ફલ છે તે બતાવે છે.

યાં વિના નિષ્ફલાઃ સર્વાઃ, કક્ષા ગુણુબલાધિકા;

આત્મધામકલામેકાં, તાં વય સમુપાસ્મહે. ૧૦.

શબ્દાર્થ—શુભો અને પ્રભાવમાં શ્રેષ્ઠ એવી સર્વ સંસારીક કળાઓ, જે એક કળા વિના નિષ્ફળ છે, આત્મ ધ્યાનમાં રહેનારી પરમ જ્યોતિરૂપ આધ્યાત્મિક જ્ઞાન કળાનીજ અમે ઉપાસના કરીએ છીએ. ૧૧.

હવે આત્મજ્ઞાનપ્રકાશનું સુખ સર્વોત્કૃષ્ટ છે, તે દેખાડે છે.

નિરક્ષણ, તે નિરર્થક છે, આવા પ્રકારનું વિજ્ઞાન તે શુદ્ધ પરમાત્મ જ્યોતિર્નું પ્રકાશક છે. ૨૦.

હવે આત્મજ્ઞાન પ્રકાશ કેને દિતકારક છે, તે કહે છે.

સ્તોઠમધ્યાત્મનો જ્યોતિઃ, પર્યતો દીપતોવદ્દિતઃ;

અંધસ્ય દીપશતવત્, પરં જ્યોતિર્ન યહૂવપિ. ૨૧.

શબ્દાર્થ:-અક્ષુવંત એવા દેખતા પ્રાણીને દીવાની પેઠે થોડી પણ આત્મજ્યોતિ એટલે અલ્પ આત્મજ્ઞાન પણ મહા દિતને કરનારૂં થાય છે; પરંતુ અંધને સેંકડો દીવાની પેઠે ધણી વિદ્યમાન આત્મ જ્યોતિ, અર્થાત્; ગમે તેટલું આત્મજ્ઞાન વણિ, સાંભળે, ભણે, પણ અંધરંગ અક્ષુએ હીન, ભેદ જ્ઞાન રહિત, બહિરાત્માઓને નિરર્થક છે. ૨૧.

હવે પરમ જ્યોતિ કેને પ્રગટ થાય છે, અને તે કેવી રીતે? તે કહે છે.

સમતામૃત, મગ્નાનાં, સમાધિ ધૂત પાપ્મનાં;

રત્નત્રયમયં શુદ્ધં પરં જ્યોતિઃ પ્રકાશતે. ૨૨.

શબ્દાર્થ:-સમતારૂપી અમૃતમાં જે નિમગ્ન છે, અને સમાધિ જળવડે જેના પાપરૂપ મેલ ધોવાઇ ગયા છે, એવા સાધુ જનોને રત્નત્રયમય શુદ્ધ, એવી પરમ જ્યોતિ પ્રગટ થાય છે. ૨૨.

હવે પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ કાણુ થયા છે, તે કહે છે.

ત્રિચંકરા ગણધરા, લઙ્કિસિદ્ધાશ્ચ સાધવઃ;

સ જાતાસ્ત્રિજગદ્વંધાઃ, પરમજ્યોતિ પ્રકાશતઃ. ૨૩.

શબ્દાર્થ:-શ્રી ત્રિચંકર પરમાત્મા, ગણધર મહારાજ, અને લઙ્કિ, સિદ્ધિ, સાધુ મહાત્માઓ પરમ જ્યોતિના પ્રકાશથી ત્રણ જગતને વંદ થયા છે. ૨૩.

હવે પરમ જ્યોતિને કાણુ, ક્યારે પામે છે, તે કહે છે.

ન રાગં નાપિ ચ્વેષં, વિષમેસુ યદા પ્રજેત્;

ઔદાસીન્ય નિમગ્નાત્મા, તદાપ્નોતિ પરંમહઃ. ૨૪.

શબ્દાર્થ:-જ્યારે વિષમ વસ્તુમાં અર્થાત્, મહાવિકંટ ભયંકર કસોટીને વખતે એટલે ઘોર મણીત ઉપસર્ગને વિષે કે અત્યંત પુદ્ગલિક મુખની અવસ્થામાં પણ જીવને જ્યારે રાગ, દ્વેષ થતા નથી, સમભાવજ રહે છે; તેવી ઉદાસીન વૃત્તિમાંજ વતંતા આત્માઓનેજ પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ થાય છે. ૨૪.

હવે અંધકર્તા પોતાનું નામ સૂચવતા થકા અંધનું મહાત્મ્ય વખાણે છે.

વિજ્ઞાય પરમ જ્યોતિ-મહાત્મ્ય મિદમુત્તમં;

યઃ સ્થૈર્યં યાતિ લભતે, સ યશોવિજય શ્રિયં. ૨૫.

શબ્દાર્થ:-શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ રમણરૂપ સ્થિરતા શુષ્ણને પ્રાપ્ત કરે છે, તેવા મહાત્માઓ, કયો છે યશનો (વિજય) તે જેમણે, એવા મહાયશોવિજયજી પરમાત્મ પ્રજ્ઞ, તેની પરમ જ્યોતિ રૂપી અનંતી રહિને પામે છે. ૨૫.

ગુણરૂપ અમૃતનું આસ્વાદન કરે છે. ૧૫.

હવે મુનિ મહારાજના ચારિત્રાત્મા કેવા પ્રકાશે છે, તે કહે છે.

યથૈવાભ્યુદ્ધિતસર્વોવિ-દધાતિ મહાન્તરં;

ચારિત્રં પરમજ્યોતિ-ર્ધોતિતાત્મા તથા મુનિઃ. ૧૬.

શબ્દાર્થ:-જેમ ઉદય પામેલો સૂર્ય મહીમ'ગળના મહા વિસ્તારને પ્રકાશ કરે છે, તેમ શુદ્ધ પરમાત્મ સ્વરૂપ રમણના આનંદવડે, મુનિ મહાત્માઓ પોતાની શુદ્ધ ચારિત્ર પરિણતિની જ્યોતિ સર્વત્ર પ્રતિબિંબિત કરે છે, અર્થાત્ તેમની ચારિત્રની પ્રભા પોતાની સમીપે રહેલા પ્રાણી માત્ર પદાર્થોમાં નિમંજળપણે ઝબકે છે. ૧૬.

હવે પરમ જ્યોતિ કેમ પ્રગટે છે, તે બતાવે છે.

પ્રચ્છન્નં પરમં જ્યોતિ-રાત્મનાઽજ્ઞાનભરમના;

ક્ષણાદાવિર્ભવત્યુગ્ર-ધ્યાનવાતપ્રચારતઃ. ૧૭.

શબ્દાર્થ:-અજ્ઞાનરૂપી રાખનું જેના ઉપર આચ્છાદન થઈ રહેલું છે, તે આત્મિક જ્યોતિ ઉગ્ર સ્વરૂપ ધ્યાનરૂપી વાયુના પ્રચાર વડે પૂર્વોક્ત રાખને ઉઠાડી હાથને એક ક્ષણ-વારમાં પોતાના સહેજે શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરે છે. ૧૭.

હવે આત્માની પરમ જ્યોતિની પ્રાપ્તિ કોણ કરી શકે છે, તે કહે છે.

પરકીય પ્રવૃત્તૌ ચે, મુકાંધબંધિરોપમાઃ

સ્વગુણાન્નસંજ્ઞસ્તૈઃ, પરમજ્યોતિરાપ્યતે. ૧૮.

શબ્દાર્થ:-જે પરપુદ્ગલિક પદાર્થોના વ્યાપારમાં મૂંગા, બહેરા, તથા અંધ સમાન વર્તે છે, અર્થાત્, જેઓ પરપુદ્ગલિક વસ્તુઓને વિષે તદ્દન સાક્ષીરૂપેજ નિર્લેપ્ય પણે વર્તે છે, અને પોતાના આત્મિક ગુણો જે કમ' જનિત ઉપાધિથી ઠંકાયલા છે, તેને સત્ત્વર પ્રગટ કરવામાં સદા સાવધાન પણે તત્પર થઈ રહ્યા છે; તેવા મહાત્માઓજ શુદ્ધાત્મ જ્યોતિને પ્રાપ્ત કરે છે. ૧૮.

હવે પરાચતકદ્રષ્ટિ અને સ્વચિંતકદ્રષ્ટિના ગુણ કોષનો મુકાબલો કરે છે.

પરેષાં ગુણદોષેષુ, દ્રષ્ટસ્તે ત્રિષદાયિની;

સ્વગુણાનુભવાલોકાદ્, દ્રષ્ટિઃ પીઘૃષવર્ષિણી. ૧૯.

શબ્દાર્થ:-પરપુદ્ગલિક પદાર્થો તથા છવેના ગુણ કોષના ચિંતનવાળી દ્રષ્ટિ વિખમથી, ઝેરીલી ભણવી, પરંતુ સ્વાત્મ ગુણોનો અનુભવ કરવાવાળી દ્રષ્ટિ અમૃતને વર્ષાવનારી ભણવી. ૧૯.

હવે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપ પ્રકાશ વિજ્ઞાન કોને કહીએ, તે કહે છે.

સ્વરૂપદર્શનં શ્વાધં પરરૂપેક્ષણં વૃથા;

એતાવદેવ !વજ્ઞાનં, પરમજ્યોતિઃ પ્રકાશકં. ૨૦.

શબ્દાર્થ:-સ્વાત્મ સ્વરૂપનું જ દર્શન પ્રસંગીય છે, અને પર દ્રવ્યનું સ્વરૂપ.

પાર પમાડવા સમર્થ સાર્યવાહ, જોવા આપને જ શરણે આવેલો છું, તો પછી કપાય ચોર વડે હુંટાઈ જતાં મારા, હર્થન, જ્ઞાન, અને આરિત્રરૂપ ત્રણ રત્નોની આપ કેમ ઉપેક્ષા કરી રહ્યા છો ? ૬.

બ્રબ્ધોસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા, ભવાંબુધૌ બંજમતા કથંચિત્ :

આ: પાપપિંડેન તતો ન ભક્ત્યા ન પૂજિતો નાથ ! ન તુ સ્તુતોસિ. ૭.

ભાવાર્થ—ભવસમુદ્રમાં અનેકવાર જમણું કરતા મને મહા મુશીબતે આપ મહાત્મા મળ્યા છે, તોપણ નાથ ! પાપરાશી જોવા મેં, આપને ભક્તિ ભાવથી નમસ્કાર, પૂજા, કે સ્તુતિ કથું કયું જ નથી. ૭.

સંસાર ચક્રે ભ્રમયન્ કુબોધ-હંડેન માં કર્મમહાકુલાલઃ ;

કરોતિ દુઃખપ્રચયસ્થભાંડ, તતઃ પ્રભો ! રક્ષ જગચ્છરણ્ય !. ૮.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી ! આ અતિ દુષ્ટ કર્મ કુલાલ [કુભાર] મને સંસારચક્ર ઉપર કુબોધરૂપી ઠંડવડે લમાડતો મહા દુઃખનું લોજન કરે છે તેવી કહ્યંના યત્રી હે શરણુલાયક પ્રભુ આપ મારું રક્ષણ કરો. ૮.

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણાપ્તતત્ત્વ-સ્ત્યકત્વા મમત્વાદિભવૈકકન્દમ્ :

આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ-મેક્ષિડ્યનિચ્છોર્ભવતાડરિમ નાથ. ૯.

ભાવાર્થ—હે નાથ, આપની આજ્ઞાને યથાર્થ અનુસરવાવડે, તત્ત્વસ્વરૂપને પામેલો હું આ ભવજમણને વધારનાર મમત્વાદિ કે વિકારોને તણ, કેવલ આત્મનિષ્ઠ ઉદ્ધાસીન વૃત્તિએ પૂણું વિસ્ત્રા અને નિષ્પૃહીપણે સહજ વિલાસી ક્યારે બનીશ ? ૯.

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તૈ-ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમનઃ પ્લવંગમ્ ;

કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલઃ, સ્વામિન્ પરબ્રહ્મરતિં કરિષ્યે ? ૧૦.

ભાવાર્થ—અંદ્રની કાંતિ જોવા મહા ઉજ્જવલ આપના ગુણોવડે મારા મનમકંટને નિયમમાં રાંખી આપના પવિત્ર વચનામૃતપાન કરવા અત્યંત આશક્ત થઈ, હે સ્વામિ ! હું ક્યારે સ્વ સ્વરૂપ રમણ બનીશ ? ૧૦.

એતાવર્તી ભૂમિમહું ત્વદંધ્રિ-પદ્મપ્રસાદાદ્ગતવાનધીશઃ ;

હંડેન પાપસ્તદપિ સ્મરાધા, હિ મામકાર્યેષુ નિયોજયન્તિ. ૧૧.

ભાવાર્થ—હે નાથ ! આપના ચરણકમળના પ્રસાદથી હું આટલી ઉંચી ભૂમી મુધી પહોંચ્યો છું, તોપણ દુષ્ટ કામાદિક વિકારો મને બલાત્કારે અકાર્ય કરવા પ્રેરણા કરે છે, જો ભારે જોડનો વિષય છે. ૧૧.

ભદ્રં ન કિં ત્વમ્યપિ નાથનાથે, સંભાવ્યતે ? મે યદપિ સ્મરાધાઃ ;

અપાક્રિયન્તે શુભભાવનાભિઃ, પૃષ્ઠં ન મુચ્યન્તિ તથાપિ પાપાઃ ૧૨.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો ! વિશ્વનાયક જોવા આપ નાથ છો, મને શું શું હિત ન સંભવે ? અપિતુ, સર્વહિત સંભવે; પરંતુ જો કે હું શુભ ભાવનાઓ વડે કામાદિક વિકારો

મન્યકૃત્વાદિ પુષ્ટિ લગ્ન

૭. યશસ્વી ધર્મશીલ પરમાર્હત મહારાજધિરાજ શ્રી કુમારપાલકૃત
આત્મનિન્દારૂપ જિનેન્દ્ર સ્તુતિ સાર્થ:

ઉપભતિ વૃત્તમ્.

નમ્રાખિલાખંડલમૌલિરત્ન-૨ રમચ્છટાપલ્લવતિંધિપીઠ !;

વલ્લભસ્તવિશ્વવ્યસનપ્રબંધ !, ત્રિલોકપંથો ! જયતાન્નિજનેન્દ્ર ! ૧

ભાવાર્થ:-નમી પહેલા સમસ્ત ઇંદ્રના મુકુટ સંબંધી રત્નોની પ્રભાશી જેમના ચરણપીઠ ઉપર પ્રતિબિંબિત થયેલી છે, અને જેમણે જગતના કષ્ટસમુદ્ધને દૂર કરી નાંખ્યો છે, એવા હે ત્રૈલોક્યપંથુ જિનેન્દ્ર મહારાજ ! આપ જયવતા વર્તો ૧.

મૂઠોડસ્મ્યહું વિજ્ઞપયામિ યત્વા-મપેતરાગં ભગવન્ ! કૃતાર્થમ્;

નાહિ પ્રભુણામુચિતસ્વરૂપ-નરૂપણાય ક્ષમતેર્ઽર્થવર્ગઃ. ૨.

ભાવાર્થ:-સાગ દ્વેષાદિ મળથી સર્વથા મુક્ત હોવાથી કૃતાર્થ થયેલા આપને જે હું વિનવું છું, તે મારી મુગ્ધતા માત્ર છે, કેમકે રવામીના યથાર્થ સ્વરૂપને નિરૂપણ કરવાને અર્થી વર્ગ સમર્થ થઈ શકતોજ નથી ૨.

મુક્તિંગતેપીઞ્શ ! વિશુદ્ધચિત્તે, ગુણાધિરોપેણ મમાસિ સાક્ષાત્;

ભાનુર્દવીયાનપિ દર્પણેડશુ-સંગાત્ કિંદ્યોતયતે ? ગ્રહાન્તઃ. ૩.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી ! આપ મુક્તિપદને પામ્યા છતાં મારા વિશુદ્ધ ચિત્તમાં ગુણાધિરોપવડે સાક્ષાત વર્તો છો; જેમ અતિ દૂર રહેલો સૂર્ય સુંદર આરશીમાં પ્રતિબિંબિત થઈને ઘરની અંદર ઉદ્યોત કરતો નથી શું ? અચિત્તુ કરે છેજ તેમ બાણુવું. ૩.

તવ સ્તવેન ક્ષયમંગભાજાં, ભજન્તિ જન્માર્જિતપાતકાનિ;

ક્રિયચિચરં ચંડસ્તચેર્મશીચિ-સ્તોમે તમાંસિ સ્થિતિમુદ્ગહન્તિ. ૪.

ભાવાર્થ:-આપની સ્તવના કરવાવડે પ્રાણીઓના અનેક જન્મોમાં ઉપાર્જિત કરેલાં પાપકર્મ ક્ષય પામી જાય છે, અથવા પ્રચંડ સૂર્યની પ્રભાશી પ્રસરતા અંધકાર કયાં સુધી ટકી શકે ? અપિતુ નજ ટકી શકે. ૪.

શરણ્યકારણ્યપરઃ પરેષાં, નેહંસિ મોહજવરમાશ્રિતાનામ્

મમત્વદાજ્ઞાં વહતોડપિમૃદ્ધા-શાન્તિં ન યાત્યેષ કુતોડપિ હેતોઃ. ૫.

ભાવાર્થ:-હે શરણ્ય લાયક, કરુણા કરવા સદા કુશળ, એવા આપ સ્વાશ્રિત અન્ય જનોના મોહજવરને મૂળથી દૂર કરી નાંખો છો; તેમ છતાં શિર ઉપર આપની આજ્ઞાને અચુક વહન કરનારો જે હું તેનો આ મોહજવર શા કારણથી ઉપશાંત થતો નથી, તે હું કળી શકતો તથી. ૫.

ભવાટવીલંધનસાર્થવાહં, ત્વામાશ્રિતો મુક્તિમહં વિયાસુઃ;

કપાયચૌરૈર્જિ ! નલુપ્યમાનં, રત્નત્રયમે તદુપેક્ષસે કિમ્ ? ૬.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી ! મુક્તિપુરી જવા અભિલાષાવાળો હું આ સંસાર અટવીનો

પાર પમાડવા સમર્થ સાર્થવાદ, એવા આપને જ શરણે આવેલો છું, તો પછી કયાય ચોર વડે હુંટાઈ જતાં મારા, કશન, જ્ઞાન, અને આરિત્રરૂપ ત્રણ રત્નોની આપ કેમ ઉપેક્ષા કરી રહ્યા છો? ૬.

ભૂખ્યોસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા, ભવાંબુધૌ બંધમતા કથંચિત્:

આ: પાપપિંડેન નતો ન ભક્ત્યા ન પૂજિતો નાથ! ન તુ સ્તુતોસિ. ૭.

ભાવાર્થ—ભવસમુદ્રમાં અનેકવાર જમણ કરતા મને મહા મુશીબતે આપ મહાત્મા મળ્યા છો, તોપણ નાથ! પાપરાશી એવા મેં, આપને ભક્તિ ભાવથી નમસ્કાર, પૂજા, કે સ્તુતિ કથું કયું જ નથી. ૭.

સંસાર ચક્રે ભ્રમયન્ કુબોધ—દંડેન માં કર્મમહાકુલાલઃ;

કરોતિ દુઃખપ્રચયસ્થભાંડ, તતઃ પ્રભો! રક્ષ જગચ્છરણ્ય! ૮.

ભાવાર્થ—હે સ્વામી! આ અતિ દુષ્ટ કર્મ કુલાલ [કુભાર] મને સંસારચક્ર ઉપર કુબોધરૂપી ટંકવડે ભમાડતો મહા દુઃખનું લોજન કરે છે તેવી કથનના થકી હે શરણુલાયક પ્રભુ આપ મારું રક્ષણ કરો. ૮.

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણાપ્તતત્ત્વ—સ્ત્યકત્વા મમત્વાદિભવૈકકન્દમ્:

આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ—મેક્ષેઽપ્યનિચ્છોર્ભવતાઽસ્મિ નાથ. ૯.

ભાવાર્થ—હે નાથ, આપની આજ્ઞાને યથાર્થ અનુસરવાવડે, તત્ત્વસ્વરૂપને ખમીલો હું આ ભવજમણને વધારનાર મમત્વાદિ વિકારોને તણ, કેવલ આત્મનિષ્ઠ ઉદાસીન વૃત્તિએ પૂણું વિસ્ત્રાંત અને નિરપેક્ષપણે સહજ વિદ્યાસી ક્યારે બનીશ? ૯.

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તૈર્ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમનઃ પ્લવંગમ્;

કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલઃ, સ્વામિન્ પરબ્રહ્મરતિં કરિષ્યે? ૧૦.

ભાવાર્થ—અંદ્રની કાંતિ જેવા મહા ઉજ્જવલ આપના શુભોવડે મારા મનમકંટને નિયમમાં રાંખી આપના પવિત્ર વચનામૃતપાન કરવા અત્યંત આશક્ત થઈ, હે સ્વામિ! હું ક્યારે સ્વ સ્વરૂપ રમણ બનીશ? ૧૦.

એતાવર્તી ભૂમિમહં ત્વદંધિ—પદ્મપ્રસાદાદ્ગતવાનધીશઃ;

હંતેન પાપસ્તદપિ સ્મરાધા, હિ મામકાર્યેષુ નિયોજયન્તિ. ૧૧.

ભાવાર્થ—હે નાથ! આપના ચરણકમળના પ્રસાદથી હું આટલી ઉંચી ભૂમી સુધી પહોંચ્યો છું, તોપણ હજી કામાદિક વિકારો મને બલાત્કારે અકાર્ય કરવા પ્રેરણા કરે છે, એ બારે જેદનો વિષય છે. ૧૧.

ભદ્રં ન કિં ત્વમ્યપિ નાથનાથે, સંભાવ્યતે? મે યદપિ સ્મરાધા;

અપાર્કિયન્તે શુભભાવનાભિઃ, પૃષ્ઠિં ન મુચ્યન્તિ તથાપિ પાપાઃ ૧૨.

ભાવાર્થ—હે પ્રભો! વિશ્વનાયક એવા આપ નાથ છો, મને શું શું હિત ન સંભવે? અપિતુ, સર્વહિત સંભવે, પરંતુ જો કે હું શુભ ભાવનાઓ વડે કામાદિક વિકારો

દૂર કરવા બનતું કંઈ હું, તોયણુ તે દુષ્ટ વિકારો મારી પૂઠ મૂકતા નથી, મારો પરાભવ કરવા મારી પછાડી લાગ્યા રહે છે. ૧૨.

ભવાંધુરાશૌ ભ્રમતઃ કદાર્જપિ, મન્યે ન મે લોચનગોચરોઽભુઃ;

નિરસીમસીમન્તકનારકાદિ-દુઃખાતિથિત્વં કથમન્યથેશ !: ૧૩.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભુ, પૂર્વે ભવસમુદ્રમાં ભ્રમતા એવા મને આપ કદાપિ દ્રષ્ટિગોચર થયા જણાતા નથી, નહિ તો સાતમી નરક વિગેરેનાં ઉત્કૃષ્ટ દુઃખ મારે શા માટે ભોગવવા પડે ? અપિતુ, કદાપિ નજ ભોગવવાં પડે. ૧૩.

ચક્રાસિયાપાંકુશવજ્રમુખ્યૈઃ, સલ્લક્ષણર્લક્ષિતમંદ્રિયુગ્મમ્;

નાથ ! ત્વદીયં શરણં ગતોઽસ્મ, દુર્વારમોહાદિવિપક્ષભીતઃ ૧૪.

ભાવાર્થ:-હે નાથ, ચક્ર, ખડક, ધનુષ્ય, અંકુશ, તથા વજ્ર પ્રમુખ ઉત્તમ લક્ષણોવડે લક્ષિત એવા આપના ચરણ યુગલનું જ શરણુ, હવે દુર્ગંથ એવા મોહાદિ શત્રુથી ભય પામતા એવા મેં, આપના હાસે ગ્રહણ કર્યું છે. ૧૪.

અગણ્યકારણ્યશરણ્યપુણ્ય-સર્વજ્ઞ !; નિષ્કંટક ! વિશ્વનાથ !,

દીનં હતાશં શરણુગતં ચ, માં રક્ષ રક્ષ સ્મરભિલ્લભલ્લે: ૧૫.

ભાવાર્થ:-હે વિશ્વનાથ ! અગાધ કંઠણુવડે શરણુ કરવા લાયક પવિત્ર અને સર્વજ્ઞ, વીતરાગ એવા આપ એક દીન હતાશ, એટલે નીરાશ થયેલા, અને આપને શરણુ આવેલા એવા મને દુષ્ટ કામ કદંધનામાંથી બચાવો, બચાવો. ૧૫.

ત્વયા વિના દુષ્ટતચક્રવાલં, નાન્યઃ ક્ષયં નેતુ મલં ભમેશ !;

કિંવા વિપક્ષપ્રતિચક્રમૂલં. ચક્રં વિના ચ્છેતુમલંભવિષ્ણુઃ ૧૬.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! આપ વગર ખીજો કોઈ પણ મારા સધળા દુષ્ટતને છેલવા સમર્થ નથી, અથવા તો શત્રુઓના પ્રતિચક્રનો સામા સમર્થ ચક્ર વગર છેલવાને કોઈ પણ સમર્થ થઈ શકતા નથી; માટે આપનું જ મને સર્વત્ર શરણુ હો. ૧૬.

યદ્દેવદેવોઽસિ મહેશ્વરોઽસિ, બુધ્ધોઽસિ વિશ્વત્રયનાયકોઽસિ; તેનાન્તુ-

રંગારિગણાભિઽભૂત-સ્તવાઽગ્રતો રોદિમિ હા સખેદમ્. ૧૭.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામી ! આપ દેવના પણ દેવ છો, મહેશ્વર છો, બુદ્ધ છો, અને જગતના નાયક છો, તેથીજ અંતરંગ શત્રુ વગર વડે પરાભવ પામેલો હું, આપની આગળ અત્યંત ખેદ સહિત રૂઢન કરું છું. ૧૭.

સ્વામિન્નધર્મવ્યસનાનિ હિત્વા, મનઃ સમાધૌ નિદધામિ યાવતઃ

તાવત્કુધેવાન્તરવૈરિણો મા-મનલ્પમોહાન્ધવશં નયન્તિ. ૧૮.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો ! અધર્મ વ્યસનોને તણુ છંને જેટલામાં હું મનને સમાધિમાં સ્થાપું છું, તેવામાં કામાદિક અંતરંગ શત્રુઓ જાણે કોધાતુર થઈને મને આંત મોહાંધ કરી મૂકે છે, મારી શુદ્ધ બુદ્ધ ઠેકાણે રહેવા હેતા નથી. ૧૮.

નિમીલ્ય નેત્રે મનસઃ સ્થિરત્વં, વિધાય યાવન્નિજન ! ચિન્તયામિ;

ત્વમેવ તાવન્ન પરોઽસ્તિ દેવો, નિઃશેષકર્મક્ષયહેતુરત્ર. ૩૦.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! બન્ને નેત્રો મીચીને, અને મનને સ્થિર કરીને જ્યારે જ્યારે હું ચિંતવું છું, ત્યારે મને સમસ્ત કર્મનો ક્ષય કરવાના હેતુરૂપ આપ સિવાય કેવળ આપજ પ્રતીત થાયો છો, અર્થાત્ સાક્ષાત્ મનાયો છો. ૩૦.

ભક્ત્યાસ્તુતા અપિ પરે પરયા પરેમ્યો, મુક્તિં જિનેન્દ્ર !

દદતે ન કથચનાપિ; સિકતાઃ સુધારસઘટૈરપિ નિમ્બવૃક્ષા,

વિશ્રાણ્યન્તિ નહિ ચૂતકૃલં કદાચિત્. ૩૧.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર ! ગમે તેટલી ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિ વડે સ્તવ્યા છતાં, અન્ય દેવો કોઈ રીતે બીજાઓને એટલે પોતાના ભક્તોને મુક્તિપદ આપી શકતા નથી; કેમકે અમૃતના કુલોવડે પણ સિંચવામાં આવેલા લીમડાનાં વૃક્ષો શું કદાપિકાલે આમૃતજ આપીશકે બરા ? અર્થાત્ કદાપિ નહિ. ૩૧.

ભવજલનિધિમધ્યાન્નાથ ! નિસ્તાર્ય કાર્યઃ. શિવનગર કુટુમ્બી

નિર્ગુણોઽપિનિર્ગુણોઽપિ ત્વયાઽહમ્; નહિગુણમગુણ વા સંશ્રિતાનાં

મહાન્તો, નિરુપમકરુણાર્દ્રાઃ સર્વથા ચિન્તયન્તિ. ૩૨.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! ભવસાગરથી મારો નિસ્તાર કરીને નિર્ગુણી છતાં મને આપે મોક્ષવાસી કરવો જોઈએ, કેમકે નિરુપમ કરુણાવડે આર્દ્ર બનેલા મહાપુરુષો સ્વાશ્રિત સેવકવર્ગના શુભદોષને સર્વથા ચિંતવતા નથી, એઓ તો સ્વસેવકોને સ્વાત્મ-લેખીને આપ સરખાજ કરે છે, કરવાની સદા હિતબુદ્ધિ રાખે છે. ૩૨-

પ્રાપ્તસ્વં બહુભિઃ શુભૈસ્ત્રિજગતશ્ચૂડામાશુર્દેવતા, નિર્વાણપ્રતિભૂરસાવપિ

ગુરુઃ શ્રીહેમચંદ્રપ્રભુઃ; તન્નાતઃ પરમસ્તિ વસ્તુ કિમપિ સ્વામિન્

યદભ્યર્થેયે, કિન્તુ ત્વદ્વચનાદરઃ પ્રતિભવં સ્તોદ્ધમાનો મમ. ૩૩.

ભાવાર્થ:-હે નાથ ! મહાપ્રભૂત પુન્ય જોગે, આપ ત્રણ જગતના ચૂડામણી દેવ મને પ્રાપ્ત થયા છો, તેમ એ ઉપરાંત બીજી કોઈ મિષ્ટ વસ્તુ હું જાણતો કે માનતો નથી, કે જેની પ્રાપ્તિ માટે હું આપની પાસે પ્રાર્થના કરું છું; પરંતુ, આપના વચન ઉપર મને ભવોભવ અધિકાધિક આદર થતો જાય, એટલુંજ હું આપની પાસે પ્રાર્થું છું, તથાસ્તુ. ૩૩.

૮. પરમાનંદ પંચવિંશતિ સાથે અનુષ્ટુપ વૃત્તં

પરમાનંદસંપન્નં, નિર્વિકારં નિરામયં;

ધ્યાનહીના ન પર્યન્ત, નિજદેહે વ્યવસ્થિતં. ૧.

ભાવાર્થ:-ઉત્કૃષ્ટ આનંદ સુક્ત, રાગ દ્વેષાદિ સર્વ મનોવિકારે કરીને રહિત, તથા સર્વ પ્રકારના રોગ રહિત, એવો, પોતાના શરીરને વિષે વ્યાપિ રહેલો અનંત શક્તિવંત જે આત્મા, તેને તેના ચિન્તવને કરી રહિત એવા અજ્ઞાની પ્રાણીઓ, દેખતા નથી. ૧.

તત્પાદપદ્ધતિયં જિનેન્દ્ર! સ્કુરત્યજસ્યં હૃદિ યસ્ય પુંસઃ;

વિશ્વત્રયીશ્રીરપિ નૂનમેતિ, તત્રાશ્રયાર્થં સહચારિણીવ. ૨૫.

ભાવાર્થ:-હે જિનેન્દ્ર! આપના ચરણકમળ, જે ભવ્યાત્માના, હૃદય કમળમાં સદાય સ્કુર્યા કરે છે; તેનો આશ્રય લેવાને ત્રિભુવનની લક્ષ્મી પણ જાણે સહચારિણી, હાસી હોય એમ નિશ્ચય આવી રહે છે, સારાંશ કે જે ભાગ્યવંત ભવ્યજનો આપના ચરણકમળનું એક નિષ્ઠાથી ધ્યાન ધરે છે, તેમને ત્રણ ભુવનની લક્ષ્મી પણ હાસી રૂપ થઈ રહે છે (માટે હે જગતાત, તે આપના ચરણકમળનું સમ્યક્ સેવન મને સર્વત્ર હો.) ૨૫.

અહં પ્રભો નિર્ગુણ ચક્રવર્તી, કૂરો દુરાત્મા હંતકઃ સપાપ્મા;

હીદુઃખરાશૌ ભવવારિરાશૌ, યસ્માન્નિમગ્નોસ્મિ ભવદ્વિમુક્તઃ ૨૬.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો! હું અત્યંત નિર્ગુણી, કૂર, હુબ્દ, નિર્દય અને પાપી છું, આપના આલંબન વગરનો હું પ્રચૂર દુઃખવાળા સંસાર સાગરમાં હુબેલો છું, હવે તો મને આલંબન કેવળ આપનું જ છે. (માટે અનાથના નાથ! ગરીબ નિવાહ! મારા ખરા માયબાપા હવે મને ઉવેખવો, તે આપને ઉચિત નથી, પણ મારા સકળ દોષને ટાળી મને આપ જેવો કરો, એજ વિનંતિ છે. ૨૬.

સ્વામિન્નિમગ્નોસ્મિ મુધાસમુદ્રે, યન્નેત્રપાત્રાતિથરઘ મેડભૂ;

(યન્તામણૌ સ્કૂર્જતિ પાણિપદૌ, પુંસામસાધ્યૌ નહિ કશ્ચિદ્ધર્થઃ. ૨૭.

ભાવાર્થ:-હે નાથ! આજ આપ મને દ્રષ્ટિગોચર થયા, તેથી હું અમૃતસાગરમાં નિમગ્ન થયો છું, જેમના હસ્તકમળમાં ચિંતામણી રતન આવી રહ્યાં છે, તેમને કોઈ પણ અર્થ અસાધ્ય નથી એટલે તેમના સકળ કાયની સહેજે સિદ્ધિ થઈ શકે છે. (તેવોજ ભાગ્યશાળી હું મને પોતાનેજ આપવડે સમજી છું.) ૩૭.

ત્વમેવ સંસારમહાંબુરાશૌ, નિમજ્જતો મે જિન! યાનપાત્રમ;

ત્વમેવ મે શ્રેષ્ઠસુખૈકાધામ, વિમુક્તિરામાઘટનાભિરામઃ. ૨૮.

ભાવાર્થ:-હે પ્રભો! સંસાર સમુદ્રમાં હુબતા એવા મને આપજ એક જહાઝ સમાન છે, અને શિવરમણી સાથેના શાશ્વત સંબંધ વડે અભિરામ એવા આપજ મારા શ્રેષ્ઠ સુખના વિશ્રામ સ્થાન છે. ૨૮.

ચિન્તામણિસ્તસ્યજિનેશ! પાણૌ, કલ્પદ્રુમરતસ્ય ગૃહાંગણસ્થઃ;

નમસ્કૃતો યૈન સદાઽપિ ભક્ત્યા, સ્તોત્રિઃ સ્તુતો દામભિરચિંતોસિ. ૨૯.

ભાવાર્થ:-હે સ્વામિન્! જે ભવ્યજનોએ આપને ભક્તિ વડે સદાય નમસ્કાર કર્યા છે, સ્તોત્ર સ્તવનો વડે સ્તવ્યા છે, અને અનેક પુણ્યમાળાઓ વડે પૂજ્યા છે, તેમના હાથમાં ચિંતામણી આવેલ છે અને તેમના આંગણમાં કલ્પવૃક્ષ ઉગ્યા છે એમ હું માનું છું. કેમકે તેમનાં સકળ વાંછિત કાય સહેજે સિદ્ધ થાય છે, (તેઓ ખરેખર ધન્ય છે, કૃતપુન્ય છે, જે આપને દેખી રહ્યા છે.) ૨૯.

દ્રવ્યકર્મવિનિર્મુક્તં, ભાવકર્મવિવર્જિતં;

નોકર્મરહિતં યિતિ, નિશ્ચયેન ચિદાત્માનં ૮.

ભાવાર્થ:-જ્ઞાનાવણી આઠે દ્રવ્ય કર્મ રહિત, તથા તે કર્મેનિ ઉત્પન્ન કરનારા રાગ, દ્વેષાદિરૂપ ભાવ કર્મથી પણ રહિત, અને ઔદાસિકાદિ પાંચે શરીરરૂપ નોકર્મથી પણ રહિત, એક જ્ઞાનાનંદમયજ્ઞ આ આત્મા નિશ્ચયપણે છે, એમ જ્ઞાની કહે છે. (જાણે છે.) ૮.

અનંત પ્રજ્ઞણોરૂપં, નિજ દેહે વ્યવસ્થિતં;

જ્ઞાન હીના ન પરચન્તિ, જત્યંધા ઇવ ભાસ્કરં. ૯.

ભાવાર્થ:-અનંત પ્રજ્ઞજ્ઞાન સ્વરૂપી, સ્વશરીરને વિષે આપક છતાં, જેમ જન્મથી અંધ પ્રાણી સૂર્યને દેખતો નથી, તેમ જ્ઞાન ચક્ષુએ રહિત પ્રાણી પણ આવા આત્માને દેખતો નથી. ૯.

યદ્ધ્યાનં ક્રિય તે ભવ્યૈ, ચેન કર્મ વલીયતે;

તત્ક્ષણં દ્રવ્યતે શુદ્ધં ચિત્ત ચમત્કાર દર્શનં. ૧૦.

ભાવાર્થ:-જેવો પ્રાણી તન્મય સ્વરૂપે આ આત્માનું ધ્યાન કરે છે, કે તુરતજ તે કર્મનો વિનાશ કરીને તત્કાળ શુદ્ધ, નિર્મળ, સ્ફટિક રત્નની પેઠે સ્વચ્છ હોય છે; ત્યારે તેનું દર્શન પણ ચિત્તને મહા ચમત્કાર ઉત્પન્ન કરનારૂં થાય છે. ૧૦.

યે ધર્મશીલા મુનયઃ પ્રધાના-સ્તે દુઃખહીના નિયમે ભવાન્તઃ

સંપ્રાપ્યશીઘ્રં પરમાર્થ તત્ત્વં, પ્રજાન્તિ મોક્ષં ચિદમેકમેવ. ૧૧.

ભાવાર્થ:-સદાકાળ ધર્મને વિષેજ હીન રહેનારા ઉત્તમ ધર્માચારી મુનિવરો (નિશ્ચયે આ ભવના (સંસારના) દુઃખોથી રહિત થાય છે, અને એક પરમ પદાર્થ, ઉત્કૃષ્ટ સારભૂત, ચિદાનંદમય સ્વરૂપી જે મોક્ષપદ, તેને શિઘ્ર પામે છે. ૧૧.

આનંદરૂપં પરમાત્મતત્ત્વં, સમસ્તસંકલ્પવિકલ્પમુક્તં;

સ્વભાવલીનાનિવસન્તિનિત્યં, જનાતિ યોગી સ્વયમેવતત્ત્વં. ૧૨.

ભાવાર્થ:-એક આનંદમયજ્ઞ રૂપ છે જેનું એવો પરમાત્મ સ્વરૂપી, મનના સર્વ આહુદ્દહોહુદ્ધ વિકલ્પોથી રહિત, પોતાના સ્વભાવને વિષેજ નિરંતર વસનાર, એવો જે શુદ્ધ આત્મ પદાર્થ, તેનેજ યોગીપુરુષો સહજ, શુદ્ધ તત્ત્વ કરી જાણે છે. ૧૨.

ચિદાનંદમયં શુદ્ધં, પરાપાય નિરામયં;

અનંતસુખસંપન્નં, સર્વસંગવિવર્જિતં. ૧૩.

ભાવાર્થ:-આત્માના શુદ્ધ આનંદાશુક્ત, મહા નિર્મળ સર્વ કષ્ટ, તથા સર્વ વ્યાધિથી મુક્ત, અપાર સુખે કરીને પૂર્ણ, અને સદાકાળ સર્વ પરપુણ્ણલિક સંગે કરીને રહિત, આ આત્માધિરાજ વર્તે છે. ૧૩.

લોકમાત્રપ્રમાણો હિ, નિશ્ચયે નહિ સંશયઃ;

વ્યવહારો દેહ માત્રેણ, કથયન્તિ મુનીશ્વરાઃ. ૧૪.

ભાવાર્થ:-ચૌદ રાજલોક પ્રમાણે, નિશ્ચયે અવગાહન ક્ષેત્ર છે જેનું, પણ વ્યવહારે

ભાવાર્થ:-સર્વ આકાર રહિત, પોતાના સ્વરૂપેજ રહેલો, સિદ્ધના આઠ ગુણોએ સહિત, નિર્વિકારી સર્વ કર્મરૂપી અંજને રહિત, શુદ્ધ નિષ્પન્ન સ્વરૂપી આ આત્મા છે. ૨૧.

તત્ સમં તુ નિજાત્માનં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;

સહજનંદયૈતત્યં, પ્રકાશયતિ મહાયશે. ૨૨.

ભાવાર્થ:-એવોજ, એટલે ઉપર કહ્યો તેવોજ, પોતાનો આત્મા રાગ, દ્વેષ, મોહ અજ્ઞાન, મિથ્યાત્વાદિ, વિકારે રહિત છે, સ્વાભાવિક, સ્વાધીન, જ્ઞાન ચેતનાવંત આત્માનું સ્વરૂપ છે, એમ મોટા યશતા ધણી શ્રી પરમાત્માએ પ્રકાશ્યું છે. ૨૨.

પાપાણેષુ યથા હેમં, દુગ્ધમધ્યે યથા ધૃતં;

તલમધ્યે યથા તૈલં, દેહમધ્યે તથા શિવં. ૨૩

ભાવાર્થ:-જેમ પથ્થરને વિષે સૂવણું, જેમ દૂધને વિષે ઘી, જેમ તલમાં તેલ, સત્તાગત એટલે શક્તિરૂપે રહેલાં છે; તેવીજ રીતે આ શરીરને વિષે શક્તિરૂપે બ્યાપી રહેલો શિવ સ્વરૂપી આત્મા છે. ૨૩.

કાષ્ઠમધ્યે યથા વન્હિઃ; શક્તિ રૂપેણ તિષ્ઠતિ;

અયમાત્મા શરીરેષુ, યો જનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૪.

ભાવાર્થ:-જેમ કાષ્ઠને વિષે અગ્નિ શક્તિરૂપે ગુપ્ત રહેલી છે, તેમ આ આત્મા શરીરને વિષે રહેલો છે, એમ જે જાણે છે, અને વર્તે છે, તેજ ખરો જાણકાર પંડિત છે. [પણ આત્મા, આત્મા કહીને પોકારનારા, માત્ર કથની કરનારા, અને આત્માના સ્વરૂપથી વિચરીત વર્તનારા, રાગી, દ્વેષી, મોહી, વિકારી, મમત્વી, જડાનંદી, ભવવાસિ પ્રાણીઓ પંડિત નામને યોગ્ય નથી, એકલા વચન જાળને વિષે ફક્તી રહેલા શુકપાત્રિ પંડિતાભાસો પોતાના આત્માને કળી રહ્યા છે, અને આત્માને નામે આત્માનેજ વળેલે છે; એ એકની વાત છે.] ૨૪.

અવ્રતાનિ પરિત્યજ્ય, વ્રતેષુ પરિતિષ્ઠતિ;

ત્યજેતાન્યપિ સંપ્રાપ્ય, પરમ પદમાત્મનઃ. ૨૫.

ભાવાર્થ:-અવ્રતોનો ત્યાગ કરીને વ્રત નિયમને વિષે સ્થિર થવું, અને પછી વિશેષ પ્રકારે શુદ્ધાત્મ સ્વરૂપને વિષે લીન થતાં, તે વ્રત નિયમને પણ તે સ્વરૂપમાં સમાવી હૃદયે આત્મા શુદ્ધ પરમાત્મ પદને પામે છે. ૨૫.

૬. શ્રી ઋષભ પંચાશિકા.

જય જંતુ કપ્પ પાયવ, ચંદાયવ રાગપંકજ વણુસ્સ;

સયલ મુણ્ણગામ ગામિણ, તિલોઅચ્ચુડામણિ નમે તે. ૧.

હે જગતના જીવોને કલ્પવૃક્ષ સમાન કામિત ફળને આપનાર અને રાગરૂપી કરમળના વનને નિમીલન કરવા (સંકેચી દેવા) ચંદ્રકાન્તિ સમાન ! તથા સમસ્ત મુનિ-ગણના નાયક ! હે ત્રિલોકચુડામણિ (મોક્ષના મંદનરૂપ) પ્રભુ ! આપશીને અમારો નમસ્કાર છે.

પોત પોતાના શરીર પ્રમાણ ક્ષેત્રવાળો આત્મા છે, એમ મહા મુનીયો એટલે તીર્થંકર, ગણધરાદિ મહાત્માઓ કહે છે, તે વાતમાં લેશ માત્ર સંદેહ નથી. ૧૪.

યત્ક્ષણં દ્રબ્યતે શુદ્ધં, તત્ક્ષણં ગતવિભ્રમઃ;

રવસ્થયિત્તં સ્થિરિભુતં, નિર્વિકલ્પં સમાધયે. ૧૫.

ભાવાર્થ:-જે ક્ષણે આ આત્મા જીવને શુદ્ધ દેખાય છે, તેજ ક્ષણે સર્વ કલ્પિત મુખના ભ્રમથી રહિત જીવ માલમ પડે છે; વળી સંપૂર્ણ શાંત, સ્થિર ચિત્તવંત, અચલ, નિર્વિકલ્પ સમાધિને વિષે રહેલો હોય છે. ૧૫.

સ એવ પરમં બ્રહ્મ, સ એવ જિનપુંગવઃ;

સ એવ પરમં તત્ત્વં, સ એવ પરમં તપઃ. ૧૬.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ટો બ્રહ્મ સ્વરૂપી છે, તેજ સામાન્ય કેવલીને વિષે શિરોમણી શિખર સમાન તિર્થંકર સ્વરૂપી છે, તેજ ઉત્કૃષ્ઠ તત્ત્વ છે, સારભૂત પદાર્થ છે, અને તેજ ઉત્કૃષ્ટો, ઈચ્છા નિરોધરૂપ તપમય એવો આ આત્મા છે. ૧૬.

સ એવ પરમં ન્યોતિઃ; સ એવ પરમોગુરુઃ;

સ એવ પરમં ધ્યાનં, સ એવ પરમોત્તમઃ. ૧૭.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ઠ જ્ઞાન ભોતિમય છે, તેજ ઉત્કૃષ્ઠ સદ્ગુરુ એટલે પોતાના આત્માને પોતેજ શિક્ષા આપનાર ઉત્તમગુરુ છે, વળી તેજ ઉત્કૃષ્ટું ધ્યાન છે, અને તેજ સર્વોત્તમ પદાર્થ આ આત્મા છે. ૧૭.

સ એવ સર્વકલ્યાણં, સ એવ સુખભાજનં;

સ એવ શુદ્ધચિદ્ગુરુપં, સ એવ પરમં શિવં. ૧૮.

ભાવાર્થ:-તેજ સમસ્ત કલ્યાણનું નિધાન છે, તેજ સમસ્ત મુખોનું ભાજન છે, તેજ નિર્મળ જ્ઞાનનું સ્વરૂપી છે, અને તેજ સર્વ ઉપદ્રવથી રહિત, અજરામર શિવરૂપ આ આત્મા છે. ૧૮.

સ એવ પરમાનંદઃ, સ એવ સુખદાયકઃ;

સ એવ પરમચૈતન્યં, સ એવ ગુણસાગરઃ. ૧૯.

ભાવાર્થ:-તેજ પરમ આનંદ યુક્ત છે, તેજ મહા સુખદાયક છે, તેજ ઉત્કૃષ્ટ ચૈતન્ય એટલે જ્ઞાનશક્તિ છે, અને તેજ સર્વ ગુણ સમુદ્ર આ આત્મા છે. ૧૯.

પરમ આલ્હાદસંપન્નં, રાગદ્વેષવિવર્જિતં;

સૌહાર્દં તુ દેહ મધ્યે તુ, યો જનાતિ સ પંડિતઃ. ૨૦.

ભાવાર્થ:-તેજ ઉત્કૃષ્ટ હૃદયમય છે, તેજ સર્વ રાગદ્વેષાદિ વિકાર રહિત, શરીરને વિષે શોભી રહ્યો છે, તેને જે યથાર્થ જાણે છે, તેજ ખરો પંડિત છે. ૨૦.

આકારરહિતં શુદ્ધં, સ્વસ્વરૂપે વ્યવસ્થિતં;

સિદ્ધમષ્ટગુણોપેતં, નિર્વિકારં નિરંજનં. ૨૧.

હાને પામ્યા તે બંને અઘટાપદ શૈલો અન્ય ગિરિવરોના સુકુટરૂપ થયા. [તેમાં અઘટાપદ એટલે સુવર્ણ, તેનો શૈલ એટલે મેરુ, જ્યાં પ્રભુનો જન્મભિષેક દેવોએ કર્યો તે તથા બીજો અથૈધ્યાની નજીકમાં રહેલો અઘટાપદ નામે પર્વત જ્યાં પ્રભુ મોક્ષે પધાર્યા]

ધન્ના સનિમ્હયં જેહિં, ઝતિકયરજનમજજણો હરિણા;

ચિરધરિ અનલિણ પત્તા, ભિમેઅસલિલે હિં વિહો સિ ૯.

ઈદ્રવડે જલદી રાજ્યાભિષેક કરાયેલા આપને સવિસ્મય દેખનાર યુગલિયાને ધન્ય છે, જેમણે કમળનાં પત્રોવડે અભિષેક જળ ચિરકાળ [હાથમાં] ધરી રાખ્યું હતું.

દાવિઅ વિનજા સિખો, વજજરિઆસેસ લોઅવવહારો:

જગિ સિ જાણુ સામિઅ, પયાગિ તાગિ કયથયાગિ ૧૦.

વિદ્ય અને શિક્ષકળા જેમણે દર્શાવ્યા છે તથા સમસ્ત લોક વ્યવહાર જેમણે સ્પષ્ટ સમજાવ્યો છે એવા આપ જેમના સ્વામી થયા છે તે પ્રજા કૃતાથે થયેલી છે.

બંધુ વિહત વસુ મધં, વચ્છ રમચ્છત્ર દિત્ત ધણુ નિવહો;

જહ તં તહકો અન્નો, નિઅ મધુરં ધીર પડિવન્નો. ૧૧.

જેમણે બંધુઓને [પુત્રોને] પૃથ્વી વહેંચી આપી છે અને એક વર્ષ પર્વત અવિનિષ્ક્રમણે દ્રવ્ય સમૂહનું જ્ઞાન હીધું છે એવા આપે હે ધીર! જે નિયમધુરા ધારણ કરી છે તે ધુરાને બીજો કોણ ધારી શકે? [ધીર કહેવાથી વર્ષ પર્વત પ્રભુએ ક્ષુધા પરિપક્વ સહો એ વાત સૂચવી.]

સોહસિ.પસાહિઅસો, કજજલકમિણાહીં જયગુરુ જડાહિં;

ઉવગૂદ વિસેજિજઅ રાયત્ત ચિછમાહથ ડાહિવ. ૧૨.

હે જગદ્ગુરુ! રાજ્ય સમયે આલિંગન કરેલી અને હીક્ષા સમયે પરિત્યાગ કરેલી રાજ્ય લક્ષ્મીની અશ્રુધારાજ હોયની! એવી કાજળ જેવી કાળીકેશ જટા વડે ભૂષિત સ્કંધવાળા આપ શોભી રહ્યા છે.

ઉવસામિઆ અણુજજ, દેસેસુ તએ પવજમોણેણં;

અમણંત ચિયઅ કજજં, પરસ્સ સાહનિ સખ્પુ રિસા. ૧૩

અનાય દેશોમાં અનાય લોકોને આપે મૌન મત ધારીને ઉપશાન્ત કર્યા [તે યુક્તાજ છે કેમકે] સત્ પુરૂષો મૌનપણેજ પરનાં શુભ કાર્ય સાધી આપે છે

માણણો ૧ તુહલ્લીણા, નામ નિનામિ ખેઅરાહવા જાય;

ગુરુઆણુ ચલણુ સેવા, ન નિષ્કૃતા હોઇ કધઆ વિ ૧૪.

મુનિ અવસ્થામાં પણ આપના ચરણમાં લીન થયેલા નમિ અને વિનમિ વિદ્યાધરોના નાયક થયા. ગુરૂની ચરણસેવા કદાપિ નિષ્કળ થતીજ નથી.

ભદ્રં સે સેઅંસસ્સ, જેણુ તવસો સિગિ નિરાહારો;

વરિસંતે નવ્વ વિગિ, મેહેણુ વ વણુ હુમો તં સિ. ૧૫.

જય રોસજલણ જલહર, કુલહર વરનાણ દંસણસિરીણ;

મોહ તિમિરોહ દિણયર, નયર ગુણગણણ પઠિરાણ. ૨.

તેમજ કોધરૂપી આગને શાન્ત કરવા મેઘ સમાન ! શ્રેષ્ઠ એવી જ્ઞાનદર્શનરૂપ લક્ષ્મીના વિલાસ ઘર ! મોહરૂપી અધકારના સમૂહને ટાળવા સૂર્ય સમાન ! અને ગુણના સમુદાયરૂપી પૌરુષનો વસવા માટે નગર તુલ્ય એવા હે પ્રભુ ! આપ જયવંત વર્તો !

દિહો કહ વ વહુ ડએ, ગંથિમિ કવાડસંપુડ ઘણાંમ;

મોહ ધયાર રય ગએણ, દિણય રૂવ તુમં. ૩.

મોહરૂપી અધકારથી વ્યાપ્ત એવા કારાગૃહમાં પૂરાયેલા સુજને, દેવયોગે મહા આકરા રાગદ્વેષના પરિણામરૂપી ગ્રંથીનો છેદ થવા રૂપ કપાટ સંપુટ ઉઘડી જવાથી, સૂર્ય સમાન આપનું દર્શન થયું અર્થાત્ અપૂર્વ કરણ (અપૂર્વ વીર્યોદ્ધાસ)થી ગ્રંથી ભેદ કરી પછી સમક્ષિત રત્ન પામી સન્નિવેકવડે આપ પરમાત્માનુ હું દર્શન પામ્યો.

ભવિઅ કમલાણ જણુર વ, તુહ દંસણ પહરિ સૂસ સંતાણ;

દહ બદ્ધા ઇવ વિહંડત, મોહતમ ભભર વિંદાઈ. ૪.

હે જિનરવિ ! આપના દર્શનના આનંદથી વિકસિત થતાં ભવ્ય કમલોમાંથી લોહી ભાવને પામેલા મોહાન્ધકારરૂપ ગ્રમરના સમૂહ છૂટા પડી જાય છે એટલે આપના અપૂર્વ દર્શનયોગે ભવ્ય જનોનો મોહાન્ધકાર દૂર ટળે છે.

લહુતણા મિમાણો સવ્વો સવ્વહુસુર વિમાણુસ;

પઈ નાહ નાહિ કુલગર—ધરાવયા રૂમ્મુહે નહો પ.

હે નાથ ! આપ નાહિ કુલગરના ગૃહમાં અવતર્યા તે વારે સર્વાથિ (સર્વાથિ સિદ્ધ) નામના દેવ વિમાનનું શ્રેષ્ઠતા સંબંધી સર્વ અભિમાન ગળી ગયું.

પઈ ચિંતા ડુલ્લહ મુખ્ખ મુખ્ખ ફૂલએ અઢિવ્વ કપ્પ દુમે;

અવઈન્ને કપ્પતર, જયગુરુ હિથ્યા ઇવ પછિથ્યા ૬.

અચિત્ત અને દુલ્લભ મોક્ષ મુખ આપનાર અપૂર્વ કદંપવૃક્ષ એવા આપનો અવતાર થયે છતે હે જગદ્ગુરુ ! કદંપવૃક્ષો શરમાઈ ગયાં હોય તેમ અંતર્ધાન (અદર્શ્ય) થઈ ગયાં.

અરણુણં તઈણુણં, ઇમાઈ ઉસ્મપ્પિણીઈ તુહ જમ્મે;

કુરિઅં કપ્પગમણુણં વ. કાલચાક્ક ક્કેપાસંમ. ૭

(પ્રભુનાં પાંચે કદયાણુ સમયે સર્વત્ર ઉદ્યોત થાય છે તે વાત કહે છે.) કાળ ચક્રનાં એક પદ્ધતે આ અવસર્પિણી કાળમાં આપનો જન્મ થયે છતે ત્રીજો આરા જાણે સુવણ્ણમય હોય એવો દીપી રહ્યો

જંમિ તુમં અહિ સિત્તો, જથ્થય સિવ મુખ્ખ સંપયં

પત્તો; તે અઠ્ઠાવય સેના, સીમામેલા ગારકુલરસ ૮.

જ્યાં આપનો જન્મ અભિષેક થયો અને જ્યાં આપ શિવમુખ સંબંધી સંપા-

પત્તાનિ અસામન્નં, સમુન્નં જેહિ દેવયા અન્ને;

તેદિનિ તુમ્હ ગુણુ—સંકહાસુ હાસં ગુણા મજ્જ. ૨૨.

જે જગત્ કેતુત્વાદિક (કલ્પિત) ગુણોવડે અન્ય દેવો અસામાન્ય સમુન્નતિ (અસાધારણ મોટાઈ) પામ્યા છે, તે (કલ્પિત) ગુણો આપના અદ્ભુત ગુણ સંબંધી કરતા ગાનમાં મને હાસ્ય પેદા કરે છે. (એવા કારણથી કે ક્યાં કેવળ કલ્પિત મિથ્યા આરોપિત ગુણો વડે અન્ય દેવોએ મેળવેલી મિથ્યા આહંબરવાળી મોટાઈ અને ક્યાં સાચા અદ્ભુત ગુણો પ્રગટ થયાથી આપને સહજ પ્રાપ્ત થયેલી ત્રિભુવન પૂજ્યતા.)

દોસરહિઅસ્સ તુહ, ત્રિણુનિદાવસરંમિ ભગ્ગપસરાએ;

વાયાઇ વયણુ કુસલા વિ ખાત્તિ સાયંતિ મચ્છરિણો. ૨૩.

હે જિન! મત્સરી લોકો પ્રથમ વચન વહવામાં કુશળ છતાં દોષ રહિત એવા આપની નિંદા કરવાના પ્રસ્તાવે ભાંગી તુટી વાળી વડે બાળકની જેવી ચેબ્ટા કરે છે. કેમકે આપનામાં લેશમાત્ર પણ દોષ નહિ દેખવાથી તે આપણા હતાશ બની બાથ છે.)

આણુરાય પલ્લ વિલ્લે, રધવલ્લિ કુરંત હાસ કુસુમંભિ;

તવતા વિણિવિ ન મણો, સિંગારવણે તુહલ્લીણો. ૨૪.

અનુરાગ (દહ રાગ) રૂપી પલ્લવોવાળા અને રતી રૂપી વેલડી ઉપર સ્ફુરી રહેલ સ્મિત (હાસ્ય) રૂપી કુલવાળા શૃંગાર વનમાં તપથી તપ થયેલું પણ આપનું મન લીન થયું નથી. (એ આશ્ચર્ય રૂપ છે.)

આણુ જસ્સ વિલ્લયા, સીસે સેસગ્ગ હરિ હરેહિપિ;

સો વિ તુહ ઝાણુ જલણે, મયણે મયણુ વિત્તિણો. ૨૫.

જે કામદેવની આજ્ઞા હરિહરાર્થિક દેવોએ પણ શેષ (દેવનિર્માલ્ય અરણ્યામૃત-પુષ્પમાલાદિક)ની પ્રેરે પ્રેમપૂર્વક મસ્તકે ચઢાવી છે તે કામદેવ પણ આપના ધ્યાનાનલમાં મીઠુની જેમ ઓગળી ગયો છે.

પઈ નવરિ નિરભમાણુ, જ્યા જંયદપ્પમિજજણુતાણુ;

વમ્મહ નરિંદ જેહા. દિહિચ્છેહા મયચ્છીણુમ્. ૨૬.

જગત્જનોને હપ્ દલવાને સમર્થ એવા મન્મથ રાજા (કામદેવ ના ચોદ્ધારૂપ મૃગાક્ષી સ્ત્રીઓનાં નેત્ર કટાક્ષો કેવળ આપના વિષેજ નિષ્ફળ થયાં મતલબ કે આ કટાક્ષો કેવળ આપની ઉપરજ ફાવી શક્યા નહિ.

વિસમા રાગદોસા, નિંતા તુરયવ્વ ઉપ્પહણુ મણુમ્;

ઠાયંતિ ધમ્મસારહિ, દિહે તુહ પવયણે નવરે. ૨૭.

હે ધર્મસારથી! આપનું પ્રવચન લીધે છતે મનને ઉન્માગે લઈ જનાર (ઉદ્ભૂત) ઘોડાની જેવા વિષમ રાગદોષ (વિકારો) નિશ્ચિત માગે ચાલે છે. એટલે કે તેઓ મનને શોધમાગે વિના ઘીએ ઘોટે માગે દોરી જઈ શક્યા નથી.

મેઘ જેમ વનવૃક્ષને સંતોષે તેમ જેણે તપ શોષિત અને નિરાહાર એવા આપને વર્ષના અંતે [ધક્ષુરસથી] સંતોષિત કર્યા તે શ્રેયાંચક્રમારનું કલ્યાણ થાઓ.

ઉપ્પન્ન વિમલ નાણે, તુમંભિ ભુવણુસ્સ વિઅન્નિગિ મોહો;

મયલુગ્ગયસૂરે વાસરંભિ, ગયણુસ્સ વ તમોહો. ૧૬.

‘જ્ઞાન કલ્યાણક આશ્રી કહે છે’ જેમ સંપૂર્ણ સૂર્યોદયવાળા દિવસમાં ગગન અંત-વર્તી સમસ્ત અધકર નષ્ટ પામે છે તેમ નિમંજ કેવળ ઉત્પન્ન થયું છે જેને એવા આપ વિદ્યમાન છો જગતનો મોહ વિલય પામે છે.

પુઆવસરે સરિસો, દિહો ચક્રકસ્સ તંસ ભરહેણ;

વિસમા હુ વિસય તિન્હા, ગરૂઆણુ વિ કુણ્ઠ મધંમોહં. ૧૭.

કેવળ મહિમા અવસરે ભરતે આપને ચક્ર [રત્ન] સદૃશ લેખ્યા [તેનું કારણ એ છે કે] વિષમ એવી વિષયતુષ્ણા મ્હોટાને પણ મતિમોહ ઉપજાવે છે.

પઠમસમો સરણું મુહો, તુહ કેવલસુર વહુ કલિન્નએઆ;

જાયા અગ્ગેમ્મ દિસા, સેવાસયમાગય સિહિવ્વ. ૧૮.

(કેવળ ઉત્પત્તિ પછી તરત) આપના પ્રથમ સમોવસરણુના પ્રારંભમાં કેવળ દેવાંગનાઓ(ની દેહ કાન્તિ) એ કરેલો છે ઉદ્યોત જેનો એવી અગ્નિ દિશા જાણે સેવા [નિમિત્તે સાક્ષાત્ આવેલા અગ્નિ દેવતાજ હોય તેવી શોભી રહી હતી.

ગહિઅ વય ભંગમલિણો. ણું દુરોણુએહિં મુહરાણિ;

ઠણિ પઠમિલ્લુ અતાવ સેહિં તુહ દંમણે પઠમે. ૧૯.

આપના પ્રથમ દર્શન સમયે (કચ્છ મહાકચ્છ વિના) પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલા અત્યંત નમ્ર તાપસોએ ગ્રહણ કરેલાં વ્રતના ભંગવડે મલીન એવો પોતાનો મુખરાગ નિશ્ચે (નમસ્કારના મિથે) ઢાંકી લીધો. મતલબ કે જગતજનો સમક્ષ પ્રભુ સાથે વ્રત લહી પોતે નિઃસ્વયં થઈ તાપસીપણું આદર્યું. તેથી લજ્જા વડે સ્વમુખ દેખાડવા અસમર્થ છતાં તેમણે પ્રણામને મિથે મસ્તક નમાવી લીધું.

તેહિં પરિવેદિણુણુય, વૂહા તુમએ ખણું કુલ વધંસ્સ;

સોહા વિઅડં સત્થલ, ધોણંત જડ કલા વેણ. ૨૦.

તે તાપસો વડે વિંટાયેલા અને વિશાળ સંઘ પ્રદેશ ઉપર વિસ્તરેલા જટા કલાપ-વાળા એવા આપે ક્ષણવાર કુળપતિ (તાપસાચાર્ય)ની શોભા ધારણ કરી (કેમકે પછી તો તાપસોએ પ્રમુના ઉપદેશથી શ્રમણવિંગ સ્વીકારેલું છે.)

તુહ રૂવં પિચ્છંતા, ન હુંતિ જે નાહ હરિસપ્પહિલ્થા;

સમણા વિ ગયમણુચ્ચિય, તે કેવલિણો જઈ ન હુંતિ. ૨૧.

હે નાથ! આપની મુખમુદ્રા જોનારા હૃદય પરિપૂર્ણ થતા નથી તે જો કેવળજ્ઞાની ન હોય તો સંજ્ઞી છતાં પણ અસંજ્ઞીજ સમજવા.

મિહાર ક્રિયા કરતા અનંતકાળ ગમાવે છે.

જેહિંત તવિઆણું તવનિહિ, જયમ્ પરમા તુમમ્મિ પડિવત્તી;

દુખખાઈ તાઈ મન્ને, ન હુંનિ કમ્મં અહમ્મસસ ૩૪.

હે તપોનિધા! જે દુઃખોવડે કદથિંત થયેલા જનોને આપનામાં પરમ પ્રેમ પ્રગટે છે તે દુઃખો પાપાનુંબંધી તો નથીજ કિંતુ પુણ્યાનુંબંધી હોવાથી ઉલટાં તે પ્રશંસનીય છે.

હોહિ મોહુચ્છેછિ તુહ, સેવાએ ધુવ તિ નંદામિ;

જં પુણુ નં વંદિઅવ્વો, તત્થ તુમં નેણુ ઝિજ્ઞમ્મિ. ૩૫.

આપની સેવાથી મોહનો ઉચ્છેદ અવશ્ય થશે એ વાતથી હું પ્રભોદ પામું છું, પરંતુ મોહનો ઉચ્છેદ થયા બાદ આપને નહિં વંદાય એ વાતથી મને દુઃખ પેદા થાય છે. (કેમકે કેવળી કેવળીને ન નમે એવો નિયમ છે.

જે તુહ સેવાવિમુહસસ, હુંતુ મા તાઉ મહ સમિદ્ધીઝિ;

અહિગાર સંપયા ઇવ, પેગંત વિડંબણુ કુલાઝિ ૩૬.

આપની સેવા વિમુખ એવા જે મિથ્યાદ્રષ્ટિ જનો તેમની રાજ્યાધિકાર સંબંધી સંપદાની જેમ પરિણામે વિડબના કરી સંપદાઓ મુકને ન પ્રાપ્ત થાઓ! મતલબ કે પરિણામે નીચી ગતિમાં જોયી જનારી સંપદા નથી પણ વિપદારુપજ છે.

મિત્તુણુ તમં દીવો, દેવ પયત્થે જણુસસ પયડેઠ;

તુહ પુણુ વિવરીયમિણું, જઇકક દીવસસ નિવ્વડિઅમ્. ૩૭.

હે દેવ! અન્ય દીપક તમસ્તોમ (અંધકાર)ને ભેદીને લોકને ઘટાદિક, પદાર્થો પ્રગટ દેખાડે છે, પણ જગતમાં અનન્ય દીપક એવા આપનું દીપકકાયં (વપરીત જણાય છે, કેમકે આપ તો પ્રથમ પોતાના ઉપદેશરૂપી કિરણોવડે ભવ્ય જીવોને જીવાદિક પદાર્થો અવજોધો છે અને પછી તત્વાવજોધ ઉત્પન્ન કરીનેજ અજ્ઞાન અંધકારને ભેદો છે.

મિચ્છત્ત વિસપ્પમુત્તા, સચ્ચેયણુ જિણુ ન હુંતિ કિં જીવા;

કમ્મમ્મિ કમમ્મ જમ્, કિત્તિઅં પિ તુહ વયણુમન્તસસ. ૩૮.

જેમના કણ્ઠમાં આપના વચન રૂપ મંત્રનું એક પણ પદ પડ્યું છે તે જીવો મિથ્યાત્વરૂપી વિષથી મૂછંત છતાં પણ (ચિદ્વાતિપુત્ર-તથા શાહિણીયા ચોરની પેઠે) શું સચેતન થતા નથી અર્થાત થાય છે.

આયન્નિઆ ખણુદ્ધં પિ, પધં થિરં તે કરિંતિ આણુરાયં;

પરસમયા તહ વિમણું, તુહ સમયન્નાણુ ન હરંત. ૩૯.

કુતીથિંકનાં આગમ ક્ષણાધં પણ સાંભળ્યા છતાં આપના વિષે સ્થિર પ્રેમને પ્રગટાવે છે. તેથી તે આપના આગમના બાણકારનું મન હરી શકતા નથી. મતલબ કે પરસ્પર અસંબંધપણાથી અસર હોવાને લીધે જેમ જેમ તે સાંભળવામાં આવે છે તેમ તેમ યથાર્થવાદી એવા આપનામાં પ્રેમ પ્રગટાવે છે એ વાત ચુકતજ છે.

પચ્ચલ કસાય ચોરે, સઘસંનિહિ આસિચકકધણુરેહા;

હુંનિ તુહ રિચઅ ચલણા, સરણું ભીઆણુ ભવરન્ને. ૨૮.

પ્રબળ કપાયરૂપ ચોરો જેમાં (વસે) છે એવા આ ભવ અરણ્યમાં ભયથી ઉભેલા જનોને ખડ્ગ ચક્ર અને ધનુષ્યરૂપ રેખાઓ જેમાં સદા સારી રીતે અંજિત છે એવાં આપનાં ચરણોના શરણભૂત છે.

તુહ સમય સરખઠા, ભમંત સયલાસુ રુખ્ય બદસુ;

સારણિ જલં વણ્યા, ઠાણુ કાણેસુ બજઝંતા. ૨૯.

આપના સિદ્ધાન્તરૂપી સરોવરથી બ્રહ્મ થએલા જીવો જેમ નીકળું જળ સકળ વૃક્ષ ભતિમાં ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાવું છવું ફરે છે તેમ સકળ ૮૪ લક્ષ જીવાયોનિમાં કમંવડે ઠેકાણે ઠેકાણે બંધાતા છતાં પરિભ્રમણ કર્યા કરે છે. મતલબ કે માર્ગ-બ્રહ્મ મહા વિટંબના પામે છે.

સલિલિવ્વ પવયણે, તુહ ગહિએ ઉઠું અહો વિમુકકમ્મિ;

વચ્ચંનિ નાહ કૂવચરહ દધડિ સંનિહા જા. ૩૦.

જેમ કૃપના અરહટ્ટની ઘટમાળા જળ ભરેલી ઉચે આવે છે અને ખાલી થયેલી નીચે ભય છે તેમ આપના વચનને આરાધેલા જીવો ઉદ્ધંગતિ પામે છે અને વિરાધેલા નીચી ગતિને પામે છે.

લીલાઠ નિંતિ સુખખં, અન્ને જહ તિરિચિઆ તહા ન તુમમ્

તહ વિ તુહ મગ્ગ લગ્ગા, મગ્ગંતિ ખુહા સિવસુહાઈ. ૩૧.

જેમ અન્ય બૌદ્ધિક દસનીઓ સુકોમળ શય્યા ઉપર શયન કરવું, પ્રભાતમાં કાંઈ પીવી વિગેરે (શરીરને સુખકારી) અનુષ્ઠાનથી (કષ્ટ વગર) મોક્ષ મેળવી આપે છે તેમ આપ કરતા નથી તો પણ (સમ્યક્ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર રૂપ) આપના સત્ય-માર્ગમાં લાગેલા વિચક્ષણો શિવસુખને ગવેષે છે. મતલબ કે બૌદ્ધાદિકોઓકલપેલી સહેલી સુખિતા પાયા વિનાની છે ત્યારે જિનોએ કહેલી પુરુષાર્થ સાધ્ય સુખિતા તેવી નથી પણ સાચી છે.

સારિવ્વ બંધવહ મરણુ ભાઠણો, જિણુ નંહુંતિ પઈ દિઠું;

અખખેહિં વિ હીરંતા, જીવા સંસાર ફલયંમિ. ૩૨.

હે જિન! આ સંસારરૂપી ચોપાટમાં અક્ષો (ઇંદ્રિયો-પાસા) વડે સંચાર્યમાણ થતા જીવો દેવતત્ત્વ બુદ્ધિથી આપને દીઠે છતે પશ્ચડું દીઠે લખોટીઓની પેરે વધ, બંધ કે મરણના ભાગી થતા નથી.

અવહીરિઆ તચ્ચે પહુ, નિંતિ નિચોગિકક સંખલા બદ્ધા;

કાલમણુંતં સત્તા, સમં કયાહારનીહારા. ૩૩.

હે પ્રભુ! (સામગ્રી વિકળતા વડેજ ધર્મોપદેશના અભાવથી) આપના વડે ઉપેક્ષા પ્રાપ્ત જીવો નિગોદરૂપ એકજ શ્રૃંગળાથી નિયંત્રિત થયેલા અને સહુ સાથેજ આહાર

સિચંતેણ ભવવણું, પલટા પલિયા રહટ્ટુવ્વ;
ધડિમંઠાણો ઉસપિણિ અવસપિણિ પરિગયા બહુસો. ૪૭.

[હે દેવ !] ભગવાનને સિચતા એવા મેં અરહટ્ટ પ્રેરિત ઘટ્ટી સંસ્થાન અવ-
સપિણી અને ઉસપિણી સમેત પરાવતની પેરે પુદ્ગલ પરાવતો બહુ વાર ક્યાં.

ભમિઝી કાલમણુંતં, ભવંમિ ભીઝી ન નાહ દુખખાણું;
સંપદ (ય) તુમંમિ દિઠ્ઠે, જયં ચ ભયં પલાયં ચ. ૪૮.

હે નાથ ! હું સંસારમાં અનંતકાળ ભગ્યો, તો પણ તેમાં દુઃખથી ખીનો નહોં.
હમણાં આપને દીઠે છતે ભય જાગ્યો; અને [સાથેજ] ભય ગયો. મતલબ કે કોપાદિ-
કથી આવી રીતે વિહંગના પામ્યો એમ ભય જાગ્યો અને ક્ષમાદિકથી તેમનું હું નિરા-
કરણ કરી નાખીશ એમ ભય ટળ્યો.

જઠં વિ કયત્થો જગણુરૂ, મજજથ્થો જઠં વિ તહવિ પત્થેમિ;
દાવિજજસુ અપ્પાણું, પુણો વિ કઠંઆ વિ અમ્હાણું. ૪૯.

હે જગદ્ગુરુ ! યદ્યપિ આપ કૃતાચં અને મધ્યસ્થ એટલે સ્વસ્વરૂપસ્થ છો. તથાપિ
હું પ્રાચું છું કે કદાચિત્ પણ એટલે કોઈક દેશ કાળને વિષે પણ ફરીને અથવા પુનઃ
પુનઃ અમને આપનું દર્શન દેશો.

ઇઅ ઝાણુગિ પલીવઅ કમ્મિન્ધણુ બાલખુદ્ધિણા વિમએ;
ભત્તીઠં થુએ ભવભય સમુદ્ર યોહિત્ય યોહિક્કલો. ૫૦.

ધ્યાનાગ્નિ વડે હઝ કરી નાખ્યા છે કર્મેધન જેણે એવા અને અતિ દુસ્તર
ભવ ભયરૂપી સમુદ્રને તરવા પ્રવહણુ સમાન એવા હે પ્રભુ ! બાળખુદ્ધિ એવા મેં
(ધનપાળે) સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તિ રૂપ ફળને આપનાર એવા આપની ભક્તિ વડે
સ્તુતિ કરી છે. (તેથી મને સમ્યગ્ ધર્મની પ્રાપ્તિ, નિર્મળ ધ્યાનયોગે સકળ કર્મેના
ક્ષય અને ભવ ભયનો પ્રણાશ થાઓ.)

૧૦ શ્રી રત્નાકર પરચીશી.

શ્રેયઃ શ્રિયાં મંગલકેલિસદ્ગ, નરેન્દ્રદેવેન્દ્રનતાંધ્રિપદ્મ;
સર્વજ્ઞ ! સર્વાતિશયપ્રધાન ? ચિરં જય જ્ઞાનકલાનિધાન. ૧.

હરિગીત

મંદિર છે મુકતતણી માંગલ્ય કીડના પ્રભુ, ને ઇંદ્ર નર ને દેવના સેવા કરે
તારી વિભુ; સર્વજ્ઞ છે સ્વમી વળી શિરદાર અતિશય સર્વના, ઘણું જીવ તું ઘણું
જીવ તું ભંડાર જ્ઞાનકળા તણા.

જગત્રયાધાર ! કૃપાવતાર ! દુર્વારસંસારવિકારવૈધ !

શ્રી વીતરાગ ! ત્વયિ મુગ્ધ-ભાવ દ્વિજ ! પ્રભો ! વિજપયામિ કિંચિત્. ૨.
ત્રણ જગતના આધાર ને અવતાર હે કૃષ્ણાત્મા, વળી વૈધ હે દુર્વાર આ

વાર્ધાહં પરિગાહિઆ, કરંતિ વિમુહં ખણેણ પડિવખ્ખમ્;

તુજ્ઞં તથા નાહં મહાગય વ્વ અન્નુત્તસંલગ્ગા. ૪૦.

વાદીઓ વડે (સ્વપક્ષમંડન વડે-પરપક્ષમંડન માટે) અશ્વો સાથે યોજાયેલા અન્યો-અન્ય સંલગ્ન ક્ષાત્રીઓની જેવા આપના નયો ક્ષણમાત્રમાં પ્રતિપક્ષ શત્રુને વિમુખ કરી નાખે છે.

પાવંનિ જસં અસમંજસા વિ વયણેહિં જેહિં પરસમયા;

તુહં સમય મહોઅહિણો, તે મંદા ભિંદુ નિસ્સંદા ૪૧.

જે જ્યોતિષ વિદ્યા પ્રમુખ વચ્ચેના વડે અસમંજસ (પરસ્પર સંબંધ વિનાના) પર સિદ્ધાન્તો રજાયા પામે છે તે આપના (અગાધ) સિદ્ધાન્ત સમુદ્રની પાસે માત્ર બિંદુઓના કણીયા છે.

પઠં મુકકે પોઅમ્મિ વ, જીવેહં ભવન્નવામ્મિ પત્તભિ;

અણુવેલ્લ માવયામુહ પડિએ હિ, વિંડખણા વિવિહા. ૪૨.

જહાજ સમાન આયત્તો ત્યાગ કર્યો છતે પ્રતિસમય આપદાના મુખમાં પડેલા જીવો ભવ સમુદ્રમાં વિવિધ વિઠંબના પામે છે.

વુચ્છં અપચ્છિઆગય મચ્છ ભવતો મુહુત્તવસિએણ;

છાવહી અવરાધં નરંતર અપ્પધટ્ટાણે. ૪૩.

(હે દેવ !) બીજા જીવોનું તો શું કહેવું ?) અણુધાર્યા આવેલા તંદુળિયા-મચ્છના ભવમાં અંતમુહૂર્ત કાળ વસી મેં સાતમી નરકમાં ૬૬ સાગરોપમ અવધાન રહીત વીતાવ્યા.

સીઉન્હ વાસધારા નિવાય દુખ્ખં સુતિખ્ખમણુ ભૂઅં;

તિરિઅત્તણ્મિ નાણાવરણુ સમચ્છાદએણાવિ. ૪૪.

(હે દેવ !) તિર્યચપણમાં પણ જ્ઞાનાવરણી કમંથી અત્યંત અવરાયેલા એવા મેં શીત તાપ અને વર્ષા સંબંધી આકરૂં દુઃખ અનુભવ્યું.

અંતો નિખ્ખંતેહિં, પત્તેહિં પિઅકલત પુત્તેહિં;

મુન્ના મણુસ્સ ભવણાડએસુ નિખ્ખાધઆ અંકા. ૪૫.

હે દેવ ! મનુષ્ય ભવ નાટકને વિષે પણ ઉત્પન્ન થયેલા મેં ઉત્સંગના મધ્યથી ચાલી નીકળેલા એટલે આયુષ્ય ક્ષયથી મરણ પામેલા પ્રાપ્ત [યાત્રરૂપ] થયેલા પ્રિય પુત્ર કલત્ર વડે અંકશૂન્ય જોયા. મતલબ કે મનુષ્ય ભવોમાં પણ પ્રિય પુત્ર કલત્રાદિકના વિયોગથી ભારે દુઃખ સહન કર્યું.

હિંદુ રિઉરદ્ધીઉ, આણાઉં કયા મહફિઅસુરાણું;

સહિઆ યહીણુ દેવત્તણેસુ દોગચ્ચ સંતાવા. ૪૬

[વળી હે દેવ !] દેવલોકમાં પણ મેં દુશ્મનોની સમૃદ્ધિ દેખી મહદ્દિઠ [મહા સમૃદ્ધિવંત] દેવોની આજ્ઞાઓ ઉઠાવી અમે નીચ એવા કિલ્લિણ પ્રમુખ દેવપણમાં ઘરિદ્ર [નિઃસત્વ] અને સંતાપ સહ્યા.

વેરાગ્યરંગઃ પૂરવંચનાય, ધર્મોપદેશે જનરંજનાય;

વાદ ૫ વિદ્યાડ્યયનં ચ મેડ્ભૂત, ક્રિયદ્વ્યુવે હાસ્યકરં રવમીશ. ૯.

ઠગવા વિભુ આ વિશ્વને વેરાગ્યના રંગો ધર્યાં, ને ધર્મના ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા; વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કહું? સાધુ થઇ ને ખ્હારથી દાંબિષ્ટ અંદરથી રહું.

પરાપવાદન મુખં સદ્દોષં, નેત્રં પરસ્ત્રીજનવીક્ષણેન;

ચેતઃ પરાપાય વિચિંતનેન, કૃતં ભવિષ્યામિ કંથ વિભોહહ. ૧૦.

મેં મુખને મેં ક્યું ક્યું દોષો પરાયા ગાઇને, ને નેત્રને નિહિત કર્યા પરનારીમાં લપટાઇને; વળી ચિત્તને દોષિત ક્યું ચિંતી નહાઈ પરતલું, હે નાથ ! માઈ શું થશે આલાક થઈ ચુક્યો ઘણું.

વિહંખિતં ચત્સમરધસ્મરાર્તિ દંશાવશાત્સ્વં વિષયાંધલેન;

પ્રકાશિતં તદ્ભવતો હૃયૈવ; સર્વજ્ઞ ! સર્વં સ્વયમેવ વેત્સિ. ૧૧.

કરે કાળજને કતલ પીકા કામની ખીહામણી, એ વિષયમાં ખની અંધ હું વિહંખના પામ્યો ઘણી; તે પણ પ્રકાશું આજ લાવી લાજ આપ તણી કને, ભણો સહુ તેથી કહું કર માફ મારા વાંકને.

ધ્વરતોઽન્યમંત્રૈઃ પરમેષ્ઠ મંત્રઃ, કુશાસ્ત્રવાક્યૈર્નિહતાગમોક્તિઃ;

કર્તું વૃથા કર્મ કુદેવસંગા-દ્વાંધિ હિ નાથ મતિભ્રમે. ૧૨.

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો અન્ય મંત્રો ભણીને, કુશાસ્ત્રનાં વાક્યો વડે હણી આગમોની વાણીને; કુદેવની સંગતથકી કર્મો નકામા આચર્યાં, મતિભ્રમ થકી રત્નો ગુમાવી કાચ કટકા મેં ગ્રહ્યા.

વિમુચ્ય દગલકથગતં મવંતં, ધ્યાતા મયા મુઢધિયા હ્રદંતઃ;

કટાક્ષવક્ત્રોજગભિરનાભી-કટીતટીયાઃ સુદૃશાં વિલાસાઃ. ૧૩.

આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં મૂકી મહાવીર આપને, મેં મૂઢધિએ હૃદયમાં ધ્યાયા ગદનના આપને; નેત્રભાણો ને પયોધર નાભી ને સુંદર કટી, શણગાર મુંદરીઓ તણા ઇટકેલ થઇ ભેયા અતિ.

લોલેશ્વણાવક્રત્રિરીક્ષણેન, યો માનસે રાગતવો વિલગ્નઃ;

ન શુદ્ધ સિદ્ધાંતપર્યોધિમધ્યે, ધૌતોઽખ્યગાતારક ! કારણંકિમ્. ૧૪.

મૃગનયની સમ નારીતણા મુખચંદ્ર નીરખવા વતી, મુજમન વિષે જે રંગ રંગો અદ્વપલ્લ ગૂઢો અતિ; શ્રુતરૂપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાનો નથી, તેનું કહો કારણ તમે બસું કેમ હું આ પાપથી ?

અંગં ન ચંગં ન ગુણે ગુણાનાં, ન નિર્મલઃ કોઽપિ કલાવિલાસઃ;

ચંદુરત્નમા ન પ્રભુતા ચ કોઽપિ, તથાઽખ્યહંકારકદર્થિતોહહ. ૧૫.

સંસારનાં દુઃખોતણા; વીતરાગ વદલભવિન્ધના તુજ પાસ અરણ ઉચ્ચરું, જાણો છતાં પણ કહી અને આ હૃદય હું ખાલી કરું.

કિં બાલક્રીલાક્રમિતો ન બાલઃ પિત્રોઃ પુરો જલપનિ નિર્વિંકલપઃ;

તથા યથાર્થં કથયામિ નાથ !, નિજશયં સાનુશયસ્તવાગ્રે. ૩.

શું બાળકો માળાપ પાસે બાળ ક્રીડા નવ કરે ? ને સુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે ? તેમજ તમારી પાસ તારક આજ સોળા ભાવથી, જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી.

દત્તં ન દાનં પરિશીક્ષિતંચ, ન શાલિ શીલં ન તપોભિતઃ;

શુભો ન ભાવોઽપ્યભવદ્ભવેઽસ્મિ, વિભો ! મયા ભ્રાંતમહો મુદૈવ. ૪.

મેં દાન તો દીધું નહિ ને શીયળ પણ પાળ્યું નહિ, તપથી કમી કાયા નહિ શુભ ભાવ પણ ભાળ્યો નહિ; એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કયું, મહારૂં બ્રમણુ ભવ સાગરે નિષ્કળ ગયું નિષ્કળ ગયું.

દુધોઽગ્નિના ક્રોધમયેન દુષ્ટો, દુષ્ટેન લોભાખ્યમહોરગેણ,

અસ્તોઽભિમાનાજગરેણ માયાજલેન બધ્ધોઽસ્મિ કથં ભજે ત્વામ્. ૫.

હું ક્રોધઅગ્નિથી બળ્યો વળી લોભ સર્પ હર્યો મને, ગળ્યો માનરૂપી અજગરે હું કેમ કરી ધ્યાતું તને ? મન મારું માયાજળમાં ઘોહન ! મહા મુંઝાય છે, ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ધણો અગદાય છે.

કૃતં મંયાઽમૃત ડિતં ન ચેહલોકેઽપિ લોકેશ ! સુખં ન મેઽભૂતઃ;

અસ્માદશાં કેવલમેવ જન્મ, જિનેશ ! જજ્ઞો ભવપૂરણાય. ૬.

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ દિત કાંઈ કયું નહિ, તેથી કરી સંસારમાં સુખ અદ્ય પણ પામ્યો નહિ; જન્મો અમારા જિનજીવ ! ભવ પૂર્ણ કરવાને થયા, આવેલ જાણ હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા.

મન્યે મનો યત્ર મનોઽવૃત્ત ! ત્વદાસ્યપીયુષમયૂખલાભાતઃ;

દ્રુતં મહાનંદરસં કઠોર-મસ્માદશા દેવ તદ્દશ્મતોઽપિ, ૭.

અમૃત ઝરે તુજ સુખરૂપી અંદ્રથી તો પણ પ્રભુ, ભિંજાય નહિ સુખ મન અરેરે ? શું કરું હું તો વિભુ; પત્યરથકી પણ કઠણ મારું મન ખરે ક્યાંથી દ્રવે, મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે.

ત્વતઃ સુદુષ્ટપ્રાપ્તિમદં મયાપ્તં, રત્નત્રયં ભૂરીભવભ્રમેણ;

પ્રમાદ નિદ્રાવશતો ગતં તત, કસ્યાગ્રતો નાયક ! પુત્કરોમિ, ૮.

ભમતાં મહા ભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના, જે જ્ઞાન દર્શન ચરણરૂપી રત્નત્રય દુષ્કર ધણા; તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરું, કોની કને કિરતાર આ પોકાર હું જઈને કરું ?

વૈરાગ્યરંગો ન ગુરુદિતેષુ, ન દુર્જનાનાં વચનેષુ શાંતિઃ;
નાડ્યાત્મત્રેશો મમ ક્રોડપિ દેવ ! તાર્યઃકથંકારમયં ભવાખ્ધઃ ૨૨.

ગુરુવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો રંગ લાગ્યો નહિ અને, દુર્જન તણા વાક્યો મહી શાંતિ મળે ક્યાંથી મને; તરું કેમ હું સંસાર આ આધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી, તુટેલ તળીયાનો ઘસે જળથી ભરાયે કેમ કરી ?

પૂર્વે ભવેડકારિ મયા ન પુણ્ય-માગામિ જન્મન્યપિ નો કરિષ્યે;
યન્નીદશેઽહં મમ તેન નષ્ટા, ભૂતોદ્ભવદ્ભાવિ ભવત્રયીશ !. ૨૩.

મેં પરભવે નથી પુન્ય કીધું ને નથી કરતો હેજી, તો આવતા ભવમાં કહો ક્યાંથી યશે હે નાથજી; ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો, સ્વામી ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં લટકી રહ્યો.

કિં વા મુખાહં બહુધા મુખાભુકૂપૂજ્ય ! ત્વદગ્રે ચરિતં સ્વકીયં;
જલપામિ યસ્માત્ ત્રિજગત્સ્વરૂપ-નિરૂપકસ્ત્વં કિયદેતદત્ર. ૨૪.

અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું ? દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચરિત્ર મુજ પોતા તણું; જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું તો માહરું શું માત્ર આ, જ્યાં મ્હને હિસાબ નહિ ત્યાં પાછની તો વાત ક્યાં ?

ત્રીનોદ્ધારધુરં ધરસ્ત્વદપરો નાસ્તે મદન્યઃ કૃપા, પાત્રં નાત્ર જને જિનેશ્વર તથા-
પ્યેતાં ન યાચે શ્રિયમ્; કિં ત્વહ્નિદમેવ કેવલ મહો, સદ્ગુણોધિરતનં શિવં,
શ્રીરતનાકર ! મંગલૈક નિલય ! શ્રેયસ્કરં પ્રાર્થયે ૨૫.

ત્હારાથી ન સમથું અન્ય દીનનો ઉદ્ધારનારો પ્રભુ ! મ્હારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં જોતાં જઠે હે વિભુ; મુક્તિ મંગલસ્થાન તોય મુજને હમ્મજા ન લક્ષ્મીતણી, આપો સમથગૃહસ્થ શ્યામજીવને તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી. ૨૫.

૧૧. જીવાનુશાસ્તિ કુલક

રે જીવ ! કિં ન બુજ્જસિ ?, ચક્રિગધસંસારસાયરે ધોરે,

ભમિગ્યો અણુતકાલ અરહટ્ટધડિવ જલમજ્જે ૧.

અર્થઃ હે જીવ ! ચારગતિકપ ભયંકર સંસાર સમુદ્રમાં, પાણીમાં રેંટના ઘડીઓની પેઠે અંતકાળ સુધી તું ભમ્યો (છતાં) કેમ બોધ પામતો નથી ? ૧.

રે જીવ ! ચિંતસિ તુમં, નિમિત્તમિતં પરો હવધં તુજ્જ;

અસુહપરિણામજણિયં, ફલમેયં પુવ્વકમ્ભાણું. ૨.

અર્થઃ-હે જીવ ! બીજો તો તને નિમિત્તમાત્રજ છે, અને આ (બધું) અશુભ પરિણામથી ઉત્પન્ન થયેલું, પૂર્વકમંતું ફલ છે. તે તું ચિંતવે છે ? ૨.

રે જીવ ! કમ્મભરિયં, ઉવગ્ગેસં કુણ્ણસિ મૂઢ ! વિવરીઅં;

દુગ્ગઠંગમણુમણુણું, એસગ્ગિયયં હોધં પરણુમો. ૩.

સુંદર નથી આ શરીર કે સમુદાય શુભ તથા નથી, ઉત્તમ વિલાસ કળાતથા દેહિયમાન પ્રમા નથી; પ્રભુતા નથી તો પણ પ્રભુ અભિમાનથી અછલ ફરે, ચોપાટ ચાર ગતિતથા સંસારમાં જોડ્યા ફરે.

આયુર્ગલત્યાશુ ન પાપ બુદ્ધિ-ર્ગતં વયો નો વિષયાભિલાષઃ;

યત્નશ્ચલેષભયવિધૌ ન ધર્મે, સ્વામિન્મહામોહ વિડંબનામે. ૧૬.

આયુષ્ય ઘટવું જાય તો પણ પાપબુદ્ધિ નવ ઘટે, આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે; ઔષધ વિષે ફરે યત્ન પણ હું ધર્મને તો નવ ગણું, બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું.

નાડત્મા ન પુણ્ય ન ભવો ન પાપં, મયા વિટાનાં કટુગીરપીયમ્;

અધારિ કણે ત્વયિ કેવલાર્કે, પરિસ્કુટે સત્યપિ દેવ ધિદ્માં. ૧૭.

આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી, [મધ્યાત્મીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી; રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી પ્રભુ આપશ્રી તોપણ અરે, દીવો લઈ કુવે પડ્યો ધિદ્ધાર છે સુજને ખરે.

ન દેવપૂજા ન ચ પાત્રપૂજા, ન શ્રાદ્ધધર્મશ્ચ ન સાધુધર્મઃ;

લુપ્તવાડેપિ માનુષ્યમિદં સમસ્તં, કૃતં મય ડરણ્યવિજ્ઞાપતુલ્યં. ૧૮.

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી, ને આવકો કે સાધુઓનો ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ; પાત્રો પ્રભુ નરભવ છતાં રણમાં રહ્યા જેવું થયું, ધોળીતણા કુત્તા સમું મમ જીવન સહુ એળે ગયું.

યકે મયા સત્સ્વપિ કામધેનુ-કલ્પદ્રુચિંતામણિષુ સ્પૃહાતિઃ

ન જેનધર્મે સ્કુટશર્મદેડપિ, જિનેશ! મે પરય વિમૂઢભાવમ્. ૧૯.

હું કામધેનું કલ્પતરૂ ચિંતામણિના ખારમાં, ખોટાં છતાં કંઈયો ધણું બની લુપ્ત આ સંસારમાં; જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ, સુખ મૂખ ભાવોનો નિહાળી નાથ ! કર કંઈણા કંઈ

સદ્ભોગલીલા ન ચ રોગકીલા, ધનાગમો નો નિધનાગમશ્ચ,

દારા ન કારા નરકસ્ય ચિત્તે, વ્યચિંતિ નિત્યં મયકાડધમેન. ૨૦.

મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ, આગમન ઇચ્છ્યું ધનતણું પણ મૃત્યુને પ્રીછ્યું નહિ; નહિ ચિંતવ્યું મેં નકંકારાગ્રહ સમી છે નારીઓ, મધુબિંદુની આશા મહીં ભયમાત્ર હું ભૂલી ગયો.

સ્થિતં ન સાધોર્હદિ સાધુવૃત્તાત્, પરોપકારાન્ન યશોઽર્જિતં ચ:

કૃતં ન તીર્થોદ્ધરણાદિકૃત્યં, મયા મુધા હારિતમેવ જન્મ. ૨૧.

હું શુદ્ધ આચારોવડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો, કરી કામ પરઉપકારણા યશ પણ ઉપાજન નવ કર્યો; વળી તીર્થનાં ઉદ્ધાર આદિ કોઈ કાર્યો નવ કર્યા, ફોગટ અરે આ લક્ષ ચોરાશી તણા ફેરા કર્યા.

જીવં મરણેણ સમં, ઉપનયનં જીવં સહ જરાયે;
રિદ્ધી વણસસાહ્યા, હરિસ વિસાઓ ન કાયવો ૧૧.

અર્થ—જીવિત મરણની સાથે, યૌવન જરા સાથે અને ઋદ્ધિઓ વિનાશ સાથે ઉત્પન્ન થાય છે, (તેથી) હવં કે વિવાહ ન કરવો. ૧૧.

૧૨. પુણ્ય કુલક.

સંપુત્રધંદિયત્તં, માણસત્તં ચ આરિયં ખિત્તં;
જાધકુલજિજ્ઞાસમ્મો, લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૧.

અર્થ :—સંપૂર્ણ ઈદ્રિયપણું કંઈ પણ જોડ ખોપણુ વગરની સઘળી (પાંચે) ઈદ્રિયોની પ્રાપ્તિ, મનુષ્યપણું, આર્યક્ષેત્રમાં અવતાર, ઉત્તમ જાતિ, ઉત્તમ કુળ અને વીતરાગ ભાવિત જૈન ધર્મ એ સઘળાં વાનાં પ્રભૂત (પુષ્કળ) પુન્યથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૧.

જિજ્ઞાસુશુકમલસેવા, મુગુરુપાયપન્નુવાસણું ચેવ;
સજ્જાવાયવડત્તં. લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૨.

અર્થ :—જિન અરિહંતના ચરણકમળની સેવા-ભાકત, અને સદ્ગુરુના ચરણની પયુષ્પાસના, સજ્જાત્રય ધ્યાન તથા ધર્મવાદમાં વહાપણું-પરાભવ નહિ પામવાપણું એ સઘળાં વાનાં પ્રભૂત પુન્ય થોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૨.

મુધ્ધો જોહો મુગુરુહિં, સંગમો ઉવસમં દયાલુત્તં;
દક્ખિનં કરણં જં; લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૩.

અર્થ :—શુદ્ધજોષીખીજં રૂપ સમક્તિરતનનું પામવું, મુગુરુનો સમાગમ, ઉપસમ ભાવ-શમતા, દયાળુપણું, અને દક્ષિણતા શુશ્રુણુપાદન એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યથોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૩.

સમમ્મત્ત નિચ્ચલત્તં, વયાણુ પરિપાલણું અમાયત્તં;

પઢણું ગુણણું વિણ્ણો, લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૪.

અર્થ :—સમ્યક્ત્વ (સમક્તિ) માં નિશ્ચિનતા મ્મતોનું (અથવા જોલેલા વચનોનું) પરિપાલન (નિર્માયીપણું, ભણવું, ગણવું અને વિનય એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય થોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૪.

ઉરસગ્ગે અવવાએ, નિચ્છયવવહારંમિ નિહિણ્ણત્તં;

મણ્ણવયણકાયસુદ્ધી, લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૫.

અર્થ :—ઉત્સર્ગ-વિધિમાર્ગ અને અપવાદ-નિષેધર્મ તેમાં તથા નિશ્ચય સાધ્યમાર્ગ અને વ્યવહાર સાધનમાર્ગ તેમાં નિયુષ્ણપણું; તેમજ મન વચન કાયાની શુદ્ધિ, પવિત્રતા, નિર્દોષતા, નિષ્કલંકતા એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્યનાથોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૫.

અંધિયારં તારુણ્ણં, જિણ્ણાણુ રાઓ પરોવયરાત્તં;

નિકકંપયા યં જાણે લભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૬.

અર્થ:-હે મૂઠ જીવ! કર્મથી ભરેલો વિપરિત ઉપદેશ તું કરે છે, દુર્મતિમાં જવાળ ઇચ્છાવાળાના મનમાં આજ પરિણામ હોય છે.

રે જીવ! તુમં સીસે, સવણા દાહિણુ મુણસુ મહવયણુ;
જ સુખ્યં નહુ પાવિસિ, તા ધમ્મવિવન્નિજ્યો નૂણુ. ૪.

અર્થ:-હે શિષ્ય જીવ! તું કાન હથે માફે વચન સાંભળ. તું સુખ પામતોજ નથી માટે ખરેખર ધર્મ રહિતજ છે. ૪.

રે જીવ! મા વિસાયં જહિ તુમં પિચ્છિણુ પરરિદ્ધો;
ધમ્મરહિયાણુ કતો, સંપન્નજઘ? વિવિહસંપત્તી. ૫.

અર્થ:-હે જીવ! બીજાની ઋદ્ધિ ભેધને તું વિવાદ ચામ નહિ. ધર્મ વિનાના જીવને વિવિધ પ્રકારની સંપત્તિઓ ક્યાંથી પ્રાપ્ત થાય? ૫.

રે જીવ! કિં ન પિચ્છસિ?, ઝિજઝંતં જુવ્વણું ધણું જીઅં;
તહવિહુ સિદ્ધં ન કુણ્ણસિ, અપ્પહિયં પવરજિણુધમ્મં. ૬.

અર્થ:-હે જીવ! યૌવન, ધન, અને જીવિતને નાશ પામતાં શું તું નથી જોતો? તો પણ આત્મહિતકારી શ્રેષ્ઠ જિનધર્મ ખરેખર તું નથી કરતો (નથી આદરતો). ૬.

રે જીવ! માણુવન્નિજઅ, સાહસપરિહીણુ દીણુ ગયલજ્જ!;
અચ્છસિ? કિં વિસથ્થો, નહુ ધમ્મે આયરં કુણ્ણસિ?. ૭.

અર્થ:-હે માન વિનાના સાહસ રહિત, ગરીબસા નિર્ભજ જીવ! વિશ્વાસવાળો થઇને કેમ બેઠો છે? તું ધર્મમાં બિલકુલ આદર કરતોજ નથી. ૭.

રે જીવ! માણુયજ્જમ્મં, અકુયથ્થં જુવ્વણું ચ વોલીણુ;
ન ચ ચિન્નં ઉગતવં, ન ચ લચ્છી માણિયા પવરા. ૮.

અર્થ:-હે જીવ! નિષ્ફલ મનુષ્ય જન્મ, અને યૌવન વ્યતીત થયાં, ઉશ્ર તપ પણ ન આચર્યું અને ઉત્તમ પ્રકારની લક્ષ્મી પણ ન મેળવી. ૮.

રે જીવ! કિં ન કાલો, તુજ્જ ગચ્છો? પરમુહ નીયંતરસ;
જં ઇચ્છિઅં ન પત્તં, તં અસિધારાવયં ચરસુ. ૯.

અર્થ:-હે જીવ! બીજાના મોઢા સાચું (ભેધને બેસી રહેતા) જોતાં તારો વખત (નકામો) નથી ગયો? જે તને ઇચ્છિત હતું તે તો ન મળ્યું માટે ખડ્ગધાર સરખું પ્રત અદર. ૯.

ઇય મા મુણસુ મણેણુ, તુજ્જ સિરી જ પરરસ આયત્તા;
તા આયરેણુ ગિન્હસુ, સંગોવય વિવિહ પયત્તેણુ. ૧૦.

અર્થ:-તારી લક્ષ્મી પારકાને વાળે છે એમ તું મનથી ન માન, માટે આદરપૂર્વક તેને (પ્રતને) ગ્રહણ કર અને વિવિધ પ્રયત્નવડે તેનું રક્ષણ કર. ૧૦.

તાયત્તીસસુરત્તં, પરમાહમિય જુયલમણુઅત્તં;
સંભિન્નસોય તહ પુ-વ્વધરાહારયપુલાયત્તં. ૩.

અર્થ:-ત્રાયત્રિશક દેવપણું, પંદર જાતિના પરમાધામીપણું, યુગલિયા મનુષ્યપણું, વળી સંભિન્ન શ્રોત લખિધ, પૂર્વધર લખિધ, આહારકલખિધ, અને પુલાકલખિધપણું પણ ન પામે. ૩.

મઘનાણાઘસુલક્ષી, સુપત્તદાણું સમાહિમરણુત્તં;
ચારણુદુગમહુસપ્પિય, ખીરાસવખીણુઠાણુત્તં. ૪.

અર્થ:-મતિજ્ઞાન તથા શ્રુતજ્ઞાનાદિકની લખિધ, સુપાત્રદાન, સમાધિમરણ, વિદ્યાચારણ અને જ'વાચારણની લખિધ, મધુસપ્પિય લખિધ, ક્ષિરાશ્રવલખિધ, અક્ષિણુમાણુસી લખિધ પણ ન પામે. ૪.

તિથ્યયર તિથ્યપડિમા; તણુપરિભોગાઘ કારણેવિ ખુણે;
પુઠ્ઠવાઘય ભાવંભિવ અભવ્વજ્જવેહિં નો પ-ત્તં. ૫.

અર્થ:-તીર્થંકર તથા તીર્થંકરની પ્રતિમાના શરીરના પરિભોગાદ કારણુમાં પણ અભવ્ય જવો પૃથ્વીકાયના ભાવોને ન પામે. ૫.

ચઉદ્દસે રયણુતંપિ, પત્તં ન ખુણે વિમાણુસામિત્તં;
સમ્મત્તનાણુસંયમ-તવાઘ ભાવાં ન ભાવદુગે ૬.

અર્થ:-ચૌદ રત્નપણું અને વળી વિમાનનું સ્વામીપણું ન પામે. વળી સમ્યકત્વ જ્ઞાન, દર્શન, આરિત્ર, અને તપાદિ બાહ્યાભ્યંતર એ બે ભાવ પણ ન પામે ૬.

આણુભવજુત્તા ભત્તી, જિણાણુ સાહમિમયાણુ વચ્છલ્લં;
નય સાહેઘ અભવ્વે, સવિગ્ગત્તં સુકકપખખં. ૭.

અર્થ:-અભવ્ય જવ અનુભવ યુક્ત ભક્તિ, જિનેશ્વરની આજ્ઞા પ્રમાણે સાધ-ર્મીની સેવા ભક્તિ, સંસારથી વૈરાગ્યપણું તેમજ શુકલપક્ષ ન પામે. ૭.

જિણુજણુયજણુણિજયા; જિણુ જખખા જખખણી જુગપ્પહાણુ;
આયરિયપયાઘ દસગં, પરિમત્થ ગુણુદ્ધમખપત્તં. ૮.

અર્થ:-જિનેશ્વરના માતા, પિતા, સ્ત્રી, જક્ષ, જક્ષણી અને યુગપ્રધાન પણ ન થાય. વળી આચાર્યાદિ દશ પદનો વિનય તેમજ પરમાર્થથી અધિક ગુણુવંતપણું ન પામે ૮.

આણુખંધહેઉસડ્ડવા, તત્થ અહિંસા તિહા જિણુદ્ધિટ્ઠા;
દવ્વેણુ ય ભાવેણુ ય, દુહાવિ તેસિં ન સંપત્તા. ૯.

અર્થ:-વળી અભવ્યજવ અનુભવ હેતુ અને સ્વરૂપ એવી ત્રણ પ્રકારે શ્રી જિનેશ્વરે કહેલી અહિંસા દ્રવ્ય અને ભાવ એવા બે ભેદથી ન પામે. ૯.

૧૪. ભાવકુલક.

કમઠાસુરેણુ રઘયંમિ, ભીસણે પલયતુલ્લજલખાલે;
ભાવેણુ કેવલલચ્છિં, વિવાહિચ્ચો જયઉ પાસજિણો. ૧.

અર્થ:-નિવિકાર વિકાર વગરનું ચૌવન, બિન શાસન ઉપર ચોળમજીક જેવો રાગ, પદોપકારીપણું અને ધ્યાનમાં નિશ્ચલતા એ બધાં વાનાં મહાપુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૬.

પરનિંદાપારહારો, અપ્પમંસા અત્તાણો ગુણાણં ચ;

મંવેગો નિવ્વેઓ, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં ૭.

અર્થ:-પરનિંદાનો ત્યાગ અને આપણા ગુણોની પ્રલોધા પ્રશંસાથી દૂર રહેવું. તેમજ સંવેગ મોક્ષાભિલાષ અને નિવેદ્યભવ વૈરાગ્ય એ બધાં વાનાં પ્રભૂત પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૭.

નિમ્મલ્લમ્પીલભ્ભામ્પો દાણુદ્દલાસો ત્રિવેગસંવાસો;

ચક્કિગાધદુહસંતાસો, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૮.

અર્થ:-નિમળ શુદ્ધ શીલનો અભ્યાસ, સુમાત્રાદિક દાન દેતાં ઉદ્દલાસ, હિતાહિત સંબંધી વિવેક સહિતપણું અને ચાર ગતિનાં દુઃખથી સંપૂર્ણ ત્રાસ, એ બધાં વાનાં મહા પુન્યના યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

દુકકડગરિહા સુકડા-ણુમેયણું પાયચ્છિત્તતવચરણું;

સુહઝાણુ નસુકકારો, લભ્ભંતિ પભૂયપુણ્ણેહિં. ૯.

અર્થ:-કરેલાં પાપ કૃત્યની આલોચના નિંદા, સારાં કૃત્યો ક્યાં હોય તેની અનુમોદના, કરેલાં પાપનો છેદ કરવા માટે શુરુ મહારાજે બતાવેલા તપનું કરવું-આચરવું, શુભ ધ્યાન ધરવું અને નવકાર મહામંત્રનો બપ કરવો, એ સઘળાં વાનાં મહા પુન્ય યોગે પ્રાપ્ત થઈ શકે છે. ૯.

ધય ગુણમણિભંડારો, સામગ્ગી પાવિઝિણુ જેણુ કચ્છો;

વિચ્છિન્નમોહપાસા, લહંતિ તે સાસયં સુખખં. ૧૦.

અર્થ:-આ ઉપર બતાવ્યા મુજબ ગુણમણિ રત્નના ભંડાર જેવાં સુકૃત્યો, સઘળી રૂઢી સામગ્રી પ્રાપ્ત કરીને જે મહાનુભાવો કરે છે-આચરે છે તે પુણ્યાત્માઓ સઘળા મોહપાસથી સર્વથા મુક્ત થઈને શાશ્વત સુખરૂપ મોક્ષ પદને પામે છે. ૧૦.

૧૨. અભવ્ય કુલક.

જહ અભવિઅ જીવેહિં, ન ફાસિયા એવમાધયા ભાવા;

ઈદત્તમણ્ણુતરસુર-સિલાયનરનારયત્તં ચ. ૧.

અર્થ:-અભવ્ય જીવોએ આ હવે પછી કહેવામાં આવશે તે ભાવો સ્પર્શ્યા નથી. તે ઈદ્રપણું, અનુત્તરવાસી દેવપણું ત્રેસઠ શલાકા પુરૂષપણું અને નવ નારદપણું. ૧.

કેવ લગણુહરહથ્થે, પવ્વજ્જન તિથ્થવચ્છરં દાણું;

પવયણુસુરી સુરત્તં, લોગંતિય દેવસામિત્તં. ૨.

અર્થ:-બલી કેવલી તથા ગણુધરને હાથે દક્ષિણ, તિથ્થકરનું વાર્ષિકદાન, પ્રવચનની અધિષ્ટાયક દેવી તથા દેવપણું, લોકાંતિક અને દેવચતિપણું ન પામે ૨.

પૂર્વભવસર્ગિવિરમ્ય-નાણાસાયણપભા વદુર્મહેડો;

નિયનામં ઝાયતો માસતુસા કેવલી જાઓ. ૯.

અર્થ:-પૂર્વ ભવે આચાર્યપણે કરેલી જ્ઞાનની આશાતનાના પ્રભાવથી બુદ્ધિહીન થયેલા માસતુસ' મુનિ નિજા નામને ધ્યાતા છતાં (કોઈની ઉપર રાગ કે રીસ ન કરવારૂપ ગુરૂ મહારાજાએ જતાવેલા પરમાર્થ સામે દ્રષ્ટિ રાખી રહેતાં) ધ્યાતિ કમ'નો ક્ષય કરી (શુદ્ધ નિર્મળ ભાવથી) કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૯.

હૃથમિ સમારૂઢા, રિદ્ધિ' દૃઢુ ઉપભસામિસ્સ;

તખખણુ મુહુઝાણેણું, મરુદેવી સામિણુ સિદ્ધા ૧૦.

અર્થ:-હાથીના સ્કંધ ઉપર આરુઢ થયેલા મરુદેવીમાતા ઋષભદેવ સ્વામિની ઋદ્ધિ દેખીને તત્કાળ શુભ ધ્યાનથી અંતકૃત કેવળી થઈ મોક્ષપદ પામ્યા ૧૦.

પાડજગરમાણીએ, જંઘાખલખીણુમહિણુઆપુત્તં;

સંપત્તકેવલાએ, નમો નમો પુષ્કયૂલાએ. ૧૧.

અર્થ:-જંઘાખળ જેનું ક્ષીણ થયું છે એવા અર્ણિકાપુત્ર આચાર્યની સેવા (ઉચિત વેચાવચ્ચ) કરતાંજેને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું તે પુષ્પચુલા સાધ્વીને પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર હો. ૧૧.

પન્નરસયતાવસાણું, ગોઅમનામેણુ દન્નદિખખાણું;

ઉપન્નકેવલાણું, મુહુભાવાણું નમો તાણું. ૧૨.

અર્થ:-ગૌતમસ્વામીએ જેમને દીક્ષા લીધી છે. અને શુભ ભાવવડે કેવળજ્ઞાન ઉપન્ન થયું છે એવા પંદરસો તાપસોને નમસ્કાર હો. ૧૨

જીવસ્સ સરીરાઓ, ભેઅં નાઉં સમાહિપત્તાણું;

ઉપ્પાડિઅનાણાણું, ખંદગ સીસાણુ તેસિં નમો ૧૩.

અર્થ:-પાપી પાલકવડે યંત્રમાં પીઢાતા છતાં જીવને શરીરથી જુદો બાળીને સમાધિ પ્રાપ્ત થયેલા જેમને કેવળજ્ઞાન પેદા થયું છે તે સ્કંદકસૂરિના સઘળા શિષ્યોને નમસ્કાર હો. ૧૩.

સિરિવદ્ધમાણુપાએ, પૂઅચ્ચી સિંદુવારકુસુમેહિં;

ભાવેણું સુરગ્ગેએ, દુગ્ગધનારી મુહું પત્તા. ૧૪.

અર્થ:-શ્રી વધર્માન સ્વામીનાં ચરણને સિંધુવારના ફૂલથી પૂજવાને ઇચ્છતી દુર્ગતા નારી શુભ ભાવવડે કાળ કરીને દેવગતિમાં ઉપજીને મુખી થઈ ૧૪

ભાવેણુ ભુવણુંનાહું, વંદેઉ દદુરોવિ સંચલિઓ;

મરિગિણુ અંતરાલે નિયનામંકે સુરે જાઓ. ૧૫.

અર્થ:-એક દેહકે પણ ભાવથી ભુવનગુરૂ શ્રી વધર્માનસ્વામીને વાંદવા ચાલ્યો ત્યાં માગમાં ઘોડાની ખરી નીચે કચડાઈ મરણ પામીને નિજ નામથીજ દદુરંકિત નામે દેવતા થયો. ૧૫.

અર્થ:-કમઠસુરે રચેલા ભારે ભયંકર પ્રલયકાળના જેવા જળ ઉપદ્રવ કાળે સમભાવને ધારણ કરવાવડે જે કેવળ જ્ઞાન લક્ષ્મીને વર્ષા તે શ્રી પામ્ય'પ્રભુ જયવ'તા વર્તો ૧.

નિચ્યુન્નો તંખોલો, પાસેણ વિણા ન હોય જહ રંગો;

તહ દાણુમીલતવ ભાવણુઓ અહલાઓ ભાવવિણા ૨.

અર્થ:-જેમ (કાથા) ચુના વગરનું તાંબુલ (નાગરવેલી પાન) અને પાસ વગરનું વસ્ત્ર ઠીક રંગાતું નથી, તેમ ભાવ વગર દાન શીલ તપ અને ભાવનાઓ પણ ફળદાયી નહિ થતાં-અફળ થાય છે. ૨.

મણિમંત ઓસહીણું, જતંતાણુ દેવયાણું પિ;

ભાવેણુ વિણું સિદ્ધિ, ન હુ નીસધ કરસ વિ લોએ ૩

અર્થ:-મણિ, મંત્ર, ઔષધી તેમજ જંત્ર, તંત્ર અને દેવતાની પણ સાધના દુનીયામાં કોઈને ભાવ વગર સફળ થતી નથી. ભાવ યોગેજ તે તે વસ્તુઓની સિદ્ધિ થતી હોય છે. ૩.

સુહભાવણુવસેણું, પસન્નચંદો મુહુત્તમિત્તણું;

ખવિણીણુ કમ્મગંઠિ, સંપત્તો કેવલ નાણું. ૪.

અર્થ:-શુભ ભાવના યોગે પસન્નચંદ્ર [રાજર્ષિ] જે ઘડી માત્રમાં રાગદ્વેષમય કમની શુદ્ધિ થઈ ગઈને ભેલી નાખી કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૪

સુસ્સસંતી પાએ, ગુરુણીણું ગરહિણીણુ નિયદોસે;

ઉપ્પન્નદિવનાણા, મિગાવધ જયઉ સુહભાવા. ૫.

અર્થ:-નિજદોષ [અપરાધ] ની નિંદા, ગહાં કરીને શુદ્ધીનાં ચરણની સેવા કરતાં જેણીને શુભ ભાવથી કેવળજ્ઞાન ઉપજ્યું તે મૃગાવતી સાધવી જયવ'તી વર્તો ૫.

ભયવં ઇલાધપુત્તો, ગુરુએ વંસંમિ જે સમારૂદો;

દંડુણુ મુણિવરિદં, સુહભાવઓ કેવલી જાઓ. ૬.

અર્થ:-મોટા વાંસ ઉપર નાચવા માટે ચઢ્યા છતાં કોઈ મહામુનિરાજને દેખી ભાવથી પૂજ્ય ઇલાચિપુત્રને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થયું, એ સદ્ભાવનોજ પ્રભાવ સમજવો. ૬.

કવિલો અ ખંભણુમુણી, અસોગવણિઆધ મજ્ઝયારંમિ,

લાહાત્રોહત્તિ પયં, પદ તો (જાયંતો) જાઓ જાપંસરો. ૭.

અર્થ:-કપિલ નામનો બ્રાહ્મણ મુનિ અશોકવાટિકામાં "જહા લાહો તહા લોહો; લાહા લોહો પવંદુધ" એ પદની વિચારણા કરતો શુભ ભાવથી જાતિસ્મરણ જ્ઞાન પામ્યો. ૭.

ખવગ નિમંતણુપુવં, વાસિઅભ તોણુ સુદ્ધમાવેણું;

ભુજંતો વરનાણું, સંપ-નો કરગડૂ ત્રિ (કૂરગડૂઓ) ૮

અર્થ:-વાસિત ભવવડે તપસ્વી સાધુઓને નિમંત્રણ કરવા પૂવંક ભોજન કરતા શુદ્ધ ભાવથી કુરગડૂમુનિ કેવળજ્ઞાન પામ્યા. ૮.

૧૫. શ્રી ગુરુપ્રદક્ષિણાકુલક (સદ્ગુરુ પ્રશસ્તિ ગ્રંથ).

ગોયમ સુહૃમ્મ જંબુ પ્પભવો સિન્નજંભવાધ આયરિઆ;

અન્નેવિ ભુગપ્પહાણા, પદ્ધિ દિઠ્ઠે સુગુરુ! તે દિઠ્ઠા, ૧.

અર્થ:-શ્રી ગૌતમ પ્રભુ, શ્રી સુધર્માસ્વામી મહારાજ, શ્રી જંબુસ્વામી, શ્રી પ્રભવાસ્વામિ, તથા શ્રી સિન્નજંભવસૂરી મહારાજ આદિ અનેક અન્ય ભુગ પ્રધાન ગુરુમહાત્માઓને હે ગુરુજી સાહેબ, આપને દિઠે થકે મેં તે સર્વ સુગુરુ ધર્માત્માઓને દીઠા માત્રુ છું. ૧.

અન્નજ ક્યથ્થો જમ્મો, અન્નજ ક્યથ્થં ચ જીવિયં મન્નઝં;

જેહ તુહ દંસણામય-રસેણ સિત્તાધં નયણાધં. ૨.

અર્થ:-આજ મહારો જન્મ કૃતાર્થ થયો, આજ મારો અવતાર સફળ થયો, કે આપ સદ્ગુરુ ભગવાનના ઉત્તમ દર્શનમય સુધારસે કરીને મારાં નેત્રો પ્રકૃષ્ઠિત થયાં, અર્થાત્ મારાં નેત્રોની આજ ખરેખરી સફળતા થઈ. ૨.

સો દેસો તં નગરં, સો ગામો સો અ આસમો ધન્નો;

જથ્થ પહુ! તુમ્હ પાયા; વિરહંતિ સયાવિ સુપસન્ના. ૩.

અર્થ:-તે દેશને ધન્ય, તે નગરને ધન્ય, તે ગામને ધન્ય, અને તે આશ્રમને પણ ધન્ય, જ્યાં હે સ્વામિ, આપના મહા સુપ્રસન્ન પાવન ચરણ કમળો સદાકાળ વિચરે છે. ૩.

કથ્થા તે સુકયથ્થા, જે કિર્ધિકમ્મં કુણ્તિ તુહ ચલણે;

વાણી ખહુગુણખાણી, સુગુરુ ગુણા વણિણ્યા જીએ. ૪.

અર્થ:-તે પુરૂષના હસ્તે સુકૃતાર્થ, ધન્ય કૃતપુન્ય બાણવા, કે જે હાથોએ સુગુરુ મહારાજના ચરણ કમળની મહાવિનય પૂર્વક ભક્તિસહિત વંદના કરી, સેવા કરી, તથા તે પુરૂષની વાણી પણ મહા ગુણની ખાણી બાણવી, કે જે વાણીએ આપ સદ્ગુરુ મહારાજના ગુણો ગાયા. ૪.

અવયરિયા સુરધેણુ, સંજ્યા મહાગિહે કણ્ણય વુટ્ટી;

દારિદ્ધં અન્નજ ગયં, દિઠ્ઠે તુહ સુગુરુ! મુહકમલે. ૫.

અર્થ:-વળી હે સદ્ગુરુ ભગવાન, આપના મહા પાવન સુખારવિંદને દિઠે થકે આજ મારે ઘરે કામધેનૂ અવતરી, બાણે આજ મારે ઘરે સુવર્ણની વૃષ્ટિ થઈ, અને આજ મારું દારિદ્ર સર્વ નાશ પામ્યું, એવું થયું. ૫.

ચિંતામણિ સારિટ્ઠં, સમ્મત્તં પાવિયં મયે અન્નજ;

સંસારો દૂરિ કયો. દિઠ્ઠે તુહ સુગુરુ! મુહકમલે. ૬.

અર્થ:-વળી હે સ્વામિન, આપનું પવિત્ર સુખ કમળ દીઠે થકે મને આજ ચિંતામણિ રત્ન સરખા સમ્યક્ત્વ ગુણની પ્રાપ્તિ થઈ, અને તેથીજ મારો આ દીર્ઘ પ્રયાનક સંસાર સમસ્ત દૂર થયો. ૬.

વિરયાવિરયસહોઞ્મર, ઉદ્ગસ્સ ભરેણુ ભરિઅસરિઆએ;

ભણિયાએ સ.વિયાએ, દિન્નો મગ્ગુત્તિ ભાવવસા. ૧૬.

અર્થ:—વિરત સાધુ અને અવિરત શ્રાવક (શબ્દ) જે બંને સમા બાઈ હતા તેમને ઉદેશીને આ સાધુ સદાય ઉપવાસી હોય અને આ શ્રાવક સદાય પ્રહાર્યારી હોય હોય તો હે નદી દેવી ! માગ' આપજો. એમ ઉક્ત મુનિને વંદના કરવા જતાં અનેપાછા વળતાં માગ'માં પાણીના પૂરથી ભરેલી નદીને સંજોધી તે શ્રાવિક (રાણીઓ)એ કહે છે તેમના સાચા ભાવથી નદીએ તેમને તરતજ પેલે પાર જવા દેવા માટે માગ' કરી આપ્યો હતો ૧૬.

સિરિયંડરુદ્ગુરુણા, તાડિજજંતો વિ દંડધાએણું;

તકકાલં તસ્સીસો, સુહલેસો કેવલી જાઓ. ૧૭.

અર્થ:—શ્રી ચંદ્ર ગુરુવડે દંડપ્રહારથી તાડન કરાતો એવો તેનો (સાન્ત) શિષ્ય શુભ દેશ્યાવંત છતો તત્કાલ કેવળજ્ઞાન પામ્યો. ૧૭.

જં ન હુ ભણિઓ ખંધો, જીવસ્સ વહં વિ સમિઠગુતાણું;

ભાવો તથ્ય પમાણું, ન પમાણું કાયવાવારો. ૧૮.

અર્થ:—સમિતિ શુસિવંત સાધુઓને કવચિત્ જીવનો વધ થઇ જાય છે તો પણ જે તેમને નિશ્ચે બંધ કલ્પો નથી તેથી તેમાં ભાવજ પ્રમાણ છે પણ કાયબાપાર પ્રમાણ નથી. ૧૮.

ભાવચિયય પરમત્થો, ભાવો ધમ્મસ્સ સાહગો ભણિઓ;

સમ્મત્તસ્સ વિ ખીઅં, ભાવચિયય ખંતિ જગગુરુણો. ૧૯.

અર્થ:—ભાવજ ખરો પરમાર્થ છે, ભાવજ ધર્મનો સાધક મેળવી આપનાર છે અને ભાવજ નિશ્ચયને ઉત્પન્ન કરી આપનાર છે; એમ ત્રિભુવન ગુરુ શ્રી તીર્થંકરો કહે છે. ૧૯.

કિં ખહુણા ભણિએણું?, તત્તં નિસુણેહ ભો! મહાસત્તા!

મુખખમુહખીયભૂઓ, જીવાણુ સુહાવહો ભાવો. ૨૦.

અર્થ:—ઘણું ઘણું શું કહીએ? હે સત્વવંત મહાશયો! હું તમોને તત્ત્વ નિર્મોહરૂપ વચન કહું છું તે તમે સાવધાનપણે સાંભળો—મોક્ષ સુખના ખીજરૂપ જીવોને સુખકારી ભાવજ છે, અર્થાત્ સદ્ભાવ યોગેજ જીવો મોક્ષ સુખ મેળવી શકે છે. ૨૦.

ધય દાણુસીલતવભા—વણાઓ જે કુણ્ણ સત્તિભત્તિપરો;

દેવિંદવિંદમહિઅં, અધરાસો લહધં સિદ્ધિસુહં. ૨૧.

અર્થ:—આ જ્ઞાન શીલ તપ અને ભાવનાઓને લગ્યાત્મા શક્તિ અને ભક્તિવા ઉદ્ધાસ યોગે કરે છે તે મહાશય ઇન્દ્રોના સમુદ વડે પૂજિત એવું અક્ષય મોક્ષ સુખ અલ્પકાળમાં મેળવી શકે છે.

આ કુલકમાં છેવટે અંથકારે પોતાનું દેવેન્દ્રસૂરી એવું નામ ગર્ભિતપણે સૂચવ્યું જણાય છે. ઉક્ત મહાશયનાં અતિહિતકાર વચનોને ખરા ભાવથી આદરવાં એ આપણું ઇસ કર્તવ્ય છે. ૨૧.

બહુયાં બહુયાં દિવસડાં, જમ મધ સુહગુરુ દિઠું;
લોચન યે વિકસી રહ્યાં, હીઅડઇ અભિય પધડું. ૧૩.

અર્થ :—હે શાંત સુધારણ પદ્મદ્રહ સમાન સ્વામિ, તે દિવસને ધન્ય છે, તે દિન બહુમાનનીય મહાર છે, મારા તે વાસણે (દિવસો) સફળ છે, કે જેમાં આપ જોકાંત નિઃસ્વાર્થ હિતકર સદ્ગુરુ મહારાજનું અમૃતમય દર્શન હું પામ્યો, જે દર્શન કેળતાં મારાં જે નેત્રો મહાવિકસ્વરભાવને પામ્યાં, અને મારા અંતરંગ હૃદયને વિષે અમૃતનો પ્રવાહ વહન થવા લાગ્યો. ૧૩.

અહો ! તે નિબિજ્યો કેાહો, અહો માણો પરાજિત્યો;

અહો તે નિરક્રિયા માયા, અહો લોહો વસીકત્યો. ૧૪.

અર્થ :—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો નિર્જિતક્રોધ, અર્થાત્, ઉપશમભાવ કેવો છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે વળી આપે માનને પણ કેવો પરાજયને પમાડ્યો છે ! અર્થાત્, કેવા માનરહિત નમ્ર સુશીલ છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું માયારહિતપણું, સરળપણું કેવું છે ! અને અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું નિર્દોષીપણું અર્થાત્, લોભને કેવો વશવતી રાખ્યો છે !

અહો તે અંબજવં સાહુ !, અહો તે સાહુ ! મર્દવં;

અહો તે ઉત્તમા ખંતી, અહો તે મુત્તિ ઉત્તમા. ૧૫.

અર્થ :—અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની કેવી આજ્ઞવતા જોટલે સરળતા છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપની મૃદુતા જોટલે કૌમળતા કેવી અદ્ભુત છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનો ઉત્તમ ક્ષમાશુષ્ક કેવો છે ! અહો ઇતિ આશ્ચર્યે આપનું અનુપમ નિર્વાંછકપણું અર્થાત્, નિર્દોષદશા, અપૂર્વ નિર્મમત્વ ભાવ ! ૧૫.

ઇહંસિ ઉત્તમો ભંતે !, પરછા હૃહિસિ ઉત્તમો;

લોગુત્તમુત્તમં ઠાણું, સિદ્ધિં ગચ્છાસિ નીરત્યો. ૧૬.

અર્થ :—વળી હે ભગવાન્, આપનો મનોરથ પણ કેવો ઉત્તમ છે ! અને વળી હે સ્વામિ, આપની ઇચ્છા પણ કેવી નિર્દોષ, શ્રેષ્ઠ, પારમાર્થિક છે કે, અહો ! લોકને (વધે સર્વોત્તમ સ્થાનક જે મેક્ષ, તે પ્રત્યે સદા ગમનશીલ છે, ઉત્તમ આરિત્રાયરણુ તે જેમનું, જોવા હે જ્ઞાનદાતા સાહેબ શુભ, આપને ધન્ય છે. ૧૬.

આયારિય નમુક્કારો, જીવં મોએઈ ભવસહસ્સાત્યો;

ભાવેણ કીરમાણો, હોમ પુણો યોહિતાભાત્યે. ૧૭.

અર્થ :—આચાર્ય ભગવંતને કરેલો નમસ્કાર જીવને આ સંસારના હબરો ભવથી છોડાવે છે. વળી ભાવપૂર્વક ચિત્તની નિમગ્નતાએ નમસ્કાર કર્યાં થકાં યોધબીજના, લોભને અર્થે થાય છે. ૧૭.

આયરિય નમુક્કારો, સંવપાવખ્પણાસણો;

મંગલાણું ય સર્વેસં, તદ્યં હવમ્ મંગલં. ૧૮.

જ રિદ્ધી અમરગણા, ભુજંતા પિયતમાધ સંભુતા;

સા પુત્તિ ક્રિાતયમિતા, દિૃૃૃ તુહ સુગુરુ ! મુહકમલે. ૭.

અર્થ :—વળી હે પૂજ્ય, આપની પ્રસન્ન મુખમુદ્રાના દર્શનના મુખ આગળ, દેવતાઓ પોતાની પ્રિયતમા ઓટલે દેવાંગનાઓ સહિત જે દિવ્ય વિલાસ મુખ લોગવે છે, તે દેવરિદ્ધિના મુખ, આ અપૂર્વ દર્શનના મુખ આગળ શા હિસાબમાં છે ? અર્થાત્, કાંઈ હિસાબમાં નથી. ૭.

મણુવયકાએહિ મએ, જંપાવં અન્નિજયં સયા;

તં સઠ્ઠવં અન્નજ ગયં, દિૃૃૃ તુહ સુગુરુ ! મુહકમલ. ૮.

અર્થ :—વળી હે કૃપાવંત નેક મહેરબાન ક્ષમા સમુદ્ર, આપના મુખ કમળને દીઠે થકે, અદ્યાપિ પથંત મેં મન વચન કાયાએ કરીને જે જે પાપ ઉપાજન (નરંતર ઠથું હૃદય, તે સર્વ પાપ આજ માફ વિલય થયું, આપના દર્શનવડે નષ્ટ થયું. ૮.

દુલ્લહો, જિણિદ્ધમ્મો, દુલ્લહો છવાણુ માણુસો જમ્મો;

લધ્ધેવિ માણુઅજમ્મે, અધ્ધુલ્લહા સુગુરુસામગ્ગી. ૯.

અર્થ :—હે કરૂણાનિધાન સ્વામિ, શ્રી જિનેશ્વર પ્રણીત ધર્મ પામવો મહા દુલ્લભ છે, વળી પ્રાણીઓને મનુષ્યજન્મ પામે છતે પણ સદ્ગુણી સામગ્રી ઓટલે ભોગવાઈ મલવી છવને અત્યંત દુલ્લભ છે. (પરંતુ.) ૯.

જથ્થ ન દીસંતિ ગુરુ, પચ્ચુસે ઉઠ્ઠિએહિ સુપસન્ના

તથ્થ કહં જણિજ્જમ્મ ? જિણુવયણુ અભિઅસારિચ્છં. ૧૦.

અર્થ :—હે સદા સુપસાય હાતા, જ્યાં પ્રભાત સમયે ઉઠતાં વારને સદ્ગુરુ મહારાજનું સુપ્રસન્ન વદન દ્રષ્ટિ ગોચર થતું નથી, અર્થાત્, જ્યાં ગુરુ મહારાજની ભોગવાઈ નથી, ત્યાં અમૃતસદૃશ એવી જે જિનવાણી, તે કેવી રીતે જાણવામાં આવે ? અર્થાત્ નજ આવે. ૧૦.

જહ પાઉસંમિ મોરા, દિણુયર ઉદયંમ કમલવણુસંડા;

વિહસંતિ તેમતચ્ચિય, તહ અમ્હે દંસણે તુમ્હ. ૧૧.

અર્થ :—હે હયા સાગર, જેમ મેઘને દેખીને મોર, તથા દિનકર ઓટલે સૂર્યને દેખીને સૂરજમુખી કમળના વનખંડ જેમ વિક્સ્વરપણાને પામે છે, તેમ નિશ્ચે કરીને અમે પણ હે પૂજ્ય ગુરુજી લગવન, આપના દર્શનવડે પ્રકુલિલતપણાને પામીએ છીએ. ૧૧.

જહ સરધં સુરહિ વચ્છો, વસંત માસં ચ કોઇલા સરધં;

વિઝં સરધં ગઈદો, તહ અમ્હે મણુ તુમં સરધં. ૧૨.

અર્થ :—હે મહાન્ ઉપગારી પ્રભુ, જેમ વાછરડો પોતાની માતા ગાયને સંભારે છે, તથા જેમ કોયલ વસંત માસની ઇચ્છા કરે, તથા જેમ ગજેંદ્ર વિંધ્યાચળગિરિને મનમાં યાહે છે, તેમ હે સ્વામિન્ અમારા મનમાં તમે યાદ આવો છો ૧૨.

સોજીણુ ગુણુકકરિસં, અનસસ કરેસિ મચ્છરં જઘવિ;

તા નૂણં સંસારે, પરાહવં સહસિ સવ્વથ. ૬.

અર્થ:-પરના શુણુ તો ઉત્કર્ષ અવણુ કરીને જો તું ઇર્ષા ધારણુ કરીશ, તો તું સંસારમાં સર્વત્ર પરજન્યને પામીશ. ૬.

શુણીજનનો લેશમાત્ર પણ દોષ જોવો નહિ.

ગુણુવંતાણુ નરાણુ, ઇસાભર તિમિર પૂરચો ભણુસિ;

જઘ કહવિ દોસલેસં, તા ભમસિ ભવે અપારંમિ. ૭.

અર્થ:-હે ચેતન, જો તું શુણીજનોના લેશમાત્ર દોષને ઇર્ષાથી કહીશ, તો તું ખરેખર આ અપાર જોવા સંસારમાં પરિજમણુ કરીશ. ૭.

શુણુ કે દોષ જો એમાંથી જેનો અભ્યાસ થાય તેજ પરભવમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

જં અખ્ખસેઈ જીવો, ગુણું ચ દોસં ચ ઇથ્થ જમ્મંમિ;

તં પરલોચે પાવેઈ, અભ્ખાસેણું પુણો તેણું. ૮.

અર્થ:-આત્મા આ ભવમાં શુણુ કે દોષ જો એમાંથી જેનો અભ્યાસ કરે છે, તેજ અભ્યાસ તેને પાછો પરલોકમાં પ્રાપ્ત થાય છે. ૮.

શુણી પરદોષ વહતાં છતાં નિર્માલ્ય ગણાય છે.

જો જંપઈ પરદોસે, ગુણુ સય ભરિચોવિ મચ્છર ભરેણુ;

સો વિહિસાણુ મસારો, પલાલ પુંજવ્વ પડિભાઈ. ૯.

અર્થ:-સેંકડો શુણુથી ભરેલો જોવો પણ, કોઈ મનુષ્ય ઇર્ષાભરથી પારકાના દોષો જોલે, તો તે એટલો બધો ઉન્નય છતાં પણ, પડિત શુણી પુરુષોમાં અસાર પલાલ પુંજની પેઠે શોભે છે, અર્થાત્, નિર્માલ્ય ઘાસના ફૂલની પેઠે નકામો છે. ૯.

દુગ્ધભાવથી છતાં કે અછતા દોષો ગ્રહણુ કરવાથી પાપાત્મા બને છે.

જો પરદોસે ગિણુહુઈ, સંતા સંતાવિ દુદ્ધમાવેણુ;

સો અપ્પાણું બંધઈ, પાવેણુ નિરથ્થએણુવિ. ૧૦.

અર્થ:-દુગ્ધભાવથી જે આત્મા પરના છતાં કે અછતા દોષોને ગ્રહણુ કરે છે, તે પાપવડે પોતાના આત્માને નિરથક બંધનમાં નાખે છે. ૧૦.

કષાયાગ્નિના હેતુઓનો ત્યાગ બતાવે છે.

તં નિયમા મુત્તંવ્વં, જત્તો ઉપનજ્જએ કસાયગ્ગી;

તં વથ્થું ધારિજ્જ, જેણોવસમો કસાયાણુ. ૧૧.

અર્થ:-જેથી કષાયરૂપ અગ્નિ ઉત્પન્ન થાય, એવું કાય અવશ્ય ત્યાગવું જોઈએ, અને જેથી કષાયો દબાઈ જાય, તેવું કરવું જોઈએ. ૧૧.

હવે કર્તા સર્વ પ્રયત્નથી નિર્ધા છોડી દેવાનું બતાવે છે.

અર્થ:-આચાર્ય ભગવન્ એટલે સદ્વિદ્યા તત્ત્વજ્ઞાન ઠાંતા પરમ ગુરુ મહારાજને ભાવપૂર્વક જે નમસ્કાર કરવો, તે સર્વ પાપનો નાશ કરનાર થાય છે; વળી તે નમસ્કાર સર્વ માંગલિકોને વિષે ત્રીભુવં મંગલ છે. ૧૮.

૧૯. શ્રી સોમસુદરસુરિકૃત ગુણાનુરાગ કુલક.

ગુણાનુરાગના પ્રભાવથી થયેલ શ્રીતીર્થંકર પ્રભુને મંગલાચરણ રૂપે નમસ્કાર કરે છે,

સયત્ત કલ્પણુ નલયં, નામિહિણુ તિથ્યનાહ પય કમલં;

પરગુણુ ગહણુ સરૂવં, ભણામિ સોહગ્ગા સરિ જણુયં. ૧.

અર્થ:-સકળ કલ્યાણના મંદિર એવા શ્રીતીર્થનાથ જિનેશ્વર ભગવાનના પદ કમળને નમસ્કાર કરીને સર્વ સૌભાગ્ય લક્ષિમને આપનાર, એવા પરગુણુ શ્રદ્ધા સ્વરૂપને કહ્યું છે. ૧.

ઉત્તમ ગુણાનુરાગથી સર્વ પદવીઓ મળે છે.

ઉત્તમ ગુણાણુરાઓ, નિવસઘ હ્રદયમિ જન્મસ પુરિસન્મસ;

આતિથ્યચરપચાઓ, ન દુલ્લહા નન્મસ રિહીઓ. ૨.

અર્થ:-જે પુરુષનાં હ્રદયમાં ઉત્તમ ગુણાનુરાગ હોય છે, તે ભવ્યાત્મા તીર્થંકર પયંતની સર્વોત્તમ પદવીઓ પ્રાપ્ત કરે છે. તેને કોઈ પણ પ્રકારની રિદ્ધિઓ હુલંભ નથી. ૨.

ગુણાનુરાગીને અથકર્તા સદા નમસ્કાર કરે છે.

તે ધન્ના તે પુત્રા, તેસુ પણામો હવિજ્જ મહુ નિચ્ચં;

જેમિં ગુણાણુરાઓ, અકિન્તમો હોઠ અણુવરયં. ૩.

અર્થ:-જેઓને હમેશાં અકૃત્રમ ગુણાનુરાગ રહે છે, તેઓને ધન્ય છે, તેઓ ખરેખરા કૃતપુન્ય છે, એવા મહાત્માઓને મારો સદા પ્રણામ હોજો. ૩.

બહુ ભણવા વિગેરેથી શું ફક્ત એક ગુણાનુરાગ ધારણ કરવો યોગ્ય છે.

કિં બહુણા ભણિએણુ?, કિંવા તવિએણુ કિંવા દાણેણુ;

ઈકકં ગુણાણુરાયં, સિખ્ખહ સુખખાણુ કુલભવણુ. ૪.

અર્થ:-ઘણું ભણવાથી, ઉચ્ચતપ કરવાથી, કે અતિ દાન દેવાથી કોઈ વળવાનું નથી. સર્વ સુખોના સ્થાનરૂપ, આ એક ગુણાનુરાગ ગુણનેજ પ્રથમ શીખો, અર્થાત્., ગુણાનુરાગી થવાની મનને ટેવ પાડો. ૪.

અથકર્તા ગુણાનુરાગ વિના ધર્મકરણીની નિષ્ફળતા જણાવે છે.

જઘવિ ચરસિ વિહિલં, પઠસિ સુયં કરોસિ વિવિહ કટ્ટાઈ

ન ધરસિ ગુણાણુરાયં, પરેસુ તા નિષ્ફલં સયલં. ૫.

અર્થ:-જો કે તું ભારે ઉચ્ચતપ કરે, અને શાસ્ત્રો ભણે, તથા અનેક પ્રકારનાં કષ્ટો સહન કરે, તો પણ તે સર્વ નિષ્ફલ જાણવા, જો તું ગુણાનુરાગ ધારણ કરતો નથી તો. ૫.

ગુણાનુરાગ વિના અધ્યતન થાય છે.

પિચ્છ યુવધ રૂવં, મણસા ચિતેધ અહુવ ખણમેગં;
જે નાયરધ અકન્નં, પથિથન્નંતોવિ ઠથીહિ. ૧૯.

સાહુ વા સડઢેવા, સદાર સંતોસ સાયરો હુન્ન;
મો ઉત્તમેા મણુસો, નાયવ્વો થોવ સંસારો. ૨૦.

અર્થ:-રૂપવતી યૌવનાવસ્થાવાળી સ્ત્રીની ક્ષણવાર ધૃતિ કરે, લોગવવાની અભિ-
લાષા કરે. સ્ત્રીઓએ પ્રાર્થના કરાયેલો પણ અકાર્યમાં પ્રવૃત્તિ કરે નહિ. સાધુ હોય તો
સાધુ તરીકેનું સ્વકીય પ્રદાયક સાચવે, શ્રાવક હોય તો શ્રાવક તરીકેનું પ્રદાયક જે
સ્વદારા સંતોષ વ્રત તે જો સાચવે, તે સાધુ તથા શ્રાવકને ઉત્તમ પુરૂષ જણવા; તથા
તેઓનો સંસાર પણ અદ્ય જણવો, અપિતુ, તેઓ મહા હલુકમી જણવા. ૧૯-૨૦,

પુરિસથેસુ પવટ્ટં, જે પુરિસો ધમ્મ અથ્થ પમહેસુ;

અન્નુત્તવાળાહં, મન્નિમરૂવો હવધ એસો. ૨૧.

અર્થ:-ધર્મ, અર્થ અને કામ, એ ત્રણ પુરૂષાર્થને પરસ્પર હાનિ ન થાય, તેવી
રીતે જે વર્તે, તે મધ્યમ પુરૂષ જણાય છે. (સ્ત્રીઓએ પણ તેવી જ રીતે યથાયોગ્ય
ઉચિત સમજી લેવું.) ૨૧.

પૂર્વોક્ત ઉત્તમ પુરુષોના બહુમાનથી થતાં કળ.

એએસિં પુરિસાણું, જધ ગુણુગહણું કરેસિ બહુમાણું;

તો આસન્ન સિવસુહો, હોસિં તુમં નથિય સંદેહો. ૨૨.

અર્થ:-એ ચાર પ્રકારના પુરુષોનું બહુમાન કરીશ, તેમજ તેઓના ગુણોનું શ્રદ્ધ
કરીશ, સુખનો લોક્તા બનીશ, તો હે ચેતન, અદ્ય કાળમાં તું મોક્ષના સુખનો લોક્તા
બનીશ, એમાં સંદેહ નથી. ૨૨.

હવે કર્તા, પાસથાદિકની પણ નિંદાનો ત્યાગ બતાવે છે

પાસથાધંસુ અહુણા, સંજમ સિદ્ધિલસુ મુકકજેગેસુ;

તો ગરિહા કાયવ્વા, નેવ પસંસા સહામન્ને. ૨૩.

અર્થ:-હાલમાં ચારિત્ર યોગ પાલવામાં શિથિલ થઈ ગયેલાઓની પણ સલામાં
નિંદા વા પ્રશંસા કરવી યોગ્ય નથી. ૨૩.

કર્તા કહે છે કે તેવાઓને માર્ગ બતાવવો, પણ નિંદવા નહિ.

કઙ્ગિણ તેસુ કરુણું, જધ મન્નધ તો પયાસથે મગ્ગં;

અહ રૂસધ તો નિયમા, ન તેસિ દોસં પયાસેહ. ૨૪.

અર્થ:-પાસથાદિ હીણાચારી વેશધારીઓ ઉપર કડ્ડણા કરીને જો તેઓ માને
એમ લાગતું હોય, તો તેઓને સન્માર્ગ પ્રકાશવો, તેઓ શુદ્ધો કરે એમ લાગતું હોય,
તો શુણાનુરાગીઓએ તેના દોષો પ્રકાશવા નહિ. ૨૪.

કઙ્ગિકાળમાં અદ્ય ધર્મશુણ્યનું પણ બહુમાન કરવું, એમ કર્તા કહે છે.

જઈ ઇચ્છઈ ગુરુચરં, નિહુયણ મજ્જામિ અપ્પણા નિચમા;

તા સવ્વ પયસેણં, પરદોસ વિવજ્જાણં કુણ્ણહ. ૧૨.

અર્થ:-હે ચેતન, જો તને ત્રણબુદ્ધિનને વિષે સર્વોત્કૃષ્ટ પરમાત્મપદ પ્રાપ્ત કરવાની ઇચ્છા હોય, તો સર્વ પ્રકારના પ્રયત્ન કરી પારકા દોષ જોવાના તથા જોલવાના છોડી દે. ૧૨.

ભાદે કમી' જીવોની પણ નિંદા કરવી નહિ તો અન્ય જીવોની તો કેમજ કરાય તે જુદા જુદા પુરૂષોના ભેદોદ્દાશ જણાવે છે.

ચઉહા પસંસણિજ્જમ, પુરિસા સવ્વુત્તમુત્તમા લોગ્ગે;

ઉત્તમ ઉત્તમ ઉત્તમ. માજ્જમ ભાવા ય સવ્વેસિં. ૧૩.

જે આહુમ અહુમઆહુમા, ગુરુકમ્મા ધમ્મવજ્જિજયા પુરિસા;

તેવિ ય ન નિંદણિજ્જમ, કિંતુ દયા તેમુ કાયવ્વા. ૧૪.

અર્થ:-ચાર પ્રકારના મનુષ્યો પ્રથમસવા થોડા છે. ૧ સર્વોત્તમોત્તમ, ૨ ઉત્તમોત્તમ ૩ ઉત્તમ, ૪ મધ્યમ, આ ચાર ભેદવાળા મનુષ્યોની તો સદાકાળ સ્તુતિ કરવી જોઈએ. અધમ, અધમાધમ એ જો તો ધર્મથી દૂર અને ભાદે કમી'જીવો હોય છે. આવા ભાદે કમી'જીવોની પણ નિંદા ન કરવી, પરંતુ તેઓના ઉપર કદાચા બુદ્ધિ ધારવી જોઈએ. ૧૩-૧૪.

હવે કર્તા, સર્વોત્તમ, આદિ ચાર પુરૂષોનાં લક્ષણ કહે છે.

પરચંગુપ્પમહ જુવ્વણ-વંતીણં સુરહિસાર દંહણં;

જુવધણં મજ્જાંગગ્ગે. સવ્વુત્તમ રૂપવંતીણં. ૧૫.

આજમ્મ બંભયાદી, મણુવયકાએહિં જે ધરઈ સીલં;

સવ્વુત્તમુત્તમો પણ, એ પુરિસો સવ્વનમણિજ્જનં. ૧૬.

અર્થ:-જેના અંગેઅંગમાં યૌવન તનમય નાચી રહ્યું છે, અને મુગધથી અંગ ખેંચી રહ્યું છે, અને અત્યંત રૂપવંતી સ્ત્રીઓમાં વસતતા છતાં જે પ્રાગ્ભવ્ય પાળી શીલવત રહ્યો છે, તે સર્વોત્તમ પુરૂષ જાણવો; તે પુરૂષ સદા વંદનીય છે. ૧૫-૧૬.

એવંવિહ જુવધગ્ગે, જે રાગી હુન્ન કહિવ ઇગ સમયં;

બીય સમયંમિ નિંદઈ, તં પાવં સવ્વ ભાવેણં. ૧૭.

જમ્મંમિ તમ્મિ ન પુણે, હિવ જ રાગોમણંમિ જરસ કયા;

એ હેઈ ઉત્તમુત્તમ-રૂપે. પુરિસો મહાસત્તો. ૧૮.

અર્થ:-રૂપવંતી, યૌવનવંતી સ્ત્રીઓની સાથે સંબંધ થતાં જે કદાચ મનમાં ક્ષણભર હશે. પણ અકાચમાં ઝંપલાતા પદેલાં વંશગ્યથી મનને પાશુ' જોઈ લે, અને અકાચનો પશ્ચિ તાપ કરે, આત્મભાવથી અદેખરી રીતે અંતરમાં પશ્ચિતાપ કરે છે, અને ફરીથી તે જન્મમાં સ્ત્રીઓ પ્રતિ રાગભાવ ન થાય, વંશગ્ય ભાવમાં વળે, તે ઉત્તમોત્તમ બળવંત પુરૂષ જાણવો. ૧૭-૧૮.

અર્થાઃ સર્વેપિ સામાન્ય-વિશેષોભયાત્મકાઃ;

સામાન્યં તત્ર જાત્યાદિ, વિશેષાશ્ચ વિભેદકાઃ. ૩.

અનુવાદ-પદાર્થો સર્વે સામાન્ય અને વિશેષ એ બન્ને ધર્મવાળા છે, એમ આપે પ્રતિપાદન કર્યું છે, એમાં જાતિ ગુણ ઇત્યાદિ વિશેષણ રહિત તે સામાન્ય ધર્મ, અને જુદાપણું જણાવનારા વિવેકણ રહિત તે વિશેષ ધર્મ. ૩.

સામાન્ય અને વિશેષ ધર્મો કેવા છે?

ઐક્ય બુદ્ધિર્ઘટશતે, ભવેત્સામાન્યધર્મતઃ;

વિશેષાચ્ચ નિજં નિજં, લક્ષયન્તિ ઘટં જનાઃ. ૪.

અનુવાદ-હે પ્રભો! આપે કહેલા સામાન્ય ધર્મ વડે સેકડો બહામાં એકાકાર બુદ્ધિ થાય છે, અને આપે કહેલા વિશેષ ધર્મ વડે મનુષ્યો પોતપોતાનો ઘસે જોળાય છે. (આ સંમોહ ઘળવા માટે તારા મહાન્ ઉપકાર છે.) ૪.

૧। નૈગમનય.

નૈગમો મન્યતે વસ્તુ, તદ્દેતદુભયાત્મકં;

નિર્વિશેષં ન સામાન્યં, વિશેષોપિ ન તદ્વિના. ૫.

અનુવાદ-નૈગમનય, વસ્તુને એ બન્ને ધર્મવાળી, એટલે સામાન્ય રૂપે અને વિશેષ રૂપે માને છે, કારણ કે, આપની આજ્ઞામાં વિશેષ રહિત એવું સામાન્ય નથી, તેમજ સામાન્ય રહિત એવું વિશેષ નથી. ૫.

૨. સંશ્લેષનય.

સંશ્લેષો મન્યતે વસ્તુ, સામાન્યાત્મક મેવહિ;

સામાન્યવ્યતિરિક્તોઽસ્તિ, ન વિશેષઃ ખપુખવત. ૬.

અનુવાદ-સંશ્લેષ નય, વસ્તુને કેવળ સામાન્ય ધર્મવાળીજ માને છે, કારણ કે, સામાન્યથી જુદું એવું વિશેષ, આકાશ પુખ્પની પેઠે કંઈ છે નહિ. ૬.

સંશ્લેષ નયનાં ઉદાહરણો.

વિના વનસ્પતિં ક્રોડપ, નિમ્બામ્રાદિર્ન દ્રશ્યતે;

ઉસ્તાઘન્તર્ભાવિન્યૌઽહિ, નાંશુલ્યાઘાસ્તતઃ પૃથક્. ૭.

અનુવાદ-વનસ્પતિ, એ જાત વિના લીંબડો, આંબો ઇત્યાદિ કાંઈ જુદા એવામાં આવતાં નથી; હાથ ઇત્યાદિમાં વ્યાપ્ત એવી આંગળીઓ વગેરે હાથથી જુદી નથી. ૭.

૩. વ્યવહાર નય.

વિશેષાત્મકમેવાર્થ, વ્યવારશ્ચ મન્યતે;

વિશેષભિજ્ઞં સામાન્ય-મસત્પરવિષાયવત. ૮.

અનુવાદ-વસ્તુને વિશેષ ધર્મવાળીજ વ્યવહારનય માને છે; કારણ કે, વિશેષ વિનાનું સામાન્ય ગ્રધેહના શીંગડા જેવું જોઈ છે. ૮.

સંપદ દ્વિસમ સમયે, દ્વિસદ થોવોવિ જસસ ધમ્મગુણો;

બહુમાણો કાયવ્વો, તસસ સયા ધમ્મખુદ્ધિયે. ૨૫.

અર્થ:—પંચમ આરામાં (કલિકાળમાં) વર્તમાન સમયમાં જે પુરુષોમાં અદ્ય ધર્મગુણ દેખાય, તેનું હંમેશાં ધર્મખુદ્ધિથી બહુમાન કરવું. ૨૫.

હવે કર્તા કહે છે કે, સ્વ કે પરગચ્છના સાધુઓની નિંદા કરવી નહિ.

જઉ પરગચ્છિ સગચ્છે, જે સંવિગ્ગા બહુસ્સુયા મુણિણો;

તેસિ ગુણાણુરાયં, મા મુચ્ચસુ મચ્ચરપ્પહયો. ૨૬.

અર્થ:—હે ચેતન, ખરકા કે પોતાના ગચ્છમાં જે સંવિગ્ન અને વિદ્વાન મુનિઓ હોય, તેઓ ઉપર મત્સરથી હણાયેલો એવો ધર્મને, એટલે અદેષો ધર્મને તું ગુણાનુરાગ છેડીશ નહિ ૨૬.

હવે કર્તા કહે છે કે, ગુણીઓનું બહુમાન કરતાં તે તે ગુણો સુલભ થાય છે.

ગુણરયણુમંડિયાણું, બહુમાણું જે કરેમ સુદ્ધમણો;

સુલહા અન્નભવંમિય, તસસ ગુણા હંતિ નિયએણું. ૨૭.

અર્થ:—ગુણ રત્નોથી વિભૂષિત પુરુષોનું જે શુદ્ધ મનવાળો હતો બહુમાન કરે છે, તેને અવશ્ય તે તે ગુણો પરભવમાં સુખેથી પ્રાપ્ત થાય છે. ૨૭.

હવે કર્તા સૂરિ કહે છે કે, ગુણાનુરાગ ધારણ કરતો છવ મોક્ષ પામે છે.

એયં ગુણાણુરાયં, સમ્મંજે ધરેમ ધરણિમન્જંમિ;

નિરિ સોમસુંદર પયં, સો પાવધં સવ્વ નમણિન્જં. ૨૮.

અર્થ:—જે આત્માથી પુરૂષ રૂડી રીતે જગતમાં ગુણાનુરાગ ધારણે, તો તે અંદ્રમા સમાન મહા શીતળ અને અત્યંત સુખકર, તેજસ્વી અને મનોહર એવી મોક્ષરૂપ ભાવલક્ષિને પામણે, એમ આચાર્યશ્રી સોમસુંદર સૂરિ મહારાજ કહે છે. ૨૮.

૧૭. શ્રી વિનય વિજયણ કૃત નવકણિકા.

મંગલાચરણ અને વિષય.

વર્ધમાનં સ્તુમઃ સર્વ—નયનધર્ણવાગમમ્;

સંક્ષેપતસ્તદુત્તીત—નયભેદાનુવાદતઃ. ૧.

અનુવાદ જે શ્રી વર્ધમાનનું આગમ સર્વ નયરૂપી નદીઓને પ્રવેશવાને સમુદ્રરૂપ છે; તેમના પ્રરૂપેલા નયભેદોનો સંક્ષેપથી અનુવાદ કરી, અમે તેમની સ્તુતિ કરીએ છીએ. ૧.

નયોનાં નામ.

નૈગમઃસંગ્રહશ્ચૈવ, વ્યવહારજ્ઞસૂત્રકૌ;

શખ્દઃ સમભિરૂદૈવં—ભૂતૌ ચેનિ નયા સ્મૃતાઃ. ૨.

અનુવાદ—નૈગમ, સંગ્રહ, વ્યવહાર, જ્ઞાનસૂત્ર, શખ્દ, સમભિરૂદ અને એવંભૂત એમ સાત નયો આપના આગમમાં કહેલ છે. ૨.

પ્રસ્તાવનો,

૬. સમભિરૂઢ નય.

પ્રૂતે સમભિરૂઢોઽર્થ, ભિન્નં પર્યાયભેદતઃ;

ભિન્નાર્થાઃ કુંભકલશ-ઘટા ઘટ પટોદિવત્. ૧૫.

અનુવાદ—સમભિરૂઢ નય, શબ્દ કે પર્યાય ભેદથી વસ્તુ ભિન્ન કહે છે, કારણ કે, જેમ ઘટ અને પટ એ ભિન્ન છે, તેમ હે શ્રી વધમાન સ્વામી ભગવાન, આપે કુંભ, કલશ, ઘટ એમને બૂઢા પદાર્થો કહ્યા છે. ૧૫.

સમભિરૂઢની ઉપરની આખ્યાનું કારણ

યદિ પર્યાયભેદોઽપિ, ન ભેદો વસ્તુનો ભવેત;

ભિન્નપર્યાયયો ન સ્યાત્, સ્ કુંભપટયોરપિ. ૧૬.

અનુવાદ—જો પર્યાય ભેદથી વસ્તુનો ભેદ ન હોય, તો ભિન્ન પર્યાયવાળા કુંભ અને પટમાં પણ એ ભેદ ન હોય. ૧૬.

૭. એવંભૂત નય.

એક પર્યાયાભિધેય-મપિ વસ્તુ ચ મન્યતે;

કાર્યં સ્યકીયં કુર્વાણુ-મેવંભૂતનયો ધ્રુવમ્. ૧૭.

અનુવાદ—એક પર્યાય વડે યોજાતી વસ્તુ યોજાતી વખતે પોતાનું કાર્ય કરતી હોય તોજ એવંભૂતનય તેને વસ્તુ કહે છે, બીજી વખતે નહિ; કારણ કે શ્રી જિનેશ્વરનો ઉપદેશ એવો છે, કે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય કરે, ત્યારે વસ્તુ ગણાય. ૧૭.

એવંભૂત ઉદાહરણ વડે પોતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરે છે.

યદિ કાર્યમકુર્વાણુ-ડખીબ્યતે તત્તયા સ ચેત;

તદા પટેઽપિ ન ઘટ-વ્યપદેશઃ ક્ષિમિબ્યતે ?. ૧૮.

અનુવાદ—જ્યારે વસ્તુ પોતાનું કાર્ય ન કરતી હોય, ત્યારે પણ તેને વસ્તુ ગણવામાં આવે, તો પટને પણ ઘટ શબ્દમાં ન કહેવાય ? ૧૮.

ઉપસંહાર

યથોક્તરં વિશુદ્ધાઃ સ્યુ-ર્નયાઃ સમ્પાપ્યમી તથા;

એકૈકઃ સ્યાચ્છતં ભેદા-સ્તતઃ સમ્પશતાપ્યમી. ૧૯.

અનુવાદ—આ સાત નયો પણ અનુક્રમે એક એકથી વધારે વિશુદ્ધ છે, વળી એક એક નયના સો સો ભેદ થાય છે, તેથી તેના સાતસો ભેદો પણ થાય છે.

૨. નય પાંચ અને તેના ભેદ પાંચસો કેવી રીતે થાય છે ?

અથૈવંભૂતસમભિ-રૂઢયોઃ શબ્દ એવ ચેત;

અનંતર્ભાવસ્તદા પંચ, નય પંચશંતીભિઃ. ૨૦.

અનુવાદ—જો શબ્દ નયમાં સમભિરૂઢ અને એવંભૂત નયનો સમાવેશ થાય, તો નય પાંચ થાય છે, અને ત્યારે તે પાંચ નયનાં પાંચસો ભેદો ગણાય છે. ૨૦.

અવહાર નયનું ઉદાહરણ.

વનસ્પતિ' ગૃહાણેતિ, પ્રોક્તે ગૃહાણિ ક્રોપિ કિમ્,
વિના વિશેષાન્નામ્રાદી'—સ્તન્નિરર્થકમેવ તત્. ૯.

અનુવાદ—વનસ્પતિ હોય, એમ બોલવામાં આવતાં, લી'ખડો આંખો એવા વિશેષ વિના કોઈ પણ શુ હો છે? એટલા માટે તે સામાન્ય ફોકટનું છે. ૯.

અવહાર નયનાં ખીળાં ઉદાહરણો.

પ્રણુપિણ્ડીપાદસેપા—દિક્કે લોકપ્રયોજને;

ઉપયોગો વિશેષૈઃ સ્યાત્, સામાન્યેન હિ કર્હિચિત્. ૧૦.

અનુવાદ—ગુમલંપર મલમ પટ્ટી અને પગે લેપ વગેરે કરવાનું લોકને પ્રયોજન હોય છે; વિશેષ પર્યાયો વડે કામ ચાલે છે, પણ કોઈ દિવસે સામાન્ય વડે નહિજ. ૧૦.

૪. ઋણુસૂત્ર નય.

ઋણુસૂત્રનયો વસ્તુ, નાતીતં નાપ્યનાયતમ્;

મન્યતે કેવલં કિન્તુ, વર્તમાનં તથા નિજમ્. ૧૧.

અનુવાદ—ઋણુસૂત્ર નય, ભૂત અને ભવિષ્ય વસ્તુ પર્યાયને માનતો નથી; પરંતુ કેવળ વર્તમાન વસ્તુ પર્યાયનેજ, અને તે પણ પોતાનાજ, પારકી અન્ય વસ્તુના નહિ, એવા પરિણામ ભાવને માને છે. ૧૧.

ઋણુસૂત્ર નયનું ઉદાહરણ.

અતીતેનાનાગતેન, પરકીથેન વસ્તુના;

ન કાર્યં સિદ્ધિ રિત્યેત—હસદ્ ગગનપદ્મવત્. ૧૨.

અનુવાદ—અતીત અને અનાગત ભાવથી, તેમજ પારકા ભાવથી કાર્યસિદ્ધિ થાય નહિ, એટલા માટે એ ત્રણે આકાશ કમળ જેવા છે. ૧૨.

ઋણુસૂત્રની અને તેની પછીના નયોની ખીળા વિશેષ માન્યતા.

નામાદિષુ ચતુર્થેષુ, ભાવમેવ ચ મન્યતે;

ન નામસ્થાપનાદ્રવ્યા—ણ્યેવમગ્રેતના અપિ. ૧૩.

અનુવાદ—નામાદિ ચાર નિરૂપણમાં તે ભાવ નિરૂપણનેજ માને છે; એજ પ્રમાણે હવે પછીના નયો પણ ભાવ નિરૂપણનેજ માને છે. ૧૩.

૫. શબ્દનય.

અર્થ' શબ્દનયોઽનેકૈઃ, પર્યોયૈરેકમેવ ચ;

મન્યતે કુંભકલશ—ઘટાદેકાર્થ વાચકાઃ. ૧૪.

અનુવાદ—શબ્દ નય, અનેક શબ્દો વડે એક અર્થવાચક પદાર્થને એકજ પદાર્થ સમજે છે; જેમકે કુંભ, કલશ, ઘટ ઇત્યાદિ એકજ ઘટ પદાર્થને દેખાડનારા છે, એમ સર્વદર્શી જિન ભગવાને કહ્યું છે. ૧૪.

કિન્હાએ જઈ નિરએ, નીલાએ થાવરો ભવે:
કાપોતાએ તીરીએ, તેયાએ માણસો ભવે. ૨.
પઉમાએ દેવલોએ, સાસયઠાણું ચ સુકકલેસાએ;
ધંધ લેસા ભાવ ફલ, પન્નતા વીયરાગેહિ. ૩.

ભાવાર્થ :—કૃષ્ણ દેશ્યાવંત નરકે જાય; નીલ લીશ્યાએ વતંતો જીવ તીવ મૂછાં ભાવને લીધે, એકેંદ્રિ થાવરમાં જઈ ઉપજે, કાપોત દેશ્યાએ વતંતો તિયંચમાં ઉત્પન્ન થાય, અને તેજેદેશ્યાવંત મનુષ્ય ગતિમાં ઉપજે, પક્ષ દેશ્યાવંત દેવ લોકમાં ઉપજે, અને શુકલ દેશ્યાવંત જીવ મોક્ષ પામે, અર્થાત્ સર્વ કર્મથી મુક્ત થઈ શુદ્ધ પરમાત્મા સ્વરૂપને પામે. એમ જાણી ઉત્તમ જીવોએ પોતાના મનના પરિણામ સદા નિર્મળ અને ક્રોધ રાજવાનો પ્રયત્ન કરવો. ૨-૩.

૧૮. ખટ દેશ્યાવંત જીવ લક્ષણ સ્વરૂપ.

કૃષ્ણ દેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અતિરોદ્રઃ સદા ક્રોધી, મત્સરી ધર્મવર્જિતઃ,

નિર્દયો વૈરસંયુકતઃ, કૃષ્ણદેશ્યાઽધિક્કો નરઃ. ૧.

ભાવાર્થ :—અત્યંત રોદ્ર એટલે ક્રૂર પરિણામી, નિરંતર ક્રોધે વતંતો, પરશુષુનો દ્રેષી, વિમળ પરિણતીરૂપ ધર્મે કરીને રહિત નિર્દયી, જીવોની સાથે વૈરભાવ રાખવાવાળો હોય, તે જીવ કૃષ્ણ દેશ્યાવંત જાણવો.

નીલ દેશ્યાવંતના લક્ષણ.

અલસો મન્દબુદ્ધિશ્ચ, સ્ત્રીલુબ્ધઃ પરવંચકઃ,

કાતરશ્ચ સદા માની, નીલદેશ્યાઽધિક્કો ભવેત. ૨.

ભાવાર્થ :—આળસુ, મંદ બુદ્ધિવંત, સ્ત્રી લપટી, પરને કરાવવાળો કાચર, સદા અભિમાની, એવો જીવ નીલદેશ્યાવંત જાણવો. ૨.

કાપોત દેશ્યાવંતના લક્ષણ.

શોકાકુલઃ સદા રૂઢઃ પરનિંદાત્મશંસકઃ,

સંગ્રામે પ્રાર્થતે મૃત્યું, કાપોતક ઉદાહૃતઃ.

ભાવાર્થ :—સદાચ શોકે કરીને વ્યાકુળ, સદા શેષી, પરનિંદક, આત્મ પ્રશંસક, સદા સંગ્રામમાં મોતને ઇચ્છતો એવો લક્ષ્મણેર, કાપોત દેશ્યાવંત જીવ જાણવો. ૩.

તેજે દેશ્યાવંતના લક્ષણ.

વિદ્યાવાન્ કરુણાયુકતઃ, કાર્યાકાર્યં વિચારકઃ;

લાભાલાભે સદા-પ્રીત-સ્તેજેદેશ્યાઽધિક્કો નરઃ. ૪.

ભાવાર્થ :—વિદ્યાવાન, શુણ્ણવાન, કાર્યાકાર્યનો વિચારક, અને મિત્રની સાથે લાભ તેમજ અલાભ સમયે પણ સરખી પ્રીતિ રાખવાવાળો તેજે દેશ્યાવંત જાણવો. ૪.

પક્ષદેશ્યાવંતના લક્ષણ.

૩. આ સાતે નયો કયા જે નયોમાં સમાવેશ પામે છે ?

દ્રવ્યાસ્તિક પર્થાયાસ્તિ—કયોરન્તર્ભવન્ત્યમી;

આદાવાદિયતુષ્ટય—મન્ત્યે ચાન્ત્યાસ્ત્યસ્તઃ. ૨૧.

અનુવાદ—દ્રવ્યથિંકનય, અને પર્થાયાથિંકનય, એ જે નયોમાં આ સાતે નયો સમાવેશ પામે છે; પહેલામાં પહેલા ચાર અને બીજામાં છેલ્લા ત્રણ. ૨૧.

૪. આ સાતે નયો આપના આગમની કેવી રીતે સેવા કરે છે ?

સર્વે નયા અપિ વિરોધભૂતો પિથસ્તો. સમ્ભૂય સાધુસમયં ભગવન્ ! ભજન્તે;
ભૂપાધવ પ્રતિભટા ભુવિ સાર્વભૌમ—પાદામ્બુજં પ્રધનયુક્તિ પરાગિતા દ્રાક્. ૨૨.

અનુવાદ—આ સર્વે નયો પરસ્પર વિરોધ અભિપ્રાય ધરવાવાળા છે, છતાં હે ભગવન્ ! તે બધા એકઠા થઈ આપના સુંદર આગમનની સેવા કરે છે; જેવી રીતે પૃથ્વી ઉપર રાજાઓ પરસ્પરમાં વિરોધી હોવા છતાં પણ સુદ્ધ રચવામાં પરાન્ય પાત્રી ચક્રવર્તી મહારાજના ચરણ કમલની સેવા શીઘ્ર કરે છે. (તેમ જણવું) ૨૨.

૫. અંતિમ—ઉપસંહાર.

ધર્ત્યં નયાર્થકવયઃ કુસુમૈર્જિનેન્દુ, વીરૈશ્ચિતઃ સર્વિનયં વિનયાભિધેન;
શ્રીદ્વીપમંદર વરે વિજયાદિ દેવસૂરીશિતુર્વિજય સિંહગુરોશ્ચ તુષ્ટયૈ. ૨૩.

અનુવાદ—આ પ્રકારે શ્રી વિનય વિજયજીએ, થી વિજયદેવસૂરીના શિષ્ય અને પોતાના ગુરુ શ્રી વિજયસિંહના સંતોષ માટે ત્યાનાં અર્થને જણાવનારાં વચન પુષ્પો-વડે શ્રી વિનય દ્ર વધમાન સ્વામીની વિનય સહિત શ્રીદ્વીપમંદરમાં અર્ચા-પૂજા કરી. ૨૩.

૧૮. પટલેશ્યા ફળ સ્વરૂપ તથા તે પ્રત્યેક લેશ્યાવંત જીવના લક્ષણ.

મૂલં સાહુપસાહા, ગુચ્છ ફલં પકક પડિય ભખખણ્યા;

સવ્વં માણુ પુરીસા, સાહુ જુજંત ધરણુ હરણા.

ભાવાર્થ—જંબુ વૃક્ષના દ્રવ્યોત્પત્તિ કરીને છ લેશ્યા થતાં છે, તે આવી રીતે, કે છ પુરૂષો જંબુ વૃક્ષને ફલ્યો ફલ્યો કેળીને તેના ફળ ખાવાની ઇચ્છા થઈ. તેમાંથી પહેલો જે કુણ્ણલેશ્યાવંત હતો તેને મૂલ કેતાં મૂલચક્રી જાડને ઉખેડીને ફળનો ભોગ કરવાની ઇચ્છા થઈ. બીજો નીલલેશ્યાવંત હતો, તેને જાડની મોટી મોટી શાખાઓ પાડીને ફળ ખાવાનું મન થયું ત્રીજા કાપોતલેશ્યાવંતને નાની નાની શાખીઓ તોડીને ફળ આરોગવાની કામના થઈ, ચોથા તેજલેશ્યાવંતને જીમખા તોડીને, પાંચમા પક્ષલેશ્યાવંતે માત્ર પાકાં ફળજ તોડીને ખાવાનું ધાયું; જ્યારે છઠ્ઠા શુકલલેશ્યાવંત સર્વોત્તમ પુરૂષે જાડને બીલકુલ ઈજા કર્યા વગર ધરતી ઉપર પડેલા હોય, તેજ લેવાનું દુરસ્ત ધાયું. આ પ્રમાણે લેશ્યાને અનુસાર જીવોના સ્વભાવ જાણી લેવા. આ દ્રષ્ટાંતમાં તે છ જણામાંથી જેણે ધરતી ઉપરથી ફળો લેવાનું દુરસ્ત ધાયું; તે સર્વોત્તમ પરિણામવાળો જાણવો. અહિયાં લેશ્યા એટલે મનના શુભાશુભ પરિણામ જાણવા.

ઈ લેશ્યાવાળો ઈ ગતિએ જાય તેનું સ્વરૂપ.

શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજીએ સૈમ્યગ્ દર્શનના નિવાસનાં સર્વોત્કૃષ્ટ છ સ્થાનક, સમક્ષિતની સડસઠ ઘોલની સજ્જનયની ખારમીઠાળમાં વિવરણ કર્યા છે તેના ઉપર સરળ ગુજરાતી ભાષામાં વિશેષ પ્રકારે સ્ફુટ વિવેચન “શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ કર્યું” છે તે”

ૐ “આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર” ક્ષી

પ્રથમ પદ:- “આત્મા છે.” જેમ ઘટ પટ આદિ પદાર્થો છે તેમ આત્મા પણ છે અમુક ગુણ હોવાને લીધે જેમ ઘટ પટ આદિ હોવાનું પ્રમાણ છે, તેમ સ્વપરપ્રકાશક જોવી ચૈતન્યસત્તાનો પ્રત્યક્ષ ગુણ જેને વિષે છે જોવો આત્મા હોવાનું પ્રમાણ છે.

બીજું પદ:- “આત્મા નિત્ય છે.” ઘટ પટ આદિ પદાર્થો અમુક કાળવર્તિ છે. આત્મા ત્રિકાળવર્તિ છે. ઘટપટાદિ સંયોગે કરી પદાર્થ છે. આત્મા સ્વભાવે કરીને પદાર્થ છે, કેમકે તેની ઉત્પત્તિ માટે કોઈ પણ સંયોગો અનુભવ યોગ્ય થતા નથી. કોઈ પણ સંયોગીદ્રવ્યથી ચૈતન્યસત્તા પ્રગટ થવા યોગ્ય નથી, માટે અનુત્પન્ન છે. અસંયોગી હોવાથી અવિનાશી છે, કેમકે જેની કોઈ સંયોગથી ઉત્પત્તિ ન હોય, તેનો કોઈને વિષે લય પણ હોય નહીં.

ત્રીજું પદ:- “આત્મા કર્તા છે.” સર્વ પદાર્થ અર્થક્રિયા સંપન્ન છે. કંઈ ને કંઈ પરિણામ ક્રિયાસહિતજ સર્વ પદાર્થ જોવામાં આવે છે આત્મા પણ ક્રિયાસંપન્ન છે. ક્રિયાસંપન્ન છે માટે કર્તા છે. તે કર્તાપણું ત્રિવિધ શ્રી જિને વિવેચ્યું છે; પરમાર્થથી સ્વભાવ પરિણતિએ નિજ સ્વરૂપનો કર્તા છે. અનુપચરિત (અનુભવમાં આવવા યોગ્ય-વિશેષ સંબંધ સહિત) વ્યવહારથી તે આત્મા દ્રવ્યકર્મનો કર્તા છે. ઉપચારથી ઘર, નગર બાદિનો કર્તા છે.

ચોથું પદ:- “આત્મા ભોક્તા છે.” જેને કંઈ ક્રિયા છે તે તે સર્વ સફળ છે, નિરર્થક નથી. જે કંઈ પણ કરવામાં આવે તેનું ફળ ભોજવામાં આવે જોવો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે. વિષ ખાધાથી વિષનું ફળ; સાકર ખાવાથી સાકરનું ફળ; અગ્નિરૂપશનું તે અગ્નિરૂપશનું ફળ; હીમને રૂપશ કરવાથી હીમરૂપશનું જેમ ફળ થયા વિના રહેઈ નથી, તેમ કષાયાદિ કે અકષાયાદિ જે કંઈ પણ પરિણામે આત્મા પ્રવર્તે તેનું ફળ પણ થવા યોગ્યજ થાય છે. તે ક્રિયાનો આત્મા કર્તા હોવાથી ભોક્તા છે.

પાંચમું પદ:- “મોક્ષપદ છે.” જે અનુપચરિત વ્યવહારથી જીવને કર્મનું કર્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, કર્તાપણું હોવાથી ભોક્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, તે કર્મનું ટળવાપણું પણ છે, કેમકે પ્રત્યક્ષ કષાયાદિનું તીવ્રપણું અનશ્વાસથી, તેના અપરિચયથી, તેને ઉપશમ કરવાથી, તેનું મંદપણું દેખાય છે, તે ક્ષીણ થવા યોગ્ય દેખાય છે, ક્ષીણ થઈ શકે છે. તે તે બંધનાવ ક્ષીણ થઈ શકવા યોગ્ય હોવાથી તેથી રહિત જોવો જે શુદ્ધ આત્મસ્વભાવ તે રૂપ મોક્ષપદ છે.

ક્ષમાવાંશ્ચ સદા ત્યાગી, દેવાર્થનરતોઘમી;

શુચીભતઃ સદાનન્દી, પદ્મલેશ્યાઽધિક્કો નરઃ. ૫.

ભાવાર્થ:-ક્ષમા ૧, સદા ભાવત્યાગી, અર્થાત્ દુષ્ટી વૃત્તિવાદો, હયાવાન' સદા શુદ્ધ દેવશુર ભક્તિવંત, હિંમતી, સદાય પવિત્ર મનવાળો, સદાનન્દી સ્વભાવવાળો, એવ પદ્મલેશ્યાવંત બાણવો. ૫.

શુકલ દેશ્યાવંતના લક્ષણ.

રાગદ્વેષવિનિર્મુક્તેઃ, શોકનિન્દાવવર્જિતેઃ;

પરમાત્મતાસંપન્નઃ, શુકલલેશ્યો ભવેન્નરઃ. ૬.

ભાવાર્થ:-રાગદ્વેષના વિકારે રહિત, શોક તથા નિન્દાઓ કરીને સદા રહિત, પરમાત્મ સ્વરૂપના ધ્યાને કરીને શુદ્ધ, પરમાત્મ પરિણતી વાળો, અત્યંત નિર્મળ, તે એવ શુકલ દેશ્યાવંત બાણવો. ૬.

કઈ ગતિથી એવ આવેલ છે તેના લક્ષણ.

સ્વર્ગાચ્ચ્યુતાનામિહ છવલોકે, ચત્વારિ ચિન્હાનિ તૈનો વસંતિ;

દાનપ્રસંગો મધુરા ચ વાણી, દેવાર્થનં સદ્ગુરુવનં ચ. ૧.

ભાવાર્થ:-દાન દેવાને સદા આતુર, મધુર વાણીવંત, સદા દેવ પૂજા કરવાવાળો, અને સદ્ગુરૂની સેવાકારક એવા ચાર લક્ષણવાદો એવ સ્વર્ગચક્રી આવેલ બાણવો. (અને તેવીજ રીતે પુનઃ વતે, તો તે ફરી સ્વર્ગગામી થઈ અનુક્રમે શોભ પામે) ૧.

વિરોધતા બંધુજનષુ નિત્યં, સરોગતા મૂર્ખજનેષુ સંગઃ;

અત્યંતકોપી કટુકા ચ વાણી, નરસ્ય ચિન્હં નરકાગતસ્ય ૨.

ભાવાર્થ:-નિરંતર સ્વજન, મિત્રો, બંધુ વગેરે સાથે કલેશ કરનાર, શરીરે રોગી, અને મૂર્ખ જનોનો સંગતી, અત્યંત ક્રોધ રાખનાર. અને મહા કહવા વચનનો બોલનાર એવ નરક ગતિચક્રી આવેલ બાણવો. (અને પુનઃ તેવોજ રહે તો ત્યાંજ જાય પરંતુ જો સત્સંગ કરીને ક્રોધરે અને સદાચારી થાય તો સદ્ગતિ પણ પામે.)

ઇર્ષ્યાલુર્નૈવસંતુષ્ટઃ, માયાલુપ્ધઃ ક્ષુધાધિકઃ;

મૂર્છાસુપ્તોઽવસશ્ચિવ, તિર્યગ્યોન્યાગતો નરઃ. ૩.

ભાવાર્થ:-ઇર્ષ્યાળુ, અસંતોષી, કપટી, ક્ષુધાતુર, નિદ્રાશક્ત, આળસુ, તે એવ તિર્યચ ગતિ ચક્રી આવેલ બાણવો. ૩.

નાસ્તિ દોષ વિનીતશ્ચ, હયા દાનરુચિર્મૃદુઃ;

પ્રરાસ્તવદનશ્ચૈવ, મનુષ્યાદાગતો નરઃ. ૪.

ભાવાર્થ:-અદોષી, વિનીત, હયાવંત, દાન રુચિવાળો, કૌમલપરિણામી, સરળ સ્વભાવી, સદા આનન્દી મુખવાળો, મંદ કષાયવંત, મધ્યમશુણી, તે મનુષ્યગતિથી આવેલો એવ બાણવો.

છકું પદ:-તે “મોક્ષનો ઉપાય છે.” જો કદી કર્મબંધ માત્ર થયા કરે એમ જ હોય તો તેની નિવૃત્તિ કોઈ કાળે સંભવે નહીં; પણ કર્મબંધથી વિપરીત સ્વભાવવાળાં એવાં જ્ઞાન, દર્શન, સમાધિ, વૈરાગ્ય, ભક્ત્યાદિ સાધન પ્રત્યક્ષ છે. જે સાધન પ્રત્યક્ષ છે. જે સાધનના બળે કર્મબંધ શિથિલ થાય છે, ઉપશમ પામે છે, ક્ષીણ થાય છે. માટે તે જ્ઞાન, દર્શન, સંયમાદિ મોક્ષ પદના ઉપાય છે.

શ્રી જ્ઞાનીપુરુષોએ સમ્યક્દર્શનના મુખ્ય નિવાસભૂત કદાં એવાં આ છ પદ અત્રે સંક્ષેપમાં જણાવ્યા છે.

ૐ આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર ક્ષી

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત; સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત ૧. વર્તમાન આ કાળમાં, મોક્ષમાર્ગ બહુ લોપ; વિચારવા આત્માર્થીને, ભાખ્યો અત્ર અગોખ્ય. ૨. કોઈ ક્રિયાજડ થઈ રહ્યા, શુષ્ક જ્ઞાનમાં કોઈ; માને મારગ મોક્ષનો, કરુણા ઉપજે જોઈ. ૩. બાહ્ય ક્રિયામાં રાચતા, અંતરલોહ ન કાંઈ; જ્ઞાનમાર્ગ નિષેધતા, તેહ ક્રિયાજડ આંહિ. ૪. બંધ મોક્ષ છે કદપના, ભાખે વાણી માંહિ; વર્તે મોહાવેશમાં, શુષ્કજ્ઞાની તે આંહિ. ૫. વૈરાગ્યાદિ સંકળ તો, જો રૂઢ આત્મજ્ઞાન; તેમજ આત્મજ્ઞાનની, પ્રાપ્તિતણાં નિદાન. ૬. ત્યાગ-વિરાગ ન ચિંતમાં, થાય ન તેને જ્ઞાન; અટકે ત્યાગ વિરાગમાં, તો ભૂલે નિજ બાન. ૭. જ્યાંજ્યાં જે જે યોગ્ય છે, તહાં સમજવું તેહ; ત્યાં ત્યાં તે તે આચરે, આત્માર્થી જન એહ. ૮. સેવે સદ્ગુરુ ચરણને, ત્યાગી હઈ નિજ પક્ષ; પામે તે પરમાર્થને, નિજપદનો લે લક્ષ. ૯. આત્મજ્ઞાન સમ-દર્શિતા, વિચરે ઉદયપ્રયોગ; અપૂર્વવાણી પરમશ્રુત, સદ્ગુરુ લક્ષણ યોગ્ય. ૧૦. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ સમ નહીં, પરોક્ષ જિન ઉપકાર; એવો લક્ષ થયા વિનાં, ઉગે ન આત્મવિચાર. ૧૧. સદ્ગુરુના ઉપદેશવણ, સમજાય ન જિનરૂપ; સમજ્યાવણ ઉપકાર શૈ, સમજ્યે જિનસ્વરૂપ. ૧૨. આત્માદિ અસ્તિત્વનાં, જેહ નિરૂપક શાસ્ત્ર; પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગ નહીં, ત્યાં આધાર સુપાત્ર. ૧૩. અથવા સદ્ગુરુએ કદાં, જે અવગાહન કાજ; તે તે નિત્ય વિચારવાં, કરી મતાંતર ત્યાજ. ૧૪. રોકે જીવ સ્વછંદ તો, પામે અવશ્ય મોક્ષ. પામ્યા એમ અનંત છે, ભાખ્યું જિન નિર્દોષ. ૧૫. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગથી, સ્વછંદ તે રોકાય; અન્ય ઉપાય કયાં થકી, પ્રાપ્તે બમણો થાય. ૧૬. સ્વછંદ, મત આગ્રહ તણ, વર્તે સદ્ગુરુલક્ષ; સમક્ષિ તેને ભાખિયું, કરણ ગણી પ્રત્યક્ષ. ૧૭. માનાદિક શત્રુ મહા, નિજ છદે ન મરાય; જતાં સદ્ગુરુ શરણમાં, અદપ પ્રયાસે જાય. ૧૮. જે સદ્ગુરુ ઉપદેશથી, પામ્યો કેવળજ્ઞાન; ગુરુ રહ્યા છદ્મસ્થ પણ, વિનય કરે ભગવાન. ૧૯. એવો માર્ગ વિનયતણો, ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ; મૂળ હેતુ એ માર્ગનો, સમજે કોઈ સુભાગ્ય. ૨૦. અસદ્ગુરુ એ વિનયનો, લાભ લહે જો કાંઈ; મહામોહિની કર્મથી, ખૂડે ભવજળ માંહી. ૨૧. હોય મુમુક્ષુ જીવ તે, સમજે એહ વિચાર; હોય મતાર્થી જીવ

તે, અવળો લે નિર્ધાર. ૨૨, હોય મતાર્થી તેહને, થાય ન આતમલક્ષ; તેહ મતાર્થી લક્ષણે, અહીં કહ્યાં નિર્પક્ષ. ૨૩.

મતાર્થી લક્ષણ

બ્રહ્મત્યાગ પણ જ્ઞાન નહિ, તે માને ગુરુ સત્ય; અથવા નિજકુળધર્મના, તે ગુરુ માં જ મમત્વ. ૨૪. જે જિન દેહ પ્રમાણુ ને, સમવસરણાદિ સિદ્ધિ; વણુ'ન સમજે જિનનું, રાકી રહે નિજબુદ્ધિ. ૨૫. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ યોગમાં, વતે' દષ્ટિ વિમુખ; અસદ્-ગુરુને દૃઢ કરે, નિજ માનાથે' મુખ્ય. ૨૬. દેવાદિ ગતિ ભંગમાં, જે સમજે શ્રુતજ્ઞાન; માને નિજ મત વેષનો, આગ્રહ મુક્તિનિદાન. ૨૭. લહું સ્વરૂપ ન વૃત્તિનું, અહું પ્રત અભિમાન; ગ્રહે નહીં પરમાથ'ને, લેવા લૌકિક માન. ૨૮. અથવા નિશ્ચય નય ગ્રહે, માત્ર શબ્દની માંય; લોપે સદ્વ્યવહારને, સાધન રાહત થાય. ૨૯. જ્ઞાનદશા પામે નહીં, સાધનદશા ન કાંઈ; પામે તેનો સંગ જે, તે ખૂડે ભવમાંહિ. ૩૦. એ પણ જીવ મતાર્થ'માં, નિજ માનાદિકાજ, પામે નહિ પરમાથ'ને, અન અધિકારીમાંજ. ૩૧. નહિ કપાય ઉપ-શાંતતા, નહીં અંતર વૈશગ્ય; સરળપણું ન મધ્યસ્થતા, એ મતાર્થી દુર્ભાગ્ય. ૩૨. લક્ષણ કહ્યાં મતાર્થીનાં, મતાર્થ' જાવા કાજ; હવે કરું આત્માર્થીનાં, આત્મ-અર્થ' સુખસાંજ. ૩૩.

આત્માર્થી લક્ષણ

આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપણું, તે સાચા ગુરુ હોય; બાકી કુળગુરુ કદપના, આત્માર્થી નહિ જોય. ૩૪. પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ પ્રાપ્તિનો. ગણે પરમ ઉપકાર; ત્રણે યોગ એકત્વથી, વતે' આજ્ઞાધાર. ૩૫. એક હોય ત્રણ કાળમાં, પરમારથનો પંથ; પ્રેરે તે પરમાથ'ને, તે બ્યવહાર સમંત. ૩૬. એમ વિચારી અંતરે, શોધે સદ્ગુરુયોગ; કામ એક આત્મ'નું, ખીલે નહિ મન રોગ. ૩૭. કપાયની ઉપશાંતતા, માત્ર એક અભિલાષ; ભવે એક પ્રાણીદયા ત્યાં આત્માર્થ'નિવાસ. ૩૮. દશા ન એવી જ્યાંસુધી, જીવ લહે નહિ જોય; મોક્ષમાગ' પામે નહીં, મટે ન અંતર રોગ. ૩૯. આવે જ્યાં એવી દશા, સદ્ગુરુબોધ સુહાય; તે બોધે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે સુખદાય. ૪૦. જ્યાં પ્રગટે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે નિજ જ્ઞાન; જે જ્ઞાને ક્ષય મોહ થઈ, પામે પદ નિર્વાણ. ૪૧. ઉપજે તે સુવિચારણા, મોક્ષમાગ' સમજાય; ગુરુશિષ્ય સંવાદથી, ભાણું પટપદ આંહિ. ૪૨.

પટ્પદનામકથન

‘આત્મા છે,’ તે ‘નિત્ય છે,’ ‘છે કર્તા નિજકર્મ’; ‘છે ભોક્તા,’ વળી ‘મોક્ષ છે,’ ‘મોક્ષ ઉપાય સુખમ.’ ૪૩. પટ્પદનામક સંક્ષેપમાં, પટ્પદશન પણ તેહ; સમજાવા પર-માથ'ને, કહ્યાં જ્ઞાનીએ એહ. ૪૪.

૧. શંકા-શિષ્ય ઉવાચ:

નથી દષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાવું રૂપ; ખીલે પણ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫. અથવા દેહજ આત્મા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણ; મિથ્યા જુદો માનવો, નહીં જુદું એ'ધાણ. ૪૬. વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ? જણાય

જો તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭. માટે છે નહિ આત્મા. મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય; એ અંતર શંકા તણે, સમજવો સહુપાય.

૧. સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

ભાસ્વો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહસમાન; પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે ભાન. ૪૬. ભાસ્વો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહસમાન; પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૫૦. જે દષ્ટા છે દ્રષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ; અબાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે જીવસ્વરૂપ. ૫૧. છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન; પાંચ-ઇન્દ્રિયના વિષયનું. પણ આત્માને ભાન. ૫૨. દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રિય પ્રાણ; આત્માની સત્તા વડે, તેહ પ્રવર્તે જાણ. ૫૩. સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યારો સદા જણાય; પ્રગટ રૂપ ચૈતન્યમય, એ એવાણુ સદાય. ૫૪. ઘટ, પટ આદિ જાણુ તું, તેથી તેને માન; જાણનાર તે માન નહિ, કહીએ કેવું જ્ઞાન? ૫૫. પરમ બુદ્ધિ કૃષ દેહમાં સ્થૂળ દેહ મતિ અદ્ય; દેહ હોય જો આત્માં ઘટે ન આમ વિકલ્પ. ૫૬. જડ ચેતનનો ભિન્ન છે, કેવળ પ્રગટ સ્વભાવ; એકપણું પામે નહીં, ત્રણે કાળ દ્વય ભાવ. ૫૭. આત્માની શંકા કરે, આત્મા પોતે આપ; શંકાનો કરનાર તે, અચરજ એહ અમાપ. ૫૮.

૨. શંકા શિષ્ય-ઉવાચ :

આત્માના અસ્તિત્વના આપે કલ્યા પ્રકાર; સંભવ તેનો થાય છે, અંતર કયે વિચાર. ૫૯. બીજી શંકા થાય ત્યાં, આત્મા નહીં અવિનાશ; દેહ-યોગથી ઉપજે, દેહ-વિયોગે નાશ. ૬૦. અથવા વસ્તુ ક્ષણિક છે, ક્ષણે ક્ષણે પલટાય; એ અનુભવથી પણ નહીં, આત્મા નિત્ય જણાય. ૬૧.

૨. સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

દેહ માત્ર સંયોગ છે, વળી જડરૂપી દશ્ય; ચેતનનાં ઉત્પત્તિ લય, કોના અનુભવ વશ્ય? ૬૨. જેના અનુભવ વશ્ય એ ઉત્પન્ન-લયનું જ્ઞાન; તે તેથી જૂદા વિના થાય ન કેમે ભાન. ૬૩. જે સંયોગો દેખીએ, તે તે અનુભવ દશ્ય; ઉપજે નહીં સંયોગથી, આત્મા નિત્ય પ્રત્યક્ષ. ૬૪. જડથી ચેતન ઉપજે, ચેતનથી જડ થાય; એવો અનુભવ કોઇને, ક્યારે કદી ન થાય. ૬૫ કોઈ સંયોગોથી નહીં જેની ઉત્પત્તિ થાય; નાશ ન તેનો કોઇમાં, તેથી 'નિત્ય' સદાય. ૬૬. કોયાદિ તરમ્યતા, સર્પાદિકની માંય; પૂર્વજન્મ સંસ્કાર તે, જીવ નિત્યતા ત્યાંય. ૬૭. આત્મા દ્રવ્યે નિત્ય છે, પચાંચે પલટાય; બાળાદિ વય ત્રણનું, જ્ઞાન એકને થાય. ૬૮. અથવા જ્ઞાન ક્ષણિકનું, જે જાણી વદનાર; વદનારો તે ક્ષણિક નહિ, કર અનુભવ નિર્ધાર. ૬૯. ક્યારે કોઈ વસ્તુનો, કેવળ હોય ન નાશ; ચેતન પામે નાશ તો, કેમાં ભળે તપાસ ૭૦.

૩. શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

કર્તા જીવ ન કર્મનો, કર્મજ કર્તા કર્મ; અથવા સહજ સ્વભાવ કાં કર્મ જીવનો ધર્મ. ૭૧. આત્મા સદા અસંગ ને, કરે પ્રકૃતિ-બંધ; અથવા ઇશ્વર-પ્રેરણા, તેથી જીવ અબંધ. ૭૨. માટે મોક્ષ ઉપાયનો, કોઈન હેતુ જણાય; કર્મતણું કર્તાપણું, કાં નહીં, કાં નહીં જાય. ૭૩.

ઉપાય તો ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬.

૬. સમાધાન—સદ્ગુરુ ઉવાચ :

પાંચે ઉત્તરની થઇ, આત્મા વિષે પ્રતીત; થાશે મોક્ષોપાયની, સહજ પ્રતીત એ રીત. ૯૭. કર્મભાવ અજ્ઞાન છે, મોક્ષભાવ નિજવાસ; અંધકાર અજ્ઞાનસમ, નાશે જ્ઞાન પ્રકાશ. ૯૮. જે જે કારણ બંધનાં, તેહ બંધનો પંથ; તે કારણ છેદક દશા, મોક્ષપંથ ભવઅંત. ૯૯. રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન એ, મુખ્ય કર્મની અંથ; થાય નિવૃત્તિ જેહથી, તેજ મોક્ષનો પંથ. ૧૦૦. આત્મા સત્ ચૈતન્યમય, સર્વાભાસ રહિત; જેથી કેવળ પામીએ, મોક્ષપંથ તે રીત. ૧૦૧. કર્મ અનંત પ્રકારનાં, તેમાં મુખ્યે આઠ; તેમાં મુખ્યે મોહિનિય, હણાય તે કહું પાઠ. ૧૦૨. કર્મ મોહિનિય ભેદ એ, દર્શન ચારિત્ર નામ; હણે બાધ વીતરાગતા, અચૂક ઉપાય આમ. ૧૦૩. કર્મબંધ ક્રોધાદિથી, હણે ક્ષમાદિક તેહ; પ્રત્યક્ષ અનુભવ સત્તે, એમાં શો સંદેહ? ૧૦૪. છોડી મત દર્શન તણા આગ્રહ તેમ વિકલ્પ; કહ્યો માર્ગ આ સાધશે, જન્મ તેહના અલ્પ. ૧૦૫. ષટ્પદનાં ષટ્પ્રકાર તેં, પૂછ્યા કરી વિચાર; તે પદની સર્વાંગતા, મોક્ષમાર્ગ નિરધાર. ૧૦૬. ભતિ વેષનો ભેદ નહિ, કહ્યો માર્ગ જે હોય; સાધે તે મુક્ત લહે, એમાં ભેદ ન કોય. ૧૦૭. કથાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ; ભવે ખેદ, અતર દયા, તે કહીએ જિજ્ઞાસ. ૧૦૮. તે જિજ્ઞાસુ જીવને, થાય સદ્ગુરુબોધ; તો પામે સમકિતને, વતે અતરશોધ. ૧૦૯. મત દર્શન આગ્રહ તજી, વતે સદ્ગુરુલક્ષ; લહે શુદ્ધ સમકિત તે, જેમાં ભેદ ન પક્ષ. ૧૧૦. વતે નિજ સ્વભાવનો, અનુભવ લક્ષ પ્રતીત; વૃત્તિ વહે નિજભાવમાં, પરમાર્થે સમકીત. ૧૧૧. વર્ધમાન સમકિત થઈ, ટાળે મિથ્યાભાસ; ઉદય થાય ચારિત્રનો. વીતરાગપદ વાસ. ૧૧૨. કેવળ નિજસ્વભાવનુ, અખંડ વતે જ્ઞાન; કહીએ કેવળ જ્ઞાન તે, દેહ છતાં નિર્વાણ. ૧૧૩. કોટિ વર્ષનું સ્વપ્ન પણ, ભ્રમત થતાં સમાય; તેમ વિભાવ અનાદિનો, જ્ઞાન થતાં દૂર થાય. ૧૧૪. છૂટે દેહાધ્યાસ તો, નહિ કર્તા તું કર્મ; નહિ ભોક્તા તું તેહનો, એજ કર્મનો મર્મ. ૧૧૫. એજ કર્મથી મોક્ષ છે. તું છો મોક્ષસ્વરૂપ; અનંત દર્શન જ્ઞાન તું, અવ્યાખ્યાય સ્વરૂપ. ૧૧૬. શુદ્ધ, પુદ્ગલ, ચૈતન્યધન, સ્વયંભ્યોતિ મુખધામ; ખીણું કહીએ કેટલું? કર વિચાર તો પામ. ૧૧૭. નિશ્ચય સર્વે જ્ઞાનીનો, આવી અત્ર શમાય; ધરી મૌનતા એમ કહી, સહજ સમાધિમાય. ૧૧૮.

શિષ્ય બોધખીજપ્રાપ્ત કથન

સદ્ગુરુના ઉપદેશથી, આબ્યું અપૂર્વ જ્ઞાન; નિજપદ નિજમાંહી લહ્યું, દૂર થયું અજ્ઞાન. ૧૧૯. ભાસ્તું નિજસ્વરૂપ તે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ; અજર અમર, અવિનાશી ને, દેહાતીત સ્વરૂપ. ૧૨૦. કર્તા ભોક્તા કર્મનો વિભાવ વતે જ્યાંય; વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં, થયો અકર્તા ત્યાંય. ૧૨૧. અર્થવા નિજપરિણામ જે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ; કર્તા ભોક્તા તેહનો, નિર્વિકલ્પસ્વરૂપ. ૧૨૨. મોક્ષ કહ્યો નિજશુદ્ધતા, તે પામે તે પંથ; સમજાવ્યો સંક્ષેપમાં, સકળ માર્ગ નિર્ઘંથ. ૧૨૩. અહો ! અહો ! શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાવિધુ અપાર; આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો ! અહો ! ઉપકાર. ૧૨૪. શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ

હીન; તે તો પ્રભુએ આપીઓ, વતું ચરણાધીન ૧૨૫. આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન; હાસ, હાસ, હું હાસ છું, તેહ પ્રભુનોદીન. ૧૨૬. ૫૬ સ્થાનક સમભવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ; મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ. ૧૨૭.

ઉપસંહાર

દર્શન પટે શમાય છે, આ ૫૬ સ્થાનક માર્હિ; વિચારતાં વિસ્તારથી, સંશય રહે ન કાંઈ. ૧૨૮. આત્મબ્રાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈધ સુભણ્ણ; ગુરુઆજ્ઞા સમ પચ્ય નહિ, ઔષધ વિચાર ધ્યાન. ૧૨૯. જો ધર્યો પરમાર્થ તો, કરો સત્ય પુરૂષાર્થ; ભવ-સ્થિતિ આદિ નામ લઈ; છેદો નહિ આત્માર્થ. ૧૩૦. નિશ્ચયવાણી સાંભળી, સાધન તજવાં નોય; નિશ્ચય રાખી લક્ષમા, સાધન કરવાં સોય. ૧૩૧. નય નિશ્ચય એકાંતથી, આમાં નથી કહેલ; એકાંતે બ્યવહાર નહિ, બન્ને સાથ રહેલ. ૧૩૨. ગચ્છ મતની જે કલ્પના, તે નહિ સદ્બ્યવહાર; જ્ઞાન નહીં નિજરૂપનું, તે નિશ્ચય નહીં સાર. ૧૩૩. આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા, વર્તમાનમાં હોય; યાશે કાળ ભવિષ્યમાં, માર્ગ ભેદ નહીં કોય. ૧૩૪. સર્વ જીવ છે સિદ્ધસમ, જે સમજે તે થાય; સદ્ગુરુઆજ્ઞા જિનદશા, નિમિત્ત કરણ માંય. ૧૩૫. ઉપાદાનનું નામ લઈ, એ જે તજે નિમિત્ત; પામે નહિ સિદ્ધત્વને, રહે બ્રાંતિમાં સ્થિત. ૧૩૬. સુખથી જ્ઞાન કથે અને, અંતર છૂટ્યો ન મોહ; તે પામર પ્રાણી કરે, માત્ર જ્ઞાનીનો દ્રોહ. ૧૩૭. હયા, શાંતિ, સમતા, ક્ષમા, સત્ય, ત્યાગ, વૈરાગ્ય; હોય મુમુક્ષુ ઘટ વિષે, એહ સદાય સુભગ્ય. ૧૩૮. મોહ ભાવ ક્ષય હોય જ્યાં, અથવા હોય પ્રશાંત; તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી કહીએ બ્રાંત. ૧૩૯. સકલ જગત તે એકવત્, અથવા સ્વપ્ન સમાન; તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી વાચા જ્ઞાન. ૧૪૦. સ્થાનક પાંચ વિચારીને, છૂંદે વર્તે જેહ; પામે સ્થાનક પાંચમું, એમાં નહીં સંદેહ. ૧૪૧. દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત; તે જ્ઞાનીનાં ચરણમાં, હો ! વંદન અગણિત. ૧૪૨.

સાધન સિદ્ધ દશા અહીં, કહી સર્વ સંક્ષેપ; ૫૬ દર્શન સંક્ષેપમાં ભાખ્યા નિવિંક્ષેપ.

શ્લોક મા પ ના

હે ભગવાન! હું બહુ બૂલી ગયો, મેં તમારા અમૂલ્ય વચનને લક્ષમાં લીધાં નહીં. તમારાં કહેલાં અનુપમ તત્ત્વનો મેં વિચાર કયો નહીં. તમારા પ્રણીત કરેલા ઉત્તમ શીલને મેં સેવ્યું નહીં. તમારાં કહેલાં હયા, શાંતિ, ક્ષમા અને પવિત્રતા મેં ઝોળખ્યાં નહીં. હે ભગવાન! હું બૂલ્યો. આચર્યો, રાખ્યો અને અનંત સંસારની વિટંબનામાં પડ્યો છું. હું પાપી છું. હું બહુ મદોન્મત્ત અને કર્મરજથી કરીને મલિન છું. હે પરમાત્મા! તમારાં કહેલાં તત્ત્વ વિના મારો મોક્ષ નથી. હું નિરંતર પ્રપંચમાં પડ્યો છું. અજ્ઞાનથી અંધ થયો છું, મારામાં વિવેકશક્તિ નથી અને હું મૂક છું. હું નિરાશ્રિત છું, અનાથ છું. નિરાગી પરમાત્મા! હવે હું તમારું, તમારા ધર્મનું અને તમારા મુનિનું શરણ ગ્રહું છું. મારા અપરાધ ક્ષય થઈ હું તે સર્વ પાપથી મુક્ત થઈ, એ મારી અભિલાષા છે. આગળ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાત્તાપ કરું છું. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી

ઊંડા ઊતરું છું તેમ તેમ તમારા તત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે.

તમે નિરાગી, નિર્વિકારી, સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ, સદ્ગુણનંદી, અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રૈલોક્યપ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિતને અર્થે તમારી સાક્ષીએ ક્ષમા ચાહું છું.

એક પળ પછી તમારાં કહેલાં તત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા સ્વતામાં અહોરાત્ર હું રહું, એજ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાઓ! હે સર્વજ્ઞ ભગવાન! તમને હું વિશેષ શું કહું? તમારાથી કંઈ અભાવ્યું નથી. માત્ર પશ્ચાત્તાપથી હું કમંજન્ય પાપની ક્ષમા ઇચ્છું છું.

જેણે આત્માને જાણ્યો તેણે સર્વ જાણ્યું “મુમુક્ષુ” “સેવના સ્વાધ્યાય.”

હે પ્રભુ! હે પ્રભુ! શું કહું, દીનાનાથ ક્યાળ; હું તો દોષ અનંતનું, ભાજન છું કંઠ્યાળ. ૧. શુદ્ધ ભાવ મુજમાં નથી, નથી સર્વતુલ્ય રૂપ; નથી લઘુતા કે દીનતા શું કહું પરમસ્વરૂપ? ૨. નથી આજ્ઞા શુદ્ધેવની, અચળ કરી ઊર માંહિ; આપતણો વિશ્વાસ દહ, ને પરમાદર નાંહિ. ૩. જોગ નથી સત્સંગનો, નથી સત્સેવા જોગ; કેવળ અપંચુતા નથી નથી આશ્રય અનુયોગ. ૪. ‘હું પામર, શું કરી શકું,’ એવો નથી વિવક; ચરણ, શરણ, ધીરજ નથી, મરણ મુખીની છેક. ૫. અચિંત્ય તુજ માહાત્મ્યનો, નથી પ્રકુલિત ભાવ, અંશ ન એકે રનેહનો, ન મળે પરમ પ્રભાવ. ૬. અચળરૂપ આસક્તિ નહી, નહી વિરહનો તાપ; કયા અદ્ય તુજ પ્રેમની નહી તેનો પરિતાપ. ૭. ભક્તિમાર્ગ પ્રવેશ નહિ, નહિ ભજન ફઠ ભાન; સમજ નહી નિજ ધર્મની, નહી શુભ દેશે સ્થાન. ૮. દોષકાળકળિથી થયો, નહી મર્યાદા ધર્મ; તોય નહી વ્યાકુળતા, જુઓ પ્રભુ મુજ કર્મ. ૯. સેવાને પ્રતિકૂળ જે, તે જંધન નથી ત્યાગ; દેહદ્રિય માને નહી, કરે બાહ્યપર રાગ. ૧૦. તુજ વિયોગ સ્ફુરતો નથી, વચન, નયન, યમ નાંહિ; નહી ઊઠાસ અનભક્તથી, તેમ ગૃહાદીક માંહિ. ૧૧. અહંભાવથી રહિત નહિ, સ્વધર્મસંચય નાંહિ; નથી નિવૃત્તી નિર્મળપણે, અન્ય ધર્મની કાંઈ. ૧૨. એમ અનંત પ્રકારથી, સાધન રહીત હુંય; નહી એક સદ્ગુણ પણ, મુખ જતાવું શુંય. ૧૩. કેવળ કંઠ્યા-મૂર્તિ છો, દીનખંધુ, દીનનાથ; પાપી પરમ અનાથ છું અહો પ્રભુજી હાથ. ૧૪. અનંત કાળથી આથડ્યો, વિના ભાન ભગવાન; સેવ્યા નહી શુદ્ધ સંતને મૂક્યું નહી અભિમાન. ૧૫. સંતચરણઆશ્રય વિના, સાધન કર્યાં અનેક; પાર ન તેથી પામિયો, જીયો ન અંશ વિવેક. ૧૬. સહુ સાધન જંધન થયાં, રહ્યો ન કોઈ ઊપાય; સત સાધન સમજ્યો નહિ, ત્યાં જંધન શું જાય. ૧૭. પ્રભુ પ્રભુ લય લાગી નહિ, પડ્યો ન સદ્ગુરૂ પાય; દીકા નહિ નિજ દોષ તો, તરિયે કોણુ ઊપાય? ૧૮. અધમાધમ અધીકો પતિત, સકળ જગતમાં હુંય; એ નિશ્ચય આવ્યા વિના, સાધન કરશે શુંય? ૧૯. પડી પડી તુજ પદપંકજે, ફરિ ફરિ માણું એજ; સદ્ગુરૂ, સંત, સ્વરૂપ તુંજ, એ ફઠતા કરિ દેજ. ૨૦.

ગુણસ્થાનકે સ્વાધ્યાય.

અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે? ક્યારે થઇશું બાહ્યાંતર નિઃશય જો? સર્વ સંજ્ઞાનું જંધન તીક્ષ્ણ છેદીને, વીચરશું કેવ મહત્પુરૂષને પંથજો? અપૂર્વ. ૧. સર્વ

ભાવથી ઔદાસીન્યવૃત્તિ કરી; માત્ર દેહ તે સંયમહેતુ, હોય જો; અન્ય કારણે અન્ય કશું કદ્યે નહીં, દેહે પણ કિંચિત્ મૂર્છા નવ જોય જો. અપૂર્વ. ૨. દર્શનમોહ વ્યતીત થઈ ઊપજ્યો બોધ જો, દેહ ભિન્ન કેવલ ચૈતન્યતુ જ્ઞાન જો; તેથી પ્રક્ષીણ ચારિત્રમોહ વિદ્યોક્તિયે, વતે એવું શુદ્ધસ્વરૂપનું ધ્યાન જો. અપૂર્વ. ૩. આત્મસ્થિરતા ત્રણ સંક્ષિપ્ત યોગની, મુખ્યપણે તો વતે દેહપયંત જો; ઘોર પરિવહ કે ઊપસર્ગભયે કરી, આવી શકે નહીં તે સ્થિરતાનો અંત જો. અપૂર્વ. ૪. સંયમના હેતુથી યોગપ્રવર્તના, સ્વરૂપલક્ષે જિનઆજ્ઞા આધાન જો, તે પણ ક્ષણ ક્ષણ ઘટતી જતી સ્થિતિમાં, અંતે થાયે નિજ સ્વરૂપમાં લીન જો. અપૂર્વ. ૫. પંચ વિષયમાં રાગદ્વેશ વીરહિતતા, પંચ પ્રમાદે ન મળે મનનો ક્ષોભ જો દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ પ્રતિબંધવણુ, વિચરવું ઊદયાધીન પણ વીત લોભ જો. અપૂર્વ. ૬. ક્રોધ પ્રત્યે તો વતે ક્રોધસ્વભાવતા, માન પ્રત્યે તો લીન પણાતું માન જો; માયા પ્રત્યે માયા સાક્ષી ભાવની, લોભ પ્રત્યે નહીં લોભ સમાન જો. અપૂર્વ. ૭. બહુ ઊપસર્ગકર્તા પ્રત્યે પણ ક્રોધ નહીં, વંદે ચક્રી તથાપિ ન મળે માન જો; દેહ જાય પણ માયા થાય ન રોમમાં, લોભ નહીં છો પ્રબળ સિદ્ધિ નિદાન જો. અપૂર્વ. ૮. નગ્નભાવ, મુંડભાવ, સહ અસ્નાનતા, અદંતધોવન આદિ પરમં પ્રસિદ્ધ જો, કેશ, રોમ, નખ, કે અંગે શૃંગાર નહીં, દ્રવ્ય લાભ સંયમમય નિઃશય સિદ્ધ જો. અપૂર્વ. ૯. શત્રુ મિત્ર પ્રત્યે વતે સમ-દર્શિતા, માન અમાને વતે તેજ સ્વભાવ જો, જીવિત કે મરણ નહીં ન્યૂ નાધિકતા, ભવ મોક્ષે પણ શુદ્ધ તે સમભાવજો, અપૂર્વ. ૧૦. એકાકી વિચરતો વળી સ્મશાનમાં, વળી પર્વતમાં વાઘ સિંહ સંયોગ જો; અડોલ આસન, ને મનમાં નહીં ક્ષોભતા, પરમ-મિત્રનો જાણે પામ્યા યોગ જો. અપૂર્વ. ૧૧. ઘોર તપશ્ચર્યામાં પણ મનને તાપ નહીં, સરસ અન્ને નહીં મનને પ્રસન્નભાવજો; રજકણુ કે ઋદ્ધિ વૈમાનિક દેવની, સર્વે માન્યા પુદ્ગલ એક સ્વભાવજો. અપૂર્વ. ૧૨. એમ પરાજય કરીને ચારિત્રમોહનો, આબ્યું ત્યાં જ્યાં કરણ અપૂર્વ ભાવ જો. શ્રેણી ક્ષપકતણી કરીને આરૂઢતા, અનન્ય ચિંતન અતિશય શુદ્ધ સ્વભાવ જો. અપૂર્વ. ૧૩. મોહ સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર તરી કરી, સ્થિતિ ત્યાં જ્યાં ક્ષીણમોહ ગુણસ્થાન જો; અંતસમય ત્યાં પૂર્ણ સ્વરૂપ વીતરાગ થઈ, પ્રગટાવું નિજ કેવલજ્ઞાનનિધાન જો. અપૂર્વ. ૧૪. ચાર કર્મ ધનઘાતી તે વ્યવચ્છેદ જ્યાં, ભવના બીજતણે આત્યાંતિક નાશ જો; સર્વભાવ જ્ઞાતા દ્રષ્ટા સહ શુદ્ધતા, કૃતકૃત્ય પ્રભુ વીર્ય અનંત પ્રકાશ જો. અપૂર્વ. ૧૫. વેદનિયાદિ ચાર કર્મ વતે જહાં, બળી સીંદરીવત્ આકૃતિ માત્ર જો; તે દેહાયુષ આધીન જેની સ્થિતિ છે, આયુષ પૂર્ણ, મટિયે દૈહિકપાત્ર જો. અપૂર્વ. ૧૬. મન, વચન, કાયા ને કર્મની વર્ગણા, છૂટે જહાં સકળ પુદ્ગલ સંબંધ જો; એવું અયોગી ગુણ સ્થાનક ત્યાં વર્તણું, મહાભાગ્ય સુખદાયક પૂર્ણ અબંધ જો. અપૂર્વ. ૧૭. એક પરમાણુ માત્રની મળે ન સ્પર્શતા, પુણકલંકરહિત અડોલસ્વરૂપ જો; શુદ્ધ નીરંજન ચૈતન્યમૂર્તિ અનન્યમય, અગુરૂલધુ, અમૂર્ત સહજપદરૂપ જો. અપૂર્વ. ૧૮. પૂર્વ પ્રયોગાદિ કારણના યોગથી; ઊદ્વેગમન સિદ્ધાલય પ્રાપ્ત સુસ્થિત જો; સાદી અનંત અનંત સમાધિસુખમાં, અનંત દર્શન, જ્ઞાન, અનંત સહિત જો. અપૂર્વ. ૧૯. જે પદ શ્રી સર્વેજ્ઞે દીકું જ્ઞાનમાં, કહી

શક્યા નહીં પણ તે શ્રી ભગવાન જો; તેહ સ્વરૂપને અન્ય વાણી તે શું કહે! અતુલવ ગોચર માત્ર રહ્યું તે જ્ઞાન જો. અપૂર્વ. ૨૦. એહ પરમપદપ્રાપ્તિનું કયું ધ્યાન મેં, ગળવગર ને હાલ મનોરથરૂપ જો; તોપણ નિશ્ચય રાજચંદ્ર મનને રહ્યો, “પ્રભુઆજ્ઞાએ” થાશું તેજ સ્વરૂપ જો. અપૂર્વ. ૨૧.

અમૂલ્ય તત્ત્વવિચાર (હારીત છંદ)

બહુ પુણ્યકેસા પુંજથી, શુભ દેહ માનવનો મળ્યો, તોયે અરે! ભવચક્રનો, આંટો નહિ એછે ટળ્યો; સુખ પ્રાપ્ત કરતાં સુખ ટળે છે, લેશ એ લક્ષે લહે; કષ્ટ કષ્ટ ભયંકર ભાવમરણે, કાં અહો રાચી રહે? ૧. લક્ષ્મી અને અધિકાર વધતાં, શું વધ્યું તે તો કહે? શું કુટુંબ કે પરિવારથી, વધવાપણુ એ નય અહો; વધવાપણુ સંસારનું, નરદેહને હારી જવો; એનો વિચાર નહીં અહોહો! એક પણ તમને હવો!!! ૨. નિર્દોષ સુખ નિર્દોષ આનંદ, હ્યો ગમે ત્યાંથી ભલે, એ દિવ્ય શક્તિમાન જેથી, જંભુરેથી નીકળે; પર વસ્તુમાં નહિ મૂંઝવે, એની દયા મુજને રહી; એ ત્યાગવા સિદ્ધાંત કે, પશ્ચાત્ક્રુપ તે સુખ નહીં. ૩. હું કોણ છું? ક્યાંથી થયો? શું સ્વરૂપ છે મારું ખરું? કોના સખધે વગગણા છે? રાખું કે એ પરિહરું? કોના વિચાર વિવેકપૂર્વક, શાંત ભાવે જો કર્યા; તો સર્વ આત્મિકજ્ઞાનનાં, સિદ્ધાંતતત્ત્વ અનુભવ્યાં. ૪. તે પ્રાપ્ત કરવા વચન કોનું, સત્ય કેવળ માનવું? નિર્દોષ નરનું કથન માનો, ‘તેહ’ જેણે અનુભવ્યું; રે! આત્મ તારો! આત્મ તારો! શીઘ્ર એને ઝોળખો; સર્વાત્મમાં સમદૃષ્ટિ ધો; આ વચનને હૃદયે લખો. ૫.

હવે છે જે જોગી જન, અનંત સુખ સ્વરૂપ; સુખ શુદ્ધ તે આત્મપદ, સયોગી જનસ્વરૂપ. ૧. આત્મ સ્વભાવ અગમ્ય તે, અવલંબન આધાર; જનપદથી દર્શાવિયો, તેહ સ્વરૂપ પ્રકાર. ૨. જનપદ નિજપદ એકતા, લેહભાવ નહિ કોય; લક્ષ થવાને તેહનો, કદાં શાસ્ત્ર સુખદાર્ઢ ૩. જન પ્રવચન હૃગમ્યતા, થાકે અતિમતિમાન; અવલંબન શ્રી સદ્ગુરૂ, સુગમ અને સુખખાણુ. ૪. ઉપાસના જન ચરણની, અતિશય ભક્તિ સહિત; મુનિજન સંગતિ રતિ અતિ, સંયમ યોગ ઘટિત. ૫. ગુણપ્રમોદ અતિશય રહે, રહે અંતમુખ યોગ; પ્રાપ્તિ શ્રી સદ્ગુરૂવડે, જનદર્શન અનુયોગ. ૬. પ્રવચન સમુદ્રાબહુમાં, ઉલસી આવે એમ; પૂર્વ ચૌદની લખિધનું, ઉદાહરણ પણ તેમ. ૭. વિષય વિકાર સહિત જે, રહ્યા મતિના યોગ; પરિણામની વિષમતા, તેને યોગ અયોગ. ૮. મંદ વિષયને સરળતા, સહઆજ્ઞા સુવિચાર; કંઈક કોમળતાદિ ગુણ, પ્રથમ ભૂમિકા ધાર. ૯. રોક્યા શબ્દાદિક વિષય, સંયમ સાધન રાગ; જગત ઈષ્ટ નહિ આત્મથી, મધ્ય પાત્ર મહાભાગ. ૧૦. નહિ તૃષ્ણા જીવ્યા તણી, મરણ યોગ નહિ મોક્ષ; મહા પાત્ર તે માર્ગના, પરમ યોગ જીત લોભ. ૧૧.

આવે બહુ સમદેશમાં, છાયા બઈ સમાય; આવે તેમ સ્વભાવમાં, મન સ્વરૂપ પણ બાય. ૧. ઉપજે મોહ વિકલપથી, સમસ્ત આ સંસાર; અંતમુખ અવલોકતા, વિલય થતાં નહિ વાર. ૨.

મુળ મારગ સાંભળો જીનનોરે, કરીવૃત્તિ અખંડ સન્મુખ, મૂળ નોય પુનઃદિની
જો કામનારે, નોય બહાલું અંતરબવ દુઃખ. મુળ. ૧. કરી જોજો વચનની તુલનારે,
જોજો શોધીને જીન સિદ્ધાંત. મુળ. માત્ર કહેવું પરમારથ હેતુથી રે, કોઈ પામે મુમુક્ષુ
વાત. મુળ ૨. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની શુદ્ધતારે, એકપણે અને અવિરૂદ્ધ, મુળ. જીન
મારગ તે પરમાર્થથી રે, એમ કહ્યું સિદ્ધાંતે જુધ. મુળ ૩. લિંગ અને લેહો જે
મતનારે, દ્રવ્ય દેશકાળાદિ ભેદ. મુળ. પણ જ્ઞાનાદિની જે શુદ્ધતારે, તે તો ત્રણે
કાળે અભેદ. મુળ. ૪. હવે જ્ઞાન દર્શનાદિ શબ્દનોરે, સંક્ષેપ મુણે પરમાર્થ. મુળ.
તેને જોતાં વિચારી વિશેષથી રે, સમજશે ઉત્તમ આત્માર્થ મુળ ૫. છે દેહાદિથી ભિન્ન
આત્મારે ઉપયોગી-સદા અવિનાશ. મુળ એમ જાણે સદ્ગુણ ઉપદેશથી રે, કહ્યું જ્ઞાન
તેજું નામ ખાસ મુળ. ૬. જે જ્ઞાને કરીને જાણીયું રે, તેની વરતે છે શુદ્ધ પ્રતીત. મુળ.
કહ્યું ભગવંતે દર્શન તેહને રે, જેતું ખીતું નામ સમક્ષિ મુળ. ૭. જેમ આવી પ્રતીતિ
જીવીની રે, જાણ્યો સર્વેથી ભિન્ન અસંગ. મુળ. તેવો સ્થિર સ્વભાવ તે ઉપજે રે, નામ
ચારિત્ર તે અણલિંગ. મુળ. ૮. તે ત્રણે અભેદ પરિણામથી રે, જ્યારે વતે તે આત્મારૂપ.
મુળ. તેહ મારગ જીનનો પામીયો રે, કિંવા પામ્યો તે નિજ સ્વરૂપ. મુળ. ૯. એવાં મુળ
જ્ઞાનાદિ પામવા રે, અને જવા અનાદિખંધ. મુળ. ઉપદેશ સદ્ગુણેના પામવો રે, ટાળી
સ્વચ્છંદને પ્રતિખંધ. મુળ. ૧૦. એમ દેવજીણુંદે ભાખીયું રે, મોક્ષમારગનું શુદ્ધ સ્વરૂપ.
મુળ. ભવજનોના હિતને કારણે રે. સંક્ષેપે કહ્યું સ્વરૂપ. મુળ. ૧૧.

નમસ્કારના અર્થની ભાવના અને નમસ્કારનો બાલાવખોધ

શ્રી શંખેશ્વર-પાર્શ્વનાથાય નમઃ

‘નમો અરિહંતાણુ’ મારો નમસ્કાર શ્રી અરિહંતને હો ! જે શ્રી અરિહંત
ભગવંતો ૩૪ અતિશય સહિત ૩૫ વચનાતિશય પરિકલિત, ૧૮ દોષ અદ્વિષિત—(તે ૧૮
દોષો અનુક્રમે ૫—અંતરાય, હાસ્યાદિષટ્ક, કામ, મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન, નિદ્રા, અવિરાત,
રાગ અને દ્વેષ) અષ્ટ મહાપ્રાતિહાય સહિત. (તે પ્રાતિહાયો) (૧) બાર ગુણુ ઉચું અશોક
વૃક્ષ, (૨) કુસુમની વૃષ્ટિ (૩) પરમેશ્વરની વાણી યોજન લગી ગુહરી ગાજે (૪) ૨૪ જોડા
ચામરો ઢળે (૫) ચાર સુવર્ણમય સિંહાસન (૬) પૂર્વ વિભાગે ૧૨ આદિત્ય થકી અધિક
તેજે કરી ભામંડળ ઝળહળે (૭) મસ્તક ઉપર (આકાશમાં) દેવદુંદુભિ વાજે અને (૮) ઉપરા
ઉપર ત્રણ ત્રણ છત્ર એવંકારે ચાર દિશામાં ૧૨ છત્ર ધરાવે, એ આઠ પ્રાતિહાયો ચુકા) ત્રણ
ગઢ, તેમાં પહેલો ગઢ રત્નમય અને મણીમય કોશીસાં ખીજો ગઢ સુવર્ણમય અને
રત્નમય કાંગરા, ત્રીજો ગઢ રજતમય અને સુવર્ણમય કોશીસાં હોય, સુવર્ણમય ભૂપીઠ
ખાંધીયું. ઉધેખીંટે પંચવર્ણી કુલના પગર બાર પર્ષદા પૂરાય તે દેવી ? સાધુ વૈમાનિક
દેવી અને સાધ્વી, એ ત્રણ પર્ષદા આગ્નેય ખૂણે રહે જ્યોતિષ ભવનપતિ, વ્યંતર,
એ ત્રણેના દેવો નૈઋત્ય ખૂણે રહે. જ્યોતિષી, ભવનપતિ અને વ્યંતર, એ ત્રણેની દેવીઓ
વાયવ્ય ખૂણે રહે અને વૈમાનિક દેવો, પુરૂષો અને મનુષ્યની સ્ત્રીઓ, એ ત્રણ ઇશાન

ખૂણે, એ રીતે પર્વદા પૂરાય, ૮૦૦૦૦ પાવડીયાં ચિહ્ન પાસે ત્રણ ત્રણ પોળે એ પ્રમાણે ૧૨ પોળ, અપૂર્વ તોરણ, કળાકૃત સમવસરણ માંહી ત્રિભુવન લક્ષ્મી સહિત અંતરંગ વૈરી રહિત, વિશ્વાધીશ પરમ જગદીશ સુવર્ણમયી કમળે બેઠા, સમસ્ત જીવરાશિ દીઠા, યોજન ગામિની વાણી, સર્વભાષાનુંસારિણી, અનંત દુઃખ નિવારિણી, સકલ-સૌખ્ય-કારિણી ઇચ્છી વાણીએ ચિહ્ન મુળે [ચિહ્ન પ્રકારે પરમેશ્વર ધર્મોપદેશ દેતા, કેવળજ્ઞાન ધરતા, ચૌદ રાજલોકના મસ્તક ઉપર ૪૫ લાખ યોજન પ્રમાણ મુક્તિ શિલા તીહાં પુહુતા અનંત બલ, અનંત શુભ, અનંત જ્ઞાન, પુરુષમાંહી ઉત્તમોત્તમ એવા જિનનું જે નામ તેને નામ અરિહંત કહીએ, જે ત્રિભુવનમાંહી શ્રી વીતરાગની મૂર્તિ તેને સ્થાપના-અરિહંત કહીએ, જે શ્રી શ્રેણીકાદિ મહાપુરૂષો (ભાવી) તીર્થંકર પદવી યોગ્ય જીવ તે દ્રવ્ય અરિહંત કહીએ, જે (વહુરમાન પરમેશ્વર શ્રી સીમંધરસ્વામી પ્રમુખ તીર્થંકરો તે ભાવ અરિહંત કહીએ. એહવા જે અરિહંત અનંતાનંત હુછઆ અને થશે અને થઈ રહ્યા છે. તેહનું ધ્યાન પંચવર્ણ અષ્ટદલ કમલરૂપે ધ્યાન એ તે પરી સાંભળો-

નાભિકમળે, તિહાં કમળનું નાળ, તિહાંથી (નાભિથી) વૃદ્ધ પામી બ્રહ્મ પ્રદેશે વિકાસ પામ્યું, અરિહંત રવેતવર્ણ જિશ્યુ મુક્તાદલનો હાર, જિમ વૈતાલ્ય પર્વત, જિમ પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર, જિમ ક્ષીરસમુદ્રનું દીણ, જિમ સ્ફટિકરત્ન, જિસી સિદ્ધશિલા નિર્મળ, જિશ્યુ રવેત આતપત્ર (છત્ર), જિસી ઐરાવલ્લ ગર્ભેન્દ્ર, જિમ દેવદ્રવ્ય વસ્ત્ર, જિસી દક્ષિણાવર્તશંખ [જિશ્યુ કામધેનુ દ્વંધ, તિસી પરમેશ્વર નિર્મળ, દુષ્ટાષ્ટકમં ૧૫૮ પ્રકૃતિ રહિત, ઇસ્યા ઉજ્જવળ અરિહંત જે જગન્નાથ આકાશની પરે નિરાલંબ, પૃથ્વીની પરે સર્વસહ, મેરૂની પરે નિઃપ્રકંપ, સમુદ્રની પરે ગંભીર ચંદ્રમાની પરે સૌમ્ય, સૂર્યની પરે તપ તેજ, સિંહની પરે અક્ષોભ્ય બાવના ચંદનની પરે શીતલ, વાયુની પરે અપ્રતિબદ્ધ, ભારંડપક્ષીની પરે અપ્રમત, જગત્ત્રય વંદનિક, મહામુનીશ્વરને ધ્યાવવા યોગ્ય કેવળજ્ઞાને કરી ત્રિભુવન (દનકર ઇસ્યાશ્રી વીતરાગ રહે, 'નમો અરિહંતાણુ' એ પદમાં તેમને મારો નમસ્કાર હો.

'નમોસિદ્ધાણુ' એ પદથી મારો નમસ્કાર શ્રી સિદ્ધોને હો। જે સિદ્ધો સિદ્ધાંતે ૧૫ ભેદે કહ્યા છે (૧) તીર્થંકર સિદ્ધ-શ્રી ઋષભદેવાદિ (૨) અતીર્થંકર સિદ્ધ-પુંડરિક-ગણધરાદિ (૩) તીર્થસિદ્ધ-મરુદેવામાતા (૪) ગૃહસ્થ લિંગે સિદ્ધ-શ્રી ભરતેશ્વરાદિ (૫) અન્યલિંગેસિદ્ધ-વલ્લભચિરી (૬) સ્વલિંગસિદ્ધ-અનેક સાધુઓ (૭) સ્ત્રીલિંગસિદ્ધ-આર્યા ચંદનલાદિ (૮) પુરૂષ લિંગસિદ્ધ-અનંત પુરૂષો (૯) નપુંસક લિંગસિદ્ધ-ગાત્ર (૧૦) પ્રત્યેક પુરૂષસિદ્ધ-કરકંડુ (૧૧) સ્વયં પુરૂષસિદ્ધ (૧૨) પુરૂષ બોધિતસિદ્ધ (૧૩) એકસિદ્ધ (૧૪) અનેકસિદ્ધ જિહાં એક સિદ્ધ છે તિહાં અનંતા સિદ્ધો રહેલા છે. ૧ શરીર રહિત, સમ્પૂર્ણ જ્ઞાન-દર્શન ચારિત્ર ધરતા કેવળજ્ઞાને કરી સર્વ જીવના લેલાનું ભેદ બાણતા, અનંત શુભ-અનંત બળ-અનંત વીર્ય સહિત જન્મ-જરા-મરણ-રોગ-શોક-વિયોગ-આધિ-આધિ પ્રમુખ સકલ દુઃખ થકી મુક્ત ઇન્દ્ર-ઉપેન્દ્રાદિ સર્વ દેવતાના મુખ અને ચક્રવર્તી આદિ મનુષ્યોના મુખ તે એકત્રિત કીજે, તે [પંડ અનંત શુભ કીજે

(તો પછી) તે એક સિદ્ધને (સુખને) અનંતમે ભાગે ન આવે એવા સિદ્ધનાં સુખ આકાશે ન માય. સિદ્ધ થયા, બુદ્ધ થયા, ચૌદરાજને પારે સમય સમય પ્રત્યે અનંતાનંત સુખ ભોગવતા, જે સિદ્ધ રકતકાન્તિ ધરતા જિસ્થું ઉગતો સૂર્ય, હિંચુળનોવણું, દાદિમ જાસુલનું ફુલ અર્ધગુંભારંગ, નિષધપર્વત, રકતોપલ, કમલ, મરકતરત્ન ચોળનોરંગ, કંકુનોરોળ, ચુના સહિત તંબોળ, ઇંસી રક્તવણું સિદ્ધની પાંખડી ધ્યાઇએ.

સંસ્થાન, સંઘયણ, વણું, અંધ, રસ, સ્પર્શ, જે સિદ્ધને રહ્યા નથી, ૪૫ લાખ ચોજન પ્રમાણ સુક્રિતશિલા ઉપર ચોજનના ૨૪ મા ભાગમાં અવસ્થાન કરતાં શરીર રહિત કેવળ તેજઃપુંજકાર, ત્રૈલોક્યના સાર એવા સિદ્ધો ‘નમો સિદ્ધાણુ’ એ પદમાં રહ્યા છે તેને મારો નમસ્કાર હો !

‘નમો આચરિયાણુ’ મારો નમસ્કાર શ્રી આચાર્યોને હો, જે શ્રી આચાર્ય પંચવિધિ આચાર પરિચાળે, રાગદ્વેષ અંગથશ્રી ટાળે, સકલ સિદ્ધાન્ત સૂત્રના અર્થને જાણે, ભવ્યજીવ પ્રતિબોધી માર્ગે આણે, દંભરહિત, છત્રીશ ગુણસહિત (તે છત્રીશ ગુણ-પાંચ ઇન્દ્રિયને સંવરે નવ પ્રજ્ઞાચર્યની વાડમાં વસે ક્રોધ, માન, માયા લોભ ૪ કષાય પરિહરે, સર્વ પ્રાણાતિપાત વિરમણુવ્રત, સર્વ મૃષાવાદ વિરમણુ વ્રત, સર્વ પરિગ્રહ વિરમણુ વ્રત, એ પાંચ મહાવ્રત ધરે ધર્માસમિતિ આદિ અષ્ટ પ્રવચન માતા પરિપાલે, એ ૩૬ ગુણ ધારે) શુદ્ધ મરૂપક, જ્ઞાનક્રિયા, સ્વયંમના આધાર, શ્રી જિનશાસન સાધાર સકલ-વિદ્યા-નિધાન યુગ પ્રધાન ગુણગણ રત્નાકર, મહિમા મહોદાધ, અતિશય સમુદ્ર, મહાગીતાર્થ, જ્ઞાનપરમાર્થ શ્રી સુરિમંત્ર સ્મરણ કરણુ તત્પર, શ્રી સૂરિવર, તેહનોવણું-જિસ્થો તપાંચું સુવણું, હરિદ્રાનો રંગ, આઉલનું ફુલ, હરિયાલનો વાન, પરિપક્વ સહકારનું ફલ, શિખરી પર્વત, પીતવણુંરત્ન, તિસ્થાશ્રી આચાર્ય પીળી કાંતિ ધરતા, ‘નમો આચરિયાણુ’ ઇંછીપદે શ્રી આચાર્યને મારા નમસ્કાર હો.

‘નમો ઉવજઝાયાણુ’ પદથી મારો નમસ્કાર ઉપાધ્યાયને હોજો. શ્રી ઉપાધ્યાય દ્વાદશાંગ સિદ્ધાંત જાણે (તે કિસ્કાં ? શ્રી ‘આચારાંગ’ આદિ અગીયાર અંગ તથા ‘રાજપ્રશ્ન’ આદિ ૧૨ ઉપાંગ ૧૪ પૂર્વ (તેમાં) પહેલું પૂર્વ જે અંખાડી સહિત હાથી જેવડો મશીનો પૂંજ કીજે, તેટલે ઘોળી ‘ઉત્પાદ’ પૂર્વ લખાય, બીજું ‘આચાર્યણી’ પૂર્વ એવા બે હાથી પ્રમાણુ મશી હોય (ત્યારે લખાય) ત્રીજું ચાર હાથી પ્રમાણુ (મશીથી) એમ ઉત્તરોત્તર વધતાં ૧૪ મું લોકખેંદુસાર લખતાં (૮૧૬૨ હાથી પ્રમાણુ મશીનો ઢેર કીજે તો લિખાય.) એ ૧૪ પૂર્વને ધરે તથા કુશલાનુંબંધ, આઉર પચ્ચક્રખાણુ, મરણુ વિધિ; ઇત્યાદિ દશ પયજ્ઞા, ૪ મૂલસૂત્ર; છ છેદ, એ સિદ્ધાંત શિષ્યોને જાણાવે અને પોતે ગુણે, જે ઉપાધ્યાય (પોતે) ગુણે કરી આચાર્યપદ ચોખ્ખ, નિર્વિકાર, વિદ્યાનાસત્રકાર શ્રી ઉપાધ્યાય તેહનો વણું, જિસ્થો પાંચીરત્ન, નીલપર્વત વસંત માસે વનખંડ, અશોકવૃક્ષ, નીલોત્પલકમલ, નીલા નગીનાનો વીળો, મેઘ ઉઠે મેઘની, નવે અંકુરે નીલવણું તિસ્થા ઉપાધ્યાયે નીલ કાંતિએ કરી દીસિવંત હુંતા. ‘નમો ઉવજઝાયાણુ’ એ પદમાં શ્રી ઉપાધ્યાયને મારો નમસ્કાર રહો !

‘નમો લોચે સંવસાદૂણુ’ લોકમાંહો સર્વ સાધુને મારા નમસ્કાર હો ! જે સાધુ

૧૬ દોષ ઉત્પાદનના, ૧૬ ઉદ્દગમના, ૧૦ એષણના, એવં ૪૨ દોષ વિશુદ્ધ આહાર લીએ, સમસ્ત ઇન્દ્રિય દમે, સંસારેન રમે, ૨૨ પરિપક્વ સહે, નવકલ્પે વિહરતા રહે જે સાધુ સંસાર થકી ઉપરાંઠા [અળગા] ચાલે, લબ્યજીવને મુક્તિ મુખ હેલા માત્રમાં આપે, જે મુનીશ્વર તણા ૨૭ ગુણધરે [તે કેવા? પ્રતપદ્ક ધરે, પાંચ ઇન્દ્રિય નિગ્રહે, ભાવસત્ય, કરણસત્ય, ક્ષમા, નિર્લોભતા, યથોક્ત ક્રિયાકરણ, મનવચન, કાયનિરોધ, કાય-પદ્ક (રક્ષણ) સયમયોગ (રમણ) શીતાદિ વેદના સહન, મરણાંત ઉપસર્ગ સહે, એ ૨૭ ગુણયુક્ત હોય) એવા શાંત-દાંત-કાંત, વૈરાગ્યના સમુદ્ર સાહસિક શિરોમણી, ગુણવંત માંહી અગ્રેસર, સજ્જન સદાપ્રસન્ન, જીવલોકના બાંધવ, કુગતિરૂપી સમુદ્રના શોષણહાર, કેવળધરા, ઋણુમતિ, વિપુલમતિ, શ્રુતધર, ક્ષીરાસીવ, સભજસ્તેત, કોઠળુદિ, ચારણશ્રમણ, વૈક્રિય, પદાનુસારિણી, આશિવિષા, આકાશ ગામિની, બહુરૂપિણી, અક્ષીણ મહાનસીલખિધ આદિ ૨૮ લખિધના ધરનારાં, મોહ, માયા લોભ, રનેહના પ્રતિબંધ ખંડિયા, મહંત, ઉત્તમ સત્પુરૂષના ચિન્હને પોતે આચરણ કરી હુષં ઉપજાવે, પંચ પ્રકારે વિષય, ૧૬ કષાય ૬ નોકષાય અને ધરખાર, કુટુંબ પરિવાર, હુષં, વિષાદ, જેણે મુનીશ્વરે સર્વ પુરહિયોં, સર્વ સંગ પરિત્યાગ કરી મોક્ષમાર્ગ સાધે, બિહું પ્રકારે ચતિધર્મ-આવકધર્મ બોલે ત્રીન રત્ન જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર ધરે, ચાર વિકથા છાંડે, પાંચ નિદ્રા ટાળે, પાંચ સંમિતિ, પાંચ મહાવ્રત, પાંચ સ્વાધ્યાય, પાંચ જ્ઞાન આરાધે, પંચ પરમેષ્ઠિ ધ્યાતા, પંચમગતિને માટે ઉત્કઠીયા, અનેક દેવતા, મનુષ્ય તિયંચના કીધાં ઉપસર્ગ સહે છ બાહ્ય છ અભ્યંતર એ બારે પ્રકારે તપ કરે, ક્ષમાના લંકાર ધર્મના ઢિંગ, પુણ્યે કરી પવિત્ર ગાત્ર, સૂક્ષ્મ-બાહર સર્વ જીવની રક્ષા કરે, આત્મરોદ્ર ધ્યાન દ્રરિ છાંડે, ધર્મધ્યાન-શુકલ ધ્યાન ધરતાં. સર્વ સહ સમ તૃણ-મણિ, સમ લોભ-કાંચન, વાસી ચંદન કલ્પસમાન અને સમ શત્રુ મિત્ર, પરબ્રહ્મસ્વરૂપ ભાવતા કુણ્ણકાન્તિ ધરતા જિસ્મે અરિષ્ટરત્ન શ્યામ-વણું ગજેન્દ્ર, કાજલવાન, સજ્જભેદ, કુણ્ણરાજી વિમાન તિસ્થા શ્રી સાધુગરૂઆ સત્તરે ભેદે સંયમ સેવતાં, સસાર માર્ગ રૂંધતા, પાંચ ભરત, ઐરવત મહાવિદેહ પદર ક્ષેત્ર-માંહી જે સાધુ તે 'નમોલોએ સંવસાહુણું' પદ્મમા રહે છે. તેમને મારો નમસ્કાર હો !

‘એસો પંચ નમુકકાચો’ આ પરમેષ્ઠિ કિસ્સો છે ? એ પાંખડી જમણે પાસે નીલાહને કાનની વચ્ચે રાત્રી પીળી કાંતિ ધરતા ધ્યાયે.

‘સંવ-પાવપણાસણું’ એણી જપે અનંતાનંત ભવ પ્રતિસાત વ્યસન સેવીયા, પદર કર્માદાન પોષીયા, મિથ્યાત્વ પ્રવર્તાવીયા, અધર્મ કરવે કરી શ્રી જિનધર્મની અવહેલના કીધી, પદ્કાય અનેક યત્ર જોહરવે કરી બ્રહ્મવ્રત ખંડીવઈ, દીનોદ્ધાર-જિજ્ઞાસા દ્વાર ન કરવી. દાનને અણુદેવે, ભાવના ન સેવે સહસ લાખ-કોટી-અનંતભવે કર્મ બાંધીયા તે કીસ્થા છે ? જ્ઞાનાવરણ પાંચ ભેદે, તેની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ ૩૦ કોડાકોડી સાગરોષમ પ્રમાણુ જિસ્થું, ચક્ષુ આગળ પડ, તીસ્થું, જ્ઞાનાવરણીય પહેલું બાણુલું, બીજું દર્શનાવરણીયના નવ ભેદ, ૩૦ કોડાકોડી સાગર ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ, પ્રતિહાર સરિથું ત્રીજું વેદનીચકર્મ,

તેના બે લેહ ૨૦(૩૦) કોડાકોડી સાગર સ્થિતિ, મધુલસ. ખડ્ગધારા સદ્રશ જાણુલું, ચોથું મોહનીયકર્મ ૭૦ કોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ, તેના ૨૮ લેહ મદિરા સરિખું જીવને પરાભવે. પાંચમું આયુકર્મ ચિહ્ન લેહ તેની તેત્રીસ સાગર પ્રમાણ સ્થિતિ હરિસમાન. છઠું નામકર્મ, તેહના ૧૦૩ લેહ. ૨૦ કોડાકોડી સાગર પ્રમાણ સ્થિતિ, ચિત્ર (કાર) સમાન, સાતમું ગોત્રકર્મ તેના બે લેહ ૨૦ કોડાકોડી સાગર પ્રમાણ કુંભકાર સરિખું, આઠમું અંતરાયકર્મ ૩૦ કોડાકોડી સાગર સ્થિતિ, તેના પાંચ લેહ, બંધારી સરિખું એવા કર્મ સ્પૃષ્ટ બદ્ધ, નિષત્ત, નિકાચિત, તે કર્મની પ્રકૃતિ કેટલી? બંધ ઉદય, ઉદીરણા, સત્તા તે ચિહ્ન પ્રકારે છે. તે પ્રકારે ૧૫૮ પ્રકૃતિના બંધ સળલ તે પાપ જીવને મોહ તે છે. સઘળાય પાપનો ફેડણ હાર છે. એ પદની પાંખડી જમણા કાન પાછલ કોટ વચ્ચે પીલી નીલી કાંતિ ધરતા ધ્યાઈએ, વલી એવાં પચ પરમેષ્ઠિ ક્રીસ્યું વતેં ?

“મંગલાણું ચ સંવેસી પદમં હવર્ધ મંગલ” સર્વ માંગલિક છે, પ્રથમ માંગલિક ઘણા બોલાય, દધિ, દૂર્વા, સિદ્ધાક્ષ, અક્ષત, વિવાહ ઉત્સવ પ્રકરણ, બિંબ પ્રતિષ્ઠા, પ્રાસાદ, સાધુ, સાધર્મિક-વાત્સલ્ય, સંઘવીપદ, એહવાં માંગલિક માંહી શ્રી નવકાર ઉત્કૃષ્ટ માંગલિક છે, એ પાંખડી કાળા કાન પાછળ કોટ વચ્ચે નીલીકાલી કાંતિ ધરતા ધ્યાઈએ, જિમ પર્વતમાંહી મેરૂ પર્વત, ગજેન્દ્રમાંહી ભદ્રજાતિય, સમુદ્રમાંહી સ્વયંભૂર-મણુ સમુદ્ર, દેવમાંહી શ્રી વીતરાગ દેવ, ગ્રહજણમાંહી ચન્દ્રમા, સરોવરમાંહી માનસરોવર, સર્વ આભરણમાંહી મુકટપ્રધાન, અને તીર્થમાંહી શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર, વૃક્ષમાંહી કલ્પવૃક્ષ, કુસુમમાંહી ચંપક, રતીમાંહી રંભા, વાંજીત્રમાંહી ભંભા, પર્વમાંહી પયુષ્ણ પર્વ, વ્રત માંહી શીલવ્રત, રસમાંહી અમૃત, તિમ મંત્રમાંહી નવકાર મંત્ર, રાજધિરાજ જેહને પ્રભાવે શાકિની, ઠાકિની, ભૂત, પ્રેત, પિશાચ, જાટિંગ, મોગા જ્યંતર, ચક્ષુ રાક્ષસ, સિંહ, વ્યાઘ્ર, અષ્ટા-પદ, સર્પ, પ્રમુખનો ભય ફિટે, અસિના, ઠાકુરના. વૈરિના ઇહ લોકના ભય, પર લોકે નરકના; નિગોદના, તિયંચના દુઃખ હીનજાતિ, હીનકુલ, હારિદ્રય, દૌર્ભાગ્ય, સર્વ રાગનો શમાવ-ણુહાર, સમસ્ત વાંછિત, રાજઋદ્ધિ, ભોગ સયોગ, પરિવાર ધન ધાન્યની પ્રાપ્તિ જે મંત્રથી હોય, જેવાં છે તે પામે એ પાંખડી કાલી-શતી કાંતિ-ધરતી દીપે.

શ્રીનવકાર નવપદ, આઠ સંપદા, અડસઠ અક્ષર-પ્રમાણ તેમાંહી ૭ અક્ષર ભારે, ૬૧ અક્ષર હળવા જાણવા ઇચ્છ્યા શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર માંહી આકાશ ગામની વિદ્યા, સુવર્ણસિદ્ધિ, રૂપસિદ્ધિ, રસસિદ્ધિ. છે. ઇચ્છું અષ્ટ ફલકમલ મન-વચન-કાય સહિત ભાવે એક નવકાર ગુણે, લાખ નવકાર ગુણ્યાનું ફલ પામે, ઇચ્છો શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર નવકાર જે જીવ સમરધ, ધ્યાયધ, ચિંતવધ સદૈવ નિરંતર આરાધધ, તે જીવ સંસારમાંહી ન ભમધ અને સકલ વાંછિત સિદ્ધિ કૃણ પામધ. ઇતિ નવકાર બાલાવબોધ.

“શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાઈટી”

જે વિદ્યાર્થીઓને હજારોના ઇનામોદ્વારાએ ધાર્મિક શિક્ષણનો પ્રચાર કરે છે, અને પાયાના શિક્ષણથી છેક સુધીનું શિક્ષણ આપે છે તે સંસ્થાને યાદ કરી મદદ કરો.

લી. સેક્રેટરીઓ.

નિત્ય પ્રણિધાન-પ્રભુને પ્રાર્થના

સ્વકૃત' હૃષ્ટ' ગહ'ન, સુકૃત' આનુમોહયન્ નાથ । ત્વચ્ચરણ' મામિ શરણ' શરણોજ્જતઃ ॥૧॥
મનોવાક્ષાયજે પાપે, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ । મિથ્યા મે હૃષ્ટ' બ્રૂયા હપુનઃ ક્રિયાન્વિતમ્ ॥૨॥
યત્કૃત' સુકૃત' કિંચિ-દ્રત્નત્રિતયગોચરમ્ । તત્સર્વ' મનુ મન્યેડહ' માર્ગ'માત્રાનુ સાર્થપિ ॥૩॥
સર્વેષા મહ'દાદીનાંયો યોડહ'ત્વાદિકો ગુણુઃ । અનુમોહયામિ તં ત' સર્વ'તેષાં મહાત્મનામ્ ॥૪॥

ત્વાં ત્વત્કલબૂતાન્ સિદ્ધાં-સ્ત્વચ્છાસનરતાન્ સુનીન્ ।

સ્ત્વચ્છાસન' ચ શરણ' પ્રતિપન્નોડસ્મિ ભાવતઃ ॥૫॥

ક્ષમયામિ સર્વાન્ સત્તાન્ સર્વે ક્ષામ્યન્તુ તેમયિ । મૈત્ર્યસ્તુ તેષુ સર્વેષુ, ત્વદેકશરણ્ય મે ॥૬॥
એકોડહ' નાસ્તિ મે કશ્ચિન્ન આહુમપિ કસ્યચિત્ । ત્વદ્ મિશરણ્યસ્ય, મમદૈન્ય' ન કિન્ચન ॥૭॥
યા વન્નાપ્નોમિ પદવી, પરાં ત્વદનુભાવભમ્ । તાવન્મયિ શરણ્યત્વ', મા સુગ્ય શરણ'શ્રિતે ॥૮॥

'આત્મવેદનાનું પ્રભુને નિવેદન'

ત્વન્મતા મૃતપાનો ત્યા, ઇતઃ શમરસોર્મયઃ પરાણ્યન્તિ માંનાથ । પરમાન્દ સમ્પદમ્ ॥૧॥
ઇતશ્ચાનાદિ સંસ્કાર-મૂચ્છ'યા મૂચ્છ'યત્યલમ્ । સગોરગ વિષાવેગો, હતાશઃ કરવાણિકિમ્પારા ॥

રાગાદિ ગંરલાધ્રાતો-હકાષ' યત્કમ'વૈશસમ્ ।

તદ્વકતુમ'પ્યશકતોડસ્મિ, ધિગ્ મે પ્રચ્છન્નપાપતામ્ ॥૩॥

ક્ષણ' સકતઃ ક્ષણ' સુક્તઃ ક્ષણ' કુંદઃ ક્ષણ'ક્ષમી ।

મોહાલૈઃ ક્રીડયૈવાડહ', કારિતઃ કપિઆપલમ્ ॥૪॥

પ્રાપ્યાડપિ તવ સ્મરોર્ધિ મનોવાક્ષાયકર્મ જૈઃ । હૃષ્ટૈષ્ટિતૈમ'યાનાથ । શિરસ જવાલિતોડનલઃ ॥૫॥
ત્વચ્ચાપ ત્રાતરિત્રાત યન્મોહાદિમલિન્નુચૈઃ । રત્નત્રય' મે હ્રિયતે હતાશોહા । હતોડસ્મિતત્ ॥૬॥

બ્રાન્તસ્તીર્થાનિ દ્વષ્ટસ્ત્વ' મયૈક સ્તેષુ તારકઃ ।

તત્તવાઙ્ ધ્રૌ વિલગ્નોડસ્મિ નાથ । તારય તારય ॥૭॥

ભવત્પ્રસાદે નૈવાહ-મિયર્તી પ્રાપિતો ભુવમ્ । ઔહાસીન્યેન નેહાની', તવ સુક્તસુપે સિતુમ્ ॥૮॥
જ્ઞાતા ત્રાતસ્ત્વમેવૈક-સ્ત્વત્તોનાન્યઃ કૃપાપરઃ । નાન્યોમત્તઃ કૃપાપાત્ર-મૌધ યત્કૃત્યકર્મઃ ॥૯॥

હે નાથ ! મારાં પૂર્વ' હૃષ્ટ્યની ગહાં અને સુકૃત્યની અનુમોહના કરતો, શરણુ રહિત અનાથ દીન એવો હું તમારા ચરણોનું શરણુ સ્વીકારું છું. ૧.

હે પ્રભુ ! આજ સુધી મન વચન અને કાયાથી કરેલાં કરાવેલાં અતે અનુમોહેલાં હૃષ્ટ-ત્યોનો હવે પછી નહિ કરવાના નિશ્ચય પુર્વક આપની સમક્ષ મારે મિચ્છામિ હૃક્ષંથાઓ. ૨.

હે વીતરાગ દેવ ! જ્ઞાન-દર્શન-આરિત્રરૂપ-ત્રણુ રત્નો સખંધી મે' અદ્યમાત્ર પણુ મોક્ષ માર્ગાનુસારી કંઈ સુકૃત્ય કયું હોય તે સર્વનું હું અનુમોહન કરું છું. ૩.

શ્રી અરિહંત-સિદ્ધ-આચાર્ય-ઉપાધ્યાય અને સાધુઓના કમશઃ અરિહંતપણું, સિદ્ધપણું, પંચાચાર પાલન, સૂત્રપ્રદાન, સાધુક્રિયા તથા આવક-આવિકા-દેવ-દેવી કે બીજા પણુ માર્ગાનુસારી વગેરે મહાત્માઓના તે તે દેશવિરતિ, સમ્યક્ત્વ કે જ્ઞાન-શીલ-તપ આદિ સર્વગુણોની હું અનુમોહના કરું છું. ૪.

હે ભગવંત ! તમારું તમારા (જીવનના) ફળ સ્વરૂપ સિદ્ધીનું, તમારા શાસનના રાગી (સાધક) સાધુઓનું અને તમારા શાસનનું (આજ્ઞાનું) હું ભાવથી શરણ સ્વીકારું છું. ૫.

હે દેવાધિદેવ ! હું આપની સાક્ષીએ સર્વજીવોને ખમાવું છું તેઓ પણ મને ક્ષમા આપો, તમારા જ એક શરણે રહેલા મારે તે સર્વ જીવોમાં મૈત્રી થાઓ. ૬.

હે જિનેશ્વર દેવ ! હું એકલો છું. મારું કંઈ નથી અને હું પણ કંઈનો નથી એમ છતાં આપના ચરણના શરણે રહેલા મારે લેશ પણ દીનતા નથી. ૭.

હે તરણુતારણુ પ્રભુ ! તમારા પ્રભાવથી પ્રાપ્ત થનારી પરમપદવીને (મોક્ષને) પામું નહિ ત્યાં સુધી તમારા શરણે રહેલા મને આપ છોડી ન દેશો ! ૮.

હે ભગવંત ! એક બાળુ આપનાં વચનામૃતનું પાન કરવાથી પ્રગટેલી પ્રશમ-રસની [ઉપશમ ભાવની] ઉર્મિઓ મોક્ષરૂપી પરમાનન્દની પ્રાપ્તિ કરવા મને પ્રેરે છે. ૧.

ત્યારે શીજી બાળુ અનાદિ (રાગ-દ્વેષ-મોહ વિગેરેના) સંસ્કારોની મૂર્છાથી રાગ રૂપી મહાકૃષ્ણિધરના ઝેરનો આવેગ મને પર પદ્મધર્માં [વિષય-કષાયોમાં] સર્વથા બેભાન કરે છે એથી હતાશ થઈ ગયેલો હું શું કરું ? લાચાર છું [અર્થાત્ તમારું પરમ-પાવનીય વચન ગમવા છતાં તે પ્રમાણે હું આચરણ કરી શકતો નથી, એ મારી નિર્બળતા છે તેને દૂર કરવા આપને હું પુનઃ પુનઃ પ્રાર્થના કરું છું.] ૨.

હે મારા પ્રભુ ! સમજવા છતાં રાગરૂપી મહાસર્પના ઝેરથી બેભાન બનેલા મેં જે જે દુષ્ટકર્મો કર્યા છે, તે સ્વપ્નએ કદ્યાં પણ જાય તેમ નથી. મારા એ ગુપ્તપાપીપણાને ધિક્કાર થાઓ ! આપ તો બધું જાણો જ છો, આપની સમક્ષ હું તેને ધિક્કારું છું. ૩.

હે ભગવંત ! ક્ષણરાગી અને ક્ષણવિરાગી ક્ષણ કોપી અને ક્ષણમાં ક્ષમાવંત, એમ મોહ વગેરે અંતરંગ શત્રુઓએ જેમ મદારી માંકડાને નચાવે તેમ મને વારંવાર નાચ કરાવ્યો છે. ૪.

આપનું સમ્યગ્દર્શન પામવા છતાં મન વચન અને કાયાથી દુષ્ટ ચેષ્ટાઓ કરીને હે ભવોદધિ તારક પ્રભુ ! મેં મારા માથે દુઃખોનો દાવાનળ સળગાવ્યો છે, અર્થાત્ ભયંકર દુઃખોને ભોગવવાં પડે તેવાં પાપો કરીને મેં આત્માને ખૂબ ભારે કર્યો છે. ૫.

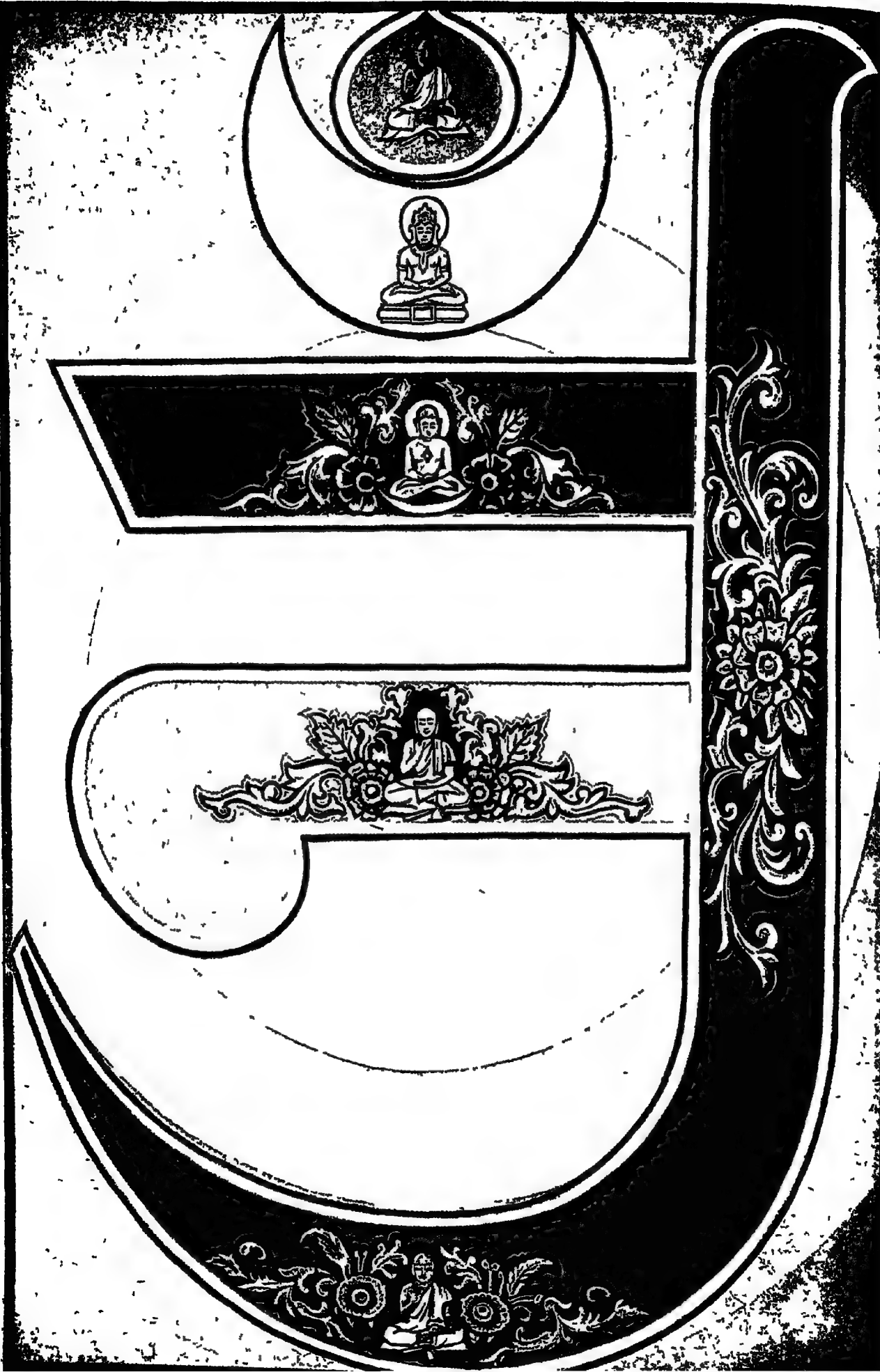
હે મારા ત્રાતા પ્રભુ ! તમે મારા રક્ષક હોવા છતાં મોહ-અજ્ઞાન વગેરે ચોરો મારાં જ્ઞાન-દર્શન ચારિત્રરૂપ ત્રણ રત્નોને લૂંટે છે, તેથી હે નાથા હતાશ થયેલો હું જીવવા છતાં મરેલો છું.

હે નાથ ! હું ઘણાં તીર્થોમાં ભટક્યો, ઘણા ઘણા દેવોને પૂજ્યા, માન્યા, પણ મારું રક્ષણ કંઈએ કયું નહિ, એ બધાયમાં એક આપને જ મેં સમર્થ ઉપકારી [આધાર-તારક] દેખ્યા છે, તેથી હું તમારા ચરણોમાં વળગ્યો છું. હે પ્રભો ! હે નાથ ! મારું રક્ષણ કરો ! મને તારો મને બચાવો ! ૭.

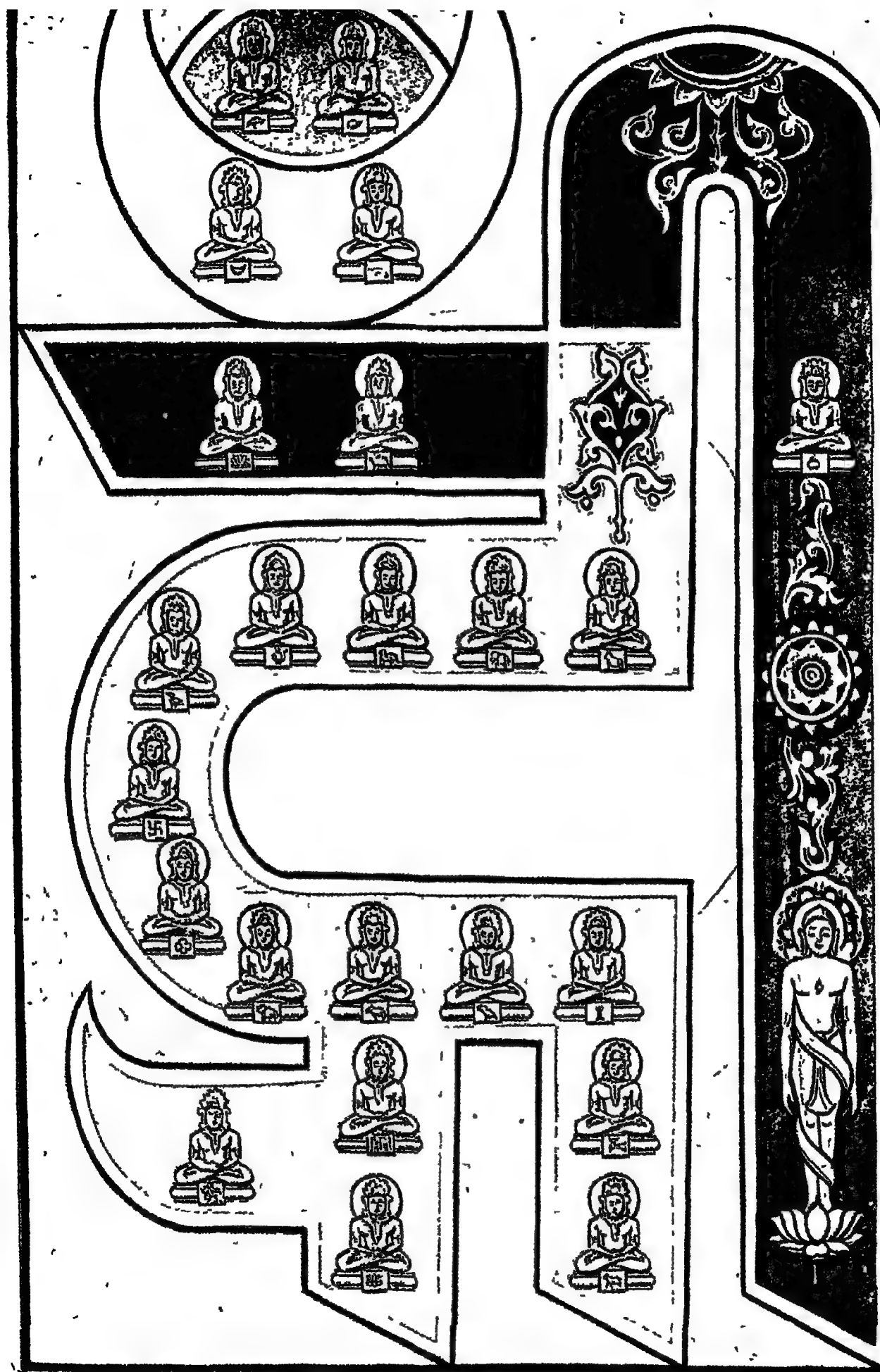
આપના પ્રભાવે જ મને આટલી ઉંચી ભૂમિકાએ પહોંચાડ્યો છે. [આપના દર્શનને યોગ્ય કર્યો છે.] હવે ઉદાસીનતા કરી મારી ઉપેક્ષા કરવી તે આપને યોગ્ય નથી. અર્થાત્ આપ કૃપાળુ મારા દીન ઉપર દયા નહિ કરો તો હું પુનઃ સંસારમાં રહજો તો થઈ જઈશ. ૮.

હે મારા પરમ આધારભૂત કેવળજ્ઞાની રક્ષક પ્રભુ ! તમે મારી સ્થિતિના પૂર્ણ-જ્ઞાતાં છો તમારા સિવાય મારી દયા કરનાર બીજો કોઈ નથી, મારા જેવો બીજો કોઈ કૃપા પાત્ર પણ નથી મારે હે કાર્યાકાર્યના બાણ પ્રભો ! હવે આપને યોગ્ય લાગે તેમ કરો ! ૯.

ૐ હ્રીં શ્રી અહ્મ શંખેશ્વર પાર્થનાથાય નમઃ

યોગ સ્વાધ્યાય

સંપાદક : શ્રી કિરણ

નમો હર્વારરાગાદિ વૈરિવાર નિવારિણે ।
અહને યોગિનાથાય મહાવીરાય તાયિને ॥

—યોગશાસ્ત્ર

ઘણા પરિશ્રમે દૂર કરી શકાય એવા
રાગાદિ શત્રુઓના સમુહનું નિવારણ કરનાર
એવા અહત, યોગીઓના સ્વામિ અને
જગતના ઊવોનું રક્ષણ કરનાર મહાવીરને
નમસ્કાર કરું છું.

શ્રુતસ્કંધ નભશ્ચન્દ્રં સંયમ શ્રી વિશેષકમ્ ।
ઈન્દ્રભૂતિનમસ્યામિ યોગીન્દ્રં ધ્યાનસિદ્ધયે ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

શ્રુતસ્કંધ રૂપી આકાશમાં પ્રકાશ
કરનારા ચંદ્ર સમાન અને સંયમરૂપી
લક્ષ્મીમાં વૃદ્ધિ કરનારા, યોગીઓમાં ઈન્દ્ર
સમાન ઈન્દ્રભૂતિને ધ્યાનની સિદ્ધિને અર્થે
હું નમસ્કાર કરું છું.

પ્રવેશ

યોગ સંબંધી આ લેખન માત્ર સ્વાધ્યા-
યની નોંધ રૂપે છે. અનેક સાધુ સંતોના
અનુભવમાંથી પ્રાપ્ત થયેલું અને અનેક
શાસ્ત્ર ગ્રંથોના અધ્યયનમાંથી એકત્ર કરેલું
આ નવનિત મુમુક્ષોઓને તેમની અનુપ્રેક્ષા
self reflection માટે સહાયક બને એવા
એક માત્ર હેતુથી અહિં સંગૃહિત કર્યું છે.

સર્વ અભિષેક આપનાર યોગાધ્યાસનું
આ વિવરણ મહાત્માઓના અનુભવનો
નિચોડ છે. લેખકનું કાર્ય તો માત્ર સંપાદનનું છે.

યોગ સંબંધી સંપાદનના કે સંગ્રહના
કાર્યની પણ કોઈ યોગ્યતા લેખકમાં નથી,
તેથી વાંચકને આ લેખન નીરસ કે નિર્-
યોગી લાગે તો લેખકને અવશ્ય ક્ષમા

કરે. પરંતુ એકાદ વિચાર કોઈ જાણુને
સદ્માર્ગે આગળ વધવામાં સહાયક બને
અથવા કોઈ વ્યક્તિને યોગ વિષયમાં વિશેષ
રસ જાગ્રત થાય તો તે પરમકૃપાળુ પર-
માત્માની કૃપા માનવી.

આ લેખનમાં જ્યાં સદ્વિચારનો પ્રકાશ
દેખાય તે અન્યને આભારી છે. તે સર્વ
પ્રત્યે હું કૃતજ્ઞતાવ દર્શાવું છું. સિદ્ધાંતથી
વિરુદ્ધ જે કંઈ લખાયું હોય તે માટે
મિત્ત્રામિ દુઃકંદં દઉં છું.

યોગનું સામર્થ્ય

Spiritual Splendour

યોગઃ કલ્પતરુ શ્રેષ્ઠો, યોગશ્ચિતામણિ પરઃ ।
યોગઃ પ્રધાનધર્માણાં, યોગઃ સિદ્ધેઃ સ્વયંબ્રહ્મ ॥

—યોગબિન્દુ

યોગ જ શ્રેષ્ઠ કલ્પવૃક્ષ છે. અને યોગ જ
સર્વ ધર્મોમાં પ્રધાન છે. તેમજ યોગ
અણ્ણિમાદિ સર્વ સિદ્ધિઓનું ઘર છે.

યોગશાસ્ત્રમાં અનેક ગૂઢ વિષયો આવેલા
છે. આ વિષયોની સમ્યક્સમજણ વડે જ
ધર્મધ્યાનમાં પ્રવેશ શક્ય બને છે.

યોગ વિદ્યા એ શક્તિ અને સામર્થ્યના
અપૂર્વ જાંઠારની શુભ કૂચી છે આત્મ
ઐશ્વર્ય યોગ દ્વારા પ્રગટે છે.

મનુષ્યની પૂર્ણતા યોગાધ્યાસ વિના નથી.
તથા ચ જન્મભીજાગ્નિ જરસોઽપિ જરા પરા ।
દુઃખાનાં રાજ્યકમાડયં, મૃત્યોમૃત્યુરૂદાહુતઃ ॥

—યોગબિન્દુ

વળી આ યોગ જન્મભીજ માટે અગ્નિ
સમાન છે. તેમજ જરા અવસ્થાને માટે
જરા સમાન છે. તથા દુઃખનો રાજ્યકમા

છે અને મૃત્યુનો પણ મૃત્યુ છે.

યોગ કર્મબીજને બાળે છે યોગ વડે વૃદ્ધત્વ આવતું નથી. યોગ દુઃખનો ક્ષય કરે છે જન્મ મરણનો નાશ કરે છે.

કુણ્ડી ભવન્તિ તીક્ષ્ણાનિ, મન્મથાસ્ત્રાણિ સર્વથા ।
યોગ વર્માવૃત્તે ચિત્તે, તપચ્છિદ્રકરાણ્યપિ ॥

—યોગબિન્દુ

યોગ રૂપી બખતર જેણે ધારણ કર્યું છે તેવા યોગી મહાત્માઓના ચિત્ત ઉપર કામદેવના અત્યંત તીક્ષ્ણ ધારવાળા શસ્ત્રો સર્વથા ખુદા થઈ જાય છે.

જે કે તપરૂપી હાલમાં ઝીણા કાણા પાડવામાં કામદેવના ભાલાઓ સમર્થ છે પણ યોગ તત્ત્વના અભ્યાસથી તે નિષ્ફળ બને છે.

મનુષ્યની પૂર્ણતા સંયમશક્તિ વડે છે. સંયમશક્તિ મનુષ્યને મનુષ્ય બનાવે છે.

સંયમશક્તિનું પૂર્ણ પ્રાગટ્ય અને શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ એજ યોગાભ્યાસનો ઉદ્દેશ છે.

યોગાભ્યાસનો હેતુ

How to Open the Soul to God

ભગવદ્ગીતામાં કહ્યું છે કે,

તપસ્વિભ્યોઽધિકૈ યોગી,

જ્ઞાનિભ્યોઽપિ મતોઽધિકઃ ।

કર્મિભ્યશ્ચાધિકૈ યોગી,

તસ્માદ્યોગી ભવાન્તુન ॥

તપસ્વી થકી પણ યોગી અધિક છે,

જ્ઞાની થકી પણ યોગી અધિક છે, કર્મી

થકી પણ યોગી અધિક છે. માટે હે

અન્તુન તું યોગી થા !

પ્રયત્નાદ્યત માનસ્તુ, યોગી સંશુદ્ધ કિલ્લિવપઃ ।

અનેક જન્મ સંસિદ્ધ, -સ્તતો યાતિ પરાંગતિમ્ ॥

પ્રયત્ન થકી યત્ન કરતો એવો યોગી

અનેક જન્મ સંસિદ્ધ થઈને પરમાત્મ-પદને પામે છે.

અસંયતાત્મના યોગો દુઃપ્રાપ ઇતિ મે મતિઃ ।

વશ્યાત્મના તુ યતતા શક્યોઽવાપ્તુમુવાચતઃ ॥

અસંયત જેનો આત્મા છે તેના વડે

યોગ સાધી શકાય નહિ. જે સંયત આત્મા

છે અર્થાત્ યમાદિવડે પાંચ ઇન્દ્રિયોને વશમાં

રાખે છે, તે યોગ સાધી શકે છે.

યતો યતો નિશ્ચરતિ મનશ્ચિન્દ્રમસ્થિરમ્ ।

તતસ્તતો નિયમ્યૈત-હાત્મન્યેવ વશં નયૈત્ ॥

જે જે માર્ગથી અસ્થિર-ચંચલ એવું

મન થાય તેને, તેના પ્રતિપક્ષી એવા માર્ગ

વડે રૂંધીને યોગી આત્મામાં જ મનને

સ્થાપીને તેને વશ કરે છે.

યોગબિન્દુમાં યોગનું માહાત્મ્ય વર્ણ-

વતા કહ્યું છે કે,

અક્ષરદ્રય મપ્યૈત-અર્થ્યમાણુ વિધાનતઃ ।

ગીત'પાપક્ષયાયૈચ્ચૈ-યોગિ સિદ્ધૈ, મહાત્મભિઃ ॥

યોગ એ શબ્દ બે અક્ષર માત્ર છે, તો

પણ તે શબ્દને વિધિપૂર્વક સાંભળનાર,

ઉચ્ચારનાર પાપનો ક્ષય કરે છે, એમ

યોગ સિદ્ધ મહાત્માઓ વડે ગવાયું છે.

યોગ એ બે અક્ષરનો મંત્રમય શબ્દ

છે. આ શબ્દને શ્રદ્ધા તથા સંવેગાદિ

શુભભાવના ઉલ્લાસપૂર્વક સાંભળનારા તથા

શુભભાવ યુક્ત યોગનું ગાન કરનારા

પાપનો ક્ષય કરે છે.

યોગઃ સર્વવિપદવલ્લીઃ વિતાને પરશુ શિતઃ

અમૂલ્યમંત્ર તંત્રં ચ, કર્મણુ નિવૃત્તિશ્રિયઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

સર્વવિપત્તિઓ રૂપી વેલાઓને કાપવા

માટે યોગ તીક્ષ્ણ ધારવાળા કુહાડા તુલ્ય

છે અને મોક્ષ લક્ષ્મીનું મૂળ અને મંત્ર

તથા તંત્ર વિનાનું વશીકરણ છે.

ભૂયાંસોપિ હિ પાપ્માનઃ પ્રલયં યાંતિ યોગતઃ ।

અંહવાતાઈ ધનઘના, ધનાઘન ઘટા ઈવ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

જેમ પ્રચંડ પવનથી ગાઠ વાદળાની ઘટાંઓ વીખરાઈ જાય છે તેમ યોગના પ્રભાવથી ઘણા પાપ હોય તો પણ તેનો નાશ થઈ જાય છે.

ક્ષિણોતિ યોગઃ પાપાની, ચિરકાલાર્જિતાન્યપિ ।
પ્રચિતાનિ યથૈર્ધાસ, ક્ષણાદેવાશુશુક્ષણિ ॥

ઘણા સમયથી એકઠા કરેલા લાકડાઓને પ્રબળ અગ્નિ એક ક્ષણવારમાં ખાળીને ભસ્મ કરી શકે છે તેમ ઘણા કાળથી પેલા કરેલા કર્મોનો, પાપોનો યોગ ક્ષય કરે છે.

યોગ વડે પાપ કર્મો ભસ્મ થાય છે, યોગ વડે પુણ્ય પ્રગટે છે. યોગ વડે મોક્ષ પ્રાપ્તિના સર્વ સાધનો પ્રાપ્ત થાય છે, યોગ વડે આત્મશુદ્ધિ પ્રકાશે છે.

પૂણું માનવતા પ્રાપ્ત કરી સ્વરૂપ જ્ઞાન પ્રગટાવવા જેઓ ઇચ્છતા હોય તેમને યોગ સાધના અવશ્ય કરવી પડશે.

પ્રયોગસિદ્ધ વિજ્ઞાન

Spirituality in the Test Tube

યોગ વિજ્ઞાન પ્રયોગ સિદ્ધ વિજ્ઞાન છે તેમાં જે વાતોનું વિવરણ છે તે સર્વ અનુભવ ગમ્ય છે.

ધ્યાનનો અનુભવ જેવા જેવા પ્રકારનો જે જે મહાપુરુષોને થયો તેવા તેવા પ્રકારે તેમણે તેનું વર્ણન કર્યું છે.

આજે પણ જો કેંઈ સાધક તે પ્રકારે અભ્યાસ કરી શકે તો તેને તે પ્રકારનો અનુભવ અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે.

પુસ્તકો વાંચી જવા માત્રથી યોગની સમજણ પ્રાપ્ત થતી નથી. પુસ્તકો વડે યોગનો વિષય પરિચય પણ શક્ય નથી. પુસ્તકો યોગ માર્ગનો નકશો Road Map નાહું પણ માર્ગના નામનું પાટીયું Sign

Board માત્ર છે.

કેંઈ પણ વિષયને સાંભળવા કે વાંચવા માત્રથી સાધન વિધિનું યથાર્થ જ્ઞાન થતું નથી.

જીવનના વ્યવહારમાં સુયોગ્યપણે આ જ્ઞાનનો પ્રયોગ કરવા માટે સાધનવિધિની સમજણ એવા અનુભવીઓ પાસેથી પ્રાપ્ત કરવી જોઈએ કે જેમને આ તત્ત્વને જીવનના આચરણમાં મૂકી વ્યવહાર દશામાં લાવી તેની સફળતા પોતાના જીવનમાં પ્રત્યક્ષ કરી હોય. આવા અનુભવીઓ યથાર્થ ભાવથી, પૂણુંભાવથી જીજ્ઞાસુને સહજપણે સમજાવી શકે છે અને શીખવી શકે છે.

અનેક સાધકો આધ્યાત્મિક વિકાસ માટે ભિન્નભિન્ન અનુકાનો કરતા છતાં તેમાંના ઘણાને ઇચ્છાનુસાર ફલપ્રાપ્તિ થતી નથી તેનું કારણ તે દિશામાં યોગ્ય માર્ગ દર્શનનો અભાવ છે.

ગુરૂની અનિવાર્ય આવશ્યકતા

Total Surrender to God and Guru

યોગ સાધના અત્યંત કઠિન છે. યોગના આરંભ માટે સાધકે પોતામાં યોગ્યતા કેળવવી જોઈએ. સર્વ પ્રથમ શ્રદ્ધા, વિશ્વાસ અગત્યના છે. ત્યાર પછી આત્મશુદ્ધિની તાલાવેલી, કર્મથી મુક્ત થવાની ઝંખના, આત્મત્વની ઉત્ક્રાંતિની ઇચ્છા જોઈએ. આ જાનનેની સાથે આત્મસમર્પણ અનિવાર્ય છે.

યોગ સાધના માટે જેના અંતરાત્મામાંથી અવાજ ઉઠતો ન હોય એવો કેંઈ મનુષ્ય આ માર્ગ ઉપર ન આવે. આ માર્ગ ઉપર અંત સુધી આલવાની જેની તૈયારી ન હોય તે કૃપા કરીને યોગ સાધના શરૂ ન કરે.

યોગસંજ્ઞાથી કેંઈ પણ સાધન સુયોગ્ય

ગુરૂના માર્ગદર્શન વડે કરવું. યોગનો પંથ એવો કપરો છે કે જાણકાર ભોમિયા વિના આ માર્ગમાં જવું અહિતકારી છે.

યોગની પરિભાષા રહસ્યમયી છે. શબ્દો પાછળના ભાવ માત્ર અનુભવગમ્ય હોઈ સદ્ગુરૂ તેનું રહસ્યોદઘાટન કરી શકે છે.

કોઈ પણ કલાનું પુસ્તક વાંચવાથી તે કલા આવડતી નથી. યોગ એ જીવનની કલા છે. સર્વ કલાઓમાં શ્રેષ્ઠ કલા છે. સદ્ગુરૂના શરણમાં રહીને આ કલા શીખી શકાશે.

યોગ એટલે શું?

Perspectives of Yoga

“યોગ” શબ્દ “યુજ્,” ધાતુથી બન્યો છે. “યુજ્,” એટલે યોજવું-જોડવું મોક્ષ સાથે જોડાણ કરાવે તે યોગ. “મોક્ષેણ યોજનાદ્ યોગઃ”

યુજ્ એટલે સમાધિ, સમતામાં સ્થિર થવું તે સમાધિ, સમ્યક્ સ્થાપન તે સમાધિ,

યુજ્ એટલે સંયમન-મનનો સંયમ, યુજ્ એટલે સંયોગ. મનનો આત્મા સાથે સંયોગ તે સમાધિ.

પ્રભુવો ધનુઃ શરો દ્વાત્મા બ્રહ્મતલલક્ષ્ય સુખ્ય તે।
અપ્રમત્તેન વેદ્યવ્યં, શરવત્તન્મયો ભવેત્ ॥

પ્રભુવ ધનુષ્ય છે. આત્મા બાણ સ્વરૂપ છે અપ્રમત્તપણે બ્રહ્મને લક્ષ્ય કરીને વીંધવાથી તન્મયતા આવે છે.

આ લક્ષ્યવેધ સંયોગ સુખ્ય છે “જે ક્રિયા વડે આત્મા મોક્ષ પદને પામે તે યોગ.”

આત્માનો પરમાત્મા સાથે સંયોગ તે યોગ.

જીવ અને બ્રહ્મનું એકત્વ તે યોગ, ગાણિત શાસ્ત્રમાં સરવાળા Addition ને “યોગ” કહે છે.

વ્યાકરણમાં ધાતુ પ્રત્યય ગત અર્થ, યૌગિક અર્થ (ફઠ નહિ) Etymological meaning ને “યોગ” કહે છે.

રસાયણ ક્રિયામાં બે ભિન્ન પદાર્થોના મળવાથી નવો પદાર્થ થાય તેને “યોગ” Chemical Combination કહે છે. જેમ હાઇડ્રોજન અને ઓક્સીજન મળવાથી જલ રૂપે પરિણત થાય છે.

આ લેખમાં “યોગ” શબ્દ મોક્ષ માર્ગમાં સહાયક ધર્મ વ્યાપારના અર્થમાં છે.

મુકબેણુ જોયણાઓ જોગો.

સંવો વિધમ્મવાવારો ॥

મોક્ષની સાથે યોજના કરવાથી સર્વ પ્રકારનો પણ ધર્મનો વ્યાપાર યોગ કહેવાય છે. ચતુર્વર્ગેડથણી મોક્ષિ, યોગસ્તસ્યચ કારણમ। જ્ઞાનશ્રદ્ધાનચારિત્ર રૂપરત્નત્રયં ચ સઃ ॥

ધર્મ અર્થ કામ અને મોક્ષ આ ચાર પુરૂષાર્થમાં મોક્ષ સર્વ શ્રેષ્ઠ છે એ મોક્ષનું કારણ યોગ છે. જ્ઞાન, શ્રદ્ધા અને ચારિત્ર રૂપ ત્રણ રત્નો તે યોગ કહેવાય છે.

“યોગ” શબ્દનો સંબંધ લેટિન

ભાષાના Jungere, jugum, jungo (join) અને જર્મન ભાષાના joch (yoke) કે ફ્રેંચ ભાષાના joug સાથે છે.

જૈનશાસ્ત્રોમાં યોગ સંબંધી અનેક ગ્રંથો છે. દેશ વિરતિ યોગ અને સર્વ વિરતિ યોગમાં હઠયોગ, જપ યોગ, લય યોગ, ક્રિયા યોગ, રાજ યોગ, ભક્તિ યોગ વિગેરે સર્વ યોગનો સમાવેશ થાય છે.

તીર્થંકર નામ કર્મનું ઉપાજન પણ વીશ સ્થાનકે રૂપ યોગના આ સાધન વડે જ થાય છે. ચરણ સિત્તરી અને કરણ સિત્તરીમાં યોગ ભરેલો છે. શ્રાવકના બાર વ્રત અને સાધુના પંચ મહાવ્રતનો સમાવેશ યોગના

પ્રથમ પગલા રૂપ “યમ”માં થાય છે.

પદ્ આવશ્યક અને અષ્ટ પ્રવચન માતા યોગ રૂપ છે. નિર્જરા માટેના તપના બાર લેહ યોગને દર્શાવે છે.

યોગનો અભ્યાસ કરીને શાસ્ત્રગ્રંથોના વાંચનથી પદ્ આવશ્યકની ક્રિયાઓમાં યોગના રહસ્યો સમજાય છે.

નિશ્ચય તથા વ્યવહારથી યોગનું સ્વરૂપ
Centre and Circumference

પૂ. શ્રી હરભદ્રસૂરિજી યોગશતકમાં કરમાવે છે કે,

નિચ્છયઓષ્ઠહ ભેગો, સન્નાણાધણુ તિષ્ઠ સંબંધો ।
મોકખેણુ ભેયણુઓ નિદ્દિષ્ટો ભેગિનાહેહિ ॥

યોગીશ્વરોએ અહીં સમ્યગ્જ્ઞાનાદિ ત્રણના આત્મા સાથેના સંબંધને નિશ્ચય-દ્રષ્ટિએ યોગ કહેલ છે. કેમકે તે મોક્ષ સાથે યોગ-સંબંધ કરી આપે છે.

સન્નાણુ વત્યુગઓ બોહો સદ્સણુ તુતત્ય ર્ધ ।
સમ્યચરણુમણુદ્ધાણુ વિહિ પરિસેહાણુગ તત્ય ॥

વસ્તુનો યથાર્થ બોધ તે સદ્જ્ઞાન તેના વિષયમાં રૂચિ ધરાવવી તે સદ્દર્શન અને તેજ વિષયમા શાસ્ત્રોક્ત વિધિ નિષેધોને અનુસરી આચરણુ કરવું તે સમ્યચારત્ર. વ્યવહારઓય એસો વિત્તેઓ એયકારણુણુપિ ।
ભે સંબંધો સોવિય કારણુ કબ્બોબયારાઓ ॥

કારણુમાં કાર્યના ઉપચારની દ્રષ્ટિએ સમ્યગ્જ્ઞાનાદિના કારણોનો આત્મા સાથેનો જે સંબંધ તેને પણ વ્યવહારથી યોગ સમજવો.

ગુરૂવિણુઓ સુસ્સુસાધ્યા ય

વિહિણુ ઉ ધમ્મસત્થેસુ ।

તહ એવાણુદ્ધાણુ

વિહિપરિસેહેસુ જહસત્તી ॥

અને એ વ્યવહાર યોગ આ પ્રમાણે— ધર્મશાસ્ત્રોમાં કહેલ વિધિ પ્રમાણે ગુરૂનાં વિનયપરિચર્યા વગેરે કરવાં તથા યથાશક્તિ વિધિનિષેધોનું પાલન કરવું.

નિશ્ચયથી યોગનું સ્વરૂપ સમ્યક્ પ્રકારે સમજી વ્યવહારથી તેનું પાલન કરવાનું છે. નિશ્ચય અને વ્યવહાર એકબીજાને સહાયક છે.

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કહે છે કે ‘નિશ્ચયદ્રષ્ટિ હૃદય ધરીજી, પાળે જે વ્યવહાર; પુણ્યવંત તે પામશેજી, ભવ સમુદ્રનો પાર.’

આત્મદર્શન માટે યોગ

Singleness of Purpose

મહર્ષિ યાજ્ઞવલ્કય કહે છે કે, યોગ દ્વારા આત્મદર્શન એ પરમ ધર્મ છે. “અયં તુ પરમો ધર્મો અધોગેનાત્મદર્શનમ્” —યાજ્ઞવલ્કય સહિતા

આત્મદર્શન એજ જીવનું ચરમ લક્ષ્ય છે તેમાં કોઈ સંદેહ નથી.

આત્મદર્શન એટલે આત્મતત્વનું દર્શન. જ્યાં જ્યાં આત્મતત્વ છે ત્યાં ત્યાં આત્મતત્વનો સુયોગ્ય પરિચય એટલે આત્મદર્શન.

આત્મદર્શન એટલે જીવમાત્રમાં પોતાની તુલ્ય આત્મા રહેલો છે તથા પોતાનો આત્મા શુદ્ધ સ્વરૂપે પરમાત્મા તુલ્ય છે. આ આત્મૈક્યદર્શન તથા પરમાત્મૈક્યદર્શન છે.

બહિરાત્મા કર્મપ્રકૃતિની સત્તામાં રહે છે બહિરાત્મામાં સંકીર્ણ ચેતના છે. વિશિષ્ટ ચેતના સંયમશક્તિ દ્વારા પ્રગટે છે.

સંકીર્ણ ચેતના સંસ્કાર શક્તિની પ્રેરણાને વશીભૂત થઈને વર્તે છે; વિશિષ્ટ ચેતના સંયમ શક્તિની પ્રેરણાથી વિવેકને વશીભૂત થઈને કાર્ય કરે છે.

મનુષ્યમાં જેટલી જેટલી માત્રામાં સંયમશક્તિ વિકાસ પામે છે તેટલી તેટલી માત્રામાં મનુષ્યત્વ પ્રગટે છે.

મહર્ષિ પતંજલિ કહે છે કે સંયમ એટલે ધારણા, ધ્યાન અને સમાધિ.

“ત્રયમેકત્ર સંયમઃ” સંયમ શબ્દ વડે ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ ત્રણનો બોધ થાય છે.

આ ત્રણ વડે આત્માની શુદ્ધિ થાય છે, આત્મ દર્શન થાય છે, આત્મામાં તન્મય થવાય છે.

તત્ત્વૃતં તત્ત્વ (વજ્ઞાનં તદ્વ્યાનં તત્ત્વરં તથા : અયમાત્મા યદ્વાસાદ્ય સ્વસ્વરૂપે લયંત્રજેત ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

તે શાન્તિનું શ્રવણ છે, તે ભેદવિજ્ઞાન છે, તે ધ્યાન છે, તે તપ છે જેને પ્રાપ્તકરીને આ આત્મા સ્વરૂપમાં લયલીન થાય છે.

અયમાત્મા મહામોહકલંકી ચેન શુદ્ધયતિ । તદેવ સ્પૃહિતં ધામ તત્ત્વજ્યોતિ પરંભતમ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

આ આત્મા મહામોહથી કલંકી અને મલીન છે તેથી જેના વડે આત્મા શુદ્ધ થાય તે આપણું હિત છે, તે આપણું ઘર છે અને તેજ પરમજ્યોતિ કે પરમપ્રકાશ છે.

આપણું આ પરમહિત મનુષ્યભવમાંજ શક્ય છે.

નહિ કાલકલૈકાપિ વિવેકવિકલાશયૈ । અહો પ્રજ્ઞાધનૈર્નૈયા નૃજન્યન્યતિ દુર્લભે ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

આ મનુષ્ય જન્મ અત્યંત દુર્લભ છે. બારંબાર મળવો કઠિન છે. તેથી બુદ્ધિમાનો વિચારકુશળ્ય હૃદયવાળા થઈ કાલની એક કલાને પણ બચાવે ન ગૂમાવે !

યોગ માર્ગના અધિકારી

Don't Look for Truth in the Wrong Direction

“યોગ શતક”માં પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિએ યોગ માર્ગના અધિકારી વિશે સૂચન કર્યું છે.

પાવં ન તિવ્વલાવા કુણ્ઠં ન

બહુ મજ્જં ભવં ઘોરં ।

ઉચ્ચિયદ્ધિં ચ સેવં સંવત્થ વિ

અપુણ્ણં બંધો ત્તિ ॥

જે ઉત્કટકલેશ પૂર્વક પાપકર્મ ન કરે, જે ભયાનક દુઃખપૂર્ણ સંસારમાં રચ્યો-પચ્યો ન રહે અને કૌટુંબિક લૌકિક ધાર્મિક વગેરેમાં ન્યાયચુક્ત મર્યાદા પાળે તે અપુનર્બંધક છે.

સુસ્સસ ધમ્મરાઓ ગુરુદેવાણું

જહા સમાહીએ ।

વેચાવચ્ચે નિયમે

સમ્મદિદ્ધિસ્સ વિંગાઇ ॥

ધર્મ સંભળવાની ઇચ્છા, ધર્મ પ્રત્યે પ્રીતિ, સમાધાન કે સ્વસ્થતા સચવાય એ રીતે ગુરુને દેવની નિયમિત પરિચર્યા કરવી, આ બધાં સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જીવનાં લિંગો-ચિહ્નો છે.

મગ્ગણુસારી સદ્દો પત્તવણ્ણિજ્ઞો ક્રિયાવરો થેવ । ગુણુરાગી સક્કારંભસંગઓ તહુ ય ચારિત્તી ॥

માર્ગાનુસારી, શ્રદ્ધાળુ, ધર્મનાં ઉપદેશને યોગ્ય ક્રિયા તત્પર, ગુણાનુરાગી, અને શક્ય હોય એવીજ બાબતમાં પ્રયત્ન કરનાર તે ચારિત્રી છે.

એસો સામાધિચ્છુદ્ધિભેય ઓડ્ઢેગહા મુણેયવ્વે । આણ્ણપરિણ્ણભેયા અંતે જા વીયરાગો ત્તિ ॥

આ ચારિત્રી-છેવટની વીતરાગ દશા પ્રાપ્ત થતા સુધીમાં સામાયિક-સમત્વની

શુદ્ધિના તારતમ્ય પ્રમાણે તેમજ શાસ્ત્ર-જ્ઞાનને જીવનમાં ઉતારવા રૂપ પરિણુ મનના તારતમ્યથી—અનેક પ્રકારનો બાણવે’.

યોગ્યતાના તારતમ્ય પ્રમાણે અધિકાર અનેક પ્રકારનો હોય છે. અહિં યોગના સાધકોનું અપુનર્બંધક સમ્યગ્દૃષ્ટિ, દેશ-વિરતિ અને સર્વવિરતિ આ ચાર વિભાગમાં વર્ગીકરણ કર્યું છે.

યોગ માટે સર્વ પ્રથમ પોતાની યોગ્યતા કેળવવી પડશે.

જે અપુનર્બંધક છે તે અશિલેહની પૂર્વ સ્થિતિમાં હોય છે. તે ઉત્કટ સંકલેશથી પાપ નથી આચરતો, ભોગનું બહુમાન નથી કરતો, અને જીવન વ્યવહારમાં ન્યાય પૂર્વક વર્તે છે તેનામાં આત્મદર્શન માટેની યોગ્યતાનો સંકેત છે.

મિથ્યાત્વની ગાઢ અવસ્થામાં તો યોગના લક્ષ્ય પરત્વે રૂચિ પણ નહિ થાય.

ભૂમિકાને યોગ્ય અનુષ્ઠાન

Step by Step, for a Mile

or a Thousand

એએસિ નિયનિયભૂમિગાએ,

ઉચિયં જમ્ત્યડણુદુણુ ।

આણુમયસંભુત્તં તં

સંવં એવ જોગો ।ત્ત ॥

ઉપર વર્ણિત ભિન્ન ભિન્ન અપુનર્બંધક આદિ જીવોનું પોતપોતાની ભૂમિકાને યોગ્ય અને આજ્ઞારૂપ અમૃતથી યુક્ત જે અનુષ્ઠાન છે તે સર્વ અહીં યોગ જ છે

તલ્લકખણજોગાઓ,

ચિત્તવિત્તીનિરોહઓ એવ ।

તહ કુસલપવિત્તીએ,

મોકખમ્મિયજોઅણુઓત્તિ ॥

કારણ કે સર્વદર્શન સંમત યોગનાં

લક્ષણો—જેવાં કે ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ, કુશલ પ્રવૃત્તિ, મોક્ષ સાથે સંબંધ કરાવવો. એ ઉપયુક્ત ભિન્ન ભિન્ન કોટિના બધા જીવોના અનુષ્ઠાનમાં ઘટે છે.

આરાધકની ભૂમિકા અનુસારનું પ્રત્યેક સદ્અનુષ્ઠાન એ યોગ છે. મોક્ષ સાથે સંબંધ કરાવે તે સર્વ કંઈ યોગ છે.

શુરૂણાલિંગેહિં તઓએએસિં ભૂમિગં મુણેઉણુ ।
ઉવએસો હાયવો જહોચયં ઓસહાહરણા ॥

તેથી જ ભિન્ન ભિન્ન યોગ્યતાવાળા સાધકોની ભૂમિકાલિંગ—લક્ષણો વડે બાણીને શુરૂએ ઔપધના દ્રષ્ટાન્તને અનુસરી યથાચોગ્ય ઉપદેશ આપણો.

પદમસ્સ લોકધમ્મે પરપીઠવજ્જણાધં ઓહેણુ’
શુરૂદેવાતિહિપૂયાધં હીણુહાણુધં અહિંગિચ્ચ ॥

પ્રથમ કોટિના (અપુનર્બંધક જેવા) સાધક યોગીને સામાન્યપણે લોકધર્મનો ઉપદેશ આપવો—જેમ કે બીજાનું દુઃખ દૂર કરવું, શુરૂ, દેવ તેમજ અતિથિની પૂજા કરવી, હીનને દાન આપવું વગેરે.

‘એવ’ ચિય અવચારો બચધ

મગ્ગમ્મિ હંદિ એયસ્સ

રણ્ણે પહપખ્ખંફો

વટ્ટાએ વટ્ટમોચરધં ॥

જેવી રીતે અરણ્યમાં માગં બ્રષ્ટ વ્યકિત કેડી બતાવવાથી માગંમાં પ્રવેશ કરે છે, તે જ રીતે લૌકિક ધર્મને આધારે એ પ્રથમાધિકારીનો મોક્ષમાર્ગમાં અવશ્ય પ્રવેશ થાય છે

બીયસ્સ ઉ લોગુત્તર ધમ્મમ્મિ

અણુવચાધં અહિંગિચ્ચ ।

પરિસુધાણુજોગા તસ્સ

તહા ભાવમાસજ્જ ॥

બીજી કક્ષાના યોગીને વિશુદ્ધ આજ્ઞા

યોગને આધારે તેનો યથાવત્ પરિણામ-
ભાવ સમજીને આશુવત વગેરેને ઉંશેી
લોકોત્તર-આધ્યાત્મિક-મોક્ષગામી ધર્મનો
ઉપદેશ આપવો.

તસ્માડ્સત્તત્ત્વો તસ્મિ

દઢં પદ્મવાયજોગાઓ ।

સિર્ગિધ પરિણામાઓ સમ્મ

પરિપાલણાઓય ॥

કારણ કે એજ ઉપદેશ એને નજીક
છે અને તેમાંજ એને દ્રઢ રૂચિ સંભવે છે
એમાંથી જ પરિણામ થા ફળ ત્વરિત
લાધે છે અને તે સરળતાથી પાળી પણ શકે છે
તથ્યસ્ત્ત પુણ્ય વિચિત્તો,

તદ્વત્તર મુજોગ સાહણ્યો ભણિઓ ।

સામાધવાધવિસ્યો નયનિઉણ

ભાવસારો ત્તિ ॥

ત્રીજી કક્ષાના યોગીને સામાયિક આદિ
વિશે અનેક પ્રકારનો ભાવ પ્રધાન-પરમાર્થ
લક્ષી અને સુક્ષ્મ અપેક્ષા બુદ્ધિપૂર્વક
ઉપદેશ આપવો, કેમકે એવો ઉપદેશ જ
તેને ઉત્તરોત્તર ઉત્તમ યોગ ભૂમિકા માટે
સાધક મનાયેલ છે.

જેમ કુશળ વૈદ્ય ખિમારના રોગ
અનુસાર તેને ઔષધ આપે છે, તેમ
સદ્ગુરૂ સાધકને તેની યોગ્યતા અનુસાર
માર્ગ દર્શાવે છે.

કુશળ વૈદ્ય રોગને જાણે છે, રોગના
કારણો જાણે છે, રોગની પ્રકૃતિ જાણે છે.
ઔષધને જાણે છે, ઔષધની માત્રાને
જાણે છે, ઔષધની પ્રતિઅસરો જાણે છે,
અને પ્રતિઅસરોના મારણને પણ જાણે છે.

સદ્ગુરૂ એ અધ્યાત્મ વૈદ્ય છે

સદ્ધર્માણુવરોહા વિત્તી

દાણુચ તેણ સુવિસુદ્ધ ।

જિણપૂય-ભોયણવિહી

સંજ્ઞાનિયમો યજોગ તું ॥

ચિયવંદણ-જર્ધ વિસ્સામણાય

સવણુ અધર્મવિસ્યતિ ।

ગિહિણો ધર્મો વિજોગો કિં.

પુણ્ય જો ભાવણામજો ॥

સદ્ધર્મમાં બાધા ન આવે એ રીતે
ગૃહસ્થે આજીવિકા કરવી, નિર્દોષદાન આપવું,
વીતરાગ પૂજા, વિધિપૂર્વક ભોજન, સંધ્યાનો
નિયમ, ચૈવિવંદન, ત્યાગીને સ્થાનપાત્ર
આદિની મદદ આપવી, ધર્મવિષયનું શ્રવણ,
આ બધું ગૃહસ્થ માટે યોગ જ છે. તો
પછી ભાવનામાર્ગ યોગ છે. એમાં તો
કહેવું જ શું ? અર્થાત એ તો અવશ્ય
યોગ જ છે.

એમાર્ધ વત્થુવિસ્યો ગહીણ મુવ-

એસમો મુણેયવો ।

જર્ધણો પુણ્ય ઉવએસો

સામાચારી તહા સંવા ॥

ઉપયુક્ત બાબતોમાં અપાનારો ઉપદેશ
ગૃહસ્થ માટે જાણવો. તે જ રીતે મુનિને
આપવાના ઉપદેશમાં બધી સામાચારી
આવી જાય છે.

યોગ એ જીવન જીવવાની કલા છે,
પૂણું જીવન પ્રગટાવવા માટે સમ્યક્ પ્રમારે
કઈ રીતે જીવવું એ યોગ દર્શાવે છે

શુરૂણો અજોગિજોગો,

અચ્યંતવિવાગદારૂણો નેઓ ।

નેગિશુણહીલણા-નર્ફનાસણા

ધર્મભલાધવઓ ॥

ઉપદેશક શુરૂ અપાત્ર કે અયોગ્યને
યોગ આપે તો તે અત્યંત કટુક ફળ
આપનારો સમજવો. કારણ કે એમાં યોગી-
ઓના શુણની અવહેલના સંભવે છે. પોતે

નષ્ઠ થઈ બીજાને નષ્ઠ કરવાનો સંભવ છે, તેમજ ધર્મની હીણપત પણ સંભવે છે.

મોક્ષનો માર્ગ

Path of Spiritual Transmutation

એ માર્ગ છે એક ઉદ્ધર્મુખી, બીજો અધોમુખી. એક પરિધી કેન્દ્ર પ્રત્યે જવાનો (Spiral), બીજો માત્ર પરિધિ પર વર્તુળાકાર ઘુસવાનો (circle).

જેઠવિજ્ઞાન કે વિવેકજ્ઞાન આ બન્ને માર્ગોને સ્પષ્ટ કરે છે. ચેતન અને જડતુ વાસ્તવિક પૃથક્ત્વ દર્શાવે છે ચેતનની સક્રિયતા અને જડની નિષ્ક્રિયતાનું દર્શન ઉઘાડે છે.

ચેતનત્વની અરમપ્રાપ્તિ ઉદ્ધર્મુખી માર્ગમાં છે. અધોમુખી વર્તુળાકાર ભ્રમણમાં નહિ, એક માર્ગ પ્રકાશપુંજની તરફ લઈ જાય છે. બીજો માર્ગ સર્વાચ્છાદક ધર્માધિકાર તરફ. માનવીના પોતાના પર નિર્ભર છે કે તે કયો માર્ગ સ્વીકારે ! ચેતનત્વને શુભાવીને જડત્વનો કે જડત્વને મીઠાવીને પૂણ્યજીવનને ?

એક માર્ગ સર્વ સ્વભાવની સહજ સ્ફૂરણનો છે. બીજો માર્ગ ગાઢ અહંકારની અવાસ્તવિક ભ્રમણનો છે. એક માર્ગ સ્વભાવને પ્રગટાવવાનો છે. બીજો માર્ગ અધિકારમાં પડ્યા રહેવાનો છે.

એક માર્ગ પ્રેમનો, સર્જનનો છે. બીજો માર્ગ અપ્રેમનો, વિદ્વંસનો છે.

એક માર્ગ અહિંસાનો, અભયનો, અમૃતનો, આત્મજાગૃતિનો છે. બીજો માર્ગ હિંસાનો, ભયનો, વિષનો, ગાઢ મૂછાનો છે.

જો માનવી અદ્યપસ્થાયી ભોગોપભોગમાં વ્યસ્ત રહી ચિરસ્થાયી ભાવજ્ઞન પ્રકાશથી ર થતો જાય તો તેનો માર્ગ જીવનનો

નહિ, મૃત્યુનો છે.

જો માનવી માનવભવને સાર્થક કરવા યોગના માર્ગે પ્રયાણ કરશે તો જડાણું શુણ્ણનું આંતર રહસ્ય તેની સામે ઉઘડશે, નિસર્ગનું સહજ પ્રભુત્વ તેને પ્રાપ્ત થશે અને વિચારભાવની પ્રધાનતા પ્રમાણિત કરતો, આ મહામનીષિ પરાપ્રકૃતિના પ્રાંગ-ભુમાં પહોંચીને સમગ્ર (Totality) નો દ્રષ્ટા અને નિયંતા બનશે.

આધ્યાત્મવિકાસના આ પરમ પરિમાણ (Ultimate Dimension)માં દેશકાળનું કોઈ બંધન નથી. એવી કોઈ સીમા નથી જ્યાં પહોંચીને આગળનો અવકાશ ન હોય ! પ્રકાશની, જ્ઞાનની રેખાને રૂંધતો જ્યાં કાલ-પ્રવાહ અટકતો હોય !

માનવ મનની જેમ સમગ્રની પણ કોઈ સીમા નથી. તત્ત્વની જેમ આત્માને પણ દેશકાળનું કોઈ બંધન નથી.

યોગ-માર્ગના પ્રવાસીને અંતર પ્રકાશનો અવસર અવશ્ય આવે છે. જ્ઞાનની ધારા ક્રમશઃ સર્વ કંઈ આલોકિત કરે છે. પરિણામે સત્યનો ગૂઢ તત્ત્વબોધ પ્રગટે છે. અહિં પહોંચીને સાધક સર્વતા પ્રાણ સ્વરૂપ એ જ્ઞાનોત્પાદિની શક્તિના ઉગમ સ્થાનને શોધે છે, જે સર્વ કંઈનું કારણ કહેવાય છે.

અહિંથી પ્રારંભ થાય છે, જડ પ્રભાવથી મહાભિનિષ્ક્રમણ અને લોકલોકને આલોકિત કરનાર મહાપ્રકાશ પ્રત્યે મહાપ્રયાણ !

પ્રકાશનો આ પથ મોક્ષનો માર્ગ છે. નિષ્કલંક નિરાખાધા આનંદસ્વસ્વભાવજન્મ વદંતિ યોગિનો મોક્ષ નિપક્ષ જન્મ સંતતોઃ॥

—જ્ઞાનાણુવ.

મોક્ષ નિષ્લંક છે, સ્વ સ્વભાવથી ઉત્પન્ન

છે, મ'માંગુ' નિષેધ-ગત્ય છે. યોગીઓએ
મોક્ષનું રત્નરૂપ આ પ્રકારે કહ્યું છે.

—યોગેન્દ્ર દ્રષ્ટિર્નિર્મા અગત્ય

In Perspective Vision

આમાની પરમ શુદ્ધ અવસ્થા-મોક્ષ
પ્રત્યે હમ્ જનાર સાધનસામગ્રી પણ યોગ
પ્રદેવાય છે

અધિકાર ભેદ અનુસાર બિન્ન બિન્ન
સાધકો માટે બિન્ન બિન્ન સાધનો સદશુર
યોગો છે; જેમ જૂદા જૂદા રોગો માટે વૈદ્ય
જૂદા જૂદા ઔષધો આપે છે.

જે જે સાધન સામગ્રી જીવનું શીવત્વ
પ્રમાણવે, આત્માને પરમ પદે પહોંચાડે,
તે યોગ છે. પરમ કૃત્યાણુ માગ' ઉપરનું
પ્રત્યેક પગલું યોગ છે.

અધિકારી ભેદથી જ્ઞાનયોગ, ભક્તિયોગ,
જપયોગ, વ્રતયોગ, મંત્રયોગ, હઠયોગ,
અભાષિયોગ, કુંડલિનીયોગ, ધ્યાનયોગ,
ક્રમયોગ, રાજયોગ આદિ યોગના અનેક
ભેદો પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ સમ્યક્
દર્શનજ્ઞાનચાત્રિરૂપ મોક્ષમાર્ગમાં સર્વનો
સમન્વય સ્વયંચ રીતે ધર્મ જાય છે.

મોક્ષરેનુયનો યોગો, બિધતે ન તતઃકવચિત્ ||
માયાશેષાતતથા બાયે, તક્તિભેદો ન કારણમ્ ||

—યોગબિન્દુ

યોગ એટલે મોક્ષનો હેતુ એવો અર્થ
દત્તો રોવાથી અનેક દર્શનના યોગ શાસ્ત્રો
મારે જરા પણ ભેદ પડતો નથી. સાધ્યમાં
ભેદ ન રોવાથી વગનમાં ભેદ દેખાતો હોય
જતા પણ વગન ભેદ તેમાં કારણ નથી.

કુખે નુતત્ર નેવ સૌ, બાધકઃ સ્યાદ્વિપશ્રિતામ્ ||
હિંસાદિ-વિગતારદે, યમગતગતે. યથા ||

—યોગબિન્દુ

જ્યાં કુખ્ય વિષય છે ત્યાં વચનથી.

આવાથી ભેદ પડતો હોવા છતાં પણ
તત્ત્વનો ભેદ પડતો નથી. તે કારણે બાધક
બાવ નથી. જેમકે હિંસાદિ દોષની વિરતિ
તેને જેનો તત્ત્વ કહે છે, અને સાંખ્ય
યોગીઓ યમ કહે છે. તેમ ઉન્નિભેદ બાધક
નથી પણ ગ્રાહ્ય છે.

યોગ પ્રક્રિયાઓમાં બાહ્યરીતે ભિન્નતા
દેખાતી હોવા છતાં તાત્ત્વિક રીતે તેનો
સમન્વય કરવાથી સાધકનું કાર્ય સરલ
ધર્મ જાય છે.

શબ્દોને છેડી શબ્દ પાછળના અર્થમાં
જવું પડશે અને અર્થના સરખાપણને
તથા તક્ષવતને સૂક્ષ્મપણે સમજવો પડશે
ત્યારે બાવમાં પ્રવેશ શક્ય બને છે.

માર્ગાનુસારિ પાણી

Basic Index of Human Virtues

જેને યોગની સાધના કરવી છે તેને
જીવનને પવિત્ર બનાવવું પડશે, સંયમિત
કરવું પડશે.

માનવભવ જે આપણને પ્રાપ્ત થયો
છે તે અત્યંત દુર્લભ છે, આ વિચાર સર્વ
પ્રથમ દ્રઢ ધવો ભેળંએ. ત્યાર પછીજ
ધર્મરૂપી શ્રેષ્ઠ રત્ન પ્રાપ્ત થવું અધિક
દુર્લભ છે, તે સત્ય સમજશે.

ભવજલહિન્નિમિ અપારે,

દુર્લભં મણ્યત્તણું પિ જ'તણં ।

તત્થ ચિ અણુત્થહરણું,

દુર્લભં સદ્ધર્મવરરયણું ॥

—ધર્મરત્ન પ્રકરણ

અપાર ભવ સાગરમાં જમણ કરતા
પ્રાણીઓને પ્રથમ મનુષ્યપણું પામવું એ
પણ દુર્લભ છે. તેમાં પણ અનર્થને દૂર
કરનાર સદ્ધર્મરૂપી શ્રેષ્ઠ રત્ન પામવું એ
તો અતિ દુર્લભ છે.

ધગવીસ શુભ સમયો,
જોગો એયસ્સ જિજ્ઞાસુએ લખિયો ।
તદુવજજીભિ પદમં,
તા જમ્યવં જમ્યો લખિયં ॥

—ધર્મરત્ન પ્રકરણ.

એકવીસ શુભવાળો જીવ આ ધર્મ-
રત્નને યોગ્ય છે, એમ જિન મતને વિષે
કહેલું છે. તેથી તેને ઉપાજન કરવામાં જ
પ્રથમ ચત્ન કરવો જોઈએ.

તે શુભો આ પ્રમાણે છે.

૧ અક્ષુદ્ર (ક્ષુદ્ર એટલે ગંભિરતા રહિત
તે બુદ્ધિની નિપુણતા રહિત હોય તેથી ધર્મ
સાધી શકતો નથી. અક્ષુદ્રએટલે સ્વપરનો
ઉપકાર કરવામાં શક્તિમાન જે હોય તે
અહિં યોગ્ય છે.)

૨ રૂપવાન (સંપૂર્ણ અંગોપાંગવાળો,
પાંચે ઇંદ્રિયો વડે સુંદર અને સારા સંધ-
યજીવાળો જે હોય તે રૂપવાન કહેવાય છે.
તેવો પુરૂષ ધર્મને દીપાવી શકે છે. તથા
ધર્મ પાળવામાં સમર્થ હોય છે.)

૩ પ્રકૃતિ વડે સૌમ્ય (જે સ્વભાવથી જ
સૌમ્યપ્રકૃતિવાળો હોય તે પ્રાપ્ત કરીને
પાપકર્મમાં પ્રવર્તતો નથી.

૪ લોકપ્રિય (આ લોક અને ૧૨-
લોકમાં વિરૂદ્ધ એવું કાચું સેવતો ન હોય
તથા દાન, વિનય અને શીળે કરીને સહિત
હોય તે લોકપ્રિય કહેવાય છે. તેથી તે બીજા
માણસોને પણ ધર્મને વિષે બહુમાન
ઉત્પન્ન કરે છે.)

૫ અરૂર (કૂર મનુષ્ય કિલ્લટ પરિણા-
મવાળો હોવાથી તે સમ્યક્પ્રકારે ધર્મનું
આરાધન કરી શકતો નથી.)

૬ પાપભીરૂ

૭ અશક (જે અન્યને છેતરતો નથી)

૮ દાક્ષિણ્યતાવાળો

૯ લજ્જાળુ

૧૦ કયાળુ

૧૧ મધ્યસ્થ અને સૌમ્યદૃષ્ટિવાળો

૧૨ શુભનો રાગી

૧૩ સુકથા કરનારો

૧૪ સુપક્ષ યુક્ત

૧૫ દીર્ઘદ્રષ્ટિવાળો

૧૬ વિશેષજ્ઞ

૧૭ વૃદ્ધોને અનુસરનારો

૧૮ વિનયવંત

૧૯ કૃતજ્ઞ

૨૦ પરાહિતકારી

૨૧ લઘુલક્ષ્ય

અહિં જેમ એકવીસ શુભો દર્શાવ્યા
છે, તેમ માર્ગાનુસારિના પાંત્રીશ શુભો છે.

માનવભવ પામ્યા પછી સર્વ પ્રથમ
મનુષ્યત્વ કેળવવાનું છે. તે માટે સર્વનું
હિત જેમનાં હૈયે વસ્યું છે, એવા શાસ્ત્રકાર
ભગવંતોએ માર્ગાનુસારિના શુભો દર્શાવ્યા છે.

આ શુભો જે પોતામાં પ્રગટાવે તે
“માનવી”

માર્ગાનુસારિપણના શુભો એ માનવ-
તાની કસોટી છે, આધ્યાત્મિક વિકાસનો
પાયો છે. આ શુભોમાં વિશ્વના સર્વ
નીતિ શાસ્ત્રોનું સત્ત્વ સમાએલું છે. આ
શુભોનું મહત્ત્વ કોઈ યોગી ન આંકે, આ
શુભોની ઉપેક્ષા કરીને કોઈ યોગના માગે
પ્રયાણ કરવાનું હંસાહસ ન કરે.

ધર્મની પ્રાપ્તિ માટે તથાભવ્યત્વ
વગેરેને પદાવવાનો માગ “પંચસૂત્ર”માં
આ પ્રમાણે દર્શાવ્યો છે.

ધર્મ પ્રવેશની ચાવી

Human Fundamentals

પૂ. શ્રી ચિરંતનાચાચ ‘પંચસૂત્ર’માં

ફરમાવે છે કે,

‘એઅસ્સ ભુ’ પુચ્છિત્તી સુદ્ધધમ્માઓ,
સુદ્ધધમ્મસંપત્તી પાવકમ્મવિગમાઓ,
પાવકમ્મવિગમો તહાભવતાઘલાવઓ !’

આ સંસારનો વિચ્છેદ શુદ્ધ ધર્મથી થાય છે. આવા શુદ્ધ ધર્મની પ્રાપ્તિ પાપ-કર્મેનો વિગમ થવાથી થાય છે અને પાપ-કર્મેનો વિગમ તથાભવત્વાદિ અનુકૂળ યોગ મળવાથી થાય છે.

‘તસ્સ પુણ્ણ વિવાગસાહણાણિ ચઉસ-
રણુગમણું દુક્કલગરિહા, સુકલણુસેવણું !’

આ તથાભવત્ત્વ વગેરેને પકાવવાના ત્રણ સાધનો છે. એક ચાર શરણોનો સ્વીકાર, બીજી દુષ્કૃત્યોની નિંદા અને ત્રીજી સુકૃત્યોનું સેવન.

‘અઓ કાયવ્વમિણું હોઉકામેણું’

સયા સુપ્પણિહાણું,

ભુજ્જો ભુજ્જો સંકિલેસે,

તિકાલમસંકિલેસે !’

માટે દુઃખમુક્ત થવાની ઇચ્છાવાળાઓ એ ઉપાયોનું હંમેશા સુપ્રભિધાન (નિશ્ચય પૂર્વક સેવન) કરવું જોઈએ. સંકલેશ હોય ત્યારે તે વારંવાર અને સંકલેશના અભાવે પણ દિવસમાં ત્રણવાર અવશ્ય કરવું જોઈએ.

પૂ. શ્રી ચિરંતનાચાર્યે તથાભવત્ત્વાદિને પકાવવાનો આ અમોઘ ઉપાય દર્શાવ્યો છે. જે વડે યોગમાર્ગના પ્રવેશની ચાવી પ્રાપ્ત થશે.

તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે અદ્વેષ આદિ આઠ અંગો છે.

૧ અદ્વેષ એટલે બીજા જીવો અથવા તત્ત્વ ઉપર અપ્રિયતાનો અભાવ.

૨ નિજાસા એટલે તત્ત્વને બાણ-વાની ઇચ્છા.

૩ શુશ્રૂષા એટલે તત્ત્વને સાંભળ-વાની ઇચ્છા.

૪ શ્રવણ એટલે તત્ત્વને સાંભળવું.

૫ યોધ એટલે શ્રવણ કરેલ તત્ત્વનો અવગમ.

૬ મીમાંસા એટલે અવગમ પછીનું તત્ત્વનું મનન.

૭ પ્રતિપત્તિ એટલે મનન પછી તત્ત્વનો સ્વીકાર, અર્થાત્ તત્ત્વ નિશ્ચય. “આવું જ છે” એવો નિષ્કૃત્ય.

૮ પ્રવૃત્તિ એટલે તત્ત્વ નિષ્કૃત્ય પછીનું તત્ત્વનું અનુષ્ઠાન.

‘યોગખિન્દુ’માં કહ્યું છે કે,

લિંગ માર્ગાનુસાર્યેષ, શ્રાધઃ પ્રજ્ઞાપના પ્રયઃ।
ગુણરાગી મહાસત્ત્વઃ, સ્મૃત્કત્યારંભસંગતઃ ॥

શ્રદ્ધાવત, ઉપદેશ સાંભળવામાં પ્રેમ-વાળા, મહાન પુરૂષોના ગુણાનુસારી, ધર્મના અનુષ્ઠાનમાં મહાપરાક્રમ કરનારા, તેમજ શક્તિ અનુસાર ધર્મપ્રવૃત્તિ કરનારા, ભવ્યાત્મા માર્ગાનુસારિપણાને પામેલા બાણવા, કારણ કે તે માર્ગાનુસારિ-પણાના ચિહ્ન છે.

આ પ્રમાણે માનવતાની યોગ્યતા (Human Fundamentals) પ્રાપ્ત થયા પછી જ શ્રાવકપણું પ્રગટી શકે, સાધનાનો આધિકાર પ્રાપ્ત થાય. માનવતાની યોગ્યતા વિના યોગનો પ્રવેશ શક્ય જ નથી.

ધર્મસિદ્ધિના સાધન

Heart of Sadhana

ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિના સાધનો પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી ફરમાવે છે કે,

સાધુ સેવા સદા ભક્ત્યા, મૈત્રી સત્ત્વેષુ ભાવતઃ ।

આત્મીયગ્રહ મોક્ષશ્ચ ધર્મહિતુ પ્રસાધનમ્ ॥

નિરંતર ભક્તિપૂર્વક જ્ઞાનવૃદ્ધ સાધુ

પુરૂષોની સેવા, ભાવપૂર્વક પ્રાણીમાત્રના
હિતની ચિંતા અ મારાપણની બુદ્ધિનો
સર્વથા ત્યાગ, એ ધર્મસિદ્ધિના સાધન છે.

સદ્દેહતણુસસ 'બુદ્ધિ'.

ભદ્રગપગર્થ વિસેસનિપુણમર્થ ।

નયમગર્થ તહ દૃઢ,

—નિયવયણુકિંઈ વિણિ કિટ્ટી ॥

ધર્મની સાધના માટે આ ચાર ગુણો
મહત્વના છે ૧ ભદ્રક પ્રકૃતિ, ૨ વિશેષ
નિપુણ મતિ, ૩ ન્યાય માર્ગ રતિ, ૪
દૃઢનિજવચનસ્થિતિ.

ધર્મો મે કેવલજ્ઞાનિ—પ્રણીતઃ શરણુ પરમ ।
ચરાચરસ્ય જગતો ય આધારઃ પ્રકીર્તિતઃ ॥

—શ્રી સિદ્ધસેનસૂરિકૃત 'નમસ્કાર માહાત્મ્ય'

કેવલીભાષિત ધર્મ જ પરમ શરણુ છે
અને તેજ ચરાચર (વસ્તુનો) આધાર છે.

ધર્મ, આજ્ઞા, શાસન વગેરે શબ્દો
એકાથક છે.

ધર્મ'પદનો અર્થ અતિ ગંભીર છે
તે બુદ્ધિ બુદ્ધિ નયોથી સમજવો જોઈએ.

ધર્મની કેટલીક વ્યાખ્યાઓ આ પ્રમાણે છે.
'સદ્દેહજિજ્ઞાનવૃત્તાનિ ધર્મ ધર્મેશ્વરા વિદુઃ ।'

શ્રી તીર્થંકર ભગવંતોએ સમ્યગ્દર્શન
જ્ઞાન આરિત્રને ધર્મ કહ્યો છે.

'આત્મનઃ પરિણામો યો, મોહસોભ-
વિવર્જિતઃ સ ચ ધર્મઃ ।' મોહના વિકારથી
રહિત આત્મ પરિણામ તે ધર્મ છે.

'વસ્તુ સ્વરૂપં હિ, પ્રાહુધર્મ મહુધર્મઃ ।'
મહુધર્મો વસ્તુ સ્વરૂપને જ ધર્મ
કહે છે.

'ધર્મો હિ વસ્તુયાથાત્મ્યમ્ ।'

વસ્તુનું યાથાત્મ્ય સ્વરૂપ તે ધર્મ છે.

'વસ્તુ સહાવો ધર્મમો ।'

વસ્તુસ્વભાવ તે ધર્મ છે.

શ્રી ચિદાનંદજીએ કહ્યું છે કે,

'મૂરખ કુલઆચારકુ,

માનત ધર્મ સદીવ;

વસ્તુસ્વભાવ ધર્મ શુદ્ધ,

કહત અનુભવી જીવઃ'

સામાન્ય માણસો કુલઆચાર ને ધર્મ
માને છે. અનુભવી મહાપુરૂષો વસ્તુસ્વભાવને
ધર્મ કહે છે.

કાર્ય અને કારણ

Find Him Where You Are

"ધર્મખંડુ"માં આગમોક્ત અનુબંધનને
ધર્મ કહ્યો છે. તે અનુબંધન મૈત્ર્યાદિ
ભાવોથી સંયુક્ત હોવું જોઈએ. અનુબંધન
એટલે પ્રવૃત્તિ.

"ધર્મખંડુ"માં એ પણ કહ્યું છે કે
અનુબંધનને ઉપચારથી ધર્મ કહેવાય છે,
પરમાર્થથી તો આત્મશુદ્ધિ તેજ ધર્મ છે.
અનુબંધનથી આત્મશુદ્ધિ થાય છે. અહીં
અનુબંધન તે કારણ અને આત્મશુદ્ધિ
તે કાર્ય છે.

"ધર્મખંડુ"માં કહ્યું છે કે "ધર્મ"
ધનના અર્થોએને ધન આપે છે. કામના
અર્થોએને કામ (પ્રશસ્ત શબ્દાદિ ઈર્દ્રિ-
ધાર્થો) આપે છે અને મોક્ષના અર્થોએને
મોક્ષ આપે છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી કહે છે કે,

'ધર્મ એવાપવર્ગસ્ય પારમપર્યેણ સાધકઃ ।'

ધર્મ એજ પર પરાએ મોક્ષનો સાધક છે.

ચિત્તની શુદ્ધિ અને પુષ્ટિ ધર્મ વડે
થાય છે.

શાસ્ત્રકાર મહર્ષિઓ કહે છે કે 'રાગ'
દ્વેષ અને મોહરૂપ મળો જેમાંથી દુઃસ્થિતિ
છે અને જે પુષ્ટિ અને શુદ્ધિવાળું છે,
તે ચિત્ત ધર્મ છે.

જેને યોગમાં રસ છે તે સ્વાથંત્ર્ય અનુચિત, અચુક કે અપકારથી પ્રવૃત્તિ-ઓથી બીદકુલ બન્ને અને પોતાના જીવન વ્યવહારમાં સૌમ્યતા, શિષ્ટતા, ભદ્રતા, સહનુ-ભૂતિ, સૌહાર્દ આદિ ગુણો ઉદ્ધારતા પૂર્વક પ્રગટાવે. નિરર્થક પ્રવૃત્તિઓને તજે, પશુ-પ-કરના ભાવને અપનાવે, પ્રમાદને ખંખેરે, સર્વ જીવોનું પારમાર્થિક હિત ચાહે.

મોહાંધકારથી આચ્છાદિત કરનારી ધારણાઓ હૃદયમાં રાખીને યોગમાર્ગનું અવલંબન કયારેય શક્ય નથી જ.

માનવભવનું સાર્થકપણું ધર્મરત્નની પ્રાપ્તિમાં છે.

દુર્ગતિપ્રપત્તપ્રાણિ ધારણાદ્ધર્મ ઉચ્ચતે ।
સંયમાદિદંશવિધઃ સર્વજોક્તો વિમુક્તયે ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

દુર્ગતિમાં પડતાં પ્રાણીઓને તેમાંથી બચાવી, તેઓનું રક્ષણ કરે તેનું નામ ધર્મ છે અને તે સંયમાદિદંશ પ્રકારનો સર્વજનો કહેલો ધર્મ મોક્ષ માટે થાય છે.

ક્ષમા, નમ્રતા, સરલતા, નિર્દોષતા, તપ સંયમ, સત્ય, શૌચ, અર્કિચન અને પ્રહ્લાયય આ દશ પ્રકારનો ધર્મ છે.

શુશ્રૂષાં ધર્મરાગશ્ચ, શુરૂદેવા દિ પૂજનમ્ ।
યથાશક્તિ વિનિર્દિષ્ટ, લિંગમસ્ય મહાત્મભિઃ ॥

—યોગગિનિ

શુશ્રૂષા, ધર્મરાગ, યથાશક્તિ દેવશુરૂની પૂજાભક્તિ, સાધર્મિજનની ભક્તિ વગેરે ધર્મપ્રાપ્તિના ચિન્હો મહાપુરૂષોએ શાસ્ત્રોમાં જણાવ્યા છે. તે આપણી શક્તિ અનુસાર આચરતાં આત્મામાં સમ્યક્ત્વ પ્રગટે છે.

સાધનાના માર્ગે

Experiments in Spirituality

સમ્યક્ત્વ મૂલ્યાનિ પંચાણુવ્રતાનિ ગુણસયઃ

શિક્ષાપદ્ધાનિ ચત્વારિ વ્રતાનિ ગૃહ મેધિનાં ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

સમ્યક્ત્વપૂર્વક પાંચ અણુવ્રતો, ત્રણ ગુણુવ્રતો અને ચાર શિક્ષાવ્રતો એમ ગૃહસ્થ ધર્મના ચાર વ્રતો છે.

શમસંવેગ નિવેદાનુકંપાસ્તિકથ લક્ષણૈઃ ।
લક્ષણૈઃ પંચભિસમ્યક્ સમ્યક્ત્વમુપલક્ષ્યતે ॥

—યોગ શાસ્ત્ર

શમ એટલે ઉપશમ ભાવ. પોતાના અપરાધોનું પશુ પ્રતિકૂળ ન ચિંતવે.

સંવેગ એટલે દેવોના અને મનુષ્યોના સુખોને દુઃખરૂપ માને અને મોક્ષ સુખ અર્થાત્ આત્મસુખ ને જ સુખ કરી બાંધે.

નિવેદ એટલે આ ભવને નરક સમાન કે બંદીખાના સમાન માને અને ઉદ્ધારીન-વૃત્તિથી રહે. જેમ બને તેમ સંસારથી નીકળવાનો પ્રયત્ન કરે.

અનુકંપાના બે પ્રકાર છે. દ્રવ્યથી દુઃખી પ્રાણીને પોતાથી બનતી મહેનતે અને શક્તિ અનુસાર દુઃખથી મુક્તકરવા તે. ભાવથી ધર્મરહિત જીવોને શક્તિ અનુસાર ધર્મમાં જોડવા પ્રયત્ન કરવો તે. આસ્તિકતા એટલે નીતરાગના વચનો ઉપર પૂર્ણ શ્રદ્ધા.

આ પાંચ લક્ષણોએ કરી સારી રીતે સમક્ષિત યોગીની મઠાય છે.

ગૃહસ્થના બાર વ્રત આ પ્રમાણે છે.
પાંચ અણુવ્રત.

૧ સ્થૂલ પ્રાણુતિપાત વિરમણુ વ્રત—
સ્થૂલ જીવહિંસા નહિ કરવાનું વ્રત.

૨ સ્થૂલ મુષાવાહ વિરમણુવ્રત—સ્થૂલ અસત્ય નહિ બોલવાનું વ્રત.

૩ સ્થૂલ અદત્તાહાન વિરમણુ વ્રત—
સ્થૂલ અણુદીધું ન લેવાનું વ્રત.

૪ સ્વદાર સંતોષ પરદાર ગમન

વિરમણ મત-સ્વસ્તીથી સંતોષ રાખી પરસ્પરી સાથે ગમન નહિ કરવાનું મત.

૫ સ્થૂલ પરિશ્રુ પરિમાણ મત-સ્થૂલ પરિશ્રુને મર્યાદિત રાખવાનું મત.

ત્રણ ગુણમત

મૂળ ગુણની પુષ્ટિ કરનારા મતો તે ગુણમતો.

૬ દુઃખપરિમાણ મત-દરેક દિશામાં અમુકે હદથી અધિક ન જરૂં તેવું મત.

૭ ભોગોપભોગ પરિમાણ મત-ભોગ અને ઉપભોગના પદાર્થોની મર્યાદા કરનારું મત

૮ અનર્થ દંડ વિરમણ મત-વિશિષ્ટ પ્રયોજન વિના આત્મા દંડાય તેવી પ્રવૃત્તિ કરવાથી અટકવાનું મત.

આર શિક્ષા મત

જીવને સર્વ વિરતિ ચારિત્રનું કે સાધુ જીવનનું શિક્ષણ આપે તે શિક્ષા મત.

૯ સામાયિક મત-એ ઘડી પયંત સાવધ વ્યાપારોનો ત્યાગ કરવાનું મત.

૧૦ દેશાવકાશિકમત-મતોમાં રાખેલી છૂટોની મર્યાદા કરવાનું મત.

૧૧ પોષધોપવાસ મત-પર્વના દિવસોએ ઉપવાસ આદિ કરવાનું મત.

૧૨ અતિથિ સંવિભાગ મત-અતિથિ એટલે સાધુ, મુનિરાજ આદિને શુદ્ધ પાણી સંવિભાગ દાન કરવાનું મત.

સાધક આ દર્શનયોગ, જ્ઞાનયોગ અને ચારિત્રયોગને યથાશક્તિ આચરતો યોગ માર્ગમાં આગળ વધે છે. જેમ કર્મના ભારથી મુક્ત બને છે તેમ તેમ વિશેષ આત્મશુદ્ધિ પ્રગટ થાય છે.

આવશ્યક ક્રિયાઓમાં યોગ ભરેલો છે. “અવશ્ય” કર્મ “આવશ્યકમ્” અવશ્ય કરવા યોગ્ય તે આવશ્યક.

શ્રી વિશેષાવશ્યક ભાષ્યમાં કહ્યું છે કે “સાધુએ અને શ્રાવકે રાત્રિના અને દિવસના અંતે અવશ્ય કરવા યોગ્ય છે, તે કારણથી આ આવશ્યક કહેવાય છે.

શ્રી નંદીસૂત્રમાં તેના છ પ્રકાર નીચે મુજબ છે.

‘સે કિંત’ આવશ્યય’ ? આવશ્યય’ છવિહ’ ષણ્ણતં, તં જહા ૧ સામાયિક’, ૨ અઉવીસતથો, ૩ વંદણય’, ૪ પડિક્કમણ્ણ’, ૫ કાઉક્કસંગો, ૬ પચ્ચકખાણ્ણ’, સે તં આવશ્યય’ ॥’

તે આવશ્યક કેવું છે ? ‘આવશ્યક છ પ્રકારનું કહેલું છે, તે આ રીતે ૧ સામાયિક, ૨ અતુવિંશતિસ્તવ, ૩ વંદનક, ૪ પ્રતિક્રમણ, ૫ કાયોત્સગ’ અને ૬ પ્રત્યાખ્યાન, આ રીતે આવશ્યક કહ્યું.

વંદિતુ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

આવશ્યએણુ એએણુ,

સાવઓ જઇવિ બહુરઓ હોઈ.

હુકખાણુમંત કિંરઅં,

કાહી અચિરેણુ કાલેણુ ॥

શ્રાવક સાવધ કર્મોને કરનારો હોવાથી ઘણા પાપોને બાંધનાર છે, તેમ છતાં આ આવશ્યક ક્રિયા વડે તે સકલ દુઃખોનો અત અલ્પ સમયમાં જ કરે છે એટલે કે તે મુક્તિને પામે છે.

જીનો દેવઃ કૃપા ધર્મો ગુરવો યત્ર સાધવઃ । શ્રાવકત્વાય કરતસ્મૈ નમ્રતાઘેતાવિમૂઢધીઃ ॥

જીનેશ્વર જેનો દેવ છે, હયામય ધર્મ છે, અને જ્યાં નિશ્ચયો શુદ્ધ તરીકે છે. તેવા શ્રાવકપણાની કયો બુદ્ધિમાન પ્રશંસા ન કરે ?

શ્રાવકના મનોરથ

Signposts on the Path

કંઠ્યા સંવિગ્નાણુ, ગીઅત્રાણુ

ગુરુ પય-મૂલે ।

સયણાઈ સ ગ રહિઓ,

પંવજન સંપવજિજસ' ? ॥

હું સ્વજનાદિકનો સંગ મૂકીને ક્યારે
ગીતાથ' ગુરુના ચરણ કમલ પાસે પ્રવજ્યા
અહણુ કરીશ ?

ભય ભેરવ નિષ્કંપો,

સુસાણુમાઈસુ (વહિઅઉસગો) ।

તવ તણુ અંગો કંઠ્યા,

ઉત્તમચરિઅ ચરિસ્યામિ ॥

હું તપસ્યાથી દુખલ શરીરવાળો થઈને
ક્યારે ભયથી અથવા ઘોર ઉપસંગથી ન
હરતાં સ્મશાન વગેરેને વિષે કાચોત્સગ
કરી ઉત્તમ પુરૂષોની કરણી કરીશ ?

જિનધર્મવિનિમુકતો,

માબૂવ ચક્રવર્ત્યપિ ।

સ્યાં ચેટોપિ દરિદ્રોપિ,

જિનધર્માધિવાસિતઃ ॥

જૈન ધર્મથી રહિત થઈ ચક્રવર્તી
પણ હું ન થાઉં પણ જૈન ધર્મથી વાસિત
દાસ કે દરિદ્ર થાઉં તો તે પણ મને સંમત છે.
ત્યક્તસંગો જીણવાસા મલકિલનનકલેવરઃ ।
ભજન્ માધુકરી વૃત્તિ મુનિચર્યા કદાશ્રયે ॥

અહો ! હું આ સર્વ સંયોગોનો ત્યાગ
કરી, જીણુ પ્રાય વસ્ત્રવાળો થઈ મળથી
કિલન-ભિભાએલા શરીરવાળો (શરીર
ઉપરથી નિરપેક્ષ બની,) માધુકરી વૃત્તિવાળી
મુનિચર્યાનો ક્યારે આશ્રય કરીશ ?

ત્યજન્ દુઃશીલસંસંગ ગુરુપાદરજઃ સ્પૃશન્ ।
મદાહુ યોગમલ્યસ્યન્ પ્રભવેય ભવચ્છિદ્રે ॥

દુઃશીલોની સોબતનો ત્યાગ કરી, ગુરુ-

મહારાજની પાદરજનો સ્પર્શ કરતો,
યોગનો અભ્યાસ કરી આ ભવોનો નાશ
કરવાને હું ક્યારે સમર્થ થઈશ ?

મહાનિશાયા પ્રકૃતે કાચોત્સગે પુરાદબહિઃ ।
સ્તંભવત્કંઠકર્ષણુ વૃષાઃ કુચુઃ કદામયિ ॥

મધ્યરાત્રીએ શહેરની બહાર કાચો-
ત્સગ મુદાએ ધ્યાનમાં રહેલા મને સ્થંભની
માફક સ્થિર રહેલાને સ્થંભ બાણી બળદો
પોતાના સ્કંધનુ ક્યારે કર્ષણુ (ધર્ષણુ) કરશે ?
વને પદ્માસનાસીન કંઠસ્થિતમૃગાભકં ।
કદાઘ્રાચ્યંતિ વક્ટ્રે માંજરંતો મૃગયૂથપાઃ ॥

વનની અંદર પદ્માસનમાં બેઠેલાં અને
ખોળામાં મૃગના બચ્ચાઓ રહેલા મને
મોઢા ઉપર વૃદ્ધ મૃગયૂથપતિઓ (અચેતન
વસ્તુ બાણી) ક્યારે સૂંધશે ?

શત્રૌભિત્રે તૃણે સ્ત્રેણે સ્વણે શ્મનિ મણૌમૃદિ ।
મોક્ષેભવે ભવિષ્યામિ નિવિશેષમતિ કદાઃ ॥

શત્રુ અને મિત્ર ઉપર, તૃણ અને
સ્ત્રી સમુદાય ઉપર, સુવણુ અને પથ્થર
ઉપર, મણિ અને માટી ઉપર, મોક્ષ અને
સંસાર ઉપર સમભાવવાળો (રાગદ્વેષ
વિનાનો) હું ક્યારે થઈશ ?

અધિરોહુ ગુણશ્રેણિનિશ્રેણી સુક્તવેશ્મનઃ ।
પરાનંદલતા કંઠાન્ કુર્યાદિતિ મનોરથાન્ ॥

આ પ્રમાણે મોક્ષ ઉપર ચઢવાને
શ્રેણિરૂપ નિસરણી સરખ તથા પરમ
આનંદ રૂપ લતાના કંઠ સરખા મનોરથો
શ્રાવકોએ કરવા

મંત્રી વસ્તુપાળ નીચેની ભાવના
પ્રાતઃક્રિયા કરતા.

શાસ્ત્રાભ્યાસો જિનપતિનિતઃ સંગતિ સર્વદાયૈઃ,
સદ્વૃત્તાનાં ગુણગણકથા દોષવાદે ચ મૌનમ્ ।
સર્વસ્યાપિ પ્રિયહિતવચો ભાવનાઆત્મતત્ત્વે,
સમ્પદનતાં મમ ભવભવે યાવદાપ્તોડપવર્ગઃ ॥

જ્યાં સુધી મને અપવર્ગ એટલે જન્મ, જરા, મરણાદિનો સર્વથા નાશ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી પ્રત્યેકભવમાં ૧ શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ, શ્રવણ, મનન પરિશીલન ૨ ત્રિભુવનતારક અરિહંતોને નમસ્કાર ૩ હંમેશ આચાર્યપુરુષોનો સમાગમ-સત્સંગ ૪ સત્યા-ચિત્રપાત્ર પુરુષોના ગુણગણનું કથન-ગાન ૫ કૌંઠના પલ્લુ દોષ કથનમાં મૌન ૬ સર્વને પ્રિય અને હિતકર વચન અને ૭ આત્મતત્ત્વમાં ભાવના, આત્મ સ્વરૂપમાં રમણતા, જીવમાત્રના હિતની ભાવના, આત્મતત્ત્વમાં થતાં પટ્કારકોની વિચારણા-પ્રાપ્ત થાઓ.

હુક્યાં ભવસ્થિતિ સ્થેમ્ના, સર્વજીવેષુ ચિંતવન્ ।
નિસર્ગ સુખસર્ગતેભવપવર્ગે વિભાગયેત્ ॥

સંસારની હુઃખમય સ્થિતિનો સ્થિરતા પૂર્વક વિચાર કરતો શ્રાવક ભાવના ભાવે કે 'સર્વ જીવો સંસારના સર્વ હુઃખોથી મુક્ત બની જ્યાં સ્વાભાવિક રીતે નિરતિશય સુખ છે એવો મોક્ષ પ્રાપ્ત કરો.'

યોગનું ચઢાણ

Spiritual Ascent

યોગ શબ્દના અનેક ભાવાર્થો ભિન્ન-ભિન્ન દાર્શનિક વ્યવસ્થાઓમાં કહ્યા છે.

આત્માને સત્ય યા તત્ત્વથી જોડવો, એકાકાર કરવો, તદ્દાકાર કરવો એ યોગ છે.

આત્મા અને પરમાત્માનું મિલન, આત્માનું મોક્ષ સાથે જોડાણ એ યોગ છે.

સત્ય કે તત્ત્વના પ્રાગલ્ભ્યનો માર્ગ એ યોગ છે. એ અનિર્વચનિય, અપરિમેય, વિશાલ, સર્વવ્યાપી તત્ત્વમાં આત્માનું વ્યક્તિત્વ પૂર્ણ રૂપે મેળવી દેવું એ યોગ છે.

અધુરી ભાષાના અર્પણ શબ્દો ભાવ પ્રદેશના વર્ણનને યોગ્ય રીતે રજૂ નહિ

કરી શકે.

ભાવનાની અસીમ પ્રવાહશક્તિને સમ-જનારા મેધાવિઓએ જ્ઞાનની ઉપલબ્ધિને જ યોગની ચરમ સાર્થકતા કહી છે.

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રગટતા, દર્શનની અધિક અધિક નિર્મળતા થતાં આત્માના સ્વરૂપમાં, સ્વભાવમાં, દૃષ્ટિકોણમાં, ક્રિયાકલાપમાં પરિવર્તન આવે છે. તેની ધારણા સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્ઞાનનો જ્ઞાતા પોતે સ્વયં છે. જ્ઞેય પોતાથી પૃથક છે. સર્વ પદાર્થો અને પરિવર્તનો જ્ઞેયના અંગ છે.

શારિરિક પ્રયોગોથી કર્મેન્દ્રિયોના વિષયોમાં પશુની જેમ ઉપલોગ કરવાનું માનવીનું ક્ષેત્ર નથી. માત્ર આટલા માટે જ માનવમનનું સર્જન થયું નથી. નિસર્ગની સર્વશ્રેષ્ઠ રચના માનવ દેહ છે, માનવમન છે. માનવમનના પૂર્ણ વિકાસની શક્યતા માનવદેહમાં છે માત્ર માનવ ભવમાં જ મોક્ષ પ્રાપ્ત થઈ શકે.

પ્રથમ માનવમન દ્વારા કર્મેન્દ્રિયોને સંયત્ બનાવવાની પરમ આવશ્યકતા છે, જેથી અરુપક્ષિત જળધારાની જેમ અધોમુખ વહી જતી જીવનશક્તિનો અપવ્યય ન થાય.

યોગ એટલે અધોમુખ વહેતી જીવન-શક્તિને ઉર્ધ્વમુખ બનાવવાની પ્રક્રિયા.

Process for Transmutation of Self

યોગના પ્રવેશ પછી યમનિયમના કિનારાઓ વચ્ચે વહેતા જીવન પ્રવાહમાં મહામોહનો ગાઢ અંધકાર સમસ્ત ચેતનાના બાગૃ-તિપુર્ણને પરાસ્ત કરવામાં સમર્થ થતો નથી.

યોગ માર્ગનો પથિક વિકાસ પ્રત્યે આગળ વધે છે. પ્રકાશ વડે એક પછી એક અજ્ઞાત આંતરક્ષેત્રોને આલોકિત કરે છે,

યમ અને નિયમ

The Foundations of Successful
Training of the Consciousness

યમ અને નિયમની સાધન પ્રણાલી
બાહ્ય રીતે જોતાં સરલ દેખાય છે, પરંતુ
તેનો અભ્યાસ અત્યંત કઠિન છે.

સાધક યોગની ખીજ કોઈ સાધનાઓ
ભલે ન કરી શકે પણ જો યમ નિયમનું
દ્રવ્ય અને ભાવથી સુયોગ્ય પાલન થાય તો
યોગસાધનાનો અનુભવ સ્વયં તેને સમજાયે.

અષ્ટાંગ યોગમાં સર્વ પ્રથમ યમ છે.

પાતાંજલ યોગસૂત્રના સાધન પાદમાં
કહ્યું છે કે ‘અહિંસાસત્યાસ્તેયઘ્રદ્યયર્ચા
પરિગ્રહાયમાઃ।’ અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય,
ઘ્રદ્યયર્ચા અને અપરિગ્રહ ને ‘યમ’ કહે છે.

“જાતિદેશકાલસમયાનવચ્છિન્નાઃ સાર્વ-
ભૌમા મહાવ્રતમ્” જાતિ, દેશ, કાલ અને
સમયની સીમાથી રહિત, સર્વ અવસ્થા-
ઓમાં પાલન કરવા યોગ્ય યમ મહાવ્રત-
કહેવાય છે.

સાધનપાદના બત્રીસમા સૂત્રમાં
‘નિયમ’ માટે કહ્યું છે કે,

“શૌચસંતોષતપસ્વાધ્યાયેશ્વર પ્રભિ-
ધાનાનિ નિયમાઃ।”

શૌચ, સંતોષ, તપસ્યા, સ્વાધ્યાય અને
ઈશ્વર પ્રભિધાન આ “નિયમ” છે.

યમ નિયમમાં એટલું બળ છે કે
તેમાંના એકાદ અહિંસા કે સત્યની સાધના
જો સદા સર્વદા સર્વાવસ્થામાં પૂર્ણ રૂપે
થઈ શકે તો યોગની સિદ્ધિ થઈ જાય અને
જીવન સાર્થક બની જાય.

યમનિયમની સાધના કર્યા વિના યોગ-
માર્ગમાં ઉન્નતિ કરવી કે મોક્ષના અધિકારી
થવું અસંભવ છે.

અહિંસા સત્યમસ્તેય, ઘ્રદ્યયર્ચા પરિગ્રહાઃ।
પંચભિઃ પંચભિયુક્તા, ભાવનાભિર્વમુકતયે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

અહિંસા, સત્ય, અચૌર્ય, ઘ્રદ્યયર્ચા
અને અપરિગ્રહ આ પાંચ મહાવ્રત છે. એક
એક મહાવ્રતની પાંચ પાંચ ભાવના છે ભાવના
સહિત મહાવ્રતો મુક્તિને માટે થાય છે.
ન યત્પ્રમાદયોગેન, જીવિતવ્યપરોપણમ્।
ત્રસાનાં સ્થાવરાણાં ચ તદ્ અહિંસાવ્રતમ્ મતમ્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

પ્રમાદના કારણથી ત્રસ અને સ્થાવર
જીવોનું જીવિતવ્ય નાશ ન કરવું તે
અહિંસાવ્રત માનેલું છે.

પ્રિયં પથ્યં વચસ્તથ્યં સૂતૃતવ્રતમુચ્યતે।
તત્તથ્યમપિને। તથ્યમાપ્રયંચાહિતં ચ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

અન્યને પ્રિય લાગે તેવું અને હિતકારી
સત્ય વચન બોલવું તે સત્ય નામનું મહા-
વ્રત કહેવાય છે. અપ્રિય અને અહિતકર
વચન સત્ય હોય તો પણ તે સત્ય નથી.
અનાદાનમદત્તસ્યા, સ્તેયવ્રતમુદ્ધીરિતમ્।
બાહ્યાઃ પ્રાણા નૃણામર્થો, હરતા તં હતાહિતે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આખ્યા સિવાય કંઈ નહિ લેવું તે
અચૌર્ય વ્રત કહેલું છે ધન એ મનુષ્યોના
બાહ્ય પ્રાણ છે. તે હરણ કરતાં તે મનુષ્યોના
દ્રવ્ય પ્રાણોનો નાશ કર્યો કહી શકાય છે.
દિવ્યૌદારિકકામાનાં કૃતાનુમતિ કારિતૈઃ।
મનોવાક્ષાયતસ્ત્યાગો ઘ્રદ્યાષ્ટાદશધા મતમ્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

દિવ્ય અને ઔદારિક વિષયોનો મન,
વચનકાયાથી કરવા, કરાવવા, અનુમોદવાનો
ત્યાગ કરવો તે ઘ્રદ્યયર્ચા અઘાર પ્રકારનું
કહેલું છે.

સર્વભાવેષુ મૂર્છાયા, સ્ત્યાગઃ સ્યાદ પરિશ્વહઃ ।
યદસત્સ્વપિ જાતેન, મૂર્છાયા ચિત્તવિશ્લવઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

સર્વ પદાર્થોને વિષે આસક્તિનો ત્યાગ કરવો તે અપરિશ્વહ કહેવાય છે. પાસે વસ્તુ ન હોય તો પણ આસક્તિથી ચિત્તમાં અનેક વિકૃતિઓ જાગે છે.

અષ્ટપ્રવચન માતા

Path of Love-Wisdom

ધર્માભાવૈષ્ણદાન નિક્ષેપોત્સર્ગ સંશ્લોકાઃ ।
પંચાહુઃ સમિતિસ્તિત્ત્વો ગુપ્તિસ્તિયોગનિશ્ચહાત્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

૧ ધર્મા સમિતિ ૨ ભાષા સમિતિ ૩ એષણા સમિતિ ૪ આદાન નિક્ષેપ સમિતિ ૫ ઉત્સર્ગ સમિતિ આ પાંચને સમિતિ કહે છે અને મન, વચન કાયાના ત્રણ યોગોનો નિશ્ચય કરવો તેને ત્રણ ગુપ્તિ કહે છે.

પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ અષ્ટ પ્રવચન માતા કહેવાય છે.

સમિતિ સમ્યક્ ક્રિયારૂપ છે અને ગુપ્તિ નિશ્ચય રૂપ છે. એકમાં પ્રવૃત્તિ કેવી રીતે કરવી તેનું વિધાન છે અને બીજામાં પ્રવૃત્તિના જે મુખ્ય સાધનો મન, વચન અને કાયા તેનો નિશ્ચય કેવી રીતે કરવો તેનું વિધાન છે.

એતાશ્ચારિત્ર ગાત્રસ્ય જનનાત્ પરિપાલનાત્ ।
સ શોધનાચ્ચ સાધૂનાં માતરોડ્ધૌ પ્રકૃત્તિતાઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ સાધુઓના ચારિત્ર રૂપી શરીરને (માતાની માફક) જન્મ દેતી હોવાથી, તેનું પરિપાલન કરતી હોવાથી, તેમજ તેની અશુદ્ધિઓ દૂર કરી તેને સ્વચ્છ નિર્મળ રાખતી હોવાથી તેમની આઠ માતા

રૂપે શાસ્ત્રોમાં કથન કરાયેલી છે.

બૌદ્ધ દર્શનમાં પાંચ યમના સ્થાને પંચશીલ બતાવ્યા છે. જેમાં અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, અહમ્યય તો સમાન છે, કેવલ અપરિશ્વહના સ્થાને મધનો નિષેધ દર્શાવ્યો છે.

જ્યારે આ યમનિયમના પાલનમાં વિદ્ય ઉપસ્થિત થાય ત્યારે તે દૂર કરવા માટે મહર્ષિ પતંજલિએ યોગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે ‘વિતર્કબાધને પ્રતિપક્ષ ભાવનમ્’ વિતર્કોદ્ધાર યમનિયમને બાધા આવતાં તેના પ્રતિપક્ષનું ચિંતન કરવું જોઈએ.

‘વિતર્કા હિંસાદયઃ કૃતકારિતાનુભોદિતા લોભક્રોધમોહપૂર્વકા મૃદુમધ્યાધિમાત્રા હઃખાજ્ઞાનાનન્તરૂલા ઇતિ પ્રતિપક્ષભાવનમ્’

યમનિયમના વિરોધી હિંસા આદિ વિતર્ક કહેવાય છે વિતર્ક ત્રણ પ્રકારના છે પોતે કરેલા, કરાવેલા, અનુભવે કરેલા. વિતર્કના કારણ લોભ, મોહ અને ક્રોધ છે. જે મૃદુ, મધ્ય અને તીવ્ર લેહવાળા હોય છે. આ સર્વ દુઃખ અને અજ્ઞાનરૂપી અપરિમિત દેશોને આપનાર છે આ પ્રકારે પ્રતિપક્ષની ભાવના કરવી.

યમનિયમની સિદ્ધિઓ

Pointers to the Way

યમનિયમ દ્વારા જે સિદ્ધિઓ પ્રાપ્ત થાય છે તેનું યોગસૂત્રમાં આ પ્રમાણે વર્ણન છે. “અહિંસા પ્રતિષ્ઠાયાં તત્સન્નિધૌ વૈરત્યાગઃ”

અહિંસામાં પ્રતિષ્ઠા થતા તે અહિંસક યોગીની સમિતિ સર્વ પ્રાણીઓમાંથી વૈરનો ત્યાગ થાય છે. આવા યોગીના અંતરમાંથી અહિંસાની સાત્ત્વિક ધારા વહે છે ત્યારે નિકટવર્તી હિંસક પ્રાણીઓ અહિંસક બને છે.

અહિંસાના પ્રથમ મહાવ્રતની આટલી તાકાત છે.

સૂત્ર કૃતાંગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,
“એવં બુ નાભિષ્ણો સારં, જનં હિ સધ કિંચલુ ।
અહિંસા સમયં એવ એવાવંતં વિચાલિયા ॥

જ્ઞાની હોવાનો સાર એજ છે કે તે
કોઈ પણ પ્રાણીની હિંસા ન કરે. આટલુંજ
અહિંસાના સિદ્ધાંતનું જ્ઞાન પુરતું છે. આ
અહિંસાનું વિજ્ઞાન છે.

સત્યનું રૂળ કહે છે.

“સત્ય પ્રાતિષ્ઠાયાં ક્રિયાફલાશ્રયત્વમ્ ॥”
યોગીની સત્યમાં દૃઢ સ્થિતિ થતા તેની
વાણી અમોઘ બને છે. આવા પ્રકારના
યોગીના કેવલ વચનથી ફલ મળે છે.

“અસ્તેયપ્રતિષ્ઠાયાં સર્વરત્નોપસ્થાનમ્ ॥
અસ્તેયની દૃઢ સ્થિતિ થતા સર્વ રત્નોની
પ્રાપ્તિ થાય છે.

બ્રહ્મચર્ય પ્રતિષ્ઠાયાં વીર્યલાભઃ ।

બ્રહ્મચર્યની દૃઢ સ્થિતિ થતા વીર્ય લાભ
થાય છે.

અપરિગ્રહસ્યૈયે જન્મકથન્તાસંબોધઃ ।

અપરિગ્રહની સ્થિરતામાં યોગીને પોતાના
જન્મોનો સમ્યક્ બોધ થાય છે.

ત્યારપછી નિયમોની સિદ્ધિ કહે છે.

‘શૌચાત્ સ્વાંગબુગુપ્સા પરૈરસંસર્ગઃ ।

શૌચના અભ્યાસથી પોતાના અંગોની
ધૃણા અને અન્યના સંસર્ગનો અભાવ
થાય છે.

‘સત્ત્વશુદ્ધિસૌમનસ્યૈકાગ્રયેન્દ્રિયજથા-
ત્મદર્શનયોગ્યત્વાનિય ।’ સત્ત્વશુદ્ધિ, મનની
સ્વચ્છતા, એકાગ્રતા, ઇન્દ્રિયોનું જીતવું
અને આત્મદર્શનની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે.

‘સંતોષાદનુત્તમસુખલાભઃ ।’ સંતો-
ષથી અનુત્તમ સુખ પ્રાપ્ત થાય છે.

‘કાયેન્દ્રિયસિદ્ધિરશુદ્ધિક્ષયાત્તપસઃ ।’

તપ વડે અશુદ્ધિ દૂર થવાથી શરીર અને

ઇન્દ્રિયોની શુદ્ધિ થાય છે.

‘સ્વાધ્યાયાદિષ્ટદેવતાસમ્પ્રયોગઃ ।’

સ્વાધ્યાયથી ઇષ્ટ દેવતા સાક્ષાત્ થાય છે.

‘સમાધિ સિદ્ધિરીશ્વરપ્રણિધાનાત્ ।’

સમાધિની સિદ્ધિ ઇશ્વર પ્રણિધાનથી થાય છે.

અહિં યમનિયમની સિદ્ધિઓ વર્ણવી છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિએ ‘યોગદૃષ્ટિસમુ-
ચ્ચય’માં પ્રત્યેક યમનિયમના ચાર ચાર
પ્રકાર દર્શાવ્યા છે. ૧ ઇચ્છા ૨ પ્રવૃત્તિ ૩
સ્થિર અને ૪ સિદ્ધિ. ઇચ્છાયમ અને
પ્રવૃત્તિયમ પ્રયત્નસાધ્ય (Efforts) છે.
સ્થિરયમ સહજ (Effortless Effort) છે.
સિદ્ધિયમમાં શુદ્ધ અંતરાત્માનું પ્રાગલ્ભ્ય
(Transmutations of self) છે.

અહિં અહિંસા માત્ર હિંસાત્યાગ નહિ,
આત્મ જાગરણ છે. સત્ય માત્ર મૃષાવાદ-
વિરમણ નહિ, સ્વસત્તાની અનુભૂતિ છે.
અહિંસાદિ નકારાત્મક Negative નહિ,
ભાવાત્મક Positive છે.

અહિં અહિંસા પ્રાપ્ત કરવા માટે
આત્મતત્ત્વ પ્રાપ્ત કરવું પડશે. અહિંસા
તેના સાક્ષાત્કારનું પરિણામ છે. આત્મ-
સાક્ષાત્કારના પ્રકાશમાં મિથ્યાત્વ અને
અવિરતિ વિલીન થઈ જાય છે.

બધા યમ નિયમનું આ પ્રમાણે છે

આશાધક શખ્દોના સ્થૂલ અર્થને ન
પકડતા તેના સૂક્ષ્મ અર્થને પામવાનો
પ્રયાસ કરે. શખ્દોની સૂપાટી પર ન રહેતા
શખ્દોની પારના અર્થ દ્વારા ભાવને જગાડે.
જેમ બહિર્ગત્મ પણામાંથી અંતરાત્મા દ્વારા
પરમાત્મ ભાવ જગાડવાનો છે.

યોગ પરિભાષા જે સાધક-વૈજ્ઞાનિક
વિચારભાવના પ્રયોગો દ્વારા અનુભૂતિમાં
જવા મથે છે, તેને માટે છે, ચર્ચાની
પંડિતાઇ માટે નથી.

પાયાનું ચણતર

Dynamics of Spiritual Advancement

યોગની પ્રક્રિયા એવી રીતે દર્શાવાઈ છે કે જેથી માનવમનમાં સુષુપ્ત રહેલી સર્વ શક્તિઓ પ્રગટ થાય અને માનવ આત્માના સર્વગુણો પૂર્ણ વિકાસ પામે. મોટે ભાગે પોતાની અંદર જે પરમનિધાન ભરેલું છે તેનાથી માનવી જીવનભર અજાણ રહે છે.

માનવજીવન મનદ્વારા સર્વ આત્મગુણો પ્રગટાવવા અર્થે છે. ‘‘યોગ’’ આત્મગુણો પ્રગટાવવાની પ્રક્રિયા છે. તે માટે સર્વ પ્રથમ અસંયત જીવનને સંયત કરવું પડશે. પ્રમાદના કાટથી મુક્ત થઈ ઉચ્ચ જીવન જીવવાની તીવ્ર ઇચ્છાશક્તિ જગાડવી પડશે. ઉત્સાહાત્સાહસાદૈર્ઘ્યાત્

તત્ત્વજ્ઞાનાચ્ચ નિશ્ચયાત્ ।

જનસંગ પરિત્યાગ-

અહુભિયોગઃ પ્રસિદ્ધયતિ ॥

-હઠયોગ પ્રદીપિકા

૧ ઉત્સાહ-‘‘(વશયોમાં લાગેલા ચિત્તને હું યોગમાં અવશ્ય વાળીશ’ આવા મંત્રમ વિચાર સાથે યોગમાર્ગે વળવાનો ઉત્સાહ.

૨ સાહસ-સાધ્ય તથા અસાધ્ય કાર્યનો વિચાર કરી તેમાં પ્રવૃત્ત થવા રૂપ સાહસ.

૩ ધૈર્ય-‘‘ક્યારે પણ કાર્ય પુરૂ થશેજ’ એ પ્રકારનો ખેદરહિત વિચાર તે ધૈર્ય.

૪ તત્ત્વજ્ઞાન - વસ્તુ સ્વરૂપની સમ્યક્ સમજણ.

૫ નિશ્ચય-સુદેવ, સુશુરૂ, સુધર્મ ઉપર દૃઢ શ્રદ્ધા.

૬ જનસંગ પરિત્યાગ-યોગના વિરોધી મનુષ્યોના સંસર્ગનો ત્યાગ.

આ છ તાત્ત્વિક ઉપાયોથી યોગ સત્વર (સદ્ધ થાય છે.

યમ દ્વારા સાધકનો વિશ્વ સાથે સંબંધ
Relation with Cosmos

યોગના માર્ગમાં આગળ વધવા માટે યમનિયમ (Spiritual Disciplines) નું પાલન અનિવાર્ય છે.

યમનિયમના પાયાને મજબુત કર્યા વિના સાધના સફળ થતી નથી, કારણ કે યમનિયમ જીવમાં રહેલા સૂક્ષ્મ મલોને દૂર કરે છે.

જ્યારે સામાન્ય મનુષ્યો યમનિયમના પગથિયા ચઢ્યા વિના ધ્યાનના નિબ્ધન પ્રયત્નો કરે છે, ત્યારે લાભને સ્થાને હાનિ થાય છે. જ્યાં ભાવ મલો ભરેલા છે, ત્યાં યોગ ખીજ નહિ ઉગે.

‘‘યોગદૃષ્ટિસમુચ્ચય’’માં પૂ. શ્રી હરિ-ભદ્રસૂરિજીએ કહ્યું છે કે,
ઇહાહિસાદયઃ પંચ સુપ્રસિદ્ધા યમાસતામ્ ।
અપરિગ્રહપયંન્તાસ્તથેન્ધ્રાદિ અતુર્વિધા ॥

અહિસાથી અપરિગ્રહ પયંત એમ પાંચ યમો સંતોને સુપ્રસિદ્ધ છે, તે પ્રત્યેક યમ ઇન્ધ્રા આદિ ચાર પ્રકારનો છે.

પૂ. વાચક ઉમાસ્વાતિ મહારાજ ‘‘તત્ત્વાર્થસૂત્ર’’માં હિસાદિ માર્ટે આ પ્રમાણે કહે છે.

‘‘પ્રમત્તયોગાત્ પ્રાણવ્યપરોપણુ’ હિંસા’’
પ્રમત્ત યોગથી પ્રાણનું હરવું એ હિંસા છે.
‘‘અસહબિધાનમ્ ।’’

અસદ્ કથન તે અનૃત-અસત્ય છે

‘‘અદત્તાદાનં સ્તેયમ્ ।’’

ચોરીની બુદ્ધિથી પારકી અણુદીધેલી વસ્તુનું ગ્રહણ તે સ્તેય છે.

‘‘મૈથુનમપ્રક્ષા ।’’

મૈથુન ‘તે અપ્રક્ષયય’.

‘‘મૂર્છા પરિગ્રહા’’

મૂર્છા તે પરિચ્છે.

‘હિંસાનૃતસ્તેયાબ્રહ્મપરિચ્છેદ્યો વિર-
તિર્નતમ્’ હિંસા, અસત્ય, ચોરી, મૈથુન
તથા પરિચ્છે તેનાથી નિવૃત્ત થવું તે
વિરતિ (વ્રત) છે.

‘નિઃશલ્યો વ્રતી’

શલ્ય રહિત હોય તેજ વ્રતી થઈ શકે
છે. સત્ને અસત્ અને અસત્ને સત્ માનવું
એ મિથ્યા દર્શન શલ્ય છે. કપટ કરવું
તે માયા શલ્ય છે. ભોગોની અભિલાષા
કરવી તે નિદાન શલ્ય છે. આ શલ્યોનો
ત્યાગ કર્યા પછી જ વ્રતી બની શકે છે.

અહિંસાદિ પાંચમાંથી પ્રત્યેક યમના
ચાર પ્રકાર છે.

‘તદ્વત્કથા પ્રીતિયુતા તથા વિપરિણામિની ।
યમેષ્વિચ્છાવસેયેહ પ્રથમો યમ એવતુ ॥
—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

યમવ્રતોની કથા પ્રત્યે પ્રીતિયુક્ત તથા
ભાવપૂર્વક સ્થિર એવી જે યમોમાં ઇચ્છા,
આ ઇચ્છાયમ છે એમ જાણવું.

ઇચ્છાયોગ વિના માર્ગ પ્રવેશ નથી.

“સર્વત્ર શમસાર” તુ યમપાલનમેવ ચત્ ।
પ્રવૃત્તિરિહ વિજ્ઞેયા દ્વિતીયો યમ એવ તત્ ॥
—યોગ દ્રષ્ટિ સમુચ્ચય

સર્વત્ર શમસાર—શમપ્રધાન એવું જે
યમપાલન તેજ અહીં પ્રવૃત્તિ જાણવી.
આ પ્રવૃત્તિ યમ છે.

યમપાલનરૂપ પ્રવૃત્તિનું—ક્રિયાનું સારભૂત
રૂપ આ “શમ” જ છે.

વાચકવચ્ચ શ્રી ઉમાસ્વાતિ “પ્રશમરતિ”
માં કહે છે કે “લોક-આપારરહિત સાધુને
જે સુખ છે તે સુખ ચક્રવર્તીને પણ
નથી કે ઇંદ્રને પણ નથી.”

‘વિપક્ષ ચિન્તારહિત’ યમપાલનમેવ ચત્ ।
તત્સ્થૈયમિહ વિજ્ઞેય તૃતીયો યમ એવહિ ॥

—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

અતિઆશદિ વિપક્ષ ચિન્તાથી રહિત
એવું જે યમપાલન તે સ્થિરયમ છે.

સત્વની શુદ્ધિ થતા વ્યવહાર આપ-
મેળે બદલાઈ જાય છે. જ્ઞાન પરિવર્તિત
થતા આચાર પરિવર્તિત થાય છે.

‘પરાથંસાધક’ ત્વેત્સિધિઃ શુદ્ધાન્તરાત્મનઃ ।
અચિન્ત્યશક્તિયોગેન ચતુર્થો યમ એવતુ ॥

—યોગદૃષ્ટિ સમુચ્ચય.

પરોપકારનું સાધક એવું જે આ
યમપાલન છે તે શુદ્ધ અંતરાત્મની સિદ્ધિ
છે, કારણકે (તેની સંનિધિમાં વૈરત્યાગ
હોય છે એવું) તે સિદ્ધિનું અચિન્ત્ય
સામર્થ્ય છે, આ ચોથો સિદ્ધિયમ છે,

સૂક્ષ્મ સ્ત્રીતે જોતા સમજાશે કે પ્રત્યેક
યમમાં યોગની સમગ્ર પ્રક્રિયા કઈ રીતે
સંકળાએલી છે !

નિયમ દ્વારા સાધકનો “સ્વ” સાથે
સંબંધ

Relation with Self

“આઠ યોગ દૃષ્ટિ”ની સજ્જનમાં પૂ.
શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કહે છે કે,
“શૌચ સંતોષને તપ લઘું; મનમોહન મેરે
સજ્જન ઇન્દ્રિય ધ્યાન—મનમોહન મેરે
નિયમ પંચ ઇંદ્રિયા સંપન્ન; મનમોહન મેરે
નહિ ક્રિયા ઉદ્વેગ—મનમોહન મેરે”

યમ જીવન પર્યંત ધારણ કરવાના હોય
છે. નિયમ પરિમિત કાલ પર્યંત હોય છે.

“રત્ન કરંડ આવકાચાર” માં કહ્યું છે
કે, ‘નિયમઃ પરિમિતકાલો યાવજજીવં યમો
પ્રીયતે !’

પ્રથમ નિયમ “શૌચ” આંતરિક શુદ્ધિ

માટે છે ધ્યાનરૂપ જલવડે, કમંભલની
શુદ્ધિ કરવારૂપ ભાવસ્નાન તે શૌચ છે.

ધર્મને હરએ બંધે સ તિતિત્યે,

અણાઈલે અત્તપસન્નલેસે ।

જહિસિ પહાઓ વિમલો વિમુદ્ધો,

સુસીતિબૂઓ પજહામિ દોસં ॥

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

ધર્મરૂપ દ્રહની અંદર બ્રહ્મચર્યરૂપ
નિર્મલ શાંતિતીર્થમાં તેઓ સ્નાન કરી
વિમલ વિશુદ્ધ થાય છે, દોષનો ત્યાગ
કરી શીતલ થાય છે.

પરપરિણતિરૂપ અંતરમેલને સાફ કરી
આત્માનો શુચિ-નિર્મલ-પવિત્ર શુદ્ધ
સ્વભાવને પ્રગટ કરવો એ ભાવ શૌચ
સર્વત્ર સંમત છે.

શૌચ એટલે નિર્દોષતા, જેમ જેમ
નિર્દોષીપણુ આવે તેમ તેમ આત્માનું
શુચિપણુ-પવિત્રપણુ પ્રગટે.

પૂ. શ્રી યશોવિજયજીએ “દ્વાત્રિંશત
દ્વાત્રિંશિકા”માં કહ્યું છે કે,

શૌચભાવનયા સ્વાંગ-

બ્રુશુપ્સાન્યૈરસંગમઃ ।

સત્વશુદ્ધિઃ સૌમનસ્યૈ-

કાશ્યાક્ષજયોગ્યતા ॥

શૌચ ભાવન વડે સ્વઅંગ બ્રુશુપ્સા,
અન્ય સાથે અસંગમ, સત્વવૃદ્ધિ, ચિત્ત
પ્રસન્નતા, એકાગ્રપણુ, ઈન્દ્રિયજય અને
આત્મદશનની યોગ્યતા આવે છે.

બીજો નિયમ ‘સંતોષ’ છે

સમ્યક્ પ્રકારનો તોષ-પ્રસન્નતા
એટલે સંતોષ.

‘તિષ્ઠહા હુ આગાસસમા અણુતિયા’

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર

તૃષ્ણા તો આકાશ જેવી અનંત છે.

‘આશાગતઃપ્રતિપ્રાણિ,યાસ્મિન વિશ્વમણુપમમ
કસ્ય કિં કિયદાયાતિ વૃથા વો વિષયૈષિતા ॥’

—શ્રી શુણ્ભદ્રસ્વામી કૃત આત્માનુશાસન

પ્રત્યેક પ્રાણી દીઠ તૃષ્ણારૂપ ઊંડો
ખાડો છે, તેમાં આપું વિશ્વ એક અણુ
જેટલું છે, તો પછી કેના ભાગે
કેટલું આવશે ?

તપના અગ્નિવડે નિર્જરા

Mystic Fire

ત્રીજો નિયમ “તપ” છે

“તપ્યન્તે રસાદિધાતવઃ કર્માણિ વા
અનેનેતિ તપઃ । જેનાથી શરીરની રસાદિ
ધાતુ અથવા કર્મ તપે તે તપ.”

તપ કર્મ નિર્જરાનું સાધન છે.

“તપસા નિર્જરા ચ ॥”

—તત્ત્વાર્થ સૂત્ર.

તપથી સવર નિર્જરા થાય છે.

“ભવકોટી-સંચિય કર્મ”,

તવસા નિજજરિજનક ॥”

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

કોટો વષંથી સંચિત કરેલું કર્મ
તપવડે ક્ષીણ થાય છે.

“બારસ વિહરિમિ તવે,

સખિભંતર-બાહિરે કુશલ-દિટ્ટું ।

અગિંદાર્ધ અણા જીવી,

નાયબો સો તવાયારો ॥

—પ્રતિક્રમણ સૂત્ર (અધ્યાર-વિચારણુગાહા)

જિનેશ્વરોએ કહેલું “બાહ્ય અને
આભ્યંતર તપ” બાર પ્રકારનું છે. તે જ્યારે
ગ્દાનિ રહિત અને આજીવિકાના હેતુ વિના
થતું હોય, ત્યારે તેને તપ-આચાર બાણુવો.

અણુસણુમૂણોઅરિઆ,

વિત્તો-સંખેવણુ રસ-અચાઓ ।

કાય-કિલેસો સંલીણ્યા,
 ય બળ્લો તવો હોઈ ॥
 -પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર (અધ્યાર-વિચારણુ-ગાહા)
 ૧ અનશન ૨ ઊનોદરતા ૩ વૃત્તિ
 સંક્ષેપ ૪ રસત્યાગ ૫ કાયકલેશ ૬ સંલી-
 નતા એ બાહ્ય તપ છે.
 પાયચ્છિત્તં વિણુઓ,
 વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્જાઓ ।
 આણુ ઉત્સગ્ગો વિ અ,
 અભિભંતરઓ તવો હોઈ ॥
 -પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર (અધ્યાર-વિચારણુ-ગાહા)
 ૧ પ્રાયશ્ચિત્ત, ૨ વિનય, ૩ વૈયાવૃત્ત,
 ૪ સ્વાધ્યાય, ૫ ધ્યાન અને ૬ ઉત્સર્ગ
 એ આભ્યંતર તપ છે.
 ૧ અનશન એટલે આહાર ત્યાગ.
 ૨ ઊનોદરતા એટલે પ્રમાણથી ઓછુ
 ખાવાનો નિયમ.
 ૩ વૃત્તિ સંક્ષેપ એટલે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર,
 કાલ ભાવથી બુદ્ધા બુદ્ધા અભિગ્રહ.
 ૪ રસત્યાગ એટલે રસ સેવનનો,
 વિકૃતિનો ત્યાગ.
 ૫ કાયકલેશ એટલે સમજણપૂર્વક
 તિતિક્ષા.
 ૬ સંલીનતા એટલે પ્રવૃત્તિઓનો
 સંકેચ.
 આ છ પ્રકારના બાહ્ય તપ છે. તપની
 સૂક્ષ્મતામાં જનારને યમનિયમનું મહત્વ
 સમજાશે.
 ૧ પ્રાયશ્ચિત્ત એટલે પાપનો છેદ
 અથવા ચિત્તનું શોધન.
 ૨ વિનય એટલે 'વિનીયતેડનેનાષ્ટ-
 પ્રકાર' કર્મેતિ વિનય ઇતિ' જેનાથી આઠ
 પ્રકારના કર્મો દૂર કરી શકાય તે વિનય.
 વિનયની મહત્તા વાચક શ્રી ઉમા-

સ્વાતિએ પ્રશ્નમરતિ પ્રકરણમાં જણાવી છે કે,
 'વિનયનું' ફલ શુરુશુશ્રૂષા છે. શુરુ-
 શુશ્રૂષાનું ફલ શ્રુતજ્ઞાન છે. શ્રુતજ્ઞાનનું ફલ
 આસ્ત્રવનિરોધ છે. આસ્ત્રવ નિરોધ એટલે
 સંવર, તેનું ફલ તપોબલ છે અને તપો-
 બલનું ફલ નિર્જરા કહેલી છે. તેનાથી
 ક્રિયાનિવૃત્તિ થાય છે અને ક્રિયાનિવૃત્તિથી
 અયોગિપણું પ્રાપ્ત થાય છે અયોગિપણું
 એટલે યોગનિરોધ તેથી ભવસંતતિ, ભવ-
 પરંપરાનો ક્ષય થતા મોક્ષ મળે છે. એ
 રીતે સર્વ કલ્યાણોનું ભાજન 'વિનય' છે.
 ૩ વૈયાવૃત્ત્ય એટલે સેવા
 ૪ સ્વાધ્યાય પાંચ પ્રકારનો છે.
 વાચના એટલે સૂત્રપાઠ અને તેનો
 અર્થ ગ્રહણ કરવો.
 પ્રચ્છના એટલે પોતાને ઉગતા પ્રશ્નો પૂછવા.
 પરિવર્તના એટલે તેનું પુનરાવર્તન કરવું.
 અનુપ્રેક્ષા એટલે તેનું તત્ત્વ ચિંતવવું.
 ધર્મકથા એટલે તેનો અન્યને યોગ્ય
 વિનિમય કરવો.
 મોક્ષમાર્ગનું પ્રતિપાદન કરનારા શાસ્ત્રો
 સ્વાધ્યાયનો વિષય મનાયા છે.
 ૫ ધ્યાનના ચાર લેહો છે. ૧ આત્મધ્યાન
 ૨ રૌદ્રધ્યાન ૩ ધર્મધ્યાન ૪ શુકલધ્યાન
 તેમાં પહેલા બે અપ્રશસ્ત છે. ધર્મ તથા
 શુકલ પ્રશસ્ત છે.
 ૬ ઉત્સર્ગ એટલે ત્યાગભાવ. તેમાં
 દ્રવ્ય ંયુત્સર્ગના ચાર પ્રકાર છે.
 ૧ ગણુ-ંયુત્સર્ગ (લોકસમુહનો ત્યાગ
 કરી ઓકાકી વિચરવું)
 ૨ શરીર-ંયુત્સર્ગ (કાયોત્સર્ગ)
 ૩ ઉપધિ-ંયુત્સર્ગ
 ૪ ભક્તપાન-ંયુત્સર્ગ
 ભાવ ંયુત્સર્ગના ત્રણ પ્રકાર છે.

૧ કષાય-અન્યુત્સર્ગ એટલે કષાયનો ત્યાગ.

૨ સંસાર-અન્યુત્સર્ગ એટલે સંસારનો ત્યાગ.

૩ કર્મ-અન્યુત્સર્ગ એટલે આઠ પ્રકારના કર્મોનો ત્યાગ.

ચોથો નિયમ સ્વાધ્યાય છે.

જેનું વર્ણન તપમાં જણાવ્યું છે.

સ્વ + અધ્યાય એટલે આત્માનું અધ્યયન.

પાંચ સ્વાધ્યાયમાં અનુપ્રેક્ષા સ્વાધ્યાયને બાવ સ્વાધ્યાય કહ્યો છે.

સ્વાધ્યાય કાલ એટલે જ્ઞાન-પ્રાપ્તિ અટે સ્વાધ્યાય કરવાનો જે “કાલ” સમય નિયત થયો છે તે તેનો વિશિષ્ટ અધિકાર દશ-વૈકલ્પિકસૂત્ર, નિશીથસૂત્ર, વ્યવહારસૂત્ર વગેરેમાં છે.

લોક વ્યવહારમાં પણ સ્વાધ્યાય સંધ્યાકાલે વળ્યું ગણેલો છે.

“અત્વારિ ખલુ કર્માણિ, સંધ્યાકાલે વિવર્જયેત્ । આહાર મૈથુન નિદ્રા, સ્વાધ્યાય ચ વિશેષતઃ ॥

સંધ્યા સમયે ચાર કર્મોનો ત્યાગ કરવો જોઈએ, આહાર, મૈથુન, નિદ્રા અને વિશેષે કરીને સ્વાધ્યાય.

પાંચમો નિયમ ઈશ્વર પ્રણિધાન છે.

એકાગ્રચિત્તે ઈશ્વરનું પ્રણિધાન કરવું, તેમાં તન્મય થવું.

ઈશ્વર એટલે જેનામાં જ્ઞાનાદિ અનંત ઐશ્વર્ય આવિર્ભૂત થયું છે, પ્રગટ થયું છે. તરોલાવે જે શક્તિ રહી હતી તે સકલ શક્તિ જેને આવિલાવે પ્રગટ કરી છે તે ઈશ્વર.

જીવનશુદ્ધિ અનિવાર્ય

Golden Rule

હૈતુને લક્ષ્યમાં રાખી પ્રયત્નપૂર્વક આ યમનિયમનું પાલન કરવાનું છે અને

વિના પ્રયત્ને-સહજ આ યમનિયમને જીવનમાં પ્રગટાવવાના છે.

જીવનની શુદ્ધિ કર્યા વિના ધ્યાન શક્ય નથી, યોગનો પરિચય શક્ય નથી, માનવતાનું પ્રાગલ્ભ્ય શક્ય નથી. સર્વપ્રથમ જીવનશુદ્ધિ અનિવાર્ય છે.

વ્યવહારશુદ્ધિ કર્યા વિના, હૃદય નિર્મલ થયા વિના, કૃતજ્ઞતા, ભદ્રતા આદિ સફળતાઓ વિના જેઓ આધ્યાત્મ અને ધ્યાન પ્રત્યે વળે છે, તેઓ ક્યારેય પણ સફળ થતા નથી.

વ્યવહારશુદ્ધિના પ્રાથમિક પાયા ઉપરજ આત્મશુદ્ધિનું કાર્ય અવલંબે છે.

વ્યવહારશુદ્ધિ પ્રત્યે જેમની ઉપેક્ષા છે, જેઓએ મનની મલિનતા અને શુદ્ધિની વક્રતા દૂર કર્યા નથી, ભવાભિનંદિપણું જેમનામાં ભર્યું છે, મહા આરંભ સમારંભમાં જેમનો તીવ્ર રસ છે, તેમનું પોતાને ધ્યાની કે ધર્મી કહેવડાવવાપણું પણ માત્ર ફંભ છે.

પ્રત્યેક વ્યક્તિ કોઈનીય ટીકા અર્થે નહિ, માત્ર પોતાની જાગૃતિ અર્થે પોતાના જીવનની અશુદ્ધિઓ વારવાર તપાસે, ચેતે અને દૂર કરવાનો યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કરે

જેમનામાં અનેક બિમારીઓ ભરી હોય તેમને પણ સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય પ્રદાન કરવાની તાકાત “યોગ”માં છે. પરંતુ બિમાર પોતે બિમાર છે એમ સ્વીકારે, એ અનિવાર્ય છે.

અધ્યાત્મ એટલે શું ?

What Is Spirituality

આધ્યાત્મ વિના યોગ સમ્યક્પણે સફળ થતો નથી. તેથી જીવનશુદ્ધિ કર્યા પછી આધ્યાત્મ પ્રગટાવવાની આવશ્યકતા છે,

સામાયિક' યથા સર્વચારિત્રેષ્વનુવૃત્તિમત્ ।
અધ્યાત્મ' સર્વયોગેષુ તથાડતુગતમિધ્યતે ॥

—અધ્યાત્મસાર

જેમ સર્વ ચારિત્રોને વિષે સામાયિકની અનુવૃત્તિ છે, તેમ સર્વ યોગોને વિષે અધ્યાત્મની અનુવૃત્તિ ઇચ્છાય છે.

અધ્યાત્મ એટલે શુદ્ધ પરિણામના પ્રકારવાળું અંતઃકરણ, સર્વ યોગોને વિષે એટલે મોક્ષસાધક જ્ઞાન ક્રિયાના સર્વ વ્યાપારોને વિષે અનુગત-સંયુક્ત હોય એવું જ તીર્થંકરાદિકેા ઇચ્છે છે. અધ્યાત્મ વિના કોઈ પણ ધર્મક્રિયા મોક્ષસાધક થતી નથી.

ગતમોહાધિકારાણામ્

આત્માનર્મધ કૃત્ય યા ।

પ્રવર્તે ક્રિયા શુદ્ધ ।

તદધ્યાત્મ' જગુર્જિના ॥

—અધ્યાત્મસાર

મોહનીય કર્મના સામર્થ્યથી રહિત થયેલા મનુષ્યની આત્માને આશ્રીને જે શુદ્ધ ક્રિયા પ્રવર્તે છે, તેને તીર્થંકરે અધ્યાત્મ કહે છે.

અધ્યાત્મ વિણ જે ક્રિયા,
તત્તુમલ તોલે

Only Aim Spirituality

વને વેશ્મ ધનં દૌઃસ્થયે

તેજો ધ્યાનને જલંભરૌ ।

દુરાપમાપ્યતે ધન્યૈઃ

કલા વધ્યાત્મવાંગ્મયમ્ ॥

—અધ્યાત્મ સાર

વનને વિષે ઘરની જેમ, દારિદ્રને વિષે ધનની જેમ, અંધકારને વિષે પ્રકાશની જેમ આ કલિયુગને વિષે અધ્યાત્મ શાસ્ત્ર

હૃદય છે, છતાં પણ તેને ભાગ્યવંત પુરૂષો ઝેકલિયુગમાં પણ પામે છે.

રસોભોગાવધિઃ કર્મે સદ્ભક્ત્યે ભોજનાવધિઃ ।
અધ્યાત્મશાસ્ત્રસેવાયામસૌ નિરવધિઃ પુનઃ ॥

—અધ્યાત્મસાર

મૈથુનને વિષે ભોગની અવધિ સુધી રસ રહેલો છે, તથા ઉત્તમ ભોજનને વિષે ભોજન કર્યા સુધી રસ રહેલો છે, પરંતુ અધ્યાત્મ શાસ્ત્રની સેવામાં જે રસ છે તે રસ તો અવધિ વિનાનો છે.

જેમના હૃદયમાં અધ્યાત્મશાસ્ત્રના અર્થનું તત્ત્વ પરિણમ્યું છે તેમને કદાપિ કષાય અને વિષયોના આવેશનો કલેશ થતો જ નથી.

જે જીવ ફરીથી તીવ્ર પરિણામ વડે પાપકર્મ ન બાંધે તે અપુનર્બંધક કહેવાય છે. જે પ્રાપ્તે તીવ્ર પરિણામ ન કરે, ઘોર સંસારને બહુ ન માને અને સર્વત્ર ઉચિત સ્થિતિનું સેવન કરે તે અપુનર્બંધક ચોથું ગુણસ્થાનક છે.

આ પ્રમાણેના લક્ષણવાળા ચોથા ગુણસ્થાનકથી આરંભી અયોગી કેવળી નામના ચૌદમા ગુણસ્થાનક સુધી ભવ્ય સુસુક્ષ્મ જીવોએ કરાતી જે ક્રમશુદ્ધિવાળી ક્રિયા પ્રવર્તે છે, એટલે જેમ જેમ કષાયની હાનિ થાય તેમ તેમ શુભ શુભતર અને શુભતમ પરિણામે કરીને, જ્ઞાનની વિમળતાએ કરીને, વિધિક્રિયાને બહુ માનવા વડે કરીને ક્રમે ક્રમે વિશેષ શુદ્ધતાવાળી—ઉજ્જવળ એટલે વધતા શુભ પરિણામના ઉત્કર્ષવાળી જે ક્રિયા પ્રવર્તે છે, તે સર્વ ક્રિયા અધ્યાત્મમયી જિનેશ્વરોએ કહેલી છે.

અધ્યાત્મસાર'માં અધ્યાત્મશાસ્ત્રના માહાત્મ્યનો ઉપસંહાર કરતા પૂ. શ્રી ચશોવિજયજીએ કહ્યું છે કે,

અધ્યેતવ્યં તદધ્યાત્મશાસ્ત્રં ભાવ્ય પુનઃ પુનઃ ।
અનુષ્ઠેયસ્તદથશ્ચ દેયો યોગ્યસ્ય કસ્યચિત્ ॥

સુમુક્ધએ અધ્યાત્મશાસ્ત્રને। અધ્યાસ કરવો, વારંવાર તે સંબંધી વિચાર કરવો, તેમાં કહેલા અર્થોનું અનુષ્ઠાન કરવું અને કોઈ પણ યોગ્ય પ્રાણીને તેનો અર્થ આપવો.

કપટ રહિત થઈ, આત્મઅરપણા

Open Yourself to That

શાંતો હાન્તઃ સદા શુભો મોક્ષાર્થી વિશ્વવત્સલઃ ।
નિર્દંભાયાં ક્રિયાં કુર્યાત્ સાધ્યાત્મશુભવૃદ્ધયે ॥

—અધ્યાત્મસાર

શાંત, હાન્ત, નિરતરશુભ, મોક્ષનો અર્થી અને વિશ્વવત્સલ એવો મનુષ્ય જે નિર્દંભ ક્રિયાને કરે છે તે અધ્યાત્મની વૃદ્ધિને માટે થાય છે.

જ્ઞાન અને ક્રિયા બંને રૂપ અધ્યાત્મ રહેલું છે એ સાધકે ન ભૂલવું અને તેથી અધ્યાત્મની ઇચ્છાવાળાએ હ બનો ત્યાગ કરવો.

‘દુર્બલ નગ્નને માસ ઉપવાસી,
જે છે માયા રંગરે;
તો પણ ગભાં અનંતા લેશે,
જાલે બીજી અંગરે.

—શ્રી યશોવિજયજી કૃત સાદા ગ્રંથસો.

ગાથાનુ સ્તવન.

આત્માર્થિના તતસ્ત્યાજ્યે

દંભોનથનિબંધનમ્ ।

શુદ્ધિઃ સ્યાદનુભૂતસ્યે—

ત્યાગમે પ્રતિપાદિતમ્ ॥

—અધ્યાત્મસાર

આત્માર્થીએ અનર્થના કારણરૂપ દંભનો ત્યાગ કરવો, કેમકે સરલ માણસની જ શુદ્ધિ થાય છે, એમ આગમમાં કહ્યું છે.

જિનૈર્નાનુમતં કિંચિનિષિદ્ધં વા ન સર્વથા ।
કાર્યે ભાવ્યમદંભેનેત્યેવાજ્ઞા પારમેશ્વરી ॥

—અધ્યાત્મસાર

જિનેશ્વરોએ સર્વથા એકાંતપણે કાંઈ પણ અનુજા કરી નથી, તેમજ કાંઈ પણ સર્વથા નિષેધ કર્યો નથી પરંતુ “કાર્યને વિષે હંભરહિત થવું” એવી જ પરમેશ્વરની આજ્ઞા છે. હંભરહિત—સરળ ચિત્તવાળા થવું—કપટ કરવું નહિ. એ પ્રમાણે આગમ-વાણી છે.

કપટરહિત થવાથી ભવસ્વરૂપનો યથાર્થ ભાસ થાય છે.

જે તત્ત્વને બાંધતા નથી તે પામર છે, તત્ત્વને બાંધવાથી વિકલ્પો શાંત થઈ બુદ્ધિ સ્થિર થાય છે.

ભવસ્વરૂપનો યથાર્થ ભાસ થવાથી વૈરાગ્ય બળે છે અને વિષયોના ત્યાગથી ટકે છે. અકૃત્વ વિષય ત્યાગ થો વૈરાગ્યં દિધીર્ધતિ । અપચ્ચમપરિત્યજ્ય સ રોગોઽષ્ટદશમિચ્છતિ ॥

—અધ્યાત્મસાર

જે કોઈ મનુષ્ય વિષયોનો ત્યાગ કર્યા વિના વૈરાગ્યને ધારણ કરવા ઇચ્છે છે, તે મનુષ્ય કુપચ્ચનો ત્યાગ કર્યા વિના રોગનો નાશ કરવા ઇચ્છે છે.

જ્ઞાનગભાં વૈરાગ્યના લક્ષણો અધ્યાત્મ સારમાં આ પ્રમાણે કહ્યા છે.

“સૂક્ષ્મદષ્ટિ, મધ્યસ્થપણું, સર્વવ્રહ્મિતનું ચિંતવન, ક્રિયાને વિષે અત્યંત આદર, લોકોને ધર્મમાં જોડવા. અન્ય જનોના વૃતાંતને વિષે મૂક, અંધ અને બધિર જેવી એક તથા દરિદ્રને જેમ ધન ઉપા-જનમાં હોય તેમ આત્મશુભો પ્રાપ્ત કરવાના અધ્યાસમાં ઉત્સાહ, કામદેવના ઉન્માદનું હમન, આઠ મહત્ત્વી સંકીર્ણતાનું મર્દન,

અસૂયાના તંતુનો નાશ, સમતારૂપી અમૃતને
વિષે સ્નાન તથા નિરંતર ચિદ્ધાનંદમય
એવા આત્મસ્વભાવથી નહીં ચળવાપણું એ
સર્વ જ્ઞાનગર્ભ વૈરાગ્યના લક્ષણોની શ્રેણી છે.

વૈરાગ્ય મમતાનો ત્યાગ કરવાથી
સ્થિરતા પામે છે.

વિષયૈઃ કિં પરિત્યક્તૈર્જાગર્તિ મમદા યદિ।
ત્યાગાદ્ કંચકમાત્રસ્ય જીજ્ઞો નહિ નિર્વિપા ॥

—અધ્યાત્મસાર

જો હૃદયમાં મમતા જાગૃત હોય તો
વિષયોનો ત્યાગ કરવાથી શું ફળ? કેમકે
માત્ર કાંચળીનો ત્યાગ કરવાથી સર્પ
વિષ રહિત થતો નથી.

યઃ પશ્યતિ સ પશ્યતિ

Light of Discrimination

જ્ઞાસા તત્ત્વની સન્મુખ થાય છે
ત્યારે મમતા રહેતી નથી. જેને તત્ત્વની
જ્ઞાસા છે તેને તત્ત્વ પ્રાપ્તિ વિના ખીજે
કયાંય પ્રીતિ થતી નથી.

ભિન્નાઃ પ્રત્યેકમાત્માનો

વિભિન્નાઃ પુદ્ગલા અપિ।

શૂન્યઃ સંસર્ગઃ ઇત્યેવં

યઃ પશ્યતિ સ પશ્યતિ ॥

—અધ્યાત્મસાર

પ્રત્યેક આત્માઓ ભિન્ન છે તથા
પુદ્ગલો પણ આત્માથી ભિન્ન છે, તેમને
કેાઈ પ્રકારનો સંબંધ છે જ નહિ, એ
પ્રમાણે જે જીવે છે તે જ જીવે છે!

અહંતામમતે સ્વત્વસ્વીયત્વબ્રમહેતુકે।

ભેદજ્ઞાનાત પલાયેતે રજજ્ઞાનાદિવાહિણીઃ

—જ્ઞાનસાર

જેમ રજજ્ઞાના જ્ઞાનથી સર્પની ભીતિ
નષ્ટ થાય છે, તેમ ભેદજ્ઞાનથી સ્વત્વ અને
સ્વીયત્વરૂપ ભ્રાંતિના હેતુરૂપ અહંતા

અને મમતા નષ્ટ થાય છે.

અધ્યાત્મ પ્રાપ્તિના સાધન દર્શાવતા
પૂ. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય યોગશાસ્ત્રના ચોથા
પ્રકાશમાં ફરમાવે છે કે,

આત્મૈવ દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણ્યથવા યતેઃ।
યત્ તદ્દાત્મકં એવૈષ શરીરમધિતિષ્ઠતિ ॥

સંયમીનો આત્માજ દર્શન જ્ઞાન અને
ચારિત્રરૂપ છે. કારણ કે દર્શનાદિરૂપ
આત્મા જ શરીરમાં વસે છે.

આત્માનમાત્મના વેત્તિ

મોહ્યાગાદ્ ય આત્મનિ।

તદૈવ તસ્ય ચારિત્રં

તજ્ઞાનં તત્ત્વ દર્શનમ્ ॥

મોહનો ત્યાગ કરીને જે આત્મા
આત્મામાં આત્મા વડે આત્માને જાણે છે
તે જ તેનું ચારિત્ર તે જ તેનું જ્ઞાન અને
તે જ તેનું દર્શન છે.

ઉક્તં જિનૈર્દ્વાદશભેદભંગ,

શ્રુતં તતોડ્યદનેકભેદકમ્।

તસ્મિન્નુપાદેયતયા ચિદ્દાત્મા,

શેષં તુ હેયત્વધિયાભ્યધાયિ ॥

—શ્રી પદ્મનંદિ પંચ વિંશતિકા

દ્વાદશાંગી શ્રી જિનેશ્વરદેવે કહી છે તેમાં
પણ એક આત્મા જ આદેય-અહણુ કરવા
યોગ્ય છે અને બાકી હેય-ત્યાગવા યોગ્ય છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે,

આત્માજ્ઞાનભવં દુઃખમાત્મજ્ઞાનેન હન્યતે।
તપસાડ્ય્યાત્મવિજ્ઞાનહીનૈરષ્ટે-તું ન શક્યતે ॥

આત્માના અજ્ઞાનથી ઉત્પન્ન થતું દુઃખ
આત્મજ્ઞાનથી નાશ પામે છે. આત્મજ્ઞાન
વિનાના માણસો તપથી પણ તે દુઃખ દૂર
કરી શકતા નથી, કારણ કે જ્ઞાન સિવાયનું
તપ અલ્પ ફળવાળું છે. બધું દુઃખ
આત્માના અજ્ઞાનના કારણે થયેલું છે, અને

તે તેના પ્રતિપક્ષરૂપ આત્મજ્ઞાનથી નાશ પામે છે. માટે બાહ્ય વિષયોનો મોહ દૂર કરી આત્મજ્ઞાન મેળવવા પ્રયત્ન કરવા યોગ્ય છે. અયમાત્મૈવ ચિ પઃ શરીરી કર્મયોગતઃ । ધ્યાનાગ્નિદર્શકર્માતુસિદ્ધાત્માસ્થાન્નિરંજનઃ ॥

આ આત્મા ચૈતન્યસ્વરૂપ છે અને તે કર્મના સંયોગથી શરીરી થાય છે તેજ આત્મા જ્યારે ધ્યાનરૂપ અગ્નિથી કર્મોને બાળી નાંખે છે ત્યારે તે નિરંજન, અશરીરી સિદ્ધ થાય છે.

કલેશે વાસિન મન સંસાર

કલેશ રહિત મન તે ભવપાર

Spiritual Foundations of the Freedom

અયમાત્મૈવ સંસારઃ કષાયેન્દ્રિયનિર્જિતઃ ।

તમેવ તદ્વિજેતારં મોક્ષમાહુર્મનીષિણુઃ ॥

કેધ, માના માયા અને લોભ એ ત્યારે કષાયો અને ઇન્દ્રિયો વડે જીતાયેલો આ આત્માજ સંસાર છે, અને તે કષાયો અને ઇન્દ્રિયોને જીતનારો આત્માજ મોક્ષ છે એમ બુદ્ધિમાન પુરૂષે કહે છે. સ્વરૂપના લોભ સિવાય બીજો મોક્ષ નથી. આત્મા આનન્દ સ્વરૂપ છે તે પણ સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ જ છે. માટે આત્મ જ્ઞાનનો જ આશ્રય કરવો. ક્ષાન્ત્યા ક્ષેપો મૃદુત્વેન માનો માયાડઝળવેન ચ, લોભશ્ચાનિહયા જેયાઃ કષાયા ઇતિ સંગ્રહઃ ॥

એમ ક્ષમાથી ક્ષેપને. નમ્રતાથી માનને, સરલતાથી માયાને અને સંતોષથી લોભને જીતવો.

‘અમૃતર્ષિદુ ઉપનિષદ’માં કહ્યું છે કે,

‘મન એવ મનુષ્યાણામ્ કારણ’ બંધ મોક્ષયો’

મન એજ મનુષ્યના બંધનું કારણ છે,

અને મોક્ષનું પણ કારણ છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

વિનેન્દ્રિયજયં નૈવ કષાયાઞ્જેતુચીશ્વરઃ
હન્યતે હૈમનં જાડ્યં ન વિના જવલિતાનલમ્ ॥

ઇન્દ્રિયોને જીત્યા સિવાય મનુષ્ય કષાયો ઉપર વિજય મેળવવા સમર્થ થતો નથી. કેમકે શિયાળાની ઠંડી પ્રજ્વલિત અગ્નિ વિના દૂર કરી શકાતી નથી.

તદિન્દ્રિયજયં કુર્યાદ્ મનઃશુદ્ધયા મહામતિઃ ।
માં વિના યમનિયમૈઃ કાયકલેશો વૃથાનૃણામ્ ॥

માટે બુદ્ધિમાન પુરૂષે મનની વિશુદ્ધિ વડે ઇન્દ્રિયો ઉપર વિજય મેળવવો કારણ કે મનની શુદ્ધિ વિના મનુષ્યોને યમનિયમો વડે નકામો કાયકલેશ થાય છે.

અનિરૂદ્ધમનસ્કઃ સન્ યોગશ્રદ્ધાં કથાતિ યઃ ।
પદ્મ્યાં જિગમિષુર્ગ્રામ સ્ફુગુરિવ હસ્યતે ॥

મનનો નિરોધ કર્યા વિના જે માણસ ‘હું યોગી છું’ એવું અભિમાન રાખે છે તે પગે ચાલીને બીજો ગામ જવા ઇચ્છતા પાંગળાં માણસની પેઠે હાસ્યપાત્ર બને છે. મનોરોધે નિરૂદ્ધ્યન્તે કર્માણ્યપિ સમન્તતઃ । અનિરૂદ્ધમનસ્કસ્ય પ્રસરન્તિ હિ તાન્યપિ ॥

મનનો નિરોધ થતાજ જ્ઞાનાવરણીયાદિ અતિ પ્રબળ કર્મોનો પણ સર્વથા નિરોધ થઈ જાય છે. જેનું મન નિરોધ પામ્યું નથી તેનાં કર્મો ઉલટાં વધી જાય છે.

દીપિકા બલ્લવનિર્વાણા નિર્વાણપથદર્શિની ।
એકૈવ મનસઃ શુદ્ધિઃ સમાન્માતા મનીષિભિઃ ॥

પૂર્વાચાર્યોએ એકલી મનની શુદ્ધિનેજ મોક્ષમાર્ગ બતાવનારી, કદી ન ઓલવાય એવી દીવી કહેલી છે.

સત્યાં હિ મનસઃ શુદ્ધૌ

સન્ત્યસન્તોડપિ ચદશુષ્ણાઃ ।

સન્તોડપ્યસત્યાં નો સન્તિ

સૈવ કાર્યા બુધસ્તતઃ ॥

જો મનની શુદ્ધિ હોય તો અવિદ્યમાન

શુભો! પણ અસ્તિત્વમાં આવે છે પરંતુ તે ન હોય તો વિદ્યમાન શુભોનો પણ અભાવ થાય છે. માટે શુદ્ધિમાન પુરૂષે મનશુદ્ધિ જ કરવી.

મનઃ શુદ્ધિમભિપ્રાણા ચે

તપસ્યન્તિ સુકૃતચે ।

ત્યક્ત્વા નાવં ભુજશ્ચાં તે

તિતીષન્તિ મહાભુવમ્ ॥

જે લોકો મનની શુદ્ધિ કર્યા વિના સુકૃત માટે તપ તપે છે તે લોકો નાવને છોડીને હાથવડે સમુદ્ર તરવાની ઇચ્છા રાખે છે. તપસ્વિનો મનઃ શુદ્ધિવિના ભૂતસ્ય સર્વથા । ધ્યાનં ખલુ મુદ્ધા ચક્ષુર્વિંકલસ્યેવ દર્પણુઃ ॥

જેમ આંખો વિનાનાને દર્પણુ નકામું છે તેમ થોડી પણ મનની શુદ્ધિ વિનાના તપસ્વિને ધ્યાન નકામું છે.

મન સાધ્યું તેને સધળું સાધ્યું

Release of Spiritual Energy.

તદવશ્યં મનઃ શુદ્ધિઃ કર્તવ્યા સિદ્ધિમિચ્છતા ।

તપઃ શ્રુતયમપ્રાયૈઃ કિમન્યૈઃ કાયદષ્ટનૈઃ ॥

માટે સિદ્ધિની ઇચ્છાવાળાએ મનની શુદ્ધિ જ કરવી જોઈએ. તે સિવાય બીજા દેહકમન કરનારા તપ શ્રુત, યમ નિમમાદિ ઉપાયો અર્થ છે.

મનઃ શુદ્ધયૈ ચ કર્તવ્યો રાગદ્વેષ વિનિર્જયઃ ।

કાલુષ્યં ચેન હિત્વાડ્ડત્મા સ્વસ્વરૂપેડવતિષ્ઠતે ॥

મનની શુદ્ધિ કરવા માટે રાગ દ્વેષનો જય કરવો, રાગ દ્વેષ છૂટવાથી આત્મા મલિનતા દૂર કરીને પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં સ્થિર થાય છે.

આત્માયત્તમપિ સ્વાન્તં કુર્વતામત્ર યોગિનામ્ ।

રાગાદિભિઃ સમાક્રમ્ય પરાયત્તં વિધીયતે ॥

આત્મામાં લીન કરવા પ્રયત્ન કરતા યોગીઓના મનને પણ રાગદ્વેષ અને મોહ

ચડી આવીને પરાધીન બનાવે છે.

રક્ષમાણુમપિ સ્વાન્તં સમાહાય મનાગ્ મિષમ ।
પિશાચા ઈવ રાગાધાર્ચયન્તિ મુહુર્મુહુઃ ॥

ગમે તેટલું રક્ષણ કરવામાં આવે છતાં પિશાચનાં જેવા રાગાદિ થોડું પણ પ્રમાદરૂપ બહાનું મળતાં મનને વારંવાર છેતરે છે. રાગાદિતિમિરક્ષસ્તજ્ઞાનેન મનસા જનઃ । અન્ધેનાન્ધ ઇવાકુષ્ઠઃ પાત્યતે નરકાવટે ॥

જેમ આંધળો માણસ આંધળા માણસને ખાડામાં નાંખે છે તેમ રાગાદિ અંધકારથી નાશ પામેલ વિવેકજ્ઞાનવાળું મન માણસને ખેંચીને નરકરૂપ ખાડામાં નાંખે છે.

અસ્તતન્દ્રૈરતઃ પુંભિર્નિર્વાણપદકાંક્ષિભિઃ ।

વિધાતવ્યઃ સમત્વેન રાગદ્વેષદ્વિષજજયઃ ॥

માટે નિર્વાણપદની ઇચ્છાવાળા પુરૂષોએ પ્રમાદનો ત્યાગ કરી સમભાવ વડે એટલે રાગદ્વેષના હેતુઓમાં મધ્યસ્થ પરિણામ વડે રાગ દ્વેષરૂપી શત્રુને છૂટવો જોઈએ.

અમન્દાનન્દજનને સાર્ય વારિણિ મનજતામ્ ।
ભયતે સહસા પુંસાં રાગદ્વેષમલક્ષયઃ ॥

અતિ આનંદજનક સમતારૂપી પાણીમાં ડુબકી મારનાર પુરૂષોનો રાગદ્વેષરૂપી મેલ તત્કાળ નાશ પામે છે.

પ્રણિહન્તિ ક્ષણાર્ધેન સામ્યમાલમ્બ્યકર્મત્ત્વા ।

યત્ત હન્યાન્નરસ્તીવ્રતયસા જન્મકોટીભિઃ ॥

માણસ જે કર્મને, કોટી જન્મની કઠિન તપશ્ચર્યાથી પણ નાશ ન કરી શકે તે કર્મને તે સમભાવનો આશ્રય લઈને એક અર્ધા ક્ષણમાં નાશ કરે છે.

મનઃશુદ્ધિનો માર્ગ

Path of Purity-Truth

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય

‘અધ્યાત્મસાર’માં મનઃશુદ્ધિ કરવાનો ઉપાય સુંદર રીતે દર્શાવે છે.

મનસ એવ તતઃ પરિશોધન

નિયમતો વિદધીત મહામતિઃ ।

ઈદમલેખજસંવનનં મુનેઃ

પરપુમથરતસ્ય શિવશ્રિયઃ ॥

તેથી કરીને મતિમાન પુરૂષે અવશ્ય મનની શુદ્ધિ કરવી જોઈએ, કેમકે તે (મનની શુદ્ધિ) પરમ પુરૂષાર્થ (મોક્ષ)માં આસક્ત થયેલા મુનિને મોક્ષલક્ષ્મીનું આકર્ષણ કરવામાં ઔષધ વિનાનું વરીકરણ છે.

પ્રવચના જ્ઞવિદ્યાસરવિપ્રભા

પ્રશમનીરતરંગતરંગિણિ ।

હૃદયશુદ્ધિરુદ્ધિષુ મહાનવર

પ્રસરનાશવિદ્યૌ પરમૌષધમ્ ॥

મન શુદ્ધિ એ જિનાગમરૂપી કમળનો વિકાસ કરવામાં સૂચની પ્રભા સમાન છે. પ્રશમરૂપી જળના તરંગવાળી નદી છે. એને હૃદય પામેલા અષ્ટ પ્રકારના મહરૂપી જવરના પ્રચારનો નાશ કરવામાં મહા રસાયન સમાન છે.

અનુભવામૃતકુંડમનુત્તર

તત મરાલવિદ્યાસપયોજિની ।

સકલકમંકલકવિનાશિની

મનસ એવ હિ શુદ્ધિરુદ્ધાહૃતા ॥

અનુભવરૂપી અમૃતના કુંડ સમાન, મહામતરૂપી રાજહંસને કીડા કરવાની કમલિની સમાન તથા સકળ કમંના કલંકને નાશ કરનારી એવી એક મનની જ શુદ્ધિ કહેલી છે.

પ્રથમતો વ્યવહારનયસ્થિતોઽ

શુભવિકલ્પ નિવૃત્તિપરો ભવેત્ ।

શુભવિકલ્પમયત્રતસેવયા

હરતિ કંટક એવ હિ કંટકમ્ ॥

પ્રથમ વ્યવહાર નયમાં રહીને શુભ

સંકલ્પમય મહામતોનું પાલન કરવાવડે અશુભ સંકલ્પની નિવૃત્તિ કરવામાં તત્પર થવું (અહીં કોઈને શંકા થાય કે ત્રત સેવન રૂપ પ્રવૃત્તિઓ કરીને બીજી પ્રવૃત્તિની નિવૃત્તિ શી રીતે થાય? તેનો જવાબ આપે છે કે) કાંટો જ કાંટાનું હરણ કરે છે.

વિષયધીત્ય પદ્ધાનિશનૈઃશનૈઃ

હરતિ મંત્રપદ્ધાવધિ માંત્રિકઃ ।

ભવતિ દેશનિવૃત્તિરપિ સ્ફુટા,

ગુણકરી પ્રથમ મનસસ્તથા ॥

જેમ માંત્રિક મંત્રના પદોની સમાપ્તિ સુધી ધીમે ધીમે પદો (શબ્દો) બોલીને વિષનું હરણ કરે છે-વિષ ઉતારે છે, તેમ પ્રથમ મનની દેશ નિવૃત્તિ પણ પ્રગટ થણે ગુણકારક થાય છે.

અનુત્તમસદ્વિષયવ્યવસાયતો,

લગતિ યત્ર મનોઽધિકસૌષ્ઠવાત્ ।

પ્રતિકૃતિ પદ્ધમાત્મવદેવ વા,

તદવલંબનમત્ર શુભં મતર્મ્ ॥

અશુભ વિષયના વ્યાપારથી નિવૃત્તિ પામેલું મન અતિ પ્રસન્નતાને લીધે જે પદાર્થ પર લાગે છે-તન્મય થાય છે તે પદાર્થ પણ આત્માની જ જેમ અથવા જિનપ્રતિમાની જેમ આ મનશુદ્ધિમાં શુભ અવલંબનરૂપ માનેલો છે.

તદનુ કાચન નિશ્ચયકલ્પના

વિગલિત વ્યવહારપદ્ધાવધિઃ ।

ન કિમપીતિ વિવેચનસંમુખી

ભવતિ સર્વનિવૃત્તિ સમાધયે ॥

ત્યારપછી 'મારે વ્યવહાર કાંઈ પણ કામનો નથી' એ પ્રમાણેનું વિવેચન કરવામાં સન્મુખ તથા જેમાં વ્યવહારના સ્થાનનો છેડો-અંતપરિપૂર્ણ થયો છે, એવી કોઈ-અપૂર્વ નિશ્ચય નયની કલ્પના સર્વ

નિવૃત્તિની સમાધિને માટે થાય છે.

હહ હિ સર્વં બહિર્વિષયચ્યુતં

હૃદયમાત્મનિ કેવલમાગતમ્ ।

ચરણદર્શનબોધપરંપરા

પરિચિતં પ્રસરત્ય વિકલ્પકમ્ ॥

આ નિર્વિકલ્પ દશામાં સર્વં બાહ્ય વિષયોથી રહિત, કેવળ આત્માને વિષે જ લય પામેલું જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્રની પરંપરાથી પરિચિત થયેલું તથા વિકલ્પોથી રહિત એવું મન પ્રસરે છે.

તદ્દિવમન્ય દુષ્ટૈત્યધુનાપિ નો

નિયત વસ્તુવિલાસ્યપિ નિશ્ચિયાત્ ।

ક્ષણમસંગમુદ્દીત નિસંગધી

હૃતબહિર્અહમન્તરુદ્ધહૃતમ્ ॥

તેથી કરીને હમણાં પણ આ યોગીનું મન નિયત વસ્તુ (ચૈતન્ય) ને વિષે વિલાસવાળું થઈને નિશ્ચય સ્વભાવને લીધે બીજું કંઈ પણ ગ્રહણ કરતું નથી. કેમકે ક્ષણવાર અસંગ થયેલું અને ઉદય પામેલી નિસંગ બુદ્ધિવડે જેનું બહિર્મુખ જ્ઞાન નાશ પામ્યું છે, એવું ચિત્ત (આ નિશ્ચય કલ્પનાને વિષે) કહેલું છે.

કૃતકષાયજથઃ સગભીરિમ,

પ્રકૃતિશાન્તમુદાત્તમુદારધીઃ ।

સ્વમનુગૃહ્ય મનોડનુભવત્યહો,

ગલિતમોહતમઃ પરમંમહઃ ॥

અહો ! ક્ષેપાદિક કષાયોનો જથ્થો કરનાર ઉદાર બુદ્ધિવાળો મનુષ્ય પોતાના ચિત્તને અનુકૂળ કરીને ગંભીરતાવાળું, પ્રકૃતિથી જ શાંત, ઉદાત્ત અને જેમાંથી મોહરૂપી અંધકાર નબૂટ થયું છે. એવું પરમ જ્યોતિમય જે આત્મસ્વરૂપ તેને અનુભવે છે.

ગલિત દુષ્ટ વિકલ્પ પરંપરં

ધૃતવિશુદ્ધિ મનોભવતીદશમ્ ।

ધૃતિમુપેત્ય તતશ્ચ મહામતિઃ

સમધિગચ્છતિ શુભ્રયશઃ શ્રિયમ્ ॥

જેમાંથી દુષ્ટ વિકલ્પોની પરંપરા નાશ પામી છે તથા જેણે વિશુદ્ધિને ધારણ કરી છે એવું મન ઉપર કહ્યું છે તેવા પ્રકારનું થાય છે અને તેથી કરીને મહા બુદ્ધિમાન યોગી ધૈર્યને પામીને ઉજવળ યશસ્વતી (મોક્ષ) ને મેળવે છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

કર્મં જીવં ચ સ પ્રિલપ્તં પરિજ્ઞાતાત્મનિશ્ચયઃ ।

વિભિન્નીકુરુતે સાધુઃ સામાયિકશલાક્યા ॥

જેને આત્મસ્વરૂપનો નિશ્ચય થયો છે એવા સાધુ સામાયિકરૂપી સળી વડે પરસ્પર મળેલા જીવ અને કર્મને જુદાં કરે છે. આત્મજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરતાં તથાવિધ આવરણો દૂર થવાથી પુનઃ પુનઃ સ્વસંવેદનથી આત્માનો દૃઢ નિશ્ચય થાય છે અને તેથી આત્મસ્વરૂપનું આવરણ કરનારા અને આત્મસ્વરૂપથી ભિન્ન એવા કર્મોને પરમ સામાયિકના બળથી નિર્જરે છે.

રાગાદિવાન્તાવધ્વંસે કૃતે સામાયિકાંશુના ।
સ્વસ્મિન્સ્વરૂપં પશ્યન્તિ યોગિનઃ પરમાત્મના ॥

સામાયિકરૂપી સૂર્યથી રાગાદિ અંધકારનો નાશ થતાં યોગીઓ પોતાનામાં પરમાત્માનું સ્વરૂપ દેખે છે બધા આત્માઓ તત્ત્વદૃષ્ટિથી પરમાત્મા જ છે. કેવળ રાગ દ્વેષાદિથી મલિન થયેલા હોવાથી પરમાત્મ સ્વરૂપની અભિવ્યક્તિ થતી નથી, પરંતુ સમભાવરૂપ સૂર્યના પ્રકાશથી રાગાદિ અંધકારનો નાશ થતાં આત્માને વિશે જ પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રગટ થાય છે.

સ્નિહ્યન્તિ જન્તવો નિત્યં

વૈરિણોડપિ પરસ્પરમ્ ।

અપિ સ્વાર્થકૃતે સામ્ય—

ભાજ : સાધા : પ્રભાવત : ॥

પોતાના સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ માટે સમત્વનું સેવન કરનાર સાધુના પ્રભાવથી નિત્ય વેર વૃત્તિવાળાં પ્રાણીઓ પણ પરસ્પર પ્રેમ કરે છે. સામ્ય' સ્યાન્નિર્મમત્વેન તત્કૃતે ભાવનાઃ શ્રયેત્ ।

અનિત્યતામશરણું ભવમેકત્વમન્યતામ્ ॥

અશૌચમાશ્રવવિધિ' સંવર' કર્મ'નિર્જ'રામ્ ।

ધર્મ'સ્વાખ્યાતતાં લોક' દ્વાદશી' યોધિભાવનામ્ ॥

સમભાવની પ્રાપ્તિ નિર્મમત્વ પ્રાપ્ત થવાથી જ થાય છે અને નિર્મમત્વ પ્રાપ્ત થવા માટે અનિત્યાદિ બાર ભાવનાઓનું અવલંબન કરવું આવશ્યક છે.

અનિત્ય ભાવના, અશરણુ ભાવના, સંસાર ભાવના, એકત્વ ભાવના, અન્યત્વ-ભાવના, અશુચિત્વભાવના, આશ્રવ ભાવના, સંવરભાવના, નિર્જ'રાભાવના, ધર્મ'સ્વા-ખ્યાત ભાવના, લોકભાવના અને યોધિ દુર્લભ ભાવના એ બાર ભાવના છે ॥

મુક્તિલક્ષ્મીની સખીરૂપી

બાર ભાવનાઓ

Pathway of the Soul

સમભાવ કેળવવા માટે નિર્મમત્વ થવું જોઈએ, તે માટે બાર ભાવનાઓ અગત્યની છે.

પહેલી અનિત્ય ભાવના છે.

વસ્તુજાતમિદં મૂઠ

પ્રતિક્ષણુ વિનશ્વરમ્ ।

જનન્નયિ ન જનાસિ

બ્રહ્ : કોડયમનૌષધઃ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

હે મૂઠ પ્રાણી ! સંસારમાં વસ્તુઓનો સમુદ્ધ પર્ચાયથી ક્ષણક્ષણુ વિનશ્વર છે.

આ વાત તું જાણે છે તો પણ તું અજાણુ રહે છે. શું તને કોઈ પિશાચ વળગ્યો છે જેની ઔષધિ નથી ?

શરીર' શ્લીય'તે નાશા ગલ્લ્યાયુનં પાપધીઃ મોહઃસ્ફુરતિ નાત્માર્થઃ પર્યવૃત્ત'શરીરિણામ્ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

સંસારમાં જીવોનું પ્રવર્તન કેટલું આશ્ચર્યકારક છે કે શરીર તો પ્રતિદિન ક્ષીણ થતું જાય છે પણ આશા ક્ષીણ થતી નથી. આયુષ્ય તો ઘટતું જાય છે પણ પાપ કાર્યોમાં બુદ્ધિ વધે છે. મોહ તો નિત્ય સ્ફુરાયમાન થાય છે પણ જીવ પોતાના હિત કે કલ્યાણના માર્ગે વળતો નથી. આ કેવું અજ્ઞાન છે !

ગગનનગરકલ્પ' સંગમ' વક્ષ્યાનામ્ જલહપટલતુલ્ય' યૌવન' વા ધન' વા ।

સુજનસુતશરીરાદીનિ વિદ્યુચ્ચલ્લાનિ ક્ષણિકમિતિ સમસ્તં વિદ્ધિ સંસાર વૃતત્મ ॥

—જ્ઞાનાર્ણવ

પ્રિય સ્ત્રીઓનો સંગમ તો તરત વિદ્યુત્ થનારા આકાશમાં રચાયેલા નગર સમાન છે. યૌવન અને ધન તો વરસાદના વાદળા જેવાં છે. સ્વજન, પુત્ર, શરીર આદિ વિજલી સમાન ચંચળ છે.

આવી જગતની વ્યવસ્થા અનિત્ય જાણીને તેમાં તું નિત્યતાની બુદ્ધિ ન રાખ, બીજી અશરણુ ભાવના છે.

શોચન્તિ સ્વજનનાનન્ત' નીચમાનાન્ સ્વકર્મભિન્ન નેપ્યમાણું તુ શોચન્તિ નાત્માનં મૂઠબુદ્ધયઃ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

મૂઠ બુદ્ધિવાળા લોકો પોતાના કર્મોએ મૃત્યુ પામતા સ્વજનોનો શોક કરે છે, પણ સ્વકર્મવડે મૃત્યુ પામનાર પોતાના આત્માનો શોક કરતા નથી.

ત્રીજી સંસાર ભાવના છે.

યોગ શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે “સમસ્ત લોકાકાશમાં વાળના અગ્નિભાગ જેટલું પણ કોઈ સ્થાન નથી કે જ્યાં જીવ પોતાના કર્મથી એકેન્દ્રિયાદિ વિવિધ રૂપો ધારણ કરવા વડે ઉત્પન્ન ન થયો હોય.”

ચોથી એકત્વ ભાવના છે.

“જીવ એકલો જ ઉત્પન્ન થાય છે, અને એકલો જ મરણ પામે છે, તથા ભવાંતરમાં કરેલા કર્મ એકલો જ ભોગવે છે.”

પાંચમી અન્યત્વ ભાવના છે.

“જ્યાં આત્માથી શરીરની વિલક્ષણતા હોવાથી અન્યપણું છે, ત્યાં ધન, ઘંધુ અને સહાયકોનું આત્માથી અન્યત્વ હોય એ કહેવું મુશ્કેલ નથી.”

છઠ્ઠી અશુચિ ભાવના છે.

“એ આંખ, એ નાક, એ કાન, મુખ, જનનેન્દ્રિય રૂપી નવ દ્વારમાંથી વહેતા અધોદ્વાર અને દુર્ગંધી ચીકણા રસના સતત આવવાથી મલિન રહેતા શરીરમાં પવિત્ર-પણાનું અભિમાન કરવું એ મહામોહનું લક્ષણ છે.”

સાતમી આશ્રવ ભાવના છે

‘ઋષાદિ કષાયો, રૂપશાદિ વિષયો, મન-વચનકાયાની પ્રવૃત્તિરૂપ યોગો, અજ્ઞાન, સંશય, વિપયંય, રાગ, દ્વેષ, સ્મૃતિભ્રંશ, ધર્મનો અનાદર અને યોગ-દુષ્પ્રભુધાનરૂપ આઠ પ્રકારનો પ્રમાદ, અવિરતિ, મિથ્યાત્વ, આત્મધ્યાન અને રૌદ્રધ્યાન બધાં અશુભ કર્મના હેતુઓ છે.’

“મન, વચન અને કાયાની પ્રવૃત્તિરૂપ મનોયોગ, વચનયોગ અને કાયયોગથી શુભાશુભ કર્મ આત્મામાં પ્રવેશ કરે છે તેથી તે યોગોને આશ્રવ કહે છે.”

આઠમી સંવર ભાવના છે.

આશ્રવોને નિરોધ કરવાનો ઉપાય સંવર કહેવાય છે.

નવમી નિર્જરા ભાવના છે.

સંસારના કારણભૂત કર્મને ખેરવી નાખવા તેને નિર્જરા કહે છે.

બાર પ્રકારનો તપ નિર્જરા માટે છે.

‘સંયમી પુરૂષ બાહ્ય અને આભ્યંતર તપરૂપી પ્રજ્વલિત અગ્નિમાં કંઠથી ક્ષય થાય એવાં ત્રીજ કર્મોનો પણ તત્કાલ નાશ કરી નાખે છે.’

દશમી ધર્મસ્વાખ્યાત ભાવના છે.

“કેવલજ્ઞાની ભગવંતે જિનોએ ધર્મ સારી રીતે કહેલો છે, જેનું અવલંબન લેનારો પ્રાણી ભવસાગરમાં ખૂડતો નથી એમ વિચારવું તે ધર્મસ્વાખ્યાત ભાવના છે” અગીઆરમી લોક ભાવના છે

કેડે હાથ મૂકીને પહોળા પગ રાખી ઊભેલા પુરૂષ જેવી આકૃતિવાળા તથા સ્થિતિ ઉત્પત્તિ, અને વિનાશ સ્વરૂપવાળા દ્રવ્યોથી પરિપૂર્ણ લોકના સ્વરૂપનું ચિંતન કરવું.

બારમી બોધિ દુર્લભ ભાવના છે

“યથા પ્રવૃત્તિ કરણથી મોક્ષની અભિલાષા સિવાય કર્મનો ક્ષય થતાં સ્થાવર યોનિમાંથી નીકળી ત્રસ્યોનિ કે પશુમાં પામે છે. તેમાં પણ અશુભ કર્મનો ક્ષય થવાથી પુણ્યના યોગે મનુષ્ય પાણું, આર્ય-દેશ, ઉત્તમજાતિ, પાંચે ઇન્દ્રિયોની પૂર્ણતા અને આયુષ્ય પ્રાપ્ત થાય છે, તેમાં પણ પુણ્યથી ધર્મની અભિલાષા, ધર્મોપદેશક શુર અને તેમના વચનનું શ્રવણ પ્રાપ્ત થવા છતાં તત્ત્વ વિનિશ્ચય રૂપ બોધિરત્ન પ્રાપ્ત થવું અતિદુર્લભ છે.”

એતા દ્વાદશ ભાવનાઃ ખલુસજે
સખ્યોડપવર્ગશ્રિય-
સ્તસ્યાઃ સંગમલાલસૈધંટયિતું
મૈત્રી પ્રયુક્તા બુધૈઃ ।
એતાસુ પ્રગુણીકૃતાસુ નિયત,
મુક્ત્યંગના ભયતે,
સાનંદા પ્રભુયપ્રસન્નહૃદયા,
યોગીશ્વરાણાં મુદે ॥

—જ્ઞાનાણુવ

હે મિત્ર ! આ બાર ભાવનાઓ
નિશ્ચયથી મુક્તિરૂપી લક્ષ્મીની સખી છે.
તેથી મોક્ષલક્ષ્મીની લાલસા જેમને હોય
તેમને તેની મૈત્રી કરવી જોઈએ. આ
ભાવનાઓનો અભ્યાસ કરવાથી મુક્તિરૂપી
સી હૃષં સહિત પ્રભુયપ્રસન્ન હૃદયે
આનંદહાસિની થાય છે.

ભાવનાભિરવિશ્રાન્તમિતિ ભાવિતમાનસઃ ।
નિર્મમઃ સર્વભાવેષુ સમત્વમવલમ્બતે ॥

—યોગશાસ્ત્ર

આમ આ બાર ભાવનાઓ વડે નિરંતર
મનને સુવાસિત કરતો, મમત્વરહિત થઈને
બધા પક્ષોમાં સમત્વને પામે છે.

વિષયેભ્યો વિરકતાનાં સામ્યવાસિત ચેતસામ્ ।
ઉપશામ્યેત્ કષાયાગ્નિર્ગોષિ દીપઃ સમુન્મિષેત્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

વિષયોથી વિરક્ત થએલા, સમભાવથી
સુવાસિત ચિત્તવાળા પુરૂષોનો કષાયરૂપી
અગ્નિ શાંત થાય છે અને ગોધરૂપી
દીપક પ્રગટે છે.

સમતા એજ યોગ છે

Let God take Possession of you

“અધ્યાત્મસાર”માં કહ્યું છે કે

સમતા પરિપાકે સ્યાદ્વિષયશ્લેષશૂન્યતા ।

યયા વિષદ યોગાનાં વાસીચન્દન પુલ્ક્યતા ॥

સમતાનો પરિપાક થવાથી વિષયોને
વિષે આગ્રહનો અભાવ થાય, અને તેથી
કરીને નિર્મળ યોગવાળા યોગીઓને કુઠા-
રના પ્રહારમાં તથા ચંદનની પૂળમાં-
તુલ્યતા થાય છે.

કિંસ્તુમઃ સમતા સાધો

યા સ્વાર્થ પ્રગુણી કૃતા ।

વૈરાગિ નિત્યવૈરાગ્યામપિ

હન્યુપતસ્થુપામ્ ॥

હે સાધુ ! અમે સમતાની કેટલી
સ્તુતિ કરીએ ? કે જે સમતા આત્માને
અર્થે સજ્જ કરવાથી પાસે રહેલા નિત્ય
વિરોધી જીવોના વૈરનો પણ નાશ કરે છે.
કિંહાનેન તપોભિર્વાયમૈશ્વ નિયમૈશ્વ કિમ્ ।
એકૈય સમતા સેવ્યા તરી સંસારવારિધૌ ॥

હાન વડે અથવા તપ વડે કરીને શું ?
તથા યમ અને નિયમે કરીને પણ શું ?
માત્ર સંસારરૂપી સમુદ્રને વિષે વહાણુ સમાન
એક સમતાનું જ સેવન કરવું.

દ્વરે સ્વર્ગ સુખં મુક્તિપદવી સા દવીયસી ।
મનઃ સંનિહિતં દ્રષ્ટં સ્પષ્ટં તું સમતાસુખમ્ ॥

સ્વર્ગનું સુખ તો દૂર છે, અને મોક્ષ
સ્થાન તો વળી અતિ દૂર છે, પરંતુ મનની
સમીપે જ રહેલું સમતાનું સુખ તો સ્પષ્ટ
રીતે જ જોયેલું છે.

કુમારી ન યથા વેત્તિ સુખં દયિતભોગજમ્ ।
ન જનાતિ તથા લોકો યોગિનાં સમતાસુખમ્ ॥

જેમ કુમારી કન્યા પતિના ભોગથી
ઉત્પન્ન થયેલું સુખ જાણતી નથી, તેમજ
લોકો યોગીજનોના સમતાના સુખને
જાણતા નથી—જાણી શકતા નથી.

સામ્યં વિના યસ્ય તપઃ ક્રિયાદે—

નિષ્ટા પ્રતિષ્ઠાજનમાત્ર એવ ।

સ્વધેનુચિંતામણિકામકુલાન,
કરોત્યસૌ કાષ્ટકપર્દીમૂલ્યાન ॥
—અધ્યાત્મોપનિષદ્

સમતા વિના જે તપક્રિયા પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરવાના હેતુએ થાય, તો તે કામધેનુ, ચિંતામણિ કે કામકુલાનું કાણી કોડી જેટલું મૂલ્ય કરવા બરાબર છે.

અન્યલિંગાદિ સિદ્ધાંતામાધારઃ સમતૈવ હિ ।

રત્નત્રયક્લેષપ્રાપ્તેયંચાસ્થાદ્ભાવજૈનતા ॥

અન્ય લિંગાદિકે કરીને સિદ્ધ થયેલા જીવોને એક સમતા જ આધાર—અવલંબન છે, કે જે સમતા વડે ત્રણ રત્નના ફળની પ્રાપ્તિ થવાથી ભાવ જૈનપણું ઉત્પન્ન થાય છે. સંત્યજ્ય સમતામેકાં સ્થાદત્કંઠમનુષ્ઠિતમ્ । તદ્દીશ્વિસતકરં નૈવ ખીજમુત્તમિવોપરે ॥

એક સમતાને તણને જે જે કંઠકારી ક્રિયાઓ કરી હોય, તે ઉપર ભૂમિમાં વાવેલા ખીજની જેમ વાંછિત ફળને ફેનારી થતી નથી.

ઉપાયઃ સમતૈવૈક મુક્તારન્યઃ ક્રિયાભરઃ । તત્તપુરૂષભેદેન તસ્યા એવ પ્રસિદ્ધયે ॥

મુક્તિનો ઉપાય માત્ર એક સમતાજ છે, અને તે સિવાયનો ખીજો ક્રિયાસમુહ, તે તે પુરૂષના ભેદે કરીને તે સમતાનીજ સિદ્ધિને માટે છે.

દ્વિમાત્ર દશને શાસ્ત્રવ્યાપારઃ સ્યાન્ન દ્વરગઃ । અસ્યાઃ સ્વાનુભવઃ પારંસામથ્યાખોડવગાહતો ॥

શાસ્ત્રનો વ્યાપાર માત્ર દ્વિગદશને વિષેજ હોય છે પણ તેથી દ્વર જતો નથી. તેથી સામથ્ય નામનો આત્માનો અનુભવ જ આ સમતાના પારને પામે છે.

પરસ્માત્પરમેષા યન્નિગૂઢં તત્ત્વમાત્મનઃ । તદ્દધ્યાત્મપ્રસાદેન કાર્યોડસ્થામેવ નિર્ભરઃ ॥

આ સમતા આત્માનું સર્વથી ઉત્કૃષ્ટ

અને અતિ ગૂઢ તત્ત્વ છે, તેથી સમતાને વિષે અધ્યાત્મના પ્રસાદ વડે અતિ ઉદ્યમ કરવો.

સમતા આત્માનું નિગૂઢ એટલે સર્વ પ્રદેશો વડે વ્યાપ્ત એવું પરમ રહસ્ય છે, તથા સર્વ યોગો કરતા ઉત્કૃષ્ટ યોગરૂપ છે. તેથી અધ્યાત્મ પ્રસાદ એટલે મનની પ્રસન્નતા વડે આ સમતાને વિષે ઉદ્યમ કરવો.

તે સમતા આ વિચાર વડે ઉત્પન્ન કરવી. “સર્વપ્રાણીને સુખ પ્રિય છે, દુઃખ-પર દ્રેષ છે, સંસારનો ભય અને જીવવાની ઇચ્છા છે, તેથી મારે સર્વ પ્રાણીનું હિત જ કરવું કેમકે તે સર્વ મારી સમાન જ ધર્મવાળા છે” આ પ્રમાણેના વિચારથી સર્વત્ર સર્વ જીવ ઉપર સમદ્રષ્ટિ રાખવી.

જિનશાસનનો સાર

Infinite Love is God

જ' ઇન્ફિનિટ અપ્પણ્ણતો,

જ' ચ જુ ઇન્ફિનિટ અપ્પણ્ણતો ।

ત' ઇન્ફિનિટ પરસ્સ વિ ચા,

એત્તિયગં જિણ્ણસાસણ્ણય' ॥

—શ્રી બૃહત્કદંપ

આ ગાથામાં શ્રી જિનશાસનનો સાર છે.

આપણે જે સુખાદિક ઇચ્છતા હોઈએ તે સુખાદિક જગતના જીવ માત્રને મળે એવું ઇચ્છીએ અને જે દુઃખાદિક આપણે ઇચ્છતા ન હોઈએ તે દુઃખાદિક જગતના જીવ માત્રને ન મળે એવું ઇચ્છીએ; એ જ આપણે શ્રી જૈનશાસનને પામ્યાનો ખરો પરમાર્થ છે.

યોગની પ્રાથમિક ભૂમિકા માટે આ ચાર ચીજો અગત્યની છે ૧. કૃતજ્ઞતા ૨. પરાર્થવૃત્તિ ૩. આત્મસમદર્શિત્વ ૪.

પરમાત્મસમદર્શિત્વ.

નમવા યોગ્ય ઉપકારીને જે નમતો નથી, તે કૃતક્ષ બને છે. કૃતક્ષતા એ ઘણું મોટું પાપ છે સર્વ પાપના પ્રાચક્ષિત છે, પણ કૃતક્ષને માટે કોઈ પ્રાચક્ષિત નથી.

‘કૃતક્ષસ્ય નાસ્તિ નિષ્કૃતિ’-યોગશાસ્ત્ર ટીકા

કૃતક્ષતા અને પરાર્થવૃત્તિ એકબીજા સાથે સંકળાયેલા છે.

આત્મસમદર્શિત્વ અને પરમાત્મ-સમદર્શિત્વ એકબીજા સાથે સંકળાયેલા છે.

પરોપકાર અને કૃતક્ષતા ગુણનું પ્રાધાન્ય જણાવવા માટે શ્રી ધર્મરત્ન-પ્રકરણ ટીકામાં કહ્યું છે કે,

‘હો પુરિસે ધરઉ ધરા.

અહવા દોહિપિ ધારિયા વસુહા ।

ઉવચારે જસ મહં,

ઉવચરિઅં જો ન પમ્હુસર્ધ ॥”

પરોપકારમાં જેની ખુદ્ધિ છે અને કરેલા ઉપકારને જે ભૂલતો નથી એવા માત્ર બે જ પુરુષોથી આ પૃથ્વી ટકી રહી છે અથવા આવા માત્ર બે જ પુરુષોને પૃથ્વી ધારણ કરે.

ધર્મસ્ય તત્ત્વં સુરપદ્મ મૈત્રીભાવવિકાસનમ્ ।
પરોપકાર નિર્માણું, શમવૃત્તેરૂપાસનમ્ ॥

મૈત્રીભાવનો વિકાસ, પરોપકાર કરવો અને શમભાવની ઉપાસના કરવી એ ધર્મનું અતિ સ્પષ્ટ સ્વરૂપ છે.

આ ત્રણમાં પરોપકાર મુખ્ય છે, કારણ કે મૈત્રી અને શમભાવને ટકાવી રાખનાર, વધારે પવિત્ર બનાવનાર પરોપકાર ભાવ છે.

‘અષ્ટાદશ પુરાણાનાં, સારાત્સાર સમુદ્ધૃતઃ ।

પરોપકારઃ પુણ્યાય, પાપાય પરપીડનમ્ ॥

—વેદવ્યાસ.

સર્વ શાસ્ત્રોના સારનો સાર એ છે કે

પરોપકાર-પારકારનું ભણું કરવું એ જ પુણ્ય અને પરને પીડા કરવી એ જ પાપ.

પ્રાણિધાનાદિ આશય પૂર્વકની ક્રિયાને જ શાસ્ત્રકારો ફલ સાધક કહે છે. પ્રાણિધાનાદિ આશય વિનાની ધર્મ પ્રવૃત્તિને અસાર-“ફળ્ય ક્રિયા તુચ્છા” કહી છે.

પ્રાણિધાન આશયનું સ્વરૂપ બતાવતા શ્રી હરિભદ્રસૂરિજી કહે છે કે,

“નિરવધ વસ્તુ વિષયં પરાર્થનિષ્પત્તિ સારંચા”

—પોહશક

જેમાં પ્રવૃત્તિનો વિષય નિરવધ હોય અને જેમાં પરોપકાર મુખ્ય હોય, કારણ કે “સર્વસ્યાઅપિ સર્તા પ્રવૃત્તે રૂપ સર્જનીકૃત સ્વાર્થપ્રધાનીકૃત પરાર્થત્વાત્” -સર્જનનોની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિમાં સ્વાર્થ ગોણુ અને પરાર્થ મુખ્ય હોય છે.

—ઉપાં શ્રી યશોવિજયજી, પોહશક ટીકા

આત્મસમદર્શિત્વ

આત્મસમદર્શિત્વ એટલે જગતના સર્વ આત્માઓ આપણા આત્માની સમાન છે એવો ભાવ.

‘સંવભૂઅંપભૂયસ્સ સમ્મ’

ભૂયાઈ પાસઓ ।

પિહિઆસવસ્સ હંતસ્સ

પાવં કમ્મં ન બંધધ ॥

—શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર

સર્વ જીવોને આત્મતુલ્યજાણે, જાણે, સંયમ પાળે તેને પાપકર્મ ન બંધાય.

શ્રી મહાનિશીથ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે, ‘ગોચમા ।

પદમં નાણું તઓ દયા, દયાએ ય સંવજગ

જીવપાણુ ભૂયસત્તાણું અત્તસમદરિસિત્તં,

સંવજગજીવપાણુ ભૂયસત્તાણું અત્તસમ

હંસણાઓ ય તેસિં એવ સંદૃષ્ટપરિચાવણુ

કિલાવણેદાવણાઈ દુકખુપાયણુ ભવ

વિવજ્જણુ', તઓ અણાસવો....!"

“હે ઝૌતમ! પ્રથમ જ્ઞાન થાય પછી હયા આવે છે, અને હયાથી જગતના સર્વ જીવ-પ્રાણી-ભૂત અને સર્વો પ્રત્યે આત્મસમદર્શિ'પણું આવે છે અને જગતના સર્વ જીવ-પ્રાણી-ભૂત અને સર્વો પ્રત્યે આત્મદ્રષ્ટિ થવાથી તેમને સંઘટ્ટાથી દુઃખ ઉપભવનાર કે ભય પમાડનાર પ્રવૃત્તિનો તે આત્મા ત્યાગ કરે છે, તેથી અના-શ્રવ થાય....”

પરમાત્મ સમદર્શિત્વ

પરમાત્મ સમદર્શિત્વ એટલે મારે આત્મા પરમાત્મા સમાન છે. સિદ્ધનો જે સ્વભાવ છે તે જ સાધકની યોગ્યતા છે.

મારે આત્મા પરમાત્મા સમાન છે, એ શુદ્ધ નિશ્ચય છે અને સર્વ જીવો મારા આત્મા સમાન છે, માટે તેમને પીડારૂપ ન થાય તેવો યોગ્ય વ્યવહાર મારે કરવો જોઈએ એ શુદ્ધ વ્યવહાર છે.

નિશ્ચયના લક્ષ્ય પૂર્વકનો શુદ્ધ વ્યવહાર મોક્ષ પ્રત્યે લઈ જાય છે.

અમૃત અનુષ્ઠાન

Being and Becoming

ઉપમિતિ ભવપ્રપંચા કથામાં શ્રી સિદ્ધર્ષિંગણિ ‘આગમાથનો સર્વ સાર દ્વાદશાંગીનો નિચોડ શો?’ એ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં કહે છે કે, ‘આય’! સારોડત્ર વિજેયો, ધ્યાનયોગઃ સુનિર્મલઃ યતઃ મુલોત્તરગુણાઃ સર્વે, સર્વથેય બહિષ્કિયા। મુનીનાં શ્રાવકાણાંય, ધ્યાનયોગાથંમીરિતા ॥

—ઉપમિતિ ભવપ્રપંચા કથા

હે આય’! સાગર જેવી વિસ્તીર્ણ દ્વાદશાંગીનો સાર નિર્મળ ધ્યાનયોગ છે.

શ્રાવકના અને સાધુઓના જે મૂલગુણો કે ઉત્તરગુણો બતાવ્યા છે તે સર્વે, અને જે કંઈ બાહ્ય ક્રિયાઓ છે તે બધીજ, ધ્યાન-યોગની સિદ્ધિ અર્થે કહેલ છે.

શ્રી સિદ્ધર્ષિંગણિએ ધ્યાન સિદ્ધિનો ક્રમ અને ઉપાય આ પ્રમાણે કહ્યા છે.

“તથાહિ-મનઃ પ્રસાદ સાધ્યોડત્ર

મુકત્યર્થ જ્ઞાન (ધ્યાન) સિદ્ધયે। અહિંસાદિ વિશુદ્ધેન, સોડનુષ્ઠાનેન સાધ્યતો। અતઃ સર્વમનુષ્ઠાનં ચેતઃ શુદ્ધયર્થમિષ્યતે। વિશુદ્ધં ચ યદેકાગ્ર, ચિત્તં તદ્ધ્યાનમુત્તમમ્।

—ઉપમિતિ ભવ પ્રપંચા કથા

મુક્તિ માટે જરૂરી ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે પ્રથમ મનઃપ્રસાદ-ચિત્તની પ્રસન્નતા સાધવી જોઈએ અને તે અહિંસાદિ વિશુદ્ધ અનુષ્ઠાનોના આસેવનથી સધાય.

‘અમૃતાનુષ્ઠાન’ માટે ‘અધ્યાત્મસાર’ માં કહ્યું છે કે,

‘ચંદનના ગંધની જેમ શુદ્ધ એવો ભાવધર્મ છે, તે ભાવધર્મથી મિશ્રિત એવું જે અનુષ્ઠાન તે અમૃતાનુષ્ઠાન કહેવાય છે.’

‘જિનેશ્વરની આજ્ઞાને આગળ કરીને ચિત્તની શુદ્ધિથી જે કાર્ય અત્યંત સંવેગ સહિત પ્રવર્ત્યું હોય, તેને તેના જાણનારા (તીર્થંકરાદિક) અમૃતાનુષ્ઠાન કહે છે.’

‘સારી રીતે શાસના અર્થનું ચિતવન, ક્રિયાને વિષે મનની એકાગ્રતા તથા કાલાદિક અધ્યયન ક્રિયાનો અવસર, વિષય, બહુમાન વગેરે ચોવીસ અંગોનો અવિપર્યાસ એટલે તેમાં અન્યથા આચરણ ન થાય, તે અમૃતાનુષ્ઠાનનું લક્ષણ જાણવું.’

“પાંચ પ્રકારના અનુષ્ઠાનમાં પ્રથમના ત્રણ ૧-વિષ, ૨-ગરલ, ૩-અનનુષ્ઠાન

એ ત્રણ અસત્ છે. છેલ્લા બે ૪-તફેલું અને ૫-અમૃત એ સત્ છે. તે બે માં પણ છેલ્લું અમૃતાનુષ્ઠાન મોહરૂપી ઉભ વિષનો નાશ કરનાર હોવાથી શ્રેષ્ઠ છે,”

સત્ અનુષ્ઠાનનું લક્ષણ કહે છે:
“આદર, ક્રિયા કરવામાં પ્રીતિ, અવધિ, જ્ઞાનાદેકે સંપત્તિની પ્રાપ્તિ, જાણવાની ઇચ્છા તથા તેના જાણનારની સેવા એ સદ્અનુષ્ઠાનનું લક્ષણ છે”.

દશસંજ્ઞાવિષ્કંભણ્યોએ,

સત્યવિકલં દ્વિતો ભવતિ ।

પરહિતનિરતસ્ય સદા,

ગંભીરોદ્ધાર ભાવસ્ય ॥

—પોદશક

દશ સંજ્ઞાઓના નિરોધથી કે નિરોધના ઉત્સાહથી સદા પરહિતમાં રત રહેનાર, ગંભીર અને ઉદાર વ્યક્તિનું સદનુષ્ઠાન પરિપૂર્ણ બને છે.

દર્દુણ પાણિનિવહ,

ભીમે ભવસાગરમ્ભિ દુકખત્તં ।

અવિસેસઓડણુકંપં

દુહાવિ સામત્યઓ કુણ્ઠં ॥

—સદ્ધર્મવિશિષ્ટ

ભયાનક ભવસાગરમાં પ્રાણીસમુદને દુઃખાત્તં જોઈને પોતાનું કે પરાયું એવો કોઈ ભેદ પાડ્યા વિના પોતાના સામગ્ય અનુસારે તે દ્રવ્ય અને ભાવ અનુકંપા કરે છે.

યોગશાસ્ત્રમાં અનુકંપાની ઓળખાણ આ રીતે કરાવી છે.

‘દુઃખિતેષુ અપક્ષપાતેન દુઃખપ્રહણેચ્છા અનુકંપા । સાચ દ્રવ્યતઃ શકતૌ સત્યાં દુઃખપ્રતિકરેણ ભાવતઃ આદ્વં હૃદયત્વેન ॥’

પક્ષપાત વિના દુઃખીનું દુઃખ દૂર કરવાની ઇચ્છા તે અનુકંપા. દ્રવ્યથી શક્તિ અનુસાર દુઃખ દૂર કરવું તથા ભાવથી કોઈનું પણ દુઃખ જોતાં હૃદય આદ્રં બનવું.

ધ્યાનસિદ્ધિ માટે સામ્યભાવ

સામ્યભાવ પ્રગટાવવા માટે ધ્યાન

Journey With God

સમત્વની પ્રાપ્તિ માટે ચિત્તશુદ્ધિ અને ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે સમત્વ અનિવાર્ય છે. જ્ઞાનાણ્ડવમાં કહ્યું છે કે,
એક એવ મનોરોધઃ સર્વાબ્યુદયસાધકઃ
યમેવાલમ્બ્ય સંપ્રાપ્તા યોગિનસ્તત્ત્વ નિશ્ચયમ્ ॥

માત્ર મનને રોકવું એ જ સમસ્ત અબ્યુદયને સાધનાર છે કારણ કે મનોરોધના આલંબનથી યોગીશ્વર તત્ત્વ નિશ્ચયતાને પ્રાપ્ત થાય છે.

પાદપંકજસંલીનં તસ્યૈતદ્બલુવનત્રયમ્ ।
યસ્ય ચિત્તં સ્થિરીભૂયસ્વસ્વરૂપે લયંગતમ્ ॥

જે મુનિનું મન સ્થિર થઈ આત્મરૂપમાં લીન થઈ ગયું છે તેના ચરણકમલમાં આ ત્રણે જગત લીન થયા સમજવાં.
તદ્ધ્યાનં તદ્ધિ વિજ્ઞાનં તદ્ધચેયં તત્ત્વમેવવા ।
યેનાવિદ્યામતિક્રમ્ય મનસ્તત્ત્વે સ્થિરી ભવેત્ ॥

તે જ ધ્યાન છે, તે જ વિજ્ઞાન છે, તે જ દ્યેયતત્ત્વ છે—જેના પ્રભાવથી અવિદ્યાને ઓળંગી મન નિજસ્વરૂપમાં સ્થિર થઈ જાય.

અધ્યાત્મસારમાં કહ્યું છે કે,

ઉચિતમાચરણં શુભમિચ્છતાં

પ્રથમતો મનસઃ ખલુ શોધનમ્ ।

ગદવતામકતે મલશોધને

કસુપયોગમુપૈતુ રસાયનમ્ ॥

શુભને ઈચ્છનાર પુરુષોએ પ્રથમ ચિત્તને શુદ્ધ કરવું એ ઉચિત આચરણ છે કેમકે રાગી મનુષ્યના મળની શુદ્ધિ કયા વિના જો તેને રસાયણ આપ્યું હોય તો તે શા ઉપયોગને પામે? એને શું ઉપયોગી થાય? કંઈજ ન થાય.

અનિશ્ચીતમના વિદ્યત્પરાં

ન વપુષા વચસા ચ શુભક્રિયામ્ ।

શુષુપ્ત્યૈતિ વિરાધનયાનયા

અતઃ દુરન્તભવ ભ્રમમંચતિ ॥

જેણે મનનો નિગ્રહ કર્યો નથી એવો પુરુષ શરીર અને વચનવડે અત્યંત શુભ ક્રિયા કરે તો પણ તે આ મનની વિરાધનાને લીધે કંઈ પણ શુષુને પામતો નથી. પરંતુ દુરંત એવા ભવના ભ્રમણને પામે છે.

સમત્વનું અવલમ્બન કરીને યોગી ધ્યાન કરી શકે છે. સમખુદ્ધિ પ્રાપ્ત કર્યા વિના જો ધ્યાનની શરૂઆત કરે તો પોતાના આત્માની વિદંબના કરે છે.

મોક્ષઃ કમંક્ષ્યાદેવ સ ચાત્મજ્ઞાનતો ભવેત્ ।
ધ્યાન સાધ્યં મતં તત્ત્વ તદ્ધ્યાનં હિતમાત્મનઃ ॥

મોક્ષ કર્મોના ક્ષયથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. કર્મનો ક્ષય આત્મજ્ઞાનથી થાય છે અને આત્મજ્ઞાન ધ્યાનથી સધાય છે તેથી ધ્યાન આત્માનું હિતકારી છે.

સામ્યમેવ પર ધ્યાનં પ્રણીતં વિશ્વદર્શિભઃ ।
તસ્યૈવ વ્યક્તયે નૂનં મન્યેડયં શાસ્ત્રવિસ્તરઃ ॥

‘જ્ઞાનાણુવ’માં ‘પૂ. આચાર્ય’ મહારાજ કહે છે કે સર્વજ્ઞ ભગવાને સામ્યભાવને જ ઉત્કૃષ્ટ ધ્યાન કહ્યું છે અને જે આ જ્ઞાનોનો વિસ્તાર છે તે નિશ્ચયથી સામ્ય ભાવને પ્રગટ કરવા માટે જ છે એવું હું માનું છું.

સામ્યભાવિતભાવાનાં

સ્વાત્સુખં યન્મનીષિણામ્ ।

તન્મયે જ્ઞાનસામ્રાજ્ય

સમત્વમવલમ્બતે ॥

સામ્યભાવોથી પદાર્થોનો વિચાર કરનાર ખુદ્ધિમાનને જે સુખ થાય છે તે હું માનું છું કે જ્ઞાનસામ્રાજ્ય (કેવલજ્ઞાન) ની સમતાનું અવલંબન કરે છે.

તમેવ સેવસ્વ ગુરં પ્રયત્ના,

હધીધ્ય શાસ્ત્રાણ્યપિ તાનિ વિદ્વન્ ।

તદેવ તત્ત્વં પરિભાવયાત્મન્,

ચેદ્યો ભવેત્સામ્યસુધોપભોગઃ ॥

—અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ

‘તે જ ગુરૂની પ્રયત્નથી સેવા કર, તે જ જ્ઞાનોનો અભ્યાસ કર અને હે આત્મન્ ! તે જ તત્ત્વનું તું ચિંતવન કર કે જેનાથી તને સમતારૂપ અમૃતનો સ્વાદ આવે. સમતાસહિતનું ધ્યાન એજ મોક્ષનું સાધન

Secret of Secrets

યસ્ય ધ્યાનં સુનિષ્કમ્પં

સમત્વં તસ્ય નિશ્ચલમ્ ।

નાનયોવિદ્ધયધિજ્ઞાનમ્,

અન્યોડન્યં સ્યાદ્ભેદતાઃ ॥

—જ્ઞાનાણુવ

જે પુરુષનું ધ્યાન નિશ્ચલ છે તેનો સમભાવ પણ નિશ્ચલ છે ધ્યાનનો આધાર સમભાવ છે અને સમભાવનો આધાર ધ્યાન છે.

સામ્યમેવ ન સદ્ધ્યાનાત્થિયરી ભવતિ કેવલમ્ ।
શુદ્ધયત્યપિ ચ કર્મોઽધિકલંકી યન્નવાહકઃ ॥

—જ્ઞાનાણુવ

પ્રશસ્ત ધ્યાનથી કેવલ સમતાજ સ્થિર થાય છે એમ નહિ કિંતુ કર્મસમુદ્ધથી મલિન

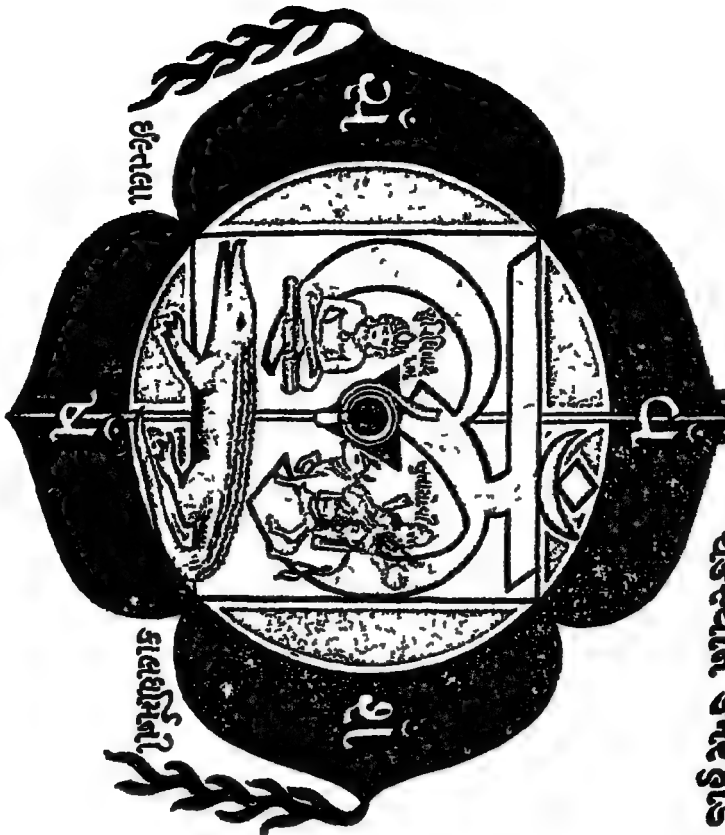

આધારશ્લોક અર્પુદલ પદ્ય

શુભ્ર-ના-
દુઃખ-
વિવિધપુર-
અકુનાકી-

અકસથાન કમરકુલ

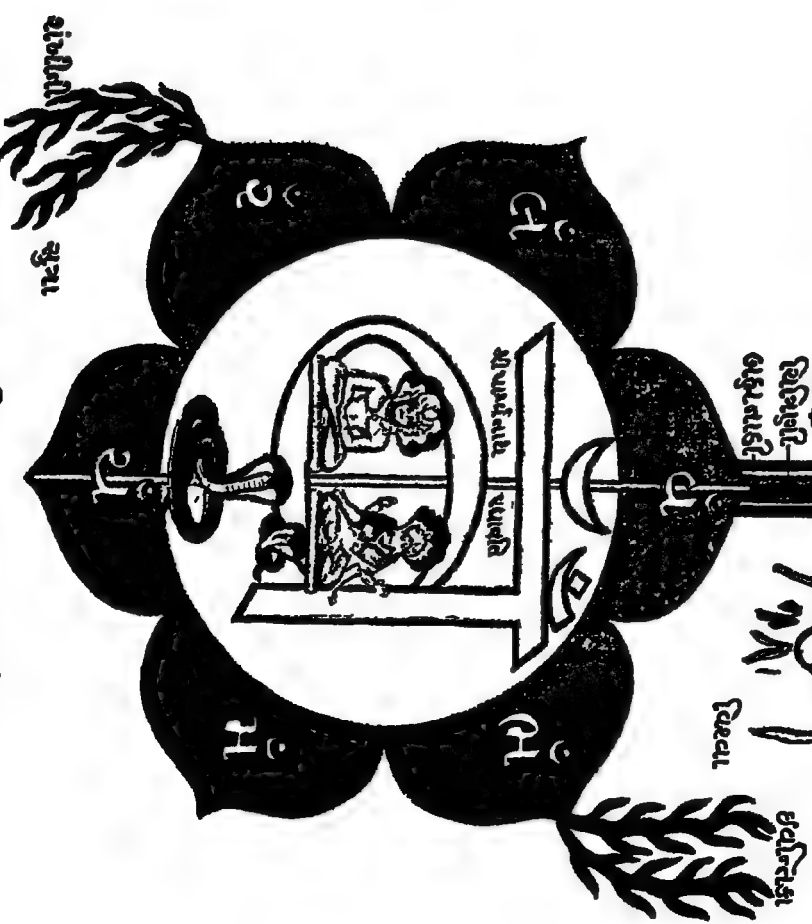
દેશાનકુળ : વક્તા શ્રેષ્ઠ પુણ્ય વિશેષીઆનંદિન
આગેશશિદિ પ્રાપ્ત થાય છે.

સ્વાધિષ્ઠાન શ્લોક અટલ પદ્ય

શુભ્ર-ના-
દુઃખ-
વિવિધપુર-
અકુનાકી-

અકસથાન પેડું

દેશાનકુળ : અધિકારી અંત પુણ્ય બને છે.

આ યન્ત્રવાહક જીવ પણ શુદ્ધ થાય છે.
યદૈવ સંયમી સાક્ષાત્સમત્વમવલમ્બતે ।
સ્વાત્તદૈવ પરંધ્યાનં તસ્ય કમૌઘઘાતકમ્ ॥

જ્યારે સંયમી સાક્ષાત્ સમભાવનું
અવલંબન કરે છે, ત્યારે તે સમયે તેના
કર્મસમૂહનો ઘાત કરનારું ધ્યાન થાય છે.
સમયાએ સમણા હોઈ, બંધાયેરેણ બંધણા ।
નાણેણ ઉ મુણી હોઈ, તવેણ હોઈ તાવસો ॥
—શ્રી ઉત્તરાધ્યનસૂત્ર

સમતાના પાલનવડે “શ્રમણ” થવાય
છે, બ્રહ્મચર્યાના પાલનવડે “બ્રાહ્મણ” થવાય
છે, જ્ઞાનવડે “મુનિ” થવાય છે અને તપ-
વડે “તાપસ” થવાય છે.

યોગસ્થઃ કુરૂ કર્માણી સંગ ત્યક્ત્વા ધન જય ।
સિદ્ધયસિદ્ધયોઃ સર્ભો ભૂવા સમત્વ યોગ ઉચ્યતે ॥

—ભગવદ્ગીતા

યોગસ્થ રહી, સંગ-પ્રીતિ છોડી,
સિદ્ધિ અને અસિદ્ધિમાં, સફળતા તથા
નિષ્ફળતામાં સમાન થઈ, હે અનુન ।
કર્મો કર. એ જ સમત્વ યોગ કહેવાય છે.
ધૈર્ય તૈર્જિતઃ સર્ગો યેષાં સામ્યે સ્થિતિમનઃ
નિર્દોષઃ હિ સમં બ્રહ્મ તસ્માદ્ બ્રહ્મણિ તે સ્થિતાઃ ॥

—ભગવદ્ગીતા

જેમનું મન સામ્યભાવમાં રહ્યું છે
તેઓએ અહીં જ સંસાર જીત્યો છે; કેમ કે
બ્રહ્મ નિર્દોષ અને સમ છે, તેથી તેઓ
બ્રહ્મમાં સ્થિત-રહેલા છે.

ન સામ્યેન વિના ધ્યાનં ન ધ્યાનં વિના ચ તત્ ।
નિષ્કમ્પં જાયતે તસ્માદ્ દ્વયમન્યોન્યકારણમ્ ॥

—યોગશાસ્ત્ર

સમભાવ વિના ધ્યાન સંભવતું નથી
અને ધ્યાન વિના નિષ્કમ્પ સમભાવ પ્રાપ્ત
થતો નથી, તેથી બન્ને એક બીજાનાં
કારણરૂપ છે.

ધ્યાનસિદ્ધિ માટેનું રસાયન

Selfishness is replaced
by selfless Love

ધ્યાન એ ચિત્તની સ્થિરતા છે. અસ્થિર
બનતા ચિત્તને ફરીફરી સ્થિર બનાવવા
માટે ચાર ભાવનાઓ અગત્યની છે.
યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,
સુદૂર્તાન્તમનઃ સ્થૈર્યં ધ્યાનં
છન્દસ્થયોગિનામ્ ।

ધમ્યં શુક્લં ચ તદ્ દ્વૈધા
યોગરોધસ્ત્વયોગિનામ્ ॥

એક આલંબનમાં અત્યંત સુદૂર્ત પયંત
ચિત્તની સ્થિરતા તે ધ્યાન. તેના બે ભેદ
છે. ધમધ્યાન અને શુક્લધ્યાન. તે બન્ને
પ્રકારના ધ્યાન કેવલજ્ઞાન સહિત સયોગીને
છે અને અયોગીને યોગના નિરોધરૂપ ધ્યાન
હોય છે. સયોગી કેવલીને માત્ર યોગનિરોધ
કરવાના સમયે એક શુક્લ ધ્યાન હોય છે.
સુદૂર્તાત્ પરતશ્ચિન્તા તદ્ધા ધ્યાનાન્તર ભવેત્ ।
બહુવચંસંક્રમેતુ સ્યાદ્ દીર્ઘાંડપિ ધ્યાનસંતતિ ॥

ધ્યાન એક આલંબનમાં સુદૂર્ત સુધી
સંભવે છે; ત્યારબાદ ચિન્તા હોય અથવા
બીજું આલંબન લેવામાં આવે તો બીજું
ધ્યાન હોય. એમ બુદ્ધા બુદ્ધા વિષયના
આલંબનથી ધ્યાનનો પ્રવાહ લંબાવી શકાય.
મૈત્રી પ્રમોદકારુણ્યમાધ્યસ્થ્યાનિ નિયોજયેત્ ।
ધમ્યંધ્યાનમુપરકંતુ તદ્ધિ તસ્ય રસાયનમ્ ॥

ધમધ્યાનનો પ્રવાહ ચાલુ રાખવા માટે
એટલે તૂટતા ધ્યાનને ધ્યાનાન્તરની સાથે
અનુસંધાન કરવા મૈત્રી, પ્રમોદ, કરુણા અને
માધ્યસ્થ્ય એ ચાર ભાવનાઓને આત્મામાં
જોડવી. કારણ કે મૈત્રી અહિંસાવ્રજાની
યોજના તૂટતા ધ્યાન માટે રસાયન રૂપ છે.

મા મંત્રીને દેવિ પામવો

મા મંત્રીને દેવિ દુઃખિત : ।

મુનિને નમસ્કાર

મંત્રીની નિમિત્તે ॥

દેવિ પામી પપ ન કરે, કેઈ દુઃખી

ન મને । માત્ર મન મુક્ત થાઓ

મુનિ મને મંત્રી ભાવના કહેવાય છે.

મુનિને દેવિને નાં વસ્તુત્તવાવલોકિનામ્ ।

મુનિને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને દેવિને દેવિ મને ગયા છે અને

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે,

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મંત્રીને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મંત્રીને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મંત્રીને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મંત્રીને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મંત્રીને પદપાતે માં પ્રમોદ પ્રીતિત ॥

દેવિને મંત્રીને મુનિ વિશે જે પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના છે.

દેવિને વાન ન કરેત અવલોકન કરનારા છે.

મનન સન્મિત્ર પ્રાણીઓ પર હિત કરવાની

બુદ્ધિ તે મંત્રી ભાવના. મુનિને પદપાત તે

પ્રમોદ ભાવના. ભવરૂપ વ્યાધિથી હેરાન થતાં

પ્રાણીઓને ભાવઓષધિથી આરુ કરવાની

ધૃષ્ટિ તે કૃપા ભાવના. ન ટળી શકે તેવા

દેવવાળા પ્રાણી ઉપર ઉદાસીન ભાવ તે

માધ્યમ્ય ભાવના.

વિશ્વજંતુ યદિ ક્ષણમેક,

આમ્યતો ભજસિ માનસા મૈત્રીમ્ ।

તત્સુખં પરમમંત્ર પરત્રાય-

શ્રુષે ન ચદભૂતવ જતુ ॥

—આધ્યાત્મકદ્વદ્વમ

હૈ મન તું સર્વ પ્રાણી ઉપર સમતા-

પૂર્વક એક ક્ષણવાર પણ પરહિત ચિંતારૂપ

મૈત્રીભાવ રાખીશ તો તને આ ભવ અને

પરભવમાં એવું સુખ મળશે કે જેવું તે

કદિ પણ અનુભવ્યું હશે નહિ.

પરહિત ચિંતા મૈત્રી,

પરદુઃખ વિનાશિની તથા કર્ણુ ।

પરસુખ તુષિમુદિતા,

પરદોષોપેક્ષાસુપેક્ષા ॥

—શ્રી હરિભદ્રસૂરિ-પોઠશક

પરહિત ચિંતા એટલે મૈત્રી, પારકાના

દુઃખો નાશ કરવાની ધૃષ્ટિ તે કૃપા,

ખીજના સુખને જોઈ આનંદ પામવો તે

પ્રમોદ, ખીજના દોષોની ઉપેક્ષા કરવી

તે ઉપેક્ષા.

મૈત્રી કરુણામુદિતોપેક્ષાણાં સુખદુઃખ-

પુણ્યાપુણ્યવિપયાણાં ભાવનાતશ્ચિત-

પ્રસાદનમ્ । —પાતઝલયોગસૂત્ર.

સુખી હોયો વિષે મૈત્રી, દુઃખી

પ્રત્યે કરુણા. પુણ્યવાનો વિષે મુદિતા અને

નિષ્પુણ્યજનોને વિષે ઉપેક્ષાને ભાવવાધી

ચિત્ત પ્રસન્ન બને છે

સંવે સત્તા ભવન્તુ સુખિતત્તા

—સુત્તનિપાત

—સર્વ સર્વો સુખી અંતઃકરણવાળા થાયો.
મેત્તા, કરુણા, મુદિતા ઉપેક્ષા તિ ઇમે
અત્તારો પ્રદ્ધવિહારા । —વિશુદ્ધિમગ્ગ

મૈત્રી, કરુણા, મુદિતા અને ઉપેક્ષા એ
ચારપ્રદ્ધવિહારો છે.

તિર્હં ચરં નસિન્નો વા,

સયાનો વા યાવતસ્સ વિગત મિદ્ધો ।

એતં સતિ અદ્ધિદૈઘ્ય,

પ્રદ્ધમેતં વિહાર મિધમાહુ ॥

ઉભાં, ચાલતાં, બેસતાં, સૂતાં કે જ્યાં
સુધી ઉઘ ન આવે ત્યાં સુધી સર્વ અવ-
સ્થાઓમાં મૈત્રીની સ્મૃતિ કાયમ રહેવી
જોઈએ. એને જ આ લોકમાં પ્રદ્ધ વિહાર
કહે છે.

—સુત્તનિપાત

મુચ્ચમાનેષ્ઠ સર્વેષુ ચે તે પ્રાપ્તોદસાગરાઃ ।
તૈરેવ નનુ પર્યાપ્તં મોક્ષેષ્ણારસિકેન કિમ્ ॥

જીવોને દુઃખના બંધનોથી મુક્ત થતાં
જોઈને બોધિસત્ત્વનાં હૃદયમાં જે આનંદ-
રસનો સમુદ્ર ઉછળે છે, તે પર્યાપ્ત છે.
તેને મોક્ષથી શું ? —બોધિચર્યાવતાર

સંવે યાણ્ણ સંવે ભૂયા સંવે
પુગ્ગલા સંવે અત્ત ભાવય પરિયાપમ્મા ॥

અનીધા સુખી અત્તાનં પરિહરન્તુ ।

—પટિસંભિદ્ધા

—સર્વ પ્રાણીઓ, સર્વ જૂતો, સર્વ
દેહધારીઓ, સર્વ આત્મભાવ (વ્યક્તિત્વ)
પામેલા (જીવો) વૈરરહિત, દુઃખરહિત અને
ચિંતારહિત તથા સુખી થઈને વિચરે.

નહિ વેરેન વેરાનિ, સમંતીધ કલ્લચન ।
અવેરેન ચ સંમતિ, એસધમ્મે સનાતનો ॥

—ધમ્મપદ.

વૈરવડે વૈરો કદિ પણુ સમતા નથી
મૈત્રીથી જ સમે છે, એ સનાતન ધર્મ છે.

સર્વજૂતેષુ યઃ પર્યેદ્ ભગવદ્ ભાવમાત્મનઃ ।
જૂતાનિ ભગવત્યાત્મન્યેષ ભાગવતોત્તમઃ ॥
ઈશ્વર તદ્ધીનેષુ બાલિશેષુ દ્વિપત્સુ ચ ।
પ્રેમમૈત્રીકૃપોપેક્ષા યઃ કરોતિ સ મધ્યમઃ ॥

જે પ્રાણી માત્રમાં પોતાના વિરાટ
સ્વરૂપને અને પોતાના વિરાટ સ્વરૂપમાં
પ્રાણીમાત્રને જુએ છે, તે ભાગવતોમાં
ઉત્તમ છે. ઈશ્વર પર પ્રેમ, તેના ભક્તો પ્રત્યે
મૈત્રી, અજ્ઞાનીઓ પર કૃપા અને દુઠો-
પર જે ઉપેક્ષાને કરે છે, તે મધ્યમ
(ભાગવત) છે.

—ભાગવત

‘પુમાન્ પુમાંસં પરિપાતુ વિશ્વિતઃ’

એક મનુષ્ય બીજા મનુષ્યની સર્વ
રીતે રક્ષા કરે. —ઋગ્વેદ

‘શુણવાન એવા એક જ પુત્રવાળા કોઈ
શ્રેષ્ઠિને અથવા ગૃહપતિને તે પુત્ર પ્રત્યે
જેવો મનજાગત પ્રેમ હોય છે, તેવો જ
મનજાગત પ્રેમ મહાકાર્ણિક બોધિસત્ત્વોને
જગતના સર્વ જીવો વિષે હોય છે.’

—શિક્ષાસમુચ્ચય

સ્કંદપુરાણના વૈષ્ણવખંડ ઉત્કલખંડમાં
વૈષ્ણવોના લક્ષણો આ પ્રમાણે દર્શાવ્યા છે.

‘મન, વચન અને કાયાથી પરદ્રોહને
નહિ ઈચ્છાનારા, ક્યાર્દ્રમનવાળા, શુણોમાં
પક્ષપાતવાળા અને પરનાં હિતકારી કાર્યોમાં
આનંદવાળા, બીજના સુખને પોતાનું
સુખ માનનારા, દીન દુઃખી પર અનુ-
કંપાવાળા, બીજના હિતને ઈચ્છનારા,
ઉપકાર કરવામાં નિપુણ, બીજના કુશલોને
પોતાના માનનારા, બીજ પરાભવ કરનાર
પ્રત્યે પણ ક્યાર્દ્રમનવાળા, શિવ (પવિત્ર)

મનવાળા, પારકાના ગુણો જોવામાં ઉન્નુભ, ધીજની ગુણ વાતને પ્રગટ નહિ કરનારા, પ્રિય વચન બોલનારા, સુખ દુઃખમાં સમાન વૃત્તિવાળા વગેરે.’

પાપેડવ્યપાપઃ પદ્મે હ્યભિધતે પ્રિયાણિ ચ ।
મૈત્રી દ્રવાન્તઃકરણસ્તસ્ય મુક્તિઃકરે સ્થિતા ॥

જે પાપી પ્રત્યે પણ પાપાચરણ કરતો નથી અને કઠોર પ્રત્યે પણ પ્રિય વચન વ્યવહાર કરે છે, તે પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે મૈત્રીલાવથી દ્રવિત અંતઃકરણવાળાને મુક્તિ પોતાના હાથમાં છે. —વિષ્ણુ પુરાણ

મા વિયૌષ્ઠ અન્યો અન્યસ્મૈ વદન્તુ વદન્ત ચેત ।

અલગ અલગ ન થાઓ. એકબીજાને પ્રેમપૂર્વક, સત્ય, પ્રિય અને હિતકર બોલતા તમે આગળ વધો! —અથર્વવેદ

‘સંગચ્છદ્વં સંવદ્ધ્વં સંવો મનાંસિ જ્ઞાનતામ્ ।

—તૈત્તિરીય બ્રાહ્મણ, અથર્વવેદ, ઋગ્વેદ

તમે સૌ હળી મળીને રહો, પ્રેમપૂર્વક બોલો અને સૌનું શુભ ચિંતવો ।

ઉપરના સૂત્રની ‘અધ્યાત્મ જ્યોત્સ્ના’ વિવૃત્તિમાં જણાવ્યું છે કે,

સર્વ દુઃખોનાં અને વિપત્તિઓનાં મૂલ કારણ ભૂત વક્તા અને વિરોધને છોડીને, સર્વસુખોના અને સંપત્તિઓના મૂલ કારણ ભૂત મૈત્રીનો તમે આશ્રય કરો. તમે વિશ્વનું હિત ઇચ્છો, જગતના ખંધુ બનો અને પરનાં હિતમાં પોતાનું હિત માનો. મન, વચન અને કાયાથી યથાશક્તિ પરંતુ હિત જ કરો. જે જે પોતાને પ્રતિકૂળ છે, તે તે ક્યારે પણ કોઈ પણ રીતે ધીજ પ્રત્યે ન આચરો અને જે જે તમને અનુકૂળ છે, તે તે ધીજોને પ્રાપ્ત થાઓ, એવી કામના રાખો.

સુખી, દુઃખી, પુણ્ય કરનારા અને પાપીઓ પ્રત્યે અનુકંમે મૈત્રી, કરુણા, મુદિતા અને ઉપેક્ષા રૂપ ભાવના ચતુષ્થીને ‘પ્રણયના કારણે મધુર અને પ્રિય એવી સુંદરીને આલિંગન કરવાની જેમ’ આલિંગન કરીને તમે સૌજન્યરૂપ અમૃતના સિંધુ બનો.

પારકાના સુખ અને સંપત્તિનો ભંગ કરવો તે પોતાનાં સુખ અને સંપત્તિના ભંગ માટે જ થાય છે, તથા ધીજોને દુઃખ અને વિપત્તિ આપવાં તે પોતાના દુઃખ અને વિપત્તિ માટે જ થાય છે, એમ મનમાં નિર્ધારણ કરીને પારકાનાં સુખ અને સંપત્તિનો ભંગ તથા ધીજને દુઃખ અને વિપત્તિનું પ્રદાન એ કદી પણ ન કરવા જોઈએ.

‘ન કામયેડહં ગતિમીશ્વરાત્ પરા,

—મઘ્ધિયુકતામપુનર્ભવં વા ।

આત્મિક પ્રપદેડખિલદેહ ભાજ—

મન્તઃસ્થિતો યેન ભવન્ત્ય દુઃખાઃ ॥

—શ્રીમદ્ ભાગવત

હું ઇશ્વર પાસેથી અઘ્ધિયુક્ત ઉચ્ચ-ગતિ માગતો નથી, તેમજ મુક્તિ પણ માગતો નથી; એટલું જ ચાહું છું કે ‘સમસ્ત પ્રાણીઓમાં જે દુઃખ-પીડા છે, તે મને પ્રાપ્ત થાઓ! જેથી તેઓ દુઃખ-રહિત થાય તાત્પર્ય’ કે તેઓ સુખી થાય એ જ માફ સુખ છે. ઉપર વિશ્વના સમસ્ત પ્રાણીઓના દુઃખ પોતે ભોગવવાની અશક્ય કલ્પના રાજ રતિદેવનો ઉદાત્ત કરુણાભાવ દર્શાવે છે.

‘Love Your enemies’—આઈબલ તમારાશત્રુઓ સાથે પ્રેમ કરો

“શૂ”—કેન્દ્રયુશિઅસ

ચીની ભાષામાં ‘‘શૂ’’ને અર્થ થાય છે ‘‘સર્વ જીવોને આત્મ તુલ્ય સમજો’’ મૈત્રી પવિત્ર પાત્રાય, મુહિતા મોહશાલિને । કૃપોપેક્ષા પ્રતીક્ષાય, તુલ્ય યોગાત્મને નમઃ॥

—વીતરાગ સ્તોત્ર

મૈત્રીના પવિત્ર ભાજનભૂત, મુહિતાથી પ્રાપ્ત થયેલ સદ્ગાનંદ વડે શોભતા અને કૃપા, ઉપેક્ષા વડે જગત્પૂજ્ય બનેલા, યોગસ્વરૂપ હે વીતરાગ ! તને નમસ્કાર હો !

મોક્ષ પાર્ગની દીપિકા

Lamp in the Darkness

ચત્સો ભાવના ધન્યાઃ પુરાણપુરૂષાશ્રિતાઃ ।
મૈત્ર્યાદયશ્ચિરં ચિત્તે દ્યેયા ધર્મસ્ય સિદ્ધયે ॥

મૈત્રી પ્રમોદ, કરુણા અને માધ્યસ્થ આ ચાર ભાવનાઓ પુરાણપુરુષો તીર્થંકરાદિકથી આશ્રિત થયેલી છે. તે કારણે પ્રશ સ્વીકૃત છે. —જ્ઞાનાણુવ

ધર્મધ્યાનની સિદ્ધિ માટે આ ચાર ભાવનાઓ ચિત્તમાં ધ્યાવવી જોઈએ. એતા મુનિજનનાનંદ સુધાસ્યન્દૈક ચંદ્રિકાઃ ।
દ્વસ્તરાગાઙ્ગુલ્લેશા લોકાગ્રપથ દીપિકાઃ ॥

આ ચાર ભાવનાઓ મુનિજનોને આનંદરૂપ અમૃતના ઝરણાને ચંદ્રની ચંદ્રિકા સમાન છે. તેથી રાગાદિકનો ગાઢ કલેશ નાશ પામે છે. આ ભાવનાઓ મોક્ષમાર્ગમાં પ્રકાશ કરનાર દીપિકા છે. એતાભિરનિશં યોગી કીલ્બત્યન્તનિર્ભરમ્ ।
સુખમાત્મોત્થમત્યક્ષમિદૈવાસ્કન્ધતિ ધ્રુવમ્ ॥

આ ભાવનાઓમાં રમતો યોગી અત્યંત સ્થિતિશય આત્માથી ઉત્પન્ન અતીન્દ્રિય સુખ આ લોકમાં નિશ્ચય પ્રાપ્ત કરે છે. યોગનિદ્રા સ્થિતિ પામે મોહનિદ્રાપસપતિ ।
આસુ સમ્યક્પ્રણીતાસુ સ્યાન્મુનેસ્તત્ત્વ નિશ્ચયઃ ॥

આ ભાવનાઓમાં અલ્પસ્ત મુનિને મોહનિદ્રા નષ્ટ થાય છે, અને યોગનિદ્રા પ્રાપ્ત થાય છે. તથા સમ્યક્પ્રકારે તત્ત્વ નિશ્ચય થાય છે.

આભિયંક્ષાનિશં વિશ્વં ભાવયત્યખિલં વશી તદ્દૌઘસીન્યમાપન્નશ્ચરત્યત્રૈવ મુક્તાવત્ ॥

જ્યારે મુનિ આ ભાવનાઓને વશ થઈ સમસ્ત જગતને ભાવે છે ત્યારે તે મુનિ ઉઘાસીનતા પ્રાપ્ત કરી આ લોકમાં મુક્તાની સમાન પ્રવર્તે છે.

આત્માયત્ત વિષયવિરસં તત્ત્વ ચિંતાવિલીનં નિર્વ્યાપારં સ્વહૃદિતનિરતં નિવૃતાનન્દપૂર્ણં ।
જ્ઞાનાઙ્ગ શમયમતપો ધ્યાનલબ્ધાવકાશં કૃત્વાડ્ડમાનં કલય સુમતે દિવ્યબોધાધિપત્યમ્ ॥

હે સુખુદ્ધિ ! પ્રથમ તને પોતાને આત્માયત્ત એટલે પરાધીનતાથી છોડાવી સ્વાધીન કર. બીજું ઇંદ્રિયોના વિષયથી વિરકત કર. ત્રીજું તત્ત્વ ચિંતામાં મગ્ન કર. ચોથું સંસારિક વ્યાપારથી રહિત નિશ્ચળ કર. પાંચમું સ્વહૃદિમાં લગાડ. છઠું નિવૃત્ત એટલે ક્ષોભરહિત આનંદથી પરિપૂર્ણ કર. સાતમું જ્ઞાનાઙ્ગ કર. આઠમું અવકાશ મળે તે પ્રમાણે શમ, યમ, દમ, તપમાં લાગી દિવ્ય બોધ અર્થાત્ કેવળ જ્ઞાન પ્રગટ કર.

ધ્યાનરૂપી અમૃતરસ

In the Silence of Soul

અપાસ્ય કલ્પનાબલં મુનિભિર્મોકિતુમિચ્છુભિઃ પ્રશમૈકપરૈનિત્યં ધ્યાનમેવાવલંબિતમ્ ॥

આત્માનું હિત ધ્યાન જ છે, માટે કર્મોથી મુક્ત થવા જે મુનિ ઇચ્છે છે તેને પ્રશમ-કષાયોની મંદતા માટે તપ્પર થઈ, કલ્પના બળનો નાશ કરીને નિત્ય ધ્યાનનું અવલંબન કરવું. —જ્ઞાનાણુવ

ધ્યં મોહમહાનિદ્રા જગત્રય વિસર્પિણી ।
યદિ ક્ષીણા તદા ક્ષિપ્તં પિબ ધ્યાનસુધારસં ॥

ત્રણ જગતમાં વ્યાપ્ત આ મહામોહ
નિદ્રા જો તારી ક્ષાણ થઈ ગઈ હોય તો
તું ધ્યાનરૂપી અમૃતરસનું પાન કર.

બાહ્યાન્તર્મૂર્તિનિઃશેષસંગમૂર્છાં ક્ષયં ગતા ।
યાદિ તત્ત્વોપદેશેન ધ્યાને ચેતસ્તદાપય ॥

જો તત્ત્વોપદેશથી તારી બાહ્ય અને
અભ્યંતર સમસ્ત મૂર્છા (મમત્વ પરિણામ)
નષ્ટ થયા હોય, તો તું તારા ચિત્તને
ધ્યાનમાં જો.

—જ્ઞાનાર્ણવ

યદિ સંવેગનિવેદ વિવેકૈર્વાસિતં મનઃ ।
તદાધીર સ્થિરીભૂયસ્વસ્મિન્સ્વાન્ત નિરૂપયઃ ॥

હું ધીર પુરુષ ! જો સંવેગ એટલે મોક્ષ
અને મોક્ષમાગથી અનુરાગ, નિવેદ એટલે
સંસાર દેહ ભોગોથી વૈરાગ્ય તથા વિવેક
એટલે સ્વપરના ભેદ વિજ્ઞાનથી તારું મન
વાસિત છે તો તું સ્થિર થઈને તારામાં તને
પોતાને જો.

—જ્ઞાનાર્ણવ

વિરજ્ય કામ ભોગેષુ વિમુખ્ય વયુષિ સ્પૃહામ્ ।
નિમમત્વં યદિ પ્રાપ્તસ્તદા ધ્યાતાસિ નન્યથા ॥

જો તું કામ ભોગોથી વિરકત થઈને
શરીરની સ્પૃહા છોડીને નિમમત્વ બન્યો
હોય તો તું ધ્યાન કરનાર ધ્યાતા થઈ શકે
છે. અન્યથા નહિજ.

સાધક સર્વ પ્રથમ ધ્યાન માટેની
પાત્રતા કેળવે તોજ ધ્યાતા બની શકશે.

પુનાત્યાકર્ષિતં ચેતો

હત્તે શિવમનુષ્ઠિતમ્ ।

ધ્યાનતત્રસિદ્ધં ધીર

ધન્યયોગીન્દ્રગોચરમ્ ॥

હું ધીર પુરુષ ! આ ધ્યાનનું તંત્ર
(શાસ્ત્ર) સાંભળનાથી ચિત્તને પવિત્ર કરે છે.
અને આચરણમાં ઉતારવાથી મોક્ષને આપે

છે યોગીશ્વરોએ આ જણાવેલું છે, માટે
તું તેનો આસ્વાદ કર, તેને ધારણ કર,
સાંભળ અને ધ્યાનનું આચરણ કર.

યસ્ય પ્રજ્ઞા સ્ફુરત્યુચ્ચૈરનેકાન્તે ચ્યુતબ્રમા ।
ધ્યાનસિદ્ધિર્વિનિશ્ચયાતસ્યસાધ્વી મહાત્મનઃ ॥

જેની બુદ્ધિ અનેકાંતમાં બ્રમચ્છિત
અતિ સ્ફુરાયમાન છે, તે મહાત્માને ઉત્તમ
ધ્યાનની સિદ્ધિ નિશ્ચયથી થાય છે.

ધ્યાન માટે અપાત્ર

No admission

યત્કર્મણિ ન તદ્વાચિ વાચિયત્તત્ર ચેતસિ ।
યતેયસ્ય સ કિં ધ્યાનપદવીમધિરોહિતિ ॥

જેને જે ક્રિયામાં છે, તે વચનમાં
નથી; જે વચનમાં છે, તે ચિત્તમાં નથી
તે ધ્યાનપદવી કઈ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકશે ?
ન ચેતઃ કરુણાક્રાન્તં ન ચ વિજ્ઞાનવાસિતમ્ ।
વિરતં ચ ન ભોગેભ્યો યસ્ય ધ્યાતું ન સક્ષમઃ ॥

જેનું મન કરુણાથી વ્યાપ્ત નથી થયું,
ભેદ વિજ્ઞાનથી વાસિત નથી થયું, તથા
વિષય ભોગોથી વિરકત નથી થયું તે ધ્યાન
કરવામાં સમર્થ નથી.

‘લોક સંજન માટે પાપકાર્યોમાં જેને
ગૌરવ છે અને પોતાના આત્મામાં જેનું
ચિત્ત રંજિત થયું નથી, જે ઇન્દ્રિયોના
વિષયોની ગહનતામાં લીન છે, જેને મનનું
શબ્દ દૂર કયું નથી, જેને અધ્યાત્મનો
નિશ્ચય કયો નથી તથા પોતાના ભાવોથી
દુલ્બેશ્યાને દૂર કરી નથી તે ધ્યાનસાધનમાં
નિષેધિત છે. કારણ કે તેનામાં ધ્યાનની
યોગ્યતા નથી.’

‘જે હાસ્ય, કુતુહલ, કુટિલતા તથા
હિંસાદિ પાપ પ્રવૃત્તિના શાસ્ત્રોના ઉપદેશક
છે. જે અજ્ઞાન જવરથી રોગી છે. મોહરૂપ

નિદ્રાથી જેની ચેતના નષ્ટ થઈ છે. જે તપ કરવામાં પ્રયત્નશીલ નથી. વિષયોની જેનામાં અતિશય લાલસા છે. જે પરિગ્રહ અને શંકાસહિત છે. જેને વસ્તુ નિષ્ક્રમ થયો નથી. જે ભયભીત છે આવા પુરુષોને ધ્યાન કઈ રીતે થઈ શકે !

આવા પુરુષો પોતાના હિતને તૃષ્ણ સમાન સમજ્યા છે, સુક્રિદ્ધિ સ્ત્રી સંગ કરવાની ઇચ્છાથી નિરપ્રહ થઈ ગયા છે, તેઓ સદ્ધ્યાનનું અનુસંધાન કરવામાં એક ક્ષણ માત્ર પણ સમર્થ નહિ થઈ શકે.

‘જેઓ સાતાવેદનિય જનિત સુખ, અભિમાદિ સિદ્ધિ, ધનાદિક ઋદ્ધિના રસમાં લપટ છે, મોહથી પાપાભિચાર કર્મ કરે છે, તેમને પોતાના જીવનને હણ્યું છે.’

“અધ્યાત્મસાર”ના અનુભવ અધિકારમાં પૂ. શ્રી યશોવિજયજી સાધના માટેના સુવર્ણ-નિયમો દર્શાવે છે.

કર્તવ્યનો ઉપદેશ

He who has ears to hear,
let him hear

બાહ્ય: પश्यति श्रिगं,

मध्यमशुद्धिं विचारयति वृत्तम्।

आगमतत्त्व तु शुधः

परीक्षते सर्वयत्नेन ॥

બાળક લિંગને જુઓ છે, મધ્યમ શુદ્ધિવાળો માણસ આચરણને વિચારે છે, પણ પંડિત પુરુષ તો સર્વ પ્રયત્નવડે આગમના તત્ત્વની જ પરીક્ષા કરે છે

નિશ્ચિત્યાગમતત્ત્વં તત્ત્માદુત્સંખ્યલોકસંજ્ઞા ।
શ્રદ્ધાદિવેકસારં ચતિતવ્યં યોગિના નિત્યમ્ ॥

તેથી આગમના તત્ત્વનો નિશ્ચય કરીને તથા લોકસંજ્ઞાનો ત્યાગ કરીને

યોગીએ નિરતર શ્રદ્ધા અને વિવેક પરત્વે યત્ન કરવો.

‘કોઈપણ લોકની નિંદા કરવી નહિ, પાપીને વિષે પણ ભવસ્થિતિનું ચિંતવન કરવું, શુભોના ગૌરવવડે પૂર્ણ એવા જનોની પૂજા કરવી, શુભના દેશને વિષે પણ રાગ ધારણ કરવો.’

‘બાળક પાસેથી પણ હિત વચનને ગ્રહણ કરવું, દુર્જનના પ્રભાવ સાંભળી દ્વેષ-ભાવ ન કરવો, પારકી આશાનો ત્યાગ કરવો, સર્વ સંયોગો પાશની જેવા બાળવા.’

ખીબા માણસોએ કરેલી સ્તુતિવડે ગર્વ ન કરવો, અને તેમની કરેલી નિંદા વડે કોપ પણ ન કરવો, ધર્માચાર્યનું સેવન કરવું, તત્ત્વને બાળવાની ઇચ્છા કરવી.’
शौचं स्थैर्यं मङ्गलौ वैराग्य आत्मनिग्रहः कार्यः
दृश्या भगवतद्दोषाश्चिन्त्यं देहादि वैश्वयम् ॥

શૌચ (વ્રત્તને વિષે પવિત્રતા), અહંભ, વૈરાગ્ય તથા આત્મ નિગ્રહ (મનનો જય) કરવો. સંસારમાં રહેલા દોષો જેવા અને દેહાદિકનું વિરૂપપાણું ચિંતવવું.

‘ભગવાનું જિનેશ્વર ઉપર ભક્તિ ધારણ કરવી, એકાંત પ્રદેશનું નિરતર સેવન કરવું, સમ્યક્ત્વને વિષે સ્થિર રહેવું, પ્રમાદરૂપી શત્રુનો વિશ્વાસ કરવો નહિ.’

‘આત્મજ્ઞાનની નિષ્ઠાનું ધ્યાન કરવું, સર્વત્ર આગમને આગળ કરવા, કુવિકલ્પોનો ત્યાગ કરવો, વૃદ્ધજનોની અનુવૃત્તિથી પરપરાને અનુસારે રહેવું.’

સાક્ષાત્કાર્યં તત્ત્વં

ચિદ્રૂપાનન્દમે દુરૈભાવ્યમ્ ।

હિતકારી જ્ઞાનવતામ

અનુભવવેદ્યઃ પ્રકાશઽયમ્ ॥

તત્ત્વનો સાક્ષાત્કાર કરવો, તથા

આત્માનંદ વડે પૂર્ણ થવું, આ શિક્ષાના અનુક્રમથી કહેલો અને અનુભવવડે લાભવા લાયક પ્રકાર એટલે આત્મસ્વરૂપને અનુરૂપ વર્તના જ્ઞાનીઓને હિતકારી છે.

આસન

Maintenance of a Proper Relationship with Things.

પયઃકવીરવજ્રજ-ભદ્રદંડાસનાનિ ચ ।
ઉત્કટિકા ગોદોહિકા કાયોત્સર્ગસ્તથાસનમ્ ॥
—યોગશાસ્ત્ર

પયઃકાસન, વીરાસન, વજ્રસન પદ્માસન, ભદ્રાસન, દંડાસન, ઉત્કટિકાસન, ગોદોહિકાસન, અને કાયોત્સર્ગાસન વગેરે આસનો કહેલા છે. આસન સમયે શરીર સ્થિર રહેવું જોઈએ અને ચિત્તમાં કોઈ પ્રકારનો ઉદ્વેગ ન થવો જોઈએ. (Relaxation of Body and Mind)

આસનના અભ્યાસથી શરદિ-ગરમી, ભૂખ-તરસ, રાગ-દ્વેષ વગેરે દ્વંદ્વ છૂટી જાય છે.

“સ્થિરસુખમાસનમ્”—પાતંજલ યોગ-સૂત્ર ‘જે સ્થિર અને સુખદાયી છે તે આસન છે.’

આસન શરીરને સ્વસ્થ, હલકું અને યોગ સાધના માટે યોગ્ય બનાવવામાં સહાયક છે.

આસન તે છે જેમાં સુખપૂર્વક નિશ્ચલ-પણે અધિકથી અધિક સમય ધ્યાનમાં બેસી શકાય.

પાતંજલ યોગસૂત્રમાં આસન સિદ્ધિનો ઉપાય બતાવે છે.

“પ્રયત્ન શૈથિલ્યાનન્ત્યસમાપત્તિભ્યામ્”

પ્રયત્ન શિથિલતા અને અનંતતામાં ચિત્તની તદ્રુપતા વડે આસન સિદ્ધ થાય છે.

શરીરને પ્રયત્નશૂન્ય કરવું, શિથિલ કરવું તથા અનંતતામાં ચિત્તને તદ્રુપ કરવાથી ચિત્ત નિર્વિષય થઈ સ્થિર થઈ જાય છે. આ દેહ અને મનનું શિથિલીકરણ (Profound Relaxation) છે. જેમા દેહ અને મન ક્રિયા રહિત થાય છે

“તતો દ્વંદ્વનભિધાતઃ”

આસનની સિદ્ધિથી દ્વંદ્વોના આધાત લાગતા નથી.

શરીરને સાધના માટે યોગ્ય બનાવવું તે આસનનું અંગ છે.

જૂદિ જૂદિ સાધનાઓ માટે, દેહ અને મનના વિશેષ પ્રકારના સંબંધ માટે જૂદા જૂદા આસનો અગત્યના છે

યોગાભ્યાસ સમયે સાધકના દેહમાં નવીનવી ક્રિયાઓ ઉત્પન્ન થાય છે. તેથી મેરુદંડ, છાતી, ગળુ, મસ્તક વગેરે સુયોગ્ય રીતે રહે તે આસનનો હેતુ છે.

પ્રાણાયામ વગેરે કરનારા સાધકોએ અવશ્ય મેરુદંડ સીધો રાખવો, નહિ તો હાનિ થશે.

આસન વડે નસનસમાં રક્તનો પ્રવાહ ચાલે છે. સર્વ ઇન્દ્રિયો અને નાડીઓ જડતાનો ત્યાગ કરી ચૈતન્યમય બને છે.

કઠોર બ્રહ્મચર્યની સાધનામાં જે અસમર્થ છે તેમને સિદ્ધાસન ન કરવું સિદ્ધાસન સંસાર વિમુખ સાધકો માટે સર્વશ્રેષ્ઠ છે.

શરીર સ્વાસ્થ્ય માટે શિર્ષાસન લેલે થાય, બાકિ ધ્યાનમાં તે સહાયક નથી.

મુદ્રા

Language of Symbols

અસુક પ્રકારનો અંગ-વિન્યાસ કરવો, તે “મુદ્રા” કહેવાય છે. યોગિક પ્રક્રિયામાં તેને મહત્વ વિશેષ પ્રાપ્ત થયેલું છે.

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિ વિરચિત ત્રીજા પંચાશકમાં જિન ચૈત્યનો વંદન વિધિ દર્શાવતા જણાવ્યું છે કે, પંચંગો પશ્ચિયાયો, થય-પાઠો હોઈ જોગમુદ્રાઓ વંદણ જિણમુદ્રાઓ, પશ્ચિહાણ મુત્તસુત્તીઓ ॥

પંચાંગ પ્રણિપાતવાળો શક સ્તવનો પાઠ “યોગ મુદ્રા”એ જોલવો, વંદન “જિન મુદ્રા” વડે કરવું.

વિશેષ કરીને મુદ્રાઓનો ઉપયોગ મંત્ર યોગમાં થાય છે. નીચેની સત્તર મુદ્રાઓ મંત્ર ઉપયોગ માટે દર્શાવી છે.

૧-પરમેષ્ઠિ મુદ્રા, ૨-ગરૂડ મુદ્રા, ૩-ચક્ર મુદ્રા, ૪-મધ્યમ સૌભાગ્ય મુદ્રા, ૫-સખીજ મહાસૌભાગ્ય મુદ્રા, ૬-પ્રવચન મુદ્રા, ૭-પર્વત મુદ્રા, ૮-સુરભિ મુદ્રા, ૯-ધેનુ મુદ્રા, ૧૦-અંજલી મુદ્રા, ૧૧-આહવાની મુદ્રા, ૧૨-સ્થાપની મુદ્રા, ૧૩-સંનિરોધિની મુદ્રા, ૧૪-અવગૂંઠન મુદ્રા ૧૫-મુષ્ટિ મુદ્રા, ૧૬-અસ્ત્ર મુદ્રા, ૧૭-વિસર્જન મુદ્રા,

“હ્ર્લયોગ પ્રદીપિકા”માં કહ્યું છે કે, ‘મહામુદ્રા, મહાબંધ, મહાવેધ, ખેચરી, ઉદ્ધિયાન, મૂલબંધ, જલધરબંધ, વિપરીત-કરણી, વજ્રેલી, શકિતચાલન-આ દશ મુદ્રાઓ જરા અને મરણનો નાશ કરે છે.’

સહિત, સૂર્યભેદી, ઉજ્જાતી, ભસ્મિકા વગેરે કુંભકો, સખીજ પ્રાણાયામ, નાડીશોધન પ્રાણાયામ, કપાલભાતિ વગેરેનો વિસ્તાર અભ્યાસી પાસેથી સમજી લેવો.

શાંભવી મુદ્રાનું લક્ષણ આ પ્રમાણે છે અંતર્લક્ષ્ય હ્રિદયે નિર્મેષોન્મેષવર્જિતા । સા ભવેન્મહામ્ભવી મુદ્રા સર્વતન્ત્રેષુ ગોપિતા ॥

જેમાં ચિત્તનું લક્ષ્ય અંતર્મુખ ધ્યેયાકાર રહે છે, અને દૃષ્ટિ બાહ્ય તરફ રહે છે

અર્થાત નેત્ર ખુલ્લા હોય તો પણ કોઈ બાહ્ય પદાર્થ દેખાતો નથી, આ સંપૂર્ણ શાંભવી ક્રિયાયેલી ‘શાંભવી મુદ્રા’ કહેવાય છે.

“હ્ર્લયોગ પ્રદીપિકા”માં કહ્યું છે કે અંતરલક્ષ્યમાંજ જેના ચિત્ત અને પ્રાણલય પામ્યા છે, તેમજ સ્થિર દૃષ્ટિથી બાહ્ય જોતા છતાં ન જોનાર જેવો શાંભવી મુદ્રામાં સ્થિત યોગી છે. શુદ્ધ કૃપાએ પ્રાપ્ત થતી આ મુદ્રામાં શૂન્ય અને અશૂન્યથી વિલક્ષણ એવું પરમ તત્ત્વ ભાસમાન થાય છે.

હ્ર્લયોગમાં શરીરશોધનના છ સાધન દર્શાવ્યા છે.

ધૌતિભસ્તિસ્તથા નેતિનૌલિચિત્રાટકસ્તથા । કપાલભાતિશ્વેતાનિ ષટ્ કર્માણિ સમાચરેત્ ॥

ધૌતિ, ભસ્તિ, નેતિ, નૌલી, ત્રાટક, અને કપાલભાતિ આ છ કર્મો શરીર શોધન માટે કરે.

—ગોરક્ષ સંહિતા અભ્યાસી પાસેથી આ છ કર્મોનો વિસ્તાર સમજી લેવો.

યોગ સાધનમાં જેસવાના આસન માટે ‘કુલાણવ તંત્ર’ “સંમોહન તંત્ર” “ગન્ધર્વ તંત્ર” તથા “ધેરંડ સંહિતા”માં કહ્યું છે કે, “બુદ્ધિમાન સાધકોએ સૌભાગ્ય અને જ્ઞાનની વૃદ્ધિ માટે ૩ અથવા ઉંનના આસન ઉપર જેસવું. પૃથ્વી પર આસન વિના જેસીને ભજન, પૂજન, જાપ ધ્યાન ન કરવાં.

સર્વ ક્ષેત્ર સર્વ કાલ ધ્યાન માટે ઉપયોગી

Space, Time and Object

‘ધ્યાનની સિદ્ધિ માટે જેણે આસનોનો અભ્યાસ કર્યો છે એવો યોગી તીર્થ કરોનાં જન્મ, દીક્ષા, જ્ઞાન કે નિર્વાણનું કોઈ તીર્થ-સ્થાન અથવા ચિત્તની સ્વસ્થતાનું કારણ

પવંતની શુદ્ધ વગેરે કોઈ એકાંત સ્થાનનો આશ્રય કરે.’

સુખાસન સમાસીનઃ સુરિલ્પટાધરપદ્મવઃ ।
નાસાગ્રન્યસ્તયગદ્ગદો દન્તૈર્દન્તાનસંસ્પૃશન ॥

‘સુખકર આસન કરી બેઠેલો, હોઠ-
ખીડી નાસિકાના અગ્રભાગ ઉપર બંને
આંખો સ્થિરકરી, હાંતોને હાંતો સાથે
અડકવા નહિ દેતો, પ્રસન્ન સુખવાળો પૂર્વ
કે ઉત્તર દિશામાં મોઢું રાખી સારી રીતે
ટટાર બેસનાર અપ્રમાદી ધ્યાની ધ્યાન
કરવાનો પ્રયત્ન કરે”

જ્ઞાનાર્ણવમાં કહ્યું છે કે,
યેન યેન સુખાસીના વિદ્યુનિશ્ચલ મનઃ ।
તત્તદેવ વિધેયં ક્યાન્મુનિભિર્મન્દુરાસનમ્ ॥

જે જે આસનથી સુખરૂપ બેઠેલા
મુનિ પોતાના મનને નિશ્ચલ કરી શકે તે
સુંદર આસનનો સ્વીકાર કરવો જોઈએ.

સ્થાન અને આસન ધ્યાનમાં સહાયક
છે. પરંતુ જે સમયે સાધકનું ચિત્ત સ્થિરતા
ધારે તે સમય, સર્વ અવસ્થા, સર્વક્ષેત્રમાં
ધ્યાનની યોગ્યતા છે. નિષેધ નથી.

સંવિગ્નઃ સંવૃતો ધીરઃ સ્થિરાત્મા નિર્મલાશયઃ ।
સર્વાવસ્થાસુ સર્વત્ર સર્વદા ધ્યાતુમર્હતિ ॥

જે મુનિ સંવેગ વૈરાગ્ય યુક્ત છે,
સંવરરૂપ છે, ધીર છે, જેનો આત્મા સ્થિર
છે, ચિત્ત નિર્મલ છે તે મુનિ સર્વ અવસ્થા,
સર્વક્ષેત્ર સર્વ કાલમાં ધ્યાન કરવા યોગ્ય છે.

કલ્પોઽપિ સૌચિચયજહ્નિભોગ-

સમાહાણુસુત્તમ લહર્ષ ।
ન ઉ દિવસ નિસાવેલાઈ,

નિયમણું અધિણે ભણિય ॥

—ધ્યાનશતક

ધ્યાનને માટે કાલ પણ તેજ ઉચિત
છે કે જે કાલમાં, મન-વચન-ક્રિયાના

યોગોનું ઉત્તમ સમાધાન થાય. ધ્યાન
કરનાર માટે દિવસ, રાત્રિ કે વેળાનો નિયમ
તીથીકર ગણધરાદિકે કહ્યો નથી.

“આતુર પ્રત્યાખ્યાન” નામના પ્રકીર્ણક
સૂત્રમાં દુધ્યાનના ત્રેસઠ સ્થાનકો ગણાવ્યા
છે. અનેક પ્રકારના કર્મોનું બંધન કરાવનારા
આ ત્રેસઠ દુધ્યાનનાં સ્વરૂપને સાંભળીને
વિવેકીએ યોગ માર્ગમાં પ્રવૃત્તિ કરતાં તેનો
સર્વથા ત્યાગ કરવો.

બેટલા પ્રકારના જીવો છે તેટલા
પ્રકારના આસન છે. પ્રત્યેક યોગિના જીવોની
બેઠક, જેમાં તે આરામ (Relaxation)
કરી શકે તે આસન છે.

જીવે ચોરાસી લાખ યોગિઓમાં બ્રમણ
કયુ છે તેથી તે તે યોગિઓના અતિસૂક્ષ્મ
સંસ્કાર જીવમાં હોય છે.

ચોરાસી લાખ જીવાયોગિ સાથે
ચોરાસી આસનોનો સંબંધ છે. ચોરાસી
આસન દ્વારા ચોરાસી લક્ષ્ય સાધીને
સહજ આત્મસ્વરૂપનું ભાવ આસન સિદ્ધ
કરવાનું છે.

દૃષ્ટા બનો.

Experiments in Awareness

આસનની સિદ્ધિ થવાથી કર્મેન્દ્રિયના
બ્યાપારનો નિરોધ થાય છે.

આસન વડે આરોગ્ય પ્રાપ્ત થશે,
સંકલ્પબળની વૃદ્ધિ થશે તથા જ્ઞાનેન્દ્રિયના
બ્યાપારનો નિરોધ કરવાનું બળ આવશે,

આ માટે ત્રાટક આદિ ક્રિયાઓ પણ
સાધન રૂપે દર્શાવાય છે. નિશ્ચય કરેલા
ખિંદુ ઉપર દૃષ્ટિને નિમેષોન્મેષ રહિતપણે
સદ્ગુરુએ દર્શાવેલા વિધિ પ્રમાણે સ્થાપવી,
તેને ત્રાટક કહે છે. ત્રાટકની ક્રિયા યથાર્થ-

પણે સિદ્ધ થતા સાધકના પ્રાણની ગતિ અત્યંત મંદ થાય છે. પ્રાણ અને મનનો સંબંધ હોવાથી પ્રાણની ગતિ મંદ થતા મનની ગતિ પણ મંદ થાય છે.

કર્મેન્દ્રિયો તથા જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો નિરોધ થતા મનના વેગનો નિરોધ કરવા માટે મનના દૃષ્ટા થવું પડશે.

મનના દૃષ્ટા થતા જ્યારે મનના વેગનો નિરોધ થાય છે ત્યારે જ્ઞાનેન્દ્રિયોનો અને કર્મેન્દ્રિયોનો સહજ નિરોધ થાય છે.

એકાંત સ્થલમાં શરીર સ્વસ્થ રહે તે રીતે બેસવું. નેત્રો બંધ કરવા (Relaxation of Body) શ્વાસ ધીરે ધીરે હેવા અને ધીરે ધીરે મૂકવાથી વૃત્તિ ચાંત થઈ અંતરમાં હિતરવા યોગ્ય થાય છે. શરીરના સર્વ અંગોને શીથીલ કરવા અને મનમાં જે વિચારો આવે તેના દ્રષ્ટા થવું. (વિચારો જે આવે તેને આવવા દેવા, અક્રિય થવા માટે પરાણે મનના આપ્તરને રોકવાનો નથી. માત્ર દૃષ્ટા રહેવાનું છે.

એકલો જાને રે

Gradual Stages of
Ego—Transformation.

સદ્બુદ્ધે: પરરંજનાકુલ વિધિ-

ત્યાગસ્ય સામ્યસ્ય ચ,

અથાથશ્રદ્ધણ્ય માનસવચો-

રોધસ્ય બાધાહતો: ।

રાગાદિત્યજનસ્ય કાવ્યજમતે-

રવેતો વિશુદ્ધેરપિ,

હેતુ: સ્વેત્યસુખસ્ય નિર્જનમહો,

ધ્યાનસ્ય વા સ્થાનકં ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

મુમુક્ષુઓને એકાંત સ્થાન કેવું બાલકારક છે તે કહે છે.

એકાંત નિર્જન સ્થાનના સેવનથી સદ્બુદ્ધિરૂપ વિવેકજ્ઞાન પ્રગટે છે. અન્યજનોને રંજન કરવાની આકુળતા રહેતી નથી. સમતાભાવ, શાન્ત અર્થોત્તું શ્રદ્ધણ્ય, મન-વચનનો નિરોધ, અન્યની બાધાનો અભાવ, રાગ-દ્વેષ આદિનો ત્યાગ, કાવ્યમાં મતિ (અતિન્દ્રિય વિષયનું) અનુપ્રેક્ષન બળ), ચિત્તની નિર્મળતા, ધ્યાનમાં સ્થિરતા અને આત્મસુખ પ્રગટે છે.

સંગ ત્યાગો નિર્જનસ્થાનકં ચ

તત્ત્વજ્ઞાનં સર્વં ચિંતા વિમુક્તિઃ ।

નિર્બાધત્વં યોગરોધો મુનીનાં

મુક્ત્યૈ ધ્યાને હેતવોડમી નરકતાઃ ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

સંગત્યાગ, એકાંત નિર્વિકાર નિર્જન સ્થાન, તત્ત્વજ્ઞાન, સર્વચિંતાનો અભાવ, બાધાનો અભાવ, મન-વચન-કાયાના યોગનો સંયમ એ મુનિને મુક્તિ માટે ધ્યાનના હેતુઓ કહ્યા છે.

વૈરાગ્યં ત્રિવિધં નિધાય હ્રદયે,

ક્ષિત્વા ચ સંગ ત્રિધા ।

શ્રિત્વા સદ્ગુરુભાગમં ચ વિમલં

ધૃત્વા ચ રત્નત્રયં ।

ત્યક્ત્વાન્યૈઃ સહસંગતિ ચ સકલં

રાગાદિકં સ્થાનકે,

સ્થાતવ્યં નિરૂપદ્રવેડપિ (વજને

સ્વાત્મોત્થસૌખ્યામયે ॥

—તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

આત્મિક સુખની અભિલાષાવાળાઓ મન-વચન-કાયાથી ત્રિવિધ વૈરાગ્ય ધારણ કરીને ચેતન, અચેતન અને મિશ્ર ત્રણ પ્રકારના પરિશદ્ધ છોડીને, સદ્ગુરુ અને મુશાસ્ત્રનો આશ્રય કરીને રત્નત્રય ધારણ કરીને તથા અન્ય સાથેની સંગતિ અને

સકલ રાગાદિ ભાવો તણને ઉપદ્રવ રહિત નિર્જન સ્થાનકમાં રહેવું.

શરીર સ્થિત વાયુનું નામ પ્રાણ છે. તેનો આયામ એટલે નિરોધ કરવો તે પ્રાણયામ છે. તે મનને વશ કરવાનું સાધન છે.

પ્રાણયામ

Technique of Prana-Control

યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

પ્રાણયામસ્તતઃ કૈશ્વિત્ આશ્રિતો ધ્યાનસિદ્ધયે ।
શક્યો નેતરથા કતુ મનઃ પવનનિર્જયઃ ॥

આસન જય કર્યા પછી કોઈ પત-
જલિ પ્રમુખ ધ્યાન સિદ્ધિ માટે પ્રાણયામનો
આશ્રય લીધો છે કેમકે પ્રાણયામ કર્યા સિવાય
મન અને પવનનો જય થઈ શકતો નથી.
મનો યત્ર મરુત્તત્ર મરુધત્ર મનસ્તતઃ ।
અતસ્તુદ્યક્રિયાવેતૌ સંવીતૌ ક્ષીરનીરવત્ ॥

મન જે ઠેકાણે છે તે ઠેકાણે પવન છે
અને જ્યાં પવન છે ત્યાં મન છે. આ
કારણથી સરખી ક્રિયાવાળા મન અને પવન
દુધને પાણીની માફક એકઠાં મળેલાં રહે છે.

એકસ્યનાશેડન્યસ્ય સ્થા-

નાશૌ વૃત્તૌ ચ વતનમ્ ।

દ્વસ્તયોરિદ્રિયમતિ-

દ્વંસાન્મોક્ષશ્ચ જાયતે ॥

મન-પવન બેમાંથી એકનો નાશ થયે
બીજાનો નાશ થાય છે. અને બેઉમાંથી એક
હોય તો બીજો પણ બન્યો રહે છે. બેઉનો
નાશ થવાથી ઇન્દ્રિય અને બુદ્ધિના વ્યાપારનો
નાશ થાય છે અને ઇન્દ્રિયની પ્રવૃત્તિ તથા
મનના વિચારો બંધ થવાથી મોક્ષની
પ્રાપ્તિ થાય છે.

પ્રાણયામો ગતિચ્છેદઃ શ્વાસપ્રશ્વાસયોર્મતઃ ।
રેચકઃ પૂરકશ્ચૈવકુભકશ્ચેતિ સ ત્રિધા ॥

શ્વાસ ઉચ્છવાસની ગતિનો નિરોધ
કરવો તેને પ્રાણયામ કહે છે. તે પ્રાણયામ
રેચક, પૂરક અને કુભક એમ ત્રણ પ્રકારનો
છે. પાતંજલ યોગ સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,

“તસ્મિન્ સતિ શ્વાસપ્રશ્વાસયોગતિ

વિચ્છેદઃ પ્રાણયામઃ ॥”

આસન સ્થિર થતા શ્વાસપ્રશ્વાસની
ગતિ રોકવી તે પ્રાણયામ છે.

“બાહ્યાભ્યંતરસ્તમ્ભવૃત્તિદેશકાલ-
સંખ્યાભિઃ પરિદૃષ્ટો દીર્ઘસૂક્ષ્મઃ”

બાહ્યવૃત્તિ, આભ્યંતર વૃત્તિ અને
સ્તંભવૃત્તિ આ ત્રણ પ્રકારનો પ્રાણયામ,
દેશ-કાલ-સંખ્યા વડે પરિદૃષ્ટ-માપેલો
દીર્ઘ અને સૂક્ષ્મ છે.

જેમ જેમ સાધકનો અભ્યાસ વધે છે,
તેમ તેમ રેચક, પૂરક અને કુભક પ્રાણ-
યામ, દેશ, કાલ અને સંખ્યાના પરિમાણમાં
દીર્ઘ (લાંબો) અને સૂક્ષ્મ (પતલો, હલકો)
થતો જાય છે.

રેચકો બાહ્ય નિશ્વાસાત્પૂરકસ્ત નિરોધતઃ ।
સામ્યેન સંસ્થિતિયાસા કુભકપરિગીયતે ॥

યથાશક્ય શ્વાસ બહાર રોકવો તે રેચક
છે. યથા સાધ્ય ઉપર ખેંચવો તે પૂરક છે
અને સ્વશક્તિ અનુસાર અંદર રોકવો તે
કુભક પ્રાણયામ છે. —કૂમ્પુરાણ

“બાહ્યાભ્યંતર વિષયાક્ષેપી ચતુર્થઃ ॥”

—પાતંજલ યોગસૂત્ર

બાહ્ય વિષય તથા આભ્યંતર વિષયના
આક્ષેપપૂર્વક, આલોચનાપૂર્વક, જ્ઞાનપૂર્વક,
વિચારપૂર્વક હોય તે ચોથું પ્રાણયામ છે.

ચોથા પ્રાણયામની વિધિ રાજયોગના
ઉત્તમ અધિકારી માટે છે તથા ગોપનીય
અને શુદ્ધ ગમ્ય છે.

દશ પ્રકારના વાયુ કહ્યા છે.

પ્રાણોડપાનઃ સમાનશ્ચ ઉદાનવ્યાનો ચ વાયવઃ ।

નાગઃ કૂર્મોડય કૃકરો દેવદત્તો ધનંજયઃ ॥

—ગોરક્ષ સંહિતા

પ્રાણ, અપાન, સમાન, ઉદાન, વ્યાન, નાગ, કૂર્મ, કૃકર, દેવદત્ત અને ધનંજય—આ દશ પ્રકારના વાયુ છે. આગળના પાંચ મુખ્ય છે. પાછળના પાંચ તેમાં અંતર્ગત છે.

હૃદયમાં પ્રાણવાયુ, શુદ્ધદેશમાં અપાન, નાભિ—મહલમાં સમાન, કંઠમાં ઉદાન અને સારા શરીરમાં વ્યાન વ્યાપ્ત છે.

પૃથિવ્ય મંડળ વાડુણ મંડળ, વાયવ્ય મંડળ, અને આગ્નેય મંડળનું સ્વરૂપ, મંડળોના રંગ, ચંદ્ર નાડી, સૂર્યનાડી તથા સુષુમ્ણા નાડીમાં વાયુસંચારના રૂળ, સ્વરોહ્ય દ્વારા કાળજ્ઞાન, નાડી શોધન, પવનસાધન, પરકાય પ્રવેશ વગેરે વિષયોનો વિસ્તાર સદ્ગુરુ પાસેથી સમ્યક્ પ્રકારે સમજી લેવો.

પ્રાણાયામર્નુ રૂળ

○ inexpressible revelation,
feeling, rapture!

“તતઃ ક્ષીયતે પ્રકાશાવરણમ્”

—પાતંજલ સૂત્ર

પ્રાણાયામથી પ્રકાશનું આવરણ ક્ષીણ થાય છે.

“તપો ન પરં પ્રાણાયામાત્
તતો વિશુદ્ધિ મંદાનાં દીપ્તિશ્ચ જ્ઞાનસ્યા”

—શ્રી પંચશિખાચાર્ય

પ્રાણાયામથી પર કોઈ તપ નથી. તેનાથી મલની વિશુદ્ધિ થાય છે અને જ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે.

પ્રાણાયામેન સિદ્ધ્યન્તિ

દિવ્યા : શાન્ત્યાદયઃ ક્રમાત્ ।

શાન્તિ પ્રશાન્તિ દીપ્તિશ્ચ

પ્રસાદશ્ચ તતઃ પરમઃ ॥

—વાયવીય સંહિતા

પ્રાણાયામથી શાંતિ એટલે વર્તમાન અને આવનારા પાપોની નિવૃત્તિ, પ્રશાંતિ એટલે અંતર અને બાહ્ય અધિકાર-તમને નાશ, દીપ્તિ એટલે સૂર્ય-ચંદ્ર-ગ્રહ-તારા જેવી જ્યોતિઓના દર્શન, મહાત્માઓના દર્શન, જ્ઞાનની સમકક્ષતાનો લાભ, પ્રસાદ એટલે આત્મતુષ્ટિ, આત્મામાં ખુદ્ધિનું અવસ્થાન, અને પરમ શાંતિ વગેરે દિવ્ય ગુણો પ્રાણાયામથી સાધકમાં પ્રકાશિત થાય છે

દે બીજે ચિત્તવૃક્ષસ્ય પ્રાણાસ્પન્દનવાસને ।
એકસ્મિન્નત્યોઃ ક્ષીણે ક્ષિપ્રં અપિ નશ્યતઃ ॥

—યોગવાશિષ્ઠ

ચિત્તરૂપી વૃક્ષનાં બે બીજ છે. પ્રાણ-સ્પન્દન અને વાસના. જેમાંથી એક ક્ષીણ થતા બીજી શીઘ્ર ક્ષીણ થાય છે.

હૃદ્યન્તે દમાયમાનાનાં ધાતૂનાં હિ યથા મલાઃ ।
તથેન્દ્રિયાણાં હૃદ્યન્તે દોષાઃ પ્રાણસ્ય નિગ્રહાત્ ॥

—મનુસ્મૃતિ

જેમ અગ્નિસંયોગથી ધાતુઓનો મલ નષ્ટ થાય છે, તેમ ઇન્દ્રિયાદિકના દોષ પણ પ્રાણના રોકવાથી નષ્ટ થાય છે.

જં અજ્ઞાણી કમ્ભઃ,

ખવેઈ અહુઆણિ વાસકોડીહિં ।

તં નાણી તિહિં શુતો

ખવેઈ ઉસાસ મિતેણુ’ ॥

—પંચ વસ્તુ

અજ્ઞાની કોડો વર્ષોમાં જે કર્મો અપાવે તે કર્મોને ત્રણ ગુપ્તિથી ગુપ્ત જ્ઞાની એક ઉચ્છ્વાસ માત્રમાં અપાવે છે.

વણ્વત્રયાત્મકા દોતે રેચકપૂરકકુલકાઃ ।
સ એવ પ્રણવઃ પ્રોક્તઃ પ્રાણાયામશ્ચ તન્મયઃ ॥

—યોગી યાજ્ઞવલ્ક્ય

જેમ પ્રણવમાં “અ-ઉ-મ્” આ ત્રણ વણ્ છે તેમ રેચક પૂરક કુલકમાં ત્રણ ત્રણ વણ્ છે તેથી પ્રાણાયામમાં પ્રણવ ઉપાસનાની ભાવના કરવી જોઈએ.

જ્ઞાનાણ્વમાં કહ્યું છે કે,

અત્રાધ્યાસ પ્રયત્નેન પ્રાસ્તન્દ્રઃ પ્રતિક્ષણમ્ ।
કુર્વન્યોગી વિભનાતિ યન્ત્રનાથસ્ય ચેષ્ટિતમ્ ॥

પ્રાણાયામનો અધ્યાસ પ્રયત્નપૂર્વક નિષ્પ્રમાદી થઇને નિત્ય કરનાર યોગી જીવની સમસ્ત ચેષ્ટાઓને જાણે છે. આ પ્રમાણે નાસિકાગ્રહને જાણનારા પુરાતન પુરૂષોએ કહ્યું છે.

પ્રત્યાહાર

The Withdrawal of the Senses

પ્રાણનો સંયમ પ્રાપ્ત થતાં ‘પ્રત્યાહાર’ની સાધના થાય છે. પ્રત્યાહાર (પ્રતિ+આહાર) એટલે ઇન્દ્રિયોનું વિષયોમાંથી પાછું ખેંચાવું તે.

તતઃ પરમા વશ્યતેન્દ્રિયાણામ્ ॥”

પ્રત્યાહારથી ઇન્દ્રિયોનું પરમ વશીકરણ થાય છે.

પાતંજલ યોગસૂત્રમાં કહ્યું છે કે,
સ્વવિષયાસમપ્રયોગે ચિત્તસ્ય સ્વરૂપાનુકાર
હવેન્દ્રિયાણાં પ્રત્યાહારઃ ।

ઇન્દ્રિયોનો પોતાના વિષયો સાથે અખંધ ન થતા ચિત્તના સ્વરૂપનું અનુકરણ થવું તે પ્રત્યાહાર છે.

જ્ઞાનાણ્વમાં કહ્યું છે કે,

પ્રત્યાહૃતં પુનઃ સ્વસ્ય

સર્વોપાધિવિવર્જિતમ્ ।

ચેતઃ સમત્વમાપન્નં

સ્વસ્મિન્નેવ લયં પ્રજેત્ ॥

પ્રત્યાહારથી સ્થિર થયેલું મન સમસ્ત ઉપાધિ એટલે રાગદ્વેષરૂપ વિકલ્પોથી રહિત સમભાવને પ્રાપ્ત કરી આત્મામાં જ લય થાય છે.

‘પ્રાણાયામ અભિમાદિ સિદ્ધિઓના કારણ રૂપે મનને કલ્પના કરનાર હોઈને મુનિ સંસાર દેહ ભોગોથી વિરક્ત છે, વિશુદ્ધભાવયુક્ત છે, વીતરાગ છે, અને જિતેન્દ્રિય છે, તેને માટે પ્રશંસા કરવા યોગ્ય નથી.’

પ્રાણાયામ વગેરે હઠયોગની ક્રિયાઓ માત્ર જિતેન્દ્રિય સંયમી જીવોને મન-સ્થિરતા માટે અને શરીરશુદ્ધિ માટે સહાયક બને છે.

યોગ શાસ્ત્રની સ્વોપજ્ઞ ટીકામાં કહ્યું છે કે “ન ચ પ્રાણાયામો મુક્તિસાધને ધ્યાને ઉપયોગી, અસાંમનસ્યકારિવાત્ ॥” મોક્ષના સાધનરૂપ ધ્યાનને વિષે પ્રાણાયામ ઉપયોગી નથી, કારણ કે ચિત્તને અસ્વાસ્થ્ય ઉપજાવનાર છે.

શુભસ્થાન કુમારોહમાં પૂ. શ્રી રત્ન-શેખરસૂરિ કહે છે કે ‘અહિ પ્રાણાયામના ભેદોની પ્રગલ્ભતા રૂઢિથીજ દર્શાવી છે, કારણ કે ક્ષપક જીવને શ્રેષ્ઠિ ઉપર ચઢવામાં, મોક્ષપ્રાપ્તિમાં નિશ્ચય ભાવ જ કારણ છે.’

ધ્યાનસિદ્ધિ માટે આત્માના વિશુદ્ધ અધ્યવસાયો જ અવશ્ય ઉપયોગી છે.

વિના મનઃ શુદ્ધિમશેષ ધર્મ—

કર્માણિ કુર્વન્નપિ નૈતિ સિદ્ધિમ્ ॥

દ્રગ્ભ્યાં વિના કિં મુકુરં કરૈણ

વહન્નપીક્ષેત જનઃ સ્વરૂપમ્ ॥

—કસ્તૂરી પ્રકરણમ્

મનશુદ્ધિ વિના સમગ્ર ધર્મકાર્યોને કરતો એવો પ્રાણી મોક્ષમાં જઈ શકતો

નથી, કેમ કે હાથમાં અરીસો હોય તો પશુ જેને આંખો નથી તે પોતાનું સ્વરૂપ જોઈ શકતો નથી.

ધનં દત્તં ચિત્તં જિનવચનમશ્વસ્તમખિલં
ક્રિયાકાંડં ચંદ્ર ચિત્તમવનૌ સુમમસકૃત।
તપસ્વીત્તં તપ્તં ચરણમપિ ચીણું ચિરત્વરં
નચેન્નિચત્તે ભાવસ્તુપવપનવત્સર્વમશ્વસ્તમ॥

—શ્રી સૌમત્રભાગ્યાયં કૃત સિદ્ધર પ્રકર

ધણું કાન આપ્યું, સમસ્ત જિન-
વચનનું અધ્યયન કયું, ભયંકર ક્રિયાકાંડ
રખ્યો, વારંવાર ભૂમિ વિષે શયન કયું,
તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરી, ચિરકાળ પયંત આરિત્ર
પાળ્યું, પરંતુ જો ચિત્તને વિષે ભાવ નથી તો
તે સર્વ ફોતરાં ખાંડવાની પેઠે નિષ્ફલ છે.

ષટખંડરાજ્યે ભરતો નિમગ્ન,

સ્તંબૂલવકલઃ સવિભૂષણસ્ય।

આદ્યશંકર્યે જહિતે સુરતૈ

—જ્ઞાનં સ લેલે વરભાવતોડત્ર ॥

—હિશુલ પ્રકરણમ્

છ ખંડના રાજ્યમાં નિમગ્ન, સુખમાં
તાંબૂલવાળા, તથા આભૂષણવાળા એવા
ભરત મહારાજે રત્નોથી જડેલા એવા
આરિસા ભુવનમાં પશુ ઉત્તમ ભાવથી
કેવળજ્ઞાન મેળવ્યું છે.

પ્રાણાયામ આદિને! અભ્યાસ અનુ-
ભવીના માગંદશન નીચે શરીરશુદ્ધિ અને
મનશુદ્ધિના હેતુને લક્ષ્યમાં રાખીને કરવો
જોઈએ. અહિં માત્ર અંગુલીનિર્દેશ કર્યો છે.
યોગશાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે,

‘શબ્દ, રૂપ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શ’
એ પાંચે વિષયોમાંથી ઈંદ્રિયો સાથે મનને
પશુ ખરાબર જોતી લઈ, અત્યંત શાંત
બુદ્ધિવાળાએ ધર્મ ધ્યાન કરવા માટે મનને
નિશ્ચલ કરી રાખવું.’

ધારણા

Art of Concentration

ગોચરેભ્યો હૃષીકાણિ તેભ્યશ્ચિત્તમનાકુલમ્।
પૃથક્કૃત્ય વશી ધર્ત્તે લલાટેડલ્યન્ત નિશ્ચલમ્॥

“ઈંદ્રિયો જેને વશ કરી છે એવા
સુનિ વિષયોથી ઈંદ્રિયોને પૃથક્ કરે, ઈંદ્રિ-
યોથી મનને પૃથક્ કરે, અને મનને નિરા-
કુલ કરીને પોતાના લલાટ પર નિશ્ચલતા-
પૂર્વક ધારણ કરે. —જ્ઞાનાણ્યં

નેત્ર દ્વન્દ્વે શ્રવણ યુગલે નાસિકાગ્રે લલાટે,
વકત્રે નાભૌ શિરસિ હૃદયે તાલુનિ બ્રૂયુગાન્તે।
ધ્યાનસ્થાનાન્યમલમતિભિઃ કીર્તિતં તાન્યત્રદેહે
તેભ્યેકસ્મિન્નિગતવિષયં ચિત્તમાલમ્બનીમ્॥

નિમંલમતિ યોગીઓ ધ્યાન કરવા
માટે નેત્રયુગલ, બક્ષેકાન, નાસિકાનો
અથ ભાગ, લલાટ, મુખ, નાભિ, મસ્તક,
હૃદય, તાલુ, બંને બ્રમરનો મધ્ય ભાગ
આ દશ સ્થાનોમાંથી કોઈ પશુ એક
સ્થાનમાં પોતાના મનને વિષયોથી રહિત
કરી આલંબિત કરે.

“ઉપર બતાવેલ સ્થળોમાંથી કોઈપણ
એક ઠેકાણે મનને લાંબો વખત સ્થાપન
કરવાથી નિશ્ચય સ્વસ્થવેદન થાય (પ્રતીતિ
થાય છે) તેવા અનેક પ્રત્યયો (પ્રતીતિયો)
ઉત્પન્ન થાય છે.

ધારણાના અનેક પ્રકારો છે. હઠ યોગની
ધારણામાં ઈંદ્રિયોના સંવેદનો (Bodily
sensations) થી છુટા પડવાનું છે. સર્વ
ધારણાઓનો હેતુ એકજ છે, અને તે
ધ્યાન છે

યોગ દ્વારા આત્મ દર્શન કરવાનું છે.
અહીં આત્મા દૃષ્ટા છે અને આત્મા દ્રશ્ય
છે. તેથી “આત્મ દર્શન” કે “સ્વદર્શન”
જેવા શબ્દો ભાવને રણુ નહીં કરી શકે.

જે કંઈ જોવાનું છે, જાણવાનું છે, તે આત્મામાં જ જાણવાનું છે.

યોગ બહિરાત્મપણામાંથી અંતરાત્મા દ્વારા પરમાત્માને પ્રગટાવવાની પ્રક્રિયા છે. The process is one of becoming-of a transformation of the subject himself. આ પ્રક્રિયા દ્વારા માનવીમાં કંઈ ઉમેરવાનું નથી, તેનામાંથી કંઈ દૂર કરવાનું છે. અગ્નિ દ્વારા સુવર્ણની માટીમાંથી જ્યારે કચરો દૂર કરવામાં આવે છે, ત્યારે શુદ્ધ સુવર્ણ પ્રાપ્ત થાય છે. માનવી-માંથી મિથ્યાત્વ અને અજ્ઞાનનો-સ્વાર્થ અને વિકૃતિનો કચરો દૂર કરવો પડશે. Than he is restored to what he really is before and beyond his individual existence. This is his Conversion to the Real.

અન્યી ભેદની આ પ્રક્રિયા (Process of dismantling of the normal ego પછી જ આધ્યાત્મનો ભાગ શરૂ થાય છે. ધ્યાનમાં જે શૂન્યતા પ્રગટે છે તે અભાવાત્મક (Negation) નથી પણ સંપૂર્ણ ભાવાત્મક (State of pure consciousness) છે. ભાવાના અધુરાપણાને લીધે આ શૂન્યતાને પ્રકાશ (Light) આનંદ (Bliss) નિર્વાણ વગેરે ગમે તે શબ્દોમાં સંબોધાય છે.

ધ્યાન

Dynamics of Meditation

“તત્ત્વર્થ સૂત્ર”માં કહ્યું છે કે,
“ઉત્તમસંહનનસ્યૈકાગ્રચિન્તા નિરોધો ધ્યાનમ્। આસુહૃતાત્।”

ઉત્તમ સંહનનવાળાનું જે એક વિષયમાં અંતઃકરણની વૃત્તિનું સ્થાપન તે ધ્યાન. તે સુદૃઢ સુધી એટલે અંતઃસુદૃઢ

પર્યંત રહે છે.

“આત્મરૌદ્રધર્મશુક્લાનિ। પરૈ ભોક્ષહેતુ।”

આત્મ, રૌદ્ર, ધર્મ અને શુક્લ એ ચાર પ્રકાર ધ્યાનના છે.

તેમાં પર-પછીના બે ભોક્ષના કારણ છે.

હવે આત્મ ધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે.

આત્મમનોજ્ઞાનાં સમપ્રયોગે તદ્વિ-
પ્રયોગાયશ્મૃતિ-સમન્વાહારઃ। વેદનાયાશ્ચ।
વિપરીત મનોજ્ઞાનામ્। નિદાનમ્ ચ।
તદવિરતદેશવિરતપ્રમત્તસંયતાનામ્॥

અપ્રિય વસ્તુ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે તેના વિયોગ માટે જે ચિંતાનું સાતત્ય તે પ્રથમ આત્મધ્યાન.

દુઃખ આવ્યે તેને દૂર કરવાની જે સતત ચિંતા, તે બીજું આત્મધ્યાન.

પ્રિય વસ્તુનો વિયોગ થાય ત્યારે તેને મેળવવા માટે જે સતત ચિંતા થાય તે ત્રીજું આત્મધ્યાન.

નહિ પ્રાપ્ત થયેલ વસ્તુની પ્રાપ્તિનો સંકલ્પ કરવો કે સતત ચિંતા કરવી, તે ચોથું આત્મધ્યાન.

તે આત્મધ્યાન અવિરત દેશસંયત અને પ્રમત્ત સંયત એ શુણ્ણસ્થાનોમાં જ સંભવે છે.

હવે રૌદ્રધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે:-

હિસાનૃતસ્તેય વિષય સંક્ષણ્ણેભ્યો રૌદ્રમવિ-
રત દેશવિરતયો :

હિંસા, અસત્ય, ચોરી અને વિષય રક્ષણ માટે જે સતત ચિંતા, તે રૌદ્રધ્યાન છે તે અવિરત અને દેશવિરતમાં સંભવે છે.

હવે ધર્મધ્યાન નિરૂપણ કરે છે:

આજ્ઞાપાયવિપાક સંસ્થાનવિચયાય ધર્મમ-
પ્રમત્તસંયતસ્ય ।

ઉપશાન્ત ક્ષીણુકપાયયોઃ ।

આજ્ઞા, અપાય, વિપાક અને સંસ્થા-
નની વિચારણા માટે જે એકાગ્ર મનોવૃત્તિ
કરવી તે ધર્મધ્યાન છે; એ અપ્રમત્ત સંયતને
સંભવે છે.

વળી તે ધર્મધ્યાન ઉપશાન્ત મોહ અને
ક્ષીણુમોહ શુભસ્થાનમાં સંભવે છે.
હવે શુકલ ધ્યાનનું નિરૂપણ કરે છે;
શુકલે આયે પૂર્વવિહઃ । પરે કેવલિનઃ ।
પૃથક્ત્વૈકત્વવિતકં સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપાતિ
વ્યુપરતક્રિયાનિવૃત્તીનિ ।

તત્ત્વૈકકાયયોગાયોગાનામ્ ।

એકાગ્રયે સવિતકે પૂર્વે ।

અવિચારં દ્વિતીયમ્ । વિતકં : શ્રુતમ્ ।

વિચારોઽથ'વ્યંજનયોગસંક્રાન્તિઃ ।

ઉપશાન્ત અને ક્ષીણુ મોહમાં પહેલાં
જે શુકલધ્યાન સંભવે છે. બંને પહેલાં
શુકલધ્યાન પૂર્વધરને હોય છે.

પછીનાં જે કેવલીને હોય છે

પૃથક્ત્વવિતકં, એકત્વ વિતકં, સૂક્ષ્મ
ક્રિયા પ્રતિપાતી અને વ્યુપરત ક્રિયા નિવૃત્તિ
એ ચાર શુકલધ્યાન છે.

તે શુકલધ્યાન અનુક્રમે ત્રણ યોગવાળા,
કેાઇપણ એક યોગવાળા, કાયયોગવાળા અને
યોગ વિનાનાને હોય છે.

પહેલાં જે, એક આશ્રયવાળાં તેમજ
સવિતક છે, એમાંથી બીજું અવિચાર છે.
અર્થાત્ પહેલું સવિચાર છે

વિતકં એટલે ત.

વિચાર એટલે અથ', વ્યંજન અને
યોગની સંક્રાન્તિ.

આર્ત અને રૌદ્ર-ધર્મ અને શુકલ

Spiritual Unfoldment of Soul

ધ્યાન એટલે મનનો સ્થિર અધ્યવસાય,

અર્થાત્ મનનું અતઃસુદૃત સુધી એક
વિષયમાં એકાગ્ર આલંબન. તેના ચાર
પ્રકાર છે.

૧. 'આર્ત' એટલે વિષયોના અનુ-
રાગથી થતું,

૨. 'રૌદ્ર' એટલે હિંસાદિના અનુ-
રાગથી થતું,

૩. 'ધર્મ' એટલે ક્ષમાદિ દશ પ્રકારન
ધર્મનું, શ્રી જિનવચનના નિષ્કૃય રૂપ.

૪ 'શુકલ' એટલે શોકને દૂર કરનાર
જેમાં રાગનું બળ ન હોય તેવું રાગ
વિનાનું ધ્યાન.

આર્ત ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. અનિષ્ઠ વિયોગ-અનિષ્ઠ વિષયોને
વિયોગ થાય અને ભવિષ્યમાં એવો યોગ
ન થાય તો સાડું એવી અભિલાષા કરવી

૨. રોગ ચિન્તા-વેદનાથી વ્યાકુળપણ
પામેલાનું ચિંતવન.

૩. ઇંટ સંયોગ-મળિલા મનગમત
શબ્દાદિ વિષયોનો વિયોગ ન થવાની રૂ
તેવું સુખ કે સુખના સાધનનો યોગ
કરવાની ચીંતા કરવી તે.

૪. નિહાન-અન્ય ભવમાં ચક્રવર્તિ
આદિની ઋદ્ધિની ઇચ્છા કરવી.

રૌદ્ર ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. હિંસાનું બધી-અત્યંત ક્રોધ વરે
નિહંય રીતે બીજા પ્રત્યે વધ બંધન
વગેરેનું જે ચિંતવન કરવું તે.

૨. મૃષાનુબંધી-ચાડી, અસહય, અસત્ય
કે કેઇનો ઘાત થાય તેવું વચન
બોલવાનું વિચારવું.

૩. સ્તેયાનુબંધી-ક્રોધ લોભ વગેરેથી
બીજાનું ધન હરણ કરવાનું ચિંતવવું.

૪. વિષયસંરક્ષાનુબંધી-ધનના રક્ષણ

માટે સર્વ પ્રત્યે શંકા કરીને થઈ મલિન ચિત્ત.

ધર્મ ધ્યાનના ચાર પ્રકાર

૧. આજ્ઞાવિચય-જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, વૈરાગ્ય અને ભાવનાઓનો અભ્યાસ કરી જેણે આત્માને તે તે શુદ્ધોનો અભ્યાસી કર્યો હોય તેવો આત્મા નય, નિર્લેપ, સ્વતંત્ર, વિગેરે તે તે અપેક્ષાઓથી ગહન-અતિગહન એવાં શ્રીજિનવચનોને તુચ્છ બુદ્ધિના કારણે ન સમજી શકે તો પણ તે 'સત્ય જ છે' એમ માને-સમજે (વિચારે) તે.

૨. અપાયવિચય-રાગ, દ્વેષ-કષાદો તથા તેના યોગે હિંસા, બુદ્ધ, ચોરી, વિગેરે આશ્રવોને સેવનારા જીવો તેના કૃણ તરીકે આ લોક કે પરલોકમાં જે જે દુઃખો પામે છે તેનું ધ્યાન (ચિન્તન) કરવું તે.

૩. વિપાકવિચય-આઠ કર્મોનું સ્વરૂપ તેના પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ અને પ્રદેશો, એ ચાર ભેદોથી વિચારવું તે.

૪. સંસ્થાનવિચય-શ્રી જિનેશ્વરોએ કહેલાં ધર્મસ્થિતકાયાદિ છ દ્રવ્યોનાં લક્ષણો, આકાર, આધાર, ભેદો અને પ્રમાણ, વિગેરેનું ધ્યાન કરવું તે.

અધ્યાત્મસાર

Spiritual Essence

૫. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયે 'અધ્યાત્મસાર' નામનો અધ્યાત્મસરસનું ઉત્તમ રીતે પોષણ આપનારો ગ્રંથ રચ્યો છે. આ ગ્રંથમાં પ્રસંગાનુસાર યોગ અધિકાર ધ્યાન અધિકાર, ધ્યાનસ્તુતિ દર્શાવતા ૧૮૩ સુંદર શ્લોક છે. તેમાંથી કેટલાક અહિં દર્શાવીએ છીએ.

અધ્યાત્મસારમાં કહ્યું છે કે,

લોક સંસ્થાનને વિષે પોતાના કર્મોનો કર્તા, ભોક્તા, અરૂપી, અવિનાશી અને ઉપયોગરૂપી સ્વ લક્ષણવાળા જીવદ્રવ્યનું ચિંતવન કરવું તથા દુઃખે કરીને યોગી શકાય એવા મહાભયાનક સંસારસમુદ્રનું ચિંતવન કરવું.

‘આ સંસાર સમુદ્રમાંથી ચારિત્રરૂપી વહાણ નિર્વિઘ્ને મોક્ષે પહોંચાડે છે આ પ્રમાણે ધ્યાન કરવું.’

‘ધર્મધ્યાનને વિષે જેની બુદ્ધિ લય પામી છે. એવા મુનિએ આ પ્રકારે સર્વ-ધ્યાન કરવું અને તેવો બીજો પણ પદા-ર્થસમૂહ કે જે આગમને વિષે કદ્યો હોય તેનું પણ ધ્યાન કરવું.’

‘જે યોગી મન અને ઈન્દ્રિયોના જયથી નિર્વિકાર બુદ્ધિવાળા થયા હોય તેવા શાંત અને હાંત મુનિને ધર્મધ્યાનના ધ્યાતા (ધ્યાન કરનાર) કહેલા છે.’

‘આ પ્રમાણે આત્માને વિષે રમણ કરનાર યોગી શાંત અને હાંત હોય છે. કારણ કે સિદ્ધનો જે સ્વભાવ છે તે જ સાધકની યોગ્યતા છે.’

‘આ જ અપ્રમત્ત સાધુ શુકલ ધ્યાનના પહેલા બે પાદના ધ્યાતા છે. પણ જો તે પૂર્વવિદ્ હોય તો. બીજા બે પાદના ધ્યાતા અનુક્રમે સયોગી કેવળી અને અયોગી કેવળી છે.’

શુભસ્થાનને હિંસાએ શુકલ ધ્યાનમાં ચાર ભેદોમાંથી પહેલા બે ભેદના સ્વામી અગિયારમા-બારમા શુભસ્થાનવાળા અને તે પણ પૂર્વધર હોય છે. જે પૂર્વધર ન હોય અને અગિયાર આદિ અંગોના ધારક હોય તેમને તો અગિયારમા-બારમા શુભ

સ્થાન વખતે શુકલ નહિ પણ ધર્મ ધ્યાન હોય છે.

આમાં એક અપવાદ પણ છે. પૂર્વધર ન હોય તેવા આત્માઓને જેમ કે માધુ-તુષ, મરૂદેવામાતા વગેરેને પણ શુકલધ્યાન સંભવે છે. શુકલધ્યાનના છેલ્લા બે લેટોના સ્વામી કૃત્તા કેવલી અર્થાત્ તેરમાં-ચૌદમાં શુદ્ધસ્થાનવાળા છે

યોગના હિસાબે ત્રણ યોગવાળા હોય તે જ આરમાંથી પહેલા શુકલધ્યાનના સ્વામી છે. મન, વચન અને કાયામાંથી કોઈ પણ એક જ યોગવાળા હોય, તે શુકલધ્યાનના બીજા લેટના સ્વામી છે, એના ત્રીજા લેટના સ્વામી માત્ર કાય-યોગવાળા અને ચોથા લેટના સ્વામી માત્ર અયોગી જ છે.

‘ભ્રાંતિ રહિત એવા સાધુએ ધ્યાનના ઉપરમને વિષે પણ નિરંતર અનિત્યત્વાદિ અનુપ્રેક્ષા (ભાવના)નું ધ્યાન કરવું, કારણ કે તે (અનુપ્રેક્ષા) ધ્યાનના પ્રાણ રૂપ છે.’

‘ત્યારપછી ક્ષમા, માહંવ, આજંવ અને મુક્તિ (નિઃસ્પૃહપણું) એ કરીને યુક્ત એવા છદ્મસ્થ મુનિઓએ પરમાણુને વિષે મનને લગાડીને શુકલધ્યાન ધ્યાવવું અને કેવળીએ મનનો રાધ કરીને શુકલધ્યાન ધ્યાવવું.’

પૃથક્ત્વવિતર્કસંવિચાર

એકત્વવિતર્કઅવિચાર

Expression of Beyond by
Cosmic Medjration

પ્રથમનાં બે શુકલ ધ્યાનોનો આશ્રય એક છે અર્થાત્ એ બન્ને ધ્યાન ‘વિતર્ક’ એટલે શ્રુતજ્ઞાન સહિત છે. બન્નેમાં વિતર્કનું સામ્ય હોવા છતાં બીજી વૈષમ્ય પણ

છે અને તે એ કે પહેલામાં ‘પૃથક્ત્વ’ અર્થાત્ લેદ છે. જ્યારે બીજામાં ‘એકત્વ’ અર્થાત્ અલેદ છે એ જ રીતે પહેલામાં વિચાર અર્થાત્ સંક્રમ (એટલે પરસ્પર અર્થમાં, વ્યંજનમાં, મન-વચન કાયાના યોગોમાં પણ પરસ્પર સંક્રમણ) છે. જ્યારે બીજામાં વિચાર નથી. તેથી બંને ધ્યાનના નામ અનુક્રમે ‘પૃથક્ત્વ વિતર્ક’-સંવિચાર અને ‘એકત્વ વિતર્ક’ અવિચાર છે.

જ્યારે કોઈ ધ્યાન કરનાર પૂર્વધર હોય ત્યારે પૂર્વગત શ્રુતને આધારે, અને પૂર્વધર ન હોય ત્યારે પોતામાં સંભવિત શ્રુતને આધારે કોઈપણ પરમાણુ આદિ જડ કે આત્મરૂપ ચેતન એવા એક દ્રવ્યમાં ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ, નાશ, મૂર્તત્વ, અમૂર્તત્વ, આદિ અનેક પર્યાયોનું દ્રવ્યાસ્તિક, પર્યાયાસ્તિક આદિ વિવિધ નયો વડે, લેદપ્રધાન ચિંતન કરે, અને યથાસંભવિત શ્રુતજ્ઞાનના આધારે કોઈ એક દ્રવ્યરૂપ અર્થ ઉપરથી બીજા દ્રવ્યરૂપ અર્થ ઉપર કે એક દ્રવ્ય ઉપરથી પર્યાયરૂપ અન્ય અર્થ ઉપર કે એક પર્યાયરૂપ અર્થ ઉપરથી અન્ય પર્યાયરૂપ અર્થ ઉપર ચિંતન માટે પ્રવૃત્ત થાય, તેવી જ રીતે અર્થ ઉપરથી શબ્દ ઉપર ચિંતન માટે પ્રવર્તે, તેમજ મનઆદિ કોઈપણ એક યોગ છોડી અન્ય યોગને અવલંબે, ત્યારે તે ધ્યાન પૃથક્ત્વવિતર્કસંવિચાર કહેવાય છે.

આ ધ્યાનમાં ‘વિતર્ક’ અર્થાત્ શ્રુતજ્ઞાનને અવલંબી કોઈ પણ એક દ્રવ્યમાં તેના પર્યાયોનો લેદ અર્થાત્ પૃથક્ત્વ વિવિધ દૃષ્ટિએ ચિંતવાય છે. શ્રુતજ્ઞાનને જ અવલંબી એક અર્થ ઉપરથી બીજા અર્થ ઉપર, એક શબ્દ ઉપરથી બીજા શબ્દ

ઉપર, શબ્દ ઉપરથી અર્થ ઉપર, અર્થ ઉપરથી શબ્દ ઉપર અને એક યોગ ઉપરથી બીજા યોગ ઉપર 'સંક્રમ' એટલે સંચાર કરવાનો હોય છે.

અધ્યાત્મસારમાં કહ્યું છે કે,

‘વિતર્કસહિત, વિચારસહિત અને પૃથક્ત્વ સહિત એમ શુકલધ્યાનનો પહેલો પાદ ત્રણ પ્રકારે યુક્ત હોય છે. તેમાં વિવિધત્વનો આશ્રય કરીને રહેલું અને પૂર્વગત જે શ્રુત તે વિતર્ક કહેવાય છે.

અર્થવ્યંજનયોગાનાં વિચારોઽયોઽન્યસંક્રમઃ ।

પૃથક્ત્વં દ્રવ્યપર્યાય ગુણાન્તરગતિઃ પુનઃ ॥

અર્થ, વ્યંજન અને યોગોનો જે પરસ્પર સંક્રમ તે વિચાર કહેવાય છે. અને દ્રવ્ય, પાર્યાય તથા ગુણોનો જે સંક્રમ તે પૃથક્ત્વ કહેવાય છે.

એકત્વેન વિતર્કેણ વિચારેણ ચ સંયુતમ્ ।
નિર્વાતસ્થમહીપાલં દ્વિતીયં ત્વેકપર્યયમ્ ॥

એકપણએ કરીને, વિતર્ક કરીને અને વિચાર કરીને યુક્ત એવું એક પર્યાયવાળું બીજું શુકલધ્યાન વાયુ રહિત મટેશમાં રહેલા હીવાની જેવું નિશ્ચળ હોય છે. —એકત્વ વિતર્ક નિર્વિચાર.

તેથી ઊલટું જ્યારે કોઈ ધ્યાન કરનાર પોતામાં સંભવિત શ્રુતને આધારે કોઈપણ એકજ પર્યાયરૂપ અર્થને લઈ તેમાં એકત્વ અલેહપ્રધાન ચિંતન કરે, અને મન આદિ ત્રણ યોગોમાંથી કોઈપણ એક જ યોગ ઉપર અટકી રહી શબ્દ અને અર્થના ચિંતનનું તેમજ ભિન્ન ભિન્ન યોગોમાં સંચરવાનું પરિવર્તન ન કરે, ત્યારે તે ધ્યાન ‘એકત્વવિતર્ક-અવિચાર’ કહેવાય છે.

તેમાં વિતર્ક અર્થાત શ્રુતજ્ઞાનનું અવલંબન હોવા છતાં ‘એકત્વ’ અર્થાત અલેહ-

પ્રધાનપણે ચિંતવાય છે અને અર્થ, શબ્દ કે યોગોનું પરિવર્તન હોતું નથી.

પ્રથમ લેહપ્રધાન ધ્યાનનો અભ્યાસ દૃઢ થયા પછી જ બીજા અલેહ પ્રધાન ધ્યાનની યોગ્યતા પ્રાપ્ત થાય છે.

ઉપરના ક્રમે એક વિષય ઉપર સ્થિરતા આવતાં મન નિઃપ્રકંપ બને છે અને પરિણામે સર્વજ્ઞપણું પ્રગટે છે.

અંતિમ શુકલધ્યાન

Face of Silence

જ્યારે સર્વજ્ઞ ભગવાન યોગાનરોધના ક્રમમાં છેવટે સૂક્ષ્મ શરીર યોગનો આશ્રય લઈ બીજા બાકીના યોગોને રોકે છે ત્યારે તે ‘સૂક્ષ્મક્રિયાપ્રતિપાતી’ ધ્યાન કહેવાય છે. તેમાં શ્વાસ-પ્રશ્વાસ જેવી સૂક્ષ્મ જ શરીરક્રિયા બાકી રહેલી હોય છે. તેમાંથી પતન પણ થવાનો સંભવ નથી.

‘સૂક્ષ્મ ક્રિયાની નિવૃત્તિ નામનું ત્રીજું શુકલધ્યાન બે યોગોને રૂંધનાર અને ત્રીજા યોગને જેણે અર્ધો રૂંધ્યો છે, એવા સર્વજ્ઞને હોય છે.’ —સૂક્ષ્મક્રિયા પ્રતિપાતી.

તુરીયં ચ સમુચ્છિન્ન ક્રિયમપ્રતિપાતિ તત્ ।
શૈલવન્નિપ્રકંપસ્ય શૈલેશ્યં વિશ્વવેદિનઃ ॥

સર્વથા ઉચ્છિન્ન વ્યાપારવાળુ દરીથી કદાપી ન પડે તેવું અને શૈલેશી અવસ્થામાં ઉત્પન્ન થનારૂં ચોથું શુકલ ધ્યાન સમુચ્છિન્ન ક્રિયા અપ્રતિપાતિ નામનું છે. તે ધ્યાન પર્વતની જેવા કંપરહિત સર્વજ્ઞને હોય છે. —અધુપરત ક્રિયા નિવૃત્તિ અથવા સમુચ્છિન્ન ક્રિયા નિવૃત્તિ.

ઉપર કહ્યા પ્રમાણે શુકલધ્યાન ચાર પ્રકારનું છે. તેમાં પહેલા બે ધ્યાનનું દૃઢ હેવલોકની પ્રાપ્તિરૂપ છે, તથા છેલ્લા બે ધ્યાનનું દૃઢ મહોદયમોક્ષ છે.

શુકલધ્યાનના વિશમને વિષે આશ્રય વડે પ્રાપ્ત થતા દુઃખને, સંસારના અનુભવને, જન્મની પરંપરાને તથા પદાર્થને વિષે થતા પરિણામને પછીથી જોવા-તેનું ધ્યાન કરવું.

નિર્મળ યોગવાળા શુકલધ્યાની યોગીનાં અવધ, અસંભોહ, વિવેક અને ંયુત્સર્ગ એ ચારુ લિંગ કહ્યા છે.

‘અવધ હોવાથી ઉપસર્ગોથી કંપતા નથી, તથા ભય પામતા નથી. અસંભોહ હોવાથી સૂક્ષ્મ અર્થને વિષે તથા દેવમાયા વિગેરેને વિષે ભોહ પામતા નથી. શુકલધ્યાની મુનિનું ત્રાણું વિવેકરૂપી લિંગ હોવાથી સર્વ સંયોગોથી જૂદો પોતાના આત્માને જુઓ છે તથા ંયુત્સર્ગરૂપ લિંગ હોવાથી શરીર અને ઉપકરણને વિષે અસંગ હોય છે.’

જ્યારે શરીરની શ્વાસ-પ્રશ્વાસ આદિ સૂક્ષ્મ ક્રિયાઓ પણ અટકી જાય, અને આત્મ પ્રદેશનું સર્વથા અકપપણું પ્રગટે, ત્યારે તે ‘સમુચ્છિન્નક્રિયા-નિવૃત્તિ’ કહેવાય છે.

એમાં સ્થલ ક સૂક્ષ્મ કોઈપણ જાતની માનસિક, વાચિક, કાયિકક્રિયા હોતી જ નથી અને તે સ્થિતિ પાછી જતી પણ નથી.

આ ચતુર્થ ધ્યાનના પ્રભાવે સર્વ કમંક્ષય થઈ મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે. ત્રીજા અને ચોથા શુકલધ્યાનમાં કોઈપણ જાતના શ્રુતજ્ઞાનનું આલંબન નથી હોતું, તેથી તે બંને અનાલંબન પણ કહેવાય છે.

‘આ પ્રમાણે જે યોગી ભગવાનની આજ્ઞા વડે શુદ્ધ ધ્યાનના ક્રમને જાણીને તે ધ્યાનનો અભ્યાસ કરે, તે સંપૂર્ણ અધ્યાત્મને જાણનારો થાય છે.’

‘જે ધ્યાનનો પ્રકૃષ્ટ પરિપાક થતાં ઇંદ્રનું પદ તૃણ સમાન લાગે છે, તે આત્મપ્રકાશરૂપ, સુખના બોધમય અને ભવ ભ્રમણને નાશ કરનારા ધ્યાનને જ ભજો.’

‘સમથ પ્રાણી સમૂહની જે રાત્રી છે. તે ધ્યાનીને દિવસ સખંધી મહા ઉત્સવ છે. તથા જેને વિષે અભિનિવેશવાળા તેઓ જાગૃત રહે છે તેમાં ધ્યાની પુરૂષો સુષ્પ રહે છે.’

પ્રેમનું સત્ય, સત્યનું જ્ઞાન, જ્ઞાનનું તત્ત્વ
Three Faces of Reality

શુણ્ઠ્યસ્થાનકના ક્રમ મુજબ અજ્ઞાનદોષ ચોથા શુણ્ઠ્યસ્થાનકે આદ્યો જાય છે, જ્યારે પ્રમાદદોષની સત્તા છઠ્ઠા શુણ્ઠ્યસ્થાનક પથત રહેલી છે.

“શુણ્ઠ્યસ્થાન કમારોહ”માં કહ્યું છે કે, યાવત્પ્રમાદસંયુક્તસ્તાવત્તસ્ય ન તિષ્ઠતિ । ધર્મધ્યાનં નિરાલંબાભિત્યુચુર્જિનભાસ્કરાઃ ॥

જ્યાં સુધી જીવ પ્રમાદયુક્ત છે ત્યાં સુધી તેને નિરાલંબન ધ્યાન ટકી શકતું નથી, એમ જિનેશ્વર ભગવંતો કહે છે. (નિરાલંબન ધ્યાન એટલે ક્રિયાહિના આલંબન વિનાનું ધ્યાન.)

પ્રમાદાવશ્યકત્યાગાન્નિશ્ચલં ધ્યાનમાશ્રયેત્ । યોડસૌનૈવાગમં જૈનં, વેત્તિમિથ્યાત્વમોહિતઃ ॥

પ્રમાદદોષ ટળ્યા વગરનો મુનિ આવશ્યક ક્રિયાને તણ કેવળ નિશ્ચલ ધ્યાનનો આશ્રય લે, તો તે જૈન આગમ જાણતો જ નથી, અને મિથ્યાત્વથી મોહિત છે.

“તે કારણે જ્યાં સુધી અપ્રમત્ત શુણ્ઠ્યસ્થાનોને યોગ્ય એવા ઉત્કૃષ્ટ ધર્મધ્યાન અને શુકલધ્યાનની પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી આવશ્યક ક્રિયાઓવડે પ્રાપ્ત દોષોનું દૂરિકરણ કરવું જોઈએ.”

ભજે છે તેને મેં અત્યંત યોગ્ય માન્યો છે.’

‘જે જ્ઞાની પુરૂષ નિરંજન અને અવ્યય (નાશરહિત) દેવની ઉપાસના કરે છે, તે ધ્યાનવડે પાપનો નાશ કરીને તે દેવમય -દેવસ્વરૂપ થાય છે.’

‘સર્વજ્ઞ સુખ્ય છે. એકજ છે અને જેટલા લગ્યોને તેના પર ભક્તિભાવ છે તે સર્વે પંડિતો સામાન્યથી સુખ્યપ્રણે તે સર્વજ્ઞનેજ પામેલા છે.’

સર્વજ્ઞપ્રતિપત્યંશાતુલ્યતા સર્વયોગિનામ્ ।
દ્વરાસન્નાદિલેહસ્તુ તદ્ભૂત્યત્વં નિહન્તન ॥

‘સર્વ’ યોગીઓની સર્વજ્ઞની સેવારૂપ અંશથી તુલ્યતા છે પરંતુ દ્વર અને આસન્ન (સમીપ) ઇલાદિક લેહ તેના સેવકપણાને હણતો નથી.’

જિન સંબંધી ધ્યાન અને ક્રિયાદિકના પ્રયત્નમાં પ્રવર્તેલા તથા સંક્ષિપ્ત રૂચિવાળા સર્વજ્ઞના સેવકને મોક્ષપ્રાપ્તિ સમીપે સંભવે છે. વૃત્તિ નિરોધનો કલેશ, ઇન્દ્રિયજય, અષ્ટાંગયોગ વગેરેમાં પ્રવર્તેલા અન્ય દર્શનમાં રહેલા સર્વજ્ઞના સેવકને મોક્ષપ્રાપ્તિ ચિરકાલે સંભવે છે. તેઓ પણ સર્વજ્ઞના સેવક જ કહેવાય છે.

‘સત્પુરૂષોને જિજ્ઞાસા પણ યોગ્ય છે. કેગકે બીજાઓ પણ આ પ્રમાણે કહે છે કે યોગનો જિજ્ઞાસુ પણ શબ્દબ્રહ્મનું ઉદભવન કરે છે’

ધ્યાન અધિકાર

To walk on the Razor's Edge

‘ભયરહિત, સ્થિર, નાસિકાના અગ્ર-ભાગ પર જેણે દૃષ્ટિ રાખી છે તેવો, વ્રતને વિષે રહેલો, સુખકારક આસનવાળો, પ્રસન્ન સુખવાળો તથા દિશાઓ તરફ નહીં જોનારો, દેહનો મધ્યભાગ મસ્તક અને

ગ્રીવાને અવકે-સરવપણે ધારણ કરતો, ખુધ, કાંતવડે કાંતને નહીં સ્પર્શ કરતો, જેના બન્ને ઓઠપલ્લવ સારી રીતે મળેલા હોય તેવો, આત્મ તથા શૈવ્ર ધ્યાનનો ત્યાગ કરીને ધર્મ તથા શુકલ ધ્યાનને વિષે બુદ્ધિને (સ્થિર) રાખનારો, અપ્રમાદી તથા ધ્યાનને વિષે તલ્લીન એવો મુની જ્ઞાનયોગી કહેવાય છે.’

‘કર્મ’ યોગનો અભ્યાસ કરીને, જ્ઞાન યોગમાં સાવધાન થઈને અને પછી ધ્યાન યોગ પર આરૂઢ થઈને સુક્તિયોગ પામે છે.’

‘જે સ્થિર ચિત્ત છે. તેને ધ્યાન સમજવું અને જે અસ્થિર ચિત્ત છે તેને ભાવના અથવા અનુપ્રેક્ષા અથવા ચિંતા સમજવી. આ પ્રમાણે અસ્થિર ચિત્તના ત્રણ પ્રકાર કહ્યા છે’

‘મનની એક આલંબનને વિષે અંત-મૂંઢૂત સુધી જે સ્થિતિ તે ધ્યાન કહેવાય છે. અને ઘણા આલંબનના સંક્રમને વિષે લાંબી અને અવિચ્છિન્ન એવી જે સ્થિતિ તે ધ્યાન શ્રેણી કહેવાય છે.’

‘ભાવના, દેશ, કાળ, સાઈ આસન, આલંબન, અનુક્રમ, ધ્યાન કરવા યોગ્ય, ધ્યાન કરનાર, અનુપ્રેક્ષા, લેશ્યા, લિંગ અને કૃણ તે સર્વેને જાણીને પછી ધર્મ ધ્યાન ધ્યાવવું. તેને વિષે જ્ઞાન, દર્શન ચારિત્ર અને વૈરાગ્ય નામની ચાર ભાવનાઓ કહી છે’

‘નિશ્ચિતપણું ૧, અસંમોહ ૨. પૂર્વ-કર્મની નિર્જરા ૩, તથા સંગની આશ-સાનો અને ભયનો નાશ ૪, એ આ ભાવનાઓનાં અનુક્રમે કૃણ જાણવાં’

‘આ ભાવનાઓવડે સ્થિર ચિત્તવાળો

પુરૂષ જ ધ્યાનની યોગ્યતાને પામે છે, બીજાની યોગ્યતા હોતી નથી.'

સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક અને કુશીળથી રહિત, એવું સ્થાન નિરંતર યોગીઓને માટે આગમમાં કહ્યું છે. અને ધ્યાન વખતે તો વિશેષ કરીને તેવું સ્થાન કહ્યું છે.

સ્થિર યોગવાળા યોગીને તો આમને વિષે, અરણ્યને વિષે, તેમજ ઉપવનને વિષે કંઈ પણ વિશેષ નથી, તેથી કરીને જ્યાં તેનાં મનનું સમાધાન રહે, તે જ પ્રદેશ ધ્યાનીને માટે યોગ્ય માનેલો છે.

જે સમયે યોગનું સમાધાન થાય તે જ કાળ પણ ઈષ્ટ છે. ધ્યાનીને દિવસ રાત્રિ કે ક્ષણિકનો કંઈપણ નિયમ નથી.

જે જીતેલી અવસ્થા (આસન) ધ્યાનનો ઉપધાત કરનારી ન થાય તે જ અવસ્થાએ કરીને બેઠેલા ઉભેલા અથવા સુતેલા યોગીએ ધ્યાન કરવું.

સર્વદેશ કાળ અને અવસ્થાને વિષે મુનિઓ કેવળ જ્ઞાન પામેલા છે. માટે તેના દેશકાળ ને આસનનો નિયમ નથી, પરંતુ યોગની સ્થિરતાનો જ માત્ર નિયમ છે.

આ ધ્યાનના આરોહણને વિષે વાચના પૃચ્છા, આવૃત્તિ, ચિંતના, ક્રિયા, સંદર્ભ અને આવશ્યક એ આલંબન રૂપ છે.

જેમ દ્રઢ વસ્તુના આલંબનવાળો પુરૂષ, વિષમ સ્થાન પર આરોહણ કરે છે. તે જ પ્રમાણે મુત્રાદિક આલંબનને આશ્રય કરનાર યોગી સદ્ધ્યાન પર આરૂઢ થાય છે.

આલંબનને વિષે આદર કરવાથી ઉત્તમ થયેલા વિદ્વોનાં નાશના યોગને લીધે યોગીઓને ધ્યાનરૂપી પર્વત પર આરોહણ કરતાં બ્રંશ-પાત થતો નથી,

મનોરોધાદિકો ધ્યાનપ્રતિપત્તિક્રમે જિને ।
શેષેષુ તુ યથાયોગ સમાધાન પ્રકીર્તિતમ્ ॥

કેવળીને વિષે મનના રોધને આદિ લક્ષને ધ્યાનની પ્રાપ્તિનો ક્રમ છે. અને બીજાઓને વિષે તો યથાયોગ્ય સમાધાન કહેલું છે.

યોગ એક કલા Art practise છે એટલે પુસ્તકોના વાંચનથી નહિ સમજાય. સદ્ગુરૂ સાધકના અધિકાર Psychological Type પ્રમાણે તેને દોરવશે. સદ્ગુરૂના શબ્દોમાં રહેલું ઓજસ સાધકના અંતરમાં પ્રવેશી ત્યાં રહસ્યનો પ્રકાશ કરે છે.

રહસ્યની જ્યોતિ અંતરમાં પ્રગટયા વિના માત્ર શબ્દો વિસર્વાદ જગાડશે.

મનમાં જે વિચારો અને ભાવો આવે છે તેના દૃષ્ટા, માત્ર જોનારા થવાથી સંકલ્પ વિકલ્પનો વેગ મંદ પડે છે.

નિયત સમયે, નિશ્ચિત સ્થાને આ ક્રિયા કરવાથી મન, વચન, કાયાની અક્રિયતા પ્રત્યે સહજ જવાય છે.

વિચાર અને ભાવથી પૃથક થવાનો પ્રયત્ન, દૃષ્ટા થવાનો પ્રયત્ન જો ધીરજ અને આગ્રહથી કરવામાં આવશે તો એક વિચારનો અંત અને બીજા વિચારનો આરંભ, આ બંનેની મધ્યમાં જે અવસ્થા વિશેષ રહેલી છે, તેનો અનુભવ થશે.

આ અવસ્થા 'શુન્ય શિખર' કહેવાય છે.

આ નિઃસંકલ્પ અવસ્થામાં અંત-જ્ઞાનની જ્યોતિ નિર્વાત સ્થાનમાં રાખેલા દિપકની જેમ પ્રકાશે છે.

નિઃસંકલ્પ અવસ્થા સ્વરૂપ સાક્ષાત્કાર તથા અખંડ સ્વરૂપાકાર વૃત્તિ માટે સ્થાયક છે.

તત્વાનુશાસન

The Cosmic Way

શ્રી નાગસેનાચાર્ય પ્રણીત “તત્વાનુ-
શાસન” ધ્યાનના વિષયનો સુંદર ગ્રંથ છે.
આ ગ્રંથમાંથી કેટલાક પ્રલોકો અહિં
આપ્યા છે.

ધ્યાનાધ્યાનં ક્લેષં દ્યેયં, યસ્ય યત્ર યદા યથા।
ઈત્યેતદત્ર યોદ્ધવ્યં ધ્યાતુકામેન યોગિના ॥

‘ધ્યાતા, ધ્યાન, ધ્યાનનું ક્ષણ, દ્યેય
જેનું, જ્યાં, જ્યારે, અને જે પ્રકારે—એ
આઠ અંગો ધ્યાનની ઈચ્છાવાળા યોગીએ
ભણવા જોઈએ’

‘ઈન્દ્રિયો અને મનને વશ કરનાર
તે ધ્યાતા, યથાસ્થિત—અકલ્પનિક વસ્તુ
તે દ્યેય, એકાગ્રચિત્ત તે ધ્યાન અને
નિર્જરા—સંવર તે ક્ષણ સમજવાં.’

‘જ્યારે, જ્યાં, જે પ્રકારે વિદ્ય વિના
ધ્યાન સિદ્ધ થાય, તે કાળ, તે પ્રદેશ
અને તે અવસ્થાને શોધો અને અનુસરો.’

‘મુક્તિની નજીક આવેલો (આસન્નભવ્ય)
કોઈપણ નિમિત્તને પામીને કામભોગોથી
વિરક્ત થયેલો, સર્વપરિચ્છેદનો ત્યાગી,
આચાર્ય ભગવાન પાસે ભાવપૂર્વક આવીને
જેણે જૈનેશ્વરી દીક્ષા લીધી છે એવો, તપ
અને સંયમથી સંપન્ન, પ્રમાદ રહિત
ચિત્તવાળો, જીવાદિ દ્યેય વસ્તુઓની વ્યવ-
સ્થાનો જેણે સારી રીતે નિષ્ક્રિય કર્યા છે
એવો, આત્મ અને રૌદ્રધ્યાનના પરિત્યાગથી
ચિત્તની પ્રસન્નતાને સહન કરનાર, ક્રિયા-
યોગને વિધિપૂર્વક કરી ચૂકેલો, ધ્યાન
યોગમાં ઉદ્ધમશીલ, સત્વશાળી અને
અશુભ લેશ્યાઓ તથા ભાવનાઓથી રહિત
એવો ધ્યાતા ધર્મધ્યાનને માટે યોગ્ય
મનાયો છે.’

ધર્મ અને ધર્મધ્યાન

The Spiritual Adventure

‘શ્રી તીર્થ’કર ભગવંતોએ સમ્યગ-
દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રને ધર્મ કહ્યો છે, તે
ધર્મથી યુક્ત તેને ધર્મધ્યાન કહ્યું છે.’

‘અથવા ચોહના વિકારથી રહિત
આત્માનો જે પરિણામ તે ધર્મ છે.
તેનાથી યુક્ત (જે ધ્યાન) તે ધર્મધ્યાન
છે. એમ પણ કહ્યું છે.’

શૂન્યીભવદિત્ વિશ્વં સ્વરૂપેણ ધૃતં યતઃ
તત્માદ્વસ્તુસ્વરૂપં હિ, પ્રાહુર્ધર્મં મહર્ષયઃ ॥

અથવા શૂન્ય બની જતા આ વિશ્વને
સ્વરૂપે ધારણ કરી રાખ્યું—ટકાવ્યું છે,
તેથી મહર્ષિઓ વસ્તુ સ્વરૂપને જ ધર્મ
કહે છે.

‘વસ્તુ સ્વરૂપથી યુક્ત જે જ્ઞાન થાય
છે, તે ધર્મ ધ્યાન કહેવાય છે. આગમમાં
પણ ‘વસ્તુનું—આત્માત્મ્ય (સ્વરૂપ) તે
ધર્મ છે.’ એમ કહેલું છે.’

‘અથવા તો ક્ષમા વગેરે દશ પ્રકારના
શ્રેષ્ઠ યતિ ધર્મથી યુક્ત જે ધ્યાન તે ધર્મ
ધ્યાન કહેલું છે.’

એકાગ્રચિન્તારોધોયઃ પરિસ્પન્દેન વર્જિતઃ।
તદ્ધ્યાનં નિર્જરાહેતુઃ સંવરસ્ય ચ કારણમ્ ॥

‘પરિસ્પંદ (અચ્છતા—ચિત્તના વિષયાં-
તરંગમન)થી રહિત એવો એક જ વસ્તુના
સ્થિર ચિંતનઅધ્યવસાનરૂપ ચિત્તનિરોધ
તે ધ્યાન છે. તે નિર્જરાનું અને સંવરનું
કારણ છે.’

એકં પ્રધાનમિત્યાહુરશ્રમાલમ્બનં મુખમ્।
ચિન્તાં સ્મૃતિં નિરોધં તુ, તસ્યાસ્તત્રૈવ વર્તનમ્ ॥

‘એકાગ્રચિન્તારોધમાં એક એટલે
પ્રધાન—શ્રેષ્ઠ, અથ એટલે આલંબન અથવા
મુખ (એ બન્નેનો અર્થ દ્યેયવસ્તુ, ઉપાય,

દ્વાર વગેરે થાય છે), ચિન્તા એટલે સ્મૃતિ અને નિરોધ એટલે સ્મૃતિનું એક પ્રધાન આલંબનમાં જ (સ્થિર થવું), એમ મહર્ષિ-ઓએ કહ્યું છે.’

‘દ્રવ્ય અને પર્યાય પૈકી જેને (ધ્યાનમાં) મુખ્યપદ આપ્યું હોય (ધ્યાનમાં જેની મુખ્યતા રાખી હોય), તેમાં ચિંતાનો નિરોધ (સ્થિર સ્મરણ) તેને શ્રી જીનેશ્વર ભગવંતો ધ્યાન કહે છે.’

‘અથવા નિરોધ એટલે (અભાવ) અન્ય વિષયોની ચિન્તાના અભાવરૂપ કેઈ એક જ પદાર્થની સ્મૃતિરૂપ સમજવો, અથવા સર્વ ચિન્તાઓ (સ્મૃતિઓ) થી રહિત માત્ર આત્મસંવેદન (આત્માનુભાવ) રૂપ સમજવો.’

ષટ્કારકમય આત્મા એ જ ધ્યાન

Losing “I” ness in ।

તત્ત્વાત્મન્યસહાયે,

ચચિન્તાયા : સ્યાન્નિરોધનમ્ ।

તદ્ધ્યાનં તદ્ભાવો,

વા સ્વસંવિત્તિમયશ્ચ સ : ॥

‘તેમાં અસહાય-કેવળ આત્મામાં ચિન્તાનું જે રોકાણ તે ધ્યાન છે અથવા તેવી ચિન્તાનો અભાવ તે ધ્યાન છે. આવો અભાવ સ્વ (આત્મ) સંવેદનામય હોય છે.’

‘રાગ-દ્વેષથી રહિત, યથાર્થ અને અત્યંત નિશ્ચલ એવા શ્રુતજ્ઞાનને ધ્યાન કહેવાય છે, તે અંતર્મુહૂર્તમાં સ્વર્ગ અથવા મોક્ષરૂપ ફળને આપનારું છે.’ ધ્યાયતે ચેન તદ્ધ્યાનં,

યો ધ્યાયતિ સ એવ વા ।

યત્ર વા ધ્યાયતે યદ્વા

ધ્યાતિર્વા ધ્યાનમિષ્યતે ॥

‘જેના વડે અથવા જેમાં ધ્યાન કરાય છે, અથવા જે ધ્યાન કરે છે તેને અથવા ‘ધ્યાતિ’-ધ્યાનક્રિયાને ધ્યાન કહેવાય છે.’

‘યોગીઓ શ્રુતજ્ઞાન સહિત મન વડે ધ્યાન કરતા હોવાથી સ્થિર એવું મન ધ્યાન કહેવાય છે. અને તાત્ત્વિક એવું શ્રુતજ્ઞાન પણ ધ્યાન કહેવાય છે.’ ધ્યાતરિ ધ્યાયતે ધ્યેયં યસ્માન્નિશ્ચયમાશ્રિતૈઃ ॥ તસ્માદિદમપિ ધ્યાનં કર્માધિકરણદ્વયમ્ ॥

‘જે કારણે નિશ્ચયનયનો આશ્રય લેનારાઓવડે ધ્યાતામાં ધ્યેયનું ધ્યાન કરાય છે તેથી કર્મ (કારક) અને અધિકરણ (કારક) બન્ને પણ ધ્યાન છે.

હંટે ધ્યેયે સ્થિરા બુદ્ધિર્વા સ્વાત્સંતાનવતિર્નિ । જ્ઞાનાન્તરાડપરામૃષ્ટા સા ધ્યાતિ ધ્યાનમીરિતા ॥

હંટ ધ્યેય (વસ્તુ)માં સ્મૃતિની પરંપરાવાળી અને અન્ય જ્ઞાનને (આલંબનને) નહિ સ્પર્શતી (જ્ઞાનાન્તરવડે અસંબદ્ધ) એવી જે સ્થિર બુદ્ધિ તે ધ્યાતિ છે, તેને ધ્યાન કહેવું છે.

એકં ચ કર્તા કરણં કર્માધિકરણં ફલમ્ । ધ્યાનમેવેદમખિલં નિરુક્તં નિશ્ચયાત્મયાત્ ॥

વધુ શું કહીએ ? નિશ્ચય નયથી જે કાંઈ છે તે ધ્યાન જ છે. તે જ કર્તા, કરણ, કર્મ, અધિકરણ અને ફળ છે.

સ્વાત્માનં સ્વાત્મનિ સ્વેન,

ધ્યાયેત્ સ્વસ્મૈ સ્વતોયતઃ ।

ષટ્કારકમયસ્તસ્માદ્

ધ્યાન માત્રમૈવ નિશ્ચયાત્ ॥

નિશ્ચયથી તો આત્મા-પોતાને, પોતામાં, પોતાના બળે, પોતાના, માટે, પોતાની મેળે જ ધ્યાન કરે છે તેથી ષટ્કારકમય આત્મા જ ધ્યાન છે.

‘અ’ થી ‘હ’ સુધીના અક્ષરો ઈહલોક અને પરલોકના ફળને આપનારા પરમ-શક્તિવાળા મંત્રો છે. તેમનું આધારાદિ સ્વચ્છેમાં ધ્યાન કરવું.

ઈત્યાદિન્મન્ત્રિણો મન્ત્રાનહન્મન્ત્રપુરસ્સરાન્ ।
ધ્યાયન્તિ યદિહ સ્પષ્ટં નામધ્યેયમવૈહિ તત્ ॥

‘અહ’ મંત્રથી પુરસ્કૃત એવા પૂર્વોક્ત અને બીજા મંત્રો જેમનું માંત્રિકો ધ્યાન કરે છે તે બધાને તમે અહીં નામ ધ્યેય તરીકે સ્પષ્ટ રીતે જાણો.

‘શાશ્વત અને અશાશ્વત એવી બિન-પ્રતિભાઓનું આગમમાં જેવી રીતે વર્ણન કર્યું છે, તેવી રીતે શંકા વિના ધ્યાન કરો.’

દ્રવ્ય ધ્યેય-ભાવ ધ્યેય

Path of Unification

‘જેમ એક દ્રવ્ય એકજ વખતે ઉત્પાદ-શીલ, ધ્રુવ અને નશ્વર છે તેવી જ રીતે સર્વ દ્રવ્યો સર્વકા (ઉત્પાદ-વ્યય-દ્રૌવ્ય યુક્ત) છે, એ તત્ત્વને ચિંતવવું.’

ચેતનોઽચેતનો વાર્થો યો યથૈવ વ્યવસ્થિતઃ ।
તથૈવ તસ્ય ચો ભાવો યથાત્મ્યં તત્ત્વમુચ્યતે ॥

‘ચેતન કે અચેતન પદાર્થ, જેવી રીતે વ્યવસ્થિત છે, તેનો તે પ્રકારનો જે ભાવ (સ્વરૂપ) તે ‘યાથાત્મ્ય’ તત્ત્વ કહેવાય છે.’

અનાદિનિધને દ્રવ્યે સ્વપર્યાયાઃ પ્રતિક્ષણમ્ ।
ઉન્મજ્જન્તિનિમજ્જન્તિ જલકદ્વોલવજ્જલે ॥

જલમાં જલતરંગોની જેમ અનાદિ-અનંત એવા દ્રવ્યમાં પોતાના પર્યાયો પ્રતિક્ષણ ઉત્પન્ન થાય છે અને લય પામે છે.

‘જેવી રીતે જે (દ્રવ્ય) પૂર્વે વિવત્યું (ઉત્પાદ-વ્યય-દ્રૌવ્યને પામ્યું) હતું. જે (દ્રવ્ય) પછી વિવત્ (ઉત્પાદ-વ્યય-દ્રૌવ્ય)ને પામશે અને જે (દ્રવ્ય) આજે વત્માનમાં વિવતે (ઉત્પાદ-વ્યય

-દ્રૌવ્યને પામે) છે તે જ આ છે અને આજ તે છે. તાત્પર્ય કે પ્રત્યેક દ્રવ્ય દ્રવ્ય રૂપે સર્વકાળ એક સરખું જ રહે છે.’

‘તેમાં સહભાવી તે ગુણો છે અને ક્રમભાવી તે પર્યાયો છે. દ્રવ્ય ગુણપર્યાયાત્મક છે, ગુણ પર્યાયો દ્રવ્યાત્મક છે.’

‘એવી જાતની આ વસ્તુ પ્રતિક્ષણ ઉત્પત્તિ સ્થિતિ તથા વ્યયાત્મક અને અનાદિ અનંત છે. સર્વ ધ્યેયનું યથાસ્થિતિરૂપે (જે જેવું હોય તેનું) તે પ્રકારે) ધ્યાન કરવું જોઈએ.

‘જે દ્રવ્યમાં અર્થ પર્યાયો, વ્યંજન પર્યાયો અને મૂર્ત કે અમૂર્ત ગુણો જેવી રીતે રહેલા હોય, તેવી રીતે તેમનું સ્મરણ કરવું.’

‘આત્મા, પુદ્ગલ, કાલ, ધર્મ, અધર્મ અને આકાશ એ છ પ્રકારનું દ્રવ્ય માનવામાં આવ્યું છે. તેમાં આત્મા તે ધ્યેયતમ (શ્રેષ્ઠ ધ્યેય) છે.’

‘જ્ઞાતા હોય તો જ જ્ઞેય ધ્યેયતાને પામે છે. તેથી જ્ઞાન સ્વરૂપ આ આત્માને ધ્યેયતમ કહ્યો છે.’

શ્રી પંચ પરમેષ્ઠિ ધ્યાન

One Surrender After Another

તત્રાઽપિ તત્ત્વતઃ પંચધ્યાતવ્યાઃ પરમેષ્ઠિનઃ ।
ચત્વારઃ સકલાસ્તેષુ સિદ્ધઃ સ્વામીતિ નિષ્કલઃ ॥

જીવદ્રવ્યોમાં પાંચ તત્ત્વથી પાંચ પરમેષ્ઠિઓ ધ્યેય છે. તેમાં અરિહંત-આચાર્યાદિ સકલ-કર્માદિ ઉપાધિસહિત છે અને સિદ્ધ-સ્વામી (?) હોવાથી નિષ્કલ નિરુપાધિ છે.

‘અનંત એવા દર્શન, જ્ઞાન, સમ્યક્ત્વ વગેરે ગુણોવાળા, ચરમભવમાં જે દેહ પોતાને

પ્રાપ્ત થયો હતો અને જે પોતે તથા દીધો તેના આકાર [ચરમદેહાકાર] ને ધારણ કરનારા [એ અપેક્ષાએ] સાકાર, નિરાકાર, અમૂર્ત. જરારહિત, મૃત્યુરહિત, નિર્મલ સ્ફટિક રત્નમાં પ્રતિબિંબિત થયેલ જિનિર્મિતસદૃશ, લોકના અગ્રભાગરૂપ શિખર પર આરૂઢ સુખસંપત્તિને વરેલા, પીકારહિત અને નિષ્કર્મ એવા શ્રી સિદ્ધાત્માનું ધ્યાન કરવું.’

‘તથા આપ્તોમાં આલ આપ્ત, દેવોના પણ અધિદેવત, ઘાતિ કર્મ રહિત, અનંત ચતુષ્થયને પામેલા, પૃથ્વી તલને દૂર છોડીને (જાએ) આકાશ પ્રદેશમાં રહેલા, પોતાના પરમ ઔદારિક શરીરની પ્રભાથી સૂચ કરતાં પણ અધિક તેજસ્વી, મહા-શ્રેયભૂત ચોત્રીશ અતિશયો અને આઠ પ્રાતિહાર્યોથી શોભતા, મુનિવરો, તિયંચો, મનુષ્યો અને દેવતાઓની પર્વદાઓથી ઘેરાયેલા, જન્માભિષેક વગેરેમાં પ્રાપ્ત થયેલ પૂજના કારણે સૌથી અદ્વિયાતા, કેવળ જ્ઞાન વડે નિષ્ણીત એવાં વિશ્વના તત્ત્વોના ઉપદેશક, ઉજ્જવલ એવા અનેક લક્ષણોથી વ્યાપ્ત, સર્વાંગ પરિપૂર્ણ અને ઉન્નત દેહવાળા, નિર્મલ (મહાન) સ્ફટિક રત્નમાં પ્રતિબિંબિત પ્રદીપ્ત જવાલાઓવાળા અગ્નિ સમાન ઉજ્જવલ, સર્વ તેજોમાં ઉત્તમ તેજ અને સર્વ જ્યોતિઓમાં ઉત્તમ જ્યોતિ સ્વરૂપ એવા શ્રી અરિહંત પરમાત્માનું મોક્ષની પ્રાપ્તિ માટે ધ્યાન કરવું’

‘મુમુક્ષુઓ વડે ધ્યાન કરાતા એવા આ દેવાધિદેવ વીતરાગ હોવા છતાં સ્વર્ગ કે મોક્ષ સુખને આપનારા છે. કારણ કે તેમની શક્તિ જ તે પ્રકારની અચિંત્ય છે.’

‘સમ્યજ્ઞાનાદિથી સંપન્ન, સાત મહા-

ઋદ્ધિઓવાળા (૧) અને શાસ્ત્રોક્ત લક્ષણોવાળા આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ ભગવંતોનું ધ્યાન કરવું.’

એકીકરણ તેજ સમાધિ

Finger Pointing to the Moon.

‘એવી રીતે નામાદિ લેદોથી ચાર પ્રકારનું ધ્યેય કહ્યું. અથવા તે (ધ્યેય) દ્રવ્ય અને ભાવ ભેદે બે પ્રકારનું જ છે.’

‘ચેતન કે જડરૂપી બાહ્ય વસ્તુ તે દ્રવ્યધ્યેય છે. અને ધ્યેય (અરિહંતાદિ) સદૃશ જે ધ્યાનનો પર્યાય તે ભાવધ્યેય છે.’

‘ધ્યાન જ્યારે (સ્થિરતાને ધારણ કરે છે ત્યારે ધ્યેય નજીક ન હોવા છતાં પણ બધું (સામે) આલેખિત હોય એવું અત્યંત સ્પષ્ટ ભાસે છે.’

ધાતુપિણ્ડેસ્થિતઐવ ધ્યેયોડયોધ્યાયતેયતઃ ।
ધ્યેયં પિણ્ડસ્થમિત્યાહુરત એવ ચ કેવલમ્ ॥

‘એ જ પ્રકારે જ્યારે સાત ધાતુનાં પિંડમાં-દેહમાં ધ્યેય વસ્તુનું ધ્યાન કરાય છે ત્યારે તે ધ્યેયને (ધ્યાનને) પિંડસ્થ કહેવાય છે એથી જ કેવલ (કેવલ-કેવલજ્ઞાન) પ્રાપ્ત થાય છે.’

યદા ધ્યાન બલાદ્યતાત,

શૂન્યીકૃત્ય સ્વવિચક્ષ્મ્ ।

ધ્યેય સ્વરૂપાવિષ્ટતાત,

તાદૃક્ સંપદતે સ્વયમ્ ॥

‘જ્યારે ધ્યાતા ધ્યાનના બળે સ્વદેહને (સ્વઆકૃતિને) શૂન્ય કરીને ધ્યેયના સ્વરૂપમાં આવિષ્ટ-પ્રવેશેલ હોનાથી સ્વય તેના જેવો બની જાય છે, ત્યારે તેવા પ્રકારના ધ્યાનના સંવેદનથી નાશ પામ્યા છે સર્વ વિકલ્પો જેના એવો તે પોતે જ ધ્યેય સ્વરૂપ બની જાય છે

સોય સમરસીભાવસ્તદેકીકરણું સ્મૃતમ્ ।
એતદેવ સમાધિઃ સ્યાલ્લોકદ્વય ક્લ પ્રદઃ ॥

(આવી રીતે પરમાત્મા સાથેનો ધ્યાતાનો અભેદ) તે આ 'સમરસીલાવ' છે તેજ 'એકીકરણ' કહેવાયું છે. તે જ ઉભય લોકનાં કૃષ્ણને આપનારી 'સમાધિ' છે.

'અહીં' બહુ કહેવાથી શુ ? તાત્ત્વિક રીતે જાણીને, તેવી જ રીતે તેના પર શ્રદ્ધા કરીને અને એ વિષયમાં માધ્યસ્થ્ય ધારણ કરીને આ બધું ધ્યાન કરવું જોઈએ.'

માધ્યસ્થ્ય, સમતા, ઉપેક્ષા, વૈરાગ્ય, સામ્ય, નિરુપહતા, વૈતુષ્ણ્ય, પરમ-શાન્તિ -એ બધા શબ્દો વડે એક જ અર્થ કહેવાય છે.'

સંક્ષેપેષુ યદ્દત્રોક્તં વિસ્તારાત્ પરમાગમે ।
તત્સર્વં ધ્યાનમેવ સ્યાદ્ધ્યાતેષુ પરમેષ્ઠિષુ ॥

પરમેષ્ઠિઓનું ધ્યાન થતાં જ અહીં (પૂર્વે) જે સંક્ષેપમાં કહ્યું છે અને પરમ આગમોમાં જે વિસ્તારથી કહેવામાં આવ્યું છે, તે બધું ધ્યાન થઈ જ જાય છે. (અર્થાત્ પરમેષ્ઠિ ધ્યાનમાં બીજું બધું સદ્ધ્યાન આવી જ જાય છે.)

સ્વાત્માલંબન ધ્યાન

Flight of the Alone to the Alone

'એવી રીતે વ્યવહારનયથી પરાલંબન ધ્યાન કહ્યું, હવે નિશ્ચયથી સ્વાત્માલંબન ધ્યાન કહેવાય છે.'

દિધ્યાસુઃ સ્વં પરંજ્ઞાત્વા,

શ્રદ્ધાય ચ યથાસ્થિતમ્ ।

વિહ્યાન્યદનર્થિત્વાત્,

સ્વમેવાવૈતુ પશ્યતુ ॥

ધ્યાન કરવાની ઇચ્છાવાળો પુરૂષ, 'સ્વાત્મા સર્વશ્રેષ્ઠ છે એમ જાણીને, તેમાં યથાસ્થિત રીતે શ્રદ્ધા કરીને અને (આત્મ-લિપ્ત) બીજું બધું અનુપયોગી હોવાથી

(તેનો) ત્યાગ કરીને સ્વાત્માને જ સમ્યગ્ જાણે અને જુએ.

પૂર્વં શ્રુતેન સંસ્કારં સ્વાત્મન્યારોપયેત્તતઃ ।
તત્રૈકાગ્રં સમાસાધ ન કિચ્ચિદપિ ચિન્તયેત્ ॥

પ્રથમ પોતાના આત્મામાં શ્રુત વડે સંસ્કારનું આરોપણ કરે (શ્રુતમાં વર્ણવેલ આત્મસ્વરૂપની પુનઃ પુનઃ ભાવના કરે) પછી તેમાં એકાગ્રતાને મેળવીને કંઈ પણ ચિંતવે નહીં.

યસ્તુ નાલમ્બતે શ્રૌતી,

ભાવનાં કલ્પનાભયાત્ ।

સોડવશ્યં મુહ્યતિ સ્વસ્મિન્,

બહિઃશિન્તાં ભિભતિંચ ॥

જે શ્રુતોક્ત ભાવનાનો કાલ્પનિક ભયથી આલંબન લેતો નથી તે આત્માના વિષયમાં અવશ્ય મોહ પામે છે. અને બાહ્ય ચિંતાને ધારણ કરે છે. (પરવસ્તુના અશુભ ધ્યાનમાં પડી જાય છે.)

'તેથી મોહના નાશ માટે, બાહ્ય ચિંતાની નિવૃત્તિ માટે અને એકાગ્રતાની સિદ્ધિ માટે સ્વાત્માને ભાવે.'

'હું ચેતન, અસંખ્ય પ્રદેશી, અમૂર્ત, શુદ્ધાત્મા, જ્ઞાનદર્શન સ્વરૂપ અને સિદ્ધરૂપ, છું.'

'હું અન્ય (પર, બીજો, લિપ્તરૂપ, અસિદ્ધરૂપ, અનાત્મરૂપ, વિગેરે) નથી અન્ય તે હું નથી, હું અન્યનો નથી, અન્ય મારો નથી, અન્ય તો અન્ય છે, હું હું જ છું, અન્ય અન્યનો છે, હું જ મારો છું.'

'શરીર જુદું છે, હું જુદો છું, હું ચેતન છું, તે અચેતન છે, તે અનેક છે, હું એક છું, એ વિનશ્વર છે, હું અવિનાશી છું.'

‘હું અચેતન થતો નથી, હું અચેતન પણ નથી, હું જ્ઞાન સ્વરૂપ છું, મારું કંઈ પણ નથી, હું પણ કોઈનો નથી.’

‘અહીં પૂર્વે મને શરીરની સાથે જે સ્વસ્વામિ સંબંધ (શરીર એ મારું સ્વ, અને હું એનો સ્વામી એવો સંબંધ) હતો અને જે (તેની સાથેના મારા) એકત્વનો (‘શરીર તે હું છું’ એવો) ભ્રમ હતો, તે પણ પર (કર્મ) ના કારણે હતો, સ્વરૂપથી નહીં.’

‘હવે અહીં જીવાદિ દ્રવ્યોના યથાથ જ્ઞાનરૂપ આત્માને આત્મા વડે આત્મામાં એતો હું પર વસ્તુઓને વિષે ઉઠાસીન છું.’

‘હું સત દ્રવ્ય છું, હું ચેતન છું, જ્ઞાતા છું, દ્રષ્ટા છું, સદા પણ ઉઠાસીન છું, પોતે ઉપાજેલા દેહના આકારવાળો છું, તેથી (દેહથી) ભિન્ન છું અને આકાશની જેમ અમૂર્ત છું’

‘સ્વરૂપાદિ(સ્વ-દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવ) અનુષ્ઠયથી હું સર્વદા પણ ‘સત’ જ છું અને પરરૂપ (પર દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર કાળ-ભાવ) આદિની અપેક્ષાએ હું અત્યંત (સર્વથા) ‘અસત’ છું’

‘જે કંઈ પણ જાણતું નથી, પૂર્વે કંઈ પણ જાણતું ન હતું અને કંઈ પણ જાણશે જ નહિ તે શરીરાદિ (રૂપ) હું નથી.’

‘પૂર્વે જે તથા પ્રકારે જાણતું હતું, ભવિષ્યમાં જે બીજી રીતે જાણશે અને આજે અહીં આ પ્રકારે જાણે છે, તે ચેતન દ્રવ્ય હું જ છું’

‘આ જગત સ્વયં ઇષ્ટ અને દ્વેષ્ય નથી કિન્તુ ઉપેક્ષ્ય છે. હું સ્વયં રાગી અને દ્વેષી નથી કિન્તુ ઉપેક્ષિતા (મધ્યસ્થ) છું.’

‘નિશ્ચયથી મારાથી શરીરો ભિન્ન એ

અને હું પણ તેમનાથી ભિન્ન છું હું એમનો કંઈ પણ નથી અને મારા પણ એઓ કંઈ પણ નથી’

એ રીતે ‘આત્મા અન્યથી ભિન્ન છે’ એમ સારી રીતે નિશ્ચય કરીને અને સ્વરૂપ-મય ભાવ કરીને કાંઈ પણ ચિંતવવું નહિ.

સ્વસંવેદન

‘On the Borderlands of the Soul
વેદત્વ વેદકત્વ ચ ચત્સ્વસ્થ સ્વેન યોગિનઃ।
તત્સ્વસંવેદનં પ્રાહુશત્મનોતુભવ દશમ્॥

યોગીને આત્માવડે આત્માનું જે વેદત્વ અને વેદકત્વ થાય છે તેને યોગીશ્વ-રાએ સ્વસંવેદન, આત્માનુભવ અથવા આત્મદર્શન કહ્યું છે

સ્વપરજ્ઞસિરુપત્વાત્ તસ્ય કારણાન્તરમ્।
તતશ્ચિન્તા પરિત્યજ્ય સ્વસંવિત્તૈવ વેદનામ્॥

તે સ્વપરજ્ઞસિ (પ્રકાશ) રૂપ હોવાથી તેનું બીજું કંઈ કારણ નથી (કેવળ આત્મા જ કારણ છે); તેથી ચિંતાને છોડીને સ્વસંવેદનથી જ અનુભવવું જોઈએ
દગ્ધોધસામ્યરૂપત્વાજ્ઞાનનં પશ્યન્નુદાસિતા।
ચિત્સામાન્યવિશેષાત્મા સ્વાત્મનૈનાનુભૂયતામ્॥

આત્મા દર્શન, જ્ઞાન, અને સમતા (ચારિત્ર) રૂપ હોવાથી જુવે છે, જાણે છે અને મધ્યસ્થ રહે છે, તે સામાન્ય (દર્શન) અને વિશેષ (જ્ઞાન) ઉપયોગ સ્વરૂપ છે તેને સ્વાત્માવડે જ અનુભવો’

કર્મજેભ્યઃ સમસ્તેભ્યો, ભાવેભ્યો ભિન્નમન્વહમ્।
સસ્વભાવ મુદાસીનં પર્યેદત્માનમાત્મના ॥

હું કર્મજન્ય સમસ્ત ભાવોથી ભિન્ન, જ્ઞાનસ્વભાવ અને ઉઠાસીન છું” એમ આત્માને આત્માવડે જુઓ
યન્મિથ્યાભિનિવેશેન મિથ્યા-જ્ઞાનેન ચેન્નિઝતમ્।
તન્મધ્યસ્થેનિજ્ઞં રૂપં સ્વસ્મિન્ સંવેદતાં સ્વયમ્॥

માધ્યસ્થ્ય (જ) આત્માનું સ્વરૂપ છે, મિથ્યાભિનિવેશ અને મિથ્યા જ્ઞાનથી રહિત એવું તેને આત્માએ આત્મામાં અનુભવવું જોઈએ.

ન હીન્દ્રિયધિયા દશ્યં રૂપાદિરહિતત્વતઃ।
વિતર્કસ્તન્ન પશ્યન્તિ તે હ્યવિસ્પષ્ટતર્કણઃ॥

તે આત્મસ્વરૂપ હિન્દ્રિયજન્ય જ્ઞાનથી જોય નથી, કારણ કે તે રૂપાદિથી રહિત છે. તેને વિતર્કો (તર્કાદ્યાત્મક મનોવૃત્તિઓ) પણ જોઈ શકતા નથી, કારણ તેઓ પોતે જ અસ્પષ્ટ તર્કરૂપ છે.

ઉભયસ્મિન્નિરુદ્ધે તુ સ્યાદ્વિસ્પષ્ટમતીન્દ્રિયમ્।
સ્વસંવેધં હિ તદ્રૂપં સ્વસંવિત્યૈવ દ્રશ્યતામ્॥

હિન્દ્રિયજન્યજ્ઞાન (હિન્દ્રિયો) અને વિતર્કો (મન) બન્નેનો નિરોધ થાય તો જ અત્યંત સ્પષ્ટ અને અતીન્દ્રિય એવું તે (આત્મસ્વરૂપ) દેખાય. તે કેવળ સ્વસંવેધ છે. તેથી સ્વસંવેદન વડે જ તેને અનુભવો. વપુષોડપ્રતિભાસેડપિ સ્વાતન્ત્ર્યેષુ ચકાસતે।
ચેતનાજ્ઞાનરૂપોડયં સ્વયં દ્રશ્યતે એવ હિ ॥

શરીરનું જ્ઞાન ન હોય તો પણ તે ચૈતન્ય સ્વયં સ્વતંત્ર પ્રકાશે છે. કારણ કે તે જ્ઞાનરૂપ હોવાથી સ્વયં દેખાય છે જ. સમાધિસ્થેન યદાત્મા,

જોધાત્મા નાનુભૂયતે।

તદા (હિ ન તસ્ય તદ્વ્યાનં.

મૂર્છાવાન્ મોહ એવ સઃ ॥

સમાધિસ્થ પુરૂષ વડે જો જ્ઞાન સ્વરૂપ આત્મા ન અનુભવાય તો તે તેનું ધ્યાન જ નથી કિન્તુમૂર્છાથી યુક્ત એવો મોહ જ છે. તદ્દેગનુભવશ્ચાયમૈકાગ્ર્યં પરમૃછતિ।
તથાત્માધીનમાનન્દમેતિ વાચામગોચરમ્ ॥

તે આત્મસ્વરૂપનો જ અનુભવ કરતો આ આત્મા પરમ એકાગ્રતાને પામે છે,

તથા જન્યાતીત અને સ્વાધીન પરમાનન્દને પામે છે.

યથા નિર્વાત દેશસ્થઃપ્રદીપો ન પ્રકમ્પતે,
તથા સ્વરૂપ નષ્ટોડય યોગી નૈકાગ્રમુજ્જગિઃ।

જેમ નિર્વાત પ્રદેશમાં રહેલો દીવો કંપતો નથી તેમ સ્વરૂપમાં નિષ્ક એવો આ યોગી એકાગ્રતાનો ત્યાગ કરતો નથી.

તદા ચ પરમૈકાગ્રાદ્દહિરથેષુ સત્સ્વપિ।
અન્યન્ન કિંચનાભાતિસ્વમેવાત્મનિ પશ્યતઃ॥

તે વખતે પરમ એકાગ્રતાથી આત્માને જ આત્મામાં જોતા એવા તેને (યોગીને) બાહ્ય અર્થો વિદ્યમાન હોવા છતાં કંઈ પણ ભાસતું નથી. (કિન્તુ કેવળ આત્મા જ ભાસે છે.)

પશ્યન્નાત્માન મૈકાગ્રાત્ક્ષપયત્યજિંતાન્મલાન્।
નિરસ્તાહં મમીભાવઃ સંવૃણોત્યપ્યનાગતાન્ ॥

એ રીતે પરમ એકાગ્રતાથી આત્માને જોતો યોગી પૂર્વસચિત કર્મોની ક્ષપણા (ક્ષય) કરે છે તથા અહંકાર અને મમકારથી રહિત એવો તે નના આવતા કર્મોનો સંવર કરે છે.

યથા યથા સમાધ્યાતા,

લપ્સ્યતે સ્વાત્મનિ સ્થિતિમ્।

સમાધિપ્રભયાશ્ચાસ્ય,

સ્ફુટિષ્યન્તિ તથા તથા ॥

જેમ જેમ સારી રીતે અત્યંત એકાગ્રતાથી ધ્યાન કરનાર ધ્યાતા આત્મામાં અધિક અધિક સ્થિર થતો જશે, તેમ તેમ સમાધિવિષયક અનુભવો વધુ વધુ સ્પષ્ટ થતા જશે.

એતદ્દ્યોરપિ ધ્યેયં ધ્યાનયોધમ્—શુકલયોઃ।
વિશુદ્ધિ સ્વામિ શેઠાત્તુ તયોલ્લેહોડવધાયતામ્ ॥

આ સ્વસંવેદન ધર્મધ્યાન અને શુકલ ધ્યાન બન્નેનું ધ્યેય છે, પણ વિશુદ્ધિ અને

સ્વામી (ધ્યાતા)ના લેહથી તે બે ધ્યાનોમાં લેહ સમજવો.

ઈદં હિ દુઃશકં ધ્યાતું સૂક્ષ્મજ્ઞાનાવલંબનાત્ ।
પ્રોધ્યમાનમપિ પ્રાજ્ઞૈર્ ન દ્રાગવલક્ષ્યતે ॥

આ સ્વાત્માધ્યાન અત્યંત દુઃશક્ય છે, કારણ કે એમાં સૂક્ષ્મજ્ઞાનનું અવલંબન લેવું પડે છે. આ ધ્યાન મહાન બુદ્ધિમાન પુરૂષો વડે સમજાવવામાં આવે તો પણ શીઘ્રતઃ સંપૂર્ણપણે લક્ષમાં આવવું નથી. તત્માલ્લક્ષ્યં ચ શક્ય ચ દ્રષ્ટાદૃષ્ટલં ચ યત્ ।
સ્થૂઢં વિતર્કમાલગ્ન્ય, તદલ્પ્યસ્યંતુ ધીધનાઃ ॥

તેથી જે લક્ષ્ય હોય, જે કરવું શક્ય હોય અને જેનું ક્ષણ પ્રત્યક્ષ અને અનુમાનથી જાણી શકાય એવું હોય, એવું ધ્યાન બુદ્ધિમાન પુરૂષોએ સ્થુલ વિતર્કને અવલંબીને કરવું બેઠકે.

‘અહુ’ નું અલેહ પ્રાણધ્યાન

Becoming of Godhead

‘અ’કાર’ મરુતાપૂર્વ કુંભિત્વા રેફ વહ્નિના ।
દુગ્ધવા સ્વવપુષા કમ’, સ્વતો ભસ્મ વિરેચ્ય ચા ॥
‘હુ’મન્ત્રો ન (મ)ભસિ ખ્યેયઃક્ષરન્નમૃતમાત્મનિઃ ।
તેનાડન્યત્તદ્વિનિર્ગાય પીયૂષમયમુજ્જવલમ્ ॥
તત્રાદૌ પિષ્ડસિદ્ધયથ’, નિર્મલીકરણાય ચ ।
મારૂતીં તૈજસીમાખ્યાં, વિદધ્યાદ્ધારણાં કમાત્ ॥
તતઃ પગ્યનમસ્કારૈઃ પગ્યપિષ્ડાક્ષરાન્વિતૈઃ ।
પગ્યસ્થાનેષુ વિન્યસ્તૈ વિધાય સકલીક્રિયામ્ ॥
પશ્ચાદ્ગતમાનહંત’, ધ્યાયેન્નિર્દિષ્ટલક્ષણમ્ ।
સિદ્ધંવા ધ્વસ્તકર્માણુમમૃત’, જ્ઞાનભાસ્વરમ્ ॥

(પૂરકના) વાયુવડે ‘અ’ કરને પૂરત કરીને અને (કુંભકવડે) કુંભિત કરીને રેફમાંથી નીકળતા અગ્નિ વડે પોતાના શરીરની સાથે (શરીર અને) કર્મોને બાળવાં. પછી શરીર અને કર્મોના દહનથી થયેલ ભસ્મનું પોતામાંથી વિરેચન કરવું

(તે ભસ્મને પોતામાંથી દૂર કરવી. પછી જે આત્મા ઉપર અમૃત ઝરાવી રહ્યું છે એવા ‘હુ’કાર મન્ત્રનું આકાશમાં ધ્યાન કરવું. પછી તે અમૃતથી એક નવા અમૃતમય ઉજ્જવલ શરીરનું નિર્માણ કરવું. તેમાં પ્રથમ દેહ (પિંડ)ની રચના માટે મારુતી (વાયવીય) ધારણા કરવી અને પછી નિર્મળ બનાવવા માટે તૈજસી અને જલ્લીય ધારણા ક્રમશઃ કરવી, તે પછી પાંચ પિંડાક્ષરોથી યુક્ત અને શરીરના પાંચ સ્થાનોમાં ન્યાસ કરાયેલા એવા પંચ નમસ્કારો વડે સકલી-કરણ કરવું. તે પછી જેમનું સ્વરૂપ પૂર્વે કહેવામાં આવ્યું છે, એવા શ્રીઅરિહંત પરમાત્મા રૂપે અથવા કમં રહિત, અમૃત અને જ્ઞાન વડે પ્રકાશમાન એવા શ્રી સિદ્ધ ભગવત રૂપે પોતાના આત્માનું ધ્યાન કરવું.

જે તમારો આત્મા અરિહંત નથી તો પછી તેનું અરિહંત રૂપે ધ્યાન કરતા એવા તમને ‘અતત્’માં (જે જેવો નથી તેમાં) ‘તત્’ની (તેવાની) બ્રાન્તિ તો નથી થતીને? આત્માની ભાવ અરિહંત રૂપે અપણા (ચિંતવના) કરીએ છીએ. અરિહંતના ધ્યાનમાં નિષ્ઠ એવો આત્મા તે નો આગમથી ભાવ અરિહંત છે. તેથી ‘અતત્’માં તદ્વથહ-રૂપ બ્રાન્તિ નથી કિંતુ ‘તત્’માં (તેમાં) જ ‘તત્’ની (તેની) યથાર્થ માન્યતા છે.

જે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તે આત્મા પરિણમે છે તે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તો (આત્મા) તન્મય (અરિહંતાદિમય) બને છે. તેથી અરિહંતના ધ્યાનમાં નિષ્ઠ એવો આત્મા તે (અરિહંતભાવ) થકી પોતે જ ભાવઅરિહંત થાય છે. ઉપાધિસહિત એવા સ્ફટિકરત્નની જેમ આત્મજ્ઞ પુરૂષ જે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે જે (અરિહં-

તાદિ) રૂપે આત્માનું ધ્યાન કરે છે, તે (અરિહંતાદિ) ભાવ વડે તન્મયતા (તદ્ભાવરૂપતા) ને પામે છે. (અર્થાત જેમ સ્ફટિકમણિ સામે રહેલી વસ્તુનું રૂપ ધારણ કરે છે તેમ આત્મા પણ ધ્યાન વડે ધ્યેયમય બને છે)

‘અથવા સર્વ દ્રવ્યોમાં દ્રવ્યાત્મક એવા ભૂત અને લવિષ્યના સ્વપર્યાયો દ્રવ્યરૂપે સદા રહે છે. (અર્થાત પ્રત્યેક દ્રવ્યમાં તેના ભૂતભાવિ સર્વ પર્યાયો વર્તમાનમાં દ્રવ્યરૂપે રહેલા છે); તેથી સર્વ લવ્યોમાં લવિષ્યમાં થનારા એવા ‘અહંત પર્યાય’ (કેવલિ પર્યાય) દ્રવ્યરૂપે સદા રહેલા છે. તો યદી વિદ્યમાન એવા એ પર્યાયનું ધ્યાન કરવામાં બ્રાન્તિ શી ?’

‘જો આ ધ્યાનને બ્રાન્ત માનવામાં આવે તો, જેમ કલ્પિત જલથી તૃષાનો નાશ કદાપિ ન જ થાય, તેવી રીતે એ ધ્યાનથી ફલ પ્રાપ્તિ ન થવી જોઈએ. કિન્તુ એથી ધ્યાનીઓને ધારણના બળે શાંત અને કૂરરૂપ અનેક પ્રકારના ફલોની પ્રાપ્તિ થતી દેખાય છે. એથી આત્માનું અર્હુદરૂપે ધ્યાન કરવું તે બ્રાન્તિ નથી.’

‘(ભુક્તિને બતાવે છે-) તે તે પ્રકારનું ધ્યાન કરનારને આ લોકમાં અને પરલોકમાં જે જે પ્રશંસનીય છે તે બધું-જ્ઞાન લક્ષ્મી, દીર્ઘાયુ, આરોગ્ય, તૃષ્ટિ, પુષ્ટિ, સુંદર શરીર, ધૈર્ય વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે.’

‘પૂરક, કુંભક, રેચક, હહન, પ્લાવન, સકલીકરણ, સુદ્રા, મંત્ર, મંડલ, ધારણા, તે તે કર્મના અધિષ્ઠાયક દેવતાઓના સંસ્થાન, ચિદ્ધ, આસન, પ્રમાણ, વાહન, વીર્ય, ભક્તિ, નામ, કાન્તિ, દિશા, ભુજા-સુંખ-

નેત્રોની સંખ્યા, કૂર તથા શાંતભાવ, વર્ણ, સ્પર્શ, સ્વર, અવસ્થા, વસ્ત્ર, આભૂષણ, આયુધ વગેરે અને બીજાં જે કાંઈ મન્ત્ર-શાસ્ત્રાદિમાં શાંત તથા કૂર કર્મ માટે કહ્યું છે. તે બધું ધ્યાનનું સાધન સમજવું’
‘જે કાંઈ ઇન્દ્રિયલૌકિક ફળ છે અને જે કાંઈ પારલૌકિક ફળ છે તે બન્નેનું મુખ્ય કારણ ધ્યાન જ છે.’

અચરમશરીરીનો મુક્તિ કર્મ

The Journey Within.

‘ધ્યાનના આ ચાર મુખ્ય હેતુઓ છે- શુરનો ઉપદેશ, શ્રદ્ધા, સદા અભ્યાસ અને સ્થિર મન.’

શુભ અને અશુભ કર્મમલ દૂર થવાથી અપૂર્વકરણાદિ શુભસ્થાનોમાં રાગદ્વેષરહિત એવું તત્ત્વજ્ઞાન હોય છે, તે વિશુદ્ધ હોવાથી શુકલ કહેવાય છે.’

‘આ ધ્યાન શુચિ-પવિત્ર શુણ્ણના સંયોગથી શુકલ કહેવાય છે. અથવા કષાયરૂપ રજના ક્ષય કે ઉપશમથી શુકલ કહેવાય છે. આ ધ્યાન માણિક્યરત્નની શિખાની જેમ અત્યંત નિર્મલ હોય છે અને નિશ્ચલ હોય છે.’

‘હે યોગિન ! જો તને મુક્ત થવાની ઇચ્છા હોય તો કર્મબંધન (પરિબંધાદિ) કારણોનો ત્યાગ કરીને અને રત્નત્રયનો અગીકાર કરીને તું સદા ધ્યાનનો અભ્યાસ કર.’

‘ધ્યાનના અભ્યાસની ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ થવાથી નાશ પામી રહ્યો છે મોહ જેનો એવો યોગી જો તે અરમ શરીરી હોય તો તેજ ભવમાં તેનો મોક્ષ થાય છે, બીજાની કર્મશઃ થોડાક ભવોમાં મુક્તિ થાય છે.’

અચરમ શરીરીની મુક્તિ આ કર્મે થાય છે:-

‘સદા ધ્યાનનો અભ્યાસ કરતા અચરમ-
શરીરી યોગીને સર્વ અશુભ કર્મોની
નિર્જંશ અને સંવર થાય છે, અને પ્રતિ-
ક્ષણ પ્રચુર પુણ્યકર્મનો આશ્રવ થાય છે.
તેમના ઉદયથી તે ભવાંતરમાં કલ્પવાસી
દેવોમાં મહુદ્ધિક દેવ થાય છે ત્યાં
(સ્વર્ગમાં) સર્વ ઇન્દ્રિયોને આહ્વાદક તથા
મનને પ્રસન્નતા આપનાર એવા શ્રેષ્ઠ સુખ-
રૂપ અમૃતનું પાન કરતો અને ચિરકાળ
સુધી દેવોથી સેવાતો તે સુખેથી રહે છે.
તે પછી ત્યાંથી વ્યવીને મત્યં લોકમાં પણ
અકલ્પિત આદિપદોની સંપત્તિઓને લાંબા
કાળ સુધી લોગવીને પોતેજ (વૈરાગ્યથી)
છોડી દે છે અને દિગંબર દીક્ષાને અંગીકાર
કરે છે. તે કાળે વજ્રાક્ષયનારાય સંઘયણુ-
વાળો તે ચાર પ્રકારના શુકલધ્યાનને આરા-
ધીને અને તેથી આઠે પ્રકારના કર્મોનો
નાશ કરીને અંતે અક્ષય એવા મોક્ષને
પામે છે.

‘સ્વ સ્વ હેતુઓથી જીવ અને કર્મનો
જે આત્મતિક (સર્વથા) વિશ્લેષ તે મોક્ષ
છે. એનું કળ જ્ઞાનાદિ ક્ષાયિક શુણ્ણોની
પ્રાપ્તિ છે.’

યોગ પ્રદીપ

Light of Yoga

‘યોગ પ્રદીપ’માં પરમાત્મા સાથે
અલોદ કેવી રીતે થાય, સર્વસંકલ્પથી
વર્જિત એવું પરમપદ ક્યારે પ્રાપ્ત થાય
તે દર્શાવ્યું છે.

યોગને સ્પર્શતા ઉન્નમની ભાવ, સમ-
રસી ભાવ, સામાયિક, શુકલ ધ્યાન, રૂપા-
તીત ધ્યાન, અનાહતનાહ, નિરાકાર ધ્યાન
વગેરે વિષયો તેમાં આલેખાયા છે.

યોગ પ્રદીપમાંથી કેટલાક શ્લોક અહિં
રજી કર્યા છે.

તત્સામાયિકદીપેન કાયદુર્ગસમાશ્રિત : ।
અજ્ઞાનાચ્છાદિતઃસ્વાત્મા નિરીક્ષ્યોયોગિભિઃસદા ॥

શરીરરૂપી કિલ્લામાં સારી રીતે
આશ્રિત થઈ રહેલા અને અજ્ઞાનથી
આચ્છાદિત બનેલા એવા પોતાના આત્માને
યોગીઓ હંમેશાં સામાયિકરૂપ દીપકથી
નિહાળવા યોગ્ય છે.

મોક્ષની આકાંક્ષાવાળાએ સર્વ ધાતુથી
રહિત જ્ઞાનરૂપ, નિરંજન, અને કર્મસુક્તા
એવા આત્માનું જ ધ્યાન ધરવું જોઈએ.

સંતોષરૂપી અમૃતમાં નિમગ્ન બની
શત્રુ અને મિત્રને સદા સમાન ગણી
સુખ અને દુઃખના સંપૂર્ણ જ્ઞાતા બની
ધ્યાનીએ રાગદ્વેષથી વિમુક્ત થવું જોઈએ.

પ્રભારાશિ (તેજના સમૂહ-સૂચ)
સમાન શોભાવાળા, સકલ વિન્ધના ઉપ-
કારક તેમજ સદા આનંદ અને સુખથી
પૂર્ણ એવા પોતાના આત્માને (ધ્યાનીએ)
ધ્યાવવો જોઈએ.

ષટચક્ર ચતુઃ પીઠાદિ સર્વ ત્યકત્વા સુમુક્ષુભિઃ ।
આત્મા ધ્યાતવ્ય એવાય ધ્યાને રૂપવિવર્જિતે ॥

રૂપવિવર્જિત (રૂપાતીત) ધ્યાનમાં છ
ચક્ર, ચાર પીઠ વગેરે સર્વનો ત્યાગ કરીને
સુમુક્ષુએ (મોક્ષના અભિલાષીએ) ઉપર
કદા એવા શુણ્ણવાળા આ આત્માનું જ
ધ્યાન કરવું.

આ પ્રમાણે યોગના અભ્યાસથી તેમજ
આ (ઉપર સૂચવેલ રૂપવિવર્જિત) ધ્યાનથી
યોગીઓ શરીરની અંદર રહેલા પોતાના
આત્માને જેવું આત્માનું સાચું સ્વરૂપ છે
તેજ સ્વરૂપે અવલોકે છે.

ભાવ પૂજા Release God

શમરસસ્વચ્છગંગાજલેન સ્નાપયેત્ પ્રભુ ।
પૂજયેત્ તતો યોગી ભાવપુષ્પૈઃ સુગંધિભિઃ ॥

સમરસીભાવરૂપી (શમતારૂપી) સ્વચ્છ
ગંગાજળથી યોગીએ (આત્મ) પ્રભુને
સ્નાન કરાવવું (સ્નાત્ર વિધિ કરવી) ત્યારપછી
ભાવરૂપી સુવાસિત પુષ્પો વડે તે (આત્મ-
પ્રભુ)ની પૂજા કરવી.

વિશાળ ભક્તિસ્થાનમાં (બેસીને) અને
મનને વશીકૃત (કરવા દ્વારા) સ્થિર કરીને
પરમાનંદરૂપી ધી સ્નેહપૂરરૂપી (ઘેવર) અને
સુધારૂપી (કપુર) વગેરે નાખીને—

આ પ્રમાણે ક્રમસર સારી રીતે
હીપતી એવી હીપકશ્રેણીને જ્ઞાનરૂપી
તેજથી પ્રગટાવીને પ્રભુની પવિત્ર આરતી
ઉતારવી ભેધએ.

(ઉપર વર્ણવી તે) આ વિધિપૂર્વક
દેવાધિદેવ પ્રભુનો હું હંમેશનો ભાવપૂજારી
બનું એમ (મનમાં) ચિંતવવું.

સ્વહંસમંતરાત્માનં ચિદ્રૂપં પરમાત્મનિ ।
યોજયેત્પરમે હંસે નિર્વાણપદમાશ્રિતે ॥

॥ જ્યારે આપણે હંસરૂપી અંતરાત્મા
પરમાત્મામાં ચિદ્રૂપ (તન્મય-એકરૂપ)
થાય ત્યારે (તે) પરમહંસ સ્વરૂપ નિર્વાણ-
પદને પામે છે.

હ બ્યામેંક વિધાયથ શુભધ્યાનેન યોગવિત્ ।
પરમાત્મસ્વરૂપં તં સ્વમાત્માનં વિચિંતયેત્ ॥

હવે યોગનો ભણુકાર (યોગી પુરૂષ)
શુભ ધ્યાન વડે તે બંનેને (અંતરાત્મા
અને પરમાત્મા—અથવા ધ્યાતા અને ધ્યેયને)
એકરૂપી કરી પોતાના આત્માને પર-
માત્મસ્વરૂપ ચિંતવે.

સુલબ્ધાનંદ સામ્રાજ્યઃ કેવલજ્ઞાન ભાસ્કરઃ ।
પરમાત્મસ્વરૂપોઽહં જાતસ્ત્યકતભવાણુવઃ ॥

‘સારી રીતે પ્રાપ્ત થયેલા આનંદ (ના
કારણે ચૌદ લોકના) સામ્રાજ્યવાળો, સૂર્ય
સમાન (તેજવાળો) કેવલજ્ઞાનને પામેલો
અને સંસારરૂપી સમુદ્રથી મુક્ત થયેલો
એવો હું પરમાત્મસ્વરૂપ બન્યો છું.’

અહં નિરંજનો દેવઃ સર્વલોકાગ્રમાશ્રિતઃ ।
ધૃતિ ધ્યાનં સદા બ્યાયેદક્ષયસ્થાનકારણુ ॥

‘હું નિરંજન દેવાધિદેવ છું. સર્વ
લોકના અગ્રસ્થાને પહોંચ્યો છું’—એ પ્રમાણે
અક્ષયસ્થાનને (પ્રાપ્ત કરવાના) હેતુથી
(કારણથી) સદાધ્યાન ધરવું.

આત્માનો ધ્યાનલીનસ્થ દૃષ્ટદેવે નિરંજને ।
આનંદાશ્રુપ્રપાતઃ સ્યાદ્રોમાંચશ્ચેતિ લક્ષણુ ॥

જ્યારે નિરંજન દેવાધિદેવનાં દર્શન
થાય છે ત્યારે આત્મધ્યાનમાં લીન બનેલા
(યોગીની આંખોથી) આનંદના અશ્રુ
પડે છે. અને રોમાંચ ખડાં થાય છે.
(યોગીને દેવાધિદેવનું સાચું દર્શન થયાનું)
આ લક્ષણ છે.

યોગના આઠ અંગ

Cosmic Man

યમ, નિયમ, કરણ, પ્રાણાયામ, પ્રત્યા-
હાર, સમાધિ, ધારણા, અને ધ્યાન—એ
પ્રમાણે અહીં યોગના આઠ અંગો પંડિતોએ
(હાદ્યા મનુષ્યોએ-સજ્જનોએ) ભણુવાં. પૂર્ણ
અંગથી (સંપૂર્ણ વિધિપૂર્વક) કરાતો તે
(યોગ) સજ્જનોની (પંડિત પુરૂષોની—હાદ્યા
પુરૂષોની મુક્તિ માટે (કારણરૂપ) બને છે.
તદ્દર્મં તદ્દત્ત ધ્યાનં તત્તપો યોગ એવ સઃ ।
સ એવ હિ પદારોહો નયત્ર કિલશ્યતે મનઃ ॥

જેમાં મન કલેશ ન પામે (પરંતુ
પરમ સુખ અને શાંતિ પામે) તે જ ધર્મ

છે, તે જ વ્રત છે, તે જ ધ્યાન છે, તે જ તપ છે, તે જ યોગ છે. અને પદારોહ (ગુણસ્થાન) પણ તે જ છે.

સંકલ્પેન વિકલ્પેન હીને હેતુવિવર્જિતે ।
ધારણાધ્યેયનિયુક્તે નિમલસ્થાનકે ધ્રુવે ॥
નિયુંજીત સદ્ધા ચિત્તં સલાવં ભાવનાં કુરુ ।
પદે તત્ર ગતો યોગીન પુનર્જન્મતાં વ્રજેત્ ॥

(કોઈપણ પ્રકારના) સંકલ્પવિકલ્પથી રહિત થઈ (કોઈ પણ પ્રકારના) હેતુથી મુક્ત બની (માત્ર) ધારણા અને ધ્યેયમાં મુક્ત થઈ નિર્મળ સ્થાનમાં (મેસી) હંમેશાં ચિત્તનો નિયોગ કરી ભાવના ભાવવી. તે પદમાં રહેલો યોગી (આવી ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરનાર યોગી) કદી પુનર્જન્મ પામતો નથી.

જ્ઞેયં સર્વં પદાતીતં જ્ઞાનં ચ મન ઉચ્યતે ।
જ્ઞાનં જ્ઞેયં સમં કુર્યાન્નાન્યો ભોક્ષપથઃ પુનઃ ॥

પદાતીત સર્વં જ્ઞેય છે અને મન એ જ્ઞાન કહેવાય છે—(આ) જ્ઞાન અને જ્ઞેયને સમાન ગણવાં (એકરૂપ માનવાં) એજ ભોક્ષ માર્ગ છે, તે વિના બીજો કોઈ ભોક્ષ માર્ગ નથી.

બ્રૂવોપરિ મનો નીત્વા તત્પરં ચાવલોકયતે ।
પરાત્પરતરં તત્ત્વ તત્સૂક્ષ્મં તન્નિરંજનં ॥

બ્રૂમાગ પર મનને લાવીને (સ્થિર કરવું) અને (ત્યાર પછી) તેથી (મનથી) પરનું અવલોકન થાય છે. (ત્યાર પછી) પરથી પણ પરતરનું (અવલોકન) થાય છે. (ત્યાર પછી) તેથી (પરાત્પરથી પણ) સૂક્ષ્મનું અવલોકન થાય છે અને (છેવટે) નિરંજનનું દર્શન થાય છે

પવનો ઝિયતે યત્ર મનો યત્ર વિલીયતે ।
વિજ્ઞેયં સહજ સ્થાનં તત્સૂક્ષ્મભજરામરં ॥

જ્યાં પવન મરે (અર્થાત્ સ્થગિત

થાય છે) અને મન વિલીન થાય છે તેને સૂક્ષ્મ અજરામર એવું સહજ સ્થાન જણાવું. મનોવ્યાપારનિમુક્તં સદૈવાભ્યાસ યોગતઃ ।
ઉન્મનીભાવમાચાતં લક્ષતે તત્પદં ક્રમાત્ ॥

હંમેશના અભ્યાસયોગ વડે (યોગાભ્યાસ વડે) (સર્વ પ્રકારના) વ્યાપારથી મુક્ત થયેલું એવું મન ઉન્મનીભાવમે પામતાં તે (સૂક્ષ્મ અજરામર સહજ તત્ત્વ) પદને અનુક્રમે પ્રાપ્ત કરે છે.

વિમુક્ત વિષયાસંગં ચન્નિરુદ્ધં મનોહૃદિ ।
યદાયાત્યુન્મનીભાવં તદા તત્પરમં પદં ॥

(પાંચ ઈન્દ્રિયોના) વિષયોના સંસર્ગથી વિમુક્ત બની હૃદયમાં (હૃદયકમલમાં) સારી રીતે નિરૂધાયેલું મન જ્યારે ઉન્મનીભાવને પામે છે ત્યારે (યોગી) તે પરમ પદને (પ્રાપ્ત કરે છે.)

ધ્યાતૃધ્યાનોભયાભાવે ધ્યેયેનૈક્ય યદા વ્રજેત્ ।
સોડયં સમરસીભાવસ્તદેકીકરણં મતં ॥

ધ્યાતા અને ધ્યાન એ બન્નેનો અભાવ થઈ (તે બન્નેનું) જ્યારે ધ્યેયની સાથે એક્ય થાય તે જ સમરસીભાવ છે અને તે જ (પ્રક્રિયાને) એકીકરણ માનવામાં આવે છે.

મૂગાનું સ્વપ્ન

Dreamland of Dumb

શુભધ્યાનસ્ય સૂક્ષ્મસ્ય નિરાકારસ્ય કિંચન ।
અથાતઃ પ્રોચ્યતે તત્ત્વં દુર્જ્ઞેયં મહત્તામપિ ॥

નિરાકારના સૂક્ષ્મ શુભ ધ્યાનનું કોઈક સ્વરૂપ હવે અમે કહીએ છીએ—એ તત્ત્વ 'મહાન પુરૂષોને પણ દુર્જ્ઞેય છે (મહાન-પુરૂષો પણ જાણી શકતા નથી)

રાત્રે સુષુપ્તદશામાં કોઈક મૂગાને સ્વપ્ન આવ્યું હોય પણ તે મૂગો હોવાને કારણે બોલી શકતો નથી અને તેથી

સ્વપ્ન પણ (કોઈ) સમજી શકું નથી. (અર્થાત્ તે મૂળો પોતાને આવેલું સ્વપ્ન કોઈને સમજાવી શકતો નથી.)

અહીં મૂળો તે (કોણ છે) રાત્રિ તે (કેવી છે) સ્વપ્ન તે (કેવું છે) અને તેનું ફળ તે (કેવું છે) તે હે સૌમ્ય પ્રાણ ! (હું તને કહું છું) એ આદરપૂર્વક સાંભળ.

(તેમાં) અવિદ્યા એ રાત્રિ છે, યોગીનું સૂતેલું ચિત્ત એ મૂક (મૂળા મનુષ્ય સમાન છે) અને માત્ર તેનેજ (યોગીનેજ) આનંદદાયક એવી ભાવમયતા જે પ્રાપ્ત થઈ છે તે સ્વપ્ન છે.

કૃતસ્તેન તિરોભાવઃ પરબ્રહ્મણિ યોગિના ।
પરબ્રહ્મ ગતો ભાવસ્તસ્ય સુક્રિદ્વેદો ભવેત્ ॥

તે યોગીએ પરબ્રહ્મમાં તિરોધાન કર્યું છે. (આવી રીતે) પરબ્રહ્મમાં ગયેલો ભાવ સુક્રિદ્વેદી ફક્ત આપનારો બને છે.

સોમસૂર્યદ્વયાતીતં વાયુસંચારવર્જિતં ।
સંકલ્પવર્જિતં ચિત્તં પરં બ્રહ્મ નિગદ્યતે ॥

ચંદ્ર (નાડી) અને સૂર્ય (નાડી)-એ બંનેથી દૂર થયેલ, વાયુસંચારથી વર્જિત અને (સર્વપ્રકારના) સંકલ્પ (વિકલ્પ) થી રહિત એવું ચિત્ત પરબ્રહ્મસ્વરૂપ કહેવાય છે. પરબ્રહ્મૈવ તદ્વજેયં સિદ્ધયંથં વિબુધૈઃ સદા ।
સ્વપ્નાર્થઃ કથિતઃ પ્રાણ યોગયુક્તયા તવાગ્રતઃ ॥

માટે હાલ્લા માણસોએ સિદ્ધિને અર્થે તે પરબ્રહ્મને જ સદા જાણવું હે પ્રાણ ! (આ રીતે તારા હિત માટે) યોગ યુક્તિથી તારી સમક્ષ સ્વપ્નનો અર્થ કહ્યો છે.

ન કિંચિદ્વિચિતયેચિત્તમુન્મનીભાવસંગતં ।
નિરાકરં મહાસૂક્ષ્મં મહાધ્યાન તદુચ્યતે ॥

ઉન્મનીભાવને પામેલું ચિત્ત (ખીખી) કંઈ જ ચિતવતું નથી. તેને (ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિને—ઉન્મનીભાવને) નિરાકર,

મહાસૂક્ષ્મ મહાધ્યાન કહેવામાં આવે છે. પિંડપદ્મલેહાઃ શુકલ ધ્યાનસ્ય ચે પુગ ।
ઉકતાસ્તસ્યૈવ શૈહાથં પ્રાસાદે પલિકં યથા ॥

જેમ મહેલ ઉપર ચઢવા માટે પગ-થિયાં (સોપાન) હોય તેમ અગાઉ કહેલા પિંડસ્થ, પદસ્થ અને રૂપસ્થ-શુકલધ્યાનના એ (ત્રણ) લેહો આ (રૂપાતીત ધ્યાનને) જ પહોંચવા માર્ગનાં પગથિયાં છે. ક્રીદ્યોડસ્મિ કવગંતાસ્મિકિં કરોમિ સ્મરામિ કિં
હતિ યોગી ન જાનાતિ લયલીનો નિરંજને ॥

નિરંજનમાં લયલીન થયેલો યોગી—‘હું કેવો છું.’ ‘ક્યાં જવાનો છું,’ શું કરું છું,’ ‘શું સ્મરું છું—’ એ કંઈ જાણતો નથી.

અહીં તે (ચાર) કષાયો અને (પાંચ) ઈંદ્રિયોનો ઉપશમ કર્યા પછી પણ ધ્યાનની સ્થિરતા માટે (યોગીએ) ચિત્તને (સર્વ પ્રકારના) સંકલ્પથી વર્જિત કરવું.

યત્કૃણં કમંકર્તૃત્વં તત્કુર્યાન્મનસાસહ ।
મનસ્તુલ્લયં ફક્તં યસ્માત્ શૂન્યે શૂન્યં ભવેત્પુનઃ ॥

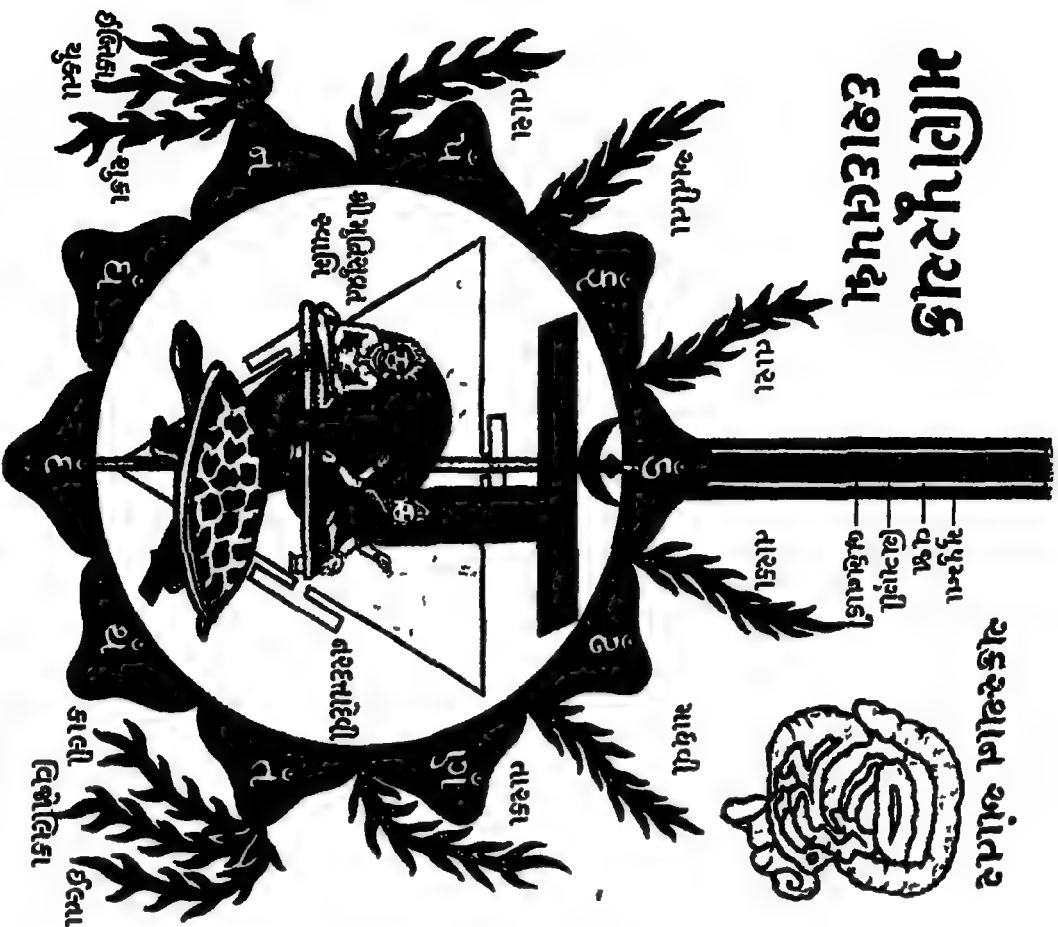
જે કંઈ શુભ કાર્ય કરવાનું હોય તે મનથી (અર્થાત્ તે કાર્યમાં જ મનને સ્થિર કરીને) કરવું જોઈએ (કારણ કે) જેવું મન એવું ફળ મળે છે. (અર્થાત્ મનમાં જે કંઈ નિશ્ચિત કર્યું હોય તે ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.) અને (જો મન) શૂન્ય થાય તો (ફળ પણ) શૂન્ય થાય છે.

સમરસીભાવ સામાયિક

Living In Through and By the Spirit
જન્મલક્ષ્મૈર્તૈરૂચૈર્નૈવ ક્ષીયતે કવચિત્ ।
મનઃ શમરસે સગ્નં તત્કર્મ ક્ષપયેત્ ક્ષણાત્ ॥

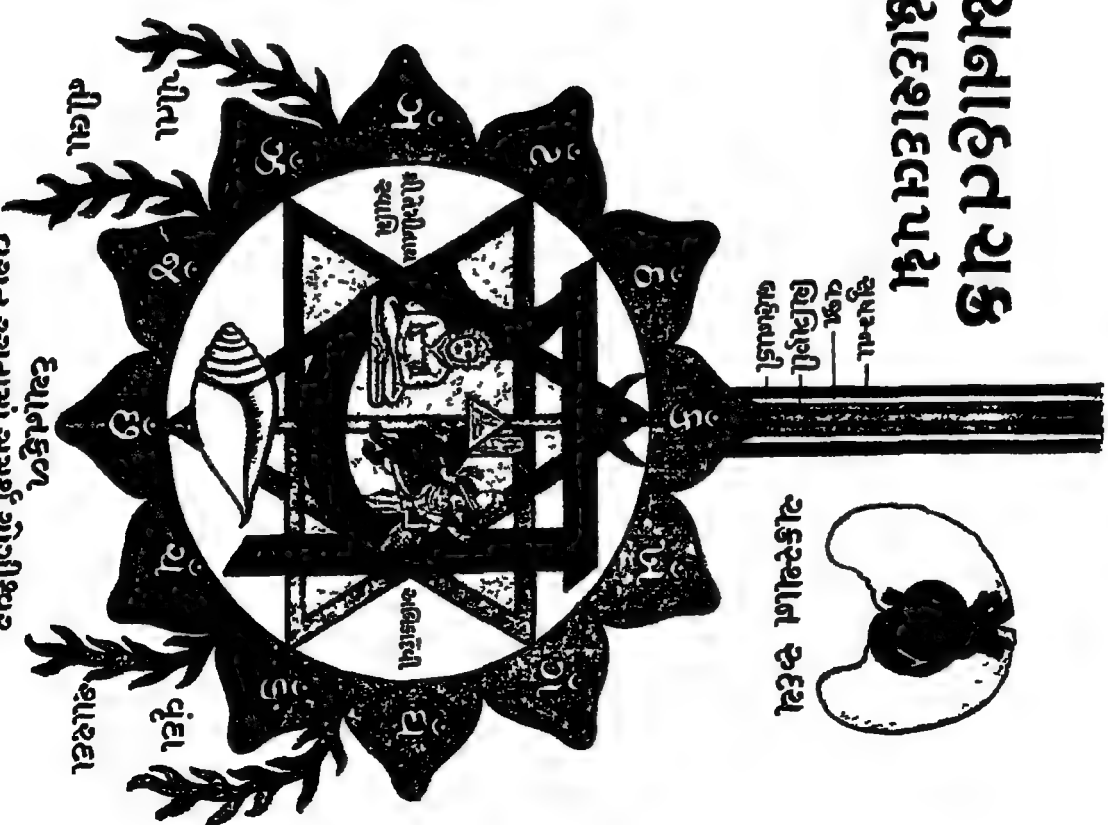
લાખો જન્મસુધી ઉશ્ન પ્રતો આચરવા છતાં પણ જે કર્મોનો કદી ક્ષય ન થાય તે (કર્મોને) શમરસમાં નિમગ્ન થયેલું મન

મહિપૂરયક દશાદત્તપદ્મ

દેવાનકુળ સરસ્વતિની પૂર્ણ કૃપા પામે છે.

અનાદિતયક દ્વદશાદત્તપદ્મ

દેવાનકુળ
વચન રચનામાં સમર્થ યોગીશ્વર
જ્ઞાનવાન ઈન્દ્રેશ જિન બને છે.

(અર્થાત્ સમરસીભાવને પામેલું મન) એક ક્ષણમાં ખપાવી નાખે છે.

સર્વાંશ્વરિત્યાગાત્ ચિત્તે સમરસંગતે ।
સાંસિદ્ધિઃ સ્વાત્મતાં માનો સર્વતીર્થાવગાહને ॥

સર્વ આરંભનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરવાથી બ્યારે ચિત્ત સમરસીભાવને પામે ત્યારે સમજીનેને જે સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે સર્વ તીર્થોનું અવગાહન કરવા છતાં પ્રાપ્ત થતી તથી.

વિદ્યમાને પરે મૂઠા યોગે શમરસાન્મકે ।
યોગ યોગ પ્રકૃર્વાણાઃ સ જ્ઞાન્મતિદિશે દિશં ॥

શમરસાન્મક યોગ વિદ્યમાન હોવા છતાં (અર્થાત્ સમરસીભાવરૂપી યોગ પ્રાપ્ત કરી શકાય એમ હોવા છતાં) મૂખ દોઢા બીજા (યોગની શોધમાં) 'યોગ'-'યોગ' કરતા દિશે દિશ (ચારે બાજુ) ભ્રમ્યા કરે છે. સંકલ્પકલ્પના મુક્ત રાગદ્વેષનિવર્જિત । સદાનંદલયે સ્ત્રીનં મનઃ સમરસં સ્મૃતં ॥

(સર્વપ્રકારના) સંકલ્પ અને વિકલ્પથી મુક્ત રાગદ્વેષથી રહિત અને હંમેશાં આનંદમાં લયસ્ત્રીન એવા મનને સમરસ કહેવામાં આવ્યું છે (અર્થાત્ મનની એવી ઉત્કૃષ્ટ અવસ્થાને સમરસીભાવ કહેવામાં આવે છે)

અતીતં ચ ભાવ્યશ્ચ યત્ર શોચતિ માનસં ।
તં સામાયિકનિત્યાહુર્નિર્વાતિસ્થાનદીપવત્ ॥

નિર્વાત પ્રદેશમાં (પવન વિનાના સ્થાનમાં) રહેલા દીપકની જેમ (સ્થિર-થયેલું) મન જૂન કે બરિધનો વિચાર કરતું નથી તે (ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિ) સામાયિક છે એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

નિઃસંગં યન્નિગજાસં નિરાકારં નિરાશ્રયં ।
પુણ્યપાપરિનિમુક્તં મનઃ સામાયિકં સ્મૃતં ॥

સંગ (સંસર્ગ) નિહીન, નિરાભાસ,

નિરાકાર, નિરાશ્રય અને પુણ્યપાપથી નિમુક્ત એવા મનને સામાયિક કહેવામાં આવ્યું છે.

મતે શોકો ન સ્થાસ્તિ ન ચલ્લનઃ સમાગતે ।

શત્રુમિત્રસમચિત્તં સામાયિકનિહોદ્યતે ॥

અયેલાનો જેને શોક નથી અને પ્રાપ્તનો જેને હર્ષ નથી તેમજ શત્રુ અને મિત્ર (એ બન્ને) પ્રત્યે જેનું ચિત્ત એકસરખું છે (અર્થાત્ બન્ને પ્રતિ સમ-દૃષ્ટિ છે) તેને અહીં (આ જગતમાં) સામાયિક કહેવાય છે

યઃ સદા સ્નાતિ યોગી દ્રો ધ્યાનરવચ્છમહાજલૈઃ ।
લક્ષ્મીકં કથં તિષ્ઠેત્ તસ્મિન્ કમંરજોમલઃ ॥

જે યોગીન્દ્ર હંમેશાં ધ્યાનરૂપી રવચ્છ મહાજલમાં એક લક્ષ બાંધીને બિભો રહી સ્નાન કરે તેના (આત્મ શરીર પર) કમંરજરૂપી મેલ કેવી રીતે રહે ? (અર્થાત્ ધ્યાનરૂપી નિર્મલ જલમાં કમંરૂપી મેલ ધોવાઈ જાય છે)

શુકલધ્યાનના મુંઠર યેગથી બ્રહ્મજ્ઞાની બ્રહ્મમાં સ્થિર થાય છે અને યોગી પૃથ્વી-પર રહ્યા છતાં શાખાના અગ્રભાગ પર રહેલું હિતમ ફળ પામે છે.

મુક્તિશ્રીપરમાનંદ ધ્યાનેનાનેન યોગિના ।
રૂપાતીત નિરાકારં ધ્યાન ધ્યેયં તતોડનિશં ॥

તેથી આ (શુકલ) ધ્યાનથી મુક્તિરૂપ લક્ષ્મીનો પરમ આનંદ પ્રાપ્ત કરવા માટે યોગીએ સદેવ રૂપાતીત તથા નિરાકાર એવું (આત્મ) ધ્યાન ધ્યાવલું.

તત્ત્વની પ્રતિ માટે અથોનો અભ્યાસ કર્યા બાદ તત્ત્વનું જ્ઞાન થતાં ભુદ્રિયળી પુરૂષ ધન (અનાજ)નો અશીર પદર ઊંડી દે એવી રીતે સર્વ અથોનો અભ્યાસ કરે છે. (અર્થાત્ જીવી રીતે પેદા

અનાજ મેળવવા માટે ઘાસ ઉઘાડે છે અને અનાજ મેળવી દીધા પછી ઘાસનો ત્યાગ કરે છે તેવી રીતે યોગી પુરૂષ તત્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે ગ્રંથોનો આશ્રય લે છે, પરંતુ તત્ત્વ પ્રાપ્ત થતાં તે સર્વ ગ્રંથો ત્યજી દે છે. ક્ષીયંતે યાનિ કલેન । કૃતૈઃ કર્તવ્યમક્ષરૈઃ । યાવન્નોડનક્ષરં પ્રાપ્તં તાવન્મોક્ષસુખક્રુતઃ ॥

જે કાળે કરીને નાશ પામે એવા અક્ષરોથી શું ? (અર્થાત્ ક્ષય પામે એવા અક્ષરોથી કંઈ લાભ થતો નથી) જ્યાંસુધી અનક્ષર નથી પ્રાપ્ત થયો ત્યાંસુધી મોક્ષનું સુખ ક્યાંથી ? (અર્થાત્ અક્ષય એવા અનક્ષર જના મોક્ષની પ્રાપ્તિ થતી નથી).

સહજજ્યોતિ અને અનાહતનાદ
Infinity and Eternity

મણિહુનવહનારાસોમસૂર્યાદ્યોડપિ ।

ક્ષિતિવિષયમિદાદ્યપં બાહ્યમુદ્યોતયંતિ ॥

સહજલયસમુત્થં ઘોતયેજ્જ્યોતિરંત-

સ્થિભુવનમપિ સૂક્ષ્મસ્થૂલભેદં સદૈવ ॥

મણિ, અગ્નિ, તારા, ચંદ્ર, સૂર્ય - વગેરે પણ અહીં પૃથ્વીને વિશે (તેના માત્ર બહુ જ) થોડાક (ભાગને) બહારથી પ્રગમિત કરે છે. જ્યારે સ્વાભાવિક લય-માંથી સમુપન્ન થયેલ આંતરજ્યોતિ તે (અર્થાત્ આત્માની સહજ જ્યોતિ તે) સૂક્ષ્મ અને સ્થૂલ એવા ભેદવાળા ત્રણે હુન્નને સદૈવ જ્યોતિર્મય કરે છે.

પરમાનંદા સ્વદં સૂક્ષ્મં લક્ષ્યં સ્વાનુભવાત્પરં ।
અધસ્તાદ્ દ્વાદશાંતરય ધ્યાયેન્નાદમનાહતં ॥

દ્વાદશાંતની (પ્રક્ષરં) નીચે આવેલા પરમ આનંદના સ્થાનરૂપ, સૂક્ષ્મ, સ્વાનુભવથી લક્ષ્ય અને પર એવા અનાહતનાદને ધ્યાવેલો જોઈએ.

તૈલધારામિવાચ્છિન્નં દીર્ઘધંટાનિનાદવત્ ।
લયં પ્રણવનાદસ્ય ચક્તં વેત્તિ સ યોગવિત્ ॥

તેલની ધાર જેવા અખંડિત (અવિરત) અને દીર્ઘ ઘંટના નિનાદ (રણકાર) જેવા પ્રણવનાદના લયને જે જાણે છે તે યોગનો જાણકાર છે.

ધંટાનાદો યથા પ્રાંતે પ્રશામ્યન્મધુરો ભવેત્ ।
અનાહતોડપિનાદોડયતથા શાંતો વિભાવ્યતાં ॥

જેવી રીતે ઘંટનો રણકાર (ધીમે ધીમે) છેવટે ખૂબ શાંત થાય ત્યારે (વિશેષ) મધુર લાગે છે તેવી રીતે અનાહતનાદ પણ (અંતે) શાંત થતાં (ખૂબ માધુર્યસભર) અનુભવાય છે.

નદત્યવ્યકતરૂપેષુ સર્વભૂતહૃદિ સ્થિતઃ ।
સ નાદોડનાહતસ્તેન ન નાદો વ્યક્તિસંભવઃ ॥

સર્વ પ્રાણીઓના હૃદયમાં રહેલો અનાહતનાદ તે છે કે જે અવ્યક્ત સ્વરૂપે દ્વનિત થાય છે. પરંતુ વ્યક્તિના (મુખ-માંથી વ્યક્ત સ્વરૂપે) પેદા થયો (અવાજ તે) નાદ (અર્થાત્ અનાહતનાદ) નથી.

સ નાદઃ સર્વદેહસ્થો નાસાગ્રે તુ વ્યવસ્થિતઃ ।
પ્રત્યક્ષઃ સર્વભૂતાનાં દૃશ્યતે નૈવ લક્ષ્યતે ॥

તે (અનાહત) નાદ (સામાન્ય રીતે) સર્વ (પ્રાણીઓના) શરીરમાં રહેલો છે. પરંતુ નાસિકાના અગ્ર ભાગપર (વિશેષ) વ્યવસ્થિત (રહેલો છે) સર્વ પ્રાણીઓ તેને પ્રત્યક્ષ જોઈ શકતાં નથી કે લક્ષ્યી શકતાં નથી.

અક્ષરધ્વનિનિમુક્તં નિસ્તરંગં સમે સ્થિતં ।
ચન્ચિત્તં સહજાવસ્થં સ નાદ સ્તેન મિથતે ॥

અક્ષરધ્વનિથી સંપૂર્ણ મુક્ત, તરંગ-વિહીન, સમતાલાવમાં સ્થિત અને સહજ અવસ્થાને પામેલું જે ચિત્ત તેના વડે તે (અનાહત) નાદ લેલી શકાય છે. (અર્થાત્

એવા ચિત્ત વડે અનાહુતનાદ પ્રકટ થાય છે.)

ઈદ્રિયો ત્યાંમુધી જ છે, કષાયો પણ ત્યાંમુધી જ છે કે જ્યાંમુધી યોગીનું મન અનાહુત નાદમાં લીન નથી થયું.

(તપસ્ય સુખ ત્યાંમુધી સારું લાગે છે જ્યાંમુધી અનાહુતના લયથી ઉત્પન્ન થયેલ સુખ પ્રાપ્ત નથી થયું.)

જેમ સૂર્યોદયથી અંધકાર નાશ પામે છે તેમ યોગીના આ ધ્યાનથી લાખો જન્મમાં એકત્રિત કરેલ સર્વ કમ ક્ષણવારમાં નષ્ટ પામે છે.

નિરાકાર ધ્યાન

Transformation and Realization
of Completeness

નિરાકારમપિ ધ્યાનં રૂપાતીત સમુજ્જવલં ।
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ ત્રિભેદેન દ્વિવિધં પરિકીર્તિતં ॥

નિરાકાર ધ્યાન પણ રૂપાતીત (જેવું) સમુજ્જવળ છે. અને તે સ્થૂલ તથા સૂક્ષ્મ એમ બે પ્રકારનું કહેવામાં આવ્યું છે. શરીર સંકલંત્વા પ્રહ્લદ્વારે સ્થિરં મનઃ । ક્રિયતે યદિ તત્પ્રકસૂક્ષ્મં નિરાકારમિહોચ્યતે ॥

સંકલ શરીરનો ત્યાગ કરી મનને પ્રહ્લદ્વારમાં સ્થિર કરવામાં આવે તેને (અર્થાત્ તે પ્રક્રિયાને) અહીં (આ જગતમાં) સૂક્ષ્મ નિરાકાર (ધ્યાન) કહેવામાં આવે છે. ધ્યાને ત્વનાહુતે શુદ્ધે નિત્યાભ્યાસ પ્રયોગતઃ । દ્વાદશાંતે નિરાકારે મનોયોગનિવેશયેત્ ॥

નિત્ય અભ્યાસ કરવા પૂર્વક જ્યારે અનાહુતનાદનું ધ્યાન શુદ્ધ થાય ત્યારે નિરાકાર દ્વાદશાંતમાં (પ્રહ્લદ્વારમાં) મનો-યોગ કરવો. (અર્થાત્ નિરાકાર પ્રહ્લદ્વારમાં મનને સ્થાપિત કરવું-લેડવું.)

આદ્યમાભ્યંતરં યોગીત્વકત્વાત્માનં દ્વિધાપચા ।
પ્રહ્લદ્વારં નિરાકારં પરમાત્મયદં શ્રયેત્ ॥

આદ્ય અને આભ્યંતર (બહિરાત્મા અને અંતરાત્મા) એમ બન્ને પ્રકારના (પોતાના) આત્માને ત્યજીને યોગી પ્રહ્લદ્વાર (માં રહેલ) નિરાકારસ્વરૂપ (માત્ર) પરમાત્માપદને અવલંબે.

એકાંગુલપરીમાણુ સુવૃતં ઓમસન્નિધિઃ ।
યોગીદ્રઃ પ્રથમં યાવદ્ દ્વાદશાંતં વિચિંતયેત્ ॥

એક આંગળ પરિમાણુવાળા ગોળ આકાર જેવા પ્રહ્લદ્વારને (દ્વાદશાંતને-પ્રહ્લદ્વારને) યોગીન્દ્ર સૌથી પ્રથમ (અર્થાત્ શરૂઆતમાં) ચિંતવે.

નેત્રમંડળસંસ્થાયી દ્વાદશશ્યાત્મા નિમગ્નતે ।
તસ્માદ્અચૂર્વજં પ્રહ્લદ્વાદશાંતે તથા સ્મૃતં ॥

નેત્ર મંડળમાં રહેનાર (યોગીને) દ્વાદશાત્મા કહેવાય છે. પ્રહ્લદે તેથી પણ (અર્થાત્ નેત્ર મંડળથી પણ) ઊંચું રહેલું છે. (અને તેથી તેવે સ્થાને અર્થાત્ પ્રહ્લદે સ્થાને રહેલો યોગી) દ્વાદશાંતે છે. એમ કહેવામાં આવે છે.

નાદબિંદુકલાતીતં પરમાત્મકલાયુતં ।
દ્વાદશાંતં સદા ધ્યાયેત્ સદાનંદૈકમંદિરં ॥

નાદ, બિંદુ અને કલાથી અતીત, પરમાત્માની કલાથી યુક્ત અને સદૈવ આનંદના એક મંદિરરૂપ એવા દ્વાદશાંતનું હંમેશા ધ્યાન ધરવું.

જેની તંદ્રા વિનષ્ટ થઈ છે એવો શુદ્ધ-ધર્મી યોગી કષાયોના પ્રસારને રોકી, અતિ ચંચળ એવી પોતાની ઇદ્રિયોને નિયમ બદલ કરી, અથવા અન્ય (પ્રકારનો) સંજોગી, બુદ્ધિને (માત્ર) પરમપદના સુખની પ્રાપ્તિ માટે બદલ કરી (અર્થાત્ પરમપદનું સુખ મેળવવાનો દ્રઢ નિશ્ચય કરી) પોતાના સ્થિર ચિત્તને સમરસીભાવવાળું બનાવી તેમજ સર્વ (શુભ)નું આલંબન લઈ

હૃમેશાં નિમંળ ધ્યાન ધ્યયનનો પ્રયત્ન કરે.

(આ રીતે) પ્રયત્નશીલ બનેલા તે પંડિત પુરુષ (યોગી) સંસારના પાશને છેદીને (શરીરની) અંદર રહેલ મોહાદિ (શત્રુઓની) સેનાને જીતીને, મોક્ષદાપિની એવી હીક્ષા પ્રભુ (શુરુ) પાસે અંગીકાર કરીને, બ્રહ્મજ્ઞાનના લય વડે કેવળજ્ઞાન (કેવલીએ માન્ય કરેલ જ્ઞાન) ઉપજીને (અને એ રીતે) આઠ કર્મેને ક્રમશઃ ક્ષીણ કરીને પાપમાંથી મુક્તિ મેળવી સદા સુખમય એવા પદને પ્રાપ્ત કરે.

અષ્ટાંગ યોગ

Experiments in Eight Dimensions

સંસારમાં (સર્વ પ્રકારના) વ્યાપારોને છેદનાર અને મુક્તિ સાથે જોડનાર એવો સમ્યગ્ યોગ સંયમાદિ અંગોમાં વિભાજિત છે, (અને) તેના પાંચ આઠ પ્રકાર છે, અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અપરિગ્રહ—એ પાંચ (મહા) વ્રતોથી અહીં સંયમ પાંચ પ્રકારનો કહેવામાં આવ્યો છે.

શૌચ, તપ, સંતોષ, સ્વાધ્યાય અને દેવસ્મરણ—એ પાંચ પ્રકારનો નિયમ જાણવો, ત્યારપછી આસન એ કરણ (જાણવું)

શ્વાસોશ્વાસની સ્થિરતા એ પ્રાણાયામ છે વિષયોથી ઇન્દ્રિયોને ખેંચી લેવી એ પ્રત્યાહાર છે.

(સમાધિમાં) વહનું તૃણ વાક્યાનામથ ચિંતન । સ્થંધ હેતોભવેદ્યેયો ધારણા ચિત્તયોજના ॥

સંસારનો નાશ કરનાર વાક્યોના અર્થનું ચિંતન કરવું એ સમાધિ છે. જેનો હેતુ સ્થિરતા છે. દ્યેયમાં ચિત્તને જોડવું એ ધારણા છે.

સ્થૂલે વા ચદિ વા સૂક્ષ્મે સાકારે વા નિરાકૃતે । ધ્યાનં ધ્યાયેત્ સ્થિરં ચિત્તં એકં પ્રત્યયસંજતે ॥

સ્થૂલ કે સૂક્ષ્મ અથવા સાકાર કે નિરાકારમાં સ્થિર ચિત્તને એકાકાર કરી (તે સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ, સાકાર કે નિરાકારને) ધ્યાવણું એ ધ્યાન છે.

આ પ્રમાણે સંયમાદિ યોગોથી યોગ આઠ પ્રકારનો છે. (તે આઠ પ્રકારમાં) સર્વ અતિશયોથી સંપન્ન એવું ધ્યાન (વિશેષ) કલ્યાણકારી છે.

સર્વસંકલ્પસન્ન્યસ્તમેકાંતઘનવાસનં ।

ન ઠિચિદ્ ભાવનાંકારં તદ્બ્રહ્મ પરમં પદં ॥

સર્વ સંકલ્પોથી વજીર, એકાંતમાં ઘન વાસનાવળી (એકાંતમાં સર્વ વાસનાથી વિમુક્ત ?) અને કોઇપણ પ્રકારની ભાવ-ઓના આકર વિનાનું એવું (બ્રહ્મ) તત્ત્વ એ પરમ પદ છે.

સમાધિ શતક

Transcendental Silence

પૂજ્યપાદસ્વ.મિના 'સમાધિ શતક'માંથી કેટલાક શ્લોક અહિં રજુ કર્યા છે.

બહિરન્તઃ પરઃક્રેતિ, ત્રિધાત્મા સર્વં દેહિષુ । ઉપેયાતત્ર પરમં મધ્યોપાયાદ્ બહિસ્ત્યજેત ॥

આત્મા સર્વે જીવોમાં ત્રણ પ્રકારે છે એટલે કે બહિરાત્મા, અંતરાત્મા અને પરમાત્મા, એ ત્રણમાંથી અંતરાત્મા વડે પરમાત્માને પામવો અને બહિરાત્માને ત્યાગવો.

મૂલં સંસારદુઃખઃપ્રત્યક્ષ દેહ એવાત્મધીસ્તતઃ । ત્યક્ત્વૈનાં પ્રવિશેદન્તત્પદિરવ્યાવૃત્તેન્દ્રિયઃ ॥

દેહમાં જ આત્મબુદ્ધિ એ સંસાર દુઃખનું મૂળ છે. માટે એ બુદ્ધિ છોડીને બહારના વિષયો તરફ જતી ઇન્દ્રિયોને રોકી (મનથી) અંતર આત્મામાં પ્રવેશ કરવો એથી સંસાર દુઃખનું મૂળ છેદાય છે.

એવં ત્યક્ટ્વા બહિર્વાયં, ત્યજેદન્તર શેષતઃ ।
એવ યોગઃ સમાસેન પ્રહીપઃ પરમાત્મનઃ ॥

એ પ્રકારે બાહીરના વિષયોને સમૂળગા
છોડી દેવા એવો યોગ એક મહિનો કર-
વાથી પરમાત્માની જ્યોતિના દર્શન થાય છે.
યદ્દમાવે સુપુતોડહં યદ્દમાવે બ્યુત્થિતઃ પુનઃ ।
અતીન્દ્રિયમનિદેશ્યં, તત્સ્વસંવેધમસ્મ્યહમ્ ॥

જેની સમજણ વિના હું સૂતો હતો
અને જેની સમજણથી હવે જાગૃત થયો
હું, એવો ઇન્દ્રિયોથી પર અને કાંઈથી ન
ભતાવી શકાય એવો સ્વસંવેધ્ય હું છું.
ત્યક્ટ્વૈવં બહિરાત્માનમન્તરાત્મવ્યવસ્થિતઃ ।
ભાવયેત્પરમાત્મનં સર્વસંકલ્પવર્જિતમ્ ॥

આ પ્રમાણે બહિરાત્માને છોડી અંત-
રાત્મામાં રહી સર્વ સંકલ્પથી રહિત એવા
પરમાત્માની ભાવના કરવી. અથવા સર્વ
સંકલ્પથી રહિત થઈ પરમાત્માની
ભાવના કરવી.

સર્વેન્દ્રિયાણિ સંયમ્ય સ્થિતમિતેનાન્તરાત્મના ।
ચક્ષુષં પશ્યતો ભતિ, તત્તત્ત્વં પરમાત્મનઃ ॥

સર્વ ઇન્દ્રિયોનો સંયમ કરી શાન્ત
આત્મા વડે એક ક્ષણવાર જે સ્વરૂપનું જ્ઞાન
થાય છે તે તત્ત્વથી પરમાત્માનું સ્વરૂપ છે.
યદ્દા મોહાદ્મજાયેતે, રાગ દ્વેષો તપસ્વિનઃ ।
તદૈવ ભાવયેત્સ્વસ્થમાત્માનં શામ્યતઃ ક્ષણાત્ ॥

જ્યારે મોહથી (અજ્ઞાનથી) રાગદ્વેષ
તપસ્વીને ઊત્તમ થાય ત્યારે સ્વસ્થ એવા
આત્માની ભાવના કરવી કે જેથી ક્ષણવારમાં
મન શાન્ત થાય.

અચેતનમિદં દશ્યમદશ્યં ચેતનં તતઃ ।
કવ રૂપ્યાનિ કવ તુભ્યામિ, મધ્યસ્થો હં ભવામ્યતઃ ॥

આજે દશ્ય છે તે અચેતન છે અને
જે અદશ્ય છે તે ચેતન છે માટે ક્યાં હું
શેષ કરું અને ક્યાં હું તોષ કરું અટે હું

તો મધ્યસ્થ થઈ રહું ન કરું શેષ કે ન
કરું તોષ.

સુખ્યત મનસાડ્ડત્માનં,
વાકકાયાકર્મા વિચોજયેત્ ।

મનસા વ્યવહારંતુ,

ત્યજેદ્વાકકાયયોજિતમ્ ॥

આત્માને મનની સાથે જોડવું અને
મનથી વાણી અને કાયાના વ્યાપાર છોડવા.
સ્વબુદ્ધ્યા ચાવદ્ગૃહ્ણિયાત્કાયવાક્ ચેતસાં ત્રયમ્ ।
સંસારસ્તાવદેતેષાં લેહાભ્યાસે તુ નિવૃત્તિઃ ॥

જ્યાં સુધી કાયા, વાણી અને મન
એ ત્રણેને આત્મબુદ્ધિથી ગ્રહણ કરે છે
ત્યાં સુધી સંસાર છે અને તેઓના લેહના
અભ્યાસથી (સંસાર સુકાય છે) મુક્ત છે.
વ્યવહારે સુપુતોયઃ સ જાગત્યાત્મગોચરે ।
જાગતિ વ્યવહારેડંસ્મન્, સુપુત્યાત્મગોચરે ॥

વ્યવહારમાં જે સૂતો છે તે આત્મામાં
જાગે છે અને જે આત્મામાં સૂતો છે તે
વ્યવહારમાં જાગે છે.

આત્માનમન્તરે દૃષ્ટ્વા દૃષ્ટ્વા દેહાદિક બંહિઃ
તયેરંતર વિજ્ઞાના ભ્યાસા બ્યુતોભવેત્ ॥

આત્માને અંતરમાં જોઈ અને દેહા-
દિકને બાહ્ય જોઈ, એ બંનેના લેહ વિજ્ઞા-
નના અભ્યાસથી આત્મા મુક્ત થાય છે.
તથૈવ ભાવયેદ્ દેહાદ્ વ્યાવૃત્યાત્માનમાત્મનં ।
યથાન પુનરાત્માનં દેહે સ્વપ્નેડપિ ચોજયેત્ ॥

દેહથી આત્માને અલગ પાડી
આત્મામાં ભાવના કરવી કે જેથી દેહની
સાથે સ્વપ્નામાં પણ આત્મા જોડાય નહિ.
અવતી વ્રતમાદાય, વ્રતી જ્ઞાનપરાયણઃ ।
પરાત્મજ્ઞાન સંપન્નઃ સ્વયમેવ પરા ભવેત્ ॥

અવતીએ વ્રત ગ્રહણ કરવા અને
વ્રતીએ જ્ઞાન પરાયણ થવું, આમ
પરાત્મજ્ઞાન સંપન્ન થવાથી પોતે જ
પરમાત્મા થાય

પરમાત્મ દ્વાંત્રિંશિકા

Open Mind, Open Heart

આચાર્ય અમિતગતિની ‘પરમાત્મ દ્વાંત્રિંશિકા’માંથી કેટલાક શ્લોકો અહિં રજુ કર્યા છે.

યો વ્યાપકો વિશ્વજનીન વૃત્તૈઃ

સિદ્ધો વિબુદ્ધો ધૂન કમંભન્ધઃ।

ધ્યાતો ધૂનીતે સકલં વિકારં

સ દેવ દેવો હૃદયે મમાસ્તામ્॥

વિશ્વને હિતકારી વૃત્તિથી જે વ્યાપક છે, જે સિદ્ધ છે, જે બુદ્ધ છે, જે કમં-ભન્ધથી રહિત છે તથા ધ્યાન કરનારના સકલ વિકારોને દૂર કરે છે તે દેવાધિ દેવ મારા હૃદયને વિષે રહ્યો.

ન સ્પૃશ્ય તે કમં કલંક દોષૈઃ

યોદવાન્તસંઘૈરિવ તિરરશ્મઃ।

[નરજનનં નિત્યમનેકમેકં,

તં દેવમાત્તં શરણું પ્રદ્યો ॥

અધકારના સમૂહોવડે જેમ સૂર્ય સ્પર્શ કરાતો નથી તેમ કમંરૂપી કલંક અને દોષોવડે જે અસ્પૃશ્ય છે, નિરંજન છે નિત્ય છે, અનેક છે, અને એક છે તે આત્મ એવા દેવનું હું શરણ અંગીકાર કરું છું.

ન સંસ્તરોડશ્મા ન તૃણં ન મેદિની

વિધાન તો નો ફલકો વિનિર્મિતઃ।

યતો નિરસ્તાક્ષકપાયવિદ્ધિષઃ

સુધીભિરાત્મૈવ સુનિર્મલો મતઃ ॥

વિધિપૂર્વક ઘડેલો પથ્થર, ઘાસ, પૃથ્વી કે પાટીયું એ સંધારો નથી (કિન્તુ ઇન્દ્રિય અને કપાયરૂપી વૈરિઓને જેણે દૂર કરી નાંખ્યા છે એવા પુરૂષને અત્યંત નિર્મળ આત્મા એજ સંધારો માનેલો છે.

આત્માનમાત્મન્યવલોકયમાન-

સ્ત્વંદર્શનજ્ઞાનમયોવિશુદ્ધઃ।

એકાગ્રચિત્તઃ ખલુ યત્ર તત્ર,

સ્થિતોઽપિ સાધુલંબતે સમાધિમ્॥

આત્માને વિષે આત્માને જોતો એવો તું વિશુદ્ધ દર્શન-જ્ઞાનમય છે. એ રીતે આત્માને વિષે એકાગ્રચિત્તવાળો એવો સાધુ ગમે ત્યાં રહેલો હોય તો પણ સમાધિને પામે છે.

સર્વં નિરાકૃત્ય વિકલ્પજલ્લં,

અસારકાન્તારનિપાતહેતુમ્।

વિવિક્તમાત્માનમવેક્ષ્યમાણો,

નિલીયસે ત્વં પરમાત્મતત્ત્વે ॥

અસાર અટવીમાં પડવાના હેતુભૂત સઘળી વિકલ્પ જલને દૂર કરીને એકલા આત્માને જોતો એવો તું પરમાત્મતત્ત્વને વિષે લીન થઇશ.

યોગ અષ્ટક

Living in the Spiral

પ્રશ્ન યથોવિન્યજી ઉપાધ્યાય વિરચિત યોગ અષ્ટક અહિં આપ્યું છે.

મોક્ષેષુ યોજનાઃ યોગઃ સર્વોઽધ્યાચાર ઇષ્યતે।
વિશિષ્ઠ સ્થાન વર્ણુર્થાલ્પમ્બનૈ કાગ્રગોચરઃ॥

મોક્ષની સાથે આત્માને જોડવાથી યોગ શબ્દનો અર્થ સઘળો ય આચાર ઇષ્ટ છે વિષેષે કરીને (સામાન્ય શબ્દને વિશેષ પરક કરીને) સ્થાન-સુદ્રા - વર્ણુ-અક્ષર-શબ્દ વાચ્ય અર્થ, કાચોત્સર્ગાદિનું આલમ્બન અને એકાગ્રતા-સિદ્ધસ્મરણ એ પાંચ બાબતને ગોચર જે આચાર તે યોગ કહેવા યોગ્ય છે.

કર્મયોગદ્વયં તત્ર જ્ઞાનયોગત્રયં વિદુઃ।
વિરતેભ્યેવ નિયમાઃ શીલમાત્રં પરૈશ્વરિયમ્॥

તે પાંચ યોગમાં જે કમ'યોગ-ક્રિયા-યોગ અને ત્રણ જ્ઞાન યોગ છે એમ જ્ઞાની પુરૂષો જાણે છે. એ પાંચ પ્રકારનો યોગ વિદતિવંતમાં નિશ્ચયથી હોય છે અને બીજા માર્ગાનુસારીપ્રમુખમાં કેવળ બીજરૂપ હોય છે.

કૃપાનિવેદસંવેગપ્રશમોત્તિકારિણઃ ।

લેહાઃ પ્રત્યેકમત્રેચ્છાપ્રવૃત્તિસ્થિરસિદ્ધયઃ ॥

અહીં સ્થાનાદિ પ્રત્યેક યોગના ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ, સ્થિરતા અને સિદ્ધિ એ ચાર લેહો છે, તે કૃપા-અનુકંપા, નિવેદ-સંસારનો ભય, સંવેગ-મોક્ષની ઇચ્છા અને પ્રશમ-ઉપશમની ઉત્પત્તિ કરનારા છે. સ્થાનાદિ યોગના પાંચ પ્રકારને ચાર શુષ્ક કરતાં વીશ લેહો થાય છે.

ઈચ્છા તદ્વત્કથાપ્રીતિઃ પ્રવૃત્તિઃ પાલનં પરમ્ ।
સ્થૈયં બાધકભીક્ષુનિઃ સિદ્ધિરન્યાથસાધનમ્ ॥

તે યોગવાળા યોગીની કથા-વાર્તા સાંભળતાં પ્રીતિ ઉપજે તે ઇચ્છાયોગ. અધિક પ્રયત્નથી શુભ ઉપાયોનું પાલન કરવું તે પ્રવૃત્તિયોગ. બાધક-અતિચારના ભયની હાનિ (ત્યાગ) એટલે જ્યાં અનિચાર લાગે નહિ તે સ્થિરતાયોગ. 'તેના-સંગે વૈરનો ત્યાગ થાય' ઇત્યાદિ પરાર્થનું સાધન થાય તે સિદ્ધિયોગ કહેવાય. અર્થાલભનયોચ્ચૈત્ય વન્દનાદૌ વિશાવનમ્ ।
શ્રેયસે યોગિનઃ સ્થાનવણ્યોયર્થત્ન એવ ચ ॥

ચૈત્યવન્દનાદિ ક્રિયામાં અર્થ અને આલમ્બન એ બે યોગનું વિશાવન -વારંવાર સ્મરણ કરવું તથા સ્થાન અને વણ્યને વિષે ઉદય જ યોગીના કદયાણુ માટે થાય છે.

આલમ્બનામિહ જ્ઞેયં દ્વિવિધં રૂપ્યકપિ ચ ।
અરુપિશુષ્ણસાચુજ્યયોગેડનાલમ્બનઃ પરઃ ॥

અહીં આલંબન રૂપી અને અરૂપી એમ બે પ્રકારે જાણવું. અરૂપિશુષ્ણ-સિદ્ધ-સ્વરૂપના તાદાત્મ્યપણે યોગ તે ઇષદ્-થોડું અવલમ્બન હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ અનાલંબન યોગ કહેવાય છે.

તત્રા પ્રતષ્ઠિતઃ ખલુ યતઃ

પ્રવૃત્તશ્ચ તત્ત્વતસ્તત્ર ।

સર્વોત્તમાનુજઃ

ખલુ તેનાનાલમ્બનો ગીતઃ ॥

પોદશકમાં કહ્યું છે કે જ્યાં સુધી પરમાત્મતત્ત્વનું દર્શન થાય ત્યાં સુધી પરમાત્મતત્ત્વનાં દર્શનની અસંગભાવે ઇચ્છારૂપ અનાલંબન યોગ છે. તે પરમાત્મતત્ત્વમાં સ્થિરતા રહિત છે અને જેથી ધ્યાનકારા પરમાત્મદર્શનમાં પ્રવૃત્તિ થાય છે. તેથી યોગ નિરોધરૂપ સર્વોત્તમ યોગના પૂર્વભાવી અનાલંબન યોગ કહેલો છે.

નિરાલંબન યોગ તે ધારાવાહી પ્રશાન્તવાહિતા નામ ચિત્ત છે. તે યત્ન સિવાય સ્મરણની અપેક્ષાએ સ્વરસથી જ સદૃશ ધારાએ પ્રવર્તે છે એમ જાણવું.

પ્રીતિ-ભક્તિ-વચો-ડસંગૈઃ

સ્થાનાઘપિ અનુવિંધમ્ ।

તસ્માદયોગયોગાપ્તે

ચૌક્ષયોગઃ ક્રમાદ્ભવેત્ ॥

પ્રીતિ, ભક્તિ, વચન અને અસંગ અનુષ્ઠનના લેહે સ્થાનાદિક વીશ યોગ પણ ચાર પ્રકારે છે. તે સકલ યોગથી અયોગ નામે શૈલેશી યોગની પ્રાપ્તિ થવાથી અનુક્રમે મોક્ષયોગ પ્રાપ્ત થાય છે.

સ્થાનાઘયોગિનસ્તીર્થાન્નિષેદાધાલમ્બનાદપિ ।
સૂત્રદાને મહાદોષ દત્ત્યાચાર્યાઃ પ્રચક્ષતે ॥

સ્થાનાદિ કોઈપણ યોગરહિત પુરૂષને 'તીર્થ'નો ઉચ્છેદ થશે' ઇત્યાદિ કારણે ચૈત્ય

વન્દનાદિ સૂત્ર બહુવવામાં સૂત્રની આશા-
તનારૂપ મોટો દોષ થાય છે. એમ હુરિભ-
દ્રાદિ આચાર્યો કહે છે ‘તીથ’નો ઉચ્છેદ
આય’ હત્યાદિ કારણે પણ જેવા તેવાને
ન બાધાવીએ.

ધ્યાન અષ્ટક

Final Him Where You Are

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત
ધ્યાન અષ્ટક અહિં આપ્યું છે.

ધ્યાતાધ્યેયં તથા ધ્યાનં ત્રયં યસ્યૈકતાં ગતમ્ ।
મુનેરનન્યચિત્તસ્ય તસ્ય દુઃખં ન વિદ્યતે ॥

ધ્યાતા-ધ્યાન કરનાર, ધ્યેય-ધ્યાન કરવા
યોગ્ય અને ધ્યાન એ ત્રણે જેને એકતાને
પ્રાપ્ત થયેલ છે-એટલે ધ્યાનાવસ્થામાં
સ્વસ્વરૂપને પામેલ છે, જેનું અન્ય સ્થળે
ચિત્ત નથી એવા મુનિને દુઃખ હોતું નથી.
ધ્યાતાઽન્તરાત્મા ધ્યેયસ્તુ પરમાત્મા પર્કીતિંતઃ ।
ધ્યાનં ચૈકાગ્રમ્ નિતિઃ સમાપત્તિસ્તદેકતા ॥

ધ્યાન કરનાર અન્તરાત્મા-સમ્યગ્દર્શન
પરિણામવાળો આત્મા છે, ધ્યાન કરવા યોગ્ય
પરમાત્મા સિદ્ધ ભગવાન અથવા ધાતી કર્મ
જેમનાં ક્ષીણ થયાં છે એવા અરિહંત કહ્યા
છે, તે ધ્યાન-એકાગ્ર બુદ્ધિ, વિભતીયજ્ઞાનના
અન્તર રહિત સભતીય જ્ઞાનનીધારા, એ
ત્રણેની એકતા તે યોગાચાર્યના મતે વક્ષ્ય-
માણુ લક્ષણ સમાપત્તિ કહી છે.

પ્રવચનસારમાં કહ્યું છે કે

જો જાણુદિ અરિહંતે દૈવત્વ-

શુણ્વત્-પન્નવત્તેદિં ।

સો જાણુદિ અપાણુ

મોહો ખલુ લલિ તસ્મ લયં ॥

“જે અહિંતને દ્રૌય, શુણુ અને પર્વા-
યરૂપે જાણુ છે તે આત્માને જાણુ છે અને
તેનો મોહ નાશ થાય છે.”

ધ્યાનશતકમાં કહ્યું છે કે

જં ચિરમજ્ઞવસાણું તં

બ્રહ્મં ચક્ષં તયં ચિત્તં ।

તં દોલજ્ઞ ભાવણા વા

અણુરૂપેહા વા અહુવ ચિતા ॥

‘જે સ્થિર અધ્યવસાન-મન છે તે
ધ્યાન છે, જે ચક્ષુષમાન મન છે તે ચિત્ત
છે, તે ભાવના-ધ્યાનની અભ્યાસક્રિયા,
અનુષેષા-મનન કે ચિન્તનરૂપ કોય છે.’

મણનિવ પ્રતિચ્છાયા સમાપત્તિઃ પરાત્મનઃ ।
ક્ષીણવૃત્તૌ ભવેદ્ધ્યાનાઽન્તરાત્મનિ નિર્મલે ॥

જેમ મણિને વિષે પ્રતિબિમ્બ-પડ-
છાયો પડે તેમ ધ્યાનથી અત્યન્ત મળરૂપ
વૃત્તિ જેની ક્ષીણ થયેલી છે એવા, અને
તેથી જ નિર્મળ અન્તરાત્માને વિષે પર-
માત્માની પ્રતિચ્છાયા (પ્રતિબિમ્બ) પડે તે
સમાપત્તિ કહી છે.

મણુરિવાભિજ્ઞાતસ્ય

ક્ષીણવૃત્તેર સંશયમ્ ।

તાત્પર્યાત્ તદ્ઽજ્ઞનન્વાચ્ય

સમાપત્તિઃ પ્રકીર્તિતા ॥

હિત્તમ મણુની જેમ ક્ષીણ વૃત્તિવા-
ળાને પરમાત્માના શુણુના સંસર્ગારોપથી
અને પરમાત્માના અલેદ આરોપથી નિઃસં-
શય સમાપત્તિ કહી છે.

અહીં ‘તાત્પર્ય’ એટલે અન્તરાત્માને
વિષે પરમાત્માના શુણુનો સંસર્ગારોપ અને
‘તદ્ઽજ્ઞનન્વા’ એટલે અન્તરાત્મામાં પરમા-
ત્માનો અલેદારોપ જાણવો. એ ધ્યાનનું
ફળ સમવિરૂપ અતિવિશુદ્ધ છે.

આપત્તિશ્ચ તતઃ પુણ્યતીર્થકૃતકર્મ બન્ધતઃ ।
તદ્ભાવાભિમુખત્વેન સંપત્તિશ્ચ ક્રમાદ્ ભવેત્ ॥

તે સમાપત્તિથી પુણ્ય પ્રકૃતિરૂપ
તીર્થકર નામકર્મના બન્ધથી આપત્તિ

નામે કૃણ યાય, એટલે જિનનામક્રમના બન્ધરૂપ આપત્તિ જાણવી. અને તીર્થ-કરપણાના અભિમુખપણાથી (નજીકપણાથી) સંપત્તિ નામે કૃણ અનુક્રમે યાય.

ઇત્યં ધ્યાનદ્વાદયુક્તં [વશતિસ્થાનકાદિપિ] કષ્ટમાત્રં ત્વશબ્દાનામપિ નો દુર્લભં ભવે ॥

એમ ધ્યાનના ત્રિવિધ કૃણથી વીશ સ્થાનક તપ પ્રમુખ પણુ ઘટે છે, ઉક્ત ત્રિવિધ ધ્યાનરૂપ રહિત કષ્ટ તો અસંખ્યેને પણ સંસારમાં દુર્લભ નથી.

જિતેન્દ્રિયસ્ય ધીરસ્ય પ્રશાન્તસ્ય સ્થિરાત્મનઃ ।
સુખાસનસ્થસ્ય નાસાગ્રન્યસ્તનેત્રસ્ય યોગિનઃ ॥

જેણે ઇન્દ્રિયોને જીતી છે, ધીર-સત્ત્વ-વંત, પ્રશાન્ત-ઉપશમવંત એટલે ધીર-શાન્ત નામે નવમા રસના નાયક, જેનો આત્મા સ્થિર છે, જેનું આત્માસન સાધનથી સુખાવહ છે, જેણે નાસિકાના અગ્ર ભાગમાં લોચન સ્થાપ્યાં છે, જે પ્રવૃત્તચક્ર યોગી છે,

રુદ્રાઘ્રમનોવૃત્તે ધરિણાધારયા રચાત્ ।
પ્રસન્નસ્યાપ્રમત્તસ્ય ચિદ્ધાનન્દસુધાવિહઃ ॥

ધારણા એટલે કે ઇકં ધ્યેયને ત્રિપે ચિત્તના સ્થિર બન્ધનની ધારાએ જેણે વેગથી બહા ઇન્દ્રિયને અનુસરનારી મનની વૃત્તિ રોકી છે, પ્રસન્ન-અકલુષિત ચિત્ત-વાળા, પ્રમાદરહિત, જ્ઞાનાનન્દરૂપ અમૃતનો આસ્વાદ લેનારા,

સામ્રાજ્યમપ્રતિદ્વન્દ્વમન્તરેવ વિતન્વતઃ ।
ધ્યાનિનો નોપમા લોકે સદેવમનુજેડપિ હિ ॥

આત્મા રામમાં જ વિપક્ષ (શત્રુ) રહિત મોટા સામ્રાજ્યને વિસ્તારતા એવા ધ્યાનવંત યોગીની દેવ અને મનુષ્ય સહિત લોકમાં ખરેખર ઉપમા નથી.

શ્રી દશવંકાલિક સૂત્ર BE LOVE

શ્રી દશવંકાલિક સૂત્રમાં કહ્યું છે કે,
કહં ચરે કહં ચિદ્દે, કહમાસે કહં સચ્ચે ।
કહં ભુજંતો ભાસંતો પાવં કમ્મં ન બંધઈ ॥
કેવી રીતે ચાલે, કેવી રીતે ઉભો રહે, કેવી રીતે બેસે, કેવી રીતે શયન કરે, કેવી રીતે ભોજન કરે અને કેવી રીતે બોલે, તો પાપકર્મ ન બાંધે ?

જયં ચરે જયં ચિદ્દે, જયમસે જયં સચ્ચે ।
જયં ભુજંતો ભાસંતો, પાવં કમ્મં ન બંધઈ ॥
ચતનાથી ચાલે, ચતનાથી ઉભો રહે, ચતનાથી બેસે, ચતનાથી શયન કરે, ચતનાથી ભોજન કરે તથા ચતનાથી બોલે, તો પાપકર્મ બાંધે નહિ.

પદમં નાણું તચ્ચો દયા,

એવં ચિદ્દે સંવસંજચ્ચે ।

અસાણી કિં કાહી ?

કિં વા નાહીઈ છેઅ-પાવગં ॥

પ્રથમ જ્ઞાન અને પછી દયા (સયમ), એ રીતે સર્વ કાર્યોમાં સયત (સયમી) રહી શકે. અજ્ઞાની શું કરશે ? અથવા હિત અહિતને શું જાણશે ?

સજઝાયસજઝાણુરયસ્સ તાઘણે,

અપાવબાવસ્સ તવે રયસ્સ ।

વિમુજ્જઈ જ સિ મલ પુરેડં,

સમીરિઅં રૂપમલ્લવ જોઈણા ॥

કારણ કે સ્વાધ્યાયરૂપ ઉત્તમ ધ્યાનમાં રક્ત, સ્વપર રક્ષક, શુદ્ધ ચિત્તવાળા અને બાર પ્રકારના તપમાં યથાશક્તિ રક્ત આત્માનો પૂર્વકૃત કર્મરૂપ મેલ અગ્નિ વડે પ્રેરિત રૂપાના મેલની જેમ દૂર થાય છે.

અથવા ખલુ મગ્નં સ્વિષ્કલ્પો,
 નિવિદિગોદિ સ્વનમ કિએહિ ।
 અનિગિયો વાપ્તપદં ઉવેદઃ
 ક્ષુદ્રિયો નિવિદિગોદિ સ્વનમ કિએહિ ॥
 ઉત્તમ મગ્નિય પામેદી મવં દન્દિયે
 હાન મગ્નિય આત્માનું અતે બીજાનું રક્ષણ
 કરવું. નાન મગ્નિય કિએહિ આત્મા જન્મના
 માં નિવિદિગોદિ, અને રક્ષણ કરેલો સર્વ
 દાંબોદી રક્ષણ થાય છે.

તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

Spiritual Significance

latent in Every Moment

તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણીના કેટલાક શ્લોકો
 આ રીતે મળે છે.

ફલેન્દ્રિય જગત્ત્વે ગિદ્ધુગ્ધિયકારકઃ ।
 તાલે દુર્ગતં શમં ચિદ્રુપપ્રતિપદકઃ ॥
 તાલે દુર્ગતે લેકે ગુરુસ્તદુપદેશકઃ ।
 તાલે દુર્ગતે ભોજનનં ગિતામગિયંથા ॥

ના જગતમાં ચિદ્રુપમાં રૂપિ કરે
 તત્ત્વ કાવે ને દુર્ગત છે. તેથી અધિક
 દુર્ગતે ગિદ્ધુને વધુવનાર શાસ્ત્ર છે,
 તે ના નેતે ઉપદેશનાર ગુરુ તેથી અધિક
 દુર્ગતે ને ગિતામગિ તુલ્ય લેદજ્ઞાન તેથી
 ના દુર્ગતે ને

ગુરુ નિતિ ગોદેતિ શુદ્ધિદ્રુપલક્ષણં ।
 તાલે પાંચ મગ્નિય સ્વરુપમગ્નિયં વં ॥

જે ગુરુને કે સુતિ શુદ્ધ સૈન્ય
 સ્વરુપ જાણના લક્ષણને કે સ્વરુપને
 તાલે ના નેતે પંચનમસ્કાર આદિ
 નાનું રક્ષણ થાય છે.

જે તાલે નેતે દુર્ગતે મુખ્યકારણં ।
 તાલે નેતે દુર્ગતે નિવિદિગોદિ નિરૂપિતં ॥

શુદ્ધ ચિદ્રુપનું હિતમ ધ્યાન એ
 આત્મ વિશુદ્ધિનું અનન્ય કારણ છે
 સંકલેશ એ આત્મ વિશુદ્ધિનો નાશ
 કરનાર છે. એમ શ્રી જિન ભગવાને
 કહ્યું છે

વક્ત્ર્યૈહુમનુગચ્છન્ પાદ્યત્રાગમં પદન્ ।
 આસનં ચાગનં કુર્વન્ શોચનં દોદનં વાય ॥
 જે જન કોષલોભાદિકુર્વન્ કર્મવશાત્ સુધીઃ ।
 ન મુચ્યતિ ક્ષણાર્દ્ધં સ શુદ્ધચિદ્રુપચિતનં ॥

અન્યજનો સાથે વાતચીત કરતાં,
 હાસ્ય કરતાં, ગમન કરતાં, શાસ્ત્રાભ્યાસ
 કરતાં, અન્યને અભ્યાસ કરાવતાં, બેસતાં,
 સૂતાં કે પ્રારબ્ધવશે શોક, રૂદન, ભય,
 લેજન કરતાં અથવા કોષ લોભ આદિ
 કષાય યુક્ત ભાગ થતાં ગમે તે બાદ્ય
 ક્રિયામાં કર્મવશે પ્રવર્તતા પણ સમ્યગ્
 જ્ઞાની સજ્જનો અર્ધી ક્ષણ પણ શુદ્ધ
 ચિદ્રુપના ચિતનને તજતા નથી.

શ્રુત્વા શ્રદ્ધાયા વાચા

અહલ્પમાપ દદં ચેતસા ચો વિધાય ।
 કૃતાંતઃ સ્થેયંબુદ્ધયા

પરમતુમવનં તદ્વચં યાતિ યોગી ।
 તસ્ય સ્યાત્કર્મનાશ

સ્તદ્વતુ ચિવપદં ચ ક્રમેણેતિ શુદ્ધ-
 ચિદ્રુપોહતં હિ સૌખ્યં

સ્વભવમિહ સદા સન્નિધિસ્થ નૂનં ॥

શુદ્ધ જ્ઞાન સ્વરુપ આત્મા હું છું,
 એમ સાંભળીને, નિઃશકપણે એ સત્ છે
 એમ શ્રદ્ધા રાખીને, વાણીથી અને અત
 વૃત્તિથી પણ દૃઢપણે ધારણ કરીને અત-
 રમાં મનની સ્થિરતા કરી સ્વપર નિવેક
 કરનાર પ્રજાગ્રહે, સર્વથી પર, સર્વોત્તમ
 એવા શુદ્ધાત્માનો અનુભવ કરીને જે યોગી
 તે સર્વાનુભવનાં લય પામે છે. ક્રમે કરીને

તે સમીપ મુક્તિગામીના કમનો અવશ્ય નાશ થાય ત્યારપછી શિવપદ અને સદા સ્વાભારિક અત્મસુખ અર્હિ જ થાય.

ગૃહિણ્યો દીયતે શિક્ષા પૂર્વં પટકમં પાલને ।
વ્રતાંગીકરણે પશ્ચાત્સંયમઞ્જલ્યે તતઃ ॥

ગૃહસ્થોને પહેલા છ નિત્યકમં પાલવા બોધ અપાય છે. પછી વ્રતો અંગીકાર કરવા અને ત્યારપછી સંયમ ઞ્જલ્યુ કરવા શિક્ષા અપાય છે.

યતિણ્યો દીયતે શિક્ષા પૂર્વં સંયમપાલને ।
ચિદ્રૂપચિંતને પશ્ચાદ્યમુક્તો બુધૈઃ કમઃ ॥

મુનિઓને પ્રથમ સંયમ પાલન કરવાની અને ત્યારપછી શુદ્ધ ચિદ્રૂપના ચિંતનની શિક્ષા દેવામાં આવે છે. આ પ્રમાણે જ્ઞાનીઓએ મોક્ષ માટે ક્રમ બતાવ્યો છે.

સંસારભીતિતઃ પૂર્વં રૂચિમુક્તિસુખે દૃઢા ।
ભયતેયદિ તત્પ્રાપ્તેરૂપાયઃ સુગમોસ્તિ તત્ ।
સુગમજન્યતે કમં મોચનં તાત્ત્વિકં સુખ ।
લયાચ્ય શુદ્ધચિદ્રૂપે નિર્વાકલપસ્ય યોગિનઃ ॥

જો સર્વ પ્રથમ સંસારના ભયથી મોક્ષ સુખમાં દૃઢ રૂચિ ઉત્પન્ન થાય તો તે તીવ્ર રૂચિ મોક્ષ સુખની પ્રાપ્તિને સૌથી સુગમ અને પ્રથમ ઉપાય છે.

શુદ્ધ ચિદ્રૂપમાં તદ્દક્ષીન થવાથી નિર્વિકલ્પ યોગીને કમંથી મુક્તિ અને તાત્ત્વિક સુખ એક સાથે પ્રગટે છે.

ધ્યાન વિચાર

The Elixir of Life

ધ્યાન વિષયક આ અમૂલ્ય ગ્રંથ જૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડલ તરફથી પ્રકાશિત નમસ્કાર સ્વાધ્યાયના પ્રાકૃત વિભાગમાંથી લઇને અર્હિ રજુ કરીએ છીએ.

સાધક વિચારકને અલ્પત સહયક વિચાર બીજો આમાંથી અવશ્ય પ્રાપ્ત થશે. આ સુંદર કૃત્તિના કર્તા વિશે કેઈ ઉદ્દેશ મળતો નથી.

ધ્યાનં, પરમધ્યાનમ્, શૂન્યં, પરમશૂન્યમ્, કલા, પરમકલા, જયેતિ, પરમજયેતિ, બિન્દુઃ, પરમબિન્દુઃ, નાદં, પરમનાદં, તારા, પરમતારા, લયઃ, પરમલયઃ, લવઃ, પરમલવઃ, માત્રા, પરમમાત્રા, પદં, પરમપદમ્, સિદ્ધિઃ, પરમસિદ્ધિઃ, ઇતિ ધ્યાનમાર્ગ લેહઃના ઉક્તં ચ—

‘સુત્રં કલજોર્ધનિદ્ધ નારો તારા લયો લવો મત્ત’ ।
પય સિદ્ધિ પરમભુયા ઝાઝાઈ હુતિ ચંદ્રવીક્ષ’ ॥

૧ ધ્યાન, ૨ પરમધ્યાન, ૩ શૂન્ય, ૪ પરમશૂન્ય, ૫ કલા, ૬ પરમકલા, ૭ જયેતિ, ૮ પરમજયેતિ, ૯ બિન્દુ, ૧૦ પરમબિન્દુ, ૧૧ નાદ, ૧૨ પરમનાદ, ૧૩ તારા, ૧૪ પરમતારા, ૧૫ લય, ૧૬ પરમલય, ૧૭ લવ, ૧૮ પરમલવ, ૧૯ માત્રા, ૨૦ પરમમાત્રા, ૨૧ પદ, ૨૨ પરમપદ, ૨૩ સિદ્ધિ, ૨૪ પરમસિદ્ધિ, આ પ્રમાણે ધ્યાનના માર્ગો ૨૪ પ્રકારના છે.

બીજે સ્થળે પણ કહ્યું છે કે—૧ ધ્યાન, ૨ શૂન્ય, ૩ કલા, ૪ જયેતિ, ૫ બિન્દુ, ૬ નાદ, ૭ તારા, ૮ લય, ૯ લવ, ૧૦ માત્રા, ૧૧ પદ, ૧૨ સિદ્ધિ—આ પ્રમાણે બાર તથા દરેકની સાથે ‘પરમ’ શબ્દ લગાડવાથી ‘પરમધ્યાન’ વગેરે (બીજા) બાર એમ ચોવીસ લેહો થાય છે.

ધ્યાન, શૂન્ય અને કલા

Only the Master can give

તત્રધ્યાનં-ચિન્તા-ભાવનાપૂર્વકઃસ્થિરો-
ધ્યવસાયઃ । દ્રવ્યતત્ત્વાત્-રોદ્ધેઃ ભાવતત્ત્વ

આજ્ઞાપાય વિપાકસંસ્થાન વિચયજિહ્
ધર્મધ્યાનમ ॥

ધ્યાન:-ચિંતા (ચિંતન) અને ભાવ-
નાથી ઉત્પન્ન થયેલો જે સ્થિર અધ્યવસાય
તે 'ધ્યાન' કહેવાય છે. તેના બે ભેદ છે:
દ્રવ્ય ધ્યાન તથા ભાવધ્યાન. દ્રવ્યથી-ધ્યાન
આત્મધ્યાન અને નૌદ્રવ્યાન. અને આજ્ઞા-
વિચય, અપાયવિચય, વિપાકવિચય તથા
સંસ્થાનવિચય એમ ચાર પ્રકારનું ધર્મધ્યાન
એ ભાવથી ધ્યાન છે.

પરમધ્યાન-શુક્લસ્ય પ્રથમો ભેદઃ
પૃથક્ત્વવિતર્કસવિચારમ્ ॥

પરમધ્યાન-શુક્લધ્યાનનો 'પૃથક્ત્વ-
વિતર્કસવિચાર' નામનો જે પ્રથમ ભેદ
તે 'પરમધ્યાન' કહેવાય છે.

શૂન્ય-ચિન્તાયા ઉપરમઃ દ્રવ્યશૂન્ય ક્ષિપ્ત
ચિન્તાક્રિતા દ્વાદશધા-

ખિત્તે કિત્તુમ્મત્તે રાગ સિલ્લેકાઈ ભયમહુડ્ડવત્તે.
નિદાઈ-પંચગેણું બાન્સહા હંબસુજ્જ તિ ॥૨॥
ભાવતો વ્યાપારયોગ્યસ્યાપિ ચેતસઃ
સર્વથા વ્યાપારોપરમઃ ॥૩॥

શૂન્ય:-જેમાં ચિંતનનો ઉપરમ
(અભાવ) હોય તેને 'શૂન્ય' કહેવામાં આવે
છે. તેના બે ભેદ છે-દ્રવ્ય શૂન્ય તથા ભાવ-
શૂન્ય. તેમાં દ્રવ્યશૂન્યના 'ક્ષિપ્તચિત્ત' વગેરે
નીચે મુજબ ૧૨ ભેદો છે. (૧) ક્ષિપ્ત
(૨) દીપ્ત (૩) ઉન્મત્ત (૪) રાગ (૫)
સ્નેહ (૬) અતિસય (૭) અવ્યક્ત (૮)
નિદ્રા (૯) નિદ્રા નિદ્રા (૧૦) પ્રગલા (૧૧)
પ્રગલા પ્રગલા (૧૨) સ્થાનહિં. ચિત્ત
વ્યાપારને યોગ્ય હોવા છતાં તેના વ્યાપારનો
જે રીતે ઉપરમ કંઈમાં આવે તે
'શૂન્ય' કહેવાય છે. ॥૨-૩॥

પરમશૂન્ય-ત્રિભુવનવિષયવ્યાપિ ચેતો વિધાય
એકવસ્તુવિષયતયા સંકેત્ય તતસ્તસ્માપ્ય
પનીયતે ॥

પરમશૂન્ય-ચિત્તને પ્રથમ ત્રણ ભુવન
રૂપી વિષયમાં વ્યાપક કરીને પછી તેમાંથી
એક વસ્તુમાં સંકેતી લઈને પછી તે એક
વસ્તુમાંથી પણ ચિત્તને ખસેડી દેવામાં
આવે તે 'પરમશૂન્ય' કહેવાય છે.

કલા-દ્રવ્યતો મલ્લાદિભિર્નાડીચર્ય-
નેન ચા ચટાખ્યતે ભાવતસ્તુ અલ્યન્તા-
ભ્યાસતઃ સ્વયમેવ દેશકાલ-કરણાદનપેક્ષ
ચા સમારોહિતિ અન્યેન ત્વવતાયતે,
યથા પુષ્પભૂતેરાચાર્યસ્ય પુષ્પ (ખ્ય ?)
મિત્રેણ કલાભગરણ્ કૃતમ્ ॥

કલા:-કલાના બે પ્રકાર છે-દ્રવ્યકલા
અને ભાવકલા. મલ્લ વગેરે લોકો નાડી
દબારીને (ઉતરી ગયેલ અંગને) ચડાવે
છે તે દ્રવ્યકલા જાણવી. પરંતુ અલ્પત
અભ્યાસને લીધે દેશ, કાલ, તથા કરણ
આદિની અપેક્ષા વિના પોતાની મેળે જ
ચડે પરંતુ ખીજ વડે ઉતારાય તે ભાવથી
કલા જાણવી. જેમકે આચાર્ય પુષ્પભૂતિની
કલાને (સમાધિને) મુનિ પુષ્પમિત્રે જાગૃત
કરી હતી-ઉતારી હતી.

પરમકલા-ચા મુનિબ્રજત્વાદભ્યાસસ્ય
સ્વયમેવ જાગૃતિ યથા ચતુર્દશપુરિણાં
મહાપ્રણધ્યાને ॥

પરમકલા:-અભ્યાસ મુનિબ્રજ થયો
હોવાથી જે (સમર્થ) પોતાની મેળેજ
જાગૃત થાય (ઉતરી જાય) જેમ ચૌદ પૂર્વ-
ધરોને ચહાપ્રણ ધ્યાનમાં થાય છે-તે
'પરમકલા' કહેવાય છે.

જયોતિ, બિન્દુ અને નાદ

All Ways lead to That

જયોતિ : ચન્દ્ર-સૂર્ય-મહિ-પ્રદીપ-વિદ્યુદ્દાદિ
દ્રવ્યત : ભાવતોડકયાસાદનુદ્ધીનમનસો ભૂત-
ભવદ્ ભવિષ્યદ્ બહિર્વસ્તુસૂચ્યા વિષયપ્રકાશ : ॥

જયોતિ : -જયેતિ એ પ્રકારે છે-દ્રવ્ય-
જયોતિ તથા ભાવજયોતિ. ચન્દ્ર, સૂર્ય,
મહિ, પ્રદીપ તથા વીજળી વગેરે 'દ્રવ્યથી
જયેતિ' છે. અભ્યાસથી જેનું મન દીન
થયું છે તેવા મનુષ્યને-ભૂતકાળ, વર્તમાન-
કાળ, તથા ભવિષ્યકાળની બાદ્ય વસ્તુઓને
સૂચવનારો જે વિષયપ્રકાશ ઉત્પન્ન થાય
છે તે 'ભાવથી જયોતિ' છે.

પરમજયોતિ : -યેનસદ્દાડ્ય યત્નેનાપિ
સમાહિતાવસ્થાયાં પૂર્વં સમાચિરકાલ
ભાવી પ્રકાશો જન્યતે ॥

પરમજયોતિ : -ઉપર કહેલ 'જયોતિ'
કરતાં ચિરકાળ સુધી ટકનારો પ્રકાશ
હમેશાં પ્રયત્ન વિના સમાધિ અવસ્થામાં
જે ધ્યાનથી ઉત્પન્ન થાય તે 'પરમજયોતિ'
કહેવાય છે.

બિન્દુ : -દ્રવ્યતો જલાદે : ભાવતો યેન
પરિણામ વિશેષેષુ ભવાત્ કમં ગલતિ ॥૬॥

બિન્દુ : -જલ વગેરેનું બિન્દુ તે 'દ્રવ્યથી
બિન્દુ' છે ! અને જે પરિણામ વિશેષથી
આત્મા ઉપરથી કમં ઝરી જાય-ખરી પડે
તેવો પરિણામ વિશેષ અધ્યવસાય) 'ભાવથી
બિન્દુ' કહેવાય છે !

પરમ બિન્દુ : -સમ્યક્ત્વ-દેશ વિરત-
અનન્તાનુમનિય વિસ્રયોજન-સત્તકક્ષય-
ઉપશામકાવસ્થા-ઉપશાન્ત મોહાવસ્થા-
મોહક્ષપકાવસ્થા-ક્ષીણ મોહાવસ્થા ભાગિગુણ
શ્રેણ્ય : ઉપરિતનં તુ દે ગુણુ છેલ્લી કેવલિન

એવ ભવત : ઇદં તુ છદ્મસ્યસ્યૈવ નિરુ-
પ્યતે । ગુણુશ્રેણિર્નામ બહુ પરિતનકાલ
વેદસ્ય દલિકસ્યાધ : સ્વદપકાલેનૈવ
વેદનમ્ ॥૧૦॥

પરમ બિન્દુ : -સમ્યક્ત્વ, દેશવિરતિ,
સર્વવિરતિઅનંતાનુબંધી(ક્રોધ, માન, માયા,
લોભ)ની (વિસ્રયોજના, સત્તકનો ક્ષય,
ઉપશામક અવસ્થા, ઉપશાન્ત મોહાવસ્થા,
મોહક્ષપકાવસ્થા તથા ક્ષીણમોહાવસ્થા પ્રાપ્ત
થતી વખતે એ ગુણુ શ્રેણિઓ પ્રાપ્ત થાય
છે. તે 'પરમબિન્દુ' સમજવી. ત્યાર
પછીની એ ગુણુ શ્રેણિઓ કેવળજ્ઞાનીને જ
હોય છે. અને અહીં તો છદ્મસ્યના
ધ્યાનનું જ નિરૂપણ આલી રહ્યું છે.
એટલે એ એ ગુણુ શ્રેણિઓ પરમબિન્દુમાં
ગણી નથી. કમંના જે દલિયાનું ઘણા
લાંબા સમયે વેદન થવાનું હોય તેને
નીચેની સ્થિતિમાં નાખી દઇને અદ્ય
સમયમાં જ જે વેદન કરવામાં આવે
તેને ગુણુ શ્રેણિ કહેવામાં આવે છે.

નાદ : -દ્રવ્યતો બુબુક્ષાતુરાણામર્જુલી
સ્થગિતકણાનાં સુસૂતકાર : ભાવત : સ્વશરી-
શત્ય એવ તૂયં નિર્દોષ ઇવ સ્વયં શ્રુયતે ॥

નાદ : -ભૂખથી પીડાતા મનુષ્યો કાનમાં
આંગળી નાખીને જે સુસૂતકારો કરે છે તે
'દ્રવ્યથી નાદ' છે. અતે પોતાના શરીર-
માંજ ઉત્પન્ન થયેલો જે નિર્દોષ (નાદ)
વાર્જિતના અવાજની જેમ સ્વયં સંભળાય
છે તે 'ભાવથી નાદ' સમજવો.

પરમનાદ : -પૃથગ્વાદ્યમાનવાદિત્રશબ્દા
ઇવ વિલિપ્તા વ્યક્તા : શ્રુયન્તે ॥

પરમનાદ : -જુદાં જુદાં વાગતાં વાર્જિ-
ત્રોના શબ્દોની જેમ વિલિપ્ત અને વ્યક્ત
શબ્દો સંભળાય તે 'પરમનાદ' કહેવાય છે.

તારા, લય, લય અને માત્રા
Truth-Realization

તારા-દ્રવ્યતો વિવાહાદૌ વધુ-વરયોસ્તા
રામેત્તકઃ ભાવતઃ કાર્યોત્સર્ગઃ વ્યવસ્થિતસ્ય
નિશ્ચિન્તા દૃષ્ટિઃ ॥૧૩॥

તારા:-વિવાહ આદિ પ્રસંગમાં વધુ
અને વરનું જે પરસ્પર તારા મૈત્રક-તારા
મેત્તક (આંખની કીકીઓનું મિલન) થાય
છે તે 'દ્રવ્યથી તારા' છે. કાર્યોત્સર્ગમાં
રહેલ મનુષ્યની જે નિશ્ચલ દૃષ્ટિ તે
'ભાવથી તારા' છે !

પરમતારા-દ્વાદશ્યાં પ્રતિમાયામિવા
નિમેષા શુબ્ધપુદ્ગલન્યસ્તા દૃષ્ટિઃ ॥૧૪॥

પરમતારા:-બારમી પ્રતિમાની જેમ
શુબ્ધ પુદ્ગલ ઉપર જે અનિમેષ દૃષ્ટિ
સ્થાપવામાં આવે તે 'પરમતારા' છે !

લય:-વજ્રલેખાદિદ્રવ્યેષુ સંપ્રત્યેષો દ્રવ્યતઃ
ભાવતોઽહ્વાદિચતુઃશરણુરૂપશ્વેતસોનિવેશઃ

લય:-વજ્રલેખ આદિ દ્રવ્યથી વસ્તુ-
ઓનો જે પરસ્પર ગાઠ સંયોગ તે 'દ્રવ્યથી
લય' છે અને અરિહંત સિદ્ધ, સાધુ તથા
કેવલીપ્રરૂપિત ધર્મ-આચારનું શરણુ
અંગીકાર કરવારૂપ જે ચિત્તનો નિવેશ તે
'ભાવથી લય' છે.

પરમલય:-આત્મન્યેવાત્માનં લીનં
પ્રશ્યતીત્યેવરૂપઃ ॥

પરમલય:-આત્મામાંજ આત્માને લીન
થયેલો જોવો તે 'પરમલય' છે.

લય:-દ્રવ્ય તો દ્વાત્રાદિભિઃ શસ્યાદે-
ર્લવનમ્; ભાવતઃ ઇર્મણાં શુભધ્યાના-
નુષ્ઠાનૈર્લવનમ્ ॥

લય:-દ્વાતરડા આદિથી ધાસ
આદિનું જે કાપવું તે 'દ્રવ્યથી લય' છે.

શુભધ્યાન અને અનુષ્ઠાનો વડે કર્મોને જે
છેદવાં તે 'ભાવથી લય' છે.

પરમલય:-ઉપશમશ્રેણિ-ક્ષપકશ્રેણિ ॥

પરમલય:-ઉપશમશ્રેણિ તથા ક્ષપક-
શ્રેણિ 'પરમલય' છે.

માત્રા-દ્રવ્યત ઉપકરણાદિ પરિચ્છેદઃ
ભાવતઃ સમવસરણાન્ગતં સિદ્ધાસનોપ
વિષ્ટં દેશનાં કુર્વાણું તીર્થકુંડરમિત્રાત્માનં
પ્રશ્યત ॥૧૬॥

માત્રા:-ઉપકરણ આદિનો જે પરિચ્છેદ
(મર્યાદા) તે 'દ્રવ્યથી માત્રા' છે. સમવ-
સરણુની અંદર સિદ્ધાસન ઉપર વિરાજીને
દેશના આપતાં તિર્થકર ભગવાનની જેમ
પોતાના આત્માને જોવો તે 'ભાવથી
માત્રા' છે !

પરમમાત્રા-ચતુર્વિંશાત્યા વલયૈઃ પરિ-
વેષિતમાત્માનં ધ્યાયતિ તદ્ યથા-

પરમમાત્રા:-ચોવીશ વલયોથી વીંટાયેલ
પોતાના આત્માનું જે ધ્યાન કરવું તે
'પરમમાત્રા' છે ! તે વલયોનું સ્વરૂપ નીચે
મુજબ છે:

પરમમાત્રાના ૨૪ વલય
More about Meditations

પ્રથમ 'શુભાક્ષરવલય' છે જેમાં ધર્મ-
ધ્યાનના ૪ ભેદોના 'આજ્ઞાવિચય, અપાય
વિચય, વિપાક વિચય, સંસ્થાન વિચય'
એમ ૨૩ અક્ષરો તથા શુકલધ્યાનના પ્રથમ
ભેદના 'પૃથક્ત્વ વિતર્ક સવિચાર' એમ ૧૦
અક્ષરો મળીને કુલ ૩૩ અક્ષરોનો
ન્યાસ કરવો.

બીજું 'અનક્ષરવલય' છે ! આગમ
અંથોમાં અનક્ષરશ્રુતજ્ઞાન વિષે 'ઉસસિંચ
નિસસિંચ' આદિ જે ગાથા મળે છે તેના

અક્ષરો આ વલયમાં સ્થાપવામાં આવે છે। ચ'પૂર્ણ ગાથા નીચે મુજબ છે :

ભિસસિય' નીસસિય' નિઃશૂક'

ખાસિઅ' ચ છીઅ' ચ ।

નિસિય' બિઅમણુસાર'

અણુકખર' છેલિ આધગ' ॥

ત્રીજા 'પરમાક્ષરવલય'માંખા ૩૦ અર્ધ-અરિહત સિદ્ધ આયરિય ઉવજઝય સાદુ નમ : 'આ અક્ષરોનો ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

ચેથુ' 'અક્ષરવલય' છે. તેમાં અ થી હ સુધીના ૪૬ તેમજ ઇષત્સ્પૃષ્ટ-તર 'ય હ વ' આ ત્રણ અક્ષરો એમ કુલ ૫૨ મ'તૃકા-અક્ષરોનો ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

પાંચમું નિરક્ષર વલય છે. ધ્યાનના "ધ્યાન" "પરમધ્યાન" વગેરે ૨૪ લેહો છે તે પૈકીના પ્રથમ બે લેહ-ધ્યાન અને પરમ-ધ્યાન પ્રથમ શુભાક્ષરવલયમાં આવી જાય છે તેથી બાકી રહેલા ૨૨ લેહોનો પાંચમા નિરક્ષર વલયમાં ન્યાસ કરવામાં આવે છે.

છઠ્ઠું સકલી કરણુ વલય છે, તે પૃથ્વી મંડલ, અપ મંડલ, તેજોમય મંડલ, વાયુ મંડલ તથા આકાશ મંડલ-આ પાંચ મંડલ સ્વરૂપ છે

સાતમાં વલયમાં જેઓ પરસ્પર અવલોકન કરવામાં વ્યગ્ર છે, તેમજ જેમણે હાખા ઢીંચણુ ઉપર પેતાના બાળકો તીર્થંકરોને બેસાડેલા છે. તેવી ૨૪ તીર્થંકરોની માતાઓની સ્થાપના છે.

આઠમું વલય ૨૪ તીર્થંકરોના પિતાઓનું છે.

નવમાં વલયમાં ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની ચોવીશીઓના ભાવ તિથ'-

કરોના નામોના અક્ષરોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

દશમું વલય રોહિણી આદિ ૧૬ વિદ્યાદેવીઓનું છે.

અગ્યારમાં વલયમાં ૨૮ નક્ષત્રોના નામાક્ષરોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

બારમા વલયમાં ૮૮ શ્લોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

તેરમાં વલયમાં ૫૬ દિક્કુમારિકાઓની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ચૌદમાં વલયમાં ૬૫ ઇન્દ્રોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

પંદરમાં વલયમાં ૨૪ ચક્ષિણીઓની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

સોળમા વલયમાં ૨૪ ચક્ષોની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

સત્તરમું વલય અસંખ્યાત શાશ્વત અને અશાશ્વત સ્થાપના અનિહિતોના એટલે જિન પ્રતિમાઓના ચૈત્યોનું છે.

અઠારમું વલય શ્રી ઋષભદેવાદિ તીર્થંકરોના પરિવારભૂત ગણધર વગેરે સાધુઓની સંખ્યાનું છે.

ઓગણીસમું વલય મહત્તર વગેરે સાધ્વીઓની સંખ્યાનું છે.

વીસમા વલયમાં શ્રાવકોની સંખ્યા સ્થાપવામાં આવે છે.

એકત્રીસમાં વલયમાં શ્રાવિકાઓની સંખ્યા સ્થાપવામાં આવે છે.

બાવીસમા વલયમાં ૬૬ ભવન યોગની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ત્રેવીસમાં વલયમાં ૬૬ કરણુ યોગની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

ચોવીસમા વલયમાં ૬૬ કરણુની સ્થાપના કરવામાં આવે છે.

પદ અને સિદ્ધિ

In the World, but not of It
પદ-દ્રવ્યતો લૌકિક રાજાદિ પ, લોકો-
ત્તરમાચાર્યાદિ પ, ભાવત : પઞ્ચાનાં
પરમેષ્ટિપદાનાં ધ્યાનમ્ ॥૨૧॥

પદ :-દ્રવ્યથી 'પદ' લૌકિક રાજા આદિ
પાંચ પદવીઓ (રાજા, મંત્રી, કૌષાધ્યક્ષ,
સેનાપતિ, પુરોહિત) છે. લોકો-ત્તર પદ
આચાર્યાદિ (આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, પ્રવર્તક,
મણાવચ્છેદક અને સ્થવિર) પાંચ પદ-
વીઓ છે. પાંચ પરમેષ્ટિપદોનું ધ્યાન
કરવું તે ભાવથી 'પદ' છે !

પરમપદ :-પઞ્ચાનાં પરમેષ્ટિપદાના-
માત્રમની ન્યાસ : આત્મનસ્તદધ્યાયોપેષુ
પરમેષ્ટિરૂપતયા ચિન્તનમિત્યર્થ : ॥૨૨॥

પરમપદ :-પાંચ પરમેષ્ટિ પદોનો
આત્મામાં ન્યાસ અર્થાત્ આત્મામાં તેનું
આરોહણ કરીને આત્માને પંચપરમેષ્ટિરૂપે
ચિતવવો એ 'પરમપદ' છે !

સિદ્ધિ:-લૌકિકાણ્ડિમાદિરુદ્ધા, લોકો-
ત્તરા રાગ-દ્વેષમાધ્યસ્થરૂપપરમાનન્દલક્ષણાઃ
ભાવતો મુક્તિપદ પ્રાપ્ત જીવાનાં-'સે ન હીદે
ન હસ્સે' ઇત્યાદિ (૩૧)-અહવા કમ્મે જુવ
દરિસણ્ણમિ' ઇત્યાદિ (૩૧)-મીલને (૬૨)
દ્વાષ્ઠિ ગુણચિન્તનમ્ ॥૨૩॥

સિદ્ધિ:-લૌકિક 'સિદ્ધિ' લવિમા,
વશિતા, ઇશત્વ, પ્રાકાશ્ય, મહિમા, અણિમા,
યત્ર કામાવસાથીત્વ અને પ્રાપ્તિ એમ આઠ
પ્રકારની છે. રાગ અને દ્વેષમાં માધ્યસ્થય
ભાવરૂપ પરમાનન્દ તે લોકોત્તર સિદ્ધિ
છે. અને મુક્તિ પામેલા આત્માઓના ૬૨
ગુણોનું ધ્યાન એ ભાવથી સિદ્ધિ છે.

પરમસિદ્ધિ :-મુક્તગુણાના માત્રમાન્ય-
ધ્યાયોપણમ્ ॥૨૪॥

પરમ સિદ્ધિ :-સિદ્ધોના ગુણોનો
પોતાના આત્મામાં અધ્યાય કરવો તે
'પરમ સિદ્ધિ' છે.

ચિન્તા-ભાવના-અનુપ્રેક્ષા

Approach to Spirituality

ભાવના અને અનુપ્રેક્ષાથી ભિન્ન જે
અભિચિન્ત તે 'ચિન્તા' કહેવાય છે. તે
ચિન્તા સાત પ્રકારે છે.

તેમાં પ્રથમ પ્રકારના વળી બે પેટા
પ્રકારો છે.

'તત્ત્વચિન્તા' અને 'પરમતત્ત્વચિન્તા'
જાણીતી તત્ત્વોનું ચિન્તન કરવું તે
'તત્ત્વચિન્તા.' ધ્યાન આદિ ૨૪ ભેદોનું
ચિન્તન કરવું તે 'પરમતત્ત્વચિન્તા'.

નિઘ્યાત્વ સાસ્વાદન તથા નિશ્ચ દૃષ્ટિ
ગુણુકાણામાં રહેલા ગૃહસ્થોના વિષયસહિ
સ્વરૂપનું ચિન્તન કરવું તે ચિન્તાનો બીજો
પ્રકાર છે.

૧૮૦ ક્રિયાવાદી, ૮૪ અક્રિયાવાદી,
૬૭ અજ્ઞાનવાદી તથા ૩૨ વિનયવાદી
એમ ૩૬૩ પાખંડીઓના સ્વરૂપનું ચિન્તન
કરવું તે ચિન્તાનો ત્રીજો પ્રકાર છે.

પાશ્વંસ્થ આદિ પોતાના જીવનના
સાધુઓના સ્વરૂપનું ચિન્તન કરવું તે
ચિન્તાનો ચોથો પ્રકાર છે.

નારકી, તિર્થંચ, મનુષ્ય અને દેવતા-
ઓમાં જે અવિરતિ સમ્યગ્દૃષ્ટિઓ હોય
તેઓના સ્વરૂપનું ચિન્તન કરવું તે
ચિન્તાનો પાંચમો પ્રકાર છે.

મનુષ્યોમાં જે દેશવિરત સમ્યગ્-
દૃષ્ટિઓ હોય તેઓના સ્વરૂપનું ચિન્તન
કરવું તે ચિન્તાનો છઠ્ઠો પ્રકાર છે.

(છઠ્ઠા) પમત્ત ગુણુસ્થાનકથી (ચૌદમા)

અયોગી કેવલી સુધીના નવગુણસ્થાનકોમાં રહેલા અવિરતિ સાધુઓના તેમજ ૧૫ પ્રકારના અનંતર સિદ્ધ અને અનેક પ્રકારના પરંપર સિદ્ધોના સ્વરૂપનું ચિંતન કરવું તે ચિન્તાનો સાતમો પ્રકાર છે.

હવે અંતકાર ભાવનાનું સ્વરૂપ કહે છે.

યોગ ઉપર આરુઢ થવાની જે મુનિની ઇચ્છા હોય તેને 'નિષ્કામ-કમ' સાધન છે અને જ્યારે યોગારુઢ થાય છે ત્યારે 'શમ' એ મોક્ષનું સાધન છે. યોગ ઉપર આરોહણ કરવાની ઇચ્છા રાખનાર મનુષ્યના અભ્યાસ, જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તથા વૈરાગ્ય ભાવનાના લેહથી ચાર પ્રકાર છે :

જ્ઞાનભાવના : સૂત્ર, અર્થ અને ઉભય એમ ત્રણ પ્રકારે છે, જ્ઞાન ભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે પ્રમાણે જણાવેલું છે :

શ્રુતજ્ઞાનનો સદા અભ્યાસ મનના અશુદ્ધ વ્યાપારનો નિરોધ કરીને મનને સ્થિર કરે છે અને સૂત્ર તથા અર્થના જ્ઞાનની વિશુદ્ધિ કરે છે. જ્ઞાનવટે જીવ અને અજીવમાં રહેલા ગુણો અને પર્વા યોનો જેણે પરમાર્થ જાણેલો છે એવો પુરૂષ અત્યંત નિશ્ચલ બુદ્ધિવાળો થઇને ધ્યાન કરે છે.

દર્શન ભાવના : આજ્ઞારુચિ, નવ-તત્ત્વની રુચિ, તથા ૨૪ પરમતત્ત્વોની રુચિ, (અર્થાત્ ધ્યાનના ૨૪ લેહોની રુચિ) આ રીતે ત્રણ પ્રકારે છે. ધ્યાન ભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે.

શંકા આદિ દોષથી રહિત, તેમજ પ્રશમ અને સ્થૈર્ય વગેરે ગુણોથી સહિત એવો મનુષ્ય દર્શન શુદ્ધિના લીધે ધ્યાન કરતી વખતે જરાપણ મોહ પામતો નથી. જરાપણ બ્રાંતચિત્ત થતો નથી.

ચારિત્રભાવના : સર્વવિરત, દેશવિરત અને અવિરત એમ ત્રણ પ્રકારે છે. ચારિત્રભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે

જ્ઞાનાવરણીયાદિ નવા કર્મેણિ જીવ ચારિત્ર ભાવનાથી ગ્રહણ કરતો નથી. જૂના કર્મેણિ ખપાવે છે તેમજ ધ્યાનને પણ અનાયાસે પ્રાપ્ત કરે છે.

પ્રશ્ન:-અવિરતને પણ ચારિત્ર ભાવનામાં શી રીતે અહીં ગણેલ છે ?

ઉત્તર:-અવિરતમાં પણ અનંતાનુ-બંધીના ક્ષયોપશમ વગેરેથી ઉત્પન્ન થયેલ ઉપશમાદિ રૂપ ચારિત્રનો અંશ હોય છે. તેથી તેનો પણ અહીં ચારિત્રભાવનામાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

વૈરાગ્યભાવના:-અનાદિ ભવબ્રમણનું ચિન્તન, વિષયો પ્રત્યે વિમુખતા તથા શરીરની અશુચિતાનું ચિન્તન એ રીતે ત્રણ પ્રકારે છે. વૈરાગ્યભાવનાનું સ્વરૂપ 'ધ્યાનશતક'માં નીચે મુજબ છે.

જેણે જગતનો સ્વભાવ સારી રીતે જાણેલો છે જે નિસંગ, નિર્બંધ તેમજ આશંસાથી રહિત છે તેવો વૈરાગ્યભાવિત મનવાળો મનુષ્ય ધ્યાનમાં અત્યંત નિશ્ચળ બને છે

ધ્યાન દશામાંથી ઉતર્યા પછી અનુ-પ્રેક્ષા હોય છે તે અનિત્યભાવનાદિ લેહથી ૧૨ પ્રકારે છે. તેનું (આર ભાવનાનું) સ્વરૂપ 'મરણસમાધિપયના'માં નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) અનિત્ય ભાવના (૨) અશરણુ ભાવના (૩) એકત્વ ભાવના (૪) અન્યત્વ ભાવના (૫) સંસાર ભાવના (૬) અશુચિ ભાવના (અશુભ ભાવના) (૭) વિવિધ લેહ

સ્વભાવ ભાવના (૮) કર્મ-આશ્રય ભાવના
(૯) કર્મ-સંવર ભાવના (૧૦) કર્મ-
નિર્જરા ભાવના (૧૧) ઉત્તમ ગુણોની
ભાવના (૧૨) શ્રી જિનશાસન સંબંધી
જેધિ (સમ્યક્ત્વ) મળવી તે ફલભ
છે તે ભાવના. એ પ્રમાણે આર
ભાવનાઓ છે.

૧૬ વિદ્યાદેવીઓ

(૧) રેહિણી (૨) પ્રજ્ઞા (૩) વજ્ર-
શૃંગલા (૪) વજ્રાંકુશી (૫) અપ્રતિચક્રા
(૬) પુરુષદત્તા (૭) કાલી (૮) મહાકાલી
(૯) ગૌરી (૧૦) ગાંધારી (૧૧) જ્વાલા
માલિની (૧૨) માનવી (૧૩) વૈરોચ્યા
(૧૪) અમ્બુમા (૧૫) માનસી (૧૬)
મહામાનસી એ સોળ વિદ્યાદેવીઓ છે.

ભવનયોગનું સ્વરૂપ

In Walled Garden of Truth

ભવનયોગાદિના ૮ ભેદ નીચે મુજબ છે.

૧ ચોમ-રાજા જેમ પોતાના અધિ-
કારીઓને કાયંશીલ બનાવે તેમ જીવ
આત્મપ્રદેશોને કર્મના ક્ષય માટે કાયંશીલ
બનાવે તે યોગ કહેવાય છે.

૨ વીચ-જેમ ફાસી દ્વારા કચરો
બહાર નખાવી દેવામાં આવે છે તેમ જીવ
આત્મપ્રદેશો દ્વારા કર્મોને ધ્યાનાગ્નિમાં
નાખવા માટે પ્રેરણા કરે તે વીચ કહેવાય છે.

૩ સ્થામ-જેમ ફંતાલીથી કચરાને
ખેંચીને લાવવામાં આવે છે તેમ જીવ
આત્મ પ્રદેશોમાંથી કર્મ પ્રદેશોને ખપા-
વવા માટે ખેંચી લાવે તે સ્થામ
કહેવાય છે.

૪ ઉત્સાહ-જેમ નળી વડે પાણીને
ઉચ્ચ ચઢાવવામાં આવે છે તેમ આત્મ-
પ્રદેશોમાંથી કર્મને ઉચ્ચ લઈ જવા તે

ઉત્સાહ છે.

૫ પરાક્રમ-કુડલામાંથી જેમ તેલને
નીચે રેડવામાં આવે અથવા અમૃતકલા-
માંથી જેમ અમૃત ઘંટિકામાં-પડજીભમાં
ઝરે તેમ ઉચ્ચે જાયેલા કર્મોને નીચે લઈ-
જવા તે પરાક્રમ કહેવાય છે.

૬ ચેષ્ટા-તપેલા લોખંડના ભાજનમાં
રહેલું જલ જેમ મુકાય જાય છે તેમ પોતાના
સ્થાનમાં રહેલા કર્મોને સૂકવી નાખવા તે
ચેષ્ટા કહેવાય છે.

૭ શક્તિ-તલમાંથી તેલને છૂટું પાડવા
માટે જેમ તલને ઘાણીમાં પીલવામાં આવે
છે તેમ જીવ અને કર્મોના વિયોગ કરવા
માટે અભિમુખ થવું તે શક્તિ કહેવાય છે.

૮ સામધ્ય-જેમ ખોલ અને તેલ
જુદા પાડવામાં આવે છે તેમ જીવ અને
કર્મોના જે સાક્ષાત વિયોગ કરવો તે
સામધ્ય કહેવાય છે.

આ આઠે ભેદોના દરેકના ત્રણ પ્રકારો
છે. જેમ કે યોગમાં જઘન્ય હોય તે
'યોગ', મધ્યમ હોય તે 'મહાયોગ', અને
ઉત્કૃષ્ટ હોય તે 'પરમયોગ' છે આ રીતે
૮x૩=૨૪ ભેદો થાય છે. તે દરેકના પછી
પ્રશ્નિધાન (એટલે અશુભ કાર્યમાંથી
નિવૃત્તિ લેવી), સમાધાન એટલે શુભ
કાર્યોમાં પ્રવૃત્તિ કરવી), સમાધિ (એટલે
શગદ્વેષમાં માધ્યસ્થ ભાવ રાખવો), કાષ્ઠા
(એટલે ધ્યાન વડે મનની એકાગ્રતાથી
ઉછ્વાસ આદિનો નિરોધ કરવો) આ
ચાર પ્રકાર છે.

પ્રશ્નિધાન-સમાધાન-સમાધિ-કાષ્ઠાના
સંબંધમાં અનુક્રમે પ્રસન્નચંદ્ર રાજપિં,
ભરત ચક્રવર્તી, દમદંત મુનિ, તથા
પુણ્યભૂતિ આચાર્યના દૃષ્ટાંતો છે.

આ પ્રકારે યોગીશને આરે શુષ્કતા ૨૪x૪=૯૬ પ્રકારો થાય છે.

આ જ ૯૬ પ્રકારો મરુદેવા માતાની જેમ સ્વાભાવિક રીતે-સહજ સ્વભાવે થાય તો તે 'ભવનયોગ' કહેવાય છે. અને એ જ ૯૬ પ્રકારો જાણી જોઈને થાય તો તે 'કરણયોગ' કહેવાય છે.

કરણયોગનું સ્વરૂપ

Spiritual Alchemy

(૧) મન (૨) ચિત્ત (૩) ચેતન (૪) સંજ્ઞા (૫) વિજ્ઞાન (૬) ધારણા (૭) સ્મૃતિ (૮) યુદ્ધિ (૯) ઈદ્ધા (૧૦) મતિ (૧૧) વિતર્ક (૧૨) ઉપયોગ-આ બાર વસ્તુ સંબંધી ૯૬ કરણ થાય છે. 'મણ્ઘાઈ' એટલે મન. આ બધાં કરણોમાં મનને પ્રથમ ગણવું.

મન વિષયકકરણના ૮ પ્રકારો છે.

(૧) ઉન્મનીકરણ (૨) મહોન્મનીકરણ (૩) પરમોન્મનીકરણ (૪) સર્વોન્મનીકરણ (૫) ઉન્મનીભવન (૬) મહોન્મનીભવન (૭) પરમોન્મનીભવન (૮) સર્વોન્મનીભવન.

ચિન્તન એ મનનો ખોરાક છે. તે ચિન્તનનો અભાવ તે મનનું અનશન છે. જેમાં પ્રબળતાથી મન આદ્યું ગયું હોય અર્થાત્ ચિન્તાના અભાવથી જાણે મન નાશ પામ્યું હોય એવી અવસ્થાને ઉન્મના અવસ્થા કહે છે. એવી અવસ્થા જે ધ્યાન વડે કરાય તેને 'ઉન્મનીકરણ' કહેવાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જેના મનનું મૃત્યુ તે જધન્ય ઉન્મનીકરણ છે. આ જ ઉન્મનીકરણ જે સખ્યમ કોટિનું હોય તો બીજા પ્રકારમાં અને ઉત્કૃષ્ટ કોટિનું હોય તો ત્રીજા પ્રકારમાં અને જધન્ય આદિ ત્રણેના સિદ્ધિપાણું હોય તો એથા પ્રકાર

રમાં સમજવું. ભવનના આર પ્રકાર પણ તે જ રીતે સમજવા.

જેમ તીર્થંકર લગવ'તો ઉપયોગપૂર્વક કરે છે તેમ ઉપયોગપૂર્વક કરાય તે 'કરણ' કહેવાય છે. અને મરુદેવીમાતાની જેમ ઉપયોગ (પ્રયત્ન) કર્યાવિના પોતાની મેળે જ જે થાય તે 'ભવન' કહેવાય છે.

ચિત્તવિષયક કરણના ૮ પ્રકાર છે.

(૧) નિશ્ચિતીકરણ (૨) મહાનિશ્ચિતીકરણ (૩) પરમનિશ્ચિતીકરણ (૪) સર્વ નિશ્ચિતીકરણ (૫) નિશ્ચિતીભવન (૬) મહાનિશ્ચિતીભવન (૭) પરમનિશ્ચિતીભવન (૮) સર્વ નિશ્ચિતીભવન. ચિત્ત એટલે ત્રણ કાળ સંબંધી ચિન્તન. તેના અભાવથી ઉચ્છ્વાસ વગેરેનો અભાવ થાય છે.

'ચેતના'ના નિશ્ચેતનીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિશ્ચેતનીકરણ' સમગ્ર શરીરની અંદર ચેતનાના અભાવરૂપ છે અને તે રાગ વગેરેના અભાવનું કારણ છે.

નિઃસંસીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિઃસંસીકરણ' એટલે આહાર આકિની લોહુપતાનો અભાવ. આથી પ્રમત્ત આદિ યોગીઓ આહાર ગ્રહણ કરે છે છતાં પણ તેમાં તેમને લોહુપતાનો અભાવ હોય છે.

'નિવિજ્ઞાનીકરણ' વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

'નિવિજ્ઞાનીકરણ' વિજ્ઞાનના અભાવરૂપ છે.

અર્થાત્ જાગ્રત અવસ્થામાં વેદન હોતું નથી. તેમ આ કરણ વખતે જાગ્રત અવસ્થામાં પણ વસ્તુના વિજ્ઞાનનો અભાવ હોય છે.

'ધારણા'ના નિર્ધારણીકરણ વગેરે ૮ લેહ છે.

‘ધારણ’ એટલે (વસ્તુના વિજ્ઞાનની અવિચ્યુતિ. તેનો અભાવ તે નિર્ધારણીકરણ. કહ્યું છે કે: ‘ચિત્ત’ ભૂત, ભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળ એમ ત્રણે કાળના અર્થોને સામાન્યથી જાણે છે. ‘ચેતના’ પ્રત્યક્ષ વર્તમાનકાલીન અર્થોને જાણે છે. ‘સંજ્ઞા’ તે અનુસ્મરણને કહે છે કે જે પદાર્થ પહેલાં જાણે હોય. ‘વિજ્ઞાન’ અનેક પ્રકારનું છે. અનેક ધર્મવાળા પદાર્થમાં તે તે વિશિષ્ટ ધર્મરૂપે જે અનેક પ્રકારનું જ્ઞાન થાય તે ‘વિજ્ઞાન’ કહેવાય છે. ‘ધારણા’ અસંખ્યાત અથવા સંખ્યાત કાળ સંબંધી હોય છે.

વિસ્મૃતીકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે.

‘સ્મૃતિ’ શબ્દથી અહીં ધારણાનો ખીજો ભેદ સમજવો, કારણકે ધારણાના ત્રણ ભેદો છે. અવિચ્યુતિ, સ્મૃતિ અને વાસના. અહીં ખીજો ભેદ વિવક્ષિત છે. નિબુદ્ધિકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે.

બુદ્ધિ શબ્દથી અવાયસ્વરૂપ ઔપાતિકી, વૈનયિકી, કામંભિકી અને પારિણામિકી એમ ચાર પ્રકારની બુદ્ધિ લેવી. નિશ્ચયને અવાય કહેવામાં આવે છે. તેનો અભાવ તે નિબુદ્ધિકરણ.

નિરીહીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

‘ઈહા’ એટલે વિચારણા અર્થાત્ આ હું’હું’ છે એવી જે વિચારણા જાણે તે ઈહા. તેનો અભાવ તે નિરીહીકરણ.

નિર્મતીકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

‘મતિ’ શબ્દથી દશ પ્રકારનો અવગ્રહ સમજવો. (પાંચ ઈન્દ્રિય, છઠ્ઠું મન-એટલાનો અર્થાવગ્રહ તથા મન અને ચક્ષુ સિવાયની બાકીની ચાર ઈન્દ્રિયોથી થતો અગ્જનાવગ્રહ-એમ દશ પ્રકાર થાય છે.)

નિર્વિતર્કકરણ વગેરે ૮ પ્રકારો છે.

વિતર્ક-જે ઈહા પછી અને અવાય (અપાય) પૂર્વે તર્ક થાય તે વિતર્ક.

નિરુપયોગીકરણ વગેરે આઠ પ્રકારો છે. વાસનારૂપ જે ‘ઉપયોગ’ તેનો અભાવ તે નિરુપયોગીકરણ.

આના મહા, પરમ આદિ વિશેષણોથી તેમજ તેના જઘન્ય આદિ સંયોગથી થતા ભેદો સમજા લેવા.

પહેલાં કહ્યાં પ્રમાણે ‘ઉપયોગ’ના ‘કરણ’ અને ‘ભવન’ના ભેદો પણ સમજા લેવા.

આ રીતે કરણના $12 \times 2 = 24$ પ્રકાર છે. તેની (કરણના ૬૬ ભેદો) સાથે ધ્યાનના ૨૪ ભેદોને ગુણતાં $66 \times 24 = 2304$ થાય. તેને ૬૬ કરણયોગવડે ગુણતાં $2304 \times 66 = 152064$ ભેદો થાય છે. એ જ રીતે ૨૩૦૪ ને ૬૬ ભવનયોગ વડે ગુણતાં $2304 \times 66 = 152064$ ભેદો થાય છે. આમ બન્ને મળીને 842304 પ્રકારો થાય છે. કહ્યું છે કે-ચારલાખ બેતાલીસ હજાર, ત્રણસો ને અઠસઠ-એ છઠ્ઠમસ્થના ધ્યાનના પ્રકારો જાણવા. મનથી ચિંતન કરતી વખતે ૫૮ પ્રકારનો મનોયોગ બને છે અને બોલતી વખતે ૫૮ પ્રકારનો ભાષાયોગ બને છે.

ઔદારિક કાયયોગ જીવોના ભેદો અનુસાર ૩૨ પ્રકારો છે જેમકે-

પૃથ્વી, અપ, તેજ, વાયુ, સાધારણ વનસ્પતિ અને પંચેન્દ્રિય એ બધા ચાર ચાર પ્રકારો છે. પ્રત્યેક વનસ્પતિ અને વિકલેન્દ્રિય (બેષન્દ્રિય-તેષન્દ્રિય તથા ચઉરિન્દ્રિ) બબે પ્રકારો છે. બધા મલીને ૩૨ ભેદો થાય છે. $(6 \times 8 = 24)$ $(1+3) \times 2 = 8$, $24+8=32$ ભેદો થાય છે) અર્થાત્ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેજકાય, વાયુકાય અને

અન તકાય—એ પાંચે સૂક્ષ્મ તેમજ બાહર અને પર્યાપ્ત તેમજ અપર્યાપ્ત એમ ચાર ભેદોથી વીશ પ્રકારે છે. પચ્ચેદ્રિયના સંજ્ઞી, અસંજ્ઞી પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત એમ ચાર ભેદો છે. પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય તેમજ વિકલેદ્રિય—અર્થાત્ બેઈદ્રિય, તેઈદ્રિય, ચઉરિદ્રિય તે ચારેના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત એમ બે ભેદો હોવાથી આઠ પ્રકારે છે.
(૨૦+૪+૮=૩૨)

વૈક્રિયયોગ ૨૫ પ્રકારે છે. નારકી (જીવો)ના સાત ભેદો છે. તે દરેકના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત બે ભેદ હોવાથી બધા મળીને ચૌદ ભેદો થાય છે. વાયુકાયનો એક ભેદ છે પચ્ચેદ્રિય તિયંચ અને મનુષ્યનો અડેકે ભેદ છે. ચાર પ્રકારના (ભવનપતિ, વ્યતર, જ્યોતિષ્ક અને વૈમાનિક) દેવોના દરેકના પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત બે ભેદ હોવાથી એકદરે આઠ પ્રકાર થાય છે. એમ બધા મળીને ૨૫ પ્રકારો થાય છે. (૧૪+૧+૨+૮=૨૫)

આહારક એક પ્રકારનો છે. એ રીતે ત્રણેકાય, ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારકના મળીને ૫૮ ભેદો થાય છે. તેજસકાય તેમાં અંતર્ગત હોવાથી તેના પણ ભેદો છે. એજ પ્રકારે કામંજી શરીરના પણ ૫૮ ભેદો છે. કુલ મળીને
૫૮ + ૫૮ + ૫૮ + ૫૮ + ૫૮ = ૨૯૦
આલંબનો છે.

જેમ વસ્ત્રમાં રંગ કરવા માટે પ્રથમ પાશ રાપવામાં આવે છે તેમ અહીં યોગરૂપ મહેલ ઉપર ચઢવા માટે મન વગેરે આલંબનો છે.

વીચયોગનાં આલંબનો—જ્ઞાનાચાર ૮, દર્શનાચાર ૮, ચારિત્રાચાર ૮, તપાચાર

૧૨, વીર્યાચાર ૩૬—કુલ ૭૨ પ્રકારના છે. સ્થામ યોગનાં આઠ આલંબનો નીચે મુજબ છે—

- (૧) બંધનકરણ (૨) સંક્રમકરણ
(૩) ઉદ્ધર્તનાકરણ (૪) અપવર્તનાકરણ
(૫) ઉદ્ધીરણાકરણ (૬) ઉપશમનાકરણ
(૭) નિધત્તિકરણ અને (૮) નિકાચનાકરણ.

ઉચ્ચલોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે ઉત્સાહનું આલંબન છે. અધોલોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે પરાક્રમનું આલંબન છે. તિયંચ લોકમાંની વસ્તુઓની ચિંતા તે ચેષ્ટાનું આલંબન છે. તત્ત્વ અને પરમ-તત્ત્વની ચિંતા તે શક્તિનું આલંબન છે. સિદ્ધોનું સ્થાન અને સિદ્ધોના સ્વરૂપની ચિંતા તે સામર્થ્યનું આલંબન છે.

ચર્ચિવ્વહજ્ઞાણુયુત્તં

Significance of Inner Space

બાર ગાથાના આ ‘ચતુર્વિધધ્યાન સ્તોત્ર’ના કર્તાકોણ છે તે બહુ શકાયું નથી. કુંડલિનીના વિષયમાં અહિં ઉલ્લેખ છે. જેનેતર સાહિત્યમાં કુંડલિનીના ઉત્થાન માટે ષટ્ચક્રભેદની પ્રક્રિયા સખધી વિંગતો વિસ્તારથી મળે છે. આ સ્તોત્રમાં ૬૨ ચક્રોની માહિતિ આપી છે.

પિંડસ્થં ચ પચસ્થં રૂપસ્થં રૂપ વલ્લિજય સરૂપં ।
તત્ત્વ પરમિર્દિમયં શુરૂપધર્મં યુષ્ઠિસ્સામિ ॥

ધ્યાનનું સ્વરૂપ ચાર પ્રકારનું છે—(૧)

- પિંડસ્થ (૨) પદસ્થ (૩) રૂપસ્થ અને (૪) રૂપાતીત—તે પ્રકારે પરમેષ્ઠીમય વર્ણો (અક્ષરો) વડે કેવીરીતે ધ્યાન થાય તે શુરૂએ જે પ્રમાણે ઉપદેશ્યું છે તે પ્રમાણે સ્તવીશ ॥૧॥

નમઃ સિદ્ધંતસમિદ્ધો

ચઉદલિયાહાર ચક્રિક (જ્ઞ) મજ્ઞક્રિયો ।

પણવે। પરમિદ્મિત્તો।

પણ તત્તજ્ઞો સુહં દેહ ॥

મૂલાધાર ચક્રનાં ચાર પત્રો છે, તે 'નમઃસિદ્ધમ્'ના ચાર અક્ષરોથી સમૃદ્ધ છે અને કષ્ટિકામાં પ્રણવ (કંકાર) જે પરમેષ્ઠીના પાંચ વણુ (પ્રથમાક્ષર)થી નિષ્પન્ન છે-તેનું ધ્યાન સુખ આપનારૂં થાય છે ॥૨॥ ચક્રે સાહિદ્ગણે છક્ષોભેમજઠિઓ પચાહિણ્યો। સત્તસરમહમ્તો। ઝાઝજઝતો। હુહં હરહ ॥

સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર છ ખૂણાની આકૃતિવાળું છે. તે આકૃતિની મધ્યથી લઇને પ્રદક્ષિણામાં (ફરતાં ક્રમશઃ) 'ષુભો અરિહંતાણુ' એ સપ્તાક્ષરી મહામંત્ર છે તે પ્રકારે ધ્યાન ધરવામાં આવે તો તે હુઃખને હરનાકું નીવડે છે. ॥૩॥

મણિપૂરચક્ષિ અહલિ,

મજઝહિસાસુ ચ પંચપરમિદ્મિ।

વિહિસાસુ નાણુ-દંસણુ-

ચારિત્ત-તવાઈ ઝાએમિ ॥

મણિપૂર ચક્ર આઠ પત્રવાળું છે. તેની મધ્યમાં 'શ્રી અહંદ્વ્યો નમઃ' તથા દિશાઓમાં 'શ્રી સિદ્ધેશ્વરો નમઃ' 'શ્રી સૂરિશ્વરો (શ્રી આચાર્યેશ્વરો) નમઃ' 'શ્રી ઉપાધ્યાયેશ્વરો નમઃ' 'શ્રી સર્વસાધુશ્વરો નમઃ' એ પંચ પરમેષ્ઠી, તેમજ વિદિશાઓમાં 'શ્રી દશનાય નમઃ' 'શ્રી જ્ઞાનાય નમઃ' 'શ્રી ચારિત્રાય નમઃ' 'શ્રી તપસે નમઃ' એ પ્રકારે છે તેમ હું ધ્યાન કરું છું.

સોલસસરસેલસએ

મહાવિજ્ઞા (વજ્રજદોવકલિયદલે।

ચક્રે અણાહ્યકપે,

ગોયમસામિ નમઃસામિ ॥

અનાહત ચક્ર સોળ પત્રવાળું છે. તેમાં પેડશાક્ષરી 'અરિહંત-સિદ્ધ-આયશિ

-ઉવજઝાય-સાહુ' મહાવિધા છે તેમજ સોળ સ્વરોથી સૂચિત (સોળ) વિદ્યાદેવીઓથી યુક્ત એવાં સોળ પત્રો છે, તેની કષ્ટિકામાં 'શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ' છે, તે પ્રકારને હું નમસ્કાર કરું છું

ચઉવીસદેવ-જિણુજણુણિ

જકખ જકિખણિપવિત્તપત્તમિ।

સુદ્ધે વિશુદ્ધ ચક્રે,

ઝાએમિ સયાવિ જણુસત્તિ ॥

વિશુદ્ધચક્ર જે કંઠમાં છે અને જેના ચોવીશ પત્રો છે, તેમાં ચોવીશ દેવ (ત્રીયકર) તથા જિનેશ્વરોની ચોવીશ માતાઓ, તેમના ચોવીશ મહા અને ચોવીશ ચક્ષણીઓ તથા કષ્ટિકામાં જિનશક્તિ એટલે 'અહું નમઃ' છે તેમ હું સદા ધ્યાન ધરું છું.

બત્તીસદલે લ (લ)ણા ચક્રે,

બત્તીસસુરવઈસમિદ્ધા।

હુ-રહિયવંજણુસિદ્ધા,

સરસ્વત મહ સુહં દેહ ॥

લલના ચક્ર જેનાં બત્રીશ પત્રો છે. તે બત્રીશ ઈંદ્રોથી સમૃદ્ધ અને 'હ' રહિત એટલે 'ક'થી 'સ' પચત (૩૨) તેમજ તે મંત્રથી ('સરસ્વત્યૈ નમઃ'થી) સિદ્ધ થતી સરસ્વતી દેવી મને સુખ આપે.

હુ-ળી-ક્ષણુઆ પણુવ-

નમંતકલિઆ ચ તિહલચક્ષમિ।

આણુકપે એગકખર,

મહાવિજ્ઞા સયલસિદ્ધિકરી।

આજ્ઞા ચક્રને ત્રણ પત્રો છે તેમાં 'હ' 'ખ' 'ક્ષ'થી યુક્ત અને 'ક્ર'નમઃ'થી આકલિત (ક્ષીકારરૂપી) એકાક્ષરી મહાવિધા સમગ્ર સિદ્ધિને આપનારી છે.

અસિઆહિસા નમંતા,

સોમકલા રૂપસોમચક્ષ્મિમ્ ।

સોમસિયવન્નઝાણેણુ,

ઝાઈઆ હુતિ સિવહેજી ॥

સોમચક્ર જે સોમકળા (અર્ધ ચન્દ્રની આકૃતિ) સ્વરૂપ છે તેમાં 'અસિઆહિસા નમઃ' મંત્રનું ચંદ્ર જેવા શ્વેતવર્ણરૂપે ધ્યાન કરતાં તે શિવના (એટલે મોક્ષના) કારણ રૂપ બને છે.

ચક્ષ્મિમ્ બંભિહુ ત્તિ,

નામઝે બંભનાહિસહભૂઝે ।

ઝાણુપુરિયપણુવો,

બવિયાણુ કુણુઉ કલલાણુ ॥

બ્રહ્મબિન્દુચક્ર, જે બ્રહ્મનાડી (સુષુમ્ણા નાડી) સાથે સંયુક્ત છે, તેનું પ્રજ્જ્વળી આપૂરિત ધ્યાન બધા પુરૂષોનું કલ્યાણ કરે છે.

સિરિહંસનાહ ચક્ષે

હંસવિમુક્ત રસિહસંકાસ ।

જે પિકખઈ ગલિઅમણો,

તસ્મ વસે સયલસિદ્ધિઝો ॥

શ્રીહંસનાહ ચક્રમાં હંસ (જીવ)ને અત્યંત શુદ્ધ રૂઝિક (મણિ) જેવો, જે ગલિત મનવાળો યોગીપુરૂષ ધ્યાન કરે છે. તેવા (યોગીને) સમગ્ર સિદ્ધિઝો વશીભૂત થાય છે.

ચઉન્નિહઝાણુગયં પમિદ્ધિમયપહાણુતરતત્તં ।
ઝાઈ અણુવરયં સો પાવઈ પરમાણુહં ॥

ધ્યાનના ચાર પ્રકાર (પિંડસ્થ, પદસ્થ, રૂપસ્થ અને રૂપાતીત) પ્રમાણે સાલંબન (એટલે વર્ણાત્મક) અને નિરાલંબન (વધારે સૂક્ષ્મ થતું આલંબન વિનાનું) ધ્યાન (ધ્યાતા અને ધ્યાન ઝે બંનેનો અભાવ થતાં ધ્યેય સાહે જ એકરૂપ બની બાંધ

ઝોવું) જે અવિરતપણે કરે છે તે પરમ આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

આ પ્રકારના ધ્યાન સદૃશરૂના ભાગ-દર્શન નીચે જ સહાયક બને છે શરીરના મર્મસ્થાનોમાં મન ઝોકાગ્ર કરવાથી ત્યાં ત્યાં શક્તિ કેન્દ્રિભૂત થાય છે અને કેન્દ્રિભૂત શક્તિનું સમજણપૂર્વક ઉર્ધ્વાકરણ ન કરાય તો શક્તિવિદ્વેષ્ટ થાય છે.

અહિ કુંડલિની યોગના વિષયનો માત્ર સામાન્યપણે સ્પર્શ કર્યો છે.

પરમેષ્ટિવિધાયન્ત્રકલ્પ :

Human Body as Mandal of Wisdom

શ્રી સિદ્ધતિલકસૂરિના પરમેષ્ટિ વિધાયન્ત્ર કલ્પમાંથી અહિ કુંડલિની વર્ણન સંબંધી ગાથાઝો રજુ કરી છે.

અન્તરવિશેષઃ (કુંડલિની વર્ણન વિશેષઃ)

શુદ્ધમધ્ય-લિંગમૂલે

નાભૌ હૃદિ કંઠ-ઘણ્ટિકા-ભાલે ।

મૂર્ધન્યૂર્ધ્વ નવપટકં (ચક્રં ?)

ઠાન્તાઃ પચ્ચ ભાલે (લ ?) યુતાઃ ॥

આધારાખ્ય સ્વાધિષ્ઠાન મણિપૂર્ણ મનાહતમ્ ।
વિશુદ્ધ લલનાડડશા બ્રહ્મ-સુષુમ્ણાખ્યયા નવ ॥

૧ શુદ્ધાના મધ્ય ભાગ પાસે આધાર ચક્ર ૨ લિંગમૂળ પાસે સ્વાધિષ્ઠાનચક્ર ૩ નાભિ પાસે મણિપૂર ચક્ર ૪ હૃદય પાસે અનાહત ચક્ર ૫ કંઠ પાસે વિશુદ્ધ ચક્ર ૬ પહંજલ (ઘટિકા) પાસે લલના ચક્ર ૭ ભાલ પાસે (જે બ્રમરવચ્ચે) આજ્ઞા ચક્ર ૮ મૂર્ધા પાસે બ્રહ્મરન્ધ્રચક્ર જેને સોમચક્ર પણ કહે છે. ૯ ઊર્ધ્વ ભાગમાં (બ્રહ્મબિન્દુચક્ર) (સુષુમ્ણાચક્ર-એમ નવ ચક્રો છે. મૂલાધારથી ઉર્ધ્વગણના કરીએ તો નવ ચક્રો થાય, તેમાં કંઠ (વિશુદ્ધચક્ર) સુધી પાંચ

ચક્રો અને આજ્ઞાચક્ર નામે છઠ્ઠું ચક્ર ગણાય ॥

અમ્બુધિ-રસ-દશ-સૂર્યા :

પૌંડશ-વિશંતિ-ગુણાસ્તુ-પૌંડશકમ્ ।

દશશતદલમથ વાહન્યં (વાચ્યં ?)

પદ્મકોણું મનસાડ-ક્ષપદમ્ ॥

(એ પ્રત્યેક ચક્ર-કમલનાં દલ ક્રમશઃ)

ચાર (મૂળા ધારની) છ (સ્વાધિષ્ઠાનનાં) દશ (મણિપૂરના) બાર (અનાહતના સોળ (વિશુદ્ધના) વીસ (લલનાનાં) ત્રણ (આજ્ઞાનાં) સોળ (બ્રહ્મરંધ્રનાં) અને છેલ્લાં હજાર પત્રો (બ્રહ્મબિન્દુચક્રનાં) હોય છે. અથવા આ સહસ્રાર તે મન અને ઇન્દ્રિય પદવાળું પદ્મકોણું છે. (?)

દલસંખ્યા ઈહ સાધા હ

-ક્ષાન્તા માતૃકાક્ષરા : પદ્મસુ ।

ચક્રેષુ વ્યસ્તમિતા,

દેહુમિદં ભારતીયન્ટ્રમ્ ॥

અહીં દલ સંખ્યામાં 'અ'થી લઈને 'હ' અને ક્ષ સુધીના માતૃકાક્ષરો છયે ચક્રોમાં વિભાજિત છે. તેથી આ શરીર ભારતી-સરસ્વતીના ચંત્રરૂપ બની જાય છે.

આધારાદ્યા વિશુદ્ધયન્તા :

પઞ્ચાર્જ્જ્ઞાસ્તાલુશક્તિભૃત્ (તઃ ?) ।

આજ્ઞા ભ્રમધ્યતો ભાલે,

મનો બ્રહ્માણ ચન્દ્રમાઃ ॥

આધારચક્રથી માંડીને વિશુદ્ધચક્ર સુધીનાં (આધાર-સ્વાધિષ્ઠાન-મણિપૂર-અનાહત-વિશુદ્ધ) ચક્રો શરીરનાં પાંચ અંગો (અવયવો-ગુવા-મધ્યા લિંગમૂલ, નાભિ, હૃદય અને ઠંઠ સ્થાને રહેલાં) છે ! તાલુસ્થાનીય (ઘંટિકાસ્થાનીય) લલનાચક્ર સરસ્વતીની વાક્શક્તિને ધારણ કરે છે ! આજ્ઞાચક્ર ભાલપ્રદેશમાં બ્રમધ્યસ્થાને છે !

એ સ્થાનમાં મન રહેલું છે ! બ્રહ્મચક્રમાં ચન્દ્રમા-પરમાત્મશક્તિનું પ્રતિક છે.

રક્તાણ્ણં સિતં પીતં સિતં રક્તાત્રયં સિતમ્ ।
ચક્રં વર્ણા ઈતઃ પ્રાગ્વદ્વાદૌ પત્રાણિ પઞ્ચસુ ॥
ચતુષ્ઠયે ક્રમાત્ સૂર્યાઃ ત્રિ-પદ્-દ્વયપદલાવલી ।
તદન્તનં વખીજનિ ત્રિખાદૌ ત્રિપુરાડ થવા ॥

૧ આધાર ચક્રનો રંગ રક્ત, ૨ સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રનો રંગ અરુણ, ૩ મણિપૂર ચક્રનો રંગ રવેત, ૪ અનાહત ચક્રનો રંગ પીળો, ૫ વિશુદ્ધ ચક્રનો રંગ રવેત, ૬-૭-૮ લલનાં ચક્ર, આજ્ઞા ચક્ર અને બ્રહ્મ ચક્રનો રંગ સતો તેમજ સહસ્રાર (બ્રહ્મબિન્દુ) ચક્રનો રંગ રવેત છે । આદિનાં પાંચ ચક્રોમાં અગાઉ જણાવ્યા મુજબ પત્રો હોય છે, (એટલે આધાર ૪, સ્વાધિષ્ઠાન ૬, મણિપૂર ૧૦, અનાહત ૧૨, વિશુદ્ધ ૧૬) જ્યારે બાકીના ચક્રોમાં ક્રમશઃ ૧૨-૩-૬ અને ૧૬ (એટલે લલના ૧૨, આજ્ઞા ૩, બ્રહ્મ ૬ અને સહસ્રારમાં ૧૬ હોય છે. । તેના અંતર્ભાગ (ઝણિકા) માં તે દરેકમાં અકેકે એમ નવ બીજો હોય છે, અથવા આદિનાં ત્રણ ચક્રોમાં 'ત્રિપુરા' (દેવતા વિશેષ ?) છે ॥

નવચક્રોમાં મંત્ર ખીજનું ધ્યાન

Mantre Meditations

નવચક્રાન્તઃ ક્રમશે

વાગ્ભવમુખ્યાનિમન્ત્રખીજનિ ।

તત્રાધૈ રવિરોચિણિ

ત્રિકોણમકેન્દુનાડીલ્યામ્ ॥

ભગળીજ્યેતદ્ધૈવં

કુંડલિનીતન્તુ માત્રમબ્રહ્મ ॥

વાગ્ભવવીજ્યં રવેતં ધ્યાતં,

સરસ્વતી સિદ્ધિ ॥

નવચક્રમાં ક્રમશઃ વાગ્ભવ-‘ઐ’ વગેરે મંત્ર ણીજો રહેલા છે, તેમાં સૂચકિરણ જેવા સુલાધાર ચક્રમાં સૂચ (પિંગલા) અને ચંદ્ર (ધક્કા) નાડીદ્વારા ત્રિકોણ થાય છે, તે ભગળીજ-‘ઐ’ સ્વરૂપ અને તેની ઉપર કુંડલિનીના તંતુ જેવી અને તેજે અબ્જકલા આકાશ (મેઘ) જેવી ઝાંખી કલા-માત્રારૂપ થઇને ‘ઐ’ બનાવે છે. તે વાગ્ભવળીજ-‘ઐ’ નું પ્રવેતવણી ધ્યાન કરતાં સરસ્વતી દેવી સિદ્ધ થાય છે.

અરુણમિહં વહ્નિપુરં ધ્યાતં
માત્રાં વિચાડયિ વશ્યકૃતે ।

કિન્તુ સમાત્ર ચક્ષા
માયાન્તઃકામળીજ મધ્યે વા ॥

આ વહ્નિપુર-અરુણવણું છે, તેનું માત્રા (વના પણુ ધ્યાન કરવામાં આવે તો તે વશીકરણુ માટે થાય છે, પણુ જ્યારે માત્રા સહિત અથવા માયાળીજ ક્ષી કારમાં અથવા કામળીજ ‘કલ્લી’ કારમાં એતું (એકારનું) ધ્યાન કરવામાં આવે તો વિશેષ વશીકરણુ માટે થાય છે.

ધ્યાતં સા (સ્વા) ધિષ્ઠાને,
ષટ્કોણે ક્ષીસ્મરળીજભૂ (યુ)તં મુ ।
ઇકાશઙ્કુશતાભિતશિરોડમ્બર-
સ્રીક (સિકલ ?) મિહ વશ્યમ ॥

પણુ જ્યારે સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં આ એતું માત્રા સહિત અથવા ‘ક્ષી’કારમાં અથવા કલ્લીકારમાં અથવા ષટ્કોણમાં ક્ષી અને કલ્લીની અંદર ધ્યાન કરવામાં આવે તો તે વશીકરણુ માટે થાય છે. ‘ઇ’ કાર (૧) ને અંકુશરૂપે ચિતવવો. ‘ઇ’ કારરૂપ અંકુશથી જે આયું છે મસ્તકનું વચ્ચે જેનું એવું વશ્ય (સ્રી અથવા પુરુષ) વશીભૂત થાય છે.

મણિપૂર્ણે સ્રીળીજં જપારૂણું,
વણું (ણું ?) દશકલિંગ્યઃ ।

ઇશ્વરતાભિત વસ્તુરૂપ
મિહ વશ્યં ચ લાભ કરમ ॥

મણિપૂર ચક્રમાં ‘સ્રી’ ણીજનું જપા કુસુમની માફક અરૂણ વણુંનું ધ્યાન હશે દિશાઓમાંથી ‘ઇ’ સ્વર (અંકુશ) થી જે આવે છે વસ્તુસમૂહ જેનો એવા વશ્ય (સ્રી કે પુરુષ) ને વશ કરે છે, અને લાભ માટે થાય છે. (૧)

ભાલાન્તભૂમધ્યે ત્રિકોણ,
કેદહ્વડ જેયરી ત્યા જ્યમ ।

અસ્થાસ્વં મધ્યે વા,
માયા-સ્મર ણીજયોરકમ ॥

ભાલની વચ્ચે ભૂમધ્યમાં રહેલ આજ્ઞા ચક્રનાં ત્રિકોણ, કેદહ્વડ અથવા જેયરી એવાં નામો છે તેના ભિન્ન ભાગમાં અથવા મધ્ય ભાગમાં માયા ણીજ-‘ક્ષી’ અને સ્મરળીજ-‘કલ્લી’ એ એમાંથી એકનું ધ્યાન કરાય છે.

આધારાન્તરવાગ્ભવં કુંડલિની
તંન્તુબદ્ધવશ્યશિરઃ ।

કૃત્વાડધઃ સ્થિતમરૂણું
ધ્યાતં ણીજાન્તરુતવશ્યમ ॥

આધાર ચક્રમાં અરૂણવણું ‘ઐ’ માં કુંડલિની રૂપતંતુ વડે વશ્યનું શિર બંધાયેલ છે, એમ ચિતવવું અથવા વશ્યને ણીજ નીચે અથવા ણીજની વચ્ચે ચિતવવો; એથી વશીકરણુ થાય છે (૧)

યદિ વા ભૂમધ્યાન્તઃઝવ્વી,
ળીજ નિયંદમૃતવર્ષભરમ્ ।

ધ્યાત વિષરોગહરં ત્રિકોણકે
મૂર્ધ્નિ પૂર્વવત્ સ્વરમ્ ॥

અથવા તો બ્રૂમધ્યમાં 'ઝવૈ' બીજ-
માંથી ઝરતા અમૃતના વરસાદથી ભરપૂર
એવા એ બીજનું ધ્યાન વિષ અને રોગને
હરનારૂં થાય છે. અથવા આજ્ઞા ચક્રના ઉપ-
રના ચક્રોમાં પૂર્વવત્ સ્વરોનું ધ્યાન કરવું.

કુણ્ડલિનીતન્તુદ્યુતિસંભૂત

મૂર્તીનિ સર્વ બીજાનિ ।

શાન્ત્યાદિ-સંપદે સ્યુરિત્યેષો

ગુરુક્રમોસ્માકમ્ ॥

અથવા (જ્યોતિર્મંથી) કુંડલિની
તંતુની જ્યોતથી પ્રકાશિત વર્ણ-દેહવાળાં
અથવા કુંડલિની તંતુની કાંતિમાંથી પ્રાપ્ત
થયો છે આકાર જેમને એવાં સઘળા
બીજાકરો શાન્તિ આદિ (તુષ્ટિ-પુષ્ટિ) ની
સંપત્તિ માટે થાય છે, એવો અમારો
ગુરુક્રમ-આશ્રય છે.

કિં બીજેરિહ શક્તિ :

કુણ્ડલિની સર્વદેવવર્ણજનુ : ।

રવિ-ચન્દ્રાન્તર્ધ્યાતા

ભુકત્યૈ, મુકત્યૈ ચ ગુરુસારમ્ ॥

અથવા બીજેથી શું ? અહીં તો એક
કુંડલિની શક્તિ જ સર્વદેવસ્વરૂપ વર્ણોને
ઉત્પન્ન કરનારી છે. સૂર્ય અને ચન્દ્ર
નાડીમાં (સુષુમ્ણામાં) તેનું ધ્યાન કરવાથી
તે ભુક્તિ-ભોગ અને મુક્તિ-મોક્ષ માટે
બને છે. એ ગુરુએ આપેલું રહસ્ય છે.

બ્રૂમધ્ય-કણ્ઠ-હૃદયે

નાભૌ કૌણે ત્રયાન્તરા ધ્યાતમ્ ।

પરમેષ્ઠિપંચક્રમયં

માયા બીજં મહાસિદ્ધયૈ ॥૭૭॥

બ્રૂમધ્ય (આજ્ઞાચક્ર)માં, કંઠ (વિશુદ્ધ-
ચક્ર)માં, હૃદય (અનાહતચક્ર)માં, નાભિ
(મણિપૂરચક્ર)માં, કૌણ્ઠ્ય (સ્વાધિષ્ઠાન અને
મૂલાધારચક્ર)માં ૫-અપરમેષ્ઠમય માયા

બીજ 'જ્ઞા'નું ધ્યાન મહાસિદ્ધિ માટે
થાય છે.

શ્રી વિબુધચંદ્રગણભૃષ્ટિભ્યઃ

શ્રી સિંહતિલક સૂરિરિમમ્ ।

પરમેષ્ઠિયન્ત્રકલ્પં

લિલેખ સાહુલાદદેવતાભક્ત્યા ॥૭૮॥

શ્રી વિબુદ્ધચંદ્ર આચાર્યના શિષ્ય
શ્રી સિંહતિલકસૂરિએ આ 'પરમેષ્ઠિયન્ત્ર
કલ્પ' પ્રસન્ન થયેલા દેવતાની ભક્તિથી
લખ્યો છે.

સુષુમ્ણામાં ધ્યાન

Discovery of Self

In Inner Universe

હ્રીંકાર વિદ્યાસ્તવનમાં કુંડલિની સ્વરૂપે
ધ્યાનનું રૂળ આ પ્રમાણે જણાવ્યું છે.

આધાર કન્દોદ્ગતતન્તુ

સૂક્ષ્મલક્ષ્યોદ્ભવં પ્રદાસરોજવાસમ્ ।

યોધ્યાયતિ ત્વાં સર્વદિન્દુ બિમ્બામૃતં,

સ ચ સ્થાત કવિસાવંભૌમઃ ॥

જે મૂલાધાર કંઠ (ચક્ર)માંથી નીક-
ળતી તન્તુસમાન સૂક્ષ્મ સુષુમ્ણા-નાડીમાં
રહેલાં લક્ષ્યો (ચક્રો)ને ભેદીને ઉપર જતા
અને અંતે સહસ્રારકમલમાં રહીને (સ્થિર-
થઈને) ત્યાં ચંદ્રના બિંબસમાન અમૃત-
ઝરાવતા તારૂં ધ્યાન કરે છે તે કવિઓમાં
ચક્રવર્તી (શ્રેષ્ઠ) થાય છે.

શ્રી સિંહતિલકસૂરિના મંત્રરાજ-
રહસ્યમાં કહ્યું છે કે,

કુણ્ડલિની ભુજગાકૃતિ (તી)

રેકુચિત 'હઃ' શિવઃ સ તુ પ્રાણુઃ ।

તચ્છક્તિ દીર્ઘકલા માયા,

તદ્દેષિતં જગદ્વશ્યમ્ ॥

રેકુથી ચુકા હ (હ) તે ભુજગ
(સર્પ) ની આકૃતિવાળી કુંડલિની છે,

કેવલ 'હ્ર' તે શિવ છે, તે જ પ્રાણ છે, દીર્ઘકલા (દીર્ઘ ઇકાર) એ તેની શક્તિ -માયા છે, માયાથી વેદિત (બોદિત) જગત છે. જગત 'ક્ષી'ના ધ્યાનથી વશ થાય છે. (૧)

નાભૌ હૃદયે કષ્ઠે આજ્ઞાચક્રેડય યોનિમધ્યે વા ।
સિન્દુશકણ્ણમાયાળીજધ્યાનાદ્ જગદ્વશ્યમ્ ॥

નાભિ (મણીપૂરચક્ર) માં, હૃદય (અનાહત ચક્ર) માં, કંઠ (વિશુદ્ધ ચક્ર) માં, આજ્ઞા ચક્ર (બ્રૂમધ્ય ભાગ) માં અથવા યોનિમધ્ય (સ્વાધિષ્ઠાન ચક્ર) માં સિન્દુર સમાન અરુણવર્ણવાળા માયાળીજ (ક્ષીકાર) નું ધ્યાન કરવાથી જગત વશ થાય છે.

આદ્યં હાન્તં શબ્દબ્રહ્મો-

દ્વધિા 'ર' તસ્મિન્નરત્નયુતમ્ ।

અન્દ્રકલા સિદ્ધિપદં

બિન્દુનિ લોડનાહતઃ સોડહંન્ ॥

પોદશ ચતુરધિવિંશતિરશૌ

નાભૌ કલાનિ હૃદિભૂદિનં ।

આદ્યં હાન્તં વર્ણાઃ

શરદિન્દુકલા-નભઃ પ્રભવાઃ ॥

નાહસ્ત્વાત્મોધ્વધિા

રેક્ષન્નિજનરત્નયુક્તધૃત્યર્હમ્ ।

દૃશ્યોડન્તબ્રહ્માન્જનાભ્યન્તઃ

શક્તિત કુણ્ડલિની ॥

ધતિ સર્વવર્ણભૂતિં અહંન્તં

સર્વ મેકુગત મન્તઃ ।

ધ્યાયન્ સૂરિઃ સકલાગમાર્થવક્તા

ગતબ્રાન્તિઃ ॥

અહ્ં માં અ અને હ્ર (અથીમાંડી ને હ્ર સુધીની માતૃકારૂપ) શબ્દ બ્રહ્મના સૂચક છે, રેક્ષ રત્નત્રિત્રયને બતાવે છે, અન્દ્રકલા (~) તે સિદ્ધિપદ છે અને બિન્દુ સદશ

જે અનાહત (નાહ) છે તે અરિહંત છે

'અ' થી 'હ્ર' સુધીના (૪૯) વર્ણો છે. તેમાંથી 'અ'થી અઃ' સુધીના સોળ સ્વરો નાભિકમલ (મણિપૂર)નાં સોળ દલોમાં 'ક' થી 'લ્' સુધીના ચોવીશ વ્યંજનો હૃદયકમલ (અનાહતચક્ર) નાં ચોવીશ દલોમાં અને 'ચ'થી 'હ્ર' સુધીના આઠ-વ્યંજનો લલાટ કમલ (આજ્ઞાચક્ર)ના આઠ-દલોમાં-એ પ્રકારે ૪૮ વર્ણો શરદ ઋતુના અન્દ્રસદશ કલા (~) અને બિન્દુથી યુક્ત ચિંતવવા. કલા (વર્કરેખા) બિન્દુ અને નાહ (સરલરેખા)ની સંયોજનાથી માતૃકાના વર્ણો ઉત્પન્ન થાય છે. (તે 'મ') સિવાયના 'અ' થી 'હ્ર' સુધીના ૪૮ વર્ણો થાય, તેમના ઊપર જે કલા અને બિન્દુ રૂપે નાહ છે તે 'મ' છે. 'મ' ને હૃદય કમલની વચ્ચે ચિંતવવો. આ પ્રમાણે નાભિકમલનો પહેલો વર્ણ 'અ' લલાટ-કમલનો છેલ્લો વર્ણ 'હ્ર' અને હૃદય-કમલનો વચ્ચેલો વર્ણ 'મ' મળીને 'અહ્ં' થાય. અહ્ં તે સ્વાત્મા છે ઉપરનો અને નીચેનો 'ર' કાર ાત્રી બિનેશ્વર ભગવંતના રત્નત્રયનો સૂચક છે. તેનાથી સહિત થતા સ્વાત્મા-અહ્ંને બ્રહ્માન્જ (બ્રહ્મરંધ્ર)માં ચિંતવવો અને નાભિકમલની મધ્યમાં કુંડલિની શક્તિ ચિંતવવી.

એ રીતે 'અહ્ં'એ અરિહંતની સાક્ષાત સર્વવર્ણમય મૂર્તિ છે. એ અહ્ંનું સંપૂર્ણ મેરૂદંડમાં (મેરૂદંડગતસુષુમ્ણાનાડીમાં) ધ્યાન કરનાર સૂરિ બ્રાંતિરહિત થઈને સર્વ આગમોના અર્થના પ્રવક્તા બને છે.

પિંડ અને બ્રહ્માંડ

Microcosm and Macrocosm

કુંડલિની માટેની પરિભાષા હં

મોડને રાખતી રેખાથી દેહ અને વિચિત્રતા, પિંડ અને બ્રહ્માંડના સંબંધનો દર્શાવે છે. ગિયરના પ્રવેશમાં કારવાન પ્રાપ્ત થાય છે.

(પિંડ અને બ્રહ્માંડનો આ સંબંધ પણ અવશ્ય વિચારણીય છે.)

માનવ તપત્તુ મહત્ત્વ યાચોએ ગાય છે. માનવ દેહત્તુ મહત્ત્વ પણ નોંધવું નથી.

ગિયરગણિતામાં કહ્યું છે કે,

નિરવિન્યવતંતે મેરુઃ ગ્રસદીપ સમન્વિતઃ ।
નતિઃ માગશઃ શ્વેતઃ શ્વેત્રાણિ શ્વેત્રપાલકાઃ ॥
અપો મનયઃ મયે' નક્ષત્રાણિ અદાસ્તથા ।
પ્રાપ્તીર્નાનિ પીડાનિ વર્તન્તે પીડદેવતાઃ ॥
ગૃહિમંદારકર્તારો બ્રમન્નો શશિભાસ્કરૌ ।
નમો વાયુદેવનિશ્ચ જલં પૃથ્વી તર્વેષ્વય ॥
કર્ત્રાણેયાનિ મૂળાનિ તાનિ સર્વાણિ દેહતઃ ।
મેદે નિવિષ્ટય મર્ત્ત્ર વ્યવહારઃ પ્રવર્તતે ॥
નન તિરઃ મર્ત્ત્રગિદં સગેગી નાત્રસંશયઃ ।
બ્રહ્માસંજ્ઞે દેહે યથાદેશં વ્યવસ્થિતઃ ॥

આ દેહમાં સાતદ્વીપોથી યુક્ત એવો મેરુ, સર્વનદીઓ, સાગરો, પર્વતો, ક્ષેત્રો, રાજાઓ, અધિપતિઓ, મુનિઓ, નક્ષત્રો, ગ્રહો, પવિત્રનીચી, દેવતા (મહાચૈતન્ય)થી નિભિષિઃ પીડા, પીડદેવતાઓ, ગૃહિની રાજા સ્થિતિવિનાશ કરનારા બ્રહ્માદિ, પદ્મવનના કરનારા સૂર્યચંદ્ર, આકાશ, વાયુ, અગ્નિ, જલ અને પૃથ્વી વગેરે ત્રણે દોષની જગત નેટલી પણ સદૃશસ્તુઓ છે, તે દોષી આ દેહમાં છે. દેહની મધ્યમાં મેરુ અને તેને વર્તીને ઉપરની સર્વ વસ્તુઓ નેટલી રાખતી આ દેહ વડે માનવ વ્યવહાર પ્રવર્તે છે. (૧) આ બધું જોઈને, જે બ્રહ્માંડનાગદ દેહમાં ઉચિત

રીતે વ્યવસ્થિત (રહેડો) થયેલી છે, તેનાં સંદેહ નથી.

મનુષ્ય શરીરરૂપી પિંડ વિશાલ બ્રહ્માંડની પ્રતિમૂર્તિ છે. જે શક્તિઓ આ વિશ્વને ચાલુ રાખે છે તે સઘળી આ દેહમાં વિદ્યમાન છે. આ કારણે સ્થાને સ્થાને મનુષ્ય દેહનો મહિમા જાવામાં આવે છે.

જે પ્રકારે ભૂમંડલનો આધાર મેરુ પર્યંત છે તે પ્રકારે મનુષ્ય દેહનો આધાર મેરુદંડ અથવા કરોડ રજજુ છે. કરોડ રજજુ તેનો સ્થિતિબંધોના બંધાવાથી બન્યું છે. કરોડ રજજુ અંદરથી પોલું છે અને નીચેનો ભાગ નાના નાના અસ્થિર બંધોનો છે. ત્યાં કંઈ છે અને તેની આસપાસ જગતના આધાર મહાશક્તિ રૂપ કુંડલિની અથવા પ્રાણ શક્તિ રહે છે.

‘શાક્તાનંદ તરંગણી’માં કહ્યું છે કે,

હવે પિંડ અને બ્રહ્માંડની એકતાને કહ્યું છું તે સાંભળો. પાતાળથી સ્વર્ગાદિ પયતં જેટલા લોક છે તે સર્વ તથા સાત દ્વીપ, સાત સાગર, અષ્ટ કુલાચલ અને આદિત્યાદિ અહુ જે કંઈ બહાર બ્રહ્માંડમાં દેખાય છે તે સર્વ શરીરમાં વિદ્યમાન છે. આ સર્વને પોતાના શરીરમાં જો જાણે છે તે મનુષ્ય સર્વ સિદ્ધિઓનો સ્વામી થાય છે.

ચૌદ ભુવન

Inner Cosmos.

નિર્વાણ તંત્ર, તત્ત્વસાર તથા પ્રાણ-તોપણી તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

હે દેવી! શરીરમાં જે જે સ્થાનમાં જે વસ્તુ ત્યાં ત્યાં છે તે સાંભળો—ભૂકો, ભુવકો, સ્વર્ગકો, મહાકો, જનકો,

તપલોક અને સત્યલોક એ સાત લોક કહેવાય છે. તલ, તલાતલ, મહાતલ, રસાતલ, સુતલ, વિતલ તથા પાતાલ એ સાત પાતાલ છે. સપ્તલોક અને સપ્તપાતાલ મળી યૌદ્ધ ભુવન કહેવાય છે.

મૂળાધારમાં ભૂલોક, સ્વાધિષ્ઠાનમાં ભુવલોક, નાભિમાં સ્વર્ગલોક, હૃદયમાં મહાલોક, કંઠમાં જનલોક, લલાટમાં તપલોક, અને બ્રહ્મરન્દ્રમાં સત્યલોક છે. આ પ્રકારે કટિદેશથી ઉપરના સ્થાનમાં પૃથક્ પૃથક્ ઉપર આ સાત લોક છે. પગના તળીયે તલલોક, પગના ઉપરના ભાગમાં તલાતલ લોક, બન્ને જંઘાનાં મધ્યમાં સુતલલોક, જાનુ મધ્યમાં વિતલલોક, અને ઉર મધ્યમાં પાતાલ લોક છે આ પ્રકારે સપ્ત પાતાલ કહેવાય છે.

નીચેના સાત પાતાલ અને ઉપરના સાત લોક મળી યૌદ્ધ ભુવનેનું નામ બ્રહ્માંડ છે.

સપ્ત દ્વિપ, સપ્ત સમુદ્ર, અષ્ટ કુલાચલ
Within and Without

હે દેવી, પૃથ્વી પરનાં સાત દ્વીપ અને સાત સમુદ્ર શરીરમાં છે. તેના નામ અને સ્થાન કહું છું-જંબૂ દ્વીપ, શાક દ્વીપ, શાલમલી દ્વીપ, કુશ દ્વીપ, કૌચ દ્વીપ, ગોમય દ્વીપ, અને રવેત દ્વીપ, પ્રત્યેક દ્વીપની આસપાસ એક એક સમુદ્ર છે. લવણ, ઇંધુરસ, મહિરા, ઘૃત, દહીં, દૂધ, અને જલના સમુદ્ર છે.

અસ્થિ સ્થાનમાં જંબુદ્વીપ સ્થિત છે. માંસમાં કુશદ્વીપ, શિરાઓમાં કૌચદ્વીપ, શરીરના સર્વ સંધિસ્થાનના રક્તમાં શાક-દ્વીપ તેની ઉપર આમલીમાં શાલમલી દ્વીપ,

લોમ સમુદ્રમાં ગોમયલક્ષ દ્વીપ અને નાભિમાં રવેત પુંકરદ્વીપ છે.

શરીરમાં સાત સાગર આ પ્રમાણે છે. પ્રસ્વેદ તથા મૂત્રમાં ખારા જલનો લવણ સમુદ્ર છે. શુક્રમાં દૂધનો ક્ષીરસાગર, મજ્જામાં દહીનો સમુદ્ર તેથી પર મેઢમાં ઘૃતનો સમુદ્ર કહેવાય છે. નાભિ દેશના રક્તમાં ઇંધુરસનો મીઠો સમુદ્ર છે. અને રક્તમાં સુરાનો સમુદ્ર છે. આ પ્રકારે શરીરમાં સપ્ત સાગર છે.

હવે તીર્થંરૂપ અષ્ટ કુલાચલ (આઠ મોટા પર્વતો) માટે કહું છું.

મેરૂ ઠંઠમાં સુમેરૂ પર્વત છે, પીઠમાં હિમાલય છે, વામસ્કન્ધમાં મલયાચલ અને દક્ષિણસ્કન્ધમાં મન્દરાચલ છે. જમણા કાનમાં વિંધ્યાચલ અને ડાબા કાનમાં મયનાક પર્વત છે. લલાટના મધ્ય દેશમાં શ્રીશૈલ પર્વત અને બ્રહ્મકપાટમાં મહાન કૈલાસ પર્વત છે.

નિર્વાણતંત્ર, તત્ત્વસાર તથા પ્રાણ-તોષણી તંત્રમાં કહું છે કે

આ શરીરમાં ગંગા, યમુના, સરસ્વતી, ગોદાવરી, નમંદા, સિન્ધુ, કાવેરી, ચન્દ્રસાગા, વિતસ્તા અને ઇરાવતી ઇત્યાદિ નદિઓ છે, શરીરમાં બોતેર હજાર નાડિયો છે તે સર્વ નદી અને નદરૂપે વહે છે, આ શરીરમાં પંદર તિથિ, સાતવાર અને સત્તાવીશ નક્ષત્ર, રાશિ તથા અઠ્ઠાવીસ યોગ, સાત કરણ, ગ્રહ-ઉપગ્રહ સમગ્ર નક્ષત્ર મંડલ સાથે તેત્રીસ કૌટિ દેવતા આ શરીરના સર્વ અંગોમાં પોતા-પોતાના સ્થાનમાં નિવાસ કરે છે.

શરીરમાં પાંચ પ્રાણ, મન, નાદ, બિન્દુ, કલા જ્યોતિ તથા પદ્મ ચક્ર, મેરૂદંડ

અને ઉડીયાન, જાલંધર, પૂર્ણાગિરિ અને શ્રી હટ્ટક મહાપીઠ આદિ સર્વ કંઈ દેહના મધ્યમાં સ્થિત છે.

શરીરસ્થ હૃદયાકાશમાં અનંત ગંધર્વ, કિન્નર, રક્ષ, વિદ્યાધર, અપ્સરા, ગુહ્યક આદિ નાના પ્રકારની જાતિના દેવતા નિવાસ કરે છે અને અનેક પ્રકારના તીર્થ દેહમાં છે. કારણ કે પ્રકૃતિ પુરુષરૂપ આ માનવ-દેહમાં બ્રહ્મા વિષ્ણુ અને શિવ બિરાજે છે. અનંત સામર્થ્યસિદ્ધિનું જ્ઞાન આપનાર પ્રકાશ સર્વદા હૃદયમાં રહ્યો છે. બ્રહ્માંડમાં જે ગુણો છે તે સર્વે દેહમાં છે.

ત્રિવેણી સંગમ

All Sacred Places are inwithin

શિવસંહિતામાં કહ્યું છે કે,

આ દેહરૂપ બ્રહ્માંડમાં જોવા લાયક અને જાણવા લાયક ઘણા સ્થાનો છે જે સર્વનું યથાતથ્ય કથન થઈ શકતું નથી. જે કંઈ દૃશ્ય-અદૃશ્ય બાહ્ય બ્રહ્માંડમાં છે તે સર્વ પ્રાણમાં સંલગ્ન છે તેથી પ્રાણ વડે દેખી શકાય છે, જાણી શકાય છે, તે સર્વ પ્રાણની અંતર્ગત છે પરંતુ નિરંજન પરમાત્મા પ્રાણથી પણ પર છે.

જ્ઞાન સંકલિની તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

‘આ તીર્થ’ અને ‘તે તીર્થ’ કરતા જે તાત્પર્ય લોકો ભ્રમે છે અને આત્મ-તીર્થને જાણતા નથી તેઓ કંઈ રીતે મુક્ત થશે !’

જ્યાં ગંગા યમુના અને સરસ્વતીનો સંગમ થાય છે તે પ્રયાગ તીર્થ છે.

રૂદ્રયામલ તંત્ર-પટલ ૨૫ માં કહ્યું છે કે,

ઇંડા નાડીનું નામ ભાગીરથી ગંગા છે, પિંગલા નાડી તે યમુના નદી છે, મધ્યમાં

સુષુમ્ણા તે સરસ્વતી કહેવાય છે. જે કોઈ ત્યાં સ્નાન કરે છે તે સર્વ પાપોથી મુક્ત થાય છે.

શરીરમાં ત્રણે નાડીઓનું ઉત્પત્તિ સ્થાન મૂલાધાર કમલ છે મૂલાધારથી નીકળી બ્રૂમધ્ય સ્થિત આજ્ઞાયકમાં ત્રણેનો સંગમ થાય છે, આ ત્રિવેણી યોગ છે. અહિંથી ઇંડા પિંગલા-ગંગા યમુના શ્વાસ પ્રશ્વાસથી બહાર વહે છે, અંદર સુષુમ્ણા-સરસ્વતી ગુપ્ત રહી સહસ્ત્રારમાં સમાય છે.

રૂદ્રયામલ તંત્ર-પટલ ૨૧ માં કહ્યું છે કે,

‘મૂલાધારમાં રહેનારી ચન્દ્રાન્મિકા ઇંડા નાડી અને સૂર્યાન્મિકા પિંગલા નાડી ગંગા યમુના રૂપથી તથા સુષુમ્ણા સરસ્વતી રૂપથી વહે છે. સ્વર્ગમાં મંદાકિની ગંગા વગેરે જેટલા તીર્થ છે તે સર્વ શરીરસ્થ બીજા સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં છે. ત્રીજા નાભિસ્થાનના મણિપૂર ચક્રમાં પંચકુંડ સરોવર અને કામના તીર્થ છે. સૂર્યમંડલ-મધ્યવર્તી ચોથા અનાહત ચક્ર હૃદયમાં સર્વ તીર્થો છે. કંઠમાં પાંચમા વિશુદ્ધ ચક્રમાં અષ્ટતીર્થ પ્રગટ થાય છે. બ્રૂમધ્યમાં છઠ્ઠા આજ્ઞા ચક્રમાં માનસરોવર, બિન્દુસરોવર, પંચાસરોવર અને નારાયણ સરોવર છે. અહિં કાલિકુંડ તીર્થ તથા કલાધર સોમશ્વર મહાદેવ છે.

આ તીર્થોમાં કુંડલિનીના જગરણથી માનસિક દિવ્ય સ્નાન થાય છે.

યોગ શિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

શરીરમાં જે બોતેર હજાર નાડીઓ છે તે સર્વે તીર્થરૂપ કહેવાય છે, પરંતુ ઇંડા, પિંગલા અને સુષુમ્ણા-ગંગા, યમુના, અને સરસ્વતી મુખ્ય તીર્થ છે, તેમાંય

સુષુમ્ણા-સરસ્વતી મહાતીર્થ છે, આ આ સુષુમ્ણા જ પરમ તત્ત્વ સાથે યોગ કરનાર શાંભવી શક્તિ છે.

જે સુષુમ્ણાના ભાગથી નિરામય બ્રહ્મ-સ્થાનમાં જવાય છે તેના દ્વારપર કુંડલિની શક્તિ સુતેલી છે, કુંડલિની શક્તિને જગાડ્યા વિના ત્રિવેણી તીર્થમાં નહિ જવાય.

યોગ ચૂડામણિ ઉપનિષદ તથા રૂદ્રયા-તંત્રમાં કહ્યું છે કે જેમ આવી વડે સહજ પથે તાણુ ઉઘડે છે તેમ કુંડલિની વડે યોગી મોક્ષદ્વારને ઉઘારે છે.

કુંડલિની જાગરણ

Awakening

જ્ઞાનસંકલિની તંત્ર તથા જાળાલ દશનોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

‘મનને નિવિંધય કરવાનું નામ ધ્યાન છે. નિવિંધય અવલંબન, શૂન્ય-એકાગ્ર મન કરવું તે જ ધ્યાન છે. જે ધ્યાનના પ્રસાદથી નિસંદેહ પરમાનંદ સુખ અને મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે.

વાયવીય સંહિતા-ઉત્તરખંડમાં કહ્યું છે કે,

‘ધ્યાન વિના જ્ઞાન નહિ થાય અને યોગ યુક્ત થયા વિના ધ્યાન નહિ થાય યોગ સાધના વડે જેઓ જ્ઞાન ધ્યાન સંપન્ન છે તેઓ ભવસાગરથી પાર થાય છે.

ભાગવતના એકાદશ સ્કંધમાં કહ્યું છે કે,

‘ધ્યાન કરનાર સુખપૂર્વક આસનમાં પ્રાણાયામ દ્વારા પ્રાણને નિરોધ કરે. યોગસાધના વડે અધોમુખી હૃદય કમલ ઉદ્ભવમુખી થશે જ્યારે મન શાંત અને શૂન્ય એકાગ્ર થાય છે, ત્યારે ધ્યાન સહજ થાય છે.

હૃદય કમલની પાંખડીઓમાં કમલ : સૂર્ય, ચંદ્ર, અગ્નિ અને વિદ્યુતનું ધ્યાન કરવું અને કમલના મધ્યમાં જ્યોતિર્મય આત્મતત્ત્વનું ધ્યાન કરી તન્મય થવું.

યોગ શિષોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

મંત્રો લયે હૃદો રાજયોગોડન્તભૂમિકાઃ ક્રમાત્ ।
એક એવ ચતુર્ધાડય મહાયોગોડભિધીયતે ॥

મંત્ર, લય, હૃદ અને રાજયોગ જૂદા જૂદા નથી. કુંડલિની જાગરણ થતાં આ ચારે યોગ સ્વતઃ થાય છે. તેથી તેની ‘મહાયોગ’ આ ‘સિદ્ધ ઉપાય’ એવી સંજ્ઞા છે.

કુંડલિનીશક્તિ, મન, પ્રાણ અને દેહને સંગઠિત કરે છે.

હૃદયોગપ્રદીપિકામાં કહ્યું છે કે,

‘જેમ વન, પર્વત, નદી, સરોવર અને સમુદ્ર સહિત પૃથ્વીનો આધાર શેષ (બ્રહ્માંડની શક્તિ) છે, તેમ સર્વ યોગ અને તંત્રનો આધાર કુંડલિની શક્તિ છે.

કુંડલિની, મન, પ્રાણ, નાદ અને ણિન્દ્ર આ પાંચ વિષય બ્રહ્માંડના તત્ત્વનું જ્ઞાન કરાવે છે.

રૂદ્રયામલ તંત્ર તથા શિવસંહિતામાં કહ્યું છે કે મૂલાધારમાં નિવાસ કરનારી સૂક્ષ્મ શક્તિ-ઇષ્ટદેવતા-કુંડલિનીનું ધ્યાન કરવાનું છે સાઠત્રણ આંટા વાળીને સુતેલી નાગણ સમાન આ સૂક્ષ્મ શક્તિ મૂલાધારમાં નિષ્ક્રિય, નિશ્વજેવી રહેલી છે.

આ મહાશક્તિ સત્ત્વ, રજ અને તમો-ગુણની જનની છે. પ્રાણીઓમાં પ્રાણરૂપે પ્રકાશતી એ જીવશક્તિ છે, જેય શક્તિ છે, પરબ્રહ્મ સ્વરૂપીણી મહા શક્તિ છે.

“શબ્દબ્રહ્મમયી દેવી એકાનેકાક્ષરાકૃતિઃ ।
શક્તિ કુંડલિની નામ વિસ્રતાંતુ નિભા શુભા ॥”

આ શબ્દ બ્રહ્મમયી દેવીના રૂપની એક અને અનેક અક્ષરાકૃતિઓ છે. સ્વયં અનુભવગમ્ય આ જે શક્તિ છે તેનું નામ કુંડલિની છે, જે મૂલાધાર કમલના ગર્ભમાં નિહિત છે અને સર્વ શુભકારનાઓ પરિપૂર્ણ કરનાર છે.

યોગશિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'આ આત્મશક્તિ મૂલાધાર કંઠ ઉપર સુતેલી છે અજ્ઞાની તેને લાણી શકતા નથી તેથી તેમના માટે તે બંધનનો હેતુ છે. યોગી આ શક્તિને બાણે છે તેમના માટે તે મોક્ષ આપનાર છે.

આ પશશક્તિમાંથી પ્રાણવાયુ, અગ્નિ અને બિન્દુ ઉત્પન્ન થાય છે. જેના વડે નાદની પ્રવૃત્તિ થાય છે, જ્યાંથી હંસ ઉત્પન્ન થાય છે, જ્યાંથી મન ઉત્પન્ન થાય થાય છે. સર્વ કામનાઓના ફલ આપનાર કામરૂપ નામરૂં પીઠસ્થાન આ મૂલાધાર કમલ છે.

આ શક્તિને કોઈ આધાર કહે છે, કોઈ સુષુપ્તનાં, કુંડલિની, સરસ્વતી, આધાર-શક્તિ, મહામાયા, મહાલક્ષ્મી, મહાદેવી કહે છે. આ અવ્યક્ત આધારશક્તિને લીધે મન, પ્રાણ શરીરની સર્વક્રિયાઓ સંપાદિત થાય છે.

ગૌતમીય તંત્રમાં કહ્યું છે કે મૂલપદ્મે કુંડલિની યાવત્ સા નિદ્રિતા પ્રણામી તાવત્ કિંચિન્ન સિદ્ધયેત મંત્રયંત્રાચનાદિકમ્ ॥

જ્યાં સુધી કુંડલિનીશક્તિ મૂલાધારમાં નિદ્રિત છે ત્યાંસુધી મંત્ર, યંત્ર, અર્ચન વગેરે સાધનો સિદ્ધ થતાં નથી.

આ કુંડલિની શક્તિ જ્યારે જાગૃત થઈ ક્રિયાશીલ થાય છે ત્યારે વાસ્તવિક યોગોનો પ્રારંભ થાય છે. આ સિદ્ધયોગ

અથવાં મહાયોગ કહેવાય છે.

આ કુંડલિની શક્તિ વણું, પદ અને મંત્ર આ ત્રણ શબ્દરૂપથી અને ભુવન, તત્ત્વ તથા કલા આ ત્રણ અર્થરૂપથી પ્રકાશિત થાય છે.

કુંડલિની શક્તિ જાગૃત થતાં અશ્રુત શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન અને અજ્ઞાત ભાવ-સમૂહ સ્વયં પ્રકાશિત થાય છે, અને આ ભાવાવેશમાં સાધક આનંદ વિભોર રહે છે. અવ્યક્ત ચૈતન્યશક્તિથી સાધકના મનમાં સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ તથા ક્યારેક તીવ્ર ભાવની પ્રેરણાઓ થાય છે. પ્રાકૃતિક તત્ત્વો સાધકને અનુકૂળ થઈ જાય છે. તેમના સ્થાન, કાર્ય, સ્થિતિ અને સ્વરૂપ સાધકને સ્વયં સમજાય છે તથા પોતાની આવશ્યકતાનુસાર સાધક તેમાંથી આધ્યાત્મિક સહાય લે છે.

પરમશાંતિનો ઉપાય આધ્યાત્મ યોગ-વિદ્યા છે અને કુંડલિની જાગરણનો હેતુ પણ તે માટેનો જ છે.

નાદબ્રહ્મ

Voice of the Silence

શારદાતિલકતંત્રમાં કહ્યું છે કે,

સદ્ગુરુ પાસે મંત્રદિક્ષા વડે જ્યારે સાધકમાં સ્વપ્રકાશિકા કુંડલિની શક્તિ જાગૃત થાય છે ત્યારે તે આ શબ્દ બ્રહ્મમયી શક્તિથી ધ્વનિ, નાદ, નિર્બોધિકા, અર્ધેન્દુ, બિન્દુ, પરા, પશ્યન્તી, મધ્યમા અને વૈષ્ણરી વાણીને ઉત્પન્ન કરે છે તથા વાણી અને વણુંમાલાની સૃષ્ટિ રચે છે.

સર્વ પ્રથમ સાધકને લાગે છે કે તેના શરીર, મન, પ્રાણ શક્તિહીન થઈ ગયા છે, તો પણ ચેતના જાગૃતપણે અનુભવાય છે. ત્યાર પછી અંતરમાં

અવ્યક્ત ધ્વનિ સંભળાય છે. જ્યારે કુંડલિની નાહનું રૂપ ધારણ કરે છે ત્યારે સાધક અંતરમાં વ્યક્ત સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ નાહનું રૂપ શ્રવણ કરે છે. પછી નિમ્બો-વિકા અવસ્થામાં જ્યોતિર્દશન થાય છે. પછી અધેન્દુ-ચંદ્રના દશન થાય છે. ત્યાર પછી બિન્દુરૂપ જ્યોતિનો પ્રકાશ પ્રગટે છે. જે વડે સર્વ પ્રકારના નાહ સુરૂપ થઈ પરા, પશ્યન્તી, મધ્યમામાં અનુભવાય છે અને વૈખરી દ્વારા વ્યક્ત થાય છે.

જાગૃત થયેલી આ પરમદેવતા કુંડલિની શક્તિ સાધકના શરીરમાં વ્યાપ્ત થઈ મંત્રમય જગત રચે છે.

આ અનુભવ થતાં મંત્ર પ્રતિપાદ કુંડલિની શક્તિ અને મંત્ર ચૈતન્યનું ઐક્ય સમજાય છે.

કુંડલિની જાગરણ થતાં સાધકને પ્રથમ ધ્વનિ રૂપ પ્રણવનો યોધ પરાવાણીમાં થાય છે, અને પ્રણવ સ્વતઃસિદ્ધ બને છે.

વારાહોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,
હ્રસ્વો હહતિ પાપાનિ દીર્ઘો મોક્ષદાયકઃ ।
આધ્યાયનઃ પ્લુતોવાપિ ત્રિવિધોઽશ્વરણે નતુ ॥

મંત્ર સ્વરોના હ્રસ્વ ઉચ્ચારણથી પાપોનો નાશ થાય છે, દીર્ઘસ્વર મોક્ષદાયક છે અને પ્લુત સ્વરના ઉચ્ચારણથી શરીર-મન-પ્રાણ તૃપ્તિ લાભ પામે છે.

સ્વપ્રકાશિકા સમ્યક્ જ્ઞાનશક્તિ એ કુંડલિની છે.

જે શબ્દ બ્રહ્મમયી શક્તિથી ધ્વનિ, નાહ, નિમ્બોધિકા, અધેન્દુ, બિન્દુ, પરા, પશ્યતિ, મધ્યમા અને વૈખરી વાણી પ્રગટે છે એ કુંડલિની છે.

જીવની જીવત્વશક્તિ તેજરૂપ થઈ ઇન્દ્રિયા, જ્ઞાન અને ક્રિયારૂપે પ્રકાશિત થઈ

ઉપરના ક્રમમાં વાણી અને વણ્માલાની સૃષ્ટિ રચે છે.

કુંડલિની જાગરણ થયા પછી પ્રથમ સાધક અવ્યક્ત ધ્વનિ સાંભળે છે.

નાહ સુરૂપ થતા બિન્ન બિન્ન શબ્દ, વીણા, બંસી, જમર આદિ રૂપે પરા, પશ્યતિ, મધ્યમામાં અનુભવાય છે અને વણ્માલાના રૂપમાં વ્યક્ત થાય છે.

શારદાતિલક તંત્રમાં કહ્યું છે કે,

આ પરમ દેવતા કુંડલિની સાધકના દેહમાં વ્યાપ્ત થઈ મંત્રમય જગત રચે છે અને બીજા મંત્રનો ધ્વનિ પ્રગટે છે. આ સ્થિતિમાં કોઈ પણ મંત્ર ચૈતન્ય પ્રાપ્ત કરે છે, સિદ્ધ થાય છે.

કોપનિષદમાં કહ્યું છે કે,

કુંડલિની જાગરણ થતાં પ્રણવનો યોધ પરાવાણીમાં થાય છે. પ્રણવથી જ મંત્ર સૃષ્ટિનો પ્રારંભ છે. આ પ્રણવ અક્ષર બ્રહ્મ છે, મહાશ્રેષ્ઠ છે. જેના અંતર-આત્મામાં સ્વતઃ સ્ફુરિત થાય છે તેની સર્વ ઇન્દ્રિયાઓ પરિપૂર્ણ થાય છે. આ ઝંકાર જ પરમશ્રેષ્ઠ અવલંબન છે.

આ ઝંકાર બ્રહ્મનું સ્વરૂપ છે. આ ઝંકાર શ્રી પંચપરમેષ્ઠિનું સ્વરૂપ છે. જેમ બ્રહ્મનું રૂપ વાણીથી વ્યક્ત થતું નથી. તેમ ઝંકાર પણ વાણીથી વ્યક્ત થતો નથી.

શ્રી પંચપરમેષ્ઠિના સ્વરૂપનો ઝંકારની જેમ અંતરમાં યોધ થાય છે.

ત્રિકુટી ભેદ

Beyond Nature

યોગ ચૂડામણિ ઉપનિષદ તથા યોગ સ્વશેદયમાં કહ્યું છે કે,

પદ્મકંથોઽશ્વાધાર ત્રિલક્ષ્યં વ્યોમપચક્રમ્ ।
સ્વદેહ્યૈ નર્જનાતિ તત્ત્વં સિદ્ધિઃકથં ભવેત્ ॥

નવચક પદ્ધતિ ત્રિલક્ષ્ય ઓમ પંચકમ્ ।
અમ્યગે તત્ત્વ જ્ઞાનાતિ સ યોગી નામતો ભવેત્ ॥
પોતાના શરીરમાં સ્થિત પદ્ધતિ,
સોળ આધાર, ત્રિલક્ષ્ય અને પંચ ઓમને
જે સાધક અમ્યગ્ રૂપે ભણતો નથી, તેને
સિદ્ધિ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થશે ?

શાકતાનંદ તરંગિણીમાં કહ્યું છે કે,
મૂલાધાર ચક્રમાં ભૂમિતત્ત્વ,
સ્વાધિષ્ઠાનમાં જલતત્ત્વ, મણિપૂરમાં તેજ-
તત્ત્વ, અનાહતમાં વાયુતત્ત્વ, તથા
વિશુદ્ધ ચક્રમાં આકાશતત્ત્વ છે. આઠ
ચક્રમાં સર્વાર્થનું સાધન મન છે.

ભૂમિતત્ત્વનું ણીજ 'હ' છે. જલ-
તત્ત્વનું ણીજ 'વ' છે. અગ્નિતત્ત્વનું
ણીજ 'ર' છે. વાયુતત્ત્વનું ણીજ 'ય' છે.
આકાશતત્ત્વનું ણીજ 'હ' છે.

પૃથ્વીતત્ત્વનો રંગ પીળો છે, જલ-
તત્ત્વનો રંગ સ્વેત છે, તેજતત્ત્વનો
રંગ લાલ છે, વાયુતત્ત્વનો રંગ
નીલો છે, આકાશમંદકનો રંગ શિશ
શિશ પ્રકારનો છે.

‘ત્રિકુટી લેહ’ એ યોગની પરિભાષા
છે. ત્રણ સ્પષ્ટિ તે સૂક્ષ્મ, સૂક્ષ્મ અને
ઠારણ; ત્રણ વાણી તે વૈખરી, મધ્યમા
અને પરચતિ; ત્રણ અવસ્થા તે ભગવત,
સ્વપ્ન અને સુષુપ્તિ; પ્રકૃતિના ત્રણ શુભ
તે સર્વ, રજ અને તમ આ ત્રણનો
લેહ તે ત્રિકુટી લેહ છે.

નિગોદમાંથી સિદ્ધત્વ પ્રત્યે
From Unconscious to Superconscious

કુહલિની ભગવતની પ્રક્રિયા હૃદયોગનો
પ્રકાર છે. સ્વાદ્યાસ દૃષ્ટિએ વિચારનારને
કુહલિનીનું અમ્યગ્ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થશે.

મૂલાધાર કમલમાં સુતેલી કુહલિની એ
સુષુપ્ત અવસ્થામાં છે. આ સુતેલી ચેતનાને
જગાડવાની છે મૂલાધારમાંથી સહસ્રારમાં
કુહલિનીનું ઉત્થાન એ અભગૃત મન
Unconscious Mindનું પરિપૂર્ણ ભગૃત
અવસ્થા Superconscious યોગમાં
ઉર્ધ્વાગમ છે.

નિગોદમાંથી સિદ્ધત્વ પ્રત્યે, નિઃસ્વા-
ત્વમાંથી કેવલ્ય પ્રત્યે, મૂર્છામાંથી ભગૃતિ
પ્રત્યે, મૂલાધારમાંથી સહસ્રાર પ્રત્યે, અવ-
ત્વમાંથી રીવત્વ પ્રત્યે, અસારમાંથી મોક્ષ
પ્રત્યે જવાના માર્ગનું અમ્યગ્દશન-જ્ઞાન
યથા પછી સાધના સરળ બને છે.

સદગુરૂ પાસેથી પોતાની પ્રકૃતિ અને
પાત્રતા અનુસારનું સાધનાનું માર્ગદર્શન
સ્પષ્ટ કરી લેવું.

સદગુરૂની સલાહ વડે-કૃપા વડે જ
આ માર્ગનું પ્રત્યેક પગલું સફળ બને
છે. સર્વ ધર્મ શાસ્ત્રોએ અને ઉપદેશ-
કોએ આ સત્યનો સ્વીકાર કર્યો છે.

‘ઉદ્ધરેદાત્મનાત્માનમ્’ (આત્માવડે
આત્માનો ઉદ્ધાર કરવો) ઓમ કહેનાર
શ્રી ચંકરાચાર્ય પશુ ‘ઉપસીદેશુર્દે પ્રાજ્ઞમ્’
(પ્રાજ્ઞ ગુરૂ પાસે જિજ્ઞાસુએ જવું) તથા
‘તમાસાધ્ય ગુર્દે ભકત્યા’ (ભક્તિ વડે તે
ગુરૂનું આરાધન કરીને આત્મતત્ત્વનું જ્ઞાન
અપાદન કરવું) એવો આગ્રહથી ઉપદેશ
આપે છે. તેઓ કહે છે કે ‘દૃષ્ટાંતો નૈવદૃષ્ટઃ’
(અંતરાત્માના અનુભવજ્ઞાનને પ્રગટાવનાર
સદગુરૂને ત્રણ ભુવનમાં કોઈ ઉપમા આપી
શકાતી નથી).

પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજી મહારાજ ‘અમ-
ક્ષિતના સદસક યોગની અભ્યાસમાં’માં
કહે છે કે,

‘સમક્ષિતદાયક શુદ્ધતણે પદ્મજુવાર ન આપ્યો
ભવ દેહા દેહે કરી કરતા દેહિ ઉપાય.’

વણુન કરવામાં આવે છે તેવા ચક્રો
માનવદેહના અંદરના ભાગમાં ચોક્કસના
કંઈ અર્થ નથી.

જે મહર્ષિઓએ આ વણુન કર્યા છે
તેમને જો ધ્યાન દોત તો માનવ દેહની
અંદરના પ્રત્યેક ભાગનું તથા સૂક્ષ્મ
રક્તવાહિનીઓનું સ્વરૂપ વણુન તેઓ
કરી શકે.

ચક્રોનું આ વણુન સ્વચ્છ દેહની
અંદરની હકિકતોનું નથી. (not a factual
diagram of body's Interior) આવી
હકિકતોનું વણુન યોગના હેતુમાં સહાયક
ન થઈ શકે.

આ વણુન ઇદ્રિયોના સંવેદનથી
ભિન્ન થઈ વિચાર તથા ભાવનું કાર્યનું
કરવામાં અત્યંત ઉપયોગી છે. ઇદ્રિયોથી,
મનથી, ચિત્તથી, અહંથી ભિન્ન થઈ
સ્વયંનો પરિચય કરવામાં અત્યંત
ઉપયોગી છે. Only a diagram of the
body Interior with but a superficial
resemblance to real anatomic con-
ditions, is capable of exteriorizing
the sensations.

A picture reflecting the inter-
ior of the body as it really is
might at best facilitate the
awakening of sensations. But it
would never succeed in separating
them and therewith the body itself,
from the consciousness of the
subject.

The Destiny of the Mind
William S. Hāras

મહાવ્રતની આરાધનામાં અષ્ટાંગયોગ
Spiritual Visualizations

વ્રતનિયમના દિર્ઘકાલના અભ્યાસ
પછી જરૂર ઓછું થઈ જાય અને આંતર
ભૂતન પવિત્ર બને ત્યારે આસનનો
અભ્યાસ થાય છે.

આસનનો સાધનાના ભાગમાં સ્થિરતા
છે. આસનની શિદ્ધિ થતાં એક પ્રકારનો
અનિર્વાચનિય આનંદ અનુભવાય છે અને
ચિત્ત પ્રસ્ફુરિત થાય છે. પછી પ્રાણાયામની
સાધના કરવાની છે.

સૂચનની આરાધનામાં આ વ્રત
નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ આદિ અંગો
સહજ આવી જાય છે.

પ્રાણાયામની સાધના કરનારે નાદિયોનું
તત્ત્વ સદગુરુ પાસેથી સમ્યક્ પ્રકારે
સમજી લેવું.

મૂલાધારમાંથી સાક્ષ ગ્રહણ નાદિયો
નીકળે છે. તેમાં ૧૪ નાદિઓ મુખ્ય છે.

ઇંદ્રિય, પિંગલા, સુષુમ્ણા, ગાંધારી,
હસ્તિનિન્દા, કુકુ, સરસ્વતી, પૂષા,
શંખિની, પદ્મસ્વિની, વારૂણી, અભ્યુષા,
વિશ્વેશ્વરી અને વશસ્વિની આ ચૌદ
નાદિઓમાં ઇંદ્રિય, પિંગલા, સુષુમ્ણા મુખ્ય
છે. નાદિશક્તિ Nervous Power પ્રાણા-
યામ દ્વારા કેન્દ્રિત બને છે.

પ્રાણાયામ પછી પ્રત્યાહારની ખાસ
વિશેષ કઠિન છે. પોતપોતાના આદ્ય
વિષયોનો ત્યાગ કરીને ઇદ્રિયો અવિકૃત
અવસ્થામાં ચિત્તને વશ થાય તે
પ્રત્યાહાર છે.

ઇદ્રિયો સ્વભાવથી વિષયો તરફ દોડે
છે. ઇદ્રિયોને આ વિષયોથી નિવૃત્ત
કરવી તે પ્રત્યાહાર છે.

પ્રત્યાહારનું સાધન કઠિન છે પરંતુ જે સાધકની સંયમ શક્તિ વિશેષ દૃઢ થઈ હોય છે એટલે કે કુંડલિની શક્તિ મૂલાધાર, સ્વાધિષ્ઠાન અને મહિપૂર ચક્રનો ભેદ કરી અનાહતમાં પહોંચે છે તેને પ્રત્યાહારનું સાધન સરલ છે.

ભૂઃ ભુવઃ તથા સ્વઃ આ ત્રણ લોકોનો સંબંધ મૂલાધાર, સ્વાધિષ્ઠાન અને મહિપૂર ચક્ર સાથે છે. આ ત્રણ લોકમાં સ્વ કામના, વાસનાની જન્મલ છે. કુંડલિની શક્તિ ત્યારે ત્રણ ચક્રોને ભેદી અનાહતમાં પહોંચે છે ત્યારે કામના, વાસનાનો લય થાય છે.

અન્ય વિષયથી ચિત્તને નિવૃત્ત કરી એક વિષયમાં સ્થિર કરવું તે 'ધારણા' છે. ધારણાના અભ્યાસથી ચિત્ત એકાગ્ર બને છે. ધારણા સ્થિર થતાં તે ધારણાજ ક્રમશઃ ધ્યાન રૂપમાં પરિણત થાય છે.

ધ્યેયાકારમાં ચિત્ત વૃત્તિનો એકતાન પ્રવાહ 'ધ્યાન' કહેવાય છે.

ચિત્ત દ્વારા આત્મસ્વરૂપનું ચિંતન કરવું તે ધ્યાન છે.

કોઈ વિશિષ્ટ તીર્થ કર્મભગવંતનું કે વદ્યકમાં શ્રી જીન-પ્રતિમાનું ધ્યાન તે સગુણ ધ્યાન છે.

પરબ્રહ્મનું અથવા સહસ્રારમાં પરમ-વિશુદ્ધ આત્મસ્વરૂપનું ધ્યાન કરવું તે નિર્ગુણ ધ્યાન છે.

સ્થાન, આસન, દિશા અને સમય
Preliminaries

સ્થાન :-સાધના માટે એકાંત સ્થાન ઉચિત છે. સાધનાનું સ્થાન પવિત્ર હોવું જોઈએ.

જ્યાં નિત્ય નિયમિતરૂપે સાધના કરવામાં આવે છે તે સ્થાન કેટલાક સમય પછી દિવ્યશક્તિથી પૂર્ણ બને છે. કોઈ કારણથી સાધકનું મન ચંચલ બની જાય તો પણ તે સ્થાનમાં આવતા ત્યાંના વાતાવરણના પ્રભાવથી ચંચલતા તરત દૂર થાય છે.

સાધનાગૃહ સાધકે પોતાના હાથે જ સાફ કરવું જોઈએ તથા આ સ્થાનનું સૂક્ષ્મ વાતાવરણ ખાંડત ન થાય તે માટે કાળજી રાખવી જોઈએ.

આસન :-જેસવા માટેનું આસન એટલું લાંબુ પહોળું હોવું જોઈએ કે સાધનાના સમયમાં સાધકનું શરીર જમીનને ન અડે. સાધના વડે સાધકના શરીરમાં જે વિદ્યુત ઉત્પન્ન થાય છે તે શરીરનું અંગ જમીનને અડવાથી તે અંગની વિદ્યુત શક્તિ ચાલી જાય છે અને ધીરે ધીરે સાધકમાં શિથિલતા આવે છે.

દિશા :-મોક્ષની ઈચ્છાવાલા સાધકે ઉત્તરદિશા તરફ મુખ રાખીને જોડવું જોઈએ.

વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિએ ઉત્તર દિશામાંથી પ્રાપ્ત થતાં ચુંબકિય વિદ્યુતપ્રવાહો Magnetic Currents મનને સ્થિર કરવામાં વિશેષ સહાયક બને છે.

સંસારમાં ઉન્નતિ ઈચ્છનાર સાધકે પૂર્વ દિશા તરફ મુખ રાખીને જોડવું જોઈએ.

સમય :-નિત્ય નિયમિત રૂપથી દિવસમાં ચાર વાર સાધન કરવાનું કહેવાય છે.

પ્રથમ બ્રાહ્મ સુદૃતમાં સૂર્યોદયની ૧ કલાક પદ મિનિટ પહેલાં, બીજીવાર બપોરે, ત્રીજીવાર સૂર્યાસ્ત પછી, ચોથીવાર મધ્ય રાત્રી પછી સાધન કરવાથી શીઘ્ર સાધના ફળવતી બને છે.

રાત્રીએ બાર વાગ્યા પછી સૂર્યોદય સુધી જો કેઈ સાધક ઓછાથ ચિત્તથી નિષ્ઠાપૂર્વક સાધન કરે તો અવશ્ય સફળતા પ્રાપ્ત થાય છે.

સાધનાના આગળના અંગો સિદ્ધ થયા પછી જ મન સહસ્રરમાં સ્થિર થઈ શકે છે તથા પૂર્ણ વિશુદ્ધ પ્રેમભાવનો ઉદય થાય છે અને હૃદય અનિવચનીય અનંદથી ભરાઈ જાય છે.

ચક્રોમાં ધ્યાન

Meditations

માત્ર પુસ્તકો વાંચીને સાધનાના માર્ગમાં આગળ વધવાની ભ્રમણા કેઈ ન શકે.

સદ્ગુરૂ પાસેથી અથવા અનુભવી કલ્યાણમિત્ર પાસેથી આ અંગેનું માર્ગદર્શન સ્પષ્ટ કરી લેવું. આહિં સ્પષ્ટપણે ધ્યાનનો કેઈ વિધિ દર્શાવ્યો નથી કારણકે અનુભવી ગુરૂ સાધકની યોગ્યતા અનુસાર તેની સંયમ આરાધનામાં સહાયક બને તે પ્રકારનો સમ્યક્ માર્ગ તેને દર્શાવશે. તે જ વિશેષ ઉચિત તથા હિતકારી છે.

પરમ આત્માવશુદ્ધિના હેતુને લક્ષમાં રાખીને અધ્યવસાયો અધિક નિર્મલ બને તે માટે વિશ્વોપકારી શ્રીજીનેશ્વર ભગવંતોની આજ્ઞાને દૈનિકપણે અનુસરી સદ્ગુરૂએ દર્શાવેલી વિધિ અનુસાર જ સાધકે ધ્યાન કરવું.

અહિંતો માત્ર અંગુલી નિર્દેશ કરીએ છીએ.

આસન પર બેસીને સાધકે ધ્યાન શરૂ કરતાં પહેલાં શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતને અત્યંત ભાવપૂર્વક પ્રણામ તથા પ્રાર્થના કરવા બેઠાં.

પ્રાર્થનાના કે સ્તુતિના કે આવશ્યક સૂત્રોના શબ્દો તમે જ્યારે ઉચ્ચારો ત્યારે બાણે સ્વર્ગનું સુખ આ શબ્દોમાં ભયુ હોય તે રીતે અત્યંત ભાવથી ઉચ્ચારો. શબ્દો તમે જીભ ઉપર મૂક્યા છે તેમ નહિ પણ બાણે તમે તમારી સમગ્રતા સાથે આ શબ્દોમાં પ્રવેશ્યા છે તે રીતે ઉચ્ચારો.

પ્રાર્થના સમયે સાધકની આંખોમાંથી આંસુ ઝરતા હોય અને હૃદય પુલકિત બન્યું હોય.

આસન સ્થિર કરી મન ઓછાથ થયે આંખો બંધ કરી ધ્યાન કરવું બેઠાં.

અસંખ્ય ચન્દ્રોના તેજથી અધિક શાંત અને અસંખ્ય સૂર્યોના તેજથી અધિક ઉજ્જવળ જ્યોતિ પ્રકાશી રહી છે.

આ અલૌકિક જ્યોતિ અત્યંત શીતલ અને અત્યંત પ્રકાશિત સુમધુર છે.

બાણે શ્રી તીર્થંકર ભગવંત પ્રત્યક્ષ બિરાજમાન છે. અતિ સુંદર, અતિ કમનીય, અપાર કરુણામય છે. તેમની પ્રસન્ન મુદ્રા છે.

તેમના સર્વાંગમાંથી અત્યંત શુભ સુમધુર સ્નિગ્ધ પ્રકાશ નીકળી રહ્યો છે.

ભગવાન એટલા પ્રેમમય, સ્નેહમય, આનંદમય, વાત્સલ્યમય, કરુણામય છે કે ઔઠ રાજલોકમાં કેઈની સાથે તેમની તુલના થઈ શકતી નથી.

ભગવંત અતુલનિય છે.

અહિં માત્ર દિશા સુચન તરીકે આધારયકમાં શ્રી સુવિધિનાથ ભગવંતનું ધ્યાન, સ્વાધિષ્ઠાન ચક્રમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવંતનું ધ્યાન, મણિપૂર ચક્રમાં શ્રી સુનિસુન્નતસ્વામિનું ધ્યાન, અનાહત ચક્રમાં શ્રી નેસનાથ ભગવંતનું ધ્યાન, વિશુદ્ધચક્રમાં

શ્રી ચંદ્રમણસ્વામિનું ધ્યાન, આજ્ઞાચક્રમાં
શ્રી શાંતીનાથ ભગવંતનું ધ્યાન અને
સહસ્રારમાં શ્રી ચંદ્રમણનું ધ્યાન
દર્શાવ્યા છે.

જૂદા જૂદા ચક્રોમાં શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ-
ભગવંતોમાંથી જે જે પરમેષ્ઠિનું અથવા
જે જે તીર્થંકરનું અથવા જે જે મંત્ર-
પદનું અથવા જે જે તત્ત્વનું અથવા જે
જે માતૃકાઓનું ધ્યાન સદ્ગુરુ સુચવે છે
તેમાં થણા જોડા રહસ્યો રહેલા છે.

તે તે ચક્ર સાથે તે તે તીર્થંકર
ભગવંતના વણનો, લાંછનનો, અધિષ્ઠાયક
દેવીદેવનો તથા તેમના બાંહેધ, ભૂમચિહ્નો,
સુખ આદિનો જે કંઈ ગૂઢ સંબંધ છે તેના
સૂક્ષ્મ આધ્યાત્મિક અર્થો સદ્ગુરુ ઉઘાડશે.

યોગની પરિભાષા

Inner Pictograms

સદ્ગુરુના સુયોગ્ય સામંદર્શન નીચે
જ્યારે સમ્યક્ પ્રકારે ધ્યાનમાર્ગમાં પ્રવેશ
થાય છે ત્યારે યોગની જટિલ પરિભાષાના
રહસ્યો સહજ ઉઘડે છે અને શબ્દો
પાછળના અર્થોનું તત્ત્વ દર્શાવે છે.

પ્રત્યેક ચક્રના પત્રોની સંખ્યા ચક્રના
રંગ, ચક્રના સ્થાન, પત્રોમાં રહેલી
માતૃકાઓ, ચક્રના તત્ત્વભીજ, ચક્રની
દેવીઓ, ચક્રના મંત્રભીજ, ચક્રના નામ
આદિના, આ પ્રમાણે, આવી રીતે શા
ભાટે છે ?

સમ્યગ્દર્શન અને કુંડલિનીભગવદ્
કે મંથીલેહ અને ચક્રલેહનો સંબંધ
શું છે ?

શ્રી પ્રાચીનાથ ભગવંતની પ્રતિમાઓમાં
સંબંધી દેવ શું કુંડલિની યોગની સુચક છે ?

-યોગમાર્ગ અને અયોગમાર્ગનો ભેદ.

-લેહવિજ્ઞાન, મંથીલેહનું રહસ્ય
તથા બ્રહ્મમંથી, વિશ્ણુમંથી, રુદ્રમંથી.
-પિપિલિકામાર્ગ અને વિહંગમમાર્ગ.

-કેવલતત્ત્વ, શુદ્ધતત્ત્વ, ધર્મતત્ત્વનું
રહસ્ય.

-ભક્તિ અને પ્રવૃત્તિનો ચારિત્ર-
પિક ભેદ તથા ભક્તિ યોગમાં રસોનો
યોગાન કેમ.

-શુકલ, નીલ, પીત પ્રધાનલી રહસ્ય
અને લેશ્યાશુદ્ધિ.

-મતિ, સ્મૃત, અવધિ, મનાવચંબ
અને કેવલનો પ્રકાશપૂર્વ.

-આદ્યાંમયોગ અને ચૌરંગદ્વિઓનો
સમન્વય.

-કુંડલોગના વટકમ તથા વટઆવ-
શ્યક વચ્ચેનો લૌકિક લૌકોત્તર ભેદ.

-પંચસ્વર તત્ત્વ, સ્વરોહય તત્ત્વ.

-મૂદ્રાલેહ, મૂદ્રાઓ સાથે પાંચ
તત્ત્વોનો સંબંધ.

-વટચક્રલેહન

-ક્ષપકગ્રેષ્ઠિ આરોહણ

-પ્રજ્ઞાની સમભૂમિકા

-અષ્ટ મહાસિદ્ધિ

-અધોમુખ સહસ્રાર અને ઉપમુખ
સહસ્રાર

-પરકાય પ્રવેશ

-કાયા કલ્પ

-કુંડલકુંડલિની ઉત્થાન દ્વારા શિવ-
શક્તિ સંયોગ

-શાંતપાત રહસ્ય

-જામર શુદ્ધિ

-અ-ક-ચ ત્રિચક્ર

-ચૈતેશ્વરશુદ્ધિ રહસ્ય

આ પારિભાષિક શબ્દોના ભાવ અર્થો ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન આ 'યોગ સ્વાધ્યાય' પછીના 'યોગ અનુપ્રેક્ષા' નામના અંશમાં કરવામાં આવ્યો છે.

સ્વાધ્યાય માટેની કંઈક સામગ્રી યોગ સ્વાધ્યાય'માં રજુ થઈ છે. આમાંના અનેક મહત્વના વિષયો પૈકીની વિચારણા 'યોગઅનુપ્રેક્ષા'માં પ્રાપ્ત થશે.

કુલકુલિની, શબ્દબ્રહ્મ, શક્તિષાત, શિવશક્તિયુગ્મ એવા શબ્દોથી ભાવ પામવાનું કે ભટકવાનું કંઈ કારણ નથી. સદ્ગુણના આનંદમાં સ્વાદ્ગુણોએ પરમ ઉપકારી શ્રી વીતરાય ભગવંતોની વાણીની અનુપ્રેક્ષા કરનારને યોગની ભીત્ર ભીત્ર પરિભાષાનું સમ્યક્ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થાય છે. ત્યારે પૂ. શ્રી જિનભદ્રગણિકમામમણના ધ્યાનશતકમાં દર્શાવાયેલું જિનાસ્થાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ છે.

મંત્રસાધના

Mantra Yoga

મંત્ર સાધનાનો અર્થ પણ યોગની સાથે જ છે.

મંત્રોમાં અદ્ભુત સામર્થ્ય રહેલું છે. આ શક્તિ સામર્થ્યને પ્રયત્ન કરવા માટે મંત્ર સાધના અનુસર ચિદ્દ શુદ્ધિ દર્શાવ્યા મુજબ થવી જોઈએ. માત્ર પુસ્તકો વાંચીને સ્વમતિ કલ્પનાનુસાર મંત્રો ગણનારાને સફળતા પ્રાપ્ત ન થાય તેથી મંત્રશક્તિમાં સંદેહ કરવો યોગ્ય નથી.

પ્રત્યેક અક્ષરમાં શક્તિ રહેલી છે. કહ્યું છે કે,

નિર્બીજમક્ષરં નાસ્તિ,

નાસ્તિ મૂલમનોવચસ્ય ।

નિર્બીજમ નાસ્તિ,

આમનાથા અહુ દુર્લભાઃ

પ્રત્યેક અક્ષરમાં શક્તિ છે. પ્રત્યેક વનસ્પતિ કેઈ રોગનું ઔષધ છે. પૃથ્વીમાં ખન કરેલું છે, આમનાથ કોટલે તે માટેની યોગ્ય પ્રક્રિયા પ્રાપ્ત થવી દુર્લભ છે.

ચૌદ પૂર્વમાં વિદ્યા પ્રવાહ નામના પૂર્વમાં અનેક વિદ્યાઓ હતી. જૈન માન્યતાનુસાર આ અનેક વિદ્યાઓમાં નીચે કહેલી યોગ વિદ્યાઓ મુખ્ય છે. ૧ રાહિણી, ૨ પ્રકૃતિ, ૩ વજ્ર શૃંગલા, ૪ વજ્રકુચી, ૫ અપ્રતિચક્ષ, ૬ નરહત્તા, ૭ કલી, ૮ મહાકાલી, ૯ ગૌરી, ૧૦ ગાંધારી, ૧૧ મહાજવાહા, ૧૨ માનસી, ૧૩ વૈરઘ્યા, ૧૪ અન્ધકુમા, ૧૫ માનસી, અને ૧૬ મહામાનસી આ યોગ વિદ્યાઓની અધિકા યક યોગ દેવીઓ પણ એ જ નામની થાનેલી છે.

શ્રી દેવતાધિષ્ઠિત તે વિદ્યા અને પુરૂષ દેવતાધિષ્ઠિત તે મંત્ર એમ કહેવાય છે. જપકોમાદિ વિધિ સાધ્ય તે વિદ્યા અને જેનો ચાઠ કરવા માત્રથી જ ક્ષયની સિદ્ધિ થાય તે મંત્ર એમ પણ કહેવાય છે.

અહિં પૂજ્યશ્રી જિનમહાસૂરિ વિરચિત 'માયાળીજ(સૌકાર) કલ્પ' રજુકરીએ છીએ.

શ્રી જિનમહાસૂરિએ આ 'સૌકાર-કલ્પ'નો 'માયાળીજ-પૂરુષકલ્પ'માંથી ઉદ્ધાર કર્યો હોવાનો ઉલ્લેખ પ્રથમ પ્રલોકમાં છે.

ત્રીજા પ્રલોકમાં આ કલ્પનીરચના છે.

સૌકારકલ્પ

Way of Cosmic Sound

માયાળીજ બૃહતકલ્પાત્ શ્રીજિનપ્રભસૂરિભિઃ ।
લોકાનામુપકારાય, પૂર્વવિધા પ્રચક્ષતે ॥

આચાર્ય ભગવાન શ્રીજિનપ્રભસૂરિ વડે
'માયાળીજ બૃહતકલ્પ'માંથી લોકાના
ઉપકાર માટે પૂર્વવિધા કહેવાય છે.

સુપ્રકાશે તામ્રમયે, પટ્ટે માયાક્ષરં શુરુ ।
કારિતં પરમાત્મત્વમભલં લક્ષતેસ્કુટમ્ ॥

જે સુપ્રકાશિત તાંબાના પટ્ટ ઉપર
માટે 'સૌ'કાર કરાવે તે નિમંલ એવા
પરમાત્મપણાને નિશ્ચયથી પામે છે (?)

ધ્યાનાશ્રયો યથામ્નાયં, શુભાશુભ ફલોદયઃ ।
તથાડ્યં વણુલેહેન, કાર્યકાલે પ્રભયતે ॥

કાર્યકાલે આમ્નાયને અનુસારે (વિધિ-
પૂર્વક) ભુદા ભુદા વણુથી ધ્યાન કરાતો
આ (મંત્રરાજ) શુભાશુભ ફલના (?)
ઉદયને કરનારો થાય છે.

પૂણ્યા સત્તિયૌ શુકલ પક્ષે ચંદ્રબલે તથા ।
કારયેત્ સર્વં નૈવેદ્યં પચ્યામૃત સમન્વિતમ્ ॥
પકવાન્નાન્વિવિધાન્ આન્યાનાનયેત્ સુમનાંસિચ્યા
સર્વેઃ કલ્પેઃ ફલેઃ સર્વેઃ સર્વે વસ્ત્રૈઃ કયાણુકેઃ ॥
સુવણ્-રત્ન-રૂપૈશ્ચ, કપૂરાદિ સુગન્ધિભિઃ ।
પ્રતિષ્ઠા દિવસે પૂજ્યો, મન્ત્રરાજઃ શુભાશયૈઃ ॥

શુકલ પક્ષની શુભ એવી પૂણ્યા
(૫-૧૦-૧૫) તિથિઓમાં તેમજ ઉત્તમ
પ્રકારના ચંદ્ર બલમાં પચ્યામૃતથી સહિત
સર્વ પ્રકારનું નૈવેદ્ય, વિવિધ પ્રકારના
પકવાન્નો કરાવવાં તથા સુંદર પુષ્પો
મંગાવવાં તે સર્વ વડે, અને સર્વ ધાન્યો
વડે, સર્વ ફળો વડે, સર્વ વસ્ત્રો વડે,
સર્વ કયાણુકો વડે (?) સોનું, રત્ન અને
સોંદી વડે, કપૂર, વગેરે સુગંધી દ્રવ્યો

વડે પ્રતિષ્ઠાના દિવસે શુભ-આશયો સહિત
મન્ત્રરાજ 'સૌ' કારની પૂજા કરવી ॥

આમ્નાયદાયકં નત્વા, દાનૈઃ સત્કૃત્ય તં શુરુમ્ ।
પ્રતિષ્ઠાપ્યઃ પરો મન્ત્રેણાને નૈવ વિપ્રશિતા ॥

આમ્નાય આપનાર શુરુને નમસ્કાર
કરીને અને ઉચિત દાનથી તેમનો સ્વીકાર
કરીને વિદ્વાન પુરૂષે આજ ('સૌ'-કાર)
મંત્રથી શ્રેષ્ઠ એવા 'સૌ' કારની પ્રતિષ્ઠા
કરાવવી ॥

સર્વમન્ત્રમયત્વાન્ચ, સર્વદેવમયત્વતઃ ।
નાન્યમન્ત્રમયસ્ય સંન્યાસમયમહંતિ તીર્થરાટ્ ॥

આ 'સૌ'કાર સ્વયં તીર્થરાજ, સર્વ-
મંત્રમય અને સર્વદેવમય હોવાથી પ્રતિષ્ઠા
માટે કોઈ પણ બીજા મંત્રોના ન્યાસની
એને અપેક્ષા નથી.

કૃતસ્નાનેન સદ્ધર્મ (બ્રહ્મ) ચારિણ્ય એકલોજિના ।
સાધકેન સદા ભાવ્યં, વિજને ભૂમિશાયિના ॥

સાધક સદા (ઉચિત રીતે) સ્નાન
કરનાર, સદ્ધર્મને આચરનાર, એક વખત
લોજન કરનાર અને ભૂમિપર શયન કરનાર
હોવો જોઈએ. તેણે વિજન (એકાન્ત)
પ્રદેશમાં સાધના કરવી જોઈએ.

પટકમંણ્યા વિધાનાર્થ, જગતિં યસ્ય માનસમ્ ।
પ્રત્યેકં પૂર્વં સેવાયાં, લક્ષરતેન વિધીયતે ॥

પટકમંના વિધાન માટે જેનું મન
ઉત્સાહિત છે તેણે પૂર્વ સેવામાં પ્રત્યેક
કર્મ માટે ('૪૬૬૧ નમઃ' એ મંત્રનો) એક
લાખ વાર જાપ કરવો જોઈએ.

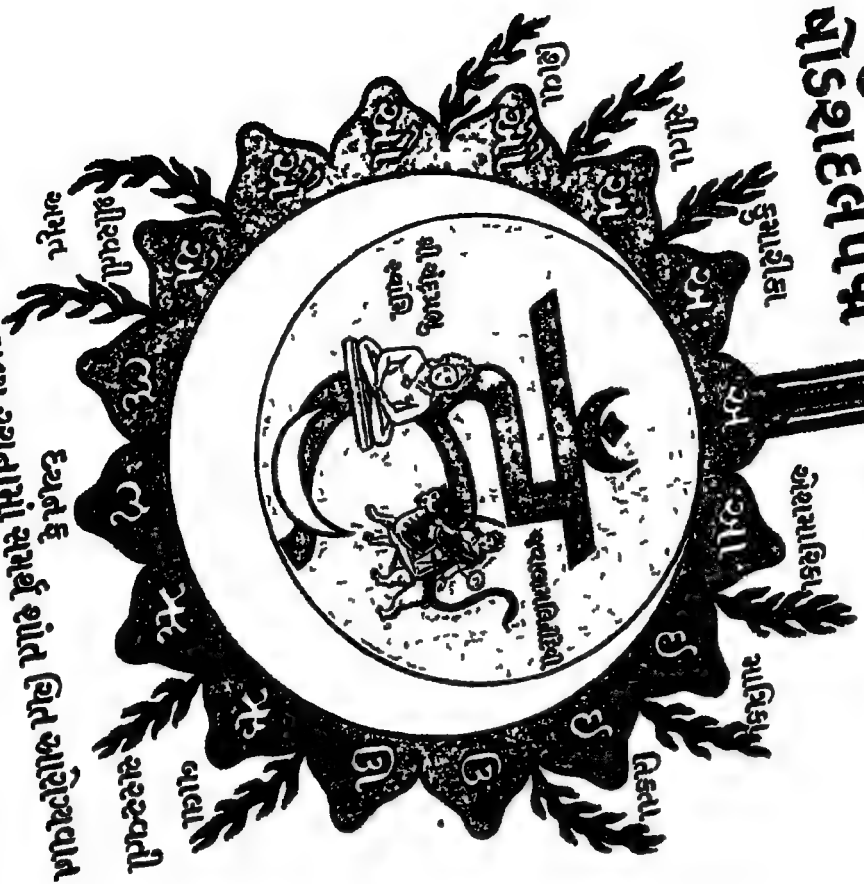
સિત શ્રીખણ્ડ લુલિતઃ સિત વસ્ત્રઃ સિતાશનઃ ।
સિત સદ્ધ્યાન જાપ સ્થક સિત જાપાર્જું સંયુતઃ ॥

સાધકે રવેત ચન્દનથી દેહનું વિલેપન
કરવું. રવેત વસ્ત્ર, રવેત (ધાન્યનું) લોજન
રવેત (વણુમાં) ધ્યાન અને જાપ માટે

વિશ્વકોશીયક પોડશાલપદ્મ

—સુપરના
—વજા
—વિવિધી
—લક્ષ્મીદી

ચક્રસ્થાન કંઠ

કેવલકું
સાગર શાંત વિત આશિષવાન
ઉત્તમ વક્ત્રી. કાવ્ય રચનામાં સુમર્થ શાંત વિત આશિષવાન
બને છે.

આશીયક હિલપદ્મ

—સુપરના
—વજા
—વિવિધી
—લક્ષ્મીદી

ચક્રસ્થાન નેત્ર

દયાનંદન વાક્ય સિદ્ધિ

પ્રવેત માણા એમ બંધનું પ્રત્યેક અંજ
પ્રવેત હોવું બેધનું.

સિતપદ્મ સુધાપ્રવેતે, શુદ્ધેશ્વરમય (મિત્ર) બવેત.
વિપદ શમ્યતિ શાન્તિ, લક્ષ્મી સૌભાગ્યમેવ ચ ॥
બંધનભક્ષ્યં ચ કાન્તિ ચ ક્રમાતઃ કાલ્ય ન વંતયા ॥
પુરુષોત્તમ સંભાષણભાગ્યૈરવયમ બદ્ધગુરમ્ ॥

શુદ્ધપદ્મમાં કલ્પીતનાથી રજેલ પ્રવેત
ધર્મમાં બાધ કરવાથી વિપત્તિ અને રોગોનો
નાશ, લક્ષ્મી અને સૌભાગ્યની પ્રાપ્તિ,
બંધનથી મુક્તિ, નવીનકાલ્ય, પુરુષોત્તમ
અને સંભાષણ કરવાની શક્તિ અને
આસાનું ચિરકાલીન ઐશ્વર્ય વગેરે દુષ્ટોની
પ્રાપ્તિ થાય છે.

કિં બદ્ધકૃતૈર્નિરાલમ્ સિતધ્યાન કરોત્યદઃ ॥
સર્વપાપક્ષયં પુંસાં નાત્ર કાર્યા વિચારણા ॥
મોહાકૃષ્ટિરથ શ્લેષમિત્યે રક્તઃ કરોત્યયમ્ ॥
પીતાઃ સ્વતઃ સંરિપોર્વકમ્ બંધં સમ્યક્ કરોત્યયમ્ ॥
નીલો વિદ્યેષણુ ચૈવોદ્યાદૃત્નં તુ પ્રયોગતઃ ॥
કૃષ્ણવણુ શુરોર્વાક્યાદરે મૃત્યુવિધાયકઃ ॥

બદ્ધ કહેવાથી શું? આ 'શ્લેષ' કરતું
બાલ આલંબન રહિત બેવું નિરાલંબન
પ્રવેત (શુદ્ધ) ધ્યાન મનુષ્યના સર્વ
પાપનો ક્ષય કરે છે. વળી નિશ્ચિત
ધ્યાનના પ્રયોગથી રક્તવણુવાળો (આ
મંત્રરાજ) સ્વમોહન, આકર્ષણ, વશીકરણ
અને આશોભ કરે છે. પીતવણુવાળો
સ્વંભન અને શત્રુનું મૃત્યુ (વચન) બંધ
કરે છે. નીલવણુવાળો વિદ્યેષણુ અને
ઉદ્યાદન કરે છે. અને કૃષ્ણવણુવાળો
શત્રુનું મારણ કરે છે, એ નિઃસંદેહ છે.
એમાં (વચાર (વિકલ્પ) કરવો નહીં ॥

જુવોમધ્યે તુ સાધ્યસ્ય ચિન્તનીયો ગુરુઃ ક્રમાતઃ ॥
શુદ્ધતત્ત્વ જ્ઞ ચન્દ્રસ્યાકૃષ્ણયા પ્રાણપ્રયોગતઃ ॥
ચન્દ્રવાહી દ્વારા પ્રાણાયામના પ્રયોગ

પૂર્વક-શુદ્ધ-કરણેલ-ધ્ય-સને કુમ્ભ કરીને
(સાધક) સાધના બ્રમધ્યમાં 'શ્લેષ' કરીને
કરે એટલે ચિતવવો (૧)

સાલંબન નિરાલંબન,
નિરાલંબન તુ પરાશ્રમમ્ ॥

ધ્યાન ધ્યાન વિલોભામ્ય
સાધકઃ સિદ્ધિમન્ બવેત ॥

સાલંબન ધ્યાનમાંથી નિરાલંબન ધ્યાન
કરવું, નિરાલંબન ધ્યાનમાંથી પરાશ્રમ
ધ્યાન કરવું. તે પછી વિલોભથી-ઉત્કટ
ક્રમથી (પરાશ્રમમાંથી નિરાલંબન અને
નિરાલંબનમાંથી સાલંબન) ધ્યાન કરવું.
એ રીતે ધ્યાન કરનાર સાધક સિદ્ધિને
પ્રાપ્ત કરે છે.

ક્ષીરપૂર્ણ મહર્ષિ પર્યેત મિત્રકલ્પેલમાલિનીમ્ ॥
અનુક્ષપવંતામેકામણ્યવાત્માદિતીયકામ ॥

બાધ-સંબાધરહિતા, શાન્તામાનન્દ વિનીમ્ ॥
ચિન્તયે દેકમેવાત્રામલં કુસુમમુત્તમમ્ ॥

પત્રાદૈસ્તુ ક્ષીરં સ્ફટિકં વણ્કાપરિ ॥
સ્મરેદામાનમન્ત્રવોપવિષ્ઠં ધવલવિષમ્ ॥
અતુમુંબં અતુલ્યોદમનિવિન્દેદમારકમ્ ॥
સર્વકર્મવિનિમૂકતં સર્વસત્વાભયવદમ્ ॥
નિરન્જન નિરાબાધ સર્વભ્ય પરવર્જિતમ્ ॥
પદ્માસનસમાસીનં પ્રવેત વસ્ત્રવિરજિતમ્ ॥
'શ્લેષ'કારેણ શિરઃસ્થેન સ્ફટિકેનોપયે નિતમ્ ॥
ક્ષરચિદ્રમૃતૈર્માયા (૧) આયાળી આશ્રયાર્જુકે (૨) ॥

(સાધક) વૃક્ષો અને પર્વતો વિનાની
બાધા અને સંબાધાથી રહિત (નિરંજન)
શાંત, આનંદ આપનાર, અદિતીય,
ક્ષીરથી પરિપૂર્ણ, ક્ષીરના પ્રવેતકલ્પેલના
સમૂદથી શોભતી અને બલ્ય કેવળ એક
ક્ષીરનો મહાસાગર હોય, તેવી પૃથ્વીને
જુએ. તેમાં વચ્ચે અદ્ભુત કમલ છે દરેક
દલપર 'શ્લેષ' કરે અને વચ્ચે કલ્પિતમાં

હજીવલ કાનિવાળો પોતે પસાસને બેઠેલ છે, એમ ચિંતવે. ત્યાં તે પોતાને (સમવસરજીમાં બેઠેલા શ્રી તીર્થ'કરની જેમ) ચતુર્મુખ, ચારે બાજુએ વિચરે કરનાર, સર્વ કર્મોથી રહિત, પસાસને બેઠેલ અને પ્રવેતવજોથી શોભતો જુએ. તે પછી પ્રદાર'કમાં સ્થાપન કરેલા સ્ફટિક વજ્રના 'હો'કારની વચ્ચે બિરાજમાન પોતાના આત્માને જુએ. તે પછી 'હો'કારના દરેક અંગમાંથી ઝરતા અમૃતથી સિંચાતો, પોતાના આત્માને ચિંતવે.

પ્રતિ ધ્યાનમંથો ધ્યાતા સમ્યક્ સંસાર લોકઃ ।
તવે સ્થિતિશ્ચિત્તુભિર્વા મોક્ષમાર્ગે ચ ગમ્યતિ ॥

આ પ્રકારે 'હો'કારના ધ્યાનમાં પરિણમેલો ધ્યાતા સંસારનો સારી રીતે વિચરે કરનારો થાય છે. તે ત્રીજા બવે અગર થોડા બવે મોક્ષને અવશ્ય પામે છે. ચતુર્વિંશતિ તીર્થેશૈ જૈનશક્ત્યા વિભૂષિતઃ ।
પરમેષ્ઠિમય સ્થેષ સિદ્ધયક્રમયો હયમ્ ॥
ત્રીમયો શુભમયઃ સર્વતીર્થમયો હયમ્ ।
પંચ ભૂતાત્મકો દ્યૌષ લોકપાદૈરધિષ્ઠતઃ ॥
અંદ્ર સૂર્યાદિઅહયુગ્ દશદિક્પાલ પાલિતઃ ।
ગૃહે તુ પૂજયતે યસ્ય તસ્ય સ્થુઃ સર્વસિદ્ધયઃ ॥

'હો'કારને ચોવીશ તીર્થ'કરોએ જૈન-શક્તિથી વિભૂષિત કરેલ છે. એ પરમેષ્ઠિમય, શ્રી સિદ્ધયક્ર સ્વરૂપ, ત્રી (દેવ-શુર-ધર્મ-મય), જ્ઞાનદેશન ચારિત્ર શુભાત્મક, સર્વ-તીર્થમય, પંચભૂતાત્મક, અને લોકપાદોથી અધિષ્ઠિત છે. એ અંદ્ર, સૂર્ય વગેરે નવે થયેલી યુક્ત અને દશ દિક્પાદોથી સુરક્ષિત છે. એવા આ 'હો'કાર બીજનું જેના ઘરમાં પૂજન થાય છે તેને અમી સિદ્ધિઓ મળે છે.

ધર્મ'કલા સિદ્ધિકલા બિન્દુરૂપામંદ મતમ્ ।
સ્વરૂપ' સર્વસિદ્ધાનાં નિરાળાધપદાત્મકમ્ ॥

'હો'કાર ઉપર આ કલા છે તે સિદ્ધિની કલા (સિદ્ધશીલા) છે અને આ બિન્દુ તે સર્વ સિદ્ધોત્તું નિરાળાધપદાત્મક સ્વરૂપ છે, એમ કહેવાય છે.

કરભપ' લક્ષમિત' હોમ' ચ તદ્દર્શાશતઃ ।
કુર્યાદયઃ સાધકો મુખ્યઃ સ સર્વવાંછિતલભેત ॥
જે સાધક વિધિપૂર્વક એક લાખ પ્રમાણ કરભપ અને દશમા ભાગનો (દશ હજારનો) હોમ કરે છે તે સર્વ'કા સર્વ વાંછિતોને પ્રાપ્ત કરે છે.

ઈકાર વિદ્યાસ્તવનમ્

Realization in Cosmic Totality

પ્રણવસ્ત્વં પરબ્રહ્મન્ લોકનાથ જિનેશ્વર ।
કામદસ્ત્વં મોક્ષદસ્ત્વં ઈકારાય નમો નમઃ ॥
હે પરમબ્રહ્મ, લોકનાથ, જિનેશ્વર તમે પ્રણવ (ઈકાર) સ્વરૂપ છો. હે ઈકાર! તું શુભધર્મિઓને પૂર્ણ કરનાર છે અને મોક્ષ આપનાર પણ તું જ છે; તેથી હું પુનઃ પુનઃ નમસ્કાર કરું છું.

પીતવજ્ર'ઃ પ્રવેતવજો રક્તવજ્રો હરિદ્રઃ ।
કૃષ્ણવજ્રો મતો દેવઃ ઈકારાય નમો નમઃ ॥

જે (ધ્રુવ દેવ ઈકાર)નું ધ્યાન પીત-વજ્ર'માં, પ્રવેતવજ'માં, રક્તવજ્ર'માં, હરિત વજ્ર'માં અથવા કૃષ્ણવજ્ર'માં કરાય છે, તે ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

નમસિ ભુવનેશાય રબોડપોહાય ભાવતઃ ।
પંચદેવાય શુદ્ધાય ઈકારાય નમો નમઃ ॥

જે ત્રણે ભુવનનો સ્વામી છે, જેનું ભાવપૂર્વક ધ્યાન કરતાં રજ-કર્મનો નાશ થાય છે, જે પંચદેવ-પંચપરમેષ્ઠિમય છે અને જે શુદ્ધ છે એવા ઈકારને વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

માયાદયે નમોડન્તાય પ્રણવાન્તમયાય ચ ।
ળીજરાજય હે દેવ ! હંકારાય નમો નમઃ ॥

હે દેવ ! જે માયા એટલે 'જી'કારની
આદિમાં છે, જેના અંતમાં નમઃ છે,
જે સર્વ ળીજોમાં અંતર્ગત છે—આમ છે
અને જે ળીજરાજ છે એવા પ્રણવસ્વરૂપ
હંકારને નમસ્કાર થાઓ.

મંત્ર :- 'હં જી નમઃ'

જનાન્ધકારનાશાય ચરતે ગગનેડપિ ચ ।
તાલુરન્દ્રસમાયાતે સમાન્તાય નમો નમઃ ॥

અજ્ઞાનરૂપ ગાઢ અંધકારનો નાશ
કરવા માટે ગગનમાં સંચરતા અને ત્યાંથી
તાલુરન્દ્રમાં આવતા 'સૂ'ની નજીકમાં
રહેલા 'હ'કારને (?) (હંકારને) વારંવાર
નમસ્કાર થાઓ.

ગજન્તં મુખરન્દ્રેષુ લલાટાન્તરસં સ્થિતમ્ ।
પિધાનં કણુરન્દ્રેષુ પ્રણવંતં વયં તુમઃ ॥

વળી મુખરન્દ્રમાં ગજન્તા, લલાટના
મધ્યમાં સ્થિર થતા અને કણુરન્દ્રથી
હૂંકાતા (?) એવા તે પ્રણવ હંકારને અમે
વારંવાર નમસ્કાર કરીએ છીએ

રવેતેશાન્તિકે-પુષ્ટ્યાખ્યાડનવદાદિકશય ચ ।
પીતે લક્ષ્મીકરાયાપિ હંકારાય નમો નમઃ ॥

રકતે વશ્યકરાયાપિ કૃષ્ણે શત્રુક્ષયકૃતે ।
ધૂમ્રાણે સ્તમ્ભનાય હંકારાય નમો નમઃ ॥

જે રવેતવણુથી ધ્યાન કરતાં નિર્દોષ
એવા શાંતિ તુષ્ટિ પુષ્ટિ વગેરે કાર્યો કરે
છે, અને પીતવણુથી ધ્યાન કરતાં લક્ષ્મી
આપે છે, તે હંકારને વારંવાર નમસ્કાર
થાઓ ! જે લાલ વણુથી ધ્યાન કરતા
વશીકરણ કરે છે, કૃષ્ણ વણુથી ધ્યાન કરતાં
શત્રુનો ક્ષય કરે છે અને ધૂમ્ર વણુથી ધ્યાન
કરતાં સ્તમ્ભન કરે છે તે હંકારને વારંવાર
નમસ્કાર થાઓ.

બ્રહ્મા વિષ્ણુઃ શિવો દેવો ગણેશોવાસવસ્તથા ।
સૂર્યન્દ્રસ્તવમેવાતઃ હંકારાય નમો નમઃ ॥

હે પ્રણવ ! તું જ બ્રહ્મા છે, તું જ
વિષ્ણુ છે, તું જ શિવદેવ છે, તું જ
ગણેશ છે, તું જ ઇન્દ્ર છે, તું જ સૂર્ય છે
અને અન્દ્ર પણ તું જ છે, તને વારંવાર
નમસ્કાર થાઓ.

ન જપો ન તપો દાનં ન વ્રતં સંયમો ન ચ ।
સર્વેષાં મૂલહેતુરત્ત્વં હંકારાય નમો નમઃ ॥

સર્વ સિદ્ધિઓ (સુખો)તું મૂળ કારણ
જપ નથી, તપ નથી, દાન નથી, વ્રત
નથી અને સંયમ પણ નથી; કિંતુ હે
પ્રણવ ! તું છે. તને વારંવાર નમસ્કાર થાઓ.

ઇતિ સ્તોત્રં જપનુવાડપિપઠન્વિદ્યામિમાં પરમ્ ॥
સ્વગ્મોક્ષં પદં ધરતે વિધેયં ક્લહાદિયિની ॥

આ સ્તોત્રને જપતો અથવા આ
પરમાવધાનો પાઠ કરતો મદ્ભય સ્વર્ગ
અથવા મોક્ષની પદવી પામે છે. આ
હંકારવિદ્યા એક કળને આપનારી છે.

કરોતિમાનવં વિજ્ઞમજ્ઞમાનવિવ જિંતમ્ ।
સમાનં સ્યાત્પંચમુગુરો વિવૈક્યમુખદાપરા ॥

એ અજ્ઞાનીને વિદ્વાન કરે છે. એનાથી
માનવિનાનો પુરૂષ માનવાળો (લોકપ્રિય)
થાય છે. પંચમુગુરોના પ્રથમાક્ષરોમાંથી
નિષ્પત્ત થયેલી આ વિદ્યા અદ્વિતિય અને
પરમ સુખદાયક છે.

પરમાક્ષર 'અહુ'

Essence of All Essences

પૂ. શ્રી હેમચન્દ્રસૂરિજીએ તેમના
સિદ્ધહેમચન્દ્રશબ્દાનુશાસનમાં 'અહુ' માટે
જણાવ્યું છે કે,

અહુ

અહુ ઇત્યેતદક્ષરમ્, પરમેશ્વરસ્વ પરમે-
શ્વિનો વાયકચ્ચ સિદ્ધચક્રસ્યાદિળીજમ્, સકલા

અમોપનિષદ્ભૂતમ્, અશેષવિદ્યવિદ્યાતનિદ્ધમ્,
અખિલદૃષ્ટદૃષ્ટલક્ષ્મ્ કલ્પકલ્પદ્વિભોપમમ્,
આશ આધ્યયનાધ્યાનપનાવધિ પ્રણિધેયમ્ !
પ્રણિધાનં ચાનેનાત્મનઃ સંવતઃ સંલો-
હસ્તદલિધેયેન ચલોહઃ । વયમપિ ચૈતરછા-
આરમ્ભે પ્રણિદધ્મહે । અમમેવ હિ તારિવકો
નમસ્કાર ઇતિ ॥

‘અહુ’ એ અક્ષર, પરમેશ્વર પરમેષ્ઠિનો
વાચક, સિદ્ધચક્રનું આદિબીજ, સકલ આગ
મોનું રહસ્ય, સર્વ વિદ્યાનો નાશ કરવામાં
સમર્થ અને સકલ દૃષ્ટ કે અદૃષ્ટ રૂપોના
સંકલ્પને પૂરવા માટે કલ્પવૃક્ષ સમાન છે.
એનું શાસનના અધ્યયન અને અધ્યાપન
વખતે પ્રણિધાન કરવું જોઈએ. એની
સાથે આત્માનો સંવતઃ સંલોહ અને એના
અભિધેય (પ્રથમ પરમેષ્ઠિ) સાથે આત્માનો
અલોહ, એમ બે પ્રકારનું પ્રણિધાન છે. અમે
પણ એનું શાસનના આરંભમાં પ્રણિધાન
કરીએ છીએ. ‘અહુ’ એ જ તાર્ત્વિક
નમસ્કાર છે.

પ્રણવ, માયાબીજ તથા અહુ સંબંધી
વિસ્તારને અહિં સ્થાન નથી. આ ત્રણેય
મંત્ર બીજોની સાધના જ્યારે સફળ બને
છે, ત્યારે આત્માની સંપૂર્ણ સમૃદ્ધિ
પ્રગટાવે છે.

વિધિચવસ્થામાં આ ત્રણ મંત્ર બીજોના
સ્થાન અને કાર્ય સમજીને વ્યક્તિગત
સાધનામાં તેનો સમ્યક્ ઉપયોગ આત્મસિદ્ધિ
અથે સાથક થય છે.

અહિં તો માત્ર દિશાસુચનનો સંકેત છે.

શ્રી લોગસ્સ ઠદપ.

Way to Cosmic Light

૧. ઈ હૌ શ્રી ઈ લોગસ્સ ઉજ્જો-
અગરે, ધમ્મજિત્થયરે જિણે આરંભે

કિત્તરિવં, ચઉવીસંપિ કેવલિ મમ
મનોભીષ્ટં કુરુકુરુ સ્વાહા.

આ મંત્રનો જાપ પૂર્વદિશા સન્મુખ
હાથ રહી કાઉસગ્ગ ધ્યાને ૧૦૮ (એક
નવકારવાળી)નો ચૌદ દિવસ સુધી કરવો.
મન-વચન-કાયાની શુદ્ધિ રાખવી. બ્રહ્મ-
ચર્ય પાળવું. જાપના પ્રભાવે માન-પ્રતિષ્ઠા
વધે, રાજ્યભય, ચોરાદિ ભય, હિંસક પશુ
ભય ન આવે, ક્રોધિ-સિદ્ધિની વૃદ્ધિ થાય.
સંપદા-મહત્વ વધે. પ્રથમ મંડલમ્.

૨. ઈ હૌ હૌ હૌ હૌ ઉસભમજિઆંચ
વહે, સંભવમભિષ્ટંહણુંચ સુમર્ષિય, પઉ
મપ્પહં સુપાસં, જિણું ચ ચંદપ્પહં
વંદે સ્વાહા. આ મંત્રનો જાપ સોમવારથી
સાત દિવસ સુધી કરવો. રોજ ત્રણ ત્રણ
માળા ઉત્તર દિશા સન્મુખ મુખરાખી
પદ્માસને બેસીને જણવી. પ્રવેતાજનું
એકાસણું કરવું. અસત્ય બોલવું નહિ. ફલ
સર્વજનવશ્યકારક, હજારન-શત્રુનાશક,
સર્વ જનવલ્લભ. સર્વ કાર્યો જય થાય.
દ્વિતીય મંડલમ્.

૩. ઈ ઈં હૌં જૂં જૂં સુવિહિય
પુરંદંતં, સીઅલ સિન્નંસ વાસુપુન્નંચ
વિમલમણંતં ચ જિણું ધમ્મં સંતિં ચ
વંદમિ । કુશું અરંચ મલિલં વંદે સુણિ-
સુન્વયં સ્વાહા.

આ મંત્રનો જાપ ૧૦૮ નો કરવો મંત્ર
જાપકરતી વખતે આસન-વસ્ત્ર-માળાલલ
રંગના રાખવા. ધૂપ-દીપ કરવા. મંત્ર
જાપથી રાજ્યમાં મહાન લાભ થાય, વચન
સિદ્ધિ થાય, યશ મળે. સર્વકાર્ય સિદ્ધિ-
દાયક મંત્ર. તૃતીય મંડલમ્.

૪. ઈ હૌ નમઃ નમિજિણું ચ વંદમિ

રિંનેમિં પાલં તહ વધમાણું ચ મમ
મનોવાંચિતં પૂરય પૂરય ક્ષી સ્વાહા.

આ મંત્રનો બપ આરહુભર પ્રમાણ
છે. બપ કરતાં આસન-વસ્ત્ર-અંતરવાસીયું
માળા બધી સામગ્રી પીળારંગની રાખવી,
દીપક અખંડ રાખવો. ધૂપ ઉખેલવો.
શારીરિક શુદ્ધતાપૂર્વક ઉત્તર દિશા તરફ
મુખ રાખી બપ કરવો ત્રણ દિવસમાં
બપ કરવો. ત્રણ ઉપવાસ કરવા, તે ન થઈ
શકે તો આયર્ષભક્ત કે સાત્વિક અન્નના એક-
સણા કરવા. સિદ્ધ થઈ ગયા પછી હરચોબ
એક માળા ગણવી. સર્વંતો વૃદ્ધિ, લક્ષ્મી,
યશ, શોભા વધે, વચન સિદ્ધ થાય.

આ મંત્રમાં છેલ્લા બીજાક્ષર ક્ષી પછી
'કેદ્ કેદ્ સ્વાહા' આ અક્ષરો ઉમેરી મંત્ર
મણે તો ભૂત-પ્રેત-ઘાકિની-શાકિની વગેરે
કેાઇ દુષ્ટદેવ છળે નહિ.

આ મંત્રને કાગળ ઉપર લખી મળે
બાધે તો સર્વ પ્રકારના જ્વર બાય.
ચતુર્થ મંડલમ્.

૫. ઈં ઈં ક્ષી ક્ષી એવં મયે અભિયુગ્મા
વિહુય રયમલા પહીણુ જરમરણા ચક્રવી
સંપિ ત્રિણુવરા તિથ્યઅરા મે પસીયંતુ
સ્વાહા. આ મંત્ર પૂર્વદિશા સન્મુખ ઉભા
રહી આકાશ સામે ઊંચુ મસ્તક રાખી ૫૦૦
મંત્રનો બપ કરવો. બપ કર્યા પછી ત્રણ-
વાર નમસ્કાર કરવો. સર્વ કાર્યોમાં દેવો
સંતુષ્ટ થઈ સહાય કરે. સર્વજન વલ્લભ-
થાય, પંચમ મંડલમ્.

૬ ઈં ઈં અંગરાય કિત્તિયવંદિય સહિયા
ને એ લોગરસ ઉત્તમા સિદ્ધા આરૂઝ
બોહિલાશ સમાહિવર મુત્તમં હિંતુ સ્વાહા.

આ મંત્રનો બપ દિશાનીમાં ચઉ-
વિહાર છૂટું (બે ઉપવાસ) કરી ૧૫૦૦૦

(પંદર હજાર) નો કરવો આ બપ કર્યા
પછીથી અંત સમય સુધી જીવન ધર્મ-
વંત રહે અને અંત સમયે સમાધિ-
પૂર્વકનું મરણ થાય પદ્મ મંડલમ્.

૭. ઈં ક્ષી ઈં ક્ષી ઈં ચંદ્રેસુ નિમ્મ-
લયરા આર્ધચેસુ અહિયં પચાસયરા,
સાગરવર ગંભીરા સિદ્ધાસિદ્ધિમમ દિસંતુ
મમ મનોવાંચિતં પૂરય પૂરય સ્વાહા.

આ મંત્રનો બપ બિલિપત્રના
ચાનથી ગાયના ધીનો હોમ ૧૦૦૦૦
(દશ હજાર) વાર કરવો. મન ઈચ્છિત
કામ સર્વ સિદ્ધ થાય, મનમાં ધારણું
કામ સફલ થાય. સપ્તમમંડલમ્.

ઇતિ શ્રીચતુર્વિંશતિ જિનસ્તવ મંત્રા-
ક્ષર કલ્પ સમાપ્તમ્.

શ્રી ભૈરવપદ્માવતીકલ્પ

Invocation to the Sentinels
of the Threshold

પૂ. શ્રી મહિલેષ્વરુરિવિરચિત ભૈરવ-
પદ્માવતીકલ્પઃ સુપ્રસિદ્ધ છે. અનુભવી
સદ્ગુરૂના માર્ગદર્શન નીચે જ આવા
કલ્પોની સાધના સાધક થાય છે.

અહિં આ સુપ્રસિદ્ધ કલ્પમાંથી કેટલાક
પ્રલોકો આપ્યા છે. આ કલ્પ શ્રી સારાભાઈ
મ. નવાળ તરફથી બીજા અનેક સ્તોત્રો
સાથે પ્રસિદ્ધ થયો છે. પદ્માવતી સ્વરૂપઃ-
જેના હાથમાં પાશ, કળ, વરદ અને
અંકુશ રહેલા છે એવી, પદ્મરૂપ આસન-
વાળી ત્રણ લોચનવાળી અને ચારા પુંખના
જેવા વણવાળી પદ્માવતી દેવી માફ રક્ષણ
કરે. (પદ્માવતી દેવીનું સ્વરૂપઃ-પદ્માવતી
દેવીને ચાર હાથ છે. તેણીની ઠાળી બાજુના
ઉપરના હાથમાં પાશ, નીચેના હાથમાં
કળ તથા જમણી બાજુના ઉપરના હાથમાં

અંકુશ અને નીચેના હાથમાં વરદહોય છે અને આસન કમળનું છે.

(૧) તોતલા (૨) ત્વરિતા (૩) નિત્યા (૪) ત્રિપુરા (૫) કામસાધિની (૬) ત્રિપુરા લૈશ્વી એ પદ્માવતી દેવીના (જુદા જુદા સ્વરૂપોના) નામો છે.

મંત્ર સાધકના લક્ષણો :-

જેણે કામના આહંબરને છૂટા છે, ક્રોધને શાંત કર્યો છે, વિકૃતિ-મિથ્યા આલાપનો ત્યાગ કર્યો છે, એવો પદ્માવતી દેવીના પુજનમાં અનુરક્ત અને જિનેશ્વર-દેવના ચક્રચક્રમણનો ઉપાસક, મન્ત્રનું આરાધન કરવામાં શૂરવીર, પાપકર્મોથી નિવૃત્ત થએલો, સર્વ પ્રકારના ગુણો વડે મૌન ધારણ કરનાર, મહાઅભિમાની, સદગુરુ પાસેથી જેને મન્ત્રનો ઉપદેશ મળ્યો છે એવો, નિદ્રા અને આળસ રહિત તથા પરિમિત ભોજન કરનાર, વિષય અને કથાયને જિતનાર, ધર્મરૂપી અમૃતના સેવનવડે જેનું શરીર હર્ષયુક્ત છે એવો અને વિશિષ્ટ ગુણો વડે યુક્ત, બાહ્ય અને અંતર પવિત્ર, પ્રસન્ન ચિત્તવાળો, દેવ અને ગુરુને વિશે ભક્તિવાળો, લીધેલ વ્રતને પાળવાવાળો, સત્ય બોલવાવાળો અને હયાએ કરીને સહિત, ચતુર, મન્ત્રના બીજ ભૂત પહોંતું અવધારણ કરનારો પુરૂષ મંત્રસાધક હોય.

આત્મરક્ષણની વિધિનો આધિકાર :-

મન્ત્ર સાધકે પ્રથમ જ્ઞાન કરીને પછી ધોયેલા સ્વચ્છ લાલ (લોહી જેવા) વસ્ત્ર પહેરી છાણ વડે ભીંપેલી જમીન ઉપર બેસી આત્મરક્ષા કરવી જોઈએ.

હાથા હાથના અંગુઠાના અથ્ર ભાગે હાં તજની આંગળીના અથ્ર ભાગે હાં મધ્યમા આંગળીના અથ્ર ભાગે હૂં અનામિકા

આંગળીના અથ્ર ભાગે હોં અને કનિકા આંગળીના અથ્ર ભાગે હૂં એ પ્રમાણે (પાંચ શૂન્ય બીજની) સ્થાપના કરવી.

જેની આદિમાં છંકાર અને અંતમાં સ્વાહા શબ્દ છે એવા પાંચપરમેષ્ઠિના પાંચ નમસ્કાર પદો વડે અને પહેલાં કહેલા પાંચ શૂન્ય બીજ વડે અનુક્રમે મસ્તક, મુખ, હૃદય, નાભિ અને બંને પગોનું 'રક્ષ રક્ષ' પદથી મન્ત્ર સાધક હંમેશાં પોતે અંગન્યાસ કરે.

બિંદુ સહિત બીજ કલા આકાર, ચોથી કલા રંકાર. છઠ્ઠી કલા છંકાર, ચૌદમી કલા ભૌંકાર અને છેલ્લો સ્વર જા એ વડે સહિત કૂટ છંકાર વડે દિશાબંધન કરી સર્વ સ્વરો કરીને સહિત શૂન્ય રંકાર વડે ચાર ખુણાવાળા, જાંચા, વીશ હાથ પ્રમાણવાળા સુવર્ણમય કિંદલાનું ધ્યાન કરીને સર્વસ્વરોએ કરીને સહિત કૂટછંકાર વડે નિર્મલ જલથી ભરેલી અને અત્યંત ભયંકર (મત્સ્ય, મગર, કાચબા વગેરે) જલચર જીવોથી વ્યાપ્ત એવી ખાંધની આકૃતિનું ધ્યાન કરીને દેહીપ્રમાણ છંકાર અને જવાલા વડે બળી ગયેલા રંકાર વડે, અગ્નિમંડલની મધ્યમાં રહેલા પોતાનું ધ્યાન કરીને પછી અમૃત મન્ત્ર વડે સ્નાન કરીને, પોતાના મસ્તક રૂપી મેરુ પર્વતના અથ્રભાગમાં ઇન્દ્રોના સમુદાયથી ક્ષીરસમુદ્રના દ્રવ્ય વડે સ્નાન કરાવાયેલા (એવા) શ્રી પાશ્વજિનેશ્વરના સનાતન જળ વડે શુદ્ધ થયેલા પોતાને મન્ત્રવાદી ચિંતવે.

આ ધ્યાનવડે ભૂત, ગ્રહ અને શાકિની ઉપસર્ગ કરી શકતા નથી તથા પૂર્વે સંચય કરેલું કુષ્ટ પશુ જલ્દીથી નાશ પામે છે.

શ્રેષ્ઠ દેવીપૂજારી

પદ્માવતી દેવીનું ધ્યાન :-

પદ્માવતી દેવી ચોતાની પાસે
પદ્માવતી દેવી ચોતાની પાસે
પૂજનના (આઠ પ્રકારના) દ્રવ્યો રાખીને
(પૂર્વાદિ આઠ) દિવસોએ તથા ચોતાને
સુંદર એવા ચંદનથી તિલક કરીને, જેના
સુગંધના અગ્રભાગમાં ધરણેન્દ્ર છે,
(વસ્તી) રાત્રી કમળ જેવું આચન છે,
કુંકુટ સપ જેવું વાહન છે એવી, રાતા
વસ્ત્રવાળી, કમળના સરખા સુખવાળી,
ત્રણ નેત્રવાળી, વરદ, અંકુશ, પાશ અને
દિવ્ય દૂધ જેના હાથમાં છે એવી, (તથા)
ભય કરનાર અત્યુચ્છેદને રૂળ આપનારી
પદ્માવતી દેવીનું (સાધકે-મંત્રવાણીએ)
ધ્યાન કરવું.

દેવીપૂજકના આધાર :-

લીપન વડે શાંતિ કર્મ, પદ્મવ વડે
વિદ્યેષ કર્મ, સંપુટ વડે વરીકરણ કર્મ,
રોધન વડે ભંધ કર્મ, શ્રવણ વડે સ્ત્રી
આકર્ષણ કર્મ અને વિદ્વાન વડે સ્તંભન
કર્મ કરવું. ૧.

મંત્રની આદિમાં નામ લખવું તે
લીપન, અંતમાં નામ લખવું તે પદ્મવ,
મધ્યમાં નામ લખવું તે સંપુટ, આદિ,
મધ્ય અને અંતમાં નામ લખવું તે
રોધન, મંત્રના એક એક અક્ષરના
અંતરે નામનો એક એક અક્ષર લખવો
તે મંથન, મંત્રના મે અક્ષર પછી નામ
લખવું તે વિદ્વાન, એ પ્રમાણે શાંતિ
કર્મો ૭ કર્મની વિધિ બાંધીને મંત્ર-
વાણી અત્યુચ્છેદ કરે. ૨-૩

દિશા, કાળ, સુદ્રા, આસન અને
પદ્મવના લેહોને ભરાવર બાંધીને મંત્ર-
વાણી ભય કરે, (કરણ કે) દિશા કાળ-
દિના લેહોને નહિ બાંધીએ એવો તે હંમેશાં

ભય અને હોમ કરવા છતાં પણ મંત્રની
સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. ૪

હવે અંકુશ દિશા, કાળ વગેરેના
લેહ વડે ૭ કર્મની વ્યાખ્યા કરે છે

ઉત્તર દિશાના સન્મુખ રહીને આકર્ષણ
કર્મ, પૂર્વ દિશાના સન્મુખ રહીને સ્તંભન

કર્મ, ઇશાન દિશાના સન્મુખ રહીને
નિષેધ કર્મ, વાયવ્ય દિશાના સન્મુખ રહીને

ઉચ્ચાટન કર્મ, પશ્ચિમ દિશાના સન્મુખ
રહીને શાંતિ કર્મ અને નૈઋત્ય દિશાના

સન્મુખ રહીને પૌષ્ટિક કર્મ કરવું ૫

દિવસના પૂર્વ ભાગમાં વરીકરણ,
આકર્ષણ અને સ્તંભન કર્મ, મધ્યાહ્ન

સમયે વિદ્યેષ કર્મ, દિવસના પાછલા
ભાગમાં ઉચ્ચાટન કર્મ, સંધ્યા વખતે

નિષેધ કર્મ, અધરાત્રિના સમયે શાંતિ
કર્મ અને પ્રભાત સમયે પૌષ્ટિક કર્મ

કરવું, વરીકરણને ઊંડી આકર્ષણાદિ બધા
કર્મો જમણા હાથથી કરવા અને

વરીકરણ કર્મ ડાબા હાથે કરવું ૬-૭

આકર્ષણ કર્મમાં અંકુશ સુદ્રા, વરી-
કરણમાં સરોજસુદ્રા, શાંતિ અને પૌષ્ટિક

કર્મમાં જ્ઞાનસુદ્રા, વિદ્યેષ કર્મમાં પ્રવાહ-
સુદ્રા, સ્તંભન કર્મમાં શખસુદ્રા અને

વધપ્રતિષેધ કર્મમાં વજ્ર સુદ્રાનો ઉપયોગ
કરવો-૮.

આકર્ષણ કર્મમાં હાસન, વચિકરણમાં
સ્વસ્તિકાસન, શાંતિ અને પૌષ્ટિક કર્મમાં

પશાસન, વિદ્યેષ કર્મ અને ઉચ્ચાટનમાં
કુકુટાસન, સ્તંભન કર્મમાં વજ્રાસન

અને નિષેધ કર્મમાં ઉચ્ચ ભદ્રપીઠ
સુતની ચોળના કરવી આકર્ષણ

કર્મમાં ઉદય પામતા સૂર્ય જેવો રક્તવર્ણ,
વરીકરણ કર્મમાં રાતા ભસ્મના પુષ્પ જેવો

વર્ણ, શાંતિક અને પૌષ્ટિક કર્મમાં ચન્દ્ર

જેવો રથેતવણું, વિદ્વેષણ અને ઉચ્ચાટન કર્મમાં ધૂમ્ર રાખોડીઓ વણું, સ્તંભન કર્મમાં હળદર જેવો પીળો વણું અને નિષેધકર્મ-મારણમાં કાળો વણું કહેલો છે-૬.

વિદ્વેષણ કર્મમાં હું, આકર્ષણમાં 'બૌપ્ત', ઉચ્ચાટનમાં 'ફદ', વશીકરણમાં 'વપદ', શત્રુનો વધ કરવામાં તથા સ્તંભનમાં પણ 'વેવે', શાંતિકર્મમાં 'સ્વાહા' અને પૌષ્ટિક કર્મમાં 'સ્વવા' પદ્ધતિની યોજના કરવી.

શાંતિકર્મમાં સ્ફટિકના મણકાની માળા, વશીકરણ અને આકર્ષણમાં પરવાળાના મણકાની, પૌષ્ટિકકર્મમાં સાચાં મોતીના મણકાની, સ્તંભન કર્મમાં સોનાના મણકાની, વિદ્વેષણ, ઉચ્ચાટન અને પ્રતિષેધ મારણ કર્મમાં પુત્રજીવકના મણકાની માળા વડે ખુદમાને એકસો આઠવાર જાપ કરવો.

મોક્ષ, અભિચાર, શાંતિ, વશીકરણ અને આકર્ષણ કર્મમાં અનુક્રમે અંગુઠા, આંગળીઓ યોજવી, એટલે કે મોક્ષાર્થી અંગુઠાવડે, અભિચાર કર્મ (સ્તંભન, વિદ્વેષણ, ઉચ્ચાટન અને પ્રતિષેધ)માં તર્જની આંગળી વડે, શાંતિ અને પૌષ્ટિક કર્મમાં મધ્યમા આંગળી વડે, વશીકરણમાં અનામિકા આંગળી વડે અને આકર્ષણ કર્મમાં કનિકા આંગળી વડે (ઉપર કહેલા) મણકા ચલાવવા.

એ પ્રમાણે દિશા અને કાલ વિગેરેના ભેદો વડે છ કર્મની વ્યાખ્યા કરી.

હવે દેવીતું આરાધન કરવા માટે ગૃહ્યન્ત્રોદ્ધાર બતાવાય છે.

સમચેરસ વિસ્તારવાળો, ત્રણ રેખા સહિત અને ચાર ખારણાવાળો દેવીનો આ મંત્ર સોનાની લેખણથી કેસર,

કસ્તુરી વગેરે સુગંધી દ્રવ્યોથી આળેખીને (લખીને) 'ૐ હ્રીં ધરણેન્દ્રાય નમઃ' એ પદ પૂર્વના ખારણે, 'ૐ હ્રીં અધઃપદ્મનાય નમઃ' એ પદ દક્ષિણ દિશાના ખારણે, 'ૐ હ્રીં ઉર્ધ્વઃપદ્મનાય નમઃ' એ પદ પશ્ચિમ દિશાના ખારણે અને 'ૐ હ્રીં પદ્મઃપદ્મનાય નમઃ' એ પદ ઉત્તર દિશાના ખારણે લખીને, આ પ્રમાણે પૂર્વાદિ ચારે દિશાઓનાં દ્વારપીઠોના રક્ષણ માટે મન્ત્રો લખીને પૂર્વે આળેખેલી ત્રણ રેખામાંની પ્રથમ રેખામાં દશ દિક્પાલોને લખવા. ૧૩-૧૪-૧૫.

ઈકાર જેની આદિમાં છે અને નમઃ છે અંતમાં જેને એવા આઠ દિક્પાલ-લોકપાલને અનુસ્વાર સહિત લ, ર, શ, ધ, વ, ય, સ અને હ વણોએ કરીને સહિત લખીને (સાથે-સાથે) 'ૐ હ્રીં અધઃપદ્મનાય નમઃ' તથા 'ૐ હ્રીં ઉર્ધ્વઃપદ્મનાય નમઃ' એ સંસા પણ લખવી.

દશ લોકપાલની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે છે:-

પૂર્વ દિશામાં ૐ લં ઇન્દ્રાય નમઃ,
અગ્નિ ખુણામાં ૐ રં અગ્નેય નમઃ,
દક્ષિણ દિશામાં ૐ શં યમાય નમઃ,
નૈઋત્ય ખુણામાં ૐ ધં નૈઋત્યાય નમઃ,
પશ્ચિમ દિશામાં ૐ વં વરુણાય નમઃ,
વાયવ્ય ખુણામાં ૐ યં વાયવે નમઃ,
ઉત્તર દિશામાં ૐ સં કુબેરાય નમઃ,
ઇશાન ખુણામાં ૐ હં ઇશાનાય નમઃ,
અધો દિશામાં ૐ હ્રીં અધઃપદ્મનાય નમઃ,
અને ઊર્ધ્વ દિશામાં ૐ હ્રીં ઊર્ધ્વઃપદ્મનાય નમઃ આ પ્રમાણે દશ લોકપાલની સ્થાપનાનો ક્રમ જાણવો.

(ઉપર આળેખેલી ત્રણ રેખાઓમાંની)

ધોજ સ્વાધ્યાય

૧૦૮૬

મધ્ય રેખામાં દિશા અને વિદિશાઓમાં અનુક્રમે ઈકાર અને ક્ષીકાર છે. જેની આદિમાં તથા નમઃ છે અંતમાં જેના એવી જગ્યાએ અને જગ્યાએ દેવીઓનાં નામ લખવાં (તેમાં) પ્રથમ જગ્યા પછી વિજ્યા, અજિતા અને અપરાજિતા એ ચાર દિશાઓની દેવીઓ તથા જગ્યા, મોહા, સ્તંભા અને સ્તંભિની એ ચાર વિદિશાઓની દેવીઓ જાણવી.

આઠ દેવીઓની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે :-

પૂર્વ દિશામાં ઈ ક્ષી જયે નમઃ દક્ષિણ દિશામાં ઈ ક્ષી વિજયે નમઃ પશ્ચિમ દિશામાં ઈ ક્ષી અજિતે નમઃ અને ઉત્તર દિશામાં ઈ ક્ષી અપરાજિતે નમઃ અગ્નિ પુણ્યામાં ઈ ક્ષી જમ્ભે નમઃ નૈઋત્ય પુણ્યામાં ઈ ક્ષી મોહે નમઃ વાયવ્ય પુણ્યામાં ઈ ક્ષી સ્તંભે નમઃ અને ઇશાન પુણ્યામાં ઈ ક્ષી સ્તંભિનિ નમઃ એ પ્રમાણે આઠ દેવીઓની સ્થાપના કરવી. ૧૭-૧૮.

પૂર્વોક્ત ત્રણ રેખાના મંડળના મધ્ય ભાગમાં આઠ પાંખડીવાળું કમળ અલેખીને તેની દરેક પાંખડીઓમાં અનુક્રમે ઈકાર અને ક્ષીકાર છે જેના શરૂઆતમાં અને નમઃ શબ્દ છે જેના અંતમાં એવી અનંગકમલા, પદ્મગન્ધા, પદ્માસ્થા, પદ્મમાલા, મહનોન્માદિની, કામોદીપની, પદ્મવર્ણા નામની તથા ત્રૈલોક્યલોચિણી એ દેવીઓ લખવી.

દેવીઓની સ્થાપનાનો ક્રમ આ પ્રમાણે :- ઈ ક્ષી અનંગકમલાયે નમઃ, ઈ ક્ષી પદ્મગન્ધાયે નમઃ, ઈ ક્ષી પદ્માસ્થાયે નમઃ, ઈ ક્ષી પદ્મમાલાયે નમઃ, ઈ ક્ષી મહનોન્માદિનયે નમઃ, ઈ ક્ષી કામોદીપનાયે

નમઃ, ઈ ક્ષી પદ્મવર્ણાયે નમઃ, ઈ ક્ષી ત્રૈલોક્યલોચિણયે નમઃ. એ પ્રમાણે પૂર્વદિ આઠ પાંખડીઓમાં અનુક્રમે સ્થાપન કરવી અને કલ્પિકામાં જથી શરૂ કરીને હ સુધીના વર્ણોની સ્થાપના કરવી. ૧૯-૨૦-૨૧.

કમળની બહાર પૂર્વદિ ચાર દિશાઓમાં અક્ષિત-ઈકાર, ભુવનેશ-ક્ષીકાર સહિત, (તથા) આ. ઈ. ઓ. એ ચાર કલા સહિત દૂટ-દ્વકાર અને નમઃ શબ્દ છે અતમાં જેના એવા (પ-શ્ચા-વ-તી) ચાર વર્ણોનું સ્થાપન કરવું.

મંત્રોદ્ધાર :- ઈ ક્ષી ક્ષી પ નમઃ પૂર્વ દિશામાં, ઈ ક્ષી ક્ષી ડા નમઃ દક્ષિણ દિશામાં, ઈ ક્ષી ક્ષી વ નમઃ પશ્ચિમ દિશામાં અને ઈ ક્ષી ક્ષી ટી નમઃ ઉત્તર દિશામાં લખવું ૨૨. એ પદ્માવતી દેવીનું ચક્ર ચતુષ્ચક્રી, એ પદ્માવતી દેવીની આહવાહનાદિ પાંચ પ્રકારે હંમેશાં પૂજા કરવી. દેવીનું આહ્વાહન કરવું, દેવીની સ્થાપના કરવી, દેવીની સન્નિધિ કરવી, દેવીની પૂજા કરવી અને દેવીનું નિસર્જન કરવું તેને પંકિતો. ૨૩-૨૪

પંચોપચાર કહે છે. ૨૩-૨૪ તે પંચોપચાર આ પ્રમાણે :- 'ઈ ક્ષી નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ ! એહિ એહિ સંવૌષટ્' આમ ત્રણ ચિંતવન કરતો દેવીનું આહ્વાહન કરે-૨૫. દેવીની સ્થાપના કરવામાં પૂર્વોક્ત મંત્રની સાથે નિષ્ક્રિય એ પદ્મ અને ઈઃ ઈઃ એ ઈ ઈકારને ચોજવા-જોડવા, પૂર્વોક્ત મંત્રની સાથે 'મમ સન્નિધિતા ભવભવ વપટ્' એ પદ્મને દેવીની સન્નિધિ કરવામાં જોડવું. દેવીની પૂજન વિધિમાં પૂર્વોક્ત મંત્રની સાથે 'ગન્ધાદીન ગૃહક ગૃહક નમઃ' એ પદ્મને જોડવું અને દેવીનું

વિસર્જન કરવામાં પૂર્વોક્ત મન્ત્રની સાથે
'સ્વસ્થાન ગમ્મ ગમ્મ' અને 'જઃ જઃ જઃ'
એ ત્રણ વાર બોલવું.

મન્ત્રોદ્ધાર:-૪૧ જ્ઞા નમોઽસ્તુ ભગવતિ !
પદ્માવતિ ! એહિએહિ સંવૌષટ્-આહવાહનમાં.
૪૧ જ્ઞા નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ !
[તિષ્ઠ તિષ્ઠ મ કઃ—સ્થાપના કરવામાં.
૪૧ જ્ઞા નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ !
મમસન્નિહિતા ભવ ભવવપટ્ સન્નિધીકરવામાં.
૪૧ જ્ઞા નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ !
ગન્ધાદીન્ ગૃણ્ણ ગૃણ્ણ નમઃ—પૂજા વિધિમાં.
૪૧ જ્ઞા નમોઽસ્તુ ભગવતિ ! પદ્માવતિ !
સ્વસ્થાન' ગમ્મ ગમ્મ જઃ જઃ જઃ
—વિસર્જન કરવામાં—૨૬-૨૭

આ પંચોપચાર ક્રમ જાણવો.

બુદ્ધિમાન મનુષ્ય પૂરકયોગથી દેવીનું
આહવાહન, રેચક યોગથી દેવીનું વિસર્જન
અને કુમકયોગથી પૂજા વિધિ, સન્નિધી-
કરણ અને સ્થાપના કરે.—૨૮

શરૂઆતમાં બ્રહ્મ-ઈંકાર, લોકનાથ-
જ્ઞાકાર, હૈંકાર, આકાશખીજ-દકાર, પનો
અંત સકાર, કામખીજ ક્લીંકાર (મળીને
હસ્કર્ત્તી) પદ્મે પદ્મકટિનિ અને નમઃ પદ છે
અંતમાં જેના એવો આ મૂલ મન્ત્ર છે.
મન્ત્રોદ્ધાર :- ૪૧ જ્ઞા હૈં હસ્કર્ત્તી પદ્મે !
પદ્મકટિનિ, નમઃ : ॥૨૯॥

(આ મન્ત્રનો) પદ્મપુષ્પથી ત્રણ
લાખ જાપ કરવાથી પદ્મના અભાવમાં
રાતા કણેશના ઠાળી સહિત પુષ્પના જાપ
કરવાથી પદ્માવતી દેવી સિદ્ધ થાય છે-૩૦.
બ્રહ્મ-ઈંકાર, માયા-જ્ઞાકાર, હૈંકાર, હસ્કર્ત્તી,
મીંખીજ પદ્મે ! એ પદ તથા નમઃ એ પદ,
(થી બનેલા) આ મન્ત્રને (મન્ત્રવાદીઓ)
ચક્ષુરી વિદ્યા કહે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર:-૪૧ જ્ઞા હૈં હસ્કર્ત્તી શ્રી પદ્મે
નમઃ । એ ચક્ષુર મન્ત્ર છે. ૩૧.

વાગ્ભવ-ઐકાર, ચિત્તનાથ-કર્ત્તીકાર,
હૌંકાર, ત્યાર પછી આવેલા સકાર અને
વિસર્ગ સહિત હૈં એ ખીજ, આ મન્ત્રને
પંડિતો ચક્ષુરી વિદ્યા કહે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર :-૪૧ જ્ઞા હૈં હસ્કર્ત્તી નમઃ । આ
ચક્ષુર મન્ત્ર છે-૩૨ .

વર્ણાન્ત-હ કાર પાશ્વજિનવાચી છે,
તેની નીચે રહેલો રેક ધરણેન્દ્રવાચી છે
અને અનુસ્વાર સહિત ચોથો સ્વર ઈકાર
પદ્માવતી સંજ્ઞક છે. એ પ્રમાણે જ્ઞા એકા-
ક્ષરી વિદ્યા છે. શરૂઆતમાં પ્રણવ-ઈંકાર
અને નમઃ પદ છે જેના અંતમાં એવી
આ જ્ઞાકાર રૂપ વિદ્યા (તે) ત્રણ ભુવનના
મનુષ્યોને માટે મોહ પમાડનારી અને
જાપ કરનારને હંમેશાં ક્ષણ આપનારી
એકાક્ષરી વિદ્યા છે ॥૩૩-૩૪॥

મન્ત્રોદ્ધાર:- ૪૧ જ્ઞા નમઃ એ એકાક્ષરી
વિદ્યા છે. હવે હોમનો ક્રમ કહે છે:-

તાંબાના પતરાં ઉપર જ્ઞાકારથી વીંટા-
એલું દેવદત્તનું નામ લખીને અને તેની
ફરતી દ્રાં દ્રીં કર્ત્તીં ંલૂં સઃ એ પાંચ કામ
બાણ લખીને, તે નામની બહારની બાજુ
ફરી જ્ઞાકારથી વીંટીલા એવા તે તામ્રપત્રને
ત્રણ ખુણાવાળા હોમકુંડમાં ઠાટીને ઘી, દૂધ
અને સાકરે કરીને સહિત ગુગળની ચણા
જેવડી ત્રીશ હજાર ગોળીનો હોમ કરવાથી
પદ્માવતી દેવી સિદ્ધ થાય છે. દેવીને
આરાધન કરવાની વિધિમાં મન્ત્રના અંતે
નમઃ શબ્દ અને મન્ત્રનું આરાધન કરી
રક્ષા પછી હોમ વખતે સ્વાહા શબ્દ
બોલવો ૩૫-૩૬-૩૭.

વડના ઝાડના મૂળમાં રહેનારો, સ્યામ-

વધુ અને ત્રણ નેત્રવાળો એવો પાર્શ્વ નામનો યક્ષ હશે લાખ બપ અને (૧૦૦૦૦૦ એક લાખ) હોમ કરવાથી નિશ્ચયે કરીને સાક્ષાત્ પ્રત્યક્ષ થાય છે.

(અને તે પ્રગટ થયેલા પાર્શ્વયક્ષ) માયાથી ઉત્પન્ન થયેલા એટલે કૌકાર વડે કરેલા કિલ્લાથી ઉભા થયેલા એવા પોતાના સૈન્યની આગળ રહેલા શત્રુની સેનાના સમૂહને શુદ્ધમાં ક્ષણમાત્રમાં પરજિત કરે છે.

મન્ત્રોદ્ધાર : ઈ હૌ પાર્શ્વયક્ષ હિન્મ- રૂપ મહર્ષયુ એહિ એહિ ઈ જૌ હૌ નમઃ આ યક્ષાસાધનવિધિનો મન્ત્ર છે ૩૮-૩૯.

ખિન્દુ અને રેફ સહિત હકાર એટલે હૌ બીજા લખીને તેની બહારની બાજુમાં (વસ્તીયુ) આઠ પાંખડીવાળું કમળ આળે- ખીને, તે કમળની પૂર્વાદિ ચારે દિશા- યોમાં ઐ, શ્રી, ઈ અને કલી લખીને (એટલે પૂર્વ દિશાની પાંખડીમાં ઐ, દક્ષિણ દિશાની પાંખડીમાં શ્રી, પશ્ચિમ દિશાની પાંખડીમાં હૌ અને ઉત્તર દિશાની પાંખડીમાં કલી લખીને) બીજી ચાર વિદિશાઓમાં રહેલી ચાર પાંખડીઓમાં અનુક્રમે અસિ ખુણાની પાંખડીમાં ગજ- વશકરણ-કો, નૈઋત્ય ખુણામાં હૌ, વાયવ્ય ખુણામાં ખલે અને ઇશાન ખુણામાં યુ લખીને, તે ચત્રની બહારનો ભાગ કૌકાર વડે વીટીને, પૂર્વાદિ ચાર દિશામાં જેના ઐ શ્રી હૌ કલી એ ચાર બીજા છે. એવું ઈ નમોડહમ એ પદ સ્વાહા શબ્દ સહિત એટલે ઈ નમોડહમ ઐ શ્રી હૌ કલી સ્વાહા એ મન્ત્ર થયો (આ પ્રમાણે તૈયાર થયેલા) એ ચિંતામણિ નામના ચત્રને જે યજ્ઞે તે પુરૂષ મુક્તિરૂપી

(પ્રયાને વલ્લભ થાય છે એટલું જ નહિ પણ લોકો પણ તેને વશ થાય છે-૪૦.

મન્ત્રસાધનવિધિ

Super Creativity Beyond Sound

યોગ, ઉપદેશ, દેવતા, સકલીકરણ, ઉપચાર, જપ, હોમ અને દિશા, કાલ વગેરે તથા પૃથ્વી આદિ મંડલ, શાંતિ આદિ સંજ્ઞા-આ સર્વેના મન્ત્ર સાધનામાં વિચાર કરીને મન્ત્ર સિદ્ધિ કરવી જોઈએ.

દિશા, કાલ, મુદ્રા, આસન, પદલવ આદિનો ભેદ જાણીને મન્ત્ર જપ કરવો યોગ્ય છે. જે બધા સિવાય નિત્ય જપ હોમ કરે તો પણ મન્ત્ર સિદ્ધ થતો નથી.

સાધક અને મન્ત્રના આદિ અક્ષરોથી નક્ષત્ર, તારા અને રાશિની અનુકૂળતા યોગવતી. જો વિરોધ ન હોય તો સમજવું કે મન્ત્ર સિદ્ધ થશે તે યોગ કહેવાય છે.

પુસ્તકમાં મન્ત્ર લખ્યો હોય તો પણ મન્ત્ર વિધિ જાણનારા શુદ્ધ પાસેથી મન્ત્ર લેવો. સફળરૂપે અવશ્ય પૂછવું.

સ્વમતિ કલ્પનાએ ન કરવું-આ ઉપદેશ છે.

ચોવીસ તીર્થકરોમાંથી કોઇનો પણ જપ કરે તો તેમના આધિપાયક દેવ, દેવી સાધકના મનોવાંછિતની સિદ્ધિમાં સહાયક બને છે. ચોવીસ યક્ષ તથા ચોવીસ યક્ષિણી શ્રી જિનશાસનની સેવા કરે છે. રાહિણી આદિ વિદ્યાઓના પ્રભાવથી વિદ્યાર મનુષ્ય દેવતુલ્ય સુખ ભોગવે છે. તે પ્રમાણે પરમભક્તિથી વિદ્યાદેવતાઓનું ધ્યાન કરવું જોઈએ. પરંતુ તે પહેલાં સકલીકરણ ક્રિયા અવશ્ય જરૂરી છે.

તે આ પ્રમાણે છે. પ્રથમ દિશાબંધન કરે. શુદ્ધ જલથી અમૃતમન્ત્ર બાધ

પોતાના શરીર પર છાટે. આ પ્રકારે જલસ્નાન, મંત્રસ્નાન કરીને શુદ્ધ વસ્ત્રો પહેરી એકાંત-પવિત્ર સ્થાનમાં પ્રહાયચાદિ પાંચ અભ્યુત્થાન પાલન કરતો સાધક ભૂમિશુદ્ધિ કરી પચાસ-પદ્મમાસનથી બેસે. સમીપમાં પૂજા દ્રવ્યો રાખે અને પૃથિવીધારણા આદિ પાંચ ધારણા વડે પોતાને શુદ્ધ ચિતવતો પોતાનો આત્માજ પ્રાતિહારોથી યુક્ત અહુત પરમાત્મા છે એવું ધ્યાન કરે.

સકલકરણ ક્રિયા કરીને પંચોપચાર વિધિથી મંત્રના અધિકાતા દેવતાના પાંચ ઉપચાર આ પ્રમાણે છે. આહ્વાહન, સ્થાપન, સાક્ષાત્કરણ, અષ્ટદ્રવ્યથી પૂજન, વિસર્જન. પૂરકથી આહ્વાહન, રેચકથી વિસર્જન અને બાકીના કર્મ કુલક પ્રાણાયામથી આરંભ કરવા.

મંત્રજપની સંખ્યા ૧૦૮ કે ૧૦૦૮ કહી છે. સર્વમંત્રો મનમાં જપવાં કે અત્યંત ધીરા સ્વરે જપવાં. જપવડે મંત્ર પોતાની શક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે અને પૂજા, હોમ આદિથી મંત્રસ્વામી દેવતા તૃપ્ત થાય છે.

જપ હોમવિધિ

Fire Offerings.

જેમ અગ્નિને હવાની સહાય મળે તો ફેલાતો જ જાય તેમ મંત્રજપ હોમ સહિત થાય તો શું ન કરી શકે!

જપ સમયે 'નમઃ' શબ્દ લગાડે અને હોમ સમયે 'સ્વાહા' શબ્દ લગાડે. મૂલ મંત્રની સંખ્યાથી દશમે ભાગ, હોમ કરતી વખતે આહુતિ મંત્રની સંખ્યા છે. જો એક હજાર મંત્ર જપ થયો હોય તો

સો વાર તે મંત્રને નમઃ ને બદલે સ્વાહા બોલીને આહુતિ આપવી.

જપ પૂરા થયા પછી હોમ કરવો. હોમના વિધિ આ પ્રમાણે છે. હોમકુંડ ત્રણ પ્રકારના—ચોરસ, ત્રિકોણ અને ગોળ હોય છે. મારણ, આકર્ષણ, વશ્ય કર્મમાં ત્રિકોણ કુંડ છે, વિદ્વેષણ, ઉચ્ચાટનમાં ગોળ કુંડ છે, શાંતિ, પૌષ્ટિક, સ્તંભન કર્મમાં ચોરસ કુંડ કહ્યો છે. હોમ કુંડની ઉંડાઇ તથા પહોલાઈ એક હાથ પ્રમાણ કહી છે. તેની પ્રથમ મેખલાનો વિસ્તાર તથા ઉંચાઈ પાંચ અંગુલ, બીજીનો ચાર અંગુલ, ત્રીજીનો ત્રણ અંગુલ પ્રમાણ છે.

હોમ કરનાર સકલક્રિયાથી મન શુદ્ધ કરીને નવા વસ્ત્ર પહેરી, પદ્મમાસને બેસી, ઈષ્ટ સિદ્ધિ માટે હોમ ક્રિયા કરે.

હોમમાં પલાશની લાકડીઓ મુખ્ય માની છે. તે ન મળે તો પીપલ આદિ દુધવાળા વૃક્ષોના સુકા લાકડા બોધ્યે. સાથે સફેદ ચંદન, લાલ ચંદન અને શમી (અરણી)ની લાકડી પણ હોવી બોધ્યે અને પલાશ તથા પીપલના ચાંદડા હોવા બોધ્યે. સર્વ હોમ ક્રિયાઓમાં દુધવાળા વૃક્ષોની સુકી લાકડી, જીવજંતુ રહિત પવિત્ર લેવી.

હોમમાં એકશેર દૂધ, એકશેર ઘી તથા અષ્ટાંગ ધૂપ આદિ મેળવેલું બશેર હોમદ્રવ્ય લેવું.

વધ, વિષેણ, ઉચ્ચાટન કર્મમાં આઠ અંગુલ લાંબી લાકડી, પુષ્ટિ કર્મમાં નવ અંગુલ લાંબી, શાંતિ. આકર્ષણ, વશીકરણ, સ્તંભનના બાર અંગુલ લાંબી લાકડી હોવી બોધ્યે.

મારણ આદિ અશુભકર્મમાં કોથ-

સહિત યધને અશુભ દ્રવ્યોનો હોમ થાય છે. શાંતિ આદિ શુભ કાર્યોમાં પ્રસન્નચિત્ત યધને ઉત્તમ સામગ્રીથી હોમ કરવો.

જલ, અંદન આદિ આઠ દ્રવ્યોથી મંત્ર જપતાં અગ્નિની પૂજા કરવી. પછી દૂધ, ઘી, ગોળ સહિત એક લાકડી પોતાના હાથથી હોમ કુંડમાં રાખી, ફેરી અગ્નિ સ્થાપન કરી, ઘીની આહુતિ આપવી. સ્તોત્ર-સ્લોક બોલવા, પછી લાકડીઓ મુકી આહુતિ દ્રવ્ય મેળવી બાપ મંત્ર ઉચ્ચારતા આહુતિ આપવી. લાકડીઓની સંખ્યા ૧૦૮ કહિ છે. આ પ્રકારે હોમ વિધિ મંત્ર શાસ્ત્રોમાં કહિ છે, તે અનુસાર પાંચ કળથ સ્થાપન કરીને કરવી ભેદ્યો. જેણે અંપુલ્યું વિધિથી બરાબર રીતે એક મંત્ર પણ સિદ્ધ કર્યો છે તેને થોડા સમયમાં ખીભ મંત્રો સિદ્ધ થઈ જાય છે.

મંત્રકાર્યભેદ

Occult Means to transcend the Self

મંત્રસાધનના દિશા, કાલ આદિ ભેદ અને મંત્રોના કાર્યભેદ આ પ્રમાણે કહ્યા છે. મંત્રના કાર્યોના આઠ ભેદ કહ્યા છે. ૧ સ્તંભન, ૨ વિદ્રેષણ, ૩ આકર્ષણ, ૪ પૌષ્ટિક, ૫ શાંતિ, ૬ ઉચ્ચાટન, ૭ વશ્ય, ૮ મારણ કર્મ આ કર્મો માટે પૂર્વ આદિ ક્રમથી દિશાઓ સમજવી. તે આ પ્રમાણે છે.

૧. શાંતિ કર્મ:-પશ્ચિમ દિશા, મધ્ય રાત્રિનો સમય, જ્ઞાન મુદ્રા, પદ્મ-માસન, નમઃ પદ્મવ, રવેત વસ્ત્ર, રવેત પુષ્પ (ચમેલી આદિ), પૂરક યોગ, રૂંટક મણિની માલા, જમણે હાથ, મધ્યમ અંગુલિ, જલ મંડલ.

૨. પૌષ્ટિક કર્મ:- નૈઋત્ય દિશા, પ્રભાત કાલ, જ્ઞાન મુદ્રા, સ્વસ્તિકાસન, સ્વધા પદ્મવ, રવેત વસ્ત્ર, રવેત પુષ્પ, પૂરક યોગ, મોતીની માલા, દક્ષિણ હસ્ત (જમણે), જલ મંડલ.

૩. વશ્ય કર્મ:- ઉત્તર દિશા, પ્રાતઃ કાલ, કમલ મુદ્રા, પદ્મમાસન, વષટ્ પદ્મવ, લાલ વસ્ત્ર, લાલ પુષ્પ, પૂરક યોગ, પ્રવાલ મણિની માલા, વામ હસ્ત (હાથે), અનામિકા, અગ્નિ મંડલ.

૪. આકર્ષણ કર્મ:-દક્ષિણ દિશા, પ્રાતઃકાલ, અંકુશ મુદ્રા, કંઠાસન, વૌષટ્ પદ્મવ, લાલ વસ્ત્ર, લાલ પુષ્પ, પૂરકયોગ, પ્રવાલ મણિની માલા કનિષ્ઠિકા અંગુલિ. વામહસ્ત, વામવાયુ, અગ્નિમંડલ.

૫. સ્તંભન કર્મ:-પૂર્વદિશા, પ્રભાત-કાલ, શંખમુદ્રા, વજ્રાસન, ઠંઠ પદ્મવ, પીતલવસ્ત્ર, પીત પુષ્પ, કુંભકયોગ, સ્વણ-મણિની માલા, કનિષ્ઠિકા અંગુલિ, દક્ષિણ હસ્ત, દક્ષિણવાયુ, પૃથ્વી મંડલ.

૬. મારણકર્મ:-ધ્યાનદિશા, સંધ્યા-કાલ, વજ્રમુદ્રા, લદ્રાસન, ઘેઘે પદ્મવ, શ્યામવસ્ત્ર, શ્યામપુષ્પ, રેચકયોગ, પુત્ર-લવીમણિની શ્યામમાલા, તજની અંગુલી, દક્ષિણ હસ્ત, વાયુમંડલ.

૭. વિદ્રેષણકર્મ:-આગ્નેય દિશા, મધ્યાનકાલ, પ્રવાસમુદ્રા, કુકુટાસન, હૂં પદ્મવ, ધૂમ્રવસ્ત્ર, ધૂમ્રપુષ્પ, રેચકયોગ, પુત્રલવીમણિની માલા, તજની અંગુલી, દક્ષિણ હસ્ત, વાયુમંડલ.

૮. ઉચ્ચાટન કર્મ:-વાયવ્ય દિશા, અપરાહ્ન કાલ (ત્રીજો પ્રહર) પ્રવાલમુદ્રા, કુકુટાસન, રૂંટપદ્મવ, ધૂમ્રવસ્ત્ર, ધૂમ્રપુષ્પ, રેચકયોગ, કાલામણિની માલા, તજની

અંશુલી, કલિષ્ઠુ હસ્ત, વાયુમંડલ..

આ પ્રમાણે દિશા આદિ બધુવા.

અતુલકોણ પૃથ્વી મંડલ-પૃથ્વી બીજ 'લ'

—પીતલવણું.

વતુલોકાર જલ મંડલ-જલ બીજ 'વ'

—રવેતલવણું.

ત્રિકોણકાર અગ્નિમંડલ-અગ્નિબીજ 'ર'

—રક્તલવણું.

વતુલોકાર વાયુમંડલ-વાયુબીજ 'ય'

—શ્યામલવણું.

પ્રત્યેક મંત્રના અંતે નમઃ પદ્મવ લગાડવાથી મારણાદિ કર્મવાલો તેજસ્વલાવી મંત્ર શાંત થઈ જાય છે, અને શાંત સ્વભાવી મંત્રમાં કદ્ પદ્મવ લગાડવાથી કૂર સ્વભાવી થઈ જાય છે.

મંત્ર સાધકે સાધના સમયે એક ટંક લોજન, ઘસાયેલાં પાલન, ભૂમિચયન કરવું. નિશ્ચય સ્થાનમાં બેસી પૂજા, જપ, હોમ કરવા.

શ્રી ભૈરવ પદ્મભાવતી કલ્પમાં હોમ-દ્રવ્યનું વિધાન આ પ્રમાણે કહ્યું છે:-

શાંતિકર્મ અને પુષ્ટિકર્મના માટે હોલમના ચોખા, સફેદ ધરોના અંકુરા તથા ચંદનનો હોમ કરવો. વચીકરણ કર્મના માટે કરૈણના ફૂલનો હોમ કરવો. લોભન કર્મ માટે લેંસાગુગળ અને કર્મળનો હોમ કરવો. સોપારી તથા નાગર-વેલના પાનનો હોમ કરવાથી સઘળા રાજાઓ વશ થાય છે. તલ તથા હાંગરનો ઘી સહિત હોમ કરવાથી ધનધાન્યની વૃદ્ધિ થાય છે. ગાયના ઘી સહિત મોગરાના ફૂલનો હોમ કરવાથી ખેતરી નામની દેવી વશ થાય છે. અને ખાખરાના ફૂલનો

હોમ કરવાથી વટયક્ષિણી નામની દેવી વશ થાય છે.

લક્ષ નમસ્કાર ગુણન વિધિ :

Initiation, First & Last

કોઈ પણ પ્રકારની મંત્ર સાધના કરતાં પહેલાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું આરાધન અનિવાર્ય છે.

આ મહામંત્રના આરાધનથી ભૂમિકા શુદ્ધિ થાય છે અને સાધના અવસ્થા સફળ બને છે.

જેન સાહિત્ય વિકાસ મંડલ તરફથી ઘણા પરિશ્રમે 'નમસ્કાર સ્વાધ્યાય' ના ત્રણ ગ્રંથો તૈયાર થયા છે. તેમાંથી લક્ષ નમસ્કાર ગુણન વિધિ અહિં રજુ કરીએ છીએ. પ્રાચિન પ્રતમાં સંસ્કૃત વિધિ તથા નીચે જુની ગુજરાતીમાં તેનો અનુવાદ છે. અહિં માત્ર અનુવાદ રજુ કર્યો છે.

લક્ષ નમસ્કાર જાપ વિધિ:-પ્રભાતિ મૂલનાયકરહર્ષ સ્નાત્ત કરી પૂજા કરી પાંચ ચક્રસ્તવ દેવ વાંચી. પછી પાંચપરમેષ્ઠિ આરાધનાથ ચંડીસ લોગસ્સ કાઉસ્સગ્મ કીજ. પછી પાંચપરમેષ્ઠિ પાંચ પ્રતિમા માંડી, પૂજા વાસકપુરં કરી કીજ.

નમસ્કાર ગુણતાં પાંચ પરમેષ્ઠિના પાંચ વણું ચીંતવી. યથા-અરિહંત ધવલવણું, સિદ્ધ રક્તવણું, આચાર્ય મુવણુંવણું, ઉપાધ્યાય નીલવણું, મહાત્મા શ્યામવણું. એ પાંચ વણું હિઆમાહિ ચિંતવી.

નમસ્કાર ગુણતાં નમસ્કાર નમસ્કારિદેવ રહિષ ટીલી કીજ, કૂલ ચડાવી, વાસકોપ કીજ, ધૂપ ઉગાડી, દીવડ કીજ, ચોખડ દોષ, બેટી કીજ સહજ પૂર

હુધ. સોપારી ઢાઈઈ, દેવ વાંદીઈ. સાંજઈ
શુભવઈ મૂંકતાં પંચશક્રસ્તવે દેવ વાંદીઈ.

પંચ પરમેષ્ઠિ આશાધનાથ' ચઉવીસ
લોગસ્સ કાઉસ્સગ્ગ કીજઈ, મૂંકતા 'અવિધિ
આશાતના હુઈ તે સવિ હં મનિ વચનિ
કાય કરી મિચ્છામિ દુક્કહં.'

મયાશક્તિ નિવી, આંખિલ, ઉપવાસ
તપ કરિવઈ, પુરૂષઈ સીસંધટ્ટ વર્જિવઈ.
એ નવકાર લાખ શુભઈ જિંદે વિધિપૂર્વક
તેહનઈ જીવ એકાગ્રભાવ છતઈ તીર્થંકર
કમ' ભિપાજઈ. મધ્યમભાવ છતઈ વિદ્યાધર,
અકર્વાત', વાસુદેવ, પ્રતિવાસુદેવ કમ'
ભિપાજઈ. થોહઈ ભાવ છતઈ એકાતપત્ર
રાજ્ય પામઈ.

ધતિ લક્ષ નઉકાર ભર્પાવધિ:
શુભ' ભવતુ શ્રી ચતુર્વિધ સંઘસ્થ.
નવકાર ઇંકે અકમર,

પાવ'દેહઈ સત્ત અચરાજીં.

પભાસ' ચ પએણું,

સાગર પણસય સમએણું ॥

શ્રીરત્નુ અમણુસંઘસ્થ.

'નમસ્કાર મંત્રસ્તોત્રમ' માં કહ્યું છે
કે 'શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતને વિષે જાદ
લક્ષ્ય છે હૃદય જેનું (અર્થાત્ શ્રી જિનેશ્વર
ભગવંતરૂપ ધ્યેયમાં એકાગ્ર મનવાળો),
સુરપદ વણુકમવાળો (અર્થાત્ જેનો નમ-
સ્કાર મહામંત્રના વણોના ઉચ્ચારાદિનો
ક્રમ સૂત્રોચ્ચારણના શુભોથી યુક્ત છે
એવો), શ્રદ્ધાવાન અને જિતેન્દ્રિય એવો
જે આવકે ભવનાશક એવા આ મંત્રનો
એક લાખ પ્રવેત સુગંધી પુષ્પો વડે
ચુંદર વિધિપૂર્વક જાપ કરે અને પૂજા કરે
તે વિશ્વ પૂજ્ય તીર્થંકર થાય.

શારદા તિલકમાં તાંત્રિક કર્મો સુચ્યત્વે

છ પ્રકારના કહ્યાં છે. શાંતિ કર્મ', વશ્ય કર્મ',
સ્તંભન કર્મ', વિદ્વેષ કર્મ', ઉચ્ચાટન કર્મ'
અને મારણ કર્મ'.

શાસ્ત્રોમાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર વડે
છ તાંત્રિક કર્મો ચુંદર રીતે કહ્યાં છે.

'આકર્ષ'નું મુક્તિકાન્તાં
સુરપતિ કર્મહાં દુર્વિધસ્થાપિ વશ્ય',
કુર્વ'ન્નુચ્ચાટનંચા—

શુભમય રત્નયન્ દ્વેષમન્ત દ્વિધાં ચ ।

તન્વાન : સ્તમ્ભસુચ્યૈ—

ભંવ ભવ વિપદાં કિંચ મોહસ્થ મોહં,

પુંસસ્તીથેંશ લક્ષ્મી—

સુપનયતિ નમસ્કાર મંત્રાધિરાજઃ ॥

મુક્તિરૂપી સીનું આકર્ષણ કરનાર,
દેવેન્દ્રોની લક્ષ્મીને પણ વશ્ય કરનાર,
અશુભનું ઉચ્ચાટન કરનાર, અંતરમ
ચતુઓ પ્રત્યે દ્વેષ પેદા કરનાર, સંસારની
વિપત્તિઓનું સ્તંભન કરનાર અને મોહનું
પણ મોહન કરનાર આ નમસ્કાર મંત્રા
ધિરાજ મનુષ્યને તિર્થંકરની લક્ષ્મી ભેટ
આપે છે.

રક્ષા—કવચઃ—રક્ષા માટે થોભયેલા
મંત્રમય સ્તોત્રને રક્ષા કે કવચ કહેવામાં
આવે છે. આ સ્તોત્રનું સ્મરણ એક
પ્રકારની રક્ષા કે કવચ રૂપે છે. જિન-
વજ્રપંજરસ્તોત્ર મંત્રસાધનામાં રક્ષા-કવચ
તરીકે પ્રસિદ્ધ છે.

મંત્રનો થોમ્મ મુદ્રાઓ વડે જાપ
કરવાથી, તેના બીજમંત્રોની વિધિપૂર્વક
ધારણા કરવાથી, તેના અક્ષરોનો દેહમાં
ન્યાસ કરવાથી અને તેના વિનિયોગ
પ્રમાણે અર્થ લાવના કરવાથી મંત્ર અવરથ
અકળ થાય છે.

પૂ. શ્રી. આનંદચંદનજી મહાશયે- તેમની

ચોવીશીમાં કહ્યું છે કે,

‘મુદ્રા, બીજ-ધારણા, અક્ષર-

ન્યાસ અથવા વિનિયોગે,

જે ક્યાંયે તે નવિ વચિને

ક્રિયા અવચક યોગે’

‘મુદ્રા, મંત્રબીજની ધારણા, મંત્રા-
ક્ષરોનો ન્યાસ અને તેના વિનિયોગ પ્રમાણે
અર્થની ભાવનાપૂર્વક જે શ્રી ભનેશ્વરનું
ધ્યાન કરે છે, તે કદી કલ્પી વચિત
થતો નથી, કારણ કે તે યોગસાધનામાં
‘ક્રિયા અવચક’ છે.’

જપયોગ

Beyond Ultrasonic and Supersonic

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજીએ યોગબિન્દુમાં
કહ્યું છે કે,

યોગ ભાગમાં પ્રથમ ક્રિયાનો આધાર
જપ છે. તેથી જપને અધ્યાત્મ કહેવાય
છે. તે વડે તેના અધિક્ષાતા દેવનો અનુગ્રહ
ઇચ્છવાયોગ્ય જપ એ પણ યોગનું અંગ
થાય છે તેથી જપ આધ્યાત્મ યોગ
કહેવાય છે.

જપ સાચા મંત્રનો વિષય હોવાથી
દેવતાના કૃતવન રૂપ છે, તેમ યોગીઓ
કહે છે. જપ પાપને હરનારો છે. જેવી
રીતે સપંદશનું વિષ તે દેવના મંત્ર
જપથી નષ્ટ થાય છે, તેમ આ પણ જાણવું.

પરમાત્માના મંદિરમાં તેમની સન્મુખ
અથવા વાવ, કુવા, તલાવ, નદી, દ્રહ પાસે
કપાયથી લેપાયા વિના જપ કરવા. વિશિષ્ટ
મંગલિક વૃક્ષ નીચે, કુંજમાં, બગીચામાં
જપ કરવો એમ સાધુઓનો મત છે.

હાથની આંગળીના વેઠાવડે કે રૂદ્રા-
ક્ષની માલાવડે નાશિકાના અથ ભાગ
ઉપર હાથે રાખીને આત્માના અર્થ-

ઓએ ચિત્તની અત્યંત શાંતિપૂર્વક
જપ કરવા.

જપ કરતાં મનની વૃત્તિ તથા મંત્રના
વર્ણની શુદ્ધિ તથા અર્થનું આલંબન
કરવું અને મનની ચચળતા થતાં જપનો
ત્યાગ કરવો.

તેવી ચચળતામાં મંત્ર ગણવાનો
ત્યાગ કરતાં મિથ્યા આચરણનો ત્યાગ
થાય છે. શ્વાસોશ્વાસમાં તેનું જ રટન રહે
છે, તેમજ શુદ્ધતાની ઇચ્છા રહેતી હોવાથી
જપનો ત્યાગ હોવા છતાં પણ જપની
પ્રવૃત્તિ કાયમ કહેવાય છે.

જપની જેટલી પ્રતિજ્ઞા કરાતી હોય
તેટલા કાલના માપ મુધી જપ સ્થિરત-
પૂર્વક કરવો. તેથી અન્ય સમયમાં જપ
ન કરે તો પણ અહિં ભાવ વૃત્તિની શુદ્ધિ
છે એમ યોગી વિચારે છે જણાવે છે.

આગ્નેય પુરાણમાં કહ્યું છે કે જકારનો
અર્થ છે જન્મનો વિચ્છેદ અને પકારનો
અર્થ, જન્મરૂપી પાપનો નાશ કરનાર છે.

શ્રીમદ્ ભાગવતમાં કહ્યું છે કે સંકેતમાં
હસવામાં, તિરસ્કારમાં કે ઠકામરકરીમાં
પણ ભગવાનનું નામ લેવામાં આવે તો
તે બધા દુઃખોને હરી લેનાર છે.

મંત્ર સિદ્ધિ માટે દૈનિકશ્રેયની અગત્ય
છે. તુકારામે કહ્યું છે કે ‘નિશ્ચયાચે’બલ-
તુકાર્મહણે હેચિ રૂળ’-નિશ્ચય દૈનિક હોય
તો તેના બળથી રૂળ અવશ્ય મળે જ.

મંત્ર સિદ્ધિ માટે પાંચ પગથિયા
ગણાય છે. ૧ અભિગમન એટલે જ્યાં
મંત્રસાધના કરવાની હોય તે સ્થાનની
શુદ્ધિ, ૨ ઉપાદાન એટલે જરૂરી ઉપ-
કરણો લેવા કરવા, ૩ ઇન્ધ્રિયા એટલે
ભૂત શુદ્ધિ, પ્રાણાયામ અને ન્યાસપૂર્વક

પંચાયત્ર (પુષ્ય, મૂળ, મિથુન, મેષ અને કર્ક) આદિ ઉપચારો કરવા, ૪ સ્વાધ્યાય એટલે મંત્રનો વિધિપૂર્વક જપ, ૫ યોગ એટલે મંત્ર દેવતાનું ધ્યાન.

મંત્ર યોગના સોળ અંગો આ પ્રમાણે ગણાય છે. ૧ ભક્તિ, ૨ શુદ્ધિ, ૩ આચન, ૪ પંચાગસેવન, ૫ આચાર, ૬ ધારણા, ૭ કિંચિદેશસેવન, ૮ પ્રાણક્રિયા, ૯ મુદ્રા, ૧૦ તપસ્ય, ૧૧ હવન, ૧૨ બલિ, ૧૩ ચોત્ર, ૧૪ જપ, ૧૫ ધ્યાન, ૧૬ સમાધિ.

મંત્રની અર્થ અને રહસ્યને અનુભવીને સાત ભૂમિકાઓ મંત્રમહાલ્કવંમાં કહી છે.

૧ પ્રગટઅર્થ, ૨ શુભઅર્થ, ૩ શુભતર રહસ્ય, ૪ અંતર્યાય રહસ્ય, ૫ કુલ રહસ્ય, ૬ નિગલ રહસ્ય, ૭ પરાપર રહસ્ય.

આમાં પહેલી બે અર્થની ભૂમિકાઓ છે અને પછીની બે રહસ્યની ભૂમિકાઓ છે. તેમાં નિગલ રહસ્ય એટલે મંત્રનું પરંપરા પ્રમાણે આવેલું રહસ્ય છે. જ્યારે પરાપર રહસ્ય એટલે અંતિમ સૂક્ષ્માતિ-સૂક્ષ્મ રહસ્ય પ્રગટે છે, ત્યારે મંત્ર ચૈતન્ય જાગૃત થાય છે, અને તે જ કાર્ય સિદ્ધિ કરે છે.

મંત્રદેવતા

Multiple Divinities

આચારદિનકરના પૌષ્ટિક અધિકારમાં કહ્યું છે કે—

પૌષ્ટિકના સમયે શ્રી હ્રી, વૃત્તિ, ક્રિત્તિ, શુદ્ધિ, અને ભક્તી એ ૭ મહાદેવીઓ સંધની કામના આનંદથી પૂર્ણ કરે.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા આ ૭ દેવીઓની સાધના આવે છે.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા પાંચ પીઠો છે

૧ વિદ્યાપીઠ, ૨, મહાવિદ્યાપીઠ, ૩ ઉપવિદ્યાપીઠ, ૪ મંત્રપીઠ, ૫ મંત્રરાજપીઠ

સોળ વિદ્યાદેવીઓ:—વિદ્યાદેવી એ મંત્રરૂપા વિદ્યાની અધિકારી છે સિદ્ધહેમ બૃહન્ન્યાસમાં કહ્યું છે કે 'તથા અકારાદિભિઃ યોક્ત્ય સ્વરેર્મહાલેપુ પેઠશ ચૈહિષ્યાધા દેવતા અભિધીયન્તે.'

સિદ્ધચક્રવર્તીમાં 'અ' વગેરે સોળ સ્વરોની સ્થાપના થાય છે, તે સ્વરો આ સોળ વિદ્યાદેવીઓના વાચક છે.

આ સોળ વિદ્યાદેવીઓનાં સ્વરૂપનો પરિચય પૂ. શ્રી બાપબલ્લિસૂરિએ સ્તુતિ અતુરિશતિકામાં પૂ શ્રી ચાલિમાચાર્યે નિર્વાલ્કલિકામાં અને પૂ શ્રી વલ્લભાન-સૂરિએ આચાર દિનકરમાં આપેલો છે.

નવગ્રહ:—જૈનશાસ્ત્રમાં ગ્રહોની સંખ્યા ૮૮ ની આવે છે તેનો વિસ્તાર સૂર્યપ્રજ્ઞા સિમાં દર્શાવ્યો છે. આ ગ્રહોમાંથી સાત ગ્રહોની સુખ્યતા છે. ૧ અંગારક (મંગલ), ૪ શનૈશ્વર (શનિ), ૪૧ બુધ, ૪૨ શુક્ર, ૪૩ બૃહસ્પતિ (શુક્ર) ૪૪ રાહુ, ૮૮ કેતુ તેમાં ચંદ્ર તથા સૂર્યને ઉમેરતા સંખ્યા નવની થાય છે.

નિર્વાલ્કલિકામાં નવગ્રહોનું સ્વરૂપ તથા તેના પૂજા મંત્રો આપેલા છે.

ચાર લોકપાલ:—જૈન સૂત્રોમાં ઇન્દ્રના સામ્રાજ્યની ચાર દિશાના ચાર રક્ષક દેવ સોમ, યમ વરુણ અને વૈશ્રવણ (કુબેર)ને લોકપાલ કહ્યા છે.

વૈદિક અંતર્યાયમાં આઠ લોકપાલ કહ્યા છે. વલ્લિ પુરાણમાં કહ્યું છે કે ઇન્દ્ર, અગ્નિ, યમ, નિર્ઝાતિ, વરુણ, વાયુ, કુબેર અને ચંકર એ આઠ લોકપાલો પુરાતન છે

ચોવીસ દેવ દેવી :-શ્રીજનેશ્વર ભગ-
વંતોની ભક્તિ કરનારા વિશિષ્ટ શાસનદેવ
તથા શાસનદેવી પ્રત્યેક તીર્થંકર પરમા-
ત્માના શાસનમાં એક એક હોય છે, તેથી
ચોવીસ દેવ દેવી એ, તેઓ ચક્ષુ કે
ચક્ષુગ્રીઓ છે. તેમનું સ્વરૂપ વિસ્તારથી
નિર્ણય કલિગ્રામાં કહ્યું છે.

ચોસઠ ચોગિનીઓ તથા આવન વીર:-

ચોગિનીઓની સંખ્યા ૬૪ ની મનાય
છે વિધિ પ્રમાણે કહ્યું છે કે કાંમરૂપિણી
તે ઇચ્છા પ્રમાણે રૂપ કરનારી ચોગિનીઓ
ચોમઠ પ્રકારની કહેલી છે. તે વિવિધ
સ્વરૂપે પૂજાય છે અને પૂજાયેલી એવી
તે સદા વરદાન દેનારી થાય છે.

આચાર દિનકરના દેવી પ્રતિષ્ઠા અધિ-
કારમાં ૬૪ ચોગિનીઓ તથા પર વીરના
નામો આપેલા છે.

ગાથાઓ પાછળનું મંત્ર રહસ્ય

Inner Mantra Significance

આપણા પ્રાચીન સૂત્રોની ગાથાઓ
મંત્રમય છે. ગાથાઓમાં મંત્રો રહેલા
હોય છે. સદ્ગુરુ દ્વારા આ મંત્રાર્થો પ્રાપ્ત
થાય છે.

અનિત શાંતિસ્થાવમાં ત્રીજી ગાથા
આ પ્રમાણે છે.

સંવદુકખપસંતીણું, સંવપાવપસંતીણું ।
સયાઅનિયસંતીણું, નમો અનિય સંતીણું ॥

સર્વ દુઃખોનું પ્રશમન કરનાર, સર્વ
પાપોનું પ્રશમન કરનાર અને સદા અખંડ
શાંતિ ધારણ કરનાર શ્રી અનિતનાથ
તથા શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર હો:.

આ ગાથામાં ત્રણ પોડશાક્ષરી મંત્રો
આ પ્રમાણે છે.

૧ ઉપસર્ગહરનામ મંત્ર:-

‘નમો સંવદુકખપસંતીણું અનિયસંતીણું ।
નમસ્કાર હો સર્વ દુઃખોનું પ્રશમન કરનાર
શ્રી અનિતનાથ તથા શ્રી શાંતિનાથને.
૨ મંગલકર નામ મંત્ર:-

‘નમો સંવપાવપસંતીણું અનિય-
સંતીણું ।’ નમસ્કાર હો સર્વ પાપોનું
પ્રશમન કરનાર શ્રી અનિતનાથ તથા
શ્રી શાંતિનાથને.

૩ સૌભાગ્યકર નામ મંત્ર:-

‘નમો સયા અનિયસંતીણું અનિય
સંતીણું ।’ નમસ્કાર હો સદા અખંડ શાંતિ
ધારણ કરનાર શ્રી અનિતનાથને તથા
શ્રી શાંતિનાથને.

શાંતિ-સ્તવ (લઘુ શાંતિ) માં પણ
‘૪ ભગવનેડકુંતે શાંતિજિનાય નમો નમઃ’
આ સેળ અક્ષરવાળો ‘પોડશી મંત્ર’ ગુપ્ત
રહેલો છે તે અત્યંત ચમત્કારિક છે
અને સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિને આપનારો છે

શ્રી ગૌતમસ્વામિના છંદમાં નીચેનો
મંત્ર છુપાયેલો છે

‘૪ હૃં શ્રી અરિહંત ઉવઝઝય
ગાયમસામિને નમઃ’

મંત્ર, યંત્ર અને તંત્ર

Mantra, Yantra and Tantra

શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર એ મંત્ર છે.
શ્રી સિદ્ધચક્ર એ યંત્ર છે. સામાયિક એ
અત્માની પરમવિશુદ્ધિ પ્રાપ્ત કરવા માટેનું
તંત્ર છે.

આપણામાં રહેલું આત્મતત્ત્વ એ મંત્ર
છે. આ આત્મચૈતન્યને ભગૃત કરવું પડે.
માનવદેહ એ બહુમૂલ્ય, પ્રાપ્ત્યનું આતિ
દુર્લભ યંત્ર છે, અને પરિપૂર્ણ સ્વરૂપે

આગત્ય સર્વોચ્ચ પ્રક્રિયા રૂપી ધર્મ' એ તત્ત્વ છે.

ભાવનોપનિષદમાં આ માનવ દેહને શ્રીયત્ત્વ કહ્યું છે.

પરમેષ્ઠિમંત્ર-કલ્પમાં યુ. શ્રી. સિંહ-તિલ્કસૂરિએ કહ્યું છે કે,

‘દેહમિદં ભારતી યત્રમ’

—આ દેહ સરસ્વતીનું યત્ર છે.

આ દેહ ભારતી—સરસ્વતીનું યત્ર છે, અર્થાત્ આ દેહની રચના શ્રીસંદ્ધ-ચક્રાદિ યત્ર જેવી છે. શ્રીસિદ્ધચક્ર દ્વારા જેમ શ્રીભરિહત પરમાત્માનું ધ્યાન કરાય છે, તેમ દેહરૂપ યત્ર દ્વારા સરસ્વતીનું ધ્યાન કરી શકાય.

દેહમાં સરસ્વતીનું ધ્યાન કરવાની અનેક રીતો છે. શ્રીસિદ્ધતિલકસૂરિએ ‘પરમેષ્ઠિમંત્રકલ્પ’માં બે રીતો બતાવી છે. પ્રથમ રીત આધારાદિ ચક્રમાં માતૃશ (ભારાખડી—જે સરસ્વતી, શ્રુતજ્ઞાનની વચક છે)ના વર્ણના ન્યાસની છે. બીજી રીત આધારાદિ ચક્રમાં ‘૯’ આદિ સરસ્વતી બીજોના ધ્યાનની છે.

પ્રથમ રીત મુજબ જ થી ૬ સુધીના મંત્રપ્રકરોનું અનુક્રમે આધાર, સ્વાધિષ્ઠન, મહિપૂર્ણ, અનાહત, વિશુદ્ધ અને આજ્ઞા ચક્રના દળોમાં ધ્યાન કરવાનું હોય છે.

બીજી રીત મુજબ આધાર ચક્રની કલ્પિકામાં વાગ્ભવબીજાં ૯નું રૂપેત વર્ણમાં ધ્યાન કરવાનું છે. આધાર ચક્રમાં સૂર્ય-નાડી અને ચંદ્રનાડી એવી રીતે રહેલી છે કે જેથી તે બે નાડી વડે ફરી રચના થાય છે. તેની ઉપર કલા (૫) છે, તે કુંડલિનીનું પ્રતીક છે. એ રીતે આધાર

ચક્રમાં વાગ્ભવબીજાં ૯ ની રચના કુદરતી રીતે થયેલી છે. આરાંશ એ છે કે આ સ્થાપનમાં બે બીજાનું વિશિષ્ટ પદ્ધતિએ ધ્યાન કરવામાં આવે તો તેથી શ્રુતની અવિષ્કારી સરસ્વતી દેવી પ્રસન્ન થાય છે. શ્રીમંત્રપદ્ધતિસૂરિ વગેરે અનેક સમય આચાર્યોએ આ રીતે ધ્યાન કયું હોય, તેવા પ્રમાણ મળે છે.

‘કારતુ’ માત્રારાહત પદ્ધતિ ધ્યાન કરી શકાય છે. તેનું ત્રૈલોક્યબીજાં જ્ઞાનકાર અથવા કામબીજાં જ્ઞાનકાર સાથે પદ્ધતિ ધ્યાન કરી શકાય છે. દરેક ધ્યાનનાં ભિન્ન ભિન્ન પ્રયોજનો શાસ્ત્રે માં બતાવવામાં આવ્યાં છે.

સ્વાધિષ્ઠન ચક્રની કલ્પિકામાં પદ્ધતિમાં કામબીજાં જ્ઞાન સહિત જ્ઞાનકારનું ધ્યાન કરાય છે. મહિપૂર્ણમાં અરુણવર્ણના બીજાં બીજાનું ધ્યાન અનેક રીતે લાભપદ છે. આજ્ઞા ચક્રમાં જ્ઞાનકાર અથવા જ્ઞાનકારનું ધ્યાન કરી શકાય છે. અથવા આજ્ઞા ચક્રમાં અમૃતને વરસાવતા ‘ઝંઝી’ બીજાનું ધ્યાન કરી શકાય છે; તે સર્વપ્રકારના વિષ અને રાગને હરનારું છે.

મંત્ર મહોદધિ નામના તત્ત્વ અથમાં સરસ્વતીની નવ પીડશક્તિઓ આ પ્રમાણે કહેલી છે.

મેધા, પ્રજ્ઞા, પ્રભા, વિદ્યા, શ્રી, ધૃતિ, સ્મૃતિ, છુદ્ધિ, અને વિદ્યંધરી ને મંત્રપીડની શક્તિઓ કહેલી છે.

ભાવનોપનિષદ

Human Symbolism

ભાવનોપનિષદ શ્રીયત્ત્વને દેહ સાથે ઘટાવે છે. દેહમાં રહેલી નાડીઓ વગેરેનો શ્રીયત્ત્વ તેવાલીસ ત્રિકોણોમાં રહેલી

શ્રી મહાત્રિપુર સુંદરીની આવરણ દેવ-તાઓ સાથેનો તેમાં સમન્વય છે. સોપા-ધિક આત્માનો ત્રિપુર સુંદરી તરીકે અને નિરૂપાધિક આત્માનો પરમ શિવ તરીકે સમન્વય છે.

‘શ્રી ગુરુઃ સર્વ કારણભૂતા શક્તિઃ’

શ્રી ગુરુ એ જ જ્ઞાનનું કારણ હોવાથી પરમ શક્તિ છે.

‘તેન નવરંધ્રરૂપો દેહઃ’

તેથી નવ છિદ્રવાળો દેહ એ જ ગુરુ છે.

તંત્રમાં નવ ગુરુ કહ્યા છે. તેથી દેહમાં જે કાન અને વાણી-મુખ એ દિવ્ય ગુરુ છે, જે આંખો અને લિંગ એ સિદ્ધ ગુરુ છે તથા જે નાસિકા અને ગૂદા એ માનવ ગુરુ છે.

દેહમાં રહેલા પરમદેવનો દશક દેહ પોતે જ ગુરુ છે.

‘નવચક્રરૂપ’ શ્રીચક્રમ્’

૧-ભૂપુર ૨-ગણવૃત્ત ૩-વૈશ્ણવદલ ૪-અષ્ટદલ ૫-ચતુર્દશાર ૬-બહિર્દશાર ૭-અંતર્દશાર ૮-અષ્ટાર ૯-ત્રિકોણ આમ નવચક્રરૂપી શ્રીચક્ર છે.

યંત્રોમા પણ જે બૂમંડલ હોય છે, તને બૂમંડલ કહેવામાં આવે છે. અનુભવ-સિદ્ધ મંત્ર દ્રાવિંશિકાના ત્રીજા અધિકા કારમાં કહ્યું છે કે—

‘ભૂમંડલં તતઃ કૃત્વા, યથાવિધિ-સમ-ન્વિતમ્.’ પછી વિધિપૂર્વક બૂમંડલ દોરીને.

બૂમંડલને ભૂપુર પણ કહેવામાં આવે છે. શ્રીયત્ર સાથે શ્રીવિદ્યાનો સ્થાપ છે.

વ્યાહિકોશમાં શ્રીવિદ્યાનો અર્થ આ પ્રમાણે આપેલો છે.

લક્ષ્મી, સરસ્વતી, બ્રહ્મા, ધર્મ, અર્થ,

કામ, સંપત્તિ, વિભૂતિ, શોભા, ઉપકરણ, વેશરચના અને વિદ્યા એ અર્થોમાં શ્રીવિદ્યા પ્રસિદ્ધ છે.

તંત્ર ગ્રંથોમાં છંકારનાં ૩૪ નામો આ પ્રમાણે મળે છે.

છંકારનાં વર્તુલ, તાર, વામ, હંસ-કારણ, મન્ત્રાદિ, પ્રણવ, સત્ય, બિંદુ, શક્તિ, ત્રિદૈવત, સર્વળીંગોત્પાદક, પંચદેવ, ધ્રુવ, ત્રિક, સાવિત્રી, ત્રિશિખ, બ્રહ્મ, ત્રિગુણ, ગુણુલવક, આદિતીજ, વેદસાર, વેદળીજ, પંચશિખ, ત્રિકૂટ, ત્રિભવ, ભવનાશન, ગાયત્રીળીજ, પંચાંશ, મન્ત્ર-વિદ્યા-પ્રસૂ, પ્રભુ, અક્ષર, માતૃકાસૂ, અનાદિ, અદ્વૈત, મોક્ષદ એ ચોત્રીસ પર્યાય નામો છે—મન્ત્રાભિધાન.

લલિતા-ત્રિશતીમાં કહ્યું છે કે ‘શબ્દ બ્રહ્મ દ્વારા લક્ષિત તેનો લક્ષક એવો જે શબ્દ, તે પ્રણવ-ઈ’.

સ્કંદપુરાણના યજ્ઞવૈશ્વ ખંડમાં પ્રણવને જે પ્રકારનો કહ્યો છે. પર અને અપર. પર-પ્રણવ પ્રજ્ઞાનંદ સ્વરૂપ છે. અને અપર પ્રણવ શબ્દ બ્રહ્મરૂપ છે.

લલિતા સહસ્રનામ-સૌમાગ્ય ભાસ્કર ટીકામાં મંત્રનો વ્યાખ્યા આ પ્રમાણે છે.

‘જે મનન ધર્મથી પૂર્ણ અહંતા સાથે અનુસંધાન કરીને આત્મામાં સ્ફુરણાઓ ઉત્પન્ન કરે છે, અને સ સારનો ક્ષય કરનારા ત્રાણ-ગુણવાળો છે, તે મંત્ર કહેવાય છે.

ભૈરવ વિરચિત ળીજ નિર્ધંટુમાં કહ્યું છે કે—

ક્ષતજ એટલે ‘ર’ તેના ઉપર રહેલું વ્યોમકત્ર એટલે ‘હ’ અને ધૂમભૈરવ ‘ધ’ તેનાથી અલંકૃત, વળી નાદ અને

ભિન્નથી સહિત એવું જે 'હૃ' - બીજ તે
સૌથી પહેલું સ્મરણ છે.

માતૃકા પ્રકરણ

Magic in Alphabets

શ્રી જયસિંહસૂરિ કૃત 'ધર્મોપદેશ-
માલા'માં કહ્યું છે કે,

'અથી શરૂ થતી અને હમાં અત
પામતી એવી માતૃકા-બારાબરી શ્રી ઋષ-
ભદેવ ભગવંતે યુગની આદિમાં સ્વયં
કહી હતી. તેમાંના પ્રત્યેક અક્ષર તત્ત્વરૂપ
છે તેમાં પણ જ, ર, અને હ એ ત્રણ
તત્ત્વો પ્રધાન છે, કારણ કે તેમાં શ્રીસર્વજ્ઞ
ભગવાન રહે છે.

શ્રી રત્નચંદ્રગણિ કૃત માતૃકા-પ્રકરણ-
માંથી અહિં આઠ પ્રલોક રજુ કર્યા છે.

અરિહંત, અજ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય
અને મુનિ એ પાંચે જ્યાં સંમિલિત રીતે
ગણે છે, તેને વિદ્વાનો જ્ઞકાર પદ
કહે છે (પાંચે નામેના પ્રથમ અક્ષરોની
સંધિથી જ્ઞકાર નિષ્પન્ન થાય છે.)

'જ' નમઃ સિદ્ધમ્ એ મંત્રમાં
ત્રણ પદ છે. પહેલું પદ જે એકાક્ષર
જ તે પ્રણવ છે. અને તે મંત્રનું 'બીજ'
છે. પહેલું અને બીજું પદ 'જ નમઃ'
ત્રણ અક્ષરવાળું છે, તે મંત્રનું 'મૂલ' છે.
અને ત્રીજું પદ 'સિદ્ધમ્' પણ ત્રણ
અક્ષરવાળું છે. તે મંત્રની 'શિખા' છે.
આખો સળંગ અથવા સંપૂર્ણ મંત્ર
'જ નમઃ સિદ્ધમ્' પાંચ અક્ષરનો છે.
જો પ્રમાણે અક્ષરના વિભાગથી અનુક્રમે
ચાર પ્રકારે જો મંત્રનો જાપ થાય તો તે
અનન્ત ફલ આપનાર થાય છે.

(ધારો કે મંત્રનો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા
પ્રમાણે જાપ કરવાનો હોય તે પહેલાં

'બીજ' એટલે કેવલ જ્ઞકારનો ૧૨૫૦૦
સંખ્યા પ્રમાણે જાપ કરવો. પછી 'મૂલ'
એટલે 'જ નમઃ'નો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા
પ્રમાણે જાપ કરવો. પછી 'શિખા' એટલે
'સિદ્ધમ્'નો ૧૨૫૦૦ સંખ્યા પ્રમાણે
જાપ કરવો અને અંતે સંપૂર્ણ મંત્ર
'જ નમઃ સિદ્ધમ્'નો પણ ૧૨૫૦૦ સંખ્યા
પ્રમાણે જાપ કરવો. આ પ્રમાણે જાપ
કરવાથી ફળ અનંતગુણું થાય છે.)

એક નમે છે અને બીજો પ્રશંસા
(અનુમોદના) કરે છે. પ્રશંસક ઇચ્છિત
વસ્તુને અવશ્ય પામે છે, નમનાર પામે
અથવા ન પામે.

બીજાક્ષર 'હૃ'કારમાં પાંચ વર્ણો આ
પ્રમાણે છે. હ + ર + જી + ઉ + મ્
-આ પાંચ અંશમાંથી પહેલા અંશ
'હ'કારથી અહંત (અરિહંત) બીજા
અંશ 'ર'કારથી ધરણ (ધરણેન્દ્ર ?)
ત્રીજા અંશ 'જી'કારથી સૂરિ ચોથા અંશ
'ઉ'કારથી ઉપાધ્યાય અને પાંચમાં અંશ
'મ્'કારથી મુનિના અર્થને બતાવે છે.

બીજાક્ષર 'જ'કારમાં સૂરિ આદિના
ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે. જી + ઉ + મ્
-આ ત્રણ અંશમાંથી પહેલા અંશ
'જી'કારથી સૂરિ, બીજા અંશ 'ઉ'કારમાં
ઉપાધ્યાય અને ત્રીજા અંશ 'મ્'થી
મુનિ જ્ઞકારને આદરપૂર્વક સ્પર્શે છે.

બીજાક્ષર 'સિ'કારમાં ચાર વર્ણો આ
પ્રમાણે છે-સ+ન+ન+જા+મ્ આ ચાર અંશ-
માંથી પહેલા અંશ 'સ' અરિહંતથી
બીજો અંશ 'ન' અજનું અર્થાત્ સિદ્ધથી,
ત્રીજો અંશ 'ન' આચાર્યથી અને ચોથો
અંશ 'મ્' મુનિ શબ્દથી દરબ્રહ્મ ધર્યેલ છે.

બીજાક્ષર 'હૌ'કારમાં ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે.-હ + ર + ઈ આ ત્રણ અંશમાંથી પહેલો અંશ 'હ' અરિહંતથી, બીજો અંશ 'ર' ધરણ (ધરણેન્દ્ર ?) થી અને ત્રીજો અંશ 'ઈ' વાગ્દેવી એટલે સરસ્વતીથી નિષ્પન્ન થાય છે.

અહ્મં પદમાં ત્રણ વર્ણો આ પ્રમાણે છે-અ + ર + હુ -આ ત્રણ અંશોમાં આદિ અંશ 'અ' ઉપાન્ય અંશ 'ર' અને અન્તિમ અંશ 'હુ' -એ ત્રણ અંશો મળીને બનેલો 'અહ્મં' અક્ષર અરિહંતનો વાચક છે, અને વાણી એટલે વાહમય વણ્માલા ('અ'થી 'હ' સુધીના વર્ણો) નો વાચક છે. અથવા તે પદમાં પ્રથમ અંશ 'અ' થી જ્ઞાન, 'ર' થી ઈશંન અને 'હ' થી ચારિત્ર-એ ત્રણ રત્નો અને તેમનું ફલ 'મુક્તિ' શોભે છે, એમ થાય છે.

('નવકારસારસ્તવનમ્' માં કહ્યું છે કે અહ્મંનો આદ્ય અક્ષર જ બારાખડીના પ્રથમ અક્ષરને, હ્ બારાખડીના અતિમ અક્ષરને અને ર્ બારાખડીના વર્ણોના સમુચ્ચયને સૂચવે છે. 'અહ્મં' થી સંપૂર્ણ માતૃકા સૂચવાય છે અથવા અહ્મં રત્નત્રયથી શોભતા અરિહંતને સૂચવે છે.)

બીજાક્ષર 'ઞૌ'કારમાં ચાર વર્ણો આ પ્રમાણે છે. શ + ર + ઈ + મ્ - આ ચાર અંશોમાંથી પહેલો અંશ 'શ' શ્રુત-જ્ઞાનનો, બીજો અંશ 'ર' ધરણેન્દ્રનો, ત્રીજો અંશ 'ઈ' પદ્માવતીનો અને ચોથો અંશ 'મ્' મુનિનો વાચક છે. બીજાક્ષર 'હૌ'કારમાં પ્રથમ અંશ 'હ' અરિહંતનો બીજો અંશ 'ર' ધરણેન્દ્રનો (?) ત્રીજો અંશ 'અ' અદેહ એટલે સિદ્ધનો, ચોથો અંશ 'ઉ' ઉપાધ્યાયનો અને પાંચમો અંશ 'મ્' મુનિનો વાચક છે એમ (વિદ્વાનો) એ કહેલું છે.

બીજાક્ષર 'હૌ' માં ચાર વર્ણો આ પ્રમાણે છે. હ્+ર+અ+સ્-આ ચાર અંશોમાંથી પ્રથમ અંશ 'હ' અરિહંતવડે બીજો અંશ 'ર' ધરણેન્દ્રવડે (?) ત્રીજો અંશ 'અ' અદેહ એટલે સિદ્ધવડે અને ચોથો અંશ 'સ્' (વિસર્ગ) તપવડે સમાશ્રિત છે.

'હંસઃ' પદમાં છ વર્ણો આ પ્રમાણે છે-હ+અ+મ+સ્+અ+સ્-આ છ અંશોમાંથી પ્રથમ અંશ 'હ' અરિહંતનો, બીજો અંશ 'અ' સિદ્ધનો, ત્રીજો અંશ 'મ્' મુનીનો ચોથો અંશ 'સ્' શ્રદ્ધાનો પાંચમો અંશ 'અ' શ્રુતજ્ઞાનનો અને છઠો અંશ 'સ્' (વિસર્ગ) તપસ્નો વાચક છે.

'આ અદ્યાક્ષરી યક્ષોની (સંકેત) વાણી (?) છે.

મંત્ર આરાધનામાં જાપ પછી શ્રી સિદ્ધસેન દિગ્ગજ (વરચિત શકસ્તવનો આ રસોડા બોલે છે.

શુદ્ધાતિશુદ્ધ ગોપા, ત્વંગુહાણા-

સ્મત્કૃતં જપમ્.

સિદ્ધિઃ શ્રયતિમાં ચેન,

ત્વત્પ્રસાદાત્વયિ સ્થિતમ્.

મંત્ર આરાધનાના અંતે શ્રી વદ્માન વિદ્યા સંપ્રદાયનો નીચેનો રસોડા બોલાય છે. 'ઐ આજ્ઞાહીનં ક્રિયાહીનં'

મન્ત્રહીનં ચ યત્કૃતમ્.

તત્સર્વં કૃપયા દેવ !

ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર ! ॥

મંત્રાક્ષરોનો બીજા કોષ

Sound as Creative Reality

ઈ-પ્રણવ બીજ, ધ્રુવબીજ. વિનય મટીપ વથા તેજોબીજ, પ્રહ્લબીજ, વેદબીજ.

ઈ-વાયુ બીજ, તરવબીજ.
 ક્ષો-કામબીજ, સમરબીજ, કુસુમ
 આયુધબીજ, ચિત્તાનાથબીજ, વિશેષબીજ.
 હમૌ, હસૌ તથા હસૈ-શક્તિબીજ.
 હો-શીરબીજ તથા શ સનબીજ.
 હ્રિં, હરી - પૃથ્વી બીજ.
 ઇ-અપ બીજ
 સ્વા-વાયુ બીજ,
 હા, હ્ર આકાશ બીજ, જ્ઞાન બીજ.
 ક્ષો-માયા બીજ, ત્રેલોક્યનાથ બીજ.
 ક્રો-અંકુશબીજ, નિરોધ બીજ, અજ-
 વશકર બીજ.
 જ, જા-પાશ બીજ.
 ક્ષ-વિસર્જન બીજ, ચાલન બીજ,
 અરુઢ બીજ, પીશાચાદિ ઉચ્ચાટન બીજ.
 ક્ષ-કલ્પન બીજ
 લોષ-પુનઃકલ્પબીજ, આકેષંણુબીજ.
 લોષ-આકેષંણુ બીજ.
 લૌ-વૈરીબંધન બીજ, દ્રાવણબીજ.
 ક્ષો-શક્તિબીજ, કામબાણુ બીજ,
 પરમતત્ત્વબીજ, ઇચ્છાબીજ, અદ્વૈતબીજ,
 અખંડબીજ, ગુહ્યબીજ, એકક્ષરબીજ,
 લોકપતિબીજ મંત્રાધિપબીજ.
 લઃ-આકેષંણુબીજ, સ જ્ઞાબીજ.
 રૈલૌ-સ્ત બનબીજ.
 હ્રવા-મહાશક્તિબીજ.
 લૌષ-અહ્વાનનબીજ.
 હ્રૌ-વિષાપહારબીજ.
 લઃ-અદ્ર બીજ.
 ય-અહ્ણુબીજ, મારણુબીજ.
 ઇ-છલનબીજ.
 ક્રા, ક્રૌ, વ્ય, સઃ-પંચમાણુબીજ.
 હ્ર-વિદ્યેષણુ, દ્વેષબીજ, કેવલ, આત્મ
 રક્ષક બીજ,

સ્વાદ્યા-શાંતિબીજ, હૈમબીજ,
 પૌષ્ટિક બીજ.
 સ્વચા-પૌષ્ટિકબીજ, તુષ્ટિક, મંત્રાણુ
 પદ્મલે
 વમઃ-શેષનબીજ, સંપત્તિકર બીજ.
 ઋ-લક્ષ્મીબીજ. કમળબીજ, સ્વીકાર
 બીજ, જ્ઞાનબીજ, ચેતિબીજ.
 ઋ-સિદ્ધચક્રબીજ, જ્ઞાનબીજ, છત્ર-
 પતિબીજ, અદ્યમહાસિદ્ધિબીજ.
 હ્ર-વિશ્ણુમોજ.
 હ્ર-હ્રીબીજ.
 લ-તંત્ર બીજ
 લ. કટઃ-અસ બીજ.
 ય-વિસર્જન બીજ, મંત્ર બીજ,
 ઉચ્ચાટન બીજ.
 ય-વાયુ બીજ.
 જુ-દ્વિદેષણુ બીજ.
 રૌ-અમૃત બીજ.
 જ્ઞો-સોમ બીજ.
 લ-ખાદન, સ્વાદન બીજ.
 હ્ર-વિષાપહર બીજ.
 હ્ર-પિઠ બીજ.
 લ-પૃથ્વી બીજ.
 વ-જલ બીજ.
 -અગ્નિ બીજ.
 ય-વાયુ બીજ.
 હ્ર-અકાશ બીજ.
 રૌ-ભૂ બીજ.
 ત્રી-તારા બીજ.
 જ્ઞા-ચંદ્રી બીજ.
 ઈ-સી બીજ, અમૃતબીજ, ચાંદબીજ.
 ઈ-વૈરીબંધ બીજ.
 વ્લો-શત્રુબંધબીજ, આકેષંણુબીજ.
 લઃ-ચાંદ્રબીજ, સંપુટબીજ.

સુ-સર્વકુરિત નાસકબીજ, શામકબીજ.

કુન્-ઉન્ન્યાદનબીજ.

મૈ-મહાશક્તિબીજ.

મા-શક્તિબીજ, પ્રેતનાશન બીજ.

સા, ઝા, ઙ, ઞ, ણ, ળ-પંચશુન્યાનિબીજ.

ઘ્નો-વિષાપહારબીજ.

પ્રે-શ્રદ્ધાબીજ, વૈરીબીજ, નિરોધબીજ.

લઃ-ઈંદુબીજ, રત્નભનબીજ.

જૃ-વિદ્વંસબીજ.

સો-અમૃતબીજ, આંદ્રબીજ.

રૈલ્-સ્તબનબીજ.

ઘ-મારણબીજ.

ઘ્રી, ઘ્લ-સ્તનમુગ્ધ બીજ.

જ, જે-શ્રદ્ધાબીજ, મારણબીજ.

રઃ-જવલનબીજ, અગ્નિબીજ, કંઠન-
બીજ, તેજોબીજ, દીપનબીજ.

ઝા-પાસબીજ, ભવબીજ.

હૈલ્-શક્તિબીજ, સદાશિવબીજ, પ્રેતા-
સનબીજ, સારસ્વતબીજ.

પરમાનંદ સંપદાઓનું બીજ

Seed of Supper Bliss

જીવનના વિકાસ માટેનું માત્ર એક
ધર્મ ધ્યાન જ અનિવાર્ય સાધન છે.
તેથી ધર્મ ધ્યાનને જ જીવનનું લક્ષ્ય
બનાવવું જોઈએ ધર્મ ધ્યાનની સિદ્ધિ
અરિહતો, સિદ્ધો, આચાર્યો. ઉપાધ્યાયો
અને સાધુ ભગવતોના અનુગ્રહ વિના
કદપિ થતી નથી, તેથી તે અનુગ્રહ માટે
સદાયિત્ત તત્સત્ત્વ ઝંખવું રહેલું જોઈએ.

અનુગ્રહને પ્રાપ્ત કરવાનું સર્વ શ્રેષ્ઠ
સાધન અનુરાગ છે તેથી પાંચે પરમેષ્ઠિ
ભગવંતોને વિશે પ્રતિદક્ષણ પ્રવર્ધમાન,
ગાઠ, અવિચળ અને વિનયસહિત એવો
અનુરાગ હૃદયમાં હોવો જોઈએ.

ભગવંતની ભક્તિ એ મોક્ષનું બીજ
છે. ભક્તિના નવ પ્રકાર કહ્યા છે. ભક્તિ
યોગમાં સર્વ સમર્પણભાવ ભર્યો છે

‘સારમેતન્મયા લબ્ધ’, શ્રુતાધેરવગાહનાત્।
ભક્તિર્ભાગવતીબીજ’, પરમાનંદસંપદમ્ ॥’

—શ્રી યશોવિજયજી

‘શ્રુત સમુહનું અવગાહન કરતા મને
આ સાર મળ્યો છે કે ભગવંતની ભક્તિ
એ જ પરમાનંદ સંપદાઓનું બીજ છે.’

હરિભક્તિરસામૃત સિન્ધુમાં ભાવભક્તિનું
લક્ષણ નવ પ્રકારે દર્શાવ્યું છે

૧ ક્ષાન્તિ-શોભના કારણે ઉપસ્થિત
થવા છતાં ચિત્ત અચળ ન થાય.

૨ અવ્યર્થ-ક્ષણમાત્ર જેટલો સમય
વ્યર્થ ન વીતાવતાં મન, વચન, કાયાથી
ભગવત્ સેવામાં મગ્ન રહેવું

૩ વિરક્તિ-સમસ્ત લોભોમાં સ્વાભાવિક
અરૂચિ.

૪ માનશૂન્યતા-પોતે માન ઇચ્છે નહિ
અને સર્વ કોઈને માન આપ્યા વિના
રહે નહિ

૫ આશાબંધ-ભગવત્ પ્રેમ પ્રાપ્ત
થવાની ચિત્તમાં દૃઢ અને બદ્ધભૂત આશા.

૬ સમુત્કંઠા-મગવત્ પ્રાપ્તિ માટેની
પ્રબલ અને અનન્ય ઉત્કંઠા

૭ નામકીર્ત્તનમાં સદા રૂચિ.

૮ ભગવાનના ગુણ કથનમાં આસક્તિ.

૯ ભગવત્ ચરણ રૂપશથી પવિત્ર
સ્થાનમાં પ્રીતિ.

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રની ટીકામાં
કહ્યું છે કે,

જેમના રાગ અને દ્વેષ ક્ષીણ થયા છે,
તેવા વીતરાગ, જિનેશ્વરોની પરમભક્તિ
કરવાથી આરોગ્ય અને યોધિનો લાભ થાય

છે, તથા સમાધિ મરણ પાત્રી શકાય છે.
 વૈષ્ણવી યોગ્ય શ્રેયે માં કહ્યું છે કે,
 યસ્ય વા ભગવત્કથાં યદા સ્પષ્ટં ન દૃશ્યતે।
 તદા વિનિશ્ચિત્તસ્ય કર્તવ્ય ઇતિ નિશ્ચયઃ॥
 જે ઇન્દ્રિય હરિકાથે ન દશે સ્પષ્ટ વર્તતી
 તેનો વિનિશ્ચિત્ત લેકારે કરવો, એજ નિશ્ચય.
 નાતઃ પરતરો મન્ત્રો નાતઃ પરતરઃ સ્તવઃ।
 નાતઃ પરતરા વિદ્યા તીર્થં નાતઃ પરાપર॥
 ન આથી અધિકો મન્ત્ર,
 ન આથી મહોદું જ્યોત્ કો,
 ન આથી વધુ કો વિદ્યા,
 ન તીર્થે આથી કો વડું.
 ધર્મનું રહસ્ય

Heart of Religion

શ્રુયતાં ધર્મં સર્વં સ્વ, શ્રુત્વા ચૈવાવધાયંતમ્।
 આત્મનઃ પ્રતિકૂલાનિ પરિવાનં સમાગતૃત્મ્॥
 શ્રી જયશેખરસૂરિ-ધર્મસર્વસ્વાધિકાર
 ધર્મનું રહસ્ય સાંભળો તથા તે સાંભ-
 લીને ધારણ કરો ચોતાને જે બાળનો
 પ્રતિકૂળ હોય, તે અન્ય પ્રત્ને આચરવી નહિ.
 યોગદંડિતસમુચ્ચયમાં પૂ શ્રી હરિ-
 ભદ્રસૂરિજીએ કહ્યું છે કે,
 સૂક્ષ્મ પણ પરપીડા પ્રયત્નથી વળવી.
 તેમજ અન્ય જીવોના ઉપકારમાં પણ
 સંકેતજ યત્ન કરવો.
 આમે ઘડે નિહત્તં જહાજહત્તં,
 ધર્મં નિભાસેષી।

ઇઅ સિદ્ધતરહસ્યં,
 અપારાહરં વિષ્ણુસેષી॥

જેમ કાચા ઘસમાં ભરેલું પાણી, તે
 ઘડનો નાશ કરે તેમ અહ્ય આપરને
 -અપારને આપેલું સિદ્ધાંતનું રહસ્ય પણ
 તે આત્મનો નાશ કરે છે.

જહ જહ બહુસ્મયસંમયો અ,
 સિસગણસંપરિવુડો અ।
 અવિભિરિછિઓ અ સમયો,
 તહ તહ સિદ્ધાંતપાઠણી યો॥
 -શ્રી. સિદ્ધસેન દિવાકરસૂરિ કૃત

સન્મતિ તર્ક.
 જિમ જિમ બહુ શ્રુત બહુ જન સંમત
 બહુ તિથ્યે પરવરિયો,
 તિમ તિમ જિન શાસનનો વૈરિ
 એ નવિ નિશ્ચય દરિયો
 -શ્રી. યશેવિનયજી કૃત ૩૫૦

ગાયાનું સ્તવન.
 જહ જિભુમયં પવજહ
 તા મા વવહાર ધિગ્ધએ મુચએ।
 એગેલુ વિષ્ણુ ઇન્જાધ તિર્થ
 અણ્ણેલુ ઉલ્લ તચ્ચં॥
 જે નિશ્ચયને છેદે છે તે તત્તવને છેદે
 છે, જે વ્યવહારને છેદે છે તે તીર્થને છેદે છે.
 માટે જેનામાં સ્થાપવાદ પ્રગટ
 થયો નથી તેને સિદ્ધાંતનું રહસ્ય પણ
 હિત કરતું નથી.
 ભવોદ્દામ પ્રવાહેલુ, વાઘાંતે સર્વ જન્તવઃ
 પ્રતિસ્ત્રને તો ગમી કોડપિ કૃષ્ણચિત્રકમૂવવતા॥
 -પાશ્વંશરિત

ભવના ઉદામ પ્રવાહે સર્વ જીવો
 વહાય છે, પણ સંસારના આમા પ્રવાહે
 કૃષ્ણચિત્રક મૂળની પેઠે કોઈ જાની
 પુરુષ હોય છે.
 જેમ જેમ સાધક યોગમાં આગળ
 વધે છે તેમ તેમ આ અકૃત્રિમ શુભસમુહ
 પ્રગટે છે. અલોભપપણુ, આદોગ્ય, અનિ-
 પુરુષણુ, શુભ ગન્ધ, અહ્ય મન્ત્ર-પુરીવ-
 આ યોગ પ્રવૃત્તિનું પ્રથમ ચિહ્ન છે.
 મૈત્રી આદિથી યુક્ત ચિત્ત, વિષયોમાં

અથેતુ એવું ચિત્ત, પ્રભાવવંત ચિત્ત,
દ્વૈયથી યુક્ત ચિત્ત, લાલ-અલાલ, ધૃષ્ટ-
અનિષ્ટ આદિ દ્વંદ્વોથી ન ગભરાવું.
જનપ્રિયત્વ-આ યોગ પ્રવૃત્તિનું બીજું
ચિન્હ છે. દોષ દૂર થવા, પરમ તૃપ્તિ,
ઔચિત્યયોગ, ભારી સમતા, વૈરાદિકનો
નાશ અને ઋતંભના બુદ્ધિ-આ નિષ્પન્ન
યોગનું ચિન્હ છે.

પૂ. શ્રી મુનિચંદ્રસૂરિજીએ 'અધ્યાત્મ
કલ્પદ્રુમ'માં કહ્યું છે કે,

વશેા મનો યસ્ય સમાહૃતં સ્થાત્,

કિં તસ્ય કાયં નિયમૈયંમૈશ્વ ।

હૃતં મનો યસ્ય ચ દુર્વિકલ્પૈઃ,

કિં તસ્ય કાયં નિયમૈયંમૈશ્વ ॥

જેનું મન સમાધિવંત હોઈ પોતાના
વશમાં વ છે તેને પછી યમનિયમથી
શું ? તેમજ જેનું મન દુર્વિકલ્પોથી હલ્લાયું
છે તેને પણ યમનિયમથી શું ? યમનિયમ
પામીને મનને વશ કરવાની જરૂર છે.

પ્રભિહન્તિ ક્ષણાધેન, સામ્યમાલમ્બ્ય કમંતત્ ।
ચન્ન હન્યાન્નરસ્તીત્ર-તપસા જન્મકોટિભિઃ ॥

-પાશ્વંચરિત

સમતાના આલંબનથી અધ્યાત્મ જ્ઞાની
અર્ધ ક્ષણમાં જેટલા કર્મો ખપાવે છે, તેટલા
અજ્ઞાની કોટિ જન્મોએ હણી શકતો નથી.
સામાયિકં ચ મોક્ષાંગં, પરં સર્વજ્ઞભાષિતમ્ ।
વાસીચંદન કલ્પાનાં મુક્ત મેતન્મહાત્મનામ્ ॥

-પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિ કૃત અષ્ટક

વાંસલા પ્રત્યે ચંદન તુલ્ય એવા
મહાત્માઓ માટે સર્વજ્ઞ પ્રભુએ કહેલું
એવું સામાયિક મોક્ષનું અંગ છે.

ધ્યાતા ધ્યાતં તથા ધ્યેયમેકતાવગતંત્રયમ્ ।
તસ્ય ધ્યનન્યચિત્તસ્ય સર્વદુઃખક્ષયો ભવેત્ ॥

—ઉપદેશ પ્રસાદ

ધ્યાતા, ધ્યાન અને ધ્યેય એ ત્રણેની
ઐક્યતા જેણે કરી છે એવા અનન્ય ચિત્ત-
વાળા યોગીનાં સર્વ દુઃખનો ક્ષય થઈ
જાય છે.

જો જાણુ છો અરિહંતે

હ૦વ શુભ પન્નજવે હિંચે ।

સો જાણુ નિય અપ્પા,

મોહો ખલુ જાઈય તસસ લયં ॥

-પ્રવચનસાર,

જો અરિહંતનું સ્વરૂપ દ્રૌપ, શુભ
અને પર્યાયથી જાણે, તે પોતાના આત્માનું
સ્વરૂપ જાણે, અને તેનો નિશ્ચયે કરીને
મોહ નાશ પામે.

યોગમિન્દુ

Essence of Yoga

પૂ. શ્રી હરિભદ્રસૂરિજીએ યોગમિન્દુમાં
પાંચ પ્રકારના યોગ દર્શાવ્યા છે. તેમાં
પહેલા અધ્યાત્મયોગને જણાવે છે

ઉચિત આચરણા યુક્ત સાધુ. સાધ્વી,
શ્રાવક, શ્રાવિકાના વ્રતો પાળવાં અને
પરમાત્માએ કહેલા શુભાદિક તત્ત્વનું ચિન્ન
કરવું. મૈત્રી આદિ ભાવના સારૂપે વિચા-
રવી. અધ્યાત્મજ્ઞાનીઓ આ ભાવનાને
અધ્યાત્મયોગ કહે છે

તે અધ્યાત્મ યોગથી પાપનો ક્ષય થાય
છે તેમજ સત્ત્વ તથા શીલ શાશ્વતભાવે
પ્રગટે છે અને અમૃતસમાન જ્ઞાનાદિનો
સત્ય અનુભવ પ્રગટ થાય છે.

અધ્યાત્મ યોગનો વારંવાર અભ્યાસ
કરતાં અનુક્રમે યોગભાવની વૃદ્ધિ થતાં તેના
ફલરૂપે સારી મનની સ્થિરતાયુક્ત ભાવના
પ્રગટે છે.

આ ભાવનાયોગના અભ્યાસથી અશુભ

ભાવના નષ્ટ થાય છે, શુભ ભાવનાના અભ્યાસની અનુકૂળતા થાય છે. તથા મનના સારા પરિણામની વૃદ્ધિ થાય છે. તેજ ભાવનાનું સુંદર ફળ બાણવું.

સારી ભાવનાયુક્ત એક પરમાત્માનું ધ્યેય જ ચિત્તમાં અવલંબન કરીને સ્થિર હીપકની પેઠે રહેવું તેને જ્ઞાનીઓ ધ્યાનયોગ કહે છે. આ સ્થિરતા આત્મસ્વરૂપના અત્યંત સૂક્ષ્મ ઉપયોગ વડે સમન્વિત છે.

ધ્યાનથી જગતના સર્વ ભાવ વશ થાય છે. મનની સ્થિરતા થાય છે. સંસાર સંબંધ તૂટી જાય છે, આત્મામાં સૂર્યના ઉદયસમાન તેજશક્તિ પ્રગટે છે; તેજ તે ધ્યાનનું ફળ છે, એમ યોગના અભ્યાસીઓ કહે છે.

અનિદ્રા વડે વસ્તુમાં ઇંદ્ર અનિદ્રાની જે કલ્પનાઓ થાય છે, તેને સમ્યગ્ જ્ઞાનના બળથી દૂર કરી સમભાવની જે વૃત્તિ પ્રગટાવવી તે સમતાયોગ કહેવાય છે.

ઋદ્ધિને પ્રવર્તાવે નહિ, સૂક્ષ્મ કર્મોના યજ્ઞ ક્ષય કરે, તેમજ અન્ય કર્મોની અપેક્ષાવાળી પરંપરાનો નાશ થવો તે સમભાવનું ફળ બાણવું.

હવે પાંચમો વૃત્તિ સંક્ષયયોગ કહે છે.

અન્ય પુદ્ગલોને જે સંયોગ આત્માની સાથે થાય તેવી વૃત્તિને જેમ જેમ વિરોધ સંવરભાવે થાય તેમ તેમ ફરીને તેવી વૃત્તિને ન થવા રૂપે જે ક્ષય થવો તે વૃત્તિ સંક્ષય કહેવાય છે.

આ વૃત્તિ સંક્ષયથી કેવળજ્ઞાન થાય ત્યારપછી યોગ નિરોધરૂપ શૈલીરીકરણનો સ્વીકાર થાય. અ તે બાહ્યરહિત સદા આનંદ અપનારી મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.

ધ્યાનની પાંચ ભૂમિકાઓ

Five levels of Meditation

ક્યારેક ધ્યાનની પાંચ ભૂમિકાઓ આ પ્રમાણે દર્શાવાય છે.

૧ ધારણ Concentration is the use of the Conscious mind, holding awareness steadily to a subject ધારણમાં બંધન મનની એકાગ્રતા છે.

૨ ધ્યાન In Reflection awareness is centred in the subconscious. ધ્યાન એટલે ઉપયોગપૂર્વક with awareness અભ્યંતરમાં પ્રવેશ.

૩ સમાધિ Contemplation is the absorbing of the conscious mind into the Superconscious mind દિવ્ય મનમાં તદ્દાકારતા.

૪ ઋતંભરા પ્રજ્ઞા Intuition is the use of Total mind the conscious, the subconscious and Superconscious.

યોગસૂત્રના સમાધિપાદમાં કહ્યું છે કે, ઋતંભરા તત્ર પ્રજ્ઞા ।

અધ્યાત્મપ્રસાદનો લાભ થતાં જે સમાધિજન્ય પ્રજ્ઞા પ્રગટે છે તે ઋતંભરા પ્રજ્ઞા છે.

૫ અનુભૂતિ Illumination results when the Individual Mind is in rapport with the Cosmic Mind. સાક્ષાત્કારનો સ્વાનુભવ.

આ અનુસાર.

૧ ધારણ એટલે આધ્યાત્મમાં પ્રવેશ.

૨ ધ્યાન એટલે આધ્યાત્મમાં પ્રવેશ.

૩ સમાધિ એટલે આધ્યાત્મ પ્રાપ્તિ.

૪ ઋતંભરા પ્રજ્ઞા એટલે આધ્યાત્મનું પરિણામ.

પ અનુભૂતિ એટલે આધ્યાત્મનું પ્રાપ્ત્ય.

રૂપસ્થ અને રૂપાતીત

Multi Dimensionality in Meditations

પૂ. શ્રી હેમચદ્રાચાર્ય મહારાજે યોગ શાસ્ત્રમાં પિંડસ્થ, પદસ્થ, રૂપસ્થ અને રૂપાતીત આ ચાર પ્રકારનું ધ્યાનના અવલંબનરૂપ ધ્યાન કહ્યું છે.

૧. પદસ્થ ધ્યેયમાં પાર્શ્વી, આગ્નેયી, માહિતિ, વાણી તથા તત્ત્વભૂ-આ-પાંચ ધારણાઓ છે.

પવિત્ર પદોનું-મંત્રાક્ષરાદિનું અવલંબન લઇને જે ધ્યાન કરવામાં આવે છે તેને, સિદ્ધાંતના પારગામી પુરૂષોએ પદસ્થ ધ્યાન કહેલું છે.

જિનેશ્વર ભગવાનની પ્રતિમાનું, નિર્મલ મન કરી નિમેષોન્મેષ રહિત ધ્યાન કરનાર રૂપસ્થ ધ્યાનવાન કહેવાય છે.

રૂપસ્થ ધ્યાનના અભ્યાસે કરી યોગી તન્મયપણાને પામી પ્રગટપણે પોતાને સર્વજ્ઞરૂપે જાણે છે.

જે સર્વજ્ઞ ભગવાન છે તે આ હું જ નિશ્ચયે કરીને છું. આ પ્રમાણે (તે સર્વજ્ઞ સાથે) તન્મયપણાને પામે છે તે યોગી સર્વજ્ઞ મનાય છે.

રાગરહિતનું ધ્યાન કરતાં પોતે રાગ રહિત થઈ (કર્મોથી) મુક્ત થાય છે. અને રાગીએનું અલબ્ધ લેનાર, કામ કે ધર્મ શોક રાગ, દ્વેષાદિ વિક્ષેપને કરનાર સ્વરાગનાને પામે છે.

જે જે ભાવે કરી, જે જે ઠેકણે આત્માને યોજવામાં આવે છે તે તે નિતિને પામી આત્મા તે તે ઠેકણે તન્મયતા પ્રમે છે.

માટે ઇચ્છા વિના, દેવળ કૌતુકે માટે પણ અસદ્ધ ધ્યાનોનું અવલંબન લેવું નહિ. કેમ કે તે અસદ્ધ ધ્યાનો સેવવાથી પોતાના જ વિનાશને માટે થાય છે.

મોક્ષને માટે જ ક્રિયા કરનારને અષ્ટ સિદ્ધિઓ વગેરે સર્વ સિદ્ધિઓ પોતાની મેળે જ સિદ્ધ થાય છે. બીજાઓને તે સિદ્ધિઓ સિદ્ધ થાય કે ન પણ થાય, તથાપિ સ્વાર્થનો નાશ તો અવશ્ય થાય જ, માટે કર્મક્ષયને અર્થે પ્રયત્ન કરવો.

આકૃતિ રહિત, જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપ, નિરંજન (કર્મરહિત) સિદ્ધ પરમાત્માનું ધ્યાન, તે રૂપાતીત ધ્યાન કહેવાય છે.

તે નિરંજન સિદ્ધ સ્વરૂપનું અવલંબન લઈ નિરંતર તેનું ધ્યાન કરનાર યોગી, શ્રાદ્ધશ્રાદ્ધક (લેવું અને લેનાર) ભાવ વિનાનું તન્મયપણું પામે છે,

યોગી જ્યારે શ્રાદ્ધશ્રાદ્ધકભાવ વિનાનું તન્મયપણું પામે છે ત્યારે તેને કે.ઇ પણ આલંબન રહેલું ન હોવાથી તે યોગી તે સિદ્ધાત્મામાં તે પ્રકારે લય પામે છે. ધ્યાન કરનાર અને ધ્યાન એ બેઉના અભાવે ધ્યેય જે સિદ્ધિ તેની સાથે એક રૂપ થઈ જાય છે.

યોગીનાં મનનું પરમાત્માની સાથે જે એકાકરણનું તે સમરસી ભાવ છે. અને તેને જ એકીકરણ માનેલું છે. કે જેથી આત્મઅભિન્નપણે કરી, પરમાત્માને વિષે લીન થાય (લય પામે).

પ્રથમ પિંડસ્થાદિ લક્ષ્યોવાળાં ધ્યાન કરમે અલક્ષ જે નિરાલંબન ધ્યાન તેમાં આવવું, પ્રથમ સ્થૂળ (મોટા) ધ્યેયે લઈ,

અનુક્રમે (અનાહત કલા વિગેરે) સુક્ષ્મ ધ્યેયોનું ચિંતન કરવું અને રૂપસ્થાપિ સાલ બન ધ્યેયોથી નિરાલંબન (સિદ્ધ-અરૂપિ) ધ્યેયમાં આવવું આ ક્રમે અભ્યાસ કરવામાં આવે તો તત્ત્વનો બાલુકાર યોગી થોડા વખતમાં તત્ત્વ પામી શકે.

આ પ્રમાણે પિંડસ્થ, પદસ્થ, રૂપસ્થ, અને રૂપાતીત આ ચાર પ્રકારના ધ્યાનામૃતમાં મગ્ન થયેલું મુનિનું મન જગત્તા તત્ત્વોને સાક્ષાત્ કરી (તત્ત્વોનો અનુભવ કરી) આત્માની વિશુદ્ધિ કરે છે.

નિરપેક્ષ યતિધર્મ

Beyond the Bounds

શાસ્ત્રમાં નિરપેક્ષ યતિધર્મનું વર્ણન આ પ્રમાણે કર્યું છે.

‘પ્રમાદ પરિહારાયં, મહા સામઘ્યં સંભવો કૃતાર્થાનાં નિરપેક્ષ-યતિધર્મોડિતિમુદરઃ’
-પૂ શ્રીમાનવિજયજી ગણિવર-ધર્મસંગ્રહ
અચ્છવાસના પૂર્ણ પાલનથી કૃતાર્થ થયેલા અતિ સામઘ્યવાળા સાધુઓને પ્રમાદનો પરિહાર કરવા માટે નિરપેક્ષ-યતિધર્મ (સ્વીકારવો) અતિ સુંદર છે.

નિરપેક્ષ યતિધર્મ સ્વીકારવાની ઈચ્છાવાળો પોતે પાંચ તુલનાઓ વડે આત્માને તોળે અર્થાત્ પોતાની શક્તિને કેળવે, તે માટે-‘પ્રવચન સારોદ્ધાર’માં કર્યું છે કે, ‘તવેષુ સતેષુ, સુતેષુ એગતેષુ બદ્ધેષુ ચા તુલણા પંચહા વૃત્તા, જિણુકૃપ્પ’ પડિવ-જાઓ ॥ તપ, માનસિક ધૈર્ય, શુન, એકત્વ (અને કાયિક) તથા માનસિક બળ, એ પાંચ પ્રકારની તુલનાઓ જિનકલ્પનો સ્વીકાર કરનારને કરવાની દલી છે.

તપ-આત્માને એવો યોગ્ય બનાવે કે

ઉપસર્ગમાં શુદ્ધ આહાર ન મળે તો છ મહિના સુધી ક્રુધાને સહન કરી શકે.

સત્ત્વ-ભય અને નિદ્રાનો વિજય કરે. સત્ત્વ તુલના પાંચ પ્રકારે છે. ૧ સર્વ સાધુઓ રાત્રે નિદ્રાધિન થાય ત્યારે ઉપ-શ્રયમાં જ કાયોત્સર્ગ કરે, ૨ ઉપાશ્રયની બહાર, ૩ ચોક્કમાં, ૪ શૂન્ય ઘરમાં, ૫ સ્મશાનમાં, (અર્થાત્ ઉત્તરોત્તર ધૈર્યને કેળવતા છેલ્લી રાત્રિએ સ્મશાનમાં પહોંચી જાય ન લાગે તેવી નિર્ભયતા કેળવે.)

સૂત્ર ભાવના-સૂત્રને અતિપરિચિત-દૃઢ કરે કે જેમ સૂત્ર પરાવર્તન કરી સમય બાણી શકે, કાળનું માપ કાઢી શકે.

એકત્વ ભાવના-એકાંતમાં રહી શકાય એવો પ્રયત્ન કરે. પ્રથમ શુર્વાદિક સાથે બાલવાનું બંધ કરે, પછી દર્શન બંધ કરે, તે રીતે બાહ્ય વસ્તુનું મમત્ત્વ મૂળમાંથી તૂટી જાય ત્યારે આત્માને શરીરાદિથી ભિન્ન સમજતો ઉત્તરોત્તર શરીરનો, ઉપાધિનો પણ રાગ તોડી નાંખે, બળ ભાવના-શરીર અને મન બન્નેનું બળ કેળવે.

બેદ છેદ કરી આત્મા,

અરિહંતરૂપી થાયરે

Path of Total Integration

શ્રી સિદ્ધચક્રના નવપદોની આરાધનાનો ધ્યાનમાર્ગ પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયે સુંદર રીતે દર્શાવ્યો છે, જે આરાધક સાધકને અત્યંત ઉપયોગી છે.

અરિહંત પદ ધ્યાતોથકો,

દબ્બક શુભ પંજાયરે,

બેદ છેદ કરી આત્મા,

અરિહંતરૂપી થાયરે.

વીર જિજ્ઞેસુર ઉપદિસે,
 સાંભળજો ચિત્ત લાઇરે,
 આતમધ્યાને આતમા,
 ઋદ્ધિ મળે સવિઆઈ રે. વી-૨
 રૂપાતીત સ્વભાવ જે,
 કેવળદંસણ નાણિરે,
 તે ધ્યાતાં નિજ આતમા,
 હોયે સિદ્ધગુણુ ખાણીરે વી-૩
 ધ્યાતાં આચાર્ય બલા,
 મહામંત્ર શુભ ધ્યાનીરે,
 પંચ પ્રસ્થાને આતમા,
 આચાર્ય હોયે પ્રાણીરે વી-૪
 તપ સન્નિધે રત સદા,
 દ્વાદશ અંગના ધ્યાતારે,
 ઉપાધ્યાય એ આતમા,
 જગબંધવ જગજ્ઞાતારે વી-૫
 અપ્રમત્તે જે નિત રહે,
 નવિ હૃદયે નવિ શોચેરે,
 સધુ મુધા તે આતમા,
 શું મૂંડયે શું હોયેરે વી-૬
 સમ સંવેગાદિકે (શુણુ,)
 ક્ષય ઉપશમ જે આવે રે,
 દર્શન તેહિજ આતમા,
 શું હોય નામ ધરાવેરે વી-૭
 જ્ઞાનાવરણી જે કમ છે,
 ક્ષય ઉપશમ તસ થાયરે.
 તે હોયે એહિજ આતમા,
 જ્ઞાન અબોધતા જાયરે-વી-૮
 જાણે આરિત્ર તે આતમા,
 નિજ સ્વભાવમાંહિ રમતોરે,
 દેશ્યા શુદ્ધ બલકર્યે,
 મોહવને નવિ જમતોરે વી-૯
 હંમ્ભાચયે સંવરી,
 પરિણતિ સમતા યોગે રે

તપતે એહિજ આતમા
 વરતે નિજ ગુણુ લોગે રે વી-૧૦
 આગમનો આગમતણુ
 ભાવ તે જાણુ સાચો રે
 આતમ ભાવે ચિર હોજો,
 પરભાવે મત રાચો રે વી-૧૧
 અષ્ટ ચક્રણ સમૃદ્ધિની
 ઘટમાંહે ઋદ્ધિ દાખી રે
 તિમ નવપદ ઋદ્ધિ જાણુજો,
 આતમરામ છે સાખી રે વી-૧૨
 યોગ અસંખ્ય છે જિન કદા,
 નવપદ મુખ્ય તે જાણુ રે;
 એહ તણુ અવલંબને,
 આતમ ધ્યાન પ્રમાણુ રે-વી-૧૩
 દાળ ખારમી એહવી,
 ચે.ચે ખંડે પૂરી રે
 વાણી વાયક જસતણી,
 કોઈ નયે ન અધુરી રે વી-૧૪

ઉપનિષદસાર

Essence of Upanishad

‘બૃહદારણ્યકોપનિષદ’ના મૈત્રેયી બ્રાહ્મણમાં કહ્યું છે કે.

‘આત્મા વા અરે દૃષ્ટ્યઃ શ્રોત્ર્યો મંત્ર્યો નિદિધ્યાસિતવ્યઃ’

અરે આત્માનું જ દર્શન, શ્રવણ, મનન અને નિદિધ્યાસન કરવું જોઈએ. વિદ્યઞ્ચા વિદ્યઞ્ચ યસ્તદ્વેદોભયં સહ। અવિદ્યાયા મૃત્યું તીર્ત્વા વિદ્યાયાહમૃતમશ્નુતે॥

—ઇશોપનિષદ

જે જ્ઞાન અને કમ આ બંનેને સાથે સાથે જાણે છે તે કમથી મૃત્યુને તરીને જ્ઞાનથી અમરતાને પ્રાપ્ત કરે છે.

કુદિકોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, મુનિએ

જતાં, ઉભા રહેતાં, બેસતાં, સૂતાં, બીજા કોઈ પણ પ્રકારે પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે સદા આત્મામાં જ રમણ કરવું.

નિરાલોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હર-કોઈ પ્રકારનો સંકલ્પ કરવાથી જ બંધન થાય છે.

યોગશૂદ્ધાભણિ ઉપનિષદમાં કહ્યું છે કે, મમત્વથી આત્મા જીવ રૂપબને છે અને નિમમત્વથી કેવળ બ્રહ્મરૂપે જ રહે છે.

સંન્યાસોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, કમંથી જીવ બંધાય છે અને જ્ઞાનથી મુક્ત થાય છે.

યોગશિષ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, ચિત્ત અચળ રહે તે સસાર અને નિશ્ચળ બને તે મોક્ષ.

છદ્દે ગ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, 'તત્ત્વ-મસિ' તે બ્રહ્મ તું છે. પૈઞલોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'ત્વ' તદ્દસિ' તું તે શુદ્ધ પદ્મબ્રહ્મ છે.

વરાહોપનિષદમાં કહ્યું છે કે તું અહલ્ય કરવા યોગ્ય રૂપ ન થા, અને અહલ્ય કરનાર રૂપ પણ ન થા, પંતુ સર્વ જાવના તજીને જે છેવટે બાકી રહે, તે પરમ તત્ત્વમય થા

સંન્યાસોપનિષદમાં કહ્યું છે, કે કમં અધર્મનો ત્યાગ કર, સત્ય અસત્યનો ત્યાગ કર, અને સત્ય અસત્યનો ત્યાગ કરી જેના વડે તે તને છે તેનો પણ ત્યાગ કર. તેજોમિદુષ્પનિષદમાં કહ્યું છે કે સર્વ વ્યાપારનો ત્યાગ કરી 'હું બ્રહ્મ છું' આવો વિચાર કર, અને 'હું બ્રહ્મ છું' આવો નિશ્ચય કરી, 'હું'પણનો પણ ત્યાગ કર, કેવળ બ્રહ્મરૂપે જ રહે.

શુકરહર્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે આ શાસ્ત્રમાં સ્વયંપૂર્ણ પરમાત્માને 'બ્રહ્મ'

શબ્દથી વર્ણવ્યા છે, તેમની સાથે ઐક્યનું અનુસંધાન કરવાથી હું બ્રહ્મરૂપ થાઉં છું.

મહોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, જીવનમુક્ત જ્ઞાની આત્મા ઉપર જ પ્રીતિવાળો હોઈ, આત્મામાં જ સ્થિતિ કરે છે, પૂર્ણ બને છે, અને તેનું મન પવિત્ર હોય છે. કૈવલ્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે તે પરમાત્માને બાણી મૃત્યુને ઓળંગે છે સુક્તિ માટે અન્ય કોઈ જ માર્ગ નથી રૂદ્રહર્યોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, તે પરબ્રહ્મને જે બાણે છે, તે પરબ્રહ્મ જ છે. મહાવાક્ય રતનાવલિમાં કહ્યું છે કે અનુભવની ઉત્કૃષ્ટતાનો જે સાર છે તે જ બ્રહ્મ કહેવાય છે.

માંડૂયોપનિષદ, મમોપનિષદ, નૃસિંહ-પૂર્વકપનિષદ, નૃસિંહઉત્તરકપનિષદ, ગણે-શોપનિષદમાં કહ્યું છે કે 'અથમાત્મા બ્રહ્મ' આ આત્મા બ્રહ્મ છે. ઐતરેયોપનિષદમાં કહ્યું છે કે જે હું આ છું તે જ એ પરબ્રહ્મ છે. અને જે એ છે, તે જ હું છું.

'બ્રહ્મૈવેકમમૃતં પુરસ્તાદ્ બ્રહ્મ પશ્યાદ્ બ્રહ્મ દક્ષિણતર્યોત્તરેણ। અદર્યોધર્મો પ્રસૃતં બ્રહ્મૈવેકં વિશ્વમિદં વરિષ્ઠમ॥

-મુંદકોપનિષદ

આ અમૃતરૂપ બ્રહ્મ જ છે. આગળ બ્રહ્મ છે, પાછળ બ્રહ્મ છે. જમણી બાજુ બ્રહ્મ છે, ડાબી બાજુ બ્રહ્મ છે, નીચે અને ઉપર પણ બ્રહ્મ જ છે, આ સર્વ વિશ્વ આ અચીત શ્રેષ્ઠ બ્રહ્મ જ છે

ત્રિપાદ્વિમુતિમહાનાં ઉપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હું સત્-ચિત્-આનંદમય છું, હું અજન્મા છું અને પરિપૂર્ણ છું. અધ્યાત્મોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હું શુદ્ધ જ્ઞાન-સ્વરૂપ છું, હું કેવળ છું, સર્વદા મંગળ સ્વરૂપ છું.

અદ્વિધોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, હું જ્ઞાન અને આનંદરૂપ છું. હું જ્ઞાતા છું. ચૈતન્યથી પૂર્ણ છું. ચૈતન્ય મય છું.

જાપાલ દશનોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, પરમાત્મા અને જીવાત્માની એકતા જણાવનારા જ્ઞાનની ઉત્પત્તિ તે સમાધિ છે.

અવધૂનોપનિષદમાં કહ્યું છે, સંકલ્પ વિકલ્પરહિત જે સ્થિતિ તે સમાધિ છે.

મુક્તિકોપનિષદમાં કહ્યું છે કે, ઉપર પૂર્ણ, નીચે પૂર્ણ અને વચમાં પૂર્ણ એમ કેવળ મંગળ સ્વરૂપ જ બની જવાય તે જ પારમાર્થિક સમાધિ છે.

ભાવ અપૂર્વ કહે તે પંડિત

Inner Experience

અનુભવ એટલે શાસ્ત્રમાં કહેલાં અર્થનું અહુલ્ય કયાં પછી વસ્તુ સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરનારું પરિપક્વ જ્ઞાન.

પાયસમાં જિમ વૃદ્ધિનું કારણ,

ગોચરમનો અંગુઠો,

જ્ઞાનમાંહિ અનુભવ તિમજાણો,

તે વિજ્ઞાનતે જૂઠારે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૨

ઉદયપયોમૃત કલ્પજ્ઞાન તિહાં,

ત્રીલો અનુભવ મીઠો,

તે વિષ્ણુ સકળ તૃષા કિમ ભાંગે,

અનુભવ પ્રેમ ઝરીઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૩

પ્રેમતણી પરે શીખો સાધો,

જેઠ શેલડી સાંઠો,

જિહાગાંઠ તિહારસ નવ દીસે,

જિહાં રસ તિહાં નવ ઝઠોરે

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૪

જિનહી પાયા તિનહી છિપાયા,

એ પણ એક છે થીડો,

અનુભવ એરૂ છિપે કિમ મહોટો,

તે તો સઘળે દીઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૫

પૂરવ લિખિત લખે સવિ કોઇ,

મસી કાગળને કાંઠો,

ભાવ અપૂરવ કહે તે પંડિત,

બહુ બોલે તે બાંઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૬

સંશય નવિ ભાંગે શ્રુતજ્ઞાને,

અનુભવ નિશ્ચય જેઠો,

વાદ વિવાદ અનિશ્ચિત કરતો,

અનુભવ વિષ્ણુ ભય દેઠોરે,

મુઝ સાહિબ જગનો તૂઠો-૭

અનુભવ અષ્ટક

Words cannot Express | T

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિર-

ચિત જ્ઞાનસારમાં અનુભવ અષ્ટક આ પ્રમાણે છે.

સન્નયેવ દિનરાત્રિક્યાં કેવલશ્રુતયોઃ પૃથક્.

પુષ્પેરનુભવો દષ્ટઃ કેવલાર્થચિત્તોદયઃ ||

જેમ દિવસ અને રાત્રિથી સંખ્યા

જુદી છે. તેમ કેવલજ્ઞાન અને શ્રુતજ્ઞાનથી

શિષ્ટ કેવલજ્ઞાનરૂપ સૂર્યના અરૂણોદયરૂપ

અનુભવ પડિતોએ દીઠો છે એટલે

મતિ-શ્રુતજ્ઞાનના ઉત્તરભાવી અને કેવલ

જ્ઞાનથી અવ્યવહિત (અન્તરરહિત)

પૂર્વભાવી પ્રકાશને અનુભવ કહે છે,

તેનું બીજું નામ પ્રાતિભજ્ઞાન છે.

ખરેખર સઘળા શસ્ત્રોનો વ્યાપાર

ઉપાયપ્રવર્તન દિશા બતાવવાનો જ છે,

પરન્તુ એક અનુભવ સંસાર-સમુદ્રનો

પાર પમાડે છે.

ઇન્દ્રિયોને અગોચર સર્વોપાધિરહિત

શુદ્ધ બ્રહ્મ-આત્મા વિશેષ શુદ્ધ અનુભવ

વિના શાસ્ત્રની સે કહો. સુખિઓ વડે પણ બહી શક્ય તેમ નથી જેથી પંડિતોએ કહ્યું છે.

જો યુક્તિયાએ કરીને ઇન્દ્રિયોને અગો-ચર ધર્માસ્તિકયાદિ પદાર્થો હથેળીમાં રહેલા જામળાની પેઠે બહી શકાય તો એટલા કાળે અનીન્દ્રિય પદાર્થોને વિશે પંડિતોએ અસંદિગ્ધ અને અજ્ઞાન્ત નિષ્કંપ કથો હોત.

આત્મા પણ અતીન્દ્રિય પદાર્થ છે, તેના પર્યાય પણ અતીન્દ્રિય છે, માટે તે તે બ્રહ્મિતે ચોક્કસ મોક્ષના ઉપાયનું પરિજ્ઞાન થવાને માટે સામર્થ્ય યોગરૂપ અનુભવ પ્રમાણુ અવરય માનવું એ આવાય છે.

કોની કલ્પનારૂપ કહણી શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરાજમાં અવગાહનારી-પ્રવેશ કરનારી નથી? અર્થાત્ સર્વની કલ્પના શાસ્ત્રમાં પ્રવેશ કરે છે. પરન્તુ અનુભવરૂપ છત્રવડે શાસ્ત્રરૂપ ક્ષીરના રસનો આસ્વાદ-રહસ્ય સર્વજ્ઞના બહુનારા યોગ છે. એટલે શાસ્ત્રજ્ઞાન તે બાહ્ય અને અનુભવ તે અંતરંગ એમ બહુવું.

નિર્દંદ-સર્વ પ્રકારના કલેશ રહિત બ્રહ્મ આત્મસ્વરૂપને દંદરહિત-શુદ્ધ અપરોક્ષ (પ્રત્યક્ષ) અનુભવ વિના વિપિમયી સંજ્ઞાસ્વરૂપ, વાગ્મયી-અજ્ઞનાશ્વર ઉચ્ચ રણ કરવા) રૂપ અને મનોમયી-લબ્ધ્યશ્વર (અર્થના પરિજ્ઞાન) રૂપ દૃષ્ટિ કેવી રીતે રેખે? શાસ્ત્ર દૃષ્ટિએ બ્રહ્મ ન જણાય, અમ્ દૃષ્ટિએ તો ન જ જણાય. પરન્તુ કેવલ (અનુભવ) દૃષ્ટિ એ જ જણાય.

અનુભવ એ સુપુષ્પિ દશા નથી કારણ કે તે એક રહિત છે. અને સુપુષ્પિ તો

નિવિરહરૂપ છે પુણ્ય એક સંહિત છે. વળી તે સ્વપ્નદશા અને જાગૃતદશા પણ નથી. કારણ કે કલ્પના રૂપ શિલ્પ-કારી-ગરીની વિશ્રાન્તિ-અભાવ છે અને સ્વપ્ન તથા જાગૃતદશા તો કલ્પનારૂપ છે. માટે અનુભવ એ ચોથી જ દશા-અવસ્થા છે.

મુનિ શાસ્ત્ર દ્રષ્ટિથી સઘળું શબ્દબ્રહ્મ બહીને અનુભવ વડે અન્ય નિરપેક્ષ સ્વપ્રકાશરૂપ પરમ બ્રહ્મને બહો છે.

સ્વાનુભવ કથન

પૂજ્ય શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યે યોગશક્તિના અંતિમ પ્રકાશમાં જે સ્વાનુભવ કથન કહ્યું છે તે આરાધનામાં સદાયક અને એ હેતુએ અહિં રજુ કર્યું છે.

શ્રુતસિદ્ધિયુગ્મરૂપને

યદધિગતં તદિહ દર્શિતં સમ્યક્.

અનુભવસિદ્ધિનિર્દાની

પ્રકર્યતે તત્ત્વનિદમ્ભભ્રમ

સિદ્ધાન્તરૂપ સમુદ્રથી અને શુરના મુખથી જે એ યોગનું તત્ત્વ બહુવું હવું તે અહિં સઘાય રૂપે દર્શાવ્યું છે. હવે જે નિર્મળ યોગનું તત્ત્વ અને અનુભવ-સિદ્ધ છે તેને અહિં પ્રકાશિત કરું છું.

અહીં વિક્ષિપ્ત, ચાતાચાત, ત્રિલષ્ટ અને મુદ્ધીન એમ ચાર પ્રકારનું મન છે, અને તે તેના બહુનારાના ચિત્તને અમત્કાર કરનારૂં છે.

જ્યાં ત્યાં ભ્રમનું અસ્થિર મન વિક્ષિપ્ત કહેવાય છે. બાહ્ય વિષયમાં જડું અને વળી કષ્ટક આનન્દયુક્ત ચિત્ત ચાતાચાત કહેવાય છે. તેમાં જેટલે અંશે આત્મામાં સ્થિરથાય છે, તેટલે અંશે આનન્દસંહિત હોય છે. તે બન્ને પ્રકારના મન પ્રથમ અભ્યાસીને કોય છે અને તે નિકલ્પપૂર્વક બાહ્ય

વિષયને શ્રદ્ધા કરે છે.

સ્થિર અને આનન્દવાળું ચિત્ત ત્રિલોક કહેવાય છે કારણ કે આત્મામાં સ્થિરતા રેવાથી તે આનન્દયુક્ત હોય છે. તથા નિશ્ચલ-અત્યંત સ્થિર અને પરમાનન્દ યુક્ત ચિત્ત સુક્ષ્મ કહેવામાં આવે છે તે બંને પ્રકારનું ચિત્ત માત્ર ચિત્તમત કોયરૂપ વિષયને શ્રદ્ધા કરે છે પણ બાહ્ય વિષયને શ્રદ્ધા કરતું નથી, એમ જ્ઞાની પુરૂષે એ કહ્યું છે.

આ પ્રમાણે વારંવાર અભ્યાસથી યોગી નિરાલંબન ધ્યાનને પ્રાપ્ત થાય છે. પ્રથમ સ્વાભાવિક વિશિષ્ટ ચિત્તથી ચાતાચાત ચિત્તને અભ્યાસ કરે, ચાતચાત ચિત્તથી ત્રિલોક ચિત્તને અભ્યાસ કરે અને ત્રિલોક ચિત્તથી સુક્ષ્મ ચિત્તને અભ્યાસ કરે. એમ પુનઃ પુનઃ અભ્યાસ કરવાથી નિરાલંબન ધ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યારબાદ સમગ્ર ભારતી પ્રાપ્તિથી પરમાનન્દને અનુભવે છે.

યોગી બાહ્યાત્મભાવને દૂર કરી પ્રસન્નતા-યુક્ત-અન્તરાત્મા પડે પરમાત્મામાં તન્મય થવા માટે પરમાત્માનું ચિન્તન કરે.

આત્મબુદ્ધિથી (અહંભાવ અને મમત્વ-બુદ્ધિથી) શરીરાદિકને શ્રદ્ધા કરનાર બહિરાત્મા કહેવાય છે અને કાયાદિકને અનિષ્ટાત-સાક્ષી (તટસ્થ દ્રવ્ય) અન્તરાત્મા કહેવાય છે.

જ્ઞાનરૂપ, આનન્દમય, સમગ્ર ઉપાધિથી રહિત, પવિત્ર, ઇન્દ્રિયોને અગોચર અને અનન્તગુણેનું બાજન પરમાત્મા તેનાં ભણનાર પુરૂષોએ જોયું છે.

આત્મવિનિશ્ચય

Realization of SELF

શરીરથી આત્માને વિજ્ઞાન બાણે અને

સત એવા આત્માથી શરીરને બંધુ બાણે, એમ જે આત્મા અને શરીરનો ભેદ જાણે છે તે યોગી આત્માને નિશ્ચય કરવામાં સક્ષમ થાતો નથી.

જેની આત્મજ્યોતિ આવશ્યોને લીધે કંઠાયેલી છે, એવા મૂઢ-અરિવેડી જનો આત્માથી અન્યબાહ્ય વિષયોમાં સંતોષ પામે છે. પરંતુ બાહ્ય વિષયોમાં જેની સુખની જાનિ દૂર થયેલી છે એવા જ્ઞાનીપુરૂષ આત્માને વિષે જ સંતુષ્ટ થાય છે.

જે જ્ઞાની પુરૂષને વિના પ્રયત્ને પ્રસન્ન થઈ શકે તેવું મોક્ષપદ ખરેખર આત્મામાં જ છે તેથી તો આ જ્ઞાની પુરૂષે માત્ર આત્મજ્ઞાન મેળવવા ઇચ્છે છે.

જેમ સિદ્ધ રસના સ્પર્શથી લોડું સુવણ્ણપણને પામે છે તેમ પરમાત્માના ધ્યાનથી આત્મા પરમાત્માપણને પામે છે.

જેમ નિદ્રામાંથી જાગૃત થયેલા મનુષ્યને પૂર્વે અનુભવેલા પદાર્થોનું કંઈના કંઈ સિવાય જ્ઞાન થાય છે તેમ પૂર્વ જન્મના સંસ્કારથી કંઈના ઉપદેશ સિવાય પણ સ્વયમેવ આત્મતત્ત્વ પ્રકાશિત થાય છે તાત્પર્ય એ છે કે જેણે અન્ય જન્મમાં આત્મતત્ત્વને અભ્યાસ કર્યો છે તેને આ જન્મમાં શુદ્ધના ઉપદેશ સિવાય પણ આત્મજ્ઞાન થાય છે.

અથવા જન્માન્તરના સંસ્કાર સિવાય પણ આ જન્મમાં શુદ્ધના ચરણની સેવા કરનારા, પ્રશમયુક્ત અને શુદ્ધચિત્તવાળાને શુદ્ધની કૃપાથી ખરેખર આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે.

શુદ્ધ શરણે

Surrender to Guru

તેમાં જેણે જન્માન્તરમાં તત્ત્વજ્ઞાનને અભ્યાસ કર્યો છે, તેને શુદ્ધ તે તત્ત્વ-

જ્ઞાનની બાબતમાં દૃઢ પ્રતીતિ કરાવનારા થાય છે. અને જેને જન્માન્તરના તત્વજ્ઞાનના સંસ્કાર નથી તેને તત્વજ્ઞાનમાં શુદ્ધ માર્ગદર્શક થાય છે, માટે બન્ને કારણે શુદ્ધની સદા ઉપાસના કરવી યોગ્ય છે.

જેમ સૂર્ય ગ્રાહ અન્ધકારમાં પડેલી વસ્તુને પ્રકાશિત કરે છે, તેમ અહીં પણ સદ્ગુરુ અજ્ઞાનરૂપ અન્ધકારમાં પડેલા તત્વને પ્રકાશિત કરે છે.

માટે યોગીએ પ્રાણાયામ વગેરેના કલેશનો ત્યાગ કરી શુદ્ધને ઉપદેશ પામી આત્માના અભ્યાસમાં પ્રીતિ કરવી.

સાધક શાન્ત થઈ મન, વચન અને કાયાના કોશનો પ્રયત્ન વડે ત્યાગ કરી રક્ષથી ભરેલાં પાત્રની પેઠે આત્માને હૃદયે નિશ્ચલ (સ્થિર) રાખે.

ઉદાસીનતામાં તત્પર થયેલો તે કંઈ પણ વસ્તુનું ચિન્તન ન કરે, કારણ કે અંકુશપોથી વ્યાકુલ થયેલું ચિત્ત સ્થિર થતું નથી.

યાવત્પ્રયત્ન દેશે,

યાવત્સંકલ્પકલ્પના કાઢયિ.

તાવજ્ઞ લયસ્થાયિ,

પ્રસિસ્તત્ત્વસ્ય કા નુ કથા ॥

જ્યાં સુધી સાધકના પ્રયત્નની ન્યૂનતા છે અને સંકલ્પ વિકલ્પો થયા કરે છે ત્યાં સુધી ચિત્તની લીનતા પણ થતી નથી, તો પછી અત્મજ્ઞાનની વાત જ રી કરવી !

યદિદં તદિતિ ન વકતું

સાક્ષાદ્ શુદ્ધુઃકપિ હન્ત શક્યેત ।

ઔદાસીન્યપરસ્ય

પ્રકાશતે તત્સ્વયં તત્ત્વમ્ ॥

જે તત્વને 'તે આ છે' એમ સાક્ષાત

શુદ્ધપણ કહી શકતા નથી તે તત્ત્વ ઉદાસીનતામાં તત્પર થયેલાને સ્વયમેવ પ્રગટ થાય છે.

એકાન્તે, અતિપવિત્ર અને રમણીય સ્થળમાં હૃદયેનાં મુખપૂર્વક બેસી પગથી માથા સુધીના શરીરના બધા અવયવોને શિથિલ કરી સુન્દરરૂપ બુદ્ધિ, મધુર મનોહર વાણી સાંભળે, સુગંધી પદાર્થોને સુંધે, સ્વાદિષ્ટ રસોનો આસ્વાદ લે, કામળ પદાર્થોનો સ્પર્શ કરે અને ચિત્તની વૃત્તિ બીજે જાય તો પણ તેને વારે નહિ, પણ રાગદ્વેષદ્વિત ઉદાસીનતાને ધારણરી વિષયની જ્ઞાન્તિને તણ, હૃદયેના બદાર અને અન્તરમાં ચિન્તા અને ચેષ્ટાથી સ્થિત થઈ તન્મયતાને પ્રાપ્ત થયેલો યોગી અત્યન્ત ઉન્નનીભાવને પામે છે.

શુદ્ધાન્તિ અદ્યાષ્ટિ સ્વાનિ

સ્વાનીન્દ્રિયાષ્ટિ નો રૂપયાત્ ॥

ન અહ્ય પ્રવત'યેદા

પ્રાશતે તત્ત્વમચિરેણ ॥

ઉદાસીનતાને પ્રાપ્ત થયેલા યોગીએ ચોતપેતાના વિષયોને અહ્ય કરતી ઇન્દ્રિયોને શકવી નહિ, તેમજ તેને વિષયોમાં પ્રવર્તાવવી નહિ. તેથી થોડા સમયમાં આત્મજ્ઞાન પ્રકાશિત થાય છે.

મનની સાધના

Discipline for Mind

બેતોડપિ યત્ર યત્ર,

પ્રવત'તે ને તત્ત્વતો વાયમ્ ॥

અધિકૃતવતિ હિ,

વારિતમવારિત' શાન્તિમુપયાતિ ॥

મન પણ જ્યાં જ્યાં પ્રવૃત્ત થાય ત્યાંથી તેને વારવું નહિ, કારણ કે તેને જો વાયુ' હોય તો તે પ્રબળ થાય છે,

અને ન વાયું હોય તો શાન્ત થાય છે.

મતો હસ્તી મત્તાન્નિવાય,

માણે ડધિકીલવતિ યદ્વત્ ।

નિવર્તિતસ્તુ કામાન,

લખવા શઃચ્યતિ મનસ્તદ્વત્ ॥

જેમ મહોન્મત્ત હાથીને પ્રયત્નથી નિવારો તો તે વધારે જોર કરે છે અને ન નિવારો તો તે ઇચ્છિત વસ્તુને મેળવી શાન્ત થાય છે, તેમ મન સંબંધે પણ બધું.

તદ્ધિં તથા યત્ર યતઃ

સ્થિરીભવતિ યોગિનશ્ચક્ષ્ણ ચેતઃ ।

તદ્ધિં તથા તત્ર તતઃ

કથંચિદ્ધપિ ચક્ષ્યેન્નૈવ ॥

જ્યારે, જેમ, જે સ્થળે અને જેથી યોગીનું ચંચલ ચિત્ત સ્થિર થાય ત્યારે, તેમ, તે સ્થળે અને તેનાથી જરાદું પણ ચલાવવું નહિ, અર્થાત્ અમુક દેશ કાળમાં અને અમુક રીતે ચિત્તને સ્થિર કરવાનો આગ્રહ શખવો નહિ.

અનયા યુક્ત્યાઽભ્યાસઃ,

વિદ્વાનસ્વાતિલોભમપિ ચેતઃ ।

અંગુલ્યશ્ચથપિતદ્દૃષ્ટ ઈવ,

સ્થૈયં માશ્રયતિ ॥

આ યુક્તિ વડે અભ્યાસ કરનારનું અતિ ચંચળ ચિત્ત પણ આંગળીના અગ્રભાગ ઉપર રાખેલા હાંડની પેઠે સ્થિર થાય છે.

પ્રારંભમાં દૃષ્ટિનીકળીને કાંઈપણુ ધ્યેય પદાર્થનાં લીન થય છે અને ત્યાંજ સ્થિરતા પામીને ધીમે ધીમે વિલય પામે છે.

ચારે તરફ ફેલાયેલી પરન્તુ ધીમે ધીમે અંદર વળેલી દૃષ્ટિ પરમાત્મતત્ત્વરૂપ નિમંત્ર આરિસામાં આત્મા વડે આત્માને ભુજો છે.

ઓહાસીન્યનિમગ્નઃ

પ્રયત્નપરિવર્જિતઃ સતતમાત્મા ।

આવિતપ્રરમાનન્દઃ કવચિદ્ધપિ,

ન મનો નિયોજયતિ ॥

કરણાનિ નાધિતિષ્ઠત્યુપેક્ષિતં,

ચિત્તમાત્મના ભતુ ।

અ.હો તતો તિજનિજે,

કરણાન્યપિ ન પ્રવર્ત્તે ॥

તાત્માત્રિરપિ મનો ન મનઃ

પ્રેરયતિ યદ્ધિં કરણાનિ ।

ઉભયબ્રહ્મં તદ્ધિં સ્વયમેવ,

વિનાશમાપ્નોતિ ॥

ઉહાસીનતામાં નિમગ્ન, પ્રયત્ન વિનાનો તથા નિરન્તર પરમાનંદની ભાવનાવાળો આત્મા કાંઈપણુ સ્થળે મનને જોડતો નથી એમ આત્મા વડે ઉપેક્ષા કરાયેલું મન કદી પણ ઇન્દ્રિયોનો આશ્રય કરતું નથી. તેથી પોતપોતાના વિષયમાં ઇન્દ્રિયો પ્રવૃત્ત થતી નથી. જ્યારે આત્મા મનને પ્રેરણા કરતો નથી, મન ઇન્દ્રિયોને પ્રેરતું નથી ત્યારે ઉભય બ્રહ્મ થયેલું મન સ્વયં વિનાશ પામે છે.

જ્યારે મન ભસ્મથી ઢંકાયેલા અગ્નિની પેઠે દેખાતું નથી અને કલા સહિત સર્વથા પાણીના પ્રવાહની અંદર પડેલા અગ્નિની પેઠે વિલય પામે છે ત્યારે પવન વિનાના સ્થાનમાં રહેલા દીવાની પેઠે સંપૂર્ણ આત્મજ્ઞાનરૂપ તત્ત્વ પ્રગટ થાય છે.

આત્મજ્ઞાન જેને પ્રાપ્ત થાય છે તેનું શરીર સ્વેદન અને મદન સિવાય પણ કેમળતા ધારણ કરે છે, અને તેલ વિના પણ સ્તિગ્ધતા પ્રાપ્ત કરે છે.

અમનસ્કતાની પ્રાપ્તિ વડે મનરૂપ કોઈય નાશ પામે છે ત્યારે શરીર

છત્રની પેઠે જડતાને તથા શિથિલ થાય છે.

હંમેશા કલેશ આપનારા શલ્યરૂપે થયેલા અન્તઃકરણને શલ્યરહિત કરવા માટે અમનરક્તા સિવાય બીજું ઔષધ નથી.

અંગળ ઇન્દ્રિયોરૂપ પાંદડાવાળી અને અનરૂપ કન્દવાળી કેળરૂપ અવિદ્યા અમનરક્તા રૂપ ફળનું દર્શન થતાં સર્વથા નાશ પામે છે.

ઉન્મનીભાવરૂપી શસ્ત્ર

Razor's Edge

મન અતિ અચલ છે, અતિસૂક્ષ્મ છે અને વેગવાળું હોવાથી લક્ષ્યમાં આવે તેનું નથી. તેને પ્રમાદ રહિતપણે ધ્યાન સિવાય ઉન્મનીભાવરૂપ શસ્ત્ર વડે ભેદી નાંખવું.

જ્યારે અમનરક્તાવાળી પ્રાપ્તિ થાય છે ત્યારે યોગી પોતાનું શરીર છૂટું પડી ગયેલું હોય, બળીગયેલું હોય, ઉડી ગયેલું હોય અને હોય જ નહિ તેમ જાણે છે.

મહોન્મત ઇન્દ્રિય રૂપ સર્પોરહિત અમનરક્તા રૂપ નવીન અમૃતકુંડમાં મગ્ન થયેલા યોગી અનુપમ પરમ અમૃતનો આસ્વાદ અનુભવે છે.

અમનરક્તા પ્રાપ્ત થતાં દેવક, પૂરક અને કુંભક ક્રિયાના અભ્યાસ વિના પ્રયત્ન સિવાય વાયુ સ્વયમેવ નાશ (સ્થિરતા) પામે છે.

હાંબા કાળ સુધી પ્રયત્ન કરવા છતાં જે વાયુ સ્થિર કરી શકાતો નથી તે અમનરક્તા પ્રાપ્ત થતાં તત્કાળ સ્થિર થાય છે.

અભ્યાસ સ્થિર થતાં અને નિમંદ્ર અને અવરણ રહિત તત્ત્વ પ્રકાશિત થતાં

મૂળથી શ્વાસનું ઉન્મૂલન કરનાર યોગી મુક્ત જેવો લાગે છે.

જે ભગૃત અવસ્થામાં સ્વસ્થ અને લયની અવસ્થામાં સુતેલા જેવો રહે છે તે શ્વાસોશ્વાસ રહિત યોગી મુક્ત છવ કરતાં કેઈ પણ રીતે ઉતરતો નથી.

પૃથ્વી ઉપર રહેનારા લોકો છે તે હંમેશા ભગરણ અને સ્વપ્ન (નિદ્રા) ની અવસ્થામાં હોય છે. પરંતુ લયની અવસ્થામાં મગ્ન થયેલા તત્ત્વજ્ઞાનીઓ ભગતા નથી તેમ ઉઘતા પણ નથી.

ભવતિ ખલુ શૂન્યભાવ :

સ્વપ્ને વિષયશૂન્ય ભગરણે ।

એતદ્વિતયમતીત્યાનન્દ-

મયમવસ્થિત તત્ત્વમ્ ॥

ઉઘમાં શૂન્યભાવ હોય છે. અને ભગતઅવસ્થામાં વિષયનું અહણ થાય છે, પરંતુ એ બંને અવસ્થાઓથી પરમાનન્દમય તત્ત્વ રહેલું છે.

કર્મો દુઃખ માટે અને નિષ્કર્મપણું (કર્મ રહિત શુદ્ધ આત્મજ્ઞાન) મુખને માટે થાય છે, એ પ્રસિદ્ધ છે, તો પછી જેમાં મોક્ષ મુલભ છે એવા આત્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે કેણુ પ્રયત્ન ન કરે ?

અનુભવઅમૃત મીઠું

Light and More Light

બોક્ષોડરતુ મારતુ ચિદિ વા,

પરમાનન્દરતુ વેદતે સ ખલુ ।

ચસ્મિન્નિખિલમુખાનિ,

પ્રતિભાસન્તે ન વિચિદિ ॥

ભલે મોક્ષ પ્રાપ્ત થાઓ કે ન થાઓ પણ શુદ્ધ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયે ખરેખર પરમાનન્દનો અનુભવ થાય છે,

જેની પાસે સંસારના બધા સુખો તુલ્ય તુલ્ય પણ લાગતાં નથી.

મધુ ન મધુર' નૈતાઃ શીતાસ્તિવસ્તુહિનદ્યુતે
સ્મૃતમ્મૃત' નામૈવાસ્થ્યાઃ કલે તુ સુધાસુધા ।
તદ્દલમ્મુના સંરમ્ભેષુ પ્રસીદ સખે મનઃ
કલ્પમવિકલં ત્વચ્ચૈવૈતપ્રસાદમુપેયુષિ ॥

તે અમનસ્કતાના કૃગરૂપ પરમાનન્દની આમળ મધુ પણ મધુર નથી, અંદ્રના કિરણો પણ શીતલ નથી, અમૃત તો નામનું જ અમૃત છે, સુધા પણ વૃથા છે, તો હે મિત્ર મન ! સુખપ્રાપ્તિના બધા નિઃકૃગ પ્રયત્નો છોડી પ્રસન્ન થા અને તું પ્રસન્ન થઈશ એટલે તને સંપૂર્ણ સુખની પ્રાપ્તિરૂપ કૃગ પ્રાપ્ત થશે.

જો મન છે, તો પ્રિય અને અપ્રિય વસ્તુ દ્વર હોય તો પણ શ્રદ્ધા કરાય છે, અને જો મન નથી તો વસ્તુ નજીકમાં રહેલી હોવા છતાં પણ શ્રદ્ધા કરાતી નથી. આમ ભણુનારા પુરુષોને ઉન્મનીભાવ (અમનસ્કપણું) પ્રાપ્ત કરવા માટે સદ્ગુરુની ઉપાસના કરવામાં તીવ્ર હિંમત કેમ ન થાય ?

તાં સ્તાના પરમેશ્વરાદપિ પરાન્
ભાવૈઃ પ્રસાદં નયન્

તૈસ્તૈસ્તત્તદ્વપાયમૂઢ ભગવન્

નાત્મન્ કિમાયસ્યસિ ।

હન્તાત્માનમપિ પ્રસાદય મનાગ્

ચેનાસતાં સંપદઃ

સામ્રાજ્યં પરમેડપિ તેજસિ તવ

પ્રાજ્યં સમુલ્લભ્યસતો ।

હે ઐશ્વર્યશુક્ત આત્મા ! સુખપ્રાપ્તિના અને દુઃખને દૂર કરવાના ઉપાયનો અભણ હોવાથી તું ધન, યશ, વિદ્યા, રાજ્ય અને સ્વર્ગાદિની પ્રાપ્તિ, તથા રામ, હારિદ્ર,

ઉપદ્રવાદિ અનર્થન દૂર કરવાના તે તે પ્રકારના અભિપ્રાયથી આત્મા શિવાયના પરમેશ્વર સુધીના પર પદાર્થોને પ્રસન્ન કરવાનો પ્રયત્ન કરે. વૃથા મહેનત શા માટે કરે છે ? એક આત્માને જ સ્વસ્થ અને તમોગુણને દૂર કરી જરા પ્રસન્નકર, જેથી સંપત્તિ તો શું પણ પરમજ્યોતિ સ્વરૂપ પરમાત્માનું પ્રચુર સામ્રાજ્ય તને પ્રાપ્ત થશે.

યા શાસ્ત્રાસુગુરોમુખાદનુભવાય ।

આજ્ઞાપિ કિંચિત્ કવચિત્,

યોગસ્યોપનિષદ્વિવેકપનિષત્

ચેતશ્ચમત્કાન્ધી ।

શ્રી ઔદુક્યકુમારપાલ નૃપતે

સ્તુત્યર્થમભ્યર્થના-

દાચાર્યેષુ નિવેશિતા પથિગિવાં

શ્રીહેમચન્દ્રેષુસા ॥

નિવેદી પુરુષોની પરિષદના ચિત્તને આનન્દ આપનાર, શક્તિ, સુશુર અને અનુભવથી જે યોગનું સદૃશ્ય ભણ્યું હતું તે ઔદુક્ય કુમારપાલ રાજની અત્યંત પ્રાર્થનાથી શ્રી હેમચન્દ્રાચાર્યે વાણીના માર્ગમાં ઉતાયું.

અધ્યાત્મસારમાં અનુભવાધિકાર

પૂ. શ્રી યશોવિજયજી 'અધ્યાત્મસાર'માં કહે છે કે,

શાસ્ત્રોપદશિંતદિશા,

ઝલિતાસદ્મહકપાયકલુપઃષ્ણામ્ ।

પ્રિયમનુભવૈકવેદં,

સદૃશ્યમાવિભવતિ કિમપિ ॥

શાસ્ત્રે દેખાડેલી દિશા વડે જેને અસદ્મહ, કપાય અને કલુષતા નાશ પામ્યા છે, એવા પુરુષોને અનુભવ વડે જ

જાણવા લાયક કંઈક હજી રહ્યું પ્રગટ થાય છે.

જેથી કરીને પ્રચરત આલંબનો વડે પ્રાપ્ત કરીને પ્રચરત ભાવજ થાય છે, તેથી કરીને આલંબનના અપવાળા યોગીએ મનને શુભ આલંબનવાળું કરવું.

મનને ક્ષણવાર આલંબનવાળું કરવું અને ક્ષણવાર આલંબન રહિત કરવું એમ કરતાં કરતાં અનુભવનો પરિપાક થવાથી મન જીવન પથ ત આલંબનરહિત થાય છે.

જ્યારે મન એક પદાર્થનો આશ્રય કરીને તે વિના બીજું કંઈપણ ચિંતવે નહિ, ત્યારે જેને ઇષ્ટન પ્રગત થયા નથી એવા અગ્નિની જેમ તે મન શાંત થાય છે.

શાંત હૃદયવાળાના શોક, મદ, કામ, મત્સર, કલ્હ, કલ્પ, વિવાદ અને વૈર એ સર્વે ક્ષીણ થાય છે. આ બાબતમાં અમરો અનુભવ જ સાક્ષી રૂપ છે.

મન શાંત થતાં આત્માની સ્વાભાવિક અને શાંત જ્યોતિ પ્રકાશે છે, અવિદ્યા ભસ્મભૂત થાય છે, અને મેહરૂપી અધ-કારનો લય થાય છે.

શાંત હૃદયવાળા અંતરાત્માને બાહ્ય આત્માનો અધિકાર હોતો નથી અને ધ્યાન કરવા યોગ્ય પરમાત્મા ધ્યાનવડે તેને સમીપવર્તી થાય છે.

શરીર આદિક બાહ્ય આત્મા છે, તેમનો અધિષ્ઠાતા અંતરાત્માપણે પામે છે તથા સમગ્ર ઉપાધિરહિત એવો આત્મા તે પરમાત્મા છે, એમ આત્મજ્ઞાનીઓએ કહ્યું છે.

જ્યારે વિષયો અને કપાયોનો આવેશ થાય છે, તત્ત્વને વિષે અશ્રદ્ધા થાય છે,

શુદ્ધિ પર દ્વેષ થાય છે અને આત્માનું અજ્ઞાતપણું હોય છે, ત્યારે બાહ્ય આત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જ્યારે તત્ત્વ પર શ્રદ્ધા, આત્માનું જ્ઞાન, મહામતો, અપ્રમાદિપણું તથા મોહનો જય થાય છે. ત્યારે અંતરાત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જ્યારે કેવલજ્ઞાન, યોગનો નિરોધ, સમગ્ર કર્મનો ક્ષય અને મોક્ષમાં નિવાસ થાય છે ત્યારે પરમાત્મા સ્પષ્ટ થાય છે.

જે પુરુષ આત્મા અને મનના શુભોની વૃત્તિઓને દરેક પદે વિવેચન કરવાપૂર્વક બંધે છે, કુશળ અનુભવે કરીને યુક્ત એવો તે પુરુષ બ્રહ્મપણને પામે છે.

બ્રહ્મમાં રહેલો બ્રહ્મજ્ઞની બ્રહ્મને પામે, તેમાં શું આશ્ચર્ય! પરંતુ બ્રહ્મજ્ઞાનીના વચનથી પણ અમે બ્રહ્મના વિલસને અનુભવીએ છીએ.

બ્રહ્મ અધ્યયનમાં અઠાર હજાર પદના ભાવો વડે જે બ્રહ્મ કહેલું છે (શ્રી આચાર્યશંકરામાં કહેલા આચાર્યરૂપ બ્રહ્મને) તેને જે યોગીએ સંપૂર્ણ પ્રાપ્ત કર્યું છે તે યોગી બ્રહ્મથી પર એટલે પ્રકૃષ્ટ છે.

પંડિત પુરુષે આ ધ્યાન કરવા લાયક છે આ સેવવા લાયક છે, અને તેની જ ભક્તિ કરવા લાયક છે તથા તેને વિશે શુરુશુદ્ધિ રાખવાથી સંસાર સાગર સુખે તરવા લાયક થાય છે.

પૂર્ણ આચાર્યને પાળવામાં અસમર્થ એવા અમે ઇચ્છા યોગનું અવલંબન કરીને પ્રધાન મુનિઓની ભક્તિ વડે તેમના માર્ગને જ અનુસરીએ છીએ.

આ ઇચ્છા યોગમાં વિનિત પણ્જો ચતના તે શુભ અનુભવને કરનારી છે

તમા આત્માના પારંપરામયું જે વિવેચન તે અજ્ઞાનરૂપી વિવેચનો નાશ કરનાર છે.

શક્તિ પ્રમાણે સિદ્ધાંત અને તેના અંગો-રૂપ શાસ્ત્રોનો પરિચય હો. આ અમારો પરમ આશીર્વાદ રૂપ દર્શનનો પક્ષ છે.

વિધિનું કહેવું, વિધિ પરની પ્રીતિ, વિધિની છત્રા રાખનાર યુરૂપોને વિધિ-માર્ગમાં પ્રવર્તાવવા તથા અવિધિનો નિરોધ કરવો વગેરે અમારી જિન પ્રવચન પરની શક્તિ પ્રતિષ્ઠા છે.

અધ્યાત્મની ભાવના વડે ઉજ્જવળ ચિત્તાની વૃત્તિને યોગ્ય જોવું અમારું કર્તવ્ય છે તથા અમોને પૂર્ણ ક્રિયા કરવાનો અનિવાર્ય છે-આ જ બાબતો આત્માની શુદ્ધિ કરનારી છે.

શક્ય ક્રિયાનો આરંભ અને શુદ્ધ પક્ષ જો જો અહિં શુભ અનુભવરૂપ છે, અને તેથી બીજો ભાગ અહિંતકારક છે. જો પ્રમાણે આ અમારો અનુભવ સિદ્ધ ભાગ છે.

ક્ષમા યાચના

આ સંપાદનમાં જ્યાં જે કંઈ રખડાના મધ હોય તેની આપ સર્વે ઉદારચેત્ત દામા આપશે અત્યંત મંજિર એવા મોગવિષયનું આ લેખન જો એકાદ મુયેચ્ચ પાત્રમાં મમની આરાધનાનો રક્ષ જગા-રશે તો સંપાદકનો પ્રયત્ન સફળ ગણાયે.

ન ભવતિ મમ્ : માતુ :

સર્વ સ્વે કાન્ત તો હિત અવશ્યત્.

પુત્રતેડનુમ્હણુદયા

વસ્તુ સ્વે કાન્તતો ભવતિ

-શ્રી હિમાચલતિલ્લ-તરવાર્ધભાષ્ય

હિત અવશ્યથી સર્વ ક્રોતાને એકાન્તથી મમ્ હોય નહિ, પણ અનુમદ્ધ બુદ્ધિથી વક્તાને તો એકાન્તે મમ્ હોય જ છે.

મધ્યમત્યન્તગંભીરમભૂમિમ્ દશાન્દિમ્ પ્રવર્તિપિતથા પ્યત્ર ધ્યાનભક્તિ પ્રચોદિતઃ

જો કે આ ધ્યાનવિષય અત્યંત ગંભીર છે, મારા જેવાની તેમાં પહોંચ નથી; છતાં પણ અહીં કેવળ ધ્યાન પરની ભક્તિથી પ્રેરાયેલા મેં પ્રયત્ન કર્યો છે.

મદત્ત રખસિત્,

કિચિન્છાદ્મરચ્યાદ્યંશબ્દયો.

તન્મે ભક્તિપ્રધાનસ્ય,

ક્ષમતાં શ્રુતદેવતા

છદ્મરચતાના કારણે અહીં શબ્દોમાં કે અર્થમાં જે કાંઈ રખડાન થયું હોય તેની ભક્તિપ્રધાન એવા મને શ્રુતદેવતા ક્ષમા આપે.

વસ્તુયાથાત્મ્ય વિજ્ઞાન-

અદ્વાન-ધ્યાનસંપદઃ.

ભવન્તુ ભવ્યસત્વાનાં,

સ્વસ્વરૂપોપલબ્ધયે

ભવ્ય જીવોને સ્વસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ માટે યથાર્થ વિજ્ઞાન, યથાર્થ અદ્વાન ધ્યાનરૂપ સંપાત્તઓ પ્રાપ્ત થાયો.

શિવમસ્તુ સર્વં જગતઃ

પરહિતનિરતા ભવન્તુ બ્રૂનમણ્ઃ.

દોષાઃ પયાન્તુ નાશઃ,

સર્વંત્ર સુખી ભવતુ લોકઃ.

જગતના સર્વ જીવોનું કલ્યાણ થાયો સર્વે પ્રાણીઓ પરનું હિત કરવાની ભાવનાવાળા બનો, સર્વના સર્વ દોષો નાશ પામો અને સર્વંત્ર સમગ્ર લોક સુખી બનો.

‘યોગસ્વાધ્યાય’માં નિર્દેશ થયેલા ગ્રંથોની સૂચી

યોગશાસ્ત્ર
જ્ઞાનાભ્યુવ
યોગબિન્દુ
ભગવદ્ગીતા
યોગવિશિક્ષા
યોગશતક
સવાસો ગાથાનું સ્તવન
યાત્રવદ્કથ સંહિતા
પાતંજલ યોગસૂત્ર
ધર્મરત્ન પ્રકરણ
પંચસૂત્ર
હઠયોગ પ્રદીપિકા
નમસ્કાર માહાત્મ્ય
ધર્મબિન્દુ
શ્રી વિશેષાવસ્થક બાબ્બ
શ્રી નંદીસૂત્ર
વંદિતા સૂત્ર
શ્રી સૂત્ર કૃત્તાંગ સૂત્ર
યોગદષ્ટિ સમુચ્ચ
તત્ત્વાર્થસૂત્ર
પ્રશ્નમરતિ
યોગદષ્ટિની સળંગાય
રત્નકરંક આવકાચાર
શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર
દ્વાત્રિંશત્ દ્વાત્રિંશિકા
આત્માનુશાસન
પ્રતિક્રમણસૂત્ર
શ્રી હશવેકાલિકસૂત્ર
શ્રી નિશીથસૂત્ર
શ્રી વ્યવહારસૂત્ર
અધ્યાત્મસાર
શ્રી આનંદધન ચોવિશી
સાક્ષાત્કૃષ્ણ ગાથાનું સ્તવન
જ્ઞાનસાર
શ્રી પદ્મનંદિ પંચવિંશતિકા

શ્રી યશોવિજયજી ચોવિશી
અમૃતબિન્દુ ઉપનિષદ્
અધ્યાત્મોપનિષદ્
શ્રી બૃહત્કદંપ
શ્રી યોગશાસ્ત્ર સ્વોપમ્પટીકા
પોઝશક
પોઝશક ટીકા
શ્રી મહાનિશીથ સૂત્ર
ઉપમિતિભવ પ્રપંચા કથા
સદ્ધર્મવિશિક્ષા
આધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ
સુત્તનિપાત
વિશુદ્ધિમગ્ન
મોક્ષિયર્થવતાર
પાટિસ ભિદા
ધર્મ પદ
ભાગવત
ઋગ્વેદ
શિક્ષા સમુચ્ચય
વિષ્ણુ પુરાણ
અથવેદ
તૈત્તિરીય બ્રાહ્મણ
અધ્યાત્મ ભૈરવસના વિવૃત્તિ
આપ્તબલ
વીતરામ સ્તોત્ર
પચાશક
બૃહદ્ધારણ્યા યંત્ર
ગૌરક્ષસંહિતા
કુલાભ્યુવ તંત્ર
સંમોહન તંત્ર
ગન્ધર્વતંત્ર
ધેરંકસંહિતા
ધ્યાનશતક
આતુર પ્રત્યાખ્યાન
તત્ત્વજ્ઞાન તરંગિણી

કૃમપુરાણ
વાયવીયસંહિતા
યોગવાશિષ્ઠ
મનુસ્મૃતિ
પંચવસ્તુ
યોગી યાત્રવદ્કથ
શુભ્રસ્થાન કમારોહ
કસ્તુરી પ્રકરણ
સિ હરપ્રકરણ
હિંશુલપ્રકરણ
તત્ત્વાનુશાસન
યોગ પ્રદીપ
સમાધિશતક
પરમાત્મ દ્વાત્રિંશિકા
યોગ અષ્ટક
ધ્યાન અષ્ટક
ધ્યાન વિચાર
મરણ સમાધિ પધ્ધતી
ચતુર્વિધ ધ્યાન સ્તોત્ર
પરમેષ્ટિ વિદ્યા યંત્ર કદંપ
ઘૌઠકાર વિદ્યાસ્તવન
મન્ત્રરાજ રહસ્ય
શિવ સંહિતા
શાકતાનંદ તરંગિણી
નિર્વાણતંત્ર
તંત્રસાર
પ્રાણુ તોપણી તંત્ર
જ્ઞાન સર્કલની તંત્ર
વૈષ્ણવી પોઝશ અંથ
ધર્મસર્વસ્વાધિકાર
સન્મતિ તક
પાશ્વચરિત્ર
ઉપદેશ પ્રસાદ
પ્રવચન સાર
ધર્મ સ ગ્રહ

શ્રીપાલરામ	ભૈરવ પદમાવતી કદપ	આચારદિનકર
બૃહદ્વારણ્યકોપનિષદ	લક્ષ્મણવકાર ગુણનવિધિ	શ્રી સુરિમંત્રકદપ
ધર્મોપનિષદ	નમસ્કારમંત્ર સ્તોત્રમ્	સિદ્ધહેમખંડ-ન્યાયા
કુંડિકોપનિષદ	ગિન વજ્ર પંચર સ્તોત્ર	સ્તુતિચતુર્વિંશતિકા
નિરાલંબોપનિષદ	આગ્નેય પુરાણ	નિવાણકલિકા
સંન્યાસોપનિષદ	હુકારામ ગાથા	વહિપુરાણ
હાદોપનિષદ	મહોપનિષદ	શ્રી અભિતક્ષાતિસ્તવ
ચૈંગલોપનિષદ	કૃવલ્યોપનિષદ	શ્રી ગૌતમસ્વામિકંઠ
તેજોબિંદુપનિષદ	રૂદ્રયોપનિષદ	શ્રી શાંતિસ્તવ
શુકરહર્યોપનિષદ	મહાવાક્ય રત્નાવાલ	ભાવનોપનિષદ
રૂદ્રયામલ તંત્ર	માંકુલ્યોપ નિષદ	પરમેષ્ઠિમંત્રકદપ
યોગ શિષોપનિષદ	રામોપનિષદ	અનુભવમંત્રદ્વાત્રિચિકા
યોગ ચૂડામણિ ઉપનિષદ	નૃસિંહપૂર્વ ઉપાનિષદ	વ્યાધિકાશ
ગોતમીય તંત્ર	નૃસિંહઉત્તર ઉપાનિષદ	લલિતાત્રિંશતી
શારદા લિલક તંત્ર	ગણેશોપનિષદ	રકંઠપુરાણ
વાશહોપનિષદ	ઐતરેયોપનિષદ	ભભિતાસહસ્રનામ-મીઠા
કટોપ નિષદ	મૂંડકોપનિષદ	ખીજનિષદ
યોગ સ્વરોહમ	ત્રપાદિભૂતિ-ઉપનિષદ	ધર્મોપદેશમાલા
સમકિતના ૬૭ ખોલની સજ્જાય	બ્રહ્મવિદ્યોપનિષદ	માતૃકાપ્રકરણ
લૌકિક કદપ	ગળાલ દશનોપનિષદ	નવકારસાર સ્તવનમ્
સંકાર વિદ્યા સ્તવનમ્	અવધૂતોપનિષદ	શ્રી સિદ્ધમેન-શકરસ્તવ
સિદ્ધહેમ શબ્દાનુશાસન	મુક્તિકોપનિષદ	હરિકિત રસામૃતસિન્ધુ
ભોગગરુડ કદપ	અનુભવ અષ્ટક	શ્રી વધમાન વિદ્યા

વિનંતિ

‘યોગ સ્વાધ્યાય’ના આ વિભાગમાં યોગ સંબંધી અનેક મહત્વના વિષયોના સંકેત પણ થઈ શક્યો નથી. તથા સ્થળ સંકેતને લીધે જે વિષયોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તેનું સ્પષ્ટીકરણ વિષદ પછે કરવાનું શક્ય બન્યું નથી તે માટે સુદ વાંચકો અમને ક્ષમા કરે.

યોગ વિષયક એક સ્વતંત્ર પ્રકાશન આશરે એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સહિત તૈયાર થઈ રહ્યું છે.

માત્ર મર્યાદિત સંખ્યામાં પ્રતો છપાવાની હોવાથી જેઓની આ વિષયમાં નિહાસા હોય તેમને આ પુસ્તકના અંતે મૂકેલી જાહેરાત જોવા વિનંતિ છે.

યોગ અનુપ્રેક્ષા

સંપાદક : શ્રી. કિરણ

એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સાથે

દે મોક્ષ માર્ગે, માર્ગાતીત સ્વરૂપે ભવસમવરદા શારદે શુદ્ધ ભાવે ॥

અસ્યકાવ્ય પ્રભાવેષુ સ્મરણમાત્રેષુ વિદ્યા આગચ્છતિ.

- ૮ ઈ ક્ષૌ વદ વદ વાગ્વાદિની ભગવતી સરસ્વતી શ્રુતદેવી મમભક્ત્ય હર હર શ્રી ભગવત્યૈ કઃ ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા.

પ્રત્યહં ૧૦૮ જાપાત્ પુદ્ધિ વિકાશાયે ત્રણ માસ સુધી ગણવો.

- ૯ ઈ ક્ષૌ શ્રીકલ્પી વાગ્વાદિની સરસ્વતી મમ જિહ્વાયે વાસં કુરુ કુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર ૨૯ (ઓગણત્રીશ) દિવસ સુધી સવારમાં ૧૦૮ વાર શુદ્ધતાપૂર્વક ગણવો જહ્નુપુદ્ધિવાળાને સારી પુદ્ધિ અને વિદ્યા પ્રાપ્ત થાય છે.

- ૧૦ શ્રી અભયદેવ સૂરિ આન્માય મંત્ર (પ્રાચીન પત્ર પરથી)

ઈ ક્ષૌ એ ક્ષૌક્ષ્મૈસઃ સરસ્વત્યૈ નમઃ

સરસ્વતી ચૂર્ણ મંત્રવાનો મંત્ર

- ૫ ઈ ઐ ક્ષૌ શ્રીકલ્પી વદ વદ વાગ્વાદિની ભગવતી સરસ્વતી મમ પુદ્ધિ વધની નમઃ સ્વાહા.

આ મંત્ર શરીર શુદ્ધિ પૂર્વક દીપ-ધૂપાદિ સમેત રવિવાર અથવા ગુરુવારે પ્રાતઃ સમયે પૂર્વ દિશા સન્મુખ સરસ્વતી ચૂર્ણ સ્વચ્છ પાત્રમાં રાખી ૧૦૦૮ વાર ગણી રાખવું. તે ચૂર્ણને સવારમાં ૧૦૮ વાર ઉપરનો મંત્ર ગણી ગાયના ઘી-સાકર સાથે ખાય તો ઘણી જ પુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે સરસ્વતી ચૂર્ણના રસોક્તમાં જણાવ્યું છે.

સરસ્વતી ચૂર્ણ

ગદુચ્ચપામાર્ગ વિહંગ શાંકીની, ગ્રાહ્યા વયા સુંઠ સત્તાવરીસમા । ધૂતેના લિહા પ્રકરોતી માનવાઃ ત્રિભિદિનૈઃ અન્થસહસ્ર ધારણા ॥ અર્થ-ગળો (લીંબડાની ગળો) ૧ અઘાડો ૨ વાવડિંગ ૩ શંખાવલી ૪ ગ્રાહ્યી ૫ વજ ૬ સુંઠ ૭ સત્તાવરી ૮ આ પ્રમાણે આઠ ચીજો સમ ભાગે લઇ ચૂર્ણ કરી કપડછાણ કરવું. તેને ઉપરના પાંચમાં મંત્રથી કદા પ્રમાણે મંત્રો સવારે ગાયના ઘી સાકર સાથે પ્રાસન કરે ઉપરથી દુધ પીવે તો ત્રણ દિવસમાં એક હજાર રસોક્ત કંઠસ્થ કરી શકે તેવી પુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

- ૬ ઈ નમો સરસ્વતી પુદ્ધિ ભલવધિની સ્વાહા.

શુરુવાર-રવિવારે સ્નાન કરી શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી દીપ ધૂપ સમેત પૂર્વ દિશામાં ૧૨૫૦નો જાપ કરવો. કાર્ય પ્રસંગે ૭-૨૧ મંત્રના જાપથી સ્વચ્છ પાણી મંત્રો પાછળે તો વિદ્યા વધે પુદ્ધિ વધે, સુખશાંતિ થાય.

શુભાશુભ જાણવાનો મંત્ર-‘ઈ ક્ષૌ અહ્ વૈ સ્વાહા.’

કોઇપણ કાર્યમાં લાભ-હાની, નફો-તોટો, થશે કે કેમ ? તે જાણવું હોય ત્યારે ત્યારે રાત્રે કપાળે અંદનનું વિલેપન કરી તે સુકાઈ જાય પછી ૧૦૮ વાર આમંત્રનો જાપ કરી. અરિહંત ભગવાનનું નવકારમંત્રનું સ્મરણ કરતાં કરતાં જૂમિ ઉપર ગરમ કામળી કે શેત્રંજી પાથરી સૂઈ જઈ એટલે સ્વપ્નમાં ધારણા કામના ફળની ખબર પડશે.

વિદ્યા પ્રાપ્તિ મંત્ર:-

ૐ હ્રીં અસિઆઉસા નમો હ્રીં વાહિની સત્યવાહિની વહ વહ મમ વક્ત્રે-ઝણ્યે
વાચયા સત્યં યૂહિ યૂહિ સત્યં વહ વહ અસ્ખલિત પ્રચારા સહૈવ મનુજા સુર સહસિ
હ્રીં અહું અસિઆઉસા નમઃ-સ્વાહા

આ મંત્રનો વિધિ પૂર્વક એક લાખ જાપ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે, સિદ્ધ થયેલા મંત્રથી
મહાબુદ્ધિશાલી, અર્થિત્યસ્મરણુ શક્તિશાળી, વાદવિવાદે જયપ્રાપ્તકારક, બુદ્ધિગમ્ય કાર્યે
સફળતા મળે છે. પઠન-પાઠન-પરીક્ષામાં ૧૦૮ વાર જાણી કાર્યમાં જાય તો પાસ થાય છે.
જવરનાશન મંત્ર:-

ૐનમો લોએ સંવસાહૂણું, ૐનમો ઉજજાયાણું, ૐનમો આયશ્યાણું, ૐનમો
સિદ્ધાણું. ૐનમો અરુહંતાણું ૐ હ્રીં સ્વાહા.

આ નવકાર પરાવતની વિદ્યામંત્રને ૧૦૮ વાર જપતાં કેરી સફેદ ચાદરના
ખૂણાને મસળતા જવું. મંત્ર જપ પૂરો થતાં તે ખૂણાની ગાંઠવાળી દેવી. પછી તે ચાદરની
ગાંઠવાળો છેડો તાવવાળાના મસ્તક તરફ રાખીને તે ચાદર તાવવાળાને ઓઢાડવી. તેથી
કોઈપણ તાવ-રોગ-દો, એકાંતરીયો, ચોથીઓ, ટાઢિઓ, ગમેતેવો તાવ ઉતરી જાય છે.

મસ્તક રોગ મટાડનાર મંત્ર:-

ૐનમો અરુહંતાણું ૐનમો સિદ્ધાણું ૐનમો આયશ્યાણું, ૐનમો ઉજજાયાણું
ૐનમોલોએ સંવસાહૂણું ૐનમો નાણાય ૐનમો દંસણાય ૐનમો આરિતાણું ૐનમો
તવાય ૐ હ્રીં ત્રૈલોક્ય વસ્યંકુરકુરુહૈ સ્વાહા.

એક સ્વચ્છ વાટકી-ખાલી કે લોટીમાં ચોખ્ખું પાણી ભરી આ મંત્ર એકવીશ
વાર ભણી તે પાણીમાં દરેક મંત્રે ફૂંક મારીને પાણી મંત્રવું. તે મંત્રેણું પાણી માથુ
ફાપતું હોય કે આધારીશી હોય તેને પીવા આપવું તેથી મસ્તકના દરેક રોગ
શાંત થાય છે.

ભૂત-પ્રેત-ડાકિની-શાકિની નિવારણ મંત્ર.

ૐ હ્રીં અ-સિ-આ-ઉ-સા સવં હ્રીં સ્તંભય સ્તંભય મોહય મોહય અંધય
અંધય મૂકવત્ કારય કારય કુરુ કુરુ હ્રીં હ્રીં ઠઃઠઃ ઠઃઠઃ ।

પ્રથમ આ મંત્ર કાળીચોદશ-સૂર્ય-ચન્દ્ર ગ્રહણ કે નવરાત્રિમાં મંત્ર સાધક દિવસોમાં
સિદ્ધ કરવો. પછી જ્યારે કામ પડે ત્યારે. સ્ત્રી-બાળક કે કોઈને ભૂત-પ્રેત-ચૂડેલ, ડાકિની,
શાકિનીનો વળગાડ લાગ્યો હોય, નજર લાગી હોય ત્યારે સવાર સાંજ આ મંત્રથી
મોરપિચ્છતા ગુચ્છાથી કે ચરવલાથી મસ્તકથી પગ સુધી ૨૧ વાર ઉંજવું તેથી ત્રણ કે
સાત દિવસમાં તેની પીડા વળગાડ-નજર છૂટી જશે.

પ્રદેશ ગમને લાભ મંત્ર:-

ૐનમો અરિહિતાણું ૐનમો અંદવધંએ અંદાવધંએ અત્તદંએ ગિરે મોરમોર હ્રીં
હ્રીં હ્રીં હ્રીં મધુરવાહિનીએ સ્વાહા

જ્યારે પરદેશમાં વેપાર-રોજગાર-ધંધો કરી દ્રવ્ય કમાવા સારું જવું હોય ત્યારે આ મંત્રનો જાપ શ્રી પાશ્વનાથ ભગવાનની પ્રાંતમા સામે ઉભા રહી હથ હાથ પ્રમાણ કીપ-ધૂપ સમેત કરવો પછી શુભ સુદૃત્ત શુભ શુક્રને ચંદ્ર સ્વર ચાલને જવું, જતી વખતે ૧૦૮ વાર આમંત્રનો જાપ કરવો અને જે શહેર-નગર-ગામમાં પ્રવેશ કરતાં ૧૦૮ નો જાપ કરી પ્રવેશ કરવો, તેથી ધારણા વેપાર ધંધામાં ઘણું લાભ થશે કેઈ પશુ ધંધો લાભદાયક થશે આ મંત્ર રોજ ચાલુ રાખવાથી ચાલુ વેપારમાં વૃદ્ધિ થશે.

ચેતવણી:-જે શહેર-ગામમાં ધંધો-રોજગાર-વેપાર માટે જવું હોય તે શહેર ગામમાં મંગળવારે પ્રવેશ કરવો નહિ, તે ખાસ ધ્યાન રાખવું. હથ હાથનો જાપ કરવો-ઉપવાસ-આયંબિક કે એકાસણું કરવું, મન-વચન-કાયાથી પવિત્રપણે જાપ કરવો. પરદેશગમને સર્વસિદ્ધિદાયક મંત્ર છે.

સુખ-સમૃદ્ધિ-સંપદા-પુત્ર પ્રાપ્તિ મંત્ર [ત્રિભુવન સ્વામિની વિદ્યા]

ૐ હ્રીં શ્રીં હ્રીં કલૌં અ-સિ-આ-ઉ-સા ચુહુ ચુહુ હુહુ હુહુ મુહુ મુહુ હ્રિંચયં
ત્રે કુરે કુરે સ્વાહા.

આ મંત્રને ચોવીસ હજાર સુગંધી પુષ્પોથી જાપ કરવો, દરેક પુષ્પ કીક એક એક મંત્ર બોલી જાપ કરવો જાપ ત્રણ દિવસમાં ઉપવાસ આયંબિક કે એકાસણાથી કીપક ધૂપ અખંડ રાખી કરવો તેથી આ મંત્ર સિદ્ધ થશે. પછી હરરોજ એક માળા ૧૦૮ની ગણવી. આ મંત્રના પ્રતાપથી-દ્રવ્ય-સમૃદ્ધિ-સંપદા-પુત્ર-સ્ત્રી-સ્થાવર જંગમ મિલકત દરેકમાં વૃદ્ધિ થશે યશ-કીર્તિ-ઋદ્ધિ-સિદ્ધિ મળશે પૂણું શ્રદ્ધાપૂર્વક નિયમિત જાપ કરતા રહેવું.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ મંત્ર

ૐ હ્રીં અરુહંત સિદ્ધ આયરિય ઉવલ્લભાય સઽવ સાહુષું નમઃ.

આ મંત્રનો પવિત્રપણે વિધિપૂર્ણ મન-વચન કાયાનાશુભ યોગથી સવાલાખ જાપ કરી સિદ્ધ કરવો પછી હરરોજ ત્રણ માળા ગણવી તો અખૂટ દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય છે.

સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર

અ-સિ-આ-ઉ-સા-નમઃ આ મંત્રનો વધિ પૂર્વક સવાલાખ જાપ કરવાથી સિદ્ધ થાય છે હરરોજ ત્રણ માળા ગણવી. દરેક કાર્યમાં લાભ મળે છે.

સર્વ સિદ્ધિદાયક મંત્ર

ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણું સિદ્ધાણું આયરિયણું ઉવલ્લભાયાણું સઽવ સાહુષું મમ ઋધિ-વૃધિ સમીહિતં ર કુરુકુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર સ્થિર શુદ્ધિપૂર્વક સવાર-ખપોર અને રાત્રે ૧૦૮ ની દરેક વખતે એક એક માળા ગણવી. તેવી રીતે ૨૧ દિવસ સુધી લાગલાગટ જાપ કરવાથી સર્વ પ્રકારે મન ઇચ્છિત લાભ થાય છે અને ચિંતવેલું કાર્ય ફળે છે.

મન ઇચ્છિત કાર્ય સિદ્ધિ મંત્ર

ૐ હ્રીં શ્રીં હ્રીં હ્રીં હ્રીં સઃ અસિઆઉસા સ્વાહા.

જે કાવળી સિદ્ધિ મેળવવી હોય તે કાવ' મનમાં ચિતવવું, અને સવાલાળ મંત્રનો જાપ કરવો. જ્યાંસુધી જાપ ચાલે ત્યાંસુધી દયાંગ ધૂપ આહુ રાખવો મન ઇચ્છિત કાવ' સિદ્ધ થાય છે.

સર્વ સિદ્ધિ હાયક મંત્ર

ૐ નમો અરુહંતાણું ૐ નમો સિદ્ધાણું ૐ નમો આયરિયાણું. ૐ નમો ઉવનજા-યાણું ૐ નમો લોચોસંવસાદૂણું ૐ હૈં હ્રીં હ્રૂં હ્રીં હ્રીં સ્વાહા.

આ મંત્રનો પવિત્રપણે મન-વચન-કાયાની ઐકાગ્રતાથી વિધિપૂર્વક સવા-લાખનો જાપ કરી સિદ્ધ કરવો. પછી હરદોજ એક માળા ૧૦૮ ની ગણવી. લક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ થાય છે.

દ્રવ્ય પ્રાપ્તિનો સરલ ઉપાય

લક્ષ્મી મેળવવાની ઇચ્છાવાળાએ નીચેના નિયમો પાળે તો તેને ખીમે ખીમે લક્ષ્મી મળે છે અને સુખ' રીતે સુખ મળે છે. અઠવાડીયામાં દ્વિત્વ દર યુધવાર મુરકમ' (હનુમત) કરાવવી, હાથમાં રૂપાનાણું લઇ નવકાર મંત્ર સાત વાર ગણી બંને હાથની હથેળી સુખ પર દેવવી. અને પથારીમાંથી ઉઠતા જે સ્વર આકતો હોય તે બાણુનો' પગ પહેલા પથારીમાંથી બહાર મૂકવો. આવી રીતે હરદોજ કરવાથી લક્ષ્મી-યશ-કીર્તિ' મળે છે શરીર સુખી રહે છે.

મહા સિદ્ધિ હાયક મંત્ર

ૐ હ્રીં જ્ઞઃ અ-સિ-આ-ઉ-સા અપ્રતિહત વિશે ૐ હ્રીં અહૂં નમઃ

ઇંક' પરમેષ્ઠિ મહામંત્ર એક વિશતિ અક્ષરાણિ હસ સહસ્ર (૧૦૦૦૦) જાપાલ મહાસિદ્ધિભંવતિ મહાલાભકારક મંત્ર.

નમુત્યુણું સ્વપ્ન વિદ્યા મંત્ર

ૐ હ્રીં નમો જિણ્યાણું, લોગુત્તમાણું, લોગનાહ્યાણું, લોગહિયાણું, લોગપર્જનાણું, લોગપત્તએઅગરાણું, મમ શુભાશુભ' દશ'ય દશ'ય કલ્યુપિશાચિની સ્વાહા.

આ વિદ્યા-મંત્રને પ્રહર રાત્રિ પછી સ્વચ્છ થાળીમાં ખટગંધથી લખવો હીપક-ધૂપ કરવો. લખી લીધા પછી તરત તે થાળીની આસપાસ ચારદિશામાં ૧૦૮ ની એક એક માળા આ મંત્રની ગણવી. પછી "કલ્યુપિશાચિની આરધનાથ' કાઉસ્સગ કરુ' ! ઐમ કહી અન્નતથાં કહી ૨૦ વીશ લોગસનેા (ચંદ્રેસુનિમ્મલયરા સુધીનો) કાઉસ્સગ કરી. પારી તેજ જગ્યાએ ભૂમિશયન કરવું ચંદનાદિ-સુગંધી દ્રવ્યથી હાથ-મસ્તક-કાન વગેરે સુગંધ યુક્ત કરવા, સુગંધી ધૂપથી તથા સુગંધી દ્રવ્યથી આસપાસનું વાતાવરણ કવરું. કાઉસ્સગ પારી લીધા પછી મૌનપણે સુવું આ વિદ્યા-મંત્ર રાત્રિવાર કે શુક્રવારે ગણવો. ખારેણું કામ થાળીમાં અઠગંધથી લખવું. સ્વપ્નને વિષે શુભાશુભ કહેશે.

લક્ષ્મીઅર્થે લખિધ મંત્ર

ૐ હ્રીં બીવલુદ્રણું, ૐ હ્રીં કુર્લુદ્રિણું, ૐ હ્રીં સંભિજસોઆણું, ૐ હ્રીં અખીણું મહાણુસ્સભિ

લક્ષ્મિ', સંવલક્ષ્મિ' નમઃ સ્વાહા.

. આ લક્ષ્મિમંત્ર પવિત્રપણે ત્રણ ઉપવાસ કરી રોજના દશમાલા (૧૦૦૮) ગણવી ત્રણ દવિસમાં ૩૦૦૦ ત્રણ હજાર જાપ કરવો પછી દરરોજ ૧૦૮ એક માળા ગળવી અખૂટ લક્ષ્મી મળે-રહે-યશ-કીર્તિ-બુદ્ધિ-વિદ્યા-સત્કાર-સન્માનમાં વૃદ્ધિ થયા કરે.

આગમિક સ્વપ્ન વિદ્યા મંત્ર

ૐ નમો અરહત્યો ભગવત્યો પશુ સમણસસ અમલો વિમલો નિમ્મલો નાણુ પયાસણી ૐ નમો સ્વચ્ચં ભાસર્ધ અરિહા સ્વચ્ચં ભાસર્ધ કેવલીયો એણુ સ્વચ્ચ વયણેણુ સંવં હવઉ મે સ્વાહા.

પ્રહર રાત્રે કાર્યોત્સર્ગેણુ પવિત્રી ભૂત્વા સુગંધ દ્રવ્ય સમેત ૧૦૮ જાપ કરતંત્ર તત્રૈવ ભૂમિશયનીય સ્વપ્ને શુભાશુભ દર્શયતિ

સર્પ વિષાપહર મંત્ર.

ૐ ઇલ-મિત્તે, તિલમિત્તે ઇલિતિલિમિત્તે, ડુંખે-ડુંખેલિયે, ડુસ્સે-ડુસ્સેલિયે, ડુખે-ડુખેલિયે, તકકે-તક્કરણે, જકકે જક્કરણે, અકકે-અક્કરણે, મમ્મે-મમ્મરણે, સિંહે-સિંહકરણે, કશ્મીરે-કશ્મીરમંડને, અનધે-અનધાધને, અધને-અધનાધને, અધાયતે, અખાયતે, પેય-પાયતે, પ્રવેતે-પ્રવેતતુંકે અનુરકતે ઠઃ ઠઃ ઠઃ સ્વાહા.

આ મંત્ર ચોરાશી વાદમાં જય પતાકા મેળવનાર પરમ પ્રભાવક આચાર્યશ્રી બાદિ દેવસૂરિ મહારાજે કુરુકુલ્લા દેવીની આમ્નાય યુક્ત રચેલો છે. આ મંત્ર વિધિપૂર્વક સિદ્ધ કરે તો તેઓ કોઇપણ ભાતના સર્પોના વિષને ઉતારી શકે છે અન્યથા આ મંત્રને નિરંતર ત્રણવાર-સાતવાર-એકવીશવાર ગણનારને સર્પ કરડતો નથી કદાચ પૂર્વકમના યોગે કરડે તો પણ વિષ ચડતું નથી-ઉતરી જાય છે.

વ્યાધિહર માતાંગિની મંત્ર

. ૐ વં. લં રં યં ક્ષ હં સ માતાંગિની સ્વાહા

[અઉહહ અકખર વિજળા, જવિઅંજલં સત્ત વારાઓ. જલવિસદાહ વિસાણુ, તાદિહર તોય પીએણુ] અર્થ-આ ચૌદ અક્ષરી માતાંગિની વિદ્યાથી શુદ્ધ જલને સાત વાર મંત્રી તે પાણી પીવાથી પાણીવિકાર, વિષ-ઝેર, શરીર દાહ, વિસર્પ વગેરે વ્યાધિઓ નષ્ટ થાય છે-મટી જાય છે. શરીર શુદ્ધ કરી, શુદ્ધ વાસણમાં સ્વચ્છ પાણી લઈ ઉપરનો મંત્ર સાત વાર બોલતા જલું અને પાણીમાં ફૂંક મારતા જલું સાથે ધૂપ કરવો તેથી શરીરના-વિકારો, ઝેર, દાહ વગેરે રોગ મટી જાય છે.

શ્રી અંબિકાદેવી મંત્ર

ૐ હ્રીં શ્રીં અ બે-જગદંબે, શુભે-શુભકરે, અમુંબાલં ભૂતેભ્યો રક્ષ રક્ષ ગ્રહેભ્યો રક્ષ રક્ષ, પિશાચેભ્યો રક્ષ રક્ષ, વેતાલેભ્યો રક્ષ રક્ષ, શાકિનીભ્યો રક્ષ રક્ષ, ગગનદેવીભ્યો રક્ષ રક્ષ, દુષ્ટેભ્યો રક્ષ રક્ષ, શત્રુભ્યો રક્ષ રક્ષ, કામંણેભ્યો રક્ષ રક્ષ, દૃષ્ટિ દોષેભ્યો રક્ષ રક્ષ, જયંકુરુ. વિજયંકુરુ, તુષ્ટિંકુરુ, પુષ્ટિંકુરુ, કુલવૃદ્ધિંકુરુ શ્રીં હ્રીં ૐ ભગવતી શ્રી અંબિકે નમઃ

આ અંબિકાદેવીનો મંત્ર સિદ્ધ કરી દરરોજ ૭-૨૧ વાર ગણે તો તને કોઇ પણ દુષ્ટદેવ-દેવી હરકત કરતા નથી અને અંબિકાદેવી સર્વ પ્રકારે સહાય કરે છે શ્રી ચન્દ્રપ્રભજિન અત્રિષ્ટિના જવાલામાલિની મંત્ર-ઈચ્છિત કાર્યમિધિ મંત્ર

૧ ઈ હ્રીં શ્રીં અહું ચન્દ્રપ્રભ શ્રીં હ્રીં કુરુકુરુ સ્વાહા.

આ મંત્ર અષ્ટમહાસિદ્ધિ ફલ દાયક છે અનુરાધા નક્ષત્રમાં જાંપ કરવાવાળાના અનુકૂલ ચન્દ્રખલ હોય ત્યારે શ્રી ચન્દ્રપ્રભજિનની મૂર્તિ અથવા પ્રતિકૃતિ સન્મુખ શરીર શુદ્ધિપૂર્વક મન-વચન-યાત્રી સ્થિરતાથી ધીમે અખંડ દ્વિવો-ધૂપ અને વસ્ત્ર-આસન-માલા સફેદ વણુની (સુતરની માલા) લેવી ત્રણ દિવસમાં ૧૨૦૦૦ (બારહજાર)નો જાપ પૂરા કરવો. જાપ જપતી પહેલા આ પ્રમાણે બેઠવું.

“શ્રી જવાલામાલિની પ્રાસાદત્ત એષઃ યોગઃ ક્વતુ.” ત્રણ સફેદ અન્નના એકાસણ કરવા મન ઇચ્છિત ફલ પ્રાપ્ત થાય છે.

૨ ઈ હ્રીં કલૌં શ્રીં ચન્દ્રપ્રભજિનેન્દ્રાય જવાલામાલિન્યૈ નમઃ

આ મંત્ર નીચેની વિધિપૂર્વક દરરોજ ૧૦૮ વાર ગણે તો મન ઇચ્છિત વાન્છિત ફલ સિદ્ધિ થાય છે ચન્દ્રપ્રભજિનપ્રતિમાને દુધનો પખાલ કરી બરાસમિશ્ચિન કેશર અંદન ઘસીને પૂજા કરવી સફેદ પુષ્પ ચકાવવા ધીમે દીવો-ધૂપ કરવા સર્વ ઉપકરણ ચાંદીના સફેદ રાખવા નવકારવાળી ચાદી કે સુતરની રાખવી તેથી ધારેલું કાર્ય તત્કાલ ફલી મૂળ થયે.

ભકતનામર ૧૧ ત્રોત્રીક મંત્ર

દૃષ્ટવા ભવન્ત માનમેષ વિદ્યેકનીય, નાન્યત્ર તેષ મુપયાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ।

પીત્વા પયઃ શશિકરણુતિ દુગ્ધ સિન્ધૌઃ, ક્ષારજલં જલ નિર્ધેરશિતુ ક ઈચ્છેત ॥૧૧॥

ઈ હ્રીં શ્રીં કલૌં શ્રીં કુમતિ નિવારિણ્યૈ મહામાયાયં નમઃ સ્વાહા॥

આ મંત્ર ૧૦૮ વાર જાપ કરવો. મૂલ નાયક શ્રી ઋષભદેવ પ્રસાદે ત્રણ પ્રદિક્ષણા દઈ દીપ-ધૂપ પ્રગટાવી પવિત્ર થઇને આ મંત્રનો જાપ કરતા પહેલા ત્રણવાર ઉપરનો પ્રલોક બોલવો પછી જાપ કરવો-અદ્વયયં પાળવું, એકાસણું અથવા સચિત્તનો ત્યાગ કરવો, એકપણ દિવસ ખડિત કયાં વગર છમાસ સુખી ગણવાથી અપૂર્વ લાભ-સર્વકામ સિધ થાય છે.

શ્રી ચન્દ્રપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાંતર્ગત મંત્ર

ઈ હ્રીં શ્રીં કલૌં જલું નમિગિણુ અમુરસુર ગરૂલ ભુયંજ પરિવંદિયં ગયત્તિલેસં અરિહે સિદ્ધાયરિએ ઉવજાએ સંવસાહુણુએથો નમઃ સ્વાહા.

આ સૂત્રાંતર્ગત મંત્ર પુષ્પાકંથી ગણવો દરરોજ પવિત્ર થઈ પચવણુના કુંડોથી પૂજા કરવી દરરોજ એકાસણું સાત્વિક ભોજન કરવું, પ્રથમ દિવસે ૧૦૮ એક માલા, બીજે દિવસે બે એમ સાતમા દિવસે સાત માલા ગણવી. પછી આઠમા દિવસે ૬ નવમા દિવસે છ-પછી પાંચ એમ ઉતરતા જવું તે છેલ્લા દિવસે એક માલા ગણવી અમુરેન્દ્ર સર્ગરૂપે આવે, ઠરવું નહિ મનોઇચ્છિત કામ પૂર્ણ કરે.

હોડાર મંત્ર સત્યામ્નાય કલ્પ.

૧ ઈ હો નમઃ (અથવા) ૨, ઈ હો અહું નમઃ

આ બે મંત્રમાંથી કે.હ એકને જાપ કરવો. દીવાળીના દિવસોમાં અઠમ કરી અથવા બીજા શુભ દિવસે પેતાના શુભ દિવસે પેતાના શુભ ચંદ્રબલ એઈ ત્રણ દિવસ સુધી સવાર બપોર અને રાત્રે દરેક વખતે સત્યાવીશ સત્યાવીશ માળા ગણવી. જાપ વખતે અખંડ દીવો ધૂા કરવો પૂર્વ અથવા ઉત્તર દિશા સન્મુખ મુખરાખી સૂર્ય-પીળા નાન-પાટણ ઉપર સ્વચ્છ ચાળ રાખી તેમાં ઉપરના મંત્રને અષ્ટગંધથી આલેખન કરવું તે સ્થાળ સન્મુખ બેસવું આમન-વસ-માળા સફેદ રાખવા ઉપવાસ ન થાય તો આયંબેલ કે એકાસણું કરવું બ્રહ્મચર્ય પાળવું ભૂમિશયન કરવું. જાપમાં બેઠા પહેલા સ્નાન કરી પવિત્ર મધ શરીર પર સુગંધી દ્રવ્ય લગાવવું આ પ્રમાણે ત્રણ દિવસમાં ૨૫૦૦૦ હામરનો જાપ કરવાથી તે મંત્ર સિદ્ધ થશે મનઃચિંતિત સર્વકામ સિદ્ધ મંત્ર છે પછી દરરોજ ત્રણ માળા ગણવી.

કે.૨ વખતે કામ પડે ત્યારે આ મંત્રને બે હાથની હથેળીમાં મુખ સામે રાખી ૨૧ વાર ગળી હથેળીમાં કુંક હઈ તે હથેલી મુખ ઉપર ફેરવવી જેથી જે કામનો વિચાર થયો તે કામ સિદ્ધ થાય છે શુભ કાર્યો જ કરવા આ મંત્ર સાત્તિક શુભ કમંકર છે.

શાન્તિકારક-શાન્તિજિનમંત્ર

ઈ નમઃ શ્રી શાન્તિ દેવાય સર્વોચ્ચ શાન્તિકરાય હૈા હૈા હૈં હૈં હૈં અ સિ આ ઉ મ મ સર્વશાન્તિ શાન્તિ કુઝ કુઝ, તુષ્ટિ પુષ્ટિ કુઝ કુઝ સ્વાહા.

આ મંત્રની માળાગણવાથી સર્વ નિમ્ને નાશ થઈ શાંતિ મળે છે.

સાંતર રતવ અમ-૧૫ મંત્ર

સાંતર રતવને ત્રિકાલ સંપૂર્ણ ગણવું તેની બીજી અને ત્રીજી ગાથા-ઈ સ સિ સિ સિ ॥ ઈ સતિ નમુકરો સ્વાહા ॥ ૭-૨૧-૪૧-૫૧ કે ૧૦૮ વાર ગણીએ તો અમજવગદિ નાર, ભૂપાદિનો વિકાર. શાકની આદિના દેવો થતા સર્વ પ્રાણી સ્થાપિ શાંતિ રહે છે તરત ફળદાયક મંત્ર છે.

સાંતર રતવનો મૂત્ર મંત્ર

ઈ હૈા શ્રી શાન્તિજિન સંવાસવ હુરિય હરણાણું હૈા શ્રી હૈાઈૈા નમઃ.

ઇંદ ગતુવિંગતિમત્રાક્ષણિ પ્રત્યક્ષ પ્રાણઃ કાલે ૧૦૮ બપાત શારીરિક માનસિક શાન્તિ પ્રાપ્યતે, શરીર નિરોગી માનસિક પારતપ વગરની સુખશાંતિ રહે છે.

દશ વૈકાલિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પ

મંત્ર- ઈ હૈા શ્રી હૈાઈૈા મંજલ મુક્તિદંની પાંચ ગાથા ૨૧ દિવસ સુધી ૧૦૮ની માળા ગણવી. ૨૧ દિવસના એકાસણા કરવા તેથી સુખ્ય સિદ્ધિ જેવી ઋષિ પાપન દશે. દીવાળીનો છઠ્ઠ કરી કેસર, કસ્તુરી, અંબર ભરાસાદિ અષ્ટગંધથી પવિત્ર પથે નીચેનો મંત્ર લખી પાસે રાખે કે ગંદલામાં રાખે તો સર્વનો લાભ થશે

દશ વૈકાલિક પ્રથમ અધ્યયન કલ્પયંત્ર

ધ	મો	મ	ગ	લ	મુ	કિ	દં	અ	હ	સા	સ	જ
મો	ત	વો	દે	વા	નિ	તં	ન	મ	સ	નિ	જ	રસ
ધ	મો	સ	યા	મ	જો	ઈ	જ	હા	દુ	મમ	મસ	પુ
ધે	મુ	ભ	મ	રો	આ	વિ	અ	હ	ર	સ	ન	ય
પુ	ધે	કિ	લા	મે	હ	સો	ય	પી	જો	હ	અ	પા
ય	જો	એ	મે	એ	સ	મ	જા	મુ	તા	જે	લો	એ
સ	નિ	સા	દં	જો	નિ	હ	ગ	મા	વ	પુ	ધે	સુ
હા	જુ	ભ	તો	સ	જો	ર	યા	શ્રી	વ	ય	ચ	નિ
તિ	લ	લા	મો	ન	ય	કો	હ	હ	વ	હ	મમ	હ
અ	હા	ગ	ડે	સુ	રી	યં	તે	પુ	ધે	મુ	ભ	અ
રા	જ	હા	કલો	મ	હુ	કા	ર	સ	મા	જુ	ધા	જે
ભ	વ	નિ	અ	મિ	સિ	યા	ના	જા	પિ	હ	ર	યા
દં	તા	તે	જુ	વુ	મ્યં	તિ	સા	દં	જો	નિ	જે	મિ

ધરમો-મ ગલની સુવર્ણસિદ્ધિ માટે પ્રાચીન પત્ર ઉપરથી નીચે પ્રમાણે ઉત્તર કર્યા છે.

ધરમો-પારો, મંગલ-સોનું, મુક્રીદં-ને પાલ તાંબુ. અહિંયા-કથે, સજમો-રાનો અંગધિઓ. દેવાવિત્ત-કલો ધતુરો, નમંસંતિ-પીટી દીપાળી દીનેટીના કુર પારો ધતુરા સમધર્મ, હેમરતુ અગથા આ યોમ ધર્મ, ત્રાળુ કથરેસું મદંધ, એટલે સપલા ઔષધ, પીટી દીપ દીપુ મદંધ, તેટલે રસ નિપજે. ત્રાંણુ રૂપું ધર્મી મહિ કત્રક મુકીઈ એટલે હેમ નિપજે-ચૌ.માં પૂર્વ માહેલી વિદ્યા.

ઉપર પ્રમાણે જુની ભાષામાં ઉતારેલું છે. તે પ્રમાણે અરી કાળ નુ

ગૌતમ સ્વામિના રાસમાં ગભિત મંત્ર.

ઈ હો શ્રી અરિહંત ઉવજગ્રાવ ગૌતમ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મહાસક્તીના મંત્રો

૧ આદ્ય પ્રચુરસ્ત્રીઃ શ્રી, મયા કામાક્ષરં તથા । મહાસક્ત્યૈ નમઃસ્ત્રી, મત્રેય દશ અધ્યકમ્ ॥ પ્રચુર સદ્ય કુસુમૈઃ સંલૂતૈઃ પીતવર્ણ કૈઃ

અર્થ-આ પ્રલોકમાં જણાવેલા મહાલક્ષ્મી મંત્રના દશ અક્ષરોનો જાપ કરવાનો છે તે આ પ્રમાણે છે શ્રી કૌંકલૌ મહાલક્ષ્મ્યૈ નમઃ ।

આ મંત્રનો જાપ ત્રણ દિવસમાં ૧૨૫૦૦ સાહબાર હજારનો કરવો. દરરોજ મહાલક્ષ્મીની પ્રતિકૃતિ (છબી) ની સામે કરવો ત્યારે સફેદ વણનાં સુગંધી ફૂલોથી પૂજા કરવી ત્રણ દિવસ ઉપવાસ અથવા સાત્ત્વિક ચીજનું એકાસણું કરવાં આસાન વસ્ત્ર-માળા પીળા વણની રાખવી માળા કેરખની જોડે દીપ-ધૂપ અખંડ રાખવો મહાલક્ષ્મીની છબી સુવર્ણગી-પીળા વસ્ત્રવળી પદ્મ કમલ હાથમાં હોય તેવી લેવી પછી રોજ ૧૦૮ની માળા ગણવી, અખૂટ લક્ષ્મી-ધન-ધાન્યથી ઘણો લાભ રાજ્યમાં-પ્રજામાં પ્રતાપ વધે. સરીરે સૌખ્ય વધે. લોકોમાં આદર-સત્કાર પામે.

૨ છે કૌં શ્રી ઐકલૌ મહાલક્ષ્મી મમ ગૃહે આગચ્છ આગચ્છ છે સ્વાહા. આ મંત્રનો દ્વીવાળીના દિવસોમાં ૧૨૫૦૦ (સાહબાર હજાર) નો જાપ કરવો ૩ છે કૌં યં-રં-લં-વં અહંહંસઃ ।

આ મંત્ર જિનેશ્વરદેવની પ્રાતઃ કાલે પૂજા કરી ૧૦૮ વાર ગણવો તેથી લક્ષ્મીની વૃદ્ધિ થશે વેપાર-વાણિજ્યમાં લાભ મળશે.

શ્રી અષ્ટોતરી સ્નાત્રમાં બોલવાની મંત્ર ગાથાઓ

ૐ વરકણ્ઠય-સંખ-વિદુમ, મરગયઘણ સન્નિહં વિગયમોહં ।

સત્તરિસયં જિણ્ણણું, સંવામર પૂર્ણવંદે સ્વાહા । ૧.

ૐ તં સંતિં સંતિકરં, સંતિણ્ણં સંવલયા સંતિં થુણ્ણમિજિણ્ણં, સંતિં વિહેઉમે સ્વાહા ॥ ૨

ૐ રોગ જલજલ્લુ વિસહર, ચોરારિ મધંઠ ગયરણ્ણ લયાઇ ।

પાસ જિણ્ણનામ સંકિત્તણ્ણેણ, પંસમંતિ સંવાઇ સ્વાહા ।

ૐ ભવણ્ણવર્ધ વાણ્ણવંતર, જોઈસવાસી વિમાણ્ણવાસીઅ ।

જે કેવિ હુદ્દેવા, તે સંવે ઉવસમંતુ મમ સ્વાહા ॥

શ્રી શાન્તિસ્નાત્રમાં બોલવાની મંત્ર ગાથાઓ

ૐ તં સંનિં સંતિકરં સંતિણ્ણં સંવલયા । સંતિં, થુણ્ણમિજિણ્ણં સંતિં વિહેઉમે સ્વાહા ।

ૐ રોગ જલજલ્લુ વિસહર, ચોરારિ મધંઠ ગયરણ્ણ લયાઇ,

પાસજિણ્ણનામ સંકિત્તણ્ણેણ પસમંતિ સંવાઇ સ્વાહા ॥

ૐ વરકણ્ઠય સંખ વિદુમ-મરગયઘણ સન્નિહં વિગયમોહં,

સત્તરિસયં જિણ્ણણું, સંવામર, પૂર્ણવંદે સ્વાહા ।

ૐ ભવણ્ણવર્ધવાણ્ણવંતર, જોઈસવાસી વિમાણ્ણવાસીઅ,

જે કેવિ હુદ્દેવા, તે સંવે ઉવસમંતુ મમ સ્વાહા. ॥

બૃહત્ સ્નાત્રમાં બોલવાનો અર્હત મંત્ર

ૐ નમોઽકુતે પરમેશ્વરાય, અનુમુખાય, પરમેષ્ઠિને, દિક્કુમારી પરિપૂજિતાય, ત્રેલોક્ય મહિતાય. દિવ્યશરીરાય, દેવાધિદેવાય, અસ્મિન્ જંબૂદ્વીપે, ભરતક્ષેત્રે, દક્ષિણા ધંભરતે, મધ્યખંડે, અમુક દેશે શ્રી....અમુક....નગરે, અમુક જિનપ્રસાદે, શ્રી સંઘગૃહે (અથવા અમુક શ્રેષ્ઠિ....) શ્રી શાન્તિસ્નાત્રવિધિ મહોત્સવે, શ્રીસ્નાત્રસ્થ કતુઃ કારયિતુમ્ આર્હવૃદ્ધિં કલ્યાણં કુરુકુરુ સ્વાહા.

ॐ नमः

श्री
सुजगन् सन्मित्र
दशम मङ्गलानिधि
अतिम आराधना
आत्ममोक्ष

પાંડિત શ્રી દેવચંદ્રણ કૃત સ્નાત્ર પુખ

અઢતિસે અર્ધસય જુઓ, વચનાતિસય જુત; સો પરમેસર દેખી ભવિ, સિંહાસણ
સંપત્ત (હાલ) સિંહાસણ બેઠા જગભાણ, દેખી ભવિક જન ગુણ મણિ ખાણ; જે
દીઠે તુજ નિરમલ નાણ, લહિએ પરમ મહોદય ઠાણ; કુસુમાંજલિ મેલો આદિ જિણુંદા.
તોરા ચરણ કમલ સેવે ચોસક ઈંદા. ૧. (ગાથા) બે નિયગુણ પલ્લવ રમ્યો, તમુ અનુભવ
એગંત; સુક પુગલ અરોપતાં, બેતસુ રંગ નિરંત ૨. (હાલ) જે નિજ આતમ ગુણ
આણુંદી, પુગલ સગે જેહ અફંદી; જે પરમેશ્વર નિજ ચદ લીનો, પૂજે પ્રણમો ભવ્ય
અદીનો; કુસુમાંજલિ મેલો શાતિ જિણુંદા. તોરાં ૨. (ગાથા) નિમ્મલ નાણ પયાસકર,
નિમ્મલ ગુણ સંપત્ત, નિમ્મલ ધમ્મોવએસ કર, સો પરમપા ધત્ત ૩ (હાલ) લોહાલોહ
પ્રકાશ નાણી, ભવિજન તારણ જેહની વાણી; પરમાનંદ તણી નીશાણી, તમુ ભગતે મુજ
મતિય ઠહરાણી; કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણુંદા. તોરાં ૩. (ગાથા) જે સિદ્ધગા સિદ્ધિ
જે, સિદ્ધિ સંતિ અણુંત; જસુ આલંબન કવિય મણ, સો સેવો અરિહત. (હાલ) શિવ
મુખ કારણ જે ત્રિકાલે, સમપરિણામે જગત નિહાલે; ઉત્તમ સાધન માર્ગ દેખાડે,
ઇદ્રાદ્રિક જસુ ચરણ પખાલે; કુસુમાંજલિ મેલો પાસ જિણુંદા. તોરાં ૪. (ગાથા)
સમર્પકો દેસ જય, સાહુ સાહુણી સાર; આચારજ ઉવચાય મુણિ, બે નિમ્મત આધાર
(હાલ) અઢિવિહ સઘે જે મન ધાયું મોક્ષ તણું કારણ નિરધાયું; વિવિહ કુસુમ વર
ભતિ ગહેવી, તમુ ચરણે પ્રણમંત ઠવેવી; કુસુમાંજલિ મેલો વીર જણુંદા. તોરાં ૬.
(વસ્તુકંદ) સયલ જિનવર સયલ જિનવર, નમિય મનરંગ; કદલાણક વિહિ સંઠવિય,
કરિણ ધમ્મ સુપવિત; સુંદર સય ઇગસત્તરિ તિઅંકર, ઇગ સમય વિરહંતિ મહીયલ; ચવણ
સમય ઇગવીસ જિણ, જમ્મ સમય ઇગવીસ; ભત્તિય ભાવે પુણ્યા, કરો સંધ સુજગીસ. ૧.

હાલ યીજી-જવ ત્રીજે સમકિત ગુણ રમ્યા, જિનભક્તિ પ્રમુખ ગુણ પરિણમ્યા; તજી ઇદ્રિય સુખ આમંશના, કરી સ્થાનક વીરાની સેવના. ૧. અતિ રાગ પ્રશસ્ત પ્રભાવતા, મન ભાવના એહવી ભાવતા; સનિ જીવ કરૂં શાસન રસી, ઇસી ભાવદયા મન ઉલ્લસી. ૨. લહી પરિણમ એહવું લહું, નિપજાવી જિનપદ નિર્મલું; આયુ બધ વિશે એક ભવ કરી, શ્રદ્ધા સંવેગે તે ધિર ધરી ૩. ત્યાંથી અવિય લહે નરભવ ઉદાર, ભરતે તેમ ઐરવતેજ સાર; મહાવિદેહે વિજયે જર પ્રધાન, મધ્ય ખંડે અવતરે જિન નિધાન. ૪

હાલ ત્રીજી-પુણ્ય સુપનાહુ દેખે, મન મહિ હુષં વિશેષે; ગજવર ઉજવલ સુંદર, નિર્મલ વૃષલ મનોહર. ૧. નિર્લય દેસરી સિંહ, લક્ષ્મી અતિહી અખીહી; અનુપમ કૂત્રની માલ, નિર્મલ શશિ સુકોમલ. ૨. તેજે તારણી અતિ દીપે, ઇદ્ર દવળ જગજીપે; પૂરણ કલશ પંડુર, પદ્મ સરોવર પૂર. ૩. અધ્યાત્મે રચણાયર, દેખે માતા ગુણ સાયર; બારમે ભુવન વિમાન, તેરમે અનુપમ રત્ન નિધાન. ૪. અશિશિખા નિધૂમં, દેખે માતાજી અનોપમ; હરખી રાયને લાસે, રાજા અરથ પ્રકશે. ૫. જગપતિ જિનવર સુખકર, હોશે પુત્ર મનોહર; ઇદ્રાદિક જસુ નમશે, સકલ મનોરથ ફલશે. ૬. (વસ્તુ છંદ) પુણ્યઉદય પુણ્યઉદય ઉપજ જિનનાહુ, માતા તવ રચણી સમે; દેખી સુપન હરખંતી જગીય, સુપન કહી નિજ કંતને; સુપન અરથ સાંભલો સોભાગીય, ત્રિભુવન તલક મહાગુણી; હોશે પુત્ર નિધાન, ઇદ્રાદિક જસુ પાય નમી, કરશે સિદ્ધિ વિધાન. ૧.

હાલ ચોથી-સોહમપતિ આસન કંપીઓજો, દેહ અવધિ મન આણુંહીયો એ; નિજ આતમ નિર્મલ કરણ કાજ, જગવલ તારણ પ્રગટયો ઝહાજ. ૧. ભવઅઠવી પારગ સચવાહુ, કેવલનાણુઇય ગુણ અગાહ; શિવ સાધન ગુણ અંકૂરો જેહ; કારણ ઉલટયો આસાદ મેહ. ૨. હરખે વિડસી તવ રામરાય, વલયાદિકમાં નિજ તનુ ન માય; સિંહાસનથી ઉડયો મુરિંદ, પ્રણમંતો જિન આનંદ કંદ. ૩ સગ અડ પય સહમો આવિ તથ્ય, કરી અંજલિઇય પ્રણમીય મથ્ય; સુખે ભાખે એ ક્ષણ આજ સાર, તિયલોય પહુ દીકો ઉદાર. ૪. રે રે નિસુણો સુર લોય દેવ, વિધવાનલ તાપિત તુમ સવેવ; તમુ શાતિ કરણ જલધર સમાન, મિથ્યા રિપ ચુરણ ગુરુડવાન. ૫. તે દેવ સકલ તારણ સમચ્ય. પ્રગટયો તસ પ્રણમી હુવો સનાથ; એમ જંપી શકે કતવ કરેવિ, તવ દેવ દેવી હરખે સુણેવિ. ૬. ગાવે તવ રંલા ગીત જાન, સુરલોક હુવો મંગલ નિધાન; નરક્ષેત્રે આરજ-વંચ કામ, જિનરાજ વધે સુર હુષં ધામ. ૭. પિતા માતા ધરે ઓગ્ગવ અશેવ, જિનશાસન મંગલ અતિ વિશેષ; સુરપતિ દેવાદિક હુષં સંગ, સંયમ અર્થિજનને ઉમંગ. ૮ શુભ વેલા ભગને તીર્થ નાય, જનમ્યા ઇદ્રાદિક હુષં સાય; સુખ પામ્યા ત્રિભુવન સર્વ જીવ, દયાઇ વધાઇ થઇ અતીવ ૯.

હાલ પાંચમી-શ્રી તીર્થપતિનું કલસ મજજન, ગાઇએ સુખકાર, નરખિત મંડણ દુહ વિહંણ, ભવિક મન આધાન; તિહાં રાવ રાણા હુષં ઓગ્ગવ, થયો જગ જગદાર, દિશિ કુમરી અવધિ વિશેષ જાણી, લલો હુષ અપાર. ૧. નિય અમર અમરી

સંગ કુમરી, ગાવતી ગુણ છંદ, જિન જનની પાસે આવી પોહોતી, ગહગહતી આણુદ; હે માય ! તેં જિનરાજ બધો. શુચિ વધાયો રમ્મ, અમ ધમ્મ નિમંલ કરણુ કારણુ, કરીશ સુધકમ્મ ૨ તિહાં જૂમિ ચોધન દીપ દપંણુ વાય વીજણુ પાર. તિહાં કરીશ કદલીગેહ જિનવર, જનની મજ્જનકાર; વરણખડી જિન પાણિ બાંધી, દીગે એમ આશીષ, ભુમ કોહા કોહિ ચિરંજીવો ધમં દાયક ઇશ ૩.

હાલ છઠ્ઠી-જિન રચણીછ, રચોદિશિ, જિજ્જવણતા ધરે, શુભ લગ્નેછ, જયોતિષ અક તે સંચરે; જિન જનમ્યાછ, જેને આવસર માતા ધરે, તેણે અવસરછ, ઈદ્રાસન પણ ધરહરે. (ત્રોટક) થરહરે આસન ઈદ્ર ચિતે, કોણુ અવસર એ ગન્યો, જિન જન્મ ઉત્સવ કાલ બાણી, અતિહી આનંદ ઉપન્યો; જિન સિદ્ધિ ચ પાત હેતુ જિનવર, બાણી, ભગને ઉમદ્યો, વિકસિત વદન પ્રસોદ વધતે, દેવનાયક ગહગદ્યો. ૧ (હાલ) તવ સુરપતિ છ, ઘંટા નાદ કરાવ એ, સુરલોક છ, ઘોષણા એહ દેવરાવ એ; નરકેત્રે છ, જિનવર જન્મ હુઓ અછે, તમ્મ ભગતે છ, સુરપતિ મંદિર ગિરિ મચ્છે (ત્રોટક) ગચ્છેતિ મંદર શિખર ઉપર, ભુવન જીવન જિન તણો, જિન જન્મ ઉત્સવ કરણુ કારણુ, આવબો સવિ સુરમણો; તુમ શુદ્ધ સમક્ષિ માયે નિમંલ, દેવાધિદેવ નિહાલતાં, આપણા પાતક સર્વ ભશે, નાથ ચરણ પખાલતાં ૨. (હાલ) એમ સાંભલી છ, સુરવર કોહિ બહુ મલી, જિન વંદનછ, મંદિરગિરિ સામા ચલી; સોહમપતિ છ, જિનજનની ધરે આવિયા, જિન માતાછ, વંદી સ્વામી વધાવિયા. (ત્રોટક) વધાવિયા જિન હપં બહુલે, ધન્ય હું કૃત પુરુષ એ, ત્રેલોક્ય નાયક દેવ દીઠો, મુજ સમો કોણુ અન્ય એ; હે જગત જનની ! પુત્ર તુમચો, મેરૂ મજ્જન વર કરી, ઉત્પન્ન તુમચે વહીવ સાપીશ, આતમા પુરુષે ભરી. ૩. (હાલ) સુર નાયકછ, જિન નિજકર કમલે કંઠા, પંચ રૂપેછ, અતિશે મહિમાએ સ્તભ્યા; નાટક વિધિછ, તવ ભત્રીશ આગત વરે, સુર કોહિછ, જિન દશાંને ઉમહે. (ત્રોટક) સુર કોહા કોહિ નાચતી વલી, નાથ શુચિ ગુણ આવતી, અપ્સરા કોહી હાથ ભેડી, હાલ આવ દેખાવતી; જયો જયો તું જનરાજ જગશુર, એમ હે આશીષ એ, અરુદ ત્રણુ શરણુ આધાર જીવન, એક તું જગદીશ એ. ૪ (હાલ) સુર ગિરિવર છ, પાંડુક વનમે ચિહું દિશે, ગિરિ શેષ પર છ, નિહાસન સામલ વસે; તિહાં બાણી છ, શકે જિન ખોલી શ્રદ્ધા, ચોચઠે છ, તિહાં સુરપતિ આવી રહ્યા. (ત્રોટક) આવિયા સુરપતિ સર્વ ભગતે, હલશ શ્રેણિ ભનાય એ, સિદ્ધાથ પમુહા તીર્થ બૌવખી, સર્વ વસ્તુ જણાવ એ; અચુચપતિ તિહાં દુકમ કીનો, દેવ કોહા કોહિને, જિન મજ્જનાથ નિર લાવો, સર્વે સુર કર ભેડીને ૫

હાલ આત્મી-આત્મસાધન રસી દેવકોહી ઠસી, ઉલ્લાસીને મરી ખીરસાગર દિશી; પહેમહા આદિહા અંતપમુહા નર્ષ, તીર્થજલ અમલ લેવા બાણી તે મધ ૧. ભતિ અહ કલશ કરી સહસ્ર અટોનરા, છત્ર આમર વિહાસણુ શુભતરા; ઉપગરણુ પુરુષ અંગેરિ પમુહા સવે, આગમે જાખિયા તેમ જાણી કને ૨. તીર્થજલ ભરિય કર ફલશ કરી દેવતા, ગાવતા વાવતા ધર્મ ઉજાવિરતા; તિરય નર વામરને હપં ઉપજાવતા, ધન્ય અરુહ

શક્તિ શુચિ ભક્તિ એમ ભાવતા. ૩. સમક્તિ બીજ નિચ આત્મ આદેશપતા, કલશ પાણી મિથે ભક્તિજલ સીંચતા; મેરૂં (સહરોસરે સર્વ આઠ્યા પહી; શકે ઉત્સંઘ જિન દેખી મન ગહગહી ૪ (વસ્તુ છંદ) હુંહો દેવા હુંહો દેવા, અણુર્ધ કાલો, અદિકું પુન્ને; તિલોય તારણો તિલોય બધુ, મિચ્છતા મોહ વિદ્રંસણો; અણુર્ધ નિષ્કા વિજ્યાસણો, દેવદિ દેવો દીઠમોહિય કામેહિં. ૫ એમ પલણુંત વણુ ભવણુ જોઈસશ, દેવ વેમા-
ણિયા ભસિ ધમ્માયશ; કેવિ કપ્પકિયા કેવિ મિત્તાણુગા, કેવિ વર રમણિ વયણેણુ અંત ઉચ્છગા ૬ (વસ્તુ છંદ) તથા અચ્યુત ઇંદ્ર બાદેમ, કરજોડી સવિ દેવગણુ, લેય કલસ આદેશ પાગીય; અદ્યુત રૂપ સરૂપ જૂઝ, કવણુ એહ ઉત્સંગ સામિય, ઇંદ્ર કહે જગત.રણો, પારગ અમ પરમેસ; નાયક દાયકે ધમ્મનિદિ. કરીએ તસુ અભિરેક

ઢાલ આઠમી-પૂર્ણ કલશ શુચિ ઉઠકની ધારા, જિનવર ચ ગે નામે; આતમ નિમંલ ભાવ કરંતાં, વધતે શુભ પરિણામે; અચ્યુતાદિક સુરપતિ મ જન, લોકપાલ લોકાંત; સામાનિક ઇંદ્રાણી પમુહા, એમ અભિરેક કરંત. ૧. (ગાહા) તવ ઇંસાણુ સૂરિંદો સક્કં પલણેઈ કરઈ સુપસાઓ; તુમ અંકે મહસાહો, અણુમિત્ત અમ્હ અપેહ ૨. તા સર્કિંદો પલણેઈ, સાહમિવચ્છલંમિ બહુ લાહો; આણુ એવં તેણુ, ગિણુયોહા ઉચ્છય-
થાઓ. ૩. (ઢાલ તેહીજ) સોહમ સુરપતિ વૃષભ રૂપ કરી, ન્હવણ દરે પ્રભુ અંગે; કરિય વિદેપણુ પુક્રમાલ ઠવિ, વર જાભરણુ અભંગ; તવ સુરવર બહુ જમ જય રથ કરી નાથે ધરી આણુંદ; મોહમાગં સારથપતિ પામ્યો, ભાંજ શું હવે કંઈ ૪ કોહ બતીશ સોપન ઉવારી, બાજંતે વર નાદે; સુરપતિ સંઘ અમર છી પ્રભુને, જતનીને સુપસાદે; આણી યાપી એમ પમંપે, અમ નિસ્તરિયા આજ; પુત્ર તુમારો ધણીઈ હમારો, તારણુ તરણુ જહાજ ૫ માત જતન કરી રાખજો એહને, તુમ સુત અમ આધાર; સુરપતિ ભક્તિ સહિત નંદીશર, કરે જિનભક્તિ ઉદાર; નિચ નિચ કપ મયા સવિ નિજજંર, કહેતાં પ્રભુ શુણુસાર; દીપ્તા કેવલ જ્ઞાન કલ્યાણુક, ઇંચા ચિત્ત મઝાર. ૬. ખરતરગચ્છ જિન આણુરંગી, રાજસામર ઉવઝાંય; જ્ઞાન ધર્મ દીપ ભંદ સુપાઠક, સુગુરતણે સુપસાય; દેવસદ્ર જિન ભકતે આયો, જન્મ મહોત્સવ છંદ; બોધ બીજ અંકુરો ઉલરયો સઘ સકલ આનંદ. ૭.

કેળશ:-ધમ પૂજા ભગતે કરો, આતમ હિત કાજ; તજિય વિલાપ નિજ ભાવમે, રમતા શિવ રાજ. ૧. કલ અનંતે જે હુઆ, કોશે જેહ જિણુંદ; સંપલ સીમંધર પ્રભુ, કેવલ નાણુ દિણુંદ. ૨. જન્મ મહોત્સવ એણી પદે, આવક દુસિધંત; વિરયે જિન પ્રતિમા તણો, અનુમોદન અંત. ૩. દેવસદ્ર જિન પૂજના, કરતાં સ્થવ પાર; જિન પઠિમા જિનસારખી, કહી સૂત્ર મઝાર. ૪.

૧. સમાધિ મરણુ વિચાર ગ્રંથ

દોહા:-પરમાનંદ પરમ પ્રભુ, પ્રભુમું પાસ જિણુંદ; વંદુ વીર આદે સહુ, ચોવીશે જિણુંદ. ૧. ઇંદ્રભૂતી આદે નમું, જણુધર મુનિ પરિવાર; જિનવખી દિયડે ધરી, શુણવંત શુર નમું સાર ૨. આ સંસાર અસારમાં, ભમતા કાલ અનંત; અસમાધિ

કરી આત્મા, ક્રીમડી ન પામ્યો અંત. ૩. ચક્રગતિમાં ભમતાં થકા, હુઃખ અનંત. અનંત; સોગવીયાં એણે જીવડે, તે જાણે ભગવંત ૪. કોઈ અપૂરવ પુરુષગી, પામ્યો નર અવતાર; ઉત્તમ કુત ઉત્પન્ન થયો, સામગ્રી લઈ આર ૫. જિન વાણી શ્રવણે સુણી, પ્રભુમી તે શુભ આવ; તીવ્રથી અશુભ દશ્યાં ધણાં, કાંઈક લગ્યા પ્રસ્તવ. ૬. વીરુઆ ભવ હુઃખ ભાસીયાં, સુખ તે સહેજ સમાધ; તેહ ઉપાધી મટે હુણે, વિષય કષાય અમાધ. ૭. વિષય કષાય દશ્યા થકી, હોય સમાધિ સાર; તીણ કારણુ વિવરી કર્હું, મરણુ સમાધિ વિચાર. ૮. મરણુ સમાધિ વરણુવું, તેની સુણો ભરી સાગ; અત સમાધિ આદરે, તસ લક્ષણુ ચિત્ત ધાર. ૯. જે પરિણામ કષાયનાં, તે ઉપશમ જળ થાય; તેહ સ્વરૂપ સમાધિનું એ છે પરમ ઉપાય. ૧૦. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જીવ જે, તેહને સહજ સ્વભાવ; મરણુ સમાધિ વચ્ચે સદા, ચિર કરી આતમ ભાવ. ૧૧. અરૂચી ભઈ અસમાધિરી, સહજ સમાધિનું પ્રીત; દિન દિન તેહની આહના, વરને એહીજ રીત. ૧૨. કાલ અનાદિ અકથાસથી, પરિણતી વિષય કષાય; તેહની શાન્તિ જળ હુણે, તેહ સમાધિ કહાય. ૧૩. અવસર નિકટ મરણુ તણો, જળ જાણે મતિવંત; તવ વિશેષ સાધન ભણી, ઉલસિત ચિત્ત અત્યંત. ૧૪. જેસે આરદુલ સિંહકું, પુરૂષ કહે કોન જાય; સુને કર્ણ નિભંચ હુપ, ખળર કર્હું સુખદાય. ૧૫. શત્રુકી દેખાં ઘણી, આવે છે અતિ ભેર; તુમ ઘેરણુ કે કારણે. કરતી અતિ ધણો સોર. ૧૬. કેનેક તુંમસે દુર હે, તે વેરીકી દોજ; શુદ્ધ થકી નિકસો તુરત, કરી સંજામકી મોજ. ૧૭. તુમ આગે સખ રકહે, શત્રુકો પરિવાર; પ્રાક્રમ દાખો આપણું, તુમ ભલ શક્તિ અપાર. ૧૮. મહંત પુરૂષરી રીતીએ, શત્રુ આવે જાહી; તવ તતગણુ સનમુખ હુપ, જીન તીરે ખિણ માંડી. ૧૯. વચન સુણી તે પુરૂષકા, ઉઠ્યા સાદુલ સિંહ; નિકસ્યો બાહીર તનખિણે, માનું અકલ અખીહ ૨૦. મર્મરવ કરે એહવો, મહા મયંકર ઘેર; માનુ માસ અસાકો, ઈદ્ર ધનુષકો ભેર. ૨૧. શખ સુણી કેશરી તણો, શત્રુકો સમુદાય; હસ્તિ તુરત પાયદલ, ગ્રાસ લહે કષાય. ૨૨. શત્રુ હૃદયમાં સકમ્યો, સિંહ તણો આકાગ; તેણે બયભીત થયા સહુ; હમ ન ભરે તે લગાર. ૨૩. સિંહ પ્રાક્રમ સહનકું, સમરથ નહિ તલ માજ; જીતનકી આશા મધ, શિથિલ ભયાં સવી ગત્ર. ૨૪. સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ જીવ છે, શત્રુ મોહાદિક આહ; અષ્ટ કમંકી વચંણાં, તે સેતાનો કાઠ ૨૫. હુઃખનાયક એ સવંદા, મરણુ સમય સુવિશેષ; અંર કરે અતિ જાલમી, સુદિ ન રહે લવલેગ. ૨૬. કર્મોકા અનુસાર એમ, જાણી સમકિતવંત; કાયરતા દૂરે કરી, ધિરજ ધરે અતિ સંત. ૨૭. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ જીવકું, સદા સ્વરૂપકો ભાસ; જડ પુદ્ગલ પરિચય થકી. ન્યારો મદા સુખત્રાસ ૨૮. નિસ્ત્રે દ્રષ્ટિ નિહાલતાં, કર્મ કરંક ન કોય; ગુણ અનંતનો પીંડ એ, પરમાનંદમય હોય. ૨૯. અમુતિંક ચેતન દ્રવ્યએ, લખે આપકું આપ; જ્ઞાન દશા પગલ લઈ મિટો ભમંકો તાપ. ૩૦. આતમ જ્ઞાનકી મગનતા તિનએ હોય લયલીન; રંજન નહીં પર દ્રવ્યએ, નિજ ગુણએ હોય પીન ૩૧. વિનાશીક પુદ્ગલ દશા, ફિણુ ભાગુર સ્વભાવ; મેં અવીનાશી અનંત હું, શુદ્ધ સદા ચિત્ત ભાવ. ૩૨. નિજ

સ્વરૂપ બાણે ઇસા, સમક્ષિ દ્રષ્ટિ ભવ; મરણ તથા ભવ નહિ મને, સાધ્ય સદા એ
 શિવ. ૩૩. એસે જ્ઞાની પુરૂષકે, મરણ નિકટ જળ હોય; તવ વિચાર અંતરંગમે,
 કરે તે લખીયે સોય. ૩૪. ધિરતા ચિત્તમાં લાયકે, ભાવના આવે એમ; અધિર સંસાર એ
 કારમો, ઇંચુયું મુજ નહિ પ્રેમ ૩૫. એ શરીર શિથિલ હુઆ શક્તિ હુઇ સખ ખીણ; મરણ નશ્વક
 અખ બાણીએ, તેણે નહિ હોના દિન. ૩૬. સાવધાન સખ વાતમે, હુઇ કરૂ આતમ
 કાલ; કાલ ક્રતાંતક્રુ છતકે, વેગે લહુ ચિવરાજ. ૩૭. રણ લાંબા કવણે સુણી, શુભટ
 વીર જે હોય; તે તર્તાખણ રણમે ચડે, શત્રુ ને છતે સોય. ૩૮. એમ વિચાર દિયડે
 ધરી, મૂંઝી સખ જાંબલ; પ્રથમ કુટુંબ પરિવારકુ, સમજાવે સું રસાલ. ૩૯. સુણો
 કુટુંબ પરિવાર કહુ, તુમકું કહુ વિચિત્ર, એક શરીર પુરૂષલ તથા, કેસો બધો અવિત્ર.
 ૪૦. ભયા દેખતહી ઉત્પન ભયા, દેખત વિલય તે હોય; તેણે કારણ એ શરીરકા, મમત
 ન કરના કોય. ૪૧. એક સંસાર અસારમે, ભમતા વાર અનંત; નવ નવ ભવ કારણ
 કર્યા, શરીર અનંતા અનંત. ૪૨. જન્મ મરણ હોય સાથ છે, બિણ બિણ મરણ તે
 હોય; મોહ વિકલ એ છવને, માહુમ ન પડે કોય. ૪૩. મેં તો જ્ઞાન દ્રષ્ટિ કરી, બાણ
 કાલ સરખ; પાડોશીમે એકકા, નાહ મારું એ રૂપ. ૪૪. મેં તો ચેતન દ્રવ્ય હું,
 ચિદાનંદ સુખ રૂપ; એ તો પુરૂષલ પીડ કે, ભરમ બાલ અંધ રૂપ. ૪૫. સહન પહન
 વિશ્વસનો, એક પુરૂષલકો ધર્મ; સ્થિતિ પાકે બિણ નવિ રહે, બાણે એકીજ મર્મ. ૪૬.
 અનંત પ્રમાણુ મહી કરી, ભયા શરીર પરભય; વરણાદિક બહુવિધ મીલા, કાલે વિખરી
 ભય. ૪૭. પુરૂષલ મોહિત છવકું, અનુપમ ભાસે એક; પણ જે તત્ત્વ વેદી હોયે,
 તિણકું નહીં કછુ નેક. ૪૮. ઉપની વસ્તુ કારમી, ન રહે તે સ્થિર વાશ; એમ બાણી
 હિતમ જના, ધરે ન પુરૂષલ આશ. ૪૯. મોહ તણ સમતા મણ, બાણે વસ્તુ સ્વરૂપ;
 પુરૂષલ રાજ ન કીછએ, નવી પડીએ ભવ રૂપ. ૫૦. વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે, કાલે
 વિણથી ભય; કરતા ભોમતા કે નહિ, ઉપચારે કહેવાય. ૫૧. તીણ કારણ એ શરીરકુ,
 સંબંધ ન રહારે કોય; મેં ન્યાસ એકથી સદા, એ પણ ન્યાસ જ્યે. ૫૨. એક જમતમાં
 પ્રણીયા, ભરમે ભૂલ્યા જેક; બાણી કાયા આપણી મમત ધરે અતિ તેક. ૫૩ જળ
 દિશ્યત એક શરીરકી, કાલ પહોચે હોય બિણ; તવ ભુરે અલિ દુઃખ કરે, કરે વિલાય
 એમ દિન પડ. “હાહા” પુત્ર ? તું કીયાં ગયા, કુટ્ટી એ સહુ સાથ; “હાહા” પતિ ?
 તુમે કીયાં ગયા, કુજકું કુટ્ટી અનાથ ૫૫ “હા” પીતા ? તુમ કીયાં ગયા, અમ કુણ
 કરશે સાથ; “હા” બંધવ ? તુમ કીયાં ગયા, શુન્ધ તુમ વિણ સંસાર. ૫૬.
 “હા” માતા ? તું કિહાં ગઈ અમ વરની રખવાણ; “હા” એકની ? તું કીયાં
 ગઈ, રાવત મુકી બાળ ૫૭. મોહ વિકલ એમ છવડા, અજ્ઞાને કરી અંધ
 મમતા વશ ગણી માહરા, કરે કલેશનાં ધંધ. ૫૮. એણ વિષ શોક સતાય કરી, આત
 ચાંકલેશ પરિહામ; કમં બંધ બહુ વિષ કરે, ના લહે બિણ નિશામ. ૫૯. જ્ઞાનવંત
 ઉત્તમ જના, હિનકા એક વિચાર, જગમાં કોઇ કીસકા નહીં, સંજોગીક સહુ માર. ૬૦.
 ભવમાં ભમતા પ્રાણીયા, કરે અનેક સંબંધ; રાજ દેવ પરિણતી મકી, બહુ વિષ બાધે

અંધ. ૬૧. વેર વિરોધ બહુવિધ કરે, તેમ પ્રીતિ પરસ્પર હોય; સંબંધ તેહ આવી
 મીઠે, લવ ભવને વિષે સોય. ૬૨. વનકે બિચ એક તરુ વિષે, સંધ્યા સમય જળ હેય;
 દસો દીશથી આવી મીઠે, પંખી અનેક તે ભેય. ૬૩. શત્રે તિહાં વાસો વસે, સ્ત્રી
 પંખી સમુદાય; પ્રાતઃકાલે ઉડી ચલે, દશે દીશુ તીહુ ભય. ૬૪. ઈલુવિધ એહ સંસારમે',
 સર્વિ કુટુંબ પરિવાર; સંબંધે સહુ આવી મીઠે, સ્થિતિ પાકે રહે ન કેવાર. ૬૫. કીસકા
 બેટા બાપ હે, કીસકા માત ને જાત; કીસીકા પતિ કીસીકી પ્રિયા, કીસકી ન્વાત ને જાત.
 ૬૬. કીસકા મંદીર માલીયા, રાજ રિદ્ધિ પરિવાર; શિષુ વિદ્યાસ્ત્રી એ સહુ, એમ નિચે
 ચિત્ત ધાર. ૬૭. ઈંદ્રજાળ સમ એ સહુ, જેસો સુપનકો રાજ; જેસી માયા ભૂતકી, તેસો
 સકલ એ સાજ. ૬૮. મોહ મદીરાના પાનથી, વિકલ બધા જે છવ; તીનકું અતિ
 રમણીક લગે, મગન રહે તે સદેવ. ૬૯. મિથ્યા માતના ભેરથી, નવી સમજે ચિત્ત માંહી; કેહ
 જાતન કરે બાપકો, એ રહેવેકો નાંહિ. ૭૦. એમ જાણી ત્રણલોકમાં, જે પુદ્ગલ પરબધ;
 તીનકી હું મમતા તણુ' ધરૂં સમતા ચિત્ત લાય. ૭૧. એહ શરીર નહિ માહરૂં, એ તો પુદ્ગલ
 ખ ધ; હુતો ચેતન દ્રવ્ય હું. ચિદાનંદ સુખ કંઠ. ૭૨. એહ શરીરકા નાશથી, મુજકું નહિ કેઈ
 ખેહ; હુતો અવિનાશી સદા, અવિચલ અકલ અભેદ. ૭૩. દેખો એ સ્વભાવથી, પરતણુ જૂઠે
 જેહ; અતિ મમતા ધરી ચિત્તમાં, રાખણુ ચાહે તેહ. ૭૪. પણુ તે રાખી નથી રહે,
 ચ ચલ જેહ સ્વભાવ; દુઃખદર્પ એહ લવ વિષે, પરજવ અતિ દુઃખકાય. ૭૫. એસા
 સ્વભાવ જાણી કરી, મુજકું નહિ કણુ ખેહ, શરીર એહ અચારકા, ઈલુ વિધ લહો સહુ
 ભેદ. ૭૬. સદા પડો વિધ્વંશ હા, જલો ગલો હુઓ છાર; અથવા ચિર યઇને રહો, પણુ
 મુજકું નહિ પ્યાર. ૭૭. જ્ઞાનદ્રષ્ટિ પ્રગટ ભઇ, મીટ ગયા મોહ અંધાર; જ્ઞાન સ્વરૂપી
 આતમા, ચિદાનંદ સુખકાર. ૭૮. નિજ સ્વરૂપ નીરધારકે, મેં બધા ઇનમે લીન; કલકા
 બધ મુજ ચિત્ત નહીં, કયા કર શકે એ લીન. ૭૯. ઇનકા બલ પુદ્ગલ વિષે, એપર
 ચલે ન કાય; મેં સદા ચિર શાસ્વતા, અક્ષય આતમ રાય. ૮૦. આતમ જ્ઞાન (વચ્ચારતાં,
 પ્રગત્યો સહજ સ્વભાવ; અનુભવ અમૃત કુંઠમે', રમણુ કરૂં લહી કાવ. ૮૧. આતમ
 અનુભવ જ્ઞાનમાં, મગન બધા અતરંગ; વિકલપ સર્વિ દ્રરે ગયા, નિર્વિકલપ રસ રંગ.
 ૮૨. આતમ સત્તા એકતા, પ્રગત્યો સહજ સ્વરૂપ; તે સુખ ત્રણ જગમે' નહિ, ચિદા-
 નંદ ચિદરૂપ. ૮૩. સહેજાનંદ સહેજ સુખ, મગન રહુ નિશદિશ; પુદ્ગલ પરિચય
 ત્યાગકે, મેં બધા નિજગુણ ઇશ. ૮૪. દેખો મહીમાં એહકો, અદ્ભૂત અગમ અનુપ;
 તીન લોક કી વસ્તુકા, બાસે સકલ સ્વરૂપ. ૮૫. જેવ વસ્તુ જાણે સહુ, જ્ઞાન શુણે કરી
 તેહ; આપ રહે નિજ ભાવમે, નહિ વિકલપકી રેહ. ૮૬. એઇસા આતમ રૂપમે', મેં બધા
 ઇલુ વિધ લીન; સ્વાધીન એ સુખ છોકે, વચ્ચુ ન પર આધીન. ૮૭. એમ જાણી
 નિજ રૂપમે', રહુ સદા હુશીયાર; બાધા પીકા નાંહિ કણુ, આતમ અનુભવ સાર.
 ૮૮. જ્ઞાન રસાયણ પાવકે, મીટ ગઇ પુદ્ગલ આચ; અચલ અખંડ સુખમે' રમુ, પૂરણા-
 નંદ પ્રકાશ. ૮૯. લવ ઉદધિ મહા લયકર દુઃખ જલ અગમ અગાધ; મોહે મુહિત
 માણીકું, સુખ બાસે અતિ સાર. ૯૦. અસંખ્ય પ્રદેશી આતમા, નિચે લોક મુખાણુ;

વ્યવહારે દેહ માત્ર છે, અંકોચ ધરી સન આણુ ૬૧ સુખ વીરજ જ્ઞાનાંક ગુણ, સર-
 વાંગે પ્રતી પૂર; જેસે હુંય સાકર કૃત્રી, સરવાંગે રમ ભૂર. ૬૨. જેસે કચુંક ત્યાગથી,
 ખિતશત નાહિ ભુજંગ; દેહ ત્યાગથી જીવ પણુ, તેસે ચ્હત અભંગ ૬૩. એમ વિવેક
 હિયડે ધરી, જાણી શાસ્વત રૂપ; સ્થિર હુઓ નિજ રૂપમેં, તણ વિકલ્પ ભ્રમરૂપ ૬૪.
 સુખમય ચેતન પીંડ હે, સુખમેં રહે સદૈવ; નિરમલતા નિજ રૂપકી, નીરખે ખિણુ ખણુ
 જીવ ૬૫ નિરમલ જેમ આકાશકું, લગે ન કીણુવિધ રંગ; છેદ બેદ હુવે નહિ, સદા
 રહે તે અભંગ. ૬૬. તેસે ચેતન દ્રવ્ય હે, ઇંનકુ કળહું ન નાશ; ચેતન જ્ઞાનનંદમય,
 જડ ભાવી આકાશ. ૬૭ હરપણુ નિમંલકે વિષે, સખ સસ્તુ પ્રતિસાશ; તિમ ચેતન
 નિમંલ વિષે, સખ વસ્તુ પ્રકાશ. ૬૮. ઇણુ અવસર એમ જાણુકે, મેં ભયા અતિ સાવધાન;
 પુદ્ગલ મમતા છાંકકે, ધરું શુદ્ધ આતમ ધ્યાન. ૬૯ આતમ જ્ઞાનકી મગનતા,
 એવીજ સાધન મૂલ; એમ જાણી નિજ રૂપમેં, કરૂ રમણુ અનુકૂલ. ૧૦૦. નિમંલતા
 નિજ રૂપકી, કિનહિ કહી ન જાય; તીન લોકકા ભાવ જળ, જલકે તિન મેં આય ૧૦૧.
 એસા મેરા સદેવ રૂપ, જિન વાણી અનુસાર; આતમ જ્ઞાને પાયકે, અનુભવ મેં એક
 તાર. ૧૦૨. આતમ અનુભવ જ્ઞાન જે, તેહિજ મોક્ષ સરૂપ; તે છંડી પુદ્ગલ દશા,
 કુણુ ગહે ભવ રૂપ ૧૦૩. આતમ અનુભવ જ્ઞાન તે, દુવિધા ગર્ભ અળ દર; તળ ચિર
 ચર્મ નિજ રૂપકી, મહિમા કહું ભરપૂર. ૧૦૪. શાંત સુધારસ કુંડ એ, ગુણુ રત્નોકી
 આણુ; અનંત શિક્ષિ આવાસ એ, શિવ મંદિર સોપાન. ૧૦૫. પરમ દેવ પણુ એહ
 છે, પરમ ગુરૂ પણુ એહ; પરમ ધરમ પરકાશકો, પરમ તરવ ગુણુ ગેહ. ૧૦૬. એસો
 ચેતન આપકો, ગુણુ અનંત ભંદાર; અપની મહીમા બિશજતો, સદા સરૂપ આધાર. ૧૦૭.
 ચિદરૂપી ચિન્મય સદા, ચિદાનંદ ભગવાન; શિવ શ કર શંભુ નમુ, પરમ પ્રજ્ઞ વિજ્ઞાન. ૧૦૮.
 ઇણુ વિધ આપ સરૂપકી, લખી મહીમા અતિ સાર; મગન ભયા નિજ રૂપમેં, સખ પુદ્ગલ
 પગિહાર. ૧૦૯. ઉત્તમિ અનંત ગુણો ભર્યો, જ્ઞાન તરંગ અનેક; મર્યાદા મૂકે નહિ,
 નિજ સરૂપની ટેક. ૧૧૦. અપની પરિણતિ આકરી, નિમંલ જ્ઞાન તરંગ; રમ કરુણ
 નિજ રૂપમેં, અળ નહિ પુદ્ગલ રંગ. ૧૧૧. પુદ્ગલ પીંડ શરીર એ, મેં હું ચેતન
 શય; મેં અવિનાશી એહતો, ખિણુમેં વીણુસી જાય. ૧૧૨ જન્ય સ્વભાવે પરિણમે,
 વિણુસંતા નહિ વાર; તીનસું મુજ મમતા કીસી, પાડોસી વ્યવહાર. ૧૧૩. ઇંનકી સ્થિતિ
 પુરણુ ભર્ગ, રહેનેકી નહિ આશ; વણુ ગંધ રસ દરસ સહુ, ગીલન લગા ચીહું પાસ.
 ૧૧૪. એહ શરીરકી ઉપરે, રાગ દ્વેષ મુજ નાંહિ; રાગ દ્વેષકી પરિણતિસેં, ભભીએ
 ચિહું ગતિ માંહી. ૧૧૫. રાગ દ્વેષ પરિણામથી, કર્મ બંધ બહુ હોય; પરભવ
 દુઃખદયક ધણું, તરકાદિક ગતિ જોય ૧૧૬. મોહે સુછિંત પ્રાણીકું, રાગ દ્વેષ અતિ
 થાય; અહંકાર મમકાર પણુ, તિણુથી સુધ બુધ જાય. ૧૧૭. મંદિરા મેહ અજ્ઞાનથી,
 વિકલ્પ ભયા સવિ જીવ; પુદ્ગલિક વસ્તુ વિષે, મમતા ધરે સદીવ. ૧૧૮. પરમેં નિજપણુ
 માનકે, નિવડ મમત ચિત્ત ધાર; વિકલ્પ દશા વરતે સદા, વિકલ્પનો નહિ પાર. ૧૧૯.
 મેં મેરા એ આવથી, કીર્યો અનંતો કાલ; જિનવાણી ચિત્ત પરિણમેં, છુટે મોહ

જન્મલ ૧૨૦ મોહ વિકલ એ જીવકું. પુણ્યલ મોહ અપાર; પણ ઇતની સમજે નહિં. ઇનમે મ્મજી નહિં સાર. ૧૨૧ ઇન્છાથી નવિ સંપન્ને, કલ્પે વિપત ન ભય; પણ અજ્ઞાની જીવકું, વિકલ્પ અતિશય થાય ૧૨૨ એમ વિકલ્પ કરે ઘણાં, મમતા અધ અતણ, મે તો જિન વચને કરી, પ્રથમ થકી હુઆ જાણ. ૧૨૩ મેં શુદ્ધાતમ દ્રવ્ય હું. એ સમ પદ્મલ લાવ; સદત પડન વિવંશનો. ઇશ્વર એહ સ્વભાવ. ૧૨૪. પદ્મલ ગચના કારમી, વીણસતાં નહિં વાર; એમ જાણી મમતા તણ, સમતાસું મુજ પ્યાર. ૧૨૫ જનની મોહ અંધારકી, માયા રજની પૂર; ભવ દુઃખકી એ ખાણ હે, ઇશ્વર રહીએ દૂર. ૧૨૬. એમ જાણી નિજ રૂપમેં, રહું સદા સુખવાસ; જોર સખ ભવ ભલ હે, ઇશ્વર બધા ઉદાસ. ૧૨૭. ઇશ્વર અવસર કેઇ આય કે, મુજકું કહે વિચાર; કાયાસું તુમ કન્નજી નહિં, એહ વાત નિરધાર. ૧૨૮. પણ એહ શરીર નિમિત્ત હે, મનુષ્ય ગતિકે માંહી; શુદ્ધ ઉપયોગકી સાધના, ઇશ્વર બને ઉન્નહાહી. ૧૨૯. એહ ઉપગાર મિત્ત આણકે. ઇનુકા રક્ષણ કાજ; ઉદ્યમ કરના ઉચિત્ત હે, એહ શરીરકી સાંજ. ૧૩૦ ઇશ્વરમેં ટોટા નહિં કન્નજી, એહ કહેનેકી ખાત; તિનસું ઉત્તર અખ કહું. સુણો સજન ભલી ભાત ૧૩૧. તુમને જો ખાતાં કહી, અમ લી જાણું સવં; એહ મનુષ્ય પરબધયે, શુણ બહું હોત નિગવં. ૧૩૨ શુદ્ધ ઉપયોગ સાધન બને, જોર જ્ઞાન અભ્યાસ; જ્ઞાન વૈરાગકી વૃદ્ધિકો, જોહી નિમિત્ત હે ખાસ. ૧૩૩ ઇત્યાદિક અનેક શુણ, પ્રગિત ઇશ્વરથી હોય; અન્ય પરબધ એહવા, શુણ બહું દુર્લભ જોય. ૧૩૪ પણ એહ વિચારમેં, કહેનેકા એહ મમં; એહ શરીર રહો મુખે, જો રહે સંજમ ધમં. ૧૩૫. અપના સંજમાદિક શુણ, રખના જોહીજ સાર; તે સંયુક્ત કાયા રહે, તિનમેં કો ન અસાર. ૧૩૬. મોહું એહ શરીરસું, વેર ભાવ તો નહિં; એમ કરતાં જો નવિ રહે, શુણ રખના તો ઉન્નહાહી. ૧૩૭ વિચન રહિત શુણ રખવા, તિન કારણ સુણ મિત્ર; રનેહ શરીરકા છાંડીએ, એહ વિચાર પવિત્ર. ૧૩૮. એહ શરીરકે કારણે, જો હોય શુણકા નાશ; એહ કહાં ના કીજીએ, તુમકું કહું શુભ ભાશ. ૧૩૯ એહ સંબધકી ઉપરે, સુણો સુગુણ દ્રષ્ટાંત; જીવથી તુમ મનકે વિષે શુણ બહુમાન હોય સંત. ૧૪૦. કેઇ વિદેશી વણીકસું, ફરતા ભૂતલ માંહી; રતનદિપ આવી ચઢ્યો, નિરખ્યો હુશખ્યો તાંહી. ૧૪૧. જાણું રતનદિપ એહ છે, રતન તણો નહિં પાર; કદૈં વિવસાય ઇહાં કને, મેલવું રતન અપાર. ૧૪૨. તુણ કઠાદિક મેલવી કુટિર કરી મનોહાર; તિણમેં તે વાસો વસે, કરે વણીજ વ્યાપાર. ૧૪૩. રતન કમાવે અતિ ઘણાં, કુટીરમેં થાપે તેહ; એમ કરતા કષ્ટ દિન ગયા, એક દિન ચિંતા અછેહ. ૧૪૪. કુટીર પાસ અગ્નિ લગી, મનમેં ચિંતે એમ બૂઝવું અગ્નિ ઉદ્યમ કરી, કુટીર રતન રહે જેમ. ૧૪૫. કિણ વિધ અગ્નિ થમી નહિં, તવ તે કરે વિચાર; ગદ્ગદ રહેનાં અખ નહિં, તરત હુઆ હુશીયાર. ૧૪૬. એ તરણાદિક જીંપડી, અગ્નિ તણે સંજોગ, કિણમેં એહ જલ્દા જાયગી, અખ કહા ઇશ્વર ભાગ. ૧૪૭. રતન સંભાલુ આપણા, એમ ચિંતી સવિ રતન, લેધ નિજ પુર આવીયો, કરતો બહુ વિધ જતન. ૧૪૮. રતન વિક્રમ તેણે પુરે, લક્ષ્મી લહી અપાર; મંદિર મહેલ બનાવીયા,

બાંધે બગીચા આર. ૧૪૯ સુખ વિવેકે સુખ બાલકા, ફિસી ઉણીમ નહિં તાસ; કેવ
 લોક પરે માનતો, સદા પ્રસન્ન સુખવાસ. ૧૫૦. લેહ વિજ્ઞાની પુરુષમે, એહ શરીરકે
 કાજ; દૂષણ કોઈ સેવે નહીં, અતિચારસી ત્યાજ. ૧૫૧ આતમ શુણ્ય રક્ષણ બધી,
 દહતા ધરે અપાર; દેહાદિકે મૂછાં તણ, સેવે શુદ્ધ વ્યવહાર. ૧૫૨ સંજમ શુણ્ય પરબા
 વથી, ભાની ભાવ સંલોગ; માહાનિદેહ ક્ષેત્ર વિષે, જન્મ હોવે શુભ ભોગ. ૧૫૩ છાં
 સીમમર સ્વામીછ, આદે વીચ જિતુંદ, ત્રિભુવન નાયક શેલતા; નિરખું તસ સુખચંદ.
 ૧૫૪. કેવલ જ્ઞાન દીવા કરૂં, બહુ કેવલી ભગવાન; વલી સુનીવર મહા સંજમી, શુદ્ધ
 અરણ્ય શુણ્યવાન. ૧૫૫. એહવા ઉત્તમ ક્ષેત્રમાં. જો હોય માહરો વાસ; તે પ્રભુ અરણ્ય
 કમલ વિષે, નિશ દીન કરૂં નિવાસ. ૧૫૬. અતિ ભક્તિ બહુ માનથી, પુણ્ય પદ અવિંદ;
 અવળ કરૂં છનવર ગીગ, સાવધાન ગત દંદ. ૧૫૭. સમોવસરણ સુરવર રથે, રતન
 સિંહાસન આર; બેઠા પ્રભુ તસ ઉપરે, ચોત્રીય અતિશય ધાર. ૧૫૮. વાણી શુણ્ય પાંત્રીય
 કરી, વરસે અમરીત ધાર; તે નિમ્મણી હૃદયે ધરી, પામું બવજલ પાર. ૧૫૯. નિવહ
 કમં મહા શોગ જે, તીનકું છેડણ હાર; પરમ રસાયણ જિનગીવા, પાન કરૂં અતિ પ્યાર.
 ૧૬૦. કાયક સમકિત શુદ્ધતા, કરવાનો પ્રારંભ; પ્રભુ અરણ્ય સુપસાયથી, સદલ હોવે
 સારંભ. ૧૬૧. એમ અનેક પ્રકારકે, પ્રચરત ભાવ સુવિચાર; કરકે ચિત્ત પ્રસન્નતા,
 આણુંદ લહુ અપાર. ૧૬૨. જોર અનેક પ્રકારકે, પ્રશ્ન કરૂં પ્રભુ પાય; ઉત્તર નિમ્મણી
 તેહના, શંકાય સવિ દૂર ભાય. ૧૬૩. નિઃસંદેહ ચિત્ત હોય કે, તત્વાત્મ સરપ; લેહ
 જધારય પાય કે, પ્રગટ કરું નિજ રૂપ. ૧૬૪. રાગ દ્રેષ હોય દોષ જે, અદ્ધ કમં જહ
 એહ; હેતુ એહ સંસારકા, તિનકો કરવો છેહ. ૧૬૫. સીમપણે જહ મૂલથી, રાગ દ્રેષકો
 નાશ; કરકે ક્ષી જિનચંદ્રક, નીરખું શુદ્ધ વિલાસ. ૧૬૬. પરમ કયાલ આણુંદમય,
 કેવલ ક્ષી સંસુક્તા; ત્રિભુવનમેં સુરજ પરે, મિથ્યા તિમિર હરેંત ૧૬૭. એહવા
 પ્રભુકે દેખકે, રામ રામ હલસંત; વચન સુધારસ અવણુ તે, હૃદય વિવેક વધંત. ૧૬૮.
 ક્ષી જિન દરિશન ભોગથી, વાણી ગંગા પ્રવાહ; તિણથી પાતિક મલ ચવે, ધોઇશ અતિ
 હણાહ. ૧૬૯. પવિત્ર થઇ જિન દેવકે, પાસે લેશુ દીક્ષ; દુધંર તપ અંગી કરૂં, અહણ
 આસેવન શીશ. ૧૭૦. અરણ્ય ધર્મ પરમાવથી, હોસે શુદ્ધ ઉપયોગ; શુદ્ધાતમકી સમરણતા,
 અદ્ભૂત અનુભવ ભોગ. ૧૭૧. અનુભવ અમરીત પાનમેં, આતમ ભયે લયલીન;
 કાપક એણિસિનમુખે, ચહત પ્રયાણુ તે કીન. ૧૭૨ આરોહણુ કરી એણિકું, ધાતિ કમંકો
 નાશ; ધનધાતી છેદી કરી; કેવલ જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧૭૩. એક સમય ત્રણ કલકે, સકલ
 પદાર્થ જેહ; બાણે દેખે તત્વથી, સાદી અનંત અછેહ. ૧૭૪. એહી પરમપદ બાણીએ,
 સો પરમાતમ રૂપ; શાશ્વત ગદ ધિર એહ છે, ફિરી નહીં ભવ જલ દૂપ. ૧૭૫. અવિચલ
 લક્ષ્મીકો ધણા, એહ શરીર અસાર; તીનકી મમતા કિમ કરે, જ્ઞાનવંત નિરધાર. ૧૭૬.
 સમ્યગ્દ્રષ્ટિ આતમા, એણું વિધ કરી વિચાર; ધિરતા નિજ સ્વભાવમેં, પર પરિણતિ
 પરિહારે. ૧૭૭ સુજકું કોનું પક્ષમેં, વરત આણુંદ ભાય; જો કદી એહ શરીરકો, રેહણે
 છાક થાય. ૧૭૮. તો નિજ શુદ્ધ ઉપયોગકો, આશ્વચન કરૂં સાર; વિનમેં વિધન દીસે

નહિ, નહિ સંકલેશકો ચાર. ૧૭૬. એ કદી સ્થિતિ પુરણ ભઈ, હોયે શરીરકો નાશ; તો પરલોક વિષે કઈ, શુદ્ધ ઉપયોગ અભ્યાસ. ૧૮૦ મેરે શુદ્ધ ઉપયોગમે, વિધન ન હોયે કાય; તો મેરે પરિણામમે, હલ ચલ કાહનું હોય. ૧૮૧. મેરે પરિણામ કે વિષે, શુદ્ધ સરૂપકી ચાહ; અતિ આસકત પછે રહે, નિશ દિન બોહિજ શક. ૧૮૨. એ આશક્તિ મિટાવવા, પ્રણા વિષ્ણુ મહેશ; આદિ ઠાઈ સમરથ નહિ, તેણે કરી ભય નહિ લેશ. ૧૮૩. ઈંદ્ર ધરણીંદ્ર નરેંદ્રકા મુજકું ભય કછુ નહિ; યા વિધ શુદ્ધ સરૂપમે, મગન રહુ ચિત્ત માંહી. ૧૮૪ સમરથ એક મહા બલી, મોહ શુભટ જમ જાણ; સર્વિ સંસારી જીવકું. પટકે ચિહ્નુ ગતિ ખાણ. ૧૮૫. દુબદ મોહ ચંદાલકી, પરિણતિ વિષમ વિરુપ; સંજમ ધર મુની શ્રેણિ ગત. પટકે ભવજલ કૂપ. ૧૮૬. મોહ કેમ મહા દુરંદકું, પ્રથમકી પહીછાણ; જિનવાણી મહા મોહરે. અતિવે કિધ હેરાન. ૧૮૭. જજરીજૂન દુર્ધ ગયા, નાઠા મુજસુ દર; અબ નજીક આવે નહીં, દરપે મુજસું ભુર. ૧૮૮. તેણે કરી મેં નિશંત હું, અબ મુજ ભય નહીં કાય; ત્રણલોક પાણી વિષે, મિત્ર બાવ મુજ હોય. ૧૮૯. સુણે સર્જન પરિવાર તુમ, સભા લોક સુણો જાત; મરનેકા ભય મુજ નહિ, એ નિશ્ચે અવદાત. ૧૯૦. અવસર લહી અબ મેં ભયા નિર્ભય સર્વ પ્રકાર; આતમ સાધન અબ કડ, નિઃસંદેહ નિરધાર. ૧૯૧. શુદ્ધ ઉપયોગી પુરુષકું, બાસે મરણ નજીક; તવ જંજલ સબ પરિહરી, આપ હોવે નિરભીક. ૧૯૨. એણી વિધ બાવ વિચારકે, આણુંદમય રહે સોય; આંકુલતા કિણવિધ નહિ, નિરાકુલ ચિર હોય. ૧૯૩. આકુલતા ભગ બીજ હે, ઇલુધી વધે સંસાર; જાણી આકુલતા તમે, એ ઉત્તમ આચાર. ૧૯૪. સંજમ ધરમ અંગી કરે. કિરીયા કષ્ટ અપાર; તપ જપ મહું વરસાં લગે, કરી ફલ સંશય સાર. ૧૯૫ આકુલતા પરિણામથી, મિલુમે હોય સહુ નાશ; સમકિત મત એમ જાણીને, આકુલતા તમે આશ. ૧૯૬. નિરઆકુલ ચિર હોય કે, જ્ઞાનવત શુણુ જાણ; હિત સીખ એક હૃદયે ધરી, તમે આકુલતા ખાણ. ૧૯૭. આકુલતા કેઈ કારણે, કરવી નહીં ભગાર; એ સંસાર દુઃખ કારણો, ઇલુકું દૂર નિવાર. ૧૯૮. નિશ્રેં શુદ્ધ સરૂપકી, ચિંતન વારંવાર; વિજ સરૂપ વિચારણા, કરવી ચિત્ત મજાર. ૧૯૯ નિજ સરૂપકે દેખલો અવલોકન પણ તાણ; શુદ્ધ સરૂપ વિચારવો, અંતર અનુભવ ભાસ. ૨૦૦. અતિ ધરતા ઉપયોગકી, શક્ત સરૂપ કે માંહી; કરતા ભગ દુઃખ સર્વિ ટલે, નિમંદતા કહે તાંહી. ૨૦૧. જેમ નિમંદ નિજ ચેતના, વસત અગાંઠ મનુષ; શુણુ અનંતનો પિંડએહ, સહજાનંદ સરૂપ. ૨૦૨. એહ ઉપયોગે વરતાતા, ચિર સારે લવ લીન; નિર્વિદલ્ય રસ અનુભવે, નિજ ગુણમાં હોય લીન. ૨૦૩ જગ લગે શુદ્ધ સરૂપમે, વરતે ચિર ઉપયોગ; તબ લગે આતમ જ્ઞાનમાં, રમણ કરણકો જોમ. ૨૦૪. જબ નિજ જોમ અલિત હોવે, તબ કરે એહ વિચાર; એ સંસાર અનિત્ય હે, ઇલુમે નહિ કહું સાર. ૨૦૫. દુઃખ અનંતકી ખાણ એ, જનમ મરણ ભવ ભોગ; રિષમ જાત પૂરિત સદા, મલ ચાપર ચિહ્નુ મોર. ૨૦૬. એહ સરૂપ સંસારકો, જાણી ત્રિભુવન નાશ; તિથંકર પલ્લ હોહકે, ચલવે શિવ પુર સાથ.

૨૦૭. નિર્મેય દ્રવિદ નિહાલતાં, ચિદાનંદ ચિદરૂપ; ચેતન દ્રવ્ય સાધર્મતા, પુરણાનંદ સરૂપ.
 ૨૦૮. પ્રગટ સિદ્ધતા જેહની, આલંબન લક્ષી તાસ; શરણુ કરૂં મહા પુરૂષકો, જેમ હોએ
 વિકલ્પ નાશ ૨૦૯. અથવા પંચ પરમેષ્ઠિએ, પરમ શરણુ સુજ એહ; વળી જિન વાણી
 શરણુ છે, પરમ અમરીત રસ મેહ ૨૧૦ જ્ઞાનાદિક આતમ ગુણ, રતનત્રયથી અભિ-
 રામ; એહ શરણુ સુજ અતિ ભયું, જેહથી લહું શિવધામ ૨૧૧. એમ શરણુ દ્રઢ
 ધારકે થિર કરનાં પરિણામ જળ થિરતા હોવે ચિત્તમાં, તબ નિજ રૂપ વિસ્રામ ૨૧૨.
 આતમ રૂપ નિહાલતાં, કરના ચિંતન તાસ; પરમાનંદ પદ પામીએ, સકલ કર્મ હેાવે
 નાશ. ૨૧૩. પરમ જ્ઞાન જગ એહ છે, પરમ ધ્યાન પણ એહ; પરમ શ્રદ્ધા પ્રગટ કરે,
 પરમ જ્યોતિ ગુણ એહ. ૨૧૪ તેણુ કારણ નિજ રૂપમાં, ફિરી ફિરિ કરે ઉપયોગ;
 ચિંહુ ગનિ જમણુ મીઠાવવા, એહ સમ નહિં કોઇ જોગ. ૨૧૫. નિજ સરૂપ ઉપયોગથી
 ફિર અક્ષિત જો થાય; તો અરિહંત પરમાત્મા, સિદ્ધ પ્રભુ સુખ હાય ૨૧૬. તિજુકા
 આતમ સરૂપકા, અવલોકન કરો સાર; દ્રવ્ય ગુણ પૂર્ણવ તેહના. ચિત્તવો ચિત્ત
 સંજાર. ૨૧૭. નિર્મલ ગુણ ચિંતન કરત, નિર્મલ હોય ઉપયોગ; તવ ફિર નિજ
 સરૂપકા, ધ્યાન કરો થિર જોગ. ૨૧૮ જે સરૂપ અરિહંતકો, સિદ્ધ સરૂપ.
 વક્ષી જેહ; તેહવો આતમ રૂપ છે, તિણમેં નહિં સંદેહ. ૨૧૯. ચેતન દ્રવ્ય
 સાધર્મતા, તેણે કરી એક સરૂપ; ભેદ ભાવ ઇણમેં નહિં, એહવો ચેતન ભૂપ.
 ૨૨૦. ધન જમતમેં તે નશ, રમે આતમ સરૂપ; નિજ સરૂપ જેણે નવી
 લખ્યું, તે પઠ્યા ભવ દૂપ. ૨૨૧. ચેતન દ્રવ્ય સ્વભાવથી, આતમ સિદ્ધ સમાન;
 પરજાયે કરી ફેરજે, તે સવિ કર્મ વિધાન ૨૨૨ તેણે કારણ અરિહંતકા, દ્રવ્ય ગુણ
 પરજાય; ધ્યાન કરતાં તેહતું, આતમ નિર્મલ થાય ૨૨૩ પરમ ગુણી પરમાત્મા,
 તેહના ધ્યન પસાય; ભેદ ભાવ દૂરે દહે, એમ કહે ત્રિભુવન રાય. ૨૨૪. જેહ ધ્યાન
 અરિહંતકો, સોહી આતમ ધ્યાન; ફીર કધુ ઇણમેં નહિં, એહીજ પરમ નિધાન.
 ૨૨૫. એમ વિચાર હિયડે ધરી, અમ્યગ્નદ્રષ્ટિ જેહ; સાવધાન નિજ રૂપમેં, મગન રહે
 નિત્ય તેહ. ૨૨૬. આતમ હિત સાધક પુરૂષ, સમ્યગ્નવંત સુજણુ; કહા વિચાર મનમેં
 કરે, વરણુવું સુણો ગુણ ખાણુ. ૨૨૭ જેહ કુટુંબ પરિવાર સહુ, જેઠે હે નિજ પાસ;
 તિનકો મોહ છોડાવવા, એણી પરે જોલે લાસ. ૨૨૮. એહ શરીર આશ્રિતછો, તુમ
 સુજ માતને તાત; તેણુ કારણ તુમકું કહું, અળ નિસુણો એક વાત. ૨૨૯. એતા દિન
 શરીર એહ, હોત તુમારા જેહ; અળ તુમારા નાંહી હે, ભલી પરે જાણો તેહ. ૨૩૦.
 અમે એહ શરીરકા, બલ સ્થિતિ જેહ; પુરણુ ભઈ અળ નવિ રહે, કિણુવિધ રાખી
 તેહ ૨૩૧. ચિત્તી પ્રમાણે તે રહે, આધક ન રહે કેણી ભાત; તો તસ મમતા છોડવી,
 એ સમજણુકી વાત. ૨૩૨. જો અળ એહ શરીરકી, મમતા કરીયેજાય; પ્રીતિ રાખીએ
 તેહતું, હુઃખહાયક બહુ થાય. ૨૩૩. સુર અમુશંકો દેહ એ, ઇદ્રાદિકકો જેહ; અબહી
 વિનાશી એહ છે, તો કયું કરવો તેહ ૨૩૪. ઇદ્રાદિક સુર મહા બહી, આતશય અક્ષિત
 ધરંત; ચિત્તી પૂરણુ થયો તેહ પદ, સિદ્ધ એક કોઈ ન રહંત ૨૩૫ ઇદ્રાદિક સુર

જેહ છે, તિનકી રિદ્ધિ અપાર; બત્રીસ લાખ વિમાનકે, સવિ સુઝ આજ્ઞાકાર. ૨૩૬. તિન લાખ છત્રીશ સહસ્ર છે, મહા બલવંત બુભાર; આતમ રક્ષ, જેહના, અનમિષ રહે હુશીયાર. ૨૩૭. સાત કટક બલનો ધણી, રિદ્ધિ તણો નહિ પાર; સામાનિક સ્વરનર પ્રમુખ, જીહાં છે બહુ વિસ્તાર. ૨૩૮. એહવા પ્રાક્રમક ધણી, જળ થિતી પૂરણ હોય; કાલ પિસાચ જળ સંઘડે, રાખી ન શકે કોય. ૨૩૯. કાલ કતાંતકે આગલે, કીસક ચલે ન ભેર; મોહે સુખ પ્રાણીયા, વીલવંતા કરે સોર. ૨૪૦. તેણે કરણ માવીત્ર તુમ, તને મોહકું દ્રર; સમતા લાવ અંગી કરી, ધરમ કરે થઇ શૂર. ૨૪૧. પુદ્ગલ રચના કારમી, બીનસંતા નહિ વાર; તે ઉપર મમતા કીસી, ધરમ કરે જળ સાર. ૨૪૨. જૂઠ એહ સંસાર છે, તિનકું જણો સાચ; બૂલ અનાદિ અજ્ઞાનકી, મોહ કરાવે નાચ. ૨૪૩. કરમ સંભોગ આવી મલે, સ્થિતિ પાકે સહુ જાય; કોઠ જતન કરી એકદા, પણ ખિણ એક ન રહાય. ૨૪૪. સુપન સરીખા ભોગ છે, રિદ્ધિ અપલા જળકાર; કાલઅણી જલ બિંદુ સમ, આયુ અધિર સંસાર. ૨૪૫. તે જણો તુમે શુભ પેરે, છંડો મમતા જલ; આતમ હિત અંગી કરી, પાપ કરો વિસરાલ. ૨૪૬. રાગ દ્વેષથી જીવકું નીવડ કરમ હોયે બંધ; વલી દુર્ગતિમાં જઇ પડે, જીહાં દુઃખનાં સહુ ધંધ. ૨૪૭. મુજ ઉપર બહુ મોહથી, તુમકું અતિ દુઃખ થાય; પણ આયુ પૂરણ થયે, કીસીસું તે ન રખાય. ૨૪૮. અલપ કાલ આયુ તમે, દેખો દ્રષ્ટિ નીહાલ; સંબંધ નહિં તુમ મુજ બિચે, મેં કીરતા સંસાર. ૨૪૯. બાવી લાવ સંબંધથી, મેં લયા તુમકા પુત્ર; પંથી મેલાપ તેણી પરે, એ સંસાર હે સુત્ર. ૨૫૦. એણી વિષ સવિ સંસારી જીવ, લટકે ચિહુ ગતિ માંહી; કરમ બંધે આવી મીલે પણ ન રહે ચિર કાંયાંહી. ૨૫૧. એહ સરૂપ સંસારકા, પ્રતક્ષ તુમ દેખાય; તેણે કારણ મમતા તજી, ધરમ કરે ચિત્ત લાય. ૨૫૨. પુન્ય સંભોગે પામીયા, નરલવ અતિ સુખકાર; ધરમ સામગ્રી સવિ મીલી, સફલ કરે અવતાર. ૨૫૩. કાલ આહેડી જગતમે, લમતો દિવસ ને રાત; તુમકું પણ ગ્રહસે કહા, એ સાચો અવદાત. ૨૫૪. એમ જણી સંસારકી, મમતા કીજે દ્રર; સમતા લાવ અંગી કરો, જેમ લહો સુખ ભરપૂર. ૨૫૫. ધરમ ધરમ જળ સહુ કહે, પણ તસ ન લહે મમં; શુદ્ધ મમં સમજયા વિના, નવિ મીટે તસ ભમં. ૨૫૬. કટક મણી નિમંલ જીસો, ચેતનકો જે સહલાવ; ધરમ વસ્તુ ગત તેહ છે, અવર સર્વ પરલાવ. ૨૫૭. રાગ દ્વેષકી પરિણુતિ, વિષમ કષાય સંભોગ; મલીન લયા કરો કરી, જનમ મરણ આ ભોગ. ૨૫૮. મોહ કરમકી ગહેલતા, મિથ્યા દ્રષ્ટિ અંધ; મમતાસુ માથે સહા, ન લહે નિજ શુણ સંધ. ૨૫૯. તિન કારણ તુમકું કહું, મુણે એ ચિત્ત લગાય; મમતા છાંડો મૂલથી, જેમ તુમકું સુખ ધાય. ૨૬૦. પરમ પંચ પરમેષ્ટિકો, સમરણ અતિ સુખદાય; અતિ આદરથી કીજીએ, જેહથી લવ દુઃખ જાય. ૨૬૧. અરિહંત સિદ્ધ પરમાતમા, શુદ્ધ સરૂપી જેહ; તેહના ધ્યાન પ્રલાવથી, પ્રગટે નિજ શુણ રેહ. ૨૬૨. શ્રી જિન ધરમ પસાયથી, હોઇ મુજ નિમંલ શુધ; આતમ લલી પરે એલખી, અળ કંઈ તેહની શુદ્ધ. ૨૬૩. તુમે પણ એ અંગી

કરો, શ્રી જિનવરકો ધર્મ; નિજ આતમકું લક્ષી પરે જાણી લેહો સાવ મર્મ. ૨૬૪. જોર સર્વ ભર્મ જાલ હે. દુઃખ દાયક સર્વિ આજ; તિનકી મમતા ત્યાગકે, અળ સાપો નિજ માજ. ૨૬૫. ભવ ભવ મેલી મુકીયાં, ધન કુટુંબ સંભોગ; વાર અનંતી અનુભવ્યા, સાવ સંભોગ વિભોગ. ૨૬૬. અજ્ઞાની એ જલિ ઘણાં છુપ છુપ મતિમેં જાય; મમતાવશત્યાં તેહ કોઇ, વહી જહુ દુઃખ થાય. ૨૬૭. મહાતમ એસવિ છુપકો, કીલ્લવિધ કલો ન જાય; અનંત કાલ એણીપરે ભમેં જનમ મરણ દુઃખદાય. ૨૬૮. એમ પુદ્ગલ પરભય જેહ, સર્વવિનાશી જાય; ચેતન અવિનાશી સદા, એતા હમે ન અજાણ. ૨૬૯. મિથ્યા મોહને વશ થઇ, છુટકું લી સાચ; કહે તિહાં અચરીજ કીઓ, ભવ મંદપકો નાચ. ૨૭૦. છુપકે મોહ મલી ગયો, લોક જ્ઞાન લેહો સાર; પુદ્ગલકી પરિણતિ વિષે, નવી રાચે નીરખાર. ૨૭૧. ભિન્ન હમે આતમ મહી, પુદ્ગલકી પરભય; કીનહી ચલાચે નવિ લલે, કિસી પરે તેહ ન ઠગાય. ૨૭૨. ભયા અધારથ જ્ઞાન જળ, જાણે નિજ પરભાવ; ચિરતા ઇષ્ટ નિજ રૂપમેં, નવિ રૂપે તસ પરભાવ. ૨૭૩. માત તાલ તુમકું કહું, એ દાળ સચીવાત; તે ચિત્તમેં ધરમે સદા, સફલ કરો અવદાત. ૨૭૪. મુજકું તુમ સામે હુનો, એતા દિન સંભંધ; જળ તે સાવ પુરણ હુઓ, ભાવી ભાવ પ્રભંધ. ૨૭૫. વિકલ્પ કાંઈ તુમે મત કરો, ધરમ કરો થઈ પીર; મેં પણ આતમ સાધના, કહું નિજ ધન કરી ચિર. ૨૭૬. આતમ કારણ સાધવો, તુમકું ઉચિત હે સાર; મોહ કયે કિસી કારણે, છુલ્લથી દુઃખ અપાર. ૨૭૭. સહજ સરુપ જે આપણું, તે છે અપણી પામ; નહિ કીમીયું જાચના, નહિ પરકી કીસી આસ. ૨૭૮. આપણા મહામોહીય છે, મહા અમૂલ્ય નિધાન; તે સંભાણે શુભ પરે, ચિતન કરો સુચિધાન થઇ. જનમ મરણ કો દુઃખ દલે, જળ નિરમે નિજ રૂપ; અનુકમે અવિચલ પદ લહે, પ્રગતિ સિદ્ધ થઇ ૨૮૦. નિજ સરુપ જાણ્યા વિના, છવ છવ્યા સંસાર; જળ નિજ રૂપ પીછળીયો, જાણું લક્ષી ભવકો પાર. ૨૮૧. સકલ પદારથ જગતકો, જાણણુ દેખણુદાર; પ્રત્યક્ષ જિજ્ઞાસી શરીરુ, જ્ઞાયક ચેતન સાર. ૨૮૨. દ્રવ્યોન એક સુષો છહાં, ભારમા ક્ષમકો દેવ; નૈતિક મિષ અપ્ય લોકમેં, આવી વસીયો હેવ. ૨૮૩. કોઈક રંક પુરુષ તાણી, શરીર પદભયમેં સેવ; પેસી એક કરે કીલા, તે રેજો સહુ કેવ. ૨૮૪. કમહીક રાનમેં જામકે, કમહીક ભારી લેવ; નગરમેં જેચન ચાલીયો, મસ્તકે ધરીને તેવ. ૨૮૫. કદે મજુરી કોઈ દિન, કમહીક માએ લીખ; કમહીક પરસેવા વિષે, દસ થઈ ધરે સીખ. ૨૮૬. કમહીક નાટકીયો દુર્ધ, રીજવે નરકારુદ; કમહીક વણીક જળ છસો, કરે વેપાર અમંદ. ૨૮૭. કમહીક માલ ગુમાયકે, રૂઢન કરે જહુ તેહ; કમહીક નફા પાયકે, હાલ વિનાહ અમેહ. ૨૮૮. એણી વિષ એલ કરે ઘણા, પુત્ર પુત્રી પરિવાર; સી આદિ સાચે રહે, નજર માંહી તેહી વાર. ૨૮૯. વેરી કટક આખું ઘણું, નાસન લામ્યા લોક; તવ તે દુર એમ ચિનવે, ધ્યાં હોલે જહુ ચોક. ૨૯૦. એમ મિચાર કરી સચે, આલે આપી રાત; એક પુત્રકું કાંધપર, બીજાકું મહે હાથ. ૨૯૧. ઘર વખણકો પોટલો, સી લીયે શીર પર તેહ; મુત્રીકું આગલ કરી, એણી-પરે આલે તેહ. ૨૯૨. કાટે કુટે મોહકાં, તીલકી માંથી ગાંધ; ચિર

પર ધરી આપણે, એણી વિધિ તીહાંથી નાક. ૨૬૩. મારમ આલતા તેહને, વાટ બટાઈ
ગીલે જેહ; પૂછે કાંઈ આલ્યા તુમે, તવ એમ ભાંખે તેહ. ૨૬૪ નમર અમરૂં ઘેરીયું,
વયરી લશ્કર આય; તેણે કારણ અમે નારીયા, લડી કુટુંબ સમવાય. ૨૬૫ કેઈક
ગામમે' ભયકે, છમ તિમ કહે ગુજરાણ; કમ' વિપાક અને ઇસા, તેણે કરી બધા
હેરાણ. ૨૬૬. એમ અનેક પ્રકારકા ખેલ કરે જગમાંડી. પણ ચિત્તમે' બણે ઇસું, મે'
સદા સુખ માંડી. ૨૬૭. મે' તો બારમા કલપકો, કેવ મહા રિદ્ધિવંત; અનોપમ સુખ
વિલસું સદા અદ્ભૂત એહ વીરવંત. ૨૬૮. એ એણે જે મે' કરી, તે સવિ કૌતક કાજ;
રૂંક પરભાય ધારણ કરી, તીનકો એ સવિ સાજ. ૨૬૯. જેમ સુર એહ ચરિત્રને,
નવી ધરે મમતા ભાવ; દીન ભાવ પણ નવી કરે, ચિંતવે નિજ દુર ભાવ. ૩૭૦. એણી
વિધ એહ પરભાયમે' જે એણે કરંત; પણ નિજ શુદ્ધ સરૂપકું, કમહું નહિં ચિતવંત
૩૭૧. શુદ્ધ હમારો રૂપકે, શોભિત સિદ્ધ સમાન; કેવલ લક્ષ્મીકો ખણી, ગુણ અનંત
નિધાન. ૩૭૨. એણપિરે એહ સરૂપકો, અનુભવ કીયો બહુ વાર; અમ કીલુ વિધ
સુખ નહિં, એ ભણો નિરધાર. ૩૭૩. અમ આમે નિજ નારીકું, સમભાવે શુભ રીત;
અમતા ન કરે એહકી, ન કરે પુદ્ગલ પ્રીત. ૩૭૪. યિતિ પૂરણ લઈ એહકી, જગ
દેણકા નહિં; તો હયું મેહ ધરો ધણો, દુઃખ કરણ દિલ માંડી. ૩૭૫. મેરા તેરા
સંબંધ જે, એતા દિનકા હોય; બધ ઘટ દે ન કરી શકે, એણો વિધ ભણો શોધ
૩૭૬. એહ શરીર અસાર છે, બીનસંતા નહિં વા; યિતિ બલ સવિ પૂરણ હુઆ,
ખિણમે' હોવેગી છાવ. ૩૭૭. તિણ કારણ તુમકું કહું, મ ધરે એણીકી આશ; ગરજ
સરે નહિં તાહરો, ઇનકા હુવે અબ નાશ ૩૭૮. એમ ભણી મમતા તણ, ધમ' કરે
ધરી પ્રીત; જેમ આતમ સુખ સંપન્ને, એ ઉત્તમકી રીત. ૩૭૯. કાલ જગતમે' સહુ
છીરે, આકલ રેણાં નાહી; કબલિક તુમકું પણ મહે, સંશય ઇણમે' નાહી ૩૮૦. તું
સુખ ખ્યારી નારી છે, એ સવિ મેહ વિલાસ; ભોમ વિટંબના ભણીએ, જાતમ
શુણકો નાશ. ૩૮૧. સી ભરથાર સંભોજ જે, ભવ નાટક એહ ભણ; થિતન તુજ સુખ
સારીએ કરમ વિચિત્ર વખાણ. ૩૮૨. એમ વિચાર ચિત્તમે' ધરી, મમતા મૂકો દૂર;
નિજ સ્વાસ્થ સાધન ભણી; ધરમ કરે થઈ શૂર. ૩૮૩. એ સુખ હપર રાજ છે, તો
કરે ધમ'મે' સાજ; ઇણે અવસર તુજ ઉચિત છે, એ સમે અવર ન કાજ. ૩૮૪. ધમ'
ઉપદેશ એણી પરે, તેરાં હિતકે કાજ; મે' કહો કહણા લાયકે, તેણે સાધો શિવરાજ.
૩૮૫. ફેકટ ખેલ ન કીણ્યો, કમ' બંધ બહુ સાય; ભણી એમ મમતા તણ, ધમ'
કરે સુખકાય. ૩૮૬. હવે નિજ કુટુંબ ભણી કહે હિત શિક્ષા સુવિચાર; મમતા
એહ હોઠાવવા, એણી વિધ કરે ઉપમાર ૩૮૭. સુણો કુટુંબ પરિવાર સહુ, કહું તુમકું
હિત લાય; આયુ યિતિ પૂરણ લઈ, એહ શરીરકી લાય. ૩૮૮. તેણે કારણ સુખ ઉપરે,
રાગ ન ધરના કાય; રાગ કયાં દુઃખ ઉપરે, ગરજ ન સરણા લેય. ૩૮૯. એહ યિતિ
સંસારકી, પંખીકા મેલાપ; ખિણ ખિણમે' ઉડી અલે, કહા કરના સંતાપ. ૨૨૦. ઠાઈ
રથા ઇહાં થિર થઈ દેહચુકાર નહી કાય; અવશ્ય લીલે એણી પરે, તુમે પણ ભણો કાય.

૩૨૧ મેરે તુમ સહુ સાયસુ', કમા ભાવ છે સાર; આણુ'કમાં તુમ સહુ રહો, ધર્મ ઉપર ધરો પ્યાર. ૩૨૨. ભવસાગરમાં બૂકતાં, ન કોઈ રાખણુકાર; ધર્મ એક પ્રવહણુ-સમો, કેવલી ભાળી ન સાર ૩૨૩. એ સેવો તુમ ચિત્તધરો, જેમ પામો સુખસાર; દુર્ગતિ સવિ દૂરે ટલે, અનુક્રમે ભવ નિસ્તાર. ૩૨૪. એમ કુટુંબ પરિવારકું, સમ-જની અવહાત; પીછે પુત્ર યોલાયકે, ભાળે એણીપરે વાત. ૩૨૫. સુણો પુત્ર શાણા તુમે, દેહવેકે એહુ સાર; મોહ ન કરવો માહરો, એહુ અથિર સંસાર. ૩૨૬. શ્રીજિનધર્મ અંગીકરો, સેવો બહુ ધરી રાગ; તુમકું સુખદાયક ધણો, લહે સો મહા સોભાગ. ૩૨૭. જ્યવહારિક સંબંધથી, આણા માનો સાર; તેણે કારણ તુમને કહું, તે ધારી ચિત્ત મોભાર. ૩૨૮. પ્રથમ દેવ ગુરૂ ધર્મકી, કરો અતિ ગાહ પ્રતીત; મિત્રાર્થ કરો સુજનકી, ધરમી સુંધરો પ્રીત. ૩૨૯. કાન શીયલ તપ ભાવના, ધરમ એ ચાર પ્રકાર; રાગ ધરો નિત એહુસું, કરો શક્તિ અનુસાર. ૩૩૦. સ્વજનતા પરજન વિષે, ભેદ વિજ્ઞાન જેમ હોય; એહુ ઉપાય કરો સહા, શિવ સુખદાયક સોય. ૩૩૧. જે સંસારી પ્રાણીયા, મગન રહે સંસાર; પ્રીત ન કીજે તેહની, મમતા દૂર નિવાર. ૩૩૨. રાગી જીવકી સંગતે, એહુ સંસાર મભાર; કાલ અનાદિ ભટકતાં, કિમહી ન લહીયે પાર, ૩૩૩. રાગે રાગ દશા વધે, તેમ વલી વિવશ વિકાર; મમતા મૂર્છા બહુ વધે, એ દુર્ગતિ કાંતાર. ૩૩૪. તેણે સંસારી જીવકી. તણ સંગત લીલ ધાર; જ્ઞાનવંત પુરૂષાં તણી, કરો સંગતિ સુવિચાર. ૩૩૫. ધર્માત્મા પુરૂષ તણી, સંગતે બહુ ગુણ થાય; જશ કીતિ વાધે ધણી, પરિણતિ સુધરે ભાય. ૩૩૬. એમ અનેક ગુણ સંપળે, એહુ લોકમે સુખકાર; વળી પરલોકમે પામીયે, સ્વર્ગ-હિં શ્રીકાર. ૩૩૭. વળી ઉત્તમ પુરૂષ તણી, સંગતે લહીએ ધર્મ; ધર્મ આરાધી અનુક્રમે, પામીએ શિવ પુર સર્મ. ૩૩૮. ધર્મી ઉત્તમ પુરુષકી, સંગતિ સુખની ખાણ; હોય સકલ દૂરે ટલે, અનુક્રમે પદ નિર્વાણ. ૩૩૯. એણી વિષ તુમકું હિત ભણી, વચન કહ્યા સુરસાલ; જો તુમકું સચ્ચા લગે, તો કીજો ચિત્ત વિશાલ. ૩૪૦. હયા ભાવ ચિત્ત આણુકે, મેં કહ્યા ધર્મ વિચાર; જો તુમ હૃદયમાં ધારશે, તો લેશે સુખ અપાર. ૩૪૧. એમ સખકું સમજાયકે, સખસે અલગા હોય, અવસર દેખી આપણા, ચિત્તમે ચિતે સોય. ૩૪૨. આયુ અદ્ય નિજ ભણુકે, સમક્ષિ દ્રષ્ટિવંત; કાન પુન્ય કરણીયકે, નિજ હાથે કરે સંત. ૩૪૩. મહાવ્રત ધારી મુનિવરા, સમ્યગ જ્ઞાન સંયુક્ત; ધારક દશવિધ ધર્મના, પંચ સમિતિ ત્રણ ગુણિ. ૩૪૪. બાહ્ય અવ્યંતર અંથી જે, તેહથી ન્યારા જેહ; બહુ શ્રુત આગમ અર્થના, મર્મ લહો સહુ તેહ. ૩૪૫. એહવા ઉત્તમ ગુણ તણો, પુન્યથી ભોગ જો હોય; અંતર ખુલી એકાંતમે, નિઃશદ્ય ભાવ હોય સોય. ૩૪૬. એહવા ઉત્તમ પુરૂષનો, ભોગ કહી નવી હોય; તો સમક્ષિ દ્રષ્ટિ પુરુષ, મહા ગંભીર તે ભોય. ૩૪૭. એહવા ઉત્તમ પુરૂષકી, આજે અપની વાત; હૃદય ખોલકે કીજીએ, મર્મ સકલ અવહાત. ૩૪૮. ભોગ જીવ ઉત્તમજીકે, ભવ ભિરુ મહાભાગ્ય; એહવો ભોગ ન હોય કહા, તો કહણેકો નહિ લાગ. ૩૪૯. અપના મનમે ચિતવે, દુષ્ટ કરમ વશ જેહ; પાપી ધર્મ જે હોઈ ગયું, બહુ વિષ નિંદે તેહ. ૩૫૦. શ્રી અરિહંત પરમાત્મા, વળી શ્રી

સિદ્ધ ભગવંત; જ્ઞાનવંત સુનિરાજની, વળી સુર સમક્ષિત વંત. ૩૫૧. ઇત્યાદિક મહા પુરુષકી, કામ કરી સુવિશાલ; વળી નિજ આત્મ સાંખ્યું. દ્વરિત સર્વ અસરાલ. ૩૫૨ મિથ્યા દુષ્ટત લલીપરે, કીજે ત્રિકલ્પ શુદ્ધિ; એણી વિધ પવિત્ર થઈ પછે, કીજે નિમંલ બુદ્ધિ. ૩૫૩. અવશ્ય મરણ નિજ મન વિષે, ભાસન હુએ જામ; સર્વ પરિમહ ત્યાગકે, આહાર ચાર તજે તામ ૩૫૪. જો કદી નિર્ધય નવિ હુવે, મરણ તણે મનમાંહી; તો મરજાકા કીજીએ, ઇતર કાલકી તાંહી. ૩૫૫ સર્વ આરંભ પરિમહ સહુ, તીનકો કીજે ત્યાગ; ચાર આહારવલી પચ્ચળીયે, એણી વિધ કરી મહાભાગ. ૩૫૬. હવે તે સમક્ષિત દ્રષ્ટિવંત, ચિર કરી મનવચ કાય; ખાટથી નીચે ઉતરી, સાવધાન અતિ થાય. ૩૫૭. સિદ્ધ પરે નિર્ભય થઇ, કરે નિજ આત્મ કાજ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, લેવા શિવ પુર રાજ. ૩૫૮. જેહ મહા શુભટ સંશ્રામમાં, વચરી જીતણ કાજ; રણભૂમીમે સચરે, કરતા અતિહી ગાજ. ૩૫૯. ઇણી વિધ સમક્ષિતવંત જે, કરી ચિરતા પરિણામ; આકુલતા અસે નહીં, ધીરજતણુ તે ધામ. ૩૬૦. શુદ્ધ ઉપયોગમે વરતતો, આત્મ શુષ્ક અનુરામ; પરમાતમકે ધ્યાનમે, લીન ઓર સખ ત્યાગ. ૩૬૧. ધ્યાતા ધ્યેયની એકતા, ધ્યાન કરતાં હોય; આત્મ હોય; પરમાતમા, એમ જાણે તે સોય. ૩૬૨ સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ શુભ મતિ, શિવ સુખ ચાહે તેહ; રગાદિ પરિણામમે, ખિણ નવિ વરતે તેહ. ૩૬૩. કિનહિ પદ્ધતિ નહી, વંછા તસ ચિત માંહ; મોક્ષ લક્ષ્મી વરવા ભણી, ધરતો અતિ ઉચ્છાહ. ૩૬૪. એણી વિધ ભાવ વિચારતા, કાલ પૂરણ કરે સેય; આકુલતા કીણ વિધ નહીં, નિરાકુલ ચિર હોય. ૩૬૫. આત્મ સુખ આણુ-કમય, શાંત સુધારસ કુંહ; તામે તે જીવી રહ્યા, આત્મ વીરજ ઉઠંત. ૩૬૬ આત્મ સુખ સ્વાધીન છે, ઓર ન એહ સમાન; એમ જાણી (નજ રૂપમે, વરતે ધરી બહુ માન. ૩૬૭. એમ આણુકમે વરતતાં, શાન્ત પરિણામ સંજીવ; આયુ નિજ પૂરણ કરી, મરણ લહે મતિવંત. ૩૬૮. એહ સમાધિ પરભાવથી, ઈદ્રાદિકકી રિદ્ધિ; ઉત્તમ પદવી તે લહે, સર્વ કાજકો સિદ્ધિ. ૩૬૯. મહા વિભૂતિ પાયકે, વિચરંતા ભગવાન; વળી કેવલી સુનિરાજને; વંદે સ્તવે બહુ માન. ૩૭૦. સુરલોકે શાન્ત પ્રભુ, નિત્ય ભક્તિ કરે તાસ; ઠહ્યાણુકે જિન રાજમાં, ઓચ્છવ કરત ઉદ્ધાસ. ૩૭૧. નંદીશ્વર આહે ઘણાં, તીરથ વંદે સાર; સમક્ષિત નિમંલ તે કરે, સફલ કરે અવતાર. ૩૭૨. સુર આયુ પૂરણ કરી, તીહાંતી ચવીને તેહ; મનુષ્યમતિ ઉત્તમ કુલે, જનમ લહે ભવી તેહ. ૩૭૩. રાજ રિદ્ધિ સુખ ભોગવી, સદ્ગુરૂ પાસે તેહ; સંજમ ધર્મ અંગી કરી, ગુરૂ સેવે ધરી નેહ. ૩૭૪. શુદ્ધ ચરણ પરિણામથી, અતિ વિશુદ્ધતા થાય; સ્પષ્ટ ઓણ આરોહિને, ઘાતિ કમ ખપાય. ૩૭૫. કેવલ જ્ઞાન પ્રકટ ભયો, કેવલ દરશણ ભાસ; એક સમય ત્રણ કાલકી, સવિ વસ્તુ પ્રકાશ ૩૭૬. સાદિ અનંત રિયતિ કરી, અવિચલ સુખ નિરધાર; વચન અગોચર એહ છે, કેણ વિધ લહીએ પાર. ૩૭૭. મહિમા મરણ સમાધિનો, જાણે અતિ શુષ્ક ગેહ; તેણ કારણ ભવિ પ્રાણીયા, ઉદમ કરીએ તેહ. ૩૭૮. એણી વિધ મરણ સમાધિને, સંજેય.

સુવિચાર; હુકા ભાષ રચના કરી, નિજ પરને ઉપગાર. ૩૭૬ મરણ સમાધિ વિચારની, પ્રત મલી સુખ એક; તેણમે સમાધિ મરણકે વરણવ કયો અતિ છેક. ૩૮૦. પણ ભાષા મરૂ દેશકી, વીણમે લખીયો તેહ; એણ કારણ સુગમ કરી, હુકા મંથ કીયો એહ ૩૮૧. ભાવનમરવાસી ભાષા, સેવક સી ભગવંત; ભગવાનસૂત ભગવાનકું, મેચરહાસ પ્રણમંત. ૩૮૨. અલપ મતિ અનુસારથી, બીજા ઉપયોગે એહ; વિરૂદ્ધ ભાવ લખીયો છ કે, મિથ્યા દુષ્ટત તેહ. ૩૮૩.

૧૦

ઉપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી કૃત

સમતા-શીતક.

ટોહા:-સમતા-મંગા-મગનતા, ઉદાસીનતા બાત; મિહાનંદ જયવંત હો, કેવલ ભાવ પ્રભાત ૧. સકલ કલામે સાર લય, રહો દુર સ્થિતિ એહ; અકલ યોગમેલી સકલ, લય હે પ્રહા વિદેહ. ૨. મિહાનંદ-વિધુકી કલા, અમૃત-લીજા અનપાય; ભનિ કેવલ અલુભવિ, કિનહિ કહી ન લય. ૩. તોણી આશ્રવ-તાપકે, ઉપશમ-પ્રવણ-નિહાન; મરણનું તાકે અચન, અમૃત-મિદુ અનુમાન. ૪. ઉદાસીનતા પરિનયન, જ્ઞાન ધ્યાન રંગદોહ; અષ્ટ અંગ યુનિયોગકો, એહી અમૃત નિચોલ. ૫. અનામંગ મતિ વિષયમે રાગદ્વેષકો છેહ; અહજ ભાવમે લીનતા, ઉદાસીનતા સેહ. ૬. તાકો કારણ અમમતા, તામે મન વિશ્રામ; કરે સાધુ આનંદધન, હોલત આતમશામ ૭. મમતા ચિર-સુખ શાકિની, નિમંમતા સુખમૂલ; મમતા શિવ-પ્રતિકૂલ હૈ, નિમંમતા અનુકૂલ. ૮. મમતા વિષ-મૂછિંત ભયે, અંતરંગ ગુણ-વૃંદ; ભગે ભાવ-નિરામતા, લગત અમૃતકે ભુંદ; ૯. પરિણતિ-વિષય-વિરાગતા, ભવતરૂ-મૂલ-કુહાર; તા આગે કયું કરિ રહે ? મમતા-વેલિ પ્રચાર. ૧૦. હાહા મોહકો વાસના, પુષ્પકુ લી પ્રતેકૂલ; યા કેવલ શ્રુત-અંધતા, અહં કારકો મૂલ. ૧૧. મોહ-તિમિર-અનમે જગે, યાકે ઉદય અછેહ; અંધકાર પરિણામ હે, શ્રુતકે નામે તેહ. ૧૨. કરે મૂક મતિ પુરૂષકુ. શ્રુતથી મહ ભય રોષ; જ્યું રાગીકે ખીર ધૂન, અભિપાતકો પોષ. ૧૩. ટાલે કાહ તુંબા હરે, મલે મમતા-પંક; લહરી ભાવ-વૈરાગકી, તાકું ભગે નિઃશંક. ૧૪. રાગ-ભુજંગમ-વિષહરન, ધારી અંજ વિવેક; ભવ-વન-મૂલ-ઉચ્છેદકું, વિલસે યાકી ટેક. ૧૫. રવિ જ્ઞાને તીજે નયન, અંતર-ભાવ-પ્રકાશ; કરો ધંધ અભ પરિહરી, એક વિવેક-અભ્યાસ. ૧૬. પ્રથમ પુષ્કરાવતકે, મરણ હરણ વિશાલ; દેષ હુતાશ ભુજંગમે, ચિતા-ભાત જ ટાલ. ૧૭. કિનકે વશ ભવવાસના, દોરે વેશ્યા ધૂન ? યુનિલી છતકે વશભયે હાવભાવ અવધૂન. ૧૮. જળલો ભવકી વાસના, ભગે મોહ નિહાન; તમલો રૂચે ન લેકકું, નિમંમ ભાવ-પ્રધાન. ૧૯. નિષમ તાપ ભવેવાસના, ત્રિવિધ દોષકો ભેર; પ્રગટે યાકી પ્રભળતા, કમલ કપાયે દોર. ૨૦. તારે દુષ્ટ કપાયકે, છેહ કિત નિજ ચિત; ધરો એહ શુભ ભાવના, સહજ ભાવમે મિત. ૨૧. સિદ્ધ ઔષધિ હક સમા, તાકો કરો પ્રયોગ; જ્યું મિટિ ભયે મોહવર, વિષમં કોષ - જવર શેઝ. ૨૨. ચેતનકું કામલ અભિન, મિહાનંદઅય દેહ; સુક ભૂ

ભુવનત હે, કોય લૂંકતે તેહ. ૨૩ ક્રમા-સાર-ચંદન-સે, સૌચિ ચિત્ત પાવત્ત; ક્રમા-
વેશ-મંદપ તલે, રહેલો સુખ મિત્ત. ૨૪ માકો ભાસે શમ વધુ, ક્રમા-સહજમે
ભેર; કોય ચોધ કયું કરી કરે, સો અપનો બલ સોર? ૨૫ દેત ખેદ-વૃન્નિત ક્રમા,
ખેદ-રહિત સુખરાજ; ધનમેં નહિ સંદેહ કયુ, કારન સરિખો કાજ. ૨૬ પવંત મન
શિખરે અહમે, શુરકું બી લધુ રૂપ; કહે તિહાં અક્ષરજ કિર્યો?, કથન જ્ઞાન-અનુરૂપ.
૨૭ આઠ શિખર ગિરિરાજકે, ક્રમે-નિમલાલેક; તો પ્રકાશ અખ કયું લહે?: વિવંશ-
માન-વશ લોક. ૨૮ માન ચઢીખર હેલ તું, કર મૃદુતા-પવિ-ધાત; ન્યું સુખ મારજ
સરલતા, હોવે ચિત વિખ્યાત. ૨૯ મૃદુતા કેમલ કમલમેં. વજ-સાર અહંકાર; હેલત
હે ધંક પલકમેં, અચરિજ એહ અપાર, ૩૦ નિકસિત માયા-વેલિ ધરિ, ભવ-અટવીકે
બીચ; સોવત હે નિત મૂકે નર, નયન જ્ઞાનકે મીચ. ૩૧ કૌમલતા બાહિર ખરત, કરત
વક્ર મતિ ચાર; માયા સપિણી જગ હસે, ઓસે સહજ શુભ ચાર. ૩૨ ત'કે નિમલ
કરનકું, કૌશ અખ ચિત્ત વિચાર; સમરે જલુગા બાંશુલી, પાકસિદ્ધ નિરમાર; ૩૩ લોક
-મહાતર શિર ચઢી, મઢી ન્યું તૃણા-વેલિ; ખેદ-કુસુમ નિકસિત લઈ, ફૂલે દુઃખજતુ
મેલી. ૩૪ આગર સમઢી દેવકો, શુન-ધનકો મઠ ચોર; અસન-વેલિકો કંઈ હે,
લોક-પાસ ચિહ્ન જોર. ૩૫ લોક-મેલ હિતત ભરે, પાપ-પંક બહુ લોક; ધમ-હંસ
રતિ નહુ લહે, માકે ન જ્ઞાન હોત ૩૬ કૌશ સ્વયંભુરમનકો, જે નર પાવે ચાર;
સોશી લોક-સમુદ્રકો, લહે ન મધ્ય-પ્રચાર. ૩૭ મન-સંતોષ અમરિતકું, તાકે શેષ-
નિમિત્ત, નિતુ સેવો જિનિ સો કિયો, નિજ જલ અંજલિ મિત્ત. ૩૮ આ લોકચમેં
તું ફીરે, ચિંતે તું હમલોક; તા લોકચ મિટિ બતલ મટ, પ્રકટે સુખ રંમરોલ. ૩૯
ધન માનવ ગિરિ-મુત્તિકા, ફિરત મૂકે દુધ્યાન; અખલ ખનનો જ્ઞાનકો, લખે ન સુખ-
નિદાન. ૪૦ લોક ન વિલય કયયકો, બિન ઈંદ્રિય તથા હીન; તાતે ઈંદ્રિય વશ કરે,
સધુ સહજ શુભ-લીન. ૪૧ આપ કંઈ પર સુખ હરે, ધરે ન કોસું પ્રીતિ; ઈંદ્રિય
હજન પરિ હલે, વહે ન ધમ ન નીતિ. ૪૨ જયવા હજનમેં જુરે, ધંક પરભવ
દુઃખજર ઈંદ્રિય; હજન દેતુ હે, ઈંદ્રિય દુઃખ ઈંદ્રિય. ૪૩ નયન કરસ જતુ તનુ
લમેં, કહે દ્રષ્ટિ-વિષ સાપ; તિનસુંલી પાપી વિષે, સુમરે કરે સંતપ. ૪૪
ઈંદ્રિયાચારી વિષયમેં, ફિરતે ઈંદ્રિય-આમ; વશ ફીરે ધમમેં ધરી, વંચ
જ્ઞાન પરિણામ. ૪૫ ઉન્માદમગ્ધામી અવસ, ઈંદ્રિય અપલ તુરંજ; ખેચી નરક-અર
કયમેં, લેઈ જલ નિજ અંમ. ૪૬ જે નણક હે સમ રહિત, આપહીમે સુખરાજ;
બાપત હે તાકું કરન, આપ અરધકે કાજ. ૪૭ અંતરંમ રિપુ કટક બટ, સેનાની
બલવંત; ઈંદ્રિય લલુમેં હરત હે, શુન-બલ અનુત બનંત. ૪૮ અનિવત અંચલ
કારણ હય, પદ પ્રવાહ રજપૂર; આશા છઠક કરતુ હેં તત્ત્વદ્રષ્ટિ-બલ દૂર. ૪૯ પંચ-
બલુ ઈંદ્રિય કરી, કામ સુખદ જગ જીતે, સમકે ચીર પદ દેતુ હે, બલે ન કોસું શીતિ.
૫૦ બીર પંચ ઈંદ્રિય લહી, કામ નૃપતિ બલવંત; કરે ન સંજ્ઞા પૂરણી, સુખદ
મેલીકો તંત. ૫૧ દુઃખ અમલિ સુખ વિષયકો, કમં આધિ મતિકાર; તુકું અનમર

સુખ કહે, ધૂત જયત હુઃખકાર. ૫૨. ઠગે કામકે સુખ ગિને, પાપ વિષયકી લીખ; સંકલ રાજ પાવત નહિ, લગી ન સદ્ગુરુ-શીખ. ૫૩. અમમાદ પવિ-કંઠમે; કરી મોહ ચક્રચુર; જ્ઞાની આતમ-પદ લહે, ચિદાનંદ ભરપૂર. ૫૪. બાકે રાજ વિચારમે, અબલા એક પ્રધાન; સો આહત હે જ્ઞાન જય, કેસે કામ અયાન. ૫૫. ઔર ખાંતિ મિટિ જાત હે. પ્રકટત જ્ઞાન-ઉદ્યોત; જ્ઞાનીકું બિ વિષય-બ્રમ, દિશા મોહ સમ હોત. ૫૬. કાખે આપ વિલાસ કરિ, બૂડકું લી સાચ; ઇંદ્રબલ પરે કામની, તામું તું મત રાચ. ૫૭. હસિત કુલ પદલવ અધર, કુચ ફલ કઠિન વિશાલ; પ્રિયા દેખી મત રાચ તું, યા વિષવેલિ રસાલ. ૫૮. ચમ-મહિત હે કામની, બાજન મૂત પૂરીખ; કામ-કીટ-આકુલ સદા, પરિહર સુનિ ગુરુ-શીખ. ૫૯. વિષય તજે સો સમ તજે, ખાતક દોષ વિતાન; જલધિ તરત, નવિ કયું તરે, તટિની ગંગા સમાન? ૬૦. ચાટે નિજ લાલા મિલિત, શુભ હાલ જયું ધ્યાન; તેસે રાજે વિષયમે, જદ નિજ રૂચિ અનુમાન ૬૧. બૂખન બહુત બનાવતે, ચંદન ચરચત દેહ; વંચત આપહી આપકું, જદ ધરિ પુદ્ગલ નેહ. ૬૨. હુકમનકે જય કિયે, ઇંદ્રિય જન-સુખ હોત; તાતે મન-જય કરનકું, કરો વિચાર-ઉદ્યોત. ૬૩ વિષય-ગ્રામકી સીમમે, ઇન્દ્રિયાચારી ચરંત; જિન-આણુ-અંકુશ ધરી, મન-ગજ વશ કરો સુત. ૬૪. એક ભાવ-મન પૌતકો, બૂંઠ ઠહે અંધકાર; યાતે પવનહિતે અધિક, હોત ચિત્તકો ચાર. ૬૫. જામે રાજે તાહિમે, વિરચે કરિ ચિત્તચાર; ઉષ્ણ અનિષ્ઠ ન વિષયકો, યૂ. નિશ્ચય નિરધાર. ૬૬. કેવલ તામે કમકો, રાગ-દેષતે બંધ; પરમે નિજ અભિમાન ધરિ, કયા ફિરત? હો અંધ! ૬૭ જેસે લલના લલિતમે, ભાવ ધરતુ હે સાર; તેસે મૈત્રી પ્રસુખમે, ચિત્ત ધરિ કરિ સુવિચાર. ૬૮. બાહેર બહુરી કહા ફિરે, આપહિમે હિત દેખ; મૃગ-તુષ્ણા સમ વિષયકો, સુખ સંખજાતિ ઉવેખ. ૬૯. પ્રિય અપ્રિય બવહાર નિજ, રૂચિરસ સાચો નહિ; અંગજ વલ્લભ સુત ભયો, યૂકાદિક નહિ કહિ. ૭૦. હોવત સુખ નૃપ રકકું, નોખત સુનત સમાન; ઇંક ભોગે ઇંક નાહિ સો, બદયો ચિત્ત અભિમાન. ૭૧. ભવકો સુખ સકલ્ય ભવ, કૃત્રિમ જિસો કપૂર; રંજત હે જન મુગધકું, વર્જિત જ્ઞાન-અંકુર ૭૨. શુન મમકાર ન વસ્તુકો, સો વાસના નિમિત્ત; માને સુતમે સુત અધિક, દોરત હે હિત ચિત્ત. ૭૩. મન-કૃત મમતા બૂંઠ હે, નહિ વસ્તુ-પરબલ; નહિ તો વસ્તુ બિકાયથે, કયું મમતા મિટિ જાય? ૭૪. જન જનકી રૂચિ બિજા હે, ભોજન કૂર કપૂર; ભોગવંતકું જો રૂચે, કરભ કરે સો દૂર. ૭૫. કરભ હસે નૃપ ભોગકું, હસે કરભકું બૂપ; ઉદાસીનતા બિહુ નહિ, દોનુંકું રતિ રૂપ ૭૬. પરમે રિચે પર રૂચિ, નિજ રૂચિ નિજ શુષ્ક માંહિ; ખેલે પ્રભુ આનંદધન, ધરિ સમતા ગલે ખાંહિ. ૭૭. માયા-મય જગકો કલ્યો, જહાં અબહિ વિસ્તાર; જ્ઞાનીકું હોવત કહાં, તહાં શોકકો ચાર? ૭૮. શોચત નહિ અનિત્ય-મતિ, હોવત માલ મલ્લન; ભાંટેલી શોચત ભગે, ધરત નિત્ય અભિમાન. ૭૯. કૂટ વાસના મહિત હે, આશા-તંતુ-વિતાન; છેદે તાકું શુભમનિ, કર ધરિ બોધ-કૃપાન. ૮૦. જનની શ્રદ્ધ-અધારકી, માયા-રજની કૂર; જ્ઞાન-બાગુ-આલોકતે, તાકો કીજે દૂર. ૮૧.

ઉદાસીનતા સમન દુર્ધ, અધ્યાત્મ-રસ-કૃપ; દેખે નહિ કષ્ટુ ઓર જળ, તળ દેખે નિજરૂપ. ૮૨. આગે કરી નિઃસંગતા, સમતા સેવત જેહુ; રમે પરમ આનંદ-રસ, સત્ય-યોગમે' તેહુ. ૮૩. ઈંજલી જનિત અસંગતા, ઇંદ્ર ભવદે સુખ દેન; ઈંદ્ર રહિત નિઃસંગતા, કેન દૂર સુખ હેન. ૮૪. મત હો સંગ નિવૃત્તકું, પ્રેમ પરમ અતિ પાર્શ્વ; ત હો સમતા-રંગ પુનિ, કિનહી કયો ન ભય. ૮૫. તિસના વિદ્રુમ વહિલ ધન વિષય સુખર ભદ્રુ ભેર; લીમ ભય'કર ખેલ જલ, ભવસાગર ચિહ્નુ ઓર ૮૬. આહે તાકો પાર તો, સજ કર સમતા નાઈ; શીલ-મંત્ર દ્રઢ પાટીએ, સહજ અઠાર બનાઉ ૮૭ કૂઆ-ય ભ શુભ યોગ પરિ, બેઠે આશિષ જ્ઞાન; અધ્યાત્મ સહ બદ્ધે' અલે, સંયમ પવન પ્રમાણ ૮૮. યોગી જમહુ તપ કરે, ખાઈ ભુરે તરૂપાત; ઉદાસીનતા બિનુ બસમ, દુતિમે' સોબિ ભાન. ૮૯ છુટે ભવકે ભલમે', જિનહિ તપ કરિ લોક; સોબી મોહે કાહુકું, દેત જનમકો શોક. ૯૦ વિષય ઉપદ્રવ સગ મિટયો, હોવન સુખ સંતોષ; તાતે વિષયાતીત હે, દેત શાંત રસ પોષ. ૯૧ બિનુ ભાલ્ય ભય હોત હે, વસા ખાત મહ સાચ; માતે કરે નિરીકકે, આગે સમ-રતિ નાચ. ૯૨ હે પચીમલ સમતા ભતા, વચન અગોચર સાગ; નિત્ય મેરિબી જિહાં વસે, ભલતુ પ્રેમ મહાદર હંડ ચેના રાખસ મેહની. છપે સુખે પ્રખુદ; જહા બાનિ ઇંદ્ર લેહકે, સમતા અંતર શુદ્ધ. ૯૩ કવિ-સુખ કલિપત અમૃતકે, રસમે' સુગત કાહિ? બલે ચોક સમતા સુધા. રતિ ધરિ શિવપદ માહિ હપ યોગ મંથ જલનિધિ મયો, મન કરિ મેરૂ મયાન; સમતા અમૃત પાઈકે, હો અનુભવ રસ ભાન. ૯૪ ઉદાસીન મતિ પુરૂષ જો, સમતા નિધિ શુભ વેષ; છોરત તાકું કોધકી ધુ, આપ કમ' અયોષ ૯૫ શુદ્ધ યોગ સદ્જ્ઞાન ધરે, નિત્ય કરમકો ત્યાગ; પ્રથમ કરે જો મૂક સો, ઉભય જટ નિર્જાત ૯૬ ક્રિયા-મૂક જુઠી ક્રિયા, કરે ન આપે જ્ઞાન; ક્રિયા-જટ જોક જ્ઞાન મતિ, હેડે ક્રિયા અજ્ઞાન. ૯૭ તે દોનુ'મે' દૂરિ શિવ, જે નિજ બલ અનુસાર; યોગ રૂચિ આરમ ગહે, સો શિવ સાધનહાર. ૧૦૦ નિવૃત્તિ ભલનાકું સહજ, અચર-જહારી કાઉ? જો નર યાકું રૂચત હે, યાકું દેખે સોક. ૧૦૧ મન પારદ મૂછિ'ત ભયો, સમતા ઔષધ આઈ; સહજ વેષ રસ પરમ ગુન, સોવન-સિદ્ધિ કમાઈ ૧૦૨ બહુત અથ નય દેખિકે, મહા પુરૂષ કુન સર; વિજયસિંહ સૂરિ કોઓ, સમતા-શતકે ઉઠાર ૧૦૩ ભારત ભાકું તરવ મન, હો સમતા-રસ-શીત; જયું પ્રમદે તુજ સહજ સુખ, અનુભવ-મન્નવ મહીન. ૧૦૪ કવિ જશરિજય સુશિખ યો, આપ આપકું દેત; સામ્ય-શતકે ઉઠાર કરી, હેમાવલ્ય યુનિ હેન. ૧૦૫

ઉપાધ્યાય શ્રીયેશીવજયંત રૂત

૩ સમાધિ તંત્ર દોષક શતક

ટોહા :-સમરી મજવની મારતી, પ્રજુમી જિન જમ-મંપુ; કેવળ આત્મ-બોધકો, કરશું સરસ પ્રમંથ ૧. કેવળ આત્મ-બોધ હે, પરમારથ શિવ-પંથ; તામે' જનકું મુજનતા, સોઈ ભાવ-નિશ્ચય. ૨. યોગ જ્ઞાન-જયું બાલકો; બાલ જ્ઞાનકી દોર; તરૂણ સોગે

અનુભવ જિજ્ઞાસા, મમતા-ભાવ કહ્યું કોર. ૩. આતમ-જ્ઞાને મમતા જો, સો સખ પુરુષ
 ખેલ; ઈંદ્રજાલ કરિ દેખવે, મિલે ન તિહાં મન-મેલ. ૪. જ્ઞાન બિના અવહારકો, કહા
 બનાવત નાથ? રતન કહો કોઈ કાચકું, આંત કાચ સો કાચ. ૫. રાસે સાચે ધ્યાનમે
 યાચે વિષય ન કોઈ; નાચે માચે મુગાત-રસ, 'આતમ-જ્ઞાની' સોઈ. ૬. બહિર અંતર
 પરમ જો, આતમ-પરિણતિ તીન; દેહાદિક આતમ-ભરમ, બહિરાતમ બહુ હીન ૭.
 ચિત્તદોષ આતમ-ભરમ, અંતર આતમ ખેલ; અતિ નિમંત્ર પરમાતમા, નાહિ કમંદો
 મેલ. ૮. નરદેહાદિકે દેખકે, આતમ-જ્ઞાને હીન; ઈંદ્રિય બલ બહિરાતમા, અહંકાર મન
 હીન. ૯. અલખ નિરંજન અકલ ગતિ, આપી રહ્યો શરીર; લખ મુજ્જાને આતમા, ખીર
 હીન જ્યુ' નીર. ૧૦. અરિ મિત્રાદિક કલ્પના, દેહાતમ અભિમાન; નિજ પર તનુ સંમંધ
 મતિ, તાકો હોત નિશાન. ૧૧. દેહાદિક આતમ-બ્રમે, કલ્પે નિજ પર ભાવ; આતમ-
 જ્ઞાની જગ લહે, કેવલ શુદ્ધ સ્વભાવ. ૧૨. સ્વ પર વિકલ્પે વાસના, હોત અવિદ્યારૂપ;
 તાને બહુરી વિકલ્પસય ભરમ-બલ અંધકૂપ ૧૩. પુત્રાદિકકી કલ્પના, દેહાતમ-બ્રમ
 મુલ; તાકું જલ સંપતિ કહે, હાહા મોહ પ્રતિકૂલ. ૧૪. મા બ્રમ-મતિ અબ છાંદિ દો,
 દેખો આંતર-હાથ; મોહ-રૂઢિ લે છોડિયો, પ્રગટે નિજ-ગુણ-સુષ્ટિ. ૧૫. રૂપાદિકકો દેખવો,
 કહન કહાવન દૂટ; ઈંદ્રિય મોહાદિક બલે, જો સખ લૂટાલૂટ. ૧૬. પરપદ આતમ
 દ્રવ્યકું, કહન સુન ન કહ્યું નાહિ; ચિદાનંદ-ધન ખેલહી, નિજપદ તો નિજ માંહિ. ૧૭.
 અહંજી અયોગ્ય અહે નહિ, અહાં ન છોડે જેહ, બધે સર્વ સ્વભાવને, સ્વપર-પ્રકાશક તેહ, ૧૮.
 પેકે બ્રમ સીપમે' જ્યુ' જલ કરે પ્રયાસ; દેહાતમ-બ્રમતે' બયો, ત્યુ' તુજ દૂટ અભ્યાસ.
 ૧૯. મિટે રજત-બ્રમ સીપમે', જન-પ્રવૃત્તિ જિમ નાહિ; ન રમે' આતમ-બ્રમ મિટે,
 ત્યુ' દેહાદિકમાંહિ. ૨૦. કિરે અખેધે કંકગત, આત્મિકરકે ન્યાય; જ્ઞાન-પ્રદાયે મુગતિ
 તુજ. સહજ સિદ્ધિ નિરૂપાય. ૨૧. યા બિન તું સૂતો સદા, યોગે જાગે જેણ; રૂપ
 અર્તાંદ્રિય તુજ તે, કહી શકે કહો કેણ? ૨૨. દેખે ભાખે જોર કરે, જ્ઞાની અબહિ અચંભ;
 ભાવહારે અવહારક્યું, નિશ્ચયમે' ચિર યંભ. ૨૩. જગ બધો હિન્સત જો, જો બધો
 જગ અંધ; જ્ઞાનીકું જગમે' રહ્યો મું નહિ કોઈ સંમંધ. ૨૪. યા પર છાંદિ જ્ઞાનકી,
 અવહારે જ્યુ' કહાઈ; નિર્વિકલ્પ તુજ રૂપમે', કિધા ભાવ ન મુકાઈ રૂપ. મું બહિરાતમ
 છાંદકે. અંતર-આતમ હોઈ; પરમાતમ મતિ ભાવિયો, જિહાં વિકલ્પ ન કોઈ. ૨૬.
 સોમે'યા દ્રઢ વાસના, પરમાતમ પદ હેત; ઇલિકા બ્રમરી ધ્યાન બતિ, જિન-મતિ જિન
 પદ હેલ. ૨૭. ભારે ભય પદ સોઈ હે, જિહાં જલકો વિશ્વાસ; જિનસૂં જો કરતો કિરે,
 સોઈ અભય પદ તાસ. ૨૮. ઈંદ્રિય-વૃત્તિ-નિરોધ કરી, લે બિનુ અલિપત વિભાવ; દેખે
 અંતર આતમા, સો પરમાતમ-ભાવ. ૨૯. દેહાદિકતે' લિજ મે', સોમે' ન્યારે તેહ;
 પરમાતમ-પથ-દીપિકા, શુદ્ધ ભાવના જોહુ ૩૦. કિધા કલ્પી નહુ લહે, લેલ-જ્ઞાન-
 સુખવંત; યાબિન બહુવિધિ તપ કરે, તોલિ નહિ ભવઅંત. ૩૧. અભિનિવેશ પુરુષ
 વિષય, જ્ઞાનીકું કહાં હોત? શુણકો સી મદ મિદ મયો, પ્રકટલ સહજ લલોત. ૩૨. ધર્મ
 કમાદિક જી મિટે, પ્રકટલ ધર્મ-અન્યાસ; તો કલ્પિત ભવ-ભાવમે', જ્યુ' નહિ હોત

ઉદાસ ? ૩૩. જનનુ અવિદ્યા-જનિત અહિ, મિટે રજનુકે જ્ઞાન; આતમજ્ઞાને ત્યું મિટે, ભાવ-અબોધ નિહાન. ૩૪. ધર્મ અરૂપી દ્રવ્યકે, નહિ રૂપી પર હેત; અપરમ જુન રાગે નહીં, ત્યું જ્ઞાની મલિ દેત. ૩૫. નૈજમ નયકી કદપના, અપરમ-ભાવ વિશેષ; પરમ-ભાવમે' મગનતા, અતિ વિશુદ્ધ નયરેખ. ૩૬. રાગાદિકે જળ પરિહરી, કરે સદજ શુદ્ધ જોજ; ઘટમે' બી પ્રગટે તદા, ચિદાનંદકી મોજ. ૩૭. રાગાદિકે પશ્ચિમ-ચુત, મનસિ અનંત સંસાર; તેહિજ રાગાદિકે રહિત, જાને પરમ પદ સાર. ૩૮ ભવ પ્રપંચ મન ભલકી, બાણ બૂડી મૂલ; ચાર પાંચ દિન ગુણ લગે, અંત ધૂલકી ધૂલ. ૩૯. મોહ બાશુરી ભલ મન, તામે' મૂઝ મત હોઈ; યામે' જે મુનિ નહિ પદે, તાકું અમુખ ન કોઈ. ૪૦. જળ નિજ મન સન્મુખ હુએ, ચિતૈ ન પર શુભ હોય; તળ બહુમણ લગાઇએ, જ્ઞાન ધ્યાન રક્ષ પેષ. ૪૧ અહંકાર પરમે' ધરત, ન લહે નિજ શુભ મંધ; અહંજ્ઞાન નિજ શુભ લગે, છૂટે પરહિ સંબંધ. ૪૨ અથ' ત્રિલિંગી પદ લહે, સો નહિ આતમરૂપ; તો પદ કરી કયું પાઇએ ? અનુભવ-ગમ્ય સ્વરૂપ. ૪૩ [દિસિ દાખી નવિ રૂમ ભરે, નય પ્રમાણ પદ કોહિ; સંગ ચલે શિવપુર લગે, અનુભવ આતમ ભેદિ.] ૪૪ આતમ-શુભ અનુભવતણી, દેહાદિકતે' લિજ; બૂલે વિજમ-વાસના, જોરે' ફિરે ન પ્રદા ૪૫ દેખે સો ચેતન નહિ, ચેતન નાહિં દિખાય; શેષ તોય કિનસું કરે ? આપદિ આપ જુઝાય. ૪૬ ત્યાજ અહુષ બાહિર કરે, મૂઠ કુશલ અંતરંગ; બાહિર અંતર સિદ્ધકું, નહિ ત્યાજ અહ સંગ. ૪૭ આતમજ્ઞાને મન ધરે, વચન-કાય-રતિ છોડ; તો પ્રગટે શુભ વાસના, શુભ અનુભવકી ભેદ. ૪૮-યોગારંભીકું અમુખ, અંતર બાહિર સુખ; સિદ્ધ-યોગકું સુખ હે, અંતર બાહિર દુઃખ. ૪૯ સો કહીએ સો પૂછીએ, તામે' ધારમે' રંગ; યાતે' મિટે અભોધતા, બોધરૂપ હુઇ અંગ. ૫૦ નહિ કછુ ઇદ્રિય વિષયમે' ચેતનકું ક્રિતકાર; તોણી જન તામે' રમે', અધો મોહ-અધાર. ૫૧ મૂઠાતમશું તે પ્રગલ, મોહે છાંદિ શુદ્ધિ; ભગત હે મમતા ભરે, યુદ્ધલમે' નિજ બુદ્ધિ. પર તાકું બોધન-શ્રમ અરૂણ, જાકું નહિ શુભ યોગ; આપ આપકું બૂઝવે, નિશ્ચય અનુભવ ભોગ પદ પદકો કિર્યો જુઝાવે ? તું પર-અહુષ ન ભાગ; ચાહે જેમે' જુઝનો; સો નહિ તુજ શુભ ભાગ. ૫૪ જબલો પ્રાની નિજ મતે, અહે વચન મન કાય; તબલો હિ સંસાર ચિય, ભેદ-જ્ઞાન મિટિ જાય. ૫૫ સૂક્ષ્મ ઘન છુરન નવે, જયું કપરે ત્યું દેહ; તાતે' બુધ માને નહિ, અપની પરિણતિ તેહ. ૫૬ [હાનિ વૃદ્ધિ ઉજવલ મલિન, જયું કપરે ત્યું દેહ; તાતે' બુધ માને નહી, અપની પરિણતિ તેહ.]-૫૭ જૈસે નાશ ન આપકો, હોત વસકો નાશ; તેસે તનુકે નાશતે, ચેતન અચલ અનાશ. ૫૮ જંગમ જગ થાવર પદે, જાકું ભાસે નિત; સો ચાખે સમતા-સુધા, અવર નહિ જદ-ચિત્ત. ૫૯ મુગતિ દર તાકું નહિ, જાકું સ્થિર સંતોષ; દર મુગતિ તાકું સદા, જાકું અવિરતિ-પોષ; ૬૦ હોત વચન મન ચપલતા, જનકે સંગ નિમિત્ત; જન-સ ગી હોવે નહિ, તાતે' મુનિ જગ-મિત્ત ૬૧. વાસ નગર વનકે વિષે માને દુવિધ અબુદ્ધ; આતમ-દર્શીકું વસતિ, દેવલ અતિમ શુદ્ધ. ૬૨. આપ-આવના દેહમે', દેહાંતર અતિ હેત; આપ-બુદ્ધિ બે આપમે', સો 'વિદેહ' પદ દેત.

૬૩. ભવિ શિવપદ િષ્ઠ આપકું, આપહિ સન્મુખ હોય; તાતે' શુદ્ધ હે આત્મા, અંપનો
 ઓર ન કેઈ. ૬૪. સેવન હે નિજ ભાવમે, ભગે તે બહુવાર; સુતો આતમ-ભાવમે, સદા
 સ્વરૂપાધર. ૬૫. અંતર ચેતન દેખકે, બાહિર દેહ સ્વભાવ; તાકે, અંતર-જ્ઞાનતે, હોઈ
 અચળ દ્રઢ ભાવ. ૬૬. ભાસે આતમજ્ઞાન ધુરિ, જળ ઉન્મત્ત સમાન; આગે દ્રઢ અભ્યા-
 સને, પરચર તૃષ્ણ અનુમાન. ૬૭. ભિન્ન દેહતે' ભાવિયે, ત્યું આપહીમે' આપ; જ્યું સ્વચ્છ-
 હીમે' નહિ હુવે, દેહાતમ-જમ-તાપ. ૬૮. પુણ્ય પાપ મત અમત. મુગતિ દેહ કે ત્યાગ,
 અવૃત્ત પરમત ભી ત્યજે, તાતે' ધરિ શિવ-રાગ. ૬૯. પરમ-ભાવ-પ્રાપ્તિ ભગે, મત ધરિ અમત
 છોડિ; પરમ-ભાવ-રતિ પાવકે, મત ભી ધનમે' ભોદિ ૭૦. દહન સમે જ્યું તૃષ્ણ દહે, ત્યું મત
 અમત છોડ; ક્રિયા શક્તિ ધનમે' નહિ, આ ગતિ નિશ્ચય લેહે. ૭૧. મત શુદ્ધ પારત અમતિ, મતિ
 જ્ઞાન ગુન હે ધ્ર; પરમાતમકે જ્ઞાનતે, પરમ-આતમા હોઈ ૭૨. જિન દેહ આશ્રિત રહે, ભવકે
 કાન્ધુ દેહ; તાતે' ભવ છેદે નહિ, જિન-પદ્મ-રત જેહ ૭૩. ભાત દેહ આશ્રિત રહે,
 ભવકે કાન્ધુ દેહ; તાતે' ભવ છેદે નહિ, ભાતિ-પદ્મ-રત જેહ ૭૪. ભાતિ જિનકે પદ્મમે'
 જિનકું' હૈ દ્રઢ રાગ; મોહ-ભભમે' સો પરે', ન ભહે શિવ-મુખ ભાગ. ૭૫. જિન દ્રવ્ય ગુન
 આહરે, નિશ્ચય મુખ જગદ્ગાર; બાહ્ય જિન હઠ નય મતિ કરે મુક અવિચાર. ૭૬. ભાવ જિન
 ભાતે' ભયે, સિદ્ધા પનરસ લેહ; તાતે' આતમકું' નહિ. જિન ન ભાતિ ન વેદ. ૭૭. પંથુ દ્રષ્ટિ
 જ્યું અંધમે', દ્રષ્ટિ-ભેદ નહુ દેત; આતમ-દ્રષ્ટિ શરીરમે' ત્યું ન જરે ગુન હેત. ૭૮. સ્વચ્છ
 વિષ્ણુનાદિક દશ, જમ માને બ્યવહાર; નિશ્ચય નયમે' દોષ-ક્ષય, વિના સદા જમજર. ૭૯. છૂટે
 નહિ બહિરાતમા. ભગતભી પદિ મંથ; છૂટે ભવમે' અનુભવી, સુપન-ચિત્ત નિમંથ ૮૦. પદિ
 પાર કહા પાવનો ? મિટયો ન મનકો ચાર; જ્યું કે.દહુકે ભેદકું, બરહી કોસ હનર. ૮૧.
 જિહાં શુદ્ધિ ધર પુરૂષગ્રી, તિહાં રૂચિ તિહાં મન લીન; આતમ-મતિ આતમ-રૂચિ,
 કહુ કોન આધીન ? ૮૨. સેવત પરમ પરમાતમા, ભહે ભવિક તસ રૂપ; ભતિયા
 સેવત જ્યોતિકું, હોવત જ્યોતિ-સરૂપ. ૮૩. આપ આપમે' સ્થિત હુએ, તરૂમે'
 અગિન-ઉદ્યોત; સેવત આપહિ આપકું, ત્યું પરમાતમ હોત. ૮૪. વાહિ પરમ
 પદ ભાવિષે, વચન અજોયર ચાર; સદૃજ જ્યોતિ તો પાઈમે, ફિર નહિ ભવ-
 અવતાર. ૮૫. જ્ઞાનીકું' દુઃખ કહુ નહિ, સદૃજ સિદ્ધિ નિર્વાણ; મુખ પ્રકાશ અનુ-
 ભવ ભયે, અબહિ ઠોર કલ્યાણ. ૮૬. સુપન-દષ્ટિ સુખ-નાશતે', જ્યું દુઃખ ન ભહે
 હોય; ભગર દૃષ્ટ વિનબદમે', ત્યું મુખકું' નહિ શોક. ૮૭. સુખ-ભાવિત દુઃખ પાવકે,
 ક્ષય પાવે જગજન; ન રહે સો બહુ તાપમે', કોમલ દૂર સમાન. ૮૮. દુઃખ-પરિતાપે'
 નવિ ગયે, દુઃખ-ભાવિત મુનિ-જ્ઞાન; વજ્ર ગંઢે નવિ દહનમે', કંચનકે અનુમાન. ૮૯.
 તાતે' દુઃખમું ભવિયો, આપ શક્તિ અનુચાર; તો દહતર દુઃખ ઉદભસે, જ્ઞાન ચરણ
 આચાર. ૯૦. રનમે' ભરતે' સુમદ જ્યું, જિને ન ભાન-પ્રહાર; પ્રમુ-રંજનકે હેત ત્યું.
 જ્ઞાની અમુખ-પ્રચાર. ૯૧. બ્યાપારી બ્યાપારમે'; મુખ ઠરિ માને દુઃખ; ક્રિયા-કટ મુખમે'
 જિને, ત્યું વહિત મુનિ-મુખ્ય. ૯૨. ક્રિયા યોગ અભ્યાસ હે, ફલ હે જ્ઞાન અભંધ;
 દેહકું' જ્ઞાની ભયે, યોગ-મતિ મનિ-અંધ. ૯૩. કહેલા શાસન સમયે'વા, ભવિષ્ય યોગ

હે આર; ઇચ્છા નિજ શક્તિ કરી. વિકલ યોગ બ્યવહાર. ૬૪. શાસન-યોગ શુન-હાથકો, પૂરન વિધિ આચાર; પદ અનીત અનુભવ કહ્યો. યોગ તૃતીય વિચાર. ૬૫. રહે યથા ભલ યોગમે; મહે સકલ નય આર; ભાવ-જૈનતા સો ભલે, વહે ન મિથ્યાચાર. ૬૬. મારમ-અનુસારી ક્રિયા, છેલે સો અતિહીન; કપટ-ક્રિયા-ભલ જગ કહે. સોલી ભવજલ-મીન. ૬૭. નિજ નિજ મતમે ભરિ પદે, નયવાદી બહુ રંગ; કંઠાસીનતા પરિણમે, જનીકું સરવંત ૬૮ દોડ ભરે તિહાં ઇક પદે. દેખનમે હુ ખ નાહિ; ઉદાસીનતા મુખ ભદન, પર પ્રવૃત્તિ હુખ છાહિ. ૬૯. ઉદાસીનતા ચરણતા, સમતારસદ્ભ આખ; પર-પેખનમે' મત પદે, નિજ શુણ્ણ નિજમે' રાખ. ૧૦૦. ઉદાસીનતા તાન-ફલ, પર-પ્રવૃત્તિ હે મોહ, શુભ ભનો સો આદરો, ઉદિત વિવેક-પ્રદોહ. ૧૦૧. દોષક અતલે ઉદ્ધમું, તંત્ર સમાધિ વિચાર; પદો એક બુધ! કંઠમે', ભાવ-સ્તનકો હાર. ૧૦૨. જ્ઞાન વિમાન આરિત પવિ, નંદન સહજ-સમાધિ; મુનિ સુરપતિ સમતા થયી, રંગે રંગે અમાધિ ૧૦૩. કવિ જશવિજયે એ રચ્યો; દોષક અતલ-પ્રમાણ; એક નાવ ભે મન ધરે, સો પાવે કલ્યાણ' ૧૦૪.

શ્રી પુણ્ય પ્રકાશનું સ્તવન

દોહા:-સકલ સિદ્ધિ દયક સદા, યોગીએ જિનરાય; અદ્વૈત સ્વામિની સરસ્વતી, પ્રેમે પ્રણમું પામ. ૧. ત્રિભુવન પતિ ત્રિશક્તિ તણો, નંદન શુણ્ણ મંદીર; શાસન નામક જમ જયો વદન'માન વદ વીર. ૨. એક દિન વીર જિણ્ણકને, અણે કરી પ્રણામ; ભવિક શુભના હિત ભણી, પૂછે જીવન સ્વામ. ૩. મુક્તિ આજ' અપ્રાપ્તીએ, કહો કિણુ પદે અશ્વિત; મુખા સરસ તવ વચન રસ, ભણે શ્રી ભજવંત. ૪. અતિમાર આલોષ્યો, મત પરીએ ગુરુ સાખ; શુભ અમાલો સમલ જે, એનિ ચે રાશી લાખ. ૫. વિધિયું વળી વેદસરાવીએ, પાપરથાન અહાર; આર શરણુ નિત્ય અનુસરો, નિંદો હુ રત આચાર. ૬. શુભ કવણી અનુમોદીએ, ભાવ ભલો મન આણુ; અણુસણુ અવસર આદરી, નવપદ જપો મુજણુ. ૭. શુભ ગતિ આરાધન તણા, એ છે હલ અધિકાર; ચિત્ત આણીને આદરો, જેમ પામો ભવ પાર. ૮.

દોહા ૧ હી જ્ઞાન હરિજણુ આરિત તપ વિરજ, એ પાવે આચાર; એકતણા ઇક ભવ પરભવના, આલોષ્યો અતિમાર દે પ્રાણી, જ્ઞાન ભણો શુણ્ણખાણી; વીર વહે એમ વાણી દે પ્રા. ૧. એ આંકણી ગુરુ યોગવીએ નહીં ગુરુ વિનય, કાળે પરી બહુ માન; સૂત્ર અરથ તદુભય કરી મુખ; ભણીએ વહી ઉપધાનરે. પ્રા. જ્ઞા. ૨. જ્ઞાનોપગરણુ પાટી પોથી, કવણી નોકારવાલી; તેહ તણી કોપી આશાતના, જ્ઞાનભક્તિ ન સંભાલી રે. પ્રા. જ્ઞા. ૩. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિત્ત્રામિદુષ્ટકં તેહરે, પ્રા. જ્ઞા. ૪. પ્રાણી સમકિત દયો શુદ્ધ ભણી વીર વહે એમ વાણીરે, પ્રા. સ. જિનરચને શંકા નવિકીજે, નવિ પરમત અભિલાખ; આધુતણી નિંદા પરિહરજો, બળ સંદેહ મ રાખરે. પ્રા. સા. ૫. મૂંડપણું છંદો પરશંસા, શુણ્ણવંતને આદરીએ; સ્વામીને ધરમે કરી રિચરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરીએરે, પ્રા. સ. ૬. સંધ ચૈત્યપ્રાસાદતણો જે, અવલુંવાહ મન લેજો; દ્રવ્ય દેવકો જે વિણુસાદયો, વિણુસંતો કહેજોયે રે પ્રા. સ. ૭. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી. સમકિત આંદુ' જેહ, આ ભવ

પરભવ વળી રે ભવોભવ; મિચ્છામિદુક્કં તેહરે પ્રા. સ. ૮ માળી ચરિત્ર દયો ચિત્ત આણી. વીર. પંચ સમિતિ ત્રણ ગુણિ વિશધી, આઠે પ્રવચનમાય; સાધુ તણે પરમે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાચરે પ્રા. સા. ૬. આવકને ધર્મે સામાયિક પોસદમાં મન વાળી; જે જયણપૂર્વક જો આઠે, પ્રવચનમાય ન પાળીરે પ્રા. સા. ૧૦. ઇત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચરિત્ર ડોહોળ્યું જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિચ્છામિદુક્કં તેહરે પ્રા. સા. ૧૧ ખારે ભેદે તપ નાંવ કીધો, છતે ભેગે નિજ શકતે; ધર્મે મન વચ કાયા વિરજ નવિ ફેરવીઈ ભગતેરે પ્રા. સા. ૧૨. તપ વિરજ આચાર જોણી પેરે, વિવિધ કિરાક્યાં જેહ; આ ભવ પરભવ વળીરે ભવોભવ, મિચ્છામિદુક્કં તેહરે પ્રા. સા. ૧૩. વળીય વિશેષે ચરિત્ર કેરા, અંતચાર આલોઈએ; વીર જિજ્ઞેસર વચણ સુણીને, પાપ મેલ સર્વી ધોષજોરે પ્રા. સા. ૧૪.

ઠાળ ૨ છુ :- પૃથ્વી પાણી તેહ, નાચુ વનસ્પતિ; જો પાંચે આવર કહ્યાં. ૧. કરી કરસણ આરભ, જેત્ર જે ખેડીયાં; કુવા તળાવ ખણાવીયાં. ૨. ઘર આરંભ અનેક, ટાંકા, ભોંયરાં; મેડી માળ ચણાવીયાં. ૩. ઘોંપણ ગુંપણ કાજ, જોણીપરે પરપરે; પૃથ્વીકાય, વિશધીચાર. ૪. ધોવણ નાચણ પાણી, કીલણ અપકાય, છોતિ ધોતિ કરી હહ્યાં. ૫. ભાડીગર કુંભાર, લોહ સુવનગરા; ભાઠણુ ના લિહાભાગરાં. ૬. તાપણ શેકણ કાજ, વચ નિખારણ, રંગણ, રાંધન રસવતી. ૭. જોણી પરે કર્મકાન પરે પરે કેલવી તેહ વાયુ વિરોધીયાં. ૮. વાડી વન આરામ, વાવી વનસ્પતિ; પાન કુલ ફળ ચુડીયાં. ૯. પોખ પાપડી શાક; શેકયાં, સૂકાં, હેલાં છુંદા આથીયાં. ૧૦. અળશી ને એરંક, ઘાણી ઘાલીને; ઘણા તિલાદિક પીલી માં. ૧૧. ઘાલી કેલું માંહે, પીલી શેલડી; કંદમૂળ ફળ લેચીયાં. ૧૨. એમ એકેદ્રિય જીવ, હણ્યા હણાવીયા; હણતાં જે અનુભોદિયાં. ૧૩. આ ભવ પરભવ જેહ, વળીય ભવોભવ; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કં જો ૧૪ કુમ્મી સરમીયા કીડા. માંડર મંડેલા; ઈચળ પુરા ને અલસીયાં. ૧૫. વાળા જળો ચુડેલ, વિચલિત રસતણા; વળી અથાણા પ્રમુખનાં. ૧૬. એમ એકેદ્રિય જીવ, જેહ મેં હહ્યાં; તે મુજ, મિચ્છામિદુક્કં જો. ૧૭. હણેડી જી લીખ, માંકડ મંડેલા; ચાંચડ કીડી કુચુઆં. ૧૮. ગદહીયાં ધીમેલ, કાન-ખજુરીઆ; ગીંગોડા ધનેરીયાં. ૧૯. એમ તેમંદ્રિય જીવ, જેહ મેં હહ્યાં; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કં જો. ૨૦. માંખી ચચ્છર કાસ, મસા, પતંગીયા; કંચારી કેલિયાવરાં. ૨૧. ઠીંકણ વિંછુ તીક, ભમરા ભમરીયો; કોતાં ખગ ખડમાંકડી. ૨૨. એમ ચૌરેદ્રિય જીવ, જેહ મેં હહ્યાં; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કં જો. ૨૩. જળમાં નાંખી જળ, જળચર હહ્યાં; વનમાં મૃગ સંતાપીયાં. ૨૪. પીડ્યા પંખી જીવ, પાડી પાસમાં; પોપટ શાહ્યા પાંજરે. ૨૫. એમ પંચેદ્રિય જીવ, જે મેં હહ્યાં; તે મુજ મિચ્છામિદુક્કં જો ૨૬.

ઠાળ ૩ છુ :- કોપ લોભ ભય હાસ્યથીજી, બોલ્યાં વચન અસત્ય; દૂડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અહતરે, જિનજી, મિચ્છામિદુક્કં આજ. તુમ સામે મહારાજરે જિનજી, હેઈ ચાર કાજરે; જિનજી મિચ્છામિદુક્કં આજ. ૭૧૧ જો આંકણી ॥ દેવ

મનુષ્ય તિથ'અનાંત્ર, મૈથુન સેનાં જેહા; વિષયારથ લ'પદ પચેછ, મહુ વિદ જ્યો
દેહરે-જિનછ. ૨. પરિશ્વરની સમતા કરીછ, ભવે ભવે મેલી આમ; જે જિહાં તે
તિહાં રહીછ, કોઈ ન થાવે સાથરે-જિનછ. ૩. રમણી લોજન જે કયાંછ, કીખાં
ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય; રસના રસની લાલચેછ, પાપ કયાં પ્રત્યક્ષરે-જિનછ. ૪. મત લેધ
વિચારીમાંછ, વળી લાંબા પન્મક્રમાંછ, કપટહેતુ કિરિયા કરીછ, કીખાં આપ વખાણ
રે-જિનછ. ૫. ત્રણ હાળે આઠે ફુલેછ, આલોયા અતિચાર, શિવગતિ આરાધન
તથોછ, એ પહેલો અધિકારરે જિનછ; મિચ્છામિદુક્ષર' આજ. ૬.

હાળ ૪ થી પંચ મહાવ્રત આઠરો સાહેલડીરે, અથવા ક્યો મત બાર તો;
યથ'શક્તિ મત આઠરી સાહેલડીરે, પાળો નિરતિચાર તો. ૧. મત લીધાં સંભારીએ
સા., કહંડે ખરીય વિચાર તો; શિવગતિ આરાધનતથો સા., એ બીજો અધિકાર તો. ૨.
છવ સર્વે' ખમાવીએ સા., યોનિ ચોરાશી લાખ તો; મન શુદ્ધ કરી ખામણાં સા.,
કોઈથું દેવ ન શખતો. ૩. સર્વ' મિત્ર કરી ચિંતવો સા., કોઈ ન જાણે શત્રુ તો; રાગ
દ્વેષ એમ પરિહરો સા., કીજે જન્મ પવિત્ર તો. ૪. સાહુમિ સમ ખમાવીએ સા.,
જે કપની અપ્રીતિ તો; સજ્જન કુટુંબ કરી ખામણાં સા., એ જિનશાસન રીતિ તો.
૫. ખતીએ ને ખમાવીએ સા., કોહ જ ખમ'નું સાર તો; શિવગતિ આરાધન તથો
સા., એ ત્રીજો અધિકાર તો. ૬. મુષાવાદ હિંસા ચોરી સા., ધનમૂચ્છાં મૈથુન તો, કોષ
માન માયા તુષ્ટા સા., પ્રેમ દ્વેષ પૈશુન્ય તો ૭ નિંદા કલહ નહીંછએ સા., કુડો ન હીજે
આળ તો; રતિ અરતિ મિથ્યા તલો સા., માયામોસ જ'ભાળ તો. ૮. ત્રિવિધત્રિવિધ વેસસા-
વિએ સા., પાપરક્ષાન અઠાર તો; શિવગતિ આરાધનતથો સા., એ ચોથો અધિકાર તો. ૯.

હાળ ૫ થી જનમ જરા મરણે કરી એ, આ સંસાર અસાર તો; કયાં કમ'
સહુ અનુભવે એ, કોઈ ન શખણુદાર તો. ૧. શરણુ એક અવિહંતનું એ, શરણુ સિદ્ધ
ભગવંત તો; શરણુ ધમ' શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણુ શુભવત તો. ૨. અવર મોહ
અર્ધ પરિહરી એ, સાર શરણુ ચિત્ત ધાર તો; શિવગતિ આરાધનતથો એ, એ પાંચમો
અધિકાર તો. ૩. આ ભવ પરભવ જે કયાં એ, પાપ કમ' કહં વાખ તો; આત્મ સાળે
તે નિંદીએ એ, પડિછેમિએ શુદ્ધ સાખ તો. ૪. મિથ્યામતિ વર્તાવિમાએ, જે લાખ્યાં
ઉત્સૂત્ર તો; કુમતિ દહામહને વચે એ, જે ઉમાખ્યાં સૂત્ર તો. ૫. ઘડયાં ઘડયાં જે
વણાંએ, થંટી હળ હથિઆર તો; ભવ ભવ મેલી શુદ્ધિયાં એ, કરતાં છવ સંહાર તો. ૬
પાપ કરીને પોષીયા એ, જનમ, જનમ પરિવાર તો; જનમાંતર પહોત્યા પછી એ,
કોઈએ ન કીધી સાર તો. ૭. આ ભવ પરભવ જે કયાં એ, એમ અધિકરણ અનેક
તો; ત્રિવિધે ત્રિવિધે વેસસાનીએ, જાણી હૃદય વિવેક તો. દુષ્ટકૃત નિંદા એમ કરીએ,
પાપ કરી પરિહાર તો, શિવગતિ આરાધન તથો એ, એ છઠો અધિકાર તો. ૮.

હાળ ૬ થી :-ધન ધન તે દિન માહુરો, છાં કીધો ધમ'; દાન શિવજ તપ
ભાવના, ટાળ્યાં દુષ્ટત કમ'. ૧. મૈત્રુભાવિકે તીથ'ની, જે કીધી ભગ; ભુવતે
જિનવર પૂછ્યા, વળી પેશ્યાં પાત્ર. ૨. પુરતક જ્ઞાન લખાનીયાં છુદ્ધર જિન-

ચેતન; અંશ અનુવિંધ માગ્યા, એ રાત્રે એટ. ધન૦ ૩. પરિક્ષમણાં સુપરે કન્યાં અનુ-
કંપા હાન; અધુ સૂરિ રંગજન્યને, દીપાં બહુ માન. ધન૦ ૪. ધર્મ કાજ અનુમેદિએ,
એમ વાદાવામ; શિવમનિ આરાધનતણે, એ સાતમે અધિકાર. ધન૦ ૫. ભાવ બહો મન
આજીએ, ચિત્ત આજી કામ, સમતા સાવે ભાવિએ, એ આતમરામ. ધન૦ ૬. સુખ દુખ
કારણ છવને, કામ અવર નરોય; કમ' પાપ જે આચર્યા, ભોમવીએ સેય ધન૦ ૭ સમતા વિષ્ણુ
જે અનુમદે, પાણી પુણ્યકામ છાર ઉપર તે લીપણું. આંખર ચિત્રામ. ધન૦ ૮. ભાવબહી પરે
ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર; ચરમતિ આરાધનતણે, એ આઠમે અધિકાર. ધન૦ ૯.

ઢાળ ૭ મી :- હરે અવસર લણ્ણી. કરી સ લેખણ સાર; અણસણ આદરિયે,
પદ્યકૃષ્ણી આરે આહાર; તણુના સદિ મૂડી, છાડી મમતા અમ એ આતમ જેલે,
સમતા જ્ઞાનતરંગ. ૧ મતિ આરે કીધાં, આહાર અનંત નિઃશંક, પણ તુષિ ન પામ્યો,
છવ ભ; હચીઓ રંક; ફુલહો એ વળી વળી, અણસણનો પરિણામ; એકથી પામીજે,
શિવપદ સુરપદ કામ. ૨. ધન ધનાશાલિભદ્ર, બધો મેલકુમાર; અણસણ આરાધી
પામ્યા ભવનો પાર; શિવ ચંદિર લયે, કરી એક અવતાર. આરાધનકેરો, એ નવમે
અધિકાર. ૩. દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર મનથી નવી મૂકો, શિવસુખ ફલ સહ-
કાર એક જપતાં લયે, દુર્ગતિ દોષ વિહાર; સુપરે એ અમરો, ચોદ પુરવનો સાર. ૪.
જનમાતર લતાં, એ પામે નવકાર; તો પાતિક આળી, પામે સુર અવતાર; એ નવપદ
સરિયો. મંત્ર ન કોઈ સાર; કંઈ છવ ને પરભવે, સુખ સંપત્તિ કાતાર. ૫. જનું
ભીક ભીકડી, રાજા રાણી ગામ; નવપદ મહિમાથી, રાજસિંહ મહાશય; રાણી રતનવતી
વેહુ, પામ્યા છે સુરસોમ; એક ભવ પછી લેયે, શિવ વધુ સંભેમ. ૬. થીમતીને એ
વતી, મંત્ર ફળે તત્કાળ; ફરીપદ ફીટીને, પ્રમદ અછં કુલમાળ, શિવકુમરે ભેગી,
સોવન પુરિસો કીધ, જોગ નેલે સત્રે, કાજ ભણનાં સિદ્ધ. ૭. એ દશ અધિકારે વીર
જિયેસર નાખ્યો; આરાધન કેરો, વિધિ નેલે ચિત્તમાંહી રાખ્યો; તંલે પાપ પખળી,
ભવ ભય ફરે નાખ્યો, નિનવિનય દરંત, સુચતિ અમૃત- રસ આખ્યો. ૮.

ઢાળ ૮ મી સિદ્ધાર્થ શય કુલતિલોહી, ત્રિમલા સાતમહાર તો; અવનીતલે તમે
અવનયાં ને, દરવા અમ ઉપકાર તો. જ્યો વિનવીરજીએ. ૧. મેં અપરાધ કર્યાં બધાં ભે,
કહેતા નહું પર તો; તુમ મરજે આંખાં બહી એ, એ તારે તો તાર તો. જ્યો. ૨. આશ
કરીને આવીયો મે, તુમ જરજે મહાકાજ તો; આંખાને ઉરેખ્યો એ, તો કેમ રહેજે લાજ તો.
જ્યો. ૩. કરમ અણજણ આશાએ, જન્ય ધરણ જાજી તો; હું પું એટલી ઉમઝોએ, છોડવ
દેવકામજ તો. જ્યો. ૪. નાજ મનોરજ દુજ ફળ્યા એ, નાકાં દુઃખ કંઠોલ તો; તુકયો વિન
માનીશમે એ, પ્રમદયા પુણ્યકહેલ તો. જ્યો. ૫. ભવે ભવે વિનય તુમ રહો એ, ભાવ
ભક્તિ તુમ ગાદ તો, કેવ દયા કરી લીજીએ એ, બે. બિબીજ સુપ્રભાવ તો. જ્યો. ૬.

કલ્પશંકર મહ તરણનારણ સુગનિકારણ. કુન્ડનિવારણ જમ જ્યો; શ્રી વીર
નિનવર મરણ શુણ્ણાં, અધિક મન ઉઠટ થયો. ૧. શ્રી વિજયદેવસૂરી'ક પટખર,
તીરમ જંગમ એવી જ્યો; તપસચક્રપતિ શ્રી વિજયમમસૂરિ, સૂરિ તેજ-અમમજે. ૨.

શ્રી હિરાન્યવસુદેવિ શિષ્ય વાચક, કીર્તિવજ્ર સુરસુદ સ્ત્રી, તસ શિષ્ય વાચક વિનય-
વિજયે, શુદ્ધ્યે જિન શ્યામીશ્યો, ૩. સ્વયંસુર સ્વંત્ર દ્યોતણીશ્યો, રહી દાદેર શ્યામસ
શ્યો, વિજયદશમી વિજયકરણ, કીમે સુદુ દ્યોતણીશ્યો. ૪. નરભવ આરાધન સિદ્ધિ
આધન, સુદુત લીલનિલાસ શ્યો, નિજ'શ હેને સ્તવન રશ્મિયુ', નારો પુણ્યપ્રકાશ શ્યો ૫.

શ્રી પદ્માવતી આરાધના

હવે શક્તી પદ્માવતી, છત્રાશી ખંભાવે, બહુપણુ જુમને બહુ, ઇંદુ વેળા આવે,
૧. તે સુજ મિચ્છામદુષ્કંઠ, અરિહંતની સાંખ; જે મેં છત્ર વિરાખીયા, યેનિ સઉરાશી
લાખ તે સુજ. ૨. સાત લાખ પૂજી તણા, સાતે અપકાય; સાત લાખ તેડ કયના,
સાતે વળી વામ. તે. ૩. હથ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, કાઢેલ સાધારણ; બિ-તિ અકરિદ્રિ
છવના, જે જે લાખ વિચાર. તે. ૪. દેવતા તિથ' અ નારત્રી, આર આર પ્રજાશી; ચક્રેલ
લાખ મનુષ્યના, એ લાખ શ્રેયશી. તે. ૫. ઇંદુ ભવ-પરબવે સેવીયા, જે પાપ અકાર;
ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી પરિહરે, દુઃખંતિના કતાર. તે. ૬. હિંસા કીધી છવની, શ્રેવ્યા
મુપાવાહ; દેવ અદત્તાકાનના, મૈથુન ઉન્માદ. તે. ૭. પરિમલ મેલ્યે કારમે, કીધે કોષ
નિશેષ; માન માયા લોક મેં કીધા, વળી રામ ને દેવ, તે. ૮. કલક કરી છત્ર
હલના, કીધા કુલ કલંક; નિંદા કીધી પારત્રી, રતિ અરતિ નિઃશંક. તે. ૯. આડી
કીધી છેતરે, કીધે આપણમેસો; કુપુર કુદેવ કુષમંમે, બલો આપ્યો ભરોસો.
તે. ૧૦. ખાટકીને ભવે મેં કીધા, છત્ર નાનાવિધ છાત; ચીત્રમાર ભવે અરખતા,
માયાં દિનરાત. તે. ૧૧. કાછ સુલ્લાને ભવે, પદી મંત્ર કહેરા છત્ર અનેક જળમે
કીધા, કીધાં પાપ જલેર. તે. ૧૨. માછીને ભવે માછલાં, ઝાડ્યાં જળવાસ; ધીવર બીજ
કેળી ભવે, સુમ પાડ્યા પાસ. તે. ૧૩. કાટવાળ ભવે મેં કીધા, આકરા કર હંક; બ દી-
વાન મશવીયા, કારકા છડી હંક. તે. ૧૪. પરમાધામીને ભવે, કીધાં નારત્રી દુઃખ;
ઉદન લેદન વેદના, તાહન અતિ તિજખ. તે. ૧૫. કુભારને ભવે મેં કીધા. નીમઘાંદ
કમ; તેલી ભવે લીલ પીત્રીયા, બૂલી જિન ધમ'. તે. ૧૬. કાલી ભવે કળ ખેડીયાં,
કાઠ્યાં પૂજીનાં પેટ; સુઠ નિહાન ઘણા કીધાં, કીધાં બગલ અપેટ તે. ૧૭. માળીને ભવે
શેષીયાં, નાનાવિધ વૃક્ષ; મૂળ પર ફલ ફુલનાં, લાખાં પાપ તે લક્ષ તે. ૧૮. અધે.વાઈ-
આને ભવે, ભયાં અધિક ભાર; પોઠી પુંઠે કીધ પડયા, દયા નાણી લગર તે. ૧૯.
છીપાને ભવે છેતર્યા, કીધાં રંમલ પાસ; અગ્નિ આરંભ કીધા ઘણા, માતુરંદ અવ્ય સ.
તે. ૨૦. શુરપણે રણ કુંઝનાં, માયાં માણસ વૃંદ; મહિરા માંસ માખણ ભખ્યાં,
ખ ધાં મૂળ ને કંદ તે. ૨૧. ખાણુ ખલાવી માતુની, પાણી ઉઠેઆં; આરંભ કીધા
અતિ મહાં, પોતે પાપજ સઘ્યાં. તે. ૨૨. કમ' અંજાર કીધા વળી, વનમેં ઉવ દીવ;
સમ ખાધા વીતરાજના, કુલ કેસજ કીધ. તે. ૨૩. બીલી ભવે ઉદર લીધા, ગીંગલી
કુત્યારી; મૂઠ ગમાર તણે ભવે, મેં જુ લીખ મારી. તે. ૨૪. અડધુંજ તણે ભવે,
એકેદ્રિઃ છત્ર; જવારી ઘણા મહુ શેષીયા, પાઠના રીવ. તે. ૨૫. ખાંદવ પીસણ મારના,
આરંભ કીધ અનેક; રાંધણુ ઉપણુ અગ્નિનાં, કીધાં પાપ અનેક. તે. ૨૬. રિકયા આર

ક્રીધી વળી, સેઆ પાંચ પ્રમાદ; ઇષ વિયેમ પાકયા ક્રીયા, ફદન વિખવાદ. તે. ૨૭. સાધુ અને આવક તણા, મત લહીને ભાંખાં; મૂળ અને ઉત્તર તણાં, સુજ દુષણ ભાગ્યાં. તે. ૨૮. સાપ વીંછી સિંહ ચીવરા, શકરા ને સમળી; હિંસક છવ તણે ભવે, હિંસા ક્રીધી સમળી. તે. ૨૯. સુવાવડી દુષણ ઘણાં, વળી ગર્ભ ગળાવ્યા; છવાણી ઘેળ્યાં ઘણાં, શીલ મત ભાંખ્યાં. તે. ૩૦. ભવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા હેઠ સંભંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિફે, વીણુશું પ્રતિભંધ તે. ૩૧. ભવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા પરિશ્રદ્ધ સંભંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિફે, વીણુશું પ્રતિભંધ. તે. ૩૨. ભવ અનંત ભમતાં થકાં, ક્રીધા કુટુંબ સંભંધ; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિફે, વીણુશું પ્રતિભંધ તે. ૩૩. ઇચ્છી પરે છદ્ધ ભવ પરભવે, ક્રીધાં પાપ અખત્ર; ત્રિવિધ ત્રિવિધ કરી વેસિફે, ફરે જન્મ પવિત્ર. તે. ૩૪. એછી વિષે એ આરાધના, ભવિ હરશે નેહ; સમય સુંદર કહે પાપથી, વળી છૂટે તેહ. તે. ૩૫. રામ વેગડી ને મુણે, એહ ત્રીજી દાલ, સમય સુંદર કહે પાપથી, છૂટે લાલકાળ. તે. ૩૬.

ચાર શરણા

મુજને ચાર શરણાં દેજો, અરિહંત સિંહ મુખાપુણ; કેવલી ધર્મ પ્રકાશીયો, રત્ન ત્રય અસુલભ લાધીણ. મુ. ૧. અહમતિતણાં દુઃખ ઘેહવા, સમય શરણાં જો હેણ; પૂવે મુનિવર ને હુઆ, તેણે ક્રીધાં શરણાં તે હેણ. મુ. ૨. સંસાર માંહી છવને, સમય શરણાં આરેણ; મણી સમય સુંદર એમ કહે, કલ્યાણ મંગળ દારેણ. મુ. ૩.

લાખ ચોરાસી છવ ખમાવીયો, મન મરી પરમ વિવેકણ; મિત્તભિ દુષ્ટાં દીજીયો, છત્રવચને લહિયો ટેકણ. ભા. ૧. સાત લાખ સુદ ગતિ તેહ વાહિના, દશ ચૌદે વતના લેદોણ; ખટ વિગલ સુદ તીરી નારકી, અહિ અહિ અહિ લેદો નરનારણ. ભા. ૨. છવા નેણીયો ભાણીને, સજી સજી મિત્ર સંભાવેણ; મણી સમય સુંદર એમ કહે, પામીયે પુન્ય પ્રભાવેણ. ભા. ૩.

પાપ અઠારે છવ પરીહરી, અરિહંત-મિદિની સામેણ; આલોભ્યાં પાપ છૂટીયો, ભવંત એણીયેરે ભામેણ. પા. ૧. આશ્રવ કયામ દોલ સંધન, વળી કલક અલ્યાખ્યાનણ; રતિ અરતિ પૈથન નિહના, મામા મોહ મિથ્યાતણ. પા. ૨ મન વચન કાયાયો ને કર્યાં, મિત્તભિ દુષ્ટાં તે હેણ; મણી સમય સુંદર એમ કહે, જૈન ધર્મનો મર્મ જો હેણ. પા. ૩.

ધન ધન તે દીન મુજ કદી હોંસ્યે, હું પામીય સંજમ સુધેણ; પૂર્વઋષિપંથે ચાલ્યું, શરૂ વચને પ્રતિબુધેણ. ધન. ૧. અંત પંત સિદ્ધા ગોચરી, રણવને કાઉસમ કર્યુંણ, સમતા શત્રુ મિત્ર ભાવ્યું, સંવેગે મુખે મર્યુંણ. ધન. ૨. સંસારના સંકટ અકી, હું છૂટીય અવગારેણ; ધન ધન સમય સુંદર તે મરી, તો હું પામીય ભવનો પારેણ. ધન. ૩.

ત્રી આત્મભાવના

અહો આત્મા! હું વિચારી જો ને કે-હું અનંતકાળ યયાં રહ્યો છું. પણ તારા દુઃખનો અંત આવ્યો નહીં. હવે તું મનુષ્યનો જન્મ પામ્યો છે, તો ધર્મસાધન કર, કે નેથી સર્વ સંતાપ મરી ભય. એવી રીતનું ધર્મ સાધન કર, કે-નેથી વહેલા

મુક્તિ મળે. શાથી? જે હવે તારે સંસારમાં રબળવું તે ઠીક નહીં; મુક્તિના સાચા કારણ પામ્યો છો, તો આ અવસર ચૂકવો નહીં. આખું અઠાપઠ ગિરનાર, સમેતશિખર શંત્રુજય સાર; પંચે તીરથ ઉત્તમ કંમ, મિહિ ગયા તેને કહે પ્રભામ. ૧. નામજેષ્ઠા જિણ નામાં, કવણજિણા પુણ જિણિંદપદિમાઓ, કવજિણા જિણુજવા બાવજિણા સમવસરણુત્યા. ૨. જેમ મંત્રથી જોર ઉતરી બાય, શેમ મટી બાય, તેમ પ્રભુનામથી મિથ્યાત્મ, અમૃત, ભોગ, કષાય, કમરોગ સર્વ મટી બાય છે. પ્રભુના નામો-કેવલજ્ઞાની, નીવાણી, આગર, મહાયશ, વિમલ, સર્વાનુભૂત, શ્રીધર, શ્રીહત્ત, કામોદર, સુનેજ, રવાંમક, સુનિસુન્ન, સુમતિ, શિવંગતિ, અસ્તંગતિ, નમીશ્વર, અનિલ. યશોધર, કૃતાયં, જિનેશ્વર, શુદ્ધમતિ, શિવંકર, સ્વંદન, સંપ્રતિ-એ અતીતકાલે થઈ ગયા તે સર્વને મહારી અનંતી કોઠણ કોઠવાર ત્રિકાલ વંદના હોજો. અપલ, અજિત, અંભવ, અભિનંદન, સુમતિ પદ્મપ્રભુ, સુપાત્થ, ચંદ્રપ્રભુ, સુવિધિ, શીતલ શ્રેયાંત, વાસુપૂજ્ય, વિમલ, અનંત, ધર્મ શાંતિ, કુચુ, અર, મહિ, સુનિસુન્નત, નેમિ, નેમિ, પાત્થ, વર્ધમાનાંતાઃ જિના । શાંતાઃ શાંતિકરા ભવંતુ સ્વાહા ॥ જે રીતે તમો શાંતિ પામ્યા તે રીતે સર્વ જીવને શાંતિકરો, એમ મારી વિનંતિ છે. પદ્મનાભ, સુરદેવ, સુપાત્થ, સ્વયંપ્રભુ, સર્વાનુભૂતિ, દેવશ્રુત, ઉદયનાથ પેઢાલ, પોદ્દલ, શતક્રીત્ત, સુવ્રત, અમય, નેષ્ઠકાય, નિપુણાક, નિર્મમ, ચિત્રગ્રુપ, સમાધિ, સંવર, યશોધર, વિજયદેવ, મહોજિન, દેવજિન, અનંતજિન, ભદ્રંકર એ યોવીશ પ્રભુ જીવને સમદેવે કરીને, વઢવાડે કરીને, કામવશે કરીને, કલહ કરીને, કોષ કરીને હુકળ્યા હોય, મરાળ્યા હોય, ભંખીખાને નખાળ્યા હોય, કંઠાળ્યા હોય, જીવથી રહિત કર્યા હોય, કરાળ્યા હોય, અશાતા ઉપાળવી હોય આભવે, પરભવે, ભવોભવે તે મન વચન કાયાએ કરી તરસ મિથ્યામિ દુષ્ટકં

મહારે જીવે પદ્ધિસિદ્ધાણુ કરજો-પ્રતિષેધ કરેલ વસ્તુનું આગરણ કયું હોય, જીવાજીવાદિક નવતરવ, ચંદ્રબ્ય, સાત નય, ચાર નિરોષ, નિજોક્ષાદિકના સૂક્ષ્મ પુદ્ગલ વિચાર સદૃશ નહિ; આયણી કુમતિ હજે ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કીધી, મિથ્યાત્મીના ધર્મ પ્રવર્તાવ્યા; પરદશનની ઉત્તીત વધારી હોય; મહા બારંભ કરાળ્યા હોય; આકરા કર કીધા હોય, નિંકા કરી હોય; તીથ ઉચાખ્યા હોય, અનેરી આશાતના કીધી હોય, અઠાર પાપસ્થાનક સેવ્યાં હોય, સેવરાળ્યાં હોય, અનેરું વીતરાગની બાણા વિરૂદ્ધ કયું હોય, બહુખીજ, બાવીસ અલક્ષ, બત્રીશ અનંતકાયનું ભક્ષણ કયું હોય, ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ માંહે મહારે જીવે જે કેઈ જીવ હરયા હોય, હણાળ્યા હોય, હણુતાં પ્રત્યે અનુભોધા હોય, શાવકતણે ધર્મે સમ્યક્ત્વમૂળ બારમત એકસો ચોવીસ આંતચાર લાગ્યા હોય તે સર્વે મન વચન કાયાએ કરીને શ્રી સિદ્ધાયલની શાખે, સીમંધર સ્વામીની શાખે, બેકેડી કેવલીની શાખે, જેહનર કોડી સુનિવરની શાખે, ચતુર્વંધ મંદની શાખે, આત્માની શાખે તરસ મિથ્યામ દુષ્ટકં. છતિ આલોચણા (મુનિશ્રી કલ્યાણ (વમલજી ૧) એ રીતે આલોચણા કરે તે ગ્રાણી થોડા ભવનાં સેદિ વરે, બદક પરિણામી થાય; શ્રી સિદ્ધાયલનો આત્મચક્ર હો તેને ઘેર બેઠાં શ્રી સિદ્ધાયલની બાજાનું

કુળ યાગ યોગીતે આલોચના કરવી કરાવવી તે મોટા ભાગનું કારણ છે.

શ્રી પર્યંતારાધના.

મોહો મનુષ્ય નમસ્કાર કરીને આ પ્રમાણે કહે-ભગવન્ હવે અવસરને ઉચિત્ કરમાવો. ત્યારે ગુરુ જેવટની આરાધના આ પ્રમાણે કહે છે. ૧. અતિચારને આલોચના ભેદજો, મનો ઉચ્ચારવા ભેદજો, જીવેતે સ્વમા આપવી ભેદજો અને ભગ્ય આત્માઓએ અહાર પાપસ્થાનક વેસિરાવવાં ભેદજો ૨. આર શરણ મહુષ્ય કરવાં ભેદજો; દુષ્ટુજ (પાપ)ની નિંદા કરવી ભેદજો; અને સારા કામોની અનુમોદના કરવી ભેદજો, અનશન કરવું ભેદજો, અને પંચ પરમેષ્ઠિને નમસ્કાર કરવો ભેદજો. ૩. જ્ઞાનમાં, હયાનમાં, ચાર-ત્રમાં, તપમાં, વીર્યામાં, યોગીતે પંચવિધ આચારમાં તામેલા અતિચાર આલોચના ભેદજો. ૪. સામક્ય છતાં પણ જ્ઞાનીઓને વચ્ચે વચ્ચે ન આશુ હોય અથવા તેમની અવજા કરી હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૫. પાંચ પ્રકારના જ્ઞાનની નિંદા કરી હોય અથવા ઉપહાસ (મસ્કરી) કરી હોય અથવા ઉપદાત કર્યો હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૬. જ્ઞાનોપકરણ-પાટી, પોથી વગેરેનીએ કોઈ આશા-તના થઈ હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૭ નિઃશંકા વગેરે આઠ પ્રકારના શુભચક્રિત જે સમ્યક્ત્વ કહે પ્રકારે મેં પાળ્યું ન હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૮. જિનેશ્વરની યા જિનપ્રતિમાની ભાવથી પૂજા કરી ન હોય તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૯. દેવદ્રવ્યનો મેં ભે વિનાશ કર્યો હોય અથવા બીજાને નાશ કરતા ભેદ ઉપેક્ષા કરી હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૦. જિનેન્દ્રમંદિર વગેરેમાં આશાતના કરનારને પોતાની શક્તિ છતાં ન નિવેધ્યો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૧ પાંચ સમિતિ તથા ત્રિગુણિ ચક્રિત નિરંતર ચારિત્ર ન પાળ્યું હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૨. કોઈ પણ રીતે પૃથ્વીકાંચ, અપકાચ, તેજકાચ, વાયુકાચ અને વનસ્પતિકાચાદિ એકેન્દ્રિય જીવોનો વધ કર્યો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૩. કોહા, શંખ, છીપ, પૂરા, જળો, અજારીઆ વગેરે એકેન્દ્રિય જીવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૪. કુચુઆ, જુ, માંકડ, મંકોડ, વગેરે જે તે-ઈન્દ્રિય જીવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૫. વીંછી, માખી, જમર વગેરે અકેન્દ્રિય જીવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૬. પાણીમાં વસનાર, જમીન ઉપર વસનાર કે આકાશમાં ઉડનાર કોઈ પણ પંચેન્દ્રિય જીવોનો વધ થયો હોય તો તે માફ દુષ્ટુત મિથ્યા થાયો. ૧૭. કોપથી, દોષથી, ભયથી, હાસ્યથી અથવા પરવશપણથી મેં મૂઠ થઈને જે અપ્રત્ય વચન કહ્યું હોય તે હું નિંદુ છું, તેની ગહાં કહું છું. ૧૮. કપટકળાથી બીજાને છેલરીને મોહું પણ અહત્ત લન મેં મહુષ્ય કયું હોય તે હું નિંદુ છું-તેની ગહાં કહું છું. ૧૯. રાજથી અથવા દેવથી દેવતા સંબંધી, મનુષ્ય સંબંધી અથવા તિર્થંક સંબંધી જે મૈથુન મેં આંચ્યું હોય તેની હું નિંદા ને ગહાં કહું છું. ૨૦. ધન, મન્ય, સુખ, વગેરે નવ પ્રકારના અભિજ્ઞ સંબંધમાં જે અમલગાવ મેં પાળ્યું કર્યું

હોય તેની હું નિંદા ને ગહાં કરું છું. ૨૧. જુદી જુદી જાતનાં શત્રુ લોકજન ત્યાજ આદિના નમ્રભામાં મારાથી જે ભૂલ થઈ હોય તેની હું નિંદાને ગહાં કરું છું. ૨૨. જિનેશ્વર ભગવાને કહેલો બાલ અને અભ્યંતર આર પ્રકારનો તપ જે મારી શક્તિ પ્રમાણે ન કર્યો હોય તેની હું નિંદા અને ગહાં કરું છું. ૨૩. જિનેશ્વર ભગવાને કહેલો આશ્ર અને અભ્યંતર આર પ્રકારનો તપ જે મારી શક્તિ પ્રમાણે ન કર્યો હોય તેની હું નિંદા ને ગહાં કરું છું. ૨૪. મોક્ષપદને સાધવાવાળા યોગોમાં મન, વચન અને કાયાથી સદા જે વીય ન ફોરવ્યું તેની હું નિંદા અને ગહાં કરું છું. ૨૫. પ્રાણાતિપાત-વિરમણમત વિગેરે આર શતોનો સમ્યક્ વિચાર કરી જ્યાં ચક્રો કહેલામાં ભંગ થયો હોય તે હવે જણાવ, હું કોપવહિત થઈને સર્વે જીવોને હમા આપ અને પૂર્વનું મેરૂર કરીને સર્વેને મિત્રો હોય તેમ ચિન્તવ. ૨૬. મોક્ષમાર્ગની સન્મુખ જતાં વિઘ્નભૂત અને દુર્ગતિના કારણભૂત પ્રાણાતિપાત, શ્રુષાવાદ, મિથ્યાત્વશબ્દ, આદિ વ્યકાર આપ-સ્થાનકોનો ત્યાગ કર. ૨૭. જે યોગીશ અતિશય યુક્ત છે અને જેમણે કેવળજ્ઞાનથી પરમાર્થને જાણ્યા છે અને જેવતાઓએ જેમનું સમોવસરણ રખ્યું છે, જોવા અહંતોનું મને શરણુ હોલો. ૨૮. જે આઠ કમ'થી યુક્ત છે, જેમની આઠ મહાપ્રાતિહાર્યોએ યોગી કરી છે અને આઠ પ્રકારના મહના સ્થાનકોથી જે રહિત છે, તે અહંતોનું મને શરણુ હોલો. ૨૯. સંસારરૂપી ક્ષેત્રમાં જેમને ફરી ઉગવાનું નથી, ભાવ શત્રુઓને નાશ કરવાથી અવિહંત બન્યા છે અને જે ગ્રણુ જગતને પૂર્ણનીય છે તે અહંતોનું મને શરણુ હોલો. ૩૦. ભયંકર દુઃખરૂપી લાખો લહરીઓથી દુઃખે ફરી તરી શકાય એવો સંસારસમુદ્ર જે તરી ગયા છે, અને જેઓને શિદ્ધિશુભ મળ્યું છે તે સિદ્ધોનું મને શરણુ હોલો. ૩૧. જ્ઞાનરૂપી આગ્રના સંયોગથી સકળ કમ'રૂપ મળ જેમણે જાળી નાંખ્યા છે અને જેમનો આત્મા સુવણ્વમ નમંજ થયો છે તે સિદ્ધોનું મને શરણુ હોલો. ૩૨. જેમને જન્મ નથી, જરા નથી, મરણ નથી તેમજ ચિત્તનો ઉદ્વેગ નથી, ક્રોધાદિ કષાય નથી તે સિદ્ધોનું મને શરણુ હોલો. ૩૩. એ'લાલીસ દોષરહિત યોગ્યરી કરીને જે અન્ન-પાણી (આહાર) છે તે સુનિઓનું મને શરણુ હોલો. ૩૪. પાંચ ઉદ્ધિયોને વશ રાખવામાં તત્પર, કામદેવના અભિમાનનો પ્રચાર છોડનારા, ક્ષણચયને ધારણ કરનારા સુનિઓનું મને શરણુ હોલો. ૩૫. જે પાંચ અભિતિઓ સહિત છે, પાંચ મહાનતનો ભાર વહન કરવાને જે વૃષભ સમાન છે, અને જે પંચમ ગતિ (મોક્ષ)ના અનુરાગી છે તે સુનિઓનું મને શરણુ હોલો. ૩૬. જેમણે સકળ સંગનો ત્યાગ કર્યો છે, જેમને મહિ અને તૃણ, મિત્ર અને શત્રુ સમાન છે, જે ધીર છે અને મોક્ષમાર્ગને સાધવાવાળા છે તે સુનિઓનું મને શરણુ હોલો. ૩૭. કેવળજ્ઞાનને લીધે દિવાકર સરખા તીર્થ'કરોએ પ્રદ્યેશા અને જગતના સર્વ જીવોને હિતકારી એવા ધર્મ'નું મને શરણુ હોલો. ૩૮. કદોહો કલ્યાણને ઉત્પન્ન કરનારી અને અનર્થ રચાતો નાશ કરનારી જીવદયાનું જેમાં વણું ન થાય છે એવા ધર્મ'નું મને શરણુ હોલો. ૩૯. પાપના ભારથી દબાયેલા જીવને ક્ષમિતરૂપી કુવામાં મળે છે અરણુ ફરી જાગે છે, એવા ધર્મ'નું મને શરણુ હોલો. ૪૦.

સ્વર્ગ અને મોક્ષરૂપ નમરે જવાના માર્ગમાં શુભાચેલા લોકોને આયવાહરૂપ છે, અને સંસારરૂપ અટવી પસાર કરાવી આપવામાં સમર્થ છે તે સર્વનું મને સ્વરૂપ હોજો. ૪૧. આ પ્રમાણે ચાર પ્રકારના સ્વરૂપને મહત્વ કરનાર અને સંસારના માર્ગથી વિરક્ત ચિત્તવાળા મેં જે કાંઈ પણ દુષ્ટકૃત કયું હોય તેની હમણાં આ ચાર (અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ અને સર્વજ્ઞભાષિત સર્વ) ની સમક્ષ નિંદા કરું છું. ૪૨. મિથ્યાત્વથી આમોહ પામીને સમર્થતા મેં મન, વચન કે કાયાથી કુતીચ (અસત્ય સત) નું સેવન કર્યું હોય તે સર્વની અત્ર હમણાં નિંદા કરું છું. ૪૩. જિનધર્મમાર્ગને જો મેં પાછળ પાડ્યો હોય અથવા તો અસત્ય માર્ગને પ્રમટ કર્યો હોય, અને જો હું બીજાને પાપના કારણભૂત થયો હોઉં તો તે સર્વની હમણાં હું નિંદા કરું છું. ૪૪. જન્તુઓને દુઃખ આપનારાં હજી, સાંધેલું, વિગેરે જે મેં તૈયાર કરાવ્યાં હોય અને પાપીઓનું જે મેં ભરણપોષણ કર્યું હોય તે સર્વની હમણાં હું નિંદા કરું છું. ૪૫. જિનચૈત્ય, પ્રતિમા, પુસ્તક અને અતુલિધ સંધરૂપ સાત ક્ષેત્રમાં જે ધનબીજ મેં વાંચું હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૬. આ સંસારરૂપી સમુદ્રમાં વહાણ સમાન જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર જે સમ્બન્ધ રીતે પાળ્યાં હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૭. અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, સાધમિક અને જૈન સિદ્ધાંતને વિષે જે બહુમાન મેં કર્યું હોય તે સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૮. આભાષિક, અતુલિશતિ સ્તવન (શ્રીશીશ ભગવાનની સ્તુતિ) આદિ ૭ આવશ્યકમાં જે મેં ઉલ્લેખ કર્યો હોય તે સર્વ સુકૃતની હું અનુમોદના કરું છું. ૪૯. આ જગતમાં પૂર્વે કરેલાં પુણ્ય-પાપ જો જ સુંખદુઃખનાં કારણો છે, બીજું કોઈ પણ કારણ નથી એમ જાણીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૦. પૂર્વે નહિ લેગવાયેલા કર્મનો ભોજવવાથીજ છુટકારો છે, પણ લેગઆ વિના છુટકારો નથી એમ જાણીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૧. જે ભાવ વિના ચારિત્ર, શ્રુત, તપ, દાન, શીલ વગેરે સર્વ આકાશના કુલની માફક નિરર્થક છે, તેમ માનીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૨. સુરશૈલ (મેરૂપર્વત)ના સમુદ્ધ જેટલો આહાર ખાધને પણ તને સંતોષ ન વળ્યો. માટે અતુલિધ આહારનો ત્યાગ કર. ૫૩. મેં નરકનું નારકીયણે તીક્ષ્ણ દુઃખ અનુભવ્યું તે જખતે કોણ મિત્ર હતો તેમ માનીને શુભ ભાવ રાખ. ૫૪. દેવ, મનુષ્ય, તિર્થંચ અને નરક આ ચાર અતિમાં મનુષ્યને આહાર સુલભ છે, પણ વિવિધ દુર્લભ છે એમ માનીને અતુલિધ આહારનો ત્યાગ કર. ૫૫. કોઈ પ્રકારના છાવ ત્રસુદાયનો વધ કર્યા વગર આહાર થઈ શકે નહિ. તેથી જવમાં જમણા કરવારૂપ દુઃખના આધારભૂત ચારે પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કર. ૫૬. જે આહારનો ત્યાગ કરવાથી દેવોનું ઈર્ષ્યપણું પણ હાથના તત્ત્વીયમાં હોય તેનું ધ્યાન છે અને મોક્ષસુખ પણ સુલભ થાય છે તે ચારે પ્રકારના આહારનો ત્યાગ કર. ૫૭. જુદા જુદા પ્રકારનાં પાપ કરવામાં પરાસણ એવો છાવ પણ નમસ્કાર મંત્રને અંત સમયે પણ પામીને દેવપણું પામે છે, તે નમસ્કાર મંત્રનું મનની અંદર સ્મરણ કર. ૫૮. ઓળો મળવી સુલભ છે, રાજ્ય મળવું સુલભ છે પણ નમસ્કાર મંત્ર પામવો તે દુર્લભમાં દુર્લભ છે; તેથી મનની અંદર નવકાર અંતરું સ્મરણ કર. ૫૯. એક જવમાંથી

બીજા લગભગ જતાં બનિકેને જે નવકાર મંત્રની સહાયથી પરભવને વિષે મનોબાધિત મુખ મંત્રવે છે, તે નવકાર મંત્રનું મનથી અંદર સ્મરણ કર. ૬૦. જે નવકાર મંત્રને પામવાથી લયરૂપ સમુદ્ર આવની ખરી જેટલો ખાસ છે અને જે મોક્ષના મુખને સ્પર્શ કરી આપે છે તે નવકાર મંત્રને મનથી અંદર તું સ્મરણ કર. ૬૧. આ પ્રકારની ગુરુઓ ઉપદેશોથી પચંતારાધના સાંભળીને સ્કંધ પાપ વેાસિરાવીને આ નવકાર મંત્રનું સેવન કર. ૬૨. પંચપરમેષ્ઠિ સ્મરણ કરવામાં તત્પર થોવો શબ્દસિદ્ધ કુમાર મરણ પામીને પાંચમા દેવલોકમાં ઈશ્વરનું પામ્યો. ૬૩. તેની દી રત્નવતી પણ તે જ પ્રકારે આરાધીને પાંચમા કલ્પને વિષે સામનિક દેવણું પામી, ત્યાંથી સ્થળીને બંને મોક્ષે જયો. ૬૪. આ સંવેગ ઉત્પન્ન કરનાર શ્રી ચોમસુરિજી રચેલી આ પચંતારાધના જે ફરી વીતે અનુસરજો તે મોક્ષમુખ પામજો. ૬૫.

સમ્યક્ત્વધારી જીવની અંતિમ ભાવના

(૧)

આપ્તોષ્ટાદશદોષ શૂન્યજિનપશ્ચાદ્નમુદેવો મમ
ત્વસ્તારમ્ભપરિગ્રહઃ સુવિહિતો વાયંમમઃ સદ્ગુરુઃ ।
ધર્મઃ કેવલિભાષિતો વરદધઃ કલ્યાણ હેતુઃ પુન-
રર્હત્સિદ્ધ સુસાધુ ધર્મ શરણું ભૂયા ત્રિશુદ્ધયા ભવમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ ! મારી અંતિમ જો ભાવના છે કે, અઘાર દોષ રહિત એવા જિનેશ્વર ભગવાન મારા આરાધ્ય દેવ હો, આરંભ અને પરિશુદ્ધતા ત્યાગી, સુવિહિત મુનિ મારા ગુરુ હો, કેવલિ ભગવાને પ્રદ્યેશે, હમા પ્રધાન અને કલ્યાણ સાધક થોવો મારા ધર્મ હો, મને શ્રી અરિહંત, સિદ્ધ, આધુ અને ધર્મનું શરણુ ત્રિકરણ વોગે હો.

(૨)

ભૂતાના ગત વર્તમાન સમયે યદુબ્રયુકતૈ મનો-
વાકકાયૈઃ કૃત કારિતાનુ મતિભિ ર્દેવાદિતત્ત્વત્રયૈ ।
સર્વે પ્રાણિષુ આપ્તાવાચ્યનુચિતં હિંસાદિ પાપાપદમ્
મોહાન્ધેન મયા કૃતં તદ્ધનુના ગર્હાપિ નિન્દામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ ! દેવ, યુરુ અને ધર્મની જાગતમાં મેં જૂત, અવિધ્ય અને વર્તમાન-કાળમાં મન, વચન તેમજ કાયાના મોચોને જોડી વીતે પ્રવર્તાવ્યા હોય અમર શ્રી સંઘ પ્રતિ કે કોઈ પણ પાણી પ્રતિ વીતણગ વચન વિકલ પાપનાં નિનિત્તરૂપ હિંસાદિ અપ્રતો આચર્યાં હોય તો તેની નિંદા કરું છું-પશ્ચાત્તાપકરું છું.

(૩)

અર્હત્સિદ્ધ ગણીન્દ્ર પાઠક મુનિ શ્રાક્ષાડપ્રતિ શ્રાવકા,
દર્હત્વાદિકભાવ તદ્ગત ગુણાન્ માર્ગાનુસારીન્ ગુણાન્ ।

શ્રી અર્હદ વચનાનુસારિ સુકૃતાનુષ્ઠાન સદર્શન-

જ્ઞાનાત્રીતનુ ચોદનાયિ સુહૃતૈ ચૈગૈઃ પ્રશંસામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! હું સરિદંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, મુનિવર, આવકો તેમજ આવ કાવકોના ગુણોની તેમજ મારાનુસારિપણના ગુણોની તેમજ લગભગ તે દરમાવેલા રત્ન-ત્રય રૂપ-અમ્યગ્ન જ્ઞાન, સમ્યગ્ન જ્ઞાન અને સમ્યગ્ન ચારિત્રની અનુદાનના કર્તૃ-પ્રશંસા કરું છું.

(૪)

સંસારેડત્રમયા સ્વકર્મ વશગા છવા લમન્તોડખિલા,
ક્ષામ્યન્તે ક્ષમિતાઃ ક્ષમન્તુ મયિતે કેનાપિ ક્ષાર્ધં મમ ।
વૈરં નાસ્તિ ચ મિત્રતાસ્તિ સુખદા છવેષુ સર્વેષુ મે
યદ્દુશ્ચિન્તિત ભાષિત પ્રવિહિતં મિથ્યાસ્તુ તદ્દુકૃતમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! આ સંસારમાં છવમાત્ર પોતપોતાના કર્મને અનુસારે ફળ લોખવતાં છતાં અર્હિ તર્હિ લમે છે તે સર્વને હું ગમ્યારું છું તેઓ અને ક્ષમા આપે, તેમની કોઈની પણ સાથે મારે લેણમાત્ર પણ વેરમાત્ર નથી, તેઓ બધા મારા મિત્ર છે. એ છવે સર્વ મેં કંઈપણ ખરાબ સિંતવું કોય, બોલારું કોય, અમર તો કરારું કોય તો તે મારા માયની હું ક્ષમા ગમ્યું છું.

(૫)

તત્રાયાસ્યાતિ મે કદા દિન મહં યત્પાલ યિષ્ઠિડ મલં
ચારિત્રં જિનશાસનં ગતમુને માર્ગે ચરિષ્યામ્યહમ્ ।
મુકતો જન્મજરાદિ દુઃખનિવહાત્સંવેગ્ નિર્વેદતા-
પ્તોક્તાસ્તિકયદયાલતા પ્રશમતા વર્તા ભવિષ્યામ્યહમ્ ॥

અર્થ-હે નાથ! હે લગવત્! હે દુપાણુ દેવ, મારો જોયો દિવસ ક્યારે આવશે કે જ્યારે હું નિરતિમારપણે ચારિત્ર મારું પાલન કરતો હોઈશ. જિન શાસનની ચોમારૂપ પૂર્વ મુનિઓના માર્ગે ચાલતો હોઈશ જન્મ, જરા અને મરણના દુઃખોથી મુક્ત થવેલો હોઈશ તેમજ શમ, સંવેગ, અસ્તિકય, નિર્વેદ અને કારુણ્ય જેવા સુમતિના લક્ષણોનો પરનાર થઈશ.

શ્રી જૈન ધાર્મિક શિક્ષણ સોસાયટી

૬ હનામી યોજના

દર વર્ષે જાન્યુઆરી માસમાં લીધેલ પરીક્ષામાં પ્રથમ, બીજે, ત્રીજે, ચોથે અને પાંચમે નંબર આવનાર વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોને દરેક ક્લાસમાં રૂ. ૧૫૦૦નું હનામ આપવા સારું રૂ. ૧૫૦૦નું સીમે કાપવામાં આવી છે. જે સદગૃહસ્થ ભાઈ-બહેનો આ સીમે લેશે તેમનો સહમુખ ફોટો દર વર્ષે પરીક્ષાના પેપર સાથે અને હનામોની વહેંચણી વખતે રજુ કરવામાં આવશે.

ॐ ह्रीं
अर्ह नमः

श्री
संज्ञन सन्मित्र
એકાદશ મહાનિધિ
યાને

જ્યોતિષ સાર સંગ્રહ

આ વિષય ધારવા કરતાં લઘુ મહન છે, તેમ એકજ બાબતમાં કેટલાએક મતમતાંતર હોવાથી જો તેનો વિચારપુર્ણ ઉપયોગ કરવામાં આવે તો લાભદાયક થઈ પડે તેમ છે.

તેમાં પણ સૌથી પ્રથમ આ પ્રકરણમાં જણાવેલ બાબતો માટે શુદ્ધ પંચાંગ જો અગત્યનું સાધન છે. અને પંચાંગ શુદ્ધ કર્યું સમજવું, તે સામાન્ય જનતાને ખ્યાલ ન જ હોય તે સ્વભાવીક છે.

સામાન્ય રીતે આકાશના ગ્રહો સાથે સંપૂર્ણ મેળ ખાય તેમ સુક્ષ્મ પદ્ધતિથી તૈયાર કરેલ પંચાંગ જ શુદ્ધ રીતે મેળ ખાતું હોવાથી તે પંચાંગ જ શુદ્ધ છે. જો પંચાંગ શુદ્ધિ પરત્વે દુર્લભ કરવામાં આવે તો જે અને ગમે તે પંચાંગનો ઉપયોગ મુહુર્ત પ્રતિષ્ઠા દિક્ષાદિ મુહુર્તોમાં ઉપયોગ કરવામાં આવે તો પરિણામે તિથી-વાર-નક્ષત્ર-કરણ યોગ ચંદ્ર વિગેરે જે તે પંચાંગમાં જે સમયે આપેલ હોય તે સમય કરતાં આગળ પાછળ હોય અથવા તેની સમમિ પ્રારંભકાળમાં ફેર હોય તો તે મુહુર્તમાં પણ તેટલો જ ફેર આવવા સંભવ છે વૈશ્વિક લક્ષ એક પંચાંગ પ્રમાણે આવતું હોય અને બીજા પંચાંગ પ્રમાણે તુલ્ય લક્ષ વા ધન ટક્ક આવતું હોય તો આખી કુંડલી જ ખોટી બની જાય છે વળી ગ્રહોના ઉદય અસ્ત વિગેરેમાં પણ ફેર હોય તો પરિણામે ફલાદેશ ખોટું પડે છે અને જ્યોતિષ પરની શ્રદ્ધાથી ચલિત થવા પ્રસંગ આવે છે માટે જ્યારે મુહુર્તાદિ પ્રસંગ કે જન્મ કુંડલી ઇત્યાદિ પ્રસંગે પ્રથમ પંચાંગ શુદ્ધિ લક્ષમાં રહેવી જોઈએ

જન્મ કુંડલીમાં જન્મ ટાઈમ જરાબર લીધેલો હોવો જોઈએ ત્યારે વતમાન સમયમાં સેંકડે જોડી ટકા જન્મ ટાઈમ ફેરફારવાળો હોય છે આ માટે તેના બહુઅર પાસે અનુભવ લેવો જોઈએ જેથી યોગ્ય પરિણામ મેળવી શકાય નીચે આપેલ

સુદુર્ગતિમાં પંચાંગ શુદ્ધિનું ધ્યાન આપી ઉપયોગ કરનારા આવશે તો ધણે દાગ થશે અત્યારે આકાશના ઘડો સાથે બરાબર મળી રહેલું પંચાંગ શ્રીવિકાશ વિજયજી દ્વારા મહેન્દ્ર જૈન પંચાંગ શુદ્ધ જણાય છે.

સંવત્-વીર સંવત્-મહુ શ્રી સહાવીર સ્વામીના નિર્વાણથી શરૂ થયેલ છે, તે ધાર્મિક સુદ ૧ થી શરૂ થાય છે. વિક્રમ-સંવત્ શુભરાત કાઠિયાવાડ ગાદિ દેશોમાં ધાર્મિક સુદ ૧ થી; ઉત્તર હિન્દુસ્તાનમાં ચૈત્ર સુદ ૧ થી તથા કેઈ દેશોમાં અશાઠ સદ ૧ થી શરૂ થાય છે તથા સંવત્ ચૈત્ર સુદ ૧ થી શરૂ થાય છે, તે દક્ષિણ દેશમાં બધું પ્રચલિત છે.

આયન-તા. ૨૧ જુને દક્ષિણાયન અને તા. ૨૨ મી ડીસેંબરે ઉત્તરાયન શરૂ થાય છે. તા. ૨૧ જુને ચૌદામાં મોટો દિવસ અને તા. ૨૨ ડીસેંબરે નાનામાં નાનો દિવસ હોય છે.

ચક્રચોળી રામજી-સાયન મીનને સાયન મેષનો સૂર્ય વસંત ઋતુ; સાયન વૃષભને સાયન મિથુનનો સૂર્ય ગ્રીષ્મ ઋતુ; સાયન કર્ક ને સાયન સિંહનો સૂર્ય વર્ષા ઋતુ; સાયન કન્યાને સાયન તુલાનો સૂર્ય શરદ ઋતુ; સાયન વૃશ્ચિક ને સાયન ધનનો સૂર્ય હેમંત ઋતુ; સાયન મકર ને સાયન કુંભનો સૂર્ય-શિશિર ઋતુ.

નિશિચોનાં નામ-૧ પ્રતિપદા, ૨ દ્વિતીયા, ૩ તૃતીયા, ૪ ચતુર્થી, ૫ પંચમી, ૬ ષષ્ઠી, ૭ સપ્તમી, ૮ અષ્ટમી, ૯ નવમી, ૧૦ દશમી, ૧૧ એકદશી, ૧૨ દ્વાદશી, ૧૩ ત્રયેદશી, ૧૪ ચતુર્દશી, ૧૫ પુર્ણિમા, ૩૦ અમાવાસ્યા.

નક્ષત્રોનાં નામ-૧ અશ્વિની, ૨ ભરણી, ૩ કૃત્તિકા, ૪ રોહિણી, ૫ મૃગશીર્ષ, ૬ આર્દ્રા, ૭ પુનર્વસુ, ૮ પુષ્ય, ૯ આશ્લેષા, ૧૦ મઘા, ૧૧ પુર્વાશ્વિની, ૧૨ ઉત્તરાશ્વિની, ૧૩ હસ્તા, ૧૪ ચિત્રા, ૧૫ સ્વાતિ, ૧૬ વિશાખા, ૧૭ અનુરાધા, ૧૮ જ્યેષ્ઠા, ૧૯ મૂલ, ૨૦ પુર્વાષાઢા, ૨૧ ઉત્તરાષાઢા, ૨૨ ઋષભ, ૨૩ ધનિષ્ઠા, ૨૪ ગનિષ્ઠા, ૨૫ પુર્વાભાદ્રપદ, ૨૬ ઉત્તરાભાદ્રપદ, ૨૭ રેવતી.

યોગોનાં નામ ૧ ચિન્મય, ૨ પ્રાંતિ, ૩ આયુષ્યમાન, ૪ સૌભાગ્ય, ૫ શોભન, ૬ અંતગત, ૭ મુક-ઈ, ૮ ધૂતિ, ૯ શૂલ, ૧૦ ગંઠ, ૧૧ વૃદ્ધિ, ૧૨ મુક્તિ, ૧૩ આઘાત, ૧૪ દષ્ટાંશ, ૧૫ વાજ, ૧૬ સિદ્ધિ, ૧૭ અતિયાત, ૧૮ વરીયાન, ૧૯ પરિધ ૨૦ શિવ, ૨૧ સિદ્ધિ, ૨૨ સાધ્યા, ૨૩ શુભ, ૨૪ શુભલ, ૨૫ પ્રજ્ઞા, ૨૬ ઐશ્વર્ય, ૨૭ વૈદ્યુતિ.

કેન્ડુનાં નામ-૧ બળ, ૨ બાલવ, ૩ કૌલવ, ૪ તંત્રિવ, ૫ ગર, ૬ વશિષ્ઠ, ૭ વિદિ ભદ્રા આ સાત કરના ચર છે ૧ શકુનિ, ૨ ચતુષ્પદ, ૩ લાગ, ૪ કિંતુકન આ ચર કરના ચિંતર છે. તિથિના અર્ધ ભાગને કરજી કહે છે. આ અગ્નીઆર દરજોમાં ૧ વિદિ (૧ દ્રા) કરના અગ્નિજળ જળ્ય છે બાકીનાં કરજો શુભ છે, તથા સકાંતિના શુભાશુભ દાગ જોવામાં પણ કરના ઉપયોગી છે.

રાશિઓનાં નામ-૧ મેષ, ૨ વૃષભ, ૩ મિથુન, ૪ કર્ક, ૫ સિંહ, ૬ કન્યા, ૭ તુલા, ૮ વૃશ્ચિક ૯ ધન, ૧૦ મકર, ૧૧ કુંભ, ૧૨ મીન.

સૂર્યદગ્ધાતિથિ-ધનને મીન સંક્રાંતિ બીજ, મિથુન ને કન્યા સંક્રાંતિ આઠમ, વૃષભ ને કુમ્ભ સંક્રાંતિ ચોથ, સિંહને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ દશમ મેષ ને કર્ક સંક્રાંતિ છઠ, તુલા ને મકર સંક્રાંતિ બારમ.

ચંદ્રાદગ્ધા તિથિ-કુમ્ભને ધન રાશિમાં બીજ, મકર ને મીન રાશિમાં આઠમ, મેષ ને મિથુન રાશિમાં ચોથ, વૃષભને કર્ક રાશિમાં દશમ, તુલા ને સિંહ રાશિમાં છઠ, વૃશ્ચિક ને કન્યા રાશિમાં બારમ.

નક્ષત્રોની સંજ્ઞા—ચર-ચક્ષુ—સ્વાતી, પુનર્વસુ, અવળ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, હસ્ત-શિશુ-હસ્ત, અશ્વિની, અભિજીત, પુષ્ય મૃદુ-મૈત્ર-મૃગશીર્ષ, અનુરાધા, ચિત્રા, રેવતી ધ્રુવ-સ્વિકર-ઉત્તરાશ્વિની, ઉત્તરાષાઢા, ઉત્તરાભાદ્રપદ, કૌટિલી. દારુગુ-તીર્થુ-આશ્લેષા, મૂલ, આર્દ્રા, જ્યેષ્ઠા કુર-ઉત્તર-ભરણી.મઘા. પૂર્વાશ્વિની, પૂર્વાષાઢા, પૂર્વાભાદ્રપદ મિથ્ર-સાધારણુ—રિશાખા, કૃતિકા, સૌમ્ય ચક્ર—ચંદ્ર, શુક્ર, શુક્ર, શુક્ર, કુરચક્ર-રવિ, મંગળ, શની શહુ કેતુ.

અધોમુખ નક્ષત્રો-ત્રણ પૂર્વા, મૂલ, અશ્લેષા. મઘા, ભરણી, કૃતિકા, રિશાખા, આ નક્ષત્રો ખાતાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે

તિર્યગ્મુખ નક્ષત્રો-પુનર્વસુ, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, હસ્ત, ચિત્રા, સ્વાતી, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, રેવતી. આ નક્ષત્રો યાત્રાદિ કાર્યની સિદ્ધિ કરનાર છે

ઉદેર્ગ મુખ નક્ષત્રો-ઉ-શ્વિની, ઉ-ષાઢા, ઉ-ભાદ્રપદ, પુષ્ય, કૌટિલી, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, આર્દ્રા, આ નક્ષત્રો ધન, અભિષેકાદિ કાર્યમાં શુભ છે.

નક્ષત્રોની યોગિ અવકહકા ચક્રમાં બતાવી છે, તે યોગિમાં પરસ્પર વૈર કોને કોને છે તે હે છે.

કુરો (શ્વાન) અને મૃગ; સિંહ અને હાથી (ગજ); સૂર્ય અને નોળીઓ (નકુર); બકરો (મેષ) અને વાતર; બળદ (ગૌ) અને વાઘ (વ્યાઘ્ર) ઘોડો (અશ્વ) અને પાંડો (માહિષી); બીલાહો (બાળ'વ) અને ઉંદર (મૂષક); આ વૈર શુર સિંધ્યાદિમાં વર્જ્યુ.

નક્ષત્રોના ગણ અવકહકા ચક્રમાં બતાવેલ છે, શુર સિંધ્યાદિ બંનેને એકજ ગણ હોય તો અત્યંત પ્રીતિ રહે, એકનો દેવ ગણ અને બીજનો મનુષ્ય ગણ હોય તો મધ્યમ પ્રીતિ રહે. રાક્ષસ અને દેવ ગણ હોય તો વૈર રહે, તથા મનુષ્ય અને રાક્ષસ ગણ હોય તો મૃત્યુ થાય.

રાશિઓની પરસ્પર મૈત્રી અને યત્રુતા, ષડ્ઠક, દ્વિદ્વાદશક, નવમ પંચમ. તૃતીય એકદશ, સપ્તમ અને દશમ અતુષ' રાશી કુટ હોય તો શ્રેષ્ઠ છે.

નાડી વેધ-એક નાડીમાં નક્ષત્ર રહેલું હોય તો શુર સિંધ્યાદિને શુભ છે. આદ્ય નાડી-અશ્વિની, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, ઉ. શ્વિની, હસ્ત, જ્યેષ્ઠા, મૂળ; શતભિષા પૂ. ભાદ્રપદ. મધ્ય નાડી-ભરણી, મૃગશીર્ષ, પુષ્ય પૂ. શ્વિની, ચિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાષાઢા, ધનિષ્ઠા, ઉ. ભાદ્રપદ

શત્રુ પડછેક		પ્રીતિ પડછેક		શુભ દિદાદશક		અશુભ દિદાદશક		શુભ નવ પંચમ		મધ્યમ નવ પંચમ	
૬	૭	૮	૮	૨	૧૨	૨	૧૨	૬	૫	૬	૫
વૃષભ	ધન	મેષ	વૃશ્ચિક	મેષ	મીન	વૃશ્ચિક	તુલા	મેષ	સિંહ	કુંભ	મિથુન
કર્ક	કુંભ	મિથુન	મકર	મિથુન	વૃષભ	મકર	ધન	વૃષભ	કન્યા	તુલા	મીન
કન્યા	મેષ	સિંહ	મીન	સિંહ	કર્ક	મીન	કુંભ	સિંહ	ધન	કર્ક	વૃશ્ચિક
વૃશ્ચિક	મિથુન	તુલા	વૃષભ	તુલા	કન્યા	વૃષભ	મેષ	તુલા	કુંભ	કર્ક	વૃશ્ચિક
મકર	સિંહ	ધન	કર્ક	ધન	વૃશ્ચિક	વૃષભ	મેષ	વૃશ્ચિક	મીન	કન્યા	મકર
મીન	તુલા	કુંભ	કન્યા	કુંભ	મકર	કર્ક	મિથુન	મકર	વૃષભ		

અંત્ય નાડી-કૃત્તિકા, રોહિણી, આશ્લેષા, મઘા, સ્વાતી, વિશાખા, ઉ. પાઠા, શ્રવણ, રેવતી.

નક્ષત્રોની આંધળાં આદી સંજ્ઞા તથા તેનું ફળ.

આંધળા-રેવતી, રોહિણી, પુષ્ય, ઉ-ફાલગુની, વિશાખા, પૂ. પાઠા, ધનિષ્ઠા. પૂર્વમાં શીઘ્ર. મળે, કાષ્ઠા-અશ્વિની, મુગશીર્ષ, આશ્લેષા, હસ્તા, અનુરાધા, ઉ-પાઠા, શતભિષા. હસ્તિમાં યત્નથી મળે. ચીબડાં-ભરણી, આદ્રા, મઘા, વિત્રા, જ્યેષ્ઠા, અભિજીત, પૂ. ભાદ્રપદ. પશ્ચિમાં ખળર મળે. દેખતાં-કૃત્તિકા, પુનર્વસુ, પૂ. ફાલગુની, સ્વાતી, મૂળ, શ્રવણ, ઉ. ભાદ્રપદ. ઉત્તરમાં ખળર પણ ન મળે.

ઓગોની સમજણ.

સિદ્ધિ યોગ:-શુક્રવારે ૧-૬-૧૧, બુધવારે ૨-૭-૧૨, મંગળવારે, ૩-૮-૧૩, શનિવારે ૪-૯-૧૪, ગુરુવારે ૫-૧૦-૧૫ તિથિ હોય તો સિદ્ધિ યોગ થાય છે, તે શુભ છે. રવિવારે હસ્તા, ત્રણ ઉત્તર; કે મૂળ, સોમવારે રોહિણી, મુગશીર્ષ, પુષ્ય, અનુરાધા કે શ્રવણ; મંગળવારે ઉત્તરાશાદ્રપદ, અશ્વિની કે રેવતી; બુધવારે કૃત્તિકા, રોહિણી, મુગશીર્ષ, પુષ્ય, કે અનુરાધા; ગુરુવારે અશ્વિની પુષ્ય, પુનર્વસુ, અનુરાધા કે રેવતી; શુક્રવારે પુનર્વસુ અશ્વિની પૂર્વાશ્લગુની, રેવતી, અનુરાધા કે શ્રવણ; શનિવારે રોહિણી, શ્રવણ કે સ્વાતી નક્ષત્ર હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે. આ યોગ શુભ છે.

રાજયોગ-મંગળ, બુધ, શુક્ર અને રવિ આમાંનો કોઈ વારે બીજ સાતમ, બારમ, ત્રીજ અને પૂનમ એમાંની કોઈ પણ તિથિ હોય અને ભરણી, મુગશીર્ષ, પુષ્ય, પૂ. ફાલગુની, વિત્રા, અનુરાધા, પૂર્વાશ્લ, ધનિષ્ઠા, ઉ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો રાજયોગ થાય છે. આ યોગ સાંજલીક કાર્ય, ધર્મ કાર્ય, પૌષ્ટિક અદિક કાર્યમાં શુભ છે.

કુમાર યોગ-મંગળ, બુધ, સોમ અને શુક્ર એમાંના કોઈવારે; એકમ, છઠ; અગીઆરમ, પાંચમ, અને હશમ એમાંથી કોઈ પણ તિથિ હોય અને અશ્વિની, રોહિણી, પુનર્વસુ, મઘા, હસ્તા, વિશાખા, મૂળ, શ્રવણ અને પૂ. ભાદ્રપદ; એમાંનું કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો કુમાર યોગ થાય છે. આ યોગ મૈત્રી મિત્રા, વીક્ષા, ગૃહ અને વત

આદિ કાર્યોમાં શુભ છે. ઉપરના બન્ને યોગોમાં અશુભ યોગ ન હોવો જોઈએ.

સ્થિર યોગ :- ગુરુવાર કે ધનિવારે, તેરશ, ચોથ, નોમ, ચૌદશ કે આઠમ હોય અને કૃતિકા, આદ્રા, આબ્દેષા, ઉ. ફાલગુની, સ્વાતી, જ્યેષ્ઠા, ઉ. ખાદા, શતભિષા કે રેવતી નક્ષત્રમાંથી કોઈ પણ નક્ષત્ર હોય તો સ્થિર (સ્થિવર) યોગ થાય છે.

ઉપગ્રહ યોગ- સૂર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પાંચમું, ૮મું, ૧૪મું, ૧૮મું, ૧૯મું, ૨૨મું, ૨૩મું, અને ૨૪મું, હોય તો ઉપગ્રહ યોગ કાર્ય થાય છે. તે શુભ કાર્યમાં વળ્ય છે.

સૂર્યના નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર પહેલું, પાંચમું, સાતમું, આઠમું, અગીઆરમું, પંદરમું, કે સોળમું હોય તો તે યોગ ગ્રાહ્ય હરણુ કરનારો છે. સૂર્ય નક્ષત્રથી દૈનિક નક્ષત્ર ચાંદુ, છઠું, નવમું, દશમું, તેરમું અને વીશમું હોય તો રવિયોગ થાય છે.

રવિ-હસ્તા, સોમ-મૃગશિર્ષ, મંગળ-અર્ધિની, બુધ-અનુરાધા, શુક્ર-પુષ્ય, શુક્ર-રેવતી, શનિ-શૃલ્હિણી નક્ષત્ર હોય તો અમૃતસિદ્ધિ યોગ થાય છે. પણ જો નક્ષત્ર નીચે જણાવેલ તિથિ સહિત હોય તો વિષ યોગ થાય છે.

મૃત્યુ યોગ- રવિ અને મંગળવારે ૧-૬-૧૧, સોમ અને શુક્રવારે ૨-૭-૧૨, બુધવારે ૩-૮-૧૩, શુક્રવારે ૪-૯-૧૪, શનીવારે ૫-૧૦-૧૫, તિથિ હોય તો મૃત્યુ યોગ થાય છે.

સ્થિર યોગ-શિંગદિકનો નાશ કરવામાં શુભક્ષરક છે. **રવિ યોગ-આ** યોગ સોંઠો અશુભોનો નાશ કરનાર છે. **અમૃતસિદ્ધિ યોગ-અત્યંત** શુભ છે.

જ્વાલામુખી યોગ- જોકમે મૂળ, પાંચમે ભરણી, આઠમે કૃતિકા, નવમે શૃલ્હિણી અને દશમે આબ્દેષા નક્ષત્ર હોય તો જ્વાલામુખી યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે.

કાળમુખી યોગ- ચોથને દિવસે ત્રણ ઉતરા, પાંચમને મધ્યા, નોમને કૃતિકા, ત્રાજને અનુરાધા તથા આઠમને શૃલ્હિણી હોય તો કાળમુખી નામનો યોગ થાય છે. આ યોગ અશુભ છે.

વ્યતિપાત અને વૈધૃતિ અહાપાત પંચાંગમાં આવેલ છે તે પણ અશુભ છે. આ બન્ને મહાપાતોનો મુખ્ય શુભ કાર્યોમાં અવશ્ય તજવા યોગ્ય છે.

યોગિનીનું કોષ્ટક :-

પૂર્વ	ઉત્તર	અગ્નિ	નૈઋત્ય	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	વાયવ્ય	ઈશાન
૧-૬	૨-૧૦	૩-૧૧	૪-૧૨	૫-૧૩	૬-૧૪	૭-૧૫	૮-૩૦

યોગિનીમાં જનાર માણસને પછવાડી તથા હાથી બાજુએ સારી અને સન્મુખ તથા જમણી અશુભ બાજુવી.

વત્સ ત્યાર-મીન, મેષ અને વૃષભ સંક્રાંતિમાં વત્સ પશ્ચિમ દિશાએ ઉગે છે, મિથુન, કર્ક અને સિંહ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ ઉત્તરમાં ઉગે છે. કન્યા, તુલા અને વૃશ્ચિક સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ પૂર્વમાં ઉગે છે, તથા ધન, મકર અને કુંભ સંક્રાંતિ હોય ત્યારે વત્સ દક્ષિણમાં ઉગે છે, તે વત્સ પ્રયાણ તથા પ્રવેશ સમયે સન્મુખ કે પાછળ સારો નથી એટલે હાથે તથા જમણે પાસે હોય તો તે સારો છે.

અન્ય વિધિ- વત્સવાળી દિશાના સાત ભાગ કરવાં તે સાત ભાગોમાં અનુક્રમે

વત્સ ૫, ૧૦, ૧૫, ૩૦, ૪૫, ૬૦, ૭૫ને ૫ દિવસ રહે છે તેમાંથી મધ્યતા (ચોથા બાજના) ત્રીશ દિવસોમાં વત્સ ઉદય ત્યારે તેની સન્મુખને વલય છે, અર્થાત મધ્યને ૨૦ યિમાં વત્સ ઉદય પામે ત્યારે વલય સમજવો.

શુક વિચાર-શુક જે દિશામાં ઉગે તે દિશા સન્મુખ ગણાય છે શુક સન્મુખ તથા જમણો બન્ને વલય કાઠો છે.

રાહુ ચાર-રાહુ સૂર્યોદયથી આરંભીને દિવસે અને રાત્રિ અર્ધો અર્ધો પ્રહર નીચે આપેલ દિશા અને નિદિશામાં ક્રમથી ચાલે છે. પૂર્વ વાયવ્ય, દક્ષિણ, ઇશાન, પશ્ચિમ, અગ્નિ, ઉત્તર અને નૈઋત્ય તે રાહુ ગમન કરવાની પછવાડે ગયવા કાળી બાજુએ શુભકારક છે.

રાહુનું વાર ગમન-રવિવારે નૈઋત્ય, સોમવારે ઉત્તર, મંગળવારે અગ્નિ, બુધવારે પશ્ચિમ, ગુરુવારે ઇશાન, શુક્રવારે દક્ષિણ, અને શનિવારે પૂર્વમાં રાહુ ગમન કરનારની પછવાડે તથા કાળી બાજુએ શુભ છે.

પ્રયાણ શુભ તિથિ-૧-૨-૩-૪-૫-૬-૭-૧૦-૧૧ અને ૧૩.

.. શુભ વાર-સોમ, શુક્ર, શુક્ર અને બુધવાર ૧-૪-૬-૮ તિથિ સિવાય.

.. શુભ નક્ષત્ર:- પુષ્ય, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ, રેવતી હસ્ત, પુનર્વસુ, મગધ, અનુરાધા, ધનિષ્ઠા.

.. મધ્યમ નક્ષત્ર:- રોહિણી ત્રણ ઉત્તરા, ત્રણ પૂર્વા, શતભિષા, જ્યેષ્ઠ અને મૂળ.

વિદાર તથા પ્રવેશમાં-ફક્ત અથવા ચોથાનું ઘર વલય છે તે આ પ્રમાણે:-
એકમ શનિવાર, બીજ શુક્રવાર, ત્રીજ ગુરુવાર, ચોથ બુધવાર, પાંચમ મંગળવાર, છઠ્ઠ સોમવાર અને સાતમને રવિવાર.

નગર પ્રવેશ-હસ્ત, અશ્વિની, ચિત્રા, અનુરાધા, ઉત્તરાશ્વિ રોહિણી, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ, મૂળ અને રેવતી નક્ષત્ર; સોમ, બુધ, શુક્ર, શુક્ર અને રવિવાર શુભ છે.

વિદાર-ભત્તુ સુહૃત-ગુરુ, બુધ, શુક્ર અને રવિવારે, અશ્વિની, ત્રણ પૂર્વા, હસ્ત, મૂળ, ચિત્રા, સ્વાતિ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, મૃગશીર્ષ, આર્દ્રા, પુનર્વસુ, પુષ્ય અને આશ્લેષા; આ નક્ષત્રો વિદાર-ભ માટે શ્રેષ્ઠ છે.

જ્ઞાતની વૃદ્ધિ કરનાર નક્ષત્રો-મૃગશીર્ષ આર્દ્રા પુષ્ય, ત્રણ પૂર્વા, મૂળ, અશ્લેષા, હસ્ત અને ચિત્રા.

નંદિનું-(નાંદ નાહવાનું) સુહૃત-રવિ, સોમ, બુધ, ગુરુ કે શુક્રવારમાંથી કોઈ વાર સ્વાતી, પુનર્વસુ, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, હસ્ત, અશ્વિની, અભિજિત, પુષ્ય, મૃગશીર્ષ, અનુરાધા, ચિત્રા, રેવતી, રોહિણી અને ત્રણ ઉત્તરામાંથી કોઈ નક્ષત્ર હોય તો વતોચારદ્વારિ દિશા માટે નાંદ માંડવી.

શાંતિક પૌષ્ટિક કાર્ય-બુધ, ગુરુ, શુક્ર અને રવિવારે; રોહિણી, મૃગશીર્ષ, મધ્યા, કૃત્તિકા, હસ્ત, સ્વાતી; અનુરાધા, મૂળ, ઉત્તરાષાઢા, ઉ. ભાદ્રપદ, રેવતી, અશ્વિની અને શ્રવણ નક્ષત્રોમાં કરવું.

લોચના નક્ષત્રો-પુનર્વસુ, પુષ્ય, શ્રવણ અને ધનિષ્ઠા શુભ છે, કૃતિકા, વિશાખા,

મધ્ય અને ભરણી વચ્ચે છે. બાકીના નક્ષત્રો સમ્યક્ છે. શનિવાર, મંગળવાર, વન્ય છે. રિક્તા ૬, ૮, ૦) તિથિ વચ્ચે છે.

વાસ્તુ આરંભ-એટલે સુત્રપાત તથા ખાત મુદ્દત માટે વૈશાખ, આવણ, માગશીર્ષ, પૌષ અને ફાલ્ગુન કહે છે બીજાની મનાઈ કરે છે, અન્યમતથી કાતિક અને માઘ પણ લઈ શકાય છે.

દેવાલય ખાત-મીન, મેષ અને વૃષભ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં અગ્નિ કોણમાં ખાત. મિથુન, કર્ક, સિંહ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં યજ્ઞાન કોણમાં ખાત. કન્યા તુલા, અને વૃશ્ચિક એ ત્રણ સંક્રાંતિમાં વાયવ્ય કોણમાં ખાત ધન, સકર, અને કુલ એ ત્રણે સંક્રાંતિમાં નૈઋત્ય કોણમાં ખાત; તથા ખાનમાં મૃગશીર્ષ, અનુરાધા ત્રિતા, રેવતિ, ત્રણ ઉત્તરા, રૈહિણી, હરત, પુબ્ધ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, અને સ્વાતી નક્ષત્રો લેવાં.

શિલા સ્થાપન-પુબ્ધ, ત્રણ ઉત્તરા, રૈહિણી, હરત, મૃગશીર્ષ અને શ્રવણ નક્ષત્રમાં થાય.

પૃથ્વી બેઠી છે કે સુતી છે તે જોવાની રીત-સદ ૧ થી તિથિ, રવિવારથી વાર અને અશ્વિનીથી નક્ષત્ર ગણી, ત્રણનો સરવાળો કરી આરે ભાગતાં જો ૧ શેષ રહે તો પૃથ્વી ઉભી, જો શેષ રહે તો બેઠી, ત્રણ શેષ રહે તો સુન્ન શેષ રહે તો જાગતી જાણવી, ૧ શેષ રહે અને ૦ શેષ રહે તો પૃથ્વી સારી નહીં.

બીજી રીત-સૂર્યના મહા નક્ષત્રથી દિવસના નક્ષત્ર સુધી ગણતાં ૫, ૭, ૯, ૧૨, ૧૮, ૨૬. એ નક્ષત્રોમાં પૃથ્વી સૂધ રહે છે જેથી તે નક્ષત્રો લેવાં નહિ.

વાસ્તુ-(ગુરુર-ભૂમી પ્રવેશ સુધી) માં ત્રણ ચક્ર-લેવાય (જોવાય) છે તેમાં આરંભ (ખાત)માં વૃષભ ચક્ર, રતંભમાં કર્મ ચક્ર, તથા પ્રવેશમાં કળશ ચક્ર લેવાય છે.

વૃષભ ચક્ર-સૂર્યના નક્ષત્રથી મુદ્દતના દિવસ સુધી અભિજીત નક્ષત્ર ગણવાં તેમાં તે (મુદ્દતના) દિવસે જેટલાં નક્ષત્ર હોય ત્યાં સુધીનું ફળ-પહેલાં ૭ અશુભ, પછી ૧૧ શુભ પછી ૧૦ અશુભ.

બીજી રીત:-નિરભિજીત ગણતાથી પહેલાં ૩ શુભ, પછી ૪ અશુભ, પછી ૭ શુભ, પછી ૬ અશુભ, પછી ૨ શુભ, પછી ૫ અશુભ છે.

કુર્મ ચક્ર:-જે દિવસે સ્થંભ રાપવો હોય તે દિવસની તિથિને ૫ વડે શુભવી અને કૃત્તિકાથી તે દિવસના નક્ષત્ર સુધીના આંકડા ભેડવા અને ૧૨ તેમાં ઉમેરવા; પછી ૬ થી ભાગતાં શેષ ૪-૭-૧ રહે તો કુર્મ જળમાં છે, જેનું ફળ લાભ, શેષ ૫-૨-૮ રહે તો કુર્મ સ્વર્ગમાં છે. તેનું ફળ હાની અને શેષ ૩-૬-૬ રહે તો કુર્મ આકાશમાં છે તેનું ફળ મરણ, એમ ત્રણ પ્રકારે કુર્મ ફળ જોઇ શકાય અને આગનાં મુદ્દત લેવું.

કુંભ ચક્ર:-સૂર્યના નક્ષત્રથી ચંદ્રના નક્ષત્ર સુધી ગણતાં પહેલાં પાંચ નક્ષત્રો નેષ, પછીનાં આઠ સારાં અને તે પછીનાં આઠ નેષ, અને બાકી છ નક્ષત્રો સારાં જાણવાં.

મૃતિમા પ્રવેશ:-પુબ્ધ, ધનિષ્ઠા, મૃગશીર્ષ રૈહિણી, ત્રણ ઉ.રા શતભિષા, ત્રિતા, અનુરાધા, રેવતી એ નક્ષત્રોમાં, શુભવારમાં ચિત્તર લગ્નનાં તથા ચંદ્ર, શુક્ર શુક્રનો ઉદય

હોય ત્યારે પ્રતિષ્ઠાનો પ્રવેશ થઈ શકે.

કેવલરોપણુ:—ત્રણ ઉતરા, આદ્રા, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, શતભિષા, શતભિષા, રોહિણી અને પુબ્ધમાં થાય છે.

દીક્ષા તથા પ્રતિષ્ઠાનાં સુહૃત્:—માસ, દિવસ અને નક્ષત્ર ત્રણની શુદ્ધ બાબતોને ક્રમ (સ્થિતિ) લગતમાં દીક્ષા અને પ્રતિષ્ઠા વિશેષે શુભ કાર્યો કરવા.

શુભ માસ:—માગશીર્ષ, માહ, ફાગણ વૈશાખ, જેઠ, અષાઢ માસ બન્નેમાં શુભ છે.

શુભવાર:—રવિ, બુધ, શુક્ર અને શુક્ર, શની દીક્ષામાં શુભ છે. સોમ, બુધ, શુક્ર, શુક્ર, પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

શુભતિથિ:—૨-૩-૫-૭-૧૦-૧૧-૧૪ દીક્ષામાં શુભ છે

શુભનક્ષત્ર:—ત્રણ ઉતરા, રોહિણી, હસ્ત. અનુરાધા, શતભિષા, પૂર્વાશાદ્રપદ, પુબ્ધ પુનર્વસુ, રેવતી, અશ્વિની, મૂળ, શ્રવણ, સ્વાતી આ નક્ષત્રો દીક્ષામાં શુભ છે.

મઘા, મુનશીર્ષ, હસ્ત, ત્રણ ઉતરા, અનુરાધા, રેવતી, શ્રવણ. મૂળ, પુબ્ધ, પુનર્વસુ, રોહિણી; સ્વાતી અને ધનિષ્ઠા પ્રતિષ્ઠામાં શુભ છે.

પ્રતિષ્ઠા લગ્ન:—જીનેશ્વરની પ્રતિષ્ઠાને વિષે દ્વિસ્વભાવ લગ્ન શ્રેષ્ઠ છે, સ્થિર લગ્ન મધ્યમ છે અને ચર લગ્ન કનિષ્ઠ છે.

પ્રતિષ્ઠા નવમાંશ:—પ્રતિષ્ઠાને વિષે મિથુન, કન્યા અને મનનો પ્રથમ અર્ધ એટલા અંશે [ઉત્તમ] સારા છે, તથા વૃષભ, મિથુન, તુલા અને મીન એટલા અંશે મધ્યમ, કેવાલ્યતા કર્તા અને પ્રતિષ્ઠા કરનારને હનિકર્તા છે.

દીક્ષા લગ્ન તથા નવમાંશ:—દીક્ષાને વિષે લગ્નમાં તથા નવમાંશમાં દ્વિસ્વભાવ રાશિઓ, વૃષભ રિનાની સ્થિર રાશિઓ અને મકર રાશિ એટલી રાશિઓ શુભ છે, તે સિવાય બીજી રાશિ શુભ નથી.

શુક્ર-લગ્નમાં રહ્યાં હોય, શુક્રવાર હોય લગ્નમાં શુક્રનો નવમાંશ હોય, શુક્રનું ભવન વૃષભ અને તુલા લગ્ન હોય તથા શુક્ર લગ્ન હોય કે સાતમાં સ્થાને સંપૂર્ણ નોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વલ્લ્ય છે.

ચંદ્ર-લગ્નમાં હોય, સોમવારે હોય, ચંદ્રનો નવમાંશ તથા ચંદ્ર લગ્નને નોતો હોય તે સમય દીક્ષાને માટે વલ્લ્ય છે દીક્ષા કુંડળીમાં ચંદ્ર સાથે કોયપણુ ગ્રહ હોવો જોઈએ નહિં અર્થાત્ ચંદ્ર એકલો જ જોઈએ.

બિંબ પ્રતિષ્ઠા—ને વિષે પ્રતિષ્ઠા કરાવનારના જન્મ નક્ષત્રથી ૧૦ મું, ૧૬, મું, ૧૮ મું, ૨૩, મું અને ૨૫ મું નક્ષત્ર વર્ણવુ..

પંચાગમાં-વિષ્ણુઆદિ ૨૭ યોગો આપેલ છે, તેમાંથી વૈદ્યુતિ અને વ્યતિપાત સંપૂર્ણ ત્યાજ્ય છે. પરિવ્રજો પહેલાંનો અર્ધભાગ ત્યાજ્ય; વિષ્ણુ અંક, અતિગંઢ, શુભ, વ્યાધાત અને વળ્યોગનો પ્રથમ ચરણ ત્યાજ્ય છે.

ત્યાજ્ય-આતુર્માસમાં, અધિક માસમાં, શુક્ર-શુક્રનો અસ્ત, શુક્ર-શુક્રની વાલ્યા-વરુણ અને વૃહાવરુણ હોય ત્યારે દીક્ષા પ્રતિષ્ઠા કરવી નહીં. શુક્ર અસ્તમાં દીક્ષા થઈ

શકે છે. તથા અવલોગ, કુલિક, બદ્રા (વિષ્ટિ) તથા ઉલ્કાચાત વિગેરેના દિવસોને વર્જવા. સંક્રાંતિના ત્રણ દિવસ તથા અહુલના નવ દિવસ વર્જવા; શુભ નક્ષત્ર પદ્મ સંવ્યાગત હોય, સુયંગત હોય, ત્રિવિદ્ય હોય, શુદ્ધ સહિત હોય, રિવંમિત હોય, રાહુથી હલ્લાયેલ હોય કે અહુથી ભેદાયેલ હોય આ સાત પ્રકારના નક્ષત્રો વર્જવાં

કૃષ્ણપક્ષમાં ચંદ્ર ક્ષીણ થતો હોવાથી આઠમ પછી તારાનું બલ ભેળું.

જન્મ સમયે ચંદ્ર જે નક્ષત્રમાં હોય તે જન્મ નક્ષત્ર (તારા) કહેવાય છે. તે નક્ષત્રથી ઇષ્ટ દિવસની ૩-૫-૭-૧૨-૧૪-૧૬-૨૧-૨૩-૨૫ મી તારા (નક્ષત્ર) અશુભ બાહુવી. તથા જન્મ અને આધાન તારા અસનમાં વર્જવા યોગ્ય છે.

તારાઓનું યંત્ર.

જન્મ	સ પત	વિપત	ક્ષેમા	યમા	સાધના	નિધના	મેત્રી	પરમ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
ક્રમ	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
આધા	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
ન ૧૬								

ગ્રહોનાં ઉચ્ચ, નીચ સ્થાનની રાશિ અને અશ તથા (સ્વગ્રહી) પોતાની રાશિઓ.

	સુર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શનિ	રાહુ
ઉચ્ચ રા.	૧	૨	૧૦	૬	૪	૧૨	૭
અ.	૧૦	૩	૨	૧૫	૫	૨૭	૨૦
નીચ રા.	૭	૮	૪	૧૨	૧૦	૬	૧
અ.	૧૦	૩	૨૮	૧૫	૫	૨૭	૨૦
સ્વગ્રહી	૨૧	૫	૪	૧	૮	૨	૧૦
સ્વામી	૨૧	૦	૦	૮	૬	૭	૧૧

સૂક્ષ્મ રાશિકાંડા યંત્ર

	કે	રો	મૃ	આ	પુ	પુ	આ
મ							ભ
પૂ							અ
ઉ							રે
હ							ઉ
ચિ							પૂ
સ્વા							શ
વિ							ધ
	મ	અભિ	ઉ	પૂ	મૃ	જ્યે	મગ્ધ

પંચ ગણિકા યંત્ર.

	કે	રો	મૃ	આ	પુ	પુ	આ
મ							ભ
પૂ							અ
ઉ							રે
હ							ઉ
ચિ							પૂ
સ્વા							શ
વિ							ધ
	મ	અભિ	ઉ	પૂ	મૃ	જ્યે	મગ્ધ

આનંદાન્ક યોગોનું કોષ્ટક

યોગનામ	અવ	સોમ	ગોમ	બુધ	ગુરુ	શુક્ર	શની	કેતુ	ત્યાગ્ય ધર્મી
આનંદ	આ.વ.	મૃગ.	અશ્વે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત	સિદ્ધિ	
પાનંદ	પા. ગી	આર્દ્રા	મધા	વિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	મૃત્યુ	૧૦
પ્રમ	કૃતિકા	પૂ. પા.	પૂ. કા	સ્વાતિ	મૃગ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	અશ્વ	૧
મૃગશિર	મૃગ.	પૂ. પા.	ઉ. કા	વિશા	પૂ. પા.	ધાન	રેવતી	સાભાગ્ય	
જ્યેષ્ઠ	મૃગ.	અશ્વે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત	અશ્વિ	મહાસૌ	
૨- કા	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	ભરણી	ધનકાય	૫
૧-૨૪	પુન	પૂ. કા	સ્વાતિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિકા	સામ્ય	
૧-૨૫	મૃગ	ઉ. કા.	ધાન	પૂ. શા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	સુખ	
૧-૨૬	અશ્વે	હરત	અનુ	ઉ. પા.	શત.	અશ્વિ	મૃગ	કાય	
૨-૨૭	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	ભરણી	આર્દ્રા	ધીનાશ	૫
૧-૨૮	પૂ. કા	સ્વાતિ	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુનર્વ	રાજસ-મા	૫
મિત્ર	ઉ. કા	વિશા	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી.	રોહિ	પુષ્પ	પ્રિય	
૧-૨૯	હરત	અનુ.	ઉ. પા.	શત.	અશ્વિ	મૃગ	અશ્વે	સૌભાગ્ય	
૧-૩૦	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	આભ.	પૂ. ભા.	ભરણી	આર્દ્રા	મધા	ધનલાભ	
૧-૩૧	અશ્વે	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુન.	પૂ. કા.	ધનનાશ	૪
૧-૩૨	મિત્રા	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ	પુષ્પ	ઉ. કા.	પ્રાણનાશ	૧૦
૧-૩૩	અનુ.	ઉ. પા.	શત.	આશ્વ.	મૃગ	અશ્વે	હરત	અનુ	૧૦
૧-૩૪	જ્યેષ્ઠા	અભિ	પૂ. ભા.	ભરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	કલેશ	૨
૧-૩૫	મૂલ	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃત	પુનર્વ	પૂ. કા	સ્વાતિ	કાયસિદ્ધિ	
૧-૩૬	પૂ. પા.	ધનિ	રેવતી	રોહિ.	પુષ્પ	ઉ. ભા.	વિશા	કલ્યાણ	
૧-૩૭	ઉ. પા.	શત	અશ્વિ	મૃગ.	અશ્વે	હરત	અનુ	રાજયોગ	
૧-૩૮	આભ.	પૂ. ભા.	ભરણી	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	ધનનાશ	૨
૧-૩૯	શ્રવણ	ઉ. ભા.	કૃતિ	પુનર્વ	પૂ. કા	સ્વાતિ	મૂલ	કાય	૭
૧-૪૦	ધાન	રેવતી	રોહિ	પુષ્પ	ઉ. કા.	વિશા.	પૂ. પા.	કુલકલિ	
૧-૪૧	અનુ	અશ્વિ	મૃગ	અશ્વે	હરત	અનુ.	ઉ. પા.	મહાકલેશ	૧૦
૧-૪૨	પૂ. ભા.	આર્દ્રા	મધા	ચિત્રા	જ્યેષ્ઠા	અભિ	કાયસિદ્ધિ		
૧-૪૩	ઉ. ભા.	કૃતિકા	પુન	પૂ. કા.	સ્વાતી	મૂલ	શ્રવણ	મૃદારભ	
૧-૪૪	રેવતી	રોહિ	પુષ્પ	ઉ. કા.	વિશા.	પૂ. પા.	ધનિ	લગ્ન	

વિદિ (બદ) કરણ-૧૨૫૫ છે સહ પક્ષમાં ચતુર્થી તથા એકાદશીની રાત્રીએ (૧૨૫૫ દગમાં) અને અષ્ટમી તથા પુર્ણિમાએ દિવસે (૧૨૫૫ દગમાં) બદા હોય છે, અને ૧૨૫૫ દગમાં બીજા અને દસમીની રાત્રીએ (૧૨૫૫ દગમાં) અને સાતમ તથા ચૌદશે દિવસે (૧૨૫૫ દગમાં) બદા હોય છે રાત્રીની બદા ને દિવસે હોય અને દિવસની બદા ને રાત્રીએ હોય તે કાયદે બદાનો વેધ નથી, આ સમય સલાહ ચંદ્ર દીક્ષા, પ્રતિષ્ઠિતિ કુલ મંથોનાં નેનાનાં આવે છે. અને ૧૨૫૫ દગમાં કૃત દીક્ષામાંજ નેવામાં આવે છે. ૧૨૫૫ દગમાં (૧૨૫૫ દિવસે ને નક્ષત્ર હોય તેની) સામેના નક્ષત્રમાં ને કોઈ કુર બદા ના ગૌરવ ૧૨૫૫ દગમાં ને તે અનુવેદે ઇષ્ટ નક્ષત્રનો વેધ થાય છે. આ પ્રમાણે ૧૨૫૫ દગમાં ને અષ્ટમી વિષાલંત હોય તે તે નક્ષત્ર અનુવેદે છે. વેધમાં પહેલાં અષ્ટમીનો વેધ થાય તો ૧૨૫૫ દગમાં ગાયે અને બીજા અષ્ટમીનો વેધ ત્રીજા અષ્ટમી સાથે કૃમચી થાય છે,

અને એ ચરણ વેધ વળ્યું કહ્યો છે.

ચંદ્રની બાર અવસ્થા:-૧ પ્રેપિતા, ૨ હતા, ૩ મૃતા, ૪ જ્યાં પ જાણ, ૬ હર્ષા ૭ મિત્ર, ૮ નિદ્રા, ૯ ભુજિ, ૧૦ જા, ૧૧ ભય, ૧૨ દુખિતા, તેમાંથી પ્રેપિતા, હતા, મૃતા, નિદ્રા, જરા અને જ્યાં એ છ અવસ્થા ખનખ દે.

આ અવસ્થાનો કંઈ મેષની પહેલી અવસ્થા પ્રેપિતા, વૃષભની પહેલી હતા, મિથુનની પહેલી મૃતાં ને પ્રસાદે સપજવી.

શિષ્યનું નામ પાડવાની રીત:-નામ કરવામાં શુક્ર દિવ્યનું પ-૨૬૨ બીજા બારનું. તથા પ-૨૬૩, અશુભ, પછક તથા ત્રીજી, પાંચમી અને સાતમી તામ આટલાં વાનાં વજનું, નિરૂદ્ધ યૈનિવાળા નક્ષત્રમાં નામ કરવું નહિ પરંતુ એ નક્ષત્ર ને એક નાલી ઉપર આવેલા હોય કે નિરૂદ્ધ યૈનિવાળા નક્ષત્રનો હોય નથી.

નૈસર્ગિક (સ્વાભાસિક) મૈત્રી આદિ

તાત્કાલિક મૈત્રી

	સૂર્ય	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	શુક્ર	શુક્ર	રાની
મિત્ર	ચ. મ. ગ. સ. શુ.	સ. શ.	સ. શુ	સ. ચ. મ.	શુ. શ.	શુ. શુ	
સમ.	શુ	મ. ચુ. શુ.	શુ મ.	મ. ચુ. શ.	શ	શુ.	શુ.
શત્રુ	શુ. શ.		શુ.	ચ.	શુ. શુ	સ. શુ	સ. મ. મ.

જન્મ અથવા પ્રશ્નાત્ક્રિયા દ્વારા જાણી શકાય તેવાં કોઈ પણ અન્ય હોય તેનાની બીજી, ત્રીજી, ચોથી, રસમે. અગી ના રમે કે

બારમે ક્યાને રહેલા થઈ તેના નિત્રો થાય છે. અને ઇતર સ્થાનમાં એટલે ૧-૫-૬-૭-૮-૯ ક્યાનમાં એટલા થઈ તેના શત્રુ થાય છે.

પાંચઘા મૈત્રીની સમજ-અધિનિત્ર, નિત્ર, સમ, શત્રુ અધિશત્રુ; નૈસર્ગિક મૈત્રી અને તાત્કાલિક મૈત્રી બંનેમાં મિત્ર હોય તે અધિનિત્ર કહેવાય. એકમાં મિત્ર અને બીજામાં સમ હોય તે મિત્ર કહેવાય; એકમાં નિત્ર હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે સમ કહેવાય; એકમાં સમ હોય અને બીજામાં શત્રુ હોય તે શત્રુ કહેવાય; એકમાં શત્રુ હોય અને બીજામાં પણ શત્રુ હોય તે અધિશત્રુ કહેવાય છે.

વર્ગ	મૈત્રી-અ.	ઈ	ઉ.	ઓ.	ઓ.	ગરુડ	સપ
	ક.	ખ.	ગ.	ઘ.	ઙ.	માળાર	મૂષક
	ચ.	છ.	જ.	ઝ.	ઞ.	સિંહ	મૃગ
	ટ.	ઠ.	ડ.	ઢ.	ણ.	ધન	મેષ
	ત.	થ.	દ.	ધ.	ન.	સપ	ગરુડ
	પ.	ફ.	બ.	ભ.	મ.	મૂષક	માળાર
	ય.	ર.	લ.	વ.	—	મૃગ	સિંહ
	શ.	ષ.	સ.	હ.	—	મેષ	ધન

આ વર્ગોમાં પરસ્પર પાંચમે વર્ગ વળવા થાય છે.

સર્વતોભદ્ર ચક્ર

૪

પૂર્વ

ઋ

ઉત્તર

દક્ષિણ

અ	ક	રો	મૃ	આ	પુ	પુ	આ	જા
હા	હ	અ	વ	ક	હ	હ	ક	મ
અ	લ	લ	વૃ	મિ	ક	લ	મ	પૂ
રે	ચ	મે	જાં	ન	જાં	શિ	ર	ઉ
ઉ	હ	મી	રિ	પૂ	ભા	ક	પ	હ
પૂ	સ	ક	અઃ	જ	અં	પુ	ર	ચિ
શ	ગ	દે	મ	ધ	વૃ	વ	ત	સ્વા
ધ	સ્વા	ખ	જ	ભા	ચ	ન	સ્વા	વિ
ફ	અ	આ	ધ	પૂ	મૂ	જયે	આ	ફ

વા

પશ્ચિમ

ને

આ ચક્રમાં પાંચ બાબત આવેલ છે, નક્ષત્ર, રાશિ; તિથિ, સ્વર અને વ્યંજન ઇષ્ટ (મુહૂર્તના) દિવસે કોઈ પણ ગ્રહ નક્ષત્રનો વેધ કરે તો ભ્રમ કરાવે, વ્યંજનનો વેધ કરે તો હાની કરાવે સ્વરનો વેધ કરે તો વ્યાધિ, તિથીના વેધ કરે તો ભય, રાશિનો વેધ કરે તો વિધન, અને પાંચેનો વેધ કરે તો મનુષ્ય જીવે નહિ (આ બળવાન પાપ ગ્રહો માટે સમજવું)

વેધ જ્ઞાન ઉપરના ચક્રમાં ત્રણ પ્રકારના વેધ થાય છે. ૧ હાની બાળુનો. ૨ સન્મુખ, ૩ જન્મણી બાળુનો.

વેધના નિયમો. ૧. જ્યારે ગ્રહ વક્રી હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ જન્મણી બાળુ હોય છે. ૨ જ્યારે ગ્રહ ગતિ શીઘ્ર હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ હાની બાળુ હોય છે. ૩ જ્યારે ગ્રહ ગતિ મધ્યમ હોય ત્યારે તેની દ્રષ્ટિ સન્મુખ હોય છે.

૧. ઉદાહરણ. કૃત્તિકા નક્ષત્રમાં ગ્રહ હોય ત્યારે, તેનો વેધ જન્મણી બાળુ ભરણી મારે;

હાથી બાળુ અ. નૃપલ, નંદા, બદ્રા, તુલા, ત, વિશાખા; અને સન્મુખ વેદ શ્રવણ સાથે થાય છે.

૨. ઉદાહરણુ રોહિણી નક્ષત્રમાં શુક્ર હોય ત્યારે તેનો વેધ જનમળી બાળુ ૭; અશ્વિની; હાથી બાળુ ૫, મીનુન, ગૌ, ન્યા, ૨, રવાતી; અને સન્મુખ વેધ અભિજીત સાથે થાય છે.

૩. ઉદાહરણુ. રેવતી નક્ષત્રમાં શુક્ર હોય ત્યારે તેનો વેધ જનમળી બાળુ ૬. કુલા. મકર, ભ, મૂળ, હાથી બાળુ ૬, અ, મૃગશીરઃ અને સન્મુખ વેધ ઉત્તર કાલગુની સાથે થાય છે.

૪૪ મુંબઈમાં અયનાંશ રહના આધારે લેલું તાલપત્ર.

અંશ	૦	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
મેષ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૨	૩	૩	૩	૩	૩	૩
૦	૦	૭	૧૫	૨૩	૩૧	૩૯	૪૭	૫૫	૬૩	૭૧	૭૯	૮૭	૯૫	૧૦૩	૧૧૧	૧૧૯	૧૨૭	૧૩૫	૧૪૩	૧૫૧	૧૫૯	૧૬૭	૧૭૫	૧૮૩	૧૯૧	૧૯૯	૨૦૭	૨૧૫	૨૨૩
૧	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬	૦	૨૪	૩૦	૩૬	૪૨	૪૮	૫૪	૬૦	૬૬	૭૨	૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૧૨૬
વરુણ	૪	૪	૪	૪	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૬	૬	૬	૬	૬	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૮	૮	૮	૮	૮	૮	૮
૧	૧૬	૨૮	૩૬	૪૬	૫૫	૬૪	૭૩	૮૨	૯૧	૧૦૦	૧૦૯	૧૧૮	૧૨૭	૧૩૬	૧૪૫	૧૫૪	૧૬૩	૧૭૨	૧૮૧	૧૯૦	૧૯૯	૨૦૮	૨૧૭	૨૨૬	૨૩૫	૨૪૪	૨૫૩	૨૬૨	૨૭૧
૨	૧૪	૬	૫૮	૫૦	૪૨	૩૪	૨૬	૧૮	૧૦	૨	૦	૨૪	૩૦	૩૬	૪૨	૪૮	૫૪	૬૦	૬૬	૭૨	૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૧૨૬
મિથુન	૬	૬	૬	૬	૬	૭	૭	૭	૭	૭	૭	૮	૮	૮	૮	૮	૯	૯	૯	૯	૯	૯	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧૦
૨	૧૮	૨૮	૩૮	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૧૦૮	૧૧૮	૧૨૮	૧૩૮	૧૪૮	૧૫૮	૧૬૮	૧૭૮	૧૮૮	૧૯૮	૨૦૮	૨૧૮	૨૨૮	૨૩૮	૨૪૮	૨૫૮	૨૬૮	૨૭૮	૨૮૮	૨૯૮
૩	૧૨	૩૦	૪૮	૬૬	૮૪	૧૦૨	૧૨૦	૧૩૮	૧૫૬	૧૭૪	૧૯૨	૨૧૦	૨૨૮	૨૪૬	૨૬૪	૨૮૨	૨૯૯	૩૧૭	૩૩૫	૩૫૩	૩૭૧	૩૮૯	૪૦૭	૪૨૫	૪૪૩	૪૬૧	૪૭૯	૪૯૭	૫૧૫
કર્ક	૧૪	૧૪	૧૫	૧૫	૧૫	૧૫	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૬	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૭	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૮	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯	૧૯
૩	૪૮	૫૮	૬૮	૭૮	૮૮	૯૮	૧૦૮	૧૧૮	૧૨૮	૧૩૮	૧૪૮	૧૫૮	૧૬૮	૧૭૮	૧૮૮	૧૯૮	૨૦૮	૨૧૮	૨૨૮	૨૩૮	૨૪૮	૨૫૮	૨૬૮	૨૭૮	૨૮૮	૨૯૮	૩૦૮	૩૧૮	૩૨૮
૪	૪૦	૫૪	૬૮	૮૨	૯૬	૧૦૦	૧૦૪	૧૦૮	૧૧૨	૧૧૬	૧૨૦	૧૨૪	૧૨૮	૧૩૨	૧૩૬	૧૪૦	૧૪૪	૧૪૮	૧૫૨	૧૫૬	૧૬૦	૧૬૪	૧૬૮	૧૭૨	૧૭૬	૧૮૦	૧૮૪	૧૮૮	૧૯૨
લિંગ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦	૨૧	૨૧	૨૧	૨૧	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૨	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૩	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪	૨૪
૪	૨૧	૩૨	૪૩	૫૪	૬૫	૭૬	૮૭	૯૮	૧૦૯	૧૨૦	૧૩૧	૧૪૨	૧૫૩	૧૬૪	૧૭૫	૧૮૬	૧૯૭	૨૦૮	૨૧૯	૨૩૦	૨૪૧	૨૫૨	૨૬૩	૨૭૪	૨૮૫	૨૯૬	૩૦૭	૩૧૮	૩૨૯
૫	૫૦	૫૪	૫૮	૬૨	૬૬	૭૦	૭૪	૭૮	૮૨	૮૬	૯૦	૯૪	૯૮	૧૦૨	૧૦૬	૧૧૦	૧૧૪	૧૧૮	૧૨૨	૧૨૬	૧૩૦	૧૩૪	૧૩૮	૧૪૨	૧૪૬	૧૫૦	૧૫૪	૧૫૮	૧૬૨
કન્યા	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૬	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૭	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૮	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯	૨૯
૫	૪૦	૫૪	૬૮	૮૨	૯૬	૧૦૦	૧૦૪	૧૦૮	૧૧૨	૧૧૬	૧૨૦	૧૨૪	૧૨૮	૧૩૨	૧૩૬	૧૪૦	૧૪૪	૧૪૮	૧૫૨	૧૫૬	૧૬૦	૧૬૪	૧૬૮	૧૭૨	૧૭૬	૧૮૦	૧૮૪	૧૮૮	૧૯૨
૬	૫૨	૬૦	૬૮	૭૬	૮૪	૯૨	૧૦૦	૧૦૮	૧૧૬	૧૨૪	૧૩૨	૧૪૦	૧૪૮	૧૫૬	૧૬૪	૧૭૨	૧૮૦	૧૮૮	૧૯૬	૨૦૪	૨૧૨	૨૨૦	૨૨૮	૨૩૬	૨૪૪	૨૫૨	૨૬૦	૨૬૮	૨૭૬
તુલા	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૧	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૨	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૩	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૪	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫	૩૫
૬	૨૧	૩૨	૪૩	૫૪	૬૫	૭૬	૮૭	૯૮	૧૦૯	૧૨૦	૧૩૧	૧૪૨	૧૫૩	૧૬૪	૧૭૫	૧૮૬	૧૯૭	૨૦૮	૨૧૯	૨૩૦	૨૪૧	૨૫૨	૨૬૩	૨૭૪	૨૮૫	૨૯૬	૩૦૭	૩૧૮	૩૨૯
૭	૫૨	૬૦	૬૮	૭૬	૮૪	૯૨	૧૦૦	૧૦૮	૧૧૬	૧૨૪	૧૩૨	૧૪૦	૧૪૮	૧૫૬	૧૬૪	૧૭૨	૧૮૦	૧૮૮	૧૯૬	૨૦૪	૨૧૨	૨૨૦	૨૨૮	૨૩૬	૨૪૪	૨૫૨	૨૬૦	૨૬૮	૨૭૬
વૃશ્ચિક	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૬	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૭	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૮	૩૯	૩૯	૩૯	૩૯	૩૯	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦	૪૦
૭	૩૧	૪૨	૫૩	૬૪	૭૫	૮૬	૯૭	૧૦૮	૧૧૯	૧૨૦	૧૩૧	૧૪૨	૧૫૩	૧૬૪	૧૭૫	૧૮૬	૧૯૭	૨૦૮	૨૧૯	૨૩૦	૨૪૧	૨૫૨	૨૬૩	૨૭૪	૨૮૫	૨૯૬	૩૦૭	૩૧૮	૩૨૯
૮	૫૦	૫૪	૫૮	૬૨	૬૬	૭૦	૭૪	૭૮	૮૨	૮૬	૯૦	૯૪	૯૮	૧૦૨	૧૦૬	૧૧૦	૧૧૪	૧૧૮	૧૨૨	૧૨૬	૧૩૦	૧૩૪	૧૩૮	૧૪૨	૧૪૬	૧૫૦	૧૫૪	૧૫૮	૧૬૨
ધન	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૨	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૩	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૪	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૫	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬	૪૬
૮	૭૧	૮૦	૮૯	૯૮	૧૦૭	૧૧૬	૧૨૫	૧૩૪	૧૪૩	૧૫૨	૧૬૧	૧૭૦	૧૭૯	૧૮૮	૧૯૭	૨૦૬	૨૧૫	૨૨૪	૨૩૩	૨૪૨	૨૫૧	૨૬૦	૨૬૯	૨૭૮	૨૮૭	૨૯૬	૩૦૫	૩૧૪	૩૨૩
૯	૪૦	૫૪	૬૮	૮૨	૯૬	૧૦૦	૧૦૪	૧૦૮	૧૧૨	૧૧૬	૧૨૦	૧૨૪	૧૨૮	૧૩૨	૧૩૬	૧૪૦	૧૪૪	૧૪૮	૧૫૨	૧૫૬	૧૬૦	૧૬૪	૧૬૮	૧૭૨	૧૭૬	૧૮૦	૧૮૪	૧૮૮	૧૯૨
મકર	૪૭	૪૭	૪૭	૪૭	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૮	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૪૯	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦	૫૦
૯	૨૩	૩૩	૪૩	૫૩	૬૩	૭૩	૮૩	૯૩	૧૦૩	૧૧૩	૧૨૩	૧૩૩	૧૪૩	૧૫૩	૧૬૩	૧૭૩	૧૮૩	૧૯૩	૨૦૩	૨૧૩	૨૨૩	૨૩૩	૨૪૩	૨૫૩	૨૬૩	૨૭૩	૨૮૩	૨૯૩	૩૦૩
૧૦	૧૨	૩૦	૪૮	૬૬	૮૪	૧૦૨	૧૨૦	૧૩૮	૧૫૬	૧૭૪	૧૯૨	૨૧૦	૨૨૮	૨૪૬	૨૬૪	૨૮૨	૨૯૯	૩૧૭	૩૩૫	૩૫૩	૩૭૧	૩૮૯	૪૦૭	૪૨૫	૪૪૩	૪૬૧	૪૭૯	૪૯૭	૫૧૫
કુંભ	૫૧	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૨	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૩	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૪	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૫	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬
૧૦	૫૬	૬૬	૭૬	૮૬	૯૬	૧૦૬	૧૧૬	૧૨૬	૧૩૬	૧૪૬	૧૫૬	૧૬૬	૧૭૬	૧૮૬	૧૯૬	૨૦૬	૨૧૬	૨૨૬	૨૩૬	૨૪૬	૨૫૬	૨૬૬	૨૭૬	૨૮૬	૨૯૬	૩૦૬	૩૧૬	૩૨૬	૩૩૬
૧૧	૧૪	૬	૫૮	૫૦	૪૨	૩૪	૨૬	૧૮	૧૦	૨	૦	૨૪	૩૦	૩૬	૪૨	૪૮	૫૪	૬૦	૬૬	૭૨	૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૧૨૬
મીન	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૬	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૭	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૮	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૫૯	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦	૬૦
૧૧	૩૧	૪૨	૫૩	૬૪	૭૫	૮૬	૯૭	૧૦૮	૧૧૯	૧૨૦	૧૩૧	૧૪૨	૧૫૩	૧૬૪	૧૭૫	૧૮૬	૧૯૭	૨૦૮	૨૧૯	૨૩૦	૨૪૧	૨૫૨	૨૬૩	૨૭૪	૨૮૫	૨૯૬	૩૦૭	૩૧૮	૩૨૯
૧૨	૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬	૦	૨૪	૩૦	૩૬	૪૨	૪૮	૫૪	૬૦	૬૬	૭૨	૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૧૨૬

વળગેલા લગ્નપત્ર ઉપરથી પેતે વખતનું લગ્ન કદાહી થાય છે તે એવી રીતે કે જે દિવસે જેટલી થી પળ રાતનું લગ્ન લાવવું હોય તે દિવસનો પંચાંગમાંના વળગેલા પત્રમાંની સંખ્યા જોયો. તે અચરતનો જે પુત્રમનો હોય છે પણ તે કરતાં જેટલા જે છાત્રના દિવસ રાત્રીને પ્રયાણે સૂઈ જાય તેના અંશ જોવાવડતા ફરી પછી જેટલી રાત્રીમાં જેટલા પત્રમાં પછા પાયા તે ઉપરથી આ લગ્નપત્રમાં જોઈએ તેટલી રાત્રી અને તેટલા ઉપર મયમે જોયેલા અંશ કોઈમાંથી પડી, પણ તથા વિષળ એક પાટી ઉપર દલી રખાનાં પછી જે અતનું લગ્ન સિઃ કનુ હોય, તે વખત સુધી સૂર્યોદયથી સૂર્યાસ્ત સુધી પેલી રાત્રીમાં જોડી જેવી પછી જે સરચાળો તેની ભરખર જે કોઈની રાત્રી નાનુની રાત્રી નવે તેને પ્રયાણે જોયેલા અંશ જેટલું લગ્ન બધુવું.

ઉદાહરણ : વૃષ : રાશિના ૨૫ અંશનો સૂર્ય તે અને સૂર્યોદયથી ૧૦ થી, ૨૫ પણ, ૫૦ નિષળ. પણને લગ્ન સાંધવું છે તો લગ્ન પત્રમાંથી વરખ રાશિના ૨૫ અંશના જેવા કદાહી દ. પણ ૨૬, અને વિષળ ૪૨ છે, તેમાં ૧૦ થી. ૨૫ પણ, ૫૦ નિષળ એટલાં આરે ૧૮ થી, ૫૨ પણ અને ૨૨ વિષળ થયું. તે કદાહી રાશિના આગળના પત્રમાં કોઈની લગ્નજન છે. ચાટે તે વખતે કદાહી રાશિના આવીશ અંશનું લગ્ન પછી પણ મેષ લગ્ન આગળ હોય તો ૧, વરખ હોય તો ૨, મિથુન હોય તો ૩, જે નાં લગ્ન કુટુંબીમાં પહેલા લગ્ન સ્થાનથી આંકડા આરે ભુવનમાં ગણવા. પછી પત્રમાં જોઈને જે વખતની લગ્ન કુટુંબી તથા અરેલી હોય તે વખત સુધીનાં પુત્રવનઃ શહે કિંદા અગવારવાના થકો જે આસે પડતા હોય તે જેટલે તે રાશિના આંકડાનાં મુકવા અથવા ગોઠવવા. જે અહીં વચમાં બદલાતા હોય તો તે બદલાયેલી રાશિના આંકડામાં તે અહીં મુકવા પંચાંગની (ગણીતના કોઈની) જમણી ગાનુએ જે થયેલી રાત્રીને કોઈ આરેલો હોય છે તે કોઈમાં જોઈ તે રાશિના આંકડામાં અંકને જોઈને જે પત્રની થી પણ રાત્રી પહેલાં ગાંઠ બદલાતો હોય તો આગળની રાશિમાં અંક મુકવા અને મોટો બદલાતો હોય તો લખેલી રાશિને મૂકવો.

જો લગ્નપત્રમાં શૂન્ય થકી મેષ રાશિ ગણી છે જે રાશિને ઠેકાણે આંકડા લખાતા હોય તે શૂન્ય થકી ગણાતો આપણે તો અહીંની રાશિઓ જ આલુ લખીએ છીએ જેટલે એક પાંચ આગળનાં જ રાશિને લગ્ન કુટુંબીમાં આંકવો.

સુંબઈમાં આખો દિવસ અને આખી રાત મળી

લોગવાતાં આરે રાશીનાં લગ્નનો કોઠો.

રાશિ.	મેષ.	વરખ	મિથુન	કર્ક.	સિંહ	કન્યા.	તુલા	વૃશ્ચિક	ધન	મકર	કુંભ	મીન
૫૩.	૩	૪	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૫	૪	૩
૫૪.	૫૭	૨૬	૯	૩૭	૩૨	૧૯	૧૯	૩૨	૩૭	૯	૨૬	૫૭

ઘટાકાની પણ.

રાશિ	મેષ	વરખ	મિથુન	કર્ક	સિંહ	કન્યા	તુલા	વૃશ્ચિક	ધન	મકર	કુંભ	મીન
૫૫	૭	૮	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦	૧૦	૧૧	૧૧	૧૦	૮	૭
૫૫	૫૪	૫૨	૧૮	૧૪	૪	૪૮	૪૮	૪	૧૪	૧૮	૫૨	૫૪

લીબ બધાં ભાત કરતાં ઘાત અંદ્ર ઉપર વધારે નબર રાખવાની છે. એ દિવસે ઘાત અંદ્ર હોય તે દિવસે કેમ પણ શુભ અમ કરવું નહિ અને સ્ત્રીને માળ અંદ્ર હોય તે તે દિવસે તેનાં હામ તથા અથણી વિગેરે શુભ કામ કરવાં નહિ.

વગી અક્ષય વખતે જેને ૧, ૪, ૮, ૧૨, જોડલાસો અંદ્ર મેં ૧૫ અથવા માળ અંદ્ર હોય તે તેને છ માસ સુધી દુઃખી શોષે. અંદ્ર અહલ્ય દેવ તો શરતી વિગેરે માયુની પીડા થાય અને સૂર્ય અહલ્ય હોય તે ગરમીની પીડા થાય કે જગરના લીબ અંદ્ર હોય તે સારા બાણવા. અહલ્ય વખતે જેના નમણે અંદ્ર આબંધી કોષ તેને માલ્ય બેલું નહીં અને જાન કરવું તથા અનપુલ્લ ગૃહની વિનિ પમાણે કરવી.

જે આણસને અક્ષય વખતે ૧, ૪, ૮, ૧૨ જોડલાસો અંદ્ર આબંધી તેમ અને નર્મ કામમાં અહલ્ય એ નમણા દાહ્યા રીય, તથા અસ કુશળીમાં પણ નમણા અક્ષય તો તે આપસ અરબનોત્ર ધર્મ બધ, માટે અનપુલ્લ ગોરે પદશાનિરનેત્ર પ્રમાણે કરવી.

યોગના નામ	રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
૧ ચરયોગ	પૂર્વાષાદ્રપદ	આર્દ્રા	નિશાખા	રોહિણી	પુષ્ય	મધ્યા	મૂળ
૨ ક્રકચ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૧૦ તિથિ	૯ તિથિ	૮ તિથિ	૭ તિથિ	૬ તિથિ
૩ દગ્ધ	૧૨ તિથિ	૧૧ તિથિ	૧૦ તિથિ	૯ તિથિ	૮ તિથિ	૭ તિથિ	૬ તિથિ
૪ મૃત્યુદા	૧.૬, ૧૧ તિ	૨, ૭, ૧૨, તિ.	૧, ૭, ૧૨ તિ.	૪, ૬, ૧૪ તિ	૨, ૭, ૧૨ તિ.	૩, ૮, ૧૩ તિ.	૫, ૧૦, ૧૫ તિ
૫ ક્રિદ્ધિ	૦	૦	૩, ૮, ૧૩ તિ	૨, ૭, ૧૨ તિ	૫, ૧૦, ૧૫ તિ.	૧, ૬, ૧૧ તિ.	૪, ૯, ૧૪ તિ
૬ ઉત્પાત	વિશાખા	પૂર્વાષાદ્ર	ધનિષ્ઠા	રેવતી	રોહિણી	પુષ્ય	ઉત્તર શ્રાવણી
૭ મૃત્યુ	અનુરાધા	ઉત્તરાષાદ્ર	અતારકા	અશ્વિની	મૃગ	આર્દ્રા	હરત
૮ ડાથ	જ્યેષ્ઠા	અભિજિત	પૂર્વાષાદ્રપદ	બરણી	આર્દ્રા	મધ્યા	ચિત્રા
૯ સિદ્ધ	મૂળ	શ્રવણ	ઉત્તરાષાદ્રપ	કૃતિકા	પુનર્વસુ	પૂર્વાષાદ્રગુના	સ્વાતી
૧૦ યમઃ સ્ત્ર	મધ્યા-ધનિષ્ઠા	મૃગ-નિશાખા	બરણી-કૃતિકા	પુનર્વસુ-રેવતી	આશ્વ-ઉત્તરાષા	રોહિણી-અનુ	શ્રવણ-શતતા
૧૧ યમધટ	મધ્યા	ચિત્રાખા	આર્દ્રા	મૂળ	કૃતિકા	રોહિણી	દરત
૧૨ મુસલવજ્ર	બરણી	ચિત્રા	ઉત્તરાષાદ્ર	ધનિષ્ઠા	ઉત્તરા	જ્યેષ્ઠા	રેવતી
૧૩ આમૃતસિદ્ધ	હરત	શ્રવણ-મૃગ	અશ્વિની	અનુરાધા	પુષ્ય	રેવતી	રોહિણી

નોંધ—પરદેશ કે બહારગામ જવા માટે જાણનો ઉપયોગ કરવો આ પ્રમાણે ચાલનારને ચંદ્ર પુનમનું ઝોકળ ફળ અમાવાસ્ય વર્જિત.

પૌ.	મા.	કા.	ચૈ.	વૈ.	જ્યે	આ	શ્રા	ભા	આ	કા.	મા.	ફલશ્રુતિ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	સુખ ઉપજે, કલેશ ન હોય.
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	મહાભય ઉપજે, પસ્તાવ હોય.
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	અર્થપૂર્ણ અર્થસિદ્ધિ હોય ભલે ખાત હોય.
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	કલેશ હોય, પણ વસ્તુલાભ હોય.
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	વસ્તુલાભ, સંકટ ટળે, મિત્ર મિત્રે, સિદ્ધિ
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	મૃદચિંતા, કલેશ-હોય મિત્રસંકટ ઉપજે.
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	શ્રી. ભાગ્ય ઉપજે, મિત્ર મિત્રે, સાધન વિશે
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	બહુ ખરાબ લેવણદેવણ ન ચાલે
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	કાર્યસિદ્ધિ, ભાગ્ય ઉપજે, કાર્યસિદ્ધિ હોય
૧૦	૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	સૌભાગ્ય મળે, પણ દીવસ મત ધામ
૧૧	૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	કલેશ અમુક કામ લાગે પણ નાશ ન હોય
૧૨	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	અર્થસિદ્ધિ, મિત્ર સારથી મિલે, લાભ હોય

સૂર્ય વગેરે આઠ ગ્રહોથી જ્ઞાનવરણીય આદિ આઠ કર્મો જાણવાની રીત:—

જે માણસની જન્મકુંડળીમાં સૂર્ય ઉચ્ચ સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય તો તે માણસ બહુ જ્ઞાનવાન થાય સૂર્ય નીચ-અસ્ત કે શત્રુ ક્ષેત્રી હોય તો તે માણસ અવધ જ્ઞાનવાન થાય. ચંદ્રમા ઉચ્ચ-સ્વગૃહી કે મિત્ર ક્ષેત્રી હોય અથવા શુભગ્રહો ચંદ્રને ભેટા હોય તો તે માણસની ધર્મ શ્રદ્ધા સારી રહે.

મંગલથી વેદનીય કર્મનું સ્વરૂપ ઉપર પ્રભાવે ભેડું. બુધથી યોહનીય કર્મનું સ્વરૂપ ભેડું બ્રહ્મરૂપિની નામકર્મ ભેડું. શનિજીવ આબરુ કેમ રહેશે તે ભેડું. શુક્રથી ગોત્રકર્મનું સ્વરૂપ જાણવું શનીથી આયુષ્ય કર્મનું સ્વરૂપ જાણવું અને શકુથી અંતરાય કર્મનું સ્વરૂપ જાણવું.

પૂણેલ પ્રશ્ન ઉપર ધારેલ વસ્તુ જાણવાની રીત.

પહેલાં આપેલ સમય ઉપરથી લગ્ન કાઢવું. મેષ લગ્ન આવે તો સવાલ કર્તાના દિલમાં ફીકર ચિંતા છે અને તેના માટે પ્રશ્ન પૂણેલ છે. એમ જાણવું વૃષભ લગ્ન આવે તો મનુષ્ય તથા જાનવર બાળતમાં પૂણેલ છે મિથુન લગ્ન આવે તો સંતાન-નોકર બાળતમાં પૂણેલ જાણવું કર્ક લગ્ન આવે તો વ્યાપાર તથા મુસાફરી માટે પૂણેલ જાણવું સિંહ લગ્ન આવે તો જાનવર તથા પક્ષી બાળત પૂણેલ છે. કન્યા લગ્ન આવે તો સ્ત્રી દાસ દાસી બાળત પૂણેલ છે જાણવું. તુલા લગ્ન આવે તો વ્યાપાર સદા બાળત પૂણેલ છે એમ જાણવું વૃશ્ચિક લગ્ન આવે તો દ્રશ્યમ બાળત જાણવું ધન લગ્ન આવે તો શાયા માટે પૂણેલ જાણવું મકર લગ્ન આવે તો ફીકર ચિંતા બાળત જાણવું કુંભ લગ્ન આવે તો ધર્મ બાળત પૂણેલ જાણવું મીન લગ્ન આવે તો જમીન મુકામ બાળત પૂણેલ જાણવું.

શર્વોત્તમ મુહુર્તરાજ.

હોય, ત્રિષ્ટિ, દિશાશક્ત, યોગિની, કાલાધાતવાર વગેરે રોપ નહે નહિ ત્રીજને તેરસ, ચોથને ચૌદસ, પાંચમને

મંદર ૧	મંદર ૨	મંદર ૩	મંદર ૪	પૂર્વ	દક્ષિણ	પશ્ચિમ	ઉત્તર
અથ	સુખ	મનનીચિંતા	સૌખ્ય	સૌખ્ય	કલેશ	ભય	દ્રવ્ય
મહાભય	કલેશ	સુખ	કુશળ	૦	નાશ	દરિદ્ર	ચિંતા
અથલાભ	રાજ્યસુખ	સુખ	વિનાશ	દ્રવ્ય	દુઃખ	મૃત્યુપ્રાપ્તિ	ધનપ્રાપ્તિ
કલેશ	સુખ	કલેશ	ભલે ન હોય	કલેશ	ભલે ન હોય	ધન	સૌખ્ય
અંકટ	કલેશ	ભાગ્ય	સૌખ્ય	લાભ	દ્રવ્ય પ્રાપ્તિ	ધન	સૌખ્ય
અંકટ	કલેશ	પરમનીતિ	અથ પ્રાપ્તિ	ભય	લાભ	મૃત્યુ	દ્રવ્ય લાભ
વિલંબ	અથ પ્રાપ્તિ	સુખ	સુખ	લાભ	કષ્ટ	લાભ	સુખ
૦	૦	૦	૦	૦	સૌખ્ય	૦	સૌખ્ય
અથ પ્રાપ્તિ	મહાભય	મિત્રમિત્ર	સુખ	સુખ	લાભ	કાય સિદ્ધિ	કષ્ટ
શીઘ્રલાભ	અંકુશ	પથીસુખ	મૃત્યુ	કલેશ	કષ્ટ	દ્રવ્યપ્રાપ્તિ	ધન
પથીમૃત્યુ	અથ પુણ્ય	કુશળ	મૃત્યુ	લાભ	દ્રવ્યનાશ	૬૦	મિત્ર
મૃત્યુ	અથપ્રાપ્તિ	સુખ	કુશળ	૦	સુખ	મૃત્યુ	કષ્ટ

મુહુર્ત વિષય

જન્મ રાશિનો પહેલો અંક ફાયદા કરતાં	જન્મ રાશીથી સાતમો અંક મા મૃત્યુલકાયક
જન્મ રાશીથી બીજો અંકમાં મધ્યમ	,, , આઠમો અંકમાં સારો નહીં.
જન્મ રાશીથી ત્રીજો અંકમાં લાભ કરતાં	,, , નવમોઅંકમાં ફાયદાકારક
,, , ચોથો અંકમાં સારો નહિ	,, , દશમો અંકમાં કાય પાર પાકનાર
,, , પાંચમો અંકમાં રાજકાજમાં સારો	,, , અભ્યારમો અંક (સારો) લાભ કરતાં
,, , છઠો અંકમાં ફાયદા કરતાં	,, , બારમો અંક ખરાબ

શુકલ પક્ષમાં અંક બલ ભેડું કુળ પક્ષમાં તારાબલ ભેડું.

અષ્ટાંગ નિમિત્ત

(૧) અંગ સ્ફુરણ, (૨) સ્વપ્ન શાસ્ત્ર, (૩) સ્વપ્ન વિજ્ઞાન (૪) ભૂમિકંપ નિમિત્ત, (૫) અંજન નિમિત્ત (૬) હસ્તરેખા (૭) ઉત્પાત નિમિત્ત (૮) અંતરિક્ષ નિમિત્ત

“અંગવિજ્ઞા” નામના શાસ્ત્રમાં નિમિત્ત જ્ઞાનનું વર્ણન ૮૦૦૦ (આઠ હજાર) પ્રલોક પ્રમાણ કરેલ છે. નિમિત્ત જ્ઞાન આઠ તરેહથી વર્ણવેલ છે માટે જૈન શાસ્ત્રમાં તેને અષ્ટાંગ નિમિત્ત કહેવામાં આવે છે. અંગ દરકવાનું ફલ—સ્વપ્નનું શુભા શુભ ફલ મનુષ્ય જાનવર પક્ષીની બોલી ઉપરથી શુભા શુભ ફલ. ધરતી કંપે તેનું ફલ. શરીરમાં લાલ-કાલા ચિન્હ તથા બાજરીના દાણા જેવા મચ્છાનું ફલ. ન બનવાના બનાવ બને તેનું ફલ. હસ્તરેખાનું ફલ. હાથ-પગની રેખાનું ફલ. આકાશમાં જે ઉત્પાતથાય તેનું ફલ. “અંગવિજ્ઞા પચમ્” અષ્ટાંગ નિમિત્તનું વર્ણન કરેલ છે. ભે કોઇ માણસ કૃતિકા વક્ષમાં મુસાફરી જાય તો પાંચ માત તેના કદી ખાઈને જાય તે કાય સિદ્ધ થાય.

આદ્રા નક્ષત્રમાં જે ચાર નેતા તાજુ ચ અણુ ખાઈને જાય તેા કાચું સિદ્ધ થાય પુનર્વાસુ
 નક્ષત્રમાં-આલની વખતે ચાર તેજા તાજુ ધી ખાઈને જવાથી 'ચાચું' સિદ્ધ થાય. ઇરાદો
 પૂર્ણ થાય પુનઃ નક્ષત્રમાં-ખીર ખાઈને જવાથી કાચું સિદ્ધ થાય. ચિત્રા નક્ષત્રમાં-પક્ષા-
 દેહી મન પે દાળ ખાઈને જાય તેા કાચું સિદ્ધિ. સ્વાતિ નક્ષત્રમાં-કોઈ પણ મીઠું
 પાકું ફળ ખાઈને જાય તેા કાચું સિદ્ધિ અભિજીત નક્ષત્ર-કોઈ તરેહનું ફળ ખી કુલ
 ખાઈને જાય તેા કાચું સિદ્ધિ (જાઈ-ભુઈ. ચમેલી મરવા નિગેર) અવણુ નક્ષત્રમાં-ખીર
 ખાઈને જાય તેા મનોહામના પૂર્ણ થાય. શતભિષા નક્ષત્રમાં-પાકેલી તુવરની દાળ
 ખાઈને જાય તેા કાચું સિદ્ધિ ભરણી નક્ષત્રમાં-પાકેલા-દાંધેલા ઓખામાં તેલ નાખીને
 ખાઈ અને જાય તેા મનો હામના પૂર્ણ થાય

૮૧૨ પત્રાવેલ નક્ષત્રમાં જમન સમયે કહેલ વસ્તુ ખાઈ લેવી. પછી જમણે થાંદ્ર
 તર જરૂર આવડતો ફેવ ત્યારે ત્રણ નમસ્કાર મંત્ર લાલ્હીને ઓવીશ જીનને પ્રણામ
 પછીને ઇષો પગ પ્રથમ ઉપાડીને પ્રયાણ કરનારની હરેક ઇચ્છા પૂર્ણ થાય છે, એમાં શંકા નથી.

ગેય રશીવાલાને પૂર્વાશ્વિની-પૂર્વાષાઠાને પૂર્વા આદ્રપદમાં થયેલ જિભારીમાં
 મરણના કષ્ટ થાય વૃષભ રશીવાલાને હસ્ત નક્ષત્રમાં થયેલ જીભારીમાં સખત દુઃખ
 થાય મિથુન રશીવાલાને કર્ક નક્ષત્રમાં, કર્ક રશીવાલાને અનુરાધામાં, મિથુન રશી-
 વાલાને પૂર્વાષાઠામાં, કન્યા રશીવાલાને અવણુમાં, તુલા રશીવાલાને શતભિષામાં, વૃશ્ચિક
 રશીવાલાને રેવતીમાં, મન રશીવાલાને ભરણી, મકર રશીવાલાને શકિર્ણી, કુમ્ભ
 રશીવાલાને અદ્રામાં, અને મીન રશીવાલાને અશ્વિના, નક્ષત્રોં થયેલ જિભારીમાં
 સખત નકલીશ થાય જિભાર હાલતમાં ધમ નહીં લુલ્લવો ભેઈએ. જીન મંદિર જીનમૂર્તિ
 જીનજગ મધુ, સાધની, શ્રાવક શ્રાવિકા આ સાત ક્ષેત્રમાં ધન લય કરતો. ઓવીશે પ્રભુની
 રશી મલતી, એન પાનું નિજ્યાનંદસુરી મહારાજ (આત્મા સારજી મહારાજ) પાસે હતું. તેમાં
 ગેય પ્રથમે રશીવાલાને જમવાન અનુકુલ કદા છે. ૧ નો આંક હોય તેા રૂપસદેવ,
 ગેયો છે ૫ ત્યાં જીજીનાથ ૨૪ નો હોય ત્યાં મહાનીર પ્રભુ એય અનુકુલે જાણવું:-

મેષરશીને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૬ ૧૮ ૨૦ ૨૧ ૨૩ મા જમવાન
 અનુકુલ છે. વૃષભરશીને:-૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૭ ૧૮ ૨૦ ૨૨ ૨૪
 મિથુનરશીને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૪
 કર્કરશીને:-૧ ૨ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧
 ૨૨ ૨૩ ૨૪ શિશુરશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૬ ૧૭ ૧૮
 ૧૯ ૨૦ ૨૩ કન્યારશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૬ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૭ ૧૮
 ૨૦ ૨૨ ૨૪ તુલારશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૨૦
 ૨૧ ૨૩ વૃશ્ચિકરશીને:-૨ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 ૨૧ ૨૨ ૨૪ મન. પિને:-૧ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮
 ૧૯ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ મકરરશીને:-૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૮ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭
 ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ કુમ્ભરશીને:-૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૨ ૧૫

૧૧ ૧૭ ૧૯ ૨૩ ૨૪ ચીનસાથીને:—૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૧૦ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૧૭
૧૮ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪

∴

સ્વરોદય જ્ઞાનનું અદ્ય મુચ્યત.

સ્વરોદય જ્ઞાનનું વર્ણન “વિવેક માત”ક યોગ રહસ્ય”-હોમચંદ્રાચાર્ય’ રચીત યોગ શાસ્ત્ર અને ચિદાનંદજી દ્વારા સ્વરોદય જ્ઞાન આદિ પુસ્તકોમાં વર્ણવેલ છે. યોગની દ્રશ્ય ભૂમી છે તેમાં પ્રથમ ભૂમિ સ્વરોદય જ્ઞાન છે તીર્થ’કર-ગણપર-પૂર્વધારી મહાપુરુષો યોગના સ્વપૂર્ણ જ્ઞાનકાર હતા શરીરમાં વહ્ની નાડીઓ છે તેમાં ચૌવીશ નાડી મોટી છે ચૌવીશમાંથી નવ મોટી છે અને નવમાંથી ત્રણ નાડી મોટી છે, ત્રણ નાડીના નામ:- (૧) ઈંગલા ચંદ્ર ઠામ્બી (૨) પિંગલા સૂર્ય, જમણી (૩) સુષુમ્ણા બન્ને દરેક સ્ત્રી અને પુરુષને કલાકે કલાકે નાડી બદલે છે. માંદા માણસો માટે નિયમ નહીં હાથ નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને ચંદ્ર સ્વર કહેવામાં આવે છે જમણા નાકમાંથી જે શ્વાસ નીકળે તેને સૂર્ય સ્વર કહેવામાં આવે છે. અને બન્ને નાસીકામાં જે શ્વાસ ગ્રાધે વહે છે તેને સુષુમ્ણા કહે છે. ધડીકમાં મૂર્ય’ અને ધડીકમાં ચંદ્ર સ્વર ચાલે અથવા બન્ને શ્વાસ ચાલે ત્યારે કોઈ કામ કરવું નહીં. તીર્થ’કર ગણપરોનું ધ્યાન કરવું સુષુમ્ણા સ્વર અડધી કલાકથી વધારે ચાલે નથી. સ્થિર અને શાંત કાર્યો માટે ચંદ્ર સ્વર સારો છે કૂર અને ચર કાર્યો માટે જમણો સ્વર સારો છે. આ પ્રમાણે પ્રાણનાર આત્માઓ સુખી થાય છે. દરેક મહીનાની વહી એકમના દિવસે સૂર્યોદયના સમયે સૂર્યસ્વર ચાલે તો પંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય. દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યોદય વખતે ચંદ્રસ્વર ચાલે તો પંદર દિવસ આનંદથી પસાર થાય. દરેક મહીનાની સુદી એકમના રોજ સૂર્યસ્વર ચાલે અને વહી એકમના રોજ ચંદ્રસ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સાફ નહીં. તુલ્યાન થાય. રાજભય થાય. અને બન્ને એકમે સુષુમ્ણાસ્વર ચાલે તો પછી ઠીક નહીં. આ પ્રમાણે ત્રણ પખવાડીયાંની એકમે જે પ્રમાણે સ્વર ચાલવો જોઈએ તે જો ચાલે તો દુરમન મિત્ર થાય વિપરીત ચાલે તો મિત્ર દુરમન મિત્ર થાય અને વિપરીત ચાલે તો દુરમન મિત્ર થાય. એકમ મુધરે તો પંદર દિવસ આનંદમાં જાય. આ નિયમ સ્ત્રી તથા પુરુષને સરખો છે. દરેક સ્ત્રી પુરુષને સુદી એકમે હાથો અને વહી એકમે જમણો સ્વર સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો તન-મન-મનથી ક્ષયહો થાય. ચંદ્ર સ્વર ગાર આંગણ તથા સોલ આંગણ પ્રમાણ ચાલે તો સારો સૂર્ય સ્વર ગાર કે આઠ આંગણ પ્રમાણ સૂર્યોદય વખતે ચાલે તો સારો.

ચંદ્ર સ્વરમાં કરવા લાયક કાર્યોની યાદી:—

નવું છત્રમંદીર બનાવવું. નવા છત્રમંદિરનું ખાત મુદુરત, છત્ર મુર્તિની પ્રતિષ્ઠા, છત્રમંદીર ઉપરના શિખર પર ધ્વજાદંડ અથવા કળશ ચઢાવવો, પૌષ્પ શાલા દાન શાલા, ઘર-હાટ-મહેલ હાટ-ગઢ બનાવવો, સંઘસાલ પહેરાવવી, તિર્થ’માં દાન દર્શ દીક્ષા લેવી, મંત્ર બતાવવો, નિજેરે દાસો ચંદ્ર સ્વરમાં કરવા. નવા ઘરમાં પ્રવેશ, મામ-શહેરમાં પ્રથમ પ્રવેશ કરવો, કપડા-ઘરેણાં આભુષણ પ્રથમ પહેરવા, કંપ્લેટ લેવો,

યોગાભ્યાસની શરૂઆત કરવી, સંદિગ્ધીમાં હવા ખાવી ખેતી કરવી બાગ બગીચા કરવા, શાળની પ્રથમ મુલાકાત કરવી, શાળને રાજ તિલાક કરવું, રાજગાદી ઉપર બેઠવું મકે, દેવળ, ગુફા બનાવવી, સોનુ-ઝવેરાતના હાગીના બનાવવા પાણી અને પ્રવાહી લેવું વિગેરે ઉપરના કાર્યો ચંદ્ર સ્વર આલે ત્યારે કરવા.

સૂર્ય સ્વરમાં કરવા લાભક કામોની યાદી :—

વિદ્યા લાભવી, ધ્યાન સમાધી કરવી, દેવતાને પ્રત્યક્ષ બોલાવવાનો મંત્ર ગ્રહણ, શાળના અમલદારને અરજી કરવી, દુરમન ઉપર ચઢાઈ કરવી, અપ'નું ઝેર ઉતારવું, ભૂત પ્રેત ઠાઠવા, બીમારને હવા આપવી, લોજન કરવું, સ્નાન કરવું, સ્ત્રીને ઝટુદાન દેવું, નવો ચોપડો લખવો. કોઈને કષ્ટ દૂર કરવા ઉપાય બતાવવો, સાંતિજલ છાંટવું, વેપાર સદ્દો કરવો, દુરમન ઉપર ચઢાઈ કરવી, ચુદ્ધ કરવું, સસુદ્રમાં મુસાફરી કરવી. દુરમનની સામે જવું, ઉંટ, ગાય, લે'સ, ખરીદવી, નદી ઉતરવી, કબ' દેવું કે લેવું, આ બધા કામમાં સૂર્ય નાહી શ્રેષ્ઠ છે. બંને નાહીમાં શ્વાસ આલે ત્યારે કોઈ કામ કરવું નહી. પ્રવાહી વસ્તુ ચંદ્ર સ્વરમાં પીવી, સ્વરવિદ્યાથી વધ' ફલ બાણવાની રીત, ચૈત્ર સુદ એકમના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્ર સ્વર ન આલે તો ગ્રહ મહીનામાં બિમારી થાય. ચૈત્ર સુદ બીજના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્ર સ્વર ન આલે તો હેસાટન કરવું પડે અને તકલીફ પડે. (ઝેર મુલકની સફર થાય.) ચૈત્ર સુદ ત્રીજના દિવસે આખા દિવસમાં એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો શરીરમાં પીત્તજ્વરની બીમારી થાય. ચૈત્ર સુદ ચોથના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો મરણ થાય. ચૈત્ર સુદ પાંચના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો રાજથી દંડ થાય. ચૈત્ર સુદ છઠના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો બ્રાતુ નષ્ટ થાય. ચૈત્ર સુદ સાતમના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો સ્ત્રી નષ્ટ થાય. ચૈત્ર સુદ આઠમના દિવસે એક કલાક ચંદ્રસ્વર ન આલે તો આવક ઓછી થાય. આખા દિવસમાં ફક્ત એક કલાક ચંદ્રસ્વર ચાલવોજ બેઠવો. વધારે આલે તો હુરકત નહી. યોગના (ધ્યાન) પ્રભાવથી સંચારમાં પણ ભરત ચક્રવર્તીને મજ્જેવી માતાએ કેવલ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું. દરેક સ્વરમાં પાંચ તત્વો અનુક્રમે દિવસ રાત આલે છે. અગ્નિ-વાયુ-પૃથ્વી-જલ-આકાશ આ પાંચ તત્વો અનુક્રમે આલે છે. સવારના ઉઠતાં જે સ્વર આલે તે બાબુનો પગ પથારીમાંથી જમીન ઉપર મુકવો. ધરથી બહાર નીકળતાં જે સ્વર ચાલતો હોય તે બાબુનો પગ પ્રથમ ઉપાડી ચાલવું. જે માણસનો ગ્રહ દિવસ તથા રાત સૂર્ય સ્વરજ આલે તો એક વર્ષમાં મરણ થાય. જે માણસનો એક મહીના સુધી સૂર્ય સ્વરજ આલે તે માણસ બે દિવસમાં મરી જાય. જે માણસનો ચાર દિવસ આઠ બાર સોળ અથવા વિશ દિવસ શરબર દિવસ તથા રાત ચંદ્ર સ્વર આલે તો તેની ઉંમર લાંબી બાણવી. પૂણી સ્વરમાં મુછાયેલા પ્રજાની શિદ્ધિ થાય છે ગરમીના વખતે સૂર્ય સ્વર બંધ કરવાથી ગરમી અસર કરતી નથી. ઠંડીના વખતે ચંદ્રસ્વર બંધ કરવાથી ઠંડી અમતી નથી.

સમાસિના આનંદિત ઉદ્ગારો (દેશી ધન ધન જિનવાણી)

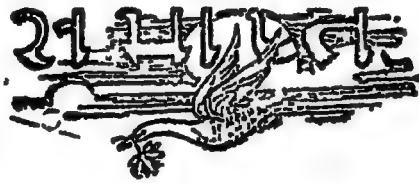
પ્રભુ પાસ પસાયે પૂરણ કીધું, કામ જે દુષ્કર લીધું, રે, ધન ધન જિનવાણી. ગુજ મનનું સવિ વાંછીત સીધું, ચિત્ત શુદ્ધ રસાયણ પીધું રે ધ૦ ૧. અહો જિનવાણી મહિમા ભોળો. ભવોભવ પાતીક ખોળેરે. ધ૦ જોહ વાણીનું ચરણ અમ હોળો, માસ કામ કોપાદિક ધોળેરે. ધ૦ ૨ ચઉપાસે અઉસજન રાજે, જિનભક્તિ હુકમે જાળે રે. ધ૦ શીરપર ગુરૂ ગુરુ દાદા બીરાજે, સાથે સ્નેહીઓ છાળેરે. ધ૦ ૩ જ્ઞાનાદિ મન ભાવતાં આળો, વિનય બહુમાન સંભાળેરે. ધ૦ કૃપા પ્રીતિ વિશ્વાસે નિહાલો, ચિત્ત ભરમ સરિ ટાળેરે, ધ૦ ૪. કમ' વિચિત્રે વિચિત્ર દિસું, પશુ દેવગુરૂ ગુણે હીમુરે, ધ૦ મગ્ન મને ગુરૂ ચરણે રહેયું, શામલ કહે સર્વ સહેયુંરે, ધન૦ ૫. કવે નિજ આતમ કારજ કરીએ, ખટપટ સર્વ પરિહરીએરે. ધ૦ શ્રી સદગુરૂ આણા ચિર ધરીએ, શામળ તો ભવ તરીએરે. ધ૦ ૬.

કુળશ

છ'હ-ધંચ ચિત્ત વિશુદ્ધિ મહાનિધિ ભક્તિભાવે સંપન્નો, જિનવસણ મુધારસ પાન કરવા અજ્ઞાન હરવા એ લક્ષો, મેં મોહભાજ જ'ભાજ દુઃખનો અનુભવ બહુ લક્ષો, હવે પાસ પસાય મહાનિધિ પામ શામળ ગુણ ગહમધું.

માંગલિક ઉપસંહાર પ્રલોક.

મંગલ' ભગવાન વીરો, મંગલ' ગૌતમ પ્રભુ : ; મંગલ સ્થુલભદ્રાદ્યા, જૈનો ધર્મોદસ્તુ મંગલ'. ૧ સર્વ મંગલ' માંગલ્ય', સર્વ કલ્યાણ કારણુ' : પ્રધાન' સર્વ ધર્મોણાં, જૈન' જયતિરાસન', ૨. સર્વે'કમ સુખિન : સન્તુ સર્વે' સન્તુ નિરામયા : સર્વે' ભદ્રાણિ પરમન્તુ મા કશ્ચિદુઃખ માનુષ્યાત :

યોગનો માર્ગ એ આરાધનાનો-સાધનાનો સયમ માર્ગ છે. જાનવ જીવનને કાર્યકર કરવા માટેની પ્રક્રિયા યોગ દર્શાવે છે, યોગમાં જીવનનું વિજ્ઞાન છે, મોક્ષની કલા છે, યોગનો વિષય અત્યંત ગંભીર છે, સદ્ગુરુના સુયોગ્ય માર્ગદર્શન નીચે જ્યારે સમ્યક્ પ્રકારે ધ્યાનમાર્ગમાં પ્રવેશ થાય છે ત્યારે યોગની જટિલ પરિભાષાના રહસ્યો સહજ જાણી શકાય છે અને સખ્તો પાછળના અર્થોનું તત્ત્વ સ્પર્શે છે.

યોગ સંબંધી અનેક મહત્વના મુદ્દાઓનું સ્પષ્ટીકરણ થતાં પરમ ઉપકારી શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોએ પ્રકાશીલા આદ્યેશનની વિશદતા અને નિશ્ચયતા અનુભવાય છે.

-સંયમની આ સાધનાનો જીવનમાં પ્રગટ થાય, તે માટે યોગ પરિભાષાના અર્થ રહસ્યને પ્રકાશિત કરવામાં સહાયક અને એવા એક માત્ર હેતુથી, યોગ વિષયક એક સ્વતંત્ર પ્રકાશન આશરે એક હજાર પાનાથી અધિક તથા અનેક ચિત્રો સહિત તૈયાર થયેલું છે.

—શ્રી મહાવીર સ્વામિ ભગવંતો પૂણ્ય યોગ, યોગીસ તીર્થકરોની યોગીસ યોગ પ્રક્રિયા, શ્રી તત્ત્વાચાર્ય સૂત્ર અને યોગ તત્ત્વ સમન્વય, અષ્ટ પ્રવચન માતાનો અષ્ટાંગ યોગ, ત્રણ ગ્રંથ અને ગ્રંથ બેદનું બેઠું વિજ્ઞાન, સમ્યગ્દર્શન અને કુંડલિની જાગરણ, કે ગ્રંથ બેઠું અને ચક્ર બેઠો સંબંધ.

—પ્રત્યેક ચક્રના પત્રોની સંખ્યા, ચક્રના રંગ, ચક્રના સ્થાન, પત્રોમાં રહેલી માતૃકાઓ, ચક્રના તત્ત્વ ખીજ, ચક્રની દેવીઓ, ચક્રના મંત્ર ખીજ, તથા ચક્ર સંબંધનું રહસ્ય.

ચરણસિત્તરી અને કરણ સિત્તરીમાં યોગનું સ્વરૂપ, આવશ્યક સૂત્રોમાં ભરેલા યોગ રહસ્યો, ભૈરવ પદ્મમાવતિ કલ્પ અને કુન્ડલિની યોગ, સ્વરોહ્યનું મહાવિજ્ઞાન, પંચ સ્વરતત્ત્વ, પ્રાણવિદ્યા, દશ પ્રાણ અને પાંચ ધારણા, અદ્ભુત જીવનમાં દેવતત્ત્વ, ગુરુતત્ત્વ, અને ધર્મતત્ત્વનું રહસ્ય, યોગ માર્ગ અને અયોગ માર્ગનો ભેદ, પ્રજ્ઞાવોપાસના અને પંચપરમેષ્ઠિ નમસ્કાર, સુત્રસૂત્રિદર્શન યોગનું રહસ્ય, દેહશુદ્ધિ, પંચકોષ બેઠું અને ઔદારિકાદિ પાંચ શરીર.

મહામત્ર વિજ્ઞાન, મંત્ર યોગ અને જપ યોગ, સખ્ત યોગ અને વાગ્ યોગ, જપ-સાધના, નાદાનુષંગીય. સખ્ત યજ્ઞ અને નમસ્કાર મહામંત્ર, મંત્ર ચૈતન્ય જાગરણ સુરત સખ્તયોગ, અષ્ટ મહા-શિક્ષિ, નવનિધિ અને લખિયો, યોગની વ્યાઠ દષ્ટિઓ અને જાણીય યોગ.

ભક્તિ અને પ્રપત્તિનો પારિભાષિક ભેદ તથા ભક્તિયોગમાં રસોનો સોપાન ક્રમ, નવધાભક્તિ અને શ્રી જિનેશ્વર મહાવંત પ્રત્યેની શરણાગતિ, 'નમો'નો શરણાગતિ યોગ, ત્રિકુટિ ભેદ, સહજ જ્યોતિ અને જ્ઞાનાદ્યત-નાદ, મુદ્રા ભેદ, મુદ્રાઓ સાથે પાંચ તત્ત્વોનો સંબંધ, ધ્યાન શાસ્ત્ર કલા અને જ્યોતિ, બિંદુ નાદ, તારા અને ભય.

—ભક્તિયોગ, જ્ઞાનયોગ અને ક્રમયોગનો 'સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચરિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગ' સાથે સંબંધ.

—યોગ વાણિજ્યની સમજાન જૂમિકા, ગીતા અને ઉપનિષદમાં યોગ તત્ત્વ, જાતની યોગ પ્રક્રિયાઓ, પેશ્વિમની યોગ પદ્ધતિ, બૌદ્ધ ધર્મ ધ્યાન ધારણાઓ, પ્રાચીન સંસ્કૃતિઓમાં યોગ.

—શુદ્ધ, નીલ, પીત પ્રભાવલી રહસ્ય અને દેસ્વા શુદ્ધિ, ગુણુસ્થાનક કંભારોહમાં યોગ, મતિ, શ્રુત, અવધ, મનઃપર્વ અને દેવલનો પ્રકાશ પૂંજ, હક યોગના પદ્ધતિ તથા પદ્ આવશ્યક વચ્ચેનો લૌકિક લોકોત્તર ભેદ, નવ ચક્ર, ધો.શાધાર અને ચક્ર બેઠન મનરૂહા, જા-કન્ય ત્રિચક્ર, સંયમતત્ત્વચાર, અધ્યાત્મિક સહજાર અને ઉર્ધ્વમુખ સહજાર, પરમાય પ્રવેશ, કાયાકલ્પ, કુંડલિની ઉત્થાન દ્વારા સ્વયંભૂત સંયોગ, શક્તિપાત રહસ્ય, હપકોષણિ આરોહણ અનુભૂતિ પ્રકાશ, શૈલેશી કરણનું રહસ્ય,

યોગ અનુપ્રેક્ષા સંપાદક : શ્રી હિરણ્ય

મંથની માત્ર મર્યાદિત રૂપમાં પ્રતો જાપવાની હોવાથી જ્યોતે આ વિષયમાં રસ હોય તેમને પોતાની નકલો માટે પ્રકાશકને અવશ્ય મળવું.

પ્રકાશક : શ્રી પાપટલાલ કેશવજી દોશી, ૫૧, મંગળહાસરોડ, મુંબઈ.

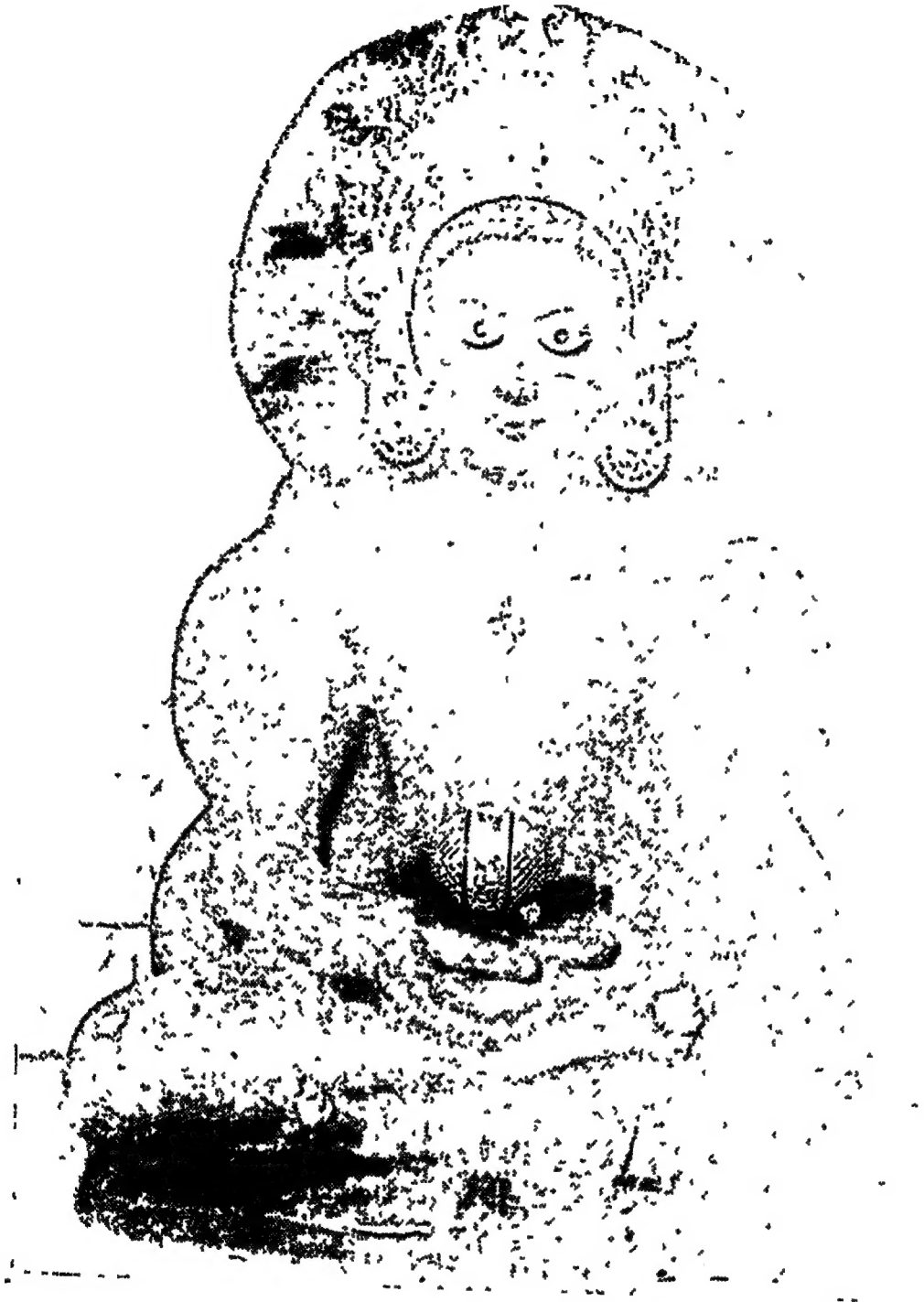

सर्वलब्धिसंपन्नाय नमः श्री गौतमगण्धर्ग्य नमोनम

શ્રી શાંતિનાથજી મહારાજ
મહાતિર્થ શત્રુંજય ઉપર પાદ્મીતારા

શ્રી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ